BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
DE ZARAGOZA

SIGNATURA: I - 71

Gulielmus de Vorillon. Super quattuor libros Sententia-rum. Lugduni. 21 agosto 1489.

25-7° N 90.

90 I 232
73

Sacre pagine, pfessoris eximij magistri Guil/lermi vorrillong ordinis fratrum minoꝝ: opus super quattuoꝛ libꝛos sentēciaꝝ feliciter incipit.

Doctissimi viri prēs: atq; pcle/bres eꝰ vestigiosas semitas se/quuntuꝛ/q; tribꝰ cōposuit digi/tis oꝛbē terre. cāpū dñi supnū/dauū ingredičs. fauēte altissi/mo stilo ipaz alloq̄ndo b̄ i ẏba. O sapia dei tu ma/gneť laudabiľ eloquij tullianā/ iende fiuisti. q̄d/ in poetis limpidū: i comedijs aurēciā: apud oꝛa/tores grauc: in annalencis fidele: inter gramma/ticos eruditū: in phis mistieū sola exhausisti. sēq̄ť Tu es eni supeminens politia veterū: carmia cal deoꝝ: pfideratōes pitagoꝛicoꝝ: architecta babilo/nioꝝ noe architecta. moysi p̄estigia: iosue plamine tria: sansonis enigmata. salomōis, pblemata a ce/drolibani vsq; ad ysopū plenissime disputata. esch lapij ātidota: nasi poemata: apollinis oꝛacla: ⁊ oīz aliaꝝ sciaꝝ secreta inuestigādo trāsecēdis. Nec ille Jnąt ipa: oꝛe ecclesiastici. xxiiij. c. suā āplā magni/ficētiā hūili oꝛe elucidās. Troꝰ meꝰ in co'lūpna nub. O maiestas excelsa excelsior excelsissima: que tronū in colūna tabernaculū regēte collocauit. Bi/rū celi circuiui sola: ⁊, pfundū abissi penetrauit: ⁊ in fluctibꝰ mariś ambulauit: ⁊ i oī terra steti: ⁊ in oī gē/te ⁊ i oī pplo primatū hūi. Terrene facultates ter/renis hiāt pribꝰ: sed theurgia dei in supnis occu/pat: hec terrena supficie detente: b̄ in abissuz vsq; penetrat: hec discurrūt varius moribꝰ. b̄ mentē pa/catissimā efficit. Quid plra hec duos hec dños ⁊ pīcipes solita ē erigeꝛ. Audite q̄d ipa dicat. Per me reges regnāt: ⁊ leguz ꝓditores iusta decernūt Per me pīcipes imperant: ⁊ potēres decernūt iusti/cia. Hec si q̄dē loquente reticēāt dialetici oꝛ maxie rethoꝛice locicq; ꝓclusiones: arismetice ꝓcisinata musice axiomata: geometrie theoremata: astro/logie clariora emblemata. Quid mūdo discurrit Quid girat i diuerso poloꝝ climate vt he mūda/ne simule iebriēt. Plato mephiticoſ ⁊ ignoros adi/uit pplos vt mathēseos ibuereť discīplinis: picta goꝛas tericos ⁊ lacedemonios: minois atq; ligur gi leges inspectuꝝ. q̄ta terraꝝ discrimia plas me dos caucasuz: massagetas: albanos: opulēntissima i die regē latissimoq; phison āne trāsmisso ille apol/lonꝰ trāsierit vt rerū vires discerer: plenus locu/tus ē Jero. Que in hac sola veriꝰ alt'pfectꝰ ⁊ in pace theartica ⁊ seraphicas vultbꝰ possidētur. vñ alie creaturas hec sūmū inuestigat creatoꝛē. Vñ grantissime Hugo venerabilis lib. primario arche noe imō dyalogi suaz alloq̄ns aiam: artes ceteras huiꝰ i ꝓparōe vanitati ꝓnūt ita inq̄ēs. Quid tu vides o aīa mea? Cui illa. scola discētū ego vido Alij ad formāda noua clemēta atq; voces insoli/tas effundēdas rud' ad b̄ linguā iflectere disāt

a ij

R 21.013

SERVICIO DE PROTECCIÓN DOCUMENTAL ZARAGOZA

Alij vboꝝ inflexiões cõpositões ⁊ deriuatiões
p̄rimū audiẽdo cognoscere. Deinde ad iuicẽ arꝫ
ad idẽ reponẽdo memorie cõmẽdarꝭ satagũt. Alij
ceras stilo exarãt Alioꝝ figuras varijs modis ⁊ di
uersis coloribꝰ in mẽbranis docta manꝰ calamuꝫ
ducẽs prefigurat. Alij acriori ac fortiori quodam
studio: de magnis vt videtꝭ negocijs disceptatões
q̄sdã adiuicẽ exercũt: ⁊ q̄busdã vboꝝ inexibilibꝰ vi
cissiꝫ fraudare cõtendũt. Calcu lãtes q̄sdã ego eti
am video ibi: alij tensum in ligno neruuꝫ: ibi pau
tientes diuersoꝝ sonoꝝ proferũt melodias. Alij
vero quasdã descriptões ⁊ mẽsuraꝝ formas expli
cant. Alij cursus dispões si deꝝ ⁊ celi modũ ma-
gnifice describũt. Alij de naturis herbaꝝ. de com
plexiõibꝰ hoim. de qualitate oim reꝝ: ⁊ virtute ꝑ
tractãt: ⁊ in his oibꝰ: lꝫ sit forma diuersa discendi
vna tñ est oibꝰ ꝑficiendi. Cui Hugo. ymago te-
fallit veritatis o aia mea. Ista eni sunt nõ sapien
tie sed dementie humane studia. in quibꝰ impru-
dentes ⁊ stulti tã iuuli q̄ pertinaci labore naturaꝭ
rerũ inquirunt. auctorẽ vero suũ ⁊ oim naturaruꝫ
artificeꝫ ignorant. hec ille. Legiꝰ o opti mgri et
pres gorgiã leonciniũ quẽ socratꝭ. mgrꝫ. ꝑferũt cẽ
tenariuꝫ vltra effectũ numeꝝ: tanto ardore studij
subleuatũ: vt in scolis diceret: petite qd̄ vultis: ꝑ-
sto est qui respõdeat. Socrates ille thebanꝰ nona
genariꝰ librũ cõdidisse refert. Plato velud quod
dã lumẽ terris missuꝫ octogesimario primo anno
seniocõfectꝰ artꝰ vltimos studio supposuit: quẽ an
noꝝ numerũ antiq̄ cõsecrauerũt phi. Octoginta
quippe vnũ: nouẽ nouies faciũt. Affert doctor Je
ronimꝰ ad nepocianũ mittẽs epistolã: sophodem
tanto phie studio operã dedisse: vt. ciiij. ãnorũ co
ram iudicibꝰ fabulã edippi ediderit. Pernicides
quẽ italoꝝ germẽ seminauit. xv. annis pre studio
in antris latitat. Titusliuiꝰ tertia decade archime
nidẽ syracusanũ ciuꝰ marci mãcelli occubuisse gla
dio retulit: q̄ archilindri seu spere destitisꝫ pictu
ra. Quid de ypocrate sanuo: tãtis igenijs sbleua
to vt per se sine doctore de q̄libet dissereret. quẽ
referũt pp inuidiã a dijs ictu fulguris soffocatuꝫ
Taceo. septeꝫ sapiẽtes quos apollo cõsecrauit q̄
tantaꝝ effulsere sciarum fulgoribꝰ: vt ꝑ legibus
cõdendis apud romã eorũ ad libros mitteretur
precipue ad solonem. Taceo aristippuꝫ: antistite-
neꝫ: cleantẽ: cratem thebanum: ceterosq̄ philoso
phorũ cuneos: qui labore tanto sophie insudaue
runt: imo se dedicauerũt: vt cũctas abiceret diui-
cias. Abitevos inq̄t crates o pessime diuicie: ego
vos submergã: ne submergar a vobis. Si igitur
terrenis studijs tot laboribꝰ: tot periculis: frigori
bus: antiqui phi scie dediti sunt: quid facturꝰ est
xpianꝰ de anagogica scia dei: id qd̄ phõruꝫ exor-
diũ intonuit: viri iusti cõditiones afferens: In le
ge dñi fuit volũtas eiꝰ: ⁊ in lege eiꝰ meditabitur
die ac nocte. Origenẽ ad [illegible]teanũ scribẽs refert

Jheroni. tanto huiꝰ sophie amore detentũ: vt se
castrasse dicatur. quo firmiꝰ mente esset in hac oc
cupatus. Jheronimꝰ nõ solũ diuitias: sed patriã
omneq̄ humanũ dereliq̄t negociũ: vt iugiter aut
scriberꝫ: aut legeret. Sex eĩ milia origẽis volumi
na se manifestat plegisse. Nec opus censeo Am-
bro. Aug. Hilarij. ceteroꝝq̄ laudes afferre singu
las. vnũ pro certo iudico: vt cũ hijs sctis doctori
bus sancte vacare theologie: sit cibꝰ: sit potꝰ: iocũ
daq̄ serenitas. Que eni rogo gratiosior refectio
q̄ hac in sacra scia? Que maior quietatõ? vbi ma
ior iucũditas? vbi mẽtis soporatio dulcior? nulli
bi. Huiꝰ quippe scie dulcedine Jo. lemouicus af-
fectus epistola. xiiij. moralis expõis somnij pha-
raonis ipsaꝫ dulci verborũ stillo alloquitꝭ. O in-
quit cellam vinariaꝫ. O aromaticaꝫ apothecam
que tam dulcia faucibꝰ nostris administrat eloq̄a
doctrinaꝝ: vt nõ terrestrẽ eloquẽtiã: sed celestem
redoleant aromãtiã. Et sequitꝭ. Mirabilia testio
nia tua: ⁊ desiderabilia super et mel ⁊ fauum: quorũ
aureaꝫ sapiẽtiã ⁊ argẽteã eloquẽtiã arbitramur
regnis: ⁊ sedibꝰ preferendã. etenĩꝫ vera de lara-
ti o sermonũ tuorũ intellectũ obfuscatũ illuminat
⁊ morũ informatio affectũ sitientẽ mirabiliter re
focillat. hec ille. In tippo quippe sub custodũ no
mine de huic scie vacãtibꝰ Jeremie. iiij. scriptũ ẽ
Quasi custodes agroꝝ facti sunt super eam in gi
ro. Hec quippe studiosis a viris modo vallantur
exercitꝰ aut istologice: aut tropologice: anagogice
vel allegorice exponẽtibꝰ. Videtꝭ eniꝫ ibi quasi ĩ
speculo: licet nobis cũ speculo enigma iungatur.
partus ibi cũ in petris ortus: plyad in celo situs
yaduꝫ: arturi girus indissolubilis. Sic ad Job
deus loquitur. Job. xxxviij. Nunquid iungere va
lebis micantes stellas plyadas: aut girum arturi
poteris dissipare? nunquid ꝑduce[illegible]luciferũ in tẽ
pore suo: ⁊ vespeꝝ sup fines terre cõsurgere facis
hec cuncta certissime exquirit sapiẽtia dei: quam
pro modulo: nostra tãgit modicitas. hec terre fũ-
damenta: celi motũ giratiuũ: eruptionẽ fontium
montiuꝫ grauitatẽ cõsiderat: cardines orbis: abis
si profunditateꝫ: quãtũ etheꝝ sit sursum: q̄tũ pon
dus aque optineant. hec complectitur sophia.
O oĩ laude dignissima. O scriptis extollẽda ppe
tuis. O mẽtibꝰ sp meditanda btis. Unde Alanꝰ
ille in poetis nõ infimꝰ huius mẽtionẽ specialeꝫ
faciens: ad eiꝰ faciẽ vertẽs intuituꝫ grauissimis ꝑ
monibꝰ eandẽ in de cõplanctu nature sic affatur
O dei proles genitrixq̄ reruꝫ: vinculũ mũdi sta
bilisq̄ nexꝰ: gẽma terrenis: speculũ caducis: luci-
fer orbis: pax: amor: virtus: regimẽ: potestas: or-
do: lux: finis: via: dux: origo: vita: lux: splẽdor: speci
es: figura: regula mũdi. q̄ tuis mũdũ moderas ab
enis. cuncta cõcordi stabilita nodo nectis: ⁊ pa-
cis glutino maritas celica terris. Que noys pu-
ras recolens ydeas singulas rerũ spẽs monetas

cui fauet celuꝫ famulatꝭ aer. Et sequitꝭ. Que poliũ
stellis varijs inauras etheris nostri soliũ serenasꝭ
sideꝝ gẽmis varioq̄ celũ milite cõples. Que vi-
as poli scpdis. ⁊ auges sincopans cursum pelagi
feruori ne solis vultum cumulare possit equoruꝫ
estus. hec illle. Quin igitꝭ o magistri ⁊ patres opti
mi: inhyeniꝰ huius rachelis pulcherrime formo-
sissime: venustissime carissimis ãplexibꝰ: per scalã
iacob scissimis suspirijs celum adeamꝰ: vt ange-
los ascendẽtes ⁊ descendentes internis aspicia
mus oculis. cuiꝰ viam ⁊ ãmirandũ itinerariũ fer-
uida caritate: imo supferuida lꝫ apparuerint plu-
rimi huiꝰ sciẽtie doctores maximi. hanc tamẽ ꝑ
ceteris quod ductu familiari faciliori nobis in lu
cẽ condidit parisieñ: huiꝰ alme ciuitatis quã nobi
lissima exornat scie vniuersitas presul splẽdidissi-
mus. qui velud sol ab ortu exiens sua copiosa scia
vniuersas dei insigniuit eccias: ⁊ licet pluribus
in opusculꝭ precipue in sniaꝝ quadripdito volumi
ne. Cuiꝰ primo tribꝰ quo ad presens pretermissꝫ
insinuatꝭ primo diuina essentie vnitas: cũ persona
rum pluralitate. prima: secũda ⁊ tertia distinctiõe
Panditur postmod filij dei eterna generatio a
tertia vsq̄ a. x. exclusiue. de hinc flaminis sacri ꝑ-
ductio tam eterna q̄ tempalis a decima vsq̄ ad
decimãnonã exclusiue. De hinc varie ꝓprietates
tam psonaꝝ inter se q̄ dei ad nos: q̄ lucide q̄ ma
nifeste. imo deifice declarentur: textus pandit exi-
miꝰ. O igitꝭ tibi deꝰ potẽtissime: excellẽtissime glo
ria. decꝰ honorq̄ detur perpetuus: qui tante ciui
tati: tanto studio veriꝰ toti mũdo tam prefulgẽtẽ
stellã emisisti. Tibi petre iubar egregiũ tanto pro
opere: pro labore venustitissimo sit merces in pa-
tria dñs ibs quẽ tecũ videre mereamur. Amen.

e xpeditus reuerendi magistri ⁊ dñi metuẽ-
dissimi de primo in quo erat collatio recõ
mendatiua premittẽda. Venio ad secũdũ
in quo habeo collatiuã qõnem cũ reueren
dis magistris meis: cũ quibꝰ imeritꝰ cõcurro di-
scutere. quã iuxta thema collationis his in verbisꝭ
efficio. vꝫ Titulꝰ qõnis. An guillermi frequẽs in
naturalibꝰ giratio seu studiũ ad salutẽ supnatura
lem sufficiat cõsequẽdã. hoc est querere vtrũ pos
sit hõ sciẽtijs humanitꝰ adinuẽtis sufficiẽter se ad
salutẽ ordinare. Arꝭ primo q̄ sic. Omnis potẽtia
habẽs aliqd cõe pro primo obiecto adequato po
test ĩ quodlibꝫ cõtentũ sub illo obiecto primario
sed obiectũ naturale intellectꝰ nostri adequatũ et
primariũ. est ens inq̄tum ens. igitꝭ in quodlibꝫ in
telligibile põt hõ per naturã. Maior pꝫ exẽplo
et rõne. Exẽplo sic. Si eni color seu lux corpalꝭ ad
presens nõ curo: sit obiectũ adequatũ visus. põt
visus in quodlibꝫ cõtentum sub colore [illegible] luce.
Ratione sic. Quia adequatuꝫ dicitꝭ obiectũ qr in
nullo excedit potẽtiã. sed si potẽtia in aliquo sub
eo contento non posset. iam non esset adequatuꝫ

sed obiectum potentiam excederet. Minor patet
auctoritate Auice. primo methaphi. cap. i. Ens ⁊
res inquit prima impressiõe in aiam imprimuntꝭ
nec possunt ex alijs manifestari. Confirmatꝭ: qr a
ctiuo ⁊ passiuo sufficiẽter approximatis ⁊ nõ im-
peditis sequitur semp actio: si sint cause naturalesꝭ
Sed intellectꝰ possibilis est causa naturalis passi
ua. agens causa naturalis actiua et nõ semper im
pediuntꝭ. Igitur de se possunt in quodlibet intelli
gibile. Unde phus tertio de aia dicit: q̄ intelle-
ctus possibilis est: quo est oia fieri: ⁊ agens quo ẽ
omia facere. In oppositum vero ⁊ pro parte ne
gatiua arguitur sic. Omni agenti per cognitio-
nem necessaria ẽ cognitio sui finis distincta. Sed
homo nõ põt ex naturalibꝰ habere cognitionem
sui finis distincte. Igitur necesse ẽ aliã illabi spe-
cialem doctrinã. Maior pꝫ. qr omne agens ꝓptꝭ
finem agit ex appetitu finis. Igitꝭ sicut per natu-
ram agenti necãriꝰ est appetitꝰ finis: sic ⁊ per co-
gnitionẽ agenti: oẽ vero volitũ p̄cognitũ. Minor
vero probatꝭ. qr phus sequẽdo viã naturaleꝫ: aut
errabit in cognitione finis in particulari: sicut po
nere videtꝭ felicitatẽ in cognitione subãꝝ separa-
tarũ in primo ⁊. x. ethicoꝝ. Aut dubiꝰ remanebit
Unde ĩ primo ethicoꝝ dubitãdo. Si quid ẽ deo-
rum donũ: rationabile ẽ felicitatẽ eẽ. Cõfirmatur
auctoritate apłi ad thimo. ij. dicẽtis. Omis scri-
ptura diuinitꝰ inspirata vtilis ẽ ad docẽdũ: ad ar
guendũ: ad corripiendũ: ad erudiẽdũ. Et baruth
iij. dedit illã iacob puero suo: ⁊ israel dilecto suo.
post hec in terris visus ẽ: ⁊ cũ hoibus conuersatꝰ
est. Et sic latitat qd̄ sub dubio. Anteq̄ vlteriꝰ ꝓ
grediar reuerendi magistri optimiq̄ patres mo-
re huiꝰ alme facultatis matris mee theologie pro
testor q̄ in presenti actu seu in quocũq̄ alio dei
gratia imposterũ per me fiendo: non intendo ali
quid dicere qd̄ sit contra determinationẽ sacrosã
cte matris ecclesie: aut cõtra determinationẽ do-
ctorũ ab ea approbatoꝝ: qd̄ cedat in fauorẽ arti-
culoꝝ in hac alma vniuersitate cõdẽnatoruꝫ. qd̄
sit cõtra bonos mores seu quouis modo valeat
offendere pias aures. q̄ si oppositũ contingeret
q̄ deus per suã pijssimã misericordiã auertere di
gnetꝭ: ex nũc prout ex tũc: ⁊ ex tũc prout ex nunc
casso: reuoco: retracto: ⁊ habeo pro non dicto: pa-
ratus reuocare: cassare: ⁊ annullare ad insinuatio-
nem cuiuslibet caritatiue super hoc me monẽtis:
⁊ spãlr illius vel illoꝝ ad quem vel ad quos spe-
ctat hmõi deuiantes ad viam reducere veritatis.
Spãliter tamẽ de presenti protestor q̄ multa q̄
dicturus suꝫ intẽdo solũ dicere probabilitꝭ ⁊ colla
tiue: vt cũ reuerẽdis magistris meis cũ quibus in
lectura sniaꝝ indignꝰ cõcurro valeã proficere: q̄-
rum dicta promitto iuxta vires fideliter repetere
supplicãs humilime eoꝝ exercitatisꝭ ingenijs: q̄ si
tantã reuerentiã nõ habeã in ore qualitꝭ decꝫ tan

tos viros vt mihi indulgere dignentur: qz in corde
sp hre intedo. Hijs ,prestatoib9 pmissis quib9
adhereo: et adherere intedo: qdiu vitā duxero in
humanis. Pro occasione qōnis fit vna fūdamēta
lis pclo tal'. Sapia cāta qsūma ē felicitas ihe/
siua naturaliter mētibus capitur: licet supernaliter
imprimatur. Ista cōclusio tres habet pticulas. Pri/
ma est de impresso. Scda de eo qd iprimit. Ter/
tia de imprimitate. Prima ps dicit q sapiētia
creata sūma est felicitas ihesiua. Ubi primo notā
dū q sapiētia capit tripliciter. Uno mō ,p hitu. vt i
vi. ethicorū. Sapia est qsi qdā capud hns intelle
ctū z sciaz. Alō mō ,p actu. vn aurel9 aug. illō apl'i
prima ad Chorin. duodecimo. Alij per spiritum
datur sermo sciencie. Alij fmo sapie. expones: di
cit. Scia est in cognitiōe tpaliuz. sed sapia in con/
teplatōe eternoz. Tertio mō accipit vt vtrūqz cō
phēdat tā primū actū q secūdū: z isto mō capitur
hic. Secūdo notādū q triplex est felicitas. s. inhe
siua: z obiectiua. inhesiua i felice. obiectiua sic obij
cit cōtemplāti. tertia vtriqz cōis ē. Tertio notād
q sapiētia pt a triplici deriuari vocabulo. s. vl' a sa/
pere. z sic solū informat intellectū. vel a sapore: et
sic proprie dicit actū volūtatis. aut tertio dicit qua
si sap: da scia: z hoc mō dic tā actū intellect9 quasi
pcedens q volūtatis sequētis. z isto mō capit in
proposito. Hoc hito probat cōclusio sic. Illud est
summa felicitas inhesiua: q habito maxie supma
portio aie cōquiescit. sz hmōi ē sapia accipiēdo sa
pientiā pro actib9: vt dictū ē. ergo pars pōnis ve
ra. Maior patet ex rōne btitudis. btitudo eni fz
Boe. iij. de cōsola. Est stat9 oim bonoz aggrega
tione pfect9. stat9 vero quietē dicit. Itē phūs in p
mo ethicoz. Felicitas ē opatio in vita pfecta z cō/
tinua fm optimā virtutē. optia vero virt9 in por/
tione cōstat superiori. Minor pz primo de actu
itellect9. Un Io. xvij. Hec ē vita eterna: vt cogno
scāt te deū: z quē misisti ihm xpm. Et Aug. visio ē
tota merces. Et in ps. Satiabor cū appuerit gl'a
tua. De actu vero volūtatis dicit Aug. Frui ē ali/
cui rei amore inherere pp se. De ambob9 actib9 p
fectā cōplentib9 felicitatē: dicit idē Aug. Fruimur
cognitis: in quibus voluntas ,pter se delectata
cōquiescit. ecce act9 volūtatis. Cōfirmat rō. in eo
est pfecta felicitas inhesiua: p qd clare z secure vl/
timo bono iūgimur: ceu fini vltiato. hmōi ē sapia.
ergo zc. Maior pz ex rōe felicitatis i secura tētōe
visione: z fruitōe exntis. Minor pz de se. Scda
pars pclonis dicit q sapia creata nāliter mētibus
capit. Et tertia q ab agēte supnaturalit imprimit
Ad euidētiā ābaz ptiuz ē notāda quod d°. s. q re
cipiēs pōt cpari. aut ad formā quā recipit. aut ad
agēs a q recipit. Primo°. dicit potētia: nālis: vio
lēta: vel neutra. dicit nālis: si nālit inclinat. violen
ta: si sit ɔ inclinationē nālez. neutra: si neqz inclinet
nālit ad illā formā neqz ad oppositū. In hac autē
opatiōe nulla ē supnālitas. sz cpando receptiuuz
ad agēs a q recipit: tūc ē nālitas: qn receptiuū cō
parat ad tale agēs qd natū ē nālit imprimere ta/
lem formā in tali passo: supnālitas aūt qn cōpat
ad agēs qd nō est nālit ipressiuuz illi9 forme. hoc
habito ,pbat prima pticula sic. Qn aliqd recepti/
uuz hz aliquod cōe in qd nālit tendit: z eo pficit
etiā nālit inclinat in qdlibz sub eo ptentū: sicut si
audit9 inclinet nāliter in sonū: ita in sonis ptētis
sub eo. sz intellect9 nāliter incliat z format cogni
tione entis: quasi quodaz cōi sibi obiecto. igr nā
lit receptibil' ē noticie cuiuslibz obiecti sub ēte cō
tēti: z cognitōis diuie: cū de9 eis includat qditati
ue. Quo ad scdam ptē pz. qz de9 qui est obm bti
ficū: nō est nālit motiuū intellect9 nri. Cōfirmat
theologia vie nō nāliter acqrit: ergo nec patrie.
ɔña pz p locū a maiori. Probat añcedēs sic. Oi
agenti per cognitionē necāria ē triptita cognitio
sui finis. Primo qūo z qualr acquirat talis finis
Secūdo cognitio oim q sunt ad illuz finē necāria
Tertio q illa sufficiāt ad illū finē. Primū ,pbat.
qz si nesciat qlr z quō finis acqrat: nesciz quō ad
cōsecutionē illi9 finis se disponeret. Scdm pz. qz
si nesciat oia necāria ad ipsuz: pp ignorātiā vnius
poterit deficere: si etiā q ad tertiū nō sciat illa suf/
ficere ex dubitatōe quā hz circa illa nō efficaciter
psequit. Sed hec tria nō pōt viator per naturaz
ergo zc. Probatio mi. q ad primū. Beatitudo eī
cōfert tanq pmiū quoddā pro meritis a deo vo
luntarie nō necārio acceptāte. In hoc etiā errauē
rūt phi ponētes oia a deo produci naturalit.
Quo vero ad scdm z tertiū mēbruz planum: ē.
quis eni pōt scire naturaliter oia necessaria ad sa/
lutē: z q illa sufficiāt cū dependeāt ex mera volū
tate dei. Infero ex prima pte cōclusionis: q felici/
tas nostra inhesiua nō est solū quedā imutatio vi
talis sequestrādo actū absolutū. Probat. Illa eni
imutatio sic accepta nō ē nisi quidā respectus de
pdicamēto passionis. felicitas vero nostra cōsistit
vt patuit in absolutis actib9. Secūdo infero. ,p
batur solū q pfectissim9 act9 ē act9 sapie: vt a sa/
pore dicit. Pbat. qz in pfectissimo actu cōsistit fe
licitas. Tertio infero: q sapia vt includit caritatē
atqz intellect9 noticiā: pfectior est caritate. Proba
tur codē medio. Cōfirmat. qz qn aliq duo se hnt
ex additiōe adinuicē: ita q vnū sup aliud addit: il/
lud qd addit semp ē pfecti9: maxime si additū sit
pfectio: sicuti qz hō addit sup aial: rōnale: iō pfe
ctior est hō q aial. sed sapia sup caritatē gustū ad
dit: vt innuere vr btūs Bern. in lib. de amor dei.
vbi dicit q ascensus ē ab amore siue caritate in sa
piētie donū. Quarto infero q sapia nō solū dic
actū intellect9: sz ēt volūtatis. pz ex supdictis. Co
roborat ex textu Esaie. xi. vbi enumeratis donis
qui intellectū disponūt: vt ē intellect9: cōsiliū: z sci
entia: de perfectio intellect9 z volūtatis dicit. Re
plebit eū spūs sapie. Quīto infero. q mag com
plectiue ē sapia in volūtate q in intellectu. Et ne
sit equocatio de h noie sapia. nota q sapia qdru/
pliciter accipit. Uno° dicit sapia prudētia. vt in
secūdo ethicoz. dū diffinit phūs virtutē: virt9 ē in
medio cōsistens ,put sapiēs determinabit. i. prudēs
Secūdo° dicit sapia ,p cognitiōe cāruz vltium: si
cut loqtur phūs in p° methaphisice. vbi dic q sa/
piens quodāmō oia nouit. i. in vli. Tertio° dicit
sapiētia ,p sola eternoz cognitiōe. sicut in deuto.
iiij. ca. Hec ē sapia vra z intellect9 corā ppl'is: itel
lect9 de ymis: sed sapia de eternis. Hijs trib9 mo
dis nō capitur hic. Sed qrto mō dr volūtatis af
fect9 cognitione prima inflamat9. eccī. vi. Sapia
eni doctrine fm nomē ē ei9: z nō est mlt. zc. sed h
nomē eius est a sapore. Tūc ,p correla° ar sic. Qn
aliquid hz duplex eē: vnū in dispōne reliquuz in
terio pfectius habet eē vbi est in terio q vbi in di
spositōe. sed sapia in intellectu ē vt in dispōne vt
scz per cognitionē videat volūtas quē diligat. qz
aure°. Aug. teste. Nihil volitū nisi pcognituz. In
volūtate vero est vt in terio zc. Infero sexto q
sapia sic dicta nō est vnū p se sed p accidēs: qz cō
plectitur duos act9 singulares duaz pōz qui non
faciūt vnuz per se. Infero septio. ,pbatur. solū q
visione dei nō est io. maxime pticeps eternitatis:
sed dilectōe. Hoc correlariū pono ɔ reuerēd ma
gistrū meū pceptorē z aicū singularē bachalariū
N. q in suo solēni principio oppositū posuit i for/
ma. Cōtra quē sic pcedā. Primo eni ,pbabo me/
uz correlariū reprobādo suū. Secūdo ,p viribus
ad suas validissimas rndebo rōnes. Probo igit
correlariū meū p° sic vbi maxime ē ratio meriti
illic collocāda est maxie rō pmij. sz involūtate ma
xime ē rō meriti: igr z pmij. z p ɔñs pl9 est btitu
do in dilcōne q sit in visione. Maior probatur.
Meritū eī nō ē nisi quedā dispō ad pmiū: et ita
q magis dispōitur mag pmiatur. Mior pz per
Aug. lib. de libo arbitrio. Et cōfirmatur qz in eo
est maxie rō meriti qd sibi nomē iponit. Hmōi ē
volūtas. vn Greg. Nō qtū sz ex qto domi9 pōde
rat. Secūdo ar fm ordinē pfectibiliū ē ordo pfe
ctionū. sed pfectior ē volūtas q intellect9: g° pfe/
ctiorē capit pfectionē. Maior pz: qz act9 actiuoz
fm phm sunt in paciete z disposito. 3°. phisicoruz
Sz mior ,pbatur. qz quāto aliqd mag ad deū ap
propriat: tāto extat pfecti9. sic eni suo mō in p° de
aialib9: mēsurat aialia phus p cpationē ad hoiez
vt ad metrū. z in 3° thopicoz dic q qto silius ali
qd ē optio: tāto meli9 ē. sz volūtas mag similatur
deo q intellect9: qz intellect9 ē pō nālis mobil ab
alio: volūtas vo liba ptigēter se hns ad volita si
cut de9 se hz ptigēt ad extra. Cōfirmatur. qz pfe
ctior ē caritas q ē pfectio volūtatis hic i via: q fi
des que ē pfectio inte9. igr z in patria. Secūdo
g° sic. fm ordiatione āgelice ierarchie: nra est di/
sponēda tā in via q in patria: vt pt trahi ex dioñ.
in lib. de eccl'ast. ierarch. sz in angelis supprem9
est ordo seraphic9 cui medium amoris tribuitur qd
est volūtatis act9. igr in ierarchia mētis nre: in q
est est tertio: visio fruitio: pfectior ē fruitio q act9
ceteri. Un abbas vcellaz sup dyoni. diuinū dicit
q vbi scia foris stat: caritas intrat: grad9qz vlti9
ptēplōis reqes ē: q in volūtate maxie cōsistit.
Tūc ad rōnes mgri mei. Ad primā qn dicit q
pz ex dictis. Legi pricipiū mgri mei reuerēdi: z n
inueni ex qb9 dictis: nisi qz dicit q in visiōe ē que
dā assimilatio. z qn ē dei: tūc intē9 fit de formis: sz
cū reuerētia sua: hoc nō cogit. qz ita voluntas fit
deiformis deū diligēdo: z forti9: vt vr: vn in vero
amāte vt dicit Bern. veri9 ē aia mea vbi amat q
vbi animat. Caritas eī z dilectio ē maxime trans
formatiua: intantū vtj mlrones p signa extra pare/
at: sicut de stigmatib9 pris nri francisci legr. Sic
trāsformatur cor amātis in id qd amatur. vt p mē
bra de foris: virt9 erūpat amoris. Ad secūdā rōez
vbi ar sic. Potētia z act9 distigūtur p oba: obiecz
aūt pdicte visiōis est diuina eēntia fm seipsaz nō
fm aliā silitudinē ei9 creatā: cū ois tal' silitudo sit
creata z finita: z p ɔñs nō sufficiat ad rñtandū di
uinā eēntiā infinitā: nec ad faciēdū capacitatē in/
tellect9 creati q ē infinit9 obiectiue. Ad istā rōem
satis mihi difficilē rndeo. p° ad miorem. 2° ad ma
iorē. Ad minorē dico q sicut diuina eēntia ē obz
btificū intellect9: sic z volūtatis: z sub eadē rōe: et
ita nō seqtur pp hāc rōnem q mag sit btitudo i
visione q dilectōe. Ad maiorē dico q solū habz
veritatē in potētijs organicis: z ad id ,ppositum
adducit eā phus. vt patet in 2° de aia. Intellect9
aūt z volūtas nō sunt potētie organice: z q ad h
applicat excedit intētionē phi. Ar 3°. auctē Au
gu. dicētis. q visio est tota merces. dico q verū ē
intellect9 sic q totalr qerat intellectū: nec fit illic
mētio d volūtate. Uel alir dico q duplex ē visio
scz practica z speculatiua. Aug. vero loqtur nō d
speculatiua: sz de practica q hz in se z cognitionē
z amorē. Quarto ar sic. btitudo io. cōsistit i no
bilissima opatiōe: sed opatio intellect9 ē hmōi: igr
maior ē phi p° z x. ethicoz. Rndeo cū reuerētia
qz minor ē falsa: z cū ,pbat qz cā equoca cuius est
opatio intellect9 respectu act9 volūtatis est nobili
or suo effectu. Dico h q act9 intellect9 nō ē cā a/
ctus volūtatis: sed solum obiectum: z voluntas
solum. nempe preexigitur vt qdā dispō sicut ap/
propriatio stupe ad ignē: q tn appropriatio nō ē cā
cōbustiōis. Quīto ar sic. btitudo ɔsistit in actu
q ɔseqmur finē vltimū z ɔiūgimur ei. qz ad Ro
ma. vi. dicit apl's. Finē vero vitā eternā. sed actus
intellect9 est hmōi. Jo. xvij. Hec ē vita eterna: vt
cognoscāt zc. Dico sic dici q pz itelligi de visione
pctica cōplēte actū itellect9 z voluntatis: hec sunt
modica z exigua tāti patris in ɔspectu cui me hu

mihi recōmēdo. Infero vlteri⁹ ex scđa pte cō-
clusiōis. Primo q̄ de⁹ ē ens intelligibile.pꝫ:q: a
lias ei⁹ no ic a nō recipit in intellcu. Secūdo in
fero,pbabilr̄ sōni ꝛ collatiue q̄ icludit primū ob
iectū adeq̄tū intellect⁹:qđ ē ens. ex q̄ nō est dr̄ia
ens cōtrahēs:nec passio ei⁹:nec priuatio aliq.pꝫ:
q: oꝫ aliq̄ istoꝝ modoꝝ se hr̄e ad primū obiectuꝫ
adeq̄tū:qđ est ens. Cōfirmat:q: oīs intellect⁹cer
tus de vno:ꝛ dubi⁹ de duob⁹:hꝫ illū cōceptū de
quo ē cert⁹:aliū ab aliis de quib⁹ē dubi⁹. Ista n̄
est somniū doc.subtil. vt quidā somniāt:est eni q̄i
in v̄bis hiis đ posita in mr̄ⁱ.me⁹.algazele auicene
discipl'o.ꝫ fuerit certi p̄bi đ đo qđ erat ens:dubita
bāt v̄o vtꝝ corpe⁹:l'icorpe⁹ s.ē epicuri sic stoici.igr
cōcept⁹ entis in deo formalr̄ a deitate distiguit.
Infero 3ᵒ.q̄ in distictis q̄dditatib⁹pōt de⁹ a m̄
tib⁹ nostris intelligi.pꝫ ex iā dictis.q: alia quiddi
tas entitas:alia deitas:alia distictio formalr̄.nec
est fingēda distictio.aut a pte nostri intellect⁹ vel
diuini. Quarto infero.intellcm̄ nostꝝ ꝛ volūtatē
tāte eē pfectōis:vt nisi ifinito obiēcꝫ finito subie
ctari possint.cui⁹ oppositum posuit auice.nono
methaphis.ce cap.iiij. Et algazel ei⁹ abbreuiator
posuerūt eni aīas nr̄as in visione intelligētie ter-
renoꝝ btificari:quā pduci posuerūt per intelligē
tiā lune. Cōtra hoc ar⁹ vno me⁹ sic. Potētia q̄
inclinat ad multa obiecta p se nō quietat in aliq̄
vno pfecte:nisi illud includat oīa per se obiecta q̄
tuꝫ p̄nt includi pfectissime in aliq̄ vno obiecto. ꝫ
itellect⁹ noster ꝛ volūtas inclinat ad oē ens sic ad
p se obiecta:igr̄ nō perfecte quietat in aliq̄ vno en
te:nisi illud includat oīa alia entia q̄tū p̄nt in aliq̄
includi:p̄nt aūt pfectissime includi in aliq̄ ente in
finito:igit possum⁹ tm̄ ibi q̄etari. Quinto infero
sub diuersis cōditionib⁹ deū ab intellectu nr̄o ap
prehendi:nūc cognitiōe fidei in enigmate in via:
nūc visionis in patria.prima ē mō abstractiue se
cūda mō intuitiue. Infero sexto q̄ res create in
deo ab eterno h̄nt eē intelligibile. Istud correlari
um pbat triplr̄. Primo cōparādo intellectū diuiꝫ
ad distictā cognitionē. Secūdo cōpando cū intel-
lectu humano. Tertio cōpando cū opi pducibili.
Quo ad primum ar̄ sic. Oīe illud ab eterno in
alio hꝫ eē intelligibile:qđ distincte ꝛ pfecte ab eter-
no ab eodē cōphendit.sed res creāte sunt hmōi re
spectu mētis diuine: gr̄ ꝛc. Probatō maioꝝ. Nā
distincte cognosci est eē p se cognitū: eē v̄o cogni
tuꝫ ꝛ intellectū idē sunt: esse v̄o intellm̄ p̄supponit
esse intelligibile.ens aūt intelligibile est ens ratio
nis q̄ recipit pro fundamēto intellectuꝫ cognoscē
tis. Minor pꝫ.alr̄ eni sequeret primū alio indige
re in suis opib⁹:cū nullus agens per intellectū cer
te opet:nisi certa cognitiōe habita que requirit co
gnoscibile in ratione obiecti sibi p̄ns. Secūdo
ar⁹ sic. Nō est impfectior intellect⁹ diuin⁹ q̄ huma
nus:sꝫ human⁹ rem cognoscendo pducit rē i eē
intelligibili:qđ ē in ipso intelligēte.igit ꝛ intelle-
ctus diuinus intelligēdo pducet:aut quasi pduceꝫ
autē rem in esse intelligibili qđ manebit in mente
diuina.nec valet si dicatur qđ est imperfectionis
intellect⁹ nostri tale producere accidēs:remoueat
eni ab esse intelligibili:q̄ sit accidēs: ꝛ relinquatur
solum qđ sit quasi productū iuxta viā cognitionis
diuine quā btūs tangit dyonisi⁹.s.eminentie. As
sumptū probat.q: res cognita accipit eē cognitū
illud vero esse cū sit spirituale:nequit esse in obie-
cto:qđ frequenter extat materiale. Tertio arguo
sic. Res producta:ab eterno fuit pducibilis.ergo
aliqđ esse habuit ab eterno.aliud nō videt nisi es-
se intelligibile in deo.ergo ab eterno illud habu-
it esse. Añs probatur.q: qđ nō ē producibile im-
possibile ē esse productū.vt trahi pōt ex secūdo p
yarmenias.ꝛ.vi.phisicoꝝ. Sed ɔn̄a probat.q: p
ducibilitas est quidā respect⁹: oīs vero respectus
presupponit eē absolutū:in quo fundet iuxta di-
ctum Aug.septimo de trini. Omne qđ ad aliud
dicitur prius est ad se:qđ vero nō sit improductū
probat.q: tunc essent plura eterna.vnde hic sunt
tria signa. Primo diuinus intellect⁹:diuinā intel
ligit essentiā. In scđo lapid in se ꝛ cetera creata p
ducit in eē intelligibili:ꝛ ea itelligit. In tertio co-
parat eam ad suā eēntiaꝫ: ꝛ istā intelligit cōpatio
nē. Istud etiā correlariū trib⁹ corroborat aucta
tib⁹. Prima ē Aug.lib.lxxiij.qō.q.xlvj.ydee sunt
forme eterne ꝛ imobiles in mente diuina:ydea ve
ro est esse intelligibile. Secūda Aug.v. sup gen̄.
Oia in deo sunt vita. Et idē sup Jo.qđ factum ē
in ipso vita erat.qđ nō intelligr̄ nisi de hoc esse in
telligibili:vt videt. Tertia ē Auic.v.ij.methaph.
cap.vij.vbi cōcedit r̄onem dei vt intelligētis ad
formas intellectas. Si āt ille forme ponerent ex
tra se ad aliud extra se referret.qđ negat phūs.xij
methaph. Infero septio:q̄ perfectior ē cognitio
facial q̄ fidei.pꝫ ex p̄d.cius. Cōfirmat.q: qn̄ sunt
due cognitiones vni⁹ obiecti:pfectior ē ea q̄ app̄
hendit obiectū pfecti⁹:q̄ ea que nō ita pfecte app̄
hendit.hmōi sunt cognitio vie ꝛ patrie. Cognicō
vie ipfecta:ex parte eni cognoscim⁹. Cognitio
patrie perfecta:nūc aūt cognoscā:sicut ꝛ cognitus
suꝫ.igit ꝛc. Infero octauo pbabilr̄ visionē ꝛ colla
tiue q̄ simul stare pōt p eodē instāti hic⁹ fidei cuꝫ
clara visione dei. Hoc correlariū pono ɔ̄ reuerēdū
mgr̄ꝫ meū ꝛ patrē singulare ordinariū vacha.ari
uꝫ in schol'seu collegio fratꝝ p̄doꝝ:ɔ̄ quē sic pce-
dā. Prio eni ondam q̄ in dictis suis variat. Se-
cūdo pbabo correlariū meū:suū iprobando. Ter
tio r̄ndebo ad rōnes suas validissimas. Quo ad
primū variat dicta sua magister me⁹: vt videtur.
In coꝝ⁹ eni suo vr̄ loq̄ de visione:ꝛ iprobat one
de scientia:quasi idē sit visio ꝛ scīa:qđ nō videtur
scīa nēp habitū nominat:visio actū.tō male trās
ponit terminos. Secūdo probo meum correla-
riū sic. Si visio nō possit simul stare cū fide:aut h̄
est q: act⁹ fidei visionē impedit: aut ipsa fides in
actu primo:nō primū:q: suppo⁹ q̄ stante visione
nō exeat in actū fides;nō scđm:q: sicut spēs albe
dinis ꝛ nigredinis simul stāt in intellectu:nec mu
tuo se expellūt:sic possibile est q̄ stāre ista qualita
te que est fides in actu primo:sit visio in actu scđo
Cōfirmat.q: qn̄ paul⁹ in raptu vidit deū visione
clara.vt dicit magister me⁹ nō ē v̄isimile fideꝫ q̄
habebat destrui:vt iteꝝ post raptū crearet noua.
Si eni natura nō fac̄ p plura qđ pōt facere p pau
ciora:a fortiori de⁹ nature institutor. Tūc 3ᵒ r̄n⁹
ad rōnes mgr̄i mei. Ad primā qn̄ dicit.impossi
bile est eidē inesse opposita : sed scīa ꝛ fides sunt
opposita:igr̄ ꝛc. Probat minorē.q: scīa est de eui
denti ꝛ certo:fides vero de certo: ꝫ nō euidenti.
Hic dico p⁹ q̄ nō pbat sicut diti suū corre.q: cor
rela.ē đ visione:ꝛ pbatio de scīa. Scđo dico q̄
sciaꝫ stare cū fide:prout de scīa loquit phūs p⁹po
sterioꝝ.pt capi dupl'r. Primo nō respectu diuer-
soꝝ.ꝛ sic s̄m mei scīn̄ ꝛ hom̄.s̄a s̄e.articlo.v.q.i.ē
possibile.vt puta:q̄ sit scīa:q̄ de⁹ est vn⁹ : ꝛ fides
qđ ē trin⁹. Si vero dicat respectu eiusdē. sic nego
ꝛ cū doctore suo: ꝛ cū doctore subtili.in.3.đ.xxiij.
op.3. Sic eni idē eēt euidēs:ꝛ nō euides.certū et
no certū fide ad ɔtingētia limitata:ꝛ ita nō cogit
Ad cofirmationē qn̄ allegat Aug.fide diffinie-
tem. Quid iqd est fides:nisi credere qđ nō vides
Dico hic q̄ accipit hic fidē p actu secūdo:ꝛ nō p⁹
fides ei aliqn̄ accipit pro obiecto fidei. sicut dicit
Athanasi⁹.hec est fides catholica.aliqn̄ pro habi
tu:sicut ad Heb.xi. Fides est subā sperandaꝝ reꝝ
argumētū nō apparentiū. Aliqn̄ pro actu sicut h̄
ꝛ sic repugnāt ex toto visio ꝛ credere. Allegat ad
hoc vltiare illud Grego. Fides nō hꝫ meritū:vbi
rō humana prebet experimentū. R̄n̄⁹ q̄ ista au-
ctoritas nō aliud cogit nisi q̄ credēs nō debꝫ in-
niti humane rōi in credēdo:nō q̄ cū fide pō dei
stare nequeat visio. Infero nono q̄ ad hoc q̄ in
tellect⁹ diuin⁹ obiecta intelligat secundaria : oꝫ ea
imagiari i aliq̄ eē obie distincto a dia eēntia. Pro
bat sic. Omne pductū aut q̄i pductū aliq̄d habꝫ
eē aliqual'r distictū a simpl'r improducto:sed obie
cta secūdaria h̄nt esse q̄si pductū vi diuini intelle
ctus:eentia vero diuina simpl'r est iproducta.igit
ꝛc. Maior pꝫ ex p⁹ princi⁹ de quolibet ꝛc.pro-
ductū vero ꝛ improductū se h̄nt vt affirmatio et
negatio. Sed minor pbat p⁹ q̄ eē sit simpl'r ipro
ducta.q: s̄m mgr̄m disti.v.nec gignit nec gignit
Sꝫ pbat p prima pte:q: nō fit descēsus ab extre
mo in extremū:nisi per mediū:extrema sunt nō p
duci simplicit ꝛ produci simpl'r :seu realiter. ergo
nō producit de⁹ res ad extra nisi per hoc mediuꝫ
scꝫ produci s̄m quid:seu in esse cognito. Cōfirma
tur auctoritate auic.viij.methaph.c.vij.distiguē-
tis rationes dei intelligētis ad formas intellectas
q̄ nihil eēt dictu nisi iste forme essent a deo intel-
lecte distincte:cū nō sit r̄o eiusdē ad se ex parte rei
Hec sunt pauca imo nulla tanti patris in ɔspectu
cui me humilit recōmēdo. Ex parte tertia con
clusionis:infero correlarium r̄nsiuum ad titulum
cōclusionis.s.q̄ necesse ē homini ad salutē aliquā
doctrinā specialiter reuelari.ꝛ hoc marie fit piis
ꝛ corde humilib⁹.dicēte dño in Math.xi.c. Cō-
fiteor tibi pater dñe celi ꝛ terre q: abscon.hec a
sapiē.ꝛ pru.ꝛ reue.ea.puu.ita pater qm̄ ꝛc.

c Upientes aliq̄d de penuria ꝛc. Hic tex
tus incipit sniaꝝ mgr̄i Petri lōbardi pa
risioꝝ antistitis. Et diuidit principalr̄ in
tres ptes. Primo eni p̄mittit intentiōis sue indi
ciuꝫ.s.phemiū. Secūdo subiūgit variatiōis com
pendiū.i. tractatū. Tertio concludit affectōis so-
latiū.s.epilogū. Secūda incipit in prima distictō
ne.s.veteris ac noue legis cōtinētiā ꝛc. Tertia ibi
hec in pedib⁹ sedētis. Rursus prima pars in q̄
p̄mittit sue intētionis indiciū in tres partes diui-
ditur. In q̄ꝝ prima p̄mittit cās motiuas opis p̄-
sentis. In scđa subiūgit mētes detractiuas cetus
inuidētis. In tertia cōcludit doctrinas allectiuas
veri resultantis. Secūda incipit ibi. Cuius nō am
biga⁹ ꝛc. Tertia ibi.in q̄ maioꝝ exēpla ꝛc. Rur-
sus prima ps in q̄ p̄mittit causas motiuas opis p̄n
tis in tres partes diuidit:s̄m q̄ tres fuerūt cause
motiue.videlꝫ. Eterne felicitatis optatō Catholi
ce veritatis defensio Fraterne societatis petitio.
Premittit gᵒ i pria pte priaꝫ cāꝫ motiuaꝫ fuisse die
mercedꝫ p̄stolatōeꝫ. Subiūgit i.ij.pte scđam cām
motiuaꝫ fuisse ifecti erroris ɔfutatōeꝫ. Cōcludit i
iij.pte tr̄iā cāꝫ motiuā fuisse discipl'oꝝ caritatiuam
dilcōeꝫ. Scđa ps icipit ibi.q̄ iardescētes. Tertia i
cipit ibi.nō valētes studiosoꝝ frm̄ ꝛc. Rurs⁹scđa
ps pricipal'h⁹ phemij i q̄ mgr̄ subiūgit mētes de
tractiuas cet⁹ inuidentis:i.3.ptes diuidit.s̄m tria detra
hētiū gn̄a.q̄dā ei detrahūt ex hitu false opiōnis.
q̄dā ex actu p̄ue itētōis.q̄dā ex fastu ppꝛie onsio-
nis. Premittit igr̄ priaꝫ detractōis radicē fuisse a-
spectū obūbratū fr̄itatis caligie. Subiūgit scđaꝫ
detractōis radicē fuisse affectū oturpatū p̄uita.is
rubigie. Et ɔcludit tr̄iā detractōis radicē fuisse ef
fectū picturatū vaitatis imagie. Scđa ps incipit
ibi.quā de⁹ h⁹ scli. Tertia ibi.h̄nt roꝫ sapie i sup-
ficie. Rursus tr̄ia ps pricipal'h⁹ phemij i q̄ mgr̄
ɔcludit doctrīas allectias v̄i refulgētis: i.3.diuidit
p̄tes:s̄ꝫ q̄ triplex doctrīa allicies repit.vꝫ.doct. re
ctitudīs.doctrīa q̄titudīs.doctrīa pleitudīs. Pre
mittit igr̄ doctrīā eq̄tatis:excludētis: v̄itaris ɔria
Subiūgit doctrīā breuitatis icludētē priūm ɔsilia
Cōcludit doctrīā hūilitatis ɔtinētē exēpla vtilia
Scđa ps icipit ibi.non igr̄ oꝫ h̄ labor ꝛc. Tertia
ibi.i h̄ āt tractat ꝛc. Et h̄ ē diui⁹ toti⁹p̄ntis plogi
in gn̄ali. Circa quē plogū in spāli q̄rit de subō.

v Eteris ac no theologie:ꝛ ē qōis titul⁹tal'
ue leg ꝛc. Supi⁹sniaꝝ mgr̄ petr⁹vꝫ lōbarđ
p̄misit sue itētōis iđ ciū. Nūc subiūgit narratōis
ɔpēdiū.ꝛ diuidit ista ps i.iiij.s̄ꝫ.iiij.sniaꝝ.lib. Pri
mo ei agit đ bn̄dcē tr̄itatis imēsa nā.scđo đ creāte
nouitatꝫ oñsa facta.3ᵒ đ elcē caritatꝫ firata iiīctu-
ra.q̄rto đ abiecte vetustatꝫ ablata fracta. Pria ite
rū ptcl'a diuidit i.3.ptes In pria distictōuꝫ p̄mitti
notifica⁹. In scđa carūđ ɔcludit vtil'epiloga⁹

Jn tertia trinitatis inserit mirāda explicatio. Secūda incipit Dimi igr̄ q̄ dicta sunt. Tertia d̄.ij.sꝫ ibi. Hoc itaqꝫ vera ac pia fide ꝛc. Rursus prima pars in q̄ difficionū pūmit necessaria notificatō in tres ptes diuidit. Jn prima quaꝝ ōndit penes q̄d versat doctrie speculatō. Jn scōa penes q̄d distinguit volūtatis dilectio. Jn tertia triplex ꝯcluditur vnl' dubitatio. Secūda incipit ibi. Jd ergo in reb' cōsiderandū ē. Tertia ibi. Cū aūt hoies q̄ fruunt ꝛ vtunt. Rursus prima pars in q̄ ōnditur penes q̄d versat doctrie speculatio: in tres partes diuidit. Jn quaꝝ prima rerū ꝛ signoꝝ ponit distictio. Jn secūda addit distinctōis ꝺclaratio. Jn tertia cōcludit distinctōis applicatio. Secūda ibi. ꝓprie aūt hic res appellant. Tertia ibi. Cūqꝫ hijs itēderit theologoꝝ speculatō. Rursus scōa pars i qua ostendit penes q̄d dicitur voluntatis dilectio sꝫ ibi. Jd ergo in reb' cōsiderandū ē: in tres ptes diuidit. Jn q̄ꝝ pria ōndit diuersaꝝ dilcōnū descriptio. Jn scōa descriptiōis diuersa acceptatio. Jn tertia exponit dubitatōis solutio. Secūda ibi. notandū vero: ꝙ idē Aug. Tertia ibi. Hec ergo q̄ sibi ꝯdrē vnr. Rursus tertia ps in qua triplex vtil' dubitatio: in tres ptes diuidit. Jn q̄ꝝ pria agit d̄ sub' fruitiōis inhesiue. Jn secūda de sub' dilcōis fruitiue. Jn tertia de medio virtutis ꝯnectiue. Prima in princip'. Secūda ibi. Sed cū de' diligat nos. Tertia ibi Hic ꝯsiderandū ē vtrū virtutibus. Et hec est diuisio hui' prime distinctionis in generali. Circa quā querunt.

Vtruꝫ theologia habeat deū ꝓ sub' primo

Et arḡ ꝙ nō: auctate venerabil' Eustracij in cōmēto ꝓlogi ethicoꝝ. q2 sꝫ cū ibi moralis ē de hoie q̄ ad aiam: sꝫ medicinal' q̄ ad corp'. Et hoc accipit hec ꝓpō. Ois practica scia hꝫ pro sub' p' id cui acquirit finis illi' scie: ꝛ nō ipꝫ finē sed finis h' scie acquirit hoi: ꝛ nō deo. igr̄ hō est subm̄ theologie: ꝛ nō de'. Secūdo sic. Quia sm boetiuꝫ lib. de trini. forma simplex subm̄ eē nō pt sꝫ de' e forma seu act' simplicissim'. igr̄ neq̄t esse subm̄ h' scie. Tertio sic. subm̄ dꝫ ꝯplecti oīa q̄ tractant in illa scia: sꝫ nō e ita hic de deo. igitur ꝛc. Maior ꝓbat de guerris regnoꝝ: aut machabeoꝝ aut de dauid quō hūit .x. ꝯcubias. ꝛ sic de sīlib'. q̄d ptinēt ad dītatē iq̄tū dītas: seu inq̄tū subm̄ ē vr̄ ꝙ nihil. Cōtra seu in oppositū arḡ auctē aug. octauo de ciui. dei. c. i. Theologia ē sm̄o vl' rō de deo. Et ꝓbat rōe sic. Jllud ē subm̄ in aliq̄ scia d̄ q̄ ꝛ de cui' ꝓprietatib' ē scia tota: sꝫ de deo ꝛ ei' opibus: vtpote creatōe ꝛ repanōe ē tota theologia. igr̄ de' ē ꝛc. Jn ista qōne ꝛ in sequētib': diuino fauēte auxilio: q̄ de' vn' extat: ꝛ trin': tres erūt articuli declarādi. Primo eni termi qōnis declarabunt. Secūdo rīdebit ad qōnes. Tertio mouebunt difficultates. Quo ad primū p' vidēdū ē de isto termio theologia. Theologia sm grāmaticos: dicit a theos qd ē de': ꝛ logos sm̄o: vl' rō. q̄i sm̄o de deo vel rō. Theologia capit tripl'r .s. cōit ꝓprie ꝛ ꝓprijssime. Cōiter dr̄ theō quidā hit' de deo: siue sit sibi ꝓpri': siue nō. ꝛ isto' vocat i p' ꝛ sexto methaphi. siue phūs methaphisicā: theologiā. Proprie theologia ē q̄ principalr̄ de deo cōsiderat. ꝛ ista sm doc. subti. d̄ subō theologie ar' p' dr̄ vel theologia i se: vel theologia in nobis. Theologia in se ē talis cogni' q̄le natū est facere obiectū theologicū in intellectu sibi ꝓportiōato. Theologia vero in nobis est talis cognitio qual' nata est recipi in intellectu nostro d̄ obiecto theologico. Exemplum. Si aliquis non possit intelligere geometricalia: posset tn̄ alicui credere d̄ geometricalib': geometria esset sibi fides nō scientia esset tamē in se geometria scia: q2 obm̄ geometrie natū ē facere de se sciaꝫ in intellectu sibi ꝓporcionato. sic de theologia in nobis. Unde theologia in nobis sm mentē fratris Alexandri de hal'. ē q̄dam mentis habit' de deo loquēs: ꝑ deuꝫ nobis transmissus: ꝛ in deū terminat'. vnde dicit prima parte de doctrina theologie .q.iij. Theologia est scientia de suba diuina cognoscēda ꝑ xp̄m in opere reparationis. Proprijssime vero ꝛ tertio dicit theologia illa noticia que ē in mēte dīna de ditate vt obiecto. ꝛ isto mō solus deus dicitur theologus: ꝛ nos thelogie discipuli. vt loquit Augu. in lib. de doctrina xpiana. Ulterius noto ꝙ sꝫ cōmenta. super Dyonis. ū. ecclesiastice ierarchie. differētia est inter theologiā ꝛ theurgiā. Theologia eni artat ad antiquuꝫ testm̄. theurgia ad nouum. Jta ꝙ theologia dr̄ noticia antiq̄ testamēti: theurgia noui vbi xp̄s perfecti' docuit opari. Theurgia eni idē ē ꝙ scia bene operandi de deo. Et hoc de isto terio theologia. Sequit subꝫ. Subꝫ triplex ē. s. subm̄ ꝑtionis: subm̄ mutatōis: subm̄ ꝯsideratiōis. primū logicū. scōꝫ phisicū. tertiū scientificum. Solꝫ q̄rto mō dici subꝫ idē qd positiuū. quō accipit Aristo. in. v. phisicoꝝ. q̄n diuidit tripl'r motuꝫ. Aut a subō in subm̄: vt mot' local'. aut a nō sub' in subm̄: vt generatio. aut a subō in nō subm̄: vt corruptio. ibi subꝫ idē ē qd positiuū. ꝛ hoc d̄ sub'.

Sequit primū. Primū dicit tripliciter. Uno' ꝑ negatōeꝫ ad pri'. ꝛ tūc primū idē ē ꝙ imediatū id ē añ qd nihil. ꝛ h̄ mō dic phūs i p' posterioꝝ primū ꝛ imediatū idē. Secūdo mō dr̄ primū per relatōeꝫ ad posteri' vt. s. ē cā seq̄ntū. h̄ mō loq̄t porphiri' in suis ysagogis. c. de spē. de. x. pmēns ꝙ sūt decē reꝝ pria pricipia. Tertio mō dr̄ primū idē qd adequatū: ꝛ phūs vocat in illo p' posteriorū. idē qd sm se ipꝫ: sicut hō dicit subm̄ primū. i. adeq̄tū risibilitatis. h̄ tertio' dr̄ i ꝓpōito. Subm̄ igit primū alic' scie dr̄ circa qd v̄sat tota scia scu ꝯsideratō: ꝛ qd cōtinet oēs veritates totius habitus. Et hoc de p' articulo. Quo ad scōm articulum ponit ꝯclusio. ꝙ de' ē subm̄ primū tot' theologie: seu in se seu in nobis. Probat hec cōclusio triplici medio. Primo sic. Subm̄ primū cōtinet oēs veritates illius hit' cui' est obm̄ primū. sꝫ nihil cōtinet oēs veritates theologicas nisi de'. igr̄ ꝛc. Probatio mi. nihil aliud cōtinet eas vt causa siue vt id ad qd habeāt attributionē: nisi deus. q2 de' nulli alij attribuit nec aliud cōtinet eas vt effect': demōstratiōe q2. nā null' effect' demōstrat deū esse trinū: qd est potissima veritas theologica ꝛ cōsimilia. Secūdo sic. Theologia est de his q̄ soli itellectui diuino sunt naturaliter nota. ergo est de obiecto soli deo naturaliter noto. Sed de' solū est sibi naturaliter not': ergo ꝛc. Probatio prime ꝓpōnis. Si ista scia ē de aliquib' alicui alij itellectui naturalr̄ notis. igit preter ista sunt alia cognoscibilia soli intellectui diuino naturaliter nota: q2 infinit'. ꝛ iō pluriū cognitiu' q̄ intellect' finit'. igit est adhuc aliq̄ scia superior q̄ illa que ē de nāliter notis intellectui creato. Tertio sic. Jn nulla scia traditur ita distincta cognitio de aliq̄ alio qd nō est ei' subm̄ primū: sicut de primo subiecto. Tūc eni nō esset rō quare illd̄ esset subiectū primū: nō aliud. igit si de' nō sit hic subiectū non traditur ita distincta cognitio de eo sicut fieret in alia scia in qua esset subm̄. poꝫ aūt esse subm̄: igit illa eēt prior ista. Noto tn̄ ꝙ q̄uis cōcept' infiniti sm doc. subti. sit pfectissim' cōceptus ad quem possum' per euidentiā attingere. de q̄ in sequētibus. ꝛ ita illo mō sit obm̄ theologie nr̄e. Tamē capiendo obiectū primū pro illo qd causat veritatē in intellectu siue sit euidēs siue nō: de' est obiectū primū: tam theologie in se q̄ in nobis. Ex hoc ego infero: ꝙ xp̄s inq̄tū xp̄s nō est obiectū theologie: sicut posuit quidā qui dictus est Hugo. pꝫ. Cōfirmat. q2 tunc iste non essent theologice veritates necāri: pater gn̄at: spūssanct' procedit. nec etiam cōtingentes. pater creat. spūssanct' missus est visibiliter ꝛ inuisibiliter. ꝯsequētie patent. q̄a ad nullā scientiā pertinet per se aliqua veritas: nisi sit de subō ei' p': vel parte essentiali: vel integli vel subiua: vel alio essentialr̄ attributo sub' primo. Sed pꝫ ꝙ nec pater nec spūssanctus est pars xp̄i: nec essential' nec integral' nec subiua: nec attribuitur ad xp̄m. q2 cū xp̄s duas dicat naturas inq̄tum est subm̄ theologie sm h̄ ponentes naturam scꝫ creatā ꝛ increatā: sequitur ꝙ pater eēt posterior natura creata ꝛ spūssanct': q2 oīs attributio est ad prius essentialr̄. Secūdo infero: ꝙ xp̄s nō ē hic subm̄ cōsiderat' sub triplici vnitate. Quaruꝫ prima ē ad patrē ꝛ spūmsanctū. Secūda ad naturam assumptā. Tertia xp̄i capitis ad mēbra. patꝫ ex dictis: sm qd ponit Robert' linconiens in suo exaērō. Confirmatur ratio. q2 omnis respectus dei ad extra est contingēs: ꝛ ita vnitas diuini verbi tā cū natura assumpta q̄ cū mēbris: est ꝯtigēs multe vero sūt veritates in theologia necāe. vt ꝙ deus est trinus ꝛ vnus ꝛc. nulla veritas vero necessaria inest ꝑ cōtingētē. igit non potest stare pō ista. Tertia pō fuit Alberti magni. ꝙ reuelabile est subiectum in theologia. q2 in hoc distinguitur theologia ab humanis scientijs: ꝙ hec inuentione ꝛ exercitio hn̄t: hec vero vnctiōe ꝛ reuelatōib'. Sed contra istā opinionē arguitur sic. Scientia oīs realis debꝫ habere obiectuꝫ reale ꝛ sub ratione reali. Licet eni logica quodāmodo habeat subiectum reale: q2 est de intētionib' primis: tamen quia non sub ratione reali: quia tractat de secundis intentionibus primis adiunctis. ideo non est real'. Reuelabile vero dicit soluꝫ quendā respectum rationis. quid eni dicit reuelabile super deum. dum dico de' reuelabit vtiqꝫ soluꝫ rationis respectū. Si igitur esset subiectū theologie: theologia esset scientia rationis non realis: qd est manifeste falsuꝫ. relinquitur igitur ꝙ de' est subiectū theologie. Nota tn̄ ad euidentiam iam dictoꝝ ꝙ sicut homo potest intelligi: aut inquantū aīal rationale: aut inquantū subā: aut inq̄ātū risibil' aut inq̄tū nobilissim' aīaliū. Jn primo cognoscit pfecte: q2 in ratione diffinitiua. Jn secūdo in cōi ꝛ confuse: q2 in cōceptu superiori. Jn tertio i posteriori: q2 passio posterior est suo subō. Jn quarto adhuc mi' ꝓprie. q2 in quodā respectu ad extra: sic pifor̄mr̄ pt de' q̄drupl'r itelligi. p' i q̄dā respectu ad ex̄ sic sub rōe glificatoris: l' gubernatoris: seu reparatoris mūdi. ꝛ isto' ponit rōan' egidi' subm. Secūdo pōt ꝯsiderari sub q̄dā passione vt inq̄tū iust': ver': pi' ꝛc. ꝛ sic posuit varro deuꝫ inq̄tū bon': subm h' scie. Uel 3' pōt cōsiderari inq̄tū ens vel alid̄ cōe. ꝛ sic posuit auicēa ens subꝫ in methaphisica q̄ ē sua theologia. Pōt q̄rto ꝯsiderari inq̄tū de': ꝛ h̄ ē pfect' ꝯcept': ꝛ sub rōe hac pōit a doc. subt. subꝫ theologie. Notād̄ tn̄ ꝙ dic. b. bōauētu. i isto ꝓlo'. q. i. ꝙ alic' scie pt triplex assigri subꝫ. s. radicale: itegle: vl'e. exēplū. in grāmatica subꝫ radicale ē lr̄a. vn̄ apd̄ p̄scia. i maiori volūie vocat elm̄: q2 ē mīa ps orōis. Subꝫ itegle ē orō ꝯgrua ꝛ pfecta. Subꝫ vl'e ē vox artic'lata lr̄ata ordiabil' ad sig̃ndū. sic i theolog. subm ad qd oīa reducūt sic ad subꝫ radicale ē de'. subꝫ vō ad qd oīa reducūt sic ad totū integle ē xp̄s: capiēdo totū large. ꝯplectit ei creatū ꝛ icreatū. d̄ q̄b' sūt duo primi lib. Caput ꝛ mēbra: d̄ q̄b' sūt duo seq̄ntes. Subꝫ vō ad qd oīa reducūt sic ad subꝫ vl'e: circūloq̄ndo ꝑ pl'a noia: ē res vl' sig. ꝑ vnū vō credibl'e aut reuelabl'e. ꝛ sic ad scōꝫ pꝫ articulum. Quo ad tm̄ arti. mouēt .iij. pue difficltates. Pria ē de subō theologie ꝯtigētium: q2 cuꝫ theologia sit scia: ꝛ scia sit necessarioꝝ: videt ꝙ ad nllm subꝫ reducēnt ꝯtigētia i theologia. Rn̄det doc. subti. q. iiij. h' ꝓlogi. ꝙ theologia veri' dr̄ sapia q̄ scia. vnde capiendo sciaꝫ eo mō q̄ capit eā pbus i p' posterioꝝ. tunc vnūquodqꝫ scire arbitramur ꝛc. Sic non est scientia theologia: quia nō oīa ꝯsiderata i theologia sūt necāria. capiēdo vō sciaꝫ ꝑ hū-

ni certitudinis.sicut ē illud apostoli. Scio cui credidi: ⁊ certus sum ꝛc.sic theologia est scientia: q̄a est certissimus habitus. Secunda difficultas est. Si omnia creata possint esse sub cōsideratiōe theologie. Dico ꝙ creata possunt considerari dupliciter. Uno modo absolute: sicut homo inquātum homo ꝛc.⁊ sic non pertinet ad theologiam. ꝭ ad ꝑprias scias. Secūdo pn̄t cōsiderari inq̄tū in deū referunt̄.aut in rōe vestigij imaginis creatiōis vel alio respectu:⁊ sic pertinēt ad theologiā vnde nō ita pfecte cognoscit triāgulū qui cognoscit euꝫ ꝫm ꝙ describere ab euclide sicut q̄ cognoscit illum ꝫm ꝙ representat aliqualiter diuinam trinitatē:sicut de beato p̄re nostro frācisco dicitur Quicq̄d in reb⁹ reperit delectamēn reiecit in gloriā factoris. Tertia difficultas. Si solū obiectuꝫ theologicū in deo mouet intētionē ci⁹ ad oē̄ scibile:ant.q.mouet:dico ꝙ sic.⁊ ꝙ ois scia est sibi theologia nō sic:in beatis spūibus:nec in nobis: q̄a habem⁹ intellectū mobilē a quiditatib⁹ ceteris.

Ad argumēta vero in pede.q.facta. Ad primū Qn̄ ar̄ ex eustracō ꝛc. Dico ꝙ nō est simile:iō ponitur subiectū hō medicine quo ad corpus:q: continet virtualiter oēs veritates illi⁹ scientie. nam corpus humanū cōtinet virtualiter rationē naturalis sanitatis. Ideo enī sanitas homis talis est: quia corpus hominis est sic complexionatuꝫ. Similiter aīa homis continet naturaliter rationē felicitatis naturalis:vt dicit philosophus.i.ethicoꝝ vbi ex ratione aīe cōcludit̄ ratio felicitatis naturalis:nō sic homo continet finē hui⁹ scientie: q̄a felicitas supnaturalis. vel obiectū eius nō includitur in ratione hominis:⁊ ideo nō pōt homo esse primū subiectū hui⁹ scientie. Ad secūdū quādo dicit̄:forma simplex ꝛc. dico ꝙ īelligit de subiecto accidentis nō consideratiōis. Ad tertiuꝫ dico ꝙ immo admi⁹ ostendēdo quō sapienter iuste ⁊ potenter suuꝫ modū disposuit:⁊ humanū genus gubernauit ⁊ consimilia.

[C]eteris ac noue legis ꝛc. Superi⁹ sententiarū magister Petrus lombardi premisit sue intentiōis iudicium.nunc subiungit narrationis cōpendiū. Et diuiditur ista pars in quatuor. ꝫm quatuor sententiarū libros. Primo enim agitur de beate trinitatis immēsa natura.in primo. Secūdo de create nouitatis ostensa factura.in secūdo. Tertio de electe caritatis firmata iunctura.ī tertio. Quarto de abiecte vetustatis ablata fractura.in quarto

Prima iterū particula in qua agit magister de beate trinitatis ꝛc.in tres partes diuiditur.

In prima distinctionū p̄mittit̄ necessaria notificacio. In secunda earūdē concludit̄ vtilis epilogatio. In tertia trinitatis inseritur mirāda explicatio. Secūda incipit ibi. Om̄ igitur que dicta sunt. Tertia ibi.distinctiōe secūda. Hoc itaq; vera ⁊ pia fide ꝛc. Rursus prima pars in qua distinctionū premittatur necessaria notificatio:in tres partes diuiditur. In prima quarum ostenditur penes quid versatur doctrine speculatio.

In secūda penes quid distinguitur volūtatis dilectio. In tertia triplex concluditur vtilis dubitatio. Secūda incipit ibi. Id igitur ī rebus considerāduꝫ ē ꝛc. Tertia ibi. Cum autē hoīes q̄ fruunt̄ ⁊ vtunt̄ ꝛc. Rursus prīa pars in qua ostenditur penes quid versatur doctrine speculatio:in tres partes diuiditur. In quarū prima:rerum et signorū ponitur distinctio. In secunda dicit̄ distinctōis declaratio. In tertia cōcluditur distinctōis applicatio.secūda incipit ibi:proprie autē hec res appellatur ꝛc. Tertia ibi.cūq; his intēdit theologorū speculatio ꝛc. Rursus secunda pars in qua ostēditur penes quid dicitur volūtatis dilectio.scilicet ibi id igitur in rebus cōsiderandū ē ꝛc.in tres partes diuiditur. In quarum prima pādītur diuersarū dilectōnū descriptio. In secunda subiungitur descriptiōis diuersa acceptio. In tertia exponitur dubitationis solutio.

[S]ecunda pars est ibi. Notandū vero ꝙ idem Aug. ꝛc. Tertia ibi. Hec igitur que sibi cōtradicere vident̄ ꝛc. Rursus tertia pars in q̄ triplex concludit̄ vtilis dubitatio: in tres partes diuiditur. In prima agitur de obiecto fruitiōis inhesiue. In secūda de subiecto dilectionis fruitiue. In tertia de medio virtutis connectiue. Prima in principio. Secunda ibi. Sed cum deus diligat nos ꝛc. Tertia ibi. Hic considerandum est. Et hec est diuisio presentis distinctionis prime in generali. Circa quam talis oritur titulus questionis videlicet.

[V]trum fruitio vsui ꝯdistincta plures in deo aspiciat ratiōes fruitiōis. Et supposito pro habito noto.scilicet ꝙ fruitio ⁊ vsus distinguantur cum diuersa habeāt obiecta et fruitio creatorem:vsus vero creaturam aspiciat. Arguo ad quesitum. Primo ꝙ sic tripliciter. Primo sic. In primo ethicorum. septimo capitulo.in illo. §.amplius autem.quia bonuꝫ vltimum. Dicit philosophus et commentator eustracius.ꝙ sicut ens ⁊ vnum sunt in omni genere ita ⁊ bonum.⁊ specialiter ibi de relatione. ergo sicut relatio habet propriam bonitatem: sic habet propriam fruibilitatem. et per consequens cum ipsa sit in deo alia ⁊ alia:ibi erit alia ⁊ alia ratio fruibilis. Secundo sic. Omne vltimate quietatiuū humani appetitus habet rationē per se fruibilis.sed nō solū deitas:seu ratio deitatis.sed pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus ⁊ attributa diuersa in diuina essentia visa quietant vltimare appetitum humanum.ergo et cetera. Maior patet. ex ratione fruibilis. fruibile enim est illud quod propter se est diligibile. Minor

patet.q: tam pater ē infinit⁹ ꝙ fili⁹.ita iustia ē infinita in deo:⁊ vnitas ⁊ sic de alijs ⁊ proprijs:vt videt̄ in fruibilib⁹.infinitū aūt quodlibꝫ intēsiuū faciat appetitū hūanuꝫ:cū nihil appetat̄ amplius infinito. Tertio ar̄ sic. Act⁹ nō terīat̄ ad obiectū inq̄tū numerat̄:nisi obiectū vt est formale obiectuꝫ numeret̄.sed act⁹ fruēdi terīat̄ ad tres psonas inq̄tū tres:igit̄ obiectū fruitiōis inq̄tuꝫ formale obiectū numerat̄. Minor pꝫ. Credim⁹ deū inq̄tuꝫ trin⁹ ē:igr̄ videbim⁹ deū inq̄tū trin⁹ est:q: visio succedit fidei ꝫm totā pfectionē.ergo fruimur deo inq̄tū trin⁹. In oppositū vero ar̄. In q̄libꝫ ordine cēntiali est dare vnū principiū tm̄.ergo in ordine finiū ē tm̄ vna vltīa rō finis:fruitio aūt ē respectu finis:ergo ꝛc. In ista.q.sicut in p̄cedēti sunt tres articuli declarādi. Prim⁹ ē terioꝝ declaratiu⁹. Secūd⁹ ē rn̄siu⁹ q̄onis. Terti⁹ ē dubioꝝ motiuus. Quo ad primū circa istuꝫ terīm vsus.

Notand̄ ē ꝙ apō doctorē deuotū:vsus dr̄ quinq; modis:qui pn̄t ad tres reduci. Accipit̄ enim vsus aut ꝑ actu:vt est natural'. Aut secūdo ꝑ actu: vt ē liber. Aut tertio ꝑ actu:vt est numeratori⁹:aut ordinat⁹. Primi duo modi hn̄t capi pro actu:vt est elicit⁹ nāliter:aut vt naturalit̄. Est nēpe vsus primo mō:vt dicit̄ cōissime accept⁹: vt hꝫ opponi ꝯ ociositatē.s.pro nāli opatione cuiuslibꝫ rei: ⁊ isto mō phūs dicit. Cui⁹ vsus bon⁹ ē:ipm ꝙ bonū ē. Secūdo mō vsus dr̄ cōiter:⁊ diuidit̄ ꝯ dissuetudinē.⁊ sic diffinit̄ a victoriano. Usus est act⁹ frequent̄ elicit⁹ a potētia.⁊ hoc mō pōt dici ꝙ est actus ois potētie:nec addit sup actum nisi frequentiaꝫ. Terti⁹ ⁊ quart⁹ modi hn̄t accipi pro actu:vt est libere elicit⁹:sed dr̄nt̄:q: terti⁹ in cōi seu sit finis:seu entiū ad finē.quart⁹ solū vt est entiū ad finē. Un̄ iō doctor dicit.ꝙ tertio mō accipit̄ vsus ꝑprie:⁊ sic diuidit̄ ꝯ habitū memorie ⁊ itelligentie.s.cōtra ingeniū ⁊ doctrinaꝫ.⁊ sic diffinitur ab Augu.iiij.de trini. Usus est assumere aliq̄d in facultatē voluntatis:⁊ sic dicit actū voluntatis proprie. Quarto modo accipit̄ mag' ꝑprie:⁊ sic diuiditur ꝯ actū quietatiuū.s.contra frui.⁊ sic diffinitur ab Aug. vti est assumere aliq̄d in facultatem volūtatis pp aliud:⁊ sic ē act⁹ volūtatis:vt ad aliud relate. Hui⁹ mod⁹ hꝫ accipi ꝑ actu numerato aut ordinato. vnde dicit ꝙ hoc mō accipit̄ ꝑprijssime.⁊ sic distiguit̄ ꝯ actū iordiatū.s.ꝯ abuti. ⁊ sic diffinit̄ ab Aug. in lib. de doc.xpia. Uti ē id qō ī vsum venerit referre ad id q̄ fruenduꝫ ē. ⁊ sic vti dic̄ actū volūtatis relatū ⁊ ordiatū ī finē. ꝭ ō vti sine vsu. Frui vero ꝫm mgr̄ꝫ:⁊ hr̄ in lr̄a:ē amore ī herere alicui rei pp se. Un̄ frui ꝫm diuersas scōꝝ auctoritates solꝫ capi tripliciter. Uno mō vt dic̄ actū volūtatis cū gaudio. ⁊ hoc mō dicit Augu. frui ē vti cū gaudio. Secūdo modo prout dicit actuꝫ cū quietatiōe.⁊ hoc mō dictū ē ab Aug. vt p̄dictū est. Frui est amore inherere alicui rei pp se. ⁊ hoc mō accipit̄ ꝑprie. Tertio mō accipit̄ prout cōplectit̄ vtrūq;.s.quietē ⁊ delectationē. ⁊ hoc mō diffinit̄ ab Aug. iij. de trini. Frui est quiescere in cognitis voluntate pp se delectata.⁊ sic accipit̄ ꝑprijssime. Actus enī hij duo voluntatis.s. vsus et fruitio:se habēt ad similitudinē actuū intellectus vt declarat in hac distin.q.iij.articulo primo.doc. subti. Sicut enī in intellectu sunt duo act⁹ assentiēdi alicui ꝯplexo:vn⁹ q̄ alicui assentim⁹ pp se:sicut principio. Alius vero quo alicui assentit̄: nō propter se.sed pp aliō verū sicut cōclusioni. Ita in voluntate sunt duo act⁹ assentiēdi bono:vni assentitur alteri nō assentiēdo:sed propt̄ se. alteri vero assentitur nō propt̄ se:sed propt̄ aliud bonuꝫ ad qō refertur:sicut cōclusioni assentitur propt̄ principiū:quia cōclusio veritatē hꝫ a principio. Ista similitudo accipi pōt a philosopho. vi. ethicoꝝ. vbi dicit̄ ꝙ sicut in mēte est affirmatio ⁊ negatio:sic in appetitu est prosecutio ⁊ fuga. Et ita vlteri⁹ infero.sicut in mēte est duplex affirmatio propter se:⁊ propt̄ aliud:ita in appetitu duplex est prosecutio scꝫ propt̄ se:⁊ propt̄ aliud. Sequitur tertio hic termin⁹ ratio. Ratio vno mō dicit̄ vis intellectiua.⁊ sic dicit porphyri⁹. Sum⁹ enī ratōnales nos et dij:sed mortale addiū nobis separat nos ab illis. Secūdo dicitur ratio forma cōstituēs hominē:seu mod⁹ cognoscēdi inq̄tū distiguit̄ ab angelicis speciēb⁹:quia cū discursu intelligit.⁊ sic dicit de rōne Aug. li. de differē.spūs ⁊ aīe.in patria sensus mutabitur in ymagiatiōnem.ymagiatio ī rōnē.rō ī itellectū.itellēs ī itelligētiā. ītelligētia ī deū. Tertio modo accipit̄ ꝑ diffinitione alicui⁹ entis:si illud ens partes habeat:vel pro quiditate seu formali ratione alicui⁹ entis.sicut loquit̄ sepi⁹ magr̄ Nicho.boneti in sua methaphi. verbigr̄a. Sicut dicit̄ ꝙ entitas est ratio subiectiua entis.et hoc modo capit̄ in proposito. Et hoc quo ad primuꝫ articulū. Quātū ad secūdū articulū erunt tres cōclusiones. Prima erit de persona diuina ī respectu ad ꝑsonā aliā. Secūda respectu essentie ad personam:⁊ ambe de possibili. Prima in via Secunda in patria. Tertia erit de facto. Quo ad primū sit ista ꝯclusio. Possibile ē viatori frui ordinate vna persona nō fruendo.alia probat̄ tripliciter. Primo sic.respectu trium personarum sūt tres articuli distincti.ergo possibile est cogitare de vno articulo:non cogitando de alio. Et cum effectus cognitionē sequatur:erit possibile frui vna ꝑsona:non fruendo alia. Et si obijciatur ꝙ persone sunt relatiue:⁊ per cōsequēs sunt simul natura .i. naturali intelligentia. Rn̄deo ꝙ lꝫ sint simul natura relatiua:nō tamē pp hoc oportꝫ fruentē vno frui reliq̄:sic̄ fruimur ordiate deo: nō tm̄ creatura que relatiue dr̄ ad deū.similit̄ nec oꝫ cognoscētē vnū relatioꝝ eodē cognitōis gr̄e:reliquū cognoscere,sicut innuit frater Francisc⁹ de maꝝ. in hac

distin.q.v. Intellect⁹ eni sepat⁹ nō hꝫ pōt intuiti
ue cognoscere rl'onē qua referf creatura in deū: ⁊
tm̄ nō pōt deū cognoscer nisi abstractiue. Secū
do ad idē arguo sic. In cu⁹ potētia ē act⁹: vt agat
vel nō agat: in e⁹ potentia ēt ē mod⁹ agēdi. Sed
vōs q̄ ad actū libere elicit fruitionē: q: pōt elicere
vel non elicere. igr̄ potent termiare actū suū circa
vnā psonā: ⁊ nō aliā. Tertio sic. vbicūqꝫ ē alia
rō ētitatis ꝯ aliaꝫ entitatē distincta. ibi pōt actuꝫ
elicere vōs circa vnā: nō eliciēdo circa aliā. sed sic
ē in ꝓposito: ꝙ paternitas distinguif a filiatione.
ergo ⁊c. Sꝫ orif dubiū vtrū paternitas dicat a-
liā rōem fruibilitatis distinctā a filiatiōe. dico ꝙ
nec paternitas nec filiatio inquātū ꝑsonitas aut fi
liatio: habēt rōem fruibilitatis: sꝫ solū inq̄tū diui
ne sunt. Secūda ꝯclo ē: ꝙ de potētia dei abso
soluta nō videf ꝯdictio quin possibile sit ex parte
intellect⁹ ⁊ volūtatis ꝙ tminēt vtriusqꝫ actū eēn-
tia nō psona. puta ꝙ intellect⁹ videat eēntiā non
psonā: ⁊ ꝙ volūtas fruaf essentia nō psona. hoc p
suadef sic. pr̄ pri⁹ origine q̄ gignat filiū ē pfecte
beat⁹: q: nullā pfectionē intrinsecā habꝫ a psona
ꝓducta: est ei btitudo pfectio intrinseca psone btē
sed si in illo priori sit pr̄ pfecte btūs: ergo ī illo pri
ori hꝫ obiectū vt pfecte btificās. nō aūt videf ī illo
priori hr̄e eēntiā cōicatā trib⁹ vt obiecf. sꝫ vt essen
tia est absolute: vel in vna psona tm̄ p se: ergo nō
est de rōne eēntie: vt ē obie. btificū: vt ipsa btificꝫ
inq̄tū cōicata trib⁹: ⁊ ita nō videf ꝯdictio siue q̄-
tuꝫ ad visionē siue q̄tū ad fruitioneꝫ. Mod⁹ po-
nendi ē iste. Aliqs act⁹ hꝫ obiectū a q̄ eēntialif d
pendet: ⁊ aliud obiectū secūdū a quo essentialiter
nō depēdet: sꝫ tendit in illud v̄tute primi obiecti.
lꝫ igif nō possit pmanere idē act⁹ nisi hēat btitudi
nē ad primū obiectū: q: ab eo depēdet. pōt tamē
manere idē act⁹ absqꝫ btitudine ad scd̄ꝫ obiectū q:
ab eo nō depēdet. Exēplū. idē ē act⁹ visiōis eēntie
diuine: ⁊ aliaꝝ reꝝ: sꝫ eēntia ē primū obiectū: res
vise sūt scd̄ariū obiectū. nō p̄t aūt manere eadē vi
sio: nisi eēt eiusdē eēntie. pōt aūt manere absqꝫ h̄
ꝙ essꝫ visaꝝ reꝝ. ⁊ ita pōt de⁹ cooperari ad visio-
nē essentie diuine: vel fruitionē non cooperando
ad visionem vel fruitionem persone. Sꝫ orif
dubiū de diuinis attributis. Attributa ei diuina
sicut patuit. j. distiguūf formalif a diuina essentia.
Querif igif: vtrū possit de⁹ oñdere alicui suam
eēntiā: nō oñdendo attributa sua: vel cāre amorē
sue essentie: nō cāndo hoꝝ attributoꝝ. Et vtrum
hō sic vidēs diuinā eēntiaꝫ: ⁊ ea fruēs: esset btūs.
cū multas nō videret pfectiōes simpliciter: nec eis
frueref. Rūdef ꝙ de⁹ posset de potētia absolu
ta cū sint obiecta secūdaria (priora tm̄ ordine na
ture q̄ rl'ones) cū eēntiā p̄cedāt nocōnā. qn̄ nō
dīit aliquē respc̄m ad extra: ⁊ ī tali visiōe ⁊ delecta
tione esset aīa btā. Quia q̄uis attributa dicāt p-
fectionē simpliciter. tm̄ radicalif ⁊ ydētice est in di
uinitate: q̄ sola ē rō fruibilitatis. ⁊ scd̄ꝫ diuīī dyo.
est radix oīm diuinaꝝ pfectionū. Uñ noto ꝙ ī di
uinis est aliqd infinitū per se: ⁊ a se. ⁊ illud ē rō ob
iectiua fruibilis: cuiusmōi est diuinitas: aliquid est
infinitū per se: sꝫ nō a se: cuiusmōi sunt attributa
que infinitatē hn̄t a diuina essentia. aliqd ē in di-
uinis: qd̄ nec est infinitū a se: nec p se loquendo:
q: realif rl'o est infinita formalif: cuiusmōi est rl'o
seu ꝓpria: seu cōis. al's si eēt infinita: aliq̄ eēt pfe-
ctio in patre: que nō esset in filio: qd̄ ē falsum.
Tertia ꝯclo est de facto. In patria visio ⁊ dile-
ctio est triū actualif. in via vero si sit ordīata ad-
min⁹ habitualif. Prima pars ꝓbaf per illud qd̄
dicit Aug. p⁹ de tri. ca. iiij. neutr̄ sine altero oñdi
pōt. loquif de psonis diuinis: ⁊ de potētia ordia-
ta. Secūda pars pꝫ: q: nō p̄t stare in via amor
vni⁹ psone cuꝫ odio alteri⁹. vñ in Jobe dr̄. Qui
me odit: ⁊ patreꝫ meū odit. Sꝫ orif difficultas.
Utrū de⁹ possit cāre actū fruitionis in volūtate si-
ne visione mētis. maxime cū dicat Aug. Nichil vo
litū: nisi pri⁹ cognitū. Rūdeo ꝙ sic. Cū eniꝫ visio
⁊ fruitio sint duo act⁹ distincti eēntialif in diuersis
potētijs: nō apparꝫ rō quare nō possit de⁹ vnuꝫ
cāre altero nō cāto: seu visionē sine fruitiōe. qd̄ ne
gat mgr̄ Henric⁹ de gādauo. seu fruitionē sine vi-
sione. Et qd̄ obijcif. Nihil volitū: nisi precognitū
hoc dꝫ intelligi de lege cōi. nō quin de⁹ possit in
oppositu. maxime cū s̄m Aug. simplices ⁊ ydio
te rapiunt celos. Et hoc de secūdo articulo.
Quantū ad tertiū articulū sunt tres difficulta-
tes declarāde. Prima ē de fruibilib⁹. Secūda est
de ipsa fruitione. Tertia de obō fruitiōis. Quā
tuꝫ ad primū querif. Si fruēs ipsa fruitione stabi
liatur: vt vltra peccare nō possit. Rūdꝫ doc. sub.
vltīa. q. h⁹ d. ꝙ sicut centro aliq̄ inherēt: primo ⁊ p
se ⁊ imobilif. sicut terra. alia p se ⁊ imobilif. sic me
talla in terris abdita. alia per se: sꝫ mobilif sicut la
pides super terrā. alia alicui inherēt imobilif. mo-
bilif tm̄ respectu ad vniuersuꝫ: sicut hō quiescens
in naui mota in aquis. Sic pariformif ī spūalib⁹
Centrū est vltim⁹ finis. vñ Hermes termegistus
ait. De⁹ est spera intelligibilf. cui⁹ centrū vbiqꝫ: cir
cūferentia nusqꝫ. huic centro adherꝫ per se primo
volūtas diuina ⁊ imobiliter. In secūdo gradu est
volūtas creata btā: que p se ⁊ imobiliter inheret
huic centro: nō tm̄ prio: q: fit h̄ pticipatiōe diuini
tatis. In tertio gradu ē hō viator: qui per se id est
p caritatē quā hꝫ in se: nō tm̄ primo nec imobilif
huic adheret hō: q: peccare pōt. In quarto gra-
du est hō peccator: qui admodū hoīs in naui ad-
heret alicui creature: fluctuat tm̄ respectu h⁹ centri
vñ nimis amādo se: derelinquit deū: ⁊ edificat ci-
uitatē diaboli. s̄m ꝙ dicit Aug. de ciui. dei. li. xiiij.
cap. xxviij. Duas ciuitates fecerunt duo amores.
Ciuitatē diaboli amor sui: vsqꝫ ad cōtemptū dei
ciuitatē dei. amor dei: vsqꝫ ad cōtemptuꝫ sui.

Secūda difficultas. Si in volūtate sit aliqu s
actus neutr̄. dicit scot⁹ ꝙ sic. vnde s̄m eū tres act⁹
sunt in volūtate. s. vsus. ⁊ h̄ ē referibil. fruitio. ⁊ h̄
est irreferibil: nō solū negatiue seu priuatiue: sed
etiā cōtrarie. Est terti⁹ act⁹ qui nec est referibilis
nec irreferibil cōtrarie: sed soluꝫ negatiue. ⁊ est ca
sus in exēplo. Appareat in forma crucifixi ange-
lus malus: ⁊ se fīnter alicui: ⁊ dicat sibi: adora me
ego sum xp̄s. sicut legr̄ in cronicis btī patris nr̄i
francisci cū d socio suo appuisse. Quid tūc faciet
anim⁹ nutātis? si fruaf peccat: q: demō est: nō est
ausus vti: q: dicit se xp̄m. In tali actu suspenden
dus ē act⁹ volūtatis: vel habend⁹ act⁹ neutr̄: vel
orōni vacandō: vt oñdat de⁹ quid ē hoc qd̄ appa
ret: vel humilif rñdere. sufficit mihi xp̄m videre ī
patria: vel alia cōsilia deuotū cor inflamantia.
Tertia difficultas ē de obiecto fruibili: vtruꝫ fi
nis inq̄tum finis: sit obiectū btificuꝫ. Dicit mgr̄
Jo. sco. ꝙ nō. ⁊ hui⁹ dicti rō est triplex. Prima q:
finis inq̄tū finis: nō est nisi quid respect⁹ rōis.
Secūda q: nō includif in diuinitate: q: iam po-
sita est ratio fruibilis. Tertia rō: q: si per impossi-
bile esset aliqd summū: ad qd̄ tm̄ nō eēt nostra vo
luntas ordinata: adhuc illud satiaret ⁊ quietaret
appetitū nostrū: in q̄ tm̄ p pōitū nō eēt rō finis.
Et vt videaf qualiter se habeat ad obiectū btifi-
cū: nota ꝙ triplex est finis. s. finis ver⁹: finis appa
rens: finis p̄fixus. In primo fine. s. vero respectu
fruitionis ordinate rō finis s̄m veritatem cōi-
tatur fruibile: ⁊ forte in apprehēsiōe p̄cedit frui-
tionē eliciendā: cū rō obiecti alliciens: in apparē
ti sicut in dijs etiā p̄cedit s̄m apparētiā. sed ī ter-
tio. s. prefixo rō finis seqf actū: q: vel dicit modū a
ctus vel modū obiecti: vt talis p̄fixus finis teriat
actuꝫ. ⁊ sic patet quid ē dicendū ad. q. ꝙ. s. vnica
rō ē fruibil' q̄ ē diuinitas. Et tūc ad rōnes ī pe
de qōnis factas. Ad primū. Qñ af ex textu p̄bi
⁊c. dicēdū est ꝙ bonū dr̄ dupl'r quo ad ꝓpositū
vno mō vt est passio entis: ⁊ isto modo est in quo
libet genere: sed nō sufficit ad rōnem fruibilis.
Alio mō vt bonū pfectū. ⁊ hoc radicalif est in di
uinitate q̄ est radix oīm diuinorū s̄m dioni. ideo
ipsa ratio fruibil'. Ad secūdū dicif: ꝙ duplex est
quietatiuuꝫ. s. qd̄ solū: ⁊ quo ⁊ qd̄ simul. persone
diuine sunt quedā siue q̄ quietāt nō tm̄ inq̄tuꝫ p
sone: sed inquātū diuinā habēt eēntiā. sic dico d
attributis: ꝙ ei q̄etāt h̄ habent a diuina essentia
diuina vero essentia est quo quietamur: ⁊ qd̄ nos
quietat. ⁊ qd̄ obijcitur: ꝙ diuine persone sunt infi
nite ⁊ attributa infinita. dico ꝙ habēt hoc ab es-
sentia: ideo nō ꝯcludit. Ad tertiū dico ꝙ redu
plicatio pōt capi duplicif. vno mō vt specificat
solū rōem reduplicati. Alio modo vt dī redupli-
catiū eē cām quare p̄tuꝫ inest subiecto. ⁊ isto mō
ꝓprie dicif reduplicatio. si igr̄ capif isto scd̄o mō
maior est vera ⁊ minor falsa. si primo mō maior
falsa ⁊ minor vera. ⁊ tūc cū dicif ī minori s̄m pri
mū modū videbim⁹ deū inq̄tū tres: dꝫ intelligi
id ē trinitas videbif ita ꝙ nō reduplicet. Et cum
probatur: ꝙ cū reduplicatōe: q: credim⁹ deū in-
q̄tuꝫ trin⁹. visio aūt succedit fidei: dicēdū est ꝙ nō
est simile: q: hic in via eēntia nō cāt in nobis im
mediate actū credēdi: sicut causabit in patria im-
mediate actū videndi. vñ modo trinitas pōt esse
rō formal' cogniti: tūc aūt tantuꝫ erit cognita: q:
tūc videbif per rōneꝫ essentie in se precise: vt per
rōnem obiecti primi. Et sic patet ad questionem
Ex presenti distinctione: tres de mēte magistri
eliciūtur ꝯclōes. Quaꝝ prima est. Oīne scibile
est vt ē dignū noiabile: aut res: aut signū. Et hāc
ꝯclusionē deducit a principio nostri text⁹: vsqꝫ ad
illud caplꝫ. Id ergo in reb⁹ ꝯsiderandū ⁊c.
Secūda ꝯclo. Sancta trinitate in terris frui-
mur: sicut ibi animur docta pietate. Et ista ꝯclo tra
ctaf ab illo caplo Id ergo in reb⁹ ⁊c. vsqꝫ ad illd̄
caplm. Cū aūt homines ⁊c. Tertia ꝯclo. Nec hō
hoie nec de⁹ fruitur nobis: sed vtif nira dulcedi
ne. Hec ꝯclo deducif ab illo caplo. Cū aūt hoies
⁊c. vsqꝫ ad caplꝫ illud. Hic cōsiderandō ⁊c. vbi du
biū mouet de virtutib⁹: ⁊ soluit. ⁊ vltimo de tota
epilogat distictōne. Sequif in textu.

H Ec itaqꝫ vera ⁊c. Hic signaf secūda di
stinctio h⁹ primi libri sniaꝝ: que ita cōti-
nuaf ad precedētē. Naꝫ postq̄ in p̄cedēti
distictōe magr̄ hui⁹ libri inq̄siuit materiā in q̄ d
vti ⁊ frui p̄missa ē primo necāria notificatio. ⁊ se-
cūdo earūdē ꝯclusa ē vtilis epilogatio. Nūc mō
⁊ tertio dat executoriā: in qua inserif vnitatis et
trinitatis mirāda explicatio. Et diuidif ī partes
tres principal'. Primo eni agit mgr̄ de scīssima
vnitate ⁊ trinitate. Secūdo de ea cōcludit grata
breuitate. Tertio de scīa dei atqꝫ volūtate: ⁊ patꝫ
ordo. q: prima nō dicit respectū ad extra: sꝫ scd̄a
Secūda icipit in fine. xxiiij. distictōis: de sacro
vnitatis atqꝫ trinitatis. Tertia: distictōe. xxxv. h⁹
primi libri. Cūqꝫ s̄. disseruerim⁹. Prima iteꝝ ps
in qua agit mgr̄ de scīssima vnitate et trinitate ī
tres diuidif. Primo eni agit de ea s̄m qd̄ p fidei
ꝓfessionē fideliter credif. In secūda s̄m ꝙ p con
gruā rōnem mētalif capif. In tertia s̄m ꝙ p de-
bitā locutionē vocaliter exprimitur. Secūda in-
cipit in tertia distictōe Apl's nāqꝫ ait ⁊c. Tertia
distinctōe. xxij. Post p̄dicta nob disserendū vr̄ ⁊c.
⁊ patet ordo. Pri⁹ eni est credere. Secūdo intelli
gere qd̄ creditū ē. Tertio sermone explicare.
Prima pars que ē p̄ns distinctio: in qua agit
de scīssima trinitate ⁊ vnitate ⁊c. Secūdū ꝙ p fi
dei ꝓfessionē ⁊c. in tres diuidif ptes. In prima
parte p̄mittit modū ꝓcedēdi pp materie difficlta
tem. In secunda ex ordine ꝓbandi: codicis ve-
teris dat auctoritatē. In tertia fine ꝯcludēdi fert
noui muneris hinc maiestatem. Secūda ibi. ꝓpo

nam⁹ igit in mediū. Tertia ibi. nūc vero post te-
stimonia. Rursus prima in q̄ p̄mittit mod̄ ꝓce
dēdi ⁊c. in tres diuidit. In quaꝝ prima dicit istō
negociū fore ptractandū cū modestia et timore.
In secūda supponit intentionē scribentiū ex ve-
ritatis more. In tertia cōcludit ordinē dimicātiū
īmersos errore. Secūda ibi. Omnes cathe. ⁊c.
Tertia ibi. Ceteꝝ vt in lib. ⁊c. Rursus secunda
pars in qua ex ordine ꝓcedēdi ⁊c. in tres diuidit
In prima legis testimonio dei pandit vnitas. In
secūda eiusdē fastigio summa clarescit trinitas.
In tertia ꝓphico collegio tādē venat veritas.
Secūda incipit ibi. Personaꝝ q̄ꝫ pluralitatem.
Tertia incipit ibi. Ille etiā maximus ꝓbaꝝ ⁊c.
Et; hec diuidit in tres. In q̄ꝝ prima ōndit vni-
tatis ⁊ trinitatis ꝯsortiū. In secūda eterne gene-
rationis misteriū. In tertia cōcordis spirationis
solatiū. Secūda ibi. Dauid q̄ꝫ eternaꝫ ⁊c. Tertia
ibi. De spūsancto ⁊c. Rursus tertia pars in qua
fine ꝯcludēdi ⁊c. in tres diuidit partes. In p̄ia
duoꝝ testamētoꝝ pōit vnio. In secūda magistri
moꝝ dōtur instructio. In tertia cetus aplōꝝ patꝫ
ꝓmulgatio. Secūda ibi. Dominus itaq̄ꝫ xp̄s ⁊c.
Tertia ibi. Johēs q̄ꝫ in epl'a ⁊c. Hec est dio ⁊c.
Circa quā talis generat ⁊c.

Trū de⁹ in vni⁹ intima singularitate na-
ture pati queat ꝑsonaꝝ pluralitatē. Et ar
guo ꝙ nō triplr. Primo sic. Nihil ponē-
dū est in entib⁹: ⁊ maxīe in prio: q̄ nō posito: ad h̄
summa eēt pfectio. Sꝫ data vnica ꝑsona in diui
nis: adhuc illa eēt summe ꝑfecta: igit frustra po-
nerē trinitas. Secūdo sic. Si ī diuinis eēnt tres
persone. aut essent oēs producte. aut improducte
aut vna iproducta ⁊ due producte. aut due ipro-
ducte ⁊ vna producta. sed hoc est falsum. igit ⁊c.
Maior pꝫ a sufficiēti dione. Minor declarat p
singulas pticulas. nequeūt eni oēs eē producte
q: tūc aliquid pri⁹ eēt: a quo ꝓducerent. testāte eā
Aug. aure. Nulla res seipāꝫ gignit vt sit: ⁊ ita ali
quid pri⁹ esset deo: qd̄ est ipossibile. Nec scd̄m ꝙ
oēs eēnt improducte: q: tūc plures eēnt dij. fm
Hila. lib. de sinod. si eēnt plures innascibiles: es
sent plures dij. Nec ꝙ due iproducte ⁊ vna ꝓdu
cta: q: sicut iā patuit: ponēdo plures innascibiles
plures deos poneremus. Nec q̄rtū ꝙ vna impro-
ducta: ⁊ due producte: q: ab vno nō nisi vnū ve-
nire videt. Tertio ad idē sic. Oīa entia in vnicāꝫ
debēt reduci principiū. ergo nō sunt plures i ea-
dem diuinitate ꝑsone. probat ꝯña. q: tunc entia
nō in vnū sed in plura reducerent. assumptū pa-
tet auctoritate aristo. xij. metha. in fine. Entia in-
qnit nolūt male gubernari: vn⁹ ergo princeps.
In oppo. ar. Marc. vltīo. Ite baptizātes eos ī
noīe patris ⁊ fi. ⁊ spūssancti. Et. i. cano. Joh. v.
Tres sunt q̄ testimo. dant in celo ⁊c. Et sic relinq̄
tur qd̄ sub dubio. In ista qōne sunt tres arti-
culi declarādi. Primus est de teris. Secund⁹ ē ad
qōnē rūsiu⁹. Terti⁹ mouebit dubia. Quo ad pri-
mū primo occurrit de⁹. De⁹ fm hermetē seu mer
curiū in lib. diffinitōnū dei. est spera intellectual'
cui⁹ centrū vbiq̄ꝫ est: circūferētia nusq̄. Dicit de⁹
spera q: sicut ī spera nec principiū ē nec finis. sic de⁹
de se dicit. Ego sum alpha ⁊ o principiū ⁊ finis.
Dicitur intellectualis. q: testāte aplo ad thimo.
Lucē inhabitat inaccessibil'. Et de⁹ spūs est. hoc
idē ponit idē hermes in lib. de bono ad asclepiū.
Ex q̄ pꝫ ꝙ grauiter peccauerūt epicurei qui in sii
is tiriaporis posuerūt corpalē deū. vt innuit mar
cus tulli⁹ in lib. i. de natura deoꝝ. Sequit. cuius
centrū ē vbiq̄ꝫ. centrū dei est creatura. sicut eni cē
trum in spera: respectu spere habꝫ nomen pun-
cti: sic creatura respectu dei. hoc centrūꝫ ē vbiq̄ꝫ:
q: null⁹ est loc⁹ vbi nō sit creatura. Circūferētia
vero nusq̄: q: dei maiestas ꝯphēdi neq̄t. Uel pꝫ
extracta doctoris subti. De⁹ ē ens ifinite intellectu
alitatis: volūtatis: bōitatis: potētie. ⁊ ens ad se sū
me necāriū. Uñ pꝫ io dā. li. i. suaꝝ snīaꝝ. Hoc no
mē de⁹ dicit a triplici noīe. s. ab ethi qd̄ est arde-
re: vel thethi: qd̄ est fouere: vel theaste: qd̄ est vi-
dere. q: ardet caritate. fouet pietate. videt oīa cla
ritate. Seqr natura. hoc nomē nō capit hic: sicut
capit in secūdo phisicoꝝ. qū dicit phus. ꝙ natu-
ra est principiū ⁊ cā mot⁹ ⁊ qnietis ei⁹ in q̄ ē fm
se: ⁊ nō fm accñs. Sed dicit hic natura ens com
pletū pfectā hñs eēntiā. vnde ista se habēt per or
dinē. subā: natura: essentia: ⁊ quiditas. Omis eni
subā est natura: sed nō ecōtra: q: qualitas est na-
tura nō subā. ita oīs natura est eēntia: nō ecōtra.
q: rlō est eēntia: nō tamē est natura: q: nō est pro
prie alicui⁹ actiōis pricipiū. ꝙ vero sit eēntia pꝫ
ex famosa auctoritate phi: extracta a. v. phicoꝝ. s.
eēntie pdicamētoꝝ sunt impmixte. Ois etiā eēn
tia est quiditas: nō ecōtra. nā in deo multe sunt
quiditates ⁊ vna essentia. Sequit terti⁹ termi
nus. s. persona. persona fm boetiū lib. de duab⁹
naturis ⁊ vnica ꝑsona xp̄i est rationalis nature ī
diuidua subā. Uel veri⁹ fm Ricb. i lib. de trini.
corripientē istā descriptionē. est intellectualis na
ture incōicabilis subsistentia. Unde ista apō gre
cos se habēt per ordinē. vsya: vsyosis: ypostasis:
⁊ prosopon qb⁹ in latino correspōdēt. Essentia:
subā: suppositūꝫ ⁊ persona. de quib⁹ alias dicet.
Et hoc de primo articulo. Quātū ad scd̄ꝫ ar
ticulū sunt tres ꝯōnes. Prima est de diuīa vnita
te. Secūda de scīssima ꝑsonaꝝ trinitate. Tertia
de eaꝝ germāitate. Sit ergo prima cōclō. Deo
rūꝫ pluralitas est ipossibilis. Ista cōclusio dimis
sis auctoritatib⁹: que sunt quasi infinite. probat
triplici medio. s. ratione potētie: intellect⁹: ⁊ volū
tatis. Rōne potētie sumo argu. Ricb. in lib. ij.
de tri. cap. vltīo. oīs suo velle pt ꝓducere oē possi
bile: ⁊ suo nolle impedire. Si igit sunt duo dij:

qd̄ vnus vellet ali⁹ nollet: ⁊ ita vn⁹ faciet aliū nul
lipotentē. Qd̄ si dicat ꝙ fecerūt cōcordiā vt in pa
ce operent: somniū est. sufficit mihi qd̄ vn⁹ possit
facere qd̄ ali⁹ nollet: vel destruere qd̄ alius vellet.
Secūdū mēbrū sumit ex pte intellect⁹. Ar' sic.
Si sint duo dij sint a ⁊ b. tūc quero vtrū vn⁹ in-
telligat aliū: vel nō. si nō: tūc nō est pfect⁹: q: igno
rat pfectissimū cognoscibile: ⁊ ita nō est de⁹. si aūt
intelligit: quero quō. aut p eēntiā ꝓpriā: aut p es-
sentia dei intellecti. si secūdū: ergo cognitio dei in-
telligentis est posterior deo intellecto. ⁊ cū cogni⁹
dei sit de⁹: sequit ꝙ de⁹ intelligēs est posterior do
intellecto. ⁊ ita nō est de⁹. Probatio prime ꝯñe
q: cū obiū distiguit ab intelligēte: semp actus est
poster. or obō cognito. si āt de⁹ itelligēs p eēntiā
ꝓpriā itelligat: igit ñ itlligit ita perfecte sicut alius
deus est intelligibilis. Probatio ꝯñe. q: pfectior
est cognitio p eēntiā cogniti q̄ per spēm aliā: nisi
cognoscens cōtineret eminēter cognitū: qd̄ nō fa
cit in ꝓposito. Tertio hoc idē probat ex pte vo-
luntatis. Si eni sunt duo dij a ⁊ b. quero quō a. b
diligit: aut fruit: aut vtit. Si a vtit: b peccat. q: est
summū bonū: ⁊ per ꝯñs nō est de⁹. Si vō a fruit
b: ⁊ fruit etiā seipso: ergo habet duo obiecta adeq
ta: ⁊ est bis btūs: q: quilibꝫ est obiectū btificū: qd̄
est impossibile: q: tūc eēt aliq̄s btūs aliq̄: quo non
exñte nichilo⁹ btūs eēt: qd̄ iplicat. Ex q̄ p⁹ infe
ro errorē fuisse pessimū epicureoꝝ: q̄ tot deos po
suerūt quot sunt entia visibilia. ita ꝙ cuilibet visi-
bili deū dabant propriū: ⁊ vocabāt hāc ligāꝫ sin-
thomā. Infero scd̄o puersūꝫ fuisse errorē acha-
demicoꝝ: qui celos ⁊ planetas deos noīabant.
Infero tertio errorē stoycoꝝ fuisse impiū: q̄ deo
rūꝫ inuisibiliū in celis ponebāt multitudinē. quāꝫ
opionem ⁊ si añ zenonē fuerit: q̄ fundauit scholāꝫ
stoycā: Hermes ad asclep. ū secut⁹ ē ponens tres
deoꝝ ordines. deos celestes. deos aereos: ⁊ deos
terrestres. Cōtra oēs istas fatuas opiones di-
cam⁹ illud ps. Om̄s oēs dij gen. dēō. dñs āt ce. fe.
Sꝫ dubitat an aliq̄ phoꝝ vnitate dei posuerint
dicit ꝙ tres fuerūt qui posuerūt. Prim⁹ fuit So-
crates qui athenis veneno ē necat⁹: quia negauit
deoꝝ pluralitatē. vt refert Apulegius lib. de deo
socratis. Secūd⁹ fuit Plato. de q̄ dicit Boet. lib.
de disci. scola. Platonis ꝓbata diuinitas. Tertius
fuit Aristote. qui in fine. i ⁊. methaph. dicit. Entia
noiūt male disponi: vn⁹ ergo priceps. Et h̄ dō pri
ma ꝯclone. Secūda ꝯclō est de scīssima trinita
te. Cū essentie vnitate stat perfectissima ꝑsonarū
trinitas. Hāc probo vnica rōe Jo. sco. doc. subti.
que talis est. Quicq̄d de ratione sua est pricipiūꝫ
productiuū in q̄cūq̄ꝫ est a se ⁊ sine iperfectione: ibi
est principiū ꝓductiuū. sed in diuinis sunt duo pri
cipia ꝓductiua pfectissima a se sine imperfectiōe. s.
intellectus ⁊ voluntas. igit hꝫs duob⁹ principijs
sunt due ꝑsone ꝓducte p vnā iproductāꝫ. fili⁹ p
intellectū m⁹. gnationis. ⁊ spūssanct⁹ p volūtatē m⁹
spirationis. Et si obijciat ꝙ in nobis tāꝫ intellect⁹
q̄ volūtas ꝓducunt accidēs. tā eni intel⁹ ī nobis
q̄ volū⁹ ē accidēs. Rñdeo ꝙ in talibus vtēdū est
regula beati dyo. Quod qñ transferimus aliq̄ ad
deū: dimittēda sūt ea q̄ sunt iperfectōis: ⁊ accipiē-
da sunt ea que sūt pfectōis. Ad ꝓpositū ꝙ intel-
lectus ⁊ volūtas sint pricipia ꝓductiua: pfectiōis
ē. ꝙ aūt ꝓducāt accidēs inherēs ⁊ nō aliq̄d subsi-
stēs ē imperfectōis. istā relinq̄mus iperfectōeꝫ: ⁊
loq̄mur de diuinis. ⁊ accipiamus primā q̄ est pfe
ctōis. ⁊ dicamus ꝙ pater p intellectū ꝓducit ꝑsonā
subsistētē. q̄ vocatur filius. ⁊ ābo p volūtatē ꝓdu
cūt ꝑsonā sbsistētē q̄ dicit. s. s. Sꝫ dubitat vtrūꝫ
aliq̄s phūs de hac trinitate fecerit mētōem. dr ꝙ
tres reperiūtur egregij phi. Primus fuit hermes
termegistus siue mercurius egiptius. q̄ in li⁹ difi-
nitionū dei dicit. Monas gignit mōadē. ⁊ in se-
ipo reflectit ardorē. i. pater gignit filiū. ⁊ spiritusā
cto i ābobus amor reflectit. Scd̄o fuit plō sic
inuit aug. i vii. cōfess. formasti iquit mihi dñe q̄s-
dā platōicoꝝ libros a greca ligua in latinam ver
sos. ibi legi nō hijs vbis sed eisdē sententijs: ꝙ
in principio erat verbū: ⁊ vbū erat apud deū ⁊c.
vsq̄ꝫ ⁊ verbū caro factū est. qd̄ nō legi ibi. Terti⁹
fuit macrobi⁹: q̄ super somnio scipiōis togotan. i.
patrē: ⁊ noym e deo natāꝫ posuit. Aliqui addunt
quartū. s. Aristo. queꝫ in p⁹ celi ⁊ mūdi: hoc nume
ro ternario adhibuim⁹ nos manifestare deūꝫ: f⁹.
q: fm commentatores solum ibi secutus est leges
pitagōe qui precepit deos in trib⁹ venerari. s. sa-
crificijs: laudib⁹: ⁊ genuflexione. Et hec de secū-
da cōclusione. Tertia cōclusio est de diuinarū
personaꝝ germanitate. Tanta est diuinaꝝ ꝑsona-
rum vnitas ⁊ amoris ⁊ nature: vt maior nō pos-
sit intelligi. Ista cōclusio ꝓbatur. primo auctori-
tate Bernardi. qui in lib. de ꝯsi. inter nouem vni
tates istam suppremam posuit. ⁊ qd̄ summe sint
vnum probatur vno medio. Quādocūq̄ꝫ aliq̄ ita
se habēt ꝙ infinitū intensiue idem numero inclu
dunt: ⁊ mutuo in se sunt p circūicessionē: ita sum-
me sunt vnum. sed sic sunt tres diuine persone: q:
includunt diuinam essentiam que est infinita: ⁊ si
mul in se sunt. Joh. xiiij. Ego in patre ⁊ pater in
me est. Unde in huiusmodi ternario recte ratio
principij perficitur. Est enim intelligere princip
ium quod non est principiatūꝫ esse pater. Et prin
cipiūꝫ quod est principiatū esse filius. ⁊ principia
tum quod non est principiū quo ad intra. ecce spi
ritussanctus. Nec est modus quartus reperiend⁹
De vnitate vero amoris dicit Richar. Est tri-
plex amor. Gratuitus. Debitus. ⁊ ex vtroq̄ꝫ per-
mixtus. Gratuitus in patre: qui dat ⁊ non acci
pit. Debitus in spiritusancto: qui accipit et non
dat. Permixtus in filio qui dat et accipit.
Unde merito numer⁹ ternari⁹ trib⁹ cōgruit ꝑso

Secund⁹ grad⁹ pꝛicipalis ad cognoſcēdū deū ſcȝ generalr⁹ ē: qñ cognoſcit aliqd attributū in ſūmo: vtputa ſūme ſapiēs: ſūme: bon⁹ ꝛc. Tertius vero grad⁹ pꝛicipal' ē qñ cognoſcit attributū i ſūmo: vtputa ſūme ſapiēs ſūme bon⁹ ꝛc. i eē ſimplici dei. Et ita patet ex diſcurſu iſto ſubtili: qd intētio ei⁹ eſt deo ꝛ creaturis nihil foꝛe vniuocū cōe. Et ceteris ei⁹ dictis pp ꝓlixitatē obmiſſis. Ar° ꝯ iſtā op. ꝛ triplici ꝓbo medio: ꝙ deo ꝛ creaturis aliqd ē cōe. Pꝛimū mediū erit doc. ſub. Qñ intellect⁹ eſt cert⁹ de vno cōceptu: ꝛ dubi⁹ de duobus hȝ illū cōceptū de q̄ eſt cert⁹ aliū ꝛ vniuocū ab ill' de quib⁹ extat dubi⁹. ſȝ fuerūt certi phi de deo qd erat ens: dubitabāt tñ an creatū ſeu increatū. igit cōcept⁹ entis eſt cōis vniuoc⁹ deo ꝛ creaturis: ſiue creato ꝛ increato. Maioꝛ ē nō. ꝑnȝ eni includit ſubiectū: ſi eni nō ē ali⁹ cōcept⁹: ille de q̄ ē certus ab illis de quib⁹ eſt dubi⁹ ꝯdictō vera eſſent d eodē qd implicat. Huic foꝛtiſſime rōi. Aliq dicūt ꝙ eſt regl'a ſcoti: ꝛ ꝙ trāſeat cū regl'a ſua. Quib⁹ ego rñdeo: ꝙ ſi nō curāt d ſcoto: vadāt ad methaphiſicā algazaelis: qui maxim⁹ reputat⁹ eſt methaphiſic⁹. ꝛ iſtā regulā q̄ſi hiſdē v̄bis reperiēt. vñ regula iſta ſi ab inuētoꝛe noiet dicit nō ſcotica: ſȝ algazael' nūcupat. Secūdo ad idē ar°. Cuicūqȝ cōpetit diffinitio ꝛ diffinitū: ſed diffinitio vniuoci cōpetit enti inquātū ens: igr̄ ens eſt vniuocū ꝛ ꝑtur de deo ꝛ creaturis: qꝛ de⁹ ē ens ꝛ creatura ē ens. ꝛ ſic pȝ ens eē vniuocū deo ꝛ creaturis. Maioꝛ pȝ de ſe: ꝛ minoꝛ ꝓbat. Uniuoca ei ſunt q̄ꝝ nomē ē cōe: ꝛ rō ſubē eſt eadē: ens hȝ idē nomē in deo et creaturis ꝛ eādē rationē. Diceret aliqs h̄ eſt falſū quia ens nō hȝ diffinitionē. Rñ° ꝙ equocat de rōne: nō ei dȝ ſumi dū dicit: ꝛ rō ſubē ē eadē ratō ꝓ diffinitiōe: qꝛ ſic capiēdo vltime dñie ꝛ cetera ſimplicit̄ ſimplicia nō eſſent vniuoca: ſȝ dȝ ſumi ꝓ rōne ſubiua. ꝛ iſta eſt entitas in ente q̄ ē eadē: nec eſt mirū cū etiā ibi ſubā: dū dr̄ rō ſubē nō capiat ꝓ ꝑnto ſubē: qꝛ tūc in ꝑntis ceteris nō eēnt vniuocatio: ſȝ ſumat aut ꝓ eēntia aut ꝓ qdditate. Tertio ſic ar°. nullū ens equocū ē ſubiñ alicui⁹ ſcīe: ſȝ ens eſt ſubiñ methaphiſice: g° nō eſt equocū ſed vniuocū. Maioꝛ ꝓbat auc̄te phi in fine pꝛimi poſterioꝝ. Scīa inquid eſt vni⁹ gñis ſubi: paſſiones ꝛ pꝛopꝛietates ꝯſiderās. Minoꝛ pꝛobat auctoꝛitate auicene aſſignātis ſubiñ methaphiſice enſ inquātū ens. Diceret foꝛſan aliquis ꝙ nō ſequit ꝙ ſit cōe vniuocū deo ꝛ creaturis: ſed bñ i aliqb⁹ Sed cū reuerētia talis: imo qꝛ ex q̄ in mephaph. aſſignat ſubiñ: ꝛ ſubiñ dȝ eſſe cōe cōſideratis pꝛicipalit in illa ſcīa: de quoꝝ numero eſt de⁹ ſm auicenā: ſequit ꝙ ſit cōe deo ꝛ creaturis. ꝛ ſic pȝ īpugnatio ꝯ Hēricū in hoc ꝙ ponit ſolū analogiā in ente: ꝛ nō vniuocatiōnē. Secūda op. ē ſcī thōe ꝛ iſta op. ſicut pōt cōcludi ex dictis opinātis. pōit quidditatē rei mālis eſſe obiñ intellectus noſtri. Cui⁹ pō in hoc cōſiſtit. dic̄ ꝙ potētiarum triplex eſt modus. Alique ſunt alligate penit⁹ mat̄ie: ꝛ q̄ ad eē: ꝛ q̄ ad operari: ſic̄ potētie ſenſitiue. Alie ſūt ſolute a materia: ꝛ q̄ ad eē ꝛ q̄ ad opari: ſic̄ ſunt angelici ſpūs. Alie ſunt ſolute q̄ ad eē: ꝛ ſunt in materia q̄ ad opari: ꝛ ſunt quaſi ī medio duaꝝ ꝑdictaꝝ ſicut ē intellect⁹ cōiūct⁹. Et applicādo ad ſuū pꝛopoſitū hic ponit pꝛopoꝛtiōabilit̄ triplex obiñ ſcȝ ſitiue: obiectū ſimplicit̄ mālē: ſeparate ſimpliciter quidditatē ſeparatā: cōiūcte qdditatē materialem Et quo ad pūctū iſtū arguo tripliciter ꝯtra cū. Pꝛimo qñ aliqua pō habet aliqd obiñ adequatū: nequit ꝑ naturā in id qd nō ꝯtinet ſub ſuo ſubō adequato: patet de viſu. viſus eni neqt in ſonū: quia nō cōtinet ſon⁹ ſub coloꝛe: qui ponit obiectū viſus. igit ſi quidditas rei mālis ſit obiectū adequatuȝ in via nō poterit in qualēcūqȝ cognitionē ſeparataꝝ ſubāꝝ: quod videt valde incōueniēs: cū phi valde multa de eis dixerint. vt pȝ in hermete Auice. ariſtotele ꝛc. Secūdo ar° ſic. Obiectum hītus nunq̄ excedit obiñ potētie. pȝ diſcurrēdo ꝑ ſingula. ſed obiectū methaphiſice que eſt hīt⁹ intellect⁹ noſtri ē ens: vt pȝ per algazaelē: ꝛ ens excedit quidditatē mālē: igit nō pōt poni quidditas rei mālis obiectū noſtri intellect⁹. Cōfirmatur. qꝛ poſtq̄ erim⁹ glificati (deo donāte) illud idē coꝛpuſq̄ nō mō hēm⁹: hēbim⁹ gloꝛificatū: ꝛ eādē potētiā intellect⁹: ꝛ tñ per illā potētiā deū videbimus igit nō dȝ hic poni quidditas rei mālis. Sȝ diceret ꝙ dabitur nobis lumē ſubleuās: hoc nihil eſt quia lumē illud ſi ſit: qd nō taceo. erit quidā habitus intellect⁹: ꝛ per conſequēs vt dictū ē: nō debȝ habere obiñ excedēs obiectū potētie. vnde dono exemplū familiare. Si eniȝ quis ſit in camera ſua clauſus: ſolū habens lumē candele: male faceret q̄ diceret: lumē cādele eē obiectū adequatū ſui viſus cū videre queat cetera. pariformiter de nobis: q̄ h̄ ſumus quaſi incluſi in quodam antro: nec videre modo poſſumus ſubās ſeparatas: tamē in patria videbim⁹. vnde debet aſſignari quoddaȝ abiectū commune viſioni vie et patrie: huiuſmodi eſt ens

Tertio arguo contra modū ponendi. Mirum enim videtur tantum virum poſuiſſe ꝙ opoꝛteat actiuum ſicut obiectum: ꝛ paſſiuuȝ ſicut potentiaȝ habere eundeȝ modū eſſendi: cū cōiter oppoſituȝ videamus. Coloꝛ eni qui eſt obiectū viſus ē accidens: ꝛ viſus ſubā: ſol incoꝛruptibil' per naturam ſua paſſiua: hic inferius coꝛruptibilia: ita de conſimilibus. Ideo tertia ponitur op. que eſt magiſtri Joh. ſcoti āhab⁹ oppoſita. Pꝛime in h̄ ꝙ iſta ponit vniuocationē pꝛia ſolū entis analogia. Secūde in h̄ ꝙ hec ponit ipȝ ens obiñ intellect⁹ viatoꝝ: ſecūda qdditatē mālēȝ. Et iſta pō lȝ ſatis pateat ex ꝑcedētib⁹: tñ coꝛroboꝛo qd manuductōe bti Dyoniſij q̄ talis ē. mod⁹ cognoſcēdi deū ex creaturis ē: ſemota q̄cūqȝ impfectiōe reliquū deo triquere: ſicut cū videm⁹ in nob ſapiāȝ: ꝯſideramus ſapiāȝ duo hr̄e. ſ. ꝙ inheret: ꝛ hoc ē ipfectiōis: ꝛ ꝙ inſtruit: ꝛ hoc ē ꝑfectiōis. Capim⁹ ſcōm ꝛ ponim⁹ in deo pꝛimū dimittēdo: pariformiter in ꝓpoſito videm⁹ ens creatū: cōſideram⁹ ꝙ creatū dicit imperfectionē: qꝛ ꝓduci de nō eē ad eē. Inſpiciam⁹ iteꝝ ꝙ eſſe dicit ꝑfectionē: iō eē in deo ponim⁹ dimittēdo creatū. ꝛ iſta ē vni° doc. ſub. non reperta vltra mare in ſcocia: ſȝ ad duas leucas h⁹ pariſieñ ciuitatis in ſcō dyoni° coꝛroboꝛata in arabia. al ꝑhabio ꝛ Auice. egregijs phis. Et hoc de 2° art.

Terti⁹ articl's eſt de dubijs: vbi tres oꝛiunt difficultates. Pꝛia. Si ens ꝑdicet qdditatiue de q̄lȝ poſitiuo. itelligibili dixi poſitiuo: qꝛ ꝑuatiōes ꝛ negatōes intelligūt: ꝛ tñ nō ſūt ens. Rñ° ꝙ ñ. vñ nō ꝑtur qdditatiue: ſcȝ i qd de vltimis dñtijs: qꝛ ſūt ſimpl'r ſimplices: nec de ſuis paſſionib⁹: qꝛ ꝑntur de eo in 2° mō dicēdi per ſe: q̄ ꝯuerſus eſſiat per accñs: ſm phm in p° poſterioꝝ. Et tñ ſi includēt qdditatiue in paſſionib⁹ ſuis eēt ꝑtio per ſe pꝛimi modi: ſicut qñ ꝑtur ſupi⁹ de inferioꝛi. Uñ noto ꝙ obiecta adequata ſolēt aſſignari tripl'r. Uno° ſolū qdditatiue: ſicut ponit coloꝛ obiectū adeq̄tū viſus: ꝛ ꝑtur in qd de q̄libet viſibili. Secūdo° ſolū v̄tualiter. ſicut ponit Hēric⁹ de gādauo: obiectuȝ tā intellect⁹ q̄ volūtatis deū: qꝛ virtute illi⁹ obiecti cetera cognoſcim⁹ ꝛ volum⁹. Tertio°: vt vtrūȝ includit tā qdditatiue q̄ virtualit: ꝛ iſto° ens ē obiectū adeq̄tū intellect⁹: qꝛ in oī poſitiuo intelligibili eſt incluſum ens qdditatiue. aut virtualit ſic̄ in ſuis paſſionib⁹ ꝛ dñtijs: ſed tunc ē dubiū. Si eni paſſiones entis ꝛ differentie nō includūt ens qdditatiue: igr̄ nihil ſunt. Dico ꝙ iſta ꝯña nō valȝ eſt cū a pte in mō ad ſuū totū negatiue arguere: et nō tenet. homo nō currit bñ: g° non currit. q̄nis eni non ſint ens qdditatiue: ſunt tañ ens idētice ſeu denoīatiue. ꝛ hoc ſufficit. Secūda difficultaſ eſt: vtꝝ de⁹ includat ens qdditatiue. Hic dic̄ vn⁹ doctoꝛ egregi⁹: ꝙ nō. ſed ꝙ ꝑ modū dñtie ſe hȝ ditas reſpectu entis. ꝛ allegat ꝓ dicto ſuo diuinū dyoniſ. dicētē: ꝙ radix diaꝝ ꝑfectionū ē diuinitaſ Sȝ cū reuerētia tāti docto. dicēdū ē cū doctoꝛ noſtro: ꝙ ens includit qdditatiue in deo: ꝙ ipſemet doc. Frācifc⁹ alibi cōfitet. Uñ in. ij. de. h⁹. q. vltia ponit q̄druplex ꝑtiōis gen⁹ in diuinis. quoꝝ pꝛimū dic̄ eē qñ fit ꝑtio qdditatiua: ſicut in qd cū dr̄. de⁹ ē ſubā ꝛ ſpūs. Tūc ar° ſic. Qñ aliq ſe hñt ſic̄ min⁹ cōe ꝛ magis cōe: ſi min⁹ cōe ꝑtur in quid de aliq ꝛ magis cōe: ſicut ſi aīal ꝑtur in quid de hoie ꝛ ſubā: ſi igit ſubā q̄ eſt min⁹ cōis q̄ ens: ꝑtur in quid de deo: ergo ꝛ ens. nec diuin⁹ dioniſ. cogit. perfectio eni in illa auctoꝛitate accipit pꝛo attributis: q̄ꝝ radix eſt diuinitas: ens ei nō ē attributū ēt ſm ipſuȝ. Tertia difficl'tas ē: ſi ꝯcept⁹ entis vniuoci ſit real'. Rñ° ꝙ reale dr̄ tripliciter. vno mō ꝓ actuali exiſtētia: ꝛ iſto° ens inq̄tū ens nō ē reale; qꝛ nullū entis eſt cōe deo ꝛ creaturis. Alio° dr̄ reale a reoꝛ rīs. ꝛ ſic oē imaginabile eſt reale. ꝛ ſic dico ꝙ nō ſolū iſto° eſt ens reale: qꝛ ēt ficticia iſto° eēnt realia. Tertio° capit reale ꝓ eūnt poſitiuo ꝑter actuȝ intellect⁹: ꝛ ſic dico cōceptū entis realē: qꝛ a re habet oꝛtū. Et ſic pȝ qd eſt dicendū ad qōnem. ꝙ vȝ: hō ꝑt ꝑ naturā cognoſcer̄ cōceptū vniuocū deo ꝛ creaturis. Et nūc ad argumēta. Ad pꝛimū nego maioꝛē. ꝛ qñ dr̄ ꝙ eſſet ſimpliciſſim⁹ ſi ſoluȝ eēt illō ꝯhens. Dico ꝙ iſti imaginat diōnē opponi ſimplicitati: iō decipiunt: vñ oppoſitū ſimplicitatis ē ꝯpō. vñ cū ſumma ſimplicitate ſtat di°: ſic̄ manifeſte pȝ in trinitate pſonaꝝ in diuinis. Ad ſcōm rñdeo ꝙ ens inquātū ens abſtrahit ab iſtis poſterioꝛib⁹: vt puta dānatiōe: ꝛ ceteris huōi: vñ groſſiſſimū hñt ingeniū: qui nō pñt vnū ſine alio appꝛhēdere. Ad tertiū dico: ꝙ extrema ꝯdictōis pñt capi dupl'r. vno° foꝛmalit: ꝛ ſic v̄a ē maioꝛ: qꝛ hñt ſe ſicut pura affirmatio ꝛ negatio. Alio° fundamētalit: ꝛ ſic iſto° eſt falſa. qꝛ ēt hoc mō ſoꝛtes ꝛ plato fundāt ꝯdictionē: qui tñ vniti ſunt in homine. vt puta plato eſt plato: ſoꝛtes ē nō plato: et iſto° ſe hñt deus ꝛ creatura: iō nō valet. Ex tribus dieb⁹ ſum lectur⁹ iſtā diſtictōeȝ tertiā. iō i q̄libet die q̄ ad textū ponā vnicā ꝯōnem: vt tertia i⁹ nt cōpleat. vñ ꝯclo text⁹ pñtis ē talis. Actoꝛ celoraȝ ē manētiſſimus ꝛ pulcherrim⁹ finis bonoꝝ. a pꝛincipio vſqȝ ad finē ꝯclōnis. ꝛ tangunt q̄tuoꝛ rationes littere: vide in bonauentura.

n Unc reſtat oſtēdere ꝛc. Iſta ē ſcōa ps. 3. d. i q̄ p⁹ q̄ a mgr̄o oſtēſuȝ ē v̄itatis faſtigiū ꝛc. nūc oſtēdit trīitatis miſteriū ꝛc. q̄ diuidr̄ in. 3. ptes. In ꝑma oſtēdit rōeȝ veſtigij ex cuiuſlȝ creature vigoꝛe. In ſcōa oſtēdit qd rñdet veſti° in creatoꝛe. In tertia doceȝ ꝯtēplari trīitatē ī plaſmatū decoꝛe. Scōa ibi. in illa eni trīitate ſumma ꝛc. Tertia ibi. ꝓ ꝯſiderationē itaqȝ creaturaꝝ ꝛc. Et hec ē diuiſio in gñāli h⁹ pñtis lectōis ſeu text⁹. circa quē textū tal' generat queſtionis titulus.

v Trū lume itellcūs nr̄i poſſim⁹ creat' veſtigijs trīitatē creatoꝛis īdagare. Et ar° ꝙ nō triplici me°. Pꝛio ſic. nullū iductiuū erroꝛis ē manuductiuū ad cog°nē ſcīſſime trīitatis. ſȝ oīs creat' ē ductiua ī erroꝛē: g° ꝛc. maioꝛ pȝ. qꝛ ducē ī erroꝛē ꝛ ducere ī cog°eȝ ſt̄ effect⁹ marie ꝓpoſiti eidē nō ꝯpetētes. mioꝛ pȝ auc̄te ſapiētis. ſap. xiiij. creat' dei ſt̄ ī odiū ꝛ deceptōeȝ ꝛ ī muſcipl'aȝ pedib⁹ inſipiētiū ꝛ ī lib. d libo arb. dic̄ aug. d itēdētib⁹ creat' loq̄nſ deo. doꝛſuȝ ad te v̄tētes ī creaturis occupant. Secūdo ar° ſic. Illō veſtigiū qd ē ī creat': aut ē abſolutū aut reſpectiuū. ſi reſpectiuū: tūc cū⁹ duc̄ de⁹ cognit⁹ ī cognitiōeȝ illi⁹: q̄ veſtigiū ī cognitōeȝ dei ꝓbatio qꝛ rl'o depēdet ſp ex duplici extremo ex fūdamēto. ſ. ꝛ tīō. ꝛ ſic̄ q̄ ad eē: ꝛ ſic q̄ ad itellī dicēte pho in ſecūdo methaph. Sicut res ſe habet ad eē ſic ad intellī. terminus vero veſtigij eſt deus.

Si aũt dicaẜ ꝙ vestigiũ sit q̄d absolutũ: tũc sic nul
lum eius in dei ducit cognitionē: nisi ſm ꝙ refer
tur in eũ: absolutũ vero priuat hmōi rł'onem. igiẜ
nullo mō ducit in cognitionē trĩtatis creature ve
stigiũ. Tertio arᵒ sic. Maior est ꝓportio medij
cũ extremo: q̄ extremi cũ extremo. si igiẜ vestigiũ
duceret nos in cognitionē dei haberet rōnē me
dij: nos vero extremi: igiẜ magis cũ deo ꝯueniret
q̄ nos: sed hoc ē falsũ: ergo ꝛc. Maior pꝫ. plꝰ ei
cōuenit aqua: que ē mediũ inter terrā ꝛ aerē cum
aere: q̄ terra. plꝰ rubeũ cũ nigro q̄ albũ: imo alb
repugnat. Minor pꝫ. nā in nobis ē imago trita
tis: que ē excellētior rñtatio q̄ vestigium. In op
positũ vero arẜ auctēe btĩ Aug. in lib. vi. de trinita.
Oportꝫ inq̄t creatorē p ea que facta sunt itelligē
tes itelligamꝰ trĩtatē cuiꝰ in creatura: quō dignũ
est relucet vestigiũ. In ista q̄one pᵒ termĩ decla
rabunẜ. Secūdo ad q̄onē rñdebiẜ. Tertio difficul
tates mouebunẜ.. Quo ad primũ prīo occurrit
lumē. Unde notādũ ē ꝙ ista tria se habēt p ordi
nē. lux: luminosũ: ꝛ lumē. Lux enĩ fontalẜ origo lu
minis dẜ. Lumiosũ vero subm lucis. Lumē vero
lucis effectꝰ in aere: vel alio ꝑspicuo multiplicatꝰ
corpe. vñ lux triplicē hꝫ effectũ. Primũ est suũ
corpꝰ seu subm̃ lumio suꝫ efficere. Secūdo seipsaꝫ
lumiosaꝫ vel lucidā facere. vñ ꝛ lucere principalẜ ē
eiꝰ effectꝰ. Tertiꝰ est alia illumiare: ꝛ ab isto tertio
lumē dẜ. Nec ē lumē vt posuit ēpedocles decisio
corpis lucidi in aere: sic enĩ esset subā: sꝫ est quodō
accñs subiue in aere: qō est spēs corpis lucidi: sic
colores in aere ponunẜ spēs. Si vero dicaẜ spūa
liter lumē ē quoddā mētis accñs. qō nob lux vera
deꝰ effundit. Sũt iterꝫ alia tria. s. radiꝰ: splendor: ꝛ
fulgor. Radiꝰ dẜ respectu corpis lucidi ad aliq̄d
q̄d terminatũ. Splēdor vero dicitẜ radiꝰ repcussus
in corpe opaco. Fulgor vero lumē tenebris mixtũ
Seq̄ẜ scōs terĩ itellectꝰ. itellectꝰ dẜ q̄ intꝰ ꝛ legēs
quasi intꝰ legēs: sicut enĩ sensus exterꝰ occupatur
sic intꝰ intellectꝰ vacat. vñ intellectꝰ multiplicitẜ dẜ
vno mō dẜ intellectꝰ donũ vnũ spūssancti. de q̄ in
Esaia. Secūdoᵒ dẜ intellectꝰ notitia principiorũ
de q̄ phs. vi. ethicorum. Tertioᵒ dẜ ꝓ actu itelligēdi
sicut cũ dicitẜ: hic est intellectꝰ meꝰ vel tuus. Quar
to capitẜ isup ꝓ pō intellectia: ꝛ sic capitẜ in ꝓposi
to. Et ſm Alexandꝛ. ꝛ Theofrastũ pypatheticos i
tres diuiditẜ intellectꝰ. in intellectuꝫ agētē: potētia
lē: ꝛ speculatiuũ. Intellectꝰ agēs se habet ad mod
lucis potētialẜ admodũ ꝑspicui. Sed speculatiuus
ad modũ ꝑspicui iā illustrati. vñ scōꝫ eos duo pri
mi. s. agēs ꝛ potētialis: sunt vnũ p se. sed tertiꝰ vnũ
per accidēs. Tertꝰ terminꝰ est vestigiũ. vestigiũ
tripliciẜ dicitẜ. Primoᵒ dẜ vestigiũ ꝓuidētia dei: si
cut insipiēti dicit sapia dei: forsitā vestigia dei cō
prehēdes. i. occulta. Secūdoᵒ dicaẜ vestigiũ opus
xp̄i in mūdo. sicut illud Job. Uestia eiꝰ sequutꝰ ē
pes meꝰ. Tertioᵒ dẜ vestigiũ quidā radiꝰ creature
in cognitionē deducēs creatoris. Uñ notandō ē ꝙ
ista tria se hñt per ordinē: vmbra: vestigiũ: ꝛ ima
go. ꝛ dñt triplr. Primo: q: vmbra respectu dei
consistit in quadā elongatione cōfusiue. vestigiuꝫ
vero in quadā elongatiōe sed distinctiōe. sꝫ ima
go in quadā propinquitate ꝛ distinctiōe. Secūda
dr̃ia q̄m vmbra representat cōia vt cōia. vestigiũ
cōia vt appropriata. imago est in cognitiōe pro
priorũ vt propria. Tertia differentia q̄m vmbra
representat ſm rationem indeterminatā. vestigiũ
quantũ ad proprietateꝫ que respicit deũ sub ratō
ne triplicis cause. s. efficientis: formalis: ꝛ finalis.
sicut sunt vnuꝫ veruꝫ ꝛ bonũ. imago vero inquā
tuꝫ ad ea tria que sunt memoria: intelligētia: ꝛ vo
luntas. Et hec de primo articulo. Quantum
ad secūduꝫ articuluꝫ ponenẜ tres opiniones: due
improbabunẜ: tertia tenebiẜ. Prima opinio est
sancti Thome: ꝛ consistit in tribus. Primo venaẜ
quid est ratio vestigij. Secundo vbi est: in creatu
ra. Tertio respectu cuius: in deo. Quo ad pri
mum dicit: ꝙ imago differt a vestigio. quia ima
go representat ſm indiuiduuꝫ: sed vestigium ſm
speciem solum. sicut pes bouis in puluere impres
sus ducit nō in noticiā huiꝰ bouis imprimētis: sꝫ
in noticiā bouis in specie. imago vero cesaris nō
solũ in noticiā hoīs sed cesaris ducit in cognitio
nem. vñ ex dictis eiꝰ pōt sic describi vestigium.
Uestigiũ est impressio ex transitu alicuiꝰ dereli
cta super plenũ vel vacuũ ipsum iperfecte rñtās.
Quo ad scōꝫ arti. distinguēdo triplicē relatiuo
rum ordinē: qui ponitur in. v. methaphisice. sciꝫ
vnius ꝛ multorum: actiui ꝛ passiui: ꝛ mēsure ꝛ mēsu
rati. dicit ꝙ in huiusmodi respectibꝰ ratio cōsistit
vestigij. nam creatura deo triplici modo compa
ratur. vno modo sub ratione similis: ꝛ sic rñtat de
um in primo relatiuorũ genere. s. vnius: similitu
do enim ē vnitas in qualitate. Secundo cōparaẜ
deo inquātũ est producta ab eo: ꝛ sic representat
deum sub rōne efficientis. ꝛ hoc ptinet ad secūdũ
genꝰ relatiuorum: scꝫ producētis ꝛ ꝓducti. Quan
tum ad tertium modũ refertur ad ipsum sub mo
do mensure: qui est tertius relatiuoruꝫ gradus.
Quantuꝫ vero ad teriuꝫ articulũ dicit: ꝙ vesti
giũ in deo representat appropriata. nam similitu
do rñtat cāꝫ exemplarē: que appropriaẜ filio: pro
ductio passiua rñtat cām efficientē: q̄ appropriaẜ
patri: sꝫ mēsurari cāꝫ finalē q̄ appropriaẜ scōspūi
Et ita pꝫ d̄ rōe vestigij ſꝫ thōꝫ. Cōtra istā opi
nionē arᵒ triplici meᵒ. vno ꝯ quēlibꝫ articlꝫ. Pri
mo ꝯ pimũ. vbi dicē ꝙ vestigiũ rñtat spēꝫ. arᵒ sic. q̄n
aliq̄d ꝯuenit alicui ex rōne sua formali: semp sibi
cōueniet quocũq3 casu: etiā impossibili posito de
alio: qō nō est eiꝰ. patꝫ ista: primo auctoritate Ri
char. i [blot]. de trini. d. ꝙ si pater filiũ nō produceret
nihil ꝓhiberet euꝫ sapientissimũ eē. ꝛ tam̃ certuꝫ
est ꝙ impossibile est cum filium non producere.

Idem phus in. iiij. phisicorum. cap. de vacuo. dicit
ꝙ si color separᵒ a subō eēt in loco: locꝰ nō esseꝫ va
cuꝰ: ꝛ m̃ ſm eũ eēt ipossibile dare accñs sine subō
sed casu aliq̄ posito vestigiũ ducet in cognitionē
nō solũ spēi: sꝫ indiuidui. gᵒ male assigta ē rō vesti
gij: ꝓbo assūptũ. Pono ei casuꝫ ꝙ vnꝰ solꝰ equus
sit in ista ciuitate: ꝛ hoc sciāt hoīes: tũc ex passu eiꝰ in
terra derelicto: nō solũ in cognitionē eq̄ in spē: sed
hꝰ equi venientꝰ. h̄ ēt pōt. si aliq̄s aliquē notabi
lē defectũ: aut pedibꝰ: aut māibꝰ hēat: ex cuiꝰ ipres
sione in cognitionē pticularē possumꝰ deuenire.
Cōtra scōm articulũ in q̄ ſm triplex rł'orum genꝰ
in triplici rł'one vestigiũ constituit: arᵒ sic arᵒ doc.
subẜ. sꝫ phm. v. methaph. tertꝰ rł'orum modꝰ differt
a duobꝰ primis: q: in duobꝰ primis ē cōuertibili
tas. in tertio nō. tũc. sic nulla rł'one reali cōuertibi
li refertur creatura ad deũ. igẜ nō ē vestigiũ in pᵒ
ꝛ 2ᵒ rł'orum modis. Probaẜ ꝯña: q: sunt cōuertibi
les. Añs ꝓbaẜ. q: tũc deꝰ a creatura depēdereꝫ: cor
relatiua enĩ mutuo se exigũt: nec valet qō adducit
de siltudine quā dicit pertinere ad primuꝫ modũ
ista ei siltudo est relatio mēsurati ad mēsurā: sicut
quedā imitatio dei. Uñ infero: ꝙ ois relatio crea
ture ad deũ ꝓprie est de 3ᵒ gñe seu mō rł'orum.
Quo ad tertiũ articlꝫ in q̄ vẜ innuere artē exem
plarē cām distictā a causa efficiente. Arᵒ sic. phus
sufficienẜ diuisit cās in. iiij. cāꝫ genera: sꝫ exris nō
ponẜ distincta. igẜ nec debet poni modo. Sꝫ for
san diceret ꝙ ei exēplaris ē illa quaꝫ phūs noiat
formā: q: exēplar est ydea: ꝛ q̄si forma rei fiende.
sed ꝯ: q: forma de q̄ loquiẜ est de eē quidditatiuo
rei seu phico: qō nō ē exēplar. Si ꝟo dicaẜ ꝙ nō
posuit artē exēplarē tāq̄ cām distictā: tũc sic ista si
militudo: ex q̄ nō est nisi quidā gradꝰ bōitatis dei
ita videẜ reduci ad cām finalē: sicut ad artē istam.
ꝛ hoc de opione thome. Secūda opio ē Hen
rici de gād[avo]. dicit iste opinās in sũma ꝙ in re ē
aliquitas ꝛ ratitudo: ꝛ dñt. nā ratitudo ē q̄ aliq̄d
est. ipsa vero aliquitas est id qō est. ꝛ addit ꝙ ipsa
ratitudo est respectꝰ vestigialẜ creature ad deũ. ꝛ ē
de esse quidditatiuo cuiuslibet creature: ꝛ fundaẜ i
aliquitate. ꝛ istā opionē triplici corroborat aucto
ritate. Prima ē Boetij in lib. de ebdomadibꝰ. di
uersuꝫ est eē: ꝛ id q̄ est. vōt q̄ ē ratitudinē: ꝛ eē aliq̄
tatē. Secūda ē eiusdē Boet. in lib. eodē. Si pau
lisp p intellectũ āmoueas ipsuꝫ primũ bonũ: tunc
sꝫ sint bōa: m̃ nō in eo qō sunt erũt bōa. cōcludit
ex h̄ creaturā eē q̄dditatiue rł'atiuā ad deũ. Tertia
est Auicc. v. metha. hũanitas ē tm̃ hũanitas: ꝛ ita
nō est de se rata. Cōtra istā op̄. que tria pōit: ar
guo triplr. ꝯ quodlibꝫ dictũ vno meᵒ. Primo cō
tra hoc qō dicē ratitudinē i aliquitate fundari. Arᵒ
res ſꝫ istũ mgr̃m eximiũ dẜ triplr. aut a reor ris. ꝛ
sic cōuenit figmētis. Aut a ratꝰ ta. tũ. ꝛ sic cōuenit
esse quidditatiuo. ꝛ tertio capitur ꝓ actuali exñtia
Tũc q̄ro q̄n pōis ratitudinē fundari in aliquita
te q̄ modorum aliq̄tas res dicaẜ. Si pᵒ mō igẜ rati
tudo fundaẜ i nihilo. q: isto mō res ēt figmētis cō
gruit. Si āt aliq̄tas dicaẜ res secūdoᵒ ꝓ eē q̄ddi
tatiuo: ꝛ isto mō ēt ratitudo ē res. tũc dicere ratitu
dinē fundari in aliquitate est dicere idem fundari
in seipso. si vero capiaẜ pro actuali exñtia: tũc seq̄ẜ
ꝙ nihil esset ratũ: nisi actu existeret: qō negat ipse
ponit enĩ eē q̄dditatiuũ ratũ. Scōo arᵒ ꝯ hoc ꝙ
ponit quodlibet creatũ includere rł'onē q̄dditati
ue. nihil vniꝰ pñti est de eē q̄dditatiuo alteriuẜ: sed
creature dei i diuersꝰ sunt pñus. gᵒ rł'o que ē pñũ
distinctũ nō ē de eē quidditatiuo cuiuslibet. Ma
ior pꝫ auctē phi ex. v. phicorum extēta. cñtie pñtoruꝫ
sunt impmixte. Minor patet de se. Tertio arᵒ ꝯ
hoc: ꝙ i sola ratitudīe ponit vestigiũ: vestigiuꝫ de
ratiōe vestigij nō solũ ducit in cognitionē appro
priati vniꝰ: sꝫ multorum. vt pꝫ p magrm ꝛ Aug. q̄ sp
vestigiũ ponũt in pluribꝰ: vt in vnitate: veritate
bonitate: ꝛ cōsilibꝰ. sed ratitudo inducit solũ i vni
us appropriati cognitionē: igẜ male assignaẜ. vñ
verꝰ ista ratitudo habet modũ vmbre q̄ vestigij
nec sue auctēs cōcludũt. q̄n enĩ dicit per Boetiuꝫ
de ebdomadibꝰ. ꝙ diuersuꝫ ē eē: ꝛ q̄ est. ꝯceditur
humanitas enĩ ē quo hō est: sed nō pōt inferre ex
hoc istā ratitudīeꝫ quā pōit. Nec secūda si paulisp
amoueas p intellectũ ꝛc. imo ꝯtra ipsuꝫ. innuit eī
ꝙ res aliq̄d hñt eē absolutũ: ꝛ qō bōitas rerum in q̄
daꝫ fluxu seu respectu ad deũ ꝯsistit. Nec tertia hu
manitas ē tm̃ hũanitas. noluit ei Au. eē. ꝙ p istaꝫ
ratitudīeꝫ habereꝫ eē suũ hũanitas. sꝫ innuit ꝙ hu
manitas vt pura mēte cōtēplaẜ est soluꝫ ipsa: nec
vna nec plures nec risibilẜ nec flebilẜ. ꝛ sic de alijs.
Ideo tertia pōiẜ op̄. s. doc. sub. ꝛ est in summa in
tribus dictis. Primũ dictũ est: ꝙ imago ꝛ vestigi
um in hoc differũt. q: imago rñtat per modū totꝰ
sed vestigiũ per modū ptis. Sicut imago cesaris
totũ rñtat cesarē: sed impressio pedis partē cesaris
ꝛ si totũ aliquotiēs: hoc fit solũ arguitiue nō prin
cipaliẜ. Addit ſm dictũ doc. applicādo q̄ ad deũ
ꝙ vestigiũ rñtat per modũ partis in deo: nō ꝙ sit
pars in diuinis: sed imaginaẜ ꝙ trinitatis cōceptꝰ
se hꝫ ad modũ cuiusō totꝰ. cuiꝰ q̄ est pars conce
ptus ꝑsone: ꝛ in cōceptũ ꝑsone p appropriata du
cit vestigiũ nō in cōceptũ trinitatis: sicut facit ima
go. Exēplũ: vnitas vt appropriatũ rñtat prēꝫ: nec
possuꝫ inferre ex isto appropriato ceteras ꝑsonaẜ
imago vero totũ cōceptũ rep̄sentat. vt patebit in
sequēti lctōe. Addit tertio doct. ꝙ vestigiũ nō so
lum cōstat ex respectiuis: sed absolutis. sicut patꝫ
in illa assignatione quā ponit Aug. vi. de trinita.
Omnia que arte dei facta sunt: ꝛ vnitatem quan
dam ostendunt: ꝛ speciem. ꝛ ordinem: vnitas enĩ
ꝛ species quid dīt absolutum: solꝰ ordo respectuꝫ
dicit: ꝛ sic in duobus absolutis ꝛ tertio respecti
uo consistit ratio vestigij. Et hec tm̃ de secūdo ar
ticulo. Quo ad tertiũ arti. sunt tres difficltātes.

Prima ē: vñ ē ꝙ tā varie assignant vestigioꝝ mo
di. dico ꝙ res creata hꝫ tripl' ꝯsiderari: in se: in cō
paratōe ad creaturas: ⁊ ad primā cāꝫ: ſm has oēs
ꝯparationes pōt vestigiū reperiri. Si eī in se ꝯside
rat. aut hoc fit q̄tū ad subām principioꝝ: ⁊ sic ē il
la trinitas mā: forma: cōpō: que ponit in lib. de re
gulis f. dei. aut q̄tum ad hitudies. ⁊ sic ē illa Sap.
xi. Oia in numero pōdere ⁊ mensura disposuisti
In nūero eī itelligr̄ pricipioꝝ disti°. ī pōder̄ ꝓpa
ipsoꝝ inclinatio. in mēsura coꝝ adinuicē propor°
Secūdo si ꝯsideret creatura relatiue ad creaturā
aut vt agit actōe nāli. ⁊ sic est illa trinitas dyoni.
subā. vt⁹: opatio. aut actōe supnāli: ⁊ sic illa Aug.
lxxxiij. q. ꝙ cōstat: qd cōgruit: qd discernit. Tertio
si cōparent ad deū aut inquātū referunt tm̄. ⁊ sic
est illa: mod⁹: spēs: ordo. aut inq̄tū assimilant et
referunt. ⁊ sic est vnitas: veritas: ⁊ bonitas. Sꝫ
dubitat in q̄ p̄dictoꝝ pfecti⁹ stat ratio vestigij. di
co ſm doc. sub. q. v. h⁹ d. ꝙ in vltio. in vnitate: ve
ritate ⁊ bonitate. cui⁹ rō tal' est: q: ista tria sunt re
spectu dei: alia nō. creatura vero veri⁹ ⁊ nobilius
cōsiderat in respectu ad deū q̄ in se: seu respectu
creature. Sꝫ diceret qs ꝙ ēt modus: spēs: ordo
sunt respectu dei. iō addo al's rōnes. Prima ē q̄a
vnitas: veritas: ⁊ bonitas. sunt abstracta: ⁊ p ipsa
fit assimilatio: nō solū rrō: ipsa ēt sunt in deo. non
sic de mō: spē ⁊ ordie. ordo eni respectū dic. mod⁹
vero ꝓprie si capit nō ē in deo: q: dic limitatiōeꝫ
q̄ nō est in deo. Scda difficultas: si q̄libet crea
tura hꝫ vestigiū ad deū: dico ꝙ nō. nā ipsūmet ve
stigiū ē creatū: ⁊ ita si iterꝝ haberet vestigiū eēt ꝓ
cessus ī infinitū: qd negat in entib⁹: maxie in gn̄i
b⁹ ⁊ spēb⁹. sꝫ bn̄ verꝝ ē ꝙ ois creatura: aut hꝫ vesti
giū: aut ē vestigiū. Tertia diffic'. ē. ꝙ ē pfecti⁹ an
hn̄s vestigiū: aut ipsuꝫ vestigiū. Rn̄°. ꝙ simpl' lo
quēdo: hn̄s vestigiū pfecti⁹ ē vestigio: sicut cā effe
ctu. nihilomi⁹ tn̄ q̄ ad q̄d nihil ꝓhibꝫ vestigiū p
fecti⁹ eē: maxie qn̄ ꝯsistit in vnitate: vitate: ⁊ bōita
te. nā iste rōes (seq̄strata ipfectiōe) eius'd rōis sꝫ
in deo: qd in multis hn̄tib⁹ vestigia nō repent: si
cut in leone: lapide: celo: ⁊ ceteris nō iuenit. ⁊ sic
pꝫ ad qōem. Ad argumēta. Ad primū ad istaꝫ
minorē: dico ad aucto. sap. ꝙ in creatura sunt duo
modi ꝓprietatū. Alie sunt spāles. alie sunt cōes.
Spāles aūt aut deo tribuuntur. ⁊ sic est error: dū
infirmitas creature creatori dat. Aut remouent: ⁊
sic ē vn⁹ grad⁹ cognoscēdi deū. s. p ablationē. Si
gnales: aut sistit in creatura: ⁊ sic est pctm̄. aut ten
ditur in deū: ⁊ sic ē excellēs mod⁹ cognoscēdi deū
qn̄ ea que sunt pfectiōis ī creaturis: semota ipfe
ctione: deo tribuunt. ⁊ sic pꝫ quō creature sunt cā
erroris siue occasio: ⁊ quō pricipiū cognitiōis dei
Ad secūdū dico sicut patuit ꝙ ratio vestigij cō
stat ⁊ in absoluto ⁊ ī respectiuo: ꝙ nō pōt cogno
sci: nisi deo cognito. dico ꝙ est cognitio duplex. s.
pfecta ⁊ ipfecta. Tūc dico ꝙ nō cognoscit pfecte
nisi deo cognito: sꝫ bn̄ ipfecte. ⁊ sic dicit doc. sub.
ꝙ magis ducit in appropriabile q̄ in appropria
tū. vñ tūc pfecte cognoscit vestigiū qn̄ illud qd in
do rn̄tat cognoscit. De absoluto vo dico ꝙ suff.
cit ꝙ rn̄tet cū sicut effect⁹ cām: absq; alio respectu
spāli quē hn̄t cetera vestigia. Ad tertiū ꝙ ē du
plex e mediū. s. eēntiale ⁊ accidētale. de p° hꝫ vita
teꝫ argumētū: sicut pꝫ in exēplo. de secūdo non. ⁊
isto mō vestigiū ē mediū nos ꝯducēs ad vitateꝫ
⁊ sic pꝫ ad qōeꝫ. Ex ista pte distictō. hr̄ vna ꝯclo
talis. In creaturis est vestigiū matris iūcturis ostē
dens primū. i. deuꝫ.

Unc vo ad eā iā pueniam⁹ disputatiōem
n ⁊c. Hic signat tertia ps h⁹. 3. distic. In q̄
post q̄ oñdit mgr̄ tritatis mīsteriū ex ipres
sa vestigij cōditōe. nūc eāde 3° oñdit tritatē in ex
pressa imagis ratione. ⁊ diuiditur in tres partes.
In prima ostendit vnitatem ⁊ trinitatem conside
ratam in creatore ex anime potentijs natura
libus. In secunda ex eiusdem gratis habitibus.
In. 3. p̄dicta ꝯcludit caris ſmōib⁹. Scda incipit
ibi. pōt ēt alio mō ⁊c. Tertia ibi. q̄pp iuxta istam
ꝯsideratiōnē ⁊c. Iteꝝ pria ps in q̄ ⁊c. in tres ptes
diuidit. In q̄ꝝ pria oñdit vbi in aia q̄rat imago
q̄tū in pte supiori ⁊ trib⁹ potētijs ei⁹. s. mēoria: in
telligētia: ⁊ volūtate ei⁹. In secūda imagis nōt ꝓ
pago. s. vnitas: ⁊ equalitas. In. 3. emergens soluit
pplexa indago: vtrū aīa sit sue potētie. Secūda in
cipit ibi. hec igit tria: vt ait Aug. ⁊c. Tertia ibi. hic
attendendū diligēt ⁊c. Sequit illa pticula. pōt ēt
alio° ⁊c. In q̄ post q̄ mgr̄ venat⁹ est setissimā: vni
tatē: tritateꝫ. ex aie potēijs nālib⁹: venat eand ex
aie gratis hn̄tib⁹: ⁊ diuidit in tres ptes. Prio eniꝫ
oñdit qb⁹ in hn̄tib⁹ imago pōit. s. in mēte: noticia
⁊ amore. Scdo coꝝ subā ⁊ ordo q̄rit. Tertio oñ
dit mgr̄ q̄lit mēs hūana ex hijs pficit. Secūda ici
pit ibi. hec āt tria cū sint ⁊c. Tertia ibi. mens itaq;
rōalis ꝯsiderās. Et hec est diui° in gn̄ali tertie et
vltie ptis h⁹ tertie distinct. Circa quā talis mouet
titul⁹ questionis.

Tm̄ in mēte seu itelligētia hois imago cō
v sistat trinitatis. Et ar̄ tripl' ꝙ nō. Primo
mō sic. In eo rō nō ꝯsistit imagis respectū
dei. in q̄ nec origo nec potētiaꝝ ꝯsubālitas reperi
tur. sꝫ sic ē in hoie seu mēte hois. igr̄ nō ē in nob
imago creatoris. Maior ꝓbat. q: imago ista req̄
rit q̄ten⁹. s. p potētiaꝝ ꝯsubālitatē ⁊ originē a se ī
sinuēt psonaꝝ ꝯsubālitas: ⁊ origo. mīor ꝓbat. p°
ꝙ nō sunt ꝯsubstātiales: q: sunt accidentia fluen
tia ab aīa: vñ reponunt in scda spē q̄litatis q̄ ē nā
lis pō vel impō. secūdū ꝓbat: q: cōcreant cū aīa:
Scdo ar° sic. Si ī potētijs aīe ymago cōsisteret
pars tertia in volūtate poneret. sꝫ hoc ē falsuꝫ. er
go ⁊c. Maior pꝫ. tā assignatōe q̄ posita ē ī decio
de tritate: q̄ ē memoria: intelligētia: ⁊ volūtas. q̄
ea q̄ est in cōceptiuo de trinitate: q̄ ē mens: noti
tia: amor. In pria eni noiat ex noie. in scda ex a
ctu. Amor eni exitat actus volūtatis. Sed minor
probat auctē Augu. in lib. de aīa ⁊ spū: dñtis. ꝙ
imago ē in potētia cognoscēdi: sed silitudo in po
tētia diligēdi. Tertio ar° sic. in mēte si esset ima
go respectu creatoris. aut insepabil'a mēte: aut se
parabils. sed nec sic nec sic. ergo ⁊c. Maior patet
p locū a dīone sufficiēti. sꝫ mior ꝓbat. Primo ꝙ
nō sit sepabilis. q: ſm Augu. xiiij. de trini. Eo aīa
imago dei ē: quo capax particeps ei⁹ eē pōt. g° ima
go ꝯsistit in capacitate dei. sed capacitas ē passio.
passio vo a subō neq̄t separi: ergo potētia dei vt q̄
dam dicūt: nec ē insepabil'. q: dr̄ in ps. Veritamē
in imagine ptrāsit hō. In oppositū vo ar̄ auctē
Aug. in sermōe de imagie. vbi dic ꝙ aīa gerit q̄dā
silitudinē trinitatis: ſm quā ē imago oipotētis.
In ista qōe p° declarabunt termi. Secūdo qōni
rn̄debit. Tertio difficultates mouebunt. Quo
ad primū more solito sunt tres termi declarandi.
Prim⁹ termi⁹ dr̄ mēs. ⁊ dr̄ tripl'. Uno° dr̄ a me
tior tiris. ⁊ s. e pō excogitatiua dr̄ mēs: q: plura me
tit ⁊ colligit. Et isto° loq̄r Dāscen⁹ in 2° siniaꝝ: dū
ponit mētē: intētionē: ⁊ froncsim. Uñ dicit ꝙ fro
nesis dilatā facit excogitatōeꝫ. Scdo° capr̄ mens
ꝓ portiōe aīe supiori: ī supius. s. eleuate. ⁊ isto mō
dr̄ ab eminēdo. sic loq̄r pbia in p° de ꝯsola. in qd
metro. Heu q̄ pcipiti mersa profundo: mens ebꝫ
⁊c. ⁊ sic capr̄ in qōe nr̄a. Tertio° dr̄ mēs prima ps
imagis: ⁊ sic descēdit a meminisse. Et sic de mēte lo
quit Aug. in. ix. de trini. d ꝙ in hijs trib⁹ mēte: no
ticia: ⁊ amore: imago cōsistit trinitatis. mēs eni sic
accepta rn̄det mēorie in alia assimilatōe in decio
Sequit secūd⁹ termin⁹. s. intelligentia. Intelli
gentia dr̄ trib⁹ mōis. vno° dr̄ intelligētia vt diui
dit ꝯ intellectū. ⁊ sic dicit in lib. de aīa ⁊ spū Aug.
ꝙ in pafa intellect⁹ vertet in intelligētiā: ⁊ itellige
na in deū. vnde isto mō dr̄ quedā porciūcula aīe
q̄ in quiete sūmo bono inherem⁹. Et inde ē ꝙ an
gelici spūs intelligētie nūcupant. Secūdo° dicit
itelligētia vt cōdiuidit volūtati. ⁊ isto mō loquūt
pbi ponētes duas potētias nō alligatas orgāis ī
operando. s. intellectū ⁊ volūtatē. ⁊ sic capr̄ in qōe
Tertio° dr̄ intelligētia ꝓ ipsamet intellectiua po
tētia: vt informata ē actu intellectiōis. ⁊ isto mō
assignat ab Aug. scda pars imagis in. x. de de tri.
Terti⁹ termi⁹ ē imago. vñ imago dr̄ tripl'. vno
mō dr̄ imago id ad cui⁹ exēplar aliō fit. ⁊ isto mō
būssima trinitas est imago nostra. vñ Geñ. i. dicit
deus. faciam⁹ hoieꝫ ad imaginē ⁊ silitudiem nr̄aꝫ
Secūdo° dicit imago productū mō nature suo ꝓ
ducēti p oīa equale: ⁊ sic fili⁹ dei ē sol⁹ imago: quia
equal' est patri. Sic loquit Hilari⁹ in lib. d sinodis
Imago ē rei ad reꝫ coequādā imaginata ⁊ deter
miata similitudo. Dixi vero ꝙ productū ... p mo
dū nature. vñ spūssanct⁹ nō dr̄ ꝓprie imago. licet
Jo. dāscen⁹ more grecoꝝ vtat nomie imagis in
spūsancto. Tertio° dr̄ imago imitatiuū sui artif ei⁹
seu imaginati in quād ꝓpinquitate ⁊ distictōe: licꝫ
differat essentia. i. p eentiā. sicut imago cesaris ce
sareꝫ repn̄tat. Uñ noto ſm doc. sub. in. ix. q. h⁹. d.
tria exigi ad rōem imagis. Primū ē ꝙ toti rn̄tet
⁊ in hoc differt a vestigio vbi ē rn̄tatio ſm partē
sicut imago cesaris toti rn̄taꝫ cesareꝫ. Secūdū est
imitatio. vñ nō est imago nisi s. t imitatio posterio
ris ad pri⁹: sꝫ solū silitudo. sicut innuit Aug. ī lib.
lxxxiij. qō. lxxxiij. q. de duob⁹ ouis penit⁹ silib⁹: in
figura quātitate ⁊ colore. ⁊ tamē vnū nō est ima
go alteri⁹: q: nō imitat aliud. vñ ⁊ imago dr̄ qua
si imitago. i. agēs imitationeꝫ. Tertiū ē ꝙ imago
ad imaginatū referat. vñ imago cesaris ꝓprie dr̄
inq̄tū cesarē imitat nō inq̄tū est pictura. Et hoc d
p° articlo. Quātū ad scdꝫ articulū ponunt tres
ꝯclones. Pria ꝯclo ē ꝙ in solis actib⁹ aie pri
mis: nō ꝯsistit imago trinitatis. ⁊ añq̄ ꝓbet disti
guo actū aie triplicē. q̄ꝝ vn⁹ dr̄ act⁹ prim⁹: ⁊ ē po
tētia añq̄ opetur. vt dicit phs. 2. de aīa. qd ē sicut
scire respectu intelligere. Ali⁹ dr̄ act⁹ scds: ⁊ ē ipa
cōsi°. termi⁹ dr̄ act⁹ medi⁹ q̄. s. a prio actu ad secūd
venit. vñ veri⁹ dicit actio vel passio q̄ actus: ipsa
eni est elicō actiua vel passiua act⁹ ꝓducti. hoc ha
bito ꝓbat ꝯclo. Imago si pfecta est dꝫ hr̄e tria. s.
originē: distictionē: ⁊ ꝯsubālitatē. sed act⁹ primi h
tria nō hn̄t: igr̄ in eis nō cōsistit imago trinitatis
Minor pꝫ. sꝫ eni habeāt potētie aie cōsubālitatē
⁊ distictonē adinuicē: nō tn̄ originē. volūtas eniꝫ
nō originat ab intellectu: nec ecōtra: sꝫ sunt cōcrea
te cū aīa. Cōfirmat ratio: q: solū sunt duo act⁹ pri
mi. s. intellect⁹ ⁊ volūtas: ⁊ ita nō esset trinitas sed
binarietas. Et si obijciat de memoria qd ē tertia
potētia: dico ꝙ nō: imo memoria solū dicit intel
lectum: add ito obiecto: vt dicit parēs seu fecūda
mēoria. Sed diceret aliq̄s quō distigunt iste po
tētie ab aīa ex q̄ sunt idē subālit. Rn̄det ꝙ forma
lit ⁊ q̄dditatiue. Alia ē eni diffi° aie: alia intellcūs
alia volūtatis. de q̄ ampli⁹ in secūdo. Secūda
cōclo. ꝙ imago trinitatis: nec in medijs nec in se
cūdis cōsistit actib⁹. Probat: q: licet act⁹ secūdi
hēant originē ⁊ distictonē: nō tn̄ hn̄t ꝯsubālitatē
q̄ reqrit vt notet eēntie diuine vnitas. Cōfirmat
q: nō sunt nisi duo. s. act⁹ intellect⁹ ⁊ volūtatis. ⁊
ita nō esset trinitas. Et si obijciat de actu memo
rie: dico ꝙ nō hꝫ actū q̄ maxime absolutū distin
ctuꝫ ab actu intellect⁹ ⁊ voluntatis. ⁊ dixi nōnter
absolutū: q: bn̄ hꝫ actū de p̄nto actionis. s. dictō
neꝫ actiuā ⁊ gignitionē. ⁊ dr̄nt dictio ⁊ gignitio.
pōt eni act⁹ intellect⁹ cōparari ad intellectū ꝓducē
teꝫ: siue sit agēs siue possibil': ⁊ sic dicit dictio. est
eni a uitali princi°. aut ad obiectū: ⁊ sic gignit. vel
dicat ⁊ meli⁹. ꝙ ois dictio ē gignitio: nō econtra.
Si obijcit ꝙ sunt tres act⁹ btifici: visio: tentio: et
fruitio: ⁊ sunt absoluti: ⁊ visio ē in intellectu: frui
tio in volūtate: igr̄ tentio erit in mēoria: ⁊ ita ha

sic denōīē diuersitatē in dītate.dū vo dico aliud suppositū p̄r aliō filī⁹.solū dico distīctōēȝ ī eē sup pōnalī.alteꝝ vero ex vi nomīs solū in supadditīs seu accn̄tib⁹ alītatē seu distīctōēȝ facit.⁊ hic ē ꝙ porphiri⁹ ī p̄dicabilib⁹ dīc.ꝙ due prime drn̄ie al teritatē.tertia aliō facit.vn̄ ⁊ hinc alteratio dicta ē q̄ est mot⁹ad q̄litates. Terti⁹termi⁹ ē de⁹.vn̄ no to ꝙ f̄m doc.sub.ex excerptis p̄tis ⁊ sequētis di stīctionis.ista tria seu istos tres terīos.de⁹:diuini tas:⁊ dīa ēēntia:eadē rē simplicissimā sig̃re. Deus ēī sig̃t quoō singulare seu qō:cui p̄io ista p̄ta cō uenīūt.⁊ 2ᵒ diuinis p̄sonis sicut cū dicit̄:de⁹ creat de⁹ gubernat.ita ꝙ ītelligo p hoc nomē de⁹q̄ddā qō:adeq̄tū dītati cōe p̄sonis trib⁹ quodāmō p̄in tellectū ip̄is p̄sōis:nec ī isto ɔceptu ĩcludit īcōicabi litas nature seu rō p̄sone.vn̄ sicut deitas ē p se h̄ ita ⁊ de⁹.deitas vero sig̃t q̄ de⁹ est de⁹.sic ēī enti tas est rō entis subiectiua:sic deitas dei:⁊ differt sicut cōcretū ⁊ abstractū:seu sicut q̄ ⁊ qō.Sicut ēī de⁹ est adequatū qō diuinitati:sic dītas ē adeq̄tū q̄ deo.Diuina vero ēēntia ꝙuis sit q̄ simplr̄ loq̄n do:t̄n in sua abstractōe ɔsiderata vltia ē tū ip̄a ⁊ abstrahit a quo ⁊ qō.Et hoc de pᵒ arti. Quātū ad secūdū articulū sit ista p̄ria cōclusio.gn̄atōis di uine totale p̄icipiū ꝓductiuū:intellect⁹ ē diuinus cū ēēntia dīna.Ista ɔclo probat̄ triplicit̄. Primo sic. Illa sunt p̄icipiū vnū ꝓductiuū totale alicui⁹ q̄ ita se habēt.ꝙ neutrū ex se solo produc̄ h̄:⁊ am bo illud ꝓducūt:ſȝ sic ē de intellectu dīno ⁊ dīa es sentia:igit̄ ⁊c.Maior pȝ exᵒ.Si ēī sint duo ⁊ q̄li bet separatīȝ nauē trahere nō possit: ſȝ cōiuncti si mul:tūc ambo sunt vnū principiū tractus nauis. Minor pȝ pᵒ de ēēntia dīna:ēēntia ēī diuina cūȝ sit termin⁹ formal̄ gn̄atiōis:si etiā eēt p̄icipiū to tale ꝓductiuū solū fundaret rl̄oȝ eiusdē rōis. ⁊ sic fili⁹ ⁊ sp̄ūssanct⁹ eadē eēnt p̄sona. Probat̄ 2ᵒ de ī tellectu:q: p̄icipiū totale nō vr̄ eē posteri⁹ terio formali.intellect⁹vero intelligit̄ nat̄a posterior di uina ēēntia.Cū igit̄ neutrū sit totale principiuȝ ⁊ sint principia:q: vnū cognoscibile.s.dīna essentia reliquū cognoscens.s.ītellect⁹diuin⁹:sequit̄ ꝙ am bo integrāt vnū p̄icipiū. Secūdo arguo ad idē sic.p̄icipia ꝓductia in dīnis sūt circa dīnā gn̄atō nē:ſȝ p̄icipia ꝓductia sunt dīna ēēntia: ⁊ intelle ct⁹ diuin⁹ igr̄ ⁊c.Maior probat̄:q: nat̄ale: lib̄eꝝ precedit.gn̄o vero ē op⁹ nat̄e.Minor ꝓbat̄:q: ī dīnis nō sunt nisi due productōes:sic duo ꝓdu cta per moō intellect⁹ ⁊ volūtatis:intellect⁹enī vo luntatē ordine nature precedit:sicut ⁊ act⁹ intelle ct⁹ actū volūtatis:ēēntia v̄o dīna ābo p̄cedit: q̄a radix ē f̄m diuinū dionif̄. diaꝝ p̄sonaꝝ. Tertio arᵒ:dīn⁹ ītellect⁹ ⁊ ēēntia dīna ītegrāt mēoriā di uinā:imo sunt ip̄a mēoria.mēoria ēī nō ē nisi ob iectū ɔpotēria.ſȝ mēoria secūda f̄m aug.v.de tri. ē p̄icipiū gn̄atōis dīne:igr̄ ⁊c.Sȝ h̄ occurrūt cir ca ɔōnem tria dubia. Primū ē de h̄ ꝙ dictū ē ītel lect⁹ diuin⁹ cū dīa ēēntia.Innuit ēī ɔclo aliq̄leȝ distīctōēȝ inter ītellectū ⁊ dīnaȝ ēēntiā: qō nō vr̄ cū sūma simplicitas sit in dīs:q̄ repugnat talib⁹di stinctōib⁹. Secūdū dubiū est de h̄ qō dr̄ totale p̄icipiū:nomē ēī tot⁹ rl̄ie ad ptes dr̄.in deo āt nō sunt ptes:q̄re nō videt̄ nomē tot⁹ in dīs collocā dū.Tertiū dubiū ē:de h̄ qō dr̄:p̄icipiū dīne gn̄a tionis.q: f̄m p̄h̄m in.v.phisicoꝝ.actōis nō ē actō nec mot⁹ mot⁹:gᵒ gn̄atio nō p̄icipiat̄. Ad p̄mū dīc sc̄ūs thom̄.q: rl̄ia solū distiguūt̄ p actū intelle ctus n̄ri negociātis. Sȝ ɔ̄ istū moō loquēdi obiᵒ p achillē seu argumētū insolubile doc.sub.illa nō distinguūt̄ solū p actū rōnis n̄re:q̄ sepato q̄cūq; a/ ctu n̄ro distīctaꝝ sit p̄icipia ꝓductia:sic ē ītellect⁹ ⁊ volūtas.nā an̄ quācūqȝ fabricatiōnē cuiuscūq; ītellect⁹ creati:intellect⁹ ē p̄icipiū ꝓductiuū filii ⁊ volūtas sp̄ūssancti:igr̄ ⁊c.Dīc igit̄ ali⁹ doc. Hē ric⁹ de gādauo ꝙ hoc fit p actū ītellect⁹infiniti ne gociātis circa dīnā ēēntiā ⁊ fabricātis talē distin ctionē.Sȝ ɔ̄ hoc obijcit doctor n̄r.illa q̄ p̄cedunt actū intellect⁹ infiniti nō distingunt̄ p actū intelle ctus īfiniti.ꝓbat̄.q: p cū:p illū actū fit p̄ima diᵒ ſȝ ītellect⁹⁊ ēēntia ante hm̄ōi actū distigunt̄.gᵒ n̄ distingunt̄ p actū intellect⁹infiniti.Minor ꝓbat̄ q: p eundē Henricū:ēēntia nō distinguit:intelle ct⁹distinguit.⁊ ita ēētie dīne:⁊ dīno intellectui an̄ actū intellect⁹ cōpetūt ɔ̄dictō:q̄ arguūt aliq̄lē di stīctōēȝ.īōicōcedēda ē distinᵒ nō t̄n ɔpō.distinᵒ ēī nō opponit̄ simplicitati opposite ɔpōni:sed idētitati. Ad sc̄oȝ dubiū de noīe tot⁹ dīc doct. ꝙ dȝ intelligi q̄si totale:ita ꝙ nō sit in dīnis totuȝ sed quasi admoō.vel dr̄:ꝙ totū capr̄ dupl̄r. vnoᵒ ꝓut dicit rl̄oem ad ptes:⁊ sic nō ē in diuis. Alioᵒ vt sig̃t idē qō p̄fectū:sicut dicit p̄h̄s totū ⁊ p̄fectū idē sunt.istoᵒ h̄n nomē tot⁹ reptū est in dīnis.vn̄ Ambro.in q̄dā hymno.In patre tot⁹ fili⁹:⁊ to tus in verbo pater. Ad tertiū:de hoc ꝙ dicebat̄ ēēntiā dīnaȝ:⁊ dīnuȝ intellectū:nō esse principia gn̄atiōis dīne:q: tūc actōis eēt actio.R̄n̄ᵒ ꝙ eēn tiā dīnaȝ:⁊ dīnū intellectū eē p̄icipiū emānationis illi⁹ p̄t capi tripl̄r.vel qō ip̄sa sit elicita denoīatiue sic nō:q: tūc curreret argumētū. vel cōstitutiue:sic nō:imo sic elicit̄ fili⁹.vel tertio q̄dditatiue sic b̄n:sic dr̄ ꝙ albedo ē alba.Et h̄ de p̄ria ɔōe. Secūda ɔclo est ꝙ hoc p̄icipio ꝓductiuo:de⁹ deū genuit ꝓbat̄ ista ɔᵒ.Dē habēs aliqō principiū ꝓductiȝ p̄fectissimū a se sine īp̄fectōe:ab eterno illo ꝓduc̄: sed de⁹ ab eterno h̄ūit ēēntiā dīnam:⁊ intellectuȝ diuinū:⁊ a se:⁊ sine īp̄fectiōe:igr̄ illo produc̄ seu genuit.Maior pȝ:ille ēī sunt tres ɔditōes q̄ ip̄e dūt p̄icipiū ne ꝓducat. Prima q̄n nō ē producti uuȝ.secūda q̄n nō ē a se:sicut lȝ fili⁹ h̄eat ītellectū ⁊ ēēntiā:nō t̄n p̄t illis ꝓducere:q̄ nō hȝ a se.tertia sine īp̄fectione:q: lȝ puer habeat vim gn̄atiuam: nōdū t̄n gn̄at:q: īp̄fect⁹:ista ēī oīa ī maiori remo uent̄.Minor pȝ.q: de⁹ ē intelligēs:alioquī igno

rans cūcta crearet.habet ēt a se p̄ima p̄sona:alio quin eēt processus in infinitū:⁊ sine īp̄fectiōe: q̄a a pᵒ cūcta īp̄fectio relegat̄. Sed erat dubiuȝ Quia sicut ista est vera:de⁹ gn̄at deū:pro p̄re ge nerāte deū filiū.pariformiter ista.de⁹ non genuit deū pro filio nō gn̄ante:ſȝ ista nō cōcedit̄: igitur nec p̄ima. R̄n̄.doc.deuo.2.q.h⁹ dᵒ.p q̄ndā rl̄aȝ Regl̄a ē ⁊ ē sumpta ex.2.periarmenias.q̄n ī aliq̄ ɔpōe ē termi⁹singularis:nihil differt ēī p̄ponere vel postponere negationē:sicut t̄n valet drē.sor tes nō currit:sicut nō sortes currit:⁊ ecōtra. Ad ɔpositū:de⁹ ē termi⁹ singularis:t̄n gᵒ ē ēī p̄epo nere negationē sicut postponere:⁊ si in sensu vno reddit ꝓpōneȝ falsaȝ:⁊ in alio.Sȝ p̄eponēdo ne gationē falsa est:vn̄ ista falsa est.nō de⁹ gn̄at deuȝ ⁊ ita ista.de⁹ nō gn̄at deū.ꝓbat̄ tamē ꝙ ista: non de⁹ gn̄at deū:sit falsa:ex regula sophistaꝝ.quā ad ducit doc.sub.Regula ē q̄n in aliqua ꝓpōne po nit̄ dictio officialis:duo h̄ns officia ad q̄dcūq; se vnū officiū extēdit:⁊ reliquū.Sic in ꝓposito: ista negatio nō hȝ duo officia distribuere ⁊ negare.ſȝ negat dū dico:nō de⁹generat deū:⁊ p cōsequens distribuit.⁊ sic ē sensus.null⁹ de⁹ gn̄at deū. ⁊ per cōsequēs:nec pater:qō est falsuȝ.⁊ sic nō ē simile de ista.de⁹ gn̄at deū ꝓ patre generāte.⁊ ista.deus nō generat pro filio.Et hec de secūda ɔōne.

Tertia ɔclo ē:lȝ apō aliquos hec.de⁹ gn̄at aliū deū:sit distinguēda.tamē de v̄tute sermōis:veri⁹ apparet neganda. Prima pars patet. aliqui eniȝ dicūt:ꝙ li alius pōt capi dupliciter. vnoᵒ adiectiue ⁊ sic cadit super deū:⁊ s̄r alietatem in diuītate. ⁊ isto mō est falsa. Alioᵒ pōt capi substātiue:⁊ sic est appositiua cōstructio.sicut hec.aīal hō:⁊ sic ē sen sus:deus gn̄at aliū deū.i.de⁹ gn̄at aliū qui est de⁹ ⁊ in hoc sensu est vera:q: generat filiū qui est de⁹

Secūda pars cōclusiōis:dicit ꝙ de virtute ser monis ē negāda:q: adiectiuū iūctū substātiuo:vt hō alb⁹:nō dicit̄ substātiuari:nec appositiua locu tio dicit̄ hic esse:maxīe cū illa sit min⁹cōis respc̄u mag̃ cōis.vn̄ cū h̄ nomē ali⁹sit adiectiuū h̄ns sub stantiuū cōiunctū in p̄dicta locutiōe ponit alieta teȝ circa ip̄suȝ:ratōe suppositi ⁊ forme:ꝓpterea si volum⁹artificial̄r ꝓcedē īdiuidēda:ē falsa. Sȝ du bitat̄ que locutōes in tali cōcedunt̄ materia. R̄n̄ᵒ ꝙ in diuinis triplex ē mod⁹ noīm:quedā ēī īpor tant soluȝ distinctionē.Secūda oīmodā vnionē Tertia mō medio. Prima nō admittunt̄ respectu noīm cōium.vnde hec nō cōcedit̄ de⁹ dicit̄ a deo deus genuit aliū deū.nec secūda q̄n ponunt̄ cuȝ noīe distīctōis:vnde hec nō cōcedit̄:de⁹genuit se sed tertia q̄ sig̃t distīctōnē ⁊ vnitatē:sicut genera re:vnō hec cōcedit̄:de⁹gn̄at deū:q: dicit distīctō neȝ in p̄sona:⁊ vnitatē in essentia. Et similit̄ hec pater genuit alterū se.istam ēī ponit Aug.ad ma ximū.Et hoc de secūdo articulo. Quantū ad ter tiuȝ articulū sunt tres difficultates. Prima ē.qō ē principali⁹ principiū ꝓductiuū in filii gn̄atiōe an essentia:an intellect⁹.dico ꝙ essentia diuina. ⁊ rō q: quādo ad aliquid ꝓducenō ɔcurrūt due cause q̄to aliqua est vniuersalior tanto est principalior: sicut patet in cōnexione cāuum.Sed sic ē ꝙ essen tia diuina est hm̄ōi respectu intellect⁹ diuini.nam ip̄sa eadē cōcurrit cū volūtate in ꝓductiōe sp̄ūssā cti:qō nō facit intellect⁹.Et si obiicit̄ ꝙ in nob̄ sit intellect⁹ cā principalior q̄ ob̄m:dico ꝙ veruȝ est q: est illitatior:nō sic in dīnis:imo ēēntia:iō nō ē cōsimile. Secūda difficultas ē. Quō pōt eē de⁹ generans eiusdē essentie cū deo genito:cum causa drat a causato essentialiter. Dico ꝙ rl̄oꝝ triplex ē genus.Aliqua ēī draȝ arguūt in essentia sicut cau sans ⁊ causatum. Aliqua solū in p̄sona:sicut ꝓdu cēs ⁊ ꝓductū.Aliqua solū rōis sicut mouēs ⁊ mo tuȝ:idē ēī (sicut volūtas) seip̄suȝ mouet. Vnō Anselm⁹ dicit ꝙ volūtas est instrumētuȝ seip̄sum mouens.⁊ ita sufficit ꝙ distingant̄ p̄sonalit̄ p̄sone ad hoc qō vna aliā producat. Tertia difficultas est:si intellect⁹ habet aliquē actuȝ anteq̄ gignat filiuȝ:maxime cū potētie distigant̄ per act⁹:⁊ act⁹ per obiecta. R̄n̄ᵒ ꝙ sic.habet ēī actū ēēntialem qui est intelligere:q̄ p̄cedit filiū: ⁊ alia nocionalia sic essentialia p̄cedūt noci ōalia. Vn̄ noto ꝙ act⁹ intellect⁹ sunt duo:essentialis ⁊ nocionalis:⁊ in q̄ libet est tria cōsiderare:in essentiali qui vocat̄ ope ratio est pᵒ cōsiderare quō intellect⁹ q̄ ꝓducit.2ᵒ quō operatio q̄ ꝓducit̄.⁊ 3ᵒ act⁹ ip̄se q̄ est opatio ⁊ dicit̄ act⁹ intelligēndi:⁊ act⁹ intellect⁹. Similit̄ in secūdo.s.notionali est tria cōsiderare.s.ꝓductō actiua.s.dicē.ꝓductio passiua.s.dici. ⁊ filiū qui est cōstitut⁹ ex ēēntia diuina ⁊ dici.⁊ tūc quando du bitat̄ ꝙ nō possit habere plures act⁹:q: potētie di stingunt̄ p act⁹:verū ē p actus adequatos ⁊ neut̄ vt patuit est adequat⁹ potētie.⁊ sic pȝ ad q̄ōnem ꝙ hec nō ē simpl̄r cōcedēda deus generat aliū de um:tamē si q̄s velit ip̄saȝ distinguē modo p̄dicto pōt respōdere rōnib⁹ in oppositū factis. Ad p̄ muȝ iā patuit quō li ali⁹ pōt capi adiectiue:⁊ sic si gnificat alietatē in dītate:⁊ est falsa.vel capi sustā tiue:⁊ sic est vera.sig̃t ēī ꝙ de⁹ genuit aliū qui ē de⁹:⁊ hoc est verū. Ad secūdū negat̄ maior:ad ꝓ bationē.q: intellect⁹ ⁊ natura ⁊c. dico ꝙ p̄h̄us in 2ᵒ p̄hicoꝝ.⁊.ix.methaph̄.loquit⁹ est de intellectu vt est vnū p̄icipiū ꝓductiuū cū volūtate.⁊ sic di co ꝙ bene hȝ aliū modū ꝓducēdi a natura. Alioᵒ pōt capi intellect⁹ in se vt ē suaꝝ intellectionū pri cipiū:⁊ sic est principiuȝ productiuū p modū na ture:⁊ sic capit̄ in proposito:⁊ est cōpletum prin cipiū q̄n hȝ obiectū intelligibil̄e sibi p̄n̄s. Ad ter tiū dico ad miorē ꝙ aliū in p̄sona: ⁊ cū probat̄ ꝙ non:q: p̄sona nihil addit ⁊c.dico ꝙ imo rl̄onem nec ē t̄n ɔpō:ꝙ lȝ distiguit̄ formalit̄ ab essentia: ē t̄n idētice idē cum ea.Et sic patet ad questionem.

In ista cōcl̄oe sunt tres difficultates. Prima de

us genuit deū vt ꝓfert veritas: ȝ est falsitas ꝙ se vel aliū. ⁊ ponit a princip° distinctōis vsqȝ ad illō caplm. Quō tñ veritas ⁊c. Scda cōclō. pr̄ ⁊ fili⁹ cū sancto flamīe noīant miro ligamine.

Tertia ꝯclō: de⁹ ꝗ veritas: vt sentit rō est sancta trinitas grādi misterio. ambe ꝓbāt mutuo ab illo loco. quidā tñ ⁊c. vsqȝ ad illū locū. nūc ad ꝑmissā ⁊c. vbi reuertit mgr̄ ad primā qōnem. s. an deus genuit deū.

[S]Equit in textu. Post hec querit. Hic sigtur. v. d°. h⁹ primi: vbi p⁹ ꝙ̄ in ꝑcedēti de. egit mgr̄ de dītate in cōcreatione. vt in h̄ noīe de⁹. nūc de ea agit in abstractiue. vt in h̄ nomine eēntia. ⁊ diuidit hec d° in tres partes. In pma enī pte inquirit: si diuine essentie ꝯueniat conditio ꝓductionis passiue. In secūda si eidē cōueniat ꝯdi° ꝓductōis actiue. In tertia elicit determiatō veritatis ꝯsecutiue. Secūda ibi. Ita ēt nō est dicēdū. Tertia ibi. Oñdit quidā ex illis vbis. Iterū prima pars in q̄ inquirit. si diue ⁊c. diuidit in tres partes. In pria ponit problemata. s. an eēntia generet vel gñet. In scda dat exptincāta. s. tres rōes oñdendo ꝙ nō gñat: In tertia soluit sophismata Secūda incipit ibi. Ideo nō ē dicēdū. Tertia ibi. Huic aūt videt cōtrariū. Et sequit ille text⁹. Ita ēt nō est dicēdū. vbi est secūda pars principal' huius. v. distictōis. In q̄ postq̄ inquisiuit. si diue ⁊c. Hic inquirit si eidē cōueniat ꝯd° ⁊c. Et diuidit in tres partes. In pria ponit veritas. s. ꝙ diuina essentia nō generat. In secūda nos obfuscat falsitas que dicit ꝙ generat. In tertia hāc negat equitas oñdendo vȝ quō auctēs varie soluunt. Scda incipit ibi. Predicens aūt vr̄. Tertia ibi. Dicit ꝗ̄ ⁊ frequēter. Itē scda ps: in q̄ nos obfuscat falsitas ditur in tres. In prima fandi mod⁹ soluit dubi⁹. In secūda tante indagini venit hilari⁹. In tertia patet scrutāti nō esse nox⁹. Secūda ibi. Huic vero ēt id cōtrariū. Tertia ibi. Sed q: hec verba sane vult intelligi. Et hec ē diō pñtis distinctionis in generali.

[V]Trū fili⁹ generet de subā patris. Et ar° ꝙ nō triplici mo°. Prio sic. Illud de substātia alteri⁹ nō gignit ꝙ totā gignentis subām possidet: ȝ fili⁹ totā hȝ patris subām: igit nō gñat de subā ei⁹. Maior pȝ. Ista enī ꝑpō. de parcialitatē sigt. vt si dicat. iste gladi⁹ est de ferro significo ꝙ pars ferri ⁊ nō totū ferrū ē eē ei⁹. Sȝ minor ꝓbat auctoritate Augu. xv. d trini. ca. xxvi naturam pr̄at filio sine initio gño. Et cōfirmatur q: eēntia est vnica simplicissima natura indiuisibilis impartibilis ⁊c. Secūdo ar° sic. Nō ē maior distictio vbi ponit geīti⁹ signs eēntiā cōstruct⁹ cū fili⁹: ꝙ̄ vbi notat eēntia cū suo casuali seu ꝑpōne. Sed prima nō ꝯcedit: igr̄ nec secūda. Maior ꝓbat. Geīti⁹ enī de sua natā nullū trāsitum sigt sed ꝑpō bene ⁊ sepi⁹. trāsit⁹ aūt ⁊ ꝯstictionē ⁊ mutationē dicit. Minor vero ꝓbat. vñ ista nō cōcedit. fili⁹ est fili⁹ essentie: q: tūc ista esset vera: eēntia generat: que negat a magistro. Tertio ar° sic Nullū genitū hȝ duo gñantia adequata ei. ȝ pat est gigñs adequatū filij: igit fili⁹ nō est genit⁹ ab ei⁹ subā seu eēntia. Maior pȝ. ī nullo eī gñe cause est dare prima adequata: sicut nō sunt ꝗande due materie prime: duo fines: due forme: nec duo efficientes. q: tūc aliquid eēntialit ab aliq̄ depēderet q̄ nō existe adhuc ī codē gradu depēdēte ab alio depēderet: qō ē ꝯ naturā eēntialis dependentie. Minor clara ē de se. vñ dicit Aug. ꝙ pater ē pricipiū ditatis. In oppositū est Aug. ad maximū ⁊ est in textu nostro nullo° filiū dei cogitatis: si hūc de subā dei eē negatis. Et cōfirmat rōe. quia quādo aliqua ita se habēt: ꝙ candē hñt subāȝ. ita tamē ꝙ vnū suple hȝ eā ab alio: pōt dici ꝙ vnuȝ est de subā alteri⁹. Sȝ sic ē ꝙ pater ⁊ fili⁹ sunt eiusdem subē: ita tñ ꝙ pater est principiū filij: igit ⁊c. Maior pȝ. q: in casuali cū ꝑpōne sigt solū vnitas essentie: vt cū dicit de subā. sed in geītiuo sequēte notat originale principiū. Minor pȝ. vñ in ꝑfatione de trītate or: de ꝑsonis trib⁹ in vni⁹ vnitate eēntie. In ista qōne sunt tres articli. Primi⁹ terminoꝝ declaratiu⁹. Secūd⁹ ad qōnē rñsiu⁹. Terti⁹ triū difficult. motiu⁹. Quo ad primū. Primi⁹ termin⁹ ē fili⁹. Fili⁹ dr̄ a philos qō ē amor: q: naturali ordine amor patris q̄i in se in filiū tenuit: ⁊ a filio in patrē reciprocat in dīnis. Inde ē ꝙ apud Rich. spūsanct⁹ dr̄ amor reciproc⁹: q̄ pr̄ ⁊ fili⁹ se diligūt. Vñ noto ꝭm mgrȝ d. xxvij. hui⁹ primi. ꝙ ista tria: fili⁹: verbū: ⁊ imago: candē habēt ꝑsonā in dīnis: sed alijs modis. vñ reperio ꝭm doct. deuotū ꝙ dñt trib⁹ modis. Prima dña ē ꝙ fili⁹ dicat patris silitudinē nāliter emanātē. imago vt expsse imitantē: vbū vt alijs exprimētē. vñ ⁊ verbū declaratiuū dr̄. Secūda dña: q: verbū magis dicit id qō procedit ex interiorib⁹: q: verbū est q̄dā mētis cōceptio. imago in exterioribus: q: imago ē representatia magis nobis in externis: sit repsentatio: sed nomē filij vtrūqȝ cōplectit. Tertia dña ē imago importat silitudinē: vt ꝯformē: verbū candē vt mentalē: sed filius vt cōnaturalem. Unde noto ꝭm doc. sub. in suis q̄libetis. ⁊ in tertio d. octaua sentētiaꝝ. ꝙ ad hoc ꝙ aliquis dicat filius tres conditiones requiruntur. Prima ē ꝙ sit viuentis de viuente. vnde q̄uis ignis ignē gignat: non tamē ignis genit⁹ dr̄ filius ignis generātis. Secūda ꝙ gigñs ⁊ genitū sunt ad minus vnius nature in specie. vnde quamuis homo gignat pediculos: non tamen dicitur pater eorum: nec ipsi filij hominis. Tertia conditio est ꝙ fiat per modum nature. vnde quamuis pater diuin⁹ producat in eadem natura spiritumsanctum: tamē quia non fit modo nature: sed per modum volūtatis: ideo spiritussanctus non dicitur filius.

Sequit hic termi⁹ subā. Subā dr̄ a substādo aut a subsistēdo. vñ qñ dr̄ a subsistēdo maxie reperit in diuinis: ⁊ in greco sibi correñdet vsiosis. Diuina enī natura maxime subsistit: q: a se. Si vero dicat a substādo ꝙ scȝ substet accidētibus: nō dicit in diuinis. vnde Aug. ⁊ habetur. in. viij. d. hui⁹ veri⁹ dr̄ de⁹ eēntia ꝙ subā. Subā in cōi tripl' dr̄ Methaphīce. phīce. methaphorice. Methaphysice dicit subā eē q̄dditatiuū cuiuslibȝ. vñ Aristo. in añpdicamētis. vniuoca sūt q̄ꝝ nom̄ ē cōe ⁊ ratō subē est eadē. i. rō diffinitiua seu q̄dditatiua. vniuocatio enī etiā in accidētib⁹ reperit: ⁊ tñ nō sunt subā. Secūdo° dicit phīce subā: ⁊ sic diuidit ī materiā: formā: ⁊ cōpositū. vñ in greco sic noiant ꝭm Boetiū sup pñta. materia: ypostasis. forma: vsiosis. ⁊ cōpositū vsia. Tertio° dr̄ subā methaphorice ꝓ fundamēto alicui⁹. sicut fides dr̄ subā: q: ē fundamētū edificij spūalis. vñ ad Hebre. xi. fides est subā. i. fundamētum. Et Dañ. ponit. iiij. snīaruȝ. ypostasis sperādaꝝ reꝝ argumētū nō apparētiū. Sequit terti⁹ termi⁹: patris. Pater q̄ppe a patrādo dr̄ q: patrat ⁊ ꝓducit filiū. seu a pater q: in filio relucet: ⁊ oñdit pater. vñ in quolibetis docto. subti. hūc ponit ordinē gñatiuū: potēs gñare generans: ⁊ pater. multi enī sunt generatiui: qui nō possunt gñare: sicut sunt eunuchi ⁊ spadones: q̄ ex se habēt aptitudinē: tñ īpotētes effecti sunt. multi etiā possunt gñare qui nō generant: vt sunt religiosi qui talib⁹ nō vacāt operib⁹. multi generant q̄ nō sunt patres: q: paternitas nō est q̄usqȝ fruct⁹ sit simil' gignēti: gñare vero est in prima seminis decisione. vñ ista etiā in nobis ꝭm temp⁹ distigunt: in deo vero ꝭm ordinē intelligētie. Et hoc de p° arti°. Quo ad scdȝ articulū sunt tres ꝯclōnes. Sit igit ista prima cōclusio. Essentia diuina nec generat nec gñat. Probo istā ꝯclusionē trib⁹ medijs: dnob⁹ medijs mgri: ⁊ vno doc. sub. Noto tñ ꝙ eēntia diuina sigt vnā naturā simplicissimā infinitā: summe pfectā: summe bonā: in tribus entē ꝑsonis dīnis. Probo igit ꝯōeȝ. p° sic. Si eēntia aut gigneret aut gigneret eēntia ad se referret. sed h̄ est falsuȝ: g° ꝯ° vera. Maior patet q: gignēs refert ad genitū rl'one ꝓductōis. Minor patet. q: si eēntia referret eēt dāda alia prior eēntia: que nō referret: ⁊ ita diuia essentia nō eēt prima. Probatio assumpti: q: absolutū ꝑsuppoit rl'o: ⁊ per ꝯñs si eēntia esset relatiua: ꝑsupponerȝ aliā ꝑcedentē eēntiā: que nō referret. Secundo sic. Si eēntia diuina gignerȝ aut gigneret: eēt pr̄ eo qō producit. ȝ hoc ē īpossibile: igr̄ ⁊c. Probatio maioꝝ. Si enī eēntia diuina a patre sit genita ⁊ diuina eēntia ē pr̄. q: teste Augu. deitate est deus: ⁊ pr̄nitate est pr̄: sequit ꝙ eo ē qō genuit. Sȝ minor ꝓbat per Aug. in p° de trini. cap. p°. Nulla res seipsaȝ gignit: vt sit. Adducunt aliqui hic vnaȝ ratōnē. q: actiones sunt suppositorū: sed essentia diuina vt abstrahit a diuis ꝑsonis nō ē suppositū. igit nec generat nec generat. ȝ ista rō nō valet. Aīa enī separata non ē suppositū: ⁊ tamen videt deū: et eo fruitur. ⁊ iō auctoritas: actiones sunt suppositoꝝ ⁊c. debet glosari. i. singulariū vel meli⁹ ad istō ꝓpositū ꝭm Alexandū. de hal'. in prima parte summe. Sunt suppositoꝝ obiectiue. et ad hoc currit auctoritas phi. Medic⁹ enī nō sanat hoiem in cōi: sed hūc. nō aūt capit subiectiue ideo nō valet. Tertio ꝓbat ista ꝯclō rōne doct. subti. Qñ aliq̄d est abstractū vltima abstractione nihil de eo penit⁹ predicat: nisi sit in p° mō dicēdi per se: aut ꝑ idētitatē. ita ꝙ nihil denomiat ne de codē ꝑtur. ergo ista maior que sic intelligit ꝭm cuȝ: vltima abstractio ē: qñ aliquid in sua rōe formali fundit⁹ cogitat Sicut dicebat Auice. in. v. methaph. equinitas ē tñ equinitas. ⁊ isti q̄ rōes quidditatiuas pure nudas: sic pñt cōtēplari ꝭm Aug. i. ix. de trini. c. vij. assimilāt in mōtib⁹ eleuatis puriū aerē inspicientib⁹: qui vo nō pñt pp̄ ruditatē igenij: hoib⁹ similant stātib⁹ in valle cū aere caligioso. Hoc habito pȝ maior. q: ex q̄ ī tanta puritate cōsiderat ad nihil posteri⁹ respic. Tūc sumat mior: ȝ diuia eēntia ē vltiate abstracta. ꝓbat q: si nō adhuc abstrahat: ⁊ cū nō sit ꝓcessus in infinitū stabit: ⁊ id in q̄ fiet stat⁹ voco diaȝ eēntiaȝ. gñare vo ⁊ gñri nō ꝑnt nisi denoiatie: iō neq̄ūt de ea sic abstraē pri. Et si obijcit ꝯ rl'am: q: ēt humānitas s. vltiate abstraē ē abstracta ⁊ ꝯsiderata ⁊ itellecta. ⁊ tñ ista nō sūt d p° mō dicēdi ꝑ se. Rñ° ꝙ rl'a: nr̄i doc. itl'igenda ē ī ꝑmis itētōib⁹: ñ scdis ista āt. s. abstracta ⁊ itellcā: scdaſ notāt itētōes. Si vo obijciat ꝯ miorē: q: ēt eēntia diuia sit abstracta ē sūma: sic dic decretal' ī āntiq̄ iur̄ li. i. ex d trini. ⁊ fi. carb. c. dānam⁹. ē va ⁊ bōa: ē ēt ifinita q̄uis iucūqȝ abstrahat. dic doc. venerab. s. frā. de mar. ꝙ essentia dia vltiate abstracta nō abstrahit ab istis q̄ nō dñr forl'it. cuiusmōi sūt iq̄t respect⁹ fūdamentl'es sic sūmitas. rl'pcs aptibl'es sic bōitas ⁊ vitas nēcōes sic vitas: mōi itrisci sic ifinitas. Sȝ ꝯ hūc mōd rñdēdi ar° tripl'r. P° q: ista oia q̄ō nate sig° posteriora sūc dia eēntia. g° si eēntia dia ē vltiate abstracta ab istis ēt abstrahit: al's ñ eēt vltiate abstracta. 2° ar° ꝯ h̄ qō dic bōitatē ⁊ vitatē nō differr̄ forl'it a dia eēntia. pa° dr̄t forl'r a suo subō. pȝ per eū d. 2. h⁹ p. q. 2. ꝯōne. 2. ī forma. sed ⁊ bonitas ⁊ vitas sc̄ passiōes vl' q̄i passiōes die eēn. igr̄ dñt forl'it ab ea. ꝓbat mior: q: qñ aliq̄d ē ꝭȝ se tale vbicūqȝ pōat sp̄ ē tale. vitas ⁊ bōitas ꝭm se in q̄tuȝ tales sūt passiōes ꝭm methaphisicos. g° ēt ī diuis qñ ponūt. Tertio vr̄ ꝙ sine necitate vt suuȝ ꝯpleat q̄ternariū: distingt hic inter respect⁹ fundamētales ⁊ aptitudiales. iō alit dicēō ē ꝙ maior nr̄a pōebat ꝙ qñ aliq̄d ē vltimate abstractū nihil ꝑtur de eo nisi in p° mō dicēdi per se vl' ꝑ idētitatem, ⁊ omnia ista predicantur per identitatem.

τ hoc suffiat. Et si obijciatur: φ etiam gñare possit pri per identitatẽ: cũ oĩa que sunt in deo sint idem dico φ nõ est cõsimile: q2 generari τ generare signif. cãt per modũ actionis τ fluxus. iõ solum denoĩant. Alia per modũ hitꝰ τ quietis: iõ in pdicationis idẽtitatẽ ꝯueniũt. Nec vz sunt idẽ: gº de se pdicantur. Ista enĩ hõ τ humanitas sunt idẽ. τ tñ ista est falsa. hõ est humanitas. Et sic pz ꝯclusio: φ nec eẽntia generat nec generatur. Et ista ꝯclõne eliditur error abbatis Joachi qui redarguebat magistrũz dicentẽ: φ eẽntia nec generat nec generatur quia fm hoc dicebat φ esset quaternitas tres res scz res generãs: res genita. et res spirata. τ vltra res quarta que nec generat nec generatur. Unõ dicta istius Joachi fm decretalẽ dãnamus: pñt ad tria reduci. Primũ dictuz eiꝰ ẽ: φ eẽntia generat τ generatur. Secũdũ dictũ eiꝰ est φ tres psone diuine soluz sunt vnũ: quasi in vnitate specifica. Probat auctoritate xpi orãtis patrem. Rogo vt sint vnum: sicut τ nos sumꝰ dicebat. Et q̃ nos nõ sumus vnum nisi vnitate nature specifice. ergo nec persone diuine. et hic est error pessimꝰ. Tertium dictũ eiꝰ est φ magister est hereticꝰ qui istã q̃ternitatem posuit. Cõtra ista dicta. pº cõtra vltimũ in quo vocat magistrũ nostrũ hereticũ: contra dicit sibi papa: imo totũ cõciliũ gñale eccle. Nos aũt inquit papa approbãte cõcilio credimꝰ τ confitemur cũ Petro. vñ de petro lũbardo dicit. τ p abbate Joachi in cap. c. dãnamꝰ. Ita φ falsa opinio Joachi dãnatur: sed illa magistri approbatur. Uñ teste doc. subti. in toto canone nõ est locꝰ ita autẽticꝰ sicut iste: in quo magistri opĩo approbatur dempto illo in quo doctores sancti approbantur distĩctõe. xv. in decretis. c. sacrosãcta eccl'ia romana. in principio distĩctiõis. Unde vt vtar verbis doctoris deuoti. Ille abbas Joachi valde fuit presumptuosus τ supbꝰ. q̃ cũ esset simpliciãꝰ τ ignorans: tanto viro ꝯdicere ausus ẽ. vñ merito compulsus ẽ reuocare seu libellũ suũz ꝯcilio lateranẽ. presentare. Iste etiã siqdẽ de aduẽtu antixpi plurima falsa locutꝰ ẽ: τ de tertio testamento. Uñ doctor deuotꝰ in suo cõpẽdio de aduẽtu antixpi vocat eũ: pseudo pphetã. Posuit enĩ iste tertiũ testamentũ euenire post nostrũ testm̃. vt primũ patri. secũdũ filio. tertiũ spũi scõ tribuatur. τ alia m'lta fatua

Secũdũ dictũ suũ est hereticũ vt declarat papa eadẽ eẽntia numero nõ solũ specie est in tribꝰ psonis. τ vt inscius modico credidit signo. li sicut eĩ dũ dicitur. sint vnũ: sicut nos sumꝰ. sicut nos sumus: nõ dicit plenã similitudinẽ: sed sic intelligitur sint vnũ suo mõ: sicut nos nostro. q2 tres persone sunt vnũ per eẽntiã: nos per caritatẽ. Hoc pbat papa p aliũ textuz. Estote inquit pfecti: sicut τ pater vester celestis pfectꝰ ẽ. τ tñ ipossibile est φ simus penitꝰ sic pfecti. q2 ille natura. nos aũt accidentali dono. sed intelligitur nostro mõ: sicut nobis est possibile ei cõformemur. Primũ eiꝰ dictũ est presumptuosuz: in q̃ arguit ꝯ magistrũ φ ponerz quaternitatẽ. hoc est falsum. q2 ille tres res relatiue sunt illa summa res q̃ nec gñat nec gñatur. τ ita est summa trinitas: nõ quaternitas. Secũda cõclusio ẽ. φ filiꝰ nõ generatur de subã patris: vt de q̃si materia. Ista ppº pbatur vnico medio. Diuina subã est terminꝰ formal' diuine gñatiõis. igitur nõ ẽ quasi materia. Probo añs: q2 si nõ: tunc relatio esset terminꝰ formal': cũ nõ sint in filio nisi relatio τ eẽntia diuina: pricipaliter seu cõstitutiue. τ si sic tũ gñatio esset equiuoca. q2 filiatio nõ est eiusd rõis cũ generãte. tũc ẽt magis deberet dici adaliqtio q̃ gñatio. cũ fm phũm in. v. phisico. motꝰ specificentur a termis ad quos. Cõfirmatur: q2 prior vidtur terminꝰ formal' in pducto q̃ i aliud. eẽntia vero prior est. Sed ꝯña pbatur. q2 filiꝰ nõ põt habere duobꝰ modis eẽntiã. s. vt terim formalem: τ vt q̃si materiã. tũc enĩ haberz vno mõ essentiã: q̃ nõ habito: adhuc haberet: qd ĩplicat. Et q̃ patz φ hẽricꝰ de gãdauo τ gaudefridꝰ de fontibꝰ doctores eximij: nõ bene posuerũt dicẽtes diuinã eẽntiam esse quasi materiã in gñatione filij. Tertia ꝯõ est φ filiꝰ gñatur de subã patris q̃si de formali generatõis termio. pz p pdicta. Noto tñ φ qñ dicitur φ filiꝰ gñatur de subã patris. in hoc qd dicitur de subã: notatur φ pater τ filiꝰ sunt eiusdez subẽ. τ qñ dicitur patris: notatur φ pater est principium originale filij. Et quo infert φ pater nõ est de subã filij: q2 τc. Et hoc de secũdo articulo. Quantum ad tertiũ articulũ sunt tres breues difficultates. Prima de hoc φ in regula scoti dicitur vltimate abstractũ. querit quot sint abstractionũ genera. dicitur φ tria. vnũ in subã. secũdũ in accidẽtibus abstractis. tertiũ in respectiuis. In subã enĩ vnica ẽ abstractio. s. a proprio singulari: sicut ab homine humanitas. In accidẽtibꝰ abstractis due. s. a proprio subiecto: τ a pprio singulari: sicut album primo abstrahit a subiecto. τ dicitur albedo. dehinc abstrahit a singulari suo: τ dicitur qdditas albedinis. In respectiuis vero est triplex abstractio. sicut cũ dicitur ignis calefacit. calefacere primo abstrahit a subiecto: τ dicitur calor. secũdo abstrahit a. suo singulari τ dicitur potẽtia calefaciendi. tertio a suo fundamẽto: τ dicitur calitiuitas. Secũda difficultas ẽ quare negatur diuia eẽntia eẽ q̃i materia: q2 relatio est posterior: τ p ꝯñs esse in potentia est ad rõnez τ sic hz rõem materie. Rñdetur φ qdditas sicut humanitas hz tria. primũ ẽ φ ẽ cõicabil' plibꝰ: τ hoc ẽ pfectõis. secũdũ φ cõtrahitur p drias indiuisibiles: τ hoc ẽ impfectõis. tertiũ φ ẽ q̃ indiuidua sũt talia: vt q̃ sortes est hõ τ plõ hõ: τ sic de alijs. Relinquamꝰ scõm φ est ipfectionis. s. φ drie actu ant qdditatẽ. vñ fm damascenũ. rõnes diuie nõ determinãt naturã: sed hyspostases. sumamꝰ primã τ tertiaz pprietates: que sunt pfectõis. diuina enĩ essentia est cõicabil' eadẽ nũero tribꝰ. quo ad primã. τ est quo q̃libet psona diuina est deus q̃ ad tertiã. Tertia difficultas est quõ ponitur eẽnª diuina formalis terminꝰ generatiõis diue: cũ forma dicat inpfectionẽ: q2 rationẽ ptis. dico φ forma dicitur tripliciter. vnoº p altera pte cõpositi. in prio phicorũ. Alio modo p cã exẽplari. sicut in tertio de cõsol'. forma boni liuore carens τc. metro decio. tertio pro actu purissimo. τ istoº capitur in pposito. et sic patet ad qõnẽ. φ filiꝰ generatur de suba patris. Ad argumẽta. Ad primũ. ad maiorẽ dico φ ista ppõ de solet capi tripl'r loquẽdo subal'r. vno mõ subal'r τ parcial'r sicut ptes de toto: vt ps vini de dolio. τ sic capitur in maiori. Alioº subal'r τ ordial'r sicut dũ dicitur de pane fit corpus christi: q2 panis transubatur in corpus xpi. Tertioº subal'r τ originaliter. τ sic in nrã qõne capitur. q2 pater est origialiter principiũ filij τ eiusdẽ subẽ cũ eo. Ad scõm negatur maior. q2 quando dicitur filiꝰ eẽntie nõ fiur eẽnª ppriũ correlatiuũ filij τ per ꝯñs gñare non sic: dũ dicitur de suba patris. vt dictũ est. Ad tertium dº. φ alioº est princiᵐ suba filij. alioº pr̃. patris enĩ vt principiũ qd. suba vt quo seu vt terminus formalis. τ sic patet ad. q. Ex ista distĩctiõe eliciuntur tres ꝯclõnes de mẽte mgr̃i. prima ẽ sacra diuinitas nõ gñatur. vt dicit veritas que nõ fraudatur Et ponitur a principio dist. vsq3 ad illud. c. Ita etiã nõ est dicendũ τc. Scõa ꝯº. scã eẽnª. verbũ nõ genuit: nec ea debuit pduci vsia. Et ponitur ab illo loco. ita etiã τc. vsq3 ad. c. illud. dicitur q̃q3 τ frequẽter τc. Tertia ꝯº. de patris suba filius gignitur et vt per eulogia exprimitur. i. per sacra doctorũ vba Et põitur h ꝯº ab illo loco. dr quoq3 τc. vsq3 ad finem distinctiõis.

Sequitur in textu. Preterea q̃ri solet. τc. Supiꝰ duabꝰ distĩctiõibꝰ pcedẽtibꝰ mouit mgr̃ dubitatiões circa diuã eẽntiã. Nũc ĩ ista sexta distĩctiõe alias mouet circa põm. Et diuiditur in tres partes. fm tres qõnes de poª gñandi In prima inquirit. si filius fuerit genitꝰ necio: vel volũtaria rõne. In secũda. si filius q̃t filiũ gignere ex ppria nocõne. In tertia inq̃rit. si poª gignẽdi patri τ filio cõueniat. τ equali cõditiõe. ij. dist. vij. hic queri solet a quibusdã. tertia in eadez. ibi. item queritur a quibusdã. Prima iterũ particula q̃ est pñs dº. in qua inquirit. si filiꝰ τc. In tres ptes scinditur. primo ostenditur gigni natura filium: sed nõ volũtate. scõo opponitur ꝯtraᵐ vt ex falsitate. tũo repetitur põn primariũ mag̃ firmitate. scõa ibi sed contra h opponitur τc. tertia ibi. predicta tamẽ verba. Et hec est diuisio presentis distĩctiõis in generali.

Circa quã talis mouetur titulus qõnis. An diuini verbi emanatio sacratissima ncãte natura seu libtate cõpleatur. Et arº tripliciter mº. ex vna parte. Primo φ nõ necessitate. Arº sic. Quando aliqua duo principia productiua aliq̃d cõmune diuidunt: habent etiam illa principª principiandi modos oppositos. sed libertas τ natura hoc cõmune diuidũt pricipium. ergo modos oppositos habẽt pricipiãdi. sed necessitas conuenit libertati. quia spiritus scz libere τ necio producitur igitur nõ conuenit principio naturali quo filiꝰ pducitur. maior patet. modi enĩ pricipiãdi ortũ habent ex pricipiantibus. τ per consequens fm qd diuersificantur producenª principia diuersificari debent modi. quia multiplicata causa multiplicatur effectus. Sed minor patet per philosophũ in secundo phisicorũ. vbi diuidit duo agẽtia a natura τ proposito. τ debet accipi a proposito vt cõplectitur τ intellectum τ voluntatem. vt patet ex textu. Secundo arguo φ non natura. Oĩe pductum per naturam est mutabile. sed diuina emanatio est immutabilis. ergo nõ est via nature. maior patet auctoritate philosophi scõo phisicorũ. naturam diffiniẽtis. Natura inquit est principiuz motus τ quietis eius in quo est per se τ non fm accidens. minor patet auctoritate Origenis sup ysaiam. τ habetur in primo dist. ix. vbi dicitur φ filius semper gignitur. vt ostendat generationem esse immutabilem. Tertio arguitur φ emanatio fit modo libertatis. vbi sũma extat beatitudo: ibi libere cuncta disponuntur. sed in deo summa est beatitudo. igitur cuncta libere disponuntur. τ ita filius libertate producitur. maior patet. Nam beatitudo nullam patitur seruitutẽ. Liber eĩ fm philosophũ. est g̃tia sui quod beato congruit. seruitus vero g̃tia alterius. vt patet primo politicorũ. φ ei repugnat. minor patet auctoritate Hermetis ad Asclepium de fluxu τ refluxu rerum in deum. In oppositum vero arguitur. Et primo φ producatur necessitate. quia ea que sunt in diuinis impossibile est non esse: τ ita necesse est esse ex secũdo Periarmenias. Secũdo probo φ natura. Unde Damasce. c. viij. generatio est opꝰ nature. τ Augusti. τ habetur in littera. Dicamus ergo verbum dei esse filium dei natura. Tertio probo φ libertate. quia omne inuoluntariũ est triste. ex q̃nto methaphisice. In deo autez nõ venit tristicia. In ista questione sunt tres articuli. Primus terminorum declaratiuus. Secũdus qõnuz responsiuus. Tertius difficultatum motiuus.

Quãtum ad primũ articulum. Primus terminus est necessitas. necessitas dicitur de nõ τ cesso cessas. q̃si nõ cessans esse. Unde noto φ tripliciter fm doctorẽ deuotũ solet dici necessitas. Quedaz est ex principio discõueniente. Secũda ex principio deficiẽte. Tertia ex principio cõueniẽte τ sufficiente simul. τ haruz quelibet multiplicatur. Prima enim que est ex principio discõueniente: aut

monet cōtra naturā. ⁊ sic est necessitas violentie. aut cōtra volūtatem: ⁊ sic dicit necessitas coactionis. similiter ea que est ex principio deficiente est multiplex. Aut em̄ est respectu eius q̄ res nata est cōpleri. ⁊ hec dr̄ necessitas indigētie. aut ex respectu eius qđ ex ip̄o incurrit defectu. ⁊ h̄ est nec̄itas ineuitabilitatis sic̄ est in primis motib⁹. vñ in ps. De necessitatib⁹ meis erue me. Tertia ēt que ē ex pricipio ꝯueniēte ⁊ sufficiēte sil' multiplicat. aut ē enim ex principio sufficiente in disponendo siue respectu materie disposite. ⁊ h̄ vocat nec̄itas exigētie. aut in cōplēdo: ⁊ hec est nec̄itas immutabilitatis. ⁊ hec sola in deo est. quā cōpatit filij pricipiū ꝑductiuū. Seqtur tmin⁹ scd's nā. Natura ſm phm licet nomē nature de his trib⁹ mā ⁊ forma ⁊ cōposito dicat. pricipali⁹ tñ de forma. vnd ⁊ hmōi rōne gñatio nālis dicit. vt pz in scdo phisicoꝝ. vñ noto vt pt haberi ex Auicē. ex prio nālium. ꝙ ista tria differūt. nā: nāle. ⁊ ſm naturā: seu nāliter. Natura em̄ dr̄ rei fundamētū: seu illđ vnde cetra effluūt scz rei eēntia. vñ Auerrois in antiqua trāslatiōe loquēs ad ꝓpositū de nā dic̄. In fūdamēto nature nihil difficiū est. Nāle vo dr̄ ꝓprietas ex hmōi extēs fundamento. sic̄ ꝙ nāle est hoī risibilitas. ſm nām vo dr̄ opatio ex hmōi ꝓgrediēs principijs. sic̄ pter nām. aut sup nām dr̄. qđ aliūde capit sua pricipia. Vñ noto ꝙ nā dicit tripl'r. vno° dr̄ nata largissime ꝓ eo ꝙ cū sit q̄dāmodo ab itellectu capi pt. ⁊ sic oīe ens dr̄ nā. ⁊ sic loqtur de nā Boeti⁹ in lib. de duab⁹ naturis: ⁊ vnica psona xp̄i. Scd'o mō dr̄ nā pro prio oīi artifice. ⁊ sic loquit quedā glo. sup aplm ad rō. xi. sup illud. Cōtra naturā insrtus ē in bonā oliuā. ⁊ sic dr̄ nā naturās. Tertio° dr̄ nā pro oīi alio ente a deo. ⁊ isto° solus deus est supnaturalis. cetra vero naturalia: ⁊ vocat nā naturata. Sequitur terti⁹ termin⁹ libertate. libertas dr̄ a libet q: libitū ⁊ placitū ꝓpius sunt volūtatis. Unde noto: ꝙ tria ista se habēt ꝑ ordinē ⁊ differūt. liberū simpliciter. liberū arbitriū. ⁊ licitū. liberū em̄ simpl'r ē indifferēs ad nec̄itatē ⁊ ꝯtingētiā sicut patet in diuinis. Eadē em̄ volūtate di spūs scūs necessario producit ⁊ creature ꝯtigēter. Liberū vo arbitriū coartat ad ꝯtingētia. vñ proprie liberū arbitriuz duo aspicit. itellectū ⁊ volūtatē. vt rōne liberi volūtatē: rōne arbitrij itellectū noter: q̄ est arbiter ⁊ iudex ostēdēs qđ faciēdū ⁊ qđ nō: qđ solū est i cōtingētib⁹. Null⁹ em̄ arbitrat aliqđ ipossibile si sit sapiēs. Tertio dr̄ licitū. vñ licitū proprie est in cōtingētib⁹ sed nō oīb⁹. sicut liberū arbitriū. sz in rectis ⁊ honestis nisi large capiat ⁊ tūc ēt necessaria licita sunt. ⁊ hoc de primo articulo. Quātuz ad scdm articulū sūt tres breues cōclusiōes. Prima in rōne agētis sed nō agēdi rōne fili⁹ dei necessario ꝑducit. probat h̄ ꝯcl'o trib⁹ medijs. Primo illa ps q̄ dic̄ ꝙ fili⁹ nec̄io producat in ratione agētis. Arguit sic. oīe producēs ad itra ē nec̄io productiuū. probat: q: si nō aliqđ in deo eēt contingēs. ⁊ sic cū q̄dlibet qđ in deo sit deus. de⁹ eēt ꝯtigēs qđ est ipossibile. Sed productio filij ē ad intra. y° est prima. igit agētis nec̄io producitur. Hic em̄ rōnē agētis voco illud qđ ipm̄ ꝯstituit. Scd'o sic. si pr̄ nec̄io nō producet filiuz pr̄ posset mutari. ergo nō eē. sz h̄ ē ipossibile. igr̄ ⁊c̄. maior probat. si pt em̄ nō producē filiū: ponat ꝙ nō ꝓducat ⁊ prius producebat. igit de producēte fit n̄ producēs. ⁊ sic mutat imo nō erit: cuz productio actiua ipm ꝯstituat. nec est sic̄ cū de creāte fit non creās: quia nō refert ad extra relatiōe reali sic̄ ad intra. Scd'a vo ps cōcl'onis scz ꝙ nec̄itas nō ē rō agēdi in productiōe filij. probat sic. Null⁹ modus intrinsecus productiui pricipij est rō agendi illi pric°. sed necessitas est mod⁹ intrisecus oium diuinoꝝ: ⁊ ita mēorie fecūde: que supius vocata est pricipiū productiuū filij. igr̄ ⁊c̄. maior probatur. mod⁹ em̄ intrisec⁹ ex suo pric° ortū hz. ⁊ ita in q̄dam signo est posterior. posteri⁹ aūt priori nō est rō agēdi. sz ecōtra: priora em̄ sic̄ dāt eē sequētib⁹ sic ⁊ modū. Ex isto pz error Arrij qui posuit filium dei purā creaturā ⁊ in mō contingēti nō necessario produci. cū oīs creatura sit ꝯtigēs. Sed dubitat an oīa diua sint vna nec̄itate nec̄ia: aut plib⁹. dico ꝙ vna. sic̄ em̄ vnica existūt existentia: ita vnica sunt nec̄itate nec̄ia. maxime si nec̄itas sit ꝯditio existētie vel ꝯcōitās eā. qđ dico pp eē q̄dditatiuū. qđ loquēdo proprie abstrahit a necessario ⁊ cōtingēti. Scd'a ꝯ°. nāli pric° originātis primarij v̄bū procedit diuinū. probat tripl'r. prio ꝙ sit a naturali princi°. Arguo sic. oīe illud nāli procedit principio qđ solū retinet modū naturali'r procedētis. sz hmōi est filius. igr̄. maior patet. q̄a ex principio productiuo accipit esse productum. ⁊ ita modū essendi: ab eodē est em̄ res ⁊ modus rei sed minor probat. filius em̄ est nomen nature. sic imago: sic verbum. Scd'o ar° auctoritate hilarij li. de sinod. oīb⁹ creaturis subam dei voluntas attulit. sz filio nā dedit. Tertio ar° sic. qđ originet ab origināte prima°. primū origināś ē pr̄. sz hic filiū originat seu ꝑducit. igr̄ ⁊c̄. Ex h̄ pz error eunomij quē de ore nostro euomat dn̄s: qui posuit filiū dei nō nā produci sed volūtate. sicut innuit mgr̄ in littera. Sed orit difficultas. q: in quodaz signo nature de⁹ intelligit prior q̄ pr̄: q: ē qđ adequatū diuitati. ⁊ in isto priori cōpetūt sibi actus aliq̄. vt videt vt gñare. dr̄ em̄ de⁹ gñat: ⁊ ēt ad extra. dr̄ em̄ de⁹ creat. deus gubernat. ⁊ ita videt ꝙ pater nō sit primū origināś. dico ad istud ꝙ verū est ꝙ de⁹ preintelligit in quodā signo prī: sed tñ nō gñat. q: opret generās distingui a genito realiter. deus vo est idē real'r ⁊ cū generāte ⁊ cum genito. Et si dicatur intelligit ne in illo priori. dico ꝙ sic. sed intellectio non est ꝓprie originata. ideo

nō currit argumentū. Et qñ obijcit. de⁹ creat. deus gubernat. Rñ°. qñ aliqđ agēs hz duos effect⁹ essential'r ordiatos n̄ producē scdm nisi primo producto. Sic̄ pz i sole q̄ hz lucē ⁊ illūmare. ⁊ lucē p̄cedit illūinare: q: nūq̄ causat illūinatiōez: nisi prius luce cāta. Sic in ꝓposito sūt ꝑductiōes in dō ad intra ⁊ extra: ⁊ nunq̄ fit productio ad extra nisi facta ad itra. ⁊ ita q̄uis crea° cōperat deo iq̄tū de⁹: nō inq̄tū pr̄. tñ q: ē ad ex: oz ꝙ fiat pri⁹ produc° ad itra. Tertia ꝯ° est. libertate āñcedēte vl' ꝯcōicāte n̄ eliciēte ꝑducit v̄bū dei. ꝑbat h̄ ꝯcl'o tripl'r ſm tres ptes ei⁹. pria ē ꝙ fili⁹ dei ꝑducit libertate āñcedēte. vocat aūt libertas āñs q̄ i q̄daz signo prior ē gñatiōe filij. h̄ hito ꝑbat. oīa eēnᵃ i diuis q̄ respectū n̄ dicūt ad ex p̄cedūt nocōliᵃ. sed libertas ē eēntialis ⁊ nō dicit respectū ad ex. gñatio vo nocōl'. igr̄ ⁊c̄. maior ē bti dyoni. dixi tñ notāter q̄ nō dicūt respectū ad ex. q: ſm doc. subti. i prima. q. q̄libetoꝝ i hmōi rōne respect⁹ sūt posteriora. Sz pz mior q: libertas ē cōis trib⁹ psonis Scd'a ps cōcl'onis ē ꝙ fili⁹ ꝑducit libertate ꝯcomitāte: vocat libtas ꝯcōitās q̄ semp ē ꝯgñatōe. Hoc hito ꝑbat. illđ alio ꝑducit ꝯcōitāt a q̄ ē iseparabile. sz gñatio diua ē isepabil' a libtate. igr̄ ꝓducit ea ꝯcōitant. maior pz q: isto° nihil aliđ ē a° ꝑduci q̄ ipm ꝯcōitari ab eo. Sz mior ē nō cū diuina oīa sint nec̄ia. Tertia ps ꝯcl'ois dic̄: ꝙ n̄ ꝑducit fili⁹ dei volūtate eliciente. voco āt volūtatē elicientē volūtatē q̄ ē principiū ꝑductiuū. ꝑbat sic. nullū ꝑductum duab⁹ ꝑductōib⁹ totlib⁹ ꝑducit q: tūc aliq̄ ꝑducet. q̄ n̄ posito nō min⁹ ꝑduceret. sz fili⁹ ꝑducit natura: vt prin° ꝑductio vt patuit in p̄cedēti ꝯcl'one. igr̄ neqt ꝑduci volūtate. Sed dubitat quō pt poni i diuis volūtas. āñs. cū ista volūtas dicat ab ante. in deo āt nō sit āñ. q: ante est tpis dr̄ia. dico ꝙ āñ dicit tripl'r. vno° ꝓprie ⁊ sic ē tpis dr̄ia. nec est in deo ad intra. scdo° vt solū dicit ordinē nature seu pfectiōis: ⁊ sic est in deo. Tertio° large: ⁊ sic dicit pri⁹ ſm quēcūq̄ ordinez seu nature seu origīs. ⁊ sic dr̄ reperit in diuis. Et h̄ đ scdo artic'o. Quātū ad tertiū articulū sūt tres difficultates ſm tres ꝯcl'oes. Pria ē q̄r intelligitur ꝙ fili⁹ ꝑducit nec̄io vicz an nec̄itate naturali. sic̄ ignis calefacit q̄licūq̄ sequestrata volūtate. dic̄ doc. subti. ꝙ pr̄ n̄ nec̄io. sz volēs ꝑducē filiū. Und noto hz cū duo signa origīs. primū in q̄ sunt eēntialia. scdm in q̄ sunt nocionalia. Et in prio signo origīs sunt duo signa q̄ ad pñs. nature primū i q̄ intellect⁹ intelligit. scdm in q̄ volūtas vult. sic i secūdo signo origīs sunt duo signa. primū in q̄ de⁹ pr̄ ꝑducit filiū ꝑ intellectū. Scdm in q̄ ābo ꝑducūt ꝑ volūtatē spm̄ sanctū. ita ꝙ in neutro actu intellect⁹ voluntas ꝯcurrit. vt eliciēs. ⁊ vt breuiter dicā in q̄libet hoꝝ signoꝝ duoꝝ tria cōsidero ſm mentē ei⁹. Primo occurrit itellect⁹ ⁊ volūtas absolute. scdo intellectu pr̄ intelligit. tertio volūtate vult. Sic in scdo signo origīs. prio occurrit intellect⁹ ⁊ volūtas. scdo intellectu producē pr̄ filiū. tertio volūtate pr̄ ⁊ fili⁹ spm̄ sanctū. Sz tūc magnū occurrit dubiū: q: sequētes doctorez nr̄i dicunt ꝙ pr̄ producē filiū in prio signo origīs. Et tñ i ista distictiōe doctor dic̄ ꝙ ꝑduc̄ in scdo. q: in primo itelligit ⁊ vult. Rñ°. ꝙ ista signa origīs pñt capi dupl'r. vno° cōparādo signa origīs nociōalia essentialib⁹. quō loqt in ista distictiōe ⁊ in. xij. Et. s. q. ij. ⁊ sic dico ꝙ pr̄ in scdo signo ⁊ nō in prio producit filiuz. q: eēnᵃ sunt in prio signo ⁊ nocionalia in scdo. Scd'o mō capit signū origīs vt essentialia psone considerantur ⁊ nocionalia per se. ⁊ sic dicitur primum signum originis esse a se. Et sic in prio signo ꝑducit filiū pr̄ q: a se. sic loqt magister Job. scoti. dist. i. q. ij. arti. ij. ⁊ sic nō ē oppō. Scd'a difficultas. vtrū hit⁹ intellect⁹ oēs. ⁊ reputat intellect⁹. sapia. scia. ⁊ ars. ꝯcurrāt. ad productionē filij maxīe cū dicat Aug⁹. ꝙ fili⁹ ē ars plena oīm rationū viuentiū. dic̄ mgr̄ franc̄. in ista distinctiōe q. ij. ꝙ sola sapia eliciue ꝯcurrit: ceti hit⁹ nō. q: verbū diuinū dicit verbū essentie diue solū. Cuz igr̄ sapia solū sit respectu hui⁹ obiecti. seqt ⁊c̄. scia em̄ respectu tpaliū. ars respectu factibiliū. prudentia vo respectu agibiliū. Sed ꝯtra h̄ arguo vnico medio. hitus ponūtur eliciti in potētijs vt potentie facili⁹ eliciāt. pz ex scdo ethicoꝝ. Sz intellect⁹ diu⁹ est infinit⁹. ⁊ obiectū hz infinitū. s. eēntiā diuinā: igr̄. videt ꝙ solū intellectus ⁊ diua eēntia sint elicitiū principiū filij: ⁊ nō cum eis sapia. Et ista ē mēs doctoris subtilis ponētis mēoriā integrā solᵐ fecūdā integrari ex obiecto ⁊ pō. Tertia difficultas est ꝑpr̄ verbū aug. ix. de trini. c. viij verbū amore cōcipit. Et. xi. ca°. Noticia placita digneq̄ amata verbū ē: q: ex his videt ꝙ verbū ꝑducat volūtate eliciēte. dico ꝙ iste auc̄tates locūtur de verbo nr̄o qđ impat a volūtate precipiēte intellectū vt aliqđ cogitet. ⁊ non de v̄bo diuo: q: intellect° diuin⁹ vno actu intelligēdi oē ꝯgnoscit cognoscibile. vnde iste ordo est. prio est eēnᵃ. scdo intellect⁹. tertio act⁹ intelligēdi. In nob aūt pp actuū itelligēdi multiplicationē addit voluntas cui⁹ ad imperiū ad diuersa intelligibilia intellect⁹ se cōuertit. Et sic patet quid dicēdū ad. q. ꝙ scz libertate vt āñcedēte nec̄ite vt rōne agentis. ⁊ natura vt elicitio principio diui v̄bi cōplet emanatio. Et tūc ad argumēta. Ad primū ad maiorez dico: ꝙ mōi pricipiādi sūt duo. cōis ⁊ ꝓpri⁹. ꝓprius ē sicut cōtingētia volūtati. ⁊ naturalis intellectui. ⁊ sic dico ꝙ isti variātur ſm variatiōez principioꝝ. cōis ē q̄ seqt ābo. nec hz ortū ex rōne alteri⁹ coꝝ. hmōi est nec̄itas. ⁊ de isto nō oz ꝙ varietur ſm variata principia. ⁊ sic prio° maior ē vera. scdo° falsa. Ad 2ᵐ negat maior. ad ꝑbatiōez dico. ꝙ phs loqt de nata natata n̄ natante cuiusmodi ē natura diua. vt patuit i declaratioe tminoꝝ.

Ad tertiū dico ꝙ in diuinis oīa sunt libera: vt liberas opponit̄ seruituti. nec tñ sequit̄ ꝙ ꝓduc⁹ filij sit p modū libertatis. suffic̄ eñ ꝙ liber ꝓducat vt bītudo ei⁹ ñ īpediat̄. Et h̄ de.q. Ex hac ṽo di. de mēte mgr̄i tres eliciūt̄ ɔclōes. Pria. nō necītate gignit̄ fili⁹ vel volūtate vt fert enomi⁹. Et oȝ intelligi d̄ necītate coactōis. ⁊ d̄ volūtate ñ vt ē principiū ꝓductiuū. ⁊ pōit̄ a priu⁹ dist. vsq̄ ad iᵐ tex. Dicam⁹ g⁹ dei ṽbū ⁊c̄. Scda ɔ⁹. de nat̄a sp ꝓducit̄ sacra genitura nec incipit̄. Et dic̄ ɔ⁹ ꝙ natura est priuᵐ gñatiōis ī diuinis q̄ est sine priu⁹ ⁊ sie. Et ponit̄ a illo tex. dicam⁹ ⁊c̄. vsq̄ ad illō.c. p̄dicta tñ ṽba ⁊c̄. Tertia ɔ⁹. pr̄ vt potēs gignit filiū ita ⁊ volēs ꝓducit pium. Dicit ɔ⁹ ꝙ licet volūtate pr̄ nō gñet filiū tñ gñat cū volens sicut potēs ⁊ sapiēs ⁊ bon⁹. ⁊ sic de alijs. Et ponit̄ a ca⁹ illo. p̄dicta tñ ṽba. vsq̄ ad finē dist.

Sequit̄ in tex. Hic solet q̄ri a q̄busdā. vtrū pr̄ voluerit ⁊c̄. hic signatur. vij. dist. h⁹ primi In q̄ postq̄ā magr̄o in p̄cedēti. vi. di. q̄situ fuit. si filius ⁊c̄. q̄rit si fili⁹ qui ⁊c̄. Et diuidit̄ i tres ptes. In pria p̄mittit q̄ōnis mām cū solutōis ṽitate. In scda subiūgit oppōis istantiā ex placiti auctē In tertia declarat auctis latentiam in debita congruitate. scda ibi. Sȝ vehemēter nos mouet. tertia ibi. quō igr̄ accipiet̄. Seq̄t in hac. vij. dist. pria ps. Ita q̄rit̄ a q̄busdā: q̄ fuit diuisa. in. vi. distin. ɔ alias duas ptes vicȝ. vi. dist. ⁊ primā ptē h⁹ septīe In hac ergo pte vt dicebat̄ mgr̄ mouet q̄ōem. Si gñandi pō. Et diuidit̄ in tres ptes. In prima ꝓponit q̄ōeȝ ⁊ q̄ōis solutionē. In scda adduc̄ vtilē ipugnōeȝ. In tertia r̄ndet p ɔgruā distictionē. scda ibi. sȝ contra hoc opponit̄. tertia ibi. ita ēt cū d̄ fili⁹. Et h̄ est diuisio p̄ntis distinctiōis ī gñali.

Circa quā q̄rit̄. vtrū vnica gñandi pō ī patre eiusq̄ vnigenito verissimis asserat̄ sermonib⁹. Et arguit̄ ꝙ nō tripl̄r. Pmo sic. Nullum actiuᵐ ē vnū cū passiuo. neq̄. actiuᵐ. cū. q. passiuo. sȝ pō gñandi in pr̄e ē actiā vel q̄si actiā. pō ṽo generādi ī filio est passiua vel q̄si passiua. igr̄ nō sūt eadē. mīor ē mgr̄i in tex. sed maior est pħi in. v. methaphi. pō actiā ē trāsmutare posse aliud iq̄tū aliud. sȝ pō passiua trāsmutari ab alio iq̄tū aliud

Scdo ar⁹ sic. nᵃ pō generādi ē in filio. igr̄ ñ ē eadē in pr̄e ⁊ fi⁹. ɔᵃ pȝ: q̄ idētitas cū sit passio ētis: p̄supponit eē. sed aīs ꝓbat̄: q̄ in q̄cūq̄ ē pō alic⁹ id in quo est: ea pt. Sicut si q̄s hēat pōm ābulādi: illa pō p̄t ābulare. igr̄ si in filio eēt pō generādi: illa pō posset gñare. ⁊ cū in diuinis non differāt eē ⁊ posse. igr̄ de facto gigneret. ⁊ sic essent plēs ī diuinis filij. Tertio arguit̄ ɔ suppositū ī q̄ suppōit̄ pōm generādi eē in diuis. Ois pō p̄cedēs actum dicit īpfectionē. sȝ si in diuinis eēt pō gñandi: illa p̄cederet actū. q̄ act⁹ ois ex pō erit. implicat eñ ꝙ aliq̄s aliq̄d opet̄: ad q̄d nō sit ī pō. igr̄ ipfectio eēt in diuinis q̄d ē ipossibile. igr̄ nō ē ponēda pō generādi in diuinis. maior pȝ. pri⁹ eñ hō est in pō obiectiua q̄ in actu. prius hō in pō sciens q̄ in actu sciēs. ita de ɔsilib⁹. In oppositum arguit̄ auctē boecij. v. de trini. ex ṽtute nature in eadē natura natiuitate subsistit fili⁹. Ex ista auctē arguit̄ sic. natura vt patuit in p̄cedēti dist. est pō generādi. ⁊ illa vt dic̄ ista auctas ē eadē ī pr̄e ⁊ filio. igr̄ ⁊ eadē gñandi pō. In ista. q. vt ī p̄cedētib⁹ sūt. ȝ. articli declarādi. prim⁹ triū t̄miōꝝ d̄claratiu⁹. scds triū ɔclōnū positiu⁹. terti⁹ triū difficultatū motiuus.

Quo ad primū. prim⁹ termin⁹ est vnica. vnicus ea. cū. ab vno. vnū ṽo purā priuationē seu negationē dic̄. nec forīr dic̄ aliq̄d pōitiuᵐ sȝ solā diuisiōis priuatōȝ fūdamētalr̄ ṽo dic̄ positionē. q̄ ñ p̄t nisi ī ente fūdari. vñ ista ē falsa hō ⁊ chimera sunt vnū. Uñ noto ꝙ ista tria cōforme hñᵃ principiū sȝ finē diuersum dñt. vnicio. vnitas. vnū. vnicio cū est illa actio que aliq̄ ad inuicē vnit. vel illa passio qua aliqua formalr̄ vniūtur. ⁊ oppōit̄ nō distictioni sȝ diuisiōi. vnitas ṽo tripl̄r d̄. vno⁹ vt est principiū nūeri. ⁊ sic a pl̄one posita est vnitas rerum priuᵐ. Scdo⁹ d̄ vnitas vt est passio entis cuȝ eo conuertibilis. ⁊ sic de vnitate loq̄t̄ pħs. Tertio d̄ vnitas q̄dā cōe vniuocū: ⁊ forte q̄ditatiue dictum de vnitate que est principiū nūeri: ⁊ vnitate q̄ est passio entis. vnū ṽo est ɔcretū ab vnitate: sic̄ hō ab hūanitate. ⁊ s̄m Aristo. in. v. metha. d̄ tripliciter. vnū in suba: ⁊ d̄ idētitas. vnum in q̄titate: ⁊ d̄ eq̄litas. vnū in q̄litate ⁊ d̄ silr̄tudo. Noto vlterius vnū s̄m pħm in primo thopicoꝝ tripl̄r dici vnū in spē. vnū in gñe. vnū in nūero. vnū gñe. sic̄ hō ⁊ asin⁹ in aīali. vnū in spē sicut sortes ⁊ plato ī hoīe. vnū nūero iterū trifurcat̄. scȝ vnū sic̄ subieᵐ ⁊ accñs. sic̄ sortes ⁊ musica ei⁹. vnū sicut diffinitō ⁊ diffinitū sicut hō ⁊ aīal rationale. vnū sicut diuersa noīa idē significātia: sicut marc⁹ tullius. Et ab hoc noīe vnū venit vnicū idē signās p oīa. vñ vnicū cōuertēdo q̄si cū vno. i. idē signs cū hoc noīe vnū. licet ex consuetudine vnicū ɔsortiū neget. sȝ nō vnū. vñ est illud. vnica sola pec⁹ inficit oñe pecus. Licet etiā aliq̄ñ vnū ad vnicū limitet̄ Uñ est illud lucani. vna salus victis nullā sperare salutē. vna. i. vnica. Scds termin⁹ est pō. vnde noto ꝙ ista tria se habent per ordinē ⁊ differunt. scȝ potentialitas. potentia. ⁊ posse. potētialitas eī nō est nisi q̄dā respect⁹ abstractus ⁊ a subiecto ⁊ a fundamēto in seipso considerat⁹. ⁊ tripl̄r potest capi. vno mō vt sit abstractus a potentia obiectiā qua aliq̄d dicitur producibile anteq̄ producatur. Sicut hō anteq̄ producat̄ extat producibil̄. ⁊ sic loquēdo nulla ē pōlitas in diuinis. Scdo mō dicit̄ pōlitas vt sit abstracta a pō subiectiua. ⁊ isto mō cū in diuinis nullū cadat accidēs: sed oīa que sunt in deo sint idē ꝙ deus: in deo nulla ē potentialitas. Tertio modo d̄ potentialitas vt abstrahit̄ a potētia productiua. ⁊ isto mō cū ī diuinis sint tres persone. due producte. ⁊ vna producēs repit̄ potentialitas in diuinis. Potētia vero dicit q̄dam abstractū seu quodā cōstiᵐ ex aliq̄ subtracto ⁊ ipsa pōlitate. vnde pō pōt capi tripl̄r. vno⁹ vt dicit soᵐ illud fundamētū in q̄ fundat̄ iste respect⁹ q̄ d̄ potentialitas cū illo respectu: ⁊ tunc solū dic̄ memoriā fecūdā cū potentialitate. ⁊ sic ē cū filio pō gñandi: q̄ habet memoriā fecūdā que est pfectio simpliciter cū illo respectu qui est. q̄i passio memorie. Scdo⁹ d̄ potētia pro ipo cōstituto ex ipo fūdamēto ⁊ ipo respectu cū oīb⁹ req̄sitis ad actū: sic loquit̄ pħus. ix. methaphisice. Tertio⁹ d̄ pō pro oīb⁹ istis ⁊ cū hoc p ipo actu illi⁹ potētie. ⁊ his duob⁹ vltimis mōis nō est gñandi pō. p⁹ᵒ in fi⁹ q̄ ēt ī pr̄e t̄miᵐ p̄habȝ adētū scȝ ipm filiū. Seq̄tur terti⁹ termin⁹ scȝ gñandi. gñandi tripl̄r dicit̄ Pōt eñ esse gerūdiᵐ isti⁹ ṽbi actiui genero. as. ⁊ sic nō dicit̄ in filio pō gñandi s̄m mgr̄m Joh. scot. q̄ qñ hmōi gerūᵐ pōit̄ cū pō ⁊ d̄ pō gñādi significat suppoᵐ de quo dicit̄ in actū posse egredi gignitiōis. vnde ista nō ita apō cū ɔcedit̄ fili⁹ habet pōm generādi sicut ista fili⁹ scit generationē. Scdo mō potest generādi esse gerūdiuȝ ṽbi passiui scȝ generor. ⁊ sic s̄m mgr̄m cōcedit̄: q̄a scȝ filius hmōi potētiā qua generet̄ habet. Tertio mō pōt esse genitiu⁹ hui⁹ participij generandus. da. dū. ⁊ sic dicit. q. ipsonaliter actū ex potentia tali. aut ad gignitionē actiuā aut passiuā. et q̄a filius aut gignit aut gignit̄. sic capto li gñandi in eo pō generādi cōcedit̄. Et hoc de primo articulo. Quantū ad scdm articulū sunt tres cōclusiones. Prima cōclusio ē pō gñandi fūdamētalr̄ ī diuinis dicit absolutū nō respectū. Ista ɔ⁹ ꝓbat̄ ȝr p⁹ me⁹ docto. subtil̄. ar⁹ sic. nihil q̄d est perfectionis tollit ab aliquo rōnē principij ꝓductiui. ꝓbatur ista. principiū eñ ꝓductiuū de rōne sua nō dicit īperfectionē sed pfectōnē. ⁊ ita q̄cūq̄ p̄t ɔparati perfectionē: q̄ perfectio pfectiōi nō repugnat Sed ꝓducere vnā naturā numero: eandē in diuersis suppositis nō dicit ipfectionē imo summā pfectionē: ergo nō repugnat p̄ncipio productiuo tūc vltra. sed si ꝓduceret distinctū in natura esset aliq̄d absolutū quia diuitas esset principiū ꝓductiuū sicut in alijs natura est principiū gignitiōis ergo ⁊ mō aliq̄d absolutū erit principiū nō respectus. do exēplū toti rōni. Calor eñ sic modo ē principiū cōicādi se in natura multiplicata ita essȝ si se eādē numero multiplicaret. Sed forsan aliq̄s dicēt ɔtra hāc rōnē ꝙ diuersa rō cōicatōis arguit diuersam principiādi rōnē. ⁊ ita si cōicare se in idētitate specifica nō nūerali requirit aliq̄d absolutū p principio cōicare se in identitate nūerali requiret respectū. dico ꝙ nō optet ꝙ sit distictō in principio ꝓductiuo: nisi ī pfectiōe sic intelligēdo ꝙ perfecti⁹ est principiū productiuū quo cōmunicatur idem numero producto q̄ quo cōmunicat⁹ idē spē nō aūt alia distictio. Scdo arguo ꝙ respect⁹ nequit esse principiū generatiōis. oīs r̄lō p modū nature suū correlatiuū respicit: q̄ s̄ȝ pħm in p̄ntis. r̄la sunt simul nat̄a. Si igit̄ r̄lō essȝ principiū ꝓductiuū in diuinis. spiratio actiā ita naturaliter aspiceret spirationē passiuā. sicut gñatio actiua generationē passiuā. ⁊ ita cuȝ ꝓductiones distinguātur ex principijs ambe ꝓductiones essent naturales. ⁊ ita sicut filius dicit̄ nat⁹. ita spiritussanct⁹ q̄d est cōtra Aug. nō inq̄it quō nat⁹ sed quō dat⁹. Et si dicat̄ ꝙ absoluta sunt oībus psonis cōia: ⁊ ita nō p̄nt esse principia distinctiōis psonarū imo optet ꝙ sint respectus. Dico ꝙ licet sint cōia tamē habētur ordine quodā a psonis. s. gignita psona ea habȝ a psona gñante. ⁊ spūssanct⁹ ab ābab⁹ ⁊ hoc sufficit ad hoc ꝙ absoluta ⁊ ñ respectiua sint principia seu pō ꝓducēdi. Tertō arguit̄ sic. oīs respectus in absoluto fundat̄ sic ꝙ vltimū relatū neq̄t eē respect⁹. sic̄ arguit auerrois de mᵃ prima ꝙ nequit eē pō: cū pō solū respectū inq̄tū sic notet. iō oȝ ꝙ fundamētalit̄ pō generādi dicat aliq̄d absolutū. Et si obijciat̄ cū poᵃ generādi s̄m te dicat absolutū: ⁊ certū est ꝙ dicit respectū. igr̄ vnū dic̄ p accñs: q̄ res diuersoꝝ generū. r̄spectiȝ eñ in alio ē p̄nto q̄ absolutū. R̄ñ. ꝙ nō dicit vnū p accñs: nec loquēdo phisice: nec methaphisice: nec ꝓprie logyce: nō phisice: quia oīa sūt vnū infinitate ⁊ sūma idētitate. nō methaphisice. q̄ nihil q̄d est in deo vt patebit seq. dist. ē in genē. iō obiectō facta nō currit. nec tertio logice q̄ h̄ fundat̄ sup eē p accñs methaphicū. sicut scde intētiōes in primis. Scda ɔ⁹. generatio diuinarū psonarū vniuoca: nō equoca censet̄. Ista ɔ⁹ ꝓbat̄ tripliciē. primo sic. Illa generatio ē vniuoca in q̄ est idē termin⁹ formal̄ ī producēte ⁊ producto sȝ sic est in diuina generatōe. igr̄ est vniuoca maior pȝ: iō eñ hō vniuoce gñat̄ ab hoīe: q̄ hō generās ⁊ genit⁹ vni⁹ sunt nature specifice. sȝ minor ꝓbat̄. q̄ eēᵃ diᵃ q̄ ē termin⁹ formal̄ gñatōis eadē ē in pr̄e ⁊ filio. Et si obijciat̄ q̄ s̄m pħm. vij. methaphi. t̄min⁹ generatiōis generat̄. si igr̄ eēntia diuina eēt termin⁹. igr̄ generaret̄. q̄d negatū est dist. v. Dico ꝙ duplex ē generatiōis termin⁹. scȝ totalis. ⁊ hoc in diuinis est fili⁹. ⁊ d̄ isto loq̄tur pħs vñ dicit cōpositū generat̄. fili⁹ eñ lȝ nō sit cōposit⁹. q̄ in diuinis nō est cōpositio est tñ ɔstitutus ex eēntia ⁊ r̄lone. Ali⁹ est termin⁹ formalis ⁊ hic est eēntia: de quo nō loq̄tur pħus. Scdo ar⁹ ꝙ nō sit equoca gñatio in diuinis. nihil īpfectiōis oȝ poni in diuinis. sed generatio equoca sp est īpfectionis. ergo nō est ibi. maior est manifesta. mior ꝓbat̄: q̄ in tħ generatiōe sp generās forma agit p fectiore q̄ hēat genitū: maxīe qñ est cā totalis. sic̄ pȝ discurrēdo per singula. Sed in diuinis pr̄ nō ē perfectior filio. ergo ⁊c̄. Et si obijciat̄ ꝙ hō generatur a sole. s̄m philosophum. ij. phisicoꝝ. Sol ⁊

hō gn̄at hoīem: ⁊ tamē hō pfectioꝛ ē sole. dico ꝙ tertꝰ seipm̄ soluit: qꝛ sol nō est cā total'. sicut pr̄ in diuinis est totale principiū. Tertio arguit̄ sic. illa est gn̄atio vniuoca in qua cūcta q̄ dicūt pfectionē simplr̄ cōia sunt gn̄anti ⁊ genito: sic est in diuinis igr̄ est vniuoca. maioꝛ pꝫ qꝛ ex alio tn̄ dꝫ censeri ⁊ noiari gn̄atio. sic in naturalibꝰ a foꝛā q̄ est principalioꝛ dr̄ natural' gn̄atio sm̄ pħm in .ij. phisicorū. minoꝛ pꝫ. qꝛ al's vna psona eēt pfectioꝛ alia. qd nō cōcedit̄. Et si obijciat̄: qꝛ pr̄nitas est in pr̄e ⁊ nō in filio: ⁊ filiatio in filio nō in pr̄e formal'r ⁊ tn̄ dicūt pfectionē simplr̄. dico ꝙ nō dicunt perfectionē loquēdo formal'r: nec īpfectionē: alioquin vna pfectio eēt ī pr̄e q̄ deesset filio ⁊ ecōtra. Tertia ꝯ°. vnica eadēqꝫ pō que in pr̄e est vt generēt ī filio ē vt generet̄. pbat̄ triplici me°. Prio sic. oīa in diuinis tāta vnitate sūt vnū: vt oīa idem sint nisi vbi obuiat rl'ōis oppō cū igr̄ ir absoluta n̄ obuiet hmōi oppō: igr̄ in tribꝰ psonis sūt vnū. ⁊ ita illa pō q̄ ē ī pr̄e principiū gn̄andi erit ī filio vt sit seu generet̄. ⁊ si dicat̄ ꝙ bn̄ seq̄t̄ ꝙ erit in filio non tn̄ cū ista additiōe vt notetur cā essendi filio. dico ꝙ imo cū eēntialia dāt eē psonis. sicut ei teste aug. a° deus: a° pr̄: qꝛ diuitate deꝰ: pr̄nitate pr̄. sic alio filiꝰ: a° deꝰ. ⁊ ita pō gn̄andi. q̄ eēntia est cū intellectu est ei vt sit filiꝰ seu gn̄et̄. Scḋo sic. vnūq̄dqꝫ sic in alio dꝫ eē. vt sibi ꝯgruit. vn̄ alio mō eiusd ērei capit visus cognitionē. ⁊ imaginatio ⁊ intellectꝰ cū igr̄ pō gn̄audi ꝯueniat pr̄i vt gn̄et. ⁊ filio vt gn̄et̄: sic est ponēda in eis. Et si obijciat̄ ꝙ n̄ ē simile. qꝛ aliā eiusdē rei hꝫ spēm visus. aliā imagiatio. aliā ṽo intellectꝰ: eadē ṽo pō est gn̄andi ī patre q̄ in filio. Dico ꝙ tollat̄ qd est īpfectiōis: ⁊ sumat̄ qd est pfectiōis. ⁊ hēbit̄ sil'e. Impfectōnis ē ꝙ sit varietas pfectiōis ꝙ sit sil'itudo capiat̄ sil'itꝰ sine varietate: ⁊ vꝫ argu^m. Tertio arguit̄ aucte Aug. b. de trini. c. b. in illa trinitate q̄s audeat dicere patrē nec se: nec filiū: nec spm̄ sanctū itelligē nisi p filiū. per se autē meminisse ⁊c. Innuit in tex. illo aug. ꝙ qlꝫ triū psonarū hꝫ mēoriā itelligētiā volūtatē. sed mēoria est pr̄i vt gn̄et prin^m: pꝫ ex superioribꝰ distictiōibꝰ: igr̄ est in filio: ⁊ nō nisi vt gignat̄. g° ⁊c. Et si obijciat̄ ꝙ memoria sit fecūda. in filio aūt nō sit fecūda: igr̄ nō est in filio memoratio. dico ꝙ solū dr̄ eē fecūda in pr̄e: qꝛ intelligit̄ nō hr̄e ple. In filio ṽo est mēoria absolute nō vt cū ista fecūditate: qꝛ pr̄ intelligit̄ hr̄e t'minū adeq̄tū. ⁊ hoc de secūdo artic'lo. Quātū ad tertium articulū sunt tres difficltates iux̄ tres ꝯclōes. Prima difficltas. q̄d ppꝛie est ista pō gn̄andi loquēdo fundamētal'r. dic̄ sanc. Tho. ꝙ eēntia diua ⁊ rō sua ē: quia illud est q̄ ⁊ in q̄ generās assil'at sibi genitū. sed hmōi est eēntia diua: qꝛ sunt pr̄ ⁊ filius in diuitate sil'es. Sed cū reuerētia tāti doctoris h̄ neq̄t stare: maxie si ponat essentiā diuā totale principiū quo: sicut innuit rō sua: qꝛ tunc producta scꝫ filiꝰ ⁊ spūs sanctꝰ eadē essent psona cū producta solū ex origine ⁊ principijs quo distinguāt̄. Et si dicat̄ ꝙ distinguerēt̄: qꝛ filiꝰ ab vno: spūssanctꝰ a duobꝰ: hoc nō variat modū pductiōis. cōd cū mō visum inutat albedo in vno pariete ⁊ in duobꝰ si esset. iō cū doctoꝛe subtili dico. ꝙ pō generādi in patre est memoria fecūda intellectꝰ scꝫ cū essentia diuina. Scḋa difficltas est: qꝛ cū pductiōes diuine alterꝰ sint rōnis scꝫ p modū nature ⁊ volūtatis: videret̄ etiā ꝙ pducta essent alterius rōnis: ⁊ p ꝯn̄s ꝙ gn̄atio esset equiuoca ī diuinis. dr̄ ꝙ nō opoꝛtet pducta tn̄ distigui q̄tū pductiones distiguūtur. ipe pductiōes eīn soluꝫ dicunt rl'ones: pducta ṽo cū rl'ōibꝰ ipis includūt essentiam diuinā rōe cuiꝰ vniuocātur nō sic pductiōes iō nō est sil'e. Tertia diffi. est: cū potētia gn̄andi sit ppꝛie ad generare actiue. ⁊ in filio nō generet. videt̄ ꝙ frustra ponat̄ in filio. R̄n̄°. ꝙ pō gn̄andi ad tria est. scꝫ ad eē simplr̄. ⁊ sic est in tribꝰ personis. vel ad gn̄ari passiue: ⁊ sic est in filio. ad gn̄are actiue ⁊ sic est in solo patre. ⁊ sic pꝫ soluno. Ex q̄bus ad totā pꝫ ꝯclōꝫ: ꝙ vicꝫ vnica pō gn̄andi in patre ⁊ eiꝰ vnigenito verissime affirmat̄. vt patuit in qōne. Et nūc ad rōnes in oppo^m. Ad primā dico ꝙ qn̄ passiuū vel quasi passiuū multiplicat̄ identitate numerali: cū actio vel q̄si actio: tunc hꝫ veritatē. sicut patet ex pħo. ij. phicoꝝ. ⁊. v. methaphi. ꝙ pducētis ⁊ forme qua pducit est eadꝫ rl'o ad pductū. sed qn̄ sunt idē sicut in pposito: tē nō opoꝛtet. sufficit eīn producēs tūc ⁊ productuꝫ distingui realiter: sicut si caloꝛ multiplicaret se idētitate nūerali nō esset distinctio in essentia caloꝛis sed in indiuiduis. sic in pꝛoposito. Ad scḋm negat̄ ań s. ⁊ ad pꝛobationem dico ꝙ est fallacia cōsequēns ex destructiōe ppositiōis. ex defectu vnius veritatis: cum duas vel tres habeat causas veritatis. Ad hoc eīn vt patuit ꝙ potentia generandi sit in aliqua persona: sufficit ꝙ vel det esse simpliciter sicut in spū sancto. vel generare sic̄ in patre. vel generari sicut in filio: ideo licet nō habeat potentiā generandi sm̄ effectum in filio: habꝫ tamen primuꝫ ⁊ tertium. Ad tertium dico: ꝙ triplex est oꝛdo quo ad pꝛesens. oꝛdo tempoꝛis. oꝛdo originis. ⁊ oꝛdo nature. Primus semp arguit imperfectionem in pꝛoducto. quia tempoꝛis ańcessionē [illegible]n sic de secundo ⁊ tertio cuiusmodi est in diuinis. Et quādo dicit̄ ꝙ potētia pꝛecedit actū dico ꝙ sufficit ꝙ pꝛecedat natura: sicut sol splēdorem ab eo pꝛoductum. vnde si sol eternus esset ab eterno splendoꝛem pꝛoduxisset. Et hoc de questione. Ex distinctionis vero nostra ⁊ textu tres de mente mgr̄i eliciūt̄ ꝯclōes. Prima ꝯ°. sub oīpotētia nō subijcit̄ nec eliciit̄ gignit pia. Ista dic̄ ꝯdu° ꝙ gn̄atio filij dei n̄ cadit sub oīpotētia diuina. Et ponit̄ a prin° distictiōis vsqꝫ ad illud ca^m. sed vehemēter nos mouet ⁊c. Scḋa ꝯ°. diuꝰ filius nūq̄ꝫ genuit nec optuit vt sit alius. dic̄ ꝯ°. ꝙ filius nō genuit aliū filiū: nec etiā optuit aliū eē filiū. Et ponit̄ ab illo ca°. sed vehementer ⁊c. vsqꝫ ad illud. Itē querit̄ a q̄busdam ⁊c. Tertia ꝯclu° vna pō ē pr̄is gignētis. ṽbi pcedētis vt vna vsiā dic̄ ꝯ°: ꝙ sicut vna est suba pr̄is ⁊ filij: ita vna pō gn̄andi qua pater gn̄at ⁊ ṽbū gignit̄. Et ponit̄ h̄ ꝯclu° ab isto loco. itē q̄rit̄ a q̄busdā ⁊c. vsqꝫ ad finē distinctiōis.

Equit̄ in textu. Nūc de ṽitate siue ppꝛietate: hic signat̄. viij. distictio hꝰ primi sententiarū. In q̄ postq̄ mgr̄ a. 3. distictōe iclusiue vsqꝫ ad istā ad pbandū sanctissimā trinitatē ⁊ eiusdē vnitatē ꝯgruas adducit sil'itudines. Et 2° soluit emergētes dubitatōes. Nūc hac i. viij. distinctione determinat vnitatis ⁊ trinitatis cōditiones. Et diuidit̄ in tres partes principales sm̄ triplicē diuinarū ppꝛietatum modū. Primo eīn ppꝛietates tāgūtur essentiales. Scḋo ꝯditiōes adducūt̄ nocionales. Tertō harū āharū adiūgūt̄ mediales scḋa incipit. dist. ix. Nūc ad distinctionē psonaruꝫ accedamꝰ. iij. dist. x. nūc postq̄ ⁊c. Prima ps que pn̄tē aspicit dēꝫ triphariē diuidit̄ iuxta diuine nature tres eēntiales ppꝛietates. In pꝛia determiat̄ de ṽitatis refulgētia. In scḋa de incōmutabilitatis suba. In tertia de simplicitatis eminētia. scḋa incipit ibi. dei aūt solius eēntia icōmutabilis dr̄ ⁊c. tertia ibi. eademqꝫ sola ppꝛie ac vere simplex est. Et ista tertia in tres ptes scindit̄. In pꝛima ōn̄dit simplicitatis rōnē deo cōuenire ppꝛijssime. In secūda eādē rōnē eidē ꝯuenire verissime. In tertia eādē ei sūme cōuenire pfectissime. scḋa incipit ibi diligēter est notādū. tertia ibi. huiꝰ aūt eēntie simplicitas. Iterū pꝛima ps in qua ōn̄dit simplicitatis rōnē ⁊c. in tres ptes diuidit̄. In pꝛima ōn̄dit simplicitatē dei de natura supnaturali. In scḋa remouet eandē a creatura spūali. In tertia talē cōcludit simplicitatē. nulli inesse creature deductiōe reali. scḋa incipit ibi. vt autē scias quō simplex sit. ⁊c. tertia ibi. creatura q̄ꝫ spūalis. Iterū scḋa ps in qua ostēdit̄ ꝙ simplicitas vere inest. diuidit̄ ī tres ptes. In pꝛima ostēdit̄ ꝙ in diuinis est varietas nominū. In scḋa nō eē in deo vim p̄dicaminū. In tertia ppꝛie de deo nō dici signū dictaminū. i. nomina pn̄toꝛuꝫ. scḋa incipit ibi. ꝙ aūt in natura diuinitatis. tertia ibi. vnde nec ppꝛie dr̄ suba. Sil'r illa tertia ps in q̄ ōn̄dit̄ ꝙ sūme deo inest simplicitas: in tres scindit̄ ptes. In pꝛima ōn̄dit̄ ꝙ cū simplicitate nō est diuersitas. In scḋa ꝙ cū ipa psonarū stat pluralitas. In tertia concludit̄ triplex proprietas scꝫ veritas imutabilitas ⁊ simplicitas. secūda incipit ibi. ⁊ cōstante simplicitatis et sinceritatis si natura ⁊c. tertia ibi. Ecce q̄ta est hydentitas. Et hec est diuiꝰ pn̄tis distinctiōis in gn̄ali.

Irca quā q̄rit̄. vtrū cū summa simplicitate imēse maiestatis distinctio possit stare ꝙ natura rei attribuuꝫ. Et arguit̄ ꝙ nō triplici medio. Primo sic q̄to aliq̄d magis elōgat̄ a suo opposito tāto ē magis tl'e. sꝫ vbi nl'a a pte rei est dr̄. ibi maxime a cōpositōe q̄ ē o^m simplicitatis elongat̄ simplicitas. igr̄ nō stat cū summa simplicitate attributal' dr̄. maioꝛ pꝫ p pħm. iij. thopi. Albiꝰ ei est qd ē nigro īpmixtiꝰ. sꝫ minoꝛ declarat̄: cōpō ei tria hꝫ. primo ptes ⁊ ptes. scḋo ꝙ vnū est pō. reliquū actꝰ. tertio ꝙ sūt plura: sꝫ vbi in simplicitate nō sunt plura ex pte rei: ibi in nullo ꝯuenit simplicitas cū cōpositiōe. qn̄ ṽo est dr̄ adiuiꝰ cōuenit in pluralitate: qꝛ in vtroqꝫ est pl'alitas. Scḋo arguit̄ sic. sūma simplicitas scḋm nō patit̄ distictionē attributoꝝ ex pte rōnis. igr̄ nec ex pte rei. pbatur ꝯn̄a p locū a maioꝛi. Si eīn nō patit̄ scḋm minoꝛē distictiōeꝫ (q̄ est rōnis dr̄) sūma simplicitas nō videt̄ ꝙ maioꝛē patiat̄ q̄ ē ex nat̄a rei. Sꝫ ań s pbat̄: qꝛ secluso q̄cūqꝫ intellectꝰ negotio intellectus distiguit nō natura. ⁊ ita distictiō rōnis p̄cedit distictionē nat̄e ⁊ itellectꝰ. intellectꝰ ṽo attributū ponit̄ ī diuinis. Tertio arguit̄ sic. in q̄cūqꝫ est denoīans ⁊ denoīatū iūcta sil' a pte rei: ibi est ꝯpō. sꝫ si attribta eēnt disticta ab inuicē ⁊ diua essentia a pte rei ita eēt. igr̄ illuc eēt cōpō. ⁊ ita n̄ sūma simplicitas. maioꝛ pꝫ: qꝛ eīn albū denoīat hominē ⁊ sūt pl'a ⁊ iūcta sil'. iō ibi ē cōpō. sꝫ minoꝛ pbatur. capio enim iusticiā ⁊ diuinā essentiā: ⁊ dico diua eēntia ē iusta. ecce ꝙ iusticia essentiā denoīat ⁊ sūt disticta a pte rei p cāꝫ. In o^m arguit̄ aucte damas. li. i. c. iiij. si iustū: si bonū. ⁊ si q̄d aliō dixeris h̄ nām dicis dei: sꝫ q̄ circa naturā. igr̄ ista a pte rei distiguūt̄. In ista. q. pifoꝛmiter ad p̄cedētes sūt tres articuli. Primꝰ triū terminoꝝ expositiuꝰ. secūdꝰ triū ꝯclusionū positiuꝰ. tertiꝰ triū difficltatū motiuꝰ. Quo ad primū sunt tres termi. primꝰ est simplicitas. Simplex dr̄ q̄si sine plica qꝛ caret ptibus. iō dic̄ pħs ꝙ aut totū ꝯgnoscat̄ simplex: aut totū ignōt̄. simplicitas eīn loquēdo formaliter solū dic̄ re^m negatiuū ꝯpōnis. lꝫ fūdamētal'r. aliq̄ñ dicat positiōeꝫ sꝫ nō sp. qꝛ bn̄ dicimꝰ nēcōes simplices. Vn̄ nota ꝙ ista tria dr̄n̄t. simplex. simpliciter simplex: ⁊ oīmode simplex: seu sūme simplex. Simplex eīn dr̄ ꝙ vnico actu itelligēdi apprehēdi potest. sic̄ est vna q̄ditas. vt hō vel aīal. vn̄ sic acceptū simplex distiguit̄ ꝯ cōplexū. Simpliciter ṽo simplex dr̄ ꝯceptꝰ irresolubil' penitꝰ sic̄ sūt cōceptꝰ entis primarū ⁊ vltimarū drīaꝝ. vt tāgit nr̄ doctoꝛ. dist. iij. hꝰ. q. ij. ⁊. iij. op. ⁊ ad tale opter ꝯuenire: qꝛ al's eēt pcessꝰ in infinitū in oꝛdiatis essentialiter. Sūme ṽo simplex dr̄ qd in se oī caret cōpositiōe: nec alij est cōponibile. nec 3°. aliud cū eo ⁊ in his vltīs duabꝰ differentijs differt sūme simplex a simplr̄ simplici. licet eīn simplr̄ simplex nō sit cōpositū tamē est cōponibile cū alio ⁊ aliō cuꝫ eo. ⁊ h̄ solet dicere alijs sub verbis magister Nico. boneti. Nō inquit ens cōpositum compositione

ſmo elidit̄ heretic⁹.in tertia text⁹ doctoris pꝫ vi-
ridicus.ſcđa ibi.ſed ꝯ inq̄t heretic⁹.tertia ibi h̄ q̄-
ri p̄t cū generatio filij ⁊c̄. Rurſus ſcđa ꝑticula pᵉ
manente indiuiſa.in qua ſermo elidit̄ ⁊c̄.in tres
partes diuidit̄.in prima ſe p̄ntat falſitas. in ſcđa
plano ſtilo obuiat v̓itas.in tertia hūiliat̄ nr̄a ſub
tilitas.ſcđa icipit ibi.q̄ hoc dicit.tertia ibi .ſꝫ q̄ris
a me inq̄t Amb. Et ſequit̄ tertia ꝑticula in q̄ tex.
doct.⁊c̄.que diuidi habet in tres partes.in prima
doctoꝝ appꝫ ꝯtrouerſiā.in ſcđa eoꝝ mirā tāgit
cōcordiā.in tertia dictoꝝ cōcluſiuā ponit ſniam.
ſcđa pꝫ incipit ibi .ſed ne tāti auctores ſibi ꝯdicē
⁊c̄.tertia ibi:dicam⁹ ergo filiū natū d̄ pr̄e.⁊ h̄ diᵉ
p̄ntis diſtīctiōis in generali.

Circa quā q̄rit̄ vtrū diuina ſummi v̓bi gi-
gni⁹ duratiōe mēeat et̄na. Et arguit̄ ꝙ n̄
triplici meᵒ.primo ſic.nihil qđ t̄minis claudit̄ eſt
et̄nū.ſꝫ gn̄atio filij dei t̄mis claudit̄ ergo nō ē et̄-
na.maior pꝫ ex q̄d nois.eternū em̄ carētiā princi
pij ⁊ finis ſignificat.ſꝫ minor ꝓbat̄.in gn̄atione
nāqꝫ filij dei termin⁹ a q̄ eſt pr̄.termin⁹ ad quē ē
fili⁹:a pr̄e em̄ originat̄ i filiū v̓o termiat̄. Scđo
arguit̄ ſic.nullū qđ eſt ſemꝑ in fieri eſt eternū.ſed
gn̄atio filij dei ſemꝑ eſt in fieri:ergo nō eſt et̄na.
maior pꝫ.et̄nitas em̄ ſic̄ ⁊ nc̄tās ſunt cōditiones
ex̄ntis. vñ ⁊ q̄dditates (ſm ponētes eas in ꝑoᵉ
obiectiua:q: nō habēt actualē ex̄ntiaꝫ) nec ſunt
eterne:nec ſūt nc̄c̄ie.qđ v̓o ſemꝑ fit nōdum eſt ſꝫ
ariſtotelē.i.periarme.mior ꝓbat̄ auc̄te Origenis
ſup yſaiā.⁊ ponit̄ in textu nr̄o his v̓bis. Splēdor
em̄ nō ſimul naſcit̄ ⁊ deſinit ſꝫ q̄tiēs ortū fuerit lu
mē.ex q̄ ſplendor orit̄ totiēs orit̄ ⁊ ſplēdor clarita
tis.ſic ergo ſaluator ſemper naſcit̄.h̄ ille. Tertio
arguit̄ ſic .ceſſat mot⁹ h̄ito termio:q: mot⁹ fit ꝑꝑ
locū ⁊ t̄minū.ex q̄rto phicoꝝ.ergo a filī genito fi
lio ceſſat gn̄atio.⁊ ita nō eſt eterna.ꝓbat̄ prima ꝯᵒ.
q: alꝫ iſta gn̄atio eēt fruſtra.ex q̄ iā genit⁹ eſt fili⁹
ꝓbat̄ ſcđa ꝯᵃ.q: nullū eternū hꝫ finē. In oppoſi-
tū eſt Amb.i.d̄ trini.c.vi. Et ponit̄ in lr̄a.ſi prius
erat de⁹ ⁊ poſtea genuit generatōis acceſſiōe mu
tat⁹ eſt.auertat de⁹ hāc amētiā:ſemꝑ igit̄ hūit fiᵐ

In iſta.q.more ſolito ſunt tres artic̄li. Primus
triū terminoꝝ expoſitiu⁹. Scđs triū cōcluſionū po
ſitiu⁹. Terti⁹ triū difficultatū motiu⁹. Quātum ad
primū articulū.prim⁹ termin⁹ eſt diūa. diuin⁹ nā
nū a deo d̄.vnde iſta tria ſe hn̄t ꝑ ordinē.de⁹ diui
nus ⁊ diuinit⁹.de⁹ em̄ ip̄am naturā ſignificat di-
uinā.diī⁹ v̓o id qđ ip̄am habet.diuinit⁹ vero op⁹
factū a deo.vñ diuin⁹ d̄ tripliciter. vnoᵒ d̄ diī⁹
ille qui diuinā eſſentiā in vnitate eſſentiali ⁊ reali
habet. Et iſtoᵒ dicitur pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſp̄ūſanct⁹ ꝑſo-
ne diūe. Scđo mō d̄ diuinū id qđ in q̄dā attri-
buto rn̄tat ip̄m deū.⁊ iſto mō ſolet ſepi⁹ mgr̄ ale
xander de hal.i ſūma dicere diūū tripl'r dici.imo
deus.vnoᵒ cū rn̄tat dei p̄om ſic in lege ſcribitur:
dijs tuis.i.prelatis nō detrahes. Scđo mō in-
quātū rn̄tat ſapiam.iſtoᵒ antiq̄ phi tp̄s ſtudētiuꝫ
tripharie diuiſerūt.in theologos ſiue diuos ſicut
pindar⁹.ſcđo in ſapiētes ſicut fuerūt ſeptē q̄s ꝯſe
crauit apollo.⁊ tertio in phos inquantū rn̄tat bo
nitatē.ſic ſcribit̄ in p̄s. Ego dixi dij eſtis. Tertio
d̄ diuinū qđ ꝑ quādā abſtractōnē a ſenſib⁹ ſedu
lo ſpāli dei influxu.de futuris ꝑſagit.⁊ iſtud apđ
marcū tulliū.i.li.de diūatiōe d̄ vaticiniū.vñ ſm ſo
cratis dogmata eſt ſecūda perfectio in ꝑſagienti-
bus via nature futura.prima ſiquidē fit ꝑ ſomnpⁿ
ſcđa per diūatiōeꝫ.tertia per ꝓphiaꝫ.ſcđs termi
nus ē ſūmitas.vñ ſūmitas ſm frēꝫ Joh. ſcoti.in
iij.diſt.xiij.q.i.arti.i.capit̄ dupl'r.⁊ addo tertiuꝫ.⁊
dico tripl'r.vnoᵒ dicit̄ ſūmitas nēue.⁊ ſic dicit idē
ꝙ nō excedi ab aliquo.⁊ ſic diuinū verbū eſt ſum
mū.q: a nullo excedit̄.ſcđo d̄ ſūmū affirmatiue:
qđ ſcꝫ oīa excedit.⁊ iſtoᵒ ſi cōputet̄ pr̄ aut ſp̄ūs
ſanct⁹ inter oīa nō eſt ſūmū verbū dei:q: non
excedit patrē nec ſp̄m ſanctū. Sed ſi intelligātur
oīa.s.diſtīcta in eēntia ſic eſt hꝫ ſummū .⁊ his
duob⁹ modis capit̄ ſūmitas formaliter.⁊ nō dic̄
niſi quēdā reſpectū rōnis.aut negatiuū ſicut pri-
mo mō.aut affirmatiuū ſic̄ ſcđo mō.d̄ tertio ſū
mitas fundamētal'r.⁊ ſic dicit quādā naturā infi-
nitā in qua fundat̄ iſte reſpect⁹. Terti⁹ termin⁹ eſt
eternitas.vnde eternitas vt tangit albert⁹ mag⁹
ſup.iiij.phicoꝝ.tractatu vltio:ſeu eternū d̄ quaſi
extra terminū.i.extra terminos:q:.s.caret termis
i.principio ⁊ fine.vñ eſt illud Ebrardi. Eternum
v̓el ſine principio ⁊ ſine fine.vnde ⁊ Boeti⁹ eter-
nitatē diffinicēs in li.de cōſol.cui ſatis concordat
yſaac in li.diffinitionū dicit. Eternitas eſt inter-
minabilis vite:ſimul tota ⁊ perfecta poſſeſſio.vñ
ſm doc.egregiū franc.de maronis.i.q.hui⁹ diſti-
ctiōis. Eternitas nō eſt niſi quidā mod⁹ intrinſe
cus diuoꝝ quo oīa diūa eterna dicūtur. Vñ no
to ꝙ rerū ſolent tres aſſignari duratiōes.ſcꝫ eter
nitas.euū.⁊ tp̄s. Prima eternitas.ſcđa euū.tertia
tēpus.que ſm doc.deuotū.viij.diſt.hui⁹.i.vij.du
bio litterali:ſic accipiūtur. Alique em̄ res habent
iſta tria ſimul.ſcꝫ variationē.ſucceſſionē.duratio-
nē.⁊ hec tp̄e menſurātur qđ eſt paſſio ſeu numer⁹
motus ſm phm.iiij.phicoꝝ. Alij ſolū hn̄t ſucceſ-
ſionē ⁊ durationē:⁊ nō habēt variationem. ⁊ he
euo menſurātur ſicut angelici ſp̄ūs. vñ duratio
eoꝝ aliq̄n dicat̄ eternitas.ſed tn̄ tūc debet large ca
pi.ſicut illud alpharabij .vel ſm albertū magnuꝫ
dauid iudei.in li. de cauſ.oē qđ eſt:aut eſt ante
eternitatem:aut cū eternitate:aut poſt eternitateꝫ
ibi eternitas capit̄ ꝓ euo. Et in illo cantico marie
ſororis moyſi.dn̄s regnabit ineternū. ⁊ vltra.ibi
li eternū capit̄ ꝓ euo.vt innuit Anſel.niſi dicatur
ſm hebraicā veritatē.dn̄s regnabit in ſeculū nō
ineternū ⁊ vltra.de hoc nihil ad pn̄s.3ᵃ.res ſolū
habet duratiōnē nō variationē:nō ſucceſſionem
⁊ iſta eternitate menſurat̄:ſicut diūa eſt maieſtas
dañ.vij.poteſtas eius ptās eterna que nō corrū-
petur. De his tribus menſuris In de ꝯſol.li.iij.
metro.x.dicitur. O qui perpetua mundū ratione
gubernas:Terrarū celiqꝫ ſator:qui tēpus ab euo.
Ire iubes ſtabiliſqꝫ manens das cuncta moueri:
ecce prima ſcꝫ eternitas.mundum ratione guber-
nans:celoꝝ celiqꝫ ſator: qui tēpus.ecce tertia.ab
euo:ecce ſcđa.⁊ hoc de primo articulo. Quantū
ad ſcđm articulum ſunt tres ꝯcl'ones. Prima eſt
Mentali fecūditate ab eterno i ſpeculo ſue lucis:
pater verbū genuit equale.ꝓbatur ꝯᵒ me⁹ doct.
ſubti.vñ priᵒ ſuppono ꝙ gn̄o:habet ſeu dic̄ duo.
i creatis ſcꝫ mutatiōeꝫ ⁊ ꝓductionē.mutatio v̓o ē
quia in creaturis per gn̄atione fit exitus de nō eē
ad eſſe: ⁊ iſta ꝯditio q̄ eſt ip̄fectōis ad diūa n̄ trāſ
fertur. Productio vero ſolum dicit ꝙ ſit quaſi exi
tus ad eſſe.vnde etiā iſte rōnes in creaturis diſti-
gnūt̄.lux em̄ a ſole dū gignit̄ ꝓprie nō mutat̄ li-
cet producat̄:quia motus oīs eſt in tp̄e.ip̄a v̓o
ſubito gignit̄. Hoc habito ꝓbat̄ cōcluſio ſic. Oē
producens per naturā a ſe ſine tranſmutatione ⁊
ſine depēn.nc̄c̄io habet productū ſibi coeuū.⁊ cō
ſubalē.ſꝫ pater in diūis eſt hmōi. ergo ⁊c̄.maior
patet:qđ em̄ producens nō habeat ꝓductuꝫ ſibi
coeuū prouenit ex vna triū conditionū quarū op-
poſite poſite ſunt in maiori.aut primo q:.ſ.ꝓdu-
cit ꝯtingent̄ per modū volūtatis:ſicut eſt in pro-
ductione creaturarū:que q̄uis ꝓducantur a ꝓdu
cente eterno:nō tamē oportet ꝙ ſint eterne quia
ꝯtingent̄ producūtur. Scđa cā quare ꝓductū nō
eſt eternū cū producēte eſt:quia agēs agit cū trāſ
mutatiōe ſicut eſt in generatione naturali creata.
Dato em̄ ꝙ adam a deo ab eterno fuiſſet ꝓduct⁹
tamē filius ſuus ab eo genit⁹ nō fuiſſet ſibi coeu⁹
q: i gn̄atiōe hoīm requirit̄ trāſmutatio materie i
ventre mulieris que fit in tp̄e. Tertia cā quare ꝓ-
ductū nō eſt coeuū producēti eſt:q: ꝓducēs non
habet a ſe ꝙ producat:ſed dependet a priori. Pa
tuit clare in fornace ignis. Ignis licet ſit cā natu-
ralis tamē nō cōburebat tres pueros.quia deus
a quo ignis dependet ⁊ in eſſe ⁊ agē ſuā ſuſpēde-
rat actionē.ſed minor quo ad ſingulas declarat̄
partes. Primo em̄ pater in ꝓductiōe filij non ſe
habet cōtingenter:quia agit via nature qui ē mo-
dus nc̄itatis. Scđo nō agit cū trāſmutatōe: q̄a
iſta requirit ip̄fectionē ⁊ in ꝓducente q̄m requirit
mām ⁊ in producto ꝑꝑ motū.imꝑfectio v̓o nulla
eſt in diūis. Tertio a nullo in agēdo dependet:q̄a
eſt principiū primū agēs.ſed ꝙ ꝓductū tale ſit ſi-
bi equale ꝓbat̄ auc̄te fratris Joh.de pechaᵒ in
officio trinitatis. Eterne mētis ocl'o:dū par̄ in ſe
flectit̄ in lucis ſue ſpeculo:imago par exprimitur.
Sed cōtra rationeꝫ iſtā efficacē obijcit magiſter
franc.de maro.diſt.hac.q.i.artᵒ.ij.in primᵒ.⁊ pri-
mo diuidit tria que req̄rūtur ad hoc ꝙ ꝓducens
habeat ꝓductū coeuū.⁊ de quolibet facit vnā ra-
tionē:quaſi innueret ꝙ doctor noſter vellet ꝙ q̄li-
bet cōditio cōcluderet coeuitatē qđ nō dicit.imo
oᵐ.primo igr̄ dic̄. Aliqui inquit dicūt gn̄ationeꝫ
eternā:q: pater ꝓducit mō naturali:⁊ agēs natu
rale habet productū ſibi coeuuꝫ. Scđo dicit ſcđa
ratio eſt:quia agēs nullo indigēs in actiōe ſua :ſi
eſt nc̄c̄io agēs habet productū ſibi coeuū .pater ē
hmōi.igr̄ ⁊c̄. Tertio dicit eſt tertia rō.q: agēs ſine
trāſmutatiōe hr̄e p̄t productū ſibi coeuū.pater āt
producit ſine trāſmutatiōe.addit etiā alioꝝ q̄rtaꝫ
rōnē quē tn̄ q: nō accipit̄ a doctore nr̄o eam nō
tracto. Dic̄ igit̄ ille predict⁹ mgr̄ ꝙ ille tres ratio-
nes ita cōcludūt coeuitatē creaturarū ſicut verbi
dei.de prima dicit.q: ſicut pater naturaliter habꝫ
vim filij productiuā:ſic vim creatiuā. Cōtra ſecū
dam .quia dicit nō plus indiget deus in ꝓductio
ne creaturarū alio a ſe ꝙ̄ in ꝓductiōe filij. Cōtra
tertiā.quia nec ad extra:ſicut nec ad intra agit de⁹
cū trāſmutatiōe. Contra iſtū modū loq̄ndi arᵒ
tripl'r.primo q: in harū ſol'one rōnū errat manife
ſte quo ad primā:q̄uis em̄ vis ꝓductiua filij ſit i
patre ⁊ vis creatiua:natural'r tn̄ vis filij ꝓductiua
nō preexigit volūtatē vt producat qđ prexigit
vis creatiua cū ꝓducᵒ ad extra p̄ſupponit ꝓducti
onē ad intra.nec valꝫ quo ad ſcđam.q̄uis em̄ de
us nō indigeat alio a ſe:nec in ꝓductiōe ad intra
nec extra:tamē extra contingēter producit:⁊ non
intra:iō addebat rō nc̄c̄io producēs . Nec tertio
valet quo ad tertiā:quia creature repugnat eē ab
eterno.de quo al's.non ſic filio dei. Arguo ſcđo
cōtra rōnem qua probat iſtā ꝓductionē eternam
arguit ſic.q̄ñcūqꝫ aliq̄d ſuppoᵐ agit actiōe aliq̄
q̄ eſt eius cōſtitutia in eſſe ſuppoſitali;ſi ſuppoſitū
ē eternū ⁊ ꝓprō eterna:ſic eſt in diūis. quia pat̄
conſtituit̄ ꝑ generationē.ergo ⁊c̄. Cū reuerentia
tanti doctoꝝ cui⁹ in ꝯſpectu nihil ſuꝫ.iſta rō petit
principiū.petit em̄ ꝙ gn̄atio cōſtituat patrē ⁊ de
berꝫ ꝓbare.nec perſuadet ꝓprie: nec fideli:nec in
fideli. Infidelis nēpe citius crederet eternū geni-
cū gn̄ante:ꝙ̄ vnā r'ōem que ens eſt ad aliud:vᵐ
ſuppoſitū ꝯſtituere in p̄nto ſube.nec etiā ꝑſuadet
fideli:quia oēs fideles credūt filiū coeternū patri
⁊ tamen multi dubitāt vtrū cōſtituātur per abſo
luta vel rl'tiua.vt patebit di.xxvi.hui⁹ primi. Ter-
tio arguit̄:q: que doctor nr̄ in vna rōne poſuit:h̄
in tres partitus eſt.iō nō ſequitur ſi quelibet ꝑ ſe
ſigillatim nō cōcludat ꝙ tres ſimul nō cōcludāt
duo em̄ trahūt nauē:ſed vnus nō:⁊ maxīe rō 2ᵃ
videtur cōcludere ſicut pꝫ ꝑtractanti. Dico tamē
ꝙ forſitan iſta dicit īquiſitiue vl' oñdēdo ꝙ q̄libꝫ
cōditio nō ſufficiebat per ſe:ſed oīs ſimul . q̄d-
quid ſit:teneam⁹ doct.ſubtil' efficacē rōnē. Se-
cūda ꝯcl'o :ē ſuppoſitis ꝓducēte ⁊ ꝓducto manē-
tib⁹ in diūis nc̄c̄e eſt gn̄ationē actiuā ⁊ paſſiuam
remanere.ꝓbatur ꝯᵃ ſic vnico meᵒ.ſūme imuta-
bili nulla penit⁹ accidit mutatio:ſed ſuppoſita ꝓ-

ducens ⁊ productū sunt sīme īmutabilia. igitur nulla penitus in eis cadit muta°. si aūt gñatio actiua prius esset in patre: postea nō mutaret pater pariformiter si prius filius gñetur postea nō mutaretur fili⁹. igr̄ nō manēt supposita diuina sine ambabus gñationibus. tota ista argu° fundamentū capit in. vij. ⁊. viij. phisicoꝝ: q: oportet deuenire ad vnū penit⁹ imutabile: illud voco. deū trinū in personis. Tertia ꝯ° est. sic semp est fili⁹ genitus ꝙ a patre semper gñatur. primo probaꝶ ꝙ fili⁹ sit semp genitus. aucte btī Greg. sup Job. ⁊ ponit̄ i littera. dn̄s iesus in eo ꝙ sapia ⁊ vtus dei est ꝺ patre ante tpa natus est. vel potius: q: nec cepit nasci: nec desijt. Dicamus verius semper nat⁹. probaꝶ scd̄o ꝙ semp gign̄tur quia fore: vel quasi fore est denoiare suppositū in quo est. ex quo g° generatio est semp in filio et pcedēti qōne q: etna est. igr̄ ea semper filius gignit̄. Et hoc de scd̄o articulo. Quantū ad tertiū articulū sunt tres difficultates fm tres cōclōes. Prima difficultas q̄modo pōt intelligi productum esse coeternum pducēti. Rn̄. per exēplū aug. vi. ꝺ trini. c. i. ꝺ igne ⁊ splendore. si enī inquit ignis esset eternus hret splendorē sibi coeuū. ⁊ tamē certuꝫ est ꝙ splēdor cātus dret cēn°lr ab igne cāute. Quid igr̄ miruꝫ si in eadē essentia possunt esse coeua producēs ⁊ pductum: vbi solū reb⁹ rlatiuis extat distictio.
Scd̄a difficultas que est in creaturis manuduc° ad cognoscendū istā eternitatē tā gñatoꝝ q̄ pductoꝝ. Dico ꝙ nulla proprie: tamē aliqua est sequēdo viā btī dionisij: segregādo ea que sunt in pfectōis. ⁊ tribuēdo deo que sunt pfectōis. Tria enī reperio gñabiliū gña. prima sunt que quando generātur sunt: sed subito transeūt. sic est in successiuis. scd̄a sunt que qn̄ gñantur nō sunt: tn̄ postq̄ genita sunt permanent: sicut permanētia sunt.
Tertia sunt que quādo generantur sunt ⁊ permanēt: sed tn̄ acci° sunt sicut est verbū nostrū internū cōstitutū ex actu intelligēdi ⁊ dictione passiua. vt patebit in sequētib⁹. q̄diu enī manet act⁹ itelligēdi tādiu eadē gig°ne gignit̄. Ad pp°m pfectōis est esse quādo gignit̄ ⁊ etiā permanere in gignitione: reliq̄ sunt ipfectōis ista attribuam⁹ vbo dei. Unde q̄dāmodo est similitudo in vbo nostro. verū est tamē ꝙ verbū dei est subanꝰum aūt est accidens. verbū dei est eternū. nostrū tpale ⁊c. Tertia difficultas est que est magis propria an scꝫ filius semper gignit̄. an filius semper est nat⁹. Rn̄. dico ꝙ vtraqꝫ vt patuit est vera: tamē ista semp ē natus magis exprimit eē perfectū filij. dū enī di° semper gignit̄ solū dico ꝙ capit semp esse. sed nō dico an habeat esse perfectum vel iperfectum. qn̄ vero dico semper est natus: in hoc ꝙ dico natus significo perfectū esse. in hoc ꝙ dico semper: ostēditur illud esse semper per gñationē a pre habere Et sic patet ad. q. ꝙ diuina sūmi verbi gignitio duratōe pmaneat eterna. Et tūc ad argumēta. Ad primū dico ad maiorē ꝙ termin⁹ triplicit̄ quo ad p̄ns capit̄. vno° pro principio durationis: sicut dicimus deū principiū creature ⁊ terminū nostrum a quo venimus ⁊ ad quē vadimus. Scd̄o° p principio magnitudinis. sicut dr̄ ꝙ in linea sunt t'mini claudentes lineam. Et his duobus modis habet veritatem maior. Tertio° dr̄ terminus pro originali principio vl' termino pductōis. ⁊ hoc mō nō repugnat eternitati. ⁊ sic capit̄ in pposito. nec est ibi pprie clausio imo imensitas. Ad scd̄ꝫ primo dico ꝙ loquēdo proprie ꝺ termio fctōis: ge° diuina nō fit: tamē vtendo ampliatiue t'mis. dico ꝙ maior habet veritatē in pmanētibus cātis: nō in deo. ad quē vt patuit debent reduci ea que sunt pfectōis. ⁊ reliqui ea que sunt ipfectōis. Ad tertiū dico ꝙ argu'" ꝯcluderet nisi aliud obstaret. s. necītas diuinoꝝ omnium. ⁊ cōstitutio filij per ipaꝫ gñationē: ⁊ ita si nō esset: nō esset filius. ex quo relinquitur eā eē eternā. Et sic patet ad. q. Ex ista distinctōe sicut ex pcedētibus tres capiūtur ꝯclusiōes de mēte mgr̄i. Quarū prima est. fili⁹ genit⁹ in eternitate ē simul funditus cū gñante. Cōclu° dicit ꝙ pater ⁊ filius sunt coeterni. Et deduc istaꝫ cōclusionē mgr̄ a principio distictōis vsqꝫ ad. c. illud. Si queris a me inquit ⁊c. Secūda cōclu° inattingibilis nostro ingenio est hec gignitio verbi mirabilis. cōclu° dicit ꝙ nos nō possum⁹ cōphēdere gñationē filij dei. Et istaꝫ deducit ab illo loco. si queris a me ⁊c. vsqꝫ ad illud c. hic queri pt ⁊c. Tertia cōclu°. semper gignit̄ dei filius. nec simpliciter sūm⁹ radius. dicit ꝯ° ꝙ filius dei est sp genitus et semper gignit̄. ⁊ hanc deducit mgr̄ ab illo cap. hic q̄ri pt. vsqꝫ ad finē distinctōis.

Equitur in textu. Nūc post filij eternitatē

Hic signatur. x. distinctio hui⁹ primi que ita cōtinuatur ad precedentē. Nā postq̄ i precedēti distinctōe egit mgr̄ de filij dei gñatōe. in ista agit de sacri flaminis spiratōe. Et diuidit̄ in tres partes. In prima enī parte ad precedēs fit continuatio mō mgr̄ali. In scd̄a de processiōe spiritus agit eternali. In tertia de ei⁹ missiōe tractat tpali scd̄a incipit ibi. spūs sanct⁹ amor est. tertia incipit disti. xiiij. ibi. preterea diligēter ānotādū est. Scd̄a iterū ps in qua agit de pcessiōe eternali. spūs diuiditur in tres ptes. primo enī agit de spū pcedēte. in scd̄a de psona ipm pducēte inquirēdo vtꝝ an sol⁹ pater ipm pducat vl' pater ⁊ fili⁹. tertio ꝺ dispato tractat differēte venādo quō differt processiō a generatiōe. prima in principio. scd̄a di. xi. Hic dicēdū est spm̄ sanctū. tertia dist. xij. Post h̄ considerādū est q̄ñ a talib⁹. Iterū prima ps in q̄ agit de spū. s. pcedēte. in tres scindit̄ ptes. In prima ondit̄ ꝙ sac'" flamē erit vt caritas seu dilectō In scd̄a dubitatōis pādit̄ veritas ⁊ est solutio. In tertia suoꝝ maioꝝ venit auctas: ⁊ patet ratio scd̄a incipit ibi. ⁊ ideo querendū est vtrū deus pater sit caritas ⁊c. tertia ibi. plurib⁹ enī exēplis docer pōt. ⁊ hec tertia pars in tres partes diuiditur In prima ex dicto maioꝝ idē nomē cōi ⁊ pprio esse ostendit. In scd̄a spm̄ amboꝝ dilectionē esse per eosdem pādit. In tertia caritatē triū suppositoꝝ esse cōmunē ⁊ pprīā flamīs in fine intendit. scd̄a incipit ibi. nūc vero qd̄ incepim⁹. tertia ibi. h̄ notandū est: ꝙ sicut spūs sanct⁹. Et hec est diuisio pn̄tis distinctōis in generali.

Irca q̄. ⁊c. vtrū spūssanctissimi principium pductiuū volūtas immensa iure affirmer̄. Et arguit̄ ꝙ nō triplici medio. Prio sic. mōi principiandi arguūt principioꝝ diuersitatē. sꝫ cōtingenter ⁊ necessario sunt mōi distīcti vel diuersi igit̄ eidē nō cōpetūt prin°. cū igit̄ volūtas sit pricipiū pductiuū cōtingent̄ rerū creatarū. igit̄ non erit principiū. s. s. productiuū. qui necessario pducitur. maior patet. q: enī intellectus pducit p modū nature. volūtas vo per modū libertatis. iō dicuntur disticta principia. minor vo manifesta est de se. Scd̄o arguit̄ sic. si volūtas diuina esset pricipiū pductiuū. s. s. aut esset principium totale. aut parciale. sed n° sic. nec sic. igr̄ ⁊c. maior pꝫ p locū a diuisiōe sufficiēti. sed minor pbaꝶ. primo ꝙ nō totale. q: nūc posset de q̄libet obiecto pducē. s. s. ⁊ sic esset. s. s. lapid celi bouis ⁊sic de alijs ꝙ nō contingit. nec parciale probaꝶ. q: cū sit infinita videt̄ de se sufficere. maxīe cū diuina essentia iā habeat in filio terminū adeq̄tū. Tertio arguit̄. nullum cōe patri ⁊ filio āte tertie psōe pductionē p volūtatē producit̄. sed spūssanct⁹ est quoddā cōe pr̄i ⁊ filio ante productionē tertie psone. igr̄ nō producit̄ p volūtatē. maior pꝫ: q: pater ⁊ fili⁹ in primo signo originis intelligūtur anteq̄ tertia intelligaꝶ persona: cuius tertie persone solū volūtas est principiū: q: fili⁹ pducit̄ per itellectū qui p̄intelliget̄ voluntati. sed minor probaꝶ. nā pater est spūs quiditatiue ⁊ filius etiā ⁊ ambo sunt sancti in primo signo in quo nō intelligit̄ tertia persona. spūs enī est quoddā cōe vniuocū reb⁹ spūalib⁹. In oppositū est aug⁹. v. de trinit. c. xvij. Spūs scūs procedit a patre ⁊ filio nō quō nat⁹ sed quō dat⁹. Ex re āt p modū dōi ē volūtatis. In ista. q. solito more sunt tres articuli. Prim⁹ triū terminoꝝ expositiu⁹. Scd̄s triū cōclusionū positiu⁹. Terti⁹ triuꝫ difficultatū motiu⁹. Quo ad primū articulum. prim⁹ termin⁹ est spūs. spūs triplicit̄ diriuatur. ⁊ sꝫ hoc dicit̄ tripliciter. vno mō dicit̄ spūs a spirare. qd̄ est idem ꝙ tortuositas. ⁊ fm hoc venti dicūtur spūs qui tortuose mūdū circuiūt. in ps. ignis grādo nix gla. spūs tēpestatis. Isto mō i mūdo sūt tres q̄ternarij spirituū. i. xij. venti. ⁊ i hōie isto mō triplex est spūs. fm methaphi. vitalis. naturalis. ⁊ aialis. vitalis quippe habet sedē in corde. naturalis in epate. aialis in capite. vndē constabeu luce spm̄ talem in li° de diūa spūs ⁊ aie diffiniens dicit. Spūs ē quoddā subtile corp⁹ ꝙ in hūano oritur corpore ex corde ⁊ fertur in assurienet. i. in venis pulsus ad viuificādū corp⁹ ⁊ opaꝶ vitam in ābelitū ⁊ pulsum. Scd̄o deriuaꝶ spūs a spūalitate. ⁊ sic opponitur corpi. vnde isto mō dicuntur angeli spūs. vn̄ isto° tam pater q̄ fili⁹ sūt spūs. appropriaꝶ tn̄ in nobis portiōi supiori fm Aug. in li. de diūa spūs ⁊ anime. Unde in nobis ista tria se habēt per ordinē. aīa. spūs. ⁊ ratio. licet idē sint in essentia. Aīa enī dicitur inquantū corp⁹ aiat ⁊ informat. Spūs inquantū scꝫ in superna tendit. Unde in cantico matris dei dicit̄. Magnificat aīa mea dn̄m. ⁊ exulta. spūs. ⁊c. Sed ratio dicitur qua ex spū in aiam descendim⁹. Tertio dicitur spiritus a spirare. ⁊ hoc potest esse tripliciꝶ. vel aspirare a se actiue. ⁊ sic soli cōuenit patri. vel a spiraꝶ ab alio ⁊ sic cōuenit filio. q̄uis verius dicāt̄ isto° pater ⁊ filius spirātes aut spirator q̄ spūs. Tertio modo dicitur a spirari passiue. ⁊ sic dicaꝶ de tertia psona solū. quia illa sola spiraꝶ. ⁊ sic capit̄ in pposito. Secūdus termin⁹ est sanctissim⁹ a sanct⁹. ta. tum. seu sanctitate. vnde sanctitas fm andronicum sene pipateticū q̄libet est in his q̄ sunt ad deū q̄bus meliores efficimur. Sanctitas quippe vt innuit in suo tractatu virtutū doctor francisc⁹ ꝺ maronis exponēs illud sap. dictum. Cum religioso tracta. de sanctitate. Sanctitas apud theologos idē est ꝙ virtus heroyca apd̄ phos. Nota scd̄o ꝙ sanctū dicitur tripliciter. vno° post nō sanctum sanctū eē sicut sunt a pctō ad gratiā venictes. scd̄ūdo mō in sanctitate confirmati. Isto mō dicimus beatos sanctos nō viatores. Tertio mō dicit̄ sanctū qd̄ sanctū palā manifestatur sic dicebat xp̄us ego sanctifico meipꝫ. Tertio noto ꝙ ista tria que appropriantur in textu nostro sancto spūi. vnitas sanctitas ⁊ caritas differūt. nā dicit̄ de spū sancto vnitas inq̄tū est nexus amoris patris ⁊ filij. Sāctitas vero inq̄tū amor ille est cast⁹ nō libidinosus. Sed caritas inq̄tū inestimabiliter habet caꝝ amatuꝫ. et dicitur sanctitas seu sanctū q̄si sanguie tinctū: q: in lege cūcta sanguine sanctificabantur vel q̄si sine terra: q: extra terrenoꝝ cupiditatē sūt sancti. vel tertio a sancio cis. i. decerno. nis. Inde est ꝙ apd̄ legistas impatoꝝ leges dicūtur sanctisime ⁊ sacratissime. i. cū discretōe maxīa facte. Tertius termin⁹ est volūtas. ⁊ dicit̄ tripliciter. Prio° pro potētia distincta cōtra intellectum: ⁊ isto mō dicit Ansel. voluntas est instrumētū seipꝫ mouēs Scd̄o mō dicitur volūtas actus volēdi seu voli° Unde augu. i. retractōnū. c. iiij. nihil est tā in potestate volūtatis q̄ ipa volūtas. i. voli°. Tertio modo dicit̄ volūtas simul ipa potētia ⁊ act⁹: sic accipit̄ a btō aug°. in decio de trini. quādo ponit volūtatē tertiā imagis partē. dꝫ enī capi ibi volūtas pro ipsa potentia cū actu. et dicitur voluntas

a volito tas.quia sicut res q̄si ad aīam veniūt qñ
intelliguntur:sic anima q̄si ad res volitat quando
diligūtur.vnde est illud. Aīa verius est vbi amat
q̄ vbi animat. Et hoc de primo articulo. Quā-
tum ad sc̄dm articulū sunt tres ꝯclusiones prima
est:sacri flamīs liberrima produc° diuine essentie
⁊ imense voluntatis sacramēto pficiť.i.diña eēn^a
⁊ volūtas sunt principiū productiuū spūs sancti.
Ista cōclusio probať medio docto. subtilis. vbi-
cūq; est principiū productiuū:ibi illo principio a-
liqd potest produci.nisi impedimētū adueniat.sʒ
in diuinis est voluntas que est principiū produ-
ctiuū vna cum diuina essentia ad intra.igiť i° pri-
cipio aliqd ad intra produci potest.⁊ si potest iā
est. Quia īperpetuis ſm pħm nō differunt esse ⁊
posse.maior patet quia implicat ꝙ sit qd principi
um productiuū ⁊ ꝙ illo nihil possit produci. Sed
minor patet.quia nō est minoris perfectōis volū
tas diuina q̄ nostra. Cum ergo nostra sit produ-
ctiua amoris seu volicionis. igitur ⁊ diuina ma-
xime cū principiuʒ productiuū nullam de se dicat
impfectionē imo pfectōnē. Et si dicatur ꝙ nostra
voluntas producit accñs.dico ꝙ nō est inquantū
productiua sed ratōne limitationis.⁊ quia volun
tas diuina est infinita ipa nō erit principiū ꝓdu-
ctiuū ad intra accidētis sed suppositi p se stantis.
hoc tamē nō facit sine diuina essentia. nā sicut in
intellectu obiectum ⁊ potentia pariunt noticiam
sic i volūtate volūtas ⁊ obiectū producit amorē.
Ex quo patet ꝙ doctor solēnis hēric⁹ de ganda.
nō vere posuit ponēdo ꝙ diña essentia solū req-
rať in productiōe spūs sancti:quasi in quadā assi
stentia vt scʒ eadē assistente sola diuina voluntas
spm̄ sanctū producat. Patet ex ꝯclone:q2 diuina
essentia est principiū.⁊ confirmať.q2 ista assisten-
tia quā hēric⁹ ponit aut dicit aliqd:aut nihil. Si
nihil dicat p ꝯñs nō requiriť. Si aliqd quero qd
aut solā pñtialitatē ⁊ hoc nō:quia tunc nō esset a
liud dicere.volūtatē diuinā istam requirere assi-
stentiā q̄ ꝙ ignis pñte psone cōburat qd nihil est
dictū. Aut dicat aliquā virtutē quasi ex se in diuinā
voluntatē.⁊ illud ego voco cōprincipiū. Sc̄da
ꝯ⁹.productio paraditi licet a libero principio ꝓ-
cedat.summa tñ necessitate cōpleť.probať cōclu-
sio.illud est sūme necessariū qd cum summe nccio
est idē essentialiť. sed productio paraditi est hmōi
igiť est summe necessaria maior patet:q2 si nō es-
set sūme necessariū stāte sūme necessario posset de
strui.⁊ per ꝯñs nō esset idē in essentia cū eo. Sed
minor probať.q2 oīa que sunt in diuinis sunt diña
essentia essentialiter.vt patet in antiq iure.extra d
summa trini.⁊ fi.catho.in.c.dānamus.p totum.

Ex q̄ elidiť error macedonij.q posuit spm̄ san-
ctū esse creaturā.⁊ ita contingentē cū omnis crea-
tura sit contingēs. Tertia ꝯclu° est.licet voli° di
uine voluntatis quodā nature signo. productiōʒ
sacri precedat flamīs.nō tñ ipi⁹ est principiū. Et
probať prima ps:q2 essentialia precedūt notiona
lia. Cuʒ igiť volitio sit quoddā essentiale.produ-
ctio vero quoddā nociōale.igiť volitio erit añ ꝓ-
ductionē in aliquo signo. Et confirmať q2 pať ⁊
filius in primo signo originis anteq̄ producatur
spūs sanctus sunt bti.⁊ tamē volitio est ad beati-
tudinē ptinēs. probať sc̄da ps.s. ꝙ volitio ñ sit
principiū productiōis spiritussancti. Act⁹ imma-
nentes nō sunt pricipia ꝓductiua.pʒ ex.ix.metha
phisice.q2 sunt fines ⁊ in fine est termin⁹ seu finis
est termin⁹. Sed volitio est act⁹ īmanēs sicut itel
lectio. Ex quo patet ꝙ nō est ponēdus spūs san-
ctus essentiaľ.sicut nec verbū essentiale sicut po-
suit mgř durādus.patet ex ꝯclusiōe. Et hoc d 2°
articulo. Quātū ad tertiū articulū sunt tres bre
ues difficultates iuxta tres cōclusiōes. Pria dif-
ficultas.cū diña eēntia in filio iā habeat terminū
adequatū quō pt iterū esse principium producti-
uum paclití.cum videam⁹ ꝙ intellect⁹ diuin⁹ p⁹
productionē filij nō producat.dico ꝙ diuina eēn^a
est illimitata ad ꝓductiōeʒ tā naturalē q̄ liberaʒ.
idō in ābas pōt.nō sic intellect⁹ diu⁹:imo solū ad
productionē naturalē:idō nō ē silr. Sc̄da difficul-
tas est quō pt voluntas diuina.principiare nccio
spiritum sanctum cum sit libera et contingēs.hic
respōdʒ franc.de maro.in ista dist.q.i.⁊ dicit sic.⁊
loquitur d doctore subtili.frater Joh. videť dice-
re ꝙ licet voluntas sit contingens respectu eoruʒ
que sunt ad finem.necessario tamē respiciat finem.
Et postmodū istā mīsionē reliquēs, franc.dicit:ꝙ
ſm fratrē Jo.voluntas inquātum voluntas nec
se hʒ nccio circa finē:nec circa ea que sunt ad finē.
⁊ per cōsequēs ratio fratris ioh.nō sufficit.⁊ idō
tertio addit rōnem suam istius nccitatis. q2 spira
ri ⁊ spirare sunt idem realiter cum diuina essentia
que est necessaria. Cōtra istā franc.inpugnati-
onē arguo primo.dicit frať Joh. ipe eñ est ioh.
Iste franc. et pater eoꝝ spūalis beatissim⁹.⁊ ioh.
⁊ franc.sic eñ dicit doct.deuotus.primuʒ quideʒ
ioh.a matre.sed francisc⁹ a patre. Et ꝙ dicit fran-
cisc⁹ ꝙ ioh.dicit.hui⁹ necessitatis cām esse.q2 vo
luntas necessario respiciat finē:nō plus addendo.
dico ꝙ flrm sibi imponit.nec dicit hoc:imo dic̄ h⁹
causam esse infinitātē diuine essentie ⁊ diuine vo
luntatis.⁊ ꝙ diuina voluntas infinita nō inquā-
tum voluntas sicut obijcit franc.necessario diñaʒ
contemplatur essentiā.videatur sup hoc secūdus
articulus qōnis hui⁹ distictiōis in doctore subti.
videātur ⁊ reportata parisius. Sc̄do arguo cō-
tra rationē eius. Quero eñ ab eo.vnde est ꝙ spi
rari ⁊ spirare sunt idē cum essentia diuina:oportʒ
ꝙ veniat ad principium necessario productiuum.
⁊ ita nō est in prima causa quā ponit frater franc.
sed illa fratris Jo.s. voluntas infinita ⁊ essentia
infinita. Tertio dico cum fratre ioh.ꝙ voluntas
nec necessario se habet circa finē:nec circa ea que
sunt ad finē inq̄tū voluntas.⁊ sic loquiť est dist.i.
hui⁹ primi.q.iiij.art.i.ꝯtra Henricū.idō querēda ē
⁊ inuestigāda hui⁹ nccitatis rō:ex volūtate infini
ta ⁊ obiecto infinito.vt dic̄ sup Joh.⁊ nō vt dicit
frať Franc. Tertia difficultas.quare sic̄ in nobis
amor produciť loquēdo proprie seu spirať.nō est
sic in diuinis.imo i diuinis spūs sanct⁹ ꝯstituiť ex di-
uina essentia ⁊ spiratiōe passiua. Rñ°.ꝙ in nob
amor seu volitio est quoddā accñs:⁊ quia de cōi
subiectū est cā accñtis.maxie in itellectu ⁊ volun-
tate.idō totum accñs dr̄ productū:nō sic in diuinis
q2 spūs sanctus est suba:ideo ꝓductio cadit sup
primū terminū.⁊ q̄a primus termin⁹ est essentia.
ideo spūs sanctus ꝯstituitur ex eēn^a ⁊ passiua spi-
ratione ⁊ nō ex amore seu actu dilectionis. Et sic
patet ad.q.scʒ ꝙ spūs sanctissimi principiū ꝓdu-
ctiuū voluntas immensa iure affirmať. Et tūc ad
argumēta. Ad primū dico.ꝙ modi ꝓprie oppo
siti arguūt diuersitatē principioꝝ.sicut datur exē-
plum in argumēto de modo ꝓductiōis nature ⁊
libertatis. Sed nō illi qui nō sunt sic ꝓprie oppo
siti.cuiusmodi est necessitas ⁊ cōtingētia .q2 alio°
ponitur in diuinis ꝯtingētia.alio° necessitas.neces
sitas eñ poniť formaliter:sed contingētia virtua-
liter inq̄tū causat.opposita vero debent capi eo-
dem mō sic vt nō sit oppō.si dicať.guilhelm⁹ est
alb⁹ in actu ⁊ niger in pō.⁊ hmōi modi nō argu
unt diuersa princi^a. Ad sc̄dm.ego nego minorē
⁊ dico ꝙ est quasi pciale.⁊ cum probať ꝙ sufficit
q2 est infinita.dico ꝙ nō sequiť:q2 istā infinitateʒ
habet ab eēntia diuina q̄ est radix:idō ipa concur-
rit.⁊ cū dicať ꝙ ipa habet terminū adequatū.dico
ꝙ verū est i productiōe nāli:sed nō libera:cuius-
modi est productio spūs sancti. Ad tertiū patet
rñ° ex primo articulo.spūs eñ dr̄:aut a spirituali
tate.⁊ sic est cōmune tribus.sicut obijcit argu^m.
aut a spiratiōe passiua:⁊ sic est propriū spūs san-
cti. Ex ista distinctiōe sicut ex pcedētibus more
solito tres eliciūtur ꝯclusiones.prima est. dicitur
caritas siue dilectio summa volicio.i.spūs sanct⁹
vt profert ħitas. Conclō dic̄.ꝙ spūs sanctus ē ca
ritas ⁊ dilectio. Et poniť a principio distinctiōis
vsq; ad illud.c. Nūc v° incepimus ostendere. ⁊c̄.
Sc̄da ꝯ° diciť vnitas pr̄is ⁊ filij.dilecta sanctitas
apex diuini.dic̄ cōclō ꝙ apex diui.i.spūs sanctus
in quo est voluntas que est principiū creaturaruʒ
rōne quarū dr̄ deus actu dñs est vnitas ⁊ sancti-
tas pr̄is ⁊ filij.⁊ poniť ab illo loco.nunc vero.⁊c̄.
vsq; ad illud.c. Hic notanduʒ est.ꝙ sicut spūs san
ctus ⁊c̄. Tertia cōclusio.hoc nomē caritas ⁊ ap-
propriať ⁊ cōicatur:sicut ⁊ bonitas.dicit conclu°
ꝙ sicut hoc nomē bonitas aliqñ appropriatur spūi
sancto. Aliqñ dr̄ de tribus psonis.sic ⁊ hoc nomē
caritas ⁊ ponitur ab illo loco. Hic notandum. ⁊c̄.
vsq; ad finem.

Sequitur in textu. Hic dicēdū est spm̄ san-
ctū ⁊c̄. Hic signať.xi.distictio huius primi
que sic continuať ad pcedētes. Nam postq̄ in pce
dēti distictiōe mgř egit de spū sancto ꝓcedēte. h
de psona agit ipm ꝓducente.⁊ in tres scindiť pti-
culas. In prima ondit ꝙ spm̄ sanctū ꝓducūt pať
⁊ genitus. In sc̄da ostendit ꝙ huic obuiat grecia
penitus. In tertia ostēdit ꝙ erit ab eis fundit⁹ vt
vnū.sc̄da incipit ibi.greci tamē dicūt ⁊c̄.tertia ibi
distictiōe.xij. Iterū queriť cū spūs sanct⁹ ꝓcedat
a patre ⁊ filio. Iterū prima pte indiuisa pmanēte
sc̄da ps in qua ondit mgř ꝙ in ꝓductiōe spūs sctī
veritati obuiat grecia penitus in tres ptes diuidi
tur. In prima ostēdit obiectionē scismatice puita
tis. In secūda ānectit solutioneʒ theologice clari-
tatis. In tertia cōcludit fidei ꝓfessionē ex doctrina
facultatis.secūda incipit ibi.nos aūt illa. ⁊c̄.tertia
ibi.sciendū tamē ꝙ greci ⁊c̄. Et hec est diuisio pre
sentis distinctiōis in generali.

Circa quā queriť. vtrū spūs sanctissim⁹ si
a pr̄e procedēt solo a psona ħbi dei ex na
tura rei esset distinctus. Et arguitur ꝙ nō triplici
medio. Primo sic.nullū nō ens ab ente distin-
guiť.sed si spūs sanctus a filio nō ꝓcederet: spūs
sctūs nō esset.igiť tūc a psona verbi dei nō disti-
gueret.maior patet:q2 distinctio cū sit relatio ex-
trema supponit:nō entis eñ ad ens nlľa est disti-
ctio.licet bñ nō identitas.sed minor ꝓbať .qñ ali
quid ita est ab alio qd sine eo esse neqt est impossibi
le eū esse reliquo nō ꝓducēte.sic est de spū sancto
respectu filij:q2 in q̄dā signo pintelligiť voluntas
cōicata filio añq̄ ꝓducať spūs sanct⁹.⁊ illa volū-
tas in eo est principiū productiuū. Sc̄do ar° sic
nulla psona diña pt nisi vna ꝓductione produci.
igiť nulla psona diña pt nisi vna ꝓductiōe ꝓducē
⁊ ita si solus pater ꝓducēt etiā ⁊ filium ⁊ spm̄ san
ctū ābos vna ꝓducēt ꝓductiōe.⁊ cū vna ꝓducti-
one vnū solū cōstituať suppo^m seu vna psona .tc̄
filius ⁊ spūs sctūs vna sola essent psona.⁊ p ꝯñs
in persona nō distinguerētur.añs ꝓbať.q2 si nō:
tūc aliqua ꝓductiōe acciper esse:qua nō existente
adhuc haberet esse qd est impossibile.sed ꝓbatur
ꝯ^a.quia tali mō se videtur habeř persona produ-
cta a produci:sicut ꝓducēs ad producē. Tertio
arguiť sic.ita se videť hr̄e spūs sanct⁹ ad filiuʒ sic̄
filius ad patrē.sed si pater nō produceret filiū:fi-
lius nō distingueret a patre.ergo filius si nō pro
duceret spiritū sanctū.spiritus sanct⁹ nō distigue
reť a filio.patet maior.sicut eñ respectu pr̄is fili⁹
diciť sc̄da persona:ita respectu filij dicať spiritus
sanctus tertia psona. Et sicut pr̄ habet intellectū
fecūdū respectu filij:sic fili⁹ volūtatem fecūdaʒ re
spectu spūs sancti. Sed minor ꝓbať.q2 si pať nō
produceret filiū sola remaneret diñitas cū pr̄ con
stituať in esse pr̄no diñitate ⁊ paternitate.in dei-
tate v° a filio nō distinguiť cum sit cōis. In o^m

est Greg⁹. nazãzen⁹ qui dr̄ theolog⁹: filius inq̄t ⁊ sp̄us sctūs genit⁹ p̄ris radius vsq3 ad nos miserunt claritatē suā. Si igit̄ dato ꝙ a solo patre procederent vt duo radij. adhuc tamen essent distincti.

In ista q̄one p̄formiter ad p̄cedētes sunt tres articuli declarādi. Prim⁹ est triū terminoꝝ declaratiu⁹. scd̄s triū ꝯclusionū positiu⁹. terti⁹ triū difficultatū motiu⁹. Quo ad primū articulū. prim⁹ termin⁹ est. si. Si eñ est s̄m donatū causalis coniunctio. ⁊ solet capi tripl'r. vno° capit̄ pro q2. vt in Cathone. Si deus est anim⁹ nobis vt carmia dicūt ⁊c. Si. i. q2. scd̄o capit̄ pro nō. sicut apud aug. v. de trini. c. vi. Si pater non esset innascibilis nihil phiberet cū genuisse filiū. tertio capit̄ vt notat ꝯditionē ⁊ hinc dicit̄ ypotetica cōditionalis. sicut ē in Johē illud christi. Si q̄s diligit me s̄monē meum s̄uabit. vnde extat q̄dā grāmaticał versus. Si q2. si q3 negat. si sig̃at conditōnē. Noto vlterius ꝙ cū ista cōiunctiōe si potest triplex q̄ōnū modus exordiri. prim⁹ modus est: q̄n tam añs q̄ ꝯñs habet veritatē. querit̄ tñ de cōnexione antecedentis cū cōsequēte. sicut illud Boe. de ꝯsol'. Si de⁹ us est vnde mala. ⁊ verū est eñ deū eē ⁊ mala eē Sed querit̄ vtrū ad deū eē sequit̄ mala eē vel nō esse. Scd̄o q̄n aut añs ⁊ ꝯñs habet falsitatē: tñ in extrinsecis querit̄ de illa ꝯª. vtrū ad vnū aliud seq̄tur. sicut i p̄bo. iiij. phicoꝝ. querit p̄bs. vtrū si in spacio aliq̄ esset solū sonus seu color. vtrū illud spaciū esset vacuū. illa eñ que sunt in spacio: extrinseca sunt spacio. Sic eñ est de nr̄a q̄one ꝓpō. imaginor eñ in filio duplicē r'onē. filiationē sc3 ⁊ spirationē actiuā. ⁊ añq̄ fili⁹ spiret sp̄m sctm̄. in q̄o signo intelligo filiū in esse suo ꝯstitutū ex diuina essentia ⁊ filiatiōe. ⁊ ita in scd̄o signo spirationem sibi aduenire. ⁊ p ꝯñs de esse q̄dditatiuo filij non eē. Licet dñs Petr⁹ aureoli dixerit oppo^m. ponēdo filiū ꝯstitui ex trib⁹. Ex diña essentia. filiatiōe ⁊ spiratiōe actiua. ⁊ hmōi q̄ō est admittēda. quāuis añs sit falsum. sic est illa p̄hi ad videndū vnō ꝯsurgat in fi° p^m distinctiuū respectu p̄sone spiritus sancti. Et patet ꝙ antiq̄ deficiebāt nolētes p̄dictā admittere ꝯcl'onē. cū añs sit impossibile ħ eñ nihil est vt patuit. nō eñ ponit̄ ꝙ ita sit. S3 querit̄ si ita esset quid esset. tertio fit q̄ō de si. quādo in añcedēte vel ꝯñte est falsitas quo ad intrinseca. querit̄ tñ de ꝯñia an sequatur. sicut illud Richardi. iij. de trini. c. vi. Si vna p̄sona esset nihil phiberet eā h̄re plenitudinē sapie. p̄sona. eñ p̄ria ꝯstituit̄ in esse p̄sone p respectū ad scd̄a3. ⁊ ita ponit̄ falsitas in eē q̄dditatiuo. Sequit̄ scd̄s termin⁹ ꝓcessio. Processio eñ dr̄ q̄si ꝓcul cessio. Procul v° cessio dr̄ tripl'r. Aut q̄tū ad essentiā. ⁊ isto° ꝓcedūt creature a deo in eē reali que differūt ab eo dr̄ia reali essentiali. Aut scd̄o q̄tū ad tp̄s ⁊ locū. ⁊ isto mō de ꝓcessiōe loquitur p̄hi in. iiij. phisicoꝝ de motu locali ⁊ tp̄e. Tertio° dr̄ ꝓcessio i eē p̄sonali. ⁊ isto° dicim⁹ filiū ⁊ sp̄m sanctū a p̄re ꝓcedere. ⁊ sic capit̄ in q̄ōne. Noto vlteri⁹ ꝙ in diuinis ꝓcessio capit̄ tripl'r. vno° actiue. ⁊ sic cōpetit patri ⁊ filio: qui ꝓducūt sp̄m sanctum. s̄m eñ ꝙ veri⁹ dr̄ coꝝ quilibet ꝓducēs. nā ꝓcessiōi i actiua significatiōe nō est nomē ipositū ꝓprie. Scd̄o mō dr̄ ꝓcessio vt ꝯuenit filio ⁊ sp̄ui sancto ita ꝙ quilibet eoꝝ dicat̄ procedē. ita dicit Aug⁹. v. de tri. c. xvij. Sp̄us sanct⁹ procedit: ñ quō natus s3 quō datus. inuit̄ ex hoc aliā esse processionē3 m^a nature. Tertio mō dr̄ processio ꝓprie vt appropriatur sp̄ui sancto. sicut g̃natio passiua filio. Sic loquit̄ athanasius i suo simbolo. Sp̄us sanctus a p̄re ⁊ filio nō factus nec creatus: nec genitus sed procedēs. Unde no. tertio. ꝙ triplici rōne ꝓduc⁹ passiua sp̄ui sancto attribuit̄. Prima sumitur ex i° thopicoꝝ. ꝓpriū eñ s̄m p̄bm est cōmune nomen ad sig̃ndū ⁊ diffinitionē ⁊ ꝓpriā passionē. ⁊ ñ q̄a diffinitio h3 ꝓpriū nomē quo significet̄ p ꝓpriū ꝓpria passio itelligit̄ sic. q2 passiua g̃natio ꝓprie rep̄ntat filiū qui tñ procedit. iō processio sp̄us sancto appropriat̄. Scd̄a rō vt ꝓpria processio speciali noīe significet̄. sicut est ꝓductio sp̄us sancti. in nulla eñ creatura fit productio p volūtatē in natura eadē solū in deo reperta est. ideo nō dicit̄ gignitio sed processio. Tertia rō sicut pater proprie dicitur ingenit⁹ q2 nec gignitur: nec est a generāte. sic sp̄us sanct⁹ dicit̄ ꝓcedere: quia procedit. ⁊ ē a ꝓcedēte. ideo mag̃ proprie sibi cōpetit processio quā fi°. licet eñ fili⁹ procedat nō tñ est a procedente. Sequit̄ terti⁹ termin⁹ res. Res loquēdo in hebreo est caract̄. x. septim⁹ hebraici alphabeti. tamen q̄ ad p̄sens latine loquēdo s̄m mgr̄3 Nicolaum boneti in sua methaphisica. li. iij. Res dr̄ tripliciter. vno° per modū subiecti. ⁊ sic oīa q̄ sūt i vno indiuiso dicūtur res vnica realitate que eis subijcit̄. sicut oīa que sunt in aliquo q̄to dicuntur quanta vnica q̄titate. Scd̄o° dicit̄ res per modū suppositi. ⁊ sic om̄e positiuū res dr̄: dicēte Auicē^a primo metha. c. v. ens ⁊ res prima impressione in anima iprimūtur: ⁊ sic accipit̄ in proposito. Tertio mō dicit̄ res per modū cōstituti. ⁊ sic indiui^m dr̄ res q̄ō cōstituit̄ ex his q̄ ip̄m constituūt ⁊ ptes. eius. seu q̄si ptes dicūtur aliq̄d rei. sicut corp⁹ nō est p̄sona. nec aīa est persona: sed aliquid persone. hō vero est persona sic in proposito. Et tantū de primo articulo. Quantū ad scd̄m articulū sunt tres ꝯclusiōes. prima est pater ingenit⁹ opti^m paraclitū a se perfecte producit. Probat̄ ista ꝯ° me^a docto. subti. vbicūq3 seu in quocūq3 est principiu3 productiuū nō habēs terminū adequatū sine ipfectiōe illud habēs eo ꝑt producere. sed pat̄ i primo signo sc3 a se hmōi habet principiū sc3 voluntatē que est principiū productiuū sp̄us sancti. igit̄ pater a se sp̄m sanctū producit. maior patet nihil eñ aliud exigit̄ ad hoc ꝙ aliq̄s aliq̄ ꝓducat prin°

nisi ꝙ illud habeat principiū a se sine transmutatione: ⁊ ꝙ nō habeat terminū adequatum. quia lic3 habeat eandem voluntatem spiritussanctus qua3 habet pater: tñ quia preintelligitur terminum habere adequatum: ideo illa nequit spirare. minor probatur. pater enim in primo signo originis intelligitur beatus: nō intellecto filio aut spiritusancto. ⁊ tamen beatitudo consistit in intellectione ⁊ volitione: que est operatio voluntatis. Ex isto pater erronea quorundam pō. dicentium vt saluarent personas equalis potestatis. ꝙ quia pater producit filium: ⁊ dat ei totum q̄ō habet dempta paternitate: ⁊ filius vt equalis sit potestatis cum patre producit solus spiritumsanctum. ⁊ spiritui sancto soli concessa est creaturarum productio q̄ cum queāt esse infinite q̄danimō patri ⁊ filio eq̄tur in potentia. patet hoc falsum: quia etia3 pater producit spiritumsanctū: cum illam voluntate3 secundam a se habeat. Et si aliquis dicat ꝙ habet terminū adequatum in filio. Dico ꝙ verum est q̄tum ad productionem naturalem nō quo ad liberam. Secunda conclusio. ingenitus ⁊ genitus beatissimū spiritum concordi producunt voluntate. probatur eadem maiore sicut prima. Oñ in aliquibus suppositis reperitur aliquod principiu3 productiuum sine impfectione nō habens terminum adequatum: suppō illud habētia principiu3 copossunt producere. Sed pater ⁊ filius sunt huiusmodi. quia habent voluntatem fecundam non habentem terminū adequatum. ⁊ ita possunt producere spiritūsanctum. maior iam probata est. sed minor declaratur. pater eñ in primo signo hab3 intellectum ⁊ voluntatem ⁊ s̄m ꝙ potentie sunt ordinate: ita in productiōes suas exeunt. Cu3 igitur intellectus natura precedat voluntatē: ita primo intellectu pater producit filium: ⁊ eum producendo sibi cōmunicat volūtatem fecundā que nōdū habebat terminū adequatū. ⁊ p consequēs ea ambo producūt spiritūsanctū. Et est exemplū familiare. Ignis enim duo habet opera. sc3 calefacere ⁊ desiccare: nec potest desiccare nisi prius calefaceret: dicitur ꝙ ligno cōicet eandem virtutem uiero v3 desiccatiuā quā habet mediante calore. anteq̄ desiccet: tunc lignum eade3 virtute qua ignis desiccabit. Sic in proposito. Ex quo patet ꝙ nō est bene opinatus doctor solennis Henricus de gandauo: ponendo ꝙ causa huius est: q2 sicut velle presupponit intelligere que ambo sunt act⁹ essentiales. sic spirare dicē: qui sūt actus nocionales. patet ꝙ non est causa: quia velle presupponit intelligere vt eius obiectum sit sibi p̄ns sub ratione voliti: quia nihil volitum nisi precognitu3. nō sic de spirare respectu dicere: quia per intelligere iam est facta p̄ntia. s3 vt dictum est eā ē ex ordine porum. Ulterius infertur error grecorum manifestus qui contra determinationem sacrosancte ecclesie tenent spiritumsanctum a solo patre procedere autoritatib⁹ male intellectis suorū adherētium. ⁊ rationibus inualidis. vt patebit in expositione nostri textus. Unde dominus Robertus linconiensis in quadam notula supra finem epistole dāsceni de trisagio dixit: ꝙ sententia grecorum est ꝙ spiritussanctus procedit a patre per filiu3. ⁊ latinorum a patre ⁊ filio. vnde siquide3 dicant ꝙ filius nullam habeat productionem respectu spiritussancti: errāt. sicut dicunt moderni grecorum si aūt ꝙ q̄si hēat subauctē respectu patris in huiusmodi productione: sic intellexerūt eorum veteres vt Gregorius nazan. Cirillus. Damascenus ⁊ ceteri. sic dr̄. ꝙ pater per verbum cuncta condidit.

Sed quid modo dicendum de eis est. Respōdit doctor deuotus. ꝙ primo iudicandi sunt ignorantes: quia nesciērunt intelligere scripturam. Unō ꝙ procedat a patre ⁊ filio satis innuit in Jo. christus. Spiritum veritatis quē mittam vobis a patre. Missio eni3 non est nisi respectu procedētis ab eo a quo procedit. Secundo iudicandi sunt superbi: q2 iudicauerūt se scientes ⁊ noluerunt profiteri ꝙ per eos non erat inuentum. Tertio modo iudicandi sunt pertinaces: qui in sua peruersa voluntate perseuerant. Unde concludit ꝙ reputandi sunt heretici contra determinationem sacrosancti concilij euntes ⁊ scismatici vnitatē scindentes ecclesie. vnde concludit ꝙ in magno sue anie viuūt periculo. Tertia conclusio est. Et si a solo patre diuinus procedere3 paraclitus: adhuc a filio esset distinctus. probatur conclusio. Omne quod est principium essendi est principiū distiguēdi. s3 dato ꝙ spiritussanctus non procederet a filio adhuc filius filiatione esset filius: ⁊ spiritussanctus spiratione passiua spiritus. ergo eis distiguerent̄

Confirmatur conclusio. quia quorum productiones sunt distincte ⁊ producta distincta. sed dato ꝙ filius non produceret spiritumsanctum: adhuc alia productione produceretur filius: alia spiritussanctus: quia filius modo naturali. spiritussanct⁹ modo voluntatis. scd̄m Augusti^m. igitur adhuc distinguerentur. probatur assumptum. quia impossibile est vnum ⁊ idem produci duabus productionibus totalibus. Ex quo infertur sanctum Thomā nō recte dixisse spiritumsanctū ñ distigui a filio si non procederet ab eo. patet ex conclusione. nec ratio sua valida est cum reuerentia: quando enim inquit ꝙ relatio ad duo comparatur: ad essentiam scilicet ⁊ tunc penitus est idem. aut ad aliam relationem. ⁊ tunc solum ab ea distiguit. ⁊ ita si filius non produceret spiritumsanctū spiritussanctus non referretur ad eum. ⁊ per ꝯñs nō distiguētur ab eo. p3 p° eē falsu3. q̄ō dic̄ ꝙ r'lo nō distinguitur vllo modo ab essentia: imo salte3

ex natura rei cū essentia sit cōicabibil' rl'o nō. Se
cūdo falsum est qđ dicit ꝙ rl'o solū distinguit a suo
opposito. fm h' ei filiatio diuina n̄ distiguaf a filia-
tiōe creata cū nō sit ei⁹ oppo^m. lꝫ eñi rl'ōis ecn^a
principalr' sit ad aliud nō sequit' quin ex consequē
ti ab alio distiguatur. Et hoc de scđo articulo.
Quātū ad terciū articulū sunt tres difficultates
iuxta tres ꝯclusiones. Prima difficultas videtur
eñi ipossibile si pater in p'io signo sicut dicit p'ia
ꝯcl'o: producit spm̄sanctū ꝙ fili⁹ post in scđo sig^o
eū ꝓducat: cū iā productū ꝓduci nequeat. Rn̄^o
ꝙ quādo sunt duo producētia diuersis p'icipijs ⁊
ꝓductiōib⁹ ꝓducētia. vnō currit difficultas: tūc
eñi ipossibile est ꝙ producaf scđo qđ ꝓductū est
p'io. Sed quādo sunt duo ꝓducētia eodē p'in^o:
⁊ eadē ꝓductiōe ꝓducētia. tūc extat bene possibi-
le. Sic est in ꝓposito. nā eadē volūtas est in p'e
⁊ filio q̄ est principiū ꝓductiuū: ⁊ eadē spiratio. ⁊
est exēplū clarū. Illa eñi opatio que mō ab aīa
separata eliciť post cōiūctōnē cū corpe a toto eliciť
cōposito nulla facta variatiōe in opatione sit illa
eadē spiratiōe qua pater in p'io signo: q' a se spi-
rat spm̄sanctū: spirat in scđo: quia ab alio filius.
Scđa difficultas est. vtrū ꝯcedendū sit ꝙ pater
spirat per filiū. Hic respōdet doct. Franc. de ma-
roñ. q. i. hui⁹ dist. arti. ij. dicēs. ꝙ spirare p filiū po
test capi q̄druplicit'. vel sicut per principiū produ-
ctiuū: sic ignis calefacit p calorē. vel sicut p instrm
sicut faber secat per serrā. vel tertio sicut per cām
scđam: sicut deus mouet celū p intelligētiā. Aut
quarto sicut per id cui cōicat vim eandē ꝓducti-
uā. Tūc dicit ꝙ nō debet cōcedi trib⁹ primis mo
dis sed quarto modo. Sed ista cōcediť oīa per
verbū facta sunt quia eadē vis cōicata filio que i
patre est. Noto tamē ꝙ si franc. quādo dicit in ter
tio mēbro p causam mediā includat cām sine qua
non. tūc male diuidit agere per instrm ꝯtra cām
scđam. siue eñi serra fabri nequit secare lignuꝫ: ⁊
ita serra est cā sine qua nō faber. sic non essent ni-
si tria mēbra. si vero intelligat cām ꝓprie dictam
tūc acceptāda est solutio eius. Tertia difficultas
est. vtrū eadē numero esset spiratio actiua: q̄ mō ē
si a solo patre spūssanctus procederet. dico ꝙ non
nā ista est cōicabilis duabus ꝑsonis scꝫ patri ⁊ fi-
lio. alia aūt esset ꝓpria patri. Ex p'dictis patet
ad q̄ōnē. ꝙ spūssanctissimus si a solo patre ꝓcede
ret a ꝑsona verbi dei ex natura rei esset distinctus
Et tunc ad argumēta. Ad primū. ad minorē di
co ꝙ simpliciter verū est ꝙ si nō ꝓcederet a filio
ꝙ nō esset: quia impossibile est quin procedat ab
eo. ponitur tamen per impossibile ꝙ sit: ⁊ ꝙ a so-
lo patre procedat. vt videaf vnde sit primū distic
tū i a^o respcu filij sic si quereref sequestrato aīali
ab homine. vtrū adhuc homo p rationale distin-
guatur ab asino. ⁊ hoc fit ad habendū rerum veri
tatem. Ad scđm negatur ꝯña. ⁊ ad probationeꝫ
quia tali modo videtur se habere ꝓducta ad pro-
ducēs: sicut producens ad producere. Dico ꝙ est si
mile in hoc ꝙ sicut productio actiua est in produ
cente: sic passiua in producto. sed non est simile ꝙ
sicut vnū productum nequit produci duab⁹ pro-
ductionibus: ita producens nō possit producere
duabus productionibus. ⁊ ratio ē. quia producti
one passiua semp productū producitur. ⁊ ita si du
as haberet bis producēťur qđ nō videtur. sed nō
opzet ꝙ producens qualibet productione actiua
cōstituatur. ista eñi multiplicatio est in ꝓducente
ex parte principioꝝ distīctoꝝ: ideo non est consi-
mile. Ad tertium dico ꝙ est simile in his que di
cūtur in arguendo. tamen in hoc nō est simile: q'
pater paternitate in esse cōstituitur paterno. ⁊ ita
in relatione ad filium. ⁊ per ꝯsequēs remota rela
tione ad filium iam nō remanet pater. nō sic est đ
filio respectu spiritussancti. nam spiratio actiua n̄
constituit filium: sed aduenit iam constituto: sed fi
liatio eum constituit. vnde non est simile de patre
respectu filij: ⁊ filij respectu spūssancti. Et sic patꝫ
de questiōe. Ex ista distīctiōe sicut ex p'cedenti-
bus tres infero conclusiones. Prima est. pater ⁊
genitus producūt spiritū vnū suppositū. Hic tan
tum penitus. dicit conclusio ꝙ pater ⁊ filius pro-
ducūt spm̄sanctum: qui est eis per oīa equalis.
⁊ istam conclusionem deducit magister a princi-
pio distinctiōis vsqꝫ ad illud caplm . greci tamen
dicunt. Scđa conclusio. Spiritus paraclit⁹ gre
co dictamine a patre funditus exit spiramine. di-
cit conclusio. ꝙ greci dicunt ꝙ spiritussanctus ꝓ-
cedit a solo patre. Et hanc conclusionē deducē ma
gister ab illo caplo . greci tamen . ⁊c. vsqꝫ ad illud
caplm. Sciendum tamen est ꝙ greci ⁊c. Tertia
conclusio. qđ sentit veritas de spiritu sancto: gre-
corum sonitu firmat auctoritas. i. per auctores gre-
coꝝ probaf ꝙ spūssanctus procedat a filio: sicut
a p'te. vt orthodoxa predicat veritas christianorū
Et deducaf ista conclusio ab illo loco. Sciendum
tamen ⁊c. vsqꝫ ad finem distinctōis.

Sequitur in textu. Item queritur cum spi-
ritussanctus procedat a patre ⁊ filio ⁊c.

Hic signatur . xij. distinctio huius primi que sic
continuatur ad precedentes. Nam postq̄ in pre-
cedenti distinctiōe ostendit magister ꝙ spiritum-
sanctum producunt pater ⁊ genitus. Nunc in ista
ostendit ꝙ ab eis exit vt vnū funditus. Et in tres
diuiditur particulas. In prima querit. Si pater
primo spiret spiritum q̄ verbum generatum. In
secunda. Si pater spiret plenius q̄ verbū pulu^m.
In tertia. Si spiritussanctus proprie sit a patre: ⁊
per verbum humanatū. secunda incipit ibi. nunc
tractandum est qđ secundo querebatur. tertia ibi.
ex eodem sensu: etiam dicitur proprie procedere.
⁊c. Et hec est diuisio presentis distinctionis in ge
nerali.

Irca quā queriť. Vtrū ingenit⁹ ⁊ genit⁹
vnus sint spūs bissimi ꝓprius ⁊ imedia-
tus spirator. Et arguiť ad. q. triplici medio. Primo
ostēdēdo ꝙ sint vn⁹ spirator . q' vbicūqꝫ est vna
actio ⁊ vnū agēdi principiū: vnicū est agēs. sed in
diuinis vnū est producēdi p'icipiū spūssancti. s. vo-
lūtas fecūda. vnica etiā spiratio actiua. igť vnus
erit spirator. minor est oīm doctoꝝ . Sꝫ maior ꝓ
baf. quia fm pħm in primo metha. Actiōes sunt
suppositoꝝ. igť vni⁹ actiōis vnicū suppositū. tenꝫ
ꝯña p pħm in. ij. thopi. si simplr' ad simplr'. ⁊ ma-
gis ad mag. ⁊ maxie ad maxie. Scđo arguo ꝙ n̄
ꝓprie eū ꝓducūt: q̄n cōuenit vni ꝓducētiū ꝓprie
tas ꝓducēdi circa ꝓductū ⁊ nō alteri . illa non dꝫ
dici ꝓprie ꝓductū ꝓducere. sed pater ꝓprie ꝓducē
filiū. igť pater ⁊ filius nō dicūtur spūssancto vnū
ꝓpriū principiū. patet maior: q' ꝓpriū solū debꝫ
cōpetere ei cuius est ꝓpriū . fm porphiriū in suis
ysagogis. Sed minor est bti Jero. ⁊ habeť in lr̄a
Credimus in spm̄sanctū qui de patre ꝓprie ꝓce-
dit. Tertio arguo ꝙ nō sunt vnū imediatū princi
piū . illa n̄ sunt vni⁹ ꝓducti imediatū p'icipiū : q̄
ita se habēt ꝙ vnū agit p aliud. sed sic est đ patre
⁊ filio respectu spūssancti. nā pater eū ꝓducit per
filiū. igť nō sunt vnū imediatū principium. maior
patet: illa eñi alicui⁹ actiōis imediata dicūtur pri
cipia: que eque primo attingūt productū. sicut est
in duob⁹ trahēnb⁹ nauē. Sꝫ minor ꝓbaf aucťe
hilarij. xij. de trini. ⁊ est in textu. spm̄sanctū qui ex
te p vnigenitū tuū est: ꝓmerear. In oppositum
arguiť aucťe Aug. v. de trini. c. xvij. pater ⁊ filius
sūt vnū p'icipiū ad spm̄sanctū sicut pater ⁊ filius
⁊ spūssanctus sunt vnū principiū ad creaturā . ex
quo igitur cōparātur vt propriū ⁊ imediatū prin
cipiū tres persone ad creaturā. igť ⁊ due ad spm̄
sanctū. Sed ꝙ nō sint vnus spirator . probaf: q̄a
sunt duo supposita spiran^a. ⁊ ita duo spiratores
cū idē vt videť dicat spirās ⁊ spirator. In ista
q̄ōne ad p'cedētes pariformiter sunt tres articuli
declarādi. prim⁹ triū terminoꝝ expositiu⁹ . secūd⁹
triū ꝯclusionū positiu⁹. terti⁹ triū difficultatū mo
tiu⁹. Quo ad primū articulū occurrit prio spi-
rator. Unde noto ꝙ spiratio tripliciter in diuinis
reperta est. Uno mō actiue. ⁊ sic dicaf triplr'. prio
vis spiratiua ⁊ spiratio actiua. scđo spirās seu spi-
rator. ⁊ tertio spirare. ⁊ in quodā intelliguntur or
dine. primo eñi intelligiť vis spiratiua seu princi-
piū spiratiuū. Et istud p'icipiū dicť voluntas fe-
cunda que intelligiť filio a patre cōicata: anteq̄ i
patre terminū habeat adequatū. ⁊ icludit ista vo-
luntas fecūda fm mgrm Joh. volūtatē infinitaꝫ
⁊ obiectū infinitū scꝫ eēntiā diuinā. In isto aūt pri-
cipio fundaf spiratio actiua: ⁊ est quedā notio ad
ueniens patri ⁊ filio iā constitutis: qua producūt
formaliter pater ⁊ filius spm̄sanctū. Sic volūtate
fecūda fundamentalr'. Et ista spiratio actiua fm
mgrm Francis. de maronis dicitur notus p'ris ⁊
filij . nam in ista spiratione conueniūt formaliter
pater ⁊ filius: ⁊ nō spūssanctus. vnde Aug⁹. vi đ
trini. c. v. vocat eā cōionē p'ris ⁊ filij. ⁊ non multi-
plicaf in eis. Scđo dicitur actiue spirās seu spira
tor. vnde cum rl'o habeat duplicē cōparatōꝫ scꝫ ad
fūdamētū seu subiectū in quo est: ⁊ ad terminū ad
quē est. prior est tamē respectus ad suū subiectuꝫ
in quo est q̄ ad terminū ad quē est. ⁊ hinc ē ꝙ spi-
ratiōe actiua prius dicitur spirans seu spirator q̄
spirare: quia spirans seu spirator notat spiratio-
nem: vt in respectu ad suum fundamentū. sed spi-
rare respectu ad suum terminū. ⁊ differunt spirās
⁊ spirator. quia spirans ex quo est participium si-
gnificat per modum fluxus ⁊ fieri. sed spirator p
modum habitus ⁊ quietis: quia est nomē. Tertio
modo dicitur spirare ⁊ est quasi actus egrediens
a spirantibus. Secūdo reperitur spiratio passiue
⁊ dicitur tripliciter. spiratio passiua. spiritus ⁊ spi-
rari. Spiratio passiua est notio quedam constitu-
tiua tertie persone in diuinis. tria eñi persona di-
uina constituiť ex diuina essentia. ⁊ ista spiratione
passiua: ⁊ correspondet spirationi actiue quasi su-
um correlatiuū. differt autē ab ea inter cetera quia
spiratio actiua nō constituit suppositū: sed passiua
constituit. ⁊ ratio est: quia actiua aduenit supposi-
tis iam constitutis: passiua nō . Secundo dicitur
spiritus. est aūt persona ex ista spiratiōe passiua
⁊ diuina essentia constituta. Tertio dicitur spirari
quod est constitui. vnde sicut fm pħm. vij. metha
phisice . cōpo^m generaf. sic persona spiratur. vn-
de infero ꝙ nec essentia diuina spiraf: nec ipa spi-
ratio passiua: quia tunc esset processus in infinitū
actionis eñi non est actio. nec passionis passio. v.
phisicoꝝ. Tertio dicitur spiratio vt est quodā com
mune vniuocū spirationi actiue ⁊ passiue. Dicitur
autem spiratio vno modo ad modum motus cor
dis. primo eñi attrahitur aer ⁊ eo spiraf dū exit.
⁊ hi sunt duo motus pulmonis qui fm medicos
vocantur diastoles ⁊ sistoles. Sic in diuinis ad
huius quandā similitudinē. Secunda productio
dicitur spiratio. scđo ⁊ veri⁹ ex anima nostra trās-
feruntur ad diuina. primo eñi in nobis intellect⁹
intelligit. scđo voluntas refertur in cognitum per
suspi^m pariformiter producta scđa persona in di-
uinis cui attribuitur cognitio . Tertia producitur
cui amor attribuitur quasi quoddam suspiriū seu
interna delectatio. ⁊ ita a suspiro spiratio dicta ē
vel tertio a spūalitate quia nihil isto modo spirat
nisi sit spirituale. ⁊ est proprie spiratio quando de
eternis fit amor. Inde est ꝙ fm doctorem subti-
lem. spiritus non procedit de obiectis scđarijs.
Secundus terminus est immediatus: ab in qđ
est non ⁊ mediatus ⁊ medium medij. Mediū ve
ro dicitur tripliciter. vno modo dicitur mediuꝫ p
abnegationem vtriusqꝫ extremi. ⁊ sic dř mediū in

ꝯclō. ꝙ pater producit spm̄sanctū qui est amor ꝓ
filiū. Et istā deducit ꝯclōnē mgr̄ ab illo. c. forte ē
iuxta hāc intelligētiā ⁊c. vsq3 ad finē distictiōis.

Sequitur in textu. Post hec consideran-
dum est quātum a talibus quales nos
sumus. q̄ sic continuat̄ ad precedētē. Nā postq̄ i
in p̄cedēti dist. egit mgr̄ de psona spūssancti q̄tuz
ad personas eū producētes scz patrē ⁊ filiū. Nūc
agit de eo sq̄ quātū ad gn̄ationē ab eo differētē os-
tendo scz quō differūt gn̄atio ⁊ processio. Et di-
uidit̄ in tres partes. In prima dubiū orit̄ subtile
prius. In scd̄a ostēdit q̄ spūs non dicat̄ proprie
genitus. In tertia soluit̄ q̄ nō asserit̄ vere īgenit⁹
scd̄a ibi. addicimus q̄ cū ⁊c. tertia ibi. Nunc con-
siderandū est. cū spūssanctus ⁊c. Iterū scd̄a ps in
qua ostēdit̄ q̄ spūssanct⁹ nō dr̄ ꝓprie genit⁹: In
tres partes diuidit̄. In prima ōndit. q̄ sancti spi-
ritus nō est gignitio. In scd̄a q̄ vnigeniti extat
ꝓcessio. In tertia inter procedere ⁊ gigni dat̄ di-
stinctio. scd̄a īcipit ibi. cū aūt spūssanctus nō dica
tur genitus ⁊c. tertia ibi. inter gn̄ationē vero filij
⁊c. Et tūc sequit̄ tertia particula hui⁹ distinctionis
scz nūc ꝯsiderandū est: cū spūssanctus. In q̄ post-
q̄ mgr̄ ostendit q̄ spūssanctus ꝓprie nō dicat̄ ge
nitus: ostēdit q̄ nō asserit̄ vere ingenit⁹. Et diui-
dit̄ in tres ptes. In p̄ia ostendit q̄ spūs ingenit⁹
vere nō dr̄. In scd̄a per Ieronimū ꝯtra opponit̄.
In tertia distiguēdo dubiū soluit̄. scd̄a incipit ibi
Ieronim⁹ iñ in. ⁊c. tertia ibi. sed vt istā que vr̄ re
pugnātiam. ⁊c.

Circa quā querit̄. Utruz in aliquo nature
signo prior sit verbi gig^o ꝓductione pa-
diti. Et arguit̄ q̄ nō. primo sic. Ante verbi gignitio-
nē pater intelligit̄ beatus: in primo signo origi-
nis. sed nō īelligit̄ btūs sine processiōe spūssancti
igr̄ processio spūssancti prior est gignitiōe verbi.
maior patet. quia nihil acquirit btitudinis ex filio
pr̄ cū sit diuinitatis principiū. sed minor pz. perso-
na eīn spūs sancti dr̄ amor ꝓduct⁹: sine q̄o amor
nō est beatitudo. nec oportet fugere q̄ dicat̄ appro
priate. qr̄ ñ ita dr̄ bōitas ꝓducta: cū tñ bōitas ap
propriet̄ spūisancto. ⁊ ita oportet q̄ dicat̄ ꝓprie.
Scd̄o arguit̄ sic. Omē principiū id precedit cu-
ius extat pricipiū. sed psona spūs sancti est p̄ria^m
gignitiōis q̄bi. igr̄ ⁊c. maior nō est de se. prior ei
est cā suo effectu. ⁊ principiū pricipiato. Sed mi-
nor ꝓbat̄ auctē beati aug. ix. de tri. c. viij. verbuz
amore ꝯcipit̄. Et. xi. eiusdē. Noticia placita digne
q3 amata verbū est. Cū igr̄ amor sit opatio volū-
tatis ⁊ ita passiue ꝓducat̄ sicut in nobis seq̄tur ꝓ
positum. Tertio arguit̄. q̄to aliq̄d est pfectius
formalr̄ in diuinis tāto prius est. sed volūtas forālr̄
perfectior est q̄ intellect⁹ formalr̄. igr̄ natura pre
cedit intellectū diuinū. Cū igr̄ potētie agāt ſm suū
ordinē prius ꝓduceret pr̄ spm̄sanctū volūtate q̄ i-
tellectu fr̄m. maior patet signo euidēti. priora eniz
sunt eēntia^a que dicūt pfectionē q̄ nocionalia q̄
nō dicūt formalr̄. Confirmat̄. qr̄ summe perfecto
q̄to aliq̄d est perfectius tāto magis ei appropin
quat. patet ex cathena aurea pl'ois. sed probat̄ mi
nor ex hoc q̄ volūtas ad extra p̄t producere ens
reale vt in creatiōe. nō sic intellectus diuin⁹ s3 so-
lū ens rōnis. In oppositū arguit̄ auctē Athana.
in simbolo. Spūs sanct⁹ a patre ⁊ filio nō factus
⁊c. Certū est aūt q̄ id qd̄ procedit p̄supponit id a
quo ꝓcedit. Et ita cū spūs sanct⁹ procedat a filio
p̄supponit gignitionē filij. In ista. q. ad p̄ceden
tes ꝯformiter sunt tres articuli. prim⁹ est triū ter-
minoꝝ declaratiu⁹. scd̄s triū ꝯclōnū positiu⁹. ter-
tius triū difficultatū motiuus. Quo ad primū.
primus termin⁹ est signū. Signū dr̄ tripl'r. vno^o
dr̄ signū quoddā ens rōnis: sʒ ē quedā scd̄a inten
tio quo seu q̄ aliq̄d extra repn̄tat̄. Et isto^o actus.
habit⁹. ⁊ spēs ⁊ ceteri aīe ꝯceptus dicūtur signa:
quia rēs extra signāt. Et isto^o posuit frater Guil.
okam. genera ⁊ species esse rerū signa inq̄tum in
vno ꝯceptu mētali plura signabātur. vt in conce-
ptu hō oēs hoīes. ⁊ sic de alijs. Scd̄o modo dr̄ si
gnū qd̄ a pte rei fundat̄. ⁊ isto mō dicit aliq̄d qd̄
natū ē aliud repn̄tare seu respectū repn̄tatiōis fū
dare. Isto^o dicūtur aliq̄ signa inter q̄ natus est eē
ordo: q̄uis actu nō fundēt illū respectū. ⁊ isto mō
dicit Hugo in li. de sacramētis in sūia. q̄ aqua est
signū baptismale. Et isto mō oēs res q̄ nate sunt
in aliud ducere seu in alterius cognitionē dicūtur
signū. Tertio dicit̄ signū pro ipso respectu fūda
to In repn̄tatio seu reb⁹ ordinabilib⁹: ⁊ sic non
sp̄ dicit respectū fūdamētalē seu actualē. sed aliq̄n
sic scz actualē. aliq̄n soluz fūdamētalē q̄n nō orit̄
in actu nisi mediāte intellectu qui nō semp intelli
git nisi recurrētur ad intellectū: semp intelligētez
cuiusmodi est intellectus diuin⁹. vel alicui⁹ intelli
gētie. S3 hoc tūc nō esset ex parte rei repn̄tātis:
sed ex parte rei concipientis seu signum. Ex
his duobus vltimis modis solet in diuinis triplex
poni signuz. scz nature perfectionis ⁊ originis.
⁊ ordo fundatus ꝯsequēter int̄ ista signa. Est igr̄
p^o in diuinis signū nature. ⁊ vocat̄ ordo nature in
deo ñ q̄ sint p̄les nāe i dō. vt tāgit doct. deuot⁹
sed q̄ in eadē nā: hoc est in primo signo illi⁹ natu
re q̄ in scd̄o. Sic isto^o prior est itellect⁹ q̄ volun-
tas ⁊ ordo posit⁹ int̄ q̄ primū signū. ⁊ istud scd̄m
vocat̄ ordo nāe. scd̄m signū vocat̄ origis ⁊ ordo
ꝯns ordo origis ē int̄ ꝓducētē psonā ⁊ ꝓductaz
Nā producēs psona dr̄ in p̄io sig^o origis eē: q̄a
a se. ⁊ ꝓducta in scd̄o qr̄ ab alio. Ita q̄ esse a se ⁊
ab alio sunt signa originis: ⁊ rō primi ad scd̄z dr̄
ordo originis. Tertiū signū vocat̄ signū perfectio
nis. ⁊ est dū vnū dicit pfectionē formalr̄. reliquū
nō. ⁊ reperit̄ inter eēntialia ⁊ nocionalia. Nā eēn
tialia omnia dicūt perfectionem simpliciter: non
nocionalia. nam si paternitas diceret perfectionem
simpl'r aliq̄ esset pfectio ī pr̄e que nō in filio: ita q̄
primū signū dr̄ in eo qd̄ dicit pfectionē simpl'r s3
in eo qd̄ nō dic: ⁊ ordo hinc orit⁹ dicat̄ ordo pfecti
onis. in diuinis eīn aliqua dicūt pfectionē ⁊ a se ⁊ ī
se sicut dītas. Alia ī se sed nō a se sicut attributa.
tertia nec a se nec ex se formal'r q̄uis bñ identice
sicut r'lones. Scd̄s termin⁹ prior a prioritate. pri
oritas est q̄dā respect⁹ positiu⁹. vnde prioritas a
cōpatio descēdit hui⁹ cōpatiōis pridē prior pri-
mus. Et ita dimissis varijs acceptiōib⁹ priorita-
tis in posip̄ntis. ⁊. v. metha. d^o q̄ sicut primū repi
tur in diuinis sic prius. vnde in diuinis est prius na-
tura. pri⁹ pfectōe mō exposito: ⁊ prius origīe. Et
fundat̄ tal' prioritas in his q̄ dicūtur hac priora si
cut similitudo in his que dicūtur simi^a. Terti⁹ ter-
min⁹ est ꝓductio. ꝓductio dr̄ tripl'r. Uno^o dr̄ ꝓ-
ductio q̄si ꝓcul ductio. ⁊ isto^o dr̄ q̄ sol ꝓducit ra-
dios: qr̄ procul ducit scz vsq3 ad terrā. Scd̄o mō
dr̄ ꝓductio q̄si ꝓduc^o. ⁊ isto modo ꝓducūtur cre
ature a deo. vñ Sap̄. Omnia ꝓp seipm̄ opatus est
altissim⁹. Tertio dicit̄ produc^o q̄si ꝓpe idē ductio
⁊ isto mō est ꝓprie in diuinis. vbi ꝓducēs ⁊ produ
ctū sunt eiusdē eēntie licet differāt realr̄. vnde ista
tria ex pte dei ita se habēt per ordinē: opatio. pro
ductio. creatio. Omē eīn qd̄ creat̄ producit̄ s3 nō
ecōtra. vñ spūs. ꝓducit̄ sed nō creat̄. nā creata sp
differt in eēntia a creatore. Omē eīn qd̄ ꝓducit̄
opat̄: sed nō ecōtra. Intellectio eīn dei ⁊ volitio
sunt opatiōes nō tñ ꝓducūtur. Productū eīn sp
differt a producēte realr̄. nō sic intellectio a patre
intelligente. nec volicio a pr̄e volente. Et hoc de
p̄io articulo. Quātū ad scd̄m articulū sūt tres
ꝯclōnes. Prima est. nō dr̄t verbi gignitio a pro
cessiōe flamis: qr̄ p^a ab vno sit ꝓducēte: s3 scd̄a a
duob⁹. Probat̄ ista ꝯ^o sic me^o docto. subti. Quā
docūq3 aliq̄ due ꝓductiōes ita se habēt q̄ vna est
libera. alia nālis. nō differt nālis a libera. qr̄ natu
ralis fit ab vno ꝓducēte: sed libera a duob⁹. Sed
ita se habēt productio q̄bi ⁊ productio spūs san-
cti. igr̄ nō differūt ꝑ hoc. maior patz exēplo. eadē
eīn albedo sicut nāliter imutat visum q̄n est ī vno
supposito: ita piformiter imutaret naturalr̄ si essz
in duob⁹ p īpossibile seu possibile. ⁊ ita ad ꝓpo^m
essentia dīna eq̄ nāliter agit in vno dīo suppoito
sicut in duob⁹. ⁊ in duob⁹ sicut in vno. S3 mior
ꝓbat̄ auctē Aug. xv. de trini. Spūs sanct⁹ proce
dit nō quō nat⁹ sed quō dat⁹. Confirmat̄ rō: q̄a
isto mō ñ darem⁹ statū i psonis dīnis. diceremꝰ
eīn q̄ q̄rta differt̄ a trib⁹ psonis. qr̄ procedēt a tri
bus psonis nō alie. ⁊ q̄nta differret a q̄rta: qr̄ a q̄-
tuor ꝓcedēt. ⁊ sic de alijs. Ex q̄ patet q̄ gaude-
fredus de fontib⁹ min⁹ bñ īspexit. dū. dic q̄ filia-
tio differt a spiratione passiua: qr̄ filius erit ab
vno supposito scz paterno. sed spūs sanct⁹ a duo-
bus scz a pr̄e ⁊ filio. patet ex ꝯclōne. Scd̄o patz
qr̄ frat̄ Alexand. de alexādria nō recte posuit dicē
do q̄ he due differūt productiōes qr̄ prima. s. ge
neratio determinat̄ per eēntiā cū r'lone pr̄is ⁊ se-
cūda scz spiratio per aliā r'lonē. pz hoc esse falsuz
qr̄ quelibet r'lo suū respicit correl'm nāliter. ⁊ ita tā
productio filij q̄ spūs sancti esset nālis. Tertio
patet q̄ scd̄s Tho. nō satis enucleauit veritatem
ponēdo hmōi ꝓductiōes distigui. qr̄ productiō fi
lij nihil p̄supponit iō dicat̄ nālis. sed qr̄ produc^o
spūs sancti p̄supponit aliā dr̄ libera. patet hoc ex
p̄dictis esse falsū. Unō ꝯtra oēs tres arguo sic.
Omis dītas ꝓpōis negtīe fūdat̄ in affirmatiuā
ex scd̄o p̄yarmenias. ⁊. iiij. metha. Si eīn querat̄
quare ista est vera. hō nō est asin⁹. r̄ndendum est.
qr̄ hō est hō. ⁊ asin⁹ est asin⁹. igr̄ nō est prima rō
distinctiōis harū productionū. dicēdo aūt qr̄ vna
ab vno supposito: reliq̄ nō sed a duob⁹. sicut p̄ia
dic opio. vel qr̄ eēntia determiat̄ alia r'lone in pri
ma ⁊ scd̄a sicut dicit scd̄a. vel qr̄ vna nihil p̄suppo
nit: alia p̄supponit: sicut dicit tertia q̄ libera pre-
supponit aliā productiōnē scz nature. Et cōfirmo
ꝯtra istā opiōez vltimā. qr̄ tūc posset ꝯcedi q̄ spi-
ritus sctūs procedēt per modū artis. cū ista ꝓdu
ctio aliā p̄suppōat scz noticiā interiorē ꝓductā q̄
tamē nō ꝯcedit̄. Scd̄a ꝯ^o. ex termis seu formā
lib⁹ seu tōlib⁹ nō differūt sacra gignitio atq3 pro
cessio. ꝓbat̄ ꝯ^o q̄ nō p termiōs formales. Nā eēn
tia dīna vna indiuisa est termin⁹ formal'r tā gn̄ati-
onis q̄ ꝓcessionis. vt innuit Aug⁹. ꝯ mariū. S3
probat̄ q̄ nō per terminos totales. s. per filium ⁊
spm̄ scm̄. Arguo sic. nullū prius distiguit̄ per su-
um posterius. sed gn̄atio actiua ⁊ spiratio p̄cedūt
origine filiū ⁊ spm̄ sanctū. ergo nō distiguūtur ꝑ
eos. maior patet qr̄ res sicut se habz ad esse: sic ad
distingui: cū distinctio veniat ex esse rei. prius aūt
nō capit esse per posteri⁹. Sed minor declarat̄ qr̄
q̄cq̄d est prius priore est prius posteriore. gn̄atio
aūt actiua est prior passiua gn̄atiōe cū sit a se. alia
ab alio gn̄atio q̄o passiua prior filio sicut constitu
ens cōstituto. ergo ⁊c. Idē arguo de spiratiōe ac-
tiua respectu spūs sancti. Ex isto infert̄ ꝯ Egidi
um d̄ rōa. qui posuit̄ hmōi productiōes differre
ꝑ termiōs sic faciūt ceti mot⁹. v. phicoꝝ pz falsuz
eē. nec rō sua ꝯcludit ex dr̄a motuū ratiōe t̄mio
rū: qr̄ iste ꝓductiōes nō sunt mot⁹. Scd̄o dico q̄
illa ꝓpō mot⁹ distinguit̄ a termis: nō est p^a. sed
oportet q̄ hēat duas priores veras. p̄ia est q̄ fore
fluētes sint eiusdē rōnis int̄ se. scd̄a q̄ sint eiusdez
rōnis cū termio fluxus. ⁊ vbi vna deficit nō hz ꝓ
positio veritatē. pz d̄ eodē vbi acq̄sito motu circula
ri ⁊ recto: q̄ tñ sūt icōpassibiles. ex. vij. phico. Sic
est in ꝓposito: nā productiōes nō sunt eiusdē ra-
tionis cū termino formali scz eēntiā diuina cū sit
absoluta: ille q̄o sint r'tiue. Tertia ꝯ^o. Ex distin-
ctis pricipijs q̄bi gi^o. sacri flamis ꝓductionē p̄ce
dit. ꝓbat̄ ista ꝯ^o. nā pricip^a ita ꝓducūt ſm q̄ ordi-
nant̄ nisi īpedimētū aliūde eueniat. Os dico ꝓp

quelibet mittif.maior patet.quia ea que in diuis reperiuntur equalr perfecta sut cu sint ifinita.s3.probatur minor:qr quelibet psona daf vt inuit aug. ad dardanu.z cuiqlibet dat.dare aut z dari idem videtur q mitte z mitti. In oppositu arguif.qa vt ait Aug9.de pre.iiij.d trini.c.xxvij. Pater nusq legif missus.igr mitti no puenit patri.qd etia3 mitte no pueniat cuilib3:probaf.qr mitte dic qnda aucte.sed spus sanct9 sup nulla psona h3 aucte igr sibi no puenit mitte. In ista qone pformit pcedetib9 sunt tres articuli.prim9 triu terminoru declaratiu9.scds triu pclonu positiu9.terti9 trium difficultatu iuxta tres pclones motiu9. Quo ad primu articlm.prim9 termin9 est missio. A mitto tis. Missio no est nisi queda actio seu passio seu quida re spectus missi ad mittete seu mitteris ad missum. vnde missio proprie ex creaturis ad creatore transferf. Missio qppe passiua in creaturis sm doctor d uotu.dist.xv.q.i.ad tria compatur prio ad pricipiu.scdo ad terminu.tertio ad missu. Ad prim^m copatur missio sub triplici hitudie .primo vt ad dante.z sic mittif radius a sole.scdo vt ad dante vtute.z sic mittif iaculu a proiectore.tertio vt ad dante iurisditione seu aucte.z sic mittif nucius a pceptore.z sic in ista copatione ad pri^m reperitur missio actia in patre.z passiua in filio z spu sancto. Quia ta filius q spus sanctus habet esse a patre.habet z vtute.habet z iurisditionem opandi.sic spus sanctus respectu filij cu3 ista tria productu accipiat a producete.scdo copatur missio ad terminu sub tripli ci hitudine.prio vt ad locu in quo quietaf.z sic mittif lapis deorsum.scdo vt ad alique a quo habeaf si cut mittif donu3 alicui.tertio ad alique vt eo opef.z isto^o mittit paf filiu z spm sanctu z fili9 spm sanctu. imo etia fili9 seipm. Primo ad quiescedu.vn sap.Delicie mee esse cu filijs hoim.scdo ad possidedu.na in aias sanctas se trasfert.tertio ad opandu.na no possu3 inquit sapies ee ptices nisi deus det.Tertio copatur missio in creaturis ad missum.z ista copatio e impfectiois.z hoc triplr.prio sub rone sepatiois missi a mittete. Sicut cu quis a parisius mittit alique roma:opt3 q missus separef a mittete,alioqui nuq iret roma. Sic no est in diuis .qr spirit9 sanct9 est vbiq3:cu patre mittete:cu vbiq3 sit p essentia:veru est tame q loco hui9 est semp emanatio persone misse ab aliquo mittetiu seu pductio. Scdo copatur in his inferiorib9 missio ad missu sub rone subiectiois in aucte seu esse. quia semp distinguif ecn^a a mittete:ideo ipfectius est q mittes.no sic est in diuis.na spus missus a patre seu filio habet eadem essentia cu patre mittete seu fi^o z ide posse est penitus in mittete z misso.sed tam loco h9 subaudibilitas i misso .z auctas i mittete. Tertio copaf missio in creaturis ad missu.qr missum no est vbi mittif.io oportet q mutet locu3.z q fit in eo mutatio. In diuis vo missus e vbi mittif cu tres psone diuie i omni loco sint pntes.io no optet q psonalr accedat.nec est in eo mutatio sed tm loco hui9 est alicui9 effectus de nouo produc^o. sc3 doni.intellect9 in missioe filij vel gre seu caritatis in missioe spus sancti. Unde noto vlteri9. q missio triplr repitur in diuinis.sc3 actiue dicta. z ista dicit manifestare psona producta aut mittitur. Scdo repitur passiue dicta.z ista habet triplicem respectu.vnu ad producente.vnde nulla persona mittif nisi pcedat.vnde dicit Aug.iiij.d tri. c.xviij.q filio mitti no est aliud nisi manifestari q a patre procedat.z spui sancto mitti no est alid nisi manifestari cd a patre pcedat z filio.z iste rspectus est realis semp sicut producetis ad pductum Scds respectus est missi ad mittente:z iste est rationis cu aliqua psona vt patebit seipam mittat: z eiusde a se no fit rlo realis.Tertius respect9 est missi ad id ad qd mittif.z iste etia est ronis cu diuina persona no referatur realiter ad creaturam. Tertio dicif missio in diuis vt quodda vniuocu3 missioni actiue z passiue dicte:z h de missione.

Scds termin9 est actio. Actio dicif triplicif.vno^o dicif actio cuida respectus extrinsec9 adueniens q pstituit apd Gilbertum porretanu vnu sex pricipiorum que sic diffinit. Actio est sm qua in id qd subijcif age dicimur. Et sic capif i qone du dicif missio actia ab ista sc3 actioe. Scdo capif ad signdu actiones seu verius actus imanetes.z dicunt imanetes quia manet in agete vt intellectio z volicio.z sic accipif in.ix.metha.z in.vi.ethicorum.du dicit phs. Prudentia est ro reru a nobis agibiliu Tertio capif actio pro actu exteriori seu in exteriorem transeunte materia. Sicut exponi pot illud math. Agite pniam appropinqbit in vos regnu dei. Unde noto q ista tria se habet per ordine3 actio,creatio.factio. Actio em quodda coe est creationi z factioi.qd em creat agit.z qd fac agit.creatio vero in hoc differt a factioe:quia creatio nihil presupponit ex pte facti.sed factio presuppoit mam.z hoc de actioe. Terti9 terminus est passiua a passioe. Passio em quo ad pns dicif tripliciter.vno mo dicif passio quida respectus extrinsecus adueniens qui sm gilbertu pstituit vnu principiu.z respondet actioi.qua Gilbert9 sic diffinit passio est illatio respectusq3 actiois.z sic capitur i nostra qone vt a tali passioe passiua dicaf missio. Scdo dicif passio p couertibili cu aliq:z egrediete ex eiusde pprijs pricipijs:z in scdo mo pdicabili.z sic dicif pprium alicui9 speciei passio .vt risibilitas hois. Tertio dicif passio vt habet distigui ptra passibile qualitate.z est spes de pnto qualitatis.z sic loquif de passionib9 alexander affric9 seu affrodiseus in lib.de passionibus. Et arist.in in scdo rethorice.vt sunt gaudiu.spes.metus.z cetere.z hoc de primo articlo. Quantu ad sm articulu sunt tres pclones. Prima est .cuilibet diuinissimaru psonaru actiua couenit missio .pbatur ista pclusio. Omi illi persone couenit actiua missio cui puenit psona missam manifeste procedere. Sed cuilibet triu hoc puenit.igif missio actiua couenit trib9.maior patet ex quid nois. Missio em actiua nihil aliud est nisi talis ostesio actiua pcessionis missi. Sed minor probaf.declarare em talem pcessionem vel angelico vultui vel nob dicit pfectione.z ita nulli negadu est psone. Confirmatur rone mgri in littera. Quia si vna persona mitteretur:alia no:sequeretur q aliqd agere3 vna psona qd no alia :qd no pcedif. Ex isto inferf q decepti sunt antiq docto.ante tps mgri:qui ponebat tantu esse duas psonas mitteres.z duas solu missas :patre z filiu mitteres solu.z filiu z spiritu sanctu:solas missas:qr vt dicebat optet ee aucte3 in mittete respectu missi.z distictioe3 reale mittetis a misso. Sed cu reueretia corum pater horum falsa opio.ex.xiiij.z.xv.distictioib9.vbi luculenter per auctates sacras ostedit mgr q spus sanctus misit filiu in mudu.testionio ysaie.c.lxi. Spus dni sup me. Mittit etia seipm in metes deuotorum. Et qd dicit q optet mittete auctate habere sup missum dico q veru est. sed no optet q qlibet mittes habeat sed vnus aut duo sicut qn mittif fili9 sol9 pr mittes habet ista aucte.qn aut mittif spus sanct9 pater z filius habet ista aucte no spus sanct9.cu3 tame z filius mittat se: z spus sanctus mittat se z filiu.vn vt in textu nostro.dist.xv.inqt mgr. Ex predictis aperte mostraf.q fili9 a patre z spiritu sancto z seipo missus est.z tame certu3 est q spus sanctus no habet aucte super filiu sed magis ecotra. Et qd dicit scdo q oportet mittente distigui realiter a misso.d^o sicut dixi.q veru est ab aliquo mittentiu no a quolibet.z ita cu fili9 mittitur:aut spus sanctus semp adminus distinguif realr a patre mittete.z hoc sufficiat. Scda p^o.diuinissimo patri no conuenit sed vnigenito.z flami passiua missio. Pria ps dic q pr no mittif .pbaf p aug. z e in textu.xv.dist. pr inqt vt ait Aug.nunq legif missus. Et roboraf rone .nihil mittif nisi qd pcedit.sed pater no procedit:quia est a se.z e prima persona.igif pater no mittif.assuptu patet ex qrto de trini. Missio em passiua no est nisi manifestatio persone que procedit. Sed probaf secunda ps q missio passiua pueniat filio z spusancto. De filio em dicif.pater intelligif misisse eu:cu fec eu ex feia.ij.de trini.c.viij.De spusancto vo iob. xvij.que mittet pater in noie meo. Et corroboratur.quia vbicuq3 est rom esse missiois passiue:ibi est passiua missio. Sed sic est de filio z spusancto probatur.missio em passiua tria importat.sc3 manifestari.z hoc est pricipale significatu z conuenit patri z filio z spusancto.nam quelibet psona nobis manifesta est.sicut in baptisatioe xpi. pat in voce.spus in coluba.filius in huanitate assumpta Scdm qd importat est processio. Et tertiu est respect9 ad mittete.z ista solu pueniut filio z spirituisancto cu vterq3 corum procedat:z ad patre3 qui mittit habeat respectu.z ista duo vltima no sunt de principali significato missionis sed sunt conotata. Tertia pclo.missio visibilis ta geniti q flaminis ad inuisibile ordinaf.vocaf missio inuisibilis que fit in donis aie.vt in dono sapie:sicut Salomoni.vel in dono pietatis sicut moysi. vocatur aut missio visibilis que apparet occulf:sicut missio filij dei quado assumpsit carne huana.vel spussacti in igne super aplos.probaf pclo. Omne signu ad signatu ordinaf.sed missio visibilis est signu inuisibilis.igf ad illa ordinaf.maior patet.qr signu est signatia .minor p3 de triplici missione visibili spussancti.p^o in coluba.scdo in flatu.tertio in igne. Columba em sigt plenitudine grie in christo vt in alios redudaret z alios redimeret.sicut in lege per coluba primogenita erant redepta.flatus redundatia sensus z vigore in aplis:qui alios erat illuminaturi.ignis ardore caritatis in pdicatorib9. Et sic patet de scdo articulo. Quatu ad tertium articulu sunt tres difficultates. Prima est vtrum vna persona mittat alia per alia.vtputa: sit concedendu q pater mittat spm sanctu per filiu.dico q sic. Sicut em ista pcedif q pater producit spiritu sanctu per filiu z creat per filiu.ita ista pater mittit spm per filiu.ita q ly per dicat subaucte in fi^o z aucte in patre. Nam pater a se mittit.fili9 vo ab alio quia a patre. Scda difficultas.quo pt intelligi q tres persone mittant.z tm q due sole mittatur. Rndet doct.subti.in ista distictio :e z dat exeplu in his trib9.meoria.intelligetia. z voluntas. Tam em intelligetia q meoria q voluntas declarat memoria.z tm sola meoria est declarata. Sic tres persone mittut z tm due sole mittutur. Aliud exeplum valde gratu doctoris deuoti.in.iij.dist. i.de incarnatioe verbi. Tres puelle vnicu induut indumentu:z tame vnica puella induif. Sic oms diuine persone agut incarnatione z tm vnica persona z sola incarnaf. Ita in pposito licet oes mittant:tm due sole mittuf. Tertia difficultas. Que sunt illa dona z quo differut in quib9 filius dei z spussanctus mittutur. Respodit doctor deuotus in scda parte distictiois.xv.q.ij.q hmoi doa pnt capi tripliciter.aut qtu ad radice que dicif gratia z sic no differut missio filij z spus sancti inuisibil. qa abe fiut dono grie. aut scdo capiuf qtu ad habitu:z tuc debet distigui hitus triplr .primi sunt affecti:z in istis mittif spussanct9.alij sunt pure cognitiui:z in istis nec filius nec spussanct9 mittitur Tertij sunt parti cognitiui z parti affectiui.sm q sunt pgnitiui in eis mittif fili9.sm q affecti spiritussanctus. Capiutur tertio qtu ad actus qui sut illu^o.z sic mittif fili9.vel inflaco.z sic mittif spus

quia ambe missiões inuisibiles sint de pō ordia/
ta inseparabiles. Nūq̄ eīn mittit̃ inuisibiliter filius
quin mittatur spūssanctus. nec ecōtra. Et sic pars
quid decendū sit ad questionē. q viꝫ actia missio
tribus congruit personis. sed passiua solum gito
⁊ sacro flami. Et tunc ad argumēta. Ad primū
dico sicut dictū est q mitti habet duplex signum.
principale scꝫ manifestari. ⁊ quia quelibet perso/
na manifestat̃. quo ad hoc omib⁹ cōuenit. Sꝫ sꝫ
sūi significatū est q indicat personā que mittitur
pcedere ⁊ illud est ꝓpriū spūi ⁊ filio nec est respe
ctus ad extra sed magis ad intra. iō nō currit ar/
gumētū. Ad scdm negat̃ maior. nā mittere solū
dicit manifeste procedere personā. etiā hoc est cō
mune trib⁹. mitti vero super hoc vt patuit addit
pcessionē missi que nō ꝯuenit patri qui est a se iō
nō currit argumētū. Ad tertiū: nego minorē. ⁊
ad ꝓbationē de dare ⁊ dari dico q nō est consile
quia inter dantē ⁊ datū solū est rlo rōnis sicut in
ter cōicans ⁊ cōicatū. sed semp missum ad aliquē
mittentiū habet rlonē realē iō nō valꝫ. vlterius
dico q vocat istas missiões infinitas ꝓpē infini/
tatē eēntie. dico q non sunt infinite formalr. tum
primo q: sunt rlones. tuꝫ scdo q: sunt entia rōnis
tum tertio q: dicunt respectum ad creaturas. ⁊ sic
patet ad qōnē. Ex his trib⁹ distictiōibus ō mē
te mgr̄i tres eliciūtur ꝯclusiones de qualibet vna
Pria ꝯclusio est. pater ⁊ genitus mittūt spiritum
sed dari penitus nequit per conditū. Ista ꝯclusio
dicit: q pater ⁊ filius mittūt spūmsanctū. sed q nul
la creatura potest eū dare. Prima pars ponitur a
princpio distictiōis. xiiij. vsq ad illud. c. Hic que
ritur etiā. vtrū sancti viri ⁊c. scda vero pars eius/
dem cōclusiōis a prefato textu hic q̄rit̃ etiā: vtrū
sancti viri ⁊c. vsq ad finē distictiōis. Scda ꝯclu
sio. Se. ƀm spūs mittit veracit̃: sed ⁊ dupliciē mis
sus est genitus. dicit ꝯclusio q spūssanct⁹ seipsuꝫ
mittit ⁊ q filꝰ dei missus est duplr: scꝫ visibiliter
qn sumpsit ꝓ nob carnē hūanā. ⁊ inuisibilit̃ i mē
tibus ꝯtēplatiuoꝝ. Et declarat istā conclusionē q̄
ad primā partē a princpio. xv. dist. vsq ad illud
c. Hic querit̃. vtrū tantū semel missus sit filius ⁊c.
Et scdam partē ab illo. c. vsq ad finē distinctiōis
Tertia cōclusio. bino spūs mō mittit̃. minor se
dicitur ⁊ patre genitus. dicit ꝯclusio: q spūssanct⁹
dupliciter mittit̃. visibiliter ⁊ inuisibiliter ⁊ q fili/
us dei ⁊ se ⁊ patre est minor ƀm naturā hūanam.
prima pars cōclusiōis ponit̃ a principio. xvi. dist.
vsq ad illud. c. Sꝫ prius querēdū est ⁊c. scda ps
ab illo. c. vsq ad. ⁊c.

Sequitur intextu. Iam nūc accedamus ad
assignādam missionē spūssancti ⁊c. Hic in
cipit. xvij. dist. hui⁹ primi que ita ꝯtinuat̃ ad p̄ce/
dētes. nā postq̄ in p̄cedēti distictiōe egit mgr̄ de
missiōe spūs visibili. Nūc in ista tractat de inuisi/
bili. Et diuidit̃ in tres ptes. Prio eīn predictorū
inserit̃ vtilis repetitio. scdo de missione inuisibili
spūs: mgr̄i tangit̃ opio. tertio sue opionis dat̃ de
fensio. scda incipit ibi. hic aūt vt intelligibili. tria
ibi. hic querit̃ si caritas spūssanctus est ⁊c. Scda
iterū particula in qua de missiōe inuisibili agit se
cundū suā opionē prima pte indiuisa manēte par
titur in tres. In prima sancti spūs veri amoris in
uisibilē notificat missionē. In scda ex vi textoris tā
te rei dat confirmationē. In tertia stilo rethoris ō
tacto infert epilogationē. scda incipit ibi. nc autē
in re tanta ⁊c. tertia ibi. Ecce hic apitur qd supra
dictū ⁊c. scda āt ⁊ tertia ptib⁹ indiuisis manenti
bus sola prima pars diuidit̃ in tres principales.
In prima ostendit q amor quo deum ⁊ ꝓximum
diligim⁹ est idē penit⁹. In scda q ille amor est spi
ritussanctus. In tertia q nō cālr sed per eēaꝫ est
amor fundit⁹. scda incipit ibi. Cū aūt fraterna di/
lectio sit deus ⁊c. tertia ibi. Sed ne forte aliquis
dicat illud dictū esse ⁊c. Et sequit̃ illa pars. hic q̄ri
tur: Si caritas spūssanctus est. ⁊c. In qua post
q mgr̄ suā tetigit opionē. nunc opioni sue dat de
fensionē. ⁊ diuidit̃ in tres ptes scdꝫ qd mgr̄i opi°
pōt tripliciter ipugnari. prio rōne. scdo auctē. ter
tio rōne ⁊ auctē simul. prio ergo ꝯtra suā op. obi
cit forti rōne: q: caritas auget̃. sed nō spūssanctus
In scda auctatis ꝯfirmatiōe. q: dicit aug⁹: q cari
tas creata est a spūsancto. In tertia auctis atq ra
tiōis cōbinatione: quia caritas est animi affectio.
vt videt̃. ⁊ hoc etiaꝫ innuit Aug⁹. scda incipit ibi.
Supradictū est q spūssanct⁹ ⁊c. tertia ibi. alias q̄
q inducūt rōnes ⁊c. Et hec est diuisio pñtis disti
ctiōis in generali.

Irca quā mouet̃ talis titul⁹ qōnis. Vtrū
caritas infusa imerito p̄ter increatā de ne/
cessitate requirat̃. Et arguo q sic: triplici medio.
Primo sic. quādocūq aliq̄ sunt eēntialr ordinata
nequit esse posterius sine primo. sed virtutes sunt
hmōi: ⁊ inter eas caritas est sūma. igit̃ imerito ne
cessario reqrit̃: cū meritū sit op⁹ virtuosuꝫ. maior
patet ex qōqd est origis essentialis. sic q: mā pri/
or est per essentiā toto cōposito neqt esse cōpo°
sine mā. sed minor probat̃ per Aug. xv. de trini.
c. xix. Nullū donū est excellenti⁹ isto dono qd est
caritas. q etiā sit ordo in virtutib⁹ patet. q: perfe
ctior est vna alia: vt iusticia fortitudine. ⁊ sapiētia
scia ⁊c. Scdo arguit̃ sic. quādo aliquis effectus
dependet a duab⁹ causis equocis. vna nō causan/
te neqt esse effectus. sed meritū depēdet effectiue.
vt a caus equocis a volūtate a caritate creata. igi/
tur requirit de necītē eas vt sit. maior patet ex cō/
simili. Quia eīn ƀm Aug. in. ix. de trini. o° ⁊ pō i
tellectiua requirūtur ad causandū noticiā: nequit
sine obiecto eē noticia: nec sine pō etiā vt videtur
de pō dei. Sed probat̃ minor. de volūtate eīn pꝫ
quia omē meritū iō meritū q: volūtariū sic pcm.
ideo peccatū: q: voluntariū: ƀm aug. sed de carita
te q requirat̃. patet q: cāe indeterminate vt agat
requirit determinās. caritas est hmōi: quia est cā
minus vlis. Tertio ar° sic. nihil pt sup se eleuari
ꝑ naturā: sed ꝑ omē meritū se leuat creatura rōna
lis sup se. igr̄ habet aliquid formalr intus diui/
nitū latitās quo iuuat̃. hmōi vocatur creata cari
tas. maior patet. quia certis suis limitibus queli
bet ꝯtinet̃ creatura q̄tū est de se. Sed minor pa/
tet. q: meritū est de se via veniēdi ad btitudinem
ad quā nequit hō ex se puenire. In oppositū ar
guit̃ auctē Ierōn. ⁊ ē in littera. dilectio igr̄ q̄ ē ex
deo ⁊ deus est ꝓprie spūssanct⁹: ꝑ quē diffundit̃
in cordib⁹ nostris: deus caritas ꝑ quā nos tō in/
habitet trinitas. Ecce clare q innuit Ierōn. cari/
tatē que est in nobis solū eē spūmsanctū. In ista
qōne ad p̄cedētes pariformit̃ sunt tres articuli.
prim⁹ triū terminoꝝ expositiu⁹. scds triū ꝯclusio/
nū positiu⁹. terti⁹ triū difficultatū motiu⁹. Quo
ad primū articulū. primus termin⁹ est caritas. ca/
ritas dicit̃ quasi cara vnitas. ⁊ est excellentissimū
dei donū volūtatē perficiēs in portiōe superiori
ad dm hominē extaticū faciēs ⁊ in inferiori sui ꝓ/
ximi dilectiuū vt exhi pt ex. iiij. ō diui. no. vn̄ aug.
in li. de laude caritatis. Ille tꝫ q̄cq̄d patet: q̄cquid
latet in diuinis scripturis qui caritatē seruat i mo
ribus. vel ƀm Aug. in li. de morib⁹. ecce caritas ē
rectissima animi affectio. Noto vlteri⁹ q ista tria
gratia. caritas. ⁊ sapiētia vt est. vij. donū sancti spi
ritus sunt idē in re. differūt tamē in mō. vnde ƀm
doct. subti. li. ij. di. xxvi. Gr̄a differt a caritate in ꝯ
licet sint eadeꝫ virtus: quia gr̄a ē quasi superioris
ad inferiorē. Caritas vero quasi inferioris ad su/
periorē. Unde principes dicūtur haber̄ suos sub/
ditos gratos. ⁊ dicūt iste est mihi gratus. ⁊ subdi
ti dicuntur habere suos principes caros. vnd di/
cūt: dn̄s meus est mihi carus. Sic loquēdo ꝓprie
deus dr nos habere gratos ⁊ nos dicimur habe/
re carū deū. Vlterius ƀm docto. deuo. in. iij. in
mā donoꝝ ⁊ in ista distictōe du° litterali quarto:
differūt caritas ⁊ sapia. nā caritas dicit ipm affe/
ctū volūtatis in deū. sed sapia addit quēdā gustū
diuinitatis iā habitū de quo dauid. Gustate ⁊ vi/
dete qm̄ suauis est dn̄s. Et iō dicit̃ sapia a sapore
quasi sapida scia. Noto tertio q triplex est cari/
tas scꝫ increata. infusa. ⁊ acquisita. In creata cari/
tas dicitur triplr. vno° dr q̄ddā cōmune trib⁹ p/
sonis ⁊ se haber ꝑ modū habitus in dīna volūta/
te. Scdo dicit̃ caritas vt approprīat̃ patri. vnde i
quadā ꝓsa canit̃. Caritas est pater. ⁊ rō hui⁹ ap/
propriatiōis est quia solus pater ƀm Ricḋ. dicit̃
habere amorē gratuitū: quia tribuit ⁊ nō accipit.
scdo filio: quia caritate icarnat⁹ est. ad Gal. iiij. c.
Tertio modo dicit̃ caritas q̄ddā appropriat̃ spi
rituisancto. vn̄ isto° pō approprīat̃ prī. sapia filio
caritas spūissancto. ⁊ ratio approp̄riatiōis est: q̄a
ꝑ modū extat volūtatis cui⁹ est caritas habitus.
Scdo dicit̃ caritas infusa. ⁊ illa dr caritas que ab
increata dīnis influxib⁹ solū in volūtates aut an
gelicas aut nostras mittit̃. Tertio dicit̃ caritas ac/
quisita. ⁊ ista est que ex dilectiōe dei frequenti et
naturalibus acquirit̃ quā gentilū mlti habēr po/
tuerūt. vnde sicut distinguit̃ fides in infusam ⁊ ac
quisitā. Ita dico de caritate. vnde ista tria se hn̄t
per ordinē vt innuit̃ dist. xij. huius primi a mgr̄o
vnitas. sanctitas. ⁊ caritas. vnitas eīn dicit̃ inquā
tum amor corda vnit amātiū. vnde in. iiij. de di/
uinis noibus ex dicto Dionisij. Amorē dicimus
vnitiam ⁊ ꝯtatiuā v̄tutē. Sanctitas aūt addit su
pra istā vnitatē q amor sit pur⁹ ⁊ mūdus. vn̄ dy/
onisius. xij. ō diui. no. diffiniēs sanctitatē dicit. igr̄
sanctitatis q̄dem est vt ƀm nos dicat̃ ab omī imū
dicia libera ⁊ perfecta ⁊ omīno imaculata mūdi/
cia. Caritas vero sup vnitatē ⁊ sanctitatē addit q
affirmatū sit valde appreciabile. Sequit̃ secun/
dus terminus. Infusa caritas que datur nobis a
deo: habet tria de cōi noīa. infusa. effusa. ⁊ diffu/
sa. Et dicit̃ infusa inquātū infundit̃ in nobis a p°
agente. q̄si intus fusa a fundo dis. dicit̃ effusa in/
quantum ad extra per bona relucet opa. q. ex fu/
sa. dicitur diffusa inquātū ad opa interiora bona
se diffundit. q. de intus fusa. Tertius termin⁹ est
meritū. vnde meritū ƀm doct. subti. in hac dist. q.
i. arti. pricipali. p° est act⁹ libere volūtatis mediā/
te dono gr̄e elicitus a dīna volūtate accept⁹ vt p/
miabilis btitudine. ⁊ dicit̃ a mereor ris. vnde im
merito tria sunt. primū actus subā: ⁊ istud est q̄dā
ens reale absolutū de pñto q̄litatis. scdm produc°
passiua. quia iste act⁹ a volūtate elicit̃. ⁊ istud ē q/
dā respect⁹ de pñto passiōis. Tertiū est acceptio
passiua cui actiua correspondet in deo. ⁊ istud est
ens solū rōnis: ⁊ dr̄ formale meriti. Noto finalit̃
q meritū capit̃ triplr. primo vt ad solū bonuꝫ or/
dinat̃. ⁊ sic capit̃ cōiter: scdo capit̃ vt ordinat̃ ad
malū seu penā. ⁊ sic dicuntur merita mala. Unde
aug. in li. de libero arbitrio legē diuinā diffiniēs
dicit. q lex diuina quedā sūma rō intelligēda est:
cui semper obtēperādū est: ꝑ quā boni vitā. mali
penā merent̃ eternā. tertio capit̃ ꝓ quodā cōmūi
huic ⁊ illi merito. ⁊ tantū de prio articulo. Quā
tū ad scdm articulū sunt tres ꝯclōnes. Pria est.
de pō absoluta dei. pt quis carus esse deo sola ca
ritate increata. Probo istā ꝯclusionē sic. Qn̄cū/
q in aliquo ordine agentiū sunt multe cāe: qd pt
deus per illas multas cās pt ⁊ per seipm. Sꝫ de/
us per caritatē creatā potest efficere sibi volunta/
tē nostrā sibi carā. ergo ⁊ sine caritate creata. mi/
nor patet de se. sed maior declarat̃ sic. cālitas eīn
cause actiue inquātū sic: nō dicit iperfectionem. ⁊
per ꝯns cū in deo omīs sit pfectio sine iperfectio
ne poterit ab eo suppleri. Qui eīn potuit Abel ꝑ
adam creare potuit seipo facere. Ita de cōsilibus
dixi tamē notant̃ in maiori in genere cāe effectie

quia in genere cãe mãlis seu formalis nõ pt.non
cẽm pt facere hoiem quin habeat corp⁹ ⁊ aiam.⁊
ratio est:q: cãlitas materie ⁊ forme ipoztãt rõnẽ
ptis que nõ est ponenda in deo. Ex quo infero
ꝙ sanctus tho.hac distictiõe in scripto suo.q.i.nõ
satis dicit:dicẽdo ꝙ aia nõ pt esse in esse gtuito si
ne caritate creata.sicut nec aliqđ albũ sine albedi-
ne informãte. patet ꝙ ħ est falsũ.nã sola caritate
increata pt mens esse cara deo.nec est sile qđ obij
cit ꝙ nequit esse albũ sine albedine.albedo enim
denoiat suũ subiectũ intrinsece.caritas aũt solum
increata denoiaret extrinsece.Et est exẽplum cla-
rissimũ.qñ eñi video pietẽ paries dicit visus.que
ro a sctõ Tho.in quo est visio.ipe nõ diceret ꝙ in
pariete:q: nõ habet oclos:⁊ tamẽ dr visus visio-
ne que nõ est in ipo.Sed occurrit nũc dubiũ qua
re nõ pt deus facere parietẽ album sine albedine
⁊ tamẽ pt facere aiam caram sine caritate creata.
Rñdeo solutio petẽda est a doct.subti.dist.ij.hu
ius primi.q.iij.in sol.argumẽti penul.dicit eñi ꝙ
entiũ aliqua sunt que dicũt pfectionẽ simplr i sua
rõne formali.⁊ ista quãdo transferũtur ad deum
remanẽt in ppria rõne remota sola limitatiõe.sic
bonitas.veritas. similr caritas.nã deus dicit bo
nus verus carus.⁊ i hmõi pt supplere effectũ for
malẽ quẽ habebat forma.alia aũt sunt que dicũt
impfectionẽ de sua rõne formali.⁊ ista qñ transfe
rũtur ad deum nõ remanẽt in ppria rõne forma
li sed soluz in quadã eminẽtia:⁊ hmõi est albedo
⁊ psimilia. Unde ista nõ pcedit.deus est alb⁹.⁊ i
hmõi nõ supplet de⁹ effectũ formalẽ nec pt:quia
tũc esset ps cõpositi.qđ est ipossibile. Confirmat
tota p⁹.ponamus ꝙ angeli sint creati in puris na
turalib⁹.sicut multi ponũt. Ponam⁹ idẽ scđo de
Adã in illo tũc statu poterat deus eos diligere ⁊
p pñs erãt dilecti:⁊ sine tñ creata per casum cari
tate. Ponam⁹ tertio.sicut est possibile ꝙ de⁹ creet
hominẽ vnum modo in puris naturalibus.Que
ro qualiter deus se habebit ad euz.aut tanꝙ ami
cus.aut tanꝙ nõ amicus.si vt amicus patet ꝙ si-
ne caritate creata potest esse carus deo.si nõ ami-
cus:quero vnde surgit ista nõ amicitia.nõ ex par
te homis:quia per casum nullũ habet peccatum.
nec ex parte dei qui suam diligit creaturã.igit vi-
detur concl'o vera. Scđa pcl'o.đ potẽtia dei or-
dinata.nemo sine creata caritate mereri dicit.pro
batur pclusio.qñcunqz ab aliquo acceptãte tota
opis depẽdet appreciabilitas neqt opans actum
suũ dignũ facere acceptatiõis:nec preparare nisi
eliciat sicut impat acceptãs:⁊ sicut vult.sz ꝙ ope
ratur hõ intantũ habet rõnẽ meriti inquãtũ de⁹
acceptat ⁊ nõ plus.igit debet elici vt deus vult.
sed deus vult vt prius sit gta volũtas ⁊ ordinata
caritate ꝙ eliciat.igit nequit nisi sic mereri.maior
patet.q: facere opposito m⁹ volũtati acceptantis
est prouocare acceptãtẽ ad puniendũ:nõ ad dan
dũ pmia.minor pª probat.quis eñi dicẽt ꝙ sol-
actus sit condignus vita eterna nisi q: deus vult.
Sed pbat scđa minor auctẽ sacri canonis in locis
plurib⁹.⁊ Aug⁹.in li.quiqz hẽsum. Ex ista pclu
sione elidit error pessim⁹ pellagij ⁊ quorundã bẽ
gardorz ⁊ beginarũ:qui posuerũt ꝙ ex puris nãli
bus potest quis mereri vitã eternam. vt a Jobẽ.
xxij.innuit in clemẽ.patet satis ex pdictis. Ter
tia p⁹.pbabilr põt dici mgrm caritatẽ creatã nõ
negasse. Ista cõclusio pbat auctẽ docto.solẽnis.
qđ facit de pbis.⁊ applico huic m⁹.nõ est verisilr
ter hominẽ tam eleuatũ:tã tritũ i diuinis litteris:
sicut fuit mgr in codẽ libro satis puo.sicut ẽ snia-
rũ textus.pdixisse sibimet.sed alibi posuit carita-
tem creatã.igr hic nõ negauit.pbat minor.vnde
in.ij.di.xxvi.mgr in ca.pelagianorz hẽsis.dic illã
ergo gratiã dei sine qua nihil bõi possumus facẽ
nõ eẽ dicũt nisi in libero ar⁹.⁊c.loquit đ sanctis
qui hoc dicũt.Si ergo est in libero arbitrio opz
ꝙ vt accñs.Itẽ in.xxvij.dist.ij.c.illud qqz mirabi
le allegat aug.ad dardanũ.⁊ dicit ꝙ pueri bapti-
zati pertinẽt ad tẽplũ dei.⁊ tamẽ certũ est ꝙ ħ nõ
est per opa sua.quia adhuc nõ habent velle.ergo
opz ꝙ hoc sit per aliqđ donũ creatũ eos sanctifi
cans ⁊ illud voco caritatẽ. Et si dicat ꝙ hoc ẽ cõ
tra intentionẽ textus.quia dicit mgr in ista distin
ctiõe.nõ ita dicitur deo tu es caritas mea. sed di-
citur tu es caritas.sicut dicit tu es pacia mea.⁊ tu
es spes mea.vbi videtur innuere ꝙ pr tu es spes
mea:quia efficit in nobis spẽ:sed nõ dicitur tu es
caritas mea.sed caritas:quia non efficit in nobis
caritatẽ.sed est ipsa caritas.dico ꝙ nõ est tota rõ
sed ratio precipua est:quia caritas dicit perfectio-
nẽ simplr.iõ dicit de deo vere.nõ sic spes.iõ nõ
dicitur de deo nisi effectiue.⁊ ita non negat mgr
caritatẽ creatã:sz ponit increatã.addo ꝙ intimi⁹
se habet ad caritatis donũ ꝙ ad cetera.q: põtẽẽ
donũ spei.aut fidei in hoie:ꝙuis nõ inhabitet đ
us sed immediate infusa gtia habitat spũssanctus
iõ nõ est cõsile.vnde si nõ sunt imponẽda alicui
grauiora ꝙ fecerit:nõ videt hoc saluo meliori iu
dicio imponẽdũ mgro:ꝙ scz caritatez negauerit
creatã:cũ etiã leges ⁊ decreta in pijs ⁊ dubijs fa
uendũ esse potius reo ꝙ actori censeant.hoc expl
se habet in snia doct.subti.q.i.hui⁹ di.arti.iij. Et
ij.dez venit doct.deuot⁹ hac dist.q.i.dicit in snia:
ꝙ caritas potest capi tripliciter.vno mõ effectie:⁊
sic est cõis toti trinitati:q: tres in nobis efficiunt
caritatẽ.aut scđo exemplarit ⁊ sic est appropriata
spũisancto:qui est nexus patris ⁊ filij. Aut tertio
formalr.⁊ tũc dicit ꝙ mgr dicit ꝙ est animi affe-
ctio bõa.⁊ addit ꝙ mgr.nõ errauit sz defecit.hũc
defecũ ego accipio q: nõ habitu sed actu expssit
caritatẽ cũ tamẽ sit habitus.⁊ ħ de scđo articulo.
Quo ad tertiũ articulũ sũt tres difficultates iu-
xta tres pclusiões.prima difficultas.si sola carita
te increata cẽt cara volũtas.vtrũ in ea esset aliqđ
formaliter. ꝙ cara diceret.dico ꝙ sic. sed illud est
solũ ens ⁊ respect⁹ rõnis.⁊ est exẽplũ.Qñ intelli-
go lapidẽ.pduco lapidẽ i esse cognito.⁊ hoc esse
cognitũ est ens rõnis.⁊ apud Nicolaũ boneti in
scđo metha.sue vocat quita prãtis.sic si illa cari-
tate increata essemus cari.quodã respectu rõnis
formalr essem⁹ tales ꝙuis realr a pte dei. Scđa
difficultas.vtrũ eadẽ acceptiõe acceptet de⁹ cari
tatẽ creatã:⁊ meritũ seu opus bonũ. dico ꝙ non.
imo cũ acceptatiõe caritatis potest stare nõ acce-
ptatio opis.sicut qñ quis i statu caritatis fac actũ
neutrũ:vt leuare festucã.vel facit peccatũ veniale
tũc deus acceptat caritatẽ nõ actũ.Tertia difficul
tas.Si mgr negasset oẽm caritatẽ creatã. vtrum
esset pelagi.dico ꝙ non.nam adhuc ponebat pᵐ
oñis quẽdã influxũ specialẽ sancti spũs mouen-
tẽ aiam in bonũ opus:qđ nõ faciebat pelagi⁹.Et
sic patet qđ dicendũ sit ad.q.Rñdendũ est eñi ꝙ
de lege seu põ ordinata dei nõ pt quis mereri si-
ne caritate infusa.licet bene de potẽtia absoluta.
Et tũc ad argumẽta. Ad primũ dico.ꝙ abutitur
terminis:nõ est eñi idẽ ordo essentialis ⁊ ordo pfe-
ctiõis.Ille eñi ordo dicitur essentialis qñ aliqđ ita
se habẽt ꝙ vnũ đ necessitate: aut simpliciter:aut
sepius aliud requirit ad sui esse.sed nõ sic est ordo
pfectionis.est eñi inter illa que se nõ exigũt sicut
homo est pfectior boue.⁊ tñ ad sui esse bos hoiez
nõ requirit.Sic in pposito caritas est pfectior:tñ
tamẽ sequit ꝙ sine illa alie nequeãt esse virtutes.
Ad scđm dico.ꝙ maior habet veritatẽ qñ effe-
ctus neqt aliũde cãri.nec ab vna istarũ solum.nec
tertio aliqđ agẽs potest supplere cãlitatẽ talẽ.⁊ ħ
tertiũ est in pposito:q: omnẽ cãlitatẽ effectiẽ i ab
solutis deus supplere pt.⁊ ad exẽplũ de potẽtia ⁊
obiecto in cognitiõe.Dico ꝙ obiectũ habet cõpa
rari ad cognitionẽ duplr. Primo effectiue:q: est
causa partialis:⁊ hãc supplere potest deus.Secũ
do terminatiue:⁊ hãc nõ.caritas vo solũ cõpatur ad
meritũ effectiue.iõ nõ est simile. Ad tertiũ dico
ꝙ licet nõ esset caritas creata.adhuc esset ille in-
fluxus spãlis diuini spũs.iõ nõ leuaret se natura
liter supra se natura hũana.iõ nõ currit obiectõ.
Ex ista distinctione sicut ex alijs tres elicio con
clusiones. Prima est spũssanctus dicit caritas
que deo penit⁹ nos vnit vnitas.dicit pcl'o ꝙ spiri
tussanctus est illa caritas qua diligim⁹ ⁊ vnimur
in amore deo.⁊ debz intelligi cãliter.q: in nobis
deus efficit caritatẽ.⁊ exẽplarit.q: sicut in diuinis
spũssanctus dicitur nexus amoris patris ⁊ filij:sic
nos per caritatẽ vnimur cũ deo ⁊ pprimo.Et de-
ducit magister istã pclusionẽ a princi⁹ distictiõis
vsqz ad illud.c.Tunc eñi nobis mitti.⁊c. Scđa
pclusio.tũc tamẽ mittit inuisibiliter cum iam di-
ligitur deus veraciter.dicit pcl'o ꝙ spũssanct⁹ di-
citur mitti inuisibiliter quando nos facit diligere
deum. Et deducit istam pclõnẽ mgr ab illo c tũc
eñi nobis mitti ⁊c. vsqz ad illud c hic querit si ca-
ritas spũssanctus est.⁊c. Tertia pcl'o Nõ augmẽ
tatur diuinus spũs.sed qđ mutat nos sum⁹ penit-
tus.dicit pclusio:ꝙ caritas que est spũssanctus nõ
augmẽtatur nec mutat:sed nos mutamur. qñ aut
plus aut minus diligim⁹ deũ Et deducit istã con
clusionẽ mgr ab illo.c.hic querit si caritas spirit⁹
sanctus est.vsqz ad finẽ distinctiõis.

Equitur in textu. Hic querit cum spũssan
ctus p quẽ diuidũtur dona. Hic signatur
xviij.distinctio huius primi que ita cõtinuatur ad
pcedentes.Nã postꝙ in pcedentibus distinctioni
bus manerẽs missiõnis sanctispũs visibilis ⁊ in-
uisibilis extitit venata.Nũc pp'etas sub q̃ mitti
tur scilicz donũ erit intimata.Et diuidit pñs di-
stinctio in tres ptes sm tres qõnes quas mouet
licet possent q̃tuor repperiri. In prima querit:cũ
spũssanctus sit donũ.vtrũ sit donũ in quo oẽ a-
liud donũ donatur. In scđa.vtrũ eadẽ ratiõe spi-
ritussanctus donũ ⁊ datum dicat. In tertia.vtruz
spũs noster dicit ⁊ ad se vel nõ referat. scđa inci-
pit ibi.preterea diligẽter considerãdum est.tertia
ibi.hic querit fili⁹ cũ sit.⁊c.Ceteris partib⁹ indi-
uisis manẽtibus.Scđa pars in qua querit.vtruz
eadem ratiõe spũssanctus donũ ⁊ datũ dicat.ibi.
preterea diligẽter considerandũ est:in tres ptes
diuiditur. In prima ostendit.ꝙ nõ eadez ratione
spiritussanctus datum ⁊ donuz dicitur:quia dic
datus ex tpe:sed dicit donum ab eterno. In scđa
cõtra dicta obijcit querẽdo respectu cui⁹ ab eter
no sit donũ. In tertia incidẽs dubiũ ex solutione
de nouo oritur.scz quõ filius ⁊ spũssanct⁹ pcessio
ne sunt deus.scđa incipit ibi.Sed querit cui do-
nabilis.vtrũ pri ⁊ filio.tertia ibi.hic orit questio.
si filius nascendo.⁊c.Et hec est diuisio pñtis di-
stinctiõis in generali.

Irca quã mouet talis titul⁹ qõnis. Utrũ
spiritus btissimi donũ datũ.an donabili-
tas pstitutiuũ sit principiũ.Et arguit ꝙ sic.tripli-
ci medio. Primo sic.Sicut se habz vbaª passiua
ad filiũ:sic donũ ad spmsctm.sz vbatione passiua
pstituit vbũ q est secũda psona:seu fili⁹ in diui-
nis.igit de dono constituit spũssanct⁹.maior patz
sicut eñi dicit vbaª passiua seu vbũ:q: per modũ
pcedit intellectus seu declarãtis sm aug.sic spũs
sanct⁹ donũ dicit:q: pcedit per modũ liberalita-
tis seu voluntatis qua data dant. vnde Aug. spi-
ritussanctus pcedit nõ quõ natus:sed quõ datus
Scđo arguit sic. Illud est alicui⁹ pstitutiuũ pri
cipiũ p qđ a quocũqz alio distinguit.Sed spirit⁹
sanctus p donũ seu donabilitatẽ tam a pre ꝙ a fi
lio distiguit.ergo ⁊c.maior patet. quia eadẽ sunt
principia essendi ⁊ distinguẽdi.sed minor pz per
Aug.v.de trini.Sicut in trinitate nõ est verbuz
nisi fili⁹ ita nec donum nisi spũssanctus. Tertio

arguit sic. Illud ē alicui ↄstitutiuū pͥncipiū quod
ad ꝓducentē seu ꝓducentes: refert seu qd̓ ꝓcedit: sꝫ
donabilitate refert spūssanct⁹ ad patrē et filiū. er-
go etc. maior patet auctē boetij in li. de trini. cē cō
tinet vnitatē. rl'o mlͭiplicat trinitatē. Sed minor
ꝓbat auctē aug. v. de trini. Quia spūssanct⁹ ꝓce-
debat vt esset donabilis iā donū erat. In oppo
situ arguit auctē Aug. v. de trini. eo donū ē q̄ da-
tur. i. dabile est. Ex hoc arguo sic. Nulla psona di-
uina ↄstituit p respectū ad creaturā. sed donabili-
tas dicit respectū ad creaturam: vt patet: q2 ad id
cui donatio fienda est. igit nō ↄstituit spūsanctum.
maior patet: q2 qlibet psona dīna ꝓducta p⁹ aspi-
cit id a q̄ ꝓducit: q̄ creaturaꝝ. p pmā aūt rōnem
in esse est ↄstituta. In ista qōne sūt tres articuli
pm⁹ trnū terminoꝝ declaratiu⁹. scd̓s trnū ↄclusioᵐ
positiu⁹. terti⁹ trnū difficultatū iuxta tres ↄclōes
motiu⁹. Quo ad pmū articulū tres termini de-
clarādi sūt. donū. datū. et donabilitas. Vn̄ donuꝫ
ƀm Tho. in scripto. hac distictiōe. q. ij. a dato tri-
plicit differt. Pͥo q̄ ad ↄsignificatū. datū eī q2
est pncipiū tps significat. sed donū q2 est nomen
nō. Scd̓o differūt donū et datū q̄ ad signū. q2 do-
nū ƀm phm dr̄ datio irredibilis. vn̄ q̄ dat vt acci-
piat: aut tēr⁹ timore nō dat donū: donū eī nullā
reqrit retributionē sed sola fit liberalitate volūta-
tis. vt Auicēna. vi. metha. innuit. Tertio differūt
in mō significādi: q2 donū signt p modū habit⁹. sꝫ
datū p modū act⁹. Noto in ƀm doct. deuotū. q. ij.
hui⁹ dist. q datū et donū se habēt ex additiōe vni-
us sup aliud tamē diuersimode. Si eī dicat sim-
pliciter datū qd̓ actu alteri volūtate tribuit: tunc
donū sup datū attribuit irredibilitatē: q2 nullam
expectat retributionē. Si iterū dicat donū qd̓ so-
lū est in habitu. tūc datū addit actū qn̄ d̓ facto do-
nū donat. Noto tertio q̄ ad hoc q aliqtiēs speci-
ficat datū q̄ ad dona nature. sꝫ donū solū dicit in
donis gratie. vt glo. habet sup illo vbo Jacob. i.
Oē datū opti. et oē donū pfectū d̓ sursum ē.
Noto scd̓o et pncipalr. q ista tria. donū. datum. et
donabilitas differūt in hoc. pt eī ↄsiderari illud
qd̓ donū d̓ triplr. aut ƀm habitudinē. aut ƀm ap-
titudinē. aut ƀm actū. Si ƀꝫ habitudinē d̓ donū.
Si scd̓m aptitudinē d̓ donabile. si ƀm actū dicit
datū. Tertio noto pncipalr. q ista tria i diuinis
pñt capi tripliciter. vno mō vt solū dicūt cōicatio-
nē seu actu seu pō. et isto mō tam pater q̄ fili⁹ q̄
spūssanct⁹ dant se nobis et sunt dona. Vn̄ de pa-
tre dicit ad dardaᵐ Aug. q dat et dat. Secūdo
pñt capi vt dant ab aliq̄ hñte auctē. Et sic solum
dicūtur de filio et spū sancto: q2 pater a nullo ē ha-
bēre auctē. tertio pñt capi vt dicūtur de aliq̄ q̄ ꝓ-
cedit ab aliq̄ habēre auctē cui⁹ ꝓcessio est per mo-
dū amoris: et sic sūt ꝓpria psone spūssancti q̄ ꝓce-
dit a patre et filio q̄ dicit habere auctē in ꝓcessio-
ne spūssancti ƀm Hilarū. Unde ꝓprie donū tūc
dicit qn̄ amore ↄsūmat. vnde pꝫ q tā donū q̄ da-
tū et donabile habēt triplicē respectū. Primo eī
dicūt respectū ad illud a q̄ ꝓcedit id qd̓ dat. scd̓o
ad id qd̓ dat. tertio ad id cui donatio fienda ē. pri-
m⁹ aūt respect⁹ est realis. Sed duo alij sunt ratio-
nis: q2 eiusdē ad se n̄ ē relatio realr: nec dei ad cre-
aturā. Ex q̄ patet q ista tria loquēdo ꝓprie dīt
vnū p accn̄s cū includāt ens reale et rōnis q̄ vnū
nō faciūt p se. Et hoc de pͥo articulo. Quo ad
scd̓m articulū sunt tres ↄclōnes. Prima donū ex-
cellētissimū qd̓ est spūssanct⁹ formalr a spiratiōe
differt passiua. pͥma ps ꝓbat. in qlibet genē ē da-
re vnū qd̓ est maxie tale ƀm phm. ij. metha. sic in
genē calidoꝝ vnū maxie calidū. et in gñe veroꝝ
vnū maxie verū. igr a sili in genē donoꝝ vnū qd̓
est maxie donū seu excellētissimū: et illud ē qd̓ ꝓce-
dit m° libero seclusa quacūq; retributiōis expe-
ctaᶜ. Sed scd̓a ps q illud donū dicat spūssanctus
ꝓbat. donū eī vt patuit loquēdo ꝓpe dicit tria.
Respectū ad id a q̄ ꝓcedit: et sic n̄ ↄuenit patri: q̄
a nullo est. scd̓o modū ꝓcessiōis. et sic nō ↄuenit
filio: q2 fili⁹ p modū ꝓcedit nate. donū vo p amo-
ris modū. vn̄ radix doni est amor. cū igr amor at-
tribuat spūsancto. igr et donū. vn̄ in hymno vbi
noiant nomia spūssancti. Qui paclit⁹ diceris. etc.
Tertia pars q donū loquēdo formalr differat
a spiratiōe passiua, ꝓbat. nullū ens rōnis forma-
liter est idē cū ente reali: sed donū d̓ ens rationis
spiratio vo ens reale. igr nō sunt idē formalr. ma-
ior est nota de se: cū ens diuidit in ens reale et ra-
tiōis sic in oppositas dr̄ias. Sed minor ꝓbat pri-
mo q ens rōnis sit donum q2 dic̄ respectū ad cre-
aturas: iō ei donū q2 alicui donabile ē. nec oportet
fugere. q ideo donabile est: q2 donat a patre et fi-
lio et ecōtra: q2 etiā nobis donabilis est. vnde di-
cit donū nostrū. Sꝫ q spiratio dicat ens reale ꝓ-
bat ex auctē aug. in li. de doc. christiā. sūt eī scd̓s
eū tres res rlatiue. et vna scꝫ tertia ab ista spirati-
one res dicit. Ex q̄ patet. q sanc. Tho. in scripto.
q. ij. hui⁹ distictiōis mīn⁹ dicit. in solutiōe eī vlti-
mi argumēti inuit: q ꝓprietates spūssancti solum
differūt ƀm modū significādi: ita q donū seu do-
nabilitas nō differt ab amore seu spiratiōe passi-
ua nisi in mō significādi. Sed cū reuerētia tāti do-
ctoꝝ patet oppositū. nā secluso nostro modo itelli-
gēdi donabilitas est respect⁹ rōnis et spiratio pas-
siua ens reale. q etiam dicit q amor est ꝓprietas
spūssancti: nō videt cū amor sit act⁹ eēlis. et p ↄse-
quēs ꝓcedat ꝓductionē spūssancti. sicut essentiaᵃ
nocionaᵃ: nisi dicat q in diuinis est amor duplex.
scꝫ essentialr et nocionalr. et ipe intelligit de nociōa-
li. sed de hoc alr fiet ƀmo. Scd̓a cōclo. ante re-
spectū donabilitatis seu doni spūssanctissim⁹ spi-
ratiōe passiua intelligit in esse ↄstitutus. ꝓbat ista
ↄclusio. Quādocūq; aliqua pō habꝫ duo obiecta
vnū primariū: reliquū scd̓ariū. prius opatur circa
primariū q̄ circa scd̓ariū. Sed dīna volūtas ha-
bet duo obiecta. pmariū scꝫ essentiā diuinā. scd̓ari-
um scꝫ creaturas in se reducētes. igit prius opabit
circa pmū obm scꝫ essentiā diuinā: q̄ circa secūda-
riū scꝫ creaturas. Cum igit spiritus producat de
dīna eēnᵃ vt patuit. et ista dōabilitas ↄsurgat rspi-
ciendo obm secūdariū sequitur ꝓpoᵐ. vnde quo ad
relatiōes seclusis distictiōib⁹ et ordinib⁹ que sunt
ante notiones reperio triplicē ordinē. In primo
ordine sunt relationes personas ↄstituētes: sicut
sunt generatio actiua et passiua. spiratio actiua et
passiua. In scd̓o ordine sunt relatiōes cōmunes:
sicut sunt equalitas. similitudo. et ydētitas. de qui-
bus in sequēti distictiōe. In tertio ordie sunt rela-
tiones dei ad creaturā: et oēs iste sunt rōnis: si-
cut est donū et donabilitas. Tertia ↄclo. dona-
bilitate seu dono siue dato spūssanctus qui donū
nostrū dicit in esse nō cōstituitur ꝓbatur cōcluᵒ.
Quādocūq; ante aduentū alicui⁹ aliquid intelli-
git ↄstitutū in esse: per eius aduentū iterū in esse
nō ↄstituit: sed per ꝓcedentē ↄclōnē ante hmōi
donū seu donabilitatem intelligit spūssanctus in
esse ↄstitutus. igit per id nō ↄstituit. maior patet
ex Boetio: cū spiratio actiua aduenit patri et filio
iam cōstitutis gñatione actiua et passiua: ideo eos
nō ↄstituit: sed dicit aduēticia seu q̄si aduēticia. et
ↄfirmat: quia ↄstitui aliq̄ posteriori neqt qd̓ āte
est ↄstitutū. Et hoc dicit de scd̓o artiᵒ. Quan-
tū ad tertiū articulū sūt tres difficultates iux tres
ↄclōnes. Prima difficultas. si qrēs dat aliqd do-
nū per spiritū qui est primū donū. vtrū etiā ipsum
primū donū det. Dico ƀm docto. deuo. q. i. huius
distinctiōis. q dona pri doni sunt in triplici dr̄ia.
Quedā eī sunt cū quib⁹ primū donū nūq̄ datur
sicut est timor seruilis: cū quo nō stat spūssanctus:
et tamē est donū eius. Scd̓a sunt cum quib⁹ sem-
per dat primū donū: sicut sunt caritas et sapientia
vt est septimū donū in ysaia nūeratū. Tertia sunt
cū q̄bus aliqtiēs datur aliqtiēs nō pmū donū: sic
sunt fides et spes: que sunt in iustis et peccatorib⁹.
Scd̓a difficultas. quia videt q donabilitas ista
seu donū ex quo aduenit post esse cōpletum sancti
spūs sit accn̄s. et ita q sit accn̄s in diuinis: qd̓ negat
magr dist. viij. huius primi. dico q ƀm doctorē sub-
tilē distictiōe. ij. huius primi. q. iiij. Et distictione
xvij. q. ij. Accidēs capit dupliciter. et ego addo ter-
tiū: ex roma° Egidio super li. Elencoꝝ. et dico tri-
pliciter. Primo eī capit pro vt diuidit ↄtra sub-
stantiā: et sic capit Porphiri⁹ in suis ysagogis dū
dicit: accidēs est qd̓ adest vel abest preter subiecti
corruptionē: et sic nō est accn̄s in diuinis. Secun-
do dicit accn̄s ꝓut superi⁹ accidit iferiori. et sic ca-
pit in libro Elencoꝝ p° et scd̓o in fallaᵃ accidētis
Tertio mō prout inferi⁹ accidit superiori: vel ei q
est extra eēntiā alicui⁹. et sic capit Porphiri⁹ dum
dicit q differētia accidit gñi. et his duobus modis
nihil prohibet accidens esse in diuinis nam h̓ mo-
do ens accidit substātie. et spiratio actiua generati-
oni passiue. Tertia difficultas: quia dicit in cō-
clusione tertia. q bene dicitur spūs noster et donū
nostrū quō scienus quādo in diuinis bene addi-
mus aut meū aut nostrū et ↄsimiᵃ. dico q tripli-
ter diuina ad nos cōparātur. Aut rōne cause aut
scd̓o ratione forme. aut tertio rōne corrl'onis. Si
ratione cause sic possum⁹ addere meū et nostrum et
ↄsimiᵃ. et hoc tripliciter. primo in ratiōe cause effi-
ciētis: sicut dicim⁹ deus noster creator noster. Et
secūdo in rōne cause exēplaris. sic dicim⁹ exēplar
nostrū de deo loquētes. Et tertio in rōne finis. sic
dicimus: deus ē bonū nostrū. et beatitudo nostra.
Si aūt capiamus dīna in rōne forē tūc nō possu-
mus addere: nec meū nec nostrū: et hoc est quādo
signtur in abstractiōe. vnde nō dicim⁹ de dei sapi-
entia: ista est sapia nostra. nec de essenᵃ ista ē eēnᵃ
nostra. Tertio cōparant ad nos dīna i rōne cor-
rl'onis: et tūc addere possum⁹ vt dicim⁹: dn̄s noster
refugiū nostrū etc. Sed quādo rl'ones sunt ad itra
nūq̄: vnde nō dicim⁹ de filio dei filius noster. de
spūsancto aliud est. quia quādo dicimus spūs no-
ster: tūc spiritus dicit ab inspiratiōe quasi per cuꝫ
nobis bona inspirātur: et ita locū tenet cause. Vn-
de tūc nō dicit a spiratione passiua. et sic de dono
dicit donū nrm: quia donū dicit respectū ad nos.
Et sic patet ad qōnem. q vicꝫ nec dono nec dato
seu donabilitate spūs ↄstituit beatissim⁹. Et tūc
ad argumēta. Ad primū. dico ad minorē: q nec
vbatiōe inq̄tū dicit declaratiōnē creaturaꝝ ↄstitu-
itur fili⁹: nec spūs dono inquātū respectū dicit ad
creaturas: cū ambo sint entia rōnis: sed solū vbaᵒ
ↄsequit filiū in esse ↄstiᵐ: et donū spūsanctū. de q̄
amplius distictiōe. xxvij. erit ƀmo. Ad scd̓m di-
co ad maiorē: q est duplex distiguēs. primariū et
scd̓ariū. exēplū sic hō pmo rōnalitē a leone distin-
guit. scd̓o risibilitate: tūc dico q illud ē ↄstitutiuū
alicui⁹ qd̓ ipm pmo distiguit sicut rōnale ↄstituit
hoiem sed nō qd̓ scd̓o: sic risibile nō ↄstituit hoiē
q̄uis distingat. Sic in ꝓposito q̄uis spūs distin-
guit p donabilitatē a patre et filio: nō tn̄ pᵒ sꝫ 2ᵒ.
imo p° distiguit spiratiōe passiua: ideo nō currit
argumētū. Ad tertiū. dico ad maiorē q vā ē qn̄
illud solū noiat illā ꝓcessionē: s. ē spiraᵒ passiua: sꝫ
qn̄ addit aliud nō oportet: et maxie posteri⁹ sic est in
ꝓposito: q2 lꝫ donabilitas exigat illā spirationē
passiuā: tn̄ cū h̓ vt dictū ē sepi⁹ noiat vnū respēm
rōnis: iō nō currit argumētū. Et sic pꝫ de qōne.
Ex ista vo distictiōe tres elicūtur ↄclōnes. qrū
Prima est: dono pmaᵒ qd̓ dei digit⁹ est augmēta-
tio fit donū penit⁹. dic ↄclo: q p primū donuꝫ qd̓
est spūssanct⁹ et digit⁹ dei cetera dona dantur. Et
hanc deducit magister a pricipio distictiōis vsq;
ad illud capitm. Preterea diligenter considerādū
est. Secūda conclo est. Eternalit donū paci-

tus sed rpaliter est datum fundinis: dicit cõclusio. ꝙ spũssanct⁹ dicitꝛ donũ ab eterno: sed est datũ ex tẽpore. Et hãc deducit magister ab illo caplo. Preterea diligẽter ↄsiderãdum est. vsqꝫ ad illud. c. hic cueniꝛ vnũ ⁊ fili⁹ cũ sit nobis. ⁊c. Tertia conclusio. sic spũs noster dr nõ asseritꝛ nr genitus. dic cõclusio ꝙ nõ dr de filio dei nr filius sic de spũsancto noster spũs. Hãc deducit mgr ab illo capitlo b qritꝛ vnũ ⁊ fili⁹ cũ sit. ⁊c. vsqꝫ ad finẽ distictõis

Sequitur in tertia. Nũc postq̃ coeternitatẽ triũ personarũ. Hic sigtur. xix. distictio huius primi que ita cõtinuatur ad precedẽtes. Naꝫ postq̃ ab. viii. dist. vsqꝫ ad istam egit mgr de proprietatibus essentie. ꝓprijs ⁊ tribus personis soliũ sigillatim ↄuenientib⁹. Hic in ista distictiõe agit d ꝓprietatibus cuilibet persone simul cõpetentib⁹ cuiusmodi est equalitas. Et diuiditur ista pars in tres ptes pncipales. In pma ostenditur in quib⁹ equalitas directe ponitꝛ. In scda eqlitatis declaratio plane inseritꝛ. In tertia dubiũ incidẽs aperte soluitꝛ scꝫ qliter dictiões exclusiue sunt in diuinis. Scda pars incipit ibi. Nũc igitꝛ superest ostendere. iij. dist. xxi. scꝫ ibi. Hic oritur qõ trahens origineꝫ ex predictis. Pria iterum pars in qua ostendit in quibus in deo seu respectu q̃rum est equalitas diuiditur in tres partes. In prima ostẽdit ꝙ in magnitudie eternitate ⁊ potestate iacet equalitas. In secũda ꝙ in his i deo manet ydẽtitas. In tertia se excusat tangẽ qd sit etnitas. 2a icipit ibi. cũ enũerãtur ista ⁊c. tertia ibi. ꝙ aũt eternitate. Tũc sequitur illa pticula. Nunc igitꝛ superest ostendere. In qua postq̃ ostẽdit magister respectu quorum in deo ẽ equalitas. Nunc declarat modũ quo est. ⁊ diuiditꝛ in tres partes. In prima ostendit ꝙ equalitas in esse ꝓbatur rõne magnitudinis. In scda cadeꝫ in deo fore ãnotatur semotõe dissilitudis. In tertia ꝑfectissima ipa noiatur vi potentie ⁊ valitudinis scda incipit ibi. Sed iã nunc od ꝓpom. tertia dist. xx. ibi. nũc ostendere restat quõ. ⁊c. Iterum prima ꝑs in qua declaratꝛ qlr in diuinis extitit equalitas rõne magnitudinis diuiditꝛ in tres partes. In prima breuis addenda antecedit prefatio. In secunda magnitudo vera in diuinis patet ⁊ sũma vnio In tertia ex incidẽti diuinoꝝ suppositoꝝ infertur circũincessio. Secũda incipit ibi. Sciẽdum est igitꝛ ꝙ pater nõ est ⁊c. Tertia ibi. ⁊ inde est ꝙ pater dicitꝛ esse in filio. ⁊c. Et tũc sequitur illa pars. sed iã nũc ad propositum redeamus ⁊c. In qua predeclaratur equalitas per semotam inequalitatem ⁊ dissilitudinẽ. Et diuiditꝛ in tres ꝑm triplex totũ. vnde surgit dissimilitudo. In prima ostendit ꝙ nõ est in deo totum integrale. In scda ꝙ nec totum vniuersale scꝫ genus aut species. In tertia ꝙ nec totum inest numerale. scda incipit ibi. Hic adijciẽdum est ꝙ hic tãta est equalitas. tertia ibi. Sciendum est igitur tantam equalitatem. Iterum secũda pars in qua ostenditur ꝙ in deo nõ est totum vniuersale: diuiditur in tres partes. In pria ostenditꝛ ꝙ nõ est in deo nec vniuersalis ratio nec indiuidui. In secunda ꝙ nõ ãlis esse principij. In tertia soluitur ratio cuiusdam dubij. scda incipit ibi. Notandum etiam ꝙ essentia diuina nõ est materia. Tertia ibi. his autem vñr aduersari. Et sequitur illa particula. Sciendum est igitur tantam eqlitatem: in qua ostendit magister ꝙ in deo non est totum nũerale: ⁊ partitur in tres. In prima replicat eandem magnitudinem in personis trib⁹. In secunda ꝙ deus non triplex: sed dicitur trinus. In tertia ostendit qualiter aliter a creatis de⁹ fertur vnus. secunda incipit ibi. Preterea cum deus ⁊c. Tertia ibi. In rebus corporeis nõ tantum est vna. Et hec est. ⁊c.

Circa quã talis mouetur titulus questionis. Utrum diuinarum circũincessio personarum ad perfectam magnitudinis equalitatem requiratur. Et arguitur ꝙ nõ tripliciter medio. Primo sic. Circũincessio diuinarum personarũ nulla est: igitur nõ requiritur ad perfectã in diuinis magnitudinis equalitatem. ↄña patet: quia ꝙ nihil est: ad nihil requiritur. sed añcedẽs ꝓbatur: teste eñi Aristo. pmo posterioꝝ. circulo demonstrari est impossibile. sed si esset in diuinis circũincessio: esset circulus. pater eñi esset in filio ⁊ filius in patre. igitur nõ requiritꝛ. Secũdo arguo ꝙ nõ sit equalitas in diuinis. oĩs relatio equiparentie debet esse cõuertibilis: ⁊ ita equalitas cũ sit relatio equiparẽtie si esset in diuinis esset ↄuertibilis. sed hoc est falsum. igitur in diuinis nõ est equalitas. maior patet: sicut eñi vnũ simile ad aliũd simile dicitur: sic ecõtra. Sed minor ꝓbatur auctꝛe Chrisꝭ. super illud Ephes. i. Qui cũ sit splẽdor dicit ꝙ filius est equalis patri: sed non pater filio. et Aug. pmo de doctrina christiana dicit. In patre vnitas: in filio equalitas. Tertio arguo ⁊ probo ꝙ non requiratur circumincessio ad istam eqlitatem. posterior est natura circũincessio equalitate igitur nõ requiritur ad equalitatem. ↄsequẽtia patet: quia posterius nõ preexigitur ad esse prioris: sed ecõtra prius ad esse posterioris. sed probatꝛ assumptum: qr quando aliqua duo comparãtur ad inuicem prius intelliguntur inquantum non sunt distincta q̃ inquantuꝫ distinguũtur. Sicut prius intelligitur homo non distinctus q̃ distinctus. Sꝫ equalitas dicit nõ distinctionem personarum diuinarum in magnitudine. circũincessio vero dicit habitudinem distinctiõis persone ad personam: quia esse in qd notat distinctionem. igitur. ⁊c.

In oppositum arguitꝛ auctoritate Aug. de fide ad petrũ: ꝓpter vnitatẽ naturalẽ tot⁹ pr in filio ⁊ spũssancto est totus quoqꝫ spũssanct⁹ in pr̃e ⁊ filio. Ex q̃ igr rõne vnitatis nẽ ẽ circũince° ⁊ vnitas nature presupponitꝛ eqlitati que est ꝑm magnitudinem que est aut attributum: aut diuin⁹ modus sequitur ꝙ circũincessio requiritꝛ ad eqlitatẽ in diuinis. In ista. q. ad alias ↄformitꝛ sũt tres articli Prim⁹ triũ terminoꝝ expositiu⁹. Secũdus triuꝫ ↄclusionũ positiu⁹. Terti⁹ triũ difficultatũ motiu⁹

Quo ad pmũ articulũ. pm⁹ termin⁹ ẽ circũincessio. Et dr de circũ. ⁊ incedo dis. qr illa que sunt simul circũincessiõe. simul ad inuicẽ circũincedunt vtputa a in b est. ⁊ b in a. Uñ ꝑm doctorẽ subtilẽ in hac dist. q. ij. arti. ij. Circũincessio est subsistẽtis in subsistẽte realr distictõ mutua pñtialitatis assistẽtia in eadẽ suba: sibiũuicem intimare. Ex q̃ pataꝫ ꝙ ad circũincessionẽ tria exigũtur. Prio ꝙ illa q̃ sic sunt mutuo habeãt eãdem nũero subam ⁊ propter hoc duo corpa si eẽnt simul in eodẽ loco licet sint subsistẽtia ⁊ mutuo pñã: qr tamẽ nõ habẽt eãdem in nũero subam: nõ sunt in se inuicẽ circũincessiue. Scdo requiritꝛ ꝙ illa que sic sũt simul sint subsistẽtia. vnde licet attributa dĩna sint idem cuꝫ dĩna essentia: ⁊ idem inter se: qr tamẽ nõ subsistũt ꝓpria subsistẽtia: lꝫ habeãt existẽtiã diuine essentie. nõ dicũtur ad inuicẽ per circũincessionẽ. Tertiũ qd reqritur est ꝙ subsistẽtes sint distincti realitꝛ. Unde si ꝑ impossibile diue persone: lꝫ eãdem habeãt essentiam nũero. ⁊ sunt subsistẽtes nõ differrãt realr nõ essent mutuo in seinuicẽ. Unde hui⁹ circũincessiõis affert doc. subti. tale exemplũ. potẽtie aĩe sunt idẽ realiter: cũ aĩa ꝑm Aug. Si darem⁹ ꝙ essent disticta supposita in aĩa recte essent in se inuicẽ per circũincessionẽ: qr haberẽt eandẽ essentiam nũero quo ad pmũ: eẽnt suppõ quo ad scdm essent disticta realr: quo ad tertiũ. Sic in dĩnis pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus habẽt eãdem essentiam nũero sunt suppõ ⁊ disticta realr. ideo mutuo in seinuicẽ distiguũtꝛ per circũincessionẽ. Job. xiiij Ego in patre ⁊ pater in me est. Secũdus terminus est eqlitas ꝑm Aristo. in. v. metha. ca. de relatione. triplex est relationũ gen⁹ in vnitate fundatum. primũ fundatꝛ in suba: ⁊ dr ydentitas. scdꝫ in q̃titate: ⁊ dr equalitas. tertiũ in qualitate: ⁊ dicitꝛ similitudo. sed equalitas quãdo perfecta est tunc suppõit similitudinẽ. Unde dicta est equalitas q̃ si equa qualitas. quãdo eñi aliqua habẽt equalitatem plenariam tũc etiam habẽt plenam silitudineꝫ cũ qualitas in quãtitate fundetꝛ: ⁊ ita in eadem scꝫ quãtitate eadem qualitas. Sic dixit Tho. in snia qõne pma hui⁹ distictiõis in scripto. ⁊ inde est ꝙ quia persone sunt equales in perfectiõibus: dicemus ꝙ ⁊ sunt similes. Tertius terminus est magnitudo. Magnuꝫ dicitur tripliciter. vno modo dicitur magnũ vt opponitur multo. ⁊ sic loquitꝛ d magno pbus in. x. methac. Unde isto modo magnitudo solum est in quãtitate ↄti: ⁊ multitudo i discrẽ. ⁊ sic capitur in qõne magnũ: q̃uis enim in deo nõ sit quãtitas ↄtinua: tamẽ eternitas se habꝫ ad modum quãtitatis ↄtie. Scdo dicitꝛ magnum vt opponitur paruo. Et sic loquitur de magno ⁊ paruo Dyoñ. in. ix. de diui. noibus. ⁊ sic deus magnus dicitur: quia cũcta parua sunt in ei⁹ ↄspectu Tertio dicitur magnum absolute: ⁊ sic loqtur Augusti. in libro de fide ad Petrum: dum ponit eqlitatem personarũ diuinarum in trib⁹ his. Magnitudo. Eternitas. ⁊ potentia. Et hoc de primo articulo. Quãtum ad scdm articulũ sunt tres ↄclusiones. Prima est. nec sola diuina essentia: nec solis vltimis ↄstitutiuis: sed vtrisqꝫ diuine persone inuicẽ sunt circũincessiue. Conclu° habet tres partes. prima dicit ꝙ per essentiam diuinam solam nõ sunt persone diuine inuicem in se circũincessiue. ꝓbatur: quia cum pater habeat essentiam diuinam in seipso: tunc pater esset in se: quod nõ cõceditur probatur secunda pars que dicit ꝙ nec solis vltimis constitutiuis: quia si sic cum creature originẽtur a deo. creature essent i deo per circũincessiõeꝫ quod nõ conceditur. probatur tertia pars que dicit ꝙ sunt in seinuicem per vtrũqꝫ scꝫ essentiam ⁊ relationes simul probatur: quia cuꝫ ad aliqd duo concurrũt: ⁊ neutrum per se sufficit: illa duo si perfecta sint sufficiunt. sic in proposito ad istam circũincessionem concurrit ⁊ vnitas essentie ⁊ relationes originis: ⁊ quelibet nõ sufficit per se: igitꝛ ambe simul sufficiunt. Uel detur aliud qd nõ potest.

Ex hoc infero ꝙ doctor solẽnis variauit quando dicit ꝙ tota ratio huius circũincessionis est diuina essentia. dicit eni ꝙ aliquid esse in aliquo potest capi tripliciter. vno modo ꝑm totũ: sicut totuꝫ vinum est in dolio. ⁊ sic dicitur ꝙ totus filius nõ est in toto patre: quia filiatio que est quasi pars filij non est in patre: alioquin pater esset filius cum haberet filiationem. Secundo dicitur aliquid in aliquo ꝑm partem que tamen non est aliquid ei⁹ in quo est: sicut mus dicitur esse i laqueo: quia ei⁹ pes est in laqueo: qui nihil est laquei. nec etiam sic est circumincessio in diuinis. Tertio dicitur aliqd in alio quando est in eo ꝑm partem que tamẽ est aliquid eius in quo est. Sicut si esset monstrũ vnm habens duo capita ⁊ duo pectora: ⁊ solum duos pedes: vnuꝫ diceretꝛ in alio per pedes: qui tamen sunt cõmunes ambobus. sic dixit in proposito ꝓpter essentiam que est cõmunis patri ⁊ filio: pater est in filio: ⁊ filius in patre: ⁊ spiritussanctus i vtroqꝫ. patet ex conclusione hoc esse falsum. ⁊ cõfirmatur: quia si hoc sufficeret tunc sicut essentia est i patre formaliter: ita etiam filius: ⁊ per consequẽs filiatio: ⁊ ita diceretur pater filius. probatur consequentia: quia eo mõ quo est pars in alio: ⁊ totum denomiãtum ꝑm illam partem: sicut si pes hominis sit in loco contentie: ⁊ totus homo per pedeꝫ A simili: si essentia diuina sit in patre formaliter: ⁊ per illam sit filius in patre: sequitur ꝙ erit in patre filius formaliter. ⁊ sic propom. Ex eadem radice patet defectus sancti Thome in scripto.

hac distinctiõe. ar^m scdo. qõne. iiij. Dicit enĩ ꝙ do-
ctores sacri diuersimode assignauerũt hmõi circũ
incessionez. Ambros. Aug. Hyla. assignauerũt ra-
tionem ydẽtitatẽ diuine essentie i personis. Sz da-
mascen⁹ ex. genes q: vna ẽ ab alia: ⁊ relatiua sũt in
se mutuo. Sed cũ reuerẽtia tanti doctoris neutrũz
dictũ habet vsqquaqz veritatem. ꝙ enĩ ee nõ sit:
patuit ratio in ipugnatiõe Henri. Nec qd dic ꝙ
illi doctores Ambro. Aug⁹. Hylari⁹ hoc posuerũt
ꝯcludit. dixerũt enĩ ꝙ essentia diuina est rõ ⁊ pnouissi
ma sed nõ tota. sed requirũtur ꝯstitutiũ vltimũ: ⁊ ẽ
habit⁹ ꝯsimilis locutiõis mod⁹ in supiorib⁹. de h
qd dic Greg⁹. eo mittit fili⁹ quo gñat. nõ enĩ dic
totã rõnẽ missiõis sed pñc palem: q: ꝓcessionem
q̃ requirit in missiõe passiua. Sic i ꝓposito. hec ẽm
dictũ ꝙ relatiões origis sufficiãt: habet veritatez
suppono p ipossibile ꝙ vn⁹ de⁹ producat i diuer
sa natura aliũ deũ: nõ erũt in se inuicẽ circũincessi
ue imo ẽm Damasce. essent ꝯtrarij: ⁊ tamẽ habe-
rẽt p cãm rlõnes origis. Suppono scdo ꝙ diuine
p̄sone sint absolute: adhuc erũt in se inuicẽ circũin
cessiue. ⁊ tamẽ carebũt origie: ⁊ ita origo ñ est rõ
huius circũincessiõis. Et si dicat. ista argumẽta ꝓ
cedũt ex ipossibilib⁹: ideo nõ est mirũ si ꝯcludunt
falsum. dico ꝙ hoc nihil ẽ: ipi enĩ ⁊ ei⁹ seqces ad-
mittũt istã qonem. vtrũ si spũssanct⁹ nõ procede-
ret a filio an distingueret ab eo. ⁊ tamẽ hoc est im
possibile solũ ponit ad sciẽdũ vñ distiguit: ita eti-
am in ꝓposito. Secũda ꝯclusio. personarũ diui
narũ ad inuicẽ perfectissima infinita atqz sũma est
equalitas. ꝓbat ꝯclo me^o doc. subti. Quãdocun-
qz alicui nõ repugãt ifinitas: tũc alicubi ẽ reperiẽ
da hmõi infinitũ cum sit vnuz extremũ min⁹ per-
fectũ in entib⁹ reperit a fortiori ⁊ mag perfectum
sed infinitas equalitati nõ repugnat. ꝓbat ista: q:
equalitas de se nullam dic imperfectionẽ imo p-
fectionẽ. igit pt secum cõpati q̃ cũqz perfectionez
cum perfectiões simplr sint ad inuicẽ cõpossibi-
les ẽm Ansh. ⁊ ita cõpatiet infinitatẽ cũ dicat per-
fectionem simplr: seu sit mod⁹ pfectiõis simplicit
Sed probat ꝙ equalitas dicat perfectiõnẽ simpli
citer. auctẽ Aug. in li. de q̃titate aie ad suũ loquẽ-
tis discipulũ. Equalitatẽ inqt inequalitati iure ppo-
nis. nec quẽq̃ estio hũano sensu pditũ. cui nõ illd
videat. ⁊c. Tertia ꝯclo. natura circũincessio di
uinarũ personarũ eq̃litatẽ precedit ⁊ ab ea suppo
nit. ꝓbat ꝯclo tali me^o. quãdocũqz rlões oriunt
ex aliquib⁹ fundamẽtis ordinãt ẽm ordinẽ rlõrũ
fundamẽtoꝝ pz in singul. q: enĩ ydẽtitas fundat
in sub̃a. ⁊ eq̃litas in q̃titate. ⁊ silitudo in q̃litate.
iõ ydẽtitas debet precedere equalitatẽ. ⁊ eq̃litas
silitud. nẽ. sed circũincessio que est q̃si quedaz rlo
cõmunis fundat. vt patuit in pma ꝯclõne in vni-
tate diuine essentie. eq̃litas vero in magnitudine.
magnitudo vero ẽm Dyo. de diui. noib⁹. pullulat
a diuina essentia. ⁊ per ꝯsequẽs ꝓr est circũinces-
sio equalitate. Infero ex hoc ꝙ magister Frãc.
de maronis in suo cõf. aru. dist. xxi. q. i. du^o. iiij. nõ
recte dicit. assignãdo relatiões cõmunes precede
re istã circũincessionẽ. nec miror si minus recte di-
cit in h ordine: cũ extra ordinẽ istã illã tractauerit
mãm. est enĩ mã. xix. dist. ⁊ ipaz tractat in. xxi. ubi
est mã dictionum exclusiuarũ. nec qd dic. t vz nul
tum. dic enĩ ꝙ cetere relatiões cõmunes oriũtur
ab extremis seu diuinis personis inquãtum sunt
vnum. circũincessio vero inq̃ũ distinguũt. ⁊ pus
est esse vnũ q̃ distigui. Et ego dico ꝙ tam cetere
relatiões cõmunes q̃ circũincessio requirũt vni-
tatẽ in fundamẽtis: ⁊ distinctionẽ in extremis. ⁊ pa
riformiter ratio nõ concludit. Et h de scdo articu
lo. Quãtum ad tertiũ articulũ sunt iuxta tres
ꝯclusiões tres difficultates. Prima est. vtruz ista
circũincessio possit reduci ad aliquẽ octo modorũ
essendi: in q̃s ponit in. iiij. phicoꝝ phus: seu. ix. q̃s
ponit Boeti⁹. dico ꝙ nõ: licet sanc. Tho. laboret
ad reducẽdum tamẽ de lõginq̃. nec est exẽplũ hy
larij in hoc nisi valde vmbrosum. vnde si põam⁹
corpa duo gloriosa simul esse in codẽ loco: ⁊ ꝙ p
ipossibile essent eiusdẽ eẽntie esset q̃dãmo simile.
breuiter ista circũincessio nihil aliud addit nisi cã-
dem in nũero essentiã in plurib⁹ suppositis realit
distinctis: ⁊ ad inuicẽ sibi mutuo p̃ntibus q̃ p̃ntia
in se inuicez sunt: dicẽte i hymno Amb. In patre
tot⁹ filius: ⁊ totus i vbo pat. Scda difficultas.
qualiter differũt ista tria. magnitudo. eternitas. ⁊
potentia. in quib⁹ in d fide ad petrũ. posuit aug.
equalitatẽ diuinarũ personarũ. dicit doct. deuotus.
q. ij. hui⁹ distinctiõis. ꝙ tripl p̃t q̃dlibet ꝯsiderari
⁊ nõ pl⁹. vno mõ respectu poꝝ. ⁊ sic trib⁹ psonis
ꝯuenit eternitas: q: nõ habẽt pus. Scdo ꝯsidera
tur in se. ⁊ sic eis ꝯuenit magnitudo. Tertio p̃t cõ-
siderari respectu ad posteri⁹. ⁊ sic eis ꝯuenit potẽ-
tia a quib⁹ cũcta ꝯdũtur bona. ⁊ quia tãta eterni-
tas: tãta magnitudo ⁊ tãta põ ẽ i vna sic i duab⁹
⁊ i duab⁹ vt i trib⁹. iõ dicũt eq̃les. Tertia difficul
tas. Cũ vnitas dic p̃uatione quõ p̃t eẽ fundamẽtũ
tã circũincessiõis q̃ eq̃litatis q̃ sunt rlões positi
ue in deo. Dico ꝙ duplex ẽ fundamẽtũ. s. radicale
⁊ p̃mariũ. ⁊ si fund^a sint positia illud semp est posi
tiuũ. aliud ẽ funda^m scdariũ ⁊ min⁹ p̃ncipale. ⁊ lz
istd sit p̃uati^m tñ positia p̃nt i eo fundari nõ rõne
sui sz radicalis fũdamẽti. ⁊ sic ẽ i ꝓposito. Et tunc
pz ad. q. ꝙ diuinaꝝ psonaꝝ circũicessio ad pfectã eq̃
litatẽ reqrit. Et nũc ad ar^a. Ad p̃mũ. negat añs
⁊ q̃n dic p pbm: circlo demõstrari ẽ ipo^le. dico ꝙ
ẽm ẽ q: tẽ idẽ eẽt cã sui. sic ibidẽ deducẽ pbs. Sed
nõ est sic in ꝓposito: nõ enĩ d pr in filio: q: cãtur
ab eo: nec ecõtra. sz q: habẽt cãdẽ essentiã nũero.
⁊ sũt diuersa supposita simul p̃ntia. vt patuit. Ad
scdm^o ad minorẽ. ꝙ eq̃ i as aliq̃n solũ noiat re^m
equipentiẽ. ⁊ tũc sicut est equalis filius patri. sic fi
lio est equalis pater. aliq̃tiens autem vltra illum
respẽm noiat quẽdã modũ habẽdi ab a^o illã eq̃li
tatẽ. ⁊ isto^o est fili⁹ equal'pri: q̃a hoc hz a patre ⁊
nõ pater a filio. ⁊ exẽplũ est clarũ. Sunt enĩ rex ⁊
miles in cãpo. si tũc dicat rex est cũ milite. ⁊ ly cuz
solũ dicat p̃ntiaz sic est verũ si aũt cum hoc dicat
associationẽ: sic est falsũ. rex enĩ nõ associat militẽ
sed miles regẽ. Sic est in ꝓposito. Ad tertium
nẽtur minor. nec probatio ꝯcludit. nam vt patuit
ita dic circũince^o vnitatẽ: sic eq̃litas. ⁊ ita eq̃litas
distinctionẽ sic circũince^o. iõ nõ ꝯcludit. Et sic pa-
tet ad. q. Ex ista distinctiõe. xix. ⁊c. pria ꝯclo. Sũ
ma eq̃litas incircũincessio vt clamat v̄itas inest p
mario. Dicit ꝯclo. ꝙ eq̃litas ⁊ circũince^o est in di-
uinis psonis. Et hãc deducit mgr a princi^o distincti
onis vsqz ad illud. c. Sed iã nũc ad ꝓpo^m redea-
mus. ⁊c. Scda ꝯclo. Totius integlis sacro misa-
gio nõ inest rõ nec vlis. dic ꝯclo ꝙ totũ integra-
le aut vle nõ dicitur in diuis. Et hãc deducit ab
illo caplo. Sed iam nunc. ⁊c. vsqz ad illud caplm.
Sciendũ est igit tãtã ⁊c. Tertia ꝯclo. Totũ nũe-
rale p^o nõ donat. nec triplex dãt nũq̃ esse tale. di
cit ꝯclo. ꝙ nũer⁹ nõ repit in diuis. nec de⁹ dr tri-
plex: licet bñ trin⁹. Et deducit ab illo. c. Sciendũz
est. ⁊c. vsqz ad finẽ distinctiõis.

Sequit in textu. Nũc restat ostendere quõ
aliqua barũ ⁊c. Hic sigt. xx. dist. h⁹ primi.
Nã postq̃ mgr in precedẽti distinctiõe ondit pso-
narũ eq̃litatem rõne magnitudinis: ⁊ semote dis
similitudis. nũc in ista distinctiõe ondit idem rõne
potẽtie ⁊ valitudis. Et diuidit in tres partes. In
prima premittit sentẽtiã diffinitiuã. In scda sub-
iũgit sue sentẽtie rõnem ꝯfirmatiuã. In tertia in-
ducit obiectionem propositi declaratiuã. scda in-
cipit ibi. nihil iquit patre min⁹ habet. tertia ibi. sz
forte dices: eo pso maior est: pria ⁊ vltima ptibus
in diuisis manẽtibus. secũda in tres diuiditur ẽm
ꝙ tripliciter probat filium patri equalez. Prima
sumitur ex fun^to euã^ce auctatis. Joh. xvi. Omnia
que habet pater mea sunt. Scda ex inductione
ad viam ipossibilitatis: quia si ñ genuit equalem
aut noluit: aut ñ potuit. Tertia sumitur ex simili
tudine rãte natiuitatis per simile in generatione
creata. scda incipit ibi. Itẽ alio modo ꝓbat filium
equalem patri. tertia ibi. hic aũt per similitudinez
humanã ⁊c. Hec est diuisio presentis distinctionis
⁊ cetera.

Irca quã. ⁊c. Utrum diuinis personis oi-
potẽtia gradu ⁊ ordie tribuatur. Et argui
tur ꝙ sic. triplici medio. Primo sic. Quãdocun
qz aliquid ab alio tribuitur alij. ⁊ i maiori latitudi
ne seu extẽsiõe ẽ in dãte q̃ i recipiẽte ibi. fit scdm
gradus descensus. sed sic ẽ de omipotẽtia a patre
data filio ⁊ spirituisancto. igitur. ⁊c. maior est nõ.
a maiori enĩ ad minus fit descẽsus in gradib⁹. sed
minor probatur. quia in patre est sub omipoten-
tia põ gñandi ⁊ñ in filio: cum filius ñ possit gña-
rẽ. Et si dicatur ꝙ potẽtia generãdi ñ est sub omi
potẽtia obuiat ei. ñ. cõtra mati^m aug. Si pat ne-
quit generare filium sibi equalem vbi est omipo-
tentia patris. q. d. nõ haberet ex quo pater ꝙ est
sub omipotẽtia. Secũdo arguitur. Quãdocũ-
qz aliquid ab imperfecto magis elõgatur tanto
potẽtius est. Sed pater lõgius est a creaturis que
semper includũt imperfectionem q̃ filius seu spi-
ritussanctus. igitur est potẽtior maior pater auctẽ
Aristo. in. iij. Thopicoꝝ. Albius enĩ est qd est ni-
gro impermixtius. Sed minor probatur. Consi-
dero enim ꝙ creature ⁊ sunt ab alio: quia a deo ⁊
differũt a pro^te essentialr. pater vero a nullo est. ⁊
ita i nullo cõuenit cũ creaturis. filius vero ⁊ spiri-
tussanctus licet nõ differãt a producẽte essentialr
tamẽ sunt ab alio sicut creature. Tertio arguit
sic. Cui soli ꝯuenit in diuis productio creaturarũ
in esse intelligibili: ei soli cõuenit productio crea-
turarum in esse reali. ⁊ ita omipotẽtia cũ omipo-
tẽtia dicatur respectu creaturarum. sz soli patri cõ
uenit productio creaturũ i esse itelligibili. igit pat
sol⁹ producit creaturas i esse reali. ⁊ sol⁹ est oipo-
tẽs nõ fili⁹ nec spũssanct⁹. nisi quadã participatio
ne quã voco ordicem ⁊ gradũ maior pz: q̃a perfe
ctius ẽ esse itelligibile i deo q̃ esse rerũ extra: cum
sit i deo vita ẽm Aug. sup Joh. Et per ꝯsequens
si pfecti⁹ sibi ꝯueniat ⁊ min⁹ perfectũ. Sed ꝓbat
minor: quia i prio signo origis añ productionem
filij est pater btũs: ⁊ tñ nõ eẽt btũs nisi tũc reruz
haberet ydeas. cũ ẽm Aug. in li^o. lxxxiij. qõnum
ipari vis^e sit aia btissima. In oppositũ arguit
autoritate Athãsij in simbolo. omps pr. omps fi
lius. omps spũssanctus. In ista. q. sũt tres arti-
li. primus triũ t̃minoꝝ expositiu⁹. scds triũ ꝯclõnũ
positiuus. tertius trium difficultatum iuxta tres
cõclusiões motiuus. Quo ad primuz articulũ.
p̃mus t̃minus est omipotẽtia. Omipotẽtia enim
capitur tripliciter. Uno modo dicitur omipotentia
prout ly omi potẽtia distribuat. vt sit sensus. om-
nis põ. ⁊ sic dico ꝙ in diuinis nõ est omipotẽtia
formaliter loquẽdo: quia tũc sequeret ꝙ potentia
currẽdi. mãducãdi. bibẽdi esset in deo formaliter.
cum sint potentie formaliter. hoc est falsum: quia
deus nõ potest currere cum sit vbiqz. nec mandu
care nec bibere: cum dicant imperfectionem. Cõ
ceditur tamen ꝙ sunt tales potentie in deo. aut e-
minenter: aut virtualiter: aut cogno^e. Secũdo di
citur omnipotentia vt omni se habeat per modũ
termi extẽsiue. ⁊ sic est sensus: ꝙ ille qui hac d po
tentia omnipotens ad omia possit possibilia. ⁊ sic
est potentia in diuis. Nam nullum possibile extat
si sit factibile nisi virtute dei. Tertio dicitur omni
potentia: vt ly omni etiam respiciat potentia rati
one termini: sed non extensiue sed intensiue. Hoc
est dictu ꝙ ille qui hac potentia esset omps possz
ea efficẽ nisi iã eẽnt ꝯdita: vt si eẽnt duo dij ãbo

essent om̄ potētes. demus q̄ vn⁹ cūcta sit opatus ali⁹ nō poterit postea eadē opari: attamē illud ñ veniret p casum posuū ex īpotētia: sed q: iā essent pducta: ita q̄ scd's de⁹ haberet tātam om̄ipotentiam intēsiue quātā habet pm⁹ intēsiue. sed nō extensiue. Scd's termin⁹ est ordo. Ordo sm aug. xix. de ciu. dei. est parū disparūq3 rerū: sua cuiq3 loca tribuēs dispositō. vñ noto sm doctorē deuotū hac dist. q. i. ar. ij. q̄ ordo ē triplex. sm positiōz ē sm añcessionē. ⁊ sm naturā: al's sm originē. sm vero positionē multiplicat: aut sm sitū: sicut sol prior est q̄ Mercuri⁹. aut sm dignitatē: sic perfectior ē homo leone. Scdm vero añcessionē sicut prius ordinat antiquū q̄ nouū: aut vnū aliō naturali pcedit intelligētia. Scdm vero ordinē nature: al's originis sic precedit pducēs pductū. ⁊ d: ordo originis ⁊ fundamētū respcūm habet: ⁊ dicit simplr ordo nature. Terti⁹ termin⁹ est grad⁹. Unde noto q̄ ista tria se habēt per ordinē notio. ordo. ⁊ grad⁹. Notio dr inq̄tū est distiguens proprietas aut pmario: sic paternitas in patre. ⁊ filiatio in filio dr a nosco cis: quia notū fac eē id qd distiguit aut scd'ario: sic innascibilitas. scd'o distiguit patrē a filio: licet eū nō ꝯstituat. dicit aūt ordo inq̄tum prius: aut refert aut referibile est ad scdm: seu posteri⁹. Sed tertio d: grad⁹ inquātū id qd scd'o ordinat ipertecti⁹ est primo ad qd ordinat. vt innuit glo. super illud Exo. xx. Nō ascēdes p gradus ad altare. Dicit glo. per gradus ad altare ascēdit qui patrē dic maiorē filio aut spūsancto: ideo licet sint ordo ⁊ notio in diuis: nō tamē grad⁹: vbi omnia vna sunt infinita deitate. Unde Jeroñ. ⁊ habet distinctiōe. xxv. hu⁹ pmi. Nō est prorsus in deitate grad⁹. Et h de pmo articlo. Quātū ad scdm articulū sunt tres ꝯclones. Pria est diua om̄ipotētia creatoz seu creabiliū i respectu solūmodo censenda est. Et vt melius ꝯclo videat. Noto q̄ possibile dicit tripl'r. vno modo dicit possibile logicū sicut loquit pħus. v. metha. ⁊ sic capiēdo possibile nihil aliō est nisi ñ repugnātia termioz: isto modo possibile est deū esse. Scd'o modo dicitur possibile vt opponitur impossibili. Et sic accipe videtur Aristo. in quadam dubitatiōe in scd'o periarmeñ. Uñ isto modo om̄e id dicit possibile qd nō est ipossibile esse. Tertio dicit possibile vt opponitur necio: ⁊ sic ꝯuertitur cū ꝯtingēte. vt innuit pħus in scd'o periarmeñ. Hoc habito pbat ꝯclo inductiue. certū est eñ q̄ nō capit om̄ipotētia respectu possibilis pmo dicti: q: tūc om̄ipotētia se extēderet ad istā. deus est. ⁊ p ꝯñs possz om̄ipotētia dei facere deū esse. qd est ipossibile. nec etiā scd'o modo. q: tūc isto ista est possibil': de⁹ ē bon⁹. deus ē imensus. pr est de⁹: ⁊ tñ ad ista nō se extēdit omnipō dei. vt pz. Ex q̄ liquide pz: q̄ solum dei oipotētia dicit respectu creaturarū possibiliū. ⁊ cū prius natura sint tres psone q̄ pnci^m pductiuū p om̄ipotentiā pducat creaturas: sequit q̄ om̄ipotentia eq̄lr ē in pre ⁊ filio ⁊ spūsancto. assūptū pbat scz q̄ pus sint tres persone q̄ omnipotentia aspiciat creaturas. pbat. nā qñ aliq̄ potētia habet duo obiecta. vnū necessariū. aliud ꝯtingēs: pri⁹ operatur circa necessariū q̄ circa ꝯtingēs. patet. prior em̄ ē respect⁹ ad necessariū cū sit ens pfecti⁹. sz de⁹ aspicit personas diuinas que sunt necie. ⁊ creaturas que sunt ꝯtingētes. igit añq̄ creature sint pducibiles seu pducte: tota productio ad intra erit cōpleta. Ex quo infero. q̄ rōan⁹ egidi⁹ nō sufficienter posuit ponēdo generationē actiuā in patre pertinere ad om̄ipotētiā: sed in filio nō. Cui⁹ ratio sua est: q: in patre est cōpossibilis: in filio non Et addit iste q̄ nō debet iudicari agens impotēs si non agat quod ei nō conuenit. Sicut non dicitur ignis impotens si ñ frigefaciat: quia frigefacere nō conuenit igni. Sic nō debet censeri filius in diuinis minus potens q̄ pater: quia nō generat eo q̄ nō conuenit ei. Contra istum modū arguo. Quero em̄ ab eo si gñatio actiua inq̄ntum talis abstrahendo a subiecto ⁊ patris ⁊ filij cadat sub om̄ipotentia vel nō: si nō nec ē g° in patre sb om̄ipotentia quod est contra eum: si sic illud igit in quo nō erit: nō erit om̄ipotens quia sibi deerit om̄ipotentia respectu vni⁹. ⁊ qd declarat q̄ ignis nō dicitur minus potens si nō frigefaciat. dico q̄ exēpium est ꝯtra eū: quia em̄ ignis solum potest calefacere ⁊ nō frigefacere: ideo nō est om̄ipotēs si igitur generare diceret potentiam sub om̄ipotētia: ⁊ filius nō posset generare nō esset om̄ipotēs

Et si dicatur: iterum q̄ est maior potētia gignē filium in diuinis q̄ producere extra creaturam. si igitur producere creaturam est sub om̄ipotentia a fortiori ⁊ productio filij. dico q̄ ex parte dei equalis est productio filij ⁊ creaturarum: quia ab infinito principio: ⁊ tamē productiuū principiū creaturarum est sub om̄ipotentia: ⁊ nō productiuum principium filij aut spiritussancti. ⁊ ratio est. quia om̄ipotentia sm sanctoz vsum est solum respectu ꝯtingētis: licet autem spiritussanctus ⁊ filius producātur. tamē necessario ⁊ in eadem essentia cum pducēte: ideo licet huiusmodi principiū sit potentia tamen nō continetur in om̄ipotentia: quia ci⁹ termin⁹ est necā^m nō contingēs: sicut est termin⁹ om̄ipotētie qui est ꝯtingēs scz creatura. Scd'a ꝯclo. naturalis prioritas neq3 ordo enti repugnat diuino: licet gradus. pbat prio de ordine q̄ nō repugnat diuis auctē btī aug. ꝯtra maxi^m cuz dicit fili⁹ a patre nō sigt inequlitas sube sed ordo nature. Et ꝯfirmat rōne qñ aliq̄ vbi distiguūtur realiter habēt aliq̄ ordinē ex sua rōne formali. etiā illū seruāt vbi nō sunt distīcta realr. pbat ista. qa ex q̄ distīctio oritur ex rōne formali stante ratiōe formali stabit distinctio. sed perfectiones que sūt eiusdem rationis in deo ⁊ nob ⁊ distinguūt realr realiter in nobis. ⁊ habent in nobis ordinem. vt puta prior est intellectus q̄ volūtas. prior scientia q̄ dilectio. igitur et hunc ⁊ habebunt ordinem in diuinis vbi non distinguuntur nisi formaliter. Sed pbat alia ps scz q̄ in diuis sit pus: q: prioritas est passio ordinis: nō ē eī intelligibile q̄ i aliquo ordine ex pte rei sint aliqua ordinata: ⁊ tñ illo mō vnū nō pcedat aliud. Sed pbat tertia ps: s. q̄ nō sit in diuinis grad⁹. vñ Eusebi⁹. In diuinis est nūerus sed nō ordo. i. gradus sm glosas. ⁊ ratio est: quia grad⁹ est a magis pfecto ad min⁹ pfectū. in diuinis aūt oīa eque perfecta sunt ydentice. Ex hoc infero q̄ sanct⁹ Tho. in hac dist. q. iij. scripti. ñ satisdic dicēdo q̄ i diuis ē ordo. sed nō prius. vnde dicit q̄ ordo in his inferiorib⁹ tā ipoat. p° prioritatē. ⁊ posterioritatē: ⁊ hoc est ipsectiōis. scd'o ipoutat distīctionē: q: que ordinantur distiguūt. tertio ipoutat modū sm quē noiat: vt puta dicit in diuinis ordo nate: ⁊ tūc dicit q̄ manet ordo in diuis sm tertiā ⁊ scd'am ordis ꝯditionē que nō dicūt impfectionē. sed nō scdm pmā q: est ipfectiōis. ⁊ tūc dicit q̄ inter patrē ⁊ filium est ordo originis nō tñ est pater pōr filio. Cōtra istū modū dicēdi vbi ponit ordinē ⁊ negat prius ar° vnico me°: arg^m franc. de maro. in. xij. dist. huius pmi. q. ij. arti. ij. In diuinis est p^m. igit prius. añs patet per ipm Tho. in pdicta qōne. ⁊ p vsuz loquētium. ⁊ per sanctos doctores noiantes prēz pmā personam in diuinis. sz pbat ꝯña. quia vbiq3 est superlatiuū ⁊ cōpatiuū. sed primū est suplatiuū. posteri⁹ vo cōpatiuū. igr si in diuinis est prima psona. igr ⁊ prior persona. pbat vo q̄ p^m sit superlatiuū dcp̄us trib⁹ mediijs. pmo grāmatice. nā sic fit cōpatio: pridē prior prim⁹. scd'o logyce. nā Porphyri⁹ in pdicabilib⁹ ponit decē p^a gña. Cū igit semp suplatiuoz sit maior paucitas ⁊ plura sint priora gña q̄ decē: que nō sunt p^a. sicut sūt intermedia inter pma gña ⁊ spēs. sequit q̄ primū est suplatiuū. Tertio probat phisice: quia pħs cōcludit in septio ⁊ octauo phicoz: q̄ est dandū v^m pmū mouēs: ⁊ tamē sm eū multa sunt priō mouētia. Confirmat per btm̄ Dyonif. vij. de angelica ierarchia. vbi dicit q̄ i quolibz ordine est procedē a posterior ad pus vsq3 ad vnū ierargicū. ⁊ finalr est dare vnū seraph: qui simplr est pm⁹ ⁊ sup oēs ⁊ tamē constat q̄ sunt multi priores scz om̄es ab infimo vsq3 ad primū. ⁊ hoc est qd dicit philosophus. v. Thopicoz in fine. qd per superabundantiam dicitur vni soli conuenit. Tertia conclusio. prior natura est adintra personarum constitutio q̄ om̄ipotentie cōpleta ratio. pbatur cōclusio ista me° doct subti. in prima qōne suoz quolibetoz. Quandocunq3 aliquod in diuinis dic respectum ad creaturas: eo posterius est qd talem non dicit respectum: sed om̄ipotentia de nomine suo quendā respectū rationis dicit ad creaturas constitutio personarum nō. igitur prior est natura cōstitutio personarum ipsa om̄ipotentia. maior patet. pono enim quo ad presens in diuinis tria signa. In primo sunt essentialia. in secundo nocionalia. in tertio ea que dicunt respectum ad creaturas siue sunt essentialia sicut scientia. siue noconalia: sicut donū. ⁊ ratio ē: quia prius est qd ē a se q̄ q̄ ad aliud. ⁊ prius qd solum refertur ad distinctū in psona q̄ ad distinctū in essen^a. cuiusmodi sunt creature. Sed probatur minor. om̄ipotentia eniz dicit respectū ad possibile: sicut potentia. paternitas vero solum ad filium: ⁊ filius solum ad patrē ⁊ spūssanctus solum ad patrem ⁊ filium. Et si dicatur q̄ essentialia sm doctorem nostrum precedunt nocionalia. om̄ipotentia vero dicit quid essentiale cōmune tribus personis. Dico q̄ essentialia possunt considerari absolute: ⁊ sic precedunt nocionalia. aut inquantū addūt illum respectū rationis ad creaturas. ⁊ sic sequūtur nō ratione sui sed ratione respectus. sicut scientia inquantū solū nominat cognitionē precedit quācūq3 nocionem inquātū vo addit respectum a scibile seqt. sic dico idem de om̄ipotentia. Et hoc de scd'o articulo.

Quantū ad tertiū articulum sunt tres difficultates iuxta tres conclusiones. Prima est. vnde ē hoc q̄ potentia producēdi filiū simplr dicitur potentia: ⁊ tamē nō dicitur cōmuniter fili⁹ potentialis potētia passiua seu obiectiua. Dicit doct. subti. in ista distinctione q̄ ratio est: quia nomīa que dicunt perfectionem attribuūtur diuinis: nō que sonant imperfectionem. ⁊ quia nomē potentie productiue dicit perfectionem: recte dicitur in deo patre. nomen vero passiue potētie nō nominat ita pfectionem: ideo nō ita solet dici in filio. ⁊ ē cōsimile tactum in distinctiōe. xvi. caplō hylari⁹. In quo hylarius attribuit hoc nomē maior patri: quia dicit perfectionē: ⁊ nō vult q̄ filius dicatur minor: quia dicit imperfectionem. Secunda difficultas est: quō potest esse ordo nature in diuinis cuz vnica sit natura. Respondet doctor deuotus hac distinctiōe. q. iij. q̄ in diuinis dicitur ordo nature nō subiectiue quasi essent plures nature ordinate sed quia in eadem natura: siue ex eadē natura iste ordo oritur. Tertia difficultas est. Quia si om̄ipotentia sequeretur ordine nature constitutionē personarum. sequeret q̄ persone essent ratio producendi creaturas. qd negat doctor subtil. i. q. ij. dico q̄ om̄ipotentia nō precrigit constitutiones personarum tanq̄ rōnē vt producat effectum seu creaturas. si enim solus esset pater in diuis adhuc esse possent creature. sed iste ordo solum oritur ratione respectuū realium ⁊ rationis: quia respect⁹ reales quibus constitute sunt persone precedunt illos rōnis: quorum vnum vt dictū est ꝯnotat oīpotētia. ⁊ est simile: sicut in sole illuminare lucē p supponit: ⁊ tñ lucere nō cāt illūiare: sed solū sunt

effect⁹ ordinati eiusdē eē. sic i ꝓpoˢ solū ē ordo s̄
ratio agendi. ⁊ sic patet ad rōnē ꝙ lʒ diuinis ꝑ-
sonis omīpō nō gradu sed ordine tribuit: q: illā
candē potentiā quā pr̄ habet a se tribuit filio: ⁊
ambo spūisancto. Et tūc ad argumēta. Ad pmū
nego minorē. ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ pō gñandi
nō est sub omīpō. vt loquūt de oipō sancti: or tal'
omīpō solū habet terminū creatū potētia vo ge-
nerādi solū habet terminū increatū scʒ filiū: ideo
nō ɔcludit: ⁊ ꝙ arguit de aug. dᵒ ꝙ argumētū su-
um tenet loco extrinseco: intrinseco nō. Ad scdʒ
dico. ꝙ maior est vera qñ fit elongatio ratiōe im-
pfectiōis. sic nō est in ꝓposito: ꝗuis enī in creatu
ris sit īpfectiōis ꝙ differūt eēnalr a deo: nō tamē
ꝙ ꝓcedūt ab eo. ⁊ ideo si hoc scdm cōueniat filio
dei nō patri. nō debet impfectior argui filius.
Ad tertiū nego minorē. ⁊ dico ꝙ ista ꝓductio re-
rū in esse intelligibili fit a tota trinitate. ⁊ ratio ē:
q: cōplet totū ens reale ad intra ante istud eē co-
gnitū eō est ens rōnis. ⁊ qd dicit pater a se ꝓduc
nō obuiat. licet enī pater a se ꝓducat spm̄sanctuʒ
nō sequit qui fili⁹ ꝓducat eū. Et ꝙ dicit in primo
signo pater est beat⁹. ɔcedo: videndo suā essentiā
nec fit beatior his respectib⁹ rōnis. Et qd dicit
Aug. ꝙ visione ydearū fit aīa btīssima: dᵒ ꝙ dʒ i-
telligi ɔsecutiue. i. si in deo videat has ydeas si-
gnū est beatitudinis: q: videt deū. Et h̄ de qōne.
Ex ista vero distīctiōe sicut ex precedētib⁹ tres
de intēte mgr̄i eliciūtur ɔclōnes. Prima est: vera
eq̄litas omīpotētie trib⁹. vt veritas clāt inest pie
Dicit ɔclō ꝙ tres diue psone sunt penitus eque
omīpotētes. Et hāc deducit mgr̄ a prinᵒ distīcti-
onis vsqʒ ad illō. c. nihil inquit patre min⁹ habet
Scda ɔclō. a patre gitur vnigenitus eque peni-
tus qui potēs dicit. dicit ɔclō. ꝙ pater genuit fili-
um per omīa sibi equalē in pō. Et deducit ista cō
clusio ab illo caplō. nihil inquit. ⁊c. vsqʒ ad illō. c.
Sed forte dices. Tertia ɔclō. Nō eo melior est
q genuit aut īpotētior: q: nō potuit. dicit conclu-
sio. ꝙ pater qui genuit nō est melior: quia genuit
Nec filius īpotētior: q: nō potuit gignere. Et de
ducit istā ɔclusionē mgr̄ ab illo caplō. sʒ forte di-
ces. vsqʒ ad finē distinctiōis.

Equit in textu. Hic orit qō trahēs origi-
ginē ex pdictis ⁊c. Hic signat distīctio. xxi
In q postq̄ in. xix. ⁊. xx. distīctiōib⁹ posita ē dine
eq̄litatis manifestatio. Hic oriēs soluit dubiᵘ. s. d
his distīctiōib⁹ exclusiuis. tm̄. tant⁹. solus. ⁊ sic de
alijs. an ponāt in diuinis. ⁊ diuidit in tres ptes
In prima querit mgr̄ an hec tant⁹ ē solus pater:
q̄tus pater ⁊ fili⁹ rite concedat. In scda d hac: so
lus pater est deus. pblēma. In tertia querit: vtrʒ
ꝙ trinitas sit solus de⁹ vere asserat. scda īcipit ibi
post hec querit: vtrū sic d: sol⁹ pater. ⁊c. tertia ibi.
Sed iterū querit: quō ipam trinitatē. ⁊c. Et h̄ ē
diuisio pñ:is distinctiōis in generali.

Irca quā talis mouet ⁊c. Utrū exclusiua
dictio sic solus diuinis dicat in p̄cōibus.
Et arguit ꝙ nō: triplici medio. Primo sic. Hoc si-
gnū ois nō dicat in pdicatiōib⁹ diuinis. igr̄ nec so-
lus. ꝓbat ɔña. ex regula sophistica: qa exclusiua
ꝓpō in vlem de termis ɔuertitur trāspositis. sic
ista. sol⁹ hō currit. ɔuertit in istā. omē currēs est
hō. sed añs ꝓbat. q: hoc signū omīs denotat for
mā illi⁹ cui addit mltiplicari. sicut si dicat ois hō
est aīal: denotat hūanitatē mltiplicari. sed diuini
tas nō mltiplicat imo vna ē trib⁹ suppositis. igr̄
⁊c. Scdo arguit sic. Oē sigᵐ ɔsortij significās
tarcitiā a diuinis relegat. sed solus est hmōi. igitur
nō debet diuinis attribui. maior patet aucte hilarij
⁊ habitū est. s. distīctiōe. ij. nob nec solitari⁹ nec
diuersus ɔfitēdus est deus. vnde frat Joh. de pe
chanio. in officio trinitatis. nā non est consolatio
completa solitaᵒ. Sed minor probatur. Quid
enī significat sol⁹ nisi quādā solitudinē seu eē soli
tariū. Tertio arguit sic. Si adderet exclusiua di-
ctio matie hoc esset eiusdē a se. sed hoc est falsum.
igr̄ ⁊c. maior patet. q: nulla est tāta idētitas nec
verior pdicatio q̄ eiusdē a se: sicut dic Boeti⁹. sʒ
minor ꝓbat exᵒ. capio enī istā: sol⁹ de⁹ est de⁹. q̄-
ro ꝓ quo ei⁹ singularis ē vā. nec ꝓ pr̄e: nec ꝓ fiᵒ
nec ꝓ spūsancto. q: neut eoꝝ solus est deus. vt pʒ
igr̄ ⁊c. In oppositū est Aug. ex dictis apl̄i ɔtra
maxᵐ. ⁊ habet in littera. solus habet īmutabilita-
tē: q: ſm rectā fidē ipa trinitas est vn⁹ sol⁹ verus
de⁹: btūs potēs. sapiēs. inuisibilis. In ista qōe
sūt tres articuli declarādi. prim⁹ triū terminoꝝ
expositiu⁹. scdʒ triū ɔclusionū positiu⁹. terti⁹ triū
difficultatū iuxta tres ɔclōnes motiu⁹. Quo
ad pmū articulū: prim⁹ termin⁹ est dictio. a dico
cis. vnde dictio solet capi tripl'r. vno mō ꝓ opati-
one vitali intellectus seu actiua seu passiua. actiua
q verbum producit actiue intelligēs. passiua qua
verbū exit productū. vñ isto mō capiēdo solus in
tellect⁹ est dicere actiue: ⁊ vbi passiue dici. de quo
in ps. Ipe dixit ⁊ facta sunt. vbi Aug⁹. i. vbū sibi
coequale genuit in q cūcta disposuit. Scdoᵒ dici
tur dictio ꝓ quocūqʒ vbo exteri⁹ ꝓlato: seu sit cō
plexū seu incōplexū. ⁊ istoᵒ solet sepius in biblia
capi. Tertioᵒ dicit vt opponit ɔtra cōplexū vt sit
dictio que nō habet seīm veritatis aut falsitatis
formalr: sed solū vtualr. sicut est illud pmi periar-
menias. vbi Aristo. orationē diffinit. Oro ē vox
significatiua cuius partiū aliqd significatiuū est:
vt dictio nō vt affirmatio. In aīalibus enī ista sa
se habēt p ordinē vt trahi pt ex cōmēto Boctij i
li. periarmenias. vox. dictio. ⁊ interptatio. Vox ē
sonus ab ore aīalis ꝓlat⁹. Sed dictio addit super
hoc quādā articulatiōnē. vnde boues lʒ habeant
vocē tñ dicūt seu hñt dictionē: q: nō hñt vocē
articulatā. Tertio iterptatio addit sup dictionem
declarationē. vnde multe sūt dictiōes nihil signi-
ficātes: sicut buf. baf. interptatio vo declaratiā est
Scds termin⁹ est exclusiua. dicit dictio exclusi-
ua que a termino cui addit nō suā ptē integ̃lē aut
subiectiuā remouet. sed suū dispatū: sicut dū dico
tm̄ hō currit. nō remoueo. nec corp⁹ nec aīam ho
minis q sunt ei⁹ ptes integ̃les. nec sortē aut pla-
tonē que sūt ei⁹ ptes subiectiue. sed remoueo aut
bouē aut asinū q sunt dispata ei⁹ respectu. vñ no-
to ꝙ differūt dᵒ reduplicatiā. dictio exclusiua. ⁊ di
ctio exceptiua. Dicit enī dictio reduplicatiā loquē
do ꝓprie q rōnē dicit seu explicat ei⁹ supra qd ca
dit. sicut cū dicit. omīs hō inq̄tū aīal est sensibile.
Noto aīalitatis rōnē inq̄ntū est rō ꝙ sensibilitas
inest hoī. Dictio vo exceptiua debet cape exceptū
si ꝓpe capiat sub subiecto piacentis ꝓpōis. sic cū
dico. ois hō pter sortē currit. sortes q est termin⁹
except⁹ accipit sub subiecto piacētis scʒ hois. Sʒ
tertio dictio exclusiua nec dicit rōnē formalē sicut
reduplicatiua. nec notat partē subiecti piacentis.
sed solū remouet ab illo sup qd cadit suū dispatū.
sicut est exēplificatū. Noto vlteri⁹ ꝙ ista tria dif
ferūt. dictio exclusiua scda intētio ⁊ scda īpositio.
dictio enī exclusiua de se nihil significat: sed soluʒ
modū dat significādi. scda vero intētō: ⁊ lʒ pmaᵒ
nō significet tñ bene scdaᵒ inq̄tū scde intētiones
fundate sunt sup pmis. f. in pmis. vnde in hoc cō-
uenit cū dictiōe exclusiua: q: nō significat pmo: i h̄
differt: q: dictio exclusiua nihil significat ꝓprie. sʒ
scda intētio hñ sed scdo. Sed tertio d: scda iposi
tio ⁊ est vox scdaᵒ iposita ad signdū exteri⁹ quod
sigt scda intētio interi⁹. sicut ista intētio hō qd sigt
interi⁹. hoc idē exteri⁹ signat nois impositio eius-
dem. Terti⁹ termin⁹ est solus ⁊ capit tripl'r. vno
mō pur cathegorematice. i. significatie. ⁊ tc idē ē
ꝙ solitarius ⁊ q̄ maxie cū re sui generis. sicut exē
plificat sanctus Tho. Sicut dicim⁹ aliquē religio
sum solū incedere quādo nō habet aliquē sui or-
dinis sociū lʒ multis alijs cū ɔcōicantib⁹: vel ali
quē solū in domo licet alia multa sint cuʒ eo que
tñ nō sūt hoīes. Scdo d: sol⁹ pure sincathegreu
matice: ⁊ tūc dr̄ respectu alicui⁹ respcu cui⁹ neget
ɔsortiū sic cū dr̄ sol⁹ pr̄ gñat: notat ꝙ in h̄ pto scʒ
gñare nulla aᵃ ɔit psonaꝝ. Tertioᵒ d: pti cathe-
greumatice ⁊ partim sinchategreumatice. ⁊ hoc
est qñ verbū determiat nō subiectū aut pdicatuʒ
sicut cū dicit pater est soᵐ deus. dicit enī sinchaᵃ
inq̄tū determinat copulā. dicit vo catheᶜᵃ inq̄n-
tū quendā sigt modū quo ptū inest subiecto. Et
hoc de primo articulo. Quātū ad scdm articu-
lum sunt tres ɔclōnes. Prima ɔclō. Termin⁹ so-
litudinis nullaten⁹ in diuinis cōcedit. Ista ɔcluᵒ
ꝓbat sic. vbicūqʒ extat psonarū in eadē nā nūero
pluralitas. ibi nulla est solitudo reqrēda. Sed in
diuinis est hmōi: q: est pat gñans: fili⁹ git⁹. ⁊ spi
ritussanctus ab vtroqʒ ꝓcedēs. igr̄. maior pʒ quia
solitudo solū nēt ɔsortiū eiusdē nature. Cōfirma
tur rō. nā vbicūqʒ est sūma felicitas: ibi nulla ē so
litudo. sed in diuinis sūma est felicitas. igr̄ nulla ē
ibi solitudo. maior ē Rich. de sancto victore. Et
si obijciat nūqd pat essʒ felix. dato ꝙ nō haberꝫ
filiū. dico ꝙ imo esset: sed tñ ex q habet intellectū
fecūdū ⁊ volūtatē fecūdā: oportet ꝙ natura sua cōi
cet filio ⁊ spūisancto. Et si iterū dicat de illo vbo
ps. Tu es deus solus. videt enī ꝙ sit solitudo i di-
uinis. dico ꝙ illa auctas seipsam declarat. nō enī
negat pluralitas psonarū in eadē deitate. sed plu
ralitas deoꝝ: nō dicit tu es deus solus. Et q pa-
tet error socratis qui licet posuerit vnū deū prin-
cipalē tñ posuit alios deos minus principales: ⁊
ita in deitate posuit ɔsortiū q̄si essent plures dij q
ɔuocabātur ad ɔsiliū dei pricipal'. vt innuit Se-
neca in li. naturaliū qōnū. Scda ɔclō. dictio ex
clusiua termino subiabili respectu pti taʒ cōis q̄
ꝓprij in diuinis admitt. Ista ɔclō ꝓbat. Si enīʒ
addi nō posset talis dictio tñ subiecto respectu ta
lis pdicati rō esset: quia redderet locutionē falsam
Sed h̄ est falsum. igr̄ ⁊c. ꝓbaᵒ minoris. primo de
termio cōi in subiecto respectu termī cōis in pto.
sicut in istā. solus de⁹ est infinit⁹. ꝓbat ex sua pia-
cente et negatiā quib⁹ exponit exclusiua: q: deus
est infinit⁹: ⁊ nihil aliud a deo est infinitū. Scdo
ꝓbat qñ addit psonali termio in subiecto respu
psonal' pti. sicut in ista. sol⁹ filius gignit. Sed tūc
querit de ista locutiōe. solus pater est deus. dicit
sanct⁹ Tho. ij. q. hui⁹ distīctiōis ꝙ est distīguenda
ꝙ li sol⁹ pt negare psonā: vt sit sensus: nulla alia p
sona a psona pr̄is est deus. ⁊ sic est falsa. aut ꝙ di-
cit nihil aliud a patre est deus ⁊ tūc est vera: qa lʒ
fili⁹ sit ali⁹ a patre nō tñ aliud q: sunt eiusdē essen
tie. Sed cōtra istā expōem arguo ꝙ de virtute
smonis ista sit falsa. solus pater est de⁹. sua cōuer
tēs est falsa. igr̄ ⁊ ipa. ꝓbat ɔña. q: eadē veritas
est ɔuertētis ⁊ ɔuerse. Sed assūptum ꝓbat. quia
ista est sua ɔuertēs. omīs de⁹ est pater que est fal-
sa: q: fili⁹ nō est pater ⁊ tamē est deus. Et si dicat
ꝙ est idem ꝙ pater ydentice. dico ꝙ isto mō nulla
ꝓpositō esset falsa. q: posset dici sic est vera vel sic
Et si dicat ꝙ hoc est ɔtra ɔclōnē in qua dictū est:
ꝙ pt addi dictio exclusiua subiecto respectu cuius-
cūqʒ pti. dico ꝙ verū est reddēdo singula singulis
scʒ ptū cōe subiecto cōi. ⁊ ptū personale subiecto
psonali. nō sic est in ista. Et si queratur quō suppo
nit subiectū cui tal' addit dictio exclusiua. dᵒ ꝙ sup
ponit q̄tū est de se tñ ɔfuse. ⁊ ptū cōfuse ⁊ distri-
butiue. sicut dū dico: solus de⁹ est deus. li de⁹ qui
est subiectū supponit ɔfuse tantū. sed in pto cōfu
se ⁊ distributiue. patet hoc p conuertētē. omīs de
us est deus. vbi vn⁹ termin⁹ supponit ɔfuse tan-
tū: reliqu⁹ ɔfuse ⁊ distributiue. Sed notāter dixi
quātū est de se. quia si dicat solus deus est pat. li
pater nō distribuit: q: vnic⁹ est in diuinis. ⁊ suppo
sito ⁊ nā. Tertia ɔclusio. termino in pto posito

ꝑsonali aut cōi ī diuinis dictio addi pt exclusiua.
ꝓbat ↄclo.in his q̄ fidē sapiūt ↄformare debem⁹
nos prīn sanctis eloquijs. Sȝ sancti doctores a-
perte pti addūt dictionē exclusiuā.igr̄ ⁊c.maior ē
nō.dicit eñ sapiēs ne trāsgrediamur termios q̄s
nob̄ ↄstituerūt pr̄es nostri. Sed minor ꝓbaꝛ.p°
ꝙ addit termio cōi. Unde aug⁹.vi.de trini. Trini
tatē dicim⁹ solū deū.de termio ꝟo ꝑsonali pȝ di-
cēdo:paꝛ ē sol⁹ gñans. Et ↄfirmaꝛ ratio. qñ aliq̄
ratio ī se habet veritatē.⁊ ex additione alicui⁹ nō
falsificatꝛ:sȝ maiorē luce ꝟitatis sortiꝛ explanatōēȝ
admittēda est talis additio.sed sic est in ꝓposito
ꝓbato.ista eñ est ꝟa in diuinis pater est gñans.
Sed tñ posset aliqs dubitare vtrū aliqs cū eo .sȝ
cū dico est solus gñans soluiꝛ. Sed posset dubita
ri de q̄ seruit ista dictio exclusiua sol⁹:qñ a pte pti
dicitꝛ trinitas est sol⁹ de⁹.vtrū dicat ꝙ cū diuitate
nihil sit extraneū. Et si sic:tūc satis inuebaꝛ dicen
do solū trinitas ē de⁹.sicut dū dico plato ē hō ita
bene inuo ꝙ nō est asin⁹.sicut si diceret plato ē so
lus hō:q2 forma ꝓpria remouȝ q̄dlibet sibi extra
neū.dico ꝙ reuera nō ita ꝓprie additur pro sim-
pliciter sicut qñ est secū aliqd.vñ ista nō est ita ꝓ-
pria:trinitas est solus de⁹:sic ista:trinitas est vn⁹
solus de⁹:q2 tūc denotat vnicā esse deitatē. Et si
q̄raꝛ:qd negat li sol⁹ ex q̄ sequitur copl'am.dicit do
ctor deuotus ꝙ licet seqūtur copulā q̄ ad sitū tñ q̄
ad ꝟtutē pcedit.vñ sens⁹ ē:trinitas sol⁹ de⁹.i.trini
tas ē de⁹ ⁊ nō plures.⁊ est exemplū:si dicatur vi-
deo solū petrū.video petrū ⁊ nō video aliū. Et si
q̄raꝛ:vtrū ista sit eque ↄcedenda.trinitas est de⁹
solus:sic ista:trinitas est solus de⁹.dr̄ ꝙ n̄.q2 li so-
lus dū precedit negat pluralitatē dinitatis :qd n̄
facit dū seqꝛ. Sed obijcꝛ q2 ꝫm aristo.i scdo peri
armeñ. Noia ⁊ ꝟba trāsposita idem signt.⁊ ita si
ista ↄceditur trinitas ē sol⁹ de⁹.⁊ ista: trinitas est
deus sol⁹. Dico ꝙ sol⁹ apd logycū nō ē nomē:q2
nō est significatiuū sed ↄsignificatiuū.⁊ hoc de se-
cūdo articulo. Quātū ad tertiū articulū sūt iux
tres ↄclōes tres difficultates. Prima est:vtrū h̄
sit ↄcedēda.sol⁹ de⁹ ē. Dico ꝙ q̄libet ꝓpō de secū
do adiacēti resolui debet in illā de tertio adiacen
ti.vñ ista:sol⁹ deus est:debet resolui in istā. solus
deus est ens.⁊ tūc dico ꝙ ens pt capi tripl'r.vno°
ꝓ ente per eēntiā:⁊ sic solus de⁹ est ens:nec tñ se-
quiꝛ ibi solitudo:q2 in isto ente per essentiam sunt
tres ꝑsone. Exo.iij.ego sum q̄ sum. Scdo pt capi
vt dicit ens ꝑ participationē:cuiusmodi sunt crea
ture.⁊ sic capiēdo solūm° dr̄ ens de creaturis. vñ
ꝫm diuiᵐ Dyonisiū de mystica theō.sole creatu-
re sunt ens:⁊ deus est super ens. Tertio dicitꝛ ens
ꝓ q̄dā cōceptu vniuoco deo ⁊ creaturis.⁊ sic nec
deus est sol⁹ ens nec creature. Secunda diffi-
cultas. Si ista sit ↄcedēda.solus deus qui ē pater
ē deus. Dic doctor subti.in hac distictiōe in solu.
p̄mi argumēti:ꝙ ē distiguēda ꝫm cōpōm ⁊ diuīm

sicut ista.oīs hō q̄ est alb⁹ currit:dato ꝙ soli al-
bi currāt.tūc eñ in sensu cōposito ē vera. sensus
ē eñ ꝙ oīs homo q̄ ē alb⁹ currit:nec pl⁹ dic.in
sensu vero diuiso est falsa.est eñ sensus ꝙ oīs
homo ē alb⁹:⁊ ꝙ oīs homo currit qd ē ↄtra casū.
Sic in ꝓposito ista in sensu diuiso est vera.est eñ
sensus:solus de⁹ est pater.⁊ sol⁹ de⁹ ē de⁹.⁊ vtra-
q3 ē vera. In sensu ꝟo cōposito falsa ē.esset enim
sensus ꝙ solus de⁹ qui ē pater.i.sol⁹ pater eēt de⁹
⁊ hoc ē falsū. Tertia difficultas ē .vtrū dictio
exclusiua addita termio ꝑsonali neget suū correla
tiuū.vt si dicaꝛ.de⁹ ē sol⁹ pater.vtrū ita affirmet
ꝓpō de patre ꝙ sit de⁹:qd neget de filio vel non.
Dico ꝙ dictio exclusiua cadēs sup vnū correlati-
uū negat aliū.sicut arguit in p̄mo phicoꝝ aristo.
ↄtra pmenidē ⁊ melissuȝ.tñ pnᵘˢ est.igr̄ p̄ncipia
tū nō est.⁊ tñ correlatie p̄ncipiū ad p̄ncipiatū dr̄
Ex q̄ patet:ꝙ q̄ñs dictio exclusiua talis cadit su-
pra terminū relm̄ n̄ respectiue ad aliū reddit pro
positionē icōpossibilē:sic ista:tñ pater ē:sequitur
eñ tñ pater est.igr̄ pater ē ⁊ nihil aliud a patre:
vel null⁹ ali⁹.⁊ iterū pater ē.igr̄ filius ē.⁊ ita ali⁹
a patre. Dixi tamē notāter nō respectie ad aliud:
quia si dicatur ad aliud r'tiue:tūc bene reddit pro-
positionē verā. Sicut ista ē vera:sol⁹ pater est ge
nerās. Et sic patet qd dicēdū sit ad q̄ōnē.qualiter
vi3 dictiōes exclusiue addāꝛ in dinis. vñ dicēdū
ꝙ capta ista dictiōe sol⁹ catheᶜᵉ nō p̄tur in diuis
sed bene sincathegorematice. Et tūc ad argumē
ta. Ad p̄mū d° ad aūs:ꝙ oīs alr̄ dr̄ i dinis. aliꝛ
i creaturis.quādo eñ dr̄ i creaturis denōt formā
cōmunē multiplicari.⁊ ↄtēta sub illa forma:sic cū
dicitꝛ:oīs homo.⁊ multiplicaꝛ hūanitas ⁊ parti-
culares homies.sed quādo additur i dinis solum
denotat nūerū personarū cū vnitate essentiali ꝑ-
sonarū. Ex q̄ patet:ꝙ improprie additꝛ diuinis: sed
proprie creaturis. Ad scdm iam patuit.ꝙ obij
cit d̄ li sol⁹ ꝓut notat solitudinē:n̄ prout ē sincha-
thegorema ideo n̄ ↄcludit. Ad tertiū:nego mi-
norē. Ad probatōnē qñ q̄rit:pro quo supponit?
Dico ꝙ de⁹ ibi supponit simpl'r pro deo:q̄ ē ade-
quatū q̄d dinitatis. Vñ apd sophistas ē regula.
ꝙ termin⁹ super quē cadit dictio exclusiua imobi
litaꝛ.nec decet super eū descendere.vñ nō sequiꝛ
solus homo ē rationalis.igr̄ solus plato.ita in ꝓ
posito nō sequiꝛ sol⁹ deus ē de⁹.igr̄ sol⁹ pater .⁊
sic de q̄ōne. Ex ista vero distictione sicut ex p̄
cedētibus tres elicio ↄclōnes de mēte magistri.
Quarū p̄ma ē.licet ingitus sol⁹ p̄diceꝛ pater :nō
funditus tñ sol° affirmaꝛ.dic ↄclo.ꝙ lȝ pater di-
catur sol⁹ ingitus:nō tñ dr̄ simpl'r solus.⁊ ita de
alijs personis:ita ꝙ in dinis n̄ dr̄ solus simpl'r sȝ
respectu alicui⁹ predicati. Et deduciꝛ a principio
distictōis vsq3 ad illud capl'm. Post hec queritur
vtrū sicut dr̄ solus pater. Scda cōclusio. Nec
solus genitus proprie diciꝛ deus:nec spūs vt nūc

aperitur. Dic conclusio:ꝙ ista non est vera :solus
pater est deus:aut sol⁹ filius.aut sol⁹ spūssanctus
Et deduciꝛ ab illo ca° post hec ⁊c.vsq3 ad illud.c.
sed iterū queriꝛ quō.⁊c. Tertia ↄclo est scā trini-
tas vn⁹ sol⁹ de⁹ vt clamat veritas q̄ sit finis me⁹
Dicit ↄclo.ꝙ ista ↄcediꝛ:trinitas est vn⁹ sol⁹ de⁹.
Et poniꝛ ab illo capl'o. Sed iterū queriꝛ.⁊c. vsq3
ad finē distictiōis.

Sequiꝛ in textu. Post p̄dicta nobis differē
dū videꝛ. Hic signaꝛ distictio .xxij. huius
primi in qua postq̄ mgr̄ in scda distictiōe ostēdit
quid de deo sit credendū. Et a tertia dist. vsq3 hic
ostēdit quō creditū sit intelligēdū. Nūc ↄsequenꝛ
ostēdit quō qd crediꝛ ⁊ intelligiꝛ sane est exprimē
dū.⁊ partiꝛ in tres. Primo eñ ad p̄dicta text⁹ iū-
gitꝛ sermone ꝓhemiali.scdo d̄ noib⁹ dinis agitur
inq̄sitiōe generali.tertio discutie magis descendi
tur in this modo speciali.scda incipit ibi.illd igiꝛ
precise.tertia dist.xxiij.predictis adijciendū est ꝙ
cū oīa.⁊c. Scda iterū pars in q̄ agit de noibus
diuinis in tres diuidiꝛ particulas.in pria noim di
uinoꝝ tr.n⁹ datur binari⁹.scdo ad se.i. cōmuniuȝ
⁊ ꝓprioꝝ censetur tenor vari⁹.tertio relatiue n̄ di
ctoꝝ extat vnifarius.prima in principio.scda ibi.sci
endū est igiꝛ ꝙ illa que ꝓprie ad singulas ptinēt
ꝑsonas.tertia ibi.deus eñ nō est magnus ea ma
gnitudine que ⁊c. Et hec est diuisio p̄ntis.⁊c.

Irca quā.⁊c.vtrū noia simbolica ⁊ misti-
ca ad dinos recipiātur ꝫmones. Et argui
tur ꝙ nō:triplici medio. Primo sic.ostēdendo ꝙ
nullū nomē debet deo attribui.nois ad noiatum
seu sigū nois debet esse ꝓportio.sed dei ad q̄dcū
q3 nomē nulla extat ꝓportio.igiꝛ nō ↄuenit deo
noiari.maior patet.sicut eñ mētis ↄceptus .prio
signatū repñtat.⁊ ei fit simil' sic nomē scdario.vñ
Aristo.in primo periarmenias. Voces sunt note
earū passionū que sunt in aīa:ita ꝙ prio noia intē
tione signt:p eā rē extern⁹. Sed minor probaꝛ.q2
nomē finitū ē de⁹ ꝟo infinit⁹ nomē trāsitoriū.de
us vero etern⁹. Scdo arguiꝛ sic.ꝓbādo ꝙ noia
simboᶜᵃ nō diciꝛ de deo.nullū p̄rm̄ dr̄ de deo' cu
ius negatio in eodem instanti ꝓ quo affirmaꝛ de
deo est vera.sȝ nega° cuiuslibȝ noiꝛ simbolici i eo
dē istāti ꝓ q̄ affirāꝛ d̄ do nomē sibolicū ē ꝟa.igiꝛ
nomē simbolicū de deo nō diciꝛ.maior pȝ ꝑ pri-
mū pricipiū de q̄libet affirmatō vel negatō.⁊ de
nullo ābo simul. Sed minor patet aucte vulgata
extracta a diuino dyonisio in li.de diuinis noibus
⁊ mystica thologia.negatiōes de deo sunt vere
affirmatiōes incōpacte. Tertio arguiꝛ ꝙ noia
mystica nō dicātur in deo. Nullū nomē vnde er-
ror exoriꝛ verisimiliter dinis est attribuēdū .sȝ ex
noibus mysticis deo attributis verisimil'r error
exoriꝛ.igiꝛ dinis nō debēt attribui.maior pȝ: q2
castissima scia cuiusmodi est theologia ab errore
oñi debet elongari. Sed minor ꝓbaꝛ. Si eñ po

nā deū esse aiam occasio est dicēdi ꝙ aie nostre d̄
essentia sunt dei:sicut multi posuerūt heretici. Si
iterū dicā ꝙ sit spūs erit occasio ꝙ dicā deū ange-
lū sicut iponiꝛ originē.ꝙ posuit sanctūspm̄ vnum
de seraphin. In oppositū est diuin⁹ dyonisius
in li.de diui.noib⁹ ⁊ mystica theologia.noibus tā
mysticis q̄ simbolicis deū denoīans. vnde q̄ ad
noia simbolica vt innuit in epistola ad titū.dicitur
lux caracter speculū. In ꝟo de mystica theologia
diciꝛ intellect⁹ aie.⁊c. In ista q̄ōne in ordine ad
alias pariformiter sunt tres articli declarādi.pri-
mus triū terminoꝝ expositiu⁹.scds triū cōclusio-
nū positiu⁹.terti⁹ triū difficultatū iuxta tres ↄclu
siones motiu⁹. Quo ad primū prim⁹ terminus
est nomē. Nomē diciꝛ a notamine.vñ nomē ꝫm
grāmaticū sigt substātiā cū qualitate ꝓpria vl' cō
muni. Vñ notandū est ꝫm doctorē deuotū. q.ij.
huius distictiōis. Nomē hȝ seu dicit tria.scȝ vocē
scdo significatū.tertio rōnē innotescēdi. Prio eñ
dicit nomē vocē:q2 scdm Aristo.in prio Periar-
menias. Nomē ē vox significatiua ad placitū.⁊ sic
restringiꝛ ↄtra nomē mētale ⁊ scriptū que vere di
cūtur ↄceptus q̄ noia.hoc mō dicim⁹ hoc nomē
est petri aut pauli. Scdo dicit nomē sigñ.sicut di
cim⁹:bonū ⁊ honestū sunt idē noie. Tertio modo
dicit nomē inotescēdi rōnē.sicut dicimus ꝙ alio°
innotescat nobis deus inq̄tū veritas. alio modo
inq̄tū bonitas.vnde ꝓprie loquēdo de noie. No
mē est termin⁹ scde ipositiōis in pria fundat⁹ im
positiōe dictiōib⁹ in esse ⁊ quiete rē significātib⁹
ↄueniēs. Noto scdo ꝙ ad nomē ꝫm docto. subti.
q.i.hui⁹ distictiōis tria requiruntur. Primo ꝙ ab
vtēte vt signū recipiaꝛ ⁊ nō vt res.vnde si pica ꝓ
ferat hūc terminū petrus:nō ꝓprie diciꝛ petrum
noiare q2 nō accipit vt est signū :sȝ vt est res que
dā.ꝫm qd requiritur est vt nō solū alicui sit signū
sed vtēti.vñ si aliqs christian⁹ hebreū nesciēs ca-
racteres ꝓferret hebreos eos nesciēs:sȝ eosdē ca-
peret iudeus nō tñ essent tūc ꝓprie noia:q2 profe
rēs tūc nō intelligeret.tertiū qd admin⁹ vtēs seu
ꝓferēs aliq̄lem sigñ ꝑ nomē cognitionē habeat
siue i particulari siue i vli.sicut ꝓferēs hoc nomē
hō aliq̄liter cognitionē hois habet licet nō requi
raꝛ ꝙ cognoscat ei⁹ substātiā:q2 in via reruȝ sube
sunt ignote nobis. Addūt aliqui quartū.⁊ etiā tā
git doctor vt alij ꝑ nomē fiat manifestatio:q̄uis
nō neccio requiraꝛ possuȝ:nēpe mihimet loq̄ ⁊ cō-
pletā habere nois rōnē.verū est tamē ꝙ duȝ ali-
um referꝛ magis cōpleꝛ nois ratio.vnde inqt pla
to in thieo. Ad hoc datus est nobis ꝫmo vt mu-
tuos nostros ↄceptus valeamus exprimere.⁊ idē
hȝ Aug⁹.sup Ezech.xij. Noto tertio ꝫm Franc.
de maroñ.distictiōe hac.q.i.arti.i.ꝙ sigñ nomis
potest capi tripl'r.aūq̄ noieꝛ primo vt quiddi-
tas:sicut hūanitas inquātū hūanitas.scdo vt itel-
ligibile.tertio vt intellectū.⁊ tūc ꝑ actū volūtatis

pſonali aut cōi ī diuinis dictio addit̄ pt̄ excluſiua. ꝓbat̄ ↄclo.in his q̄ fidē ſapiūt ↄformare debem⁹ nos prīn ſanctis eloquijs. Sȝ ſancti doctores aperte pt̄i addūt dictionē excluſiuā.igr̄ ⁊c.maior ē nō.dicit eñ̄ ſapiēs ne trāſgrediamur terminos q̄s nob̄ ↄſtituerūt prēs noſtri. Sed minor ꝓbat̄.p⁹ ꝙ addit̄ termio cōi. Unde aug⁹.vi.de trini. Trinitatē dicim⁹ ſolū deū.de termio vo pſonali pȝ dicēdo:patr̄ ē ſol⁹ gn̄ans. Et ↄfirmat̄ ratio. qn̄ aliq̄ ratio i ſe habet veritatē.⁊ ex additione alicui⁹ nō falſificat̄:ſȝ maiorē ſue vitatis formē explanatōeȝ admittēda eſt talis additio.ſed ſic eſt in ꝓpoſito ꝓbatio.iſta eñ̄ eſt va in diuinis pater eſt gn̄ans. Sed t̄n poſſet aliq̄s dubitare vtrū aliq̄s cū eo.ſȝ cū dico eſt ſolus gn̄ans ſoluit̄. Sed poſſet dubitari de q̄ ſeruit iſta dictio excluſiua ſol⁹:qn̄ a pte pti dicit̄ trinitas eſt ſol⁹ de⁹.vtrū dicat ꝙ cū diuinitate nihil ſit extraneū. Et ſi ſic:tūc ſatis inuebat̄ dicendo ſolū trinitas ē de⁹.ſicut dū dico plato ē hō ita bene inuo ꝙ nō eſt aſin⁹.ſicut ſi diceret̄ plato ē ſolus hō:q2 forma ꝓpria remouȝ q̄dlibet ſibi extraneū.dico ꝙ reuera nō ita ꝓprie additur pro ſimpliciter ſicut qn̄ eſt ſecū aliq̄d.vn̄ iſta nō eſt ita ꝓpria:trinitas eſt ſolus de⁹:ſicut iſta:trinitas eſt vn⁹ ſolus de⁹:q2 tūc denotat vnicā eē deitatē. Et ſi q̄rat̄:q̄d negat li ſol⁹ ex q̄ ſeq̄tur copl'am.dicit doctor deuotus ꝙ licet ſeq̄tur copulā q̄ ad ſitū t̄n q̄ ad vtutē pcedit.vn̄ ſenſ⁹ ē:trinitas ſol⁹ de⁹.i.trinitas ē de⁹ ⁊ nō plures.⁊ eſt exemplū:ſi dicatur video ſolū petrū.video petrū ⁊ nō video aliū. Et ſi q̄rat̄:vtrū iſta ſit eque ↄcedenda.trinitas eſt de⁹ ſolus:ſicut iſta:trinitas eſt ſolus de⁹.dr̄ ꝙ n̄.q2 li ſolus dū precedit negat pluralitatē diuitatis:qd̄ n̄ facit dū ſeq̄t̄. Sed obijcit̄ q2 ſm ariſto.i ſcd̄o periarmeni. Noia ⁊ vba trāſpoſita idem ſignt̄.⁊ ita ſi iſta ↄceditur trinitas ē ſol⁹ de⁹.⁊ iſta: trinitas eſt deus ſol⁹. Dico ꝙ ſol⁹ apd̄ logycū nō ē nomē:q2 nō eſt ſignificatiuū ſed ↄſignificatiuū.⁊ hoc de ſecūdo articulo. Quātū ad tertiū articuluȝ ſūt iux tres ↄclōes tres difficultates. Prima eſt:vtruȝ h̄ ſit ↄcedēda.ſol⁹ de⁹ ē. Dico ꝙ q̄libet ꝓpō de ſcd̄o adiacēti reſolui debet in illā de tertio adiacenti.vn̄ iſta:ſol⁹ deus eſt:debet reſolui in iſtā. ſolus deus eſt ens.⁊ tūc dico ꝙ ens pt̄ capi tripl'r.vno° ꝓ ente per eēntiā:⁊ ſic ſolus de⁹ eſt ens:nec t̄n ſequit̄ ibi ſolitudo:q2 in iſto ente per eſſentiam ſunt tres pſone. Exo.iij.ego ſum q̄ ſum. Scd̄o pt̄ capi vt dicit ens p participationē:cuiuſmodi ſunt creature.⁊ ſic capiēdo ſolū° dr̄ ens de creaturis. vn̄ ſm diuīm Dyoniſiū de myſtica theō.ſole creature ſunt ens:⁊ deus eſt ſuper ens. Tertio dicit̄ ens ꝓ q̄dā cōceptu vniuoco deo ⁊ creaturis.⁊ ſic nec deus eſt ſol⁹ ens nec creature. Secunda difficultas. Si iſta ſit ↄcedēda.ſolus deus qui ē pater ē deus. Dicit̄ doctor ſubti.in hac diſtictiōe in ſolu. pmi argumēti:ꝙ ē diſtiguēda ſm cōpōm ⁊ diūm ſicut iſta.oīs hō q̄ eſt alb⁹ currit:dato ꝙ ſoli albi currāt.tūc eñ̄ in ſenſu cōpoſito ē vera. ſenſus ē eñ̄ ꝙ oīs homo q̄ ē alb⁹ currit:nec pl⁹ dicit̄.in ſenſu vero diuiſionis eſt falſa.eſt eñ̄ ſenſus ꝙ oīs homo ē alb⁹:⁊ ꝙ oīs homo currit qd̄ ē ↄtra caſū. Sic in ꝓpoſito iſta in ſenſu diuiſo eſt vera.eſt eñ̄ ſenſus:ſolus de⁹ eſt pater.⁊ ſol⁹ de⁹ ē de⁹.⁊ vtraq̄ ē vera. In ſenſu vo cōpoſito falſa ē.eēt enim ſenſus ꝙ ſolus de⁹ qui ē pater.i.ſol⁹ pater eēt de⁹ ⁊ hoc ē falſū. Tertia difficultas ē.vtrū dictio excluſiua addita termio pſonali neget ſuū correlatiuū.vt ſi dicat̄.de⁹ ē ſol⁹ pater.vtruȝ ita affirmet ꝓpō de patre ꝙ ſit de⁹:qd̄ neget de filio vel non. Dico ꝙ dictio excluſiua cadēs ſup vnū correlatiuū negat aliō.ſicut arguit in pmo phicoꝝ ariſto. ↄtra pmenidē ⁊ meliſſuȝ.t̄n pn̄m eſt.igr̄ pncipiatū nō eſt.⁊ t̄n correlatiue pncipiū ad pncipiatū dr̄ Ex q̄ patet:ꝙ q̄nēs dictio excluſiua talis cadit ſupra terminū relīn n̄ reſpectiue ad aliō reddit propoſitionē icōpoſſibilē:ſicut iſta:t̄n pater ē:ſequitur eñ̄ t̄n pater eſt.igr̄ pater ē ⁊ nihil aliud a patre: vel null⁹ ali⁹.⁊ iterū pater ē.igr̄ filius ē.⁊ ita ali⁹ a patre. Dixi tamē notāter nō reſpectiue ad aliud: quia ſi dicatur ad aliud r'tiue:tūc bene reddit propoſitionē verā. Sicut iſta ē vera:ſol⁹ pater eſt generās. Et ſic patet q̄d dicēdū ſit ad q̄ōnē.qualiter viȝ dictiōes excluſiue addāt̄ in diuinis.vn̄ dicēdū ꝙ capta iſta dictiōe ſol⁹ cathe⁹ nō ptur in diuis ſed bene ſincbathegorematice. Et tūc ad argumēta. Ad pmū d° ad an̄s:ꝙ oīs alr̄ dr̄ i diuis. alit̄ i creaturis.quādo eñ̄ dr̄ i creaturis denōt formā cōmunē mltipl.cari.⁊ ↄtēta ſub illa forma:ſic cuȝ dicit̄:oīs homo.⁊ mltiplicat̄ hūanitas ⁊ particulares homīes.ſed quādo additur i diuis ſolum denotat nūerū perſonarū cū vnitate eſſentiali pſonarū. Ex q̄ patet ꝙ iꝓprie addit̄ diuinis: ſed proprie creaturis. Ad ſcd̄m iam patuit.ꝙ obijcit ō li ſol⁹ ꝓut notat ſolitudinē:n̄ prout ē ſinchathegorema ideo n̄ ↄcludit. Ad tertiū:nego minorē. Ad probatōnē qn̄ q̄rit:pro quo ſupponit. Dico ꝙ de⁹ ibi ſupponit ſimpl'r pro deo:q̄ ē adequatū q̄d diuitatis. Un̄ apō ſophiſtas ē regula. ꝙ termin⁹ ſuper quē cadit dictio excluſiua imobilitat̄.nec decet ſuper eū deſcendere.vn̄ nō ſequit̄ ſolus homo ē rationalis.igr̄ ſolus plato.ita in ꝓpoſito nō ſequit̄ ſol⁹ deus ē de⁹.igr̄ ſol⁹ pater.⁊ ſic de q̄ōne. Ex iſta vero diſtictione ſicut ex pcedētibus tres elicio ↄclōnes de mēte magiſtri. Quarū pma ē.licet ingitus ſol⁹ pdicet̄ pater:nō funditus t̄n ſol° affirmat̄.dicit̄ ↄclō.ꝙ lȝ pater dicatur ſol⁹ ingitus:nō t̄n dr̄ ſimpl'r ſolus.⁊ ita de alijs perſonis:ita ꝙ in diuis n̄ dr̄ ſolus ſimpl'r ſȝ reſpectu alicui⁹ predicati. Et deducit̄ a principio diſtictōis vſq̄ ad illud capl'm. Poſt hec queritur vtrū ſicut dr̄ ſolus pater. Scd̄a cōcluſio. Nec ſolus genitus proprie dicit̄ deus:nec ſpūs vt nūc aperitur. Dicit̄ concluſio:ꝙ iſta non eſt vera :ſolus pater eſt deus:aut ſol⁹ filius.aut ſol⁹ ſpūſſanctus Et deducit̄ ab illo ca° poſt hec ⁊c.vſq̄ ad illud.c. ſed iterū querit̄ quō.⁊c. Tertia ↄclō eſt ſcā trinitas vn⁹ ſol⁹ de⁹ vt clamat veritas q̄ ſit finis me⁹ Dicit ↄclō.ꝙ iſta ↄcedit̄:trinitas eſt vn⁹ ſol⁹ de⁹. Et ponit̄ ab illo capl'o. Sed iterū querit̄.⁊c.vſq̄ ad finē diſtictiōis.

Equit̄ in textu. Poſt pdicta nobis differēdū videt̄. Hic ſignat̄ diſtictio .xxij. huius primi in qua poſtq̄ mgr̄ in ſcd̄a diſtictiōe oſtēdit quid de deo ſit credendū. Et a tertia diſt.vſq̄ hic oſtēdit quō creditū ſit intelligēdū. Nūc ↄſequent̄ oſtēdit quō qd̄ credit̄ ⁊ intelligit̄ ſane eſt exprimēdū.⁊ partit̄ in tres. Primo eñ̄ ad pdicta text⁹ iūgit̄ ſermone ꝓhemiali.ſcd̄o d̄ noīb⁹ diuis agitur inq̄ſitiōe generali.tertio diſcutit̄ magis deſcenditur in iſtis modo ſpeciali.ſcd̄a incipit ibi.illō igit̄ precſe.tertia diſt.xxiij.predictis adijciendū eſt ꝙ cū oīa.⁊c. Scd̄a iterū pars in q̄ agit de noībus diuinis in tres diuidit̄ particulas.in pria noīm diuinoꝝ tr.n⁹ datur binari⁹.ſcd̄o ad ſe.i. cōmuniuȝ ⁊ ꝓprioꝝ cenſetur tenor vari⁹.tertio relatiue n̄ dictoꝝ extat vniſarius.prima in pricipio.ſcd̄a ibi.ſciendū eſt igit̄ ꝙ illa que ꝓprie ad ſingulas ptinēt pſonas.tertia ibi.deus eñ̄ nō eſt magnus ea magnitudine que ⁊c. Et hec eſt diuiſio pn̄tis.⁊c.

Irca quā.⁊c.vtrū noīa ſimbolica ⁊ miſtica ad diuos recipiātur ſmones. Et arguitur ꝙ nō:triplici medio. Primo ſic.oſtēdendo ꝙ nullū nomē debet deo attribui.noīs ad noīatum ſeu ſigū noīs debet eē ꝓportio.ſed dei ad q̄dcūq̄ nomē nulla extat ꝓportio.igit̄ nō ↄuenit deo noīari.maior patet.ſicut eñ̄ mētis ↄceptus.prio ſignatū repn̄tat.⁊ ei fit ſimil' ſic nomē ſcd̄ario.vn̄ Ariſto.in primo periarmenias. Uoces ſunt note earū paſſionū que ſunt in aīa:ita ꝙ prio noīa intētionē ſignt̄:p eā rē extern⁹. Sed minor probat̄.q2 nomē finitū ē de⁹ vo inſinit⁹ nomē trāſitoriū.deus vero etern⁹. Scd̄o arguit̄ ſic.ꝓbādo ꝙ noīa ſimbo°ca nō dicūt̄ de deo.nullū p̄dr̄ dr̄ de deo cuius negatio in eodem inſtanti ꝓ quo affirmat̄ de deo eſt vera.ſȝ nega° cuiuſlibȝ noīs ſimbolici i eodē iſtāti ꝓ q̄ affirmat̄ d̄ dō nomē ſibolicū ē va.igr̄ nomē ſimbolicū de deo nō dicit̄.maior pȝ p primū principiū de q̄libet affirmatō vel negatō.⁊ de nullo ābo ſimul. Sed minor patet auctē vulgata extracta a diuino dyonſio in li.de diuinis noībus ⁊ myſtica thologia.negatiōes de deo ſunt vere affirmatiōes incōpacte. Tertio arguit̄ ꝙ noīa myſtica nō dicātur in deo. Nullū nomē vnde error exorit̄ veriſimiliter diuis eſt attribuēdū.ſȝ ex noībus myſticis deo attributis veriſimilr̄ error exorit̄.igit̄ diuis nō debēt attribui.maior pȝ: q̄a caſtiſſima ſcia cuiuſmodi eſt theologia ab errore oīi debet elongari. Sed minor ꝓbat̄. Si eñ̄ ponā deū eē aīam occaſio eſt dicēdi ꝙ aīe noſtre d̄ eſſentia ſunt dei:ſicut multi poſuerūt heretici. Si iterū dicā ꝙ ſit ſpūs erit occaſio ꝙ dicā deū angelū ſicut iponit̄ originē.ꝙ poſuit ſanctūſpm̄ vnum de ſeraphin. In oppoſitū eſt diuin⁹ dyoniſius in li.de diui.noīb⁹ ⁊ myſtica theologia.noībus tā myſticis q̄ ſimbolicis deū denoīans. vnde q̄ ad noīa ſimbolica vt innuit in epiſtola ad titū.dicitur lux caracter ſpeculū. In vo de myſtica theologia dicit̄ intellect⁹ aīe.⁊c. In iſta q̄ōne in ordine ad alias pariformiter ſunt tres articl'i declarādi.primus triū terminoꝝ expoſitiu⁹.ſcd̄s triū cōcluſionū poſitiu⁹.terti⁹ triū difficultatū iuxta tres ↄcluſiones motiu⁹. Quo ad primū prim⁹ terminus eſt nomē. Nomē dicit̄ a notamine.vn̄ nomē ſm grāmaticū ſigt̄ ſubſtātiā cū qualitate ꝓpria vl' cōmuni. Un̄ notandū eſt ſm doctoreȝ deuotū. q.ij. huius diſtictiōis. Nomē hȝ ſeu dicit tria.ſcȝ vocē ſcd̄o ſignificatū.tertio rōnē innoteſcēdi. Prio ei dicit nomē vocē:q2 ſcd̄m Ariſto.in prio Periarmenias. Nomē ē vox ſignificatiua ad placitū.⁊ ſic reſtrīgit̄ ↄtra nomē mētale ⁊ ſcriptū que veri⁹ dicūtur ↄceptus q̄ noīa.hoc mō dicim⁹ hoc nomē eſt petri aut pauli. Scd̄o dicit nomē ſigū.ſicut dicim⁹:bonū ⁊ honeſtū ſunt idē noīe. Tertio modo dicit nomē inoteſcēdi rōnē.ſicut dicimus ꝙ alio° innoteſcit nobis deus inq̄tū veritas. alio modo inq̄tū bonitas.vnde ꝓprie loquēdo de noīe. Nomē eſt termin⁹ ſcd̄e ipoſitiōis in pria fundat⁹ impoſitiōe dictiōib⁹ in eē ⁊ quiete rē ſignificātib⁹ ↄuenīēs. Noto ſcd̄o.ꝙ ad nomē ſm docto. ſubti. q.i.hui⁹ diſtictiōis tria requiruntur. Primo ꝙ ab vtēte vt ſignū recipiat̄ ⁊ nō vt res.vnde ſi pica ꝓferat hūc terminū petrus:nō ꝓprie dicit̄ petrum noīare q2 nō accipit vt eſt ſignū :ſȝ vt eſt res quedā. ſm qd̄ requiritur eſt vt nō ſolū alicui ſit ſignū ſed vtēti.vn̄ ſi aliq̄s chriſtian⁹ hebreū neſciēs caracteres ꝓferret hebreos eos neſciēs:ſȝ eoſdē caperet iudeus nō t̄n eſſent tūc ꝓprie noīa:q2 proferēs tūc nō intelligeret.tertiū qd̄ admin⁹ vtēs ſeu ꝓferēs aliq̄lem ſigti p nomē cognitioneȝ habeat ſiue i particulari ſiue i vl'i.ſicut ꝓferēs hoc nomē hō aliq̄liter cognitionē hoīs habet licet nō requirat̄ ꝙ cognoſcat ei⁹ ſubſtātiā:q2 in via reruȝ ſube ſunt ignote nobis. Addūt aliqui quartū.⁊ etiā tāgit doctor vt alij p nomē fiat manifeſtatio:q̄uis nō neceſſario requirat̄ poſſuȝ:nēpe mihimet loq̄ ⁊ cōpletā habere noīs rōnē.verū eſt tamē ꝙ duȝ alium refert̄ magis cōplet̄ noīs ratio.vnde inq̄t plato in thieo. Ad hoc datus eſt nobis ſmo vt mutuos noſtros ↄceptus valeamus exprimere.⁊ idē hȝ Aug⁹.ſup Ezech.xiij. Noto tertio ſm Franc. de maroh.diſtictiōe hac.q.i.arti.i.ꝙ ſigtū nomis poteſt capi tripl'r.an̄q̄ noīetur primo vt quidditas:ſicut hūanitas inquātū hūanitas.ſcd̄o vt itelligibile.tertio vt intellectū.⁊ tūc p actū volūtatis

f.ĝnir nomīe vt manifeſtet:ꝗ tn̄ ſig̃tio mdit p̄mo
ſigno.f.g: eſt homo hūanitatē inq̄tū hūanitas:ꝛ
nō ſolū inq̄tū intelligit. Scd̄s termin⁹ ē ſim
bolicū:ꝛ dr̄ a ſin qd̄ ē ſimul:ꝛ bole ſniā. vn̄ dicit
nomē ſimbolicū in diuis qn̄ nomē creature ſenſi
bilis deo attribuit.ita tn̄ ꝙ ꝓprie ꝯuenit creatu
ris:ſed deo iproprie.Sicut dū dr̄.deus eſt leo.de
us ē petra.ꝛc̄.vn̄ ꝗ ad iſtos duos t̄mios ſimboli
cū ꝛ myſticū.noto ꝙ de⁹ ſm diu.nū Dyon̄.vij.de
diui.nomib⁹ cognoſcit a nob tripl'r.p modū cāli
tatis.per modū emi͛.ꝛ per modū remotiōis .per
modū cālitatis accipiūt in diuis noīa philo͛a.vt
īnuit idē Dyon̄.in ep'la ad tytū.vbi diſtiguit no
mina myſtica ꝯtra philo͛a.ſicut ē cā mouēs imo
bile. Per viā aūt emīnētie accipiūt nomia analo
ga.ſic dicim⁹ ſm eūdem in de myſtica theo͛a deū
nō ſolū ſapiētem ſed ſuper ſapiētem.nō ſolū bo
nū ſʒ ſup bonū.ꝛ hec p̄nt dici myſtica a myſterio
abſcōdito.Tertio vero p viā rēotiōis .ſic dicim⁹
deū īfinitū.icorporeū.ꝛc̄.inq̄tū nēm⁹ ab eo finita
tē ꝛ corporeitatē.ꝛ iſta nomia dicūt ꝓpria:q: nul
li alij ꝯueniūt.Et in iſta tria cōparatiōe capi poſſūt
noīa ſimbolica.vn̄ dū dico:de⁹ ē leo. veri⁹ nēitur
a deo ꝙ̄ predicet.ꝓprietas eīn ſolū ē in creatis.ſʒ
ſilitudo q̄dam ē in deo. Noto tn̄ ſcd̄o.ꝙ hmōi
noīm ſimbolicoꝝ tres ſūt differētie. Aliq̄ eīn ſūt
q̄ꝝ ſolū negatio ponit in deo nūq̄ affirmatō :ſic
eſt finitas.nūq̄ eīn de⁹ dr̄ finit⁹ ſed ſemper infini
tus. Alia ſūt ꝛ ſcd̄a q̄ꝝ p̄mo nomē repertū ē i cre
aturis corpalib⁹:tn̄ res p̄us eſt in deo :cuiuſmodi
ē paternitas.nomē eīn paternitatis p̄ius repertuʒ
eſt in creaturis:licet p̄lus ſit in deo:Ephē.iij. Ex q̄
om̄is paternitas in celo ꝛ in terra noīat.Tria ſūt
q̄ꝝ ꝓprietas pri⁹ eſt in creatura corpali.ſcd̄o i do
ꝛ iſta ſunt ꝓprie ſimbolica.ſic leo eſt p̄us in crea
turis ꝛ per quēdam ꝓprietatē fortitudis ad diuia
trāſfert. Noto etiā ꝛ pro tertio termio ꝙ noīa my
ſtica capiūt tripl'r. Primo modo pro noīe reper
to in deo nō in creaturis:hoc modo diuitas ē no
mē myſticū.Scd̄o pro noīe trāſlato a creatis ſpi
ritualib⁹ cui⁹ tn̄ res eſt prima° in deo.ſic eſt ſapia
Tertio ꝓ noīe trāſlato a ſpūalib⁹ cui⁹ p̄mo res ē
i creatura.Scd̄o q̄dam ſilitudo in deo reperit.ſic
eſt rō. Ratio eīn p̄mo in aīa reperta eſt.ꝛ deinde
pp quādam ſilitudinē ad diua trāſfert.ꝛ hoc de p̄
mo articulo. Quātū ad ſcd̄m articulū ſunt tres
ꝯcl'ones.pria eſt noīe a viatore prolato ſub rōne
q̄ ſe ipam cōprehēdit diua ſigri poteſt eēn͛a. Iſta
ꝯcl'o ꝓbat.Quādocūqʒ ſig͛m tali modo ſe habet
ad ſigtū ꝙ nō oportet amboꝝ eſſe adeq̄tionē adi
uicem.nihil ꝓhibʒ vno ente infinito ip̄m per ali
ud finitū ſigri.ſed ſic ſe habēt de cōi hmōi ſignuʒ
ꝛ ſigtū.igr̄.ꝙuis diua eſſētia ſit infinita: nomē ve
ro a viatore ꝓlatū ſit finitū:adhuc poterit ſigri il
lo noīe,maior pʒ.q: ſi ſimpl'r nō opteat ea adeq̄
ri dato exceſſu infinitatis in vno nō optet aliō in

finitari ex inētiōe pbi.in.ij.Thopicoꝝ. ſic ſimplici
ter ad ſimpl'r.ꝛ magis ad magis.ꝛ marie ad mari
me.Sed ꝓbat minor manifeſte.certū ē eīn ꝙ no
bilior ē homo a parte rei ꝙ̄ iſta vox hō.ꝛ ſic de a
lijs.vn̄ pʒ ꝙ iſta ꝓpoſitio vulgata eſt falſa.nō di
cit veri⁹ res ꝙ̄ intelligat.imo lōge aū.nullā enim
in via ꝯgnoſcim⁹ ſubam.cui⁹ ꝓba°.q: cui⁹ p̄ntiā
ꝯgnoſcim⁹ ꝛ eiuſdē abſentiā ex art° pbi in.ij .de
aīa. Idē eīn viſus ꝗ ꝯgnoſcit p̄ntiā lumis ꝯgno
ſcit tenebras q̄ ſunt abſentia ei⁹:nō aūt ꝯgnoſci
mus abſentiā ſubē.patet.pono eīn ꝙ offerat mi
hi panis ꝯſecrat⁹: ꝛ nō dicat mihi iſte panis ē cō
ſecrat⁹.nō dicā hic nō eſt ſbā panis.imo cti⁹ o͛m
ꝛ tamē ꝙuis nō ꝯgnoſcam⁹ tamē nomē imponi
m⁹ ſubē.vnde ꝓferēs hūc terminū homo:nō in
tendit nōre quoddā accn̄s ſed quandā ſubam.ſic
ꝛ iponēs nō iponit niſi ſubē:ꝛ tamē a qualitate
q: ſm grāmaticū ab alio nomeʒ iponit ꝛ alij. Ex
quo infero ꝙ in ſua ſū͛a doctor ſolēnis inſufficien
ter poſuit: ꝙ noīe ꝓprio quo de⁹ ſeip̄m noīat non
poteſt a creatura noīari.imo nec noīe quo ipſum
noīant beati. Cui⁹ ratio eſt.q: inter loquētē ꝛ cū
cui loq̄tur optet ꝙ ſit manifeſtatio:nō ſolū rei de
q̄ ſit ſmo:ſed etiā noīs ꝛ ecōtra. Non eīn proprie
dicit loqui hebre⁹ latino niſi latin⁹ intelligat.nec
aliq̄s cū aliq̄ de repenitus ignora. ſed pater o͛m.
ex cōcl'one. Et cōfirmat.nomē eīn quo de⁹ ſeip̄m
noīat eſt finitū:igr̄ nō requirit ꝙ ſi noīatū ſit infi
nitū:ꝙ ꝛ nomē ꝛ cū ſit finitū:nō videt repugnā͛a
qui lingua viatoris illud exp̄mē valeat. Et ſi obij
ciat q: paul⁹ vt hʒ aug.in de v̄bis dn̄i li° audiuit
ineffabilia v̄ba.ꝛ tangit in ſua ep'la ad Corinth.
Rn̄det ꝙ illa v̄ba dicūt ineffabilia nō q: nō poſ
ſent fari a loquēte.ſed q: ſenſus capi nō potuiſſet
ab auditore:ſicut ſubti͛a que ꝓfert mgr̄ capi neq̄
unt a rudi diſcipulo. Alteri⁹ qd̄ dicit Henric⁹
ꝙ oportet ſimbo͛m eē loquētiū ad inuiceʒ tā in re
cognita ꝙ̄ in noīe. Dico ꝙ verū eſt ſed nō opor
tet ꝙ ꝓferēs habeat ꝯceptū determiat vocis ſeu
noīs qd̄ ꝓfert:ſed ſufficit ꝙ habeat ꝯfuſum. ſicut
patet in pſonis ſimplicib⁹ qui multas res noīant
quas nō cognoſcūt. Adā etiā qui noīa reb⁹ ipo
ſuit nō optuit habere tā diſtinctā rerū noticiā ſic
habuit aīa chriſti. Scd̄a ꝯcluſio.beati celeſtes ꝛ
etiam viatores diuinū triſagiū diſtincus laudāt no
minib⁹.ꝓbat ꝯcl'o.p̄mo de beatis.Quādocunqʒ
in aliquo ſunt aliqua diſticta ex natura rei p̄: tale
vidēs ſcd̄m qd̄ ip̄m aſpicit ſm diſticta diuerſa for
mare noīa.ſed ſic eſt in deo ꝙ ſūt ml'ta diſticta ex
nafa rei.vtputa.ſapia.v̄itas.ꝛ cet̄a .attributa pat
nitas.filiatio.ꝛ cetere rl'ones.igr̄ ꝛ diuerſis poſ
ſunt bti deū noīare noībus. Et ſi obijciat ex di
cto zach.ix. In diebus illis erit dn̄s de⁹ tu⁹ vnus
ꝛ nomē ei⁹ vnū.dico ꝙ zach.intelligit ꝙ in pa͛a
nō habebim⁹ volubiles cogitatiōes ſic hic i via.
ſm būn̄ aug.forſitā totā noſtram noticiaʒ vnico

intuitu habebim⁹:nō tamen repugnat q̄n in illo
ſimplici actu reali ſint multa relucētia formal'r im
mo diſticta:ſic ꝛ obiecta.ſicut in ſorte ſunt multe
formalitates que vnica realitate reant .hoc etiam
īnuere videt yſa.vi.Qui audiuit ſeraphicū clamo
rem clamātem.Sanctus Sanct⁹ Sanctus dn̄s
deus exercituū.ꝛ in Apocal'.vigintiq̄tuor ſenio
res clamantes Benedictio.ꝛ claritas.ꝛ ſapia.ꝛc̄.
Ubi multa ponūtur noīa varis attributis .Sed
de terrenis viatorib⁹ per Dyon̄.de diui. no.ꝛ de
myſtica theologia.ꝛ in ep'is ad gayū.ꝛ in ea q̄ ē
ad tytū.vbi varia ponit noīa de diuis.ꝛ per Hu
gonē de ſcō victore de celeſti Jerarchia.qui diui
dit noīa diua in analoga.mltiuoca.diuerſiuoca ꝛ
ſimbolica. Et ſi dicat ꝙ iſta oīa noīa idem ſigt̄ re
aliter:mirū eſt quō tāto labore tāti doctores .ſic
Aug⁹.ꝛ Dyon̄.ꝛ alij laborauerūt ad ꝯcludendū
vnū nomē ex alio ſi nō foret aliqua diſtictio. Et ſi
querat.vtꝝ ip̄e de⁹ ſeip̄m diuerſis noīet noībus.
Dico ꝙ nō ē icōueniēs ꝙuis ſeip̄m vnico ꝛ ſim
pliciſſimo ſe videat intuitu:ꝙ in ip̄o actu viſionis
plura relucēat noīa formal'r. Et ſi querat quis.an
beati vocal'r in patria vocēt dn̄m.dico ſm docto.
deuotū in ſcd̄o ꝙ ſatis eſt ꝯgruū dicē de iuſtis ho
minib⁹ ꝙ laudabūt deū voce ſonō .iuxta pſ̄. Ex
ultabūt ſanct in gloria.ꝛ addit. Exultatiōes dei i
faucibus coꝝ. Et ſi dicat.vox eſt aeris emiſſio.ſʒ
pbm in ſcd̄o de aīa.dicit ꝙ dn̄s deus ſupplebit
locū aeris vel aliq̄d erit ibi loco aeris acre ſubtili
us.ſicut ꝛ corpa btōꝝ erūt ſubtiliora. Et ſi querat
de angelis.vtrū laudēt vocal'r noībus deū ſūmū
videt dicē in ſua theologia dn̄s Nicolaus boneti
ꝙ ſic.ſed qualiter hoc fiat.in ſcd̄o forſan hoc ape
rietur de locutiōe angelica. Ex p̄dictis patet er
ror ponētiū btōs in patria ſe hr̄e vt mutos ho
mines. Tertia ꝯcl'o. In dei cātico ꝛ myſtica ꝛ ſi
bolica vere reſonare noīa feruntur.ꝓbat ꝯcl'o. Et
quibuſcūqʒ ꝯuenit laudē deo dicere ex his conue
nit ꝛ deū noīare.ſed tā ſimbolicis ꝙ̄ .myſticis noi
bus ꝯuenit laudē deo dicere.ergo ꝛ eum noīare.
maior patet.quia ſm pbm.laus eſt ſmo extollēs
magnitudinē virtutis qd̄ ſit per noīa.minor patʒ
per auctē Dyon̄.de diui.no.ꝛ de myſtica theolo
gia ad gayū de caligine.vbi hitat deus.ꝛ de alijs
ep'is ſuis.vn̄ nūc myſtice dr̄ aīa.iuxta illud. Jura
uit dn̄s per aīam ſuā.nūc ſimbolice ſplēdor ꝛ ſpe
culū.ad Hebre.i.Qui cū ſit ſplēdor ſb̄e eius. Sʒ
querit qd̄ ſit mag̃ p̄ncipale.an nomē myſticū:an
ſimbolicū.dico ꝙ nomē myſticū .vn̄ noīa ſimbo
lica ſm conicta Dyoniſij ꝛ textū ſumūtur ex crea
turis viſibilib⁹.noīa vero myſtica ex creaturis in
uiſibilibus:ratio igitur exigit:vt ſicut perfectō res
ſunt creature inuiſibiles.vt angeli.ꝙ̄ viſibiles vt
homo ꝛ leo:ſic noīa correſ͛a inuiſibilibus perfecti
ora ſunt alijs. Et ſi querat qd̄ eſt maius nomē int̄
myſtica.dico ſaluo meliori iudicio ꝙ ſeraph .vnō

ꝛ in ſignū amoris excellētiſſimi in tali ētiāte ſan
ctiſſimū ſuis plagis inſigniuit Franciſcū ꝗ tā my
ſtice ꝙ̄ ſimbolice ex creaturis ſolit⁹ erat collauda
re creatorē.ſm qd̄ de eo cātat. Hic creaturis ipe
rat qui nutui ſubiecerat ſe totū creatoris.q̄cq̄d i re
bus reperit delectamēti regerit in gl'iā factoris.
Et hoc de ſcd̄o articulo. Quātū ad tertiū arti
culum ſunt iuxta tres ꝯcl'ones tres difficultates.
Pria difficultas.qd̄ eſt nomē mag̃ exprimens
diuinam eēntiā.dic ſcotus ſ͞z ho.in ſcripto.diſt.viij.
q.i.ꝙ iſtud nomē.ꝗ eſt. Et corroborat vltra dictū
Jeron̄.tripliciauctē.prima eſt Damaſc.in li.p̄mo
ſniarū dicētis.ꝙ hoc nomē.qui ꝗ. ſigt quaſi q̄ddā
pelagus infinite bonitatis. Scd̄a eſt Dyon̄.dicē
tis .ꝙ eſſe eſt p̄ria perfectio cui ꝛ viuē ꝛ intelliger
annectūtur. Tertia eſt Auicē.dicētis ꝙ quidditas
abſtrahit ab eē. quādo aūt dico .qui eſt.ꝛ capio q̄d
ditatē ꝛ eſſe.ꝛ ita vtrūqʒ includo. Et ſi querat:q̄li
ter h̄ nomē .qui ē. dicit in greco.dr̄ ꝙ ſm cōmen
ta myſtice theologie p̄t vocari ypuſios:quaſi ſup
ſubam.q: ly ꝗ dic infinitatē q: eſt ꝓnomē infini
tū.ideo vltra dic ſubam. Et ſi vltra dicat qualiter
in hebreo.dico ꝙ iſtud nomē qui eſt:videtur dici
nomē dei tetragmatō qd̄ erat cōpoſitū ex q̄tuor
l'ris hebraicis ſcʒ he.beth.Ioth.ꝛ vau.que ſimul
iūcte faciūt hyeu.vn̄ ꝛ in lege erat nomē pricipa
lius.vnde rabimoiſ.dicit hoc eſſe nomē dei inef
fabile. Scd̄a difficultas .vtrū viatores in p̄ria
deū laudēt his noībus quib⁹ cū laudabāt in via.
Dico ꝙ noīa diua hic in via ſunt in triplici diffe
rētia.quedā eīn ſunt a creatura ꝛ per creaturas.
ſcd̄a ſunt a creaturis ꝛ in creaturis.tertia ſūt a cre
aturis nō in creaturis.nec de his loq̄r que haben
tur inſpiratiōe.Tūc dico ꝙ p͛a nō manebūt:quia
ſm Bernh.nō eſt opus ſcala tenēti ſummū:ſʒ be
ne ſcd̄a ꝛ tertia. Tertia difficultas vnde icipit de⁹
noīari ſibolice ſeu miſtice.dico ꝙ icipit noīari ſim
bolice a qualibet creatura ꝙ̄tūcūqʒ mīma ſit ſi im
portet aliq̄ proprietatē deo ꝯuenientē.ꝛ ſic aſcen
dit vſqʒ ad vltimā viſibilē.ꝛ ibi icipit noīa° my
ſtica:ita ꝙ vbi deſinit ſup̄mū iperfecti gradus ici
pit mīmū perfecti gradus.ſm Dyoniſium d̄ my
ſtica theologia.c.ij. Et aſcendit vſqʒ ad ſp̄m deo
proximiorē. Et ſic patet de q̄ōne. Quid ſit dicen
dū vicʒ ꝙ noīa ꝛ myſtica ꝛ ſimbo͛ca diuinis reci
piūtur in p̄ciōibus ſeu ſermonibus. Et tūc ad ar
gumēta.. Ad p̄mū dico ad miorem.ꝙ duplex
ē ꝓportō.ſ.cōmſuratiōis.ꝛ ſic nō ē ꝓportō. Ul'
attingētie:ꝛ iſta eſt.ꝛ ſuffic. Ad ſcd̄m ꝯceptum
ſolu. myſtice theologice.dico ꝙ contradictio de
bet eſſe reſpectu eiuſdem:ꝛ ad idem:ꝛ in eodeʒ tē
pore.vt habet Ariſto.in p̄mo periarme.ꝛ primo
Elencoꝝ.mi° aūt alio eſt affirmatiua vera in iſtis
ſimbolicis:q: improprie.alio° negati͛a vera:q: ꝓ
prie.vnde loquēdo proprie iſta eſt vera.deus nō
eſt leo.ꝛ iſta eſt improprie vera.deus eſt leo.ꝛ h̄ ē

qd dicit affirmatiõꝫ aristo.sunt incõpacte.i.nõ ha
bẽtes pacũ ⁊ ꝯcordãtiam:ab in qd est nõ:⁊ pa-
cũ paci. Ad tertiũ dico ad minorẽ: ꝙ ex hu-
iusmodi noibus null⁹ extat error nisi mal'.sed exci
ta⁹ ad laudẽ dei in omibus creaturis:⁊ pp eos ñ
est curãdũ:nõ em̃ remouẽd⁹ est ille passus in euã
gelio.pater maior me est.⁊ si in illo errauit arrius
ex hinc patrẽ maiorẽ ponẽs filio:sic in ꝓposito.⁊
sic patet ad qõnem. Ex ista vero distinctione
sicut.⁊c. Pria est diuio noic sunt ꝓpria atqꝫ cõia
ꝯsimilitudie.Dic ꝯclo:ꝙ noia dicta de deo sunt i
triplici dria:quedam ꝓpria:sic paternitas .q̃dam
cõmunia:sic diuitas.q̃dam per silitudinẽ: sic lux.
caracter.⁊c. Et deducit ista ꝯclo a pncipio distin-
ctiõis vsqꝫ ad capl'm illud.sciẽdũ est igit. Se
cũda ꝯclo. Nomia dina aut referũt:aut substãtia
per se dicitur.dicit ꝯclo:ꝙ nomia diuina: aut di-
cũt substãtiã:aut relationẽ.Et ponit ab illo capl'o
Sciẽdũ est igit.vsqꝫ ad capl'm illud.De⁹ em̃ nõ ẽ
magn⁹.⁊c. Tertia ꝯclo ꝓfert rectitudo ꝙ de⁹
dicat sua magnitudo q̃ magn⁹ ponit.dic ꝯclo.ꝙ
de⁹ est magnitudo q̃ dr magnus.Et ponit ab il-
lo capl'o.de⁹ em̃ nõ est magn⁹.⁊c.vsqꝫ ad finem
distinctiõis.

Equitur in textu. Predictis adiciendum
est.ꝙ omia nomia. Hic signat.xxiij.distin
ctio hui⁹ primi. In qua postq̃ in pcedẽti distictio
ne egit mgr de diuis noibus in gñali:nũc agit de
eisdem in speciali.⁊ scindit in tres partes.In pri-
ma de subali nomie agit.In scda de relatis me⁹
ponit.In tertia relatiuoꝝ cõpatio tangit.secũda
incipit ibi.distictiõe.xxvi. Nũc de ꝓprietatib⁹ per
sonaꝝ.tertia distictiõe.xxxiij.post supradicta inte
rius ꝯsiderari. Pria itaqꝫ pars in q̃ agit de noie
subali:in tres partes diuidit.Tota em̃ est intẽtio
magistri in istis tribus distictiõib⁹ oñdere q̃lr ca-
thoci in diuis dicũt tres persone:lꝫ hoc nomẽ p-
sona significet subãm.⁊ nomẽ subale in diuinis
nõ dicat pluraliter.Sicut nõ dicimus tres deos
nec tres eternos.Et ideo has tres distinctiões si
mul expediẽdo:quia eadẽ est materia.Hic mgr tã
facit. Primo em̃ hoc nomen persona a cõi.rgl'a
excipit:q2 dr tres psone in pl'ali:licet psona signi-
ficet subãm.scdo qd sit in diuis nũer⁹ dei:vt quã-
do dicim⁹ tres psone:qd significat tres.tertio qd
psona sigt clare apertt oñdẽdo qd significam⁹ cuꝫ
dicimus tres psonas.scda incipit distictiõe.xxiiij.
Hic diligẽter iquiri oportet.tertia dist.xxv. prete
rea ꝯsiderãdũ ꝙ h nomẽ psona. Prima itaqꝫ pti-
cula que est distictio.xxiij.in q̃ a cõi.rgl'a h nomen
psona excipit in tres ptes diuidit.pmo em̃ a rgl'a
dat exceptio.scdo ꝯtra exceptionẽ dat obiectio.
tertio claret breuis epilogatio.scda incipit ibi.sed
q̃rit cũ dicam⁹ patrẽ ⁊ filiũ.⁊ spiritũsanctũ. tertia
ibi.iam vt puto sufficiẽter ostensum est.⁊c.
Et nũc sequit distictio.xxiiij.in qua ostẽdit mgr q̃
liter in diuis nũerus dr.Et diuidit in tres partes
In prima quid vn⁹ vel plures sigñt ostendit. In
scda:qd duo vel tres plane dic t. In tertia qd di-
stincta trinitas ⁊ trinus clare exprimit. scda incipit
ibi.ita etiã cũ dicim⁹ tres psonas.⁊c. tertia ibi.cũ
aũt dicim⁹ distincte sũt psone.⁊c. Et tunc sequitur
xxv.dist'. In q̃ oñdit qd hoc nomẽ persona signi-
ficet.Et ista distictio in tres partit partes. In pri
ma scrupulosa patet questio. In scda falsa fert so-
lutio. In tria mgri claret opio .scda incipit ibi.q-
busdã videt ꝙ nomie persone.tertia ibi.Sciẽdũ
est igit ꝙ hoc nomẽ persona mltiplicatiõeꝫ facit.
Et ista diuidit in tres ptes. In prima ostendit q̃-
liter hoc nomẽ dicit i plurali. In secũda qualiter
⁊ dicit in singulari . In tertia q̃liter in ꝓprietate
fatur personali.scda incipit ibi. Nũc inspiciamus
vtrũ scdm.⁊c.tertia ibi.deinde q̃rit:vtrũ scdm eãdẽ
rõnẽ. ⁊c.Et hec est diuisio harũ triũ distinctionũ
in generali.

Circa quas.⁊c. Utrũ psonaꝝ nũerus i di
uinis ad pmã vel scdam intentionẽ attine
at.Et ar⁹ ꝙ ad scdam intẽtionẽ pertineat:⁊ perso
na ⁊ nũerus. Primo sic.Quãdocũqꝫ est aliqd cõ
mune aliqbus nõ existẽs eis eẽnale:illud est scda
intẽtio:sed persona est cõis omi indiui⁹ nate itel-
lectual.nec est eis eẽlis.igit scdam ⁊ nõ primã pt
intentionẽ.maior patet:q2 em̃ genus est in plus
q̃ aial ⁊ color:⁊ nõ ptur nec de aiali:nec de color
inqt dr scda intẽtio.sed minor patet:nã in icarna-
tione filij dei assumpta est hũana natura in athõ.
scdm Damasc.seu in indiuiduo.nõ in psona qd eẽt
ipossibile si psona esset qd eẽle indiui⁹. Scdo
arguit sic.Quicqd dicit de supiori:dr de inferiori
in pmus intẽtiõibus.iuxta sniam pbi in pñtis:qñ
alterũ de altero ptur.⁊c.solũ ista rl'a excep⁹ est i se
cũdis intẽtiõibus:sicut q̃uis aial predicet de ho-
mine:⁊ genus de aiali.nõ tamẽ genus predicatur
de hoie.sed licꝫ psona sit cõis patri ⁊ filio:aliquid
tamẽ dicat de persona qd nõ de patre ⁊ filio .igit
persona dicit scdam intẽtionẽ.minor patet:q2 per
sona scdm Aug.dicit a se:pater vero aut filius nõ:
sed ad aliud. Tertio arguit sic.vbicũqꝫ loc⁹ a dif-
finitiõe tenet ibi habet locũ pma intentio: sicut di
cendo hõ:igit aial rõnale.⁊ ecõtra:nõ hꝫ rl'a istã
tam nisi in scdis intẽtiõibus.vnde nõ sequit:ani
mal rõnale est diffi⁹.igit hõ est diffini⁹.sed perso
ne ad patrẽ ⁊ filium ⁊ spm̃ sanctum nõ tenet locus
a diffinitiõe ad diffinitũ:igit persona scdam dicit
intentioneꝫ.ꝓbat minor:quia persona diffinit p
indiuiduũ:sed pater aut filius nõ. Itẽ pater diffi-
nitur per filiũ.persona vero nõ:cũ nõ dicat ad a-
liud.vlterius si persona dicat scdam intentionem
igitur ⁊ nũerus cũ fundet in persona. In oppo-
sitũ vero arguit.nullũ nomẽ scde intentionis sigt
subãm.sed hoc nomẽ psona sigt subãm:igr nõ est
scde intẽtiõis.patet minor. Unde Hugo li.de sa-
cramẽtis.pte pma.li.ij.vnũ solũ nomẽ est suba'e
qd de singulis dicit singulariter.in sũma tamẽ nõ
dicit singularit sed pluralit.pnũciat scꝫ persona.
et Aug⁹.vij.de trinitate.a se q̃ppe dr psona sic bo
nus ⁊ magn⁹.⁊ Ans.i fine monologion.q̃t sũt p-
sone tot sũt sube. In ista qõne ad alias psfor-
miter sũt tres articuli declarãdi. Prim⁹ triũ tmi-
noꝝ expositiu⁹.Scds triũ ꝯclonũ positi⁹. Terti⁹
triũ difficultatũ motiu⁹:iux tres ꝯclones. Quo
ad pmũ articulũ pm⁹ termin⁹ est psona. psona ei
dr scdm doctorem deuotũ.xxiij.dist.hui⁹ pmi.q. p-
ma.q̃si per se vna:q2 actualr vltia actualitate: seu
dr q̃si p se sonãs:q2 quãdã qdẽ dic dignitatem.⁊
inde est:ꝙ excellẽtes viri in ecclia dei dicunt per
sone sic curati q̃si per se sonãtes.Addit tertio do-
ctor deuot⁹:ꝙ in signũ hui⁹ ⁊ ob hui⁹ nois reue-
rẽtiam cũ decret per artem grãmatice penultia hu
ius nomis persona corripi elõgat:vt mag sonet
sed cũ reuerẽtia q̃ ad istũ tertũ oᵐ stat.vnde dico
ꝙ psona habet penultimã lõgã.o.cũ añ n. elõgat
in medijs. Uñ Alexander de villa dei in suo do-
ctrinali dic.Lõga fit o super.n.sed sindonis exci
atur:sardonis atꝫ dyacon⁹.⁊c. Noto scdo ꝙ ista
tria se habẽt per ordinẽ. Indiuiᵐ.suppoᵐ.⁊ per-
sona.Omis em̃ persona est suppoᵐ nõ econtra.
Persona em̃ solũ est in natura itellectuali:aut ra-
tionali. Uñ Boeti⁹ li.de duab⁹ naturis ⁊ vna p-
sona xpi psonam diffiniẽs. Persona est nature ra
tionalis indiᵃ suba. Idem scdꝫ Rich. de sancto
victo.xi.c.i.de tri.persona est nature itellectual'
icõmunicabil' extñᵃ. Idẽ dicũt tertio nri mgri:vñ
psonã diffiniẽtes dicũt:psona est ypostasis distic
ta ꝓprietate ad dignitatẽ ptinẽt.suppositũ vo re
perit in omi suba.sic dr Leo suppositũ.Lapis sup
positũ:nõ tamẽ persona.Rursus omẽ suppoᵐ
est indiuiduũ:nõ ecõtra:nam ratio idiuidui repe-
rit i accñtib⁹:sic dr.hec albedo:h color:nõ tamen
ratio suppositi.Addit q̃rto frater Frãc.de maro.
xxiij.dist.q.i.arti.ij.pticlare.⁊ dicit ꝙ omẽ indiui-
duũ est pticulare:sed ñ ecõtra:q2 spẽs est pticula
ris:q2 pars generis subiua:nõ tamẽ est idiuidua.
sed salua sua reuerẽtia ipẽ capit nimis iprope pti
culare:nec isto modo loquẽdi reperti sũt vti pbi.
Noto tertio ꝙ i greco sũt q̃tuor nomia.s. vsia
vsiosis.ypostasis.⁊ ꝓsopon.Et i latio correspon
dẽt alia q̃tuor.naꝫ vsie corñdet eẽntia. vsiosi sub
sistẽtia.ypostasi suba.lꝫ modo vtamur ꝓ ypostasi
sub sistẽtia.⁊ ꝓ vsiosi suba.ꝓsopon vero correspõ
det psona:ita ꝙ illud qd i greco dr ꝓsopon :in la-
tino dr persona.⁊ dr scdm ẽ ho .i scripto.di.xxiij.q.
i.a pro qd est in:⁊ sopon facies ab istis q̃ lauabãt
facies suas i tragedijs ⁊ cõedijs vt certas nõrent
psõas verũ ẽ tñ ꝙ greci ñ vtũt noie ypostasis lo-
co psõe ita ꝙ vbi nos dicim⁹ tres psõas dicũt tres
ypostases. Secũd⁹ termin⁹ est nũer⁹ quasi ĩnus
meris .i.dionis.vel a nima ĩpatore qui nũeris in-
fudauit. Uñ scdm Aristo.in predicamẽtis .nũer⁹ ẽ
quedã spẽs q̃titatis positõe carẽs sẽ o⁹. Unde
noto scdm doctorẽ venerabilẽ alber ũ in suo phic
cõpẽdio ꝙ triplex extat nũer⁹.nũer⁹ nũerat⁹ sicut
dr i.iiij.phicoꝝ.ꝙ tps est nũer⁹ mot⁹ scdm p⁹ ⁊ po-
steri⁹.Scdo nũer⁹ q̃ nũeram⁹:sic vnũ duo tria .⁊
h est oᵐ arismetice.⁊ ẽ q̃dã ens reale d pũto q̃ti
tatis:⁊ sic capit i qõne.Tertio dr nũer⁹ nũerans:
⁊ hic est aia:seu alia itellectualis natura.⁊ forsan i
tellexit plato de isto dũ dicit ꝙ aia ẽ nũer⁹ seipsuꝫ
mouẽs. Noto vlteri⁹ ꝙ ista tria se habẽt p ordi-
nem.mltitudo.nũerus.aggregatio.omne em̃ ag-
gregatũ nũerat nõ ecõtra .Nam trinitas i diuis
ẽ nũerus ñ tamẽ aggregatũ .Omis em̃ nũer⁹ est
multitudo nõ tamẽ ꝓprie ecõtra.nam nũer⁹ scdm
Aristo.x.metha.mltitudine mẽsurat.mẽsura autẽ
q̃dã sig⁹ mẽsuratũ pcedit. Terti⁹ termin⁹ est intẽ
tio. Noto breuit ꝙ ista tria differũt pma intẽtõ
scda itẽtio.scda ipositio. Pria em̃ itẽtio est rei qd
ditas q̃ dicit prima itẽtio:q̃a pmo tendit in aiam
seu itellectũ mouẽdo vt intelligat sic ẽ hũanitas.
Scda intẽtio ẽ q̃dam respect⁹ rõnis ex collatiõe
prime intẽtiõis ad cetera entis:sic cõparãdo ho
minẽ ad sua idiuidua nascit scda itentio que dicit
spẽs:⁊ cõparãdo aial ad suas spẽs nascit scda in-
tẽtio q̃ dicat gen⁹.Et dicit scda intentio:q2 scdo i-
telligit:⁊ i pma fũdat ⁊ est semp i mẽte.Tertio dr
scda ipositio ⁊ nihil aliud ẽ nisi scda intẽtio expli-
cita aut i voce:aut i scripto de q̃b⁹ ẽ impositio.vñ
relatiẽ ad scdam intẽtionẽ pt dici scda.sed in nũe-
ro posset dici tertia.Et hoc de pmo articulo.
Quãtũ ad scdm articulũ sũt tres ꝯclones. Pri-
ma ẽ. psona licet suo intellectu formalr simpliceꝫ
dicat icõicabilitatẽ:pma tñ nõ scda censet itentio.
ꝓbat prio ꝯclo q̃ ad h qd dic psonã formalr dicẽ
incõicabilitatẽ.Et q̃ ad hoc noto qd dicit doctor
subtil hac distictõe.⁊ ãpli⁹.ij.di.q.iij.in solone pn
cipali.Aliqd inqt est cõicabile dupl'r:aut sic vl'e
suo singulari:sic cõicatur hũanitas pl'oni aut for-
ti:⁊ ista dr cõicabilitas qd ⁊ nõ solũ q̃:q2 illud cui
cõicat est illud cõicatũ:⁊ nõ solũ eo sic plato dicat
hõ.Scdo aliqd cõicat sic forma mẽ:vt aia corpi:
ista dr cõicabilitas q̃:⁊nõ q̃d.vñ corp⁹ cui cõicat
aia nõ est aia:sꝫ hñ aia aiatũ.⁊ ista duplex cõica
bilitas negat in psona:psona em̃ nec cõicatur vt
vl'e suis iferiorib⁹:q2 est vltimũ:nec vt q̃ ad q̃d q2
nõ se habet ad modũ q̃:eẽntia vero dina econtra
Est cũ q̃ dine persone sũt de⁹ :⁊ ptur vt qd.q2 pa-
ter est deus ⁊ fili⁹ est de⁹.Addit a doctore deuo-
to tertia icõicabilitas dist.xxv.q.ij.q2 psona ẽ cõ-
municabilis vt se digniori ⁊ h q̃maxie psonis cõ
uenit diuis.Hoc habito,ꝓbat ista ps.Quãdocũ-
qꝫ in diffinitiõe alicui⁹ ponũt aliq̃ in recto ⁊ aliq̃
in obliquo pncipalius pertinẽt ad diffinitũ ea q̃
sũt posita i recto q̃ ea q̃ in obliq̃ .patet exemplo.
diffiniat em̃ simitas:⁊ dicat nasi curuitas .pncipa

lius pertinebit ad formale: similitatis curiitas q̄ nasi.sed sic est q̄ in diffinitōe psōe pōit icōicabili tas in recto:cetera in obliquo:igit formalius pertinet persone incōicabilitas q̄ cetera.pbat assumptū.dū eñ diffinit psonā Rich.dicit psona est intellectualis nature:ecce in obliquo.In recto vero ponit incō cabilis extn̄.Idē Boeci⁹.Nature rationalis indiui^a suba.Indiuidua eñ debet capi p incōicabili alioqñ diuina essentia eēt psona.⁊ aīa separata.Et si dicat q̄ etiā i rc̄ō ponit apō Rich. extn̄⁹ ⁊ suba apud Boeciū.dico q̄ h̄ nō obstat:q2 incō cabilitas ponit quasi determinatio taž extn̄^e in Rich.q̄ sube in Boecio. Ulteri⁹ si dicat q̄ ē ɔtra cōem opiōnē dicentē.q̄ persona sigt subam ⁊ excipit a regula cōi:q2 ceta noia sigt^a substātiā. dicuntur de omibus simul in singulari:psona nō;sz in plurali.quia nō dicit pater ⁊ filius sunt vna psona sed due.Dico q̄ hoc nomē psona sigt multa in diuinis.pmo eñ sigt illā incōicabilitatez que ē formalr ei⁹.scdo sigt aut patrē aut filiū aut spiritū sanctū cui inest ista incōicabilitas.tertia sigt essentiā seu subam diuinā.Et hoc sufficit ad saluandū q̄ sigt subam.Et si opponat q̄ in isto mō pr posset dic sigre subam.dico q̄ nō est ɔsilr:q2 pat de suo pmo intellectu sigt rl'onē positiuā sz priuatē psona nō:sed simplicē negationē in gnē. Scda ps ɔcl'onis q̄ sz sit pme intētiōis nō scde.pbat q2 cuius esse est sequestrato oi opere intellecc⁹ est pme intētiōis.hmōi est qd sigt persona:igit est pme nō scde intētiō.s.maior patet:q2 intētiōes scde cuide sunt p actuz rōnis ex primo articulo .minor mani festa est:⁊ ɔfirmat:q2 scde intētiōes nō adorātur nec sūt termin⁹ productiōis real.⁊ tamē psona adorat.⁊ est termin⁹ realis pductiōis in filio ⁊ spūsancto. Ex quo infero q̄ frater Franc.de maronis.dist.xxiij.huius pmi.q.i.arti.ij.nō bene dicit.dicedo q̄ psona est nomē scde intētiōis non prime:patet ex ɔcl'one:⁊ corroborat:q2 scda intētio est ens rōnis.psona vero ens reale:sed ipe.q. ij.eiusdē distinctiōis.arti.ij .nēt q̄ scda intentio sit ens rōnis.imo dicit q̄ est a parte rei. Uñ dicit in sñia q̄ prima intētio est rei qdditas:⁊ q̄ ad h̄ vez dicit.sed addit q̄ illa cōicabilitas que inest a parte rei quidditati in scdo signo:sic passio ppria dicitur scda intētio.Sicut v̄bi gr̄a hūanitas est cōicabilis suis indiuiduis a pte rei.ista cōicabilitas dicit scda intētio.sed hoc est falsum:tūc eñ logica esset sciā realis:q2 haberet obm reale ⁊ nō ens rationis quia tūc oporteret alia noia dare artib⁹ liberalibus vt sz q̄driuiū diceret pentbau um:q2 loica esset quita realis ⁊ triuium biui^m q2 sola grāma^a ⁊ rethorica essent smonicales ideo tenendū ē cuz doctore subtili q̄ psona dic nō scdam:sed primaz intentionē. Argumta vero ei⁹ soluētur in pede qōnis dēpto vno vbi arguit per viā sylogisticam sic.Si eñ persona esset pme intētiōis esset bonū

argumētū.pater est persona:sed nō est persona filii:igit nō est pater filii.Dico cū sua reuerētia q̄ illa nō est cā:sed cā est:or addit in minori vna ɔditio:que nō ē in maiori.⁊ ōties fit hoc nō valz silogism⁹:do sil'e.dcūqz dic te esse lapidē:dicit te eē subam.sed quicūqz dicit te esse subam dicit verūz igit quicūqz dicit te esse lapidē dicit verū:defect⁹ est ibi:quia verū est in minori nō maiori.Sic i ,pposito.vel dicēdū est q̄ ratio est:quia h̄ nomē persona nō dicit rl'onē positiuā sicut pat:iō nō oz silogismū ɔcludere.vel tertio:or arguit in tertia figura ex minori negatia:iō nō valet. Scda ɔclusio nūer⁹ formalr positiu⁹ in diuis reperit.pbat conclusio.vbicūqz reperit trinitas:ibi formalr est numer⁹.sed in psonis diuis est trinitas:igitur est ibi nūer⁹.pbat maior:vbi repit min⁹ cōe includens supius:ibi reperit ⁊ superius.sicut vbi reperit homo includēs ⁊ aīal inclusum.minor est bti Joh.i. Jo v.Tres sunt q̄ testimoniū dāt in celo:pater.v̄bū ⁊ spūssanct⁹.Sed q̄ iste nūer⁹ sit positiu⁹ .pbat: Omne includēs positiuū est positiuū:q2 ipossibile est priuatiuū ɔstitui ex positis.sed nūer⁹ includit distinctionē que est quoddā positiuū.Omne eñ qd nūerat distinguit:igit omis nūer⁹ distinctio ē:tz per locū a ɔiugatis. Ex quo infero q̄ salua pace ⁊ reuerētia totali mgr̄i nostri in .xxiij. distinctione nō solū in diuinis nūerus priuat sed ponit.posuit eñ mgr̄ sniarū sicut pater in textu nostro q̄ soluz est nūer⁹ in diuinis negatie:vaputa cū dicim⁹ sūt tres psone sigmus q̄ in diuinis nō est solitudo:⁊ se munit dictis btissimi hylarij ⁊ Aug. Sed cum sua reuerētia nec hylari⁹ nec Aug.est p co negāt eñ solū pluralitatē cētiariī.nec dūt qn in diuinis positiue sit nūerus psonarū. ⁊ ista op.mgr̄i tacta fuit etiā ab eo.dist.ij.vnde vt dicit doctor deuot⁹ distictiōe.xxiij.q.iij.a nostris mgr̄is par.h̄. in h̄ loco cōiter nō tenet.Et si queraf.vtrū sit primus locus vbi ditat:dico q̄ sic h̄m viam doctoris sub qui dicit:q̄ mgr̄ posuit caritatē creatā. vt patebit dist.xvij.si tamē dicat q̄ nō posuit distictiōe.xvij. esset pm⁹ locus ⁊ hic scdus. Tertia ɔclo.tā persona q̄ nūer⁹ h̄m vniuocā de deo ⁊ creaturis dicātur rōnem.pbat vnico medio.Illud est vniuocū cui⁹ est nomē vnū ⁊ ratio vna.sed sic est de persona ⁊ nūero in deo ⁊ creaturis.igit. maior est pbt in antep̄ntis.Uniuoca sunt quoz nomē est cōmune:⁊ ratio sube est eadē.sed minor patet.nā sic psona diuina est nē intellectualis incōicabilis extn̄^a sic ⁊ hūana.Ex quo patet sanctū Tho.min⁹ dixisse in suo scripto.dist.xxv.q.ij.negādo personā vniuoce de deo pdicari ⁊ creaturis.patet ex ɔclusiōe Corroborat.q2 qcquid cōicari ɔuenit diuis psonis inquātū psona cōuenit ⁊ creatis psonis .⁊ ita est vniuocū nomē psone.Et hoc de scdo articulo. Quātū ad tertiū articulū sunt tres breues difficultates iuxta tres ɔcl'ones. Prima.quō potest

psona p^o sigre illā incōicabilitatē cū rñdeat ad interrogationē factā p qd:⁊ qd dicat subam. dic doct.deuo.xxv.dist.q.i.q̄ qd solet capi tripliciter. vno mō dū cognito noie q̄rit de diffinitiōe: sic dum scio qd significat hō.q̄ro qd est hō diffinitiue.scdo q̄rit.qd .de nomie mag expsso sic si mihi dicat nomē q̄si ignotū:peto ego qd ē istd nomē.tertio dū q̄rit de supposito:sic in.iiij.metha. cōtra platonē qui posuit vnū eē pnci^m rerū.dic Aristo.querēdū ē qd vnū:⁊ h̄ mō nō oportet qd q̄rere subaz:sz suppo^m. h̄ mō est in ,pposito.nā q̄rētib⁹ hereticis qd sūt tres.rñdet eccl'ia:tres psone. Scda difficultas:q2 h̄z Arist.in.iij.phisicoz.nūerus cātur ex dīone ɔtinui.ex q̄ igit in diuis nō ē ɔti^m quō pt ibi eē nūer⁹.dico q̄ numer⁹ mālis cātur ex tali dīone.⁊ de illo loqtur phus.Est aūt ali⁹ nūer⁹ qui solū reqrit vniōez in vniuocatis:sic abraā.ysaac.⁊ iacob.⁊ dicunt tres hoies.de quo loqtur aug⁹.in.vij.de trini.⁊ iste ē in diuinis in trib⁹ psonis qui dn̄t suis ,pprietatib⁹:⁊ sunt idē in dīna eēn^a. Tertia difficultas:q2 nūer⁹ in creaturis ē q̄ddā accñs.i deo aūt nō est accñs ex distictiōe.viij.quō igit pñt eē eiusdē rōnis.idē de psona q̄ in creaturis ē limitata:i deo nō. dr q̄ tā nūer⁹ q̄ psona inq̄tū ɔueniūt deo atqz creatis abstrahūt a limitatiōe ⁊ illimitatiōe ab accñte ⁊ suba:⁊ ceteris sillb⁹.et sic pz ad qōnē.q̄ vicz tā psona q̄ nūer⁹ in diuinis ad p̄riaz ptinēt intētionē.Et tūc ad argu^a. Ad primū dico q̄ maior ē falsa:nā caliditas ē cōis igni ⁊ aeri:⁊ tñ nō est eis eēlis.minor etiā est ɔtra Frāc.dist.xxiij.q.i.arti.ij.in fine.vbi ponit indiui^m eē cōmuni⁹ psona:iō nō ē miruz si assūptum est cōmuni⁹ a v̄bo dei nō sūpto min⁹ cōi:sic aīal ē:vbi nō ē hō. Ad scdm dico q̄ maior ē vera nisi illa sint i qb⁹ inferi⁹ ⁊ superi⁹ distiguūtur:sic ens ē cōicabile ⁊ nō sortes:⁊ tñ tā sortes q̄ ens sūt prime intētiōis.sic in ,pposito in eē a se distinguit:h̄ nomē psona a p̄re ⁊ filio iō nō currit.vel dicat ad miorē q̄ eē ad se ⁊ ad aliud sūt scde intētiōes:⁊ nō ē diuersitas ex pte psone. Ad tertiū pz ad minorē:q̄ indiui^m ē 2ª intētio:iō diuersitas venit ex pte sui nō psone: ⁊ qd addit q̄ pr̄ diffinit p filiū nō psona:dico q̄ ñ oportet:cū in h̄ q̄marie distiguit. sic nō oz q̄ si plato sit incōicabilis q̄ etiā hūanitas. Et sic pz ad qōnē. Ex q̄libet harū triū distictionū elicit vna ɔ^o. Pria ex distictiōe.xxiij.⁊ ē hec. subalr psona ponit ⁊ pluralr de trib⁹ dr.dic ɔ^o.q̄ h̄ nomē psona sigt subaz:⁊ dr de trib⁹ psonis in plurali:sic dū dicim⁹ tres psone.pma ps ɔcl'onis deducit a pnci^o ɔcl'onis vsqz ad illud.c.hic orit q̄stio satis.⁊c.scda ps a pdicto.c.vsqz ad finē distictiōis. Scda ɔ^o.nulla diuersitas i deo ponit nec singularitas ibidē q̄rit.dic ɔ^o.q̄ in deo nec est singularitas siue solitudo:nec diuersitas .Et

hāc mixtim pbat mgr̄ p totā distictionē. Tertia ɔ^o.he eēn^a psona dr:cū h̄ suba dare exprimit. dic ɔ^o:q̄ psona i diuis triplr dr.vno^o ,p eē. alio mō ,p suppositis.tertio ,p ,ppetatib⁹ suppositoz quia in textu capitur subsistentia ,p supposito ⁊ ei⁹ ,ppetate Et deducit ista ɔ^o p totā.xxv.dist.

Eqt in textu.Nūc d ,pprietatib⁹ psonaz q̄s frequēt.⁊c. Hic sigt dist^o.xxvi .h⁹ pmi.i q̄ postq̄ mgr̄ i trib⁹ distictiōib⁹ pcedētib⁹ egit d ,ppetatib⁹ substātis.nūc agē icipit d relatiuis.Et diuidit i tres ptes pncipales.p^o agit d ,ppetatib⁹ eṫnis ⁊ psonalib⁹.In 2^a de rl'onibus eṫnis ñ psonalib⁹.In tertia d rl'onib⁹ mere tpalib⁹.scda icipit dist.xxviij.pterea ɔsiderari oz q̄ ñ tñ tres pdic.⁊c.ij.dist.xxx.Sūt eñ q̄dā q̄ extpe.p^a iterū ps i q̄ agit d rl'onib⁹ eṫnis ⁊ psonalib⁹ i tres diuidit ptes.In pma oñdit qb⁹ ,ppetates dicte assignat.In 2^a:quō ppe vocent. In tertia:q̄lr noie vario exp̄mat.p^a i pnci^o h⁹ dist. scda ibi.iā de ,pprietatib⁹ psonaz videam⁹.tertia in pn^o.xxvij.dist.Hic q̄ri pt:vtz ,pprietates.⁊c. pte p^a indiuisa manēte.scda i q̄ oñdit mgr̄ q̄lr he ,pprietates noie ,ppo vocet :scidit in ts ptes In p^a oñdit q̄ he ,pprietates locū ñ hn̄t accidētis seu aduētitij.In scda dubi^o ⁊ eiusdē solutio circa psonā tāgit filij.In tertia circa scm̄ flamē c⁹ dā ponit v̄itas dubij.scda icipit ibi.h̄ q̄rit quō dicat ,pprīū eē nato deo.tertia ibi.Hic queri pt vtrū pr̄ vl' fili⁹.⁊c.Et hec ē diuisio p̄ntis distin.

Irca quā q̄rit.vtz p nociōes seu absolu^a sint dīna ɔstituta suppō.Et ar^o q̄ absoluta triplici me^o. Prio sic.nihil agit ñ exñs:sed gñare ē agē:igr̄ pr̄ phabz eē añq̄ gñet:sz nō p p̄rnitatē:q2 p gñatiōez ē pr̄:g^o p aliā rl'onē seu p absolutū:sz alia rl'o ñ repit:nisi inascibilitas q̄ ñ ɔstituit:q2 ē puatiā:igr̄ ɔstituit p absolutū:⁊ ita de alijs psonis.maior pz:q2 iplicat q̄ aliqs agat:⁊ q̄ nō sit dū agit.sz q̄ inascibilitas ñ ɔstituat:pz.q2 nullū positi^m puatio seu nētiuo ɔstituit. Scdo arguit sic.pncipioz aliqd tertiū cōstituētiū adiuicē dz eē rspect⁹:sz rl'o solū suū respic obm.igr̄ neqt rl'o aliqd ɔstituē:⁊ ita rlinqt q̄ absolu^m ɔstituat.maior pz:q2 p^o ē vnio ɔstituētiū:⁊ ɔuētus q̄ sit ɔstitu^m:sic pz i ɔstitutiōe mē^{ca} ⁊ phi^{ca} d aīali ⁊ rōali:⁊ corpe ⁊ aīa.sz minor pbat p pbm i p̄ntis.rl'ua sūt q̄z eē ē ad aliud se hr̄e:⁊ pp h̄ a pl'one p^o dicta ē rl'o ad aliqd

Tertio arguit sic.pr̄ pt hr̄e eē añq̄ gñet:⁊ ita ɔstitui p absolutū:igit ⁊ actu ɔstituit:⁊ ita pt argui d alijs psonis.ɔña pz p pbm i.iij .phicoz. In ppetuis nihil differt eē ⁊ posse. sed assūptuz patet per Rich.de trini.iij.c.xvi.Si vna persona esset nihil phiberet hr̄e eam plenitudinē sapientie:certū est autē q̄ nō intellectu falso sz vero loquit auctas:⁊ ita possibili. In o^m arguit Mat.vlti.Ite baptisātes eos i noie p̄ris ⁊ filij

Et deducit hec 9ª a pricº distinct. ōis vsq; ad il/lud caplm iā de ,ppzietatib⁹ psonarū videamus

Scda 9clo. sacra paternitas dr nocio: sic ꝛ na/tiuitas atq; ,pceᵒ. dic 9ᵒ ꝙ he tres rones pñi/tas. natiuitas. ꝛ ,pceᵒ: sunt tres nociones diuinaꝝ psonarū. Et deducit ista 9ª ab illo. c. Iā de pro/prieta. ꝛc. vsq; ad illud. c. Hic qrit quō dicat. ꝛc.

Tertia 9ᵒ. ver⁹ fili⁹ est vnigenit⁹: ꝛ flamē fun/dit⁹ est sanctusspūs. dic 9ᵒ. ꝙ ,ppzie sol⁹ fili⁹ dei dr vnigenit⁹ ei⁹: ꝛ tertia psona dr spūssanct⁹. Et deducit hec 9ª ab illo. c. hic qrit. ꝛc. vsq; ad finē distinctiōis.

Sequit in textu. Hic qri pt: vtrū ,ppzie/tates. ꝛc. Hic sigtur distictio. xxvij. hui⁹ primi. In q postq̄ mgr in pcedēti distictōe ostē/dit qlr diue nociōes ,ppzie vocētur: nūc ostēdit qliter vario noie vere appellētur. Et diuidit in tres ptes pzīcipales. In prima hmōi nocionuꝫ p cōia datur cognitio scꝫ p pñitatē: filiationē ꝛ ,pcessionē. In scda p ,ppzia fit noiaᵒ. s. p verbuꝫ. In tertia p quādā regulā inter ea pꝫ distictio. pma in pncᵒ. scda ibi. Hic nō ē ptermittēdū. ter/tia ibi. Et h est aduertēda quedā gñalis regula. Scda pte indiuisa manēte: prima ps in q nocio/nū per cōia dat cognitio: in tres ptes diuiditur. In pzia querit vtrꝫ eedē sint nociōes q ab aug. ꝛ hylar o in textu tāguntur. In scda oñdit ꝙ se/moto dubio hecdē re firmit ponūtur. In tertia oñdit qliter in mō vere distiguūtur. pzia in pnᵒ scda incipit ibi. ad qō sine piudicio alioꝝ. ꝛc. ter/tia ibi. nec tñ videt nob. ꝛc. Sequit tertia ps pñtis distictiōis. Et hic est aduertēda quedā ge/neralis regla. in qua postq̄ nocionū ꝛ in cōi ꝛ i ,ppzio facta est noiatio: nūc p regulā interea da/tur distictio. ꝛ diuidit in tres ptes. In pzia veri/dica rgla ponit. In scda cōtra regulā clare op/ponit. In tertia alia regla dictis elicit. pzia i pn/cipio. scda ibi: hic querit cū dr: de⁹ de deo. ꝛc. ter/tia ibi. ꝛ ē sciendū ꝙ scdm. ꝛc. ꝛ hec est diuisio p/sentis distictiōis.

Irca quā querit. vtrū vbali expzessiōe a paternali speculo originet fili⁹. Et ar/guit ꝙ nō triplici medio. Primo sic. Nullū 9sti/tutū duob⁹ 9stitutiuis in eodē ordie 9stituit. sꝫ fili⁹ dei diua eēnª ꝛ natiuitate 9stituit. igit non 9stituit vbatiōe seu vbo: cū sit aª rño. maioz pa/tet: qz si in eodē ordie esset aliqd 9stitutū a duo/bus 9stituētib⁹: tūc aliq esset 9stitutū: quo non existe nihil min⁹ esset 9stitutū qō iplicat. Sꝫ mi/noz ,pbat aucte aug. de fide ad petrū: ꝛ ē in lra dist. xxvi. ,ppziū soli⁹ filij est: nō qz ipe nō genu/it: sed qz de patris eē nat⁹ est. ꝙ aūt alia sit rela/tio verbū: alia natiuitas: pꝫ. qz in brutis reperit natiuitas: sed nō vbū. i. dᵒ. Scdo arguit sic. nullū ens rōnis ē p se realis cuius 9stitutiuū. sed verbū ē ens rōnis: fili⁹ vero ē psona real. igitur verbū nō 9stituit filiū. maioz pꝫ: qz ens reale nō depēdet ab ēte rōnis cū fm Arist. ens diuidat i/mediate in ens in aīa qō est ens rōnis: ꝛ ens ex/tra aīam qō est ens reale. Sꝫ minoz patet: quia omīs respectus dei ad creaturā est rationis. sed verbum huiusmodi dicit respectum. vnde Aug. dccclxxxiij. q. lxiij. hoc nomē logos: meli⁹ verbū i/terpzetatur q̄ rationē: vt significetur nō soluꝫ q ad patrem est respect⁹: sed ad illa que per verbū facta sunt operatiua sciētia. Tertio arguitur nullum productū ab aliquibus constituit nisi a/liquo eorum ente producto. sed certū est ꝙ essen/tia nō producitur: nec iterū verbaᵒ. igitur vba/tio nō est constitutiuū principiū psone filij. ma/ioz patet: quō eñ extat possibile ꝙ aliqs det ꝙ nō habet. Sed minoz probatur de cē. certum ē apud magistrū. distictiōe. v. sed de verbaᶜ ,pba/tur: quia si esset producta aliqua ,pducᶜ produce/retur. ꝛ iterū quererē ego de illa: ꝛ sic esset in in/finitū processus: qō euitāt pħi. In oppositū arguit aucte August. vij. de trini. c. iiij. eo verbū quo filius. igitur eadē relatio est filius ꝛ verbuꝫ sed filiaᶜ constituit: igitur ꝛ verbo. In ista q/stione ad alias conformiter sūt tres articuli. pm⁹ triū terminoꝝ expositiuus. secūdus triū conclusi/onū positiuus. tertius triū difficultatū iuxta tres cōclusiones motiu⁹. Quo ad primū articulū prim⁹ igit termin⁹ est verbū: a verbo bas qō ē dico cis. vnde illud extat poeticū. verba dat om/nis amāis. Unde noto triplex esse verbū. scꝫ ser/mocialᶜ. phisicū. ꝛ theologicū. Sermoᶜ est vbū grāmaticū aut logycū qō Aristo. in primo peri/armeñ. diffiniēs dicit: verbū est qō consigt tem/p⁹ cui⁹ partes extra nihil signt: ꝛ est semp nota eoꝝ que de altero pñtur. Scdo est verbū phisi/cum: ꝛ istud fm Aug. xv. de trini. est triplex. s. v/bū vocale. vbū imaginatiuū: ꝛ verbū mentale Et dicit Thomas in scripto hac distictione. qō/ne. iij. ꝙ sic ordinātur. Uerbū eniꝫ mētale in no/bis appzehendit in vniuersali qd est fiendū. sed verbum imaginatiuū applicat ad singularia: qz operationes sunt singulariū. ꝛ vocale verbū exe/quitur ita ꝙ imaginoz ꝙ quasi sit qdam silogis/mus in darij: ubi mentale verbum habet locum vniuersalis ꝛ maioꝝ affirmatiue: verbū imagia/tiuum minoris ꝛ particularis affirmatiue. Sed verbum vocale tenet locū particularis affirma/tiue cōclusionis. idem loquendo de negatiuo v/bo in ferio: ita ꝙ taꝫ verbū vocale q̄ vbū imagi/natiuum deseruiunt verbo mentali in quo secun/da pars repzesentat imaginis scꝫ filius dei. vnō doctoz subti. verbū mētale in hac distictione in solutione principali prime. q. diffiniens dicit. verbū est actus intelligētie ,pductus a mēoria p/fecta nō habens esse sine actuali cogitatione v/bū rñtās diuiᵐ. vbi hui⁹ vbi lucido vbo omēs tangūt cāe. cause eñ intrīsice tāgunt in h qō di/cit act⁹ intelliᶜ ,pductus. vbū eñ nrm sic p apli/us idē doctoz in suis tāgit qdlibetis cōponit ex actu itelligēdi q est qdā absolutū ꝛ dictiōe passi/ua itellect⁹: ita ꝙ vbū nostrū mētale nihil aliud est fm Scotū nisi noticia geīta seu ,pducta. Ex q patet ꝙ vbū nostrū est vnū p accñs: qz in suo 9ceptu icludit res diuersoꝝ generū. s. actū intelli/gēdi qui ē quedā qlitas: ꝛ ,pductionē passiuā q ē quidā respect⁹ in pñto passiōis. Scdo tāgit do/ctoz subti. cāin efficiētē: qñ dic ,pduct⁹ a mēoria pfecta q includit vt patuit dist. iij. hui⁹ pmi obm ꝛ pōm. vñ Aug. ix. de trini. dicit: obm ꝛ pō pari/unt noticiā. vñ mēoria dr parēs vbi: ꝛ vbū dici/tur ,ples ei⁹. Tertio tangit cā finalis. qñ dic ver/bū diuiᵐ rñtās. Quicqd eñ btissim⁹ aug⁹. in li. de trini. de vbo nro locut⁹ est ,ppt diuiᵐ vbum locut⁹ est. Sꝫ dicit tertio pzīcipalr vbū theolo/gycū: ꝛ istud ē in diuīs psona scda q a sinu pris ,pcedit. de q Iob. i. verbū caro factū est: ꝛ dicit ꝛ vbū ꝛ fili⁹ ꝛ imago. Noto tñ ꝙ ista tria diffe/rūt. vbū. ymago. ꝛ gñatio. vbari eñ idē est ꝙ di/ci in mēte. omē vero qō dr ymago ē: sꝫ nō econ/tra. qz dictio soᵐ ē intellect⁹. ymago ēt in alijs large capiēdo. vñ apud Dam. spūssanct⁹ dicitur ymago nō tñ dicit vnde eadē est ,ppzietas vbū ꝛ dictio passiua: oē iterū qō ē ymago gignit nō ecōtra: qz ymago solū est respectu viuētium: aut actu: aut als nō sic gñatio. vñ ignis gñat ignem In filio aūt dei eadē ē ,ppzietas gñatio passiua ꝛ filiatio. Scds terminus est expssio: vñ noto: ꝙ ista tria differt: cōpzessio. expssio. ꝛ ipzessio. Im/pzessio eñ dr dū vbi gra pictoz sup parieteꝫ pi/cturā ponit. vñ q ponūt vbū dei p ipzessionē gi/gni a prē: ponūt vbū formalr i prē: qō nō ē vm Cōpzessio vo dicit qñ aliq diuersarū nārū ad i/uice colligātur: q mō neqt vbū exire a prē. Sed tertio dr expssio ꝛ nihil de vi vbi aliō dic nisi ,p/cessū a ,pducēte: ꝛ quēdā exitū ad modū quo pi/ctoz expzimit i tabla sculpēdo: sic suo mō semo/ta ipfectiōe a prē expzimit fili⁹. Terti⁹ termi/ē origiari. vñ noto ꝙ ista tria differt: origiari. pu/lulare. ꝛ cōicari. vñ loquēdo ,ppzie int originās ꝛ origiatū ē distictio real. sic int ,pducēs ꝛ ,pdu/ctū cū capiat cōiter. sic dr passio origiari a subo: q tñ nō sp ab eo realr distiguit. de h in superio/rib⁹ dist. iij. arti. i. Int vo pululās ꝛ id a q pulu/lat solū exigit distictio ex nā rei: sic est inter attri/buta ꝛ diuā eētiā q ab ea pululāt. Scdo de di/uinis noib⁹ vbi vocāt attributa fructices. inter vero cōicās ꝛ cōicatū solū extat distictio rōnis: idē eī seipm cōicat: ita ꝙ oē qō origiat pululat ñ eꝯ: ita oē qō pululat cōicat nō ecōtra. Et h d primo artiᵒ. Quātū ad scdm artiᵐ sunt t̄s con/clusiōes. pzia ē de vbo nro. scda de vbo diuino relatiue ad vbātē vel dicētē. Et tertia de vbo in se vt vtᵐ fiᵐ 9stituat. Pzia ē tal. omīs nr itelli/gēdi act⁹ si a mēte ,pducat vbū recte nūcupat: ,pbat ista 9clo. vñ aug. xv. de trini. c. xxiij. foza/ta cogitatio ab ea re quā scim⁹ vbū ē. Ex q igit qlibet nr intelligēdi act⁹ pt dici forata cogitatio seqtur ,ppoᵐ. Et caᵒ. xxxvi. vbū nrm de nra scia nascit. Et alibi visio de visiōe visio scilicet actu/alis de visiōe hituali. dixi tñ notāter si a mēte ,p/ducat. vñ si in nob tōlit cāret de⁹ actū itelligēdi sicut forsan fecit i salomone vltra hitū scie: tūc ñ eēt vbū: reqrit eñ sp vbū nrm ꝙ nra mēs elici/tiue 9currat. Scdo reqritur ꝙ sit de aliq obo: vel se vel alio. ipossibile ē eñ eē verbū nisi alic⁹ sit vt ēmt: sic extat ipossibile ꝙ sit notiª: ꝛ ꝙ nul/li⁹ sit. Tertio reqrit mltotiēs in nob ꝙ tale ver/bū gñetur pcipiēte volūtate. vñ aug. ix. d trini. c. viij. verbū amoze 9cipit dū scꝫ pcipit volūtas itellectui ꝙ cogitet. ꝛ io qdā glo. sup ecclasticū xvij. c. sic ordiauit ptes imaginatiōis. vt pmo sit volūtas. scdo intellect⁹. ꝛ tertio mēoria. Et reue/ra optie dic: nā in cogitatiōe acqrēda pmo ipat volūtas intellectui vt cogitet: ꝛ sic ē pma pars imaginatiōis q patri cōgruit: sic iperiū. scdo in/telligit itellect⁹: ꝛ fit scda ps imagiatiōis q filio attribuit sic scia. tertio ex cognitiōib⁹ in mēoria relucet ꝛ manet obm: ꝛ ē finis cognitiōis: sic spi/ritussanct⁹. vltia ē psona diuitatis: sꝫ dū in scien/tia pfecti sum⁹ tūc ecōtra fit. nā pma ps imagia/tiōis ē mēoria. scda intelligētia. tertia voluntas ex. x. de trini. seu pma mēs: scda notiª. tria amoz ex. ix. de trini. Dixi vlteri⁹ notāter: act⁹ intelli/gēdi in 9clone ꝛ nō act⁹ intellect⁹. Quia vt in/qt doc. subti. dist. xx. huius primi. q. v. tam dictio actiā q̄ passiua sunt act⁹ intellect⁹: nō tñ act⁹ in/telligēdi: lꝫ igit ois noster act⁹ itelligēdi sit vbū qñ 9cipit cū dictione passiua: vt dicat act⁹ dict⁹ nō tñ ois act⁹ intellectᵒ. Ex q infero doctoreꝫ solēnē veri transiisse limites: dicēdo solū verbū eē actū itelligēdi pfectū. imaginat eñ ꝙ pmo in/tellect⁹ nr pure dr intellect⁹: ꝛ tūc obm in eū vt ipure passiuū sui impzimit simplicē noticiā: qua fortificat⁹ intellect⁹ vt nā in se 9uers⁹ iterū noti/ciā ipzimit declaratiuā seu pfectā. ꝛ hāc soᵐ dic verbū ꝛ nō noticiā simplicē. patet oᵐ ex 9clone tā eñ notiª simplex q̄ declaratia seu pfecta vbū ē. ꝙ eī dic noticiā simplicē soᵐ gigni virtute obi obuiat Augusti. ix. de trini. c. iiij. ex cognoscente ꝛ cognito pit noticia. loqt simplr aug. ꝙ iteꝝ di/cit ꝙ illa notiª simplex sit rō gignēdi noticiā de/claratiuā: nō videt ꝙ min⁹ pfectū sit tota rō ge/nerādi magis pfectū: alioqn nō remaneret nob via cognoscēdi deū pfectiorē creaturis rōne cē.

Secūda 9clusio est de verbo diuino in ordine ad dītem: ꝛ est talis. soᵐ verbū in diuīs pr diui/n⁹ loqt. vñ aug. xv. d trini. nō dr verbū nisi fili⁹ sic nec donum nisi spūsscūs. Et Anß. in mono.

aptissimū ē:q2 nec ille c⁹ ē ṽbū ṽbū ē:sȝ ꝙ pr̄ ḃ
ṽbū locut⁹ sit:pȝ in ps.xliiij. Eructauit inq̄t pa
ter cor meū ṽbū bonū. Et in ecclastici p̄no.da
n⁹ fons sapie ṽbū dei i excelsis.vbi clare innuit
ꝙ ex fonte sapie q̄ ē in pr̄e ṽbū diuinū nascitur.
Et ꝯfirmat rōne.illud solū qḋ emanat mō pfe
cte ꝯformitatis ē ṽbū:sȝ solus fili⁹ ē hmōi.vñ ꝛ
huic attribuit imago.ex q̄ infero:ꝙ in diuinis nul
lū est ṽbū essentiale:sic innuit Tho.scripti sui hac
dist.q.iiij.vbi dicit ꝙ ṽbū ḋr dupl'r.scȝ eēnal'r:ꝛ
sic est cōe trib⁹.vel notional'r.ꝛ sic est scḋa .psōa
q̄ ḋr fili⁹. Et addit:ꝙ in diuinis aliq̄ rl'ones argu
unt distinctionē realē:sic p̄rnitas:alie nō :sic ē re
latio opatiōis ad opantē q̄ solū ē rōnis.sic dicit
de ṽbo:ꝙ solū dicit respectū rōnis ad dicentem.sed
ex ꝯcl'one pȝ om.ꝛ breuit' vbi de diuino ṽbo scri
ptura loquit'.ꝛ sacri antiq doctores loquunt' de ip
so notional'r:non eēntial'r.vnde aq̄la Job.nob
innuēs apt⁹ dicit. In principio erat ṽbuȝ: ꝛ verbū
erat apd deū:ꝛ de⁹ erat ṽbū.vñ ꝛ ipe i qōnis fi
ne dicit:ꝙ sancti doctores vtūtur cōiter ḃ nomie
ṽbū:ꝛ nōt scḋam psonā q̄ dicit' sapia genita. Et
si dicat se corrigēdo ego sum ꝯtētus . Si aūt in
telligat ꝙ dicat' etiā eēntial'r q̄uis nō sit in vsu
nō debebat ipe cū sanct⁹ sit a sanctis alijs ꝛ co
rū vsu deuiare. Tertia ꝯcl'o ē:q̄liter ṽbao fim
dei ꝯstituat ꝛ ē talis.sub respectu manifestatōis
sed sacrate elocutiōis dei vnigenit⁹ ṽbo nō cō
stituit'. Anteq̄ ,pbet' ꝯcl'o. Noto bm comēta sup
diuinū dyonisiū vbi nos habem⁹ Jo.po. In p̄n
cipio erat verbū. Grec⁹ habet. In p̄ncipio erat
logos.ꝛ dicit comētū:ꝙ logos tria sig̃t.scȝ rōnē
expssionū ꝛ cām.igit' ꝛ ṽbū sibi correspōdens.
Primo cū ṽbū sig̃t expssionē seu rl'onē ad euȝ
a q̄ expmit':ꝛ ista ē ad patrē:ꝛ est real':q2 ē pro
ducētis ad ,pductū.scḋo dicit rōnem .i. manife
stationē ꝛ declarationē rerū q2 sio ab augo.attri
buit' ars om̄.potēns dei. Tertio dicit cām: quia
om̄ia p ipm facta sunt.ꝛ hij duo sunt respectus
rōnis q2 dei ad creaturā nulla ē rl'o realis. Hoc
habito ,pbat' ꝯcl'o.nihil ꝯstituit' p id qḋ aduenit
ipi iā ꝯstituto. Sed respect⁹ manifestatōis ē hu
iusmodi.igit'.ꝛc̄.maior ē clara de se. Sed minor
patet:q2 in diuinis tota adiplet' ad intra ,pductio
anteq̄ fiat respect⁹ ad creaturas:q2 ,pductio ad
intra respicit obm primariū.s.diuinā eēntiā. Sed
isti rōnis respect⁹ q̄ aspiciūt creaturā aspiciunt
obm scḋariū .de priorib⁹ vero prius ē agendū.
sed ꝙ ꝯstituat' elocutiōne p̄ris passiua:pȝ ex cō
clusiōe scḋa:ꝛ po artio.vbi dictū ē:ꝙ ṽbū idē est
ꝙ dictio passiua q̄ tm̄ ꝯstituit filiū. Et hoc de se
cūdo articl'o. Quātū ad tertiū articulū sūt tres
difficultates iuxta tres ꝯcl'ones. Prima ē.vtr̄
respectu ṽbi dei remaneat in nob aliq̄d verbuȝ
in patria:cū in via multa ṽba sint apud nos pp
diuinū verbū. Dicit mgr̄ Franc̄.de maronis hu

dist.q.i.difficultate.vij.ꝙ credit veri⁹ ꝙ nō:quia
totus act⁹ btificus cābit' a diuina volūtate .sed cū
reuerētia sua nō videt' verū:quia tūc in nob de
deo euacueret' ṽbū :quādo diuino ṽbo erim⁹ sic
ores.nec ꝙ dicit ē verū:ꝙ penit⁹ actus visionis
causet' a diuina volūtate.de q̄ in q̄rto .vnde cōtra
ipm suffic vnicū doctoris subtil' verbū.qui i hac
dist.in solutiōe p̄ncipali.in beatis perfectum po
nit ṽbū.vnde ꝛ si ipe doctoris subtil' discipulus
credat ꝙ dicit verius:ego doctori subtili assentio
securius. Scḋa difficultas.qualē ꝯformitatē ha
bet ṽbū nostrū mētale cū diuino. Rn̄dit doctor
deuot⁹ hui⁹ dist.parte.ij.q.iiij.ꝙ triplicē. Prio
eīn verbū nostrū mētale a mēoa quasi pente ori
ginat'.scḋo in ṽbo nostro qḋ fiendū est disponit'
ꝛ tertio i vniōe cū ṽbo vocali extra manifestat'.
Sic ꝛ lōge pfect⁹ po verbū diuinū emanat a me
moria paterna:q̄si lumē de lumie. scḋo in ṽbo
diuino cūcta pater disponere ḋr.vnde ꝛ ipi attri
buit' modus archetippus ꝛ ars oim rerū. Tertio
carni est vnitū:vt nobis apparēt visibile. vnde
Job.i. Verbū caro factū est:ꝛ hitauit in nobis
Tertia difficultas.qualit' pōt hoc nomē ṽbuȝ
siml' significare ens reale ꝛ rōnis vt dicit t'tia cō
clusio:cū ista imediate diuidāt ens. dico ꝙ simi
le est fundit⁹ in hoc noie donū:qḋ sig̃t vt ē ,ppri
um spūssancti.ꝛ respectū realē ad patrē ꝛ filiū a
quib⁹ ,pcedit:ꝛ rōnis ad id cui est donādū. sic ḋ
ḃ noie ṽbū:nec ē mirū cū noia sint ad plīm.vnḋ
posset ipōi vm nomē ad sig̃ndū q̄cq̄t ē in mūdo
sic bm pḃm.vij.methace.ḃ nomē hylias sig̃t to
tū bellū troyanū. Et sic pȝ ad.q.ꝙ scȝ ṽbali ex
pssione a p̄rnali spele.i.mēoria fecūda originat'
fili⁹. Et tūc ad argumēta. Ad primū dico :ꝙ
eadē ē rl'o real'r ṽbatō ꝛ natiuitas:lȝ differāt ex
nā rei:q2 natiuitas ē in pl⁹:q2 bruta nascūt' non
tm̄ dicūtur:sȝ illa distīctō nō ipedit:maxie cū di
ctio includat q̄dditatiue natiuitatē sic suū supi⁹.
Ad scḋm dico ad minorē ꝙ ṽbū nō cōstituit
filiū sub illo rōnis respectu ad creaturas.sed sub
respcū reali quē sig̃t ad patrē:iō n̄ currit argum
Ad tertiū.dico ad maiorē ꝙ falsa ē:cū ,pbatur
q2 nihil p̄t dare qḋ n̄ hȝ.dico ꝙ verū ē qḋ n̄ hȝ.
aut formal'r:aut p̄ncipaliter:aut ṽtual'r:aut alio.
sȝ n̄ oȝ formal'r.albedo eīn n̄ ē alba:ꝛ tm̄ dat eē al
bū subo.sic i ,pposito lȝ ṽbao n̄ ,pducat':tm̄ p̄t id
eē q̄ fili⁹ ḋr ,pduct⁹.ꝛ sic pȝ ad.q. Ex ista āt di
stīctiōe sic ex cetis t's ifero ꝯcl'ones. Pria ē.sa
cra p̄rnitas ꝛ filiao sūt vt ait ṽitas id qḋ g̃natio.
dicit ꝯo.ꝙ p̄rnitas ꝛ filiao q̄ sūt ,pprietates assig̃te
ab hylario sunt idē ꝙ gignē ꝛ gigni q̄ sūt ,pprie
tates assig̃te ab augo. Et deducit' ista ꝯo a p̄ncio
dist.vsq; ad illḋ.c.ḃ n̄ ē p̄termittēdū ꝙ sic.ꝛc̄.
Scḋa cōclusio.verbū ꝛ ymago in vnigeni
genito sunt vt proposito recitat indago. dicit ꝯo.
ꝙ ṽbū ꝛ ymago sunt ,ppria filij:sicut filiatio. Et

deducit' ab illo.c.ḃ nō est p̄ter.ꝛc̄. vsq; ad illḋ.c.
Et ē hic aduertēda q̄dā g̃nalis r̄gl'a. Tertia ꝯo
hec q̄ subam cūctis sig̃nt obliq̄ vsiam ꝛ recte pre
dicāt.dicit ꝯcl'o:ꝙ noia q̄ sig̃nt subam p̄nt' de tri
bus in recto:vt pr̄ est de⁹.fili⁹ ē de⁹. Et etiā dici
tur i obliq̄ ḋ psonis:vt de⁹ ḋ deo.lumē de lumie
recte dicim⁹. Nō ita in alijs:q2 nō dicim⁹ fili⁹ ḋ
filio:seu ṽbū de ṽbo. Et deducit' ista ꝯo ab io.c.
Et ē ḃ aduertēda q̄dā.ꝛc̄.vsq; ad finē distīctōis.
Seq̄tur in textu. Preterea ꝯsiderari oportȝ
ꝙ nō tm̄ tres p̄dicte.ꝛc̄. Hic sig̃t'.xxviij.
distinctio hui⁹ primi. In q̄ postq̄ mgr̄.xxvi.ꝛ.xx
vij.distīctiōibo egit de rl'onib⁹ ꝯstitutiuis seu p
sonalib⁹.ḃ agere icipit de nō ꝯstitutiuis seu nō
psonalibus q̄ sunt ingenitū.innascibilitas.ꝛ spi
ratio. Et diuidit' in tres ptes. In p̄ma q̄d sit ina
scibilitas clare ostēdit'. In scḋa ḋ nascibilitate ex
incidēti bmo accipit'. In tertia de spiratione seu
p̄ncio sui⁹ ꝯcludit'.p̄ma in p̄ncio.scḋa ibi. Scien
dū q̄ȝ est:ꝙ sic sol⁹ fili⁹ ḋr ṽbū.ꝛc̄.tertia in p̄ncio
distīctiōis.xxix. Est p̄terea aliḋ nomē. Pria itex
p̄ticula in q̄ ondit' q̄d sit īnascibilitas seu ingeni
tus partit' in tres ptes. In pria ondit' q̄d hoc no
men sig̃t ingenit⁹. In scḋa idip̄m declarat p hoc
nō genit⁹. In tertia q̄ddā dubiū excutit fundit⁹.
scḋa incipit ibi.iō solet q̄ri:vtrū sic solus pat'.ꝛc̄.
tertia ibi.p̄terea q̄ri solet cū supdictū sit.ꝛc̄. Et
seq̄tur scḋa p̄ticula. Sciēdū q̄ȝ est:ꝙ sic sol⁹ filius
ḋr verbū in q̄ ex incidēti de nascibilitate bmo ac
cipit'. Et diuidit' in tres ptes. In prima q̄rit' an
nata sapia fili⁹ ḋr. In scḋa ondit ex solutione ꝙ
sic eē vere asserit'. In tertia ostēdit ꝙ eēnal'r ima
go capit'.pria in p̄ncio.scḋa ibi.sed ad hoc dici⁹
ꝙ in altero.ꝛc̄.tertia ibi.illud etiā fieri oportet ꝙ
cū supdictū sit. Et hec ē diuisio p̄ntis distīctiōis.
Circa quā mouet' talis titul⁹ qōnis. Utrū
pater nō genit⁹ hac negatiōe inascibili
tas seu igenit⁹ in eē ꝯstituat' . Et arguit' ꝙ sic:tri
plici meo. Prio sic:ea pr̄ ,pprietate i esse suppo
siti ꝯstituit':in q̄ prio a ceteris distiguit' psonis:sȝ
hmōi est igenitū seu inascibilitas .igit' .ꝛc̄.maior
pȝ.nā q̄dlibet in diuinis distiguēs psonale est cum
eēntiaa sint cōia.ꝛ ita ꝙ p̄mo distigunt p̄mo ꝯsti
tuit. Sȝ mior ,pbat':nā nētiōes isūt añ affir̄atio
nes:sic hō p̄us ē nō distīct⁹ q̄ distiguat':cū igr̄ i
genitū dicat nētionē:seq̄t' ꝙ p̄cedit cetās ,p̄pieta
tes. Scḋo arguit' sic.pri⁹ q̄libet res est in se q̄
ad aliḋ referat'.sȝ p igenitū seu p inascibilitatem
pr̄ in se absolute ꝯsiderat':p p̄rnitatē ṽo r̄latiue
ad filiū.igit'.ꝛc̄.maior pȝ:q2 eīn talis res ē i se ad
aliḋ refert'.minor pȝ.tā eīn ingenitū q̄ inascibili
tas priuāt g̃natiōeȝ ꝛ natiuitatē q̄ sūt respect⁹:ꝛ
ꝙ ꝯñs nō dicūt rl'onē. Tertio arguit' sic.fontale
p̄ncipiū toti⁹ diuinitatis cuiusmodi ē pr̄ bm Aug.
ꝛ hitū est dist.xv.nobilissima oȝ ꝯstitui ,pprieta
te:sȝ nobilissima ḋr igeitū ꝛ inascibilitas,igit',ꝛc̄.

maior pȝ:q2 bm dignitatē suppositoꝝ oȝ eē di
gnitas ꝯstim. Sed minor patȝ ꝯsidero eīn ꝙ id
qḋ minime in creatis adeo cōicat' ē dignissimū: sic
deitas. Ingenitū āt nulli cōicat':q2 oīe creatuȝ
ē ,pductū.p̄rnitas āt cōicat'.ad Eph.iij. Ex q̄ ois
p̄rnitas in celo ꝛ i terra deriuatur. In om auctē,
hylarij.xij.ḋ trini.ꝛ hita ē dist.xxvi.nato ḋo mm
ē ,ppriū eē ꝙ fili⁹ ē:ita ꝛ gignēti cū sit pater.igr̄
p̄rnitate ꝯstituit'.,pbat' ꝯña:q2 sic fili⁹ ad filiatio
nē:ita pr̄ ad p̄rnitatē.ꝛ ita pr̄ p̄rnitate ꝯstituetur
ꝛ nō ingenito. In ista qōne ad alias ꝯformit'
sūt t's articl'i declarādi.prim⁹ triū termioꝝ expo
sitiu⁹.scḋs triū ꝯcl'onū positiu⁹.tertius triū diffi
cultatū iuxta tres ꝯcl'ones motiu⁹. Quātū ad
primū articulū tres termi sūt:ingenit⁹:inascibili
tas.ꝛ neo.vñ hos tres t'mios sil' capiēdo.noto ꝙ
q̄tiēs aliq̄ dictio ē cōposita ex aliq̄ ml'tiplici ꝛ ali
q̄ nētiōe tūc ē distiguēda ꝛ rōne ml'tiplicitatis ꝛ
rōne nētiōis:sic fac pḃs.v.methace.vbi ipōȝ di
stinguit:ꝛ rōne poe:ꝛ rōne hui⁹ nētiōis in. Sic
in ,pposito tā igenitū q̄ innascibilitas sūt ꝯstitu
ti ex geito:qḋ ḋr ml'tipl'r ꝛ priuatōe. Et iō ex pte
āboꝝ p̄nt distigui.vñ q̄ ad p̄ns Ingenitū ḋr tri
plicit'.ꝛ silit' itelligēdū ē de inascibilitate. vnoo
vt ,pprie neget' eē genitū seu ,pductū p g̃natiōȝ
ꝛ istoo tā pr̄ q̄ spūssanct⁹ sūt igeniti q2 nō sūt ,p
ducti g̃natiōe. Scḋoo dicit' igenitū qḋ n̄ est cōi
catū g̃natiōe.sic eȝ posset dici genitū:qḋ ē g̃nati
one cōicatū.sic eēna ꝛ sapia ꝛ cōia cetā q̄ cōican
tur filio p g̃nationē.ꝛ isto mō etiā tā pr̄ q̄ spiri
tussanct⁹ dicitur ingenit:q2 nō sic cōicātur. Ter
tio modo dicit' ingenitū qḋ penit⁹ negat omnē
passiuā ,pductionē:seu vt quo:seu vt q̄d.sic econ
tra genitū dicebat' idē qḋ ,pductū seu vt q̄ seu vt
q̄d:ꝛ istoo sol⁹ pr̄ in diuinis ḋr igenit⁹:nec eīn vt q̄
seu t'min⁹ formalis:nec vt qḋ: seu termin⁹ totalis
,pducit'.vñ Aug.xv.de trini.c.xvi.pr̄ sol⁹ nō est
ab alio:ꝛ iō appellat' igenit⁹. Et ad orosiū:n̄ du
os igenitos eē certa fides declarat.q̄uis eīn san
ctuspūs nō gignat' tm̄ ,pducit':ideo sic nō dicit' in
genit⁹.mgr̄ Franc̄.de maronis hui⁹ dist.q.i.arti
culo p̄mo.addit q̄rtū modū ꝛ dixit:ꝙ quarto mo
do dr̄ ingenitū q̄d nihil habet in se:nec ēt ē q̄d
gigni possit:nec vt quo:nec vt q̄d. Et sic solū ni
hil sic capiēdo est ingenitū:quia cetera adminus
habent ens cui nō repugnat cōicari. Dat exēplū
sicut dicimus:isto modo ꝙ tenebra ē ingenita.sȝ
contra istum modū loquēdi arguo bm logycos:
nulla ,ppō affirmatiua est vera:nisi p̄tū ꝛ subie
ctū supponāt ,p eodē.quādo aūt qḋ subijcitur ni
hil sig̃t:sicut tenebra: p̄tū ꝛ subiectū supponunt
,p eodē:q2 subiectū ,p nullo supponit. vñ om̄es
tales sunt false apud zophistas.logycos.chime
ra est ens.hyrcocerus disputat. tenebra est in
genita. Et si dicatur :tenebra non est genita :igi
tur est ingenita. Qui sic defendit Franciscum

vadat ad vicuz stramis.⁊ i scđo periarmeň.audi
ex istā ꝯclōnē nō valet:homo nō est iust⁹.igitur
hō ē iniust⁹ seu nō iustus:imo est fallacia conse
quētis. Unde ⁊ ipe nō ꝯcederet istā ꝯñam:pat-
nitas inq̄tū paternitas nō dicit pfectionē. igr̄ di
cit iperfectionē:q: in deo nihil est ipfectū. vnde
dico q̄ debebat sibi sufficē:vn⁹ bon⁹ ternarius:
⁊ nō addere istū q̄rtū modū qui simplr̄ est falsus
vt malū haberet quaternariū. Noto scđo q̄ ne
gatio capit̄ tripl̄r ſm docto.subti.huius pmi.di-
stinctiōe.xxiij.in solut.scđi dubij scz ne^a extra ge-
nus:ne^a in genere:⁊ ne^a priuās. Ne^a extra gen⁹
est illa que oīno negat entitatē:⁊ nihil funditus
ponit:de qua dr̄ in p^o pnci^o.de q̄libet affirma^o vel
negatio:⁊ de nullo ābo simul. Scđo dicit̄ negatio
priuās:⁊ est illa que aliq̄d neḡt ab aliq̄:ponit ta-
mē aptitudinē ad eēndū:sic nō dr̄ pr̄ ingenit⁹ q:
nequit gigni. Tertio dr̄ negatio in genere:⁊ ē il-
la que aliq̄d ponit in q̄ fundat̄. differūt tamen a
negatiōe priuāte:q: nō ponit aptitudinē.sic dici
tur pater ingenit⁹. Noto tertio q̄ differūt in
genitū ⁊ innascibile.vnde noto q̄ ista tria se hn̄t
per ordinē.natiuitas.gñatio.⁊ ꝓductio. Natiui-
tas enī solū est viuētiū.gñatio aūt etiā nō viuē-
tiū subarū.vnde dicim⁹ ignē ignē generare. pro
ductio aūt nō solū est subarū sed q̄litatū:sic dici-
mus caliditatē calorē ꝓducere.nec loquor hic de
imū^e intentionali:quia isto modo qualitates ge-
nerāt vt obiecta:ita q̄ oē qđ nascit̄ gignit̄:nō ecō
tra:oē qđ gignit̄ ꝓducit̄ nō ecōtra:ita ordine
ecōuerso appositis negatiōib⁹ vt dicit̄ innascibi-
le ingenitū ⁊ iproductū.oē enī iproductū ē ige
nitū nō ecōtra:q: angel⁹ ē ingenit⁹ nō tamen ē
iproduct⁹. Oē iterū ingenitū ē inascibile non
ecōtra:sic ignis nō nascit̄ nō tn̄ ē ingenit⁹:ita q̄
innascibile est superi⁹ ad ingenitū. Et hoc de pri
mo articlo. Quātū ad scđm articulū sūt tres
ꝯclōnes. Prima ē de ꝯstitutio prime psone.se-
cūda q̄liter se habēt inascibile ⁊ ingenitū ad illō
ꝯstitutiuū.tertia de quesito.prima est h̄:pr̄nitate
formalr̄ p^a persona diuina censet̄ ꝯstitui. ꝓbat̄
ꝯclo. Quādocūq: est aliq̄d cōe multis:⁊ ex se in
determinatū ad multa.pmo adueniēte determia^e
ypostasis seipaz determiat si sit pfectū ad yposta
sim:aut si ē iperfectū determiat̄:illo determināte
sicut videm⁹ in creaturis q̄ dr̄e determiant gña
⁊ spēs q̄s ꝯhūt.sed diua essen^a ex se ē cōis trib⁹
psonis:⁊ q̄dāmodo indeterminata .paternitas ve
ro est p^m determinās nō sui sed ypostasis.igitur
⁊ ꝯstituet primā psonā.maior ē manifesta.sz mi-
nor declarat̄ ex.xxvi.dist.in q̄ patet q̄ absoluta
noīa in diuis nō sunt ꝓpria:ideo in patre nō sūt
ꝓpria nisi paternitas:spira^o actiua.⁊ ingenitum
⁊ innascibile.certū est aūt q̄ spiratio actia nō p-
cedit paternitatē:sicut nec fecūditas volitiā intel
lectiuā.sz ꝓbo q̄ nec etiā ingenitū nec innascibi-
le.nulla nega^o ꝯuenit alicui enti nisi rōne alicui⁹
positiōis.ex pmo posterioz. Ista enī nō est vera
hō nō est asin⁹:nisi q: hō ē homo.⁊ asin⁹ est asi-
nus. Si igit̄ pma psona dicat̄ igenita:oportet q̄ sit
aliq̄d positiuū pcedēs rōne cui⁹ insit:h̄ nō sunt
cēntia^a ⁊ nō restat nisi paternitas :igit̄ paterni-
tas p^o distiguit:⁊ pmo ꝯstituit pmā psonā diui-
nā.⁊ ita q̄dā r̄lo ⁊ nō priuatio ꝯstituit pmā per-
sonā. Ex q̄ infero q̄ nō est dicendū q̄ pma p-
sona ꝯstituat̄ in esse psonali p relationē inq̄tum
ꝓprietas vel inquātū relatio.sicut innuit sanctus
Tho.scripti sui in plibus locis.scz in.xij.dist.q.i.
xvij.dist.q.ij. Et.xviij.q.iij.de dono ⁊ alijs locis
Dicit enī q̄ ꝯstitutiuū psone pt capi tripl̄r.vno^o
inq̄tū ꝓprietas:⁊ sic pcedit emanationē diuinam
aut inq̄tū r̄lo.⁊ sic sequit̄ nec ꝯstituit.prius eniz
ſm rōnē pater generat q̄ referat̄:ita q̄ ſm eum
primo ꝓprietas.scđo emana^o.tertio r̄lo. Sed ꝯ
istū modū salua semp sanctitate.quero ab eo ſm
mentē doctoris subti.si pr̄nitas inq̄tū ꝓprietas
sit q̄d absolutū vel respecti^m .si dicat̄ q̄ sit abso-
lutū:ergo diue psone ꝯstituūtur per absoluta q̄
ipe negat dist.xxvi. Si āt sit r̄lm.igit̄ paternitas
inq̄tū r̄lo ꝯstituit:q: inq̄tū ꝓprietas:⁊ ꝓprietas
est relatio.si vero dicat̄ q̄ pr̄nitas inq̄tū ꝓprie-
tas nō ē absolutū nec respecti^m diuet̄ plus cui⁹
sui seq̄ces ipm asserūt precipue fuisse imitatorez
Oē enī ens apud pħm aut est absolutū:aut re
spectiuū. Scđa ꝯclo. Innascibile atq: ingeni
tū in pmitate sunt fundamēta origis.ꝓbat̄ ꝯclo.
Illud est alicui⁹ fundamētū vltimū seu pmū a q̄
suum esse cō ē accipit: fundata enī a fundamen-
tis capiūt qđ habēt:sic sīlitudo ab albedine. sed
ingenitū ⁊ inascibile sic se hn̄t ad pmitatē origis
seu veri⁹ primitas ad ipa.igit̄ ⁊c.ꝓbat̄ minor p-
mitas enī originis est esse a se:⁊ a quo alius: q̄d
aūt dicit ingenitū nisi nō esse ab alio:⁊ etiā inna
scibile.vn̄ loquēdo ꝓprie tā igenitū q̄ inascibi-
le nō dicūt nisi q̄si partē signi hui⁹ qđ dico primū
signū originis.primū enī signū origis dic̄ ⁊ non
esse ab alio ⁊ a quo ali⁹. Ingenitū vero ⁊ inasci-
bile solū nō esse ab alio. Et vltra qn̄ vnum habz
respectū ad duo:⁊ p respectū ad vnū ꝯstituit̄ ⁊ n̄
per respectū ad aliud prior est respect⁹ p quē cō-
stituit̄ q̄ alius. Sic in ꝓposito prima psona ꝯsti-
tuit̄ per respectū ad filiū qui respect⁹ signat̄ p h̄
qđ dico a q̄ ali⁹.ali⁹ sigt̄ per h̄ qđ dico nō eē ab
alio:⁊ illa prius ordie nature ē in pr̄e a quo ali⁹
q̄ nō esse ab alio:⁊ ita prius pr̄ intelligit̄ ⁊ pater
⁊ esse in primo signo origis q̄ ingenit⁹ ⁊ innasci
bilis.ita q̄ est ordo iste. primo paternitas.secun
do primitas originis.tertio ingenitū ⁊ inascibi-
le. Ex quo infero q̄ doctor deuot⁹ dist .ij.q.ij.
Et ampli⁹ dist.xxvij.q.ij.nō satisfecit veritati
ponēdo inascibilitatē pintelligi pr̄nitati.inq̄t enī
qđ primo itelligit̄ prima psona inascibilis. scđo
pater:ita q̄ inascibilitas nō dicit purā negatiōz
sed quādā fontalē plenitudinez que est in patre:
⁊ ꝓbat hoc octo medijs. Primo aucte mgr̄oruz
antiq̄z ponētiū hāc fontalē plenitudinē. Scđo
ex cōi opiniōe q̄ dic̄ inascibilitatē eē ꝓpriū pr̄is
⁊ n̄ eēt ꝓpū pr̄is si purā dicēt negatiōez:q: ꝯuēiret
eēn^e diue q̄ nō ē gēita:⁊ spūisancto q̄ nō ē gēit⁹
Tertio ex aucte hylarij qui dicit patrē auctorem
diuitatis.in.xij.de trini. Ista auctas videtur ei in
esse inq̄tū inascibilis:⁊ ita gñat inq̄tū innascibi
lis ⁊ nō inquātū pater. Quarto ex aucte pħi di-
cētis q̄ principia q̄to sunt priora tāto potētiora
nō est aūt pō sola negatiōe:⁊ ita oportet q̄ ista fō
tal' plenitudo quā noiat inascibilitas dicat aliq̄
positionē .q̄nto q: pt itelligi vna ypostasis sola
qđ nō posset si paternitas esset pria cū dicat̄ rela
tiue ad filiū.relatiua aūt sunt simul natura.i.nāli
itelligētia .ꝓbat assūp^m:q: sic intellexerūt genti-
les:⁊ ita illa erit inascibilitas. Sexto q: videt̄ q̄
oēs ꝓprietates diue ad vnā diuinā reducātur
primā:alia nō videt̄ nisi inascibilitas. Septimo
q: paternitas est cōicabilis creaturis:diua autē
inascibilitas nō:ergo est per aliq̄d cōicabilis :ali
ud nō videt̄ nisi inascibilitas .⁊ ita pcedit. Octa
uo.q: idē est ſm pħm primū ⁊ principiū :tamen
differūt rōne.nec iest patri primū:q: pricipium:
q: fili⁹ ē pric piū.igit̄ inest patri pricipiū: q: pri-
mū cū igr̄ rōne paternitatis dicat̄ pricipiū:rati-
ne vo innascibilitatis dicat̄ primū:videt̄ q̄ inna
scibilitas pcedat. Sed cū doctoris deuoti totali
reuerētia hoc doctori subtili nō videt̄ nec etiā vt
credo videt̄ verum.vt patet ex ꝯclōne :innasci-
bilitas enī solū dic̄ negationē in gñe.⁊ q̄ primo
dic̄ q̄ antiq̄ doctores dicūt in patre fontalē ple-
nitudinē.dico q̄ ista fontalis plenitudo pōt dr̄e
diuā essentiā que ē radix fructiā diuarū ſm dyo
nisiū.scđo diuoz noim:⁊ quia i patre primo pu-
lulāt:ideo appropriat̄ patri ista fontalis plenitu
do.nec oportet q̄ inascibilitas illaz formalr̄ dicat:
sed bene ꝯnotat. Et qđ dicit scđo q̄ nō esset pro
prietas patris si solū dicēt negationē:q: essentia
diua nō ē genita iā patuit q̄ nō dicit negationē
extra genus.sicut obijcit:sed bene in genere que
nō ꝯuenit essen^e diuine. Et qđ tertio ponit hyla
rius auctē in patre nō ē rōne innascibilitatis .vt
patet manifeste ex.xvi.dist.ca^o.hylari⁹.sed ꝓpter
fecūditatē vtrāq: intellectiuā ⁊ volitiuā. Et ad-
huc hylari⁹ nō videt̄ loqui nisi de ꝓductiōe filij
patet ex pnci^o pn̄tis distictōis. Nec q̄ q̄rto:quia
pater principiū est per paternitatē:⁊ ita nō sola
negatiōe sic obijcit. Et q̄ hoc obijcit q̄ gentiles
intellexerūt vnū suppositū:nec tn̄ pr̄nitatē.dico
si gētiles hoc intellexerūt ꝯstitui:nō intellexerūt
per innascibilitatē sz p aliq̄d absolutū. Ceterū i-
telligebāt nō opposito v̄itati:iō nō est mirū si i
ꝯuenieēs sequit̄:qđ sexto dicit q̄ oportet oēs ꝓ-
prietates reduci ad vnā:que videt̄ innascibilitas
dico q̄ nō est inascibilitas sed paternitas vt pa-
tuit. Dico ad septimū ſm docto.subti.di.xxvi.q̄
paternitas diua de se est incōicabilis:licet habe
at ꝯceptū vniuocū dō ⁊ creaturis. Ad octauū di
co q̄ tā primū q̄ princi^m ex quo sunt respect⁹ ha
bēt aliq̄d fundamētū illud est paternitas que di-
cit̄ principiū respectu filij:⁊ pmū respectu ad pri
us quo caret:nec ꝓprie rōne primi inest sibi pn-
cipiū nec ecōtra:sz ābo rōne paternitatis . Et li-
cet principiū sit in filio nō tn̄ q̄ secū habeat pri-
mitatē sicut in patre:ideo nō est ꝯsimile.⁊ sic pa-
tet q̄ fundamētū ingeniti ⁊ inascibilitatis est pri
mitas originis. Tertia ꝯ^o. Innascibilitas seu
ingenitū prime persone diue nequit esse cōstitu-
tiuū.ꝓbat̄ ꝯclo:q: iā intelligit̄ ꝯstituta per pr̄ni
tatē ex ꝯclōne prima. Confirmat̄.q: nullū positi
uū cuiusmodi est prima psona diua ꝯstituit̄ p p-
uatiuū:sed tā ingenitū q̄ innascibilitas dicūt ne
gationē ex gñe.ex scđa ꝯclōne.igit̄.⁊c. Et hoc d̄
scđo articlo. Quātū ad tertiū articulū iux̄ tres
ꝯclōnes sunt tres difficultates. Prima:si pater-
nitate prima psona ꝯstituit̄ ⁊ relatiua sunt simul
natura quō pōt prima psona scđam pcedere.re
spōdet doctor subti.hac distictiōe.q.iij.q̄ sic cū
simultate nature stat prioritas pfectōis:sic hō ⁊
risibilitas:q: hō perfectior est risibilitate:sic cū si
multate nature stat prioritas origis .⁊ de ista dic̄
Aug.in li.de triplici habitaculo.cū erimus in pa
tria videbim⁹ qualiter pr̄ filiū precedit origine.
Text⁹ Aug.in illo libello pon⁹ q̄ lib^o:q: paru⁹
est q̄ intitulat̄ de triplici habitaculo dei ē iste .pa
rū ante finē libelli.in c.i.in pria abdita creaturaz
⁊ ipi⁹ inferni vidēdo deū videbim⁹:tc iustis ma-
nifestuz erit quō de⁹ est inuisibilis ⁊ incorpalis:
sine initio:sine fine. Et ante oīa q̄cq̄d interest i
ter nasci qđ ad filiū pertinet:⁊ ꝓcedē qđ ad spm̄
sanctū. Excepto q̄ vn⁹ ex vno natus sit:alter ex
duobus ꝓcessit. Et quō pater nō pcessit filiū tē-
pore sed origine.nec spm̄sanctū. Et quō oīa dei
vnū sunt in deo:excepto qđ ad relationē ptinet
Unde sapiētia dei trinitas ⁊ eternitas nō soluz
sunt v^m int̄ se:verū et nō sūt aliđ q̄ sit ipe d̄s.⁊c

Scđa difficultas.cū innascibile ⁊ igenitū sint
negatiōes quō pn̄t poni esse notiōes. Rn̄dit frat̄
Franc̄.q̄ ad notionē q̄tuor requirūtur ꝯditiōes
prima qđ iportet dignitatē.vnde q: iproductibi
litas addita nō iportat dignitatē nō dicit̄ notio.
Scđa q̄ sit cōe ad positiuū ⁊ negatiuū:q: aliq̄ ne^a
est notio:sic inq̄t:ingenitū. alia passiua sic cetere
gñatio ⁊ ꝓcessio. Tertio requirit̄ q̄ nō sit cōmu-
ne tribus:iō infinitas nō est notio.⁊ hucvsq: be
ne dixerat sed vt suū malū habeat q̄ternariuz ⁊
dimittat bonū ternariū dicit:q̄ q̄rto requirit̄ q̄
nō sit cōis duab⁹ psonis.⁊ ideo inquit: spiratio
actiua nō ē notio eē dicū ꝯ vniuersitatē mgr̄oz

c matie ꝯtra suū mgr̄m hui⁹ dist.q.i.in sol.vlti-
mi argumēti:vbi expresse ponit spirationē acti-
uā notionē. Tercia difficultas.Si inspiralitas
sit notio sicut ingenitū. Respōdit doctor deuo-
tus.q.vltia hu⁹ dist.ꝙ nō.quia includiť in inna
scibilitate:q: vt dictū est in pmo artiº inascibi-
le diciť ꝙ omnē negat pductionē:⁊ ita spiratōꝫ
passiuā.Doctor tn̄ subtil sub dubio relinq̄re vi-
deť aut q̄dāmō innuere ꝙ sit notio:⁊ sic eent sex
notiōes:scꝫ q̄tuor in patre:due affirmatiue.s.ge
neratio actiua ⁊ spiratio actia.⁊ due negatiue ige
nitū ⁊ inspirabile.⁊ tres in filio.scꝫ vna negatiua
scꝫ īspirabile.⁊ due positiue.s.generatio passiua
⁊ spiratio actiua.vnica vero in sancto spū.s.spira
tio passiua.Teneať ista via vel illa teneať que ta-
cta est dist.xxvi.ꝙ sunt tantū quinq̄.⁊ sic pꝫ ad.q.
ꝙ scꝫ pater nō genit⁹:nec ingenito:nec inascibi-
li in esse ꝯstituiť.Et tūc ad argumēta. Ad prim
nego minorē.⁊ quādo pbať q: pri⁹ est negatio
q̄ affirmatio.sic prius hō intelligiť nō distictus
q̄ distinct⁹.dico ꝙ si habet veritatē som habet in
his que sunt eiusdē noīs:sic distinct⁹ nō distict⁹.
sicut essētia dīna prius intelligiť: nō pater q̄ pr̄
Sic aūt nō est de inascibili ⁊ paternitate:vt pꝫ.
ideo nō currit argum. Ad scdm dico:ꝙ maior
est vera quādo res p respectū ad aliud nō ꝯstitu
itur:sic nō est in pposito:q: per paternitatē ī eē
ꝯstituiť qd etiā diciť in minori ꝙ ingenitū nō di
cit rōnē.dico ꝙ īmo lꝫ negatiue.vn̄ Aug⁹.x.de
trin.⁊ est in lr̄a:nō recediť a relatiuo p̄nto cū in
genit⁹ dr. Ad tertiū.dico ꝙ eēntia dīna est no
bilissimū ꝯstitutiuū: nō solū psone patris sed tri
um.Et hoc sufficit.Et qd dicit paternitas cōnota
tur nō ingenitū:dico ꝙ nō est ppť maiorē perfe
ctionē:sꝫ ppter repugnātiā ad creaturā cui r̄pu
gnat ꝙ sit:⁊ nō pducať.Et sic patet ad q̄onem.

Ex ista vero distictiōe sicut ex p̄cedētib⁹ de
mēte mgr̄i tres capiūtur ꝯclōnes. Pria ꝯcluº
Altera notio ingenitū ferť q̄ sit gignitio:nec fla
mē dr.dicit ꝯclo:ꝙ alia est in patre ingenitū no-
cio.alia generatio actia.⁊ ꝙ spūsanct⁹ nō diciť i
genitus.Et poniť hec ꝯclo a pricipio distictiōis
vsq̄ ad illud.c.Preterea queri solet cū supradi-
ctū sit.⁊c. Secūda ꝯcluº.Esse simplr̄ donat es
sentia.dicit veraciter sacra theoª.dicitq̄ ꝯclo.ꝙ li-
cet pater pr̄nitate sit pater:⁊ fili⁹ filiatiōe filius.
tamē tres psone sunt simplr̄ dīna essenª.Et de-
duciť ab illo loco preterea q̄ri solet.⁊c.vsq̄ ad il
lud caplm.Sciendū quoq̄ est:ꝙ sicut sol⁹. Ter
tia ꝯcluº.Nata sapia dr filius.⁊ imago sepi⁹ po
niť vsia dicit ꝯclo.ꝙ quādo diciť nata sapia in-
telligiť filius.⁊ ꝙ aliquādo imago sig̃t essentiā.
Et deduciť ab illo loco.Sciendū quoq̄ ē.vsq̄
ad finē distictiōis.

Sequiť in textu.Est p̄terea aliud nomen
multiplicē notās rōnē.⁊c.Hic s.gr̄ distº

xxix.huius primi.in q̄ postq̄ mgr̄ in p̄cedenti di
stinctiōe egit de ingeniti notiōe. Nūc ī ista agit
de p̄ncipio seu spiratiōe.Et diuidiť in tres ptes
p̄ncipales.In prima dať pricipij multiplicitas.
In scda.modo auxilij claret auctas. In tertia sa
cri ꝯsortij tangiť vnitas.In prima em̄ parte oñ-
dit quō hoc nomē principiū multiplr̄ accipitur.
In scda illā multiplicitatē corroborat aucte. In
tertia ostēdit quō pater ⁊ fili⁹ vnicū prinam sūt
sanctispūs.prima in prīcº.scda ibi.Et pater ab
eterno principiū est filij.tertia ibi.ocide in codē
libro pri° ohdit.⁊c.Et hec est diuisio p̄ntis.⁊c.

Circa quā talis mouet titul⁹ q̄onis. Utrum
nomē principij cause seu elemēti ad dīna
trāsferať.Et arguiť p vna parte triplici medio.
Primo ꝙ in deo sit elemētū:⁊ ꝙ sit alioꝝ elemē
tū.In eo est elemētū in q̄ est mā:⁊ id alioꝝ extat
elemētū in quo vltīa stat resolubiliū resoº.sꝫ de⁹
est hmōi.igr̄.⁊c.maior patet ex q̄d noīs elemēti.
elemētū em̄ est id qd primo stat in cōpositione:
⁊ ita est mā que dr fundamētū nature apd Auer
roym ⁊ vltimū in resolutiōe. Sed minor pbať
Primo ꝙ sit in deo mā.materia em̄ de se dicit q̄
dam pōle cuilibet enti:hmōi est ens qd in deo ī
cludiť.q̄dditatiue.est em̄ ī pō ad quālibet forāꝫ
Sed scda pars ꝙ oīa resoluātur in deū.pbať
aucte pcli.xxxv.ppōne:vnūq̄dq̄ perfectū est cū
redit ad illud vnde exiuit.oīa aūt exiuerūt a dō
Apoc.i.Ego sum alpha ⁊ o.princim ⁊finis.
Scdo pbať ꝙ in eo sit cā ad intra ⁊ nō ad extra
diuersoꝝ pductoꝝ diuersi sunt mōi pducēdi:sꝫ
mod⁹ pducēdi ad intra est p modū eē.igiť nihil
pducit deus ad extra cāliť.maior patet.ex eo em̄
ꝙ spūssāc.a frº distiguiť diuersos argui⁹ modos
pducēdi.sed pꝫ minor aucte Chris.dicētis:ꝙ in
diuinis pater est cā filij.Et pbus dicit in.v.me-
thacc.ꝙ cā dr sicut princim ca.de prinº.sed pater
est princim filij ꝑm mgr̄m in lr̄a.igiť est cā. Ter
tio arguiť.ꝙ nec ad intra nec ad extra sit p̄ncipiū
in diuinis.Oīs respect⁹ principij arguit ⁊ de-
pendētiā ad id ad qd referť ⁊ prioritatē:sed quo
ad creaturā in deo nulla est depēdentia ad intra
nulla prioritas.igitur non dicitur in dīnis no-
mē principij.maior patet:q: princim est relatō ⁊
ita relatiue diciť ad terminū.⁊ per ꝯn̄s sine t̄mi-
no qui est creatura neq̄t esse:sicut nec rīo sine ex-
tremis:ita etiā princim prius est p̄ncipiato.mior
vero patet primo ꝙ nō sit depēdentia in deo ad
creaturā:q: sūme necessariū a ꝯtigēti nō dpēdꝫ
sed scdo ꝙ nō sit ad intra prioritas:patet.q: vni
cū est ens eternitatis qui est mēsura indiuisibilis

In om arguiť.⁊ primo ꝙ sit ibi princim ⁊ ad
intra ⁊ ad extra.vnde mgr̄ in lr̄a:fili⁹ ad spm̄sau
ctū spūs vero sanctus nō diciť principiū nisi ad
creaturas.ꝙ aūt ad intra nō sit cā pbať:q: scdm
Boetim in thopicis cā est ad cui⁹ eē sequiť aliō.

In deo aūt nō est aliud:sed ꝙ sit ad extra.pbať
per phm in.xij.methacc.Entia nolūt male regi.
vnus ergo princeps.Sed tertio ꝙ nec ad intra
nec ad extra sit elemētū in dīnis.pbať:q: scdm
phm.v.metha.elemētū ē ex quo aliq̄d cōponiť
p̄mo:de⁹ aūt nec est in se cōposit⁹:nec alteri cō-
ponibilis. In ista q̄one sunt tres articuli.pri-
mus triū terminoꝝ expositiu⁹.secūdus triū ꝯclu
sionū positiu⁹.Terti⁹ triū difficultatū iuxta tres
ꝯclōnes motiu⁹. Quātū ad primū articulum
termini sunt p̄ncim.cā.⁊ elemētū.Unde istos tres
termīos simul exponēdo.Noto ꝑm Auerroym
v.metha.ꝙ se habēt ꝑm sub ⁊ supra.Oē enim
elemētū ē cā sꝫ nō ecōtra.finis em̄ est cā:sꝫ nō ē
elemētū:q: elemētū solū ē in causa intrīsica.om
nis itē cā est p̄ncim sꝫ nō ecōtra:q: loc⁹ vnde
exit motus est ipius principiū nō tn̄ cā. vn̄ no-
to primo ꝙ princim solet capi tripliciť.vno mo-
do rethorice.scdoº phisice.⁊ tertio mō methacc
Principiū captū rethorice ē pria ps exordij q̄ se
cūdū marcūtulliū ī antiqua rethorica est oª bre-
uis perspicue ⁊ lucide pficiēs animū auditoris
aut attētū:aut docilē:aut beniuolū. Et in noua
rethorica dr phem:licet in scdo rethorice aristo.
phemiū sit cōe tā p̄ncipio q̄ insinuationi. Se-
cundo diciť principiū phisice.⁊ istud diciť tripli
ciť.ꝑm em̄ phm.v.metha.c.de priapio.pricipi-
um dr aut vn̄ res ē:aut fit:aut cognosciť.pricm
igiť diciť respectiue:aut ad cām agentē:aut scdo
respectiue ad cognoscētē:aut tertio respectiue ad
cām mālem seu intrinsecā.si respectiue ad causā
efficientē:vel p modū nature:sicut pater est pri-
cipiū filij.vel p modū voluntatis:sicut princeps
in poliª.Si vero scdo diciť pricipiū p respectū
ad cognoscentē:aut sic res est cognoscibilis:sic
est pricipiū simplr̄:aut sic p̄t a nobis cognosci sic
est pricipiū q̄ ad nos.Si vero tertio diciť respe
ctiue ad cām materialē seu intrinsicā:aut illa ma
teria nō manet in facto:⁊ sic est sic in magnitu-
dine vn̄ incipit mot⁹:aut manet:⁊ sic ē sic funda
mentū in domo:ita ꝙ apud phm sunt tres bina
rij acceptiōis p̄ncipij.Sed tertio dr principium
theologice:⁊ h̄ triplr̄.vno mō eēntialr̄:⁊ sic dici
mus ꝙ tres psone sunt pricipiū creaturarū.scdo
psonalr̄.⁊ sic dic aug⁹.ꝙ pater est principiū toti-
us deitatis.tertio diciť notionalr̄:⁊ sic dicimus
spirationē actiuā p̄ncipiū spūssancti. Noto se-
cūdo de cā ꝙ est:ad cui⁹ esse seq̄tur aliud.vnde
Auerroys p̄mo phicoꝝ.comēto pº.dic.ꝙ ꝑꝫ cō
sideratione cāꝝ tres ꝯsiderātur sciē.Aliqua em̄
scia q̄druplex gen⁹ cāꝝ ꝯsiderat.scꝫ mālem.for
malē.efficientē.⁊ finalē sicut phisica.Alia solum
vnū gen⁹:sic matheceª que solū ꝯsiderat cāꝫ for
malē.tertia scꝫ theologia seu dīna triplex genus
cause considerat.scꝫ cām efficientē.cām formalē
⁊ finalē:nisi ꝯsideret materia inquātū referť in

primū opificē. Noto tertio quo ad elemētum
vnde elemētū ꝑm phm.v.metha.c.de elemēto.
elemētū diffiniēdo.Elemētū ē ex q̄ pº cōponiť
in exñte indiuisibili spē in aliā spēm.ca pp Alex
ander pyparetic⁹ in primo phicoꝝ.Tūc vnūq̄d-
q̄ arbitramur cognoscere cū cās illi⁹ cognosci-
m⁹:⁊ p̄nª vsq̄ ad elemēta exponēs dic:p̄nª cau
sas efficiētes:cās finales:sꝫ elemēta mām ⁊ for
mā.vnde elicio ex.v.methacc.ꝙ elemētū dr̄ tri-
pliciter.vno mō logyce:⁊ isto mō termi sūt ele-
mēta ppositionū ⁊ pricipia ꝯclōnū.sic hoc prici
piū de q̄libet affirª.vel negatio ⁊ d̄ nullo ābo
siť ē elemētū ⁊ p̄ncim p̄me demōstratōis vt late
declarat in pº suoꝝ posterioꝝ.Albert⁹ magn⁹ ⁊
Franc.de maronis tāgit īplicite ꝯflatus sui.q.i.
Scdo diciť elemētū phisice.Et isto mō ꝑm phꝫ
in scdo de gñatiōe sunt q̄tuor elemēta cuiuslibꝫ
rei gñalis.ignis.aer.aqua.⁊ terra. ⁊ dr isto mo-
do elemētū q̄si alimētū:q: ex eodē pbo ex eodēꝫ
nutrimur ⁊ sum⁹.Tertio diciť elemētū methacc.
⁊ isto mō q̄dditates supiores:sic aīalitas:suba:
sunt elemēta inferioꝝ:sicut hoīs.leonis:⁊ cetero
rū.Et hoc de primo artiº. Quātū ad scdm ar-
ticulū sunt tres ꝯclōnes.pria de elemēto.secun-
da de cā.tertia de p̄nª.p̄ma talis est. natura ele-
mētaris nec ad intra nec ad extra in dīnis foralī
ter reperta est.pbať ꝯº.prio ꝙ nō sit in deo ele
mētū.oē em̄ elemētū formaliť est alicui⁹ gene
ris.dicēte Aristo.in.v.methacc.c.de elemento ī
diuisibili in exñte spē.sed de⁹ nō est in p̄nto nec
aliq̄d eius.igiť ⁊c.minor est mgr̄i.viij.dist.hui⁹
primi.dixi tn̄ nō est elemētū formalr̄.creata em̄
oīa in deo sūt triplr̄.vno mō per eminētiā in
diuina eēnª.scdo p exēplar in diuino intellectu.
tertio virtualiter in dīna volūtate.pbať scdo ꝙ
de⁹ nō sit elemētū creaturarū.Oē em̄ elemen
tū in creaturis:aut tenet locū mē:aut forme. sed
de⁹ nec ē mā nec forma creature. igiť.⁊c. maior
est nota de se:cū mā ⁊ forma totū eē dicāt cōpo
siti:ex prio phicoꝝ.Sed minor pbať.p̄mo ꝙ n̄
sit mā:q: deus est sup oīa matie ens.mā ve-
ro inter entia infima.vnde Aug.in li.ꝯfessionū.
o dn̄e duo formasti:vnū p te.s.angelicā naturā.
⁊ aliō ppe nihil.scꝫ materiā primā.vn̄ de⁹ ē q̄
nihil maius excogitari p̄t.sꝫ mātia quo nihil mi
nus.sꝫ ꝙ nō sit forma cōpositi pꝫ:q: forā in cō
posito habꝫ naturā ptis:⁊ ita limitatiōis:deus
aūt infinit⁹ extat ⁊ imēsus.Et si obijciať p illud
oracij antiq̄ poete:qd allēt apl's actuū.xvij.Ipi-
us etem̄ gen⁹ sum⁹.si igiť gen⁹ tenet naturā ele
mēti ex prio articlo.igr̄ in deo cadit elemētū.di-
co ꝙ gen⁹ ꝑm Porphiriū dr tripliciť.vnoº pro
eo ꝙ p̄tur de pluribus differētib⁹ spē sic animal.
⁊ hoc mō in deo nō ē gen⁹.scdo diciť gen⁹ vni
uscuiusq̄ princim:⁊ q: a deo vt a primo princiº
cūcta cōdūtur.isto mō deus ē gen⁹ nostrū.i.nrꝫ

principiū. Scđo mō đ: aliq̄z ad vnū princi^m τ ad ſeíuicē collectio: τ ſic nos ſu⁹gē⁹ dei.i.creati ſeu ꝯditi ab eo. τ ſic intelligit paul⁹ τ oratius poeta: τ nō ꝯcludit obiectio. Ex ꝯclone elidiť error epycureoꝝ qui ponebāt deū cōponi ex athomis τ eſſe corporeū: licet nō videreť: q: aſſupſerat nām corporeā: ſed nō q̄litates ſenſibiles: vt tangit marcus tulli⁹ in li° illo de nā deorum.

Elidiť ſcđo error ſtoicoꝝ q̄ vocabāt celos deos ex ſcđo de nā deoꝝ. patet: falſum eē ex ꝯcluſiōe: q: deus caret τ mā τ forma qđ nō celū. Tertio pʒ error manicheoꝝ falſus: q̄ poſuerūt aīas noſtras educi de ſuba dei q̄ſi de mā. vt hʒ Jero. ad marcelli^m τ anaſichiā. Scđa ꝯclo de cauſa Et ſi ad intra in diuis cā nō poniť. Ad extra tñ efficiēs τ finalis ꝯcediť. pʒ prima ps inter enim cām τ cātum ſemp eſt diſtictio eēlis: ex topicis Boetij. cā eñ eſt ad cui⁹ eſſe aliud ſeqť. ſʒ in diuinis tres pſone vni⁹ ſunt ſube: vt habitū ē ſuperius. igiť τc. Ex q̄ elidiť error arrij qui poſuit verbū dei creaturā puraʒ: τ ita cāri a deo. Ex eodem eliditur error macedonij ponētis ſpiritū ſanctū creaturā. Sed q̄ ſit cā efficiēs τ final' creature ꝓbať vnica auctē ſapiētis Prouerb. xvi. ꝑpter ſemetipm cūcta opat⁹ eſt altiſſim⁹. dū dicit ꝓpter ſe tangiť cā final': ſed dū diē opatus ē tangiť cā efficiēs. Et ſi q̄rať vtrū ſit finis noſter: q: nos cōdidit. dico q̄ nō. vñ ſi ꝑ īpoſſibile ab eo nō eſſem⁹ adhuc eſſet finis noſter. vñ extat finis noſter inq̄tū eſt ſummū bonū. qđ bñ tāgit frať Franč. de maronis. v. diſt. huius. q. τ. vij. τ. viij. vnde ꝓprie ē finis noſter ꝑ diuinā eſſentiā. ſed cā efficiēs per diuinā volūtatē. ꝓbať iteruʒ iſta ps: primo q̄ ſit cā efficiēs ꝑ pħm q̄ in. vij. τ. viij phiſicoꝝ ꝯcludit vnū mouēs īmobile: τ hūc vocat primā cāʒ. in ſcđo ēt metha. τ eſt vnū pric^m efficiēs. Et in. xij. etiā vnū principē ꝯcludit: deū intelligēs. q̄ etiā ſit finis pʒ ex. xij. metha. vbi dicit pħs q̄ mouet vt amat⁹ τ deſiderat⁹ q̄ motio eſt ꝑ modū finis. Ex quo infero q̄ mgr̄ nycolaus boneti nō debuit dicere in ſua pħia: principiū dixiſſe deū ſolum ſe hr̄e in genere cauſe finalis. pʒ ex ꝓbatiōe ꝯcluſiōis. Corroborať auctē Auerrois cōmētatoris pħi in de ſuba orbis. c. iij. dicētis: q̄ corp⁹ celeſte nō īdiget virtute mouente in loco tñ: ſʒ ēt virtute largibilitate ī ſe τ in ſua eēn^a ꝑmanētiā eternā. Tertia ꝯclu° ē de principio vʒ. τ ad intra τ extra in diuis ꝯcediť principiū. q̄ ad intra pʒ Joh.i. In principio erat verbū. i. in patre fili⁹ ſm glo. q̄ extra patet ꝑ Aug. Ipe eñ ē principiū a q̄ ſum⁹. ipe forma quā ſeq̄mur: ipe bonitas quā expectamus. Et corroborať. vbicūq: eſt ab a° accipere. ibi eſt τ princ. piū: ſed tā due pſone diñe q̄ creatura capiunt ab alio eſſe: q̄uis creaťe ab alio in eēn^a. ſed verbū τ ſpūſſanctus ab alio in pſona. igiť ē principiū in diuis. maior patet: q: principium đ: ad principiatū. ſed minor ꝓbať auctē baſilij in examerō. dicētis q̄ accipe eſſe ē cōe tā verbo dei q̄ creaturis. vnde ſic ordinať in diuis principiū. p° eſt principiū nō de princi°: τ h' eſt pater. ſcđo eſt principiū: ſed de princi° τ hoc fili⁹. tertio principiatū de pric° ſed nō pricipiū ad intra: τ eſt ſpirituſſanct⁹. τ poſtea ſiľ tres pſone vnicū ſunt creature principiū. Et ſi querať. vtrū princ. piū dicať vniuoce de deo: vt eſt principiū diuarū pſonarū verbi τ ſanctiſpūs. τ vt eſt principiū creaturarū. Rñdit doctor ſubti. in hac diſt. q̄ nō: quia enti reali τ rōnis nihil ē cōe vniuocū: ſicut nec ei qđ habet eē ſimpliciť: τ ei qđ habet eſſe ſm q̄d: vt eſt hō viu⁹ τ mortu⁹. vel hō viu⁹ τ pictus ex diffinitiōe eq̄noq. in añpñtis τ exēplis text⁹. ſed pricipiū vt ē dei ad creaturas loquēdo formaľr eſt ſolū ens rōnis: vt aūt ē patris τ filij: τ ſpūs ſancti eſt ens reale. igiť. Ex quo pʒ mgr̄ nycolaū boneti deuiaſſe: dicēdo ens vniuocū ī ſue mē^c. p° li° enti reali τ rōnis accipiēdo ens rationis ꝓ quodā eſſe derelicto ex ope intellect⁹: pʒ cū ens reale ſit ens ſimpľr: ens ronis ſm q̄d. Et hoc de ſcđo arti°. Quātū ad tertiū articulūʒ ſunt iuxta tres ꝯclones tres difficultates. Pria eſt: quō p̄t intelligi q̄ de⁹ de nihilo: τ non de ſe vt eſſari nā res condiderit vniuerſas. Reſpōdit frater Egidi⁹ de roma in. viij. phicoꝝ. q̄ ſm nobilitatē agentiū in opando min⁹ exigiť. Sūt āt tres opantes. opans creatū ꝑ intellectū nā τ deus. principiū aūt ſcʒ artifex creatus req̄rit vt opetur ens ī actu: ſicut faber ferrū: carpētari⁹ lignū natura aūt ſolū ens in pō. ſ. materiā primā: τ ita cū prius mā prima nihil ſit. Relinq̄tur q̄ ſūm⁹ artifex de nihilo poterit opari. Scđa difficultas: que arguit in deo maiorē perfectionem: aut cā efficiēs aut finalis. dico q̄ in deo eadē eſt infinitas diuoꝝ omniū ꝑ ydentitatē: tñ loquēdo formaľr: dico q̄ cā final' arguit maiorē pfectōeʒ q̄ cā efficiēs: rō: eſt eñ finis noſter ꝑ diuā eēntiam. Cauſa vero efficiēs ꝑ volūtatē: eēn^a aūt diuina eſt radix pfectiſſima a qua cetera pululant ſm dyoniſ. Tertia difficultas. vtrū poſſit ꝯcedi iſta: pater τ fili⁹ ſunt idē principiū ſpūſſancti. ſicut iſta: pater τ fili⁹ ſunt vnū pricipiū ſpūſſancti. dico q̄ iſta ſpira° actiua q̄ pr̄ τ fili⁹ ſpūſſci dicūtur princi^m ſpūſſancti poteſt tripľr ꝯſiderari ad patrē τ filiū. vno mō rōne ſui: τ ſic ꝯcediť a doctore ſubtili q̄ pater τ filius ſūt vn⁹ ſpirator h⁹ primi diſt. xij. q. ij. licet eā neget ſanct⁹ Tho. ſcripti primi. diſt. xi. q. iiij. τ dicatq̄ ſunt duo ſpiratores. Scđo p̄t ꝯſiderari ſolū reſpectiue ad ſpm̄ ſanctū cuius ē princi^m. τ ſic pr̄ τ fili⁹ dicūtur v^m principiū ſpūſſancti. Tertio p̄t ꝯſiderari τ reſpectu ſuppoſitorū pris τ filij: τ reſpectu ſpūſſancti ſicut dū dico idē pnci^m; τ q: pr̄ τ filius ſunt duo ſuppō: iō nō ita ꝯcediť pater τ fili⁹ ſunt idē ſancti ſpūs principiū: ſicut iſta ſunt vnū principiū. Et ſic patet ad q̄ōnē q̄ vʒ in deo ē nomē pricipij: τ ad intra τ extra. nomē cauſe nō ad intra ſʒ extra: nomē vero elemēti nec ad intra nec extra. Et ſic ad rōnes. Ad primā nego minorē. τ ad ꝓbationē qđ primo dicit de ente qđ eſt pō^le: τ ita mā. dico q̄ triplex eſt pō^le. methaphiſicuʒ. τ logycū. τ phiſicū. ens eſt pō^le methaphiſicū: mā vero pōle phiſicū ideo nō eſt ſimile. Et q̄ diē ſecūdo q̄ oīa reſoluūtur in deū ſicut in materiaʒ primā: ſcđm procli ꝓpōeʒ. dico q̄ eſt reſolu° in pncipia intriſeca: τ iſto mō reſoluūtur mālia ī pmā mām vel re vel intellectu. eſt τ reſolu° in cāʒ pmariā. de creata per ꝯtēplationē in deū referimus: τ ſic pfecti⁹ intelligūtur. τ iſto mō reſoluūtur res in deū. Iſta aūt nō ē mālis reſolu°. Ad ſcđm dico ad auctē tā Chriſ. q̄ pħi q̄ alio modo vtūtur greci noīe cāe. alio mō nos. greci enī habēt ꝓ eodē cām τ princi^m: τ ita ſicut apđ grecū cuiuſmōi fuit criſoſt. iſta eſt vera: pater eſt p̄ncipiū filij: ita iſta pater eſt cā filij. nos vero ponimus differētiā inter cām τ princi^m: quia cā a cāto ſemp diſtiguiť per eēntiā: nō ſic princi^m a pncipiato. ſed ſufficit realis diſtictio cuiuſmōi ē inť perſonas diuas: iō licet ꝯcedam⁹ iſtā: pater eſt principiū filij. nō tamē iſtā: pater ē cā filij. Ad tertiū dico q̄ ad illud maioris in q̄ dicit q̄ oīs reſpect⁹ arguit depēdētiā. dico prio q̄ eſt falſa. nā pater habet reſpectū ad filiū in diuis: τ tñ nō depēdet ab eo. requiriť eñ diſtictio eēlis inť depēdens τ illud a quo depēdet. Dico ſcđo q̄ licet creature differāt a deo ꝑ eēntiā: τ rō pricipij dicat in deo reſpectū ad creaturas: nō tñ eſt depēdētia: q: depēdētia ſoluʒ eſt ꝑ ens reale. relatio aūt dei ad creaturā eſt ens rōnis. licet eñ cognitum referať ad cognoſcētē: nō tamē depēdet a cognitiōe: ſed poti⁹ ecōtra. dico tertio ad minorem vbi diciť q̄ nō eſt prius in diuis: q: eſt vnica eternitas dei indiuiſibiľ. dico q̄ cuʒ iſta ſtat τ p̄oritas nature τ origis: ideo nō currit argumētū Et ſic patet ad q̄ōnē. Ex iſta vero diſtictiōe ſicut de p̄cedētibus tres capiūtur ꝯcluſiōes. prima: prici^m eſt pater τ genit⁹: τ ꝯſortiū ſpūſſctūs Dicit cōcluſio q̄ tā pater q̄ fili⁹ q̄ ſpūſſanct⁹ dicūtur principiū: licet hoc ſit differēter: ſicut pʒ in littera. Et deduciť a princi° diſtinctiōis vſq: ad illud. c. Et pater ab eterno principiū. Scđa ꝯcluſio: vnū princi^m tpaliter eſt triſagiū nō eternaliter. dicit cōcluſio q̄ tres pſone dicūtur tpaliter: τ nō ab eterno pricipiū creature. Et deduciť ab illo caplo. Et pater ab eterno: vſq: ad illud c. Deinde in eodē li° ꝯti^c oſtendit. Tertia cōcluſio. vnū principiū ſanctiſpūs ſunt τ ſolacium pater τ genitus. diē ꝯclu°: q̄ pater τ fili⁹ ſūt vnū princi^m ſpūſſancti. Et deduciť ab illo. c. demū in eodē. τc. vſq: ad. τc.

Sequitur in littera. Sunt aūt q̄daʒ que ex tēpore dicitur de deo. τc. Hic ſ q̄tur diſtictio. xxx. hui⁹ primi. In qua poſtq̄ egit magiſter đ his que deo ꝯueniūt eternaľr. Hic agit de his que deo cōpetūt tpaliter. Et diuiditur in tres ptes. In prima oſtēdiť qualiter relatio ex tēpore de deo diciť. In ſcđa appropatio pſonarū clare exprimiť. In tertia ingēs dubi° ex p̄dictis lucide oriť. prima in p̄nti diſtictiōe. ſcđa diſtictione. xxxi. ibi. p̄terea ꝯſiderari optet cū tres pſone. iij. diſt. xxxij. Hic oriť queſtio ex p̄dictis đducta. τc. Prima iterū pars que eſt p̄ns diſtictio. In qua oſtēdiť qualr̄ relatio de deo ex tpe diciť diuidiť in tres partes. In prima oſtēdit q̄ de tali ꝯgruit relatio tpalis. In ſecūda q̄ in eſſe nō debuit entitas accidētalis. In tertia in quo ſe dare potuit ſpūs interminaľ. prima in pricpio. ſecunda incipit ibi. quō igiť obtinebim⁹: vel ſʒ accñs τc. tertia ibi. hic pōt ſolui qō. Et hec ē diuiſio totius diſtictiōis p̄ntis.

Circa quā talis. τc. Utrū deus ex tēpore ex parte ſui rľone reali ad creata referať.

Et arguiť q̄ ſic triplici medio. Primo ſic. Extrēa ab eterno ſunt realia. igiť relatio realis ꝯña patet: quia ſm extremoꝝ naturā relatio nūcupať. ſed ꝓbať añs. de⁹ eñ eſt etern⁹. ceterū q̄dditates rerū ſunt eterne cū de eis ſit ſcīa: τ ſcientia ſm pħm in primo poſterioꝝ ſit de īpoſſibilibus aliter ſe habere τ ita inter ea cū nō ſint idē naſceť diſtictio realis. τ ꝑ ꝯñs rľo: τ cū qđ ſemel in deo eſt ſemp maneat: ſequiť q̄ illa etiā in tempore ad creata refereť. Scđo arguiť ſic. deuſ ad res referť rľone rōnis. ergo τ rľone reali. ꝓbať aſſūptū: q: deus p̄ſcit res futuras: τ ita habet ſciam terminatā ad eſſe cognitū rerū. τ talis diciť reſpectus rōnis. ſed ꝓbať ꝯña. q: mēſurari dñt ea que ſunt in aliquo iuxta ei⁹ nobilitateʒ vnde ſenſitiua nobilior ē in hoīe q̄ in bruto: cuʒ igiť de⁹ ſupremū attingat realitatis gradū: relatiōes in eo ad creata erūt maxie reales. Tertō arguiť ſic. Omis relatio extat realis niſi ꝓducatur aut actu intellectus diuini: aut creati. Sed in deo ad creaturas eſt rľo nō ꝓducta actu intellectus diuini nec creati. igiť eſt realis. maior patet q: rľo rōnis ab intellectu noīatur. ſʒ minor ꝓbatur. in ꝯtingētib⁹ eñ prior eſt volūtatis diñe determinatio: quā cā diuin⁹ intelligat intellect⁹ in illo priori diña volūtas referť ad eſſe volitū. igiť realiter. In oppoſitū arguiť auctē mgr̄i in p̄n° littere: vbi dicit. q̄ deus diciť ad creaturas ex tēpore nō rľone: que ſit in deo ſed ī creaturis. Si igiť nullā ad creata hʒ rľonē. igiť nec realē cum nēto ſuperiori negeť inferi⁹. In iſta q̄ōne ad alias pariformiter ſunt tres articuli. prim⁹ triuʒ terminoꝝ expoſitiu⁹. ſcđus [illegible] ꝯclonū poſitiu⁹

terti⁹ triū difficultatū iuxta tres cōclōnes moti-
uus. Quo ad p̄mū articulū termi sunt Re-
latio.realis: ꝛ tp̄s. Quo ad rl'onē noto ꝙ p̄im⁹
qui rl'onē a parte rei posuit fuit Plato: vt refert
Albert⁹ magn⁹ sup p̄ūto ad aliq̄d. vnde eaꝫ ad
aliq̄d noīauit: ꝛ dicebat: ꝙ ad aliq̄d sunt q̄cunq̄
hoc ip̄m q̄ sunt alioꝝ ducūtur vel quōlibꝫ aliter
ad aliud. Ceteri aūt p̄cedētes: vt zeno ꝛ socrates
eā ponebāt nō esse. deinde ab Aristo. est relatio
noīata: a nostris postmodū hitudo. vn̄ rl'o potest
ɔsiderari tripliciṫ. vno mō a parte fundamēti: ꝛ
sic habet in esse sicut alia accn̄ᵃ. scd̄o in suo eē q̄-
ditatiuo. habet em̄ gen⁹ ꝛ differētias: sic p̄dicaᵃ
ceta ꝛ sic dic̄ ad. tertio ɔsideraṫ respectiue ad su-
um terminū: ꝛ sic dic̄ aliud: ꝛ hec tāgūtur in cōi
rl'onis diffinitiōe qn̄ d̄r rl'o est ad aliō pᵐ in pᵒ:
scd̄m in scd̄o. ꝛ tertiū in tertio. Noto vlteri⁹ q̄
ad terminū istū ꝙ sunt tria ad īuicē abstrahenᵃ.
sꝫ rl'o. respectus. ꝛ habitudo. Omīs em̄ relatio
est respect⁹: nō ecōtra. rl'o em̄ apud Aristo. ē vᵐ
p̄ntū de decē. Respect⁹ aūt est q̄dam cōe tā ad
rl'onē que ē p̄ntum q̄ ad sex p̄ncipia. vnde doct.
subtil'. iij. li°. dist. i. diuidit respectū In respectuꝫ
intrinsec⁹ aduenientē quē vocat rl'onē. ꝛ extrin-
secus aduenietē quē vocat sex p̄ciaᵃ. Omīs iteꝝ
respect⁹ est hitudo nō ecōtra. vnde ponim⁹ ha
bitudinē diffinitū ad diffinitiōeꝫ: nō tn̄ ꝑp̄ie re
spectū. Mgr̄ Franc̄. de maronis sui ɔflat⁹. dist.
xxix. q. i. arti. p° addit q̄rtum sꝫ relatiuū. ꝛ dicit
ꝙ rl'o abstrahit a relatiuo: sic̄ cā formalis ab eo
cui⁹ extat cā. vt albū ab albedine. sed salua sua re
uerētia q̄rtū apponit frustra: aut apponē debꝫ ꝛ
q̄ntū. relatio em̄ ƀm doctorē. dist. v. q. i. hꝫ tripli
cem abstractiōis moᵐ. s. a fundamēto. a subo. ꝛ i
ꝑprio gn̄e. Si igiṫ vult loqui de abstractiōe taꝫ
in genē ꝑprio: tā extra gen⁹ debuit nō solū ab-
strahere a subiecto sed a fundamēto vt p̄mo di-
cereṫ rl'm. scd̄o rl'atiuitas. tertio rl'o. q̄rto respect⁹
q̄nto hitudo. Si āt voluit artificiose ꝑcedē ꝛ ab
strahere in genē ꝑprio. debuit tacere de relatio
ꝛ incipe in rl'one: ꝛ trib⁹. s. rl'one respectu ꝛ hitu-
dine esse ɔtent⁹. Scd̄s termin⁹ est rl'o realis.
Unde noto ex locis varijs doctoris subtil' ꝙ ad
rl'onē realē tria requiriṫ. p̄io ꝙ extrema sint in
actu: ꝛ iō si capemus duas q̄dditates separatas
ab eē exn̄ᵉ: licet haberent esse essentie: q: carent
esse exn̄te: nō haberēt inter se distictionē realeꝫ
Scd̄o requiriṫ ꝙ exn̄ᵃ sunt disticta: ꝛ ideo scd̄m
Aristo. q̄nto methaᶜᵉ. eiusdē ad se nō est relatio
realis. tertio ꝙ nata sit esse inṫ talia extrēa: ꝛ iō
dei ad creaturā nulla extat r̄latio realis: q: deus
nō est natus sic referri ad creaṫam. Et si queraṫ:
quō scieṫ quādo talis inṫ talia nasceṫ extrēa. di-
co ꝙ quādo talia sunt in pō ad aliq̄d tn̄ū: sic om
nia creata ad cōplemētū vniuersi: nō sic deus: i-
mo stat sup vniuersum. Terti⁹ t̄min⁹ ē tēp⁹:

vnde tēpus diciṫ tripliciṫ. vno mō vt ɔtinꝫ om
nē mēsurā duratiōis sub eternitate taꝫ euū. s. q̄
tēpus ꝑprie dictū. ꝛ sic dixit q̄dam glo. super il-
lud Geneṡ. i. In p̄ncipio creauit de⁹ celū ꝛ traꝫ
In p̄ncᵒ. i. nūc tp̄is. Certū est aūt ƀm Augu. pᵒ
liᵒ ɔ manicheos: ꝙ p̄i⁹ naṫa ɔditū est celum q̄
angeli. scd̄o d̄r temp⁹ vt est mēsura tā mot⁹ p̄mi
mobil'. q̄ cuiuslibet mutatiōis: ꝛ sic accipitur ab
Aug. super Gen̄. ad litterā vbi dic̄ ꝙ de⁹ mouet
corpa ꝑ temp⁹ ꝛ locū. sp̄ūs ꝟo ꝑ temp⁹ solū. cer-
tū ē aūt ꝙ volitiōes angeᶜᵉ nō mēsuranṫ motu
p̄imi mobilis. sed t̄tio dicit tēpus vt est nūerus
mot⁹ ƀm p̄i⁹ ꝛ posteri⁹: ꝛ sic ē mēsura p̄mi mo
bilis ƀm p̄hm. iiij. p̄hicoꝝ. ꝛ ē ƀm mgr̄m nycola
um boneti quidā r̄spect⁹ fundat⁹ in motu p̄imi
mobilis: ꝛ termiat⁹ ad eṫnitateꝫ p̄imi motoris:
ita ꝙ scd̄m cū temp⁹ foṙalit est q̄dam r̄spect⁹: sꝫ
mālit quātitas. Et tantū d̄ p̄mo artic'o. Quā
tū ad scd̄m articulū sunt t̄s ɔclusiones. Prima
de r̄latiōe rōnis. scd̄a de rl'one r̄ali. tertia de de-
nomiatiōe dei ꝑ rl'ones in creaturis fundatas.
Prima ē ꝑpṫ nouū r̄spectū rōnis in deo creaṫe
ad eum nō t̄minanṫ. ꝓbaṫ ɔcl'o: nā si ꝑpṫ respe-
ctū aliquē rationis nouū: creaṫe t̄minarenṫ i de
um: aut ille esset fact⁹ ab intellectu creato: aut in
creato: sꝫ nec sic nec sic. igiṫ. declaraṫ minor p̄mo
ꝙ nō ꝑ r̄spectū creatū ab intellectu creato: naꝫ si
hoc: sequereṫ ꝙ destructo intellectu creato: cereṫ
res nō t̄minarenṫ in deū qd̄ est manifeste falsū.
Sed de diuo pater: nā si mō producēt diuus in
tellect⁹ aliq̄d esse cognitū seu ens rōnis: cū illud
ens rōnis de nouo esset in eo: q: ei⁹ cognitio ad
extra nō t̄minaṫ: sequereṫ mutationē esse in eo.
Confirmaṫ: q: dato ꝑ īpossibile ꝙ ens p̄imū n̄
intelligēt: adhuc res t̄minarenṫ in eū. vnde dico
ꝙ res referunṫ in deū nō rōne alicui⁹ noui r̄spe-
ctus: sed sub rōne absoluta. mod⁹ em̄ r̄latiuoruꝫ
quo creaṫa ad deū r̄ferṫ est de t̄tio mō r̄latiuoꝝ:
vt dictū est dist. iij. in de vestiᵒ. ꝛ iste differt a du-
obus p̄mis: q: in duob⁹ p̄mis ē ɔuertibilitas: i
isto nō sicut scia r̄latiōe r̄ali ad scibile referṫ: nō
ecōtra. sed scibile illā terminat r̄lationē sub rati
one absoluti si sit absolutū. sic de⁹ sub ratiōe ab-
soluti quācūq̄ t̄minat creaṫe rl'onē: ꝛ est ɔsimile
in. ix. methaᶜᵉ. pō em̄ diffiniṫ ꝑ actū nō inquātū
actus referṫ ad potētiā: quia tūc etiā diffiniretur
ꝑ pōm: ꝛ esset circul⁹: sed pō que est r̄latio t̄mia-
tur ad actū sub rōne absoluta. sic in ꝓposito. ve
rū est tamē ꝙ istā rōnē absolutā sꝫ diuā eēntiā
ɔcomitanṫ rōnis respect⁹. sed isti nō sunt noui
sed eterni in mēte diuina: ꝛ terminātur ad eē re-
rū cognitū. Et isti p̄nt distigui in triplici modo:
ƀm ꝙ mēs diua pōt creabiᵃ tripliciṫ app̄hendē
p̄mo mō vt sunt creabiᵃ. scd̄o vt creanṫ. tertio vt
creata sunt. p̄im⁹ respect⁹ rōnis est ab eṫno in
deo: ꝛ ꝑ eṫno: quia ab eterno r̄ndet in intellectu

diō res creabil' in esse ydeali. scd̄s ꝛ tertius sunt
in deo ab eterno: sꝫ nō ꝑ eterno: q: repugṫ crea-
ture ꝙ sit eterna: ꝛ extat exēplū: ab eterno p̄imo
signo nature intellexit de⁹ an̄xᵐ creabilē. i scd̄o
signo creari licet nō ꝑ eterno. in tertio iā creatū
ꝛ ꝑ p̄imo d̄r deus creatiu⁹. sicut creatura crea-
bilis. ꝑ scd̄o diciṫ creās. ꝑ tertio creator: ꝛ diffe
rūt isti respect⁹ sicut esse cognitū. Ex quo infe-
rō: ꝙ doct. solēnis scripti sui hac distictiōe deui-
auit: dicēdo eūdē eē respectū formalr̄ in deo: in-
quātū est creatiu⁹ creans actu: ꝛ p̄iusq̄ creauit:
patet ex ꝓbatione dictoꝝ oᵐ. Et corroboratur:
q: eidē rl'oni eadē corrl'ia semꝑ r̄ndet rl'o. cū igiṫ
creabilitas sit corrl'm creatiuitatis si creatiuitas
sit eadē rl'o cū illa qua diciṫ creās: ꝛ creabilitas
cū creatiōe passiua: ꝛ ꝑ consequens sicut res ab
eterno sunt creabiles: ita ꝛ create: qd̄ est manife
ste falsum. Et si q̄raṫ ex q̄ habebat ab eterno d̄s
r̄specᵐ quo intelligebat creatas res: licet nō ꝑ
eterno q̄re nō dicebaṫ ab eterno creator. dico ꝙ
ad ƀ ꝙ dicaṫ creās seu creator: n̄ solū exigiṫ ille
rōnis respectus: sed opret ꝙ terminet rl'onē cre-
ature create: ꝛ hoc n̄ fit nisi ex tēpore: ideo nō d̄r
creator nisi ex tp̄e. Et si dicaṫ. si modo de⁹ termi
nat illū respecᵐ creature ꝛ p̄us nō terminabat:
igiṫ mutaṫ. dico ꝙ nō est ex parte dei mutaᵒ: sed
ex p̄te creature. Sic̄ si modo diligā deū: ꝛ prius
nō diligebā: tota mutatio in volūtate mea ē nō
in deo. sic in ꝓposito. Sed forsan diceret aliq̄s:
admin⁹ videṫ ꝙ ꝑducaṫ deus in esse derelicto q̄
est q̄dam p̄xis rōnis. dico ꝙ siue sic siue nō: tn̄
nō terminat: nec fruitionē nec eē creature sub ta
li respectu: sed sub rōne absoluta. Scd̄a con
cl'o. rl'one reali nulli fundit⁹ creature referṫ ens
p̄imariū. ꝓbaṫ cōcluᵒ: supposito ex aug. ꝙ q̄c-
quid est in deo sit de⁹. arguo rōne docto. subtil'
tacta in. viij. dist. q. vlti. arti. iij. nullū ens summe
necessariū quacūq̄ facta mutatiōe circa aliō p̄t
desinere esse. sed de⁹ est sūme necessari⁹. igiṫ q̄cū
q̄ facta mutatiōe circa aliud nō desinet eē. sꝫ si
haberet rl'onē realē ad creaturā: desinēte creatu
ra desinerꝫ esse rl'o: cū depēdeat in esse a termio
sic̄ a fundamēto: ꝛ desinēte rl'one desineret esse
deus: igiṫ nequit referri rl'one reali ad creaturā.
Idē ꝓbaṫ scd̄o ꝑ simplicitatē: q: sūme simplex
debet esse absolutū maxie ꝛ incōpositū. Idē ter
tio ꝓbaṫ per infinitatē: q: ens om̄imodaꝫ indu-
dens perfectionē nō debet habere tantā conne
xionem cū entib⁹ īpfectis qd̄ ꝑ relationē realeꝫ
ad eadē referaṫ. Et si ɔcludāt iste rōnes q̄ a do-
core nr̄o capiūtur: pꝫ: ꝙ sine causa eas inficiaṫ
Franc̄. de maro. q. ij. hui⁹ dist. artiᵒ. i. Dicit eniꝫ
ꝙ p̄ de sūme necitate nō concludit: ꝛ istā tangit
sub rōne eternitatis: q: inq̄t nō est ꝓbatū inco-
ueniēs. ꝙ rl'o in deo de nouo adueniat. hic dico
ꝙ si nō sit nouū incōueniēs de rl'one rōnis: ē tn̄

nouū de rl'one reali. de qua in loco p̄dicto loquū
tur intantū ꝙ null⁹ sapientum p̄hoꝝ hoc posuit
q̄nimo nēūt. dicit scd̄o ꝙ scd̄a nō ɔcludit d̄ sim-
plicitate: q: rl'o talis si deo adueniret nō cōpo-
neret: cū deus sit summus actus: ꝛ ita nō in pō.
Miror de ista rōne: eē em̄ rl'onis ex p̄imo arti
culo est ꝙ sit in: ꝛ ita si adueniret suppōli deo es
set in deo. ꝛ licet ex p̄te dei nō esset cōpositio tn̄
ex parte relatiōis: nisi forsan assistēt: sicut dice-
bat Gilbert⁹ porretani de rl'onib⁹ originis. vel
capetur in esse suppōli: sed nō loquimur de mi-
raculis dei. Dicit tertio de infinitate qd̄ est mag
ad oᵐ: quia si nō habet ɔnexionē cuꝫ vniuerso.
igiṫ est sequestrat⁹ ꝛ distictus ab vniuerso. ꝛ seq̄
stratio ꝛ diuisio dn̄t rl'onē. dico cū sua reuerētia
p̄mo dictū suū est cōtra ip̄m: ip̄e em̄ dicit in eod̄
articulo: ꝙ vna cōdictionū requisitarū ad relati
onē realē est vt nō repugnet vni hitudo ad alte
rū. Si igiṫ repugṫ deo habere ɔnexiōeꝫ cū vni
uerso: ꝛ ꝑ ɔn̄s referri: pꝫ ꝙ nō est ad oᵐ. ꝛ ꝙ ar
guit de distinctiōe ꝛ seq̄stratiōe. dico ꝙ hoc ita
est ɔtra ip̄m sicut ɔ me: q: nō ponit rl'onē realē
in deo ad creaturā. tn̄ dico ꝙ talis distictō ꝛ seq̄
stratio ƀm eē reale sunt in creaṫa: ꝛ terminanṫ in
deū: ꝛ sic deus diciṫ distinct⁹ sic̄ in rl'onib⁹ rati-
onis a cognitiōe platonis qua cognouit deum:
diciṫ de⁹ cognit⁹. Tertia ɔcl'o. ꝑ aṡe creatoruꝫ
rl'onibus de⁹ summ⁹ nō referṫ. ꝓbaṫ ɔcl'o quia
forma denoīat id in q̄ est: sꝫ relatio creature ē in
creatura nō in deo: igr̄ refert creaturā ꝛ nō deū
Confirmaṫ: q: videṫ incōueniēs ponē fundam̄
tū rl'onis: vtputa potētiā creādi in deo: ꝛ tn̄ ꝙ i
illo fundamēto nō possit fundari rl'o. Ex quo
infero ꝙ doctor venerabilis varro nō bene dic̄
dicēdo ꝙ creatio actio: qua diciṫ de⁹ creator est
in creatura nō in deo. ꝛ ɔfirmat ꝑ illud. iij. p̄hisi
coꝝ: actio est in passo. patet ex cōclusiōe ꝙ nō: ꝛ
satis videṫ extraneū dicē ꝙ creatio actio sit i cre
atura: ꝛ qd̄ dicit de. iij. p̄hicoꝝ intelligiṫ termia-
tiue. i. actio agētis termiaṫ in patiēs. Et tn̄ d̄ se
cūdo artiᵒ. Quātū ad tertiū artiᵐ sunt tres
difficultates. Prima ē: vtrū eodē modo res cre
ate in p̄imo ente terminātur. dico ꝙ nō. vn̄ ƀm
btm̄ dyoniṡ. quo ad p̄ns sūt tres reꝝ dn̄ᵉ: esse
viuere: ꝛ intelligere. Esse terminaṫ in deū pᵉ du
rationē. viuē ꝑ opationē simplicē. sed intelligeṫ
ꝑ fruitionē ƀm qd̄ ꝑfectā cognitionē dilectio se-
quiṫ. dicēte augᵒ. ꝟbū est cū amore notiᵃ. Se
cūda difficultas est: vtrū de⁹ possit assumē vnaꝫ
rl'onē realē in ydētitate suppositi: mediāte q̄ ad
creaturas referreṫ. hic dico tria. p̄imū ē: ꝙ n̄ pos
set talē relationē realē in ydētitate suppositi as-
sumere q: repugnat rl'oni: eē em̄ suppositi ē sub
stātiaꝝ. scd̄o dico ꝙ posset in ydētitate indiuidui
q: sicut p̄t sustētare accn̄s absolutū: sicut patꝫ in
sacm̄ēto altaris: sic posset respectūᵐ cū hēat esse

tu cū eis. Tertio dico: ꝙ casu dato adhuc de⁹ il-
la relatione nō referret realiter. cui⁹ ratio ē: q: i
cōicatiōe ydeōrum exigit ꝙ illud qd̄ cōicat pri
mo cōicāti ꝯueniat: sic̄ q: homo deo vnit⁹ dicit
mortu⁹: ideo de⁹ dicit mortu⁹: r'lo vero nō refer-
tur: q: esset ꝓcessus in infinitū: ideo nō poss3 di
ci deus ea referri. Tertia difficultas. vtrū dū
dr̄ deus ē cognit⁹ aut dilect⁹ a nobis: per eē co-
gnitū aut dilectū referat. dico hic ꝙ loquēdo ꝓ
prie est solū denoiatio extrinseca: nec aliqd̄ i do
ponit cū aut cognosco: aut diligo: s3 totū in mē-
te sc3 tā dicē ꝙ dici que sunt due prates intētio-
nales. Et sic patet ad. q. ꝙ vic3 nll'a ex pte sui re
ali r'lone: ex tpe de⁹ ad creaturas referat. Et tūc
ad argumēta. Ad primū: nego aīs: ⁊ dico tria
Prio ꝙ eē qdditatiuū nō est eē reale qd requiri
tur ad relationē realē. Requirit eīm eē exn̄s. Se-
cūdo dico ꝙ nō terminat cognitio dei ī tales q-
ditates nisi mediate: sed in eē cognito seu ydea-
li. Tertio dico ꝙ nihil qdditatiuū ſm mentē do-
ctoris ē ab eterno nisi de⁹. de q. xxxvi. dist. Et cū
dr̄ scīa est nccīox: dico ꝙ nccīa sūt in eē cognito
seu ydeali nō alibi. Ad scd̄m dico: primo ad
aīs ꝙ nō refert deus r'lone rōnis ad res scitas
q: cognitio dei ꝓducit in esse cognito res. ⁊ ita
terminātur ibi. de quo. xxxv. dist. dico etiā ad cō
sequētiā ꝙ nō val3. verū ē cū ꝙ in his que dn̄t
perfectionē ſm nobilitatē subi nobiliora sunt ⁊
pfectiora: s3 pn̄tū r'lōis nullā dic̄ pfectiōe3. iō n̄
ē sile. Ad tertiū dico: ꝙ ois pō sup se ꝯuersiua
pt cēre r'lonē rōnis nisi capet stricte r'lo rōnis:
qd̄ hic nō o3. hmōi āt ē voluntas. q: diligit se ⁊
amat se. Et h̄ de qōne. Ex ista vō distincti-
one sic̄ de pcedētib⁹ de mēte mgr̄i tres capiunt
ꝯclones. Pria ꝯ° est: ex tpe dr̄ deus refugiu3: ⁊
ita sentit esse similiū. dicit ꝯclo ꝙ talia noia de⁹
refugiū. creator. ⁊c̄. dicunt de deo ex tēpore. ⁊ d-
ducit a principio disti. vsq3 ad caplm illud. quō
ergo obtinebim⁹. Scda ꝯclusio. vᵐ eē dei nul
lo accidēte formať nec ei subijcit ante. dic̄ con-
clusio. ꝙ nullū accn̄s ē in deo. Et deducit ab il-
lo caplo. quō ergo obtinebim⁹. vsq3 ad illud. c.
hic pt solui qd̄ superi⁹. ⁊c̄. Tertia ꝯclusio. spūs
sanct⁹ qui ē donabilis ad dātes penitus est refe
ribilis. dic̄ ꝯclo. ꝙ spūssanct⁹ qui dr̄ donū refert
ad patrē ⁊ filiū qui ipm dāt. Et deducit ab illo
caplo. hic pt solui qd̄. ⁊c̄. vsq3 ad finē distīctōis.

Equit in textu. Preterea ꝯsiderari opz
cū tres persone coeqles. ⁊c̄. Hic sigt. xxx.
dist° h⁹ pmi q̄ ita ꝯtinuat ad pcedētes. In q̄ p⁹
ꝙ in pcedēti distictiōe oñdit mgr̄ qlr ex tēpore
r'lo de deo dr̄: nūc oñdit quō appropriatio pso-
narū clare exprimit. ⁊ partit in tres partes. In
pria in cōi ſmone appropriatio p° exprimitur.
sc3 quid sit eqlitas ⁊ silitudo. In scda hylarij te-
nore appropriatio ingēs apponit sc3 eternitas
pri: spēs imagini: vsus numi. In tertia aug. vi
gore pō clara ꝯcludit: sc3 vitas patri: eqlitas fi°
ꝯcor⁴ spirituisancto. prima in pnci°. scda ibi. nō
est hic pterundū ꝙ illustris vir hylarius. tertia
ibi. illud etiā sciri oportet. ⁊c̄. prima parte manē
te indiuisa. scda pars in q̄ hylarij tenore appro-
priatio ingēs apponit. diuidit in tres. In pria
explanat hylarij docta sig°. In scda declarat nō
esse ꝓpria s3 appropriatio. In tertia ꝯfirmatur
ꝓpria quib⁹ fit eē positio. scda icipit ibi. nō eīm
ſm pmissam expositionē. tertia ibi. ꝓpria igitur
personarū in pdictis vbis. Et sequit illa parti
cula. Illud ēt sciri oportet. in q̄ aug. tāgit appro
priatio. ⁊ partit in tres partes. In pria suo i rio
donatur patri vnitas. In scdo semoto dubi° est
filio equalitas. In tertia oñdit ꝙ spūsanct⁹ est
mun⁹. dona°. concor⁴. ⁊ caritas. scda incipit ibi.
Nūc videam⁹ qlr eqlitas dicat eē in filio. ter
tia ibi. ꝙ aūt in spūsancto. ⁊c̄. Et hec est. ⁊c̄.

Irca quā talis. ⁊c̄. vtrū patri eternitas.
ymagini spēs. ⁊ vsus numini debite ap
proprient. Et arguit ꝙ nō tripliciter me°. Pri-
mo ꝙ eternitas nō debeat pri attribui arguitur
sic. Illi debet eternitas attribui cui perfecte ra-
tio cōuenit etnitatis: s3 spūsanct⁹ est hmōi ⁊ nō
pr̄. igr̄ ⁊c̄. maior p3. s3 minor ꝓbat. eternitas ei
ſm Boeᵐ. v. de ꝯsol'. est intermiabil' vite simul
tota ⁊ perfecta possessio. qn̄ aūt intelligo solum
patrē: nō suppo° spm̄scm̄. qn̄ aūt intelligo spm̄
scm̄: ⁊ prēm ⁊ filiū suppo°: ⁊ ita totā trinitate3
vn̄ innuit in li°. de spūscō Amb. ⁊ ita sibi deb3
appropriari eternitas. Scdo arguit sic. ꝙ nō
debeat ymagini seu filio spēs attribui. vbicūq3
nullū gen⁹ est: nulla spēs ē. sed in diuinis nullum
extat gen⁹. igit. ⁊c̄ maior patet: q: spēs ſm por-
phirū in suis ysagogis sub assigto ponit genē
c⁴ de spē. S3 minor ꝓbat per mgr̄m. viij. dist.
hui⁹ ca. ꝙ aūt in natā diuinitatis. ⁊c̄. vbi a ma
gistro pdicata artis dyaᶜᵉ a diuina remouet eē.
Tertio arguit. ꝙ numi. s. spūisancto nō deb3
vsus attribui: sūmo bono pertinet fruitio n̄ vs⁹:
sed mun⁹ seu spūssanct⁹ ē summū bonū. igit nu-
mini pertinet fruitio nō vsus. maior p3 per au-
gusti. est etiā in prima dist. Res qb⁹ fruēdū est
sunt pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spūssanct⁹. vti vō est eox q̄ in di
uina referūtur. Sed minor p3: cū spūsscūs vni⁹
sit eēnᶜ cū pre ⁊ filio. In oᵐ arguit aucte hy
larij: ⁊ hr̄ in littera q̄ talia trib⁹ appropriat per-
sonis. vnde dicit: eternitas patri: ymagini seu fi
lio spēs: numī. i. spūisancto vsus. In ista qōne
ad alias pariformiter sunt tres articuli. primus
triū terminox expositu⁹. scds triū ꝯclusionū po
s. tiu⁹. terti⁹ triū difficultatū iuxta tres ꝯclusiōes
motiu⁹. Quo ad primū articulū termi sūt eter
nitas. spēs. ⁊ mun⁹. his suppositis q̄ de eternita
te distictiōe. ix. dicta sūt. hic dico: ꝙ eternitas est
quidā diuinox mod⁹ q̄ oīa in deo entia etna
dicūtur: sicut nctāte nccīa. Noto tn̄ dimisso mo-
do capiēdi eternū p accn̄s ⁊ methaᶜᵉ. ꝙ eternu3
apud diuinū alex. de hal'. iij. pte sūme sue. pte. ij.
in mā sacrificiox capit tripliciter. ꝓprie. cōit. ⁊
ſm qd. Prope rursum triplr. ꝓprijssime. magis
ꝓprie. ⁊ min⁹ ꝓprie. Proprijssime dr̄ eternū cu-
ius nō est finis nec pncipiū durationis aut stabi-
litatis: ⁊ sic sol⁹ de⁹ dr̄ etern⁹: ⁊ sic capit hilarius
eternitatē vbi eternitatē appropriat pri. ⁊ d ista
eternitate dr̄ Eccī. xviij. Qui viuit in etnū crea-
uit oīa simul. Scdo dr̄ magis ꝓprie qd̄ h3 pn
cipiū sed nō finē in duratiōe vel stabilitate. ⁊ sic
dr̄ vita etna. Joh. xvij. hec est vita eterna vt co-
gnoscant te deū ⁊ quē misisti iesum xp̄m. Tertio
dr̄ min⁹ ꝓprie qd̄ h3 pncipiū s3 nō finē in dura
tiōe. licet bene in stabilitate: ⁊ sic dr̄ pēa eterna.
math. xxv. Ite maledicti in ignē etnū qui patus
est diabolo ⁊ angel' ei⁹. Scdo pncipaliter dicit
eternū cōiter cui⁹ sc3 finis nō ē i hūana accepti-
one: ⁊ h̄ triplicr cui⁹ finis nō ꝯstituit in homis
cognitiōe. Deut. xxix. abscōdita a dn̄o deo vr̄o
manifesta sunt vobis ⁊ filijs vestris vsq3 in eter
nū. Scdo cui⁹ finis nō ꝯstituit in hois affectōe
sicut illud tercij Reg. i. viuat dn̄s meus rex in
etnū. Tertio cui⁹ finis nō ꝯstituit in hois recor-
datiōe. Josue. iiij. de lapidib⁹ extcis ex iorda-
nis alueo. idcirco positi sunt isti lapides in mo
numētū filijs israel vsq3 in etnū. Sed tertio pnci
paliter dr̄ eternū ſm qd cuius finis nō determiat
in duratiōe: ⁊ h̄ triplr. primo etnū dr̄ ꝯditione:
sic̄ illud ps. thron⁹ ei⁹ sic̄ sol in ꝯspectu meo: ⁊
sic̄ lūa pfecta in eternū. Intelligit cū ꝯditione
si ſuassent posteri dauid mādata dei. Scdo eter-
nū iure. Josue. xiiij. Jurauit moyses caleph. ter-
ra quā calcauerit pes tu⁹ erit possessio tua ⁊ filio-
rum tuox in etnū: quia nō determiabat finis in iur
possidēdi. Tertio dr̄ etnū significatiue. sic̄ de cir-
cūcisiōe ad abraā. Gen. xvij. Statuā pactū me-
um iter me ⁊ te feder̄ sempiterno. glo. quia figu
rabat etnū. solū aūt in qōne nr̄a capit prio mō
ꝓut ꝓut significat carētiā pncipij ⁊ finis in du-
ratiōe ⁊ stabilitate. Scds termin⁹ ē spēs: ⁊ sumi
tur triplr. grāmatice. logyce. phisice. Grāmatice
est quidā noim mod⁹ quo diuidūtur in primiti-
uā ⁊ diriuatiuā speciē vt h3 donat⁹. Logyce vō
spēs est que ptur de plurib⁹ differētib⁹ numero
in eo ꝙ quid. Phisice vero dr̄ triplr. vno modo
ꝓ mutatiōe exteriori: ⁊ sic dr̄ spēs priami digna
est iperio. scdo ꝓ quolibet qd̄ est de esse alicui⁹
⁊ hoc modo dicit Joh damasc. in suo libro sen-
tentiarū: essentiā diuinā esse speciem trium per-
sonarum: ⁊ habetur a mgro. dist. xix. huius pri-
mi. c. his aūt videtur aduersari. ⁊c̄. Tertio dicitur
species vt cōplecit vtrūq3 sc3 tā apparentiā ex-
teriorē ꝙ ꝯuenientiā in eē quidditatiuo: ⁊ hoc
modo videt accipe hylari⁹ in libro de sinodis: ⁊
ē i quadā notula nr̄i text⁹ vbi imaginē diffiniēs
dicit. ymago ē ei⁹ ad quē ymaginat spēs indif-
ferēs. ymago eīm in diuinis qui est fili⁹ dei repre-
sentat prēz tā in spiratiōe actiua q̄ qsi est ābobus
aduēticia ꝙ in cetis celibus. Terti⁹ termin⁹ est
mun⁹. q: de vsu dist. pma visu3 ē. vn̄ noto ꝙ ista
tria noia. amor. donū. ⁊ mun⁹ sunt p ordinē scō
ꝯueniētia spūi. Amor eīm ei ꝯuenit ex rōne vo-
lūtatis cui⁹ ē amare. donū vero ex rōne amoris
nihil eīm habet doni rōnē ſm Auicē. nisi amor
donet. Si eīm itore det redēptio ē. Si cupidita
te qst⁹: tn̄ appropriat donū bonis interioribus
seu gratuitis. iuxta illud abbatis vcellarū in pnci°
celestis ierarchie ponētis drīam inter datū ⁊ do
nū: oīe inqt boᵐ datū nāliū: ⁊ oīe donū natu
ra pficiēs sc3 gratuitū. mun⁹ vō dr̄ iqtū dona scti
spūs exteri⁹ p signa patēt. iō ſm Jsido. x. ethio.
mun⁹ dr̄ a manu: ea ꝓpt pt munus appropriari
visibili sctispūs missioni. Et h̄ de pmo articulo.

Quātū ad scd̄m articulū sunt tres ꝯclones. p-
ma de etnitate respectu pr̄is. scda de spē respētu
filij seu imaginis. tertia de vsu respectu sctispūs
seu muneris. Pria est. eternitas trib⁹ cōis pso
nis veluti vnitas prnali recte appropriat suppo
sito. hec ꝯclo dicit tria. pᵐ est ꝙ eternitas est cō
munis trib⁹ psonis. ꝓbat p mgr̄m. dist. xix. vbi
dicit tres psonas coeternas. Idē athanasius in
suo simbolo. h̄ idē ꝓbat. qñcūq3 aliq qdditas
h3 ex se aliquē modū intrinsecū vbicūq3 ē: ⁊ mo
dus ei⁹: ⁊ si in aliq includat modus eius id in q̄
includit denoiatur. Sed etnitas est mod⁹ intrī
sec⁹ diuie eēnᶜ: ⁊ eēnᵃ diuīa vnica ē idiuisa i tri
bus psonis. igit etnitate dicet qlib3 psona etna
minor ꝓbat. nā mod⁹ intrīsecus est q̄ nō variat
rōnē formalē. hmōi ē etnitas: nā l3 in diuīs sint
plures formales ratiōes tn̄ etna sūt etnitate salua
eox formali rōne. Sed maior declarat: imedia-
tius eīm se h3 mod⁹ itrīsec⁹ ad qdditatē ꝙ passio
ratio: mod⁹ eīm intrīsec⁹ ptinet ad pmū modū re
ductiue: s3 passio ad scd̄m. Si igr̄ vbicūq3 repe-
rit qdditas ⁊ passio a fortiori vbi reperiet qddi
tas ⁊ ei⁹ mod⁹. dic̄ tn̄ notāter ex se: q: si modus
itrīsec⁹ n̄ hret ortū ex qdditate nō opter3. fortei
tas eni ⁊ cete drīe indiuiduales actualis exn̄ᵃ et
realitas sūt mōi extrīseci: q: n̄ variāt rōnē fora-
lē: nec tn̄ vbicūq3 repit qdditas ⁊ ipi: q: ex se qd
ditates nō sūt mōi. Scda ps ꝯclonis dicit. ꝙ
vnitas attribuit pri. p3 ex aug. i. d doctr. xp̄iana
⁊ ē i lra: i pre vnitas. Et si obijciat p mgr3 dist.
x. vbi dic̄ tria noia sctispūs. vnitas. scitas. ⁊ cari
tas. ⁊ ita spūiscō attribuit vnitas n̄ pri. Dico ꝙ
vnitas dr̄ triplr. vno° vt est passio entis ſm qd̄
dicūt mēphisici. ꝙ ista tria vnū. verū. bonū sunt
entis passiōes: ⁊ isto modo nec appropriat patri
nec scōspūi. Scdo dicitur vnitas ab vnione: et

q: spūssctūs ð: nexus patris ⁊ filij: iō sic capta vnitate appropriaſ sctōspūi: ⁊ sic intellexit mgr dist.x. Tertio dicif vnitas vt est pncipiū nūeri ⁊ sic appropriaſ patri. Sicut eñi vnitas in nūero nihil psupponit: sic in diuīs pater nullā psupponit psonā: imo est psona prima. Rursus sicut ex vnitate oēs nūeri pdeunt: sic ex pria psona cetere diuine psone. vñ i greco patri attribuit monas qđ sigt vnitatē. vñ ē illud mercurij seu hermetis tmegesti in li° diffinitionum dei: monas gignit mōdem ⁊ in seipso reflectit ardorē. i. pater filiuz ⁊ ābo paclitū qui ð: ardor. vñ ⁊ ignis dicif fons viu⁹. ignis caritas. ⁊c. Sed tertia ps pclonis dicit q eternitas attribuit patri. pz p hylarium ⁊ aug. vi. de trini. Et ratio huius ē: sicut eñi ante eternitatē nihil est: sic nec añ prem: ⁊ sicut eternitas omnē pcedit durationē: sic pater ceterā diuinā psonā: ita q ex vnitate que appropriaf patri p aug. arguif ex psequēti vni⁹ dei entitas: ⁊ ex eternitate quā sibi hylari⁹ attribuit pcludif ei⁹ sine pnci° duratio. Ex quo democryti ⁊ orphei pbi pessimus elidif error qui posuerūt deorū infinitatē. vñ ⁊ medio istor deorū dicit isti terremotū fieri dū ipor ira exagitaf ⁊ maxime deor inferna^m. audi inqt moys. israel: dñs ds tuus vn⁹ est. Idē hermes ad asclepiū trifarie diuidens deos. In deos celestes. acreos. ⁊ terrenos. Contra quē ps. clamat. oēs dij gentiū demonia: dñs aūt celos fecit. Scda pclo. de spē respectu ymaginis: ⁊ est talis. filio seu ymagini spēs atqz equalitas rectissime tribuitur. Conclo hec tria dicit. primo dicit filiū ymaginē. vñ noto q tria requirūtur ad rōnē ymaginis pfecte. primo requirif q quasi rñter ymaginatū in exterioribus: et iō lz verbū nostrū internū rñter memoriā a qua pducif: q: tñ hoc totū est interius: nō dicif verbū nostrū ymago. Scdo requiritur q ymago sit eiusdē nature cū suo ymaginato: et iō mēs nra nō ē ppie ymago dei. vñ ſm aug. in li. de ymagine. veri⁹ est hō ad ymaginez dei q sit ymago dei. qđ bene notauit scriptura dum dic: faciam⁹ hoiem ad ymaginē: ⁊ nō dicit: faciamus hoiem ymaginē. nisi dicaf sic dicit aug. q sicut est aliter ymago ipatoris in suo filio: aliter in nūmo seu denario: sic pris ymago ppie ē suus fili⁹: nos vero sum⁹ sic denari⁹. Tertio requiritur q ymago pcedat p modū nature: ⁊ iō sanctus spūs nō ð: ymago pris: q: pcedit p modū volūtatis. ista tria hz fili⁹ dei. primo eñi pueniţ cū pre in spiratiōe actia que ē qsi aduēticia: quia aducnit post eē cōpletū pris ⁊ filij. Scdo ē eiusdē nature cū patre. ⁊ tertio pcedit p modū nature. Et si obijciaf q Dam. vocat spmsanctū ymaginē pris. dic doc. dcuo. ij. parte hui⁹ dist. q. iij. q greci iunius iprope vtūtur noie ymaginis: ñ ita latini. dam. aūt fuit grec⁹. scda ps pclonis dicit q species attribuif ymagini. spēs aūt hic vt eā accipit hylari⁹ idē est q pulcritudo. pulcritudo aūt recte attribuif filio. vnde ipe erat pulcer pulcrior pulcerrim⁹. Erat eñi pulcer inqtuz in eo sunt depicte rōnes oīm viuētiū: ipe eñi est teste aug. vi. de trini. ars plena oīm viuētiū rōnuz pulcrior inqtū pfecte patrē rñtat. pulcerrim⁹ inqtū in se habet pelag⁹ illud diuītatis. Et ð mō hoc loquēdi satis recordabaf Boeci⁹. iij. de consol. metro. x. pulcrū pulcerrim⁹ ipe mūdū mente gerēs similiqz ymagine formās. ⁊c. Et q iste ratiōes distinguūf subti^me declarat doc. deuo loco pāssignato. Nōt eñi inquit ymago dici pulc vel rōne lineamētorū i se vel quasi recte repsentat ymaginatū. Exēplū sic ycoma sancti andree dicif pulcra. vel q: recte in se facta ē ⁊ visui delectabilis: vel q: sanctū andreā recte rñtat. Si aūt fiat ycoma dyaboli nō qdē in se est pulcra imo turpis: tñ si recte dyaboli rñtet feditatē: dicef: ecce pulcra dyaboli ymago seu ycoma: ita q scdaz nō primā habebit pulcritudinē. sanct⁹ Tho. distinctiōe hac in scripto. iij. q. dic: vnū bonū vbū Inqt eñi q pulcritudo tria reqrit. scz psonātiaz ⁊ claritatē: ⁊ accipit ista duo de di. no. tertio reqrit magnitudinē: ⁊ hoc accipit ex. iiij. ethicor. vñ ſm pħm parui hoies nō sunt pulcri: sed bñ formosi. vnde pulcritudo est mēbror psonātia cuz decore color in corpe magno. Quo ad psonātiam primo filius p oīa equalis est pri. Quo ad claritatē in eo relucēt ydee cūctor creabilium. Quo ad magnitudinē ops inqt ecclastic⁹ ſmoni⁹ dñe. Sz dicit tertia pars pclonis q filio tribuif equalitas ista ē in appropriatiōe Aug. in littera nostra. In patre vnitas. in filio equalitas. Et Criso. sup ad heb. dicit q fili⁹ est equaf patri: nō pater filio qđ intelligif quo ad imitationē: q: filius imitaf qdāmō patrē nō pr filiū. et si qraf: an pr ista eqlitas dicat positionē. dic doctor subtil hac dist. q sic: q: hz fundamētū reale scz infinitatē. habet scdo extrema realia. s. tres diuinas psonas. habet tertio extrēa nata de se hāc fundare rłonē talem. Ex quo infero salua sua totali reuerētia q mgr snīarū nō debuit dicē eqlitatē ⁊ silitudinē solū in diuinis dicē negationez ita q eqlitas solū neget inequalitatē: ⁊ silitudo dissilitudinē. patet ex dictis. ⁊ pfirmaf: q: cū inequalitas ex vi nomis priuet equalitatē: ⁊ dissilitudo similitudinē: si etiā ecōtra fieret esset priuatio priuatiōis qđ nō capit intellect⁹. Et si queratur quotus est locus iste inter ea in quib⁹ dimittitur magister. dico q est terti⁹ tenēdo cōmunez opiōez. prim⁹ locus ē dist. xvij. de caritate: vbi dixit solum esse caritatem increatam. Scđs dist. xxiiij. vbi dixit nomīa nūera^a solum significare negationem. Tertius est hic. tenendo tamē opi. doctoris subtilis hic solum esset scdus: quia vt patuit dist. xvij. ipe pbat q mgr posuit caritatē creatā. Tertia pclō de vsu attributo mūeri seu paclito sācnssimo mūeri vsus atqz pcor^a pdōaf Dic p° tertia. Prio vocat paclitū mun⁹ ipe eñi ē mun⁹ q nobis cūcta daf mūera. vñ cātat eccłia i quadā seque^a. Veni paf paupum: veni dator munerū. scdo dicit q vsus debz sibi attribui. Et notādū q dz hic accipi vsus ſm q cū accipit augusti. x. de trini. vbi diuidit ista tria. ingeniū. doctrinā. ⁊ vsum. Ingeniū inquit ōndit qđ hō possit. doctrina qđ sciat. vsus qđ velit: ita q vsus ħ accept⁹ dicit actū in cōi volūtatis q attribuitur spūsancto: ab hylario q pcedit p modū volūtatis. Tertio dicit pclusio q sibi attribuif pcor^a hic dicit aug. in sua ppriatiōe: est etiā in lra. In patre vnitas. in filio equalitas. in spūsancto vnitatis eqlitatisqz pcor^a. ⁊ ratio est: q: pr ⁊ fili⁹ cōi pcordia seu actiua spiratiōe sanctū spirāt spm. Et hoc de scdo articulo. Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficultates iuxta tres pclones. Prima est: que est melior appropriatio hylarij aut aug. dico saluo iudicio meliori. q illa aug. ē declaratiua illi⁹ hylarij. vñ pcludif illaz hylarij pncipaliorē: nec videaf hoc magnū cū etiā se excuset aug. de itellcu illi⁹ assignatiōis hylarij qsi nō possit illā ad plenū cape. vt patebit in expōe text⁹. vñ qđ dicit hylari⁹ eternitas attribuif pri illā eñitatē declarat aug. p vnitatē. Et qđ dicit hylari⁹ spēs ymagini: dclarat aug. per filiū ymaginē p eqlitatē spem. qđ nō pcludit hylari⁹ vsū muneri declarat aug. per vsum. per pcordiā per spiritūsanctū mun⁹. hoc relinq indagāti. Secūda difficultas. que ē ppricias eēlior filio vt dicatur ymago pris. dico q illa qua ē eiusdē eēn^e cū patre. alie aūt due sūt qsi accessorie respectu hui⁹ scz pueni^a cū spiratiōe actiua ⁊ pductio p modū nate. Tertia difficultas. qua rōne ð: spūs sanct⁹ plus pcor^a q pr aut fili⁹. dico vltra predicta q rō est: q: ei attribuif amor: ⁊ in amore fiunt pcor^e. Et sic pz ad qōnez q vicz debite pri eternitas: ymagini spēs. mūeri vsus tribuif. Et tūc ad argu^a. Ad primū negaf minor. ⁊ ad probationē ð: q arg^m pcedit ac si esset succe° in do vñ dico q in eadē eternitate ē pr ⁊ fili⁹ ⁊ spirit⁹ sctūs. attribuif tñ rōne dicta pri eñitas: nō sancto spūi: quia est ð princi°: nec intellect⁹ noster q ad ħ aliqđ facit. Ad scđm patet ex prio arti° q equocat de spē: nā nō ponif in diuis spēs vt ð: relatiue ad gen⁹. sed aliter scz p puenientia: aut in eēntia: aut spiratiōe actiua: iō nō pcludit

Ad tertiū pariformif equocat: nā nō accipitur in appropriatiōe hylarij vsus vt distinguif cōtra fruitionē. sed p cōi actu volūtatis ita qđ est qddā cōmūe ⁊ vsui ppie dicto ⁊ fruitiōi. Et sic pater ad qōnē. Ex ista vero distictiōe sic de pcedētibus de mēte mgri tres capiūtur pclōes Prima est vera silitudo vt inqt veritas i dō habitudo est vt equalitas. dicit pclō q vera equalitas ⁊ vera silitudo est inter dinas psonas. Et ð ducif a principio distictiōis vsqz ad. c. illud. Nō est hic ptereūdum. ⁊c. Scda pclusio. patri eternitas: spēs genito ē: fert auctas vsus paclito. dicit pclusio q eternitas attribuif patri: species filio. vsus paclito. Et deducif ab illo. c. nō est hic pretereūdū: vsqz ad illud. c. Illud etiā sciri opz

Tertia pclō. est pater vnitas. flamē pcor^a. filius equalitas. in sacra vsia. dicit pclusio: q pri attribuif vnitas. filio equalitas. pcordia sanctospiritui. Et deducif ab illo. c. Illđ etiā sciri. ⁊c. vsqz ad finē distictiōis.

Equitur in textu. Hic oritf qđ ex pdictis ⁊c. Hic signaf distictio. xxxij huius pmi

In qua postq distictiōe pcedēti posita est psonarū appropriatio. in pñti dist. circa appropriationē quis surgit dubitatio ppf pcordiā q appriata est spiritūisancto. Et hec disti° diuidif in tres partes principales. In prima querif vtruz pater ⁊ genitus se diligāt sancto spū. In secūda vtrū sapiētia genita sit sapiens ingenitus si hoc sit falsum dictu. In tertia ad primā redit funditus se fans nescire quesitu. pria in princi°. secunda ibi. preterea diligēter inuestigari opzet. tertia ibi. preterea diligēter notādū est. prima ⁊ vltia partib⁹ indiuisis manētib⁹. pars scda in qua qrit magister. vtrū sapia genita sit sapiens ingenitus. in tres scindif particulas. In pma querit an sapiens ingenit⁹ sapiētia sit genita. In scda an sit se sapiēs genitus. ve sapia ingeita. In tertia vtrū pater duplici sapia penit⁹ sit sapiēs: an nō ita. prima in pncipio. scda ibi. post hec queri solet a quibusdā. vtrū vna tñ sit sapia pris. tertia ibi. post hec queri solet a qbusdā. vtrū vna tātuz sit sapia pris. ⁊c. Et hec ē diuisio toti⁹. ⁊c.

Irca quā talis mouef titulus questiōis. vtrū pater ⁊ genitus sofalif se sctissimo diligāt spiritu. Et arguitur q nō triplici medio. Primo sic. eodē se pater diligit quo filiū. sed pater ñ diligit se sancto spū. igf nec filiū. maior pz q: vnica ē dilectio i diuīs cū sit qddā eēle. sz minor pbaf: q: in primo signo originis nec dū productione intellecta sancti spūs pater seipm diligit: ⁊ ita nō sancto spū. Scdo arguif sic. eodē se pater ⁊ fili⁹ diligūt quo creaturā. sed nō diligūt creaturā sanctospū. igif nec se. probaf maior q: creaf dilectio ñ videf eē nisi qdā respect⁹ rōnis sup dilcōez eēn^e: sic eē pgnitū scz creaf sup eēn^e diuie cognitiōez. sz pbaf minor: q: sic idez ē de eē ⁊ sape: sic idē eē ⁊ diligē. si igf spūscō diligēnt: spūscō eēnt. q ē falsū. Tertō arguif sic. vbicūqz ē foral dilectio oz dilcōez eē i diligēte. pz a silī. sic albedo ñ fac albū nisi subz i q ē. sz spūs sctūs ñ ē i pre ⁊ fi° formalr. igf spūsancto nō se

diligūt pater ꝛ filiꝰ. In opᵐ arguit aucte Je
roñ.sup ps.xiij.Spūſſanctꝰ eſt amoꝛ pr̄is ad fi-
liū ꝛ filij ad patrē.Et bern̄.in li.de amoꝛe dei.
amas te inqͣt amabil' dn̄e tū a patre ꝛ filio ꝑce-
dit ſpūſſanctꝰ:amoꝛ patris ad filiū ꝛ filij ad pa-
trē:ꝛ tātus vt ſit vnitas. In iſta qōne ſicut in
p̄cedētibus ſunt tres articuli.primꝰ triū termio-
rū expoſitiuꝰ.ſcd's triū ꝯcluſionū poſitiuꝰ.tertiꝰ
triū difficultatū iuxta tres ꝯcluſiões motiuus.

Quo ad primū articulū tres t'mi ſūt: dilectio
ſe ꝛ formalr̄.dilectio ē actus volūtatis preuio in
tellectus actiua volūtate elicitꝰ.Inde eſt ꝙ dile-
ctio dicta eſt quaſi de alijs electio.Electio autē
teſte Ariſto.in.iij.ethicoꝝ.finis eſt p̄cōſiliati cō
ſiliū aūt intellectus ē.Unde noto ꝙ ſm mgr̄m
diſt.x.huius.Iſta tria ſe habēt p ordinē.amoꝛ.
dilectio.ꝛ caritas.Et notat illic doctoꝛ deuotus
ea ſic differre.amoꝛ em̄ ſimplicē amātis dic̄ cō-
placētiā in amatū.Dilectio vero addit quādam
ſegregationē a ceteris:ideo dilectio quaſi de a-
lijs electio.canticoꝝ.v.dilectꝰ meus cādidꝰ rubi
cūdus electꝰ ex milibꝰ Caritas em̄ iterū magnā
in dilecto appreciabilitatē.Noto vlteriꝰ ꝙ dile
ctio in diuinis ſolet capi tripl'r.vno modo mere
eēntialr̄:ꝛ ſic pater ꝛ filius ꝛ ſpūſſanctꝰ dilectio
ne eēntiali ſe diligūt nō ſpūſancto:q2 etiā pater
in pᵒ ſigno intelligit ſe diligere nō tm̄ ſpūſancto
Scd'o capit mere nocionalr̄:ꝛ ſic ſolū dicit ſpi-
rationē actiuā:ꝛ in iſto ſenſu iſta ē falſa pat ꝛ fi-
lius diligūt ſe ſpūſancto:quia valet iſtā pater ꝛ
filius ſpirāt ſpūſancto q̄d eſt manifeſte falſū.
Tertio dicit parti nocionalr̄:ꝛ parti eēntialr̄:vt
ſcʒ dicit ſpirationē actiuā que eſt de ſcd'o mō re-
latiuoꝝ:ꝛ relationē ꝓducti ſpiratione actiua ad
obiectū amaᵗⁱˢ qd' ē diuina eēntia:ꝛ ē talis rela-
tio de tertio mō relatiuoꝝ.ꝛ ſic accipiūt ꝛ conce
dūt ſancti iſtā:pater ꝛ filius diligūt ſe ſpūſancto
id eſt ſpirāt ſpm̄ ſanctū:qui ē amoꝛ amabil' eēn
nocionale em̄ ē ſpiratio actiua.Sed eēntiale eſt
tribus amoꝛ amabilis eēn:quia ꝛ pater eſt hu-
iuſmodi amoꝛ ꝛ filiꝰ ꝛ ſpūſſanctus:ꝛ ꝯſimile eſt
penitus patris r̄ſpectu filij.iſta em̄ nō ꝯceditur
pater gn̄at verbo:q2 gn̄are ſolum dicit actū no-
cionalem.ſed bene iſta pater dicit verbo:q2 hic
dicere capit vt notat gn̄atōnē actiuā:que eſt no
cio ꝛ cū hoc vt dicit quēdam reſpectū declarati-
onis qui appropriat verbo ſicut ꝛ ars.ꝛ q2 hu-
iuſmodi reſpectus de ſe cōis ē:iō fit reflexio in
ſcd'a vt dicat:pater dicit v̄bo nō in pᵃ: quia nō
dicit pater gn̄at verbo:ſed bn̄ v̄bū h' de dilecti-
one. Scd's terminꝰ eſt ſe:ꝛ ē ꝓnomē recipro
cū ꝛ aliq̄ñ retrāſitiuū vt notat petrꝰ helye ſu-
per p̄ncīᵐ ꝯſtructiōis.ꝛ Guilh. hetteriberi ſuis
in ſophiſmatibꝰ.vn̄ noto ꝙ ſolʒ capi tripl'r.vno
modo pure retranſitiue.ſicut in illo ſophiſmate
iſti pugnāt vt vincāt ſe:nō em̄ ſig̃t ꝙ pugnās vi
cat ſeipm̄:ſed cōpugnātē.Scd'o capit pure reci
proce:ſicut in alexan.de villa dei in p̄ncīᵒ ꝯſtru-
ctionū vos diligitis vos.Tertio modo capit re-
ciproce ꝛ retrāſitiue ſimul:ſicut in noſtra qōne:
pater ꝛ filius diligūt ſe ſanctoſpū:quia pater di
ligit ſe ſancto ſpū ꝛ filius ſe:ꝛ ſe mutuo:ꝛ hec de
ꝓnoīe hoc. Tertiꝰ terminꝰ eſt formalr̄ a forma
vnde forma ſm p̄hos ſolet capi tripl'r. vno mō
ꝓ altera pte ꝯpoſiti vt diſtiguit ꝯ materiā.ꝛ ſic
capit in p̄mo phicoꝝ vbi tria ponūtur rerū p̄n-
cipia.ſcd'o mō capit vt diſtinguit cōtra figurā
ꝛ ſic capit in p̄dicamētis in q̄rta q̄litatis ſpecie
forma.vel circa aliq̄d cōſtās figura.vbi dic̄ ma-
gnus albertꝰ.ꝙ fīᵃ eſt claudēs extra: ſed forma
id qd' figura circūdat licet extra appareat :iō di-
cit quaſi foris manēs:licet frat guilh.ockan ſup
p̄nta in ſuo cōmēto dicat ꝙ idē ſunt forma ꝛ fi-
gura.ſed de guilh.modicū ē hic curādū. Tertio
dicit fora ꝓ q̄libet q̄dditatiue incluſo in alio:ſic̄
apud Gilber.in p̄ncīᵒ ſex p̄ncipioꝝ.forma eſt cō
pōi ꝯtingēs ſimplici ꝛ inuariabili eēnᵃ ꝯſiſtēs
dicit em̄ doct.deuotꝰ diſt.xvij.parte ſcd'a.q.p̄ma
ꝙ illud intelligit de q̄dditate cōi.querit aūt qd'.
qualit formalr̄ ſpūſſanctꝰ eſt in q̄ pater ꝛ filius
ſe diligūt.Et hoc de p̄mo artīᵒ. Quātū ad ſe-
cūdū articulū ſunt tres cōcluſiōes.prima eſt de
diligere pr̄is reſpectu ſui.ſcd'a eſt de diligē triū
pſonarū reſpectu noſtri.tertia de diligē patris ꝛ
filij quo ſe diligūt. Prima eſt talis.pater ſapiēs
nō genita ſapiā ſeu filio ſeipm̄ diligit ſpūſancto
Prima ps dicit:ꝙ pater nō eſt ſapiēs ſapiā ge-
nita.patet per aug:p̄mo retractationū.c.xxij.vbi
eā retractat:quia dixerat eā in ſexto.de trini.Et
ꝓbatur rōne doctoris ſubtil' in hac diſtictiōe tā
in ordiario q̄ in repoꝛtatis pariſiꝰ.Actus eēn-
tialis nequit eſſe alicuiꝰ ſuppoſiti mediāte aliq̄
p̄ncipio vt quo: niſi ſit vel p̄ncīᵐ formale.ſic cō
cedimus iſtam.pater ē ſapiēs ſapiā ingenita:vl'
p̄ncipiū ꝓductiuū:ſicut mgr̄ cōcedit iſtā:filiꝰ eſt
ſapiēs ſapiētia ingenita.vel ſit ſub autēticū p̄n-
cipiū reſpectu talis actus:ſicut cū dicit pater cre
at filio:ſed nec eſt patri formale p̄ncipiū ſapiēdi
ſapiā genita:nec p̄ncipiū ꝓductiuum patris:nec
p̄ncipiū ſubautēticū talis actus eēntialis.igitur
ꝛc̄.Et ſi obijciat q2 ſm mgr̄m filius eſt ſapiens
ſapientia ingenita.igitur a ſimili pater eſt ſapi-
ens ſapiētia genita.ſe em̄ videntur equaliter ha
bere pater ad genitā:ꝛ filius ad ingenitā. Dico
ꝙ nō eſt ſimile:quia quando dicitur filius eſt ſa
piens ſapientia ingenita:iſte ablatiuus ꝯſtruit
in ratione p̄ncipij ꝓductiui:quia pater qui ē ſa-
pientia ingenita:eſt p̄ncipiū filij.quādo aūt dici
tur pater ſapiēs ſapiā genita nō pōt eſſe tal' cō-
ſtructio cū ſapiētia genita nō ſit principiū pr̄is.
nec dū dico genitā ꝛ ingenitam diuerſam pono
ſapiam.Eadē em̄ eſt ſapiā nūero q̄ pat ē ſapiēs
et filius ſapiēs:ꝛ ſpirituſſanctꝰ ſapiens. ſed per
genitam ꝛ ingenitā appropriat:aut patri :aut fi
lio.vnde valde egregie doctoꝛ venerabilis frā
ciſ.huius diſt.q.iiij.hmōi ꝓpoſitiōes filius eſt
ſapiēs ſapiā ingenita:pater ſapiēs ſapiā genita
diſtinguit penes ſenſum cōpoſitum ꝛ diuiſum.
vn̄ in ſenſu cōpoſito h' ē falſa:pr̄ ē ſapiēs ſap ge
nita:q2 ſig̃t ꝙ h' totū ſap genita dat pr̄i ſape:ꝛ h'
falſum ē:q2 pr̄i genitꝰ nihil affert. In ſenſu do
diuiſo ē vera:q2 ſig̃t ꝙ illa ſap pr̄ ſapiēs ē que ē
genita:ꝛ h' eſt v̄m.ꝛ inde ē ꝙ aug.cōcedit iſtā in
vi.de trini.pr̄ ē ſapiēs ſapiā geita.ꝛ in.vij .eiuſ-
dē eā negat:q2 in.vi.loq̄tur in ſenſu diuiſo.ſʒ in
vij.in ſenſu cōpoſito:nō em̄ diſiſe tantū docto-
rē in tāto lrᵒ.ſic eſt liber de trini.ita imediate ſi-
bi ꝯdixiſſe. Sed ſcd'a ps ꝯcl'onis dic̄:ꝙ pr̄ ſeip
ſum diligit ſpūſctō.Un̄ noto ꝙ dilectiōe eēnti-
ali p̄mo ſe diligit pr̄ añꝙ intelligat ꝓductꝰ ſpi-
rituſſctūs:ſʒ dilectio q̄ d2 ſe diligē ſpūſancto ex
p̄mo artīᵒ nō ē niſi ꝓductio pſone cui appropri
etur reſpectꝰ ad amabile.Et h' ſic.cuicūq; ꝯuēit
ꝓductio actiā ſancti ſpūs:illi ꝯuenit ſe ſpūſctō
diligē.ſed pr̄ eſt hmōi:vt pʒ:ab eo em̄ hʒ filius
ꝙ ꝓducat.Noto tm̄ ꝙ nō ē imaginādū ꝙ ſpiri-
tuſſanctꝰ ſit formalr̄ q̄ ſe pater diligit:q2 nc eēt
in patre:ꝛ ita pr̄ eſſet ſpūſſctūs:ſʒ hoc rōne p̄di-
cta. Et q̄ infero ꝙ guilhel.altiſiodoreñ nō de-
buit dicē ꝙ ſpūſſctūs ē forma q̄ pr̄ ꝛ ſpūſſanctꝰ
ſe diligūt:pʒ ex dictis.Et corroborat:q2 dato ꝙ
in diuis nō eēt ſanctuſſpūs:adhuc pr̄ ſeipm̄ dili
geret.ꝛ q̄d dicit ꝙ ē nexus pr̄is ꝛ filij formaliter
dico ꝙ falſum ē:imo nexꝰ pr̄is ꝛ filij formalr̄ eſt
ſpiratio actiua:ꝛ ſcūſſpūs ſolū d2 nexꝰ āboꝝ:ſic̄
cōc ab eis ꝓductū.Et ſi querat.in q̄ habitudie
ꝯſtruit li.ſanctoſpū.dū dicit pr̄ diligit ſe ſcōſpū
Rn̄det hug.de ſancto victore in epl'a ad beatū
Bern̄.ꝙ in habitudie quaſi effectꝰ formal'.ſicut
dū ꝓduco amorē amore:quē ꝓduco dicoꝛ ama
re:ſʒ tm̄ in h' ē differētia:q2 amoꝛ q̄ amo ē accn̄s
in volūtate:ſed amoꝛ ꝓductꝰ ē pſona ſubſiſtens

Scd'a ꝯᵒ.eſt de dilectiōe triū pſonarū reſpectu
noſtri:ꝛ ē:ſicut v̄bū pr̄i cognitionis rerū nō ex
tat rō:ſic nec ſpūſſctūs dilectꝰ dilectiōis creaturꝰ
Dicit prīa ps:ꝙ v̄bū nō extat pr̄i rō ꝯgnitiōis
rerū.pʒ:q2 in p̄mo ſigno pr̄ ē ſapiētiſſimꝰ.Et ſi
obijcit ꝙ filiꝰ ē ars om̄ipotētis dei.vi.de trini.
ꝛ ꝙ pater om̄ia nouit in filio.xv.de trini.dico ꝙ
ars nō ē ꝓprīū filio ſed appropriatū: q2 ꝓcedit
p modū intellectꝰ.vn̄ pr̄ ē ars:ꝛ ſpūſſanctꝰ ē ars
Et ꝙ dicit:om̄ia nouit in filio. dico ꝙ aliud eſt
noſſe filio:aliud noſſe in filio.nouit em̄ om̄ia in
filio:q2 illa eadē eēntia qua cūcta in ſe nouit ex-
tat in filio:ſʒ nō nouit filio:q2 filiꝰ nō extat ſibi
rō in cognoſcēdo ſʒ ipa eēnᵃ.Et ſi q̄rat quō ſe
habent cognita in huius cognitiōe.dicit doctoꝛ
ſubtilis in repratis huius diſtictiōis ꝙ tria ſunt
ſigna.In primo ſigno cognoſcūtur om̄ia eēnti
alia.In ſcd'o oīa nociōalia ꝛ reſpectꝰ ad extra. in
tertio creatꝛ:ꝛ om̄ia hec pater habet a ſe. Se
cūda pars ꝯcluſionis dicit.ꝙ nec etiā ſpirituſſā-
ctus eſt ratio dilectiōis creatꝛ.ꝓbatur :q2 dato
ꝙ nō eſſet adhuc pater ꝛ filius diligerēt creatu-
ras:nec ita videt cōcedi iſta pater ꝛ filiꝰ diligūt
creaturas ſanctoſpiritu:ſicut iſta: pater ꝛ filiꝰ ſe
diligūt ſanctoſpū vt patebit in tertia ꝯcluſione.
ꝛ huius ratio eſt:quia dilectio dei inquātū cadit
ſupra creaturas ꝯtingēs eſt.inquātum vero int
diuinas pſonas ncc̄ia eſt:ꝛ ita ſi pater ꝛ filiꝰ di-
ligerēt creaturas ſanctoſpū:ſequeret ꝙ ſanctus
ſpūs ꝯtingēter ꝓduceret. Et q̄ patet defectus
ſancti Tho.qui in ſcripto hac diſt.q.iij.hāc ſim-
pliciter dicit cōcedendam.ꝛ addit ꝙ ſpūſſanctꝰ
eſt ratio ꝓductiōis creaturarū.patet vtrūq; fal-
ſum.vnde ꝓductio intrinſeca nō eſt ratio ꝓdu-
ctionis extrinſece ſed ſunt quaſi ꝓductiōes ordi
nate:ſicut nō illuminat ſol niſi prius luceat:ꝛ tm̄
lucere nō ē cauſa illūinatiōis.ſic in ꝓpoſito .vn̄
ſicut in cognitiōe eſt ordo :ſic in dilectiōe.in pri
mo ſigno diligūtur eſſentiaᵃ.in ſecūdo perſone
in tertio creatꝛ:ꝛ ſicut verbo rōne productiōis
appropriatur cognitio:licet om̄es habeāt ꝯgni
tionē in ſeipis :ſic ſpirituiſancto dilectio:ſʒ om
nes in ſe habeāt dilectionē.Et ſi querat:an iſta
concedat:ſpirituſſanctꝰ diligit ſe creatas.dico ꝙ
ſic poteſt ꝯcedi ad iſtū ſenſum:ꝙ ip̄e eſt dilectio
que termīatur ad creaturas:licet ꝓ tertio ſigno
vel verius ad quā termīatur creatꝛ:nō aūt intel
ligēdo ſe.i.a ſe:quia ſic nō diligit:imo a patre ꝛ
filio a quibus habet que habet. Tertia ꝯcl'u
ſio eſt de dilectione patris ꝛ filij quo ſe diligunt
ſicut pater dicit verbo:ſic pater ꝛ filiꝰ ſe diligūt
paraclito. Prima pars dicit:ꝙ pater dicit v̄bo.
vbi noto ꝙ dicere capitur tripliciter.vno mō di
citur dicere ꝓ generare ſolū.ꝛ iſto mō pater dic̄
verbū:ſed nō dicit verbo in ablatiuo:ſed bene ī
datiuo.i.cōicat verbo per gn̄ationē eā quā ha-
bet per eſſentiā.Secūdo dicit dicere eſſentialit
ſm qd' accipit mono.lxiij.Anſel.dicē nihil aliō
eſt ſūmo ſpūi niſi cogitādo intueri:ꝛ iſto modo
tam pater q̄ filius q̄ ſpirituſſanctꝰ dicūt verbū
id ē intelligūt:ꝛ verbo nō vt ratione ſed vt in q̄
xv.de trinit.quelibet diuina perſona in alia co-
gnouit.Tertio dicitur dicere vt notat gignitio-
nem:ꝛ hic eſt reſpectus realis:ꝛ cōnotat expreſ-
ſionē:ꝛ eſt reſpectus rationis:quia quelibet per
ſona declarat ſe:ꝛ iſto modo ſolus pater dic̄ ver
bo:hoc eſt dictu gignit verbū cui appropriatur
creabiliū declaratio.vnde Aug.xi.confeſ.v̄bo
tibi eterno dicis quecunq; dicis.Et ſi querat an
ſpūſſanctus dicat verbo.dico ꝙ nō ſic accipiēdo
quia ſic dicere requirit ꝙ a dicente verbū proce
dat:qd' non fit niſi a patre, vnde hoc modo nec

filiꝰ se dic̄: nec spūssanctꝰ ṽbo dic̄. Scđa pars ꝯclusionis dicit ꝙ eo mō se diligūt pater ⁊ filiꝰ paclito q̄ pr̄ dic̄ ṽbo. vñ ad h̄ intelligēdū vꝫ qđ dic̄ doctor deuotꝰ. dist. x. q. iiij. Sic̄ em̄ int̄ cōiuges ē amor duplex. scꝫ amor socialis q̄ simul volūt viuē. ⁊ amor ꝯiugal' q̄ ꝓducūt fructū. Sic intelligo in patre ⁊ filio amorē socialē scꝫ amorēꝫ eēnc: et amorē ꝯiugalē: amorē qui ē spūssanctꝰ q̄ ab ābobꝰ ꝓcedit ⁊ respectū dic̄ ad diligibile sicut ṽbū ad declarabile. Ex q̄ patet defectꝰ magistri symonis de tornaco. q̄ posuit ꝙ solū se diligūt pr̄ ⁊ filiꝰ spūiscō sic̄ sigͦ: qꝛ ꝓductio sancti spūs ē signū amoris int̄ p̄rem ⁊ filiū. pꝫ opm̄ ex dictis. ⁊ corroborat̄: qꝛ isto mō possemꝰ dicē ꝙ pr̄ ⁊ filiꝰ se diligūt creat̄a: qꝛ creatura ē signū huius dilectiōis. Sed dicēt ꝙ. nō ē sil̄e: qꝛ ē maius signū dilectiōis in scō spū q̄ in creatura. Obijcio fortiꝰ. ita sapīa genita est signū sapīe p̄ris: sicut spūssanctꝰ signū dilectōis p̄ris ⁊ filij: ⁊ tm̄ ꝓpter hmōi signū pria nō ꝯcedit̄. ergo nec scđa cōcederet̄ nisi aliud esset. Et hoc de scđo articlo.

Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficultates iuxta tres cōclusiōes. Pria est. quare ista nō cōcedit̄ sapīa genita: pr̄ est sapiēs: sic̄ ista: filiꝰ ē sapiētia p̄ris. dico ꝙ rō est: qꝛ qñ dico: sapīa p̄ris iste genitiuꝰ p̄ris ꝯstituit̄ in rōne pn̄cipij originalis. vt sit sensus: filiꝰ q̄ ē sapīa ē genitꝰ a patre. Quādo aūt dico: pr̄ ē sapiens sapīa genita: iste ablatiuꝰ reqrit aut ꝯstructionē rōne forme: aut pn̄cipij ꝓductiui respectu actus talis q̄ ē sapere ⁊ neutrū hꝫ respectu p̄ris: ideo ē falsa. Scđa difficultas. q̄re nō ita appropriat̄ bonitas sācto spūi sic̄ dilectio. Dico ꝙ lꝫ vtrūqꝫ possit sibi appropriari tm̄ magis dilectio: qꝛ ē actꝰ scđs ⁊ processio sanctispūs: etiā q̄si actū scđm dic̄. Tertia difficultas. qđ p̄mo dicit. dilectio qua diligūt se pr̄ ⁊ filiꝰ spūisancto: aut ꝓcessionē sancti spiritꝰ: aut respectū ad amabile. dico ꝙ ꝓcessionē. ⁊ secūdo ꝯnotat illū respectū suo mō silr̄ ad missionē passiuā que p̄mo dicit ꝑsonā ꝓcedētē ⁊ secūdo ꝯnotat effectū cātū in creatura: sic in ꝓposito. Et sic pꝫ ad. q. ꝙ vicꝫ pr̄ ⁊ genitꝰ scīssimo se diligūt spū: licet nō formalr̄ q̄si eoꝝ sit forma. Et tūc ad argumēta. Ad primū. minor ē falsa ad ꝓbationē: qꝛ diligit se ī p̄mo signo originis nō intellecto spūsancto. Dico ꝙ verū ē amore essentiali: sed ista nō est mere eēntial' vt patuit: iō nō obuiat. Ad scđm dico: ꝙ maior intelligēda est đ amore eēntiali q̄ diligūt se ⁊ creat̄aꝫ: lꝫ prius nā se q̄ creaturā nihil aūt obuiat: si alio mō capiēdo dilectionē. alio mō se diligāt ⁊ creaturā. Et ad ꝓbationē minoris qꝛ mēs ē āpla. idē ē in deo eē ⁊ diligē: ⁊ ita si scō spū diligēnt scō spū essent. Dico ꝙ idē est in deo eē ⁊ diligē capiēdo ꝓ dilectiōe eēntiali: nō aliter nisi loquēdo ydentice q̄ oīa sūt in deo vnū. sed sic nō loqmur.

Ad tertiū iā pꝫ rñsio: qꝛ nō est spūssanctꝰ formalr̄ in p̄re ⁊ filio: sꝫ denoīat mō effectꝰ formal' scđm Hug. de scō victore capiēdo large effectū ꝓ ꝓducto. Et sic pꝫ de q̄one. Ex ista ṽo distictiōe de mēte mgr̄i sicut de p̄cedētibꝰ tres capiūt̄ cōclusiōes. Pria ē. pr̄ ⁊ genitꝰ se sancto flamine diligūt funditꝰ miro spiramie. Dic̄ ꝯclo. ꝙ pr̄ ⁊ filius diligūt se sanctospū. Et ponit̄ a pn̄cīͦ distictiōis vsqꝫ ad illud. c. p̄terea diligēter inuestigare oꝫ. vtrū pr̄ sit sap̄. ⁊c̄. Scđa ꝯclo. sapīa genita: sapiēs ingenitꝰ nō est: sed genitꝰ atqꝫ ingenita. dicit ꝯclo ꝙ pr̄ nō ē sapiēs sapīa genita: sꝫ filiꝰ est sapiēs tā sapīa genita q̄ ingenita lꝫ differēter. Et deducit̄ ab illo. c. p̄terea diligenter ⁊c̄. vsqꝫ ad illud. c. p̄terea diligēter notādum ē. ⁊c̄. Tertia ꝯͦ. nō sic ingenitꝰ diligit genitū q̄si sit funditꝰ ꝑ spm̄sanctū. dic̄ cōclo ꝙ qñ dr̄ pr̄ ⁊ filiꝰ diligūt se spūscō nō sigtur ꝙ sint spūscō. Et đducit̄ ab illo. c. p̄terea diligēter notādū. ⁊c̄. vsqꝫ ad finē distictiōis.

Equit̄ in textu. post sup̄dicta interiꝰ cōsiderari oꝫ. ⁊c̄. Hic sigtur distiͦ. xxxiij. hꝰ p̄mi q̄ sic ꝯtinuat̄ ad p̄cedētes. In q̄ postq̄ a distinctiōe. xxij. inclusiue hucusqꝫ đ noībꝰ diuinis tā subalibꝰ q̄ relatiuis ꝑ se ⁊ sigillatī tractatꝰ ē habitꝰ. Nūc hac in pte eorūdē noim ṗm ꝯueniētiā ⁊ dr̄iam extat ṗmo elicitꝰ. Et partit̄ in tres ptes pn̄cipales. In pria ostēdit̄ ꝙ ꝑsonal' ꝓprietas deitas vere dr̄. In scđa ꝑsonarū maiestas deꝰ esse diffinit̄. In tertia trīatia varietas breuissime ꝯcludit̄. pria ī pn̄cīͦ. scđa ibi. dist. xxxiiij. p̄dictis ē adijciēdū ꝙ q̄dā ꝑuersi hoīes. ⁊c̄. tertia iuxta finē eiusdē distictiōis. Preterea sciēdū est ꝙ in assignatiōe. Iterū p̄ma ps q̄ est p̄ris distiͦ in q̄ ostēdit̄ ꝙ ꝑsonal' ꝓpetas deitas ṽe dr̄. ī t̄s ptes diuidit̄. In p̄ma patēs varietas cūctis palā ꝓponit̄. In scđa heretica ꝑuersitas reserata ꝯgnoscat̄. In tr̄ia erronea falsitas eē ceca ꝯuicit̄. pria in pn̄cīͦ. scđa ibi. hic aūt antiq̄ negāt dicētes. tertia ibi. verūtamē nōdū đsistūt. ⁊c̄. vltima parte indiuisa manēte. p̄ma ps in q̄ patēs ṽitas cūctis palā ꝓponit̄ diuidit̄ in tres ptes. In pria ratione eternitatis persona affirmat̄ ꝓprietas. In scđa hūc sermonē veritatis summa mōstrat simplicitas. In tertia naturā fore deitatis sacra clamat auctas. scđa incipit ibi. cum de siplicitate diuinitatis. ⁊c̄. tertia ibi. ꝙ em̄ ꝓprietas etiaꝫ natura diuina sit. Et sequit̄ illa particula hoc āt aliqui negāt dicētes. ⁊c̄. In qua heretica peruersitas reserata cognoscitur. Et diuidit̄ ī tres partes principales. In prima ponit̄ ad heresim docta responsio. In secūda addit̄ huic fidelis confirmatio. In tertia tante rei figitur nostra questio. secunda incipit ibi. ceterum hereticorum improbitas. tertia ibi. Si forte queres cum he proprietates. ⁊c̄. Et hec ē diuisio p̄ntis distinctiōis.

Irca quā talis mouet̄ q̄onis titulꝰ. vtrū de personali ꝓprietate diuina ydēptice predicet̄ eēnͣ. Et arguo ꝙ nō tribꝰ medijs gilberti porretani quibꝰ ꝓbabat ꝓprietatē ꝑsonalē nō esse personā. Primo sic. vbicūqꝫ ē definitū ⁊ determinans a parte rei: ibi est res ⁊ res: sꝫ diuina eēnͣ vere determiat̄ ad eē ꝑsone ꝑ proprietatē: ⁊ ꝓprietas vere determiat a pte rei: igr̄ sunt due res: ⁊ ꝑ ꝯñs nō sunt idē ydētice. maior patet: nō capit em̄ mēs aliq̄d seip̄m determiare sed minor pater: qꝛ seq̄strato omi ope intellectꝰ vere ē p̄rnitas: ⁊ vere diuina eēntia. Scđo arguit̄ sic. vbicūqꝫ a parte rei ē abstractū ⁊ ꝯcretū ibi ē res ⁊ res: pꝫ. aliđ eī sigt alm̄: aliđ albedo si ī diuis repit̄ ꝓprietas in ꝯcreto ⁊ in abstracto: vt ṽbigratia: pr̄ ⁊ p̄rnitas. si igr̄ pr̄ diuinā significat essentiā: igr̄ p̄rnitas aliq̄d significat q̄d nō ē deꝰ. Tertio arguit̄ sic. vbicūqꝫ est absolutū ⁊ respectꝰ: ibi ē res ⁊ res: sꝫ diña eēnͣ ē absoluta ꝓprietas ṽo respectꝰ: igr̄ sunt res distincte: patet maior. qꝛ aliud ē eē absoluti qꝛ ad se. aliud relatiōis: qꝛ ad aliud. sꝫ minor pꝫ de se. In opm̄. ī p̄fatione trinitatis: in ꝑsonis ē ꝓprietas: ⁊ in eē vnitas. ex q̄ ergo ꝑsone sunt deꝰ: seq̄t̄ ꝙ ⁊ ꝓprietas cū deꝰ sit q̄cq̄d hꝫ ex. xi. de ciui. dei. excepto eo ad qđ relatiue dr̄. Et bern̄. ꝯ gilbertū illā ꝓprietatē que deꝰ nō ē: nō nihi adorabilē credo.

In ista q̄one ad alias ꝯformit̄ sunt tres articuli. primꝰ triū terminoꝝ expositiuꝰ. scđs triū ꝯclusionū positiuꝰ. tertiꝰ triū difficultatū motiuus.

Quo ad primū articulū termī sunt ꝑsonalis ꝓprietas: ydēnc̄ͣ p̄dicaͦ ⁊ eēnͣ. ꝓprietas a q̄ propriū dicit̄ nō ē nisi q̄dā rei cuiꝰ ē ꝓprietas ꝯdͦ rē sequēs vt sepiꝰ ⁊ eiusdē maīfestatiā. vñ ⁊ terminū p̄rū apud arist. in p̄mo topicoꝝ: ⁊. v. dr̄ ꝓpriū vbi per ꝓprietates rei res inuestigat̄. vñ noto: ꝙ ad rōnē ꝓprietatis ṗm doctorē deuotū huiꝰ primi. dist. viij. q. i. tria exigūtur. p̄mo ꝙ soli cōueniat: si em̄ alijs ⁊ nō ꝑ rōnē suā īsit: nō ṽe hꝫ nomē ꝓprietatis nisi large. Scđo ꝙ sit rō innotescēdi id cuiꝰ ē ꝓprietas. ⁊ istoͦ dic̄ ph̄s in primo de aīa: ꝙ accñͣ magnaꝫ partē ꝯferūt ad cognoscēdū ꝙ q̄d ē. Tertio ꝙ differat ab eo cuiꝰ ē ꝓprietas aliquali differētia. vnde nihil suijpiꝰ modis omibꝰ idē extat ꝓprietas. Noto vlterius. ꝙ ꝓprietatū in diuinis tres sūt modi. p̄me dicūtur eentiales: ⁊ sunt ille q̄ in ꝑsonis omibꝰ diuinis eēntiā ꝯsecūtur cuiusmōi ē cōicabilitas: ⁊ iste sūt in triplici gradu. primꝰ gradꝰ ē vt dicat̄ eēntialis ꝓprietas: q̄cq̄d extat extra rōnē foral̄ē eēntie: ⁊ hoc mō modi intrinseci sicut infinitas. sunt ꝓprietates. vñ dicit̄ ꝓpriū ē diuine eēnc ꝙ sit infinita. Scđs gradus vt solū dicāt ꝓprietates q̄ ab eēntia distiguūtur formalit̄: sicut sūt attributa diuina. Tertius gradus vt vltra hoc proprietas quo ad nomē in bilis terminet̄. ⁊ sic dicat̄ ꝓprie ꝓprietas: sicut inuisibilis interminabilis: incōprehēsibilis. vñ apud grāmaticū dicit̄ osus plena notat: bundus sil'at. bilis aptat. Secūdus modꝰ pn̄cipalis ꝓprietatuꝫ est ꝓprietas ꝑsonalis: ⁊ hic est etiā triplex gradus. Primꝰ gradus est qñ ꝓprietas ꝯstituit id cuiꝰ ē ꝓprietas. isto mō solū sunt in diuinis tres ꝓprietates ꝑsonales. scꝫ paternitas. filiatio. ⁊ spiratō passiua quibꝰ persone tres ꝯstituūtur ⁊ dicitur ꝓprietates ꝑsonales ꝯstitutiue. vñ dam̄. li. i. c. v. Oīa in diuinis sunt vnū p̄ter gn̄ationē. p̄rnitatē. ⁊ ꝓcessionē. Secūdus gradꝰ est ꝓprietas vni soli ꝑsone ꝯueniēs: licet nō cōstituat. isto mō innascibilitas est ꝑsonalis ꝓprietas in p̄re. Tertiꝰ gradus est: quādo ꝓprietas duabꝰ ꝑsonis cōuenit: solū isto modo spiratio actiua est ꝑsonalis ꝓprietas que solū patri ꝯuenit ⁊ filio. Tertius modꝰ ꝓprietatū est ꝓprietas cōis: ⁊ iste sunt in triplici gradu: quia aut fundāt̄ in ydētitate subē ⁊ sic dicitur ydētitas. aut eēnc magnitudie. ⁊ sic dicitur equalitas: aut attributis: ⁊ sic dr̄ silitudo ⁊ oriūt̄ he cōes ꝓpetates q̄ dicunt̄ rl'ones cōes pꝰ rl'ōes ꝑsonales tm̄ de ꝓprietate ꝑsonali. Secūdus terminꝰ est p̄dicaͦ ydēcͣ. vñ noto ꝙ in diuinis est triplex modꝰ p̄dicādi. scꝫ q̄dditatiue. denominatiue: ⁊ idētice. q̄dditatiua predicaͦ ē qñ predicatū est de q̄dditate subī: sicut dū dico: deꝰ est ens. deꝰ est spūs. denoīatiua aūt ē qñ predicatū ē extra rōnē formalē subi ⁊ ꝑ modū informātis: sic̄ dū dico: deꝰ est bonꝰ. iustus. pius. ⁊c̄. predicatio āt ydēcͣ est triplex: aut pͦ qñ vtrūqꝫ extremū est formalr̄ infinitū: sicut dū dico: deꝰ ē diña eēnͣ. aut solū p̄tū est infinitū formalr̄: sic̄ dicēdo p̄rnitas ē deꝰ. aut tertio qñ subm̄ est īfinitū p̄tū nō formalr̄: sic̄ deꝰ ē p̄rnitas. Solꝫ rursū accipi ista p̄dicaͦ. aut pͦ qñ vtrūqꝫ extremū ē trāscendēs: sic̄ ens ē bonū. aut scđo solū p̄dicatū: sic̄ sortes ē ens. aut tertio solū subm̄: sic̄ ens ē subā. magister franc̄. de maro. ꝯflatꝰ sui. dist. ij. q. vlti. addit q̄rtū modū q̄ ē p̄dicaͦ eēlis eo mō inq̄t q̄ dicimꝰ tres ꝑsone sūt idē in eē: sꝫ h̄ cū sua reuerēͣ salua. sine cā addit̄. querat m̄ vnā p̄dicatiōeꝫ eēlē in diuis q̄ nō sit: aut q̄dditatiā: aut denoīatiā aut ydētica: ⁊ credā ei: ⁊ cū reperire nequerit ternaͦ sit ꝯtētus. Tantū de p̄dicatiōe ydēcͣ. Tertiꝰ terminꝰ ē eē. vñ ista tria differūt: eē. ens. ⁊ esse. Eēnͣ em̄ dic̄ quasi formā: eē q̄si actus ē foralis eēnc: sic̄ albū albedīs. ens āt q̄si egredit̄ ex eē ꝑ eē: sic̄ suo mō ē lux lucēs ⁊ lucē. Et h̄ de pͦ artiͦ.

Quātū ad scđm artim̄ sūt tres ꝯcl'ones. pria ē đ ꝑsonali ꝓprietate respectu diñe eēnc. scđa đ ꝑsonali ꝓprietate respectu ꝑsone. ⁊ tertia de eē ꝑsonali ex diña eē ⁊ ꝑsonali ꝓpetate. pͣ ē h̄: licet ydētitate reali cū diña eē sit eadē ꝑsonal' ꝓprietas differt tm̄ foralr̄. pͣ ps dicit ꝙ sunt idē realr̄ ꝑsonal' ꝓpetas ⁊ diña eē. ꝓbat̄ sic. Qñcun ꝙ ē

ali ꝗd ens infinitū intēsiue ꝗcꝗd extat ex eo idēti
ficat sibi reali idētitate.ꝓbaꝛ ista:q2 si ñ aut po-
nētur ī eo cōpositio rei ⁊ rei:aut si dicaꝛ ꝙ non
sit in pō adminꝰ erit aggregatio rex ꝗd īfinito
repugnat:cū oīa ꝯtineat.Sed deꝰ ē infinitꝰ:ex
ꝓsa Ansel.deus ē q̄ nihil maiꝰ excogitari pōt:⁊
ꝑsonales ꝓprietates sunt in eo:q2 eēnª earū est
fundamētū.igr̄.Et si queraꝛ:quō p̄t eē ꝙ sint
vna eēnª tres ꝑsone res rītue.dico ꝙ q2 h abb.
ioachim videre nō potuit in errorē ꝓlapsus est
vt in.c.dānamꝰ.extra de sūma tri.⁊ fide catho.
licet eñ sint tres res:tñ he tres res vnica sūma
sunt res ꝭm doctrinā bti aug.de doctrina christi
ana.Ex q̊ pz error manifestꝰ gilbti porretani di
cētis:ꝙ ꝓprietates ꝑsonales nō sunt deꝰ sz sunt
assistētes:⁊ fundabat se in dicto Boe. in libello
de trini.vbi dicit:ꝙ rl'o ē ad aliō:⁊ non ponit ꝙ
sit in.inde ꝯcludebat ꝙ erat assistēs:seu ꝭm ver-
bū mgr̄i in lr̄a affixa.vñ ⁊ vsus est illo vocablo
assistēe in libello suo quē intitulauit sex pncipio
rū in .c.pōnis.vñ dic. matie āt ꝓpriū videꝛ po
nis sube ꝓpme assistere.patet falsuz.vñ ⁊ hunc
errorē tpe bti Bern.in ꝯcilio eccle remis con
gregato ore ꝓprio.vt hic inꝗt doctor deuotus
idez pn̄ialr̄ reuocauit:⁊ referūt sibi dictū fuisse
claude puteū.i.ingenij tui ꝓfunditatē.fuit eñ vir
elegātissimi ingenij.vñ ꝓuerb.xxv. scriptū ē:ꝑ-
scrutator maiestatis opprimeꝛ a gloria:nec co-
git illud Boetij:ꝙuis eñ dicat ꝙ rl'o respectuz
habeat ad terminū:nō negat ꝗn ad fundamētū

Scd̄a ps cōcl'onis dic:ꝙ ꝓprietas ꝑsonal' di-
stinguiꝛ formalr̄ a diuina eēnª.ꝓbaꝛ.Et pº no-
to ꝙ ad distictionē ꝭm docto.subti. in reptatis
parisiꝰ hac dist.q.ij.tria reqrūtur.primo ꝙ disti
cta nō sint solū in pō:sic sunt forme in pō matie
Scd̄o ꝙ nō sint solū in virtute sic effectꝰ in cau-
sa.⁊ tertio ꝙ nō sint mixta:h mō sunt ꝓprieta-
tes in dina eēnª:q2 actu sunt nō ṽtute:aut potē
tia solū:nec ē ibi mixtio.Tūc ꝓbo istā partē me
dio doctoris.q.ij.repōrm.quādocūqz aliq̄ diffe
rūt ⁊ ꝯueniūt a parte rei alio ꝯueniūt:⁊ alio dif
ferūt.Sed ꝑsone dine ꝯueniūt in eēnª diuina ⁊
differūt in ꝓprietatibꝰ.igiꝛ dina eēnª ⁊ ꝓprie-
tas differūt nō realr̄:ergo formalr̄:q2 nō suffi-
ceret sola distictio ex nā rei cū sint quidditates
maior ē primū principiū.īpossibile eñ ē ꝙ eodē
⁊ scd̄m ꝙ idē aliquid differat ⁊ cōueniat.⁊ h est
ꝗd inꝗt aug.vij.de trini.Nō est aliud deo eē:ali
ud subsistere.sed aliud ē deo eē:⁊ patrē eē:⁊ in
eodē filiꝰ:eo ṽbū quo filiꝰ:sz nō eo ṽbū q̊ sap.
Ex q̊ patet magnꝰ defectꝰ sancti thome ꝗ in scri
pto suo distictiōe hac.i.ij.iij.⁊.iiij.qōnibꝰ dicit:
ꝙ ꝓprietas solū differt rōne ab eēntia dina.vñ
dicit ꝙ relatio hz cōpari ⁊ ad essentiā diuinā ex
parte q̄ rl'o habet ꝙ insit.⁊ tūc penitꝰ ē idē ꝙ di
uina eēnª.aut rōne q̄ est ad:⁊ tūc solū distinguit

a suo opposito.pz ꝙ nō p̄t eē.⁊ arguo cōtra eūz
ex dictis eiꝰ.Ipe eñ in.i.qōne huiꝰ distictiōis
soluēdo arm p̄mū dic:ꝙ eē d: tripliciꝛ. vno mō
ꝓ ꝗdditate seu diffinitiōe vl' nā rei.scd̄o ꝓ actu
eēne:sic viuē viuētibꝰ ē esse.tertio ꝓ esse verita-
tis ꝓpositiōis ꝗd sigr̄ p copulā.⁊ dic ꝙ rela-
tio habet hn̄ primū eē scz eē quidditatis vl' diffi
nitiōis seu nature rei:tūc sic.sz distigui ꝗdditate
est distigui formalr̄.igiꝛ a pte rei distinguiꝛ eēn
tia ⁊ ꝓprietas:quia p diffinitiōes. Confirmaꝛ.
ꝑsone eñ dine aut se totis sunt idez:⁊ redit er-
ror sabellij:qui dicebat patrē ⁊ filiū ⁊ spūm sctū
eādē eē ꝑsonā.aut se totis distinguūꝛ:⁊ redit er
ror arrij:ꝗ posuit filiū purā creaturā.aut alio cō
ueniūt sic diuina eēntia:⁊ alio distiguūtur sic ꝓ
prietatibꝰ:⁊ sic hr̄ veritas. vnde ymaginor tres
pōnes:primā q̄ ponit solū rōnis distictionē ꝓ-
prietatū ⁊ dine eēntie.tertiā q̄ ponit distictionē
rerū inter ꝑsonā ⁊ eēntiā:sic ioachim.Et mediā
que ē docto.nr̄i ꝗ ponit ydētitatē realē ⁊ distin
ctionē formalē.pria appropīquat quo ad me vi
deꝛ saluo meliori iudicio sabellio.tertia arrio.se
cūda via āmbulat tutissima inꝛ scillā ⁊ caribdiz: ꝺ
quibꝰ loꝗtur aug.sup Iob.⁊ habita est auctas
dist.xxxi.vtrāqz pestē.s.sabelliū ⁊ arriū elidit ve
ritas di.Ego ⁊ pater vnū sumꝰ.vtrūqz audi:⁊ a
scilla:⁊ caribdi liberabis. Scd̄a ꝯcl'o ē.de per
sonali ꝓprietate respectu ꝑsone:⁊ ē hec ꝑsonal'
ꝓprietas eē totū ꝑsonale nō noīat formalr̄.ꝓba
tur.Quādocūqz aliq̄ duo vnū ꝯstituūt neutruz
eox formalr̄ totū eius eē dic:sed dine ꝑsone cō-
stituūtur ex dina eēnª ⁊ ꝓprietatibꝰ ꝑsonalibꝰ.
igiꝛ.⁊c̄.maior patet:q2 si sic:tūc alterū sufficiet.
Sz minor declaraꝛ.si eñ eēnt solū ꝑsone dine
formalr̄ diuia eēnª:tūc nō distiguereꝛ. Si rur-
sus essent sole ꝓprietates neutra eēt ꝓducta ab
alia ꝗd ē ꝯtra fidē.ꝓbaꝛ ꝯña:q2 si sic:tūc gñatō
actiua esset pr̄:gñāº passiua esset filiꝰ:spiraº pas-
siua spūssctūs.gñatio aūt nō gigniꝛ:nec ꝓcessio
ꝓcedit:q2 teste pho in.v.phicox.motꝰ nō ē mo
tus:nec actiōis actio. Ex q̄ inferꝛ defectꝰ ṗpo
sitiui ponētis dinas ꝑsonas solū dicere ꝓprieta
tes ꝑsonales cū sint ita simplices:sic diuia eēnª.
ꝗd nō esset inꝗt si includerēt diuinā eēntiā.pa-
ter opm:⁊ ꝯfirmaꝛ:q2 in vna ꝑsona sunt plures
ꝓprietates:⁊ vna cōis oñibꝰ.nec obuiat qd di
cit de simplicitate:q2 simplicitas nō opponitur
nō ydētitati vt opinaꝛ falso:sz cōpōni.⁊ sic nō
ē cōposita diuia eēnª sic nec ꝑsona. Tertia cō-
clusio ē de eē ꝑsonali ex eēnª diuina ⁊ ꝑsonali ꝓ
prietate.Ex dina eēntia ⁊ ꝓprietate ꝑsonali ter
tia nō resultat entitas.voco hic tertiā entitatem
sicut ex corpe ⁊ aīa rōnali resultat hūanitas que
est ꝗdditas distīcta tāz a corpe ꝙ̄ aīa rōnali .Et
d: a mgr̄o nycolao boneti pº sue phice:forā to-
tius sicut aīa forma partis.Tūc ꝓbo ꝯcl'onē.in

diuinis cāstissime est loquēdū:nec ibi asserēduz
Teste dyoñ.nisi ꝙ eloquia diuia efflagitāt vel
grauis mouet rō.sz neutrū ē hic:ꝗd eñ faceret
illa tertia entitas nō videꝛ. vnde cōcludiꝛ ꝙ ad
esse ꝑsonale sufficit ipa eēnª dina simul cū ꝓpri
etate.Et si q̄raꝛ que ē potior:aut eēntia diuina:
aut ꝓprietas.dico ꝙ loquēdo simplr̄ diuina es-
sentia:cū sit radix ꝑfectissima:sz inꝙ̄tū ꝑsona ad
aliud referꝛ.dico ꝙ ꝓprietas:q2 ē id quo referꝛ.
Et si q̄raꝛ:an ista ꝓprietas dicat aliquaz ꝑfecti-
onē. verbigratia:pr̄nitas aut filiatio.dico ꝙ ita
loquēdo ydētice:q2 ē idē cū dina eēnª:nullā tñ
loquēdo formalr̄:q2 tūc essz alia ꝑfectio in pr̄e q̄
nō in filio:⁊ ecōtra:q2 filiatio in filio nō in pa-
tre:⁊ paternitas in pr̄e nō in filio.Ex quo infe-
ro ꝙ paulꝰ de pusio qui dicit ꝓprietates infini-
tas formalr̄:male dic:pz ex dictis.Et hoc de se-
cūdo artiº. Quātū ad tertiū articulū sunt tres
difficultates iuxta tres ꝯcl'ones. Pria est:vtx
talis distictio formalis inter ꝓprietatē ⁊ eēntiaz
sit actualis vel solū fūdamētal'. Dic mgr̄ Frāc.di
stinctiōe.ij.huiꝰ distictiōis duº scd̄o:ꝙ est soluz
fundamētal'. Sed cū reuerētia nō videꝛ ꝙ sint
actu distincte eēnª ⁊ ꝓprietas nisi actuali distin-
ctiōe.⁊ addit ꝙ doctor noster vti videꝛ nētiua
sunt nō idez dico h ꝙ doctor noster p̄ma qōne
reptatox huius distictiōis ponit distictionē.ve
rū est tñ ꝙ dist.xxxij.⁊.xxxiiij.ordinarij dicit:ꝙ
talia sunt nō idē.Et dist.ij.huiꝰ primi.q.iiij.dic
ꝙ p̄t ꝯcedi ꝙ sunt nō idē:⁊ tñ ꝙ nō distinguāꝛ
q2 eē nō idē in plus est ꝙ̄ distigui.Chimera eñ
⁊ hō nō sunt idē ⁊ tamē nō distinguūꝛ. Scd̄a
difficultas:quō dicimꝰ totū eē ꝑsonale in dinis
cū in deo nō sit totū.Rn̄dit doct.deuotꝰ huius
primi dist.xix.ij.parte.q.ij.Totū eñ d:aut rela
tiue ad partes:⁊ isto mō in deo nō ē totum:aut
idē ꝙ cōpletuz:sicut inꝗt phs.totū ⁊ perfectum
idē sunt.⁊ sic poniꝛ in diuis.vñ Amb.In patre
totus filiꝰ:⁊ totus in ṽbo pr̄. Tertia difficl'tas
quō d: persona diuina constituta si nihil resultz
videꝛ eñ tūc nihil eē cōstitutū.dico ꝙ alio mo-
do est ꝯstitutū hic inferius:alio mō in dinis.hic
eñ inferiꝰ ex ꝯstituentibus tertia resultat ētitas
q2 vnū ē in pō ad aliō.In dinis aūt nō:q2 eēnª
diuina nō est in pō ad pr̄nitatē:imo solum ꝭm
Dañ.ꝓprietas solū est caracter persone nō eēn
tie.Et sic pz ad qōnem.ꝙ vicz personalis ꝓpri
etas ydētice idē est cū diuia eēnª sed nō forma-
liter.Et tūc ad argª porretani. Ad primū.ad
maiorē dico:ꝙ sufficꝛ ꝙ sint aliq̄ distīcta ex nāꝛa
rei licet nō realr̄:sicut pz in colore.ṽbi grā:ꝗ hz
genꝰ ⁊ differētiā:⁊ dr̄ia ꝯtrahit ⁊ deꝛminat ge-
nus:⁊ tamē vnica res est.minor etiā est falsa:q2
ꝓprietas nō determinat eēntiā. Ad scd̄m:per
idē sufficit distinº ex nāꝛa rei:imo aliq̄tiēs inter
ꝯcretū ⁊ abstractū sola extat distinº rōnis:pz in

ter hūanitatē ⁊ hoiez. Ad tertiū pz per idē.E.
sic pz ad qōnē.Ex ista ṽo distictiōe sic ex prece-
dētibus de mēte mgr̄i tres capiūtur ꝯclusiones
Prima ē.personalis ꝓprietas persona d: sūª
maiestas vt pie crediꝛ.dicit ꝯcl'o:ꝙ ꝓprietates
personales sunt ⁊ persone dine:⁊ diuia eēnª.et
poniꝛ a princiº distictiōis vsqz ad illud.c.hoc āt
aliqui negāt. Scd̄a ꝯclusio.aliter vsie inest ꝓ
prietas:aliter persone vt ꝓfert ṽitas.Dic ꝯcl'o:
ꝙ aliter inest ꝓprietas personalis eēne:q2 sicut
fundamēto .aliter persone:q2 sic determinās in
determiato.Et poniꝛ ab illo loco:hoc āt aliqui.
⁊c̄.vsqz ibi:verūtamē nōdū desistunt. Tertia
ꝯclusio.sacra pr̄nitas suba poniꝛ vt fert aucto
ritas:sic ṽbū scribiꝛ.dicit ꝯcl'o:ꝙ tā paternitas
ꝙ̄ verbū sunt ydētice suba diuia.Et poniꝛ ab il
lo caplo.verūtamē nōdū desistūt ⁊c̄.vsqz ad fi-
nē distictiōis.

Equiꝛ in textu. Predictis est adijciēdū
ꝙ ꝗdā puersi sensꝰ hoies.⁊c̄.Hic sigr̄
distº.xxxiiij.huiꝰ primi q̄ sic ꝯtinuaꝛ ad p̄cedē-
tes.Nā postꝙ̄ mgr̄ in p̄cedēti distictiōe ostēdit:
ꝙ personal' ꝓprietas ṽitas vere dicaꝛ.nūc ī ista
distictiōe ostēdit ꝙ personarū maiestas deꝰ esse
diffiniꝛ.Et partiꝛ in tres partes pricipales. In
prima an sit p̄dicaº de deo tāgiꝛ.In scd̄a appro
priatio mira subiūgiꝛ.In tertia grata trāslatio
epilogo nectiꝛ.prima in pnciº.scd̄a ibi. Ex p̄di-
ctis ꝯstat ꝙ sicut eēnª.⁊c̄.tertia ibi. Preterea sci
endum ꝙ in assignatiōe.⁊c̄.tertia parte indiuisa
manēte:pars pria in qua.an sit p̄dicaº de dō:tā
gitur:diuidiꝛ ī tres.In pria erroris deuij claret
pō.In secūda dicti hylarij daꝛ soluº.In tertia
cadētis dubij ē explanatio:pria in pnciº.scd̄a ibi
hic quidā dicūt nō intelligētes.tertia ibi.hic cō
siderādū est cū deus sit diuina eēnª.Et sequiꝛ il
la particula:ex p̄dictis ꝯstat:ꝙ sicut eēntia.⁊c̄.ī
qua appropaº mira subiungiꝛ.⁊ diuidiꝛ in tres
In prima appropriatiōis tāgiꝛ ṽitas.In secū-
da huiꝰ rōnis addiꝛ equitas.In tertia vniꝰ di-
ctiōis adest auctas.scz homonsion.prima in pri
cipio.scd̄a ibi.id ergo sacri eloquij prudētia.ter-
tia ibi.hic nō est p̄termittēdū.⁊c̄.Et hec est diui
sio pn̄tis distictiōis.

Irca quā moueꝛ.⁊c̄.vtrū patri pō.fiº sa
pictia.spūisan.bōitas debite appropri-
entꝛ. Et arguiꝛ ꝙ nō triplici meº. Primo ꝓba
tur ꝙ patri nō attribuaꝛ potētia:arguiꝛ sic.Cui
attribuiꝛ ṽtus:ei attribuiꝛ potētia:sed ṽtus ap-
propriaꝛ filio:ergo ⁊ potētia.⁊ per ꝯñs nō pr̄i.
maior pz:per phm in prīo ꝺ celo ⁊ mūdo.ṽtus
eñ ꝭm cū est vltimū de pō.⁊ ita dic q̄si potētie
cōplemētū:⁊ per ꝯñs eidē appropriaꝛ persone
vtriūqz.Sed minor pz aucte aplī ad Hebre.pº.
vbi loquēs de filio dicit:qui cū sit splēdor ⁊ figu
ra sube eius:portāsqz oñia ṽbo ṽtutis eius:⁊

sta ꝟtus ei appropriat. Scđo arguit ꝙ sapia nõ debeat appropriari filio. Illi ẽ sapia appropriãda cui rerũ creatio: sed creatio appropriat pr̃i nõ filio. igit ⁊ sapia. maior pz: qꝛ sapia cũcta in suo ordine cõdunt. vñ pħus in primo meth. sapientis est ordinare. minor ꝟo pz auctẽ simboli apl̃oꝝ. ⁊ niceni. Credo in deũ patrẽ om̃ipo. cre.

Tertio arguit: ꝙ bonitas debeat appropriari filio nõ paraclito. illi maxie ẽ bonitas appropriãda: qui se maxie cõicat. Sz filius est hmõi: nõ alie psone. igr sibi dz appropriari bonitas. maior patet per Dyo^m. iiij. de diui. noib^9. bonũ sui ipius ẽ cõicatiuũ. Sed minor pz. In creatione eñ: verbo cũcta creata sunt. In redẽptiõe ꝟbuz caro factũ est. In glorificatiõe: hec est vita eterna vt cognoscãt te deũ ⁊ quẽ misisti iesum xpm.

In op^m est mgr̃ in littera vbi patri potẽtiã: filio sapientiã. clemẽ^{mo} spũi bonitatem attribuit.

In ista qõne ad alias pariformiter tres erũt articuli. prim^9 est triũ terminoꝝ expositiu^9. scđs triũ cõclusionũ positi^9. terti^9 triũ difficultatum motiu^9. Quo ad primũ articulũ termi sunt potẽtia. sapia. ⁊ bonitas. potẽtia vltra dicta de ea in vij. ⁊. xx. distictiõib^9 pt hic accipi triplicit. thec^{ce} ⁊ dicit respectu pducibilis in eadẽ suba seu eẽ: ita ꝙ hoc mõ pater habz potẽtiã pductiuã filij ⁊ fili^9 habet qđ possit pduci: nisi eñ esset pducibilis nullaten^9 esse posset pduct^9. vñ Aristo. in vi. phicoꝝ. qđ ipossibile est fieri: ipossibile est factuz eẽ: ⁊ ista dicit simplicit põ pductiua. Scđo dicit potẽtia mẽ^{ce}: ⁊ isto mõ dicit põ creandi in deo: ⁊ in creatura rñdet: põ obiectiua q̃ nõ dicit formalit nisi quẽdã respectũ ad eẽ in actu distinctũ cẽnalr a potẽtia creatiua: ⁊ ista põt vocari potẽtia actiua: qꝛ ex pte eius qđ agit nihil p̃sup põit. Tertio dicit potẽtia phi^{ce}: ⁊ dicit in agẽte potẽtia factiua: ⁊ in facto potẽtia subiectiua: ⁊ est quãdo aliquo p̃supposito agẽs agit. sic fit in actionib^9 ñlibus vbi semp materia seu subiectum supponit. ⁊ his trib^9 modis applicari pñt tres modi potẽtie q̃s ponit pħus in. v. metha. vbi vocat potẽtiã potestatẽ. prim^o eñ mod^9 est q̃ñ potestas est p̃ncipiũ mot^9 aut mutatiõis: aut in altero simplr: aut in altero inq̃tũ alterũ. In altero simpliciter quãdo faciẽs distinguit a facto. in q̃si vero altero q̃ñ idem in seipm aliq̃d facit: sicut dũ seipm sanat medicus. ⁊ iste mod^9 pħi rñdet tertio p̃dicto scz phisico. scđo dicit scđs modus ptãtis apud pħm q̃ñ est ptãs nõ solũ agẽdi sed bene agẽdi: sicut sunt pfecta ageñ. ⁊ hic mod^9 respõdet scđo scz metha^{ce} vbi res de nõ esse simplicit ad esse pducũtur de q̃ Gen. ij. dicit. vidit de^9 cũcta que fecerat ⁊ erãt valde bona. Tertius modus ẽ: quãdo potẽs põ: aut om̃ino imutabile est aut nõ de facili ⁊ hic rñdet primo in q̃ taz pducẽs q̃ pductũ eterna sunt. ⁊ hic est recissi^9 ordo ascendẽdi ab iperfecto ad pfectũ in natura primo simplr posse. scđo posse bene opari. tertiõ esse imutabile: aut simplr: aut nõ de facili. Scđus termin^9 est sapia: aut a sapere inq̃tũ illuminat intellectũ. aut a sapore inquãtũ inflãmat affectũ. vñ sapia solet capi triplicit. vno modo vt tã scie q̃ intellect^9 cõplectit noticiã: seu pclonuz ⁊ principioꝝ. ⁊ hoc mõ videt loqui pħus in. vi. ethicoꝝ. vbi sapiẽtiã diffiniẽs dic. sapia est qua si q̃ddã cap. habẽs intellect^9 ⁊ sciẽtia. vñ ⁊ pħus in primo metha. dicit ꝙ sapiẽs q̃dãmodo om̃ia nouit. ⁊ in prio elencoꝝ. vbi opa enũerãtur sapientis: pħus dicit: ꝙ sapiẽtis est p̃ñ dr̃e de eis q̃ nouit ⁊ mẽtientẽ posse redarguere. Scđo dicitur sapia vt distiguit cõtra sciaz: ⁊ sic dic eternorũ noticiã solũ ⁊ scia tpa^m est: vt iquit aure^9 august. super illo verbo apl̃i. alij per spm̃ dat ꝟmo scie. alij sapie. isto mõ sapia est in portiõe superiori: ⁊ scia in inferiori. Tertio dicit sapia quidam spũalis gust^9 in mẽtib^9 deuotorũ e speciali amplexu pdilecte in volũtate exhibit^9. ⁊ isto mõ dz septimũ donũ spũssancti. s. donũ sapie. ysaie. vij. Et sunt tres gradus perueniẽdi ad hãc sapientiam. prim^9 timor in fide fundat^9. ps. Initiũ sapientie timor dñi. scđs affect^9 caritate informat^9. terti^9 sapor intrinsec^9 homis tot^9 dũ in solo deo anima delectat. q̃ dulcia faucib^9 meis eloq̃a tua sup mel ori meo. Terti^9 termin^9 est bonitas. dicit bonitas a boo boas. qđ est voco vocas. ex cõmẽto sup q̃rtũ de diui. noi. quia om̃ia bonũ appetũt: ⁊ om̃ia bonũ ad se vocat. vñ ꝟm Arist. p^o ethicoꝝ. triplex ẽ bonũ. bonũ honestũ. bonũ vtile. ⁊ bonũ delectabile: ⁊ differũt vt inq̃t mgr̃ alexander de halis pria pte sũme. collatiõe de bono. bonũ eñ honestũ respicit ptem ani^e rationalem. vnde tulli^9 q̃rto rethorice noue: honestũ est qđ sua ꝟtute nos attrahit ⁊ dulcedine allicit. ⁊ inde dicit honestũ quasi honoris stat^9. i. bonũ p se diligibile. aut simplr sic deus. aut ꝟm q̃d vt ꝟtutes. Bonũ delectabile respicit vim pcupiscibilẽ in qua est delectatio. vtile ꝟo vim irascibilẽ que sp est in ardua tendit: sic bonuz vtile est ad aliud ordinabile. Et h̃ de primo arti^o. Quãtũ ad scđm arti^m sunt tres pclones. prima d̃ põ respectu pr̃is. scđa de sapia respectu filij. tertia d̃ bonitate respectu clemẽtissimi spũs. prima est h̃ p̃nali supposito a diuĩa eẽntia formalr distincto appropriat potẽtia. pria ps dicit: ꝙ pater distinguit formalr a diuĩa eẽntia supposita ydẽtitate reali triũ psonarũ cũ diuĩa eẽntia. Tũ auctẽ magistri in pma dist. ⁊ hic ⁊ alibi sepi^9. tũ auctẽ augusti. in de doctrina xpiana. tũ tertio auctẽ eccl̃e que maior ẽ. vñ inq̃t aug. cõtra manicheos. euãgelio nõ crederẽ nisi qꝛ eccl̃ie catholice credo. eccl̃ia aũt hoc defmĩauit dĩ. ꝙ pater ⁊ fili^9 ⁊ spiritussctũs sunt vna sũma res. pbat ꝙ distiguãt ab eadẽ formalr. Quãdocũq̃ aliq̃ ita se habent ꝙ ex natura rei aliq̃d vni cõpetit ꝙ nõ alteri: illa distiguũtur formalr si vtrũq̃ q̃dditatẽ dicat. Sed sic ẽ de diuina eẽntia patre ⁊ filio ⁊ sancto spũ. igit. ⁊c. maior ẽ nota ex primo princi^o. ipossibile extat eñ ꝙ idẽ ꝟm idẽ ⁊ ad idẽ ⁊ in tpe eodẽ dormiat: ⁊ nõ dormiat: sit hic ⁊ nõ hic. Sed minor pbat. qꝛ eẽn^a est cõicabilis: psona incõicabilis. eẽn^a nõ refert: psona refert. ⁊ sic d̃ alijs multis. Ex q̃ patet defect^9 sancti Tho. in scripto hac dist. q. i. qui ponit personã ⁊ diuinã eẽntiã sola distigui rõne. ⁊ dic argumẽto q̃ probaui cõclusionẽ meã. est eñ arg^m scđm illi^9 qõnis ꝙ sic a pte rei idẽ sigñt vestis ⁊ indumẽtũ ⁊ tunica ⁊ ita si ista sit vera tũica est alba ⁊ vestimẽtũ erit albũ: nõ tñ oportet ꝙ vestimẽtũ sit alba: qꝛ lz cõueniãt in significato tamẽ in noie differũt. Sic in diuis licet diuina eẽn^a a parte rei idẽ sit ꝙ psona: ⁊ ita si eẽn^a ẽ increata ⁊ psona nõ: tñ optet ꝙ si psona gñat ꝙ eẽn^a generet: qꝛ differt rõne. Quid velit dicẽ nõ video. quero aut sunt penitus idẽ a pte rei psona ⁊ eẽn^a sequestrato cũcto intellectu mõr^m aut nõ. Si dicat ꝙ non: habeo ppositũ ꝙ distinguit formalr. si dicat ꝙ sic: igit a pte rei vnica ẽ in diuis psona sic vnica eẽntia. Et ista fuit positio sabellij q̃ posuit psonas ratione sola distigui. ⁊ h̃ satis inuit exẽplũ suũ. inq̃t eñ: qꝛ rõne distinguit psona ab eẽntia. Jđ h̃ cõcedit psona gñat: ista nõ pceditur eẽn^a gñat. ⁊ tũc seq̃tur ꝙ a pte rei sicut psona gñat ita eẽntia ex quo sola rõne distinguit p̃dicatio. idõ breuit credo istã op. cũ reuerẽtia sancti thome aut modicũ aut nihil quo ad h̃ ptinẽ ꝟitatis: nisi forsan Hug. q̃ istã op. sequit aliq̃d habeat do^m quo videat ⁊ ppl̃s reliqu^9 deficiat: qđ nõ video. Et si q̃rat. quõ pñt distigui tres psone a diuina eẽn^a cũ includãt eã ⁊ nõ differãt formalr includens ab eo qđ includit: sic hõ non differt formalr ab animali. Rñdet doctor subtil̃ in hac dist. q. i. re pta^m parit. ꝙ eẽntia diuina põt capi vt funda^m hui^9 distictiõis: ⁊ psona vt termin^9. ⁊ sic differt formalr: qꝛ eẽn^a nõ includit psonã formalr velut aial nõ includit hoiem: imo differt ab eodem formalr. vel pt capi psona vt funda^m hui^9 distinctiõis: ⁊ eẽn^a vt termin^9: ⁊ sic nõ differũt forãlr qꝛ psona includit eẽntiã: sic nec isto mõ hõ differt formalr ab aĩali: qꝛ includit aĩal formaliter.

Scđa ps pclonis est ꝙ patri appropriat potẽtia. vñ noto ꝙ ꝟm doctores tres sũt appropriatiões i diuis psonis. Prima ẽ hylarij: ⁊ tacta est dist. xxxi. c. i. nõ ẽ p̃termittẽdũ. ⁊c. ⁊ est in pr̃e eternitas: in filio seu imagine spẽs: ⁊ in numine seu paclito vsus. scđa est aug. ⁊ ponit eadẽ distictiõe c. i. illud etiã sciri oz. ⁊c. ⁊ ẽ in patre vnitas in filio eq̃litas. in scõ spũ vnitas: eq̃litatisq̃ concordã^a. ⁊ d̃ his duab^9 satis dictũ ẽ sup. Tertia est que in distictiõe pñti a mgr̃o ponit. In pr̃e potẽtia. in filio sapiẽtia. in spũsancto bonitas: ⁊ cõplectũtur p apl̃m ad Ro. ij. Ex ipo ⁊ p ip'uz ⁊ in ipo sunt om̃ia. Ex ipo patre: qꝛ ab ipo sunt om̃ia: ⁊ ipe a nullo: ⁊ hoc sigt vnitas aug. ⁊ eternitas hylarij. põ mgr̃i. hec eñ tria sigñt p̃ncipiuz nõ d̃ p̃nci^o. Per ipm attribuit filio: qꝛ p eñ cuncta ordinãtur ⁊ disponũt. Jo. i. Om̃ia p ipm facta sunt. h̃ sigt eq̃litas aug. spẽs hylarij. sapiẽtia mgr̃i. In ps. Om̃ia in sapia fecisti. in ipo attribuit spũisancto: qꝛ cũcta in scõ q̃escũt spũ: etiaz pductio in diuinis a pr̃e ⁊ filio ad eũdẽ terminatur: ⁊ tres simul ad extra pcordit opant ⁊ seipsos cõicãt. hic sigt pcor^a vnitatis ⁊ equalitatis aug. vsus hylarij. ⁊ bonitas mgr̃i. pbat ista ps ꝙ põ appropriet patri debite. illi debite psone appropriat potẽtia cui prima penit^9 actia cõpetit pductio: sz pr̃ est hmõi. igit. vñ in aliq̃bus ecclesijs in magnis festiuitatib^9 cãtatur pr̃i kyrie fons bonitatis pater ingenite. Unde noto ꝙ in diuinis psiderãtur tres modi. Sũt eñ prio aliq̃ que sunt cõia ⁊ nulli ap. ppriãtur psone sic diuina eẽn^a est cõis tribus ⁊ nõ appropriat alicui. Scđo sunt aliqua que sũt ppria alicui persone sicut pr̃nitas patri: filiatio filio ⁊c. etiã ista ñ appropriãtur: quia appropatio est de cõi facẽ quasi ppriũ. ipa aũt sunt ppria: ⁊ hmõi ẽ potentia generãdi. Ex q̃ patet ꝙ quãdo dicit potẽtia appropari pr̃i intelligit de põ creãdi. sic in simbolo dicit: patrẽ om̃ipotẽtem creatorẽ celi ⁊ terre que ẽ tribus cõis. sed appropat patri: potentia aũt generãdi ꝟm scotũ dist. vij. hui^9 primi: in solutiõe p̃ncipali loquẽdo pprie est ppa pr̃i. vnđ licet fili^9 habeat mẽoriã pfectã sicut ⁊ pr̃: nõ tamẽ pprie dicit habere potẽtiã generãdi. Et ratio doctoris ẽ: qꝛ iste genitiu^9 generãdi significat actũ vt egredientẽ a tali potẽtia: qđ nõ puenit filio sz patri: ⁊ est simile. Ista eñ non pcedit in diuis fili^9 habz sciam gñandi licet ista sciat generationẽ. Ratio aũt isti^9 appropatiõis potentie patri ẽ. tũ rõe creature. tũ rõne dĩ. Rõne creature: qꝛ in creaturis pr̃es respectu filioꝝ senescũt ⁊ ipotẽtes efficiunt: ⁊ ita ne carnales hoies tale quid suspicent in pr̃e diuino sibi attributa ẽ potẽtia. ⁊ hec est ratio mgr̃i in littera. ex pte ꝟo dei quia pr̃ est p̃ncipiũ sine p̃nci^o: ideo iure ei attribuit potẽtia. per quã res in eẽ prodeũt. ⁊ inđ est ꝙ ista nõ pcedit ita cõiter potẽtia de põ: sic ista sapia de sapia. Est igit pater potẽs cunctas condẽs creaturas potẽtior filiũ equalẽ generãs potẽtissim^9 pelag^9 diuitatis ptinẽs. Scđa cõclusio est de sapia respectu filij ⁊ est talis. sapientia licet trib^9 cõis sit suppositis iure tñ ꝟbo dei extat appropriata. Prima ps dicit ꝙ sapia ẽ cõmunis trib^9 suppositis: pbat om̃is pfectio simplicit ẽ cõis trib^9 suppositis sed sapiẽtia est per

fectō simplr.igif est cōis trib⁹ psonis.maior pȝ
qꝛ si aliqua foret perfectio in vna psona diuina:
que nō est in alia :q̄d est falsuȝ.Sed ,pbaf mior
perfectio em̄ simplr ſm ans.est q̄ in q̄libet meli
us est ip̄m q̄ nō ip̄m.i.q̄ suū incōpo^le ſm doc.
subtilē in supposito nō ɔcernēdo naturā .hmōi
est sapia.licet em̄ leoni inq̄tū est leo seu talis na
ture nō sit meli⁹ eē sapientē q̄ nō esse:qꝛ si esset
sapiēs nō esset leo:sapia em̄ leoni repugn̄t:tn̄ in-
quātū suppositū absolute nō ɔcernēdo naturaȝ
eēt ei meli⁹. Ex q̄ elidif error quidā quē r̄ecitat
aug.v.de trini.c.vij.aliq̄ꝝ dicētiū sapiētiā soluȝ
esse in filio:ꝛ patrē ꝛ spm̄sanctū nō intelligē ni-
si p filiū seu in filio.sic de q̄dā mōstro gorgoni
co fabule referūt.dicūt em̄ tres puellas in eodē
corpe extitef vnicū habuisse oculū:quē mutuo q̄
libet alteri cōicabat.pȝ erroneū. Et ɔfirmaf:tūc
em̄ pater eēt a filio perfect⁹ ꝛ nō a se:cū in sapia
sit btitudo. Scōa ps ɔclōnis dicit.q̄ sapia iu-
re v̄bo dei approprïaf: ꝛ hoc tū rōne creaf̄e:tū
rōe dei. Rōne creaf̄e: qꝛ videm⁹ q̄ iuuenes de
cōi nō sunt sapiētes.vn̄ ꝛ pħus in.iij.thopicoꝝ
dicit:nemo iuuenes eligit sibi duces:ex eo q̄ nō
ɔstat eos eē sapiētes.Sed antiq̄ sunt:vn̄ sap̄.ca
ni sunt sensus homis:ideo ne ignorātes filiū di
existimarēt ignorātē attributa est ei sapia. Et h̄
est rō mgr̄i Rōne dei:qꝛ fili⁹ di ,pcedit a patre
p modū intellectus. In intellectu aūt ē sapia :iō
recte in signū hui⁹ ,pcessiōis attribuif sapia reꝝ
gubernatrix pr̄i:sitima ydētitate cū dina eadem
eēn^a vt in prima dicaf fili⁹ sap̄.in scōa sapiētior
in tertia sapiētissim⁹. Tertia ɔclō est de bonita
te respectu paracliti.ꝛ hec ē.vltime diuinarū per
sonarū q̄ clemētissim⁹ d spūs approprïaf boni
tas.Dicit p̄ma ps q̄ vltima diuiarū psonaꝝ est
clemētissim⁹ spūs.pȝ:qꝛ pater est a se:iō est pria
psona:fili⁹ vero scōa ,pbaf.qꝛ ,pcedit p modum
itellectus:ꝛ itellectus natura p̄cedit volūtatē.ex
quo igif nō sūt ad itra nisi duo pricipia ,pducti-
ua itellectus ꝛ volūtas.seq̄tur q̄ spūsanct⁹ ,pce
dit p modū volūtatis :ꝛ ita erit tertia ps ꝛ vlti-
ma. Ex quo patet error dicētium spm̄sanctū me
diā personā in diuis esse falsum:quoꝝ corrobo
ratio est:quia spūsanct⁹ ē nexus patris ꝛ filij:ꝛ
nexus habet locum medij:sed hoc nihil ē: quia
sicut alias dictū est spiratio actiua est nexus for-
maliter pr̄is ꝛ filij:quia i eo ɔueniūt:sed spūsan
ct⁹ quasi ,pductū quoddā a duob⁹ cōformif:sic
vniūtur duc flāme in cōbustiōe vnius ligni.
Scōa ps dicit q̄ sibi attribuif bonitas:ꝛ huius
ratio est.tū a parte creature.tum a pte dei. a par
te creature:quia spūs dicit quādam tēpestatem
vn̄ i ps. Ignis grādo nix glacies spūs ,pcellarū
vel ſm Aug.spūs tēpestatis:ideo ne crederetur
tēpestuosus spūsanct⁹ attribuif sibi bonitas:ꝛ
hec ē ratio mgr̄i.vn̄ sap̄.o q̄ suauis est dn̄e spi-
ritus tuus i nobis. Ratōe dei: quia procedit p
modū volūtatis i qua specialiter est bonitas:ita
q̄ spūsanct⁹ est bonus se nobis cōicans:melior
nexus pr̄is ꝛ vnigeniti:optimus deus existens
Et tn̄ de scōo articulo. Quātū ad tertiū arti
culū sunt tres difficultates. Pria est:que p̄cedūt
an psone:an ap,ppriata que eis attribuūtur .dic
doctor deuot⁹ hac dist.q.iij.q̄ capiēdo absolute
approp̄ata:vt sapia.potētia.bonitas:tūc appro
priata p̄cedūt sicut eēntialia notionalia.capien
do aūt sub ratiōe approp̄atiōis que ē quidā re-
spectus rationis:dicit q̄ psone p̄cedūt:quia pri⁹
est intelligere id cui fit approp̄atio q̄ aliquid ei
approp̄are. Secūda difficultas est. vtrū sci-
entia ita ,pprie approp̄etur verbo dei sic sapia.
dico q̄ n̄:nā ,pductio verbi dei est ex obiecto in
finito ꝛ diuino itellectu cui⁹ rōne obiecti infi-
niti sapia est hitus: ꝛ ita p̄intelligif verbo dei.
Scia aūt dicit respectū ad o^m scōarium:q̄ respe
ctus sequitur ordine nature cōpletā ,pductionē
ad intra.sicut ens rōnis sequitur ens reale :nec
ɔcludit ad ,pductionē verbi dei scia:qꝛ neḡt ob
iecta scōa^a: vt patebit in sequēti qōne. Ter-
tia difficultas.quare diuia eēntia alicui nō ap,p
priatur psone sicut bonitas:que est ei⁹ passio ap
,ppriatur paclito.dico q̄ qꝛ in vltima sig̃tur ab-
stractiōe:ꝛ quia ipossibile est aliquā diuinā itel
ligere psonam nō intelligēdo essentiā:quia que
libet ɔstituif ex sola diuina eēn^a ꝛ sua psonali ,p
prietate nō sic de bonitate:ideo nō est sil'e .ꝛ sic
patet ad qōnem:q̄ vicꝫ pr̄i potētia.filio sapien-
tia.spūi boniras debite appropriātur. Et tunc
ad argumēta. Ad primū dico:q̄ virtus pōt
triplicif ɔsiderari:aut vt p̄ncipiū opatiōis: aut
vt id per q̄d fit opatio:aut vt id in q̄ terminatur
Primo approprïaf patri.tertio spūisancto .me-
dio modo filio:quia p ip̄m opatur. ꝛ hoc est qō
dicit auctas allegata portāsq̄ om̄ia verbo v̄tu-
tis sue.ꝛc̄. Ad scōm dico:q̄ i creatiōe rerum
tria sunt.scꝫ ip̄m eē:ꝛ hoc est a potētia que ap,p
priatur patri.scōo ordo rerū inf se:ꝛ h̄ est a sapi
entia que appropriatur filio.tertio ordo rerū ad
ad finem: ꝛ hoc est a bonitate que appropria-
tur spūisancto. Ad tertium dico:q̄ sicut paf
p verbū cūcta condidit:sic p spm̄sanctū:ꝛ licet i
carnat⁹ sit filius:tamē caritate factū est q̄ appro-
priatur spūisancto.vn̄ apl's pp magnā caritateȝ
suā qua dilexit nos deus.ꝛc̄.ꝛ sic erim⁹ filio bea
ti:sic spūisancto.btitudo em̄ eēnal' in diuitate ē
nō hūanitate: vt patebit in tertio. Et sic patȝ ad
qōnem. Ex ista vero distictiōe sicut ex p̄cedē
tibus tres de mēte mgr̄i capiūtur ɔclōnes. Pri
ma est:sunt diuina essentia tres psone trinitatis
atq̄ sūme maiestatis fātur in theō. dicit ɔclu^o.
q̄ tres diuine psone sunt diuina eēn^a: ꝛ etiā di-
cūtur vni⁹ eēn^e ꝛ maiestatis. Et ɔducif a prīci^o
distictiōis vsq̄ ibi. Ex p̄dictis aūt cōstat. Se-
cūda ɔclō.patri potētia ſꝫ vnigenito ē sapiētia
bonū paraclito.dicit cōclusio q̄ potētia approp
atur patri.sapiētia filio.ꝛ bonitas spūisancto.ꝛ
ponif ab illo loco. Ex p̄dictis.ꝛc̄.vsq̄ ibi .hic āt
nō est p̄termittendū. Tertia ɔclō. Omousyon
vera pō est ꝛ trāsla^o vt sentit canō . Dicit ɔclō.
q̄ h̄ nomē omousyon: ꝛ noia trāslatiua vere di-
cūtur ꝛ ponūtur in diuinis. Et ponif ab illo lo-
co hic nō est p̄ter.ꝛc̄.vsq̄.ꝛc̄.

Equitur in textu. Cunq̄ supra disseru-
erimus. Hic sig̃tur.xxxv.disti^o hui⁹ p̄mi
In qua postq̄ mgr̄ a scōa dist.inclusiue vsq̄ ad
xxxiiij.de sanctissima egit trinitate ac vnitate.nc̄
incipit de pō scia agere ac volūtate. Et scindif i
tres ptes pricipales pn̄s tractat⁹. In prima agit
de scīe infallibilitate. In scōa de om̄ipotētie su-
ma maiestate. In tertia de cōplacētie dei volū-
tate.pria in pricipio.scōa di.xlij. Nūc aūt de oi-
potētia dei agēdum ē.tertia dist.xlv. Jam d vo-
luntate dei aliq̄d.pria iteruȝ pticula in qua agit
mgr̄ de scīe dei infallibilitate:in tres ptes diui-
dif. In prima de scia dei agit gn̄alr. In scōa q̄-
rit an noscat en^a immutabilr. In tertia de p̄de-
stinā^a specialr.prima in prīci^o.scōa.dist .xxxviij.
Nūc ad ,ppositū ergo reuertētes .tertia disti.xl.
p̄destinatio vero ē de bonis salutaribus.prima
iterū pars in qua agit mgr̄ de dei scia generalif
diuiditur in tres partes. In prima dei cogni^o
clare apitur. In scōa q̄ sint res in deo mō osten-
dif. In tertia deus quo medio in rebus ē dicif.
prima in princi^o.scōa dist.xxxvi. Solet queri cū
om̄ia dicātur eē in dei cognitiōe.tertia distictiōe
xxxvij. Et qm̄ demōstratū est ex pte.ꝛc̄ .pria ite-
rū que ē pn̄s distictio in q̄ di cognitio clare ape-
rif in tres partes scindif. In prima varia noia
dat simplici scīe. In scōa oñdit q̄ p tpa^a vox ex-
tat pscīetie. In tertia oñdit q̄ in deo en^a tenent
esse noti^c.prima in prīci^o.scōa ibi.hic cōsiderari
oportet:vtrū scia vel.ꝛc̄.tertia ibi .,ppterea oia
om̄ia dicūtur eē in deo. Et h̄ est diuisio.ꝛc̄.

Jrca quā querif.vtrū mētis diuine ob^a
scōaria rerū sint ars vel ydea. Et arguif
q̄ nō triplici medio Franc̄.de maronis ɔ doct.
subtilem que tangit in sūma distictōe. xlvij.q.i.
articulo.ij. Primo sic.nullū qō n̄ est adorāduȝ
nec quo fruendū est ydea censef.sed obiecta secū
daria seu cognitū eē sunt hmōi:igif nō sunt ars
vel ydee.maior patet auct̄e btī aug .in li.xxxviij
de trini.vbi expsse ponit:q̄ ydeis btīficanf :ꝛ q̄
ydee sunt adorāde.Sed minor patet :qꝛ ob^a se-
cūdaria seu eē scōo cognitū mētis diuine:sic sūt
entia rationis quibus nec adoratō debetur nec
fruitio . Scōo arguif sic.nihil qō n̄ ē eternū est
ars dei seu ydea ſꝫ eē cognitū i deo seu o^m ɔ^a riū
h̄ ē eternū.igif nō est ydea.maior est expsse aug.
in li.lxxxiij.qōnū. Sȝ minor patet: qꝛ eternitas
est ɔditio entis simplr nō ſm q̄d inquiete boe
tio in.v.de ɔsol'.interminabil' vite simul tota et
pfecta possessio. Tertio arguif sic.nihil quo de
us nō est formalr sapiēs est ydea.sed ob^is secū-
darijs nō est deus formalr sapiēs .igif obiectū
scōariū nō est formalr ydea seu ars.maior patet
quia inq̄t aug.q̄ ydearū participatiōe fit aīa be
atissima.Sed ,pbaf minor.quia vidēdo essenti
am suā est btūs.illud aūt obiectū scōȝ o.stiguif
ab ea velut ens scōm q̄d ab ente simplr. In
op arguif auct̄e aug.i li.lxxxiij.q.o.iiij .xlvi.idee
sunt forme eterne in mēte diuina ſm q̄s aliquid
est formabile.Sed hmōi est eē cognitū:sicut ar-
ca in mēte artificis ē ydea arce exterioris:ꝛ p cō
sequēs esse rerū cognitū in deo est rerum ydea.
In ista qōne parisformiter ad alias sunt tres ar-
ticuli.prim⁹ triū terminoꝝ expositiu⁹.scōs triuȝ
ɔclusionū positiu⁹.tertius iuxta tres ɔclusiones
triuȝ difficultatū motiu⁹. Quo ad primū arti
culū termini sunt ydea.ars ꝛ ob̄m scōariū.ydea
ſm fratrē alexandꝝ.ij.pte sūme dicta est ab idor
q̄d est aqua:sicut em̄ in aq̄ rn̄tātur varie ymagi-
nes:sic in deo varie res p hmōi ydeas. vn̄ inq̄t
Sene.in^l li.viij.eplarū lucilij epl'a pria. q̄ ydea
dicitur vt est in arti^c^e.sed ydon in artificiato :sic
dicerem⁹ suo modo albedo ꝛ albū:ita q̄ ydon ē
effectus ydee.vnde ydea scōm docto .subti.hac
dist.est ratio et̄na in mēte diuina ſm quā aliq̄d
est formabile anteq̄ formef.tria dicit doctor.pri
mo dicit ydeā rōneȝ et̄nā in mēte diuia .ex quo
patet q̄ loquēdo ,pprie in nulla creatura ē ydea
quia ē ratio et̄na:nihil aūt et̄nū nisi de⁹ .trāsfūi-
tur tamē ad creafam:sicut dicif ydea artificis :ē
aūt in mēte diuia:ex quo dicūt aliqui q̄ d ydea
quasi in deo.ꝛ patet vltra q̄ eē volitū in deo nō
est ydea:tū primo quia nō est rō:tū iteꝝ quia n̄
est in mēte diuia. Est aūt ydea in mēte diuia:sic
cognitū in cognoscēte.scōo dicit doc.q̄ ydea est
ſm quā aliq̄d extat for̄abile.ꝛ debet accipi scōm
quā formaf vt sit sensus.sicut artifex opaf ſꝫ ar
tem quā habet:sic deus ſm ydeas. Tertio dicit:
anteq̄ formef:ex quo patet nullū ɔditū coet̄nuȝ
ydeis:imo exigif p̄cessio ydeaꝝ sup ydeata.no-
to q̄ ydea in greco habet tria noia: ꝛ i latino to-
tidem. In greco dicif ydea exhimagiū ꝛ padig-
ma.duo prima accep̄ sunt a platone.de prīo dic̄
Aug.in li.lxxxiij.qō.q.iiij .xlvi.q̄ nomē ydee a
platone reptū est. De scōo habef in prīo mē^cc.
vbi vocaf ſm mo^m pl'onis forma iprimēs exhi-
magiū ꝛ ipressa sigillū.tertiū reptū est ex dyoñ.
primo de diui.noibus vbi fuit vsus padigmate
,p ydea ſm trāslationē Joh̄.scoti. In latio eti
am habet tria noia.ars.exēplar ꝛ ratio . Ars h̄r
ex aug.vi.de trini.vbi dicit q̄ fili⁹ est ars plena
oim rōnū viuētiū:rō ex eodē.lxxxiij .qō.vbi dic̄

q alia rõne ɔdir⁹ est hõ:alia equ⁹.tertiũ nomẽ
scʒ exẽplar.habitũ ẽ a dyoñ.iiij.de diui.noibus
vbi eñ Iob.scoti trãslatio hʒ paradigma abbas
vercellarũ habet exẽplar. Scđus termin⁹ est ars
Nota q isti tres habit⁹ differũt qui sũt de operati
onibus theo.ars ꝛ prudẽtia.põt naq3 anim⁹ nr̃
ɔsiderari:aut respectu dei:aut r̃spectu sui:aut re
spectu exterioris.Si ɔsiderer̃ respectu dei dicit̃
habit⁹ theologie qui dirigit animũ ad dilectio-
nẽ dei ꝛ ꝓximi ꝓpt̃ deũ.Si ɔsideretur respectu
sui sic ẽ prudẽtia q̃ dirigit in actiõib⁹ interi⁹ seu
virtutibus.vñ phus in.vi.ethicoꝝ dicit: prudẽ
tia ẽ rõ rerũ a nobis agibi^lm.Si tertio ɔsideraẽ
respẽctu exterioris sic est ars.vñ phus in.vi.co-
dẽ.ars ẽ ratio rerũ a nobis factibiliũ. Tertius
termin⁹ est obiectũ scđariũ.obiectũ dr̃ de obicio
cis obiec^tm.vnde obm dr̃ qđ se obijcit seu p̃ntat
potẽtie operanti.vñ noto q respectu diuini intel-
lectus primo se obijcit.diuina eẽn^a cõtẽplanda
ꝓpterea dicit̃ obiectũ p̃mariũ.ꝛ se habet respcu
diuini intellectus in rõne mouentis ꝛ t̃minan-
tis capiẽdo mouẽs large:ꝛ sub isto primo obo
cõprehẽdunt̃ modi intrinseci deitatis attributa
diuina ꝛ psone diuine.ꝛc.vsq3 ad rerũ eẽ cogni-
tũ. Scđo se obijciũt creat̃e in eẽ cognito seu i
telligibili:ꝛ istud eẽ intelligibile intellectum nõ
mouet diuinũ:sed solũ terminat:ꝛ ideo obm no
minat̃ scđariũ ꝛ ꝓducit̃ in tali eẽ per cognitiõe3
obiecti primarij.Tertio se obijciũt creat̃e in esse
realis exñ^e:ꝛ iste nec terminãt nec mouẽt intelle
ctũ diuinũ:sed est solũ earũ respect⁹.q̃ tertio mõ
relatiuoꝝ ad deũ:ita q ad deũ referũtur nõ de⁹
ad eas.vt dist.xxx.dictũ est.Et tantũ de primo ar-
ticulo. Quãtũ ad scđm articulũ sunt tres ɔclu
siões.prima est de ydea in se.scđa de ydea vt est
in deo.tertia de ydea respectu creature. Prima
est hec.virtute diue sciẽtie in eẽ intelligibili ydẽa
ꝓducit̃.dicit prima pars q virtute diuine sciẽtie.
ꝓbat̃.Omis eñ scia.aut ẽ mẽsura rerũ sic diui-
na:aut mẽsurata a rebus sicut alia:vbi iuxta ob
iecti eẽ scia mẽsurat̃:ꝛ est obm cã partialis effe-
ctiua scie:sic dicit aug.obm ꝛ potẽtia pariũt no-
ticiã.Ex quo igit̃ scia dei est mẽsura rerũ nõ de-
bet accipe eẽ ab obiecto rei creabil':sed eidẽ dat̃
esse p o^m scie creat̃e.Et ideo dicit prima ɔclonis
pars q est scia dei ydee ꝓductiua.Et si obijciat̃
q obiectũ debet p̃cedere eius cognitione3: dico
q e obiectũ p̃mariũ qđ mouet ꝛ terminat.ꝛ q̃ isto
verũ est:ꝛ hmõi ẽ diuina eẽntia.est aliud qđ nõ
mouet sed terminat:sic sunt ydee:ꝛ q̃ isto nõ oʒ:
imo ꝓducit̃ scia;sicut eẽ cognitũ cãtur a nob in
obiecto cognito.Et si dicatur q scia ꝛ cognitio
diuina q̃marie nõ debẽt eẽ ꝓductiue cũ sint ac
tiões imanẽtes qui sunt fines ꝛ nõ p̃nci^a operã
di ẽm phm.dico q est ꝓductio realis .ꝛ de ista
verũ est:q diuina cogni^o nõ est ꝓductia:ẽ ꝛ ꝓ-
ductio rõnis:sicut esse intelligibile cuiusmodi ẽ
ydea:ꝛ de ista nõ oʒ:imo a q̃libet cognitiõe re-
linq̃tur in obo eẽ cognitũ. Scđa ps ɔclõis di-
cit:q ydea est eẽ intelligibile.vñ ydea nihil aliđ
est nisi obm scđariũ diuini intellect⁹.ymaginoꝛ
eñ q nõ solũ ab eterno intellexit deus suã eẽn-
tiã:sed relucẽtes creaturas in eẽ simplici:istđ au
tẽ esse relucẽs.dico eẽ rerũ intelligibile.vñ parʒ
q deus respectu sui:nec alicui⁹ entis in deo for̃a
liter est ydea.vnde hic extat ordo.primo eẽtia di
uina.scđo eẽn^a diuina a diuino cognita intelle-
ctu.tertio istud eẽ intelligibile seu ydea a diuina
ꝓductũ cognitõe.vñ ꝓprie hoc eẽ intelligibile
seu ydea nõ est nisi q̃dã respect⁹ terminat⁹ ad di
uinã cognitionẽ:sed etern⁹ sic creari sed t̃palis.
Tertia pars ɔclonis dicit:q ydea ꝓducit̃.ꝓ
bat̃:q: ab extremo ad extremũ nõ fit trãsit⁹ nisi
per medium aspicio.produci simpliciter ꝛ non
produci simpliciter sunt extrema contradictio-
nis.igit̃ inter ea non sit trãsit⁹ nisi p mediũ:me-
diũ aũt ẽ ꝓduci in eẽ ẽm quid qđ noi^e eẽ intell̃
gibile seu ydeam. Ex q̃ pʒ defect⁹ gofredi de
fontibus ponẽtis hmõi requiri ydeas ꝓpt̃ rati-
onẽ obi itellecti.Inq̃t enim q ad cognitionem
tria requirũtur scʒ intellect⁹.scđo obm. tertio rõ
obiecti.tũc dicit q in dõ penit⁹ est idẽ intellect⁹
ꝛ idẽ obm: ꝛ ita nõ p̃t poni ydea ex parte intelle
ctus:nec obi vt sic:sed ponit̃ ex parte rõnis:q̃a
sub alia rõne cãtur cognitio a diuino intellectu
inq̃tũ eẽntia diuina e obm.Et sub alia rõne es-
sentie:ꝛ inquãtũ r̃ntat creat̃as.ꝛ dicit q nõ pos
sit esse diuia cognitio distictoꝝ: nisi in obiecto p̃
cederẽt distincte rõnes sub quib⁹ cognosceret̃.pʒ
o^m ex ɔclone:nõ eñ ydea p̃cedit diuinã cogni-
tionẽ vt dicit:sed seq̃tur q: ea ꝓducit̃ .nec est rõ
obi primarij sed sequit̃ primariũ o^m. Et confir-
mat̃ cõclõ rõne docto.subti. Quãdocũq3 o^m li-
mitatũ potest eẽ causa alicui⁹ cognitiõis:si illud
fiat illimitatũ aliq̃liter p̃t esse cã perfectiorũ:ꝛ si
illimitatũ simplr̃ infinite cognitiõis.ꝓbat̃ ista:
q: ista illimitatio nõ põit ipfectionẽ sʒ addit p
fectione3.sed si eẽn^a diuina esset limitata posset
vna rõne cãre cognitionẽ sui.igit̃ ex quo simplr̃
ẽ illimitata poterit vnica rõe pfectissĩa oim cãre
ɔgnitionẽ:ꝛ ita ydea ñ p̃cedit cognitionẽ diui-
nã:sed seq̃tur.Et si querat̃:an ydea ꝓducat̃ a di
uina cognitione ante ꝓductionẽ filij ꝛ spũssan-
cti vel pfecta ꝓductiõe.ꝛ videt̃ q ante:q: pat̃ ẽ
sapiẽs in primo signo originis nõ p̃intellecto fi
lio:ꝛ tamẽ ydeis fit quis sapiẽtissimus.ẽm aug.
hic dico q p̃intelligit̃ ꝓductio tam filij q̃ spiri-
tussancti ꝓductiõi ydearũ.ꝓductio eñ tã filij q̃
spũssancti est ex obo primario.ꝓductio ydearuʒ
est ex obo scđario.vel veri⁹ ꝓductiõe scđarium
ꝓducit̃ obm.qñ aũt aliqua potẽtia aspicit duo
obiecta.primo aspicit obm primariũ q̃ scđariuʒ
imo per primariũ aspicit scđariũ.vñ dico q tota
trinitas ꝓducit ydeas in eẽ intelligibili tamen
alio mõ.quia pater a se:fili⁹ a patre:spũssanctus
ab vtroq3:ꝛ q dicit̃ q pater intelligit̃ sap.nõ in
tellecto filio.hoc nõ obuiat:possum eñ intelligẽ
patrẽ hr̃e ydeas nõ intelligẽdo filiũ:quia pater
eas habet a se.sed dicet̃ q nõ habet nisi ꝓducto
filio.dico q habet in illo priori cognitiõem diuiẽ
essentie in qua est pfectissima britudo nec expe-
ctat ydearũ cognitionẽ:vt quidã ymaginat̃:cuʒ
oĩa sint in eodẽ instãti eternitatis.Et si quera
tur ad q̃d sunt iste ydee in deo.dicit doct.deuot⁹
hui⁹ dist.q.i.quia oĩs sapiẽs artifex requirit si
militudinẽ artificij vt debite operetur.Cũ igit̃ de
us sit artifex sapiẽtissimus requirit ydeas:quasi
quasdã rerũ siĩtudines.Et si dicat̃. q cognitio
diuine eẽntie sufficeret cuʒ sit eminen^tm^a.dico q
sufficit eminẽter:ex sua tñ eminẽtia has magis
ꝓprias ꝓducit ydeas. Scđa ɔclo est de yde
is respectu dei:ꝛ est hec.cũ for̃ali ydearũ a diui-
na eẽntia distictiõe inter eas realis stat ydẽtitas
Dicit prima ps:q ydee distiguũt̃ formalr̃ a di-
uina eẽn^a.ꝓbat̃:nullũ ens rõnis est idẽ formali
ter enti reali.sed diuina eẽntia ẽ ens reale: ydee
sunt ens rõnis.igit̃ nõ sunt idẽ formalr̃. ꝛ adda
tur:sed ẽs rõnis dicit q̃dditatẽ ꝛ diuina essentia
igit̃ distiguũt̃ formalr̃.Et si querat̃ an formali
tas ydee sit q̃d absolutũ vl' r̃spectiuũ.dico q dic̃
q̃d respec^tm.Et si querat̃ ad q̃d:an ad ydeatũ: an
ad diuinã cognitionẽ.dico q ad diuinã cogniti-
onẽ.vñ ad ydea^le nullũ respectũ dicit nisi solum
q: terminat respectũ ydeati.Et si querat̃:an dicat
solũ respectũ.dico q nõ:q: includit ens qđ ab-
strahit ab absoluto ꝛ respectio. Sed forsan q̃-
reret q̃s.quid ẽ fundamẽtũ ydearũ.dico q diui-
na eẽn^a:vñ oẽs ydee collocãtur in diuia eẽn^a
Sed quare ergo nõ dicat̃ ydeata diuia eẽn^a:sic
paries dr̃ albus:q: albedo est in eo.dico q nõ ẽ
sic albedo eñ est i pariete:ꝛ tanq̃ in subo ꝛ tã-
q̃ in fundamẽto:ꝛ dicit̃ paries alb⁹: nõ q: funda
mẽtũ albedinis sed q: subm.diuia eẽn^a aũt solũ
est fundamẽtũ ydearũ nõ subiectũ:iõ nõ ẽ simi-
le.Et ẽ exẽplũ:diuia eñ eẽntia extat fundamen
tũ diuine p̃rnitatis :ꝛ tñ nõ dr̃ p̃r loquẽdo for̃a
liter sed bene ydẽtice. Scđa ps ɔclonis dic̃
q ydee sunt idẽ realr̃ cũ diuina eẽn^a.ꝓbat̃.oĩe
eternũ est deus:sed ydee sunt eterne:igit̃ sũt de⁹
seu diuina eẽn^a.maior ẽ fidei que plura eẽna nõ
patit̃:imo cũcta p̃ter deũ ponit cõdita ex tempe
vnde Geñ.i.In p̃ncipio creauit deus celũ ꝛ ter
ram.Sed minor patet per aug.in li.lxxxiij.qõ^m
q.xlvi.ydee sunt forme eterne ꝛ inuariabiles.
Ex quo patet error quorũdã antiquoꝝ ponẽtiũ
ydeas distingui realr̃ a diuina eẽn^a.Dicũt enim
isti q forme reperiũtur in triplici rerũ gñe. primo
in mũdo sensibili.scđo in mente creata.tertio in
mente diuĩa in q̃ est mũdus archetipus imo ipe
ydee in deo dicũtur mũd⁹ archetip⁹ siue arche-
tippia ẽm dyoñ iuxta fi de diui.no.dicũt igitur
isti q forme in mũdo sensibili habẽt ma:sicut al
bedo ꝛ nigredo.s.distictionẽ realẽ:oppositionẽ
ꝛ cõpositionẽ.distinguũt̃ eñ realr̃ albedo ꝛ ni
gredo:opponũt̃ ɔrie:ꝛ cõponũt cũ sub'o:vt cũ
sorte ꝛ platone.In mẽte aũt creata solũ habent
duo scʒ distictionẽ realem ꝛ cõpositionẽ nõ eñ
ẽ oppositio inter eas in aĩa ẽm algazelem in dõ
aũt seu diuina mẽte solũ est realis dist^o int̃ eas
ꝛ nõ cõpõ seu oppõ.hoc patet esse erroneũ:naʒ
q̃cq̃d est in deo est realr̃ idẽ deo.vñ ista op.ex bo
no p̃ncipio i ma'ũ decidit finẽ.Quo eñ ad duo
prima mẽbra:dicit verũ:sed in tertio defic̃. Sʒ
dubitat̃ hic:quia varij varie loquũtur de plato
ne ꝛ de ydeis platonicis que fuerit q̃ istis ydeis
eius intẽtio.Dicit̃ ꝓbabilit̃ q eius positio fuit
ponẽ istas ydeas in deo siue in mẽte diuina q̃m
vocauit noym:vt refer. macrobi⁹ i li.q̃ somnio
scipiõis mediãtib⁹ quib⁹ creauit vniuersa:vt pʒ
in thimeo.vnde Boeci⁹ allegãs eius dictũ me-
trice.iij.de ɔsol'.metro.x.dic̃.mũdũ mẽte gerẽs
similiq3 ymagine formãs.i.gerẽs in mẽte mõm
atheri^tm seu exẽplarẽ ꝛ ad ei⁹ ymaginẽ mũdum
creãs sensibilẽ:ꝛ ita nõ posuit ydeas realiter di
stigui a deo.Et hoc ɔfirmatur triplici auctẽ.pri
ma est aug.vij.ɔfessio.vbi dicit:formasti m̃ do-
mine quosdã plonicoꝝ libros ex greca ligua in
latinã versos.vbi legi nõ eisdẽ verbis sed eisdẽ
sñiis.q in p̃ncipio erat verbũ ꝛ verbũ erat apđ
deũ.ꝛc.vsq3 ibi.ꝛ verbũ caro factũ ẽ.vbi Aug.
p v̇bũ capit ydeas:ꝛ ita ẽ t̃alis ydẽtitas quia di
cit̃ ꝛ deus erat v̇bum. Scđa est eustracij in cõ
mento primi ethicoꝝ in expõ^e op.plonis q̃ po-
suit bonũ p se eẽ homis felicitatẽ:vbi increpãs
arist.de impugnatiõe platonis dicit. poteras o
Aristo.aliud dicẽ.vñ in textu cõmenti dr̃ q ali-
ud sentiebat Plato:aliud ĩpugnabat Aristo.qđ
nõ aʒ:nisi q: plato ponebat ydeã boni deuʒ eẽ.
ꝛ aristo.dicebat q ponebat q̃ddã aliud separatũ.
Tertia est mgr̃i Franc.de maronis ɔflat⁹ sui
dist.xlvij.q.iij.vbi dicit platonẽ recte de ydeis
sensisse:ꝛ phm eũ ex inuidia impugnasse. Et si
obijcat̃ ex glo.sup Geñ.dicẽte q plato posuit t̃a
eẽna.deũ.ydeas ꝛ yle seu materiã primã.dico q
glo.loquit̃ ẽm op.cõmunẽ.vel v̇ius dicendum
q nõ est glo.illa satis autẽtica. Tertia ɔclusio
est q̃ ydeis r̃spectu creat̃e:ꝛ est r̃spectu cuiuslibʒ
incõplexi creabilis in deo censet̃ ydea. ꝓbat̃.sũ
mus artifex suũ sũme nouit artificiũ.sed de⁹ sũ-
mus est artifex:igit̃ sũme nouit creaturã q̃ est su
um artificiũ.ꝛ ita sigillati de qualibet in particu
lari habet ydeã.Ex q̃ patet error cõmentatoris
auerrois in.xi.me.ha^e ponẽns q de⁹ nõ habet
noticiã aliarũ rerũ a se nisi inquantũ sunt entia.

quia cū inquit eēna sua ē cā reꝝ:iō ꝯgnoscēdo
eēntiā suā cognoscit alias res inq̄tū entia:ſʒ nō
inquātū hoc vel illud:sicut cognoscēs calorē ig⸗
nis qui est cā alioꝝ caloꝝ:alios calores cogno⸗
scat nō inq̄tū hoc vel h̄ sed inquātū calor. h̄ pa⸗
tet manifeste falsum ⁊ ꝯtra sacrā scripturā. ad he
bre. iiij. oīa nuda ⁊ apta sūt oculis ei⁹. Et con⸗
firmat̄:q cognoscē hoc vel illud ī ꝑticlari argu
it aliquā ꝑfectionē:⁊ ita si de⁹ ea careat nō erit
sūme ꝑfect⁹ saltē extēsiue qd̄ est īpossibile. Dixi
tamē notāter in ꝯclōe respectu cuiuslibet īcom⸗
pleti creabil̄:q cōplexoꝝ ꝯtingentiū nō habet
ydeas:sed ea cognoscit determiatiōe volūtatis.
vt patebit īfra. dist. xxxviij. Ubi gr̄a: antixps hʒ
ydeā ⁊ forē habet ydeā:nō tn̄ hui⁹ antixpi erit
vnde ydea in deo solū est ꝯgnoscibiliū āte d̄ter⸗
miatiōēq volūtatis que actio ꝓducat̄ ī esse itel⸗
ligibili cuiusmōi sūt oīa icōplexa. Et si q̄ratur
vtrū ī deo sint ydee infinite. dr̄ ꝙ sic:q oīm nu
meroꝝ habet ydeas ꝓprias q̄ tn̄ sūt infiniti. tū
quia oīm pūctoꝝ ī linea habet ꝓprias ydeas:q̄
tamē sūt īfinita. tum tertio:q oīm īstātiū tēpo⸗
ris habet ydeas que tamē sūt īfinita. Et si q̄rat
quis vtrū ydee dicāt formalit̄ ꝑfectionē. dico ꝙ nō
lʒ bn̄ realiter causa sint idē ꝙ deus:⁊ rō:ydea ei
est sol⁹ respect⁹ rōnis. igit̄. cū igit̄ ꝑmitas sit re⸗
latio realis ⁊ n̄ dicat ꝑfectionē formalr̄: a fortio
ri nec iste ydee. Et h̄ de scd̄o articulo. Quātū
ad tertiū sunt tres difficultates iuxta tres ꝯclusi
ones. Prima ē:vtrū ydee eque bn̄ dicātur ꝓdu⸗
ci v̄tute diuie sapīe sicut v̄tute diuine scīe. Dico
ꝙ nō:nā sapiētia ꝓprie aspicit diuinā eēntiam.
sciētia aūt creaturā vt inq̄t Aug. sup illo aposto
li v̄bo. alij ꝑ spm̄ dat̄ s̄mo sapīe. alij s̄mo scien⸗
tie s̄m eūdem spm̄. ⁊c̄. ydee v̄o non sūt respectu
dei vt dicat̄ de⁹ ydealis:ſʒ solū respectu creature
iō dicūtur v̄tute diuie scīe ꝓduci nō sapiētie.
Scd̄a difficultas ē. quō pn̄t ydee eē idē realiter
cū diuia essentia cū n̄ sint res: ⁊ ydētitas realis
requirat extrēa realia. Dico ꝙ ydeas eē idē rea⸗
liter cū diuia essētia pt̄ itelligi. aut ꝙ eoꝝ q̄dlibʒ
ex ꝑte sui sit natū eē res:tn̄ idētificat̄ in idētitate
reali:⁊ sic dico ꝙ ydee ⁊ diuia essētia nō sūt idē
realit̄:quia ydea solū ē formalit̄ rōnis respect⁹.
Scd̄o pt̄ itelligi eē idē realit̄ ꝙ nō dicāt distin⸗
ctas res:⁊ verā habeāt īter se idētitatē. ⁊ isto mo
do sūt ydee idēʒ realr̄ cū diuia essētia. Tertia
difficultas. vtrū sit ordo ī ydeis. dico ꝙ loquen⸗
do q̄tū ad genera ⁊ spēs ē ordo. vn̄ pria ydea ē
pc imꝑfectiōe speciei creabil̄. sic si seraph eēt vl⸗
tima seu prima imꝑfectiōe:spēs illi⁹ eēt prima
ydea in deo. scd̄a ꝯsequētis speciei:⁊ sic ꝯsequē
ter d̄ spēbus. ⁊ cōpleto ordie spēꝝ opter scādere
ad gn̄a subaltna:⁊ d̄ hic tertio ad gn̄alissima ge
nera. vn̄ ydea subē prior ē ī deo q̄ ydea quātita
tis ⁊ ydea q̄litatis q̄ rlōis. loquēdo aūt d̄ ydeis
indiuiduoꝝ:dico ꝙ nō habēt ordinē:q sūt idee
īfinite:⁊ inter infinita n̄ ē primū nec vltimū:⁊ ꝑ
ꝯn̄s nec mediū: nec tn̄ ē ꝯfuo:quia cōfuo eoꝝ est
que apta nata sunt ordinari: cuiusmōi nō est in
ydeis indiuiduoꝝ. Et tn̄ d̄ tertio articulo. ⁊ sic
patet ad q̄ōnē ꝙ vicʒ mētis diuie oīa secūdaa
sūt v̄e ydea:ſʒ nō ars nisi appropriate:q ars di
cit habitū. Et nūc ad arga. Ad primū nego mi
norē. ad ꝓbationē quia sūt ens rōnis. dico ꝙ n̄
adorātur inquātū entia rōnis:ſʒ inquātum sunt
idē diuine eēnc. Ad scd̄m nego minorē. ⁊ cū
ꝓbat̄:quia eēnitas ē ꝯdictio entis simplicit̄. di⸗
co ꝙ verū est primo. ſʒ scd̄ao pōt eē entis rōnis
inquātū idē est cū illo ēte reali. Ad tertiū ne⸗
go minorē. ⁊ cū ꝓbat̄: q diuia essentia ē sapiēs:
verū ē p̄ncipalr̄ :ſʒ scd̄ao obiectis scd̄arijs īq̄tū
termināt illā benedictā cognitionē. Et sic patet
ad q̄ōnē. Ex ista vero distictiōe sic̄ de p̄cedē⸗
tib⁹ de mēte mgr̄i tres capiūtur ꝯclōnes. Pria
ꝯclō. vario noīe dei scīa ac sapiētia lucet in hoīe
Dicit ꝯclusio ꝙ sciētia dei habet multa nomia
⁊ tn̄ vnica est. ⁊ ponit̄ a p̄ncipio distictiōis vsq
ad caplm̄ illud. hic ꝯsiderari optet vtrū scīa. ⁊c̄.
Scd̄a ꝯclō. p̄sciētia ⁊ dispositio manēt ī deo
si nō sint entia. dicit ꝯclō ꝙ dato ꝙ nihil esset p̄⸗
ter deū:adhuc esset p̄sciētia ⁊ dispositō in deo:⁊
hoc intelligēdū est quo ad absolutū scʒ sciētiam
absolute: nō quo ad respectū quē notat p̄sciētia
Et deducit̄ ab illo caplo h̄ ꝯsiderari optet vsq
ad illud caplm̄ ꝓpterea oīa dicūtur eē in deo.
Tertia ꝯclō. in scīa dei oīa ponūtur ⁊ vere
dicūtur pn̄a ei. dicit ꝯclō ꝙ oīa sunt pn̄a deo
ꝑ suā cognitionē. Et ponit̄ ab illo. c. ꝓptea om
nia dicūtur esse. ⁊c̄. vsq ad finē distictiōis.

Equit̄ in textu. solet hic queri cū omnia
⁊c̄. Hic sigtur distictio. xxxvi. hui⁹ primi
in qua postq̄ in p̄cedēti distictiōe ostēdit magi⸗
ster quō dei cognitio clare aperit̄: nūc in hac di⸗
stictiōe quō sint res in deo mō ostēdit̄. Et parti
tur in tres ꝑtes pricipales. In prima pādit̄ res
esse in deo. In scd̄a dicit̄ per ipm̄ ⁊ eo. In tertia
ponit̄ epilogatio. prima in p̄ncipio. scd̄a ibi. pro
inde si diligēter inspiciam⁹. tertia ibi. in p̄missis
apertū est ꝙ in dei cogni. ⁊c̄. tertia ꝑte indiuisa
manēte. prima pars in qua pādit̄ res esse in deo
in tres ꝑtes scindit̄. In prima ostēdit ꝙ non in
essentia ſʒ in pn̄a dei res tenēt̄. In scd̄a ꝙ omis
malicia atq nequicia ex hinc relegātur. In ter⸗
tia ꝙ de⁹ notia cognoscit vicia ſʒ nō approbāt̄.
prima in pricipio. scd̄a ibi. post p̄dicta queritur
cū oīa dicātur. tertia ibi. Et inde est ꝙ. ⁊c̄. Et
tūc sequit̄ illa scd̄a particula: ꝓinde si diligenter
inspiciamus:in qua res dicit̄ ꝑ deum eē ⁊ ex d̄o
diuidit̄ in tres. In prima hoꝝ fit ostēsio icōue⸗
niētia. In scd̄a appropriatio ⁊ differētia. In ter
tia d̄ ⁊ ex pō notat̄ varia. prima ī pricipio. scd̄a
ibi. p̄terea sciēdū est ꝙ licet. ⁊c̄. tertia ibi. illud eti
am hinc aduertēdum est. ⁊c̄. Et hec est diuisio p̄
sentis. ⁊c̄.

Irca quā. ⁊c̄. vtrū oīe ꝑfectū ⁊ ipfectuʒ
in deo vita dicat̄. Et arguit̄ ꝙ nō tripli⸗
ci medio. Primo sic. Sic in deo res rep̄ntātur
sicut facte sunt:aut fiende in genē ꝓprio:sed nō
oīe ens ꝑfectū aut ipfectū viuit in ꝓprio genē
igit̄ nec in deo. maior patet:q illa ē vera rei re⸗
presentatio qualis ē in deo q̄ rē rn̄tat vt ē:veri⸗
tas eīn est adequatio rei ad intellectū. Sʒ mior
patet per dyom in li. de diui. nomi. tres eīn s̄m
eū extāt rerū ꝓprietates. eē solū:in lapidib⁹:vi
uere solū :ī brutis. eē viuē ⁊ intelligē: vt in nob
atq spiritib⁹. Scd̄o arguit̄ sic. Si cūcta viuūt
in deo:aut vita vegetatiua:aut sensitiua:aut in⸗
tellectiua:ſʒ nec sic nec sic. igr̄. ⁊c̄. maior pʒ auc̄te
p̄hi in. ij. de aīa. qui hāc triplicē vitā solū posuit
sed minor patet. primo ꝙ nō vita vegetatia:aut
sensitiua:q de⁹ extat icorpore⁹:he āt vite solū sūt
in corporeis. patet ꝑ p̄hm in eodē. ⁊ Auic. in ca
none. ⁊ ꝓbat̄ ꝙ nō vita intellectiua:q mala in
telligūt̄ a d̄o nō tamē dicat̄ ꝙ mala viuāt in d̄o
aut pctā:⁊ ita nō sufficit sola noticia. Tertio ar
guit̄ sic. nihil viuit in deo cui⁹ de⁹ nō habeat ꝓ
priā ydeā. sed nō oīe ens ꝑfectū ⁊ iperfectū hʒ
ydeā in deo. igr̄. ⁊c̄. maior patet. viuē eīn in deo
nihil aliud ē q̄ ꝓpriā in deo habere ydeā. vnde
Aug. v. sup Gen. ad litterā. oīa dicūtur in ipo
fuisse vita nō in sua natura:q oīa nouerat an
teq̄ fierēt. Sed ꝓbat̄ minor. tū de ꝯtingētibus
que nō videt̄ ydeā habere in deo cū sint ydee so
lū necessarioꝝ:⁊ ideo cū cūcta ad extra ꝯtingent̄
ꝓducāt̄ sequit̄ ꝙ nulli⁹ sit ydea. tū d̄ mā prima
que s̄m p̄hm primo p̄hicoꝝ soluʒ ē cognoscibil̄
ꝑ anologiā ad formā. In opm est illud Iob. i.
qd̄ factū est in ipo vita erat. Et ibidē ī glo. aug.
Cū igit̄ oīe ens tā ꝑfectū q̄ ipfectū a deo sit fa
ctū. sequit̄. idē inquit ans̄. in suo monolo. creatu
ra in creatore creatrix est eēna. In ista q̄ōne
ad alias ꝯformiter sunt tres articuli declarandi.
prim⁹ triū terminoꝝ expositiu⁹. scd̄s triū ꝯclusi
onū positiu⁹. terti⁹ triū difficultatū iuxta tres cō
clusiōes motiu⁹. Quo ad primū articulū ter
mini sunt vita. ꝑfectū. ⁊ imperfectū. vita eīn a vi
dicit̄. sup esse eīn que prima ē rerū ꝑfectio vt do
cet dyoñ. v. de diui. noī. addit vita vim specialē
Solet aūt quo ad nūc spectat vita capi triplicit̄.
vno mō dicit̄ act⁹ prim⁹ in quo ⁊ a quo vigor
talis egredit̄: sic in deo est intellect⁹ in actu po
⁊ in spiritibus ⁊ in ceteris aīa. ⁊ isto mō dic̄ p̄hi
losoph⁹ in. ij. de aīa ꝙ viuē viuētib⁹ est eē. Se⸗
cūdo dicit̄ vita interior opao seu act⁹ scd̄s a tali
actu primo egrediēs. ⁊ isto mō dicit cōmētator
sup. xix. ꝓpōis de causis diffiniēdo vitā. vita in
quit est ꝓcessio ꝓcedēs ab ente primo quieto ēt
sempiterno. in deo eīn dicit̄ ista vita ꝯtinuū itel
ligere sumpius ⁊ alioꝝ ꝑ ydeas. h̄ eīn intelliget̄
quasi ꝓcedit a diuino intellectu ⁊ diuina essena
que sunt ens primū ens quietū ⁊ sempit̄nū. vn̄d
⁊ ei cantat̄. rerū deus tenax: vigor imot⁹ ī te ꝑ⸗
manet. in spiritib⁹ aūt beatis ⁊ nob̄ ista vita di
cit̄ operatio interior ꝯtinua ī angelis ꝑ ꝯtinuā
ꝯtēplationē. in nobis:aut ꝯtēplatiōe:aut corp⁹
viuificādo. ⁊ dicit cōmētator ꝙ ꝓcedit p̄mo ab
ente po. scʒ ab eēntia aīe seu angeli. scd̄o ab ente
quieto. q s̄m p̄hm in. vij. phisicoꝝ. sedēdo ⁊ qui
escēdo fit aīa prudēs ⁊ sapiēs. Tertio dicit ꝙ ꝓ⸗
cedit ab ente sempiterno: hoc intelligit̄ simplici⸗
ter:si ad deū referat̄ a quo originat̄ oīs vita. si
aūt intelligat̄ de angelis ⁊ aīa rōnali intelligit̄
ens sempit̄nū supposita volūtate dei. vn̄ plō in
thimeo. loq̄ns in persona dei loquētis angelis
O dij deoꝝ quoꝝ ego opifex idemq pater vos
opera mea estis:nā quidē dissolubilia:me autē
volēte indissolubilia. In aīa aūt vegetabil̄ ⁊ sen
sitiua dicitur ens sempiternū respectiue:quia va
riatis opatōib⁹ permanet plus anima:ita ꝙ sit
sensus. sempiternū. i. durās mltū. sicut illd̄ tertij
Reg. viuat rex in eternū. i. multū. Multū autē
durant tales anime respectu suarū opationū. Et
ista vita in nobis est triplex vt innuit̄ in. iij. pro
positiōis de causis ꝯmēto. scʒ diuina:intellectu
alis ⁊ aīalis. dicit̄ aīalis inquātū influit in corp⁹
Dicit̄ intellectualis inquātū cogitatiōe creat̄as
meditat̄. Dicit̄ diuina dū per extasim in creato⸗
rē subleuatur. tertio dicitur vita exterior viuētis
operatio. ⁊ sic simbolice deo vita attribuit̄ dum
extra se operatur. Et de motorib⁹ orbium dicit
p̄hi ꝙ corum vita est mouere celuʒ. ⁊ p̄hus in li⸗
bro ethicoꝝ dicit ꝙ vniuscuiusq vita est id in q̄
se occupat. Capitur autē vita in ꝓposito secūdo
modo ꝑ operatiōe scʒ interiori seu habitu inter
no. Secūdus termin⁹ est perfectū. vnde per
fectū est cui nihil deest. vnde perfectū s̄m Arist.
in quinto methace. c. de perfecto dicit̄ tripliciter
Uno modo dicit̄ perfectū cui⁹ nihil est extra ac
cipere. ⁊ si dicatur simpliciter sic solus deus est
perfectus qui omnia habet:aut formaliter :aut
eminenter:aut exēplariter:aut virtualiter. aut di
citur s̄m quid:⁊ sic dicitur homo perfectus quā
do ea habet que requiruntur ad esse perfectum
hominis ⁊ nihil de his sibi deest. Secundo dic̄
tur perfectum quod habet virtutem in esse com
pletam fundatam autē nō habet quo ad hoc ex⸗
cedens. ⁊ si dicatur simpliciter sic:sed deus est ꝑ
fectus. si s̄m quid dicimus. iste est perfectus me⸗
dicus:aut perfectus grāmaticus:quia habet ta⸗
lem artem:⁊ intantuʒ ꝙ a nullo in tali arte exce⸗
ditur. Et iste modus capiendi perfectum solet
aliquando ad mala transferri. sicut dicitur hic ē
ꝑfect⁹ latro: aut ꝑfectus calūniator. sicut etiā di

est hic bon⁹ latro. hic ē bon⁹ calūniator. secūdo
dicitur pfectū id cui⁹ ē finis studiosus ⁊ bonus. fi-
nis ei opi nomē iponit. ⁊ q: finis ē vltimū ope-
ris: solet etiā hoc mō pfectū ad mala trāsferri: ħ
est pfecte pditū: aut pfecte corruptū. Et istoꝝ tri-
um modoꝝ patet ordo: pri⁹ eñ res in suo eē cō-
sideratur circa qd̄ ē prim⁹ mod⁹. scd̄o ei⁹ intelligitur
vt⁹ circa quā ē scd̄s mod⁹. tertio finis p virtutē
acquisit⁹ circa quā ē terti⁹: licet ei finis prior sit
ī intētiōe tamē vltim⁹ est in executiōe. Capitur āt
pfectū in nr̄a q̄ōne his trib⁹ modis. Tertius ter
min⁹ est ipfectū: ⁊ ē oᵐ pfecto: iō q̄tiēs dicitur per
fectū ⁊ ipfectū ꝑm regulā pħi: qui quotiēs dicitur
pō distiguit ipotētiā in. v. me^ce. c. de pōlitate. di
citur igitur tripliciter impfectū. prīo q̄ ad eē: ⁊ hoc quia
vl' totalr̄ caret eē: sic sunt pure negatiōes ⁊ pctā
formalr̄. vel q: aliq̄ caret eē qd̄ sibi posset inesse
aut rōne entis: aut gn̄alissimi sui: aut nature ꝓprie
Isto mō quelibet creatura ē ipfecta: q: cuilibet ī
q̄tū est ens nō repugnat infinitas q̄ ē pfectio: ⁊
tñ q̄libet est finita. sic. c. de ꝑuatiōe dicit Aristo.
ꝙ talpa dr̄ ceca nō inquātū talpa sed inq̄tū aīal
q: animali nō repugnat visio. scd̄o dicitur ipfectū
respectu virtutis qd̄ scȝ nō habȝ plenā correspō
dentem vtutē quā debēt. sic dicitur iperfect⁹ me-
dicus aut musicus qui tatā nō attingit artis vtu
tē. Tertio dr̄ impfectū qd̄ fine caret debito: sicut
sunt puersi spūs: aut a fine auertit sic mala. ⁊ de
his trib⁹ intelligitur qd̄ vtrū viuāt in deo. Et tñ
de pmo arti^o. Quātū ad scd̄ȝ articulū sūt tres
ꝯclōnes. prima ē de eē eēn^c perfecti ⁊ ipfecti. se-
cūda de coꝝ vita in deo. tertia d̄ eoꝝ extra existē
tia respectie ad vitā q̄ viuūt in deo. Prīa est hec
A pfectissimo creabili vsq̄ ad ipfectissimū inclu
siue ab eterno nullū hȝ eē eēn^c. Anteq̄ pbetur ꝯclu
sio Noto ꝙ creatura ꝯsideratur ꝑm triplex eē. pᵐ
eē ē eē in deo: ⁊ ħ eē ē triplex seu tripliciter dictuȝ.
primū ē eē virtualr̄ sicut effect⁹ in cā ꝓducēte: ⁊
hoc ē rōne potētie. scd̄m ē rōne cause exēplaris
⁊ ħ est eē ydeale. tertiū est eminētie: ⁊ hoc ē eēn^c
diuine in qua oīa eminēter ꝯtinetur. scd̄m eē pn
cipale vocatur eē eēn^c: ⁊ hoc ē eē rerū diffinitiuuȝ
tertiū vocatur eē exn̄^c dū actu sit. Tūc ꝓbatur ꝯclo.
sic. si eñ eē tale ab eterno eēt rerum eēn^c ab eterno
plura forēt eterna. sȝ hoc fides nō patitur: igitur nul
lū tale est. maior pȝ. quid ei ē aliud eē ab eterno
q̄ eē eternū nō videtur. Confirmatur. istud eñ esse
eēn^c si ab eterno est: q̄ro a q̄ ē: aut a se: aut a deo
si a se igitur ab eterno plura sunt a se. si a deo cū nō
ꝓducātur actu volūtatis diuie: scd̄ȝ sic ponētes
ꝓducerētur p itellectū diuinū: ⁊ p ꝯn̄s nec̄io cū
sit pō nālis: ⁊ ita nec̄io se hȝ itellect⁹ diu⁹ ad ali
ud a se qd̄ ē maximū incōueniēs. ceteruȝ scd̄o si
sit tale eē vbi est rerū creatio cuȝ fit de nihilo: ⁊
tamē illo eē posito ab eterno creāda illud suppo
nerēt vbi iterū adnihilatio: videtur eñ ꝙ tūc deus
vnā creaturā nō posset adnihilare que sunt ma-
nifesta incōueniētia. Et si dicatur ꝙ q̄dditates reꝝ
attrahūt a ꝓductiōe ab eē ab eterno: ab eē vbi-
q̄ȝ. ⁊c̄. fateor hoc ꝙ abstrahūt ⁊ qd̄ possuȝ cōside
rare. vbigratia. hūanitatē nō ꝯsiderādo sortes ⁊
ipam ꝯsiderare abstrahēdo a ꝓductione: q: ab-
strahētiū nō ē mēdaciū. tñ q̄n simpliciter ꝓducatur
⁊ creetur totū positiuū qd̄ est in hoīe nō. videtur ali
as rerū nō esset vera creatio. vnde dico ꝙ añ cre
ationē mūdi in nullo eē erāt creature distincto a
deo. Ex quo patet defect⁹ doctoris solēnis q̄
posuit in sūma eē eēn^c rerū eternū p respectū ad
causam exēplātē seu exēplar: ita ꝙ diuin⁹ intelle
ct⁹ necessario ħ eē eēn^c ꝓducebat: q: inq̄t: sic oē
ens ē possibile ita oē nō ens ē ipossibile: ⁊ ita
si creatura nō haberet esse eēn^c anteq̄ ꝓduceretur
nequiret ꝓduci. patet oᵐ ex ꝯclōne. Et ꝯfirmo ra
tione doctoris subtil' in hac distictiōe. Quādo-
cūq̄ȝ est aliqua causa agēs nec̄io semp ꝓducē pri-
mo effectū pfectiorē quē pōt. patet de igne q̄ ꝓ-
ducit tantū calorē in pncipio q̄tū pōt. Intelle-
ct⁹ aūt diuin⁹ ē cā agens mere necessario vt pce
dit volūtatē ⁊ sic ꝓducit ꝑm cum esse eētie: sic
etiā ꝓducit ydeas. ⁊ cū prius ordine nature yde
as ꝓducat q̄ ħ eē eētie sequitur ꝙ ydee habebūt
eē eētie distinctū: cū hoc eē pfect⁹ sit cute rati
onis: qd̄ negat iste opinās. inq̄t eñ ꝙ ydee nihil
aliud sunt in mēte diuina nisi eēn^a diuina cogni
ta vt diuersi^c a creaturis imitabilis. ⁊ qd̄ dicit ꝙ
sicut oē ens ē possibile: sic oē nō ēs ē ipossi-
bile ex pmutata ꝓportiōe: q: sicut se hȝ ens ad
nō ēns: sic possibile ad ipossibile. Dico ꝙ mod⁹
iste arguēdi ortū habet ab euclide. xv. ⁊ xvi. con
clusionib⁹. q̄nti de multiplicatiōib⁹ ⁊ submulti-
plicatiōib⁹. vñ nō tenet quādo fit cōpatio infe-
rioris ad supius cōparādo pmū ad tertiū: ⁊ scd̄ȝ
ad quartū. sed cōparādo primū ad tertiū: ⁊ q̄rtū
ad scd̄m: vt dicēdo. sic oē ens ē possibile: sic oē
ipossibile ē nō ens ⁊ ista est vera. Et si dicatur ꝙ
res ē ꝓducibilis anteq̄ ꝓducatur. igitur cū ꝓducibi
litas sit respect⁹ req̄rit fundamētū in q̄ fundetur
illud nō videtur nisi eē eētie. tū q: scia ē nec̄ioruȝ
ꝑm pħm in prīo posterioꝝ qd̄ nō eēt si cuncta q̄
sunt in creatis volūtate dei ꝓducerentur. Dico ꝙ
ista ꝓducibilitas solū dic̄ pōȝ logicā. i. nō ē repu
gnātia q̄n hō possȝ ꝓduci: aut aliud: ⁊ ista nihil
req̄rit p fundamēto. vel dicatur ꝙ fundatur in ydea
q̄ ē in mēte diuia. Et si dicatur ꝙ tūc ydea posset
creari. negatur ꝯ^a. illo eñ mō diceretur ydea ꝓducibi
lis sicut dr̄ de sapia dei. sapie. vij. oīb⁹ mobili-
b⁹ mobilior ē: ñ q̄dē dȝ itelligi formalr̄ cū vbiq̄ȝ
sit vt patebit in sequēti distictiōe: sȝ effectiue: q:
stabilis manēs dat cūcta moueri. sic ydea est ꝓ-
ducibilis significatiue seu repn̄tatie: q: repn̄tat
intellectui diuio rē creādā: ⁊ dū dicitur scia nec̄ioꝝ
ē: dr̄ ꝙ ista nec̄itas ē in isto eē ydeali non in esse
q̄dditatiuo: vt s a sīnasiis depurati clare videtur di-
tatē vt declarat doctor subtilis hui⁹ primi disti-
nctiōe. iij. q. iiij. Ista eñ ꝯtēplabilia. videtur i libro
vite tripliciter primo tanq̄ in causante nob̄ noti-
tiā hoꝝ. in ps. iiij. Signatū ē sup nos lumē vul
tus tui dñe. scd̄o tanquā in ꝯtinēte ista oīa pro
pria ꝓxima: or ydee sunt in eētia diuina q̄ idē
est diuino itellectui. vñ Aug. ix. de trini. c. vi. In
tuemur inuiolabilē veritatē ex qua diffiniam⁹
qualis eē mēs hoīs sempiternis rōnib⁹ debeat
Et eiusdē. xvij. Artē ineffabiliter pulcrā sup aci
em mētis simplici intelligētia capiētes. Et eodē
capl'o. xviij. In illa veritate ex q̄ tpalr̄ tpa^a fcā
sunt oīa formā ꝯspicim⁹: atq̄ȝ inde ꝯceptā ve-
racē noticiā tanq̄ verbū apd̄ nos habem⁹. Itē
li^o. xiiij. c. xv. vbi sunt inq̄t ille regl'e scripte nisi ī
libro lucis. Liber ħo lucis vocatur intellect⁹ diui-
nus. tertio videtur ista ꝯtēplabilia i libro vite sic ī
obiecto remoto ad deū cūcta referēdo. vñ pfecti
us triangulū nouit q̄ refert vt ē trinitatis sūme
vestigium q̄ qui solū vt euclides diffiniuit. Et
si obiicitur ꝙ sic dicē ē doctori subtili ꝯdicē q̄ po-
suit q̄dditates rerū ⁊ eēn^c eē distictas ab eē eēn^c
⁊ ab eterno. q̄tū tñ dñs intelligē doctorē subtilē
dedit. Dico ꝙ nō ē opio sua: imo in pñti distincti
one ex intētiōe oᵐ dicit: inuēdo ꝙ totū qd̄ est in
creatura ē ex tpe. bene tñ ē ibi distictio formalis
sic inter hūanitatē ⁊ aīalitatē ⁊ ceteras q̄dditā-
tes: nō eñ videt quō posset esse creatio aut ad-
nihilatio si istud poneretur: vnde rerū ante suū ex-
istere soᵐ ponit eē ydeale qd̄ ē ens rōnis in mē
te diuina: nec apparet de quo ħuiret istd̄ eē eēn^c
vnd̄ pȝ ꝙ ista op̄. est: aut gandista a gādauo: aut
ꝓuincialis a Franc. de maro. qui fuit d̄ ꝓuincia
ꝓuincie: aut turonica a bonero: nō scotica a do-
ctore subtili. sicut coꝝ quidā sommiando dicit ꝙ
iste quidditates ortū habuerunt nō in scotia aut
francia: verū dicit sic accipiēdo sed locis ꝑdictis
Secūda ꝯclusio est de vita creabiliū in d̄o an
teq̄ creentur: ⁊ ē. oē creabile positiuū vita viuit
in dei sapia qua carēt sola priuatiua. Et vt meli
us capiatur cōclusio. Noto ꝙ ad ꝓductionē reruȝ
requiritur specialiter triplex diuinū attributū. po^a
scia. ⁊ volūtas. potētia aūt nō sufficit vt sic ad ħ
ꝙ creabilia viuāt in deo: si eñ p impossibile ad
ymaginationē quorūdā gentiliū sol esset: cā pri
ma ꝓduceret creabi^a: ⁊ tñ in sole nō viuerēt cuȝ
etiā sol nō habeat vitā. scd̄o etiā nō sufficit sciē-
tia: mala eñ ⁊ pctā a deo cognoscūtur nō tñ vi-
uūt in deo. Hec aūt duo pō ⁊ scia sufficiūt vt di-
cātur res in d̄o viuere que scȝ pt de⁹ opari ⁊ no
scere. per tertiū aūt. s. p volūtatē res sunt in esse
exn̄^c. Actu. xvij. In ipo mouemur viuim⁹ ⁊ su-
mus. sum⁹ quo ad eē primū. viuim⁹ p virtutem
mouemur p opationē. hoc habito. ꝓbatur pria ps
sic. ꝙ oē creabile positiuū viuit in dei scia. Illud
viuit in deo qd̄ pōt deus opari ⁊ cognoscere. sȝ
oē creabile ē hmōi. igitur maior patet ex decla-
ratiōe precabita. vnde ħ tria se hñt p ordinē. p̄
mo posse. scd̄o ꝯgnoscere. tertio viuere. mala eñ
noscit de⁹ sȝ nō viuūt. maior pȝ ex pma ꝓpōne
de causis. causa prima plus influit sup causatum
suū q̄ causa scd̄a. Et Ecci. xviij. Qui viuit ī eter
nū creauit oīa simul. Et si queratur. q̄d est pro-
prie viuere in deo. Rn̄deo ꝙ nihil aliud est nisi
habere ydeā in deo. Ex quo patet defectus
Auicē. ⁊ algazel' abbreuiatoris eius dicentium
solū deū cognoscere vlia ⁊ particularia in vni-
uersali nō in particulari. Et dāt exēplū. sic si ali-
q̄s distincte ꝯgnosceret quācūq̄ȝ orbiū ⁊ planeta
rū distātā omnē eclipsim in vli cognosceret nō
tamē hāc in particulari q: nō cognoscatur nisi sen
su: sic inquiūt de deo. Sed hoc patet manifeste
falsum. oportet eñ diuinā ꝓuidentiā cui cura ē
de oīb⁹ oīa distincte cognoscere: vt cuilibet
sciat ꝓuidere qd̄ suū est. vnde ⁊ dñs aplis dicit.
Sed ⁊ capilli capitis vestri oēs nūerati sunt: nō
quid ⁊ duo passeres veneūt dipō^o: ⁊ vn⁹ illoꝝ
nō est in obliuiōe corā deo. Et alexander epicu-
rus dicit sub peplo iunonis: ⁊ barba iouis est:
quicquid est: quicquid erit: quicquid fuit. Et si q̄
ratur: an aliqua perfectius viuāt in deo q̄ alia:
dico ꝙ nō: quia vt patuit sup ydee nō dicunt p-
fectionē simpliciter sed bene principalitatē. Re-
latiōes eñ licet nō dicāt perfectionem: dicūt ta
mē principalitatē: sicut patet in auctē q̄ attribu-
it Hylari⁹ patri: ⁊ sub auctē attributa filio ⁊ re-
latiuis suppōnitur ⁊ suppōnis vt d̄ dñio ⁊ ħuitute
Scd̄a pars ꝯclōnis dicit: ꝙ priuatiua nō vi-
uunt in deo: sicut sunt mala culpe: aut vicia: aut
defectus quicūq̄ȝ. probatur clare: quia vt patuit ni
hil viuit in deo nisi habeat ydeā in eo: viuere ei
in deo est ydeari in eo: sȝ hmōi priuatiua in eo
nō habent ydeaȝ: iō. ⁊c̄. vnde subtiliter: ⁊ Joħ.
primo scribitur postq̄ dicit: Oīa per ipsuȝ fa-
cta sunt: dicit: ⁊ sine ipso factum est nihil. i. pecca
tum seu priuatio que causam nō habet efficien-
tem sȝ deficiētē: ⁊ ꝯcludit: qd̄ factū est in ipo vi
ta erat. Et si queratur quō cognoscit deus mala
nisi eorum habeat ydeas: dico ꝙ ydeam bono-
rū. vnde pħus primo phisicoꝝ. contra empedo-
clem: dicit rectū est iudex sui ⁊ obliqui. vnde sic
si lux cognosceret seu haberet visum seipsa co-
gnosceret tenebras. sic deus per ydeas bonorū
cognoscit malicias rerum: seu naturales: seu cri-
minosas. Tertia conclusio est de vita creabi-
lium in deo in respectu ad suum proprium exi-
stere: ⁊ est longe excellentior est reruȝ vita in d̄o
q̄ earum exn̄tia propria. vnde Aug⁹. in. v. super
Gen. ad litterā. Oīa priusq̄ fierent erant no-
ticia facientis: ⁊ vtiq̄ȝ ibi meliora vbi eterna:
vbi veriora ⁊ incōmutabilia. Et confirma-

tur rõne: nobiliꝰ ẽ res vbi extat deꝰ q̃ vbi pura
extat creatura: sed in deo creata ẽ deꝰ. vñ Ansel.
in mono. Creata in creatore creatrix ẽ eẽnᵃ. In
genere ꝓprio pura vanitas. Inq̃t Eccles. vani-
tas vanitatũ ⁊ oĩa vanitas. Et si dicat q res
in proprio genere ẽ ꝑm principia intrinseca ꝑm
ꝓpriã entitatẽ ⁊ singlarit. In deo aũt soluꝫ ꝑm
quãdã ydeã q̃ est respectꝰ rõnis ⁊ ꝑm q̃d. Et ita
videt veriꝰ res in se q̃ in deo. Hic dicit doct. de
notus huiꝰ distictiõis. q. iiij. q res habẽt triplex
eẽ. s. in deo. in aĩa. ⁊ in mũdo sensibili. Tũc dicit
q cõparãdo rẽ ad seipam. vt si q̃reret vbi veriꝰ
res habet esse: an in deo: an in aĩa: an in seipa. di
cit q in seipa: q: habet suã entitatẽ ꝓpriã quam
alibi nõ habet. Si aũt fiat cõpatio rei ad suã si-
militudinẽ cũ rei siĩitudo in deo sit etna: ⁊ deus
veriꝰ ẽ res in deo. i. similitudo rei: q̃ res in seipa
vbi ẽ res mutabilis: ita etiã cũ siĩitudo rei in aĩa
sit spũalis: ⁊ res aliquotiẽs corporea: tũc nobili
us ẽ res in aĩa q̃ genere ꝓprio. Et tantũ ꝺ scđo
de articulo. Quãtũ ad tertiũ articulũ sũt tres
difficultates iuxta tres ꝯclusiões. Pria diffi-
cultas. q̃d ẽ pfectiᵐ creatũ: ⁊ q̃d impfectiᵐ. Re-
spõdit Augꝰ. in li. ꝯfessi. o dñe duo formasti. vᵐ
ꝓpe te: ⁊ aliud ꝓpe nihil. ꝓpe te naturã angeli-
cam. ꝓpe nihil mãm pmã. pfectiᵐ igr creatum ẽ
angelica natã. ĩperfectissimũ mã pma. ⁊ intelligi
tur hoc dictũ de absolutis ꝓpt respectꝰ q̃ nõ di-
cũt pfectionẽ. nã nõ est pfectior põlitas fundata
in materia q̃ sit mã. Scđa difficultas. q̃lis ẽ
vita q̃ viuũt creabilia ĩ deo: an specl'atia: an pra-
ctica. dicit doctor subtilis in reportatis pariens.
hac distictiõe. q. iiij. q ẽ practica: q: ydee sunt ex
emplaria ad modũ artis sũmũ dirigẽs artificem
in executiõe opis. Tertia difficultas. quis est
excellẽtior modꝰ eẽndi in deo: an p eminẽtiã in
diuitate: an p virtutẽ in potẽtia: aut p exẽplar in
intellectu. dico q eq̃lis sũt nobilitatis ydẽtice cũ
sint vnꝰ deꝰ: tamẽ eẽ p exẽplar diuinũ ẽ formali
ter nobilior modꝰ: q: alios duos includit cuꝫ sit
vltimꝰ. ꝑsumit eñ eminẽtiã in diuitate: ⁊ virtu-
tem in potestate nõ ecõtra. Et sic patꝫ de q̃õne.
q vicꝫ oẽ pfectũ ⁊ ĩpfectũ sub rõne positiui sub-
strati si habeat ĩ deo vita dicit. Et tũc ad argu-
mẽta. Ad primũ dico q bñ stat q ymago rep-
sentet ymaginatũ: ⁊ tñ habeat aliũ modũ eẽndi
ab ymaginato sic q̃dã accñs in pariete ẽ yma-
go fortis qui est suba. Sic in ꝓposito licet ydee
viuãt in deo stat bñ q rñtãt res q̃ nõ viuũt ĩ ge
nere ꝓprio. Ad scđm. negat minor: de vita ĩ
tellectiua: ⁊ duꝫ arguit ꝺ mal' q cognoscũt: ⁊ tñ
nõ viuũt in deo: dico q nõ sufficit sola cognitio
nisi habeat ydea que nõ est maloꝝ: iõ nõ currit
argᵐ. Ad tertiũ quo ad ꝯtinᵃ quõ cognoscant
a deo patebit ĩfra. Qđ ṽo dicit de mã pria q ñ
habet ydeã ꝓpriã in deo. hoc falsum est: q cũ a
nobis solũ sit noscibilis p forme analogiam ex
nostri intellectus ẽ infirmitate: nõ sic in deo. Et
sic patet ad q̃õnẽ. Ex ista distictiõe sic de pre-
cedẽtibꝰ de mẽte mgr̃i tres eliciũtur ꝯclones.
Prima est. sic in scĩa dei res dicũtur q in eẽntia
eiꝰ nõ ponũtur. dicit ꝯclo. q res dicũtur eẽ ĩ scĩa
dei sed nõ in eẽntia eiꝰ. Et ponit a pncipio disti
ctiõis vsq ad. c. illud. post pdicta q̃rit. Secun
da ꝯclusio. approbatiõe sunt bõna cognita ⁊ co
gnitiõe mala nõ posita. Dicit ꝯclusio q bona
cognoscũtur a deo p approbationẽ: ⁊ q mala li-
cet cognoscantur a deo: nõ tñ sunt ꝓprie in eiꝰ
cognitiõe. Et ponit ab illo. c. post pdicta querit
vsq ibi. ꝓinde si diligẽter. ⁊c. Tertia ꝯclo. Ex
ipo ⁊ in eo sunt idẽ p ipm: sꝫ nõ de eo ex ipso in
nixum. dicit ꝯclo. q ista tria ex ipo ⁊ p ipm ⁊ ĩ ip
so sunt idẽ sed appropriãtur psonis. Sed de eo
⁊ ex ipo differũt. Et ponit ab illo. c. Proinde si
dili. ⁊c. vsq ad finẽ distictiõis.

Sequit in textu. Et qm̃ demõstratũ est.
⁊c. Hic sigtur distictio. xxxvij. huiꝰ primi
in qua postq̃ in pcedẽti distinctiõe quo res sint
in deo mõ oñdit: nũc deꝰ quo meᵒ in rebꝰ est di
cit. Et diuidit in tres ptes h̃ pñs distinctio. In
prima manifestat dei vbeitas. In scđa ex incidẽ
ti manifestat eiꝰ imutabilitas. In tertia epilogo
dat sũmata breuitas. prima in pncᵒ. scđa ibi. cũ
q diuina natura. ⁊c. tertia ibi. Iã sufficiẽter de-
mõstratũ videt. prima pticula in q̃ manifestatur
dei vbeitas. in tres ptes scĩdit. In pma mgr nar
rat sub serie ĩ rebꝰ dei pñiam. In scđa dulci dat
manrie dicti ĩtelligẽtiã. In tertia ad h̃ dic egre
gie nr̃aꝫ insufficientiã. pᵃ in pnciᵒ. scđa ibi. quõ
ãt deꝰ hitet ĩ bõis. tertia ibi. ex pdictis pꝫ q deꝰ
vbiq totꝰ. Itẽ pᵃ ps in q̃ mgr narrat sub serie
dei pñtiã. in tres scidit ptes. In pᵃ tãgit modꝰ
variꝰ quo deꝰ ẽ in cõditis. In scđa dat textꝰ nõ
dubiꝰ fidẽ faciẽs hitis. In tertia p gratiaꝫ inest
piꝰ solũ sanctis elicitis. pria in pncipio. scđa ibi.
ne aũt ista q: capaci. ⁊c. tertia ibi. In sctis ṽo ha
bitat. ⁊c. Et sequit illa pticula. quõ ãt deꝰ hitꝫ
in bonis. In q̃ dat dulci manerie. ⁊c. q̃lr scꝫ deꝰ
sit in rebꝰ. Et ista diuidit in tres ptes. In prima
grata manuductio ad h̃ adducit. In scđa subtiᵐᵃ
rõ pure excludit. In tertia ingẽs admiraᵒ men-
ti erigit. prima in pnciᵒ. scđa ibi. Sciẽdũ etiã q
vt ait Aug. ad dardaᵐ. tertia ibi. istud q̃q mira-
bile ẽ. Et seq̃t illa pticla. Ex pdictis pꝫ q deꝰ
vbiq totꝰ. in q̃ ad istud mysteriũ dic egregie no
strã ĩsufficiẽtiã. Et diuidit ĩ tres ptes. in pᵃ ostẽ
dit q ad h̃ mẽs hũana de se nõ suffic. in scđa q
psuppõ vana frustra h̃ arripit. in tertia caritate
magna hoc tales abijcit. prima in principio. se-
cunda ibi. Quidam tamen imensa ingenio suo.
⁊c. tertia ibi. Solet etiam ab eisdem queri. ⁊c.
Et sequitur vltimo illa particula. Cumq diui-
na natura. ⁊c. In qua dei mõstrat imutabilitas.
Et partit in tres partes. In pria ostẽdit q ẽ de-
us imobilis. incircũscriptibilis. In scđa. q an-
gelus nobilis est variabilis. In tertia q deꝰ ẽ ĩ
dicibilis incõprehẽsibilis. Prima in priᵒ. Se
cũda ibi. spiritꝰ vero creatus quodã modo loca-
lis est. Tertia ibi. fateamur itaq diuinã naturaꝫ
⁊c. Et hec est diuisio pñtis. ⁊c.

Irca quã. ⁊c. Utrũ diuina maiestas pre
sens vbiq rebus presentia. potẽtia. atq
essentia rectis clamet vocibus. Et arguit q nõ
triplici medio. Primo sic. Quãto aliq̃d a te-
nebra magis elõgatur tãto clarius ẽ. Sed deus
est sũma lux omnẽ mẽtem illuminãs ꝑm actorẽ
ꝺ causis. create vero tenebre. igit sũme a creatu
ra elongat: nec est ei pñs. maior patet ex inuen-
tione pbi in tertio thopicoꝝ q albius est quod
est nigro ĩpermixtius. Scđo arguo sic. Quã-
to aliq̃d agẽs extat pfectius tanto suo stãte effe-
ctu potest ab illo elõgari effectu. patet de domi
ficatore qui stante domo ab eo facta: aut iã mor-
tuus est: aut alibi morat. Cũ igit deus potẽtissi-
mus sit artifex ipo nõ ente cũ effectu suo potest
effectus remanere: ⁊ si modo nõ sit cũ suis effe-
ctibus: nec potest esse: quia tũc mutaret. Ter
tio arguit sic. Si deus vbiq eẽt presentia. potẽ
tia. ⁊ essentia. Primo quo ad essentiã esset in de
monibꝰ. Secũdo quo ad potẽtiam peccare pos-
set. Tertio quo ad psentiã vilissima ꝯgnosceẽt q̃ ĩ
digna sunt tãta maiestate: ex quo igit hec sunt ĩ-
couenientia sequit q nõ sit. ⁊c. In opposiũ est
Gregꝰ. in canti. c. v. quo abijt dilectꝰ tuꝰ. ⁊c. dic
Gregꝰ. est etiã in littera. c. i. Ne aũt ista: quia ca-
pacitatẽ hũane intelligẽtie excedãt. ⁊c. deus cõi
mõ oĩbus rebus inest psentia. potentia. suba.
Et Iere. xxiij. Celũ ⁊ terrã ego ĩplebo. In ista
q̃õne ad alias pariformiter sunt tres articli. pri-
mus triũ terminoꝝ expositiuꝰ. secũdus triũ ꝯclu
sionũ positiuꝰ. tertiꝰ triũ difficultatuꝫ iuxta tres
ꝯclusiones motiuꝰ. Quo ad primũ articuluꝫ
termini sunt psentia. potẽtia. eẽntia. Pñtia ẽ q̃-
dam respectꝰ positiuꝰ aliquoꝝ ad inuicẽ cũ ordi-
ne simultatẽ habẽtiũ. vnde psentia dicit quasi p
alijs ens. Ad hoc eñ q aliqua sint psentia adin
uicem exigit alterius sup alterũ q̃dam pemine[n]
tia: aut tpis: aut pfectiõis: aut nature. vnde si na
scerẽtur duo infantes in oĩbꝰ eq̃les in eodem
tẽporis momẽto: licet simul eẽnt nõ tñ de vi ter
mini loquẽdo eẽnt sibi ꝓpe mutuo pñtes. Ista
tempe tria videtur se habẽ p ordinẽ distictio si
multas. ⁊ psentia. Oĩa eñ que sunt simul sunt
distĩcta nõ ecõuerso. roma eñ distinguit a pari
sius nõ tamẽ simul est cũ ea. Quecũq iterũ sunt
pñᵃ sunt simul nõ eꝫ. sicut patet in casu ꝓposito
De psentia vero qua deus presens rebꝰ dicit tri-
plex extat solẽnis opĩo. Prima est aliquoꝝ do-
ctoꝝ antiquoꝝ q ista presentialitas extat: q̃a de-
us in nullo loco est: quia nõ continetur a loco: ⁊
ita cuilibet loco indifferẽs est: sꝫ hoc ẽ nihil di-
ctu: quia isto mõ vniuersalia eẽnt ita psentia re-
bus sicut deꝰ: quia de se nõ sunt in loco. Secũ
da opinio est petri aureoli dicẽtis deũ psentem
oĩbꝰ rebꝰ: quia res indistãs ẽ ab eo: ita q ista
psentialitas solũ est quedã indistãtia creatur ad
deũ: sed hoc est modicũ: q: presentialitas ex no-
mine suo positiuũ dic nõ solũ talẽ indistãtiã. iõ
est tertia opinio: ⁊ ẽ mgr̃i in littera q ista psenti
alitas dei cũ rebꝰ nõ est nisi rerum in deo cogni
tio per ydeas: ita q deus est oĩbus rebus pre
sens: quia omniũ rerũ habet ydeas. Ex quo pa
tet presentiã dei cũ oĩbus rebꝰ esse eternam: si
cut est cognitio eius. Secũdus terminꝰ ẽ potẽ
tia: vnde potẽtia hic accepta debet capi actiue ñ
passiue: quia in deo nõ est formaliter passiua po
tẽtia. vnde notandũ vltra dicta de potẽtia. disti-
ctiõe. vij. xx. ⁊ xxxiiij. q ista tria differũt loquen-
do ꝓprie. potẽtia. potestas ⁊ virtus. Oĩs eniꝫ
potestas est potẽtia nõ ecõtra. potestas eñ ꝑm
vim vocabuli solũ dicit actiuã potẽtiã. potentia
aũt indifferẽs ẽ ⁊ actiue ⁊ passiue. Oĩs iteruꝫ
ṽtus est ptãs nõ ecõtra. virtus eñ ꝓprie vltiᵐ
est de potẽtia ꝑm pħm in de celo ⁊ mũdo. dicit
eñ deus in rebus cũctis per potẽtiam: quia eiꝰ
ṽtute cũcte condite sunt creature atq gubernã-
tur. Tertius terminꝰ ẽ eẽntia. vnde noto q de
um esse vbiq per eẽntiam potest capi tripliciter
Uno modo vt deus sit materia omniũ creatoꝝ
entium: ⁊ includatur in quolibet ente per modũ
materialis principij: ⁊ ista videtur fuisse opinio
viri romani terẽtij varronis que censet heretica
Secũdo modo vt sit formale principiũ entium
creatorum: sicut dicit manicheus animas nr̃as
educi de suba dei que sicut prima ita impia est.
Tertio modo vt ꝓpter eius immensitatem illa-
psu generali cunctis sit indistãs rebus: ⁊ sic ha-
bet veritatem ibi. Et nota q ista tria. presentia.
potentia. ⁊ eẽntia qua cũctis rebus deus adest:
ita differũt. presentia respicit omniũ cognitõnẽ
in deo seu esse ydeale. potẽtia vim conseruatiuã
⁊ productiuã omniũ. eẽnᵃ interiorem elapsuꝫ q̃
verius deus in nobis est q̃ nos in nobis ita q
presentia quasi dicit ambitum dei supra creatu-
ram omnẽ potẽtia virtutẽ super eam. essentia in
ternã permanentiam vt sit ꝑm Grego. deus su-
per oĩa nõ elatus. infra oĩa nõ depressus. ex-
tra omnia non exclusus. intra omnia non inclu-
sus. Unde ⁊ in ps. ponũtur hi modi. Si inquit
ascendero in celuꝫ tu illic es. ecce essentia. Si de
scendero in infernuꝫ ades: ecce presentia. Si sũ
psero pẽnas meas diluculo ⁊ habitauero in ex-
tremis maris: etẽm illuc manus tua deducꝫ me:
ecce põ. Et h̃ ꝺ pmo artiᵒ. Quãtũ ad 2ᵐ artiᵐ

sunt tres cõclusiones. Prima est de vbicitate dei respectu omnis creature. Secunda de nõ locabilitate dei in quacunq̧ creatura. Tertia de his tribus essendi modis. scʒ pñtia. potentia. ⁊ eẽntia. Prĩa ẽ ꝙ. sic vbiq̧ eẽ deo cõpetẽ dinoscit vt cuilibet repugnet creature. Prima ps dicit eẽ vbiq̧ deo eẽ ꝯueniẽs. pbat. quãto aliqua entitas est magis illimitata: tãto in plib⁹ est vl' intẽsiue vel extẽsiue: si eñ infinitũ corp⁹ eẽt ꝓm pħm totum occuparet: sed deus est imẽsus ⁊ illimitatus simplicit: nõ aũt extẽsiue: ex. viij. phicoꝝ: q: nulla extat q̃titas infinita: ergo intensiue: ⁊ p consequẽs vbiq̧ est. vñ ꝙ deus vbiq̧ sit ꝓm doctorẽ deuotũ hac distictiõe. q. i. extat ꝯgruentia ex parte dei ⁊ ex parte creature. Ex pte dei simplicitas ⁊ imẽsitas: quãto eñ aliq̃d simplici⁹ est: tãto est in plurib⁹. vt patet de ente ꝙ cũ sit simplicissimũ nihil ẽ q̃d rõnem ei⁹ effugiat. de⁹ ꝟo totius simplicitatis extat principiũ: ideo merito in oĩb⁹ reperitur: suma ẽt infinitas. hic facit qui oĩa ambit. Ex pte etiã creature est rõ: possibilitas ⁊ vanitas: q: eñ ex nihilo extat creatura in nihilũ semp tẽdẽt: inquit Grego. nisi caʒ auctor oĩm potẽtia regis retineret: sicut si fiat ip̄ssio ĩ aqua remoto sigillo destruit ip̄ssio. sic a creatura remota dei potẽtia hoc ẽt exigit vanitas creature. creatura eñ est sicut si ponat graue in aere certũ est ꝙ descẽdit ad terrã nisi sit impediẽs. sic oĩs euanescit creatura nisi adsit manutenentia dei. Et si querat exẽpluʒ diuĩe pñalitatis ad omnes res quõ totus potest eẽ: sic in quolibet dicit Aug⁹. in lio de spũ ⁊ aĩa: exẽplum eẽ in aĩa intellectiua hoĩs que est microcosm⁹ seu mior mũdus: eadẽ eñ aĩa intellectiua numero est in toto corpore tota: ⁊ tota in qualibet pte. nec maior ẽ in sene q̃ in iuuene: aut iuuene q̃ puero. sic de⁹ ĩ macrosmo seu maiori mũdo tot⁹ in toto mũdo ⁊ totus in qualibet parte. vnde quo ad eẽntiã suã ita est: hic inter nos sicut est in celũ. Celũ inquit ⁊ terrã ego impleo: vtẽdum tamẽ est hic regl'a scoti in. viij. distictiõe hui⁹ primi. q. i. habet eniʒ aĩa intellectiua in corpe tria officia. s. quia est ps cõpositi sic hoĩs. scdo informat. tertio actuat. prima duo sunt impfectiõis. s. eẽ partẽ ⁊ informare: iõ quo ad hoc nõ sic est de⁹ in mũdo. tertium est pfectiõis. s. actuare: ⁊ hoc facit de⁹ in suo mũdo. Ex quo patet error Aristo. manifest⁹ qui ĩ viij. phicoꝝ in fine posuit deũ soluʒ eẽ in medio primi mobilis vbi scʒ est maxim⁹ motus: vel ad min⁹ in illo circulo. Ex eodẽ elidit error impijssim⁹ sarracenoꝝ dicẽtiũ deũ eẽ in celis in q̃dam cathedra excelma quã octo maximi spirit⁹ sustinẽt. vt declarat hermãn⁹ sclauus in cronica sarracẽoꝝ ad robtũ abbatẽ cluniacẽñ. errãt eñ primo quia dicũt deũ corporeũ. iterum quia ponũt deũ solũ in celis: ⁊ nõ in terris. Tertio ex eodem elidit error quorũdam iudeoꝝ deum dicẽtium in celis quo ad caput: ⁊ in terris quo ad pedes ex illo sumentes exordiũ. Celum inquit mihi sedes est: ⁊ terra scabellum pedũ meorum. cũ tamen caput dicatur deitas: ⁊ pedes humanitas. Et si dicatur: locus est saluati⁹ locati. si ergo deus sit in loco saluatur a loco. Dico ꝙ locus habʒ tria officia. Primũ q̃d est saluatius: quia res in suo loco saluatur: ⁊ sic nõ est deus in loco: q̃a locus nõ saluat eum sed ecõtra. Scdm officiũ loci est continere. vnde pħus in. iiij. phicoꝝ. locũ diffiniens dicit. locus est vltima superficies corporis ambientis: nec sic deus est in loco quia a nullo circũdatur. Tertium officiũ loci est perfici a locato ne sit vacuũ: ⁊ sic est deus in oĩ loco: q̃a omnia perficit. Et si queratur vtrũ fuerit vbiq̧ ab eterno. dicendum ꝙ si vbiq̧ solum dicat habitũ ꝙ sic: quia ex se habebat vnde posset esse vbiq̧. Si vero dicat actũ nõ quia requiritur reruʒ existẽtia quarũ respectu dicitur esse vbiq̧. vnde si mille milia taliũ mũdorũ essent cuilibet eẽt pñs. Et si queratur: quid dicat esse vbiq̧ in deo. dico ꝙ nõ dicit formaliter nisi termiatiõẽ cuiuslibʒ respectus creature. vnde quia ab eterno nõ fuit vbiq̧ actu ⁊ mo est nõ mutat sed creat. Sʒ vbi erat ante mũdi cõstitutiõẽ. dicendũ ꝙ in seipo gloriosus. vnde Aug⁹. in li. confessio. deus ẽ in seipo alpha ⁊ o. in mũdo actor ⁊ rector. in angelis decor ⁊ sapor. in electis redemptor ⁊ liberator. in damnatis horror ⁊ terror. Scda pars ꝯclusiõis. ꝙ esse vbiq̧ cuilibet repugnat creature. pbatur. quia cui repugnat imẽsitas ⁊ eẽ vbiq̧ patet ex predictis: creatura aũt est hmõi. igit. Et si obijcitur ꝙ pħus in lio posterioꝝ dicit ꝙ vniuersalia sunt vbiq̧. dico ꝙ intelligit per vbiq̧ nullibi ita ꝙ negatio p positiõeʒ intelligitur sicut in rethoricis p simultatẽ intelligit odiũ: ⁊ tamẽ sunt ꝯria: ⁊ in. viij. ethicoꝝ Aristo. loquẽs in policijs dic thimocracia pesma ẽ. glo. i. min⁹ bona: est nẽpe triplex bõa polia: sic in ꝓposito vniuersalia eñ attrahũt ab oĩ posteriori: licet nõ sint simpliciter sine posteriori. Secunda ꝯclusio est: de nõ locabilitate dei in q̃libet creatura: ⁊ est. sic deus in loco ponit vt nõ locabilis sicut nec mobilis affirmet. Anteq̃ ꝓbetur ꝯclusio. noto ꝙ esse ĩ loco dicitur tripliciter. Uno modo circũscriptiue quãdo iuxta mensurã loci locatum mensuratur: ⁊ sic loquitur de loco pħus in quarto phicorũ. ⁊ Aug⁹. super Geñ. deus mouʒ creaturam corporalem per locũ ⁊ tẽpus. isto modo sola corporalia in loco sunt: dicẽte Gilberto porretani in libro sex pricipioꝝ. vbi est circũscriptio corpis locati ex circũscriptiõe loci prouenicns. Secũdo dicitur esse in loco diffinitiue: ⁊ est quãdo locatum sic est in loco vno ꝙ non alibi. ⁊ isto modo corpora ⁊ spiritus sunt in loco diffinitiue: q: certũ habẽt limitem exñdi rebus scdo dicit eẽ in loco pñtialit: ⁊ isto tã corpa q̃ spũs q̃ de⁹ sunt in loco: q: nõ dicit eẽ in loco ꝙ mõ: nec circũscribi a loco nec esse hic nõ alibi sʒ solũ coexñtiã: ⁊ ꝓm hoc formentur in theologia tres ꝓpõnes: quarũ prima ꝯcedit: due negãtur Prima de⁹ est in loco. scda de⁹ est locat⁹. tertia de⁹ est locabil'. Prima scʒ de⁹ est in loco. solum notat coexñtiã dei cũ loco. iõ ꝯcedit. Scda. de⁹ est locat⁹ denotat deũ ambiri a loco: iõ negatur Tertia. deus est locabilis adhuc ãpli⁹: q: notat ⁊ deũ ambiri ⁊ circũscribi: ideo recte negat a magistro in lr̃a: ⁊ sic satis patet ꝯclo. Sʒ surgit dubiũ. si ad imaginatiõeʒ vetularũ que ponũt deũ seu suspicant quasi in quodã ãgulo paradisi eẽt deus in vno certo loco solũ. vtrũ adhuc per potentiã esse posset vbiq̧. Hic dic sanc. tho. in scripto hac distinctiõe. q. i. ꝙ nõ: q: ꝓm pħm in. vij. phisicorũ oportet mouẽs ⁊ motũ eẽ simul. vnde quãdo mouẽs ⁊ motũ sunt corporea sunt simul ⁊ p ꝯtactũ: sed quãdo mouẽs est spũale ẽ in moto quasi p quãdã intimitatẽ: ex quo dicit ꝙ non posset intelligi de⁹ posse agẽ in reb⁹ nisi eẽt presens p eẽntiã eis. Sed cõtra istud arguit subtilissime doct. subti. hac distictiõe in ordinao ⁊ ĩ reportatis. Certũ ẽ eñ ꝙ agẽs q̃to est pfecti⁹ tanto a longiori agit: nec oportet eodẽ mõ agẽ ĩ ꝓpinquũ ⁊ distãs. patet ꝺ quodã pisce quẽ vocat albert⁹ magn⁹. xxvi. de aĩalib⁹ stuporem seu torpedinẽ qui arefacer facit manũ tenẽtis rete: sed nõ rete qᵭ est sibi imediaci⁹. Inde ẽ ꝙ sol virtute sua in ꝓfundũ terre metalla gñat. Et si dicat ꝙ hoc fit ꝟtute lumĩs. dicit ꝙ hoc ẽ incõueniẽs ꝙ vna qualitas cuiusmodi ẽ lumẽ sit pncipiũ ꝓductiuũ sube cuiusmodi ẽ metallũ. Et si dicatur ꝙ admin⁹ requirit istud alterans aerẽ añq̃ ꝟtute ꝓductiua metalli sol metalla ꝓducat. Dic doctor subtilis ⁊ valde bene ꝙ hoc est rõne ĩpfectionis in sole qui nequit generare subaʒ nisi p̄uia alteratione sicut patet in gñatione naturali. Si eñ sol ex toto esset pfect⁹ posset ꝟtute sua actiua gñare metalla in terra nõ alterãdo. trãsferendo igr ad ꝓpositũ si poneret de⁹ in aliquo loco: vt ꝟbigra: parisius ⁊ nõ alibi p impossibile: ⁊ in eo poneret ꝟtus infinita nõ videt quĩ posset volũtatis sue ĩperio dĩe fiat: ⁊ ꝙ subito qᵭ dicẽt ĩpleret: ⁊ tũc esset vbiq̧ potẽtia sed nõ eẽna: nec dictum pħi in. vij. phisicoꝝ cogit: quia intelligitur de mouẽte ⁊ moto corpali. Sed dicit vltĩa cõclusiõis pticula ꝙ de⁹ nõ est mobil'. pʒ q: nec ad locũ cũ sit vbiq̧: nec ad formã cũ nõ sit subiectũ Et si dicat ex ꝟbo aug. sup Geñ. ad litterã deus mouet se sine tẽpore ⁊ loco. dico ꝙ ẽ methaca locutio. Oĩs eñ motus ꝓm aug. ibidẽ: aut [illegible] p tẽpus: aut locũ. Cũ igitur dicit ꝙ deus mouʒ se sine tẽpore ⁊ loco signũ est ꝙ oẽm a deo relegat motũ. hʒ tamẽ ꝙ est in motu pfectiõis. s. actũ: iõ dicit mouet se ⁊ remouet ĩpfectionẽ sigtam p tẽpus ⁊ locũ. Tertia ꝯclusio ẽ de mõ eẽndi dei in rebus. pña. potẽtia. ⁊ eẽntia. ⁊ est. Et licet deus in reb⁹. pña. potẽtia. ⁊ eẽntia oĩb⁹ ĩtelligatur tamẽ prius pña. Prima pars patet ex prio articulo. Sed scda ꝙ prius intelligat deus eẽ p̄sentia in reb⁹ q̃ potẽtia seu eẽntia: patet: q: dicitur eẽ in reb⁹ pñtia: quia rerũ habet ydeas. pri⁹ eñ rerũ habet ydeas q: ab eterno q̃ operet: q: opatur ex tẽpore ⁊ facta creatura est p eẽntiã p̄sens. vnde mgr in textu. ⁊ Greg⁹. sic noiat. prio pñtiam. scdo potẽtiã. tertio essentiã. ordo eñ ꝟborꝝ in talibus sicut in iure est valde attẽdend⁹. Sʒ insurgit graue dubiũ qualiter pt reduci dio aug. ad dardam de pñtia dei ad illã Grego. vl' illa gregorij ad illã aug. Inquit eñ aug. ꝙ deus est in rebus oĩbus per naturã. In sanctis per gratiã. sed in christo p vnionẽ. Hic dicẽdum ꝙ diuisio aug. ꝯtinet illã gregorij ⁊ amplius. diuio eñ gregorij ꝯtinet in primo mẽbro aug. quando dicit: ꝙ deus est in oĩb⁹ reb⁹ p naturã. In qualibet eñ re tam moca sit extat de⁹ pñtia. potentia. essentia. vnde his tribus modis veri⁹ est deus hic q̃ nos merito cui⁹ peccare coraʒ tanto erubescere debemus. Considerauit igitur Aug. rerũ egressum per modum linee a deo: ⁊ sic ẽ deus in rebus per naturã. rerum regressum in deũ sed nõ cõpletum: ideo per modũ superficiei vbi aliq̃d addit linee: ⁊ sic ẽ in sanctis per gratiã. rerũ circulum pfectum: ⁊ sic est per modũ corpis in q̃ sunt tres dimẽsiões: ⁊ sic ẽ vnio ypostaca ĩ christo: ita ꝙ hũanitati sibi vnite est de⁹ presens tripliciter. primo eẽ nature in oĩbus. esse gratie vt sanctis. esse vniõis: vt ꝓprie. Ideo dicit apostolus ad Coloẽ. ij. In quo habitat pleĩtudo diuinitatis corpaliter: quia sicut corpus habet trinam dimẽsionẽ sic in christo tripliciter habitat deus. Et tantũ de scdo articulo. Quãtũ ad tertiũ articulum sunt iuxta tres ꝯclusiões tres difficultates. Prima est: si oĩa ꝯuerterẽtur in corpus christi: vtrũ esset ita tũc vbiq̧ sicut deus. dico ꝙ nõ: tum primo: q: deus a se corpus ab alio quia a deo. tum secũdo quia adhuc esset deus p̄sentia. potentia. ⁊ essentia in corpore christi ⁊ nõ corpus. tum tertio quia adhuc deus ex se posset in infinitis esse mũdis qᵭ nõ habet corpus christi: etiam quãuis esset corpus christi vbiq̧ eẽna: nõ tamẽ potẽtia. Uel dicẽdũ ꝙ casu posito nullibi esset cũ nõ esset locus ex quo oĩa essent cõuersa in eum. Secũda difficultas. vnde est ꝙ non ita dicitur deus in tempore sicut in loco: dico ꝙ quia tempus significat per modum fluxus: si diceret de⁹ in tpe significaret mot⁹ in eẽ sibi: loc⁹ ꝟo sigt p modũ quietis: ⁊ quies q̃maxime deo attribuitur: ideo verius dicitur in loco

ꝙ in tpe. Tertia difficultas.quare nõ est prim⁹ modus essendi i reb⁹ eēn^a cũ sit radix diuinaꝝ p-fectionũ ƀm dyoñ.scdo de diui.nomi.dico ꝙ lo quẽdo de his que sunt itra p̃cedit:iñ nõ opoꝛꝫ dũ sit extra ꝓcessus:q: pri⁹ opoꝛtet cognoscẽ ꝙ sit pñ^a.scdo opari ꝙ sit põ.tertio eē qd ē eēn^a. Et sic pꝫ ad qõnẽ:ꝙ vicꝫ diuina maiestas pñs vbiqꝫ rebus oĩb⁹ pñ^a põ atqꝫ exñ^a rectis da-maꝛ vocab⁹.Et ad argumẽta. Ad primũ di-co ꝙ ē triplex ꝯiũctio.s.p^a p pñtiã sicut radi⁹ lu-to.scda p depẽdentiã sicut aĩa coꝛpi ꝙmaxime opando.⁊ tertia p mixtionẽ:sicut liq: liq̃ri.Tunc dico ꝙ maioꝛ nõ habet veritatẽ ꝙ maxie p̃mo^o q̃cq̃d sit de scdo.nõ eñ inficiꝛ radi⁹ ex pñ^a luti: ⁊ isto mõ solũ est deus pñs creaꝛe.tertio mõ ħo habet veritatẽ:q: liquoꝛ ex liq̃ris alteri⁹ mixtio-ne inficiꝛ:sꝫ nõ est ad ꝓpositũ. Ad scdm dico ꝙ cã quare effect⁹ manet agẽte destructo limita-to ē:q: effect⁹ solũ depẽdet ab eo in fieri nõ i eē a deo aũt tã in eē ꝙ in fieri q̃cũqꝫ depẽdet effe-ctuꝛ: ita vt nec momẽto solo posset eē nisi manu tenẽtia dei:ideo nõ est sile. Ad tertiũ dico.p̃ mo ꝙ his trib⁹ modis etiã ē in demonib⁹ ⁊ in i ferno nõ tamẽ vsitaꝛ iste mod⁹ loquẽdi in theo-logia:⁊ rõ:q: demõ nõ solũ noiat nãm sꝫ pctm vñ nõ solet dici:de⁹ est in diabolo ꝓpꝛ hoꝛroꝛẽ pcti:nec in pctoꝛe homie.Et qd addiꝛ ꝙ nõ est vbiqꝫ põ:q: posset peccare.dico ꝙ posse peccare nõ ē posse sꝫ impõ .Et ꝙ dicit ꝙ nõ est vbiqꝫ p̃ sentia:q: nõ cognoscit ista vilia:q: nõ decẽt tan tã maiestatẽ.dico vsqꝫ ad lentẽ de⁹ oĩa nouit. nec ē ipfectio cũ eoꝝ soluꝫ habeat ydeas. Et sic patet ad qõnẽ. Ex pñti vero distictiõe sicut d p̃cedẽtib⁹ de mẽte mgr̃i tres capiũꝛ ꝯclusiones

Prima est:de⁹ pñ^a in cũctis poniꝛ posse eēn^a sed gratũ tolliꝛ.dicit ꝯclo:ꝙ de⁹ est vbiqꝫ poten tia.pñ^a.eēn^a.sꝫ nõ gratia nisi in sanctis.Et po-niꝛ a pricipio distictiõis vsqꝫ ibi.ex p̃dictis patꝫ ꝙ deus.⁊c. Scda ꝯclo:vbiqꝫ posit⁹ de⁹ ñ soꝛ-descit nec denigrescit imẽsus fundit⁹.dicit ꝯclo. ꝙ licet deus sit in oĩb⁹ reb⁹ nõ tamẽ ex h̃ vile scit ei⁹ imẽsitas.Et poniꝛ ab illo.ca .Ex p̃dictis patet ꝙ deus.⁊c.vsqꝫ ibi.cũqꝫ diuina natura.

Tertia ꝯclo.vere imobilis ē scã deitas ⁊ illo-cabilis nõ altera entitas.dicit ꝯclo ꝙ de⁹ ē im-mobilis ⁊ illocabiꝛ cete oẽs res sũt mobiles ⁊ locabiles ꝙuis varie.Et poniꝛ ab illo loco.cũ qꝫ diuia nã vsqꝫ ad finẽ distictiõis.

Equiꝛ in textu. Nũc ad ꝓpositũ reuertẽ tes. Hic signaꝛ.xxxviij.disti^o. hui⁹ primi que sic ꝯtinuaꝛ ad p̃cedẽtes. Naꝫ postq̃ a .xxxv. distictiõe egit mgr̃ d scia dei generaliꝛ:nũc ostẽ-dere incipit quõ de⁹ nouit oĩa imutabiliꝛ. Et diuidiꝛ in tres ptes. In prima predictoꝝ daꝛ do cta repetitio. In scda certa declaraꝛ dei cognitõ In tertia sũma reseraꝛ ei⁹ pfectio.pria in prina^o scda ibi.hic oriꝛ qd nõ dissimulãda.tertia distin ctiõe.xxxix.ibi.p̃terea solet queri vtrũ scia dei.p̃ ma pte indiuisa manẽte:scda ps in qua a mgr̃o certa declaraꝛ.⁊c.in tres scindiꝛ ptes. In prima querit an p̃scia p̃sciti sit cã seu effect⁹. In secũda mira idustria dubiũ hoc soluiꝛ penit⁹. In tertia ꝙ ꝯtingẽtia p̃scitũ p̃sciꝛ a deo fundit⁹.pma i pn-cipio.scda ibi.hãc igiꝛ que videꝛ repugnãtiã.⁊c tertia ibi.ad h̃ aũt q̃d supra dictũ est Et q: mate rie pñtis patitur ꝯnexio ⁊ tpis vrget breuitas:si mul cũ pñti distictiõe expediẽde sunt due sequẽ tes distictiões.vnde seq̃tur.xxxix.dist^o.p̃terea q̃-ri solet:vtrꝫ scia dei.⁊c.in qua scie dei sũma rese-raꝛ pfectio ⁊c.Et diuidiꝛ in tres. In pria ostẽdit ꝙ diuina scia nõ augeꝛ nec diminuiꝛ. In secũda ꝯ daꝛ instãtia que aperte soluiꝛ. In tertia Jero-nimi facecia lucidi⁹ aperiꝛ.prima in p̃ncipio.se-cũda ibi.hic opponiꝛ a q̃busdam.tertia ibi.ei ve ro qd p̃dictũ est.Et tũc sequiꝛ.xl.dist^o ibi.p̃desti natio vero de bonis. In qua postq̃ in.xxxviij.⁊ xxxix.distictiõib⁹ ostẽdit mgr̃ quõ de⁹ oĩa no-scit imutabiliꝛ. Nũc de p̃destinatiõe agit specia-liter.Et diuidiꝛ ista ps i tres partes pricipales. In pria exponiꝛ p̃destinatio. In secũda.q̃d dica tur iã repro^o. In tertia exquiriꝛ que harum ra^o. prima in pricipio.scda ibi.cũqꝫ p̃destinatio sit ḡ-tie.tertia dist.xli.ibi.si aũt q̃rim⁹ meritũ obdura tiõis.prima iterũ pticula in qua exponiꝛ p̃desti-natio in tres diuidiꝛ. In prima p̃destinatiõis do-naꝛ q̃dditas. In scda via rõnis patꝫ necessitas. In tertia vi speculatiõis subticet falsitas.prima in pricipio.scda ibi. predestinatoꝝ nullus videꝛ posse dãnari.tertia ibi.verũtamẽ adhuc instant. ⁊c.Et hec diuisio distinctiouum triũ pñtiũ i ge neraꝛ.

Irca quartũ.⁊c.vtrũ sic diuia scia rerũ sit ꝯtingẽtiũ vt inuariabilis recte affirmeꝛ Et arguiꝛ ꝙ nõ triplici medio. Primo sic.con tingẽs intrĩ a deo cognosciꝛ inq̃tũ ad eē deter-minaꝛ.sed eē ꝯtingẽtis ē variabile.igiꝛ scia qua cognosciꝛ est variabilis.maioꝛ pꝫ:q: p̃ter deter minationẽ diuie volũtatis ꝯtingẽs nõ habet eē ⁊ p ꝯsequẽs nec cognoscibilitatẽ.dicẽte Aristo. in scdo mẽ^ce.sicut se habet res ad eē sic ad veri-tatẽ.Sed minoꝛ pꝫ de quolibet ꝯtingẽti.pt eñ nostrũ quilibet ⁊ saluari ⁊ nõ saluari. Secũdo arguiꝛ sic.illa scia nõ est inuariabilis q̃ augmẽtũ suscipe p̃t:⁊ diminutionẽ:sed hmõi ē diuina scia igiꝛ.⁊c.maioꝛ pꝫ:q: augmẽtũ ⁊ diminutio sunt spẽs mot⁹ ex postpñtis.⁊.v.phicoꝝ. Sed mioꝛ ꝓbaꝛ:suppono ꝙ de⁹ nõ disposuit aliũ facẽ mũ dũ:certũ est aũt ꝙ p̃t:ponaꝛ ꝙ faciat: tũc de no uo scit se facẽ vnũ mũdũ ⁊ prius nesciebat: ⁊ ita augmẽtaꝛ ei⁹ scia.idẽ de diminutiõe.cadat iust⁹ a gr̃a:prius sciebat hũc de⁹ iustũ eē:mõ nescit:⁊ ita minuiꝛ ei⁹ scia. Tertio arguiꝛ sic.tũc ꝯgno sciꝛ res perfecte dũ sic est attigiꝛ.igr̃ ñ cognosci-tur ꝯtingẽs nisi ꝯtigẽti ⁊ variabili scia.ꝓbatur ꝯña:q: inuariabile ad variabile nõ habet cõue niẽtiã:⁊ ita nec q̃t scia dei inuariabiꝛ eē variabiꝛ ꝯtingẽtis.Sed ꝓbaꝛ añs p cõmunẽ veritatis diffinitionẽ:veritas ē adeq̃tio rei ad intellectũ.

In oppositũ ē diuin⁹ dyoñ.vij.c.de diui.noi. Cognoscit de⁹ oĩa imutabiliꝛ mutabilia ip̃ri-te partita vniformiter multa.Et Aug.xv.de tri. Ei⁹ sciẽtia est inamissibilis ⁊ inuariabilis. In ista qõne ad alias pariformiter sunt tres articuli declarãdi.prim⁹ triũ terminoꝝ expositiu⁹.scdus triũ ꝯclusionũ positiu⁹.terti⁹ triũ difficultatum iuxta tres ꝯclones motiu⁹. Quo ad primũ ar-ticulũ termi sunt diuia scia.ꝯtingẽtia :inuariabili tas.Diuia sciẽtia est diuini intellect⁹ habit⁹ quo suã ꝯtẽplaꝛ eẽntiã ⁊ vniuersas creaturas.vñ ad istũ noiandũ intellectũ in theologia sunt treꝛ no minũ ternarij.prim⁹ est noti^a:scia sumpta ꝓprie ⁊ sapia.diciꝛ eñ diuia cognitio sapia inq̃tũ eter nas intueꝛ rõnes vt suã eẽntiã.vnde pħs in.vi. ethicoꝝ dicẽ.sapia altissimarũ rerũ cãs cognoscit scia aũt diciꝛ ƀm qd creaꝛas intueꝛ.noti^a aũt ꝯ^c nomiat tam sapiẽ ꝙ sciẽ:⁊ iste ternari⁹ est d noi bus nihil ꝯnotãtib⁹.scdus ternari⁹ est p̃scientia ꝓuidẽtia.⁊ dispositio:⁊ dr̃nt.p̃sciẽtia nẽpe diui-nã noiat noticiã cũ euẽtu quodã rei p̃scite solum ꝓuidẽtia aũt eãdem noiat vt res gubernãtẽ.vñ ꝓuidẽtia quasi ꝓ alio viden^a.dispositio autẽ vt dantẽ reb⁹ eẽ nature:⁊ iste scds ternari⁹ ē reruꝫ ꝯnotatiu⁹:⁊ ē oĩm rerũ respcũ:nã cũcte res a do p̃sciũtur. p̃uidẽtur.⁊ disponũtur. terti⁹ ternari⁹ est reprobatio.p̃destinatio.⁊ liber vite.⁊ differt Nã reprobatio est respectu dãnatoꝝ.vñ mgr̃ di stinctiõe.xl.Reprobatio ē p̃sciẽtia mali^c in qui busdã nõ finiẽde:⁊ p̃paratio pene nõ terminan de.predestinatio aũt respectu saluãdoꝝ.vñ p̃de-stinatio est p̃sciẽtia beneficioꝝ dei.liber vero vi-te est etiaꝫ respectu saluãdoꝝ sꝫ differẽter .p̃de-stinatio nẽpe magis ē respectu p̃mij:sꝫ liber vi-te respectu meriti.vñ sup illud phiꝛ.iiij. Quoꝝ noia.i.merita scripta sunt in libro vite:⁊ iste ter narius cõnotatiu⁹ est sic scds:⁊ solũ est respectu rõnalis seu intellectualis creature:⁊ de isto ꝛna-rio magis diceꝛ in sequẽti qõne. Scds termi⁹ est ꝯtingẽs:⁊ diciꝛ tripꝛr ƀm pħos: ꝯtingẽs ad vtrũliber:ꝯtingẽs innatũ:⁊ ꝯtingẽs altũ.Diciꝛ ꝯtingẽs ad vtrũlibet q̃ñ indifferẽter res se ha-bet ad opposita ꝯdictoria:vt eẽ vel nõ eẽ.⁊ ideo dr̃ ad vtrũlibet:⁊ sic capit ꝯtingẽs Aristo.in.ij. periarmeñ.vbi agit de modis ꝓpõnũ modaliũ Cõtingẽs aũt innatũ diciꝛ quãdo se hꝫ ad vnaꝫ partẽ:tñ cũ quadã inclinatiõe ad aliã:sꝫ nõ eq̃li ter:⁊ ista diciꝛ ꝯtingẽtia nature vbi sepi⁹ q̃ na tura intẽdit accidit:sꝫ nõ semp:⁊ ideo dr̃ contin gens innatũ quasi intus natũ seu in natura posi tũ.⁊ de isto loqui videꝛ pħs i.prioꝝ.tertio di-citur ꝯtingẽs altũ:⁊ ē q̃ddã cõmune tã ꝯtingẽti ad vtrũlibet ꝙ innato:⁊ ideo diciꝛ altuꝫ sic cõia in linea p̃dicamẽtali altioꝛa sunt particularibus ⁊ de isto agit pħus in.ij.periarmenias in q̃dam dubitatiõe sub noie possibilis :vbi ponit cõmu ne possibile ꝯtingẽti ⁊ necessario. Et accipitur mõ ꝯtingẽs in nostra.q.bis trib⁹ modis.Terti us termin⁹ est inuariabilitas .vñ noto ꝙ ƀm do ctoꝛẽ deuotũ hui⁹ primi dist.viij.q.iiij .triplicẽꝫ esse mutationẽ.Quedã eñ est ab ente simpliciꝛ in ens simpliciꝛ ⁊ diciꝛ variatio.scda est ab ente simpliciꝛ in ens ƀm q̃d.vel ecõtra:⁊ diciꝛ gene-ratio seu coꝛruptio.tertia est ab ente simpliciter in nõ ens simpliciter:⁊ dr̃ versio.⁊ sic ƀm hanc triplicẽ mutationẽ dr̃ p o^m imutabile:iuxta pri-mã inuariabile iuxta scdam incoꝛruptibile seu i-generabile :iuxta tertiã inuertibile.Querit autẽ q̃stio vtrũ ista ꝯtin^a cognita aliq̃d p modũ foꝛ-me ⁊ ita variatiõis addãt ad diuinã sciam:⁊ ita ꝙ sit variabilis vel nõ.Et tñ de primo princi-pali. Quãtũ ad scdm articulũ sunt tres ꝯcl'oes pria est de diuine scie nec̃itate.⁊ scda de diuie sci entie ifallibilitate.tertia ē d diuie scie inuariabili tate.prima est hec:sic diuia scia qua diuin⁹ cũcta ꝯtẽplaꝛ intuit⁹ extat necessaria:vt reb⁹ ꝯtingen tib⁹ nullã legẽ nec̃itatis iponat.prima ps dicit: ꝙ p diuinã sciam cũcta ꝯtẽplatur diuin⁹ intuit⁹ ꝓbaꝛ.oĩs res etiã nõ viuẽs instictu naturali i suũ tẽdit finẽ.igr̃ ab aliq̃ ipam intelligẽte dirigi tur.ꝓbaꝛ ista ꝯña.si eñ iuxta viã dyonisij.iiij. celestis ierarchie infima p media in supma dedu cũtur :oꝫ primũ dirigẽs rerũ cũctarũ certi⁹ rerũ finẽ cognosceꝛ ꝙ res deducte faciãt. Certissim⁹ aũt cognitiõis mod⁹ est sciaꝛ seu intellectuaꝛ:⁊ ita ex quo extat primũ vt supponiꝛ ⁊ cũcta diri-git:oĩa cognoscit.Sed ꝙ ista scia qua oĩa co-gnoscit sit necessaria.ꝓbaꝛ:q: si nõ :se habebit i deo ad modũ foꝛme ⁊ accidẽtis veniẽtis ⁊ rece-dẽtis:⁊ p ꝯñs variabiꝛ scia dei.Ego inq̃t q̃ nõ mutoꝛ.Et Boeti⁹ in li^o.de trini.foꝛma simplex subiectũ eẽ nõ potest.Et coꝛroboꝛaꝛ me^e retho-rico.Cogitam⁹ ab eẽno deũ beatissimũ.iocũdis-simũ.⁊ pfectissimũ:sꝫ nõ esset nisi hr̃et cũctoꝛuꝫ sciaꝫ:q: cuiuslibꝫ p se ꝯgnitio aliquã arguit pfe ctionẽ admin⁹ extẽsiue:igr̃ ab eterno istã habet scientiã.sed oĩe eẽnũ est necessariũ.igr̃.⁊c.Sed tertia pars dicit ꝙ ista sciẽtia seu p̃sciẽtia dei nõ imponit reb⁹ cognitis necessitatẽ. ꝓbaꝛ .illa sci entia nullã imponit reb⁹ nec̃itatẽ qua nõ ente p impossibile res eodẽ mõ intelligũtur:sed hmõi est p̃sciẽtia dei.igr̃ nõ imponit reb⁹ necessitateꝫ maioꝛ patet:q: si imponeret reb⁹ nec̃itatẽ esset ꝯdictio res intelligere ea nõ intellect⁹.sed mioꝛ declaraꝛ.si eñ inquit doct.deuo.hac distinctiõe q.iij.intelligiꝛ p̃sc.ẽtia dei nõ eẽ q̃d aufertur

libero arbitrio:nihil ita bene ꝯtingēter bom fa-
ciem⁹ sic mō.vnde ad hoc valde ḡtū affert aug.
exēplū in libro de libero arbitrio inq̄ēs:sic mēo
ria mea nō cogit facta eē que preterierūt:sic dei
p̄sciētia nō cogit faciēda eē que futura sunt.Et
ratio hui⁹ ē:determinatio mere ꝯtingēs diuine
volūtatis que talia vult eē ꝯtingētia .vnde ī co
gnitiōe cōplexoꝝ in diu intellectu ꝭm doc.subt̄.
tria intelligūtur signa.In primo p̄ntant̄ oēs
cōplexiōes quecūq; sint:aut necessarie:aut ꝯtin
gētes:⁊ in hoc signo oēs cōplexiōes necessari-
as intelligit:⁊ sibi sunt neutre ꝯtingētes:sic ista
antixp̄s erit.iudas dānabit̄.Petrus saluabit̄.in
scd̄o signo diuine p̄ntāt̄ volūtati:iste neutre cō-
plexiōes:⁊ tūc diuina volūtas vnā eligit parteꝫ
⁊ dicit volo antixp̄m esse:⁊ petrū saluari.In ter
tio signo videt diuin⁹ intellect⁹ diuine volunta
tis determiatōeꝫ ⁊ scit illas ꝯtingētes veritates
q: scit suā volūtatē esse oīpotētē ad implēduꝫ
qd̄ vult ⁊ imutabilē. Ex quo patet error ma
nifestus marci tullij ciceronis ⁊ oim epicureoꝝ
qui posuert̄ deū ista ignorare ꝯtingētia vt ꝭua-
ret̄ libertas liberi arbitrij:patet ꝙ simul stāt libe
rū arbitriū ⁊ p̄sciētia dei. Ex eodē error toti⁹
gīnasij stoicoꝝ elidit̄ qui posuerūt p om ad tulli-
um ⁊ epicureoꝝ sectā oīa de necessitate euenit̄
ꝓpter p̄scientiā diuinā.In medio aūt hoꝝ duo
ruꝫ ambulat tertia opīo veritatis scꝫ peripathe-
ticoꝝ que dic̄ deū oim hr̄e p̄sciētiā cōtra tulliuꝫ
⁊ arbitrij ꝯtiam cōtra stoicos.Et si queratur ali
q̄d manuductim ad vidēm quō cū dei presciētia
possit stare ꝯtina rerū.doctor ꝓfund⁹ in summa
sua dat exēplū:⁊ est ꝯsile exēplo boecij in .v.de
ꝯsolatiōe. ponat̄ ad ymaginationē vn⁹ oculus
clarus surm in aere cui⁹ visio sit idē p essentiam
secū:videbis tūc oēs trāseūtes p viā loquētes
ludētes.⁊c̄.⁊ tamē nō mutabit̄ in se:q: visio est
eiusdē secū eēntie:nec iponit necessitatē ambulā
di vt pꝫ eis q̄s videt sꝫ solū res mutabūtur. Et
si dicat̄:ex quo sum p̄destinat⁹ quicq̄d faciā ero
saluatus:ita de p̄scito q̄cq̄d faciet erit dānat⁹.di
co ꝙ solū est hic necessitas ꝯne nō ꝯntis:q̄a nec
deus nos nec̄io prescit ⁊ p̄destinat sꝫ ꝯtingēter:
nec sum⁹ necessario p̄destinati sꝫ ꝯtingēter.vnd̄
refert doctorē subtilē quōdaꝫ semel ābulare per
maiorē britaniā.a casu aūt cuidaꝫ obuiauit bla-
dū in agro semināti:⁊ multis habitis alijs locu-
tionib⁹ inq̄t hō ille. quid mea interest facē bom
vel malū ex quo de⁹ me preuidet:aut saluādum
aut dānandū.Cui doctor.si de⁹ sic reb⁹ ex sua p̄
uisiōe necessitatē iponit iā ampli⁹ bladū nō se-
mina.Si eñ preuisum ē a deo venire etiam nō
seminatū veniet.quo ꝭmone hō ꝯticuit.Ex quo
relinquit̄ solā ꝯne nō ꝯsequētis in h̄ eē nec̄itatē
Et si dicat̄ ex quo iā factū est p̄scitus sum aut p̄-
destinat⁹ nequit fieri om:āno de⁹ nō posset ꝭm

illud agathonis vel solonis in.vi.ethicoꝝ.h̄ so-
lo priuatur deus vt ingenita nō possit facē que
genita sunt.Dic̄ doct.subti.tā in reportatis pari
sius q̄ in ordiau ꝙ hic nos excecat ymaginatio:
q: ymaginamur istā p̄sciam iā trāsisse in preteri
tū qd̄ est falsum:q: apud deū nihil preterijt:q: ī
stans eṫnitatis ab oīi relegat̄ tpis mēsura.Ita
eñ nūc p̄mo predestinat:sic ante mūdi ꝯstitutio
nē ⁊ ꝯtingēter ⁊ libere tantā ⁊ nō plus reb⁹ con
tingētibus īponēs necessitatē:sic vn⁹ hō alteri
homī quē aspicit eū vidēdo.Scd̄a cōclusio ē de
diuine scīe infallibilitate:⁊ ē. tā certa ē apd̄ deū
rerū cognitio vt falli nequeat.ꝓbat̄ ꝯclo medio
docto.subti.in reportatis parisi⁹.distictiōe.xxx-
vi.q.i.ꝙ eñ inq̄t in aliq̄ n̄ sit certa cognio ex du-
ob⁹ venit:aut q: cognoscibile valde excedit co-
gnoscēs ⁊ inde est ꝙ phs dic̄ in.ij.methace.ꝙ in
tellect⁹ noster se habet ad manima nat̄e:sic ocu-
lus noctue ad lumē solis:aut q: est minimū ī en
titate:sic mā prima que neq̄t cognosci nisi ī ano
logia ad formā ex p̄mo phicoꝝ.vñ Aristo.in de
sensu ⁊ sensato dicit:ꝙ ꝭm qd̄ diminuit̄ obiectū
visus debet augmētari v̄tus visiua.sed ista non
impediūt deū quin certe:imo certissime cogno-
scat:igit̄ assūptū patet p̄mo ꝙ nō excellēs intel-
ligibile:q: diuino intellectu nihil excellenti⁹.se
cūdo q: nō minimū in entitate:q: nihil extat ni
si eo effectiue:⁊ ita cognoscēdo se causaꝫ cogno
scit suū effectum.Si ergo certime res cognoscit
oportet ꝙ cognoscat infallibilit̄. Et si querat̄
ex quo apud deū rerū extat infallibilitas.vñ ve-
nit ista ꝯtingētia in reb⁹.Godefredus de fonti-
bus dic̄ ꝙ ex cā scd̄a ita ꝙ esse est a prima causa:
sed ꝯtina que ē ipfectiōis est a cā scd̄a.nec ē icō-
ueniēs inq̄t quo ad q̄d effectū eē a cā scd̄a ⁊ nō
prima.dat exēplū in peccato.substratū eñ pec-
cati q: est posituū est a deo:⁊ tamē difformitas
a sola creata extat volūtate.Sꝫ patet h̄ eē falsuꝫ
Prima eñ vt dictū ē ꝯtina est apte diuine vo-
lūtatis:⁊ ꝯfirmat̄:q: admin⁹ scd̄a cā solū ꝓdu-
cit̄ a prima:⁊ tamē nō nec̄io:q: p̄ma cā ꝭm fidē
extra se nihil agit necessario.Iterū pꝫ de aīab⁹
qualibet die a solo deo creatis:⁊ tamē ꝯtingent̄
Et qd̄ adduxit de difformitate in pctō ꝯformit̄
ad ꝯtinam.dicēdū ꝙ nō est simile.Contina autē
est vere ens posituū.vnde necessariū ⁊ ꝯtingēs
sub disiūctiōe sunt passiōes entis :difformitas
vero est pura priuatio.iō nō sequit̄ ꝙ si diffor-
mitas a sola sit creata volūtate ꝙ ⁊ cōtina a so-
la cā scd̄a.Et si dicat̄ ꝙ possit falli deus : ponat̄
ꝙ sciat me iturū ad ecclesiā.sꝫ posito hoc adhuc
possibile est ꝙ ego nō vadā tūc ex quo ē possibi
le ponat̄ in esse :oportebit tūc: ꝙ vel deus sciat
me ire ad ecclesiā qd̄ est falsum.vel mutet̄ sciētia
sua.sꝫ nō mutat̄:igit̄ fallit̄.hic dicēduꝫ est ꝙ iste
duę stāt simul deus scit me iturū ad ecclesiam :⁊

possibile est me nō ire ad ecclesiā:nō tñ iste de⁹
scit me iturū ad ecclesiā:⁊ n̄ ibo ad ecclesiā.mul-
ta eñ repugnāt añcedēti q̄ nō ꝯsequēti.sic mul-
ta homī q̄ nō aīali:illa aūt de in eē est añs ad il-
lā de possibili:q: sequit̄ est ergo p̄t eē:⁊ nō ecō-
tra .⁊ ita nō seq̄tur ꝙ si illa de possibili possit sta
re cū prima ꝙ etiā illa de in eē:⁊ cū dicit̄ ponat̄
in eē illa de possibili dicat̄ ꝙ licet simplicit̄ possit
poni in esse nō tñ cū prima:q: repugnāt. Ter
tia ꝯclo est de diuine scīe inuariabilitate:⁊ ē am
plissima dei cognitio nulla rerū variatiōe varia
tur.p̄mittendā puto huic ꝯclōni quādā distincti
onē quā dat in prima parte sūme frat̄ alexan.de
halis.est eñ q̄dam sciā que causat̄ a reb⁹: ⁊ res
sunt mēsura scīe sicut nostra:⁊ hec ad variatiōeꝫ
variat̄ rerū.est alia sciā que rerū ē mēsura:sic di-
uina:⁊ hec inuariabilis est licet res varientur: sic
eadē vlna varij mēsurat̄ pāni.hoc habito ꝓbat̄
ꝯclo primo ꝙ sit amplissima.sap̄.vij.Attingit a
fine vsq; ad fineꝫ fortiter.suauiterq; disponens
oīa.Et aplius dicit:nō est vlla creatura inuisi-
bilis in ꝯspectu ei⁹.Scd̄o ꝓbat̄ ꝙ sit inuariabi
lis.Aug.sup Geñ.omnē mutationē diuidit:aut
ꝭm locū:aut ꝭm tēp⁹.Si igit̄ sciā dei sit inuaria
bilis:aut hoc est ꝭm locū ⁊ hoc nō :q: vbiq; est
ex distictiōe p̄cedēti.aut ꝭm tēp⁹:⁊ h̄ nō:q: eter-
nitas ē mēsura ei⁹ ⁊ nō tp̄s.Sed h̄ est graue du
biū.quō ista āplissima cognitio dei ab eṫno po-
tuit eē oim rerū ꝯtingētiū nōdū exn̄tiū .Dic̄ san
ctus Tho.hui⁹ dist.q.v.in scripto.ꝙ triplex ē ef-
fectus.Aliq̄ eñ sequūtur semp ⁊ necessario suaꝫ
cām:sic est mot⁹ solis:⁊ mot⁹ firmamēti.⁊ d̄ his
est demōa.Alij sunt q̄ sequūtur in maiori parte
cām sed nō semp:sic est in naturalib⁹:⁊ de his ē
ꝯiectura:sicut astrolog⁹ facit de vētis. ⁊ medic⁹
de sanitate.Tertij sunt ad vtrūlibet:⁊ hi non co-
gnūtur a nobis nisi dū sunt .dū eñ sortes currit:
possum scire nō pri⁹.ampliādo aūt dicit ꝙ ab eṫ-
no erāt in dei p̄ntia futura ꝯtingētia: nec dū vt
futura:sed in ꝓpria exn̄a:q: inq̄t si nō aliter co-
gnosceret de⁹ facta ⁊ fiēda.Et ꝯfirmat:q: de⁹ mē
surat̄ eternitate:⁊ ita totū tp̄s cōplectit̄:⁊ q̄uis
tp̄s sit in se successiuū: tamē apud deū est totū si
mul:⁊ quasi in q̄dam specula in sua eternitate il-
la aspicit.Sed cū reuerentia tanti doctoris hoc
mocam hꝫ apparētiā:quō eñ p̄t coexistere tp̄s
q̄d nō est deo nō intelligibile:⁊ q̄d dicit ꝙ eṫni-
tas excedit tēpus ꝯcedit̄.⁊ si tp̄s eēt simul totuꝫ
simul aspiceret:sꝫ q: nō:nō potest:⁊ ē sile.Cer-
tū eñ in circūferentia est p̄ns toti circūferētie.ca
piatur tertius ⁊ figat̄ in cētro vn⁹ pes:⁊ deduca
tur ali⁹ pes p circūferētiā nō erit cētrū p̄ns cir-
cūferētie nisi q̄tū actu ē.Sic in ꝓposito :q: tp̄s
est quasi circūferētia fluēs:sic eñ nō dicat̄ deu●
p̄ns loco nisi actu sit:sic nec tpi nisi exn̄ti.⁊ dū dic̄
ꝙ tūc aliter cognosceret facta ⁊ fiēda:nō seq̄t̄ q:

eadē determinatiōe sue volūtatis cognoscit fiēdū
ꝓ tali tp̄e ⁊ factū in tali tp̄e.Et hoc de scd̄o arti-
culo. Quātū ad tertiū articulū sunt tres diffi
cultates iuxta tres ꝯclōnes. Pria est.si scitum
īponat nec̄itatē diuīe p̄sciētie:q: dicit Origeñ.
sup epl̄am ad roma.quia aliq̄d ē futum ideo scit̄
a deo añq̄ fiat:q: aūt dicit cām. Rñdit doctor
deuot⁹ hac distictiōe.q.ij.ꝙ q̄ ad hoc est triplex
mod⁹.mod⁹ cāndi.mod⁹ inferēdi.⁊ mod⁹ dicen
di.Quo ad primū scꝫ cāndi:p̄sciētia est cā aliq̄ꝝ
p̄scitoꝝ sic coꝝ que sunt nec̄ia:sic mot⁹ solis.⁊c̄.
nūq̄ tamē p̄scitū ē cā p̄sciētie.quo ad scd̄m scꝫ i-
ferēdi mutuo sunt eē p̄scitū ⁊ p̄sciētia: q: sequit̄
p̄scitū ē:ergo p̄scia:⁊ rursus p̄sciētia:ergo p̄scitū
q̄maxime in eē obiectiuo.quo ad tertiū scꝫ mo-
dū dicēdi p̄scitū ē cā p̄sciētie.habet eñ p̄scientia
hoc nomē ꝓpt̄ futurū.dicit̄ eñ a pre:qd̄ ē ante.
Scd̄a difficultas.vtrū sit ordo in certitudīe
diuīe sciētie.dico ꝙ sic.Primo eñ intelliguntur
ea que ptinēt ad obiectū primariū:vt sunt oīa
intrinseca diuina eēntia attributa ⁊ ꝑsone.scd̄o
ea q̄ habēt ydeas in deo sic sūt nec̄ia.tertio ista
ꝯtina. Tertia difficultas.vtruꝫ ꝯtina habent
ydeā in deo.dicat̄ ꝙ nō:vt sunt ꝯtina:sꝫ sola co-
gnoscūtur determiatiōe volūtatis.Et sic patet
ad q̄ōnē:ꝙ vicꝫ diuina sciā sit rerū ē ꝯtingētiuꝫ
vt inuariabilis r̄cte affirmet̄.Et nūc ad argumē
ta. Ad primū dicat̄ ꝙ argum istud ꝓcedit d̄ scīē
tia cāta a reb⁹ qualis nō est diuina que ē mēsu-
ra rerū:cognoscit aūt de⁹ res sicut sūt:sed nō sci
entia q̄ sit sic res sūt:q: sunt variabiles ⁊ ipa ē i-
uariabilis ꝭm dyoñ. Ad scd̄m dico ꝙ ista au-
gmētatio ⁊ diminutō nō est ex p̄te sui sꝫ obiecti
ꝓducti in eē cognito seu volito.vnde ipa vna in
se manet:sic si solis radius vltra aerē cristallū il-
luminaret esset augmētatio ex p̄te passi nō radij
sic in ꝓposito. Ad tertiū iam patet ꝙ ꝯtingēs
cognoscit̄ sicut est nō tñ oportet sciāꝫ hr̄e modū
exn̄di quā habet:sicut plato cognoscit lapidē:⁊
hui⁹ cognitio nō habet modū exn̄di quē habet
lapis:qi lapis suba.cognitio accn̄s.sic in ꝓposi-
to.Et sic patet ad q̄ōnē. Ex istis distictiōibus
trib⁹ de mēte mḡri tres habētur ꝯclusiōes.de q̄
libet vna. Pria ꝯclusio.sūma p̄sciētia ē infalli-
bilis ⁊ incausabilis p alia entia.dicit ꝯclo.ꝙ di-
uina p̄sciētia nō cātur a p̄scito:⁊ ꝙ extat infalli-
bilis.Et deducit̄ p totā.xxxviij.distictionē. Se
cūda ꝯclo.dei sciā inaugmētabilis.inuariabilis
gubernat oīa.dicit ꝯclo ꝙ sciā dei nō augmē
tat̄:nec minuit̄:nec variat̄:⁊ ꝙ ē ei cura de oib⁹
Et deducit̄ p totaꝫ.xxxix.distinctionē. Tertia
conclusio.nequid mutari predestinatio ⁊ repro-
batio est in damnari.dicit conclusio:ꝙ predesti-
natio nō potest augeri nec minui:⁊ ꝙ reprobao
est ordinari ad penā eternaꝫ.Et ponit̄ p totam
xl.distinctionē.

Equit in textu. Si aūt q̄rim⁹ meritū ob
duratōis. Hic sigt. xli. dist° hui⁹ p̄mi. in
q̄ postq̄ in p̄cedēti distictōe ōndit mgr̄ q̄d ē p̄-
destinatio ⁊ reprobatio. Nūc in ista distictione
ōndit an earū in nob̄ sit meritū vel rō. Et diui-
dit in tres ptes. In p̄ma ōndit q̄liter p̄destinati
one ⁊ reprobatōe meritū q̄rit. In scōa ostendit
q̄ p̄sciētia a p̄uisiōe sepe desinit. In tertia ð sci
entia ī cognitiōe eīna: eīna dr̄. p̄a in p̄ncī°. scōa
ibi. p̄terea ɔsiderari op̄z vtrū ea oīa. ⁊c. tertia
ibi. de sciētia aūt aliter dicim⁹. scōa ⁊ tertia parti
bus indiuisis manētib⁹: Pria iterū p̄ticula in q̄
ōndit mgr̄ q̄liter a p̄destinatiōe ⁊ reprobatione
meritū q̄ritur. diuidit in tres ptes. In p̄ma ōn
dit q̄liter ad meritū varie p̄destinatio ē ⁊ repro-
batō. In scōa q̄ta sub serie falsa iā extirpat opio
In tria ōndit q̄cauta manerie a re tāta sepe va
ria q̄stio. prima in principio. scōa ibi. opinati sūt
tamē quidā. tertia ibi. multi vero de isto ,p̄fūdo
q̄rētes reddē rōnē. ⁊c. Et est diui° p̄ntis dist.

Irca quā talis mouet titul⁹ q̄uis. vtrum
nr̄m aliq̄le meritū diuine p̄destinationis
vel reprobatiōis iure censeat rō. Et arguitur q̄
sic triplici medio. Prio sic. Oīs p̄sonarū ac
ceptio a dño deo relegat: sed si sine q̄cūq̄ meri-
to vnū p̄destinaret reliquū reprobaret eēt perso
narū acceptor. igit ex pte nr̄a aliq̄ est hui⁹ ratio.
maior ē sacri canonis plurib⁹ in locis. vñ Actu.
x. dicit petr⁹. in veritate cōperi qm̄ nō ē p̄sonaꝝ
acceptor de⁹: sz in oī gēte q̄ timet eū ⁊ operatur
iusticiam accept⁹ ē illi. sed probatur minor. acci-
pio em̄ ab eīno iudā ⁊ petrū volūtati diuīe ī pu
ris naturalib⁹ p̄ntatos. acceptio ē si vt sic petrū
acceptat ⁊ iudā nō cū in natura sint eq̄les. Se
cūdo arguit sic. Oīs crudelitas a deo relegat
sz maxima esset crudelitas reprobare vnā crea-
turā sine q̄cūq̄ rōne in ea reperta: igit pri⁹ videt
cām in reprobatiōis q̄ reprobet. maior pz: quia in
deo misc̄dia q̄maxie cōmendat. Misc̄dia dñi
sup oīa opa ei⁹. Et in ps. Misc̄dia dñi plena
ē terra. vñ Aug⁹. nō est pri⁹ de⁹ vltor q̄ hō pec
cator. minor patet. ī iudi° em̄ ciuili argueret cru-
delissim⁹ q̄ innocentez ɔdēnaret sciēter. ita ⁊ in
deo. Et vltra. si reprobatio habet in nobis cām
ergo p̄destinatio cū sint eq̄les. Tertio arguit
sic. oīs electio quādā segregationē ⁊ p̄eminē-
tiā electoꝝ sup oīa ponit: sz oīs p̄destinatio
aut electio ē: aut eā supponit. igit p̄supponit ra-
tionē in p̄destinatis: ⁊ pariformiter reprobatio
in reprobatis. maior pz aucte Iob. dam. in su-
is sentētijs p̄destinationē diffiniētis. Electio eī
s̄m eū ē duob⁹ ētib⁹ vnū alteri preoptare: ideo
dicta est quasi extra lectio. sz minor ,pbat p apo-
stolū. quos em̄ elegit hos ⁊ p̄destinauit. In o°
aucte aplī ad roma. ix. de Jacob ⁊ Esau: cū em̄
nōdū nati eēnt: aut aliq̄d mali aut boni egissent

⁊ cetera. sic scriptū ē. iacob dilexi: esau aūt odio ha
bui. Et aug. in li° de p̄destinatiōe scōꝝ. Nō q̄a
nos tales esse p̄sciuit: iō elegit: sed vt tales eēm⁹

In ista q̄ōne ad alias ɔformiter sunt tres ar-
ticuli declarādi. prim⁹ triū terminoꝝ expositiu⁹
scōs triū ɔclōnū positiu⁹. terti⁹ triū difficultatū
iuxta tres ɔclusiōes motiuus. Quo ad pri-
mū articulū termi sunt p̄destinatio. reprobatio.
meritū. Predestinatio s̄m docto. subtilē hui⁹ p̄-
mi dist. xl. est ordinatio electiōis a diuīa volūta-
te alicui⁹ nature intellectualis ad gratiā ⁊ glori
am. Ista diffinitio tāgit tria s̄m tria q̄ aspic̄ pre
destinatio. primū est in p̄destinatiōe ,p̄po° dei
eternum. Scōm ē id q̄ð p̄destinat. Tertium id
quo hz id ad q̄d p̄destinat: vel habet id ad q̄d p̄-
destinat. Quo ad ,p̄po° dei eternū dic̄ doctor ī
diffinitiōe q̄ p̄destinatio ē ordinatio electionis
a diuina volūtate. vñ primo pz q̄ veri⁹ p̄destina-
tio ē act⁹ volūtatis q̄ intellect⁹: licet supponat ī
tellectū sic electio ɔsiliū ex. iij. ethicoꝝ. vñ tangit
intellectū ⁊ volūtatē. Intellectū dū dicit ordina
tio: quia intellectus ē ordinare. ⁊ volūtatē dū di
cit a diuina volūtate. differt aūt p̄destinatio ab
electiōe diuina: q² loquēdo ,p̄prie electio ē emi-
um ad finē. ex. iij. ethicoꝝ. sed p̄destinatio ē ipi⁹
finis: ideo dicit p̄paratio ad gloriam. Unde ista
tria differūt. vocatio. electio. ⁊ predestinatio ⁊ a
pte rei ⁊ in intētione p̄intelligit p̄destinatio ipsi
electiōi ⁊ vocatiōi: sicut appetit⁹ finis his q̄ sūt
ad finē: licet in executiōe prior sit vocatio q̄ ele-
ctio ⁊ p̄destinatio. Multi em̄ sunt vocati: pauci
vero electi. Rursus prior in executiōe ē electio
p̄destinatiōe sicut p media venit ad finē. Scōm
q̄d tangit doctor in sua diffinitiōe ē id q̄d prede
stinat: dū dicit q̄ p̄destinatio est alicui⁹ nate in-
tellectual. Ex quo patet q̄ ē quasi sp̄es p̄scientie
p̄sciētia em̄ omniū ē: sz p̄destinatio solū nature ī
tellectualis. Inq̄t āt nature intellectual ⁊ nō rō-
nalis nature: q² angeli p̄destinati sunt sic̄ ⁊ nos:
⁊ tm̄ ,p̄prie nō dicūtur rōnales: q² nō discurrūt
in cognitiōe q̄d est opus rōnis sz sūt itellectua
les. Tertiū q̄d tāgit doctor est id q̄d habet id ad
q̄d p̄destinat: seu id q̄ tēdit in illō ad g̃rā ⁊ gl̃ā
Inquit g̃ra ē me° tēdēdi: sed gloria ē id in q̄d
tēdim⁹. Et dicit p̄destinatio a pre q̄d ē añ ⁊ de-
stinatio: ⁊ ratione destinationis dicit quid ab
solutū: actū. s. volūtatis: rōne aūt hui⁹ p̄pōnis p̄
cōnotat antecessionē ad p̄destinatū. Noto vl-
teri⁹ q̄ p̄destinatio tria aspicit attributa diuina
⁊ s̄m hoc a beato Aug. trifarie diffinita ē. Prio
em̄ aspicit bonitatē diuinā libere gl̃iam īpcien-
tem seu efficiētez. ⁊ sic diffinit eā Aug. in li° ð p̄-
destinatiōe scōꝝ. predestinatio inq̄t est ,p̄posi-
tum miserādi. scōo aspicit sciāz disponētē: ⁊ isto
mō eā diffinit aug. in li° ð bono p̄seuerātie. pre
destinatio ē p̄sciētia beneficioꝝ dei. Tertio aspic̄

potētiā exequētē: ⁊ sic eā diffinit aug. in li°. ð fi-
de ad petrum: p̄destinatio ē gratuite donatiōis
p̄paratio. Scōs termin⁹ ē reprobatio. vñ s̄m
Aug. ⁊ ē in littera. Reprobatio ē p̄sciētia iniqui-
tatis quorūdā ⁊ p̄paratio eorūdē ad dānatōnē
vnde reprobatio tria dicit. s. odiū dei eternū. se-
cūdo obdurationē reprobati. vñ ista obduratio
s̄m Aug. in li° de p̄destinatiōe sanctoꝝ nihil ali
ud est q̄ dei obuiare mādatis. Tertiū q̄d dic̄. re-
probatio ē dānatio eterna seu pena. primū ē ex
parte dei. alia duo ex parte reprobati. sed scōm
sz obduratio ex sue volūtatis malicia. sed tertiū
sz pena eterna iusticia dei punitiua que vnicuiq̄
reddit iuxta opa sua. Terti⁹ termin⁹ ē meritū.
vltra dicta de merito distictiōe. xvij. Noto h̄ s̄z
doctorē deuotū hui⁹ dist. q. i. triplex eē meritū.
sz de ɔgruo. ð digno. de ɔdigno. Meritū de
ɔgruo dicit quādo peccator facit q̄d in se ē vt g̃
tiā dei p̄cipiat. Meritū de digno seu digni ē q̄n
iust⁹ orat ,p peccatore. Exem̄ peccator ð se indi-
gn⁹ ē etiā pane q̄ vescit. s̄m Aug. Rursus quia
orās ē iust⁹: nō solū habet meritū de ɔgruo: sic̄
vñ peccator orat ,p seipso: sz habet meritū digni
quia ex pte orātis ē dignitas. sed ex pte ei⁹ pro
quo orat indignitas. Meritū vero de cōdigno
ē quādo iust⁹ ,p seipo orat. ɔdignū em̄ est vt in
his q̄ sunt ad deū exaudiat. Et hoc de prio arti°

Quātū ad scōm articulū sunt tres ɔclusiones.
Prima est de p̄destinatiōe. scōa ð reprobatio
ne. tertia de cōpatiōe p̄destinatiōis ad reproba
tionē. Pria ē hec. eterna dei p̄destinatio finez
p° aspiciēs p̄destinati nō ,pducit merito. prima
ps dicit q̄ p̄destinatio ē eīna. pz: q² est act⁹ diui-
ne volūtatis ex p̄mo articulo. ⁊ iste ē eīn⁹ cūz in
eo sit btītudo. ex Rich. de trini. Et si dicat q̄ p̄t
p̄destinari q̄d nō ē p̄destinatū: ⁊ ita erit p̄destia-
tio noua: ⁊ p ɔñs nō ē eīna. Dicēdū q̄ p̄t p̄desti
nari q̄d nō est p̄destinatū in sensu diuisionis: vt
sit sensus. id q̄d ē p̄destinatū p̄ōt nō eē p̄destina
tū: nō tm̄ in sensu cōpōnis: vt sit sensus: id q̄d est
p̄destinatū manēs p̄destinatū p̄ōt nō eē p̄destia
tū: sic̄ ð ista: albū p̄ōt eē nigrū: que in sensu diui
siōis ēst vera: quia significat id q̄d ē subiectum
albedinis p̄t eē nigrū: ⁊ hoc ē verū ⁊ in sensu cō
positiōis est falsa: q² sigt̄ q̄ ista ,p̄pō albū est ni-
grū ē possibilis. Et tm̄ licet ita sit q̄ p̄destinatū
possit nō p̄destinari: nulla tm̄ ē mutatio in prede
stinatione sed in p̄destinatis. Sicut si radijs sol
auferātur diuersa illūinaria variatio ē in illūinā
tib⁹ stāte vnitate radij. Scōa ps ɔclōnis dicit
q̄ p̄destinatio prio aspicit finē q̄ ea que sunt ad
finē. ,pbat ista ɔclōnis pars medio docto. subti
lis in ordina° ⁊ reportatis parisi⁹ hac distinctōe
Oīs ordinate volēs finē ⁊ ea que sūt ad finē
primo vult finē q̄ ea q̄ sunt ad finē. ,pbat. medi
cus em̄ p̄mo vult finē in paciēte sz sanitatem: ⁊

ex hinc media quent ad sanitatē: ita q̄ alia dili-
git inq̄tū ordināta ad sanitatē. Cū igit de⁹ q̄c-
q̄d diligit ⁊ vult velit ordia°: pri⁹ cū natura p̄
destinatū ordiat ad gloriā ⁊ btītudinē: ⁊ ex hinc
dat sibi media q̄b⁹ hāc ɔsequit btītudinē. s. g̃ri-
am. merita. ⁊ naturalia. Ex quo patet q̄ fides ī
p̄destinato que ordinat ad habēdū gloriā nō est
rō predestinādi q̄uis h̄ senserit prima° Aug. vt
pz ex verbis ei⁹ sup eplāz ad roma. ix. Et si bōa
inq̄t opa in p̄sciētia dei nō sint rō p̄destinādi fi-
des tm̄ in p̄scia ē rō p̄destinādi. Et inde dicit q̄
,p̄pter fidē quā p̄uidebat iacob habituꝝ Jacob
fuit p̄destinat⁹. Et ,p̄pt infidelitatē quā videbat
esau habiturū fuit esau reprobatus. sed ipsemet
Aug. retractat istā opi. vij. retractationū. c. xxij.
inmuēs ɔtra se rōnē: quia fides ē donū dei sicut
alia opa bona. vñ inq̄t illud nō dixissez si fidem
inter dona sp̄ūscī ɔnūerare sciuissez. Sed ter
tia ps ɔclusiōis dic̄: q̄ dei p̄destinatio p̄destina-
ti nō ,pducit merito. ,pbat. nullū eīnū tpali ,pdu
cit. pz clare. sz p̄destinatio ē eīna ex prima parte
ɔclusionis. merita aūt nr̄a tpa° sunt. igit. Sed
nunq̄d: licz nō sit aliq̄ cā in predestinato respectu
p̄destinatiōis: ē ne in eo aliqua rō ,p̄pt quā pre
destinatio ad eū terminet. Dicit doct. solēnis q̄
sic: ⁊ inq̄t q̄ illud ē vsus bon⁹ liberi arbitrij. Or
em̄ de⁹ videt hūc bn̄ vsuꝝ libero arbitrio: ⁊ hūc
nō: iō hūc predestinat. ⁊ hūc reprobat. nō em̄ vi
det quō talis electio ⁊ predestinatio ad predesti
natū terminaret nisi in eo eēt aliq̄lis rō. Et ɔfir-
mat ex dicto Pauli. ij. ad Thimo. ij. vbi arguit
paul⁹ de ista materia. In magna aūt domo nō so
lum sunt vasa aurea ⁊ argētea sz ⁊ linea ⁊ fictī°.
Certū aūt ē q̄ ex parte sui aurū habet q̄d sit or-
dinatū ad nobili⁹ officiū q̄ argētū. ⁊ argētuz q̄
lignū. ⁊ lignū q̄ fictile. sic dic̄ in ,p̄posito. Sz sal
ua sua reuerētia hoc nō apparet. Quero em̄ ab
eo: vñ ē q̄d preuidet deus hūc bn̄ vsuruz libero
arbitrio nōne ē donū dei pz q̄ sic. quid em̄ ha-
bes ait paul⁹ q̄ð nō accepisti: ⁊ ita ē predestina-
tus hō anteq̄ preuideat vel det sibi ille bonus
vsus liberi arbitrij. Et q̄ð dicit oportet aliā habe
re segregationē que eligūtur. dico q̄ hn̄t sed nō
oportet q̄ sit rō hui⁹ electiōis. Et si obijciat ex
dicto grego. dyalogoꝝ p° di. q̄ p̄destinatio san-
ctoꝝ precib⁹ adiuuat. ⁊ dat exēpla. Dicēdum q̄
ad hoc adiumētū nō intelligit q̄tū ad essentiaz
p̄destinatiōis: sz q̄tū ad ɔsecutionē g̃le ad quā
predestinat⁹ ordinat. Scōa ɔclō ē de reproba
tiōe: ⁊ ē horrēde reprobatiōis reprobatis ī mē-
tib⁹: rō nō cā ponit. Dicit prima ps ɔclōnis. q̄
reprobatio ē horrēda. sic loquit aug. in li°. ɔfes.
Deus ē in angelis sapor ⁊ decor. in electis libe-
rator ⁊ redēptor. in dānatis terror ⁊ horror. L-
cet nēpe reprobatio inquātū dicit actū diuīe vo
lūtatis sit pulcerrima sic̄ deus: tamē apparet dā

natis horrida.sicut iudex mitis reo seuer⁹ appa-
ret. Scḋa ps dicit: ꝙ hui⁹ reprobatiōis extat
in reprobato rō.,pbatur:deus eñi extat ,ppitior
ad miserādū q̄ ad puniēdū.vnde ad puniēdum
ꝓm sacrū canonē vsq₃ in q̄rtā vadit ḡnationē₃:
sed ad miserādū vsq₃ in milia miliū:licet igit̃ si-
ne ratione ex parte predestinati predestinat: nō
tamē reprobat quin habeat rōnem ex parte re-
probati.tū scḋo:q: null⁹ iust⁹ aliquē sine ratiōe
ↄdemnat.reprobatio vero est quedā₃ condēna-
tū tertio:quia de⁹ est misericors respectu illoꝝ q̄
peccauerūt:igit̃ a fortiori respectu illoꝝ qui non
peccauerūt.vñ Aug.li.lxxxiij.q.lxviij .Cui vult
inquit deus miseret̃:⁊ quē vult indurat: sed vo-
luntas dei iniusta eē nō potest.venit eñi de oc-
cultissimis meritis:quia ⁊ si ipi ptōres ,ppē ge-
nerale peccatū vnā massam fecerūt:nō tamē int̃
eos nō est diuersitas:p̄cedit eñi aliq̄d in pecca-
toribus quo q̄uis nōdū sint iustificati digni effi-
ciūt̃ iustificatiōe:⁊ iterū p̄cedit in alijs peccatori
bus ꝙ digni sunt obstinatiōe.hec ille. Et si q̄
rat̃.que est ratio hui⁹ reprobatiōis.dicit doctor
deuot⁹ hui⁹ distictiōe.q.ij.ꝙ duplex ē ratio.vna
cōis.alia specialis.de speciali patebit in sequēti
ↄclōne.Generalis aūt est vt due vie dei appare
ant.s.miscḋia ⁊ iusticia.vnde miscḋia apparet in
predestinatis:iusticia vero in reprobatis. Unde
inquit Aug⁹.xxij.de ciui.dei.si remanerēt oēs
in pena nō apparēt misericordie gr̄a redimētis
Rursus.si oēs trāsferrētur ḋ tenebris ad lucē
in nullo apparēt seueritas vltiōis:⁊ dicit ꝙ ī pti
culari nequit dari cā a nobis.Et potest dari exē
plū in nālib⁹.Sicut eñi nā docet cām in vniuer
sali esse quare in domo lignū ē sup̄ lapides gros
sioresq₃ lapides inferi⁹ nō t̄n in particulari q̄re
hic lapis est in altera nō ille sic̄ phoꝝ vn⁹ in.ij.
phisicoꝝ dicit eufortunos lapides eē in altiori.
sicut in ,pposito.Sed cū reuerētia tāti doctoris
ratio apparet.verū qḋ dicit:ꝙ deus alios hoies
ↄdiderit vt dānētur:⁊ reluceat in eis sua iusticia
nō eñi clemētissim⁹ artifex ad tale maluz aspiciat
cū dānati i ppetuū in blasphemiā ,prūpāt crea-
toris.Ceteꝝ ⁊ si oportebat aliq̄s creari m̄res i q̄b⁹
p̄ ,pbatiōe₃ ⁊ dānationē diuīa r̄lucēt iusticia nū
q̄d sufficiebāt demōes .tū tertio q: pēa seq̄t̃ cul
pā si igr̄ de⁹ ñ p̄uidz culpā in reprobādis nō dz
eos dānare vt sua reluceat iusticia:imo de dire-
cto si sic faceret nō videret̃ relucere ei⁹ iusticia s₃
obtenebrescere iniusticia.vñ ratio ḡnalis huius
reprobatiōis ex parte dei solū est diuina volun
tas que vult vni dare beatitudinē alteri nō. Et
si querat̃:quare vult vni dare:alteri nō. Illi qui
sic querūt similes sunt illis qui in iudicio appel-
lant a papa ad ep̄m aliquē ad quē nō est appel-
lano.Sic isti p̄me cause querūt cām.vñ Aristo.
in mēca principioꝝ.demōstratiōis nō ē demon-
vñ Aplus ad roma.ix.nūquid dicit figmētū₃ ei
qui se finxit quid me fecisti sic.an nō habet ptāt
tē figulus luti ex eadē massa facere quidē aliud
vas in honorē:aliud in ↄtumeliā.Sic de deo.fi
gmētū eñi dei sum⁹.prima eñi cārū est diuia vo
lūtas.Sed tertia pars ↄclusiōis dic̄ ꝙ hmōi re
probatiōis nō est cā in reprobato. ,pbat̃ dare₃
quia reprobatio est eterna.reprobatū aūt tpale
⁊ tpale eēni nō extat cā. Tertia ↄclusio est de
p̄destinatiōe respectu r̄probatiōis:⁊ ē In diuia
volūtate sanctissima p̄destinatio r̄probationi p̄-
intelligit̃.,pbat̃ ↄclō.quādo aliq̄s act⁹ quasi per
se aliq̄d r̄spicit:⁊ aliud q̄si p accñs prior ē cōpa-
ratio ei⁹ ad id qḋ ē quasi p se q̄ ad id q̄d ē quasi
p accñs.patet ista:q: eē p accñs ad p se reducit̃
ex scḋo phisicoꝝ.vbi fortunā ⁊ casum reduc̄ Ari
sto.ad causas p se:sed idē actus volitio s₃ inq̄-
tū p̄destinatio tēdit in finē p se:q: finis p̄destina
toꝝ ē deus inquātū reprobatio quasi aspic̄ acci-
dēs s₃ malū ⁊ punitionē reprobatorū ad quā₃
quasi trahit̃ vt ait ,pphēta.heu inq̄t vindicabor
de inimicis meis.vñ p̄ter eē naturale i quo nāð
offerūtur diuie volūtati p̄destinati ⁊ reprobati
intelligunt̃ tria signa vt inq̄t doctor subtil̃ in re
portatis ⁊ in ordina⁰ vt verbigr̄a r̄presentētur
diuine volūtati nude:petr⁹ ⁊ iudas in primo in
stāti dat de⁹ gratiā ⁊ gloriā petro ⁊ nihil iude.ī
scḋo instāti ambo cadūt in pctm̄ ⁊ petr⁹ ⁊ iu-
das.⁊ in tertio de⁹ miscḋiter petrū liberat ⁊ iu-
dā reprobat.Et sic patet qḋ p̄mittebat̃ in scḋa
ↄclusiōe ꝙ s₃ ex parte reprobati est rō repro
batiōis s₃ pctm̄:q: peccat in scḋo instāti:⁊ ī ter
tio reprobat̃.Et est quo ad hoc exēplu₃ datum.
Sint apud vnū principē vtputa ducē burgūdie
duo iuuenes p oīa equales nunq̄d poterit sua
mera voluntate vnū ordinare ad aliquā dignita
tē:r̄liquū dimittēdo :⁊ si ābo peccēt ↄ eū misere
ri vni ⁊ punire aliū patet ꝙ sic.Ex quo liquide
patet ꝙ oēs p̄destinati intelligūtur in mēte di
uina anteq̄ aliquis reprobet̃. Ex quo patet:ꝙ
ex q̄ xp̄s ē predestinat⁹ eē fili⁹ dei ꝓm apl̄m ad
roma.primo.imo xp̄s est p̄m⁹ ⁊ ierarchia prede
stinatoꝝ ꝙ dato ꝙ adā nō peccass₃ adhuc fuiss₃
incarnat⁹ q: intelligit̃ p̄destinat⁹ in primo signo
⁊ adā peccat i 2°.ḋ h̄ i t̃tio.Et p₃ tertio ꝙ si stat⁹
innocētie stetisset null⁹ hō dānat⁹ genit⁹ fuisset
Tantū vero h̄ predestinatiōis ⁊ reprobationis
extat misteriū .vt aplus ad roma.xi.clamat.o al-
titudo diuitiarū sapie ⁊ scie dei q̄ incōprehensi-
bilia sunt iudicia ei⁹:⁊ inuestigabiles vie ei⁹.iu-
dicia quippe dei abyssus multa:qui de occultis
nos diiudicat.ne igit̃ ꝓm verba mḡri de tāto p-
scrutādo ,pfundo demergamur in ,pfundū.h̄ se-
cūdus t̃minet̃ articul⁹. Quātū ad tertiū arti
culū sunt tres difficultates iuxta tres ↄclusiōes
Prima est vñ est ꝙ de⁹ in p̄destinatiōe non hz
in p̄destinato rōnē:habet tamē in reprobatione
respectu reprobati. Dico ꝙ hoc facit sūma libe-
ralitas.deus eñi ꝓm Dyoñ.iiij.de diui. noībus
est quasi quidā sol suā de se oīb⁹ cōicans boni
tatē:⁊ ita sicut sol solū habet ꝙ illūinabilia pos-
sint lumē sustinere ⁊ tunc infundat.Sic deus ex
sua mera liberalitate aliq̄s predestinat nulla ex
pte eoꝝ mot⁹ rōne.nō sic vero extat ḋ reproba
tiōe.nā figulū nō ē decēs sua vituparē figmēta
nisi in eis aliqua repta ratiōe.sic deum nō dec₃
cui⁹ oēs creature figmētū existūt aliquē a sua
curia in ppetuū relegare₃ nisi ex pte r̄probati sit
ratio. Scḋa difficultas.vtrū ratio q̄ ex parte
reprobati diuina r̄probatio talē ↄdēnat carceri-
bus ppetuis sit affirmatiua vl̃ negatia. Respō-
dendū ꝙ sic:si sit pctm̄ cōmissiōis ē affirmatiua
Si omissiōis negatiua.primū s₃ cōmissio dicit̃
iniusticia.scḋm s₃ omissio dr̄ delictū. iuxta illud
ps̄.Delictū meū ↄgnitū tibi feci ⁊ iniusticiā me
am nō abscōdi.vel dicēdū ꝙ semp loquēdō ,p-
prie illa rō est priuatiua:q: pctm̄ illud in repro-
bato nō est rō reprobatiōis inquātum aliq̄d hz
positiuū si sit pctm̄ cōmissiōis:s₃ rōne ānexe de
formitatis.rursus omissio solā priuationē nolat
Tertia difficultas.quare magis ponit̃ p̄desti
natio ⁊ reprobatio in diuina volūtate q̄ in diui
no intellectu cū etiā dicāt sciam.dico ꝙ res ī suo
eē locat̃ p vlm eius:⁊ q: tā p̄destinatio q̄ repro-
batio licet dicāt cognitionē tamē in volūtate cō
plent̃ cui⁹ sunt vn⁹ ⁊ idē act⁹ licet ad diuersa ter
minat⁹.hinc est ꝙ magis ,pprie dicūt̃ in diuina
volūtate q̄ in diuino intellectu. Et sic p₃ ad que
stionē.ꝙ vic₃ diuina reprobatio sed nō p̄destina-
tio rationē ⁊ meritū ex pte exigit reprobati .Et
nūc ad argumēta. Ad primū minor ē falsa.Ac
ceptio cī psonarū a theologis dicit̃ iniusta p̄la⁰
psone sup psonā ,ppter indebitā cām:sic̄ dū bōi
dimittūt̃ inferi⁹ ⁊ mali eligūt̃ i prelatos aut pe-
cunia:aut honore:aut fauore :deus aūt nemi dz
⁊ oēs debem⁹ ei:ideo respectu nostri neq̄t ha
bere indebitā cām:⁊ ita si vni dat:alteri nō:non
est acceptor psonaꝝ:nos vero sum⁹ mutuo ad i-
uicē debitores ⁊ dei:iō nō est silr̃. Ad scḋm iā
patet ꝙ nō facit sine rōne:q: in scḋo instāti intel
ligit̃ peccatrix in tertio reprobat̃. Ad tertiū di-
co ꝙ oportet ad electionē p̄eminētiā₃ aut eligētis
aut electi ⁊ quāuis nō sit in electo t̄n in eligente
est .⁊ h̄ sufficit:sic̄ de duob⁹ pueris penit⁹ simili
bus q̄s vnū eligeret reliquū nō.Et sic p₃ ad q̄sti
onē. Ex p̄nti vero distictiōe sicut de p̄cedētib⁹
de mente mḡri tres eliciūtur ↄclōnes. Pria ē
p̄destinatiōis cā nō ponitur:nec obdurationis
ratio queritur. Dicit ↄclō ꝙ nec p̄destinatōnis
nec r̄probatiōis extat in creatura aliqua cā vel
ratio.Et in hoc deuiat doct.subtil'is a mḡro vt
patuit in q̄ōne:q: mḡr dicit reprobatiōis nō eē
rationē in r̄probato.om dicit doctor subtil̃ ⁊ do
ctor solēnis ⁊ eoꝝ seq̄ces.Et deducit̃ hec ↄclu⁰
a principio distictiōis vsq₃ ad illud c. Multi vo
de isto ,pfundo querētes. Scḋa ↄclō.vana q̄sti
tio tanti mysterij extat occasio erroris deuij. Di-
cit ↄclusio.ꝙ multi errauerūt nimis curiose ista₃
p̄destinationē ⁊ reprobationē indagātes:⁊ dat
exēplū in littera.Et ponit̃ ab illo.c multi vo de.
⁊c̄.vsq₃ ibi.p̄terea ↄsiderari oportet vtꝝ oīa.⁊c̄.
Tertia ↄclusio.de⁹ p̄sciētia desinit p̄scire.s₃ in
sciētia semp extat scire.Dicit ↄclō.ꝙ p̄sciētia ra-
tione p̄scitoꝝ potest augeri ⁊ minui:sed eadē sci-
entia extat fundit⁹ ⁊ manet semp.⁊ tertio ꝙ idē
ē enūciabile.de⁹ est incarnādus:⁊ īcarnat⁹:⁊ in
carnatur⁹ ↄsimilia:⁊ in h̄ passu relinquūt cum
sanc.⁊ bo.in scripto hac distictiōe.q.v.Et doct.
deuot⁹ hac distictiōe.q.iiij.Et ponit̃ hec ↄclu⁰
ab illo.c.p̄terea ↄsiderari oportet.vsq₃.⁊c̄.

Sequit̃ in textu.Nūc aūt ḋ oīpotentia

Hic signat̃ distictio .xlij.hui⁹ primi.In
qua postq̄ mḡr a.xxxv.distictiōe inclusiue huc-
usq₃ de diuine scīe egit infallibilitate:nūc agē i-
cipit de eiusdē potētie sūma maiestate. Et parti
tur ista pars in tres ptes p̄ncipales.In prima p̄
notat̃ potētie q̄dditas.In scḋa declarat̃ eiusdē
quātitas.In tertia p̄ntatur pōlis qualitas .pria
in p̄ncipio.scḋa ibi.distictiōe.xliij.quidā tamen
de suo sensu gloriātes.tertia distictiōe.xliiij.ibi.
nūc illud restat. Pria iterū particula que ē p̄ns
distinctio in qua a mḡro prenotat̃ diuine potē-
tie quidditas diuidit̃ in tres ptes.In pria ostē-
dit mḡr ꝙ potētia dei est oīpotētia. In secun-
da ꝙ nō datur ei defectibilia. In tertia tante rei
signa patēt vtilia.prima in principio.scḋa ibi.S₃
querit̃ quō oīa posse dicat̃.tertia ibi. Sic igit̃
diligēter ↄsiderātib⁹.Et hec est diuisio.⁊c̄.

Circa quā.⁊c̄.Utrū diuina potētia sic ex
ter possim vt ⁊ ad ipossibilia extēdat̃.Et
arguit̃ ꝙ sic triplici medio. Primo sic .Si ei pō
dei ad ipossibile nō extēderet̃:aut h̄ eēt ratione
priuationis iportāte: in hoc ꝙ dico in.dū dico ī
possibile:aut rōe substrati positiui i q̄ ē ista p̄ua
tio:sed nec sic nec sic.igr̄ deo ē possibile ipossile
maior patet p diuisionē sufficiētē.s₃ ,pbat̃ mior
primo ꝙ nō rōne p̄uatiōis:q: pl⁹ opponit̃ enti
negatio q̄ priuatio cū priuatio req̄rat subm̄ ac
tu:negatio nihil.ex.v.mēce.⁊ tamē nō ens subij
cit̃ potētie dei in creatiōe que est de nō eē ad eē
igit̃ ⁊ priuatio. Scḋo ,pbat̃ ꝙ nō repugnet i-
possibile diuine potentie rōne substrati p̄uatiui
q: cū sit positiuū sequeret̃ ꝙ nō oīa eēnt ī po-
tētia obediētiali dei:qḋ est hereticū. Scḋo ar
guit̃ sic oīs potētia pl⁹ potēs facere q̄ intelle
ctus noster ↄcipe se extēdit ad ipossibile S₃ di
uina potētia est hmōi.igit̃.maior patet:q: pos-
sum⁹ intelligē seu ↄcipe ipossibilia vt chimera

tragelaphū: deū inuisū ⁊ ta⁹. sed mino: pz Luc. p:io. Nō est ipossibile apud deū oīe verbū. i. i tellectio. Et magn⁹ basili⁹ dicit. plus pt deus facere q̄ tu intelligē possis. Tertio arguit sic. si potētie dei aliq̄d cēt ipossibile maxie esset penit vt diceret deo ipossibile ē peccare: sz hoc ē falsū igit. maio: pater: quia nil tantū repugnat ðo q̄ tū peccatū: qđ de se reste aug. in li. de libero arbitrio. a bono auertit ēcōmutabili: aut nimis puerit bono cōmutabili. Sz pz mino: auctē pbi dicēs deus ⁊ studiosus pt p:aua agē. In op⁹ est Aug. li. ij. cōtra faustū. hāc sniaz quā dicim⁹ pteritā fuisse: de⁹ falsaz facere nō pōt. Et Jero. ad custochiū de virginitate. cū cetera possit: de⁹ nō pōt de corrupta facē virginē. Itē introducit in. vi. ethicoz. solon seu agathon tragic⁹. hoc solo p:inak deus vt ingenita nō possit facē que gesta sunt. In ista qōne sunt tres articuli declarādi. p:im⁹ triū terminoz declarariu⁹. secūd⁹ triū pclusionū positiu⁹. terti⁹ triū difficultatū iuxta tres pclones positiu⁹. Quo ad p:imū articulū termi sunt potētia. po⁽ᵉ⁾. ⁊ ipossibile. p:im⁹ termin⁹ est pō. vltra dicta de pō. vij. ff. ffffiij. ffffvij. distinctiōib⁹. Nic noto q̄ sūt tres ternarij potētiarū p:im⁹ ternari⁹ est. pō pure actiua. pō passiua. ⁊ pō defectiua. p:ia ē ergo pō pure actiua seu pductiua ab oīi separata ipfectione. ⁊ ista potētia dicit deus omps. vnde Aug. in li°. ō sim bolo: oīipotētē deū dicim⁹: q: credim⁹ q̄ omnia facies fact⁹ nō est. Scda potētia dicit pure passiua quō noiant pbi materiā p:imā purā potentiā. i. nihil de se actiue habentē po⁽ᵉ⁾. tertia pō dicit pō defectiua sic potētia peccādi: ō q̄ plus q̄ deo nō pueniat. de⁹ inquit seipsum negare nō potest. Scōs ternari⁹ est p:imo potētia q̄ partiz est actiua ⁊ parti passiua: sic potētia ābulandi: ⁊ ē effectiue a deo: sz nō in eo formalr: q: cum sit vbiq̄ nequit formalr ambulare neq̄ comedere aut bibē. Scda potēta ē ptim actiua ⁊ ptim defectiua: vt pō sustinēdi penā: ⁊ ē quidē a deo ē sz id qđ ē pfectionis. scōm vero qđ defectū dic ex vanitate creature: nec ē in deo formalr sed effectiue. Tertia ē parti passiua ⁊ parti defectiua: vt potētia moriēdi que deo nō puenit sz creatis entibus. vnđ ipe solus habet imortalitatē. vñ huic mō pgruit qđ dicit pbus. ix. mēc⁽ᵉ⁾. q̄ potentiam aliq̄tiēs aliq̄ dicūt quo ad rē: sicut que habēt actiuā potētiā. vñ Auicen. teste p:imo est ipositus hoc nomē potētia ad potētes hoies: ⁊ ex hic ad va⁹ trāslatū. alia vero dicūt potētiā quo ad modū dicēdi: ex parte rei ipotēta est sicut potentia moriēdi. Terti⁹ ternari⁹ potētiarū est: q: alique sunt potētie que dicūt pfectionē simpliciter sicut potētia intelligēdi. potētia diligēdi. ⁊ ē sūt in deo formaliter. vnde a diuino Dyoñ. in ō diui. noi. collaudat deus vt intelligēs ⁊ volēs. Et Arist⁹. in. xij. metha⁽ᵉ⁾. ei attribuit intelligē ne se habeat vt dormiēs. Scđe potētie sūt que dicūt pfectionē cū imp⁹fectiōe ⁊ he deo pueniūt secundū tamē p:ius impfectiōe ꝑm regulā Dyoñ. vij. de diui. no. sicut posse loqui: hoc cū includit ⁊ potētiā effectuā: ⁊ hec est pfectiōis. ⁊ hec competit deo ⁊ receptionē formalr. ⁊ hec arguit imperfectionē in suscipiēte: q: pfectibilitatē nec cōuenit deo. tertie sunt que simpliciter dicūt p:iuationē: vt posse peccare: ⁊ he fundit⁹ ꝓpugnāt ðo qui est act⁹ pur⁹ ⁊ pfectissim⁹. Scđs termin⁹ ē ipossibilis. vnde noto q̄ ꝑm doct. denu. hui⁹ distinctiōis. q. ij. tripliciť dicit ipossibile. p:imo m⁹ dicit ipossibile ꝓpr̄ nature ordinationē: sic dicit q̄ a p:iuatōe in hītū ipossibilis ē regressus. Secūdo dicit ipossibile p accīs: sicut dicit impossibile est nō fuisse que fuerit. ⁊ dicit ipossibile per accīs: quia rei ꝓterite inquātū res nō repugnat nō fuisse: sed repugnātia ē ex ꝓtentiōe sibi accidēte seu que sibi accidit: q: est extra rationē eius diffinitiuā. tertio de ipossibile ꝑm disciplinā: sic dicim⁹ impossibile est idē ee albū ⁊ non albū: ⁊ dicit hoc ipossibile ꝑm disciplinā: q: fundat ex p:imo p:inci⁹. de quolibet esse vel non esse: ⁊ de nullo ābo simul qđ est p:incipiū cuiuslibet scientie seu discipline. Noto vlteri⁹ q̄ ipossibile dicitur tripliciter. vno mō dicit ipossibile ꝑm cās inferiores: ⁊ est id qđ est ꝓra cōmunē nāe cursum. vel id ad qđ nō pōt se natura extēdē sic p⁹ virginis: ceci illūinatio. creatio aūt aliaz adeo nō dicit hoc mō ipossibilis nature: q: licet neq̄at natura alias creare tñ creanť ꝑm cōmunē cursum nature a deo. Scđo dicit ipossibile ꝑm cās superiores: ⁊ hoc modo dicit impossibile vt patebit sequēti distinctiōe qđ nec habet ydeā in deo: nec determinatur diuina volūtate: ⁊ de his duobus ipossibilis modis loquit⁹ Alan⁹ in rīs suis. Tertio dicit ipossibile vt est indifferēs ꝑm vī vocabuli ipossibili ꝑm cās inferiores ⁊ superiores.

Tertiꝰ terminꝰ est possibile p opm ad impossibile dicit tripliciť. p:imo possibile ꝑm cās inferiores vt generatio aeris ex aqua: ⁊ ignis ex aere. Scđo ꝑm cās superiores vt miraculoz operatō. Noto tñ hic q̄ oīe possibile ꝑm cās inferiores est possibile: ꝑm cās superiores nō ecōtra: sicut oīe ipossibile ex opposito ꝑm cās supiores est ipossibile cauſ inferioꝝ⁹ nō ecōtra. Tertio dicit possibile quoddā cōmune possibili ꝑm causas inferiores: ⁊ possibili ꝑm cās superiores. rursus. p:imo dicit possibile ꝑm disciplinas sic sunt scibilia. Scđo ꝑm accīs vt sunt ꝓpīgētia. tertio ꝑm naturā vt est cuiusus naturalis. Et tñ de p:imo articulo. Quātū ad scōm articulū sūt tres pclusiones. Prima est de potētia dei respectu ad possibilia. scda de pō dei respectu ad ipossibilia. tertia de cōpatiōe possibi⁽ᵐ⁾ ⁊ ipossibiliū. p⁹ ē ꝑ.

Oīipotētia dei sic dictoz a deo est possibilitas vt se sola dicta possit ꝓducē absoluta. p:ia pars dic: q̄ oīipotētia dei dictoz possibiliū aliorum a deo est vt meli⁹ videat. noto q̄ in rerū creatione est hic ordo. P:io in mēte diuina ꝓintelligit scia practica. scđo volūtas diuina vult opari ꝑm illā sciam. ⁊ tertio oīipotētia exequit que dicit potētia executiua ab aliq̄bus. Tūc ꝓbo pclones sic. oīipotētia aut aspicit oīa possibilia distincta essentialr a diuia essentia: aut nō. Si sic habeť p⁹ q̄ oīnia possibilia a deo p oīipotētiā ad ee deducūtur. Si nō aspiciat oīnia tūc nō debet dici oīipotētia: sed habere aliq̄d nomē p q̄d deno⁹ret limitata ad certa q̄ aspicīet. Cet⁹. si aliq̄ habeat ee ⁊ nō ab oīipotentia dei: quero quō habēt ee: aut a se: ⁊ sic erūt plura ꝓncipia p:ima ⁊ reuerter maniche⁹: aut ab alio: ⁊ cū de⁹ solū p oīipotētiā sit extra se, ꝓducti⁹: sequit aliq⁹ de⁹ ⁊ tā nō dicet vnus deus sed plures dij. Secūda pars pclonis dicit q̄ potētia dei se sola dicta pt ꝓducere absoluta. ꝓbat ex medio doct. subtilis. dist. ij. hui⁹ p:imi. q. i. in via oīipotētie. qñ aliq̄ cā habet m⁹ eminētiozi q̄cq̄d cetere pfectiōis habēt cauſ qđ pt cū illis se sola pōt. sed p:ima causa est hmōi: igit pōt seipa ꝓducere q̄ cū alijs p:o ducit. maio: pz. considero cñ q̄ cause non ꝓducūt suos effect⁹ inquātū sunt impfecte: sz pfecte ío si pfectiozi mō sit in vna cā illa pfectio. sequit⁹ q̄ potent: sed mino: pater: quia ad mīs ꝑm pbos est tota cā cause scde: ⁊ eq̄uoca: ⁊ ita eminēter ꝓtinet eā: cū igit scda cā eminēter ꝓtineat tertiā: ⁊ tertia q̄rtā: ⁊ sic descēdēdo sequit q̄ p:ima ꝓtinebit oēs illas pfectiōes eminēter: q: cōtinēs id qđ ꝓtinet ꝓtinet ⁊ ptētū. Dixi tamē non tanter absoluta: q: nō pñt in oīnib⁹ respectiuis licet cñ ꝓducat solē: ⁊ p solē radiū: ⁊ se sola radium possit ꝓducē nō tamē vt dicat radi⁹ sol⁹: da esset ꝓplicatio: q: quādo dico radi⁹ solis: dico q̄ ꝓducat a sole: ⁊ tñ exposito sola ꝑma cā ꝓducebat. Et p:ia parte pclonis pz defect⁹ Franc. de maro. qui in ꝓflatu suo in sex qōnib⁹ sup hac distinctiōe nitat astruere ee cētie ab eterno rōne ee exīs ⁊ cause finalis in deo. vñ inqt in. ij. q. arti. ij. q̄ de⁹ ad creaturā cōparat in ratiōe q̄druplicis cause. p:imo in rōne ee efficiētis. scđo ee finalr. tertio cause exīs. si tñ inquit sit distincta a cā efficiēte: ⁊ quarto in gñe cause mālis nō ex qua sed circa quā. sicut theo⁹ pz deū, p materia vl subiecto vñ addit ꝓpter p totā qōnē. q̄ ex quo est finis ⁊ exēplar oport q̄ habeat ēsse cētie ab eterno terminās respectuz fundamētalē tā exēplaris q̄ finis. pz. qz nihil ē ydee ei in mēte diuia totū facīt. Et de illis. xij. fundamētis que ponit in p:ia. q. suspicabat creꝺo efficere ciuitatem sctāz Jherl'em nouā quaz Apoc. xj. Job. ī ertasi. posit⁹ vidit q̄. xij. fūdamētis fūdabať. Sz in ob. defec. illa cñ q̄ternitas p ternariū deducta elidit vnico rnario. s. p ee ydeale. ptuale: aut eminētie. vt pz ispicīēti. Et scđa ār pte pclonis pz error: pboz q̄ negauerť deum posse se solo facē q̄ cū cauſ alīs fac. vñ dicit q̄ scde cause requirūtur ꝓpter impfectionē causati causa cñ p:ima dicit quia mere agit necessario si se sola cāret semp effectum equalē ꝓducerz. sz quādo cū causa alia cāt venit pfectio in cātō ex parte sui: ⁊ impfectio ex parte cause secūde. vnde paret q̄ alio mō ponūt deū oīipotētē. alio mō theologi dicūt⁹ cñ p:imā causam oīipotētem quia in omnē effectū cōcurrit: aut mediate: aut ī mediate. Theologi vero q: se solo potest qđ cuz alīs facit in absolutis vt dictū est: ⁊ qđ dicūt q̄ secūde cause requirūtur ꝓpter iperfectionē causati. hoc est falsum. p:ima enī causa nō naturalit vt suspicātur sed libere agit: ío quātū vult ꝓducit effectū: aut pfectū: aut iperfectū iuxta volūtatis arbitriū. Scda pclo est de potētia dei respectu ad ipossibilia. ⁊ est ē. dei omnipō ve nē aspicit ipossibilia vt ad cōtradictoria nō ferantur.

Pria ps dic: q̄ oīpōdei aspic nake ipossibilia sibi possibilia. Et vt melius capiatur. noto q̄ aliquid dicitur impossibile tripliciter. P:io modo per nature limitationem: sicut de trunco face re vitulū ē ipossibile nē. Scđo ðr ipossibile rōne

hostre ymaginatiōis: sic diceremꝰ duo corpora esse in eodē loco īpossibile: q: ymaginatio semp dicit opm. Tertio dicit͛ īpossibile ẜm illustrationē veritatis eterne ⁊ ordinē sapie: sicut ꝙ duo ⁊ tria nō sint qnq;. ⁊ duo opposita sil' eē: ⁊ cetere sil'es quoꝝ opposita in libro vite reluceāt. Hoc habito ꝓbat͛ p̄ria ps. qn̄ sunt due potētie ordiate ad inuicē vna sub alia: vna amplior reliq̄: nec ab ea depēdēs qđ censet͛ inferiori īpossibile: n̄ debet censeri ⁊ superiori. pꝫ ī policia. nō eñ seq̄tur ꝙ si miles neq̄at expugnare castrū: ꝙ nec rex sed sic est de natura ⁊ dei oīpotētia. natura eñ n̄ ē nisi q̄dā pticipatio dīne oipo͛: ⁊ ita stat. imo optet ꝙ ea q̄ solū sunt nature īpossibilia: dei omnipo͛ sint possibilia: alioq̄n nō esset maioris ambitꝰ q̄ nā. Sed scd'a ps dicit. ꝙ nō pōt facere ꝯdictoria sil' vera. ꝓbat͛. q: si sic posset falsificare primū p̄ncipiū. ꝯn̄s est falsū: vn̄ tante ē veritatis ẜm pħm. ꝙ negātes ore mēte ꝯfitet͛. Et Auicen. p̄mo methaᶜ inq̄t. ꝙ qui negāt p̄mū p̄ncim tantū debēt verberari ꝙ ꝯfiteant͛ nō idē eē verberari ⁊ nō verberari. Sed assūptū patet. q: primuꝫ p̄ncipiū est de q̄libet affirmatio vel negatio: ⁊ d̄ nullo ābo sil'. Tercꝫ. q: inter regulas eternas hoc p̄ncim primū ē: aut de p̄mis. tū tertio: q: ē dignitas a qua positiōes ⁊ suppōnes omniū dependēt sciarū: ⁊ ita efficiat͛ scia ꝯtinm qđ negat pħs prio posterioꝝ. Ex quo pꝫ defectꝰ gilberti porretani qui posuit vt inuit Alex. de halis in p̄ma pte sue sūme. collatiōe de pō dei: ꝙ deꝰ p̄t facere p̄teritū nō fuisse p̄teritū. Et cū arguit͛ sibi auctē Jeroñ. ad eustochiū. Cū cetera possit deꝰ nō potest de corrupta facē virginē. R̄ndꝫ ꝙ nō p̄t. i. ī hoc nō ostēdit pōm suā adhuc: q: nullaꝫ adhuc corruptā fecit v͛ginē. Et ē in Amb. sup Lucā cōsimil' loquēdi modꝰ. vbi agit de salutatiōe Joh. in vtero mr̄is. nōdū inq̄t erat spūs vite: ⁊ tamē iā inerat spūs ꝓphetie. certū est ꝙ loquēdo simpliciter Johes iā viuebat. ex serie luce patet. q̄a Elizabet cōcepit sex mēsibus ante virginē. fetꝰ aūt aiatur ẜm medicos circa. xlvi. diē. Sed intelligit͛ nōdū erat spūs vite. i. nō apparebat: quia claudebat͛ in vtero. Sed patet om ex ꝯclōne. sequeretur eñ duo cōtradictoria eē simul: qđ sic d̄clarat͛. p̄teritū eñ inquātū p̄teritū nihil ē. Si igit͛ p̄teritū faciat deus nō p̄teritū: recte mutabit nō eē in nō eē: ⁊ si sit mutatio oꝫ p̄teritū esse quia mutatio semp req̄rit vnum extremū ens ex q̄nto phicoꝝ. ⁊ ita p̄teritū est: ⁊ nō est. patet assūptū est eñ bn̄ mutaº a subo in subiectū: sicut in alteratiōe. Scd'o a subiecto in nō subiectū: sicut in corruptiōe. Tertio a nō subiecto in subiectuꝫ sicut in generatiōe. sꝫ nō potest capi q̄rtꝰ modꝰ a nō subiecto in nō subiectū: qđ esset in ꝓposito Et ad glo. quā dat auctē Jero. dicētis. nō p̄t d̄s corruptā facere virginē. i. nō ōndit. sua salua reuerētia. ista ē glo. aurelianēsi. que destruit textū Ita dicā ꝙ neq̄t deus de triīco facē vitulū: quia adhuc nō ōndit. ⁊ qđ addit͛ de dicto Amb. dico ꝙ nō oportet talia dicta trahere ad ꝯsequētiā in oībus: sed sunt pie exponēda dū occurrunt.

Tertia ꝯclo est de possibiliū ⁊ īpossibiliū cōparatiōe respectu oīpo͛ dei. Licet ad diuinā oīm potētiā dicātur possibilia: sermōe tamē simplici nō dicit͛ quid sibi īpossibile. ꝓbat͛ p̄ria ps q̄ dic ꝙ oīpotētia ē possibiliū. est eñ cōtradictio dicere oīpotētiā ⁊ ꝙ nullꝰ sit possibilis. Et si dicat͛: ergo possibile sibi r̄ndet ab eterno in eē cōntie: sicut oīpoª eterna est. dico ꝙ nō oportet. sufficit eñ ꝓ ista possibilitate eē ydeale quo rex d̄r possibilis: aut īpm eē volitum ꝓductū in eē ẜm quid a diuina volūtate. de quo disti. xliiij. Et si obijciat͛: q: nihil in deo ē om oīpotētie: ⁊ cū eē ydeale sit in deo: ⁊ illud eē volitū seq̄tur ꝙ nō dicent͛ possibilia. dico ꝙ verū est ꝙ nihil in deo est om oipo͛ terminatiue: sed q̄n bene significatiue ⁊ rep̄ntatiue nō videt͛: ⁊ isto mō sunt ydee: q: repsentāt res possibiles ad creari p oīpotētiam.

Scd'a ps ꝯclonis dic. ẜmone simplici: nō debet dici q̄d d̄o īpossibile. ꝓbat͛. hūanꝰ intellectꝰ debet se ꝯformare iuxta vires veritatibꝰ ⁊ mō loquēdi sacri canonis ⁊ biblie: intm̄ vt dicat diuinꝰ Dyoñ. li. de diui. noi. ꝙ nō est audendū aliud loqui p̄ter id q̄d sacra canunt eloquia. Sed sancte littere deo dicūt nihil īpossibile: ⁊ ita non debet dici simpliciter hoc eē deo īpossibile: ⁊ si alicubi aliud pateat in alio sācto doctore pie exponat͛. assumptū patet Luce. i. n̄ erit īpossibile apđ deū oē verbū. Et si querat͛ quō sunt talia exp̄mēda. dicēdū ꝙ talia sunt impfecta aut ꝯdictoª. aut defectꝰ: que deū nō decēt q̄ sūma ē veritas: perfectissimꝰ in nullo deficiēs. Et tantū de scd'o articulo. Quātū ad tertiū artm sunt tres difficultates iuxta tres ꝯclones. P̄ria. qđ est priꝰ āttributū: aut scia: aut oipō: aut volūtas. dicit doctor deuotus duª scd'o li sali. xxxv. dist. ꝙ ista tria pō. scia. ⁊ volūtas p̄nt ꝯsiderari: aut absolute in sua ḡnalitate: aut inq̄tū sūt p̄ncipiū alicuiꝰ effectꝰ. si in sua ḡnalitate cū scia dei sit bonoꝝ ⁊ maloꝝ: pō ⁊ volūtas solū bonoꝝ scia p̄cedit. rursus cū pō sit fiendoꝝ ⁊ nō fiēdoꝝ. volūtas āt fiēdoꝝ pō p̄cedit voluntatē: ⁊ sic ordinauit h͛ mḡr. prio eī egit d̄ scia: mō agit d̄ pō. ⁊ dist. xlv. aget d̄ voluntate. si aūt considerat͛ vt sunt p̄ncim alicuiꝰ effectus: sic potentia inq̄tū potens est p̄ma: ⁊ in q̄tū exequēs vltima. priꝰ eñ posse. scd'o scire. tertio velle. ⁊ post exequi. ⁊ sic patet de ordine horū. Scd'a difficultas. an aliquid sit facilius d̄o possibilius. dico ꝙ respectu sui eque facile est creare celū ⁊ terrā: sicut ꝓducere muscā: tn̄ quo ad nos magis relucet nob oipō sua in magnis effectibꝰ q̄ in minimis: ⁊ sic loq̄tur quedaꝫ glo. sup illo ps. Misericordias dñi in eternū cantabo. maius est d̄ impio facere piū q̄ creare celum ⁊ terrā q̄d eñ hoc nisi mutatio dextre excelsi. Tertia difficultas. que precessit nature ordine in mēte diuina an possibilia vel īpossibilia. Dicit doct. subti. dist. xliij. ꝙ possibilia. videt eñ mēs diuina ydeaꝫ mulieris. scd'o videt ydeā capre. tertio videt ydeaꝫ serpentis. ⁊ per has dicit ꝙ mulier est possibilis ⁊ capra possibil'. serpēs possibilis: ⁊ aspicit incompossibilitatē eoꝝ: ⁊ nūc est chimera īpossibilis. ⁊ sic patet ad. q. ꝙ vicꝫ diuia potētia sic extat possibiliū vt etiā ad īpossibilia nature extēdat͛. ⁊ nūc ad argumēta. Ad primū dico. ꝙ potētia dei se extēdit ad īpossibile nē: ⁊ dū arguit ꝙ ad q̄dlibꝫ ⁊c̄. quia querit vnde est īpossibilitas. dico ꝙ originatur a diuino intellectu p̄cōcipiēte has rationes vt incōpossibiles ⁊ formaliter ab illis rōnibus. ⁊ dū dicit͛ ꝙ sunt īpossibilia obedibili. ꝯcedit͛: ⁊ ita potest mutare deus hominē in leonem sed ꝙ manēs hō sit leo nō: quia talis obeª nō se extēdit ad cōtradictō: esset eñ hō ⁊ nō homo. Ad scd'm dico. ꝙ est intellectꝰ fantasticꝰ. ⁊ d̄ isto nō ē verū: ⁊ ē intellectꝰ verꝰ. ⁊ de isto intelligit͛ ⁊ hoc innuit dictū angeli: nō erit īpossibile apđ deū oē verbū: verbū eñ ē v͛a intellectio. Ad tertiū negat͛ minor. ⁊ ad dictū pħi. dico ꝙ intelligit͛ cū cōditiōe: vt sit sensus: posset praua facere si vellet: ⁊ tā aīs q̄ ꝯn̄s est īpossibile: sic hic si eētum essent minꝰ q̄. v. essent minꝰ q̄. x. Et sic patet ad q̄nē. Ex pħti aūt distictiōe sicut de precedētibꝰ de mēte mḡri tres capiūtur ꝯclones.

P̄ria ꝯclo. oīpotētia in deo ponit͛: ⁊ ad possibilia cūcta extēdit͛. Dicit ꝯclo. ꝙ oīpotētia d̄i se extēdit ad oīa possibilia. Et deducit͛ a principio dist. vsq; ad illud. c. Sed querit͛ quō oīa posse dicātur. Scd'a ꝯclo. nō est miseri oīpotentia vinci vel mori: nec est fallacia. Dicit ꝯclo ꝙ ista quatuor. posse mori vinci falli miserū esse nō cōpetūt oīpotentie dei. Et deducit͛ ab illo c. Sed querit͛ quō oīa posse. vsq; ibi. sic ergo diligēter ꝯsiderātibꝰ. Tertia ꝯclo. oīpotētia in deo dicit͛ ex efficacia: ⁊ qui nō patit͛. Dicit cōclusio. ꝙ iō oīpotēs deꝰ dicit͛ quia facit q̄cq̄d vult ⁊ nihil patit͛. Et ponit͛ ab illo. c. Sic igit͛ diligēter. ⁊c̄. vsq; ad finē dist.

Equit͛ in textu. Quidā tamē de suo sensu gloriātes. Hic sig̃tur distinctio. xliij. huius primi que sic ꝯtinuat͛ ad p̄cedētes. postq̄ in precedēti distinctiōe egit mḡr de diuine oīpotētie quidditate. nūc agit de eiusdē q̄ntitate. ⁊ partit͛ p̄ns distinctio in tres partes. In p̄ria preponit͛ errone opio. In secūda eius tāgit͛ multiplex ratio. In tertia clare ꝯcludit͛ veri assertio. p̄ma in p̄cipio. scd'a ibi. istāq; suā opionē. tertia ibi. fateamur itaq; deū multa posse facere. p̄ria ⁊ vltima particul' indiuisis manētibꝰ. scd'a p̄ticl'a ī qua errone opiois tangit͛ ratio. in tres binarios. i. in sex particulas diuidit͛ ẜm triū rationum binarios. Pª rō brō ⁊ iusto infert ꝓpositū. scd'a ī sensu isto currit per debitū. tertia p̄ficē seu dimittere sumit exordiū. q̄rta eterno p̄noscet͛ capit initiū. q̄nta aurelij simbolo false ꝯcludit͛. sexta ꝯfessionū titulo obscura ponit͛. p̄ria in p̄ncipº. secūda ibi. addūt quoq; ⁊ alia dītes. tertia ibi. addiciūt quoq; illi dicētes. q̄rta ibi. itē aliud dicētes adiūgūt. q̄nta ibi. his aūt illi scrutatores. sexta ibi. itē in titulo septio ꝯfessionū. Et hec est diuisio presentis dist. in generali.

Irca quā. ⁊c̄. Utrū diuina potētia finita que facit sic aspiciat vt ad infinita dirigatur. Et arguit͛ medijs mḡri petri abelardi cōtra quē ista ponit͛ distictio. ꝙ diuia pō solū possit finita facē q̄ fac. h͛ eñ perꝰ ꝯ petrū īpigit. Reduco aūt sua meª ad tria. Prio igr̄ arguit sic. deꝰ nō p̄t fecē nisi id q̄d extat iustū. bonū ⁊ debitum sꝫ solū illa q̄ facit sūt bōa: sūt iusta: sūt debita. igitur illa solū p̄t facē: ⁊ ita nō facē p̄t nisi finita q̄ facit. maior clara ē: q: īpe est iusticia nemi inius faciēs. bonitas n̄ nocēs. liberalitas nemi debēs Sꝫ ꝓbat͛ minor. q: cūcta q̄ sūt a mēsura p̄mi mēsurat͛: ⁊ ex īpo habēt bonitatē. ⁊c̄. ẜm qđ ei magis appropiquāt. Scd'o arguit sic. nihil p̄t d̄s dimittere aut facere nisi optiª ⁊ rōnabili cā. nec p̄t nō p̄scire q̄ p̄sciuit: sꝫ optiā rōne dimittit: q̄ dimittit: fac q̄ fac: p̄scit q̄ p̄sciuit. igr̄ solū se extēdit pō dei ad illa finita q̄ fac. maior pꝫ. si ei teste platone ī thimeo. nihil ē ī rerū nā cuiꝰ cā legimª nō p̄cesserit añ: q̄tomagis d̄ illa cā cārū d̄o cuius causa ois pticiº est. sed mior pꝫ. p illō ps. oīa ī sapiā fecisti. Cōfirmat͛ de p̄scia: q: si aliq̄d d̄ nouo faceret illud de nouo p̄sciret: ⁊ ita mutaret͛. Terº arguit sic. p auctēs. vñ aug. in li. de simlº. h͛ solū nō p̄t deꝰ q̄d nō vult. vñ ꝯcludit ꝙ nō p̄t aliq̄d facē nisi q̄d vult: n̄ vult aūt nisi q̄d fac: q: si alia vellet ⁊ fierēt. Et ī. vij. ꝯfes. ad deū loquēs dicit Aug. nec cogeris inuitus: q: voluntas tua nō est maior pō tua: eēt āt pō maior volūtate si plura posset q̄ vellet. In om arguit͛ auctē mḡri ī lr̄a. vñ Aug. in enchiri: oipotētis volūtas multa pōt facē q̄ nec vult nec fac. vñ hugo d̄ scō victo. Sicut eternitatē dei nō eq̄t tp̄s: nec imēsitatē locꝰ: sic nec sapiāꝫ sensꝰ: nec bōitatē vtꝰ: nec pōm opus

In ista. q. ad alias pīformit͛ sūt tres articl'i. primꝰ triū terminoꝝ expositiuꝰ. scd's triū ꝯclonū positiuꝰ. tertiꝰ iux͛ tres ꝯclones triū diffic. motiuꝰ.

Quo ad pm artim tres termi sūt. infinitū. finitū. ⁊ pō. Primꝰ terminꝰ est infinitū. vñ noto: ꝙ triplex est infinitū. primū est extēsiue. scd'm intēsiue. tertiū ē extēsiue ⁊ ītēsiue sil'. Infinitū extēsiue d̄r tripl'r. pº infinitū q̄ntitate ꝯtiª: sicut si daretur aqua contiª infinita seu linea per extensionē Scd'o dicitur infinitū extensiue q̄ntitate discreta

sicut est in nũeris qui ascẽdũt a monade seu vni
tate superi⁹ in infinitũ. ⁊ de his duobus infiniti
modis dicit pħus in. iij. phisicoꝝ. Infinitũ ẽ cu-
ius quãtitatẽ accipiẽtib⁹ semꝑ est aliqd extra ac-
cipere. vnde ꝟm cũ hmõi infinitũ semꝑ extat in
potẽtia assumẽdo vnũ post aliud: ⁊ nũq̃ in actu
cõpleto: ⁊ dat exẽplũ de dieb⁹ olimpiadib⁹ qui
in infinitũ ꝓcedũt: q2 q̃libet anno reuoluit̃. ter-
tio dicit̃ infinitũ extẽsiue ꝟtute seu potẽtia ad in
finita se extẽdẽdo. pzimo passiue i mã pma que
se extẽdit ad infinitas formas. scdo actiue in pzio
efficiẽte. qui se extẽdit ad effect⁹ infinitos. tertio
actiue ⁊ passiue simul: vt intellectu nr̃o seu ange
lico qui est in potẽtia ad infinitas intellectiões:
quarũ extat cã partialis. dicẽte Aug. ix. de trini.
o^m ⁊ potẽtia pariũt noticiã. Scdo ⁊ ꝑncipaliter
dicit̃ infinitũ intẽsiue. ⁊ hoc pt intelligi tripliciter.
pzio mõ in actuali exñ^a alicu⁹ creature: sic si po
nerem⁹ caritatẽ infinitã actu in aia chzisti cui nõ
est dat⁹ spũs ad mensurã. scdo in esse qdditatiuo
creature: sic si ponat̃ vna spẽs in qua ɔcurrant
omes denoiatiões pfectiõis simplr: vt suꝑma a
deo creabilis. tertio dicit̃ infinitũ intẽsiue i quo
de nafa sua omis extat pfectiõ simplicit̃ pncipio
carens ⁊ fine. Apoca. i. Ego sum alpha ⁊ o. Et
hoc modo capiẽdo infinitũ. diffinit infinitũ do-
ctor subtilis hui⁹ pzimi. dist. ij. q. i. In viã finis.
infinitũ est qd aliq̃d finitũ datũ ꝟm nullã habi-
tudinẽ finitã precipue excedit. sed vltra omnẽ as
signabilẽ habitudinem adhuc excedit: ⁊ isto mõ
solus deus est imẽsus ⁊ infinit⁹. vnd a damasc.
dicitur quodã pelagus diuina volũtas. Ex q̃
patet vltra sũmã creaturã creabilẽ adhuc sunt i-
ter eã ⁊ deũ distantie infinite seu grad⁹ infiniti.

Tertio ꝑncipalit̃ dicit̃ infinitũ simul extẽsiue ⁊
intẽsiue. ⁊ hic loquẽdo ꝓprie ɔuenit formaliter
omĩpotẽtie dei que dicit̃ infinita intẽsiue: q2 est
idẽ realiter cũ diuia essentia: ⁊ dicit̃ infinita ex-
tẽsiue: quia ad infinitos se extẽdit effectu3: ⁊ di-
citur infinitũ: quasi nõ finitũ: quia fine caret ip3
finiẽte qd maxie ɔgruit infinito intẽsiuẽ simplr
cuius magnitudinis nõ est finis. Noto vltra de
infinito ꝟm alex. de halis pzia parte sũme colla^c
de imensitate diuie essentie. q̃ infinitũ dicit̃ tri-
pliciter negatiue: pziuatie: ⁊ contrarie. negatiue
dicit̃ infinitũ id qd nõ est aptũ natũ finiri: sicut
deus. pziuatiue qd de se nõ est finitũ tamẽ aptũ
natũ est finiri: sicut dicũt aliqui de materia pma
q̃ de se nõ est finita sed finit̃ per formã. Cõtra^e
vero dicit̃ infinitũ id qd habet ɔtrariã dispositi
onẽ ad hoc vt finiat̃: ⁊ hoc etiã modo deus dici-
tur infinit⁹: quia ratiõe diuine essentie repugnat
sibi finitas. Scds termin⁹ est finitũ: ⁊ dicit̃ a fi
ne: ideo dicit̃ tripliciter ꝟm q̃d finis a quo dicit̃
dicit̃ triplr. vno mõ dicit̃ finis rei termin⁹. sic
dicit pħus. v. metha^ce. c. de termio. sic dicimus
hic terminat̃ motus seu finit̃: ⁊ hoc mõ d2 finitũ
omẽ q̃d certis claudit̃ limitib⁹: aut loco: aut du-
ratiõe: aut suo esse limitato. Scdo dicitur finis
idem q̃ perfectio: hoc modo dicim⁹ mãm infini
tam: quia extat iperfecta: ꝟ mõ quãto aliq̃d est ꝑ
fectius: tãto est magis finitũ. i. cõpletũ: sed h mo
do nõ loq̃mur d finito. Tertio mõ dicit̃ finis vt
est cuius gratia cetera fiũt. ex. ij. phico. ⁊. v. me^ce
⁊ hoc modo solus deus est infinit⁹: quia caret fi
ne. cetera finita: q̃a ad ipm ordinãtur. Prouerb.
xvi. ꝓpter semetipm omia operat⁹ est altissim⁹.

Tertius termin⁹ est potẽtia diuia. vltra dicta
multa d potẽtia: hic noto q̃ diuina potẽtia i cre-
atiõe rerũ põt capi tripliciter. vno mõ pro potẽ
tia intellectiua in qua sunt ydeales rõnes omni
um creabiliũ in esse incõpleto ꝓducte actu diui-
ni intellect⁹. Scdo capit̃ diuina potẽtia ꝓ potẽ
tia volitiua in qua sunt oẽs determinatiões con-
tingẽtiũ ⁊ esse volita in tali eẽ diuia ꝓducta vo-
litiõe. Tertio capit̃ pro potẽtia executiua que ex
equitur rerũ extra ꝓductiões in esse actualis exi
stẽtie ꝟm diuini intellect⁹ eẽ ydeale creabiliũ ⁊
volũtatis diuine determinationẽ. Et de ista po-
tẽtia executiua loq̃tur semꝑ dubie doct. subti. vt
patet in ꝓlogo. i. q. v. de praxi. ⁊ prac^ca. ⁊ in pze
senti distictiõe. nichilomi⁹ tñ a suis seq̃cib⁹ di-
stĩcta ponit̃ formalr a diuino intellectu ⁊ volun
tate. vnde in angelis articul⁹ est ɔdistict⁹ qui di
xerit angelũ sua volũtate mouẽre celũ. Et tñ d
pzimo articulo. Quãtũ ad scõm articulũ sunt
tres ɔclones. Pzia est de potẽtia dei ad infi-
nitũ intẽsiue ⁊ finitũ. Scda de potẽtia dei respe
ctu ⁊ ifiniti ⁊ finiti extẽsiue. Tertia d põ dei rspe
ctu ad determinationẽ volũtatis. Pzia est. di-
uine infinite omĩpotẽtie nullũ infinitũ seu fini-
tũ corrñdet intẽsiue. Pzia pars dicit: q̃ diuia oĩ
potẽtia extat infinita. ꝓbat̃. arguit̃ sic. Illa potẽ
tia d3 cẽseri infinita q̃ nullũ h3 terminũ. sed diui
na potẽtia est hmõi. igit̃ est infinita. maior pat3
ex pmo articlo: q2 q̃d finit̃ terminat̃. S3 mior pa
tet. Vñ Cris. in quadã ome^a. de⁹ d2 omipotẽs
q2 ei⁹ posse nõ inuenit nõ posse. Et corroborat̃
potẽtie actiue infinitas nõ repugnat simul. igit̃
sil pñt eẽ. ꝓbat̃ añs: q2 actiua potẽtia nõ dicit im
perfectionẽ formalr: nec ifinitas: imo ãbo dicũt
pfectionẽ simplr: vel admin⁹ potẽtia actiua dicit:
⁊ infinitas est mod⁹ perfectiõis simplr. perfecti
ones aũt simplr nõ repugnãt: quia nõ essent in
deo. Rursus possunt esse simul: aut a se: ⁊ sic sũt
in diuia eẽntia. ⁊ habet̃ ꝓpo^m: aut ab alio h re-
pugnat: iã eñi nõ esset infinita: q2 nõ se extẽderz
ad creationẽ sui. Sed ꝓbat̃ scda ps. s. q̃ oĩpotẽ-
tia dei ꝓducat̃ finita solũ. oẽ q̃d est i genẽ ẽ fini-
tũ ⁊ limitatũ: s3 omẽ ꝓductũ diuia oĩpõ ẽ hmõi
igit̃. maior p3. q2 ens añq̃ diuidat̃ in decez pdi^a
diuidit̃ i illitatũ q̃d ɔuenit do: ⁊ litatũ seu finitũ
qd descẽdit in decẽ predicamẽta minor patet ex
cõmuni auctẽ theologoꝝ ⁊ phoꝝ. Et corrobo
rat̃ inductiue. Pzimo eñi creatũ seu ꝓductũ est
finitũ ꝑ modũ seu rspectũ ad finẽ: quia omniũ cre
aturarũ deus extat finis: est etiã creatũ seu ꝓdu-
ctũ in sua ꝓpzia natura finitũ. vnde pħus. ij. de
aia. omniũ natura ɔstan^m termin⁹ posit⁹ est ma
gnitudinis ⁊ augmẽti. Tertia ps ɔclusiõis dic
q̃ diuina omĩpotẽtia nullũ habet actũ infinitu3
intensiue. ꝓbat̃. nã istud creatũ aut eẽt suba: aut
accñs: s3 siue sic siue sic esset finitũ: quia in genẽ.
Corroborat̃. quia omẽ creatũ habet ad pzimu3
depẽdentiã: ⁊ ex se nequit stare: quia ex nihilo ꝓ
ductũ est caret infinito bono essentialr: quia ad
min⁹ diuina eẽntia que solũ trib⁹ extat cõicabi-
lis suppositis. igit̃ nullũ tale potest eẽ. Ex pte
scda ɔclonis infero q̃ deficit san. Tho. ponẽdo
solũ mañam finitari ꝑ formã. vt pat3 in scripto
huius dist. q. i. Et ampli⁹ in. viij. dist. ij. pte. q. i.
seu totius distictiõis. q. x. Inquit eñi q̃ aliquid
finit̃ tripliciter. Pzio^o per dñiam ɔtrahẽtẽ. ⁊ h
modo finit̃ gen⁹ per dñia3. Scdo mõ ꝟm q̃d re
cipit̃ in alio: ⁊ hoc mõ finit̃ forma ꝑ materiã: q2
recipit in materia Tertio mõ quia recipit: ⁊ hoc
modo materia finit̃ per formã: ⁊ dicit q̃ neutro
istoꝝ modoꝝ finit̃ deus. ideo extat infinit⁹. pat3
o^m ex ɔclusiõe. materia eñi inq̃tũ mañia seque-
strata quacũq3 forma est limitata. q2 in genẽ ad
min⁹ reductiue. Et confirmat̃. li. ij. cõtra Faustũ
videt̃ dicẽ Aug. expzesse q̃ mañia in pzinci^o fuit
creata nuda a quacũq3 forma. nõ dubiu3 q̃ non
erat infinita: q2 tũc fuisset deus: quia nec infini-
tabat̃ per formã nec per accñs: nec ꝑ dñiam: ⁊ h
est ꝓpziũ diuine infinitatis. ꝟm eũ. rñdit alibi q̃
de⁹ nõ pt facẽ mã3 sine forma. rñdeat aug^o. ⁊ di
cã sibi q̃ imo cũ sit realiter distĩcta a forã. Ceteꝝ
ponit circulũ q̃ ponit materiã finitari ꝑ formã
⁊ formã ꝑ materiã. vnde vnũq̃dq3 pzius natura
ꝓpzia finitũ est: ⁊ postmodũ talẽ aliq̃n habet fi-
nitatẽ: aia eñi intellectiua pzi⁹ natura q̃ corpori
infundat̃ finita ẽ: ⁊ ista ẽ finitas per se: ⁊ infusa
quandã a corpore sed intrinsecã valde accipit fi
nitatẽ. ita de ɔsimilib⁹. ⁊ qd dicit d infinitate di
uina q̃ solũ noiat negationẽ: est valde extraneũ
q̃ mod⁹ omniũ diuinoꝝ dicat solã negationem.
vnde infinitũ licet sit nomẽ negatiuũ: tñ mod⁹
noie intellectus est recte positiu⁹ infinitas. s. ⁊ ẽ
ɔsimile. suba diuidit̃ per corporeũ ⁊ icorporeũ
nõ est ymaginãdũ q̃ angelici spũs sola negatio
ne cõstituãtur quã dicit incorporeu3. q2 negatio
nõ est cõstitutiua positiui ex. vi. topicoꝝ. sed cir-
cũloquimur quãdã ꝓpziã differẽtiã ꝑ hmõi no
mẽ. sic in ꝓposito. Ex tertia pte cõclusiõis ego
infero q̃ defecit Franc. de maro. hac dist. q. vl[illegible]
arti. iij. ⁊ ampli⁹. dist. xix. q. i. per totũ: ponẽdo q̃
deus potest creare caritatẽ infinitã intensiue: q2
inquit: potest creare aĩas infinitas ⁊ cuilib3 da
re caritatẽ: ⁊ ita erũt caritates infinite. ⁊ tũc sepa
rẽtur ⁊ fiat vna ex eis ⁊ erit infinita. patet oppo
situ ex ɔclone. licet eñi argumẽta pzõn^a partem
illam ɔclusiõis solũ ꝓbẽt de infinito simpliciter
intẽsiue tñ ɔclo extat generalis. Et corroborat̃.
data eñi ista caritate infinita quero vtrũ de⁹ pos
sit creare vnũ nouũ gradũ charitatis: vel non. si
dicat q̃ nõ: euacuata est potẽtia dei q̃d nõ bene
sonat. si dicat q̃ sic: quero ab eo vtꝝ sit vnibilis
ipi charitati infinite vl' nõ: si sic igit̃ illa nõ erat
infinita: quia infinitũ nõ capit augmẽtũ: nec eo
est aliquid maius: augmẽtaret̃ aũt ex illo gradu.
si nõ possit vniri: quero causa3: ⁊ quare iste gra-
dus repugnat nõ aliij nõ videt̃ nec dãda affirã-
tio nec negatio. Confirmat̃: q2 caritas chzisti fu
it maxĩa a deo creabilis ꝟm mgr̃m. dist. xiij. Tñ
ꝟm istũ opinantẽ fuit finita: igit̃ nõ est dabil' ca-
ritas infinita. Sed dicet q̃ mar̃ loquit̃ de carita
te que est in subo cuiusmodi fuit caritas xp̄i. illa
aũt quã ponit infinitã nõ ess3 in subo hoc nihil
est. illa eñi haberet inhesibilitatẽ ad subm redu
cat̃ ad eẽ q̃ inhereat: aliõq̃n frustra eẽt. possibile
eñi posito in eẽ nullũ sequit̃ impossile. Et q̃d di
cit q̃ de⁹ põt creare aĩas infinitas: ɔcedit̃. s3 ta-
mẽ nõ sunt creabiles simul infinite p3 manife-
ste: quia dato quocũq3 aĩarũ nũero deus adhuc
potest vnã creare alioquin esset exhausta poten-
tia sua. Sed dicet. nõ videt̃ q̃ in do sit põ ad ali
q̃d: ⁊ q̃ illud nequeat ꝓduci. alioq̃n esset illa po
tẽtia frustra. Doc. subti. ij. dist. hui⁹. q. i. In via
omĩpo^e q̃tũ valde ad h affert exẽplũ. pictor eñi
ex vna pte sui h3 potẽtiã ponẽdi in pictura albũ
⁊ nigrũ simul: s3 rei nã nõ patit̃. sic in ꝓposito. ⁊
q̃d dicit illa potẽtia eẽt frustra nõ sequit̃. frustra
eñi ꝟm pħm solũ est in entib⁹ ad finẽ cuiusmõi
nõ ẽ oĩpotẽtia dei. l3 eñi infinitũ nõ ꝓducat est
in diuina eẽntia attributũ. Scda ɔclo ẽ d oĩ-
potẽtia dei respectu ad finitũ ⁊ infinitũ extẽsiue
⁊ est sic. omĩpõ dei extẽsiue finitũ aspicit vt nul
lũ infinitũ tale ad esse sit ducibile. pzima ps eni3
iã patuit: sic eñi a diuia põ ꝓducit̃ finitũ intẽsi-
ue: ita finitũ extẽsiue. Et vt meli⁹ videãtur termĩ
dicit̃ finitũ extẽsiue. ꝟbigtia. Scut albedo ĩ equo
maior est q̃ in margareta extensiue: ⁊ tñ intẽsi-
ue in margareta maior q̃ in equo. i. in equo ma
gis extẽditur ⁊ latior est ⁊ in margareta magis
intus tẽdit̃. ꝓbat̃ ergo alia ps. q̃ nullũ infinitũ
extensiue actu: aut q̃titate. s. nũerali: aut ɔti^a sit
ꝓducibile. det̃ eñi per casu3 q̃ deus ꝓduxerit a
quã ĩfinitã actu. Tunc arguo argumẽto pħi. iij.
phisicorum querendo: aut partes huius aque
sunt infinite: aut finite. Si finite: tunc non con-
stituunt infinitum. si autem sint infinite aut om-
nes: aut alique. Si alique sunt finite: ⁊ alique
infinite: tunc infinito aliquid erit maius

q: mai⁹ ē infinitū illud q̄d hȝ ptes finitas ⁊ infi
nitas q̄ illud qđ est infinitū seu pars infinita. si
aūt oēs sint infinite:aut sunt ptes infinite q̄ ad
nūerū.aut quo ad magnitudinē.Si quo ad ma
gnitudinē tūc infinito rursus infinitū erit mai⁹
Si q̄ ad numerū tūc nō sequit̄ infinitas:q: etiā
quelibet magnitudo pua hoc mō habet ptes in
finitas.Dixi tamē notāter actu infinitū:q: de in
finito in pō nō est dubiū.Ex q̄ pȝ q̄ vltra oēm
nūerū pōt creari nou⁹ nūer⁹ ⁊ priori attribui:⁊
vltra omnē magnitudinem noua creari ⁊ pdicte
attribui.vel admin⁹ quelibet res creata habebit
sūmū sui terminatū.Et si dicat̄.ex quo de⁹ hȝ illā
oīpotētiā infinitā ad pducēdū in eē ponatur
Qui sic dicūt volūt q̄ euacuet̄ potētia dei ⁊ re-
pugnat creature ⁊ repugnat deo.Ex quo infero
q̄ nō pōt dari vltimū creabile ī pfectiōe.quoli-
bet em̄ dato adhuc gradib⁹ infinitis distat a deo
⁊ sup illud nobili⁹:⁊ iterū sup illud nobili⁹:⁊ sic
in infinitū.Et si obijciat̄ de caritate que videtur
sūma spēs:⁊ tā in xp̄o est in termino.vt patuit ī
prima pclōne.Dico q̄ dubiū est an nobilior q̄s-
at creari caritate.tā q: doct.subti.satis pdescen-
dit q̄ sit nobilissima spēs q̄litatis ⁊ forsan crea-
bilis ⁊ sic in xp̄o in termino:nō tā sequit̄ q̄ sit sup
ma simplr spēs:q: infima suba pfectior est cari-
tate cuo ad eē. Et si obijciat̄ de xp̄o qui est no
bilissimū suppositū in tota latitudine sube.ergo
est dādū supmū in genē sube.Dico q̄ ista nobi-
litas in xp̄o est rōne vniōis ypōce. vñ psideran
do hūanitatē christi absolute nobilior est natu-
ra angelica illa hūanitate:ȝ vniōe est excellēma
Ex quo infero q̄ defecit mgr̄ nycola⁹ boneti
in sua pħia ponēdo q̄ pħit creari in eodē instāti
tpis omes reuolutiōes primi mobil.⁊ q̄ deus
nullā nouā iterū posset creare nisi de iaȝ creatis
pȝ opm.Et breuit̄ do clarū exēplū q̄ nō est crea
bilis talis infinita magnitudo.Accipio cā exem
pli vnū circulū infinitū.scindat̄ in pūcto:efficiet̄
finit⁹:⁊ tā nihil remouebit̄ qđ repugnaret si essȝ
infinit⁹. Tertia pclō est de pō respectu ad suaȝ
determiationē volūtatis.oīpotētia dei ad plu
ra se extēdit q̄ sanctissima ei⁹ determinat volun
tas.Ante determinationē em̄ volūtatis diuine
ita potuit deus pdestinare iudā sic petrū:pt mū
dos infinitos creare.dānatos saluare ⁊ talia in-
finita:⁊ tā nō determinauit ista volūtas.vñ scri
bitur. In inferno nulla est redēptio.Et si obijci
atur de traiano qui erat dānat⁹:⁊ tamē precib⁹
beati Greg.extitit saluat⁹.Rñdet̄ q̄ nō erat su
per eū lata sñia dei.pscīebat em̄ de⁹ post.ccc.an-
nos btī Greg.p eo orare cui⁹ meritis vite exti
tit restitut⁹:⁊ egit penitētiā.Sic de alijs multis
legit̄. Ex quo patet defect⁹ magn⁹ isti⁹ mgr̄i
petri abelardi quē ipugnat mgr̄ qui dicebat q̄
de⁹ nequit facere nisi que facit:nec dimittē nisi
que dimittit.patet ex pclōne.Et tantū de secun-
do articulo. Quantū ad tertiū articulū sunt
tres difficultates breuissime. Prima.quid est
pprie oīpotētia dei.Dico q̄ loquendo pprie
oīpotētia dei dic̄ has tres potētias intelm vo
luntatē ⁊ executiuā:intellectū dirigentē volūta-
tem determinantē executiuā exequētē:qđ deter-
minatū est vel determinabile. Secūda diffi
cultas.vtrū oīpotētia sit creat̄e cōicabilis:q̄a
scribitur de xp̄o Math.vltio.Data est mihi om
nis potestas in celo ⁊ in terra.Dicit̄ q̄ nō.īpossi
bile est q̄ idem creet seipsum ⁊ tamen oporteret
si esset cōicabilis.Et q̄d dicit̄ de xp̄o. Dicenduȝ
q̄ est distributio accomoda.sicut eiusdē.xvij.c.
Omīa possibilia sunt credēti.Et sicut dicit̄.Ce
lum ptinet oīa:verū est alia a se. Tertia dif-
ficultas est.vtrū oīpotētia sit perfectio simpli-
citer.hic dicēdū q̄ oīpotētia pōt psiderari ab
solute inquātū est diuine essentie attributū:⁊ sic
est perfectio simplicit̄.sicut est intellectus ⁊ volū
tas.potest rursus considerari inquātū sub q̄daȝ
rōnis respectu dicit̄ ad creaturas:⁊ sic formalit̄
nō est perfectio simplr̄.quia ille respect⁹ rōnis
nō est perfectio simpliciter:⁊ ita est de alijs:scīa
em̄ dei absolute est perfectio simpliciter ȝ tamē
sub respectu ad scita nō.Et sic patet ad qōnem.
q̄ viȝ diuina oīpotētia sic finita aspicit vt in-
finitū nō pducat:licet de parte sui possit.Et tūc
ad argumēta. Ad primū dico:q̄ maior extat in-
perfecta nisi addat̄:vel q̄d esset iustū bonū ⁊ de-
bitū si faceret.⁊ isto mō intellecta illa que nūq̄
faciet essent hmōi si fierēt.dico q̄ iproprie polu
it hic petr⁹ iste nomē debiti:quia deus nihil no
bis debet:sed nos sibi. Ad scđm dico eodem
modo ad maiorē q̄d debet addi vel quin ex rati
onabili causa dimittēt.si alia dimitteret vel face
ret:si alia fierent:⁊ illo mō minor nō est sub ma
iore.Et q̄d obijcit de prescientia q̄ mutaretur si
alia de nouo presciret iam patuit sepius q̄ non
solū ei extat mutatio in prescito.sicut dabat̄ exē-
plum de radio super lutum ⁊ cristalluȝ.radius nō
mutatur:sed lutū ⁊ cristallus.sic in proposito.
Ad tertium dico ad Augu.in de simbolo q̄ in
telligitur sic hoc solum non potest deus q̄d non
vult supra se velle non autē quod nō vult facere
⁊ ad septimū confessio.Dico q̄ nō est maior po
tentia q̄ voluntas:quia sunt deus ydētice ⁊ vo-
luntas potest alia velle sicut potentia producere
Et sic patet ad questionem. Ex presenti au-
tem distinctione de mente magistri tres capiun
tur conclusiones. Prima conclusio est. Dei
potentiā vane gloriātes ponūt per seriēȝ illam
coartantes.Dicit pclusio.q̄ sunt quidam vane
gloriosi veluti iste Petrus abelardi coartantes
potentiam dei:⁊ dicentes vsq̄ huc potest deus
⁊ non plus.Et ponit̄ a pncipio vsq̄ ibi. istam
q̄ sua opinionē. Scđa pclō.Ratōes varie sic
coartātiū posse eētie nō habēt dubiū.Dicit cō
clusio:q̄ rōnes q̄b⁹ iste petr⁹ pbat suā opiniōeȝ
nō hñt dubiū.s.latēs:q: patēter sūt solute a ma
gistro.Et ponit̄ ab illo.c.Istāq̄ suā opionem.
vsq̄ ibi.Fateamur itaq̄ deū multa.⁊c. Tertia
pclō.dei potētia potēs est cōdere multa entia q̄
nō vult facē.dicit pclō.q̄ deus pōt multa facer̄
q̄ nō vult.Et ponit̄ ab illo.c.Fateamur itaq̄ de-
um.⁊c.vsq̄ ad finē dist.
Sequit̄ in textu.Nūc illud restat discutiē
dū.⁊c.Hic sigtur distictio.xliiij.hui⁹ pri
mi.In q̄ mgr̄ postq̄ pcedēti distictiōe diuīe po
tētie ostēdit q̄ntitatē.hic possibiliū ośdit q̄litatē.
Et diuidit̄ pñs distictio in tres ptes pncipales.
In pria q̄rit an mūd⁹ potuit fieri melior.In se-
cūda.an mod⁹ cōgruit fiendi potior. In tertia
ośdit.q̄ potētia vt debuit sit imobilior:q:.s.nō
mutat̄ potētia dei.prima in pncipio.scđa ibi.p⁹
cōsiderādū est.tertia ibi.pterea queri solet.Et hō
est diuisio pñtis dist.in gñali.
Irca quā querit̄. Utrū dei absoluta poa
mūd⁹ in ordine potuerit fieri melior.Et
arguit̄ q̄ sic triplici medio. Primo sic.Illud cē-
set̄ meli⁹ cui⁹ partes sunt meliores:ȝ ptes toti⁹
mūdi pñt effici meliores.igit̄ ⁊ mūdus melior.
maior pbat̄.q: sm partiū q̄ntitatē totius censet̄
pfectio.q: em̄ aīa intellectiua q̄ est ps hoīs no-
bilior extat aīa vegetatiua ⁊ sēsibili:nobilior bru
to existit hō.Sed pbat̄ minor.puertat̄ luna in
solē erit melior.vñ ysa.xxx.Erit lux lune sic lux
solis.⁊ lux solis erit septēplicit̄ sic lux septē dieȝ
lapiđ in angelos:bruta in homies.⁊ sic de alijs
Et pfirmat̄.q: q̄libet vniuersi particula ē finita
⁊ p pñs ex aliq̄ gradu cape pōt augmētū. Se
cūdo arguit̄ sic.Si mūd⁹ nō potuit fieri melior
aut hoc fuit:quia de⁹ nō potuit āplius dare:aut
quia creatura non potuit amplius accipere. sed
nec sic:nec sic.igit̄ mūd⁹ potuit fieri melior.ma
ior patet ex diōne sufficienti .Sed probat̄ mi-
nor. Primo q̄ nō ex parte dei:q: si nō posset meli⁹
facere esset euacuata ei⁹ potētia.Scđo q̄ nō ex
pte creature.q: si nō sit capax amplioris pfecti-
onis det̄ sibi a deo ista capacitas.⁊ seq̄t̄ ppom.
Tertio arguit̄ sic.Quāto aliq̄d est magis ordi
natū tāto melius est.Sed in hoc mūdo pluria si
unt mala inordinata ⁊ varie gētiū tribulatiōes
igit̄ mūd⁹ esset melior si ista nō eēnt.maior paȝ
quia bonitas q̄marie psistit in ordine:⁊ hinc ē
q̄ sicut bonitas appropriat̄ sanctospiritui:ita ⁊
ordo.Sed minor patet auctē btī aug.in li.đ nā
boni.malū em̄ est carētia modi.speciei.⁊ ordis.
Et pfirmat̄ de pricipaliori parte mūdi.s.homie
Unde Aug.sup Gen̄.ad litterā:⁊ est in litt[illegible]a.
potuit inquit deus talē facere hominē q̄ nec pec
care vellet nec posset:⁊ si talē fecisset quis dubi-
tat eū meliorē fuisse.q.d nullus. Et ita videt̄ q̄
deus potuit facere mūdū meliorē. In opm ē
Aug.in tertio de libero arbitrio.Quicq̄d tā ra
tione vie tibi occurrerit scias fecisse deū causam
oīm bonorū.Et sup illud Gen̄.i.Uidit de⁹ cun
cta que fecerat ⁊ erāt valde bona.Inquit Aug.
Singula q̄que bona in se sed in vniuerso optia
Et ita videt̄ q̄ nequit mūdus fieri melior ex q̄ ē
optimus. In ista qōne ad alias pformit̄ sunt
tres articuli.prim⁹ triū terminorum expositiu⁹ se-
cūdus triū pclusionū positiu⁹.terti⁹ triū difficul
tatū iuxta tres pclusiōes motiu⁹. Quātū ad
primū articulū termi sunt potētia absoluta.mū-
dus.⁊ ordo.Prim⁹ igit̄ termin⁹ est potētia ab-
soluta.vnde noto q̄ in deo triplicit̄ dicit̄ poten-
tia.s.potētia ordinata.potētia absoluta.⁊ pō or-
dinabil.Potētia ordinata dicit̄ que leges seq̄t̄
a diuina volūtate positas:vt sit hic ordo.primo
determinat diuina volūtas.oīs finalr̄ malus
dānabit̄.Scđo istā ptingentē diuin⁹ appħēdit
intellect⁹:q: intellect⁹ vt dictū est in dist.xxxviij
in his ptingētib⁹ sequit̄ determiationē volun
tatis diuīe.Tertio pō ordinata hūc ordinē exeq̄
tur.vnde pħus in.i.metha.dicit:q̄ sapiētis ē or
dinare potētia āt absoluta abstrahit ab isto po-
sito ordine a diuina volūtate:iđ dicit̄ absoluta:
quasi ab alio soluta:nō q̄n quādo fit tali potena
aliq̄d fiat ordiate.ȝ đr absoluta:q: ab ordīe iam
posito abstrahit.vñ doc.subti.đ his seu hac du-
plici loquēs pō in reportatis parisi⁹ ⁊ in ordiao
reducit nos ad dños iuristas.pō em̄ ordinata ī
deo tā sonat q̄tū in iure pō iuris dū đr hō soluȝ
possum⁹ qđ de iure possum⁹.pō aūt absoluta in
deo dicit̄ in iure potētia de facto q̄ scȝ leges nō
imitat̄. Ex q̄ pȝ:q̄ cōior itelligit̄ potētia abso-
luta q̄ pō ordinata multa em̄ de facto possum⁹
q̄ nō de iure:ȝ eadē sint pō:nō em̄ differūt nisi
q: illa vna pō executiua đr ordinata inq̄tū psu-
ponit tales leges a diuīa positas volūtate:sic in
iure dicit̄ pō iuris que vigore iuris vtit̄.potētia
aūt absoluta đr inq̄tū abstrahit ab ordīe posito
p sapiaȝ legis:ȝ nō a q̄cūq̄ ponibili:q: neq̄t de
us opari nisi sapiēter.Tertio đr pō ordinabilis
in diuinis sm Franc.de maro.in hac dist.q.vi.⁊
istā ponēdo oȝ sic ordinare.po em̄ intelligit̄ pō
absoluta absolute inq̄tū abstrahit a scđo mō di
cēdi p se.scđo itelligit̄ cū scđo mō:⁊ dicet̄ or-
dinabil.tertio vt actu ordiata:⁊ dicet̄ pō ordia-
ta. Scđs triūn⁹ ē mūd⁹.mūd⁹ apđ pħos solet
capi triplr.vnoo capit̄ p mūdo archetippo seu
eētī ab archos q̄d ē pnceps ⁊ tipp⁹ qđ ē mūd⁹:
q̄si mūd⁹ pncipal.et istoo mūd⁹ nihil aliđ ē nisi
eēt rerum creabiliū pgitū seu ydea:vt sūt icōplexa
necia:aut volūtatis detmiatiōe veluti ptina.⁊ ē
isto mūdo exēplari loq̄t̄ boe. li.iij.đ psol.metro
decio ad deum loquens.Tu cūcta supno ducis

ab ex°. pulchm paltem:n⁹ ipe mūdū mēte gerēs ſiſq3 imagine formās. Et ſic accipiēdo mūdum dicit a mūdicia: q2 in tali mūdo ſine labe aut vicio decor exiſtit vniuerſus. Scđo dicit mūd⁹ exēplū illi⁹ mūdi exēplaris in deo ꝯſtituti: ⁊ ſic ab vltimo anglo ſeu ſeraphin vſq3 ad vltimū ⁊ infimū indiuiduū totū dicit mūd⁹. Et a plōnicis dr mūdus ſenſibilis. ⁊ debet capi ſenſibił .i. intelligibilis: aut ſenſibilis ꝓprie ita ꝙ ibi ſenſibilis ſit quoddā cōmune tā intelligibili ꝙ̄ ſenſibili ꝓprie dicto. ſicut eſt illud ad Philip. iiij. Et pax dei que exuperat omnē ſenſum cuſtodiat corda veſtra ⁊ intelligētias veſtras. Et ſic capiēdo mūdū diffinit mudū Ariſto. in li° de mūdo. quē miſit alexādro. Mūdus inqt eſt quidā decor p deos ⁊ ꝑ diīs reſeruat⁹. vocat hic phus deos intelligētias ſeu angelos. ſic in pſ. Deus deoꝝ dñs locut⁹ eſt. ⁊c. Et iſto mō dicit mūdus a modo q2 a modo exēplari mūdo ⁊ mēſura h mūd⁹ egreſſus ē. Tertio dicit mūd⁹ incluſum ſub globo lūari vbi ſiūt rerū corruptiōes ⁊ gñationes ꝯti°. ⁊ ſic accipit mūd⁹ in titulo li. de celo ⁊ mūdo. dū dr: īcipit liber d celo ⁊ mūdo. p celū eñ intelligitur tota ſpera ſuperior a globo lunari. p mūduz inferior. ⁊ ſic dicit mūdus a motu ſm Iſido. iij. ethimo. q2 ſemp eſt in motu in rerū gñatione ⁊ corruptiōe. Tertius termin⁹ eſt ordo. Ordo ſm Aug. xix. de ciui. dei. eſt pariū diſpariūq3 ſua cuiq3 loca tribuēs diſpoſitio. Si eñ inqt Aug⁹. oīa eſſent eq̄lia iā nō eēnt oīa: iō dicit parium diſpariūq3. Si eñ oīa ſol: vbi luna. ſi oīa hō: vbi leo. ⁊ ſic d aliīs. Noto tñ ꝙ eſt triplex ordo. ſ. Tpis. ſicut plo pcedit fortē. Rōnis. ſicut cognitio eē cogniti. Nature. ⁊ hic eſt triplex loquēdo large. prim⁹ originis. ſic in diuinis pr̄ p̄cedit filiū origie. pfectiōe. ſicut hō pcedit aſinū. natura ſolū. ſicut aīal pcedit hoiem. a quo. ſ. non ꝯuertit ſubſiſtēdi ꝯa. Quātū ad ſcđm articulū ſunt tres ꝯclōnes. prima ē de mūdo archetippo ſeu exēplari. ſcđa de mūdo exēplato vlr que dicit mūd⁹ ſenſibilis. tertia de mūdo ſub globo lune poſito. Prima eſt h. Tanta pace ꝯcor° neceſſaria ꝯtingētib⁹ in archetippo mūdo locant: vt neq̄at maior ītelligi. ꝑ captu huius ꝯclōnis. Noto ꝙ in hoc mūdo ſunt tria ſigna in cognitione. Primū ſignū quo diuin⁹ intellect⁹ ſuā infinitā intelligit eēntiā ⁊ oīa intrinſeca. ⁊ iſta diui° cognitio ſub h modo cognitiōis mūdi archetippi dicit Ierarchia ſm modū loquēdi dyoñ. i li° celeſtis ierarchie. ſic in ꝓductiōe diuina pr̄ totius cenſet ierarcha trinitatis ſeu pncipalis qđ idem eſt in latino. Scđm ſignū cognitiōis hui⁹ mūdi exēplaris eſt rerū eē ydeale. ⁊ in h ſigno ponūt ydee infinite: q2 ī h ſigno ſūt oīa ſimplicia do ꝯſiª. oīa poſſibilia gña. oēs poſſibiles ſpēs. q̄ ſunt infinite aſcēdēdo. vñ Aug. in li° de ciuit. dei. cognoſcit ſapia cui⁹ nō eſt nūer⁹ oēs nūeros quoꝝ nō eſt nūer⁹. quilibet eñ nūer⁹ poſſibilis in deo ydeā habet: oēs figure q̄ etiā infinite ſūt aſcēdēdo: oīa indiuiª poſſiª ſola eēnª ⁊ realitate eū ſe ſequētib⁹: excepta in h ſigno ſecūdo locātur. ⁊ ī primo ⁊ ſcđo h ſigno ē neccitas: q2 qcqđ habet ydeā nō pt nō ydeari. vñ ydee ñ pñt nō eē. Tertiū ſignū eſt determiatio diuie volūtatis: ⁊ in h ſigno ſunt p eē voluntatis oīa cōtingētia: aut pmiſſiue: ſic mala aut pctā q̄ cognoſcūtur a deo ſed nō ſunt in deo: vt patet ex predictis: aut pene etiā effectiue: oīa bella guerre rerū fortune ſeu caſus: ⁊ qcqđ reb⁹ ineſt ꝯtingēter vniuerſis a ſupmo ſpū angelico creabili vſq3 vltimā ⁊ infinitā rerū indiuiduū. ſicut pulcre declarat in ſuo macrocoſmo hermān⁹ ſilueſtris. ꝓbat igit ꝯ°. primo ꝙ ſit in mundo archetippo ſūma ꝯcordia. In illo ſūma ē pax a quo cuncta ex pax ⁊ ꝯcordia deriuat: ſed ſic ē de mūdo archetippo in deo. igit. maior patet auctē phi in prio poſterioꝝ. vbi dicit: ꝙ ꝓpter vnūqđq3 tale ⁊ illud magis. Et in ſcđo me°° dicit ꝙ in quolibet gñe eſt dare vnū qđ eſt marie tale. Sic in gñe caloꝝ ignē marie calidū. Sz patet minor auctē diui. dyoniſ. in li. de diui. noi. c. xi. de pace vere dicitur. pax dei omnē exuperās ſenſū. mala eñ in archetippo mūdo cognita bonis cognitis bella nō faciūt. Et ſi querat an iſta pax ſit equaliū vel ineq̄liū. dico ꝙ eſt equaliū loquēdo ydētice: q2 totus mūdus archetippus eſt de⁹: ſz nō formaliter: q̄a alia ē ydea homis: alia angeli. nec iſta diſtinctio turbat pacē ſz mirā fac ꝯcordiā vnitatis. Scđa pars ꝯclōnis dicit ꝙ in hoc mūdo ſunt ꝯtingēª ⁊ neccia. pz. diuina eñ cognitio in pmo ⁊ ſcđo ſignoꝝ exiſtat neceſſarioꝝ. Sed querit: que ſūt pricipali⁹ in hoc mūdo: an ꝯtingentiū cognitio: an neccioꝝ. dico ꝙ neccioꝝ. dato eñ ꝙ ab eterno deus diſpoſuiſſet extra ſe nihil ꝓducē cuiuſmōi ſūt cōtingētia adhuc in ipo mūd⁹ lateret pulcerrimus vnde hic aduertēdū dictū docto. deuoti hui⁹ primi. diſt. xxxix. q. iij. Solet di triplex diſtingui cognitio approbatiōis. ⁊ ſm hoc ſolū bona in mūdo ſunt ſeu mūdi ſunt archetippi. Scđo dr ſcia viſiōis: ⁊ ſic hoc mūdo oīa preterita. pñtia. ⁊ futura cognoſcūt: ſeu bōa: ſeu mala. Tertio dr noticia ſimplicis intli°: ⁊ ſic oīa poſſibilia ad ītra ⁊ ad extra: lz nūꝙ̄ ſint hui⁹ mūdi archetippi. Ex quo patet ꝙ hui⁹ mundi archetippi de contingētib⁹ ſiūt angelice inter eos reuelationes: ⁊ ad nos diſponūtur ⁊ varie inter eos locutiōes. Tertia ps ꝯclōnis dicit: ꝙ h mūdo archetippo nequit maior intelligi in ſua locatiōe ita qđlibet in ſuo locat ordine. patet: q2 ſapiētiſſim⁹ artifex ī ſe ipo ꝯmarie nihil relinqt īordiatū hmōi mūdus exiſtat de⁹ qui ē ſapiētiſſim⁹ vt adhuc cū pdicāt phi. igit maxim⁹ ordo in illo eſt mūdo. ex quo patet ꝙ ſi alia facēt ꝙ̄ facit ex pte ſui nō eēt melior ordo. Et ſcđa pte ꝯclōnis infero. ꝙ defecerūt democrit⁹ ⁊ empedocles: ⁊ ceteri ānq phi qui rerū ꝓuidētiā negauerūt in deo: ſz cūctā neceſſitatē ex parte poſuerūt m° vt declarat Ariſt. in. ij. phiſicoꝝ. om patet ex ꝯclōne. nec eñ foliuz cadit arboꝝ nec capill⁹ de capite abſq3 dei regie ſingulari. Et ſi querat an ſit beatitudo in iſto mūdo archetippo. dīe videt ꝙ ſic Aug. in libro lxxxiij. q. q. xlvi. Sed dicēdū ꝙ ītelligit ydentice q2 eſt de⁹ qui eſt btitudo p eēntiā: vel ꝯſecutiue q2 ad viſionē diuine eēntie ꝯſequit iſti⁹ mūdi viſio. Et ſi querat: an quilibet vidēs diuinā eēntiā mūdū videat archetippū. dico ꝙ nō eſt neccē imo nō fit: quia tūc in celo ceſſarēt reuelationes cū fiant de illo mūdo: ⁊ quilibet videat diuinaz eēntiā qđ tñ negat in q̄nto celeſtis ierarchie. diuin⁹ dyoñ. ⁊ patebit in ſcđo. Et ſi obiciat ex regula topicoꝝ: ꝙ potēs pl⁹ pōt ⁊ min⁹. ſicut ſi rex poſſit expugnare caſtrū: ergo ⁊ militē. Dico ꝙ illa regła tenet in cā totali ſeu admin⁹ pncipali. btūs aūt in patria nō eſt tota cā diuie viſiōis ſed nec pncipalis ſed de⁹: iō nō currit. Et ſi querat ad quā cognitionē ptinet viſio hui⁹ mūdi archetippi: aut ad matutinā: aut ad veſptinā. dr ꝙ ad matutinā: q2 videt in verbo diuio qđ dr exēplar ⁊ ars rerū cui⁹ viſio extat matutiā. vt declarat aug. ſup Geneſ. ad litterā. Scđa ꝯcluſio eſt de mūdo exēplato ſeu vniuerſali rex eē extra primū: ⁊ eſt h. Et ſi mūdi exēplati quelibet pars fieri potuit: melior ordo tñ eſt maxim⁹. ꝓbat ꝯ° quo ad primā ptē. ſ. ꝙ quelibet ps mūdi potuit fieri melior. deduco. lapis potuit a dō creari hō: hō angel⁹. angel⁹ pfectior. igit. ⁊c. ita deducēdo in ſingulis. Noto tñ ꝙ ptes vniuerſi ſeu iſtius mūdi exti pñt ꝯſiderari tripłr. prio in ſuo eē qdditatiuo remanēte. ⁊ ſic nō potuerūt effici meliores. Si eñ vnic⁹ gradus pfectiōis adderetur ſpeciei iam eēt variata ſpēs: ⁊ inde eſt ꝙ phs dicit in. viij. me°°. ꝙ ſpēs ſe habēt ſicut nūeri: ſic q̄libet vnitas addita nūero pcedēti variat numeri ſpeciē: ita in ſpēb⁹. vñ gra exēpli. ſi gradus pfectiōis hūanitatis adderet leoni nō eſſet leo pfectior leo: q2 iā nō eſſet leo ſed hō. Scđo pt cōſiderari in eē qdditatiuo ſimplr vel eē exñ°: ⁊ ſic pñt effici meliores: ſicut deductū eſt: nā lapis potuit effici leo: ⁊ leo effici hō: ⁊ tūc nō eſt dubiuz quin fuiſſet perfectior. Tertio pñt ꝯſiderari ſm eſſe accidētale: ⁊ ſic etiā potuit quelibet res effici melior. Si eñ lucifer cū ſuis angelis nō peccaſſet dubiū nulli q̄n melior fuiſſet. Et ſi queratur an vn⁹ tot⁹ mund⁹ poſſit effici iſto vniuerſo pfectior. dico ꝙ nō vn⁹ ſol⁹ ſom: ſz infiniti lat[illegible] tāt in mēte di iſto mūdo exto pfectiores. Et ſi h intellexiſſet democrit⁹ qui poſuit infinitos mundos actu recte intellexiſſet. Et ſi querat qualiter ille tūc ſcđs mūd⁹ ad iſtū ſe haberet. dico ꝙ eſſet poſſibile ꝙ quelibet illi⁹ mūdi ſpēs a q̄lib3 hui⁹ mūdi diſtinguētur. Et ſi vltra querat vbi eſſet dico ꝙ ſup q̄libet celi partem poſſet collocari aut ad meridiē: aut ad ſeptētrionē. orientem: ſeu occidētē. ſic ſm ymaginatōnē albumaſar in ſuo introductorio ſup aſtrologiā. ſub pedib⁹ noſtris ſunt hoies qui dicūtur antipodes. Sz tūc ſurgit dubiū. quō poſſem⁹ de illo mūdo habere noticiā. dico ꝙ reuelatiōib⁹ angelicis vł diuiā. Et ſi querat: ſi illo mūdo eēnt hoies: an Adā peccāte peccaſſent. dico ꝙ nō: q2 nō ꝯtraxiſſent pctm̄ ſic nec eſſe hūanitatis ex adā. Sed dato ꝙ d iſto virtute dei fuiſſent in illū trāſlati: ſicut Enoch ⁊ Helyas in paradiſum terreſtrē. vtrū xps moriēdo in iſto mūdo illos redemiſſet. Dico ꝙ potuit nō ſolū ꝓ iſto mūdo ſz ꝓ infinitis ſi eēnt. nec oportuiſſet eū in aliū ire mūdū vt de nouo moreret. Ex quo patet defect⁹ grauis orige. in periarchon dicētis chriſtū iterū moriturū ꝓ demonib⁹. primo falſum eſt: q2 iā nō moriet xps. Ro. xps reſur. a mor. iā nō mo. ⁊c. ſcđo falſuz eſt: q̄a nō ſunt demones redimēdi. math. xxv. Ite maledicti in ignē eternū qui par⁹ eſt diabolo. ⁊c. Scđa ps ꝯclōnis dicit. ꝙ mūdi exti ordo extat maxim⁹. Et vt meli⁹ videat ꝯclo. Noto rerū triplicē ordinē. prim⁹ ē rerū hui⁹ mūdi exti ad mūdū archetippū qui ē de⁹: ⁊ certū eſt ꝙ in iſto ordine nō potuit mūd⁹ exēplat⁹ melior fieri: q2 ñ potuit ad meliorē finē ordinari ꝙ̄ ad deū. ordo rerū ſcđs ē entiū inter ſe: ⁊ iſte ē optim⁹ etiā: teſte ei Aug. totū vniuerſū extat velut qđdā carmē pulcherrimū. Sic eñ in vno verſu quelibet ſillaba ſic collocat in ſuo ordine: vt ibidē melius ſit ꝙ̄ alibi. ⁊ ſi alibi poneret vſus corrūpet: ſic ī vniuerſo to° meli⁹ collocat ſol in ſuo orbe ꝙ̄ in celo mercurij ſeu lune. Meli⁹ hō ꝓ nūc in terris ꝙ̄ in celis. vnde Aug. ſup Iob. inquit. ꝙ ſic angel⁹ optie in celo: ſic vmicul⁹ optie in lio. Et ſi dicat nūqđ ſi eēnt duo ſoles: aut luna ita calida ſicut ſol: eēt ordo melior: tūc eñ nō tanta vigeret in hyeme tēpeſtas. Dico ꝙ qui ſic ꝯſiderat vniuerſum ipfecte ꝯſiderat: nec toti⁹ attēdit vniuerſi rationē. ſolis eñ multiplicatio cōbuſtionē induceret: ſicut ⁊ in fabula ceres ponit clamare ad iouē de regie phetōtis in ſcđo metha. q2 eq̄s ſolis nimis appropiq̄bat terris. ceſſaret ſanitas corm ⁊ breuit immēſuz vniuerſo afferret maluz Si rurſus luna haberet claritatē ſolis vbi luna iā nō eſſet. Et ſm Aug. in li. lxxxiij. q. ſi oīa ſunt eq̄lia iam nō ſunt oīa. vnde ad h valde gratuz affert doctor deuo. hui⁹ diſtictiōis. q. iij. exm. in cithara eñ aliq̄ corde pñt ita diſponi vt maiorē ſonū faciāt: ſed ſi oēs nō diſponātur conformit iaz ceſſabit melodia. Et ſi querat. q̄s ē ierarcha toti⁹ mūdi hui⁹ exēplati. dicēdū ꝙ ſi fiat ſermo

de ierarcha extrinseco est de⁹. Ex q̄ patet q̄ de⁹
nō est de eē intrinseco vniuersi. ⁊ hic ē mod⁹ lo-
quēdi dyoñ. qui ip̄m vocat sup ens. sup bonum
sup iustū. ⁊ sic de alijs. Si aūt fiat ßmo de intri-
seco tūc ierarcha vniuersi quo ad hūanitatē suā
extat xp̄us: nō quidē per naturā sȝ p gratiaȝ. Et
si queraſ. quis erat p naturā: ħ ē dictu: cui⁹ erat
natura nobilior. dicunt aliq̄ q̄ lucifer. cui⁹ oīs
lapis p̄cōſ⁹ operimētū fuit. Et si queraſ vtrū sit
adhuc ierarcha vniuersi interior. dicēdū q̄ ȝ ßȝ
sniam beati dyoñ. in. iiij. de diui. noī. adhuc sint
nālia integra in demonib⁹ tñ obfuscata sūt. vnd
loquēdo ꝓprie ierarcha debet habere cū p̄cellē-
tia naſe ēt p̄cellētiā grē qd deficit lucifero. vnd
simpliciter fatēdū est dn̄m nostrū iesum christuȝ
toti⁹ vniuersi nostri eē ierarchā excellētissimuȝ
ratiōe siquidē diuinitatis est ierarcha exterior.
rōne aūt hūanitatis cū grā est ierarcha interior.
Et de his duob⁹ ordinib⁹ scȝ rerū inter se: ⁊ ad
ducē seu ierarchā loquiſ Aristo. in. xij. metha^ce.
vbi dat exēplū de exercitu: vbi ē duplex ordo. s.
partiū exercit⁹ ad inuicē ⁊ dispositio. ⁊ exercitus
toti⁹ ad suū p̄ncipē. prim⁹ ordo scȝ rerū inter se
arguit sapiaȝ dei qui tā subtiliſ vniuersuȝ dispo
suit vt quelibet res optīe suo loco pueniret: vt si
cut in hoīe meli⁹ locaſ ocul⁹ in capite q̄ in pede
⁊ sic de alijs: sic in vniuerso. Scd̄s ordo est bo-
nitatis qui cūcta in se ordinauit. aliq̄ p eē solū sic̄
lapides. alia p eē ⁊ viuē sic̄ arbores. alia p eē vi
uē ⁊ sentire: sic̄ bruta. alia p eē viuē. sentire. ⁊ in
telligeſ: sic̄ hoīes ⁊ angelos. Terti⁹ ordo ē rei ad
se: ⁊ hic est ēt optim⁹ de se: licet aliquādo creatu
ra eū vertat: sed tūc in aliū ordinē relabiſ. vt in-
quit Boe. Tertia pclō est de mūdo sub globo
lune pstituto. ⁊ est. sub globo lune nihil sic inor
dinatū censeſ q̄n optime optīo deo disponatur.
Pria ps dicit q̄ aliq̄ de se sunt inordinata sub
globo lune. pȝ ad sensuȝ de pctō. q: priuat ordi
nē. patet etiā de p̄ncipatu fatuorꝝ sup sapiētes d
iniq̄s bonis dn̄antib⁹: que tāgit Eccēs. Vani-
tas vanitatū ⁊ oīa vanitas. etiā in reb⁹ nāli-
b⁹ q̄ destruāſ indiui^a de se in ordinatōeȝ dic̄ q̄
ignis agat in aerē: ⁊ aer in aquā. ⁊ sic de alijs. sȝ
ꝓbaſ minor aucte btī aug. xi. de ciui. dei. Nullū
malū in suo orbe deus p̄mittēt nisi ex mal' bōa
elicēt. Et in enchiridion malū suo loco positum
eminēti⁹ cōmēdat bōa. vñ ex respectu malorꝝ
boni magis apparēt. cui⁹ rei dat exēplū Aug. si
cut nigrū suo loco in pictura positū facit appa-
rere magis albū: ⁊ tñ nig^m est infim⁹ color. vnd
Eccī. xxxiij. Contra vitā mors. cōtra bonū malū
vnū ptra vnū. ⁊ duo ptra duo. sic intuere in om
nib⁹ opa altissimi. Si rursus deessent mali mōo
ubi sanctorꝝ pacia: ita q̄ peccata aut p penā ordi
nātur. sicut latro meli⁹ est in patibulo q̄ in ciui-
tate. ⁊ dānati in inferno q̄ in celo: aut ꝓficiūt si-
cut mali iuuāt bonos ad meritū. In natura etiā
gñatio vni⁹ est corruptio alteri⁹: ⁊ ecōtra. Ex q̄
pcludiſ q̄ nullū malū q̄dcūq̄ accidē p̄t inſ nos
q̄n ordineſ ad meli⁹. Et si queraſ d ierarcha hu
ius mūdi. diciſ q̄ exterior est de⁹. iterior fuit hō
in statu innocētie in paradiso terrestri. vt decla-
rat Greg. nazā. Et adhuc est q̄marie dn̄ est i sta
tu gratie. Et tñ de scd̄o arti. Quātū ad terti
um articuluȝ sunt tres difficultates. Pria. an
mūdus archetipp⁹ p̄cessit duratiōe mūdū exem
platū. dico q̄ sic: nec potuit simul duratiōe esse
mūdus exēplat⁹ cū archetippo: sic̄ nec creaſa cre
atori eq̄ri. Scd̄a difficultas. si īdiuidua sūt par
tes eēles vniuersi. dico q̄ nō: sed solū sp̄ēs ⁊ ge-
nera: nisi dicaſ exceptio q̄marie d xp̄o ⁊ ei⁹ ma
tre sanctissima sub dubio relinq̄. Tertia diffi
cultas. si in nostro mūdo potuit de⁹ creare m^am
mūdā a pctō originali. Rñdit sanc. Tho. in scri
pto hac dist. q. iij. in rñsiōe ad tertiū arg^m q̄ sic.
ideo dicit de facto eā fuisse mūdā a pctō origia-
li ⁊ actuali. vide locū. Et sic patet ad q̄ōnē. q̄ vȝ
dei potētia absoluta iste mūd⁹ potuit fieri meli-
or quo ad ptes seu accñtales seu eēles sȝ nō quo
ad ordinē. Tūc ad argumēta. Ad primū dico:
q̄ ꝓcedit de bonitate eēli ⁊ accidētali q̄ ad eē ⁊
nō rōne ordinis. Et isto mō dico q̄ de⁹ posset i
infinitū meliorē mūdū facē q̄ sit iste: sed nō eēt
eiusdē rōnis cū isto. sed dico q̄ iste in suo ordie
est optīe ordinat⁹: ȝ nō videam⁹ nec possȝ meli
us ordinari. Ad scd̄m dico q̄ ista īpossibilitas
q̄ nō possit iste mūd⁹ meli⁹ ordinari q̄maxime
quo ad ptes cēles est originalr ex diuio intelle-
ctu app̄hēdente mere ncc̄io. eē rerū ydeale ad cu
ius exēplar sit iste mūd⁹. formalr aūt a seīpo: sic̄
repugnat formaliter homī q̄ sit leo: nec addi p̄t
sibi quecūq̄ perfectio eēlis qui muteſ sp̄ēs eius
Nec debet dici ex hoc euacuata pō dei: q: ad im
possibile nulla extat pō. Ad tertiū dico: q̄ li-
cet pluria in nr̄o mūdo fiāt mala: ⁊ malū de se p̄
uet ordinē: tñ ista mala optīe ordināſ: sed nō vi
dem⁹. Et dat exēplū Aug. in li. primo p faustū
vadit q̄s in domū carpētarij ⁊ videt tot instrum̄
ta. nescit de quo seruiūt: attñ nō sunt frustra car
pentario qui de quolibet scit vti. sic in ꝓposito.
vnde nec vna musca frustra est i mūdo ⁊ sine cā.
Et ad pfirmationē d hoīe q̄ fuissȝ melior si fuisset
īpeccabil'. d^o q̄ verū ē i se tñ i ordie vniuersi nō
ꝓpter nēpe pctm̄ q̄t bona venerūt in mūdo: q̄t
martirū patiētie: q̄t experimēta bonorꝝ: vnde ⁊ q̄
dā dicūt: q̄ si adā nō peccasset xp̄s incarnat⁹ nō
fuisset. De hoc in tertio. Ex p̄nti aūt distictōe
tres eliciūtur pclusiōes. Pria. sup̄ma bonitas
pōt ꝓducere meliusq̄ facere cūctas res condi-
tas. Dicit pclō. q̄ de⁹ potuit quālibet reȝ facere
melius q̄ fecit. Et ponit a princi^o vsq̄ ibi. post
hec psiderandū. Scd̄a pclō. mō meliori pōt
educere res ⁊ pfectiori atq̄ ꝓduci Dic̄ pclō. q̄ d̄s
potuit res facere meliori mō q̄ fecit. Et ponitur
ab illo. c post hec psiderādū est. vsq̄ ibi. p̄terea
queri solet: vtrū deus. Tertia pclō. dei potē-
tia est īmutabilis ⁊ inuariabilis sicut eēntia. Di
cit pclusio. q̄ dei potētia ē imutabilis ita q̄ illa
que ab eterno potuit adhuc pōt. Et poniſ ab il-
lo caplō. p̄terea q̄ri solet. vsq̄ ad finē distictiōis
Equiſ in textu. Jam de volūtate dei ꝓ
sensus nostri ibecillitate. ⁊c̄. Hic signa
tur dist. xlv. hui⁹ primi q̄ sic ptinuaſ ad p̄ceden-
tes. Nā postq̄ a. xxxv. dist. inclusiue egit mgr̄ p^o
de diuine scīe infallibilitate vsq̄ ad. xliij. distin-
ctionē. Scd̄o de oīpotētie summa maiestate a
xliij. exclusiue vsq̄ huc. Nūc tertio hac. xlv. disti.
vsq̄ ad primi hui⁹ cōplemētū de sanctissima di
uina volūtate. Et diuidiſ ista ps tertia hui⁹ ter-
cij tractat⁹ in tres ptes principales. In pria diui
ne volūtatis poniſ rō. In scd̄a sūme p̄tātis parȝ
impletio. In tertia nostre puitatis secū vnitio.
scȝ quō debet volūtas nostra sue pformari ⁊ v-
niri. prima in p̄ncipio. scd̄a ibi. dist. xlvi. hic oriſ
quō dictū est. ⁊c̄. tertia ibi. dist. xlviij. Sciendū
quoq̄ est q̄ aliq̄ñ. ⁊c̄. Pria iterū particula que ē
p̄ns dist. in qua diue volūtatis poniſ rō. in tres
ptes diuidiſ. In pria diuina essentia volūtas d̄r
In scd̄a reficiēs oīa sancte ꝓponiſ. In tertia
noīa varia hr̄e scribiſ. prima i p̄ncipio. scd̄a ibi.
Itaq̄ sūme bona volūtas. tertia ibi. hic nō est p̄
termittēdū nobis. duab⁹ primis ptib⁹ indiuisis
manētib⁹: tertia pars in q̄ volūtas diuina noīa
varia habere scribiſ in tres scindiſ partes. In p̄
ma apiſ veritas volūtatis de bn̄placito. In scd̄
da seq̄tur q̄dditas signi in sensu mystico. In ter
tia additur breuitas dicto epilogico. scd̄a ibi. ali
quādo vero ßm quādā dicēdi figuram. ⁊c̄. tertia
ibi. quiq̄ igiſ sup̄ posita sunt. Et hec diuisio p̄n-
tis distictiōis in generali.
Irca quā moueſ talis q̄ō. Vtrū dei vo-
lūtas sctissima signo ⁊ bn̄placito rectissi
me diuidaſ. Et arguiſ q̄ ñ triplici medio. Pri
mo sic. nullū signū debet in noīe psignato cōne
nire: sed dei p̄ceptio seu ꝓhibitio. ⁊ sic de alijs.
que sunt signa pueniūt in noīe cū diuina volun
tate. igiſ nō sunt eius signa. ⁊ ita nō diuidiſ i ea
maior patet. quia circul⁹ ante tabernā qui diciſ
signū vini: nō diciſ vinū. Sed minor ꝓbaſ ex
illo. mat. xv. Quicūq̄ fecerit volūtatē p̄ris mei
qui in celis est ip̄e me⁹ frater ⁊ soror ⁊ mater est
Certū est q̄ hic accipit volūtatē ꝓ eo qd p̄cipiſ
aut ꝓhibeſ. Scd̄o arguiſ sic. quādo sunt aliq̄
due differētie aliq̄d cōe diuidētes nūq̄ ptentuȝ
in vna dr̄ia seu ip̄amet diffe^a debet sub alia re-
periri dr̄ia. sed volūtas bn̄placiti reperiſ i volū-
tate signi. igiſ nō diuidūt diuinā volūtatē. ma-
ior pȝ ex^o q̄a eñ aīal diuidiſ in rōnale ⁊ irratio
nale nūq̄ aliq̄d ptētū sub rōnali repiſ sub irra
tionali. minor ꝓbaſ. Alioquin: si diuine volūta-
ti nō placēt bn̄ signū diuie volūtatis eēt falsum
Sicut vrina extat falsa que morbū nō represen-
tat. Tertio arguiſ sic. nullū simplr indiuisibile
pōt diuidi: sȝ diuia volūtas est simplr indiuisibi
lis: igiſ neq̄t diuidi in signū ⁊ bn̄placitū. maior
extat de se nota. est nēpe op^m in adiecto q̄ sit ali
q̄d simplr indiuisibile ⁊ q̄ diuidaſ. Sȝ ꝓbatur
minor. quia ita simplex est diuina eēntia sic vo-
luntas ⁊ ecōtra. cū igiſ diuina essen^a sit simplici
ter indiuisibil'. igiſ ⁊ diuina volūtas. In op^m
est mgr̄ in littera diuidēs volūtatē diuinā in vo
luntatē signi ⁊ voluntatē bn̄placiti. vñ de volū-
tate beneplaciti scribiſ ad Roma. ix. voluntati
eius quis resistet. Iterū d volūtate signi Regi
us ꝓph̄a dicit. Magna opa dn̄i exquisita ī oēs
volūtates ei⁹. In ista q̄ōne ad alias parifor-
miter sunt tres articuli declarādi. prim⁹ est triuȝ
terminorꝝ expositiu⁹. scd̄s triū pclusionū positi-
uus. terti⁹ triū difficultatū iuxta tres pclusiones
motiu⁹. Quo ad primū articulū termi sūt vo-
luntas. beneplaciti. seu volūtas bn̄placiti. ⁊ vo-
luntas signi. Prim⁹ igiſ termin⁹ est voluntas
vnde vltra ea que de volūtate. x. dist. dicta sunt
Volūtas d̄r triplr. vno mō d̄r volūtas quicūq̄
appetit⁹: seu sensitiu⁹ siue rōnalis: seu creat⁹: seu
increat⁹. quō accipit voluntatē doc. subti. in. iij.
dist. xvij. vbi distinguit triplicē volūtatē in xp̄o
scȝ volūtatē increatā. volūtatē rōnalē ⁊ creatam
⁊ appetitū sensitiuū quē q̄nq̄ vocat volūtatē. ħ
eñ mō ⁊ habet vsus: dicim⁹ eñ hic canis vult
cōmedeſ cū tamē nō habeat nisi appetitū sensi-
tiuū. Scd̄o diciſ volūtas appetit⁹ rōnalis crea-
tus solū: ⁊ hoc mō diffinit Aug. volūtatē in li.
de libero arbitrio. volūtas eñ inq̄t est rōnalis
motus sensui p̄sidēs ⁊ appetitui. hoc eñ mō vo
lūtas est aīe nostre regina imperās cetis poten
tijs vt ꝓsequātur aliq̄d aut fugiāt. vñ idē aug⁹.
aliter volūtatē istā diffiniēs in li. de duab⁹ aīa-
bus dicit. volūtas est aī mot⁹ ad aliq̄d ꝓsequen
dū vel fugiendū: iō diciſ volūtas a volubilitate
q: nūc voluiſ in fuga nūc in prosecutiōe. Tertio
mō d̄r volūtas ꝓ q̄dā cōi appetitu vniuoco dō
⁊ creaturis. ⁊ hoc mō diffinit volūtatē doctor ir
refragabilis in pria pte sūme colla^c de volūtate
Volūtas est vis cognoscēs dn̄a sui act⁹. p ħ eñ
q̄ diciſ vis cognoscēs differt volūtas a tota pte
sensitiā in qua nulla extat cognitio: licet aliqual'
sui obi p̄ceptio. Per ħ aūt qd diciſ dn̄a sui act⁹
differt ab intellectu qui mere nālr in obm̄ suuȝ
moueſ ex parte sui: nō sic volūtas seu nr̄a: seu di
uina: sed libere: ȝ nēpe volūtas diuina sit p̄nci^m
ꝓducēdi ncc̄io. s. s. nō tamē naturalr. Noto rur
sus q̄ volūtas pōt dici triplr. vno mō ꝓ ip̄a vir
tute volitiua que distiguiſ cōtra intellectū. scd̄o

p ipa opatõne respectu finis:hoc modo accipit
volũtatẽ aristo.in.iij.ethicoꝝ.vbi distinguit ista
tria.electionẽ.consiliũ ꝛ volũtatẽ.Consiliũ enim
act⁹ est intellect⁹:ꝛ vbi desinit ꝯsiliũ incipit ele-
ctio.vnde electio ſm ipm est acceptio pconsilia-
ti.Rursus vbi desinit electio incipit voluntas.
Electio enĩ est entiũ ad finẽ:sed volũtas ẽ finis
licet enĩ finis prior sit intẽtiõe:vltim⁹ est tñ i ex
ecutiõe.Tertio dr volũtas ipm obm volitũ hoc
modo volũtas signi dicit volũtas sic precepta ꝛ
phibita. Scds termin⁹ est volũtas bñplaciti
vnde noto ꝙ volũtas bñplaciti in diuinis põt
capi tripliciter.vno mõ dicitur volũtas bñplaciti
amor cuiuscũqȝ in diuina entis ẽẽntia:seu sit es-
sentiale seu notionale:seu in eẽ simplr:seu in esse
ſm quid:sic eẽ volitũ ꝛ cognitũ opatiõe volũta
tis seu intellect⁹ pductũ. In his nẽpe iocũdissi-
ma extat dei felicitas ſm Rich.in li.de trini.q
nõ sit sine beneplacito volũtatis.Scdo dicitur
volũtas bñplaciti in deo quando aliqd extra se
vult efficaciter:ꝛ hoc mõ distinguit ꝯtra volun
tatẽ signi:sic voluit efficaciter creationẽ celi:aut
saluationẽ petri:seu dãnationẽ iude.ꝛ d ista vo-
lũtate bñplaciti dicit apls ad roma.xij. vt pbe-
tis que sit volũtas dei bona bñplacẽs ꝛ pfecta.
vnde tante extat perfectiõis vt ipediri nequeat
Tertio dicit volũtas bñplaciti oẽ qd in mun-
do agi solet.ꝛ hoc mõ volũtas bñplaciti ꝯtinet
volũtatẽ signi:ꝛ volũtatẽ bñplaciti pprie acce-
ptã isto mõ oẽ qd agit aut volũtate diuĩa fit
pmittẽte:aut opante.vñ Aug.in enchiridion ñ
fit aliqd nisi oĩpotẽs fieri velit vel sinendo vt
fiat vel ipe faciẽdo. Terti⁹ termin⁹ est volũtas
signi.vnde de ista signi volũtate tres extant fa-
mose opiones prima est Franc de maro. scda ẽ
Hugo.de sctõ victore.tertia mgri. Pria.s.Frã.
tres ponit ternarios hui⁹ volũtatis.hui⁹ dist.q.
iij.prim⁹ ternari⁹ est pceptũ.phibitio.ꝛ opatio.
Scds ternari⁹.ꝯsiliũ moni⁹.ꝛ pmissio. tertius
ternari⁹ pmissio punitio.ꝛ remũeratio. Et diffe
rũt hoc mõ. Sũt nẽpe tria tpa pteritũ.pñs.ꝛ fu
turũ. Respectu pteriti nõ sumit aliqd ad diuĩe
volũtatis signũ:qr iã in rẽ trãsiuit indicatã: ista
igit differũt:qr sunt vel respectu tpis pñtis vel
futuri. Si respectu tpis pñtis sunt duo mẽbra:
opatio.ꝛ pmissio.ꝛ differũt.quia pmissio est de
malo:ꝛ opatio de bono. Si aũt sint respectu fu-
turi:aut p modũ dirigẽtis ad finẽ:aut p modum
finis his respõdẽtis si p⁹ mõ sunt .v. phibitio.
pceptio.monitio.ꝯsiliũ.ꝛ pmissio. ꝛ differũt:qr
phibitio ꝛ monitio sunt respectu mali fugiendi
sed phibitio est de pctõ mortali monitio de ve
niali.pceptio vero ꝯsiliũ ꝛ pmissio respectu bõi
ꝯsequẽdi.sed pceptio d bono simplr necessario
ad salutẽ.Cõsiliũ de bono superogatiõis .sȝ p-
missio ad vtrũqȝ se habet p modũ alliciẽtis.Si

aũt sint ipi⁹ finis vel respectu mali:sic est punit⁹
qui est finis maloꝝ .vel remuneratio qui ẽ finis
bonoꝝ.ad punitionẽ nẽpe maloꝝ ꝛ laudẽ bono
rũ ĩcte leges ordinãtur.vt notat in decret.dist.
iij.c.oĩs aũt lex.ci⁹ ei pmio aut pña vita mo-
derat hũana. Scda opio famosa :est hugõis
de sancto victo.ꝛ hic hui⁹ volũtati tm ponit q-
tuor mẽbra.pmissionẽ.ꝛ opationẽ d pñti.sȝ ope
ratio est in bono:ꝛ pmissio de malo ꝛ phibitio-
nẽ ꝛ pceptionẽ de futuro.sȝ phibitio de malo ꝛ
pceptio de bono.ꝛ dicit volũtas signi:qr signũ
est diuine volũtatis qñ nobis aliqd:aut phibet
aut pcipit. Tertia opio ẽ mgri i littera. ꝛ extat
ꝯformis opioni hugonis nisi ꝙ addit qntũ.s.cõ
siliũ qd est de maiori bono.ꝛ ista ẽ opio cõmu-
nior ꝛ melior:ita ꝙ sunt qnqȝ signa volũtatis si
gni.s.phibitio.pceptio.pmissio.opatio.ꝛ ꝯsiliũ
Et ꝯtinẽtur in isto vsu. Precipit ꝛ phibȝ per-
mittit:cõsulit:iplet. Ex quo pȝ ꝙ volũtas bene
placiti ꝛ signi sufficiẽter diuinã diuidũt volũta-
tẽ. Quãtũ ad scdm articulũ sunt tres ꝯclões
pria de diuina volũtate in se.scda de voluntate
beneplaciti.ꝛ tertia de volũtate signi. Pria est
hec. Diuĩa volũtas sic ꝯtĩgẽtiũ pria extat regla
vt ab eterno reb⁹ oĩb⁹ det esse volitũ. Pria
pars ꝯclonis dicit.ꝙ diuina volũtas est pria re
gula ꝯtingẽtiũ.pbat ista ps.solũ creata ꝯtingẽ
tia aspiciũt:aut ꝙmaxie ista tria attributa potẽ-
tiã.sciam.seu intellectũ:ꝛ volũtatẽ .Sed nec po
tẽtia:nec intellect⁹ sũt pria ꝯtin^m regla.igit vo-
luntas.maior patet ex ordie mgri qui rerũ crea-
tioni seu scdo suo li.solũ ista pposuit attributa.
sed pbat minor prĩo ꝙ nõ scia seu intellect⁹:qa
intellectus est potẽtia naturalis ꝛ mere agit ne-
cessario:ꝛ ita neqt esse pma regula ꝯtin^m. Se-
cũdo pbat ꝙ nõ potẽtia.nã dei potẽtia executi
ua nõ agit nisi prima dei volũtate preuia ex vi
vocabuli.exequit enĩ qd piudicatũ est:ꝛ ita a suf
ficiẽti diuisiõe relinqtur volũtatẽ ꝯtin^m primaȝ
regulã: ita ꝙ sit iste ordo:in prĩo signo offert di
uin⁹ intellect⁹ sanctissime sue volũtati oĩa co-
gnita necĩa.s.ꝛ ꝯtin^m cõplexiões neutras.in se-
cũdo signo diuina volũtas dat eẽ volitũ oĩb⁹
necessarijs.ꝛ in tertio determinat ꝯtingẽter vnã
partẽ harũ ꝯtingẽtiũ vitatũ. Et si obijcit:ex
dicto famo⁹ aug.nihil volitũ nisi pcognitum:ꝛ
ita oportet ꝙ prima determiatio veniat ex intel
lectu dante esse cognitũ.alioqn i icognitũ ferret
volũtas.hic dico ꝙ illa auctas intelligit quo ad
obm primariũ nõ quo ad productũ ipa volũta-
te. Et est exẽplũ.diligo platonẽ:nõ optet ꝙ pre
noscã dilectionẽ quã pduco.sed platonẽ quẽ di
ligo:sic in pposito dilectiõi diuine eẽn⁹ presup
ponit eius cognitio: sed nõ cog⁹ esse voliti isto
rũ obiectoꝝ scdarioꝝ pductoꝝ a diuĩa volunta-
te. Scda ps dicit.ꝙ diuĩa voluntas ab eterno

oĩbus reb⁹ dat eẽ volitũ .pbat.ab eterno vo-
luit res diuersas igit ab eterno habẽt res eẽ vo
litũ .pbat ꝯña.quia iplicat ꝙ aliqs velit ꝛ nihil
sit volitũ.ꝛ pbat añs.quia si nõ voluit ab eterno
ꝛ modo vult mutat:qr nequit esse in alio muta⁹
qr illo eẽ volitũ est in ea. Noto tamẽ ꝙ licet ab
eterno voluerit res ꝛ eas pduxerit in eẽ volito:
tñ nõ voluit eas p eterno:sed p certo tpe: sicut
vn⁹ nostrum potest velle ab ista hora p cras ire
ad missaȝ sua nõ mutata volũtate. Ex quo pa-
tet defec⁹ illi⁹ sarraceni auerrois qui nequiuit
videre deũ imutabiliter se habere:ꝛ tñ ꝙ res p-
duceret ꝯtingẽter:ꝛ ex quo voluit ab eterno qn
res fuissent ab eterno. Sed ad intelligẽdũ h val
de facile reducẽda ẽ memorie qdã docto.deuoti
dicti. hui⁹ primi .dist.viij.q.ij.dicẽ enĩ ꝙ cãm i-
mediatã eẽ potest capi tripłr.aut respectu subẽ:
aut respectu dispõnis:aut tertio respectu actus.
Si loquamur de deo respectu subẽ ab eterno fu
it cã rerũ imediata:qr nlla mediabat suba inter
eũ ꝛ opus ei⁹. Si scdo dispõe:sic iterũ ex se erat
dispositissim⁹. Sed si loqmur respectu act⁹ non
quia ipe etern⁹ effect⁹ tpalis ipe tñ imutabilr ef-
fectũ ordinauit:sine mutabilẽ tpe determinato.
Et si querat:an istud eẽ volitũ sit ens rõnis vel
reale.ꝛ videret reale:qr pducit p volũtatẽ ꝛ ens
rõnis solũ ẽ itellect⁹:ꝛ p ꝯñs videt ꝙ de⁹ refera
tur rõne reali ab eterno ad creaturã. Dicendum
ꝙ ens rõnis sumit tripliciter.vno mõ p rõne qd-
ditatiua:ꝛ sic sunt entia volitã:entiã rõnis:quia
habẽt pprĩã qdditatẽ. Alio mõ dicit ens rõnis
p ẽtte solũ fabricato ope intellect⁹:ꝛ sic nõ sũt
etiã rõnis.Tertio dicit ens rõnis p pducto ſm
qd cuiuslibȝ vtute po⁹ collatiue.vt innuit doctor
subti.in hac distictiõe.ꝛ isto mõ tam volũtas ꝙ
ymaginatiua põ pducit ens rõnis. Ex quo in-
fert ꝙ illa diui⁹ ẽtis aliud reale:aliud rõnis nõ
est bona:capiẽdo rõnis p ẽtte fabricato ope in
tellect⁹:qa isto mõ ens volitũ format:nec est h:
nec illud. Ex prima pte ꝯclõnis ego infero:ꝙ
defecit sanc. Tho.in suo scripto.dist.xxxvij.q.iij
ponẽdo intellectũ diuinũ oĩa nosse per ydeas
seu ꝯtinge⁹:seu necĩa.pȝ op^m. seqret enĩ diuinũ
intellectũ eẽ primã regulã ꝯtingẽtiũ qd iprobã-
tũ est. Et si querat.qd est regula necĩoꝝ. dicit ꝙ
diuina eẽntia virtualr:ꝛ diuin⁹ intellect⁹ forma-
liter. Ex quo pȝ.ꝙ regla in diuinis habet tria si
gna.pria enĩ regula est diuĩa eẽntia:ꝛ ẽ solũ vir
tualis. Scda regula est diuin⁹ itellect⁹:ꝛ ẽ regla
necĩoꝝ. Tertia regla ẽ diuina volũtas:ꝛ est regla
ꝯtingẽtiũ formalr. Scda ꝯclo est de volũtate
bñplaciti:ꝛ est hec. Tanti vigoris insupabilr be-
neplaciti extat volũtas vt visibiliũ ꝛ inuisibiliũ
cã pfecta ꝯsistat. Pria ps dicit.ꝙ volũtas be-
neplaciti extat vigoris insupabilis. pbat. oĩa qp-
pe quecũqȝ voluit dñs fecit in celo ꝛ in terra:in

mari:ꝛ in oĩb⁹ abyssis. Et pbat sic rõne.si be
neplaciti volũtas posset supari:aut hoc eẽt a su
periori:aut ab eqli:aut ab inferiori:nõ a superi-
ori:qa nõ habet:est enĩ de⁹ cui⁹ est ipa volũtas
ẽns primũ rerũ pnceps.ex.xij.metha. Entia no
lunt male regi.vn⁹ ergo pnceps.ñ ab equali:qr
nõ habet aliũ deũ secũ equalẽ. Audi israel dñs
deus tu⁹ vn⁹ est.nec apud plẽm pricipatuũ plu-
ralitas in eodẽ gradu laudat.nec ab inferiori qr
neqt inferior volũtatem supioris imutare. Et si
obijciat.deus vult platonẽ facẽ bonũ:ꝛ plo pec
cat.igit.videt ꝙ plato superet volũtatẽ bñplaci
ti.dico ꝙ volũtas qua de⁹ vult platonẽ facet bo
nũ est volũtas signi.ꝛ añs nec ẽ bñplaciti: alio-
qui si vellet platonẽ o pari bonũ volũtate bene-
placiti plo oparet:sȝ nõ ẽ sic.ꝛ addo ꝙ nõ iplẽ-
do volũtatẽ dei de eo fit volũtas dei.cadit enim
sic peccãs ab ordie misciõe i ordinẽ iusticie: nec
potest a facie volũtatis diuĩe fugẽ.ꝛ dat exẽplũ
Arist.si qs ex oriẽte ad occidẽte veniat celũ non
fugit qd oĩa ꝯtinet:sȝ ordinẽ celi mutat. sic in
pposito. Scda ps dicit:ꝙ est cã visibiliũ ꝛ in-
uisibiliũ articul⁹ est fidei. Creatorẽ celi ꝛ terre.
visi.oim ꝛ inuisibiliũ. Et corroborat. In quolib-
bet genẽ est dare vnũ primũ a q cetera effluunt.
ergo est dare vnã primã cãm efficiẽtẽ a qua cõ-
dũtur ꝛ visibilia ꝛ inuisibilia. Et si querat:ex q
creat oĩa ista volũtas bñplaciti videtur cetere
cause ociose:qd est ꝯtra Aug.sup Gen.sic deus
res quas ꝯdidit admĩstrat vt eos pprios mot⁹
agere sinat. Rñdendũ ꝙ cã⁹ diuine voluntatis
nõ ipedit aliarũ cãrum cãtionẽ:qr cãt in suo or-
dine ꝛ alie in suo. Sȝ nũc cũ ſm actorẽ de cau
ppõne pria. Oĩs cã primã plus est influens
super cãtum suũ ꝙ cã scda.ꝛ p ꝯñs totũ causat.ꝛ
ita cause cete nihil cãbũt. Dicẽdũ ꝙ totũ cãsat
ꝛ tñ cetere cause cãnt: ymaginat enĩ arg^m istud
ꝙ cãtio ista sit successiua ita ꝙ cã pria pmo cau
set in vno instãti:ꝛ cause alie in alio instãti. Sȝ
nõ est sic:imo oẽs in eodẽ instãti causant: ita ꝙ
sunt signa pmanẽtia. Et est exẽplũ. pater ꝛ fili⁹
sunt vnũ pncipiũ spũssancti:ꝛ pater pri⁹ origie
pducit spũssanctũ ꝙ fili⁹:nec tñ tollit qn eũ pro
ducat fili⁹. Et si obijcit qr nõ videtur ꝙ ꝯcurrat
diuina volũtas ad pccm. Dicẽdũ ꝙ si sit pecca-
tũ cõmissiõis ꝯcurrit ad substractũ pcti:ꝛ non ad
deformitatẽ.imo ipa deformitas est a volũtate
creata. Et si dicat ꝙ sunt alia ſm Aristo.in scdo
ethicoꝝ.que mox noiata habẽt annexã mali⁹
sicut mẽtiri.ꝛ in theologia odire deũ. Hic dicit
Guilh.ockan in suo centilogio.ꝙ posset qs me-
ritorie odire deũ.sic si deus paiper seipm odire.
sed hoc est tantũ piarũ offensionũ auriũ:vt ipu-
gnari nõ debeat. In pria tabula nõ cadit dispẽ
satio vt patebit in tertio.vñ dicẽdũ ꝙ licet deus
ad totũ tñc ꝯcurrat nõ tñ peccat:qr illa deformi

tas ex parte est vo'ũtatis creatẽ. De hoc in scđo
Ex quo patet petrũ ipĳ manes a q̃ sunt mani-
chei dicti. vt hetur in decretis .xxiiij.q.iij.c.q̃da3
aũt heretica: hij ponũt vnũ creatorẽ visi^m: aliu3
inuisibi^m. p3 op^m ex pclone. oĩa em̃ ex do cõ-
dita sunt. Tertia pclo est d volũtate signi: & ẽ
hec. pfecta signi volũtas volũtati bñplaciti quo
ad pncipale ex pte rei cadẽ sola ẽ rõne differẽs.
Ista pclo declarat exeplo: sit aliqs priceps q̃
inquãtũ põt laboret ad faciẽdũ aliq̃d tunc dice-
mus q illud vult volũtate efficaci & bñplaciti q
idẽ est. Rursus: idẽ priceps dicat suis officialib9
facite hoc: aut dimittite hoc: s3 nõ psequat vt fi-
at aut nõ fiat toto posse. hec est volũtas signi ex
quo em̃ pcipit aut phibet signũ est q vult: s3 q2
id nõ psequit toto posse nõ vult efficaciter. sic i
deo illa que deus actu facit vult volũtate bñpla
citi. id aũt q̃d precipit faciẽdũ aut psulit. & sic de
alijs vult volũtate signi. signũ est em̃ velle dare
pcepta & psi^a: & ita cadẽ est volũtas solũ dĩs ra
tione fm diuersa volita. Quãtũ ad tertiũ arti
culũ sunt tres difficultates. Pria. quare nõ di-
citur deus ita oĩuolẽs sicut oĩsciẽs vel omps.
Rñdit doctor deuot9 hac dist.q.ij. q rõ est. q̃a
quãdo dico oĩsciẽs aut omps: nõ pono scibi^a
actu aut possibilia. scit em̃ de9 multa q̃ nũq fiet:
& põt multa q̃ nũq euenient. quãdo aũt dico oĩni-
uolẽs: pono volitũ actu: aut in dispõne ad eẽn-
dũ: & hoc est falsu3: q2 multa sunt in põ dei q̃ nec
sunt in dispõne dei ad eẽndũ: iõ nõ pcedit ista:
deus est oĩuolẽs: sic ista: deus est ops: aut om
nisciẽs. Scđa difficultas. vñ est q mgr tractã-
do de his trib9 attributis. prio egit de scia. scđo
de potẽtia. tertio de volũtate. & doctor irrefraga
bilis prio de potẽtia. scđo de scia. tertio de volũ
tate. pria pte sũme dico q diuerse psideratiões
hoc fecerũt. Considerauit em̃ mgr q amplioris
latitudinis est scia quo ad obm q̃ potẽtia: quia
dei scia bona & mala: & tñ solũ pt bõa. Rursus.
amplior est potẽtiã q̃ volũtas: q2 multa pt que
nõ vult actu eẽ: iõ preordinauit sciam. psequent
potẽtiã. vltio volũtatẽ. Doctor aũt irrefragabil
aspexit dictũ Rich. in de trinitate dñtis. multa
habẽt posse que nõ habẽt scire: sic arbores. mul
ta scire que nõ velle. iõ preordinauit potẽtiã. se-
cũdo sciã. tertio volũtatẽ. ita q mgr aspexit ob-
iectũ. sed doctor alex. subm: ido vterq diuersis
vijs bñ dixerũt. Tertia difficultas. vbi appa-
ruit primo volũtas signi. Dico q in celo du3 in
mẽte ãgeli lux creata fuit dictãs deũ venerãdu3
a qua recessit lucifer & angeli ei9. scđo in paradi-
so terrestri in phibitiõe ligni vite: a qua recessit
adã & eua eius vxor misera. tertio i hac valle mi
serie: a qua recedũt petõres. Et sic p3 ad qõne3
q pfectissima dei volũtas signo & bñplacito re-
ctissime diuidit. Tũc ad argumẽta. Ad primũ.

nego maiorẽ: & dñ pbat d circulo ante tabernã
dico q nõ sufficit vnũ indiuiduũ ad vificãdum
vnã vni^tem. vrina em̃ est signũ sanitatis: & tñ di-
cit sana: sic in pposito pceptũ dei dicit signũ vo
luntatis dei: & dicit volũtas dei sic obm partici-
pat nomẽ illi9 cu9 extat obm: sic pnci^a dicuntur
intellect9. Ad scđm dico. q eq̃uocat de volun
tate bñplaciti. vno mõ em̃ vt dictũ ẽ in pmo ar-
ticulo. Dicit volũtas bñplaciti. volũtas dei effi-
cax. & sic capit vt diuidit ptra volũtatem signi.
alio mõ dicit volũtas bñplaciti vt se habet i eõl
ad id totũ q̃d nõ impedit: & sic est cõis tã volun
tati signi q̃ beneplaciti pprie sũpti: sed nõ capi-
tur sic in dione. Ad tertiũ dicẽdũ. q ẽ diui^a
ex parte rei in se. & isto mõ vnica simpli^ma ẽ dei
volũtas nõ diuisa: nec diuisibilis. alio mõ est di
uisio ex pte mõi significãdi. & sic nihil phibet di
uinã volũtatẽ diuersimode significari. fm q̃d a-
liter & aliter nobis manifestat: sic i pposito. Et
sic patet ad qõnẽ. Ex pñti aũt dist. tres capiũ
tur pclusiões. Prima. dei eẽntia volũtas dici
tur atq pcedit sic scia. dicit pclo. q sicut pcedit
q diuia scia sit diuina eẽntia: ita pcedit q diuia
volũtas sit diuina eẽntia. Et ponit a pnci^o dist.
vsq ibi. hec itaq sũme bõa. &c. Scđa pclusio
dei volitio est sup oĩa cã primaria & semp ratõ
Dicit pclo. q diuina volũtas est cã priaria oĩm
entiũ. Et ponit ab illo loco. hec itaq. &c. vsq ibi
hic nõ est ptermittẽdũ. &c. Tertia pclo. In bñ-
placitũ velle dei dicit & signũ positũ vt hic scri-
bit. dicit pclo q volũtas diuĩa diuidit sufficien
ter in volũtatẽ signi & bñplaciti. Et ponit ab il-
lo caplo. hic nõ est pter. &c. vsq ad finẽ dist.

Equit in textu. Hic orit quõ dictũ ẽ em̃
&c. Hic signat. xlvi. distictio que sic cõti-
nuat ad pcedẽtes. Nã postq in pcedẽti distictio
ne diuine volũtatis posita est ratio. Nũc in hac
distictiõe eiusdẽ tangit imple^o quõ s3 impleat.
Et diuidit in tres partes pncipales. In pria de
diuina volitiõe remouet dubietas. In scđa de
sua ipletiõe plane clarescit veritas. In tertia rei
epilogatiõe sũmati dat breuitas. pria in pnci^o.
scđa ibi. dist. xlvij. volũtas q̃ppe di semp efficax
&c. tertia in fine distictiõis. xlvij. Ex predictis li
quet q volũtas dei. &c. Prima rursus ptic̃la in
qua de diuina volitiõe remouet dubietas. i tres
ptes diuidit. In pria de bonis orit grãdis qõ.
In scđa patent ponit docta solu^o. In tertia de
malis addit grauis oppio. pria in pnapio. scđa
ibi. sed audiam9 solutionẽ ad p^m. tertia ibi. iõ q3
cũ pstet oĩa bona que fiũt. &c. Et itcrũ ista ps
in tres partes diuidit. fuerũt em̃ hic due famose
opiones. prima dicebat deũ velle mala fieri. se-
cũda dicebat o^m s3 q deus nõ vult mala fieri.
In pria igit parte prie opionis ponitur rões
In scđa vi psutatiõis dant solutiões. In tertia

vero positiõis patet pstructiões. pria in pnci^o se
cũda ibi. illi vero qui dicũt dei volũtate mala ñ
fieri. tertia ibi. sed quis igit diligẽter attẽdat. &c.
Et ista tertia pars rursus in tres partes diuidit
In prima clare ponit veritas sincera. In scđa
sophisma soluit rõne mera. In tertia vltio poni
tur assertio vera. Pria in pnci^o. scđa ibi. iã suffi-
ciẽter oñsum est q a deo auctore nõ fiũt. &c. ter^a
ibi. h igit & alia hmõi inania relinquẽtes. &c. Et
hec est diuisio pñtis distictiõis. circa quã mouet
talis titul9 qõnis.

Trũ diuina pñti volũtate & añcedẽti om
nes hoĩes velit deus saluos fieri. Et ar-
guit q nõ triplici medio. Prio sic. si deus vult
añcedẽter seu psequẽter oẽs homĩes saluos fie-
ri. igit oẽs saluabũtur. pñs est falsum. sed pbat
pña. volũtas em̃ dei añs & pñs videntur spẽs
volũtatis bñplaciti. S3 volũtas bñplaciti sem-
per iplet vt patuit supiori distictiõe. volũtati ei
eius quis resistet. ait aplus ad roma. ix. Sed as-
sũptũ q volũtas añs & pñs sint spẽs volunta
tis bñplaciti. pbat. q2 in his nullũ sit signũ nec
pceptio nec phibitio. psiliũ. opatio. seu pmissio.
& ita si nõ sit volũtas signi erit bñplaciti cum sit
sufficiẽs diõ. Scđo arguit sic: volũtate psequẽ
ti vult omnẽ hominẽ saluũ fieri. igit nõ volũta-
te añcedẽte. pbat pña. quia volũtas añs & pñs
diuinã diuidũt volũtatẽ fm Damas. scđo sniar
& ita opposite eis pgruũt pprietates. Si o^m in-
q̃t Aristo. scđo thopicor. in opposito & ppositũ
in pposito. Sed pbat añs: q2 volũtas pñs est
reddere vnicuiq q̃d suũ est. miseri aũt sunt oẽs
homĩes: & ita eis pgruit misc̃dia que est signum
diuĩe pdestinatiõis. vñ Aug. in li. d pdestinatio
ne sctõr. pdestinatio est ppositũ miserẽdi. Ter
tio arguit sic. nulli cõuenit saluatio cui nõ cõpe
tat diuina electio. sed nõ oẽs sunt a diuĩa volun
tate electi. igit nec oẽs volũtate añcedẽti seu cõ-
sequẽti vult deus saluos fieri. maior patet. ait ei
apls sniaIiter. Quos elegit: hos & pdestiauit: &
quos pdestinauit hos & saluauit. Ita q pri9 ele-
ctio. scđo pdestiatio. tertio saluatio. Remoto ãt
priori remouet posteri9. S3 pbat minor aucte
christi. Mat. xxi. q multi sunt vocati: pauci ve-
ro electi. In o^m arguit pma ad Thio. ij. vult
oĩes hoĩes saluos fieri: & ad agnitionẽ sui noĩs
venire. Itẽ Damasc. ij. sniarũ. optet scire qm̃ ds
vult oẽs hoĩes pñter saluos fieri: & regni sui po
tiri fortuna. In ista qõne ad alias pariformiter
sunt tres articuli declarãdi. pmus triũ terminor
expositiu9. scđ9 triũ pclonũ positiu9. terti9 tri-
um difficultatũ iuxta tres pclones motiuus.
Quo ad primũ articulũ termi sunt volũtas añ-
cedẽs. volũtas pñs: & salus. Prim9 ergo termi-
nus dicit volũtas añs. & dicit añs de ante & ce-
do dis. q̃si pius cedẽs. vnde noto q in diuis vo-

lũtas añs pt dici tripliciter. vno mõ dicit volũtas
añs ipa diuina volũtas in illo priori nẽ quo itel
ligit pcedere suã volitionẽ: & cetera que in diui-
nitate p9 cũ intelligũt: & tũc dicit ante large vt se
extẽdit ad ante tpis & nature: sicut si diceret ãte
pductionẽ sancti spũs cõpleta ẽ filij gignitio. se
cũdo dicit volũtas añcedẽs diuĩa volũtas rspe-
ctu cuiuslibet creature. añcedit em̃ cũctã creatu-
rã: quia in eternitate durat. creatura autẽ in suo
aut tpe. Et de ista añcedẽti volũtate loq̃tur Au-
gusti. ad orosiũ. & habet supi9 dist. vi. in pncipio.
vbi aliq̃ ponebãt volũtatẽ ancedẽtẽ ad dei sapi
entiã. dicit Aug. volũtate genuit pater filiũ vel
nccitate: nec volũtate. nec nccitate: q2 necẽtas i do
nõ est. preter sapiẽtiã volũtas nõ pt. Tertio mo
do dicit volũtas añcedẽs vt opponit voluntati
pñti: & est respectu angelor & hoim qñ s3 eorũ
proprijs nõ psideratis meritis: aut demeritis eo
rũ vult salute3: & iõ dicit añs: quia acceptat nãm
que pcedit merita & demerita. & sic vult hac volũ
tate oẽs angelos & hoĩes saluos fieri. misereris
inq̃t ps. omniũ & nihil odisti eor que fecisti.
Scđs termin9 est volũtas pñs. & dicit diña vo-
lũtas pñs tripliciter. vno mõ d: diuina voluntas
pñs ipa diuina volitio que ordine nature pseq̃-
tur volũtatẽ diuinã: & q ipa volitio seu actus vo
luntatis dicit volũtas: testat aug. prio retracta-
tionũ. c. xxij. nihil est tã in ptãte volũtatis q̃ ipa
volũtas. i. ipa volitio. Scđo dicit diuĩa volũtas
pñs ipa cõplacẽtia in eẽ rer actuali. fm q̃d scri
bit Prouerb. viij. delicie mee eẽ cũ filijs homi-
nũ. Et dicit hec volũtas pñs: q2 quasi psequit
ista cõplacẽtia ex loquẽdi mõ: licet non a pte rei
eẽ rerũ actuale. Tertio mõ dicit volũtas pñs vt
opponit volũtati añti: & est tũc fm Damasc. illa
diuina volũtas q̃ pensat: aut penã: aut gloriam.
fm merita vel demerita: & ideo d: pñs: quia q̃si
psequit merita vt puniet aut pmiet. Et hor du-
or modor diuine volũtatis doctor subtilis hac
distictiõe talẽ dat dñiam pulchrã valde. Sit rex
vn9 dans regno suo leges optĩas ad pseruãdũ
regnũ suũ in pace. rex iste añcedẽter seu volũta-
te añtecedẽti. i. q̃tũ est ex se vult pacẽ regni sui:
& in regno suo degẽtiũ. furet aliqs vel interfici-
at: tũc rex istũ volũtate pñti puniet: q2 ppt fur-
tũ vel homicidiũ que cõsequit legis positione3
quã turbauit ille iniqu9. iste rex vellet istũ viuer
volũtate añcedẽti: & mori volũtate psequẽti. sic
in pposito deus vult volũtate añcedẽti oẽm ho
minẽ saluũ fieri: quia dedit sibi opportuna me^a
ad habendũ salutẽ. vnde in eẽ nẽ dedit naturam
fm quã posset hõ deũ cognoscẽ & cognitũ q̃rer:
& q̃sitũ inuenire: & inuẽto inherere. ac p hoc salu
tẽ obtinere. gratiã. etiã obtulit filiũ pprũ p homi
ne mittẽdo cui9 pciũ p infinitis mũdis sufficie-
bat. leges & mãdata tribuit. Et pñto est oĩbus

inuocātibus eū: ⁊ ita volūtate anͨcedēti vult om
nē hominē saluū fieri quē tantis dotauit adiuti
ns. voluntate vero ꝯn̄ti vult istū q̄ vsq ad moꝛ
tē statuta sua custodiuit saluare: ⁊ illū qui nō cuꝛ
rat dānare: ita ꝙ volūtas an̄s est cōditionata: si
homo bene viuat saluabit. volūtas vero ꝯn̄s ē
absoluta: quia absolute vult malū finalr dānare
⁊ bonū finalr p̄miare. Ex quo patet ꝙ volūtas
an̄s dicit volūtas signi. Sed volūtas ꝯn̄s dicit
volūtas beneplaciti. Terciꝰ terminꝰ est salus. saꝛ
lus ſm ysido. x. ethimo. dicit a sale: qꝛ corruptiꝛ
bilia multa sale saluātur. vnde ista se vidētur ha
bere p ordinē. sanitas. salus. ⁊ incolūitas. Sani
tas enī ꝙmaxime dicit hūoꝝ ꝯpantiā cū corpoꝛ
ris integritate. vñ Isido. iiij. ethi. Saītas ē corꝛ
poris integritas cū ꝯpantia nature ex humido ⁊
calido qđ est sanguis. ⁊ inde dicit sanitas quasi
sanguis status. Salus aūt sup hmōi sanitatem
addit securitatē. Incolūitas aūt est modꝰ ipsius
salutis. vnde Tulliꝰ in fine antique rethorice. inꝛ
colūitas est salutis tuta ⁊ integra ꝯseruatio. No
to rursus ꝙ triplex extat salus. nature. gratie. ⁊
glorie. ⁊ de vltiª q̄rit qđ. De qua dicitur. Salua
nos deus noster ⁊ cōgrega nos de natiōibꝰ. Et
tm̄ de p̄io arti. Quātū ad scđm artiᵐ sūt tres
ꝯclones. p̄ia est de volūtate anͨcedēte. scđa đ vo
luntate ꝯn̄te. tertia de salute generis hūani qua
fiat volūtate. Prima est hec. an̄s diuina volunꝛ
tas: sic oīibꝰ cōplacet cōditis vt mala fieri vel
le nō dicat. Pria pars ꝯclonis dicit: ꝙ deꝰ vo
lūtate anͨcedēti vult oīa bōa creata. pbat ista
pars. deꝰ illa volūtate vult ⁊ cōplacet in creatis
oīibꝰ que sequestrato ab eisdē malo ea delecta
tur ⁊ aspicit. sed diuina voluntas an̄s est hmōi.
igit illa ps vera. maioꝛ pꝫ ex silitudine artificis
creati. Artifex q̄ppe creatus in ope suo cōplacet
ab ope suo relegato malo qđ nō facit. vñ ⁊ Ariꝛ
stotel. in ethicis dicit quēlibꝫ poetā sua diligere
poemata. Sed deꝰ est oīm artifex omnē hn̄s vir
tutē oīa ꝓspiciēs. vñ ⁊ Iereī. eū introduc vt
figulū opus faciētē sup rotā. igit in oīi suo cōꝛ
placet qđ est quelibet creatura. Iob. i. oīa per
ip̄m facta sunt. Sed pbat minoꝛ: qꝛ dicit volūꝛ
tas an̄s: q in rē fert nō in ꝯn̄s rē huius est queꝛ
libet creatura in se ꝯsiderata. Et ꝯfirmat ratio:
quia si deus sua anͨcedēte volūtate res oēs nō
diligat: q̄ro causam q̄re necq dari nisi q̄a vel alia
ab eo nō sūt cōdita. sic dicit Simon magꝰ ⁊ me
nandꝰ eiꝰ discipulꝰ: q rerū creationē q̄busdā vir
tutibꝰ angelicis tribuerūt. aut quia in rebꝰ ꝯdiꝛ
tis ex natura sua extat malū: ⁊ deꝰ cuiꝰ mūdi sūt
oculi malū nō diligit. Sꝫ vtrūq est falsū: igitur
cūcta diligit deꝰ. maioꝛ pꝫ a diuiōne sufficiēti. q̄a ī
hijs duobꝰ nō esset finis q ad primū: nec entia
ad finē q ad scđm: q̄a malū de se nō dicit ordinē
Deus aūt solū diligit finē: ⁊ fini ordīabilia. Sꝫ

pbat minoꝛ primo ꝙ cūcta sunt ab eo ꝯdita. in
q̄t articulꝰ. Creatorē celi ⁊ terre. Scđm etiā est
falsum ꝙ creaturis sit cōgenita malitia. q̄a scriꝛ
bit Gen̄. i. vidit deꝰ cūcta q fecerat. ⁊c̄. Et si obꝛ
iciat. q̄a de natura sua aliq̄ creata sunt peccātia:
sicut homīes ⁊ angeli. alia defectiua: sic esse cun
cte creature q in nihil tēderēt nisi manutenēta
tenerētur dei. nō videt aūt ꝙ ferat diuia volunꝛ
tas in talē peccabilitatē seu defectū. Rn̄dēdū
ꝙ diuina volūtas solum fert sup positiuū cui ad
nectit defectus. Sed tn̄c extat dubiū. Ex q pnci
palit fert an̄s dei volūtas sup positiᵐ nō supra
illā peccabilitatē seu defectū quare nō condidit
rē sine defectu ⁊ peccabilitate. Dico ꝙ ista q̄o q̄ꝛ
rit: q̄re deꝰ fecit creaturā nō esse creaturā. Creaꝛ
tura enī ex eo ꝙ creatura est: defectibilis est: ⁊ si
nō haberet ex se defectibilitatē esset deꝰ: aut nō
creatura. rursus si homo purꝰ eēt nō peccabilis
p naturā iā nō esset hoc. dixi purꝰ hō ꝓpt xp̄m
qui nō fuit peccabilis: quia purꝰ ñ fuit hō: ⁊ ita
nō pōt fieri q̄n creatura sit defectibilis: ⁊ homo
p naturā peccabilis. Et si obijciat q̄a in celo nō
poterit hō peccare. Dicēdū ꝙ h̄ erit gr̄e nō naꝛ
ture. Scđa ps cōclonis dicit ꝙ deus nō dici
tur velle mala fieri. pbat. quia illud nō vult fieꝛ
ri deꝰ qđ maxie odit: hmōi sunt mala. ergo non
vult ea fieri. maioꝛ est clara: qꝛ nullꝰ vult esse id
q̄d odit. Sed minoꝛ pbat. Eccī. xij. Deus odio
habet peccatores. Et ꝯfirmat. quia oīs volun
tas: aut denomiat volitū: aut denoiatur a voliꝛ
to. Si igit deus velit mala fieri: aut volūtas diꝛ
uina erit maliciosa: aut fieri malū bonū erit ꝓpt
bonitatē diuine volūtatis quoꝝ vtrūq est falsū
⁊ ita recte a mgr̄o cōdēnat in littera opīo dicen
tiū deū velle mala fieri. Sed dicet aliq̄s. est erꝛ
roꝛ cōdēnatus in canone. xxiiij. q. iij. c. quidā āt
heretici. Et vocat erroꝛ colicianoꝝ a quodā coli
tio noiatus h̄ dicebat deū nō facē mala: erroꝛ ꝙ
scriptū est ⁊ habet textꝰ. Ego dn̄s creans mala.
ysa. xlv. Si ergo deus nō facit nisi qđ vult: ⁊ fa
cit mala igit vult mala fieri. Rn̄đ. ꝙ tria sūt ma
loꝝ genera. primū est malū dāni: ⁊ istud qꝛ p̄uaͣ
pura est nō habet sui cām efficiētē sed deficiētē
nisi rōne ordinis: qꝛ debite a deo ordinat vt dā
nati visiōe priuētur dei: sicut scriptū est. Tollatur
ipius ne videat gloriā dei. Scđm malū ē malū
pene. Et huic ꝯcurrit deus effectiue. Amos. iij.
Nō est malū in ciuitate quin faciat dn̄s. Et vult
istud fieri nō volūtate anͨcedēti sed ꝯsequēti. q̄a
iuxta merita. Tertiū est malū culpe: ⁊ istđ nō faꝛ
cit deus. nec vult fieri nisi quo ad substractū. ⁊ đ
isto loquit cōclo. De malo vero pene canō loq̄t
Et si querat. si deus nō vult mala fieri quō pn̄t
euenire cū habeat voluntatē potētissimā. Dico
ꝙ qō esset bona si nō vellet mala esse volūtate
beneplaciti seu efficaci: tn̄c enī nulla eēnt mala.

Et si dicatur: potuit igitur facere ꝙ nullum esꝛ
set vicium seu peccatum: quare ergo non voꝛ
luit vt nec angeli peccarent nec homines. Reꝛ
spondit diuinus Dyonisius in fine ecclesiastice
ierarchie. Deus nemini dedit vitam: sed liberū
dedit arbitrium vt per merita ascenderet ad pre
mia: ideo licet potuisset deus facere absolute ꝙ
nulla peccata fuissent: tamen gloriosius extat be
atis angelis ⁊ hominibus meruisse premium q̄
ip̄m habuisse vel hr̄e secluso merito. sicut patet
de milite ī bello gloriose triūphāte. Et si dicat
multi hoīes sūt dānati q nō fuissent pditi si haꝛ
buissent liberū arbitriū ꝯfirmatū. dico ꝙ nec illi
fuissent: sūt enī pter intētionē statꝰ inocētie: ideo
nec cōputātur apđ deū nec apđ homīes. Ex đ
ductiōe p̄me ptis ꝯclonis appet valde peccasse
Frāc. đ maro. dist. huiꝰ. q. iij. đ isto eē eēnᶜ sepiꝰ
dicto. Innuit enī ꝙ hꝫ eē ītelligibile an̄q̄ a diui
no cognoscat ītellectu. ⁊ ita ad dicta sua sequit
ꝙ hꝫ eē volibile an̄q̄ a diuīa sit volitū volūtate
Quid ad hāc seq̄t op. aspicitis: erūt a se ⁊ voliª
⁊ ītelliª talia eē eēnᶜ: ⁊ ita erūt deꝰ. ⁊ cū sint in in
ferno q̄dditates ⁊ in celo ⁊ ī t̄ra ⁊ in oībꝰ abissis
oīa erūt plena dijs. Sic dic pindarꝰ ⁊ orphiꝰ
nec vꝫ dicē abstrahūt a loco: qꝛ sūt vbi sūt sua in
diuidua: ⁊ sp sunt a se. vñ ista videt eē op. valen
tiniani plonici q conas ⁊ secl̄a ī origie dei creaꝛ
turis idēc q censet erronea. Scđa ꝯᵒ est đ vo
luntate ꝯn̄ti. ⁊ ē hec. Sic dei ꝯn̄s volūtas meri
ta dispēsat vt neq̄q̄ ꝯturbet ordo mūdial. Pria
ps dicit ꝙ deꝰ dispēsat vel ordinat merita volū
tate ꝯn̄u. pꝫ. vñ sup illud ps̄. dn̄e deꝰ meꝰ in te
speraui. dic glo. Qui videt merita aīarū sic ordi
nari a deo vt pulcritudo vniuersi ex nulla parte
violet in oībꝰ laudat deū distinguēs aliud deuꝫ
fecisse. aliud ordinasse. vñ ysa. xlv. scribit. Ego
dn̄s ⁊ nō alter. formās lucē ⁊ creās tenebras fa
ciēs pacē: ⁊ creās malū. i. ordinās. licet enī deus
malū culpe nō faciat: tn̄ ordiat ad decꝰ vniuersi
Sꝫ dicet aliq̄s. Ordo ē quid positiuū. pctm̄ aūt
ē solū priuatio q̄dā: quō posit fundari ordo posi
tiuꝰ ī pura p̄uatiōe. Rn̄dēdū ꝙ queādmođ aliꝛ
q̄d dicit sanū tripl̄r: aut subiectiue sic aīal đr saᵐ
aut dispositiue sic pocio đr sana: aut significatie
sic vrina. Sic ordinatū đr tripl̄r: aut sustētiᵐ orꝛ
dinis: ⁊ sic solū ens dicit ordinatū: aut sic dispō
⁊ isto mō p accidēs est malū ordinatū inquātū
aliq̄tiēs ad meliꝰ disponit. vnde aug. xiiij. de ciꝛ
ui. dei. c. xiij. Audeo dicē superbis vtile esse inci
dere in aliq̄d malū apertū seu peccatū vt inde siꝛ
bi displiceant qui iam placēdo corruerūt: est taꝛ
men dispositio đ se priuās ⁊ nō ponēs. Dicitur
tertio ordinatum ostensiue: ⁊ sic malum dicit orꝛ
dinatum: quia eius cōparatione magis appareꝫ
bonū iuxta q̄d phus dicit in p̄mo Elēcoꝝ. oppo
sita iuxta se posita magis elucescūt: ita tn̄ ꝙ iste

ordo nō fundatur in malo sed in bono et denoꝛ
minatione extrinseca malū dicitur ordinatū sic
⁊ paries visus. Sed dicit pars secunda conꝛ
clusionis ꝙ nequaq̄ propter mala turbatur orꝛ
do mūdialis. ista est expresse Aug. xi. de ciuitate
dei. ⁊ declaratur exᵒ. Ita videtur se habere maꝛ
lum ad vniuersum sicut silentiū ad vocem ⁊ som
nus ad vigiliam: sed silentiū est ad decorem can
tus ⁊ sermonis: ⁊ somnꝰ ad salutē animalis. igiꝛ
tur ⁊ malum confert ad decorem ⁊ ordinē vniꝛ
uersi. maioꝛ patet ex simili: quia sicut silentium ē
priuatio vocis. somnus vigilie: sic malum est pri
uatio boni. Sed declaratur minoꝛ. primo de siꝛ
lentio. vnde in cantu augmentatur melodia qui
busdā silentijs que cantores nominānt psalmos
interpositis. vnde ⁊ Dauid ps̄ dicti sunt ⁊ teren
cij. varronis. primū fertur fuisse preceptum. priꝛ
mus tacere ⁊ vltiᵒ loqui. đ somno patet per phi
losophū in de somno ⁊ vigilia. In primo enī liꝛ
bro probat ꝙ nec̄q̄ animal durare diu sine somꝛ
no. Et si dicatur sequeretur ꝙ modo esset meliꝰ
vniuersum ordinatum vbi tot ⁊ tanta fiunt maꝛ
la q̄ in statu innocentie vbi nullū erat malū: qđ
videtur manifeᵐ inconueniens. Dico ꝙ vniuer
sum potest considerari quo ad ordinem ⁊ decoꝛ
rem eēntialem. vel quo ad accidentalem. Loquē
do de ordine eēntiali mala non conferunt ad or
dinem vniuersi. Loquendo autē de ordine acciꝛ
dentali bene. quia ex tali oppositione boni ad
malum resultat quidā decor: sicut in rethorica q
dam color qui dicitur contrarium. ita ad Choꝝ.
v. per gloriam ⁊ ignobilitatem: per infamiam ⁊
bonam famā. ⁊c̄. Et ita q̄ad hūc ordinem videꝛ
tur excellere statum innocentie status presens.
quo autem ad innocentiam status innocētie pre
cedit: ita ꝙ se habent sicut excedentia ⁊ excessa.
vnde se habent sicut due facies in quarum vna
nulla est macula: in alia est cicatrix bene sita: que
videtur faciem honestare. sicut de Helena. frigiꝰ
dares dicit ꝙ habebat in facie quandam cōcaꝛ
mitatem miro modo eam venustantem. Sed
quereret aliquis quis est simpliciter melior. Diꝛ
cit doctor deuotus hac distinctione. questiōe. vi.
Saluo inquit meliori iudicio potest dici ꝙ deꝛ
cor qui nunc est: quia volutas consequens de
malo bona eliciens prepotens est malo: ⁊ ideo
bonum qđ inde elicit preualet malo: q̄d bonum
corrūpit. ⁊ ideo plus valet vniuersum nūc q̄ va
luisset tunc in quo nunc cōmendatur sapientia
creatoris. Unde Grego. in bn̄dictione cerei pa
scalis. O felix culpa que talem ac tantū meruit
habere redēptorē. nisi enī adā peccasset: p mortē
christi redēpti nō fuissemꝰ. in quo maxia appaꝛ
ruit đi caritas vt dicēt ap̄lus ad Gal. iiij. ꝓpter
nimiā caritatē ⁊c̄. Et dat exēplū valde aptum đ

cifo sano qui frāgit̄ ꝛ religat̄ filo argēteo vel aureo: ꝫ melior est p⁹ quā ante nō ratiōe fractionis sed religatiōis. Sic in ꝓposito. vnde nō dꝫ nobis eē dubiū de malis pn̄tibus dūm deū bonū maius elicē ſꝫ quale sit ignoram⁹. Tertia cōcl'o est de salute humani generis seu hoīm ad volūtatē antecedētē ꝛ ꝯsequētē. ꝛ est hec. Lꝫ voluntate an̄cedēte deus velit oēs saluos eē homines tn̄ ꝯsequēti nō ꝯuenit. Pria pꝫ dic. ꝙ volūtate an̄cedēti deus vult oēs hoīes saluos fieri. vnde noto ꝓpt̄ illud dictū apl̄i. i. ad Thimo. ij. deus vult oēs homīes saluos fieri. qd̄ solꝫ expōni tripl̄r. Pria expō fuit Joh. damaſ. in ſcdo suarū ſnīarū qui ad saluādū illā repit distinctionē diuine volūtatis in volūtatē an̄cedētē ꝛ ꝯn̄tem. ꝛ dicit ꝙ dꝫ intelligi de volūtate an̄cedēte inq̄ntū dat leges bonas dirigētes ad salutē: ꝛ nō intelligit̄ d̄ volūtate ꝯsequēti q̄ pēſat merita: ꝛ bonos p̄miat: ꝛ malos punit. Scd̄a expositio fuit aug. in libro de vocatiōe ſctōꝝ. ꝛ dicit q̄n d̄r ꝙ deus vult oēs homīes saluos fieri. ꝛc̄. est distributio accomoda: hoc ē oēs qui saluātur saluātur volūtate dei. dat exēplū. sic̄ si parisi⁹ eēt vn⁹ sol⁹ mgr̄ pueroꝝ diceret̄ iste hꝫ oēs pueros de parisi⁹: ꝛ tn̄ certū est ꝙ nō oēs irēt ad scholas Et Joh. i. Illuminat oēm hoīem venientē ī hūc mūdū. i. oīs qui illumiat̄ ab eo illūinat̄. Tertia expō est aug. in enchiridion vt fiat distributio ꝓ generib⁹ singuloꝝ. nō ꝓ singulis generuꝫ. vt sit sensus. Deus vult oēs hoīes. ꝛc̄. i. de q̄libet statu vult aliquē saluare. vt verbi gr̄ia. de statu epōrū ſꝫ nō oēs: aliquē d̄ statu religiōis ſꝫ nō omnes ꝛc̄. Sicut in illo sophismate. oē aīal fuit ī archa noe q̄d est verū ꝓ generib⁹ singuloꝝ non ꝓ singulis generū. Expō tn̄ Damaſc. apd̄ nr̄os p̄ualuit mgr̄os. Ex quo pꝫ alia pars ꝯclusiōis ſcꝫ ꝙ nō oēs saluātur volūtate ꝯn̄ti. imo solꝫ finaliter boni nisi aliq̄d eēt priuilegiū singulare Sicut de traiano īpatore: ꝛ quidā dicūt idēꝫ de dagoberto rege frācoꝝ. Et tn̄ de ſcdo articulo.

Quātū ad tertiū articulū sunt tres breues difficultates. Pria est. quō p̄t deus velle bonū q̄d ex malo elicit̄: ꝛ tn̄ nō ipm malū qd̄ velit ꝯn̄s ñ an̄cedēs. nō eñ p̄t quis velle eē epūs nisi velit eē sacerdos. Dicēdū ꝙ vult bonū q̄d ex malo elicit̄ ꝛ tamē nō vult malū. Et est exēplū: cadit aliquis ad t̄rā possū clarū ē velle ꝙ surgat: ꝛ ꝙ ñ cecidērit. sic in ꝓposito. Et q̄d dicit de epō ꝛ sacerdote dico ꝙ q̄s potest licet nō efficaciter velle eē epūs nō sacerdos. imo multi vellēt sacerdotiū nō eē annexū epatui. Scd̄a difficultas. vtrū mala sint cā bonoꝝ. dic̄ doctor deuot⁹ hac distictiōe. q. iij. ꝙ nō. sed occasiōes. vnde ponit ista tria. causaꝫ casum. ꝛ occasionē. Et differt. cā eñ hꝫ opatiōeꝫ ꝛ intentionē: sicut dū artifex facit domū ꝛ intendit facē domū ꝛ eandē opatur. Casus habꝫ opationē ſꝫ nō intētionē: patet in fodiēte qui preter intentū aurū reppcrit. Occasio aūt priuat vtrūꝗ. sicut si aliq̄s dicat aliq̄d v̄bū alteri displicens illud verbū nec est cā: nec casus displicētie ſꝫ occasio. Sic malū extat occasio boni sed nō causa.

Tertia difficultas. vtrū volūtas an̄s ꝛ ꝯn̄s sint idē ꝙ pō absoluta ꝛ ordinata. dicit mgr̄ Franc. de maronis dist. xlv. q. ij. ꝙ nō. y° tam voluntas an̄s q̄ ꝯn̄s sunt ordinata pō. q: de his sunt que deus ordinauit. Et sic pꝫ ad q̄ōnē. ꝙ vicꝫ deus volūtate an̄cedēti ſꝫ nō ꝯsequēti vult oēs homines saluos fieri. Et tūc ad argumēta. Ad p̄mū dico in ſnīa arg° . ꝙ voluntas an̄s ꝛ voluntas signi ꝛ volūtas ꝯn̄s est volūtas beneplaciti ꝛ quādo dicit̄ nō dat̄ signa in volūtate antecedēti. dico ꝙ imo. antecedēter eñ de⁹ dat debitas hoī leges q̄s custodiens saluet̄: iō falsum sumit.

Ad ſcdm negat̄ an̄s. ꝛ cū ꝓbat̄: q: ꝯsequētis volūtatis est reddē vnicuiꝗ q̄d suū est. v̄m dic̄ ꝛ q: mali sunt meriti penā dat̄ eis ꝓ p̄mio. Et q̄d obijcit mīa aspicit miseros. v̄m dicit dignos mīa: sed mali sūt indigni. dico tn̄ ꝙ intantū mīa supaltat indi^m vt semp deus puniat citra condignū ꝛ p̄miet vltra. Ad tertium dico in ſnīa ꝙ ista stāt simul. de⁹ volūtate an̄cedēti vult oēs hoī. sal. fie. ꝛ tn̄ oēs nō saluabūt̄. q: volūtas an̄cedēs ſp est ꝯditionata. i. vult oēs hoīes saluos fieri si faciāt ad q̄d tenētur: iō nō currit argumētū. Ex p̄nti aūt distictiōe tres capiūtur ꝯcl'oes Pria ꝯcl'o. tante efficacie ē volūtas dei vt nihil po^e resistat ei. dic̄ ꝯcl'o. ꝙ tā insupabil' extat diuina volūtas vt neq̄at īpediri. Et ponit̄ a p̄ncipio dist. vſꝗ ad illd̄. ɛ. idoꝗ cū ꝯstet oīa. ꝛc̄. Scd̄a ꝯcl'o. volūtas pia non ꝯcedit̄ velle ipia fieri. Dicit ꝯcl'o. ꝙ dicat̄ ꝛ ꝯcedit̄ ꝙ volūtas pia d̄i ſcꝫ nō ꝯcedit̄ velle mala fieri. Et ponit̄ ab illo ca°. ideoꝗ cū ꝯstet vſꝗ ibi. iuxta finē epilogi oīno enim ꝙ vult fieri. ꝛc̄. Tertia conclusio. non fit q̄d voluit voluntas sup̄ma. ꝛ fit quod voluit voluntas extrēa. dic̄ ꝯcl'o ꝙ volūtas dei iō extat oīpō q: fit q̄d vult ꝛ nō fit q̄d nō vult. Et ponit̄ ab illo. c. oīno eni ꝙ vult fieri. ꝛc̄. vſꝗ ad finē dist. Et d̄r ista volūtas sup̄ma ꝛ extrema. q: ē alpha ꝛ o. p̄ncipiuꝫ ꝛ finis. Sequit̄ in textu.

Olūtas q̄ppe d̄i ſp efficax ē. Hic sig̃tur xlvij. dist°. q̄ sic ꝯtinuat̄ ad p̄cedētes. naꝫ postq̄ ī p̄cedēti distictiōe d̄ diuīa volitiōe remota ē dubietas. Nūc d̄ sua īpletiōe clare oñdit̄ veritas. Et diuidit̄ p̄ns dist° in tres ptes p̄ncipales. In p̄ma diue volūtatis ponit̄ īpletio. In ſcd̄a grādis vtilitatis addit̄ distictio. In tertia oñdit̄ ꝙ mētib⁹ ꝯuertētis negligit̄ dei p̄ceptio. pria in p̄nci°. ſcd̄a ibi. verū vt sup̄ dicim⁹ voluntas dei. ꝛc̄. tertia ibi. multa eñ fiūt ꝯtra dei p̄ceptū. Et hec est diuisio p̄ntis distictiōis in ḡnali. Circa quā mouet̄ talis questio.

Trū p̄ter ꝛ ꝯtra liberrimā dei volūtateꝫ sit aliqua dei p̄ceptio vl' maloꝝ ꝑmissio. Et arguit̄ ꝙ sic triplici medio. prio sic. d̄ p̄ceptione nullū malū vult dei volūtas. Sꝫ deus multa mala p̄cipit. igit̄ aliq̄d p̄cipit de⁹ q̄d nō vult voluntas ei⁹. maior pꝫ ex p̄cedēti distictione. Sed minor ꝓbat̄. vñ osee. i. dictū est. osee accipe vxorē fornicariā ꝛ fac filios fornicationū. q̄d ad litterā bar. exponit. Itē Exo. xij. p̄cepit de⁹ furtū facē filijs israel. ꝛ abrahe occidē filiū suū innocētē

Scd̄o arguit̄ de ꝑmissiōe. diuina voluntas nullū vult malū fieri. ſꝫ de⁹ ꝑmittit multa mala fieri. igit̄ aliq̄d ꝑmittit deus p̄ter voluntatem suam. maior pꝫ ex p̄cedēti dist. Sed minor ꝓbat̄. vñ mgr̄ dist. xlv. c. ꝑmissio. mala. n. sinit fieri: sed nō facit: bona v̄o ipe facit. Tertio arguit̄ sic. Quādo aliq̄ se habēt vt magis cōe ꝛ min⁹ cōe p̄t in aliq̄d magis cōe vbi nequit min⁹ cōe. sed sic se habēt dei liberrima volūtas ꝛ deus. igitur aliq̄d potest p̄cipe: aut ꝑmittē deus: dato ꝙ non velit. maior pꝫ ex°: quia nēpe cōius est aīal hoīe alicubi repperit̄ aīal vbi nō reperit̄ hō. Sed ꝓbat̄ mior. Considero nēpe deū inq̄tū volentem ꝛ inquātū oīpotētē certū est ꝙ multa p̄t q̄ non vult: ꝛ ita sequit̄ ꝓpositū. In o^m est mgr̄ in l̄ra vnde Aug. in enchiridion. nō fit aliq̄d nisi oīps fieri velit vel sinēdo vt fiat vel ipe faciendo. In ista q̄ōne. ꝛc̄. Quo ad primū articulū termi sunt ꝑmissio. p̄ceptio. ꝛ pret̄ voluntatē. Prim⁹ igitur termin⁹ ē ꝑmissio. vnde noto ꝙ in theō ꝑmissio solꝫ capi tripl̄r. prio eñ dicit̄ ꝑmittē vt opponit̄ punitiōi. ꝛ tūc idē dicat̄ ꝙ nō punire. Sicut dic̄ christ⁹ iudeis. math. xix. ꝙ ad duriciā cordis eorū ꝑmiserat eis moyses libellū repudij. i. nō puniebat. ſcd̄o dicat̄ permissio vt opponit̄ ꝓhibitioni: ꝛ h̄ vl' q: ꝑmittit q̄d nec̄itatis est: sicut ſquit glo. super illo ps̄. Irascimi ꝛ nolite peccare. glo. ꝑmittit. q̄d nec̄itatis est. i. nō ꝓhibet. vel rursus. quia nō ꝓhibꝫ min⁹ bonū respectu maioris boni dimittēdi. sicut patet ex illo. i. Corinth. vij. h̄ aūt dico ſm indul^am. vbi apl̄us ꝑmittit vxorari q̄d est min⁹ bonū respectu virginitatis. Tertio° dicit̄ permittē vt habet opponi cohibitiōi: ꝛ sic sumit̄ in ꝓposito. ita ꝙ ideꝫ sit mala permittē a deo ꝙ nō cohibē. ꝛ sic est vnū d̄ quiꝗ signis voluntatis diuine: ꝛ est respectu p̄ntis tp̄is sic īpletio seu opatio. vñde notādū rursus ſm doct. subtilē tā in reportatis parisi⁹ q̄ in ordina° p̄sentis dist. elicitatiue tn̄ tria exigi ad diuinā ꝑmissionē Primū est ꝙ requirit ꝑmissio sciam. vñ prelat⁹ si debito mō inquirat de subiecto suo ꝛ nō possit reperire malū in eo. licet tn̄ subiectus ma^m faciat. nō tn̄ d̄r ꝑmittere q: ignorat. ſcd̄a cōditiō ē ꝙ ꝑmissio ꝓprie in deo est nō velle. vñ notāduꝫ ꝙ actus diuīe volūtatis p̄t tripliciter accipi. aut per modū volitiōis vt dicat̄ volitio: aut ꝑ modū nolitiōis vt dicat̄ nolitio. Et differunt isti duo modi accipiēdi ad modū duoꝝ ꝯtrarioꝝ: ꝛ sunt ambo positiui act⁹. Tertio significat̄ ꝑ modū nō volitiōis vt dicat̄ nō volitio. ꝛ differt nō volitō a nolitiōe: q: nolitio ē act⁹ positiu⁹: nō volitio aūt actus pure negatiu⁹ nihil ponēs. vnde seq̄t̄ ꝙ nolitio opponit̄ ꝯtrarie volitioni: ꝛ dicit̄ odium sicut volitio amor nō volitio aūt opponitur volitioni ꝯtradictorie. vnde loquēdo ꝓprie de⁹ vult bōa. habet aūt nolle respectu maloꝝ que ex toto īpedit ne fiāt. hꝫ vero nō velle respectu maloꝝ que ꝑmittit. vnde pꝫ ꝙ cōius est nō velle q̄ nolle: sic̄ aīal q̄ hō. In natura eñ cōtrarioꝝ cōdictio reperit̄ sicut in nigro ꝛ albo. albū nō albū nigrū nō nigrū. de⁹ nempe si h̄ret simpler nolle ne mala fierēt nūq̄ possent fieri. ſꝫ hoc nō habet sed nō velle: ꝛ in nobis sunt duo positiui actus velle ꝛ nolle. sed in deo sunt vnic⁹. vñ tn̄ ibi extat dr̄ia rōne obiectoꝝ. Tertia ꝯditio ꝙ sit aliq̄d velle diui^m reflexū super hmōi nō velle vt sit sic accipiēda permissio. Primo intendit deus mala. ſcd̄o habet nō velle mala fieri. tertio hꝫ q̄ddā velle quo dicit̄ velle se nō velle mala fieri. vnde notādum. ꝙ istud nō velle mala fieri est act⁹ negatiuus rectus quasi recte aspiciēs mala fieri. ſꝫ istud velle ē actus reflexus super istud nō velle.

Ex quo patet ꝙ ꝑmissio tria dicit. vnū in intellectu: duo in volūtate. sciam in intellectu: nō velle ꝛ velle ī volūtate. duo positia vnū negatiuuꝫ scīa. ꝛ velle positiua sunt: nō velle āt negatiuum negatiuū ī me°. positiua a dextris ꝛ sinistris. primo nēpe scīa. ſcd̄o nō velle: q̄d est negatiuum. ꝛ tertio velle q̄d ē positiuū. tn̄ p̄ncipal̄r significat nō velle seu negatiuū. ſcd̄o seu min⁹ p̄ncipal̄r illa duo positiua. Secūd⁹ termin⁹ est preceptio. vñ noto ꝙ p̄ceptio solet dici tripl̄r. vno° d̄r p̄ceptio q̄cq̄d sub mādato cadit. ꝛ isto° tā cerimonialia q̄ iudicialia q̄ decē decalogi verba in lege p̄cepta erāt: sic̄ exponi p̄t illud apl̄i. i. ad thimo. p°. finis p̄cepti est caritas d̄ corde bono ꝛ ꝯscīa pura ꝛ fide nō ficta. Scd̄o d̄r p̄ceptio seu p̄ceptū vt distiguit̄ ꝯ iudicabilia ꝛ cerimonia^a. ꝛ sic sūt decē p̄cepta in p^a ꝛ ſcd̄a tabl'a. d̄ q̄b⁹ Math. v. In his duob⁹ mādatis vniuersa lex pēdet ꝛ ꝓphete. Tertio° accipit̄ p̄ceptū vt opponit̄ ꝓhibitiōi vt p̄ceptio sit de affirmatiuis. sic̄ illd̄. Sabbata sctifices. ꝛ ꝓhibitio de negatiuis. sic̄ illud. Nō adorabis deos alienos. Et sic accipit̄ in. q. Licet possit capi alijs duob⁹ modis. ꝛ dicitur ita accipi a mgr̄o. distictiōe p̄cedenti. vbi d̄r vnū signū volūtatis signi. diriuat̄ aūt p̄ceptio q̄si p̄ alijs ceptio: q: ī p̄cipiētis mēte p̄ceptū pri⁹ capit̄ q̄ ad subm̄ diriuet̄. Terti⁹ termin⁹ ē preter volūtatē. vñ noto ꝙ ista tria differt. p̄t̄ volūtatē. ꝯ volūtatē. ꝛ ſ volūtatē. sic̄ ista t̄a. p̄t̄ nāꝫ. ꝯ. nāꝫ. ꝛ ſ nāꝫ. p̄t̄ ei vol^{ru}m ad fieri d̄r: q̄n id fit q̄d a volū^e

p:eo:dinatū nō fuit:ficut ⁊ preter naturaꝫ aliq̄d fieri dicit̄ qd̄ non habet vſus nature. Sicut ꝓm glo fuit cōuerſio virgarū magoꝝ in ſerpentes. Exo. vij. Iſto mō preter precepta dei aliquid fit nō tn̄ p̄t permiſſionē:quia ⁊ mala ex ꝯſequenti o:dinētur. Contra volūtatē aūt fieri dicit̄ quando volūtati directe cōtrariat̄:ſicut aliq̄d dicit̄ fieri cōtra naturā q̄d eius curſui cōtrariat̄. Sic oñ cecus illūinat̄:q: per naturā a priuatiōe inhitꝫ īpoſſibilis eſt regreſſus. ⁊ ſic multa fiunt contra dei volūtatē antecedētē:nihil tamē cōtra voluntatē dei ꝯſequētē:quia p:ia vult oēs ſaluos fieri. ⁊ oᵐ accidit de multis. Scd̄a aūt iudicat ꝓm ſcꝫ merita. ſ. volūtas ꝯñs:⁊ eſt efficax ſemp. nec cōtra eam aliquid poteſt fieri. Sup:a aūt voluntatē aliquid fieri dicit̄ quādo id efficit̄ ad q̄d voluntas neq̄t erigere:ſicut vt ſup:a nat̄am quādo natura nō ſufficit:⁊ ſic cū volūtas diuina ſit īfinita:⁊ ſupma ſup eam nihil p̄t fieri:ſicut nec ſup:a deū.cuis eīn poteſt reſiſtere ei:nullus vtiq̄ꝫ Et tantū de p:io articl'o. Quantū ad ſcd̄m articulū ſunt tres ꝯcl'ones. Prima eſt de diuīa p̄miſſione. Scd̄a de diuina p̄ceptiōe. Tertia de h̄ q̄ eſt aliq̄d fieri p:eter volūtateꝫ dei. Prima eſt hec. diuina p̄miſſio mala que nō creat ſic aſpicit vt nō ente nulla fiant. Prima ps ꝯcl'onis dic. q̄ diuina p̄miſſio eſt reſpectu maloꝝ. ꝓbat̄. nēpe in hoc differt ꝓm theologos ab opatiōe ſeu implētiōe:q: cū ambe ſint de p̄nti iple" tamē eſt d̄ bono:ſed p̄miſſio de malo. Et ſi dicat̄ q̄ mutuo iſta tria oᵐ. actus. ⁊ potētia ſe denoīant. vt ſi ſit intellectus q̄d ab eo intelligit̄ extat intelligibile ⁊ ip̄e actus ſciēdi dicet̄ intellectio:⁊ ecōtra. igit̄ a ſimili ſi diuina p̄miſſio ſit reſpectu maloꝝ. igitur dicet̄ mala. Reſpōdet̄ q̄ illa maxia aſſūpta eſt vera in volūtate quādo ſe habet ad id quod aſpicit p̄ modū act⁹ poſitiui nō alias. pꝫ exēplo Si eīn volūtas mea ſe habeat ad mala negatiue ſcꝫ nō volēdo mala nō debet ex hoc iudicari impia imo pia. Sic pariſo:mit̄:q: diuina p̄miſſio p̄ncipalr̄ dicit nō velle maloꝝ nō debet iudicari ex hoc mala ſed bona. Sed q̄s dicēt. deus ē oīpotēs:⁊ poteſt facere q̄ nulla ſint mā. igit̄ nō eſt bonus ſi p̄mittat. Nō eīn inquit apl's ad roma. p̄mo. ſolū qui talia agūt ſed quī ꝯſentiunt digni ſunt mo:te. vbi glo. Conſentire eſt tacē cū poſſit arguere. Et aug. dicit. xix. de ciuita. dei. q̄ ad officiū innocētis p̄tinet:nō ſolū nemi malū inferre ſed a pctō cohibere. ergo de⁹ debet cohibet̄ mala ex q̄ p̄t. Rñdit huic du° doc. deuo. hac diſt. q. iij. vnde eliciēdo dicta ſua innuit q̄ mala p̄mittit de⁹ triplici rōne. p:ia eſt o:do rerū inter ſe. o:do quippe rerū vniuerſi exigebat vt creatura fieret que peccare poſſet de ſe:ſicut hō vel angelus ⁊ talis libertati ſue dimitti debebat. dicēte aug. vij. de ciui. dei. ſic res q̄s cōdidit deus admiſtrat vt eas ꝓp:ios mot⁹ agē ſinat. vitā q̄ꝫ coactam nō habem⁹. ait dyoñ. in fine de eccl'iaſtica ierarchia. Scd̄a ratio eſt ꝓpter electos vt ipſos tribulando purgētur. vnde aug. xi. de ciui. dei. nullum faceret deus quē malū p̄ſciret niſi noſcꝫ quibus pariter vſib⁹ accōmodaret. Et ideo dic̄ q̄ permiſit plures eſſe malos q̄ bonos:q: pauci mali nō eēnt auſi inſurgē cōtra multos bonos. Tertia ratio eſt laus diuina. de⁹ nēpe ſolitus ē ſemper ex malo mai⁹ bonū elicere. eaꝓpter nō debet dici malus ſeu ꝯſentiēs ſi p̄mittat:q: licet nō cohibeat bene tamē arguit delinquētes:nec eſt officiū ſemp innocētis malū cohibē:ſed arguere maxie illius innocētis qui ſcit de malo maius bonū facere. Scd̄a ps ꝯcl'onis dicit:q̄ diuina p̄miſſio nō eſt cā maloꝝ. patet ex diſtictiōe p̄cedēti. vnde aug. in li. lxxxiij. q. arguit ſic. peccatū:aut ē ex nihilo:aut deo:aut peccāte vt hoīe vel angelo. nō ex nihilo:q: nihil nulli⁹ eſt cā. nō ex deo:q: inq̄t deus ſolū extat bonoꝝ cā. igit̄ eſt a peccāte non quidē effectiue ſed defectiue:q: pctm̄ nō hꝫ cauſam efficientē ſed deficientē vt patebit in ſecundo. Et ſi querat̄. vnde ineſt homi iſta defectibilitas. Rñdet̄ ex eo q̄ creatura ex nihilo eſt. Et ſi arguat̄ ſophiſtice. diuina voluntas aut vult fieri mala:aut vult mala nō fieri:q: ſunt cōtradictoᵃ ſi vult nō fieri nō p̄mittit fieri. ſi vero vult fieri eſt cā eoꝝ. Dicit docto: ſubtilis in repo:tatis pariſius. hui⁹ diſtictiōis. q. i. q̄ neutra ps eſt vera. vñ iſte nō cōtradicūt velle fieri:⁊ velle nō fieri. Sed ſi quis velit habere cōtradictionē dicat ſic aut deus vult mala fieri:aut deus nō vult mala fieri ita q̄ p:eponatur negatō huic q̄d dico vult nō ſolum ad fieri. ⁊ iſta ſecūda eſt vera:⁊ idem ē q̄ permittere. Tertia pars ꝯcl'onis dicit. q̄ nō ente diuina permiſſione nulla eſſent mala. p:obatur. quia tam potentiſſima aliquid impediente id nequit fieri. Ex quo deus igitur eſt oīpotentiſſimus niſi permitteret nullum malū fieret. Sed tūc ſurgit dubiū:quia illud eſt cauſa alicuius quo poſito ponitur. quo remoto remouetur. Si ergo diuina nō ente permiſſione mala nō fiunt:⁊ poſita fiunt. igitur eſt cauſa eo:um:ſic nauta qui per ſui p:eſentiam eſt cauſa ſalutis nauis. per ſui abſentiam eſt cauſa periclitatōnis nauis Reſpōdendū. q̄ illa regl'a tūc habet veritatem quādo vno poſito neceſſario ponit̄ aliud. ſic patet in cauſ neceſſarijs. nō alio modo. patet a ſimili. licet nempe voluntas nō velit niſi p:io act⁹ interius non tamen intellectus eſt cauſa volitionis. Sic in ꝓpoſito nō eſt necē data diūa p̄miſſiōe mala fieri. ſolū nēpe requirit̄ vt deus dimittat res ſuas ꝓp:ias agē opationes. Et ſi querat̄ quid ſit p:ius natura ī deo an non velle mala fieri:an velle bona. Reſpōdēdū q̄ loquēdo abſolute p̄us itelligit̄ nō velle q̄ velle:ſic negatio act⁹ q̄ ip̄e act⁹. ſꝫ cōpatiue ad bonū ⁊ malū p:i⁹ d̄ d̄s velle bona q̄ ñ velle mala. Et hui⁹ ratio. quādo potētia aſpic̄ duo oppoſita:vnū p ſe:reliquū per accñs. p:ius aſpicit oᵐ p ſe q̄ per accñs hmōi eſt maᵐ ⁊ bonū reſpectu volūtatis. bonū eīn eſt obm̄ p ſe volūtatis malū p accñs. Ex q̄ infert̄ q̄ int̄ ſigna diuīe volūtatis ꝓhibitio ⁊ p̄miſſio que ſunt de malis ſunt vlᵃ p⁹. ſ. cōſiliū p̄ceptionē ⁊ ipletionē. Et ſi querat̄ q̄d p̄cedit: aut ꝓhibitio:aut p̄miſſio. dicit̄ q̄ p̄miſſio. ⁊ rō q: ni ſi deus p̄mittēt mala fieri nō eēt opus ꝓhibitione:data vero ꝓhibitiōe adhuc opꝫ eſſe p̄miſſionē que ex p̄mo articl'o fit ſp p:eintellecta p̄miſſiōe. Ex quo pꝫ erro: cōmētato:is in. xi. mēᶜᵉ dicētis. q̄ iſtoꝝ inferioꝝ nō ſe intromittit deus niſi inq̄tū participāt in natura cōi:ſic q̄ aranea faciat telā. patet oᵐ ſatis. neq̄ q̄ eīn p̄miſſio ē ig noti ex p̄cedēti articl'o. Secūda ꝯcl'o ē d̄ diuīa p̄ceptiōe:⁊ eſt hec. ſic malū in ſe p:ecipe diuine cōgruere p̄t libertati:vt malū ꝓm ſe p̄cipe nulla tenus ꝯueniat. Ad euidētiā toti⁹ hui⁹ ꝯcl'onis noto q̄ quo ad p̄ñs malum dicit̄ tripl'r. vno mō occaſionalr̄. ſcd̄o malū in ſe. tertio maluꝫ ꝓm ſe. Malū occaſionalr̄ dr̄ q̄ lꝫ ī ſe ſit boᵐ:alicui tñ ex occaſione malū eſt. ſicut dicebat apl'us chriſti bonus quidē odo: ſum⁹. alijs quidē bon⁹ odo: in mo:tē bon⁹ odo: ī vita. bonū nēpe quod ī ſe eſt bonū ergo nocet. malū vero in ſe dicit̄ q̄ ita habet ānexā maliciā q̄ ab ea ſepari pōt:ſic dare elemoſynā ꝓpter vanā glo:iā. pōt nēpe iſtā circūſtātia ꝓpter vanā glo:iaꝫ ſepari ab iſto actu. Malū aūt ꝓm ſe dicit̄ q̄d ita habet annexā maliciā q̄ neq̄t ab ea ſepari:ſicut blaſſemia d̄i. vnde ꝓm Berñ. in lib:o de diſpēſatiōe ⁊ p̄cepto. malum in ſe idē eſt q̄d peccare cōtra ſcd̄am tabulaꝫ ſeu ꝓximi dilectionē. Sed malū ꝓm ſe eſt peccare cōtra p:imā tabulā. Hoc habito ꝓbat̄ p̄ma pars ꝯcl'onis. ſ. q̄ deus poteſt p̄cipe maluꝫ in ſe quādo aliqua duo ſic ſunt iūcta ad inuicē q̄ vnū poteſt ab alio ſepari. volūtas libertia poteſt vᵐ p:ecipere:reliquū nō p:ecipiēdo. Sed in malo in ſe ita eſt q̄ nō nexio iūcta eſt ei malicia. igit̄ poterit dei potētiſſima volūtas p:ecipe ſubſtractū ⁊ nō maliciā. nec ex hoc diceret̄ mala:immo vi p:ecepti p:imi remouebit̄ malicia. Malū eīn in ſe ſolū eſt in o:dine rerū inter ſe: quare nō poterit nouū o:dinē facere qui antiquū inſtituit nō videtur. Ex quo liquide patet q̄ deus poteſt diſpenſare in ſeptē decalogi p:eceptis. ſ. qui ſūt ſcd̄e tabule. vnde patet q̄ nō p̄cipiet malum manēs malū. Sed queritur quid eſt p:ius malū in ſe:aut malū ꝓm ſe. Rñd. q̄ eſt loqui de p:io:itate tali tripl'r. aut ratione magnitudinis criminis ⁊ ſic peccatū ꝓm ſe eſt p:ius:quia eſt malum in deum ſeu in ſinē. Malum vero in ſe ſolū in ꝓximū ſiue in his que fiunt in o:dine rerꝫ inter ſe. Scd̄o ratiōe o:iginis:⁊ ſic de curſu cōi peccatū in ſe eſt p:ius:quia mēs mala a paruis malis incipit:⁊ tandē cadit in maxima niſi emūdet̄. vnd̄ Ariſto. in de celo ⁊ mūdo. Erro: paruus in p:incipio maximus fit in f ine. Tertio ratione pene:⁊ ſic peccatū ꝓꝫ ſe eſt maius:q: crimī ī maio:i maio: debetur pena. Secūda pars cōcl'onis dixit q̄ nequit deus p:ecipere malū ſcd̄m ſe. p:obatur. deus nō poteſt facere quin res ſemp ſint in ſua potētia obedibili:ſeu quin in eum o:dinent̄ Sed ſi p:ecipet mala ꝓꝫ ſe iſtud fieret. igitur nequit hoc facere. maio: patet:quia tūc faceret ſeipſum nō eſſe deum cum in p:imū ⁊ perfectū omnia reducantur. Sed p:obatur mino:: quia mala ꝓm ſe auertūt a deo vt patuit. Ex quo patet q̄ deus nequit diſpenſare in p:eceptis p:ime tabule:qui ſcꝫ ſit hono:ādus. reuerend⁹. ⁊ ſanctificand⁹. Et ſi obijciatur. quia mutata eſt dies ſabbati in diem domicā:⁊ tamē dies ſabbati erat d̄ p:ima tabula. vt ſcꝫ die ſabbati coleret̄ a iudeis deus. Dicendū q̄ diei determinatio nō pertinꝫ ad p:imā tabulā de per ſe:ſed ex ꝯſequēti:ſꝫ ſolum q̄ colatur aliquotiēs ſeu ſit colendus. De h̄ amplius in tertio. Ex quo patet defect⁹ franciſci de maronis conflatus ſui. diſtictiōe. xvij. q. ſcd̄a. difficl'tate t̄tia. dicētis q̄ de⁹ poſſꝫ o:dinare potentia abſoluta:q̄ quicunq̄ꝫ deum blaſſemaret eſſet ſaluatus. patet oppoſitū ſatis ex cōcluſione:eēt nēpe magnū q̄ maxime ſe auertēs a fine per blaſſemiā maxie fini coniūgeretur per ſalutem. Tertia cōcluſio. an aliquid fiat p:eter voluntatem dei. ⁊ eſt hec. licet p:eter antecedentē voluntatē dei multa veniāt. nihil tamē p:eter conſequētem ⁊ p̄miſſionē venire noſcit̄. Prima pars dicit q̄ p:eter voluntatem antecedentē dei multa veniunt:imo ⁊ contra. patet. quia voluntate antecedenti deus vult oēs ſaluos fieri:nihilominus tamen oēs nō ſaluātur. Secūda pars dicit. q̄ p:eter voluntatē conſequentem vel permiſſionē nihil venit. patet q̄ volūtas cōſequēs eſt voluntas dei efficax cui nequit reſiſti ad Roma. ix. Et iſta circūplectitur:⁊ rem ⁊ circūſtantiam rei. ex quo patet q̄ oīa que eueniunt fiunt:aut voluntate cōſequēti:aut permiſſione eius:ſicut mala. Et tantū de ſecūdo articulo.

Quantum ad tertiū articulum ſunt tres difficultates iuxta tres concluſiōes. Prima eſt. Quomō poteſt deus p:eſcire aliquē damnādū ſi permiſſio dicat ſoluꝫ actum negaᵐ ſcꝫ nō velle. quia vt patuit ſuperius nouit ſolum contingētia determinatione voluntatis. ⁊ hec determinatio dicit quid poſitiuū. Reſpōdet docto: ſubtilis. xl. diſtinctiōe huius p:imi. q̄ p:eſcit damnādū:q: iſte dānād⁹ aut dānabit̄ actu cōmiſſiōis ⁊ ſic ſe ſcit ꝯcurrē ad ſubſtractū cōmiſſiōis:aut dānabit̄ omiſſiōe:⁊ ſic p:eſcit ſe nō ꝯcurrere ad

actū debitū saluti. Et q̄d dicit q̄ determinatio dicit
actū positiuū Dicendū q̄ verū est vltimate. p̄ in
telligit tm̄ nō velle ipi velle. vnde vt patuit i ea-
dē distictiōe p̄us h3 deus nō velle auferre gra
tiā: inde q̄ aliquē actū habeat positiuū. scdo r̄n-
det sup istud nō velle: ⁊ dicit de⁹ nō vult se non
velle. Scda difficultas. vtrū de⁹ possit aliqd p̄
cipe q̄d nō velit fieri. Dicēdū q̄ sic: quia p̄cepit
Abrahe imolationē filij sui: ⁊ tm̄ nolebat: nec tm̄
fuit signū falsū sʒ nō intelligebat abrahā. p̄ece
ptū em̄ datū fuit sp̄aliter ad experiēdū abraam
q̄d factū est: licet abraam intelligeret precepti in
tentionē eē sui filij imolationē. Tertia difficul
tas. vtrū a parte rei eadē sit voluntas an̄cedēs ⁊
p̄ns. dicēdū q̄ sic solū em̄ differūt: q2 volūtas an̄s
respicit rē sine circūstātijs: vt salutē hoīs nō cō
siderādo merita vel demerita. sed p̄ns attēdit ⁊
ad rē ⁊ rei circūstātiā vt merita ⁊ demerita: ⁊ ipsū
hoīem. Et sic patet ad qōnē. q̄ vicʒ preter dei li
berrimā volūtatē simplr loquēdo nō fit p̄ceptū
a deo nec p̄missio. Et sic p3 ad argumēta. Ad
primū iam patuit ex scda qōne eo q̄ ipo q̄ ds
p̄cipiebat osee accipe illā vxorē fornicariā facie-
bat licitū dispēsatiōe. Idē dico de furto filiorū
israel: quia oīa sunt dei: ideo nō p̄t dare qbus
vult. Sm̄ ē tm̄ q̄ illi q̄ asportast ducti ɔcupia pec
cauerūt nō p̄pt asportatōnē sʒ p̄pt ɔcupiaʒ: sic si
oseas p ɔcupiaʒ nō suam cognouisset vtiqʒ pec
casset. Et q̄d tertio obijcit. q̄ deus p̄cepit mortē
innocētis scʒ ysaac. iam patet r̄nsio. solū em̄ vo-
lebat experiri abrahā. ⁊ dato q̄ p̄ceptū ad hoc se
extēdisset ex toto poterat iuste: quia oēs seu no-
centes seu innocētes rōne pcti originalis debi-
tores sum⁹ mortis ⁊ deus pōt qn̄ vult repetere
debitū. Ad scdm r̄ndendū est q̄ quādo dicitur
q̄ preter volūtatē dei nihil fit: dʒ itelligi: aut vo
lentē in bonis: aut p̄mittētē in malis: ⁊ sic argu-
mentū nō currit. Ad tertiū R̄ndet in senten
tia: q̄ sicut oīpotētia dicit ad oīa possibilia
sic ⁊ diuina voluntas ad oīa volibilia vt sit sē-
sus nihil potest deus extra opari nisi velit. ⁊ ita
patet ad qōnem. Ex p̄nti aūt distinctiōe sicut
de p̄ce. ⁊c. Prima ɔclo. voluntas dei sic potēs
dicitur vt nihil ei obesse ponitur. Dicit conclu°
q̄ voluntas dei est tante efficacie vt nō possit i-
pediri. Et incipit a p̄ncipio distictiōis vsqʒ ibi.
verū vt supra diximus. ⁊c. Scda ɔclo. In bene
placiti mēbra vt ponit ⁊ signi mystici velle diui
dit. dicit ɔclo. q̄ voluntas dei diuidit in volun-
tatē dei diuidit in voluntatē signi ⁊ in volunta-
tē beneplaciti. Et ponit a p̄dicto caplo vsqʒ ibi.
Multa em̄ fiūt. ⁊c. Tertia ɔclo. q̄ beneplaci
to vult deus implet. sed signo mystico nō quin
immutetur. dicit ɔclo q̄ voluntas beneplaciti sem
per impletur: sed nō voluntas signi. Et ponitur
a predicto caplo vsqʒ ad finē distictiōis.

Sciendū quoqʒ q̄ aliquādo. ⁊c. Hic sc̄ḡt
xlviij. ⁊ vltima distinctio hui⁹ primi que
sic cōtinuat ad p̄cedentes. Nam postq̄ a. xlv. di
stinctiōe diuine voluntatis pōsita ē ratio i. xlv.
distictiōe. ⁊ scdo sue potestatis patuit impletio.
in. xlvi. ⁊ in. xlvij. distictiōib⁹. Nūc nostre patuit
tatis scdm ostendit vnitio. Ostendit em̄ quō no-
stra voluntas diuine conformatur volūtati. Et
diuiditur p̄ns distinctio in tres partes principa
les. In prima ostendit in tali ɔformatione nr̄e
voluntatis ad diuinā volūtatē nequaq̄ sufficere
esse idem volitū. In scda oñdit hoc idem facere
opus elicitū. In tertia q̄rit an christi mortē dili-
gere profit admeritū. prima in p̄ncipio. scda ibi
Illud quoqʒ nō est pretermittēdū. ⁊c. tertia ibi
Ex quo soluit questio qua queri solet. Et hec ē
diuisio. ⁊c.

Tertiū vt in creata volūtate sit moralis bo
nitas ad diuinā volūtatē req̄rit confor-
mitas. Et arguit q̄ nō triplici medio. Primo sic.
Illa que in infinitū distāt nullā habēt ɔformi-
tatē. sed diuina volūtas ⁊ hūana sunt hmōi. igit
ad bonitatē volūtatis create nō requirit confor
mitas ad increatā. maior est p̄bi in. viij. phisico-
rū. Sed minor p̄bat: q2 diuina volūtas est infi-
nita: hūana finita. vñ ⁊ ysa. lv. scribit. sicut exal-
tantur celi a terra: sic exaltate sūt vie mee a vijs
vestris: ⁊ cogitatiōes mee a cogitatiōib⁹ vestris
Scdo arguit sic. Si bonitas volūtatis create
ɔsurgeret ex cōformitate ad increatā volūtatē
aut hoc esset rōne modi volendi scʒ velle ex cari
tate: aut ex ipo volito: sed nec sic nec sic. igit. ma
ior patet ex diuisione sufficiēti. bonitas em̄ moralis
in volūtate est: aut ex actu: aut ex obō. Sed pro-
bat minor. p° q̄ nō ex rōne volēdi. s. q̄ velit i ca-
ritate: q2 tūc nō hn̄s caritatē ⁊ honorās parētes
nō haberet actū moralē qō nō videt. nec scdo ra
tione obi. nā eādē xp̄i passionē quā iudei vole-
bāt ⁊ deus volebat: ⁊ tm̄ iudei peccabāt. Tertio
arguit sic. Illa nō habēt ɔformitatē q̄ opposito
mō se hn̄t. Sʒ hūana seu creata volūtas ⁊ diuina
sūt hmōi: ⁊ ābe bōe: igr̄ nō req̄rit ad h̄ q̄ creata
volūtas sit bōa. moralr. ɔformitas ad diuinam.
maior p3. q2 sic̄ oppositū opposito mō opponit
sic ɔformitati difformitas. sʒ p̄bat minor. vnde
Aug. in enchiridion. dic̄ q̄ patrē quē vult deus
mori bon⁹ fili⁹ nō vult mori sʒ viuē. In op^m
arguit auctē mḡri in lr̄a. vnde sup illud p̄s. Nō
adhesit mihi cor prauū. glo. Cor prauū atqʒ di-
storū habet qui nō vult hoc q̄d deus vult. vnd̄
⁊ Tullius amicitiā diffinicēs dicit. amicitia ē idē
velle ⁊ idē nolle. In ista qōne pariformiter
sicut alias sunt tres articuli. ⁊c. Quo ad primū
articulum termini sunt moralis. bonitas. volun
tas creata. ve' hūana i p̄posito ⁊ ɔformitas diuine
volūtati. Prim⁹ igit termin⁹ est moralis boni
tas. vnde p̄termissis his que de morali bonitate
dist. xvij. dicta sunt. Noto ad p̄ns ista tria se hn̄re
per ordinē. mos. ɔsuetudo. ⁊ lex. vt trahi potest
ex decretis. distictiōe p^a. Mos em̄ est vt ibidē
dicit ɔsuetudo longa. De morib⁹ tātū tracta. s.
ex actib⁹ hoīm frequētatis. Consuetudo aūt ad
dit supra morē. s. q̄ aliqn̄ p lege capit. vnde ibi
dicit. cōsuetudo est ius q̄ddā morib⁹ istitutū q̄d
p lege suscipit quādo deficit lex. Lex tertio ad-
dit sup morē ⁊ ɔsuetudinē: vt em̄ lex dicat scribi
ɔuenit. vnde ibi dicit lex est ɔstitutio scripta. ⁊ i-
de est q̄ lex a legēdo dicit. Noto rursus q̄ tres
ternarij requirūtur ad bonitatē act⁹ moralis cō-
putādo actū. prim⁹ igit ternari⁹ est p̄mo actus
ipse. scdo q̄s agit. ⁊ ex isto scdo peccauit Ozias
offerēdo thus q̄d sibi nō cōueniebat sʒ sacerdo-
ti. scdi Paral. xxvi. ⁊ ideo fuit lepra percussus. ter°
cui oportet. ⁊ ideo peccauit salomō. vt habet. iij
Reg. xi. quia offerebat sacrificia ydolis ⁊ n̄ de-
bebat: ⁊ ideo fuit priuat⁹ integra successione re-
gni. Secūdus ternarius est. p̄io q̄ntū oportet
⁊ ex ista circūstātia peccauit loth: q2 pl⁹ bibit de
vino q̄ optuit: ⁊ iō lapsus ē in incestū. vt habet
Geñ. xix. Scdo q̄liter oportet. ex cui⁹ defectu
peccauit Esau quia iportūe cibū petijt a iacob.
vt habet Geñ. xxv. Tertio quādo oportet: ex cu-
ius defectu peccauit ille qui inuēt⁹ est colligē li-
gna in die sabbati: ⁊ ideo fuit lapidat⁹. vt habet
Nūeri. xv. Terti⁹ ternari⁹ est p° vbi oport3: ob
cuius defectū peccauerūt amasias ⁊ azarias: q̄a
excel^a nō abstulerūt. vt habetur. iiij. Reg. xv.
Tūc em̄ pp̄lus sacrificabat dn̄o sed nō vbi opte
bat i tēplo. Scdo q̄ mediāte seu p q̄d. p cui⁹ ca-
rētiā peccauit saul: q2 veritatē inq̄siuit d̄ futuris
per phitonissam. i. Reg. xxviij. ⁊ nō a deo. Ter-
tio p̄pter q̄d: p̄pter q̄d peccāt hypocrite q̄ opa
sua faciūt vt videātur ab hoīb⁹ nō p̄pter deum

Scd̄s termin⁹ est volūtas creata seu in p̄posi
to hūana. vnde noto sm̄ venerabilē Hugonem
de sancto victore in li. de volūtatib⁹ xp̄i. q̄ volū
tas creata est triplex seu triplr dicit. s. voluntas
rōnis. volūtas pietatis ⁊ volūtas caritatis. vo-
luntas rōnis dicit inquātū sequit rōnis delibe-
ratione. volūtas vero pietatis inquātū q̄dāmō
cōpatit pacienti ma^m. Sed volūtas caritatis
dicit inquātū informata dono dei speciali se cō-
format p virib⁹ volūtati increate: ⁊ est p̄fectior
alijs duabus: quia caritas que superadditur ip-
sam perficit ⁊ dirigit: sicut sessor equū. Et tantū
de voluntate hūana. Tertius termin⁹ est ɔfor-
mitas diuine voluntati. p̄prie aūt conformitas
est quedam r̄latio actualis eq̄parātie cōformiū
ad inuicē. Noto tamē ad p̄ns q̄ ista cōformitas
ad diuinā volūtatē potest intelligi triplr preter
modū cōmunē scʒ cōformari in obiecto: quādo
vult idem diuina voluntas ⁊ creata sicut quādo
deus alicuius vult salutē: ⁊ hoc idē vult homo
Primo igit dicit conformitas ad diuinā volun
tatē in causa efficiēte. scʒ quādo hūana volūtas
id vult q̄d deus vult ipm velle. Exēplū sicut de-
us licet velit mortē patris mei tamē vult me vel
le vitā patris mei. ⁊ isto modo est discordia i vo
lito: quia deus vult mortē: ⁊ filius vitam patris
est tamē conformitas in causa efficiēte: quia id
vult q̄d deus vult eum velle. Scdo dicitur con-
formitas humane voluntatis ad diuinā in causa fi
nali quādo oīa que facit homo in laudem re-
fert creatoris. sicut faciebat beatissim⁹ Franc. de
quo canitur. Quicq̄d in reb⁹ reperit delectamen
ti regerit in gloriā factoris. Tertio dicit confor
mitas per respectū ad causaʒ formalē: ⁊ tūc ē ve-
ra conformitas quādo id qd̄ homo vult ex cari-
tate vult sicut de⁹. quicq̄d vult caritate vult. vnd̄
perfecta create volūtatis ad diuinā ɔformitas
ista tria exigit. Et h̄ de primo articulo. Quā-
tum ad scdm articulū sunt tres ɔclones. Prima
est de cōformitate create volūtatis simplr ad di-
uinā. Scda in quo principalr ɔsistit ipa diuina
conformitas vt cēseatur bonitas moral. Tertia
que creata volūtas huic teneat conformari. Pri
ma est hec. Licet in eē quidditatiuo creata volū-
tas quelibet cū diuina cōformet solū iusta in ra
tione volēdi. Dicit prima pars ɔclonis. q̄ qli-
bet creata volūtas in esse quidditatiuo volunta
tis seu ratiōe formali conformat cū diuina. pat3
illa em̄ eandē q̄dditatiue dicūt rōnem formale3
que ita se habēt q̄ quicq̄d cōpetit vni inquātū
tale cōpetit ⁊ alteri. Sed hmōi est diuina volun
tas ⁊ creata inquātū voluntas. igit in esse quid-
ditatiuo voluntatis ɔformamur. maior pat3 ex
opposito: quia em̄ aliquid cōpetit homi inquan
tū homo q̄d nō cōpetit asino inquātū asinus: iō
homo ⁊ asinus in suo esse. quidditatiuo dr̄nt. sʒ
minor p̄bat. sicut em̄ diuine volūtati inquātum
volūtas ē repugnat opari p modū nate: sic ⁊ cre
ate inq̄tū volūtas ē. ⁊ sic̄ vna posterior intellc̄ta
sta ⁊ alia vna dn̄a sui act⁹. ⁊ ita d̄ alijs. sic alia bn̄
ɔsiderata voluntate creata siue actu volendi tri-
plex ei⁹ volēdi occurrit ad diuinā ɔformis. Pri
ma ē in hmōi eē q̄dditatiuo ābarū volūtatū di-
uine ⁊ create. Scda ɔformitas i imitatiōe. cre
ata em̄ volūtas ex q̄ a dina p̄ducta ē dinā imita
tur veluti effect⁹ cāʒ: ⁊ relucʒ in eadem sic̄ in suo
vestigio seu tertia parte imaginis min⁹ tm̄ p̄nci-
paliter nō ɔsiderato. Tertia ɔformitas ē i p̄por
tionabilitate: ⁊ h̄ est vtrinsqʒ ɔsiderata libertate
⁊ excessu i dina volūtate sup creatā. vñ reliq̄t p
portiōabilitas. Scda ps ɔclonis dic̄ q̄ solum
creata iusta voluntas conformat diuine ī rōne
volendi. Et voco rōnē volēdi ip3 volendi actū
cum suis circumstātijs debitis. probatur aucto-
ritate glose super illud. ps. verbo. Rectos dec3

collaudatio.dicit glo.recti sunt qui dirigunt cor suũ ꝓm diuinã volũtatẽ que recta est.Ex quo pꝫ ꝙ ad iustã create volũtatis ꝯformitatẽ nõ suffic cõformitas in volito mali nempe hñt sepe huiusmodi ꝯformitatẽ cũ diuina volũtate:illã enĩ eandẽ passionẽ xp̃i quã volebat de⁹ pater:volebãt ⁊ iudei:sed de⁹ pater iust⁹ illi vero iniq.vñ Aug.⁊ est in littera volũtas dei bona.p hoĩs voluntates malas iplet.Et si queratur vtrũ quis iuste possit velle vindicare se de iniuria sibi illata cũ illã velit vindicare deus. Hic dicit doctor deuotus hac dist.q.ij.Dicerẽ inq̃t ꝙ si aliq̃s solum ad illam vindictã moueretur zelo iusticie:sicut de⁹ ipe qui ẽ zelotes:ꝙ sic posset.⁊ tali mõ appetẽs punitionẽ volũtatẽ hrẽt iustã ⁊ diuine ꝯformeꝫ ⁊ in volito:q: ambe volũt punitionẽ.⁊ ĩ volẽdi mõ:q: ãbe vellẽt zelo iusticie.veruꝫ est tamẽ q̃a multotiẽs cũ ista punitiõe se in nob ingerit vindicte libido securi⁹ ẽ dimittere deo qui dicit mihi vindictã ⁊ ego retribuã. Et si querat quis. vtrũ in hmõi volẽdi rõne seu actu requiratur conformis intẽtio vt sit iusta ꝯformitas.Dicendum ꝙ si dicatur intẽtio respectu finis sic requiritur.sicut enĩ deus oĩa refert in seipsuꝫ:q: est alpha ⁊ o: pncipiũ ⁊ finis.Sic optet iustã volũtatẽ facẽ vt diuine sit ꝯformis nõ quiđ actu sed habitu.⁊ loquor de referibilib⁹:põt nẽpe peccare venialiter ⁊ facere actũ neutrũ:sic̃ festucã leuare stante conformitate tali in habitu:licet ĩ hoc nõ sit in actu Si vero dicatur intẽsio.i.intense opari sic nõ exigitur ꝯformitas create volũtatis ad diuinã:q̃a voluntas diuina ex eo ꝙ infinita sine ꝓportiõe pfectiorẽ habet actũ volẽdi q̃ creata.vnde sequitur ꝙ nõ optet volũtatẽ creatã ita intẽse velle volitũ sicut diuinam.vnde ⁊ doctor subtil' in hac disti. dicit.ꝙ sic̃ in mõlibus agens variat op⁹ v̾tutis ita ⁊ hic.opus enĩ qđ regi eẽt magnificuꝫ militi esset vanitas seu excessus. Ex prima pte ꝯclusiõis patet ꝙ defecit sctũs Tho.qui non potuit videre creatã volũtatẽ in esse q̃dditatiuo diuine ꝯformari in scripto suo hac dist.q.i.o^m patet ex ꝯclũone. Scđa ꝯclõ est de eo in quo pncipaliter attẽditur ꝯformitas ad diuinã volũtatẽ ĩ actu seu bonitate morali:⁊ est hec.Sicut in actib⁹ mõlibus finis dat nomẽ opi:sic ⁊ diuine ꝯformitati. Dicit pria ps ꝙ inter mõles circũstãtias finis ẽ dans nomẽ opi vt dicatur bonũ seu malũ.ꝓbatur. ab illo pncipaliter censetur opus virtuosuꝫ vel viciosum cui⁹ gr̃a cetera mouẽtur.Sed hmõi est circũstantia finis.igitur.⁊c̃.maior patet:q: a pncipaliori debet res denoĩari in mõlib⁹.Sed ꝓbatur minor auctẽ Aristo.scđo phicoꝝ.⁊ scđo metha^ce.finis est cuius gr̃a cetera fiũt.vñ ⁊ phs.v. ethicoꝝ dicit.ꝙ si q̃s furetur vt fornicetur nõ debet censeri fur:sed fornicator ex intẽtiõe finis. Sꝫ tũc obijcitur sequeretur ex hoc ꝙ si aliq̃s furaretur vt daret elemosynã paupi ꝙ bene facẽt:q: finis est bon⁹.Rñđ.ꝙ ꝯ^s itelligitur psuponẽdo actũ ñ habere maliciã in alijs circũstãtijs q̃d nõ est in ꝓposito:iđ nõ currit arg^m. Scđa ps ꝯclũonis dicit ꝙ finis ẽt pncipalior est in dĩna ꝯformitate. ꝓbatur.in hoc maxie stat create volũtatis ad diuinã ꝯformitas in quo maxie vt sue rle subijcitur ⁊ ꝓportionatur:sed hoc maxie est respectu finis. igitur.⁊c̃.maior pꝫ.ista nẽpe ꝯformitas nihil aliđ ẽ nisi approxiatio ad primã regulã sic̃ fab lignarius approximat sue regle ca q̃ opatur.Sꝫ ꝓbatur minor.signũ enĩ maxie subiectiõis est oĩa ꝓpt deũ facere vt ꝓpt finẽ ⁊ oĩa in eũ referre vt in primũ ens. Et si queratur.Reueletur alicui sua dãnatio vtrũ debeat tantũ subijci deo vt vltio fini vt dicat placet mihi ex quo deo placet. Rñdetur. ꝙ casus nõ est admirãd⁹ fieret enĩ hõ tũc ex statũ vie adhuc exñs in via.verisile enĩ est ꝙ incurreret desperationẽ. Sꝫ dicet aliq̃s:ex quo nõ est hoc ĩpossibile admittatur.dico tũc ꝙ in dãnatione tria sũt.primũ est separi a deo in ppetuũ.Et de isto dicit doctor deuotus dubio prio litterali Credo enĩ ꝙ nulla aĩa debeat recte velle in eternũ separi a deo q̃d est sũmũ bonũ.Scđm q̃d est in dãnatiõe est blasphe^a dei.damnati nẽpe semper suũ blasphemãt creatorẽ.⁊ đ isto loquendo nulla iusta aĩa hoc dꝫ velle.Tertiũ ẽ pẽa eterna. ⁊ de ista dicit idẽ doctor ꝙ sic.vnde ⁊ Franc. de maro.xl.dist.hui⁹ primi.q.iij.interrogatione.ij. dicit ꝙ si dãnati eẽnt boni laudarẽt creatorẽ:q̃a ei placet ꝙ sint o^m sue iusticie.Orem⁹ tñ deuꝫ ne hoc nobis eueniat. Tertia ꝯclõ est.que creata volũtas diuine tenetur ꝯformari:⁊ est hec.licꝫ pietatis volũtate sine malo velle possum⁹ o^m dei:rõne tñ ⁊ caritate ꝯformari obligamur ei. Pria ps dicit:ꝙ ꝓm volũtatẽ pietatis possum⁹ velle o^m illi⁹ q̃d deus vult.pꝫ.vnde in enchiriđ. dicit Aug.aliqñ homo bona volũtate vult ꝙ ñ vult deus.Unde Jeremi.in trenis olebat pietate destructionẽ iherlem quã deus volebat.Et iesus ꝓm pietatẽ hũanitatis flebat sup iherlꝫ:quã volũtate diuinitatis destrui volebat.Quinimo sancti viri isto mõ aliq̃tiẽs inter se volũt opposita.Actu.xxi.Paul⁹ volebat alligari in iherlm ⁊ discipuli nolebãt.Et maria mr̃ đi volũtate pietatis filij nolebat mortẽ acerbissimã quã đs volebat.imo ipe iesus volũtate pietatis mori nolebat:sed dicebat:trãseat a me calix iste.sed voluntate caritatis mori ꝯsentiebat. Scđa ps conclõnis dicit ꝙ tenemur velle q̃d deus vult volũtate rõnis.i.deliberatiua:⁊ volũtate caritatis.i. caritate informata.De prima patet:hoc enĩ dic rẽo vt ei subijciamur volẽtes pedib⁹ cui⁹ cuncta subiecta sunt.De caritate patꝫ:quia sine hac nõ possum⁹ placẽ ei ad q̃d tenemur:ita ꝙ voluntate rõnis ⁊ caritatis tenemur velle q̃d de⁹ vult

Jsto enĩ modo ⁊ maria piissima filiũ suũ vnigenitũ mori volebat:⁊ ipe mortẽ affectabat. Et si dicatur sequeretur ꝙ tenẽmur sp opari caritate q̃ facimus ⁊ ꝙ nulla eẽnt opa indrĩa q̃d est falsuꝫ sicut leuare festucã.Rñđ.ꝙ ꝯformari ex caritate volẽdo deo est p̃ceptũ affirmatiuũ ⁊ nõ negatiuũ.negatiua aũt p̃cepta ⁊ ad sp ⁊ p sp obligãt sicut nõ facere furtũ.sed affirmatiua sꝫ ad sp obligẽt nõ tamẽ p sp sed p loco ⁊ tpe.ideo nõ tenemur in quolibet ope opari caritate.sed p loco ⁊ tpe.Et si querat q̃s:quãdo est hmõi tps ⁊ qñ locus.dicẽdum ꝙ hoc pl⁹ docet spũssanct vnciõ q̃ hõ.Et tñ de scđo arti^o. Quãtũ ad tertiũ articulũ sunt tres.⁊c̃. Pria difficultas ẽ.in q̃ fundatur ꝓprie ista ꝯformitas ⁊ q̃s est termin⁹ ei⁹.dicẽdũ ꝙ hmõi ꝯformitatis funda^m pima^m est creata volũtas:sed ĩmediatũ habit⁹ caritatis.terminus aũt exẽplaris hui⁹ ꝯformitatis ẽ diuina volũtas q̃ est regla nostra:sꝫ t̃min⁹ vt obiectũ ẽ ipsum volitũ ꝓpt deũ. Scđa difficultas.vtrum possit eẽ increata volũtate ad diuinã ꝯformitas sine respectu finis.Dicẽdũ ꝙ sic.Mali enĩ vt dictũ est in volito sepe diuie ꝯformãtur voluntati ⁊ diuersificãtur in fine.Exẽpli gratia.patrẽ quẽ de⁹ vult mori ꝓpt debitã cãm vult ⁊ fili⁹ ꝓpt indebitã:vt scꝫ hereditatẽ possideat.pfecta tñ conformitas finẽ aspicit adiun⁹ habitu. Tertia difficultas que ẽ pfectior opatio seu volitio velle pietate ouct⁹.o^m ei⁹ ꝙ đs vult:vtputa ꝙ xp̃s ñ moriatur.aut rõnis volũtate id velle q̃đ deus vult vtputa christũ mori.dicẽdũ ꝙ loquẽdo simplr velle id qđ đs vult tñ volũtate ẽ pfecti⁹:q̃a aspicit o^m sub rõne nobiliori.tñ aliq̃tiẽs ex ꝯsequenti ex primo nobilior nascitur in mẽte feruor:⁊ lacrimarũ fluminẽ mortẽ christi cogitãdo ⁊ dolẽdo p pietate ex quo efficitur dispõ ad ãpliorẽ gratiam.Et sic patet ad.q.ꝙ vicꝫ ad hoc ꝙ sit pfecta mõlis ĩ creata volũtate bonitas ad diuinã volũtatẽ req̃ritur ꝯformitas.Et tũc ad argumẽta. Ad primũ dico ad maiorẽ ꝙ triplex ẽ ꝓportio.v̾tutis entitatis.⁊ imitatiõis.Loquẽdo de pria scꝫ de virtute dei ad creaturã nulla ẽ ꝓportio cũ infinitã habeat virtutẽ.⁊ de isto loq̃tur phs loco p̃allegato vt pꝫ inspicienti.Loquẽdo aũt de scđa.s.entitate sic ꝯcluditur in trãscẽdẽtib⁹ q̃dditatiue:sic̃ enĩ đs est ens q̃dditatiue sic creatura.⁊ isto mõ conformes sũt in eẽ q̃dditatiuo volũtas dĩna ⁊ creata. Loquẽdo aũt de tertia.s.imitatiõis ẽ ꝯformitas in habitu ⁊ actu create volũtatis.vt patuit.⁊ sic patet ad arg^m. Ad scđm dico ad minorẽ ꝙ pfecta ꝯformitas vt patuit ꝯsurgit ex illis duob⁹ qñ scꝫ vult q̃d de⁹ vult.⁊ caritate illud vult ⁊ addatur tertiũ.s.ꝓpt finẽ vltimũ ⁊ pfecte habetur ꝯformitas.Et ꝙ dicit sequeretur tũc ꝙ nõ habẽs caritatẽ ⁊ parẽtes honorãs nõ hrẽt actũ mõlem.dico hic ꝙ bene habet actũ moralẽ sꝫ nõ pfectum: q̃a virtutes mõles theologicis pficiũtur. Ad tertiũ dico in sũma ꝙ in casu illo etiaꝫ ille filius vult q̃d deus vult:nõ quidẽ absolute vt scꝫ fili⁹ velit mortẽ patris quã deus vult:sꝫ vult q̃d de⁹ vult ipm velle.vult enĩ de⁹ ꝙ bon⁹ fili⁹ velit pietatis volũtate vitã patris:⁊ ista ẽ ĩpfecta conformitas vt patuit.pfecta vo ẽ ĩ volũtate aut rõnis:aut charitatis.Et sic pꝫ ad q̃õnẽ. Ex p̃senti aũt distictiõe sic.⁊c̃. Pria ꝯclõ.nequaq̃ sufficẽ ad ꝯformitatẽ videtur diligẽ idẽ volũtateꝫ Dicit ꝯclõ ꝙ nõ sufficit ad hoc ꝙ creata voluntas diuine ꝯformetur eẽ idẽ volitũ ab vtraq̃ꝫ.Et deducitur a pncipio distictiõis vsq̃ꝫ ibi.illud quoq̃ꝫ nõ est.⁊c̃. Scđa ꝯclõ.pr̃ sic voluit ꝙ christi passio foret ꝙ nõ placuit iudeoꝝ actio.Dicit cõclõ ꝙ deus pater volebat mortẽ christi sꝫ nõ actionẽ iudeoꝝ.Et incipit in illo.c:Jllud quoq̃ꝫ ⁊c̃.vsq̃ꝫ ibi.Ex quo soluitur q̃õ.⁊c̃. Tertia ꝯclõ Motu pietatis mors extat dolẽda sctõꝝ:sed ratiõis care ãplectẽda.dicit ꝯclõ.ꝙ mors xp̃.⁊ sãctoꝝ ex pietate est dolẽda sꝫ rõnis volũtate đ h̾ est gaudẽdũ.Et ponitur ab illo caplo.Ex quo soluitur.⁊c̃.vsq̃ꝫ ad finẽ distinctiõis.Et per ꝯñs p̃mi libri.

Jri doctissimi.mgr̃iq̃ꝫ laude varia celebres diui petri pariseoꝝ ꝓsulis librũ ꝓm sup intelli^m radioꝝ fulgẽtẽ splẽdoribus mea celebra^t paruitas ordine mgr̃is meis precedẽtibus p̃posterior ex debito inuenit ne igitur diuinoꝝ sup̃inẽtaliũ ex ĩmẽsa caligie noctuosus mei obtenebretur ocul⁹ supẽcurialium trinitatis.vt in de mystica theologia dyonisi⁹ ꝓmocinat supoptime christianoꝝ ĩspecta theosophie cui seraphicũ trisagiũ inuigib⁹ clamorib⁹ hymnisat laudes marias pedetẽti vmbrã sequutur⁹ triphãrie hũc actũ diuido.primo enĩ p scđo hoc voluie colla^o ꝓmittetur seriosa.scđo in duelli certamie positio ĩseretur studiosa.tertio p honoris spectamie vocalis laus exprimetur gl̃osa.quo igitur ad primũ reuerẽdi p̃res in q̃ p h̾ scđo volumie collatio ꝓmittetur seriosa.se p̃ntat maiorie ꝯtẽpladũ aperti⁹ santioris iudith verbũ sanctissimũ q̃d his in scolis meo ĩ priario pnci^o alijsq̃ꝫ ĩ vniuersitatib⁹ p me al's sonuit nr̃i petri exprimẽs apicẽ maiestatis. scꝫ girãtes vallẽ:venerũt ad portã ciuitatis.in q̃ vt alias iducebat stilus paupior ad tãti codicis gl̃iosa subleuãda p̃conia:q̃uor palã pãdebantur iuxta opis q̃driparti volumina prio nẽpe pandebatur vigẽs intermiabilitas ãbitu pfectiori artes claudẽs libramie.in pmo sniarũ.scđo melliflua amenitas insitu hũiliori locata p certamie in scđo sniarũ.tertio latitudinis entitas nos verbo dulciori soporãs dulci carmie.in tertio sniaꝝ Quarto amãtissima vnitas aditu patẽtiori reficiẽs solamine.in quarto sniarũ. Primũ probat rotũditatis circul⁹ copiosior patentior signatus

ĩfinitate ꝑmittit gyrātes.ſcdꝫ ꝓbat loci amen⁹ nidul⁹ venuſtioꝛ.oꝛnatioꝛ ḡndi plenus claritate ſubiūgit thema vallem.tertiū ꝓbat caritatiuus nodul⁹ ardētioꝛ feruētioꝛ emiſſus diuinitate.dixit thema venerūt.Quartū ꝓbat honeſtatis titulus apertioꝛ.famoſioꝛ inſignit⁹ maieſtate conducit ad poꝛtā ciuitatis.Ea ꝓpter ſancta pleni equitate ſeq̄mur iā veritatis vias:naꝫ ſecuritate gyrātes vallē venerūt ad poꝛtā ciuitatis ꝓpter pꝛimū lux ſꝑ indeficiēs nr̄is offert mētibus in ſuppoſito triplici.in ꝑmo ſniarū ꝓpter ſcd̄m creatura incipiēs ſemīatur in entib⁹ cultura multiplici in ſcd̄o ꝓpter tertiū imago dei ꝓdiēs mittit īdigētib⁹ma⁹. ſoluēs ſeptēplici in tertio.ꝓpt q̄rtū viatoꝛ bonis geſtiēs ſe īmgit ꝯtēplantib⁹ ſātus cura medici.in q̄rto. Pꝛimo ꝑmario ꝑncipio poſſe iuxta expedito vltimiſq; duob⁹ meis inſequētib⁹ ꝑncipijs optio pꝛe luminū ꝯdonāte reſeruādis in ꝑn̄tiarū.de ſecūdo aliq̄d fari cōgruit.In q̄ vt mō dicebat.Oſtēdit melli⁹ amenitas.ꝛc̄.Qd ꝓbat loci amen⁹.ꝛc̄. cū dicitur vallē ꝓpter qd creatura incipiens.ꝛc̄.Quid vero optimi patres hāc vallē audiātis exiſtere varijs decoꝛatā ex floꝛib⁹ ꝛ ꝯſtipatā lilijs quā armonizat auiū dulcedo ꝑnimia:ac vniuerſis ſciat odoꝛib⁹ pigmentoꝝ hec q̄ppe per piſeos amnſtitis liber extat ſcd̄s q̄ tātoꝝ redolꝫ ſpirituū vb̄tate celeſtiū tot creaturarū vireſcit floꝛibus:ac nature hūane excādeſcit lilijs: vt ſuperni ꝑadiſi exēplar ꝑſtātiſſimū q̄ſi q̄ddā extū veluti ꝑadiſus terreſtris effigiet.Recte q̄ppe de eternis mōtib⁹ vallē iſtam diuinus fons irrigauit:vt digiti dei viui exarati effect⁹ hic cogniti in nr̄m nos trāſfoꝛmēt opificē.Qui fontes ꝓpb̄a teſtāte regio emittit in cōuallib⁹: ſic ꝛ lege ſancitū eſt dei:quā paul⁹ diuinus ꝓmulgat vt inuiſibilia dei ꝑ ea q̄ facta ſunt intellecta ꝯſpiciant:ꝛ ꝑ viſibilē effectū inuiſibil' ꝛ eterna meditet diuinitas:ꝑ floꝛeſq; vallis mūdialis mūd⁹ nobis clareſcat archetippus.ſic bernard⁹ ſiluestris mēte ḡndis:ſed libꝛo ſtrict⁹ d̄ fi⁹ mūdi li.pꝛio floꝝ diuinoꝝ inferi⁹ lucētiū locut⁹ eſt.Erat inq̄t fons luīs ſeminariū vite bonū bonitatis diuine.plenitudo ſcie:que ſapia nūcupatur altiſſimi.in qua viuētis ymagines notiones mūdus intelligibil' rerū cognitio ꝑfigurata erat Et poſtea īdgit.igit ꝛbidē vide velut in ſpeculo q̄cq̄d gn̄atiōi:q̄cq̄d opationi dei ſecretioꝛ deſtinat affectus:illic in gn̄e:in ſpē i īdiuiduali ſingularitate:q̄cq̄d yle.q̄cq̄d mūdus.q̄cq̄d ꝑcurrūt illuc exarata ſuppmi digito dei viui tpm fatal' ſeries.diſpoſitio ſeculoꝝ.illuc lachꝛyme pauperū. foꝛtuneq; regū.illuc ꝓboꝝ felicioꝛ diſciplina.illuc q̄cq̄d angel⁹.q̄cq̄d rō cōpꝛehēdit hūana.q̄q̄d celū ſua cōplectit curuat̄a nō īmerito iuenit hec ille.O clara vallis ſecl'o o clarioꝛ regalibus in ſedib⁹;ſed o vallis clariſſima iugit ſtudētib⁹

recte quippe ex cātico canticoꝝ vt loqueret exoꝛdiū noſter aſſumpſit ſcd̄s.Ego inq̄t flos campi ꝛ liliū ꝯuallū.flos q̄ppe eſt creatura qua in deū erigimur.huic q̄ppe aureiſ ſecul' tā feruēter ſe d̄dicarūt mūdi ſapiētes vt mōſtrū aliud agere viderēt.chemeron ſtoic⁹ vir eloquētiſſim⁹ egyptios ſapientes ſic deditos fuiſſe narrat ſtu⁹ vt eſu obliti:ac quacūq; fāliaritate poſtpoſita ī tēplis moꝛātes moꝛis ꝛ nat̄e indagarēt ſubti⁹. bardeſanes vir babilonius ſempiternis nutriēdū memoꝛijs in duo dogm̄a gimnoſophiſtas ſic diuidit b̄dicos vt dicat ꝙ ſint ſolis pomis:aut farina nutriti: q̄ten⁹ meli⁹ vaccent theoꝛ tantiq; regi eſſe honoꝛis vt credat regni felicitas coꝝ duotis cōſtare ꝑcib⁹.Euripides poeta maximus ꝓpb̄as cretēſes nō ſolū carnib⁹ ſed cibis coctis abſtinuiſſe retulit.xenocrates ille ſapiētiſſim⁹ qui tm̄ ſciuit dona renuer q̄tū Alex.offerret.triptolemi leges.capitularis eleuſino tpl'o tm̄ tria ꝑcepta ſcripta fuiſſe mēoꝛat q̄ꝝ tertiū nō veſcēdū carnib⁹ cenſuit du^m nulli q̄n vt meli⁹ creaturis intenderēt ſpeculandū.Taceo de cetina ꝛ athalo qui ob ſuū in creatis iuge ſtudiū diuini ſunt noīati.ſanct⁹ reffert ad nepocianū Jero.Temeſcocleꝫ grecie ſapientē ꝑcelſum cū.ciij.cōpletis ānis ſe mori cerneret dixiſſe ſe dolere ꝙ tūc e vita egredetur cū ſapere cepiſſet.In tuſculanis q̄ōnib⁹ theofraſtus a tulio inducit in vno ſolo de natura ſe cōquerēs ꝙ coꝛnicib⁹ tā diuturnā vitā daret hominib⁹ tā minimā vt tūc moꝛti ſuccūberēt cū icipent diſcē.quid de cathone cēſoꝛio idē tullius retulit in libello ſenectutis:hūc in vltia ſenectute grecas litteras didiciſſe:cū iaꝫ ſenex:ꝛ latinas cognouiſſet.ſed iā ſecū recedāt hoīes.vbi mirifici petri ꝑmo inſonuit.Ego inq̄t flos cāpi ꝛ liliū ꝯuallū.Sic quippe de floꝛib⁹ hui⁹ mūdi in ꝓ ſcd̄o.ſic ꝛ lilijs ꝯuallū ſeu creaturis fit mētio.vt in diuina feramur.Tūc q̄ppe flos redolet:tūc liliū excādeſcit cū ad ſuū ſuertūtur ꝑncipiū:vt cōditos ſcīa ſed reductiōe in diuina ſapia mēs humana ꝓfundat.vn̄ hoc mō habitā creature noticiā vir ille egregi⁹ richard⁹ dimellēſ in ſuo philoſolio in admirationē v̄ſus talia ꝓrūpit in verba.theſaur⁹ d̄ſiderabilis ſapie ꝛ ſcie: quē amās honoꝛē ꝑ inſtinctū nature deſiderat.oēs mundi diuitias trāſcēdit īfinitate.cui⁹ reſpectu lapides ꝑcioſi vileſcūt cui⁹ cōpatiōe argētū luteſcit ꝛ aurū obrizum exigua fit arena.cui⁹ ſplēdoꝛe tenebreſcit viſui ſol ꝛ luna:cui⁹ dulcoꝛe amareſcunt guſtui mel ꝛ mā⁹.quid rogo dulci⁹.quid quieti⁹ q̄d aīe iocūdius ꝙ ex pꝛio libꝛo deuꝫ cognoſcēti de creaturis.ex ſcd̄o fari recte vt opter eſtimo nihil diuin⁹ eni Jeroth⁹ licet ex diuiniſſimis ra. dijs extaſim paſſus affirmet:tn̄ ꝛ creaturis intēdebat. paul⁹ ad tertiū rapt⁹ vſq; celū euāgeliꝫ qd ibi didiſcerat ap̄lico cetu ac theatricis viris

ꝯfirmandū cenſuit:Fateoꝛ:neſcio q̄d hꝫ latentis dulcedinis creat̄e cognitio quē ſacra theō appetit.vnde ꝛ petr⁹ bleſeñ.in expōne ſuper iob .ſtilo graui ciuilē loquēdi ſciam hui⁹ in ꝯſpectu ꝓpe nihil aſſeuerat.Illud inq̄t queſo dicāt nr̄i legiſte q̄d ad ſalutē anime ꝯfert ille ciuilis ꝛ picturat modus loquēdi ille babilonic⁹ calix quo inebꝛiātur petōꝛes terre.ille ꝑncipū leges quibus ego infelix aliq̄n̄es militaui:lꝫ cū vſus earū vite hoīm vtilioꝛ eſſet niſi abuteret humana malitia bonitate earū ꝛ nexu ꝯſequēte dicit:vn⁹ eſt rex: ꝛ vna eſt illius lex.Lex īmaculata cōuertēs animas ꝛ ſapiam ꝑſtās paruulis .Lex eni dn̄i paruulis magnis ꝛ mediocrib⁹ ſe ꝯfoꝛmat.h̄ Bleſeñ.Ego igr̄ inq̄t petr⁹ ī ſcd̄o ſuꝫ flos cāpi ꝛ liliū ꝯuallū.deſcēdit quippe noſter ꝑdilectus petr⁹ in oꝛtū ſuū ad arcolas aromatū vt lilia colligat ſcribit in cāticis.Qui nuꝑ abyſſuꝫ in ꝑmo ſuo intrauerat deitatis internie. In ſuo ſcd̄o in oꝛtū dn̄i introiens:cui⁹ agri exiſtit pulcritudo:nūc lilia creature recolligit melioꝛa. tātiq; cōpendij tāteq; bꝛeuitatis copioſe.tāq; eximie extat ſubtilitatis.vt in eo velud in quodā ſpeculo tota appareat.tota ſplēdeat.tota noſtris rn̄tet ocul'.machina mūdialis.O pꝛeclariſſimi pꝛeſulis cōpendioſa bꝛeuitas.o excellētiſſimi petri bꝛeuiſſimuꝫ cōpēdiū.o lilia ꝯuallū.o floꝛes optimi cāpi:tā paruo:tā magno:exiguo ſed maxio recollecti volumine nō fuit a ſecl'o.o maximi ꝑres nō fuit p⁹ diuinos libꝛos volumē tale ꝯditū vt iam nō ſit requiſitū.xxx.mi⁹ noſtras libꝛoꝝ retinē librarias que pāphilus gl'ioſus habuiſſe.in.vi.ethiol'. a venerabili yſido.inducit.Iſte petri noſtri lib' teneat in manib⁹ ſapoꝛe mellis dulcioꝛ .pigmēti odoꝛibus ſuauioꝛ.ſuauiſſimis armonijs auribus in nr̄is meli⁹ tīniſat:viſu cuius alia obtenebꝛeſcit creatura:tactuq; ſopoꝛat noſtra itelligē⁹ ī alijſ v̄^m ſiq̄dē illō hamilcariſ hanibali qd tulliano fonte tit⁹ in.iij.de eade pertractauit. Lini⁹ cēſeri potuit nimirū.dij vni nō oīa dedē .vincer ſcis o hanibal:ſed vti victo⁹ neſcis.To^m noſter petr⁹ cōplectit.an nō aug.ſubtiliſſima ēblema:a Ambꝛoſij ſcrutinia.gregoꝛij ꝯſonātie. ſanctiſſimi Jero.monitiōes ꝑcipue ibidē recolliguntur q̄d de creaturis Baſili⁹.fulgēti⁹.pictañ.hylari⁹ ꝯſtantinopolitan⁹ .criſoſtom⁹.beda. bꝛitānicus yſpalēſis.yſidoꝛus.oꝛigenes.dameſcen⁹.cipꝛianus.ſolo natiuo argun.ꝓſper.acquitanic⁹.rabanus ille ſecuriſſim⁹ de pꝛimarijs pariſieñ. alme vniuerſitatis ep̄i extis funda^m ꝑcipuū ſub compendio maxio hic ſcd̄o ꝯtinet.nō īmerito igitur petrus ſepi⁹ intulit.Ego flos cāpi:ad me cōcurrant ſtudētes creature noticiā requirētes . Ego ſum flos.quid Ariſto.tādiu moꝛami rudimētis. quid pl'onicis documētis .quid moꝛalis ſenece ep̄lis fulgētib⁹.quid ſocraticis monicionib⁹ .Illi vmbꝛa.ego ſum flos ꝛ liliū ꝯuallū.Et ſi non nullas valliū poſſideāt arcolas nō lilia.Sum iquit ego flos cāpi ꝛ liliū cōuallū.vallis hic ſcd̄id⁹ extat fructifera.ſatis ſic tonuit.pſ̄.valles habūdabūt frumēto.creſcamus vt per comedam⁹ frumētū nō ꝯtēti ꝓboꝝ paleis.qd eni ipfectū reliquerūt hic ꝑfecte dirigit.nec videt optere ſolū ire athenarū vt achademica pl'onis aſpiciam⁹ gimnaſia.aut zenonē ſecte ꝑncipē ſtoice ſuas in biuio ſemiantē ꝑadoxas:ſeu rimarchuꝫ polemonē epicuros docētes tiriadoxas:aut demū yarcam vt docuit ad marcelli^m Jero.apd̄ bꝛagmanas in trono ſedentē aureo tantalico fonte ꝑpotatū de rerū nat̄a.de moꝛib⁹ de curſu ſideruꝫ.de motib⁹ planetarū inter paucos diſputātē diſcipulos.Ceſſant h̄.exhibita in hoc ſcd̄o rerū veritate creatarū āplioꝛi in valle pariſieñ.o pr̄es fulgētiſſimi hic de ſcd̄o diſputantē aſpicite in ſtu⁹ ſoꝛbonico doctoꝛē mirādis ſectis ꝙ d̄ gaudauo noīant qui ob ſciāꝫ ꝑcipuā doctoꝛ ſolēnis dicitur.nō pōt iā mēs eloqui ad ſacratū ꝑdicatoꝛuꝫ oꝛdinē trāſcēdo.vbi alijs relictis ꝙpluribus iubar occurrit mirādū ſcīis thōs ſctūs doctoꝛ doctoꝛq; dictus cōis arca diuīe legis ꝯtētiua:ꝛ ſanctitate ꝛ ſcripto decoꝛe indicibili pariſieñ.venuſtās ſtudiū.quid de ſpira Johāne vachonis guidonis īnumeriſq; pſ̄b⁹ dimiſſis in ieſu xp̄i pie matris ſctiſſime Marie de mōte carmeli agreḡtiōe ſancioꝛi.iā fari neſcio.quid de romano egi⁹ in ſanctiſſimo heremitarū ſancti aug.colle⁹. Sꝫ de valle ſpoletā egreſſus eſt floſcul⁹ fruct⁹ ꝓducēs varios in mioꝝ colle⁹.An nō ille eſt oblita retinēd⁹ memoꝛia Alexāder de halis anglic⁹ q̄ ob ſui validiſſimas ſn̄ias irrefragabilis dicitur. Succedit doctoꝛ deuot⁹ tuſcana nat⁹ ꝓuin⁹.taceo Johēm de ripa.Franc̄.de marchia .ꝛ alium Franciſcū maronis q̄ tāte extitit ſapie vt in imēſis opib⁹ q̄ cōdidit vix deſiſterit qui ſemꝑ ſit in quaternitate locut⁹.Taceo ꝛ innūeros q̄s bꝛeuitas ꝑtermittit.ad te venio.ad te v̄tit meus ꝑmonis curriculus.nūc noſter o amoꝛ ꝑcoꝛdialiſſime qui tāta in vniuerſitate tn̄ ſcīa plen⁹ eras vt doctoꝛis ſubtilis nomē retineres.cui⁹ erroꝛ nullus tuā doctrinā:tuū op⁹ maculauit:deuotōe ꝯſopit⁹ ꝑcipua.dū nēpe tuā logicam īcipiebas.q̄d dicebas.o de⁹ q̄ es termin⁹ ſine termīo da mihi bene loqui de termīo.Et ſepi⁹ tuo in libꝛo quā de ꝑmo ꝑncipio intitulaſti talib⁹ ſolit⁹ es fari ꝑmonib⁹.O dn̄e de⁹ noſter qui venerabilē Aug.ꝛc̄. mīta deuotiōe referta in te id qd̄.omer⁹ d̄ neſtore iā vetulo ſolitus erat dicere.ꝯpletū eſt oꝛe cuius melle dulcioꝛ fluebat orō.o igit gl'ioſa vall' ſꝫ o gl'ioſioꝛ vallis ſpoletana a q̄ talia germina: tales lucerne ꝓdierūt.Sed o gl'ioſiſſima vallis pariſienſe ſtudiū in q̄ de mūdi toti⁹ termis ad te venerūt ſtudētes vt iā caſtrū ꝛ inexpugnabile fi

at tm̄ studiū vallatū tot mgr̄oꝝ castris:tāta mul
tiformitate scīe.sic ꝛ in nūeris.xxiij.prophā qui
dē de te in figura locut⁹ est.q̄ pulcra tabernacu
la tua iacob:ꝛ tētoria tua israel.vt valles nēoro
se ꝛ orti iuxta fluuios irrigui:vt tabernacula que
fixit dn̄s.q̄si cedri ꝓpe aq̄s:fluet aq̄ de situla ei⁹
ꝛ semē ei⁹ erit in aq̄s multas.Recte q̄ppe ꝛ per
nostri doctrina ꝛ parisieū gimna⁹ totus mund⁹
rigat⁹ est vt sit vall' visiōis.ysa.xxij.sit ꝛ vall' bn̄
dictiōis.ij.Paral'.xx.Sed qm̄ scopulosis locis
enauigauit orō: et inter cauas spumeis fluctib⁹
cautes fragilis in altū cymba ꝓcessit pādēda sūt
vela vētis:ꝛ scopulis trāsuadatis letātium more
nautarū epilogi celeuma cantādū est.o scōis flo
rib⁹ vernās angelicis.o celi ꝛ terre ꝛ ɔtētoꝝ in
eis declaratio nobilior.o hūani generis success⁹
cognit⁹ tant⁹ liber:tāq3 egregi⁹:nōne mēorijs
recolēdus extat ꝑpetuis! In prima siq̄dē distin
ctiōe oim̄ creabiliū ostēdit vnicū ꝑncipiū. A se
cūda vero inclusiue vsq3 ad.xij.exclusiue trinam
dicit āgl'oꝝ ierarchiā:ꝛ eoꝝ erga nos miram cu
stodiā.a.xij.rursus inclusiue vsq3 ad.xvi. exclusi
ue ð celo terra ornatuq3 eoꝝ:ꝛ septē dierū.a di
stinctiōe.xvi.vero inclusiue vsq3 ad vltimam de
hominis agit creatiōe in paradiso terrestri.collati
one.tēptatiōe.peccati originalis commissiōe:ꝛ
peccati cālitate seu potius defectibilitate. Tibi
vallis piscos gloriosissim⁹ honor accrescat:q̄ tan
ti pontificis misterio ꝑfuncta es.tu es limes .tu
sc̄a.tu directrix ꝑpl'oꝝ excelsior.tibi petre gloria
phēnis qui nostrā vallē tali in tua vita premio
sublimasti:tibi celi possessio.tibi sūma felicitas.
quā tecū possideam⁹. Amē.

In cāpis ɔualliū3 ab ydeis primarijs
distributiōe monodica rerū grad⁹ diri
nētur .hoc est querere. vtrū iuxta diuinarū ydea
rū nūeꝝ quelibet dine ꝑfectiōis reduplicata vni
tas speciē vniuersi ɔstituat distictā. Et arguitur
pri° q̄ nō. Si em̄ vniuersi spēs ex ordine vnita
tis additiōe se haberēt:aut foret finita distantia
inter duas ꝓpinquiores spēs aut infinita. Sed in
finita ergo nō ɔstituit distictā spēm diuie vnita
tis redupli°.pbat ɔn̄a.quia inter duas ꝓpinquio
res vnitates mathematicas nulla cadit vnitas
me^a. Si aūt sit distātia finita:igit poterūt ī vni
uerso due eq̄les reperiri spēs.ɔn̄s est falsum.ꝛ
cōtra Aristo.viij.metha^ce.Spēs inq̄t se habēt
sicut nūeri:ita q̄ sicut nō sunt duo nūeri diuerse
speciei eq̄les:sic nec due spēs nāles. Sed ꝓbat
ɔn̄a.q̄a finitū finito additū reddē ꝑt eq̄le. Con
firmat ratio:q̄a in eadē spē vtputa hūana.q̄dli
bet indiuiduū ī diuina mēte habet ydeā ꝓpriā
ꝛ in re ꝓprie vnitatis reduplicatiōe cū tm̄ eius
dē sint illa indiui^a spēi. vnde ꝛ hermes trismegist⁹
in libro diffinitionū dei dic. Et habet in alma
gesti.deus est spera incircūscriptibil' cui⁹ centrū
vbiq3 est circūferē^a nusq̄. Centrū ē nō grad⁹ si
nec palele ad circūferētiā tēdētes sūt dine ꝑfecti
ones in creaturis repte. Ex quo igit oīs a non
gradu seu cētro incipiūt sequit q̄ spēs nō fiunt
vnitatis reduplicatiōe sed imediate ꝑ nō gradū
In op^m aūt ꝛ ꝑ pte affirmatiua arguit.illa vni
tatis reduplicatione originalr ab ydeis prima
rijs spē sunt disticta: que ab alijs ꝛ disticiis noi
nant ꝑfectiōib⁹ simplr. Sed hmōi sunt vniuer
si spēs.igit vnitatis reduplicatiōe distinguūtur
maior p3.distictio em̄ spērū nihil aliud videtur
nisi diuersa participatō diuie bonitatis:ꝛ ꝑfecti
onis fm̄ q̄ vna sup aliā duplicat. vt innuit diui
nus dyoñ.in.v.vi.ꝛ.vij.diuinoꝝ noim.tā ī trās
latione Jobis scoti q̄ sacra^m q̄ abbatis ɔcella
rū vt sup esse addit viuē.ꝛ sup eē ꝛ viuere addit
sape.ꝛ hoc fit de ydeis seu mūdo archetipo vt
vt innuit aug.in li.lxxxiij.q.qōne.xlvi. Alia rati
one ɔditus est hō.alia equ⁹. Sed minor p3 au
ctoritate Aug.xv.de trini.c.iij. Om̄ rebus crea
tis creatorē sine dubitatiōe ꝑponim⁹:oportet eu3
sūme viuere ꝛ cūcta sentire ꝛ intelligere. Et ad
ꝓpositū seq̄tur viuē^a nō viuētib⁹ sensu ꝑdita n̄
sensib⁹ intelligibilia nō ītelligibilib⁹ īmortalia
mortalib⁹ bona mal' preferēda iudicamus.ꝛ sic
patet ascēsus in hmōi ꝑfectionibus mō nūeri ꝛ
vnitatis. Et corroborat auctē sapiētis.xi. Oia ī
nūero pōdere ꝛ mēsura fecisti dn̄e. Et sic latet q̄
stio sub du°. Anteq̄ actus pn̄s vltra ꝓceð.re
uerēdi patres mgr̄iq3 insignes laude varia nisi
tpis vrgēt angu^a more hui⁹ alme facultatis ma
tris mee theo^c erā ꝓtestatiōes factur⁹.iā pluries
ꝑ me actas q̄s hūilime supplico hr̄i ꝓ repetit.
Specialr tn̄ de pn̄ti ꝓtestor me aliq̄ dicē solum
ꝓbabilr ꝛ collatiue vt valeā ꝓficere cū reueren
dis mgr̄is meis ingeniosissimis:cū quibus in le
ctura sniarū imerit⁹ ɔcurro:quoꝝ dicta iux mo
dicā facultatē meā intēdo fidelr recitare. Et si tā
tam reuerētiā in ore nō habeā:qualē tantas de
cet viros in diuinis imbutos theorijs supplico
parcāt.nā illā in corde intēdo tenere q̄diu vitā
duxero in hūanis. His habitis ꝛ ꝑmissis ꝓ deci
siōe qōnis sit vnica ɔ° fūdamētal' talis. Propor°
arismetrica ꝑfectiōes simplr ꝑ ydeas primarias
rerū gradus subordinat. Pro captu ɔcl'onis
sunt breuiter tres termi declarādi.ꝓportio aris
metrica.ꝑfectio simplr.ꝛ ydea pmaria. Quo
ad primū solēt mathematici triplicē dicē ꝓpor
tionē.arismetricā.geo^cam.ꝛ musicā. Et ꝓ nunc
dimissa musica voco in ꝓposito ꝓportionē geo
metricam qn̄ ē inter aliq̄ duo excessus.cōueniūt
tamē illa in aliqua rōne formali fm̄ quā fit illa
ꝓportio seu cōparatio: sicuti si fm̄ modū loquēdi
beati dyoñ.in de mystica theologia.sit deus ma
gis ens seu magis bon⁹ q̄ creatura.exigitur in
hac ꝓportiōe q̄ ratio entis ꝛ bonitatis sit cōis
vniuoce deo ꝛ creaturis. ꝓportio aūt arismetri
ca nō exigit hoc.sed solū noīat in superāte mul
tiplici⁹.sicuti si dicim⁹:de⁹ est perfectior creatu
ra.hac arismetrica ꝓportiōe nō requirit q̄ illud
quo de⁹ est ꝑfectior creatura sit formalr in crea
tura seu eiusdē rationis. S3 solū intelligit q̄ cre
atura hab3 aliq̄s ꝑfectiones:ꝛ plures h3 ds.
Termin⁹ scōs ē ꝑfectio simpliciter.vñ ꝑfectio sim
plicit fm̄ Ans.in suo monologion.c.xv.est que in
quolibet meli⁹ est ipam eē q̄ nō eē. Et fm̄ mētē
doctoris subtil' in primo suo.dist.ij.q.iiij.nō deb3
intelligi absolute q̄ in qualib3 nā sit meli⁹ vnā
ꝑfectionē eē simpliciter q̄ nō eē. S3 d3 intelligi ī
quolibet supposito absolute ɔsiderato nō ɔside
rata eius natura.p3 exēplo. Sapia ei ꝑfectio ex
tat simplr nō est tn̄ meli⁹ cani inq̄tū canis q̄ sit
sapiēs q̄ q̄ nō sit sapiēs. Si em̄ esset sapiēs ia3
nō eēt canis:s3 melius eēt supposito canis non
ɔsiderata canis natura. Termin⁹ terti⁹ ē ydea
vñ ydee fm̄ Aug.in li.lxxxiij.q.q.xlvi.sunt fore
ēne ꝛ īmobiles in mēte dina fm̄ q̄s aliq̄d ē for
mabile anq̄ formet.iō addidi in qōne primari
as ꝓpt ydeas q̄ sunt in mētib⁹ scōarioꝝ artificū
q: prime sunt in deo. Ex quo patet q̄ ydea for
liter solū dicit eē cognitū. Hoc habito ꝓbat cō
clusio sic. Quādocūq3 ab aliq̄ agēte ꝑ modū in
tellectus infallibili aliqua diuersarū rōnū in eē
ꝓdeūt illa ꝓportiōe arismetrica ꝑ primas yde
as recipiūt ꝑfectiōes simplr. S3 sic ē de toto vni
uerso respectu dei.igitur ɔclo vera.maior patet
ex eo nēpe q̄ maior h3 ab agēte ꝑ modū intelle
ctus ponit ydeas ex tertio termino. Addit autē
infallibili:q: respectu ꝑmi nec est casus nec for
tuna.vt tangit Boe.v.ð ɔsol'. Rursus ex eo q̄
maior habet diuersarū rōnū ponit ꝓportione3
arismetricā ex primo termino:ꝛ q: diuerse rōnes
formales in nobis rn̄tāt in deo ꝑfectiōes simpli
citer distinctas ex nā rei ex via Ans.ī mono.po
nit maior in pria pte inclusiue ꝑfectionē simplr
ex scōo termio ita q̄ maior tāte ē ɔitatis q̄ sub
iectū includit ꝑdicatū. S3 minor declarat.primo
q̄ deus agat.intelligēs em̄ primū agēs agit ꝓ
pter finē.igit naturalr.vel cognoscēdo finē n̄ na
turalr:q: tūc nō eēt primū:q: nā nō primo ordiat
vnde primo metha^ce.scribit.q̄ sapiētis est pria or
dinatio.ergo agit cognoscēdo ꝛ ꝑ ɔn̄s ꝑ intelle
ctū. S3 q̄ su⁹ intellectus sit infallibil'.ꝓbat.q̄a
oīe ipfectū d3 reduci ad ꝑfectū.ꝛ si illud ipfe
ctū in sua rōne formali nō dicat ipfectionē vl' n̄
seq̄tur h3 reduci ad ꝑfectū simplr in eadē ratiōe
sic bonitas ipfecta ad bonitatē simplr.ergo cū ī
tellectus ð se nō dicat formalr ipfectionē:ꝛ ī cre
atura sit impfect⁹ reducet ad aliquē oīno ꝑfe
ctū:ꝛ ita infallibilē. S3 q̄ diuersarū rōnu3 aliq̄
ab agēte isto ꝓdeāt in eē hoc ondit reru3 multi
formitas ī machia mūdiali se habētia s3 mag ꝑfe
ctū ꝛ mi⁹ ꝑfectū.vñ ꝛ Aug.ī li.lxxxiij.q.q.lxi.si
oīa inq̄t eēnt eq̄lia oīa n̄ eēnt oīa.ꝛ hoc ē
q̄ inq̄t doct⁹ Boe.iij.ð ɔsol'.metro.x.loquēs ð
nostro mūdo archetipo seu ydeali latēti in deo
verū inq̄t insita sūmi forma boni liuore carēs tu
cūcta supno ducis ab exēplo pulcro.pulcri⁹ ipse
mundū mēte gerēs simiq3 imagine formās. Ex
ista ɔcl'one infero pmo ex pria pte q̄ inter oēs
vniuersi spēs ē ordo eēlis in ētis latitudine fm̄
supius ꝛ inferius.p3.quia spēs sunt ad inuicem
fm̄ ꝓportionē arismetricā. Confirmat.nā dato
quocūq3 gradu eēndi simplr tali rōne sue pōli
tatis ꝛ prioritatis ad drīam specificā actuante3
nō repugnat multitudo hmōi actuationū:ꝛ per
ɔn̄s spērū.ꝛ ꝑ ɔn̄s repugnātia venit ex differen
tijs specificis.vl' q: vna naturalr ē prior alia.vel
q: vna actuat scōm gradū supiorē q̄ alia.primū
nō impedit.nā fm̄ hūc modū stat in eandē enti
tatē indiuidualē vnitiue ɔcurrē plures differēti
as specificas sic ordinatas. Quodlib3 nēpe indi
uiduū in spē hominis est sub ꝑfectiōe eēntiali vi
te.vite.s.sensitiue:ꝛ vite intellectiue q̄ ꝑfectiōes
corrn̄dēt differētijs specificis ad inuicē ordina
tis ordine natural' prioritatis. Si aūt dicat scōm
ꝛ hmōi differētie nectio actuāt ītēsius ꝛ remissi⁹
nō pn̄t cōstituere spēs equales q̄d erat ꝓbādu3
Ex quo p3 primo q̄ nulle due spēs in vniuerso
sunt eq̄les. Infert scōo.q̄ in rerū vniuersitate ē
dare vnā spēm corrn̄dētē vnitati nō nūero.pa
tet ex ordine vnitatis aū nūerū. Ex quo p3 q̄ il
la auctas sapiētis oīa in nūero pōdere ꝛ mēsu
ra ɔstituisti:d3 intelligi:aut ð nūero extri in deo
Aut scōo ð ētitate ꝑfecta.aut tertio dispositiē:q:
hmōi entitas corrn̄dēs vnitati seu monadi vo
cat mā pria q̄ ē ī po^a ad oēs formas.p3 tertio
q: dria superior seu verius spēs superior conti
net formalr perfectionē inferioꝝ.sicut aīa intelle
ctiua ɔtinet formalr perfectionē aīe sensitiue ꝛ
vegetatiue. Et angel⁹ perfectionē corpis nō tn̄
dico eēntiā:q: tūc angel⁹ eēt corpore⁹.ymagior
em̄ q̄ ille perfectiones simplr q̄ sunt in corpore
seu vnitatis reduplicatio sunt cū aliq̄ certa limi
tatiōe vnō corp⁹ cōponit ꝛ ei⁹ eēntia. S3 ī spū
angelico sunt cū alia limitatiōe iō nō ɔstituunt
eēntiā corporis sed angeli. Scōo infero pn
cipalr.q̄ quacūq3 data spē finita in entis latitu
dine si habeat inferiorē h3 aliquā sibi imediatā
ꝛ iudico ɔsiliter.de superiori p3:q: extat in tali
ordine ꝓportio arismetrica:in nūeris aūt vnus
alij succedit imediate. Confirmat. tn̄ Aristo.au
ctoritate ꝛ phoꝝ licet nō teneā in h' eoꝝ auctori
tatē.solū em̄ hoc fit vt habeat veritas.dicūt em̄
tria.primū q̄ cuilibet spēi intelligētie vnica so
lū corrn̄det intelligētia in nūero. Scōm q̄ nūe
rus intelligētiarū est fm̄ nūerū orbiū:aut motu
um orbis. Terciū q̄ quelibet intelligētia est ð se

necē eē.data igiẛ intelligētia que sit a.scđa b.tertia c.a ꝛ b sunt alterius speciei ꝑm positionē ipo riū ex primo dicto.vel ergo ꝑꝫ eos est possibilis spēs intelligentie meᵃ inter a ꝛ b vel nō. Si sit ponibilis sequitur ꝙ est. ꝯña pꝫ. nā oīe necesse eē est. Sꝫ talis intelligētia media si sit ponibilˀ necē eē ꝙ sit ex tertio dicto sequiẛ ꝙ talis est. Et ita a ꝛ b nō sunt imediate. Itē inter a ꝛ talē itelligētiā mediā est ponibilis alia media.ꝛ quelibꝫ que pōt eē est per eos:sequiẛ ꝙ infinite sunt inẛ medie inter a ꝛ b.ꝛ eodē mō inter b ꝛ c.q̄d negẛ ꝛ natura ꝛ ratio:ꝛ ita stādū est in pˀo ꝙ prime speciei aliqua est imediata. sic ꝙ necẛ eē sibi alia ꝓximior. Ex quo patet primo ꝙ vnitas ꝑfectionis simplˀr reduplicata variat speciē.patet secūdo ꝙ in tota latitudine entis nō est dāda aliqua spēs creata infinita itēsiue. pꝫ:quia spēs sibi immediata:aut eēt finita:aut infinita.Si finita ergo alia superior nō eēt infinita.probaẛ ꝯña .qꝛ solā adderet sup inferiorē vnitatis reduplicationē que nō facit distātiā infinitā qualis dꝫ eē finiti ad infinitū.Si aūt sit infinita.ergo nō est superiori imediata: imo ē ipamet:qꝛ infinitū infinito nihil addit. Corroboraẛ.quia tūc sūc spēs haberēt iustitiā denoīatiōe intrīseca.nec sibi eēt iusticia accñs.ꝛ ꝑ ꝯñs peccare nō posset:q̄d repugnat ꝑ naturaꝫ nisi sit dono dei speciali collato creature rōnali seu intellectuali que de se in ptēs vtrāqꝫ extat vertibilis. Patet tertio ꝙ latitudo indiuiduoꝝ in eadē spē nō subordinaẛ ꝓportione arismetrica sꝫ sed geomeᶜᵃ.patet clare. qꝛ ꝓportio arismetrica ponit specierū diuersitatē nō nō geometrica.vñ licet vnū indiuiduū addat super aliud in eadē spē graduū multiplicitatē tam rōne dīe materialis seu indiuidualis q̄ꝫ speciei ꝛ ceteroꝝ superioꝝ.vt dicamˀ ꝙ aīa christi fuit perfectior aīa ꝑfectior spūs ꝑfectius ens in naturalibus q̄ꝫ aīa iude nō tñ variat spēm.ꝛ pꝫ quando gilbertus porretani dicit in libro sex pncipioꝝ forma est cōpositiōi ꝯtingēs simplici ꝛ inuariabili eē ꝯsistēs.ista simplicitas forme dꝫ accipi ñ geometrice sꝫ arismetrice:qꝛ additio ad modum nūeri variat speciē.ꝛ hec ꝓprie videẛ intētio dyonisij.v.de diui.noi.parte.v.Et linconienꝭ.i cōmēto de his tribˀ perfectiōibꝰ eē viuē ꝛ sapere ꝛ patet ꝙ solū eē incipit a nō gradu simplˀr.alie aūt due scꝫ viuē ꝛ sape a nō gradu ꝑm q̄d. ꝛ q̄d viuere est ex additiōe ad eē ꝛ sape ad vtrūqꝫ.

Tertio infero pncipalˀr ex ista pˀia parte ꝛ tertia simul ꝯclōnis ꝙ ad hoc ꝙ intellectˀ diuinˀ obiecta intelligat scđaᵃ oportet ea ymaginari in aliquo eē obiectiuo a diuina distīcto eē.patꝫ ex prima parte mō dicta:qꝛ ex quo tot sunt rōnū species in mūdo sensibili reducēda est hmōi multiplicitas realis ad realē vnitatē cū formali distinctiōe.Confirmaẛ ex tertia parte in qua posita ē ydearū pluralitas qui ex expositiōe tertij termini vocātur eē cognitū.hoc correlariū pono solū ꝓbabilˀr ꝛ collatiue. contra magr̄m ꝛ patreꝫ meum singularissimū sui grā bachaˡˡ de sanctissimo ordine heremitarū sancti aug.qui in suo solēni primo pncipio ꝯtra me oppositū tenuit in forā: cōtra quē sic ꝓcedā. Prio eñ vnica rōne corroborabo correlariū meū. Scđo rñdebo suis validissimis rōnibus posse iuxta. Tertio ostēdā sua sꝑ salua reuerētia ꝙ meis nō satisfecit rationibˀ.

Quātū ad primū arguo sic. Illa nō sunt penitus eadē que sic se habēt ꝙ vno extāte reliquū pt nō eē.sꝫ sic se hñt diuina eēntia ꝛ rerū eē cognitū.igiẛ aliquali distiguūẛ distictiōe. maior pꝫ ex eo ꝙ ipossibile est idē eē ꝛ nō eē. Sed ꝓbaẛ ꝯᵃ ista eñ ꝯtingētia libera efficiūtur dei voluntate ꝛ pñt nō fieri:ꝛ ita nō cognosci fore a deo:ꝛ mō in deo habēt eē cognitū cū sciat oīe fiendū.igẛ ꝛc. Nō tamē dico ꝙ cōtingētia cognoscat ꝑ ydeas.sꝫ sola sue volūtatis determinatiōe.sed suffic̄ mihi ꝓbare ꝙ eē cognitū rerū aliqualē habeat distictionē a diuina eē. Et hoc de pmo. Quantū ad scđm restat rñdē rationibˀ valde fortibus mgr̄i mei q̄ sunt tres in nūero. Arguit igiẛ primo sic.videẛ inq̄t ꝙ correlˀū fūdeẛ sup falsa imaginatiōe.imaginaẛ eñ sicut possū concipe infra latitudinē diuini intellectˀ obā primaria:ꝛ obiecta scđaria. Loco primarij ponit diuinam essentiam.ꝛ loco scđarij ꝯtenta in ipā vtputa intellectionē creaturarū.ꝙ aūt fundeẛ super falso.arguit sic.tūc qꝛ eadē est penitˀ intellectio a pte rei q̄ deus intelligit se ꝛ creaturā.igiẛ in ratiōe huius simplicis intellectiōis nō est ponēdū obiectū secūdariū quoq̄ mō a diuina distinctuꝫ eēᵃ. Huic argumēto rñdēdo dico tria.prio dico ꝙ imaginatur mgr̄ meˀ me imaginari q̄d nō imaginor.nō eñ imaginor ꝙ obiectū scđariū diuini intellectˀ sit cognitio creaturarū:sed eē intelligibile earuꝫ cognitiōe diuina in tali eē ꝓductū. Pono eñ i deo vnicā cognitionē.prio termiatā ad diuinaꝫ eēntiā. Secūdo ad illud eē intelligibile. vñ iste extat doctoris subtilis intellectˀ.prio apprehendiẛ diuina eēntia simplˀr.scđo vt a diuino intellectu cognita.ꝛ tertio vt virtute diuine cognitionis ꝓduciẛ huiˀ esse intelligibile. Scđo dico ꝙ dato ꝙ sic esset ꝑ ipossibile ꝙ eēnt distincte in aliquo eē in deo cognitio dei ꝛ creaturarū tunc petit in argumēto pncipiū. Assumit eñ ꝙ debet ꝓbare ꝛ nō ꝓbat scꝫ ꝙ eadē sit cognitio dei ꝛ creaturarū. Tertio dico ꝙ stāte ydētitate reali diuine cognitiōis pt in ea eē distinctio ex natura rei in talibˀ eē cognitis. Arguit scđo sic.q̄rū vnū est prius altero illa sunt distincta ꝛ plura.sꝫ intellectio qua deus intelligit se ꝛ creaturā non sunt distincte.ergo nō faciūt diuersitatē in eē reali nec in eē obiectiuo. Huic scđo argumēto dico tria primo ꝙ ꝑm doctorē suū egidiū romanū ñ sequiẛ est primū.ergo priˀ.pater eñ in diuinis ē prima ꝑsona nō tñ sequitur ꝙ sit prior filio ꝑm cū ꝛ filius est scđa ꝑsona:nō tamē posterior. Correlariū aūt meū dicit obiectū scđariū nō posterius ideo ꝑm doctorē suū nihil agit ꝯtra me. Secūdo dico ꝙ non pono talia ꝑ'a simplˀr vt assumit sed in eē obiectiuo ꝛ ꝑm q̄d. Tertio dico ad miorē.ꝙ nō pono intellectiōes distictas in deo sed obiecta in eē ꝑm q̄d. Arguit tertio idē mgẛ meus sic. Capio instās ꝓ quo prẛ suā intelligit eēntiā nō intelligēdo creaturā in illo instāti nō ē filius ꝓductus pꝫ.quia filius ꝓduci nō pōt nisi d plenitudine fecūditatis mēorie paterne:nō ē āt plena fecūditas quādo simul scđariū obiectū nō cōcipiẛ cū primario. Ad istud valde bonū argᵐ dico tria.prio ad maiorē ꝙ nō potest capi istās. quo deˀ intelligat suā eēntiā nō creaturā cū vnicū sit in deo instās eternitatis. Scđo dico ꝙ eodē stāte instāti eternitatis sunt signa distincta nature ꝛ in prio intelligit suā eēntiā:ꝛ cetera intrinseca in scđo creaturas. Tertio dico ad minorē ꝙ filius prius nata ꝓduciẛ q̄ꝫ ista obiecta scđaria: q̄a realˀ productio ꝑcedit ꝓductionē ꝑm q̄d. Et q̄d obijcit ꝙ ꝓduciẛ de plenitudine paterne mēorie Dico ꝙ ista plenitudo intelligiẛ quo ad obiectū primariū cuiusmodi est diuīa eēntia. Addebat vltiate vnicā ꝯfirmatōnē suis rōnibˀ:qꝛ inquit in casu correlarij vestri diuīa eēntia posset ꝯcipi nō ꝯcepta sapiā:que esset loco obiecti scđarij. ꝛ ita nō eēt sūme ꝑfecta. Huic ꝯfirmatiōi bone dico tria.primū ꝙ nō repugnat diuine cognitioni inq̄ꝫtum cognitio terminari ad dīnam eēntiam ꝛ nō sapiam cū distinguiẛ formalˀr.scđo dico ꝙ sapia ē ꝯtēta suo obiecto primario:qꝛ obiectum primariū diciẛ totū q̄d ē in dō vsqꝫ ad ꝓductionē personarū inclusiue. Tertio dico ꝙ ista non repugnāt ꝑfectiōi:imo ꝯsonāt ꝛ eiˀ opᵐ induc̄ in diuīs ꝯfusionē. Et hoc d scđo. Quātum ad tertiū restat breuiẛ ōndere ꝙ reuerēdˀ mgẛ meˀ nō satis fecit rōnibˀ meis. Arguebā prio sic.oē ꝓductū aut quasi ꝓductū habet aliq̄d eē aliqualiter distinctū a simplˀr iproducto.sed obiecta secūdaria habēt eē quasi ꝓductū vi diuini intellectus.eē vero dīna simplˀr eē iproducta.igiẛ ꝛc. maior pꝫ per primū pricipiū d quolibꝫ affirmatio vel negatio.ꝓductū aūt ꝛ iproductū se habēt veluti affirmatio vel negatio.mior quo ad pmā partē est de se nota:qꝛ eē nec ꝓducit nec ꝓduciẛ Sꝫ q̄ ad aliā pꝫ:qꝛ nō fit descēsus ab extrēo ad extremū nisi ꝑ mediū extrēa sūt ñ ꝓduci simplˀr ꝛ ꝓduci simplˀr seu realˀr.ergo nō ꝓduc̄ deˀ res ad extra nisi ꝑ hoc meᵐ ꝓduci ꝑm q̄d:seu in eē cognito.hic dicit ꝙ maior patiẛ instātiā: qꝛ filiˀ ꝓduciẛ a prẽ nec tñ habet eē distinctū ab eēntia que est simplˀr iproducta. Hic dico ꝙ imo.habet eñ filiˀ filiationē distinctā formalˀr a diuīa eēnᵃ nisi eñ aliq̄d ex natura rei distictū a dīna eēntia diceret filiˀ tūc eque ista esset vera.filiˀ est cōicabilis tribˀ ꝑsonis.sic̄ ista.eē est cōicabilis tribus ꝑsonis.minorē aūt negat simplˀr. Sed sua salua reuerētia nō mihi suffic̄ sua simplex negatio.respōdeat ꝓbatiōi minoris que videẛ ꝯcludē.alias nō ero ꝯtētus. Arguebā vlterius auc̄te auicēne.viij.methaᶜᵉ.vj.c.ponētis rōnes di intelligētis ad formas intellectas q̄d nihil aliud estꝫ dictu nisi iste forme aliq̄lˀr eēnt distīcte ex natura rei a deo intelligēte.qꝛ eiusdē ad se nulla est relatio ex parte rei.dicit ꝙ iste forme aliq̄ñ ꝯcipiuntur ꝓut sunt extra ꝓducte:ꝛ tūc faciūt rōneꝫ sic̄ creatoris ad creaturā.ꝛ tūc ab eē icreata sunt distincte. Scđo pñt ꝯsiderari ꝓut in dīna essentia ꝑhtanẛ.ꝛ sic sunt indistincte ab eē:ꝛ nō faciūt distinctionē. Cū sua reuerētia nō soluit:qꝛ eo modo ponit Auic̄.rōnes quo deˀ intelligit. Sꝫ ab eterno intelligit:ꝛ ita ab etño sunt hmōi rōnes ad formas itellectas. Et hec sunt pauca ꝛ exigua tāti prīs in cōspectu cui me hūiliter recōmendo

Erā vlteriˀ viri doctissimi nisi obuiasset tpis breuitas de qualibet aliarū duarū partiū ꝯclōnis tria correlaria illaturˀ que breuitas nūc obmittit Ideo ex dictis ꝛ supponēdis infero correlariū rñsiuū ptē affirmatiuaꝫ tituli vicꝫ.ꝙ iuxta diuinarū ydearū nūerū quelibet diuine perfectionis reduplicata vnitas speciē vniuersi ꝯstituat distinctā. vnde boetiˀ in sua arismetrica dic̄.omnia: que a primeua rerū natura creata sunt:nūerorū vñr ratione formata. Et tñ d scđo pncipij.

CReationē rerū insinuās.ꝛc. Grandi labore o optimi mgr̄i laude āpliori percelebres prēs atqꝫ nō imerito eternarū virtutū cumulis studiosius. honorādi magistri petri lōbardi pariseoꝝ antistitis.fulgētissimi primario expedito volumie. In quo sanctissime vnitatis diuinissimeqꝫ trinitatis radiosissime patuerūt ꝟitates a qua vniuersa vt a fonte sempiterno ꝓfluit entitas. Expetit ratio vt ad scđm huiˀ volumis in quo vniuerse creature dei in lucē pādiẛ cognitio nr̄i ꝟmonis vertaẛ curriculˀ. Quid eñ mēti ꝯtēplāti dulcius q̄ꝫ iā deū cognoscēti in suis effectibˀ eū cognoscere:estio nihil. vt non iā per effectˀ vt paulˀ docuit.ad Roma.i.sempiterna cognoscaẛ diuinitas.sic q̄ppe inuisibiᵃ dei ꝑ ea que facta sunt intellecta cōspiciūtur.hic fateor modˀ ꝯgnitiōis extat naturalis:vt ꝑ effectus notitiā in cause cognitionē mēs leuetur.vt Aristo.in.viij.phisicoꝝ.ꝛ.ij. methaᶜᵉ.alijsqꝫ fec̄ in locis. Sed ꝑ creatorē ipā cognoscaẛ creatura cuius est vmbra.aut vestiᵐ aut imago .hic igiẛ liber scđs in quo de rerū creatiōe ꝑ mgr̄m agiẛ prima sui diuisiōe in tres partes diuidiẛ. In prima ōndit mgr̄ summā vnitatē ētis primarij. In

scda grādē bonitatē finis ṗncipij. In tertia no/
uā eīnitatē rerū initij.pⁱa in ṗncipio.scda ibi.⁊ q: nō valet eiꝰ beatitudinis .⁊c.tertia disti.ij.de angelica itaqꝫ nat̄a.⁊c. Pⁱa rursus particula ī qua mgr̄ ostēdit sūmā vnitatē.⁊c.in tres diuidit̄ particulas. In pⁱa ṗponit̄ plane veri positio. In secūda istius tangit̄ explanatio. In tertia erroꝝ addit̄ euacuatio.pⁱa in pⁱcio.scda ibi.⁊ creare ꝓprie est de nihilo aliq̄d facere.⁊c.tertia ibi. hoꝝ igit̄ ⁊ silium errorē.⁊c. Et tūc seq̄t̄ scda pticula scꝫ:⁊ q: nō valet eiꝰ btitudinis.⁊c. In qua postq̄ ostēdit mgr̄ sūmā vnitatē entis primarij ostēdit grādē bonitatē finis principij. Et diuiditur in tres ptes. In pⁱa finis rōne patet rerū distinctio. In scda illa distictōe diuersa ad finē fit cōparatio. In tertia breui cōplexiōe dat̄ epilogatio.pⁱa in ṗncipio.scda ibi.ideoqꝫ. Si q̄rat̄ q̄re creatꝰ sit hō.⁊c.tertia ibi. Ex ṗmissis aꝫ.⁊c. pⁱa ⁊ vltima ptibꝰ in diuisis manentibꝰ.rursus scda particula in q̄ ex data distictiōe diuersa ad fineꝫ fit cōpatio.in tres scindit̄ partes. In pⁱa finis rei dat̄ intellectualis pure. In scda terminꝰ notat̄ corpalis mere. In tertia limes assignatur ex vtraqꝫ mixture.pⁱa in pⁱcipio.scda ibi. Et sicut factus est hō ꝓpter deū.⁊c.tertia ibi. De homīe q̄qꝫ in scriptura ⁊c. Et hec ē diuisio p̄ntis distinctiōis in generali. Circa quā.⁊c.

Trū vnicū sūmū pⁱcipiū d̄ nihilo creaturā ꝓduxerit. Et arguit̄ q̄ non triplici medio. Pⁱo sic.ostēdo q̄ nō sit vnicū rerum ṗncipiū.nullū in nat̄a cōtrarium extat possibile nisi ⁊ suū ɔtrariū sit possibile. Sed sūmū bonuꝫ sūmo malo opponit̄.igit̄ possibilia sūt duo pⁱa ṗncipia scꝫ sūmū bonū ⁊ sūmū malū. Et si sunt possibilia actu sunt:q: sunt a se alioq̄n nō essent sūma.maior pꝫ ꝑ pħm scdo celi ⁊ mūdi.vbi inq̄t q̄ si vnū ɔtrarioꝝ sit in natura ⁊ reliquuꝫ. Sed ꝓbat̄ minor ex reg̃la thopica. Si eñ bonū simpliciter opponit̄ malo simplr̄.⁊ magis bonū maiori malo:⁊ maximū bonū maximo malo. Si eñ simplr̄ ad simplr̄ ⁊ magis ad magis. ⁊ maxime ad maxie. Scdo arguit̄ q̄ nō ꝓduxerit res.si eñ illud vnicū ṗncipiū ꝓduxerit res:aut actiōe antiq̄:aut noua.sed nec sic nec sic. igit̄ ⁊c. maior patet ex diuisiōe sufficiēti.sꝫ ꝓbatur minor.primo q̄ nō antiqua:q: tunc ab eterno res fuissent ꝓducte.īplicat nēpe cōtradictionem q̄ aliq̄s aliq̄d agat ⁊ nihil sit actū:⁊ q̄ sit actio ⁊ nihil agat̄ q̄ etiā nō agat noua actiōe.ꝓbat̄.q: tūc mutaret̄ de nō actiōe in actionē.nec pōt esse fuga ad creaturā. cū nō habeat actionē sꝫ passionē. Tertio arguit̄ q̄ nō ꝓduxerit de nihilo res. anteq̄ a deo ꝓduceret̄ erat ꝓducibilis.igit̄ aliq̄d habebat eē ante ꝓductionē:⁊ ita nō fuit ꝓducta d̄ nihilo.aņs patet. Si nēpe nō fuit ꝓducibilis anteq̄ ꝓduceret̄.igit̄ erat iꝓducibilis ex eq̄pollenti.⁊ ita īpossibile fuit eā ꝓduci:q: ex. vi.phisicorū.q̄ īpossibile ē fieri:īpossibile est factū esse.sed minor ꝓbat̄.q: ista ꝓducibilitas cū sit passio.⁊ de scdo mō dicēdi ꝑ se req̄rit subiectū in q̄ fūdet̄ ⁊ primū mediū supponit. In om hoꝝ oīm est mgr̄ in littera.vñ ⁊ in simbolo niceno dicit̄.credo in vnū deū.ecce vnitas ṗncipij.factorē.i.creatorē quo ad aliud scꝫ de nihilo.celi ⁊ terre.visibiliū oīm ⁊ inuisibiliū quo ad ꝓducibile. In ista q̄ōne sunt tres articuli declarādi. primꝰ triū terminoꝝ expositiuꝰ.scdꝰ triū ɔclōnū positiuus tertiꝰ triū difficultatū iux̄ tres ɔclōes motiuus.

Quo ad primū articulū termi sunt principiū. creatio.⁊ de nihilo.primꝰ igit̄ terminꝰ est ṗncipium.vnde vltra dicta de ṗncipio in pa distictiōe prix. Notādū q̄ ṗncipiū dicit̄ triplr̄ sicut ⁊ ṗmū. Ratio.q: principiū d: q̄si capiēs pm seu ṗinitatē.pⁱo igit̄ mō d: pm seu ṗncim idē q̄ īmediatū vñ Aristo.pⁱo posterioꝝ inq̄t.primū ⁊ īmediatū idē hoc mō.maior ⁊ minor in sillo quādo sūt īmediata dicūtur pa seu ṗncipia.i.q̄n ex se habēt cuiam.scdo d: pm seu pⁱncim in genē.⁊ isto mō a porphirio in ysagogis suis: decē p̄dicamenta dicūtur decē rerū pa ṗncipia.dicūtur tñ pⁱa seu ṗncipia in gn̄e:q: limitata sunt:aīq̄ eñ ens diuidat̄ in decē p̄dicamēta ꝓm algazelē in sua methaca.diuidit̄ in ens finitū ⁊ infinitū.⁊ ens finitū seu limitatū in illa decē rerū ṗncipia. Tertio dicit̄ primū seu ṗncipiū simplr̄.⁊ sic solus deus dicit̄ primꝰ ⁊ principiū. Apo.i. Ego sum alpha ⁊ o.principiū ⁊ finis. Licet tñ sint in re idē primū ⁊ principiū differūt tñ in mō significādi: q: primū d: respectu ad p̄cedēs quādo scꝫ caret priori. Sed pⁱcipiū d: magis respectu ad sequens q: scꝫ res pⁱcipiat. Noto rursus q̄ de pⁱncipio in libro snīarū in tribꝰ locis egit mgr̄ an sit vnū vel plura.pōt eñ ɔsiderari principiū triplr̄.primo rōne bonitatis vtrū scꝫ sint plura principia bona.⁊ sic egit de principio mgr̄ dist.ij. primi ī qua q̄siuit.vtrū sit tñ vnꝰ deus. Scdo pōt cōsiderari vt se āpliat principiū ad bonū ⁊ malum ⁊ sic infra in hoc scdo querit mgr̄ in tractatu de malo.vtrū sint duo principia.vnū sūme bonum ⁊ aliud sūme malū. Tertio p̄t ɔsiderari in r̄spectu visibiliū ⁊ inuisibiliū vt querat̄.vtrū sint plura principia.vnū visibiliū.reliquū inuisibiliū.⁊ isto mō agit hic de principio mgr̄. Scds terminus est creatura seu creatio. Creatura eñ ꝓm btm̄ Aug.ad felicianū est ab eo qd̄ nō est in eo qd̄ est eēntia.⁊ ideo creatio est ab eo qd̄ nō ē in eo q̄d est deductio.⁊ istud nō eē intelligit̄ tripliciter. Pⁱo vt dicat nō eē simplr̄ ⁊ solū priuationē forme:que est altera ps cōpositi ꝑsone nō me ⁊ hoc mō generatio est deductio d̄ nō esse ad eē q: de nō forma ad formā eadē tñ in vtrisqꝫ terminis stāte ma. Scdo intelligit̄ vt nō eē n̄ dicat priuationē nisi aliciuꝰ eē ꝓm q̄d.⁊ isto mō alteratio ⁊ augmētatio ⁊ loci mutatio sunt deduoc d̄ nō eē ad eē.q: scꝫ nō de eē tl̄i ad eē tl̄e:vt de nō albo ad albū.de nō q̄to ad q̄tū.de isto nō vbi ad hoc vbi. Tertio intelligit̄ vt nō esse simplicit̄ neget eē seu me seu forme.⁊ hoc modo sola creatio est deductio de nō esse ad eē:q: nec p̄supponit materiā nec formā. Ex quo infert̄ q̄ loquēdo ꝓprie creatio nō est motꝰ nec mutao:q: tam motꝰ q̄ mutatio p̄supponūt subm cōe vtriqꝫ termino scꝫ a quo ⁊ ad quē nō sic creatio vñ ī mutatiōe seu motu est aliter se habere nūc q̄ prius. sed nō in creatōe:q: prius nullo mō se habebat. Et vt melius hoc habeat̄. Noto rursus scdo q̄ ista tria differūt.actio.creatio.⁊ factio. Actio eñ loquēdo ꝓprie requirit subm in q̄d agat. Unde gilbertꝰ porretañ.in libro sex ṗncipioꝝ. Actio ē ꝓm quā in id q̄d subiicit̄ agere dicimur. Creatio aūt nihil penitꝰ p̄supponit:⁊ ideo soli ɔuenit oīpotēti q̄ de nihilo aliq̄d pōt ꝓducere.factio aūt noīat q̄d cōe tā actiōi q̄ .s.creatiōi. vnde ꝑ totā seriē sex dierū vt patebit infra d:.dic̄ deus .fiat: ⁊ factū est.⁊ tñ illuc extat creatio. Noto tertio q̄ ad creationē.q̄ in sacra scriptura creatio solꝫ capi tripliciter.primo mō d: creatio vt dictū ē de nō eē simplr̄ ad eē deduo.⁊ sic accipit̄ Genes.i. In principio creauit deꝰ celū ⁊ terrā. Scdo dicitur creatio idē q̄ ordinatio.vt est illud ysa. xlv. Ego dñs faciēs pacē ⁊ creās malū.nō eñ creat deus malū sicut fecit celū.sed ordinat malum:⁊ ponit in loco debito.vt patuit in pⁱo. Tertio d: creatio idē q̄ recreatio ꝑ gr̄iā.sicut est illud.ps̄. dixit ⁊ facta sunt:mādauit ⁊ creata sunt.i.recreata. Tertiꝰ terminꝰ est de nihilo. notat beatus Ans.in suo monologion q̄ aliq̄d fieri de nihilo pōt capi triplicit̄.vno mō māliter.⁊ isto mō omnes ɔsēserūt pħi.ex nihilo nihil fieri. vt tangit̄ primo phicoꝝ. Impossibile q̄ppe ē nihil eē materiā alicuiꝰ. Scdo mō capit̄ cāliter vt sit sensus Nihil est cā alicuiꝰ.⁊ rursus isto mō ex nihilo nihil fit:neq̄t q̄ppe fieri vt nihil aliq̄d efficiat. Tertio mō d: ordinaliter vt sit sensus.ex nihilo fieri aliq̄d.i.post nihil aliq̄d fieri. Et isto mō ɔcedit ⁊ auicen̄ in sua methaca.⁊ pħus in sua.⁊ alij valētes pħi ex nihilo aliq̄d fieri.i.post nihil:dr̄nt tamē a theologis:q: dicūt nō eē vniuersi solū precedere eē eiusdē nā:cuiꝰ ratio:q: ponunt deum agē mō nāli. Theologi aūt dicūt nō eē vniuersi p̄cedere nō solū nā sed tpe imaginao eē eiꝰ:quia dicūt deū ad extra solū agere mō volūtatis ⁊ libere. Et tñ de primo artio. Quātū ad scdm articulū sunt tres ɔclōnes.pⁱa est de sūmo ṗno Scda de rerū creatione ab isto ṗncio vtrum sit eterna. Tertia de nihilo quō scꝫ se habeat ad res Pⁱa est hec.visibiliū ⁊ inuisibiliū vnicū est ṗncipiū sūmū ⁊ finis vnicus.ꝓbat̄ ɔclō quo ad p̄mā partē q̄ dicit q̄ visibiliū ⁊ inuisibiliū sit vnū ṗncipiū sūmū.oīs multitudo reducit̄ ad vnuꝫ q̄d est supra illā multitudinē.sꝫ visibilia ⁊ inuisibilia q̄ndā exagerāt multitudinē.igr̄ ad vnū debēt reduci ṗncim. maior pꝫ.nā sic inq̄: pħs i.viij. mece.spēs se habēt sic nūeri .videmꝰ āt oēs nūeros ad vnitatē reduci q̄ nō ē nūerꝰ. vñ ⁊ dyoñ. hac rōne in li.dinoꝝ noīm.vocat deū mōdē seu vnitatē. Confirmat̄:q: visia ⁊ inuisia in vniuerso sūt ordinata ad modū partiū sic ptes in aiali vñ ⁊ tpe pictagore:vniuersū dicebat̄ vnū maximū aial. Sic igr̄ ad ɔstitutionē ⁊ ordinē partiū in aiali req̄rit̄ vnū agēs supra aial:sic in ꝓposito. Confirmat̄ tertio.q: mutabia reducēda sunt ad vnū imole pm:vt tāgit pħs in.viij. phicoruꝫ Ex q̄ igr̄ oīa corpa adminꝰ ꝓm locū aut alterationē sūt mobia. Oēs etiā creati spūs adminus ꝓm affectiōes sūt mobiles reducēdi sūt tā spūs q̄ corpa:tā visibia q̄ inuisia ad vnū pm ṗncim īmobile. Sanc.tho.in scrip ij hac dist.q.i.tangit vnā rōnē q̄re nō sunt pla pa pⁱcia. Quia inq̄t primū ṗncim caret mā oīs āt indiuiduatio fit ꝑ mam. Sꝫ ɔtra:q: ꝓm eū āgeli sūt imāles: ⁊ tñ in q̄libet spē p̄t deꝰ facē plures angelos. Et eñ articulꝰ ɔdēnatꝰ parisiꝰ q̄ scꝫ nō possit deꝰ facē plura indiuidua in q̄libet spē. iō sua reuerentia salua rō valē nō videt̄. Scda ps ɔclōnis dicit q̄ etiā oīm rerū ē finis vnicꝰ.ꝓbat̄.q: sūmū bonū ⁊ finis vltimꝰ sūt idē.vñ arist.in.ij methace. dic̄ q̄ q̄ tollit rōnē finis:tollit rōnē boni.sꝫ vnicū est sūmū bonū:q: iuxta q̄d ait arist.i.v.thopicoꝝ.q̄d ꝑ supabūdātiā d: vni soli ɔuenit. igitur vnicꝰ oīm extat finis scꝫ vltimꝰ. Et si q̄rat̄ cuō hūc vltimū finē attingē pñt ētia simplr̄ isensibilia vt lapides:aut vegetabia:aut simplr̄ sensitia vt sūt bruta.dicēdū q̄ lꝫ nō attingāt finē vltim queādm mēs rōnal̄ vidēdo ⁊ diligēdo:tñ i euꝫ ordinet̄ sic īꝑfectū ad ꝑfectū ⁊ ꝓpt̄ eū sūt q̄ ꝓpt̄ scip̄m oīa opatꝰ est.ꝓuerb.xvi.⁊ h̄ ē rō finis. Finis eñ est cuiꝰ gr̄a cetā fiūt. Ex pte pa ɔclōis pꝫ manifeste error ipij manichei q̄ posuit duo p̄ma pⁱcipia:vnū iuisibiliū q̄d vocauit deū lucis ⁊ auctorē noui testamēti.⁊ aliud visibiliū q̄d vocauit deū tenebrarū ⁊ actorem antiq̄ testamenti. Et ɔfirmabat suā positionē ꝑ illd̄ Joh. xvi.vbi dicit xp̄s.venit eñ princeps mūdi huiꝰ ⁊ in me nō habet q̄cq̄. Et Joh.xix. Regnū meū nō est de hoc mūdo. Et multa alia male intellecta ꝑatet om ex ɔclōne.deus eñ noster qui nouū cōdidit testm̄ ⁊ inuisibilia:⁊ ātiquū ɔdidit ⁊ visibia Unde Joh.pⁱo Oīa per ip̄m facta sunt. Et si dicat q̄ intelligitur omnia inuisibilia vt sit distributio accōmoda. Quid est rogo quod sequitur:mūdus per ip̄m factus est:nec vꝫ q̄d dic̄:q̄a dixit xp̄us venit princeps mūdi huius .vocatur eñ dyabolus ṗnceps mūdi.i.viuētiū carnaliter

l

ꝛ in pctō q̄d nō est a deo factū:sine q̄ factū est ni
hil.i.pctm̄. Nec seq̄tur dya⁹ est pn̄ceps mūdi.igi
tur est actor mūdi. Sicut nō sequit̄ rex francorū
est princeps francie .igit̄ actor francie.qui eni sic
argueret derideret̄ merito. idē sonat alia auctas
ꝛ ꝯsi̇les. Et habuit ortū opio ista ex pictagō.q̄
vt refert venerabilis eustraci⁹ supra p̄io ethico.
posuit duas sistercias: vnā bonoꝝ.aliā maloꝝ.
Et in q̄libet sistercia posuit decenariū: ꝛ in q̄libꝫ
decenario suū p̄ncipē tribuit a dextris bonuꝫ: a
sinistris malū. A dextris quidē posuit finituꝫ in
parē nūerū mascum dextm lucē quadratā quietē
rectū bonū. A sinistris vo infinitū parē femine-
um sinistrū tenebras.altā pte lōgius:motū obli
quū:malū q̄ due sistercie valde faciūt ad intelli-
gendū op̄.phi.vbicūq; iprobat pictagoram. Ex
eadē radice iprobat̄ opio democriti: q̄ solū po-
suit vnū p̄ncipiū:sꝫ illud vocauit mām primaꝫ.
pꝫ om.q: illō p̄ncipiū extat effectū. Ex eadem
op̄.ēpedoc̄.q̄ posuit ī reb⁹ sex p̄ricia:duo effecti
ua.s.litē ꝛ amicitiā.ꝛ q̄tuor mālia.s.q̄tuor elemē
ta. Ex eadē etiā op̄.q̄rūdā ponētiuꝫ ab eterno
tria distīcta p̄ncipia.s.opificē ydeas:q̄s vocant
cās formales.ꝛ yle seu materiā primā. Et si que
rat̄ cui⁹ est hec opio.dicit̄ ꝙ fuit plonis. Sꝫ ob-
uiat huic dicto aug.q̄ dicit plonē posuisse ydas
nō extra deū sꝫ in deo:ꝛ p ꝯn̄s idē ꝙ de⁹.vt di-
ctū est dist.xxxv.primi. Et si dicat̄ ꝙ etiā in phi
dist.dicit mgr̄ ꝙ illa fuit opio plonis .dicēdū ꝙ
loquit̄ mgr̄ s'm mētē arist. Nulli aūt dubiū qui
plus credēdū sit aug.q̄ arist. Scda ꝯclo est de
rerū creatiōe ab isto principio an sit etna:ꝛ est h̄.
A principio ab etno ,pductiuo nō extat pro et-
no creatura ,pducibilis. Pria ps dicit.ꝙ creatu-
re ab eterno ē deus ,pductiu⁹.,pbat̄.q: ab etero
est ops:sed oipotētia sua ,pducit creaturas.igit̄.
Confirmat̄.q: si ex tpe efficeret̄ creature ,pducti
u⁹ ꝛ nō eēt ab etno.seq̄ret̄ in eo eē mutationem
Et si q̄rat̄ vtrū ,pductio est creaturarū exigat̄ ,p-
ductio filij ꝛ paciti.q.rōnes isti⁹ ,pductiuitatis.
Dicit sanc⁹ tho.p̄io scrip.dist.x.q.i. Et doctor
solēnis.vi.q̄dli.q.iij.ꝙ sic.ita ꝙ si solus pater p
īpossibile eēt nō posset ,pducē vnā muscā. patet
om ex ista pte ꝯclonis:omipotētiā nēpe qua ,p-
ducitur creature nō accipit pr̄ a filio:aut a spiri
tusancto. Ex quo restat.si solus pater foret p im
possibile in diuinis adhuc posset quelibet creabi
lia ,pducere.vnde recte hac dist.dicit doct.subti.
q.i.ꝙ solum est ordo quasi effectuū multoꝝ ad
causam candē nō ꝙ vnus sit causa alterius .sed
ꝙ vnus est ante alium. Sicut nō illuminat sol
occidentē nisi prius illuminet orientē:ꝛ tamē il-
luminatio oriētis nō est ratio illuminationis oc
cidētis. Sic in proposito prius est productio di
uinarū personarū q̄ creatio creaturarū:sꝫ nō sit
ratio huius. Et ratio est:quia ,pductio diuinarū
personarū est de ob̄o necessario:ꝛ creaturarū de
ob̄o ꝯtingenti.ꝛ prior est cōparatio ad obm̄ neces
sariū q̄ ꝯtingēs. Scda pars ꝯclusiōis dic̄ ꝙ
creatura nō est pro eterno ,pducibilis. ,pbatur.
Nullū iplicās cōtradictionē est factibile.sed cre
aturā fuisse ab eterno est hmōi.igit̄.ꝛc̄.maior pꝫ
de se.vnde ,ppterea dicebat tragicus agathon:
hoc solo priuatur deus vt ingenita nō possit fa-
cere que genita sunt. Sed minor declarat̄.si eni
fuit possibile ponat̄ in eē.sequūtur quo ad p̄ns
tria magna incōueniētia.primū ꝙ infinito pos-
sit fieri additio.si nēpe ab eterno incepit creatu-
ra:ab eterno incepit homo.ꝛ cū aia rōnalis non
corrumpatur.ad hec s'm phos vt phēlidem pi-
ctagorā platonē ꝛ ceteros:sequitur ꝙ iam sunt
actu infinite.ꝛ si creetur vna ꝛ addatur infinito
fiet additio q̄d est impossibile. Sed hic diceret
auerroys.ꝙ oēs anime postq̄ exute sunt a cor
pore fiunt vna intelligētia. Sed quid insanus
peribit meritū ꝛ demeritū de hic infra. Scdo
sequeret̄ ꝙ quilibet angelus sciret infinita. ,pba
tur.āgeli nēpe seu itelligēc s'm phos fuerūt ab ī
itio mūdi.suppono ꝙ nil obliuiscūt̄:ꝛ tn̄ a p̄ncio
mūdi casu posito fuerūt infinite reuolutiōes ce-
loꝝ:ꝛ quēlibet cognouerūt cū nō hēant intelm
īpeditum. Tertio seq̄t̄ ꝙ īfinito eēt aliq̄d mai⁹.,p
bo.casu ei posito a mūdi p̄ncio vsq; mō fuerīt īfi
nite reuolutiōes sol̄.sꝫ cuilibꝫ reuolutiōi sol̄ cor
rn̄dēt duodecī lūc.igit̄ ples fuerīt reuolutiōes lu
ne q̄ sol̄.ꝛ tn̄ ille sol̄ sūt īfinite.vn̄ aꝫ.manifeste ī
possibilitas rerū eē ,p etno. Ex q̄ ifert̄ error vari
oꝝ phoꝝ p̄io anaxagore q̄ ī q̄dā chaos eterno
posuit res q̄escētes:ꝛ postea p ītellectū imixtū ꝛ
ipassibilē facta ē segregatio ꝛ separatio rerū. Eli
dit̄ etiā error ēpedoclis q̄ posuit ab etno mūdū
corrūpi:ꝛ gn̄ari ad modū hois p litē ꝛ amicitiā
vn̄ s'm eū ante nos fuerūt mūdi infiniti geniti ꝛ
corrupti.ꝛ forsan subito iste q̄ mō ē corrūpet̄ ꝛ
nou⁹ efficiet̄. Ex eodē ꝛ terno extirpat̄ error
democriti.posuit hic ab eterno res moueri inor
dinate ꝛ ꝯfuse.ꝛ postea casu acceptus est motus
inordinatus. Sed de opiōne arist.q̄d dicendū
Aliq̄ dicūt ꝛ satis ,pbabilr̄ ꝙ argumēta q̄ facit in
viij.phicoꝝ.ad ,pbādū mūdi etnitatē solū fec̄ ex
ercitio stoc nō ex itētiōe.vn̄ ꝛ ī po thopicoꝝ di-
cit ꝙ ,pblema est.an mūd⁹ sit etn⁹. Sꝫ q̄cq̄d sit
ille iniqu⁹ auerroys maculā posuit ī gl'iam phi:
q: vult in suis comētis ꝙ expsse posuerit eterni-
tatē mūdi. Rōnes aūt phoꝝ ꝛ solutiōes eoꝝ tā
auerroys.auicēne.q̄ phi.querātur a sancto tho
ma in scripto dist.hac.q.v.nūero.xiij.vel mag
cōpēdiose in doctore deuoto hac distin.q.ij.nūe
ro.vi.due ex pte motus:due ex pte tpis.ꝛ due ex
parte agentis que continēt vim illarū.xiiij.quas
posuit Tho. Tertia ꝯclusio est de nihilo q̄mo
do ad res se habeat.ꝛ est hec. Sic ab exordio de
nihilo de⁹ res ꝯdere potuit vt de mā aliq̄ nūc ,p
ducātur.dicit p̄ria ps ꝯclonis ꝙ de⁹ potuit res
de nihilo ꝯdere.,pbat̄.quāto aliq̄d agēs ē potē
tius ꝛ pfecti⁹ tāto min⁹ req̄rit adiutoriuꝫ in sua
opatiōe:sed de⁹ ē agēs potētim iō potuit nullo
alio ente de nihilo aliq̄d ,pducē mō exposito in
p̄io artio q̄d ꝛ factū est in rerū creatiōe in tripli
ci rerū genē.se eni ipo solo ,pducit formas sim-
plices sicut angelos.scdo se solo corpa icorrupti
bilia vt solem firmamētū.ꝛc̄.tertio ypostases spe
ciērū primarias vt primū hoiem.primū leonem
ꝛc̄.nisi earū que gn̄ant̄ putrefactiōe:sic̄ vermes
pulices.ꝛc̄. Scda ps ꝯclonis dic̄ ꝙ de mā ali-
que res ,pducūtur ad sensuꝫ.pꝫ de gn̄atiōe ꝛ ce-
teris mutatiōib⁹. Ex p̄ria p̄te ꝯclonis elidit̄ er
ror varioꝝ phoꝝ.primo est q̄rūdā āntiq̄ꝝ.ꝛ videt̄
op̄.marci varonis q̄ q: nō videbat quō poterat
aliq̄d fieri de nihilo posuit ꝙ de⁹ de sua sub̄a cū
cta ,pducebat. Sꝫ hec pō nimis iniq̄ ē:q: sub̄a
di nō pīt̄ nec mutat̄.iō fuit scda opio anaxago
re qui posuit oīa in q̄libet ne d̄ nihilo aliq̄d fie-
ret ꝛ dicebat ꝙ gn̄atio nihil aliud erat nisi segre
gatio ꝛ manifestatio partiū latitātiū sꝫ h̄ ad ocu
lū pꝫ falsum.quō eni in mimo pōt mai⁹ latitare
nō videt̄. Ex eodē tertio elidit̄ error aristo.q̄
posuit mam ingenitā ꝛ icorruptibilē vt subsiste-
ret cūcte ,pdum:nec vidit aliū modū ,pducendi
sed pꝫ ꝙ a⁹ est deo possibil̄ Luce po.cui nihil est
ipossibile. Et tantū de scdo artio. Quātum ad
tertiū articlm̄ sunt tres difficultas iuxta tres cō-
clusiōes. Pria difficultas.vtrū sūmū p̄ncipiū
sit finis visim p iuisia. Dim ꝙ seipo extat finis tā
visibim q̄ iuisim.verū ē tn̄ ꝙ visibia ex lege diui
na q̄ statuit ꝙ ifima p media in sup̄ma reducant̄
vt hꝫ diuin⁹ dyoñ.de angelica ierarchia reducū
tur in deū p inuisibilia. Scda difficultas.vtrū
aliq̄liter possit app̄hēdere intellect⁹ res cōditas
fuisse ab eterno. Rn̄dit doc.deuot⁹ hac dist.q.ij
ꝙ sic.data eternitate marie ās nō:dat exa. In-
telligam⁹ pedē etnū ꝛ puluerē eternū erit possie
app̄hēdere ꝛ vestigium eternū. Aliud exēplum
Intelligam⁹ lucē eternā que appropriat̄ patri.
Rursus itelligam⁹ splēdorē eternū qui appro-
priat̄ filio:data eternitate mē poterim⁹ intellige
re vmbrā etnā:q̄ appropriat̄ creature.sꝫ assum-
ptū est ipossibile scꝫ mam eternā eē. Tertia dif-
ficultas.an adhuc mō aliq̄d de⁹ opet̄ de nihilo
Dicēdū ꝙ sic admin⁹ aīas.iuxta illud ps̄. Qui
finxit sigillatim corda eoꝝ. Et sic pꝫ ad q̄ōnem.
ꝙ vicꝫ vnicū summū p̄ncim de nihilo ,pducit cre
aturā. Et nūc ad argumēta. Ad primū negatur
minor:ꝛ ad reḡlaꝫ phi rn̄dit egregie frater guil-
elm⁹ okan in logica aurea ꝙ nūc illa reḡla tenet
quādo predicatū dicit̄ de subiecto vniuersitēlis
al's nō.dat exēplū.bibere est bonū.ergo magis
bibere magis bonū:ꝛ sūme bibere sūme bonū:
nō sequit̄ q: ista est falsa.oīe bibē est bonum q̄
requirit̄ ad regulā.sic in ,pposito ista est falsa.oē
bonū ꝯriat̄ malo:q: sūmū bonū caret contrario
iō nō tenet reḡla. Ad scdm dico ad minorē ꝙ
agit ex pte sui actiōe antiq̄ ꝛ eterna:quia sua vo
litiōe q̄ ipē est.nec tn̄ opret effectū eē etnū:q̄a li
cet agat ab eterno nō tn̄ ,p eterno:sꝫ ,p tpe effe-
ct⁹ ,pducēdi sicut volitōe hodierna cras q̄s vult
ire ad missaꝫ.ꝛ dū d: quō pt eē actio si nihil agi
tur.dico ꝙ fit ,pductio in eē volito ꝛ suffic̄. Ad
tertiū dico ꝙ ista ,pducibilitas erat pō logica q:
scꝫ nulla erat terminoꝝ repugnantia:nihil pl⁹.ꝛ
ista nihil ponit in re nisi solū eē ydeale in mēte
diuina. Et sic pꝫ ad q̄ōnē. Ex p̄nti aūt distin-
ctiōe sic̄ de p̄cedētib⁹ de mēte mgr̄i tres capiū-
tur ꝯclones. Pria ꝯclo.est inuisibiliū vnū p̄nci
piū:ꝛ visibiliū nō multiphariū.dicit ꝯclo ꝙ est
vnū solū p̄ncipiū ab eterno tā visibiliū q̄ inuisi-
biliū. Et ponit̄ a p̄ncipio vsq; ibi. Et creare ,p-
prie est.ꝛc̄. Scda ꝯclo. Sic creatione dei res
creat̄ ꝙ nō mutat̄ opatōe.dicit ꝯclo ꝙ deus cre
ando res nō mutat̄. Et deducit̄ ab illo caplo.ꝛ
creare.vsq; ibi. Et q: nō valet.ꝛc̄. Tertia cō
clusio. Omis creatura dei serua cōdita est pura
miro misterio. Inq̄t ꝯclo.ꝙ omis creatura facta
est pura ad seruiendū deo. Et deducit̄ ab illo.c.
Et quia nō valet.ꝛc̄.vsq; ad finē distictiōis.

Eangelica itaq; natura.ꝛc̄. Hic signat̄
scda distictio hui⁹ scdi que ita ꝯtinuatur
ad precedentē. Nam postq̄ in precedēti distīcti-
one a mgr̄o ostēsa est primi p̄ncipij vnitas: ꝛ vl
timi finis bonitas.nūc hic ostēditur creature cō
dite nouitas. Et diuidit̄ in tres partes principa
les s'm ꝙ triplex extat creatura. Pure spūalis si-
cut angeli.ꝛ pure corpalis sicut lapides.ꝛ parti
corporalis:ꝛ partim spūalis sicut homo. In pri
ma igitur agit̄ natura mere spiritualis. In secū-
da nectitur factura pure corporalis. In tertia se-
quitur mixtura esse humanalis. Prima in prin-
cipio.secunda ibi.distinctiōe.xij. Et de angelice
nature.ꝛc̄. Tertia distictione.xvi.ibi.his excussis
que supra de homine.ꝛc̄. Prima rursus par
ticula ī qua tangitur natura mere spiritualis sci
licet angelus in tres partes diuiditur. In prima
plane angelica patet creatio. In secūda hinc di-
abolica daret auersio. In tertia bonorum celica
dignificatio. Prima in principio. Secūda disti
ctione.v.post hec ꝯsideratio.ꝛc̄. Tertia distincti
one ibi.ix. Post predicta superest cognoscer̄.ꝛc̄.
Prima rursus particula in qua angelica patet
creatio:in tres partes diuiditur. In prima q̄uan
do sunt creati:ꝛ vbi: ponitur. In secūda quales
sint facti natura dicitur. In tertia conditi beati
vel nō queritur. Prima in principio. Secunda
distinctiōe scda ibi. Ecce ostensum est vbi ange
li.ꝛc̄. Tertia distinctione.iiij.ibi.post h̄ vidēduꝫ

est vtrū pfectiōes.⁊c. Pria rursus pticula in q̄
quādo angeli sunt creati:⁊ vbi ponit in tres par-
tes diuidit. In pria inq̄sitiōi pfert ,phemiū. In
scda huic formatiōi tangit initiū. In tertia q̄rit ꝙ
locatiōi hoꝝ sit soliū. Pria in pncipio. scda ibi.
quedā auctates videt innuere.⁊c.tertia ibi. Jaz
ostēsum est qn̄ creati.⁊c.pria pte indiuisa manē-
te.scda ps in qua angelice formationis tāgit itiū
i tres scidit pticlas.in pa ancᵉ formatōis fit dubiū.
In scda dat q̄ōnis determiatio. In tertia deter-
minatiōis fit approbatio.pria in principio.scda
ibi videt itaq; h eē tenēdū.⁊c.tertia ibi. simul er
go cū tpe.⁊c.Siliter illa tertia pticula iā ostēsuz
est.⁊c. In q̄ determiat q̄s sit loc⁹ vbi āgelica cō
dita ē nā. In tres ptes diuidit. In pria loc⁹ cre-
atiōis clare exprimit. In scda qn̄ cōditiōis rurs⁹
repetit. In tertia vis dubitatiōis poteter pellit
pria i pncipio.scda ibi.Simul ergo visibiliū re
rū.⁊c.Tertia ibi.Hic queri solet si in celo.⁊c.Et
hec est diuisio pn̄tis distictiōis in generali. Cir-
ca quā talis mouet.⁊c.

N angelus in euo cōdit⁹ creatus sit loco
empireo. Et arguit ꝙ nō triplici medio.
Prio arguit ꝙ nō sit in euo cōdit⁹.cui⁹ tps est
mēsura nullaten⁹ euo mēsurat.sz tps ē mensura
angeloꝝ.igit nō euū.maior ,pbat.qr euū dr me
dia mēsura inter eternitatē ⁊ tps.vn̄ sequitur eter
nitatē.⁊ pcedit tps dicēte Boe.x.metro.iij.d cō
solatiōe.Qui tps ab euo ire iubes. Sed ,pbat
minor aucte Bede dicētis:a pricipio q̄tuor fuis
se creata.scz angelicā naturā.māam primā.celum
ēpireū.⁊ tps. Scdo arguit ꝙ nō fuerit creatus
in loco.omē locatū hz sitū.sed angel⁹ nō hz sitū
ergo nō est in loco.maior pz:qr locari est sm di
spositionē sui eē in loco q̄d ē ,ppriū positōis sm
Gilbertū porretani in libro sex pncipioꝝ. posi°
est q̄dā partiū sit⁹.sz ,pbat minor:qr āgel⁹ natu-
ra extat simplex ptib⁹ carēs q̄ntitatiuis. Tertio
arguit ꝙ nec loco ēpireo .nō sunt plura ponēda
sine ncītate in nā.sed nulla extat nature nccītas
celi ēpirei.igit nō extat ponēdū.maior ē phi in
prio phicoꝝ.sz ,pbat minor:qr nō occurrit de q̄
seruiat vniuerso. In hoꝝ oᵐ est mgr in littera
vnde de euo innuit Eccī.i.Omis sapia a domi
no deo ē:⁊ cū illo fuit semp:⁊ ē ante euū.De lo-
co aūt inq̄t strab⁹.Celuz ēpireū q̄d nō ab ardo-
re sed a splēdore dictū est mox vt factū est.sctis
angel is est repletū. In ista q̄ōne sunt tres.⁊c.
Quo ad primū articulū termi sunt angelus
locus.⁊ euū. Angelus sm Greg.nomē est offi-
cij nō nature.idē nēpe in greco significat āgel⁹
ꝙ nūcius in latino.significat tamen in ,pposito
naturā quādā mere spūalē deū de ,primo ꝯtem
plantē quā diuin⁹ dyo.iiij.de diui.noi.diffi .dic
Angel⁹ est ymago dei manifestatio occulti lumi
nis.speculū clarū.splēdidissimū.imaculatū.incō
taminatū.incoinq̄natū suscipiēs:sicut cōueniēs
est totā speciositatē vniformis difformitatis ⁊ i
se resplendescere faciēs bonitatē silentij q̄d est i
abditis. Hec diffi° tria angelo tribuit.esse na-
ture.esse gratie.⁊ eē glorie. vnde exprimit prio
inquātū habet ymaginē per naturā.Scdo inq̄ntū
habet silitudinē per gratiā.Tertio inq̄ntū ha-
bet difformitatē per gloriā.Ratio aūt ymagis
exprimitur ⁊ q̄ntū ad sursum dū dicit angelus ē
ymago dei.⁊ quātū ad deorsum inquātum dicit
manife° occulti lumis:quia per angelos inter se
⁊ ad nos fiūt illumiatiōes.Similit quātū ad eē
gratie describit ⁊ per respectū ad sursum.dū di
cit speculū clarū splendidissimū.vbi notat ꝙ grā
tia desursum veniēs tria facit:naturā illūinat.na
turā decorat.naturā ꝯsumat.⁊ ideo q̄ntum ad
primū dicit speculuz.q̄tū ad scdm clarū.sed quā
tū ad tertiū splendidissimū.Scdo describit in eē
gratie q̄tū ad deorsum dū dr incōtaminatū im-
maculatū.icoinq̄natū. His eī trib⁹ triplicez re
mouet ab angelo feditatē.prio mortalē:dū dicit
imaculatū.scdo adhentē seu venialem dū dicit i
cōtaminatū.Tertio feditatē cōtractā cuiusmodi
est petm̄ originale dū dicit icoīquinatū.Simili
ter tertio describit q̄tū ad gloriā ⁊ quātū ad sur
sum dū dicit suscipiēs sicut cōueniēs est totā spe
ciositatē hōiformis difformitatis ⁊ q̄tū ad deorsū
dū dicit ⁊ in se resplendescere faciēs bonitatez si
lentij q̄d est in abditis.Omis q̄ppe hō sm q̄d
deū magis nouit a strepitu hūano:magis cōq̄e-
scit.ideo dr silentiū.Notandū tamē ꝙ q̄tū ad du
as vltimas cōditiōes.s.eē glorie ⁊ gratie nō cō-
petit hec diffinitio malis angelis:sed bn̄ q̄ntum
ad primā:qr nālia in eis māserūt integra .vt ibi
dē tangit dyoñ.⁊ patebit infra. Scds termin⁹
est loc⁹.vn̄ locus solet capi tripliciter.vno° me-
thaphorice ad silitudinē vz veri loyci.⁊ sic in re
thorica distiguūt loci cōes ⁊ i logica loci thopici
vn̄ hoc mō locū diffinit Boe in p° suoꝝ thopi-
coꝝ.locus inq̄t sedes est argumēti.vel vn̄ cōue-
niēs trahit argᵐ:⁊ dicit tūc loci nō loca in plu-
rali.vnde in doctrinali.Est locus atq; loci sunt
loca plurima gētis.scdo locus dicit nāliter ⁊ fū-
damētaliter:⁊ sic locus dicit supficiē ꝯcauaz nō
ꝯuexam corpis ꝯtinētis:⁊ est spēs de predicamē
to q̄ntitatis.Tertio dicit locus naturaliter ⁊ for-
maliter:⁊ tūc locus addit super illam supficiē respe
ctū quēdā ad locatuz.vnde isto modo locus vel
nō est in pn̄to cū ꝯtineat res duoꝝ generum scz
q̄ntitatis ⁊ respect⁹.vel si dicat solū illū respectuz
formalē reducit tūc ad pdicamētū vbi vel finga
tur sm alios.xi.predicamētū:ita ꝙ sic vbi q̄d est
respect⁹ locati ad locū hz vnū ,ppriū pn̄tuz. sicut
locus qui est respectus loci ad locatū habeat ali-
ud.His duobus vltimis modis potest intelligi
illa loci diffinitio in quarto phicoꝝ .loc⁹ ē vltiā
supficies.s.ꝯcaua cōtra porretaᵐ q̇ in sex prin-
cipijs posuit ꝯuexā primi mobilis eē locuz primi
mobilis.corpis ꝯtinētis ꝯtra democritū q̇ po-
suit in medio lineas mathematicas ,p loco imo-
bile primū.i.adequate in quo distinguit a vase.
Loci aūt imobilitas nouorum phoꝝ ptermissis
opionib⁹ ab antiq̄s ponit triplr.prio vt solum
loquat phus de prio mobili q̄d habet celuz sup
se cristallinū simplr imobile.⁊ ista videt fuisse i-
tentio phi.agit eī pncipalit in libro phicorum
tā de tpe q̄ motu primi mobilis.⁊ ita videt de
loco.Sed dubiū est:an celū cristallinū sit imobi
le.qr sm ptolomeū in almagesti.firmamētū cō-
tra motū diurnū in centū ānis vnicū acq̄rit gra-
dū q̄d fieri videt ex mobili supiori.de hoc infra
xiiij.di.Scdo dicit imobilis locus quo ad par
tes pncipales mūdi.q̄dlibet eī elemētū hz locū
determiatū quē nō trāscendit.Si eī destrueret
spera ignis.nūq̄ aer ascēdere posset vsq; ad con
cauū orbis lune.Si rursus destrueret orbis lūe
ascēdere nō posset ignis vsq; ad orbē mercurij.
Ita inferius si tota destrueret terra descēdē nō
posset aqua vsq; ad centrū.Tertio dicit loc⁹ im-
mobilis maᶜᵉ:qr matheᶜᵃ abstrahit a motu.nō
aūt phisice:cū matie de motu agat nālis. Ter-
tius termin⁹ est euū.vn̄ vltra dicta de euo disti.
ix.b.Noto breuiter ꝙ ista tria differūt .euū eui-
ternitas.⁊ eutnū.Euū q̄ppe solū noiat illā du-
rationē mediā inter eternitatē ⁊ tps absolute.
Euiternitas vero illā noiat inq̄ntū refert ad eter
nitatē.iō dr euiternitas quasi eui eternitas. Eui
ternū vero dr id q̄d tali euo mēsurat.s. angelus
sic dicit tpale id q̄d tpe mēsurat.Et hoc de prio
articlo. Quātū ad scdm articulū sunt tres cō-
clusiōes.pria de euo angeli.scda de loco angeli.
tertia de eius creatiōe.Pria est hec.Euū q̇ āge-
lus ⁊ ei⁹ intellectio mēsurat respectuū ad eterni
tatē ꝯtinuā dic successionē.Pria ps dicit.ꝙ euū
est mēsura āgeli.,pbat sm modū nature dz acci-
pi mēsura eius.vn̄ Arist.in decio methaᶜᵉ dicit.
ꝙ mēsura dz eē vigema.sed natura angelica est
mediū inter deū ⁊ ceteras creaturas.ergo debet
mēsurari media mēsura que vocat euū.Noto ta
mē ꝙ qn̄ dico angelū mediū inter nos ⁊ deū nō
est intelligēdū rōne finis vt nō possim⁹ in deuz
finiri nisi mediāte angelo:hoc eī extat falsum.
teste nēpe aug°.mēs nr̄a imediate a pria format
veritate :sed intelligit q̇ ad perfectionē nate:q̄a
scz pfectior est angel⁹ in nā q̄ nos. Scda ps
cōclonis dicit ꝙ euū ē mēsura itellectiōis ange-
lice:⁊ hoc triplicis noticie.scz noticie in verbo.
noticie,p innatas spēs.⁊ tertio noticie rerū, in ,p
prio genē.,pbat.que eī habēt eundē manendi
modū eadē ⁊ mēsurāt mēsura:lz vnū diuti⁹ alio
duret.Sed intellectiōes angelice habēt eundez
manēdi modū.igr si sm cōez opionē noticia re
rū in vbo mēsurat euo:sequtur ꝙ reliq̄.maior pz
sicut eī mot⁹ vni⁹ hore tpe mēsurat:ita motus
mille ānoꝝ ⁊ q̄ mēsura mēsura albedo vni⁹ diei:
eadē albedo cētū annoꝝ. Tertia ps ꝯclonis di
cit.ꝙ ista mēsura que dr euū dic ꝯtiᵃᵐ respectu-
um successionē ad eternitatē.Pro declaratione
hui⁹ pūcti noto vnū q̄d dicit doc.deuot⁹ in. viij
dist.primi.pte pᵃ.in dubijs lralib⁹.inq̄t eī ꝙ eter
nitas euū ⁊ tps sm ista tria differūt.scz duratio
nē.successionē.⁊ variationē.tps dic hec tria:du-
rationē.successionē.⁊ variationē.Euū aūt soluz
dicit duo.s.durationē ⁊ successionem.licet eī hi
respect⁹ noui succedāt nō tn̄ variātur: qr varia-
tio est aliter se hr̄e nūc q̄ pri⁹.q̄d nō ꝯtingit in
,pposito cū semp sint noui.nec eē angeli etiā va
riat:qr idē est manēs.sed eternitas solū dic du-
rationē sine successiōe ⁊ variatiōe. Tūc ,pbatur
ista ps.prio ꝙ dicat respectū eo eī dicit euum
euiternitas ex prio articlo.qr respectū dic ad eter-
nitatē.ex q̇ infert ꝙ euū in pn̄to est rōnis formali
ter:aut in vno sex pncipioꝝ ⁊ nō est q̄ntitas :nec
pmanēs nec successiua.Et si querat quō pt pur⁹
respect⁹ mēsurare subam cū mēsura sit sp nobili
or mēsurato ex de aialib⁹.Dicit doc. subtil hac
dist.q.ij.ꝙ mēsura a pte rei est triplex.aut scdm
maius:aut sm min⁹:aut tertio sm equale.scdm
maius sic fecit phus q̇ in libro de aialib⁹ cetera
ad hominē mēsurauit aiaᵃ.⁊ albedo q̄ est perfe-
ctissim⁹ color dr mēsura coloꝝ.sm eq̄le sic p vl-
nā mēsurat pānus.sm min⁹ sic vnitate mēsurā-
tur nūeri.ex.x.metha.Jō nō est incōueniēs no-
bili⁹ hoc mō min⁹ nobili mēsurari.sed ꝙ sit suc
cessio in hmōi respectib⁹ pz:qr si nō angelus ha
beret in se vn̄ stare posset tpib⁹ infinitis:⁊ ita es
set infinit⁹:sic si hō hr̄et in se vn̄ stare possz locis
infinitis eēt infinit⁹ sm locū.Et si queratur vtrū
sit idē euū omniū angeloꝝ:sic idē tps oīm tpaᵐ
potest dici ꝙ sic.vn̄ q̄libet res tpalis habet suuz
,ppriū tēpus.⁊ vltra extrinsece habet tēpus pri-
mi mobilis.Sic quilibet angelus habet suū ,p-
priū euū:⁊ vltra habet euū extrinsecū q̄d est mē-
sura perfectissimi angeli dēpto illo pfectissimo
āgelo q̇ solū hz euū intrisecū.Et si q̄rat:q̄s ille ē
qui est mēsura extrinseca alioꝝ angeloꝝ.Dicitur
ꝙ in celo ante peccatū fuit lucifer cui⁹ omis la-
pis pciosus fuit opimētū vt inuit ,ppha ezechi-
hel.Sed nūquid adhuc est cū habeat naturalia
integra.Dicendū ꝙ nō.nā ista extriseca mensu-
ra ,pprie perficitur per gloriā qua caret ille ma-
ledictus.Sed quis tūc extat modo . Dicitur ꝙ
nobilior post euz in celo residēs.vn̄ ,pbabiliter
pt dici ꝙ i pura creatura btā maria dei genitrix
est eoꝝ euū extrinsecū scriptū quippe est. Erim⁹
sic angeli dei in celo.Et si querat.an ista contiᵃ
respectuum successio sit angeli creatio dicitur ꝙ
nō;qr nō est acceptio post nō eē imediate sz dr

ɔseruatio.s.acceptio eē p⁹ eē. Ex scđa pte ɔclu
siōis pȝ defectus sancti tho.q̇ posuit in scđo scri
pti.hac dist.q.i.soluēdo primū argᵐ intellectio-
nē angeli in spē innata ⁊ genē ꝓprio nō mensu
rari euo.Sed somniauit quādā mensurā nouaȝ
quā vocat tēpus.tp̄s discretū q̄ mēsurātur intel
lectiōes angelice rerū per spēs vel in ꝓprio ge-
nere.de q̄ in pᵒ scrip.dist.viij.⁊ dist.xxxvij.parte
scđa.⁊ ꝓ oīm ratiōe sua allegat dictū Aug.su-
per Genes.De⁹ inq̄t mouet creaturā spūalez p
tp̄s nō p locū hoc ē nihil:salua sua reuerētia aut
valde ꝓpe multipliᵘ sine nec̄ce.Quero ab eo q̄-
lē habitudinē habet tp̄s illud ad tp̄s nr̄m:aut ꝙ
sit instās cū istāti:aut istās tp̄is angelici cū tēpo
re habito nr̄i.Si primū seq̄r tp̄s nr̄m discretuȝ
sicut suū.Si scđo mō.ergo nec̄io inē intellectio-
nē vnā angeli:⁊ aliā mediat tp̄us nr̄m mediū.⁊
q̄d inq̄t Aug⁹.nō ɔcludit.capit nēpe aug.tp̄us
large ꝓ oīmi mēsura extra eternitatē: sic ipemet
Tho.di.p̄cedēti pte p̄ma.q.vi.exponit illud.In
principio creauit de⁹ celū ⁊ terrā. Ex parte ter
tia ɔcl'onis manifeste pȝ defect⁹ docto.solennis
qui dicit nullā eē successionē in duratiōe angeli
sed totū fieri p respectū ad tp̄s.hoc patet falsum
Certū est eīm ꝙ euū ē mēsura prior q̄ꝑ sit tp̄s.pri
ori aūt ꝰm naturā nō repugnat fore absq; poste
riori.detur igiē in casu euū ⁊ ꝙ nō sit tp̄us :tunc
erit successio in euo ⁊ nō in tpe:iō nō est illa suc
cessio rōne tp̄is sed eui. Scđa ɔclusio ē d loco
angeli ⁊ est hec.Sic in loco diffiniē angelus vt
sola nō sit opatiōe locabil'. Pro intellectu cō
clusiōis noto ꝙ aliq̄d eē in loco pōt capi triplici
ter.vno mō circūscriptiue:sic dicim⁹ corpa in lo
co|q; loco circūscribūtur.Scđo diffinitiue.quā-
do scȝ aliq̄d ita est hic ꝙ nō alibi .Tertio p̄ntia-
liē solū sine circūscriptiōe ⁊ diffinitiōe ⁊ b̄ solū
mō extat de⁹ in loco ex.xxxvij.di.p̄mi. Proba
tur igiē pria ps ɔcl'onis scȝ ꝙ angel⁹ sit in loco
diffinitiue.illa nā est in loco diffinitiue si sit loc⁹
que extat limitata:sȝ angel⁹ ē naē limitate.igiē
⁊c̄.ꝓbaē maior:q; limitatio entitatis ꝓprie ē p
oᵐ ad illimitationē.Ex q̄ igiē:q; de⁹ est imēsus
ideo est p̄ns rebus oīb⁹.ex.xxxvij.disti .primi
igiē per oᵐ:q; āgel⁹ nō est imensus nō erit p̄ns
oīb⁹ sed aliquib⁹ .⁊ ita diffinieē loco.Et si q̄ra
tur vtrū diffiniaē magno loco.Dicēdū ꝙ sic ꝰm
maiorē ⁊ minorē virtutē.habet tn̄ locū q̄ē non
trāscēdit sua v̄tus vt sit in maiori ⁊ pūctū i quo
neq̄t esse:q; pūct⁹ nō est loc⁹.Sed dubitaē vtꝝ
possit se exhibē p̄ntē in toto vno assūpto corpe
dicaē ꝙ sic.Si eīm aīa est tota in qualibet parte
corpis a fortiori angel⁹ p̄t cū maioris sit v̄tutis
vnde vn⁹ pfect⁹ angel⁹ forsan se poterit facē pre
sentē toti huic schole aut vni magne eccl'ie.Sed
tūc occurrit dubiū vtrū possit se exhibē p̄ntē du
obus extremis ⁊ nō meᵒ.Dicēdū ꝙ sic.Ex quo
patet ꝙ poterit venire d vno extrēo ad sciꝑȝ stā
tē in alio extremo p mediū vbi nō est .de hoc in
iiij.in mā eucharistie.Sed q̄riē an duo possint si
mul eē.dicēdū ꝙ sic.Et dat exēplū doc.subti.q.
viij.hui⁹ dist.Moueat gabriel p̄mū mobile sit i
celo ēpireo michael recta linea recta sup gabrie-
lem.Et mittaē a deo in terris nō est nec̄e ꝙ mu-
tet lineā rectā vt veniat ad terraȝ:aut ꝙ gabriel
mutet locū:⁊ ita in descēsu stabūt simul. Ceterū
patet luce.viij.de illo obsesso in q̄ legio erat de-
monū. Scđa ps ɔcl'onis dic̄ ꝙ angel⁹ nō ē in
loco sola opatiōe.ꝓbaē.q; multotiēs qn̄ veniūt
de celis ad terrā nō opanē: ⁊ ita tūc nullibi sunt
angeli:nec i celo:nec in terra:nec in mari.Ceteꝝ
dem⁹ ꝙ angeli nihil operētur in celo nisi videre
deū ⁊ frui deo quō nō sunt in loco.ꝰm sic ponē-
tes quō erit verū illud christi dictū. dico vobis
q; angeli eoꝝ in celo semp vidēt faciē p̄ris mei
Et si demones aliq̄ mora nō openē in inferno
nō erūt tūc in inferno. Ex quo pȝ grādis valđ
defectus sancti thōe in prio scripti.disti. xxxvij.
parte.ij.q.i.⁊.ij.dicētis angelos solum esse in lo
co per opationē.opᵐ patet ex cōclusiōe.Et con-
firmatur.quia videtur articulus dānatus parisi
us ab ep̄o parisiensi ꝙ angeli solum sint in loco
per operationē ⁊ excōicat⁹.Sed aliqui dicūt ꝙ
ista excōicatio nō trāsit pōtes hij valde ip̄rudē-
ter ɔtra tantā vniuersitatē os suū aperiūt inqui
entes ꝙ posse huius vniuersitatis solū pōtes hu
ius attingat ciuitatis.Scđi dicūt ꝙ nō trāsit dy
ocesim.Tertij dicūt ꝙ nō trāsit mare:⁊ ita n̄ va-
dit ad angliā.Contra hos est decretalis extra d
hereticis.capl'o ad abolendam.Et in decreē.di.
xv.Auctoritate nēpe pape fit talis cōdānatio.⁊
excōicatio.⁊ ita timenda ⁊ formidāda.Et quic-
quid sit ex quo infamosissima totius mūdi vni-
uersitate a viris famosissimis damnata est nō ē
reuocanda in duᵐ. Tertia ɔclusio est de an-
geli creatiōe.⁊ est talis.Angelica simul creatio
duratiōe celum nō precessit empirēū. probaē p
strabum vt in oppositū adductū est.Celum inq̄t
empireum mox vt factum est sanctis angelis est
repletum.Idem Beda.idem altimi⁹ Aug.Gre
gorius papa.Gregori⁹ vero nazan .qui dicitur
theologus ⁊ Damassen⁹.tenuerūt ꝙ fuerūt crea
ti ante formationē celi:sed in hoc nō tenētur.
Ex quo patet manifeste error sarracenoꝝ qui
vt refert hermānus schlauus in hystoria eorum
dicunt malos angelos per septē milia ānoꝝ an-
te bonos conditos fuisse.⁊ de hinc boni per mil
le annos ante cetera pura extat fatuitas.Et tan-
tū de secūdo articulo. Quantū ad tertiuȝ ar
ticulū sunt tres difficultates. Pria est.vtrū ea-
dē euo mēsureē angel⁹ ⁊ sua intellectio .Dicēdū
ꝙ nō:quia eēntia angeli semp manet nō ita itel
lectio eoꝝ in genere ꝓprio.vn̄ admin⁹ q̄libȝ an
gel⁹ habet tria eua.primū est sue exn̄ē.scđm sue
intellectiōis.⁊ partiē in tria eua in cognitiōe v̄-
bi ⁊ rerū in v̄bo q̄d est primū.scđm in cognitio-
ne p spēs innatas.tertiū rerū in ꝓprio genē.ter
tiū euū p̄ncipale est volitiōis angelice:⁊ pōt in
tria ptiri mō p̄exposito. Scđa difficultas.an
angelus possit eē:⁊ ꝙ nō sit in loco diffinitiue.
Dicēdū ꝙ sic.potuit nēpe de⁹ ɔdere solos ange
los ⁊ nihil aliud: tūc certū est ꝙ nō diffiniē loco
quia null⁹ eēt. Tertia difficultas .vbi in celo
empireo est p̄ncipalior exercit⁹ āgeloꝝ .Dicaē ꝙ
in ptib⁹ aq̄lonis ꝓpter illud q̄d dicebat lucifer
ponā sedē meā ad aquilonē ⁊ similis ero altissi-
mo.De b̄ patebit magis distictiōe.ix. Et hoc d
tertio artiᵒ.Ex q̄ patet ad q̄ōnē.ꝙ vicȝ angelus
qui ē in euo ɔdit⁹ sit locat⁹ loco ēpireo. Et tunc
ad argumēta. Ad primū.r̄ndit doctor deuot⁹
dubio q̄rto lr̄ali p̄cedētis distinctiōis.Tēpus in
q̄t dicaē tripl'r.cōissime ⁊ tūc mēsurat q̄cq̄d exit
de nō eē ad eē.Scđo dicaē cōiter:⁊ tūc mēsurat
mutatōnē ꝓprie dictā:marie illā q̄ p̄cessit motū
primi mobilis.Tertio accipiē ꝓprie.ꝓ motu pri
mi mobilis.prio mō aūt est cōe tā euo q̄ꝑ tēpori
⁊ sic accipit beda venerabilis:iō nō currit argᵐ
Ad scđm dicēdū.ꝙ totū argᵐ ꝓcedit d loca-
to circūscriptiue quō nō est in loco angelus sed
diffinitiue. Ad tertiū dicendū.ꝙ exigit ɔgrui-
tas vt sit celū empireū vt patebit inferius.Cui⁹
ad p̄ns vna poniē ratio:q; oīe mobile dicaē re
ferri ad imobile:⁊ licet possit sufficere ꝙ illud i-
mobile dicaē intelligētia:tn̄ ɔgruit ꝙ illud etiā
sit cor⁹.hmōi est celū ēpireū:nā vt patebit infra
Celū cristallinū moueē ad b̄ ꝰm astrologos:iđo
recurrēdū est ad celū empireū. Et sic patȝ ad.q.
Ex p̄nti aūt distictiōe sic̄ de p̄cedēti. ⁊c̄. Pria
ɔcl'o.simul cū celica re vi diali cepit angelica in
eē reali.Dic̄ ɔcl'o.ꝙ celū ⁊ nā angelica sil' facte
seu facta sunt.Et poniē a p̄ncipio distictiōis vs-
q; ibi.Jam oñsum est.⁊c̄. Scđa ɔcl'o.Scūspi-
ritus loco empireo fuerūt primit⁹ dei mysterio.
Dic̄ ɔcl'o ꝙ angelici spūs fuerūt in p̄ncipio oēs
in celo empireo.Et poniē ab illo.c. Jam osten-
sum est.⁊c̄.vsq; huc.hic queri solet.⁊c̄. Tertia
ɔcl'o.celū deitatis est celū inditū q̄ mēs impieta
tis petebat aditū.Dicit ɔcl'o.ꝙ celū in quo vo-
luit lucifer ascēdere fuit celū trinitatis dīne. Et
poniē ab illo.c.hic queri.⁊c̄.vsq; ad finē dist.
Ecce ostēsum est vbi angeli.⁊c̄. Hic sig̃ē
tertia distictio hui⁹ scđi que sic cōtinuaē
ad p̄cedētē.nā postq̄ꝑ in p̄cedēti dist.āgelica ostē
sa est creatio.In ista oñdiē eorūdē nālis ɔditio
Et diuidiē ista ps i tres ptes p̄ncipales .In pri-
ma.angelica ꝓprietas in sūma tangiē .In secun
da ei⁹ varietas ex inde poniē.In tertia angeli-
ca habitualitas in eis q̄riē. pria in p̄ncipio. scđa
ibi.hic ɔsiderādū est.⁊c̄.tertia ibi.Illud q̄q; iue
stiga.⁊c̄.scđa ⁊ tertia ptib⁹.ꝓ duab⁹ [illegible]
lectiōib⁹ in diuisis manētib⁹. Pria ps in q̄ āge
lica ꝓprietas in sūma tangiē in tres ptes diuidi
tur.In p̄ma p̄poniē p̄dictoꝝ epilogatio. In se-
cūda subseq̄tur dicēdoꝝ ɔtinuatio. In tertia cō-
cludiē sigillatī huic declaratio.p̄ma in p̄nciᵒ.se-
cūda ibi.nūc ɔn̄s ē.⁊c̄.tertia ibi.Et q̄nior quidē
angelis.⁊c̄.Et hec diuisio.⁊c̄.Circa quā.⁊c̄.
N angel⁹ ex mā affirmeē cōposit⁹ vel i-
māl'iudiceē .Et arguiē ꝙ n̄ sit cōposit⁹
ex mā ⁊ forā triplici meᵒ scđ tho i 2ᵒ scripti.hac
di.q.i. Prio sic.nullū māle ē itellectuale:sȝ an
geli sunt intellectuales.igiē nō habēt materiam
maior pȝ mā nēpe intellectionez īpedit. vnde ⁊
optet formā denudari a ɔditiōibus mᵉ vt itel-
ligaē.Sed pȝ de se minor .vn̄ apud diuiᵐ dyo.
q̄rto d diui.noi.angeli dicūtur specula clara.⁊ i
angelica ierarchia dicūtur supne mētes. Scđo
arguiē sic.Nullū incorporeū hȝ mām.sȝ āgelus
ē incorpore⁹.igē nō hȝ mām.maior pȝ.q; mā d
se est indiuisa:⁊ ita optet ꝙ corporeo diuidaē ⁊
p ɔn̄s sibi nō ɔgruit incorporeū.Sed minor ē
exp̄sse richardi d sancto victore in li.de trini. vt
patebit infra. Tertio arguit auctatib⁹.prima ē
dyoñ.iiij.de diui.noi.vbi angeli dicūtur imālēs
⁊ incorpales.Alia est Boe.in libro d duab⁹ na
turis ⁊ vnica psona xp̄i inq̄entis.ꝙ oīs nā icor-
poree sube nulloᵒ inniriē fundamēto:⁊ ita angeli
vt videē nō habēt mām. In oᵐ aūt ⁊ ꝓ parte
affirmatiā arguiē aucte aug.in li.de mirabilib⁹
sacre scripēe dicētis.pᵒ caᵒ.Omp̄s de⁹ ex infor-
mi mā quā ip̄e prius d nihilo ɔdidit cūctaꝝ reꝝ
hoc est sensibiliū.intellectualiū.⁊ itellectu carēti
um.spēs mltiformes diuisit.b̄ ille clarissima au-
ctoritas est innuēs āgelos hr̄e mām. In ista q̄
stiōe a alias.⁊c̄.Quo ad pᵐ artiᵐ termi sūt mā
imālitas.⁊ cōpō. Prim⁹ igiē termin⁹ est mā.
vn̄ solȝ i ꝓposito mā capi tripl'r.vnoᵒ d: mafia
heceitas seu differētia idiuidual'.sic sorteitas aut
pl'oitas.⁊ sic loq̄ē pb̄s i pᵒ celi ⁊ mūdi. duȝ dico
celū dico foraȝ.dū dico b̄ celū dico māȝ cū fora.
Scđoᵒ d: mā extēsa q̄ꝑtitas.quō dicē solem⁹ de
grosso hoie ⁊ pigui.b̄ hō valde est māl'.Tertioᵒ
d: mā vt ē vnū p̄nciᵐ tertiū nāl'pb̄ie:quā pb̄s
in q̄nto methaᶜᵉ diffiniēs dic̄.mā ē ex q̄ cū aliq̄
f.t aliq̄d eadē q̄ppe ē sub vtroq; termio mutati-
onis.vn̄ sequēdo doctorē venerabilē mgr̄m ny
colaū boneti doctoris subtil'discipulū in pᵒ sue
pb̄ie.dico ꝙ mā pᵃ ē ens limitatū foral'r ⁊ q̄ddi-
tatiue:ita ꝙ p̄us diuidaē ens in ens illimitatum
simpl'r q̄d solū ɔuenit dō:⁊ limitatū q̄d extat de
cē ɔᶜ p̄ntis illđ ens limitatū extat mā pᵃ.Et b̄ d
claraē ex ꝓprietatib⁹ mafie q̄s antiq̄ attribueēt
ei pb̄i q̄ sūt i triplici t̄nario. Pria igiē ꝓprietas
primi ternarij ē ꝙ pb̄i soliti sūt diuidē māȝ i ma
teriā ꝓximā:⁊ mām primo primā q̄ proprietas

enti limitato ꝯuenit vt dicatur materia ꝓria hu-
manitas.remota aīalitas.ꝛ sic ꝺ alijs ascēdēdo
vsqꝫ ad ens limitatū q̄d erit mā p9 pꝛia.Secun-
da ꝓpꝛietas hui⁹ ternarij est ꝙ maria pꝛia nec ē
q̄d:nec q̄le:nec q̄tū:nec alteri⁹ p̄dicamēti:sed est
potētia ad vnūq̄dqꝫ que ꝓpꝛietas recte ꝯuenit
enti limitato q̄d abstrahit a quolibet p̄dicamen-
to:sicut superi⁹ a suo inferiori.Ex quo infert ꝙ
eē subam accidit marie pꝛie:sic inferioꝛa accidūt
supioꝛib⁹.vt dr̄a generi inq̄t poꝛphirius. tertia
ꝓpꝛietas est ꝙ maria pꝛima ē ī pura pō denuda
ta ab omī foꝛa scꝫ cuiuslibet p̄dicamēti hmōi est
ens limitatū q̄d nullū in se includit foꝛmalr̄ pꝛe
dicamētū:sed a q̄libet abstrahit sicut pꝛius apo-
steriori solū quippe foꝛmalr̄ dr̄ entitatē ꝛ illam
differētiā que dicit limitatū.Sequit scd̄s terna
rius cuius ꝓpꝛietas pꝛia ē.ꝙ materia pꝛia ē ige
nerabilis hoc quippe enti ꝯuenit limitato:quia
in suo eē q̄dditatiuo abstrahit a gn̄atiōe que est
indiuiduoꝝ:licet nō sit etna vt alibi dictū est de
eē quidditatiuo.Scd̄a ꝓpꝛietas hui⁹ scd̄i terna
rij est ꝙ maria pꝛia est icoꝛruptibil' ꝫ cōpetit en
ti limitato ex eadē radice.Tertia ꝓpꝛietas mate
rie pꝛie est ꝙ in pꝛia ē qua quodlibet generat ꝛ
coꝛrūpit:ꝛ ꝙ sp machinat in malū:ꝛ q̄d appetit
foꝛmā sicut mulier virū ꝛ turpe bonū:ꝛ hoc ꝯue
nit enti limitato q̄d ad diuersas trahibile ē ꝓdu
ctiōes ꝛ coꝛruptiōes.ꝛ si in aliq̄b⁹ sicuti in celo
vel ī āgelis nō tēdat ad maleficiū nō rōne sui ē
sed adiūcti scꝫ foꝛme vel dono dei. Sequit ter
tius ternarius cui⁹ ꝓpꝛietas pꝛia est:ꝙ nō ex q̄-
libet fit q̄dlibet:sed ex determiato determiatum
ꝛ ista ꝯuenit enti limitato n̄ em̄ ex hoīe fit equ⁹
nisi pꝛi⁹ fiat resolutio vsqꝫ ad cōmunē materiaꝫ
Scd̄a ꝓpꝛietas hui⁹ tertij ternarij est ꝙ est vna
respectu oīm.ꝛ hec ꝯuenit enti limitato q̄d īdu-
dit q̄dditatiue in q̄libet decē generū. Ex q̄ in-
fert dare ꝙ q̄dlibet decē generū hꝫ materiā pꝛi-
mā ꝛ quelibet eius spēs ꝛ q̄dlibet indiuiduum.
Tertia ꝓpꝛietas hui⁹ ternarij tertij ꝛ vltīa est:ꝙ
materia pma est infima in genē entiū.ꝛ ista com
petit enti limitato.ens em̄ limitatū foꝛmalr̄ etiā
ipfecti⁹ est entib⁹ rōnis cū sp inferius aliq̄d ad-
dat pfectiōis ad superi⁹:sic hō aīali:ꝛ anīal coꝛ-
poꝛi.ꝛ sic de alijs. Scd̄s termin⁹ est īmarialis
vnde noto ꝙ īmaterialis dr̄ tripl'r.vno mō dicit
īmaterialis vt opponit differētie indiuiduali:ꝛ
isto mō q̄dditates abstracte vt hūanitas inq̄tū
hūanitas.ꝛ eq̄nitas iq̄tum equitas sunt īmate-
riales:qꝛ nō indiuiduātur.Scd̄o mō dicit ima-
terialis vt opponit materie que ē alra ps cōpo-
siti.ꝛ isto mō foꝛma distīcta cōtra materiā dicit
īmaterialis.Tertio mō dr̄ īmaterialis vt oppo-
nit ꝯtra q̄titatē extēsiuā.ꝛ isto mō dicitur a do
ctoꝛib⁹ sanctis angeli īmateriales:qꝛ nō sūt q̄n-
ti q̄titate extēsiua. Tertius termin⁹ est cōposi-
tio.vnō q̄ ad pn̄s noto triplicē cōpositionē quā
tāgit doctoꝛ subtil' libꝛo pꝛio.dist.viij.q.i.Pꝛia
est partiū quātitatiuarū:sic cōponit coꝛp⁹ homi
nis ex diuersis partib⁹ etherogeneis.scd̄a cōposi-
tio est partiū eēntialiū:sic cōponit quelibet spe-
cies in p̄dicamēto ex suis p̄ncipijs diffinitiuis.
Tertia cōpositio est ex subiecto ꝛ accidēte sicut
ex hoīe ꝛ albedie fit hoc totū hō alb⁹.vnō noto
rursus ꝙ ista tria differūt cōponibilitas .cōpō.
ꝛ cōpositū.multa nāqꝫ sunt cōponibilia q̄ cōpo
sita eē nō pn̄t.sicut ens extat cōponibile cū alio
nō tm̄ pōt effici cōpositū:cūꝫ sit simpl'r simplex.
vnde ex cōponibilitate venit in cōpōnē ꝛ ex cō
positiōe in cōpositū.Et tantū ꝺ pꝛio articulo.
Quātū ad scd̄m articulū tres sunt ꝯclōnes.
Pꝛima ē de cōpositiōe angeli ex maria ꝛ foꝛa.
scd̄a de idētitate mē in āgel' ꝛ coꝛpalibus.tertia
vero de imālitate angelica.Pꝛia est hec.lꝫ par-
tibus q̄titatiuis angeli careāt:in eis tm̄ acciden
talis ꝛ mālis est cōpō. Dicit pꝛia ps ꝯclusiōis
ꝙ āgeli nō sunt cōpositi ex partib⁹ q̄ntitatiuis.
ꝓbat.omē q̄d hꝫ partes q̄ntitatiuas pōt in lo-
co esse circūscriptiue.licet nēpe pꝛimū celum q̄d
habet ptes q̄titatiuas nō sit actu in loco circum
scriptiue:tamē nō est repugnātia q̄n fiat maius
ipm circūdās.sed angel⁹ neq̄t loco circūscribi ex
p̄cedēti distiuctiōe.igit ꝛc.Confirmat.qꝛ omne
habēs partes q̄ntitatiuas ꝺ nā sua locū suū im-
plet ꝛ occupat.sed angeli nullū iplēt locū. igitur
nō sunt cōpositi ex partib⁹ quātitatiuis. maioꝛ
patet de se.sed patet minoꝛ.qꝛ luce.viij.scribitur
ꝙ in vno obsesso erat demonū legio. Legio ve-
ro ꝯtinet vt inquit vegecius flaccus de re milita
ri circiter sexmilia sexcētū sexagintasex.hoc non
potuisset fieri si iplessent locuꝫ.Et si dicat: quia
duo coꝛpa quoꝝ vnū extat gloꝛificatū:reliquuꝫ
nō ita se habēt ꝙ vtrūqꝫ est quantū.ꝛ tm̄ sil' ābo
stāt:ꝛ ita ad q̄ntitatē nō sequit loci occupatio.rē
spōdēdū ꝙ hoc est ex beneficio gloꝛie.nūc vero
loquimur de posse nature:nec querim⁹ q̄d pos-
sit de⁹ facē sed q̄d fecerit. Scd̄a ps ꝯclusiōis.
dicit ꝙ sunt angeli cōpositi ex suba ꝛ accidente.
ꝓbat ista ps medio doctoꝛis subtilis in po.dist.
viij.q.ij.Suppoo nēpe pꝛimo ꝙ intellect⁹ āge-
licus p̄t diuisim intelligē q̄dcūqꝫ intelligibile:cū
ens sit eius om adeq̄tū.Tunc arguit sic:aut intel
lectus angelic⁹ ex se ꝛ p suā eēntiā cognoscit om
ne intelligibile:aut distinctis cognitiōib⁹ q̄ sūt
in eo accn̄a.Si dicat ꝫm habet ꝓpositū:ꝙ viꝫ
in angelo est cōpositio ex subō ꝛ accidēte.Si āt
dicat ꝙ cognouit omē intelligibile sua eēna.tūc
arguit sic.cognoscē a est alicui⁹ pfectiōis.Et ite
rū cognoscē b est alterius pfectiōis:ꝛ ita ꝺ omi-
bus obiectis intelligibilib⁹ que sunt infinita.se-
quit ꝙ angel⁹ in sua eēna infinitā hꝫ potentiam
nō solū extēsiue ꝫ intēsiue.Et vltra sequit ꝙ ex
ista infinita potētia que est in intellectu angeli-
co poterit ꝓducē verbū subsistēs.sic pater in di
uinis ꝓducit filiū.Idē argueretur ꝺ volūtate ꝛ
volitiōib⁹:ꝛ ita in quolibet angelo erit trinitas
distinctoꝝ suppositoꝝ ꝛ eiusdē nūero eēne:q̄d ē
abusus dicē.Confirmat.q̄a volitio mala ange-
li q̄ peccauit nō videt posse fuisse a deo:qꝛ de⁹
nō est cā peccati:ꝛ tamē de⁹ creauit eēntiā mali
angeli:ꝛ p ꝯn̄s opoꝛtuit ꝙ eēt distīcta ab eēntia
angeli:ꝛ nō videt ali⁹ mod⁹ nisi ꝙ se hr̄et ad vo
luntatē angeli sic accn̄s ad subm. Sed tertia
ps dicit ꝙ angeli sunt cōpositi ex materia ꝛ foꝛ-
ma ꝓbat.omē ens limitatū q̄dditatiue hꝫ mate
riā pꝛimā.sed angeli sunt hmōi.igit habēt mate
riā:ꝛ ita foꝛmā ptes.maioꝛ patet ex pmo articu-
lo in q̄ dictū est:ꝙ ens limitatū est mā pꝛia.Sꝫ
ꝓbatur minoꝛ.q̄a suba diuidit in incoꝛpeum ꝛ
coꝛpoꝛeū.sub incoꝛpoꝛeo vero collocātur ange-
li.Cū igit suba includat ens limitatū sequit ꝙ ꝛ
angel⁹ q̄a q̄cq̄d includit supi⁹ includit ꝛ inferi⁹.
Sic q̄cq̄d includit aīal includit ꝛ hō.Dixi tamē
notāter omē ens limitatū q̄dditatiue:qꝛ lꝫ dr̄e
diuidētes p̄dicamēta ꝛ indiuiduales:sicut soꝛtei
tas ꝛ platonitas sint limitate nō tm̄ q̄dditatiue:
ꝫ denoīatiue solū:sic ꝛ genus denoīat differen-
tiā vt aīal rōnale.Confirmat rō.vbicūqꝫ repit
ꝓpꝛietas alicui⁹ subi:ibi repitur ꝛ subm:marie
dū ꝓpꝛietas est adequata sicuti vbi repitur risi-
bilitas ꝛ hō.Sed pati ē ꝓpꝛia ꝓpetas mē.agere
vero foꝛme:ꝛ ambo repiunt in angelo.ergo an-
gelus habet materiā ꝛ foꝛmā.pꝫ minoꝛ:q̄a cau-
sat intellectionē ꝛ recipit.Et si dicat.si angelus
habet materiā ꝛ foꝛmā.ergo ē coꝛpalis.Qui sic
arguūt ōndūt se ignoꝛare librū Elencoꝝ ꝛ com
mittūt fallaciā ꝯn̄tis.Pꝛio em̄ intelligit ens li-
mitatū vt cōius ad decē p̄dicamēta.scd̄o substā-
tia.tertio coꝛpus.quō ergo sequit a est ens limi
tatū ergo coꝛpus a supioꝛi ad inferius.ꝫ modo
nō tꝫ ꝯa.leo est aīal.go leo est hō.nō seq̄tur q̄n-
īmo incoꝛpoꝛeū q̄d est ꝯstitutiuū eē angeli īme-
diate ꝯdiuidit coꝛpoꝛeo.Sed diceret aliq̄s seq̄-
ret ꝙ āgeli eēnt coꝛruptibil'es:qꝛ mā tēdit ad ma
leficiū ex pmo phisicoꝝ.Dicendū ꝙ foꝛma ꝛ dī
manutenētia angelicā ꝯseruat naturaꝫ vt sentit
plato in thieo.ꝛ Greg⁹.in moꝛalib⁹.Omīa in-
quit ex nihilo creata sunt eoꝝqꝫ eē in nihilū tē-
deret:nisi ea auctoꝛ oīm manu regiminis retineret
Ex pma pte ꝯclōnis infero ꝙ defecit plato ꝛ
apulegius ei⁹ discipulus qui posuerūt intelligē
tias q̄s plato in thieo vocat cacodemones ꝛ ca-
lodemones.pꝫ p calcidiū in cōmēto esse coꝛpa
seu habere coꝛpus vt latius declarat aug.in.viij
de ciui.dei.dicebat nēpe plato illas intelligenti-
as eē coꝛpe aerea.mēte rōnalia.aīo passiua .du
ratiōe eterna.Et videt aliquādo aug.fuisse hui⁹
opionis.patet expsse in libello de diuinatiōe de
monū.De ꝫ distictiōe.viij.huius scd̄i.om tamē
patet ex ꝯclōne. Rursus ex tertia pte ꝯclōnis
patet om illius q̄d dr̄ san.Tho.in scd̄o scripti.di
stinctiōe hac.q.i.vbi dicit angelos penit⁹ nō ha
bere mām.opm tm̄ pꝫ ex ꝯclōne.Et si dicatur ꝙ
securi⁹ est credere sibi.Respōdeo ꝙ securius est
credē aug.q̄ sibi:q̄ expsse vt allegatū est in opm
in libꝛo ꝺ mirabilib⁹ sacre scripture ponit fuisse
in angelis mām.Idē super p̄ncipiū Genes con
tra manicheū exponēs illud.In p̄ncipio creauit
deus celū ꝛ terrā inq̄t.i.quādam mām infoꝛmē:
seu q̄ddā chaos ex qua factū est celum facta est
terra:facti sunt angeli:q̄d clarius.Cōcoꝛdat hu-
ic snīe doc.irrefragabil' alex.de hal'harū schola-
rū pꝛius doctoꝛ:q̄ in sua pte sūme in mā ange-
loꝝ varijs sanctoꝝ fult⁹ auctātib⁹ dicit angelos
cōpositos ex mā ꝛ foꝛma. Idē doctoꝛ deuotus
dn̄s bonauētura hac dist.q.i.ij.ꝛ.iij.Et addit ꝙ
multo subtili⁹ capiūt materiā q̄ ipam capiūt me
thaphice sicut fit in ꝓposito dicēdo materiā esse
ens limitatū:ꝛ eā ponūt in angelis:q̄ q̄ sola vi
sia meditantes vltra nālem mām seu phicam ele
uare nequeūt mētis internos ocl'os:sic sunt ne
gātes materiā in angelis. sp nēpe descēdit eoꝝ
internus ocl'us in istis infimis:nec pn̄t stare in
ꝯtēplatiōe veritatis.Idē dicit doc.subtilis in q̄
stionibus de aīa:vbi illā mām methacam in aīa
ponit.ex quo a simili arguit in angelis.Et alij
multi quoꝝ laus extat varia.vnde nō opꝫtet tan
tū marc sicut est vniuersitas parisien̄.ad hoc de-
uenire vt ad quēdā coartet flum:sicut fuit sctūs
Tho.vt aliud sentire nō liceat nisi q̄d dixerit.Et
si dicat ꝙ extat artic'us angelos n̄ hr̄e materiā.
Rn̄deo ꝙ nō vidi artim ꝛ quesiui diligēter.Si
tamē sit articul⁹ intelligēdus est de mā phisica
nō methaphisica.qualē ponūt doctoꝛes p̄noia-
ti qualem ꝛ ponit ꝯclo. Coꝛroboꝛat ista ꝯcluo
auctē illius venerabilis auicebꝛon:qui in libꝛo
fontis vite expsse ponit intelligētias cōpositas
ex materia ꝛ foꝛma. Scd̄a ꝯclo est de idēptita
te marie in spūalibus ꝛ coꝛpalibus.ꝛ est hec. an
geloꝝ ꝛ coꝛpm eiusdē rōnis extat methaca ma-
teria nō phisica.Et vt melius videat ꝯclo.No-
to ꝙ tres extāt modi sciēdi scꝫ mathematic⁹.phi
sicus.ꝛ methaphisic⁹.Phisic⁹ est cū motu ꝛ secū
dū esse ꝛ ꝫm ꝯsiderari:quia de re agit mobili.ꝛ
ꝫm ꝙ mobilis.mathematic⁹ ē cū motu ꝫm esse:
sed nō ꝫm ꝯsiderari:quia est de quātitate ꝯiun-
cta rebus mobilib⁹ nō tm̄ inquātū ꝯiūgit.Me
thaphisicus v̄o ē de abstractis a motu ꝛ ꝫm esse
ꝛ ꝫm ꝯsiderari:sicut sunt rerum eēntie abstracte
ꝯsiderate deus ipe ꝛ intelligētie. Hoc habito
ꝓbatur pꝛia ps ꝯclōnis:scꝫ ꝙ in coꝛpoꝛib⁹ ꝛ in
angelis sit eiusdē rōnis mā loquēdo methaphi-
sice.illa sunt vni⁹ rōnis foꝛmalis que habēt vm
nomē ꝛ ꝯsilēm diffinitionē.ꝫ hmōi est materia

prima in angelis ⁊ corpib⁹.igit̃.⁊c̃.maior patet
q̃ rõnis formalis vniuocatio ex noie eodẽ ⁊ ra⸗
tione formali eadẽ arguit̃ ꝫm mẽtẽ pħi in ante⸗
p̃dicamẽtis dictis.vniuoca sũt quoꝝ nomẽ est
cõmũe ⁊ rõ subẽ.i.eẽntie seu q̃dditatis est eadẽ
Sed ꝓbat̃ minor.loquendo q̃ppe metha^{ce} ens
limitatũ est p̃ria mã.sicut aũt corp⁹ est ens limi⸗
tatũ q̃dditatiue:sic ⁊ angel⁹. Et corroborat̃:q̃a
materia p̃ria est ex qua cũ aliquo fit aliq̃d cuȝ in
sit ita habet in angelo ṽitatẽ sicut in corpore:quia
angel⁹ cõponit̃ ex p̃ria ↄcl'one ex mã ⁊ forma:⁊
inest sibi semp ista mã sic ⁊ corpi. Et si querat̃
qua vnitate est vna mã in angelo ⁊ corpib⁹.an
nũero.an spẽ.an genere.R̃ñdeo q̃ neutro isto⸗
rũ modoꝝ:sed mõ trãscẽdẽti ens q̃ppe limitatũ
trãscẽdit decẽ gñã:⁊ ita nõ ẽ ĩ eo vt sit ydẽtitas
generica aut specifica seu nũeralis:sed prior trã
scẽdẽs.Sed tũc surgit dubiũ:an gñã habeãt ra⸗
tionẽ m^{e} loquẽdo metha^{ce}.dico q̃ sunt mã ⁊ ha
bẽt rationẽ mat̃ie:⁊ dr̃ie sunt forme ⁊ habẽt ra⸗
tionẽ forme. Ex quo vlterius pȝ q̃ eadẽ ẽ mã
me^{ca} corpaliũ ⁊ incorpaliũ.pȝ eodẽ medio.⁊
pȝ.q̃ meli⁹ ⁊ subtili⁹ locut⁹ est auic.ponẽs mate
riã eiusdẽ rõnis in celestib⁹ ⁊ elemẽtis:q̃ auer⸗
rois ⁊ rabbimoyſ.dicẽtes celestia ab elementis
in mã distingui. Auic.q̃ppe ad altissima leuatus
est.sed hi duo in infimo dep̃ssi sunt. Et si querat̃
vtrũ angeli solũ habeãt istã materiã p^{o} primaȝ
Dicẽdũ q̃ nõ.imo habẽt ⁊ mãm proximã.sicu⸗
ti est suba.suba incorporea ⁊ cet̃a que ↄhuntur
icuti eñ dictũ est loquẽdo methaphisice q̃dlibȝ
gen⁹ noiatur mã. Sed scđa ps ↄcl'onis dic̃ q̃
nõ habẽt eandẽ materiã phisicã.pȝ.q̃a ista mã
subiecta ẽ generatiõi ⁊ corruptiõi ⁊ varijs alijs
mutationib⁹ quib⁹ nõ sunt angeli subiecti. imo
nec hoc mõ extat eadẽ mã in celis:⁊ in his infe⸗
riorib⁹.⁊ si sic intellexerũt auerrois ⁊ rabimoyſ
bene dixerũt. Et si querat̃ vtrũ mat̃ia phisica ĩ
cludat materiã methaphisicã vel sit p̃rio diuersa
ab ea. Dico q̃ includit eã ⁊ aliquã aliã differẽti⸗
am rõne cui⁹ inest sibi ista variabilitas:sicut hõ
includit aĩal.⁊ addit rõnale rõne cui⁹ extat risibi
lis. Ex quo patet q̃ illa materia methaphisica
extat velud quedã cathena qua ligat̃ intrinsece
vniuersum:sicut extrinsece p respectũ ad finẽ pri
mariũ.s.opificẽ ⁊ p̃icipẽ. Sed tũc obijcẽtur.seq̃
retur eñ q̃ materia phisica esset nobilior q̃ me⸗
thaphisica:quia includit materiã methaphisicaȝ
⁊ addit ꝓp̃riã dr̃iam. Dicẽdũ q̃ cõparãdo mãȝ
methaphisicã ad phisicã rõne illius additi posi⸗
tiui nobilior est phisica q̃ methaphisica. Loquẽ
do vero p̃missiue longe nobilior est methaphisi
ca q̃ phisica:q̃ reperit̃ in spiritib⁹ vbi nõ ẽ phi
sica. Tertia ↄcl'o est de imãlitate angelica.⁊ ẽ
hec.tanto spũali decore p̃ditus est angel⁹: vt im
materialis nulla extẽsus q̃titate affirmet̃. Pri

ma ps dicit.q̃ angel⁹ est spũalis.ꝓbat̃ per ma⸗
gistrũ distictiõe p^{a} hui⁹ scđi.vbi tripharie diui⸗
dẽs vniuersuȝ dicit aliq̃ sunt spũs solũ sicut ãge⸗
li.aliq̃ cor^{a} solũ sicut lapides.aliqua ⁊ spũs ⁊ cor
pus sicut homies. Sed scđa ps dicit.q̃ nulla
quãtitate est extẽsus. Dimissa imaterialitate vt
hȝ oppõi indiuiduatiõi ꝓ sequẽti lectõne.ꝓba⸗
tur q̃ isto mõ est imaterialis. Quãdocũq̃ nega
tur prius in ordine essentiali negat̃ posteri⁹.pa⸗
tet ex rõne illius ordinis. Si eñ nc^{o} intel^{m} ne^{o}
ex ↄñti volũtatẽ:sed corpus essentialr̃ prius est
q̃titate extẽsiua. Cũ igit̃ ex prima ↄcl'one nõ sit
corp⁹ sequit̃ q̃ nulla extẽdit̃ q̃titate.pȝ assũptũ
q̃titas nẽpe admin⁹ ex ↄñti dicit sp extẽsionem
⁊ ita optet q̃ aliq̃d semp extẽdat̃ ⁊ illud dico cor
pus. Et si dicat̃ q̃ in sacramẽto altaris est q̃nti⸗
tas extẽsa:⁊ tamẽ nõ est ibi corpus extẽsum.di⸗
co q̃ licet ip̃prie dicat̃ tũc extẽsa quãtitas. ha⸗
bet tamẽ semp inclinationẽ ad corp⁹ q̃d ꝓp̃rie
extẽsum dr̃. Et si rursus dicat̃ poñt angel⁹ extẽ⸗
di:aut linea:aut supficie nõ cor^{e} qđ est tertia di⸗
mẽsio.⁊ p ↄñs esse q̃t⁹ sine corporeitate.dico q̃
arg^{m} eq̃uocat de corpe. Solet nẽpe corp⁹ capi
tripliciter.vno mõ vt diuidit subam in incorpo
reũ ⁊ corporeũ ⁊ efficit̃ corp⁹.⁊ sic põt cogitari
methaphisice sine q̃ntitate sicut prius sine poste
riori. Scđo dicit̃ corpus vt est altera ps cõposi⸗
ti in p̃dicamẽto subẽ:sic dr̃ corp⁹ hois:⁊ isto mo
do neq̃t eẽ corpus sine q̃titate põ ordinata.hoc
eñ mõ dicit̃ q̃diu suba:q̃diu qualis ⁊ q̃ta.ter^{o}
modo dicit̃ corpus tertia dim̃^{o} p̃ñti q̃titatis.s.
ꝓfunditas.vel verius ip̃e tres dimẽsiões simul.
sȝ longitudo.latitudo.⁊ ꝓfundũ.⁊ sic in q̃ntũ li
nea est vel supficies est nõ repugñt linee vel sup⸗
ficiei fore sine hmõi ꝓfunditate que est corpei⸗
tas vel tertia ps eius. Sed repugnat corpi de p̃
dicamẽto subẽ ⁊ cuilibet lõgo q̃ careat ꝓfundo
⁊ lato põ ordinata:⁊ iõ nõ valet obo. Ex quo
patȝ error sarracenoꝝ imo verius fatuitas credẽ
tiũ vt sibi p̃dicauit in suo alchorano ipỹssimus
machometus angelos maximi corpis p⁹ resur⸗
rectionẽ eis ministrare. Quãtũ ad tertiũ articu⸗
lũ sunt tres difficultates iuxta tres ↄcl'oes. Pri⸗
ma est an angeli solum sint cõpositi intrisece ex
materia ⁊ forma. Dicendũ q̃ nõ.vnde intriseca
in angelis triplex reperit̃ cõpositio. Prima ẽ ex
materia ⁊ forma:⁊ ex ista cõpõne resultat tertia
q̃dditas addita sȝ q̃dditas angeli. Scđa cõpo⸗
sitio est ex illa q̃dditate angelica ⁊ dr̃ia idiuidua
li.de qua in sequẽti lectiõe.⁊ ex ista resultat indi
uiduũ angelicũ. Tertia ẽ ex quo est ⁊ q̃d ẽ.⁊ tũc
resultat eẽ indiuidui angelici. Scđa difficultas
Si materia methaphisica possit fieri se sola sine
q̃cũq̃ forma. Dicit doc.subtilis in reportatis
parisius li.p̃mo.dist.xlij.q.i.ĩ sili q̃ sic.cũ nõ re⸗
pugnet priori vt sic esse sine posteriori. Tertia

difficultas.qualiter angelus carẽs extẽsiua quã
titate põt opus facere corpale vt mouere celum
R̃ñdet̃.q̃ ꝫm diuinũ dyoñ.illa que sunt disper
sa in inferiorib⁹ sunt cognita in supiorib⁹.vnde
nos aliud oculis videm⁹:aliud mẽte ↄcipimus.
Angeli vero ⁊ id q̃d oculis videm⁹:⁊ id q̃d mẽ
te cõcipim⁹ intellectu solo apprehẽdũt. Sic ĩ ꝓ
posito sola volũtate cũ executiua potẽtia. đ qua
superius habit⁹ ẽ sexo in primo libro ipi opant̃
id q̃d nos varijs organis pficim⁹. Et sic pȝ ad
q̃õnẽ.q̃ sȝ angelus ex mã cõpositus vere in q̃n
titate cõtinua imãlis iudicat̃. Et tũc ad argumẽ
ta. Ad primũ sancti tho.negat̃ maior nisi intel
ligat̃ de mã phisica ⁊ q̃ntitate extẽsiua. Et dum
ꝓbatur:quia quãdo intelligim⁹ optet q̃ quiddi
tas denudet̃ a ↄditionib⁹ mat̃ie. Hic dico p̃rio
q̃ equiuocat de materia.naȝ in maiori capit ma
teriã ꝓ altera pte cõpositi ⁊ ĩ probatõe ꝓ dr̃ia ĩ
diuiduali. Ceterum dico q̃ nõ repugnat intelle
ctui in q̃tũ intellectus est apphẽdẽ mãle.alioq̃n
nec de⁹:nec angel⁹ cognosceret indiuidua qđ ẽ
falsissimũ. Sed bñ est verũ in noƀ q̃ quo ad sen
sibilia ꝓpter diuersas receptiões sensibiliũ ĩ di
uersis cellulis ⁊ diuersis depuratiõib⁹ donec ad
intellectũ veniãt agentẽ virtute cui⁹ possibil' ve
ritatẽ intuet̃.nõ intelligat̃ illa ↄditio indiuidui.
Ad scđm negat̃ maior.⁊ ad ꝓbationẽ:q̃ mate
ria est in se indiuisa.⁊ sic optet q̃ diuidat̃ p cor⸗
poreũ.dico sua salua reuerẽtia q̃ ista est grossa
ymaginatio.dico eñ p̃rio q̃ ens limitatũ sua ꝓ
p̃ria vnitate trãscẽdẽti idẽ est in oĩb⁹ habenti
bus mat̃iaȝ.dico vltra.q̃ nõ oportet q̃ cõtraha
tur ⁊ diuidat̃ ex ↄsequẽti per corpus: sed p diffe
rẽtias indiuiduales que nõ sunt corpus vt pate
bit infra. Ad tertiũ.ad primã auctatẽ dyonisij
dico q̃ ip̃a soluit seip̃am li.⁊ eñ capit̃ expositi⸗
ue vt sit sensus.angeli sunt imãles ⁊ incorpales
⁊.i.et est loquẽdi mod⁹ cõsilis est apud ouidiũ
in p̃ncipio de remedio amoris. Legerat huius a
mor titu^{m} nomẽq̃ libelli.q̃.i. Ad istã vero au⸗
toritatẽ Bo .xij debet sic intelligi.nõ innitit̃ na
tura incorpea alicui fundamẽto sic accñs subie⸗
cto.sicut quidã sunt suspicati vt empedocles ani
mã eẽ armoniã:⁊ accñs corpis q̃nimo sunt fore
per se stãtes:nec tñ sequit̃ quin habeãt materiaȝ
Et sic patet ad q̃õnẽ. Ex prima aũt parte hu
ius tertie distictiõis vna elicit̃ ↄcl'o talis. Extat
ↄditio eẽ angelici magno fasti^{o} mõ q̃druplici.
dicit ↄcl'o q̃ sunt q̃tuor ↄditiões nãles angeloꝝ
que noiant̃ in lr̃a. Et deducit̃ ↄcl'o p totũ capl'ꝫ
Hic ↄsiderãdum est.vtrũ in suba.⁊c̃. Hic
signatur scđa particula cõcl'onis.iij.hu⸗
ius scđi sniarũ sic ↄtinuata ad p̃cedentẽ. Nã po⸗
stq̃ in p̃cedẽti parte primaria in sũma angelicã
nãlis tacta est ꝓprietas. Nũc hac in scđa huius
ↄp̃rietatis in eisdẽ declarat̃ varietas. Et diuidi

tur ista scđa ps in tres ptes principales. In p̃ria
de eius naturalib⁹ ꝓprietatib⁹:an sint in oibus
ex equo querit̃. In scđa sacris sermonib⁹ negã⸗
do soluit̃. In tertia quib⁹ sint entib⁹ equales dr̃
prima in p̃ncipio.scđa ibi.ille eẽntie rõnales.⁊c̃
tertia ibi.⁊ sicut in p̃dictis angeli differebãt.⁊c̃.
Et hec est diuisio scđe ptis.iij.disti.in generali.
Circa quã.⁊c̃.

N dr̃ia intrinseca in spẽbus ãgelicis sit
censenda distinctio psonal'. Et arguit̃ q̃
nõ triplici medio sancti thõe in scđo scripti hac
dist.q.iij. Primo sic.multiplicatio indiuiduo
rũ in eadẽ spẽ nõ est nisi ad ↄseruationẽ speciei
que in eodẽ indiuiduo ↄseruari nõ potest.sȝ an⸗
geli sunt incorruptibiles.igit̃ nõ sunt plẽs eius⸗
dẽ speciei.maior pȝ. Sol nẽpe ⁊ luna ⁊ cet̃a celi
lũiaria q̃ sunt incorruptibilia iõ sunt in vnico in
diuiduo.minor aũt de se nota est. Scđo argui⸗
tur.nulla forma seu natura multiplicat̃:seu nũe⸗
rat̃ nisi p mãm.sed angeli nõ hñt materiaȝ igit̃
eoꝝ spẽs neq̃t multiplicari.minorẽ supponit ex
p̃ria sua q̃õne hui⁹ distictiõis. Sed maior patet
ex.iij.phicoꝝ vbi arist.nũeꝝ inq̃t nasci ex dione
ↄtinui. Tertio arguit̃ sic.nulla spẽs incorpo
porea p̃t multiplicari in supposita.sed ãgeli sũt
subẽ incorporee.igit̃ nõ.⁊c̃.maior patet: q̃ ma⸗
teria que extat indiuiduatiõis p̃icipiũ neq̃t eẽ
alia ⁊ alia in alio ⁊ alio:nisi aut q̃titate termina
ta:aut admin⁹ intermĩata dimẽsiua:vt vult auer
roys in de suba orbis ⁊ in p̃rio phisicoꝝ remo⸗
ta quippe q̃titate dimẽsiua a mã ip̃a remanet i⸗
diuisibilis ;vt vult pħus p̃rio phicoꝝ.sed minor
patet ex prima sua q̃õne in p̃ñti distictiõe. In
oppositũ arguit̃ auct̃e aug.in enchiridion. cap^{o}
xxix. Placuit inquit vl'i dñatori vt q̃ñ nõ tota
multitudo angeloꝝ deũ deserẽdo deperisset illa
que perierat in ppetua dãnatione remaneret.q̃
aũt cũ deo illa deserẽte perstiterat de sua beati⸗
tudine certa semper felicitate gauderet. At vero
nã talis que in homĩbus erat q̃ñ pctis atq̃ sup
plicijs tota perierat ex parte repari meruit.vnde
societati angeloꝝ iũgeret̃.hec ille. Ista aũt ratio
aug.nihil valet si quilibet angelus solã ⁊ ꝓp̃riã
haberet speciẽ:tot eñ ceciderũt ꝫm sanctos vt q̃
libet hõ sicut bonũ habet angelũ ad adiutoriũ
sic malũ ad exercitiũ:⁊ ita valde multe spẽs an⸗
gelice essent penit⁹ dãnate. In ista q̃õne ad ali⸗
as.⁊c̃. Quo ad primũ articulũ termĩ sunt dr̃ia
intrinseca ⁊ distinctio psonalis. Prim⁹ igitur
termin⁹ est dr̃^{a}.vnde noto q̃ dr̃^{a} capit̃ tripli⸗
citer.vno mõ dicitur dr̃ia quecũq̃ in aliq̃ diffe
runt seu in aliq̃ ↄueniant seu nõ.hoc modo soli
ti sum⁹ dr̃e etiã simplr̃:simplicia sicuti ens ⁊ bo⸗
nũ differre. Scđo dicitur dr̃ia magis ꝓp̃rie
que in aliquo ↄueniũt.⁊ in aliquo differũt sicuti
vult pħus.v.methaphisice.c^{o}.dr̃ia. Sicuti ṽbi

gratia.hoc mō dicim⁹ sortē ⁊ platonē differre:
q̄: cōueniūt in hūanitate ⁊ differūt in sorteitate ⁊
plonitate. ⁊ his duob⁹ modis accipit̄ h̄ nomen
dr̄a adiectiue a differēs.ētis q̄d ē prim. tertio° dr̄
dr̄a substātiue ⁊ ꝓprijssime. ⁊ hoc mō h₃ oppo
ni ꝯ ꝯhibile seu sit genus seu aliud. Et he diffe
rētie sunt in triplici mō. q̄dā sūt prie: sicut sunt
ille que diuidūt ens. Quedā medie sicut sūt hee
q̄ diuidūt inter media ab ente exclusiue vsq₃ ad
speciē specialissimā: etiā exclusiue. tertie sunt vlti
me sc₃ he que diuidūt spēs specialissimas ⁊ con
stituūt indiuia. ⁊ he vltime differūt a duab⁹ pri
mis: q̄ prime due dicūtur q̄dditatiue: q̄ ptinēt
ad rei eē diffinitiuū. ⁊ cōpetit eis diffinitio dr̄e
donata a porphirio in suis ysagogis. Dr̄a est
que p̄dicat̄ de pluribus differētib⁹ spē in eo q̄ q̄
le. vltime vero dicūtur mālles: q̄ sicuti mā igno
bilior forma existit sic iste q̄dditatiuis. Et notat
doc subti. hui⁹ dist. q. vi. q̄ dr̄a media h₃ cōpa
rari ad hec tria. ad supi⁹. ad equale. ⁊ ad inferius
rlīue. ad superi⁹ diuidi p̄t in ptes cēles: q̄ aliqn̄
medie dr̄e non sunt simplr simplices. compara
tiue ad equale n̄ diuiditur sed diuidit veluti hō
rōnale cōpatū irrōnali nō diuidit̄: s₃ diuidit ho
minē ab asino vel leone. Cōparatū aūt ad infe
rius diuidit̄ subiectiue veluti homo seu rationa
le in sortem ⁊ platonē. ⁊ ex hoc pōt inferri q̄ pri
me differētie solū habēt duas cōpatiōes: vnam
ad equale: sic limitatū ad illimitatū aliā ad infe
rius. ad supius vero nō habēt. Ecōtra vltie que
dā sicut sorteitas ⁊ cete. ad supi⁹ q̄dā habēt cō
parationē nō ad inferius: q̄ infime. Rursus ad
se cōpant̄ veluti sorteitas plonitati. Scōs ter
minus est intrinsecū. vnde quo ad p̄ns solet ca
pi tripliciter intrinsecū. vno mō dicit̄ intrinsecū
vt opponit̄ cōtra extrinsecū ꝓprie dictū. ⁊ sic il
lud ⁊ nō aliud dicit̄ intrinsecū qd̄ est de ratione
formali ⁊ q̄dditatiua alicui⁹ veluti aīal de ratio
ne hoīs. ⁊ sic capit̄ in. q. nostra. Scdō mō dicit̄
intrinsecū id q̄d quasi mediat inter primū ⁊ secū
dū p se dicēdi modū: nec variat rōnē eius cui p
tinet. hoc mō solem⁹ dicere modū intrinsecū li
cet nēpe nō sit de rōne q̄dditatiua ei⁹ cui⁹ ē mo
dus. tamē imediatius se hr̄e videt̄ ad illud q̄ ea
que sunt de scdō mō. nec rōnē variat formalem.
sicut est finitas ⁊ modi ceteri. Tertio dicit̄ intrin
secū q̄d entitatē ꝯsequit̄ positā nullo alio addi
to: licet tn̄ nō sit de q̄dditate eius sed ab eo diffe
rat formaliter. ⁊ hoc mō soliti sum⁹ diuidere re
spectus in respectū intrinsecus aduenientē. ⁊ ex
trinsecus aduenientē. licet em̄ respect⁹ intrinsec⁹
adueniēs ex positis oriat̄ extremis nullo alio ad
dito. differt tn̄ vt sepi⁹ ab extremis formalit̄.

Terti⁹ termin⁹ est distinctio psonalis. vnde vl
tra dicta de psona in p° distin. ij. ⁊ xxiij. Noto se
quēdo diffinitionē psone datā a richardo d̄ san
cto victore. li. iiij. de trini. c. xxi. psona est nē intel
lectualis incōicabilis exn̄a tria ad persone esse
reqri. primū est incōicabilitas. ⁊ ista vt inquit
doc. subtilis. i. q. ij. arti. tertio dicit̄ triplr aptitu
dial̄. actualis. ⁊ pōlis. due prime reperiūtur in
persona creata. psona em̄ creata nec actu cōicat̄
nec apta nata est cōicari. Sed tertia sc₃ negatio
poe cōicatiōis solū cōuenit psone increate. quia
psona oīs creata est ipoa obediētiali respectu
dei. Scōm est exn̄a. i. ex alio eē seu ex quo fit alia
psona. vnde nōt Rich. q̄ psone differūt triplici
ter. Aliq̄ nēpe ad inuicē solū differūt origie: sic
sunt diuine psone: q̄ vna ex alia. Aliq̄ differunt
sola q̄litate. i. dr̄a indiuiduali. sicut āgeli: q̄ nō
oriūtur mutuo a seipis sed a deo oēs. Tertie au
tē psone differūt ⁊ origine ⁊ qualitate seu diffe
rētia indiuiduali. sicut hoīes q̄ ꝓprias habēt in
diuiduales dr̄as ⁊ mutuo ex se p gnationē oriū
tur. vn̄ sicut in diffinitiōe psone meli⁹ ponitur
incōicabilis a richardo q̄ indiuia a Boe°. Sic
exn̄a a richar° q̄ suba a boetio. vn̄ d̄ vi verbi lo
quēdo ista tria differūt suba. subsistētia. ⁊ existen
tia. Suba nēpe in diuinis q̄ddā cōe trib⁹ noiat
nō multiplicatū. Subsistētia aūt magis dic̄ q̄d
est suppositi ꝓpm. vn̄ nō ꝯcedim⁹ in diuinis. iij
de cōi subas. sed bene. iij. subsistētias. exn̄a autē
modū ꝓcessiōis: q̄ existere quasi ex alio stare vl̄
ex quo alius stat. ⁊ differt exn̄a a subsistētia quia
subsistētia noiat quasi absolute q̄d est ꝓpm sup
positi. sed existētia respectiue. Tertiū requisitum
ad eē psone est nā intellectualis ea ꝓpter insen
sibilibus aūt solū i vegetabilib⁹ nō extat perso
nalitas: s₃ in solis itellectualib⁹. ⁊ hoc magis ex
p̄ssit richardi diffinitio q̄ boetij: qui dic̄ rōnalis
nē: q̄ ꝓprie rō solū est hoīm. vnde ysaac in lib.
diffinitionū dei dicit: q̄ rō creata ē in vmbra in
telligētie. intellect⁹ ho est cōis deo ⁊ angelis ⁊
hoībus sicuti psona. Quātū ad scōm articlm
sunt tres ꝯclones. Pria est de cōicatiōe actuali
nē angelice plurib⁹ eiusdē rōnis suppositis seu
psonis. Scda de psonalitate angelica relatiue ad
orbes celicos. Tertia de psonalitate seu indiui
duatiōe angelica relatiue ad q̄ntitatē ⁊ purā ne
gationē. Prima est hec. Spēs angelice plurib⁹
eiusdē rōnis cōicabilis suppositis mālis dr̄e i
diuiduātur entitate. Pria ps dicit. q̄ in spēbus
angelicis possunt eē plures angeli eiusdē rōnis
ꝓbat̄. oīs q̄dditas plurib⁹ suppositis est cōi
cabilis: sed spēs angelice sunt q̄dditates quedā
igit̄ sunt pluribus cōmunicabiles. maior patet
si em̄ aliq̄ quidditas eēt que nō foret cōicabilis
queritur vnde hoc ē: aut em̄ hoc est ꝓpt̄ perfecti
onē: aut ꝓpter ipfectionē. nō ꝓpter pfectionem
q̄ nulla diuina est cōicabilis tribus psonis: lic₃
sit in ydētitate eēne: tn̄ hoc est ꝓpter āpliorem
pfectionē: q̄ cetere q̄dditates cōicātur in yden
titate nūeri vtputa specifica vel alia. nec ꝓpter
ipfectionē: q̄ q̄dditates gñabim ⁊ corruptim cō
municātur. Confirmat̄ ex casu quē ponit doctor
subtilis in hac dist. q. vij. De⁹ pōt hūc angelum
vt gratia Michaelē quē in hac ꝯdidit spe
cie adnihilare ⁊ iterū reparare illā adnihilatam
spēm in alio indiui°. vel in isto. alias nō poss₃ e i
dem ordinē vniuersi facere quē fecit a pnci° q̄d
est falsum: quia per adnihilatōnē hui⁹ indiuidui
nō repugnat huic speciei eē. aliter em̄ eēt tantū
ens fictitiū: sic chimera. pōt igit̄ iterū ꝓducē ip
sam in alio indiuiduo: sed nō in isto s̄m thomā
dicētē q̄ hō nō posset resurgē idē nūero nisi aīa
remaneret eadē nūero. de q̄ in q̄rto. ⁊ ita in alio
indiuiduo ⁊ p ꝯñs plurib⁹ est cōicabilis suppo
sitis. Scda ps ꝯclonis dicit. q̄ ista supposita
indiuiduātur māli dr̄a. ꝓbat̄. quādo aliq̄ diffe
rūt ⁊ ꝯueniūt: opt₃ q̄ alio ꝯueniāt: ⁊ a° differāt
ex p° articulo. ⁊ p₃ ex°. quia nēpe hō ⁊ asin⁹ dif
ferūt ⁊ ꝯueniūt. alio differūt: ⁊ alio ꝯueniūt: q̄a
differūt in ꝓprijs rōnib⁹ ⁊ ꝯueniunt in genē ⁊
alijs p̄cedētib⁹. Sed ista indiuia speciei angeli
ce ꝯueniūt i alia spē: ⁊ differūt. ergo opt̄ q̄ id
quo differūt: aut sit differētia formalis qd̄ ē fal
sum: quia tūc eēnt spēs distincte: aut dr̄a mate
rialis ⁊ habet̄ ꝓpom. Et si querat̄. quid est ista
dr̄a material̄. ⁊ vnde habet ortū: est ne mā vel
forma. Dicēdū q̄ loquēdo formalr nec est mate
ria vel forma: bene tn̄ verū est q̄ loquēdo realit̄
est vltima realitas me vel forme. Et si querat̄ cu
ius pncipalr vel materie vl̄ forme satis ꝓbabi
liter dicit doc. deuot⁹ hui⁹ distictiōis. pte prima
articlo scdo. q. iij. q̄ ꝯpom est hic aliq̄d rōne ma
terie est hic: q̄ materia s̄m auerroym est q̄si fun
damētū nē. rōne aūt forme est aliquid q̄si aliud
quid: q̄ alietas est distictio a forma. ⁊ ita dicit
ista dr̄a ⁊ realitatē vltimā matie: ⁊ vltimā forē
in cōposito. ⁊ inde est q̄ in suo noīe sortit̄ vtriusq̄
q₃ nomē dū dicit̄ dr̄a materialis vt dicat̄ dr̄a
rōne forme. sed materialis rōne materie. Et si q̄
rat̄ vtrū dr̄a materialis sit idē q̄ exn̄a. dico q̄ n̄
vn̄ tota coordinatio predicamtal̄ intelligit̄ com
pleta ⁊ vsq₃ ad indiuidua inclusiue aū exn̄am ita
q̄ exn̄a est rei iā indiuiate. Sed q̄s peteret quō
noiatur ista dr̄a indiuidual̄. Dico q̄ in quolibet
indiui° habet nomē ꝓpm vt in plone platoitas
in sorte sorteitas. habet ⁊ nomē cōmūe oībus
vt dicat̄ in cōe heceitas. Ex ista ꝯclone pat₃
grauit̄ scm̄ ꝯ ho. defecisse in scdo scripti hac di
stinctiōe. q. iiij. dicētē de necte quālibet spēm an
gelicā vni⁹ solūmō fore indiuidui. Ex quo pat₃
q̄ deus nō posset s̄m eū plures angelos facere
in eadē spē: quia ad ipossibile nulla est potentia
Et dicit q̄ ista est positio phoꝝ ⁊ diuini dyoñ.
ix. celestis ierarchie. vbi in quolibet ordine poīt
primos medios ⁊ vltimos. ⁊ subdit. ⁊ h̄ necm est
ꝯsentire primū q̄d occurrit ꝯ istā op. est articul⁹
parisieñ. s̄m em̄ determinationē parisieñ. in q̄li
bet spē possibilia sunt plura indiuia nūeralr cui⁹
hec opio expsse poni° om. Scōm q̄d occurrit est
q̄ dicit doc. deuot⁹ hui⁹ dist. pte pria. arti° scdo.
q. i. vbi dicit q̄ ex quo non apparet nec p officia
angelica nec p opatiōes coꝝ: nec p scripturā tā
ta distictio nō videt̄: nisi p̄sumptio illaꝝ ponere
⁊ addit a pncipio distictiōis manuductionē re
thoce in pala° regio glīa em̄ regis est hr̄e aliq̄s
ꝯsimiliter indutos d̄ eodē etiā mysterio seruiētes
q̄tomagis in supno palatio. Tertiū q̄d occurrit
est auctas daniel̄. vij. Mia mim ministrabāt ei:
⁊ decies cētena milia. vel s̄m aliā litterā ⁊ deci
es milies cētena milia assistebāt ei. Et iob dicit
q̄ nō est nūer⁹ militū eius: esset valde magnum
q̄ tot eēnt: ⁊ q̄ nō essent duo in eadē spē. Ceterū
q̄ tot sunt dānate spēs angelice: ⁊ q̄ ꝓpt̄ vnam
solā spēm sc₃ hūanā naturā miserit deus filium
suū in mūdū nō appet. Et q̄d dicit. q̄ ista ē opi
nio phoꝝ. Dicendū q̄ in mā angeloꝝ errauerūt
cōiter phi vt ipemet dicit in. iij. q. Caprōpt̄ i hu
iusmodi mā eis nō est dāda fides. Et q̄ inq̄t de
dyoñ. q̄ in quolibet ordine sunt primi medij ⁊
vltimi: ⁊ ita diuerse spēs. Dicēdū q̄ ordo vt pa
tebit. ix. dist. potest capi: aut ꝓ ierarchia: ⁊ sic i q̄
libet ordine sunt primi medij ⁊ vltimi: quia que
libet iera habet tres particulares ordiēs. ⁊ sic in
telligit text⁹: aut ꝓ illo ordine qui est ps illi⁹ ie
rarchie ⁊ sic nō capit̄. vel dicendū q̄ in quolib₃
ordine etiā particulari sunt primū mediū ⁊ vlti
mū s̄m tres actus ierarchicos purgare. illumiā
re: ⁊ perficere. primū purgare. scōm illūinare. ⁊
tertiū pficere. de q̄bus infra. Scda ꝯclo est d̄
psonalitate angelica respectiue ad orbes celicos ⁊
est hec. sanctoꝝ spirituū grādis exercit⁹ ex motu
orbiū ve celoꝝ nūero nullaten⁹ colligit̄. Pria
ps dicit q̄ sunt spūs seu angeli in natura. ꝓbat̄
ex mō arguēdi aristo. in. vij. ⁊. viij. phicoꝝ. Qn̄
cūq₃ aliqua ad inuicē ꝯiūgūtur si vnū reperien
dū est per se ⁊ reliquū. ⁊ maxie si illud q̄d dic̄ im
perfectionē per se reperit̄: ⁊ illud q̄d dicit perfe
ctionē. Sed spūs ⁊ corp⁹ in hoīe ꝯiūguntur. er
go ex quo reperit̄ corpus p se. igit̄ ⁊ spūs: ⁊ illū
dico angelū. maior patet ex°: quia em̄ ꝯiūgūtur
ad inuicē mouēs ⁊ motū: ⁊ reperit̄ aliq̄d q̄d ita
mouet̄ q̄d nō mouet repietur aliq̄d q̄d ita mou₃
q̄d nō mouet̄. Sed alia ps dicit q̄ nūer⁹ eoꝝ
nō debet colligi ex motu orbiū seu celoꝝ nūero
ꝓbat̄. quādo aliq̄d agēs habet duo opa. vnum
primariū ad q̄d sp tēdit. aliud scdariū ad q̄d mi
nus intēdit. nō d₃ ꝯcludi vnitas eius ex minus
intēto: ⁊ maxie dū dubiū est si id fiat actiōe ei⁹.
Sic est in ꝓposito videre deū frui. deo est opus
angelicū primariū: mouē celū scdariū. vel forsan
solius dei. de quo alias. igit̄. ⁊c. Sūt etiā adhuc

ancta·es ostēdētes manifeste aliq̄s fuisse ange-
los hic in terris ex° moto. ex quo patet ꝙ tūc il-
lud nō mouebāt. Ex p̄ria pte ꝯclonis patz er
ror saduceoꝝ qui oēm negauerūt spiritū. Ex
alia pte pz error aristo. qui ₰m nūerū motuū ce-
lorū posuit nūerū intelligētiarū: ⁊ nō posuit nisi
circa .xxv. q2 nō sunt plures mot⁹ celici cōputā-
do motū epicicloꝝ. vt patebit infra q̄d est error
manifestus. Ex eodē etiā patet error Auicen.
in ꝯ° metha^ce. qui posuit nūerū intelligentiarū
penes nūerū celoꝝ: ⁊ p ꝯñs nō posuit nisi decez
iuxta .ix. orbes. ⁊ primā a qua alie ꝓcedūt ordie
tn̄ vt sola prima ꝓducat scdaz. ⁊ scda tertiā. ⁊ sic
ꝯsequēter vsqꝫ ad .x. quā vocat intelligētiā terre
noꝝ. ⁊ in hac posuit aias nr̄as felicitari. Ter-
tia ꝯ° ē d̄ idiuiduatōe seu p̄sonalitate āgelica re
latiue ad q̄ntitatē ⁊ purā negationē. ⁊ est h̄. licet
p̄sonalitas angelica negatione formalr̄ ꝯstituat
nullaten⁹ eiusdē indiuiduū negatiōe aut q̄ntita
te pura ꝯcipit. P̄ria ps dicit. ꝙ p̄sonalitas an
gelica ꝯstituit formalr̄ negatiōe. pz ex p̄io arti°
formale em̄ p̄sone est incōicabilitas q̄ purā dicit
negationē. Et si q̄rat quō p̄t p̄sona purā dicere
formalr̄ negationē cū sit nomē dignitatis. Re-
spōdet ꝙ aliq̄ties nētiones dicūt dignitatē sicu
ti dignitas est in rege q̄d nō sit ribald⁹. Secū
da ps dicit ꝙ indiuiduū angelicū nō ꝯstituit pu
ra negatiōe. ꝓbat. oīs negatio fundat sup ali
quā affirmationē. ex p̄io posterioꝝ. Hec em̄ nō
est vera hō nō est asin⁹: nisi q2 hō est hō. ⁊ asin⁹
asin⁹. igit ante illā negationē est aliq̄d positiuuz
in illa q̄dditate p q̄d determiat ad illud indiui-
duū. Et si q̄rat. nūq̄d ex se p̄t se determiare. Di-
cendū ꝙ nō: q2 tūc esset singularis. ⁊ si posset in
infinitis eē indiuiduis actu eēt in illis. ⁊ p conse
quēs foret infinita. Et si dicat ꝙ ₰m p̄hos spēs
de se athoma est .i. indiuisibil. Et Boe. dicit ꝙ
totū eē indiuidui ⁊ tn̄a multa. dicēdū ꝙ spēs di-
citur athoma nō q2 nō possit in indiuiduis di-
uidi: sꝫ quia neq̄t diuidi ī spēs q̄d nō ꝯuenit ge-
neri quod bene diuidit in plures. ⁊ ideo respe-
ctu generis nō respectu indiuiduoruz dicitur a
thoma. Et p idē ad boetiū dū dicit. ꝙ spēs dicit
totū esse indiuiduoꝝ ₰m est specificū. Et si q̄rat
an spēs in illo priori sit vl̄is cuz dicat auerrois
in comēto de aia. ꝙ intellect⁹ facit vniuersalitatē
in rebus. R̄ndet doc. subti. p^a. q. hui⁹ distinctio
nis ꝙ q̄libet q̄dditas capta in suo priori solū est
ipa vt hūanitas solū hūanitas ⁊ eq̄nitas tm̄ eq̄-
nitas. ⁊ subdit ꝙ non est vl̄is an̄ actū intellect⁹
agētis. vnde ₰m eū ista tria quo ad hoc sunt or-
dinata. primo intelligit q̄dditas. scdo cōitas: q2
q̄libet q̄dditas est cōmunis. ⁊ ex hoc hꝫ vn̄ pos-
sit eē vl̄is. tertio virtute intellectus agētis in in-
tellectu possibili fit ista vl̄itas quādo dicit itelle
ctus h̄ est h̄ vt p̄tū habeat mo^m forme seu vl̄is
subm modū marie seu p̄ticlaris. Sed tertia
ps ꝯclonis dicit ꝙ indiuiduū angelicū nō ꝯsti-
tuitur q̄ntitate scꝫ extēsiua. ꝓbat. q2 talem nō hꝫ
ex p̄cedēti lectiōe. imo dico ꝙ simplr̄ loquendo
q̄titas nō est p̄ncipiū indiuiduatiōis. ꝓbat. illō
nō est p̄ncipiū indiuiduatiōis q̄d rē sequit posi-
tā in eē ⁊ indiuiduatā. h̄mōi est q̄titas. igit. pro
batur maior. q2 effect⁹ nō dat esse cause sue: nec
posterius suo priori. sed probat minor. in p̄nto
sube quātitas nepe est accn̄s. ⁊ p ꝯñs ortū habꝫ
a suba. ⁊ si sit accn̄s p̄ticulare a suba p̄ticulari sin
gula reddēdo singulis. Ex scda parte ꝯclonis
patet defectus doc. solēnis ponētis quolibet. v.
q. viij. res indiuiduari duplici negatione. pz o^m
ex ꝯclone. Notandū tn̄ ꝙ rē indiuiduari pōt in-
telligi tripliciter. vno mō intētionalr̄. ⁊ isto mō
indiuiduātur p aiam. i. ꝯcipiūtur. ⁊ rep̄ntant p
h̄ nomē indiuiduū q̄d est nomē scde intētionis:
vel impōnis. Scdo intelligit indiuiduari fora-
liter: ⁊ sic indiuiduat negatiue. indiuiduuz nēpe
idē est ꝙ in se indiuisū. ⁊ si sic intellexisset doc. so
lēnis benedixisset. Tertio intelligit res idiuidu-
ari originaliter. ⁊ sic intelligit ꝙ nō pura nega°
sed aliq̄d positiuū indiuiduat. Ex tertia parte
rursus patet o^m romani egidij ponētis p̄ncipiū
indiuiduatiōis esse q̄titatē extēsiuā. pz o^m ex dic
ctis. pri⁹ em̄ mā intelligit eē q̄ sibi adueniat q̄-
titas cū sit accn̄s. vnde ⁊ si fieret indiuiduatio p
q̄titatē q̄dlibet indiuiduū de alijs predicamētis
eēt vnū p accn̄s cū haberet res diuersoꝝ generū
q̄d est valde incōueniēs. Quātū ad tertiū ar-
ticulū sunt. ⁊c̄. P̄ria diff. est. vtrū foret int āge
licas spēs aliqua in so° repta indiui°. ꝓbabilit
valde potest dici ꝙ sic de spē cuius erat lucifer. q̄
met in ip̄o eē nē erat: quasi quidā sp̄ualis splen-
dor inter alios angelos: alijsqꝫ angelici sp̄us hu-
ius respectu in creatiōis dono miores censeban
tur vt trahit ex dictis Ezechiel ꝓphe hunc allo
quētis. Oīs lapis p̄ciosus opimētū tuū: ⁊ no-
minat ibi nouē lapid̄ denotātes nouē ordines
angeloꝝ. vnde quasi erat ierarcha interior toti-
us vniuersi. Scda difficultas. ꝙ sunt spēs an-
gelice in celesti exercitu. R̄ndet ꝙ nō occurrit
ex sacra scriptura nūerus determinate posit⁹ ni
si in nūero nouena°: q2 sunt nouē ordines. ⁊ q̄li
bet ordo spē differt ab alio ordine. verisilr̄ tamē
est ꝙ in quolibet ordine etiā multe valde sūt spe
cies. de quo inferius satis fiet mētio. Tertia
difficultas. vtrū vna angelica p̄sonalitas eq̄ sit
nobilis vt alia. Dicendū ꝙ ꝓprie nobilitas ⁊ di
gnitas negatōnū cuiusmodi est formalr̄ p̄sonali
tas ortū habet fundamētalr̄ a nobilitate subiecti
in quo fundat. ⁊ quia in natura ꝓpria aliq̄ ange
li sunt alijs nobiliores censendū est ꝙ etiā in p̄-
sonalitate. Et tn̄ de tertio artī°. Ex quo pz ad
q̄ōnē vicꝫ ꝙ per dr̄iaz intrīsecā in spēbus āgeli
cis censenda est dr̄° p̄sonalis. Et tūc ad argumē-
ta. Ad primū. maior est falsa. si em̄ so^a indiui-
duoꝝ multiplicatio fieret ꝓpter speciei ꝯseruati
onē q̄ neq̄t in vno ꝯseruari indiui° iā nō esset
fili⁹ in diuinis: q2 in p̄re poterat ꝯseruari nā di-
uina cū sit incorruptibil. vn̄ ista cā data a p̄ho
solū habet intelligi in gn̄abilib⁹ ⁊ corruptibili-
bus nec ibi ē tota cā. Dato em̄ ꝙ adā nō peccas
set: multi fuissent hoies: ⁊ tn̄ non subiecti morti.
vn̄ p̄ncipalior cā ₰m doc. deuotū in p^a. distictōe
ix. q. ij. ⁊ hac dist. pte p̄ma. arti. ij. q. i. Est sapien-
tia dei ⁊ bonitas eius q̄ nō solū vult cōicare bo-
nitatē suā plurib⁹ spēb⁹ distinctis: sed pluribus
eiusdē speciei indiuiduis. Et q̄d obijcit de sole:
q2 est vn⁹: q2 est incorruptibil. dicēdū ꝙ illa nō
est cā totalis: sed quia sufficit vniuerso ⁊ melius
regūtur vnico sole q̄ plurib⁹ vt forsan patebit i
fra. Ad scdm negat p̄io maior: ⁊ dū ꝓbat ex
iij. p̄hicoꝝ. ꝙ nūer⁹ nascit ex dione ꝯtinui. dicen
dū ꝙ male arguit thomas. p̄hs em̄ nō dicit oēz
numerū nasci: sed nūeꝝ. ex indefinita em̄ nō seq̄
tur silogistice vl̄is vt nō sequit hō nascit ex pau
la. igit oīs hō. ceterū ⁊ minor est falsa scꝫ ꝙ an
geli nō habeāt m^am patet ex superiori lectione.
Ad tertiū negat maior: ⁊ dū ꝓbat p auerro.
⁊ p̄hm patet vnico v̄bo. loquūtur em̄ de gn̄abi-
libus ⁊ corruptibilib⁹: ⁊ ibi bene verū est ꝙ di-
mensionē partiū marie sequit extēsiua q̄titas h̄
tn̄ facit: angeli aūt nō sunt sic gn̄abiles ideo nō
habet ibi locū illa auctas. Et sic pz ad q̄ōnem.
Ex p̄nti aūt textu de mēte mgr̄i vnica elicitur
ꝯclo talis. seu de hac scda tertie dist. parte ⁊ ē h̄.
Inter sp̄us nō est eq̄litas nec ineq̄litas ponēda
penitus. Dicit ꝯclo ꝙ angelici sp̄us nec in oīb
bus ꝓprietatib⁹ sunt equales: nec inequales: sꝫ
in aliq̄bus sunt equales in alijs nō. Et ponitur
p totū istū textū. Seq̄tur in textu.

Illud quoqꝫ inuestigatiōe dignū videt.
⁊c̄. Hic signatur tertia ⁊ vltima ps hui⁹
tertie dist. scdi sn̄iarū que sic ꝯtinuat ad p̄ceden-
tes duas ptes. nā postq̄ in prima parte in sūma
angeloꝝ tacta est ꝓprietas. Et in scda parte hu-
ius ꝓprietatis declarata est varietas. Nūc ī hac
parte tertia declarat angelica habitualitas. ⁊ di-
uidit in tres ptes p̄ncipales. In prima pādit
naturalis angeli bonitas. In scda ponit natura
lis ꝯgnoscibilitas. In tertia exprimit huic natu
ralis dilectiuitas. p̄ria in p̄ncipio. scda ibi. hic q̄-
ri solet quā sapiaz. ⁊c̄. tertia ibi. Solet etiā que-
ri vtrū. ⁊c̄. P̄ria rursus ps in qua pādit natural
angeli bonitas. in tres partes diuidit. In prima
fallitatis p̄ponit opio. In scda sanitatis osten-
dit positio. In tertia veritatis habet ꝯfutatio.
p̄ria in p̄ncipio. scda ibi. alijs aūt videt oēs an-
gelos. ⁊c̄. tertia ibi. idqꝫ aug. exīmināe. ⁊c̄. Et h̄
est diuisio presentis dist. in gn̄ali. Circa. ⁊c̄.

Trū angeloꝝ cognitio actu sit spē vl ha
bitu. Et arguit ad partē negatiuā tripl̄r
Primo ꝙ nō sit actu. i. intellectiōe que sit accn̄s
Cognitio angelica respectu sui est eius eēn^a. er-
go ⁊ cognitio in eo cuiuslibet alterius. ꝓbat ꝯse
quētia ex .iiij. de diui. noi. vbi agit diuin⁹ Dyo-
nisius de motu circulari angl̄i. incipit em̄ in deo
tendit scdo in creaturas. ⁊ tertio per seip̄m in de
um reuertit vt ex quolibet creato in laudē reuer
tat creatoris: ⁊ ita cognitio angeli p̄io dī. scdo
creaturarū aliarū. tertio suipi⁹. Si ergo cogni-
tio sui sit eius eēntia: ⁊ cognitio alioꝝ cū eius co
gnitio sit vltima. Sed ꝓbat añs: q2 cognitio re
spectu sui habet locū medij. intellectus aūt ⁊ eēn
tia locū extremoꝝ. ⁊ tn̄ extrēa scꝫ intellectus an-
gelicus ⁊ eius eēntia sunt idē. igit ⁊ cogni° cum
imediatius se habeat. Scdo arguit ꝙ nō fiat
spē. nulla intuitiua noticia patit spēm. sed ange-
li que ꝯgnoscūt intuitiue cognoscūt. ergo nō ha
bēt cognitionē p spēs. maior pz. Spēs nēpe exi
gitur ꝓpter obiecti absentiā. Sed ꝓbat minor.
intuitiua nēpe noticia abstractiua est p̄fectior. ex
quo ergo sunt in statu p̄fectiori creature debent
habere p̄fectiorē cognitionē. Tertio arguit ꝙ
nō fiat habitu. oīs habit⁹ ponit ad facilitandū
potētiā: sed potētia intellectiua angeli de se faci
liter opatur. igit nō habet nec exigit habitū. ma
ior patet aucte cōmētatoris .iij. de aia. habit⁹ in-
quit est quo quis vtitur cū voluerit. Sed minor
clara est de se cū ₰m dyoñ. iiij. de diui. noi. intel-
lectū habeant dīformē. In o^m vero arguitur
primo de actu cognoscēdi aucte mgr̄i in littera.
vbi dicit caplo i°. Hic inquiri solet. ⁊c̄. ꝙ erat in
eis triplex naturalis cognitio. Scdo d̄ spē aucte
aug. sup Gen̄. ad litterā qui posuit in angel spe-
cies cōcreatas. tertio de habitu. p illud Ezechi.
xxviij. vbi ezechiel luciferū alloquēdo dicit. ple-
nus sapia ⁊ decore in delicijs paradisi dei fuisti.
Sapia aūt habitū noiat. In ista q̄ōne ad alia
pariformiter sunt. ⁊c̄. Quo ad primū articuluz
termini sunt habit⁹. spēs. ⁊ actus. Prim⁹ igit
termin⁹ est habit⁹. vnde apō p̄hos habit⁹ solet
capi tripl̄r. Primo mō dr̄ habit⁹ decimū p̄ntuz
seu sextū sex p̄ncipioꝝ. Et isto mō gilbert⁹ por-
retani in libro sex p̄ncipioꝝ habitū diffiniēs dic
Habit⁹ est cor^m ⁊ eoꝝ que circa corp⁹ sunt adia
centia. hoc em̄ mō habitus solū dicit quēdaz re
spectū extrinsecus aduenientē habituati ad ei⁹
habitū quō dicim⁹ aliquē armatū vel indutum
Scdo dicit habitus qualitas de difficili mobil.
⁊ isto mō sumit habitus a p̄ho in p̄ria spē quali
tatis que est habitus vel dispositio. vt dispō di-
catur qualitas seu affectio de facili mobilis. sed
habitus de difficili: hoc etiā modo loquit p̄hus
in scdo ethicoꝝ. vbi diuidit ea que sunt in aia
in tria. in potētiā. in passionē. ⁊ habituz. ⁊ h̄ mō

multotiēs spēs ē habit⁹ dñ.cfirmiꝭ imprimitur
Tertio mō dꝛ habit⁹ quedā q̄litas qua ꝓmpti ef
ficimur ad exeq̄ndū in op⁹ cū voluerim⁹.⁊ h̄ mo
do dicunꝭ hitus sciarū.vñ doctoꝛ subti.iij.parte
tertie distinctiōis primi.q.i.Habitū diffiniēs dic̄
Habit⁹ est q̄dā habilitas derelicta ex actib⁹.vbi
primo dicit habitū habilitatē manifestās q̄lita
tē substractā p ipam habilitatē.habit⁹ em̄ q̄d ab
solutū ē q̊ habiles reddimur.vñ ē illō victorini
Natura habilē facit ars facilē.vsus potētē.⁊ no
tat aristo.in scd̄o ethicoꝝ.ꝙ hitib⁹ inest delecta
bilitas in affectiua in operando:facilitas.in execu
tiua pō.ꝓmptitudo respectu opis.⁊ expedi^a ex
īpedimētoꝝ remotiōe.scd̄o dicit doctoꝛ subtilis
derelicta ex actib⁹.vñ est illud famosū ex actib⁹
frequētatis gñatur habit⁹.⁊ debꝫ capi lȳ ex effe
ctiue sicut ad roma xi.Ex ipo ⁊ p ipm ⁊ in ipso
⁊c̄.Actus em̄ fm eū sunt cāe effectiue hitus.di.
xvij.primi.q.i.vt sit ordo iste.pmo obm seu spe
cies obi.scd̄o actus.tertio habitus.vnde ⁊ notat
idē doctoꝛ hac di.q.x.ꝙ hoc mō spēs differt ab
habitu:qꝛ aliq̄s habebit habitū magis intensū
⁊ tñ spēm magis remissaꝫ.dat exēplū.Sit aliq̄s
rudis ingenij fortiter studēs.sit rursus aliq̄s bo
ni ingenij sed modicū studēs.Ille q̄ est rudis in
genij habebit habitū fortiorē ⁊ magis intensuꝫ
⁊ spēm magis remissaꝫ.Ecōtra:ille q̄ est boni i
genij habebit spēm magis intensaꝫ: qꝛ faciliter
app̄hendet:sed habitū aut nullū:aut min⁹ intē
sum.⁊ hoc est q̄d sepi⁹ videm⁹ nāliter rudes in
genio ad maiorē venire sciam q̄ ingeniosos:q̄a
primi laborāt.scd̄i nō. Scd̄s termin⁹ est spēs
vltra dicta in primo dist.xxxi.spēs q̄ ad p̄ns so
let capi triplr̄.Est prīo nēpe spēs innata.⁊ ista
fm viā aug.sup Gen̄.ad litterā pōt dici triplici
ter in angelis fm illa tria vba que habenꝭ in fa
ctiōe mūdi:fiat:fecit:⁊ factū est.habuit nēpe no
ticiā rerū in verbo:iō dꝛ fiat.scd̄o habuit notici
am rerū pri⁹ nā q̄ fierēt:iō dꝛ fecit.tertio habu
it rerū noticiā dū facte sunt:iō dicit factū est.Et
cuilibet modo cognitiōis a pncipio sue creatio
nis pt̄ correspōdere spēs.⁊ iste spēs dicūtur i an
gelo triplici noie.s.ꝯcreate:qꝛ cū eo simul create
sunt.Scd̄o innate:qꝛ a pricipio ī natura sua sūt
posite.tertio infuse:qꝛ hite sunt dono dei spāli.
Scd̄o dꝛ spēs acquisita:⁊ ista est que acq̄riꝭ aut
inuētiōe:aut studio quales p̄nt in angelis poni
respectu ꝯtingētiū:aut singulariū.Tertio accipi
tur spēs vt opponiꝭ ꝯtra innatā spēm vt solū di
caꝭ infusum q̄d nō est a pncipio datū.⁊ hoc mō
ponūt theologi spēs sabiliū infusas salomōi q̄
ēt mō de reuelationib⁹ p̄nt a deo vel p angelos
supiores aliq̄ de nouo spēs angelis infūdi inferi
orib⁹. Tertius termin⁹ est act⁹.vñ act⁹ solꝫ ac
cipi tripliciter.prīo mō dicꝭ actus ꝓ actu prīo.
⁊ sic fm aristo.in scd̄o de aīa:est quasi res in ha
bitu veluti in aīa:scia:vel in volūtate caritas.di
citur tamē act⁹ prim⁹ tripl̄r.vno mō primus in
re.⁊ isto mō rei in habitu est hñ act⁹ prim⁹ ⁊ se
cūdus.dicet em̄ act⁹ prim⁹ q̄d primo inest.act⁹
scd̄s q̄d scd̄o.Sicut si in mēte prīo insit grāma
tica.scd̄o logica.grāca dicet actus prim⁹.sed lo
gica actus scd̄s.Scd̄o dꝛ actus prim⁹ prioꝛ i p
fectiōe:sic sapia est actus prim⁹.prudētia h̄ mo
do scd̄s.Tertio dꝛ actus prim⁹ vt in ꝓposito vt
dicaꝭ act⁹ prim⁹ res in habitu.act⁹ scd̄s operatō
eius.⁊ isto mō fm eū ph̄m scire in actu est actus
scd̄us.tertio vero limitaꝭ actus ꝓ exteriori opa
tiōe.⁊ sic loq̄tur venerabilis eustracius in prīo
ethicoꝝ.vbi praxi diffiniēs dic̄.praxis est fꝫ clē
ctionē energia.praxis em̄ in greco act⁹ est in la
tino.⁊ isto mō primo fit ꝯsideratio in intellectu.
scd̄o electiō in volūtate.tertio act⁹ in executiua
potētiā.Et tantū de prīo articlo. Quātū ad
scd̄m articulū sunt tres ꝯclōnes.Prīa est de co
gnitiōe angeli respectu sui.scd̄a respectu dei.ter
tia de cognitiōe eius respectu alioꝝ. Prima est
hec.Sic a suo intellectu eēn^a est intelligibil̄ an
gelica:vt ad eiusd̄ cognosci habit⁹ nō requiraꝭ.
Prima ps dicit ꝙ eēn^a angelica est intelligibil̄
a suo intellectu.ꝓbaꝭ.si nēpe eēn^a āgelica a suo
nō esset intelligibil̄ itellectu:aut h̄ eēt qꝛ simpl̄r
nō esset intelligibilis:aut scd̄o:qꝛ isti intellectui
nō esset ꝓportionata:aut tertio qꝛ req̄riꝭ ꝙ co
gnitū informet cognoscientem q̄d nō sit eiusdeꝫ
ad seipm.Sꝫ nec sic nec sic.igiꝭ.maioꝛ pꝫ a dio
ne sufficiēti.sꝫ ꝓbaꝭ minoꝛ.prīo ꝙ nō iō sit:q̄a
simpl̄r nō sit intelligibiꝭ:qꝛ tūc nō posset intelli
gi ab intellectu diuino q̄d est manifeste falsum:
nec scd̄m.s.ꝙ nō sit ꝓportionata:qꝛ nihil ita ali
cui ꝓportionaꝭ:sicuti idē sibiipi cuiusmodi est i
tellectus angelic⁹ ⁊ ei⁹ eēn^a.nec tertiū ꝙ req̄raꝭ
ꝙ cognitū sit formaliē seu subiue i cognoscente
si nēpe spēs eēt p̄ns intellectui absq̄ informati
one ita moueret intellectū sic̄ modo:nō em̄ mo
uet intellectū inq̄ntū informat.⁊ patet hoc mani
feste in noti^a intuitiua:vbi sepe o^m est extra po
tētiā cogno^em.Et si dicaꝭ:qꝛ fm ph̄m in primo
phicoꝝ.Intellectus est vl̄ium.sensus vo singu
lariū:cū igiꝭ eēn^a angelica sit singularis nō po
terit intelligi.Rñdeꝭ ꝙ illa auctas dꝫ intelligi
cū precisione vt sit sensus.Sensus est solū singu
lariū:licet intellectus sit vl̄ium ⁊ singulariū:sicut
si dicēur.regnū ē regis:⁊ ducat⁹ ducis:licꝫ rex
in ducatu dñiū hr̄et.Et si dicaꝭ ꝙ oꝫ fm ph̄um
in scd̄o de aīa cogno^em denudari a cognito vt
cognoscat.sicuti optet ocl̄m extra omnē colorē
fieri vt oīm coloꝝ spēs recipiat:⁊ ita a sili videꝭ
exigi ꝙ intelligēs differat a cognito vt sit extra
oīe cognitū:vt oīe cognitū possit cognoscere
Hic rñdet doc.subti.hui⁹ dist.q.viij.ꝙ aliter est
in sensibilib⁹:aliter in intellectu.Sēsus quippe
sunt limitati ad certa sensibilia veluti visus ad
colores:⁊ auditus ad sonos.⁊ sic de alijs: ⁊ ita
optet organū determinate cōplexiōis eē vt suū
recipiat o^m sine mā q̄d alibi ē cū mā. Coloꝛ em̄
hꝫ eē māle insupficie.vñ dic̄ ph̄us.ꝙ coloꝛ ē ex
tremitas pspicui i corpe terminato:sꝫ hꝫ i perspi
cuo seu i ocl̄o eē spūale:⁊ iō requiriꝭ determia
tio in organo ꝓpter alietatē obi in eēndo in or
gano ⁊ in re extra.Intellect⁹ aūt ē illimitatus
quo ad o^m.obm aūt cuiuslibet intellect⁹ ē totuꝫ
ens iō nō optet ꝙ limiteꝭ ad certū gradū recep
tiōis vt itellectiōꝫ recipiat:iō sua īdeterminatō ē
defiatō sufficiēs vt cognoscat sicuti ouis h̄ sigta
cognosciꝭ ab oue sigta p h̄ signū:sic i ꝓposito.
vñ ⁊ a ph̄o in.iij.de aīa collaudaꝭ anaxagoras:
qꝛ posuit intellectū imixtū imālem ⁊ ipassibileꝫ
Sed dicit scd̄a ps ꝯclōnis ꝙ nō req̄riꝭ habit⁹
vt itellect⁹ angelic⁹ seipm itelligat.ꝓbaꝭ.qñ sūt
duo agētia mouētia vnū pfectū:reliquū diminu
tū respectu eiusdē opis.si diminutū pt̄ in op⁹:⁊
pfectū.sꝫ hmōi sūt hit⁹ angeli ⁊ ei⁹ eēntia respe
ctu cognitiōis:qꝛ hit⁹ est cā ipfecta ⁊ eēn^a pfec
ta ⁊ habit⁹ pt̄.igiꝭ ⁊ eēn^a seipa poterit.Et si di
caꝭ ita p̄ns ē aīa sibiipi sicuti angel⁹.q̄re ergo h̄
poterit aīa ita se cognoscē sicuti angel⁹.Rñden
dū ꝙ q̄tū ad actū primū ita p̄ns ē aīa sibi:sicuti
angel⁹ sibi:sꝫ nō q̄tū ad actū scd̄m seu intellecti
onē.Sed q̄riꝭ cā.vñ hoc inq̄t aug.xv. d̄ trini.c.
vi.hoc tibi fac̄ infirmitaꝭ:⁊ q̄ cā infirmitatis:vti
q̄ iniq̄tas.Idē cōmētatoꝛ sup.vi.ethicoꝝ.⁊ ro
bert⁹ linconieñ.ibidem.⁊ sup li.posterioꝝ. Ex
ista pte ꝯclōnis pꝫ defect⁹ doc.soꝭ.q̄li.v.q.xiiij.
dicētis ꝙ āgeli nō p̄nt se cognoscē p suā eēntiaꝫ
nudā.vñ inq̄t.ꝙ si angel⁹ poneret i puris natu
ralib⁹ nō posset seipꝫ cognoscē:cui⁹ rō est: quia
fm Boetiū in sua arismeca.scia nō est nisi eoꝝ
que nēcia sunt ⁊ incōmutabilitatē sue eēn^e sorti
unꝭ:cuiusmodi solū sunt vl̄ia:⁊ iō optet ponere
in intellectu āgelico aliquē habitū:q̄ cognoscat
p^a suā eēntiā in vl̄i vt reluceꝫ in hitu:⁊ sic cogni
ta est mediū cognoscēdi seipaꝫ i pticulari.pꝫ o^m
ex ꝯclōne.Et ꝯfirmaꝭ.valde q̄ppe ē vilificare i
tellectū angelicū ꝙ nō possit ex ordine cāꝝ nāli
um seipm cognoscē.habit⁹ em̄ ille nō eēt nālis
sꝫ supnaturalr̄ infusus a deo:cū tñ intellect⁹ hūa
nus q̄ multo ē inferioꝛ.vñ ⁊ creat⁹ est fm ysaac
in li.diffinitionū i vmbra intelligētie:⁊ fm ꝯce
ptū de cauꝭ in orizonte eternitatis possit cū itel
lectu agēte ⁊ fantasmatib⁹ nālr̄ nl̄ta vā ꝯgno
scere.Et q̄d dicꝭ de Boe.ꝙ scie sunt nēcioꝝ fa
teꝭ.⁊ indiui^a habēt nēcio ꝓprias passiones vt
ꝓpriā distinguibilitatē vnitateꝫ.⁊c̄.⁊ necesse est
eas in eē data eoꝝ exn̄tia.⁊ hoc sufficit:sic̄ habe
mus sciētiā de motu ⁊ tpe.Et si dicaꝭ ꝙ plato
ibi iubet quiescē.Rñdeꝭ ꝙ hoc nō ē:qꝛ nō ha
beant ꝓprias passiones.sed ꝓpter eoꝝ infinita
tē:⁊ ꝓpter intellectus nostri ruditateꝫ.vnde fꝫ
mentē alexādri in pria parte sūme.Intellectus
noster se habet ad dignissima nature ⁊ infima:si
cut oculus noctue ad lumē solis.deus em̄ qui est
ens supremū non cognoscitur a nobis:nisi in
cōi p naturā ⁊ materia pria que est infima in re
rū natura solū ꝯcipiꝭ fm ph̄m per analogiā ad
formā.media aūt inter hec aliqualiter cōcipim⁹
nō aūt sic loqui cōuenit in intellectu angelico:q̄
est denudat⁹ ab īpedimētis corpis. Scd̄a cō
clusio est de cognitiōe angeli respectu dei.⁊ est
hec.licet citra beatitudinē nō possit naturalr̄ an
gel⁹ intuitiue videre diuinā eēntiā:potest tamē
specie distincte eā cognoscere.Noto prius ꝓ in
tellectu cōclusiōis ꝙ triplex est cognitio.intuiti
ua.discursiua.⁊ abstractiua.Intuitiua diciꝭ quā
do o^m in sua p̄ntia ⁊ existētia ⁊ mouet ⁊ terminat
sicut dū visus videt ⁊ intueꝭ o^m.actu p̄ns.abstra
ctiua āt dꝛ illa q̄ abstrahit ⁊ a p̄ntia ⁊ exñ^a ⁊ mo
tione:sed nō in terminatiōe sicuti dū quis cogi
tat de re absente.Discursiua est que aliquid p̄su
pōit notitie illius ad q̄d discurriꝭ.licꝫ aliūde mo
t⁹ incipiat:vt dū ex creaturis ad deū discurrim⁹
Hoc habito ꝓbaꝭ pria pars que dicit.ꝙ angel⁹
nequit per naturā vidē diuinā essentiā.Hec em̄
est vita eterna vt cognoscāt te deū:⁊ quē misisti
iesum christuꝫ.Joh.xvij.Si ergo angelus p na
turam hmōi posset habere noticiā posset per na
turā esse beatus.Confirmaꝭ.Impossibile est eū
oculum hūanū peruenire ad visionē solis:nisi p
imissionē radioꝝ a sole.Cum igiꝭ incōpabiliter
precedat diuina essentia intellectū angelicū pluꝭ
q̄ sol faciat oculuꝫ.seq̄tur.Et si queraꝭ quā dei
cognitionē habere potuit angelus per naturaꝫ.
In virtute Rñdet doctoꝛ deuotus hui⁹ distincti
onis pte scd̄a.arti.scd̄o.q̄ōne scd̄a.ꝙ triplex est
dei cognitio.facialꝭ.specularis.enigmaca.visio
facialꝭ est quādo res videꝭ sine medio:⁊ ex parte
visi ⁊ ex parte videntis:ita ꝙ sola requiriꝭ visio.
⁊ istam dei cognitionē habent beati in patria.
Specularis est quando nō requiriꝭ medium ex
parte visi sed videntis:quia sꝫ visum excedit ni
mis videntis potentiā.mediū tamē nō est obscu
rū:solum em̄ est ꝓpter visi ꝓfunditateꝫ.⁊ istam
habuerūt angeli ante collationē glorie.habuit ⁊
adam sed clarius angeli q̄nto nature erant emi
nentioris.vnde videbāt in speculo.Tertia dicaꝭ
enigmaca ⁊ in hac est requisitū mediū.tū ꝓpter
videntis obscuritatē:tum propter visi ꝓfundita
tem:⁊ istam modo de deo habemus.vnde sapiē
ter Paulus ad chorinꝭ.iunxit enigmā speculo
dum dicit.videm⁹ nūc p speculū rōne sꝫ ꝓfun
ditatis dei visi:⁊ enigmate rōne obscuritatis vi
dētis.hēm⁹ igr̄ nos ⁊ enigma ⁊ speclm.sꝫ āgeli
ī nālib⁹ puris:⁊ adā speclm:ñ enigma.sꝫ beati
vtroq̄ carēt. Scd̄a ps ꝯclōis dic̄ ꝙ āgl̄i p̄nt i

naturalib⁹ p spēm distīcte cognoscē diuinā eēn
tiā. Pro intellectu hui⁹ noto triplicē cognitōē3
quā tāgit doc. subti. in p° dist. iij. q. ij. Est enī co
gnitio ꝯfusa ꝛ est quādo solū res cognoscit̄ i cōi
sic hō in aiali. vel solū cognoscit̄ qd nois ꝛ ñ res
sic si nō cognoscit̄ hūanitas: licȝ noscat̄ ꝙ hō si
gnat hūanitatē: ꝙuis pria magis ꝓprie dicatur
cognitio in ꝯfuso ꝛ ista ꝯfusa. Scda cognitio.
dr̄ virtualis: ꝛ est qñ sup eri⁹ in suo cognoscit̄ in
feriori sicuti aīal in hoīe p om ad primaȝ. tertia
cognitio dr̄ distīcta qñ res scȝ in sepa cognoscit̄
vt ab a° distiguit̄: hoc habito ꝓbat̄ ꝯclō sic. Co
gnitio angelica in puris naturalib⁹ ꝑfectior fuit
cognitōe adā etiā in puris nālib⁹. Sed adam
videt̄ habuisse aliqualē distīctā noticiā dī in sta
tu innocētie. igit̄ ꝛ angel⁹ in puris nālibus. Et
corroborat̄: q² si ds rapiat̄ ad diuinā ꝯtēplādaȝ
eēntiā post raptū remaneret spēs in mēoria illi
us vise diuine eēntie. Sic ꝛ paul⁹ dicit. scio ho
minē añ annos. xiiij. siue ī corpe siue extra. ꝛc. ra
ptū vsqȝ ad tertiū celū. vñ ista videt̄ fuisse inten
tio btī aug. sup Geneꝫ. de illis septē dieb⁹. Pri
mo enī est mane in noticia vbi. Scdo vespe ī re
rū cognitōe in ꝓprio genē. tertio reuertit̄ māe
dū ex creat̄a facta ꝓcesserūt in laudē angeli crea
toris. ꝛ iō sp post vespe sequit̄ māe nisi in septia
die ā hȝ mane ꝛ nō vespe. dicit̄ enī in alijs die
bus factū est vespe ꝛ māe dies vn⁹: ꝛ totū hoc fa
ctū fuit in statu inocētie ante diōnē lucis a tene
bris. Et si querat̄ vtrū hec spēs fuit ipressa mē
tibus angelicis a deo vel acq̄sita ab eis. dicit̄ ꝙ
ipressa natura enī angelica h̄ nō potuisset. Ex q̄
iprobat̄ qdā op. antiq̄ ponēs ꝙ āgeli cognosce
bāt deū ex seipis cū sint ymago dei hoc nihil est
Licet enī in entitate sint magis deo ꝓximi ꝙ̄ il
la spēs q² sunt sube: illa accñs nō tñ in mō rñtā
di. Tertia ꝯclō est de angelica cognitōe respe
ctu alioꝝ a se: ꝛ est hec. Sic āgeli spēbus innatis
res cognoscūt vt supiores spēb⁹ mag vlīb⁹ co
gnoscē nō dicāt. Pria ps dicit ꝙ āgeli ꝯgno
scūt res p spēs innatas. ꝓbat̄ auctē dauid iudei
in li° de causis. oīs iquit intelligētia plena est
formis. Confirmat̄. q² ab extrēo ad extremū ꝑ
uenit̄ p mediū. Considero itellectū diuinū in oī
moda actualitate. ꝯsidero hūanū in oīmoda pō
litate. Est enī ꝺm pħm in tertio de aīa in sui pri
cipio sic tabula rasa in qua nihil depictū est. igr̄
erit medi⁹ q̄ aliqd ꝑticipabit de pōlitate hūani i
tellect⁹ inquātū receptiu⁹ ꝛ aliqd ð actualitate
diui inq̄tū spēb⁹ informat⁹. ꝛ h̄ corrñdet tripli
ci cause forme. s. in cā sicuti ī deo. In intellectu
sic in angelo ꝛ in se extra sic in vniuerso. Et si q̄
rat̄ vtrū possint eis singulariū iprimi spēs. dico
ꝙ sic. imo cū habeāt intellectū vt agētē ꝛ potem
ꝑsit cāre in seipis multas nouas de singularib⁹
spēs. Sed scda ps ꝯclonis dicit ꝙ supiores
angeli nō intelligūt p spēs magis vlēs ꝙ̄ infe
riores ita ꝙ vna spēs angeli rñtet plures q̄ddita
tes. ꝓbat̄ sic. Oīs ratio cognoscēdi aliq̄ habȝ
vnū om primariū. qd illa oīa aut eminēter aut
formaliter ꝯtinet. sed nulla spēs ī intellectu āge
li sic accipiēdo est hmōi. igit̄. ꝓbat̄ maior. iō eē
dīna eēntia dicit̄ om adeq̄tū diuini intellect⁹ q²
ꝯtinet aliq̄ mō q̄cq̄d su⁹ intelligit intellect⁹. Sȝ
pȝ minor. quō enī si aliq̄ spēs rñtat pardū ꝛ leo
nē hēbit hmōi om nō videt̄. Confirmat̄ rō. ca
pio angelū ꝑfectissim ī nā dem⁹ ei decē spēs per
q̄s cognoscat oīa decē pñta. creet de nouo de⁹
vnū angelū in decē gradib⁹ isto ꝑfectiorē sic est
possibile ꝺm sic opinātē in p° scripti. dist. xliij.
vbi ponit ꝙ vltra omnē spēm pt de⁹ nouā facē
tūc iste cognouit p vnā spēm oīa: ꝛ ita ista spe
cies erit infinita: q² īfinita sūt cognoscibilia ꝛ co
gnitio cuiuslibet est alicu⁹ ꝑfectiōis. Rursus si
iterū ali⁹ ꝑfectior fieret cognosceret p min⁹ vno
qd nihil est dictu. Ex quo pȝ falsitas opīonis
sancti tho. in scdo scripti hac dist. arti. ij. q. ij. hoc
ponētis. nō enī opter hoc ponē ad saluādū āge
licā ꝓeminētiā: sȝ sufficit ꝙ supior aut plura aut
ꝑfectius cognoscat ꝙ̄ inferior. Et tñ de scdo ar
ticło. Quātū ad tertiū articulū sūt tres breues
difficultates. Pria est. an ꝑfecti⁹ angel⁹ seipm p
se ꝯgnoscat: an habitu. Rñdet̄ ꝙ pt cōpari vnū
ad aliud separatim. ꝛ tūc dicit̄ ꝙ seipo ꝑfectius se
cognoscit ꝙ̄ hitu: q̄nto ꝑfectior est sua eēntia ꝙ̄
habitus. si autē capiatur habitus vt subseruiēs
angelico intellectui: tūc ꝑfectius se cognouit eēn
tia ꝛ habitu simul ꝙ̄ altero solo: sicut duo perfe
ctius trahunt nauē ꝙ̄ vnus. Secunda diffi
cultas. an ex illa specie sic impressa in mente an
gelica potuisset angelus cognouisse trinitatem
personarum. Dicitur ꝙ sic. sicut perfecte videns
humanitatem abstractiue cognoscit risibilitateȝ
esse passionem eius. Tertia difficultas. An
vnus angelus alium cognoscat per essentiaȝ an
per speciem. Dicendum ꝙ vtroqȝ modo. sic pa
tebit infra de locutionibus angelicis. Et sic pa
tet ad questionē. ꝙ videlicȝ angelica cognitio ꝛ
actu. ꝛ specie ꝛ habitu perficit̄. ꝛ quomodo. Et
tūc ad argumēta. Ad primū negat̄ anteceds
ꝛ dum ꝓbatur. quia cognitio habet locū medij.
ꝛc. Dico ꝙ licet scdm modū habeat locū medij
tamē ꝺm rem habet locum extremi. est enī effe
ctus productus ex essentia angeli tanꝙ̄ obiecto
ꝛ intellectu eius tanꝙ̄ potentia. Ad scdm di
citur ad minorem ꝙ pña intuitiue pñt cognosce
re creata scȝ per naturam. sed ad cognitionē ab
stractiuā requirūtur species: ꝛ dato ꝙ cognosceret
omnia intuitiue adhuc essent spēs ad decorem
mentis angelice. Ad tertiū. maior in nobis
habet veritatē nō in angelis in oīb⁹. dico q̄a
bñ in aliq̄bus sine enī caritate nō posset angel⁹
deū diliget meritorie. sufficit aūt ꝙ sint ad deco
rē. Ex pñti aūt tertia pte hui⁹ tertie distinctio
nis tertia capit̄ cōclo q̄ talis est. angel⁹ bonitas
est a pricipio ꝛ amatiuitas atqȝ cognitio. Dic cō
clusio. ꝙ angeli fuerūt ꝯditi boni a pricipio sapi
entes ꝛ deū amātes. Et ponit̄ p totā istā tertiaȝ
partē. Sequit̄ in textu.

Ost hec vidēdū est vtrū ꝑfect⁹. ꝛc. Hic
signat̄ q̄rta distīctio hui⁹ scdi que sic cō
tinuat̄ ad ꝓcedētes. Nā postꝙ̄ in ꝓcedēti distīcti
one oñsum est quales fuerit angeli ꝯditi q̄ ad ī
nocentiā. in pñti distīctiōe oñdit quales sint cō
diti ad summā gloriā. ꝛ diuidit̄ in tres ptes. In
pria ponit̄ dubia qō. In scda tangit̄ determīa
tio. In tertia sequit̄ epilogatio. pria in pricipio
scda ibi. ad qd dici pt. ꝛc. tertia ibi. quales fuerit.
pria pte indiuisa manēte. scda ps in q̄ dubie q̄sti
onis tāgit̄ determīatio: in tres ptes diuidit̄. In
pria oñdit āgelos btōs vel miseros nō eē cōdi
tos. In scda ipfectos factos vł ꝑfectos fuisse cdi
tos. In tertia tres ꝑfecti captos modos donat
bene electos. pria ī pricipio. scda ibi. ad hoc āt
qō querebat̄. ꝛc. tertia ibi. dicit̄ nāqȝ ꝑfectū tri
bus modis. ꝛc. rursus pria particła ī q̄ docȝ mgr̄
angelos btōs vel miseros nō eē cōditos: ī tres
partes diuidit̄. In pria sedul⁹ maloꝝ ꝺmo expo
nit̄. In scda titul⁹ bonoꝝ exhic exprimit̄. In ter
tia total⁹ veroꝝ palā colligit̄. pria in ꝑncipio. se
cūda ibi. boni vero ꝛ qui ꝑstiterūt. tertia ibi. Ex
ꝓdictis ꝯsequit̄. ꝛc. Et hec est diuisio pñtis. ꝛc.
Circa quā. ꝛc.

Trū angel⁹ noticia matutina ac vespertina
decorat⁹ fuerit in btītudine supnaturali
ꝯdit⁹. Et arguit̄ ꝙ sic triplici medio. Prio sic.
Angel⁹ a sui exordio fuit beat⁹ btītudine natu
rali. igit̄ ꝛ supnaturali. añs ꝓbat̄. q² a prici° ha
buit illā speciē. de q̄ in ꝓcedēti lectiōe dictū est
in q̄ diuina veluti in speculo relucebat eēntia: ꝛ
intellectū habebat nō ipeditū. ꝛ p ꝯñs cū illa su
per alias spēs eēt nobilior sp per eā angelus di
uinā intelligebat eēntiā in q̄ est beatitudo. sȝ ꝓ
bat̄ ꝯña. q² eā btītudinis supnaturalis nō ē mi
nus potēs ꝙ̄ btītudinis naturalis. ꝛ ita si pria a
pricipio mouebat ꝛ scda. Scdo arguit̄ sic. vni
uersuȝ ē ꝑfectū. igit̄ angel⁹ cōdit⁹ est btūs. añs
pȝ Geñ. prio. vidit de⁹ cūcta q̄ fecerat ꝛ erāt val
de bōa. Sȝ ꝓbat̄ ꝯa. q² ꝑfecto nihil deest. ex. v.
methace. ꝛ ita sicut aliq̄ creatura intellectual⁹ sic
hō a sui pricipio ꝯdita ē mutabił: ita optuit ani
mā intellectualē creari īmutabilē in li° ar°. alio
quin defecisset hic grad⁹ in rerū ꝯditiōe. Ter°
arguit̄ sic. oīe habēs a sui exordio ī plenitudie
donū sapie in btītudine fuit cōditū: sȝ angeli fu
erūt hmōi. igit̄. maior pȝ. nā sapia donū ē excel
lentissimū sanctispūs in qua ꝯsūa° extat tā intel
lectus ꝙ̄ affect⁹. Sȝ minor pȝ Ezech. xxviij. In
quit ad luciferū ezech. Tu plen⁹ sapia: ꝛ ꝑfect⁹
decore in delitijs paradisi fuisti. In om arguit̄
auctē mgr̄i in littera dicētis ꝙ prio conditi sunt
postea aliq̄ miseri: aliq̄ beati effecti sūt. Et aug.
sup Geñ. dicit. ꝙ angel⁹ prio fact⁹ est informis
scdo lux. In ista q̄ōne ad alias ꝯformit̄ sunt
tres articuli. ꝛc. Quātū ad primū articulū ter
mini sūt beatitudo. noticia matutina: ꝛ notitia ve
spertina. Prim⁹ igit̄ termin⁹ ē beatitudo. vñ
beatitudo ꝺm boetiū tertio de ꝯsol. ꝓsa scda. est
stat⁹ oīm bonoꝝ aggregatiōe ꝑfect⁹. vbi boeti⁹
tria notat. prio vocat btītudinē statū. vnd alibi
Boeti⁹ dicit. qd me felicē totiēs iactastis amici:
qui cecidit stabili nō erat ille gradu. Ex q̄ patet
inuariabilitatē de rōne fore btītudinis. Scdo
notat in btītudine oīm fore aggregatōnē bono
rū. iō dicit oīm bonoꝝ aggregatōe: ꝛ ista aggre
gatio ad tria reducit̄. ad visioneȝ diuine eēntie.
ad fruitionē ipius ꝛ ad tētiōnem perfectaȝ. vt tē
tio sit in mēoria. visio in intelligētia. fruitio ī vo
luntate vt dr in cōi opīone. vñ Berñ. dicit. de⁹
est futur⁹ intelligētie: plenitudo lucis: volūtatis
multitudo. pacis mēoria. cōtinuatio eternitatis.
Tertio notat ꝙ ī ꝑfecto extat btītudo: iō dic ꝙ il
le stat⁹ est ꝑfect⁹ cui scȝ nihil deest. vñ ꝛ aug. xiij
de trini. c. lviij. btm̄ diffiniēs dic. btūs est qui hȝ
q̄cq̄d vult ꝛ nihil mali vult. Aristo. autē in prio
ethicoꝝ conformē Boetio dat diffinitionē bea
titudinis: licet ipam vocet felicitatē vt sit idē fe
lix ꝙ beatus ꝛ beatitudo ꝛ felicitas. inquit eniȝ
felicitas est opatio optime potētie ꝺm optimaȝ
virtutem in vita cōtinua ꝛ perfecta. In qua dif
finitiōe illa tria Boetij innuūtur. Primo enim
dicit ꝙ felicitas est opatio optime potētie quaȝ
voco voluntatē seu liberū arbitriū: vt simul sit ī
tellectus ꝛ voluntas. ꝙ aūt apud Boetiū dicit̄
status apud pħm dicit̄ opatio. felicitas enim in
ope stat quietis q̄d nomiat stat⁹ sicuti cōtēpla°.
Secūdo dicit ꝺm optimā virtutē. optimā in ꝓ
posito voco virtutem sapiētiā que illuminat in
tellectū ꝛ dicit̄ a sapere ꝛ inflāmat affectū: ꝛ di
citur a sapore ꝛ ita totam perficit superiorē por
tionem. ꝛ hoc inquit Boetius dum dicit omni
um bonorū aggregatione. Tertio dicit in vita
cōtinua ꝛ perfecta. vita quoqȝ continua beata
nequaꝙ̄ interrūpitur. vnde in eodē primo ethi
coꝝ dicitur ꝙ vna irundo ver nō facit. hoc innu
it Boetius ita dicens ꝙ beatitudo est stat⁹ per
fectus. Ulterius noto ꝙ beatitudo solet ca
pi tripliciter. Primo modo dicitur beatitudo ꝓ
sola dispositiōe remota ad beatitudinem. ꝛ hoc
modo dicit pħus in prio ethicoꝝ. ꝙ pueros bo
ne indolis beatificamus inquātuȝ scȝ sunt dispo
siti ad beatitudinē. Secūdo dicit̄ beatitudo pro
quadā eleuata participatiōe supme ꝛ supnatura
lis btītudinis p cognitionē ꝛ amorē. hoc modo

felicitas actiua ꝺ q̄ agit pħs in p̄rio ethicoꝝ: ⁊ cō
tēplatiua de q̄ agit in decio dicitur beatitudo ⁊
sic in sua creatiōe dicit aug. in libro ꝺ fide ad pe
trū bonos fuisse creatos angelos. vnde inq̄t an
gelici spūs ꝓ eo ꝙ rationabiles sunt pfecte eter
nitatis ⁊ beatitudinis donum in ipsa nature sue
spūali creatiōe diuinitus acceperūt. Tertio dici
tur beatitudo ille sup̄mus stat⁹ in quo deus reue
lata facie aspicit ꝯtēpland⁹. de qua Job. xvij. h
est vita eterna vt cognoscāt te deū ⁊ quē misisti
iesum christū. Scḋs termin⁹ est noticia ma
tutina. vnde noticia matutina a mane dicit. sol3
aūt dici tripliciter noticia matutina. Primo di
citur noticia matutina vt opponit ꝯtra acquisi
tā noticiā. ⁊ sic in angelis noiat noticia matutīa
q̄ ab ipoꝝ creatiōe in eis infundit. ⁊ isto mō ta3
noticia verbi p illā spēm de qua dictū est: ꝙ rex
in verbo ꝙ etiā p innatas spēs ⁊ rerū aliquarū
in ꝓprio genē dicit noticia matutina. Scḋo di
citur noticia matutina q̄ est visoꝝ in diuia eēntia
seu vidēs habeat gloriā siue nō: ⁊ hoc mō aug.
dicē videt sup Gen. ad litterā: angelos ī statu in
nocētie habuisse in verbo noticiā matutinā. ⁊ h
satis innuere videt sacer text⁹ Genes. i. premit
tit eñ vespe ipi mane dū dicit factū est vesper ⁊
mane q̄d nō esset nisi p̄supponeret aliquā matu
tinā noticiā in angelis ante statū glorie. Ter⁹ di
cit noticia matutina: noticia rerū in verbo in sta
tu glorie. ⁊ hoc mō sequit noticiā vesptinā vt p̄
ma sit noticia matutīa: que est rerū in ṽbo in sta
tu inocētie nō ꝯsiderato statu glīe. scḋa noticia
vesptina que est rerū: aut p innatas spēs: aut in
ꝓprio genē. Tertia est ista matutina que est ī sta
tu glorie: iō vespe precedit ⁊ mane sequit. vnde
factū est vespe ⁊ mane dies vnus. Terti⁹ t'mi
nus est noticia vesptina a vespe. vnde notat do
ctor deuot⁹ hac dist. articl'o. iij. q. ij. diē noticiam
fore angelicā. In hac die sunt tria lux mane ⁊ ve
spere. lux a mane incipit ⁊ in vespe terminat. lux
igit ipa est lux vera que omnē hominē illumiat
venientē in hūc mūdū. primo igit angeli dies ī
cipit in mane. i. in noticiā rerū in verbo a quo ꝓ
deūt: sic a mane reliqua diei particula tendit vt
tandē in vespe finiat. i. in noticia rerū in ꝓprio
genē. Noto tamē ꝙ noticia vesptia sol3 capi tri
pliciter. p̄rio mō ꝓ noticia obscura: sicut ⁊ hora
vesptina: ⁊ hoc mō demonū noticia p spēs ina
tas dicit vesptina respectu angeloꝝ supnoꝝ. se
cūdo dicit in āgelis bonis noticia vesptina sim
pliciter vt opponit ꝯtra matutinā noticia3: ⁊ h
mō tā noticia rerū p innatas spēs ꝙ ī ꝓprio ge
nere ꝺ vesptina: q: creatura ei⁹ vmbra dicit q̄
posuit tenebras latibulū suū. Tertio dicit notiª
vesptina solū rerū cognitio in ꝓprio genē: ⁊ h
mō cognitio rerū p spēs innatas nō ꝺ vesptia
nisi fm q̄d. s. p cōpatiōnē ad matutinā in verbo
alia aūt ꝺ vesptina simplr: q: est creature ī suo
ꝓprio eē q̄ est vesp dei. Et tm̄ de primo articulo
Quātū ad scḋm articulū sunt tres ꝯclōnes.
p̄ria est de angelica btitudine. scḋa de p̄uisione
btitudinis. tertia de matutina noticia ⁊ vesptia
ante ipam beatitudinē. Pria est h. Sic añ sum
mū beatitudinis apicē sunt angeli ꝯditi: vt simt
in gratuitis formarēt. Pria ps dicit ꝙ angeli
sunt cōditi p quādā morā ante sūmū gradū bea
titudinis. ꝓbat. si nēpe fuissent btī ꝯditi: aut om
nes: aut aliq̄ eoꝝ aliq̄ nō. non primū: q: angeli
apostatici nūq̄ fuerūt beati. pseuerantia quippe
seu tecio ps est mag felicitatis: quā hij nō habu
erūt. nec fm: q: tūc isti btī mlto clariores fuisset
lucifero: tū rōne btitudinis: tū rōne nat'e: q: me
liorib⁹ dedisset in nā vt videt ipam beatitudinē
⁊ ita lucifer in natura nō fuisset pulcerrim⁹: cui⁹
oᵐ dicūt sancti. vt patebit infra. Et si q̄rat: an ēt
mali angeli sint mali ꝯditi: vel p quādā moram
p̄cesserit eoꝝ nat'a: ipoꝝ actualē maliciā. R̄ndet
mgr̄ p̄cedēti dist. ꝙ nec sūt ab optio deo āgl̄i ma
li ꝯditi: q: eoꝝ malicia in opificē redūdaret q̄ cū
cta vidit que fecerat: ⁊ erāt valde bōa. Et dyoñ.
dicit ꝙ optimi est optima adducē nec a p̄ncipio
fuerūt ex eoꝝ actuali malicia mali: s3 p mora3 in
bono steterūt. vñ aug. xi. de ciui. dei. c. xv. tractāt
illud Ezech. xxviij. plen⁹ sapia ⁊ pfectus decore
in delitijs paradisi dei fuisti: ita inq̄t. in delitijs
paradisi dei fuisti: tā lapide p̄cioso ornat⁹ es vt
aliqñ sine peccato viueres. Ad hoc etiā est arti
cul⁹ sacer a reuerēdo patre epō parisieñ. Dixi
tamē notāter ante sūmū beatitudīs gradū. intel
ligūtur nēpe ꝯditi in btitudine nāli. s. clari ī na
tura: deū per p̄dictā spēm cognoscētes distīcte:
⁊ eū sup oīa naturali dilectiōe diligētes: ⁊ per
spēs innatas rerū noticiā habētes. vnde beati
tudo natural' est carere pēa ⁊ culpa: ⁊ h q̄d inq̄t
aug. in li. ꝺ eccl'iasticis dogītb⁹. angeli q̄ in iª q̄
creati sūt btitudīe pseuerāt nō nat'a. possidēt ꝙ
nō mutētur. Et si alicubi occurrat ꝙ fuerūt crea
ti btī: a p̄ncipio doc3 doc. deuot⁹ hui⁹ dist. q. ij.
triplicē solutionē. p̄ria est q̄ mō dicta est. s. ꝙ in
telligit de btitudīe nāli nō supnaturali. scḋa ꝙ ī
telligūt btī a p̄ncipioᵒ: q: stati post sui exordiū: illa
eñ morula fuit pua. sic ⁊ de dyabolo legit p̄ma
Job. iij. ꝙ ab initio in ṽitate nō stetit. i. stati p⁹
initiū q: modicū in celis māsit. Tertia solutio.
ꝙ itelligūt btī a p̄ncipioᵒ dispositiue: q: ī tāta clari
tate nē ꝯditi sūt vt nullū ad malū īpedimētū: ⁊
mlta bonū adiuuamta hñt. Sed exurgit q̄ue
dubiū de ista morula q̄ fuerit ⁊ q̄ta ad tp̄s nr̄um
an hora vel dimiª vel solu3 per momētū fuerūt
boni ante beatitudinē ⁊ mali ante culpam. Hic
respondet doctor subtilis in ista distinctiōe per
tres binarios regularū euidenᵗⁱᵘᶜ huius negotij
pādēs ṽitatē. pª regl'a primi biarij est merētes
vsq3 ad nūc p̄miatiōis ī iº nō p̄miati sūt. p3 ī gl'a
q: in illo nūc nō sunt in via: q: illud est nūc pre
mij: ergo in illo nō pñt demereri: q: nō pñt ipe
diri q̄n reddat sibi p̄miū debitū ꝓ merito ꝓ to
ta duratiōe ꝑcta vsq3 ad illud nūc: sic nec hō bñ
viuēs in tota vita sua in istāti mortis p̄t demere
ri. Ex ista regl'a pª p3 defect⁹ vni⁹ op. q̄ satis ī
multis ꝯcordat cū op. thome q̄ solum in ista mā
ponit duas moras q̄s vocat duo istātia: ⁊ dicē ꝙ
in p̄ria mora seu p̄mo instāti fuerūt oēs ꝯditi in
gratia. in scḋo istāti boni meruerunt: q: nō po
suerunt obicem mali demeruerunt: quia posue
rūt obicē. p3 oᵐ ex regl'a. p3 etiā ꝙ ponit tp̄s di
scretū: q: instās imediate succedere istāti sine tē
pore medio q̄d supra dist. ij. fuit iprobatū. Se
cūda regula est ꝙ meritū duratiōe p̄cedit p̄miū.
p3 ex p̄ria scḋi binarij. p̄ria regl'a est ꝙ tota mo
ra vie oīb⁹ angelis fuit equalis vt sic oīb⁹ hoi
bus eq̄lr p̄fixū est tp̄s merēdi vsq3 ad istās mor
tis: ita ⁊ bonis ⁊ malis angel' p̄figēt tp̄s eq̄liter
existēdi in via. Ex q̄ p3 angelos aliqñ fuisse via
tores. Scḋa regl'a hui⁹ binarij est ꝙ q̄n boni vl
timate meruerūt tūc in eodē instāti mali deme
ruerūt. p3 ex p̄cedēti. Tertij aūt binarij p̄ma ꝓ
positio est seu regl'a ꝙ oēs āgeli creati sunt vni
formes ita ꝙ oēs in gratia vel oēs in puris na
turalib⁹. Scḋa regl'a. ⁊ est ꝓ scḋa pte ꝯclōnis
q̄ dicit ꝙ oēs angeli sunt creati in gr̄a: q̄libꝫ an
gel⁹ in gratia fuit ꝯdit⁹. hec eñ valde est ꝓbabi
lis. q̄uis eñ nō sit necē peccātē pri⁹ fuisse in grª
cōgruū tñ est ꝙ illi nō solū fuerūt iniusti: q: ac
ceperūt libertatē naturalē p quā potuerūt serua
re iusticiā: sed q: acceperūt iusticiā gratuitā vt ī
nuit ans. in locis plībus in li. de casu diaboli.
Ex q̄b⁹ regulis infero ꝙ tres more fuerūt in
oīb⁹ angelis seu bonis seu malis. in p̄ria mo
ra oēs fuerūt ꝯditi in gr̄a: ⁊ in hac oēs fuerūt cō
formes. In scḋa mora boni meruerūt ⁊ mali de
meruerūt. Et hic incepit deformitas. In tertia
mora boni p̄miati sūt p beatitudinē: ⁊ mali pu
niti sunt p dānationē: ⁊ in ista ꝯsūmata ē bono
rū angeloꝝ felicitas: ⁊ maloꝝ miseria. S3 tūc q̄
ritur q̄ fuerūt iste more. sanct⁹ Thomas somnia
ret vnū tp̄s discretū cōtra intētionē oīm phorū
⁊ licet eū sui seq̄ces maximū vocēt phum: ⁊ dicēt
ꝙ fuerūt instātia tp̄is discreti. sed h supra dist. ij.
fuit iprobatū: iō dicēdū ꝙ iste more fuerūt diuer
sa nūc eui. Sed tūc q̄s querit quō se habent hee
more ad tp̄s nostrū. Dico ex doctore subtili ꝙ p̄
ma mora in qua fuerūt oēs ꝯditi in gr̄a corrñ
debat instāti tp̄is nostri: ideo valde fuit modica
scḋa mora in q̄ boni meruerūt ⁊ mali demerue
rūt corrñdebat tp̄i habito seu ꝯñti instās corre
spōdēs prime more: ⁊ p3 demētia dī q̄ nō stati
puniuit per ignē pctm̄ angelicū. Et si dicat tūc
pctm̄ remāsit ipunitū ꝓ aliq̄ momēto: ⁊ ita ali
q̄uid inordinatū. Dicēdū ꝙ nō. nā licet ignē nō
puniret in celo erat actus ille difformis sibi pe
na: q: ab augº scriptū est. oīe peccatū peccanti
pena est. Et ꝙ ista mora scḋa corrñderit tp̄i ha
bito nō solū instāti cogit: tum primo: quia mali
multis speciebus peccatoꝝ peccauerūt. vt pate
bit distictiōe. vi. ⁊ ita oportuit ꝙ vno post aliud
alioquin pctā scḋa nō fuissent demerita sed pe
ne peccati primarij: tū rursus ⁊ valde cogit. quia
bonis angelis ꝓ magno merito ascribit ꝙ vice
rūt preliū tēptatiōis. Apoc. xij. Factū est prelium
magnū in celo. ⁊c. Si aūt solū fuiss3 vnū instās
tp̄is nostri tūc nō fuisset victoria: nec hoc preliū
patet. quia in illo instāti mali peccassent ⁊ boni
meruissent: ⁊ ita malū maloꝝ ñ tēptasset bonos
⁊ per cōsequēs nō fuisset victoria non poterat
quippe maloꝝ peccatū tēptare nisi postq̄ factū
est. Tertie aūt more in qua boni confirmati sunt
in gloria ⁊ mali in obstinatione corrūpit totum
tēpus sequēs instās beatitudinis ⁊ obstinatōis
Ex secūda aūt parte ꝯclusiōis infero ꝙ dese
cit doctor deuotus hac distinctōe articl'o primo
q̄ōne scḋa. ponēdo angelos in gratia nō fuisse
conditos. patet oᵐ ex ꝯclusiōe. vnde ⁊ sanctus
Thomas in scḋo scripti hac distictiōe. q̄ōne. iij.
hoc idem asserit. s. angelos ꝯditos fuisse in gra
tia. licet ꝓpter eū nō teneā ꝯclusionē: s3 alio tri
plici motus medio. primū est expressa sanctoru3
auctoritas ⁊ occurrit triplex. Prima est august.
xij. de ciui. dei. Creauit deus angelos simul ī eis
ꝯdens nām ⁊ largiens gratiā. Secūda ex glo.
super illo Osee verbo. dilexerūt viuacia vinea
ru3. glo. Jero. solum per viuacia intelligūtur de
mones qui creati sunt in magna pinguedine spi
ritussancti: sed ꝓpter habundātiā arefacti de ce
lo ceciderunt. pinguedo aute3 sanctispiritus est
eius gratia. Tertia auctoritas est Damasc. valꝺ
expressa per verbū dei creati sunt angeli ⁊ a spi
ritusancto per sanctificationē perfecti. Secūdu3
vero mediū principale mouēs ad h ponendum
est doctoris subtilis auctoritas in hac distinctio
ne innuēs angelos in gratia fuisse conditos.
Tertiū vero est idoneitas angeloꝝ quia a sui p̄n
cipio erant receptacl'a mūda ⁊ specula clara. vt ī
nuit dyoñ. q̄rto de diui. nomi. ⁊ dei liberalitas
qui ꝓmpte nō inuidens in mente disposita sua
bona distribuit. vnde valde probabile est ꝙ sic ī
rerum creatione deus producit arbores cum su
is folijs ⁊ fructibus: sic angelos condidit gratia
plenos ⁊ virtutibus. Secunda conclusio est
de preuisione beatitudinis ⁊ est hec. Sicut ma
lis angelis non est suus casus reuelatus. sic nec
bonis sua felicitas. Prima pars dicit ꝙ ma
lis angelis nō fuit reuelatus su⁹ casus. ꝓbat ar
gumēto ansel. in li. de casu diaboli. si eñ angelo
malo añ suū casū fuit reuelat⁹ suus casus: quero

aut volebat suū casum: aut nolebat. Si volebat ergo iā ceciderat: q2 volebat peccare: ꝛ velle peccare: peccare ē: ꝛ ita nō p̄sciebat se casurū. Si āt dicat̃ ꝙ p̄sciebat ꝛ nolebat: tūc sic q̄tomagis nolebat tātomag̃ dolebat: ꝛ q̄tomag̃ dolebat tanto iustioꝛ erat: ꝛ q̄ntomagis dolebat erat miserioꝛ. ergo q̄nto iustioꝛ: tāto miserioꝛ: ſꝫ h̄ ē incōueniēs. igit̃. Cōfirmat̃ ista ps argumēto mgr̄i i littera. si p̄scierūt: aut ergo vitare potuerūt ꝛ voluerūt: ꝛ ita nō ceciderūt: aut vitare voluerūt ꝛ nō potuerūt: ꝛ ita miseri fuerūt. aut tertio vitar̃ potuerūt ꝛ noluerūt: ꝛ ita stulti ꝛ maligni fuerunt. Si igit̃ q̄dlibet istoꝝ ē īpossibile: īpossibile ē eos sui casus habuisse p̄sciam. Et si obiiciat̃ ꝯ h̄. per h̄ q̄d dic̄ bern̄. in li. de gradib9 hūilitatis: tractās illud ysa. xiiij. Ponā sedē meā ad aq̄lonē. puto i q̄t p aq̄lonē malos hoīes fuisse designatos. p sedē ptātē in illos. ꝛ dicit ꝙ ipē lucifer p̄uidit in p̄scia d̄i suā dn̄ationē sup malos. ꝛ hoc fuit p peccatū. igit̃ p̄uidit suū casuꝫ. Ad h̄ ipē bern̄. in eodē libꝛo r̄ndit. ꝙ ipē dyabol9 lucifer p̄uidit ꝯn̄s ſcꝫ dn̄ationē suā sup malos: ꝛ nō p̄uidit an̄s: ſcꝫ ꝙ h̄ fieret p pctm̄. Multi nēpe boni malis dn̄antur. ꝛ dat exēplū d̄ ioseph: q̄ p̄uidit suā sublimationē sup fratres suos: ſꝫ nō p̄uidit. s. ꝙ h̄ fieret p vēditionē: ꝛ alia multa q̄ a fratrib9 suis ꝑpess9 est. Scd̄a ps ꝯclōnis dicit: ꝙ bonis angel̃ nō fuit reuelata sua felicitas. ꝑbat̃. tūc em̄ p2i9 videret̃ deus punisse demones q̄ fuissent mali: quar̃ cū his nō dedit p̄sciaꝫ istā vt forti9 mouerētur. i bonū: sic dedit bōis. Ceterū videret̃ ꝙ lucifer aliq̄lr̃ se posset excusare a pctō inquiēs: sciaꝫ n̄ habui quā aliis dedisti: iō sic cecidi: ꝛ ita sic mali nō fuerūt p̄scij sui casus: sic nec boni sue felicitatis. Et si dicat̃ ꝙ habuerūt a sui p2icipio angeli oēs cognitionē inatā oīm speciērū. igitur a fortioꝛi ꝛ sui status ſcꝫ boni ꝙ erāt ꝯfirmādi. dicendū ꝙ nō est sile: cognitio em̄ rerū spectat ad cognitionē naturalē. ſꝫ cognitio btitudinis d̄ cōmuni spectat ad statū gl̃ie: eaꝑpter in illo statu solū dari debuit. Tertia ꝯclō est de noti^a^ matutina ꝛ vesptina ante beatitudinē: ꝛ est hec. sic ante beatitudinē angelicis in mētib9 matutina fuit cognitio vt in eis vesptina nō deesset. P2ia ps dicit ꝙ ante btitudinē angeli habuerūt matutinā noticiā. ꝑbat̃. noticia matutina est cognoscere verbū: ꝛ res in verbo: ſꝫ istā habuerūt āgeli ante btitudinē. igit̃. maioꝛ est ex q̄d nois. Sꝫ minoꝛ patet auc̄te bern̄. exponētis illud Jone. i. Scio ego ꝙ ꝑpter me hec tēpestas grādis sup vos. Dicit ibi ꝙ lucifer in verbo diuo vidit anteq̄ caderet verbū dei incarnādū: ꝛ postq̄ cecidit in paradisum terrestrē vidit hoīem ꝛ sue recoꝛdatus visionis inuidēs ei ascensuro vnde ceciderat tēptauit. Et si obiiciat̃. sequeret̃ ꝙ tūc fuisset beatus: quia videre verbū est beatitudo. dicitur ꝙ verū est videre verbū intuitiue q̄d nō fecit. sed per solam spēm de qua dictū est in p2ecedēti lectione. Et si queraf̃. an mali angeli adhuc habeāt istā spēm. Dicit doc. deuotus in snia huius distinctiōis articl̄o. iij. q. i. ꝙ sic. sed obscurata est quasi fundit9. vnde imaginoꝛ in creatione angelica quo ad istā noticiā hūc fuisse ꝑcessum. Primo die dn̄ica in p2incipio creata fuit natura angelica cū hmōi noticia matutina. Secūdo fuit ꝯfirmatio bonoꝝ ꝛ maloꝝ rep2obatio. cuꝫ de mane huius diei dicit deus: fiat lux. i. confirmatio bonoꝝ: ꝛ facta est lux. Et de malis subdit̃ ꝛ diuisit deus lucē a tenebꝛis. Tertio i bonis fuit cōpleta per gloꝛiā ista matutina cognitio. ꝛ in malis per dānationē obfuscata. Secūda ps cōclusionis dicit ꝙ habuerūt ante beatitudineꝫ etiam noticiā vespertinā. patet auc̄te August. sup Geneſ. ꝛ alioꝝ sanctoꝝ. Et tantū de secūdo articulo. Quātū ad tertiū articuluꝫ sunt tres bꝛeues difficultates. P2ima est. an ante beatitudinē fuerit om̄es angeli equales in caritate ꝛ v9tutibus. Dicitur ꝙ nō: quinimo m̄lti angeli dānati habuerūt maioꝛē caritateꝫ q̄ multi qui modo sunt beati. patet de lucifero de quo p2incipāliter dicitur. Tu plenus sapiētia ꝛ decoꝛe fuisti. ex quo patet euidenter ingratitudo eoꝝ qui tantū acceperāt a dn̄o deo ꝛ tam superbi recedebāt. Et ideo lucifer in infimū cecidit pl9. recte quippe versificatoꝛ dicit. quāto gradus altioꝛ tāto casus grauioꝛ. ꝛc̄. Secūda difficultas est an mali angeli statim in momēto post peccatū de celo ceciderunt. ꝑbabiliter dicitur ꝙ aliqua moꝛula steterunt in celo post peccatum p2imū: quia quā diu fuerunt viatoꝛes: ꝛ iam dictum est in secūdo articulo: ꝙ illa scd̄a moꝛa coꝛr̄ndebat tēpoꝛi nostro habito. Tertia difficultas. an sit aliqua cognitio meridiana in angelis: quia dicit ꝑphe ta. vespe ꝛ mane ꝛ meridie narrabo. ꝛc̄. ps̄. liiij. dico ꝙ sic. sed illa nō fuit ante gloꝛiam: quia meridiana lux signat ardenti^m^ caloꝛem caritatis q̄ est in statu gloꝛie. alie anteꝫ due bene fuerunt in statu innocētie. Et tantū de tertio articl̄o. Ex q̄bus pꝫ ad questionē. ꝙ videlicꝫ angelus matutina ꝛ vespertina noticia decoꝛatus nō fuit in beatitudine supernaturali conditus. Et tūc ad argumēta. Ad p2imū nego ꝯsequētiā. ꝛ ad ꝑbationē dico ꝙ deus potuit in instanti creatōis facere eos beatos. Sed gloꝛiosius fuit eis habere p2emiū ex aliquo merito p2imo q̄ sine quocūq: ideo eis fecit q̄d erat melius. Ad scd̄m negatur ꝯn̄a. ꝛ iam patet r̄nsio: non em̄ fuisset illi habēti beatitudinē sine meritis meli9 q̄ habere meritis p̄uiis: iō assumit vnū falsuꝫ. Ad ter^m^ dicēdū ꝙ hēbat donū sapie: ꝛ cetera solū ſm ꝙ sunt gratie ꝛ nō gloꝛiē: iō nō obuiat. Et sic patet ad q̄ōnē. Ex p̄nti aūt distīctiōe sic ex p̄c. ꝛc̄.

P2ia ꝯclō. Sup̄ni spūs miseri creati nō sunt penitus neq3 beati. dic̄ ꝯclō. ꝙ angeli nec sūt creati miseri: nec beati. Et deducit̃ a p̄ncipio distinctiōis vsq3 ad illud. c. ad h̄ aūt q̄ō querebat̃. ꝛc̄. Scd̄a ꝯclō. angel9 perfectus ꝛ creabat̃ ꝛ īperfectus ꝑducebat̃. Dicit ꝯclō. ꝙ pōt dici ſm varios modos loquēdi: q̄s tāgit in littera ꝙ angelus creabat̃ pfectus ꝛ īpfectus. Et deducit̃ ab h̄ capl̄o. ad h̄ aūt. ꝛc̄. vsq3 ibi. quales fuerūt angeli ꝛc̄. Tertia ꝯclō. Bone sunt creatę angelice mētes ſꝫ nō beatę: nisi large entes. dicit ꝯclō. ꝙ angeli fuerūt creati boni nō mali. non tm̄ beati nisi accipiēdo large btitudinē. Et ponit̃ ab illo ca^o^. Quales. ꝛc̄. vsq3 ad finē dist. Seq̄t̃ in textu.

Post hec ꝯsideratio adducit in q̄. ꝛc̄. Hic signat̃ quita distictio hui9 scd̄i que sic cōtinuatur ad p̄cedētes. Nā postq̄ in tertia ꝛ q̄rta distictiōib9 posita est angelica creatio. In p̄nti distinctiōe declarat̃ diabolica auersio. Et partit̃ ista ps in tres ptes p̄ncipales. In p2ima demonis miseri pāditur auersio. In scd̄a ei9 ōndit̃ de celis celeri casu descensio. In tertia q̄lis luciferi est obstinatio. p2ia in p̄ncipio. scd̄a dist. vi. ibi p̄terea sciri optet. ꝛc̄. tertia ibi. dist. vij. sup2a dc̄m est ꝙ angeli. ꝛc̄. P2ima rursus pticula que ē p̄sens dist. In q̄ demonis miseri pādit̃ auersio. in tres ptes diuidit̃. In p2ia. q̄d sit auersio atq3 cōuersio clare ostendit̃. In scd̄a. quo hec conditio sit ꝛ affectio plane exp2imit̃. In tertia est dubitatio cuius solutio in palā ponit̃. p2ia in p̄nci^o^. scd̄a ibi habebāt em̄ om̄es. tertia ibi. si autē queritur vtrū post creationem. ꝛc̄. Et ista tertia ps in tres ptes diuidit̃. In p2ia ostēdit ꝙ in ꝯuersione hoīs ꝯfert̃ gratia. In scd̄a ostendit ꝙ inest ex auersiōe malis iuste miseria. In tertia ostendit ꝙ ꝯuersio in bonis ī ꝯfirmatiōe nō fuit meritoꝛia. p2ia in p̄ncipio. scd̄a ibi. ideoq3 a q̄busdā dicitur. tertia ibi. Hic queri solet vtrum in ipsa. ꝛc̄. Et hec est diuisio. ꝛc̄. Circa quā q̄ritur.

Vtrum demonū ex supbia auersio ꝛ bonoꝛū cōsūata ꝯuersio merito fuerit p̄uio. Et arguit̃ p2io ꝙ auersio demonū nō fuerit per supbiā. P2iosic. d̄ lucifero pctm̄ demonis fuit maximū: sed supbia nō est maximū pctm̄. igit̃ p2ia eius auersio nō extitit supbia. maioꝛ pꝫ. tū rōne eius in quē peccauit. q2 in deū. tū rōne ei9 q̄ peccauit: q2 āgel9 in statu pfecto. tū 3° rōne peccati q̄ō est irremissibile. Sed minoꝛ pꝫ. q2 o^m^ superbie est hūilitas que nō est maxia virt9. ꝑbat̃. q̄a potest eē infoꝛmis. nō caritas. tū rursus: quia ē spēs tpantie que mīma est v̄tutū cardinalium. Scd̄o arguit̃ ad idē sic. d̄ ceteris demonib9. Om̄is supbus appetit p̄esse nō subeē. ſꝫ minores demones appetebāt subeē nō p̄eē. ergo nō fuit pctm̄ coꝝ p̄mū supbia. maioꝛ pꝫ p btm̄ aug. xiiij. de ciui. dei. diffiniētē supbiam. Quid est inquit supbia nisi ꝑuerse celsitudinis appetitus sō dicit̃ supbia quasi sup alios iens. Sed pꝫ mioꝛ auc̄te mgr̄i ꝛ hugonis de sctō victoꝛe dicētiū ꝙ ꝑui demones ꝯsentiebāt lucifero. ꝛ ita ponebāt se sub ei9 dn̄io: ꝛ eis certū erat nō posse iugū dimittere dei. Tertio arguit̃. ꝙ bonoꝝ angeloꝛū ꝯsumata ꝯuersio nō fuerit merito p̄cedēti. nullū magnū p̄miū dat̃ a deo sine magno merito. sed beatitudo angelica seu ꝯsumata ꝯuersio fuit maximū p̄mi^m^. ergo sūmū exegit meritū. ꝛ istud nō potuit eē in tā ꝑua moꝛula: cū etiā hō viatoꝛ cū magno laboꝛe p totā vitā hoc acquirat: ꝛ ita videtur ꝙ hoc p̄miū merēt̃ nobis ministrādo. maioꝛ pꝫ ex ratione iusticie distributiue: que ſm merita ponderat p̄mia. Sed pꝫ minoꝛ p aug. dicentē. Sūma merces est vt ip̄o pfruamur. In o^m^ aūt p̄mi p^o^ arguit̃ de lucifero auc̄te aurelij augustini. xi. sup Geneſ ad litterā. fact9 ꝯtr^o^ se a luce veritatis auertit supbia tumid9 ꝛ ꝑp2ie ptātis delectatiōe coꝛruptus. scd̄o de minoꝛib9 demonibus auc̄te gregoꝛij scd̄o mō^m^. Tanto mag̃ homines ad celestia ascēdere inuidēt: q̄to se a celestib9 p īmūditiā elatiōis desertos vidēt. Tertio arguit̃ ꝙ meritū p̄cesserit p̄miū in bonis angel̃ auc̄te beati aug. in li. de coꝛruptiōe ꝛ gratia. angeli sancti qui cadētib9 aliis steterūt illi9 vite mercedē recipere meruerūt. In ista q̄ōne ad alias pariformiter sunt. ꝛc̄. Quo ad p2imū articuluꝫ termini sunt ꝯuersio. auersio: ꝛ demon. P2im9 igitur terminus est cōuersio. vnde ꝯuersio solet capi tripliciter. vno modo dicit̃ ꝯuersio ꝑpositionū trāsmutatio: ſcꝫ dū de subo fit p2edicatuꝫ: ꝛ de p̄dicato subm̄. ꝛ isto mō apud logicos extat cōuersio triplex. simplex. p accidēs. ꝛ p ꝯpositionē. Et notat magn9 albertus in p̄ntis sup p̄nto ad aliquid ꝙ ista tria differūt. Conuersio. cōuertibilitas. ꝛ ꝯuertētia. Conuersio q̄ppe solū ē ꝑpositionū. Conuertibilitas vero est subi ꝛ passionis vt est hō ꝛ risibilitas. vnde dicim9 ꝙ risibilitas ē ꝯuertibil̃ cū hoīe. ſꝫ cōuertētia solū ē coꝛrelatiuoꝝ. vn̄ ꝛ pl̄us in ad aliq̄d dic̄ ꝙ relatiua dicūtur ad ꝯuertētiam. Et d̄ hmōi ꝯuersiōe agit aristo. in p^o^ p2ioꝝ. Scd̄o p̄ncipalr̃ d̄r ꝯuersio q̄dā arguēdi spēs dū ſcꝫ ex opposito ꝯclōnis altera p̄missarū īfert̃ alteri9 p̄misse oppositū. vn̄ ꝛ inde dict9 ē a pl̄bo. in scd̄o p2ioꝝ silogism9 ꝯuersiu9. ꝛ differt h̄ mod9 arguēdi ab arg^o^ ad īpossi^le^ ſm textū ꝛ cōmēta: q2 ī argu^o^ ad īpossi^e^ nō ꝑcedit̃ ex ꝯclōne illata actu. ſꝫ hitu. In silo^m^^o^ āt cōuersiuo ꝑcedit̃ ex opposito ꝯclōnis actu illate. Ter^o^ d̄r ꝯuersio real̃: ꝛ ista ē triplex. p^a^ ē ī īferi9 vtputa q̄n mag̃ pfectū i min9 pfectū ꝯuertit̃. sic hyemis tpe īdimate n̄ro aer cōuertit̃ in aquā. secūda ē q̄n fit ꝯuersio ī eq̄le: vt sūt cōmutatia iusticia. ꝯuersiōes poli^ce^ quēad^m^ nūmisma in panē seu vinū. ex. v. ethi. 3° q̄n fiūt in meli9 vt tpe

estiuo ꝯuertit aqua in aerē: ⁊ aer in ignē. ⁊ hoc
tertio modo in mēte intellectuali creata extat tri
plex ꝯuersio naturalis. ꝑ gratiā. ⁊ gloriā. Con
uersio naturalis est quādo mens ex sua naturali
ꝯditiōe ad deū est ordinabilis ⁊ appetitu tēdit
naturali. ⁊ hoc mō loquit ꝓclus. xxxv. ꝓpositōe
vbi ponit triplex eē rerū. primū ī cā. scdʒ ī egres
su rerum. ⁊ tertiū in regressu ad causā suā. ⁊ dic
vnūqdqʒ tūc pfectū est: cū ad id reuertit vnde ꝓ
cessit. sic patet in circlo: tūc eīm pfectus est quan
do finis iūgit pncipio. Scda ꝯuersio est ꝑ grati
am dū scʒ habitu caritatis mēs suo ꝯiūgit prin
cipio. De hac ꝯuersiōe dicit Joel scdo. Nūc er
go in toto corde vestro ꝯuertimī ad me dic dñs
Et ista ꝯuersio fit tripliciter sicut pōt elici ex silr
dicto doctoris subtilis li. iiij. i mā ꝓbaptismi. di.
vi. pte. iij. q. ij. habitu solū sic in dormiēte habē
te caritatē habitu ⁊ virtute simul: sicut est in illo
qui a pncipio vni⁹ negocij se ꝓponit omīa ī lau
dē dei facere: nō tamē semꝑ cogitat. Scda ꝯuer
sio fit habitu virtute ⁊ actu quādo scʒ ꝓpter de
um opatur. ⁊ in ista cōplet ꝯuersio gratiosa. ter
tia ꝯuersio mētis create intellectualis fit ꝑ glo
riā dū scʒ mens creata īmutabiliter suo adheret
pncipio: atqʒ ꝯuertit mēoria tēciōe. intell'a visio
ne. volūtas fruitione. ⁊ hec dr volūtas ꝯsumma
ta de qua querit qō. Scds termin⁹ est auersio
⁊ debet scribi sine d. Aduersio nēpe cū d idē est
ꝙ ꝯuersio: sicut est illud. Aduerte mala īimicis
meis. i. ꝯuerte mala inimicis mēis. Auersio aūt
de se nihil dicit positiuū. vnde in ꝓposito auer
sio a deo solū dicit desertionē sūmi boni: ita ꝙ
sit ꝯm nomē quid positiuū: licet ꝯm rē sit qd ne
gatiuū: sicut pcm̄ affirmatiue dicit licet formali
ter a pte rei nihil dicat positiuū. Solet aūt auer
sio a deo capi tripliciter. primo mō solū in hītu
ita ꝙ nūq̄ in eodē supposito fuit actu: licet bene
in alieno: hoc mō pueri āte baptismū rōne pec
cati originalis dicitur auersi a deo. scdo auersio
dicitur habitu ita tamē ꝙ aliquando fuit actu. ⁊
isto modo peccator post actū pcī auersus dicit
a deo rōne deformitatis ⁊ reatus in aīa manen
tis. Tertio mō dr auersio ipa inordiata affectio
qua bonū spnitur icōmutabile. ⁊ hoc mō ꝓprie
dicitur auersio. ⁊ sic capitur in titulo qōnis.

Tertius termin⁹ est demon. vnde demō solet
capi tripliciter. vno modo demon idē est ꝙ sci
ens. vnde ⁊ de paulo Actu. xvij. dicebāt athenie
ses nouorū demoniorū videtur ānūciator. i. no
uarū sciarū pʒ ex textu sequēti. dixerūt eīm ei. no
ua eīm infers aurib⁹ nrīs: ita ꝙ demo^m idem sit
ꝙ scia: ⁊ demon idē ꝙ sciens. Scdo dicitur de
mones apud platonē quedā nate subtiles acree
mire cognoscibilitatis. Et sic accipiēdo demon
dicitur triplr. Sunt eīm apud platonem p° kalo
demones. i. boni demones. a kalo qd est bonū.
Sunt scdo cacodemones a cacos qd est malum
ideo dicitur mali demones. Tertio potest accipi
demon quasi dimō a diuitijs. ⁊ mamō ꝓ quodā
cōi his ⁊ illis: sicut aīal est cōmūe homi ⁊ boui.

Tertio principaliter dicitur demō ꝓ angelo a
postata ꝑ peccatū obstinato. ⁊ sic accipit in theo
logia: ⁊ est inuētū ex lingua siriaca quasi dimon
a diuitijs ⁊ māmō. māmon qppe in illa lingua
diues dicit. Dū igr angelus imerit⁹ btitudinis
diuitias habere voluit: seu dei equalitatē rctē d
mon nūcupatus extitit: seu per contrariū diues
id est pauprim⁹ seu miserrim⁹. vñ mgr sequenti
dist. c. i. Et sicut inter bonos dicit noīe demōis
diuitie vocātur. s. māmō. Est eīm māmon nomē
demonis quo noīe vocātur diuitie ꝯm siriacam
linguā. Et tantū de pmo arti°. Quātū ad se
cūdū articulū sunt tres ꝯclones. prima est d ad
uersione luciferi. scda d auersiōe miorū demonū.
tertia de ꝯsūata ꝯuersiōe bonorū angelorū. Pri
ma est hec. Lucifer ita inflatus est pmo superbie
spū vt nō errore intellectus sed ꝑuersa volunta
te dei equalitatē appeteret. Pma ps ꝯclusio
nis dicit ꝙ primū pcm̄ luciferi fuit pcm̄ supbie
ꝓbat dione septē pctōrū mortaliū sufficiēti ad q
cetera mortalia reducūtur vt infidelitas heresis
ydolatria. ⁊c. Prima eīm sunt pure carnalia: si
cuti gula. luxuria. scda sunt pure spūalia. sic ista
quatuor supbia. inuidia. ira. ⁊ accida. tertiū ē in
medio inter carnale ⁊ spūale naturā sapiēs vtro
rūqʒ. s. auaritia. Sed nō pmo peccauit pecca
tis carnalibus: nec parti carnali: nec parti spūa
li cū sit simplex spūs. ergo a dione sufficiēti pec
cauit primo peccato spūali. Sed nō inuidia: qa
ꝯm aug. in li. de ꝟginitate. inuidia est ꝓles sup
bie: ⁊ ꝑ ꝯns supbia est mater eius. mater aūt p
cedit filiā. nec scdo peccauit p° pctō ire. Ira qp
pe est vindex ꝯcupie lese: ⁊ ita presumit ꝯcupisʒ
peruersam seu ipeditā qd a deo nō fieret nisi es
set peruersa. Confirmat. quia pcm̄ pmū angeli
nō potuit primo esse nolle. Omē quippe nolle
velle presupōit: ideo ei aliqd ad aliqd hʒ nolle:
quia respectu alicui⁹ habet velle. cui illud cōtra
riatur. nolle aūt est odij ⁊ ire. vñ odiēs vult odi
tum nō esse ex scdo retho^cc. igit ante hoc nolle ē
aliqd velle. Nec tertio primo peccauit pctō acci
die. patet. quia etiā pcm̄ accidie ex aliquo velle
inordinato pcedēte nascit. quare eīm quis n vult
laborare quia se nimis delicate diligit. igitur ꝑ
dionē relinquit ꝙ primo peccauit pctō supbie.
Confirmat ista pars triplici auctē. Prima est ex
glo. Luce. x. videbā sathanā quasi fulgur de celo
cadentē dicit glo. qui singulariter elatus erat vt
in eius casu ceteri de elatiōe timerēt. Secūda
est ysidori pmo li. de sūmo bono. c. x. Mox vt fa
ctus est in supbiā erupit ⁊ pcipitat⁹ de celo est.
Tertia est Ecci. x. Initiū omīs pcī superbia. Et
si obijciat ꝑ illud. i. ad thio. vi. Radix oīm malo
rū cupiditas. ergo pmo peccauit pctō auaritie.
Dicēdū ꝙ cupiditas solet accipi tripliciter. Pri
mo mō dicitur cupiditas quedā inclinabilitas ī
aliqd inordinatū seu ex corruptiōe fomitis sicu
ti in nobis seu ex cōditiōe nature: sicut in oī cre
ato li. arb° per naturam tāle eīm ex se flexibile est.
⁊ in bonū ⁊ in malū: ⁊ isto mō cupiditas est ra
dix ⁊ initiū omīs pcī etiā supbie. sed hoc modo
nō est peccatū solū qppe est cōditio. Scdo mo
do dicit cupiditas omīs amor alicui⁹ inordina
tus: ⁊ sic ꝯsequit omē pcm̄. Tertio mō dicit cu
piditas amor alicui⁹ inordinat⁹ qd ꝓmittē vide
tur sufficiētiā. ⁊ hoc modo de auaritia. ⁊ ē in no
bis occasio aliorū pctōrū. qd notauit aplus quan
do dicit. Radix oīm malorū cupiditas. Et sic pa
tet ꝙ alio mō est initiū peccati supbia. alio mo
do cupiditas: quia cupiditas vt cōd° nō est pec
catū: ideo recte dicit radix. supbia aūt vt act⁹: iō
dicit initiū. vel supbia dicat simplr initiū: qa fu
it primū pcm̄. Cupiditas aūt dicit radix: ⁊ hoc
in nobis quib⁹ loquit aplus iō nō est contradi
ctio. Sed queret aliqs: an istā supbiā in lucifero
secutū sit aliud pcm̄. Rñdet doc. deuotus hui⁹
distictiōis. q. i. arti. i. ꝙ sic. vnde pcm̄ luciferi po
tuit ꝯsiderari pmo qtū ad inchoationē. scdo qn
tū ad mediationē. ⁊ tertio qtū ad ꝯsumationē.
Suū nēpe pcm̄ initiatū est in ꝑsumptiōe. statī
eīm vt vidit suā pulcritudinē ꝑsūpsit. mediatum
ē in ambitiōe: quia presumēs de se appetiuit qd
omīno supra se fuit ⁊ ad qd ꝑuenire non potuit:
sed ꝯsūmatū est odij auersiōe: quia ex quo obti
nere nō potuit qd appetiuit: iō deo affectu con
traire cepit. vnde odium istud dei maximū fuit
eius peccatū. vnde egregie doc. subti. hui⁹ secū
di dist. vi. q. ij. dicit ꝙ sic in bonis ꝓcedit a mag
bono ad min⁹ bonū: sicuti ex dei dilectōe ad cre
ature dilectionē. Sic ecōtra in malis ex minus
malo ad maius malū: sicuti ex dilectione sui ad
odiū dei. Ea ꝓpter. xiiij. de ciui. dei. dicit Aug⁹.
ꝙ duo amores duas fecerūt ciuitates ciuitatem
hierlem amor dei vsqʒ ad ꝯtēptū sui. ciuitatē ba
bilonicā amor sui vsqʒ ad ꝯtēptū dei. Rursus i
quolibet istorū triū pctōrū mortaliū fuerūt tria pec
cata. primo nēpe ipam ꝑsumptionē que fuit ei⁹
primū peccatū cōitāt tria pctā mortalia. primū
fuit igratitudo: qr gras nō egit deo de suis be
neficijs. vnde Bern. in li. de gradib⁹ hūilitatis.
Quia gratuite bonitati dei a qua cōditus es in
gratus existis iusticiā quā exptus nō es nō me
ruis. Scdm pcm̄ fuit nimius amor sui quando
se vidit ita formosū. ⁊ hoc pcm̄ vocat doc. sub
tilis loco pallegato luxuriā capiendo large luxu
riā ꝓ omī amore sui inordiato. tertiū pcm̄ fuit
omissio. debebat qppe ꝓhibere illā ꝑsumptionē
qd nō fecit: iō omisit. Siliter mediū. s. ābitionē
comitātur alia tria. primū fuit: qr voluit vt pate
bit in tertia parte hui⁹ ꝯclonis eē deus. vñ glo.
sup illud ps. Que nō rapui tūc exsoluebā. adā
⁊ dyabol⁹ voluerūt rape diuinitatē ⁊ amiserunt
felicitatē. Scdm pcm̄ fuit qr appetijt gloriam
modo indebito vsurpata sine meritis. vnde Ans.
in libro de casu dyaboli. nihil appetijt ad qd nō
ꝑuenisset si stetisset. tertiū pcm̄ fuit: qr nimis ci
to qr appetebat gloriā adhuc exñs viator. Silr
ter tertiū scʒ odiū dei tria comitātur. primū est ī
uidia. ex quo eīm habere nō potuit qd querebat
cepit diuine inuidere felicitati. Scdo pcm̄ ob
stinatiōis. tertio pcm̄ desperatiōis se de venia
penitus elōgās. vñ patet in eo verisilr tres q
ternarios seu. xij. pctā mortalia fuisse. vel in se vl'
equiualēter. Et si querat an qn perpetrauit vnū
anteq̄ fieret aliud: qr illuc erat ex pcedēti lectio
ne cuū correspondēs tpi nostro habito vtrū primū
fuerit remissibile dicit ꝙ sic. ⁊ ꝙ potuisset penite
re de pmo ⁊ veniā apud deū reperisse. Sed tunc
dubitat que pnia fuisset ei iniūcta. pt dici ꝙ sola
ꝯtritio suffecisset. vel forte locū inferiorē in celo
accepisset sicut aspicimus ī policia mūdana. Et
si dicat. sequeret etiā mō ꝙ eorū pcm̄ foret rmis
sibile. de hoc dicet dist. vij. Scda ps ꝯclusio
nis dicit. ꝙ nō peccauit primo errore intellectus.
ꝓbat. quia error vt docet aug. in enchiridion est
pena. si igitur pmo habuit lucifer errorē: ⁊ ex er
rore venit in culpā: prius fuit in eo pena q̄ cul
pa. qd est cōtra aug. Nō ē inqt deus prius vltor
q̄ homo sit pctōr. Tertia ps ꝯclonis dicit. ꝙ
appetijt equalitatē dei. vnde Bern. in li. de gra
dibus hūilitatis. hec iniqtas tua nō ita momen
tanea sed odio digna est sempiterno: ꝙ tuo dile
ctissimo ⁊ altissimo desideras semper equari. Et
ꝙ hoc possit desiderari psuadet a doctore subtili
vi. dist. hui⁹ scdi. q. i. volūtas eīm omīs tam com
modi q̄ honesti hʒ totū ens ꝓ obo. ⁊ ita sicut pt
qdlibet ens amare amore amicitie: sic amore cō
cupiscētie ⁊ ita eqlitatē dei nec hoc ipedit ipossi
bilitas. Dāmati quippe odiūt deū: ⁊ ita volunt
eum nō eē qd tn̄ est ipossibile. sic in ꝓposito. Et
si dicatur ꝙ ꝯm phm electio nō est ipossibilium
Dicēdū ꝙ electio solet capi triplr. vno mō ꝓ oī
actu volūtatis. scdo mō ꝓ actu volūtatis distin
cto cōtra actū ex infirmitate ⁊ ignorātia. sicut ac
cipe vr arist. in. v. ethicorū. vbi pcm̄ diuidit in
pcm̄ ex electione ifirmitate ⁊ ignorātia. ⁊ h mō
electio bene est ipossibiliū. vnde arist. in. iij. ethi
corū. volūtas ē impossibilium. Tertio dicitur ele
ctio actus volūtatis ꝯns ꝯclonē silogismi pctici
⁊ hoc modo nō est ipossibiliū: qr d ipossibilib⁹
nullus silogizat. ⁊ hoc mō loquit phus qn dicit
ꝙ electio nō est ipossibiliū. Ex scda pte ꝯclois
infero ꝙ grauiter valde defecit sanct⁹ Thomas
scdo scrip. hac dist. arti. i. q. i. vbi inuit ꝙ peccare

nõ potuit angelus stãre scia faciẽdi in vlı̃ ⁊ par/
ticulari nõ tñ ꝓm habitũ sꝫ ꝓm actũ. Et dat ex/
emplũ de medico qui dat medicinã egroto bo/
nã ꝓm infirmitatẽ quã ꝯsiderat:licet noceat ĩfir
mo ex alia infirmitate abscõdita medico .pꝫ oᵐ
ex ꝯclõne. Et ꝯfirmaꝛ ex articulo parisꝰ.nõ pos/
se stante scia in vlı̃ ⁊ particulari volũtatẽ facere
oᵐ error.vnde patet clare ꝙ oꝫ vel sctı̃ thomã
dare locũ artıᵒ vel articlm sctõ thome .Sed nõ
dubitaꝛ quo ad hoc qui articulꝰ sit pstãtior.Se/
cũda ꝯclo est de auersiõe minoꝝ angeloꝝ:⁊ est
hec.minores demones sic elatiõe tabuerũt vt lu
ciferi pctõ mouereꝛ. Pria ps dicit.ꝙ minores
demones peccauerũt pctõ supbie.ꝓbaꝛ.oẽ pec/
catũ:aut est ꝯcupia oculoꝝ:aut carnis:aut vite.
pria Job.v.Sꝫ nõ peccauerũt supᵃ pctõ carnis:
cũ sint simplices spũs.nec oculoꝝ ꝯcupia .prio
ꝙ maxime:cũ rõnal appetitꝰ pᵒ moueaꝛ.ergo a
diuisiõe sufficiẽti supbia vite.Et si obijciaꝛ:qa
maioris est dignitatis subeẽ magis nobili sicu/
ti regi ꝙ duci.Si igitur peccassent pctõ supbie
videꝛ ꝙ nõ elegissent subeẽ lucifero ⁊ nõ subeẽ
deo qui in infinitũ erat nobilior.Hic dicıꝛ ꝙ bñ
sciebant isti demones minores deũ longe perfe
ctiorẽ lucifero:sed qꝛ volebant eẽ beati sine me/
ritis ⁊ sciebãt ꝙ deus nolebat hoc elegerũt esse
sub dñio luciferi: vt medio eiꝰ illud possent con
sequi:sicut patet in mũdanis policijs. Scda
ps ꝯclonis dicit ꝙ moti sũt ad peccandũ ex pec/
cato luciferi:hãc partẽ expsse ponit Apoc. xij.c.
Draco traxit secũ tertiã ptẽ stellarũ. Et si dica
tur ꝙ tũc sequereꝛ ꝙ pctm̃ minoꝝ angeloꝝ esset
remissibile:sicut fuit pctm̃ ade:qꝛ alio suggeren
te factũ est.Dico primo sicut dictũ est de lucifero:
ꝙ dũ peccabãt prio pctõ ante aduentũ scdi pec/
cati adhuc entes viatores erat remissibile p pe/
nitẽtiã:nũc aũt sunt in termio.qꝛ ꝓm Dam. ꝗd
est hoibus mors extat casus diabolo.Dico vlte/
rius ꝙ nõ est silr de pctõ ade:quia fallendo de/
ceptus est:nõ ita minores demones:sꝫ solũ con
ceptũ suũ mõstrãdo.Sed quõ potuit eis mon/
strare suũ ꝯceptum patebit.ix.dist. Tertia ꝯᵒ
est de ꝯuersione ꝯsumata btõꝝ spirituũ.⁊ est hᵉ.
Sic beati angeli suã ꝯsumatã ꝯuersionẽ añ me
ruerũt:vt iam eã misterio nullatenꝰ mereantur.
Pria ps dicit ꝙ sancti angeli meruerũt suam
btitudinẽ p opa pcedẽtia seu merita.ꝓbaꝛ vicꝫ
argumẽto doctoris subtilis hac dist.volũtas nõ
vult simul aliqd mutabilr:sed qñ premiaꝛ vult ĩ
mutabiliter.quãdo aũt mereꝛ ꝯtingẽter ⁊ muta
bilr: igitur optuit meritũ pcedere premiũ.Cõ
firmatur ista ps:qꝛ via debet pcedere terminuꝫ
⁊ dispõ id ad qd disponit.meritũ ãt est via ⁊ di/
spositio ad btitudinẽ.igiꝛ. Scda ps ꝯclonis
dicit ꝙ nõ merẽtur angeli suã btitudinẽ per mi/
steria nobis ipensa.patet prio:qꝛ tũc nõ ente ho
mine nõ esset angelus beatus:qꝛ nõ mereretur
qd accepit:sed hoc est falsum:qꝛ minꝰ depẽdẽt ĩ
sua beatitudine ab hoie ꝙ vnꝰ angelus ab alio
⁊ tamẽ vnꝰ nõ est beatus p aliũ.tũ scdo .quia se
quereretur ꝙ gratia esset ex meritis :⁊ ita nõ eẽt grã
tia.ꝓbaꝛ assumptũ.dareꝛ enĩ tũc angelo gloria:
quia puidereꝛ bene vsurꝰ misterio:qd est falsum
tum tertio qꝛ sequereꝛ ꝙ statꝰ angelicus nõ essꝫ
certus:qꝛ posset durare mũdus lõge longius ꝙ
faciet:⁊ semp angeli mistrarẽt:⁊ ita eoꝝ beatitu
do augereꝛ.Et si dicatur ꝙ nobis mistrãdo ali/
quid mereñꝛ.Rñdeꝛ ꝙ merẽtur pmiũ accidẽta
le:vtputa aliqd gaudiũ nõ pmiũ eẽntiale cuius/
modi est dei visio ⁊ fruitio. Ex ista pte ꝯclonis
patet ꝙ defecit mgr sniarũ in hac dist.vbi in fi/
ne dicit ꝙ opio que dicit ꝙ in angelis prius fu/
it premiũ ⁊ postea meritũ nobis mistrãdo.plus
sibi placet.tamẽ patet oᵐ ex ꝯclone .vnde iste ẽ
locus primꝰ in hoc scdo ĩ quo a doctoribꝰ ⁊ ma/
gistris nrĩs parisiensibꝰ mgr nõ teneꝛ.Et tñ de
scdo articulo. Quãtũ ad tertiũ articuluꝫ sunt
tres breues difficultates.Prima an peccatũ lu/
ciferi fuerit maximũ eius pctm̃.dicendũ ꝙ maxi
mũ pctm̃ põt capi triplr.prio inceptiõe:⁊ sic su
perbia fuit in eo maximũ pctm̃:qꝛ primũ :ex q̃ a
lia secuta sunt.scdo dicıꝛ maximũ pctm̃ irremissi
bilitate:⁊ sic obstinatio est in eo maximũ pctm̃.
Tertio dicıꝛ maximũ pctm̃ criminis magnitudine
⁊ sic in eo dei odiũ fuit maximũ pctm̃. Scda
difficultas.an oñes minores demones equalr
elati sunt.Dicendũ ꝙ nõ:imo aliqui feruẽti val
de affectu aliqui minus calido vnde ⁊ pene eoꝝ
equales nõ extiterũt p oñia.vt patebit sequẽti
distictiõe. Tertia difficultas.an vnico actu btĩ
meruerũt suã beatitudinẽ vel pluribus.dicẽduꝫ
ꝙ vno principaliter: dũ scꝫ se submiserũt deo.dũ
alij se submittebãt diabolo.scdario aũt fuerunt
alij actus vtputa repugnãtia malis angelis de/
testatio pctĩ eoꝝ:⁊ alij.ex quo patet ad qõneꝫ ꝙ
vicꝫ auersio demonũ fuit supbia ⁊ cõsumata be
atoꝝ cõuersio fuit merito puio.Et tũc ad argu/
mẽta. Ad primũ iã patuit qualiter superbia
alioᵒ fuit maxiᵐ pctm̃:qꝛ cap.alioᵒ obstiatio qꝛ
irremissibile.alio mõ odiũ dei:qꝛ crimẽ maxiᵐ.
Ad scdm.ad minorẽ dico ꝙ demones ñ ap/
petebãt simplr subeẽ lucifero qd tñ oporteret si
argᵐ curreret:sed vt medio eius sine meritis ha
berẽt btitudinẽ:⁊ ita qdãmõ deo nõ subessent.
Ad tertiũ dicendũ in snia ꝙ aliqñes vnꝰ hõ
vno motu magno plus mereꝛ ꝙ cẽtũ alijs .Sic
beati angeli quia toto conatu suo cõuersi sũt ad
deũ btitudinẽ in illo motu meruerũt quã homo
multis mereꝛ nõ eq intensis.Et sic pꝫ ad qõnẽ.
Ex pñti aũt distictiõe sicut de pcedẽtibꝰ de mẽ
te mgrĩ tres capiũtur cõclones. Pria conclo.
beati spũs deo cõuertũtur :sed mali funditꝰ eo
auertuntur.Dicit ꝯclo.ꝙ boni spũs sunt ꝯuersi
ad deũ:⁊ mali auersi ab eo.Et poniꝛ a pncipio
distictiõis vsqꝫ ibi.Si aũt queriꝛ ⁊c. Secũda
ꝯclo.Coopans gra angelis beatis daꝛ nõ dam
natis sua maliᵃ.dicit ꝯclo.ꝙ in ꝯuersiõe beato/
rũ angeloꝝ data est eis cooperãs gra:sed ñ maꝛ
ꝓpter suã maliciã.Et poniꝛ ab illo loco.Si aũt
⁊c.vsqꝫ ibi.hic queri solet.⁊c. Tertia cõclusio.
datũ premiũ angeli merẽtur p ministeriũ q̃ nos
emulãtur.dicit ꝯclo ꝙ sancti angeli mereꝛ suaꝫ
beatitudinẽ p mysteria nobis ipẽsa.Et ponitur
ab illo loco .hic queri solet.⁊c.vsqꝫ ad finẽ disti/
ctiõis.Sequiꝛ in textu.

Reterea sciri optet qm̃ sicut.⁊c.Hic sigr
sexta distictio huiꝰ scdi q̃ sic ꝯtinuaꝛ ad
pcedẽtẽ.Nã postꝙ in pcedẽti distictiõe demõis
miseri ostẽsa est auersio.Nũc in ista sexta ostẽdiꝛ
eius de celo celeri casu descẽsio.Et diuidiꝛ pñs
distictio in tres ptes pncipales.In pria casꝰ cõi
ter tangiꝛ veritas.In scda est specialiter patens
labilitas.In tertia claret subtiliter mota dubie/
tas.pria in pncipio.scda ibi.inter q̃s vnus fuit
⁊c.tertia ibi.Solet aũt queri vtrũ oẽs.⁊c.prima
parte indiuisa manẽte:pars scda in qua demoᵐ
specialiter declaraꝛ labilitas:in tres ptes diuidi
tur.In pria ostẽdiꝛ locꝰ ẽpireꝰ vnde eiciꝛ.In se
cũda locꝰ aereus in quẽ deijciꝛ. In tertia ordo
tartareus plane exprimiꝛ.pria in principio.secũ
da ibi.Et tante supbie merito.⁊c.tertia ibi. ⁊ sic
inter bonos angelos.⁊c. Et sequitur tertia pti
cula scꝫ solet aũt queri.⁊c.In qua claret subtilr
mota dubietas.Et ista diuidiꝛ in tres ptes prin
cipales.In pria loci notaꝛ vnitas demonũ mio
rũ.In scda declaraꝛ vbeitas pncipis maioꝝ.In
tertia patescit bellicositas nostri ⁊ ipoꝝ.prima ĩ
principio.scda ibi.de lucifero aũt.⁊c. tertia ibi.
alijs q̃qꝫ qui a scis.⁊c.Et hec est diuiᵒ.⁊c.

Erũ in infernũ motu ꝯtinuo diabolꝰ ca
su suo ceciderit.Et arguiꝛ ꝙ non triplici
medio. Primo sic.nullũ indiuisibile pt moue
ri motu ꝯtinuo.sed diabolꝰ est indiuisibilis.er/
go nõ potuit descẽdere motu ꝯtinuo .maior ꝓ/
batur.Tũ quia vt ꝓbat arist.in.vi.phicoꝝ.pun/
ctus neqt moueri.Tũ scdo:qꝛ optet motũ prius
ptrãsire eo minꝰ ꝙ sibi eqle.Indiuisibili aũt ni/
hil est minꝰ.tũ tertio:qꝛ tũc ꝯtingeret ptrãsire ĩ/
finita cũ sint infinita instãtia in qualibet pte mo
tus:⁊ cuilibet equareꝛ.Sed minor nota est cuꝫ
sit simplex spũs. Scdo arguiꝛ. Si demões ce
ciderũt:aut oẽs siꝛ in infernũ:aut aliq sic : aliqui
nõ.sed nec sic nec sic.igiꝛ.maior pꝫ a diõne suffi
ciẽti.Sed ꝓbaꝛ minor.prio ꝙ nõ oñes:qꝛ si hᵒ
fuisset maxie fuisset verũ de lucifero q maxie pec
cauit qd tñ est falsum:qꝛ sup terrã post tẽptauit
primũ hoieꝫ ⁊ vicit.tẽptauit ⁊ deũ ⁊ victꝰ est.vt
innuit mgr.nec ꝓm;qꝛ nõ est maior ratio de de/
monibꝰ ꝙ hoibus:⁊ tñ oẽs hoies in pctõ mor/
tali morientes vadũt ad infernũ.ergo ⁊ omnes
demones si aliqs eoꝝ ceciderit. Tertio arguiꝛ
sic.ꝓm naturã rerũ ⁊ additũ rebꝰ dꝫ eis locꝰ or/
dinari.sꝫ angeli dãnati sunt medij inter bonos
angelos ⁊ hoies dãnatos scꝫ pctores .ergo eis
debeꝛ locꝰ medius scꝫ aerꝰ.maior pꝫ p phm in
qrto phicoꝝ.qꝛ locꝰ hꝫ naturã cõmunẽ cũ loca/
to.Sed ꝓbaꝛ minor.angeli enĩ dãnati rõne na
ture ꝯuenũt cũ bonis angelis.rõne culpe cum
dãnatis hoibus qrẽadmodũ mediũ ꝯuenit cũꝫ
vtroqꝫ extremo. In oᵐ arguiꝛ auctẽ xpi.mat.
xxv.Ite maledicti in ignẽ eternũ.⁊c.vnde diciꝛ
demones ãgeli infernales. In ista qõne ad ali
as pariformiter sunt tres articuli.⁊c. Quãtum
ad primũ articulũ termi sunt:casus .infernus.⁊
motus.primꝰ igr terminꝰ est casus a cadẽdo seu
cadentia.Solet aũt casus accipi triplr.vno mõ
noialiter seu cõius ꝓmocinalr .⁊ sic diciꝛ casus
vel actiue a q̃ aliud cadit. sic noiatiuꝰ casus .vel
qd ab alio cadit sic ceteri casus.⁊ oñe qd ab aᵒ
cadit in ꝓmone.Et hoc mõ accipit casuꝫ phs in
antepñtis:dũ dicit.denoiatiua sunt q̃ ab aliq so
lo casu differũt.⁊ ꝓm illõ nomẽ habẽt appellati
onẽ.Limitaꝛ tñ quãdoqꝫ casus aliqñes ꝓ secun/
da cadẽtia in aliq noie vel dictiõe: ⁊ inde diciꝛ
locꝰ a casibꝰ ab aristo.in thopic.li.vt verbigrã.
iusticia.iustus ⁊ iuste.Iusticia dꝛ nomẽ pncipale
Iustũ nomẽ ꝯiugatũ:⁊ idẽ inter iusticiã ⁊ iustũ
oriꝛ locus a cõiugatis.Iuste aũt diciꝛ casus:⁊ i/
de inter iustũ ⁊ iuste oriꝛ locꝰ a casibꝰ.scdo prin
cipaliter dꝛ casus vt hꝫ opponi ꝯ fortunã.Et sic
accipit casuꝫ phs in scdo phicoꝝ .vbi dicit ꝙ in
hoc drĩ casus a fortuna:qꝛ casus est in his q̃ ac/
cidũt pter intẽtionẽ in agẽtibꝰ a natura.sed for/
tuna in his q̃ accidũt pter intẽtionẽ in agentibꝰ
a ꝓposito.Et notat doctor deuotꝰ sui pmi dist.
xlvi.q.iij.ꝙ ista tria differũt.causa.casus.⁊ occa
sio.Causa enĩ ẽ qñ cãtum ꝓm intẽtionẽ attingit
sic dũ ex intẽtiõe medicꝰ curat infirmũ.Casꝰ ve
ro est quãdo causans attigit quidẽ cãtuꝫ ⁊ efficꝛ
qdãmõ sꝫ tñ pter intẽtionẽ.sicut dũ fodiẽdo qs
inuenit thezaurũ nõ intẽdẽs illũ reꝑire.vel veri
us puer cũ sex nasciꝛ digitis qd nõ intẽdebat na
tura.Occasio vero nec p se attingit cãtum nec ĩ
tendit.sic dũ qs ex verbo incõsulte alicuiꝰ dicto
aliꝰ irasciꝛ.illud enĩ verbũ nec est cã ire:nec ab
alio ꝓpter hmõi irã dicebaꝛ.ita ꝙ cã ponit ⁊ in
tentionẽ ⁊ cãlitatẽ.sed occasio negat vtrũqꝫ.In
medio aũt est casus negãs intẽtionẽ ⁊ ponẽs cã
litatẽ.Tertio pricipaliter dr casus deiectio a sta/
tu suo.Et isto mõ in ꝓposito in angelis fuit tri/
plex casus.primꝰ casus fuit a statu gratie:fuerãt
enĩ ex qrta dist.creati in gra quã peccãdo amise/
rũt in prio peccato.Scds casus fuit a statu glie
qñ p obstinationẽ in malo ꝯfirmati sunt.Tertiꝰ

fuit a celo empireo in locū aeris caliginosuꝫ dū
de celis veluti apostate expulsi sunt: ⁊ de his du
obus vltimis casibus dicit Ioh. dam. qd hoib⁹
est mors: h' est casus demonib⁹: hoc ē dictu. ꝙ si
cut nō est remissio post mortē hoi cuti in pecca-
to mortali: sic nec demōi postq̄ d celo cecidit.
Scd's termin⁹ est infernus. Solet aūt infernus
accipi tripliciṫ. primo mō diciṫ infern⁹ oīe qd
est sub globo lunari. inferius a spera ignis loc⁹
scꝫ vbi fiūt trāsmutatiōes gnatiōes reruꝫ ⁊ cor-
ruptiones. hoc mō visi sunt accipe infernū anti
qui phi qui posuerūt aīas de celo descendere ⁊
esse in corpib⁹ veluti in carcerib⁹: sicuti plato ⁊
pictagoras: ⁊ sic accipiendo nos omnes sumus
in inferno: q: in cōtinētia actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ: ⁊
sic accipiṫ illud ps. lxxxv. Eruisti aīam meā ex ī
ferno inferiori. vt prim⁹ locus h⁹ inferni sit spe
ra ignis. scd's aer: ⁊ q̄ maxime caligīosus vbi de
mones habitāt. terti⁹ terra in qua nos sum⁹. ter
tio dicitur infernus locus quidā subterraneus ī
quo p debito ade diuersimode tn̄ totū gen⁹ hu-
manū tenebaṫ. Et diuidiṫ in sinū patrū vbi erāt
sancti pres in purgatoriū vbi erāt aīe purgand
in limbū vbi erāt pueri p solo peccato origina-
li. Et dānatiōis locū vbi erāt obstiati. Et d isto
scd'o mō accipiēdi infernū habeṫ Genes. xxxvij
vbi inqt Jacob de Joseph filio suo. descēdā ad
filiū meū lugēs in infernū. Certū est ꝙ nō intel
ligebat de inferno. i. de loco dānatoꝝ. Tertio
mō diciṫ infernus locus subterraneus solis dā-
natis deputatus: ⁊ sic est quidā locus positus p
diametrū seu lineā rectā sub terrestri paradiso
recte in centro terre seu medio vt patebit distin-
ctiōe. xvij. Et de isto scriptū est. quia in inferno
nulla est redēptio. Tertius termin⁹ est mot⁹
vnde Aristo. in. iij. phicoꝝ motū diffiniēs dicit.
Motus est act⁹ entis in poᵃ ſm qd hmōi. In
q̄ diffinitōe dicit tria. primo dicit ꝙ mot⁹ ē act⁹
⁊ in hoc innuit ꝙ habet modū forme nō marie.
Scd'o dicit ꝙ est actus entis: ⁊ in hoc drt ppie
a creatiōe que exit simplr de nō eē ad eē: nō sic
motus. psupponit ei suū subm actu. Tertio di
cit entis in poᵃ ⁊ ſm qd hmōi. ⁊ pꝫ ex eo qd diē
entis in poᵃ. ꝙ illa que penit⁹ sūt in actu nō mo
uētur cuiusmodi est de⁹: ⁊ ex eo vno qd dicit in-
quātū hmōi innuit ꝙ licet aliqd sit in potentia:
nō tn̄ diciṫ moueri nisi ſꝫ illā potētiā aliqd acq
raṫ. vnde notādū vltra ꝙ motus diciṫ tripliciter
mot⁹ subit⁹. mot⁹ ꝯtinu⁹. ⁊ mot⁹ huic ⁊ illi. vni
cus mot⁹ subit⁹ diciṫ mutatio subita q̄ fit in in-
stanti: vnde improprie pticipat nomē mot⁹ nisi ex
vsu loquētiū ita ꝙ ex pte mobilis sit mutatū eē
ex parte mot⁹ sit mutatio subita: ⁊ ex pte tempo
ris ipm nūc. Scd'o diciṫ mot⁹ cōtinu⁹ fluxus. s.
partis post partē seu in loco seu in forma. ⁊ ha-
bet ex quarto phicoꝝ. ac. vi. mot⁹ ꝯtinuitatē suā
ex magnitudine: aut mobil': aut magnitudinis
sup quā fit mot⁹ veluti tps ex motu ⁊ magnitu-
dine. Mot⁹ aūt in cōi intelligiṫ rō mot⁹ motu
subito ⁊ ꝯtinuo ꝯueniens: aut vniuoce: aut eq-
uoce. Et tn̄ de primo articulo. Quātū ad se
cundū articl'm sunt tres ꝯcl'ones. Prima est d
expulsiōe demonū de celis. scd'a de loco in queꝫ
sunt expulsi. Tertia de ordine prelationis quem
nō habēt. Prima est hec. Lucifer primarij ordi-
nis cū angelis de quolibet ordine apostatis mo
tu ꝯtinuo de celo expulsus est empireo. Pri-
ma ps dicit ꝙ lucifer qui fuit expuls⁹ de celo em
pireo fuit de prio ordine. pbaṫ. pctū cū lucife-
ri fuit maximū inter pctā angeloꝝ oīm: immo ⁊
omniū creaturarū. Sed tanto est maius vicium
q̄to in nobiliori natura. igiṫ fuit nature nobilis-
sime: ⁊ p ꝯñs de ordīe seraphico. Et confirmaṫ
ratio triplici auctē. Prima est iob. xl. vbi loquēs
de vehemoth qui dicitur lucifer dicit. Ipe est pri-
cipiū viarū dei. hoc neqt intelligi de prioritate
tpis: quia oēs simul sunt conditi. igiṫ intelligi
tur de prioritate perfectiōis. Scd'a est gregorij
xxxij. moraliū tractātis illd Ezech. xxviij. Tu che
rub extētus ⁊ ptegēs dicit. quia cōpatiōe clari
tatis sue ceteroꝝ claritatē obumbrasse crediṫ: iō
ipē extēsus ⁊ ptegēs perhibeṫ. tertia est mgroꝝ
nostroꝝ hoc cōiter opinātiū. Et si obijciaṫ q: ex
quo ita erat nature nobilis: ⁊ cū hoc in grā fue-
rat ꝯditus videṫ verisimiliter ꝙ deus eū sup alios
custodiebat ⁊ diligebat: ⁊ per ꝯsequēs si ita fu-
isset nobil' nō peccasset. Respōdet doc. deuotus
hui⁹ distictiōis articl'o prio. q. pria. ꝙ in hoc res
lucet maxie dei iusticia qui intm̄ odit peccatum
ꝙ p vno malo motu animi aut p aliq̄ mala in
paruo tpe volūtate suū supremū angelū quē in-
tense diligebat sine vlla spe venie carcerib⁹ de-
putauit ppetuis. valde quippe magnū mōstruꝫ
est nobis miseris hoib⁹ ꝙ luciferū tantū angelū
⁊ adā hoīem primariū quos ambos sua ppria
manu fecerat: sic dānaret vt lucifer nūq̄ resurge
ret ⁊ pctm̄ ade vsq₃ in finē seculi in suis posteris
puniret: vt discam⁹ ꝙ est horrēdū incidē in ma
nus dei viuētis. Sed diceret qs. ꝙ iste lucifer
fuit de ordie cherubi: q: scriptū est d eo Ezech.
xxviij. Tu cherub extētus. Rñdit sanct⁹ thomas
⁊ bene hui⁹ dist. q. i. ꝙ ſm veritatē fuit de ordie
seraphi. diciṫ tn̄ h' cherub: q: superiores angeli
capiūt bene noīa inferioꝝ sicuti habēt perfectio
nes vt patebit dist. ix. ⁊ cā hui⁹ est. Seraphi em̄
interptatur incēdens. nō em̄ peccauit vt carita-
te incensus. Cherubi aūt interptaṫ effusio scien
tie. ⁊ quia ſm aplm. i. choꝝ. viij. Scia inflat cari
tas edificat: melius expriṁiṫ lucifer peccās sub
noīe cherubi q̄ seraphin. Sed scd'a ps ꝯn-
clusionis dicit. ꝙ de quolibet ordine angeloruꝫ
aliqui sunt expulsi. h' psuadeṫ sic. Omnes angeli
respectu hoim sūt administratorij spūs. ergo vt
mutuo sit caritatis exhibi⁰ repar hō ruinā ange
licā. ⁊ p ꝯñs de q̄libet ordīe aliqs angelus ruit.
vnde Greg. in omē. pentḃ. dicit ꝙ ad oēs ordi-
nes angeloꝝ aliq hoies sunt assūpti. vñ ista ē ex
pressa snīa hugonis d sancto victore expsse po-
nentis de q̄libet ordine aliqs cecidisse. Et si obij
ciaṫ: q: apl's vbi loquiṫ de hmōi demonib⁹. hñ
noiat pncipat⁹ ⁊ ptātes ⁊ ceteros quinq₃ ordies.
de qb⁹ infra. nūq̄ tn̄ noiat thronos aut seraphi.
ergo videṫ ꝙ de illis ordinibus null⁹ ceciderit.
Rñdēdū. ꝙ q: seraphi interptaṫ incēdiū carita-
tis. ⁊ thron⁹ d: locus vbi sedet de⁹. iō lꝫ de his
duob⁹ ordinib⁹ aliq ceciderūt nō tn̄ expriṁunṫ
noie thronoꝝ: aut seraphi: q: significāt sctitatē.
Tertia ps ꝯcl'onis diē. ꝙ iste casus a celo empi
reo fuit motu ꝯtinuo h' ostendo supposito: sic ē
valde visile ꝙ in casu isto nō fuerit in nā eoruꝫ
factū aliqd miraclū. ſꝫ ꝙ ceciderūt ſm qd exige
bat pctm̄ in tali nā. Tūc arguo sic. si in h' descen
su nō fuerit mot⁹ ꝯtinu⁹ h' maxie ē: q: demō est
simplex spūs ⁊ idiuisibil': ⁊ indiuisibile neqt mo
ueri ꝯtinuo motu. ex. vi. phicoꝝ. Sꝫ h' est falsuꝫ
igiṫ. maior est clara de se. Sꝫ minor declaraṫ. ca
pio vnā sperā rotūdā iuxta mētē doctoris subti
lis hui⁹ scdi. dist. ij. q. ix. ⁊ moueaṫ super plaᵐ.
certū est ꝙ ſm mathema. solū tāgꝫ in pūcto pla
nū: ⁊ tn̄ describet motu suo lineā nec illā oporte
bit cōponi ex pūctis: ⁊ ita moueret vn⁹ pūctus
si p se eēt. huic argumto docto. subtilis valde rñ-
deṫ triplr. primi dicūt ꝙ in nā nihil est spericum
hij prio deficiūt: q: celū est simplr sphericū. scd'o
dato ꝙ nō sit fiat a deo ex q̄ nō repugnat ⁊ cur-
ret argᵐ. Scd'i dicūt ꝙ linea plana tāgit speraꝫ
nō in pūcto solū ſꝫ ī pte linee: ſꝫ h' est falsū: quia
tūc linea recta eēt curua. pbaṫ. quelibꝫ nēpe ps
spere ē curua: ⁊ p ꝯñs q̄dlibet sibi cōmēsuratuꝫ
erit curuū. Tertij dicūt ꝙ moueṫ p accñs: ⁊ iō
nō est ad ppositū de motu p se cōtinuo. Dicen-
dū ꝙ licet moueaṫ p accñs sic ps in toto: tn̄ ita
describit lineā ac si eēt p se. pᵃ itelligaṫ: sic arist.
loquiṫ d cubo. in. iiij. phicoꝝ. sperā eē in vacuo ⁊
lineā sibi suppositā sine q̄cūq₃ supficie tūc spera
solū tanget pūctū in linea: ⁊ tn̄ moueri poterit
si fit possibil' mot⁹ in vacuo. de q̄ forsan dist. x.
Noto tn̄ pp intētionē phi in. vi. phicoꝝ. ꝙ mo
tū fore cōtinuū pt intelligi triplr. aut solū a pte
mobilis. sicuti si imaginarētur solū pūctū suppo-
situ sup quē vnū moueret corp⁹ eēt in motu ꝯti
nuitas: nō rōne ei⁹ sup qd fit mot⁹: ſꝫ rōne mo-
bilis. scd'o a parte eius sup qd fit motus ⁊ non a
parte mobil': sicuti si pūct⁹ sup magnitudinē mo
ueret. vel angel⁹ qui est indiuisibilis tūc motus
eēt cōtinu⁹ a pte ei⁹ sup qd fit mot⁹ ſꝫ nō a pte
mobilis. Tertio a pte vtriusq₃. s. tā mobil' q̄ e⁹
supra qd fit mot⁹. ⁊ isto mō loqtur phus de mo-
tu cōtinuo p totū librū phicoꝝ. ⁊ vadūt ad hoc
sue rōnes ⁊ nō vltra. vt pꝫ inspiciēti. Et si que-
ratur vtrū iste mot⁹ mltū durauit. dicēdū ꝙ val
de modicū. vnde fuit iste descēsus quasi tps imp
ceptibile. Et hoc innuit saluator quādo diē Luc.
x. videbā sathanā quasi fulgur de celo cadenteꝫ
Sed surgit dubiū. an potuerit venire ad locū si-
bi deputatū nō ptrāseūdo meᵃ. sic sunt celi octo.
⁊ spera ignis. ⁊ ps superior aeris. dicēdū ꝙ po-
tuit de potētia absoluta dei veluti mō apparet ī
corpe christi qd fit pñs hostie nō ptrāseūdo me
dia vt patebit in q̄rto. Tn̄ de potētia sua nō po-
tuit cū habeat potētiā limitatā: ⁊ adhuc p pctm̄
īpeditā. ⁊ limitata executiua potētia pri⁹ agit in
mediū q̄ extremū dici executiuā, ppter intellecti
uā ⁊ volitiuā: q: possū intelligē ⁊ velle extrema
nō intelligēdo aut volēdo mediū sicuti velle ⁊ ī
telligē romā: ⁊ pisius: nihil intelligēdo aut volē
do de medijs ciuitatib⁹. Ex ista pte ꝯcl'onis
patet defect⁹ sancti thome in prio scripti. distin-
ctiōe. xxxvij. pte. ij. arti. ij. ponētis solū angelum
moueri motu vicissitudinis: q: vidē nō potuit q̄
liter indiuisibile moueaṫ motu ꝯtinuo. pꝫ oᵐ ex
ꝯcl'one. Et si queraṫ vtrū oēs simul ceciderunt.
dicēdū ꝙ sic. licet prius peccauerit lucifer q̄ alij
⁊ tūc demōstrauerit ꝯceptū suum alijs: ⁊ mali ei
ꝯsenserit. Licet dicat tho. q. ij. hui⁹ dist. ꝙ in eo-
dem instāti lucifer peccauit. ⁊ ostēdit ꝯceptū suū
alijs: ⁊ ipi peccauerūt. tn̄ oēs mali sil' obstinati
sunt ⁊ de celo expulsi sunt īperio dei. ⁊ forsan mi
chaele ⁊ alijs angelis obsequētib⁹ vt q̄dāmodo
innuere videṫ Apoē. xij. c. Scd'a ꝯcl'o est d lo
co in quē expulsi sunt demones: ⁊ est hec. sic de-
mones in aerē detrusi sunt caliginis vt sp ignis
tormēta patiātur. Pria ps diē. ꝙ demones fu
erūt expulsi in aerē caliginosuꝫ. Pro declarati
one h⁹ notandū. ꝙ tria sunt intersticia aeris. vt
trahi pt aliq̄lr ex prio marciani de nuptijs phi-
lologie ⁊ mercurij. Primū itersticiū diciṫ supi⁹
⁊ est valde clarū, ppter ppinquitatē ad igneꝫ. ⁊
cetera celi lumia ⁊ distātiā a terra. ⁊ in isto gene
rātur comete ⁊ colūne ⁊ ros. ſm q̄sdā terciū int-
sticiū aeris est, ppe nos vbi habitam⁹. In meᵒ
aūt est scd'm intersticiū ⁊ diciṫ caliginosuꝫ: q: va
pores elemēti a terra virtute solis illuc eleuanṫ
⁊ ꝯuertūtur in diuersa pluuiā grādineꝫ ⁊ ceteras
tēpestates: iō sp est obscurū. Tūc pbaṫ illa pars
ꝯcl'onis. iusticia dei ⁊ eius sapia hoc exigit vt q̄
libet res ibi sit vbi de ea meli⁹ bonū venit. Sꝫ
sic est de demonib⁹ in isto aere caliginoso posi-
tis. pbatur. q: nos exercēt p tēptatiōes varias
Et hoc est qd dicit aug. nūq̄ deus qs prescīebat
futuros esse malos fecisset. nisi pariter nosset qbus
bonoꝝ vsib⁹ accomodaret. iō nō sunt dānati in
inferno subterraneo vsq₃ in finē iudicij cōiṫ lo-
quēdo. vtrū tn̄ aliq sint ligati ⁊ detrusi in īfernū

vt ad nos nō ascēdāt. dicit doc. deuotꝰ huiꝰ di. stīctō. ij. q. i. se nescire. verū est tñ inquit ꝙ hij q̄ nobiscū habitāt visi sūt a viris sanctis circa nos volitare in magno nūero ad modū muscarū. Et subigit. Credo etiā inqt ꝙ aliq̄nēs descēdūt in infernū ad torquēdū aīas ſm ꝙ habēt maledictionis disposita officia. Et si dicaꝛ ꝙ demoni debetur infernꝰ cū sit pctōꝛ obstinatꝰ sicuti ⁊ malꝰ hominibꝰ. Dicēdū ꝙ demon pt ꝯsiderari tripliciꝛ. Prīo ſm nature sue statū: ⁊ sic debeꝛ ei ꝓ loco celū empireū. scdō ſm suū peccatū. ⁊ sic debetur sibi ꝓ loco infernus subterraneꝰ. aut tertio ratione nostri exercitij. ⁊ sic debeꝛ iste locꝰ caliginis qui est valde ꝓpe nos ad tria miliaria ſm quēdā pbm. Et dꝫ capi miliare vel ad modū syrie: ⁊ tūc a terra vsq̄ ad locū illū erit leuca cū dimi° q̄ miliare in syria facit dimidiā leucā. vt tangiꝛ a mgrō nycolao de lyra sup ysaiā. vel capiatur ad modū ytalie: ⁊ sic erit solū leuca frācie. q̄ tria miliaria illuc leucā faciūt. nō ad modū teutonie seu alemanie vbi miliare q̄si q̄tuoꝛ leucas facit. modicū plus vel minꝰ. ⁊ sic de loco illo cito ad nos veniūt. Scda ps dicit. ꝙ semp portāt secū infernale ignis suppliciū. ꝓbaꝛ a siliꝰ. angeli em̄ boni licet nobis mistrēt nō tñ sunt sine suo premio qn semp videāt deū. ergo a silī mali angeli licet nos exerceāt habēt tñ semp q̄d meruerunt. Confirmaꝛ. q̄ grauiꝰ est de cōi cursu pctm̄ āgelicū q̄ hūanū. Sꝫ hō cū moriꝛ īmediate vadit ad infernū ⁊ est in igne ppetuo. ⁊ per ꝯn̄s dēones licet permittātur hic superiꝰ ꝓpt nos hitaꝛ tamē cū pena ignis. Et hoc est ꝙ dicit Beda ꝙ sicut febricitās habet semp secū febres vbicunq̄ vadat: sic mali angeli infernale suppliciū. De h amplius in q̄rto. Tertia cōclō est de plātione quā mō habēt: ⁊ est hec. sic demones ordinātur vt ad inuicē pferātur. Prīa pars dicit ꝙ demones sunt ordinati. ꝓbaꝛ. in vniuerso nihil relinquiꝛ inordinatū: sꝫ demōes de sūt vniuerso. vñ licet pctm̄ eoꝝ priuet de se modū speciē ⁊ ordīez tamē in ordinē aliū relabūtur. Et si obijciaꝛ. q̄a ſm hugonē de sctō victore oēs in eandē maliciam ꝯsenserūt. ⁊ vnū ordinē pverse societatis effecerūt ⁊ ita nō ordinaꝛ cū inter eos vnicus sit ordo ⁊ pversus. Rñdeꝛ ꝙ angeli sunt in triplici statu: seu pn̄t cōsiderari glorie: nature īstitute: ⁊ nature lapse. Quātū ad statū glīe est ponēdus in angelis ordo perfectꝰ qualis est in beatis. q̄ntū ad statū nature institute est ordo: sꝫ tñ īpfectꝰ ⁊ hic est in bonis ⁊ malis angelis tñ multipharie in malis p pctm̄ deturpatꝰ. Quātū ad statū nature lapse est in eis ordo pversus ⁊ īperfectꝰ ſm q̄d quidā magis. q̄dā minꝰ peccauerūt. ⁊ hijs duobꝰ modis vltimis est ordo multiplex in malis angelis. Scda ps dicit. ꝙ prelatio est inter demones. ꝓbaꝛ auctē mgrī in littera. vñ Mat. xxv. Ite maledicti in ignē eternū qui patus ē diabolo ⁊ angelis eiꝰ. vñ recte isti demones comparātur simijs. Simia quippe hoc facit q̄d fieri videt: sic q̄ isti demones sciūt curiā celestē p pricipatꝰ ⁊ pricipes dispēsari simeizant ⁊ plātos sibi ꝯstituūt. ⁊ sic in bonis semp melior preficitur sic inter ipos pessimꝰ est coꝝ plātus ⁊ vocaꝛ rex superbie. iob penultīo. Tū rursus: q̄ colluctant aduersus genꝰ hūanū: iō vt meliꝰ ꝯualeant eligūt sibi plātū cui obediāt: q̄ sciūt ꝙ regnū in se ipm diuisum desolabiꝛ. vñ lꝫ simplr sint diuisi. q̄ puerb. xij. scribiꝛ ꝙ semper inter supbos iurgia sunt. tñ ꝓpt istā ꝯsiderationē vniūtur vt scꝫ habeāt victoriā ꝯtra nos: sic herodes ⁊ pylatus in mortē iesu. Et tñ de scdo articlō. Quātū ad tertiū articulū sunt tres breues diffiꝛ. Prīa est quis hoim replet locū luciferi in celo empireo. visio ostēsa cuidā deuoto homi dicit ꝙ btūs Johānes baptista quo inter natos mulierū nō surrexit maior. teste christo. q̄ btā dei genitrix sup choros est exaltata angelicos. Scda difficultas. vtrū demones in aere illo caliginoso aliq̄s moueāt tēpestates. Diciꝛ ꝙ sic multas ⁊ maxie patet tēpore tonitrui vbi quedā mira fiūt in edificijs: aut domoꝝ: aut ecclīarū: quoꝝ rō nō possꝫ reperiri nālis. Tertia diffi. an in demonibus sint diuersi principatꝰ. dicꝛ mgr ꝙ sic. vnde ad minus sunt septē principes gñales iuxta septē peccata mortalia ⁊ hoꝝ principū lucifer est īperator. Et tñ de tertio articulo. Ex q̄ patet ad q̄onez ꝙ vicꝫ diabolꝰ casu suo motu ꝯtinuo de celo ceciderit ēpireo in infernū. capiēdo infernū prīo nō scdo: aut tertio. Tūc ad argumēta. Ad primū negaꝛ maior. ad primā ꝓbationē scꝫ auctē pħi. Dicēdū ꝙ intelligit d̄ motu ꝯtinuo diuisibili: ⁊ rōne mobilis ⁊ eiꝰ super qd̄ fit motꝰ. Et q̄d secūdo diciꝛ ꝙ oportet mobile pertrāsire priꝰ minꝰ eo q̄ sibi equale. eodē mō soluiꝛ scꝫ q̄n diuisibile moueꝛ. Et q̄d tertio dicit. ꝙ transiret infinita actu: q̄ sunt in magnitudine super quā fit motꝰ pūcta infinita. dicēdū ꝙ angelꝰ licet sit indiuisibilis nō tñ accipit ipa pūcta in ꝯtinuo vt sūt actu sed vt sunt potētia. q̄ in mouēdo hꝫ motū cōtinuū: iō argm̄ nō ꝯcludit. Ad scdm dicēdū ꝙ oēs ceciderūt in infernū prīo mō sūptū scꝫ i illo aere. ⁊c̄. Sꝫ q̄d postea addit ꝙ hoies dānati imediate vadūt ad infernū tertiū. ergo ⁊ demones. Dico ꝙ nō est sil̄e q̄ demones relinquunꝛ h ad nostrū exercitiū vsq̄ ad finē mūdi. hoc aūt nō est officiū hoim licet aliqui aliquotiēs appareant. Ad tertiū dicēdū ꝙ de facto sūt in loco meꝰ tñ argm̄ nō ꝯcludit: soluꝫ quippe simplr in natura intellectuali sunt duo loca. locus bonoruꝫ vltimꝰ h est celū. locꝰ maloꝝ vltimꝰ hic ē infernꝰ dispensatiue tñ apud nos manēt. Et sic pꝫ ad q̄onē. Ex pħti aūt distī. sicut de pcedētibꝰ de mēte mgrī tres capiūtur ꝯclōnes. Prīa de celi gaudijs lucifer pelliꝛ cū suis socijs etiā carceri tradiꝛ. Dicit ꝯclō. ꝙ lucifer ⁊ sui socij est expulsus de celo ⁊ positꝰ in carcē aeris caliginosi. Et incipit a pncipio distictiōis vsq̄ huc. Et sic inter bonos angelos. Scda ꝯclō. pversi spiritus plātiōe ex auersiōe nō carēt fundiꝛ. Dicit ꝯclō. ꝙ demones habēt inter se plāturā. Et deduciꝛ ab illo loco. Et sic inter. ⁊c̄. vsq̄ ibi. Solet aūt q̄ri. Tertia ꝯclō. sic malos vexātes nobis pliāꝛ ꝙ mō vincētes a nobis vicunꝛ. dic ꝯclu°. ꝙ diuersimode demōes torquētes damnatos nos vincūt ⁊ vincūtur a nobis. Et incipit ab illo loco. Solet aūt queri. vsq̄ ad finē distictiōis.

Supra dictū est ꝙ angeli. ⁊c̄. Hic signaꝛ septima distictio huiꝰ scdi q̄ sic ꝯtinuaꝛ ad pcedētes. Nā postq̄ i pcedēti distictiōe ostēsa est casu celeri demonis velox descēsio. Nunc ostēdiꝛ mali luciferi obstinatio. Et diuidiꝛ in tres ptes pncipales. In prīa bonoꝝ atq̄ maloꝝ pōitur ꝯfirmatio. In scda pꝰ obstinationē demonū supboꝝ denotaꝛ ꝯditio. In tertia in hoies hoꝝ declaraꝛ prelatio. prīa in pricipio. scda ibi. Et licet mali angeli. ⁊c̄. tertia ibi. dist. viij. solet etiam in q̄one q̄rari. ⁊c̄. Prīa rursus particla in q̄ demonū bnoꝝ ⁊ maloꝝ ponitur ꝯfirmatio: in tres ptes diuidiꝛ. In pria ostēdit ꝙ boni i glīa. mali malicia plane ꝯfirmātur. In secūda ondit ꝙ in celi curia libera arbitria ⁊ malis ſuātur. In tertia ostēdit ꝙ plena grā seu nequitia imobilitanꝛ. pria in pncipio. scda ibi. sꝫ cū nec boni. ⁊c̄. tertia ibi. ꝙ ergo Jero. ait. ⁊c̄. Et tūc seq̄tur illa particula. ⁊ licet angeli mali. ⁊c̄. In q̄ demonū supborū denotaꝛ cōditio diuidiꝛ in tres ptes. In prima tangiꝛ demonis sola cognitiua. In scda eiꝰ exprimiꝛ vis opatiua. In tertia multū stringiꝛ i executiua. pria in pnci°. scda ibi. quoꝝ scia atq̄ virtute. Tertia ibi. illud q̄q̄ sciendū est. ⁊c̄. Et h est diuisio. ⁊c̄.

N demonis opantis miracula sic sit crimē irremissibile vt bene opari nō liceat

Et arguiꝛ ꝙ nō triplici medio. Prīo sic. Intellectus angelicus demonū pt multa vera intelligere. ergo ⁊ eiꝰ volūtas multa bona velle ⁊ executiua opari. ān̄s pꝫ auctē ysidori in li° de sūmo bono. pruaricatores angeli etiā sanctitate dimissa sensuꝫ angelice nē nō amiserūt. Sꝫ ꝓbaꝛ consequētia. tū ex illo verbo pħi. ij. phicoꝝ. ⁊ septio ethicoꝝ. sicut principiū in spectabilibꝰ sic finis i mōlibus. tū q̄ tertio ethicoꝝ scribiꝛ dictū pictaci vniꝰ septē sapientū. oīs malꝰ ignorās. ergo nō est volūtas mala sine errore intellectꝰ. Secūdo arguiꝛ sic. diabolꝰ hꝫ imaginē dei. ergo pt bonū velle: ⁊ p ꝯn̄s opari. ān̄s ꝓbaꝛ. teste enim dyoñ. q̄rto de diui. noī. nālia remāserūt integra in demonibꝰ. sunt em̄ p naturā ymago dei. in intellectu memoria ⁊ volūtate. Sꝫ ꝓbaꝛ ꝯ° p illō aug. xiiij. d̄ ciui. dei. c. viij. eo em̄ ipo aīa dei imago est ꝙ capax ⁊ particeps eiꝰ eē pt. capax in intellectu pticeps in volūtate. ⁊ p ꝯn̄s bono velle.

Tertio arguiꝛ sic. Si demō nō possit bñ opari: īmo sp male. ergo crescit sp eiꝰ malicia. ⁊ cum nullū malū remaneat īpunituꝫ adhuc eēt in via merēdi ⁊ demerēdi: q̄d est cōtra Dam. dicenteꝫ q̄d est hoibꝰ mors: hoc est demonibꝰ casus. Et cōfirmaꝛ. q̄ si mali possent demereri a silī ⁊ boni mereri: ⁊ p ꝯn̄s esset incerta bonoꝝ felicitas.

In oᵐ arguiꝛ auctē glo. sup ṽbo illo pᵉ choꝝ. Que ꝯuētio christi ad belial inqt glo. Sic xp̄s oīa bene facit: ita diabolꝰ oīa male. Itē sup illo ṽbo. i. Joħ. iij. diabolꝰ ab initio peccat. glo. Ab initio sue creatiōis incipiēs peccat cōtinue vsq̄ i pn̄s. In ista q̄one pisormiꝛ ad alias sūt tres articuli declarādi. Quo ad primū articlm termī sunt. miraculū. crimē. irremissibile. ⁊ bene opari. Primꝰ ergo terminꝰ ē miraculū. vñ miraculū ſm btm̄ aug. in li. de vtilitate credēdi est aliq̄d arduū ⁊ īsolitū supra spem ⁊ facultatē admirātis. vbi tria dicit. prīo ꝙ miraculū est arduum. de his est em̄ miraculū q̄ natura tūc facē nequit. qr arduū d̄r respectu operātis illud scꝫ dei ⁊ maxie qn̄ est verū miraculū. scdō dicit insolitū id est ꝯtra cōmunē cursuꝫ nē: sic est illūinatio ceci. nō em̄ d̄r miraculū insolitū: q̄ raro fiat. tunc em̄ eclipsis solis vl lune eēt miraculū: q̄ raro fit sed q̄ cōtra cursuꝫ nature solitū: sic patuit in ex° q̄ a priuatiōe ad habitū p naturā īpossibil ē regressus. Tertio dicit ꝙ miraculū dꝫ esse sup spē ⁊ facultatē admirātis. Et differūt hic spes ⁊ facultas vt sit sensus ꝙ admirās hmōi miraculuꝫ nec habeat spem posse tale opari: nec facultateꝫ tale operādi. Noto vlteriꝰ. ꝙ miraculoꝝ tria sunt gn̄a ſm aug. in li. lxxxiij. q̄onū. pria fiūt per publicā iusticiā. ⁊ ista sunt q̄ fiūt p īperationem viroꝝ deuotoꝝ in q̄bꝰ vere hitat publica iustīa. id est deꝰ per gratiā. Scda fiūt p signa publice iusticie. ⁊ ista sunt miracula maloꝝ hoim in q̄bꝰ lꝫ nō regnet p gratiā pubca iusticia. ipi tñ eā inuocāt ⁊ ob sui nois reuerētiā deꝰ ꝯdescendit. sic diciꝛ Math. vij. dñe in noie tuo demonia eiecimus. ⁊c̄. Et dic eis. Amē dico vobis nescio vos. Terᵃ miracula fiūt p priuatos ꝯtrus. ⁊ ista vocātur miracula demonū q̄ sciūt priuatas rerū ꝓprietates seu ꝯtractꝰ. ⁊ applicāt ad inuicē. ⁊ mō oriꝛ effectꝰ. Notat tñ sanctꝰ tho. ⁊ bene huiꝰ distinctiōis arti. iij. q. i. ꝙ ista miracula demonū a primis duobꝰ generibꝰ miraculoꝝ dr̄nt tripliciter. prīo rōne opantis. q̄ in primis opans ē sanctissimus. s. deꝰ. in tertio opans est iniq̄ssimꝰ scꝫ dyabolꝰ. scda dr̄ia est q̄ semp dei miracla sunt ad magnā eccē vtilitatē. vtputa: aut fidē augendā: aut infirmoꝝ salutē. Sed demonū miracula

sunt ad solā vanitatē ⁊ curiositatē vt volitare ꝑ aera. ⁊ sic de alijs. ⁊ ista dr̄ia tāgit̄ in itinera° clementis inē miracl'a simonis petri ⁊ simōis magi. Tertia dr̄ia est: q2 diuina miracula sp̄ in op̄imū finē ordinānt̄ de se ad min⁹ ad laudē dei ex intētione. Miracula vero demonis ex intētiōe sūt ad fraudē. sicuti de miraculis antichristi dicitur. ij. thessal. ij. veniet in signis mēdacib⁹: q2 sc3 fallere intēdit. Et differūt ista tria. Signū. ꝓdigiū. ⁊ miraculū. Signū quippe dr̄ paruū miraculū. sicuti cōuersio virgarū in serpētes. Prodigiū vero dicit̄ magnū miraculū sicuti suscitatio mortui. iō dicit̄ ꝓdigiū q̄si ꝓcul a digito. Miraculū vero cōe ⁊ signo ⁊ ꝓdigio. Scd̄s terminus est crimē irremissibile. vn̄ p̄rio noto ꝙ ista tria differūt. pcc̄m. culpa. ⁊ crimē. Peccatū enī loquēdo cōiter solū notat: viciū nō deformitatē nisi cōtrahat̄. vn̄ ⁊ p̄hs scd̄o phicoꝝ nōiat peccata in rerū naturis. vn̄ gn̄aliter pcc̄m idē est ꝙ defectus. Culpa aūt sup̄ viciū seu pcc̄m addit deformitatē: aut venialē: aut mortalē: aut originalem. Crimē aūt addit culpe magnitudinē. ⁊ ideo est ꝙ ap̄lus cū descripsit thimoteo ep̄i modū. Nō dicit oportet ep̄m sine pcc̄o eē: aut culpa. sed dicit sine crimine eē: q2 p̄ria duo nō possum⁹ d̄ cōmni euitare. sed tertiū cū adiutorio dei. Ultra noto ꝙ irremissibile dicit̄ tripl'r. vno° priuatiue ⁊ sic q̄dlibet pcc̄m mortale dicit̄ irremissibile: q2 q̄dlibet negat ⁊ priuat gratiā p̄ quā remittit̄ peccatū. Scd̄o dicit̄ pcc̄m irremissibile q2 cū maḡ remittit̄ difficultate. hoc mō pcc̄m in sp̄m sanctū dicit̄ irremissibile: q2 magna valde vt remittat̄ requirit̄ ɔtritio. Tertio dicit̄ irremissibile cōtrarie quia sc3 est in statu opposito illi in q̄ fit remissio. hoc mō pcc̄m dānatoꝝ hoim ⁊ angeloꝝ dicitur irremissibile. ⁊ sic capit̄ in q̄ōne. Tertius termin⁹ est bene opari. vnde notat doc. subtilis hac dist. solutiōe p̄ncipali articulo p̄rio. ꝙ bene operari solet capi tripliciter vltra bonitatē nālem sc3 in genere. in moribus. ⁊ meritorie. Bn̄ opari in gener̄ est quādo act⁹ cadit sup̄ra debitā materiā sicut est dare elemosynā paupi. dare ē act⁹ paup̄ est debita mā. bonū aūt ex circūstantia est quādo cū bonitate in genē ɔcurrūt circūstantie mōles: sicuti dare elemosinā paupi ꝓpter debitū finē loco ⁊ t̄pe optunis. ⁊ sic de alijs. bonū āt meritoriū seu bene opari ex merito addit ꝙ act⁹ ille exeat de fornace caritatis: ita ꝙ se habēt f̄m sub ⁊ supra quia bene opari meritorie icludit bene operari ex circūstātia: ⁊ bene opari ex circumstātia bū opari ex genē. Quātū ad scd̄m arti^m sunt tres ɔcl'ones. p̄ria ē de irremissibilitate peccati diabolici. scd̄a de ei⁹ mala opatiōe. tertia de miraculis ei⁹. Pria est hec. Sic crimē diabolicū extat irremissibile vt ad remissi^cum nāle li^m habeat arbitriū. Pria ps dicit. ꝙ pcc̄m demonū ē irremissibile. ꝓbat̄. eadē est rō ɔuersiōis bonoꝝ angeloꝝ ⁊ auersionis maloꝝ sed boni angeli p⁹ plenā ɔuersionē ple⁹ i bono sūt ɔfirati. g° ⁊ mali p⁹ plenā auersionē pēit⁹ sūt obstiati. vn̄ aug. in li. de fide ad petrū. Sic creauit deus angel' vt qui vellent ppetuo boni eēnt: ⁊ qui nollēt nūq̄ eos diuino munere repararet. Et si dicat̄ ad remissionē pcī sufficit mīa dei ⁊ pctōꝝ contritio. Miscdia aūt dn̄i semp̄ p̄sto est: quia miscdia domini plena est terra. ⁊ diabol⁹ ex eo ꝙ habet liberū arbitriū p̄t ɔteri. igit̄ ⁊ pcc̄m suū dimitti. Huic dubio ad planū r̄ndet doc. subti. in hac distinctiōe in solōne p̄ncipali arti. ij. p̄rio distinguens triplicē potēnā. sc3 potēnā que dicit rōē3 p̄ncipij: potēnā metha^cam que dicit ordinē3 ad actū. ⁊ potēnā logicā que dicit nō repugnantiā terminoꝝ. Loquēdo de his trib⁹ potētijs in sensu diuisionis nō cōpositiōis: q2 sic certū est ꝙ ē irremissibile sicut albū manēs albū: nec q̄ eē nigrū. Tūc dicit ꝙ loquēdo de potēnā que est p̄ncipiū sc3 in ꝓposito de volūtate ex p̄te diaboli pōt remitti pcc̄m eius. pōt enī inquit volūtas demōis ɔsiderari p̄rio inquātū recipiēs. certū est autē ꝙ illa eadē est volūtas q̄ in celis empireis. aliquando gratiā habuit: q2 nālia māserūt integra. ⁊ ita adhuc inquātū receptiua pōt h̄re gratiā. Rursus potest considerari inquātū actiua: nūc autē inq̄tū libera eēt p̄ncipiū act⁹ meritorij ex parte sui: sicut fuit in celo: ⁊ ita ex p̄te sui pōt mereri remissionē hui⁹ crimīs. Sed vnde est ergo ipeditum. r̄ndet ex parte gratie. In p̄rio enī habitū est distīctiōe. xvij. ꝙ volūtas ⁊ caritas sunt vna cā totalis actus meritorij: ita ꝙ nec caritas sine volūtate nec volūtas sine caritate. hmōi cāt actū ⁊ quia diabol⁹ nō habet caritatē: iō lic3 hēat volūtatē nequit mereri. p3 ad sensu3. si hō sit in tenebris licet habeat potēnā visiuā: nec q̄t tamē in actu videre. quia aliud req̄rit̄ sc3 medij illūinatio. sic in ꝓposito. Et si dicatur pōt atteri ex puris naturalib⁹: ⁊ ita disponi ad cōtritionē q̄ fit p̄ caritatē. dico ꝙ nec p̄t atteri: q2 remota est sibi g̃tia gratis data disponēs ad hmōi attritionē. vn̄ legit̄ btm̄ macha^m semel deū ꝓ diabolo orasse. Cui dicit dn̄s. ꝓmpt⁹ sum misereri si ꝓmpt⁹ sit veniā petere. Rn̄so dato a viro sctō demoni demon intulit: mihi d3 deus veniā petere qui me tot t̄pibus inferni ignib⁹ sine cā cremauit. Sed aliq̄s diceret. ista remotio gratie gratis date nō videt̄ esse nisi a deo: ⁊ ita est deus cā obstinationis demonis. Rn̄dēdū ꝙ remotio illa nō hab3 ꝓprie cā3 effectiuā sed defectiuā. f̄m tn̄ ꝙ habet cām cā demeritoria est ex p̄te dmonis peccātis nō a parte dei iuste donū suū remouētis. Et si querat̄ quare remouet hāc gratiā gratis datam demonib⁹. ⁊ tn̄ dimittit in hoc mūdo mltis malis hoib⁹ qui post multa magna pcc̄ā emēdātur

Rn̄dit doc. deuotus huius distīctiōis p̄te p̄ria articulo. i. q. i. ꝙ ratio est: q2 dedit terminū merēdi angelis ⁊ hoib⁹. hoib⁹ longū q2 sunt corporei: ⁊ gn̄atiōe ꝓpagant̄. angel' aūt modicū: quia sunt nate spūalis ⁊ cito ɔuertibil'. ⁊ sapīa sua statuit post statutū temp⁹ merēdi nō ɔcurrere cū eis ad vllū meritū. Et q2 iam demon ē extra statū suū merēdi: homo vero peccator nō: iō nō ē sile: sed post mortē nec pōt hō malus mereri sic nec demon. Et hoc est q̄d ꝓprie dicit Damā. q̄d ē homi mors: est diabolo casus. Sed si scd̄o loquamur de potēnā que dicit ordinē ad actū. dic doc. subti. loco p̄allegato ꝙ pcc̄m suū p̄t remitti: loquēdo de potēnā remota sed nō ꝓpinqua: h' est dictu ꝙ demon habet volūtatē que remote se hab3 ad merendū: nō ꝓpinque: q2 sunt ipedimēta q̄ remouere nequit: sicuti est defect⁹ gratie. Si tertio loquamur de potēnā lo^ca loquēdo d̄ ipedimēto intrīseco nulla ē ipossibilitas: q2 gr̄a ⁊ volūtas vt sic nō sunt incōpatibiles. Sed tota ipossibilitas venit ex ipedimēto extrīseco: q̄a sc3 deus nō vult ɔcurrere ꝓpter legē posita3 ⁊ statutū temp⁹ merēdi: ⁊ ita demonis crimē efficitur irremissibile: nec est causa deus sed diabolus qui hoc meruit. Sed scd̄a ps ɔclusiōis dicebat. ꝙ diabol⁹ habet liberū arbitriū ad remittendū seu ad merēdū. p3 ex p^a p̄te. Et si obijciat̄ q2 f̄m ans̄. liberū arbitriū est ptās seruādi rectitudinē ꝓpter se: sed ꝓpter rectitudinē opari bonorū est nō maloꝝ. Rn̄dēdū ꝙ ista ptās debet intelligi remote: ⁊ ista ē adhuc bene in demonibus. vel dicat̄ ꝙ diffinit solum liberū arbitrium gratia informatū. Ex ista p̄te ɔcl'onis patet d̄fectus doctoris solēnis: qui posuit ꝙ ratio obstinatiōis demonis ē: q2 ad q̄dcūq3 se ɔuertit: imobiliter se ɔuertit. vnde dicūt aliqui triplex eē liberū arbitriū. p̄mū est q̄d sp̄ est determiatū ad bonū: cuiusmōi est diui^m. Tertiū est q̄d p̄t successiue in bonū ⁊ malū: sicuti hūanū: q̄d pōt a malo ad bonū reuerti ⁊ ecōtra. Scd̄m est in medio de se quidē in p̄ncipio indifferēs ad bonū ⁊ malū: sed post ɔuersionē ad bonū penit⁹ confirmat̄ in bonū: ⁊ post auersionē penit⁹ in malū. Sic dicit gandansis ꝙ p̄ auersionē penitus demones sunt obstinati: sic ꝙ etiā a parte sui neq̄unt resistere a malo. Et dat exēplum de ferro fortiter in osse indāto: ⁊ iterū repercusso: tale enim nō p̄t ab osse egredi. p̄i⁹ enī rūpet̄. p3 ex ɔclusione ꝙ ista nō est cā. Et confirmat̄ clare: quia angeli vt patuit distīctiōe. v. habuerūt viā merēdi ⁊ post p̄mū peccatū potuissent habuisse veniā ⁊ p̄ ɔsequēs obstinatio nō habet ortū illuc. rursus posterius nō mutat p̄i⁹: ⁊ maxie act⁹ alicuius potētie nō variat rōnē3 formale3 illius potētie. Cū igitur volūtas demonis ante illū actū auersionis sit libera. ergo etiā ⁊ post actū. ratio quippe exigit vt sicut aliquid in aliud tendit: ita in illo quiescat. sicut quia lapis tēdit naturaliter in centrū: ita illic naturalr̄ quiescit. A simili q2 libere se auertit a sūmo bono diabol⁹: ita liber̄ in eo morat̄. Scd̄a ɔcl'o est de mala opatione demonū: ⁊ est hec. Sic ɔti^e actu demō caret meriti vt ma^m de genē possit nō opari. Pria ps dicit ꝙ demon caret actu merito°. patet manifeste: q2 iste act⁹ meritori⁹ elicit̄ mediāte dono caritatis. nō aūt habet caritatē ex ɔcl'one precedēti. vnde articl'o p° hui⁹ dist. q. ij. notat doctor deuotus tripliciter volūtatē diaboli esse crimie fedatā. p̄rio q̄tū ad deformitatē: q̄a culpa ei⁹ semper est in voluntate sua ipam incredibili turpitudine fedans. scd̄o quo ad ꝓnitatem: q2 ꝓmpt⁹ est semp̄ in malū. Sed hic querit̄ vtrū adhuc lucifer appetat eq̄litatē dei. Dicit̄ ꝙ sic: sed differenter: quia anteq̄ caderet appetijt cū quadam spe obtinēdi. nūc aūt scit bene ꝙ nūq̄ perueniet appetit tn̄ semp̄ f̄m illud ps̄. Sup̄bia eoꝝ q̄ te oderūt ascendit semp̄. Et est exēplum. aliq̄s ambitiosus appetit ep̄atum: alteri dat̄: adhuc appetit: ita ꝙ variatur modus ambiciēdi: licet semper maneat ambitio. tertio fedatur voluntas diaboli q̄tū ad cōtiuationē: quia adminus conti^e vult male operari: licet vnū nūc peccatum nūc aliud. Et si obijciatur ex illo verbo Jaco. ij. demones credunt ⁊ cōtremiscunt. ergo nō semper sunt in actu malo. Respondendu3 ꝙ licet credere in se sit bonum ⁊ timere bonu3 tamen ex adiuncto in demone fiunt male: ita ꝙ sunt bona ex genere sed mala ex circumstantia. credere enim in eo est malū: quia nō credit eo modo quo debet. Rursus timere est malum in eo: quia non timet nisi ratione pene. nec propter hoc dimittit malu3 facere. veluti latro qui timet furcham: nec tamen dimittit furari. Sed secunda pars conclusionis dicit ꝙ demon potest non operari malum ex genere. probatur. Demones enī habent vermē conscientie: seu sinderesim semper malo repugnantem. Ceterum habent voluntatem liberam. ergo videtur ꝙ possit cadere voluntas vt conformis sinderesi super hoc quod ē nolle peccatum: ⁊ cum non habeant simul duos actus: tunc non vellent malum ex genere. Secūdo q2 f̄m Augusti. xxij. capl'o retractationū. Nihil est tam in potestate voluntatis q̄ ipsa voluntas. id est ipse volendi actus ergo poterit voluntas demonis vt videtur suspendere velle omne malum ex genere per vnum non velle. tamen scd̄m doctorem subtilem probabile est ꝙ scd̄m istam potentiam nō exeunt in actum propter vehementem maliciam f̄m quam magis probabile est ꝙ agant: quamuis scd̄m potestatem naturalem possent in actus aliquo modo oppositos.

Ex quo patet defect⁹ sancti thome in secundo
hui⁹ distictiōis.arti.i.q.ij.dicētis ꝙ simplr̄ demo
nes nō pn̄t bonū velle cui⁹ rō est:qꝛ sicut est im
possi^le aliquē vltiare ꝯiūctū rctō fini male oꝑari
sic pifoꝛmit ipossibile ē aliquē vltiare auersuȝ a
recto fine bene oꝑari:maxie applicādo: qꝛ ph̄s
dicit in.vij.ethicoꝝ.ꝙ agēs ex habitu est impe
nitiuus:cū igitur demon sit ex habitu auersus a
deo nullo mō posset velle bonū.pȝ tamē o^m ex
ꝯclōne.Et confirmat.habitus em̄ ille seu obsti
natio est effect⁹ ipius volūtatis.ergo nō mutat
modū agēdi eius q̄ est vertibilitas in creata vo
luntate:⁊ q̄d dicit ex ph̄o:qꝛ agēs ex habitu est
ipenitiu⁹.ex.vij.ethicoꝝ.Dicēdū ꝙ debet intel
ligi.i.cū vi ⁊ difficultate peniter:sic cū dicitur ꝙ
peccatū in spm̄sanctū est irremissibile.intelligit.
id est cū vi remittit.Et q̄d dicit.ꝙ ex quo est a
uersus a fine vltimo imediate neq̄t oꝑari bonū.
Jam patuit ex prima ꝯclōne:qꝛ pricipal' rō est.
qꝛ de⁹ nō ꝯcurrit lȝ demonis volūtas in se libe
ra sit. Ter^a ꝯclō est de miraculis demonuȝ:⁊
est hec.Sic in demonib⁹ virtus vigȝ atqȝ cogni
tio vt vera miracula queāt oꝑari. Pria ps dic
ꝙ in demonib⁹ viget virtus ⁊ cognitio.ꝙ enim
habeāt cognitionē.pbat auctē dyoñ.iiij.diui
noꝝ nominū.vbi loquēs de demonib⁹ dicit.ꝙ
adhuc hn̄t na^a splēdidissima.ꝙ etiā virtutē.pȝ
ex illo iob.Nō est ptās sup terrā q̄ possit ei cō
parari.Et si obijciat.qꝛ ibidē dyoñ.ait ꝙ demo
nes habēt fantasiaȝ ꝓteruā.amēteȝ ꝯcupiscētiā
⁊ irascibilē furiosaȝ:⁊ ita ex quo sunt fantastici
amētes ⁊ furiosi.videt ꝙ careant cognitiōe.Re
spondēdū ꝙ p̄io dicitur hr̄e fantasiā ꝓteruam
nō quia habeāt oꝛganū fantasticū veluti nos.sȝ
dicitur hr̄e fantasiā ꝓteruā:qꝛ ponūt intentōeȝ
suā ad nos decipiendū ⁊ ducere in erroꝛē.Sic si
vnus magn⁹ clericus studeret sophismata ad de
cipiendū min⁹ sapientes:ita hi dicūtur fantasti
ci:qꝛ querūt rōnes fantasticas vt nos illaqueēt
dicūtur etiā habere.s.ꝯcupiscibilē amētē:qꝛ cuȝ
solū deberēt honestū diligere:diligūt maxie no
ciua sic peccare.dicūtur etiā habere irascibilē fu
riosam:qꝛ cū solis malis irasci deberēt: irascunt
maxie ꝯtra bona:ita ꝙ ista tria fantasia.amētia
⁊ furoꝛ nō ponūt ignoꝛātiā in demonib⁹ sȝ no
tāt in eis puersi^m appetitū. Scd̄a ps ꝯclōnis
dicit ꝙ demones aliq̄n faciūt vera miracula.ista
est expsse intētio btī aug.in li.q.vetis ⁊ noui te
stamēti vbi exponit illud:⁊ fecerūt magi.silr̄
dicit ꝙ sicut moyses ꝯuertit virgas in veros ser
pētes ita magi.vnde glo.sup Exo.vij.de illa cō
uersiōe virgarū dicit ꝙ demones discurrūt per
mūdū ⁊ colligūt diuersas spēs rerū ex quib⁹ va
ria fiunt.Et si dicat ꝙ tēpoꝛe antichristi maxie
vigebit potestas diaboli:⁊ tamē dicit aplus ꝙ
veniet in signis mendacibus:⁊ ita a fortioꝛi nec
modo facit vera miracula.dicendū ꝙ esse veruȝ
vel esse falsuȝ potest capi dupliciter.vno modo
absolute:⁊ sic dicitur verū aurū quādo scȝ vere
habet auri naturā.⁊ falsuȝ quādo habet auri ap
parentiaȝ solum:sicut auricalcū vel aurū maloꝝ
alkamistarū.Scd̄o modo potest capi verum vl'
falsum respectiue ad aliud:vt dicat veruȝ q̄d fit
ꝓpter bonā intentionē ⁊ manifestationē verita
tis:⁊ falsuȝ q̄d fit ꝓpter deceptionē.primo mō
aliquotiens demon facit vera miracula ⁊ anti
christus etiam faciet:sed nō secūdo modo:quia
tam demonis q̄ antichristi miracula sunt ꝓpter
deceptionem.vnde nec dico ꝙ semper faciant:si
cuti loquitur aug.super illo verbo imissiones ꝑ
angelos malos:ea que mirabiliter fiunt in crea
turis attribuere malis angelis nō audemus.in
telligitur de excellentibus miraculis respectu q̄
rum demones solum modo simeizant.Et tantū
de scd̄o articulo. Quantū ad tertiū articulū
sunt tres breues difficultates. Prima.Si vn
q̄ peccatum diaboli remittetur.dicendū ꝙ non.
vnde inter alios oꝛigenis erroꝛes iste in suo pe
riarchon repertus est.Ubi ponit ꝙ iterum chri
stus moꝛietur pꝛo demonib⁹ in aere:sicuti pꝛo
nobis moꝛtuus est in terra ⁊ tunc saluabuntur.
Est erroꝛ:tum quia dicit ꝙ christus iterum mo
rietur:quia moꝛs ei vltra nō dn̄abitur:tuȝ quia
dicit demones redimēdos.Ite inquit in ignem
eternum qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius
Secūda difficultas.an demon semper de
mereatur.Dicenduȝ ꝙ est meritū essentiale ⁊ ac
cidentale.Sicut igitur boni angeli nobis mini
strādo nō merentur pꝛemiū essentiale:scȝ visio
nem ⁊ fruitioneȝ dei sed accidentale.Sic demo
nes peccando continue nō merent penā eternā
quā ex antiquo meruerunt:sed accidentaleȝ de
merentur:quia om̄e peccatum peccanti pena est
Tertia difficultas.Si sit licituȝ aliquotiens
inuestigare aliquid a demone vel adiutoꝛium q̄
rere per magicas artes.vel alr̄.dicit doctoꝛ de
uotus huius distinctiōis.parte scd̄a.articulo.ij.
qōne tertia ꝙ nō:triplici ratōne.Primo pꝛopē
infidelitatem credendo infidelissimo spiritui.se
cundo pꝛopter ydolatriam:quia libentissime in
huiusmodi artibus magicis petit ꝙ sibi sacrifi
cetur.Tertio ꝓpter pꝛeceptuȝ ecclesie pꝛohiben
tis.Et tantum de tertio articulo.Ex quo patet
ad qōnem.ꝙ scȝ demonis miracula operantis:
sic est crimen irremissibile vt bene operari non
liceat.Et tunc ad argumenta. Ad pꝛimū ne
gatur ꝯsequētia.Et ad pꝛobationem.sicut pꝛin
cipiū.⁊c̄.Dico ꝙ non intelligit ꝙ si pꝛincipia in
telliguntur ab alio:ꝙ finis diligatur ab eodem.
hoc enim est falsum in quocunqȝ peccato moꝛta
li.Sed intelligitur ꝙ sicut debito modo sci
endo a pꝛincipijs venitur ad cōclusiones.Sic
debito modo volēdo a dilectiōe finis ad boꝛuȝ
dilectionē q̄ sunt ad finē.Et de dicto p̄ttaci ois
malus ignoꝛās quo ad pn̄s:dico ꝙ ignoꝛās pt
capi.i.nō appꝛobās.sic illud math.Nescio vos
Om̄is aūt peccās nō appꝛobat bonū. Ad se
cūdū iā patuit qualr̄ demon potētia remota po
test velle bonū nō ꝓpinqua:⁊ hoc sufficit ad ip
fectā rōneȝ imaginis.pfecta aūt insignit carita
te ⁊ virtutib⁹:⁊ hāc nō hȝ diabol⁹. Ad tertiuȝ
iā patuit qualiter demones sunt in termio ōme
riti pncipalis:quo aūt ad accidētale bn̄ demerē
tur vsqȝ ad diē iudicij:⁊ tūc retrudētur in locum
tartareū ipꝑetuū mansuri.Ideȝ dico de merito
celi ⁊ accidētali bonoꝝ angeloꝝ.Et sic pȝ ad.q.
Ex pn̄ti aūt dist.⁊c̄.Sunt in glia boni confir
mati:⁊ in nequicia mali obstinati.Dicit pꝛia ꝯ^o
ꝙ boni angeli sunt ꝯfirmati in glia:⁊ mali ob
stinati in pcō.⁊ ponit a pꝛia^o dist.vsqȝ ibi. Et
licet mali angeli. Scd̄a ꝯclō.magna scia mali
spūs hic vigēt penit⁹ atqȝ astutia.Dicit scd̄a cō
clusio.ꝙ demones habēt magnā sciam ⁊ astuti
am.⁊ deducit ab illo.c.⁊ licȝ.⁊c̄.vsqȝ ibi.Quoꝝ
scia. Tertia ꝯclō.angelice mētes nō sunt crea
toꝛes ꝯ tēptatoꝛes bene vel male entes.Dic ter
tia ꝯclō.ꝙ nec boni nec mali angeli sunt creato
res rerū sed quasi agricole.⁊ deducit ab illo loco
Quoꝝ scia.vsqȝ ad finē distictiōis.

Olet etiā queri.⁊c̄.Hic sigtur.viij.dist^a
hui⁹ secūdi que sic ꝯtinuat ad p̄cedētes.
Nā postq̄ in p̄cedēti distictiōe demonū est ostē
sa obstinatio.nūc in pn̄ti dist.ostēdit ipoꝝ super
hoies ptās executio.Et partit hec pn̄s distin^o
in tres ptes pꝛicipales.In pꝛia plena assumptō
coꝛpis ponit.In scd̄a dei apparitio clare expꝛi
mit.In tertia posse cōditio sup nos sequit.pꝛia
in pꝛicipio.scd̄a ibi.ne dubitādū est deū.⁊c̄.ter^a
ibi.illud etiā ꝯsideratiōe dignū videt.⁊c̄.Pꝛia
parte indiuisa manēte.Pars scd̄a in qua dei ap
paritio clare expꝛimit in tres ptes diuidit.In p
ma dicit apparitiōis tāgit veritas. In secunda
ostēdit ꝙ coꝛpoꝛe foꝛatiōis pȝ subtilitas.In ter
tia ostēdit ꝙ nulli moꝛtalis ꝯditiōis dī claret ma
iestas.pꝛia in pꝛicipio.scd̄a ibi.sȝ vbi deū hoib⁹
⁊c̄.tertia ibi.Ceterū hec velut mēs.⁊c̄.Et sequi
tur illa pticula.illud etiā.⁊c̄.In qua demonuȝ q̄
ad potētiā sup nos ꝯditio expꝛimit.Et illa pti
cula in tres diuidit ptes pncipales.In pꝛia no
bis ꝓponit radix veritatis.In scd̄a gēnadij seq
tur dictū eqtatis.In tertia bede ānectit vox au
ctoꝛitatis pꝛia in pꝛicipio.scd̄a ibi.ō h̄ aūt gēna
dius.tertia ibi.Beda āqȝ sup illū locū actuū.⁊c̄.
Hec est diuisio.⁊c̄.

N incoꝛpoꝛei demones artib⁹ suis ma
gicis hūanis illabātur in mētib⁹.Et ar
guit ad ptē falsaȝ trib⁹ medijs. Pꝛio arguit ꝙ
sint coꝛpoꝛei sic.quāto spūs ē nobilioꝛ tāto plu
res habet potētias.sed angel⁹ mal⁹ seu ei⁹ spūs
pfectioꝛ ē in nā q̄ aīa:⁊ aīa pt viuificare coꝛpus
igit spūs demonis viuificabit coꝛp⁹:⁊ ita totus
demon erit coꝛpoꝛe⁹.maioꝛ pȝ exēplo.plures cū
potētias hȝ aīa sensitiua q̄ vegetatiua ⁊ itellecti
ua q̄ vegetatiua ⁊ sensitiua.Sed pȝ minoꝛ aucto
ritate ph̄i in scd̄o de aīa.Aīa inquit est act⁹ coꝛ
poꝛis oꝛganici phīci potētia vitā hn̄tis.Et con
firmat rō auctē beati Greg.in omē epiphanie.
iudeis inq̄t tanq̄ rōne vtētib⁹ rōnale aīal.i.an
gel⁹ nūciare debuit:om̄e aūt aīal est coꝛpoꝛeū.
Scd̄o arguit sic.ꝙ nō possit vti arte magica si
em̄ aliq̄d ostēderet q̄d nō eēt:hoc eēt aut muta
tiōe obī:aut potētie:aut mediū.Sed nec sic nec
sic.igit.maioꝛ pȝ a sufficiēti diōne.Sȝ pbat mi
noꝛ.pꝛio ꝙ nō rōne obī:qꝛ si mutaret obm̄ iaȝ
videret id q̄d est:⁊ ita nō eēt illusio.Scd̄o paȝ
ꝙ nō rōne potētie nec oꝛgani:qꝛ spēs.naturalit
imutat tā potētiā q̄ oꝛganū.nec tertio rōne me
dij:qꝛ nequit ipediri spēs quin se multiplicēt ꝑ
aera:cū egrediātur mō naturali ab obiectis.
Tertio arguit ꝙ possint illabi i nr̄is mētib⁹.im
ptibile additū ipartibili penit⁹ sibi iūgit sed de
mon est ipartibil:⁊ aīa sil.ter.ergo.cū demon ali
q̄tiēs itret coꝛp⁹ hois penit⁹ mēti illabit.maioꝛ
pȝ auctē ph̄i in.vi.phicoꝝ.pūct⁹ em̄ pūcto addi
tū nō facit mai⁹.Sed mioꝛ nota est q̄ ad pꝛimā
partē:qꝛ tā demon q̄ aīa sunt simplices:q̄ autē
ad scd̄aȝ.pȝ.qꝛ legūt in euangelijs eiecti fuisse a
xp̄o de coꝛpib⁹ obsessoꝝ. In o^m pꝛimū arguit
auctē Joh.damasc.li.scd̄o.angel⁹ inq̄t est suba
itellectualis incoꝛpea.De scd̄o arguit Exo.vij.
fecerūt magi ꝑ incātatiōes suas.vbi glo.diabo
licis figmētis.spectātiū oculos illudebāt vt res
in sua spē remanētes alie viderēt.De tertio ar
guit auctē bede sup illo math.vij.Nō q̄d intrat
in os coinq̄nat hoieȝ.ita inq̄t diabol⁹.nō ē ma
larū cogitatōnū inussoꝛ:⁊ ita nec illabit.In ista
qōne ad alias.⁊c̄. Quo ad pꝛimū articulū ter
mini sunt incoꝛpoꝛeū.ars magica.⁊ illabi. Pꝛi
mus ergo termin⁹ est icoꝛpoꝛeū.vn̄ incoꝛpoꝛeū
solet capi tripl'r.vno^o dꝛ icoꝛpoꝛeū q̄d oī loco p̄
sens ē:⁊ nihil aliō.⁊ h̄ mō solū de⁹ dꝛ icoꝛpoꝛe⁹
cetā āt oīa dicūt coꝛpea.h̄ mō loq̄t damas.dī ꝙ
ꝙ āgel⁹ eo ꝙ loco diffinit coꝛpoꝛe⁹ ē.scd̄o^o dꝛ i
coꝛpoꝛeū respectiue ad magnū coꝛp⁹.sic ḡal' hō.
dꝛ nō hr̄e coꝛp⁹.h̄ mō demones q̄s plato poīt:
dicerent icoꝛpoꝛei respectu nr̄i.De q̄b⁹ m̄ dicit
apulegi⁹ ꝙ sunt gn̄e alīa ⁊ mēte rōa^a:aīo passi
ua coꝛpe aerea:duratiōe etn̄a.Tertio^o accipit in
coꝛpoꝛeū vt opponit ꝯ coꝛpoꝛeū ꝓpꝛie sūptum
q̄d hȝ trinā dimēsionē lōgū latū.⁊ ꝓfundū.⁊ h̄
mō accipit poꝛphiri⁹ in suis ysagogis:dū diui
dit subaȝ i coꝛpeaȝ.⁊ i icoꝛpoꝛeā.Et pt h̄ mō ac
cipi tripl'r pꝛio pure negatie.⁊ sic acci^a maxime
spūa^a dicit icoꝛpea scd̄o ꝯrie:⁊ sic circūloq̄mur

dñiaʒ ꝯstituentẽ spũ: sic corporeũ corp⁹: aut tertio priuatiue ⁊ hoc mõ subã que est supior dicit incorpea q: de se nec est corporea nec icorporea est tñ indifferẽs ad hoc ⁊ illud. Scḋs termin⁹ est ars magica vñ hic noto ꝙ diabolica illu⁹ pt tripl'r fieri aut ex pte potentie aut ex pte medij. aut tertio ex pte obi. Si pᵒ fiat illusio ex parte potẽtie dicit pstigiũ qḋ sic dicit. vt tangit in primo policrat. con ꝙ aciẽ pstringat oculoꝝ. h inuenit mercuri⁹ magoꝝ pitissim⁹ qui quasq; res volebat inuisibiles faciebat: aut in spẽs alias vt videbat trãsformabat. Si aũt scḋo fiat illusio per mediũ cuiusmõi est vox: sic dicit incãtatio. Incãtatores eñ sunt q arte verbis exercẽt. Si autẽ fiat tertio ex pte obi: sic, ppe est ars magica: et dicit magica ob sui magnitudinem: hac eñ arte dño pmittẽte elemẽta ꝯcutiũtur ⁊ sepe pmutantur vñ ⁊ varro ingeniosissim⁹ hui⁹ artis magice dic spẽs piromãtiã. aeromẽtiã. idromãtiã. ⁊ geomantiã. Terti⁹ termin⁹ est illabi. illapsus est supre cõtinue intia pñtialitas creaturã irellectualẽ vitalẽ imutãs: quã imutationẽ viri expertũtur deuoti dũ diuinã intrãt caliginẽ. vñ doc. deuot⁹ hui⁹ dist parte. ij. q. ij. dic ꝙ illabi est inti⁹ eẽ ⁊ intimũ opari. vnde q: mẽti nostre idẽ est intimũ ⁊ supmũ quia q̄to aĩa magis ad se redit tãto sp'ius deũ nouit: iõ solũ deus sibi illabit quo ad eẽ. ex quo seqtur ꝙ ⁊ ad opari: q: caritas nõ est occio. vñ noto ꝙ ista tria differũt illabi. imitti. ⁊ incendi. Illabi eñ ppe includit ꝯgnitionẽ ⁊ amorẽ dei: sʒ pncipali⁹ amorẽ. Immitti aũt pncipaliter dicit cognitionẽ ⁊ solũ incendi autẽ dicit solum actuʒ amoris: ita ꝙ pcedit imitti. seqtur incendi: sicut cognitio pcedit affectionẽ. seqtur illabi cõprehẽdẽs tã imitti q̄ incẽdi. Et hoc de pᵒ articlo. Quãtũ ad scḋm articulũ sunt tres ꝯclones. Pria de natura corpis respectu angeloꝝ. Scḋa de arte magica in dẽonibus tertia de illapsu in eis. Pria est hec. Angeli incorporei corpa sic assumũt aerea vt p ea nisi motus vite nõ agãt opa. Dicit pria pars ꝯclonis ꝙ angeli sunt incorporei. pbat. quãdocũq; aliqḋ est cõpositũ ex duob⁹ si vnũ est p se repibile: ⁊ reliquũ. Sed hõ est cõposit⁹ ex aĩa ⁊ corpe: ⁊ corpus est p se repibile vtputa in lapidibus. igit ⁊ spũs. maior pʒ ex mõ pcedẽdi phĩ in. vij. ⁊. viij. phicoꝝ qui ꝯcludit ex eo ꝙ aliquid est simul mouẽs ⁊ motũ: ⁊ aliqḋ reperit qḋ mouet ⁊ nõ mouet. ꝙ etiã aliqḋ reperiet qḋ mouet ⁊ nõ mouet. Et ꝯfirmat sig⁹ qḋ dat richardus de sancto victore: q: si angeli haberẽt corpa nõ posset legio in vno hoie reperiri: qḋ tamẽ falsuʒ est ex marci. v quãdo expulsus est demon petitũ est qḋ est sibi nomẽ: legio rñdit cũ legio sm vegetiũ de re militari circumcirca contineat sex milia sexcentos sexagintasex hoies. iõ tenẽdum est ꝙ sunt incorporei licet dubitatiue de h tẽporib⁹ suis sint locuti ⁊ aug⁹. ⁊ berñ. Et si dicat q: hẽre in se ⁊ dare alijs est nobilius q̄ solũ i se hẽre Cũ ergo spũs angelic⁹ sit nobilior q̄ aĩa: ⁊ aĩa viuat in se ⁊ vitã det corpi igit ⁊ angel⁹. Rñdẽdũ est ꝙ est dare vitã p modũ efficiẽtis: ⁊ hoc ẽ solius dei. ⁊ est dare vitã p modũ informãtis ⁊ hoc dicit pfectionẽ cũ ipfectiõe: ⁊ q: angelus est pfectior q̄ si haberet istã ipfectionẽ: ideo h sibi cõuenit. Scḋa pars dicit ꝙ assumũt sibi corpora aerea. vnde grego. Nũq̄ abrahã angelos videre potuisset nisi corpus ex aere assumpsisset Inquit tamẽ Beda ꝙ angeli boni formãt sibi corpa de parte superioris aeris que dicit etherea. demões aũt de inferiori q dicit caliginosa. Et hui⁹ signũ tangit sanct⁹ ⁊ ho. in scḋo scripti. hac dist. qõne. iij. ꝙ quidã bellantes cũ demone cũ gladijs illud corpus scindere nõ valebant: q: natura aeris est citius vnibilis q̄ aqua. possunt etiã assumere corpa alia a natura formata veluti leonis: aut lapidis: aut hominis. ⁊ maxime demones capiunt corpora hominũ dãnatoꝝ. Sʒ peteret aliquis ad quã vnionẽ assumit sibi ãgelus hmõi corpus. Rñdendũ ꝙ nõ assumit primo in vnitatẽ nature: ita ꝙ sicut anima ⁊ corp⁹ faciunt vnũ per se: ita angelus ⁊ corpus assumptum. nec assumit secũdo i idẽtitateʒ yposta⁹ sicut a verbo natura assumpta est humana: sed assumit ad se manifestãdũ ⁊ eius opus exequendũ. vnde est in tali corpore sicut motor in mobili solum: nõ sicut perfectio in suo perfectibili. Sed quõ potest angelus ita cõdẽpsare aereʒ vt appareat coloratum corpus qḋ assumpsit maxime, cum aer sit corpus peruiũ. Respondet doc. deuotus huius distictiõe. parte pria articlo scḋo qõne. ij. ꝙ corpus qḋ format angelus seu bon⁹ seu malus nõ est de puro aere. quia sicut aer nõ posset colorari. vnde oportet ꝙ sit aliquid ibi vaporis terrei: ⁊ hoc satis reperitur in nubibus. vnde non oportet angelum bonũ quando format sibi corpus de ethere ꝙ descendat inferius ad querendum terram. condẽpsatio autẽ aeris cito fit ab eis quã ⁊ sciũt facere boni phi. ⁊ de aere facere muros aut pontes. Et patet ꝙ male dicunt illi qui dicunt ꝙ angeli formant sibi corp⁹ de celo empireo vel aliquo celoruʒ quinte essentie: quia huiusmodi corpora sunt penitus in sẽsibilia. Ceterum oporteret ꝙ corpore assumpto relinqueretur ibi vacuum: aut ꝙ tale corpus rarefieret quorum vtrũq; est falsum. Patet secundo ꝙ non assumit corpus compositũ ex quatuor elementis ad modum nostri: quia corpus qḋ assumit angelus debet esse eque mobile superius: sicut inferius: quod non esset in tali corpore. immo peteret semper centrum. Sed nunquam posset formare vnũ corpus hũanũ in quo appareret. dicẽdũ ꝙ nõ: q: hmõi reqrit determinata agẽtia nã⁴ adinuicẽ vnita ⁊ vni⁰⁴: aut agẽs primariũ. Sʒ nũqḋ pt formare vnũ corp⁹ phicuʒ ⁊ ibidẽ apparere. dicẽdũ ꝙ imo: sicuti illa corpa que pñt pduci vnĩce ⁊ eq̄uoce: cuiusmõi ẽ rana. musca: ⁊ talia. Sʒ nõ deceʒ angelũ scm̃ in talib⁹ apparere: sed bñ angelũ malũ: sicuti apparuerũt sancto antonio in spẽb⁹ diuersoꝝ aĩaliũ. Sed querit vbi tale corp⁹ reuertit pacto misterio angelico. dicẽdũ ꝙ in piacentẽ materiã nisi ꝙ quãdo diabol⁹ assumit corp⁹ dãnati hois: relinquit subito putridũ ⁊ magno fetore plenũ. Et si dicat cũ aer de quo sibi format corp⁹ angel⁹ sit humidus: det ꝙ ptrãseat p aliquẽ ignẽ vtrũ: cõburat. dicit ꝙ nõ q̄marie p certo tpe: q: virt⁹ angelica hoc sufficit custodire: sic ⁊ de quodã lapide precioso legit q dicit gelasia. Tertia ps conclusionis dicit ꝙ nõ exercẽt opa vite rõne illius corpis nisi motũ. pbat pᵒ õ aĩa vegetatiã: sic est ciba⁹. Ciba⁹ eñ est restauratio depditi: sʒ in corpib⁹ assũptis nõ fit depditio. igit. Et confirmat thobie vltio. videbar inqt raphael vob comedẽ ⁊ bibẽ: ego vero cibo ⁊ potu inuisibili vtor Et si dicat ꝙ Genes. xviij. scribit. ꝙ angeli ĩdomo abrahe comederũt. ⁊ de multis alijs. Rñdẽdũ ꝙ in comestiõe tria sunt. primũ est mastica⁹ cibi. scḋm traiectio cibi in ventrẽ. tertiũ ꝯuersio cibi in corp⁹. Et h est ppria rõ comestiõis: duo pria bene faciebãt nõ tertiũ. Sed tunc vbi ibat cibus. Rñdet aug. ꝙ alio⁹ absorbet terra aquã alio⁹ radius. terra eñ quasi sitiẽs. radi⁹ quasi cõsumẽs. Sic in pposito. Sʒ dicẽt aliq̇: sequeretur tũc ꝙ comestio xp̄i nõ eẽt verũ argu⁹ resurrectiõis. dic hac dist. doc. sub. ꝙ est bonũ argu⁹ cũ alijs. vn⁹ quippe aliuʒ iuuat in tractu nauis. vltra dicit: ꝙ alio mõ absorbet cibũ corp⁹ glĩficatũ. alio mõ angel⁹ in tali asũpto corpe. dat exemplũ. det ꝙ de⁹ glĩficet vnũ hoiem in pua statura: possibile ẽ ꝙ talis hõ p alimẽta sũpta stãs in statu glĩe veniat ad staturã magnã. nõ sic de ãgelo: quia hõ hʒ vegetatiuã nõ angel⁹. Et ita nec angelus hʒ virtutẽ augmẽtatiuã nec digestiuã: nec egestiuã loquẽdo ppe q sunt ptes vis vegetatiue: sm auiceñ. in pᵒ canonis. Sed qḋ dicem⁹ de gñatiua. pñt ne gñare. Dicendũ ꝙ ñ. q: sm phm ad gñationẽ triplex exigit spũs. naturalis. vitalis. ⁊ aĩalis. triplex calor. s. calor aĩe. calor celi. ⁊ calor elemẽti. Cũ ergo ãgel⁹ nec habeat ppe spm aĩalem: nec calorẽ aĩaleʒ. videt ꝙ nõ possit gñare. Et si obiciat p illud qḋ dicit Gen. vij. vidẽtes filij dei filias hoium ꝙ essent pulchre. ⁊c. Dicit iosephus in libro antiquitatũ ꝙ isti filij dei fuerũt demones q ꝯcubuerũt filiabus hoim. Ceterũ cõmunis fama est. ⁊ ponit historia brito⁹ merli⁹ fuisse genitũ a demone. dicendũ pᵒ ꝙ dicit doc. subtilis absit ꝙ ista fiant a bonis angelis. Vltra dico ꝙ in generatiõe humana tria sunt. primũ est semis ꝯstitutio: ⁊ est õ omibus partib⁹ hois. ⁊ maxie de capite ⁊ cerebro. ⁊ inde est ꝙ valde luxuriosi debilitant visu. scḋm est trãsfusio semis a viro. tertiũ receptio in vase mulierũ. Quo ad primũ gignẽ nõ pñt demones. Quo aũt ad duo sequẽtia etiã ĩ virorũ pollutiõibus capiũt aliquotiẽs demones semen ⁊ deportant in mulierẽ: ⁊ dicunt demones incubi. ⁊ hoc modo fuit genitus apud britones merlinus. aliquotiẽs se supponũt viris in modũ mulierũ: ⁊ dicitur demões sucubi. ⁊ hoc mõ a demone in spẽ fade quidã dicũt quãdã pgenieʒ in picta⁹ que dicit de partiniaco pcessisse. vt tãgit de breco⁹ in libro de mirabilib⁹. Sed õ sensitiua qḋ dicẽdũ. Dicendũ ꝙ cognoscit ⁊ intelligibilia ⁊ sensibilia intelligibil'r. Ex quo patet ꝙ ita videt oculis clausis sicut aptis. Idẽ dicendũ de alijs sensib⁹. Sed tũc dicit quis. ad quid habet oculos nisi vt videat: ⁊ aures nisi vt audiat. Respondẽdũ ꝙ ad perficiẽdũ suũ misteriũ. Incutẽt eñ timorẽ homi si appareret sine oculis ⁊ hoc de bono. de malo aũt nõ ita deciperet. Sed fiunt ne ipressiões specierũ in oculis eoꝝ. Dico ꝙ nõ: quia nõ sunt satis cõplexionati. Et de loquela quid dicendũ. ꝙ loquũtur quo ad motum labioꝝ ⁊ extractionẽ aeris: ⁊ ridẽt quo ad motũ faciei: nõ quãtuʒ ad exilaratõnẽ que proprie est anime. vnde vt videat pfecte quid possint i corporibus assumptis. Notandũ ꝙ dicit doctor deuotus hui⁹ distinctiõis. parte pria. q. vi. Anima inquit habet triplicẽ opatiõis modũ in corpore suo. Primus modus est opationũ quas habet i quãtuʒ est corpis perfectio. ⁊ has nequit exercere angelus: sicuti est vegetare ⁊ sentire. alius est modus opationũ anime inquãtũ est corpis motor. ⁊ has potest omnis angelus exercere: sicuti ẽ motus pgressiuus leuare manum. ⁊c. Tertia est partim anime inquãtũ perfectio. partim inquantũ motor corporis. ⁊ has partim potest facẽ angelus: partim nõ: cuiusmodi est risus: fletus. ⁊c. Scḋa ꝯclusio est de arte magica demonũ. ⁊ est h. Sic demon arte vtitur magica vt spẽs non trãsportet. Dicit prima pars ꝙ demon vtitur arte magica. patet multis exẽplis. vnde in clem. itinerario inducitur. niceta loquens Simoni petro de mago simone ⁊ eius prestigijs. vidimus canes cantare ⁊ imagines ambulare. Et in vitis patrum adducta est cuidam patri puella quedam que videbatur equa. Secũda pars dicit ꝙ in ista arte nõ transportat diabolus species obiectoruʒ. Dicit eñ quidã ꝙ ista illusio fit: q̄a demon qui ẽ quasi quoddã speculũ accipit rerũ spẽs ad modum speculi mãlis ⁊ psentat oculis videntium. ⁊ aʒ alia res q̄ sit: sicuti si aspiceremus hominem ⁊ presentaret nobis speciem

lcanis apparet nobꝫ ꝙ hō eēt leo. Sed hoc patꝫ falsuꝫ: qꝛ aliq̄n̄ videm⁹ vnū magnū castrū ī tali illusiōe in sua latitudie ꝛ altitudie ꝙ nō posset fieri stāte illo mō. Ceterū ꝙ videaꝛ spēs in speculo ꝛ nō speculū nō apparet. iō dicēdū ꝙ tales illusiōes fiūt vno triū modoꝝ. prim⁹ mod⁹ ē detinēdo fantasiā hoīs in imaginatiōe alicui⁹ fortiter. rōne cui⁹ aꝫ. ꝙ illud videt extra q̄d imagiatur: sic aꝫ in freneticis. Et dat exēplū aug. in li. ð trini. de q̄dā qui ita fantasiabat de q̄dā ꝙ secum eā dormire etiā absens credebat. Et hoc modo p̄io ostēdit eē q̄d nō est. Scd̄s mod⁹ est in quo ostēdit aliter rē eē q̄ est. Et facit hoc diabol⁹ pōꝫ aut obiectū diuarificādo ex pte po sicuti aꝫ aliq̄n̄ oculos habētib⁹ rubeos rubea eē q̄ videntur ex pte obiecti ex q̄busdā naturis applicatis: sicuti quidā dicūt: si fiat cādela ð pinguedie serpētis ꝛ accēdaꝛ palee dom⁹ videbūtur serpētes ꝛ talia noscūt demones. Terti⁹ mod⁹ est abscōdēdo id q̄d pn̄s ē. ꝛ hoc fit īpedimētū p̄stando. vel ex pte visus ne videat. vel ex pte obi ne suas multiplicet spēs. ꝛ hoc mō dicūt quidā ꝙ potest facere hoiem inuisibilē: sicut in p̄io arti dictuꝫ est de mercurio. ꝛ legit de q̄dā lapide precioso.

Et pꝫ ex hoc ꝙ sine fructu laborat sanct⁹ tho. in scd̄o scrip. hui⁹ dist. q. v. Querēs aliū moduꝫ hui⁹ artis magice. qꝛ sꝫ spēs q̄ sunt ī fantasia facit demō apparē ī sensu exteriori sicuti fit ī somnio. pꝫ falsuꝫ. vn̄ nec in somno: nec ī vigilia species fantasie veniūt ad sensū particularē. ē nēpe ordo nature retrograd⁹: sꝫ fit fantasie detētio in illa spē ꝛ in somnis ꝛ ī vigilia ꝛ inde accidit error. Tertia ɔcl̄o. est de illapsu demonis. ꝛ est ꝙ Dyabol⁹ sic nostrā accēdit volūtatē vt neq̄q̄ humanis illabaꝛ ī mētib⁹. P̄ria ps dic ꝙ diabol⁹ est accēsor male volūtatis. vn̄ glo. sup illo verbo Osee. vij. oēs adulterātes sic̄ cliban⁹ succensus a coquēte. exponit cliban⁹ est fornicator: ꝛ coqu⁹ diabol⁹. Et ɔfirmaꝛ: qꝛ ignē incēdē nihil aliud ē nisi pabulū ministrare. q̄d facit diabolus offerendo malas ɔcupiscētias. Dicit tn̄ dyabol⁹ incensor solū offerēdo maam sic fac coqu⁹ in sua coquina nō iprimēdo sic ignis īprimit calorē. Scd̄a ps ɔcl̄onis dic ꝙ demon nō pt illabi mētib⁹. pbaꝛ. si eīn demon illaberet mēti nr̄e nihil eēt sibi ita intim in q̄ nō eēt ꝛ sup q̄d h̄ posset demon: ꝛ ita sic suo illapsu de⁹ aīaꝫ ɔseruat ꝛ rectificat: sic demō deordinaret: ꝛ ita possꝫ sinderesim vel naturalē volūtatē depravareꝫ qd̄ ē falsum. Et corroboraꝛ auctē augu. in li. de fide ad petrū. inest singulis spiritib⁹ nālis t'minus q̄ ad se inuicē: ꝛ vn⁹ in altero nō est: ꝛ ita ex quo aīa ē spūs: relinquit ꝙ demō nō ē ī ea. Et tn̄ de scd̄o articulo. Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficultates. P̄ria vtrū corp⁹ assumptū ex aere ab angelo sit organizatū. dicēdū ꝙ nō loquēdo ꝓprie. Sūt ei tria. mixtio. cōplexio. ꝛ organizatio ordinata. est bn̄ quidē mixtū sꝫ nō cōplexionatū nec organizatū nisi apparēter. vnde seq̄tur ꝙ aīa nō posset illud informare. Scd̄a difficultas Si ars magica sit penit⁹ interdicta. R̄n̄dꝫ albert⁹ magn⁹ in plib⁹ suis opib⁹ ꝙ nō: vtputa illa q̄ fit v̄tute herbarū ꝛ lapidū. Credo tn̄ ꝙ securius est christiano abstinere ne in laqueuꝫ cadat diaboli ex curiositate nimia. ꝛ qꝛ p̄ceptū ecclesie ad oēm se videt extēdere spēm artis magice.

Tertia difficultas. Si demō possit ɔcedi imissor cogitationū. Dic doctor deuot⁹ pte scd̄a h⁹ dist. q. iiij. ꝙ nō loquēdo ꝓprie. imissiōes eīn solum fiūt a deo tāq̄ a cā agēte: nisi capiat imittere ꝓ suggerē. Tūc eīn dicit demon īmissor cogitationū. sicuti est illud. Job. xij. Cū diabol⁹ misisset ī cor vt. ꝛc. Et hoc de tertio articulo. Et sic pꝫ ad qōnē ꝙ vicꝫ demones īcorporei suis artib⁹ magicis nostris nō illabūtur ī mētib⁹. Tūc ad argumēta. Ad primū. dicēdū ad maiorē ꝙ illa ē vera de potētijs attestātib⁹ pfectiōi. cuiusmodi nō est informare corp⁹. nec exm de aīa valet: qꝛ b̄m tā sensitiuā q̄ vegetatiuā ē aīa forma corpis. Et ꝙ dicit de grego. rōnale aīal. i. angel⁹. dicendū tripliciter. p̄io ꝙ angel⁹ dicit aīal nō rōne forme sꝫ opatiōis: qꝛ intelligit sic hō. scd̄o ꝙ angel⁹ dr aīal quo ad apparētiā solū: qꝛ apparet in corpe assūpto. Tertio ꝙ angel⁹ dicit aīal pfectiōe: qꝛ pfectiōes inferioꝝ spērū sunt in supioribus sicuti loquit de celesti ierarchia dyon̄. Ad scd̄m negat minor q̄ ad oēs ptes. p̄io de obo dicitur ꝙ fit illu nō mutādo obm simplr sed b̄m quid diuarificādo ex diuersa situatiōe lumis vl alias sicuti ex diuersa cādele situatiōe ꝛ occli pn̄t palee apparere serpētes. de pō dicit ꝙ lꝫ spēs imutet naturalr tn̄ demon posit facē descēdē de cerebro hūores oppositos hmōi speciei: vtputa si fit spēs albi: faciet in occulis descēdere rubeum ꝛ forti⁹ mouebit rubri spēs quā albi: ꝛ ita albū videbit rubeū. de meo etiā dr ꝙ lꝫ obm gignat nālr spēm: tn̄ pt demon īpedimētū ponē ne trāsiret sicut fenestra daua īpedit ne lumē ī dom veniat. Ad tertiū dr ꝙ solū maior hꝫ v̄itatē de inptibili situali: sic est pūct⁹. ꝛ ð illo loq̄tur non sic āt ē āgel⁹ vel aīa īptibilis: iō nō currit argm Et sic pꝫ ad qōnē. Ex pn̄ti aūt dist. sic de p̄cedētib⁹ de mēte mgr̄i. ꝛc. P̄ria ɔo. nō ē corpore⁹ simplex spūs: sꝫ bn̄ fundit⁹ est īcorpore⁹. Dic cōclusio pa. ꝙ angeli sūt incorporei. Et ponitur a p̄icio dist. vsq̄ ibi. nec dubitādū. Scd̄a ɔcl̄o. antiq̄s prib⁹ de⁹ apparuit: sic ꝛ mortalib⁹ nūq̄ visus fuit. Dic scd̄a ɔcl̄o. ꝙ deus in for̄a corpea p angelos apparuit. sꝫ null⁹ vidit ei⁹ eēntiā. Et incipit in illo caplo nec dubitandum vsq̄ ibi. illud etiam. ꝛc. Tertia ɔcl̄o. Nō illabit nostris mentibus nec vt dicitur demon sensibus. Dicit tertia ɔcl̄o ꝙ de⁹ nō illabit mētib⁹ nr̄is. Et incipit ab illo caplo. illud etiā. ꝛc. vsq̄ ad finē distīctiōis.

Post p̄dicta supest cognoscē. ꝛc. Hic sigt nona distictio hui⁹ scd̄i q̄ sic ɔtinuaꝛ ad p̄cedētes. Nā postq̄ a scd̄a dist. vsq̄ ad. v. exclusiue angelica declarata est creatio. a. v. rurs⁹ vsq̄ ad octauā inclusiue declarata est demonuꝫ iniq̄ auersio. Nūc in pn̄ti declaraꝛ bonoꝝ spirituū dignificatio. Et partit in tres ptes p̄ncipales. In p̄ria ordini ternario triplex daꝛ ierachia. In secūda an de nobis superno solio decim⁹ sit petit mēte pia. In tertia ad nos eoꝝ sūmo iperio distribuūtur sacra mysteria. p̄ria in p̄ricipio. secunda ibi. Notandū etiā ꝙ decim⁹ ordo. iij. distic. x. ibi. hoc etiā inuestigādū. ꝛc. P̄ria rursus particula in tres diuidit ptes. In p̄ria sacroꝝ ordinū distictio p̄adit. In scd̄a alietas noim ipoꝝ ponitur. In tertia hoꝝ principiū plane exprimit. p̄rima in p̄ncipio. scd̄a ibi. hec noia illis. ꝛc. tera ibi tā nūc inquirē. Et seq̄tur illa pticula. notādū ēt ꝙ decim⁹ ordo. ꝛc. In qua petit mgr an in celis de nobis sit ordo decim⁹. in tres scindit partes. In p̄ria ostēdit ꝙ nō in decimo ordie angelica fit repatio. In scd̄a nostri celesti agmie equal' sit bn̄ficatio. In tertia ꝙ nō demonū turbine nr̄a libraꝛ eterna mēsio. p̄ria in p̄ncipio. scd̄a ibi. nō eīn iuxta nūerū eoꝝ. ꝛc. tertia ibi. in q̄busdam tn̄ putaꝛ. ꝛc. Et hec est diuisio. ꝛc.

Triū ordo angelic⁹ triplici in ierarchia verissimus distiguaꝛ b̄mōib⁹. Et arguit ꝙ nō triplici medio. P̄rio sic. quāto aliq̄d est p̄io ꝓpinqui⁹ tāto est simplici⁹. sꝫ āgelica ierarchia ē deo ꝓximior q̄ hūana. igr̄ vnica sola erit qꝛ vnica ē ierara hūana b̄m dyon̄. in libro de ecclesiastica ierara. maior pꝫ. qꝛ bonitas dīna se p grad⁹ in res diffūdit vt hꝫ actor de causis ꝛ pl⁹ eū pticipāt q̄ pl⁹ ei ꝓximātur: ꝛ ita cū sit simplicissima ꝓximi⁹ sibi erit simplicius. minor pꝫ auctē dyon̄. iij. celestis ierarchie ponētis celestē ierarchiā mediā inter deū ꝛ nostrā. Scd̄o arguitur sic. oīs sacer pricipat⁹ est ierarchia. sꝫ in angelis sunt nouē sacri pricipat⁹. igr̄ noueꝫ ierarchie. ꝛ ita nō bn̄ diuidit ordo angelic⁹ in triplicē ierarchiā. maior pꝫ ex noīs ethioa. Ierarchia eīn dicitur a ieros ꝙ est sacrū ꝛ archos pricipat⁹: q̄si sacer pricipat⁹. Sꝫ minor pꝫ p btm̄ greg. dyon̄. ꝛ bern̄. aliosq̄ nouē ponētes ordines angelorum

Tertio arguit sic. si sūt tres ierarchie āgeloruꝫ q̄ro vtrū sint sil' in eodē loco: celi ēpirei: vel ī diuersis locis. nō in diuersis locis. qꝛ tūc bonoruꝫ nō esset ɔgaudiosa felicitas: dū vn⁹ alium nō videret. nec simul ī eodē: qꝛ nō est intelligibile tot spūs eē in eodē loco sine ɔfusiōe: ꝛ ita nō eēt ordo q̄ r̄quirit in ierarchijs. In om arguit auctē diuini dyon̄. ī libro celestis ierarchie ꝛ magistri ponētis in lr̄a: aliorūq̄ ponētiū tres ierarchias angeloꝝ. vn̄ ꝛ in eoꝝ ꝓsa canit. Celi triplex ierarchia vigēs sub vna sophia: trino fulcēs lumie hec pficit nos ꝛ purgat: illūinat vnde surgat nr̄a mēs a crimie. In ista qōe ad alias pifor miter sunt tres articli. ꝛc. Quo ad primū articulū termini sunt ierarchia. angel⁹. ꝛ ordo āgelic⁹. P̄rimus igit termin⁹ est ierarchia. vn̄ ierara triplicē sortita est diffinitiōeꝫ. p̄ria est hec. ierarchia ē diuina pulcritudo vt simpla: vt optia: vt ɔsumata. Scd̄a ē ierarchia ē diuinus ordo scia ꝛ actio deiformē: q̄tū possibile est ei similās ꝛ ad īditas illūinatiōes ꝓportionabilr in dei silitudinē ascēdēs. hec sunt dyon̄. Tertia est mgr̄alis: ꝛ est ierarchia est rerū sacrarū ꝛ rōnaliū ordinata potestas: in subditis debitā retinens principatū. Et differūt. nā p̄ria est ierarchie supcelestis. s. sctissime trinitatis. vn̄ tria dic. p̄io eīn exprimit diuinarū psonarū pluralitatē quādo dicit. ierarchia est diuina pulcritudo. pulcritudo eīn vt patuit ī p̄io dist. xxxi. tria dic: equalitatē ɔsonātiā ꝛ magnitudinē. vn̄ parui hoīes nō sunt pulcri: licꝫ sint formosi. ꝛ ita ex q̄ ponit eq̄litatē ponit pl'alitatem qꝛ nihil sibiipsi equale est. Scd̄o exprimit deitatis vnitatē: dū dicit: ierarchia est vt simpla vt nō diuidat diuinitatē personarū pluralitas. Tero ponit trinitatis ꝛ vnitatis diuine infinitā perfectionē dū dicit: ierarchia ē vt optia: vt ɔsumata: seu ɔsumatiua. est eīn diuina maiestas ɔsūatio omniū bonoꝝ: sicut Noe archa in cubito ɔsumata ē Scd̄a aūt diffinitio ierarchie exprimit ierararam celestē: ꝛ de ea ponit tria. primū ꝙ est ad imaginē thearchice ierarchie: seu diuine. dū dicit. ierara est diuin⁹ ordo ꝛ scia ꝛ actio. Diuin⁹ ordo. i. ordinata potestas. P̄tās aūt attribuit patri. scia filio. actio spūisancto: sic mēoria. itelligētia. volūtas. Scd̄o pōit ꝙ in gr̄a hitual' est ista ierara ad dei silitudinē dū dic: deiforme. q̄tū pole est similās. Tertio ꝙ ēt est ad dei silitudinē q̄tū ad actū maxie gr̄e ɔsumate dū dicit: ꝛ ad īditas diuinit⁹ illūinatiōes ꝓportiōabilr ad dei silitudinē ascēdēs: qꝛ oē bonū desursum est descēdēs a p̄re luminū. Tertia āt diffinitio ꝓprie est subcelestis ierarchie seu nr̄e: ꝛ tria dicit. p̄io eīn dic q̄ꝝ est: cū dicit ꝙ ierarchia est rerū sacrarū ꝛ rōnaliū id est hoim cui cōpetit ꝓprie rō b̄m ysaac in libro diffinitionū: quia ratio creata est in vmbra intelligētie: ꝛ est vnica ierarchia nr̄a. vt habet dionysius in li. de ecclesiastica ierara. Scd̄o exp̄mit respectu cui⁹ ext'is est: qꝛ r̄spectu diuīe ierarchie dū dic ordiata ptās qꝛ oīs ptās adeo ē. Tertio exp̄mit r̄spectu q̄ꝝ: dū dicit in subiectis debitū retinens principatum. Noto vlterius secūdo ꝙ ierarchia diuiditur in triplicem ierarchiam. in supercelestem: seu thearchicam: que est ierarchia diuina in celestē: que est angelica: ꝛ subcelestem

q̄ est nostra. Et hic grauiter defecit sanct⁹ tho. q̄
dic̄ scđo scrip. hac dist. q. i. ꝙ ī sanctissima trinita
te nō est ierar^a: q2 nō est principat⁹. pꝫ o^m. vnde
in patre est auctas respectu filij ⁊ spūssancti: ꝼm
hylariū: ⁊ hoc sufficit. nec est hoc hereticū vt in-
nuere videt̄. sed potius id qđ dicit ꝯdicē videt̄
dyonisio qui ī pria ierarchie diffini^c loqt̄ đ ierar^a
diua. Tertio notādū. ꝙ ierar^a celestis in tri-
plicē diuidit̄ ierar^am ꝼm istas ꝑpōnes a dona-
to positas sup sub ⁊ subter. vt pria dicat̄ epipha
nia ab epi q̄d est sup ⁊ phanes apparitio: q2 pl⁹
post diuinā supapparet. Scđa đr yperphania
ab iper q̄d est sub. Tertia ipophania ab ipo q̄d
est subter: q2 sub alijs est: ⁊ tertia est. Scđs ṫmi-
nus est angel⁹. vnde vltra diffini^cm angeli datā
a dyonisio declaratā in scđa dist. hui⁹ solet āge-
lus a iohāne damasce. sic diffiniri. Angelus est
subā incorporea ītellectual' semp mobil' arbi^o li
bera deo ministrās gratia nō natura īmortalitatē
suscipiēs. In qua diffinitiōe tria notātur de an-
gelo. prīo eius eēntia dū dicit̄ subā incorporea.
scđo tāgit̄ virt⁹ triplex angeli. prīo cognitiua dū
dicit intellectual'. scđo opatiua. dū dic̄ sp mobil':
nō ꝙ semp moueat̄: sꝫ q2 sine labor̄ dū vult mo
uet̄. Tertio dū dicit arbi^o libera ipa volūtas. ter
tio tangit̄ officiū angelicū dū đr deo ministrās
⁊ addit̄ vnū cōe tā virtuti angelice q̄ eiusdē es-
sentie: dū sequit̄ grā nō nā īmortalitatē suscipi-
ens. Terti⁹ termin⁹ est ordo angelic⁹. vnđ or-
do angelic⁹ ꝼm btm̄ Greg. ⁊ ponit̄ in littera est
multitudo celestiū spirituū q̄ inter se aliq̄ mūere
grē sistantur. sicut ⁊ in naturaliū donoꝝ partici-
patiōe cōueniūt. In qua notificatiōe de ordine
angelico tria tāgūtur. Prīo funda^m ordinis an
gelici dū dicit multitudo celestiū spirituū. ordo
quippe in multitudine fundat̄. scđo cōplemētū
dū dicit: q̄ inter se aliq̄ munere grē sistant̄. Ordo
quippe cōplemētū hꝫ a grā. tertio dispō media
dū dicit. In naturaliū donoꝝ pticipatiōe cōue-
niūt: q2 meliora nā^a disponūt ad meliora gratu
ita. Ulteri⁹ notādū. ꝙ celestiū spirituū tres
sunt ternarij ordi^m. Prim⁹ ternari⁹ ē cherubin
seraphin. ⁊ thron⁹: ⁊ dicunt̄ in tipo vite ꝯtēpla-
tiue. In vita q̄q3 cōtēplatiua est mēoria. intelligē
tia: ⁊ volūtas. Throni habēt tipū mēorie in q̄b⁹
de⁹ requiescit sic o^m in mēoria. Cherubin gerūt
tipū intelligētie. cherubin eñ interptat̄ effusio
sapie. Seraphin aūt tipum volūtatis seu fruiti-
onis: q2 intelligūtur incēdētes: ita ꝙ throni sunt
quasi cubicularij dei. cherubin ꝯsiliarij. seraphin
accessorij. ⁊ isti tres ordines sunt de pria ierar^a.
Noto tñ ꝙ differētia est inter ista tria nomia
scꝫ seraphin per n: ⁊ seraphim p m: ⁊ seraph. Et
idē dico de cherubin cherubim ⁊ cherub. Sera
phin eñ per n sigt totū collegiū illi⁹ sctissimi or
dinis ⁊ est neutri generis ⁊ plural' nūeri. Sera-
phim aūt p m significat multos illi⁹ collegij sed
nō omes. ⁊ est plural' nūeri: ⁊ masculini generis
Seraph aūt sigt vnū solū illi⁹ collegij: ⁊ est ma
sculini generis ⁊ singularis nūeri. vñ cātāt me-
tra. hoc seraphin dicas. hoc seraphim seraph di
cas illū. dic cherubim sanctos: cherubin sacra:
sit cherub alm⁹. Scđs ternari⁹ ordinū ē do
minatio virtus ⁊ ptās. ⁊ dr̄nt penes vitā actiuā
seu vim ministratiuā. dñatio eñ dicit̄ dās sniam.
virtus aūt quasi remouēs īpedimētū: ne illa sen
tentia queat īpediri. ptās aūt quasi illā exequēs
sniam: ita ꝙ ad modū boni politici ordinant̄ ita
ꝙ dñatiōes habēt quasi locū dñoꝝ regaliū cu-
rie. virtutes principū mili^c. ⁊ ptātes iudicū curie
Et patet ꝙ sanc. tho. defecit: ⁊ dicit recte hac dis.
q. iij. cōtra dyoñ. ꝑponēdo ordinē ptātū tā vir-
tuti q̄ dñatiōi. ⁊ isti tres ordines ꝯstituūt scđaꝫ
ierarchiā. Tertius ternari⁹ ordinū est principa
tus. archangel⁹. angel⁹. ⁊ differūt penes vitam
actiā magis coartatā. q2 p̄cedēs ternari⁹ habet
officia magis gñā^a: iste magis pticularia. vñ pri-
cipatus dicitur qui p̄est sup vnā ꝓuintiā seu re-
gnū. Archangel⁹ sup vnā multitudinē illius re-
gni nō solū sup vnū illius ꝓuicie relatū ad mul
tos. sicut tertia ꝗōne hui⁹ dist. dicit tho. angel⁹
aūt qui preest vni soli: ita ꝙ principat⁹ in bono
politico sunt quasi ꝑpositi archāgeli balliui. sed
angeli milites officiales: vt ex his que videmus
intelligamus dispositioneꝫ celestis curie. et hic
ternari⁹ tertiā ꝯstituit ierarchiā: ⁊ sic in trinitate
semp benedict⁹ deus. Quātū ad scđm articu
lū sunt tres ꝯclōnes. Pria est de ordinib⁹ āge-
licis. scđa de prelatiōib⁹ istoꝝ ordinū. tertia de
triplici ierarchia cōpatiēte decimū pueroꝝ ordi
nē. Prima igit̄ est hec. sic spē ordines sunt di-
stincti angelici vt ꝼm gratuita dono noient̄ pri-
cipali. Prima pars dicit ꝙ ordines angelorum
sunt distincti spē. ꝓbat̄ sic. Quāto forma creata
est nobilior tanto habet plures species. ꝓbatur.
quia plures sunt spēs mixti q̄ elemēti. ⁊ plures
spēs plantarū q̄ mixti puri. ⁊ altiuꝫ q̄ plantarū
igitur ⁊ plures erūt species intellectualis natur̄
q̄ brutoꝝ. ⁊ ita ad min⁹ ordines angeloꝝ distin
guūtur specie. Et cōfirmat̄: q2 angeli diuersorū
ordinū magis differūt q̄ angeli eiusdē ordinis.
cū igit̄ illi eiusdē ad min⁹ differūt nūero. igitur
alij ad min⁹ drēnt spē. Et si dicatur ꝙ rui^a repa
rat̄ per hominē qui est vnius speciei. ex q̄ vr̄ ꝙ
etiā id q̄d reparat̄ debet eē vni⁹ spēi. Dico ꝙ ñ
est sile: imediate eñ manu dei creati sunt angeli
⁊ ita in varietate specierū debuit relucere sua po
tētia. sapia ⁊ bonitas: nō tamē hoies imo vnus
alio mediāte. Et si querat̄ vtrū quilibet angel⁹
faciat speciē distinctā ab alio. dicendū ꝙ nō vt
patuit dist. iij. hui⁹ scđi. Ex quo patet defect⁹ sā-
cti tho. qui in quolibet angelo spēm ponit disti-
ctā dist. hui⁹. q. v. ⁊ patuit āpli⁹ in. iij. Patꝫ ex
eodē defectus docto. deuoti: qui posuit oēs āge
los qui sunt in celis eē eiusdē rōnis. hui⁹ distin
ctiōis. q. i. vnde saluo iudi^o meliori me^a via ma
gis placet. Esset reuera magnū dictu dr̄e. ꝙ q̄li-
bet angel⁹ ab alio spē differret. Rursus ꝙ oēs
eiusdē sint speciei. tūc eñ ciuitas supna vnica eēt
decorata spē vel ad plus duab⁹ dū illuc ascēde
ret hō: ⁊ tamē in machina mūdiali mltitudo ma
gna specierū decorē reddit vniuersi. Ex quo pa
tet ꝙ ꝓbabile est admin⁹ ponē in celo nouē spe
cies angeloꝝ sicut nouē ordines. Et si queratur
an sint plures spēs in ordīe q̄libꝫ: cū in q̄libꝫ or-
dine sint primi medij ⁊ vltimi ꝼꝫ dyoñ. dico hu
ic ꝙ ille solus nouit qui nūerū nouit electoꝝ ī su
perna locādoꝝ ciuitate: vel cui reuelauit: licet sit
valde ꝓbabile ꝙ sic. Scđa ps dicit: ꝙ ordines
angelici sūt ꝼm gratuita. pꝫ ex primo articulo ī
quo dictū est ꝙ in isto ordine debēt angeli socia
ri aliquo mūere gratie. Et cōfirmat̄: q2 seraphi-
cus ordo dicit̄ ex incendio caritatis. Et de thro
nis dicit greg. ꝙ tanta gratia ditatis replet̄ vt ī
eis sedeat deus. Et si dicat̄ p mgr̄m in litera. sūt
inq̄t qui p naturā sunt magis subtiles ⁊ intelli^a
pspicaces. ⁊ ita videt̄ ꝙ ordo sit a natura int̄ an-
gelos. Idē etiā dicit dist. iij. in exordio sue cōdi
tiōis est eis nāle. Rñdū ꝙ iste ordo hꝫ prīo fū-
damētū. hꝫ scđo dispositionē. tertio ꝯsumatōeꝫ
fundamētū in nā. dispositionē in grā. ꝯsumatio
nē in gloria. vñ q̄ ad naturā adhuc demōes hñt
hos ordines: q2 eoꝝ naturalia sunt integra: ꝼm
dyoñ. iiij. de diui. noi sunt tñ per pctm̄ obfusca-
ta. Quo aūt ad gratiā in celo habuerunt: sꝫ ceci
derūt ⁊ demones facti sunt. Sed q̄ ad tertiū soli
beati hūc ordinē possidēt in quo ordo recte per
ficit̄. Sed surgit tūc dubiū. an ꝼm perfectio-
ra natura^a habuerūt maiora gratuita ⁊ ita maiorē
gloriā. Rñdet doc. deuo. hui⁹ dist. q. iij. ꝙ ħ q̄d
dico ꝼm nā^a pōt accipi tripliciť. primo vt dicat
cām efficientē. ⁊ sic est falsum. q2 n^a angelica nō
est cā gratie sed solus de⁹. vel dicit scđo cām ne-
cessitatis quasi necesse sit deū dedisse hñtib⁹ me
liora nā^a: ampliorē gratiā. ⁊ hec sic pria est hēti
ca. tertio vt dicat modū cōgruitatis: ⁊ sic q2 veri
sile est: ꝙ quilibet angel⁹ ꝼm meliora nā^a ad am
pliorē se disposuit gratiā: ꝙ ampliorem recepit ex
tat verisile: ⁊ ita gloriā ⁊ ordinē p ꝯñs. Ex quo
patet manifeste ꝙ supiores angeli habēt melio^a
nālia ampliorē gratiā ⁊ ampliorē gloriā. Tertia
ps ꝯclōnis dicit ꝙ denoiatio fit a dono princi-
pali ita ꝙ suprem⁹ ordo noiatur ex supmo. sicuti
seraphin ex dono caritatis: ⁊ ita cherubin a do-
no sapie: q̄d ē mai⁹ post donū caritatis. ⁊ sic cō
sequēter patet manifeste q2 ex quo ordo iste con
sumat̄ in glia dꝫ ⁊ noiari ꝼm ampliorīs glie do^m
Noto tñ ꝙ in hmōi donis tria attēdēda sunt.
primū est ꝙ vnū donū est maius q̄ aliud. Scđi
dū ꝙ ordo supior in oīb⁹ donis excellit inferi
orē. tertiū ꝙ denomiatio debꝫ fieri a digniori: ⁊
ita prim⁹ ordo vēdicat sibi nomē ex prio dono.
⁊ sic ꝯñter vsq3 ad nonū ⁊ hoc dicit Greg. vnul-
quisq3 eius rei censet̄ noie qđ pleni⁹ cepit īmu-
tare. Et si dicat̄ ꝙ cherubin etiā habet in se do^m
caritatis principale: ⁊ ita deberet dici seraphin.
Rñdet̄ ꝙ verū est nisi ali⁹ ordo pcelsior pri⁹ ac
cepisset. ⁊ sic dicendū cōiter de alijs. Sed surgit
dubiū. solū sūt septē dona spūssancti. ⁊ ita si ꝼm
dona noiant̄ ordies tñ erūt septē ordines. Rñ
det̄ ꝙ denoiatio ordinū nō fit ex eo scđm illđ se-
ptenariuꝫ donoꝝ imo in vno dono vidētur pti
cipare plures ordines. sicuti pꝫ in dono fortitu-
dinis in quo ꝼm diuersos gradus tota scđa pōt
diuidi ierarchia. s. dñatio. virt⁹. ⁊ ptās. Sꝫ tunc
dicit quis: ista noia nō sūt p dona: cū etiā a pau
lo legātur demones aeree ptātes ⁊ principatus
⁊ virtutes. Rñdēdū. ꝙ angelicoꝝ spūum triplex
est nomē scꝫ mere gratuitū sicut seraphin ⁊ thro
ni. vnde nūq̄ reperit̄ demonē dici: aut thronum
aut seraphin. Scđm nomē ē mere nāle: ⁊ sic di-
cūtur celestes eēntie remote. vel celestes spiritus
a ꝓpinq̄. Tertiū nomē est parti naturale: partim
gratuitū sicuti pricipat⁹ ⁊ ptātes. inquātū eñ ē
nomē nature noiat ordinē perfecte: ⁊ sic ꝯuenit
demonib⁹. Inquātū vero est nomē gratuitū po
nit ordinē distictū tā pricipat^o q̄ ptās seu v̄tus.
⁊ sic accipit̄. ita pꝫ in bonis spiritib⁹. nomē eniꝫ
virtutis seu angeli inq̄tū noiat aut naturalē for
titudinē: aut lipiditatē eēntie est cōmūe oīb⁹
sed inquātū dicit officiū determinatū sicuti v̄t⁹
opationū miracloꝝ. misteriū. vel angel⁹ ministra-
tionē psonalē sic dicūt diuersos ordies. Sed nū
q̄ diligit angel⁹ deū vt est ordo vltim⁹ sicuti se-
raphin nūq̄ videt sicuti cherubin: ⁊ ita potūt di-
ci cherubi ⁊ seraphi. Rñō. ꝙ nec cherubin dicat̄
a cognitiōe simplr̄. sed ab effusiōe sapie nec se-
raphi a dilectiōe dei simplici sed ex incēdio cari
tatis. q. suphabūdāti caritate. ⁊ ħ dono sic accepta
ceteris nō cōpetūt ordinib⁹. Scđa ꝯclō est de
prelatiōe istoꝝ ordinū. ⁊ est hec. sic post finē iu-
dicij inter ordines cōquiescit prelatio: vt semp ī
equalitas maneat. Dicit pria ꝯclusiōis parti-
cula ꝙ post finē iudicij inter ordines euacuabit̄
prelatio. ꝓbat̄. Stat⁹ eñ plationis accipit̄ ꝼm
act⁹ ierarchicos qui sunt purgare. illūinare. ⁊ p-
ficere. de quib⁹ sequēti dist. Sed isti act⁹ euacua
būtur cōpleto fine iudicij. igit̄. erim⁹ eñ tūc om
nes docibiles dei. vnde aplus. cum euacuauerit
omnē pricipatū ⁊ virtutē. Et mgr̄ dist. vi. c. Et
sicut inter bonos q̄diu durat mūdus angeli an-
gelis demones demōib⁹. hoies hoib⁹ presunt.
sed in futuro euacuabit̄ oīs platio. Et si dicat̄
ꝙ angeli sunt beati. cū ergo soluꝫ euacuet̄ id q̄d

ex pte est: ⁊ in btis nihil sit ex pte ĩmo repugnet videt̃ ꝙ nõ exaucet̃ hmõi plõatio. Rñdẽdũ ꝙ lꝫ ſm vi ſeu portionẽ ſupiorẽ ſint oẽs ãgeli in termino ⁊ btĩ. nihilominꝰ ſm vim miſtratiuã ſunt adhuc viatores vſqꝫ ad finẽ ſeculi: ⁊ pñt mereri pmio ſolũ accidẽtali. nec repugnat eoꝝ beatitudini. vñ tñ est notãda hic diſtĩctio quã ponit doctor deuotꝰ diſt. huiꝰ. q. vi. aliqd eñi alteri pferri poteſt intelligi tripliciter. pᷓo p modũ excedentis ſolũ. ſicuti dicimꝰ aurũ pcellere argento. ſcdõ p modũ excedẽtis ⁊ influẽtis ſimlr ſic celũ ſup elemẽta: qꝛ est nobiliꝰ ⁊ influit in ea. tertio p modũ excedẽtis ⁊ influẽtis ⁊ ipantis ſimul: ſic dñs miniſtro. vñ plõatio ppᷓe dicta habet tria excedere influere ⁊ pcipe: ⁊ ſic eſt mõ inter angelos: quia vnus eſt alio nobilior. vnꝰ in aliũ influit illũinatiões: vnꝰ ⁊ aliꝫ pcipit: vt pꝫ in zacharia ppħa. Egredere inqt ſuperior inferiori: ⁊ loqre ad puerũ iſtũ. abſqꝫ muero hitabit̃ hierlm ĩ futuro eua cuabit̃ tã imperiũ ꝙ influxꝰ ⁊ ſola remanebit pcellẽtia: ⁊ hoc eſt qd dicit ſcda ps ↄclõnis ꝙ ordines angeloꝝ ſp erũt inequales: qꝛ pfectior ſp erit ſupior inferiori. pꝫ manifeſte. tũ rõne nature nobilioris. tũ. ij. rõne maioris grie. tũ tertio ratione maioris glie. Sed nũqd illi eiuſdẽ ordinis erũt penitꝰ eqles. dicẽdũ ꝙ nõ. vñ ſiue qlibet ordo ſolũ habeat vnã ſpeciẽ ſiue plures: erit gdus pfectiõis inter eos. Si eñi in eodẽ ordie ſint diuerſe ſpẽs: ⁊ ſpẽs ſe habẽt ſicut nũeri. patet ꝙ erit ineqlitas: ſicuti nõ ſunt duo nũeri eqles. ſi rurſꝰ ſit vnica ſpẽs erit gradꝰ inter indiuidua illꝰ ſpeciei: ſicut aſpicimꝰ in ierarchia nature hũane. vt vbiqꝫ reluceat multiformis ſapia dei. Tertia ↄclõ eſt de triplici ierarchia angelica cũ decimo ordine pueroꝝ: ⁊ ẽ hec. Sic triplici ierarchia ordines diſtĩguũtur angelici. vt ĩ celis pueroꝝ addat̃ ordo decimꝰ. Pᷓia ps dicit ꝙ ſunt tres ierarchie celeſtiũ ſpũum. pꝫ p dyoñ. d celeſti ierarchia p totũ. pꝫ ⁊ ex pmo articlõ. Sed dubiũ ẽ an iſte ierarchie ſint cõnexe. dicẽdũ ꝙ ſic. pᷓo reſpectu finis: qꝛ ad vnũ ierarchã extriſecũ ſcꝫ dñꝫ deũ funditꝰ tẽdũt. tũ qꝛ vbi finit vna ierarᵃ ſeu pᷓia incipit ſcda ⁊ ſupma ſcde iũgit̃ cũ vltio prime. Thronꝰ eñi gerit tipũ mẽorie dei. dñatio ãt qui ẽ primꝰ ordo ſcde ierarᵉ exigit vt recte ſniet quaſi pncipalr adminꝰ ſciam hitualẽ que ẽ quaſi mẽoria. Idẽ in tertia ierarᵃ rſpectiue ad ſcdaꝫ pncipatꝰ eñi qui eſt primꝰ ordo ĩfime ierarchie iũgit̃ cũ ptãtibꝰ que ẽ vltimꝰ ſcde. Sꝫ dicebat ſcda ps ꝙ pueroꝝ eſt dãdus ordo decimꝰ. pbat̃ Nullꝰ eñi aſcendit ad ordinẽ angelicuꝫ niſi actu ſuo aliqd meruerit. Sꝫ oñes pueri decedentes poſt ſuptũ bapᵐ hmõi ſũt. igr̃. maior pꝫ. alioqn nõ eſſet ↄformitas requiſita hoim locatoꝝ in ſedibꝰ angelicis inter ordines: cũ ãgeli ppᷓia habuerũt merita. vñ hãc opionẽ facit pbabilẽ. Et decime dragme inuẽtio denarij pfectio: ⁊ ipa dcimatio licet eã neget ſctũs tho. q. viij. huiꝰ diſt. ſuffic doc. deuo. ens huiꝰ op̃. q. vij. huiꝰ diſtinc.

Quãtũ ad tertiũ articulũ ſunt tres diffi. Pᷓia eſt. cuiꝰ ordinis fuit gabriel. dicit hic tho. q. iij. ꝙ fuit archãgelꝰ. videt̃ tñ pbabiliꝰ ꝙ fuerit altioris ordinis: vtputa cherubici aut ſeraphici: cũ ſciuerit hoc chriſti miſteriũ qd multis ſupmis erat ab ſcõditũ angel. vñ inqt apſus vt innoteſcat pncipibꝰ ⁊ ptãtibꝰ: multiformis ſapia dei. Scda difficultas. quis ẽ ſupmꝰ plaꝰ in ordinibꝰ angelicis. videt̃ pbabile ꝙ iob. bap. qui tenet locum luciferi ſupiꝰ dictũ fuit. Tertia diffi. an ad quẽlibet ordinẽ aliq aſſumẽtur hoies. Dicẽdũ ꝙ ſic. aliq p caritatẽ ad ſeraphin. aliq p ſapie donũ ad cherubin. ⁊ ſic de alijs. Et ſic pꝫ ad qõnẽꝫ ꝙ ordo angelicꝰ triplici in ierarᵃ veriſſimis diſtĩguit̃ ſmõibꝰ. Tũc ad argumẽta. Ad primũ pꝫ ꝙ ñ eſt ſile: qꝛ oẽs hoies ſunt vniꝰ ſpẽi: iõ nõ eſt magnũ ſi vnã ſolũ habẽt ierarchiã. angeli ãt diuerſarũ: iõ diuerſas hñt ierarchias: nec impedit ſimplicitas: qlibet eñi angelꝰ ſimplicior eſt homine vñ nõ arguit̃ niſi multitudo q nõ ipedit cũ a pfectiſſimo multa eq pᷓo pdeãt. Ad ſcõm dicẽdũ ꝙ equocatio ſoluit. ſacer eñi pᷓcipatꝰ ſi capiat̃ cõiter ſic eſt cõis angelis oñibꝰ: qꝛ etiã ordo inferior nobis pᷓcipat̃. ⁊ ſic nõ dicit̃ ierarchia ſacer pᷓcipatꝰ. Si rurſus ſcdõ capiat̃ ſacer principatꝰ p pᷓo ordine ſolũ tertie ierarchie adhuc nõ ẽ idẽ ꝙ ierarᵃ. vñ dꝫ tertio ſumi p aliquo ſacro pᷓcipatu in quo ſunt tres iſti actꝰ diſtĩcti ordinalit̃. purgare: illũinare. ⁊ pficere. ⁊ ſic reperiũtur tres ierarchie: iõ nõ currit argᵘᵐ. Ad tertium dicẽdũ ꝙ ſunt in diuerſis locis vt imaginemur ꝙ locꝰ celeſtis ſit ad modũ mõtis rotundi piramidalis ⁊ in piramide ſit btã Maria. ⁊ ſic cõſequẽter p mõtis circũitũ deſcẽdẽdo ſint beati. ⁊ eẽntia diuina vbiqꝫ p totũ. tũc certũ eſt ꝙ qlibet alterũ videbit ⁊ oñes deũ. hec eſt imagiᵒ docto. deuoti in dubijs lr̃alibꝰ. ſcde diſt. huiꝰ ſecũdi. de q amplꝰ in q̃rto. Et ſic pꝫ ad qõnem. ꝙ ⁊c. Ex pñti aũt diſt. ⁊c. Pᷓia ↄclõ. p dona variã btĩ ſpũs trina ierarchia locantur funditus. Dicit ↄclõ ꝙ ordines nouẽ angeloꝝ ſunt diſtĩcti p triplicẽ ierarchiã. Et ponit̃ a pᷓcipio diſt. vſqꝫ ibi. iam nũc inquirẽdũ. Scda cõclõ. p doᵐ glorie ordo pficit̃ atqꝫ gr̃e: ſed nõ incipit̃. Dicit cõclõ. ꝙ ordines angelici pficiũtur p gratiam ⁊ gloriã. ſed incipiũt a natura. Et incipit ibi. iam nũc inquirẽ. vſqꝫ ibi. notãdũ etiã. ⁊c. Tertia concluſio. decimꝰ ppᷓe ordo eſt cõplẽdꝰ dũ ẽ egregie hõ coronãdus. Dicit cõclõ. ꝙ tũc decimꝰ ordo pficiet̃ cũ hõ beatificabit̃. Et ponit̃ a loco ſl lo. notãdũ etiã. ⁊c. vſqꝫ ad finẽ diſt. Et h eſt. ⁊c.

De etiã inueſtigãdũ. ⁊c. Hic ſignat̃. x. diſtinctio huiꝰ ſcdi que ſic ↄtinuatur ad pcedẽtes. Nã poſtqꝫ in pcedẽti diſtĩctiõe bonorũ angeloꝝ triplex ẽ diſtĩcta ierarchia. In pñti notant̃ eoꝝ ad nos ſacra miſteria. Et partit̃ in tres ptes principales. In pᷓia coꝝ circa nos in generali pãdũtur plenꝰ cara miſteria. In ſcda circa nos notat̃ clarius hoꝝ cuſtodia. In tertia mgr̃ ſe excuſat ãplꝰ effari talia. pᷓia in pᷓcipio. ſcda ibi. diſt. xi. Illud quoqꝫ ſciẽdũ eſt ꝙ angeli boni ⁊c. tertia diſt. xij. ibi. hec de angelice nat̃e. ⁊c. prima rurſus pticula que ẽ pñs diſtᵒ. In q in gñali angeloꝝ circa nos miſteria pãdũtur cara: in ſs ptes diuidit̃. In pᷓia opio ponit̃ plane biffaria In ſcda loqla ſequit̃ dubitatoria. In ttia vnio canit̃ ↄcordatoria. pᷓia in pᷓcipio. ſcda ibi. Hic oritur qõ ſi oñes mittũtur. ⁊c. tertia ibi. Alij vero dicũt tres ordines ſupmos. ⁊c. Et hec ẽ diuiᵒ ⁊c. Circa quã querit̃.

Trũ inter angelos ſic ierarchicoꝝ actuũ diſtribuat̃ locutio vt ad nſꝫ mittãt̃ miſteriũ. Et arguit̃ ad partẽ falſã tribꝰ medijs. Primo arguit̃ ꝙ nõ fiat locutio inter ãgelos. Si eñi vnꝰ alteri loquit̃: aut ſunt ſibi ĩmediati loquens ſcꝫ ⁊ ille cui fit locutio: aut nõ: ſed cadit medium nõ primũ: qꝛ ſequeret̃ ꝙ tũc gabriel ſtãs in ordine ſeraphico nõ poſſet manifeſtare ↄceptũ ſuuꝫ michaeli ſtãti in ordine pᷓcipatuũ: ⁊ ita ñ eẽnt in celis locutiões libere. nec ſcõm: qꝛ oñe agẽs naturale prius agit in mediũ ꝙ in extrema: ſicut ſol prius illũinat pmã aeris pticulã ꝙ ſibi remotã: ⁊ ita priꝰ manifeſtaret medio ↄceptioneꝫ ſuã loquẽs angelꝰ ꝙ angelo cui fieret locutio.

Scdõ ad idẽ arguit̃ ſic. cuilibet nature intimior eſt ſua eẽntia ꝙ opatio. ſꝫ cuiuſlibet ãgeli eẽntia intuitiue ab alio anglõ ẽ viſibil̃. ergo ⁊ itellectio: ⁊ ita nõ opter fieri locutiões inter eos. maior patet. nihil eñi tñ eſt alicui idẽ ſicut ipe ſibi. ſꝫ pbat̃ minor. quia diuina eẽntia eſt pfectior ĩ cognoſcibilitate ꝙ cuiuſcũqꝫ angeli. videt̃ tñ intuitiue a quolibet angelo. vnde math. xviij. ſcribit̃. Dico aũt vobis ꝙ angeli eoꝝ ſemp vidẽt facieꝫ pr̃is mei qui eſt in celis. Tertio arguit̃ ꝙ non mittãt̃ h ĩferius ppr̃ nos in opibus dĩ ⁊ marie ĩ tã excellẽti nã: nihil fit fruſtra ſꝫ fruſtra mitteret̃ igit̃. ⁊c. maior pꝫ. deus eñi ⁊ natura nihil agunt fruſtra. Sed patet minor. qꝛ cũ ſit deꝰ vbiqꝫ videt̃ ſufficere. Confirmat̃: qꝛ aut oñes mitterent̃ ⁊ hoc nõ. qꝛ danielis. vij. ſcribit̃. Milia miliuꝫ miſtrabãt ei: ⁊ decies centena milia aſſiſtebãt ei ⁊ ita ps aſſiſtit deo ⁊ nõ mittit̃: aut ps vna mittitur: alia nõ. Et hoc nõ. qꝛ dicit apſus ad Hebr̃. i. oñes ſunt admiſtratorij ſpũs. In oᵐ primi arguit̃. i. choꝝ. xiij. Si linguis hoim loqr ⁊ ãgeloꝝ. Et Dam. Nõ lingua ⁊ auditu indigẽt ãgeli. nã ſine ſermone voce plato tradũt ſibi ſuas illuminatiões. In oᵐ ſcdi argnit̃ p illud Luce. i Miſſus ẽ gabriel angelᵒ. In iſta qõne ſunt tres articuli. ⁊c.

Quo ad primũ articlm ſmini ſunt ierarchia. actꝰ ierarchici. ⁊ locutio. Ultra pdicta. quo ad primũ terminũ de ierarchia pcedẽti diſtĩctiõe ſolet ierarchia ſic diffiniri. ierarchia eſt ad deũ q̃tũ poſſibile eſt ſilſtudo ⁊ vnitaſ ipm habẽs ſcie ſcẽ ⁊ actiõis ducẽ ⁊ ad ſuũ diuiniſſimũ decorẽ ĩmutabilr diffiniẽs. ⁊ q̃tũ poſſibile eſt reformãs ſuos laudatores. Et eſt diffinitio ierarchie celeſtis ſm ꝙ in ſuũ regredit̃ pncipiũ. Et ponit tria. pᷓo regreſſuꝫ eiꝰ q̃tũ ad habilitatẽ dũ dicit. ierararchia ẽ ad deũ quãtũ poſſibile eſt ſilſtudo ⁊ vnitas. Scdõ q̃tũ ad actuꝫ dũ dicit ipm habẽs ſcie ſancte ⁊ actiõis ducem. Tertio q̃tũ ad ĩmutabilitatẽ dũ ſubiungit̃: ⁊ ad ſuũ diuiniſſimũ decorẽ ĩmutabilr diffiniẽs. ⁊ ex pdictis elicit̃ opꝰ plenitudis dũ dicit. ⁊ q̃tũ poſſibile eſt reformãs ſuos laudatores. Ex plenitudine nẽpe glie ẽ ⁊ gratie vt alios iuuet iã beatꝰ exiſtẽs. Scdõs terminꝰ eſt actus ierarchicꝰ. Et pñt actus iſti tripliciter aſſignari. primo modo vt iſti tres actus. viſio. fruitio. ⁊ tentio dicantur actus ierarchici: qꝛ cuilibet ordini triũ ierarchiarũ inſunt ⁊ ↄuerſionẽ oſtẽdũt in deũ. ſcdõ vt iſti actus tres. loqui. audiri. ⁊ mitti. dicãtur actus ierarchici: qꝛ cuilibet pñt cõpetere ordini. quilibꝫ eñi alij loqui pt̃: qlibet etiã ab alio audire. rurſꝰ quilibet mitti ab eo q angelos. i. nũcios fac ſpiritus. Tertio aſſignãtur a dyoniſio in de celeſti ierarchia. iſti tres actus. purgare. illũinare. ⁊ perficere actus ierarchici: ⁊ ita vtimur actu ierarchico ⁊ differũt ſm doctorẽ deuotũ hac diſt. q. iiij. quia purgatio fit in initio: ⁊ nõ dꝫ intelligi fieri a pctõ: ſꝫ a neſcieñ. illuminatio fit in meᵒ. ſed pfectio in termino: ſicuti aer prius intelligit̃ purgari tenebris. ſcdõ illuminari lumie. ⁊ tertio pfici calore. vnde ⁊ dicũt alij ꝙ purgatio ẽ in remotiõe ĩpedimẽtoꝝ. illuminatio in ſpeculatiõe veritatis: ⁊ pfectio in amore bñdinis: ⁊ dicũtur actꝰ ierarchici: qꝛ cuilibet cõueniũt angelo. pᷓia eniꝫ ierarchia angeloꝝ purgat̃: illũinat̃: ⁊ pficit̃ a ierarchia thearchica ſeu diuina. Media a pᵃ purgatur: illũinatur ⁊ pficit̃. ⁊ illa ſcda agit in tertiã. tertia aũt in nobis de cu ſ. cõi: hec tria agit Tertiꝰ terminꝰ eſt locutio. vnde notãdũ ꝙ locutio ſolet triplicit̃ fieri. pᷓo mõ quãdo loquẽs penitus loquẽdo nõ mutat̃ ſꝫ tota mutatio fit ĩ eo cui loquit̃. ⁊ iſto mõ loquit̃ deꝰ nobis ⁊ ſpiritibꝰ angelicis inſpiratiõe ⁊ reuelatiõe. vel cauſãdo nouũ ↄceptũ vel ↄceptũ antiquũ ad aliqd d nouo terminãdo. Scdõ fit locutio quãdo fit mutatio tã in loquẽte ꝙ in eo cui loquit̃. differẽter tamẽ quia in eo cui locutio fit cãtur aliqd abſoluᵐ veluti: aut ſpẽs: aut actus: aut vtrũqꝫ ſil̃. Sed in loquẽte ſolus ſufficit reſpectꝰ. ſ. actio: qꝛ oñe cãtum de nouo agẽs nouã requirit actionẽ. ⁊ hoc innuit glo. ſup illo verbo. i. choꝝ. xiij. Si liguis

hoim loquar ⁊ angeloꝝ.dic̄ sic.angeli maiores
significāt minorib⁹ quod de volūtate dñi p̄senti
unt:⁊ hoc fit q̄busdā nutib⁹ ⁊ signis. Istos nut⁹
⁊ h̄ signa voco ↄceptū in audiente cāuꝫ.⁊ istaꝫ
actionē.tertio mō fit locutio dū i loquēte fit vo
calis expressio vt apphēdat audiens:sicuti est lo
cutio nostra.vnde plato in thimeo dic̄.ad hoc da-
tus ē nob̄ s̄mo vt mutuos nr̄os ↄcept⁹ valea-
m⁹ exprimē.vltra noto.ꝙ in angel̄ ista tria dif-
ferūt.intellectio. locutio. illūinatio. Intellectio
eñ solū dicat absolutā rei noticiā.Locutio auteꝫ
addit ꝙ illa cognitio alicui manifestet̄.sed tertio
illūinatio addit tā supra intellectionē ꝙ̄ locutio
nē.vñ s̄m docto.subti.ix.dist.q.i.in p̄ncipio soluti
onis p̄cipal̄.illūinatio est q̄dā locutio de vero
pfectiuo in eē scd̄o. vbi dic̄ tria.p̄io ponit illūi-
nationē spēm locutiōis.dū dic̄.illuminatio ē q̄-
dā locutio.Scd̄o ponit de q̄ est:dū addit de ve-
ro pfectiuo.ex quo pꝫ ꝙ de malis nō fit illūina°
nisi p modū speculatiōis:q̄ repugnat ꝙ angeli
cus itellect⁹ talib⁹ inficiat̄.tertio ponit in q̄:q̄a i
eē scd̄o:siue q̄ ē in actiōe nō solū in habitu:seu
scd̄o q̄ est illūinatio nō de deo sꝫ de effectibus
q̄ sequūtur eē primū:seu tertio q̄ pri⁹ est tal̄ no-
ticia in illūināte:⁊ deinde in illūinato:iō dicitur
in eē scd̄o. Quātū ad scd̄m articulū sūt tres
ↄclōnes.p̄ia est d̄ mutua locutiōe āgeloꝝ. secū
da de missiōe eoꝝ ad nos.tertia d̄ ip̄oꝝ ad nos
locutiōe mirabili. Pria igit̄ est h̄.Sic āgel⁹ su-
perior ↄceptū causando inferiori loq̄tur vt secū-
dus nisi velit nō audiat. Pria ps ↄclōnis dic̄
ꝙ angel⁹ superior loq̄tur inferiori p cātionē cō-
cept⁹ noui in āgelo audiēte.pbat̄ ↄclō medio
doc.subti.elegātissimo posito.dist.ix.q.ij. in so-
lutiōe p̄ncipali.Omis intellectual̄ nā loquēs a-
licui cāret si posset īmediate i illo cui loq̄tur con
ceptū illi⁹ rei d̄ qua loq̄tur . Iero.nāq̄ pferim⁹
q̄ sine s̄mone audiēti ip̄mē nō possum⁹ :sꝫ an
gel⁹ hoc p̄t.igit̄ loquēdo ip̄imit ↄceptū nouuꝫ
in audiētis angeli itellectū.minor pbat̄.illd̄ q̄d
est sufficient̄ in actu p° respectu alicui⁹ effectus
p̄t illū cāre i quocūq̄ passo ⁊ pportionato ⁊ ap
proximato.Angel⁹ aūt habēs noticiā habitua-
lem: vtputa alicui⁹ a.est hmōi:⁊ intellect⁹ alteri
us angeli nō ↄcipiētis a.est sufficiēs receptiuuꝫ
hmōi noticie.ergo ⁊ illā pōit in eo pri⁹ angel⁹
cāre.pba° maioris.q̄ p̄ia extrēa actiui ⁊ passi-
ui sunt vltima abstracta a q̄cūq̄ actiuo ⁊ passiuo.
pbatio minoris:q̄ ex eo ꝙ intellect⁹ p̄mi āge
li hꝫ a.sibi p̄ns in rōne obi p̄t cāre noticiā a.in i
tellectu suo:⁊ ita p p̄ns in intellectu alteri⁹ āge-
li cū sit eiusdē rōnis.Et si dicat̄ ꝙ rō nō ↄcludit
nisi quādo angel⁹ est ppe angelū cui loq̄tur alr̄
nō:q̄ optet mouēs ⁊ motū eē sil̄. ex.vij.phicoꝝ
⁊ aristo.ij.de aīa dicit ꝙ si eēt vacuum vbi est mō
aer ꝙ nō viderem⁹ celū:q̄ spēs n̄ mouerēt ocu-

lum. Rñdet̄ ꝙ rō ↄcludit tā de distāte āgelo ꝙ̄
de primo. Rō aūt quare vnū agens neq̄t in ex
tremū agere nisi prius agat in mediū.vel ē p̄io
q̄ mediū ē eiusdē rōnis cū extrēo:⁊ ita suscipit
pri⁹ effectū eiusdē rōnis:veluti sol prius illumi
nat p̄imā p̄tē aeris ꝙ̄ remotā:quia illūinatio ē
eiusdē rōnis in vtroq̄.vl̄ est scd̄o q̄a cā hꝫ duos
effectus ordinatos.⁊ nata est pri⁹ cāre vnū ꝙ̄ a-
liū:sicuti in pposito om cāt spēm in me°:⁊ visio
nē in oculo.⁊ pri⁹ natū ē cāre spēm ꝙ̄ visionem
⁊ ita si nō cāt speciē dato vacuo nec pōit causa-
re visionē. Nō sic in pposito.p̄io q̄ nō hꝫ pri⁹
angel⁹ duos effect⁹ sic ordinatos.Scd̄o q̄ me-
diū scꝫ loc⁹ medi⁹ nō est eiusdē rōnis cū angelo
audiēte.Sed dicet q̄s ponat̄ inter āgelū loquē
tē ⁊ audientē angel⁹.vtputa inter gabrielem lo
quēteꝫ ⁊ raphaeleꝫ audientē:michael est eiusdē
rōnis quo ad intellectū:⁊ ita s̄m p̄dicta nō po-
terit gabriel loqui quin michael audiat.ppter h̄
addo tertiū ⁊ dico ꝙ imo:q̄ licet mediū sit eius-
dē rōnis in intellectu tñ loquēs libere loquitur
⁊ ita in quo intellectu vult cāt illū ↄceptū. Et ꝙ
adducit̄:q̄ optet mouēs ⁊ motū eē simul. Dico
ꝙ mouēs ⁊ motū p̄nt eē simul tripl̄r.p̄io nālit̄:
sic intelligēa mouet orbē.scd̄o mace:sicuti est q̄n
duo corpa se mutuo mouēt imediate.tertio v̄tu-
aliter solū:sicuti gñans dū gñat solū attingit su-
pficiē in qua est tact⁹ mace sed nō rei intrinseca.
⁊ tamē mouet ita ꝙ sufficit inter mouēs ⁊ motū
hmōi p̄ntialitas:⁊ tal̄ est inter loquētē angeluꝫ
⁊ audientē.Sicuti eñ in p̄io dist .xxxvij. dictū
est si p ipossibile deus eēt omp̄s ⁊ tñ nō eēt vbi
q̄:adhuc posset suo velle oīpotēmo agere vbi n̄
eēt.Et si tūc dicat̄ sufficit p̄ntia virtualis.sequit̄
ꝙ michael in celo poterit loq̄ gabrieli in t̄ra. di-
co ꝙ nō sequit̄:licet eñ inquātū mouēs ⁊ motū
nō requirāt p̄ntiā nāleꝫ aut macam.sed solū vir
tualē:tñ q̄a sunt determinate virtutis est dādus
termin⁹ vltra quē vn⁹ alteri loq̄ nō posset.Sed
q̄d gignit loquēs in audiēte āgelo.dico p̄io ꝙ
p̄t gignē solū actū:si angel⁹ cui fit locutio p̄cha
buit speciē:sicut ⁊ nos multotiēs loq̄mur d̄ his
que in habitu noscebam⁹ seu in spē. Scd̄o dico
ꝙ pōt gignere solaꝫ speciē:sicut si inferior ange
lus loq̄tur superiori:⁊ superior sit ↄuersus ad aliud
intelligibile:nulli dubiū ꝙ inferior non poterit
cū aduertere a cognitiōe cū superior sit fortioris i
tellectus cābit tñ spēm in intellectu ei⁹ :sicuti si
aliq̄s loqueret̄ homi fortit̄ in stu° eleuato certū
est ꝙ studēs nō aduerteret quid dicēt loquēs i-
primeret̄ tñ spēs in fantasmate ei⁹.vnde ⁊ post-
modū posset recordari.dico tertio ꝙ p̄t ip̄imet̄
simul ⁊ actū ⁊ spēm:sicut si superior loquat̄ inferi
ori de aliquo singulari de q̄ nō habuit spēm pri
us illo tūc cābit ⁊ actū ⁊ spēm. Sed tūc querit̄
qualis est act⁹ iste intelligēdi in audiēte causat⁹

q̄ dicat̄ auditio. Rñdēdū ꝙ vltra cognitionē in
verbo p̄t vn⁹ angel⁹ a.tripliciter intelligē.p̄io
intuitiue in se.scd̄o intuitiue in intellectu alteri⁹
angeli.tertio p speciē innatā:aut acq̄sitā:⁊ neu-
tra harū dicat̄ auditio.vnde noto ꝙ ad intellecti
onē q̄ dicat̄ auditio in angelo s̄m doc.subti.tria
requirūtur.p̄io ꝙ intellectus audiētis se habe-
at pure passiue:ita ꝙ solum recipiat ⁊ non agat.
In alijs siquidē dicat̄ ꝙ obm ⁊ potētia pariunt
noticiā hic nō. Scd̄m req̄situ.est ꝙ intellectus
loquētis sit causa totalis:dēpto obiecto seu ei⁹
mēoria fecūda hmōi intellectiōis.Tertiū ꝙ cau
set inquātū intelligēs nō inq̄tū obm Si enim
cāret inq̄tū obm iā nō causaret auditioneꝫ:sed
vnā triū visionū p̄dictarū.Ex q̄ vlteri⁹ pꝫ ꝙ vo
lūtas loquētis ↄcurrit ad hmōi auditōnē cāndā
Patet scd̄o ꝙ intelligēdi act⁹ loquētis nō est cā
hui⁹ auditiōis. Ex q̄ infert̄ tertio memoriam
loq̄ntis cāre hāc audientis intellectionē:tāq̄ ei⁹
effectū equocū.Ex patet vtilitas hmōi locutio-
nis ⁊ auditiōis.loq̄t̄ eñ michael p̄io raphaeli i
primēdo actū.Tūc secūdo se ↄuertit raphael ad
intellectū michael̄ vt videat clarius q̄d sibi im-
presserat:⁊ tandē eleuat̄:tertio vsq̄ ad illi⁹ rei i
verbo noticiā in q̄ ↄsūat̄ noticia. Et pꝫ vlte
rius ꝙ vn⁹ angel⁹ p̄t loq̄ vni angelo nō alt̄i cui
vult:sicut est in p̄tāte angeli in sua mēoria hñti
plures spēs vti vna nō alia s̄m volūtatis iperi-
um.⁊ si haberet in nāta sua plures itelligentias
in vna vti posset vna spē.in alia alia. Sic suo°
in pposito p̄t huic loqui nō illi ⁊ duob⁹ :aut for
sa ı cenū sil̄ vel vltra:⁊ in q̄libet cāndo nouā in
tellectionē.Si eñ vn⁹ hō actu pōt loq̄ plurib⁹
nō debet hoc denegari angelo.sed ꝙ audiētib⁹
pōt siml̄ loq̄.dicēdū ꝙ s̄m q̄d est pfectior pluri-
b⁹ potest:sꝫ ꝙ q̄libet possit: soli⁹ dī est nosse aut
in p̄ia bonoꝝ vel cui reuelauit.Ex q̄ satis patet
de illūinare q̄ est act⁹ scd̄s ierarchie⁹ cū sit q̄dam
locutio.vnde illūinatio pp̄ie est de singl̄ari re-
uelato.locutio aūt cōis est ad cognitionē singu-
laris reuelati ⁊ in genē pp̄io.⁊ patet ꝙ reuelāt̄
nihil causat in seipo cū pri⁹ de⁹ reuelet prime ie
rarchie:⁊ tamē in seipo nihil causat:sed i eo cui
fit reue°ita ꝙ p̄io intelligit̄ quasi purgatio a ne
sciētia p istud reuelabile.Scd̄o tendit ex hoc ad
videndū in verbo.vnde illūinat̄ ⁊ ex hinc perfi
cit̄.vnde pp̄ie illūinatio p p̄imā ierarchiā ve-
nit ad mediā.de media ad tertiam:lꝫ posset de⁹
vni angelo infime ierarchie reuelare q̄ postea su
preme reuelaret.Sed nūq̄d pōt bon⁹ angelus
malo angelo loqui ⁊ aliq̄d reuelare.dico ꝙ sic.⁊
mō p̄dicto ex p̄te sui:sed q̄ demon ex pctō ē ob
scurat⁹ neq̄t in tāta limpiditate illū ↄceptū reci-
pere in q̄ bon⁹.vnde nec meret̄ illūinatio dici sꝫ
solū reuelatio. Et ex ista p̄ia p̄te ↄclōnis infer
tur scd̄a clare in q̄ dicat̄ ꝙ vn⁹ angel⁹ p̄t loq̄ alte

ri angelo absq̄ hoc ꝙ loq̄t̄ ei q̄ est in medio pa
ter iā. Ex q̄ patet defect⁹ sancti tho.in scd̄o scrip
ti.q.iij.dist.ix.ponētis illūinatiōes angelicas fi-
eri p ↄfortationē lumis quādo scꝫ superior est q̄si
lumē respectu iferioris ip̄ꝫ coadiuuās:sic lumen
in medio adiuuat visuꝫ ad videndū pꝫ om mani
me sic dictū est si inferiori aliq̄d p̄io reuelaret̄
nō esset lumē superioris:⁊ tñ tūc illū illūinaret.
Ceterū q̄ est ista ↄfortatio nō videt̄ cū etiā in ce
lis angel⁹ inferior eēntiā videat superioris.ea ppt̄
via doct.subti.melior apparet. Scd̄a ↄclō ē
de missiōe angeloꝝ ad nos.⁊ est hec .Sic de in-
feriori ierarchia ad nos p misterio mittūt̄ spūs.
vt de alijs mitti nō repugnet. Pria ps dic̄ ꝙ
spūs tertie ierarchie mittūt̄ ad nobis mīstrāduꝫ
pbat̄ sic.angeli sunt medij inter nos ⁊ deū:⁊ ita
rōnabile valde est ꝙ ferāt p̄ces nr̄as ad deū.⁊ d̄
deo nobis referāt reuelatiōes.Si ergo q̄d ratio
nabili⁹ est fecit de⁹.seq̄t̄. Et si dicat̄ tūc fieret eis
p̄iudiciū.cū eñ sint creati ⁊ limitati nō videt̄ ꝙ
possent dū nobis mīstrarēt actū exercē ↄtēplati
onis. Dicēdū ꝙ licet de se nō possēt: tñ deus fa
cit ꝙ p̄nt.vnde beda dicit ꝙ in isto misterio sem
per currūt infra deū. Sed q̄rit̄ vtrū imedia
te in instāti de celis sint inferi⁹.dicēdū ꝙ nō:cū
moueant̄ motu ↄtinuo.ex.vi.dist.Sed quō:q̄
nō habēt resistēciā in aere sicuti nos:⁊ tamē aer
est cā velocitatis ⁊ tarditatis mot⁹.ex q̄rto phisi
coꝝ.q̄ vacuo dato nō esset mot⁹. Hic dico ꝙ ra
tione aeris nō habēt resistentiā.sed dato vacuo
adhuc essent tres cause motus. Pria cā mouēs
dū scꝫ mouēs ē finite potētie.Scd̄a cā mobile:
q̄ nō est vbiq̄.Tertia cā distātia p̄uatiua.da-
to eñ vacuo pl⁹ distaret adhuc a parisi⁹ pōtiꝫa
ra ꝙ̄ sanct⁹ dyonisi⁹.⁊ posset his trib⁹ causis ad
huc fieri mot⁹.ph̄s eñ rōnib⁹ suis solū probat
motū nō esse in vacuo rōne medij positiui:⁊ ad
hoc vadūt sue rōnes nō vltra.vt docet doc.de-
uotus in p̄io suo dist. xxxvij.parte scd̄a. arti.ij.
⁊ si āpli⁹ petit sue rationes sunt sophismata:vt i
nuit in suis phisicis mgr̄ nicola⁹ boneti ad lon-
gū eas soluēs. Sed aliq̄s diceret.ex q̄ misit de
us filiū suū p nobis:misit ⁊ spm̄sanctū.ad quid
rursus mittit angelos. Rñdit doctor deuot⁹ h⁹
dist.q.i.dans ↄgruam triplicem. Cōpetit inquit
p̄io caritati diuine.in hoc eñ innuit xp̄uꝫ nos
diligi :qui spūs nobilissimos ad mīstrādū nob̄
mittit. Cōpetit scd̄o caritati angelice vt suos cō
ciues a diabolo pseruēt. Cōpetit tertio caritati
hūane: q̄ q̄m paruula est:iō foueri ⁊ nutriri dꝫ
diligēter. Scd̄a ps ↄclōnis dicit ꝙ nō repu
gnat superiorib⁹ angelis vsq̄ ad p̄imam ierar
chiā mitti p nobis. Omēs eñ bene ↄcedunt ꝙ
mittūtur interi⁹ inquātū scꝫ disponūt ⁊ illūināt
iussu dei eos qui mittūtur exter⁹: iō tñ exterius
aliqui dñt ꝙ sola ierarchia vlla mittit̄ inferi⁹ ad

nos. Tho. aūt hac dist. q. ij. dicit ꝙ quīqꝫ ordīes
mittūtur. s. tres vltīe ierarchie ⁊ duo medie prā
tes ⁊ virtutes. alij q̄tuor nō nisi interi⁹. vbi pri
mo manifeste videt̄ sibi cōtradicē. In p̄cedenti
eni distinctiōe. q. iij posuit ptātē primū ordinē se
cūde ierarchie: ⁊ dn̄atione vltim. nūc ecōtra dic̄
dn̄atione primū ordinē ⁊ ptātē vltimū: ⁊ dic̄ ꝙ
dn̄atio ē vltim⁹ q̄ nō mittit̄ exteri⁹: ⁊ virt⁹ pri
us q̄ mittit̄. Sed credo veri⁹ assentiēdū esse do
ctori subtili hac dist. dn̄i. ꝓbabile esse in casibus
magnis aliq̄s de p̄ncipalib⁹ sic̄ cherubī ⁊ sera
phin mittendū: sicuti pꝫ in incarnatiōe filij dei.
Si eni de⁹ pr̄ misit filiū suū in mūdū ꝓ nobis.
mirū nō est si vn⁹ ex seraphin puta gabriel mis
sus est ad denūciandū hoc: sicuti pꝫ in bono po
litico ꝙ in cau̅ maximis mittūtur collaterales
regis. Tertia ꝯclo est de angeloꝝ ad nos locu
tiōe mirabili. ⁊ est hec. Sic ad nos inflamandū
mittitur spūs: vt locutiōe nos doceāt ampliori
Dicit pria ps. ꝙ āgeli mittūt̄ ad nos ad nos ī
flamādū. ꝓbat̄ ysa. vi. Missus est ad me vn⁹ de
seraph. q̄d exponēs dyon. dicit ꝙ dict⁹ ē seraph
nō ꝙ de ordine eēt seraphico: sed ꝙ incendebat
caritate. Et si dicatur ꝙ habem⁹ liberū arbitriū
⁊ ita nō p̄t nos nisi velimus inflāmare. Dico ꝙ
verū est. vnde solū disponit vt scꝫ deū capiam⁹.
de q̄ dictū est: de⁹ caritas est. Et alibi. de⁹ noster
ignis ꝯsumens est. Sed ꝙ angeli nos doceant
āpliori locutiōe. ꝓbat̄. q: vltim⁹ ordo hꝫ purga
re. illūinare. ⁊ pficere. ⁊ nō hꝫ respectu sequētis
ordinis. ergo respectu nr̄i. Et si querat̄ qual' est
ista locutio. extat opīo triplex. primi dicūt ꝙ est
ad modū luminis irradiantis. ⁊ ista nō videtur
valde ꝯgrua cū nō irradiet sup nos nisi lux ve
ra que illuminat omnē hoiem. Scdi dicūt ꝙ ad
modū speculi: ⁊ ista improprie ē. Est q̄ppe incon
gruū cognoscere in speculo ⁊ nō cognoscer̄ spe
culū. Doctor deuot⁹ dicit ꝙ hec locutio ē ꝑ mo
dū excitātis ad modū quo doctor docet discipu
lum. ⁊ hec verior videt̄. Quātū ad tertiū ar
ticulū sunt tres difficul. Pria est. vtrū angel⁹
quotiēscūqꝫ loq̄tur imprimat: aut actū: aut speciēꝫ
ei cui loq̄tur. Dico ꝙ nō: q: aliquotiēs leguntur
angeli loq̄ deo. vnde Grego. in mora. vox ange
lorū in laude ꝯditoris est admiratio intime con
tēplatiōis. ⁊ tamē certū est ꝙ non imprimit aliq̄d
deo. Scda difficultas. q̄s est maior nūer⁹ an
gelorū aut assistentiū: aut mīstrantiū. Dicenduꝫ
ꝙ loquēdo de lege cōi plures sunt assistētes q̄
mīstrātes. q̄d satis īnuit Dan. vij. Milia miliuꝫ
mīstrabāt ei. ⁊ decies cētena milia assistebāt ei.
ita ꝙ decies pl⁹ nūerat assistētes q̄ mīstrantes.
q: ponit̄ in plurali nisi dicat̄ nūerū exponi nūe
ro. ⁊ tūc capiēdo misteriū ꝓ interiori officio ac
exteriori oēs sunt admīstratorij spūs: vt habꝫ
aplus. Tertia diffic. Si angel⁹ loq̄ret̄ in pso

na dei sicut fecit in antiq̄ testamēto vtrū eēt ado
rand⁹. Rn̄det doc. deuot⁹. q. vi. ꝙ si referimus
mentē ad angelū in se p̄t adorari dulya. Si aūt
ad deū īmediate cui⁹ est nūci⁹: p̄t adorari latria. si
cut fecit abrahā. Ex quo pꝫ ad q̄ōnē. ꝙ vicꝫ int̄
angelos sic fit ierarchicoꝝ locutio actiuꝫ vt ad
nostrū mittātur misteriū. ⁊c̄. Et tūc ad argumen
ta. Ad primū dicēdū. ꝙ p̄t ⁊ sine medio ⁊ cum
medio nec cābit illū actū intelligēdi ī medio lo
co: nec ī alio āgelo q̄ erit sibi ꝓximior q̄ ille cui
loq̄tur: q: mere causat libē. vt patuit in pria cō
clusiōe. Ad scdm dicendū. ꝙ licet possꝫ ꝯgno
sci act⁹ ei⁹: nō tn̄ ille cui semꝑ aduertit: iō sūma
exigit liberalitas ⁊ caritatia cōicatio vt mutuo
suas ꝯceptiōes multiplicēt. Ad tertiū patet ꝙ
licet deus posset ꝑ se facere tamē exigit lex diuine
sapie: quā diuin⁹ docuit dyon. vt infima ꝑ mea
in supma deducātur. Et ad ꝯfirmationē iā paꝫ
q: oēs mittūtur seu exteri⁹ seu interi⁹. Ex pn̄
ti aūt distictiōe tres. ⁊c̄. Pria ꝯclo. ꝙ ois spi
rit⁹ ad extra mittat̄ aut nō: sic penit⁹ nō dubita
tur. dicit ꝯclo. ꝙ dubitatio est an oēs spūs ce
lestes mittantur in misteriū nostrū: aut solū aliq̄
Et ponit̄ a p̄ncipio distictiōis vsqꝫ ibi. hic orit̄
questio. ⁊c̄. Scda ꝯclo. extat opio ꝙ spirituum
est extra missio ꝓpt̄ nos omniū. dicit ꝯclo. ꝙ est
vna opio que dicit ꝙ oēs spūs mittūtur extra
ꝓpter nos ad misteriū. Et ponit̄ ab illo loco hic
orit̄ q̄ō. ⁊c̄. vsqꝫ ibi. alij vero dicūt. ⁊c̄. Tertia
ꝯclo. misse interi⁹ sunt supne mētes siue exteri⁹
⁊ angeli entes. Dicit cōclusio. ꝙ oēs ordines
angeloꝝ aut mittūtur interi⁹ aut exteri⁹. Et de
ducit̄ ab illo loco. alij vero dicūt vsqꝫ ad finem
distictiōis. Sequit̄ in textu.

Aliud quoqꝫ sciendū est. ⁊c̄. Hic signat̄
xi. distictio hui⁹ scdi q̄ sic ꝯtinuat̄ ad pre
cedentē. Nā postq̄ in p̄cedēti distictiōe in gn̄ali
angeloꝝ circa nos oñsa sunt cara misteria. Nūc
in speciali eoꝝ erga nos declarat̄ iugis custodia
Et partit̄ in tres partes p̄ncipales. In pria ostē
dit mgr̄. ꝙ angeli deuote officio nos custodiunt
In scda querit: an singulis hec exercitio singuli
veniūt. In tertia ostēdit ꝙ misterio in se ꝓficiūt
pria in p̄ncio. scda ibi. solet aūt q̄ri. ⁊c̄. tertia ibi.
p̄terea illud ꝯsiderari optet. ⁊c̄. Alijs duab⁹ pri
mis partib⁹ indiuisis manētibus. hec tertia ps
in tres ptes diuidit̄. In pa prima opio p̄mo ex
ponit̄. In secūda sequēs positio exhinc subne
ctit̄. In tertia mgr̄i intētio in his ꝯcludit̄. prima
in p̄ncipio. scda ibi. alij aūt dicūt angelos. ⁊c̄. ter
tia ibi. illud vero q̄d alij. ⁊c̄. Et hec est diuisio. ⁊c̄
Circa quā querit̄.

An angeli custodes de nostra salute gau
dentes reuelent nobis abdita. Et argui
tur ad partē falsaꝫ trib⁹ medijs. Prio sic. ostē
dēdo ꝙ nō sint custodes hoim. si āgel⁹ custodit
hominē: aut hoc est rōne auctis: aut rōne miste
rij: sed nec sic nec sic. igitur. ⁊c̄. maior pꝫ a diuisione
sufficiēti. Sed ꝓbat̄ minor. prio ꝙ nō rōne au
ctoritatis solus q̄ppe de⁹ hoc mō custos hoim
legit̄ in ps. Ecce nō dormitabit neqꝫ dormiet
q̄ custodit israel. nec rōne misterij: q: tūc angeli
essent minores hoibus. maior q̄ppe est teste xp̄o
qui recūbit q̄ qui mīstrat. ꝙ aūt angeli hoibus
sint minores est falsum. igit̄. Scdo ꝓbat̄ ꝙ nō
gaudēt de salute nostra. arguit̄ thoce sic. Angeli
nō tristātur de dānatiōe illi⁹ quē custodiūt: ergo
nec letātur de ei⁹ saluatiōe. ꝯn̄a pꝫ ex inuētione
thoce in scdo thopicoꝝ. si opm in opposito: ⁊ ꝓ
positū in ꝓposito. Sed ꝓbat̄ assumptū. q: tristi
tia r̄pugnat statui btitudinis. vn̄ apoc. xxi. dr̄ ꝙ
in illa superna ciuitate nō erit luct⁹ neqꝫ clamor
nec dolor que p̄ma abierūt. Tertio ꝓbat̄ ꝙ nō
possint hoib⁹ reuelare abdita. Si eni hoib⁹ re
uelarēt abdita: aut hoc essꝫ causando ī intellectu
actū: aut scdo speciē: aut tertio fantasma imutā
do: sed nec sic nec sic. igit̄. maior patet ꝑ diuisio
nē sufficiētē. sꝫ ꝓbat̄ minor p̄mo ꝙ nō actuꝫ: q:
ꝯa de trini. dicit aug. ꝙ om ⁊ p̄ō pariūt noticiā.
angel⁹ aūt nec est intellect⁹ hois nec om vt i. ꝓ
posito. Scdo nō speciē: q: spēs ex quo mittat na
turalr̄ mitat̄ videt̄ id a quo imprimit̄: ⁊ ita solū re
presentarꝫ angelū. nec tertio imutādo fantasma
q̄a agētis ad passum debet esse ꝓportio que nō
reperitur inter spūale ⁊ corpale. In om p̄mi
arguit̄ auctē ecclastici. xvij. In vnāquāqꝫ gēteꝫ
p̄posuit rectores. glo. i. angelos. Et math. xvij.
Angeli eoꝝ semꝑ vident faciē patris mei. dicit
glo. hoies nō sunt ꝯtēnendi ad quoꝝ custodiaꝫ
mittūtur angeli. In om scdi arguit̄ Luce. xv.
Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore peni
tentiā agēte q̄ supra nonagita nouē iustis. In
om tertij arguit̄ Luc. i. dicit gabriel Marie. Ec
ce ꝯcipies in vtero ⁊ paries filiū: ⁊ vocabis no
men ei⁹ iesuꝫ. In ista q̄ōne. ⁊c̄. Quo ad pri
mū articulū termi sunt. custos. gaudiū. reuelatio
Prim⁹ igit̄ termin⁹ est custos. vnde in ꝓposito
custos dicit̄ tripliciter. vno mō vniuersal̄: ⁊ b mo
do custos hoim dicit̄ sol⁹ de⁹. d̄ quo Job. vi. dr̄.
Quid faciam tibi o custos hoim. Scdo dicit̄ cu
stos p̄ticularis magis sup vnā gentē ⁊ populuꝫ
Et hoc mō scribit̄ Dan. x. verbū michael' custo
dis iudeoruꝫ princeps regis persaruꝫ restitit mi
hi. xx. vno dieb⁹. Tertio mō dicit̄ custos singula
ris ꝓ vno singulari angelo respectu vni⁹ singu
laris homis. ⁊ hoc mō loquit̄ Jero. sup illo ver
bo Math. xviij. Angeli eoꝝ semꝑ vidēt faciem
patris mei. Magna inq̄t dignitas hoim vt q̄li
bet ab origine natiuitatis habeat angelū custo
dē. Et hi tres modi capiendi custodē reperiūt̄
in regula beati p̄ris nostri Franc. primo eni ibi
mister generalis dicit̄ custos. vnde de electione

generali ibi dicit̄ ꝙ congregati fratres possint
vnū de fratrib⁹ in noīe dn̄i vnū sibi eligē in cu
stodē. i. in generaleꝫ. Scdo magis particularit̄
iuxta scdm modū dū dicit̄. custodes ⁊ gardiani
sollicitā curā gerant de fratribus. ⁊c̄. Tertio mo
do in vsu reperitur. in ꝯuētu eni sancti Franc.
gardianus dicit̄ custos. si igit̄ ꝯuētus vnā perso
nā noiet habet̄ q̄d dicit̄. Secūdus termin⁹ est
gaudiū. vn̄ s̄m cōmēta eustracij ⁊ michael' ephe
sij in li. ethiologiaꝝ. gaudiū ē q̄daꝫ nature florio
⁊ sup efflorio spūs recreans. vn̄ ista tria differre
repta sunt. exultatio. gaudiū. ⁊ leticia. Gaudium
eni sonat quādā anime passionē actū ꝯsequens
intensum amoris. Leticia aūt sup hmōi gaudiū
quādaꝫ addit interiorū viriū dilatationē ⁊ mo
tum. vnde ⁊ inde leticia dicta est quasi latia: q:
animā quasi latā facit vires extēdēdo interiores
Exultatio rursus addit sup leticiā ⁊ gaudiū quē
dā motū exteriorē id q̄d in corde erat insinuātē
vnde ⁊ hinc dicta est exultatio quasi extra salta
⁊ est gaudiū ꝓprie passio ꝯcupiscibilis: sicuti de
lectatio ⁊ desideriū: sed differūt: quia desideriuꝫ
est futuri. vnde dicitur ꝙ desideriuꝫ est respectu
nō habiti: delectatio aūt magis preteriti. vnde
delectatio est ꝯiūctio ꝯuenietis cū ꝯueniēti ita
ꝙ exigit vnionē pri⁹ factā. gaudiū aūt magis ē
de p̄nti. Tertius termin⁹ est reuelatio. vnd̄ dr̄
reuelatio quasi remotio velamis dū ignotū ap
perit̄. vnde noto ꝙ ista tria differūt. visio. reue
latio. ⁊ raptus. Visio eni ꝓprie est dū res vt est
intuitiue aspicit̄: sicut loquit̄ macrobius in prio
de somnio scipiōis: vbi distinguit visionē cōtra
oraculū. dicit eni visionē eē ipam pure rei osten
sionē. oraculū aūt exigit ꝙ is qui reꝫ declarat sit
psona venerabilis sicuti aut deus: aut angelus.
Reuelatio aūt exigit ꝙ solū ignotuꝫ manifestū
fiat. dū tamē fit mō nō naturali. ⁊ hos duos mo
dos cognitiōis tāgit paul⁹ aplus. ij. Chorinth.
xij. dū dicit veniam aūt ad reuelatiōes ⁊ visiōes
dn̄i. Raptus aūt exigit vt talis cognitio fiat in
mētis excessu seu extasi vt nesciat homo an ī cor
pore seu extra cognoscat ⁊ aliquādo extra corp⁹
aīa rapiatur: sicut de paulo legit̄ raptus vsqꝫ ad
tertiū celum. vbi quedaꝫ glo. dicit. i. vsqꝫ ad ter
tiā āgeloꝝ ierarchiā. Quātū ad scdm articulū
sunt tres ꝯclones. pria est de custodia angeloꝝ
circa nos. scda est de eoꝝ gaudio in salute hois
quē custodiūt. tertia de reuelatiōib⁹ quas nob
faciūt. Pria est hec. solo dēpto dei vnigenito
singulo homi singularis vsqꝫ ad mortē est ange
lus ad custodiā deputat⁹. Pria pars dic̄ ꝙ cri
stus nō habuit angelū ad sui custodiā deputatū
ꝓbat̄ sic. angel⁹ homi ad custodiā deputat̄ ꝓpt̄
vnū triū: aut duo simul: aut tria sil̄. s. illūinationē
intellectus dū docet hominē quē custodit de ig
notis. scdo ꝓpt̄ affectiōnē volūtatis dū. s. excitat

ad bene volendū.tertio ꝓpť expeditionē execu-
tiue dū scȝ ipedimēta remouet vt expedite ope-
remur.sȝ nccnū hoꝝ exigebat ab āgelo xp̄s.igr̄
nō habuit āgelū custodē.maioꝛ est pō doctoꝛuȝ
nr̄oꝝ.Sed minoꝛ pȝ.scriptū est em̄ Job.i.vidi-
mꝰ gloꝛiā eiꝰ q̄si vnigeniti a p̄re q̄ ad potētiam
plenū gratie q̄ ad volūtatē: ꝛ veritatis q̄ ad itel-
lectū Confirmať:qꝛ videť custoditꝰ vt sic q̄ddā
mō obnoxiꝰ ip̄m sic custodiēti:sed xp̄m nō de-
cuit quoq̄ mō angeloꝝ alicui fuisse obnoxiū.igr̄.
Et si dicat q̄s nō est maiꝰ incōueniēs xp̄ȝ habu
isse bonū angelū custodē q̄ malū angelū tēpta-
toꝛē.math.iiij.q̄nimo ex q̄dā glo.thoᷓ.vi.legiť
diabolū in cruce fuisse expectantē aīaȝ chꝛisti.dr̄
ei q̄ nō est sil'e.demon em̄ xp̄m tēptauit solū ex
teriꝰ ꝛ ꝓpter nos:sȝ angelꝰ reqriť in eis q̄s cu-
stodit.etiā ꝓ interiꝰ:iō nō ē sil'e. Ceterū xp̄us
patiebať libere illaȝ diaboli tēptationē.ideo di-
cit Matheꝰ q̄ ductꝰ est a spūsancto in desertum
Sed fiat argm̄ diaboli q̄d fecit xp̄o. scȝ angelis
suis deꝰ mādauit de te vt custodiāt te in oībus
vijs tuis.ħ exponit glo.de capite xp̄o:ꝛ ita ha-
buit custodē angelū.Et ↄfirmať:qꝛ sup illud Lu
ce.xxij.Ecce apparuit ei āgelus dn̄i ↄfoꝛtās euȝ
Dicit Beda.in testimoniū vtriusq̄ nature ꝛ an
gelꝰ eū ↄfoꝛtasse:ꝛ āgelꝰ ei ministrasse describitur
Confoꝛtatio aūt actꝰ est custodiētis.dicēdum q̄
illud p̄imū dictū pȝ.intelligiť de xp̄o capite ra
tione mēbꝛoꝝ.vñ diabolꝰ ꝓm aug.male allega-
bat hoc applicādo capiti solū q̄d erat ō mēbꝛis
Rursus illa ↄfoꝛtatio quā fecit ei angelꝰ n̄ fuit
ↄtātiua sicut ↄfoꝛtat illos q̄s custodit sȝ solū mi-
nisterial'.vñ tā nobilis fuit xp̄s ꝛ tā ꝑfectꝰ vt si-
bi nulla āgelica custodia requireret. Scd̄a ps
ↄcl'onis dič q̄ q̄libet hō suū ꝓpꝛiū habet ange-
lum custodē sui.ꝓbať.ꝓnioꝛ est deꝰ ad miscdiaȝ
q̄ ad punitionē.Miscdia q̄ppe dei superexaltat
iudiciū.Sed q̄libet hō hȝ a sui p̄ncipio angelū
malū ad exercitiū.igiť hȝ ꝛ bonū. assūptū pȝ ex
eo q̄d scribiť ad Ephes.vltio.nō est nobis col-
luctatio.ꝛc̄.Et ħ innuit sap.eccī.xxxiij.Cōtra bo
nū malū:cōtra vitā moꝛs:ꝛ sic in oībꝰ intuere
opa altissimi.ħ est ēt lex sapie vt infima sič nos
ꝑ media scȝ angelos in sup̄ma.i.diuina reducan
tur. Sed queriť:quo tp̄e incipit angelꝰ custo-
dire hoīem.dicit Tho.in scd̄o scripti.q.iij. q̄ in
materno vtero:sed q̄d tūc facit cū nō doceat nec
accēdat volūtatē.Rn̄det q̄ custodit ne demon
ip̄m puerū in ventre interficiat vel cōplexioneȝ
mutȝ.vñ puer ꝓnioꝛ efficereť ad peccandū.Ex
quo ↄcludiť si rō sua valeat etiā ante aīationeȝ
reqri angelū custodē ne a demone inficiať mate
ria ex q̄ cōpaginať coꝛpꝰ.Saltē tenēdū est cer-
tū q̄ ab aīatiōe incipit puer hr̄e angelū. Sed
dicēt aliq̄s.deus sufficit ꝑ se ad q̄d.ergo dat no-
bis angelos.Rn̄det doc.deuotꝰ huiꝰ disti.q.i.
q̄ triplex est ratio.diuia potētia.diuina sapiētia
ꝛ diuina demētia.Quo ad p̄m dicit q̄ n̄ suffi
cit diuine potētie q̄ angeli sibi mīstrēt:sed vult
q̄ creature sue scȝ nobis mīstrēt.etiā qꝛ habȝ di
abolū ꝛ suos socios sibi aduersantes rōnabiliꝰ
est vt vincat eos ꝑ suos āgelos q̄ ꝑ se vt videať
manꝰ dei in seruis suis.vñ appellanť angeli ex-
ercitus dei.Quo aūt ad sapiam scd̄o dič vt hoc
misterio hō qui est vltimꝰ ꝑ āgelos medios ad
deū referať.Quo aūt tertio ad diuinā clemētiā
pȝ.qꝛ ex q̄ hō erat inter aduersariū suū exigebat
ratio vt hr̄et demētia dei adiutoꝛē angelū. Sȝ
peter q̄s:de q̄ oꝛdine sunt isti custodes. Rn̄det
tho.ij.q.huiꝰ.q̄ sunt oēs vltimi oꝛdinis. Et dič
q̄ tria requirūtur ad hoc q̄ angelꝰ sit singularis
custos hoīs.p̄imū est q̄ nō habeat imediate il-
luminatōes a deo.ꝛ ꝓpter ħ excludiť p̄ia ierar
chia.scd̄m q̄ habeat potētiā limitatā.ex quo ex-
cludiť scd̄a ierarchia.tertiū q̄ ꝓcurēt solum ea q̄
ptinēt ad determinatas ꝑsonas ꝓpter q̄d exclu-
dūtur duo oꝛdines vltie ierarchie scȝ p̄ncipatꝰ
ꝛ archangeli.Et si hoc sit verū patet valde ma-
gnū eē exercitū angeloꝝ vt solū de vltio oꝛdine
q̄libet hō ꝛ q̄libet mulier sigillatī habeat ꝓpꝛiū
angelū:ꝛ tn̄ nō est dubiū q̄n aliq̄ illiꝰ oꝛdis re-
maneāt i celis ne tertiꝰ oꝛdo tertie ierarchie de-
nitꝰ in celo pateat vacuꝰ.Et si q̄rať an successiue
vnꝰ angelꝰ multos custodiat.dicēdū q̄ sic.Ex q̄
pȝ q̄ idē angelꝰ pōt p̄iꝰ custodire vnū q̄ salua-
biť:pꝰ vnū qui dānabiť.Sed q̄s q̄ret:q̄ sunt ꝓ-
pꝛie ꝓficua nobis eueniētia ex hmōi custodia.
Rn̄det doc.deuotꝰ.q.i.huiꝰ dist.arti.ij q̄ in bo
no est triplex ꝓficuū.s.qꝛ adiuuāt p̄io āgeli ad
bonū acq̄rēdū.scd̄o ad ↄseruādū bonū. terᵒ ad
bonū augmētandū.Et respectu mali totidē p̄i-
mo adiuuāt ad deserēdū malū.scd̄o ad euitāduȝ
tertio ad fugiēdū.Ex q̄ pȝ p̄io q̄ in statu inno-
cētie habuit adā angelū:custodē habuissemus ꝛ
nos si stetisset:ȝ em̄ mali nō fuissemꝰ adiuuasset
nos ad meliꝰ opandū ꝛ bonū ↄseruādū ꝛ malū
euitādū.Ex q̄ scd̄o pȝ q̄ ↄfirmati in gratia:sicu-
ti btā Maria.Job.bap̄.ꝛ ceteri habuerūt āge-
lū custodē.Et pȝ tertio q̄ antixp̄s habebit ange
lū custodē:licet em̄ futurꝰ sit obstinatꝰ:tn̄ plura
mala opareť nisi ille āgelꝰ poneret ipedimētum
licet teste apl'o aduētꝰ eiꝰ sit ꝓm omnē opationē
sathane.Et si obijciať.qꝛ dicit Dañ.q̄ antixp̄s
carebit āgelico p̄sidio:ꝛ ꝑ ↄn̄s āgelica custodia
Rn̄dēdū q̄ itelligiť q̄tū ad totalē reuocationē
a malo. Sed tertia pars dič.q̄ ista custodia fit
vsq̄ ad moꝛtē hoīs.ꝓbať.patioꝛ est bonꝰ ange
lus ad custodiendū in bono q̄ malus ad decipi
endū.pȝ ħ ex lege caritatis.Sed malus vsq̄ ad
moꝛtē decipit.igr̄ bonꝰ vsq̄ ad moꝛtē custodit.
Et si obijciať ꝑ illud Jerem̄.li.c.Curauimꝰ ba-
bilonē ꝛ nō est curata derelinq̄mꝰ eā. dicit glo.
Mediāt sūt angeli q̄s a nobis repellimꝰ dū eo-
rū ↄsilijs nō acquiescimꝰ.dicēdū q̄ a nobis nō
recedūt quin semꝑ repellāt iimicū dū peccamꝰ.
ꝛ faciāt multa alia:sȝ.tūc nō ↄseruāt in bono.sȝ
tūc diceꝛȝ.seq̄reť q̄ angelꝰ custodiēs hoīeȝ post
natiuitatē suā vsq̄ ad moꝛtē nō iret ad celum.
Rn̄dit hic tho q̄ sicut nos videmꝰ q̄ post actū
magnū deuotiōis sumꝰ ꝑ tres dies vel plus.vł
tp̄e aliq̄ magis inclinati ad deuotionē.sic quan-
do āgeli vidēt nos in bona tali dispōne p̄nt.ire
ad celū. Sed tūc obijciť:qꝛ tūc magis infesta-
bit diabolꝰ q̄ remanebit p̄ns.vñ videreť magis
dicēdū q̄ recōmēdet hominē in custodia alicuiꝰ
alteriꝰ angeli donec venerit:sič facimꝰ inť nos.
vel cognoscat reuelatiōe dei nō eē tūc periculuȝ
Scd̄a ↄᵒ est de gaudio q̄d hn̄t de salute illius
seu illoꝝ q̄s custodiūt.ꝛ est ħ Sic de hoīm salu-
te q̄s custodiūt gaudēt āgelici spūs vt de dāna-
tiōe nō doleāt. P̄ia ps dič.q̄ angeli gaudēt
de salute hoīm q̄s custodiūt.ꝓbať.q̄tiēscūq̄ cre-
scit mā gaudēdi crescit ꝛ gaudiū in mēte bn̄ oꝛ-
dinata.sȝ salꝰ hoīm est mā gaudij.igr̄ de ea letā
tur āgelici spūs.ꝛ si ħ marie is vel illi q̄ꝝ medijs
tal' salꝰ est hita.minoꝛ pȝ.tū rōne exaltatōis xp̄i
in mēbꝛis suis.tū repatiōis angelice ruine.tum
tertio rōne recupatiōis hūane.Et si dicať:qꝛ il-
le q̄ custodiť p̄t ipedire suā saluationē.ꝛ per ↄn̄s
gaudiū ħ in angelo ꝛ ita btitudinē: cū btitudo
nō possit esse sine gaudio.dicēdū q̄ gaudiū āge
li p̄t ↄsiderari triplr̄.p̄ioᵒ extēsiue:ꝛ sic certuȝ ē
q̄ magis gaudȝ ħ mō cū saluať hō quē custodit
q̄ antea.i.de pluribꝰ.scd̄o intēsiue ꝛ subalr̄ cū il
la extēsiōe:ꝛ sic posuit mgr̄ sniarum q̄ vsq̄ ad fi
nē iudicij accrescit eoꝝ btitudo.Sed in ħ nō te-
neť.Et eēt hic scd̄s locꝰ in q̄ nō teneť nisi qꝛ est
idē cū sua pōne.v.dist.huiꝰ scd̄i vel q̄si.tertio p̄t
ↄsiderari intēsiue accidētalr̄ vt dicať gaudiū ac
cidētale:ꝛ ħ bn̄ habēt angeli de salute coꝝ quos
custodiūt.nec seq̄tur.si illi q̄s custodiūt nō saluē
tur q̄ angeli nō sint btī.qꝛ istud gaudiuȝ est eis
accidētale.Et si querať.vtrū ħ gaudiū ex q̄ ē q̄d
dā p̄miū ꝓpť custodiā accidētale vtrū sit aure
ola.Dicēdū q̄ nō.qꝛ illud p̄miū accidentale q̄d
dꝛ aureola dȝ eē ex excellēti mō agendi:q̄d non
apparet in hac custodia respectu āgeli:qꝛ sit sine
quacūq̄ pena.Ex q̄ liquide patet q̄ nō oē p̄-
miū accidētale dꝛ aureola. Scd̄a pars dicit.
q̄ angeli nō dolent de dānatiōe illiꝰ quē custo-
diūt.ꝓbatur.beatitudo cūctam tollit miseriam.
vnde teste Boe.est status omniū bonoꝝ aggre
gatione perfectus.Sed dolere est quidam actus
miserie.ergo āgelis beatis nō cōpetit.Et si ob-
ijciatur ex illo v̄bo ysa.xxxiij.Angeli pacis ama
re flebunt.Cum igiť fletus ex doloꝛe veniat.se-
quiť.Et confirmať auctoꝛitate Oꝛige.super illo
verbo ps.iniciati sunt beelphegoꝛ.vbi inquit ꝑ
eꝰ angelus bonꝰ qui ꝓ delictis vituperatur.ꝛ ꝓ
beneficijs laudatur:ꝛ ita poꝛest dolere. Ad p̄i-
mā auctoꝛitateȝ valde bene respōdȝ sanctꝰ tho.
parte p̄ima huiꝰ distinctiōis.q.v.dicens q̄ isti
angeli pacis ꝓm litterā fuerūt nuncij ezechie q̄s
miserat ad querendā pacē cū assirijs qui audien
tes blasphemias rapsassis in deū celi valde ige
muerūt.Vel ꝓm allegoᵃᵐ dicūtur angeli ip̄i a-
postoli de xp̄i dolentes passione. Angeli em̄ cū
sint incoꝛpoꝛei flere nequeūt:ꝛ cū sint beati dole
re nō p̄nt. Ex quo patet q̄ cū pingūtur ꝓpe
chꝛisti crucem quasi flentes:hoc fit per quandaȝ
figurā que dicť antropopates que est quādo id
q̄d est hoīm:aut deo aut spiritibus attribuiť: si-
cuti illud Gen̄.vij.Tactus doloꝛe coꝛdis intrīse
cus dicť de deo. Ad scd̄am aūt auctēȝ que est
oꝛigenis.negāda est simpliciter oꝛige.em̄ scd̄m
Jero.ad auitū fuit opīonis q̄ demones iterum
saluabūtur.ꝛ ponit infinitū circulū sine fine ni-
mis ex̄ns p̄lonicꝰ.Ideo in ista mā nō habet lo
cū sua auctas.poꝛest dici tn̄ q̄ sic intelligať q̄ an
geli adducētur ad iudiciū vt scȝ sint testes q̄ nō
est defectus coꝝ q̄ hi q̄s custodiebāt perduntur
ꝛ ita q̄ culpaᵘ non sit in custode angelo sȝ i cu-
stodito homie. Tertia conclusio est hec.Sic
custodiēs angelꝰ hoīem poꝛest reuelatiōe doce-
re vt illius fantasmata immutare queat. Dicit
p̄ia ps.q̄ āgelꝰ p̄t docē hoīem aliq̄d reuelādo.
ꝓbať.nō est minoꝛis potētie angelꝰ custodiens
q̄ sit hō.Sȝ hō poꝛest alteri hoī aliq̄d abscōdi-
tū reuelare.igr̄ ꝛ angelꝰ.Sed queriť quō m̄deᵒ
q̄ si in coꝛpe sicuti docuit raphael thobiā vtēdo
signis ad plm̄ institutētis quibꝰ citius hoīe vti-
tur inquātū est potentie magis simplicis ita q̄
ad modū doctoꝛis ꝓponet vnū post aliud scd̄ȝ
capacitatem homis audientis. Si auteȝ sit sine
coꝛpoꝛe poꝛest docere tripliciter.p̄imo causan-
do nouā speciem in fantasmate:aut offerēdo iā
entē in fantasmate.vel transmutando fantasma
ꝛ ita dum cōuertetur intellectus agens causabit
de illa specie intellectioneȝ.Secūdo dispositiue
ex ↄseruatione a vicijs quo mediāte homo dis-
ponitur ad diuinas illūinatiōes.Tertio coagen
do cū intellectu possibili ad cāndum actū intelli
gendi veluti cā partialis.Sed nūq̄d poterit cau
sare totū actū intelligendi in aīa custoditi vt loq̄
tur ita anime sicuti loquitur angelo alteri.Dicit
hac distinctiōe doctoꝛ subtilis q̄ nō:ꝛ dat causā
quia anima nostra nō est apta nata recipere in-
tellectionem nisi mediāte fantasmate pꝛo statu
isto:ꝛ ita licet possit angelus in angeluȝ causare
ↄceptū nō tamē in aīa.Ex quo pȝ q̄ illa regula
q̄d p̄t in maiꝰ p̄t in minꝰ nō ē generalis.maioꝛ
est em̄ āgelꝰ hoīe.sȝ dȝ intelligi ī ꝑibꝰ ceťis.
hō em̄ generarē pōt hominē in mlr̄ere n̄ leonē
ita ō multis alijs.Et si dicať:sequeretur q̄ deus

nō posset cāre īmediate in aīa intellectionē. Re
spōdit q nō est sił' subest cū aīa ex toto dispōi
dei ⁊ nature ordo: nō ita de āgelo loquēdo. Ex
q̇ pz defect⁹ auic. vi. naturaliū. pte. vi. c. v. ponen
tis q spēs fluūt ab intel^a creata in mentē nr̄am
⁊ q intelligim⁹ solū p ꝯuersionē ad illā intelli-
gētiā pz falsū ex dictis ⁊ erroneū ex pria distin
ctiōe primi doc. subti. q. i. in simili de fruitiōe re
putatur. Et ꝯfirmat: q2 tūc sp intellect⁹ nr̄ esset
in pō eēi ad intelligēdū: ⁊ nūq̄ in accidētali q̄d
est valde incōueniēs. Sz dic̄ scd̄a ps ꝯclōnis.
q pōt angel⁹ fantasmata īmutare: ⁊ iā pz ex pri
ma. Addo tamē q pt fantasma de loco ad locū
transportare. vtputa cape fantasma p̄lonis ⁊ de
portare sorti. pbat. q2 hoꝝ fantasmatū subm est
corpeum. cū ergo vt videt q̇dlibet possit mouē
corp⁹ videt hic. Quātū ad tertiū arti. sunt tres
diffic. Pria est. vtrū inter angelos custodiētes
ppr̄ custoditos hoīes sit aliq̄tiēs volūtatū disse
sio. Rūdet tho. hui⁹ dist. pte. ij. q. v. q sic. ⁊ patz
manifeste de principe psarū ⁊ michaele pricipe
iudeoꝝ. michael q̄ppe volebat liberationē iude-
orū quā angel⁹ q̄ persis p̄sidebat nolebat. dan̄.
x. vnde dicit michael pnceps regni psarū restitit
mihi. xx. vno dieb⁹. ⁊ aū dei faciē cā posita. vnd̄
iob. xxv. scriptū est. fac ꝯcor^am in sublibus. nec
tn̄ hec pugna seu meli⁹ dissensio volūtatū indu-
cebat odiū. Scd̄a diffic. vtrū si angelus custo
diēs sciret illū quē custodit fore dānandum si di
mitteret eū. dicendū q nō. nā licet ille hō dāna-
ret adhuc p̄seruaret ab angelo ne tn̄ peccaret q̄
tū sine eo facēt ⁊ ita in inferno minorē penā pa-
teret. Tertia diffic. an sit pug̃ aliq̄tiēs int bo^m
angelū ⁊ malū angelū sup hoīm custodia. dicen
dū q sic. dū mal⁹ prauas p̄ntat fantasias: cui bo
nus resistit ⁊ p̄ualet nisi obicē opponam⁹. ex q̇
pz nos multū obligari angelis nostris nos tam
diligēter custodiētib⁹. Ex hoc patz ad. q. q vicz
angeli custodes sic gaudēt nr̄a de salute vt nob
abdita insinuēt. Et tūc ad argumēta. Ad pri
mū negat minor. ⁊ dicit q nos custodit rōne mi
nisterij. Et q obijcit q tūc esset minor. verū dic̄
si solū nostri reuerētia facēt q̄d nō facit sed sup
ni regis intuitu q̇ sibi h̄ p̄cipit: sicuti si miles nō
solū regi sed famul deseruiret ppr̄ regis iperiū
Ad scd̄m dicēdū q illa regl'a nō tenet. qn̄ op^m
vni extremoꝝ inest: aut ex natura: aut ex cōditio
ne: sicuti nō seq̄t. terra ⁊ ignis opponūt: ⁊ terra
est sicca. igit ⁊ ignis est hūidus: q2 o^m hūiditatis
inest ex natura igni. Sic in pposito post ꝯfirati
onē btōꝝ angeloꝝ inest eis insepabilr̄ gaudium
Ad tertiū. negat minor p omī pte. ⁊ p^o d̄ actu
Dico q ꝯcurrit vt cā partialis cū intellectu hoīs
⁊ ita nō obuiat auctas aug. q2 bene o^m ⁊ poten
tia parīūt noticiā sed nō totalr̄. Tūc scd̄o de spē
dico q nō optet q rn̄tet id a quo iprimit effecti
ue: sed id cui⁹ est spēs: sicuti imago cesaris depi
cta in pariete nō rn̄tat pingētē sed cesarē. tertio
de fantasmate q inter spm̄ ⁊ corp⁹ est bn̄ ppor-
tio mobil ad mobile: sicut intelligētie celi ad ce-
lū ipm q̄d mouet. ⁊ hoc suffic̄. Ex p̄nti aūt disti-
ctiōe sicut de. ⁊c. Pria ꝯclō. bon⁹ spūs nobis
ad premiū dat ⁊ fundit⁹ mal⁹ ad preliū. dic̄ ꝯ^o.
q habem⁹ duos āgelos vnū bonū ad custodiā
vt q̄amus saluari. aliū malū ad exerciciū. Et inci-
pit a pricipio dist. vsq3 ibi. solet aūt queri. ⁊c.
Scd̄a ꝯclō. aut cuilibet homini angel⁹ donat:
aut certo agmi vn⁹ ānotat. dicit ꝯclō. q aut ē di
cendū q q̇libet hō habet ppriū angelū: aut q
vn⁹ preficit p̄lib⁹. Et incipit a loco illo. solet au
tē queri. vsq3 ibi. p̄terea illd̄ ꝯsiderari oz. Ter^a
ꝯclō. angelice mētes p custodia sunt semp me-
rētes maiora p̄mia. dicit ꝯclō. q angeli merēatur
premiū essentiale nos custodiēdo. Et incipit in
illo. c. preterea illd̄ cōsiderari optet. vsq3 ad finē
distinctiōis. ⁊c.

Ex de angelica nat̄a dicta sufficiāt. Hic
sig̃tur. xij. distictio hui⁹ scd̄i libri: que sic
ꝯtinuat ad p̄cedētes. sc3 ad. x. ⁊ xi. dist. Nā post-
q̄ in generali in. x. dist. circa nos ostēsa sunt āge
loꝝ cara ministeria. Et in. xi. in speciali angelo-
rū erga nos posita est mira custodia. Nūc in pri
cipio p̄ntis distictōis se amodo excusat affari ta
lia. veri⁹ tamē diuidit ista pars ꝯ scd̄am h⁹ secū
di distinctionē. a distictiōe q̇dē scd̄a vsq3 huc de
natura egit mgr̄ pure spūali. Nūc agē incipit d̄
nā pure corpali. Et partit in tres partes pricipa
les. In pria lucide ponit opus creatiōis. In se-
cūda sane subiūgit opus distinctiōis. In tertia
plane ꝯsequitur op⁹ ordinatiōis. pria in pric^o.
scd̄a dist. xiij. ibi. pria aūt distictiōis opatio fuit.
⁊c. tertia ibi. dist. xv. Sequit dicit de⁹: fiant duo
lumiaria magna. ⁊c. Rursus pria particula q̄
est p̄ns distinctio in qua declarat opus creatōis
in tres ptes diuidit. In prima in h̄ cōpēdio p̄ce
dit ꝯtinuatio. In secūda magno ingenio de mā
fit inquisitio. In tertia grādi studio inquisiti fit
determinatio. prima in princ^o. scd̄a ibi. quidā
nāq3 sanctoꝝ. tertia ibi. de q̄ priusq̄ tractemus.
pria pte indiuisa manēte. ps scd̄a in q̄ de mā pri
ma magna fit inquisitio: in tres ptes diuidit In
pria de mā opio serit varia. In scd̄a in his fit
certa electio determinatoria. In tertia dubio da
tur solutio resolutoria. prima in princ^o. scd̄a ibi
ꝯm hāc itaq3 traditōnē. ⁊c. tertia ibi. attēde q2 h̄
dic̄ aug. ⁊c. Et seq̄tur illa tertia ptic'la. de q̄ prius
q̄ tractem⁹. ⁊c. in q̄ penit⁹ de mā fit determina-
tio. Et ista in tres sciditur particulas. In prima
informitas seu confusio ma^e tangit. In secunda
illocabilitas vel locatio eiusdē queritur. In ter^a
d̄ dieb⁹ fit distinctio q̄ clare ponit. pria i princ^o
scd̄a ibi. nūc supest q̄d scd̄o p̄ponebat. ⁊c. tertia
ibi. nūc supest vt dispōnē. ⁊c. Et h̄ est diu^o. ⁊c.

Trū creatiōis in ope sine forma a deo ef
fici potuit materia. Et arguit q nō tri-
plici me^o. Prio sic. Quāto aliq̄ magis faciunt
vnū: tāto min⁹ sunt sepabilia. Sz materia ⁊ for
ma magis faciūt vnū q̄ subz ⁊ passio: etiā p po-
tentiā diuinā separi nequeūt: sicuti neq̄t ab hoīe
separi risibilitas. igr̄. ⁊c. maior pz. sic eñ diuisio
est cā sepatiōis: vel est ipa sepatio: sic vnitas cā i
sepabilitatis. Sed minor pz mā eñ efficit vnū
p se cū forma. ex. viij. metha^ce. Sbm vnū p acci
dēs cū passione: sicuti duo diuersoꝝ generū.
Scd̄o arguit sic. Qd̄ neq̄t hr̄e eē sine forma ne-
q̄t fieri sine forma. Sed mā neq̄t hr̄e eē sine for-
ma. igr̄ nec fieri. maior pz. q2 fieri ad eē aliq̄d ter
minat. Sed pbat minor: q2 si mā haberet eē: ⁊
forā eē ⁊ distīcta. ergo cōpositū ex eis esset vnū
p accn̄s. Teste eñ arist. ex duob⁹ in actu non fit
vnū p se. Tertio arguit sic. mā pl⁹ dependet a
forma q̄ forma a mā. sz forē natales neq̄ūt repe
riri sine mā. nec fieri etiā a deo. igr̄ nec mā sine
forma. maior pz. q2 pl⁹ depēdet ipsectū a psecto
q̄ ecōtra. mā aūt gerit locū ipsecti ⁊ forma pfe-
cti. Sed minor pbat. q̇a si eent sepate essent spi
rituales ⁊ imāles. Omē aūt imateriale est itelle-
ctiuū ꝯm auic. ⁊ ita eent intelli^e q̄d est incōueni-
ens. In o^m arguit auc̄te aug. in li. de simbolo
sic prio oīm rerū capacitas facta est vt ordiatissi
mo dei munere: cet̄a formētur q̄ forāta sit. In
ista q̄ōne ad. ⁊c. Quo ad primū artic'lm termi
sunt materia. forā. ⁊ op⁹ creatiōis. Prim⁹ igr̄
termin⁹ est mā. vnde vltra dicta de mā pte pria
dist. iij. hui⁹ scd̄i. Noto q mā octo noīb⁹ noiat.
Gen̄. i. In pric^o: ⁊ iūcto suo noīe cōi erunt tres
ternarij noīm mat̄ie ex sacra biblia. Noto tn̄
q nō loq̄r hic de eēntia mat̄ie: que d̄r ens limi-
tatū. sz de mā ꝯcta ad eē q̇ddā infra celū ēpireū.
Prim⁹ igit ternari⁹ est mā. terra. ⁊ inanis. dicit
eñ mat̄ia quasi mr̄. est eñ ꝯm auerroym in scd̄o
metha^ce. nat̄e fundamētū. vn̄ q̄si ex vtero mat̄ie
cūcta pducta sunt: iō a p̄lone dicta est mulier.
Dicit aūt terra a terēdo: q2 pedib⁹ terit: q2 infi-
ma est in rerū nā creatarū: sicuti terra inter elem̄
ta. Dicit aūt inanis: q2 sine fortitudīe seu robo-
re: q2 robur ē a forā. Scd̄s ternari⁹ est vacua. in
uisibilis. incōposita: q2 vbi trāslatio nr̄a hz ter-
ra erat inanis ⁊ vacua. alia trāslatō hz terra erat
inuisibilis ⁊ incōposita. Dicit aūt vacua: q2 q̇cū
q3 caret forē p̄fectiōe: iō a p̄lone dicta est turpe.
Dicit aūt inuisibilis: q2 nō erat actu terminata.
loquēdo pprie. visus aūt est coloꝝ i obō termi-
nato. Dicit aūt incōposita: q2 q̄si in ꝯfuso cūcta
faciēda in ea in pō latitabāt. Unde ⁊ plato eam
noīauit siluā. Terti⁹ ternari⁹ est tenebra abyss⁹
⁊ aqua, dicit tenebra ppr̄ sui obscuritatē. vnde a
grecis dicta est chaos. i. ꝯfusio, abyssus dicit p-
pter defectū alteri⁹ basis: cū sit basis seu funda-
mentū primariū. abyssus aūt dicit ab a q̄d est si
ne ⁊ basis. vel ab a q est sine ⁊ bissus bissi q̄d ē
gen⁹ lini candidissimi. mā aūt de se est obscura:
nō cādida: iō pt vocari ile q̄d significat āntiq̄tatē
d̄r vltio aq̄: q̇a sicuti aq̄ valō flexibil ē: sic mā fle
xibil ē d̄ se ad oēm formā. Scd̄s t̄min⁹ ē forā
vn̄ q̇ ad p̄ns forma solet accipi tripliciter. prio mō
d̄r forma act⁹ purissim⁹ nulli admixt⁹ potētie: ⁊
sic de⁹ solus forā d̄r: ⁊ angeli scd̄m q aliqualiter
participāt hoc mō loq̄tur Boe. iij. de ꝯsol. me-
tro. x. ad deū forā boni liuore carens. ⁊c. Scd̄o^o
dicit forā vniuscuiusq3 rei q̇dditas. ⁊ mat̄ie crea
te. ⁊ hoc mō loq̄tur gilbertus porretani in libro
sex pricipioꝝ. formā diffiniēs. forma inq̄t est cō-
pōi ꝯtingēs simplici ⁊ iuariabili eēntia ꝯsistēs
vbi inuit tria. prio q q̇dditas aduenit cōposito
dū p̄mittit forma est cōpōi ꝯtigēs. i. adueniens
ex q̇ paret q cōpositū sp vltra suā q̇dditatē aliq̄d
addit. scd̄o inuit forē simplicitatē: dū dic̄ siplici:
⁊ dz intelligi respectiue: q2 sc3 id cui⁹ est forā est
cōpositi⁹: q2 rōne additi seu differē^e sp inferiora
sunt magis cōposita q̄ sint supiora. Tertio innu
it inuariabilitatē: dū dicit. inuariabili eēn^a cōsi-
stēs. variatio eñ pprie est singulariū nō vl'ium
vnde nō corrūpit hūanitas nisi q2 sortes vl' pla
to vel ali⁹ hō nisi solū accipiat p quodā cōi sex
pricipijs. Tertio mō d̄r forma altera ps cōpo
siti. sic loq̄tur pħs in prio ⁊ scd̄o phicoꝝ. ⁊ h̄ vel
sit pars eēlis vnū per se faciens sicut aīa ⁊ cor-
pus. vel vnū per accn̄s sicut homo. ⁊ ascēdendo
vel sit interior: sicut intellectio in homine. vel ex
terior: sicut accipit pħus in predicamēto qualita
tis dū dicit. q q̄rta species qualitatis est forā. vl'
circa aliq̄d ꝯstās figura. ⁊ sic d̄r forma q̄si foris
manēs. in alijs aūt ab informādo. Terti⁹ ter
minus est opus creatiōis. vnde ceteris omissis
notādū est. q d̄ria est inter opus creatiōis. op⁹
distictiōis. ⁊ opus ornatus. Opus eñ creatiōis
dicitur quādo deus in quodā cōi seu materia d̄r
cūcta condidisse. vel maiorē vniuersi ambitum: ⁊
durat in biblia ab illo loco. In pricipio creauit
deus celū ⁊ terrā vsq3 ad illud. dixit de⁹: fiat lux.
vbi est prima dies. Opus aūt distinctiōis dici-
tur quādo chaos illud confusū in partes distin
xit: ⁊ factū est hoc tribus diebus. dn̄ico die fecit
lucem quādā que ambitu suo pagebat dic̄ ⁊ no-
ctē. de qua in sequēti dist. Die lune firmamētū
die martis elemēta ⁊ herbas ⁊ pome^a. Op⁹ au
tem ornatus dicit quādo id q̄d in trib⁹ diebus
ex illo chaos distinc^m est in tres sequētes ornat
⁊ decoratur. Die mercurij ornat celū siderib⁹ ⁊
sole ⁊ lūa. di e quita seu iouis ornauit aquā pisci
bus ⁊ aerem auibus. Die sexta ornauit terram
animalibus ⁊ homine q̄maxime ita q preest o-
pus creationis. Secūdo sequit opus distictōis

tertio opus ornatꝰ. Quātū ad scdm articulum sunt tres ꝯclõnes. pria ꝯclo est de ꝓductiõe me scda ꝙ nõ sunt oīa creata sil'. tertia de tpe medio inter rerū creationē seu opꝰ creatiōis ⁊ opꝰ distictiōis: seu primū diē distīctiōis. Pria est hec. vnica omi corpi mā sic in rerū creata est cū forā pricipio vt p se creari sine forma absoluta potuerit. Pria ps dicit ꝙ mā est vnica omī corpi ꝓbat sic. q̄rūcūq; est vna forma seu ratio forme eoꝝ est vna rō me. ſm eñ pħm. ꝓpriꝰ actꝰ est a ꝓpria forma. Sed forma corporeitatis est eiusde rōnis in omibꝰ corpibꝰ. igit ⁊ mā. ⁊ ꝯfirmatur ex intētiōe textꝰ ⁊ glosarū. innuit eñ ꝙ materia prio ꝯdita est ex qua postea cūcta alia sunt facta corpa. Et si obijciat: q: iā erat factū celum empireū. Teste eñ beda q̄tuor fuerūt facta simł. celū empireū. angeli. mā pa. ⁊ tps. dicēdū ꝙ licz sil' tpe sit factū celū empireū cū mā pria: q: ita innuit glo. In pricio creauit deꝰ celū ⁊ terraz. glo. celū ēpireū ⁊ materiā primā. nihilominꝰ prior ē mā pria celo ēpireo. ⁊ ista prioritas suffic̄ vt sit vnica celo ēpireo ⁊ alijs corpibꝰ. Notādū tamē ꝙ tēpus cōnumeratū inter alia q̄tuor nō debet accipi ꝓ nūero pmi mobil': q: incepit moueri secūda die. sed ꝓ mēsura cuiuscūq; creature seu sit euū seu mēsura alia. Et si q̄rat quō pt eē mēsura eiusdē rōnis in icorruptibili ⁊ i corruptibili q̄n corruptibile fiat incorruptibile vel ecōtra. Rñdēdū ꝙ h̄ nihil facit: sed q: corpꝰ corruptibile ex ꝯrijs cōpositū est. vel hz ꝯriū. corpꝰ aūt incorruptibile nec hz ꝯriū: nec cōpositū est ex cōtrarijs Et q̄d dicūt phi ꝙ mā tēdit semp ad maleficiuz ⁊ sifia: debet intelligi de mā vt limitat ad corruptibilia. Ex quo pz defectꝰ sancti tho. qui in secūdo scripti hac dist. q. i. ṗelegit sequi auerroym ponētē diuersas rōes me i icorruptibilibꝰ ⁊ corruptibilibꝰ corpibꝰ q̄ excellētē medicū .s. auicennā ponētē eiusdē rōnis mām in celis ⁊ ceteris corpibꝰ. patet ex pria pte ꝯclonis. Scda ps ꝯclonis dicit ꝙ in pricio rerū mā creata ē cū forma. ꝓbat. q: oīe q̄d est in loco circūscriptiue hz formā. Sed mā talis erat in loco circūscriptiue igr. maior pz. q: adminꝰ hz: vbi: q̄d ē q̄dā respectus ⁊ ita quedā forma. Et confirmat: q: esse in loco circūscriptiue cōpetit corpi vel habēti formā seu modū corpis. Sed minor ꝓbat. vñ Hugo de sancto victore. erat terrem hoc elem medium vno loco subsidēs ceteris in vna ꝯfusiōe permixtis: ⁊ circūq; in modū nebule expāsis. Sz querit que erat ista forma. dicēdū ꝙ erat quedaz forma ipfecta nō mixtiōis tñ: sicuti quidā fuit suspicati: q: tūc elemēta p̄cessisset istā mām cū mixtio sit ex elemētis: sed erat quedā forma iperfecte hñs modū incorporeitatis in pō: sicuti materia quā informabat ad formas elemētoꝝ: sicuti embrio est in pō ad aiaz vegetatiuā ⁊ sensitiuaz vnde in textu: hec mā ꝓpt hmōi ordinē noiatur noibus elemētoꝝ. noie terre dū dicit. In pricio creauit deꝰ celū ⁊ terrā. terram .i. materiā primā noie aeris dū dicit. spūs dñi ferebat. glo. interlinearis .i. aer. noie aque dū dr sup aq̄s. Et inde ē ꝙ antiq̄ phi satis bene posuerūt ponēdo vnum chaos seu vnū q̄d ꝯfusuz: sicuti tāgit ouidiꝰ i li. prio methaphor. vel vnū corpꝰ si capiāt corpus ipfectū: vel q̄si vaporē: sicut sensisse videt eraclitus capiēdo vaporē ꝓ illa mā sic ipfecta eē rerū pricipiū. Sed querit: q̄s erat locꝰ huiꝰ mat̄ie Dico ꝙ si loq̄mur generalr ⁊ vi nois nō habebat locū: q: oīs locꝰ dz ambire locatū. cōit autē loquēdo celū ēpireū hz mām primā ⁊ tñ celo ēpireo nō est maiꝰ corpꝰ āḃiēs. Sz loquēdo de mat̄ia pria vt distiguebat ꝯ celū empireū: habebat ipm celū empireū ꝓ loco suo. vñ ad moduz nebule erat expāsa ab hic inferiꝰ p totū circuitū vsq; ad ipm celū illō tāgēs p circuitū ne eēt vacuū in rerū natura. Sed erat ne leuis aut ponderosa. dico ꝙ nec leuis nec pōderosa: iste eñ sunt ꝓprietates elemētoꝝ. vnde loquēdo ꝓprie nec habebat sursum nec deorsuz quo ad partes suas sed solū respectiue ad celū empireū. Sed cuius erat forme: dicit ꝙ ad modū nebularū cuiꝰ pars ēpireo ꝓximior erat clarior. ps vero iferior opaca que ad modū lane que in vno loco est rara. in alio spissa. Nullū tñ tūc erat elemētū nec aq̄: nec ignis: aer seu terra. nullum celū nisi empireū. sed querit cū celum ēpireū sit valde clarum ⁊ plusq̄ sol. vnde strabꝰ dicit ꝙ celum empireū nō ab ardore sed splendore dictū est. vtrū illuminaret illam materiā. Et si sic. an faceret diē. dicitur ꝙ illuminabat illam superiorē partē materie: nō inferiorē ꝓpter sui opacitatē. quia scribit ꝙ tenebre erāt super faciem abyssi. nō tamen faciebat diem: quia cogit nos scriptura. Prima eñ dies fuit dies dñica. q̄n dicit ds: fiat lux. tunc autem dies dominica nō fuisset prima sed secunda. Et ratio est: quia dies habet quendaz respectum ad noctē: ita ꝙ lux faciat per sui presentiam diem: ⁊ per absentiam noctem. Tunc autē per totum me illius circuitum illuminabat celū empireuz. Si tamen dicatur dies cōmuniter a dyan q̄d est clarum: ⁊ illa pars materie superior illūinabat consequēter dicēdū illo mō fuisse diē: sed tūc differēter ceteris diebꝰ. vnde nec inter eos cōputat: ⁊ tūc esset dicēdū ꝯsequēter demones anteq̄ d celo ruerēt stetisse i ēpireo: p diē: quia fuerūt in celo vsq; ad diē dñicā. sed ille fuit paruissimꝰ dies vt patebit in tertia cōclusione. Sed nūquid mouebatur illa materia. dicitur ꝙ non: quia nec ad sursum: quia fuisset leuis. nec ad deorsuz quia fuisset grauis: nec in circulo: quia fuisset nature celi. Sed dicit tertia pars ꝯclonis ꝙ mat̄ia pa potuit creari sine quacūq; forā absoluta. ꝓbat.

argumēto doct. subti huiꝰ dist. q. ij. Omne absolutū priꝰ alio ⁊ distictū ab eo realr pt fieri ⁊ maxime ab omi potētie sine alio absoluto sz mā ⁊ forma sūt hmōi. igr. maior pz: q: ex eo ꝙ prius est nō depēdet a posteriori. ex eo aūt ꝙ absolutū nō coexegit. q̄d dico ꝓpter rl'a q̄ se mutuo coexigūt: veluti pater filiū. sz minor pz: tā eñ mā q̄ forā sūt absolute: q: ꝯstituūt p̄dicamētū substāne ꝙ est absolutū: ⁊ rursuz mā ē prior forma veluti fundamētum fūdato. Confirmat: q: nō coartat deꝰ aliq̄ facto absoluto reliquū facē. sicuti i prio dictū ē dist. pa. nō coartat cāta visione cāre fruitionem: ergo nec cāta mā cāre formā. patet xtio: q: sic sine q̄cūq; mōstrata forā pt eē mat̄ia sigillatim non videt q̄n ⁊ sine omni sil'. Et si dicatur ꝙ neq̄t facē deus mām primā qui referat ad ipm: q̄n sit distīcta: ⁊ alia multa. pz: q: iste sūt forme respectiue. ꝯo aūt intelligit de forma absoluta. Ex q̄ pz ꝙ si sanctꝰ tho. q. iiij. huiꝰ dist. intellerit ꝙ neq̄t deꝰ facē materiā primā sine forā scz absoluta defecit. Si aūt loquit de respectiua ꝯcedit sibi ⁊ mat̄ie de fundamētali. Scda ꝯo. est ꝙ oīa nō sunt creata sil'. ⁊ est hec. Licz ops cūcta simul efficē potuerit: tpibꝰ tamē credūtur distributa. Pria ps dic: ꝙ ops deꝰ potuit siml' efficē cūcta q̄ facta sunt. ꝓbat potētia q̄ vno posito ad aliud nō limitat sed semp manet eq̄ idifferēs eadē rōne qua primū pt ⁊ scdm: ⁊ sic deinceps. ex q̄ nō coartat ad aliq̄d. sed pō dei est huiusmodi ꝓbat. Si eñ coartaret posset creatura suū opificē limitare: q̄d repugnat. Noto tamē ꝙ ista ꝯo est intelligēda de absolutis nō respectiuis. si eñ fecisset omnē motū q̄ fuit sil' nō esz cū talibꝰ respectibꝰ successiuū. Si rursus omnē hominē sil' nō essent cū respectibꝰ prioꝝ ad posterius. vel ecōtra. vnꝰ eñ aliū nō p̄cessisset: nec fuisset pater eius sicut mō. Et si dicat. q: tūc seq̄tur ꝯdictoria sil' ṽa: sicuti eūdē homine siml' albū ⁊ nigrū: ⁊ ita albū ⁊ nō albū. ꝓbat assumptū q: idē hō fuit albꝰ ⁊ nō albꝰ. Rñsuz est iā ꝙ intelligit q̄ ad absoluta: pt eñ simul facē albū ⁊ nigrū: nō tñ q̄ ad illud informare q̄d ē q̄dā respectꝰ: ⁊ ita de ꝯsilibꝰ. Sz dic scda ps ꝯclonis ꝙ oīa nō sunt simul facta sz p dies distributa. ꝓbat ex textu vbi distiguūt p̄ter opa creatiōis opera sex dierū. Et si dicat ꝙ moyses loq̄bat populo rudi. ⁊ ita grosse p dies distīxit. licz deus simul cūcta fecerit hoc nihil est: q: nullꝰ ꝓpter ruditatem auditoris dz dare occasionē deceptiōis Si ergo moyses bene nouerat ꝙ cūcta deus sil' fecerat nō debebat ꝓpter ruditatē ppli hoc facē seu dicē ꝯtrariū: ⁊ si dicat nō potuit oīa dicē simul. dico ꝙ potuit dicē oīa facta sunt simul. itē Chriso. sup Job. omē. xij. ꝙ siml' extitit p substan me nō simul extitit p speciē forme hec etiā ē cōmunis opio sanctoꝝ doctoꝝ Ambro. Gregorij. Dyon. dam. ⁊ alioꝝ. Sūt etiā ad hoc ꝑsuasiōes Tū rōne sapie diue ordinate sua dona distribuentis: sicuti pz in nobis. prius dat naturā. secundo gratiā. tertio gloriā. Scdo rōne boitatis diuine q̄ vult vt ex ipfecto mō ad sūmū pe debito ꝑueniamꝰ: sicuti ex mā pria q̄ est ipfectissima teste aug. in nūero dierū senario sunt oīa cōpleuit vniuersuz: q̄ nūerꝰ senariꝰ apud arismetricū magne est nota ꝑfectiōis: tū ex omibꝰ eius aliq̄tis ꝯter ptibꝰ: tū rōne potētie diuie q̄ maifestat in illa capacitate me ad oēs formas. sicuti actiā pō dei ad oīe creatū seu creabile se extēdit. Ex q̄ pz ꝙ nō sine cā nō tenet i passu isto cōiter a magistris nr̄is aug. q̄ in libro sup Geñ. ad litteraz posuit in rerū creatiōe nullā penitꝰ fuisse successionē tpm: sed illos dies septez noiasse moyses ꝓpter septēplicē rerū cognitionē in mēte angelica. ita ꝙ in pria die se intellexerit factā beatam dū dicit deꝰ: fiat lux. ipa eñ lux ſm eū est angelꝰ btūs. In scda firmamētū: ⁊ sic ꝯnter vsq; ad septimā diē in q̄ legit mane nō vespe. q: laus dei in mēte angelica nō aduesperasit. Oio tñ pa et vñ licet ista opio ſm q̄d inq̄t doctor deuotꝰ articu'o prio huiꝰ dist. q. ij. multū subtil' sit: tñ q̄a in ea fit seu videt fieri quedā distractio a textu sacri canonis nō tenet. vnde ipemet aug. in eodē libro sup Geñ ad litterā dicit ꝙ maior est biblie auctoritas q̄ cuiuscūq; igenij ꝑspicacitas: iō tenēdū ē fuisse successionē i hmōi diebꝰ. Sz dicet q̄s Deꝰ loquēs iob. xl. Ecce behemoth .i. diabolus quē feci tecū cū. igr diabolꝰ sit factꝰ in ope creatiōis ⁊ adā i sexta die: videt ꝙ nō fuit successio. Rursus eccī. xviij. Qui viuit i etnū creauit oīa sil': ⁊ ita ñ fuit tpis successio has duas auctes adducit aug. ꝓ se. Ad primā rñdet grego i mora. ꝙ diabolꝰ ⁊ hō fuerūt sil' facti: nō tpe sz intellectꝰ pticipatōe: q: hō tā ē intellectual' rōne aie q̄ diabolꝰ rōne nature sue. Ad scdaz rñdet idē aug. i ṽrute sup Geñ. i li. ꝯtra manicheos: vbi innuit ꝙ oīa fuerūt creata sil' in quadā cōi mā. dat exemplū. Sicuti plātās vineā dr racemos ⁊ folia q̄dāmō plātare. Sz quō deꝰ q̄ ē ꝑfectissimꝰ fec in pncipio sui opis opꝰ icōpletim .s. mām pmaz Dicit ꝙ nō fecit solā materiā imo āgelos: ita ꝙ sil' fecit opꝰ ipfectissimū ⁊ ꝑfectissimū .i. angeluz vt aduerteret angelꝰ se dono dī eē pure q̄d erat q̄ tāti incōplemēti iuxta se primā videbat materiā. ita ꝙ in pncipio duo opa valde cōpleta fecit deus vnū spirituale scz angelum. aliud corporale scz celum empireū. Etiam duo incōpleta. vnū ꝑmanēs scz materiā primā. reliquū successiuum scz tpus vt sit vnū ꝯtra vnuz. Eccī. xxxiij. ⁊ duo ꝯtra duo: ⁊ sic in omibꝰ intueamur opa altissimi

Tertia ꝯclo est de tpe medio inter opꝰ creationis ⁊ primū diē seu opꝰ distictiōis. ⁊ est h̄ sic nā creatiōis opꝰ primā diē antecedit ꝙ ⁊ tempore

p̄cedit. Dicit p͛ia ps ꝯclonis. ꝙ op⁹ creatiōis p̄cedit op⁹ distinctiōis seu primā diē nā. ꝓbat. id aliud p̄cedit nā q̄ posito aliud nō ponit necio: ꝛ quo remoto aliud remouet: sicuti q: aiali posito n̄ ponit necio hō: ꝛ r̄moto r̄mouet: iō aīal dr̄ pri⁹ natura ip̄o hoīe. Et h̄ est q̄d dicit p̄hus in postp̄dicamētis pri⁹ est a quo nō ꝯuertit subsistendi ꝯn̄a. vn̄ ꝛ Gen̄. ij. scribit. hee gn̄atiōes celi ꝛ terre. ꝛc̄. sequit. Cessauit ab om̄i ope suo q̄d creauit vt faceret: ita ꝙ p͛io creare. i. opus creatiōis. secūdo facere. i. op⁹ distinctiōis. Sed dicit sc̄da ps ꝙ etiā opus creatiōis p̄cedit primā diem tpe. ꝓbat. op⁹ creatiōis fuit equal' in duratiōe more q̄ fuerūt demones in celo. Sed duratōe corr̄spōdente tpi nr̄o fuerūt demones i celo. igit. ꝛc̄. maior patet. q: quādo dixit de⁹: fiat lux. s̄m aug. ceciderūt mali angeli de sedib⁹ empireis: ꝛ h̄ fuit in p͛icipio diei dn̄ice vt patebit sequēti distinctione. Sed minor pꝫ ex supiorib⁹. vn̄ ꝛ dicit mgr̄ ꝙ p morulā fuerūt in celo. Ex quo pꝫ ꝙ illud tpus creatiōis fuit valde modicū. vnde hugo de sancto victore cōparat ꝓpter sui breuitatē illud tp̄s momēto. vn̄ sic dicit in libro de sacramētis p͛io momēto tp̄is in q̄ creata est omniū visibiliū ꝛ inuisibiliū nā: neqꝫ nox fuit: neqꝫ dies. Ex q̄ patet ꝙ in p͛ia ꝯclone dictū fuit ꝙ illūinatio celi empirei nō sufficiebat ad faciēdū diē. vn̄ ꝛ aug. xij. ꝯfessionū. Informē m̄am fecisti ante omnē dieꝫ Et si dicat̄ iuxta argumētū manichei. Si deus creauit aliq̄d in tenebris. ergo erat in tenebris. quō ergo lucē inhabitat inaccessibilē. Dicēdum ꝙ de⁹ est lux ꝛ tenebre in eo nō sunt vlle: nec tenebre erāt eius ex pte sed opis opati: iō nō obuiat. Quantū ad tertiū articl'ꝫ sūt tres diffi.

P͛ia. vtrū materia p͛ia cū illa forma cū q̄ creata fuit faciebat vnū per se: ꝛ in quo erat p͛dicamēto. Dicēdū ꝙ ex illa mat̄ia ꝛ forma resultabat vnū p se cōpositū infor̄e tamē respectiue ad formā pfectiorē ꝛ in p̄dicamēto sub̄e. Sc̄da difficultas. vtrū in ope creatiōis fuerit in aliq̄ ope successiuo. dicēdū ꝙ sic in tpe illo q̄d est quartuꝫ ꝯcreatū: q: om̄is mēsura dēpta eternitate. ex 2ª distinctiōe hui⁹ sc̄di hꝫ successionē. In alijs autē trib⁹ nō. s. angelis. celo ēpireo. materia prima.

Tertia diffical. Cui⁹ mot⁹ erat mēsura istō tp̄s mediū inter op⁹ creatiōis ꝛ op⁹ distinctiōis: q: n̄ primi mobilis qd̄ sc̄da die fuit factū. Dicendum ꝙ erat mēsura mot⁹ ymaginarij: sicut si starꝫ primū mobile ꝛ nō moueret̄ diceremus tūc tp̄s mensurare motū ymaginariū nō actu sic in ꝓposito Ex q̄ patet ad q̄ōnē ꝙ vicꝫ in ope creatiōis sine forma effici potuit m̄a. Tūc ad argª. Ad pm̄. r̄ndet doctor subtilis. q. ij. hui⁹ distinctiōis in reportatis parisi⁹ ꝙ facē vnū pōt accipi: aut facer̄ p idētitatē: ꝛ sic maior habet veritatē ꝛ mior falsitatē: q: h̄ nō magis sunt idē passio ꝛ subiectū ꝙ m̄a ꝛ forma. vel pōt accipi facē ꝓvnū p vnionē ꝛ sic maior est falsa. imo illa vnio signū est possibil' sepatiōis. ꝛ hoc mō minor est vera: ꝛ sic nullo mō ꝯcludit argm̄. Ad sc̄dm negat̄ mior. ꝛ ad ꝓbationē: q: ex duob⁹ in actu nō fit vnū per se verū est qn̄ illi duo act⁹ sunt diuersoꝝ generū ꝛ ꝙ vnū nō est in pō ad aliud: ꝛ hoꝝ oppoᵐ est in ꝓposito: q: m̄a p͛ia nō est in genē: iō nō est i diuerso genē a for̄a. ꝛ sc̄do ē in pō ad formā. Ad tertiū. primo maior est falsa loquēdo de eodē mō depēdēdi. In eē em̄ simplr̄ pl⁹ depēdet forma a mat̄ia ꝙ ecōtra: q: m̄a est fundamētum for̄e. Sed q̄ ad pfectionē ecōtra ē: q: m̄a pficit̄ p formā. sc̄do minor ē falsa. dato ei ꝙ ille forme eēnt sepate pō dei nō essent intellectuales: sicuti nec accn̄ª in sacramēto altaris separa. Et q̄d dicit auicēna intelligēdū est ꝺ forma ex se in m̄ali m̄a ꝯnta. Et sic pꝫ ad q̄ōnē. Ex p̄n̄ti aūt dist. sicut ꝛc̄. P͛ia ꝯclo. Cōi m̄a sūt a p͛icipio creata oīa nō mō alio. dicit p͛ia ꝯclo. ꝙ oīa sunt sil' facta a p͛icipio i cōi m̄a nō alioᵒ. Et ponit a p͛icipio distinctiōis vsqꝫ ibi. de q̄ p͛iusq̄ tractem⁹. Sc̄da ꝯclo. infor̄e dicit̄ chaos primariū ad celū tēdere vsqꝫ empireū. dicit ꝯclo. ꝙ illa p͛ia m̄a erat informis ꝛ attigebat celū empireū. ꝛ ponit a loco illo de q̄ p͛iusq̄. ꝛc̄. vsqꝫ ibi. nūc superest. Tertia ꝯclo. in q̄ternario opa cōplētur dei senario atqꝫ cōsumant̄. dicit ꝯclo ꝙ i nūero q̄ternario ꝛ senario cōplētur opa dei. Et ponit ab illo. c. hinc superest. ꝛc̄. vsqꝫ ad finē distinctiōis.

Prima aūt distinctiōis opatio. ꝛc̄. Hic signat̄. xiij. distinctio hui⁹ sc̄di libri q̄ sic ꝯtinuat̄ ad p̄cedētes. Nā postq̄ in p̄cedēti distinctiōe declaratū est op⁹ creatiōis. Nūc i p̄n̄ti op⁹ declarat̄ dn̄is. ꝛ ptit̄ i tres ptes p̄ncipales. In p͛ia lucis creatio pª die ponit̄. In sc̄da. celi for̄atio sc̄da seq̄t̄. In tertia. terre om̄sio tertia dr̄. pª i p͛icipio. sc̄da ibi. xiiij. dicit q̄qꝫ de⁹: fiat firmamēm ꝛc̄. tertia in eadē distinctiōe ibi. dicit. ꝯgregēt̄ aq̄. ꝛc̄. P͛ia rursus pticula q̄ est p̄n̄s distinctio i q̄ lucis creatio pª die ponit̄: in tres ptes diuidit̄. In pª palā declarat̄ h⁹ lucis q̄dditas. In sc̄da nob̄ manifestat̄ ei⁹ cālitas. In tertia h⁹ denotat̄ originalitas. pª in p͛iciᵒ. sc̄da ibi. hic notādū ꝙ dies diuersimode accipit̄. tertia ibi. p̄terea iuestigādō ē. pª iterū pticula vicꝫ h⁹ lucis q̄dditas: i t͛s ptes diuidit̄. In pª tp̄s req̄rit̄ q̄ sit ꝯdita. In sc̄da q̄l' sit petit̄ pᵒ elicita. In tertia loc⁹ exprimit̄ q̄ erat posita pª in p͛iciᵒ. sc̄da ibi. si q̄rit̄ q̄lis illa lux. ꝛc̄. tertia ibi. querit̄ aūt vbi. ꝛc̄. Rursus illa sc̄da particula. hic notādum est ꝙ dies. ꝛc̄. In qua lucis manifestatur plane causalitas. In tres partes diuiditur. In prima ponitur diei pulcra diuisio. In secūda sue maneriei claret cōditio. In tertia huius speciei patet cōplexio. prima in p͛icipio. sc̄da ibi. hic est naturalis ordo. ꝛc̄. terª ibi. foret aūt q̄ri quare sēnis. ꝛc̄. Et seq̄tur illa tertia pticula. p̄terea iuestigādū ē. ꝛc̄. In q̄ lucis denotat̄ originalitas. Et ista in tres ptes diuidit̄. In prima: q̄ sit declarat̄ diuina dictio. In sc̄da: quid patrē notat̄ agere filio. In tertia: hereticis dānat̄ mala opio. p͛ia in p̄ncipio. sc̄da ibi. hic q̄ri solet ꝛc̄. tertia ibi. Sed dicet hēticus hac rōne. ꝛc̄. Et hec est diuisio. ꝛc̄. Circa quā querit̄.

An lucida nubes retō radio primā diē effecerit. Et arguit̄ ꝙ nō triplici medio. P͛io sic. Si fuisset talis nubes lucida: aut fuissꝫ in celo ēpireo: aut in mat̄ia p͛ia. Sed nec sic nec sic. igr̄. maior pꝫ. q: nō erat aliud corpale ex p̄cedēti diffīctiōe. Sed ꝓbat̄ minor. p͛io ꝙ nō fuit in ēpireo celo: q: celū ēpireū est de se lucidissim̄: ꝛ lōge pl⁹ illa luce quā dicūt nubē. sc̄do non in mat̄ia pª: q: illa m̄a p͛ia erat sub̄a corpea: ꝛ ista nubes lucida. sub̄a corpea: ꝛ ita duo corpa simul q̄d est īpossibile p naturā. nec hꝫ dicē ꝙ de⁹ pōt facere: q: in rerū p͛ia ꝯditiōe nō req̄rit̄ ꝙ deus potuerit sed rerū ꝯditio. Sc̄do arguit̄. ꝙ non effecerit primā diē. om̄is dies pfect⁹ hꝫ mane ꝛ vespe. Sꝫ illa dies in q̄ legit̄ illa' lux seu nubes lucida creata solū legit̄ hr̄e vespe nō mane: igit̄ nō fuit pfecta: ꝛ cū om̄e ipfectū ad pfectū reducatur: opter ꝙ aliq̄ pfecta dies p̄cesserit. maior pꝫ. q: sicut vespe est finis diei: ita mane ē principiū. Sed minor pꝫ Gen̄. i. Dixit de⁹: fiat lux: ꝛ facta est lux. Seq̄tur. Et factū ē vespe ꝛ m̄ae dies vn⁹ Istud mane s̄m expositores accipit̄ ꝓ principio sc̄de diei. ꝛ p ꝯsequēs p̄cedētis diei solū relinq̄t̄ vespe. Tertio arguit̄ sic. Si sit ꝯdita talis nubes lucida a p͛icipio: aut adhuc manet: aut destructa est: sed neutrū pōt dici. igit̄ nūq̄ fuit cōdita. maior pꝫ per diuisioneꝫ sufficientē. Sed ꝓbatur minor p͛io ꝙ nō sit destructa. non em̄ sapientis est artificis suū opus imediate ꝯstructū imediate destruere. Sc̄do ꝓbat̄ ꝙ nō maneat: q: nm̄ ē celoꝝ: q: firmamētū ꝛ celuꝫ cristallinū seu aq̄um fuerūt creata die lune: nec aliq̄d elemētorū. nec tertio aliquis planetarū. pꝫ. q: om̄ia ista fuerunt ꝯsequēter ꝓducta: ꝛ cū nō videat̄ aliud sequit̄.

In oᵐ hoꝝ est in lr̄a mgr̄ ponēs quādā luceꝫ p modū nubis lucide suo accessu ꝛ recessu facere diē ꝛ noctē in trib⁹ primis dieb⁹. vnde beda loquēs de ista nube lucida. dicit occidēte luce paulatim ꝛ p⁹ spaciū diuturne lucis inferiores ptes subeūte factū est vespe: sicut nūc vsitato sol' cursu fieri solet. In ista q̄ōne ad alias. ꝛc̄. Quātū ad primū articulū termi sunt nubes lucida. dies p͛ia: ꝛ radius rectus. Prim⁹ igit̄ terminus est nubes lucida. vnde notādū. ꝙ s̄m ysid. libro tertio ethio. Ista tria differūt. nubes. nebula. ꝛ nibus. Nebula quippe ex calore aliquo a terra oritur ꝛ maxime in vallibus: ꝛ dicit̄ nebula duꝫ adhuc est ꝓpe terrā q̄ dū serenitas est petit yma dū petit nubilū sūma. Nibus aūt est nubis densitas icepesta ꝛ obscura. vn̄ ꝛ imbri a nube dicti sunt. Nubes aūt aer simplr̄ densus dicit̄ seu sit ex vaporib⁹ a terra eleuatis seu aliūde: ꝛ dicta ē nubes a nubēdo. i. operiēdo: quia superiora nobis abscōdit. Et ideo q: nubes ista quā moyses vocat lucē erat clara. Addit̄ in titulo lucida. non em̄ ex vaporib⁹ terreis seu aq̄is sursum eleuata fuit: sed creata digito dei nec obūbrabat sed lumen infundebat. Secūd⁹ termin⁹ est dies. vn̄ dies dicit̄ a dyan q̄d est clarū. Solet aūt accipi tripliciter. vno mō ꝓ die facto ab illa lucida nube: ꝛ hoc vel qn̄ nostrū soᵐ emisperiū illuminabat. Et sic dicit moys̄. appellauitqꝫ lucē diē: ꝛ tenebras noctē. vel ꝓ die nāli vt scꝫ illa lux faciebat suū circūitū sup nostrū emisperiū: ꝛ inferius p spaciū. xxiiij. horarū: sicut dicit moys̄. factū ē vespere ꝛ mane dies vn⁹. Et vtroqꝫ mō loquēdo fuerūt tres dies distinctiōis p istā nubē lucidam an̄ creationē sol'. sc̄doᵒ dr̄ dies ꝓ cursu sol': seu solū sup nostrū emisperiū: ꝛ sic dr̄ dies artificialis. quō loq̄t̄ arist. in. vi. thopicoꝝ. diffiniēs diē. dies inq̄t est latio sol' sup terrā. vel vt totū girat aerē: ꝛ sic dr̄ dies nāl. tertioᵒ dr̄ dies vt cōplectit̄ oē tp̄s tā creatiōis q̄ distinctiōis q̄ ornat⁹: sic loquit̄ moys̄. Gen̄. ij. Iste sūt gn̄atiōes celi ꝛ terr̄ qn̄ create sūt i die q̄ fec̄ de⁹ celū ꝛ terrā. Dr̄ autē in ꝓposito pª dies nō op⁹ ornat⁹ nec creatiōis sed pª dies distinctiōis qn̄ dixit de⁹: fiat lux. Tertius termin⁹ ē radi⁹ rect⁹. vn̄ vltra dicta ꝺ radio in sc̄da pte tertie distinctiōis p̄mi libri. noto sc̄dm alacen. in sua pspectiā ꝙ triplex ē radi⁹. s. rectus reflexus. ꝛ fract⁹. Radi⁹ rect⁹ est qui diffūdit̄ a corpe lūinoso i me⁹ eiusdē diaffaneitatis q̄tū durat v̄t⁹ lūinosi. Et vocat̄ hic corp⁹ lūinosū subꝫ lucis. sꝫ vocat̄ corp⁹ diaffanum susceptiᵐ luminis q̄d differt a luce: sicuti spēs coloris a color̄. lumē em̄ ita ē effect⁹ lucis ꝙ etiā ē spēs ei⁹ m̄ltiplicata i ꝓfundū aeris. Radi⁹ reflex⁹ ē q̄ anq̄ terminet̄ virt⁹ corpis lūinosi reppit corp⁹ opacū. s. obscurū: ꝛ i ptē nō ex electiōe. sꝫ nālr̄ terminat̄ oppositū: ꝛ sepe cāt vmbrā ꝛ emittit tenebrā. differūt em̄ tenebra ꝛ vmbra: q: tenebra negat oēꝫ lucis participationē: nō sic vmbra: sꝫ solū negat radium rectū ꝛ ponit reflexū. Radi⁹ aūt fract⁹ ē qn̄ anq̄ terminet̄ v̄t⁹ corpis lūinosi i pᵒ diaffano inuenit corp⁹ alti⁹ diaffaneitatis: ꝛ iō frāgit̄: sicuti si anq̄ terminaret̄ sol' v̄t⁹ i aere inueniret aquā q̄ est altius diffaneitatis meᵐ. Quātū ad sc̄dꝫ articulū sūt tres ꝯclones. p͛ia ē ꝺ nā h⁹ nubis lucide quā moyses dicit lucē. sc̄da de radijs ei⁹ inferi⁹. tertia de lumie q̄d est ei⁹ effectus. P͛ia ē h̄. Et lꝫ lux corpea p̄e dicat̄ qualitas: nubes at̄ tn̄ lucida sub̄a p̄dicat̄. Dicit p͛ia ps ꝯclōis. ꝙ lux de q̄ loq̄tur moyses fuit corpea. ꝓbat̄ ordie text⁹. p̄missum em̄ fuit ꝙ tenebre erāt sup facieꝫ

abyssi. Cũ ergo ista lux expulerit istas tenebras
videt' ꝙ fuerit corporea. Cõfirmat': q2 isti sex di
es debēt eē vniformes. ſ3 in alijs diebus quicq3
creata fuerũt corpa. igit' ꝛ in ista. Et si dicatur ꝙ
moyses describēs vniuersi pricipiũ non debuit
omittere naturã angelicã q̃ est maxia ci' por'. ñ
videt' aũt in hoc textu alibi facta mētio nisi quã
do dicit. dic̃ de': fiat lux. igr̃. ꝛc. Rñdēdũ primo
ꝙ moyses pp' rudi loquebat': ideo nõ oportuit
exprimere nisi grossa ꝛ mat'ialia. Scdo' ꝙ intel
ligit' p celũ ipa nã angelica dũ dicit'. In princio
creauit de' celũ. i. angelos. ſm vnã expõnē que
est aug. Tertio ꝙ nõ negat' qn intelligat' etiã p
istã lucē sed nõ p2io. Ex q̃ patet ꝙ nõ sine cã h'
nõ tenet' aug. marie si voluit simplr dicē ꝙ per
istã lucē solũmodo intelliguntur angeli. Sed nũ
quid lux pncipaliter d2 de ãgelo seu separatis sub
stãtijs q̃ de corpalib'. Dicēdũ ꝙ imo cũ dicatur
de deo ꝙ est lux vera q̃ illũinat omnē hoiē. Et
a dionisio dicitur angeli specl'a clara. ꝛc. ꝛ mani
festatio occulti lumis. Ex quo p3 ꝙ defec̃ sanc.
Tho. in scdo scripti hui' dist. q. ij. ponēs lucem
p2icipalr dici de corpib'. ꝛ scdo de spiritib'. pa
tet om: nõ eñ videt' lux eē nomē trãslatiuũ a cre
aturis ad diuina: sicuti leo aut vnicornis. sed no
mē p2i' deo ɔueniēs: ꝛ q̃dã participatiõe post
ea nobis: sicuti p̃nitas de qua dicit paul'. Ex q̃
oĩs p̃nitas in celo ꝛ in terra noiat'. Et si dicat
q̃s. ꝙ lux est corp' ſm aug. in libro de libero ar
bitrio. In corpib' lux p2imũ locũ obtinet inq̃t.
Et ita deo nõ ɔuenit. Rñdēdũ ꝙ loq̃tur de lu
ce limitata ad corp' nec intēdit ꝙ sit corp' ſ3 cir
cũloquit' p accñs subm. sic̃ facerē p h' nomē epus
cũ qui esset cps. Scda ps ɔclonis dic̃. ꝙ lux ē
qualitas seu accñs. pbat' argo doct. subti. in hac
dist. ꝙ vni est suba: nulli est accñs: nec ecõtra. q̃d
vni est accñs: nulli est suba. ex p2io phicoꝝ. sed
lux in aliq̃ est accñs. ergo in nullo est suba. mio2
pbat'. Capio eñ ignē: ignis est lucid'. Quero
igit': aut lux in igne est accñs: aut suba. Si accñs
habeo ppom. Si aũt suba vtputa forma subal'.
aut est vltima forma: aut nõ. si p2io. ergo ignis ē
eiusdē rõnis cũ corpib' celestib' q̃ꝝ etiã erit lux
forma vltima. Si aũt sit ante vltimã. igr̃ ignis
habebit formã aliquã vlteriorē pficiēte3 formã
lucis: sicuti vlteriora pficiũt priora: ꝛ ita erit ig
nis pfectior corpe celesti. Et si dicat': q2 aristo. in
v. thopicoꝝ diuidit ignē in tria mēbra. in igne3
carbonē. in ignē flãmã. ꝛ in ignē lucē: ꝛ ita vide
tur ꝙ ignis lux sit spēs ignis ꝛ nõ accñs ignis.
Dicendũ ꝙ ista dio est intelligēda sic. ignis aut
est in mã aliena: ꝛ hoc vel est terra: ꝛ sic dicit' ig
nis carbo. vel est aer: ꝛ sic dicit' ignis flãma. vel
in mã pp2ia: ꝛ sic dicit' ignis lux: ita ꝙ nõ inten
dit dicē ꝙ lux sit de eēntia ignis: nec ecõtra. Et
si dicat': si lux esset accñs cũ in deo nullũ sit accñs

deo nõ cõpeteret rõ lucis q̃d fuit negatũ. Rñ
dendũ ꝙ rõ lucis vt cõpetit deo ꝛ creaturis ab
strahit a natura accidētis ꝛ sube: sicuti sap̃. Ex
quo p3 defect' doctoris deuoti qui hui' dist. ar
ticl'o. ij. q. ij. posuit lucē eē formã subalē. vnde di
cit ꝙ nõ videm' in corpib' lũinosis ipam luce3
ſ3 ipm corp' luminosu3. Hui' lucis virtute cau
sat circa se quēdã fulgorē in quo lucidũ corpus
aspicit'. p3 om ex ɔcl'one. Confirmat': q2 q̃d au
get' manente eadē suba nõ aucta est accñs. sed
hmõi est lux in corpib' lũinosis. igit'. pbat' assũ
pta mino2 auctē ysa. xxx. Erit lux lũe sicut lux sol'
ꝛ lux solis erit sicut lux septē dierũ. Sed tertia
ps ɔcl'onis dic̃. ꝙ h' nubes lucida est suba. pbat'
ſm aug. in ope creatiõis seu rerũ p2ima' nõ est
querēdũ q̃d de' possit: sed q̃d res exigat. ergo cũ
semp accñs exigat subiectu3 nõ fuit productum
accidens solũ in p2ia die: ꝛ ita relinquit' suba3 fu
isse pductã in qua illa lux erat accñs ita ꝙ quan
do dicit text': fiat lux. p accñs intelligit subam.
Et si q̃rat' in quo loco fuit creata ista nubes luci
da. dicũt doctores ꝙ in mã p2ia nõ in celo ēpi
reo. sed qua parte me p2ie. dico ꝙ in illa vbi est
modo sol: sed erat ne idē cũ sole. dicit tho. q. iiij.
hui' dist. ꝙ sic. ꝛ ꝙ solũ differebat in virtute. sed
salua sua sanctitate hoc nullo mõ videt': q2 expl'
se habet mgr̃ ꝙ ex illa postea fact' est sol. Ide ãt
de scipo fieri neq̃t: tũ q2 derisio esset appellar' so
lem nubē lucidã. Sed querit' qualē lucē habue
rit: an. s. illũinauit partē superiorē ꝛ inferiorē illi
us mat'ie p2ie. dicũt ꝙ sic. Sed an ita clare sicuti
modo facit sol dicat' ꝙ nõ. ordinat' eñ nat'e pro
gressus est ab ipfecto ad pfectũ: p mediũ. ipfectũ
fuit tenebra. Tenebre inq̃t erãt sup faciē abissi. p
fectũ est claritas solis. mediũ fuit illa lucida nu
bes. Sed erat ne magne q̃ntitatis credit' ad q̃n
titatē solis ex q̃ patet ꝙ longe maio2 fuit terra.
sed erat ne equalis claritatis in oĩb' partibus
Dicat' ꝙ sic. alioq̃n sine cã fuisset dispitas in ope
dei. Sed de quo huiebat: q2 necdum erãt aues:
pisces: aut hoies: aut plante ad viuificandũ. Di
cit doc. deuotus ꝙ in nostri exm q̃rinus medite
mur bonitatē dei q̃ tã diligēter ꝛ ordinate in su
is pcessit opib'. Sed vnd' fuit sũpta an ex vapo
ribus: an de nihilo: dicit' ꝙ fuit creata de mat'ia
p2ia: ita ꝙ illa ps mat'ie vbi erat: ɔuersa fuit i eã.
Scda ɔcl'o est de radijs hui' nubis lucide v'
sus inferius. ꝛ est hec. Sic radioꝝ emissiõe die3
cãbat nubes lucida p2imariũ vt extractõe noctē
nõ faceret. Dicit p2ima ps ꝙ ista nubes emit
tēdo radios cãbat diē p2imariũ: ꝛ ita de scdo ꝛ
tertio. pbat'. cã nãlis i paciēte ꝛ disposito neces
sario suũ inducit effectũ: nisi ex parte sui adueni
at ipedimētũ. sed isti' nubis lux est cã nãlis ꝛ. ñ
erat ipedita: ꝛ mã p2ia erat illũinabil'. ergo. ꝛc.
Sed querit': q̃d erat istud emittere: an de sua nã

aliq̃d extra mittebat. dicēdũ ꝙ nõ. solu3 quippe
dicebat virtutē ei' extēdi ad cãndũ diem p hu
iusmodi radios rectos q̃maxime in p2ia die: q2
nõdũ erat opacũ corp' seu terra. rectos ꝛ fractos
in scda die: q2 tũc facta est diuisio aquaꝝ ab aq̃s
rectos reflexos ꝛ fractos in tertia die q2 apparu
it arida. Ex quo p3 erro2 senece dicētis: a cor
pore luminoso ɔtie egredi suba3 in id q̃d illumi
nat' ꝛ restaurat' ex vaporibus attractis v'tute sui
patet manifeste falsu3: q2 corp' luminosu3 nõ ē
corp' corruptibile celeste. dico nūc est al'. vt dice
bant egyptij a q̃b' h' pcessit opio vt dicatur ali
aut nutriri. Sed si querat' in q̃ parte nr̃i emispe
rij fuit creata ista nubes. Dicit beda ꝙ recte i me
ridie iuxta zenith. capitũ nostroꝝ: ꝛ hic est ꝙ p2i
ma dies legit' hr̃e vespe ꝛ mane. Sed tũc dubi
tat': an isti tres dies fuerũt magni. dicit' ꝙ si fiat
mētio de die artificiali durauit. xij. hoꝝ cõputã
do sex hoꝝ tenebrarũ ante creationē isti' nubis
ĩ meridie: q2 credit' ꝙ mũdus recte fuit creat' in
equinoctio. Si aũt fiat mētio de die naturali cõ
tinebat. xxiiij. hoꝝ recte: sicuti mõ. Sed q̃d facie
bat deus in reliqua parte diei. Dicendũ ꝙ opus
factũ ɔseruabat. sed vnde cãbat die3 ista nubes
Dicendũ ꝙ ab oriēte sup nostrũ emisperiũ. nam
dũ apparebat sup nos cãbat diē ipa posita sub.
nox cãbat': sicuti mõ de sole. Et hoc ē q̃d dic̃ se
cũda ps ɔcl'onis ꝙ nõ cãbat noctē extctione. po
fuerũt eñ dam. ꝛ basi'. in exameron ꝙ faciebat
noctē extctiõe suoꝝ radioꝝ: sicuti in Exo. legitur
q̃ñ facte sũt tenebre sup faciē egypti. p3 hoc esse
falsu3 ex ɔcl'one. vñ ex accessu ꝛ recessu ad nos cã
batur dies ꝛ nox. Sed nũq̃d tota mat'ia circum
stãs nubē mouebat' in motu eius. põt dici ꝙ nõ
oportebat sicuti mõ videm' ꝙ cometa mouetur
iuxta motũ solis: ꝛ tamē nõ optet ꝙ aer circũq̃
q3 moueat'. Sed q̃d mouebat eã dici põt ꝙ de':
aut aliq̃ intl'ia: sicuti dicit' de celo. Sed cui' nat'e
erat ignee vel aeree. Credit' fuisse illi' nature cu
iusmodi est mõ celũ. s. quīte eēne: ꝛ si nõ ita disti
cta. vnde mot' quo mouebat' erat sibi nãlis ex
pte p2icipij passiui: licet nõ sufficeret ex pte acti
ui. ꝛ patet ꝙ in motu suo ex q̃ alia me ps nõ mo
uebat' scīdebat eã: ꝛ poterat suo calore aliq̃s ge
nerare vapores ex illa materia: ꝛ ita vētos ꝛ alia
multa subtili digna ɔsideratiõe. Tertia ɔclu
sio est. de lumie q̃d est effect' lucis ꝛ illi' nubis
lucide. ꝛ est hec. Sic lucis lumē fertur intētio vt
suba nõ dicat'. Dicit p2ia ps ꝙ lumē est inten
tio seu spēs lucis. pbat'. purũ sensibile positũ su
pra sensu3 ipedit sensationē. ex scdo de aĩa. Et p
comētatorē sup de sensu ꝛ sensato. Sed lumen
positũ sup sensum sic [illegible] nõ impedit visu3.
igr̃ est intētio seu spēs alicui' visibilis nõ videt'
nisi lucis. igr̃. ꝛc. Ita ꝙ ſm docto. subti. sit ordo
iste. p2io intelligit' lux. scdo intelligit' lumē qua

si effectus eius p2imarius in corpe diafano. ter
tio color in corpe terminato: ꝛ marie respectu mo
tionis oculi: nũq̃ eñ mouebit color oculũ nisi
p2i' lumē causet' in medio. Et si dicat' spēs obie
ctoꝝ nõ vident': sicuti p3 in medio nõ videt' spe
cies: aut albi: aut nigri: ergo si lumē eēt species
lucis: nõ videret'. Rñdeo ꝙ assũptũ est falsu3. s.
ꝙ spēs oboꝝ nõ videat'. ista eñ est bene v'a spe
cies obi nõ est tñ visibilis: q2. s. etiã r̃ntat obm
sed ista nõ est v'a. spēs oboꝝ nõ est visibil'. q̃d
patet triplici experimēto. p2imũ est quãdo radi'
solis ptrãsit p vitrũ: aut rubeũ: aut viride: ꝛ ter
minat' ad parietē p tale mediũ videt': aut viridis
aut rube'. vnde hoc: nisi q2 spēs rubei aut viri
dis terminat' ad illũ parietē. Sil'r patet in luna
Luna eñ de se nõ est luminosa: ꝛ tamē quando
radij solares in eã terminãtur videt' lucere: non
dubiũ q̃n lumē illud sit spēs lucis solis. Scdm
experimētũ est aristo. in li. de sensu ꝛ sensato. ful
gor exp̃ssus ab oculo violenter moto visibil' est.
ad sensum patet hoc. nec rõ p3 q̃n sit spēs lucis i
ocl'o entis. Tertiũ expimētũ certũ est apd' astro
logũ solē maiorē eē tota terra: ꝛ ita quãdo ē sub
t' nos pijcit radios suos sup conũ pyramidalē
vmbrose terre nec tamē videtur. Et vñ h'. nõ est
alia rõ nisi q2 radij ad opacũ nõ terminat'. vnde
si esset carcer ꝛ solũ radij intrarēt p vnũ foramē
carceris: ꝛ p aliud exirēt ꝛ nõ terminarēt' ad pa
rietē. nullũ penit' lumē causarēt. vñ patet ꝙ spe
cies potest videri quãdo ad om terminat' opacu3
Et si dicat': q2 spēs nõ denoĩat mediũ: sicuti aer
nõ dicit' albus pp̃ter speciē albi: nec niger pp̃t
speciē nigri. Cũ igit' dicat' luminosus videtur ꝙ
lumē nõ sit spēs. Rñdendũ est ꝙ rõ est: q2 alijs
spēbus nõ est nomē ipositũ sub quo denomiēt
suũ subm seu deferēs: lumi aũt bene: ſ3 vnde h'.
Rñdēdũ pp̃ter lucis nobilitatē mediãte q̃ ꝛ lu
mie cũcta alia sunt visibilia. Sed dicit scda ps
ɔcl'onis ꝙ lumē nõ ē suba. pbat'. si lumē ē suba:
aut spũalis: aut corpalis. sed nec sic nec sic. igitur
ꝛc. maio2 p3: q2 nulla alia reperitur suba. Simil'r
pbat' mino2. p2io ꝙ nõ sit suba spũalis: q2 non
videret' cui' om iã mõ est pbatum. nec corpalis
q2 aut esset materia: aut forma: aut cõpositũ. nõ
est materia certũ est: quia aduenit aeri vltimate.
ꝛ mat'ie est p2io aduenire. Nõ forma. p3. q2 se3 ē
in aere iam in spē cõpleto: ꝛ ita neq̃t sibi dat' eē
cõplem. Nec tertio est corpus ex his cõpositum
q2 cũ sit in eodē loco cũ aere essent duo corpora
simul. vnde arist. ij. de aĩa. lumen nec est corpus
nec defluxus corpis. Et si dicat' ꝙ aer est valde
rarus: ꝛ ita in aduētu lumis ɔstringit': ꝛ lumē in
trat illas vacuitates. hoc nihil est: q2 cũ lumē su
bito exeat oportebit vnũ de duobo dare: aut po
nere vacuũ q̃d negat phus in. iiij. phicoꝝ. Aut
motũ aeris subitũ vt repleat illa vacua: q̃d neg̃t

in.vi. Ex quo patet error democriti ponentis
lumē eē quedā pua corpa fluētia a corpe lumi⸗
noso. Quātū ad tertiū articulū sunt tres diffi⸗
cultates. Prīa est an ista nubes lucida cū his
nubib⁹ aliqualē haberet ꝯueniētiā. Dicēdū ꝙ
nubes quelibꝫ habet tria. primū ꝙ opit supiora
scdm vī vocabuli: ⁊ hoc huic nubi n̄ cōpetebat
q̄ illūinabat etiā ptē supiorē materie p̄rie. scdm
ꝙ ꝯgregeť in vnū locū dū pfecta est. tertium ꝙ
moueť de loco ad locū remanēte reliquo aere q̄
si imobili ⁊ h̄ duo vt patuit lucide nubi cōpete⸗
bāt. Scda difficul. q̄s fuit simplr dies prima⸗
rius toti⁹ seculi. dicēdū ꝙ dies dn̄ica que figitur
in nr̄o kalēdario. xviij. marcij. vt sit verū q̄d cō⸗
potiste dicit. Tertia. g. martis. ⁊c. ⁊ hoc satis inu
it arietis principiū quo sol habere incipit vtutē
Tertia difficul. vtrū lumē sit de colorꝫ q̄ddita⸗
te. Dicēdū ꝙ nō nisi capiendo colorem vt actu
mouet vt p̄mo intelligať lux in corpe lucido. se⸗
cūdo lumē in pspicuo. tertio color in opaco seu
termīato. Et sic pꝫ ad qōnē ꝙ vicꝫ nubes luci⸗
da recto radio diē effecit primariū. Tūc ad argu
mēta. Ad primū. iā rn̄sum est ꝙ erat in illa p̄⸗
ma materia nec erāt duo corpa simul: q̄ illa mā
p̄iacens erat ꝯuersa in istā nubē. Ad scdm di⸗
co. ꝫ. primū ꝙ verū ē ꝙ prīa dies nō habuit ma
ne marie clarū: q̄ illa lux fuit creata in meridie.
scdo dico ꝙ fuit illa rōne ipfect⁹. tertio dico ꝙ n̄
oportet ꝙ reducať ad diē priorē tanq̄ ad perfe⸗
ctū eiusdē rōnis: suffic ꝙ reducať ad pfectū sim⸗
pliciter: sicut est de⁹. lꝫ cū oīs mot⁹ q̄ ens in
potētia sit iperfect⁹: nō tn̄ r̄ducit ad motū perfe
ctū simplr. sed ad primū motorē sic in pposito.
Ad tertiū dicitur ꝙ est ꝯuersa in solem nec fuit
frustra imo in hoc. aꝫ. ordinat⁹ dei pcessus ab i⸗
perfecto vsq ad perfectū ascēdēs in hoc insinu⸗
ans q̄tin⁹ null⁹ nec ruat subito sūma apphendat
Et sic pꝫ ad qōnē. Ex hac aūt. ⁊c. prīa ꝯclusio
die primā lucida creať nubes: ⁊ in via solis col⸗
locatur. dicit ꝯclo. ꝙ nubes lucida fuit prīa die
creata ⁊ posita vbi est mō sol. Exponitur a prin
cipio distīctiōis vsq h̄. notandū est. ⁊c. Scda
ꝯclo. Luce exoritur dies triplā atq ꝯuertiť sol
eēntia. dicit ꝯclo ꝙ ista lux egit tres primos di⸗
es: ⁊ vltimo ꝯuersa est in solē. ⁊ incipit ab illo. c.
hic notādū est. vsq ibi. p̄terea inuestigandum.
Tertia ꝯclusio. pater ꝯcediť agere filio sed n̄ cō⸗
uertiť hec locutio. Dicit ꝯclo ꝙ ista est vera pať
opatur per filiū aut spm̄ sanctū: sed nō ꝯuertitur
scꝫ vt dicať filiū aut spm̄ sanctū opari p patrem.
Et icipit ibi. p̄terea iuestigādū ē. vsq ad fi. dist.

Jtē q̄q de⁹. fiat firmamētū. ⁊c. Hic sigť
xiiij. distīctio hui⁹ scdi libri sic ꝯtinuata
ad p̄ceden. Nā postq̄ in p̄cedenti dist. prie diei
posita est dispositio. nūc in hac duorꝫ sequētium
tangitur distictio: ⁊ ptitur i tres ptes pricipales
In prīa natura celica clare distīguiť. In scda q̄d
ethica ex tectu oriť. In tertia voce veridica ter⁴
poniť. prīa in pricipio. scda ibi. post hoc q̄ri solꝫ
⁊c. tertia ibi. seq̄tur. dicit de⁹. cōgregētur aq̄. ⁊c.
duab⁹ partib⁹ vltimis indiuisis manētib⁹. pri⸗
ma particula in q̄ nā celica clare distīguiť: i tres
ptes diuidiť. In prīa celi cristallini ponitur q̄di
tas. In scda celi saphirini. i. firmamēti notať eu⸗
titas. In tertia celi hui⁹ bini patet rotūditas. prī
ma i p̄ncipio. scda ibi. q̄dā vero celū q̄d excedit
⁊c. tertia ibi. q̄ri etiā solet. ⁊c. Et seq̄tur distin⁹
xv. ibi. Seq̄tur. dicit de⁹: fiāt lumīaria magna.
⁊c. q̄ etiā fuit ꝯdiuisa in pricipio. xij. distinctiōis
vbi p̄mo notādū occurrit ꝙ aliť sigtur ista disti⁹
h̄m docto. deuo. aliter h̄m doc. sanctū seu thomā
Scdm eīi docto. deuotū incipit illic. dicit etiā
de⁹: pducāt aq̄ reptile. ⁊c. Scdm aūt doct. scim
vbi ego notaui. Et hic est prīa diuersitas situati
onū distictionū inter eos tam in p̄mo q̄ in scdo.
Sequor aūt hic thomā: q̄ meli⁹ videtur diuidē
scdm distictionē distictiōis dierū ⁊ ornat⁹ eorū.
vn̄ sic ꝯtinuatur ad p̄cedētē. Nā postq̄ a distin⸗
ctiōe. xij. inclusiue positi sunt dies creatiōis ⁊ di
stinctiōis: nūc ponūtur dies ornat⁹ seu ordinati
onis. Et ptitur p̄ns distictio in tres ptes p̄ncipa
les. In prīa decor ethere⁹ p̄mo disponitur. In
secūda ordo aere⁹ exhic exprimitur. In tertia or⸗
nat⁹ terre⁹ vltimo ponitur. prīa in pricipio. scda
ibi. dic etiā de⁹: pducāt aque reptile. ⁊c. ter⁴ ibi.
Seq̄tur. dic deus: pducat terra. ⁊c. Et ista alijs
duab⁹ indiuisis manētib⁹ in tres sciditur pti⸗
culas. In prīa declaratur bestiarū pductio. In
scda subiūgiť hoīs grata creatio. In tertia inci⸗
dēs seq̄tur dei cessatio. s. ab ope suo. prīa in prin
cipio. scda ibi. oīb⁹ aūt creatis atq dispositis.
⁊c. tertia ibi. iā de septie diei req̄e. ⁊c. Et ista di⸗
uidiť in tres ptes. In prīa ab ope patet cessatio.
In scda quietis venať rō. In tertia dať ex mūe⸗
re sanctificatio. prīa in pricipio. scda ibi. sed q̄riť
quomodo septio die. ⁊c. tertia ibi. illū aūt diem
sanctificasse. ⁊c. Seq̄tur. xvi. distictio ibi. His
excursis q̄d supra de hoīs creatiōe. ⁊c. q̄ sic cōti⸗
nuať ad p̄cedētes. Nā postq̄ a scda distinctione
vsq ad. xi. inclusiue de nafa egit pure spūali. Et
ab. xi. exclusiue vsq ad. xv. h̄ nā egit pure corpo
rali. Nūc in ista. xvi. dist. agē incipit de nā cōpo
sita ex corpali ⁊ spūali. s. hoīe. ⁊ diuiditur in tres
partes pricipales. In prīa hoīs in existētia assi⸗
gnať pductio. In scda illius pmanētia notať ⁊
duratio. In tertia casus atq miseria pādiť ⁊ tē⸗
ptatio. prīa in pricipio. scda dist. xix. ibi. solēt plu
ra queri de pri. ⁊c. tertia dist. xxi. vidēs igiť dya⸗
bol⁹. ⁊c. Prīa rursus particula in q̄ hoīs in sua
exñ⁴ assignať pductio. in tres ptes diuidiť. In
prīa modū narratiōis veritas tāgiť. In scda le⸗
ge expōnis q̄dā claret auctas. In tertia sue ꝯsti
tutiōis pricipij queriť entitas. prīa in p̄ci⁹. se⸗
cūda ibi. ymago aūt ⁊ silitudo. tertia disti. xvij.
ibi. de origine aīe hic. ⁊c. Et hec est diuisio. ⁊c.
Circa quā queriť.

Trū celis ⁊ varijs pductis bestijs ad di
uinā ymaginē hō pduci debuit. Et ar⸗
guiť ꝙ nō triplici medio. Prīo sic. opa diuina
aut vadūt ab ipfecto ad pfectū: aut a perfecto ad
ipfectū. sed siue sic siue sic hō erat ante celos ac
bestias pducēd⁹. igiť. ⁊c. maior pꝫ. q̄ nō appet
alius modus. Sed pbatur minor. Si eīi ope⸗
ra dei pcedāt a perfecto ad iperfectū debuit p⸗
duci ante celos cū sit pfectior. ⁊ patet de angelis
q̄ ante celos ꝯditi sunt. Si rursus pcedat de im
pfecto ad pfectū videť ꝙ illa rōne āgeli ēt essent
p⁹ hominē pducēdi cū sint nā pfectiores. Se⸗
cūdo arguiť sic. quādocūq est aliq̄s sapiēs arti⸗
fex intēdēs aliquē finē imediate p̄termissis me⸗
dijs finē inducit si potest pꝫ. medicus eīi qui p
multa media in suo patiēte inducit sanitatem. si
posset imediate causaret sanitatē. Sed in opere
sex dierū imēdebat deus pricipalr creationē ho
minis quasi finē vniuersi: ⁊ poterat efficere ante
media. igiť ⁊ fecit. pbať minor ꝙ hō sit finis vni
uersi: nā ex illo Gen̄. i. dn̄amī piscib⁹ maris ⁊ vo
latilibus celi. ⁊c. tuꝫ quia in scdo phicorꝫ scripsit
phus. ꝙ sum⁹ q̄dammō finis omniū. Tertio
arguiť ꝙ nō sit pductus ad dei imaginē. Si eī
in hoīe esset diuina imago: aut querēda esset in
corpe: aut in spū. nō in corpe: pꝫ: q̄ cōe est nob̄
⁊ brutis. nō in spiritu. pbať: q̄ cū ymago refer⸗
ri habeat ad pthotipuꝫ: ⁊ in pthotipo sint tres
res r̄tiue: ⁊ tres psone in nostro spiritu essēt tres
res r̄tiue ⁊ tres psone q̄d negat quilibet sapiēs.
In o³ horꝫ est in littera mgr̄ distinctiōe. xvi.
agēs post creationē celorū ⁊ bestiarū de ipo ho
mine: ⁊ ꝙ sit pduct⁹ ad diuinā ymaginē inmuiť
Genef. i. Faciam⁹ inquit hominē ad ymaginē
⁊ silitudinē nostrā. In ista qōne ad alias. ⁊c.
Quo ad primū articulū termini sunt. celum.
bestia. ⁊ hō. Prim⁹ igiť termin⁹ est celū. vn̄ ce⸗
lum est ꝯtinētia visibiliū ⁊ inuisibiliū. Et diciť
a celando seu celatura: q̄ ad moduꝫ pulcerrimi
campi depingiť. vnde apud theologos solēt di⸗
uidi tres celorꝫ ternarij seu nouē celi scꝫ aereum
primū. ethereū scdm. olimpiū tertiū. igneū q̄rtū.
celū septē planetarū q̄ntū. firmamētū sextū. celū
aq̄uꝫ septimū. celū ēpireū octauū. celū trinitatis
nonū. Et differūt mō. celū eīi aut ē dn̄a celorū
⁊ sufficiētia pure spūale: aut scdo corpale. sꝫ per
nāꝫ incorruptibile: aut tertio corpale ⁊ corruptibi
le. Si sit purū spūale: sic est celū trinitatis de q̄
dicit lucifer: ascendā in celū ⁊ similis ero altissi
mo. q̄d merito diciť celum: quia in deo seu deus
est per ydeas ꝯtinētia visibiliū ⁊ inuisibiliū. Si
aūt sit corpale ⁊ incorruptibile hoc est tripliciť:
aut eīi solū est luminosuꝫ: ⁊ sic est celū empireū:
q̄d ad modū ignis h̄m strabū fulgētissimi: sꝫ nō
ardētis extat: aut scdo est perspicuū seu luminis
susceptiuū sed nō luminosuꝫ: ⁊ sic est celū aqueū
q̄d est ad modū cristalli cōgelati. vnde ⁊ cristal⸗
linū celū noīatur. vnde si remoueret firmamētū
de loco suo viderem⁹ per celū aqueū ipm empi⸗
reū: sicut mō videm⁹ firmamētū nō obstātibus
orbibus septē planetarū: aut tertio est suscepti⸗
uū luminis seu pspicuū ⁊ luminosuꝫ simul: ⁊ sic est
firmamētū in quo locātur stelle ad modū lucis:
⁊ cetera pars est ad modū luminis seu pspicui Et
idē dicitur de septē speris planetarū. In orbe eī
cuiuslibet planete est vnica stella erratica que ē
luminosa: reliqua orbis pars extat perspicua. di
ciť aūt firmamētū q̄ diuidit aquas supiores scꝫ
celū aqueū ab aquis inferiorib⁹ scꝫ elemētarib⁹
⁊ q̄si eas sustinere videť licet fluere nō possint.
vel quia stelle ad modū clauorꝫ in rota in illo im
presse sunt. tertio est celū corpale ⁊ corruptibile
⁊ hoc solū reperiť in his elemētis igne ⁊ aere. si
eīi in igne fit ꝯsideratio scdm partē superiorꝫ
diciť celū igneū. si h̄m partē inferiorē diciť celuꝫ
olimpiū. Jtē in aere si h̄m partē superiorē diciť
celum ethereū. Ether eīi h̄m arist. in p̄mo celi ⁊
mūdi est pars aeris superior. Si h̄m partē infe⸗
riorē diciť celū aereū. Aqua aūt nō diciť celum
quia h̄m alpetragiū in libro de mota spera non
moueť nisi dimidio circulo seu semicirculo: sicu⸗
ti patet in accessu maris ⁊ recessu. Scdus termi⸗
nus est bestia: ⁊ dicitur bestia a vi h̄m ysidorum
quasi vistia: quia crudelis. vel apud alios q̄si va
stia: quia vasta ⁊ vagabūda est. vnde apud moy
sen in ope sexte diei ista tria differūt. iumētū. re⸗
ptile. ⁊ bestia. Jumētū eīi diciť h̄m tex. q̄d in ali
q̄d hoīs cedit adiumētū de persē: sicuti equ⁹ aut
asinus ad vehendū. ouis aūt bos ad comedēdū
Reptile aūt diciť q̄ supra corpus repit: ⁊ horū
est triplex dn̄a. Aliqua eīi sunt reptilia que vi
capitis se trahūt in rependo sicut sunt vermes.
Scda reptilia dicūtur que vi costarꝫ seu q̄rundā
anulorꝫ mouētur sup terrā: sicut sunt anguille ⁊
serpētes. tertiū reptiliū gen⁹ est q̄d aut pēnulis:
sicuti pisces in aquis: aut valde paruis repit pe⸗
dibus sicuti lacerte. Bestia aūt diciť que altis su
per terrā ābulat pedib⁹ cōtra reptile: nec de se
est in hominis adiumētū: sicuti leones vrsi. ⁊c.
Noto tamē ꝙ bestia diciť tripliciter. p̄mo modo
pprie: ⁊ sic modo de bestia dictū est. scdo cōiter
⁊ sic q̄dlibet animal marie factū i terre ornamē⸗
tū dicitur bestia. tertio mō accipiť cōiuissime: ⁊
sic diuidiť bestia in volatile: sicut sunt aues ⁊ na⸗
tatile: sicut sunt pisces. in gressibile: sicut sūt aīa⸗
lia super terrā gradientia. ⁊ sic capitur in qōne.
Tertius termin⁹ est hō ab humo: q̄ de limo
extat cōditus. vnde hō est aīal rōnale mortale

scd̄m porphiriū in suis ysagogis. In q̄ tria dicit
primo q̄ hō est aīal in q̄ cū brutis participat. in vi
uere ⁊ sentire. scdo dicit q̄ est rōnale ⁊ in hoc ⁊
differt ⁊ ꝯuenit ab angel' ⁊ cū angel'. Differt q̄
dē qꝛ rō teste ysaac creata est in vmbra intellige
tie. ꝯuenit aūt in rōne intellect⁹. tertio dic̄ mor
tale: ⁊ in isto differt hō viator ab hoīe beato: qꝛ
licet hō beat⁹ sit aīal rōnale nō tn̄ mortale. vnd
⁊ ƀm ansel: mortale n̄ ē d̄ rōne ipi⁹ hoīs. vn̄ hō
inquātū hō est indifferēs ad mortale: ⁊ imorta
le: mortalis i via imortal' in patria. Quātū ad
scd̄m articulū sūt tres ꝯclones. quarū pria est de
aqa celi. scda de eēntia bestiarū seu brutoꝝ aīaliū
tertia de ipo hoīe vt de q̄libet harꝝ d'nū sit ꝯ
vnica. Pria est hec. Inter celos sic aq̄um celū
primū est mobile vt celoꝝ nl̄ hoīs liberū cogat
arbitriū. Pria ps dic̄. q̄ est dādū vnū celū q̄d
dicit aqueū. pbat ex textu: fiat inq̄t firmamētū
in medio aquarū: ⁊ diuidat aq̄s ab aq̄s. Ex quo
primo patet q̄ sunt aque sup celū stellatum. Scdo
pꝫ q̄ in rerū creatiōe firmamentū est positū seu
celū stellatū i medio mⁱ prie: qꝛ dic̄ deus: fiat fir
mamētū in medio aq̄rū. Aqua eñi hic accipitur
mā prima. Ex quo pꝫ tertio q̄ tāta est distantia
a firmamēto vsq̄ ad celū empireū: sicuti ab hic
vsq̄ ad firmamētū: qꝛ firmamētū ē positū i me⁹
vn̄ ⁊ aug⁹. sup Gen̄. de hmōi aq̄s loquēs dicit.
q̄lescūq̄ sint ibi eas eē nō dubitam⁹: qꝛ maior
est hui⁹ scripture auctās quā oīs hūani ingenij
pspicacitas. Idē Dan̄. iij. Benedicite aq̄ omnes
q̄ sup celos sūt dño. Ex q̄ pꝫ defect⁹ Rabimo
ysi dicentis h̄ firmamētū intelligi ptē inferiorē
aeris: ⁊ illas aq̄s nubes in medio aeris intersti
cio. i. regione. pꝫ opⁱ. ⁊ ꝯfirmat ex illo ps. Qui
tegis aq̄s supiora ei⁹. Et si dicat: qꝛ teste pho in
iij. phicoꝝ. Idē est loc⁹ partis ⁊ toti⁹: sicuti vni⁹
glebe ⁊ toti⁹ tre. Cū igr̄ videam⁹ aq̄s ptic'ares
nāliter q̄escē iuxta terrā. igr̄ ⁊ oīs aq̄ ibidē q̄e
scet. Rn̄det doc. deuo. hui⁹ dist. pte pria. artic̄. i.
q. i. q̄ aqua hꝫ triplicē pprietatē. s. pspicuitatem
frigiditatē. ⁊ grauitatē. Quo ad pspicuitatē con
uenit h̄ aqua cū illa supiori: qꝛ celū aqueū clarū
est ad modū cristalli ꝯgelati: iō ⁊ dicit celū cris
tallinū. Quo aūt ad grauitatē penit⁹ differunt:
qꝛ aque supiores nullā fundit⁹ habēt grauitatē.
Quo aūt ad tertiā pprietatē. s. frigiditatē parti
ꝯueniūt: parti nō. si eñi fiat ƀmo de frigiditate
v'tuali sic ꝯueniūt. vn̄ quidā dicūt q̄ saturn⁹ est
frigid⁹ v'tualr̄ rōne hmōi aquarū ⁊ multe stelle
in firmamēto celi. Si aūt sit ƀmo de frigiditate
formali nō: qꝛ est hoc mō q̄litas elemētaris.
Ex quo pꝫ q̄ nō sūt hmōi aque solū spūales: sic
sentire videt Amb. in libro de spūsancto vocās
hmōi aq̄s spū̄ sanctū. Et si querat: an sit aliqua
stella in illo celo. dicit q̄ n̄ p totū eñi ē ad modū
cristalli. Sed q̄ta est ei⁹ pfunditas ppēdi potest
ex textu. dicit eñi deus: fiat firmamentū in me⁹
Ex q̄ igit est in me⁹ relinq̄tur q̄ tn̄ est pfundū
ascēdēdo q̄tū est spaciū de hinc ad celū stellatū.
Sed dic̄ scda ps ꝯclonis. q̄ hmōi celū aqueū
est primū mobile. pbat. oīs pluralitas reduci
tur ad vnitatē seu monadē ƀm dyon. ⁊ difformi
tas ad vniformitaē. sꝫ celū stellatū plurib⁹ mo
uet motib⁹: ⁊ in se hꝫ aliquā difformitatē. ergo
mot⁹ eius habet reduci ad aliquē primū motū.
minor pbat. teste eñi ptholomeo i almagesti. a
lūsq̄ expertis astronomis in centū ānis acq̄rit ce
lū stellatū vnū gradū ꝯtra motū diurnum: ⁊ ita
habet duos mot⁹ sicut ⁊ planete: vnū ab oriente
in occidēs: ⁊ aliū ab occidēte in oriēs. Difformi
tas etiā in ei⁹ natura appet: qꝛ simul ē pspicuū
⁊ lucidū. vn̄ vniuersi pfectio h̄ req̄rit vt primo sit
vnū celū imobile penit⁹: ⁊ in natura vniforme ⁊
hmōi est celū empireū. scdo vt sit vnū celū in nā
vniforme ⁊ mobile: ⁊ h̄ vocat celū aq̄um. tertio
vt sit vnū celū in natura difforme ⁊ i motu. ⁊ ta
le est celū stellatū ⁊ septē planetarū. differēter tn̄
qꝛ in celo stellato sunt plures stelle. celū aūt vni
us planete solū habet vnicā stellā. ⁊ h⁹ dat phs
tres rōnes. pria: qꝛ celū stellatū pncipalr̄ est cau
sa vite in his inferiorib⁹: iō exigit multitudinē
stellarū nō ita de aliis. Scda est vt darct celo
stellato q̄ pauciores habet mot⁹ plus de stellis
⁊ planetis: qui plures habēt mot⁹ min⁹ de stell'
vt sic esset q̄dā tēperamētū. q̄ eñi planete plures
habeant mot⁹ q̄ celū stellatū. pꝫ. celū eñi stella
tū vt dictū est solū habet duos mot⁹ ex oriēte. s.
⁊ occidente. planete aūt ƀm expertos astronomos
habēt alios in suis epicicl' ⁊ circulis ⁊ ecentricis.
patet manifeste in retrogradatiōe planetarū ⁊
ascensiōe ad augem ⁊ descēsiōe ad oppositū augis: si
cuti patet ad oculū de planeta veneris ⁊ mercu
rij. Idē de luna que aliq̄tiens magis ppe nos:
aut longi⁹ apparet dū est i capite: aut cauda dra
conis. tertia ratio: qꝛ mot⁹ supior influit in infe
riores orbes: ⁊ iō quasi principalior magis de
bet decorari in stellis. Et si querat a qua pte in
cipit mot⁹ celi aq̄i. Dicēdū q̄ ab oriēte i occidēs
ex q̄ pꝫ q̄ mot⁹ celi stellati pncipal' ē ab occidēte
i oriēs. Sed motu rapt⁹ mouet ab oriēte i occi
dēs. sicuti eñi virtute celi stellati mouētur plane
te septē ab oriēte ꝯtra motū ppriū: sic hoc celū
stellatū virtute celi aquei. Ex quo primo patet q̄
loquēdo simplr̄ nō dꝫ celū stellatū dici a planes
sed celū aqueū: quia est vniforme in suo motu n̄
aliud. Ex quo defecerūt plonici vocātes celū stel
latū cāpū elisios ⁊ aplanes. pꝫ scdo q̄ celū stella
tū nō est primū mobile sed aqueū. Notandū
tamē q̄ esse primū mobile pt intelligi tripliciter
vno mō virtualiter sicut loq̄tur sapiēs. vij. c. oī
bus mobilib⁹ mobilior est sapia. Et hoc mō de
us esset primū mobile. i. primū mouēs. Scdo di

cit primū mobile creatura: primo recipiēs influxū
a deo: ⁊ sic credit aliquē spm̄ fore primū mobile
qꝛ de⁹ sua sapia prio influit in spūs q̄ corpa. ter
tio dicit primū mobile inter corpa. ⁊ hoc vl' mō
cōi. ⁊ sic illa pria mā fuisset primū mobile. vl' qꝛ
est corp⁹ pfecti⁹ cui nō repugnat mot⁹ localis:
⁊ sic celū empireū esset primū mobile. qꝛ pt mo
ueri. vel tertio: quia actu mouet prio motu loca
li. ⁊ hoc mō celū aqueū dicit primū mobile. Ex
quo pꝫ q̄ su⁹ motus est a parte rei mēsura reliq̄
rū motuū: ⁊ suū tps seu veri⁹ tēp⁹ sui mot⁹ men
sura tpaliū: licet q̄ ad nos ⁊ mot⁹ ⁊ tps celi stella
ti sit mēsura ⁊ tpis ⁊ mot⁹ nostri: qꝛ celū cristalli
nū nō videm⁹. Sed est ne ꝯtinu⁹ cū aliis celis
videt dicēdū q̄ nō. vn̄ n̄ aꝫ possibilitas in diuer
sitate motuū in celis ponēdo q̄ essent ꝯtinui.
Ex quo pꝫ defectus doct. deuoti. ij. pte hui⁹ dis.
q. i. arti. i. dicēdo oēs celos ꝯtinuos. vnde ve
rius est dicere q̄ sint solū ꝯtigui: ⁊ q̄ eoꝝ ꝯtactu
mirabilis generet armonia: vt ploni placuit: li
cet phus in scdo celi ⁊ mūdi oppositū pbare nitat. cu
ius rōnes nō ꝯcludūt. vnde in. vi. rei publice in
ducit affrican⁹. q̄s est iste dulcis son⁹ q̄ complet
aures meas. de q̄ in seq̄nti dist. in situatiōe pa
radisi terrestris. Sed q̄rit. quis mouet eū di
cendū q̄ de⁹ aut aliq̄ intelligētia nō q̄ sit aīatū
vt quidā dicūt phm sensisse q̄d nō est verū. vbi
cūq̄ eñi vocat celū animal dꝫ itelligi nō q̄ ha
beat aīam inforantē sed intelligētiā mouentem
q̄ est sicut motor in mobili nō aīa in corpe. Sꝫ
habet ne dextrū ⁊ sinistrum. Dicendū q̄ sic. mo
do quo loquit phus in scdo celi ⁊ mūdi. fingat
vn⁹ rusticus habēs dextrā manū ad orientē: si
nistrā ad occidētē: caput in meridie: seu in polo
antartico: qꝛ ƀm astrologos planete illuc habēt
āpliorē efficaciā. pedes in septētrione seu polo
artico: faciē versus nostrū emisperiū. dorsum ve
ro ad oppositū ita q̄ latitudo celi aquei sic aliorū
celoꝝ erit ab oriēte in occidēs. Longitudo a sep
tentrione in meridiē. pfunditas: a nostro emispe
rio ad inferi⁹ emisperiū. Tertia ps ꝯclonis dic̄
q̄ nullū celoꝝ cogit nostrū liberū arbitriū. pba
tur. Si eñi cogēmur ad benefaciendū aut male
faciendū rōne stellarū seu celi: cessaret ꝯsiliū: ces
sarēt pmia: cessarēt ⁊ pene: qꝛ de necessariis nul
lus capit ꝯsiliū. ex iij. ethicoꝝ. Confirmat. quia
ab optimo deo ordinatissime celū est dispositū
⁊ p ꝯns neq̄t eē causa alicui⁹ peccati seu deordi
natiōis. vn̄ recte dic̄ doc. deuo. arti. ij. h⁹ dis. pte
vltia. q. iij. q̄ istd̄ dicē repugnāt fidei q̄ h̄ reprobat
repugnāt sensui q̄ videt oppositū eosdē. s. pueros sil' nasci
sicuti esau ⁊ iacob: ⁊ tamē vnū bonum. reliquū
malū. Repugnat tertio rōni: cū sim⁹ nobiliores
celis q̄ ipi imperēt nobis. vnde ptholomeus in
centilo⁹ dicit: vir sapiēs dn̄abit astris. Et si obij
ciat quia ƀm phm in li. de pprietatib⁹ elemēto
rū vacua facta sunt regna: etiā ciuitates depopu
late in cōiūctiōe hoꝝ duoꝝ magnoꝝ planetarū
saturni ⁊ iouis. ⁊ ita videt q̄ ꝯiūctio saturni cū
ioue cōmoueat homīes ad bella ⁊ dissentiones
Rn̄dendū q̄ bn̄ cōmouēt corpa ⁊ hūores cor
porū q̄b⁹ cōmotis aliqualis fit mutatio in appe
titu carnali. Et qꝛ sepi⁹ hoīes q̄d carnis est non
q̄d spūs sequūtur: ideo iuxta motū celi multa iu
dicāt de motibus hoīm astronomi: licet nulla sit
necītas. Idē dico d̄ cometa apparēte: nisi dono
dei speciali appareat in morte principū. Secū
da ꝯclo est de brutis aīalib⁹ iuxta. xv. dist. ⁊ ē h̄
Sic ex aīa ⁊ corpe bruta sunt aīalia vt in corum
eēn̄a nullū elemētū nisi v'tute maneat. Pria
pars dicit q̄ bruta aīalia sunt cōposita ex aīa ⁊
corpe. pbat. mot⁹ quippe ⁊ sensus ex prio d̄ aīa
testes sunt aīe. nutritio siliū. ex prio de generati
one testis est corpis. Cū igit bruta aīalia habe
ant motū ad min⁹ ꝯstrictiōis: sicuti conchilia ⁊
sen̄ ad min⁹ tactus. ex. iij. de aīa. Rurs⁹ ex cor
poralib⁹ nutriant. seq̄tur. ⁊c̄. Sꝫ dicit alia ps.
q̄ elemēta nō manēt in sua suba in cōpositione
aīaliū. Noto hic q̄ circa hoc sunt tres opīones.
pria est auicēne dicētis elemēta eadē q̄ ad subaꝫ
manere in aīali: sed remitti q̄ ad qualitatē. Sicu
ti nō est ignis cū tāto calore in corpe aīalis cum
q̄to extra: q̄uis eandē habeat subam. Scda est
auerrois auicēnā ipugnātis ⁊ dicētis q̄ oportꝫ
q̄ sicut remittit qualitas elemēti remittat ⁊ eius
suba. vnde dicit q̄ elemēta sunt in corpe remissa
tā ƀm subam q̄ ƀm virtutē. Tertia est opio do
ctoris subti. hac dist. ponētis q̄ nec scd̄m subam
ppriā nec qualitates pprias sunt elemēta in cō
positiōe corpis aīalis. sed solū in virtute manēt
in cōposito. ⁊ ista videt melior. ⁊ pbat me⁹ suo
Oīe mixtū generat ex elemētis ⁊ conuertit in
elemēta in sui corruptiōe. ergo simil' est cōparatio
mixti ad elemētū q̄lis est in motu ad terminū a
quo vel ad quē. sed hic est incōpossibilitas. igit
vnde vbi repitur phus dicē elemēta pmanere i
mixto: debet intelligi in virtute: sicuti extrema i
medio. vnde nec hūidū radicale seu aereū est na
ture aeree. nec calidū radicale nature ignee: sꝫ na
ture cuiusdē tertie ꝯtinētis in virtute has natu
ras. Tertia ꝯclo est de hoīe ⁊ eius imagine
⁊ est hec. Sic vltimate fieri decuit hominē vt dī
imago eidē iprimeret. Pria ps dicit. q̄ hō de
center vltimo fact⁹ est. pbat. hō eñi ꝯstat ex cor
pore ⁊ spū. decuit igit prius fieri spm̄ qui factus
est in natura angelica. decuit scdo fieri corpus
q̄d iplerū est in fabricatiōe celorū ⁊ aīaliū vt ter
tio cōpositū ex ābobus cōpleret. Et ꝯfirmatur.
qꝛ recte pparatur camera anteq̄ q̄rat habitator.
Cū igit quicq̄d ē in mūdo sensibili sit aut came
ra hoīs aut ornatus relinq̄tur. Sed dicit secū
da ps q̄ est imago dei. pꝫ ex p⁹ li. iij. dist. vnd in

tertu.faciam⁹ hominē ad imaginē ⁊ similitudinē
nostrā.imago ẜm aug.in li.ď spū ⁊ aīa in pō co-
gnoscēdi.similitudo in pō diligēdi:seu imago ī na
turalib⁹:sed similitudo in gratuitis. Quātū ad
terciū articulū sunt tres diffic. Pria est.an ali-
quē influxū specialē habeat celū cristallinū ħ in-
feri⁹.dicit doc.deuot⁹.ij.dist.hui⁹ pte.ij.arti.i.q.
ij.ꝙ ẜm triplicē aīaꝫ sunt tres speciales influx⁹
triū celoꝝ. Celū em̄ stellatū seu firmamētū influit in
corpe ad dispōnē aīe vegetatiue. Celū aqueum
ad dispositionē aīe sensitiue.celū aūt empireum
ad dispōnē aīe intellectiue. Scda difficultas
Que q̄ntitas elemētoꝝ amplior manet in corpe
aīalis ẜm similitudinē aut actiuoꝝ:sicuti aeris vel
ignis.vel passiuoꝝ:sicuti aque vel terre. Rndē-
dū ꝙ loquēdo de quātitate molis semp pl⁹ ē de
q̄ntitate psili terre vł aq̄ q̄ de q̄ntitate psili aeri
vel igni:q2 si nō psumeref imediate ppē ignis
actiuitatē corp⁹ aīalis. Loquēdo aūt de q̄ntitate
virtuali:sic ibidē est eq̄litas ⁊ pportio ẜm ꝙ ani
mal est magis aut min⁹ pfectū. Tertia diffic.
quō intelligif eē mulier imago viri:sicuti vir est
imago dei.i.chorinth.xi. Rndēō.ꝙ hoc nō dꝫ ī
telligi quo ad rōnē pricipalē imaginis.scꝫ mēo-
riā.intelligētiā.volūtatē:q2 sicut imediate ē mu
lier imago dei:sicuti ⁊ vir. Sed dꝫ intelligi rati-
one plidētie cuiusdā:q2 sicut deo debef iperium
sic suo mō hoi sup mulierē:⁊ hoc mō dicif ima-
go viri:quia ei subiecta est:sicuti hō deo cui⁹ est
imago. Ex quo patet ad qōnē ꝙ vicꝫ celis ⁊ be-
stijs varijs pductis hō ad dei imaginē vltima-
te pduci debuit. Et tūc ad argumēta. Ad pri
mū dicēdū.ꝙ opa dei vadūt ab ipfecto ad perfe
ctū:⁊ a pfecto ad ipfectū.cōputādo em̄ angelos
inceperūt a pfecto nō cōputādo inceperūt ab i-
perfecto scꝫ a mā pria.vnde decuit ⁊ perfectiam
creaturā scꝫ angelū in pricipio sui opis deū op-
timū pdere ⁊ in fine psilem scꝫ hominē vt sic ⁊
pricipio ⁊ fine opis laudef altissim⁹:⁊ media ex
ambob⁹ extremis accipiāt cōplemētū. Ad se
cūdū dicendū.ꝙ maior veritatē hꝫ in artice crea
to qui nō inducit finē quādo vult sed quādo pt
nō ita de deo cui eq̄ est facē vnū sicut aliud. sed
sic disposuit vt vltimo hominē ad seipm puerte
ret. Ad terciū rndendū.ꝙ in spū.⁊ ꝙ obijcit
ꝙ sunt tres psone rtiue.⁊c. Dicēdū sicut dictū fu
it in prio ꝙ nō est in omib⁹ pformitas:sed ī ali-
quib⁹ ⁊ maxie in trib⁹.in psubalitate potētiarū.
in origine actuū.⁊ distictiōe amboꝝ.⁊ hoc suffi
cit. Et tantū de qōne. Ex his aūt trib⁹ distīcti
onib⁹ tres elicio pclones de mēte mgrī de qua-
libet vnā. Pria pclō.celū distiguif in scda die
a qua distīguif interna serie.dicit pclo ꝙ celi fue
rūt distīcti in scda die.sed in tertia fuit diuisio aq̄
a terra.⁊ ponif p totā distictionē.xiiij. Secun-
da pclō.die triphariā ornat⁹ ponif:⁊ deus ī pia
quiete dicif.dicit pclo.ꝙ trib⁹ dieb⁹ sequētibꝫ
est ornatū vniuersuꝫ:⁊ die septio quieuit de⁹. Et
ponif per totā distictionē.xv. Tertia p°. Ad
imaginē dei est hō cōditus ⁊ similitudinē non vt
vnigenit⁹.dicit pclo ꝙ hō est pdit⁹ ad dei ima-
ginē nō tm̄ ita pfecte sicut est vnigenit⁹. Et po-
nitur p totā.xvi.distinctionē.

Ic de origine anime pla solent q̄ri. Hic
signaf.xvij.distictio hui⁹ scdi que sic con
tinuaf pcedentib⁹ Nā postq̄ in pcedēti distictio
ne hois posita est pductio.nūc incipit inquirere
ex q̄b⁹ ⁊ qualiter sit in hoie pstitutio. Et partif ī
tres partes pricipales. In pria aie creatio hois
ponif. In scda eius locatio paradis⁹ dicitur. In
tertia mulieris pductio vltimo seq̄tur.prima in
pricipio.scda ibi.hoiem aūt formatū.⁊c.ter^a di-
stinctiōe.xviij.ibi.in eadē quoqꝫ paradiso.⁊c.
Pria rursus particula in qua aie creatio hominis
ponif:in tres partes diuidif. In pria ostēdit ma
gister aiam drīites ⁊ diuinā eēntiā. In scda eaꝫ
simul ⁊ corp⁹ manētes quo ad cocretiā. In ter-
tia adā laudat creatū dñtes virilē ipmanentiam
pria in prici°.scda ibi. Sed vtrū in corpe vel ex
corpus.⁊c.tertia ibi.solet etiā queri. vtrū.⁊c. Et
sequitur illa particula scda hoiem āt formatum.
In q̄ hois locatio paradisus dicif. Et partif in
tres partes pricipales. In pria ostendif ꝙ extra
padisi spaciū sit hō cōdit⁹. In scda ostēdit h⁹ lo
ci gratū solaciū terrenū fundit⁹. In tertia lignū
cūctum atqꝫ pomeriū pandif pexitus.pria ī pri-
cipio.scda ibi.itelligif āt padis⁹ local.⁊c.ter^a ibi.
In ħ aūt padiso erāt ligna. Et hec ē diuisio.⁊c.

Trū adā aīa eidem infusa in terrestri pa
radiso posit⁹ fuerit. Et arguif ꝙ nō tri-
plici medio. Primo sic.null⁹ est terrestris pa
radisus.igif nequiuit hō ibi collocari.pña parꝫ
Sed pbaf añs.si em̄ esset iste terrestris paradi
sus quero locū:aut eēt vltra tropicos:aut secun-
do iter tropicos ⁊ equoxialeꝫ.aut terno sub tro
picis vel equoxiali neutrū pt dici.probaf prio
ꝙ nō vltra tropicos ppter hiemes ⁊ frigora ad
ueniētia q̄d repugnat illi hītatiōi.scdo ꝙ nō ci-
tra inter equo^lem ⁊ tropicū ppter calorē nimiū
tertio si sub tropicis aut equoxiali:q2 hoīes il-
luc minne viuūt.vnde refert in li.de locis alber-
tus magn⁹ ꝙ ethiopes qui q̄si sunt sub tropico
cancri efficiūtur senes in etate.xxx.ānoꝝ. Se
cūdo arguif sic. Si fuisset paradisus terrestris:
aut pseruasset hominē in sanitate:aut nō.sꝫ nec
sic nec sic.igr.⁊c.maior pꝫ. Sed pbaf minor.tū
quia in paradiso fuerūt ligna posita ad vescēdū
⁊ ita indigebat hō p sanitate comedē.tū secūdo
ppter locū quē ponit Beda attigere lunarē cir
culū.⁊ p pñs ibi erat aer nimie raritatis q̄d re-
pugnat vite hūane:seu spera ignis qui locū cō-
burebat. Tertio arguif sic. Si adā aīa sibi in-
fusa fuit in illo paradiso collocatus tunc:aut fuit
creatus extra paradisum:aut intra:nullū est dicē
dū.igif.⁊c.maior pꝫ. Sed minor pbaf primo ꝙ
nō extra:q2 nō est maioris nobilitatis mulier q̄
vir:⁊ tamē legif mulier fuisse creata in paradiso
in geñ.de costis adā.edificauit em̄ dñs costam
quā tulerat de adā in mulierē.nec scdo fuit intra
creat⁹:q2 scribit mgr in hystoria ꝙ fuit creat⁹ in
cāpo damasceno:seu pprie damascū q̄ est caput
sirie. In o^m est mgr in littera:⁊ pꝫ Geñ.ij. plā
tauerat aūt dñs de⁹ paradisuꝫ voluptatis a pri-
cipio in q̄ posuit hominē quē formauerat. In
ista aūt qōne ad alias pariformiter.⁊c. Quo
ad primū articulū termi sunt paradis⁹ terrestris
aīa.⁊ adā. Prim⁹ igif termin⁹ est paradisus
terrestris quasi pares dei visum. Noto aūt tripli
cem paradisuꝫ.prio em̄ dicif paradisus illa pa-
tria celestis in qua beati locātur.hoc mō loquif
paul⁹.ij.chorinth.xi. Scio hominē siue in corpe
siue extra corpus raptū in padisum:⁊ audiuit ar
chana verba q̄ non licet homi loqui. Scdo mō
dicif paradisus visio clara dei ⁊ eius fruitio.vbi
cūqꝫ sit seu in celo seu in terra.⁊ hoc mō inducit
lucas dñm iesum latroni loquētē.xxiij.c. Amen
dico tibi.hodie mecū eris in paradiso.nō dubi-
um ꝙ aut loq̄baf de visiōe diuina:aut loq̄batur
de quiete mētis ⁊ vite:nō opet aūt hoc exponē
de paradiso terrestri:sicut exponit euāgeliū nico
demi. Tertio dicif paradisus loc⁹ amenissim⁹ in
terra pstitut⁹ in quo adā ante peccatū pstitutus
fuerat.⁊ dr in greco padisus.in latino ort⁹.in he
breo eden.q̄d interptaf delicie:⁊ iūgaf latinum
cū hebreo.⁊ dicef ort⁹ deliciarū. Et ħ dr paradi
sus terrestris de quo sic dicit dam̄.q̄a vero ex vi
sibili ⁊ inuisibili creatura cōditur⁹ erat de⁹ ho-
minē ẜm ppriā imaginē ⁊ similitudinē:sic quēdaꝫ
regē ⁊ principē omis terre ⁊ oim que sunt in ip-
sa pstituit ante eū velud quādā regiā in qua cō-
uersans beatā ⁊ omniū ditē habeat vitā.⁊ ħ ille
diuin⁹ paradisus dei manib⁹ in eden plantatus
gaudij ⁊ exultatiōis vniuerse pmptuariū.⁊ seq̄-
tur.in oriēte quō omi terra excelsior posit⁹ tem
perato vero ⁊ tenuissimo aere circūfulgēs plan-
tis semp floridis ornat⁹.⁊ bono odore plen⁹:lu-
mine repletus pulcritudinis vniuerse ⁊ hore sen
sibilis supexcedēs intelligētiā.ħ ille. Et dr terre
stris:quia in terra est positus. Scds terminus
est aīa.vñ aīa ab animādo dicif:sic spūs a spirā
do q̄maxime in bona cele^a. Rogo vos inquit
aplus vt spūs ⁊ aīa integer seruef.vnde noto ꝙ
aīa rōnalis ẜm cassiodoꝝ sic diffinif. Aīa ē suba
spiritalis a deo creata pprij sui corpis viuifica-
trix.in qua diffinitiōe tria patēt.prio em̄ pside-
raf ẜm se dū dicit:ꝙ aīa est suba spiritalis.i.sim-
plex.vnde aug.in li.de aīa ⁊ spū:animā diffini-
ens dicit. Aīa est spūs intellectualis rōnalis vi
uēs sp in motu bone maleqꝫ volūtatis capax.vñ
patet ꝙ aīa est suba:⁊ q2 nō est mixtura seu cor-
poris dispō:sicut posuit alex.ppateč. In eo aūt
ꝙ est spiritalis patet ꝙ nō est pō ymaginatiua q̄
organo alligata est sicut posuit anepeche.secun-
do dicit ꝙ est a deo creata.vñ ⁊ solet aīa sic diffi
niri.aīa est spiraculū vite.⁊ accipif ex illo verbo
Geñ.ij. Spirauit in faciē eius spiraculū vite.ex
quo patet ꝙ nō est deus de suba aie:sicuti posu
it pmenides:qui omia posuit vnū.q2 nō ē eiusď
rōnis creator ⁊ creatura. Itē dauid de dinanto.
qui posuit tria rerū gña.corpa.aīas.⁊ intelligen
tias.⁊ posuit ꝙ corpa cōponebāf p athō^a indi-
uisibilia aie per diuersaꝫ noym ⁊ intelligē^e per
deū multiplicatū. Et ita cū noys primā sit deus
ponebat pñter deū eē de suba aie. Noto tamen
ꝙ ħ cū sit triplex aīa vegetatiua.sensitiua.⁊ intel-
lectiua.solū loq̄r de intellectiua. Tertio dicit ꝙ
aīa est ppria sui corpis viuificatrix.vnde sic dif-
finitur ab aug.in li.de spū ⁊ aīa. Aīa est suba q̄-
dam rōnis pticeps regēdo corpi associata sic.s.
vt viuificet. Ex q̄ patet error plōnis qui posuit
animas in corpe eē veluti nautā in naui.⁊ patet
etiā ex quo ē ppria aīa cuilibet corpi error auer
roys qui posuit oīm hominū eūdē esse intellēm
agētē ⁊ possibilē.⁊ solū in homib⁹ ẜm aspectum
fantasiaruꝫ fieri:aut ignorātiā:aut sciam. Ter
tius terminus est adā.vnde adā in biblia capif
tripliī.vno mō dr adā id q̄d hō.sicut est illď Ge-
nes.v.vocauit nomē eoꝝ adaꝫ in die qua creati
sūt. Et Iero.sup math.dicit ꝙ vbicūqꝫ in vete-
ri testamēto apud nos scriptū est.filij hoim. ī he
breo scriptū est filij adā:sicut in q̄rto ps.filij ho-
minū in hebreo scriptū est filij adā .scdo dicitur
adā p christo dño nostro qui dicif scds adā.ter-
tio dr p primo hoie qui dr prim⁹ adā.⁊ p ħ su-
mif in titulo qōnis:⁊ de ambob⁹ loq̄tur aplus.
Sicut prim⁹ adā de terra terren⁹:sic scds de ce
lo celestis. Quātū ad scdm articulū sunt.tes cō-
clusiōes. Pria est de paradiso terrestri. Scda ď
aīa ade. Tertia de collocatione ade in padiso ter
restri. Pria est hec. Sic paradisus terrestris
sub equinoxiali extat circulo vt ad lunarem vsqꝫ
ad globū ascendat. Pria pars dicit.ꝙ est aliq̄s
paradisus terrestris pꝫ aucte ysiď.li.xiiij. ethio.
c.iij.paradisus inquit est loc⁹ in oriētis partibus
pstitutus cui⁹ vocabulū a greco in latinū vertif
ortus. Et infra. Est em̄ omi genē ligni ⁊ pomife
rarū arboꝝ psitus habēs ⁊ lignū vite.nō frig⁹
ibi.nō estus:sed ppetua aeris tēperies:cui⁹ me^o
fons prūpens totū nemus irrigat. Et iosephus
Deus ad orientē plantauit paradisuꝫ omi ger-
minatiōe florētē:⁊ in hūc locū introduxit adam
⁊ eius vxorē precipiēs eis plātationū hrē solici
tudinē. Ex q̄ patet defectus origenis qui vo-
luit nullū talē paradisuꝫ eē terrestrē.sed omia q̄

dicūtur de isto paradiso allegoꝛice debē intelligi.
vñ et epiphani⁹ cipri eps̄ in quadā epl'a quam
trāstulit Jero. inter oꝛigenis erroꝛes istū cōpu-
tat. Sed dicit scd'a ps ↄcl'onis. ꝙ paradis⁹ ter-
restris est sub equinoxiali circulo. s. sub zona toꝛri-
da posita inter duos tropicos estiualē ⁊ hyema-
lē. pbaꝶ. illuc est collocādus paradisus terrestris
vbi est maxima aeris tēperies. sed sub equinoxiali
reperiꝶ maxima aeris tēperies. igꝶ. maioꝛ patet
qꝛ ex q̄ dꝛ oꝛtus deliciaꝝ maxie reqrit aeris boi-
tatē. Sed minoꝛ pbaꝶ. tū auc̄te tholomei ponē-
tis q̄ndā optimā ciuitatē sub equinoxio collocatā
Confirmaꝶ. qꝛ aer efficitur purioꝛ vbi sol' plus
⁊ planetarū alioꝝ viget vigoꝛ. sed sic est habitā-
tib⁹ sub equinoxio: qꝛ bis in āno cadit sol super
zenith capitū coꝝ. s. in pꝛīcipio arietis ⁊ libꝛe.
vnde hoꝝ credūtur virtute planetarū ibidē na-
sci herbe ⁊ arboꝛes mire virtutis. Et si dicaꝶ pꝛi-
mo videꝶ ꝙ cōburūtur caloꝛe solis cū ibi sit am-
plioꝛ caloꝛ q̄ in tropicis: vbi tamen vi solis vix
manēt hoies. Rn̄dendū ꝙ nō est sil'e qꝛ sub zo-
na toꝛrida collocaꝶ mare tēperās per vapoꝛes
solis caloꝛē qd̄ nō est sub tropicis. imaginoꝛ em̄
cū pl'one in thimeo ꝙ mare occeanū totaꝫ circūdat
terrā. scd'o ꝙ findit terrā p mediū sub zona toꝛri-
da ⁊ vocaꝶ mare magnū: ⁊ dico ꝙ bene veruꝫ ē
ꝙ nisi esset hmōi mare ex q̄ leuātur ↄtie vapoꝛes
⁊ pꝛ̄iciūtur hinc ⁊ inde solis virtute esset inhita-
bilis. vnde recte fonti caloꝛis rn̄det fons humo-
ris. vnde vbi Gen̄. ij. nos hēmus fons ascende-
bat de terra. ⁊c. habet hn̄o hebꝛe⁹. nubes ascen-
debat de terra. Et hoc est q̄d dicebat fraꝶ alexā.
in scd'a pte sūme collatiōe de habitatiōe homis
ponēs tres cās hui⁹ tēperiei. pꝛio noctē: qꝛ caloꝛ
diei p noctē tēperaꝶ que semp est frigida. Scd'o
hmōi mare. tertio aeris puritatē: aer em̄ rar⁹ nō
ita retinet caliditatē sicuti grossus. pꝫ ad sensum
lōgi⁹ em̄ retinet caloꝛē lapis calidus q̄ aqua
calida. nō hn̄t aūt hmōi mare habitātes in tro-
picis. tertio dico ꝙ in medio illius maris ē mōs
quidā vndiq; mari circūdat⁹ ⁊ illū ego voco ter-
restrē paradisuꝫ. Ex quo pꝛio pꝫ ꝙ terrestris pa-
radisus est a parte oꝛiētis. ⁊ licet hic doctoꝛ sub-
tilis dicat valde subtiliter: ꝙ quilibet punct⁹ celi
pōt dici oꝛiens fm q̄d diuersis apparet. Capio
tn̄ hic oꝛiēs fm q̄d accipit phs in scd'o celi ⁊ mū-
di dū vocat oꝛientē dexterā celi. vñ vbi Genes.
ij. habem⁹. plātauerat aūt dn̄s deus paradisum
voluptatis a pꝛīcipio. hebꝛe⁹ habet in oꝛiēte. pꝫ
scd'o ꝙ paradisus terrestris est in medio terre. pꝫ
tertio ꝙ est in medio maris. Sed queriꝶ tūc vn-
de est ꝙ cronici gētiliū nō scripserunt de hmōi
paradiso. Rn̄dendū pꝛimo ꝙ eūdo versus equi-
noxiū vt tangit albert⁹ magn⁹ in li. de locis. sūt
mōtes pleni magnetib⁹ attrahētib⁹ hoies sicuti
his in partib⁹ magnes trahit ferrū. Et dicit ꝙ i

paradisus terrestris est in medio terre et e in medio maris

hoc tractu homies ridēdo moꝛiūtur. scd'o quia d
hinc ad locū illū sunt loca inaccessibilia. vt patꝫ
in descriptiōe mappe mūdialis facta sub Julio
cesare trib⁹ phis ⁊ romano exercitu. Tertio qꝛ ē
via p tropicos qui vt dictū est nimis habūdant
in caloꝛe ⁊ diluuijs p pulueres arenarū: sic ostē-
sum fuit sub cambise rege persarū cui⁹ tot⁹ exer-
citus missus ↄtra hamonē inundatiōe puluerū
submersus est. verū est tamē ꝙ phi ⁊ maxie poe-
te in occeano ponūt insulas foꝛtūatas maxima
repletas tēperie ⁊ oīm lignoꝝ genē. vnde h̄ ha-
buerūt credendū ꝙ aut rōne vt deꝶ loc⁹ perfect⁹
in terra: aut q̄busdā reuelationib⁹ q̄b⁹ ppꝶ nos
deus reuelauit. Et si hoc vocabāt paradisuꝫ ter-
restrē, bene dicebāt cū h̄ occeanū mare magnū
capientes. vnde frater alex. loco p̄dicto sanctus
tho. scd'o scripti hac dist. q. ij. arti. iij. doct. deuot⁹
in dubijs litteralib⁹ hui⁹ dist. hui⁹ sunt opīonis
Et pꝛincipaliter doctoꝛ egregi⁹ nicola⁹ boneti
sup Gen̄. nec valꝫ q̄d dꝛ. ꝙ motus solis illuc ma-
xim⁹ maximū generat caloꝛē. sicuti in hac distin-
ctiōe arguere videꝶ doct. subti. cui nō videꝶ pos-
sibile p naturā sub equinoxio paradisuꝫ collocari
fateoꝛ hoc in loco eū nō capio. Dum eī dicit ꝙ
cursus solis est maxim⁹ sub equinoxio ⁊ maioꝛ
q̄ in tropicis vel citra fateoꝛ: quia in equali tpe
maioꝛē pficit circulū scꝫ in spacio. xxiiij. hoꝛarū
Tn̄ q̄d dicit ꝙ maioꝛ mot⁹ generat maioꝛē calo-
rē. verū est subiectiue nō aūt obiectiue. sic intelli-
go subiectiue. i. si id q̄d moueꝶ sit caloꝛis p motū
susceptiuū: tūc maioꝛ mot⁹ maioꝛē in eo generat
caloꝛē. nō est aūt verū in eo ꝙ mobile aspicē obie-
ctiue imo minoꝛē. pꝫ exo. circūuoluaꝶ circa ignē
in veru gallina q̄ tocitius volueꝶ tāto minus ca-
lefiet. sic in pposito. Sed dic̄ tertia ps ↄclu-
sionis. ꝙ paradisus terrestris ascēdit vsq; ad glo-
bū lunarē. pꝫ auc̄te bede in littera ⁊ strabi. hic in-
quiūt locus in oꝛiēte est positus interiecto occea-
no ⁊ mōtib⁹ oppositis a regionib⁹ q̄s incolunt
hoies secret⁹ ⁊ remotissim⁹ ptingensq; altitudie
vsq; ad lunarē circulum: vnde aque diluuij illuc
minime puenerūt. Et hic dicit albertus magnus
scd'a pte sūme sue. q. cccxlvij. ꝙ in libꝛis āntiquis-
simis inuenit istā sn̄iam bede ⁊ strabi a btō tho-
ma apl'o dei pcessisse. Ex q̄ pꝛio patet ꝙ erat
altioꝛ me⁹ interstitio aeris in quo sunt demōes
patet scd'o, ꝙ nulla erat nox in illo paradiso. pꝛo-
baꝶ. testaꝶ magn⁹ albert⁹ i li. methcoꝛoꝝ. eē quē-
dam mōteꝫ in india qui dicꝶ caucas⁹ vbi qn̄ est
equinoxiū tardius occidit sol in eius cacumie q̄
īferi⁹ de q̄tuoꝛ hoꝛis: ⁊ citi⁹ oꝛiꝶ de q̄tuoꝛ: ita ꝙ
dū habitātes in pede mōtis habebāt hoꝛas. xij
noctis solū: superius erāt q̄tuoꝛ. cum igiꝶ ex ista
pōne lōge sit altioꝛ paradisus. seq̄tur. Ex quo
patet tertio ꝙ nec tēpestas nec grādo. ⁊c. ibi na-
scebātur. pꝫ. qꝛ veniūt d medio aeris interstitio

Et si q̄raꝶ quō poterat esse ibi loc⁹ habitabiꝶ cū
teste solino quādo ibāt phi ad mōtē olipi q̄ tan-
te nō est altitudinis eos oprebat habere spongi-
as plenas aqua ppter raritatē aeris vt efficereꝶ
spissioꝛ. Dico ꝙ non est simile in padiso siquidem
erāt q̄tuoꝛ flumina. vñ poterat satis aer spissari:
nō aūt legiꝶ in illo mōte olipi fluuiū fuisse. Ce-
terū adā in statu innocētie erat pfectioꝛ longe q̄
nos: iō nō est mirū si aere purioꝛi viuē poterat.
Sed tūc est magnū dubiū: qꝛ in phia est pbatū
ꝙ sup sperā aeris est spera ignis. igiꝶ si paradis⁹
erat vsq; ad globū lunarē erat nō in aere sed in
igne. Dic fateoꝛ: opꝫ dicē ꝙ pꝛiuilegio speciali
fuit iste hoi locus cōditus. vnde circūquaq; pa-
radisuꝫ erat ignis spera nō tn̄ intrās eū dono dei.
⁊ hoc innuiꝶ Gen̄. ij. Collocauit ante padisuꝫ vo-
luptatis cherubī ⁊ flameū gladiū atq; vsatilem
id ē sperā ignis. Et si queraꝶ: q̄d ē supꝛa hūc pa-
radisuꝫ: ⁊ q̄d subter. Dico ꝙ subter p lineā rectā
est infern⁹ ppꝛie in cētro terre. Sup celestis pa-
radisus ⁊ luna imediate. vnde adā de illo paradi-
so vidē poterat eclipsim solis ⁊ lune ad occulum
tangē lunā: si esset coꝛp⁹ tāgibile cognoscē celo-
rū distātiā pulcritudinē stellarū armonia mot⁹
celi replebanꝶ aures ei⁹ de quo vt dicebaꝶ p̄ce-
dēti dist. dicebat affrican⁹. Quis est iste taꝫ dul-
cis sonus q̄ cōplet aures meas. Et si dicaꝶ quia
iuxta dictū sapiētis: sol maxie exurit mōtes. Di-
cēdū ꝙ verū est in aliq̄bus partib⁹: nō cōiter si-
cuti patet in montibus vbi sunt niues ppetue: ⁊
maxime qn̄ mōtes sunt decliui nō arescūt radi-
os solis sed pꝛ̄iciūt cuiusmodi fuisset paradis⁹ tn̄
fluminū ratōe. Ex q̄b⁹ pꝫ: ꝙ licet inferi⁹ sub eq-
noxio fuissent due estates. vna in ariete: reliqua
in libꝛa due yemes. vna in cācro: reliqua i capꝛi-
coꝛno. Jn paradiso tn̄ terrestri semp fuissꝫ estas
vñ bn̄ verū ē tamē ꝙ quatuoꝛ vmbꝛas habuis-
sent occidentalem quando sol fuisset in oꝛiente.
Jn occidente oꝛiētalē in meridie habuissēt. per-
pēdicularē sup caput eoꝝ. ex australi aūt iacitur
vmbꝛa ad septētrionē. ecōtra a septentrione ad
austrū. Scd'a ↄclusio est de aīa ade: ⁊ est hec
Sic ade aīa cū suo coꝛpe extat creata vt pꝛi⁹ cre-
ari potuerit. Pꝛia pars dic̄: ꝙ aīa ade fuit cre-
ata cū coꝛpe. pbaꝶ. si em̄ aīa ade fuit creata ante
eius coꝛpus potuit mereri aut demereri. pbaꝶ:
qꝛ habuit liberū arbitriū. sed hoc dato incōueni-
ens fuisset ipam postea coꝛpi vnire. pbaꝶ: q̄a si
demeruisset: pari ratiōe meruit dānari: sic ange-
li mali: si aūt meruisset saluari sicut boni. Et con-
firmaꝶ ex illo Gen̄. ij. Jnspirauit in faciē ei⁹ spi-
raculū vite. istud aūt inspirare non est aliud nisi
animā creare. Et si queraꝶ: an aīa habeat ppꝛiā
existētiā in coꝛpe aliā ab exn̄a coꝛpis. Dicit do-
ctoꝛ subti. xvi. dist. ꝙ sic. Jn aīa intellectiua que
est imoꝛtalis; nō aūt in aīa sensitiua seu vegeta-

tiua que simul cū coꝛpe moꝛiūtur. Sed queritur
tūc de q̄ creauit de⁹ aīam ade. Dicēdū ꝙ de nihi-
lo. Nec obstat q̄d dꝛ: inspirauit: nō eꝶ em̄ intelli-
gēdū ꝙ aliq̄d de subā sua ↄuerterit in ade aīam
Sed capiꝶ effectiue inspirauit. i. spirātē fec̄ Si-
cut illud ysa. flatū omnē ego facio. Ex quo pa-
tet erroꝛ manicheoꝝ qui vt refert aug. in li d du-
abus aiab⁹: in hoīe posuerūt duas aīas: vnā bo-
noꝝ reliquā maloꝝ pꝛīcipiū: ⁊ dixerūt ꝙ bōa ē d
dei suba. patet oīm ex ↄcl'one. Et ↄfirmaꝶ: qꝛ sub-
stātia dei nō est pꝛibilis neq; mutabilis. Et si q̄-
rat q̄s an aīa ade habuerit materiam dicit tho. hac
dist. ar. i. q. ij. ꝙ nō. ⁊ dicit ꝙ dicendū est sicut di-
ctū est de angelis. cui dico pꝛfoꝛmiter ꝙ dicatur
sicut dictū est de angelis ꝙ scꝫ sicut angeli sunt
cōpositi ex mā ⁊ foꝛā: sic aīa. capiēdo vt. iij. dist.
parte pꝛima fuit dictū materiam p ente limitato. Si-
ne aīa sensitiua ⁊ vegetatiua habēt mām. Dicit
doctoꝛ deuotus huius distictiōis. ar i pꝛio q. ij.
ꝙ bene verū est ꝙ aīa intellectiua ē cōposita ex
materia ⁊ foꝛma: qꝛ habet materie ppꝛietates n̄
tn̄ est verū de aīa aut sēsitiua aut vegetatiua. sꝫ
sua salua reuerētia eq̄ bn̄ ↄcludūt rōnes de vna
sicuti de alia: eq̄ vna est ens limitatuꝫ sicut alia.
Unde tenēdū est tā aīam intellectiuā sensitiuaꝫ
q̄ vegetatiuā cōpositā ex mā ⁊ foꝛma mō p̄ ex-
posito. Et si queraꝶ que est ista materia: an spiri-
tualis: an coꝛpalis Dico ꝙ de se nec est h̄: nec il-
la. ens em̄ limitatū q̄d est hec mā pꝛia p̄cedit tā
spūale q̄ coꝛpoꝛale nā. Scd'a pars ↄcl'onis
dicit ꝙ aīa ade potuit pꝛius creari. pꝛobaꝶ. omē
habens esse absolutū per se existens ab omīpo-
tēte potest per se effici. patet ex terminis. sed ani-
ma est per se existēs sepata a coꝛpe. igiꝶ potuit p
se effici. Ex quo patet ꝙ nō defecit aug⁹. po-
nendo ꝙ potuit effici anima ade sine coꝛpe ei⁹.
sed in hoc ꝙ dubitatiue locut⁹ est an simul actu
sit facta cum eius coꝛpoꝛe. Et si dicat quis. om-
nis indiuiduatio est a mā. cū ergo aīa nō habe-
at materiā nō videtur posse fieri sine coꝛpoꝛe p
q̄d indiuiduaꝶ. Sanct⁹ Tho. arti. scd'o. q. ij. hui⁹
distinctiōis innuit ꝙ neq̄t creari sine coꝛpoꝛe p-
pter rationē indiuiduatiōis: potest tamen esse si-
ne coꝛpoꝛe postea: quia accipit esse signatum a
coꝛpoꝛe per q̄d indiuiduaꝶ in ppetuū: somnium
est. Quero em̄ ab eo q̄d dicit hoc esse sigtū: aut
nihil: aut aliq̄d. Si nihil: nihil dic̄ sic loqueꝶ. Si
autē dicat aliquid: quero quid: aut absolutū aut
respectiuū. Si respectiuū: tunc anima nō erit v-
num per se. includeret eniꝫ res in suo esse diuer-
soꝝ generuꝫ nō subalternatim positoꝝ. Si aūt
dicat q̄d absolutum poterit deus id efficere sine
coꝛpoꝛe. vnde ista positio veluti falsa penitus ē
abscindēda: ⁊ q̄d dicit ꝙ omīs indiuiduatio ē a
mā. articul⁹ est parisien̄. vt alia dictū est. Ter-
tia ↄcl'o est de collatiōe ade in paradiso terrestri

⁊ est hec. Sic extra paradisuz adā creari debuit vt creat⁹ intra ponereꝛ. Pria ps dicit ꝙ adaz debuit creari extra paradisum. pbaꝛ. medio doc. irrefragabil' fratris alex. tali mō hō creari debuit vt magis ad virtutes pficeret. sed sic est creando eū extra paradisum. igr. maior pꝫ ex diuina bonitate que semp largiꝛ q̄d melius est. Sed pbaꝛ minor: qꝛ p° ex hoc puocabaꝛ ad gratiaruz actiōes deo q̄ de ex cum in tale adduxerat palaciū. scdo ad hūilitatē in hoc ꝙ aduertebat nō eē locū sue creatiōis. tertio ad apicē cōtēplationis qꝛ hūiliatio debita ad h̄ pduxit. ⁊ ꝙ nō fuerit ō facto creat⁹ in padiso. pꝫ ex glo. sup illo Genes. Plātauerat aūt dn̄s de⁹. ⁊c. dicit ꝙ qꝛ deus sciebat ipm peccaturū: noluit eū facē in paradiso: fuisset eū sibi maioris doloris occa° dū cogitasset ꝙ loc⁹ ille ex sua ɔditōe sibi debereꝛ. Et si dicaꝛ ꝙ vir extat pfectior muliere: ⁊ tn̄ mulier ibidē fuit creata de costis ade. vt pꝫ ex textu. Dicendū ꝙ nō fuit pter nobilitatē mulieris: sꝫ soluz vt sibi magis obediret aduertēs q̄nta bona eiō fecisset. eā in padiso eā creando q̄d ade nō fecerat. Et q̄re nō ɔdidit āgelos extra ēpireū vt puocaret ad hūilitatē: sicut fecit hoīem extra padisum. dicēdū ꝙ nō ē silr: qꝛ angeli sūt pspicatoris nature ideo habuerūt vnde magis ɔuerti debuerūt q̄ adā. Sed dic scda ps ꝙ debuit poni in paradisum illū postq̄ creat⁹ fuit. pbaꝛ. homī puro ⁊ innocēti loc⁹ debeꝛ innocu⁹. hmōi erat adā qꝛ inocēs hmōi erat padisus terrestris: ex pria ɔclōne. igr. Et tn̄ de scdo arti. Quātū ad tertium articulū sūt tres diffi. Pria qua die fuit terrestris padisus ɔdit⁹. dicēdum ꝙ 3a qn̄ dicit ds germinet terra herbā virētē. ⁊c. ⁊ h̄ ē q̄d dr gen. scdo. plātauerat aūt. ⁊c. istud a pricipio debet intelligi a prici°. i. in tertia diei distictōis. Scda difficultas. Qua hora diei septe fuit adā creat⁹. dicēdū ꝙ de mane q̄si int. iiij. ⁊ v. horas p⁹ noctē mediā: qꝛ tpe eq̄noctij. q̄si illa hora incipit diem. adā ṽo fuit ɔdit⁹ circa tps eq̄noctij. Tertia difficultas. q̄nta distātia ē a loco creationis ade vsq ad terrestrē padisum. dicēdū ꝙ est valō magna via q̄d patet sic. damasc⁹ eū vbi fuit creat⁹ est in. iiij. cliate: sicuti ihrl'em q̄ dr mediū tre habitabil': sic. iiij. clima est mediū int septē climata ⁊ ita ṽs⁹ p alellā eq̄noctij cōputādo admin⁹ sūt adhuc tria integ̃ cliata ⁊ vna ps q̄rti: seu tertia m⁹ cliata ad palellā tropici estiual' seu eq̄noctij. rurs⁹ padisus ppriē ē ī me° illi⁹ palelle q̄ nō ē indiuisibil' simplr. vn̄ q̄si de medio vel lōge pl⁹ eū q̄ de hic hiel'm: ⁊ tn̄ subito fuit trāslat⁹ illuc. Et tn̄ ō tertio articlo. Et sic pꝫ ad q̄nē ꝙ vicꝫ adā aīa eidē infusa fuit in terrestri collocat⁹ paradiso. Et nūc ad argumēta. Ad pri^m dicēdum ad minorē ꝙ sub eq̄noctiali. ⁊ q̄d obijcit de tropico circlo. dico ꝙ neq̄q̄ est silr: qꝛ sub tropico ē exala° sine refrigerio nisi modico valde sub eq̄noctio nō pter iam dicta. Ad scdm dico ad minorē. primo ꝙ ligna erāt ad comedendū scilicet fruct⁹ lignoꝝ ⁊ maxime lignū vite. vt patebit infra. nec tamē sequitur quin fuerit locus ɔueniens eius statui: quia in pmptu habebat sine tristicia. vnde sibi satisfacere poterat. Et ꝙ obijcit de aere ⁊ de igne iā patuit. Ad tertiū iā patuit ꝙ extra. nec obstat de muliere vt patuit. Explicit aūt dist. sicut. ⁊c. Pria ɔclo. corpus pducitur ade nobilr: mēs ⁊ infundiꝛ tūc mirabiliter. Dicit ɔclo. ꝙ anima ⁊ corpus ade fuerūt create a deo mirabiliter. Et poniꝛ a pncipio vsq ibi. sꝫ solet. ⁊c. Scda conclusio. virilis etatis ē adā pductus atq quātitatis in esse deductus. Dicit ɔclo. ꝙ fuit adā creatus in etate ⁊ quātitate virili. Et ponitur a pdicto caplo vsq ibi. hominem aūt. ⁊c. Tertia ɔclo. Est suauissim⁹ padis⁹ positus ⁊ pulcherrimis fructibus consitus. Dic cōclusio. ꝙ terrestris paradisus est lignoꝝ ⁊ fructuum amenitate suauissim⁹. Et poitur a pdicto. c. vsq ad finē. ⁊c.

N codē quoq padiso. ⁊c. Hic sigꝛ dis. xviij. huius scdi q̄ sic ɔtinuaꝛ ad pceden. Nā postq̄ in pcedēti distinctiōe hoīs seu viri ostensa est pductio: ⁊ in padiso eiusdem locatio. Nūc in pnti distictiōe mulieris ostendiꝛ formatio. Et partiꝛ in tres ptes principales. In pria mulieris pductio quo ad corpus tāgiꝛ. In scda an sit traductio ī aīa queritur. In tertia vera pō vltimo poniꝛ. pria in principio. scda ibi. quēadmodū corpus mlieris. ⁊c. tertia ibi. catho^ca aūt ecclia. ⁊c. Vltimis duab⁹ ptibus indiuisis manētibus. Rursus pria pticula in q̄ mulieris productio quo ad corpus tangiꝛ: in tres ptes diuidiꝛ. In prima hui⁹ pductiōis p⁹ exponiꝛ causa finalis. In secūda cā exprimitur hinc mālis. In tertia efficiens nectiꝛ atq formalis. prima ī pricipio. scda ibi. Solet etiā queri vtrū. ⁊c. ter^a ibi. illud etiā sciri optet. ⁊c. Et hec est diuisio. ⁊c. Circa quā queriꝛ. ⁊c.

Trū ō costa ade soporati eua mlier velō de semie q̄ ad corp⁹ ⁊ aiaz pducta fuerit. Et arguiꝛ ad ptē falsaz trib⁹ medijs. Prio arguiꝛ ꝙ nō fuerit pducta ō costa ade. illa eū costa aut erat req̄sita ad esse pfectū ade: aut erat superflua: sed neutrū potest dici. igitur. maior patꝫ. Sꝫ mior pbaꝛ. nō prio erat de pfecto eē ipsius ade. nā tūc rēota costa remāsissꝫ īpfect⁹: q̄d repugnat: qꝛ tūc mlier nō fuisset sibi data ī adiuto^m sꝫ ī detrimētū. Sꝫ nec pt dici ꝙ fuerit ei a pnci° sue creatiōis supflua: qꝛ tūc fuisset op⁹ mōstruosum. Scdo arguiꝛ ꝙ nō debuit sumi de adā soporato. ɔgruebat sic ō adā deū forare mlierē vt maxie relucēt eius potentia. sapia. ⁊ bonitas. sed hoc magis fuit si producit euaz de costa ade eo vigilāte q̄ dormiēte. igr. ⁊c. maior pꝫ qꝛ isti sunt tres digni. di pō. sap. ⁊ dina boitas: q̄o⁹ vniuersa appēsa ē moleꝛ terre. Sꝫ pꝫ mior p° ō pō. Longe altius est nō facē malū remouēdo costaz vigilāti q̄ dormiēti: quia prim⁹ sentit nō scdus. Sapia etiā magis patet vt ex visis met adaz extrueret. ⁊ diuina bonitas exigebat vt dilectō suo adā nihil abscōderet. Tertio arguiꝛ sic ꝙ fuerit pducta ex costa illa quasi ex semie. Oē ens imperfectū habēs ad pfectū eiusdē rōnis potētiā. habet rationē semis. sꝫ illa costa ade respectu mulieris fuit hmōi. igr. maior pꝫ. hec eū extat seis ratio vt' sit pō ad simile: sicut patet in seminib⁹ aialiū ⁊ plantarum. Sed pbaꝛ minor: qꝛ si ista costa nō fuisset in potētia vt de ea fieret mulier nullaten⁹ de ea potuisset fieri: ad ipossibile enim nulla extat potētia. In o^m aūt arguiꝛ ⁊ primo ꝙ fuerit eua pducta de costa ade sopōti. vn̄ Genesis. ij. scribiꝛ. Immisit dn̄s de⁹ soporē in adaz. Et seqtur. ⁊ tulit vnā de costis ipi⁹: ⁊ edificauit eā in mulierē. pbaꝛ. vltra ꝙ nō fuerit hec costa loco semis. vnde mgr in littera. nō habuit reruz pria ɔditio vt mulier sic fieret: sed vt sic solū fieri posset: ⁊ sic nō erat ratio semialis. In ista. q. ad alis. ⁊c. Quo ad primū articulū termi sunt semē. mulier. ⁊ sopor. Prim⁹ igiꝛ termin⁹ est semē. vnde Semē bm doc. subti. hui⁹ dist. q. prima. Est corp⁹ q̄ddā cui⁹ forma intendiꝛ a naꝛa pter alterū: vt ex illo genereꝛ aliq̄d simile agēti. Et tangūtur hic tria. primū ꝙ semē est corp⁹. Et dr corpus tū prio in simplici elemento: sicuti Gen. i. Producāt aq̄ reptile scdm gen⁹ suū. tuꝫ scdo rōne mixti: sicuti sunt mixta elemēta: semen alicuius alterius. tū tertio ratione cōplexiōis sic bos mortu⁹ potest dici semē apū. Scdo dicit ꝙ semē est corpus cuius forma intendiꝛ a nā pꝑ alterū. vnde forma semis diciꝛ ratio seminal': ⁊ ī hoc dr̄t a casualib⁹ ⁊ fortuitis que preter intētionē accidūt. Et pꝫ vltra ꝙ semē nūq̄ pter se ītendiꝛ a natura: sicuti granū sed pter aliud perfectius. diciꝛ tertio vt ex illo geneꝛ aliq̄d simile generāti. Tres q̄ppe sunt gn̄atōis mōi. prim⁹ ē quādo generās ⁊ genitū differūt in specie: ⁊ inꝛ talia loquēdo pprie nō dicūtur semia. scdus aūt quādo aliq̄d ex alio generaꝛ vniuoce: sꝫ tn̄ immediate sicuti ignis generat ignē: ⁊ in his etiaz nō est semē: qꝛ semē tenet locū medij. hic autem nihil extat mediū. terti⁹ modus est qū extat gn̄atio vniuoca mediata tn̄: vt per grad⁹ genitū eē habeat: ⁊ in isto tertio mō solū habet esse semen q̄d grece sperma dr. Noto vltra q̄ ad h̄ ꝙ ista tria differūt. rō pmordial'. ratio semial'. ⁊ rō obedietial' vt trahi pt ex aug. sup Gen. ad litterā. ratio eū pmordialis dr qꝛ prima est rōnib⁹ cetis cūctis: ⁊ est diuina de reb⁹ dispō. Et dr ratio pmordialis rō cālis. ⁊ rō ydealis. Diciꝛ ydealis rōne artificij in eo latētis. dr cālis inq̄ntū ab ea cūcta pcedūt. diciꝛ pmordial' inquātū pria ē oīm ita ꝙ cālis sit rēiue ⁊ positiue ad posteri⁹. Sꝫ pmordialis negatiue ad pri⁹. Rō aūt semial' diciꝛ semis qualitas q̄ aliq̄d est in potētia pxima ad ɔsimile gn̄anti semē illud cuius est illa ratio. Rō aūt obediētial' diciꝛ q̄ cūcta diuio substernūtur iperio vt de qualibet re faciat q̄d ei placꝫ vt de costa mulierē. Scds termin⁹ est mulier quasi mollis aer. vn̄ mulier solet accipi tripliciꝛ. prio mō dr mulier idē q̄d infirmitas: sicut Eccl. xlij. Melior est iniq̄tas viri q̄ mulier bn̄faciēs. Hic vir sigꝛ hominē fortē in virtutib⁹: mulier infirmū. Si fortis cadat aliq̄n in viciū fortius resurgit. Si infirm⁹ bene operur in supbiā erigiꝛ capropꝛ dic eccliastic⁹. ꝙ p occasionē melior est iniq̄tas viri q̄ mlier benefaciēs. Scdo diciꝛ mulier ipe sexus deprauat⁹. quā sic diffinit Orige. Mulier est caput pcti. delicti mr. trāsgressio legꝫ antiq̄. expulsio paradisi. Tertio diciꝛ mulier vt solū sexū nominat cōtra virū distinctū: aut solas supaddit ṽtutes nāles: ⁊ sic accipiꝛ in titulo questionis ⁊ in textu edificauit costā in mulierē.

Terti⁹ termin⁹ est sopor. vnde noto ꝙ ista tria differūt. somn⁹. sopor. ⁊ somniū. Sōnus eū bm phos est quies aialiū virtutū cū intētiōe nāliū. tūc eū quiescit aia sensitiua seu potētie sensitiue ⁊ maxie exteriores vt vigēt potētie vegetatiue: sicuti digestiua. nutritiua. ⁊c. Sopor aūt quedaz dulcedo extarimissa maxie a dō p quā hō ab exteriis retrahiꝛ sensibus: sicuti fuit de sopore ade postq̄ eū eū sopor reliquit incepit pphetizare. vt patet Gen. ij. pter hanc relīquet hō patrem ⁊ matrē. ⁊c. vnde ⁊ dicūt aliqui ꝙ in illo sopore dei filiū vidit incarnādū. Somniuꝫ apparentia est fantasmatū sensibus ligatis exterius. ⁊ diuiditur apud macrobiū in primo de somnio scipionis. In fantasma q̄d est quādo terribiles aliq̄n apparent dormiendo imagines ⁊ false. In somnium q̄d est quādo id de quo cogitabatur vigilando dormiendo occurrit. somniū q̄d est quando obscure reissiture pādiꝛ veritas. oraculū quādo a persona venerabili pāditur in somnis ocultū. visionē: que est quando veritas palam quasi aspicitur. Quātuꝫ ad scdm articulū tres sūt conclusiones. Prima est ꝙ de costa ade soporati nō quasi semine fuit formatū corpus eue. Secunda ꝙ anima ei⁹ nullū in adam habuit principiū. Tertia ꝙ illa formatio eue de costa ade non fuit miraculosa. Prima est hec. Eua ō costa ade in sopore ita producta est: vt de semine esse nō dicatur. Prima pars dicit. ꝙ eua seu mulier primaria fuit producta de costa ade in sopore positi. patet ex textu. Et confirmatur probando ꝙ ista productio fuit valde congrua. Illa productio fuit valde vtilis ⁊ congrua.

In princi° rerū in q̄ nob̄ ꝓ futuro misteria p̄ñ*
pandebāt: ⁊ hoīs ⁊ mlīeris nex⁹ maioꝛ amoꝛis.
Sȝ sic fuit in ista ꝓductōe: pꝛie mulieris d̄ pꝛio
hoīe.igr̄.maioꝛ pȝ d̄ se. Sȝ mioꝛ ꝓbat̄ p° de mi
sterijs occultis i facto isto:sūt eñi h̄ tria .p^m q̄ d̄
viro fuit mlīer.scd̄m q̄ de viro doꝛmiēti.tertiū
q̄ de osse. In p° notat̄ misteriū dī ⁊ aīe.deus sit
vir:aīa mlīer:q̄ a deo vt a viro suo cuncta capit
oꝛnamēta.vñ ⁊ spōsus dic̄.delicie mee eē cum fi
lijs hoīm. In scd̄o notat̄ misteriū x̄pi ⁊ eccl'ie.de
adā q̄ppe doꝛmiēti foꝛmata est eua:q2 de x̄po in
cruce moꝛiēti fundata ē ecclesia. In tertio notat̄
poꝛtiōis inferioꝛis ad supioꝛeȝ vnio. De ade q̄p
pe osse ⁊ costa foꝛmata ē mlīer:q2 de poꝛtiōe aīe
supioꝛi q̄ est vir mētis accipit inferioꝛ poꝛtio q̄
mulier ē fundamētū. Ceterū dū de viro fit mlīer
nex⁹ tāgit̄ amoꝛis dū d̄ doꝛmiēti vni⁹ in aliū q̄e
tis ꝑmanē^a. dū ter° fit d̄ osse inuit̄ q̄ ab hoīe ba
sis extat mulieris. Et si q̄rat̄.an ista costa fuit as
sūpta nuda sine carne.dicēdū q̄ nō imo coop̄ta
carnib⁹.vñ dicit adā.h̄ nūc os ex ossib⁹ meis ⁊
caro de carne mea. Sed nūc q̄rit̄: q̄lr ex tā parua
mā effecta ē ꝑfecta mlīer:q2 credit̄ fuisse ꝓducta
in etate ꝑfecta sic̄ ⁊ adā. Addidit ne de⁹ aliquā
aliā mām. Dicēdū q̄ sic. Sed vñ sūpsit. Rñden
dū q̄ creauit.vñ ñ est bñ itelligibile q̄d dic̄ hug.
de sanc.victo.q̄ ex sola costa fuerit ꝓducta muli
er:tūc eñi nō fuisset nisi rarefactio maioꝛ illi⁹ ma
terie.nō videt̄ aūt via possibilis vt tm̄ rarefiat
vñ costa q̄ possit ex ea stare coꝛp⁹ ꝑfecte mlīeris
Sed vbi ꝯdita fuit.dicēdū q̄ in ꝑadiso. Sed q̄
hoꝛa imediate posito adā ex agro damasceno i
ꝑadisuȝ Sȝ dic̄ alia ps ꝯcl'onis:q̄ nō ē mulier
ꝓducta d̄ illa costa q̄si de semīe. ꝓbat̄.ois ꝓpa
gatio in spē hoīs seu hūana fit ꝑ gñationē.talis
nō fuit ista.igr̄. Cōfirmat̄ auc̄te aug.sup Gene.
Illa inq̄t q̄ ŝm cām seminalē fiūt:ita nāliter di
cim⁹ fieri q̄ ita nālis cau s̄ hoīb⁹ innotuit. Iteȝ
mgr̄ in lr̄a. Coꝛp⁹ mulieris de costa factū dicit̄
eo sane miraculo quo de quiq̄ panib⁹ quiq̄ mi
lia hoīm saturata sunt. Sed tūc exurgit dubiuȝ.
Quid est h̄ semē in rerū ꝓpagatiōe. Innuit in
hac dist.arti.p°.q.iij.doc.deuot⁹.q̄ hmōi rō se
minalis nō videt̄ eē nisi toti⁹ foꝛa q̄ ad eēntiaȝ.
Et dicit̄ h̄ ꝯsonare sensui.rōni ⁊ auc̄ti. Rationi
siq̄dē q2 nō videret̄ alias ꝑfecte res intelligi ni
si in foꝛa toti⁹:sicut nō ꝑfecte intelligit̄ hō i foꝛ
ma partis sicuti in aīa rōnali:sed ꝑfecte in foꝛa
totius. In hūanitate.s.concoꝛdat inq̄t scd̄o sen
sui q2 ali⁹ ē mod⁹ in egressiōe rerū de pō mārie
⁊ specierū d̄ gñe. In egressu siq̄dē reꝝ d̄ pō ma
terie pri⁹ intelligit̄ foꝛa elemētoꝝ q̄ veniūt ad
foꝛmā mixtiōis per quā ad foꝛmā cōplexionis.
In genē aūt seu eē me^c° aspicit̄ aut maioꝛ :aut
minoꝛ specierū ꝯuenit⁹ ad inuicē. ⁊ ŝm hoc:aut
est gen⁹ magis aut min⁹ vniuersale. tertio cōso

nat auc̄ti.dicit eñi arist.in pꝛimo celi ⁊ mūdi.cū
dico celū:dico foꝛmā.cum dico hoc celum :dico
materiā cū foꝛma:⁊ ita ratio seminalis seu ipsuȝ
semē nomiat eē foꝛmale. Cōtra istum modū lo
quēdi arguo sic. Si foꝛma totius eēt semē x̄pus
vere fuisset ī pñb⁹ in rōne semiali.sed hoc ē fal
sum.igit̄ ⁊c̄.maioꝛ patet.quia foꝛma totius ī ho
mine nihil aliud est nisi hūanitas:sicuti anima ē
partis foꝛma.s.coꝛpis.chꝛistus aūt ver⁹ fuit hō
⁊ verā habuit hūanitatē. Sed ꝓbat̄ minoꝛ au
ctoꝛitate aug.x.super Gen̄.x̄pus inq̄t nō fuit in
abꝛahā ŝm rationē seminaleȝ. Et si distinguat̄:
q̄a aliud dicit semē:aliud ratio seminalis. Semē
quippe nomiat illam foꝛmā totius. Sȝ ratio se
minalis nomiat modū ꝓpagatiōis naturalis q̄
lem nō habuit chꝛistus cū fuerit concep⁹ de pu
rissimis marie sanguinib⁹. Et tamē dicit̄ de coꝛ
factus ex semine dauid ŝm carnē. Contra. Hoc
eñi fieri ex semine nō est esse hominē seu haber̄
hūanitatē.dato q̄ppe hoc ita eēt chꝛistus ex semie
dauid si simpliciter poꝛestate absoluta hūanita
tem assumpsisset.sed intelligitur fieri ex semine:
q̄a intellecta sunt in pñbus pꝛincipia mixtiōis
ad cōplexionē scȝ hūanitatis chꝛisti. vnde dico
ŝm docto.subti.hui⁹ dist.q.i.⁊.ij.q̄ cū in cōposi
to tria sint.s.materia.potētia receptiua mārie ⁊
actus:nec materia est semē seu ratio seminalis:
nec potentia receptiua fundata in materia: quia
hoc modo ŝm aug.ix.sup Gen̄.c.vi.⁊ est in litte
ra:facit deus multa in materia que nō recipiunt̄
ŝm rationē semailē.nec tertio actus scȝ inchoa
tio quedā foꝛmarū vt vtar mō loquendi alberti
magni cuius pħia plena est de hmōi inchoatio
nibus foꝛmarū.vnde dicit q̄ foꝛma anteq̄ veni
at vltimate in materia habet quēdam modum
eēndi in mā qui potest dici foꝛme inchoatio. Et
confirmatur:q̄a nisi hoc eēt videretur omīs mo
tus eē violentus.violentū eñi vt dicit Aristo.in
tertio ethicoꝝ.cuius pꝛincipiū est extra nihil cō
ferente vim passo.ita q̄ imaginātur hij hui⁹ po
sitionis q̄ quādo aliquid ad aliud tendit habet
in se potentiā recipiēdi ⁊ illud dicitur materia ⁊
potētiā se ꝯducēdi sed nō cōpletā: ⁊ id vocatur
ichoatio foꝛme. Contra istū modū loquendi ar
guo sic.ex rōnibus doc.subtilis. Si sint dande i
materia tales foꝛmarū inchoatiōes.peto aut eēt
vna inchoatio oīm foꝛmarū:aut vna plurīū:aut
singula singule.nō potest dari pꝛimū:tūc eñi es
set eadem ichoatio foꝛme in materia ꝯtrarioꝛū:
vtputa albi ⁊ nigri:⁊ ignis ⁊ aque. Et cū actus
sequens hmōi inchoationem sit eiusdem ratio
nis cum illa foꝛma inchoata:sicuti actus ⁊ potē
tia:sequeretur contraria esse eiusdem speciei. Si
autem dicatur scd̄m q̄ sit scȝ vna inchoatio plu
rium:tunc eadem ratione erunt q̄ sunt diuersaꝝ
spēꝝ eiusdē spēi.sicuti si hō ⁊ leo hēant i mā in

choatiōnē eiusdē rōnis.opꝫ q̄ sint eiusdē rati
onis. Si aūt dicat̄ q̄ singl'a foꝛma singulā ⁊ ꝓ
priā in mā habeat ichoatiōnē. Tūc q̄ro:aut oēs
infoꝛmāt materiā:aut vna solū vl' aliq̄ certe:alie
nō. Si dect̄ scd̄m.ergo erūt aliq̄ inchoatiōes foꝛ
marū accn̄ta^m ꝑ nām stātes sine subo: ⁊ ꝑ ꝯñs ⁊
ipa accñ^a stare poterūt cū hēant eē cōpletius .si
aūt dect̄ pꝛimā seq̄tur q̄ vna simplex mā eq̄ pꝛi
mo ꝑficiet̄ diuersis:q2 vna inchoatio ꝑ aliā nō
ꝑficiet cū multotiēs sint inchoatiōes ꝯrioꝝ. Cō
firmat̄:q2 ista pō videt̄ sentire valde de ꝓpꝛimo
opiōnē anaxa^c. Non eñi differt nisi in hoc q̄ a
naxagoꝛas cōpletā ponebat foꝛmarū in se inclu
siōnē hic icōpletā:nec valet q̄d dr̄ q̄ tūc ois mo
tus esset violētus cū nō esset actiōis aliq̄d pꝛici
piū i mobili.ŝm eñi pħm in.ij.phicoꝝ.nā dr̄ de
mā ⁊ de foꝛa.vnde ⁊ gñatio pt dici nālis:aut ra
tione mārie:aut rōne foꝛme q̄uis pꝛicipali⁹ rati
one foꝛe. Sufficit igr̄ q̄ mā sit nāliter passiue i
clinata:seu mobile nāliter ⁊ passiue inclinatum
ad motū aliquē ad h̄ q̄ dicat̄ mot⁹ nālis. Me
dic⁹ eñi licet q̄ñ infirm⁹ est seipm̄ curet:ꝑ accñs
tn̄ est.vñ accidit q̄ ꝯiūgāt̄ simul actiuū pꝛicipiū
⁊ passiuū. Et tūc q̄d dicit violentū est cui⁹ pꝛinci
piū est extra nō ꝯferente vim passo.hȝ intelligi:
aut ꝑ modū actiui:aut passiui.cōferre aūt passi
ue vim actiuo passiuū dr̄:q2 est ad habēdū taleȝ
foꝛmā inclinatū quo mediāte agēs expediētius
agit. Sȝ tūc q̄rit̄. Quid est ꝓpꝛie semē.dicēdū
q̄ est q̄ddā ipfectū passiue tn̄ se hñs in actiōe ni
si sit seminū diuersitas:sicuti est in semīe viri q̄d
se videt̄ q̄dāmō hr̄e actiue:vel veri⁹ ipsis diffu
si cū tali semīe:q2 neq̄t dari q̄ semi cōpetat actō
rōne efficiētis:q2 in nō entis v̄tute nullus agit:
cū igr̄ facta semis trāsfusiōe possibile sit generāt̄
imediate destrui relinq̄tur.⁊c̄.vñ veri⁹ videt̄ q̄
ista actiuitas in semīe viri veniat ex spiritib⁹ na
turalib⁹ trāsfusis. Sed tūc querit̄.q̄d est q̄d di
cit sapiēs.semē erat maledictū a pꝛicipio.dicen
dū q̄ istud semē dȝ intelligi ꝓsubstra^a.i. hūana
nā que fuit maledicta a pꝛicipio ꝑ pctm̄ ade ac
tuale: ⁊ vsq̄ in pñs ꝑ pctm̄ oꝛiginale. Et nisi re
liq̄sset dñs nob̄ vñ multiplicaret̄ adā in poste
ris:sicut dic̄ ysa. Nisi reliq̄sset nobis semen sicut
sodoma eēmus.vel sic̄ gomoꝛra similes essem⁹.
q̄ aūt sit in semīe rōne spirituū aliq̄lis actiuitas
pȝ experiētia.foꝛmica eñi nāli experiētia granis
collectis in ea pte ea coꝛrodit in qua est vis ger
minatiua ne crescāt.vnde in seminū multiplica
tione ŝm pħm triplex caloꝛ req̄rit̄.nālis q̄ est ex
spiritu nāli.caloꝛ elemētaris q̄ ex luce elemētoꝝ
⁊ caloꝛ celi luce celi opans. Scd̄a ꝯcl'o est.q̄
anima eue nō habet oꝛiginē ex adā. ⁊ est hec.sic
sigillati coꝛpibus icōditis aīe fit infusio:vt nec
eue aīa nec alie ex traduce nascātur. Dicit pꝛia
pars q̄ cū coꝛpib⁹ hoīm creātur aīe ⁊ infundun

tur.ꝓbatur. Si eñi pōnerem⁹ aīas a pꝛinci^o fu
isse creatas:sicut fecit oꝛige.aut volūt venire mo
do ad ista coꝛpa infecta:aut nō. Si volūt venire
igit̄ sunt fatue ⁊ stulte. Si aūt nolūt ⁊ veniūt.igi
tur misere sunt ⁊ pꝛius penā patiūtur:q̄ peccēt
Confirmat̄.quia nō est verisimile q̄ stēt tāto tē
poꝛe scȝ a pꝛicipio mūdi absq̄ merito :aut d̄me
rito.⁊ ita si merētur efficiūtur beate:si demerent̄
dānate. Ex quo relinq̄tur q̄ creādo infundit̄:
⁊ īfūdēdo creātur:pꝛius tn̄ natura fit aīe creatō
q̄ eius infusiō:sicuti pꝛius res in se ꝯsideraf q̄ i
cōpatiōe ad aliud. vnde ⁊ super illo verbo.qui
finxit sigillatim coꝛda eoꝝ. Exponit glo .q̄ aīe
sunt create successiue sicut ⁊ coꝛpa. Et aug⁹.in li
bꝛo de ecclesiasticis dogmatibus.tenendum est
q̄ anime nō sunt simul create. Ex quo patet er
roꝛ macrobij in li.d̄ somnio scipiōis:qui posuit
aīas simul creari in celo aplanes seu stellato:q̄d
vocat pl'o cāpū elisios ⁊ postea descēdere hic in
feri⁹ ꝑ circulū lacteū quē noīant pħi galaciam ⁊
hinc descēdē in coꝛpa: ⁊ pacto officio iuste rursū
supi⁹ ascēdere. ⁊ pȝ q̄ quo ad hoc iuxta nomen
suū liber macrobij recte intitulat⁹ est de somnio
scipiōis. verius q̄ppe hȝ modū somnij in hoc q̄
alicui⁹ realis apparētie. Ex erroꝛe ꝯsimili de
fecit impius manicheus qui posuit aīas in celis
in pꝛincipio creari: ⁊ dehinc ad sugestionem dei
tenebꝛarū peccasse: ⁊ merito illius peccati sunt
detruse in coꝛpa velud in carceres vt purgētur:
⁊ postmodū saluētur.patet erroꝛ:pꝛio in hoc q̄d
dicit q̄ sunt merite in celo:quia dicit paul⁹ de ia
cob ⁊ esau.cuȝ nōdū aliquid boni aut mali egis
sent. Ceterum q̄ dicit omēs purgandas ⁊ sal
uandas manifestus erroꝛ est ⁊ tollens timoꝛē dī
Ceterū ⁊ tertio īpꝛopꝛie loquitur vocās coꝛpus
carcerē.nā aīa hūana nāliter ad ꝓpꝛiū coꝛp⁹ af
ficit̄.nolum⁹ inq̄t apl's expoliari sȝ supuestiri q̄d
nō ꝯuenit carceri. Sȝ dicit alia ps ꝯcl'onis:q̄
nec eue aīa nec alie ex traduce ꝓducūtur.vñ pꝛi
mo noto quid dicat traductio. Requirit eñi tra
ductio q̄ vnū oꝛiginet̄ ab alio.vnd̄ si diuidatur
vnū lignū in duo ligna:nō est vnū ex traduce al
terius:quia non oꝛiginat̄ vnū ex alio. Rursus
req̄rit q̄ sit diuisio illius quo fit traductio. vnde
licet vn⁹ ignis aliū oꝛiginet:nō tamē vn⁹ est ex
traduce alterius:quia nō est ibi diuisio ignis ꝓ
pꝛie sed solū multiplicatio.hoc habito ꝓbat̄ sic
ꝯcl'o.si eñi aīe sūt ex traduce:tūc aut aīa a coꝛpe
traducit̄:aut aīa ab aīa:sȝ neutrū potest dici.igi
tur.maioꝛ pȝ d̄ se.mioꝛ ꝓbat̄: p° q̄ nō ex coꝛpe
q2 per naturā neq̄t fieri:ex coꝛpoꝛe non coꝛpus
anima auteȝ subā est incoꝛpoꝛea tam ŝm pħm
q̄ ŝm theologum.si autē sit anima ab aīa: aut
ŝm totuȝ aut ŝm partem. Non ŝm partem:cum
anima sit simplex. Nec scd̄m totum:quia tūc ge
nerans generando moreretur. Confirmatur

aucte arist.in li.xvi. ō aialib⁹. dicētis solū itellēm eē ab extrinseco. Et dñs p ysa.dic. omnē flatū e° feci. Et si dicat q: scribit Geñ.xlvij. Oēs aie q̄ egresse sunt de femore iacob septuaginta due: ⁊ ita videt φ fiat traductio. Dicēdū φ h̄ est locu° sinedochica seu p sinodochē cape totū p ptē vel ecōtra. Et h̄ ē mod⁹ vsitat⁹ locutiōis apō phos ⁊ theologos. vñ.ix.ethicoꝝ dic phs φ hō est sol⁹ itellect⁹. dȝ itelligi pricipalr: ita de alijs. Tertia ɔclo ē φ ,pductio mulieris de costa adē ñ fuit miraculū. ⁊ est h̄. Sic ,pductio mlieris de ade costa fuit mirabil' vt miraculū nō attigēt. Prima ps dic: φ ,pductio mlieris de costa fuit mirabilis. pȝ. q: cūctā excedebat hūanā facultatē. Teste em̄ arist.in p° metha^ce. ,ppt admirari ceperūt hoies phophari. Mirabile igit dicit aut cu⁹ rō ignorat: aut cui⁹ factura v̄tutē excedit mirantis Vtrūqȝ aūt verū in ,pposito erat. Sȝ dicebat scda ps. φ nō fuit miraculosa. ,pbat. q: teste aug. in li. de vtilitate credēdi. Oē miraculū dȝ esse insolitū. ⁊ dȝ accipi isolitū. i. ɔ cur^m nate solitum nō q: raro veniat. Si em̄ qlibet dic de⁹ illūinaret mille cecos adhuc eēt miraculū: ⁊ tñ sepe eueniret. Et eclipsis lūe nō eēt miraculū q̄ raro tñ euenit. Sȝ ,pductio ō hmōi costa ñ fuit ɔ cursū nate ,pbat. q: ñ fuit coste ō hoib⁹. igr. Et si dicatur fuit arduū. Rñdendū φ sic. sȝ nō oē arduum hȝ rōnē miraculi. Est em̄ p° arduū supra naturā qñ. s. in facto neqt attigē nā: sic fuit incarnatio filij dei. Est scdo arduū p̄ter nām qñ sȝ nā hñ attigit in facto nō in mō faciēdi: ita tñ φ iste mod⁹ nō sit ɔtri⁹ mō agēdi nāli. sic ɔuersio v̄garū in serpētes. posset em̄ lōgo tpe ɔuerti p alteratiōes: ⁊ ita duo sic faciūt mirabile φ ñ miraculū. Est tertio arduū ɔ naturā. i. ɔtriū cursui nate. ita φ nā hñ attigit in facto nō i mō faciēdi sicut illūinatio ceci. Nā em̄ hñ fac visionē sȝ nō post p̄uationē: ⁊ h̄ solū arduū erat miraculū. vñ si reperiat dici miraculosa dȝ accipi cōit. Quātum ad tertiū arti. sūt tres diffi. Pria ē vtrū illa costa de q̄ facta fuit eua resurgat in adā vel in eua. Rñdēdū est φ in eua: q: solū fuit in adā ɔcreata ,ppt euā ⁊ sue speciei mltiplicationē. Scda diffi. vtrū aia vegetatiua ⁊ sensitiua ,pducat ex traduce: sepate tñ ab aia intellectiua. Dicendū ē φ sic cū sil' intercrāt cū corpe ⁊ sil' viuāt: nec habeāt existētiā ,ppriā distictā ab existētia cōpositi

Tertia diffi. quō se hñt mirabile ⁊ miraculum Dicēdū φ se hñt ,pprie sic aial ⁊ hō. sic em̄ ois hō est aial: nō āt oē aial hō. sic oē miraculū est mirabile nō oē mirabile miraculū. Ex q̄ pȝ ad qōnē φ vicȝ eua sic q̄ ad corp⁹. de ade costa producta fuit q̄d nec q̄ ad aiam nec etiā ō semie. Tūc ad argumēta. Ad primū dicēdū i sūma φ adā erat ɔsiderād⁹ inq̄tū indiuiduū: ⁊ ñ fuit illa costa reqsita ad eē ei⁹. Erat vlteri⁹ ɔsiderādus vt p̄ncipiū toti⁹ hūani generis. ⁊ sic in eo illa requirebat: vt q̄ mediāte sola eua ,pduceret: ⁊ p abos ceteri: nec erat mōstrū: tū q: mōstra sūt p̄ter nature itētionē ex scdo phicoꝝ q̄d nō fuit ō ista costa: tū rursus q: nō erat ita magna vt facēt monstrū. Ad scdm negat mior q̄ ad ptes singulas: cū em̄ fuit pō: ⁊ apparuit maxie ⁊ diuia sapia ⁊ bonitas: vt de dormiete costā remouē sine excitatiōe q̄ ad potētiā. de futuris ipm instruere i illo sopore q̄ ad sapiaȝ. adiutoriū em̄ sibi tribuere q̄ ad bonitatē: ⁊ sic de alijs ɔgruētijs. Ad tertiū negāda est maior. opter em̄ ad h̄ φ aliqd dicat semē alicui⁹ φ sit in ,ppria dispōne ad tiō eiusmodi nō erat illa costa. Et sic pȝ ad. ⁊c. Ex p̄nti aūt dist. sic. ⁊c. Pria ɔclo e. de ade ossib⁹ eua ,pducit a dei manib⁹ atqȝ pficit. dic ɔclo φ eua facta est de costa ade a dño deo. ⁊ ponitur a pricipio dist. vsqȝ ibi. illud etiā sciri opter. ⁊c. Scda ɔclo. nobiles spūs aut q̄ creatura nō p̄nt penit⁹ in ista factura. dic ɔclo. φ nec angeli nec alia creatura potuit tali mō ,pducē euā. Et incipit ibi. illud etiā sciri opter. vsqȝ ibi. quēadmodū mulieris corp⁹. Tertia ɔclo. nec sil' ɔditas animas dicim⁹ neqȝ exductas hñ ,pferim⁹. dic ɔclo φ aie nec dñt dici sil' creari nec ex traducē. et icipit ibi. quēadmodū mulieris. ⁊c. vsqȝ ad finē distinctiōis. ⁊c.

Olēt q̄ri pl'a ō hois statu. ⁊c. Hic sigtur xix. dist. h⁹ scdi q̄ sic ɔtinuat ad p̄cedētes Nā postq̄ a. xvi. dist. iclusiue vsqȝ ad istā oñsa ē hois ,pductio. Nūc i ista ostēdit ipi⁹ hois q̄ i statu eēt innocēt. fuisset dura°. ⁊ diuidit in tres ptes p̄ncipales. In pria p̄cedit introductio. vt pateat docilitas. In scda ade ḡto studio pādit imortalitas. In ter^a oñdit q̄ fuisset gignino: ⁊ q̄ mentis subtilitas. p^a i p̄nci°. 2ª ibi. ⁊ pulsq̄ ad animi qlitatē. ⁊c. tertia ibi. s. dist. xx. p⁹ h̄ vidēdū ē qlr primi parētes. ⁊c. p^a pte īdiuisa manēte. scda ps i q̄ ade ḡto studio pādit imortalitas: ī tres ptes diuidit. In p^a ō ade imortalitate v̄itas ponit. In scda ō tali durabilitate dubiū orit. In ter^a de ligni vite grādi posteritate qō necit. p^a in prici°. scda ibi. solȝ h̄ q̄ri cū hō pri⁹ mortale. ⁊c. ter^a ibi Sȝ ad h̄ qrit si ñ eēt p̄ceptum. ⁊c. Et h̄ ē diuisio presentis dist. ⁊c.

Trū statu primario adā i corpe ⁊ aia stetisset imortalis. Et arguit tiplr φ non. Prio sic. Oē nutribile est corruptibile: sed corp⁹ in adā in prio statu erat nutribile. ergo fuit corruptibile. ⁊ cū eadē existiā in cōposito habeāt mā ⁊ foa: seqt φ aia piter fuerit corruptibil. maior pȝ. nutritio em̄ ē ad restaurationē depditi. ex li. de gñatiōe. ⁊ pȝ ad sensum. Si enim hō semp nutriret ⁊ nihil depderet efficeretur gigas tāgēs celos. Sed ,pbat minor ex precepto dñi sibi collato Geñ. ij. p̄cepitqȝ ei di. Ex omni ligno paradisi comede. ⁊c. ex q̄ pȝ: si nō comedisset obmisisset ⁊ peccasset. Scdo arguit sic. oē generabile est corruptibile: sed hoies in statu p̄mario erāt gñabiles. ergo corruptibiles: ⁊ ita sic pri⁹. maior pȝ ex pmo celi ⁊ mūdi vbi iprobat arist. platonē q̄ posuerat celū generari seu fuisse genitū ⁊ tamē est incorruptibile. Sed minor patebit sequēti dist. vñ eis p̄ceptū est. crescite ⁊ ml'tiplicamī ⁊ replete terrā. Et confirmat: q: minoris est potētie deducē rē ad nō eē q̄ ad esse: quia ad hoc inclinat creatura ex eo φ de nihilo est. ex quo igr fuisset gñatio in illo statu fuisset ⁊ corruptio. tenet ɔña ex loco a maiori. Tertio arguitur sic. nullū violētū est ppetuū. sȝ elemēta erāt in corpe adā violēter in illo statu. igr ⁊c. maior ē arist. in li. celi ⁊ mūdi. minor pȝ. q̄ ad primā ptē aucte auerroys tertio celi ⁊ mūdi cōmēto. vi. ⁊ p° de gñatōe. c. de mixtiōe ponētis elemēta manere in corpe animaliū. ex q̄ patet scda ps minoris. Certū est em̄ φ ignis nāliter appetit eē sursum. post aer: ⁊ ita de alijs ⁊ per ɔñs est vnio elemētoꝝ violēta. Ex q̄ arguatur sicuti prius ō aia In o^m arguit aucte apli ad roma. v. p vnum hominē intrauit mors in mūdū. In ista qōne ad alias. ⁊c. Quo ad primū articulū termini sunt aia. imortalitas. ⁊ status. Prim⁹ igr terminus est anima. vnde vltra datas de aia diffinitiōes dist. xvij. hui⁹ scdi p̄t anima diffiniri sic diffinit eā arist. in scdo de aia. Anima est act⁹ prim⁹ corporis phisici. organici pō vitā habētis. vbi aristo. tangit tria. primo tāgit g⁹ anime dū dic: aia est actus prim⁹: vocat actus prim⁹ qui est quasi in habitu. ⁊ actus scds qui ē in quasi opari: Ita habet animā hō dormiēs: sicuti vigilās cū tamē tūc de cōi cursu careat opatiōib⁹ maxie nobilibus: sicuti est intelligere ⁊ velle. dicit aūt actus quia se hȝ p modū pficiētis in corpe nō pfectibilis. vnde ⁊ hoc reqrit pfectio mūdialis. Est enim pur⁹ spūs nō informās: sicuti sunt angeli q̄ neq̄unt esse forme quia sunt psone. est rursus purum cor^le nullū habēs spm̄ ipm informātem: sicuti sūt lapides. ⁊c. Exigebat igr ratio vt in medio esset vn⁹ spūs participās cū vtroqȝ: sicuti est aia que cū spiritib⁹ pticipat: quia est spūalis suba ⁊ cum corpib⁹ q: eoꝝ extat forma. Scdo dicit arist. corporis organici phisici. ⁊ sūt tria. p° dicit corpis Aia em̄ intellectiua ñ est foa sensatiue. nec sensitiua vegetatiue: se habēt em̄ s̄m phm in scdo de anima: sicuti trigo^m intetragono: ⁊ tetragonū in pēthagono: q̄d debet intelligi q̄ ad pfectione: q: sic perfectio trigoni est in tetragono ⁊ tetragoni in pēthagono. Sic pfectio anime vegetatiue est in sensitiua: ⁊ sensitiue in intellectiua. vnde nō est imaginādū φ in hoie sint tres ani^e sicuti posuit pictagoras: ⁊ plo p⁹ eū: sȝ vna i perfectiōe trib⁹ equalēs. iō dic arist. φ anima ē pfectio corpis. scdo dicit phisici. nullū em̄ artificiale hȝ animā. lȝ em̄ philipp⁹ comediarū magist quasdā facēt moueri statuas. ex p° de anima: nō p aiam erat sed per viuū argētū: iō dicit phisici Tertio organici. dic: vnde ista corpa q̄ organis carēt: sicuti lapides nō habēt animas: licet dmocrit⁹ male dixerit eos hr̄e animā: lȝ depssam exigit sicqdem anima ,ppter potētiaꝝ diuersitatē in suo corpe q̄d informat mēbra varia: sicuti patet in anima vegetatiua de qua min⁹ videt. vbi sūt radices loco oris. cortices loco pellis. ⁊ medulla loco cordis. ⁊ sic de alijs: iō dr organici. Sȝ ter° dic p̄ncipalr pō vitā habētis. corp⁹ quippe q̄d anima infoat ex se foaliter nō est vita sed dicit in pō ad h̄ φ animā suscipiat. dȝ tñ ista pō attendi disposita nō remota. vñ granū anq̄ seminet pō habet vitā: sed illa est remota vt ɔcludat φ anima est act⁹ pm⁹ corpis phisici organici potētia vitā hñtis. Scds t̄min⁹ ē imortalitas. vñ imortalitas solet accipi tiplr. pmo° dr imortalitas idē φ oīmoda imutabilitas. ⁊ isto° sol⁹ de⁹ dr imortal' q̄ penit⁹ variari nescit. dicēte aplo. i. ad thimo. vlti. sol⁹ hȝ immortalitatē. scdo° dr imortalitas q̄ ad eē subale ñ seipo sȝ dono di inuariabilitas: ⁊ sic multe sunt creature immortales: sicuti sūt āgeli corpa cele^a ⁊ anima intellectiua. vñ plo in thieo dic introducēs deū loquētē āgel'. o dij deoꝝ q̄ꝝ ego opifex idēqȝ pr: vos sicqdē opa mea estis. nā sicqdē dissolubilia. me autem volente indissolubilia. Tertio modo dicitur immortalitas in eo q̄d potest ō se nō mori: lȝ possit ēt mori. ⁊ h̄ mō in statu innocētie hō dr fuisse immortal'. Vñ noto s̄m hug. in li. ō sacmētis. ⁊ ē in lr̄a nr̄a. φ hominis tres sūt stat⁹: ⁊ erit ēt q̄ ad tertiū terminū. s. nate institute: ⁊ in isto statu poat hō mori ⁊ ñ mori. scds stat⁹ nate lapse ⁊ in h̄ statu ñ p̄t hō ñ mori. terti⁹ stat⁹ ē nature restitute. s. glie: ⁊ in isto nō poit hō mori. Est aūt stat⁹ pmanētia sapiētie legib⁹ firata. Cuilibet nēpe hominis statui dedit de⁹ leges optias.

Quātū ad scdm arti. sūt t̄s ɔclusiōes. p^a est de immortalitate anime ipi⁹ ade. scda ō immortalitate sui corpis. ter^a de immortalitate toti⁹ ɔiuncti sȝ ipi⁹. P^a ē h̄. sic ade ceteroꝝqȝ hominū extāt ani^e immortales vt brutoꝝ moriāt. Dic p^a ps ɔclōnis φ ⁊ ade ⁊ omniū hominū sūt anime immortales. ,pbat h̄ ɔclo trib⁹ binarijs rōnum seu sex rōnib⁹. pm⁹ binari⁹ ē ex pte ordinis ani^e in vniuerso: ⁊ ex pte anime ad diuinā iustitiā. ex pte aie q̄ ad ordinē quē hȝ in vniuerso arguitur nō minus est de perfectione vniuersi. prima forma. i. perfectissima q̄ prima mā. patet q: magis ad ordinē p se vniuersi ptinē videt q̄ dicūt pfectionē cuiusmodi ē foa pfectissima: q̄ id q̄d dic impfectiōem: ⁊ ē ,ppe nihil. sȝ anima intellectiua int oēs foas ē pfecti^ma. mā i genē sube ipfecti

fima fm aug. Ex quo igr simplr pª mã fm ari
stotilē est ingñabilis ⁊ incorruptibilis: ita ⁊ aïa.
Confirmaṫ ad sensuʒ reperio eñi spm̄ om̄ino se
paratū imortalē: sicuti sunt angeli. Rursus . cor
pus oīno sine spū imortale: sic sūt corpa celestia.
ergo est dare mediū imortale. s. aïaʒ que ꝯuenit
cū spiritib⁹ ⁊ corpibus. pʒ q: si sunt extrēa ⁊ me
diū. Quo aūt ad diuinā iusticiā. pbaṫ. nullū bñ
⁊ iuste factū dʒ vgere in peiorē faciētis exitū. p
baṫ. q: sicuti nullū malū ipunitū: ita nullū bonū
irremuneratū. Sed si aïa esset mortal' aliqd be
ne ⁊ iuste factū vgeret in peiorē exitū facientis.
igr. pbaṫ minor. certū ē eñi ꝙ p morte hō nō de
bet dimittere veritatē: aut vite: aut iusticie. si aūt
morētur aïa ei⁹ hoc faciēdo vergēt talis opatio
in peiorē exitū. igr ⁊c. Sʒ si dicaṫ ꝙ resuscitabit
deus illā aïam cū corpe in finali iudicio vt rcipi
at aut bona aut mala fm q̄d meruit. Huic instā
tie hui⁹ dist. arti. i. q. i. rñdet doc. deuot⁹ ꝙ q: aïa
ex nihilo est creata: iō nō suscitareṫ ipa sed alia.
Sua sa'ua reuerētia hoc in passu nō extat secu
rus. p̄t eñi de⁹ aliqd indiuiduū penit⁹ destructū
idē nūero repare ⁊ dicē. oᵐ. sape videṫ articulus
parisieñ. de q̄ in q̄rto Jero al'. dicēdū ꝙ scʒ mēs
rōnalis aut in p̄io dʒ stare: aut merito: nec dan
da est illa adnihilatio tāq̄ mediū: q: sine cā vide
reṫ poni. Scd̄s binari⁹ est rōne ip̄ius finis aïe
⁊ virtutis. Ex pte finis arguiṫ sic. Om̄is aïa ra
tionalis naturalr appetit finē. ex. xiij. de trinita.
Et Arist. dicit p̄io ethicoꝝ. ꝙ om̄ia bonū appe
tūt. Sed posita mortalitate aïe nō posset aïa il
lū finē assequi. igr. pbaṫ minor. q: in vita ista q̄
cūq3 data beatitudine possibili caret securitate q̄
tamē requiriṫ ad btitudinē. teste Boe. iij. de con
sol'. p̄sa p̄ia. Btitudo ē stat⁹ oīm bonoꝝ aggre
gatiōe perfect⁹. Confirmaṫ. q: si nō esset imor
talis cū habeat appetitū ad hūc vltimū finē vi
dereṫ appetitus frustra plātat⁹ in tā nobili naṫa
q̄d est ꝯtra pbm in p̄io ethicoꝝ. Quo aūt ad a
nime vtutē arguiṫ sic. om̄is virtus est incorru
ptibilis que quātomagis a corpe elōgaṫ tanto
perfectior est. sed aïa intellectiua est hm̄oi. pbaṫ
q: q̄to hō exterior corrūpiṫ tāto hō interior ro
boraṫ: ⁊ ista accipiṫ ex. vi. naturaliū auic. vñ dic
sap. ꝙ in antiq̄s est sapia. Et albert⁹ magn⁹ in li
bro aïaliū dicit ꝙ circa. xl. annū incipit homis i
tellect⁹ pfecti⁹ depurari. Confirmaṫ: q: virtus
sup se ꝯuertibil' nō ē corruptibil'. sed aïe virtus
est sup se ꝯuertibilis: q: intelligit se ⁊ diligit se.
igr ⁊c. B videṫ in tērio libri de cauſ om̄e sciēs q̄d
scit eēntiā suā est rediens ad eēntiā suā reditiōe
cōpleta. videre ꝯceptū. Terti⁹ binari⁹ est ratio
ne aïe quo ad suā opationē ⁊ quo ad suuʒ obm.
Quo ad opationē arguiṫ sic. om̄is forma cuius
opatio est alligāta corpi corruptibili senescit p tē
pus ad modū corpis corruptibilis. sʒ opatiōes
aïe intellectiue nō sūt hm̄oi. igr. pʒ. q: teste pho
p̄io politic. nā debiles corpe nati sunt p̄cipaṫ.
⁊ grossi subijci. ⁊ hoc ppter maiorē subtilitatem
ingenij in debilib⁹ corpe. tho. hui⁹ dist. q. i. ar
guit. q: aïa est sepata ab om̄i corpe: iō est icorru
ptibilis. assūptū pbat. quia oportʒ intelligentes
denudari a forma intellecti. sed salua sua reuerē
tia ista rō nō vʒ. seqreṫ eñi ꝙ aïa nō posset seip
sam intelligē: q: a seipa neq̄t separi. vñ illa ppō
aristo. i. ij. de aïa. opʒ ꝯgnoscentes denudari ab
cogniti forma solū habet veritatem in potētijs
alligaris materie que sunt limitate ad certū quid.
Intellect⁹ aūt nō: sʒ extat toti⁹ entis. Quo aūt
ad obiectū arguiṫ sic. om̄is virt⁹ corruptibil' le
diṫ in obiecto sibi nimis excellēti. Sʒ intellect⁹
nō lediṫ imo pficiṫ in obiecto excellētissimo. vñ
aristo. in tertio de aïa dicit. ꝙ excellens sensibile
corrūpit sensuʒ. sed excellēs intelligibile pfic in
tellectū. doct. deuot⁹ hic arguit. q. i. arti. i. huius
dist. ex rōne obiecti scʒ q: obiectū est eternū. scʒ
veritas. ⁊ ita optet potentiā intellectiuā eē eter
nā: sed ratio nō valet: q: nō optet obiectū ⁊ po
tētiā in medio eēndi ꝯcordari. sepe ei q̄d itelligi
tur est accn̄s. ⁊ tñ aïa intellectiua est suba: tuʒ q̄a
visus bruti videt celū q̄d est incorruptibile: ⁊ tñ
visus eius corrūpiṫ. Et si obijciaṫ p illud eccle.
tertio. vn⁹ est interit⁹ hoīs ⁊ iumētoꝝ: ⁊ ita mo
riṫ aïa hoīs sicut bruti. vnde ⁊ arist. in de aïa di
cit. ꝙ intellect⁹ corrūpiṫ quodā in nob corrupto
Dicēdū ad p̄imū ꝙ salomon in li. eccles. est cō
cionator. vnde in illo libro introducit dicta sapi
entū ⁊ dicta stultoꝝ: quoꝝ stultoꝝ est dictū vnū
vn⁹ est interit⁹ hoīm ⁊ iumētoꝝ. Sed in fine li
bri sapiēter ꝯcludit. deū time ⁊ mādata eius ob
serua hoc est om̄is hō. illud vero q̄d induciṫ de
pho. ꝙ corrūpiṫ intellect⁹ ab interius corrupto.
habet intelligi quo ad opationē: q: hic in via in
p̄io actu optet nos admin⁹ fantasmata specula
ri. Sed queriṫ an aristo. posuerit aïe imortalita
tē. Dicēdū ꝙ sic. q̄d patet trib⁹ auctoritatib⁹. p̄i
ma est in scd̄o de aïa. Reliquū inq̄t aïe gen⁹ scʒ
intellectus sepatur ab alijs aïe partib⁹: sic perpe
tuū a corruptibili. scd̄a est in li. de pomo in quo
expsse suos docet discipulos clari⁹ post hāc vitā
videri veritatē q̄ in p̄nti. tertia est in. x. ethicoꝝ
vbi ponit vitā ꝯtēplatiuā eē diuturniorē vita
actiua. q̄d nō videṫ nisi intelligat post hūc statū
aliquē eē statū vbi dimitteṫ actio: ⁊ quereṫ con
tēplatio maxie cū in p̄io dicat virtutes pmanē
tiores fore disciplinis. Scd̄a ps ꝯclōnis dicit.
ꝙ aïe brutoꝝ sunt mortales. pbaṫ. om̄is aïa que
p̄t separi a suo corpe p̄t hr̄e opationē preter cor
pus. Sed aïa sensitia seu vegetatiua nō p̄nt hr̄e
opationē preter corp⁹. igr ⁊c. Et si queraṫ. vtꝝ
si adā nō peccasset fuissent mortalia bruta aïalia
Dicendū ꝙ sic. ⁊ paʒ hoc p̄io aucte bti aug. iij.
sup Geñ. dicētis. ꝙ si hō nō peccasset nihilomi
nus eēnt aïalia viuētia de rapia q̄ ad suā seruan
dā vitā alia interficēnt aïalia. scd̄o patet rōe. q̄a
nō apparet rō ꝙ totū bruti gen⁹ sit morti obno
xiū p pctō p̄imi hoīs: in quo nullo mō pticipa
uit. tertio patet ex manifesta repugnātia ad sen
sum. vbi eñi essent tot aïalia a mūdi p̄cipio cuʒ
habuissent gignitionē: sicut ⁊ mō nō videṫ possi
bile. Scd̄a ꝯclo est de imortalitate ade q̄ ad
corp⁹. ⁊ est hec. Sic ade in statu p̄ima⁹ corpus
censebaṫ imortale: vt post peccatū morti ei⁹ vite
lignū nō obstiterit. Dicit p̄ia ps. ꝙ corp⁹ ade
in statu innocētie erat imortale. pbaṫ. oīs mors
hoī pena est. Sed adā in statu manēs inocentie
nō peccauit. igr. Notādū tamē ꝙ corp⁹ ade eē
imortale vt sequēti dist. notat doc. subti. pōt in
telligi tripl̄r. p̄io mō vt negeṫ simpliciṫ possibi
litas ad moriēdū: ⁊ sic est falsa: q: potuit corrum
pi corpus ade vt patebit i effectu. Scd̄o⁰ vt no
tet ꝙ etiā in eo peccāre in statu innocētie fuit im
mortale. ⁊ hoc est falsum: quia sicut a deo bonū
omne remuneraṫ: ita ⁊ puniṫ maluʒ. Tertio mō
vt intelligatur ꝙ stāte adam instatu innocentie
corpus habuit imortale: ⁊ hoc fuit verū. Et hui⁹
dat Tho. h⁹ dist. q. ij. rōnē. q: dono dei erat tot⁹
adā ordinatus ad beatitudinē participādā vt fi
nē suū: ⁊ ita nequit impediri: nisi ex deordinati
one aliquoꝝ in finē vel i ip̄m finē cuiusmodi fu
it peccatū. Sed nūq̄d stāte innocētia poṫat cor
pus ade scindi gladio vel interfici a bestia vel a
malo filio in lecto dormiēs interfici. Dicēdū ꝙ
nō. vnde ysido. in li. de trini. Si hō in paradiso
innocēter viuēt: nec ignis vreret: nec aqua mer
geret: nec malus aer suffocaret: nec om̄ia q̄ no
cēt mortalib⁹ ipedirēt. vnde hic est aduertenda
valde vtilis dist. quā donat doc. deuot⁹. arti. iij.
q. i. hui⁹ dist. Solet inquit nobis tripliciṫ mors
accidere. p̄io ppter elemētoꝝ pugnā: ⁊ debet i
telligi hoc in q̄litatib⁹ cōsimilibus: q: nō ponit
doc. subti. elemēta pmanere in cōposito nisi vir
tualiter. scd̄o p humidi radicalis a calido ꝯsum
ptionē: sicut ignis in lāpade ꝯsumit oleū vt exē
plificat auicēna. tertio p extrinsecā lesionē: sicuti
malus aer. ⁊c. Quo ad p̄imū habuit adā corp⁹
valde cōplexionatū ⁊ in maxia iusticie ꝓportiōe
In elemētis habuit aïaʒ purā cui etiā dono dei
data est gratia vt posset corpus preseruare a pª
corruptiōe quo ad tēpus maxie sed nō semp. vñ
fm q̄d vult doc. subti. Si vsq3 in p̄ns fuissʒ sta
tus innocētie. ⁊ adā nō fuisset trāslat⁹ in paradi
sum exultatiōis senio defecisset. iō trāsacto tēpo
re merēdi in terrestri paradiso ante mortē trāsla
tus fuisset in celestē paradisuʒ: ⁊ anteq̄ seniū sen
sisset. aliogn si tēpus merēdi sp habuisset ⁊ sem
per in illo stetisset paradiso videreṫ ꝙ aliq̄ eorū
fuissent gloriosiores maria virgine: q̄d nō teneṫ
Quātū ad scd̄m scʒ hūidū radicale habuit nu
tritiuā valde nobilē ⁊ potuissʒ ꝯuertisse nutribi
lia sufficiēter in humidū radicale ne ꝯsumeretur
cui quo ad hoc specialiter datū est vite lignuʒ si
bi restaurās illud humiduʒ radicale: aut in toto
aut toto: aut in magna pte dū ex eo comedebat.
Quo ad tertiū scʒ extrinsecā lesionē erat adam
fortis ⁊ sapiēs: ⁊ sup hoc diuinū specialiter ha
bebat adiutoriū. Sed dicebat scd̄a ps ꝯclōnis
ꝙ nequisset seruare corp⁹ ade ne corrūpereṫ vi
te lignū post peccatū. pʒ. nō est min⁹ de mortali
imortalē facē q̄ de mortuo viuū. Sed adā post
peccatū fact⁹ fuit in corpe mortalis. igiṫ. si lignū
vite nō potuisset facere de mortuo viuū: nec de
ip̄o mortali imortalē. minor pʒ ex textu. Quacū
q3 die comederis scʒ de ligno scie boni ⁊ mali
morte morieris. vñ aplus ad roma. vi. Stipen
dia peccati mors. Et si obijciaṫ q̄d scribiṫ Geñ.
iij. post eius pctm̄ videre ne forte sumat d ligno
vite ⁊ viuat in eternū. igr. si sup̄sisset fuisset eter
na vita eius. Et ꝯfirmaṫ. q: fm sanctoꝝ glosas
enoch ⁊ helias ibi trāslati sunt qui pessimo anti
christo sunt vēturi obuiā. Et verisil'e est ꝙ vita
eoꝝ ex ligno vite ꝯtinuaṫ. Dicēdū ad p̄imū ꝙ
vbi nos habem⁹: ⁊ viuat in eternū: hebraica ve
ritas habet ⁊ viuat in seculū. Est aūt seculū spa
ciū centū annoꝝ. q. d. ⁊ diu viuat. vñ pʒ ꝙ illud
vite lignū nō dicebaṫ sic. quia vitā perpetuaret
sed q: cōtinuaret maxie in statu innocētie seu iu
sticie. Ex quo pʒ ad scd̄m tā eñi enoch q̄ helias
iusti sunt ante dnm. Rursus crediṫ specialē deū
curā habere sup eos. Tertia ꝯclo est de imor
talitate toti⁹ cōiūcti scʒ ade. ⁊ est hec. Sic p gra
tiā ade infuit imortalitas vt a gl'iosa differret.
Dicit p̄ia pars. ꝙ imortalitas infuit ade nō nā
sed gratia. pbaṫ. om̄is nālis ppietas sequiṫ su
um subm quocūq3 ierit. sed post peccatū nō ē se
cuta adā ista imortalitas. igiṫ nō fuit ei natural'
maior patet. risibilitas eñi hoīem vbiq3 sequiṫ.
Sed minor patet ad sensum. vnde aug. sup Ge
neš. ⁊ est in littera. creat⁹ est hō imortalis quod
erat ei de ligno vite nō de ꝯditiōe nature. mor
talis erat corruptiōe corpis aïalis. immortal' be
neficio conditoris. Et dat exēplū aug. sicut p̄sci
tū fuit a deo filijs israel ne. xl. ānis eoꝝ ꝯsumerē
tur vestimēta. Sic ade ne moreréṫ. Et luce. x. su
per illud. Expoliauerūt. dicit glo. ꝙ fuit expolia
tus gratuitis ⁊ vulnerat⁹ in nālibus. Ex q̄ igiṫ
sibi penit⁹ ablata est hec immortalitas. sequiṫ ꝙ
fuit ex gratia. Et si dicaṫ. illō videṫ naturale q̄d
inest a p̄cipio cōditiōis. ex quo igiṫ adā habu
it a p̄cipio hāc imortalitatē videṫ ꝙ a natura.
Dicendū ꝙ aut sit equiuocatio de natura. vl' ve
rius est negāda ppō. dato eñi ꝙ alicui detur in
instāti ꝯceptiōis gratia nō tamē erit ei natural'.
Sed dicit scd̄a ps ꝯclōnis. ꝙ imortalitas ade

3 9

dr̄ ab im̄ortalitate glīe.,pbaſ.q̄n ſunt aliq̄ duo quoꝝ vnū ſtat cū alteri⁹ oppoſito illa n̄ ſunt eadē.pȝ ex ſcd̄o prioꝝ.Sed oᵐ im̄ortalitatis glīe ſtat cū im̄ortalitate innocētie.igr̄.pȝ mioꝛ: quia poſſe moꝛi eſt oᵐ immortalitati glīe: ꝛ tn̄ ſtabat cū im̄ortalitate in ſtatu inocētie. Confirmaſ .q̄a fuiſſet trāſitus de im̄ortalitate inocētie ad imortalitatē pꝛīe:nō eſt aūt trāſit⁹ eiuſdē ad ſeipſum vn̄ ꝛ in littera inquit mgr̄.alia eſt im̄ortalitas q̄ amiſim⁹:alia q̄ ſperam⁹. Et ſi dicaſ inquit aug. per xp̄m recupam⁹ q̄d in adā pdideramus.ergo eadē eſt im̄ortalitas. Rn̄dendū.ꝙ intelligēduȝ eſt equiualēter:ſicut pdēs vnū albū: ꝛ iueniens vnū ſcutū dicif hoc inueniſſe q̄d pdidit. Ita in ꝓpoſito.im̄ortalitas em̄ innocentie erat q̄ſi via ꝛ diſpoſitio ad verā im̄ortalitatē pꝛīe. Quātum ad terciū articulū ſunt tres difficultates. Pꝛīa eſt.q̄s pħoꝝ pꝛim⁹ poſuit aīe im̄ortalitatē. Dicēdū ꝙ ferelides q̄ fuit p̄ceptoꝛ pictagoꝛe: ꝛ hic ad diuerſos puenit opīo h̄ ꝓphōs. Scd̄a difficultas. Cū in ſtatu innocētie hr̄et hō ꝙ poſſet mori ſicut ꝙ poſſet nō moꝛi. vnde eſt ꝙ dr̄ im̄ortaſ nō aūt moꝛtalis niſi ſm q̄d. Dicēdū ꝙ q2 multa habebat adiutō ad n̄ moriēdū ꝛ pauca imo nulla ipedimēta niſi malā hēbat volūtatē. Tertia difficul.an iſta im̄ortalitas ab adā fuiſſet trāſfuſa ad poſteros:ſicut mō a parētib⁹ moꝛtalitateȝ ɔtrahim⁹. Dicēdū ꝙ nō imo q̄libet habuiſſet ꝓpꝛiaȝ im̄oꝛtalitatē ab eē ꝓpꝛio . diſpoſitiue tn̄ pōt ɔcedi.de hoc āpli⁹ infra. Ex q̄ pȝ ad q̄ōneȝ vicȝ ſi adā in coꝛpe ꝛ aīa in ſtatu pꝛimaᵒ ſtetiſſȝ fuiſſet im̄oꝛtaſ.Tūc argᵃ. Ad pꝛimū.in ſūma dicēdū ē vt patuit ꝙ ſic ꝙ ptes deſinebāt ꝛ coꝛrūpebātur nō tn̄ tm̄ ſicuti mō :fiebat tn̄ reſtauratio modo p̄dicto ꝛ trāſlatio ad celeſtē paradiſum ꝛ moꝛtē ꝛ ſeniū pueniſſent. Ad ſcd̄m iam patet.veruȝ eſt tn̄ ꝙ fuiſſet coꝛruptibile de ſe:tn̄ ad oᵐ maxia erāt adiutoꝛia q̄b⁹ ipediētib⁹ non veniſſet ad actū iſta coꝛruptibilitas:iō nō currit

Ad tertiū dicēdū ad minoꝛē ꝙ elemēta n̄ ſunt ī mixto niſi virtualiter:iō nō eſt violēᵃ. Et ꝙ allegat auerroym nō hȝ hic locū ſua auctas vt patuit diſt.xv. Ex p̄nti aūt diſt.ſic ꝛc̄. Pꝛīa ɔᵒ. fuit aīalis ſtatu pꝛimaᵒ nō ſp̄ūalis ade cōditio. dicit ɔcl'o.ꝙ adā in pꝛīcipio fuit ɔdit⁹ in coꝛpe aīali nō ſp̄ūali. ꝛ ponif a pꝛīcipio diſtīctiōis vſqȝ ibi.ſolet h̄ q̄ri. Scd̄a ɔcl'o.fuit im̄oꝛtalis diuina gratia:ſed erat moꝛtalis p naturalia. Dicit ɔcl'o.ꝙ adā erat im̄oꝛtalis p donū gratie ſed moꝛtalis natura ꝓpꝛia. Et ponif ab illo.ca.ſolet hic queri.vſqȝ ibi.ſed ad hec querif. Tertia ɔᵒ ex ligno vite im̄oꝛtalitas ierat rite clamat auctoritas.dicit ɔcl'o.ꝙ opīo aug.eſt:ꝙ iſta im̄oꝛtalitas que erat in adā ɔſūmebaf p eſum ligni vite Et incipit in illo c.ſed adhuc q̄rif.ꝛc̄.vſqȝ ad finē diſtinctiōis.Sequif in textu.

Oſt h̄ videndū eſt q̄liter pꝛimi parētes.

Hic ſignaſ.xx.diſt.hui⁹ ſcd̄i que ſic cōtinuaſ ad p̄cedētē. Nā poſtq̄ in p̄cedēti diſt.oſtenſa eſt ade ɔditio ꝛ in ſtatu inocētie im̄oꝛtalitas. Nūc in p̄nti pandif q̄ in illo ſtatu fuiſſet gignitio: ꝛ q̄ mētis ſubtilitas. Et diuidif in tres ptes pꝛīcipales. In pꝛima expꝛimif que fuiſſet gignitio. In ſcd̄a oſtēdif que eſſet ꝓlis ɔditio. In tertia ānectitur epilogatio.pꝛīa in pꝛīcipio. ſecūda ibi.ſi querif vero q̄lis.tertia ibi.talis eſſet hois inſtitutio.ꝛc̄. Rurſus pꝛīa particula in q̄ expmitur que in illo ſtatu fuiſſet in parētib⁹ gignitio. in tres diuiditur particulas. In p̄ma oñdit ꝙ in illa gignitiōe libidinis nō eēt adit⁹. In ſcd̄a ꝙ i paradiſo loco ſolaminis nō fuit coitus. In terᵃ ꝙ ad celū luminis hinc foꝛet exit⁹.pꝛīa in pꝛīciᵒ. ſcd̄a ibi.cū ergo in padiſo nō.ꝛc̄.tertia ibi.d̄ termino vero tp̄is.ꝛc̄. Similif illa ſcd̄a ps.ſi q̄ref vero q̄les.ꝛc̄. In qua oſtēdif q̄ fuiſſet ꝓlis cōditio.in tres ptes ſcindif. In pꝛīa de coꝛpe oꝛitur ſmo ens dubi⁹. In ſcd̄a de hoc perpēdif virtus meli⁹. In tertia de mēte loq̄tur ꝓlis ꝓfundius. pꝛima in pꝛinciᵒ. ſcd̄a ibi.ſed cū aug.ſub aſſertione.ꝛc̄.tertia ibi. Et cū de coꝛpe hūano.ꝛc̄. hec ē diuiſio.ꝛc̄.

Trū via innocētie tertia celebꝛata digeſtione filij naſcerētur bono ɔfirmati. Et arguif ad partē falſaȝ trib⁹ medijs. Pꝛimo arguif ꝙ in ſtatu innocētie nulla fuiſſet digeſtio.ī om̄i digeſtiōe fit ſepatio puri ab ipuro. Sed in coꝛpe ade ſtāte ſtatu innocētie nihil fuiſſet impurū.igif.maioꝛ patet ex pꝛimo canonis auicenne ꝛ.iiij.metheoꝛoꝝ ꝛ oīm medicoꝝ. Sed ꝓbaſ minoꝛ.nā opoꝛtuiſſet hoc impurū per egeſtiōes ꝓijci vt vrinā.ſudoꝛē ꝛ alia hm̄ōi que fetoꝛeȝ generāt q̄d ſtatui innocētie nō ɔgruit. Confirmaſ quia efficeretur coꝛp⁹ ade ipuri⁹ ex illo ipuro ſecū admixto ꝛ tamē ſine pc̄ō. Scd̄o arguitur ꝙ nulla fuiſſet gignitio in ſtatu illo.om̄is generatio eſt ad ɔſeruationē ſpeciei:ſed ſufficiēter fuiſſet in illo ſtatu hūana nā ſeruata.igr̄.ꝛc̄.maioꝛ patet aucte ariſto.in ſcd̄o de aīa dicētis ꝙ hm̄ōi multiplicatio ꝓpter eē ſpeciei requirif q̄ in vno ſufficiēter ɔſeruaſ indiuiduo. ꝛ patet d̄ ſole ꝛ luna quia ſunt incoꝛruptiᵃ ſolum habēt indiuiduum. Sed minoꝛ patet:q2 adā in ſtatu illo erat imoꝛtalis ex p̄cedēti diſt. Tertio arguif ꝙ filij ꝛ gigniti fuiſſēt ɔfirmati. Si oᵐ eſt cā oppoſiti ꝓpoſitum ꝓpoſiti. Sȝ pc̄m̄ ade ſuffecit vt peccatū in om̄es trāſfunderef poſteros. igr̄ ꝛ ſuum meritū illos ɔfirmaſſet. Et ɔfirmaſ.quia bonuȝ ē p̄ſtāti⁹ malo. Si igr̄ malū ſic nāȝ potuit inficē hūanā,ergo ꝛ bonū ɔfirmare. In oᵐ pꝛimi arguif:quia ſcriptū eſt Gen̄.ij.de om̄i ligno q̄d ē in padiſo comede:q̄d erat vt nutriref.nutritō āt eſt pars digeſtōis ex pᵒ canonis. Quo ad ſcd̄m arguif Gen̄.ij. Faciam⁹ ei adiutoꝛiū ſiſe ſibi.dicif de muliere nō videf aūt aliud de q̄ tūc ſeruiret mlier niſi ad actū gignitiōis. Quo ad terciū arguif aucte hugo.de ſancto victoꝛe. Si hō ſtetiſſet generaret filios ſine pc̄ō:ſed tn̄ nō neceſſario.paterne heredes iuſticie. In iſta q̄ōne.ꝛc̄.

Quo ad pꝛimū articulū termī ſunt digeſtio.innocētia.confirmatio. Pꝛim⁹ igif termin⁹ ē digeſtio. vn̄ digeſtio ſm ariſto.iiij.metheo.eſt perfectio a nāli ꝛ ꝓpꝛio calido ex oppoſitis paſſiuis. In q̄ deſcriptiōe tria notātur.pꝛio gen⁹ dū dr̄ pfectio. vn̄ ſm ariſto.in li.de gn̄atiōe pꝛius nutritiua ſunt in pō remota vt foꝛmā capiāt nutribilis.ſcd̄o in ꝓpinq̄ ꝛ apud medicos vocatur ros ꝛ tertio in nutribile ɔuertif. vn̄ ſm h̄ in coꝛpoꝛe aīalis p̄nt tres aſſignari digeſtiōes. vt pꝛīa fit in ſtomacho vbi ſepaſ groſſuȝ a ſubtili: ꝛ illō ſubtile dicif in pō remota ad ɔuerſionē i ſubaȝ coꝛpis aīalis.hn̄ tamē verū eſt apud medicos ꝙ maſticatio quedā p̄paratio magna eſt ad hm̄ōi digeſtionē:vnde triticū maſticatū ad multas vȝ medicinas ad q̄s nō valet nō maſticatū. Scd̄a digeſtio celebꝛaf in epate: ꝛ illuc fit ſepatio ipuri ſubtilis a puro ſubtili. Impuruȝ em̄ vertif in vrinas.purū aūt vadit ad venas ꝛ coꝛ vbi tertia celebꝛaf digeſtio vbi rurſus fit ſeparatio min⁹ puri a magis puro. min⁹ em̄ purū vertif in ſudores ꝛ alia multa.magis autē purū in roꝛē ꝛ cambiū q̄d eſt albū q̄d vertif in partes coꝛpis aīalis quo ad indiuiduū ꝛ ſupfluū alimēti vadit ad locū gn̄atiue ꝓpter ſpēm. Scd̄o dicit ariſto.ꝙ digeſtio eſt in naturali ꝛ ꝓpꝛio calido:digeſtio em̄ facta caloꝛe aeris extrīſeci ſeu ignis ſeu a calore accidētali nō eſt ꝓpꝛie digeſtio niſi āplief digeſtio ad digeſtionē accidētalē.debet eē em̄ a nāli calido q̄d vocaf calidū radicale agens in humidū radicale: ꝛ debȝ hic caloꝛ eē ꝓpꝛi⁹ nō alien⁹ Tertio dicit ab oppoſitis paſſiuis.paſſiuū ꝓpꝛium em̄ in digeſtiōe dr̄ alimētū ſeu hūidū q̄d opponif calido ɔrie ꝛ in hoc ɔtrᶜ agit ſicuti oleuȝ in lāpade: ꝛ dū ɔſumif hūidū radicale moꝛitur hō: ſeu dū ſuffocaf calidū radicale. Noto rurſus ꝙ ſum ex p̄bis aſſignare tres ſpēs digeſtiōis ſcȝ pepāſis.ephēſis. ꝛ opteſis.pepāſis ē ad modum grani.bene digeſti ephēſis ē quādo fit digeſtio circūſtāte hūido per totū:ſicut eſt in elixatis .opteſis vero quādo fit digeſtio circūſtāte calido exterius p totū:ſicut ē in aſſatis: ꝛ queūt applicari coꝛpi aīalis vt pꝛīa ſit ex toto naturalis .ſcd̄a ſit dū in balneo fit digeſtio.tertia in ſtuphis. Et he tres digeſtiōes tria habēt oppoſita.omotes em̄ opponif pepanſi:eſt em̄ ſicut granū nō matuꝝ Molipſis epſeſi: ꝛ eſt ſicut carnes elixate male ſtateſis opteſi: ꝛ eſt ſicut gipſuȝ ſeu plaſtrū reſpectu lapidis q̄ p̄nt in coꝛpe applicari aīalis vt liq̄do patet intuēti, vt dicaf igr̄ ꝙ digeſtio ē pfectō a ꝓpꝛio ꝛ naturali calido ex oppoſitis paſſiuis.

Scd̄us termin⁹ dicif innocētia. Et ſolet accipi tripliciter. vno mō dr̄ innocentia pura per ſe bonitas cui ex ſe om̄is ānexa ē perfectio: ꝛ ſic ſolus de⁹ eſt inocēs. vel beati ſm ꝙ q̄dām mō pꝛīcipāt illū abyſſuȝ deitatis intermīe ꝛ ab om̄i ſunt pena ſegregati. ꝛ ſic exponi p̄t ille titul⁹ libꝛi bt̄i aug. Incipit liber de vera innocētia: ꝛ ſic dr̄ innocētia:q2 oēm negat penā ꝛ actu ꝛ habitu: ſeu nocumētū.ſcd̄o dicif innocētia pꝛo ſtatu ſepaꝛo actu a vicijs ꝛ peccatis multis tn̄ immixto ꝛ penis ꝛ miſerijs: ꝛ ſic dicūtur iuſti viatoꝛes ī p̄nti viagio innocētes . vnde p̄s. Innocentes ꝛ recti adheſerūt mihi. Et illud. Innocētes ꝓ xp̄o īfantes occiſi ſunt.ꝛc̄.tertio dicif innocentia ꝓ ſtatu ſepato actu ab om̄i malo culpe ꝛ pene poſſibili tamē ad vtrūqȝ: ꝛ ſic dicaf ſtat⁹ hois pꝛimarius ſtat⁹ innocētie: ꝛ ſic ſumif in ꝓpoſito. Terti⁹ termin⁹ eſt ɔfirmatio ꝛ mō ɔſiſi capi p̄t tripliciter: vno mō ꝓ bono p eēntiā q̄d in nullo p̄t deficere ex ſeipo. ꝛ ſic ſolus d̄s dr̄ confirmat⁹ q̄ nequit peccare moꝛtalr̄.ſcd̄o dr̄ ꝓ illo qui neq̄t peccare nec moꝛtaliter:nec venialiter hoc tn̄ hȝ ſuperioꝛi dono:hoc mō dicūtur beati ɔfirmati in gloꝛia.tertio dicif ɔfirmatus qui nequit peccare moꝛtaliter dono dei:p̄t tamē venialiter hoc mō fuerūt ɔfirmati apl'i in die pēthecoſtes . ꝛ aliqui in vtero ſanctificati nō dico om̄es quia Maria nec peccauit pc̄ō oꝛiginali:nec veniali:nec moꝛtali. Quātū ad ſcd̄m articulū ſunt tres ɔcluſiones. Pꝛima eſt de digeſtiōe ꝛ egeſtiōe p̄morū parētū in ſtatu innocētie. Scd̄a eſt de ꝓle corū que fuiſſet quo ad coꝛpus.tertia ē quo ad anīmā ꝓlis ꝛ confirmationē. Pꝛima eſt hec. Sic in ſtatu pꝛimario digeſtio infuiſſet vt parentib⁹ delectabilis foꝛet gignitio. Dicit pꝛima pars ɔcl'onis ꝙ in ſtatu innocētie fuiſſet digeſtio pꝛobatur ſic. Nihil creditur in ſtatu inocentie homī fuiſſe collatū ocioſe.ſed in ſtatu innocētie habebat vaſa digeſtiōis v:puta ſtomachū.epar:loca egeſtionū.igr̄. Et ɔfirmaſ.quia ex p̄cedēti diſtictiōe indigebat nutrimēto ꝓpter hūidū radicale: ꝛ defeciſſet niſi comediſſet. Et ſi obijciaſ quia iſta turpia ſicut vrina ꝛ alia cōpetere nō videnſ ſtatui inocētie: maxīe cū fetoꝛē habeāt. Dicēdū ꝙ in illo ſtatu nō fuiſſet ſudoꝛ nec cetera q̄ homī ꝓueniūt ex debilitate:fuiſſet tn̄ hm̄ōi egeſtio q2 cōpetit nature hūane.verū eſt tamē ꝙ ſine fetoꝛ ex quo patet ꝙ ɔuertiſſet cibū ꝛ quo ad cōſeruationē indiuidui ꝛ in ſupfluū indiuidui neceſſarium tamē ad gignitionē. Ideo dicit ſcd̄a pars ɔcl'onis.ꝙ in illa innocētia fuiſſet gn̄atio . ꝓbaſ diſtin⁹ ſexuū nō eſt niſi ꝓpter generationē.ſȝ in illa inocētia fuiſſet diſtinctio ſexuū.igr̄. vn̄ aug⁹. xiiij.de ciui.dei. Quiſq̄s dicit nō coituros ñ generaturoſ hoies niſi peccaſſent.q̄d aliud dic̄ niſi

ꝓpter nūcrositatē sanctoꝝ fuisse peccatum. Et si
obijciat: q: dicit aug. in li. de bono ꝯiugali. nu-
ptie nō nisi mortaliū eē potuerūt. ex q̄ igit̄ stāte
illa innocētia erāt imortales: sequitur ꝙ nō fuisset
genitio. Et damasce. poterat de⁹ gen⁹ h̄ absq̄
generatiōe multiplicare si hō mādatū suū ḃuas-
set vsq̄ in finē. Dicēdū p̄rio ad verbū aug. ꝙ
hꝫ intelligi nō de mortali ꝙ hꝫ necītatē morie-
di. sed ꝙ p̄t mori: ꝛ talis fuit hō in illa innocē.
Nec q̄ ad scd̄m dicit Damas. ꝙ nō fuisset geni-
h̄ hō stetisset. sed intelligit ꝙ nō fuisset cū fedita
te ꝛ libidine. Sed fuisset ne in tali gnatiōe aliq̄
in muliere corruptio: q: dic̄ aug. sine vlla corru-
ptiōe integritatis īfunderet marit⁹ gremio mu-
lieris: stetisset ne virginitas in muliere p⁹ cōcu-
bitū. Dicit ad primū doc. deuo. hui⁹ dist. q. iiij.
ꝙ in feminū cōmixtiōe sunt tria. claustri aptio.
scd̄o feditas. tertio libido. primuꝫ est nāle. scd̄m
pene. tertiū corruptiōis viciose. primū fuisset in
statu innocētie: q: mulier viri semē suscepisset si
ne tamē claustri corruptiōe. ita eñi ad votū obe
dissꝫ: sicuti mō os ꝛ man⁹. nec fuissꝫ turpe loqui
de illo actu sicut nec modo de comestiōe: an aūt
stetisset virginitas post captū semī. dic̄ sanc. tho.
q̄one. ij. hui⁹ dist. ꝙ in v̄ginitate tria sunt. p̄rio
claustri aptio: ꝛ h̄ ē ēēntiali⁹ v̄ginitati: ꝛ istud n̄
habuisset eua post semē captū: ꝛ ita n̄ fuisset vir
go. scd̄o reqrit̄ integritas mētis in hītu: ꝛ tertio
in actu: ꝛ ista inqt duo sūt honorabiliora in vir-
ginitate: ꝛ q̄ ad ista duo fuisset v̄ginitas in illo
statu: q: mentē sp̄ habuisset purissimā. vnū tñ di
cit h̄ tho. ꝙ nullo mō videt̄ ꝙ. s. reqrat̄ ad virgini
tatē integrā volitio actual̄. Si h̄ eñi eēt verū ꝙ
btā Maria dū dormiebat virgo nō erat: q̄d ex-
tat absurdū: ideo sufficit puritas in habitu: nisi
dū affuerit tp̄s vt in actū exeat: aliōqn oēs v̄gi-
nes dū dormirēt iā nō eēnt virgines. Sed
dicit tertia ps ꝯclōnis. ꝙ ista gnatio fuisset dele
ctabil̄ pꝫ. q: vna queq̄ potētia in ꝓpria delectat̄
opatiōe. Et si dicat̄ ꝙ talis delectatio absorbuis
set vsum rōnis: sicut ꝛ mō facit. Dicendū ꝙ ha-
buissent moderamē in hmōi actu vsu rōnis. Ea
ꝓpter ait. q. iij. doctor deuot⁹ ꝙ in tali actu est
mō delectatio maior q̄ tūc fuisset: q: intētio de-
lectatiōis fuisset regulata p rōnē q̄d mō non fit
imo tot⁹ immergit̄ hō interior. ꝛ dat exēplū de eq̄
eq̄lis de se virtutis cum freno ꝛ sine freno. Ex q̄
patet ꝙ ille act⁹ in eis n̄ īpedisset ꝯtēplationem
vnde aug. in li. de ciui. dei. Nuptie ille digne fe-
licitate paradisi si peccatū nō fuisset dili ꝓlē gi-
gnerēt: ꝛ pudenda libidinē nō haberēt. Ex quo
patet defect⁹ tho. q. ij. hui⁹ dist. in solutiōe argu
mēti scd̄i dicētis ꝙ in isto actu fuisset intētior de
lectatio in statu innocētie. patet o. nec est simi-
le de actib⁹ ceterarū pōtiū vt videt̄. ꝛc. pꝫ. Se
cūda ꝯclō est de ꝓle in statu innocētie q̄ ad cor-
pus: ꝛ est hec. Sic innocētia mares habuisset ꝛ
feminas vt ambo paruuli nascerent̄. Dicit
prima ps ꝙ in primo statu fuissent geniti ꝛ viri
ꝛ mulieres. pbat̄. in illo statu ea fuissent sine qui-
b⁹ nō potuisset ille stat⁹ fuisse ꝯtinuatus. Sed si
ne viro ꝛ muliere nequiuisset ꝯtinuari. igr̄ in ābo-
b⁹ sexib⁹ fuisset multiplicatio. Et confirmat̄: q̄a
sic vir intēdisset sui ꝯsimile gignere in tali actu
ita ꝛ mulier aliq̄tiens q̄ marē. Et si dicat̄ ꝙ h̄m
ph̄m in. xvi. de aialib⁹: mulier est vir occasionat⁹
ex q̄ igit̄ ille stat⁹ erat pfect⁹: nō videt̄ ꝙ tūc fuis
sent mulieres. ꝛ confirmat̄: q: natura intendit ꝛ
maxime in illo statu q̄d est meli⁹: vir aūt lōge p-
fectior est muliere. Ad primū dicendū ꝙ mu
lier dicit̄ mas occasionat⁹: q: viri occasionē fera
est. Sic eñi Gen. primo dictū est. Faciam⁹ ei ad-
iutoriū sile sibi. vl̄ dicat̄ h̄ q̄d dic̄ tho. art. ij. q. i.
ꝙ licet sit quo ad indiuiduū occasio nō tamē q̄
ad speciē que sine hac nequit modo naturali cō-
seruari. Et dicendū ad scd̄m ꝙ licet simplicit̄ sit
melior vir muliere: tamē aliq̄tiēs intēdisset na-
tura genitionē mulieris: quia melior fuisset cō
paratiōe ad speciē licet nō simplr̄. Et si querat̄.
an quādo voluissent genuissent virū: ꝛ quando
voluissent mlierē. ꝛ vnde est diuersitas genitio
nis viri ꝛ mlierī. Dicendū ad primū ꝙ sic. nato
eñi viro intēdissent genitionē mulieris: vt vir
quilibet suā ꝓpriā habuisset vxorē: nec vn⁹ vir
vnq̄ duas habuisset vxores. nec simul̄ q: tūc fu-
isset ꝓprie bigam⁹: sicut Lameth qui ex hoc val
de vituperat̄. Nec successiue: q: sicut dicit doctor
subtilis. q. ij. hui⁹ dist. sicuti mō nō sunt multuꝫ
laudabiles de cōmuni cursu scd̄e nuptie: ita nec
tūc. vnde aūt ē variatio i ꝯceptu maris aut mu-
lieris. Solēt eñi assignari tres cause. pria ex pte
corpis. scd̄a ex pte aīe. tertia ex pte extrinseci con
tinētis. Quo ad primū sunt tres cause variati
onis in ꝓductiōe: aut maris: aut femie. Prima
est ex receptiuo diuerso. Si eñi viri semē recipi-
atur in parte dextera femine. de cōi satis vir seu
mas generabit̄: si in sinistra femina. Cui⁹ ratio:
quia pars dextera fortior ē ꝛ calidior ꝛ magis i-
tense agit in semie illo: ꝛ ita ad pfectius. vnde in
li. aialiū refert magn⁹ albertus. ꝙ quedā mulier
solita erat portare semp feminas. datū est ei con
siliū vt post semis ꝯceptū sup dextrū lat⁹ dormi
ret: q̄d ꝛ fecit ꝛ cepit extūc mares ꝓcreare. Se-
cūda ratio est ex parte semis in cōpatiōe vnius
ad aliud. s. semis viri ad semē mulieris. Si eniꝫ
semē viri sit fortius mēstruo mulieris de cōmu-
ni mas gnabitur: si ecōtra mulier. vnde patet ꝙ
false opinātur qui dicūt mulierē solū se habere
passiue in prolis generatiōe. de quo in tertio.
Tertia ratio sumit̄ ex parte semis viri in se. Si
eñi sit pfectū semē ꝛ valde digestū triplici calore
sufficiēter sociatum. s. calore nāl. s. celi calore ꝛ
ꝛ calore ꝓprio generabit̄ mas si ecōtra mulier.
Et inde est ꝙ de cōi ante tertiū septēniuꝫ gnant
sepi⁹ feminas p⁹ mares nisi aliud aducat ipedi
mētū. Scd̄a ratio pricipalis in diuersitate pro
lis est in imaginatiua: dū eñi in actu illo gigni
onis imaginātur ābo gignētes ad aliq̄d vel cor
alius valde facit ad gignēdū aut marē: aut muli
erē. Sicut dat exēplū Jero. de quadā q̄ quia in
susceptiōe seīs a viro imagiabat̄ de q̄dā mauro
pepit nigrū: sicut fuisset maur⁹. dat etiā tale exē
plū doc. deuo. q. vi. de quadā muliere q̄ dum a
viro cognoscebat̄ ad imaginē aspiciebat nani ꝛ
nanos semp portabat. hāc rōnē habuissent pri-
mi parentes in illa innocētia: q: in actu illo ver
tissent ābo cōi ꝯsensu imaginē suā: aut ad gigni
tionē maris aut femine: ꝛ p libito sue volūtatis
genuissent aut marē: aut feminā. quo etiaꝫ ad h̄
declinassent aut minorē aut maiorē virtutē semini
iuxta rōnis imperiū. Tertia ratio principal̄ est
ex parte extrinseci scꝫ aut aeris aut venti: sic̄ dic̄
ph̄s. in. xvi. de aialibus. boreas eñi vtilis ē va-
de ad genitionē maris: q: obturat corpis mea
tus ne calor exeat: ꝛ inde multiplicatur calor in-
teri⁹. ecōtra auster in genitiōe mlierī: q: appe
rit poros: ꝛ inde calor dispgit̄: ꝛ istud marie ob-
seruāt pastores docti ī pe gnationis oīuū. hāc āt
cām no credo fuisse i p̄rio statu cū tūc maximā
habuissent aeris tēperiē q̄d cōtradicit vento bo
reali. Sed dicit scd̄a ps ꝯclōnis: ꝙ in statu i
nocētie pueri nati fuissent puuli. pbat̄. q: opor-
tebat fetū ꝯceptū ꝓportionari vētri in q̄ portat̄
Cū igit̄ nequisset venter mlieris portasse hoīeꝫ
pfectū. sequitur. Ex quo p̄rio patet ꝙ nequissent i
ortu suo pueri ābulare. scd̄o ꝙ necessaria eis fu-
isset parētū ministratio. tertio ꝙ creuissent sicut
modo crescūt de iperfecto ad perfectū: licet tunc
valde perfectius nō tamē venissent ad senū: ita
ꝙ habuissent aliqualiter nobiscū ꝯsile principi-
um: sed finē dissimilē. Et si dicat̄ ꝙ geniti a bru
tis multa imediate nati ābulāt: sicut in capris.
pateret ergo fuisset in hoīe. Dicendū ꝙ nō est con
simile: q: inter aialia ceteris parib⁹ hō est hūidi
or per naturā ꝛ magis humidū habet cerebrum
ideo indiguisset solidatiōe mēbroꝝ: illa aūt aīa
que imediate ābulant sūt valde sicce cōplexiōis
nec fuisset pēa puero cū habuisset parētū dilige
tē custodiā. Tertia cōclusio est quo ad aīaꝫ ꝓ-
lis ꝛ confirmationē in bono. ꝛ ē hec. Sic i inno
centia soli electi fuissent geniti vt eis nec confir-
matio nec sciētia trāsfunderet̄ a parētib⁹. Pri-
ma ps dicit ꝙ in statu innocētie soli electi fuissēt
geniti. pbat̄ medio doc. sub. q. scd̄a hui⁹ dist. oīs
ordinate volēs finē p̄rio vult ip̄m finē. scd̄o ea q̄
sunt ad finē scd̄m ꝙ magis ꝛ minus ipi fini ap-
propinquāt. sed deus est hmōi. igr̄ vult p̄rio seip
suꝫ. scd̄o creaturā quā elegit btificare. tertio vult
sibi dare media ad habēdā beatitudinē scꝫ grāꝫ
ꝛ merita: nec aspicit nisi aspectu scd̄ario ꝙ iste e-
lectus ab isto vel ab illo vtputa a reprobato vl̄
electo homie generet̄: imo idē elect⁹ q̄ in statu i-
nocētie fuisset genit⁹ ab electo i p̄nti statu gigni
tur a reprobo. Et patet ꝙ hoc potest fieri. Nam
vnus ignis nūero qui gignit̄ ab vno igne eque
ab alio pōt generari. Sic ysaac qui genit⁹ ē san
ctus ex abrahaꝫ sanctissimo viro potuit gigni a
nerone crudelissimo viro: q: illud nutrimētū q̄d
in abrahā in semē est cōuersuꝫ: potuit ꝛ in nero
ne. Ex q̄ pꝫ ꝙ i statu illo soli electi fuissēt saluati
patet vltra ꝙ ibi soli qui fuissent saluati i illo sta
tu sunt mō vel erūt saluati. tertio pꝫ: q: aliter sal
uarit̄ electi q̄ fuissent: quia multi p martiriū: tūc
aūt nullū fuisset martiriū. Et si dicatur: quia vt
iam dictū est in illo statu tot fuissent viri q̄t muli
eres. mō aūt verisimile est ꝙ plures de vno sexu
saluātur q̄ de alio. dicit doc subti. ꝙ sicut soli d̄o
cognitus est nūerus electoꝝ in superna felicitate
locandus ita ꝛ de q̄ sexu erūt plures seu d̄ viris
seu de mulierib⁹. dicit tñ ꝙ differētia maris ꝛ fe
mine est solū dr̄ia mālis ex. x. metha ꝛ ita nō re
pugnat vnū qui fuisset mulier in p̄rio statu esse i
isto viruꝫ. Et ita nō obuiat q̄n iidē saluati fuis-
sent tūc ꝛ nūc: sed tūc in sexu muliebri nūc virili
seu ecōtra. vnde inqt dicūt aliq̄ ꝙ forsan in illa
superna ciuitate erūt electi omnes in sexu virili il
lis solis dēptis mulieribus q̄ i corpe ꝓprio mi-
ra fecerūt. Sicuti beata Maria v̄go ꝛ alie mul
te. Sed dicit scd̄a ps ꝙ nō fuissent in bono
confirmati: ꝛ ꝙ profecissent in sciā. prima ps pa
tet. pfecta confirmatio in bono matia est ps be-
atitudinis. si igr̄ habuissent illā ꝯfirmationem a
pricipio iam fuissent pfecte beati: ꝛ ita nō in via
sꝫ i termino. habuissent tamē multa adiutoria ad
bonū: vtputa introductionē parētū: bonitatem
naturaliū. Sed nūq̄d fuisset eis trāsmissa iusti-
cia originalis. dicendū ꝙ nō: q: est donū supnatu
rale: ꝛ p ꝯñs nō trāsfundit̄. sꝫ cuilibet a deo do-
nata fuisset. Et patet ꝙ valde defecit tho. qui di
cit ꝙ si parētes fuissent ꝓducti in gratia genuis-
sent in grā filios. ꝙ āt pfecissēt in sciā patꝫ quia
ꝓpt̄ hūiditatē cerebri nālem nō habuissent im
mediate fantasmata depurata que requiruntur
ad cognitionē q̄ maxie acquisitā p viā sensus q̄
fuisset in statu longe tamē perfectius q̄ modo.
Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficulta.
Prima est. an q̄tienscūq̄ vir mulierē cognos
uisset vtrū mulier cōcepisset. dicit doc. deuotus
q. v. ꝙ sic: quia in illo ope nihil fuisset ociosum.
Addūt aliqui ꝙ simul mulier semp ꝯcepisset ma
rem ꝛ feminā: marē in dextra: ꝛ feminaꝫ in sini-
stra. Scd̄a difficul. vtrū vnus hō vltra vnuꝫ
marē ꝛ vnā feminā genuisset. Dicēdū ꝙ verisite
ꝙ sic. verū est tamē ꝙ credibile valde est ꝙ fuissꝫ

ipos limitatū .p hmōi ope exercendo: quo posito
ab isto ope cessassent: vel tūc translati fuissent.
Tertia difficultas an tūc omēs electi eq̄les fu
issent i perfectiōe. dicendū ꝙ nō: imo ꝛ in corpe
aliq̄ habuissent meliora nālia: ꝛ in aīa habuissēt
aliqui maiorē sciam in intellectu: ꝛ maiorē boni
tatē in affectu. Null⁹ tamē fuisset: aut corruptus
in corpore: aut simpliciter iguar⁹ vel malivolus
Ex q̄ patet ad q̄ōnem ꝙ vicz in statu innocētie
fcia celebrata digestiōe nascerētur filij nō tūc ta
mē in bono ꝯfirmati. Et tūc ad argumēta. Ad
primū iā patuit. nō eīn fuisset talis egestio cum
fetore sicuti mō. Et ad ꝯfirmationē dn̄ dicit ꝙ
fuisset ipurius corp⁹. dicēdū ꝙ nō loquēdo sim
pliciter: q2 nō capiebat nisi .ppter fortificatiōez
nature vt bono recepto alimēti ipurū emittet.
Ad scd̄m. negāda est maior. ꝛ ad dictū arist.
dico sicut dicit doct. deuotus. ꝙ plus nō oīa
vidit. istū cī nesciuit statū: solū eīn locut⁹ est ð re
bus ꝑm ꝙ eas est expertus: principalr tamē fuissz
illa multiplicatio ad laudē dei. Ad tertiū dici
tur ad regulā illā theologicā. ꝙ tn̄ tenet in cāis
vniuocis. sed quādo vtrūqz est cātuz a cā vniuo
ca quādo aūt vnū cātur a causa vniuoca ꝛ reli
quū a cā equiuoca nō tenet. ꝛ pz ex°. Qualitas
eīn corruptibilis gn̄at qualitatē corruptibilē: n̄
tn̄ incorruptibilis incorruptibilē: q2 incorrupti
bilis a solo deo generat. Justicia aūt solū habet
cām eq̄uocā s. dn̄i. iusticiā dico infusaz cuiusmo
di illa fuisset. Et tn̄ de p̄n̄ti q̄ōne. Ex p̄n̄ti aūt
dist. sic de hec. Prima ꝯclo. statu primario fu
isset genita .ples: vt sancita erat gignitio. Dicit
ꝯclo ꝙ in statu primo fuisset gn̄atio prolis. Et
ponit a pricipio dist. vsqz ibi. si querit vero q̄les
ꝛc. Scd̄a ꝯclo. paruis corpib⁹ .ples gigneret
ꝛ .pduceret veiud etatib⁹. Dicit ꝯclo. ꝙ sicut eta
te fuisset .ples paruula: sic ꝛ corpe. ꝛ ponitur ab
illo loco. si q̄rit vero. ꝛc. vsqz ad illud. Et cāz de
corpe hūano. Tertia ꝯclo. quo ad sciaz fuissz
ductio ꝛ sapiaz vt clamat lectio. dicit cōclo. ꝙ in
illo statu fuisset .pfectus ꝛ in scia terrenoꝝ ꝛ sapi
entia eternoꝝ. Et ponit ab illo. c. ꝛ cū de corpo
re hūano. vsqz ad finē dist. Sequit in textu.

Jdēs igr̄ diabol⁹ hoiem. ꝛc. Hic sigtur
xxi. dist. hui⁹ scdi que sic ꝯtinuat ad pce
dentes. Naz postq̄ a. xvi. distictiōe vsqz ad. xix.
exclusiue est ostēsa homis .pductō. Et scdo a. xix
inclusiue vsqz ad istā in qua est ostēsa hois per
manētia ꝛ duratio. Nunc in ista panditur casus
aut peccatū homis atqz tēptatio. Et partitur in
tres partes principales. Jn prima partis prima
ꝛ peccati tangit. Jn scd̄a originalis vicij lex ex
primit. Jn tertia actuale ipij pcm̄ ponit. prima
i princi°. scd̄a dist. xxx. ibi. Jn superiorib⁹ insinu
atū est. ꝛc. tertia dist. xxxiij. ibi. post pdicta ð pec
cato actuali. ꝛc. Rursus p̄ia pticula in qua p̄n̄s
primarij scz ade pctī tangit: in tres partes diui
ditur. Jn p̄ia pz in limine demonis tēptō. Jn
scd̄a hois suo in crimie ipia cōdescensio. Jn ter
tia querit cur a supno spiramine extat talis per
missio. p̄ia in principio. scd̄a dist. xxij. ibi. hic vi
detur diligēter inuestigādū. ꝛc. tertia disti. xxiij.
ibi. ƥterea queri solet. cur deus. ꝛc. Rursus pri
ma particula que extat presens distictio. in q̄ pa
tet in limine demonis tēptatio. Jn tres ptes di
uidit. Jn prima tēptādi determinat primos pa
rentes qualitas. Jn scd̄a tēptatiōis referat mul
tiplex varietas. Jn tertia peccati clare notat ho
rū remediabilitas. prima in prici°. scd̄a ibi. por
ro sciendū est duas esse species. ꝛc. tertia ibi. hō
igitur qui sola. ꝛc. duabus vltimis ptib⁹ indiui
sis manētibus. Rursus p̄ia pars in qua tēptā
di determinatur primos parētes qualitas. in t's
partes diuidit ꝑm hmōi tēptatiōis moduz. Jn
prima moti³ dicit. Jn scd̄a instrumētū querimr
Jn tertia .pcessus exprimit. p̄ia in principio se
cūda ibi. sed quia illi p violentiā nocē. ꝛc. tertia
ibi. tēptatio aūt hic mō facta est. ꝛc. Et hec ē di
uisio p̄n̄tis distinctiōis in generali. Circa quā.

Trū peccatū ade serpētina tēptatiōe cō
motū veniale extiterit. Et arguit ad par
tē falsaz tribus medijs. Primo arguit ꝙ de
mon adā nō tēptauit per serpētē. Custos p̄ijssi
m⁹ ꝛ potētissim⁹ nullo mō permittit. debilioꝝ ex
teri⁹ impugnari: ꝛ fortiorē min⁹. Cū ergo sim⁹
valde debiles mō: ꝛ adā erat valde fortis: ꝛ mō
nos ipugnet diabolus ēt in specie angeli lucis.
scd̄a Corinth. xi. videt ꝙ deus qui est custos nr̄
ꝛ p̄ijssimus ꝛ potētissim⁹: aut hoc mō nō debet
pmittere: aut a fortiori etiā in illo statu ipugtus
fuisset. maior patet: quia rōne potētie ꝯstringere
aduersariū pōt: ꝛ rōne pietatis illud vult. Se
cūdo arguit ꝙ nulla fuerit tēptatio a demone.
Omīs tēptator habet aliquid cōmune cum dō.
sed diabol⁹ nihil habet cōmune cū deo. igr̄ non
est tēptator: ꝛ p ꝯsequēs nō tēptauit hoiem. ma
ior patet. quia ꝛ de⁹ tēptat. .pba me inq̄t dauid:
deus ꝛ tēpta me. ꝛ ita adminus esset rō tēptatio
nis cōis deo ꝛ demoni. sz .pbat minor. vn̄ pau
lus dicit. ij. corinth. vi. Que ꝯuētio christi ad be
lial. q. d. nulla. Tertio arguit ꝙ peccatū ade fue
rit veniale. nō puenit ad terminū via nature ni
si per mediū seu per dispositionē. sed peccatū ve
niale est sicut dispositio ꝛ mediū ad pctm̄ morta
le. igit primū ade peccatū fuit veniale nō morta
le. maior patet. quia via ƥcedit terminū ꝛ dispō
id da q̄d disponit. Sz .pbat minor. q2 pctm̄ ve
niale solā dicit inordinatā ꝯuersionē ad terrena
mortale aūt ꝛ ꝯuersionē inordinatā ad terrena.
ꝛ auersionē a deo: ꝛ ita in maloꝝ regno est veni
ale: sicut ipfectū mortale sicut pfectū. Jmpfectū
aūt via est ad pfectū. Jn o³ primi ꝛ scdi sunt
arguit ex textu. Gen̄ iij. vbi expresse habet ꝙ de
mon prio p serpētez adiuit mulierē. Jn o³ ex
cij arguitur auctē Gen̄ij. Quacūqz die ex eo co
mederis morte morieris. Nō est āt mors nisi .p
mortali pctō. Jn ista aūt q̄ōne ad alias. ꝛc.
Quo ad primū articulū termi sūt tēptatio sp̄es
ꝛ veniale pctm̄ Prim⁹ igit termin⁹ est tēpta°.
vnde tēptatio ꝑm hug de sancto vict. est callide
experiri ꝛ quasi blādis conatib⁹ .pbare. vbi tria
dicit. primo ꝙ tēptatio est callide experiri. i. acq̄
rere de temptato experiētiā. vnde ꝛ in logica di
ctus est silogism⁹ tēptatiu⁹ distinct⁹ ꝯtra sophi
sticū: in p̄mo elencoꝝ licet liber ei⁹ ad nos nō p
uenerit .ppter defectū trāslatōis: q2 credit arist.
de silogismo tēptatiuo librū fecisse vnō h notat
sanc. tho arti. i. hui⁹ dist. q. i. ꝙ ad tēptationē tā
reqrūtur. p̄io vt fiat alicui⁹ dubij manifestatio.
scd̄o vt hoc intēdat tēptās. tertio vt intēdat illaz
manifestationē tēptās sibi acq̄rere. has tres cō
ditiones simul hz demon dū nos tēptat. licet vl
tra addat intētionē faliendi. vnde cassiodor⁹ dif
finiēs tēptationē dicit: ꝙ tēptatio est assimilatō
boni ad fallēdū loq̄tur de tēptatiōe demonis.
Tēptatio dei hz duas primas: q2 et i illa fit du
biū manifestū: ꝛ hoc intendit de⁹: sed nō sibi sic
dr. Tēptauit de⁹ abraham Gen̄. xxij. vt scz alijs
notā facēt obiam eius primā cōditionē solū ha
bet carnis tēptatio ꝛ mūdi: quia in ea fit dubiū
manifestū dū succūbit tēptat⁹: licet hoc nō intē
dat caro ꝛ debet dū dicit callide experiri callide
accipi nō vt sonat in malū sed vt sit idē ꝙ subti
liter: si debeat eē cōis ista descriptio tēptatōi di
uine: Scd̄o principaliter dicit ꝙ tēptatio est q̄si
blādis conatib⁹. vnde de hoc q̄ ad tēptationem
di dr. Nemo venit ad me nisi pater me⁹ traxerit
eū: conatui iā iūgit amorē dulcedinis. Demon
aūt sub boni sp̄e conat nos puertē: sic caro: sic ꝛ
mūdus. Tertio p̄ncipaliter dr .pbare. dr̄ntter ta
mē in trib⁹ generib⁹ tēptationū. hō eīn soluz .p
bat tēptādo i. de tēptato experiētiā accipit. eccī.
iij. Ex multis loq̄lis tēptabit te: ꝛ subridēs iter
rogabit te de abscōditis tuis. scd̄o demō tēptan
do .pbat ꝛ reprobat. Actuū. v. Cur tēptauit sa
thanas cor tuū mētiri sp̄ūisancto. Deus .pbat ꝛ
approbat tēptādo sap. iij. deus tēptauit illos ꝛ
īuenit eos dignos se vt cōcludat ꝙ tēptatio est
callide experiri ꝛ quasi q̄busdā conatib⁹ .pbare.
Scd̄us termin⁹ est serpēs. vn̄ serpēs in theo
logia capi hz tripliciter. primo° dicit serpēs ip̄a
sensualitas: sicut mulier dicit portio inferior: ꝛ
vir portio supior: ꝛ de his trib⁹ patebit in seq̄nē
tibus distictionib⁹. Scd̄o dr serpēs ip̄e diabol⁹
ꝛ dicit serpēs tortuosus. de q̄ inq̄t aug. in sermo
ne martirū. Tumēt colla serpētis: ꝛ h mō ē mo
dus tēptādi alius a p̄io mō: q2 prius est tēpta
tio a carne q̄ dicit sensualitas. hec aūt a malig°
sp̄ū Tertio dicit serpēs ip̄m aīal venenosuz in q̄
ip̄e demon mulierē tēptauit. vt pz Gen̄ iij. Ter
tius termin⁹ est peccatū veniale. vn̄ pctm̄ venia
le vt notat tho arti. ij. q. iij. dicit tripl̄r p̄io mō
dicit pctm̄ veniale pctm̄ negligētie: sicuti ē ver
bū ocio³: ꝛ tūc pt deriuari a venio venis: q2 q̄
si multotiēs ƥter rōnē occurrit. Scd̄o dr veni
ale ex cā scz q̄d aut ex infirmitate: aut ignorātia
nascit ꝛ tūc pt diriuari a venia: q2 aliquā habet
venie cām tertio ex euētu: ꝛ sic oīe pctm̄ morta
le debite ꝯfessum efficit veniale: q2 ꝯuertit pēa
eterna in tpalem: ꝛ hoc mō p̄t deriuari a venan
do: quia in cōfessiōe debēt venari pcī circūstan
tie iuxta posse. Quātū ad scd̄m articulū sunt
tres ꝯclones. P̄ia est de tēptare. Scd̄a est ð tē
ptatiōe carnis relatiue ad tēptationē demonis.
Tertia ð pctō ade secuto ex hmōi tēptatiōe cui⁹
fuerit grauitatis. Prima est hec. Sic inuidia
demon tēptauit hominē vt p serpētē p̄mo muli
erē arripet Dicit p̄ma ps ꝯclonis. ꝙ iuidia mo
uit diabolū ad tēptādū hominē. .pbat oīns de
siderās casuz alteri⁹ sine suo fructu nō inducitur
amore comoditatis .ppue: sz inuidia felicitatis a
liene: sed ita fuit in ista tēptatiōe: q2 hinc nullū
bonū demoni accrescebat. igit. vn̄ nō imerito sa
piētie. ij. scribit. Jnuidia diaboli mors intrauit
in orbē terrarū. Et gregori⁹ in moralib⁹. Jn pa
radiso diabolus inuidens homi supbie vulu⁹ in
flixit. Sz q̄s demonū fuit iste dicit disti. vi. mgr̄
ꝙ fuit lucifer. vnde idē demon scz lucifer tempta
uit p̄mū adā: ꝛ scd̄m adā scz xp̄m. Sed differēt
quia p³ vicit sz a scd̄o victus est. Sed quō ha
buit accessuz ad adā cū ex dictis supi⁹ in. vi. dist.
fuissent deiecti demones in aerē caliginosuz: seu
mediū aeris interstitiū ex dictis dist. xvij. terre
stris padisus trāscendēt etiā primū aeris intersti
tiū: imo ꝛ sperā ignis cū globū attigat lunarem
Et credēdū est ꝙ de⁹ collocauit eū supi⁹ vbi eāt
locus delectabilior. Dicēdū est ꝙ dispēsatiue ac
tū est cū lucifero vt illuc veniret. vt veniēs hoiez
ad imaginē dei formatū inueniret: inueniēs inui
deret inuidēs tēptaret. Et si obiciat ex illo iob
paruulū occidit inuidia. Ex q̄ innuit ꝙ inuidia ē
soluz respectu supioꝝ: diabol⁹ q2 ē pater super
bie nō ƥponebat sibi adā. igr̄. Dicēdū ꝙ inuidia
infurcat. Est eīn q̄s inuidus p̄io respectu supe
rioris: q2 ei n̄ equat scd̄o respectu equal: q2 ei e
quatur. tertio respectu inferiois ne ei equet. aut
eū trāscēdat. Et q2 vt inq̄t barn̄. exponens illud
ione primo. .ppter me hec tēpestas grādis venit
sup vos Lucifer anq̄ rueret vidit filiū dei incar
nādū: ꝛ ideo dū vidit adā ꝯsimilez erūmuit ne
ad supna vnde ruerat ascēderet: ꝛ ex eo filius dī
nasceret. iō ei inuidit. Scd̄a ps dicit. ꝙ h tem
ptatio incepit a serpēte: patz manifeste Gen̄ iij.
Sed qualis fuit hic serpēs. dicit beda. ꝙ inferi⁹

habebat modū serpētis: superi⁹ faciē pulcherri-
me virginis. Sed effecerat ne illā speciē lucifer
sicut ꝛ mō faciūt demones in assumptis corpori
b⁹. Dicēdū ꝙ nō: imo in. vi. dic cū alijs aīalib⁹
a dño fuerat ꝯditus. Sed vnde accepit erat ne ī
paradiso. Dicendū ꝙ erat in ꝑadiso. Sʒ de quo
seruiuisset hoī in statu innocētie. Dic doc. deuo.
dist. xv. arti. ij. q. i. ad meditationē dei. ade oīa
seruissent aīalia: dū in eis multiplex apparuisset
sapia ꝯditoris. Sed quō noīatur ille serpēs. di
cit debreco⁹ in dictiona⁹. in ista dictione homo
ꝙ vocat dracocōpedes. Mgr aūt nicola⁹ bone
ci in li. sup Gen. vocat eū pharcā: ꝛ verius vt vi
def vt scdm euētū sit nomē ei⁹: q: ipe p⁹ posuit
dionē hoīs a deo: seu fuit mediū a phares qđ ē
diuisio. vnde dicūtur hmōi serpentes ad h habi
tare in partib⁹ orietis. Sed cū prius recti ambu
larēt ad modū hoīs nūc sup totū corp⁹ gradiun
tur ad modū veri serpētis. Et si dicaf: q: qnto tē
ptās magis induit speciē sanctitatis: tāto mag
decipit. quare. igr. nō accepit: aut agnū: aut co-
lūbā in q̄ loq̄ref. dicēdū ꝙ solū in illo genē ser-
pentino tēptare fuit ꝑmissus: nō in alio seu vul-
pino q̄d magis fraudi ꝯgruit: seu ouis qđ sim-
plicitati. Sʒ querif vt de⁹ faceret cū tēptatione
ꝓuentū ꝛ aduertē posset mulier demonis frau-
dē: marie cū tā nobilis creatura sciret brutū đ se
nō habere sermonē hūanū. Introducit eñi se lu
cifer in illū serpētē sicut facit in corpe obsessorū.
Sed dicit tertia ps ꝯclonis ꝙ primo ꝑ serpētez
tēptauit mulierē. patet ex textu. Et ratio h⁹ mo-
dus destructiōis est opposit⁹ mō ꝯstructiōis. ſʒ
instructiōe primo adā post mulier. ergo. ꝑ o^m in
destructiōe prio mulier. scdo vir. Confirmaf ra-
tio exprimēto. caut⁹ ipugnator ciuitatis incipit a
loco debiliori. Mulier aūt in isto statu nō fuit
in tanto gradu sicut vir. Tū tertio: q: facili⁹ est im
pugnare fortē ꝑ domesticū ꝙ imediate: iō ince-
pit a muliere. Sed quō mouit linguā serpēns.
Dico sicut mō mouet liguā alicui⁹ obsessi. Sed in
qua lingua locut⁹ est. Dicēdū ꝙ in hebreo: quia
illa lingua sola fuit ante dionē liguarū. Et si di-
caf ꝙ gloriosi⁹ est vincē per seipm ꝙ cū alio. Et
diabol⁹ est supbissim⁹ ꝛ audacissim⁹ ideo videf
ꝙ incepit a viro. Dicēdū ꝙ diabol⁹ cū superbia
habet astuciā: ꝛ videbat hoīez eē ꝑditū magna
sapia: iō licet ꝑ supbiā prio libēter appetijsʒ adā
tñ ꝑ astutiā ꝓsecutum vt vincēt appetijt mulierez
Addit hic doc. deuot⁹. q. iij. arti. i. ꝙ h etiaʒ fuit
volūtas dei vt forti⁹ bellū ade fortiori seruaref
scʒ tēptatio mulieris: tū q: si demō prio supasset
adā mulier magnā excusationē habuisset suo in
facto: q: vir eius q̄ erat fortior iā peccasset. Se
cūda ꝯclo est de cōpatiōe tēptationis demonis
ad tēptationē carnis. ꝛ est hec. Tēptationē car-
nis a demonis tēptatiōe sic pol^e ē separi vt ī in-
uicē cōpate modū excedētis obtineāt ꝛ excessi.

Dicit pria ps ꝙ est aliqua carnis tēptatio. pa-
tet Jaco. i. vnusquisqʒ tēptaf a ꝓpria ꝯcupiscen
tia sua abstract⁹ ꝛ illect⁹. Et si obijciaf: q: tēptāſ
debet differre a tēptato qđ nō est in carne ꝛ ho-
mine vt videf. Rñdef ꝙ sicuti idē hō pōt seipʒ
iudicare: ꝛ ita iudicare ꝛ iudicari scdm diuersas
potētias aut aspect⁹: ita in ꝓposito sensualitas
que đ caro seu hō exterior đ tēptare rationem
seu hominē interiorē incitādo per pruritū ad a
morē terrenoꝝ licet sit idē suppositū. Sʒ dic
scda pars ꝙ tēptatio carnis potest separi a tem-
ptatiōe demonis. ꝓbaf. quādo aliq̄ ex opposito
diuidūtur illa pñt ad inuicē separi: sic ē in hmōi
igif. dato nēpe ꝙ demon nūꝙ nos tēptaret ad-
huc sunt sensus nostri ꝓnpti ad malū ab adole-
scentia sua. Et confirmaf: q: tēptatio demonis
est magis ad pctā spūalia. carnis aūt ad peccata
carnalia. ꝛ habet capi de cōi. ex quo sequitur in
textu. ꝛ patet exēplo: q: christ⁹ fuit tēptat⁹ a de
mone nō a carne: sic ꝛ adā in pricipio. Et ita li-
cet tēptatio carnis ortū habuerit a tēptatiōe de
monis quādo adā deuict⁹ est tñ queūt separari.
Et si obijciaf: q: instrumētū neq̄t agere sine pri-
cipali mouēte. caro aūt est instrumētū demonis
vnde sup illo Job. Terra data ē in man⁹ impij.
i. demonis. hʒ glo. i. caro in manu diaboli: ꝛ ita
titillatio carnis nūꝙ est sine tēptatiōe demonis
Rursus q: dicif pater: sicuti caro inf in hmōi: si
cut innuif Ezech. xvi. pater tu⁹ amorre⁹: ꝛ mat
tua cethea. Per amorreū intelligif diabol⁹. per
cethe concupia. Dicēdū ad primū. ꝙ illa auctas
terra. i. caro data est in man⁹ ipij. i. demonis. hʒ
intelligi solū quādo actu demō excitat carnē vł
q: pt excitare ꝑmissiōe dei. nō aūt q̄n queat esse
ista siue illa: sicut ecōtra. Et qđ dicif demō ē pr
hmōi intelligif: q: pricipiū est oīs peccati nō
āpli⁹. Tertia ps ꝯclōnis dic ꝙ se hñt he due tē
ptatiōes fm excedēs ꝛ excessuʒ. Nā q̄ ad pecca-
ta spūalia illa demonis excedit: q: aīa quodā in-
stinctu magis ascēdit ad bōa spūalia: sicuti sunt
honores ꝛ ꝯsilia. Sed respectu pctōꝝ carnaliuʒ
illa carnis excedit: quia est a familiari ꝛ q̄si inti
seco inimico. Sʒ respectu eiusdē pcti q̄ ē maior
Rñdendū ꝙ si illud pctm̄ sit spūale. maior ē ea
q̄ est demonis. si carnale ea q̄ est carnis. Sʒ q̄ lo
quēdo spūalr simplicif est maior ꝛ difficilior. di-
cit doc. deuot⁹ arti. ij. q. iij. ꝙ loquēdo simplr tē
ptatio carnis: q: oīs caro corrupit viā suā. Li-
cet eñi pō demonis sit magna nō tñ ꝑmittif in-
tra vires malā suā exequi volūtatē. Tertia cō-
clusio est de grauitate pcti ade secuta ex hmōi tē
ptatiōe: ꝛ est hec. Sic ade pctm̄ primariū mor-
tale fuit: lʒ remissibile vt eē veniale potuisset.
Dicit pria pars. ꝙ primū pctm̄ ade fuit mortale
pʒ dicto pauli. ꝓpter inobediētiā vnius homis
mors intrauit in orbē terrarū. Sed fuit ne pecca
tū eius grauissimū: q: dicit aug. xiiij. de ciui. dei.
Magna fuit in peccādo iniq̄tas vbi tāta fuit in
nō peccādo facilitas. Dicēdū ꝙ peccatū esse gra
uissimū pt intelligi triplicif: seu vnū pctm̄ esse ḡ
uius alio trib⁹ modis. prio mō ꝓpter maiorē li-
bidinē: ꝛ sic multi peccāt mō grauī⁹ ꝙ fecit adā
q: intētiori peccādi affectu: sicut peccātes ī spm̄
sanctū aut ꝯtra naturā. Scdo ꝓpter maiorē in-
gratitudinē: ꝛ sic respectu oīm hoīm pctm̄ ade fu-
it grauissimū qui de tā nobili statu in quo eū de
us posuerat corruit nō tamē simplr: q: lucifer đ
maiori cecidit: ꝛ ꝑampli⁹ ingratus extitit. Ter^o
tio mō ꝓpter maiorē lesionē: ꝛ sic loquēdo intē
siue nō fuit grauissimū: q: ita nō deprauauit su-
am volūtatē sicut mō faciūt pctā multoꝝ obstīa
toꝝ. Si aūt loquamur extēsiue. Sic fuit maxi^m
q: nullū pctm̄ in tot deuenit ꝑsonas originalif
sicuti pctm̄ ade ꝛ ꝑ istā distinctionē soluūtur va
rie sctōꝝ auctes. Scda ps ꝯclonis dicit ꝙ pec-
catū ade fuit remissibile. ꝓbaf. pnīa est via ad re
missionē sed potuit penitere prim⁹ parēs: q̄nim
mo de facto multū doluit. igr. Sʒ vnde ē ꝙ pec
catū ade est remissibile nō peccatū luciferi cum
ambo ceciderit de excellēti valde statu: ꝛ sine icli
natiōe ad malū nisi mala volūtate. Quo ad pre
sens triplex ē ratio. Prima est caro mortalis. sic
eñi adā volūtarie deū in peccādo dimisit: sic in
volūtate ī penā spūs carnē dimittit vt mors exi
gatur in pēa q̄ fuerat in culpa: ꝛ diuina reluceat
iusticia. hoc aūt nō est in demonib⁹ cū sint sube
simplices. Scda rō est volūtatis ṽtibilitas. da-
ta est eñi angelo vt patuit dist. vij. modica via ī
merēdo: iō habita malicia vsqʒ adinstās vltimū
vie sue factū est pctm̄ ei⁹ irremissibile. hoī autez
data est lōga via ad merēdū. Et cā hoꝝ loco pre
dicto tacta ē: iō pctm̄ ade fuit remissibile. Tertia
rō est excusabilitas: q: alio suggerēte cecidit q̄d
nō ꝯuenit in lucifero: iō rōnabile ē vt alio adiu
uāte scʒ christo resurgeret: nec est siłe de angelis
q̄ peccauerūt q̄dāmō ꝓpter luciferū: q: in angelꝭ
solū fuit volitiōis ostensio: hic aūt lōga sugge^o.
Sed dicit tertia ps ꝯclonis. ꝙ pctm̄ ade ꝑmū
potuit esse veniale. ꝓbaf medio doc. subti. Re-
ctitudini innocētie repugt pl⁹ pctm̄ mortale ꝙ
veniale. sed nō obstāte illo statu potuit peccare
mortaliter: ꝛ de facto peccauit. igif ꝛ venialiter.
Et ꝯfirmaf: q: potuit dicere aliq̄d verbū occio-
sum q̄d de se nō est nisi pctm̄ veniale: nec habu-
it aliq̄d ꝑceptū ad hoc. ergo in illo solū peccasset
venialiter. nec optet recurrē ad statuʒ: q: ex quo
erat in tāto statu prim⁹ su⁹ casus fuisset mortalif
hoc nihil est: q: stat⁹ nō facit q̄n sint ꝛ pctā veni
alia ꝛ mortalia: nec video ꝙ opteat pctm̄ venia
le vni esse mortale: alteri ñ: nisi veniat aut nouū
ꝑceptū aut ꝯtēpt⁹: q̄d in ꝓposito secernif. Et si
dicaf. sequeref tūc ꝙ beati in celo possent pecca
re venialiter. dico ꝙ nō sequif: q: sunt penit⁹ cō
firmati qđ nō fuit in adā. Ex quo patet ꝙ defe
cit sanc. Tho. qui in arti. ij. q. iij. posuit ꝙ adā nō
potuit peccare venialiter p^o. o^m tñ patet ex ꝯclu
sione. Et si dicaf: q: nō poterāt vires inferiores
auerti a rōne: nisi prius ratione auersa a đo. pec
catū aūt veniale solū est in virib⁹ inferioribus.
Ex eadē qōne Tho. potest sumi respōsio. falsuʒ
est eñi ꝙ oē pctm̄ veniale sit in virib⁹ inferio-
rib⁹: imo aliq̄d est in superiori vt leuis mot⁹ per
surreptionē circa arti^m trinitatis. Sed tunc cum
oē pctm̄ penā exigat qualē penaʒ habuisset ꝑ
pctō veniali: q: nō posit⁹ fuisset extra paradisuʒ
Dicit doct. subtilis ꝙ suffecisset intentio maior:
seu feruor caritatis que ꝯsumit veniale. de quo ī
quarto. Quātū ad tertiū articulū sunt tres dif-
ficultates. Prima est vtrū si adā primā tēptati
onē vicisset fuisset ꝯfirmat⁹ in bono: vt đ cetero
nō posset cadere. videf rñdere doc. subti. prima
q. ꝑcedētis distictiōis. ꝙ sic in solutiōe primi ar-
gumēti: ita ꝙ tā adā ꝙ sui posteri post habitam
victoriā prie tēptatiōis fuissent in bono ꝯfirma
ti: sic intelligēdo ꝙ q̄libet vinceret ꝓpriā tēpta-
tionē nō intelligēdo ꝙ ad victoriā patris fuissēt
filij ꝯfirmati. Scda difficultas. vtrū sit appe-
tēda tēptatio. quia dicit glo. sup illo verbo. ij. co
rinth. xij. vbi sibi petijt paul⁹ stimulū carnis re-
moueri: ipe hoc petēs nesciebat q̄d peteret. Rñ
det Tho. q. iij. ꝑmi arti. ꝙ loquēdo simpliciter ñ
est appetēda: q: sum⁹ fragiles: ꝛ inimic⁹ est valđ
fortis. glo aūt illa intelligif supposita victō quā
erat paul⁹ habitur⁹. Tertia diffi. Si serpēs ve
nit cū muliere ad decipiendū adā. Dicenduʒ ꝙ
nō: sed illa ꝑsuasa ꝑsuasit viro suo. Ex h pʒ ad
qōnē. ꝙ vicʒ pctm̄ ade serpētina tēptatiōe com
motū nō extitit veniale: licet potuerit. Tūc ad ar
gumēta. Ad primū rñdēdū in sūma ꝙ quia
nos in multis sum⁹ expti malitias maligni spūs
ideo ꝑmittit nos de⁹ tēptari multis modis q̄s ñ
ꝑmisisset in prio statu: q: in talib⁹ nō erāt expti.
Ad scdm dicēduʒ. ꝙ tēptator mal⁹ in multis
vniuoce ꝯuenit cū đo: sicut pʒ ex alijs dictis. ve-
rū est tñ ꝙ alio fine tēptat diabol⁹: alio deus. vt
patuit: iō in hoc nulla est vt habet auctas cōuē-
tio christi ad belial: quia christ⁹ bono. ille malo
fine opaf. Ad tertiū dicēdū ad maiorē: ꝙ est
vera q̄n est dispō nccio req̄sita ad illud cuiusmo
di nō est pctm̄ veniale ad mortale: nec oē im-
ꝑfectū illo mō loquēdo est dispō ad ꝑfectū: ideo
nō currit arg^m. Ex pñti aūt distictiōe sic ex ꝑ-
ceđ. ꝛc. Pria ꝯclo est. demon inuidia hominē
decipit ꝛ astutia ad mala allicit. Dicit ꝯclo. ꝙ de
mon ꝑ inuidiā incitauit hoīem ad peccāduʒ. Et
ponif a pricipio distictiōis vsqʒ ibi. porro scien
dū est. Scda ꝯclo. duplex tēptatio ē vt interior

atq3 exterior vt clamat rō. Dicit ɔclō. ꝙ sūt due tēptatiōes carnis ⁊ hostis. Et incipit ibi. porro sciēdū est. vsq3 ad. c. illud. hō igr̄ qui sol⁹. ⁊c̄.
Tertia ɔclō. pcm̄ hoīs ē remissibile ⁊ mali numinis irremissibile. dic̄ ɔclō ꝙ pcm̄ hoīs fuit remissibile: ⁊ demonis irremissibile. Et tāgitur ab illo. c. hō igr̄ qui sola. ⁊c̄. vsq3 ad finē distinctionis. Sequit̄ in textu.

Hic videt̄ diligēter inuestigādū. ⁊c̄. Hic figr̄. xxij. dist. hui⁹ scdi q̄ sic ɔtinuat̄ ad p̄cedētē. Nā postq̄ in p̄cedēti dist. ōnsa est demonis tēptatio. nūc i ista hoīs ad pcm̄ ponit̄ ɔdescēsio. Et diuidit̄ in tres ptes pncipales. In prima pmo ɔnectit̄ quo ad mām. In scda an adā q̄rit̄ fec̄ supbiā. In tertia q̄rit an crimē seq̄tur p̄ ignorātiā. pª in pric̄°. scda ibi. q̄dā putāt quandā elationē. ⁊c̄. tertia ibi. his āt opponi solz. ⁊c̄. Rursus pte pª remanēte indiuisa. scda ptic̄a in q̄ q̄rit̄ an adā peccauerit p supbiā: in tres ptes diuidit̄. In pª malicia ade seu ea pōit̄ gn̄alr̄. In secūda de p̄ pctō ⁊ eua tractat spāliter. In tertia q̄rit q̄s hoꝝ p hec obscena pl⁹ deliq̄t ⁊ grauiter. pria in pricipio. scda ibi. Et talis q̄dē elatio in mentē mulieris. ⁊c̄. tertia ibi. Ex quo manifeste aniaduerti potest. ⁊c̄. Et nūc seq̄tur illa vltima ps his aūt opponi solet. ⁊c̄. In q̄ querit̄. an peccatū p̄ fuerit ignorātia. In tres partit̄ ptes principales. In pª querit an ignorātia illud malum p̄cesserit. In scda vnde talis malitia prio in his pcesserit. In tertia an deliq̄t mētis idustria priusq̄ extra fecerit. pª in pricipio. scda ibi. Solz ēt q̄ri cū sine vicio. ⁊c̄. terª ibi. Si vo q̄rit̄. vtrū volūtas. ⁊c̄. Et hec est diuisio pn̄tis. ⁊c̄.

Trū nostroꝝ parētū cupiditas ex nesciētia vel ignorātia pcesserit. Et arguit̄ ad partē falsā trib⁹ medijs. Prio arguit̄ ꝙ eorū peccatū nō fuit cupiditas. Impossibile fuit deordinari hominē in potētia inferiori nisi pri⁹ esset deordinat⁹ in potētia supiori. Sed pcm̄ cupiditatis est in portiōe inferiori. ergo optet ꝙ prio peccauerit aliq̄ pctō stāte in portiōe supiori. maior pz ex dicto cōi doctoꝝ. stāte eīn recta ratione in his q̄ ad deū stabāt cūcta recte in his q̄ ad rectā rōnē iferiorē. minor pbat̄. q2 cupiditas est respectu tpaliū: sic ⁊ auaricia. ista aūt tpaª sūt portiōis inferioris. Scdo arguit̄. ꝙ pcm̄ eorum fuit ex ignorātia. Omē pcm̄ aut est ex ignorānª aut ex malitia: aut ex infirmitate. Sed eoꝝ peccatū nec fuit ex infirmitate: nec ex malicia: gº fuit ex ignorātia. maior pz. ex pho. v. ethicoꝝ. Sz minor declarat̄. non eīn prio fuit ex infirmitate cū naturā haberēt sanā. Nō scdo ex malitia: q̄a tale ex electiōe est q̄ p̄supponit ɔsiliū: ⁊ ita pri⁹ fuisset defect⁹ in ɔsilio: ⁊ cū defect⁹ sit pēa. pena fuisset ante culpā. relinq̄tur igr̄ ꝙ fuerit ex ignorātia. Tertio arguit̄ ꝙ in eoꝝ statu nulla fuit nesciētia. Si eīn habuissent nesciētiā aliquā vel illā voluissent: aut noluissent. sed nec sic nec sic. igit̄. maior patet sufficiēti diuisiōe. Sed minor pbat̄. primo ꝙ nō voluissent: q2 nesciētia ē pura negatio: ⁊ ita nō hz rōne boni: ⁊ ita nec volibilis cū om̄e volitū sub rōne boni sit volitū. ex eo ꝙ bonū est om̄ volūtatis. nec pōt dici ꝙ noluissent: q2 tūc remouere nō potuissent doluissent ⁊ cū dolor sit pēa: pēa i eis puenisset demeritū qd nō videt̄. In oᵐ primi est ingr̄. dist. p̄cedēti di. ꝙ his trib⁹ peccatis auaritia. gula. superbia. tēptati sunt ⁊ sunt etiā supati. In oᵐ secūdi. i. Thimo. ij. vir nō est seduct⁹ sed mlier. In oᵐ tertij arguit̄ aucte aug. xi. sup Gen̄. ad litterā dicētis. ꝙ adā credidit pcm̄ suū veniale fore: ⁊ p ɔn̄s habuit nesciētiā a fortiori mulier.

In ista q̄ōne ad alias. ⁊c̄. Quātū ad primum articulū termi sunt. cupiditas. nesciētia: ⁊ ignorantia. Prim⁹ igit̄ termin⁹ est cupiditas. vnde cupiditas solet accipi tripliciter. vt notat Tho. i scripto hui⁹ dist. arti. i. q. i. in solutiōe septimi argumēti. prio mō dr̄ cupiditas appetit⁹ inordiatus habēdi bōa ad vsuz pn̄tis vite seruientia: ⁊ p̄ mō dr̄ pprie auaritia q̄ est vnū de septē peccatis capitalib⁹. Scdo dr̄ cupiditas inordinatus mot⁹ appetit⁹ ad habendū aliq̄d: seu sciaz: seu aliā possessionez: ⁊ hoc mō q̄si circuit om̄e pcm̄ mortale: ⁊ sic dicit̄ pcm̄ primoꝝ parētū cupiditas seu auaritia: licet differēter. vt patebit seq̄ēti articlo. Istos duos modos accipiēdi cupiditatē tāgit aure⁹ aug. sup Gen̄. Tertio mō dr̄ cupiditas quedā intellectualis nature pnitas ad aliq̄d inordinatū. ⁊ hoc mō dicit paul⁹. Radix oīm maloꝝ cupiditas. nec tn̄ hoc mō est peccatū sed solū viciū seu defect⁹ nature. Scds termi⁹ est ignorātia. Et terti⁹ est nesciētia vt sunt expediātur. Noto ꝙ ista tria differūt. nesciētia. ignorātia. ⁊ error. pm p̄ tria negatio simplex: negatō priuatiōis. ⁊ negatio dispōnis. nesciētia eīn solūmō negat sciam. vnde est in beatis beati nēpe multa nesciūt de q̄b⁹ eis q̄tidie aut q̄n vult de⁹ fiūt reuelatiōes. Ignorātia aūt loquēdo absolute de ea. ponit illā negationē: ⁊ cū hoc addit debitū sciēdi: iō dicit̄ sc3 negatio priuationis. Error vltra illā negationē simplicē ⁊ debitū sciēndi addit volūtatis affectationē: aut ad min⁹ malitiā. vn̄ noto rursus ꝙ ignorātia dicit̄ tripliciter prima est eoꝝ qui sunt in via dei: ⁊ recedūt eorū mala volūtate cupientes viaz dei ignorare. ⁊ p̄ ignorātia dicit̄ ignorātia erronea. Scdo dicit̄ ignorātia eoꝝ qui sunt in via dei valētes ad viā ambulare veritatis. sed eligūt in tenebris ambulare: ⁊ hec noiat̄ ignorātia affectata. de quibus dicit̄. noluit intelligē vt bn̄ ageret. Tertio dicit̄ ignorātia eoꝝ q̄ ex q̄dā pigricia seu accidia viaz dei nolūt addiscere: ⁊ hec dicit̄ ignorātia crassa ⁊ supina. Noto tertio ꝙ aliq̄d pcm̄ est ex ignorantia: sicut cū ebri⁹ interficit aliquē: de q̄ dicit phus. iij. ethicoꝝ. ꝙ duplices meret̄ increpationes. Scdo aliq̄d pcm̄ est cū ignorātia: sic dum aliq̄s peccādo omittit aliquā circūstātiā nesciēs Sicut loq̄tur in eodē phs. om̄is mal⁹ ignorans Tertio aliq̄d pcm̄ seq̄tur aliq̄ ignorātia dum et animi puersitate intellect⁹ obnubilat̄. sicut dic̄ Sap̄. Excecauit eos malitia eoꝝ. Quātū ad scdm̄ articulū sūt tres ɔclōnes. pria est de peccato ade. Scda de pctō eue. tertia de ignorātia ad eoꝝ peccata cōparata. Pria est hec Sic supbia elatus ⁊ cupiditate prim⁹ parēs inflat⁹ est vt di nō appeteret directe equalitatē. Prima pars dicit ꝙ prim⁹ parēs peccauit peccato supbie. pbat̄. om̄e pcm̄ inobie species est superbie. Sed primus parens fuit inobediēs deo. igit̄. Et hoc dicit apl̄s ad Roma. v. ꝙ pp̄ter inobedientiā vni⁹ hoīs mors intrauit in orbē terrarū. Et augusti. in li. de vera religiōe. adā inq̄t pp̄ transgressiōnē de padiso ē eiect⁹. vn̄ vt docet doc. deuotus hui⁹ distin. arti. i. q. ij. pcm̄ ade ex hoc ternario pfectū ē. Prio si cogitauit magni pōderis apud deū: ⁊ intm̄ vt pp̄ter comestionē ligni nō incurreret grauitatē alicuius supplicij. vn̄ suspicatus est pcm̄ suū fore veniale. vnde aug. super Gen̄. dic̄ ⁊ est in lr̄a. nō est putādū ꝙ hō a pº statu deijcē̄tur nisi p̄cessisset in eo quedā elatio depmēda. Scdo appetijt scire q̄d sibi eueniret si comederet de ligno scie boni ⁊ mali. nō ꝙ suspicaret̄ ꝙ esset sicut de⁹: q2 nō ē vir seduct⁹: ⁊ ista dr̄ cupiditas seu auaritia: de q̄ loq̄tur scda ps ɔclusiōis. vnde inq̄t aug. voluit adā lignū vetitū experiri cū nō videret euaz mortuā. Tertio noluit suas ɔtristari delitias. s. vxorē suspicās ꝙ moret̄ nisi ei vt inq̄t aug. in facto hoc ɔdescēdēt. Sz tūc querit̄. q̄d primū fuit ade pcm̄. doc. subti. videt̄ dicē. q. i. hui⁹ dist. ꝙ dilectio imoderata mulieris. vn̄ dicit ꝙ cū sint tria nolle velle amicitie. ⁊ velle cōmodi. dicit ꝙ primū pcm̄ suū nō fuit nolle: quia om̄e nolle p̄supponit aliq̄d velle. nec scdo fuit velle amicitie: q2 lz āgel⁹ peccauerit pº amore amicitie: nō ē sic de hoīe q2 āgel⁹ itelligit sp se pº n̄ sic hō q̄ nat⁹ ē seipz itelligē p alia: iō nō peccauit. pº amore sui ex q̄ relinq̄tur ꝙ peccauit. primo amore cōmodi pprie sc3 vxoris nimis inordinate eā diligēs. ex q̄ pz ꝙ lōge pcm̄ hoīs fuit infer⁹ pctō diaboli. Et si dicat̄ ꝙ mō ista dilectio mulieris est vltīo a doctore deuoto noiata: ⁊ ita videt̄ ꝙ prius peccauit alijs peccatis sc3 amore sui seu illa elatiōe. scdo cupiditate experiēdi illud lignū vetitū. Rn̄dendū ꝙ doct. deuotus nō itēdebat in illa enūeratiōe ponē ordinē: sed solū nūerū pctoꝝ p̄cedētiū comestionē illi⁹ ligni in adā. Sz det̄ casus ꝙ solū peccauerit in illa nimia mulieris dilectiōe fuisset ne de padiso eiectus. pbabilr̄ dr̄ ꝙ p̄: q2 d̄ illa p̄ceptū singulare seu speciale nō habuit cū ei tria solum fuerint data p̄cepta: vnū q̄ ad corp⁹. de oī ligno q̄d est i padiso comede. scdm̄ q̄ ad aiaz. de ligno aūt scie boni ⁊ mali ne comedas. tertiū de multiplicatiōe speciei. crescite ⁊ multiplicamini. Sz q̄d fuit maius pcm̄ ade. Dicēdū ꝙ inobediētia dū de ligno scie boni ⁊ mali gustauit: tūc nēpe malitia eius cōpleta fuit. ita ꝙ min⁹ pcm̄ fuit ille amor inordinat⁹ mulieris. post illa cupiditas. p⁹ illa supbia. vltīo illa iobediētia pomū gustādo vetitū. Ex q̄ infert̄ primū hoiem generib⁹ multis deliq̄sse pctoꝝ. Tertia ps ɔclōnis dic̄. ꝙ n̄ appetijt directe eq̄litatē dei. pbat̄. adā minorē habuit ad deū similitudinē q̄ lucifer. igit̄ si appetisset eq̄litatē dei videt̄ ꝙ graui⁹ peccasset q̄ lucifer. Et licet rō nō ɔcludat: tn̄ psuasiua est. vnde aug. sup Gen̄. Nō arbitror virū spūali mēte p̄ditū credere q̄d diabol⁹ pmittebat. Et si obijciatur ꝙ sup illō ps. Que nō rapui tūc exsoluebā. Dicit glo ꝙ adā ⁊ eua voluerūt rape diuinitatē ⁊ pdidert̄ felicitatē. Et greg. dic̄ posse accipe diuinitatē adā ⁊ imortalitatis gloriā aīsit. Ad has ⁊ sīles auctēs docet doct. deuo. soluē. q. ij. arti. i. tripliciter. prio vt capit̄ rape diuinitatē cōiter quō om̄e peccās mortalr̄ vult eē eq̄lis deo: imo maior pm ansel. q2 vult ɔ̄ dei mādatū: ⁊ iō dicit̄ directe in ɔclōne. Scdo vt intelligat̄ p adā mulier q2 de adā sūpta est. tertio q2 nō corripit vxorē suā: iō pcm̄ eius q̄dāmō vergit in caput eius sicut pcm̄ subditi in platū dū nō facit debitū suum. Et patet q̄d defecit sanc. tho. q̄. ij. q. p̄mi. articuli. voluit ꝙ tā lucifer q̄ hō appetierūt eē sicut deus q̄tū ad aliq̄ modū. ⁊ hoc verū dicit: sz q̄d seq̄tur falsuz est. Inq̄t eīn ꝙ hō voluit ꝙ p naturā pprīā ⁊ p ligni vite eduliū ductu pprie rationis quā sciebat se hr̄e a deo de cetero cūcta aiaª quib⁹ p̄erat regēt. nullo de cetero alio sibi dato. Opᵐ patet ex ɔclōne. vn̄ pm hoc vere fuisset seduct⁹ talē querēs dei eq̄litatē q̄ seipo nō p aliū scit regē vniuersa. cetere aūt intellectuali nature p dona supaddita. Scda ɔclō est de pctō eue ⁊ est p̄. diuitatis appetitu mulier inflata grauius peccauit homie. Dicit pria ps ɔclōnis. ꝙ mulier appetijt diuinitatē. pbat̄. mulier appetijt esū pomi. sed hoc nō fuit pp̄ famē aut sitim cū nullū pateret̄. igr̄ pp̄ aliq̄d aliud motiuū. Sz nullū videt̄ aliud nisi id q̄d innuebat sathanas. Eritis sicut dij scientes bonū ⁊ malū. igit̄. Et p̄ dic̄ sap̄. Ecci. x. Initiū peci superbia sc3 hui⁹ mulieris. quia scribit̄ xxv. eiusdē. a muliere initiū peccati. Et si obijciat̄. q2 scribit̄ Gen̄. iij. vidēs mulier lignū ꝙ erat pulcerrimū visu ⁊ ad vescēduz suaue. ⁊c̄. ⁊ ita peccauit gula nō illo appetitu deitatis. Rn̄dendū. ꝙ diabol⁹ in illo vbo. eritis sicut dij. ⁊c̄. pmittebat tria. pm tres felicitatis cō

ditiōes. Est em̄ p̄rio felicitas gloriosa. ⁊ h̄ tāgit dn̄ dicit: eritis sicut dij. in hoc em̄ inducebat mulierē ad appetendū eq̄litatē dei. scd̄o est copiosa. iō dicit scientes bonū ⁊ malū: ⁊ inducebat ad cupiditatē capiēdo cupiditatē vt dictū ē in p° arti. tertio dn̄ vidit mulier lignū pulcrū visu inducta est ad gulā. sic felicitas ē. tertio deliciosa: ⁊ ita nihil phibet eā pluribꝰ peccasse generibꝰ pctōꝝ. Sed peccauit ne pctō infidelitatis: q̄r r̄ndit demoni: ne forte moriamur. R̄ndēdū ꝙ nō. Non em̄ dubitauit ān dei dictū foret verū. Sȝ dubitabat quō intelligeretur: aut d̄ morte corporali aut alias. Sed dicit alia ps ꝯclōnis. ꝙ pctm̄ eue fuit grauiꝰ pctō ade. pbat̄. s̄m maiꝰ motiūm debet pctm̄ maiꝰ cēseri: sed maiꝰ fuit ad q̄d mouebat̄ mulier q̄ vir: q̄r ad eq̄litatē dei. igr̄. Confirmat̄: q̄r maior pēa dat̄ maiori delicto. mulier aūt plus est punita q̄ vir. vt patȝ Gen̄. iij. Et pȝ tertio: q̄r mulier fuit occaº peccati viri. igr̄. Et si obijciat̄ q̄r vir erat perfectior ⁊ ita a maiori cecidit statu: tū q̄r pctm̄ eiꝰ magis nocuit. dicēduȝ ꝙ loquēdo simplr̄ pctm̄ eue fuit maius pctō ade ⁊ si fuissent i inferno magis fuisset eua cruciata q̄ adā: q̄r ex maiori peccauit libidine: nihilominꝰ q̄ ad aliq̄s ɔ̄rias nihil differt dicē: q̄r pctm̄ ade fuit maiꝰ. Et si querat̄: an si sola mulier peccassȝ fuisset trāsfusio originat̄ ad posteriꝰ. Dicenduȝ ꝙ nō. vnde credēdū: ꝙ dn̄s ade vnā aliaȝ dedisset vxorē ppt̄ mltiplicatōnē hūani generis. Terᵃ ꝯclo est de ignorātia cōpata ad pctā primoꝝ parentū: ⁊ est h̄. Sic nescia eoꝝ p̄cessit pctm̄ vt ignorātia nō peccarēt. Dicit p̄ria ps ꝙ antequaȝ peccarēt habuerūt aliquā nesciētiā: pbat̄. oīs credēs mortl̄e eē vēiale hȝ aliq̄ nesciētiā: sȝ h̄ credidit adā. igit̄. Et patet de eua: serpens inq̄t decepit me. vn̄ nō est verisil̄e ꝙ si sciuissent tantā penā ɔsecutā fuisse pctm̄ eoꝝ ꝙ peccassent. Sed q̄ rit̄ que fuit ista nesciētia: an iuris: an facti: an vincibilis vel inuincibil̄. ⁊ vn̄ habuit ortū. Dicēdū ad primū ꝙ nō fuit iuris q̄ ad principale. sciebāt em̄ p̄ceptū deo emanasse: fuit tn̄ quo ad circūstātiā qm̄ nesciebāt tantā penā ɔseq̄. Nō erat aūt alia nesciētia in facto. sciebāt em̄ ꝙ dn̄icum frangebāt p̄ceptū. Ad scd̄m dicēdū. ꝙ fuit vincibilis. vn̄ si voluissent potuissent ɔferre adinuicē dn̄icū p̄ceptū ⁊ deꝰ nō subtraxisset maⁿᵘ suam ⁊ ita inuenissent ꝙ q̄nto p̄ceptū est faciliꝰ ad custodiēdū: ꝙ si frangat̄ punitio dȝ esse maior. de statu eoꝝ ⁊ ēt alijs cogitassent. Ad tertiū aūt vnde habeat ortū ista nesciētia in nobis: dicēdū ꝙ q̄r sumꝰ creature nequimꝰ om̄ia scire p° est in angelis nec est eis pena. Et si dicat̄: q̄r tūc n̄ habuissent statū pfectū. Dicēdū ꝙ habuerūt statuȝ pfectū s̄m exigētiā ɔditiōis nō aūt simplr̄: si ei stetissent: lōge maiorē habuissent. Scd̄a ps dicit ꝙ nō peccauerūt p ignorantiā. pbat̄. q̄r ignorātia est pena. vnde inq̄t aug. in enchiridion. ꝙ inflicta est nobis ignorātia rerū agēdarum ⁊ ɔcupiscētia noxiarū. Et beda dicit. infirmitateȝ ignorātiā. ɔcupiscētiā ⁊ maliciā ppt̄ pctm̄ fuisse nobis inflictā. sed pena nō p̄cessit pctm̄. igit̄. vn̄ p̄t h̄n cōcedi ꝙ peccauerūt ignorātes inq̄tū pctm̄ cōcomitat̄ quedā ignorātia: sicut dicit p̄scaᶜᵒ. om̄is malꝰ ignorās: nō tn̄ ex ignorātia vt ignorātia eēt quasi cā pcī eoꝝ. Sȝ est ne d̄ se ignorātia pctm̄ sequestrato actu voluntatis. Tho. videt̄ dicē ꝙ sic arti. ij. huiꝰ dist. q. i. veriꝰ tn̄ videtur dicēdū ꝙ nō: q̄r om̄e pctm̄ formaliter est in volūtate vel rōne portiōe inferioris vel superioris. vnde inq̄t aug. ꝙ om̄e pctm̄ adeo est voluntariū ꝙ si nō est voluntariū nō est pctm̄. Et ɔfirmat̄: q̄r iusticia solū est in volūtate. ergo a simili ⁊ iniusticia cū idē sit subm̄ oppositoꝝ. vn̄ ⁊ ignorantia inq̄tū sic solet excusare pctm̄: aut ex toto aut ex pte. si inuicibil̄ ex toto: si vincibil̄ s̄m q̄titatē diligētie adhibite ad sciendū. vn̄ ⁊ si dicat̄ aliq̄nēs aggrauare nō est rōne sui sed ɔtēptus ānexi aut periculi: sicut est illud ad roma. ij. Ignorans ignorabitur. vbi dicit Ambros. ꝙ quis grauissime peccat cū ignorat. dȝ intelligi grauissime. i. picꝰlosissime: q̄r nescit infirmitatē suā: ⁊ ita nō adhibet remediū: sic pȝ in palitico nō sentiente morbū palisis. Et si dicat̄ ꝙ ebriꝰ duplices merer̄ increpatiōes: ⁊ ita videt̄ ꝙ augmentet plus pctm̄ q̄ minuat. R̄ndendū ꝙ in ebrio faciente malū sūt duo: ip̄a ebrietas quā ɔcōitat̄ ignorantia quā sibi fecit. Scd̄o ip̄a malitia quā ex ignorātia in illa ebrietate ppetrauit: ⁊ q̄dlibet horuȝ tā scȝ ip̄a ebrietas q̄ ip̄m malū opꝰ in ebrietate opatū penā exigit: iō duplices req̄rit increpatiōes. i. duas pēas: nō tn̄ optet ꝙ sint ita magne sicut si pctm̄ fuisset factū in sano cerebro. pȝ exēplo longe ap̄liꝰ peccasset Loth si nō ebrius suas filias cognouisset q̄ ebrius: ⁊ maior ei increpaᵒ seu pena iposita fuisset. Quātū ad tertiū arti. sunt tres. ⁊c̄. Prima difficultas. Cuiꝰ generis fuit illa arbor scie boni ⁊ mali. videt̄ r̄ndere aug. in yponosticon. ꝙ fuerit ficus. vnde ⁊ de illa arbore fecerūt sibi perisomata. ⁊ hoc innuit dictū christi Nathāel. x. i. vidi inquit te sub ficu. glo. i. i pō generatia. Scd̄a diffic. ꝙ fuit primū eue pctm̄. p̄t dici pbabilit̄ ꝙ appetitꝰ comedēdi de ligno scie boni ⁊ mali q̄d ei apparuerat pulcrū visu vt a miori pctō suo sicuti adā ad maiꝰ laberet̄. minꝰ quippe fuit ille appetitus q̄ cupiditas scie boni ⁊ mali. minꝰ hoc q̄ appetitus eq̄litatis dei. Tertia difficultas. an illa nesciētia excusaret peccatū. dicēdū ꝙ sic: sicuti dictū ē de ignorātia suo mō. Et ex h̄ patet ad qōnē ꝙ vtȝ nr̄orū primoꝝ parētū cupiditas ex nesciētia pcessit. Ad primū argᵐ. negāda est minor. ⁊ dn̄ pbat̄ q̄r cupiditas est respectu tpaliū. Dicēdū ꝙ in q̄li bet pctō mortali sunt duo ⁊ auersio p q̄d deordinat̄ peccās respectu dei: ⁊ ɔuersio p q̄d deordinatur respectu creati. iō nō ɔcludit argumētū. Ad scd̄m dicēdū ꝙ illa diuisio solū hȝ locuȝ in statu nat̄e lapse nō istiture. vnde siq̄dē fuit pctm̄ eoꝝ cū aliquali nesciētia n̄ tn̄ ex ignorātia vt patuit.

Ad tertiū r̄ndentꝰ ꝙ nec loquēdo ppȓie respectu illiꝰ nesciētie habuissent nolle aut velle: si cuti inuūt argumēta. habuissent tn̄ nō velle q̄ ē actꝰ oppositꝰ ɔ̄dictorie velle: sic nolle ɔ̄rie: nec inducit penā. solū em̄ suspēsionem seu nō eliciōnē actꝰ noiat. Ex pn̄ti aūt dist. ⁊c̄. P̄ria ɔclusio. adā nō d̄r vt eua elatus sȝ neq̄ seductꝰ a nobis ponit̄. dicit ɔclo ꝙ nō peccauit p elationem appetēdo diuinitatē adā sicut eua: nec fuit seductus sicut ip̄a. ⁊ incipit a p̄riaᵒ dist. vsq̄ ibi. ex q̄ manifeste. ⁊c̄. Scd̄a ɔclo. pctm̄ grauius eue recēset̄ atq̄ turpiꝰ q̄ ade fatet̄. Dicit ɔ°. ꝙ pctm̄ eue fuit grauiꝰ q̄ pctm̄ ade. ⁊ incipit ibi. ex quo manifeste. vsq̄ ibi. his aūt opponi. ⁊c̄. Terᵃ ɔclo. hec ignorātia nō excusat talr̄ euā mortalr̄ qui peccet ɔscia. Dicit ɔclo. ꝙ illa seductio facta eue a serpēte non sic excusat eā quin peccauerit mortaliter gustādo. Et incipit ibi. his aūt opponi. ⁊c̄. vsq̄ ad finē dist. Seq̄tur in textu.

Reterea q̄ri solet. cur deꝰ hominē ⁊c̄. h̄ siḡtur. xxij. dist. huiꝰ scd̄i q̄ sic ɔtinuatur ad p̄cedentē. Nā postq̄ in p̄cedēti dist. xxi. ostensa est diaboli puersa temptatio. ⁊. xxij. hominis ad crimē gemēda ɔdescēsio. Nūc in pn̄ti dist. inquirit a diuio spiramie cur fuerit ista pmissio. ⁊ diuidit̄ in tres ptes p̄cipales. In p̄ria diuie pmissiōis de tēptatiōe cā ostēdit̄. In scd̄a multiplicis cognitiōis in adā lumē ponit̄. In terᵃ varie subleuatiōis a pctō iuuamē tangit̄. p̄ria i p̄ncipio. scd̄a ibi. Et q̄dē s̄m aīm rōnal̄ fuit. ⁊c̄. tertia dist. xxiiij. ibi. Nūc diligēter inuestigari oȝ. ⁊c̄ p̄ria pte indiuisa manēte. Rursus scd̄a pticl̄a in qua multiplicis cognitiōis in adā. ⁊c̄. in t̄s partes diuidit̄. In p̄ria pādit̄ cognitio in adaȝ ētis limitati. In scd̄a addit̄ cogitatio dei vt illimitati. In tertia sui est inuestigatio vt optimo ɔcreati. p̄ria in p̄ciᵒ. scd̄a ibi. cognitionē q̄q̄ creatoꝝ ⁊c̄. tertia ibi. porro sui cognitionē idē hō. ⁊c̄. Et hec est diuiᵒ pn̄tis dist. in gn̄ali. Seq̄t̄ dist. xxiij

Unc diligēter inuestigari oȝ. ⁊c̄. In q̄ pꝰ diuinā sup ade tēptatiōe ostēsaȝ pmissionē: nūc ade ne peccaret ostēdit datā variā a deo subleuationē. Et diuidit̄ in tres ptes p̄ncipales s̄m ꝙ liberū arbitriū collaᵐ in adiutoriū ade p̄t ɔsiderari tripliciter. p̄rio respectu ad alias potētias. scd̄o in se. tertio respectu ad gratiā. In p̄ria igit̄ de libero arbitrio agit̄ respectu ad aliā potētiā. In scd̄a q̄d ip̄m sit exprimit̄ q̄ ad suā eēntiā. In tertia de eo sermo ponit̄ in ordīe ad gratiaȝ p̄ria in p̄cipio. scd̄a dist. xxv. ibi. iā vero ad ppositū redeamus. tertia dist. xxvi. hec ē gr̄a operās. ⁊c̄. P̄ria rursus pticl̄a que est. xxiiij. dist. In qua de libero arbitrio agit̄ relatiue ad quācūq̄ aliā potētiā. in tres ptes diuidit̄. In prima arbitrij ad alias potētias pᵒ fit cōpatio. In scd̄a peccati appit vias q̄ est mali pgressio. In tertia per dulces snīas dat̄ epilogatio. p̄ria in p̄ciᵒ. scd̄a ibi. illud q̄q̄ p̄termittēdū nō est. ⁊c̄. tertia ibi. h̄ de aīe ptibꝰ. ⁊c̄. P̄ria rursus pticula in q̄ arbitrij ad alias potētias p̄rio fit cōpatio: in tres partes diuidit̄. In p̄ria hoī determiat̄ datū eē auxiliuȝ. In scd̄a clare inuestigat̄ q̄d sit hoc adiutorium. In tertia huiꝰ assensu notat̄ q̄tū insit discidium p̄ria in p̄cipio. scd̄a ibi. hic ɔsiderādū est q̄d fuit illud. ⁊c̄. tertia ibi. Est em̄ sensualitas. ⁊c̄. Et tūc sequit̄ illa scd̄a pticula. illud q̄q̄ p̄termittēdū nō est. In q̄ peccati apit vias quo est mali pgressio. ⁊ ista in tres diuidit̄ ptes. In p̄ria tāgit̄ via q̄ in adā fuit tēptatio. In scd̄a ostēdit ꝙ in nobis pari astutia a demone venit seductio. In tertia de hac mā breuis dat̄ cōrepetio. p̄ria i p̄ncipio. scd̄a ibi. nūc supest ostēdere. ⁊c̄. tertia ibi. itaq̄ vt breuiter sūmā ɔstrigā. ⁊c̄. Seq̄t̄ dist. xxv Jam vero ad ppositum redeamus. ⁊c̄. In q̄ quidā dist. postq̄ actum est de libero arbitrio relatiue ad aliā potētiā. Nūc in pn̄ti q̄d sit ip̄m exprimit̄ q̄ ad suā eēntiā: ⁊ partit̄ in tres ptes p̄ncipales. In p̄ria liberi arbitrij venat̄ quiditas. In secūda eius ternarij clarescit entitas. In tertia vi artificij accedit breuitas. p̄ria in p̄cipio. secūda ibi. est nāq̄ libertas arbitrij. ⁊c̄. tertia ibi. Ex p̄dictis iā apparet. ⁊c̄. duabꝰ vltimis ptibꝰ indiuisis manētibꝰ: p̄ria rursus particl̄a in q̄ liberi arbitrij venat̄ quiditas: in tres ptes diuidit̄. In p̄ma ponit̄ arbitrij ratio. In scd̄a tangit̄ sua locatio. In tertia s̄m tpa exprimiturq̄ variatio. prima in p̄cipio. scd̄a ibi. Et q̄dē s̄m predictā assignationē. ⁊c̄. tertia ibi. ex p̄dictis pspicuū est. ⁊c̄. Hec est diuisio harū triū distinctionū. ⁊c̄.

Trū ade ipeccabilitas tā sensualitati q̄ libero arbitrio nā dari potuit. Et arguit̄ ꝙ sic triplici medio. P̄rio sic. Deꝰ p̄t facē aliquā creaturā ipeccabilē p gratiā. ergo p naturā. ⁊ ita adā. pbat̄ aīs de beatis. Sed pȝ ɔn̄a tā ei gratia q̄ subm̄ in quo recipit̄ sūt entia limitata: ⁊ ita si daret̄ illi subo pfectio gratie tūc esset de sui natura ipeccabilis: cū hoc in eo facēt gratia. ⁊ tn̄ nō exiret naturā entis limitati cū finitū finito additū nō faciat infinitū. Scd̄o arguit̄ sic Id ab om̄ipotēte p̄t fieri sine alio q̄d nō est d̄ ratione sua: nec illud p̄supponit: sȝ hmōi ē peccare posse respectu liberi arbitrij. igit̄. maior pȝ ex ratiōe terminoꝝ. Sȝ pȝ minor auctē ansel. dicētis ꝙ posse peccare n̄ ē liberū arbitriū nec ps eiꝰ: ⁊ pbat̄. q̄r tūc deꝰ posset peccare cū habeat liberū arbitriū. Tertio arguit̄ sic. deꝰ p̄t facē corpꝰ

per nām de se imobile vel qd vniformit̄ solum
mobile est. igit̄ ⁊ spm̄. q solū mobile est ad bo^m
p nām. añs pz. q̊ ad mobilitatē de celo empireo
Quo aūt ad mot⁹ vniformitatē de celo cristalli-
no. Sed pbat̄ 9ña. q: mag approp̄iq̄t spūs ad
deū q̄ corp⁹: ⁊ p 9ñs sue rectitudis mag capax
videt̄. In o^m arguit̄ aucte ansel. scdo cur deus
hō. c. ix. rñdēti discipulo interrogāti. Cur nō po-
tuit de⁹ facē creaturā ipeccabilē p nām: q: inq̄t:
nō potuit ipam facē deū. In ista qōne ad al's
pformiter. ⁊c. Quo ad primū articulū termi
sunt liberū arbitriū. sensualitas. ⁊ ipeccabilitas.

In opō

Quo ad p^m articulū

p^mus t'ius liberū arbitriū

Prim⁹ igit̄ est liberū arbitriū. vñ liberū arbi-
triū s'm aug. ⁊ tāgit̄ dist. xxiiij. est facultas vo-
lūtatis ⁊ rōnis q̄ assistēte gr̄a bonū eligit̄ ⁊ ma-
lū eadē desistēte. In q̄ diffinitiōe tria tāgūt̄. pri
mo d: facultas. i. facilitas. in q̄ notat̄ q liberū
arbitriū neq̄t cogi: sed faciliter in actū exit ppri
um. vñ Bern. diffiniēs liberū arbitriū. dic̄ libe-
rū arbitriū est habit⁹ liber sui. scdo dicit volūta-
tis ⁊ rōnis. vñ nō est imaginādū q liberū arbi-
triū sit quedā potētia distincta ab intellectu ⁊ vo
luntate: sicut q̄dā suspicant̄: sed solū nomiat illā
facilitatē ambarū potētiarum in ope suo voluntatis
in eligēdo. iō d̄r liberū. Et rōnis in iudicādo iō
dicit̄ arbitriū ad modū viri arbitri inter duos
viros: sic iudicat liberū arbitriū q̄d bonū ⁊ q̄d
malū. Iō diffiniētes pħi liberū arbitriū dicunt
q est liberū arbitriū de volūtate iudiciū. Et vt
hoc meli⁹ pateat hic interserēda videt̄ q̄dā ars
diuidēdi aīe potētias. vñ trib⁹ binarijs seu sex
modis solent diuidi anime potētie adinuicem.

Nō est imaginādū q liberū arbitriū sit q̄dā pō distincta ab intellectu ⁊ volūtate

Sex modis solent diuidi aīe potētie ad īvice

Prim⁹ mod⁹ est qñ ex nā rei ipe po^c ad inicē di
stiguūt̄: sicuti qñ diuidim⁹ pōm aīe i pōm vege
tatiuā. sēsitiuā: ⁊ itellectiuā: seu qñ diuidi⁹ itel^m
9tra volūtatē. Scōs mod⁹ est qñ solū fit distin-
ctio p officia: licet sit eadē potentia a parte rei: h̄
mō diuidim⁹ portionē aīe in supiorē ⁊ inferio-
rē vt patebit in sequēti lectōe. Tertio mō fit dio
solū s'm aspectū. hoc mō diuidim⁹ ptē intellecti
uā in rōnē intel^m ⁊ intelligentiā. ⁊ dicit̄ rō dum
aspicit inferiora. itellect⁹ dū aspicit equale vtpu
ta cōditū spm̄: intelligētia vo dū 9tēplat̄ deū.
Quarto s'm act⁹ solū fit diuisio: sicut diuidunt
pħi intellectiuā in inuētiuā: ⁊ iudicatiuā: seu q̄d
ali⁹ est act⁹ iudicare: alius iuenire s'm q sūt due
ptes lo^ce tho^ca seu inuētiua ⁊ anale^ca seu iudi-
catiua ⁊ loq: de cōplexis. Quito mō fit diuisio
solū s'm modos mouēdi sicut diuidit Dam. vo-
lūtatē in thelisis quā dicim⁹ nālē: ⁊ bulisim quā
dicim⁹ deliberatiuā. Sexto mō soluz fit diuisio
s'm stat⁹: ⁊ sic diuidūt pħi intellectū in intellectū
practicū ⁊ speculatiuū. Inquātū practicū quādā
dicit extēsionē habitualē ad op⁹. Et hoc mō di-
uidit̄ solū liberū arbitriū 9tra rōnē ⁊ volūtatē
q: dicit q̄si quādā extensionē vni⁹ rōnis scz ad

Primus modus est qñ ex natura rei ipe potētie ad inuicē distinguūtur

2us modo

3o modo

4o modo

5o modo

Sexto modo

aliā. s. volūtatē. Sed tertio d: q̄ gr̄a assistēte bo-
nū eligit̄. ⁊c. ⁊ in hoc p'io coartat̄ liberū arbitri
um ad stādū solū p nobis. Nā diui^m de se tēdit
in bonū. vñ ansel. liberū diffiniēs arbitriū dicit
q est ptās seruādi rectitudinē ppt se. ⁊ ista diffi
nitio cōpetit ⁊ diuio ⁊ nostro. scdo inuit̄ q libe-
rū arbitriū p'ncipalit̄ noiat volūtatē cui⁹ hic so-
lū tāgit̄ act⁹ scz electio. Et tertio notādū q dz h̄
accipi electio vt se habet ad finē: ⁊ ea q̄ sunt ad fi
nē situati dū in p'io ethicoꝝ noiat pħs felicita-
tē eligibilē. Scōs termin⁹ est sensualitas a sen
su. vñ s'm mgr̄m. xxiiij. dist. sensualitas est q̄dā
vis anime inferior ex qua est mot⁹ q̄ intēditur i
corporis exteriores sensus: ⁊ ex qua est appetitus
reꝝ ad corp⁹ ptinētiū i hoie solū. s. ⁊ dz intelligi
loquēdo pp'ie eē appetit⁹ apphēsiue sēsitiue: ex
q̄ appetitu seq̄t̄ appetit⁹ id est mot⁹ ad res cor-
pori ptinētes. vt sit iste ordo in hoie. p'io sensu-
alitas. ⁊ ista includit tā apphēsiuā sensus q̄ ap
petitiuā. Scdo sensualitas q̄ noiat solū appetiti
uā: ⁊ differt. vt patebit sequēti lectiōe a portiōe
inferiori: q: licet ābe terrenis inhieāt: tñ portio
inferior mediāte rōne h̄ solo instinctu. tertio ē li
berū arbitriū supra oēm sensualitatē. Terti⁹
termin⁹ est ipeccabilitas. Solet aūt dici tripliciter. p'io^o pure negatiue. ⁊ sic lapides ⁊ cet'a non
habētia liberū arbitriū dicūtur ipeccabilia. scdo
d: 9trarie ⁊ p naturā. ⁊ sic sol⁹ deus ē ipeccabil'
q: soli de nā sua repugnat ad maluz v'tibilitas.
Tertio dicit̄ cōtrarie ⁊ p gloriā. ⁊ isto mō sancti
in gloria dicūtur ipeccabiles. Quātū ad 2^m
articulū sunt tres 9cl'ones. p'ia est de ipeccabili
tate respectu adē. scōa de libero arbitrio respc̄u
ad sensualitatē ⁊ cet'as potētias. tertia de libero
arbitrio in se cōsiderato. P'ia est h̄. Lz ade scīē
tiarū cumul⁹ donat⁹ sit peccabilis nihilominus
tēptatio obijcit̄. P'ia ps dicit q ade a p'ia^o
rerū sciētia tributa est. pbat̄. null⁹ recte reb⁹ no
mina omib⁹ iponit seu mltitudini varie nisi ma
gna plen⁹ scīa: s; adā brutis aialibus pp'ia im-
posuit noia vt hz text⁹ Gen. ergo optuit eū ma-
gnā hr̄e scientiā. Et hoc est q̄d dicit hugo i libro
de sacramētis. Rerū oim q̄ cū homie ppter ho
minē facte sunt pfectā cognitionē hoiem acce-
pisse nulli dubiū esse dz. Et si dicat̄ q nesciebat
in illo statu euētū suū: q: nō dubiū q doluisset: ⁊
ita pena pueniss& culpā q̄d nulli fit. Ceterum si
audisset aliq̄ sibi loquētē falso nō videtur q sci
uisset discernere: sicut ⁊ mulier in sermone ppē-
tis decepta est: ⁊ ipe petm̄ suū suspicabat̄ venia
le. Dicēdū in sūma q s'm btm̄ ansel. tres sunt g'-
dus rerū. p'im⁹ naturaliū. scōs mirabi^m que fi-
unt scz vltra cursum nature cōem. terti⁹ volūta-
rioꝝ: sicut sunt volūtates hoim. Quo ad tertiuz
nō cognouisset oīa in illo statu: q: nō oportu-
isset q vn⁹ vidisset cogitatū alterius nec tñ ma-
ni feste statu innocētie fuisset deceptio: quia non
credidisset subito nisi adhibita diligētia: fuisset
tñ nesciētia: sicut ⁊ d' petō suo q suspicabat̄ mi⁹
nō tñ pp'ie fuit in h̄ decept⁹: q: deceptio impor
tat adhesionē magnā. Quo aūt ad scōm scz gra
dū reꝝ mirabiliū nō optuit q cognoscēt cum ⁊
multi āgeli misteriū icarnatiōis ignorarēt respe
ctu tñ q̄ꝝ stat⁹ ei⁹ erat inferior. Si aūt fiat sermo
de p'io gradu scz rerū nāliū ⁊ specialit̄ in mūdo
sensibili 9tetarū cū habet locū distictio doct. de-
uoti dist. xxiij. arti. ij. q. i. vbi dicit q possum⁹ ac-
cipe sciam alicui⁹ tripliciter: aut p'io respectu sci
biliū: ⁊ sic inq̄t q oim rerū habuit sciētiā nāliuz
vñ optim⁹ erat geomet̄ music⁹ agnoscebat vim
vētoꝝ. aialiū. herbarū: ⁊ ceteroꝝ siliū. Scōo pos
sum⁹ accipe q̊ ad modū sciēdi: ⁊ sic a p'ncipio nō
habuit oēm sciam: q: alio^o nouit res postq̄ p'i-
us fecerat scz p experiētiā. vnde ex euētu dictum
est lignū scīe boni ⁊ mali: q: maluz q̄d noscebat
solū abstractiue: cognouit expiētia: imo dato q
stetisset rerū nās expertus fuisset: sicuti delectat̄
sciens dū q̄ nouit expit̄. Sz tertio possum⁹ acci-
pere sciaꝫ q̊ ad intēsiorē cognitiōez scibilium. ⁊
sic pfecisset in scia. nā lz oīa nālia cognouissz
tñ intēsius coꝝ habuisset noticiā mediātibus ex
periētijs. Sz qualē de deo habebat cognitionē
Rñdendū. q triplex est dei cognitio q̊ ad pñs.
p'ia d: facial. ⁊ ista ē btōꝝ in q̄ diuinitas imedi-
ate cōtēplat̄. scōa est i specl'o ⁊ enigmate: ⁊ ista
est stat⁹ pñtis in q̄ cognoscim⁹ deū ex creaturis
veluti q̄busdā specul'aui iūgr̄ ex pte nr̄i enigma
id est obscuritas. tertia aūt ē cū speculo siue eni
gmate: ⁊ ista erat ade p statu illo. clare q̄ppe ha
bebat creature cognitionē ex q̄ in laudē duceba-
tur 9ditoris. Scōo habuisset apparitiones dul-
cissimas. Tertio habuisset 9tēplatione dei q̄ fu-
isset supma illi⁹ status cognitio nisi dono di spe
ciali: ⁊ tāto fuisset pfectior q̄ mō q̄to stat⁹ erat
purior. Sed dicit alia ps 9cl'onis q tēptatio
obiect⁹ est adam a dño deo peccabilis. pbatur
q: al's nūq̄ cecidisset. ⁊ pz cōgruitas. tñ vt coro-
nā meret̄ si vincēt. nō eñ coronabit̄ nisi q̄ legit
time certauerit. tñ q: valde facile fuit vincere de
monē nō 9sētiēdo. tñ tertio dicto mgr̄i q: ñ fu-
isset ei multū laudabile viuere nisi habuisset ad
malū suadētē. Et si dicat̄: q: ex q̊ de⁹ p̄sciebat q
demon debebat hr̄e victoriā male faciebat dare
hoiem in tale bellū. sicut si pastor scienter daret
ouē pp'iā in ore lupi. aut rex suū subditū in ma-
nu tyrāni. Rñdet̄ q nō egit de⁹ cū hoie inique
sed pijssime: vt nēpe glorios⁹ premiaret̄ bellum
posuit. Nec obuiat q p̄sciebat q: simul ⁊ p̄sciuit
hoc malū ad mai⁹ bonū ordinare tā q̊ ad adam
q̄ forsan nūc in celo empireo altiori locat̄ in lo-
co q̄ fuisset si stetisset: tā quo ad alios. Ex hic nē
pe pcessit martirū turba valida: ⁊ nōnulli xp̄m
ex hoc estimāt incarnatuz. de quo in tertio. Et si
quis querat: an deus eū potuerit facere ipecca-
bilem per naturā. Rñdet doctor subtilis. xxiij.
dist. q nō. Nō quidē ppter impotētiā dei q̄ ex-
tat omipotētissim⁹: sed creature cui hoc repugt̄
vnde dicit q nulla penitus potest fieri creatura
intellectualis nā ipeccabilis. nec inq̄t hoc teneo
ppter cogētes rationes. sed ppter sanctoꝝ exp̄s-
sas auctes: sicut est illa ansel. allegata in o^m. Et
Jeroñ. in tractatu de filio pdigo. Sol⁹ deus in
quit est in quē nō potest cadere petm̄. Idē aug⁹.
Cuiuscūq̄ creature p̄stat̄ vt peccare nō possit ñ
est pp'ie nature: sed dei gratie. Et multe 9siles
sunt. sunt ⁊ alie ei⁹ rōnes q̄s omitto. Sed nūq̄d
potuit facē ipeccabilē p gloriā. Dicēdū q immo
sed nō decuit sibi dare p̄miū ante meritū: cū me
ritū sit dispositio: p̄miū: termin⁹: ⁊ via ante t'mi-
nū. Scōa 9cl'o est de libero arbitrio respecti-
ue ad sensualitatē ⁊ cet'as potētias. ⁊ est hec. sic li
berū arbitriū a cuiuslibet potētie supioris coac-
tionis segregat̄ vt cogere sensualitas illud non
dicat̄. Prima pars dicit q nulla potētia supe
rior eo sicuti est sinderesis de q̄ in sequētib⁹ que
semper inclinatur ad bonū potest eū cogere. p-
batur sic Nullū de se indifferēs ad vtrāq̄ ptem
cōtradictiōis pōt cogi. Sed hmōi est liberū ar-
bitriū. igit̄. maior patet. quia eū dato q cogatur
iā nō erat de se indifferēs: imo videt̄ tractū pro
pter mai⁹. sed minor pz ex^o: stāte nēpe actu mur
mure sindēsis dicētis deo est obediēdū eligeret
liberū arbitriū o^m. Et hoc est q̄d dicit Bern. vo
luntas p ingenita sibi nobilitate nulla cogit̄ ne
cessitate. Sed pōt ne aliq̄d creatū cogere liberū
arbitriū. Rñdendū q ista tria aspiciūt liberū ar
bitriū iduci. ipediri. ⁊ cogi. Quo ad primū pōt
induci: aut per minas: aut blanditias. Quo ad
scōm pōt ipediri ppter ligatione rōnis. quo ad
tertiū nūq̄ potest cogi a creato agēte: q: est potē
tissimū. Sed nūq̄d de⁹ potest cogē liberū arbi^m
Dicēdū q deus pōt mutare nr̄m liberū arbitriū
⁊ in aliud 9uertē sed q manēs liberū arbitrium
cogat̄ etiā a deo est o^m in adiecto. Sz pōt ne di
ci aut magis aut min⁹. Dicēdū q triplex est libe
rū arbitriū primū a coactiōe. ⁊ istō nec capit ma
gis nec min⁹: imo equalr̄ est in his in q̄bus po-
nitur. scōm est culpa: ⁊ istud capit magis ⁊ min⁹
s'm q pluribus culpis aut paucis extat obnoxiuz
aut rursum veniali ⁊ mortali. tertiū est a miseria.
⁊ istud etiā capit magis ⁊ min⁹ s'm q pen's aut
miscet̄. aut nō. primū scz a coactiōe est cōe dei ⁊
nobis. scōm ⁊ tertiū solū cōmūe hēm⁹ cū demo
nibus. Sed quē locū tenet liberū arbitriū in or
dine potētiarū. Dicendū q pp'ie nō noiat po-
tētiā sed facilitatē duarū nobilissimarū potētia-
rū scz intellectus ⁊ volūtatis. vñ si in his tribus
liberū arbitriū intellect⁹ ⁊ volūtas q̄rēt imago

nulla penitus potest fieri creatura intellectualis natura impeccabilis

Et potuit facere impeccabilē p gloriam sed nō decuit dare p̄miū ante m'itū

2a q̊

Prima ps dicit q nulla pō supior eo sicut est sinderesis que semper inclinat ad bonū potest eius cogere

ista tria aspiciūt liberū arbitriū induci impediri et cogi

deus p̄ mutare nr̄m liberū arbitriū et ī al' q̄uerte

def liberū arbitriū rñtaret patrē:q2 liberū arbi/
triū est facultas:⁊ potētia attribuit patri. Intel
lect⁹ rñtaret filiū:⁊ volūtas spūsanctū:tñ loquē
do ꝓprie noiat imaginē q̄ ad duas ptes pncipa
les.s.intellectū ⁊ volūtatē.⁊ pꝫ ꝙ in plus se ha/
bet portio supior ⁊ inferior q̄ liberū arbitriū:q2
portio vtraqꝫ noiat tres ptes imagīs.s.mēoriaꝫ
intelligētiā.⁊ volūtatē.Lꝫ Tho.dist.xxiiij.art.ij.
q.i.om dicere videat inuēs vtraqꝫ portioneꝫ so
lā dicē rōnē.liberū aūt arbitriū solū duas dixit.
Sed qualr dr̄t a sinderisi.Dicendū ꝙ sinderes
naturalr tendit in bonū:liberū arbitriū libē: tū
scd̄o:q2 sinderesis noiat habitū pncipioꝝ i agē/
dis.liberū aūt arbitriū est respectu pricipioꝝ ⁊
cōclusionū.Tū tertio:q2 sinderesis nō noiat du/
as potētias sed magis scintillas intellect⁹ cū ill
pricipijs agendoꝝ deo est obediendū. parentes
sunt diligēdi.Liberū aūt arbitriū noiat duas po
tētias.Sꝫ qualr differt a ꝯsciā. Rñdet.ꝙ ꝯsciē
tia solū est respectu ꝯclonū sinderesis.Liberū au
tē arbitriū tā ꝯclonū q̄ principioꝝ.tū scd̄o quia
ꝯsciā magis noiat actū:liberū arbitriū potētiaꝫ
Tū tertio:q2 ꝯscia cū dolore sepius:nō sic liberū
arbitriū.Sꝫ qualiter a lege naturali:q2 lex natu
ralis est habit⁹:nō sic liberū arbitriū. Sed di/
cebat scd̄a ps ꝯclonis.ꝙ sensualitas neq̄t cogē
liberū arbitriū.ꝓbat.illud qd̄ neq̄t maius neq̄t
⁊ min⁹.Sed minor est sensualitas q̄ sinderesis
Cū ergo sinderesis nō possit cogē liberū arbitri
um sequit ꝙ nec sensualitas.vñ pꝫ libē hominē
ꝑ sensualitatē ad malū induci.Sꝫ qualiter se ha
bet sensualitas ad mouēdū liberū arbitriū.Tho.
dic.ij.pte.q.ij.arti.ij.xxiiij.dist.ꝙ i sensualitate ē
pctm̄ qd̄ vocat scd̄o primos mot⁹:q2 dic prios
p° mot⁹ nō eē pctm̄:⁊ q2 liberū arbitriū icludit
rōnē ⁊ volūtatē ꝑ ꝯñs vtraqꝫ portioneꝫ dēpta
mēoria:⁊ ita sensualitas alliciet liberū arbitriuꝫ
q̄ ad portionē inferiorē:⁊ ꝑ illā supiorē ita ꝙ sē/
sualitas gerit ꝓprie locū serpētis.sed portio in/
ferior locū mulieris.portio aūt supior locū viri
seu ade:de q̄ magis in sequēti dist.Licet aūt tal
sit ordo in mō peccādi:nō tñ est verū ꝙ isti mo
tus primi inquātū sunt pctm̄ sint in sensualitate
sed in volūtate seu libero arbitrio rōne volūta/
tis:sicuti ⁊ virtutes:dispositiue tñ in illa sensua/
litate.Etsi q̄rat.q̄d est ꝓprie subiectū isti⁹ sensu
alitatis.Dicendū ꝙ si capiat q̄ ad formale. Aia
nā sensualitas noiat appetitū:si aūt capiat quo
ad māle ⁊ organū ipm corpus.Sꝫ ē ne in hoie
solū vna sensualitas.Dicendū ꝙ sic in gñe tñ lo
quēdo pticulariter sūt plures.q̄libet eñ sensus
hꝫ suū appetitū:sic visus q̄ deliciat i pulcris:au
dit⁹ suū q̄ deliciat in sonis:ita de alijs.Sꝫ q̄s ē
pricipal appetit⁹ dict⁹ sensualitas.dicēdū ꝙ lo/
quēdo de sensib⁹ interiorib⁹ ē appetit⁹ estiatiue
que collocat in scd̄a domo capitis:q2 illa mouꝫ
ad intētiōes boni vel mali q̄ sunt mag depura/
te q̄ spēs sensibiliū q̄ sunt in imaginatia ⁊ sensu
cōi:⁊ ita est pricipalior appetit⁹ sequēs estimatī
uā.Si aūt loquamur de exteriorib⁹ nobilior ē
appetit⁹ vis⁹:lꝫ ardētior sit tact⁹ ꝓpt̄ naturam
corruptā.Sed distiguūtur ne appetit⁹ isti fora/
liter.Dicendū ꝙ sicuti sensus q̄ꝝ sunt appetitus
Sed q̄s est nobilior:aut sensus:aut ei⁹ appetit⁹
Dicit ꝙ sensus.nec est sil̄r de volūtate q̄ ē appe
tit⁹ intellect⁹ q̄ est nobilior intellectu: q2 illa ē li
bera:isti aūt nāles sicuti su⁹ sensus.vñ non pñt
delectari nisi in id qd̄ su⁹ ostendit sensus:sed vo
luntas bñ in om hui⁹ qd̄ ostēdit intellect⁹. Ter
tia ꝯclo est.de ipo libero arbitrio:⁊ est hᷓ.Liberū
arbitriū sic nat̄ soli inest intellectuali vt habit⁹
nō dicat.Dicit pria ps ꝯclonis.ꝙ liberū arbitri
um nō est nisi nature intellectuali.ꝓbat.oēs ha/
bēs liberū arbitriū pt̄ ꝯsiliari:sed sola intellectu
alis nā pt̄ ꝯsiliari.igit.Confirmat.q2 opa meri/
toria libero exeūt arbitrio q̄ nō cōpetūt nisi na/
ture intellectuali.vñ lꝫ bruta aīaᵃ q̄dāmō domā
tur a nāli sua q̄litate:nō tñ libero hoc faciūt ar/
bitrio.Sed dubitat.vtrū sit vnic̄e in deo ⁊ crea
turis.Dicēdū ꝙ sic vt innuit ansel.al's argumen
tū suū nō valeret.arguit eñ ꝙ posse peccare nō
est ps libertatis:q2 tūc inq̄t liberū arbitriū non
esset in deo qd̄ argm eē nullū:si alteri⁹ rationis
eēt in deo ⁊ nobis.Sed remanet ne in dānatis
⁊ beatis.Dicēdū ꝙ sic:sed in dānatis depuatur
ꝑ culpā.⁊ in beatis decorat ꝑ gloriā vt iā pñi
nequeāt bñ opari:nec scōi demereri :lꝫ ē ne q̄lis/
tas.Dicēt tho.ꝙ sic:q2 ponit potētias aīe esse
accñᵃ fluētia ab aīa sicut tactū est alias. Sꝫ hoc
extat falsum ea ꝓpter dicēdū ꝙ q̄ a pricipale scꝫ
rōnē ⁊ volūtatē noiat subām:quo aūt ad illam
facultatē q̄ dicit ordinē exeūdi in actū noiare vi
det respectū.Ex q̄ patet scd̄a ps ꝯclonis.ꝙ libe
rū arbitriū nō est habit⁹.pꝫ.Et cōfirmat :q2 in
nobis est ponē potētiā.i.habitū semp inclinātē
in bonū.s.sinderesim.scd̄o pōm q̄tū ex se est sp
inclinātē in malū scꝫ sensualitatē.igr̄.tertio ē po
nere tertiā indifferētē hinc ⁊ inde:⁊ hāc dico li/
berū arbitriū.⁊ si dicat ꝙ erit volūtas.dicēdum
ꝙ volūtas nō dicit ita cōplete sic liberū arbitri
um qd̄ ponit rōnē que est pñia volūtati. Quā
tū ad tertiū articulū sunt tres diffic. Pria est.an
salomoni tanta fuit infusa scia q̄tā habuit adaꝫ
Rñdet rabi salomō.⁊ ponit istos tres.adā mo/
ysen.⁊ salomonē.Adā inq̄t fuit salomone ⁊ mo
yse sapiētior.Moyses aūt min⁹ adā:sed āplius
salomone.Sed scd̄s adā scꝫ christ⁹ illos tres pa
riter excessit. Scd̄a difficultas.an sensualitas
loquēdo ꝓprie sit in brutis.dicēdū ꝙ si sensuali
tas dicat a sensu cū bruta sensum habeāt: ita ha
bent ⁊ sensualitatē.Si aūt dicat ordinē vltra hᷓ
ad rōnē:sic cū careant rōne carēt ⁊ sensualitate.

Tertia diffic.Cui inest pfect⁹ nā liberi arbi/
trij.dicēdū ꝙ deo cui inest a se.scd̄o angelis.ter°
nob ⁊ abob⁹ a deo.Et hoc pꝫ ad q̄ōnē. ꝙ vicꝫ
ade nō potuit dari ꝑ naturam ipeccabilitas si/
ue respectu sensualitatis siue liberi arbitrij. Ad
primū argm.negat ꝯñā.⁊ dū ꝓbat:q2 gr̄a ⁊ sub
iectū sunt limitata.⁊c̄.dicendū ꝙ licet sint limita
ta tñ repugnat vni includere formalr:aut aliud
aut pfectionē ei⁹ de nouo ꝯsili pꝫ accipio perfe
ctissiā albedinē certū ē ꝙ ē finita sūo d nouo vm
gradū nō potero p̄dicte addere isti albedini q̄
tamē est limitata nō ꝓpter limitationē:lꝫ q̄a re/
pugnat ex se ꝙ recipiat illū nouū gradū:sic in ꝓ
posito. Ad scd̄m rñdēdū ad minorem lꝫ posse
peccare esse de ratiōe liberi arbitrij pōt intelli/
gi:aut absolute:⁊ sic nō est de rōne eius:q2 tunc
de⁹ posset peccare cū habeat liberū arbitriū.vt i
nuit argm ansel.aut intelligēdo ꝙ sit de rōne li/
beri arbitrij creati.⁊ sic est verū:q2 liberū arbitri
um est vertibile in creaturis non tñ illud posse
peccare vt dicit respectū actualē sed solū aptitu/
dinalē. Ad tertiū neganda est ꝯñā ⁊ ratio.q̄a
corpus illud solū habet modū nālem.nā intelle
ctualis liberū:nec obuiat ꝙ magis approximat
deo.verū est simplr:nihilomin⁹ tñ in vno possi
bile est aliud magis approxiari :licet nō sit per/
fect⁹.al' eñ magis in simplicitate approximat
deo q̄ hō:cū tamē hō sit pfectior:ita in ꝓposito
posset alio mō dici sed sufficit ad pñs.Sed parꝫ
⁊c̄.Ex pñti aūt dist.⁊c̄. Pria ꝯclo.intrat mili/
tiā adā vt voluit deus quē docuit ꝑ sapiaꝫ.Dic
ꝯclo.ꝙ ꝑmissione dei adā quem dñs repleuerat
dono scie ⁊ sapie intrauit cāpū belli cōtra lucife
rū.⁊ ponit ꝑ totā.xxiij.dist. Scd̄a ꝯclo.vt pos
set stare varia donātur:sed vires cumāt ꝑ malū
bellare.Dicit ꝯclusio.ꝙ de⁹ ade multa dedit ad
iutoria vt esset fortis in bello ⁊ noiant in littera
Sed bello fracto incepit crescere viciū in caput
ei⁹:sicuti fit in nobis.Tāgit aūt mod⁹ in littera
⁊ ponit ꝯclo ꝑ totā.xxiiij.dist. Tertia ꝯ° triuū
arbitriuꝫ est a miseria vi ⁊ maliᵃ clamat dictuꝫ
piū.Dic ꝯ°.ꝙ triplex ē liberū arbitriū scꝫ a coac
tiōe a culpa ⁊ miseria.Et ponit cū āpla declara
tiōe ꝑ totā.xxv.dist.Sequit in textu.

Ec ē gr̄a opans ⁊ coopās.⁊c̄.Hic sigtur
xxvi.dist.hui⁹ scd̄i q̄ sic ꝯtinuat ad prece
dētes.nā postq̄ in.xxiiij.dist.egit mgr̄ de libero
arbitrio rl'ue ad q̄q̄ aliā potētiā.Et.xxv.de eo
dē egit q̄ ad suā eēntiā.nūc de eo agit ꝑ respēm
ad gratiā.Et hꝫ diuidi i tres ptes pncipales.In
pria de gr̄a agit q̄ ad arbitriū ingenitū.In secū
da ei⁹ vsus exprimit q̄ ad hitū gratuitū.In terᵃ
quid possim⁹ exponit dū donū hᷓ ē pditū.pria i
pricipio.scd̄a dis.xxvi.ibi.hic ꝯsiderādū est cū p̄
dictū.⁊c̄.tertia dis.xxviij.ibi.id vo incōcusse ⁊ i
cūctanter.⁊c̄.Pria rursus pticula i q̄ de gr̄a agi
tur q̄ ad arbitriū igenitū:in tres ptes diuiditur.
In pᵃ doni gratiosi dat breuis diuisio.In secū
da sermonis igeniosi accedit expositio.In tertia
opis officiosi hui⁹ gr̄e pꝫ ꝑductio.pᵃ in pncᵒ.2ᵃ
ibi.ecce his vbis satis apert.⁊c̄.tertia ibi.Ipsa
eadē tñ quedā gr̄e dono.⁊c̄.pᵃ pte idiuisa manē
te.Scd̄a pticula in qua sermone ingenioᵒ p̄dicte
dionis dat expō:in tres diuidit.In pria istius
adiutorij effect⁹ pquirit.In scd̄a vis liberi arbi
trij ei⁹ sub m ponit.In tertia mō breuis cōpen/
dij ipi⁹ eē tāgit.pᵃ i pncᵒ.scd̄a ibi.volūtatē ip/
saꝫ.aug.in li.⁊c̄.tertia ibi.et si diligēter intēdas.
Et seq̄t vlᵒ.illa pticla ipa eadē tñ q̄dā gr̄e.⁊c̄.in
q̄ opis officiosi scꝫ gr̄e pꝫ ꝑductio.⁊ hꝫ diuidi in
tres.In pᵃ determiat vitas.In scd̄a separat du
bietas.In tertia veri dat rursus auctas.pᵃ i pn
cipio.scd̄a ibi.nō ē tñ ignorādū.⁊c̄.terᵃ ibi. illi⁹
eñ gr̄e pcipiēde.⁊c̄.Et hᷓ ē diuisio pñtis dis.⁊c̄.

Trū gr̄a isupiori vel iferiori portiōe sub
iectiue collocet.Et arguit ꝙ nō triplici
meᵒ.Prio sic.ymago recreatiōis dꝫ ꝯformari
imagini creatiōis.Sꝫ i imagie creationis i aīa
nr̄a sunt tres poᶜ in vna eēntia aīe scꝫ.mēoᵃ.in/
telligētia.⁊ volūtas.ergo piformit in recreatiōe
correspōdebit gᵃ ipi eēnᶜ aīe.⁊ he tres vtutes fidꝭ
spes caritas trib⁹ p̄dictis potētijs.ex q̄ relinq̄tur
gr̄am subiue stare i ipa eēnᵃ aīe:nō in his porti
onib⁹ q̄ sūt aīe poᶜ. Scd̄o arguit ꝙ nō sit sub/
iectiue i portiōe iferiori.gr̄a ē dei donū ꝑ qd̄ su
pra nos tollimur:lꝫ ꝑ portionē iferiorē nō tollī
mur sup̄ nos.lꝫ i his q̄ infra nos sūt dirigimur
igr̄.⁊c̄.maior pꝫ.ꝑ diffinitōnē gr̄e q̄ solꝫ sic dari
Gr̄a ē silitudo gl̄ie:⁊ ita ꝑ eā eleuamur i supna
sed mior ꝓbat ex eo ꝙ portio inferior circa ter/
rena negociat.vt aug.xij.de trini. Tertio argu
it ꝙ nō sit in portiōe supiori.Nullā directiuum
opis extat subiue in portiōe supiori.lꝫ gr̄a ē ma
xime ad bonū op⁹ directia.igit.maior pꝫ .q2 te/
ste aug.vbi supra .portio supior inhiat eternis
speculādis.speculatio aūt ꝓpt̄ se est nō ꝓpt̄ op⁹
vñ arist.finis theoᶜ veritas.p̄ctice aūt op⁹ .Sꝫ
minor ꝓbat aucte ysi.gratiā diffiniētis .Gr̄a in
quit est diuie misc̄oie donū ꝑ qd̄ bone volunta/
tis fit exit⁹ i op⁹.In om arguit aucte august.ad
sixtū.gr̄a iquit se hꝫ ad liberū arbitriū: sic sessor
ad equū.⁊ ꝑ ꝯñs subiue.cū gᵒ liberū arbitriū cō
plectat ⁊ portionē supiorē ⁊ iferiorē q̄ ad itelm
⁊ volūtatē.sequit.In ista q̄ōne ad al's.⁊c̄. Quo
ad primū articulū termi sūt.gr̄a.portio iferior ⁊
portio supior. Prim⁹ igr̄ termin⁹ ē gr̄a.vñ no
tandū pᵒ ꝙ gr̄a solꝫ accipi triplr vltra g̃tiā icrea
tā.prioᵒ dr̄ gr̄a cōissime ꝓ q̄libet nob collato a
deo:⁊ isto mō etiā dona nat̄ sicuti igeniū.men
tis pspicacitatis dicūt gratie.Quid inq̄t habes
qd̄ nō accepisti.Scd̄oᵒ dicat gr̄a cōiter q̄dlibet
donum nature superadditum:sicut dicit aplus.

dı̄ones gratiarū sunt vbi noiat ꝓphiã.fidem ⁊
cōsilia. Et hoc mō gratiā accipiēdo sic diffinit.
Gra est manifestatio spūs ad vtilitatē:⁊ his du-
ob⁹ modis dr gra gratis data.tertio mō dr gra
ꝓprie:⁊ tūc dr gra gratū faciēs.⁊ solz a nr̄is ma
gistris sic diffiniri.Gra est fora a deo nobis gra
tis data sine meritis gratū faciēs habētē ⁊ op⁹
ei⁹ bonū reddēs.In q̄ diffinitiōe tria tāgūt.pri
mū q gra est fora a deo nobis gratis data sine
meritis.qñ eñ vocat gra fora.ostēdit pter gra-
tiā increatā aliq̄ fore gratiaz in iustis eos infor
mantē q̄ extat q̄litas.Qñ aūt inqt q nob a deo
gratis dat innuit q nō beatificabimur ı̄ quadaz
decīa ītelligētia quā somniauit auicē.in.ix. me
tha.sed in deo addit sine meritis. Si eñ inqt
aplus.ex meritis eēt gra:iā gra nō eēt gra.scdo
dicit pricipalr gratū faciēs habentē.⁊ in h ostē-
dit q se hz ad gratiā gratis datā:sicuti spēs ad
gen⁹:sicuti eñ omis hō est aial:nō econtra. sic
omis gra gratū faciēs est gratis data nō ecōtra
Tertio dicit.⁊ op⁹ ei⁹ bonū reddēs:⁊ in isto cū
scdo notat gra cooperās ⁊ opans.Dicit eñ gra
opans inqtū aīam deo gratā facit.Sz coopans
inqtū ad opus bonū dirigit:seu dr gra opans ı̄
qtū opat interi⁹:coopans inqtū exteri⁹. Sicut
dicit aplus.Incepistis bñ velle. discite bene fa-
cere vt dicat q gra fora ē a deo nobis gratis da
ta sine meritis gratū faciēs habētē ⁊ op⁹ ei⁹ bo
nū reddēs. Scds termin⁹ est portio supior.Et
terti⁹ est portio inferior.vbi pmo notāduz q aīa
habet cōpari ad tria.Ad supius:sicuti est deus.
Ad equale sicuti sūt spūs q dicūtur eq̄les ei quo
ad mētē:qr ābo a pria veritate formātur.Ad in
feri⁹:sicuti sunt alia:respectiue aūt ad supi⁹ dicit
portio superior.respectu autē eq̄lis ⁊ inferioris
dicit portio inferior:ita q portio supior ē respe
ctu soli⁹ increati.inferior respectu omnis creati.
Et credūtur ista noia repta fuisse a btō aug⁹.in
xij.de trini.vbi dicit.q nō differūt sm pōs:sed
sm officia.In portiōe aūt supiori ɔsidero tres
potētias.mēoriā.intelligētiā.⁊ volūtatē q̄ sunt
imago dei:⁊ he eedē sunt in nūero in portiōe in
feriori inqtū respiciūt creata seu tpa large capi
endo ipa.Et ꝓbat h doc.subti.manifesto signo
q.ij.xxiiij.dist.qr eadē caritas est ı̄ volūtate mea
qua diligo deū:⁊ qua diligo ꝓximū:⁊ tñ in pri-
mo dr portio supior.in scdo inferior. Notādum
vltra.q officia portiōis supioris q̄ ad scdaz ptē
imaginis q̄ dr intelligētia sunt tria.primū ē sim
plex eternoꝝ speculatio.vnde inqt aug.q inhiat
eternis speculādis sm suū officiū est practicoꝝ
pricipioꝝ ex diuina lege sūptoꝝ inferiori pñta
sicuti est.deo ē obediēdū.⁊ hoc fit p sinderesim ⁊
nature legē.vñ ⁊ sm aug.ipa inhiat terrenis cō-
sulendis.tertiū officiū suū est ista applicare prin
cipia p modū silogisticū in hitudine ad opus:⁊

hoc fit maxie rōne.vñ ⁊ dicta est portio superi-
or rōnis.vñ ⁊ solet inter istas duas portiones
dari dria:qr supior accipit media ex eternis:sed
inferior ex cōditis:sicuti verbi gra.Si dicat iu-
ste ē viuēdū.h ꝓbabit portio supior ex precepto
dei:hoc pcipiēns.In ferior āt ex isto principio
honeste ē viuēdū. Quātū ad scdm articulū sūt
tres ɔclōnes.pria est de eēntia gre.scda de eius
subiecto.tertia de ei⁹ actiuitate. Pria est h.Sic
gra habit⁹ extat creatus:vt in accidētis gñe col-
locet. Dicit pria ps.q gra est habit⁹ creat⁹.ꝓ-
bat.omē indignū prius vita etna postea dignū
aliquid de nouo habet qd prius nō habuit. Sz
peccator primus vita eterna fuit indignus.habi
ta erga extat dignus.igit gratia est quid creatū
maior patet:quia nequit fieri mutatio in deo ac
ceptante.⁊ ita oportz q fiat in acceptato. Et cō
firmatur.qnia oportet eum qui prius erat iniu-
stus dum efficitur iustus habere aliquid d nouo
formaliter.⁊ illud ego voco gratiā que dicit iu-
sticia qua iustificamur.Et si obijciatur:quia ho-
mo potest aliū diligere sine quacūqz causatione
noua in dilecto.ergo a fortiori deus.⁊ ita nō oz
q si ds modo diligatur a deo ⁊ pri⁹ nō q sit in
eo cōdita gratia.Hic dico primo q nō est simi-
le de homie diligēte ⁊ deo.quia homo solū cor
pus aspicit.deus autez cor ⁊ sua liberalitate pre
maxima vult gratia decorare qd diligit. Secun
do dico q homo nequit d nouo diligere aliquē
hominē nisi causando in eo esse dilectum qd est
quedam praxis seu opus rationis.Tertio dico.
q potest deus acceptare de sua potentia absolu-
ta aliquem ad vitam eternam sine gratia creata.
patet clare.quia ista gratia est quid distinctū rea
liter ab homine acceptato ⁊ absolutū:⁊ ita non
videt requiri vt acceptetur.Et si dicatur quia vi
deretur error pelagij.Dicēdū q nō.pelagi⁹ eı̄
ponit q ex puris naturalibus poterat homo ac
quirere vitam eternā.Non sic ista positio:sed to
tum ponit a parte dei.tum quia valde duruz vi-
detur imponere mgro q fuerit pelagianus qui
tamen sm cōmunē opinionē solum posuit gra-
tiam increataz.quid tamen super hoc senserit di
ctū est dist.xvij.pmi. Sz pt ne aliquē acceptare
de⁹ ad vitā eternā sine q̄cūqz creato. Dico prio
q sic:sine q̄cunqz absoluto.pz ex pdictis.2⁹ dico
q nō sine q̄cūqz respectiuo.pz.qr si hūc de⁹ acce-
ptat necio iste est acceptat⁹ passiue.ista autez ac
ceptatio passiua quendā respectum in acceptato
ponit. Ex quo patet q sola fide potest de po
tentia absoluta nos ad vitam eternam accepta-
re. Patet secūdo q potuit adam in puris na
turalibus in statu innocentie acceptare. Pa
tet tertio q gratia creata non est necessaria sim-
pliciter:sed solum de potentia ordinata ad con-
sequēdā vitā etnā.Et si q̄ratur an ista gratia sit

hit⁹ supnāl.Dm q sic.tū p⁹ rōne cause effectiue
qr a deo cāt solū q̄ est cā supnālis.tū scdo rōne
obi:qr p eā maxie deū ɔtēplamur.tū tertio rati-
one finis:qr p eā in finē vltimū dirigimur q̄ est
bonū supnāle.vñ hic notat doc.deuo.q.ij.hui⁹
dist.q aliqd cāt tripl'r.vno mō ab inferiori:sicu
ti spēs lapidū cāt in oculo a lapide:q̄ tñ ocl'o est
ipfectiōe inferior.Scdo ab eq̄li:sicuti in duob⁹
specūlis sibi mutuo spēs trāsmutantib⁹.tertio
a supiori sicut in ꝓposito de gra.Sed de q̄ cāt
Dicēdū q de nihilo nō intelligēdo mālr:q̄si ni-
hil sit ei⁹ mā:qr h est ipossibile.ex p⁹ phicoꝝ.ex
nihilo nihil fit.Sed ex psuppōne qr nihil ex q̄ si
at psupponit.Sz est ne forma simplex.Dicēdū
q sic respectie ad corpa cōposita tñ est ex genere
⁊ dria.⁊ pz q nō educit de pō maxie:sicuti q̄dez
sunt suspicati. Scda ps ɔclōnis dic q gratia
creata est accñs.ꝓbat.omē q̄d capit mag ⁊ mi-
nus ē accñs.sed gra est hmōi.igr.maior pz.quia
suba nō capit mag ⁊ min⁹ ex pmētis. Sz mior
ꝓbat aucte btī aug.ad bonifaciū. Gra inqt me-
ret augeri ⁊ aucta mereat ⁊ pfici.Et ɔfirmatur.
qr venit p⁹ eē cōpletū:⁊ pt adesse vel abeē pter
sie corruptionē.Et si dicat:qr inter bona gra po-
nit cū maxis bonis:cū ergo bōa infima ⁊ media
sint sube.igit ⁊ gra.Et confirmat:qr ē perfectio
sube.s.aie:⁊ pfectio ē nobilior pfecto.qd nō eēt
si eēt accñs:qr suba accidēte ē nobilior.Dicēduz
ad primū q rō sube aut accidētis nihil facit ad
illa bona infima:media.⁊ maxia sm q̄d d eis lo-
quit aug.solū eñ de eis intēdit inqtū imediati
us ad deū ordināt qd maxie ꝓ statu vie cōpetit
gre.Et qd obijcit q est pfectio sube ⁊ ita pfecti-
or.Dicēdū q nihil differt q̄n inquātum pfectio
aie sit pfectior aia:⁊ tñ simpl'r ipfectior sicuti leo
in fortitudine pfectior est hoie:⁊ tñ simpl'r hō le
one ē pfectior.vñ vix in vniuerso due reperient
spēs q̄n se habeāt hoc mō. Scda ɔ⁹ ē de subo
gratie.⁊ est hec.Sic gre subm imediatū non ex-
tat aie eēntia vt portio supior ⁊ inferior ꝓ vltia
sui pte ɔsistat. Dicit pa ps ɔclōnis.q eēna aie
nō extat imediatū subm gre.ꝓbat medio doct.
subti.in hac dist.arguit sic.qñ aliq̄ forma est ide-
termieta ad mltas opatiōes nō pficit inqntū ē
sic idetermiata ab aliq̄ pfectōe ad certā opatiōz
dtermiatā.pz ex⁹.qr eı̄ aia ē indetermiata ad in
telligē velle ⁊ sentire:⁊ cetā nō pficit scīa inqtū
est sic indetermiata:sz inqtū determiat ad ptez
intellectiuā.sed gra est determiata ad op⁹ meri-
toriū:⁊ hoc est ꝓpriū soli⁹ volūtatis sm ansel.i
li.de ɔceptu vginali.c.iiij.ergo solū pficit gra
aiaz inquātū determiat ad ipaz volūtatē.Con-
firmat.si nēpe eēt prio gra in eētia aie tūc pos
set redūdare in intellectū sepata fundit⁹ volūta-
te:⁊ ita posset intellect⁹ mereri ⁊ beari sine volū
tate q̄d nō videt.Et patet rursus:qr beatitudo

est in actu:actus aūt sunt potētiarū pricipaliter
⁊ ita videt q ⁊ gratia.Dixi aūt in ɔclōne imedi
atū subm:qr bene ɔcedit eēntia aie eē subm me
diatū inquātū potētie sūt in eēntia aie:sicuti q̄a
color est in supficie:⁊ supficies in corpe.dicimus
qr color est in corpe. Ex q̄ pz defect⁹ sancti tho
me hui⁹ dist.q.iij.ponētis prio gratiā in eēntia
aie ⁊ postmodū redūdare in potētias:qr inquit
eleuat aia ad opari supnāle:⁊ ita optet q habe-
at eē supnāle.⁊ addit q hoc ɔsonat dictis dyoñ.
vnde in.ij.c.celestis ierar.dicit q neqt q̄s eleua-
ri in op⁹ diuinū nisi accepit p regenerationē esse
diui.pz oñ tñ ex ɔclōne.Et salua sua sanctita
te moti pōnis est bene modicū:eq̄ eñ bñ acci
pit eē supnāle aia si p⁹ ponat gra in pō aie.s.vo
lūtate:sicuti si in eēntia:⁊ videt q cōplexi⁹ quia
cadit supra totū.Et confirmat sm eum.po aie
sunt acci:si igit gra sit prio in eētia aie p potē
tiā diuinā separent intellect⁹ ⁊ volūtas ab ipsa
aia erit tūc btā in patria p gratiā ɔsūmatā:⁊ ta-
mē sine potētijs q̄d nō videt possibile.⁊ q̄d ad-
dit q dictū suū ɔsonat dictis diuini dyoñ.atten
dam⁹ modicū doc.deuo.hui⁹ dist.q.v.dic q gra
p⁹ est in potētia scz volūtate seu libero arbitrio.
Et dicit q istud videt mag ɔsonum dictis aug.
dicentis q gra se hz ad libe.arbi.sicut sessor ad
equū.Sessor aūt imediate sup equū sedet. Rur
sus qr diuidit aug.gratiā in opantē ⁊ coopantē
q̄ ambe ptinēt ad volūtatē.Ecce tho.ꝓ se allʼat
dionisiū.doc.deuotus ex opposito ꝓ se allegat
aug.veritas ē q in hoc nō ɔtradicat aug.iunior
dyo⁹ seniori.vnde patz clare q doctoris deuoti
plane sunt auctes:⁊ inducūt vt eisdē credat.vbi
aūt dictis suis ɔcordat dyoñ nō allegat Tho.
nisi in.ij.celest.ierarchie.⁊ patet q nihil est. vnd
potest ei dici q refert pbm de libris dixisse moi
si.Iste bene dicit sed nihil ꝓbat.nō dico q tho.
hic bene dicat:sed dico q nihil probat:aut mo-
dicū ⁊ istud parū pro nihilo reputat.ex scdo phi
sicoꝝ.vnde pro securiori condescendamus opi
nioni docto.deuoti ⁊ docto.subti. Scda ps
ɔclusionis dicit q gratia consistit in vltima par
te portiōis inferioris ⁊ superioris scz in ipsa vo
luntate.patet ex iam dictis.Et confirmat:in eo
principaliter consistit merendi principiū in quo
⁊ meritum:sed gratia est pricipiū merendi:⁊ om
ne meritum est in voluntate:aut principalit.igi-
tur.⁊c.Et si queratur.an eadem sit gratia in por
tione inferiori ⁊ superiori.Dicendū q sic.qr eas
dē est ⁊ volūtas.ex prio articl'o. Tertia con-
clusio est de q̄litate seu actiuitate ipsius gratie:⁊
est hec.sic ad substractū meriti cālr se hñt ⁊ gra:
⁊ volūtas vt in formali meriti ampli⁹ agat gra.
Dicit pria ps q substractum meriti scz act⁹ vo-
lūtatis cātur ab ipa volūtate ⁊ gra simul.ꝓbat.
p⁹ de volūtate.Omis actio meritoria est ı̄ ptā-

te merētis:sed hōe volitiōes mediāte gratia elí cite sunt meritorie:igr̄ sunt in ptāte merētis:ꝛ ꝑ ɔsequēs volūtas ɔcurrit actiue.ꝙ ꝟo gratia cō currat actiue pȝ ex ea pte dādū ē auxiliū ex qua maior est indigētia.sed plus indiget volūtas au xilio inquātū actiua ꝙ̄ receptiua:q: ꝺ se ē dispo sita.igr̄.Et ɔfirmaꝛ aucte pħi.vij.phicoꝝ.virtꝰ ī dt est dispō pfecti ad optimuȝ.Et cōmētator in iij.de aīa.habitꝰ est q̄ ꝗs vtiꝛ cum voluerit. Jsta oīa videꝛ ꝑferre actiuitatē.vnde ꝛ augꝰ.sup ps. lxiiij.Caritas mō est ignis.in futuro erit camīꝰ. vñ ꝓpħa.cuiꝰ ignis ē in sion ꝛ camīnꝰ in hieru salē.tā aūt ignis ꝙ̄ camīnꝰ dicūt actiuitateȝ.Et si q̄raꝛ de mō cādi in his duobꝰ volūtate ꝛ gr̄a Rñdendū ꝙ solet in causis triplex assignari cau sandi modꝰ.primꝰ ē qñ cause ex eq̄ causant:sicu ti trahētes nauē.scđs modꝰ est qñ vnū cāns cāt ꝑ virtutē alteriꝰ.sic in.ij.phicoꝝ.dicit pħs.ꝙ sol ꝛ hō generāt hoīeȝ.tertiꝰ modꝰ qñ vnū eoꝝ est altero pncipaliꝰ:minꝰ tñ pricipale nihil capit in cātiōe sua a pncipaliori :sicuti cānt intellectiōeȝ oᵐ ꝛ pō.pō est pncipaliꝰ agēs:ꝛ oᵐ minꝰ pnci pale:nisi ds mouēt mētē:aut alia supior intelli gētia:ꝛ tñ obm nō cāt in ꝟtute poᵉ:nec econtra sic in ꝓposito q̄ ad substractū meriti.volūtas est agēs pricipaliꝰ.gr̄a minꝰ pricipale:ñ tñ accipit gr̄a a volūtate cālitatē suā. Sȝ q̄ ad forāle me riti scȝ vt accepteꝛ pricipaliꝰ vt dicit scđa ps cō clusiōis ɔcurrit gr̄a ꝙ̄ volūtas.ꝛ dat exēplū.Lȝ eñ pricipaliꝰ ɔcurrat in gñatiōe mas ꝙ̄ mulier tñ filiꝰ plꝰ p̄t diligi q: est mulieris ꝙ̄ q: est viri. Rursus lȝ diō panis pricipaliꝰ sit a virtute mo tiua manꝰ ꝙ̄ a cultello scindēte tñ inq̄ntū placet plꝰ est a cultello ꝙ̄ a manu:sic in ꝓposito.Acꝰ ī quātū meritoriꝰ plꝰ attribuiꝛ gr̄e ꝙ̄ volūtati lȝ absolute mag̃ sit a volūtate ꝙ̄ gr̄a.de h̄ satis ha bitū est in pᵒ dist.xvij.in fiñ de caritate. Quan tū ad tertiū arti.sūt tres diffic̄. Pria in q̄ spē q̄litatis est gr̄a.dicēdū ꝙ in pᵃ spē q̄litatis q̄ di ciꝛ habitꝰ vel dispō.est eñ hitꝰ ꝛ ꝟtꝰ sic patebit sequēti dist. Scđa diffic̄.q̄ est pricipalior potē tia tā portiōis supioris ꝙ̄ inferioris.dicēduȝ ꝙ volūtas q̄ dicit aīe regina.ꝛ in hac est meritum pricipalr̄ ꝛ nobilior habitꝰ:sicuti caritas:ꝛ nobi liꝰ p̄mium scȝ fruitio.scđo intellectꝰ.tertio mēoᵃ ita ꝙ ordo pfectiōis ē ecōuerso ordī nature. Tertia diffi.vtrū forāle meriti sit absolutū quid vl̄ respectiuū.Rñdēdū ꝙ ē respectiuū. vñ nihil diē nisi ordiabilitatē seu ordiatōnē ad vitā eter nā.Et h̄ pȝ ad q̄ōnē ꝙ vicȝ gr̄a ī portiōe supio ri ꝛ inferiori collocaꝛ.Tūc ad argumēta. Ad pri mū rñdet doc.deuo.ꝙ sicuti neq̄t fieri deordiaᵒ in aīa nisi ꝑ potētias:sic nec reordiaᵒ: vñ reordi natis potētijs reordinaꝛ ipa aīe eēntia:nec oportȝ dare gratiā corrñdentem eēntie aīe:q: nō videꝛ poˡᵉ ꝙ sit in aīa nisi mediāte pō. Ad scđm re spōdēdū ꝙ gr̄a pricipaliter ē ad diligēdū deuȝ. scđo nos ꝛ ꝓximū:ꝛ inquātū diligimꝰ nos:aut ꝓximū ꝓpter deū q̄dāmō eleuamꝰ portionē in feriorē ad supiorē:aut nos sup̄ nos:sicuti portō supior qñ ɔsulit inferiori q̄dāmō descendē dr̄.ꝛ ita pȝ argumētū. Ad tertiū.maior ē falsa .ꝛ dū ꝓbat ꝑ aug.q: speculari etīa ē opꝰ portiōis su perioris.ɔcediꝛ sȝ nō totū.vt patuit in pᵒ arti.sȝ dirigē in opꝰ ꝑ r̄glas eternas.Et sic pȝ ad q̄ōeȝ Ex p̄nti aūt dist.ꝛc̄. Pria ɔᵒ.Jn opante ḡtia scidiꝛ atq; diuidiꝛ ꝛ cooperātē.Diē ɔclō.ꝙ gr̄a diuidiꝛ in gr̄aȝ opantē ꝛ coopantē.ꝛ poniꝛ a pn cipio dist.vsq; ibi.ipa eadē tñ q̄dā. Scđa ɔᵒ. diuia gr̄a in noh̄ p̄cedit atq; succedit ad dōa va ria.dicit ɔᵒ.ꝙ gr̄a multa dona p̄uenit in noh̄:ꝛ multa seq̄ꝛ.ꝛ poniꝛ ab illo.c.ipa eadē tñ.ꝛc̄.vs q; ibi.nō est tñ ignorādū. Terᵃ ɔᵒ.sic viri vo lētis fides dicaꝛ vt miserātis dei ponaꝛ.diē ɔᵒ. ꝙ sic ē fides hoīs volentis vt inter dōa gr̄e nūe reꝛ.ꝛ poniꝛ ab illo loco.nō est tñ ignorādū.vs q; ad finē distinctiōis.

Ec ɔsiderādū cū p̄dictū sit.ꝛc̄. Hic sig̃r xxvij.dist.hꝰ scđi q̄ sic ɔtinuaꝛ ad p̄cedē tes.Nā postꝙ̄ in p̄cedēti dist.egit mgr̄ de ipa ḡ tia q̄ ad arbiᵐ ingēitū in q̄ ē subiue.nūc ī p̄nti d. agit de eadē ad hitū ḡtuitū.s.ꝟtutes. Et diuidiꝛ ī tres ptes pncipa. Jn pᵃ gr̄e opātis ꝛ coopātis notaꝛ vnitas.Jn scđa gr̄e ī via merētis apiꝛ ma ioritas.Jn terᵃ ꝟtutis decorātis ꝑq̄riꝛ actiuitas pᵃ in pricᵒ nr̄i textꝰ vbi doctor deuotus hāc in cipit dist.scđa ibi.si ꝟo q̄riꝛ quō ipa gr̄a.ꝛc̄. vbi sanc.thō.p̄ñtē incipit dist.terᵃ ibi.h̄ videduȝ est q̄d sit ꝟtꝰ.ꝛc̄.vbi cōis opīo p̄ñtē ichoat dist .ita ꝙ ista.xxvij.dist.tria hȝ initia h̄m diuersas opio nes.videꝛ āt verior situatio doc.deuoti quē ego h̄ suȝ secutꝰ.q: incipit h̄ agē de gr̄a inquātū con tinuaꝛ ad ꝟtutes de q̄bꝰ pricipalr̄ est tota distiᵒ. vñ duabꝰ ptibꝰ primis īdiuisis manētibꝰ. Rur sus tertia pticula in q̄ ꝟtutis decorātis.ꝛc̄.in ꝗs ptes diuidiꝛ.Jn pᵃ ꝟtutis poniꝛ patēs diffiniᵒ. Jn scđa volūtatis tāgiꝛ ex gr̄a ḡta curaᵒ.Jn ter tia breuis ɔcludiꝛ epilogatio.pᵃ ī pricᵒ.scđa ibi Si igr̄ gr̄a q̄.ꝛc̄.terᵃ ibi.ex p̄missis iā innotescē ꝛc̄.Rursꝰ pᵃ pticla indiuisa.scđa ps in q̄ volūta tis tāgiꝛ ex gr̄a ḡtis curaᵒ:in tres ptes diuiditur Jn pᵃ eē sanitatis ex gr̄a diē pnciᵐ.Jn scđa oñ dit ꝙ meritū scitatis ex fonte hic hȝ initiuȝ.Jn tertia oñdit ꝙ decor venustatis ꝟtꝰq; h̄ capit fa stigiū.pᵃ ī pncᵒ.scđa ibi.cū gᵒ ex gr̄a dñr eē bo na merita.terᵃ ibi.ex mūeribꝰ itaq; ꝟtutū.ꝛc̄.Et seq̄tur vltīa pticla.Ex p̄missis iaȝ innotescē.ꝛc̄. Jn q̄ breuis poniꝛ epiloᵒ.Et h̄ in tres diuidiꝛ. Jn pᵃ denotaꝛ finis ꝓuerbij.Jn scđa actꝰ vena tur ꝟtutis atq; arbitrij.Jn tertia sermo segrega tur assumpti dubij.prima in principio. secunda ibi.idem nempe vsus bonus .ꝛc̄.tertia ibi.pre missis alijsq; rōnibꝰ.ꝛc̄.Hec est diuisio p̄ntis di stinctiōis.Circa quā.ꝛc̄.

Trū gratie virtꝰ primā possit mereri me reri gratiā.Et arguiꝛ ꝙ sic triplici meᵒ. Prio sic.Omē potēs in maiꝰ p̄t in minꝰ.sed quis p̄t ꝑ gratiā mereri gloriā sibi q̄ ē maior pᵃ gr̄a.igr̄ ꝛ poterit primā mereri gratiā.maior pȝ ex regl̄a theoᶜᵃ a maiori adminꝰ.Si eñ p̄t rex ciuitatē expugnare.ergo ꝛ castrū. Sed mior pȝ aucte apl̄i.i.thimo.iiij.Jn reliq̄ reposita est mihi corona iusticie quā reddet mihi dñs in illa die iustꝰ iudex:ꝛ ita ex quo reddiꝛ mō iudicij videꝛ mereri. Scđo arguiꝛ sic. Nō est minꝰ efficax vsus rei spūalis ꝙ̄ corpalis:imo efficatior.Sȝ in corpalibꝰ p̄t ꝗs mereri iā hitū.ergo ꝛ in spūa libꝰ.maior pȝ ex eo ꝙ nobiliora sunt spūalia cor poralibꝰ:ꝛ ꝑ ɔñs eoꝝ vsus magis expeditꝰ.sed minor ꝓbaꝛ exᵒ.p̄t eñ miles mereri equū iā si bi a rege donatū seu aliud ꝑ ꝟuitia exhibita seu exhibēda. Tertio arguiꝛ sic.plꝰ est efficax meri tū in ordīe ad illū cuiꝰ est ꝙ̄ ad aliū:sed ꝗs p̄t me reri alteri primā gratiā:ergo ꝛ sibi. maior patet q: videꝛ idē sibi intimiꝰ.vñ ꝛ glo.sup illo ꝟbo Math.ix.vidēs iesus fidē illoꝝ.ꝛc̄.dicit ꝙ̄tū vȝ vnicuiq; fides ꝓpria si tantū valuit aliena.q.d. multomagis.minor ꝟo est aug.in li.de p̄destina tiōe scōꝝ. Jn oᵐ est illud apl̄i.ad roma.Si eñ inq̄t ex opibꝰ eēt gr̄a:iam gr̄a nō eēt ḡtia:ꝛ ita si primā ḡtiā nobis meremur iā pria ḡtia ḡ tia nō dicētur. Jn ista q̄ōne ad al̄s.ꝛc̄. Quo ad primū articulū termī sunt ꝟtꝰ.meritū :ꝛ p̄ma gratia. Primꝰ igr̄ terminꝰ est ꝟtꝰ.vñ virtꝰ solȝ accipi tripliciter cōissime.cōiter ꝛ ꝓprie.Cōmu nissime prioᵒ capiēdo ꝟtutē se extēdit ēt ad nām vñ dicūtur ꝟtutes nāles:sicut pħs in li .de celo ꝛ mūdo diffinit virtutē. virtꝰ inq̄t est vltimū ꝺ. potētia ꝛ cōplexiꝰ: q: in ordine ad fineȝ.in.vij. phicoꝝ.virtꝰ inq̄t est dispō pfecti ad optimū.se cūdo accipiꝛ cōiter:ꝛ sic cōplectiꝛ ꝟtutē moralē ꝛ politicā.ꝛ diffiniꝛ a pħo in scđo ethicoꝝ .virtꝰ est habitꝰ q̄ habētē pficit ꝛ eiꝰ opꝰ bonū reddit. Et cōplexiꝰ in eodē scđo:q: ꝑ respectū ad prici piū dirigēs.vltra dicta:virtꝰ est habitꝰ electiuꝰ ī mediate ɔsistēs recta rōne determinatꝰ ꝓut sa piēs determiabit.tertio accipiꝛ ꝓprie:ꝛ sic sola virtꝰ theoᶜᵃ vel theologicis associata dr̄ virtus. Et sic capiꝛ in q̄ōne nr̄a quā diffiniēs aug.in li. soliloq̄oꝝ dicit.virtꝰ est ratio rcta ad sūmū fineȝ ꝑueniēs.vel cōplexiꝰ diffiniꝛ ab eodē aug.ꝛ po niꝛ in littera.virtꝰ est bona q̄litas mētis q̄ recte viuiꝛ:qua nullꝰ male vtiꝛ:quā deꝰ opaꝛ in noh̄ sine nobis.Jn q̄ diffinitiōe tria tāgit.prio genꝰ virtutis dū dicit ꝙ virtꝰ est bona q̄litas mentis Est eñ ꝟtꝰ in p̄dicamēto qualitatis ꝛ in pᵃ spē quo ad eēntiā:ꝛ in mēte q̄ ad subm:ꝛ dȝ h̄ mēs accipi nō ꝓ mēoria vt dr̄ a meminisse:sȝ ꝓ intel lectu ꝛ volūtate vt dr̄ ab eminere:q: intellectus ꝛ volūtas sunt eminētiores aīe potētie:ꝛ in his collocātur oēs aīe ꝟtutes vt patebit in tertio.se cūdo tāgit effectū ꝟtutis dū diē ꝙ est q̄ recte vi uiꝛ.s.prio in his q̄ sunt ad finē recte referēdo. se cūdo ipo fine recte cū diligēdo ꝟtꝰ eñ q̄dā ē re ctitudo seu ordo.vñ aug.in li.de moribus eccl̄ie diffiniēs ꝟtutē dicit.virtꝰ est ordo amoris :seu amor ordinatꝰ.Addiꝛ q̄ nēo male vtiꝛ. ꝛ dȝ itel ligi ꝺ per se:licet ꝑ occōeȝ dicāꝛ aliq̄tiēs ꝟtutes īflate dū ex dei dōis ꝗs ī supbiā erigiꝛ.terᵒ pn cipalr̄ dr̄ quā opaꝛ ī noh̄ deꝰ sine noh̄:ꝛ tāgitur cā efficiēs.ꝛ pȝ clare ꝙ loq̄tur de ꝟtute infusa ñ acq̄sita.Et dȝ capi sine noh̄ effectiue nō subiue q: sumꝰ subm ꝟtutū vt ɔcludaꝛ ꝙ virtꝰ est bona q̄litas mētis q̄ recte viuiꝛ:q̄ nēo male vtiꝛ:quaȝ opaꝛ deꝰ in noh̄ sine noh̄. Scđs terminꝰ est meritū.vñ vltra dicta de merito dist.xvij. primi vbi data fuit eiꝰ diffiniᵒ.Et.xli.vbi diuisuȝ fuit in meritū ɔdigui digni ꝛ ɔgrui.Noto q̄ ad p̄ñs ꝙ meritū ɔgrui pōt accipi triplr̄.prio vt sola sit ɔgruitas cū indignitate:sicuti dū ꝗs ꝑ opa bo na ex genē extra caritatē facta mereꝛ de ɔgruo primā gratiā.Est eñ ɔgruitas rōne bonoꝝ ope rū ex genē:sed indignitas:q: inimicꝰ extat dei. nec ē dignꝰ pane q̄ vesciꝛ.Scđo capiꝛ meritum ɔgrui qñ est dignitas cū indignitate: sicuti duȝ vir iustꝰ mereꝛ peccatori primā gratiā rōne viri iusti est dignitas:rōne pctōris indignitas.Terᵒ capiꝛ meritū ɔgrui qñ est dignitas cū inferiori tate:sicuti dū ꝗs ex minori gr̄a maiorē meretur est q̄ppe dignitas:q: is q̄ mereꝛ est in statu ḡtie Est rursꝰ īferioritas:q: ex miori ad maiorē ꝓce diꛝ caritatē. Tertiꝰ terminꝰ ē ḡtia pᵃ.ꝛ dr̄ tripli citer.vnoᵒ dr̄ ḡtia pᵃ illud a q̄ cete ꝓfluūt ḡtie:ꝛ sic deꝰ dr̄ pᵃ gr̄a.oīe eñ donū pfectū desursuȝ ē descēdēs a p̄re luminū.scđo dr̄ pᵃ gr̄a ipa gl̄ia q̄ ē sūma ḡtia creata.ꝛ dr̄ pᵃ rōne pfectiōis gl̄ia nēpe nihil aliud ē nisi gr̄a ɔsūata. adeq̄bit inq̄t zach.gratiā.ꝛc̄.tertio dr̄ pᵃ ḡtia primꝰ habitꝰ ḡ tuitꝰ aīaȝ illūinās vel prioritate tpis vel nature sicuti in ꝑuulis ḡtia baptismal̄.ꝛ in adultis gra tia in ɔtritiōe hita:ꝛ sic accipiꛝ in titulo q̄ōnis. Quātū ad scđm articulū sūt tres ɔclones .pᵃ est de idenptitate ꝟtutis ꝛ ḡtie. scđa de merito gratie respectu gl̄ie q̄ dr̄ pᵃ in pfectiōe.tertia de merito ḡtie respectu prie gratie ꝓprie sumpte. Pria est h̄.Jn aīa sic vnica gr̄a ɔsistit vt et ipsa caritatis ꝟtꝰ noieꛝ.Diē pᵃ ps ɔclonis .ꝙ vnica gr̄a ḡtū faciēs ē ī aīa.ꝓbaꛝ.si ei ī noh̄ plēs pone reꛝ gr̄e h̄ eēt maxīe:q: pᵃ eēt remouēdo culpam scđa ꝟo illūinādo.sic diuidē vr̄ aug.ḡtiā ī preue nientē ꝛ subsequentem.Sed hoc est falsum.igiꛝ. ꝓbaꛝ minor a fortiori.Jn corpibꝰ eñ idē lumē fugat tenebras ab aere ꝛ aerē illūiuat.ergo a for tiori in spūalibus eadem gr̄a pctm̄ remouebit ꝛ

aīaȝ pficiet. Ex quo pȝ ꝙ omnes iste diuisiones grē in cooperātē ⁊ opantē pueniētē ⁊ subsequētē debēt intelligi quo ad effectū ⁊ nō eēntiā grē. Et qd dicit aplus .i. Corinth. xij. Diuisiones gratiarū sunt: loqtur de gratijs gratis datis solum: sicut pȝ p exēpla sua. nō aūt de grā gratū faciente. Et ꝙ ponūt medici ex pte corporis triplicē medicinā pseruatiuā curatiuā ⁊ rstauratiuā nō obuiat: qȝ ꝙ in corpe plura faciūt vnica pfecta grā in aīa facit: nec obuiat ꝙ culpe qb⁹ grā opponit multe sunt: ⁊ vno mltiplicato oppositoꝝ reliquū dicit multiplicari. H enī intelligi habet dū vtrūqȝ oppōnē dicit nō abs: culpa aūt formalr nominat solū priuationē. vn̄ qȝ bonū vno ⁊ ex integra est cā. malū aūt omnifariā nihil ꝓhibȝ vni bono mlta opponi mala. ⁊ pȝ in moralib⁹ vnaȝ vtutē vtputa fortitudinē duo hr̄e opposita audaciā ⁊ timiditatē. vn̄ recte vt hȝ doc. deuo. q. i. hui⁹ dist. ꝯgruit vnicā eē in aīa gratiā: tū pº qȝ a deo cātur q vnic⁹ est: tū scdo: qȝ hō vnic⁹ p eā acceptat: tū tertio: qȝ ad vnicū bonū scȝ ad felicitatē p eā ordinat. Scda ps dicit ꝙ ista grā nominat vt⁹ caritatis. ꝓbat. in virtute argº doct. subti. in ista distictiōe. de⁹ ⁊ natura nihil faciūt frustra. ex ō celo ⁊ mūdo. Sȝ videret supfluitas ponēdo caritatē ⁊ gratiā distigui. ergo nō distinguūtur. minor declarat. Omes enī effect⁹ gratie puenietes caritati pueniūt. ꝓbat. Solēt ei tres ternarij effect⁹ attribui gratie a theolog. Quoꝝ prim⁹ ternari⁹ est recreare aīaȝ informare ⁊ viuificare. ⁊ pȝ ꝙ eq cōpetit caritati. Scds ternari⁹ est illumiare assimilare ⁊ vnire. ⁊ pȝ ꝙ competit caritati. Terti⁹ ternari⁹ est stabilire acceptabileȝ deo reddē. ⁊ affectū sursū eleuare. ⁊ pȝ ꝙ eq competit caritati. Et breuiter nequit dari effect⁹ qn sicut puenit grē ita ⁊ pueniat caritati. Ex quo relinqtur ꝙ si distinguerētur grā ⁊ caritas vna superflueret. Ex q pȝ prio ꝙ grā est habit⁹ ⁊ vtus ⁊ ꝯsistit in volūtate: sicuti caritas: qȝ eadē ē. patet scdo ꝙ h ponēdo pt facilr sustieri opio magistri. de q dictū est dist. xvij. pmi. ita vt dicat ꝙ intelligit ꝙ nō p aliū hitū a caritate monet nos ad meritorie opandū ꝙ nō ita dicētur si ponerȝ gratiā distingui a caritate. Et tertio patȝ. ꝙ sine cā posuit sanct⁹ Tho. in pcedēti dist. q. iiij. grām distigui a virtute: ⁊ ita a caritate: qȝ inqt ab ipsa grā fluūt virtutes que differūt p eēntiā. hac salua sua reuerētia satis in supficie dictū est. Si enī vt i qt ita ꝓfluerēt vtutes ab ipa grā velud a radice. ergo sicuti dū arboris radix succidit arbor deficit ⁊ ea q in ea sunt: ita si qs pderet gratiam pderet ⁊ fidē ⁊ speȝ: qd nullō mō videt. nō enȝ tūc opteret distiguē int fidē informē ⁊ formataȝ. Et si obijciat: qȝ caritas videt pfectio simpliciter nō grā: ⁊ ita nō sūt idē. ꝓbat assūptū. qȝ bn̄ dicimus ꝙ de⁹ est car⁹ nobis nō aūt grat⁹, sed bene dicim⁹ ꝙ sum⁹ grati deo. Rn̄dendū ꝙ ista dr̄ia solū venit ex cōi loquēndi vsu: qȝ supiores dicūt cari inferiorib⁹: ⁊ inferiores grati supiorib⁹: licȝ a pte rei idē sint ⁊ grā ⁊ caritas. Scda ꝯclo est de merito gratie respectu glīe q dr: pria grā quo ad pfectionē: ⁊ est hec. Licet grā ⁊ gloria eiusdeȝ sint rōnis d ꝯdigno tn̄ p gratiā qs meret ⁊ gloriā. Pria ps dicit ꝙ grā vie ⁊ glīa sunt eiusdē rōnis. ꝓbat. pfectū ⁊ ipfectū nisi aliūde differāt eiusdē sunt rōnis. sȝ grā ⁊ glīa differūt: sicuti pfectū ⁊ ipfectum: nec alia occurrit dist. igitur. Et ꝯfirmat. qȝ. i. Corinth. xiij. scribit. ꝙ caritas nūqȝ excidit: cū gº idē sit ꝙ grā ex pcedēti ꝯclone seqtur. ⁊c. ⁊ cū sit vita aie seqret ꝙ in patria aia haberet duplicē vitā vltra vitā nature: qȝ certuȝ est ꝙ in glīa extat vita. ꝯn̄s tn̄ est falsuȝ. Secunda enī stola dr corpis imortalitas. nec obuiat ꝙ om glīe scȝ fides stat cū grā: qȝ hoc solū est rōne stat⁹: aut ꝙ corruptibil ē grā ⁊ icorruptibil glīa ⁊ talia bm pħm differt plusqȝ genē. verū est hoc quādo ex sua natura hoc habēt ꝙ nō ē in ꝓposito: sed dono speciali dei est ꝙ glīa est incorruptibilis. Et si dicat: qȝ via differt a termio: grā est via: glīa termin⁹. igr̄. iā dictū est ꝙ sol⁹ stat⁹ sufficit ad saluādū talia. Noto tn̄ hic gloriaȝ accipi p habitu caritatis ꝯsumato nō ꝓ visiōe aut fruitiōe dei. Sic enī in actib⁹ scdis ⁊ nō pris extat glīa btōꝝ. Sed dicebat scda ps ꝯclonis ꝙ de ꝯdigno qs pt mereri gloriā mediāte grā. ꝓbat Qui vincitur dignus est ignomiª: ergo qui vincit gloria. Et patet qȝ si mal⁹ male operādo meretur penam: ergo ⁊ bonus bene operando meretur gloriam. Et si obijciatur per illud ad roṁ. viij. Non sunt condigne passiones hui⁹ tēporis ad futuram gloriam q reuelabitur in nobis. Et vi. eiusdē. Stipendia peccati mors: gratia autē dei vita eterna. vbi glo. maluit dicere: gratia dei vita eterna vt intelligeremus deū ad vitaȝ eternam pro sua miseratione nos perducere: ⁊ ita n̄ meretur ex condigno. Egregie doct. deuotus articlo. ij. q. iij. respondet ꝙ potest fieri cōpatio in opere meritorio ad tria. prio ad volūtatē merentē. scdo ad deū acceptantē. ⁊ tertio ad operis statum. Si primo fiat cōparatio ad voluntatem merentem: aut ratione voluntatis libere: ⁊ sic solum est meritū de congruo: aut ratione gratie: ⁊ sic de condigno. quia ad hoc est ordinata caritas. Si scdo sit cōparatio ad deum acceptanteȝ: aut ratione liberalitatis maxime in eo ⁊ sic est meritū congrui: aut ratiōe ꝓmissionis: ⁊ sic est cōdigni: qȝ ꝓmissum dei ex pte sui infallibile est. Si tertio fiat aspectus ad statū in quo fit opus: vel rōne tēporis: ⁊ sic est cōgruitas: quia tunc tempus extat seminādi vt postmodū colligam⁹: aut ratione arduitatis operis in quo preponimus bonum eternum nobis: ⁊ sic est condignitas.

Et p hāc distictionē pȝ solutio ad auctes dicentes ꝙ nō possum⁹ mereri de ꝯdigno vitā beatā ⁊ qliter meremur. vn̄ inter op⁹ meritoriū ⁊ vitaȝ eternā nō est ꝓpō arisca seu eiusdē qntitatis: sicuti ē iniusticia cōmutatiua cū lōge sit pfectior glīa ꝙ meritū. sȝ ꝓportio geometrica q solā reqrit ꝓportionē vt in iusticia distributiua. ex. v. ethi. Quia tūc iudex eqssim⁹ vnicuiqȝ dabit bm opa sua. Tertia ꝯclo. est de merito respectu gratie prime, ꝓprie sūpte: ⁊ est h. Sic qs alij primā potest mereri de ꝯgruo gratiā vt sibi eā mereri nō possit. Dicit pª ps ꝯclonis ꝙ vn⁹ pt alteri mereri de ꝯgruo primā gratiā. ꝓbat auctē expssa. aug. in li. de pdestinatiōe sctoꝝ. vn̄ ⁊ Jaco. vlti. scribit. Orate ꝓ inuicē vt saluemini. vn̄ noto ꝙ qs nō possit ꝓ alio mereri de ꝯgruo primā gratiā. Ex vno triū est: vel qȝ ē extra caritatē: ⁊ op⁹ tale debet fieri in merito. vel scdo: qȝ lȝ habeat caritatē tn̄ modicā habȝ ⁊ solū in ipo sufficit: sicut in paruo igne solū cōburēte q ꝓpe sunt. vel tertio: qȝ is ꝓ quo meret est aggrauat⁹ pctis. sicut licet applicet ignis lignis valde hūidis nō cōburet. Sed dicit scda ps ꝯclonis ꝙ null⁹ pt sibi mereri primā gratiā. ꝓbat. gratuitū ⁊ debitū opponūtur. ergo qn̄ aliqd est magis gratuitum tāto ab eo magis debitū elongat. Sed meritum id qd meret qdāmō efficit debitū admin⁹ ex diuina ꝓmissiōe q bene laborāti premiū repromisit. igit. ⁊c. Confirmat. qȝ principiū merēdi ⁊ meritū rr̄iue opponūt. sicut pater ⁊ fili⁹. ergo sicuti neqt pater filij filius esse: sic nec principiū merēdi mereri a merito. Quātū ad tertiū articlm sunt tres diffi. Pria est, qualiter grā dicat mr̄ vtutū. Dicēdū ꝙ dr finis vtutū. Dicit scdo forma. Dicit tertio mr̄. dicit finis: qȝ oēs vtutes tēdūt vt sim⁹ dispositi ad habēdū caritatē qua diligamus deū. finis inqt paul⁹ precepti caritas. Dicitur scdo forma: qȝ vtutes in debitos dirigit act⁹. Dicit tertio mater: qȝ sicut mr̄ nutrit paruulum sic ipa virtutes. Et iō est ꝙ pdita caritate mēs in diuersa ruit vicia. Scda diffic. que sunt stole que dicūtur esse in glīa ⁊ nō sunt in grā pñti. Dicēdū ꝙ pria stola aie est securitas scȝ de sua beatitudine. scda corpis scȝ imortalitas. terª poni pōt toti⁹ ꝯiūcti. Tertia diffic. an aliqs existens in gratia possit mereri p suas orones vt si cadat in pctm̄ mortale ꝙ postmodū resurgat. dic tho. q. iiij. hui⁹ dist. ꝙ nō: qȝ opa sua p pctm̄ sūt mortificata. Ex q patet ad qōnē. vicȝ ꝙ grē virt⁹ neqt merēti primā gratiā mereri. sȝ bn̄ alijs. Tūc ad argumēta. Ad primū argm negāda est maior. ⁊ dū ꝓbat. qȝ est regl̄a thoe. dico ꝙ illud intelligit qn̄ illud ordinat ordinatiōe ꝯsiti ad magis ⁊ min⁹: vt pȝ in exº. Nō sic est in ꝓposito qȝ merēs seu is q meret ordinat ad gloriaȝ sic ad premiū. Sȝ ad primā gratiā sic ad merēdi fūdamētū. Ad scdm dico in sūma argumēto ꝙ efficacia nihil facit in ꝓposito sed rō gratuiti: eq⁹ enī vel ad corpale de rōne sua nō hn̄t rōnē gratuiti: iō pt mereri: grā aūt pria hȝ maxie rōnem gratuiti: iō nō est simile. Ad tertiū negat maior q ad meritū prie grē: ⁊ rō est: qȝ dū aliqs meret alteri primā gratiā nō pdit grā in alio rōnē gratuiti: si aūt sibi mereret videret amittē: tn̄ qȝ mereri alteri primā gratiā ꝓcedit ex grā: qd n̄ ē si qs ꝓ se ipaȝ primā merētur gratiā. Et ꝙ obijcit de illa glo. ꝙ plus ꝓficit fides ꝓpria ꝙ aliena nō habet intelligi q ad h: sed q ad alia ꝓpter cās pdictas. Et sic pȝ ad qōnē. Ex pn̄ti aūt dist. ⁊c. Pria ꝯclo. Eadē censet grā opans atqȝ cooperās ⁊ magna docet. Dicit ꝯclo. ꝙ eadē ē in eēntia grā opans ⁊ coopans ⁊ nūerat int magna bona. Et incipit in pricipio dist. vsqȝ ibi. hic vidēdū ē qd sit vt⁹. ⁊c. Scda ꝯº. Mēti infundūtur bona gratuita: ⁊ hinc ꝓducūtur diuersa merita. dicit ꝯclo. ꝙ dona gratiarū sunt nobis collata a deo ⁊ ipis meditatiōib⁹ opamur merito. Et incipit in illo. c. vidēdū est qd sit vtus. ⁊c. vsqȝ ibi. ꝙ aūt virtutes sint mot⁹. Tertia ꝯclo. an opatio sit vtus ꝓprie vel sola motio relinqt dubie. Dicit ꝯclo. seu mgr̄ in hac ꝯclone ꝙ relinquit ꝓ dubio vtrū opatiōes virtutū sint vtutes vel nō. Et incipit in illo. c. qd aūt. ⁊c. vsqȝ ad finē distictiōis. Sequit in textu.

D vo icō cusse ⁊ incūctāt teneam⁹. ⁊c. H sigt. xxviij. dist. h⁹ scdi q sic cōtinuat ad pcedētes. Nā, postqȝ i. xxvi. dist. actū ē d grā quo ad arbitriū igenitū. Et in. xxvij. respectiue ad habitū gratuitū. nūc agē de ea icipit ostēdendo qd possum⁹ dū dom h extat pditū. Et diuidit i tres ptes pncipales. In pª liberꝝ dicit arbitriū n̄ mereri absqȝ grā. In scda p subtile igeniū vis rūpitur pelagia. In terª qrit an grā basis hūiliū indiguit ne innocētia. pª i pncº. scda ibi. nā vt ait augusti. in li. retrac. ⁊c. terª dist. xxix. ibi. post h cōsiderādū est vtrū hō. ⁊c. pª pte indiuisa manente. Rurs⁹ scda ptic̄la i q p subtile igeniū. ⁊c. in tres ptes diuidit. In pª erroris tāgit pellagij iprobatio. In scda argucijs addit ei⁹ solutō. In terª seqt fidei plana assertio. pª in priº. scda ibi. ꝙ vo dicūt sine grā. ⁊c. tertia ibi. id vo de grā ⁊ libero arbº. ⁊c. Et ptib⁹ cetis indiuisis manētib⁹ media ps i q argucijs addit pelagij solutio. i tres ptes diuidit bm ꝙ trib⁹ pelagij rn̄det rōnibus. pª i priº. scda ibi. alibi ēt aug. dic. ⁊c. In expōe qqȝ qrūdā ꝓpōnū. ⁊c. Exprimit āt ⁊ rōnes pellagij i qōne ⁊ solutōes mgr̄i ad eas. Et hec est diuisio. ⁊c.

Trū nē nr̄m liberū arm grā destitutū supdiam obtinere possit victoriā. Et arguit ꝙ sic tripli meº. hētici pelagij. Arguebat pº sic i vtute null⁹ obligat ad ipoie. ergo vr̄ possum⁹

habere p nos gratiā:vel non obligamur ad ha-
bendū gratiā. Et tñ si saluemur opꝫt vincē ini-
micū.igr̃ p nostrū liberū arbitriū possum⁹ ⁊ sal-
uari ⁊ vincē inimicū.maioꝛ pꝫ aucte Jero.dicē-
tis anathema sit q̇ dixerit deū p̄cepisse aliq̇d im-
possibile.pbaꝛ aūt ꝯña pꝛia qꝛ gratia ē donum
dei q̇d si ex nobis ꝯsequi nō possem⁹ esset nob
ĩpossibile.scd̕o pꝫ ⁊ assūptū aucte apl̕i. Nō inq̇t
coꝛonabiꝛ nisi qui legitime certauerit. Scd̕o
arguit sic in sñia.nihil est tā in ptāte voluntatis
q̄ volitio.sed p bonū velle possum⁹ vincere dia
bolū.igr̃ maioꝛē sūpsit ex btō aug.dicēte pꝛimo
retracta.c.xxij. Nihil est tā in potestate volūtatis
q̄ ipsa volūtas.i.volitio. Sed minoꝛ pꝫ.qꝛ pꝛin-
cipale meriti ⁊ victoꝛie est electio bona seu actus
volūtatis: ⁊ ita si aliq̇ possum⁹ inimicū vincere:
⁊ isto maxie. Tertio arguiꝛ ex eo sic.oñis po
tēs ex se credē p̄t ⁊ demonē supare.sꝫ possumus
ex nobis credere.igr̃.maioꝛ pꝫ.qꝛ fides est fūda
mētū edificij spūalis.vt hꝫ apl̕us Heb.xi. Et a-
bacuch.ij.scriptū est. Justus ex fide sua viuit:⁊
p ꝯñs fides sufficit homi ne interficiaꝛ in bello
demonis. Sed minoꝛē assumebat ex dicto aug.
sup epl̕am ad roma.vbi ait q̇d credim⁹ nostrum
est:⁊ rursuꝫ nostrū est credē. In oᵐ vero ⁊ pꝛo
pte negatiua arguiꝛ aucte apl̕i.i. Choꝛinth.xv.
Deo aūt gratias qui dedit nobis victoꝛiā p iesū
chꝛistū dñm nostrū. Et ad roma.vij.o infelix hō
q̇s me liberabit de coꝛpe moꝛtis hui⁹. Et rñdet
gratia dei p iesū xp̄m. Et ita sine gratia vincē ñ
possum⁹. In ista q̄ōne ad alias pifoꝛmiter sūt.
⁊c. Quo ad pᵐ articulū termi sunt gr̃a. libe
rū arbitriū ⁊ victoꝛia. Pꝛim⁹ igr̃ termin⁹ ē gr̃-
tia.vnde vltra notata de gratia distin.xxvi. Dic
notādū q̄ ſm q̄ ad tria cōpaꝛ solet gratia tripli
citer diuidi. Cōpaꝛ pꝛio ad suū pꝛicipiū. Scd̕o
ad suū subm. ⁊ tertio ad suū oᵐ. Cōpatiōe ad su
um pꝛincipiū diuidiꝛ gr̃a in gratiā p̄destiatōis.
vocatiōis.institutiōis.⁊ magnificatiōis .pꝛimo
eñ de⁹ nobis gratiā p̄parat.p⁹ offert. p⁹ ꝯfert.
vltimo complet. Et sumiꝛ ex apl̕o ad roma.viij.
Cōpatiōe aūt ad subm diuidiꝛ gratia in tripli-
cē gratiā.scꝫ cogitatiōis.volitiōis.⁊ pfectionis.
⁊ accipiꝛ ſm triplicē hoīs potētiā scꝫ intellecti-
uā in qua cogitatio volūtatē in q̄ volitio. Moti
uā in q̄ pfectio. Et hāc dat Berñ.in li.de libero
arbitrio.pꝛimā inq̇t opaꝛ deus in nobis.scd̕am
nobiscū.tertiā p nos. Cōpatione tertio ad suuꝫ
oᵐ.⁊ sic diuidiꝛ gr̃a in gratiā ptectiōis.liberati
onis.extractiōis ⁊ saluatiōis.⁊ hꝫ sumi respecu
multiplicis mali a q̄ diuina gratia p̄seruamur.p
tegimur eñ a malo pugne seu diabolice tēpta-
tiōis Liberamur a malo pene seu miserie extra-
himur a molo culpe ⁊ saluamur a seq̇la e⁹. Et su
miꝛ hec diuisio gratie ex illo verbo.ysa.xxxi.pꝛo
tegit dñs de⁹ exercitū iudā ⁊ hierl̕m ptegēs ⁊
liberās ⁊ trāsiēs ⁊ saluās. Et notādū q̄ he tres
diuisiōes gratie cōpetūt tā gratie gratis date so
lū q̄ gratie gratū faciēti. Scd̕s termin⁹ est li-
berū arbitriū.vnde vltra dicta d̕ libero arbitrio
in.xxv.dist. Notandū q̄ liberū arbitriū de se ta
notat que tāgit doc.deuo.dist.xxv.hui⁹ scd̕i pte
scd̕a.q.i.scꝫ libertatē a coactiōe:quia sibi repu-
gnat q̄cūq̄ coactio. Scd̕o dicꝛ dignitatē. vnde ē
nobilissimū dei donū naturale in nobis planta-
tū.tertio dicit facultatem:se hꝫ eñ actiue in suis
actib⁹:sꝫ ⁊ passiue in recipiēdo.vñ berñ. diuidit
in li.de libero arbitrio liberū in h̄ tria.liberū ar
bitrij.liberū ꝯsilij.⁊ liberū placiti. Et nomiat li
berū arbitrij qñ eligit simplr̃ q̇d vult libere:lic
arbiter dās in iudicio p q̄ vult sñiaꝫ. Liberū ꝯsi
lij qñ eligit meli⁹:qꝛ ꝯsiliū est de melioꝛi. vñ in-
q̇t apl̕us.oñia mihi licēt:sꝫ nō oīa expediūt. Li-
berū placiti qñ eligit quod sibi placet.vñ in eo-
dē li.diffiniēs liberū arbitriū dicꝛ. Liberū arbiᵐ
est ꝯsensus ob volūtatis inamissibilē libertateꝫ
⁊ rōnis indeclinabile iudiᵐ: vbi ponit tria.pꝛio
vocat liberū arbitriū ꝯsensū innuēs q̄ diffinit
illud in oꝛdie ad actū.scd̕o dicit ob volūtatis in
amissibilē libertatē.⁊ in hoc inuit bñ dicaꝛ libe
rū.qꝛ ab ipsa volūtate q̄ est libera p eēntiaꝫ ⁊ a q̄
cete potētie libere sūt p participationē. Ter⁹ di-
cit ⁊ rōnis indeclinabile iudiciū.⁊ innuit in hoc
vnde dicaꝛ arbitriū qꝛ a rōne in q̄ sedet cognitō
arbitraria sicut ⁊ ꝯsiliū.⁊ diciꝛ ideclinabile iudi
ciū dispōne ad gloꝛiā in q̄ nō erit in aliq̇ malo
declinatio ita q̄ diciꝛ liberū rōne volūtatis:sed
arbitriū ex intellectu seu rōne vt ꝯcludaꝛ q̄ libe
rū arbitriū est ꝯsensus ob volūtatis inamissibi-
lem libertatē ⁊ rōnis indeclinabile iudiciū. Ter
tius termin⁹ est victoꝛia.vñ notandū q̄ ista tria
differūt in bello seu spūali seu coꝛpali resistētia.
Trophe⁹.⁊ triūphus.seu victoꝛia. Resistētia ei
est qñ q̇s nō vinciꝛ ab inimico:sꝫ tñ nō vincat:
sicut qñ sūt duo eq̇les pugnātes. Tropheus aūt
dꝛ qñ ps aduersa sana fugit ⁊ nō lesa pte alia ñ
p̄sequēte. Triūphus aūt seu victoꝛia est qñ ps in
imica aut ppe aut funditus destruiꝛ aut modico
aut nullo in pte alia hito detrimēto. Quātuꝫ
ad scd̕m artic̕m sūt tres ꝯcl̕ones. Pᵃ est de gr̃a
solū gratis data respectu resistētie in tēptatione
demonis. Scd̕a de bono ope liberi arbi.nō ha-
bita gr̃a gratū faciēte in odine ad victoꝛiā tēpta
tiōis. Pꝛia est h̄.sꝫ ad deū oñi seq̇strata gr̃a
ꝯuerti liberū arbiᵐ neq̇at:alicui tñ p̄t resistē tē-
ptatiōi. Dicꝛ pᵃ ps.q̄ liberū arbiᵐ neq̇t ꝯuerti
ad deū semota oñi gratia ḡtis data ab eo.pba
tur aucte berñ.in li.de libero arbi. Conat⁹ libe-
ri arbitrij ad bonū cassi sunt si a gr̃a nō adiuuaꝛ
⁊ nulli si nō excitātur. Et p⁹ dicꝛ gr̃a excitat libe-
rū arbitriū dū semiat cogitatū.vnde valde extat
ꝯgruū vt ꝯuersionē p gratiā gratuitā dispositio
p̄cedat aliq̇lr̃ ꝯsimil̕: q̄ dꝛ gr̃a gratis data. nec il
lud obuiat.qd̕ scribiꝛ zach.i. Cōuertimi ad me
⁊ ego ꝯuertar ad vos.ipsa eñ voca° q̄ vocat vt
ꝯuertamur gr̃a dei ē gratis data.vñ sꝫ ſm hoc.
veri hōi nob̄ sit ĩnata cupiditas:nō tñ h̄ sufficit
vt ĩ deū ꝯuertamur nisi p̄sit cognitio q̄ ē gr̃a dei
Nō q̄ ait apl̕s sim⁹ sufficiētes aliq̇d cogitaꝛ ex
nob̄ tāq̄ ex nob̄. Sꝫ eñ sic hō eēt denudatus ab
oñi gr̃a ḡtis data qd̕ tñ nō fit ppꝛ benignitatē
dei q̄ ēt suis ĩimicis bōa tribuit:sꝫ tūc facēt qd̕ ĩ
se eēt pꝛiuatiue nō tñ positiue sufficēt vt ad deū
ꝯuerteret. Et si dicaꝛ q̄ p̄t detestari pctm̄:⁊ hic
videꝛ q̇dā ꝯuersio ad deū. Dicēdum q̄ p̄t hō sic
posit⁹ pctm̄ detestari inq̄tū est nociuū naꝛe sue.
⁊ hoc nō sufficit ad ꝯuersionē nō aūt inq̄tū est
offensiuū dei qd̕ tñ exigereꝛ. Ex q̄ pꝫ defectus
sancti tho.h⁹ dist.q.iiij.dicētis q̄ pōt q̇s ꝯuerti
ad deuꝫ dispositiue ex ipso libero arbitrio: ita q̄
ſm sñiaꝫ suā sit oꝛdo iste.p° disponit se liberum
arbitriū ad gratiā gratis datā.scd̕o venit gr̃a g̃-
tis data q̄ ad deū ꝯuertimur.tertio ipsa gr̃a g̃tuꝫ
faciēs.pꝫ oᵐ ex ꝯcl̕one.vnde pꝛimū dispositiuū
venire videꝛ ex pte gr̃e gratis date nō liberi ar-
bitrij:ita q̄ illud sit pꝛimū qd̕ ponit scd̕ꝫ. nec va
let q̇d obijcit:qꝛ tūc esset pcessus in infinitū q̄rē
do de dispōne dispōnis.⁊c. Nihil est qꝛ excita°
seu vocatio iterioꝛ ē pꝛimū dispōnēs ad ꝯuersio
nē.⁊ ista dꝛ gratia gratis data. Et pꝫ q̄ maioꝛē
honoꝛē fec̄ doc.deuo.gr̃e arti.ij.q.i.h⁹ dist.tenē
do ꝯcl̕onē p̄dictā q̄ fecerit tho.ponēdo q̄ pꝛici
piū ꝯuersiōis a nob̄ veniat. Et longi⁹ recessit a
pelagio doc.deuo.q̄ tho.sꝫ neuter fuerit pelagi
anus. Scd̕a ps ꝯcl̕onis dicꝛ q̄ liberū arbitriū
p possibile vel ipossibile segregatū ab oñi gr̃a
p̄t alicui resistē demonis tēptatiōi:sꝫ nō vinceꝛ
pbaꝛ ſm glo.sup.vij.ad roma. Est triplex posse
naꝛe.gr̃e.⁊ vicij.posse gr̃e addit supꝛa posse nē
⁊ posse vicij diminuit ergo posse naꝛe ē sup̄ pos
se vicij:⁊ ita alicui poterit resistē tēptatiōi solo
libero arbitrio:sꝫ ñ vincē. Et ꝯfirmaꝛ.qꝛ quātū
cūq̄ sit denudatū liberū arbitriū a gr̃a quacūq̄
adhuc extat liberū:⁊ ita neq̇t cogi a demone.et
si q̄raꝛ vtrū posset se solo cuiq̄ resistē tēptatiōi.
Dicit doc.deuo.q.ij.arti.ij.q̄ nō. Et dat exᵐ d̕
pugili q̄ se p̄t coopire ex pte vna ꝯ aduersarium
⁊ tñ dū se coopit aduersari⁹ caut⁹ a pte alia eum
deijc̄.dat ⁊ exēplū d̕ existe ĩ naui pfoꝛata multis
foꝛamib⁹ q̄ dū obstruit vnū foꝛamē aq̄ intrat p
aliud. Sic ĩ pposito sꝫ tale liberū arbitrium vni
posset resistere tēptationi nequaq̄ oīb⁹ nisi ad-
iutoꝛio gr̃e dei. Et ide ē q̄ petim⁹ ne īducamur
in tēptationē:qꝛ de cōi liberū arbi.nō infoꝛatū
gr̃a mot⁹ carnis ꝯsequiꝛ.⁊ qꝛ sum⁹ ex nob̄ clau-
di adiutoꝛiū dei req̇rim⁹ vt rectis gressib⁹ ābule
m⁹. Et si obijciaꝛ:qꝛ tūc vt ait doc.subti.in pñti
dist.seq̇reꝛ q̄ q̇s posset obligari ad ipossibile cū
teneaꝛ vitare pctm̄:⁊ tñ nō posset ĩ casu posito.
Rñdēdū q̄ in h̄ ñ ꝯdicūt.doc deuo.⁊ doc. sub-
til̕.tñ p° qꝛ doc.subtil̕ inuehit ꝯ q̄sdā q̄ dicebant
q̄ nō poteram⁹ pctm̄ moꝛtale vitare q̄n .s. actu
peccarem⁹ moꝛtalr̃ nisi gr̃a dei gratum faciente
Doct.aūt deuo.loq̇tur gñalr̃ de pctō :sufficit q̄
dictū suū habeat veritatē ĩ veniali..tñ scd̕o quia
doc.subtil̕ segregat solū a libero arbitrio gr̃am
gratū facientē.doc.deuot⁹ oēm gratiā.tñ tertio
qꝛ nō cadit sub p̄cepto pctm̄ veniale ad qd̕ se ex
tēdit docto.deuoti intētio:sicut pctm̄ moꝛtale d̕
q̄ doc.subti.inq̇rit. Scd̕a ꝯcl̕o.est de ope libe-
ri arbitrij ĩ bono nō hita gr̃a.⁊ est h̄. Sic liberū
arbitriū seq̇strata gr̃a agit bonū ex genē vt man
data dei ĩ cōplēdo peccare nō censeaꝛ. Dixit ps
pꝛia ꝯcl̕onis.q̄ liberū arbitriū p̄t facē boᵐ op⁹
ex genē sequestrata gr̃a pbaꝛ.nullū viciū foꝛtifi
cat naturā.sed videm⁹ q̄ auar⁹ p̄t effici pdigus
⁊ ita oīa bōa sua donare.⁊ cū h̄ sit foꝛti⁹ q̄ dare
ptē poterit:⁊ dare ptē qd̕ est bonū in genē: qꝛ li
beralitatis.bonū eñ ex genere dꝛ act⁹ sup debi-
tā cadēs mām. Confirmaꝛ.qꝛ vt⁹ solū facit faci
lē:⁊ ita aū virtutē potuit liberū arbitriū :sꝫ cum
difficultate bonū agē ex genere. Et ꝯfirmaꝛ.q̄a
videm⁹ vanū gl̕iosuꝫ p̄dicare euāgeliū dei q̇d ē
bonū ex genē:⁊ ita videꝛ q̄ etiā solū liberū arbi
triū posset bonū ex genē. Notādū tñ est q̄ extat
q̄ ad pñs triplex bonū in gñe.pꝛimū q̄ est digᵐ
vita eterna:⁊ istud fit sp in statu gratie gratū fa-
ciētis.scd̕m est bonū in genē qd̕ disponit de con
gruo ad btitudinē:sꝫ sit factū extra caritatē.tañ
rctā intētiōe:⁊ istud req̇rit gratiā gratis datā:⁊
de his duob⁹ bonis multe loquūtur auctes:sicut
ti illa .ij. Coꝛinth.iij. Nō q̄ sim⁹ sufficiētes aliq̇d
cogitare ex nob̄ sic ex nob̄. Et Job .xiiij. Sine
me nihil potestis facē. Et berñ.c.viij.li.de libe-
ro arbitrio.velle siq̇dē in nob̄ ē ex libero arbi°.
Nō autē posse qd̕ volum⁹.nō dico velle bonū
aut nolle malū:sed velle tñ:⁊ ꝯsilꝫs.tertiū boᵐ
ex genere ē qd̕ solū ē oꝛdiabile:sꝫ actu ab operā
te nō oꝛdineꝛ.⁊ istud p̄t fieri a nudo arbitrio se-
mota quacūq̄ gr̃a:sꝫ cū difficultate Sed nūq̇d
pōt liberū arbitriū se solo in op⁹ exire moꝛale.
Dᵐ q̄ nō:qꝛ nō refert in finē q̄ tñ est circūstanᵃ
pꝛincipalioꝛ opm moꝛaliū. Ex q̄ seq̇tur q̄ nullum
bonū est moꝛale nisi oēs habeat circūstātias ca
rētia q̄ppe soli⁹ circūstātie actū moꝛalē inficit.
hꝫ eñ hñ tale bonū ex libero arbitrio cātū cir-
ca q̇d opetur:qꝛ mām vt pascē hꝫ paupem qui ē
mā debita h⁹ act⁹:qꝛ tñ caret circūstātia finis ñ
censeꝛ moꝛal̕. Sꝫ dicit scd̕a ps cōcl̕onis.q̄ li-
berū arbitriū nō peccat iplēdo mādata sine gr̃a
pꝫ.qꝛ tūc adā si nō fuisset in statu inocētie cōdi-
tus in ḡtia peccasset iplēdo mādata dei:q̇d nul-
lus diceret:imo addo q̄ etiā hō iplēdo in pctō
moꝛtali mādata dei nō peccat.pbaꝛ.me⁹ docto.

subti.in pñti dist.q: tūc inq̄t esset inductio oīm exñtiū in pctō mortali ad puersitatē ne bonū facerēt:aut mādata dei custodirēt:q: illud faciēdo peccarēt mortalr qð valde ē ɔtra bonos mores vnde pctōres magis sunt inducendi ad bonum op⁹ ex genē vt p talia assuefcāt bene opari. Sed p̄t nc hō peccator īplere mādata dī oīa sine peccato. Rñdet idē doc. ꝙ īplere sine pctō p̄t intelligi: vel ꝓ ipo actu: ꝛ sic p̄t īplere cuncta mādata dei. vel ꝓ macula ɔsequēte actū elicitū q̄ dicif reatus q̄ remanet q̄usq3 pctm̄ sit deletū p pniam. ꝛ sic nō p̄t sine pctō īplere mādata dei: q: nō est in pñti via stat⁹ medi⁹ qn hō sit vel in statu gr̄e vel culpe. Et hic errauit ipi⁹ pelagi⁹ q̄ posuit ꝙ hō p se p̄t mereri sine gr̄a dei. vnde he tres secte valde fuerūt pestifere. manichei. iouiniani. ꝛ pelagij. Maniche⁹ posuit ꝙ hō nō p̄t nō peccare mortalr: q: h3 inq̄t duas aīas: vnā bonā. aliam malā. bonā p quā facit bonū. malā p quā3 facit malū. Iouinian⁹ ecōtra dic. ꝙ hō p⁹ baptismū neq̄t peccare. in medio duoꝝ hereticoꝝ pessim⁹ ambulauit pelagi⁹ deo igrat⁹. ꝛ gr̄e diue īpugtor vt in eo īpleref: q: medium est q̄d nām sapit extrēoꝝ. Hic ɔuenit cum manicheo: q: posuit ꝙ possum⁹ peccare: ꝛ i h̄ verū dic: ꝛ cū iouiniano: q: dic ꝙ ex nob vitā possum⁹ mercari etnā. Cōtra quē pñs a mg̃ro posita ē distictio cui⁹ ɔclusiões fuerūt iste tres. pª ꝙ hō p̄t pfecte legē dei adiplere sine gr̄a. Et ecōtra istā ɔclōne sanctus tho. q. iij. Et doc. deuo. eadē. q. dicūt ꝙ l3 possim⁹ sine gr̄a adiplere mādatū dei q̄tū ad genus opis. nō tñ q̄tū ad intētionē mādātis. sc3 dei q̄ vult ꝙ ipsa p̄cepta ex caritate īpleam⁹ si velim⁹ ꝙ ꝓsint nobis ad gloriā: ꝛ ita nō pfecte ex nob īplem⁹: q: sine caritate. Ex ista ɔclone mala vᵐ pessimū inferebat correlariū sc3 ꝙ ñ o3 orare n3 ꝓ infidelib⁹: neq3 ꝓ fidelib⁹: q: ex seipis pñt bñ opari. Scða ɔº sua fuit. hō ex ꝓpriis actib⁹ gratiā dei meref ꝛ gloriā. tertia est ꝙ hō nascif sine originali pctō. Et si q̄raf. an sit dabil' terti⁹ stat⁹ sc3 q̄ nec sit cū culpa nec cū gr̄a. Dicendū ꝙ actu nō daf tñ nō repugnat. Sicuti si adā fuisset i statu innocentie sine gratia gratū faciēte cōditus

Tertia ɔclusio est de gr̄a gratū faciēte in ordine ad victoriā tēptatiōis. ꝛ est hec. Nec liberum arbitriū sine gratia gratū faciēte p̄t a pctō resurgere. nec tēptatiōis victoriā obtinere. Pª ps dicit ꝙ liberū arbitriū nō p̄t resurgē a pctō sine gr̄a dei gratū faciēte: ꝛ intelligif de lege posita sc3 pō ordinata dī ꝓbaf. ad Roma. iij. Iustificati gratis p gratiā ipius. Et ad titū scðo. Non ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos: s3 ꝑm suā misc̄diā sal. nos fecit. Et rō est: q: quāt⁹ est ille in quem peccaf ponderaf pctm̄. peccam⁹ aūt in deū dum facimus pctm̄ mortale: ꝛ ita optet ꝙ sua gr̄a accēdamur si pctm̄ dimittaf. Ex q̄ pat3 defectus phoꝝ ponētiū ꝙ ex puris nālibus cum exercitio possum⁹ acq̄rere naturā pfectiorem. vñ ꝛ plus dicit in pñtis. ꝙ p̄u⁹ ad meliores exercitationes deduct⁹ aut multū ꝓficiet: aut pfect⁹ in cōtrariū habitū restituef. p3 oᵐ ex dictis. Et si obijciatur q: sanitas nature corporee pōt acq̄ri ex naturalibus. ergo ꝛ sanitas mētis. Dicēdū ꝙ nō est sile quia natura est ordinata ad aliq̄d inferi⁹ q̄d pōt haberi ex se: mēs aūt ad supinū sc3 dei amorem ꝛ visionē: iō req̄rit adiutoriū supnāle. Scða ps cōclōnis dicit ꝙ nec ēt p̄t vicē tēptationē sine gr̄a gratū faciēte. ꝓbaf. omi vincēti debef corona. Apoc. ij. ꝛ. iij. c. Si igif liberū arbitriū sine gratia infusa vincēt tēptationē merētur sine gª: q̄d est icōueniēs. vñ licet possit resistere tēptationi mediātib⁹ gratijs aut gratis datis: aut acq̄sitis. si tñ debeat dici gª acq̄sita gª nō tñ vincere: q: vt dictū est in pº articulo o3 ꝙ victoriosi⁹ cōseq̄f oᵐ illi⁹ q̄d intēdit vict⁹ demō āt ītēdit i tēptatiōe demergē in pctm̄ ꝛ in infernū p ɔñs. ꝛ ita o3 ꝙ victor exeq̄f meritū ad coronā glie q̄d nō fit sine gª. Quātū ad tertiū arti. sunt tres diff.

Pria ē qual' est ordo ī ɔuersiōe liberi arbitrij nostri ad deū. Rñdet aug. in li. de ecclesiasticis dogmatib⁹. ꝙ prīo p̄uenit īspiratio dei q̄ dr excitatio seu vocatio qua dr de⁹ stare ad hostium ꝛ pulsare: ꝛ est gr̄a gratis data. Scðo est acq̄escē liberi arbitrij hmōi vocationi seu obediētia. tertio est diuini mūeris infusio sc3 gr̄a gratū faciēs in q̄ pficif ɔuersio. Scða diffi. an mādata dei sint fortia ad īplēdū vel leuia. Rñdet doc. deuotus. q. iij. p̄mi arti. ꝙ fortia sunt sine caritate: q̄a sunt de pfectiōe virtutū q̄ scðm phm in. ij. Ethicoꝝ sunt circa difficiª. sunt tñ valde leuia h̄ fiūt ex caritate. valde eñi facile est hoī in q̄ est caritas suū diligere inimicū. Dat exēplū in auib⁹ q̄ iuuātur in volatu a pēnis sine quib⁹ volare neq̄unt. Tertia diffi. vñ est ꝙ diabol⁹ nō hñs gratiā p̄t nos vincē. ꝛ tñ nos nō possum⁹ cū vincē nisi habeam⁹ gratiā. Rñdēdū: q: facili⁹ ē peccare q̄ bonū facē: ꝛ ipe solū inq̄rit vt peccem⁹: nostra aūt victoria est in bñ opando. Ex p̄dic. pat3 ad qōnē ꝙ vic3 nūc nostrū liberū arbitriū gr̄a destitutū sup diabolū neq̄t obtinere victoriā.

Ad primū argᵐ. dicēdū in sūma ad maiorem ꝙ aliq̄d eē īpossibile nob p̄t itelligi seu q: ex nobis h̄ nō possum⁹: ꝛ sic est bñ nobis īpossibil' gª. q: eā a nob hr̄e nō possum⁹. Alioº dr nob aliq̄d īpossibile: q: facientibus q̄d in nobis est id nob nō daf. ꝛ hoc mō gr̄a est nob possibil' nō īpossibilis: q: vult de⁹ nob faciētib⁹ q̄d in nob ē ea3 nobis infundē. ꝛ h̄ mō loq̄tur Iero. anathēa sit. ꝛc. Ad scðm. pº ad maiorē intelligēda ē de volitiōe simplici q̄ nō sufficit ad meritū nec ad gloriā nisi gr̄a p̄uia. scðo ad minorē. dico ꝙ bonu3 velle nisi sit meritoriū ñ suffic ad vicēd diabolū licet bñ ad resistēdū: iō nō currit argᵐ. Ad tertiū rñdet mgr. ꝙ v̄ba que accipit iste pelagi⁹ ab aug. sup eplam ad Romā. retractauit idē aug. vñ inq̄t. illa vtiq3 nō dixissē3 si iā scirē ipam fidē inter munera spūssci etiā reperiri. Iō si pelagi⁹ bñ vidisset aug. illa nisi obstiat⁹ nō ꝓtulisset. Ex p̄senti aūt. ꝛc. Pria cōclō. Sine gr̄a nob nō datur nec opaf iusticia. Dicit cōclō. ꝙ nullū opus cōplete iusticie est in nobis sine gr̄a: l3 pelagius dicat oᵐ. Et incipit in pricipio dist. vsq3 ad illō c. qð vero dicūt sine gratia. ꝛc. Scða ɔclō. rōnes solute extāt pelagij clareq3 deducte ad crim vicij. Dicit ɔclō. ꝙ rōnes pelagij nihil ɔcludūt ꝛ sunt plene vicijs ꝛ criminib⁹. Et incipit ibi. ꝙ v̄o dicūt. ꝛc. vsq3 ibi. id vero de gr̄a ꝛ li. arbitrio

Tertia ɔclō. nostrū arbitriū diuinā gratia3 petit ꝓpitiā ꝛ in auxiliū. Dicit ɔclō. ꝙ nr̄m liberu3 arbitriū petit diuinā gratiā in auxiliū ꝛ adiutoriū bone opatiōis. Et incipit ibi. id vero d̄ gratia. ꝛc. vsq3 ad finē dist. Sequif in textu.

Ost hec ɔsiderādū est. ꝛc. Hic sig̃f. xxix. dist. hui⁹ scði que sic ɔtinuaf ad p̄cedētē. Nā postq̄ in p̄cedēti dist. ondit mgf in statu nature lapse liberū arbitriū nō mereri absq3 gratia Nūc in pñ i dist. inquirit an gratia q̄ extat basis hūanum indiguit ne innocētia. ꝛ h3 diuidi in tres ptes principales. In pria dictis ɔsequif cōtinuatio In scða ade q̄ querif fuit ɔdiº. In tertia d̄ padiso ponif ei⁹ eiectio. pª in pricipio. scða ibi. ad qð breuiter rñdebim⁹. ꝛc. tertia ibi. In illius quoq3 pctī penā. ꝛc. pª pte indiuisa manēte: rursus scða pticula in quā querif que fuit ade ɔdiº: in tres diuidif ptes. In pria gr̄a ꝓbaf in statu eē primario. In scða v̄tus dubitaf an sit data ꝓ adiutorio. In tertia dictū approbaf sctō testioº. pria in priciº. scða ibi. p̄terea q̄ri solet. tertia ibi. Quib⁹ rñdētes dicim⁹. Et seq̄tur vltia illa pticula. in illi⁹ quoq3 pctī penā. ꝛc. In q̄ de padiso ade ponif eiectio. ꝛ h3 diuidi in tres ptes principales. In pria tāgif de padiso exit⁹ flebil'. In secūda addif gladi⁹ flāma versatil'. In tertia queº exigif ligni vite difficil'. pria in priciº. scða ibi. ñ v̄o posset ad illud. ꝛc. tertia ibi. p̄t aūt q̄ri. vtrū d̄ ligno vite. ꝛc. Et hec est diuisio. ꝛc.

Trū volūtatis rectitudo absq3 gratia in statu primario sola fuit origial' iusticia.

Et arguif ꝙ sic triplici medio. Prīo sic. id solū hoī i statu priario fuit tribuēdū q̄ sufficiēter i deum ferebaf. S3 iusticia origial' erat hmōi. igitur maior p3 ex pª dist. hui⁹ scði i q̄ dicit mgf ꝙ hō cōdit⁹ est vt deū vidēt ꝛ eo frueretur: ꝛ ita ꝙ ei sufficiebat ꝓ h̄ adipiscēdo solū fuit ei tribuēdū. S3 ꝓbaf mior. q: original' iusticia ꝑ3 qð loquūtur de ea sancti tenebat vires inferiores subiectas rōni ꝛ rōnem deo. Scðo arguif sic. null⁹ sapiēs dat amico suo doᵐ qð scit cito eē pditu3 ꝛ pctm̄ suū exhinc agrauari. Sed adā in statu innocētie erat amic⁹ dei. ergo cū de⁹ eēt sapiētissimus nō debuit sibi dare gratiā quā sciebat cum cito amissurū: ꝛ ita fuit sola original' iusticia. maior p3. Est n̄cpe ɔ̄ legē amicicie vt amic⁹ detrim̄tū reporter p amicū s3 ꝓbaf mior. sap. xi. diligif eñi oīa q̄ sūt: ꝛ nihil odisti eoꝝ que fecisti. Tertio arguif sic. eq̄lē habuisset cū iusticia originali gr̄a amissibilitatē si cū ea i adā fuisset: s3 eo peccāte irrecupabiliter amissa fuit originalis iusticia ergo ita fuisset de gr̄a. qð cū sit falsu3. seq̄tur. ꝛc. maior p3. q: pfectior fuisset gª illa origiali iusticia: ꝛ ita si min⁹ pfectū nō rehabuit adā: nec magis pfectū. s3 mior ꝓbaf: q: illa iusticia faciebat īmortalitatē qð nō habuit in adā locū p⁹ pctm̄.

In oᵐ arguif Luc. x. Qui etiā spoliauerūt eū ꝛ plagis īpositis. ꝛc. vbi glo. expoliauerūt eū g̃tuitis ꝛ vulnerauerūt in nālib⁹. Et Bern. Cu3 videret patrē nostrū omi emul⁹ caritate circūdatū ꝛ omi virtute vestitū: ꝛ hoc accepisse terrenu3 hoiem qð ipe p supbiā amiserat inuidit insanabilis hoicida. In ista qōne ad alias pformif. ꝛc. Quo ad primū articulū termi sunt. rectitudo. iusticia. ꝛ iusticia originalis. Prim⁹ igitur termin⁹ est rectitudo. vñ quo ad statū innocētie fuit triplex rectitudo ꝑm triplicē potētiā. intellectiuā volitiuā ꝛ motiuā. Quo ad intellectiuā fuit veritas que dicif rectitudo. vñ ansel. diffiniēs veritatē dicit. veritas est rectitudo sola mēte perceptibil'. Quo ad volitiuā. scðo etiā fuit iusticia q̄ dr etiā rectitudo. vñ idē ansel. diffiniēs iusticiam dicit. Iusticia ē rectitudo volūtatis ꝛ liberū arbitriū. Liberū inq̄t arbitriū est ptās seruādi rectitudinē ꝓpter se. Quo v̄o tertio ad motiuam fuit v̄tus. Rectū eñi vt inquiūt phi est cui⁹ mediū nō exit extrema. extrēa creafe sūt priciᵐ ꝛ finis. de⁹ q̄ de seipo dic. Apocal'. i. Ego sū alpha ꝛ o. p̄ncipiū ꝛ finis. Erat igif in statu p̄mario. In motiua rectitudo qñ nulla opatio ade nec a deo vt pricipio nec vt fine diuertebat. Iō Eccl. xvij scriptū est. De⁹ de terra creauit hoiem: ꝛ ꝑm se vestiuit illū v̄tute: ꝛ iterū ɔuertit illū in ipm. Et alibi. Solū eñi inq̄t iueni ꝙ dñs fecerit hoiem rectū. Scðus termin⁹ est iusticia. vñ sol3 iustiª accipi tripliciꝰ. prīoº dr iusticia idē ꝙ cōdescēdētia diuine bonitatis ꝑm qð dicif ōme h̄ iustū ē qð a deo factū extat. ꝛ sic accipit aug. in li. qōnū. veteris ꝛ noue legis: ꝛ ponif in pº sniarū. disti. xlij. Oīa quidē p̄t de⁹: sed nō facit nisi qð cōuenit veritati eius ꝛ iusticie. Scðo accipif iustiª cōiter ꝓ q̄libet v̄tute: ꝛ maxie ꝓ caritate aīa3 g̃tū faciēte. vñ ꝛ iustificat⁹ dr hō post pctm̄. vnde ꝛ dicit Amb. sup lucā. ꝙ iusticia cōis est v̄t⁹: q̄a infusa caritate infundūtur ꝛ virtutes. Tertioº dicif iusticia ꝓprie vt est vna v̄tutū cardinaliu3: ꝛ sic diffinit eā Marc⁹ tulli⁹. Iusticia iq̄t ē anim[i]

bon⁹ habit⁹ cōi vtilitate seruata cuilibet qđ suū est tribuēs. vnde ⁊ iusticia đ quasi iuris status.

Terti⁹ termin⁹ est iusticia originalis. vñ solʒ iusticia originalis accipi tripliciť. vno° actiue. ⁊ sic ds đ iusticia originalis: q: ipe sol⁹ est q̄ hūibus iusticiā originalē tribuit. Nō eñ inq̄t sapiens possū eē cōtinēs nisi de⁹ det. Scđo đ originalis iusticia. iusticia ab origie ꝓductiōis habita. ⁊ isto mō angeli dicūtur hr̄e originalē iusticiam: q: creati fuerūt iusti. sic ⁊ xp̄s ⁊ btā Maria que pctm̄ nullū habuit pᵐ. tertio° dicať originalis iusticia habitus supnaturalis alicui vni⁹ generis cōdonat⁹ ꝑ tota posteritate rectificans vires inferiores rōni ⁊ rōnē deo. ⁊ hoc mō iustiᵃ originalis repta fuit in adā quasi pricipio toti⁹ generis hūani quo stāte posteri habuissent originalē iusticiā nō ꝑ traductionē seu trāsfusionem sed diuina bonitate in q̄libet. Quātū ad scđm articulū sunt tres ꝯclones. pria est de exigētia gr̄e in statu innocētie cū illa iusticia originali. secūda de vniōe actuali gr̄e ⁊ iusticie original' i illo statu. tertia de quātitate ei⁹. pria est hec. Ade vt eternā ꝯsequereť felicitatē ⁊ merita vltra originalē iusticiā gr̄a collata est. Dic̄ cōclo. q adā nō meruisset sine gratia cū illa iusticia originali. [illegible] intelligiť de cōdigno nō de cōgruo. ꝓbať. meriti de cōdigno dicit iusticiam dati ⁊ accepti ad min⁹ s̄m ꝓportionē geometricā. sed seq̄strata gr̄a a statu priario nō reperiebať ista iusticia. igr̄. ꝓbať maior. q: in merito de condigno exigiť q reddať qđ mereť. ⁊ hec vocať iusticia distributiua. in. v. ethicoꝝ. ⁊ fit s̄m ꝓportionē geometricā. Sʒ minor ꝓbať. q: id qđ mereť de cōdigno est supra posse hois: ⁊ ita nō videť q possit illđ mereri hō nisi eleueť ꝑ gratiā. Et si obijciať ꝑ illđ Dam. Manētes in eo qđ est s̄m naturā in ṽtute sum⁹: ⁊ ita a fortiori in p̄io statu. ⁊ ꝑ ꝯñs habuit adā merēdi virtutē a natura. Rñdeť q illa auctas hʒ intelligi inchoatiōe nō cōplexiōe: q:a ꝑ naturā habem⁹ inclinationē ad ṽtutes. vt tangiť. ij. ethicoꝝ. vnde ⁊ licet in statu nať e eēt adaʒ pfectus in eē p̄io: nō tn̄ in ēē scđo nisi ꝑ donū gratie. Ex quo patʒ q si adā iplesset illa tria mādata q̄ sibi in padiso p̄cepat de⁹: aut tēptationi diaboli restitisset sine gratia gratū faciēte solum de cōgruo nō de cōdigno meruisset. Et si q̄rať. qualiter illa iusticia original' distiguebať a gr̄a. Dicēdū q sicut gr̄a gratū faciēs a nō gratū faciente. Justicia q̄ppe originalis sine gr̄a nō faciebat gr̄tū adā deo: nisi capiēdo largo mō. Sed in qua potētia erat subiue. ꝑt dici valde ꝓbabiliť. q principaliter erat in volūtate. ⁊ erat q̄ddā donū supnaturale vt tāgit hac dist. doc. subti. rectificās ipam volūtatē intm̄ q delectabi⁹ longius valde erat ei adherere deo quā appetitui sensitiuo cui erat cōiuncta. Sed habebat ne idē appetit⁹ sensitiu⁹ aliq̄d donū tale vt libēti⁹ obediret volūtati q̄ a suo ꝓprio traheret appetibili. Dic̄ idem doctor. q ita oportuit: non enim videtur possibile qnin visus de natura sua ⁊ in statu innocētie ferreť citi⁹ in pulcrū visibile q̄ in id qđ i perasset rō seu volūtas nisi habuissʒ aliq̄d donū q̄d magis alliceret vt obediret rōni q̄ traheret pulcrū visibile. Ex q̄ pʒ. q mlta fuerūt ista dōa cū q̄libet sen⁹ ꝓpriū hēat appetitū. sʒ nūq̄d q̄dlibet doᵐ dicebať iustiᵃ origiał. dᵐ q si iustiᵃ origiał dicať solū rectitudo. ꝑt dici q sic: q: q̄libʒ appetit⁹ hois erat rect⁹. si aūt dicať iusticia habit⁹ mētis s̄m qđ de ea magis loquūť pbi: sic vnica erat iusticia original' in ipa scʒ volūtate q̄ rectitudo dicebať. Et actiue: q: rectificabat q̄dāmō alios appetit⁹ preť sua dona. ⁊ passiue inq̄tum suberat ipio dei. Ex q̄ pʒ q nō solū in statu nature redūt appetit⁹ sensitiui in sua ꝓpria oḃa delectabiliť ꝓpter curiositatē volūtatis: q: scʒ dimisit iusticiā illā que đ rectitudo. Pʒ scđo. iusticiam originalē fuisse donū supnaturale. Pʒ tertiō q ad aliud inclinabat illa iusticia ad aliud nā appetit⁹ sensitiui: ⁊ tamē sine tristicia: q: p̄pōderabat donū dei. sicut pʒ in accens desiderio supne p̄rie que circa corp⁹ sunt nō sentiētibus. vnde ⁊ placuisset deo in statu illo adā simplici cōplacentia: nō ad eternā vitā de cōdigno meritoria sine gratia. Scđa ꝯclo. est de vnione gratie ⁊ iusticie originalis in p̄io statu. ⁊ est hec. Sic stat⁹ innocētie gratiā habuit vt prius tpe sola iustiᵃ fuerit originalis. Dic̄ pria ps. q adā ante peccatū habuit gratiā. ꝓbať. habuit caritatē. g° habuit gratiā. pʒ ꝯñā. q: idē est gr̄a ⁊ caritas. ex dictis dist. xxvij. Sed pʒ añs auctē mgr̄i in littera. Et si obijciať. q: angeli mali in celo nō habuerūt gratiā qui tamē erāt nobiliores adam. ergo nec adā. Rñdet sanc. tho. ij. q. p̄ntis dist. in solutiōe scđi argumēti q nō extat cōsimile q: angeli habebāt naturalia meliora q̄ adā: iō in adiutoriuʒ data fuit gr̄a ipi ade. ex q̄ innuit vt videť ex mō loquēdi q āgeli nō fuerūt cōditi in gratia. querať oᵐ hui⁹ dicti in codē scđo scripti dist. ij. q. iij vbi dicit expsse q illa opio videť sibi verior que ponit angelos in gratia fuisse cōditos. vñ si dicere sic est. ⁊ sic nō est de codē ⁊ alijs circūstātijs sit contradictio ipe sibi cōtradicit. Jō dicēdum sicut ibi dictū est. q oīes angeli fuerunt in gr̄a cōditi. Sed quis āpliorē habuit gratiaʒ vir vel mulier vtiq̄ vir cui et dñs soporē imisit ⁊ mlta ei occulta apta sūt. Sed dicit scđa ps ꝯclonis. q in statu innocentie prius tempore fuit iustiᵃ originalis ipa gratia. ꝓbať. vnde aug. hō in sue cōditiōis p̄mor° habuit vnde posset stare: sʒ nō vnde posset ꝓficere. Si aūt habuisset a pricipio gratiā habuisset vnde potuisset ꝓficere. Jdē innuit mgr̄ dist. xxiiij. Et si obijciať ex dicto dam. Deus inq̄t fecit hominē innocētē. rectū. ṽtuosū sine solicitudie sine tristitia cū ṽtute decoratuʒ in oīb⁹ bonus ornatū: ⁊ ita in gr̄a. Dicēduʒ q loquiť de toto statu inocētie. verū est eñ q habuit gratiā añq̄ peccaret. vñ ista est imaginatio. Jn pricipio sui stat⁹ fuit cōdit⁹ hō cū illa iustiᵃ originali. Jn scđo fuit sibi apposita gr̄a. sʒ q̄tuʒ tpis fluxerit inter hec duo de⁹ nouit. Jn tertio aūt fuisset ꝯfirmat⁹ nisi posuisset obicē. sʒ proch dolor bina° ꝯtētus ad ternariū nō peruenit. Ex quo pʒ defect⁹ sancti tho. qui. ij. q. hui⁹ dist. posuit adā in p̄io instāti sue creatiōis habuisse gr̄aʒ pʒ oᵐ ex ꝯclone. vnde ⁊ verior videť opio doc. deuo. arti. ij. q. ij. p̄ntis dist. ponētis tēpus fuisse mediū inter creationē ade ⁊ ei appositā gratiaʒ cui⁹ rationē assignat ex trib⁹. p̄io rōne sapiētie diuie vt sicut in toto vniuerso pri⁹ sunt oīa disticta q̄ ornata sic fieret in hoīe. scđo rōne bonitatis diuine: q: ex hoc magis hoī apparere poťat q̄tū bonū erat gr̄a dei quā separi a sua cōdictione et deus donabat. tertio rōne diuine iusticie vt se p̄pareť đ cōgruo adā ad gratiā ⁊ in eo illđ ipleret aug. Qui creauit te sine te: n̄ iustificabit te sine te. Tertia cōclo est de quātitate gratie i statu illo. ⁊ est hec. Largita est in p̄io statu gr̄arū varietas: sed āplior in p̄nti. Dic̄ pria pars q varietas. i. multitudo gratiarū. i. ṽtutū ⁊ donoꝝ fuit in statu innocētie. ꝓbať auctē Grego. niceni q̄ posuit adā in statu inocētie fuisse quasi quēdam regē in padiso terrestri preditū ṽtutib⁹. Sʒ dicit scđa ps. q āplior cumul⁹ gratiarū donat⁹ est in p̄nti statu. ꝓbať. q: magis indigēti debet dari maius adiutoriū. hmōi sum⁹. igr̄. ⁊c̄. Cōfirmatur. q: aduocatū habem⁹ apud p̄rem iesum xp̄m iustū iugiť interpellātē ꝓ nobis: qui ⁊ ꝓ nobis mortu⁹ est. vñ misedia iusticia. ⁊ sapia q̄dāmodo exigūt vt āplior statui p̄nti tribuať gratia. Et si dicať q: ille stat⁹ erat purior ⁊ ita maioris capax meriti cū esset magis expedit⁹. ⁊ ꝑ ꝯñs gr̄e. Rñdendū q opa meritoria ex triplici radice ꝓdeūt etiā ⁊ virtuosa. p̄io ex arduitate obi: scʒ qñ oᵐ est arduū sicuti deus. ⁊ quo ad hoc idē ē oᵐ dificū ⁊ nostroꝝ meritoꝝ tūc ⁊ nūc. ⁊ ita q̄ ad h̄ eq̄le meritū lʒ rōne difficultatis mō sit maior arduitas: q: cū labore eliciť opatio qđ nō fuisset i statu illo: ⁊ sic rōne hui⁹ est mō maius meritū. vnđ quo ad hoc dicit phus scđo ethicoꝝ. q virtus ē circa difficilia. scđo ꝓdeūt opa virtuosa ex volūtate. ⁊ s̄m hoc in p̄io statu fuisset loquēdo simpliciter maius meritū: q: habuisset volūtatē magis expeditā. tertio ꝓdeunt ex gratia. ⁊ sic se hn̄t s̄m sub ⁊ sup s̄m q̄d tūc fuissent aliq̄ psone magis aut minus perfecte respectu ad statum p̄ntē simpliciter: tamē quo ad hoc censend⁹ est stat⁹ p̄sens perfectior. adam eñ ad pfectionē btē marie non peruenisset. Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficultates. Pria est. que erať perfectior in statu innocētie. originalis iusticia: an gratia. Dicit doctor subti. q se habebāt sicut excedēs ⁊ excessum. quātū eñ ad firmitatē excedebat iusticia originalis: q: intm̄ fini ꝯiūgebat vt dicūt aliqui q nō admittebat pctm̄ veniale. Jn q̄tū aūt gratia cōiūgebat vt bono supnaturali excedēs erat gratia: quia illa iusticia solū cōiungebat illi fini vt cōuenienti ⁊ delectabili. vñ simpliciter erat gratia censenda pfectior. Scđa diffic̄. Quāto tēpore stetit adā in paradiso. dicitur ꝓbabiliť. q septē horis. creat⁹ eñ fuit de mane iuxta equinoctiū ṽnale: ⁊ ita quasi inter quartā ⁊. v. horas. Dicať aūt Gen̄. iij. q venit de⁹ ad aurā post meridiē in padisum. vij. aūt addita. v. faciūt. xij. vbi est meridies. Tertia diffic̄. vbi emissus est ad p̄ntem statū a statu innocētie. Dicēdū q vbi fuit cōditus in cāpo damasceno q̄ ē cāpus sirie ꝓpe hirkem ⁊ sine mora a zona torrida tria transiens climata ad q̄rtū dei est virtute deductus. Ex hoc patet ad qōnē q vicʒ volūtas rectitudo i statu p̄ma° nō fuit origialis iusticia absq̄ gratia. Ad primū argᵐ. negať minor. ⁊ diciť q licet iusticia originalis nō starʒ cū pctō maxie cū mortali: nō tn̄ sufficiebat ad merendū de cōdigno sine gr̄a. Ad scđm dicēdū ad maiorē. q verū est q amic⁹ nō dat amico donū vt ei noceat: nec hoc fecit deus ade: ei eñ dedit gratiā vt ea bn̄ vtereť: sed sua pũersa volūtate fecit cōtrariū: tamē ꝯuertit hoc deus in meli⁹ qui de malis scit bona elicere: ⁊ forsan ad bonū suū vt alibi dictū est. Ad tertiū dicendū ad maiorē q alia ratio est de originali iusticia: alia de gratia. iusticia eñ illa mag̃ aspiciebat ꝓprie naturā q̄ psonā. gr̄a aūt psonā: ideo non seq̄tur q si iusticia originalis nō recupať qui ⁊ gratia đ h̄ amplius infra de pctō originali. Et tm̄ de p̄nti dist. ex qua de mēte. ⁊c̄. Pria ꝯclo. data est gratia cū virtutibus in magna copia primis hoib⁹. Dicit ꝯclo. q gratia ⁊ ṽtutes fuerūt collate a đo ade ⁊ eue in statu innocētie. Et incipit in pria° dist. vsq̄ ibi. Jn illi⁹ q̄q̄ pcti penā. ⁊c̄. Scđa ꝯclo. hō primari⁹ dolēs eiciť: ⁊ ensis igneus custos poniť. dicit ꝯclo. q adā eiect⁹ est de paradiso ⁊ gladius flame⁹ ⁊ cherub positi sūt ad custodiendū eū. Et incipit in illo loco. in illi⁹ q̄q̄. ⁊c̄. vsq̄ ibi. potest aūt queri. vtrū de ligno. ⁊c̄. Tertia cōclo. Adam ligno vite vsus exprimiť: sʒ nō inueniť pluries edisse. Dicit cōclo. q bene legiť q adā semel comedit đ ligno vite: sed nō q pluries. Et poniť ab illo. c. pōt aūt queri vtrū de ligno. ⁊c̄. vsq̄ ad finē dist.

N supiorib⁹ insinuatū est. ⁊c̄. Hic signať xxx. distictō hui⁹ scđi: que sic cōtinuať ad p̄cedētes. Nā postq̄ a. xxi. dist. inclusiue vsq̄ ad istā pctm̄ est declaratū p̄ris primarij. Nūc i ista

distinctiõe incipit venari nãm originał vicij .⁊ hʒ
diuidi in tres ptes pricipales. In pª qd sit subti
liter inuestigaᵵ. In scđa notat vacat vitiũ tradu
caᵵ. In tertia elicit qt̄r ipm deleaᵵ.pª in princiº.
scđa dist.xxxi.ibi.nũc supest inuestigare.⁊c. terª
dist.xxxij.ibi.qm̃ supra dictuʒ est.⁊c. Pª rursus
pticula q̄ ẽ pñs dist. In q̄ qd sit pctm̃ originale
subtiliter inuestigaᵵ:in tres ptes diuiditur. In
pria pmittiᵵ ps pꝓhemiał. In scđa subiũgiᵵ tex
tus pricipał. In terª qđ scq̄ᵵ ens incidẽtał. pria
in pricipio.scđa ibi.hic prio vidẽdũ est.⁊c.tertia
ibi.ad h̄ aũt qđ dicimꝰ in.⁊c.pria aũt ⁊ vltia pti
bus indiuisis manẽtibꝰ.sola scđa pticula in qua
subiũgiᵵ textꝰ pricipał:in tres ptes diuidiᵵ. In
pª originalis criminis q̄riᵵ entitas. In scđa vi q̄
rit scrutamis an sit pẽalitas. In tertia lex pãdiᵵ
mali reginũs ⁊ ꝯcupiscibilitas.pria in pricº. 2ª
ibi.qđ diligẽter iuestigãdũ est.⁊c.tertia ibi.nunc
supest vidẽ qd sit pctm̃.⁊c.hec est diuisio.⁊c.

Trũ originalis culpa ꝯcupia vel pctm̃ i
puulis noieᵵ. Et arguiᵵ q̄ n̄ triplici meº
Prĩo sic.adã nõ fuit nobilior tota hũana nã.
ergo inficiẽdo se nõ potuit totã hũanã naturam
inficẽ.añs pʒ.q: aliq̄d indiuiduũ habuit ita no
bile sicut ipse vel hr̄e potuit. Sʒ pbaᵵ ꝯña.q: cor
ruptio boni minoris nõ includit corruptionem
boni maioris. Scđo arguiᵵ sic.si eẽt pctm̃ o
riginale i puul: quero.vñ căreᵵ aut a deo:aut ab
aĩa puuli:aut tertio a carne eiꝰ.nõ primũ:q: deꝰ
nullꝰ pcĩ extat cã.nõ scđm:q: iã esset pctm̃ ac
tuale.nõ tertiũ:q: ɓm btm̃ aug.xij.sup Geñ.ad
litterã.oĩe agẽs est prestãtius patiẽte. caro vo
nõ est nobilior ipa aĩa sed ecõuerso.igiᵵ nulluʒ
pctm̃ est originale. Tertio arguiᵵ sic.nullũ iuo
lũtariũ est pctm̃.sed pctm̃ origiale si esset in par
uulis foret inuolũtariũ.igᵵ.maior pʒ aucte aug.
in li.de va religiõe.pctm̃ adeo est volũtariuʒ q̄
si nõ est volũtariũ nõ est pctm̃. Et de libero ar
bitrio.nẽo peccat in eo qđ vitare nõ põt.⁊ terº
ethicoꝝ.ceco nato nullꝰ iproperabit sʒ mag mi
serebiᵵ.sʒ pbaᵵ minor.q: puuli necdũ vsum hñt
liberi arbitrij. In oᵐ arguiᵵ aucte apłi ad ro
manos.v.p vnũ hoiem pctm̃ in mũdũ intrauit.
in q̄ oẽs peccauerunt. Et greg.oẽs in pctõ nati
sumꝰ ⁊ ex carnis delectatione ꝯcepti. In ista
qõne ad alias.⁊c. Quo ad primũ articulũ ter
mini sunt.culpa.culpa originał.⁊ ꝯcupia. Priꝰ
igiᵵ terminꝰ est culpa.vñ notat sanc.tho hꝰ dist.
arti.i.q.ij.q̄ ista tria differũt.defectꝰ.malũ.⁊ cul
pa.Defectꝰ eñ simplicẽ iportat negationẽ .ma
lũ aũt est nomẽ priuatiõis carẽtia eñ alicuius si
nõ sit natũ eẽ in aliq̄ pt vocari in eo defectꝰ sed
nõ malũ :sic carẽtia vite in lapide est defectus.
sed nõ maᵐ:in hoie aũt mortuo nõ solũ est defe
ctꝰ sʒ etiã malũ.culpa aũt sup vtrũq3 addit q̄ sit
nomẽ volũtarij.nullũ eñ culpabile nisi volũta
riũ.vñ arist.in.ij.ethicoꝝ.dicit p his q̄ insũt no
bis a natura:nec laudamur:nec vitupamur.vnđ
oĩs culpa ẽ malũ:nõ ecõtra.simiłr oẽ maluʒ est
defectꝰ nõ ecõtra. Scđs terminꝰ est culpa ori
gialꝰ ɓm anſ.li.i.de cõceptu vginali.c.xxvij.ẽ
nuditas debite iusticie p inobediẽtiã ade facta
p quã oẽs sunt filij ire. In q̄ tria ponit.pº ipsum
formale culpe dũ dicit .nuditas debite iusticie.
nuditas ipa ẽ carẽtia:⁊ ne simplex foret negatio
addit debite iusticie:illã debitã iusticiã voco ori
ginalẽ iusticiã.de q̄ p̄cedẽti dicũ ẽ dist.quã adã
p se ⁊ p nob assũpserat:⁊ ita co illã pdẽte ipius
sumꝰ debitores effecti.scđo tãgit cãm effectiuaʒ
vel veriꝰ defectiuã hꝰ culpe dũ dicit p inobediẽ
tiã ade facta.vñ pʒ q̄ pctm̃ qđ in puuł est origi
nale.in adã nõ fuit origiale sed actuale. tertio tã
git ipiꝰ culpe reatũ dũ dicit:p quã oẽs sunt filij
ire.⁊ habet intelligi ppagati semiałr ppt xp̄m.
vnde ⁊ si mõ ɓm ansel.formareᵵ vnꝰ hõ de ma
nu alterꝰ hois nõ hr̄et pctm̃.hmõi ⁊ de lege cõ
muni ppter btãm Mariã q̄ pctm̃ hmõi nõ ha
buit.vt patebit in.iij.dist.iij. Alterꝰ noto q̄ hu
iusmodi culpe seu pcĩ sũt tres ternarij noim q̄s
octo poit mgr̄ ⁊ hugo de sctõ victo.nonũ.addit
⁊ sunt hec.primꝰ ternariꝰ pctm̃ originale fomes
⁊ ꝯcupia ⁊ sumiᵵ ex pte ipiꝰ pcĩ. primũ nomen
notat vñ habuit ortũ:q: ab origie.scđm nomen
scʒ fomes notat ad q̄d inclinat:q: ad malũ:ideo
dr fomitũ.tertiũ nomẽ ipaʒ notat inclinationem
scʒ ꝯcupia. Scđs ternariꝰ ẽ cõcupiscibilitas.
lãguor naᵵe.⁊ tyrãnus:⁊ sumiᵵ ex pte subi in q̄
est ꝯcupiscibilitas.diᵵ q̄si habitualẽ inclinatiõʒ
ad malũ.lãguor naᵵe dicit volũtatis ad bonum
difficultatẽ .tyrãnus dicit quasi dñium sensitiue
ptis supra rõnẽ.tertiꝰ ternariꝰ est lex carnis.lex
mẽbroꝝ ⁊ ignorãtia:⁊ sumiᵵ ex pte sensitiue.diᵵ
lex carnis:q: ppter ꝯueniẽtiã cũ carne ⁊ mõ se
minãdi carnẽ venit. Diciᵵ lex mẽbroꝝ:q: p illđ
mẽbra infra ad malũ motũ incitãtur. Dr ignorãª
inq̄tũ ex hmõi ipetu q̄si intellectꝰ obũbrabitur
⁊ sumiᵵ hoc nomẽ ex hugone diffiniẽte pctm̃ o
riginale.sic in libro đ sacramẽtis pte.vij. peccatũ
originale ẽ viciũ qđ nascẽdo cõtraximꝰ p igno
rantiã in mẽte ⁊ ꝯcupiscẽtiã in carne. Tertius
terminꝰ est cõcupiscẽtia. vnde ꝯcupiscẽtia solet
accipi tripliciᵵ.prĩo p ipa vi cõcupiscibili .⁊ sic
ẽt fuisset i statu inocẽtie.scđo p ipo pctõ origia
li:sicut in diffinitiõe hugonis mõ dicta.tertio p
seq̄la illiꝰ pcĩ.sic capit beda dũ diᵵ q̄ ppt pctm̃
originale ista sũt nob inflicta. infirmitas.igno
rãtia.malicia.⁊ ꝯcupia.. Quãtũ ad scđm arti.
sũt tres cõcłones.pª est de entitate pcĩ seu cul
pe originał.scđa de eiꝰ q̄ditate.⁊ accipiᵵ h̄ enti
tas ⁊ q̄dditas large:sicut dicimꝰ q̄ cecitas est in
oculo.tertia de mõ trãsfũdendi carnẽ q̄ requiriᵵ
ad hmõi culpã. Pria est hec. Culpa sic extat
originalis in puulis vt nisi hoc tot penis n̄ sub
iaceret. Diᵵ pª ps q̄ culpa originalis ẽ i par
uulis.pbaᵵ medio doc.subti.in pñti dist.q.i.hꝰ
materie.arti.ij.pprie opionis arguit sic. Oẽ do
nũ qđ a deo alicui volũtate añcedẽte solũ nõ ãt
ꝯñte.i.sine ꝯsideratiõe meritoꝝ donaᵵ.est semp
debitũ ab illo cui donaᵵ.sed adã accipiẽte iustici
am originalẽ filio eiꝰ ⁊ suis posteris voluntate
añcedẽte dedit ds illã iusticiã.ergo sp dñt .ergo
cũ mõ nõ habeãt vt pʒ p effectũ ex rebelliõe vi
riũ inferioꝝ cõtra supiores sũt in pctõ originali
nisi p bapᵐ vł ałr emũdẽtur.maior pʒ exº. Qñ
eñ deus dat alicui gratiã volũtate añcedente.si
cadat a gr̃a p pctm̃:nõ solũ puniᵵ p gr̃a quã a
misit sʒ p bonis opibꝰ q̄ amisit q̄ erãt virtualiᵵ
in gr̃a.minor pʒ ex statuto dei.statuerat eñ deꝰ
q̄ cuilibet filio daret illã iusticiaʒ si stetissent:sic
modo facta in corpe organisatiõe debita infun
dit aĩaʒ. Et si dicaᵵ q̄ nõ extat simile de gratia
⁊ ista iusticia:quia gratia in voluntate posita in
cludit virtualiter opera meritoria.in posteriorũ
aũt volũtate nõdũ erat illa iusticia.diᵵ idẽ doc.
q̄ licet nõ sit siłe idẽ oĩno.tñ est siłe sufficiens q̄
ad ppositũ q̄ vtrũq3 tã scʒ gr̃a q̄ illa iusticia ori
ginał daᵵ volũtate dei añcedẽte n̄ ꝯñte.⁊ pʒ exº
Si enim a principio condidisset deus omnes
hoies sicuti fecit ãgelos:⁊ cuilibet dedisset iusti
ciã originalẽ:⁊ postmodũ solꝰ adã peccasseʒ.cer
tũ est q̄ tũc p pctm̃ ade alij nõ pdidissent illã iu
sticiã:⁊ si illã ab eis remouisset deꝰ illiꝰ nõ eẽnt
debitores:⁊ ita mõ debitã venit:q: adaʒ p se ⁊
p nobis assũpsit eã.⁊ hoc innuit doc. deuotꝰ hꝰ
dist.q.ij.arti.i.ponẽs.iij.in h̄ cãs. Quarũ pria ẽ.
q: adã nõ erat tantũ hũane nature indiuiduum
sʒ eiꝰ pricipiũ:iõ sicuti infecta radice arboris in
ficiᵵ arbor.sic i pposito. Scđa q̄ nõ tñ sibi mã
datũ datũ fuit sʒ nobis p ipm:sic pʒ in mãdato
pomi vetiti q̄d p ipm mulierẽ obligauit. Tertia
q: adã p se ⁊ posteris inocentiã ⁊ imortalitateʒ
assũpsit.vñ ipe innocẽtẽ ⁊ imortalẽ in illo statu
genuisset mõ quo eis cõpetebat imortalitas.⁊
ante addit tria que i nob hmõi pctm̃ manifestãt
primũ ẽ carẽtia visiõis dei nisi regeneremur ba
ptismo aut flamis:aut flumis.scđm erubescẽtia
de moribꝰ iordiatis in nob.tertiũ ẽ đ pdñantia
ptis iferioris supra supiorẽ q̄ tñ deberet subici.
Ex q̄ pʒ q̄ aĩa n̄ ꝯhit pctm̃ origiale a carne:q̄si
caro p q̄ndã q̄litatẽ i ea cãtaʒ causet in aĩa illam
culpã.sic dicẽ visus ẽ mgr̄ sniarũ ⁊ sui seq̄ces dã
tes exẽplũ de pomo mũdo posito in manu imũ
da qđ ꝯhit imũdiciã a manu.vñ in pñti dist.in
multis locis distictiõis nõ teneᵵ mgr̄ a nostris
mgr̃is. Et ẽ locꝰ scđs in q̄ nõ teneᵵ in isto 2º.prĩ
us est in hac dist.vbi ponit q̄ ãgeli priꝰ habuerũt
premiũ q̄ meritũ.⁊ illud replicat in.x. distĩ.sʒ rõ
huiꝰ pcĩ ẽ.q: mõ semiali ⁊ nãli ab adã descẽdi
mꝰ:⁊ ita lex sup nos posita ẽ nisi obuiat priuile
giũ spãle. Sʒ scđa ps ꝯclonis dicit q̄ pueri n̄
subiacerẽt tot penis nisi ppter hmõi culpã ori
ginalẽ pʒ.tũ rõne diuie iusticie q̄ nõ infligit pe
nã sine culpa.tũ rõne diuie sapie:a qua non erit
turpe siue fedũ:cuiusmõi sũt mr̄e passiões cõna
turales in nob.tũ tertio rõne diuie bonitatis ex
q̄ nõ pcessit imediate maior pnitas ad malũ q̄
ad bonũ q̄ tñ regnat in nob:nisi aliunde veniat.
Et si dicaᵵ q: hõ est minor mũdꝰ seu microcos
mꝰ:⁊ ita sicuti i maiori mũdo videmꝰ q̄ ꝯ mo
tũ firmamẽti seu aplanes mouẽtur planete seu
stelle:sic etiã in nob appetitꝰ sensitiuꝰ ꝯ rõnem.
Dicẽdũ q̄ nõ est siłe.motꝰ eñ planetarũ lʒ sit ꝯ
motũ firmamẽti nũq̄ tamẽ dimõet a motu suo
firmamẽtũ.sed magis ecõtra mouẽtur planete
ad modũ firmamẽti.in nob aũt sepe rõ q̄ ẽ spe
ra supior moueᵵ ad motũ sensualitatis q̄ est spe
ra inferior. Scđa ꝯº.est de culpe originał q̄d
ditate.⁊ ẽ h̄.priuatio culpe originał formale sic
censeᵵ vt cõcupia mãle dicaᵵ. Pª ps diᵵ.q̄
formale in culpa origiali est priuatio. pbaᵵ. q̄a
matie dʒ denoiari diffinitũ ab eo qđ in sua dif
finitiõe in recto positũ est.sʒ priuatio posita est i
descriptiõe pcĩ originał in recto.cetera in obli
quo .igiᵵ.maior pʒ ex loᶜᵃ.minor pbaᵵ.q: diciᵵ
pctm̃ originale est nuditas seu carẽtia.⁊c. Et si q̄
raᵵ in quo est subiẽe.dicẽdũ q̄ in volũtate sicu
ti iusticia originał cuiꝰ erat oᵐ. Ex quo patʒ
q̄ pctm̃ originale nõ est qualitas morbida.ꝯñs
curuitatẽ volũtatis sicut innuũt sequaces mgr̃i
hẽrici đ gãdauo.si illa qualitas sit positiua sicuti
velle videtur:⁊ dicũt q̄ nũq̄ quo ad esse in via
minuiᵵ.licet bñ quo ad virtutẽ.dãt exẽplũ đ aue
habẽte lapidẽ i alis ipediẽtẽ motũ eiꝰ.⁊ volatũ
si augmẽteᵵ virtꝰ alarũ nõ ita mouebit inferius
lapis licet maneat q̄ ad eẽ idẽ.pʒ q̄ h̄ nihil ẽ.de
quo ampliꝰ infra. Sʒ dicit scđa ps.q̄ mãle
peccati originał est cõcupia.vñ sicuti in peccato
mortali formale ẽ p auersionẽ a deo.⁊ mãle ẽ p
ꝯuersionẽ inordinatã ad creaturã. Sic in ppo
sito formale pcĩ seu culpe originał ẽ p auersio
nẽ a debita iusticia.mãle aũt dr illa inordiata cõ
cupia qua ad terrena nimis afficimur. Et huius
sunt itẽtiõis sanc.tho.q.iij.arti.i.doc. deuotꝰ ar.
ij.q.i.doc.subti.arti.i.pprie op.de pñti mã.vnđ
si sint aliq̄ auctes dicẽtes pctm̃ originale eẽ con
cupiscẽtiã sic diffinitio hugõis posita i pº arti.
Et illud Roñ.vij. Cõcupiam nesciebã eẽ pec
catũ ⁊ ꝯsiᵵes.debẽt intelligi mãliter. Et si q̄raᵵ
q̄liter se habet ignorãtia ad pctm̃ originale. Di
cendũ q̄ cãliter extẽdẽdo nomẽ cause ad cãʒ de
fectiuã:q: ignorãtia nob inflicta est p hmõi pec
catũ ɓm Bedã. Et sup illo ps. Delicta iuuentu
tis mee ⁊ ignorãtias meas.dicit glo.i originale
peccatũ.⁊ dʒ intelligi cãliter.sic illud.vi. Topi

coꝝ. Dies est latio solis sup terrā. Tertia ɔcl'o. est de mō trāffundendi carnē q̄ recipit ad hmōi culpā. ⁊ est h̄ nutrimētū sic in corp⁹ nutriti hominis ɔuertit vt in culpa genito originali aliq̄d hūidi nutrimētalis ex gn̄ante veniat. Dicit pᵃ ps q nutrimētū ɔuertit in corp⁹ nutriti hominis ⁊ capit q̄ ad ptē. ⁊ pbat ex p° de gn̄a iōe vbi in q̄t pħs. q nutrimētū p:i⁹ ē pō caro qd nihil eēt dictu nisi posset fieri caro actu p nutritionē. Itē nutrimētū ē in p:icipio dissil'e ⁊ in fine sil'e. ex q̄ arguit idē. ⁊ pȝ: q: qd resurget ē de vitate nae humane. pili aūt cū hoie rsurgēt: ⁊ tn̄ fiunt ex fumositate ciboꝝ. vn̄ Math. x. Capill⁹ de capite vestro nō peribit. Et si dicat q: ɓm medicos laborātes in tertia spē ethice curari neq̄ūt ppē humidū ɔsūptū radi'ᵉ qd tn̄ nō esset vt videt si nutrimētū ɔuerteret: q: posset restaurari. Dicēdū q illa nō est cā. ſʒ cā est: q: nutritū neq̄t ɔuertere nutrimētū nisi ppter sui vtutē: ⁊ q: iā hūiduȝ radicale est ɔsumptū in illo: aut ppē:iō nō ē tāte ptāta:is vt aliud q̄at ɔuertē. vn̄ in tali ɔuersione sp manēt ptes carnis ɓm spēm: sed nō scōm materiā: sed fluūt ⁊ refluūt. ⁊ q̄n pl⁹ virt⁹ nutriti neq̄t ɔuertē deficit: sicut pȝ in ɔuersiōe aque in vinū q̄ q̄ntomagis addit vino vinū debilius efficit ⁊ tādē deficit. Ex q̄ pȝ defectus mgr̄i sn̄iarū ⁊ hugo. de scō victo. ponētiū nutrimētū nō ɔuerti in corp⁹ hois: ſʒ se hr̄e sic se hȝ plūbū in alkymia quādo depurat aurū vel argētū. ponit eīn tūc plūbū solū vt ignis illud ɔsumeat ⁊ n̄ aurū. Sic dicūt in pposito q solū est nutrimētū ad mitigādū calorē. ſʒ pȝ h̄ falsuȝ. quō eīn possȝ corp⁹ hois augmētari sine tali ɔuersiōe nō videt nisi rarefactiōe aut miraculo q̄ nō hn̄t hic locū vt pȝ. vn̄ arist. in de gn̄atiōe. dicit. q nutritio est ad modū exustiōis lignoꝝ i q̄ sp noua ligna in ignē ɔuertūtur. ⁊ q̄n ligna desunt ignis deficit. sic in pposito. Scōa ps ɔcl'onis dic. q i genito in pctō originali aliq̄d hūidi nutrimētal' ex generāte venit. Vn̄ hic sunt tres opiones. pᵃ est mgr̄i dicētis: q tota generatio fit ex suba corrupta que fuit in adā diuisa vsq̄ ad pn̄s p ptes modicas: sicut vnū modicū olei p magnā aquaȝ extēdit. Et hec opio valde modicū hȝ pbabilitatis: sic pȝ intuēti. Scōa est scī tho. in. ij. q. ij. arti. hui⁹ dist. dicētis q solū fit generatio de supfluo nutrimēti ita q assūpto qd est necessariū ad nutritionē vel augmētatōnē reliquū vadit ad locū generatiue. Et corrobo:at dictū suum varijs dictis pħi in li. de aīalib⁹: ⁊ est ista pō valde pbabilis ⁊ potest sustineri. Tertia est docto. dcuo. q. i. arti. iij. ⁊ est. q generatio est ⁊ ex pte supflui. in quo cōuenit cū tho. ⁊ ex hūido nutribili qd vnitū est hūido radicali: ⁊ in h̄ q̄dāmō licet a longe cōuenit cū mgr̄o: ita q est meᵃ inter alias duas Et q: teste pħo in scōo ethicoꝝ. In medio ē virtus. h̄ mihi meli⁹ placet. tū etiā q: genitū etiā aliquādo assilat nō solū pr̄i aut mr̄i sed ēt auo ⁊ pauo vsq̄ ad. x. generationē. tū q: ex isto actu aliquādo ɔtingit infirmitas. ⁊ multa alia sunt similia que saluari nō videntur nisi p istā positioꝫ aut nō ita dare. Quātū ad tertiū articulū sūt tres difficultates. Pria est. vtrū pctm̄ seu culpa originalis habeat modū habit⁹ aut act⁹. Respōdit doc. subti. q mag' habet modū habit⁹ q̄si in aīa quiescētis q̄ act⁹: ⁊ inde est q pctm̄ originale diuidit cōtra tā mortale q̄ veniale q̄ dicuntur actuaᵃ pctā ab actu. Scōa diffic. qd ē pncipali⁹ in pctō mortali: aut carētia debite iusticͤ aut cōcupia. dicit sanc. tho. q. iij. pmi arti. q carētia sicuti in cōposito p:icipali⁹ ē forma q̄ materia. Tertia diffic. vn̄ accidit in hoie mors ex q̄ nutrimētū sp cōuertit. dat exēplū doc. deuot⁹ ð igne ardēte in lāpade qui hȝ modū calidi radicalis ð hichno qd hȝ modū hūidi radical'. ⁊ ter⁹ de oleo qd habet modū nutrimēti. vn̄ q̄n consumit hichnū in lampade licet addat oleū ignis n̄ cōburit: sic in nobis ⁊ de die in dieȝ minoris extat virtutis hūidū radicale. Ex h̄ pȝ ad q̄onem. q vicȝ original' culpa noiat in puulis. ⁊ peccatū ɔcupia: sed differēter: q: pctm̄ formalr: ſʒ concupiscētia mālitter. Ad pᵐ argᵐ dico q adā nō infecit naturā hāc nūero p°: sed infecit se peccato psonali p° ⁊ scōo demeritorie totā posteritatē suā nisi aliūde veniret adiutoriū ⁊ demeritorie: bene pōt vn⁹ demereri multis sc̄arijs: sicuti per pctm̄ pr̄is in legibus exhēdant filij. Ad scōm dico q cā demeritoria est adā ⁊ cā negatiua nō dās iusticiā illam est de⁹: nec in hoc pctm̄ cāt de⁹: q: nō habere illā iusticiā simpliciter nō est pctm̄ sed nō hr̄e ⁊ debere habere: ⁊ istud debere est ex parte hois. Ad tertiū dico ad minoreȝ q pctm̄ originale est volūtariū: tū q: est in volūtate sicut alia pctā. tū q: volūtarie peccauit adā a quo cōtractū est. nō aūt oportet q sit effectiue imediate volūtariū ab eo in quo est. nec hoc intelligit aug. pᵃ vel scōa auctas. sufficit eīn ad intentionē ei⁹ cōtra manicheos q sit volūtarium nec ē sil'e de ceco nato sic adducebat pħus q: cecitas nō est in volūtate: sicut illa culpa. Ex pn̄ti aūt. ⁊c. Pria cōcl'o. culpa censet originale atq̄ fatet ex adā tale. dicit ɔcl'o. q pctm̄ originale est culpa ɔcta ab adā. Et ponit cōtra plazianos ⁊ alios nōnullos a p:ica° dist. vsq̄ ibi. nunc supest vidē. Scōa ɔ°. recte noiat ɔcupia atq̄ appellat ista malicia. dic ɔ°. q istud pctm̄ origiale recte noiat ɔcupia: ⁊ dȝ intelligi mālit. Et ponit ab illlo loco. nūc supest videre. vsq̄ ibi. ad h̄ aūt qd dicim⁹. ⁊c. Tertia ɔ°. in adā eram⁹ mālitter sed nō fueram⁹ vnq̄ formalit. dicit cōcl'o. q eramus oēs in adam mālitter sed nō formaliter. Et h̄ nō tenet mgr̄. Et ponitur ab illo loco. ad hoc itaque quod dicimus. vsq̄ ad finē dist.

Hunc supest inuestigare. ⁊c. Hic sig't. xxxi dist. scōi hui⁹ q̄ sic cōtinuat ad p̄cedētes. Nā post q̄ in p̄cedēti dist. q̄d eēt pctm̄ originale fuit inuestigatū. nūc in pn̄ti dist. inq̄rit q̄lr in posteris filijs sit traductū. Et hȝ pn̄s dist. diuidi in tres ptes p:icipales. In pᵃ ip:obat falsitas. In scōa explicat vitas. In tertia resecat dubietas. pᵃ in p:ica°. scōa ibi. est eīn pctm̄ originale. vt s̄ dixim⁹. ⁊c. terᵃ ibi. ſʒ ad h̄ opponit. ⁊c. pᵃ ⁊ vltia ptib⁹ indiuisis manētib⁹. Rursus pticula scōa in q̄ explicat veritas: in tres ptes diuidit. In pᵃ ōndit q care mediāte h̄ culpa traducit. In scōa subtili mēte queᵒ soluit. In terᵃ pnotata āte epilogijs seq̄tur. pᵃ in p:ica°. scōa ibi. h̄ q̄ri solet. ⁊c. tertia ibi. Jam ostēsum est quid sit originale peccatum. ⁊c.

Trū in pte sensibili seu rōne libidie a patrib⁹ originale traducat ad filios. Et arguit ad ptē falsaȝ trib⁹ medijs. P° arguit q pctm̄ originale sit in pte sensibili. in eodē est formale pcti ⁊ mālē. sed ɔcupia q̄ ē mālē pcti original' ē in pte sensibili. igr̄ ⁊ pctm̄ originale. maior pȝ. in eodē eīn loco ē corp⁹ hois: sicuti mā ⁊ aia q̄ ē forma ei⁹: ſʒ vnū sit p se: reliquū p accn̄s. Sȝ mior pȝ. p° q sit ɔcupia mā pcti original' ex p:ecedēti dist. q vo sit in pte sensibili. pȝ auctē apl'i ad Gal'. v. Caro ɔcupiscit aduersus spm̄. ⁊ spūs aduersus carnē. Scōo arguit q nō insit p° rōnali pti sed aie eēntie ɓm q aia vnit corpi ɓm h̄ cōtrahit originale pctm̄: ſʒ nō vnit mediāte aliqua pō: sed se sola imediate. igit ⁊ hoc mō ɔhit ⁊ ita p° est in eēnᵃ aie. maior pȝ: q: si aia corpori nō inūderet. nec illud hr̄et pctm̄. mior aūt est pħi in. viij. methaᶜᶜ. dicentis: q vnio materie ⁊ forme nō ē p aliq̄d vinculū: sed seipo vnū alteri vnit. Tertio arguit q n̄ traducat h̄ pctm̄ p libidinē. si libido req̄reret ad h⁹ pcti traductionem cū maiori cōcept⁹ libidine pampli⁹ hr̄et peccatū h̄. ſʒ h̄ ē falsuȝ. igr̄. maior pȝ ex scōo thopicoꝝ. Si eīn simplr ad simplr ⁊ magis ad magꝫ: ⁊ ita si libido sit requisita ad hmōi pctm̄: ⁊ maior libido maius hoc faciet pctm̄. minor aūt pbatur q: ɓm ansel istud pctm̄ solum cātur ppē inobediētiā ade: in ista aūt equalr cōicam⁹. In opᵐ pmi arguit auctē aug. dicētis. oē pctm̄ eē in volūtate: ⁊ ita nullū in pte sensibili. In oᵐ scōi arguit: q: testionio sctoꝝ iusticia original' stabat in rōe. ⁊ p ɔn̄s h̄ pctm̄ qd eā puat. In oᵐ tertij arguit auctē aug. in li. de fide ad petrū. pctm̄ originale nō trāsmittit ad posteros ppagaᵒ sed libido. In ista q̄ōne pifo:miter. ⁊c. Quo ad pᵐ articulū termi sunt sensualitas. rō. ⁊ libido. Primus igr̄ termin⁹ est sensualitas. vn̄ sensualitas vltra dicta de ea in hoc scōo dist. xxiij. solet accipi tripliciter. p:io mō p dispōne carnis ad actū virtutis sensitiue. Et sic accipit aug. in li. de spū ⁊ aia. c. xiij. vbi dicit. q corp⁹ ⁊ aia in suis extremitatibus facile iūgunt. i. in fantaᶜᵃ aie: qd corpus nō est: sed sil'e corpi ⁊ sensualitate carnis q̄ fere spūs est. scōo° accipit sensualitas p dispositiōe ex pte carnis ad sentiendū cū vtute speciali mouēte: nūdū aia corp⁹ pficiēte: sicuti est i embrione vbi nō est aia sensitiua q̄ solū est corpis organia phisici: sed est virt⁹ patris generātis in semine: sicuti in deferēte: sicut in lapide piecto virt⁹ deijcientis. tertio dcī sensualitas q̄n nō solū dicit illā dispōnē: sicuti in p°: nec cū hoc illaȝ virtutē superadditā sicut in scōo: sed noiat habilitatē q̄ inest ex aia pficiēte: seu dicit ipam aiam sensitiuā: ⁊ sic accipit in titulo q̄ōnis. ⁊ inde dr̄ sens⁹. Scōs termin⁹ ē rō. vn̄ vltra dicta de rōne sepi⁹ in p:io h̄ noto q ista tria ɓm pħm in fine pmi ethicoꝝ dr̄nt. rōnale p eēntiaȝ. rōnale p pticipationē. ⁊ q: irrōnale simplr. irrōnale simpliciter dr̄ q nullo mō obedibile ast rōni: sicuti potētie ptis vegetatiue vt nutritiua. augmētatiua ⁊ generatiua. Rōnale p pticipationē est qd licet de se rōnale nō sit obedit tn̄ rōnis iperio: sicut potētie partis sensitiue. visus. audit⁹. ⁊ consil'es. Rōnale p eēntiā est sicuti ps aie intellectiua. s. intellect⁹ ⁊ volūtas. vn̄ quo ad hoc rursus noto q ratio solet accipi tripliciter. vno modo vt hȝ diuidi ɔ intellectū ⁊ intelligētiā: sic loquit videtur aug. h̄ tria in aia ponēs. intelligētiā. intellectū. ⁊ rōnē. vbi dicit q in aia est intelligenᵃ inquātū ɔuertit in deū. Intellect⁹ inq̄tū tendit in spm̄ seu eq̄le. Rō inq̄tū tēdit in inferi⁹. scōo accipit rō vt solū hȝ diuidi cōtra intellectū. ⁊ sic dicūtur angeli habētes intellectū nō rōnē: quia rō h̄ mō fit cū discursu ⁊ tpe qd angelis nō congruit. tertio mō dicit rō vt cōplectit totā ptem aie intallectiuā distictā ɔ sensitiuā: sicuti loquit aug. xij. de trini. diuidēs rōnē in portionē superiorē ⁊ inferiorē ⁊ tamē quelibet apphendit memoriā. intelligētiā. ⁊ volūtatē. vt dictū fuit. dist. xxvi. hui⁹ scōi. ⁊ sic accipit in q̄ōne nostra. Terti⁹ termin⁹ ē libido. vn̄ libido vt tāgit sanc. tho. h⁹ dist. arti. i. q. ij. solet accipi triplr. pᵒᵒ dr̄ libido ip:oba volūtas. vn̄ aug. in li. de libe. arbitrio nihil aliud videm⁹ in toto malefaciendi genere nisi libidinē dn̄andi. h̄ est ip:oba volūtas. scōo dr̄ imoderata delectatio: sic dicim⁹ maiorē eē libidinē in actu poᶜ gn̄atiue q̄ alteri⁹ poᶜ. tertio° dr̄ libido corruptio viciosa quā dicim⁹ eē i semine ⁊ in vtute gn̄atiua q̄ dr̄ corrupta ⁊ ifecta. ⁊ sic accipit in q̄ōne nr̄a. Quātū ad scōm articuluȝ sunt tres concl'ones. p:ia est de pte aie sensitiua respectu ad pctm̄ origiale. scōa de pte aie rōnali terᵃ de ipa libidine respectu ad hmōi pctm̄. Pᵃ ē h̄. pō sensitia ſʒ in hoie in suba eadē intellectiue dicat pcti origialis subiectū n̄ fert imediatuȝ

Dicit p^a ps ɔclonis.ꝙ i hoie idē sūt i subā aīa i tellectiā:⁊ aīa sensitiā.ꝓbaꝛ.q̄ sic se hñt ꝙ itētio vni⁹ ipedit itētionē alteri⁹ i eodē subo eiusdē iudicātur sube.Sʒ itētio ptis sensitie ipedit itētionē ptis itellectie.⁊ ecōtra.igr.maior pʒ ex^o.qa ci itēsa volūtas auertit itellectū a consideratiōe opposita iudicaꝛ eiusdē sube itellect⁹ ⁊ volūtas. Sʒ mior pʒ ð se.vn̄ ꝓuerbiū vnū ponit bon⁹ i foro.mal⁹ i stu^o.mal⁹ i foro.bon⁹ i studio.Cōfirmaꝛ aucte aug.i li.de spū ⁊ aīa.Cū iḡr recedit anima a corpe secū trahit sensū ⁊ imagiationēʒ ⁊ rōnē ⁊ itel^m.Ex q̄ pʒ liq̄do ꝓpo^m.vn̄ i hoie nō ē nisi vnica aīalaia vegetatiā.sensitiā.⁊ itellectiā solū q̄ppe inꝛ pōs ē dñia foraꝛ cū idētitate sube. vt alibi dictū ē.Ex q̄ pʒ error pictagore q̄ posuit i hoie tres aīas.Pʒ rurs⁹ error cuiusdā iacobi.⁊ alioꝝ q̄rūdā de siria q̄ i hoie posuert duas aīas: vnā sēsibilē ⁊ aliā rōnalē.Cōtra q̄s ita ait aug. in li.de eccl'iasticis dogātib⁹.nō duas aīas i hoie vno eē dicim⁹.sic iacob⁹ ⁊ alij siroꝝ scribūt.vnā aialē p quā aīeꝛ corp⁹ ⁊ mixta sit sangui.⁊ aliaʒ q̄ spūalē rōnem admistret.nec obuiat huic illud phi.xvi.aialiū.Sol⁹ intellect⁹ fit ab extrinseco. Dʒ eñ glosari.i.sola aīa itellectiā ⁊ illa i homie cōphēdit vegetatiuā ⁊ sensitiuā.Nec ꝙ dñt phi ꝙ ēbrio prius viuit vita plāte q̄ aīal.iā ei in p^o articl'o dictū ē ꝙ nō viuit p aiaʒ quā hēat.Dr ei viuē aut ṽtute semis:aut ṽtute mr̄is.Et si dicatur q̄ seq̄reꝛ ꝙ po^e sensitie nō eēnt eiusdē rōnis i nob ⁊ brutis:cū in nob solū ꝓducereꝛ a dō.In brutis āt ab alijs caus.D^m ꝙ nō.seq̄ꝛ adā ei q̄ creat⁹ fuit a deo eiusdē extat rōnis cū hoib⁹ genitis.De h amb i li.de incarnatiōe ṽbi.vn̄ musce genite p ꝓpagationē ⁊ putrefactionē eiusdē sūt rōnis vt innuit ad dō.gratias aug⁹.   Sʒ dic scd̄a ps ɔclonis ꝙ hmōi pō sensitiā nō ē immediatū subiectū pcī origiaꝛ.ꝓbaꝛ clare.nullū subiectū ē susceptiuū pcī nisi q̄d ē susceptiuū ṽtutis.sed po^e sensitie nō sūt imediatū subiectum ṽtutis.ergo nec pcī:⁊ ita nec pcī originaꝛ.maior pʒ.q̄ ɔ̄ria hñt fieri circa idē ⁊ priuatio ⁊ habit⁹.sicuti in oculo visus ⁊ cecitas.Sʒ pʒ mior. tū dicto phi in.ij.ethicoꝝ diffiniētis ṽtutē.ṽtus inq̄t est habit⁹ electiu⁹.cū igiꝛ ei⁹ sit habit⁹ cui⁹ act⁹ ex prio de somno ⁊ vigilia ⁊ electio sit volūtatis.ex.iij.ethicoꝝ.seq̄ꝛ ꝙ ⁊ virt⁹.tñ quia ansel. diffiniēs iustitiā vt est cōis ṽt⁹.dicit ꝙ est rectitudo volūtatis ⁊ ita ponit ṽtutes in voluntate. nec obuiat ꝙ de cursu cōi pcm̄ actuale incipit a sensu ⁊ ɔsumatur in rōne.hoc eñ nihil ē.tuʒ q̄a pcm̄ originale se hʒ p modū habit⁹ mag q̄ actus.tū q̄ iste ꝓgressus nō intelligiꝛ ꝙ ponatur peccatū actuale in sensu nisi solū dispositiue.Dixi tñ imediatū subiectū in ɔclone.q̄ feditas peccati originalis q̄dāmō in oēs redūdat pōs ad mi⁹ sʒ penā.Et si q̄raꝛ.q̄ mag corrūpiꝛ p hmōi peccatū:aut pō sensitiā:aut vegetatiā.D^m ꝙ vegetatiua ⁊ maxie gñatiua q̄ a theolog nō solū ð corrupta sʒ ēt īfecta.cui⁹ rō ē:q̄ p hāc vi humana trāsfūdiꝛ nā q̄ ꝑsonā infic.sic i adā ꝑsona ifec naturā.   Scd̄s ɔ^o.est de pte rōnali aie respectu huiusmodi pcī.⁊ ē h.Lʒ aie ps rōnaꝛ pcī originaꝛ subiectū censeaꝛ nō tñ aie eēntia nisi solū mediatū.   Dic p^a ps ɔclonis.ꝙ subiectū pcī origialis ē ps rōnaꝛ aie.ꝓbaꝛ.illi⁹ ē pcm̄ origiale vt subiecti cui⁹ est p^o auerti a deo.sʒ h ē ptis rōnaꝛ igiꝛ.maior pʒ.q̄ pcm̄ originale in auersione a deo existit.pʒ ex ei⁹ effectu q̄ est carētia visionis diuine.Sed ꝓbaꝛ mior.q̄ stante debito ordine ad deū i rōnali pte flecisset ⁊ cete po^e.Confirmaꝛ q̄ pcm̄ origiale ē carētia debite iustitie:⁊ ita ex q̄ iustitia est in illa pte ⁊ pcm̄ sibi o^m.sʒ in q̄ pō illi⁹ partis.Dicēdū ꝙ in volūtate:q̄ intellectus est de se pō naturalis.sed a quo tpe.dicēdū ab infusiōe aie.   Sed dicit scd̄a ps ɔclonis.ꝙ eēn^a aie nō ē subiectū imediatū istu⁹ pcī.ꝓbaꝛ.nullius est prio pcm̄ origiale vt subiecti q̄d nō pmo p̄t deordiari.sʒ eēntia anie neq̄t deordiari nisi p pōs.igiꝛ nec est subiectū hmōi pcī nisi p suas potētias.maior pʒ ex eo ꝙ peccata priuāt ordinē.⁊ ita vbi prio ordo.p^o occurrit priuatio.Sʒ ꝓbaꝛ minor.cū p virtutes fiat ordo in nob:aut infusas:aut acquisitas.hmōi aūt p^o sunt in potētijs:⁊ ita p o^m deordinatio primo venit ad potētias.ex quo sequiꝛ ꝙ ⁊ gratia cuʒ sit virtus ex dist.xxvij.hui⁹ scdi.   Ex q̄ patet defect⁹ sancti tho.qui artic.ij.q.i.hui⁹ dist.posuit pcm̄ origiale prio subiectiue in eēntia aie:sicut ⁊ gratiā.pʒ o^m ex cōclone.vnde ad ɔfirmationē falsi sumit falsuʒ.grā eñ extat subiectiue primit⁹ in volūtate:sicuti caritas cū q̄ ē eadē ṽtus.nec obuiat q̄d dic ꝙ p pcm̄ hmōi inficiūtur oēs po^e.suffic ei ꝓpter hmōi infectio volūtatis ex q̄ oēs po^e aie sunt eiusdē sube.nec vʒ q̄d dic ꝙ est pcm̄ nature:q̄ nō diciꝛ ita pcm̄ nature q̄si sit naꝛe hūane absolute ɔsiderate:q̄ sic ⁊ xp̄s habuisset originale:sed q̄ volūtarie in adā amissa est iustitia ⁊ p ɔ̄ñs p^o ad volūtatē extat recursus.   Ex q̄ pʒ ꝙ nō imerito i isto passu ꝑponēd⁹ est scrō tho. doc.deuo.q̄ arti.i.p̄ñtis dist.q.ij.posuit origiale pcm̄ pmo in volūtate.eēntia nēpe aie nec habit⁹ boni neq̄ mali nisi potētijs mediantib⁹ ē susceptibiꝛ.   Ter^a ɔ^o ē ð libidie respectu ad hmōi origiale pcm̄.⁊ ē h.sic ad origiale pcm̄ caro exigiꝛ vt ⁊ libidieʒ eē opteat.Dic p^a ps ɔclonis ꝙ caro exigr̄ i hmōi origiale pcm̄.ꝓbaꝛ.origiale pcm̄ iest hoi ex eo ꝙ a p^o parēte traduciꝛ.Sed nō traducitur ṡm aīam.ergo oportet ꝙ caro ex qua fit traductio req̄raꝛ.maior ꝓbaꝛ.vñ glo.super illo ṽbo apl'i.ad Rom̄.vij.Scio ꝙ nō habitat in me.i.in carne mea bonū.dicit sic.corruptio p cōditionē offensiōis manet in corpe robur tenēs diuie sñie date in adā cui⁹ ɔsortio aīa maculaꝛ pctō.Sʒ minor pʒ p mgr̄m dist.xviij. hui⁹ scdi vbi ēt ꝓbatū ē aiam nō eē ex traduce. Sʒ nūq̄d ipa caro agit in aiam istā maculā originalē.dicit doc.subti.sup ista dist.ꝙ nō.teste ei augu.in.vi.musice agens nobilius est patiente q̄d nequit in carne sup aiam reperiri.vn̄ solū caro requiriꝛ veluti causa sine qua nō:q̄ ita lex ordinauit diuia vt q̄libet descēdēs ab adam mō seminali cōtrahat pcm̄ originale nisi puilegio eximaꝛ.vnde si intelligeret.q.i.ar.ij.doc.deuot⁹ in aiam ꝓprie agē carnē.merito dimittereꝛ:sicuti ⁊ mgr̄ sʒ nō credo hāc fuisse suā opionē ꝓpꝛ vnā distinctionē quā ponit i fine illi⁹ q̄ōnis:q̄ talis est.aliq̄d inquit agere in aliud p̄t capi tripl'r.primo mō sicuti ꝓpter dñan^am sicut ɔ̄riū agit i ɔ̄riū.⁊ h mō agēs māꝛ req̄rit cōem.Scd̄o^o ꝓpꝛ influentiā sic agēs superi⁹ i inferi⁹.Tertio^o ꝓpꝛ colligā^am quādo eñ duo sūt vnita:vnū aliō trahit:⁊ h mō inquit caro agē pōt in aiam.⁊ pʒ.q̄a hoc mō agē nō est nisi quedā allectitas q̄ caro allicit spm̄.Quia tñ nimis videꝛ ɔdescēdere ꝙ caro hmōi pcm̄ causa originale h mō 3° qui ꝓprie nō est carne dimittaꝛ si placet ⁊ teneaꝛ doc.sub.
Sʒ dicit scd̄a ps ɔclonis.ꝙ libidinē in h peccato originali eē optet dū semiaꝛ.ꝓbaꝛ.q̄ vbicūq̄ in vi generatiua est corruptio:ibi est libido. sed in q̄libet generatiōe ē corruptio admin⁹ seminis:q̄ teste sapiēte.Semē est maledictū a pncipio.igiꝛ.vn̄ sine pria libidine scʒ iproba volūtate ɔtīgit frequēter gñare:sicuti in mr̄imonio sñ scd̄a scʒ imoderata dlectatiōe bñ.sʒ vir sñ 3ª scʒ illa corruptiōe nūq̄ lege posita.   Ex q̄ patet ꝙ si demon incub⁹ susciper semē viri ⁊ transfunderet in mulierē genitus haberet pcm̄ origiale sicut ferꝛ de merlino.Idē dico de demone succubo.⁊ patet ꝙ maior libido nō augmētat peccatū originale in filios:q̄ nō venit nisi 3ª libidie que solū aspicit pcm̄ ade.   Quātū ad tertiū articulū sūt tres diffic.Pria diffic.vtrū sit creabiꝛ aīa intellectiua sine sensitiua:aut vegetatiā.Dicēdū ꝙ sic:sicuti posuerūt mlti phi celos aīatos aīa intellectiua nō aūt vegetatiā:aut sensitiā:sʒ nō est possibile hoiem eē nisi habeat,tā sensitiās potētias q̄ vegetatiuas.   Scd̄a diffic.an aie essentia possit btificari sine suis potētijs.Dicēduʒ ꝙ nō:q̄ btitudo stat in frui deo ⁊ vidē deū ⁊ tētiōe dei.p^m aūt fit volūtate.scd̄m itellectu.⁊ tertiū mēoria.de q̄ tñ in q̄rto.xlix.dist.   Ter^a diffi. an si eua sola peccasset ⁊ adā nō.vtrū ex eua per adā geniti pcm̄ ɔtraxissent originale.dic Tho. q.ij.arti.i.ꝙ nō:sed solū defect⁹ penales.⁊ addit ꝙ si adā peccasset ⁊ eua nō:tūc ex ābob⁹ geniti ⁊ habuissent pcm̄ originale ⁊ penā.de scd̄o bñ sum secū.sed de primo valde est mirabile cū met ṡm cū.xxix.dist.illa iustitia faceret potētias inferiores obedire rōni:⁊ ita segregatas a pēa ꝙ habuissent tūc geniti iustitiā originalē ⁊ tamē defectus corpales.hoc tñ ꝓ nūc in dubio relinq̄.Ex h pʒ ad q̄ōnē ꝙ vixʒ nō in pte sensitiua sʒ rōnali mediāte libidine pcm̄ originale a prīb⁹ traduciꝛ ad filios.Et nūc ad argumēta.   Ad pri^m arg^m.ad maiorē dicēdū ꝙ triplex ē māia scʒ in qua:sic subm̄ diciꝛ mā accidēns.ex q̄ sic ð corp⁹ materia hois.⁊ de his duab⁹ hʒ maior veritatē tertio ð materia circa q̄:sicut lignū ð mā fabri lignarij.⁊ hoc mō maior est falsa.ɔcupia ṽo de q̄ in minore hoc mō ē materia origialis peccati:iō arg^m nō currit.   Ad scd̄m dico ad maiorē ꝙ illa vnio aie ad corp⁹ nō ē tota cā originalis pcī.sed cū hoc exigiꝛ ptās ad deordinationē:⁊ hoc fit p potētiā.Et cū ꝓbat:q̄ si nō vnireꝛ nō cōtraheret.dico ꝙ arg^m valde bene ꝓbat ꝙ requiriꝛ ipsa vnio.sed nō ꝓbat ꝙ sufficit:sicuti ad hoc ꝙ ignis cōburat,stupā req̄riꝛ approximatio q̄ tñ nō est cā tota cōbustiōis.sic in ꝓposito.Ad tertiū dico.ꝙ arg^m bene ꝓbat si libido parētuʒ ꝓximoꝝ req̄rētur ad hmōi pcm̄ sʒ nō requiritꝛ sed sola illa que ex adā cōtrahiꝛ que nec augmētaꝛ:nec minuiꝛ:iō nō currit arg^m.Ex p̄hti autēʒ dist.sic de p̄cedētib⁹.⁊c.   Pria ɔclo.carne traduciꝛ origiale sed nō trāsfūdiꝛ in aīa tale.dicit conclusio ꝙ pcm̄ origignale traducitur traductiōe carnis nō aie.Et ponitꝛ a pricipio dist.vsq̄ ibi. est eñ pcm̄ originale.   Scd̄a ɔclo.Carne inficiꝛ filius genit⁹ atq̄ requiriꝛ libido primit⁹.Dicit conclo.ꝙ ad pcm̄ requiriꝛ caro ⁊ libido.Et poniꝛ ab illo loco.est eñ pcm̄.⁊c.vsq̄ ibi.Sed ad hoc opponiꝛ.   Tertia ɔclo.pri⁹ in tpe caro semiaꝛ ⁊ aīa:crimie depost maculaꝛ.Dicit ɔclo. ꝙ anteq̄ aīa infundaꝛ ⁊ pctō maculeꝛ originali iā caro semiata est.Et poniꝛ ab illo loco.sed ad hec opponiꝛ.vsq̄ ad finē dist.Seq̄tur in textu.

Voniā sup̄ dictū ē origiale pcm̄.⁊c.Hic sigꝛ.xxxij.dist.scdi h⁹.q̄ sic ɔtinuaꝛ ad p̄cedētes.Nā postq̄ i.xxx.dist.q̄d ē origiale pcm̄ fuit inuestigātū.⁊.xxxi.qualiter sit traductū.nūc i p̄senti dist.iq̄rit p q̄d sit deletū.Et diuidiꝛ p̄ñs distictio i tres ptes p̄ncipales.In p^a oñdit q̄l'r baptismate pio h macl'a tigiꝛ.In 2^a.q̄l'r aie ad corpus ɔsortio iusti^a diuia pādiꝛ.In ter^a ex icidēti oñdit ꝙ ꝓximoꝝ patrū ex vicio cresce h crimen ṽe nō ð.p^a i p̄nci^o.2ª ibi.solʒ ⁊ q̄ri q̄ iusti^a teneaꝛ.⁊c.tertia dist.xxxij.p̄dictis adiciendū videtur ⁊c.P^a rurs⁹ p̄ticl'a i q̄ mgr̄ oñdit.ꝙ culpa origialis baptismate pio.⁊c.i tres ptes diuidiꝛ.In p^a q̄riꝛ mētis sanatio.In scd̄a addiꝛ corpis curatō In 3^a a q̄ exigiꝛ ɔcupie q̄ sit in ṽuo.p^a i pric^o. scd̄a ibi.solet aūt q̄ri.⁊c.3ª ibi.p̄terea queri solʒ vtrū ɔcupia.⁊c.et sequiꝛ illa p̄ticl'a scd̄a.solet ēt q̄ri q̄ iustitia teneaꝛ.⁊c.i q̄ ex aie ad corp⁹ ɔsor^o diuia iusti^a pādiꝛ.⁊ hʒ diuidi i tꝰ ptes p̄ncip'les

In pª querit an iusticia sit h malū nob̄ īputādū
In scōa querit cur dei miscōia vult spm̄ infecto
corpi iūgēdū. In tertia de creatiua potētia q̄ ad
aiam docet iuestigādū. pª in pricipio. scōa ibi. si
vo q̄rit. cur de⁹. ⁊c. terª ibi. h a q̄busdā q̄ri so. ⁊c

Trū originalis macl'a pcāli secluso vicio reatu bapᵐᵒ emūdet. Et arguit triplici medio q̄ nō. Prio sic. Nulla priuatio tollitur nisi p habitū sibi oᵐ. sed iusticia origial' que est habit⁹ opposit⁹ culpe origiali velut priuationi nō infūdit in baptismo. ergo nec remouet pctm̄ originale. maior pz exēplo. nō em̄ tollit cecitas in oculo nisi visu. Sed mior de se nota est. cū illa iusticia original' oēm rebellionē tolleret viriū inferiorū ad supiorē quā sentit baptus. Scōo arguit sic. q̄ ante bapᵐ solū erat in hitu ⁊ p⁹ baptismū extat in actu. nō dz p bapᵐ tolli sz poti⁹ augeri. sz pctm̄ originale ante bapᵐ solū eāt habitu p⁹ bapᵐ extat in actu. igit. pz maior. q̄ esse in hitu ē quasi in eē in pō pprie. eē aūt i actu q̄si in cōplemēto sui. mior aūt pz aucte mgr̄i in lrā dicētis. h pctm̄ p⁹ bapᵐ remanere actu ⁊ trāsire reatu. q̄ aūt solū ante hret eē in hitu. pz. q̄ alias fuisset pctm̄ actuale. Tertio arguit q̄ nō tollat reatu. id reatu nō tollit cui⁹ pēa ptuᵉ exigit. sed q̄diu viuim⁹ penā pcti original' ferim⁹. igit. maior pz. eēt em̄ oᵐ in adiecto reatū tolli ⁊ penā exigi. Sz pz minor. vñ glo. sup illo ad Rom. vi. video aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee. video inq̄t aliā legē .i. fomitē pcti q̄ regnat in mēbris meis in oculo ad cōcupiscēdū in manu ad opandū: ⁊ tm̄ qui loq̄bat paul⁹ originali carebat. In oᵐ primi arguit aucte aplī ad Rom. vi. Quicūq3 baptisati sum⁹ in christo iesu in morte ipsius baptisati sumus. ⁊ sequitur Qui em̄ mortu⁹ est pctō: iustificat⁹ ē a pctō originali. s. In oᵐ scōi est mgr̄ in lrā. vbi dic̄ hoc pctm̄ tolli reatu p bapᵐ. In ista q̄one ad alias ⁊c. Quo ad primū articulū termi sunt viciū. pena. reat⁹. Prim⁹ igit termin⁹ est viciū. vñ notādū q̄ ista tria differūt. viciū. culpa. ⁊ pēa. Culpa em̄ talē noiat deordinatiōez cui sp pena debeat. Viciū aūt simpliciter corruptionē nō culpabilē noiat iordiatōez tm̄ ad penā. pēa vo dz inq̄tū p culpa alicui īponit: ita q̄ p̄cedit culpa. sequitur seu mediat viciū: terminat pēa. Unde q̄ ad 3ᵐ terminū q̄ est pēa. Noto q̄ triplex est pēa. pena acta: pena 3cta. ⁊ pena inflicta. Pena acta dz pena quā q̄libet sibi efficit. ⁊ isto mō pctm̄ peccāti pena est. vñ aug. Iussisti dñe: ⁊ ita est vt oē peccatū peccāti sit pēa. Scōo dz pēa 3cta. ⁊ ista dicitur q̄ a parētib⁹ 3hit: sicuti a pº parēte 3hit fames: sitis mortalitas. ⁊ 3siles. Tertio dz pēa inflicta: ⁊ h dz q̄ a iudice peccāti infligit: sic sunt ille q̄ nostris exigētib⁹ meritis iust⁹ de⁹ imponit q̄dubercm̄ demeritū apō deū in nobis reatum 3stituit: qui est terti⁹ termin⁹. vñ q̄ ad illū terminū noto q̄ ista tria se habēt p ordinez. act⁹ pcti. reat⁹. ⁊ 3cupia. prio nēpe erit volūtas in actum pcti. In scōo signo rea apō deū efficit si sit pcm̄ ex alteri⁹ volūtate factū: sic est origiale efficitur aia obnoxia ⁊ rea in carētia diuine visiōis: si sit mortale actuale cū h efficit rea i pēa sensus eterna. s. pēa ignis: si sit veniale rea est pēa tpali. nisi moriat peccās cū eo ⁊ mortali sit. ⁊ tunc punit aliter vt patebit infra. In tertio signo efficit in aia 3cupia qua efficit mēs pnior ad peccādum sic em̄ in actib⁹ bonis bōa generat vt⁹ ⁊ dispō. sic ex mal' actib⁹ mala dispō gignit. ex. ij. ethicorū. Quātū ad scōm articulū sunt tres 3clones pria est de iusta aie infusiōe in carne viciosa. secūda est de misericordi p bapᵐ a reatu criminis original' libatiōe. tertia de penali vicio remanēte p⁹ bapᵐ dīna sapīa in hoie. Pria est h. Licet in aie infusiōe in corpe vicioso ipsa peccato maculetur originali. mirabilis tamē hoc actu relucet iusticia dei. Dicit pria pars cōclusiōis. q̄ ipa aia in infusione cū corpe corrupto contrahit pctm̄ originale. pbat. aia imediate quo vnita ē corpi cōtrahit penā. ergo preintelligit adminus in priori natura habet culpā. pz añs. quia extat ignorās. ⁊ teste Beda. Ignorātia est pena. vnd̄ Arist. in. iij. de aia dicit. q̄ aia in sui princiª est sicut tabula rasa in qua nihil depictū est. Sed probat 3ña. quia alioq̄n pena p̄cederet culpā. qd̄ ē iniustū apud quēlibz. Et si aliquis obiicit. p illud Aug. in li. de duab⁹ aiab⁹. Reū teneri q̄q̄ q̄ n̄ facit qd̄ facere nō potest sūme iniquitatis ⁊ insanie est: ⁊ ita nō debet iputari hoc peccatū paruulo cum nequeat vitare. Respōdēdū q̄ licet in se nō possit: potuit tamē sm quid in voluntate primi parentis. ⁊ hoc sufficit quo ad peccatum originale: licet nō quo ad actuale. nec est iputandū deo hoc peccatū: quia in infusione ⁊ creatione anima maculatur. nō em̄ eam creat deus: nec infundit vt maculetur: sed vt pactū factum cuz natura custodiat: scz q̄ a natura facta organisatiōe ipē animā infundat: sicut si quis promitteret alicui implere sua dolia vino: ⁊ ille aucrēt dolia viciosa nō esset peccatum promittētis q̄ vinum inficeret. sic in pposito. Sed quō potest a mundo a peccato originali nasci aliquis in peccato. Rñdet aug. contra iulianū apostatā: eo modo q̄ circūcisus in circūcisum generat ⁊ granū purum granū cum palca: vnde sicut quis cū indumēto sordido contrahit imūdiciā. vel secūdo si nobil' dña plebano societur cōtrahit ignobilitatē. vel tertio contrahēs cū corrupta efficit irregularis. sic ex vnione ad corp⁹ contrahit aīa hoc peccatū: nō q̄ caro ipm̄ caus: sed ex lege dei vt duab⁹ precedētib⁹ dictū ē distictiōib⁹. ⁊ dat ad h ppositū tres silitudies Franc. de maroñ. i pñti disti. pria est de nato ex adulterio q̄ efficit irreglaris ipa lege. scōa de q̄busdaz terris vbi soli ascripti militie sūt liberi: nec libertas prm̄ filios liberat. tertia est de q̄dā genē ab ecclia reprobato: cui⁹ generis nati filij ipa lege erāt irregulares. sic in pposito. Sed intelligit ne aia i alio signo prius q̄ illud habeat pctm̄ origiale. hic dicit sanc. tho. arti. ij. q. iij. hui⁹ dist. q̄ diuersitas aiarū ⁊ grad⁹ cātur ex diuersitate corpis. ⁊ loq̄tur de aia intellectiua. ex q̄ relinq̄tur q̄ aia nō hz eē primo: nec hre pt sine corpe seu mā: q̄ mā ponit principiū indiuiduatiōis: ⁊ ita nō est intelligēdū sm eum signū q̄ nō sit aia in pctō originali ante infusionē: sed sua salua reuerētia: sicuti dictū est in terª dist. hui⁹. mā nō est pricipiū indiuiduatiōis. vñ qui dixerit q̄ de⁹ nō pt duos angelos in eadez spē facē sine mā. illi obuiat parisieñ. articulus. ⁊ est error. Tū scōo qd̄ dicit q̄ aia indiuiduat per corp⁹. hoc est nihil cū separata a corpe habeat esse. nec obuiat illud eē signū qd̄ dicit remanē post separationē p qd̄ indiuiduat: q̄ nihil absolutū pt cāre corp⁹ i aiam. respect⁹ aūt nō est principium indiuiduatiōis sm eū. tū tertio q̄. xvij. dist. hui⁹ dictū est aiam rōnalē hre mām ⁊ q̄liter. vñ melius dicit doc. deuo. vlº duª lrali istº disti. dicens nō ppter corpa aias diuersificari. sed ppt aias corpa. ⁊ q̄ p̄intelligit aie hre inequalitatē in se ante infusionē. vñ dicēdū q̄ sunt tria signa. primuz in q̄ aia creat. scōm in quo corpi infundit. tertiū in q̄ tali infusione pctm̄ hoc 3hit. vñ pz q̄ aīa in aliq̄ signo intelligit isto pctō innoxia. Dº autē de signis nate nō tpis. vñ liq̄do infert q̄ ante istā infusionē solū ad corp⁹ intelligit aia hre appetitū nālē nō deliberatiuā. Appetitu em̄ deliberatiuo nō videret appetē vnionē cū tali corpore vicioso. Sz dicit scōa ps cōclonis. q̄ in hoc actu relucet mirabilis iusticia dei. pbatur ex mō legū hūanarū q̄ p pctō parētū exhēditāt filios: nec obuiat q̄ illorū filij nō peccant isti vero peccāt: rō em̄ supra dicta ē: q̄ scz ade data erat volūtate añcedēte iusticia origialis tā p se q̄ p suis posteris: iō q̄libet effect⁹ ē illi⁹ debitor quā cū nō hret in pctō rept⁹ est. vñ nō est arguēdus deus tāq̄ iniustus: q̄ cū posset istā aiaz p̄seruar ab isto pctō nō p̄seruauit: q̄ h facit ppter meli⁹ ⁊ si nō semp peccāti: sp tm̄ respectu vniuersi. In q̄ sil' relucet ⁊ miscōia ⁊ iusticia. Miscōia i hoc q̄ ad meli⁹ 3uertit. Iusticia in h qd̄ exigit qd̄ deberat. vñ doc. deuo. arti. iij. pñtis dist. q. ij. huius iusticie tres dat rōnes. pria q̄ 3ditor: q̄ aia igit inq̄t appetitu nāli exigit corp⁹ 3gruebat ista vnio: lz p accñs ista accidat infectio. Scōa q̄ cōseruator: q̄ igr̄ nā hūana neq̄t sine aia 3seruari iō infūdit aias. tertia q̄ gubernator vt scz nata p̄paret corp⁹ ⁊ ipē aiam infundat: ⁊ ita vbiq3 di relucet iusticia. vñ nō dz argui de⁹ si in vasis vicilib⁹ scz carne imūda tm̄ thesaurū scz aiam cōdit. Scōa 3clō. est de misericordi liberatiōe dei a reatu macule original' p bapᵐ. ⁊ est hec. sic pcti original' reat⁹ p bapᵐ diluit vt occaº illius maneat. Dicit pª ps cōclonis q̄ reat⁹ pcti original' diluit p bapᵐ. pbat. baptism⁹ em̄ sacraᵐ est noue legis: ⁊ ita efficit qd̄ figurat: cū igr̄ figuret exteri⁹ in puero lauationē. ergo cā interi⁹ efficit ⁊ alia in puero nō videt nisi pcti origialis. igit. veruz est tm̄ q̄ in adultis 3tritis oēm dele culpā ⁊ penā q̄ ad deū. Si q̄ ad mūdū in quarto hz locū. Et cōfirmat Ioh. iij. nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spūsancto nō intrabit in regnū celorū. igr̄ a cōtrario sensu illa regeneratio apperit ianuā regni celestis. Et si dicat: q̄ videm⁹ 3cupiscētiā nos inclinare ad pctm̄ post bapᵐ. ex q̄ videt q̄ pctm̄ illud maneat: q̄ act⁹ tales req̄rūt tales habit⁹. Dicēdū q̄ hoc hz veritatē in habitibus acq̄sitis ppter exercitiū nō in alijs. illud em̄ fit ppter rebellionē viriū inferiorū ad supiores. Sz nūq̄d pt remitti iste reat⁹ nisi baptismo fluminis. dicit q̄ sic tripl'r. prio 3tritiōe Actuū. x. Adhuc loquēte petro cecidit spūssanct⁹ sup oēs qui audiebāt verbū: ⁊ tamē nō legitur tūc fuisse baptisati. scōo sanctificatiōe. sic legim⁹ de Iohāne bap̄ ⁊ ieremia. tertio sanguinis effusiōe sic si aliq̄s innocētū ante circūcisionē fuit interēptus. Sed q̄d est efficaci⁹ remediū inter h. dicit q̄ sāguinis effusio: q̄ dat stati celū. Sed dicit scōa ps 3clonis. q̄ cā seu occasio pcti original' manz post bapᵐ. pbat. voco em̄ cām hic large vt scz baptisat⁹ sp gignat hoiez in pctō originali nūq̄ sine stāte lege. pz: q̄ aliūde nō oporteret baptisare filiū pre baptisato qd̄ fuit error pelagij: ita q̄ baptism⁹ purgat baptisatū inq̄tū pª: vt nequeat deinceps originale in eo remare: nō aūt inquātū habet nām illam vt sic. s. q̄at puruz gnāt. Cui⁹ rō est: tū prio ratiōe nostri medici dei vt q̄libet ab eo imediate spet ⁊ salutē. tū scōo ratiōe egroti homis vt saluet arbitrij sui libertate si sit adult⁹. tū tertio rōe medicamēti qd̄ fit mediāte fide q̄ pprie in adulto req̄rit. Et si dicat q̄ fortius est donū q̄ delictum. ex quo igitur delictum ade potuit inficere personā ⁊ naturā. igit donuz dei ⁊ christi meritum sanat vtrūq3. Dicenduz q̄ absolute donū dei fortius est: tēpauit tamē sapientia sua ppter causas añdictas. vnde licz radix sit sancta. i. homo generās nō oportet ramos eē sanctos. i. genitos: quia illa scitas nō est priciᵐ gignitiōis: sed corrupta natura. Tertia 3º ē. de penali vicio remanēte post bapᵐ. ⁊ est h. sic cōcupiscētia que extat penale viciū in toto ē cōposito vt a deo vt punitiua causet. Pria ps dicit. q̄ cōcupia que extat penale vicium est i toto cōposito scz homine. pater. quia illius ē habitus cui⁹ est actus. ex primo de somno ⁊ vigilia.

sz tot⁹ hō ꝯcupiſcit.igr̄.vñ iſta ꝯcupia originalr̄ hz eē ī carne.ſcḋo in aīa formalr̄.tertio cōpletiue ī toto cōpoſito.ꝛ h̄ mō hn̄t itelligi q̄cūqꝫ auctes ponētes ꝯcupiaz ī carne.ſicᷓ illa ad Gal.v. Caro cōcupiſcit aduerſus ſpm̄.Et illa Hugo.viciū originis hūane duplici corruptiōe infect nāꝫ ignorātia mētē:ꝛ cōcupia carnē ꝛ ꝯſiſtes. Sed dicᷓ ſcḋa ps ꝯcl'onis ꝙ iſta cōcupia ſub rōne pene hz deū ꝑ cā.ꝓbat.oīs pēa iuſta ē ex libro de libero arbitrio.ſz oē iuſtū ē a deo.igr̄.vñ iſta cōcupia hz triplr̄ conſiderari.pᵒ demeritorie:ꝛ ſic ē ab hoīe peccāte.ad Rom̄.vi.vetus hō nr̄ crucifix⁹ ē.glo.vet⁹ hō ē fomes ꝛ ꝯſuetudo pcī. Et ſeq̄t nr̄.q: nō ex deo ſed ex nob̄.ſcḋo inq̄tū noīat priuatiōnē ſcꝫ defectū a bono:ꝛ ſic nō hꝫ bere cām ꝓprie efficiētē ſz deficiētē:ſicuti ꝛ cetere ꝑuatiōes.tertio inq̄tum punitiua ē:ꝛ ſic extat a deo.Et ſi dicat q: fili⁹ dei accepit in nob̄ q̄cq̄d plātauit ſm Dam̄.ꝛ tñ nō ſuſpſit iſtud pēale viciū.Dicēdū ꝙ illa auctas intelligit.q̄cq̄d plātauit in ſtatu inocētie.de q̄ in tertio. Quātū ad tertiū arti.ſūt tres diffic. Pria ē.quō intelligit illa auctas.Ezech.xviij.fili⁹ nō portabit iniq̄tatē pr̄is.Dᵒ pᵒ ꝙ itelligit dū pr̄ peccat vt ſinglaris pſona q̄d nō fuit ī adā: q̄ peccauit inq̄tū erat radix hūani generis.Scḋo dico ꝙ intelligit de pena ſenſus nō de pēa dāni.patꝫ in filio exhere dato ꝓpt̄ pcm̄ pr̄is.carētia aūt viſiōis diuie eē ē pēa dāni.tertio dico ꝙ intelligit niſi fili⁹ cōicꝫ in pctō cū pr̄e q̄d fuit peccāte adā.vñ aplˢ ñ dicᷓ adā peccauit ī oīb⁹.ſz iq̄t.oēs ī adā peccauerūt ꝛ egēt gr̄a dei. Scḋa diffic.q̄d ē ꝓprie reatus pcī origial'.Dᵐ ꝙ ē debitū hn̄di iuſticiā origiale.ꝛ iſtud remouet ꝑ baptiſmū.vñ ꝓprie reatus eſt quedā obligatio reſpiciēs diuinā iuſticiā cui obligamur ꝛ debitū ꝓ q̄ obligamur.ꝛ pꝫ ꝙ eſt ens rōnis:q: hz reſpectū ad debitū qḋ nō eſt.

Tertia diffi.q̄ ſūt vicia nob̄ inflicta ꝓpt̄ pcm̄ origiale.Dᵐ ꝙ ſm tres pōs ī nob̄ tria reperiūt ſm bedā.ſm cē motiuā eſt īfirmitas.ſm volitiuā malitia.ſm intellectiuā ignō.ꝛ cōcupia eni triplicē ꝯcōitat illā pōm.Ex h̄ pꝫ ad qōnē: ꝙ vicꝫ original' mac'a pēali ſeduſo vicio reatu bapᵐᵒ emūdatur. Ad pᵐ argᵐ.dᵐ ſm doc.ſubti.in p̄ſenti diſt.ꝙ illa amor.nᵃ priuatio.ꝛc̄.hz intelligi de oppoſito aut formali:aut v̄tuali.licet igr̄ nō ſit gr̄a oppoſita pctō origiali formalr̄:q: tūc vni⁹ priuatiōis eēnt duo hīt⁹ oppoſiti eodē mō.ē tñ oppoſita v̄tualr̄:ꝛ h̄ ſufficᷓ.vñ vt dictū ē ſimplr̄ loquēdo p̄pōderat gr̄a iuſticie origiali.ꝛ ad exēplū patet.ꝙ ſi oculo ceco daret v̄t⁹ vidēdi intellectualr̄:ſicut hz āgel⁹ pfectior eēt q̄ ſi hr̄et viſū formalr̄. Ad ſcḋm dicēdū.ꝙ fit equocatio ī maiori ꝛ minori de actu.In maiori eñ accipit ꝓprie act⁹ ꝑ ea opatiōe q̄ hītū cōplet:ſicuti iuſte viuē iuſticiā.In minori aūt dū dicᷓ mgr̄ ꝙ origiale tranſit reatu ꝛ manet actu.h̄ act⁹ accipit pro mālī.vt ſit ſenſus.lz obligatio ꝑ baptiſmū tollatur:tñ adhuc cōcupia q̄ erat mālr̄ illi⁹ pcī manet:licet nō eque itēſa:nec ita īfecta.vñ dicᷓ doc. deuo.q.ij.arti.pᵒ.ꝙ pueri baptiſati nō eq̄ ferēt ſicᷓ nō baptiſati. Ad tertiū dicēdū ad maiorem ꝛ miorē ſit ꝙ ē pēa eterna.ꝛ h̄ tollit in baptiſmo eſt ꝛ pēa tpal'.ꝛ h̄ nob̄ in multis relinq̄t ꝓpt̄ noſtrū exercitiū vt in bonū gr̄a mediāte dei ꝓficiam⁹.ꝑ mltas eñ tribulātiōes oꝫ intrare regᵐ dī. Ex p̄nti.ꝛc̄. Pria cōcl'o.reat⁹ tollit ſacro baptiſmate:ꝛ lex carnis linquit vario ſcemate. Dicit cōcl'o.ꝙ ī baptiſmo reat⁹ pcī origial' tollitur ꝛ cōcupia manet:tñ varie añ ꝛ p⁹:q: p⁹ baptiſmū minuit.ꝛ ponit a pricipio diſt.vſqꝫ ibi.ſolꝫ aūt queri. Scḋa cōcl'o.caro mūdicia purgari venat ꝛ cōcupia cā variat.Dicᷓ cōcl'o.ꝙ diuerſi diuerſe ſentiūt de purgatiōe carnis in baptiſmo ꝛ ꝙ cōcupia reperit a diuerſis cāri.ſ.deo.diabolo ꝛ hoīe.ꝛ incipit ibi.ſolet aūt queri.vſqꝫ ibi.ſolet ēt q̄ri q̄.ꝛc̄. Tertia cōcl'o.In creatōe aiāꝝ ē in eq̄litas:ꝛ in infuſione crimis vanitas.Dicit cōcluſio.ꝙ aīe in īfuſiōe cōtrahūt oēs pcm̄ originale niſi aliud obuiet lꝫ tñ ſint cōdite ineq̄les.ꝛ incipit ibi. ſolet ēt q̄ri q̄ iuſticia. vſqꝫ ad finem diſtinctiōis.

Redictis adiciendū videt.an peccata.ꝛc̄

Hic ſignat.xxxiij.diſtinctio hui⁹ ſecundi que ſic cōtinuat ad precedentem. Nam poſtq̄ in precedenti diſtinctione e oſtenſuꝫ eſt quō per baptiſmū culpa original' emūdat.Nūc ī iſta diſtinctiōe īquirit vtrū hec culpa per pctā ꝓximorū parentū creſcere dicat.ꝛ habet diuidi in tres ptes p̄ncipales.In pria more qōnis aliq̄ꝝ patꝫ loquacitas.In ſcḋa ſue dictiōis tangit p̄uia veritas.In tertia ſacre lectiōis diſſoluit quedā aſperitas.pria in pricipio.ſcḋa ibi.ecce pſpicuum ſit lectori augᵐ.tertia ibi.et licet pctis parentuꝫ niſi ade.ꝛc̄. Pria rurſus pticula in qua more qō ꝛc̄.in tres diuidit.In pria luide mouet iſta qō. In ſcḋa alioꝝ docet ad hoc oppoſitio.In tertia aug.miſcetur indeterminatio.pria in pricipio.ſecūda ibi.de hoc aug.ī enchiridion.ꝛc̄.tertia ibi. ꝙ vero in actuali peccato ade.ꝛc̄.Sequitur illa ſecūda particula.ecce pſpicuū ſit lectori.In qua op̄.mgr̄i.ꝛc̄.Et iſta habet partiri in tres partes pricipales.In pria oſtēdit ꝙ pcm̄ originale ꝓpter ꝓximoꝝ nūq̄ intendit parētū vicia.In ſecūda an peccatū ade ſit vel nō querit ſūma malicia.In tertia illi⁹ peccati clare deprōitur fuiſſe venia.pria in pricᵒ.ſcḋa ibi.h̄ q̄ri ſolet vtꝝ pcm̄ ade.ꝛc̄.terᵃ ibi.ſi v̄o q̄rat an illḋ pcm̄.ꝛc̄.ꝛ ſeq̄t vltia tertia ps.ſ.Et lꝫ pctis parētum.ꝛc̄.In qua ſacre lectionis diſſoluitur quedaꝫ aſperitas que diuidi hꝫ in tres ptes p̄ncipales.In pᵃ q̄ſtio excitat dictis velud ꝯtrijs.In ſcḋa lr̄alib⁹ terminat ſanctoruꝫ ex ſūijs.In tertia miſticis ſolidat ſanctiſſimis miſterijs.pᵃ in pricipio.ſcḋa ibi. Sed vt ait Jero.ne lex.ꝛc̄.tertia ibi.ꝙ ꝛ miſtice intendēdū.ꝛc̄.Et hec ē diuiᵒ p̄ntis.ꝛc̄.

Trū original' culpa ꝓximis ꝑ parentib⁹ nō effecta grauior ſola carētia dei viſionis q̄ſi pēa puniat.Et arguit ad ptē falſaꝫ trib⁹ medijs. Prio arguit ꝙ ꝓximoꝝ parētū culpis pcm̄ originale creſcat in puulis.nullū malū eſt ſūmū pcm̄ originale eſt malū.ergo nō eſt ſūmū ꝛ ita poſſibile eſt id creſcē.ꝛ ꝑ ꝯn̄s creſcē videt dū puer maiori libidie ꝯcipit.maior pꝫ.q: nō ē dādū ſūmū malū.vt ſequēti diſt.inq̄t mgr̄.Sed mior ꝓbat.q: malū gen⁹ videt pcī.oīe eī peccatū ē malū ſz nō ecōtra.pꝫ d̄ malo pene iq̄tuꝫ hmōi.Sꝫ pꝫ ſcḋa ꝯn̄a.ꝙ ſi poſſit creſcē ꝙ actu creſcat:q: hz q̄d ad ſuū req̄rit augmētū ſcꝫ malitiā generātis. Scḋo arguit ꝙ pueri vltra penā carētie diuie viſiōis pēa ſenſus puniūt.oīe corp⁹ paſſibile poſitū in igne inferni pati videt ab igne.Sꝫ corpa puuloꝝ nō baptiſatoꝝ ñ erūt īpaſſibilia:ꝛ ponētur in igne inferni.igr̄ patientur ab eo.maior pꝫ.q: actiuū approꝛiatum paſſiuo diſpoſito agē videt.Sed mior pꝫ prio ꝙ ñ habeāt corpa īpaſſibilia:q: dos īpatiētis ptinet ad gloriā.ſcd q̄ ad ſcḋam ꝙ ſunt in igne inferni ꝛ q̄ ad primā ſimr̄ inq̄t aug.Quiſq̄s ita viuē incipit vt ante finiat vitā q̄ ab origialis obligatione ſoluat.nccē eſt eū cū corpe intermiabiᵃ gehēne ſupplicia ſuſtinere. Tertio arguit ſic.pueri in ſolo originali moriētes:aut ſciūt ſe potuiſſe fuiſſe ꝯſecutos gloriā ſempiternā:aut nō.Si dicat ꝙ neſciāt.hoc nō videt cū ſint liberi a corpore q̄d aggrauat aīam:nec videt eis illa tolli cognitio q̄ maximis ꝯcedit pctōrib⁹. Si v̄o dicat ꝙ ſciūt nō videt poſſibile q̄n doleāt d̄ amiſſiōe tāti boni:ꝛ ita p̄ter penā carētie diuine viſionis hn̄t admin⁹ iſtū dolorē. In oᵐ primi arguit aucte anſel.li.d̄ ꝯceptu v̄ginali.c.xxvij.peccatū origiale ī oīb⁹ eſſe eq̄le eē. In oᵐ ſcḋi arguit aucte mgr̄i in lr̄a vbi dicit ꝙ puuli nullam penā ſentiūt:nec ignis:nec v̄mis ꝯſcie p̄ter carētiā diuie viſiōis.vñ aug.dicᷓ.ꝙ coꝝ pēa ſane erit mitiſſima. In iſta qōe ad alias.ꝛc̄. Quo ad primū articulū termi ſunt q̄uitas pcī. pcm̄ originale.ꝛ pēa carētie viſiōis diuie. Prim⁹ igit termin⁹ ē q̄uitas pcī.vñ noto.ꝙ vnū pcm̄ altero poni grau⁹ p̄t itelligi trib⁹ q̄ternarijs.vt notat ī dubijs lr̄alib⁹ p̄ntis diſt.doc.deuo.primus q̄ternari⁹ eſt.aut pᵒ cālitate:ꝛ ſic pcm̄ diaboli d̄r grauiſſimū:cui⁹ iuidia mors īntrauit ī orbē terrarū:aut ſcḋo q̄nalitate:ꝛ ſic pcm̄ ade d̄r fuiſſe grauiſſimū q: in totū gen⁹ hūanum ſe diffudit Maria dēpta ꝛ filio ei⁹.aut tertio enormitate ꝛ ſic pcm̄ iude d̄r fuiſſe maximū q̄ tradidit deum. aut q̄toᵒ ingratitudie.ꝛ ſic pcm̄ illi⁹ d̄r fuiſſe grauiſſimū q̄ plura pcepit dona gr̄arū. Scḋs q̄ternari⁹ ē.tñ pᵃ piculoſitate:ꝛ ſic pcm̄ ignorāᶜ d̄r grauiſſimū or picl'oſiſſimū.tñ ſcḋo īſepabilitate ꝛ ſic auaritia d̄r pcm̄ grauiſſimū.cū eñ alia peccata ī ſenectute ſeneſcāt:auaritia iuueneſcit.tum tertio īportūitate:ꝛ ſic ſuperbia extat crimē grauiſſimū q: etiā ex bonis ꝯſurgit opib⁹.tū q̄rto: ꝓnitate ꝛ ſic luxuria grauiſſimū extat crimē:q̄a ad eā hoīes marie proni ſunt.Tern⁹ q̄ternarius eſt prio maioris gr̄e īpugnāōe.ꝛ ſic pcm̄ in ſpm̄ ſanctū d̄r maximū.Scḋo rōne offenſe:ꝛ ſic peccatū idolatrie extat maximū.tertio facilitate reſiſtēdi:ꝛ ſic noīat mgr̄ pcm̄ ade q̄uiſſimū. q̄rto a maiori venit libidine peccādi.ꝛ ſic q̄dlibꝫ pcm̄ p̄t dici altero q̄ui⁹ ſm q̄d maiori ppetrat libidie.

Scḋs termin⁹ eſt pcm̄ origiale.vñ vltra dicta de pctō origiali diſt.xxx.Noto ꝙ pcm̄ originale p̄t accipi triplr̄.pᵒ actiue:ꝛ ſic d̄r pcm̄ originale qḋ fuit origo peccati in alijs.h̄ mō dicᷓ Hugo de ſctō victore ꝛ mgr̄.ꝙ pcm̄ ade fuit origiale.ſcḋoᵒ d̄r pcm̄ origiale q̄d ab origie ineſt.i.immediate p⁹ aīe infuſionē.tertioᵒ d̄r pcm̄ origiale q̄d ī nob̄ ab alio traducit:ꝛ ſic d̄r pcm̄ origiale ſolū ī deſcēdētib⁹ ab adā ñ ī adā:ꝛ ſic capit ī titl'o.q. Vñ noto vlteri⁹ ꝙ ad pcm̄ origiale iſta tria ꝯcurrūt.carētia de bite iuſticie.ꝯcupia ꝛ carnis feditas.pᵐ extat formale.ſcḋm māle.tertiū v̄ocāle:capiēdo cām vt āpliatur ad cām ſine q̄ nō. Tern⁹ t̄min⁹ ē pēa carētie viſiōis dei. vñ noto ꝙ ſolent a theologis ſpecialr̄ aſſignari in dānatis tres pene.pᵃ ē iſta carētia viſiōis diuie:ꝛ iſtā penā noīat criſoſt.q̄uiſſimā.vñ inq̄t in dānatis grauior eſt pēa ꝙ dei viſiōe carebūt q̄ ꝙ igne iferni cremabūtur.ꝛ h̄ intelligit rōe dāni ſeu amiſſi boni.Scḋa pēa d̄r v̄mis ꝯſcie q̄ alio noie d̄r deſperatio.ꝛ iſta pēa d̄r q̄uiſſima a doctor̄ deuoto.arti.iij.q.ij.p̄ntis diſt.Et a doctore ſubti.ī p̄nti diſt.quā noīat triſticiā.ꝛ intelligit grauiſſima q̄ ad ſenſuꝫ intīnū aīe.Tertia pēa d̄r ignis infernal' q̄ d̄r q̄uiſſima pēa ī dānatis cōit.ꝛ oꝫ itelligi rōne cruciat⁹ āplioris ī care:aut iq̄tū incendit v̄mē ꝯſcie. Quātū ad ſcḋm articulū ſūt tres ꝯcl'ones. Pᵃ ē d̄ trāſfuſiōe pcī origial' pn̄tū ī filios.2ᵃ de augm̄to original' pcī filioꝝ a parētib⁹.tertia d̄ pēa huic origiali debita.Pᵃ eſt hec Lꝫ adā nō ali⁹ originale maculā ī alios trāſfuderit:ſatiſfacē tñ niſi ꝑ ſe ñ potuit de pō ordiata. Dicit pᵃ ps ꝯcl'onis.ꝙ adā ꝑ pcm̄ ſuum ī nos trāſfudit origiale.pꝫ ex trib⁹ p̄cedētib⁹ diſti.Sꝫ addebat iſta ps:ꝙ null⁹ ali⁹ trāſfudit h̄ peccatū:nec aliḋ niſi adā:aut ī ei⁹ occaſiōe.ꝓbat.ñ ē maior rō q̄re ꝓxi⁹ parēs trāſfūdat iuuſticiā origialem q̄ iuſticiā.ſꝫ ſāct⁹ vir ñ q̄nat ſanctū.gᵒ nec mal⁹ malū niſi ī ᵒ pctō origiali q̄d ē ex pte ade:ñ āt ali q̄ pctō actuali.adā aūt ſicᷓ eo peccāte peccauim⁹. Sic ſi ſtetiſſet filios in iuſticia origiali genuiſſet

nō quidē p trāffusionē sed ex pacto dei pmittē-
ns genito ex inuocāte in illo statu iusticiā dona
re originalē. Confirmat. q: si pctā actuaª trans-
mitterētur a patribꝰ in filios semp filij peiores
essent patribꝰ. qd nephas est dicere. vñ ad Gal.
vi. bene scriptū est. vnusquisq; onꝰ suū portabit.
Ex q pz. q nō est tota ratio quare peccamus in
adā: q: eramꝰ in eo: q: sic fuimꝰ in parētibꝰ pri
mis: sed addere opter q in eo pdidimꝰ origina-
lē iusticiā τ in nullo alio. pz. τ q maius filij sim-
bolū cū parēte primo nihil facit vt ab eo pctm̄
accipiat: q: in habētibꝰ simbolū facilior ē trāsi-
tus fm p̄hm. hoc intelligit qñ agit ppria vtute
qd nō est hic sed ex adā: nec opter q si id qd aliū
de habet scz ex adā trāsmittit primꝰ parēs in fi-
lios. q etiā pctm̄ ppriū pter eandem cām: nec
maior infectio vis gñatiue aliqd facit: q: solum
in hoc agit inq̄tū corrupta ē in adā nō alias. et
si dicat ex illo verbo. Exo. xx. Ego sum deꝰ zelo
tes vindicās pctm̄ p̄rm in filios vsq; in tertiā τ
q̄rtā generationē. sz nō punit sine pctō alioqn
pena p̄cederet culpā. Idez. iij. Reg. xiiij. habet
q ppter pctm̄ ieroboā tota sua posteritas fuit
destructa. Dicendū q pctā parentū trāsire in fili
os intelligit tripliciter: prio punitiōe. scdo imita
tiōe. tertio trāffusiōe. Quo ad punitionē loquē-
do de eterna nūq̄ punit deꝰ filios ppter pctm̄
parētū. Jō dicit ansel. q paruuli nō puniūtur p
pter pctm̄ ade tm̄ in carētia visiōis diuine. sz p
ppria culpa: q: scriptū est: omes in adā peccaue
rūt. de pena vero tpali bñ punit filius p pecca-
to patrū. Et dicit doctor deuotꝰ. q. i. arti. i. q vo
cat seueritas diuine iusticie. τ sic intelligūtur ille
auctes. vnde loquēdo simpliciter culpā nō p̄ce-
dit simplr pēa: q: adminꝰ p̄cessit originale i ple
τ hoc sufficit: imo si nō p̄cederet cū hec pena de
cōi sit ad meliꝰ. Quātū aūt ad imitationē tran-
sit pctm̄ patrū in filios qñ maliciā imitāt p̄rnaz
τ sic etiā currit illa auctas pcallegata vindicās
pctā patrū in filios. Quo aūt ad trāffusionē so-
lum pctm̄ ade trāsfundit ppter cām dictā. Sz
dicit scda ps pclonis. q adā nō potuit satisfacē
nisi p se de pō ordiata. pbat triplici radice. pri-
mo ex pte ade: q: debitor mortis erat effectꝰ ex
trāsgressione: τ ita quācūq; soluisset penā iā illā
debebat p se. scdo ex radice sue gratie que erat
solū psnalis: τ p cōsequēs suā volūtatē respicie-
bat solū nō infectionē nature. tertio ex radice na
ture corrupte que multo nobilior est ipo adam.
Jdo q̄cqd faceret adā nō sufficeret ad sanādum
illā naturā. nec vz. q: gratia ē potētior q̄ culpa.
τ ita si culpa sua corrūpit totā hūanā naturā vt
seminat naturaliter. igit p gratiā pōt repare. ve
rū est cū q absolute gª est potētior nō tm̄ sequi-
tur q repareti: faciliꝰ quippe est destruere q̄ con
str. etc. vnde vnꝰ malꝰ cibꝰ plus aliquādo corrū
pit naturā q̄ centū bone medicine potētes post
sint repare. sic in pposito. nec oz dici q in hoc ē
pnior deus ad puniendū q̄ miserandū: q: aspi-
ciēti ordinē totū oīa vadūt ad meliꝰ. Et si di
catur si om est cā oppositi: τ ppositum ppositi. si
ergo culpa ade est cā original' peccati in nobis τ
gratia iusticie originalis Dicēdū q ista regula
nō tenet nisi in positiuis oppositis. culpa aūt di
cit priuationē. vel fm doc. subti. dist. xx. huiꝰ scdi
di. q. i. dicat q tenz solū in causis vniuocis origi
nal' aūt iusticia causat a deo vt causa equoca. ex
quo pz q adā nō habebat ad nos nomē tutoris
sed patris: nec nos ad cū nomē pupilli sed filio-
rū. quia tutor fm leges hūanas plus pōt cōditi
onē pupilli meliorare q̄ deteriorare. Scda
cōclusio est de augmēto originalis pcti a primis
patribꝰ in filios: τ est hec. Nec a parētibus au-
gmētū originalis capit macula: nec plures i co-
dē reponūtur supposito. Dicit pria ps cōclu-
sionis. q originalis macula nō efficit maior p-
pter pctā parentū. Jsta pbat. tū ex inobediētia
ade que est cā huius pcti que equaliter inest po-
steris. tū scdo rōne pene scz carētie diuine visio-
nis que equalis est. tū rōne oppositi: q: equalit
priuat iusticiā originalē. vnde sicuti illa quorum
noīa iposita sūt in termio nō capiūt mag τ minꝰ
vt habet in fine sex principioz. sic nec originale
pctm̄ cuiꝰ impō est in termio. vnde lz cōcupiscē
tia sit maior in vno q̄ in alio ipa nō est nisi mā-
le illius peccati nō formale. vnde nec augmētat
in aīa habēte meliora nālia nec minuit in habē
te minꝰ bōa sed extat equale. vnde in nullo ē in
hoc pctō obligatio maior. nec scdo priuatio am
plior. nec tertio modus detestabilior: q: in adaz
sumꝰ obligati equaliter τ priuati iusticia origia-
li τ ppter vnā inobedientiā. Sed dicit scdā
da ps cōclōnis. q nō sunt plura pctā originalia
in vno supposito. pz aucte mgri in littera. τ con
firmat. tū prio q: vnica fuit iobediētia: τ ita vm
peccatū in q̄dlibet sibi rñdet. tū scdo rōne pene
que vnica est pncipalis scz carētia diuine visio-
nis. tū tertio q: vnū solū priuat scz iusticiā origi
nalē. vnde nō obuiat q eua τ adā peccauerūt va
rijs peccatis: quia vt gñatiōe trāffundit h̄ pec-
catū se hñt vt vnū seu vna caro siliter. licet sint
multe pene. vtputa fames sitis. τc. vna tamē pn
cipalis que dicta est. vnde τ lz inficiātur eo om-
nes vires ex pñti tm̄ subiue est i volūtate τ por
tione supiori. τ rōne cōcupiscētie ad capitaª se-
ptē inclinat pctā: licet sit vnū. Et si obijciat q
sup illo vbo ps. Ecce in iniqtatibꝰ cōceptꝰ sum.
dicit glo. q iniqtates sunt pctā originaª: τ ita i
eodē videtur plura. Dicēdū q vel accipit sic di
cit mgr plurale p singulari: sicut fit sepe in scri-
ptura sacra. vel scdo q intelligit p peccata ori
ginalia penas illiꝰ pcti que sūt plures veluti p

effectū cām. vel tertio q loqt i psōa generis hu
mani. τ ita sūt plura origialia: cū qlibz puulꝰ na
scat cū pprio origiali. Tertia pclō ē de pēa hu-
ic origiali i iferno debita. τ ē h: sic puuli i solo o-
riginali moriētes dīna sūt priuati visiōe vt nul-
lā sensus penā pcipiāt. dic pª ps q pueri moriē-
tes in solo originali sunt priuati diuina visione.
probatur aucte magistri in littera: τ sunt clare
scōz auctes. Et si q̄rat. vtz possint pficē i scien-
tijs: vtputa maca. phica. τ psilibꝰ. dic h doc. sub
til. q cū n̄ hēāt itelm aggrauatū core: sicuti nos: nec
torq̄at i igne iferni veluti alij q actuale cōisert
pbabile vr q sic: cū n̄ rpugnet et statui btōz qn
aliqd d nouo sciāt vñ poterit d vno cognito ad
aliū venire. vñ ifert q oīm pgnoscibiliū poterit
acqrē eminētiorē pgnitionē q̄ aliqs p nāz ha-
buerit p̄hs. lz doc. deuo. q. ij. art. iij. om sentit vi
deat. vñ τ btitudinē nālē aliqlr poterit acqrē. et
si q̄rat an hēbūt aliq̄ cognitionē de btitudie su-
pnāli i pticulari. Rñdet dubie: eligo mihi tm̄ v-
nā pte: τ dico q n: cū ista reqrat eleuationē aliq̄
sup se. ex pª. q. plogi p̄mi eꝰdē doc. quā n̄ habe
būt. Sz dic scda ps pclonis q nullā penā sensꝰ
pcipiēt. pbat. q: iiustū ē plꝰ exigere i pēa q̄ qs
cōmiserit i culpa. puulꝰ āt n̄ ptēpsit diuinū ipe-
riū. igr nullū oz pati etnale tormētū: τ ita nec ig
nē. et pfirmat: q: horribiliꝰ ē aīaz i igne ppetuo
eē q̄ oino nō eē: q āt tāta pēa pūiat aīaz vnam
puuli q nūq̄ peccauit actualr: eēt valde duz. Et
si dicat: q: dic aug. i li. d fide ad pe. firmissime te
ne puulos q sine sacmēto baptismatis d h seclo
trāseūt: etnī ignis supplicio sempitne pūiēdos.
Dic doc. deuo. q aug. noluit dicē q cremarēt ig
ne ifernali: sz voluit exprmē locū vilē in q erūt τ
carētiā diuie visiōis quā hēbūt: τ locutꝰ ē ita ex
pssē ppr oppositā op. hēticoz q pōebāt puulos
nullā hre penā: sic i moralibꝰ d: q q vult pueni
re ab vno extrēo ad mediū aliquādo incipit ab
alio extremo. ex. vij. ethicoz. sic in pposito aliter
soluit doc. subti. dicēs. q i sensu diuiso hz verita-
tē n̄ i senso cōposito. vt sit sensus sūt cruciādi. i.
puniēdi i igne etno: n̄ q ignis ille cruciet eos sz
coz pēa erit carētia dīne visionis. vñ dolor. ilor
tristicia. τ despatio ab eis aberit. vñ recte erit situ-
ati inf statū btōz τ dānatoz. dānati siqdē torq-
būt igne iferni τ n̄ videbūt deū: bti āt videbunt
deū: τ n̄ cruciabūt igne iferni. Jn meº āt erit isti
pueri cōueniēt cū dānatis: q: n̄ videbūt deū cō
ueniēt cū beatis: q: n̄ cruciabūt sensibilr iº igne
Quātū ad tertiū arti. sūt rs diffi. pª an pō dei
absoluta adā pꝰ pctm̄ potuit mereri suis poste-
ris statū inocētie. dicē videt doc. subti. dist. xx. ij
q sic. vñ oz q doc. deuo. ar. i. q. ij. pñtis dist. itelli
gat d pō ordiata q scz adā nō potuit mereri illā
iusticiā: τ sic n̄ pdicēt ipe τ doctor subti. Scda
diffi. qd ē maiꝰ pctm̄. pctm̄ veniale vl originale.
dic tho. simplr q veniale. q. i. arti. ij. pñtis disti.
qd tm̄ ē valde mirabile cū origiale separet a con
sortio dei n̄ veniale. vñ plꝰ videt om sua salua re
uerētia: lz q ad qd veniale sit maiꝰ scz iq̄tū ē ac-
tuale. Terª diffi. vbi pꝰ iudiciū erit locꝰ puulo
rū i origiali mortuoz. Dr q p̄ter sinū p̄rm sūt i
iferno tres hitatiōes. infima q ē reproboz. supe
rior q ē purgādoz. τ meª q ē hoz puuloz. Ex h
pz ad. q q vicz origial' culpa est pprimis p penti
bꝰ nō effecta g̃uior sola punit carētia dīne visi-
onis. τc. Ad pm argm dicēdū ad maiorē q ali-
qd malū eē sūmū pt itelligi: aut sūmuz simplr: τ
sic nullū malū ē sūmū: q: q̄dlibet dato pt eē pe-
ius: aut sūmū i genē: τ sic bñ ē aliqd sūmū qd. s.
ex toto puat bonū sibi om: sic pt dari cecitas sūma
q penitꝰ puat visionē: h mō pctm̄ origiale d: sū-
mū: q: in q̄libet funditꝰ puat iusticiā originalez
Ad scdm dicēdū i sūª ad maiorē τ miorē simil'
q corpa puuloz erūt ipassibilia n̄ dote ipassibili
tatis: sicut corpa btōz. sed dīne iusticie dispōne
volēte vt nec ab itra nec ex patiāt. pz a sili. corpa
dānatoz sp ardebūt τ n̄ psumēt ab igne q tm̄ ca
rebūt dote ipassibilitatis. Ad tertiū dicēdū. q
pñt scire pō absoluta se potuisse mediāte bapti-
smate fuisse psecutos gloriā: nec tm̄ dolēt d amis
siōe: q: dōs n̄ pcurrit ad hmōi dolorē sz acū su-
spēdit. Ex pñti āt. τc. Pª pª. a patrū maculis
mēs n̄ ificit i ipis puulis. pie pꝰ credit. dicit pº.
q solū prioz parētū pctm̄ ifec p pctm̄ puulos n̄
alioz parētū. τ ponit a priaº dist. vsq; ibi. h q̄ri
solz. Scda pª. gñissima macla ade n̄ censet. de
q mēs sedula veniā mēt. dic pº. q pctm̄ ade nec
fuit simplr gñissimū nec irremissibile: iō habuit
veniā. τ ponit ab illo loco. h q̄ri solet vtrū. τc. vs
q; ibi. vt lz pctis. τc. Terª pclō. solēt puniri pa
trū delicta atq; mordri filioz vita. dic pclō. q se
pe pctā patrū puniūt in filios: τ h qñ imitāt pa
trū malicias. τ ponit ab illo loco. τ lz pctis parē
tū. τc. vsq; ad finē dist. Seqt in textu.

Post p̄dicta de pctō actuali. τc. Hic sigt
xxxiij. dist. hꝰ scdi q sic hz ptinuari ad p̄-
cedētes. nā postq̄ a. xxi. dist. iclusiue vsq; ad. xxx.
dist. exclusiue egit mgr d pctō q psona ifec nām
seu d pctō pris pmarij. Et scdo a. xxx. dist. iclusi-
ue vsq; ad istā exclusiue egit de pctō q nā infic
psonā: seu de q̄ditate original' vicij. Nūc tertio
i pñti dist. icipit agē de pctō q psona ific seipam
seu d crimie actual' ipij. Et hz diuidi h tertia ps
huiꝰ tertij tractatꝰ i tres ptes. Jn pª mali p̄poni
tur q sit q̄litas. Jn scda ipiꝰ q̄rit q exter q̄ditas
Jn terª q ad h sit tāgit nr̄a velleitas. pª i pricipº.
scda ibi. dist. xxxv. pꝰ h vidēdū ē qd sit pctm̄. τc.
terª dist. xxxviij. pꝰ p̄dicta d volūtate eiꝰ. τc. rur-
sus pª pticula q extat p̄hs dist. i q mali p̄ponit q
τc. i tres ptes diuidit. Jn pª cā venat mali ori-
giatia. Jn 2ª h cōprobat eē volitia. Jn tertia in

inuestigat cā subiectiua.pª i pricipio.scḋa ibi.ma/
la aūt volūtas.⁊c.terª ibi.oñsa origie mali.⁊c.⁊
ista hȝ diuidi i tres ptes.Jn pª bonū mali dicit
subiectum pmariū.Jn scḋa notādum elicit huic
correlariū.s.ꝙ i his ɔ̄riȷs deficit regl'a dyalectico
rū.Jn terª apte obijcit positū dubiū.pª i priaº
scḋa ibi.iōq; i his ɔ̄riȷs .⁊c.terª ibi. ad ħ āt qḋ
dictū ē.⁊c.Et ħ ē diuisio pñtis.⁊c.

Trū malū ex defectu volūtatis pt̄ itētio/
nē reb⁹ eueniat. Et arguif pº ꝙ nō cau
sef malū a defectu volūtatis.si malū caf a defe/
ctu volūtatis qro vtꝝ ille defect⁹ sit malū pene:
aut culpe.si culpe qro vn̄ iest i volūtate vtrū a se
ipsa:⁊ tūc poterat seipā malū cāre sine defectu me
dio.vel inest mediāte defectu alio.⁊ d̄ illo qrēdū
sicuti de pº:⁊ eēt pcessus i infinitū.Si āt dicaf
ꝙ extat malū pene tūc videf penam pcessisse cul
pā.Ceterū nō bñ videf quō pēa qat cāre culpā
Scḋo arguif ꝙ nullū malū sit:⁊ ita ꝙ ñ cause/
tur a volūtate.null⁹ rex sapiēs i regno suo mala
pmittit si pt.Sȝ de⁹ rex ē potētissim⁹ ⁊ sapiētis/
sim⁹ ad quē totū ordiaf vniuersuȝ .igr̄ nullū di/
mittit i mūdo pctm̄.maior ē manifesta .sed mior
pbaf.vn̄ arist.in.xij.metha.cōcludit. Entia no/
lūt male regi vn⁹ gº pnceps.s.de⁹ cui⁹ sapie nō
est nūer⁹.cui⁹ si fortitudo qrif robustissim⁹ est:⁊
ħ clamat boe.Si de⁹ ē vn̄ mala. sol ei si ifinite
eēt vtutis i caliditate nullū frigidū relīqret.
Tertio arguif ꝙ malū nō veniat pter itentioneȝ
omne qḋ fit ab agēte volūtario pter itētionē fit
fortūa.Ex q̄ ergo malū exit a volūtate si fieret p
ter itētionē eēt a fortūa qḋ extat falsū:qr talia n̄
exigūt punitionē.maior ē pbi i scḋo phicoꝝ vbi
ponit dr̄iam inter casuȝ ⁊ fortunā:qr casus acci/
dit pter intētionē in agētib⁹ a nā sȝ fortūa i agē
tib⁹ a pposito.Sȝ pȝ mior:qr ex his q̄ pter nos
accidūt nō punimur. Jn oᵐ pmi arguif aucte
aug.in enchiridion.Nēo inq̄t qrat cām male vo
lūtatis.nēo em̄ hȝ cām efficiētē sȝ deficiētē. Jn
oᵐ scḋi arguif aucte dyoñ.in.iiij.diuinoꝝ noim
ponētis malū i bono fūdari.Jn oᵐ tertij arguif
aucte eiusdē i eodē.malū iq̄t ē pter itētionem ⁊
naturā ⁊ cām.Jn ista qōne ad.⁊c. Quo ad pᵐ
articulū termi sunt.malū.defect⁹ volūtatis.⁊ p/
ter itētionē. Prim⁹ igif termin⁹ ē maluȝ.vn̄ vt
pt trahi ex methaᶜᵃ auic.malū pt accipi triplicif
vnoº abstractiue vt notat priuationē pfectiōis
q̄ est nccia i eē pº:sicuti in forte puatio man⁹ vel
pedis.2º vt notat abstractōnē ⁊ priuatōeȝ i eē se
cūdo:sicuti puatio geometrie in eodē q̄ dȝ eā sci
re.tertio mō d̄ malū cōcretiue:⁊ ħ vel qr mali
ciā illā suscipit:⁊ sic pricipalr̄ de trib⁹ d̄ de ha/
bitu de passiōe ⁊ de suba.vel qr cāt:⁊ istud ē tri
pliciter.pº est i genē cause mār.sic dicuntur ista
mōstra mala q̄ꝝ tn̄ malicia apte extat mᶜ:aut se/
cūdo i genē cāe efficiētis cōiūcti:sicuti dū ignis
cōburit vel gladi⁹ secat:aut tertio i rōne agētis
nō cōiūcti:sicuti diceref in nob agē nubes q̄ tn̄
nos n̄ ɔ̄tigūt dū nob lumē ipediūt sol.vn̄ noto
rursus ꝙ triplex extat malū ad qḋ oē malū redu
ci pt.primū d̄ malū nafe sic cecitas claudicatio
⁊c.scḋm dicif maluȝ moris qn̄ acqrif hit⁹ vicio
sus seu ipe act⁹ mal⁹ mōtur.tertiū d̄ malū dme
ritoriū qḋ repugt gratie:aut i se:aut q̄ ad feruo/
rē:sic est veniale qḋ diffiniēs q̄ ad morale.aug.
in li.de libe.arbi.dic malū est spreto incōmuta/
bili bono reb⁹ cōmutabilib⁹ adherē qḋ facimus
libero volūtatis arbitrio.vbi tria tāgit .pᵐ for
male mali.dū dicit spreto icōmutabili bono.i.
deo.2º māle tāgit dū dic reb⁹ cōmutabilib⁹ ad
herē:⁊ ħ ē qn̄ dn̄s p Jeremiā clamat.duo mala
fec ppl's me⁹:foderūt sibi cisternas dissipatas ecce
adheº bono cōmutabili ⁊ dereliqrūt me fontē aq̄
viue ecce desertio bōi icōmutabil.scḋo tāgit h⁹
mali cām deficiētē:dū dic qḋ facim⁹ libero vo/
lūtatis arbitrio.h⁹ em̄ mali taȝ cā q̄ subm mala
extat volūtas.Scḋs termin⁹ ē defect⁹ volunta/
tis.vn̄ notat doc.deuo.q.ij.arti.i.ꝙ volūtatis so
let assignari triplex defect⁹.nāl.culpabil.⁊ pēal.
Defect⁹ nāl d̄ i volūtate nr̄a q̄ est in ea ex eo ꝙ
creata volūtas.vn̄ iste defect⁹ aut noiat istā pas/
sionē q̄ d̄ defectibilitas:aut p euȝ circūloq̄mur
ppriā dr̄iam volūtatis create nob incognitā.de
fect⁹ vo culpabil d̄ q̄ addit supra pᵐ nō solum
actū scḋm sȝ affectiōis puersitatē.Defect⁹ vo pe
nal d̄ tal defect⁹ culpabil seq̄la vt via iustiᶜ re/
ordief inordinat⁹ defect⁹. Terti⁹ termin⁹ ē pret
itētionē.vn̄ nōt.iij.tho.q.iij.ꝙ aliq̄d euēire pre
ter itētionē pt accidē tripl'r.pº ex pte agētis:ve/
luti dū ignis agit i aerē p se q̄dē intēdit inducē
formā suā i aeris materiā.p accñs āt ⁊ pter intē
tionē si intelligēt itēdit expellē formā aeris:q̄a
scȝ neq̄t manē cū forma ignis.scḋo accipit pter
intētionē ex pte mᶜ:sicuti ē mōstris vt ꝙ hō cuȝ
duob⁹ nascaf capitib⁹ aut sex digitis.⁊c.terº ac/
cipit pter itētionē ex pte instrumēti actiōis :sicu i
crure curuo nimis accidit claudicatio pter itētio
nē vtutis pgressiue. Quātū ad scḋm articuluȝ
sūt tres ɔclones.pª ē de eē mali.scḋa de cālitate
mali.terª q̄lr malū pter intētionē accidit. Pª.ē
ħ.sic malū ē i reb⁹ vt nullū sūmū dicaf.dic pria
ps ɔclonis ꝙ malū ē i reb⁹.pȝ pº ex punitione
legū q̄ solū malū puniūt.pȝ 2º ex fuga appetit⁹
nālis q̄ solū malū ex nā fugit.terº patȝ ex oblita
lege dei i cordib⁹ puersoꝝ.vn̄ recte ħ dic Tho.
q.i.ꝙ eē malū experiētia docȝ.Et si dicaf qr bm
dyoñ.qrto de diui.noib⁹.malū nec est exñs nec
ens i exñtib⁹ ⁊ vr̄ nihil eē.Rñdēdū ꝙ ens d̄
trip[illegible]io mō p q̄dā cōi decē pdicamētis :sicut
acci[illegible]ꝑbs.v.methaᶜᵉ.scḋo accipif ēs p actuali
existētia alicui⁹ vt notet pprie scḋm adiacēs.vt
notat boe.in comēto.ij.periarm̄.⁊ his duobus
modis malū n̄ ē:imo nihil ē.⁊ sic accipit dyoñ.
tertioº accipif eē p eo qḋ sig̃t veritatē ppōnis.
vt sit ppō affirmatiua va qn̄ sig̃t eē de eo qḋ ē.⁊
negatiua qn̄ negat eē de eo qḋ nō ē.⁊ ħ mō malū
d̄ eē sic d̄ cecitas i ocl'o.ita ꝙ malū formalr̄ so/
lā noiat priuationē.Ex q̄ pȝ ꝙ loquēdo pprie
malū n̄ ē i genē nisi reductiue:qr id qḋ ē in genē
hȝ gen⁹ ⁊ dr̄iam qḋ nō hȝ priuatio pura.⁊ patȝ
vltra ꝙ formalr̄ malū oppoif bono solū priuati
ue.vn̄ qn̄ d̄ bonū malo ɔ̄riū dȝ intelligi ratiōe
illi⁹ i q̄ fundaf malū:aut accipi ɔ̄riū generalr̄ ad
oēm oppōnē:sic in fine scḋi periarm̄.accipit phi
losoph⁹.vn̄ glo.aug.sup illo vbo.⁊ sine ipo fa/
ctū ē nihil.dic.i.pctm̄.⁊ alibi.malū nō ē nā aliq̄
sȝ defect⁹.Et ansel.de ɔceptu vgīali.c.v.Juiusti
cia oīno nihil ē:sic cecitas.⁊ pȝ rōe:qr ens ⁊ bo
nū ɔuertūf.Si ergo malū eēt ens:malū eēt bo
nū.vn̄ pȝ ꝙ qn̄ d̄ malū ordiari nō itelligif or/
dine fūdato in ipo foralr̄:sȝ in opposito p qḋ or
dinaf:sic paries visus d̄ visiōe q̄ ē in oculo nec
d̄ intēdi ⁊ remitti rōne approxiatiōis ad termi
nū sic ad bonū:sȝ rōne recessus a termīo vt dica
tur maius malū aut min⁹:qr pl⁹ aut minus rece
dit.vn̄ pprie.q.iij.arti.ij.dic doc.deuo. ꝙ malū
d̄ alicui⁹ in aliq̄ nō aliq̄d in recto: sicut cecitas
d̄ alicui⁹ non aliq̄d.Et si dicaf.si malū nihil est
⁊ de⁹ punit hoies p malo.ergo de⁹ pūit hoīes
p nihilo:qḋ nephas ē dicē. Dᵐ ꝙ lȝ malū in se
foralr̄ sit pura puatio tn̄ cōnotāt bonū p eū pri/
uari qḋ debef.s.vt rectitudo act⁹ aut grā .d̄ quo
sequēti dist.ita ꝙ nō venit punitio ex pte illi⁹ so
lius priuatiōis.sȝ qr nō hēf qḋ debef hr̄i:ita ꝙ
debitū ē i cā.pȝ exº.Rex icarcerat debitorē nō
solū qr nō soluit sȝ qr dȝ.sic i pposito.Sȝ i q̄ fū
daf ista malicia.Dᵐ ꝙ i bono.vn̄ aug.i enchiri.
dicit.mala sine bonis nec nisi i bonis eē pñt:nō
tn̄ intelligif malū eē i bono cui opponif.s.recti/
tū act⁹ vel grē:sȝ in volūtate cui nō opponif ni
si indirecte.⁊ patēt ex ħ multarū auctatū solutio
nes. Sȝ dic 2ª ps ɔclonis.ꝙ n̄ ē dādū summū
malū.pbaf.si em̄ ē sūmū malū tūc nihil hȝ d̄ bo
no.sic sūmū bonū nihil de malo.⁊ si ē sūmū ma
lū hȝ eē qḋ ē bonū.gº si ē sūmū maᵐ nō ē sūmū
malū.tn̄ scḋo:qr si ē sūmū malū ē malū p eēntiā.
sic sūmū bonū ē bonū p eēntiā.gº nāle ē ei facē
malū.sȝ qḋ fac qḋ ē ei nāle.bñ fac: ⁊ ħ n̄ ē sūmū
malū.gº sūmū malū nō ē sūmū malū .tn̄.iij.q̄a
sūmū malū pt destruere oē bonū:⁊ ita si eēt sū/
mū malū.nullū eēt sūmū bonū.sȝ si nō sit sūmū
bonū nullū erit sūmū malū:qr malo pintelligif
bonū ex pdictis.⁊ ita si eēt sūmū malū iā nō erit
sūmū malū.Ex q̄ valde mali facti sūt manichei
q̄ tn̄ malū ponebāt:⁊ si nō sit sūmū malū .noto
tn̄ ꝙ si dicaf sūmū malū q̄ nihil ē actu pei⁹ sic he
nc ē sūmū malū.s.pctm̄ luciferi q̄ ē rex sup oēs
filios supbie.Si aūt intelligaf sūmū esse malum
q̄s.s. nullū pt eē peius:sic nullū ē sūmū malū vt
ponebāt manichei:⁊ hac ex radice dyoñ. vocat
malū finitū.qr.s.sp pt augmētari.Et pȝ ꝙ n̄ oȝ
dare vnū malū qḋ sit metrū ⁊ mēsura alioꝝ ma
loꝝ:sic dam⁹ i bōis nec mala p accñs oȝ reduci
ad malū p se sic fit in bonis.sȝ oē malū ad volū/
tatē reducif.vn̄ illa regl'a omē qḋ ē tale p ptici/
pationē reducēdū ē ad aliq̄d tale p eēntiā: soluȝ
hȝ robur in bonis. Scḋa ɔº ē de cālitate mali
vn̄ scȝ causef.⁊ ē ħ.sic creata volūtas cā extat ma
licie vt poti⁹ defectiua q̄ effectiua dicaf. Pria
ps dic ꝙ creata volūtas ē cā malicie. pbaf .si ei
ē malū:aut ē a bono:aut a malo.si a malo quero
rursus a q̄ est istud malū:qr nō est sūmū: ex pce/
dēti ɔclone.Si dicaf ꝙ a malo.rurs⁹ qrā d̄ illo.
⁊ sic erit i ifinitū pcess⁹.si āt a bono aut boº nāli
⁊ ħ n̄:qr advnū ordiaf.igr̄ a bono libero.⁊ ita a
volūtate sȝ nō increata.vt patebit.xxxvij.dis.gº
creata.et si dicaf qr math.v.scribif. nō pt arbor
bōa fruct⁹ malos facē:neq; arbor mala fructus
bonos facē.⁊ ita cū volūtas sit bōa de se nō pt
eē cā mali.Dᵐ ꝙ dn̄s nr̄ intēdit cōparare actuȝ
interiorē exteriori vt volūtas sit arbor.scḋo bo/
nitas aut malicia act⁹ interior volūtatis .veluti
flos arboris.opatio exterior sit fruct⁹ vt dicat ex
bona opatiōe interiori venit bonū exteri⁹.⁊ ex
mala malū :nec vult q̄n volūtas ex q̄ libera ē pos
sit in bonū ⁊ malū.vn̄ seq̄f ꝙ ille regle ɔ̄rioꝝum
ɔ̄rie sūt cause.⁊ cui⁹ cā bona ē ipm q̄q; bonū est
hñt itelligi i cauſ nālr̄ agētib⁹. Sȝ surgit du/
biū q̄ ē rō ppria create volūtatis sub q̄ ē cā ma
li.Dic ħ doc.subti.q.v.i vtute ꝙ sunt tria signa.
primū in q̄ ɔcipif rō volūtatis q̄dditatiua vt est
cōis deo ⁊ creaturis.Scḋm signū in q̄ p quādā
dr̄iam ɔ̄hif volūtas illa i cōi ⁊ efficif voluntas
creata:sicuti addita rōnabilitate aīl r̄sultat hō:⁊
sc hȝ inq̄t ista dr̄ia ad illā in cōi volūtatē vt acci/
dēs mō q̄ dic porphi.ꝙ dr̄ia accidit generi.ter/
tiū signū i q̄ ista volūtas creata ex rōne ppria li
bere facit malū aut bonū.Ex q̄ pȝ pº ꝙ nō ē di/
stiguēdū hic de accidēte ex pte effect⁹.vt.s.dicaf
ꝙ malū caf a volūtate intēdēte bonū p se ⁊ p ac
cidēs venit malū ita ꝙ creata volūtas sub intēti
one boni ē cā mali.sicut dicē videf tho .q.iij.h⁹
dist.vbi applicat p sile ad foras nāles.pȝ ꝙ hoc
nō sufficit:qr an̄ intētionem libera ē ad bonū ⁊
malū.Nec vlteri⁹ ē dicēdū de volūtate inq̄tū d̄/
fectibili vt scȝ ista defectibilitas sit rō quare cre/
ata volūtas pt agē malū:sicut distiguē videf do
ctor deuo.q.ij.arti.i.pȝ ꝙ ħ neq̄t eē dfectibilitas
em̄ inest volūtati create veluti passio.passio aūt
nō est rō agēdi suo subō sicut nec risibilitas hoī
sūt ad ħ cōuicētes rōnes doc.subti.pª.q.q̄ aspici
antur diligēter.verū ē tn̄ ꝙ si doc .deuo .intelli/
gat p istā defectibilitatē circūloq̄ ppriā differē/
tiā volūtatis create bñ dicit vt sit resolutio tota

dicti volũtas creata inq̃tũ creata volũtas ſeduſo q̃cũq; poſteriori pt eẽ principiũ mali. Sʒ dicit ſcd̃a ps pclõnis. ꝙ volũtas creata pot⁹ d᷑ defectiua cã mali, ꝙ̃ effectiua. pbaĩ. ſic ſe hʒ effectus ad cãm efficiẽtẽ: ſic defect⁹ ad cãm defectiuã. ſʒ ver⁹ effect⁹ ẽ a cã vere effectiua. igĩ ⁊ defect⁹ ad effectiaʒ. vñ illa ẽ rõ q̃r argm iſtõ n̄ tʒ. q̃cq̃d ẽ cã cãe ẽ cã cãti. ſʒ d̃s ẽ cã volũtatis ⁊ volũtas mali gº d̃s ẽ cã mali. q: n̄ eodẽº cãt de⁹ volũtatẽ ⁊ volũtas malũ. q: de⁹ cãt volũtatẽ effectiẽ: volũtas v̓o malũ defectiue: iõ variaĩ mediũ ⁊ fit fallacia accidẽtis. nec dʒ iudicari volũtas ex h̃ efficiens: q: pt i malũ: q: poſſe malũ efficẽ ẽ poſſe deficeĩ.

Tertia pº ẽ. q̃lr malũ p̄ter intẽtionẽ accidit ⁊ ẽ h̃. ſic malũ a libera volũtate eliciĩ vt ſp boni aliq̃lis intẽtio habeaĩ. vñ p tota pclõne noto ꝙ malũ fieri ſine intẽtiõe boni poſſet capi tripliciĩ vno mõ rõne ſubſtracti. ⁊ ſic malũ põt fieri ſimpliciter a volũtate vt furtũ aut luxuriari nõ hita illa itẽtiõe. ſcd̃o vt capiaĩ malũ formaliter. ⁊ dicat malũ ſolũ alijs ab illo q̃ facit ⁊ faciẽti bonuʒ videaĩ. ⁊ ſic pt fieri malũ maxĩe ab hñte palatũ mẽtis interioris corruptũ. terº mõ vt capiĩ malũ foꝛaliter vt ſit malũ tã faciẽti ꝙ̃ alijs: ⁊ ſic null⁹ videĩ opari ad malũ aſpiciẽs vt hʒ dyoñ. aut p̄ter boni intẽtionẽ niſi dicaĩ. vt in. xliij. diſt. arĩ. iij. diffinitiue diceĩ in h̃ ſcd̃o. Quãtũ ad tertiũ articulũ ſũt tres diffi. pª ẽ quõ pt deficẽ regula logicoꝝ. vt inq̃t aug. q̃ dicit. ꝙ vnũ p̄riũ expellit aliud cũ ſit neccĩa. ⁊ ſi fallat in vna mã reputabiĩ falſa. Rñdit doc. deuot⁹. q. ij. arti. ij. ꝙ nõ ẽ intẽtio aug. dicẽ q̃n illa reg̃la ſit v̓a ꝙ vnũ cõtrariuʒ aliud expellat. ſʒ ſic p̃bs poſitis maximis inquirit inſtãtias in quib⁹ nõ tenẽt vt mag̃ pateat veritas maxĩarũ. ſic aug. q̃ſi prudẽs ingenio dic ꝙ illa reg̃la ſolũ hʒ v̓itatẽ in his q̃ opponũĩ foꝛaliĩ: ſic pctm̃ ⁊ rectitudo act⁹: i alijs nõ oʒ ſicuti ẽ volũtas i q̃ eſt malũ. Scd̃a diffi. vtrũ volũtas pri⁹ admin⁹ habeat nã effectiuitatẽ ad bonũ ꝙ̃ defectiuitatẽ. Dm ꝙ eq̃ pº vnũ ſic aliõ. eadẽ em̃ ẽ potẽª potẽs deficẽ ⁊ efficẽ. verũ ẽ tñ ꝙ ſe ſola pt deficẽ nõ tñ in op⁹ exire meritoꝛiũ de cõdigº vel digno lʒ foꝛſan de cõgruo. Tertia diffi. q: videĩ ꝙ pctm̃ i ſpm̃ſanctũ: q: diciĩ fieri ex certa malicia nullã hẽat boni itẽtionẽ. Dm ꝙ imo. ſed quã hẽat videbiĩ diſt. xliij. h⁹ ſcdĩ. Ex h̃ pʒ ad. q. ꝙ vicʒ malũ ex defectu. i. deficiẽte volũtate cãtũ p̄ter intẽtionẽ boni reb⁹ nõ euenit. Ad pm argumẽtũ dm. ꝙ iſte defect⁹ nec ẽ malũ culpe nec pene. ſolũ em̃ defect⁹ hic circũloq̃ĩ ppriã driam create volũtatis potẽtis deficẽ ita ꝙ q̃ſi ab effectu cã itelligaĩ. Ad 2m dicẽdũ ꝙ nõ ẽ ſile de rege tpali ⁊ eterno. rex em̃ tpalis talia nõ pmittit mala ſi pt: q: nõ ẽ i eo talia ad meli⁹ ordiare. regis v̓o eterni hñ. vñ nullũ ſub celo fit malũ qui ſapia cõditoris ad meli⁹ reoꝛdinet: lʒ nob̃ ignotũ ſit: ⁊ ita res pprios ſinit agẽ mot⁹ ⁊ i melius diſponit. Ad tertiũ. iã patuit q̃lr malũ ſit p̄ter itẽtionẽ ⁊ quõ nõ. Ex pñti aũt diſt. ⁊c̃. Pª pº. bona volũtate pctm̃ naſciĩ vt in v̓itate recte aſſeriĩ. dic pº. ꝙ pctm̃ ⁊ malũ hʒ naſci ex bõa volũtate. ⁊ poniĩ a principio diſ. vſq; ibi. oñſa origine mali. Scd̃a pclõ. in bõa fũdaĩ ipa malicia ⁊ ſuſtẽtaĩ ois neq̃tia. dic pclõ. ꝙ ois malicia hʒ neccio ſubm bonũ. ⁊ poniĩ ab illo loco oſtẽſa origine mali. vſq; ibi. in h̃ aũt qõ dictũ ẽ. ⁊c̃. Terª pclõ. ſctã pphetia cõpletur acab⁹ ⁊ in hoibus vt inſint talia. Dic pº. ꝙ illa pphia yſaie pphe q̃ dicit. ve q̃ dicũt bonũ malũ. ⁊c̃. hʒ intelligi de reb⁹ nõ de hoib⁹: niſi iq̃tũ hñt v̓tutes aut vicia Et poniĩ ab illo loco. in h̃ aũt qõ dictũ eſt. vſq; ad finẽ diſt. Seq̃tur in textu.

Oſt videdũ eſt q̃d ſit pctm̃. ⁊c̃. Hic ſigĩ xxxv. diſt. hui⁹ ſcdĩ q̃ ſic cõtinuaĩ ad p̄cedẽtes. Nã poſtq̃ in p̄cedẽti diſt. aſſigrã eſt mali cãlitas. nũc oñdẽ incipit. q̃d ſit eiuſdeʒ q̃dditas. Et diuidiĩ in tres ptes p̄ncipales. In pª an act⁹ venaĩ ſit vel pura priuatio. In ſcd̃a q̃rit an crimẽ dicaĩ culpe pẽa ſeu punitio. In tertia querit an a deo ponaĩ eẽ vere mala actio. pª in pricº. ſcd̃a diſt. xxxvi. ibi. ſciẽdũ eſt tñ. tertia diſt. xxxvij ibi. Sũt ãt ⁊ alij plimi. ⁊c̃. Rurſus pª pticula q̃ extat pñs diſt. in q̃ mgr̃ venaĩ an. ⁊c̃. in tres partes di. ⁊c̃. In pª notificatio pctĩ poniĩ. In ſcd̃a hinc opinio varia trahiĩ. In tertia falſi ſolutio palã adiũgiĩ. pª in pricº. ſcd̃a ibi. q̃ cura diuerſitatis h⁹. ⁊c̃. tertia ibi. q̃b⁹ opponiĩ ſi oĩa q̃ ſunt inq̃tũ ſũt. ⁊c̃. pª pte indiuiſa manẽte. Rurſ⁹ 2ª pticula q̃ ex pctĩ notificatiõe. ⁊c̃. in tres ptes. ⁊c̃. In pª opionũ narraĩ varietas. In 2ª p vim rõnũ pãdiĩ v̓itas. In terª ad h̃ ẽ ſctõꝝ grãdis auctoritas. pª i pricº. ſcd̃a ibi. ſane dici pt ⁊ libẽ. ⁊c̃ tertia ibi. ꝙ ãt volũtas ois ⁊ actio. ⁊c̃. Et ſeq̃tur illa vltĩa ptic̃la q̃b⁹ opponiĩ ſi oĩa q̃ ſunt. ⁊c̃. In q̃ falſi ſolutio palã adiũgiĩ. Et hec hʒ diuidi in tres ptes ſm tres pclões. In pª q̃rit an culpe poſitio bõa cẽſeaĩ. In ſcd̃a vtrũ priuatio ſimpliciter feraĩ. In tertia an boni corruptio pẽa pducaĩ. pª in pricº. ſcd̃a ibi. pt etiã q̃ri ab eiſdeʒ. ⁊c̃. tertia ibi. q̃ri aũt ſolet. Et h̃ ẽ diuiſio pñtis. ⁊c̃.

Trũ moꝛtale pctm̃ aliciu⁹ noiĩ boni corruptio. Et arguiĩ ꝙ nõ triplici medio.

Prio ſic. Si em̃ pctm̃ moꝛtale bonũ corrũperet q̃ro cui⁹ boni eẽt corruptiuũ: nõ hui⁹ in q̃ ẽ. accidẽs em̃ ſubm p̄ſuppõit ⁊ ita corrũpe nõ videĩ aut aliud ⁊ hoc nõ. q: teſte augº. xij. de ciui. dei. c. vi. malũ illud bonũ corrũpit cui nocet. nõ nocet aũt niſi illi in q̃ eſt. igĩ nec corrũpit. Scd̃o arguiĩ ſic. Si pctm̃ aliq̃d corrũpit boni: aut inq̃tũ ẽ culpa: aut inq̃tũ ẽ pẽa. ſed nec ſic nec ſic. igĩ. maioꝛ pʒ ex diõne ſufficiẽti. Sʒ pbaĩ mioꝛ primo ꝙ nõ inq̃tũ pena. q: teſte aug. oĩs pẽa eſt iuſta: ⁊ ita nõ cõtrariaĩ bono ſicuti nec iuſtũ qõ ẽ boni ſpẽs. ⁊ p pñs nec bonũ deſtruit ſʒ pꝟuat veluti ſpẽĩ ſiue iferi⁹ ſuũ gen⁹: ſeu ſupi⁹ nec iq̃m ẽpa: q: iq̃tũ ẽpa nihil ẽ: ⁊ ita corrũpe neq; cũ corrũpe ſit agẽ qõ exigit efficiẽs. Tertio arguitur ſic. ſi pctm̃ moꝛtale aliq̃d bonũ corrũpet maxĩme eẽt: aut bonũ gr̃ie: aut act⁹ rectitudineʒ cui opponiĩ. ſed nec ſic nec ſic. igĩ. maioꝛ pʒ ex recta oppõe eoꝝ ad inuicẽ grẽ demeritoꝛie ⁊ act⁹ rectitudini foꝛalr̃. ſʒ pbaĩ mioꝛ. pº ꝙ nõ corrũpat bonũ grẽ: q: videm⁹ ꝙ grã p pctm̃ primũ moꝛtale expelliĩ: ⁊ ita ſm eã nõ expellit. nec ſcd̃o corrũpit illi⁹ actus rectitudinẽ. q: corruptio ẽ pductio de eẽ ad nõ eẽ. ex. v. phicoꝝ. illa aũt rectitudo nũq̃ fuit. In om arguiĩ auctẽ aug. in li. de nã boni pctm̃ diffiniẽtis. pctm̃ inq̃t ẽ corruptio modi ſpeciei ⁊ oꝛdinis. Et anſel. pctm̃ ẽ carẽtia debite iuſticie. In iſta q̃õne ad alias pifoꝛmiter ⁊c̃. Quo ad primũ articulũ termi ſũt pctm̃. peccatũ moꝛtale ⁊ corruptio. Prim⁹ igĩ terminuſ eſt pctm̃. vñ notãdũ ꝙ mgĩ in pñti diſt. tripliciĩ diffinit pctm̃ diffinitiõe. pria eſt. pctm̃ ẽ dictũ vĩ factũ vel pcupitũ p̄ legẽ dei. ⁊ hʒ ſumi ab augº in li. p̄ fauſtũ. ſcd̃a ẽ Amb. in li. de padiſo. pctm̃ eſt p̄uaricatio legis diuine ⁊ celeſtiũ inobĩa p̄receptoꝝ tertia ſumiĩ ex bono aug. in li. de duab⁹ aĩabus p̄ manicheos. pctm̃ eſt volũtas aſſequẽdi vel retinẽdi qõ iuſticia vetat. vbi prio notandũ. ꝙ he tres diffinitiões ſũt ſolũ de pctõ moꝛta'i. ſcd̃o notãdũ ꝙ he tres diffinitiões differũt pria em̃ enumerat pctõꝝ ſpeciẽ ⁊ mãdatũ in qõ peccat. oĩe nempe moꝛtale pctm̃ aut eſt appetitiue vis. ⁊ ſic diciĩ cõcupitũ: aut expſſiue ſeu iterpretatiue. ⁊ d᷑ dictũ: aut motiue: ⁊ d᷑ factũ nõ ꝙ in lingua ſeu vi motiua ſit pctm̃ foꝛmaliter qõ i ſola extat volũtate que diciĩ appetit⁹ intellectiuus. ſed hʒ intelligi mãliter. ⁊ pſequẽter nomiat in q̃d ſũt: dũ dicit p̄ legẽ dei. ⁊ dʒ accipi lex vt ſe ãpliat ad legẽ naĩe ad legẽ ſcriptã. ⁊ tertio ad legẽ grẽ. ſcd̃a aũt magis noĩat foꝛmale pctĩ qõ eſt auerti a deo. ⁊ hoc vel lege ſcripta ſeu expꝛeſſa. ⁊ d᷑ p̄uaricatio legis diuĩe. vñ ſcribiĩ preuaricatores legis intẽdite legẽ. vel lege indita mẽti hũane. ⁊ diciĩ inobediẽtia celeſtiũ p̄ceptoꝝ: q: lex naturaĩ nõ intelligiĩ niſi q̃dã radius p̄ceptoꝝ celeſtiũ ſeu eterne legis in mẽtib⁹ hoĩm. tertia auteʒ cõplicat in ſe ⁊ cõuerſionẽ ⁊ auerſionẽ pctĩ moꝛtalis. cõuerſionẽ dũ dicit volũtas aſſequẽdi vel retinẽdi. ſ. inoꝛdinata. ⁊ dʒ capi volũtas ibi pro actu ſicut ibi. nihil ẽ tã in ptãte volentis ꝙ̃ ipſa volũtas. ſ. actus volẽdi. Tertio notãduʒ. ꝙ inter has tres diffinitiões principalioꝛ eſt ſcd̃a que ẽ Amb. cui⁹ rõ: q: mag̃ clare exprimit foꝛale moꝛtalis pctĩ ſcʒ auerſionẽ a deo. Scd̃s terminus eſt pctm̃ moꝛtale. vñ notandũ ꝙ pctm̃ pª diõne diuidiĩ in triplex pctm̃. ſ. oꝛiginale. moꝛtale. ⁊ veniale. moꝛtale pctm̃ noĩat auerſionẽ actualem a deo ⁊ pũerſionẽ indebitaʒ ad creaturas. ſm qõ dicit aug. xiiij. de ciui. dei. ꝙ amoꝛ ſui. ecce cõuerſio vſq; ad cõtẽptũ dei. ecce auerſio edificat ciuitatẽ babiloniĩã. veniale aũt in ſola eſt inoꝛdinata pũerſiõe ad creaturã. oꝛiginale aũt q̃ſi in meº eſt: cũ dicit ſiq̃dẽ cũ moꝛtali in auerſiõe. ſʒ differẽter tñ: q: auerſio moꝛtalis eſt actu oꝛiginal' p p̃te hitu. rurſus cõuenit cũ veniali: q: vtrũq; ad creature inoꝛdinatũ motũ incliat ſed differenĩ q: pũerſio in veniali eſt magis foꝛmale. in oꝛiginali eſt magis mãle ſicuti ⁊ cõcupia. Terti⁹ termin⁹ eſt corruptio. vñ noto ꝙ corruptio pt accipi tripliciter. prio actiue. ⁊ ſic pctm̃ d᷑ corruptio inq̃tũ demeritoꝛie corrũpit. ſcd̃o paſſiue ⁊ foꝛaliter. ⁊ ſic pena d᷑ corruptio: ſicuti ignoꝛãtia vel alia pena pñs pctm̃. Tertio diciĩ mãliter: ⁊ ſic id qõ corruptũ eſt d᷑ corruptio. ⁊ eſt mod⁹ vſitatus ⁊ in pĥia ⁊ in theologia intelligiĩ abſtractũ per pcretũ vel ecõtra. Quãtũ ad ſcd̃m articulum ſũt tres pclões. pª eſt de corruptiõe pctĩ moꝛtalis. ſcd̃a de actu pctĩ moꝛtal'. tertia de ſubiecto e⁹

Pª eſt h̃. ſic moꝛtal' criminis foꝛmale a ſupma lege extat auerſio vt actus rectitudinẽ foꝛmaliĩ deſtruat. Pria ps dicit. ꝙ foꝛale in pctõ moꝛtali eſt auerſio. pbaĩ medio doc. ſubti. q. ij. pſentis materie. q̃ñ ſunt due volũtates vna ſuperioꝛ alia inferioꝛ. ⁊ inferioꝛ teneĩ obedire ſuperioꝛis mãdatis. libera tñ eſt vt obediat vel nõ: ſic meretur ⁊ actũ hʒ iuſticie eidẽ obtẽperãdo ſic peccat foꝛmaliter ab eadẽ ſe auertẽdo. vñ vt melius videaĩ. Noto triplicẽ auerſionẽ. pª auerſio eſt foꝛmalis ⁊ cõtraria debite cõuerſioni in deũ. ⁊ hec d᷑ odiũ dei qõ foꝛmaliĩ p̄riatur amoꝛi dei. ſicuti nolle ad velle. ſcd̃a auerſio eſt foꝛmal' ⁊ priuatia ſcʒ nõ velle. ⁊ extat q̃ñ hõ deũ nõ diligit q̃ñ debet diligẽ. tertia auerſio ẽ v̓tual'. ⁊ ẽ q̃ñ ſe ita cõuertit ad aliq̃d tpale quod in v̓tute a deo auertitur: ſicuti in ſpeculatiuis negãs pclõnẽ in v̓tute d᷑ negare principia. Ex q̃ pº pʒ ꝙ pctã moꝛtalia nõ diſtiguũĩ p pũerſionẽ inoꝛdinatã ad creaturã loquẽdo foꝛmaliter: ſʒ magis p iſtã auerſionẽ inq̃tũ vnũ pctm̃ alio ⁊ alioº a deo auertit ⁊ pʒ manifeſte q: creature nõ ſunt niſi mãle illius peccati: nec ẽt ipa cõuerſio. dº aũt aliciu⁹ perfecta ſumẽda eſt ex foꝛmali. Et patet ſcd̃o ꝙ grauitas moꝛtalis criminis dʒ ſumi ex auerſiõe. vel iquãtũ aliq̃s maioꝛi libidine ſe auertit a deo. vel ſcd̃o inquãtũ auertiĩ a p̄cepto qõ directius fini cõiũgit: ſicuti in ſpeculatiuis magis peccat qui errat circa pclõnẽ ſimlioꝛẽ principio. vel tertio q: imediate hic auertiĩ a deo. ali⁹ v̓o mediãte alio: ſicuti eſt odiũ dei reſpectu alioꝝ pctõꝝ: ſicuti in ſpeculatiuis magis errat peccãs imediate circa primũ principiũ ꝙ̃ peccãs circa vnã cõclõnẽ. ⁊ ex his circa primũ principiũ. Ex quo pʒ tertio ꝙ

pcti mortal' diuersitas in spēb⁹ nō ē p accessum s; magis p recessu3. quāto em̄ q̄s magis a dō recedit: tāto magis peccat. sicuti i mathe^ca quāto aliq̄ linea magis a recto elōgat̄ tāto curuior efficit̄. Sz dicit scda ps ꝯclōnis q̄ pctm̄ mortale formaliter destruit rectitudinē act⁹. sic intelligo act⁹ pcti substract⁹ deberet hr̄e rectitudinem vt esset rect⁹ quā priuat recte peccatū: ita q̄ rectitudo actus ⁊ deformitas pcti recte opponuntur sicut habit⁹ ⁊ priuatio: sicuti visus ⁊ cecitas. vn̄ loquēdo formaliter ⁊ de pª oppōne pctm̄ mortale solū priuat illā rectitudinē. Et istud ꝓbo sic Si em̄ aliud formali oppōne priuaret h̄ eēt aut subm̄ in q̄ est sc3 volūtatē: aut scdo habitū supernaturalē sc3 caritatē: aut tertio habitū acquisitu3 ex actib⁹ v̄tutū. p3 h̄ ex diuersis doctoꝝ positiōibus. q: alia de cōi nō ponūt p pctm̄ mortale corrūpi. vel q̄ nō possint ad aliq̄d hoꝝ r̄duci: s3 neuter hoꝝ triū opponit̄ formaliter. ergo ꝓpº minoris prio q̄ n̄ subo suo. s. volūtati ꝓbat̄. Si em̄ pctm̄ mortale priuaret seu corrūpet volūtatē cu3 volūtas sit bonū finitū. seq̄tur q̄ volūtas p peccatū mortale posset tādē cōsumi: qd̄ ē manifeste falsu3. Et si dicat̄. q̄ ista ꝯsūptio fit scd̄m grad⁹ eiusdē ꝓportiōis nō eiusdē q̄ntitatis siue scd̄m ꝓportionē geometricā nō arismetricā. ⁊ ita lic3 sit finitū bonū nūq̄ tn̄ tali diōne finit̄: sic patet in linea tali diōne diuisa accipiēdo sp minorem ptē in scda diōne. hoc nihil ē. q: pctm̄ scd̄m pōt eē eq̄le prio. vel mai⁹: ⁊ ita tn̄ corrūpe vel mag q̄ primū pctm̄ corrūperet. ⁊ ita ꝯsequenter. Et ꝯfirmat̄. q: volūtas a solo deo ē creabilis. ergo videt̄ q̄ nō corrūpat̄ nisi a solo deo. Ex q̄ patet q̄ nō fit corruptio in pō aie quasi aliq̄d destruatur ipi⁹: sic innuere videtur sctūs Tho. q. v. p̄ntis dist. nec i hilitatib⁹ nisi itelligat̄ q̄ pctm̄ mortl'e reddit aiam habituatā ad malū. Et ꝯfirmat̄ auctoritate Dyon. iiij. de diui. noi. Nālia in demonib⁹ mā̄serūt integra. Scdo ꝓbo q̄ nō corrumpit habitū supnaturalē sc3 caritatem formali oppositiōe. s3 solū demeritorie: quia peccās mortaliter meret̄ amittē caritatē. p3. q: si pctā mortaª opponerētur for̄aliter caritati cū caritas sit eiusdē rōnis om̄ia pctā mortalia eēnt eiusdē rōnis iuxta oppōꝝ regl'as. Nec tertio corrūpit̄ for̄alit̄ v̄t⁹ acquisita p pctm̄ mortale. p3 q: talis virtus post vnū pctm̄ mortale adhuc remanet. Ex quo clare p3 q̄ loquēdo formalr̄ pctm̄ mortale solu3 corrūpit illā rectitudinē act⁹. nō quidē q̄ inest s3 que deberet inesse. cū i illo actu teneat̄ volūtas se cōformare volūtati diuine q̄ est ei⁹ regula. Et cōfirmat̄. tn̄ prio ex diffinit^e Amb. pctm̄ est preuaricatio legis diuie. ⁊c. ista p̄uaricatio ⁊ inobediētia noiant discorditatē a rectitudine obedientie dei. tn̄ scdo. ex illa. pctm̄ est volūtas ꝯsidi vel retinēdi qd̄ iusticia vetat. hoc est: velle vetitū. ex quo p3 q̄ solū act⁹ rectitudini repug̃t formaliter tn̄ tertio aucte aug. xij. de ciui. dei. c. viij. Jō indt mala volūtas: q: ꝯ ordinē nārū ab eo qd̄ sū^e est ad id qd̄ min⁹ est in q̄ recte priuat̄ rectitudo. Ex q̄ liq̄do infert̄ q̄ si volūtas pctis peccaret infinitis sp aliq̄d boni corrūpēt: nō quidā trāsmutādo sed priuādo id qd̄ deberet in eē: ipa tn̄ volūtate integra remanēte. Et si dicat̄: q: sup illud Luce. x. vulnerauerūt eū ⁊ plagis ipositis abierūt semiuiuo relicto. h3 glo. q̄ vulnerauerūt eu3 in nālibus ⁊ expoliauerūt gratuitis. Grauissimā dat doc. subti. r̄nsionē. qui em̄ vulnerat̄ nihil amittit. sed solū diuidit̄ ⁊ discōtiatur. in q̄ minuit̄. q̄ adā post pctm̄ nālia habuit integra: s3 diuisa ⁊ discōtiata vt in vnū inclinaret spūs in aliō caro. Scda ꝯclō est de actu pcti mortal'. ⁊ est hec Et l3 omissiōis pctm̄ for̄alr̄ solū noiet priuationē: actū tn̄ p̄suppōit positiuū. Dicit pª ps cōclusiōis q̄ pctm̄ omissiōis dic̄ formalr̄ priuationē. patet ex cōi doctoꝝ nr̄oꝝ snia diuidētiū peccatū mortale in pctm̄ cōmissiōis qd̄ dicit positionē ⁊ obmissiōis qd̄ dicit negationē. vn̄ ⁊ scd̄m doc. deuo. v. dist. h⁹ scdi. arti. i. q. i. obmissio tria req̄rit. primū q̄ sit obmissio in actu nō in circūstātia. vnde negligētia est in circūstātia. ⁊ obmissio in actu. Scd̄m q̄ sit delictū in actu p̄cipali nō accessorio. Tertiū q̄ sit ꝯ p̄ceptū affirmatiuū nō negatiuū. cōmissio em̄ p̄cepta aspicit negatiua ⁊ obmissio affirmatiua. nō em̄ obmittit qui fornicat̄ sed qui nō honorat parētes. Sz dicit scda ps ꝯclōnis. q̄ p̄supponit actū positiuu3. ꝓbat̄ aucte glo. sup illo v̄bo. Incēsa igni ⁊ suffossa. inq̄t em̄ q̄ om̄is timor male hūilians ex amore venit male accēdēte. vn̄ ciuitas diabobi incipit ab amore sui nimis inordinato. s̄m Aug. Confirmat̄. tn̄ vi nois: q: pctm̄ mortale d̄r actuale: qd̄ nō videt̄ nisi admin⁹ actū p̄supponēt. tn̄ q: teste aug. om̄e pctm̄ extat volūtariū qd̄ nō videret̄ nisi aliquē actū positiuū p̄supponēt. Ex q̄ p3 q̄ nō imerito in h̄ passu p̄ponēd⁹ est doc. deuot⁹ q̄ in dubijs lr̄alib⁹ p̄ntis dist. ponit peccatū omissiōis actū p̄supponē positiuū sancto thome q̄. q. iij. ponit q̄ nō o3 q̄ p̄supponat. p3 tamē oᵐ manifesto ex°. q̄re em̄ nō vult q̄s d̄ nocte surgere ad matutinas. Rn̄dēdū q: nimis se amat ⁊ hic est act⁹ positiu⁹. Tertia ꝯclō est d̄ subiecto pcti mortal'. ⁊ est h̄. sic in sola volūtate pctm̄ extat mortale vt formaliter in carne nō collocēt

Pria ps dicit. q̄ pctm̄ mortale est in sola volūtate. p3 in infinitis auctatib⁹. tn̄ pº ansel. pctm̄ mortale inq̄t est carētia debite iusticie. iusticia āt est volūtatis. tn̄ scdo aucte aug. in li. de duabus aiab⁹. pctm̄ mortale est volūtas. i. act⁹ volūtatis tn̄ tertio aucte eiusdē. om̄e pctm̄ est volūtarium.

Sed dic̄ scda ps. q̄ nō est formalr̄ pctm̄ mortale in carne. ꝓbat̄. q: in eo est collocandū pctm̄ in q̄ pt ⁊ v̄t⁹. s3 v̄t⁹ neq̄t subiue in carne reperiri cū sit habit⁹ electiu⁹. ex. ij. ethicoꝝ. igr̄ ⁊c. Et p3 q̄ si sanc. tho. intellexit pctm̄ mortale: sic vidētur v̄ba sua sonare q. iiij. eē aliq̄ mō for̄alr̄ i carne n̄ est audiēd⁹. Quātū ad tertiū arti. sūt tres diff. Pª diffic. i q̄ pctō ē maxia auersio a deo. Dᵐ q̄ in odio dei. vn̄ ⁊ dist. v. ar. i. q. i. dictū est q̄ pctm̄ inferi i odio dei extitit ꝯsumatū. ⁊ dauid canit de demonib⁹. Supbia eoꝝ q̄ te oderūt ascēdit sp

Scda diff. qd̄ est mai⁹ pctm̄ vel act⁹ mal⁹ quē p̄supponit obmi° vl' ipa obmissio. Dicēdū q̄ cōmuniter ipa obmissio. nā sicuti in v̄tutib⁹ itur a min⁹ pfecto ad magis pfectū: sic in malo a min⁹ malo ad mai⁹ malū. Tertia diffi. Si pctm̄ mortale nō est in corpe formalr̄ q̄re punit̄ caro pro pctō volūtatis. Dᵐ q̄ punit̄. tn̄ q: ē istrumētu3 ad peccādū. tn̄ q: torquēdo carnē torq̄tur volūtas p3 ex°. licet mal⁹ exeq̄tur occasionē tn̄ caput ap̄utat̄: q̄si in h̄ magis puniat̄ volūtas. Ex h̄ p3 ad q̄ōnē. q̄ vic3 pctm̄ mortl'e alic⁹ boni ē corruptio illius ⁊c. Ad pᵐ argᵐ. dico q̄ corrūpit actus rectitudinē. ⁊ dū obicit q̄ nō. q: xij de ciui. c. vi. d̄r q̄ solū corrūpit id cui nocet. nocet āt solū volūtati. dᵐ huic argumēto q̄ nocet voluntati nō corrūpēdo ipam i nā sua: s3 auferēdo sibi pfectionē scdam quā deberēt hr̄e in illo actu. ⁊ hoc suffic̄. Ad 2ᵐ dᵐ. in sūma q̄ corrūpit ⁊ inq̄tu3 pena ⁊ inq̄tū culpa. inq̄tū pº pēa inq̄tū meret̄ q̄s p mala sua opa vt nō habeat adiutoriu3 dei ad bn̄ opandū. ⁊ cū addit̄ q̄ om̄is pēa est iusta ⁊ ita bonū nō corrūpit cū sit ei⁹ sp̄s. Dᵐ q̄ argumētū bn̄ currit si pēa ista q̄ etiā h3 rōnē culpe esset iusta q̄dditatiue. sic hō aial. qd̄ nō ē v̄m. s3 solū ordinatiue inq̄tū ordinat̄ ad h̄. vel dicēdū q̄ etiā dato q̄ includēt bonū: nō obuiat q̄n ex volūtate dei ordinet̄ ad corruptionē alteri⁹ boni. sic p3 i medicina qd̄ vna alterā corrūpit. corrūpit etiā inq̄tū culpa iproprie agendo sic̄ cecitas visū vel demeritorie vel tertio formalr̄: q: priuatiō est rectitudinis actus. Ad tertiū dicendū. q̄ corrūpit gratiā ⁊ rectitudinē act⁹: licet differēter vt visu3 est in. q. ⁊ dū obicit de grā. q: s̄m pctm̄ mortale nō destruit ipam demeritorie verū est: q: nō inuenit: si tn̄ inueniret destrueret. ⁊ qd̄ obicit de rectitudine q: corruptio est ꝓductio d̄ eē ad nō eē. dico q̄ nō corrūpit rectitudinē q̄ ierat sed q̄ inesset: iō nō currit argᵐ. Ex p̄nti aūt dist. ⁊c. Pª ꝯclō. inobediētia mādatoꝝ dei ⁊ auertentia ꝯueniūt ei. s. peccato. dicit ꝯclu°. q̄ pctm̄ mortale ē inobediētia ⁊ auersio a deo. ⁊ ponit̄ a p̄cipio dist. vsq3 ibi. q̄ circa. Scda ꝯº. peccatū d̄r mala opatio vt dictu vario mō elicit̄. dicit ꝯº. q̄ pctm̄ ē mala opatio vt elicit̄ ex trib⁹ quas ponit opiones. ⁊ ponit̄ ab illo. c. q̄ circa. vsq3 ibi quib⁹ opponit̄. Tertia ꝯclō. extat priuatio mali iniq̄tas atq3 corruptio ei⁹ puersitas, dicit ꝯº. q̄ pctm̄ est priuatio ⁊ corruptio boni. ⁊ ponitur ab illo. c. q̄b⁹ opponit̄. vsq3 ad finē dist. Seq̄tur in textu.

Ciendū est tn̄. Hic sig̃t xxxvi. dist huius scdi q̄ sic ꝯtinuat̄ ad p̄cedētes. Nā postq̄ in p̄cedēti dist. venatū ē ⁊ inq̄situ a mgr̄o. an pctm̄ sit actus vel pura priuatio. nūc i p̄nti dist. inq̄rit an pcti pctm̄ exter punitio. ⁊ h3 diuidi in tres ptes p̄cipales. In pª sup mota q̄ōne aliorū dat̄ pō. In scda ex assertiōe mgr̄i p3 opº. In tertia finali inq̄sitiōe est addita epilogatio. pria i p̄ci°. 2ª ibi. i h̄ tn̄ fieri p̄iudiciū veritati putat̄. ⁊c. tertia ibi. satis diligēter eoꝝ. ⁊c. Pª igit̄ pticula in q̄ sup mota q̄ōne. ⁊c. in tres ptes diuidit̄. In pª ꝓ data opione adducit̄ auctas. In scda d̄ q̄dā dubitatiōe iuxta eā a3 v̄itas. In tertia maiori ꝓ explicatiōe patescit dictoꝝ claritas: pª in p̄cipio. scda ibi. Et iō merito q̄ri. ⁊c. tertia ibi. Et l3 ex hoc sensu. Tūc vlti.te seq̄t̄ illa vltia pticula. in nullo tn̄ fieri p̄iudiciū. ⁊c. In q̄ secura ex assertiōe mgr̄i. ⁊c. ⁊ h3 diuidi in t̄s ptes p̄cipales. In pª pctā p̄dūt̄ pene eē ipa eē. In 2ª assūpta ꝓbātur plane dicta pervaria. In tertia o̅a soluūtur ex sanctis dubia. pª in p̄nci°. scda ibi. q̄ aūt pctā quedā pene sint. ⁊c. tertia ibi. Illō āt diligēter. ⁊c. hec est. ⁊c.

Trū pctm̄ pcti pēa v̄e noiet̄. Et arguit̄ q̄nō triplici medio. Pº sic. oīs pēa est iusta. nullū pctm̄ ē iustū. ergo nullū pctm̄ ē pena alteri⁹ peccati. maior p3 aucte aug. li. retractationū. c. xxv. minor ꝓbat̄ q: oē pctm̄ est iniustū. ergo neq̄t eē iustū cū opposita in eodē eē sit ipossibile. Scdo arguit̄ sic. oē pctm̄ ē volūtariū. nulla pēa est volūtaria. ergo nullū pctm̄ ē pēa alteri⁹ pcti. maior ē aug. in li. d̄ v̄a religiōe. ⁊ p3: q: nēo culpat̄ in eo qd̄ vitare neq̄t. s3 minor ꝓbatur ex eo q̄ inq̄t ansel. in li. de ꝯceptu v̄ginali. c. xlv. vn̄ nulla censet̄ pēa nisi nō volēti. Tertio arguitur sic. si pctm̄ pcti pena poneret̄. ergo maioris pcti mai⁹ pctm̄ ⁊ maior pēa sp pena poneret̄. s3 h̄ est icōueniēs. maior p3. q: lege teste iuxta q̄titatē delicti erit ⁊ plagarū mod⁹. vn̄ āplior morbus āpliorē exigit medicinā. Sz minor ꝓbat̄. q̄a h̄ mō eēt in eodē peccāre, pcessus in infinitu3 in pctis. p3. q: si primi pcti esset pctm̄ pena nequit isti⁹ scdi pcti pena dari nisi pctm̄. ⁊ ita ꝯsiter. p3 assumptū cū eq̄le sit prio pctō: sicut pena ei qd̄ punit vel mai⁹: cū q̄s de minori i mai⁹ cadit crimē simplex aūt pēa nisi eēt culpabil' ad h̄ sufficere nō videt̄. In oᵐ est mgr̄ in littera inquiens pctm̄ pctō puniri. vn̄ apoc. vlti. Qui in sordib⁹ ē sordescat adhuc. vn̄ ysido. de⁹ occultā supbia3 clericoꝝ vindicat p manifestā luxuriā. Et Greg. Int̄ primū pctm̄ apostasie ⁊ vltimā penā ignis eterni media q̄ sunt ⁊ pctā sūt ⁊ pena pcti. In ista q̄ōne ad. ⁊c. Quo ad primū arti. termi sūt

pctm̄.pena.ꝛ pēa peccati. Prim⁹ igr̄ termin⁹
ē pctm̄.vñ vltra tres datas ᵭ pctō ī pcedēti dif.
diffinitiōes extat ꝛ alie tres.Quarū pᵃ sumit̄ ex
btō aug.in li.de ciui.dei.pctm̄ inq̄t est absentia
boni vbi dȝ eē.Scda ex eodē ī li.ᵭ ṽa religiōe
pctm̄ inq̄: nō ē appetitio malarū nāꝝ ſȝ desertō
melioꝝ.Tertia est ansel.in li.de ɔceptu ṽginali.
pctm̄ iq̄t ē carētia debite iusticie.Et differt. pͥa
eīn cōis est triplici pctō.origīali.veniali:ꝛ mor-
tali.Nā in q̄libet est boni absenᵃ:qd̄ debēt ineē
vt capiat̄ debitū large ꝑ eo qd̄ decet nō vt ca-
dit sub pcepto:q: sic pctō nō ɔgrueret veniali.
Scda solū ꝓprie ɔuenit veniali ꝛ mortali.In q̄
libet eīn deserit̄ actu ꝓprio aliq̄d bonū :aut bōi
circūstātia .qd̄ actu ꝓprio in origīali nō fit ſȝ pa
rētis primarij.Tertia aūt vt videt̄ ſm intētiōeȝ
ansel.ꝓpria ē pctō mortali.iusticia eīn illuc de-
bita accipit̄ vt cadit sub pcepto. Scd̄s termi⁹
est pēa.vñ vltra dicta de pēa dist.xxxij.hui⁹ scdi
Noto q sunt tres binarij penaꝝ:seu sex pene q̄s
noiat alan⁹ ī maximis theoᶜ:seu ᵭ regul' fidei:re
gula seu maxima.lxxviij.ꝛ sūt he:pᵃ dr̄ in bono cō
ṽuās:sicuti pēa q̄ inflicta fuit paulo ne magnitu
do reuelationū eū extolleret.scda ē bonū ꝓbās
sicut fuit pēa iob in q̄ ꝓbata ē pacīa ei⁹.terᵃ pur
gās vt pn̄a q̄ purgat̄ hō a pctō:q̄ punita ēt fu-
it lepra in deserto mᵃ soror moysi.q̄rta in malo
indurās:vt pēa inflicta pharaoni q̄ obduratū ē
cor pharaonis.q̄nta sola acredine cruciās:vt pe
na gehēnalis.sexta pctō maculās:vt dum pctm̄
pēa pcti ponit̄:sic loq̄t̄ nr̄a qō.ponit āt aliā pe-
nā quā vocat penā ad mai⁹ bonū inuitātē.sed il
la satis īuuit̄ in pᵃ ꝛ 2ᵃ penis. Terti⁹ terminus
ē pēa pcti .vñ vt p̄t trahi ex btō tho.q.i.pñ.dist.
pctm̄ est pena pcti in triplici genē cāe.efficiētis.
mālis.ꝛ final'.pᵒ in genē cāe efficiētis.tū deme-
ritorie:q: meret̄ pctm̄.dico mortale gratiā sub-
trahi q̄ subtracta faciliter q̄s labit̄ in pctm̄.tū q:
pēn dimittit q̄dā dispōeȝ iclinatiuā ad pctm̄ sic
bona opatio dispōnē inclinātē ad bonū.scdo ē
pctm̄ pēa pcti in genē cāe mālis q̄n vnū pecca-
tū ex alio trahit mᵃᶦᵗ:sic luxuria ex gula:q: vent̄
mero estuās facile in luxuriā spūat.inq̄t Jero.ꝛ
dissentio ex auaritia orit̄ q̄si ex mā.tertio ē pctm̄
pcti pēa ī genē cāe fial'.sicuti si q̄s cū ad vīdictā
aliquē interficiat:ista interfectio q̄ ē finis illius
vindicte ē pctm̄ ꝛ pēa pcti vindicte īpimet etiā
īterficiēti. Quātū ad scd̄m arti.sunt t̄s ɔclōes
Pᵃ ē de culpa ad penā idētitate.scda ᵭ culpe ꝛ
pene iſepabilitate.tertia de pene respectu ad de
um cōpatiōe.Pᵃ ē h̄.sic oē pctm̄ peccāti pēa ex
ī sūt vt aliō alteri⁹ pēa cēseat̄. dic̄ pᵃ ps.q pctm̄
q̄dlibet ē pēa peccāti.ꝓbat̄ medio doct.subti.in
ṽtute.q.iij.pn̄tis matie.q̄to aliq̄d in aliq̄ mai⁹
bonū priuat tāto maior ē pēa in eo.ſȝ pctm̄ pri-
uat in hoie mai⁹ bonum q̄ sit amissio cuiuscūq̄
rei exterioris.Si igit̄ tal' amissio exterior est pēa
a fortiori ista priuatio q̄ ē pctm̄ foralr̄.minor ꝓ-
bat̄.ſm eīn ansel.in li.de ɔcor.liberi arbitrij ꝛ p̄
destinatiōis.c.xi.Est affectio comodi ꝛ affectio
iusticie.ꝛ maior ē affectio iusticie q̄ priuat pctm̄
q̄ cōmodi que est respectu hoꝝ exteriorū.vñ in
h̄ ṽe iplet̄ illud aug.in li.ɔfes.Jussisti eīn dñe ꝛ
ita ē vt q̄dlibet pctm̄ pēa sibi sit.nec eīn ad mo-
mētū est dedec⁹ pcti sine decore iusticie:q: illa de-
formitas pcti ꝛ carētia ordinis debiti pēa existit
in libera volūtate.vñ h̄ ē ei maior pēa q̄ amis-
sio cuiuscūq̄ cōmodi.qd̄ infert̄ ꝓpter hmōi cul
pā.Sȝ quō p̄t eadē carētia iusticie dici culpa et
pena.Rñdet in lr̄a mgr̄ q ista carētia p̄t ɔside-
rari actiue inq̄tū a libera cāt̄ volūtate:ꝛ sic ha-
bet rōnē culpe.vel passiue inq̄tū recipit̄ in vo-
lūtate:ꝛ sic hȝ rōnē pene:q: nō ē in ptāte volū-
tatis:ista receptio cāta deformitate.ꝛ patȝ q ista
carētia ordiat inq̄tū pena ordiat̄ inq̄tū d'pa:ñ
q̄dē ordine fundato in illa carētia cū sit nihil :ſȝ
vel in substracto act⁹ vel in volūtate:ꝛ tūc ē illa
culpa solū ordinata extrīsece:sic paries dr̄ visus
Sȝ dicit 2ᵃ:ps ɔclōnis q vnū pctm̄ ē pēa alte
rius.ꝓbat̄.eoipso q q̄s peccat mortalr̄ meret̄ a
deo relinq̄.Sȝ hō a deo relict⁹ p gratiā labit̄ fa
ciliter in pctm̄.ergo istud pctm̄ q̄dāmō pena ex
tat pcedētis.pȝ aūt manifeste exᵒ.Ex eo eīn vt i
q̄t aug.in li.de ṽa religiōe q q̄s in supbiā erigi
tur in inuidiā cadit ne a ꝓximo super̄:ꝛ ita inui
dia est pena supbie.vñ infert̄ q in eodē genere
aliq̄n vnū pctm̄ ē cā alteri⁹:sic luxuria luxuᶜ.ali
q̄n in diuerso:sic inuidia supbie.Sȝ vñ ē deser-
tio rectitudinis in scdo actu seu pctō.dic̄ doctor
subti.q a creata volūtate vñ nō se hȝ p modum
deserētis de⁹ in cālitate rectitudinis act⁹: sicuti
se hȝ in cālitate gratie.ꝛ cā ē:q: nō dedit gratiā
añcedēter:sic dedit rectitudinē act⁹:ꝛ ita nec con
sequēter.vñ post primū mortale peccatū nō cō-
currit de⁹ ad creationē gratie gratū faciētis nisi
facta dispōne pᵃ gr̄a gratis data:ꝛ libero arbiᵒ
cōcurrit tamē ad rectitudinē act⁹ ex p̄te sui:alias
nō haberet peccans p⁹ primū pctm̄ aliq̄d posse
recte operādi.Ex q̄ infert̄ q q̄n de⁹ dr̄ cā pene:
dȝ intelligi de pena positiua: sicuti est pena sen-
sus nō priuatiua:nisi intelligat̄ p modū deseren
tis:sicuti in gr̄a. Scda cōclō ē de pene ꝛ culpe
inseparabilitate:ꝛ ē h̄.Lȝ culpa a pena neq̄at sepa
rari:p̄t tñ penā pati q̄ nūq̄ peccauit. Pᵃ ps di
cit q culpa neq̄t a pēa separi.ꝓbat̄ triplici radi-
ce.pᵒ ex p̄te hois peccātis.hō eīn peccās q̄si me
dius ē int̄ deū ꝛ corpalia bona inter sesualitateȝ
ꝛ synderesim:peccādo eī mortalr̄ ꝑdit deū:ꝛ ita
maximū bonū ꝛ acq̄rit bonū corpale qd̄ ē minī
mū.Rursus dū adheret sensualitati a synderesi
obiurgat̄: qd̄ sine bello magno ñ agit̄ in interi
ori ɔsciē loco:ꝛ ita dānū patit̄ ꝛ guerrā.scdo q
p̄te diuīe sapīe vt sp pateat ordo pulcerrim⁹ vni
uersi:ꝛ p penā culpa ordinet̄.tū tertio rōne diui
ne eq̄tatis vt vbiq̄ diuina reluceat iusticia.Et si
dicat̄ q: hō laudat̄ q̄n ꝓpriā nō vindicat iniuri
am.ergo a̶lli laus in deo foret si culpā ꝓpriam
nō vindicaret.Dicēdū q nō est sile:q: hō debȝ
talia dimittere iudicio dei.de⁹ ṽo est ipa iusticia.
superiorē nō hn̄s cui dimittat:iō si relinq̄ret in-
iustus eēt.parcit tñ nec ad condignū punit .vnō
Eccī.v.Altissim⁹ est patiēs redditor.vñ ꝛ si ma
li in tpalib⁹ aliq̄liter letent̄:nihilomin⁹ dū ad ꝓ
priā veniūt ɔsciaȝ valide torquētur. boni ṽo si
exteri⁹ patiētur:interi⁹ maximis r̄plent̄ solacijs
quā inq̄t magna multitudo dulcedinis tue do-
mine quā abscōdisti timētib⁹ te. Sȝ dicit scda
ps ɔclōnis.q q̄s p̄t pati penā q̄ tñ nō peccauit
pȝ manifeste de xp̄o.q̄ pctm̄ nō fecit:nec in ore
ei⁹ dol⁹ inuēt⁹ est:ꝛ tñ multa est ꝑ nobis pass⁹.
vñ notādū.q lȝ nulla pena fuisset nisi pctm̄ pre
cessisset nō oȝ:tñ prio pctō dato in adā cū q̄ pa-
tit̄ ꝑ ꝓprijs pati peccatis.sed vel ꝑ alienis lic̄ i
xp̄o.vel ad augmētū meriti ꝛ patientie :sicuti in
iob. vi.vtinā appēderētur pctā mea q̄b⁹ irā me
rui ꝛ calamitas quā ego patior in statera q̄si ha-
rena maris h̄ grauior appareret.vel ꝓpter altā
cām q̄ requirat̄ in pᵒ articlō.vñ ꝛ Job.ix. quid
peccauit h̄ aut parētes ei⁹ vt cec⁹ nasceret̄.Rñ-
dit iesus:nec hic peccauit neq̄ parētes eius.l.vt
ait aug.haberet cecitatē.videm⁹ rursus ipiū cō-
culcantē iustiorē se clamāte ꝓpha.Quare taces
ɔculcāte ipio iustiorē se.Et si obiciat̄ p illō gre-
gorij in q̄dā collecta.nulla eis nocebit aduersi-
tas:si nulla eis dñet̄ iniq̄tas.Dᵐ q vis faciēda
est in h̄ qd̄ dicit nocebit aduersitas.Scis eī dei
ꝛ electis qd̄ patiūtur nō nocet:ſȝ iuuat ad meri-
tū.Nescis q: scriptū ē.sciu⁹ q̄m diligētib⁹ de
um oīa cooperat̄ in bonū:imo ꝛ meli⁹ ꝛ opti
mū.nec illud obuiat Jero.q̄cq̄d patimur pecca-
ta nr̄a meruerūt.vult eīn dicere q nisi in adam
peccassem⁹ nullā penā pateremur.tñ ex h̄ nō se-
quit̄ q̄n post ad sui exeratū alicui nō mediāte
xp̄rio pctō det dñs de⁹ penas.Tertia ɔclō ē de
cōparatiōe pene ad deū.ꝛ est hec.lȝ pena vt est
pena sit a deo nō tñ oīe id qd̄ pēa censet̄.Pro
declaratiōe toti⁹ ɔclōnis noto vnā dist.quā dat
doc.deuot⁹.q.ij.arti.iij.pēa inq̄t accipi solet tri-
pliciter.prio mō ꝑ re ledēte:sic pena reproborū
dr̄ ignis infernal'.scdo dr̄ pena passio patientis.
ſm qd̄ dr̄ q afflictio reproboꝝ ē pena coꝝ eter-
na.tertio dr̄ pena defectus ex illa passiōe ꝓueni
ens:sicuti in reprobis defectus salutis ꝛ pacis
coꝝ dr̄ pena.Capiēdo prio mō penā quādo dic̄
positiuū:est ɔcedēda a deo sicut cetera positiua.
si dicat priuatiuū nō: nisi a deo pmittēte aut de
serēte:ꝛ ita hȝ intelligi illud.ad Roma.i.Tradi-
dit illos deus in passiones ignominie.i. pmisit.
vnde execatio a malicia gr̄e substractō:ꝛ talia si-
milia extrāt solū a deo pmittēte aut deserēte .idē
dico de scdo ꝛ tertio mō pene:ꝛ ita habēt intelli
gi queciq̄ auctes in oᶦᵗ.sicuti illa ad Rom.xij.
Mihi vindictā ꝛ ego retribuā dicit dñs.ꝛ eccī.
xi.bona ꝛ mala vita ꝛ mors paupꝑtas ꝛ honestas
a deo sunt.ꝛ illud.ego occidā:ꝛ ego viuē faciaȝ.
percutiā ꝛ sanabo.ꝛ ɔsil'es pari passu soluūtur.
Quātū ad tertiū articulū.ꝛc̄. Pͥa diffic̄.
An pctm̄ aliq̄d bonū naturale corrūpat in nob
Dicit tho.q.iij.pn̄t.s dist.q sic.ꝛ intelligit ᵭ bo
nis anime:quia de corpore modica est facienda
mentio.quo ad hoc patet tñ oᶦᵗ ex precedēti le-
ctiōe.vnde liquido patet.q si corrūperet nᵃᵐ a-
nime tandē peccatis per maius augmētatis pos
set anima peccato ex toto destrui. Secunda
difficultas.Quare est q pena in aliquo potest i
ueniri sine culpa ꝛ non culpa sine pena.Respō
dendum quia pena vt sit aliquod bonum. Dicit
maxime illa que reperitur sine peccato.oīe au-
tem bonū habet ordinem:ꝛ ita non efficit. vni-
uerso equa culpa ordine caret:imo ordinem rū-
pit:ideo exigitur vt pena reordinetur. Tertia
difficultas.Que est maior pena anime rationa
lis.Dicenduȝ q priuatio iusticie :licet eam pec-
cator maxime obstinatus non sentiat.ꝛ patet li-
quido quia priuat maximuȝ bonum ſȝ iusticiā
capiendo iusticiam vt omnē includit virtutem:
sicut in quīto Ethicoꝝ.Ex h̄ patet ad questionē
q videlicet peccatum peccāti vere pena nomia-
tur.Et tunc ad argumenta. Ad primū dicen
dum in summa q alia ratione est peccatum cul-
pa.alia ratione pena.Est enim culpa:quia libe-
ra procedit voluntate pena inquantum volun-
tas eo patitur iusticie absentiam:nihil autem re
fert de eodem respectu diuersorum dici opposi
ta:sicut collis ad montem parua dicitur ad ter-
ram cōparata magna.sic peccatum inquantum
culpa dicitur iniustum inquantum pena iustum
denominatiōe tamen extrinseca. Ad scd̄m di-
cendum.q licet culpa inquantum pena nō sit
voluntaria:sufficit q inquantum culpa. Nihil
enim inconueniens est:vnum ꝛ ideȝ respectu di
uersorum esse voluntarium ꝛ inuolūtarium:si-
cut peccatum originale respectu primi parentis
dicitur simpliciter voluntarium:cōparatū tamē
ad nos quodāmodo sapit naturam inuolunta-
rij. Ad tertium dicendum in summa.q argu
mentum currit de pena iuxta condignū.vt ostē-
dit allegata auctas.iuxta delictum erit ꝛ plaga-
rum mod⁹.ista aūt pena nō dicit̄ ɔdigni tñ q̄a
intelligit̄ de pēa inflicta illa auctas.ista aūt pea
q̄ est culpa nō est inflicta ſȝ acta:ꝛ ita nō obuiat
Ex pn̄ti aūt dist.sic de pctō.ꝛc̄.Pᵃ cōclō.pc.m̄

de pēa peti ꝛ mali facti ſ3 nō cōuertit̄. Dicit 2º. ꝙ pctm̄ eſt bñ pēa peti: ſ3 nō cōuertit̄ vt dc̄ peccatū ſit pēa pcti q: pᵐ pctm̄ nō ē pēa pcedētis. Et incipit in pricipio diſt. vſq3 ibi. in nullo tn̄ ficti ꝓiudiciū. Scda ꝯclo. pēa ꝛ pctm̄ ſūt i eēnª vnū malū agū dic̄ theoria. dic̄ 2º. ꝙ aliq̄tiens vt dicit theō. i. veritas. pctm̄ ꝛ pena ſunt vnū in eē capiēdo large eēntiā. ꝛ ponit̄ ab illo. c. In nullo tn̄ ꝛc̄. vſq3 ibi illud aūt diligēter. Tertia ꝯclo Si venialib⁹ nimis ipellimur tn̄ mortalib⁹ vnq̄ cōpellimur. dic̄ cōclo: ꝙ ſi ſit valde difficile reſiſtē venialib⁹ pctis. nūq̄ tn̄ cōpellimur peccar̄ mortaliter. Et incipit ab illo loco. illud aūt diligēter. vſq3 ad finē diſt. Seqtur in textu.

Sunt aūt ꝛ alii plīmi. ꝛc̄. Hic ſigt̄. xxxvij. diſt. hui⁹ ſcdi libri q̄ ſic ꝯtinuat̄ ad pcedētes. Nā poſtq̄ i. xxxv. diſt. inqrit mgr̄. an peccatū ſit act⁹ vel priuatio. Et in. xxxvi. an pctm̄ ſit pēa pcti vel pūitio. Nūc in pnti diſt. inqrit. an a deo ſit pcti mala occaſio. Et h3 diuidi diſt. in tres partes pncipales. In pª ad dicta ponit̄ ꝯtinuatio. In ſcda de culpa ſeqtur noua opio. In terª hac pᵉ tangit̄ huic opio. pª in pricipio 2ª ibi aſſerūt eni volūtatē malā. ꝛc̄. tertia ibi. in h̄ āt vbo ſuperioris ſnīa. ꝛc̄ pª pte indiuiſa manēte. Rurſ⁹ 2ª ps in q̄ de culpa ſeqtur noua opi°: in tres ptes diuidit̄. In pª dicta opio clare explicat̄. In ſcda ei⁹ defenſio plane pn̄tat̄. In tertia quedā cōclo dictis annotat̄. pª in pricipio. 2ª ibi. illa q̄3 aug. ꝛc̄ tertia ibi. ex q̄ colligit̄ res aliq̄s eē. ꝛc̄. Et ſeqtur illa vltīa pticula. ſ. in hoc āt vbo. in q̄ huius ſcde op. q̄ ponit ꝙ nullo mō nec q̄tū ad poſitiᵐ nec q̄tū ad deformitatē pctā ſūt a deo. Ad pmā q̄ dicit ꝙ ſūt a deo tāq̄ ad poſitiuū nō deformitatē tangit̄ opio. Et iſta ps h3 diuidi in tres. In pria varie opionis pāditur ꝯtrouerſia. In ſcda vox eruditiōis iūgit̄ monitoria. In tertia lr̄a breuis ſmonis ſecat̄ dubitatoria. pª in pricipio. 2ª ibi. intēdāt diligēter his vbis. ꝛc̄. tertia ibi. cum igr̄ om̄es in h̄ conſentiāt. ꝛc̄.

Trū pctm̄ ſeu fortuitū vel falſitas a dn̄o deo pducat̄. Et arguit̄ ad ptē falſam tribus mediis. Pº arguit̄ ꝙ pctm̄ a do cātur. act⁹ ſubſtractus pctō eſt a do. igr̄ ꝛ deformitas: ꝛ ita pctm̄. añs p3. tū prio. q: eſt aliq̄d ens nō a ſe: q3 ſi eēt de⁹. ergo ab alio: ꝛ ita a deo. tū ſcdo. q: dare elemoſinā. pdicare xp̄m. facē miracula. ſeruar̄ fidē ſunt opa eiuſdē rōnis in eē nature ſiue fiāt bene moralr̄ ſiue male. ergo habēt cām eiuſdem rōnis q̄tū ad eſſe nature. eoꝝ de⁹ aūt eſt cā eoꝝ quādo ſunt bona moliter. ergo ꝛ qn̄ mala. tum tertio p illud yſa. xiiij. nūqd gloriabit̄ ſecuris ꝯ eū q̄ ſecat i ea. ibi dic̄ glo. ꝙ ſennacherib fuit in mal' actib⁹ ſuis inſtruᵐ dei. ſ3 pbat̄ ꝯña. q: volūtas creata ob aliud nō d: cā pcti niſi q: cāt illud ſubſtractū. teſte eñ dyoñ. null⁹ opat̄ ad malū aſpiciēs. ex q̄rto diuinoꝝ noīm. Scdo pbat̄ ꝙ fortuitū ſit a do. qn̄cūq3 ſūt diuerſa ad aliquē ꝯcurrētia effectū exigit̄ ꝙ eoꝝ vnio a cā fiat ſuperiore. ſ3 i fortuitis dīna exigūtur pncīª. igr̄ ad coꝝ vnionē reqrit̄ cā ſuperior: quā deū noīo: cū aª ñ occurrat. maior p3 exº. q: eñ ad cōpōe3 reqrūtur pl'a. ſ. mā ꝛ forā. ꝯcludim⁹ aliq̄ cām agētē q̄ mediāte fit vnio. ſ3 pbat̄ mior ex his q̄ dicit̄ in ſcdo phicoꝝ. vbi ponit̄ ifortuna ꝛ effectuū varietas. ſ. vn⁹ p ſe intēt⁹ reliquū nō: ꝛ in cā itētio in pncipali nō itētio in ſcdario. Tertio arguit. ꝙ falſitas ſit a deo. ab illo ſane pt dici effici falſitas q̄ ppōe3 fac̄ falſa3. ſ3 d̄s ē hmōi. igr̄. maior pa3 exº. q̄ eī fac̄ hoīe3 fac̄ ꝛ hūanitatē. ſ3 pbat̄ minor accep ppōne: vtpura petr⁹ nō ē iuſtus. data ſibi iuſticia a deo iſta erit falſa. q̄ tn̄ pri⁹ erat vera caſu poſito ꝙ eēt in pctō mortali. In oᵐ pmi ꝛ tertij arguit̄: p illud Iob i. oīa p ipm̄ facta ſūt ꝛ ſine ipo factū ē nihil. glo. aug. i. pctū. idē d̄ falſitate cū foralr̄ ſit nihil. In oᵐ ſcdi arguit ſic. aug. i li. lxxxiij. q̄onū. q̄cq̄d fit a caſu temē fit. ſ3 de⁹ temere nihil fac̄. igr̄ nec caſu3. ꝛ capit caſu3 p fortuna. In iſta q̄one. ꝛc̄. Quo ad pᵐ artic̄ termi ſunt pctm̄. fortuitū. ꝛ falſitas. Primi⁹ igr̄ terminus ē pctm̄. vñ vltra tres pcti diffinitiōes. xxxv. tractatas diſt. Et tres alias. xxxvi. addo ter° tres alias. Pª ē aug. in li. d̄ nā boni. pctm̄ inqt ē priuatio modi. ſpeciei ꝛ ordinis. ſcda ē eiuſdē in li. de ciui. dei. pctm̄ inqt ē malevti bono. terª ē eiuſdē in li. de v̄a religiōe. pctm̄ eſt inqt appetē que xp̄s ꝯtēpſit. vel ꝯtēnē q̄ xp̄s appetiit. Et differt pª eñ ē cōis pctō triplici. origiali. veiali. ꝛ mortali. In q̄libet eñ hoꝝ triū ē priuatio mōi ſpeciei ꝛ ordinis. modi in mēſura: q: nimis ardenter fit ad cōmutabile bonū ꝯuerſio. Speciei: q: in q̄libet pctō eſt feditas ꝛ turpitudo. ordinis q: in pctō q̄libet ē deordinaº deſtructa act⁹ rctitudine in veniali ꝛ mortali: ꝛ q̄ſi hit⁹ i origiali. 2ª ē cōis veniali ꝛ mortli. p q̄dlibet eñ eoꝝ anīa malū h3 vſu3 d̄ bono. l3 mortl'e cū ꝯuerſiōe addat auerſionē a deo qd̄ nō veniale. tertia āt ē ppria pctō mortali rōne illi⁹ ꝯtēpt⁹. Scd̄s termin⁹ ē fortuitū. vñ noto ꝙ iſta tria differūt. fortūa. caſus ꝛ fatū. fortūa eñ ſm ariſt. i. ij. phicoꝝ. ē cā p accñs i agētib⁹ a ppoſito. ꝛ ppt̄ finē in his q̄ raro eueniūt. ꝛ tāgit tria. pᵐ ex pte cāe efficiētis dū dic̄: cā p accñs i agētib⁹ a ppoſito. vñ ñ d3 dici cā p accñs ſic albū d: cā dom⁹ in albo edificate. ſ3 intelligit̄ rōne effect⁹. q: ſ. pter effectū intētū aliq̄d accidit. Dr̄ rurſus a ppoſito in q̄ d: dr̄t a caſu q̄ capt⁹ ē ppe i agētib⁹ ē ſolū a nā. 2° tāgit̄ cā finalis dū dic̄ i agētib⁹ ppt̄ finē. ſi eñ agēs nihil intēdēt qd̄ accipet ppe fortūa nō diceret̄. terº tangit̄ mod⁹ h⁹ cāe dū d: in his q̄ raro eueniūt. Et d3 capi teſte doc. ſubti. in ſcda diſt. primi. q. vij. iſtud raro nō cōpatiue ad tēpus ſed ad cauſam fato eñ ꝙ q̄libet die fodiēs pter intētionē theſaurū repperiret a fortūa dicet̄. iō ſolum d: raro q: id fodiēs nō intēdit. caſus aūt teſte Boe. v. d̄ ꝯſolatiōe ē inopinat⁹ rei euēt⁹ cauſis ꝯcurrentib⁹ ob aliud inceptis. ꝛ differt vt dictū eſt a fortuna in agēdo a nā. factū aūt eodē teſte Boe. i q̄rto de ꝯſol. i reb⁹ mobilib⁹ inherēs diſpō. ꝛ dr̄t eā a fortūa q̄ a caſu: q: in his duob⁹ effect⁹ pret̄ intētionē accidit: in fato nō. vnde hoc mō fatu3 nō intelligitur niſi diſpō in rebus ex diuina relicta puidētia. Terti⁹ termin⁹ eſt falſitas. vnde notādū ꝙ iſta tria differūt. falſitas. mēdaciū. ꝛ piuriū. ꝛ ſe habēt ex additiōe adinuicē. falſitas eī eſt falſa vocis ſignificatio p pferētē edita ſeu inadeq̄tio rei ꝛ intellect⁹. ꝛ ita ſolū ptinet ad intellectū q̄ fallit̄. Mēdaciū āt ſup falſitatē addit intētōnē fallēdi: q̄ eſt a pte volūtatis. vñ aug. in li. de mēdacio. Mēdaciū ē falſa vocis ꝓlatio cum falſitas cū intentiōe fallēdi ecce mā volūtas. periuriū rurſus ſup falſitatē ꝛ mēdaciū addit auctē ſc3 ꝙ aliq̄d aſſumat p modū teſtimonij in ſue ſignū falſitatis. vñ om̄e piuriū ē mēdaciū nō ecōtra. oē rurſus mēdaciū eſt falſū nō ecōtra. vñ falſitas gen⁹ ē vel q̄ſi gen⁹. q: nihil ē formalr̄: alia āt q̄ſi ſpēs. Quātū ad 2ᵐ articl'm ſunt tres cōcluſiōes. Pª de cālitate pcti a deo. ſcda de cālitate fortuiti. tertia de cālitate falſitatis. Pª eſt h̄ Sic act⁹ pctō ſubſtract⁹ extat a deo vt deformitas a ſola creata pueniat volūtate. Pª ps dic̄ ꝙ act⁹ ſubſtract⁹ pctō eſt effectiue a deo. pbat̄. Si eñ act⁹ pctō ſubſtract⁹ nō eēt a deo ex vno triū pueniret. aut q: h3 deformitatē q̄ neqt eē a deo. aut q: ſcdo nō ſp ſubſternit̄ pctō act⁹: ſic in pctō omiſſiōis. aut tertio: q: remoueret libertatē a volūtate creata. ſ3 neutrū iſtoꝝ ipedit. igitur maior p3 ex diōne ſufficiēti. nō eñ a3. xlix. modus. ſed declarat̄ minor p ſingula. prio ꝙ nō impedit deformitas ꝯñs iſtū actū. Et dat gratū exemplū ſanc. tho. arti. ij. pn̄tis diſt. q. ij. qn̄ eñ inq̄t ſunt due cāe vna pricipal' alia ſcdaria. pt eſſe defectus a ſcda nō a pria: pª cū ſcda cānte poſitiuū act⁹. ꝛ a cā ſcda ſola veniēte defectu. exēplum eſt. vt⁹ eñ pgreſſiua ꝛ tibia ſunt cauſe motus aial'. vt⁹ pgreſſiua vt general' tibia vt ſcdaria ſi accidat claudicatio attribuit̄ curuitati tibie non vtuti pgreſſiue. Sic in ppoſito: poſitiuū qd̄ eſt i pctō a deo: ꝛ creata cauſabit̄ volūtate. ꝛ deformitas a ſola creata exibit volūtate. nec ſcdm impedit ſc3 ꝙ ñ ſp peccatū habeat poſitiuū ſubſtractū ſicut in pctō omiſſiōis. q: vt dicit doc. deuo. du° p° litterali. xxxv. diſt. om̄is omiſſio pſupponit cōmiſſionē ſeu actū poſitiuū: dat gr̄ā exēplū. Quare eñ q̄s ire nō vult ad matutinas: q: vult in lecto q̄eſcē. nec tertiū ipedit. ſ. ꝙ ppt̄ h̄ remoueat̄ libertas a volūtate creata. obuiat eñ doct. ſubti. q. v. pn̄tis matie donās ad h̄ gūiſſimā diuiſionē q̄ in h̄ ternario ꝯſiſtit. Aliq̄ eñ cauſe ita ſe habēt ꝙ neutra aliā mouet in opatiōe ſua. ꝛ tñ eūdē cānt effectū ſic obm̄ ꝛ pō intellectione3 generāt. vñ illa cōis auctas. obm̄ mouet pōm. capit aut metha°: aut ſegregat̄ ab intellectu ꝛ volūtate deo excepto. ſcde ſūt q̄ ita ſe habēt ꝙ vna aliā mouet ad agēdū: ita ꝙ q̄libet q̄ſi ptē efficit effect⁹ ꝛ nō totū: ſicuti dū ſol ꝛ hō generant hominē. ex. ij. phicoꝝ. tertie ſunt qn̄ ſuperior mouet inferiorē: ꝛ tñ tot⁹ effect⁹ eſt a q̄libet: ſic in ppoſito de⁹ coopat̄ cū volūtate ad volendū. ꝛ tñ tota volitio eſt a deo cāta tota: ꝛ a creata voluntate: ita tñ ꝙ prius nā a deo q̄ a creatura. Et pa3 ꝙ q̄ ad h̄ illa ppō in libro de cauſis. omnis cauſa primaria pluſ influit ſup cātū q̄ cā ſcdaria: h3 gloſari. pl⁹. i. pri⁹. ſ. nā ſolū. aut pl⁹. i. pfecti⁹. q: a ſe cāt. aut tertio pl⁹: q: etiā cāt ſcdam cām. Et p3 exº manifeſto. pr̄ eñ pri⁹ origie pduc̄ ſpm̄ſctm̄ q̄ fili⁹. ꝛ tñ totū eo mō q̄ dicim⁹ totū in diuinis eū pducit fili⁹ ſic̄ ꝛ pr̄. ſic ſuo mō in ppoſito. et corroborat̄ iſta ps ꝯclonis triplici medio eiuſd̄ docto. ſubti. pº q: ſi ſola volūtas creata elicēt illud poſitiuū diuina volūtas poſſet ipediri ſi vellet oᵐ. ſcdo q: tūc de⁹ pſcius nō videret̄ futurorū cū illa ex p° li. ſciat p actū volūtatis ſue: ꝛ i caſu oīn nō eēt cā. tū tertio: q: tūc nō eēt ops cu3 nō poſſet ipedire iſtud poſitiuū niſi deſtructa libertate: nec illud cāret. vñ p3 ꝙ ſicut de⁹ eſt cauſa meriti ita ſuo mō ꝛ ſubſtracti in demerito. vñ cālitas dei i hmōi cālitate nō ipedit ꝯtīgētiam volūtatis i volēdo: q: ſic creata volūtas libē cāt ſic dīna libere coopat̄. Et ſi obiiciat̄: q: de⁹ ñ facit ꝯ ſuā phibitionē: cū igr̄ phibuerit mltas actiōes: ſeqtur ꝙ eas nō fac̄. Dᵐ ꝙ ſibi nō phibuit eas ſ3 aliis. nec eas agit inq̄tū ſūt phibite ſed inquātū poſitiua. Et ſi dicat̄: q: ſi nō faceret nec creata volūtas. dᵐ vt inqt dyoñ. ꝙ coactā vita3 nō hēm⁹: iō pacto facto in nr̄is opatiōib⁹ ꝯcurrit de⁹. vñ p° infert̄ ꝙ idē effect⁹ venit a caritate pfecta. ſ. a volūtate dei q̄ cūcta q̄ agit facit caritate ꝛ volūtate vicioſa ſeu creata ab intendēte bonū finē. ſ. deo q̄ ppter ſeipm̄ cūcta opat̄: ꝛ intendēte malū. ſ. creata volūtate. 2° infert̄ ꝙ nihil impedit creatā volūtatē ꝯtineri pᵉ volūtati q̄ſi regule in opando: ꝛ tñ deficē: cui⁹ rō: q: nō ex oī pte ꝯtinuat̄ qd̄ exigit̄. Dᵒ ſm nām inq̄tū. ſ. exigit. tertio infertur ꝙ ad aliqua deus opatur ad que nō mouet ſeu excitat. quia ad poſitia peccati concurrit: ſicut eſt adulteriū: aut homicidium nō tñ mouet volūtatē ſeu excitat ad hoc operandū. Sed dicit ſcda ps cōclonis. ꝙ deformitas peti venit a ſola creata volūtate nō a do. pbat̄ triplici auctē. pª ſumit̄ in li. lxxxiij. q̄onū. q. iij. nullo hoīe ſapiēte ſit homo deterior: tāta eſt eñ hec culpa vt in homine ſapiente non cadat. Cū g° de⁹ om̄i hoīe ſapiēte ſit pſtantior, ſequit̄

scda ex eodē li.q.xxi.qđ ē cā oīni enti vt sit:nō ē de se cā nō eēndi.de⁹ aūt est cā oīb⁹ eēndi.igr̄ nulli de se ē cā nō eēndi.tertia sumit̄ ex li.ansel. de libero arbi.c.viij.Cū de⁹ ocm gr̄iā.rc. Cum igr̄ sit de⁹ cā gratie neq̄t eē cā pcti:⁊ ita solum a volūtate creata Et si dicat̄ ꝙ est cā mali pene:si cut carētie visiōis dei ⁊ nō fruitiōis ei⁹:⁊ tñ eq̄ intēse sūt mala:sicut mala culpe:⁊ ita videt̄ ɔcedendū ꝙ est cā mali culpe. Et ɔfirmat̄.q2 est cā substractiōis gr̄ie q̄ p̄pōderat pctō priuāti act⁹ rctitudinē.dicēdū ꝙ carētia visiōis dei ⁊ ei⁹ fruitiōis ⁊ gr̄e substractio sūt nob mala inq̄tū culpa exigēte bis carem⁹.vñ si de⁹ sine culpa nr̄a a nob retrahēt suā gr̄iā nō eēt malū pene.vñ conclusiue dicēdū ꝙ remotiōis ipoꝝ sum⁹ cā demeritorie p vicia nr̄a:⁊ ita de⁹ nō est cā mali pene immediate. Quicq̄d eñ de⁹ dat añcedēter dat ⁊ cōsequēter q̄tū in ipo ē:⁊ ita dādo gr̄iā voluntati dabit ɔñter opa bōa.⁊ dādo volūtatē dabit actus rectitudinē:sed oberrāte volūtate totum remotū ē dep̄ta volūtate. Sed extat dubiū.certuꝫ ē ꝙ pri⁹ nā ds coopat̄ volūtati q̄ ipa opet̄ volūtas creata in illo priori.q̄ro vtrū de⁹ causet actū rectū vel obliquū si rectū ergo in scdo instāti volūtas nō peccat creata.Si obliquū.ergo ds ē cā pcti. Rñdendū p° ꝙ ex pte sui neq̄t de⁹ peccare q2 nec auerti a se formalr̄:q2 tunc posset mutari nec v̄tualr̄:q2 nihil aliud a se diligēdū nisi q2 id diligit.vltra dm ꝙ in p° signo cāt actū rectū q̄ntū ē ex pte sui.⁊ dū infert̄ ergo creata voluntas nō peccat.negāda est ɔña:q2 nō coagit illi rectitudini:iō hinc venit obliq̄tas.sicut licet sol cecū illūinet ex pte sui:ꝙ nō illūinat̄ est ex pte oculi. Ex q̄ pꝫ ꝙ illud verbū tertij Reg.vlti.dñ dictū fuit.q̄s decipiet achab regē isrl̄.⁊ dicit dñs spūi mēdaci egredē ⁊ esto spūs mēdax in ore oīm pphetarū.istud dꝫ intelligi pmissiue nō actiue.vñ ⁊ de⁹ lꝫ p sui p̄ntiā sit boni cā in nob .nō tñ primo se a nob abseñtat nisi peccem⁹. Et si dicatur si est cā adulterij ⁊ hoīcidij.ergo nō dꝫ ea punir̄. Iā patuit:q2 solū est cā q̄ ad positiuum:imo nec ea pmittēt nisi sciret in meli⁹ cōmutare:sic ei cū palea granū nascat̄:sic ex adulterio bōa aliq̄ ples nascat̄. Ex q̄ pꝫ ꝙ melior ē opīo quā retractauit mgr̄ p̄cedēti dist.xxxv.⁊.xxxvi.q̄ dicit peccata q̄tū ad positiuū a deo ñ q̄tū ad deformitatē q̄ illa quā in p̄nti dis.tāgit mgr̄ ponēs:nec quo ad positiuū:nec q̄ ad deformitatē eē pctā a deo.

Scda ɔclo est de cālitate fortuiti a deo .⁊ ē h. Licet eē fortuiti a deo veniat vt tñ est fortuitum ab eodē nō cātur. Dicit pa ps cōclonis ꝙ esse fortuiti a deo pducit̄.pbat̄.in nullo genē ē dar̄ duas cās primas simplr̄:sic nō est dare duos fines vltimos in eodē gr̄du eē.ergo fortuiti.quero vñ ē aut a se vt a deo.aut tertio ab alio agente.si a se:g° ē a se:⁊ ita nō cāt̄ a fortuna:⁊ ita nec dr̄ fortuitū:⁊ ē manifesta ɔdictio. Si a deo hr̄ ppositū.si ab alio agēte:aut ē subordīatuꝫ deo:⁊ ita erit a deo .q2 pa cā cāt cū cā scda:aut nō subordinat̄:⁊ ita erūt duo pa pricipia effectīa. ⁊ ɔfirat̄. q2 cū cā p accñs reducit̄ ad cām p se.ex.ij. phicorū.cū ergo fortuna sit cā p accñs hꝫ ad deū reduci sicuti ad primā cām p se.⁊ cū fortuitū reducat̄ ad fortunā.seq̄t̄ ꝙ ⁊ ad deū. Et si dicat̄.q2 fortuitū dicit priuationē cognitiōis.de⁹ āt oīm hꝫ noticiā. Dm ꝙ fortuitū noīat effectū aliquē:⁊ rōne hui⁹ dr̄ esse a deo.vlteri⁹ noīat defectū cognitionis.⁊ rōne hui⁹ nō ē a deo.vñ solū isto scdo mō ē fortuitū in reb⁹ rōne cārū pticulariū:nō aūt pc ꝙ eñ q̄s fodiēdo p̄ter intētionē thesaurū inueniat dr̄ fortuitū rōne cārū pticulariū.respectu āt prime neq̄ q̄ cui añq̄ fiāt cūcta sunt nota.lꝫ in h marc⁹ erraucrit tullius vidē nō potēs deū cuncta p̄noscere:⁊ tñ fortunā fore in reb⁹. Sꝫ dic scda ps ɔclonis.ꝙ fortuitū nō est a deo inq̄tuꝫ fortuitū pbat̄.sic eñ malū repugt̄ bono:ita fortuitū r̄pugt̄ puidētie:sꝫ malū vt malū nō venit a sūmo bono.ergo nec fortuitū vt fortuitū a sūma puidētia. Et ɔfirmat̄.q2 sicuti iniusticia neq̄t esse nisi ab eo qui opat̄ iniuste:sic nec fortuitū vt fortuitū nisi ab agēte a fortuna.

Tertia cōclo est de cālitate falsitatis a deo.⁊ est h. Licet dina cālitas id qđ falsuꝫ est attīgat falsitatē ñ pducit. Dicit pria ps ꝙ diuina cālitas pducit id qđ est falsuꝫ.pbat̄.q2 oīe positiuū est a deo. Iob.i. Oīa p ipm facta sunt. Sed id qđ ē falsum est aliq̄d.igr̄.pbat̄ minor.q2 nō est intelligibile falsitatē que sola est priuatio veritatis eē sine subiecto. Et si dicat̄.q2 qđ de⁹ pōt facē pōt ⁊ dicē. Si ergo p̄t facē falsuꝫ p̄t eē ⁊ dicē falsuꝫ.respōdēdū ꝙ dicē falsuꝫ pōt intelligi vel rōne substracti.⁊ sic pōt dicē falsuꝫ.hoc est dictu p̄t dicer̄ id qđ est falsuꝫ.licet nō rōne qua est falsuꝫ vl̄ formaliter.⁊ sic neq̄t dicere falsuꝫ:q2 nec illđ sic cāt Et extat exēplū.dicit christus iudeis. Si dixero quia nō noui eum ero similis vobis mēdax.potuit nō dubium christus dicere nō noui euꝫ:nō inquātum sub ratione falsi.sed inquantū dicibile erat. Ex quo patet ꝙ licet falsum inq̄tum aliquid habet positiuū habet ydeam in deo nō tamen sequitur ꝙ inquātū est falsuꝫ.vnde ⁊ falsuꝫ inquātum aliquid habet positiui est veruꝫ ⁊ habet rationem veritatis.qđ ex hoc pbat̄.q2 ens ⁊ verum cōuertūtur.cū igitur falsum sit ens extat ⁊ verum. Sed dicit scda pars cōclonis.ꝙ deus nō producit falsitatem.patet. Sicut eñ se habet malicia ad bonitatē.⁊ sic falsitas ad veritatē Cum igitur a summa bonitate nō veniat malicia.ergo nec a summa veritate falsitas . Et si dicatur.quia tam equalitas q̄ inequalitas in reb⁹ sunt a deo.ergo a sili tam veritas q̄ falsitas i rebus erūt ab eo.negāda est ɔsequētia .quia licet inēq̄litas q̄ ad nomē dicat priuationē:tñ a parte rei dicit ordinē ⁊ gradū.falsitas aūt ex toto dic̄ priuationē. Si āt inēq̄litas capiat̄ q̄ ad priuatiuū dr̄ tūc ꝙ nec inēq̄litas nec falsitas sunt a deo

Quātū ad tertiū articulū sunt tres diffi. Pa ē quō itelligit̄ illa auctas. Amos.iij. nō ē malū in ciuitate qđ nō faciat dñs. Dicēdū primo ꝙ itelligit̄ de malo pene:⁊ maxīe d malo pene positiuo.2° dr̄ ꝙ itelligit̄ pmissiue ēt de malo culpe q2 nisi ops pmittēt nullū malū peit⁹ fieret.tertō dr̄ ꝙ itelligit̄ ēt actiue de malo culpe q̄ ad positiuū nō q̄ ad deformitatē.vñ ysa.xlv. Ego dñs ⁊ nō ē alter de⁹ formās lucē ⁊ creās tenebras faciens pacē ⁊ creās malū. Scda diffi.an opm fortuitoꝝ sit aliq̄d pricipiū i nob p̄ter itellectū ⁊ volūtate.dic̄ nico.bonen i scdo sue pbie ꝙ sic.⁊ extrahit d pho i li.d bōa fortūa.⁊ ide ē ꝙ vn⁹ ē a° i bono magis fortunat⁹ vel i malo:⁊ in iuuētute hꝫ bonas fortunas ⁊ i senectute malas :vel ecōtra.totū tñ residꝫ p̄ncipaliter ex pte dine volūtatis.lꝫ q̄dā ex pte corpis sit dispō. Tertia diffic̄. ē.qđ ē maioris dignitatis aut falsificare ppōnē aut v̄ificare.dm ꝙ loquēdo simplr̄ v̄ificare nobilius ē:tñ i casu falsificare ē nobili⁹.hāc v̄o ppositionē.martin⁹ ē pctor.p̄t martin⁹ peccādo v̄ificare.sol⁹ tñ ds ifūdēdo gr̄iā eā p̄t falsificare. Ex h pꝫ ad q̄ōnē.ꝙ vicꝫ tā pctm q̄ fortuitū q̄ falsū ñ pducūt̄ a deo nisi ɓm id qđ dicūt positiuū.

Ad pm argm ɔcedit̄ añs.⁊ negt̄ ɔa.⁊ dr̄ ꝙ ñ solū peccat volūtas i illo defectu:sꝫ q2 tenet̄ habē rectitudinē ⁊ nō hꝫ:qđ nō p̄t ɔuenire pc volūtati cū sit pa regl̄a cui tenemur cōformari ⁊ nō illa nob. Ad 2m.in corpe q̄ōnis apparuit solu°.dicū ē eñ ꝙ ɓm totū positiuū qđ ē i fortuito.fortuitū ē a deo non al's:⁊ hoc suffic̄. Ad tertium maior ē falsa.nō ē eñ v̄m ꝙ si q̄s fac̄ falsū rōne positiui ꝙ faciat falsitatē q̄ pura extat p̄uatō:immo eēt sophisma accidētis. Et ad exm adductuꝫ q̄ facit hoiem fac̄ hūanitatē.dico ꝙ exēplū ē dissile.tā eñ hō q̄ hūanitas dicūt p̄oem:qđ nō est in pposito de falso ⁊ falsitate. Ex.rc. Pa ɔ°.extat opio ꝙ a deo nec deformitas ē aut pō vel culpe ētitas.dic̄ ɔ°.ꝙ sūt aliq̄ opinātes ꝙ nec positiuū pcti nec deformitas sūt a deo.⁊ ponitur a p̄nci° dist.vsq3 ibi.in h v̄bo aūt.rc. Scda ɔ°.ex opione solū pducūt̄ dei actiōe q̄ bōa dicūt̄. dic̄ ɔclo.ꝙ ɓm op.p̄dictā solū illa dicūt̄ pduci a dō q̄ sūt bōa sic culpa.⁊ ponit̄ ab illo loco.in h aūt v̄bo.rc.vsq3 ibi.cū g° in h oēs. Tertia ɔ°.malū pēale a dō ponit̄ atq3 ɔcedit̄ pduci tale. dic̄ ɔ°. ꝙ malū pene fit a deo.⁊ ponit̄ ab illo.c.cū ergo in h oēs.vsq3 ad finē dist.

Ost p̄dicta de volūtate.rc. Hic sigt̄.xxxviij.dist.hui⁹ scdi q̄ sic ɔtinuat̄ ad p̄cedētes.nā postq̄ a.xxxiiij.inclusiue iq̄sita ē mali cālitatis ⁊ eiusdē q̄dditas. Nūc venari icipit mgr̄ quō ad malū se hꝫ creata volūtas. Et diuidit̄ in tres ptes In pa.in creata volūtate pcti origo q̄rit̄. In scda de culpe multiplicitate ⁊ criminis sermo ɔterit̄. In tertia de nr̄a peccabilitate vñ sit dari⁹ pādit̄.pa in prīci°.scda dist.xliij.ibi.cū aut ē volūtas.tertia dist.xliiij.ibi.p⁹ p̄dictā ɔsiderationē.rc. Pa rurs⁹ ptic̄la i q̄ in creata volūtate.rc in tres ptes diuidit̄. In pa tāgit̄ cōdi° q̄ voluntas deprauat̄. In scda vñ ipa sit oñ° plus aliavi coinq̄nat̄. In tertia an exterior addat actio maculā ppriā iuestigat̄.pa i prīci°.scda ibi.dist.xxxix. Hic āt orit̄ qđ satis.rc.tertia dist .xl.ibi.p⁹ h de actib⁹ adiciēdū.rc. Rursus pa ptic̄la q̄ ē p̄ns dist.in q̄ tāgit̄ cōditio q̄ volūtas.rc.in tres pt̄es diuidit̄. In pa oñdit dari⁹ ꝙ a fine venit rectitudo. In scda pꝫ subtili⁹ finis vltī ingēs magnitudo. In tertia volūtatis attēti⁹ ⁊ itētiōis claret hitudo.pa in p̄nci°.scda ibi.q̄ g° caritatē sibi ponit.rc.tera ibi.solet ēt q̄ri q̄d distet.rc. Seq̄t̄ dist.xxxix.h aūt orit̄ qđ satis nec̄ia.rc. In q̄ post q̄ in p̄cedēti dist.tacta ē cōditio q̄ volūtas depuat̄.q2 scꝫ oñdēdo q̄d sit rctitudo volūtatis ostesum ē quō p obliq̄tatē deturpat̄.nūc i ista oñdit̄ dist.vñ ē ꝙ volūtas pl⁹ q̄ aliq̄ alia pō coinq̄nat̄ Et hꝫ diuidi p̄ns dist.i tres ptes pricipales. In pa de cā deprauatiōis volūtatis agit deliberatiue. In scda ɔ vim determiatiōis ducit̄ rō dubitatiue. In tertia nālis motiōis nr̄e pꝫ cā affectiue.pa in prīci°.scda ibi. Sꝫ adhuc q̄rit̄ q̄re hui⁹ nāt̄.rc.tertia ibi.p̄terea q̄ri solꝫ quō itelligēduꝫ sit.rc. Et seq̄t̄.xl.dist.scꝫ p⁹ hec de actib⁹ adiciendū.rc. In q̄ postq̄ in p̄cedēti dist.oñsuꝫ ē q̄ sit cā q̄re volūtas pl⁹ alijs potētijs coinq̄natur. Nūc i p̄nti dist.oñdit̄ an exteriori actiōe aliqua pcti macula addat̄. Et diuidit̄ in tres ptes pricipales. In pa ostēdit̄ ꝙ ex fine ⁊ intētiōe reddit̄ actib⁹ bonitas. In scda ex subtili indagatiōe sup dictis surgit dubietas. In tertia pꝫ ex intētionis puersiōe ꝙ in actib⁹ venit obliq̄tas .pa i p̄ncipio.scda ibi. Sed q̄rit̄ vtrū oīa opa hoīs.rc. tertia dist.xli.cūq3 intētio:vt supra dictū ē.⁊ hec est diuisio harū triū dist.rc.

Trū itētio.sinderesis.⁊ ɔsciā ex actu peccātiū corrūpant̄. Et arguit̄ ad ptē falsaꝫ trib⁹ medijs. Prio arguit̄ ꝙ nō corrūpat̄ intētio i peccātib⁹ actu.nullū pri⁹ corrūpit̄ posteriori nec cā effectu. Sꝫ oīs itētio ē prior actu peccati ⁊ extat causa ei⁹.igit̄.rc.maior patet. quia sicuti prius nō dependet a posteriori:sic ab eodem corrūpi nō videtur:nec cā ab effectu denoīatur. sed effectū denoīat.minor pꝫ. tum quia intētio pertinere videtur ad intellectū.iuxta illud .oīe agēs per se agit per intētionē.ex scdo phicoruꝫ. pctm ad volūtatē prior āt est itellect⁹ ⁊ ea q̄ ei⁹ sūt volūtate ⁊ ētib⁹ i ea:tū q2 itētio motrix videtur opis iuxta nomē suū: itētio i aliđ tēdēs. Se

cũdo arguit φ corrũpat p pctm̃ tã sinderesis φ̃ ɔsciã:sic se hʒ ad malã fomes:sic sindẽsis ⁊ ɔscientia ad bonũ:sʒ p gratiã p̃t sũdit⁹ i hoie fomes corrũpi.igr̃ ⁊ p malũ poterit tã sinderesis φ̃ cõscia destrui.maior pʒ:sicuti em̃ ex pte carnis ponit fomes q̃si q̃ddã ad malũ iclinatiuũ:sic ex pte spũs sindẽsis ⁊ ɔscia q̃si q̃ddã ɔ̃ malũ murmuratiuũ.vñ de sinderesi ad Rom̃.viij.dr.h̃ ẽ spirit⁹ q̃ postulat ꝓ nob̃ gemib⁹ ienarrabilibus.Et magn⁹ basili⁹ diffiniẽs ɔsciaʒ dic.Cõscia ẽ nãle indicatoriũ.sʒ mior pʒ i btã ṽgie:⁊ forsan i aliqb⁹ alijs. Ter⁹ arguit φ pctm̃ nõ ɔsistit i actu.si em̃ pctm̃ ɔstaret i actu:aut exteriori:aut interiori.sʒ nec sic nec sic.igr̃.maior parʒ ex dione sufficiẽti.Sʒ ꝓbat mior.p° φ nõ i actu exteriori:qr po° organice pcti nõ extãt receptiuũ veluti nec ṽtutũ.nec iteriori:qr h̃ eẽt i volũtate:h̃ ãt eiusdẽ ɔ̃dicit libertati:qr q̃ fac pctm̃ ṽuus extat pcti:ipa ãt ṽua nõ ẽ sʒ libera. In o^m primi arguit aucte aug.⁊ ẽ in lr̃a.Intẽtio ẽ q̃ sic ad finez ꝑuenire volo.⁊ p ɔ̃ñs si nõ ꝑuenio ꝓpt̃ pctm̃ itẽtio corrũpit. In o^m scdi arguit ex glo. super Ezech.prici^m.scintilla ɔscie i chayn nõ extiguetur:⁊ tñ magn⁹ valde fuit pctõr.vocat aũt glo. scintillã ipaʒ sinderesim. In o^m tertij arguit ex illo ps.ꝓdijt q̃si ex adipe iniq̃tas eoruʒ:⁊ ita ex q̃ ẽ ꝓdi° est opatio.In ista q̃one ad.⁊c.Quo ad p^m articl̃m termi sũt itẽtio.sinderesis.ɔscia.

Primi⁹ igit termin⁹ ẽ intẽtio.vñ ṽm frem gerardũ odonis in.iij.ethic.in tractatu electiõis respectu finis ista tria differũt.volũtas.fruitio. ⁊ itẽtio.volũtas em̃ vt mõ loq̃mur ẽ act⁹ voluntatis i vltimũ finẽ nõ tñ ɔsiderata rõne finis.fruitio ṽo in h̃ φ ẽ in vltimũ finẽ addit φ sit sub ratiõe finis hĩti:aut pfecte in patria vel ipfecte in via.Intẽtio ṽo solũ differt a fruitiõe:qr ẽ p modũ finis nõ hĩti.iõ dr a tẽdẽdo.Ex q̃ pʒ φ itẽtõ ẽ act⁹ volũtatis pricipalr:⁊ maxie qñ ɔstruit sine ꝑpositiõe me^a cũ suo casuali.vt dicẽdo:intendo h̃.qñ aũt cõstruit ꝑpõne me^a:sic dicẽdo.intẽdo i h̃ tũc ptinet ad intel^m.vt nõt doct. deuo.ij. q.arti.ij.xxxviij.dist.⁊ sic dicũtur apõ logicũ intẽtiões prie ⁊ scde.Et i.i.q. eiusdem arti. notat φ sicuti triplex reperit appetit⁹.scʒ nãl vt i lapidib⁹.sensitiu⁹ vt i brutis.intellectiu⁹ vt in nob̃. sic ⁊ triplex itẽtio.p^a ẽ appetit⁹.s.nãl:⁊ ẽ nccitatis.scda appetit⁹ sensitiui:⁊ ẽ magis ipetuositatis.tertia appetit⁹ intellectiui:⁊ est mag̃ libertatis. Scds termin⁹ ẽ sinderesis extat ṽbũ grecũ quã interp̃tamur scitillã ɔscie.dic tho. xxxix. dist.q.i.arti.iij.φ dr scitilla:qr sic in igne scitilla est ps ignis mag̃ eleuata:sic ps aie sup̃ma dicit scintilla q̃ cũ spiritib⁹ cõuenim⁹ ãgelicis.vñ notat glo.sup princi.ezech.φ sinderesis differt ab his trib⁹.rõnabili.ɔcupiscibili.⁊ irascibili. ⁊ superior extat.figurat em̃ irascibilẽ in leone.cõcupiscibilẽ in vitulo.rõnalẽ in hoie.⁊ dicit sinderesim q̃si aq̃la sup alias volãtẽ.Ex q̃ clare pʒ φ sinderesis intelligitur altior sup̃ma portiõe ratiõis.vñ noto.iij.⁊ p̃t i pte trahi a doc.subti.i.⁊. ij.q̃onib⁹.xxxix.dist.φ ista tria differũt.sinderesis cõscia.⁊ lex nate.sinderesis em̃ noiat vel supiorẽ ptẽ aie vel hĩtũ pricipiorꝫ opabiliũ vt deo ẽ obediendũ.parẽtes sũt honorãdi.⁊ sic de alijs.Conscia aũt noiat hĩtũ ɔclonũ ⁊ hmõi pricipijs habitarũ.verũ φ discursus h̃ fieri intelligit mediãte sup̃ma portiõe rõnis:⁊ ita p̃cedet sinderesis mediabit sup̃ma portio rõnis tertio iũget ɔscientia.Lex ãt nate dr o̅b̅m hmõi pricipiorꝫ. vnde glo.sup illo ṽbo ad Rom̃.ij.Cũ gẽtes q̃ legem nõ habẽt ea q̃ legis sunt faciũt ipi sibi sũt lex.dicit sic.lex nate ẽ q̃ sibi ɔscij sunt.⁊ gloset glo.obiectie. Terti⁹ termin⁹ ẽ ɔscia.vñ cõscia in theologia solet accipi triplr.prio° accipit cõscia pro ipo cõscito situati dũ diffinit dam̃.ɔsciam.d. cõscia est lex intellect⁹ nr̃i.s.obiue.scdo dr cõscia ꝓ hĩtu q̃ sum⁹ ɔscij.sic est illud.i.ad thĩo.i.Caritas ẽ de corde bono ⁊ ɔscia pura ⁊ fide nõ ficta.tertio dr ɔscia ꝓ ipa põ cõsciẽte.⁊ h̃ ẽ mod⁹ q̃ noiamus o^m intellect⁹ ⁊ habit⁹ pricipiorꝫ ⁊ ipaʒ potẽtiã intellectiuã eodẽ noĩe scʒ intellectũ.sic in ꝓposito. Quãtũ ad scdm arti.sũt tres ɔclones. p^a ẽ de itẽtiõe iuxta.xxxviij.dist.scda ẽ de sinderesi ⁊ cõscia iuxta.xxxix.tertia d actu peccãdi iux xl. P^a igr̃ est h̃.Intẽtiõis bõe finis vna precipue extat caritas ⁊ cui⁹ subm volũtas dr. Dic p^a ps ɔclois φ finis itẽtiõis ẽ vna p̃cipue caritas.ꝓbat.oĩs bõa volũtas ad h̃ ordiat vt deuʒ hẽat ⁊ deo fruat.sʒ nos ñ fruimur dõ:nec cũ habem⁹ nisi p caritatẽ:⁊ ita finis erit caritas.vnde ad Ro.xiij.plenitudo legis ẽ dilectio.nec illud obuiat qd dic ad rom̃.x.finis legis xp̃s.qr xp̃us ẽ caritas:nõ q̃dẽ inhesiua sʒ obiua.vñ i.xxxviij dist.recte ẽ locut⁹ mgr̃ finẽ ponẽs bõe intẽtiõis caritatẽ.sic ⁊ paul⁹ dicit ⁊ aug.i li.de laude caritatis.Ille tenet q̃cq̃d latet.q̃cq̃d pʒ i diuis ṽmonib⁹ q̃ caritatẽ ṽuat in morib⁹.vñ tota scriptura ad caritatẽ termiat.vñ p° de⁹ q̃ extat caritas obiectiã.d q̃ i.i.Job.i.de⁹ caritas ẽ ⁊ finis nr̃.scdo caritas ihesiua i nob̃ i pria q̃ dicet ɔsũata.tertio caritas vie q̃ dr ichoata.vñ põd⁹ dr volũtatis q̃ i deũ fert:aug dicẽte.põd⁹ meũ amor me⁹.⁊ si dicatur ex illo ṽbo bern̄.ili.d amorẽ di.ex amore dei venitur ad caritatem .ex caritate ad sapientiã:⁊ ita sapia nobilior caritate videtur.dr φ ibi sapia solũ noiat excellẽtiorẽ g̃dũ caritatis vt deriuet sapia a saporẽ ñ asape.sʒ cõpatit ne ista caritas aliũ finẽ secũ.qr sup illud Luc.xv .Quanti mercẽnarij i do.pa.mi.hñ.pai. Dicit Amb .ibi multi sũt mercẽnarij q̃ habũdant fide.spe.⁊ caritate.⁊ tamẽ mercẽnari⁹ ponit preter deum aliuʒ finẽ.alioq̃n ñ eẽt mercẽnari⁹ sʒ fili⁹.Dic doc.deuot⁹.q.iij.arti.i.xxxviij.dist.φ ponẽ finẽ aliũ in opib⁹ suis p̃ter deũ.p̃t itelligi triplr.p°° vt sit finis sub fine:puta si canonic⁹ vadat ad ecclesiaʒ vt ṽuiat deo ecce finis p̃ncipal:⁊vt habeat suas distributiões q̃s pauperib⁹ distribuat ecce finis sub fine:⁊ istud inq̃t ẽ bonũ ⁊ meritoriũ.scdo intelligit vt sit finis p̃ncipal ⁊ finis nõ p̃ncipalis ita tamen φ finis non principalis non sit propter deum:sicut si canonicus vadit ad ecclesiaʒ vt deo pricipaliter ṽuiat ⁊ min⁹ pricipalr vt distributiões suas recipiat nec istũ finẽ referat i deum.tal iq̃t nõ peccat mortalr sʒ forsan venialit vñ nõ amittit ꝓ hmõi caritatẽ.⁊ h̃ inuit aug.in li.ɔfessionũ.Min⁹ q̃ppe te amat q̃ p̃ter te aliõ amat qd nõ ꝓpter te amat.Tertio itelligitur vt sint duo fines p̃ncipales:sic si canonic⁹ vadit eq̃ p° ad ecclesiã vt ṽuiat deo ⁊ hẽat pecuniã:⁊ tũc ẽ ɔ̃ bonã volũtatẽ ⁊ talib⁹ dr.non potestis deo ṽuire ⁊ mãmone.terrã em̃ sãctã duab⁹ ingrediunt vijs qd nõ lʒ.fili⁹ aũt ẽ i p° g̃du. mercẽnarius aũt bon⁹ in scdo.mercẽnari⁹ mal⁹ in tertio.⁊ pʒ cã q̃re boni filij vno fine ɔtẽtant.h̃ em̃ amor exigit filial vt solũ deũ sicuti p̃reʒ diligam⁹:ꝓ̃icit qd diligim⁹ ipe de⁹ q̃ extat sũmũ bonũ i quo cũcta q̃ optam⁹ iuenim⁹ abũdant. Mali ãt ratione libidiosi amoris i diuersa ferunt:nec in his q̃ diligũt vñ satietur iuenitũt.Supb⁹ em̃ i excellẽtia nõ iuenit sufficiẽtiã.auar⁹ i pecũia nõ iuenit sacietatẽ:ita de alijs.Sʒ nũq̃d si intentio sit bõa erit totũ residuũ bonũ:vt si q̃s mẽtiatur vt saluet ꝓximũ suũ.Dicẽdũ φ ad hoc φ aliq̃d sit bonũ ex itẽtiõe tria req̃rũt.prio vt finis hẽat rationẽ melioris boni entib⁹ ad finẽ:si ei diligerẽ deũ solũ ꝓpt̃ me pctm̃ g̃ue eẽt.scdm vt ea q̃ sũt ad finẽ sint bõa. ideo peccatum ẽ si q̃s furet vt paupeʒ nutriat:qr furari nõ ẽ bonũ. tertiũ vt sit ɔsideratio:qr opa mõ^a sciam req̃rũt.ex.ij.ethicorũ. Sʒ dic scda ps ɔclonis φ subm itẽtiõis ẽ volũtas.ꝓbat illud ex pte cui⁹ pricipalr residet meritũ ẽ i volũtate:sʒ hmõi ẽ itẽtio.igit .maior pʒ:qr sic ṽt⁹ p̃ncipalr ẽ i volũtate ita ⁊ meritũ cũ libera sit.minor ṽo ꝓbat aucte bern̄. in li.de libero arbitrio.Intẽtio iq̃t sufficit ad meritũ:sʒ actio req̃rit ad exẽplũ.Confirmat aucte mgr̃i in littera.Intẽtio q̃ppe ẽ q̃ ꝑuenire ad finez volo. vñ nõ obuiat qr itẽtiõis ẽ referre. volũtas eniʒ ex eo φ ẽ q̃ ad opari sepata a corpe ẽ supra se cõuersiua.Et si dicat:qr supra illo Mat.vi.si oculus tu⁹ fuerit simplex.dic glo.i.intẽtio.Et super illud i eodẽ.vide ne lumẽ qd in te ẽ tenebre sint. glo.dicit φ itẽtio q̃ bonũ facim⁹ lumẽ ẽ:tã eniʒ ocul⁹ φ̃ lumẽ ad intellectũ ꝑtinet.iõ dicẽdũ finaliter φ sicuti liberũ arbitriũ includit intellectum ⁊ volũtatẽ.sic lʒ diuersimode intẽtio ẽ intellect⁹ ⁊ volũtatis.intellect⁹ vt p̃mi volũtatis vt subi. Et h̃ intẽtio ẽ doc.deuo.arti.ij.q.ij. xxxviij.dist. Et doc.subti.in eadẽ.Et tho.q.iij.vñ noiat formaliter actũ circa finẽ.⁊ ex ɔ̃ñti ⁊ mãlr ea q̃ sũt ad finẽ mõ opposito electiõi q̃ ẽ p° entiũ ad finẽ:⁊ ex ɔ̃ñti ipi⁹ finis. Scda ɔ° ẽ.iuxta dist. xxxix.de sinderesi ⁊ ɔscia:⁊ est h̃ .sic sinderesis ⁊ ɔscia hit⁹ sũt intellectiui vt pctis ex toto nõ corrũpant.dic p^a ps ɔclonis φ sinderesis ⁊ ɔscia sũt hit⁹ itellectiui:nisi accipet aliq̃tiẽs sinderesis ꝓ sup̃ma pte aie sic tactũ ẽ i prio arti.sʒ ꝓnũc dimitit.ꝓbat.ergo p° de sinderesi.p° aucte mgr̃i in lr̃a.Et ɔfirmat p illã glo.sup malachie.ij.Custodite spm̃ vestrũ ⁊ vxorẽ adolescẽtie vr̃e.dicit glo.φ vxor ẽ lex nãlis sʒ spũs nõ aialis q̃ nõ pcipit ea q̃ dei sunt:sʒ rõnal.⁊ vocat hũc sinderesim.nec obuiat φ sinderesis murmure dicit:q̃a murmur tale hʒ capi ostẽsiue inq̃tũ ostẽdit volũtati q̃d faciẽdũ:nec oʒ dare volũtati talẽ habitũ q̃ actu elicito nccio tẽdat ad bonũ ñ libere.libertati em̃ h̃ repug̃t maxie vie.vñ qñ diuidit dam̃. volũtatẽ in thelisiʒ ⁊ bulisim.i.nãlẽ ⁊ deliberatiuã nõ itelligit φ volũtas nãl hẽat actũ elicitũ ⁊ nõ libere.h̃ q̃ppe volũtati r̃pug̃t sʒ solũ noiat appetitũ.scdo ꝓbat illa ps d cõscia φ sit in itellectu.ꝓbat.oĩs scia ẽ i itellectu.oĩs cõscia ẽ scia. igr̃.maior ẽ nota.mior ꝓbat.vñ ecces.vij.scit ei cõscia tua qr ⁊ tu crebro maledixisti alijs .pʒ secũdo ex differẽtijs:qr rectũ ⁊ erroneũ diuidunt cõsciaʒ:⁊ tñ erroneũ appropriat itellectui.patet tertio ex actib⁹ cõscie q̃ sũt testificari dirigere legere iudicare:⁊ cõsiles:⁊ tñ sũt oẽs itellect⁹.nec obuiat qd dr cõscia r̃mordẽ:qr itelligit ostẽsiue aut bõa aut mala:qr totũ itelligit iq̃tũ dirigit appetitũ.Ex q̃ pʒ φ defec doc.solẽnis p° q̃libe° q.xviij.ponẽs tã sinderesim φ̃ cõsciaʒ i volũtate sinderesim q̃si pricipalẽ.cõsciam:aũt q̃si ex sinderesi natã.pʒ o^m ex cõclone. Pʒ scdo φ defecit doc.deuot⁹ dist.xxxix.ar.ij.q.i.ponẽs sinderesiʒ i volũtate ⁊ cõsciaʒ i intellectu:ita φ sic cõscientia ex pte itellect⁹ ẽ q̃si nãle indicatoriũ agẽdorꝫ sic affect⁹ hẽat suũ hitũ q̃ tẽdat in bona honesti. pʒ o^m ex cõclone.Ex q̃ pʒ tertio φ veri⁹ dic sanct⁹ tho.q̃ hac dist.art.iij.q.i.⁊.ij.Et lati⁹ dist.xxiiij.hui⁹ scdi pte pria.arti.i.q.iij.⁊.iiij.posuit taʒ sinderesim φ̃ cõscientiã in intellectu. Cui cõsonat doc.subti.in dist.xxxix.i.⁊.ij.q̃onib⁹ .vñ ṽm eum ibi tã sinderesis φ̃ conscientia sunt habitus intellect⁹ non q̃dẽ speculatiui sed practici. vt sit ordo iste in practico silogismo,sicuti i speculatiuo sunt tres ꝓpõnes maior ⁊ minor ⁊ cõclo :maiorẽ ponit sinderesis,vtputa deo ẽ obediẽdũ. miorẽ aut por° supior aut iferior.s.sʒ ds h̃ p̃cipit vtputa parẽtũ dilectionẽ.cõclonẽ ãt ɔscia vtputa g° diligã parẽtes.vñ pʒ φ q̃ ad hitũ sũt hit⁹ nobis cogniti:lʒ q̃ ad actũ cõscia ꝑmutet. Et si dicat:qr pħs dicit φ aia ẽ sicut tabula rasa:intelligit de habitib⁹ acq̃sitis nõ his. Sed dicit scda

ps q̄ ↄ̄scia nõ corrūpit ex toto:aut sinderesis per
pctā.pbat p⁹ ꝺ sinderesi.si sinderesis ī aliq̄ esset
extincta maxie eēt ī dānatis:s3 h̄ ē falsum:q2 h̄nt
vmē ↄ̄scie ex sinderesi pdeūtē.vñ aug.i li.ꝺ ciui
tate dei.Tāta ē vis castitatis ꝛ pbitatis vt oīs
vel pene ois ei⁹ laude moueat hūana nā.nec vs
q3 adeo sit in turbine viciosa vt totū amittat sen
sus honestatis. Ex q̄ p3 q̄ ille auctes q̄ dicunt
sinderesim extīgui debēt itelligi q̄tū ad actū n̄
habitū.l3 enī heretic⁹ sine murmure sinderesis p
suo errore libēter ignē patiat:q2 adhuc h3 hitū:
tñ p alio actu remurmurat i q̄ nō ē hituat⁹ vici
ose.S3 pbat ēt de ↄ̄scia:q2 ē nob q̄ ad hitū ina
ta.vñ ꝛ dr abasi⁹ nāle indicator. Et si dicat q̄a
eq̄lis difficultatis ē scire mō⁴ q̄l specula:ꝛ tñ si
ↄ̄sciā haberem⁹ igenitā eēt nob valde facile cū
de talib⁹ sit dicēdū q̄ de his n̄ ē nisi initiatiue s3
cōpletiue p hit⁹ acq̄sitos:sic ē suo mō de prici⁹
speculabiliū:ꝛ aliq̄b⁹ ↄ̄clonib⁹ ī cōi ex illo elici
tis prici⁹. Tertia ↄ̄clō ē de actu peccādi iuxta
dist.xl.ꝛ ē h̄.sic iustā itētōnē opa⁹ pēsat exterior
ut aliq̄d ↄ̄meriti aut meriti scdario appt3.dic p⁹
p3 q̄ s̄m intētionē pēsat op⁹ exteri⁹.pbat p au
ctoritatē amb.Affect⁹ opi tuo nomē iponit cui⁹
rō:q2 intñ op⁹ exteri⁹ laudat aut vituperat in
q̄tū a bōa vel mala exit volūtate q̄ p intētionē
opat.Noto tñ q̄ q̄ ad bonitatē opis op⁹ exteri⁹
seq̄t solū intētōnē qñ ē bonitas tā ī fine q̄ ī his
q̄ sūt ad finē.sic dū orat q̄s ppt deū:tūc orō ex
terior intñ pēsat inq̄tū ex bōa affectiōe proce
dit.sic de mala itētiōe respectu mali opis.Si āt
solū finis sit bon⁹ ꝛ ea q̄ ad finē mala nō opt3
finē op⁹ exteri⁹ eē bonū imo malū. vt si q̄s iter
ficiat inocētē vt vadat ad celū:finis ē bon⁹ ꝛ tñ
op⁹ malū.ita dicam⁹ ꝺ q̄titate:q̄ta ē intētio tā
tū indicat op⁹ exteri⁹ in se.dico nō respectu obi
vñ glo.sup illo vbo math.xij.bon⁹ hō ꝺ thesau
ro suo.dic q̄tū intēdis tñ facis ex pte act⁹ sc3 n̄
obi.nō enī ē verū q̄ si q̄s itēdat modicū peccat
q̄ modicū peccet:imo aliq̄tiēs mltū. Dic scda
ps q̄ opatio exterior aliq̄d affert meriti vel de
meriti:s3 scdario.p3 q̄ scda⁹ q2 ex interiori ↄ̄scie
tia pricipaliter iudicat hō āt liberat.Sed q̄ ali
q̄d afferat opatio exterior ad meritū vel demeri
tū.p3 liq̄do.nā i p̄mio subali p opa exteriora dis
positiue ↄ̄seruat caritas.q̄tum ēr ad accidētale
seu aureolā q̄ edificat pxim⁹ ꝛ p bn̄faciēte orat
aut tenet de ↄ̄gruo.Ex q̄ infert q̄ nō suffic po
tēti bn̄facē solū velle nisi opet.S3 q̄s mag me
ret:aut volēs solū bn̄ opari s3 n̄ potēs aut volēs
potēs ꝛ faciēs:sic ē dare elemosinā. Dicē⁹ q̄ si
equalr habēt velle interi⁹:eq̄liter meret q̄ ad p̄
miū celes3 q̄ ad p̄miū accidētale magis meret q̄
dat.Et dic h̄ vnū bonū vbū doc.decio.arti.ij.q.
ij.xl.dist.q2 dādo elemosinā obligat paupem vt
oret p eo:ꝛ obligādo paupem q̄dāmō obligat

deū:ꝛ ita quedam disposō ad melius vt remotis
penarū ꝛ alia mlta hinc pueniūt. Quantū ad
tertiū articulū sūt tres diffi. P⁹ ē q̄re caritas dr
radix forā ꝛ finis v̄tutū.Dicēdū q̄ dr radix:q2 ē
origo bonoꝝ opm.dr forma q2 nos deo assilat.
Dr finis:q2 nos in dō q̄etat. Scda diff.an cō
sciētia erronea obliget.dicēdū q̄ ↄ̄scia dictat tri
plicit.p̄io s̄m legē dei:ꝛ sic ↄ̄scia ligat.i.ligatū
ostēdit:nihilomin⁹ enī in h̄ erat ligat⁹ hō ex diui
na lege.scdo dictat p̄ter legē dei:sic est leuare fe
stucā de terra :tūc ligat ad pctm̄ mortale.vñ aut
tenetur dimittere illā erroneā ↄ̄sciētiā:aut pecco
mortalr.nisi leuē festucā ꝺ terra stāte ↄ̄scia.tertiō
dictat ↄ̄tra legē dei.vt si dicat q̄ hoīcidiū sit faciēn
dū sic nō ligat ad faciēdū:s3 solū ligat ad se de
ponēdū:q2 extat ↄ̄ legē dei. Ter⁹ diffic.q̄s pl⁹
meret aut paup modicū dās:aut diues multum
Dicēdū q̄ pēsata eq̄li volūtate accidētali diues
q̄ ad datū:q̄ aūt ad aliud p̄t paup pl⁹:si illud mo
dicū pl⁹ sit de suba paupis :q̄ illud multū ꝺ sub
stātia diuitis.sic ꝺ illa paupcula q̄ duo minuta
misit in gazophi⁹ ꝛ testionio xp̄i plus dedit q̄
oēs diuites:q2 totū ita applicet ad malū. Ex q̄
p3 ad qōnē q̄ vic3 l3 itētio p pctm̄ corrūpat nō
tñ ex toto sinderesis vel ↄ̄scia:ꝛ si q̄ ad actū non
q̄ ad hitū.Et tūc ad arguūta. Ad primū argm
dicēdū ad miorē p⁹ q̄ i⁴ itētio itellect⁹ ꝺ q̄ loq̄t
phs in.ij.phicoꝝ.nō ē h̄ de q̄ mō s̄mo dicit vl
tra q̄ l3 intētio h3 modū motoris vel veri⁹ sit in
motrice volūtate respectu opis exterioris nihil
phibet eā infici interi⁹ vbi pricipalr extat pctm̄
iō nō obuiat. Ad scdm dicēdū in sūma q̄ nō ē
silr de fomite vel sinderesi ꝛ ↄ̄scia. fomes enī ē
in nob p̄ter nām institutā nō alia:iō nō seq̄tur
si remoueat p aliquā gratiā q̄ alia remoueātur
p pctm̄. Ad tertiū dicēdū ad maiorē.q̄ pctm̄
stat instrumētalr in actu exteriori p pōs organi
cas.formalit aūt i volūtate nec obuiat libertas
ei⁹:q2 sua facta ē pctō:libera aūt a coactiōe.Ex
his trib⁹.ꝛc. P⁹ ↄ̄clō.finis intētiōis caritas di
cit a qua se iūgit act⁹ volitiōis.Dic ↄ̄clō.q̄ intē
tio est respectu finis q̄ dicitur caritas:ꝛ differt a
volūtate:ꝛ ponit p totā.xxxviij.dist. Scda ↄ̄⁹
sola volitia pctm̄ suscipit:nēpe itelligētia crimē
nō recipit.dic ↄ̄⁹.q̄ formalr loquēdo sola volū
tas ē subm pcti.ꝛ ponit p.xxxix.dist.integre.
Tertia ↄ̄clō.ex itētiōe pbat.veri⁹ atq3 cōi⁹ acts
rōne.dicit ↄ̄⁹.q̄ cōiter opa nr̄a iudicat s̄m itēti
onē.ꝛ ponit p totā.xl.dist.

Vtrumq3 intētio.ꝛc. Hic sigt dist.xli.h⁹ se
cūdi libri q̄ sic ↄ̄tinuat ad p̄ceō.Nā post
q̄ in.xl.dist.ostēsu3 q̄ ex fine ꝛ itētiōe reddit ac
tib⁹ bonitas.Nūc in p̄nti dist. ostēdit mgr q̄ ex
itētiōis puersiōe in actib⁹ venit obliq̄tas.Et di
uidit in tres ptes pricipales.Jn p⁹ p̄cedēti cum
dist.text⁹ iūgit.Jn scda opis cū intētiōis ↄ̄nex⁹
ponit.Jn tertia actuū cū volitiōe ↄ̄cordia tangit.
pria in pricipio.scda ibi.nō īmerito q̄ri p̄t. ꝛc.ter⁹
ibi.post hec inuestigari opret. ꝛc.p⁹ parte induisa
manēte.rursus scda pticula in q̄ opis.ꝛc.i tres par
tes diuidit.Jn p⁹ cuiusdā opiōis alioꝝ fit deter
minatio.Jn scda mō ipugnatiōis ad p̄dictos fit
obuiatio.Jn ter⁹ verioris positiōis p mgr̄m ē ma
nifestatio.p⁹ in pricipio.scda ibi.his obicit.ꝛc.ter
tia ibi.alij vo q̄ tripharīū.ꝛc.Et seq̄tur vltīa pars
nr̄e dist.illa.s.post h̄ inuestigari o3.ꝛc.in q̄ actuu3.
ꝛc.diuidit in tres ptes pricipales.Jn p⁹ an pctm̄
oē req̄rit sit volūtariū.Jn scda:an volūtas subm
ei⁹ dr primariū.Jn tertia q̄ ita sit plane ↄ̄cluditur
q̄si veri sūmariū.p⁹ in prici⁹.scda ibi.illi⁹ etiā itel
gētia.ꝛc.tertia ibi.Si aūt oē pctm̄.ꝛc.

Vtrū act⁹ aliq̄s deliberatiue volūtarius ad
bonū ꝛ malū indifferēs noietur. Et argui
tur q̄ nō triplici medio. Prīo sic.nulla priuatiue
opposita habēt modū:sed bonū ꝛ malū sūt priua
tiue opposita.igr̄.maior p3 aucte phi.iiij. metha⁰
vbi dic q̄ puatiue opposita sūt ↄ̄dictorie opposita
talia aūt carēt medio.vt albū ꝛ nō albū:ꝛ silia.sed
minor pbat.q2 malū nihil aliō ē nisi q̄ddā accñs
pueniēs ex defectu boni.vt h3 aug. p⁹ rūsione cō
tra pelagianos. Scdo arguitur sic.Ex actib⁹ fre
quētatis generat habit⁹.Si ergo aliq̄ eēnt indiffe
rētes act⁹ ad bonū ꝛ malū ex talib⁹ posset ↄ̄similis
habit⁹ generari: q̄ sc3 nēc eēt bon⁹ nec mal⁹.s3 h̄ ē
falsu3.igr̄.maior ē phi in.ij.ethic.Ex frequētēr enī
opari iusta nascit iusticia.ꝛ sic de alijs.S3 q̄ n̄ sit
talis dād⁹ hit⁹.pbat.q2 cū ens ꝛ bonū ↄ̄uertātur
nō videt possibile q̄ aliq̄d sit ꝛ boni rōnē nō sapi
at. Tertio arguit sic.Cū volūtas creata aliquem
elicit actū aut defert illū ad creatorē:aut in creatu
ra q̄escit:sed siue sit:siue sit act⁹ n̄ ē indifferēs.igr̄.
maior p3 ex diuone sufficiēti.se hn̄t q̄ppe referre in
creatorē ꝛ q̄escē in creatura.veluti referre ꝛ nō re
ferre q̄ sunt ↄ̄dictoria.S3 minor pbat.Si enī vo
lūtas in creatorē referatur iā act⁹ ē bon⁹. Si vero
in creatura q̄escat puersus ē aug.dicēte.sūma puer
sitas ē vti fruēdis:ꝛ frui vtēdis.Jn o⁹ arguit au
ctoritate glo.sup illo vbo ad Ro.vij.velle adiac3
mihi.dic glo.q̄ est velle grē ꝛ velle nature:ꝛ ita p̄
ter bonū meriti ꝛ malū demeriti ē actus aliq̄s seu
aliq̄d velle indifferēs. Jn ista.q.ad.ꝛc.Quo ad
primū arti.termi sūt deliberatio volūtariū ꝛ act⁹
indifferēs. Prim⁹ igit termin⁹ ē deliberatio. vñ
notādū q̄ ista tria differūt.surreptio.deliberatio.ꝛ
intellectio.Surreptio enī oēm p̄uisionē negat in
tellect⁹.iō dr surreptio:q̄si furreptio.i.fur rapiens
Deliberatio aūt noiat actū ↄ̄silij in fiendis.vñ p⁹
notādū.q̄ deliberatio ē act⁹ intellect⁹ nō volunta
tis:sic enī ad volūtatē ptinet sn̄are:sic ad itellectū
deliberare.Scdo notādū q̄ q̄ ad iferiora extat de
liberatio act⁹ pri⁹ prudētie q̄ dr iuestigatio seu eu
bulia.ex.vi.ethicoꝝ.dū aūt fit de eternis extat act⁹

sapie.Tertio notādū.q̄ deliberatio solū ē agibiliū
directrix.iō dr̄t ab intellectiōe q̄ erat tertiū :q2 itel
lectio oīs est scibil seu sit speculatiuū seu practi
cū.deliberatio aūt soli⁹ extat practici. Scds ter
min⁹ ē volūtariū.notat doc.decio.arti.ij.q.i.p̄ntis
dist.q̄ volūtariū dr tripl̄r.p⁹ aliq̄d dr volūtariū so
lū volūtate aliena.sic si ponam⁹ pctm̄ originale so
lū volūtariū in paruul:q2 ade volūtate q̄si aliena
traducit.Scdo dr volūtariū solū voluntate ppria
sic est pctm̄ mortale qō ppria agit volūtate delin
quētis.Tertio dr volūtariū qō parti volūtate pro
pria parti aliena ppetrat:sicuti inq̄t sūt pctā venia
lia ortū habētia ex carne velante ↄ̄ spm̄.Noto rur
sus aliq̄d dici volūtariū tripl̄r.prīo effectiue: ꝛ sic
q̄dliber a volūtate cātū q̄cūq3 mō dr volūtariū.se
cūdo dr volūtariū subiue:ꝛ sic oē qō ē in volūtate
dr volūtariū.tertio dr volūtariū obiue:ꝛ sic oē qō
aspicit volūtas dr volūtariū. Terti⁹ termin⁹ ē in
differēs act⁹..vnde noto q̄ actū eē indifferētē pōt
intelligi tripl̄r.p⁹ ad modū vnibil.vt sicuti dici
mus aīal indifferēs ad rōnale ꝛ irrōnale:veluti ad
sua inferiora:ita dicam⁹ aliquē actū eē indifferēte3
q̄si q̄ddā superi⁹ ad actū bonū ꝛ malū veluti iferio
ra. Scdo p̄t intelligi act⁹ indifferēs q̄si tñ parti
cipās boni q̄tū mali ꝛ ecōtra.sic si eq̄liter poneret
vnū scutū albū ꝛ nigrū.nec dicēt albū nec nigrum
sed indifferēs.tertio pōt intelligi act⁹ indifferens
ad bonū ꝛ malū.veluti mediū inter extrema:sicuti
est fortitudo inter audaciā ꝛ pusillanimitatē q̄ neu
trū est eoꝝ. ꝛ sic accipit in qōne tā loquēdo de bo
no ꝛ malo nature.q̄ scdo de bono ꝛ malo moris.
q̄ tertio ꝺ bono ꝛ malo meriti ꝛ demeriti. Quā
tū ad scdm arti.sunt tres ↄ̄clones.p⁹ est de bonita
te ꝛ malicia act⁹ volūtarij.scda de actu indifferēte
volūtatis.tertia de subiecto act⁹ volūtarij mali.

P⁹ igit est hec.Licet necessitate simplici actū bo
nitas sequat nūq̄ tñ malicia. Dicit p⁹ ps q̄ bo
nitas sequit actū volūtatis nc̄cītate simplici.pba
tur.tū q2 ex q̄ q̄d positiuū est bonitatē sapit entis.
tū scdo p3 ex diuone boni quā aliqui donat tripti
ta phi.primū est bonū ex genē.scdm bonū ex circū
stātia.tertiū bonū scdm se.nō dubiū q̄n actū suum
bonū simpliciter necessario ↄ̄sequat.tum tertō.ad
q̄dcūq3 effectiē ↄ̄currit de⁹ necīo h3 bonitatē n̄ ip
so ↄ̄stituto in eē.hmōi est oē positiuū alioq̄n cā n̄
esset vltīa.Et si dicat.q2 bonitas nō est de eē q̄d
ditatiuo act⁹:ꝛ ita nō videt cū seq̄ni necīo.Dicen
dū ↄ̄sequētiā nō valē:ita ē enī nc̄cītas in scdo⁹ sicu
ti in p⁹ suo mō.bonitas aūt extat respectu act⁹ in
scdo mō:iō dicit ↄ̄clō.Seq̄tur.ꝛ si q̄rat.an sit pos
sibile vnū eūdē actū volūtariū eē bonū ꝛ malū.di
cendū q̄ si loq̄mur de varia bonitate ꝛ malicia vti
q3 extat possibile vt sc3 idē act⁹ sit bon⁹ in genere
nature:ꝛ mal⁹ in genē moꝝ.vel bon⁹ in genē mo
ru3:ꝛ malus in genē meriti.vel admin⁹ nō bon⁹.
sed nō ēcōtra.nō est possibile q̄ actu sit bonus in

genere meriti. ꝛ mal⁹ in genē moꝝ. cui⁹ ratio: q̄a in bono ascēdim⁹ a min⁹ pfecto ad pfectius ita ꝙ sp perfecti⁹ p̄supponit minus perfectum. ꝛ ita non extat possibile ꝙ in supiori sit act⁹ bon⁹ ꝛ in inferiori mal⁹. Loquēdo aūt de bonitate eadē ꝛ malicia vtputa moꝝ aut meriti: nō extat possibile simul actū fore bonū ꝛ malū respectu eiusdē: q: tūc opposita in eodē eēnt. Dico aūt respectu eiusdē quia extat possibile respectu vni⁹: actū hr̄e bonitatē respectu alteri⁹. maliciā veluti dare elemosinā inq̄ntū aspicit paupem hʒ bonitatē ex obo. inq̄tū est ꝓpter vanā gloriā habet maliciā ex fine. Tertio dico ꝙ ille idē act⁹ q̄ bonus ex volūtate cātus ē effici mal⁹ potuit. patet manifeste: q: volūtas extat libera: ꝛ ita nō cogebaꝛ dare bonitatē suo actui sed actu cāto neq̄ in maliciā mutari: q: subit⁹ ē: iō in eo neq̄ fieri talis trāsmutatio. Et si dicaꝛ ex i° gregoriȷ. Sepe qd̄ caritas incipit culpa pagit. ꝛ ita videꝛ ꝙ actio trāsmuteꝛ de bona in malā. Dicendū ꝙ nō est eadē actio nisi intelligaꝛ in cōi nō nūero Sed dicebat scd̄a ps cōclonis ꝙ nūq̄ malicia necessitate simplici seq̄tur actū volūtariū. ꝓbaꝛ. q: si sic tūc necessario: aut de⁹ eēt cā mali secluso quocūq3 primo pctō: aut nō esset aliq̄d malū iputādum volūtati. quoꝝ vtrūq3 valde est incōueniēs. pʒ tn̄ sequela: q: cū ille act⁹ nō posset poni sine malicia a q̄cūq3 cā: tūc deus causans actū caret ꝛ maliciaʒ ꝛ volūtas creata cū illā maliciā separe nō posset: ei act⁹ iputād⁹ nō censereꝛ. Notādū tn̄ ꝙ tal' act⁹ p̄t intelligi tripl'r: aut scd̄m ꝙ act⁹: ꝛ sic nullā nominat maliciā: q: tūc oīs act⁹ esset mal⁹: aut scd̄o ꝑm ꝙ hic act⁹. Et sic adhuc illā noiat maliciā: q: nihil adhuc intelligiꝛ nisi positiuū. aut tertio ꝑm qd̄ hic talis actus: ꝛ sic sūt aliq̄ act⁹ qui teste pho in scd̄o ethicoꝝ. moꝝ noiati malū dicūt. sicuti homicidium adulteriū. ꝛc. Et pʒ ꝙ ista mali° inseparabilitas nō ī est sibi inq̄tū act⁹: aut hic act⁹ sed inq̄tū talis hic actus: nec est sīle si bonitas seq̄tur nccio actum aliquē ꝙ ꝛ malicia: q: malicia est p̄ter intentionē nature: ꝛ nō bonū. vn̄ qn̄ dr̄ malū in genere nō debʒ accipi q̄si q̄ddā supi⁹ malū habēs spēs. sed intelligiꝛ malū cadēs sup indebitā materiā: gen⁹ eñ ibi dicaꝛ mā: sicuti est occidē innocentē. innocēs ē materia indebita occisioni. Scd̄a cōclo est d̄ actu indifferēte volūtatis. ꝛ est hec. Licet in esse nature ad bonū ꝛ malū null⁹ sit act⁹ indifferēs voluntatis in esse tn̄ moꝝ ꝛ meriti deliberatiōe collocaꝛ. Dicit pria ps cōclonis. ꝙ in esse nature nullus est actus indifferēs inter bonū ꝛ malū ipius voluntatis. patet manifeste vn̄ vt ait doc. subti. dist. xl. sicuti pulcritudo cōsistit ex aggregatiōe oīm cōueniētiū corpi. vt tangit aug. v. de trini. c. xl. bona facies sicuti sunt q̄titas. figura color ꝛ cōsitia. sic nature bonitas ex oīb⁹ que sibi cōpetere noscūtur. dicēte diuino dyoñ. q̄rto diuinoꝝ noim. bonū est ex pfecta ꝛ integra cā. vnico aūt req̄sito deficiēte iam intrat malícia. Et hinc est ꝙ apud phm malū dicitur multipharia ꝛ apud pictagorā cū infinito locatur. Ex quo liquido patet ꝙ nullū poniꝛ medium in esse nature inter bonitatē ꝛ maliciā qn̄ imediate deficiente bonitate intret malicia. Sed dicit scd̄a ps cōclonis ꝙ in genere moꝝ ꝛ meriti etiaʒ p̄uia deliberatiōe req̄riꝛ act⁹ indifferēs. ꝓbaꝛ primo in genē moꝝ: sicuti est leuare festucaʒ de terra. nec videꝛ malū ex morib⁹ nec bonū. Confirmatur q: act⁹ p̄cedētes ꝟtutes nō sunt boni moral'r. ꝛ tn̄ nō debēt dici mali. patet tertio de actib⁹ etiā q̄ gignūtur post habitū ꝟtutis. nō tn̄ mediāte virtute q: nō oʒ virtutē vt videꝛ opari nisi qn̄ ꝯcurrit passio vehemēs. scd̄o ꝓbaꝛ ista ps in genere meriti vl' demeriti. esset eñ valde durū dicē ꝙ hō existens i pctō mortali in q̄libet suo actu demerereꝛ seu peccaret: aut mortaliter: aut venialiter cū exercetur ad bene opandū. Confirmaꝛ. veluti si q̄s comedat habita deliberatiōe. tn̄ mor⁹ appetitu nāli iste actus nō vr̄ meritori⁹ nec demeritori⁹: nec bon⁹: nec malus moral'r. Ex q̄ patet liq̄do defect⁹ scti Thome q̄. q. v. dist. xl. posuit ꝙ oīs act⁹ ꝓgrediens a volūtate deliberata est bon⁹ vel malus moral'r ꝛ null⁹ indifferēs. ꝛ oīs elicit⁹ a volūtate caritate informata cū deliberatiōe est meritori⁹ vite eterne: aut pene eterne ꝛ null⁹ indifferēs. o^m pʒ ex cōclusiōe. vn̄ recte huic opioni cōgruit id qd̄ dic doct. deuo. q. iij. arti. i. hui⁹ dist. aut eñ nimis artat viaʒ salutis: aut nimis āpliat. Si eñ dicat ꝙ oʒ: dū aliquis existēs in caritate cū deliberatiōe agit ꝙ actualiter in deū referat nimis artat viā celi. Si aūt intelligat ꝙ sufficiat relatio habitualis vel in vniuersali vel in pticulari nimis āpliat: q: sic hn̄s habitū in pricipio anni ad benefaciēdū: ꝛ intēdēs lʒ post nō cogitaret sp mereri videreꝛ p totū annū qd̄ nō videꝛ vnō rōnabil'r p̄feꝛ opiniōi scti tho. opinio doct. deuoti qui eadē. q. dicit aliquē actū indifferētem inter bonū ex merito ꝛ malū etiā habita deliberatiōe. pʒ manifeste si q̄s nō cogitās de dō ambulet vt sit sanior: aut ludat solū ex virtute eutrapelie esset graue valde dicere ꝙ demereꝛ. Et si dicaꝛ ꝙ iuxta Bernar. In via dei stare retrocedē est ꝛ ita opter aut sp mereri aut demereri. Dicendū ꝙ illa auctas hʒ intelligi qn̄ teneꝛ q̄s opari ꝛ nō opereꝛ. vn̄ nec censeꝛ verbū ociosuʒ si aliq̄s dicat vnū verbū iocosū ad recreationē spirituū: lʒ eñ careat rōne iuste nccitatis n̄ tn̄ rōne pie vtilitatis. Et si dicaꝛ: q: sicut de⁹ est alpha ꝛ principiū: ita est o ꝛ finis. igiꝛ. sicuti oīa ab eo veniūt: ita ꝛ referri debēt ꝛ nisi q̄s faciat peccare videꝛ. Dicēdū ꝑm doc. subtilē hac dist. qui extat op̄. doc. deuo. in isto passu ꝙ aliq̄d referri in deū p̄t intelligi tripliciter. actualiꝛ: ꝛ hoc nō optet. eēm⁹ eñ obligati ad ipossibile. secūdo ꝟtualiter qn̄do ex fine dilecto diligim⁹ que sunt ad finē. tertio habitual'r inquātū hēm⁹ caritatē: ꝛ ad hoc obligamur scʒ vt sp habeam⁹ habituʒ caritatis quo referre possim⁹ ad deū act⁹ nostros. Ex per o^m etiā nō referri dr̄ tripl'r. pmo negatiue: ꝛ sic nō ponit pctm̄. scd̄o priuatiue vt scʒ solū dicit nō referibile sicut est pctm̄ veniale qd̄ tn̄ stat cū habitu referēte scʒ caritate. tertio cōtrarie vt scʒ ē peccatū mortale qd̄ nō stat cū caritate: ꝛ ita pʒ ꝙ sicuti oīa sunt a deo sic ad ipm sunt referibilia habitu vt ad finē: nec optet tn̄ ꝙ actu. Tertia ꝯclo ē de subo act⁹ mali volūtariȷ: ꝛ est hec. sicut a voluntate creata oē pctm̄ deficiēdo ꝓcedit: sic in eadē solū formal'r existat. Dic p^a ps ꝯclonis. ꝙ pctm̄ oē ꝓcedit deficiēdo a volūtate creata. patʒ ex dicto aug. ꝛ est in lr̄a. pctm̄ eñ vsq3 adeo extat volūtariū vt si nō sit volūtariū nō sit pctm̄. Ex ꝯfirmaꝛ. peccatū eñ aut iest p nāʒ: ꝛ sic nā de se mala eēt: aut scd̄o per violentiā: ꝛ sic excusaret. aut tertio p volūtatē ꝛ habeꝛ ꝓpositū. patʒ tertio ex signo. furiosis eñ quia vsu caret rōnis: ꝛ p ꝯn̄s volūtatis nō imputaꝛ id qd̄ faciūt. Et si dicaꝛ: q: dicit aug. in libro retrac. ꝙ sūt quedā nccitate facta iprobāda. d^m ꝙ intelligiꝛ: q: cū pena maxie veniale vitam⁹: ꝛ illā difficultatē noiat nccitatē. Sed dicit scd̄a ps ꝯclois ꝙ oē pctm̄ est in volūtate formal'r. pʒ pmo auctē ansel. in li. de originali pctō. nusq̄ eñ inq̄t nisi in volūtate pctm̄ est. pʒ scd̄o: q: iusticia in ea stat solū ꝛ ita iniusticia. pʒ tertio: q: sola libera est. Ex q̄ patet ꝙ si sanc. tho. intellexerit q̄ōne. ij. arti. ij. presentis dist. pctm̄ formal'r stare in ptib⁹ organicis merito est dimittēd⁹ nisi salueꝛ p equocationē. vn̄ pʒ ꝙ ista cogitatio. obliuio. suggestio. ꝛ talia nō dicūtur pctā: nisi inq̄tū ordināt ad deformitatē voluntatis vel ab ea iā deformata ꝓueniūt q̄ est q̄si regina in regno aie: ceterisq3 iperās potentijs ꝛ a solo deo iperiū accipiēs. merito cui⁹ sibi soli culpa iputaꝛ. Quātū ad tertiū articulū sūt tres diffi. P^a an sit aliqd̄ bonū in volūtate creata p eēntiā. D^m ꝙ si accipiaꝛ p eēntiā bo^m. i. a se nullū tale ē in volūtate creata nisi dicereꝛ ip̄e de⁹ q̄ solū est hoc mō bonū p eēntiā ꝛ vbiq3 ē: ꝛ maxie in volūtate p g̃tiam. Si aūt dicaꝛ bonū p eēntiā. i. in pmo°. dicēdū ꝙ nō nisi iproprie ipamet bonitas. ꝛ patet ꝙ caritas creata nō est hoc mō bona. sed tertio mō dicaꝛ bona p eēntiā: q: inseparabilis ē ab ea bonitas.

Scd̄a diffi. quō intelligiꝛ illa auctas. oīa in laudē dei facite. i. ad choꝝ. x. d^m ꝙ ꝑm ꝙ li oīa p̄t capi tripliciter. pmo eñ capiꝛ oīa distributiue. ꝛ sic est ꝯsiliū vt dicat aplus. ꝯsulo vt q̄dlibet in laudē dei faciatis. scd̄o capiꝛ negatiue. ꝛ sic ē p̄ceptū. ꝛ ē sensus. sic faciatis opa vr̄a vt nihil sit ꝯ gloriā dei. 3° capiꝛ collectiue: ꝛ sic est finis p̄cepti. vt sit sens⁹. sic viuite vt ad celū veniatis in q̄ oīa in laudē agūtur dei. Tertia diffi. quō intelligiꝛ illa auctas. septies in die cadit iust⁹. ꝛc. Prouer. xxiiij. d^m ꝙ intelligitur. septies. i. pluries: sicut illud. ter virgis cesus sū. id est pluries. ꝑm glo. nūerus indeterminat⁹ p determinatū. Casus aūt hic intelligiꝛ aut d̄ malo pene: aut pcti venialis. ꝛ hoc de lege cōi: ꝛ nisi assit specialis ꝓtectio dei. Ex h̄ pʒ ad q̄ōnē. ꝙ vicʒ aliquis act⁹ deliberatiue volūtarius inꝛ bonū ꝛ malū indifferēs noiatur. Ad primū arg^m dicēdum. in sūma. ꝙ lʒ bonū ꝛ malū sint loquēdo simpl'r priuatiue opposita nō tn̄ applicādo ad actū i genere moꝝ vel meriti nisi actus ille debeat hr̄e bonitatē. ꝛ est exēplū. lʒ eñ albū ꝛ nigruʒ sint opposita ꝯtra°: nō tn̄ vt intelligūtur in q̄ditate hois: q: sic hō nec alb⁹ est nec niger: nec colore medio coloratus. sic in ꝓposito. Ad scd̄m totū cōcediꝛ vsq3 ibi. dū dic ꝙ ille hit⁹ erit bon⁹ ex q̄ ē ens. pʒ eñ solutio ex scd̄a ꝯclōne vbi dictū ē ꝙ nō est act⁹ idifferēs q̄ ad eē nature: bn̄ aūt in esse moꝝ: iō nō obuiat arg^m. Ad tertiū dicēdū ꝙ q̄ecit in creatura volūtas. nā quidā ꝯrie: q: sic peccaret mortaliter. vt obijcit arg^m. nec priuatiue: q: peccaret venialiꝛ sed negatiue solū id ē nō refert. ꝛ hoc nō est pctm̄ vt patuit. Ex. ꝛc. P^a ꝯclo. recta intētio fide dirigitur extra ꝯduciꝛ ꝛ opatio. dicit ꝯclo. ꝙ fide intētio interior ꝛ opatio exterior diriguntur. ꝛ poniꝛ a princi° dist. vsq3 h̄. post h̄ inuestigari optet. ꝛc. Secūda ꝯclo. volūtas creata puersa deficit atq3 elicit varia pctā. dicit ꝯclo ꝙ volūtas creata est cā defectiua pctoꝝ oīm. ꝛ incipit in illo. c. post h̄ inuestigari. ꝛc. vsq3 ibi. illi⁹ etiā intelligētia. Tertia ꝯclo. Extat formaliter mala volūtate i puersitate culpa realiter. dicit ꝯclo. ꝙ pctm̄ est formaliter in volūtate mala. ꝛ poniꝛ ab illo. c. illi⁹ etiā. ꝛc. vsq3 ad fineʒ distinctiōis.

Um aūt volūtas mala ꝛ opatio. ꝛc. Hic signaꝛ. xlij. dist. h⁹ scd̄i q̄ sic ꝯtinuari hʒ ad p̄cedētes. nā postq̄ a. xxxviij. dist. h⁹ scd̄i īclusiue in creata volūtate pcti origo fuit iq̄sita. nūc in presenti dist. de culpe multiplicitate mā est hita. ꝛ hʒ diuidi ista ps in tres ptes pricipales. In p^a pctoꝝ mltiplicitas in cōi p̄poniꝛ. In 2^a sūmata breuitas i fine addiꝛ. In tertia abhōinabilitas crimis sequiꝛ. p^a in pric°. scd̄a ibi. pʒ ergo ꝙ ex supbia. ꝛc. tertia dist. xlij. Est p̄terea q̄dā gen⁹ pcti. ꝛc. Rurs⁹ p^a pticula in q̄ pctoꝝ multi. ꝛc. in tres ptes diuidiꝛ. In p^a crimis volūtatis ꝛ opis aperiꝛ dist. In scd̄a tāgiꝛ oīs scelerisq3 reat⁹ ꝯditio. In ter^a mōi peccādi miseris pādiꝛ variatio. p^a in pric°. scd̄a ibi. p̄terea solʒ q̄ri cū ab aliq̄. ꝛc. tertia ibi. modi aūt. ꝛc. h̄ est diuisio p̄ntis. ꝛc.

Trū vnū pctm̄ alterius sit pcti caput radix seu initiū. Et arguiꝛ pmo ꝙ vnū peccatū nō sit caput alteri⁹. sic se hʒ caput ad mēbra: ita mr̄ ad filias: ꝛ ecōtra. Sʒ vnū pctm̄ nō dr̄ mēbrū alterius pcti sed fi^a. ergo nec aliō oʒ dici caput: sʒ mr̄. maior pʒ. vtrobiq3 eñ videtur pricipalitas ꝛ q̄daʒ suppō capitis scʒ ad mēbra ꝛ mr̄is ad filias ꝛ infur⁹. Sʒ ꝓbaꝛ minor. p° ꝙ vnū pctm̄ nō sit membrū alteri⁹: q: mēbrū caput seq̄ꝛ: nō caput mēbruʒ qd̄ nō videꝛ in pctis cū de q̄libet aliud nasci q̄at.

Scdo ꝓbaṫ scda ps mioris. ꝙ .s. vnū pctm̄ sit alte
rius filia: aucte Greg .sup Job. vocātes filias spe
cies pctoꝝ. Scdo arguiṫ sic ꝙ vnū pctm̄ nō sit
radix alterius, om̄is radix hꝫ modū fundamēti: ſꝫ
nullū pctm̄ hꝫ fundamētū. igiṫ. maior pꝫ. sicuti em̄
ex fundamēto quasi totū surgit edificiū sic tota ex
radice arbor. Et minor est glo. sup. vij. math. c.
Tertio arguiṫ. ꝙ vnū pctm̄ nō sit initiuꝫ alterius.
nullū nō ens est nō entis initiū. ſꝫ q̃dlibet pctm̄ ē
nō ens. igiṫ neq̃ vnū pctm̄ eē initium alteri⁹. ma
ior patet. q꞉ nō intelligiṫ ordo inter nō entia: cum
ordo dicat q̄d positiuū: qui inter nihil fundari ne-
quit. Sed ꝓbaṫ minor aucte aug. sup illo v̄bo Jo
hānis .i. Sine ipo factū est nihil. pctm̄ inq̃t nihil ē
⁊ nihil fiūt hoies cū peccāt. In oᵐ primi arguiṫ
aucte mgr̄i in lr̄a. in illo. c. p̄terea sciendū est septē
esse vicia capitalia. In oᵐ scdi arguiṫ aucte apl̄i
prima ad thimo. vlti. Radix oīm maloꝝ est cupi-
ditas. In oᵐ tertij arguiṫ p illud ecci. x. Initium
om̄is pcti sup̄bia. In ista q̄ne ad alias parisor.
⁊c̄. Quo ad primū articulū termini sunt. capitale
viciū. radix pcti. ⁊ initiū. Prim⁹ igiṫ termin⁹ est
capitale viciū vn̄ capitale viciū seu pctm̄ accipitur
tripliciter. primo⁹ d꞉ capitale viciū qd̄ capite ple-
ctitur seu puniṫ: sicuti est crimen lese maiestatis. ⁊
cōsimilia. Scdo d꞉ capitale pctm̄ illd̄ vn̄ p⁹ pecca
ta orta sunt. H mō pctm̄ luciferi diciṫ capitale pcm̄
⁊ ipe lucifer caput noialiter oīm maloꝝ. sicut dicit
glo. sup illo abacuch v̄bo. pcussisti caput de domo
impij. Tertio d꞉ capitale pctm̄. i. principale. H mo-
do dicit mgr̄ in littera. p̄terea sciendū est septē esse
vicia capitalia vl' principalia: q̄ noiat Greg. super
Exo. ⁊ d꞉ capitale pctm̄ ad quādā veri capitis ap-
parētiā: sicuti caput hꝫ sup̄ mēbra eminētiā: sic ta-
le pctm̄ sup alia mō q̄ mala habēt eminentiā. i. ex-
tat deteri⁹. Scds termin⁹ est radix pcti. vn̄ nota
doct. deuot⁹ vlt̄o dubio litterali p̄ntis dist. ꝙ ra-
dix peccati d꞉ tripliciter. p̄io em̄ diciṫ generalissi
me. vt est illud apl̄i. Radix oīm maloꝝ est cupidi-
tas. nō em̄ dꝫ hic accipi cupiditas pro pctō auari
cie sed ꝓ quadā mala ꝓnitate ad terrenoꝝ dilecti-
onē. ex qua om̄e pendet pctm̄. scdo d꞉ radix pecca-
ti generalr̄. ⁊ sic duplex extat radix pcti. vt innuit
glo. sup illo v̄bo incensa igni ⁊ suffossa. Incēsa ei
igni est amor male accēdēs: ⁊ est respectu boni: suf
fossa v̄o timor. male hūilians ⁊ extat respectu ma-
li. Tertio d꞉ radix peccati min⁹ generalr̄. ⁊ sic ē tri-
plex radix peccati. i. Job. v. Cōcupia carnis. cōcu
piscētia oculoꝝ. ⁊ sup̄bia vite. Et d꞉ radix: q꞉ sicuti
ex radice arbor nasciṫ. sic ex hac maloꝝ exit germi-
natio. Terti⁹ termin⁹ est initiū pcti. vn̄ solet acci-
pi tripliciter. primo⁹ vt dicit recessum a lege maie-
statis sūme. ⁊ sic sup̄bia d꞉ initiū om̄is pcti. Ecci.
x. Scdo accipiṫ vt noiat principiū recessus a lege
veritatis. ⁊ sic error d꞉ initiū peccati. tertio accipiṫ
vt dicit recessum a lege bonitatis. ⁊ hoc mō insipi

entia q̄ negat sapiētiā d꞉ mali initiū. Vn̄ notāduꝫ
vlteri⁹ ꝙ ista tria differūt. caput pcti. radix pcti.
initiū pcti. Radix quippe noiat indebitā ad crea-
ta ꝯuersionē. iō d꞉ cupiditas. vn̄ non ita ꝓprie di
xisset ap̄lus. radix oīm maloꝝ sup̄bia. sicut dicit cu
piditas initiū noiat magis auersionem ideo non
ita recte dicētur: initiū om̄is pcti cupiditas sic̄ sup
bia. Caput aūt pcti vtrūqꝫ cōplectiṫ. scꝫ auersionē
a deo: ⁊ ꝯuersionē indebitā ad creaturas nisi am-
pliet ad pctm̄ veniale. Ex quo tertio noto ꝙ sunt
tres binarij seu sex modi capitū pcti preter origia-
lis ⁊ actual' diuionē ad q̄s oīa alia reducūtur capita
Et h tangit mgr̄. prim⁹ mod⁹ est cōparādo pctm̄
ad penā quā mereṫ. ⁊ sic sūt duo capita. pctm̄ mor-
tale ⁊ veniale. Scds mod⁹ est cōpando ad motū
vel in bono ꝓsequēdo vel in malo fugiendo. ⁊ sic
sunt duo capita. amor male accēdēs. ⁊ timor male
hūilians. Terti⁹ mod⁹ cōparādo ad subiectuꝫ sic
sunt tria. pctm̄ oris. cordis. ⁊ opis. iuxta p̄tē intel-
lectiuā. interp̄tatiuā. ⁊ motiuā. Quart⁹ mod⁹ com
parādo ad p̄sonā offensaꝫ sic sunt tria. in deū. in ꝓ
ximū. in seip̄m. Qnt⁹ mod⁹ cōparando ad mādatū
cui oppoiṫ: sic sunt duo. delictū cōtra p̄ceptū affir
matiuū. cōmissum cōtra ꝓegatiuū. Sext⁹ modus
cōparādo ad vicia q̄ hinc oriūtur: sic sunt septē ca-
pita. sup̄bia. inuidia. ⁊c̄. Quātū ad scdm articu-
lū sunt tres ꝯclones. p^a est de cōpatiōe mali inte-
rioris sicuti radicis ad op⁹ exteri⁹. scda de cōpatio
ne pcti mortal' veluti capitis ad veniale. tertia d cō
paratiōe auersiōis: veluti initij ad ꝯuersionē inde-
bitā creaturarū. P^a est hec. Sic ꝯuersa intentio
quasi radix interior ⁊ opus exteri⁹ vnū sunt pctm̄
formalr̄ vt mālitr duo mala censeanṫ. Dicit p^a
ps ꝯclonis. ꝙ pctm̄ vnū sunt loquēdo formaliter
mala interior volūtas: ⁊ opus malū exterius. ꝓba
tur. formale in pctō est libido seu cōuersio indebi-
ta vel auersio. ſꝫ ista ē vna intus ⁊ extra. igiṫ. Con-
firmaṫ a simili. op⁹ em̄ bonū nō ponit nūerū cum
bona volūtate respectu meriti principalis. vt pa-
tuit dist. xl. nisi solū dispositiue. ergo a sili nec erit
formalr̄ pctm̄ in ope exteriori: eadē quippe iudica
ri dꝫ deformitas culpabilis dū inchoaṫ intus ⁊ cō
plectiṫ foris. vnde act⁹ exterior. q. se hꝫ p accn̄s ad
actū iteriorē. In talib⁹ āt vbi se hꝫ vnū p accn̄s ad
aliud de cōi nūerū nō ponim⁹ respectu affect⁹ no
stri. vn̄ si diligā vinū: q꞉ dulce non diceṫ. ꝙ diligo
duo nisi large: v̄m est tn̄ ꝙ in aīa aliq̄tiens crescit
maior libido dū exterius ppetraṫ pctm̄. sic dicunt
de pctō luxurie. vnde inferṫ ꝙ eadē vel veri⁹ nō ē
distincta formaliter fornicatio exterior ⁊ interior.
nō tn̄ debetis cap̄e formalr̄. i. q̄dditatiue ſꝫ forma
liter. i. culpabile pcti. Ex quo scdo pꝫ. ꝙ deformi-
tas act⁹ exterioris nō est culpabilis nisi inq̄ntū re-
ferṫ ad interiorē. Et si diceṫ ꝙ sunt duo p̄cepta.
vnū quo ꝓhibeṫ act⁹ interior. vt nō ꝯcupisces re
primi tui. aliud q̄ opatio exterior ꝓhibeṫ. vt non

furabis: ⁊ ita trāsgrediēdo erūt formalr̄ duo pec-
cata. dicēdū ꝙ nō ita illa p̄cepta duo incedūt. sed
isto mō vt p^o sol⁹ ꝓhibeaṫ act⁹ interior. scdo act⁹
interior ⁊ exterior. Ex quo tertio pꝫ. ꝙ illa glo. su-
per illo v̄bo ad Ro. i. Repletos homicidijs: q̄ di
cit homicidijs pluralr̄ vt ostēdat aliud eē homici-
diū cordis. aliō opis. hꝫ intelligi mālr̄ nō formali
ter. Et dat h⁹ ꝯclonis sanc. tho. p̄te. i. p̄nūs dist. q. i.
talē rōnē: q꞉ a q̄ habet inq̃t aliq̄d eē hꝫ ⁊ vnitateꝫ
cū ens ⁊ vnū cōuertātur: ⁊ ita ex q̄ opatio exterior
habet esse p interiorē: hꝫ ⁊ vnitatē malicie. Sꝫ dic̄
scda ps ꝯclonis ꝙ opatio interior ⁊ exterior duo
sunt mā mālitr. ꝓbaṫ. lex hūana extat quidā radi-
us diuine legis. sed lex hūana magis punit delin-
quētē ope ⁊ volūtate siḿ q̄ sola volūtate etiā si co-
gnoscēt volūtatē. igr̄. Confirmaṫ. q꞉ extēsius mali
est peccare in deū ⁊ ꝓximū simul q̄ solū in deū. ſꝫ
qui sola peccat volūtate nō peccat nisi in deuꝫ. qui
vero cū hoc deficit multocē. peccat in ꝓximū. vt pꝫ
in homicidio ⁊ adulterio. vnde ⁊ merito pl⁹ puni-
tur: q꞉ magis delectat⁹ fuit q̄ si sola peccasset volū
tate. Extat aūt scriptū. q̄tum glorificauit se in deli
tijs tantū date illi tormētū. Pꝫ scdo aucte glo. sup
illo v̄bo. Appone iniq̃tatē sup iniq̃tatē eoꝝ. Qui
addit op⁹ volūtati iniq̃tatē addit iniq̃tati. Robo
raṫ tertio aucte aug. vnusquisqꝫ miser inq̃t efficiṫ
mala volūtate. sed miserior cū desiderijs male vo-
lūtatis impleṫ: ⁊ rō est. q꞉ in actu exteriori incidit ēt
defectus alicui⁹ boni qd̄ deberet ineē. Et si dicaṫ:
ꝙ sup illo v̄bo ps. Ex em̄ iniq̃tates opami. hꝫ glo.
Si vis ⁊ nō potes: de⁹ factū reputat. Dᵐ ꝙ hoc i
telligiṫ q̄tū ad ꝯtēptū dei nō q̄n act⁹ exterior ali-
quē dicat boni defectū. Scda ꝯclo est de cōpa
ratiōe pcti mortal' veluti capitis ad veniale. ⁊ est h
Sic in auersiōe veniale pctm̄ dr̄t a mortali vt ca-
pite: vt ei de se sola debeaṫ pēa tpalis. Dicit pria
ps ꝯclonis. ꝙ veniale pctm̄ dr̄t a mortali in auer-
sione: q꞉ nō auertit a deo sicuti mortale. Noto tn̄
qd̄ dicit sanc. tho. q. iiij. p^e ptis hui⁹ dist. ꝙ veniale
d꞉ tripliciter. p̄io q̄ ad cām. H mō pctm̄ p infirmi-
tatē ⁊ ignorātiā factū d꞉ veniale. Scdo d꞉ veniale
euentu. ⁊ sic q̄dlibet pctm̄ mortale in via p ꝯfessio
nē d꞉ veniale: q꞉ eterna pēa mutaṫ in tpalem. Ter^o
mō d꞉ veniale q꞉ facile remittiṫ. ⁊ sic accipiṫ in cō-
clusiōe q̄ ꝓbaṫ sic. nihil qd̄ stat simul cū caritate a-
uertit a deo. ſꝫ pctm̄ veniale est hmōi. igr̄. vn̄ auer-
sio d꞉ cū quis facit sciēter aut ꝯtēptu ꝯtra diuinuꝫ
mādatū: aut finē suū ꝯstituit i creaṫa: qd̄ nō r̄piṫ i
vēiali pctō. vn̄ pꝫ ꝙ i^a diffi^o pcti. pcm̄ ē sp̄reto icō
mutabili bono. bono cōmutabili adherē: ⁊ cōsil'es
itelligūṫ de pctō mortli. diffini^o āt om̄i pctō cōue
niēs est hec. pctm̄ est priuatio boni. vel hec pctm̄ ē
meritū pene. Et si dicaṫ ꝙ pctm̄ veniale cadit sub
ꝓhibitōe: ⁊ ita erit mortale: pꝫ. q꞉ sup illo v̄bo ad
ro. vij. n̄ ꝯcupisces. dic̄ glo. bōa inq̃t ē lex q̄ dū cō
cupiscētiā ꝓhibet. oīa mala ꝓhibꝫ ⁊ ita pctm̄ vēia

le cū sit malū. dᵐ ꝙ ꝓhibitō cadit directē sup mortle
idirecte aūt sup veniale. ⁊ tale n̄ obligat. vn̄ veri⁹
diceṫ cohitū q̄ ꝓhitū. nec obuiat ꝙ pꝫ vēiale q̄dā
mō ꝯturpat aīaꝫ: q꞉ n̄ itātū q̄n maneat caritas. vn̄
lꝫ aīa sicut aliud simplex q̄ ad actum se tota ad tale
creatū bonū pctō veniali cōuertaṫ: manet tn̄ habi-
tus caritatis ne a deo auertaṫ. Et ista ꝯuersio non
d꞉ fruitio nisi negatiue vel priuatiue: nō ꝯrie. de q̄
bus termis p̄cedēti habitū est dist. alioq̄n eēt pcm̄
mortale Et si dicaṫ: q꞉ q̄n aliq̄s moueṫ ad terminū
ad quē recedit a termino a q̄. ergo nō ē bn̄ visibile
ꝙ in pctō veniali sit cōuersio ad creaturam q̄si ad
terminū ad quē: q̄n recedaṫ a deo q̄si a termio a q̄.
Rn̄dendū est ꝙ assumptū hꝫ veritatē q̄n motum
duos hꝫ terminos: qd̄ nō est in ꝓposito. q꞉ soluꝫ
hꝫ ꝯuersionē: nec extat mot⁹ ꝓprie dict⁹. Ex q̄ pa-
tet clare error stoicoꝝ ponētiū oīa pctā eē equalia:
q꞉ inquiūt ita nauta in maris principio submergi-
tur sicut in medio. oᵐ pꝫ ex ꝯclone. nec eoꝝ moti-
uū vllū est. Sed scda ps ꝯclonis dicebat. ꝙ pec
catū veniale de p se nō puniṫ nisi pena tpali. ꝓba
tur. Si veniale obligat ad eternā penā: cū hō exn̄s
in caritate habeat multociēs veniale erit simul di-
gnus vita eterna ex caritate. ⁊ dign⁹ dānatiōe eter
na ex veniali pctō qd̄ nō ē dicendū. Ceteruꝫ si ad
penā obligat eternā. nō debet dici veniale. ⁊ hoc
est qd̄ dicit hugo de scto victo. veniale pctm̄ ē cui
ꝑꝫ se d̄beṫ pēa trāsitoria. ⁊ d꞉ ꝑꝫ se: q꞉ si hō moreṫ
i pctō i mortli ⁊ hr̄et cū mortali veniale illd̄ venia
le puniret pena ꝑpetua: nō rōne sui ſꝫ adiūcti pec
cati mortalis. Sic rn̄det: ⁊ h⁹ cām dat doct. deuo
tus arti. scdo. q. ij. p̄ntis dist. q꞉ inq̃t nullū pctm̄ re
mittiṫ nisi p gratiā q̄ neq̃t in habēte pctm̄ mortale
eē. Et si dicaṫ ponaṫ casus ꝙ vn⁹ hō toto tp̄e vite
sue sine gr̄a seu caritate viuat. ⁊ solū peccet veniali
ter. ⁊ in isto pctō moriaṫ nūq̄d punieṫ eternaliter.
Dicit doc. deuo. hac q̄ne. ⁊ sanc. tho. v. q. i. partis
ꝙ casus ē ipossibil' q꞉ i statu p̄nti oēs sūt i gr̄a: aut
in mortali pctō. tn̄ dic̄ tho. ꝙ dato illo casu: si i illo
morētur veniali puniret eternalr̄: q꞉ nō hr̄et gr̄iaꝫ
sine q̄ pctm̄ neq̃t dimitti. vn̄ crediṫ ꝙ benignitas
dei nūq̄ talē mori dimittēt q̄n ei suā ꝯferret gr̄iaꝫ
Tertia ꝯ^o est de cōpatiōe auersiōis veluti inicij
ad ꝯuersionē indebitā creaṫe. ⁊ est h. Auersio ve-
lud iniciū cū cōuersione indebita in pctō mortali
vn⁹ censeṫ act⁹ sed nō veniali. Dicit p^a ps ꝙ in
pctō mortali idē est act⁹ auersio ⁊ ꝯuersio. ꝓbatur
idē mot⁹ est termi a quo ⁊ termi ad quem. cū ergo
de⁹ sit termin⁹ a q̄. ⁊ creatura termin⁹ ad queꝫ. erit
idē act⁹ auersio a deo ⁊ ꝯuersio ad creaturā. Et cō
firmaṫ: q꞉ auersio est q̄si formale in pctō mortali
ꝯuersio māle. māle aūt ⁊ formale ad eūdē actū pti
nēt. vn̄ sup illo Ecci. x. Initiū oīs pcti sup̄bia. dicit
glo. caueam⁹ sup̄biā ⁊ cupiditatē: nō tāq̄ duo ma
la sed vnū. Et aug. ꝯ pelagianos. pctm̄ nō ē appe-
titus malarū rerū sed desertio meliorū. Et si dicaṫ

ꝙ auaricia ⁊ luxuria. ⁊c̃. que sunt de septẽ peccatis mortalibus solũ noiant vt vider conuersionẽ. Dicẽdũ primo ꝙ nõ: imo dicũt auersionẽ a deo inq̃ntũ diuino repugnãt mãdato. Ultra dicendũ ꝙ ex incidẽti id qḋ doc. subtil' hac dicit dist. ⁊ sexta. ꝙ illa diuio pcti mortalis in. vij. vicia nõ est formalis. sꝫ intelligit de cõiorib⁹ vicijs. Infidelitas eñ neutrũ est hoꝝ nisi reductiue. vnde veri⁹ diuidẽtur: aut p opm ad ꝟtutes que sunt septẽ: aut p̃cepta que sunt decẽ. quia etiã dracho in apocalipsi cũ decẽ cornibus fuit visus. Scḋa pars ↄclonis claret de se.

Quãtũ ad tertiũ articulũ sunt tres diffi. Pria ẽ. vnde est ꝙ punit homo ꝑpter factũ exterius a lege hũana sed nõ ꝑpter volũtatẽ etiã si cognoscat. Dicendũ prio ꝙ etiã mala cognita volũtate legislatores puniũt delinquẽtes. dato ꝙ in opus nõ exeat: vel relegãdo in exiliũ vel alias maxie si voluntas tendebat in nocumẽtũ boni publici. Ulterius dicendũ ꝙ puniũt magis ꝓ facto: q2 magis nocet ciuium cõitati. Scḋa diffi. est. vnde est ꝙ ꝓ actu tpali in mortali crimie hõ dãnat eternaliter: nisi peniteat. Dicit sanc. tho. q. v. pe pris. ꝙ triplex est cã. Pria q2 peccauit in eũ q̃ ẽ etern⁹. Scḋa q2 habuit volũtatẽ pmanẽdi in pctõ ꝓ eterno si tñ vixisset. tertia quia caret gratia que sola delet crimina

Tertia diffic. quia videt ꝙ auersio ⁊ ↄuersio sint plures actus. ex eo qḋ dixit Jere. ij. c. duo mala fec pplus meus me dereliquerũt fontẽ aque viue: ⁊ foderunt sibi cisternas dissipatas. dicẽdum ꝙ p ista duo mala intelligũtur omissio ⁊ cõmissio. vel dicatur ꝙ cõuersio ⁊ auersio dicũtur duo mala: nõ q̃a nõ sint vnus actus: sed quia differũt: sicut formale ⁊ materiale in hmõi pctõ. Ex hoc patet ad. q. ꝙ vix vnũ pctm̃ alteri⁹ dicit caput radix seu initium. Et tũc ad argumẽta. Ad primũ dicẽdũ in sũma. ꝙ vnũ pctm̃ potest dici ⁊ caput ⁊ mater alterius pcti. nõ quidẽ soluꝫ vt obicit argm ꝑpter originẽ: licet vno mõ vt patuit ex primo articlo. sꝫ ꝑpt̃ principalitatẽ: sicut supbia dr septẽ pctõꝝ mortalium caput. Rursus dr ex eo ꝙ quasi ex ventre vnius pcti reliquũ nascit. sicut de gula luxuria. Ad scḋm dicendũ ad minorẽ. ꝙ sicuti pctm̃ fundamentũ hꝫ: sic habet ⁊ radicẽ. habet aũt fundamentum malũ radicẽ scꝫ peccãdi: ⁊ nõ bonũ. vt innuit allegata glo. ideo argm nõ currit. Ad tertiũ dicendũ ꝙ vnũ peccatũ nõ est initiũ alterius inquãtũ pura priuatio: sed quia habet positiuũ substracm. vl' q̃a demeret vt gratia subtrahat qua remota faciliter homo labitur in pctm̃. vel tertio ꝑpter habitũ malum acquisitũ ad mala inclinantẽ. Et tñ de presenti qõne. Ex hac aũt dist. ⁊c̃. Prima ↄclo. mala intẽtio sũt vnũ pc̃m ⁊ opa⁹: sꝫ ñ vnũ factũ. dic ↄ⁹. ꝙ opa⁹ exterior ⁊ mala itentio nõ sũt nisi vnũ pctm̃ ⁊ tñ sunt duo actus. ⁊ ponit̃ i principio disti. vsqꝫ ibi. p̃terea solet queri. Scḋa cõclusio. pacto crimine actus corrũpit: sed reatus ponit ꝓ obligamine. dicit ↄclo. ꝙ actus peccati cito trãsit: sꝫ tñ manet obligatio ad penã ⁊ reatus. ⁊ ponit ab illo. c. preterea queri solet. vsqꝫ ibi. modi ãt pctõꝝ. Tertia cõclo. modi sunt varij mortalis crimis ⁊ actus ipij infecti semis. dicit ↄclo ꝙ varij sunt modi peccatoꝝ. ⁊ deducit per diuersa pctã ab illo. c. modi ãt pctõꝝ. vsqꝫ ad finẽ dist.

Est preterea q̃ddã genus pcti. ⁊c̃. Hic sigt xliij. dist. hui⁹ scḋi que sic cõtinuat ad precedentẽ. Nã postꝙ in p̃cedẽti dist. posita est in cõi pctõꝝ multiplicitas. nũc in speciali cuiusdã peccati qḋ dr pctm̃ in spm̃sanctũ tangit abhomiabilitas. Et habet diuidi in tres ptes principales. In pma istius peccati nomẽ exprimit. In scḋa ab alijs diuiditur. ⁊c̃. In tertia quid sit latius querit. pa in pricipio. scḋa ibi. qui eñ peccat in patreꝫ. ⁊c̃. tera ibi. sed queritur quid sit illud peccatũ. Duabus ãt partibus primarijs indiuisis manẽtibus. Sola tertia pars in tres ptes diuidit. In pria hui⁹ pcti speciei clarior palã cognoscit. In scḋa peruersi actu sermo obscurior dictis adiũgitur In tertia talis mali pacti hinc copiosior diuisio ponitur. pria in pricipio. scḋa ibi. est etiã alia huius pcti assignatio. ⁊c̃. tertia ibi. de hoc aũt pctõ in spm̃sanctũ. ⁊c̃. Hec est diui⁹ pñtis dist. ⁊c̃.

Trũ pctm̃ in spm̃sanctũ sic sit irremissibile vt ex malicia veniat. Et arguit ad parteꝫ falsaꝫ trib⁹ medijs. Prio arguit ꝙ nullũ sit peccatũ in spm̃sanctũ. Si aliq̃d esset pctm̃ tale: aut cẽt directe cõtra personã spũssancti: aut cõtra appropriatũ sibi: sicuti est bonitas. Sꝫ nec sic, nec sic. igitur. maior patet p diõnẽ sufficientẽ. Sed ꝓbat minor. prio ꝙ nõ sit directe cõtra personã spũssancti solum. quia scribitur Job. xv. Qui me odit ⁊ p̃rẽ meũ odit: ita ꝙ nequit quis peccare cõtra vnã personam nõ in aliam. Nec scḋo dicit pctm̃ in spm̃sãctũ: quia sit contra bonitatem que appropriat spirituisancto. quia oĩe peccatum mortale r̃pugnat bonitati ⁊ gratie. ⁊ tamẽ nõ oĩe est pctm̃ in spm̃sanctũ. Scḋo arguit ꝙ pctm̃ in spm̃sanctũ sit irremissibile. nullũ pctm̃ extat remissibile de q̃ nõ possit haberi cõtritio ⁊ pnia. sed pctm̃ in spm̃sctm̃ est hmõi. igit. maior patet. quia ianua remissionis est cõtritio ⁊ pnia. sed ꝓbatur minor de ĩpnia que ponitur species huius peccati: que tamẽ negat de directo pniam. pariformiter de desperatiõe ⁊ obstinatione que repugnant cõtritiõi. Tertio arguitur ꝙ nõ sit hoc pctm̃ ex malicia. si eñ esset ex malicia vel ita ꝙ malicia pura moueret: ⁊ sub ratione malicie. vel scḋo sub ratione apparẽtis boni: licet nõ exñtis. vel tertio ex mala cõplexione inclinãte que dicẽtur malitia. sed neutrũ est dicẽdũ. igit. maior patet manifesta diõne. Sed ꝓbat minor p singula. Prio ꝙ nõ sit ex pura mouẽte malicia. q2 dicit q̃rto dinoꝝ noim dyoñ. ꝙ nullus opat ad malum aspiciens. Nec scḋo sub rõne apparẽtis boni. quia iam esset pctm̃ ex ignorãtia. Nec ter⁹ ex mala cõplexione inclinãte: q2 sic esset pctm̃ ex ĩfirmitate

In om primi est mgr in p̃ncipio pñtis dist. Est p̃terea q̃ddã genus pcti ceteris abhoiabili⁹ qḋ dicitur in spm̃sanctũ. In om scḋi est aug. de ꝟbis domini. de nullo inq̃t desperandũ est q̃diu eũ pacia dei ad pniam adducit. s. in via. In om tertij ẽ cõmunis pctõꝝ diui⁹. Ex infirmitate cõtra patrẽ. ex ignorãtia cõtra filiũ. ex malicia cõtra spm̃sanctuꝫ. ⁊ ponit in littera. In ista qõne. ⁊c̃. Quo ad primũ articulũ termini sunt pctm̃ in spm̃sanctũ. irremissibile. ⁊ malicia. Prim⁹ igit terminus ẽ peccatũ in spm̃sanctũ. Unde notãdũ ꝙ pctm̃ esse ĩ spiritũsanctũ põt intelligi tripliciter. prio vt sit ↄ personã spũssancti ꝓprie. Sicut si aliq̃s hereticus crederet psonã spũssancti esse creaturã: sicut fecit macedonius vel aliq̃d tale. ⁊ hoc mõ locutus ẽ ffrãc. de maronis. q. i. pñtis dist. de pctõ cõtra spmsctm̃ Et habet diuidi cõtra pctm̃ qḋ esset in patrẽ: vt si nõ crederetur omps. vel in filiũ vt si nõ crederet sapiens. Scḋo dicit pctm̃ ĩ spm̃sanctũ: q2 extat cõtra bonitatẽ appropriatã sctõspiritui seu caritatẽ. ⁊ hoc mõ oĩe peccatũ mortale est pctm̃ in spiritũsanctũ: quia gratie ⁊ caritatis meret amissionẽ. sed hoc mõ nõ loquũtur doctores de pctõ in spirituꝫ sanctũ. Tertio mõ accipit pctm̃ in spm̃sanctũ non q2 sit cõtra bonitatẽ: sed q2 fit ex malicia q̃ opponitur bonitati q̃ est appropriatũ spũisancto: sicuti dr pctm̃ ex infirmitate cõtra patrẽ cui appropriat potẽtia: ⁊ pctm̃ ex ignorãtia contra filiũ cui attribuit scia. ⁊ isto mõ accipit pctm̃ in spm̃sanctũ. cui⁹ pcti s̃m doctores sunt tres binarij specierũ. ⁊ accipiuntur vt tãgit doct. deuo. arti. iij. q. i. pñtis dist. ex cõformitate egroti vbi intelligũtur tria. medic⁹. egrotus. ⁊ tertio misteriũ. Prim⁹ igit binari⁹ est p̃sumptio ⁊ desperatio. ⁊ sunt cõtra deũ ꝺ directo: qui ẽ medicus noster spũalis qui habet vinũ ⁊ oleũ vt ĩfirmũ curet. i. miscḋiam ⁊ iusticiã. Presũptio est ↄ iusticiã. desperatio cõtra miscḋiam. Scḋs binari⁹ est ĩpnia ⁊ obstinatio. ⁊ accipit ex parte egroti spiritualis qui dꝫ detestari pctã p̃terita. ⁊ cõtra hoc ẽ ĩpnia ⁊ habere ꝓpositũ vltra nõ peccãdi. ⁊ contra hoc est obstinatio. Tertius binari⁹ ẽ ĩpugnatio veritatis agnite ⁊ inuidẽtia frne gratie. ⁊ accipit ex pte misterij seu medicine spũalis in qua est prio cognitio. ⁊ cõtra hoc est ĩpugnatio veritatis agnite. Scḋo est dulcedo spũalis. ⁊ cõtra hoc ẽ inuidena frne gratie. Scḋs termin⁹ est irremissibile. vñ vltra dicta de pctõ irremissibili. dist. vij. hui⁹ scḋi. Noto ꝙ pctm̃ esse irremissibile potest intelligi tripliciter: vt põt trahi ex dictis sctĩ tho. di. ista. q. iiij. prio ex pte dĩ remittẽns. ⁊ h̃ mõ nullũ pctm̃ extat irremissibile ei q̃ p̃t põ absoluta iudam dãnatũ saluare. Scḋo mõ dr pctm̃ irremissibile rõne status. ⁊ h̃ mõ p⁹ mortẽ pctã mortalia dicũt irremissibia homi. dicẽte dañ. ꝙ angel' casus: h̃ homib⁹ mors

Dixi aũt pctm̃ mortale. q2 in. iiij. dyalogoꝝ legitur tã q̃ ad culpã q̃ penã pctm̃ veniale fuisse dimissuꝫ Tertio mõ dr irremissibile pctm̃ ex genẽ ipi⁹ pcti. i. q2 nullã hꝫ cãꝫ. vñ remittat ⁊ h̃ mõ pctm̃ in spm̃ sctm̃ dr irremissibile. vñ mat. xij. dr: Qui dixerit ꝟbũ in spm̃sanctũ nõ dimittet ei: nec in h̃ sclo: nec in futuro. Terti⁹ termin⁹ ẽ malicia. vñ malicia q̃ ad pñs p̃t capi tripl̃r. vltra ꝺ malo dicta disti. xxxiiij. h⁹ scḋi. prio⁹ dr malicia q̃dã pẽa inflicta ꝑpter pctm̃ originale. ⁊ sic accipit venerabil' beda enumerãdo illas penas q̃ sunt. infirmitas. ignorãtia. cõcupia ⁊ malicia. Scḋo dr malicia vt limitat ad habitũ malũ: solũmõ q̃ apḋ phm in. iij. ethic̃ ñ cõ. i⁹ q̃ facit malũ extat mal⁹: sꝫ q̃ ẽ hituat⁹. tertio⁹ dicit mali⁹ ꝓ q̃cũqꝫ deformitate volũtatis excusatione postposita: aut infirmitatis: aut ignorãtie. Et isto⁹ dr pctm̃ in spm̃sctm̃. nõ solũ ex malicia sꝫ ex certa malicia: q2 nõ p̃cedit ignorãtia. Quãtũ ad scḋm arti. sunt tres ↄclones. pa est de pctõ in spm̃sanctũ in cõpatiõe ad alia pctã. scḋa de remissibilitate vel irremissibilitate ei⁹. tertia de malicia spẽrũ h⁹ pcti.

Pa igr ↄclo ẽ h̃. pctm̃ in spm̃sanctũ ab alijs distinctũ pctis. nõ sp aliḋ hꝫ pctm̃ primũ. dic pa ps ꝙ pctm̃ in spm̃sanctũ distiguit ab alijs pctis. ꝓbatur. qḋ hꝫ distictas spẽs ab spcb⁹ alioꝝ pctõꝝ distiguit ab eis. ꝓbat. q2 diuerse spẽs nõ subalternati posite sub diuersis generib⁹ collocat: sic est in proposito. vt pꝫ ex p⁹ arti. igr̃. Cõfirmat. q2 ex malicia certa h̃ venit pctm̃. qḋ nõ est in alijs. vñ doc. deuotus. q. i. arti. i. isti⁹ dist. ex radice triplici venat hui⁹ pcti ab alijs dist. prima radix sumit ex pte p̃ncipij alia eñ pctã ortũ habẽt ex infirmitate seu ignorãa istud ꝟo ex malicia. scḋa radix sumit ex pte oppositi scꝫ gratie. Et est triplex grã: ĩnocẽtie. baptismal' ⁊ pnialis. gr̃e ĩnocẽtie opponit pctm̃ originale: gr̃atie bapti alia pctã ab isto: sꝫ gr̃e pniali pricipaliter opponit istud pctm̃. sic pꝫ in ĩpnia ⁊ alijs ei⁹ specieb⁹. Tertia radix sumit ex pte act⁹ spũalis quẽ priuat. alia eñ pctã multa etiã in carne exercentur: vt adulteriũ. fornicatio. h̃ ꝟo peccatum in solo spũ vt patet in suis spẽbus. Et si obiciat. q2 dic in lr̃a magister. ꝙ peccatũ in spiritũsanctũ ẽ peccatũ ad mortẽ. cũ ergo peccatũ oẽ mortale sit peccatũ ad mortẽ: q2 priuat gratiã q̃ extat vita aĩe. Peccatũ eñ inq̃t iacob⁹ cũ ↄsũmatũ fuerit gñat mortẽ. videt ꝙ nõ distiguit ab alijs in h̃. Dm ꝙ sicuti ĩ morte corporali tria sunt. s. p⁹ priuatio vite. scḋo corruptio dispõnis ad susceptionẽ aĩe. tertio p naturã nõ regressus ad vitã. Sic in morte spirituali. prio p peccatũ mortale est sepatio a deo qui est vita nr̃a. ⁊ h̃ oĩ cõuenit pctõ mortali. scḋo corrũpit dispõ ad susceptionẽ gratie. ⁊ hoc maxie cõuenit pctõ in spiritũsanctũ carenti oĩ excusatiõe. tertio intelligit non regressus simpliciter ad vitã spũalem. ⁊ hoc cõuenit pctõ damnatoꝝ. vñ bene dixit tho. q. ij. ꝙ peccatũ in spiritũsanctũ habet modũ egritudinis icu-

ratis.s. ducētis ad mortē scdaʒ que ē dānatio eterna
alia aūt mortalia ducūt pncipalr ad mortē primā
que est priuatio gratie. Sʒ dicit scda ps pclonis.
ꝙ pcm in spūscūm nō sp hʒ pctm̄ preuiū.pʒ ꝺ ipu
gnatiōe veritatis agnite.pōt em̄ ꝗs nullo pceden
te pctō ipugnare agnitā veritatē.vn̄ in sūma tria
sunt pctā in spūscm̄ q̄ nō reqrūt pctm̄ primū.s.i
pugnatio v̄itatis agnite.inuidētia fraterne gratie
possuʒ em̄ inuidē saluti pximi sine pctō p̄uio .ter⁹
p̄sūp⁹. possum em̄ mihi pmittē ipunitatē diuie iu
stitie vt liberi⁹ peccēʒ ante q̄dlibet pctm̄. Econtra
tria sunt q̄ nō veniūt nisi pctō alio .pᵃ scʒ despera
tio ipnia ⁊ obstiatio.nēo em̄ desperat nisi ppt̄ pec
cata facta.nēo ipenitēs nisi q̄ de pctis factis non
pterit.nēo obstinat⁹ nisi q̄ in malicia pseuerat.ve
rū ē tamē ꝙ doctor deuo.q.ij.arti.i. Et scūs tho.
q.v.pdicē videtur.dixit em̄ doct.deuo.ꝙ despera⁹
non pt venire nisi pctō preuio.thom̄. vo dicit ꝙ i
mo.⁊ ꝙ ꝗs pōt desperare sine pctō p̄uio: veruʒ ꝙ
nō est cōtradictio. Aliter em̄ accipit desperationē
vnus.aliter ali⁹. Doctor em̄ deuot⁹ accipit despe
rationē dū ꝗs ppter criminū magnitudinem i de
sperationē venit salutis.sanct⁹ vo tho.qua ꝗs di
cat in pricipio apud se. Nimis excellēs est padisus
ego nō posseʒ illuc puenire.⁊ hoc modo desperet
nō p̄uio pctō.⁊ apit istū modū in scda qōne:sicut
dū aliquis pijcit speʒ eterni premij vertit̄ imedia
te in desperationē. Et si dicat̄:q: hoc pctm̄ ortum
hʒ a malicia:⁊ ita p̄supponit aliō preuiū pctm̄.am
bo rn̄dēt in scda qōne ꝙ malicia nō dʒ accipi pro
aliq̄ p̄uio pctō sed p electiōe mala siue excusatiōe
Scda pclo.est de remissibilitate vel irremissibi
litate pcti in spūsanctū.⁊ est h̄.Lʒ pctm̄ ptra spiri
tūsanctū iudicet̄ guissimū pt tn̄ censeri remissibile
Dicit pᵃ ps.ꝙ pctm̄ i spūsanctū ē guissimū pec
catū.pbat̄ illud sup alia pctā: ē graui⁹ qō minus
hʒ excusatiōis.sʒ pctm̄ in spūscm̄ est hmōi.pbat̄
alia em̄ pctā excusant vt infirmitas:aut ignorātia.
h̄ aūt pctm̄ p⁹ nō excusat infirmitas:q: fit ex ele
ctiōe mera.nec scdo ignorātia:q: fit ex certitudine
⁊ inde est.ꝙ h̄ pctm̄ solet hr̄e tria noīa.prio em̄ dr
peccatū ex electiōe.scdo peccatū ex industria.tertiō
peccatū ex certa maliᵃ vt cōplectat̄ electionē i ma
licia ⁊ industriā in certitudie.vnde pʒ ꝙ maxie est
ofensi⁹ prioꝝ oculoꝝ dei.⁊ inde ē ꝙ mgr̄ dic ꝙ in
ter alia pctā ē abhoiabili⁹.vnde patet ꝙ guius est
hoc pctm̄ intensiue q̄ peccatū infidelitatis:lʒ exte
siue peccatū infidelitatis gui⁹ sit:q: priuāt cogniti
onē in intellectu:⁊ bonitatē in affectu:sʒ nō tanta
libidine q̄nta hoc peccatū.nec obuiat ꝙ in peccato
carnis ē maior libido delectatōis q̄ in isto: q: pl⁹
delectatur fornicator in pctō suo quā desperat⁹ in
suo:q: in isto ē maior libido iprobitatis:⁊ h̄ ē que
facit peccatū. Et pʒ ꝙ nō dr guissimū peccatū: q̄a
solū fit p spiritūsanctū:⁊ n̄ p patrē:aut filiū cū eoꝝ
sit vna maiestas que patri approprīat̄. sed dicitur
grauissimū ppter maiorē ptēptū v̄itatis in pecca
do. Et si obijciat̄ p illud.cōuertant̄ ad vesperā.⁊c̄.
dicit glo.nēo insanabilior est eo q̄ san⁹ sibi videt̄:
cū sit eger:⁊ ita est graui⁹ pctm̄. Dicēdū ꝙ nō dici
tur graui⁹ ppter maiorē ptēptū.sʒ intelligit̄ nēo i
sanabilior.⁊c̄.ppter periculū:q: ex eo ꝙ nescit se i
firmū medicū nō q̄rit. Sʒ dicit scda ps pclonis.
ꝙ pctm̄ in spūsanctū pt dici remissibile.pbat̄.q̄
diu hō extat viator pt pteri:q: tēpus merēdi extat
vsq ad mortē.g⁹ licet hō sit in pctō p spūsanctū:
adhuc est ei remissibile.verū est tn̄ ꝙ nō de facili ⁊
paucis hoc pctm̄ dimittit de⁹:⁊ iō dic mgr̄ ꝙ ē ir
remissibile. Et hui⁹ irremissibilitatis dat sanctus
tho.q.iiij.tres cās.pria ē:q: nō hʒ cāʒ remissibilita
tis q: fit pura electiōe carēte excusatiōe. Scda cā
est:q: nō hʒ inclināns ad hoc:⁊ ita se figit in eo fir
miter sicut in fine. Et dat exēplū. graui⁹ peccat in
tēperat⁹ q̄ peccat sine passiōe q̄ incōtinēs qui pec
cat mediāte passiōe.tertia cā ē:q: repellit a se ꝺ di
recto id vn̄ fit sana⁹:sicut desperat̄ de egroto quā
do refugit remedia medici. Et ita pʒ quō est irre
missibile:lʒ possit dici remissibile. Et si dicat quis
ipnia est species hui⁹ pcti ⁊ tamē nō remittit̄:quia
eēt oᵐ in adiecto scʒ penitē ⁊ nō penitē. Dⁱᵘ ꝙ im
pnia solet accipi:aut p duratiōe i pctō mortali vs
q ad mortē inclusiue:⁊ sic nō est spēs hui⁹ peccati
imo cōicat̄ oīe pctm̄ mortale. Alio mō accipit̄ p
pposito nō penitēdi.⁊ sic est spēs hui⁹ pcti ⁊ gña
speciali dei pt dimitti.vn̄ ⁊ Aug.illud v̄bū retra
ctauit in quo dicit in li.de s̄mone dei in mōte.tan
ta est labes hui⁹ pcti vt deprecādi hūilitatē subire
nō possit. Tertia pclo est de malicia spēꝝ h⁹ pec
cati.⁊ est h̄.pctm̄ in spūscm̄ sex spēs in malicia g
uissimas cōplectit̄.vn̄ vt pateat nūer⁹ vltra tactaʒ
sufficientiā harū spēꝝ in p⁹ arti.iuxta doctorē deuo
tū tāgo sufficientiā scdm tho.q.iij. Aliq̄s inq̄t opat̄
bonū ppter aliud:aut ad vitādū supplicia.⁊ con
tra hūc ē p̄sūptio priuās timorē suppliciorꝝ:aut p
pter p̄mia.⁊ cōtra hūc est desperatio tollēs speʒ p̄
mioꝝ. vltra dicit.aliq̄s opat̄ ppter bonū.⁊ hoc vl
ppter bonū hūanū fugiēdo malū in quo est dele
ctatio indebita quā nō curat obstinatio:⁊ deformi
tas quā nō curat ipnia. Si vltra ꝗs opetur ppter
bonū diuinū.vel ē vt bonū dirigēs in q̄ impugna
tio v̄itatis agnite peccat.vel vt ad bonū inclināns
in q̄ peccat inuidētia fraterne gratie. Et sic pʒ s̄m
tho.trib⁹ binarijs has diuidi spēs. Notandū tn̄ q̄
ad singulas spēs.prio de desperatiōe. Desperatio
eni q̄libet nō est pctm̄ in spūsanctū. Si em̄ aliq̄s
desperaret de sua salute ⁊ tristaret̄ de sua despera
tiōe:nec dū peccaret in spūsanctū:sʒ tūc desperat
absolute qn̄ diffinit.maior est iniq̄tas mea q̄ vt ve
niā merear:⁊ a facie fugit diuine miscdie:sicut fecit
cayn ⁊ labitur in pfundū. Noto scdo de p̄sumptio
ne. Si em̄ aliq̄s p̄sumat de suis meritis nō est pec
catū in spūsanctū sed est species supbie. Sed tunc
est pctm̄ in spiritūsanctū quādo ex toto aufert rigo
rē diuine iusticie dans totū mie. Tertio noto ꝺ ob
stinatiōe.si em̄ quis dicit̄ obstinat⁹: quia cōtinue
est in culpa:⁊ nihil addat̄ aliud:adhuc nō est pcm
in spūsanctū.obstinatio em̄ tūc est peccatū in spū
sanctū quādo cōplacet in culpa ppetrata:nec dolʒ
de priore:sed approbat. Idē dico de ipnia :nō em̄
differūt nisi q: ipnia est respectu p̄teriti:⁊ obstia
tio respectu futuri. Quarto noto de ipugnatione
v̄itatis agnite.si em̄ aliq̄s ipugnet v̄itatē agnitā
simplici motu :vtpura ppter ruborē:q: seʒ tʒ vnā
op̄.⁊ puīcat̄ argumētis ab aliq̄:⁊ bene videt ꝙ cō
uincūt nō tn̄ fatet̄ sed semp ipugnat:nō dr pecca
tū in spūsanctū. Sed cū ꝗs ptinaciter ipugnat ve
ritatē agnitā:aut in pfusionē dn̄tis:aut sui excusa
tionē:⁊ maxie cū est veritas catholice religiōis.no
to vltio de inuidia fraterne gratie. ꝙ si quis alicui
inuideat:q: videt̄ sibi ꝙ bonū suū suū bonū ipedi
at nō est pctm̄ in spiritūsanctū:sed est vnū capitale
viciū de septē qō dr inuidia. Si aūt inuideat alicu
ius bono:dato ꝙ sibi nō videat̄ nocere:dr pecca
tū in spiritūsanctū:iō optime dicit tho.q.iij.ꝙ non
dr inuidētia fr̄is:sed fraterne gratie. Et.q.ij.ar.iij.
doct.deuot⁹ dat signū ad cognoscendū tales valō
notandū illi em̄ hoc vidētur innodati pessimo pec
cato qui vix in aliq̄ homie p̄n̄t:aut bonū respicere
aut reperire. Quātū ad tertiū articulū sūt tres
diffic. Pᵃ est.vnde est ꝙ in pfundū malicie pt im
mediate mergi hō:nō tamē imediate effici sūmus
in v̄tutibus. Dicendū ꝙ causa est:q: nem̄ hō nisi
ordinate ascendere in v̄tutibus. vnde Bern̄.super
canti. Nemo repente fit sūm⁹:sed paulatie pcede
re volo. In malis vero pt imediate quis ab alto se
p̄cipitare.pʒ in turri vbi quis cū labore ascendit ⁊
imediate p̄cipitat̄. Scda diffic.vtrū volūtas nr̄a
possit ferri in malū absolute n̄ habito respectu bo
ni.doctor subti.in p̄senti dist.loqui videt̄ dubie.si
em̄ quis posset odire deū in quo odio nulla est ra
tio boni habet̄ ppositū. Scriptū est em̄:supbia eo
rū qui te oderūt ascēdit semp. Et tūc dyoñ.auctas
Nemo operat̄ ad malū aspiciēs:intelligit̄ de cōi:
vel nisi eēt hō in maloꝝ mersus pfundū:vt iaʒ hō
nō dicat̄ sed diabol⁹. Tertia diffic.vn̄ est ꝙ ma
gister in littera solum ponit q̄tuor species h⁹ pec
cati in spūsanctū.s.desperationē.obstinationē.im
pugnationē agnite veritatis.⁊ inuidētiā fraterne
gratie.nō aūt p̄sumptionē ipniam .Dicendum ꝙ
he due cōtinētur satis sub obstinatōe:eo em̄ ꝙ ꝗs
obstinat⁹ est:nec timet penā:nec vult penitē. Uel
dicēdū ꝙ p̄nt elici ex textu subtiliter indagāti. Ex
quo patet ad qōnē.ꝙ viʒ pctm̄ in spūsanctū sic
venit ex malicia ꝙ tn̄ potest dici remissibile. Ad
primū arguᵐ.dicendū ad minorē ꝙ ē cōtra appro
priatū spūsancti scʒ benignitatē.⁊ duʒ pbat̄.ꝙ ēt
pctā cetera mortalia quia priuāt gratiā. Dicenduʒ
ꝙ differūter.pctm̄ em̄ in spiritūsanctū est cōtra di
uinā bonitatē ⁊ rationē pricipij:q: habet ortum a
malicia:⁊ ratiōe finis:q: priuat gratiā.alia aūt ra
tione priuatiōis gr̄e solū.iō nō est psile. Ad 2ᵐ
dicēdū ad minorē.ꝙ ipnia nō dr eo ꝙ non possit
penitere ꝗs:sed eo qō pponit nō penitere:lʒ pos
sit fieri oᵐ.idē de obstinatiōe ⁊ desperatiōe:lʒ nō
frequēter eueniat. Ad tertiū dicēdū prio ꝙ tenē
do qō dictum ē de doctore subtili facilis est rn̄sio.
ꝙ scʒ volūtas possit ferri in malū ⁊ sub rōne mali.
Uel dicēdū ad scdm mēbrū ꝙ sub mō apparentis
boni nec tn̄ sequit̄ ꝙ sit pctm̄ ex ignorātia:q: pec
catū dr ex ignorātia qn̄ p̄cedit ignorātia vt cā. ca
su aūt in isto solū apparētia cōcomitabit̄ actū pec
cati mō q̄ dicit ph̄s in.iij.ethicoꝝ.oīs malus igno
rās. Et tn̄ de p̄nti.q. Ex p̄nti aūt.⁊c̄. Pᵃ cōclu⁹.
iniquū pctm̄ est desperatio ⁊ obstinatio i neupma
btm̄.dicit pclo.ꝙ desperatio ⁊ obstinatio sunt spe
cies pcti in spiritūsanctū. Et ponit̄ a pricipio dist.
vsq ibi.est etiā alia.⁊c̄. Scda pclo .agnita veri
tas dū ipugnat̄ ⁊ fratrū caritas h̄ malo notat̄.dic
pclo.ꝙ ipugnatio veritatis agnite ⁊ inuidētia fra
terne gratie sunt pctā in spūsanctū. Et ponit̄ ab
illo loco. Est etiā alia.vsq ibi.ꝺ hoc q̄q peccato.
Tertia pclo. Solet ifirmitas crimē excusat̄ atq
puersitas mala accusare. Dicit pclo.ꝙ infirmitas
excusat pctm̄ sed malicia accusat. Et ponit̄ ab illo
loco.de hoc quoq peccato.⁊c̄.vsq ad finem di
stinctionis. Sequitur in textu.

Ost p̄dicta psideratiōe dignū occurrit.⁊c̄.
Hic signr.xliiij.dist.⁊ vltima huius scdi q̄
sic ptinuat̄ ad p̄cedētes. Nā postq̄ a.xxxviij.dist.i
clusiue vsq ad.xlij.exclusiue origo pcti i nr̄a volū
tate fuit q̄sita.⁊ a.xlij.iclusiue vsq ad p̄ntē exclusi
ue pctoꝝ mltiplicitas fuit elicita.nūc i hac vltia di
stictōe ꝺ pō peccādi vn̄ sit vox extat h̄ita.et diuidit̄
i tres pres pncipales. In pᵃ ꝺ peccādi pō q̄rūdā pōit̄
opio. In scda p dicta seria p eos ē ipugnatio . In ter
tia ptāt an resistētia sit vel nō ē dubitatio.pᵃ i p̄n
cipio.scda ibi.sʒ i plib⁹ sctoꝝ testimonijs.⁊c̄.tertia
ibi.hic orit̄ questio.⁊c̄. Et hec est.⁊c̄.

Trum peccandi potentia atq prelatio sic
a deo censeatur vt subditus ad prelatum
in oīibus obedire teneatur. Et arguitur
ad partem falsam tribus medijs. Prio arguit̄
ꝙ potestas peccandi nō sit a deo.cuius vsus mal⁹
est ipsum quoq malum est ex topicis boetij. Sed
peccare est malum.ergo ⁊ potētia peccādi mala ex
qua hic ortum habet vsus. Tunc sic.nullum maluʒ
culpe est a deo.igitur nec ista peccandi potentia.
Et confirmatur ex dicto Anselmi .posse eniʒ pec
care:nec libertas est:nec pars libertatis. Et ita so
lum nominat defectum. Defectus autem causam
non habet effectiuam sed defectiuam. Secūdo
arguitur ꝙ prelatio non sit a deo. Nihil contrari
um nature est a deo.sed prelatio est cōtra ius nat̄e.
igit̄ nō est a deo.maior patet ex eo qō habetur in

glo.super illo vbo ad Rom.xi. Contra naturã in
sertus es in bonã oliuã. Tam eñ auctor nature ni
hil facit cõtra se q̃ contra naturã.minor vo aucte
libri institutorũ seu institutionũ:ex hac eñ fm ipz
bella exorta sunt: τ captiuitates secute τ seruitus:q̃
sunt iuri nãli cõtraria. Confirmat p illud Osee
viij. Ipi regnauerũt τ nõ ex me:principes extiterũt
τ nõ cognoui. Tertio pbat q subditꝰ sicuti religi
osus tenetur prelato suo in omibꝰ obedire. Eq vo
uet religiosus obedientiã sicut castitatẽ.sz voto e
misso ab omi tenet abstinere luxuria.ergo parifor
miter τ in cũctis suo prelato obedire.maior patet.
qr indifferẽter vouet religiosus in religiõis igres
su: eq prio vnũ sicut aliud.minor vo nota est de se
Confirmat per illud qd benedictꝰ dicit in regula
sua. Si pcepit prelatus ipossibile tẽptandũ est id
facere. In om primi arguit aucte aug. sup ps. vo
lũtas nocẽdi pt esse ab hoie ptãs nõ nisi a deo. In
om scdi arguit per illud ad rom.xiij. Non est ptãs
nisi a deo. In om tertij arguit aucte Bern. in li. de
dispensatione τ precepto. Subditus nec citra pro
missum est inhibẽdus:nec vltra cogẽdus. In ista
qõnẽ ad ars.τc. Quo ad primũ articulũ termini
sunt potẽtia peccãdi.prelatio τ obedientia. Pri
mus igit terminꝰ est potẽtia peccãdi.vnde vt põt
trahi ex doctore subtili in pñti dist.potẽtia peccan
di accipitur tripliciter. Prio vt dicit ordinẽ seu or
dinabilitatẽ ad substractũ peccati:sicuti ad id qd ẽ
positiuũ aut informatiõe:aut actu homicidij.scdo
accipit vt dicit ordinẽ vel ordinabilitatẽ ad defor
mitatẽ peccati:sicuti ad deformitatem peccati q ex
tat in actu fornicatiõis vel homicidij. Tertio acci
pitur p fundamẽto istius ordinis seu ordinabilita
tis:sicuti quelibet relatio intelligit suũ habere fun
damentũ.vñ τ potest tripliciter noiari. prio vt so
lũ noiat illud fundamẽtũ in q ista ordinabilitas fũ
datur.τ tũc pprie dicit potẽtia peccãdi. Scdo vt
noiat potẽtiã pctõ ppinqm.τ tũc dr volũtas pec
candi que est pctm semper interius:nõ tamẽ sem
per exterius. Tertio vt noiat etiã cõplexionẽ mali
tie:τ tũc dr potẽtia peccãs. Scds terminꝰ est pre
latio seu presidentia vñ prelatio seu psidẽtia scdm
doc.deuo.arti.ij.q.ij.huiꝰ dist.accipit tripliciter.vicz
generalissime.cõiter.τ pprie. Generalissime dr p
latio respectu omis rei qua hõ põt ad libitũ τ vo
tũ suũ vti.τ hoc mõ dictũ est Gene.i. Faciamꝰ ho
minẽ ad imaginẽ τ silitudinẽ nostrã vt presit pisci
bus maris.τc. Scdo dr cõiter:τ tũc dicit in prela
to excellentiã ptãtis iperãdo ei qui est capax prece
pti. Tertio dr pprie platio ptãs cohercendi subdi
tos:τ h noiat in subdito libertatis quãdã arctatio
nẽ.vnde huic pprie rlue opponit seruitꝰ.τ secũde
magis subditus τ prime magis possessio. Tertiꝰ
terminꝰ est obediẽtia.vñ obediẽtia vt notat sctũs
tho.arti.ij.huiꝰ dist.q.iij.est triplex.indiscreta.iper
fecta.τ pfecta. Indiscreta dr qñ qs in his q sunt c

deũ suo plato obedit τ nõ ligat ad facẽ:sz potius
ad nõ facẽ. Impfecta ãt dr q ad salutẽ suffic:dñ.s.
i his et q solũ vouit subditꝰ suo obedit supiori.pfe
cta vo dr qñ pmpte ẽt in his q nõ vouit si nõ sint
c deũ subditꝰ plato obedit.vñ bern.pfecta obia q
legẽ nescit:termis nõ artat:nõ cõtinet pfessionis
angustijs:largior volũtate fert in latitudinẽ carita
tis.τ ad oẽ qd iiũgit spõtaneo vigore liberalis ala
cris q animi modũ nõ psiderãs in ifinitũ extẽdit
Quã hug.d scto victo.diffiniẽs ait.obia ẽ virtus q
oĩa ãplectit iniũcta volũtarie iplẽdo:nisi obstiterit
ipantis auctas. Quãtũ ad scdm arti.sunt tres cõ
clones.pª ẽ de peccãdi põ.2ª de platiõe .tertia de
obia subditi relatiue ad platũ. Pª ẽ h.peccãdi põ
sic a dõ effectiue pducit vt de se culpã n dicat. Dicit
pª ps pclonis q peccãdi põ extat a deo. pbatur.
Eadẽ ẽ in nob põ bñfaciẽdi τ peccãdi.sz põ bñfa
ciẽdi i nob ẽ a dõ.ergo τ malefaciẽdi.maior ẽ pbi
in.ix.metha.poe eñ rõnales sũt ad opposita.mior
est clara:cũ oẽ bonũ sit a deo. Confirmat.qr oĩe
ens ẽ a deo.põ ãt peccãdi ẽ qddã ens.igr. Et si di
cat:qr posse peccare ẽ posse facẽ c deũ.igr.videtur
q diuia põ aliqd fecerit c se.pz ex pº arti. Rñº.q
ista põ peccãdi ẽ a deo .fm q quãdã solũ nomiat
entitatẽ:nõ fm q noiat defectibilitatẽ. τ pz p hoc
solutio illiꝰ cõis argumẽti.a q est põ ab illo ẽ actꝰ:
τ ecõtra.si ergo peccãdi põ foret a deo.ergo τ pec
catũ qd est eius actꝰ.dr eñ q pctm ẽ ab ea põ in
qtũ defectibilis:nõ inqntũ a deo.vñ infert q ista
põ q ad positiuũ exẽplar hz in deo sicut cetera po
sitiua. Et si querat a q inest sibi ista defectibilitas.
sctũs tho.dic.q.i.arti.i.q ex eo q est de nihilo.sed
salua reuerẽtia sua istud sufficẽ nõ videt. Lapides
eñ tũc peccare possent cũ sint etiã de nihilo. Et iõ
dicẽdũ sicut in pñti dist.dicit doc.subti.q ista defe
ctibilitas ad pctm inest sibi ex eo q creata volun
tas.nisi eñ gra pfirmet quelibet creata voluntas
pt deficẽ in pctõ.vñ bñ dic doct.deuo.q.i.arti.i.q
ista peccabilitas qr fũdat in creatura rõnali:non
cõpetit irrõnabilibꝰ:qr rursus noiat posse deficẽ
nõ cõpetit iã glosis.vñ pz q simplr pt cõcedi q
põ peccãdi sit a deo:licet fm quid possit negari in
quãtum scz noiat illam defectibilitatem. Ecõtra d
pctõ simpliciter negat q sit a deo. τ concedit fm
qd iqntũ scz noiat qd positiuũ. Et hic ẽ q doctor
deuotꝰ magis cõdescẽdit q nõ sit a dõ hec põ pec
candi.tho.aũt τ doc.subti p opm.quia dicũt q est
a deo simplr sz nõ fm qd. vt patuit.nec tamẽ i h
inter eos est cõtradictio.vt pz clare aspiciẽti. Sed
dicit scda ps pclonis.q põ peccãdi nõ est pctm.p
bat.qr tũc vir sanctꝰ eẽt malꝰ τ pctõr:cũ possit pec
care. Ceterũ potẽtia peccãdi pcedit tpe pctm.vt in
nuit in pcedẽtibus.vbi ostensuz est q oportuit prius
tpe eẽ ãgelũ q peccaret.vñ nõ seqtur iste pt adul
terari.gº ẽ adult. Et si dicat põ bñfaciẽdi sp dicit
bonũ.ergo a simili põ peccãdi semper dicet pctm.

Dm q nõ extat sic:qr bonitas fm se totã a deo ẽ
τ põ faciẽdi bonitatẽ:ideo semp est bona. nõ sic d
põ peccãdi que rõne defectibilitatis nõ hz causaz
iõ pctm nõ noiat:cũ pctm sit a volũtate in actu po
sita. Et inde apd aliqs vsuz ẽ i puerbiũ:qr bõi su
mꝰ bõa facimꝰ.ecõtra i malo:qr mala facimꝰ mali
sumꝰ.nec seqtur volũtas peccãdi ẽ pctm.gº τ põ:
qr volũtas peccãdi iã icludit pctm:qd nõ potẽtia.
vñ illa regula vnaqque põ in suo cõplet actu.hz i
telligi qñ illa põ ad illũ actũ de directo ordinatur
qd nõ est in põ peccãdi respectu pcti.imo magis
ad bonũ ordinat. Scda pº est de platiõe vñ sit.
τ est h. Prelatio ois a deo ẽ:q statui etiã innocene
fuisset cõgrua. Dicit pª ps pclonis.q ois platio
seu ptãs ẽ a deo.pz breuiter:qr noiat qd positiuuz
oĩe ãt positiuũ inqtũ sic a deo ẽ.vñ τ xps pylato
dicit Iob.xix.nõ haberes in me ptãtẽ: nisi desup
foret tibi datũ. Et si dicat:qr multe sunt platiões in
iuste:nullũ aũt iniustũ est a deo.dm vt dicit tho.q.
ij.pmi arti. In platiõe ei tria attẽdũt.pricipiũ.mo
dus τ executio.q ad modũ sp iusta ẽ platio. modꝰ
eñ platiõis est ordo inferioris ad superiorẽ:τ ecõ
tra.τ h notat vniuersi pulcritudinẽ. Quo ãt ad pri
cipiũ dicit doc.deuo.q.i.arti.ij.q tripliciter acqrit p
latio.pº p iusticiã.scdo p violẽtiã.tertio p astuciam
Si pricipiũ platiõis sit iusticia ẽ a deo faciente.si
vo sit astutia vel violẽtia a deo pmittẽte.vel ad p
bationẽ bonorũ vel punitionez malorũ.vñ osee.xiij.
Dabo eis regẽ in furore meo. Et iob.xxxiiij. fac re
gnare hypocritã ppt pctã ppli. Si aũt tertio cõsi
deret q ad executionẽ si debita sit ẽ a deo vt effici
ente:τ hac dist.pz multarũ rõnũ solutio:vtputa q
sit malũ stultũ pfici sapiẽti.vel q deꝰ remoueat p
lationẽ quã semel dedit τ talia.talia eñ ad minus
fiũt:aut pbatiõe bonorũ:aut punitiõe malorũ. Sz di
cit scda ps cõclonis.q in statu innocẽtie fuisset p
latio pbat.oĩe id qd est ordinatũ ad pseruationẽ
ordinis nãlis fuisset in statu inocẽtie.sz hmõi est p
latio.igr.τc.maior ẽ nota cũ stante obia ad deũ re
cte ad se inuicẽ se habuissent. Sed minor est aug.
xix.de ciui.dei.penal seruitꝰ ea ordinat q nãlẽ ordi
nẽ pseruari iubet τ pturbari vetat. Et si dicat:qa
teste Greg.nã oẽs hoies eqles fec.sz p varijs me
ritis alios alijs occulta dei dispẽsatio pposuit.dm
q illa auctas intelligit de eqlitate libertatis nõ aª
Nõ tñ dico q platio q mõ est ad cohercẽdũ malos
tũc fuisset. Ista eñ teste amb.ex ebrietate inducta
est.vñ pº Gen.ix.legit. Fuitus inqt eñ textꝰ.ma
ledictꝰ chanaã puer fuus fuorũ erit fratribus suis
vel ppter pctm ade q ad rẽ:sz q ad nomẽ pº a noe
exprimat .vñ q ad h inqt aug.xix.d ciui.dei. Rati
onalẽ hoiez ad imaginẽ dei factũ dñari voluit ds
nisi rõnabilibꝰ.vñ in illo statu platio fuisset i h q
aliq nobiliores fuissent in nãlibꝰ alijs τ eos d mltis
tis docuissent.τ ad operãdũ pfectiꝰ inuitassent:sz
nẽpe nullꝰ eorũ malꝰ fuisset:nõ tñ equalr fuissent

boni cũ etiã inter angelos gradꝰ sit bonitatis.nec
est sic de statu glie in q oẽs erũt docibiles dei.ita
tus nẽpe inocẽtie erat statꝰ viatorũ. Tertia pclo
est de obediẽtia subditi ad platũ.τ est hec. Licet ad
bonos τ malos platos obediẽtiã habeat subditꝰ i
bonis tñ nõ tenet omibꝰ. Dicit pª ps pclonis.
q subditꝰ obedire tenet bonis τ malis platis.pz
expsse.pª petri.ij. Serui subditi estote in omni ti
more dñis:nõ tñ bonis τ modestis sed ẽt discolis et
Paulꝰ ad Ro.xiij.omis aĩa ptãtibꝰ sublimiori
bus subdita sit. Ex q infert q christiani debẽt obe
dire terrenis pricipibꝰ. Sz inqbꝰ.dicit tho.q.ij.ar
ti.ij.q tripliciter pt pcipe terrenis pnceps subdito
Aut prio cõtra deũ:sic nõ tenẽtur obedire:imo tñ
obedire.pz in legiõe sacra thebeorũ refutãtiũ pce
ptũ maximiani.scdo pter debitũ:τ sic nõ tenentur
obedire:tñ pñt si volũt.sicut si priceps imponeret
pplo multã nõ debitã. Tertio dũ pcipit id ad qd
obligat subditꝰ:tũc ei obediẽdũ est.vñ xps. Red
dite que sunt cesaris cesari:τ q sunt di deo . Et ap.
xiij.ad Ro. Reddite omibꝰ:debitũ cui tributum
tributũ:cui vectigal vectigal. Et si obiciat:qr ad
ueniente maiori obligatiõe cessat minor: sicut ad
ueniẽte lege christi:cessauit lex moysi. christianꝰ ãt
obligatur christo qsi pricipaliori.τ p pñs nõ prin
cipi terreno.dicẽdũ q nõ est sic d lege moysi τ le
ge christi:qr lex moysi fuit vmbra.lex christi lux.iõ
adueniẽte luce cessare debuit vmbra.nõ sic aũt in
pposito:manet eñ hec minor obli• rõne hũilita
tis vt nõ solũ hũiliemur deo sz hoi:τ ãpliꝰ in celo
pmiũ habeamꝰ. Lex eñ christi dr libertatis maxie
qr liberat a pctõ:τ ea mediãte erimꝰ liberi a pena
in celo.nec obuiat illd d xpo Math.xvij. Reges
terre a quibus accipiũt censum a filijs: an ab alie
nis. Et infra.ergo liberi sunt filij . Christus eñ et
eius discipuli nihil possidebant:imo oĩa contẽ
pserant temporalia:sicuti τ veris fratribus mino
ribus in francia:τ alibi multa passagia sunt libera

Scda pars conclonis dicit.q subditus vt ver
bi gra:religiosus nõ tenetur in omnibus bonis
obedire suo prelato.patet:alias vnica solum esset
religio:si ad oĩa precepta prelati tenẽtur religio
sus. Et confirmatur.quia in his solum obedire te
netur in quibus votum emisit:sed solum vouit v
nam regulã:τ ita solum ad obseruantiã illius obli
gatur. Et confirmat Actuũ.v. Obedire optet deo
magis q hominibꝰ. Et ita nõ in oibꝰ tenet plato
vñ bern.in li.de dispẽsatiõe τ pcepto.nihil phibe
at ipe platꝰ horũ q pmisi: nihil plus exigat q pmi
si. Et patet exemplo. Prelatus enim in qualibet
religione est positus vt eam faciat obseruari:τ ita
ad hoc tñ ad qd τ pceptum se extẽdit sua ptãs.ve
rum est tñ q si qs ad cũcta imperia obediret pla
ti in bono:tũc pfectius obediens eẽt iudicãdꝰ. Si
cuti narrat de doct.subtili qui in pto clicorũ visa ge
neralis mistri obia dñ actu regẽs eẽt in scolis pa

ꝯficū: aut pauca: aut nulla de reb⁹ habita dispōne
parisius exiuit vt coloniā iret ſm mīſtri ſniam. Et
ita hñt opposite auctes intelligi. Sicuti illa Jero.
ita hñt opposite auctes intelligi. Sicuti illa Jero.
ad iuſticū ꝑpoſitū monaſterij. timeas vt dñm dili
gas vt p̄ trē credas: q̄cq̄d dixerit ſalutare. nec ma
gas vi p̄ trē credas: q̄cq̄d dixerit ſalutare. nec ma-
iorū iudices ſniam: cui⁹ eſt officiū obedire ⁊ iuſſa
īplere dicēte moyſe. Audi iſrael ⁊ tace. ⁊ ꝯſi'es.
Quātū ad tertiū arti. ſūt tres diffic. P^a q̄d vult
dicē illa auctas. ecci. xxxiij. potuit trāſgredi ⁊ nō ē
trāſgreſſus. dās laudē talib⁹ maxie: cū deus ſit lau
dabilis q̄ tñ peccare nō pt. nec xp̄s potuit. Dicēdū
ꝙ itelligit̃ de q̄dā laude accidētali cū defectibilita
te habita: q: hoī peccabili valde laudabile eſt ha-
bitare cū malis ⁊ nō peccare: nec tñ minuit̃ laus
dei aut chriſti ſi h̄ nō potuit: q: ꝑfecti⁹ in eis h̄ re-
cuſabat. pꝫ exēplo. furor eñ laudat̃ in cane non in
hoīe. ſic in ꝓpoſito. Scda diffi. quō ſil'ſtāt ꝙ ali
qua ptās ſeu ꝑlatio ſit a deo: ⁊ tñ ꝙ dicat̃ vſurpa-
ta. D^m ꝙ dr̄ a deo ꝑmiſſiue in h̄ caſu. vſurpata autē
dr̄ ab hoīe ambiente. Tertia diffi. Cui eſt magis
obediendū: aut ſupiori ꝑlato: aut inferiori. D^m ꝙ
qñ inferior ꝑlatio penit⁹ manat a ſupiore magis
obediendū ē ſuperiori: ſicuti deo q̄ hoīb⁹. qñ v̄o
due ꝑlatiōes ſuperior ⁊ inferior manāt p ordinē
a tertia: tūc aliqñ eſt magis obediendū ſupiori: ali-
qñ inferiori: ſicuti monach⁹ in aliq̄b⁹ magis tenet̃
obedire abbati q̄ epo: vt in aſpiciētib⁹ ſuā regulā
in alijs mag̃ epo: ſic in ptinētib⁹ diſcipline ecclia-
ſtice. Et loq̄r de abbatib⁹ nō exēptis. Ex h̄ patꝫ ad
qōnē. ꝙ vicꝫ licet tā pō peccādi q̄ ꝑlatio ſit a deo.
in oīb⁹ tñ ſubdit⁹ nō tenet̃ obedir̃ creato ꝑlato.

Ad p^m arg^m d^m. ꝙ illa regl'a cui⁹ vſus mal⁹ ē ip
ſum q̄cꝫ malū ē intelligit̃ qñ vſus fit ī re ad id ad
qd̄ ordinat̃: ſicut equ⁹ ad eq̄tandū. peccare aūt non
eſt id ad qd̄ ordinat̃ volūtas creata ſed bñfacē. ve-
nit eñ pctm̄ ex defectibilitate: iō non currit arg^m.
Et dū cōfirmat̃: q: vt dic̄ anſel. poſſe peccare nec
libertas eſt: nec ps libertatis. Dicendū ꝙ accipit il
lud poſſe ꝓ ordine ad deformitatē nō ꝓ pō. ⁊ illo
mō dictū eſt ꝙ nō ē a deo: ſꝫ iſto ſcdo. Ad ſcdm
dicēdū ad maiorē ꝙ aliq̄d fieri a deo ꝯtra ius na-
ture pt intelligi: aut cōtra vl'e dictamē. ⁊ ſic maior
eſt vera ⁊ minor falſa: ſicuti eñ eadē medicina que
dat vi^m ſano remouet egro. Sic eadē nat̃e lex di-
ctat ſuitutē in natura lapſa nō in ſtatu inocētie. pt
rurſum intelligi aliq̄d fieri a deo ꝯtra ius nature i
pticulari. ⁊ ſic maior eſt falſa ⁊ mior v̄a. ⁊ ita arg^m
ſp hꝫ vnā ꝑmiſſaꝫ falſaꝫ. auctas aūt oſee intelligit̃
de volūtate añcedēte in mal'. Ad tertiū dicenduꝫ
ad maiorē ꝙ eſt ſic ⁊ nō ſic. Eſt quidē ſic: q: ſic vo
uet fugere actū carnis: ſic ponit volūtatē in volun
tate ꝑcipiētis. Eſt aūt nō ſic: q: nō optet ꝙ ſic ne-
gat oēm actū carnis: ſic ſe obliget ad q̄dlibet v̄bū
ꝑcipiētis: eēt nēpe q̄ſi ipoſſibile. vñ bñ dicit bñſſi-
mus ffranc. in ſua regl'a. in his q̄ ꝓmiſert dño ob-
ſeruare fideliter. dictū aūt bñdicti in ſua regl'a itel-
ligit̃ de ꝑfecte obediētib⁹. Et ſic oīa librū termi-
na t ſcdꝫ: q̄ mediante ꝑuenire mereamur ad regna
celoꝝ. Amē. Ex pñti aūt diſt. ſic̄ de ꝑcedētib⁹. ⁊c̄.

Pria ꝯclo. de⁹ pōm benefaciēdi ꝓducit etiā ⁊ il
lā peccādi. dicit cōclo. ꝙ tā pō benefaciēdi q̄ ma-
lefaciēdi ē a deo. ⁊ ponit̃ a principio diſt. vſq; ad il-
lud. c. hic orit̃ qō nō trāſiliendo. ⁊c̄. Scda ꝯclo.
principi ſedi iuſta iubēti tenētur ſeruuli nō mala di
ctanti. dicit ꝯclo. ꝙ ſubditi tenentur obedire ꝑnci
pi ſeculari dū ꝑcipit iuſta: ⁊ nō dū ꝑcipit iniuſta. et
ponit̃ ab illo. c. h̄ orit̃ qō. ⁊c̄. vſq; ibi. iam nūc his.
⁊c̄. Tertia ꝯclo. Sacrū miſteriū incarnatiōis pe-
tit ſtudiū ꝯtēplatiōis. Dicit ꝯclo. ꝙ cognitio ſacri
miſterij diuie incarnatiōis filij dei de q̄ eſt loquen
dū in ſequēti libro exigit vt p ꝯtēplationē fiat in
nobis reuelatio. Et ponit̃ ab illo. c. iā nūc his. ⁊c̄.
vſq; huius libri ſcdi. ⁊c̄.

Lanicīē dinoꝝ ītrogreſſur⁹ dogtū viri doc-
tiſſimi optiq; p̄reſ ꝑhēnib⁹ cōcelebrādi lau
dib⁹ ordie ſepti⁹ veluti ruth p⁹ terga metētiū ſpi-
cas recolligēs mḡroꝝ meoꝝ ſequēs veſtigia veri
boni cui⁹ ſupma trinitas trino non triplici in crea
tura digito varie pingit̃ nix⁹ auxilio actū hūc arri
piēs triphariē cōdiuido. prio eñ poſſe iux̃ ſniaruꝫ
terti⁹ ꝓfert̃ laudabil'. ſcdo titul⁹ mihi dubi⁹ adiun
get̃ diſputabil'. tertio gr̃a hic hūili⁹ referet̃ poſſibi
lis. Quo igr̃ ad p^m reuerēdi p̄res ⁊ dñi in q̄ ſniaꝝ
terti⁹ ꝓfert̃ laudabil': ñ imerito: q: iā pluries ī hac
alma vniuerſitate alibiq; p me inſonuit ī iudith vi
dua ſctiſſima exaratū eſtimo capiēdū thēa v̄itatis.
ſcꝫ gyrātes vallē venerūt ad portā ciuitatis. ī quo
vt medi⁹ modicill⁹ ſmo īſonuit ad nr̄i petri piſeoꝝ
ꝑſul' librū cōmēdād egre^m ptes iuxta libri q̄tuor ⁊
q̄tuor pādebāt̃. ⁊ nūerabilitas ābitu ꝑfectiori. Jn
p^a eñ pādebat̃ vigēs int̃ artes claudēs libramie.
ī p^o ſniarū. ſcdo melliflua amenitas in ſitu hūiliori
locata ꝓ certamie. ī 2⁹. tertio latitudis entitas nos
v̄bo dulciori ſoporās dula carmine ī tertio. q̄rto
amātiſſima vnitas aditu patētiori reficiēs ſolami-
ne. ī q̄rto. P^m ꝓbat rotūditatis circul⁹ copioſior
potētior ſigt⁹ īfinitate ꝑmittit̃ girātes. 2^m ꝓbat lo
ci amen⁹ uidul⁹ venuſtior. ornatior. grādi plenus
claritate. ſubiūgit thēa vallē. tertiū ꝓbat caritatiu⁹
nodul⁹: ardētior. feruētior emiſſ⁹ diuitate. dic̄ thēa
venerūt. q̄rtū ꝓbat honeſtatis titul⁹ aptior. famoſi
or. īſignit⁹ maieſtate ꝯcludit̃ ad portā ciuitatis. ea
ꝓpt̃ ſctā pleni eq̄tate ſeq̄mur v̄itatis iā vias. nā ſe
curitate girātes vallē venerunt ad portā ciuitatis.
ꝓpt̃ primū: lux ſp indeficiēs nr̄is effert̃ mētib⁹ in
ſuppoſito triplici. ī p^o ſniaꝝ. ꝓpt̃ ſcdm creat̃a īcipi
ens ſciat̃ in ētib⁹ cultura multiplici. ī ſcdo. ꝓpter
tertiū imago dei prodiēs mittit̃ īdigētibus malo
ſoluēs ſeptēplici. ī 3°. ꝓpt̃ q̄rtū viator bon⁹ geſtiēs
ſe iūgit ꝯtēplātibus ſanat⁹ cura medici. in quarto
ſniarum. Duobus primarijs inquantū pater
miſcdiarū condonauit expeditis q̄toq; ſuo in loco
ipo deo ꝓpicio coadiuuāte reſerando. De ter°. i-
pñtiarū aliquid exprimet ſtilus paupior. Jn quo
vt mō dicebat̃: oñdit̃ latitudis. ētitaſ. ⁊c̄. qd̄ ꝓbat
caritatis nodul⁹. ⁊c̄. cū dr̄ venerūt ꝓpter qd̄ imago
dei ꝓdiens. ⁊c̄. Hec q̄ppe eſt imago. o p̄res fulgē-
tiſſimi dei patris in q̄ relucet multiformis ſapiētia
dei diuin⁹ radi⁹ ⁊ caracter ꝓ nobis miſſa in mūdū
ardētiſſima caritate celū nō relinquēs: ⁊ ad terrā
deſcēdēs glīa maieſtas broꝝ ⁊ refugiū facta miſe-
roꝝ. ſic diuin⁹ paul⁹ loq̄tur. at vbi venit plenitudo
tp̄is miſit de⁹ filiū ſuū in terris natū de muliere fa
ctū ſub lege: vt eos q̄ ſub lege erāt redimeret. Hāc
ſiq̄dē imaginē ſubtili pictura depixit ille alan⁹ mē
te in ſublime eleuat⁹: in q̄nto ſui anticlaudiani ſua
ꝑcepta recolligēs meliora ſic inquiēs artis ex noie
ars q̄ ſola fide gaudet ſubnixa: nec arte nitit̃ huma
ne fugiēs rōnis aſillū: grati⁹ arriſit aīam cum celi
cus ignis: in ſuperis retinet adhuc ſplēdoreq; ſere-
nus. illa docet celeſte ſequi vitare caducum viuē le-
ge poli ſurſū ſuſpēdere mētē faſtidiare ſolū ſurſuꝫ
ꝯſcendere mēte. corpis inſult⁹ frenare repellē lux⁹
carnis ⁊ illicitos rōni ſubdere motus. hec ille. o ſu
peremines vnigeniti aduētus. o ſacratiſſima dua-
rū naturarū ypoſtatica vnio. o ieſu ſapie ⁊ ſcīe dei:
theſaur⁹ incōparabilis. ō te: p te: ad te p̄res nr̄i lo-
cuti ſunt ad q̄z validos clamores excitat⁹ mūdum
ingrediēs ad nos veniſti venit p̄res iuſtus ad iīiu-
ſtos vt de pctorib⁹ faceret iuſtos. hūilis venit ad
ſupbos: vt de ſupbis faceret hūiles vt q̄libet ſuo ī
deſiderio ſanctificari ꝯſopitus. De iſto aduētu di-
uini fulgoris illud ſapie ſepe ꝓferat quā philoneꝫ
ſcripſiſſe refert̃. optaui ⁊ datus eſt mihi ſenſus. īuo
caui ⁊ venit in me ſpūs ſapie. ⁊ prepoſui illam re-
gnis ⁊ ſedib⁹: ⁊ diuitias nihil eē dixi in cōparatōe il
lius. Et ſequit̃. venerūt aūt mihi oīa bona pariter
cū illa: ⁊ innūerabilis honeſtas p man⁹ illi⁹. Et in
ſert̃. quā ſine fictōe didici ⁊ ſine iuidia cōico. ⁊ ho
neſtatē illi⁹ nō abſcōdo. Et ſi doctori cuilibet hec
cōpetē noſcat̃ tibi petre pariſeoꝝ antiſtes pampli
us cuius labor dulcedo terrarū vſq; pagrauit cir-
cuitū. A te defuit fictio ne falſuꝫ ꝓmeres reſecata ī
uidia vt nobis vnum pāderes ⁊ clamares. venite
aſcendam⁹ ad mōteꝫ dñi ⁊ ad domuꝫ dei iacob: ⁊
ambulabim⁹ in ſemitis ei⁹: q: de ſyon exibit lex et
v̄bū dñi de hierlm. honeſtatē quā mente cōcepe-
ras celandā nō cenſuiſti. ſed ſtilo mirabili diuine
imaginis v̄bi primarij lucis intime eterni ſpeculi
trāſfretatus in apicē vt aquila altiuola ſolem mū-
dū decorantē ꝯtuitus ieſu nr̄i declarares inſignia
in mūdū aduentū ſui tp̄is ꝓgreſſum ſuphumanuꝫ
mortē ꝑcioſiſſimā ad inferos deſcenſum benignio
rē: ceteraq; miſteria ꝓfundius aperuiſti veritatis.
fundamētis innixus ꝑpetuis. q̄s ali⁹ tam puo li-
bro recollegit tantū apicē maieſtatis. venite ⁊ vi-
dete que in hoc poſuit ꝓdigia altiſſimus ſup terrā
Recte q̄ppe ꝓdigiū tam paruo libro tā magna ī-
mo maiora ſed maria cōtineri. a pria quidem diſt.
vſq; ad quartā incluſiue oſtendit̃ vnigeniti dei cō
gruentia ad incarnationē ⁊ nature aſſumpte cōdi°
A quarta rurſus excluſiue vſq; ad. ix. excluſiue ve-
natur an natura naturā aſſūpſit vel perſona: ⁊ an
debeat filius dei m^c noiari. A. ix. vſq; ad. xiij. exc'u
ſiue agit̃ de ieſu adoratione. ꝑdeſtinatiōe ⁊ indiui-
dui qd̄ ipe eſt cōditiōe. Rurſus a. xiij. incluſiue vſ-
q; ad. xxiij. excluſiue agit̃ de ſanctiſſimis ieſu cari-
matibus merito paſſione. morte ⁊ reſurrectiōe. Et
finalr̃ a. xxiij. incluſiue vſq; ad finē libri. De his a-
gitur ternario virtutū. fide. ſpe. ⁊ caritate. q̄ in lege
dei ꝓficim⁹ in quo 3⁹ noſter cōplet̃. Quid h̄ oper̃
mirabilius vt q̄d q̄ſi ineffabile diuin⁹ dyoñ. epl'a
tertia ad gayū ꝓfeſſus eſt tam ꝓfunde noſter mgr̃
ſuo in tertio loqueret̃. vñ ſic inq̄t dyoñ. Et h̄ eniꝫ
ieſu abſcōditū eſt: ⁊ nullo ſmone nr̄a mēte: qd̄ ſꝫ
ipm eſt illud eductū miſteriū: ſed ⁊ dictū ineffabi-
le manet intel^m ⁊ ignotū. Et Joh. ſcoti trāſlatō ſic
obtinet. ⁊ hoc in ieſu occultat̃. vbi cōmētū loquit̃
incarna°. Et ſequit̃ in textu. Et nullo v̄bo neq; in-
tellectu ſm ipm inueſtigat̃. Sed ⁊ dictū ineffabile
manet ⁊ intellectu incognitum. venite igit̃ o mḡri
ſubleuādi p ſecula ꝑconijs. venite ⁊ exultem⁹ dño
exultem⁹ ⁊ tanto pontifici qui ꝓfunda fluuiorum
ſcrutatus eſt ⁊ abdita produxit in lucē. ſcribitur in
Job. Qui mētes noſtras ad quietē vocat vt cum
eo reficiamur quē deus intantū refecit. venite inq̄t
ad me oñes qui laboratis ⁊ honerati eſtis: ⁊ ego
reficiam vos. Sup eum quippe venit lumē tuum
deus ⁊ gloria tua ſuper eo oriri probatur. ieſu no
ſtri tanta prorūpente in verba qui de verbo inef-
fabili menti humane inſcrutabili verba edidit mi
rifica fans de verbo a quo reficimur. per qd̄ condi
mur: ⁊ ad qd̄ tendimus. qd̄ de ſeipo dicit Joh. vi.
Exiui a patre ⁊ veni in mūdum. Exiuit quippe lo
cum nō mutādo ſꝫ apparēdo viſibilis. venit ī mū-
dum carnē aſſumens mortalem vt nos īmortales
redderet vt ſecuri eum ſequeremur qui relinq̄t mū
dū ⁊ iuit ad patrem. Qd̄ verbū multis extulit no-
ſter mgr̃ laudū inſignijs. tibi petre pro tanto labo
re gloria perhēnis condonetur. vt cōtemplari va-
leas poloꝝ inſedibus illud verbū illum mundū ar
chetipū qui mundū reliquit vt patrem adiret illuꝫ
ieſum humilem ſed excelſum dico. hunc dei vnige
nitū vltimis in tēporibus pro nobis carnem idu-
tum de quo tanta locutus es: ⁊ nos illuc veniam⁹
tecum. Amen.

Expeditus per dñi gratiaꝫ taliter qua-
liter de primo in quo ſententiarū terti-
us debebat fari laudabilis. Reuerēdi
patres venio ad ſcdm in quo titulus mihi dubius
debet adiūgi diſputabilis. Jn h̄ ſiquidē 2° habeo
qōnē collatiuā cū reuerēdis mgr̃is meis cū quib⁹
in lectura ſniarum imeritus concurro diſcutere.
quā iuxta thema aſſumptum his inverbis efficio

In hac valle dei ṽbi assūptecꝫ nature ypostatica
sic veneraũit vnio vt sola vni⁹ ad alteꝝ depēdētia
requirat᷑. Et arguit᷑ pꝛio ꝙ sic. tali medio. Omnis
vnio aut ē p modū forẽ: aut aggregatiōis: aut ter-
tio oꝛdinis. Sꝫ vnio ypostatica diuini ṽbi ad assū
ptā naturā nec ē p modū forme nec p mod aggre-
gatiōis. ergo est p modū oꝛdinis: ⁊ ita depēdentie
qꝛ vbi oꝛdo ibi depēdētia iudicat᷑. maioꝛ pꝫ. opꝫtet
enī in omni vniōe aut ꝙ vnū sit i alio subiue: ⁊ ista
dr̄ vnio formal' seu forme: aut vnū iuxta aliud: licꝫ
nō informet. ⁊ dr̄ aggregatiōis: aut tertio ꝙ vnuꝫ
prius aut nobili⁹ altero: ⁊ sic dr̄ vnio oꝛdinis. nec
apparet q̄rt⁹ mod⁹ ad vnū hoꝝ triū nō reducibil'.
Sed minoꝛ pbat᷑ p singula. pꝛio non est vnio ad
modū forme. nā enī assūpta nō informat dei ṽbū
cū diuinū ṽbū nō sit potētiale respectu illi⁹ natu-
re assūpte: aut q̄si mā nec ecōtra ṽbū dei nō ē for-
ma illi⁹ nature assūpte. ⁊ omnis forma hꝫ modum
partis. ex. viij. metha. qd nō ꝯgruit ṽbo dei. Sed
pbat᷑ scdo ꝙ nō sit vnio hec p modū aggregatio-
nis. teste bern. in li. de ꝯsideratione inter vnitates
post diuinā trinitatem in eēntie vnitate. vnio ypo
statica diui iesu est maxia. sed ex eodē Bern. vnio
aggregatiōis est de minoꝛib⁹. igr̄. tertiū relinquit᷑
ꝙ scꝫ solū sit vnio oꝛdinis: ⁊ ita depēdētie: qꝛ iper
fectū depēdet a pfecto: inter aūt oꝛdinata vnū ha-
bet modū pfecti. reliquū ipfecti. In oᵐ aūt ⁊ pꝛo
pte negatiua arguit᷑ sic. vnio ypostatica nr̄i iesu est
tāta vt dicat᷑ hō de⁹ ⁊ de⁹ hō: sed sola depēdentia
nō facit hoc. igit᷑ non sufficit. maioꝛ pꝫ auctē aug.
pꝛio de trini. c. xvi. Tāta inq̄t fuit hec vnio vt hō
de⁹ ⁊ de⁹ dicētur hō. Et Joh. i. ṽbū caro factum ē
vbi caro p toto capit᷑ hoīe: veluti totū p pte. Sed
pbat᷑ minoꝛ. si enī sola depēdentia hoc faceret aut
eēt cōis trib⁹: aut ṽbo ppꝛia rō terminās illā de-
pendētiā. nō cōis trib⁹: qꝛ lꝫ rō termināndi depen
dentiā creature sit trib⁹ cōis: nihilomin⁹ ppẽ hoc
nō pdicētur creature de deo vt dicat᷑ de⁹ est brutū
aut lapis. nec scdm scꝫ ꝙ ratio terminādi sit ppꝛia
ṽbo: qꝛ in ṽbo nō apparet nisi ppꝛietas ipi⁹ cōsti
tutiua: ⁊ cū sit relatiua solū aspiciet suū coꝛrelatiuū
⁊ ita terminare neq̄bit istā depēdētiā. Confirmat᷑.
qꝛ illa rō q̄ cōis ē trib⁹ h nō facit: nec a foꝛtioꝛi il-
la q̄ extat ppꝛia. Anteq̄ vlteri⁹ act⁹ pn̄s pcedēt
reuerēdi patres ⁊ mgr̄i laudibus insignes varijs
erat mea puitas ptestatiōes sepi⁹ p me factas pꝛo
ductura: nisi labilitas tpis ⁊ bꝛeuitas obuiaret q̄s
hūilime supplico placeat p repetitis accipe. Spe-
cialiter tamē de pn̄ti ptestoꝛ me actu in psenti ali-
qua dicere solū pbabiliter ⁊ collatiue vt cū reuerē-
dis mgr̄is meis excellētissimis illustratis ingenijs
cū quib⁹ imerit⁹ ego in lectura sniarū hoc in anno
ꝯcurro valeā pficē. Quoꝝ dicta posse iuxta fideli-
ter intendo recitare. Et si tantā in oꝛe reuerētiā nō
haberē qualē decet tātos viros qualibet in arte i-
butos parcāt rogo attētius. nā illā seruo in coꝛde
⁊ custodire intendo q̄diu vitam cōdonabit altissi
mus iesus. His premissis p decisiōe q̄ōnis sit
vnica fundamētalis ꝯclō talis. Verbuꝫ pductum
pꝛimario sua ppꝛietate relatiua nature depēdētiā
assumpte in ypostatica cōterminat vniōe. Ista
ꝯclō habet tres pticulas. pᵃ dicit ꝙ in diuinis ver
bū diuinū pꝛio pducit᷑. Et taceo q̄ ad pn̄s de per-
sona spūssancti: qꝛ nullū extat quo ad theologum
dubiū. sed loquoꝛ de esse cognito seu ydeali. pbo
istā partē medio doct. subti. q. i. scdi. quādo aliqua
potētia habet duo obiecta. vnū pꝛimariū. reliquū
scdariū. pꝛius natura cōpatur ad obm pꝛimarium
q̄ ad scdariū. sed diuina eēntia est obm pꝛimariuꝫ
diuini intellect⁹: ydee sunt obiectū scdarium. ergo
pꝛius natura intelligit diuin⁹ intellect⁹ diuinā es-
sentiā q̄ ydeas. ⁊ pꝛi⁹ erit pꝛīcipiū pductiuū diui-
ni ṽbi quasi ex obiecto pꝛimario scꝫ diuina eēntia
q̄ istarum ydearū que sunt obiecta scdaria. maioꝛ
patet exēplo. quia enī ignis habet duos effectus.
scꝫ ignire ⁊ calefacere. pꝛioꝛ est cōparatio ignis ad
calefacere quasi effectuꝫ pꝛioꝛē q̄ ignire quasi effe
ctum consequētem. multa enī calefacit ignis q̄ non
ignit. Sꝫ minoꝛ pbatur. quia absolutū videt᷑ sim-
pliciter natura pꝛius q̄cūq respectiuo. Diuina aūt
essentia est absolutissima ydee vero formalr̄ meri
sunt respectus. Et confirmatur. quia q̄rto diuinoꝝ
noim tam in trāslatiōe Joh. scoti saraceni q̄ abba
tis vcellarū. Diuina eēntia dicit᷑ radix ⁊ veluti fū-
damentū fructicū diuinoꝝ seu perfectionū. funda-
mentum aūt pꝛeintelligitur in aliquo signo funda
tis in eo. Scda pars cōclōnis dicit ꝙ diuinuꝫ
verbū terminat dependētiā nature assūpte in vni-
one ypostatica. pbat᷑ ꝙ si non hoc sibi repugnare
videret᷑: aut inquantū persona: aut scdo inquātum
persona diuina: aut tertio inquātū hec persona. sꝫ
neutrū est dandū. igit᷑. pbaᵃ assumpte minoꝛis. nō
enī inquātū persona sibi repugnat: cum terminat᷑
dependentiam sit dignitatis ⁊ nomen persone sit
ad dignitatem pertinens de se: nec vllam dicat in
dignitatem: nec eadem ratione inquātum persona
diuina cum ista determinatio maximā addat sine i
perfectione pfectionē. Nec quia hec persona cum
tres persone i perfectione sint equales. Et ꝯfirma
tur. quia omne depēdens ad indepēdēs terminatur
sed natura assūpta est de se depēdens verbū diuiᵘᵐ
independēs. ergo potest illā terminare depēdētiā
Sed ꝙ actu terminauit: pbat᷑ ex ideomatū cōica-
tiōe. vnde ps. Misit verbū suuꝫ ⁊ sanauit eos. Et
ysa. De syon exibit lex ⁊ verbū dn̄i de hierusalem.
Et Sap. xviij. Omps sermo tuus domie de celis
a regalibus sedibus venit. ⁊c̄. Et consimilib⁹. ple-
nū est nouū testamētū auctatibus. Sed dic ter
tia pars cōclusionis ꝙ pꝛoprietas relatiua cōstitu
tiua ṽbi est vltima rō termināndi istā vnionē. pba
tur in virtute medio doct. subti. in. xix. quolibeto.
Nō enī vltimo terminandi hāc vnionem: aut est
cōis trib⁹ aut verbo ppꝛia. Si trib⁹ cōis. ergo si-
cut ṽbū dr̄ incarnatū pari mō ⁊ pr̄ ⁊ spūssanctus
pbat᷑ ꝯn̄ia. qꝛ in q̄ extat rō ⁊ illud cui⁹ ē rō. nec va-
let si dicat᷑ ꝙ illa ratio lꝫ de se sit cōis tn̄ alio mō ē
in patre. alio mō in filio: ⁊ illud suffic vt sit vni rō
termināndi nō alteri. Quero enī aut ille ali⁹ mod⁹
nō dicat a pte rei aliq̄d distinctū ab alio. ⁊ tūc ē ni-
hil dictu: aut dic aliq̄d formalr̄ distinctū. ⁊ tūc ve-
nit᷑ ad verbi ppꝛietatē. Ex quo pꝛio pꝫ ꝙ ista de-
pēdētia nature assūpte ad ṽbū nō est ppꝛie causa-
ti ad causam. pꝫ. qꝛ illa terminat᷑ a trib⁹. ista nō. pꝫ
scdo ꝙ ista ppꝛietas relatiua dicit formaliter quid
distictū a diuina eēntia. pꝫ. qꝛ alias eēt ꝯdictio ꝙ
ista ppꝛietas terminaret nō diuina eēntia. nec tn̄
dico q̄n ista terminatio istius depēdētie sit pꝛīcipa
liter in virtute diuine eēntie. Patet tertio eandeꝫ
a pte rei esse verbationē passiuā filiationē: ⁊ ima-
ginē. pꝫ: qꝛ ṽbū vnicū formale hꝫ constitutiuū. Ex
sic pꝫ ꝯclō. Ex ꝯclōnis pte pᵃ. pꝛio infero ꝙ cū
infinitate diuie eēntie stat oꝛdo nature: ⁊ pꝛi⁹ ⁊ po
steri⁹ nā. pꝫ. infero scdo. nullū in diuīs poni ṽbuꝫ
eēntiale. pꝫ. qꝛ vbi loq̄tur aug. de ṽbo sp loquitur
ꝙ sit pductū. nullū aūt eēle extat pductū nisi a pꝛo
pꝛietate: sicuti dicim⁹ sapiā genita. Tertio parꝫ
nullā ydeā dici ṽbi pꝛincipiū: qꝛ pminet ṽbū di-
uinū ipis ydeis. Ex eadē pꝫ pte q̄rto. ꝙ diuinū ṽ-
bū nō pducit᷑ de scia sed de sapia: qꝛ scia ē habit⁹
creatoꝝ. sapia eternoꝝ. nec dico ꝙ sapia sit pꝛīcipi-
um pductiuū ipi⁹ ṽbi diuini sꝫ ipi pintelligit᷑. so-
lus enī intellect⁹ diuin⁹ ⁊ diuina eēntia ṽbi diuini
censet᷑ pꝛincipiū pductiuū. Quīto infero ṽbū di-
uinū ꝯstitui ex diuina eēntia ⁊ rōne solā. pꝫ. q̄a si
includēt attributa in pꝛioᵒ. tūc aliter ea haberet q̄
diuina eēntia. d q̄ dicūtur in scdoᵒ: seu mō scdi mo
di. pꝫ h incōueniēs. nā eo mō q̄ dr̄ risibile de hoīe
dr̄ de foꝛte. ⁊ sic oꝫ in pposito. pꝫ tn̄ seq̄la coꝛrela-
rij: qꝛ ex q̄ diuinū ṽbū pducit᷑. oꝫ ꝙ pꝫter illā dicti-
onē passiuā aliq̄d hēat. cū omne relatiuū aliq̄d sit ex
id qd relatiue dr̄. ex dictis de trinitate nō videt᷑ ali
ud nisi diuina eēntia. Ex q̄ pꝫ ꝙ diuinū ṽbū est di
uina intellectio nō q̄dditatiue sed idētice seu fora-
liter. Ex q̄ sexto infert᷑ diuinū verbū dici artē ⁊ exē
plar ⁊ mūdū archetippū in illo pꝛioꝛi ṽa rōne ha
bitus scialis a patre sibi cōicati nō ydearum q̄s in
sequēti signo intelligit᷑ hr̄e. Ex q̄. vij. infero pba
biliter solū ⁊ collatiue ꝙ ad h qd diuin⁹ intellect⁹
obiecta intelligat scdaria. opoꝛtet ea imaginari in
aliq̄ eē obiectiuo a diuina distīcto eēntia. pꝫ mani-
feste ex signis pnoiatis: qꝛ diuīa eēntia diuini itel-
lect⁹ ponit᷑ obiectū pꝛimarium. ⁊ ista scdaria: ⁊ ita
pꝛimū nō pᵘᵐ scdm. nō ꝯᵘᵐ q̄ est ꝯdictio. hoc coꝛreᵐ
pono pbabilr̄ solū ⁊ collatiue cōtra reuerēdū ma
gistrū ⁊ patrē specialē ⁊ amicū intiᵘᵐ baccalariū d
sacro oꝛdine heremitarū scti aug. q̄ in duob⁹ suis
solēnib⁹ pcedētib⁹ pꝛīcipijs. oᵘᵐ tenuit in forma ꝯ
me. Contra quē sic pcedā. pꝛio vna noua ratione
meū coꝛroboꝛabo coꝛrelariū suū infirmādo. scdo
posse iuxta suis validissimis rn̄debo rōnib⁹. Et ꝫᵒ
ostēdā ꝙ meis nō satisfeat. Quo igr̄ ad pꝛimū
arguo sic. diuin⁹ intellect⁹ itelligēdo eē creaturas:
aut aliq̄d intelligit: aut nihil. Si dicat᷑ ꝙ nihil. igr̄
nō debēt dici creature cognite. Ceterū cōtradictō
est ꝙ dicat᷑ intelligē creaturas ⁊ ꝙ nihil sit intelli-
gēdū. Si aliq̄d intelligat: q̄ro q̄d aut solū diuinaꝫ
eēntiā aut aliq̄d aliq̄lr̄ distinctū a diuina eēntia. si
solū diuinā eēntiā. igr̄ sola diuina eēntia est cogni
ta: ⁊ nō creature: cui⁹ oᵐ dicebat᷑ Si aliq̄d aliꝫ igi
tur aliq̄d est cognitū distictū a diuina eēntia. ⁊ illd
nō opꝫtet eē in re extra. cū ante mūdi ꝯstitutionem
rerū exēplaria in mēte diuina remanerēt. ergo est
in eē obiectiuo respectu diuini intellect⁹ nō quasi
motiue vt obiectū pꝛimariū sed solū terminatiue
vt scdariū. Et hoc de pꝛio. Quātū ad scdm restat
rn̄dere rōnib⁹ validissimis mgr̄i mei q̄ in scdo pn
cipio erāt tn̄ tres. sed quartā addidit vt eēm⁹ pꝛo-
lixioꝛes. Arguebat enī pꝛimit⁹ sic. videt᷑ ꝙ coꝛrela
riū fundet᷑ sup falsa imaginatiōe. ⁊ dicit ꝙ imagi-
noꝛ infra latitudinē diuini intellect⁹ oba pꝛimaria
⁊ scdaria ⁊ loco pꝛimarij diuinā pono eēntiā loco
scdarij cōtētā in ea: vtputa intellectionē creaturaꝝ
hinc sue imaginatiōi dixi ponēdo tria signa. pꝛiᵐ
in q̄ diuina eēntia simplr̄ cognoscit᷑. scdm in q̄ app
hendit᷑ vt cognita. terᵐ in q̄ virtutē hui⁹ cognitio
nis diuine. istud eē intelligibile qd dr̄ obm scdarium
pducit᷑. Ex q̄ inferebā ꝙ nō ponebat᷑ istud eē co-
gnitū formaliter intellectio creaturarū. Tūc sua pᵃ
rōne obuiat. h inq̄t penit⁹ videt᷑ supfluū: id inquit
feci rōneꝫ sic ꝙ eadē est penit⁹ intellectio q̄ intelli-
git se ⁊ creaturas: ꝙ eq̄ pꝛio. igit᷑ declarat assūptū
sic: qꝛ si ab vna potētia eq̄ pꝛio cernātur duo oba.
nō sunt ponēda pꝛiaria ⁊ scdaria. sed intellect⁹ di-
uin⁹ vnico actu intelligit deuꝫ ⁊ creat᷑as. igit᷑. huic
rōni mgr̄i mei ⁊ dn̄i dico tria. pꝛio ꝙ minoꝛ nō ē
sūpta sub maioꝛe nisi addat᷑ ꝙ intellect⁹ diuin⁹ eq̄
pꝛio cognoscit obm scdm ⁊ pꝛimū: ⁊ ista est falsa:
qꝛ diuin⁹ intellect⁹ pꝛio terminat᷑ ad diuā eēntiaꝫ
⁊ scdo ad omnia obiecta scdaria. Scdo dico ꝙ nō ē
ex toto rō quā mihi fecerat imo iponebat mihi ꝙ
ego dixerā illud eē cognitū seu scdariū obiectū in-
tellectionē creaturarū q̄si distinctā ab intellectiōe
diuine eēn̄ vt pdictū ē: ⁊ mō solū dicit eadē intelle-
ctionē diuine eēn̄ ⁊ creaturarū. Et si dicat ꝙ ita itel
ligebat parcat tn̄ supplico huiᵐᵉ mgr̄ meus qꝛ ne
dū didici rn̄dē cogitatiōib⁹. sū ꝯtēt⁹ satisface his
q̄ scribūtur si tn̄ illā artē nouerit placet mihi eius
effici discipul⁹. Terᵒ dᵒ ad illā ꝯfirmationē d iᵒ obo
scdaᵒ pducto: aut ē inq̄t pductū ad itra: aut ad ex.
dico ꝙ ad intra. Et dū q̄rit vltra: aut ē pr̄ ⁊ hoc nō
qꝛ ē ipꝛoducibilis: aut spūsscūs. ⁊ h nō: qꝛ illud eē
intelligibile ē cōe trib⁹. Dico ꝙ illd eē intelligibi-
le ē pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spūsscūs idētice nō formalr̄. ⁊ istud
sufficit vt p illud non dicat᷑ pater productus: aut

vt sit cõe mb⁹ amor eis que vt in patre nõ est pro
duct⁹ in spũscto õ: ꝓduct⁹. Et cũ dicit ꝙ ista disti.
formalis seu ex nã rei neqꝫ stare cũ idẽtitate reali i
diuinis: qꝛ tũc diuĩa eẽntia nõ eẽt ita infinita rõne
eiu rõnis qꝛ tũ ad suã formalitatẽ: sicut qꝛ tũ ad su
am realitatẽ: ꝛ ita nõ eẽt simplr infinita. ꝓbat. qꝛ
tota rõ qꝛ e idẽtificat sibi rõnẽ est: qꝛ infinita reali
ter. Dico ꝙ diuina eẽntia est ex sua rõne formali i
finita. nec tñ opꝫt ꝙ si ista infinitas idẽtificat qcũ
qꝫ in ea sunt idẽtitate reali ꝙ etiã formali. ꝛ rõ est:
qꝛ realis ex toto diuersas arguit in vno distinctorũ
impfectionẽ qð nõ facit formal' dist. q est solũ dis.
ßm qd. dixi aũt ex toto qꝛ licet psone diuine distin
guãtur realr nõ tñ se totis: qꝛ sũt vna sũma res i di
uina eẽntia. Ad scðm argᵐ in q arguebãt. quorũ
vnũ est pri⁹ altero illa sũt distincta ꝛ pl'a. sed intelle
ctio qua de⁹ intelligit se ꝛ creaturã nõ sũt distincte
ergo nõ faciũt diuersitatẽ in eẽ reali nec obiectiuo
hic dixi a ñs dimissis: qꝛ ßm egidiũ suũ argᵐ non
valet qꝛ nõ seqꝛ apud eũ. Est primũ igit pri⁹ quia
pᵃ psona ẽ pr in diuinis: nõ tñ est prior filio. 2ᵐ
cũ replicat cõtra me ꝛ nõ dici ad formaꝫ. dico hec
negãdo mõ ꝙ in argumẽto suo nulla est forma: ideo
ad id qð nõ erat rñdere nõ quesiui cũ in scða figu
ra ex maiori pticulari vtit nõ silogisat. ex pᵒ prio
rũ. Et dñ addit ꝙ nõ facit istã ꝯñaꝫ sed aliaꝫ. dico
ꝙ imo vt pꝫ in suo folio pcedẽti primario mihi da
tõ qð qsiui. vñ ista ẽ noua a. b ẽ in a instãti pᵒ. ꝛ c in
d instãti scðo. ꝛ b nõ est in p. igit b ꝛ d sunt pl'a. to
tũ ꝯcedo formalr seu ex natura rei. Ad tertiũ ar
gumẽtũ vbi sic arguebat capio instãs p q pr intel
ligit suã eẽntiã nõ intelligẽdo creaturã in illo istã
ti nõ est fili⁹ ꝓduct⁹. ꝛ p ꝯñs p illa mora fili⁹ non
est: ꝛ ita nõ est patri coetern⁹. Dixi huic argumẽto
ꝙ nõ sunt signa tpis sicut suũ pcẽdit argᵐ. sed na
ture ꝛ originis: iõ argᵐ nõ currit. Replicat qꝛ h cõ
solidat suũ ꝓpositũ. prio fateor ꝙ suũ ꝓpositũ val
de indiget ꝯsolidatiõe. Scðo dico ꝙ si ꝯñũ ꝯriuꝫ
solidat ꝛ meũ dictũ suũ roborat nõ alias. Ter° di
co ꝙ mora est tpis: iõ nõ dꝫ applicari ad talia sig
na. Et qð addit ꝙ ex plenitudine pr̃ne mẽorie fi
lius ꝓducit. fateor in illo priori: ꝛ in illo nõ intelli
gũtur creature in pr̃e nisi eminẽter nõ in isto esse
obiectiuo. Quarto arguebat sic. diuĩa eẽntia pt cõ
cipi in casu correlarij mei nõ ꝯcepta diuĩa sapiẽtia
q se hꝫt loco obiecti scðarij. h ãt repugnat dine p
fectiõi. rñdi ꝙ nõ repugñt diuine cognitiõi inqꝫtũ
est cognitio terminari ad diuinã eẽtiã nõ sapiẽti
am cũ distiguãtur formalr: nñ realr oim dinoꝝ est
eadẽ imo oim intelligibiliũ. Replicat ꝙ nõ appa
ret sibi ꝙ sint oino idẽ ꝛ distiguãt. dico ꝙ nec mi
hi nec illud dico. Et cũ ꝓbat. qꝛ ta idẽtitate essenᵃ
est eadẽ sibi: tãta ẽ eadẽ sapie diuie: sed sibiipi ẽ ea
dẽ realiter ꝛ formalr. igit. dico h ꝙ sit fallatia figu
re dictiõis cõmutat eñ qꝛtũ in qt. qꝛ in miori mu
tat idẽtitatẽ in formalẽ ꝛ realẽ. ꝛ cũ ꝓbat ꝙ nõ sit
formalr eadẽ sapia eẽntie diuine nõ erit eẽntia di
uina sũme pfecta. qꝛ sibi deficiet sũma pfectio. Di
co ꝙ nõ. defect⁹ eñ est possibilis hri nõ habiti. est
aũt ipossibile diuinã eẽntiã includere sapiẽtiaꝫ in
sua ratiõe seu qdditate: lꝫ sint penit⁹ idẽ realiter. ꝛ
hoc de scðo. Quãtũ ad tertiũ restat ostendẽ ꝙ
nõ satis fecit rõnib⁹ meis. Arguebã pᵒ sic. omẽ ꝓ
ductũ aut quasi ꝓductũ habet aliqd eẽ aliqlr disti
ctũ a simplr iproducto. sꝫ oĩa scðaria hñt eẽ quasi
ꝓductũ vt diuini intellect⁹. eẽntia ṽo dina est sim
plicit improducta. igit. maior pꝫ p primũ pricipiũ
de qlibet affirᵒ vel negaᵒ: ꝛ de nullo ãbo sil'. minor
q ad scðaꝫ ẽ dara pticulã. qꝛ dina eẽnᵃ nec gignit
nec gignit. Sꝫ q ad pmã pꝫ ꝙ nõ sit descẽs⁹ ab ex
tremo i extremũ nisi p mediũ extrẽa sũt ꝓduci sim
pliciter ꝛ nõ ꝓduci simplr. hic aũt ꝓduci ßm quid
in isto eẽ obiectiuo ẽ mediũ. Dicebat pᵒ ꝙ maior
erat falsa: qꝛ fili⁹ ꝛ diuina eẽntia sunt penit⁹ ideꝫ: ꝛ
tñ fili⁹ ꝓducit ꝛ nõ eẽntia. Dixi ꝙ hoc est falsuꝫ i
nio distiguũtur formaliter. mõ dicit ꝙ non videt
istã dist. cũ inter ea nõ sit rõnis oppõ. Dico ꝙ i
mo rõ bene est iter filiũ ꝛ diuinã essentiã: sꝫ nõ q
faciat realẽ dist. sicuti ille de qb⁹ ansel. vñ aꝫ i itelli
gibile ṽo intellectui aliq penit⁹ eadẽ a parte rei. ꝛ
tamẽ vnũ cõicabile reliquũ nõ. sicuti est fili⁹ ꝛ di
uina eẽntia. Arguebã scðo auctẽ aug. alio deus
pater. alio fili⁹. ergo est aliq dist. dicit ꝙ intelligit
denoiationẽ modalẽ. ꝛ ego dico ꝙ ista modal' est
quã voco formalẽ si sit a pte rei. Si aũt ponat foᵐ
a parte rõnis tũc nõ erit fili⁹ dei a parte rei qð nõ
extat ꝓferendũ. Arguebaꝫ tertio ꝛ vltio auctẽ
auicẽne. viij. metha. ponẽtis rõnes dei intelligẽ
tis ad formas intellectas qð nihil esset dictu nisi
iste forme aliqlr essent distincte a pte rei a dõ intel
ligẽte. quia eiusdẽ a se nõ ẽ rõ a pte rei. hic rñdit
ꝙ aliqd põt referri ad id qð nõ est. sed põt esse. h
directe est cõtra logicã ꝛ pñiam dare rõnẽ sine fũ
damẽto ꝛ termino. Rursus ista possibilitas q dic
pt eẽ que est respect⁹ vbi fundat neqꝫ recurrere ni
si ad esse cognitũ. hec sunt moᶜᵃ verius nulla tãti
patris: tãti mgri in conspectu cui hũilissime me re
cõmẽdo. fuissem vlteri⁹ si tpis passa esset in edia d
duabus alijs ꝯclõnis partibus aliqua correlaria
illaturus magis ad vnionẽ attingẽtia ypostaᶜᵃᵐ
que dimitto. vñ ex dictis ꝛ dicendis alias. Infero
partẽ affirmatiuã tituli. hoc tñ mõ valet ꝙ in val
le hui⁹ mũdi diuini ṽbi nasceqꝫ assumpte: sic ypo
staᶜᵃ venit vnio vt sola vnius ad alterũ ꝓpria de
pendẽtia sine informatiõe requirat. Et tantũ d
scðo principali. Finis.

Um venit igit plenitudo ꝛc. Exi
s git siqdẽ reuerẽdi mgri patrꝫqꝫ lau
des celebrãdi p varias: vt opa q ma
n⁹ sapiẽtissimi dei effecerat artificis di
uine dignatiõis misericordia ad seipm
perduceret: vt qð pater potẽtissim⁹ effecerat dei
verbũ incarnatũ: ardẽtiorib⁹ scispũs carismatib⁹
reficerꝫ: ꝛ bonitates iã creatiõe diffuse: rursus in
diuinũ cõuertẽt radiũ. Sic eccastes loquebat
Ad locũ vnde exeũt flumina reuertunt: vt iteruꝫ
fluant. Et Jo. in apocalipsi. Niueis indutũ vesti
bus xp̃m aspexit resonantẽ. Ego sum alpha ꝛ o:
principiũ ꝛ finis. Extat xp̃s alpha seu principiũ
qꝛ pater cuncta eo operat. oĩa per ipm scribitur
facta sunt. O vero vltim⁹ finis censet: vnde pro
nobis vltis tpibus humana carne trabeat: vt sic
vltimo facta creatura rerũ principio iũgeret. vñ
ꝛ prod⁹ploic⁹ plõnis sectator maxim⁹ perfici ar
culũ censuit: dũ lince vltra iungerent. Recte igit
sermone de grãdi de eẽntiũ primo prinᵒ in sniaruꝫ
volumine pmo expedito: deqꝫ rex egressu mirabi
li. In scðo postqꝫ ßmo est hñ⁹ ad 3ᵐ caritate fer
uidũ dilectõne pcipuũ scia elegantẽ pietate deco
rum: humilitate nitiduꝫ cũctis vt ßmo breuis ab
soluat donis plenũ sacrati flaminis fedus ꝯcer
titur in quo nostri diui iesu pueri puuli posse iux
ta apperienda sunt magnalia. Qui quidẽ igit li
ber sua primaria diõne: in tres partes diuiditur
ßm ꝙ prio sum⁹ cũ xp̃o. Scðo viuim⁹ p xp̃z. 3°
pficimur ßm xp̃m. In pᵃ igit pponit a dei verbo
carnis assumptio. In secunda subsequit diuini ie
su durior passio. In tertia annectit virtutũ ab eo
de nobis donatio. Prima in pricipio. Scða
disti. xix. ibi. nũc igit queram⁹ quõ p mortẽ ꝛc.
Tertia disti. xxiij. ibi. Cũ vero supra prehabitum
sit xp̃m plenũ gratia ꝛc. Prima rursus pticula
in qua preponit a dei verbo carnis assumptio: in
tres diuidit partes. In prima in hac vnione pan
ditur nãꝝ diuersitas. In scða de ꝯceptiõe mo
dus apperit atqꝫ qualitas. In tertia de cõicatõe
idiomatũ clarescit veritas. Prima in principio.
Scða distin. iiij. ibi. Cũ vero incarnatio verbi
ꝛc. Tertia distin. viij. ibi. Post pdicta inqri dꝫ ꝛc.
Pria rursus pticl'a i q in hac ibi vniõe narũ pã
dit diuersitas: in tres partes diuidit. In pria dei
assumentis pnõt cõditio. In 2ᵃ nature assumpte
fatur susceptio. In tertia marie ponit sacra cõce
ptio. Prima in prinᵒ. Scða disti. 2ᵃ ibi. ꝛ qꝛ i ho
mie tota nã huã. Tertia disti. 3ᵃ ibi. querit ẽt d car
ne ṽbi ꝛc. Prima rursus pticula q ẽ pñs disti° in
q assumẽtis pnotat cõditio. s. diui ṽbi: in tres p
tes didit. In prima filij h õndit ꝯpleta vnio.
In 2ᵃ h⁹ facti pij inquirit clari⁹ rõ. In tertia cu
iusd dubij apponit grata solutio. Prima in priᵒ
Secunda ibi. diligent vero ẽ ãnotandũ ꝛc. Ter
tia ibi. Si vero qrit vtrũ pater ꝛc. Et hec ẽ diuiᵒ
pñtis distin. in generali. Circa quaꝫ talis ꝛc.

N diui ṽbi ad carnẽ ypostatica vnio sub
a lege ꝛ tpis plenitudine iudicet possibilis
Et ar ꝙ ñ triplici meᵒ. Prio sic. pl⁹ distãt
creator ꝛ creatura: ꝙ duo ꝯria: sꝫ ꝯrioꝝ vnio nõ
ẽ possibil. igit nec hũanitatis ꝛ diui ṽbi. Maior
pꝫ. qꝛ aut creator ꝛ creatura sunt pᵒ diuersa: aut
solũ in trãscendẽtib⁹ ꝯueniũt: ꝯria vero sub eod
gñe collocant ßm pħm: sicut albedo ꝛ nigredo
sub colore. Sꝫ ꝓbat minor. qꝛ ista nunqꝫ erit ṽa
albedo ẽ nigredo in abstracto. nec ista in cõcreto
albũ ẽ nigꝝ respectu eiusdẽ. Scðo ar sic. Si
diuinũ ṽbũ hũanitati vnit: diuiꝫ ṽbũ pat. sed h
extat falsuꝫ: igit ꝛc. Maior pꝫ. qꝛ sicuti vnire ẽ a
gere: ita vniri est pati. Sꝫ minor probat ex eo ꝙ
dinũ ṽbũ ẽ actualissiᵐ. Et ex h ẽt pꝫ ꝙ repugñt si
bi ista vnio: qꝛ alioqui nõ esset suᶜ in actu. Tũ qꝛ
sibi videret possibil' additõ. tũ qꝛ aliqd illð de no
uo denoiaret. tũ 3° qꝛ videret ipoᵃ cũ illo addito
ad cõstitutionẽ tertij. Tertio ar sic. Oẽ vnibile
reliq vnibili aliq cõparatiõe ꝯpat. sꝫ diuini ṽbi ad
hũanitatẽ nulla extat ꝓportio: igit. Maior pꝫ: si
cuti eni q sunt iproporciõabilia sũt inunibilia: sic
q sũt vnibilia eẽ dꝫ ꝓportiõabilia: oppositoꝝ ei
opposite sũt ꝯditões. Sꝫ minor pꝫ qꝛ diuiꝫ ṽbuꝫ
ẽ infinitũ: hũanitas finita. finiti aũt ad infinitũ nl'
la extat ꝓporᵒ. In oᵐ ar ad gal. iiij. Ad vbi ve
nit pleĩtudo tpis misit de⁹ filiũ suũ natũ de mlře
factũ sub lege. Et Jo. pᵒ. ṽbũ caro factũ ẽ. Et i ssim
bolo niceno. hõ fact⁹ est. In ista qõne sunt tres
articuli declarãdi. Prim⁹ triũ terioꝝ expõitiuus
Secũd⁹ triũ ꝯõnũ põitiu⁹. Terti⁹ triũ difficulta
tuꝫ iuxta tres ꝯões motiu⁹. Quõ ad pᵐ artiᵐ
termi sũt: vnio ypostatica: tpis pleĩtudo. ꝛ sub le
ge. Prim⁹ igit teri⁹ ẽ vnio ypostatica. vñ pᵒ no
to ꝙ ista tria se hñt p ordinẽ: distĩctio: vnio: ꝛ cõ
positio. oĩs eĩ ꝯpõ ẽ vnio: nõ eꝯ. ad ꝯpõeꝫ ei exi
git ꝙ vtrũqꝫ ꝯponẽtiũ finitũ sit: nõ ãt ad vnionẽ
sicuti in ꝓpõito diuiᵐ vbrᵐ qð carni vnit ẽ infi
nitũ. Oĩs rursus vnio ẽ distĩctio: aut distĩctionẽ
psupponit: nõ eꝯ. mlta ei distĩgunt q nõ vniunt
sicuti sor. ꝛ plõ. Scðo noto ꝙ ista vnio ypostati
ca. vt tãgit doc. sub. artiᵒ p⁹. i. qõnis h⁹ d. ẽ rõ ra
tionis quið solũ ex pte diui verbi qð nõ pt refer
ri rõne reali ad ex. real' aũt ex pte nature assum
pte. Et ex hac pte tres sunt vniões. Pria aie. scða
corporis. tertia cõiuncti. s. humanitatis. ꝛ pꝫ ꝙ di
stinguant: qꝛ fundamẽta distigunt. vñ ꝓprie ista
vnio ẽ rõ extrisec⁹ aduenies teriata ad diuiᵐ ṽᵐ
ꝛ fundata i assũpto. nec dꝫ dici rõ qi dependẽtis
ad cãꝫ effectiuã: qꝛ tunc oĩs creatura esset verbo
vnita. nec scðo quasi effect⁹ posterioris ad prio
reꝫ: qꝛ diuiᵐ verᵐ nõ ẽ effectũ quo omnia fiunt
sed dicit rõ substantificati ad substantificans. et
apparet exemplũ in subiecto respectu accidentis

accidēs enī hꝫ cōpari ad subᵐ: ⁊ per modū īfor mantis: ⁊ hoc ē imꝑfectiōis: ⁊ in se ⁊ in subō: qȯ infor͂āt: ⁊ ꝑ modū substāntificātis i subō substātifi cāte. ⁊ h̄ est ꝑfec:ōis in subō. Relinquat̄ p:imū qȯ est imperfectiōis: ⁊ capiat̄ scȯm: ⁊ habet̄ ex̄ē pluꝫ ad istā vnionē. Dicat̄ aūt ypostatica: quia in vnitate extat suppositi: ⁊ per se. vt patebit infra. Et tm̄ de isto termio vnio ypostatica. Secūdꝰ termiꝰ ē tēpo:is plenitudo. vn̄ a doc. deuoto. ꝫ. binarij rationū: seu sex dātur rōnes dubio p:io lrali: quare hec vnio facta legr̄ tempis plenitudi ne. p:ima: q: finitū est tp̄s qȯ p:efinierat deꝰ. vn̄ glo. sup ad gal. iiij. At vbi venit pleni. tēpo. Cō plenū est tp̄s qȯ p̄finierat pat̄ qn̄ mitteret filiū su uꝫ. Secūda ratio: q: diuina ꝓmissio de filio suo impleta ē. vn̄ super illo verbo. plenū gratie ⁊ ve ritatis. glo. ait. quo ad impletionē ꝓmissoꝝ. Ter tia ꝑꝑ adimpletionē figuraꝝ Mat. v. Non veni legē soluere: sed adimplere. Quarta ꝑꝑ plenitu dinē gratie que fuit in xp̄o. ad col. scȯo. In ipso habitat plenitudo diuini. co r̄. Quinta ꝑꝑ imple tionē gn̄ationis. fuerat enī hō cōditꝰ siue viro ⁊ mulere: vt adā. de viro sine muliere: vt eua. de vi ro et muliere: vt hꝫ cursus nature. Restabat de muliere sine viro: qȯ impletū ē in xp̄o. Sexta ꝑꝑ sextā etatē: sicuti enī in sexta die mundꝰ fuit con sumatꝰ: sic in sexta etate: extat recreatꝰ. vn̄ pleni tudo cōditiōis reꝝ: dicit̄ plenitudo nature: ſꝫ ista dicitur plenitudo gr̄e. tertia aūt dicit̄ plenitudo glo:ie. De qua Eccli. xxiiij. In plenitudine san ctoꝝ detentio mea. Et tm̄ de isto termio tp̄is ple nitudo. Tertiꝰ terminꝰ ē sub lege. vn̄ notat san ctus thōas in dubijs litteralibꝰ ꝙ eē sub lege p̄t intelligi tripliciter. P:imoᵒ quo ad causaꝫ: ⁊ sic qui nati sunt in peccato dicunt̄ sub lege. Secun do q̄tuꝫ ad motiuū: ⁊ sic sunt sub lege qui timo:e legi obediūt. Et sic dicat̄. i. Thi. pᵒ. Justo nō ē lex imposita. Tertio q̄tū ad obseruātiā: ⁊ sic iusti sub lege sunt. vn̄ ista tria ꝓp̄e dr̄nt. sub lege: in lege: ⁊ sup:a legē. Sup:a legē dicit̄ legē cōdēs. sub lege legi seruiēs: in lege legis amo:e legi obediens. Sic xp̄s cui in lege dn̄i fuit voluntas. Et tm̄ de p:imo articulo. Quantū ad secūdū articuluꝫ sunt tres cōclusiones. P:ima ē de hmōi vnionis possibilitate. Secūda de cōgruitate diuini verbi in hac vnione sub lege facta ⁊ tp̄e plenitudinis. Tertia de ꝯpatiōe nature assumpte ad aliā possi bilē assumi: ſꝫ nō assumptā. P:ima ē hec. Ad so lūdiuinū verbū sic fuit possibile assumpte natu re vnionē terīari: vt tres pᵉ illā efficerēt. Dicit p:ima pars cōclusiōis ꝙ vnio nature assumpte potest ⁊ potuit ad solū diuinū verbū termīari. Probat̄ meᵒ docto:is subt̄. arti. 2ᵒ pᶜ. q. Si enī nō potuit diᵐ soᵐ verbū istā terīare vnionē: aut hoc sibi repugnabat inquātū diuīa ꝑsona: vel in quantū hec persona diuina. nō p:imū: q: ista ter miatio nō ponit ꝯpōeꝫ aut potētiā passiuā i ter mināte: nec aliquā i eo innuit imꝑfectionē: ſꝫ po tius ꝑfectionē. nec inquātū hec ꝑsona: q: cū eque sit indepēdēs diuinū verbū sicuti pater: nō mag sibi repugnat posse termiare hāc vnionē ꝙ pri. Ex qua ratione clare innuit̄ ꝙ rō teriatiōis huꝰ vnionis ē indepēdētia: omne enim independēs pōt teriare indepēdētiā depēdentis: ⁊ loq: de in depēdenti simpliciter. Ex quo infert̄ ꝙ ratio hu ius teriatiōis fo:malis nō est diuina eēntia. Pꝫ q: tunc non posset verbū illā terīare: quin et pat̄ terminaret: cū vna triū sit essentia. sed extat ratio fo:mal̄ cōstitutiua istiꝰ verbi que dicit̄ ꝟbeitas. ex quo pꝫ ꝙ dr̄ia est ponēda inter p:op:ietatem verbi ⁊ diuinā eēntiā a parte rei. Sed q̇d facit tūc ista vnio. Dicendū ꝙ ista vnione nā humana que suppōitaret̄ supposito p:op:io: diuino sup pōitatur supposito nō q̇dē amiciēdo aliquā rea litatē. q: teste Damasce. qȯ est inassumptibile ē incurabile: ſꝫ q: actu dependet a diuīo verbo: qȯ nō faceret si in ꝓp:io eēt supposito: dico de hac dependentia. Sꝫ dubiū tūc exurgit. q: pħo teste i. v. phisicoꝝ. Ad aliq̇d nō ē motꝰ. quō igr̄ si ces saret ista vnio possꝫ natura assumpta suppōitari supposito ꝓp:io nisi adueniret aliq̄ realitas abso luta. Dicēdū ꝙ rl̄ones sunt in ꝫᶦ mō. p:ime sunt q̄ sunt idē fundīrꝰ realit̄ cū suo fundamn̄to: sicuti ē relatio qua creatura refert̄ ad deū: vt causaꝫ: ⁊ in his nunq̄ꝫ est pᵒ motꝰ ſꝫ in fundamn̄tis. Secūde sunt rl̄ones que nō sunt idē realit̄ cuꝫ fundamn̄to aut terīo. iō vno ipoꝝ pōito nō nc̄cario ponunt̄ verū est tamē ꝙ amboḃꝰ pōitis ⁊ ipse ponunt̄: si cuti dato albo nō īmediate ponit̄ silitudo: ſꝫ ex q̄ ponunt̄ duo alba ip̄a īmediate cōsequit̄: ⁊ in his etiā nō pᵒ est motꝰ. tertie sunt rl̄ones q̄ nec ponū tur nc̄cario vno posito extremo: nec etiā amboḃꝰ pōitis ⁊ hmōi est vnio. nō enī ē necesse ꝙ pōita materia seu co:po:e ⁊ aīa intellectiua ꝙ vniātur ⁊ in talibꝰ rl̄onibꝰ pōt eē p:imo motꝰ. Et qȯ dic pħs in. v. phisicoꝝ. ꝙ in ad aliq̇d nō est motꝰ: hꝫ intelligi de respectibꝰ intrinsecus aduenientibꝰ siue de p:edicamēto rl̄onis. hmōi aūt relationes sicuti est vnio ⁊ cōsimiles sunt respectus extrinse cus aduenientes. ⁊ patet met ex ipso pħo qui po nit motū ad vbi in codē p̄dicamn̄to: cū tamen vbi sit de respectibuū. Sed dicit secūda pas con clusionis ꝙ ista vnio est effectiue a tota trinitate patet manifeste: quia indiuisa sunt opera trinita tis ad extra. Unde docto: deuotus articulo p:i mo. qōne secunda huius distinctio. dat vnū con sonum exemplū. Sint inquit t:es puelle vni ip saꝝ vnū induētes vestiᵐ: tres puelle induitioneꝫ faciunt: ⁊ tamen vnica solum erit induta. sic in ꝓ posito. nec valet: aut sequitur ꝙ si nequit illabi illapsu generali: aut per gratiam diuinum verbū sine alijs personis ꝙ nec in isto: quia in alijs

duobus ponit̄ solū effīᵃ: in ꝫᵒ isto ponit̄ cū effe cu termiatio. effectꝰ est cōis tribꝰ: termiare solū cōuenit actu verbo dei. Secūda cōcl̄o est de con gruitate diuini verbi in hac vnione sub lege fa cta ⁊ tp̄is plenitudie. ⁊ est hec. Sub plenitudine tp̄is inter ceteras diuinas ꝑsonas cōgrnētiᵐ dei verbuꝫ fuit incarnari. Dicit p:ima ps ꝙ fuit con gruētᵘ dei filiuꝫ incarnari inter ceteras perso nas. Patet: quia maxime congruū est: vt media in diuinis ꝑsona: media inter nos sit ⁊ deū. huꝰ modi est diuinū verbū seu filiꝰ: est enī media per sona inter patrē ⁊ spiritūsanctū. Cōfirmat̄. quia in hoc nulla appareꝫ in diuis cofusio: quia ille qui est ab eterno filiꝰ dei patris: in tp̄e appareꝫ filius virgis. Unde docto: deuotꝰ. q. iij. articuli secūdi dat tres ratiōes quare fuit magis ꝯgruuꝫ filium incarnari ꝙ aliā personā ex parte ipsiꝰ: ⁊ tres ex parte reparationis. habet enī secūda ꝑsona tria noīa. dicit̄ enī ymago: filius: ⁊ verbuꝫ. Quia enī homo est ad ymaginē dei: filio dei qui dicit̄ p:o p:ia ymago patris nos redimere cōueniebat. Secundo quia filiꝰ: q: vt dicit Aug. Jam habe bat patrē in celis: ideo soluꝫ querebat matreꝫ in terris. Tertio. quia verbū declaratiuuꝫ est patris ideo sibi cōpetebat: ⁊ exterio: declaratio qȯ cō plet̄ in assumpta humanitate. Ex parte etiā repa rationis sunt tres ratiōes. In reparatiōe enī no stra considerat̄ hoīs lapsus. reparationis modꝰ. tertio reparatōis fructus. homo in lapsu scientie dei appecijt equalitateꝫ: filio auteꝫ dei Aug. at tribuit equalitateꝫ. ideo ab illo ꝯtra quē hō quo dāmodo peccauerat: aut vindicta: aut mīˢco:dia erat facienda. Quo ad reparatiōis modȯ cōgruē tiꝰ est ꝙ filius apȯ patrē p:o nobis supplicet ꝙ̄ alius. Quo ad fructuꝫ ista vnione ⁊ redēptione efficimur filij dei. Teste aūt Aristotele in 2ᵒ me thaphisice. Omne qȯ est minꝰ tale habet reduci per id quod maxime est tale. in p:oposito autem filiꝰ dei est huiusmodi: cui de iure sicut p:imoge nito celoꝝ debet̄ hereditas: cuius medio nos su mus coheredes ⁊ filij adoptiui. nec obuiat ꝙ pa tri app:op:iat̄ creatio: igr̄ ⁊ creatio. sicuti ei ver bo cuncta creat deꝰ pater: sic ⁊ recreat ita et ado ptat per verbū. vl̄ dicat̄ ꝙ patri app:op:iat̄ crea tio: filio redemptio: seu gratificatio. spirituisan cto glo:ificatio. Un̄ ⁊ hoc bn̄ p:iuilegiatū opus toti attribuit̄ trinitati: patri vt mittēti. Misit in quit paulus filiū suū spirituisancto inflāmanti. ꝓ pter enī. paulo teste. nimiā caritatē dei missus est filius: verbo dei apparenti. Unde Baruch. iij. Post hec in terris visus ē: et cuꝫ hominibus con uersatus est. Sed dicit secūda pars ꝙ cōgruū valde fuit ꝙ mitteretur. s. sub lege. i. duꝫ erat per eum cōplēda: ⁊ tp̄is plenitudine. i. in etate sexta nō citius. Cuius dicti sanctꝰ thomas in scripto qōne. iij. p:imi articuli huiꝰ distin. tres assignat rationes. P:ima est vt p:imo cōuinceret̄ popu lus de igno:ātia quod factū fuit sub lege nature. Secundo de impotētia: quod factuꝫ est sub lege moysi. vt tandē humiliꝰ suū redempto:eꝫ suscipe ret. Secūda vt de imperfecto tenderetur ad ꝑ fectum. Lex vero quasi pedagogus fuit: teste pau lo respectu legis veritatis. Tertia ꝓpter distanti am: quia eniꝫ iam longe ꝓpter tempo:ū distan tiam a p:imā conditione reruꝫ recesserat per ali quod maxime caritatis signuꝫ erat renouandus populꝰ. nec obuiat si dicat̄: si p:ius venisset mul ti fuissent saluati qui dānati sunt. dico ꝙ p:opter expectationē suā nullus dānatus est electoꝝ q̊s ante mundi elegit constitutionē. Et tm̄ de secun da conclusione. Tertia aūt conclusio ē ȯ cōpa ratione nature assumpte ad aliā possibilē assumi ⁊ est hec. Licet vna natura immediate a tribꝰ nō possit assumi personis: vna tamē plures potest assumere. Dixit p:ima pars ꝙ vna natura non potest assumi immediate a pluribꝰ personis. P:o batur. Multiplicato supposito ꝓp:io mltiplicat̄ natura sicut so:tes ⁊ plato sunt duo homines. er go a simili ex quo persone diuine sunt plures et supplent locū supposito:ū ꝓp:io:ū ⁊ huiusmodi vnione si fieret non possint eandē assumere na turā numero. Confirmatur argumēto doc. subti. qōne. ij. vna enim persona sufficienter terminat ⁊ ita non opo:tꝫ ponere aliā. quia in quolibꝫ ge nere cause est status in vno. Confirmat̄ tertio au cto:itate Ansel. in lib. de incarnatiōe verbi. ⁊ 2ᵒ cur deus homo. cap. ix. Plures persone eundeꝫ hoīem assumere nequeūt. veruꝫ est tamen ꝙ que libet per se potuit incarnari in humanitate disti cta ab alia quā habet alia persona. Unde patet ꝙ melius dicit docto: deuotus. q. iij. articuli p:i mi. ponēdo ꝙ tres persone non possunt eundem hominē numero assumere: ꝙ̄ sanctꝰ thomas qui videtur dicere oppositū. q. iij. articuli secūdi. vi deatur tamē diligenter opinio eiꝰ. Dixi tamē no tanter imediate: quia si p:imo ista vnio termina ret̄ ad diuinaꝫ essentiaꝫ esset valde possibile. quia tunc tres persone nō terminarēt inquātuꝫ tres: sed inquantū vnus. Sed dicit secunda pars cō clusionis. ꝙ vna persona potest assumere plures naturas. Patꝫ manifeste: quia vna natura assum pta non implet capacitatē ꝑsone infinite: quin adhuc et tertiā et quartā. ⁊ sic consequenter assu mere possit. Et si queratur. Detur ꝙ filiꝰ dei de nouo accipiat vnum nouuꝫ indiuiduum: vtpu ta Petrum. tunc peto vtrum Jhesus ⁊ Petrus essent vnus homo vel duo homines. Dicendum ꝙ essent duo homines ratione p:op:ietatum in diuiduaꝝ diuersaꝝ i vtroꝗ seu veriꝰ materialiuꝫ differentiaꝝ: essent aūt vnum suppositum ⁊ vna persona: quia solum essent supposita et persona ta persona verbi. Et tm̄ de tertia conclusione.

Quantū ad tertiū articulū sunt tres difficul-
tates. Prima. An natura humana assumpta a fi
lio dei vltra suppoᵐ.ꝓpriū possit ab alio supposi
to ab īcreato sustātificari. Iꝫ doc.sub.q.iiij.diuer
sas apperiat vias:ista tñ cōiūgēdo dictuꝫ dicto
magis videt̃ sua.s.ꝙ nō. Naꝫ ad rōnē ꝓpriaꝫ
substātificādi:illo mō requirit̃ ꝙ substātificās sit
suppoᵐ simplr̃ indepēdens: qḋ nō repit̃ nisi in
deo. Secūda difficultas. An fuit aliꝰ modꝰ no
stre reparōnis ꝙ̄ carnē assumēdo. Dicēdū ꝙ sic:
sed iste fuit cōgruētissimꝰ:qꝛ de fornace exiuit ca
ritatis. Tertia difficultas. Ad quā vnitatē ter-
miaret̃ nā assumpta īmediate a diuīa essentia.
Dicēdū ꝙ ad vnitatē indiidualē:nō ꝙ ex dīna es
sentia ⁊ humana 3ª fieret:sicut ꝗdā suspicati sunt
heretici. Et tñ de tertio artiᵒ. Ex quo patet ad
qōnē.ꝙ vꝫ diuini verbi ad carnē ypostatica vnio
sub lege ⁊ tp̄is plenitudine iudicat̃ possibilis. Et
tūc ad argumēta. Ad primū dicēdū ꝙ ē cōue-
nientia ꝙ̄tū ad aliqḋ cōe:⁊ ista nihil fac̃ ad vnio
nē.imo sepe q̄ nuꝰ conueniūt citꝰ vniunt̃.vnde
minꝰ cōuenit aīa cū corpore:ꝙ̄ corpꝰ cū corpore
⁊ tamē aīa cū corpore facit vnū per se: nō corpꝰ
cū corpore:⁊ hanc cōuenientiā habēt contraria
Est ⁊ alia cōueniētia que dicit̃ ordinis:⁊ ista ē ra
tio vnibilitatis:sicuti qꝛ materia ē in potētia ad
formā:⁊ forma actꝰ materie:ideo ex eis vnū fit:
ita aūt est in proposito:qꝛ natura humana cum
ymago sit dei:maxime ad deum ordinatur.
Ad scōm negat̃ maior:⁊ dū probat̃ qꝛ vnire ē a-
gere:⁊ ita vniri pati.dico ꝙ lꝫ ſm modū grama-
ticalē vniri sit pati:nō tñ ſm rem.aliqua enī ver
ba sunt:teste prisciano:que in voce actiua habēt
sensuꝫ passiuū:⁊ ecōtra.sicut si intellectō penitus
causet̃:ab extrinseco in nobis:puta a deo adhuc
dicemur intelligere:⁊ tamē tūc solū erit quoddā
pati:sic in proposito:tā vnire ꝙ̄ vniri ex pte dei
assumētis actiue se habēt ⁊ ex parte creature pas
siue. Ad tertiū dicendū ad maiorē ⁊ minorē ꝙ
est proportio quātitatis:⁊ ista nō requirit̃ ad vni
bilia:dato nēpe ꝙ mare esset infinitū: adhuc pos
set spongia mergi in eo.est alia proportio ordis
⁊ ista sufficit.⁊ talis est inter creatorem ⁊ suā crea
turā:nō prima:iō nō obuiat argumētū. Et tātū
de presenti questiōe. Ex presenti autē distinctō
ne de mēte magistri tres capiuntur cōclusiones
Prima est. Tempore gratie mittit̃ filius dona-
tor venie ⁊ patris radius. Dicit ꝯclusio ꝙ vnige
nitus dei missus est tēpore gratie. Et ponit̃ a pri
cipio libri:vsqꝫ ibi. Diligenter vero annotāduꝫ
⁊c. Secunda conclusio. Unigenitus solus in-
carnatur et trabeatur carne funditus. Dicit con-
clusio ꝙ vnigenitus solus sumpsit carnem:⁊ dat
rationes.⁊ incipit ab illo caplo. Diligenter vero
⁊c.vsqꝫ ibi. Si vero queritur vtrū ⁊c. Tertia
cōclusio. Sancta trinitas hꝫ ē operata: sed non ē
veritas ꝙ sit incarnata. Dicit conclusio ꝙ trini-
tas tota istam fecit vnionem:nō tamen est incar
nata:sed solus filius. Et incipit ibi. Si vero que-
ritur ⁊c.vsqꝫ ad finē distinctionis.

Et quia in homine. Hic signatur secun-
da distinctio huius tertij:que sic cōtinua
tur ad precedentem. Nam postꝙ̄ in pre-
cedenti distinctione dei assumentis in ista sanctis
sima vnione posita est conditio. Nunc in hac pre
senti distinctione assumpte nature indagatur in
quo sit vnio. Et habet diuidi in tres partes prin
cipales. In prima determinatur veritas. In se-
cunda confutatur falsitas. In tertia eneruat̃ du-
bietas. Prima in principio. Secunda ibi. Non
sunt ergo audiendi ⁊c. Tertia ibi. Si autem que-
ritur vtrum verbum ⁊c. Hec est diuisio ⁊c. Cir-
ca quam talis mouetur titulus qōnis videlicet.

Utrum diuini verbi ad humanitatem in-
carnatio spiritum preexigat gratuitum.

Et arguitur ad partem falsam tribus me
dijs. Primo arguitur ꝙ diuinum verbum nō
sit incarnatum.nihil censetur incarnatum nisi car
ni vniatur:sed diuinum verbum non extat carni
vnitum:igitur diuinum verbum non est incarna
tum. Maior patet. Quia sicuti ab albedine quis
albus dicitur:sic a carne incarnatus. Sed proba
tur minor:ex eo ꝙ tāta fuit hec vnio:vt id quod
vnitur verbo:verbum dr̃etur ex ydiomatum cō
municatione:quod non reperitur in carne.vñ nō
dicimus verbuꝫ diuinuꝫ carneꝫ. Scdo argui
tur ꝙ non vniuit secū humanitateꝫ.si enim secuꝫ
vniuit diuinuꝫ verbū humanitatē.aut per partes
vniuit sibi totū:vtputa per aīam ⁊ carnē huma-
nitatē.aut eque primo ipsuꝫ totum ⁊ partes: sed
neutrū potest dici.igit̃. maior patet ex diuisione
sufficienti. Sed ꝓbat̃ minor.pᵒ ꝙ nō ꝑ partes vni
uit sibi totū:qꝛ tunc diuinū verbū nō eēt pᵒ hō
sed pᵒ aīatū ꝑ assumptā aīam:vel carnosuꝫ ꝑ car
nem admiꝰ prius natura qḋ repugnat : nec scdo
pᵐ ipsum totū:qꝛ sic hūanitas a verbo ē assum-
pta sicuti in proprio fuisset supposita supposito
ibi aūt ptes toti ꝑintelligunt̃. Tertio ar̃ ꝙ d̄ ne
cessitate exigat̃ ꝙ vnio fiat gratuito hītu ꝓcedēte
hūana natura nō pōt vniri in vnione bīfica sine
hītu grē.sꝫ vnio ypostatica ē maior:igr̃ ēt neqt si
ne hītu iᵒ fieri. Maior pꝫ.qꝛ illa vnio bīfica con
sistit in visiōe ⁊ fruitione:q̄ maxime hn̄tur ꝑ ha-
bituum caritatis. Sed probat̃ minor ex eo quod
dicit Aug.xiij.de trini. In rebꝰ per tempus or-
tis summa gratia est:ꝙ deus ī vnitate ꝑsone nul
lis precedentibus meritis homini copulatur.
In oppositum primi arguitur. Joh.pᵒ. Verbuꝫ
caro factum est. In oppositum secūdi arguitur.
ad philippē.secundo. In similitudineꝫ hominuꝫ
factꝰ et habitu inuētꝰ:vt homo. In oppoᵐ ter-
tij ar̃ auctoritate Dāsceni.vituꝫ ē carni v̄bū dei
per medium intellectum.⁊ ita cum non faciat mē
tionem de habitu gratuito:videtur ꝙ nō exigat̃.
In ista qōne ad aliā par.formiter sunt ⁊c. Quo
ad primū articulū termi sunt Incarnatio Huma
nitas:⁊ spūs. Primꝰ igt̃ terminꝰ est incarnatio.
Uñ ista intelligūt̃ differre in hoc celesti misterio
incarnatio:aīatio:⁊ humanaᵒ. Incarnaᵒ enī dici
tur respectu carnis assumpte:sicut loquit̃ grego.
Carnē deitas mediāte aīa suscepit. Aīatio vero
dicit̃ respectu vnite aīe.sicut ad volusiaᵐ dīc Au
gu. Aīam rationalē ⁊ per ipsaꝫ corpꝰ humanum
optauit sibi. Tertio hūaᵒ est respectu assumpti ho
minis: seu veriꝰ assumpte hūanitatis. Totū enim
inquit in lr̃a mgr̃ me suscepit:vt totū me liberet.
Capiunt̃ tñ ista tria aliquotiēs pro sola incarna-
tione.sicut dicit glo.super illo verbo. Et verbuꝫ
caro factū est.per carnē totꝰ hō intelligr̃. Ultra
noto ꝙ ista incarnatio pōt itelligi tripl̃r. Primo
actiue:⁊ sic cōpetit verbo dei quod secum vniuit
carnem. Secūdo passiue.⁊ sic carni cōpetit vnire
Tertio pro ipsa vnione carnis ad diuinū verbuꝫ
Et tñ de isto termio incarnatio. Secūdꝰ termi
nꝰ est humanitas.vñ nōt doc.deuotꝰ in.v.disti.
huius tertij qōe vltia.ꝙ hūanitas solet accipi tri
plicit̃. Primo pro ptibꝰ cōponētibꝰ humanitatē
scꝫ pro aīa ⁊ corpore.⁊ sic dicimꝰ hoīem interio-
rem et exteriorē.vñ homo iterior est ex parte aīe
exterior vero ex parte corporis. Secūdo accipitur
humanitas pro ipsa forma totiꝰ:⁊ sic ē meª crea-
turaꝝ corporaliū ⁊ spūaliū:aliqd vtriusqꝫ habēs
ꝑꝑ quod oīs creatura:grego.teste homo dicit̃ oᵉ
aīa Jsaac teste ī lib.diffinitionū. In vmbra crea-
ta est intelligentie que ⁊ in aliquibꝰ aperitior ē ip
so angelo ymago dei:sicuti enī aīa in suo corpe:
sic in suo vniuerso habitat deꝰ.⁊ sic de alijs. Ter-
tio accipit̃ humanitas pro ꝓprietatibꝰ ipsius cor
poris. In pn̄ti aūt qōe sumit̃ secundoᵒ maxime.
Tertiꝰ terminꝰ est spūs a spirādo.vnde vltra de
spū dicta disti.x.primi. Noto ꝙ spūs:quo ad pre
sens: pōt capi biarijs seu modis quos noiat san
ctus thomas arti.secūdo distin.q.i. Unoᵒ dr̃ cor
pus subtile vt aer. Secūdoᵒ dicunt̃ spūs corpo-
ra btōꝝ subtilia hita resurrectiōe.pª ad ad choꝝ.
xv. Tertio dicit̃ spūs quelibet brutorū aīa. ecc̃es
3ᵒ. Quis nouit si spūs ⁊c. Quarto dr̃ spūs virtꝰ
ymaginatiua.pª choꝝ.xiiij. Psallā spū psallaꝫ et
mente. Quinto dr̃ spūs ipsa mēs hoīs vel ange
li.ad ephe.iiij. Renouamī in spū mētis vestre.
Sexto dr̃ spūs ipsa diuina subā. Jo.iiij. Spūs
est deꝰ. Accipit̃ aūt in presenti qōe.v.⁊ sexto mo-
dis ⁊ maxime.quito. Quātū ad secūdū articu.
sunt tres ꝯōnes. Prima ē de assumpta hūanita-
te.pª est hec. A diuino verbo natura humana sin
gularis cōgrue pre angelis assumpta ē lꝫ irratio
nalis eidē sit vnibilis. Dicit prima pars ꝯōnis:
ꝙ a diuino verbo humana natura super āgelicā
est prelecta ad vnionē. Probat̃ ad Hebr.ij. ne
us enī nusꝙ̄ angelos apprehendit. Cuius ratio
triplex ex hoīs parte a doctore deuo articulo pᵒ
huiꝰ distin.q.ij.assignat̃. prima ꝑꝑ originē:sicuti
enim in diuinis vna persona ab alia originatur
sic suo mō in humanis.vñ huiꝰ rōne magis con
format̃ homo deo ꝙ̄ angelus. Secūdo propter
ampliorē dei in hoīe ꝙ̄ in angelo representatōꝫ.
Dicit̃ nēpe homo minor mūdꝰ:⁊ in suo presidet
corpore veluti ī machia dei mūdiali. Tertia ꝓpt̃
ꝯpositionē.homo enīꝫ quasi ex omnibꝰ compo-
nit̃:ideo restaurando hoīem quodāmodo omnia
extant restaurata. Rursus ex ipsa reparatione tri
plex affert̃ ratio. Homo quippe magis īdigebat
qꝛ tota species erat infecta. Secūdo nunꝰ īdiguꝰ
erat iudicandꝰ cū alio suggerēte peccasset. Ter-
tio magis proficere ei habebat.demō quippe iā
manebat obstinatꝰ.vnde lꝫ natura angelica na-
tura humana sit superior:tamē gratia dei in chri-
sto humanitas super angelos eleuatur. Dicit ta-
men cōclusio ꝙ diuinū verbū solum sibi vniuit
naturā vnā singularē.patet per Dam.dicentem.
ꝙ natura humana a verbo dei assumpta est in a-
thoᵒ.vnde licet omnes homines liberatione in-
digeant.vnica tamen natura sufficit singularis
cuius merito saluemur.sicuti vnius membri cau-
terio totum corpus redditur validum.vnde non
oportet ꝙ sicuti pluries filius dei mittitur in mē
tem:sic sepius mittatur in carnem. Cuiꝰ ratio tri-
plex assignatur. Prima vnitas:vt vnigenitꝰ dei
patris:vnigenitus fieret virginis matris. Secū
da mediatio:quia mediator noster est inter deuꝫ
et nos. Mediator autem Pauᵒ teste: vnus est
Tertia exaltatio super omnem creaturam quod
vni congruit dicente quinto thopic. philosopho
ꝙ per super habundantiam dicitur vni soli con-
gruit. Sed dicit secunda pars conclusionis ꝙ
natura irrationalis vt leo:lapis:⁊ cōsimiles sunt
diuino verbo vnibiles. Probatur medio docto.
subti.questione prima presentis distinctionis.
Illud a diuino verbo est assumptibile quod nō
habet entitatem repugnantē tali vnioni: sed hu
iusmodi sunt irrationalia:igitur ⁊c. Maior est cla
ra. Sed minor probatur.quia natura irrationa-
lis non habet perfectiorem rationem suppositi:
ꝙ̄ rationalis. Cum igitur deus possit supplere
vicem suppositi nature rationalis : sequitur ꝙ et
irrationalis. Et si dicatur ꝙ repugnantia venit a
parte dei. quia non videtur ꝙ possit dici deus
leo vel asinus aut lapis:quod tamen videretur
ex ideiomatum communicatione. Dicendum ꝙ
hec est grossa ymaginatio. terminare enī depen-
dentiam isto modo arguit perfectionem maxi-
mam : quia independentiam simpliciter . et ta-
lis predicatio nullam affert deo imperfectio-
nem cum totum extra sit.

Sed tunc querit̃. Ad quā vnitatez assumit̃ talis natura. dicit̃ ꝙ ad vnionē ypostaticaz nō ꝑsonalez. q꞉ ꝑsonalitas solū cōuenit nature intellectuali ꝛ rōnali. vñ lꝫ ex pte ꝟbi eadē sit realitas qua extat suppom ꝛ ꝑsona: sufficit tñ a parte vnitoꝝ distinctio: vt vnū vniat̃ in vnionē ꝑsonalē: reliquū solū in ypostaticaz: sicut sunt irrōnales subē vel indiuidualē solū: sicut accñtia si diuino ꝟbo sequestrata in formatione vnirent̃. fundamenta eni distincta sufficiūt ad variationē rlonū: licꝫ termin⁹ idē sit. vñ patet defect⁹ doc. deuo. qui in plerisqꝫ h⁹ d. locis censuit naturā irrōnalē assumi nō posse. oppositū pꝫ ex ꝯclone. ꝛ tm̄ d pa ꝯcloe

Secūda ꝯclusio est de ꝑtib⁹ assumpe humanitatis. ꝛ est hec sic. Diuinuz verbū verā carnē rationalēqꝫ aīam assumpsit: vt tamē ex eo ꝛ eis 3m nō fieret. Dixit prima pars ꝙ verbuz assumpsit veraz carnē. Probat̃. xp̄s fuit ver⁹ homo: sed nō est ver⁹ hō sine vera carne. igit̃ ꝛc. Patet secūdo q꞉ nō nascit̃ homo sine vera carne: nat⁹ est autez xp̄s de maria virgine. Patet tertio. q꞉ teste Dā. quod est iassumptibile ē incurabile: ꝛ ita si nō accepisset carnē nostrā nō curasset. vñ ꝛ post resurrectionē Luc. vlt̃. dixit discipulis. Palpate ꝛ videte: q꞉ spūs carnē ꝛ ossa nō hꝫ sicut me videtis habere. Ex quo patet error impij manichei qui posuit xp̄z solum habuisse carnē fantasticā. Patꝫ vltra error marcianoꝝ qui posuerūt ꝙ caro xp̄i fuit apportata de celo. Oppositū pꝫ: q꞉ nat⁹ ē de maria virgine. vñ illud Jo. iij. Qui de terra ē de terra loquit̃: qui de celo venit sup oēs est. Habet intelligi quātū ad diuinitatē: seu q̄tū ad vite perfectionē. Et si dicat̃: q꞉ ad Gala. v. scribit̃. Caro cōcu. aducr. spi. ꝛ ita habuisset in se xp̄s rebellionez Auctoritas intelligit̃ de carne viciosa qualez nō habuit xp̄s. Sed dicit secūda pars cōclusionis ꝙ verbū assumpsit aīam rationalē. patet expsse i simbolo athanasij. Perfect⁹ de⁹ perfect⁹ homo ex aīa rationali ꝛ humana carne subsistens. Patet ratiōe. q꞉ xp̄s fuit homo: oīs aūt homo habꝫ rationalē aīaz: est eni hō aīal rationale: vt affert por⁹. Ex quo patet error Arrij qui posuit christum nullā habere aīam: sed verbū supplere locū aīe. hoc nō valet. q꞉ diuinū verbū nequit eē forma alicui⁹ q꞉ arguit imperfectionē. Patet vltra error appolliaris qui posuit in xp̄o solam aīaz vegetatiuā: mot⁹ meo. q. arrij. vnde quādo dicit̃ ista vnio incarnatio: nō intelligit̃ qui etiā assumpserit aīam. sꝫ p sinodochē extat locutio: vl' vt insinuet̃ magna filij dei humilitas: qui pro nobis etiam carnē assumpsit. Sꝫ dicit tertia pars ꝯōnis ꝙ nō fit vnū ex diuio verbo ꝛ aīa ꝛ corpe: eo. s. mō q̄ fit vnū tertiū resultās ex aīa ꝛ corpore: sicut dic cuticē. diuinā ꝛ hūam ꝯfundēs subāz. vñ xp̄s solū dic diuinā naturā ꝛ hūaz: ꝛ nō vnū 3m ex hijs resultās. ꝛ hoc vult dam̄. dicere dū dicit. Jn domīu xp̄o nō est cōez spēm accipere: nō quin hēat hūanitatē vniuocā alijs hoib⁹: sꝫ pp hmōi dictū in alijs siquidē teste doc. sub. q. ij. art. po. ex talib⁹ que se hñt per modū act⁹ ꝛ potētie fit vnū 3m distinctū a duob⁹: qd vocat̃ forma tot⁹ ad qd gñatio terīat̃. alioquin oīs cōpō aggregatio videret̃ ꝛ absolutū qñ ꝯstituta sunt absoluta. Tertia cōclusio est de ordine assumptoꝝ. ꝛ extat hec. hūanitas ita primo a diuio verbo assumit̃: vt nꝫ creata caritas aut spūs mediū dicatur. Dicit prima ps ꝙ hūanitas prīo assumpta est a diuio ꝟbo. Probat̃ illo mō. a verbo diuio nā est assumpta hūana q̄ ꝑsonaret̃ in ꝓprio supposito: sed immediate ipa ꝑsonaret̃ añ aīaz aut corp⁹. igr̃ ꝛc. Maior pꝫ q꞉ solū diuinum verbū in hoc supplet vicē proprij suppositi. Minor pꝫ. q꞉ nō ꝯpetit corpori vl' aie de se ꝑsonalitas. Et si dicat̃ ꝙ bñ seqt̃. assumpsit totū: ergo ꝛ partē: ꝛ nō ecōtra. seqt̃ assumpsit ꝑtē ergo ꝛ totū. ergo vr̃ ꝙ pri⁹ assumpserit partez q̄ totū. Dicendū ꝙ solū hic ē prioritas ꝯñe non ꝯñtis. sicut eni bñ sequit̃. ignis: ergo calid⁹. non ecōtra. ꝛ tamē caliditas a parte rei igne est posterior. Sic in ꝓposito in assumptiōe teriat̃ po seu fundat̃ vio in ipsa hūanitate lꝫ ptes simplr̃ pcedant. Et si dicat̃: q꞉ tunc qd semel assumpsit dimisit. q꞉ in triduo nō fuit hō. qd est ꝯtra ansel. dicētē. Qd semel assumpsit nunq̄ dimisit. Dicēdū ꝙ illd ansel. itelligr̃ q̄tū ad ptes pricipales. sp eniꝫ hūit aīaz ꝛ carnē secū vnitas. Sꝫ dic 2a ps ꝯclonis. ꝙ creata caritas nō reqrit̃ mediū i hac vniōe pꝫ meo arḡ. doc. sub. in. ij. q. q꞉ illd qd ē alicui⁹ p se pri⁹ in eo ē illo qd sibi iest p accñs: sꝫ ꝑsoālitas i ē p se hūanitati si sibi reliqt̃. caritas creata p accñs igr̃. vñ pintelligr̃ nā huā eē: ꝛ i io cē assūpta ante q̄ itelligat̃ hre istā caritatē. Et h̄ satis inuit̃ Jo. i. Vidim⁹ glāz ei⁹ q̄si vnigeniti a pr̄e. Jn q̄ ꝟbo clare inuit̃ ꝙ rō q̄re nature hūane tāta data ē a deo caritas ē: q꞉ ipse hō erat vnigenit⁹ dei. Vñ oēs ille auc̄tes: que dicūt ꝙ mediāte gr̄a ē vnita nā huā deo. sic illa Aug. Quicqd ꝯuenit filio dei p nām: cōuenit filio hois p grāz. ꝛ cōsimiles hñt intelligi de gr̄a increata. Simil' dici de tertia parte ꝯōnis que dicit. ꝙ spūs creat⁹ vtputa aīa nō ē mediū h⁹ vnionis in nā assumpta. ꝛ dꝫ intelligi f̄m doc. sub. mediū effectim aut mediū ad qd po ista teriet̃ vnio: nō vero mediū q̄: q꞉ hoc mō aīa extat mediū in ista assumptōe: q꞉ est formal' ratio nature assumpte seu q̄. ꝛ isto mō hñt glosari oēs auc̄tes ponētes carnē mediāte aīa vniri: etiā mgr̄ in lr̄a. Ex q̄ pꝫ defectus sā thōe i arti. 2o. q. i. presentis d. ponētis aīaz eē id ad qd po fit vnio. Pꝫ vltra defectus docto. deuoti. q. ij. arti. iij. ponētis habitū gratuitū mediū in hac vnione. patet satis oppositū. Et si queratur de spūsancto si sit medium in hac vnione. Dicendum ꝙ sic. effectium quid non formale: quia tunc esset incarnatus.

Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficultates. Pria an vniuersuz sit deo vnibile. Dico ꝙ nō ꝓpt̃ cū multa maa tā pene q̄ culpe in eo reperiātur que tante repugnant vnioni: ꝛ maxime mala culpe. Jllis aūt remotis nō occurrit ratio quare sua ptāte immēsa id nō possꝫ efficere. Secūda difficultas: an immediate in carne xp̄i fuit īfusa anima. dico ꝙ sic. vñ nullā habuerūt corp⁹ ꝛ aīa in temporis aliq̄ instāti existiaz sinē sacratima ad diuim verbū vnione: alioquin ꝑsonā effecissent propriā. Tertia difficultas vtrū subito post expssuz marie cōsenm. Ecce āncilla dñi fi. mihi f̄m ꝟ. tuūz de purissimis ei⁹ sanguinib⁹ facta fuerit corporis ihesu organizatio. Hic tres vias appit doc. sub̃t. q. iij. dico tñ ꝙ sic. vñ ꝛ Aug. dicit. Nec mora reuertit̃ nūci⁹ ꝛ ꝟginalē thalamū ingredit̃ xp̄s. vñ simul tpe fuit facta sanguinū collectio: in matrice locatio organizao: aīe infusio: diuina vnio: ꝛ grāꝝ collatio licet sint diuersa nature signa. Ex hoc pꝫ ad. q. ꝙ vꝫ diuini verbi ad hūanitatez incarnatio spm̄ gratuitū veluti mediū nō preexigit. Tūc ad argumēta. Ad primū argumētū nego minorem. ꝛ dū probat̃ ex cōicatiōe idiōtū: dico vnū verbū vl' ꝙ ad octauā distin. vbi ē ista materia ꝙ nō tenet in partib⁹. vñ ista est falsa. fili⁹ dei est pes vl' manus: caro aūt extat pars. nec tenet etiā in natura rei: sed in re nature. vñ ista est falsa: fili⁹ dei ē humanitas. de quo sauis suo loco. Ad secūdū dico ad minorē ꝙ per totū fit vnio partiū. ꝛ dū impugnat̃: q꞉ partes precedūt. dico ꝙ licet p̄cedāt simpliciter: nō tñ quo ad hoc. s. ꝑsoāri: aut in se aut in diuino supposito. ꝛ extat exemplū. p̄cedit substātia corporea quātitatē natura: ꝛ tñ in susceptōne coloꝝ pri⁹ natura alba quātitas dicit̃ q̄ corp⁹ albū. sic in ꝓposito. Ad tertiū dicendū ꝙ nō extat simile de vnione bīfica. ꝛ ista: vnio eniꝫ bīfica de se est ad actū scdꝫ seu operari: ideo exigit hītū caritatis quo mediāte operet̃. hec aūt vnio est ad actū primū seu esse: iō in hoc nō reqrit hītū medium. veꝝ est tamen ꝙ de facto ibi est summa creata caritas: licet nō vt mea: loquimur aūt nunc de possibili. Ex pñti aūt distin. sicut de precedētib⁹ ꝛc. Prima ꝯclo. vera diuinitas in xp̄o dicitur atqꝫ humanitas vt sancte scribit̃. Dixit conclusio ꝙ in xp̄o est vera diuinitas ꝛ humanitas. Et ponitur a principio vsqꝫ ibi. nō sunt go audiēdi ꝛc.

Secūda ꝯclo. nō inquinat̃ diuina bonitas si ei iungat̃ nostra infirmitas. Dixit ꝯclo ꝙ de⁹ non inquinatur propter naturaz assumptā. ꝛ ponitur ab illo caplo. non sunt ergo ꝛc. vsqꝫ ibi. Si autē queritur ꝛc. Tertia cōclusio. dū conceptio vētre perficitur me noscitur hec sacra vnio. Dicit cōclo ꝙ simul cōcepta est caro xp̄i ꝛ verbo dei vnita. ꝛ ponitur ab illo caplo. Si aūt ꝛc. vsqꝫ ad finez distinctionis.

Q Ueritur etiā de carne verbi ꝛc. Hic signatur tertia distinctio huius tertij libri que sic habꝫ continuari ad precedētes. Nam postq̄ in prima distinctione dei nostrā naturā assumentis notata est ꝯdo. Et in secūda nature assumpte indagatum est in quo sit hec sacra vnio. Nunc in ista tertia ex incidēti marie ponitur sacra conceptio. ꝛ habet diuidi in tres partes principales. Jn prima maria sanctificata certe asserit̃
Jn secunda caro decimata xp̄i non creditur.
Jn tertia culpe non ligata ihesu caro scribitur.
Prima in principio. Secūda ibi. cū autem illa caro ꝛc. Tertia ibi. Quo circa ꝛc. Duabus hui⁹ distinctio. vltimis partib⁹ pro sequētib⁹ dimissis lectionib⁹. Prima particula in qua maria sanctificata certe asseritur in tres partes diuiditur.
Jn prima culpe notatur xp̄i caro parentibus eē obnoxia. Jn secūda maria probatur fomitis penit⁹ extra cōtagia. Jn tertia virgo affirmat̃ peccati posita extra vicia. Prima in principio. Secunda ibi. Mariā quoqꝫ totā ꝛc. Tertia ibi. ꝙ autez sacra virgo ꝛc. Hec est diuisio presentis distinctiōis in generali.

V Trū in ꝯceptiōe matris dei purissime ab omni pctō infusa fuerit sctificatio. Et ar̃ ꝙ nō triplici medio. Primo sic. Nihil i catholica fide pro vero habendū est qd sacro repugnat canoni ꝛ ecclīe doctorib⁹. sed ponere mariā fuisse absqꝫ peccato originali ꝯceptā ē hmōi igit̃. Maior patꝫ auc̄te Aug. in epistola contra manicheoꝝ fundamētū. euāgelio inqt nō crederē nisi q꞉ ecclīe catholice credo. Sꝫ minor probat̃. tū primo ex canōe biblie ad roma. v. Oēs in adam peccauerūt ꝛ egēt gratia dei. ꝛ ita nō excipit mariā. tū 2o ex canone iuris. de ꝯsecra. d. iiij. cap. firmissime. ꝛ ē Aug. ad petꝝ dyaconuz. Firmissime tene ꝛ nullaten⁹ dubites: oēm hoiem q̄ p ꝯcubitū viri ꝛ mulieris nascit̃: cū pctō originali nasci. Tū 3o auc̄te doc. vñ leo. Sicut nullū libeꝝ a pctō reperit: ita liberandis oīb⁹ venit. Secūdo ar̃ sic argumēto btī bern̄. in quadā epl'a ad canonicos lugd. Si maria fuit sctificata ne pctm̄ haberet originale. aut fuit ante cōceptū: aut in ꝯceptu: sꝫ neutrū est dicēdū. igr̄ ꝛc. Maior pꝫ ex diuisione sufficienti. Sed minor probat̃. prīo nō añ conceptū: q꞉ id qd nō ē neqt sctificari: cū sctificatio sit accñs nec in cōceptu q꞉ tūc libido inerat: libido aūt cā extat originalis pctī. Tertio ar̃ sic. Si maria pctm̄ originale nō hūit: p xp̄z ianua celi sibi apta nō fuit: sꝫ h̄ extat falsum. igr̃ ꝛc. Maior pꝫ: q꞉ clausio celi pp pctm̄ ade ꝛ nr̄z origiale facta ē. Sꝫ ꝓbat̃ minor q꞉ dato casu possibili: ꝙ. s. mortua maria fuissꝫ añ xp̄z euolasset ad celū. ꝛ p cōsequēs xp̄s non visus fuisset primogenitus: ꝛ caput totius humane nature quod magnum est inconueniens.

Jn oppo^m ē oīz nr̄oz mgr̄oz parisieñ. valida
auctoritas. vñ Aug. in lib. de nā ⁊ gr̄a. Cum de
peccatis agit̄ de maria nullā ꝑsus h̄re volo q̄ōs-
nes. Jn ista q̄ōe vt al' sunt tres articuli ⁊c. Quo
ad p̄imū articulū termi sunt Sāficatio: peccatū
⁊ cōceptio. P̄im⁹ igr̄ termin⁹ ē sc̄itas seu sancti
ficatio. vñ vltra notata de sc̄ificatione distin. x.p.
Noto ꝙ sc̄ificatio pōt capi tripliciṫ. Primo⁰ di-
cit̄ sc̄ificatio gr̄e infusio. hoc mō pueri baptisati
dicunt̄ ad sac^m dñi tēplū pertinere. Secūdo dici
tur sc̄ificatio excellēs culmē oīm virtutū. ⁊ h̄ mō
dicim⁹ viros heroycos, sanctos. vñ q̄ð apȳ pħos
dicit̄ heroyca virt⁹ seu dignitas: apð theologum
dr̄ sanctitas quasi sine terra. vñ apð sapiētēz dicit̄
Cū religioso tracta de sc̄itate. i. de v̄tutū sublimi
tate. Tertio dr̄ sanctificatio idē q̄ð glorificatio. h̄
mō dicunt̄ bti sancti. Exultabūt inq̄t sancti i glā
Vñ notandū ꝙ ista tria s̄m vim termioz se h̄re
videnṫ per ordinē Caritatis infusio: sanctificatio
⁊ glorificatio: vñ ois gloriosus est sanct⁹: nō ecō.
pz de viris heroycis adhuc in via stantib⁹. Omīs
rursus sanct⁹ est deo carus: nō ecōtra. pz q2 non
immediate culmē hz virtutū. Secūd⁹ termin⁹
est peccatū. vñ notandū ꝙ vltra dicta de pctō a
distin. xxxv. secūdi. ⁊ deinceps ꝙ peccatū vt tāgit
doc. deuot⁹ parte prima h⁹ distin. arti⁰ 2⁰. q. i. ac
cipit̄ tripliciṫ. Primo⁰ ꝓ ipsa macla. sicuti illud
Job. Rñde mihi quantas habeo iniquitates et
pctā. Secūdo accipit̄ pro cā peccati. sicut illud a-
postoli ad Roma. vij. Si q̄ð nolo malū facio h̄
ego operor illð: sed q̄ð habitat in me peccatū. i.
cā peccati que dr̄ fomes vel cōcupiscētia. Tertio
dicit̄ peccatū ipsa pena peccati. sicut illud ad Ro
manos. vij. De pctō dānauit peccatū. i. de pecca
ti culpa: exiuit pena que dicit̄ pctm̄: q̄ð ē hominis
peccātis dānū. Terti⁹ termin⁹ est ꝯceptio. vñ
cōceptio solet tripliciter accipi in ꝓposito: dimis-
sis ꝯceptionib⁹ mētalib⁹. Primo⁰ dr̄ ꝯceptio a-
ctiue: ⁊ sic dr̄ de p̄re ⁊ m̄re cōcipientib⁹. Secūdo
dr̄ de ipso cōcepto: sicut nomē abstracti pro cō-
creto sepe ponit̄: ⁊ ecōtra. sicuti apud Gilbtū por
retani. forma ē ꝯpōni cōtingēs. i. cōposito. Ter-
tio dr̄ de ꝯceptiōe passiua: q2 cuilibet actiōi pa⁰
r̄ndet. ⁊ ita accipit̄ triplr̄. Primo dr̄ hoc mō con
ceptio maris a muliere semis susceptio. Secūdo
corpis formatio seu primis sex dieb⁹ i lactis spē
nouē sequētib⁹ in mō sanguis. xij. sequētib⁹ ī cō
solidatione. xviij. vltimis in mēbroz formatione
⁊ totū facit. xlv. dies q̄ð ē temp⁹ formatōis ma-
ris s̄m Aug. licz' medici solū ponāt. xl. in mulieri
bus aūt augmētat̄ in duplo. vñ tales extāt v̄sus.
Sex in lacte dies: ter sunt in sanguine terni. bisse
ni carnem, ter seni mēbra figurāt. Et multiplica-
tis. xlvi. per sex h̄r totū tp̄s quo mulier portat vi
rum. s. ducētis septuaginta sex dieb⁹. Tertio acci-
pit̄ cōceptio ꝓ ipsi⁹ aīe infusione. ⁊ sic accipit̄ pri
cipalit̄ in ꝯclone nr̄a. Quātū ad scd̄m articlm
sunt tres cōclones. Prima ē de sc̄ificatiōe conce
ptiōis btē Marie q̄ ad deū sanctificantē. Scd̄a
de ipa sc̄ificatōe respectu pcti. Tertia de eadē sc̄ti
ficatiōe respectu impotētie peccādi. Prima ē h̄.
Sic sc̄ificātē deū cū posset decuit puz Marie a
gere ꝯceptū: q̄ð ⁊ facto adimpleret. Dicit prima
pars ꝙ de⁹ pōt ⁊ potuit facere ꝙ btā Maria nō
cōciperet̄ in peccato originali. Probat̄. q2 legis-
lator sicuti pōt legē cōdere sic ⁊ destruer̄ seu quē
vult a lege eximere: maxime si a nullo dependet
Sed de⁹ instituit ꝙ oēs descēdētes mō seminali
ab adā cōtraherēt origiale. ergo potuit in Ma-
ria dispensare: pz a simili mō. Legis ei lator decu
qui de circūcisione abrahe p̄ceptū dederat, in de-
serto illud p̄ceptū suspēdit. vnde vt bñ tāgit Frā
cisc⁹ de maronis distin. hac. peccatū originale in
telligr̄ quedā irregularitas qua quis detinet̄ ne
promoueat̄ ad ordies angeloz. Sicuti papa po
nit legē. ne quis qui corruptā in vxorē duxit quā
tūcūqz magnis ort⁹ natalib⁹: ad ordines promo
ueri obtineat. Addit ꝙ papa pōt hāc legē primo
destruere. secūdo suspēdere. tertio priuilegiare ali
quē. Addit quartū dispēsare: sed sine cā: vt videt̄
cū in duob⁹ vltimis satis contineat̄. sed hoc agit
iuxta modū suū solitū: sic in proposito de⁹. Con-
firmat̄ tota ratio. Si agens naturale pōt agere
in instanti. vt patet in productōe lucis: nō videt̄
negandū: quin potuerit de⁹ ⁊ Mariā in instanti
sue cōceptiōis sc̄ificare. Si eni potuit odire si ha
buisset peccatū originale: nō vr̄ quare nō potuit
diligere. Sed dicit secūda pars ꝯclonis ꝙ decu
it deū ipsaz Mariā preseruare ab oī impuritate
peccati. Probat̄ istud argumēto doc. subt̄. qui ð
primis hui⁹ alme vniuersitatis doctorib⁹ extitit
hāc adaperiēs veritatē. Dicit tamē ꝙ frater ⁊ ma
gister h⁹ scole prima⁹ Alex. de hal' iuxta vite ter-
minos tracta^m edidit egregiū in q̄ imunitatē a q̄
libet crimie ⁊ culpa fuisse ondit in sc̄issima v̄gine
q̄ a tholosano mgr̄o Jobe garrie huius doctore
ordinis: cōtra nōnullos i virginē de nouo garri
entes in vniuersitate tholosana: citra octo annos
publice est ōnsus. Arguit igit̄ sic doc. subt̄. q. i. h⁹
distin. viij. Perfectissim⁹ medicator hz circa ali
quā psonā actū pfectissimū medicādi possibilem
nō dubiū quin act⁹ iste sit respectu matris sue: sz
hoc nō eēt nisi preseruasset a pctō origiali p san-
ctificationē. igr̄ ⁊c. Minor ꝓbat̄ tripl̄r. Primo
p respectū ad deū: cui xp̄s de⁹ recōciliabat. certū
ē eni ꝙ nobilior est mod⁹ recōciliādi aliquez añ
cōtractā inimicitiā q̄ post. ⁊ ita nobili⁹ fuit ꝙ ma
ria nunq̄ fuerit inimica dei per pctm̄ originale.
Secūdo probat̄ minor cōpatōe ad malū: q2 ma
ius malū ⁊ pctūz ē origiale q̄ veniale: cū g⁰ oēs
clamēt Mariā nō peccasse venialiter nec morta
liter. sequit̄ ꝙ nec decuit ipam peccare originalit̄

Tertio probat̄ ex persona Marie: q2 magis in h̄
erit obligata suo dilecto filio eaz liberanti a luto
peccati ante casūz q̄ si post. Cōfirmat̄ auctorita-
te expressa bti Ansel. in lib. de cōceptu virginali
Decuit vt virgo ea puritate niteret: qua sub deo
maior nequit itelligi. Dicit huic auctri sanct⁹ tho
mas parte prima p̄ntis distin. arti⁰ p⁰. q. i. ꝙ ista
auctoritas hz intelligi sub xp̄o qui est de⁹: q2 dic̄
sub deo. ⁊ ita lz fuerit cōcepta in peccato origia-
li: fuit tñ purior post eum. vñ in summa dicit ista
tria. Primo ꝙ nō potuit sc̄ificari añ aīe infusio-
nem. Secūdo ꝙ fuit in peccato originali in aīe i-
fusione. Tertio ꝙ fuit sanctificata post aīe infusio
nem. tertiū tacēdo ꝯ alia obiectio. primo ꝯ exposi
tionē auctoritatis Ansel. Jsta proprie expō seu
glosa salua sua sanctitate vr̄ glosa aurelian. An-
geli eni nō du^m sunt sub deo: nec vnq̄ fuerūt in
peccato originali: cū g⁰ dicat auctoritas: qua sub
deo purior nequit intelligi: relinquit̄ nō fuisse cō
cepta in peccato originali: obijceret de adā ⁊ eua.
Sed forsan diceret ꝙ postea peccauerūt ꝯ deuz
in quo dicit ꝙ nō potuit sc̄ificari ante aīe infusio
nem. verū quidē ē p gratie infusionē: q2 in volū-
tate ē. sz quin poz caro sc̄ificari virgīs: sicuti legū
tur templi vasa sacra nullo mō vr̄. Et in hec duo
incōueniētia venit eodē modo sicut thōas doct.
deuot⁹ pte prima h⁹ distin. arti. p⁰. q. i. ⁊. ij. Quo
aūt ad tertiū in quo dixit thomas ꝙ cōcepta fuit
in peccato originali. nihil aliud obijcio nisi ꝙ cō
tradicit sibi manifeste. vnð in p⁰ scripti disti. xliij
q. iij. in r̄nsione ad eandē Ansel. auctē ponit ma-
riā fundit⁹ fuisse imunē a peccato originali ⁊ a-
ctuali. Et ita pz secūda pars ꝯclonis. ⁊ tertia etiā
q̄ ponebat ꝙ de facto ita fuit. vñ imagior i vtero
mariā fuisse sc̄ificatā primo in carne ante aīe infu
sionē a corruptione. s. viciosa. secūdo in aīe infu-
sione: ne peccatū cōtraheret originale in q̄ sig⁰ ⁊
gr̄a ei collata est. tertio in alic⁹ virtutis vsu ⁊ exe
cutione. nō eni dubitandū si Job. bap. in aduen
tu xp̄i vsum habuit virtutis: ꝙ hoc Marie fuerit
decē^m. Extra vtrūqz etiā ter fuit sanctificata. prio
in cōceptiōe verbi dei. sicut dicit Dam. ꝙ p̄ueit
sp̄us sanct⁹ ipsaz purgās. secūdo in sc̄i sp̄us mis-
sione sup ipsaz ⁊ apostolos. tertio in sua glorio-
sissima assumptiōe. ⁊ ascendūt iste sanctificatōes
gradatim: vt pz cōtēplanti. nec iniuria suo fit fi-
lio si maria a culpis sit exempta priuilegio: ⁊ fili⁹
ipso iure. sicut apud legis cōsultū ea lege impera
tor est exēpt⁹: imperatrix de priuilegio. Scd̄a
cōclo ē de sc̄ificatōe respectu oīs peccati: ⁊ ē hec.
Sic in maria sc̄ificatōe fomes p̄uent⁹ est: vt oī a
pctō foret aliena. Dicit p^a ps ꝯclonis ꝙ fomes
peccati in maria ē preuēt⁹ pz. q2 in prima ī vtero
marie sc̄ificatōe extat extinct⁹: ne. s. caro contra
sp̄m marie se leuaret nec peccati foueret incēdia.
Sed dicit secūda ps ꝙ fuit aliena ab oī peccato
patet p⁰ de originali ex p̄cedēti ꝯclone. Et si di-
cat̄ ꝙ btūs bern. rep̄hendit eos qui celebrāt festū
ꝯceptiōis btē marie. dico ꝙ si intēdat eos repre
hendere qui credūt ꝙ per infusionē gr̄e fuerit sā
ctificata in prima seminū ꝯmixtiōe bñ facit. si āt
intelligat si pro q2: ꝙ fuerit in peccato originali i
aīe infusione: nō est ei assentiendū. Et si obijciat̄
ꝙ fuit sanct⁹. dico ꝙ ⁊ Ansel. qui directe dicit op
positū. Et si dicat quis ꝙ Bern. fuit ⁊ abbas et
mōach⁹: ⁊ ita ample auctoritatis. dico ꝙ Ansel.
fuit cātuarie archieps: ⁊ per cōseques āplioris.
Nec valet si dicat̄ ꝙ fuit valde in scīa eleuat⁹: q2
Ansel. quasi in oīb⁹ erat doct⁹ scientijs. vñ ⁊ ma
gister Jo. bachōis ordinis carmelitaz refert ꝙ
btūs Bern. in visione cuidā monacho post mor
tē cū quodā signo magno apparuit dicēs. hoc iō
h̄re q2 mariā posuerat i peccato fuisse ꝯceptā ori
ginali. nō ꝙ ego pp somniū vni⁹ monachi dicaz
mariā nō cōceptā in pctō originali: sed dictis ra
tionib⁹ ⁊ alijs alias dicēdis. vñ nec illud Jo. ba
chonis dictū laudandū occurrit. Sed secūdo ꝓ-
bat̄ ꝙ nō peccauit peccato veniali. vñ Bern. ad
canonicos lugð. Puto ꝙ copiosi⁹ mun⁹ gr̄e i ea
descēderit que ei⁹ nō solū sanctificaret ortū sz eā
deinceps ab oī peccato custodiret īmunē. Et cō-
firmat̄. sanctior fuit btā maria Jo. bap. ⁊ tñ ð eo
legr̄. ne leui saltē maculare vitā famine posses.
Cetez in cāticis de ea editis dicit̄. Tota pulchra
es amica mea: ⁊ macula nō est in te. Unde refert
doc. deuot⁹. q. i. articulo. ij. ꝙ audiuit narrar̄ ꝙ cui
dam viro apparuit maria: ⁊ dixit: ꝙ in tota vita
sua nō reprehenderat eā cōscientia sua. Vñ patz
ꝙ qñ dicit̄ purgata: vt a dam. aut alio mō, non
dz itelligi a peccato: sz a min⁹ perfecto ad magis
pfectū. sicuti in multis capl̄is celestis iherarchie
legr̄ in btīs angelis purgatio. Ex q̄ patz satis ꝙ
nō peccauit mortaliter. Et si dicat̄ ꝙ q2 poterat
dicere bona cōscia orōnē dñicaz: in qua dicitur.
dimitte nobis debita nr̄a: ⁊ ita peccauit. dicēduz
ꝙ nō ꝓ se dicebat: sed pro alijs: sicut vn⁹ ꝓ alio
orare debet cū sim⁹ oēs mēbra xp̄i. Tertia cō-
clusio ē de sc̄ificatōe marie respectu ipotētie pec-
cādi. ⁊ ē h̄. Cōcepto dei vnigenito sanctificatiōe
maria ipeccabil' effecta ē. Probat̄ ꝯclusio aucto
ritate bti Ambro. in lib. de v̄ginitate btē marie v̄-
ginis. Jmpossibile fuit vteꝝ v̄gis quē filius dei
ihabitādo ꝯsecrauit aliene copule coitu incesta ri
A simili ar̄ de alijs. Cōfirmat̄. q2 vituperiū xp̄o
videret̄ matrē habere peccatricē. tū tertio quia si
potuit peccare: potuit ⁊ in peccato perseuerare: ⁊
ita dānari: q̄ð est valde magnū incōueniēs. Et si
obijciat̄ ex illo Aug. in lib. q̄ō. no. ⁊ ve. testamēti
Tuā ipsi⁹ aīam pertrā. gla. Hic inq̄t significat ꝙ ma
ria per quā gestū est misteriū incarnatōis dubi-
taret: nō tñ in dubitatiōe pmaneret. dubitatio āt
in fide semp peccatū ē. Dicēdum primo ꝙ valde

dubiū est si ille liber sit Aug. pp multa que non
videnť verba ei⁹. vltra dicendū q̄ ē dubitatio in-
fidelitatis: ⁊ ista semp est peccatū: nec illaʒ maria
habuit. Est alia dubitatō que dr̄ admiratōis: qñ
quis intuitu admirabilis quasi extra se fit: ⁊ hāc
habuit maria: nec ē peccatū dū videbat. s. deū et
hoiem pati pro hūano genere. vñ dicūt iudei q̄
cū maria foret mire pulchritudinis: null⁹ tñ eam
aspiciēs de peccato temptabať: qđ est signū ma-
Ad 3 art
gnuʒ bonitatis in se. Quātū ad tertiū articuluʒ
sunt tres difficultates. Prima ē q̄ in biblia legū
tur vltra mariā in vtero scīficati. dicēdū q̄ tres
Esaias. Esaie. xlix. Dñs ab vtero vocauit me ⁊c.
secūd⁹ Jeremias. Jere. p°. Priusq̄ te formareʒ
in vtero noui te ⁊c. Terti⁹ Joh. bap. luce primo.
Spūsancto replebiť adhuc ex vtero matris sue.
non loquor aūt de illis: quia ipse est sanct⁹ scōꝝ
Secūda difficultas. Quid pelegisset maria in
naturalib⁹ cōstituta aut cadere in pctm̄ origiale:
aut priuari visione dei: si vnū oportuisset. Dicit
frācisc⁹ de marōis: q̄ priuari visiōe dei. ratio sua
est: q2 nō est tantū malū quātū odiū dei: qđ incur
ritur in peccato originali: q2 vocanť filij ire.
Tertia difficultas. An de⁹ potuit facere mariā
impeccabilē per naturā. dicendū q̄ nō. q2 repu-
gnat creature sicuti effici deū. vt deceriat Ansel.
Et tm̄ de tertio articulo. Ex quo pʒ ad qōneʒ q̄
vʒ. in cōceptione matris dei purissime scīficatio
ab oī peccato infusa fuerit: vt pʒ in que. Tunc
ad argumenta
ad argumēta. Ad primū dico vnica rñsione cōi.
q̄ oēs intelliguť tales auctoritates de lege cōi:
nō de priuilegio. maria aūt excēpta fuit per priui
legiū. Dico tñ ad pau^m q̄ intelligiť q̄ oēs pecca-
uerūt: q̄tū est de se: sed in maria affuit gratia dei
Ad illā canonis ffirmissime tene ⁊c. Dico q̄ dicē
illa auctoritas: qui per cōcubitū: maria aūt nō fu
it qui: sed que. Ad tertiū leonis. Dñs liberādis
venit. Dico q̄ alio mō liberauit mariā: q2 anteq̄
caderet. aliter ceteros q2 post casuʒ: ita fiat i ꝯsili
bus. Ad secūdū negať minor ꝑ vtraq3 parte:
primo eni sanctificata est in carne añ aie infusio-
nem mō dicto in qōe. Secūdo sanctificata ē in a
nime infusione nō apetō qđ incrat: sed qđ fuisset
nisi affuisset gratia. Et qđ dicit Bern. q̄ erat li-
bido. dicēdū q̄ si intelligat in cōmixtiōe seminū
cōcediť sibi. sed nihil ad propositum. si aūt intelli
gat in cōiūctione naturaꝝ negať sibi. nec miruʒ
si argumētū nō habeat insolubile: q2 sicuti Gilb
tus porretani scribit sibi in maledictiōe irrōnabi
liū mōtes gelboe nec ros nec pluuia: dñs bern.
nō nouit oīa. Ad tertiū negať maior q2 hoc q̄
nō habuerit peccatū originale fuit a xpo. vñ ⁊ ve
re redempta censeť: ⁊ si in casu ante xpm mortua
fuisset probabile iuxta doctoris subť. sniaʒ valde
videť: q̄ ad limbū patrū iuisset: vsq3 post domi
mortē. Ex presenti aūt distin. particula primaria

vnicā elicio ꝯdōnē: ⁊ est hec. Cōplet spūs vi
gñatiua ⁊ perfectiua mariā funditus. Dicit ꝯdo
q̄ spūsanct⁹ veniens per granā in mariā eaʒ sā-
ctificauit: ⁊ dedit potentiā generatiuā. Et poniť
ꝑ totum istū tertiuʒ.

c Um aūt illa caro. Hic signať secūda par-
ticula h⁹ tertie distin. que sic cōtinuať ad
precedentē partē. Nā postq̄ in parte pce
denti inquisitū ē quō maria in vtero fuit sanctifi
cata. Nūc inquiriť. an caro xpi fuit decimata. Et
diuidiť in tres partes principales. In prima q̄
re leui decimat⁹ est ñ xps requiriť. In secūda q2
nō est propagat⁹ libidine xps diciť. In tertia eē
vari⁹ stat⁹ leui ⁊ xpi poniť. Prima in principio.
Secūda ibi. q2 ea decimatiōe sicut ⁊c. Tertia ibi
Cū ergo leui ⁊ xps ⁊c. Hec est diuisio presentis
secunde partis.

v Eruʒ xps oblationib⁹ atq3 primitijs i pri
bus designat⁹ in abrahā sicut leui fuit de
cimat⁹. Et arť ad partē falsaʒ tribus medi
is. Primo arť q̄ nō fuit xps designat⁹ oblatōib⁹.
Nullū infinitū per finitū pōt designari: sʒ omes
oblationes patrū fuerūt finite. xps vero extat in
finit⁹: q2 de⁹: ergo ⁊c. Maior pʒ. q2 ꝓportio dʒ
esse inter signū ⁊ sigtū: que nō reperiť per infini-
tum ad finitū: vel ecōtra. vñ ⁊ sap. pp hoc forsitā
dicit. Creature facte sunt in decipulā pedib⁹ insi
pientiū. Minor aūt est nota p° q̄ oblatiōes sint
finite: q2 extāt creature. q̄ xps sit infinit⁹ pʒ: quia
de⁹ ⁊ hō vn⁹ est xps. Secūdo arť q̄ non desi-
gneť xps in pr̄m primitijs. Si xps designareť in
pr̄m primitijs maxime deberet hoc esse in primi
tijs ade vel abel filij ei⁹: sed hoc est falsuʒ. igiť ⁊c.
Maior pʒ. ex eo q̄ adā fuit primū ⁊ principium
humani generis simpliciť: ⁊ abel primū seu prin
cipiū in significatione scītatis: ⁊ ita maxime cōpe
tisset eis designare eū qui est oīm ⁊ principiū et
sanctitas. Sed minor probať: primo q̄ nō primi
tijs ade: q2 nulle eius primitie leguť nisi peccati
qđ nō censeť signū xpi: nec abel. q2 geñ. iiij. scribi
tur: q̄ offerebať de primogenitis. xps aūt nr̄ vni
cus est: ⁊ ita duxisset in errorē nō in cognitioneʒ
Tertio arť: q̄ fuerit decimat⁹ in abrahā. Tota ca
ro xpi fuit in btissima virgīe maria. sed tota caro
btissime virginis marie fuit in abrahā decimata
igiť ⁊c. Maior pʒ. q2 dam̄. teste. Ex purissimis
btē marie sanguinib⁹ illa caro effecta est. Sʒ mi
nor pʒ. q2 decimari nō exigebat nisi qđ deciandū
in abrahā foret: sm̄ ratione seminalē. hmōi aūt
fuit maria que cōcepta est ex seminū maris ⁊ fe-
mine cōmixtione. In oppositū primi secūdi ⁊
tertij est Hugo de scō victore in lib. de sacramē-
tis. vñ de oblatione ei⁹ scribiť Esaie. liij. Oblat⁹
est q2 ipse voluit. De illi⁹ etiā primitijs Apoc. p°
scribiť. Ego sum primogenit⁹ mortuoꝝ: ⁊ prin-
ceps regū terre. ⁊ ita in oblatiōib⁹ ⁊ pr̄m desig
batur primitijs. De tertio aūt Aug. x. sup geñ. ad
litterā dicit. Ille nō est decimat⁹ cui⁹ caro nō fer
uoreʒ vulneris sed materiā medicaminis traxit
sicut xps. In ista qōe ad al' pisormiť sunt tres ar
ticuli ⁊c. Quo ad primū articulū termi sunt pri-
mitia: oblatio: ⁊ decima. Prim⁹ igť termi⁹ ē pri-
mitia a primitate. vñ primitia pōt accipi tripliciť
Uno° diciť primitia dignitate: sicuti in nob por
tio aie superior: vel caritatis dei in aīa infusio: sʒ
q̄ vocat ap⁹ primitias spūs. Secūdo diciť primi
tia tpis prioritate seu cālitate: ⁊ hoc mō dicimus
primitias nostre carnis in adā fuisse. ⁊ deū esse si
cut cām nostrā primitiāʒ. Tertio appropriať pri
mitia cuidā offerendo in cultu diuino seruiēti. si-
cuti est fruct⁹: principiū aūt aīati aut inaīati. Unđ
Exo. xxij. Decimas tuas ⁊ primitias tuas nō tar
dabis offerre. Differt aūt in significatōe decima
a primitia. De⁹ quippe seu xps est alpha ⁊ o: pri
cipiū ⁊ finis. inquātū principiū eius signuʒ extat
primitia: inq̄tū finis decima. q2 denari⁹ numer⁹
extat pfect⁹ qđ fini maxime cōgruit. ⁊ hoc m° 3°
capiť in. q. primitia. Secūd⁹ termi⁹ ē oblatio.
vnde oblatio pōt accipi tripliciť. Primo gñalissi
me: ⁊ sic q̄cqd deo iuste seu recte offerť oblatō nū
cupať. sicut illud. Si offers mun⁹ tuū ad altare.
Secūdo oblatio dr̄ cōiter. vt. s. habet diuidi ꝯtra
primitiā ⁊ decimā: vt id qđ deo offerť: nec decia
ē nec pmitia: oblatio dicať. Et sic accipit ista tria
primitiā: oblationē: ⁊ decimā Frater alexā. đ hal'
in tertia parte summe. Tertio accipiť oblatio pro
prie: ⁊ tunc habet diuidi cōtra hoc: qđ deo offerť
ex aīalib⁹. vñ dauid hoc mō capiēdo in ps. l. dic.
Tūc acceptab sacri. iusti. obla. ⁊ holo. vbi tria no-
minat. sacrificiū: oblatiōeʒ: ⁊ holocaustū. que dif-
ferūt hoc mō. Sacrificiū eni extat de aīalib⁹: nō
in toto sed in pte incēsis. Holocaustū aūt de aīa-
lib⁹ nō parte sed toto incēsis. ⁊ dr̄ ab olon qđ est
totū: ⁊ cauma incēdiū: quasi totū incēdiū. Obla
tio aūt de reliquis ē: seu sint arida veluti granuʒ
seu liquida veluti oleū. Terti⁹ termin⁹ ē decima
vñ notādū q̄ in hijs trib⁹ in antiqs patrib⁹ figu
rat⁹ est xps. s. primitia: sacrificio: ⁊ decima. Primi
tiā denotabat q̄ nr̄ liberator primū ens eē debe-
bat. Sacrificiū qđ eū pro nobis mori decebat. sʒ
q2 i q̄ natura nūdū dicebať: venit tertio i abrahā
decima: ⁊ per hoc oñdit q̄ in decima deag^a. i. hu
mana natura nouē cōputatis ordinib⁹ angeloꝝ
eram⁹ nos liberādi. vñ noto sm̄ doc. deuo. parte
secūda hui⁹ đ. articulo. i. q. i. q̄ decima potest tri-
pliciter cōsiderari. Primo inq̄tū mōľ. vt. s. decia
pars deť deo seruientib⁹: vt qui metūt spūa^a dēt
tempora^a. ⁊ hoc mō manet decia adhuc in nouo
testō. Secūdo cōsiderať inq̄tū sacramētal': ⁊ sic
fuisset in patrib⁹ cōtra originale remediū: nisi cir
cūcisio secuta fuisset. Tertio cōsiderať inq̄tū figu-
ralis. q2 figurabat xpm in humanitate veluti ho-
rologij ezechie decima linea apparendū huīano
generi. Quantū ad secūdū articuluʒ sunt tres
ꝯdōnes. Prima est de significatōe xpi in primi-
tijs ⁊ oblatōib⁹. Secunda de decīs absolute. Ter
tia de decimis in cōparatiōe ad xpm. Prima est
hec. Oblatiōes ⁊ primitie que quodāmō ad ius
pertinēt naturale incarnationis sunt designatiue
Dicit prima pars ꝯōnis q̄ oblatiōes quodāmō
sunt legis naturalis atq3 primitie. Probať. Lex
eni naturalis nō est nisi dictamē legis diuine. sed
istud dictamen dictat vt in cultu diuino occu-
patis de temporalib⁹ subueniať. hoc fit primitijs
⁊ oblatiōib⁹: igiť ⁊c. Noto tñ vt notat Alexā. de
hal' in tertia parte summe. quo ad oblatiōēs: q̄
oblatōes sunt triplices. Prima diciť vna dona-
tio gratis facta inter viuos: deo vel ecc̄e. Scđa
diciť donatio gratis facta deo vel ecc̄e cā mortis
Tertia est quotidiana ⁊ vsual': quā faciūt fideles
ad altare: seu manuʒ sacerdotis. Tūc dico q̄ hec
tres spēs loquēdo indistincte: vt. s. deo deseruiēti
subueniať: legis sunt nature. sm̄ aūt prochie aut
ecc̄e scita precepta vel cōsuetudinē sunt vel iuris
positiui vel loco iuris retinenť: maxime sm̄ serui
entis deo indigentiā. q̄ ei sint iuris scripti: patet
vñ Exodi. xxiij. Nō apparebis in cōspectu meo
vacu⁹. hoc de oblatione vsuali seu 3^a. vñ ⁊ Ana-
stasi⁹ papa. xvi. q. i. Statuim⁹ vt si quis oblatio-
nes ecc̄e vel decimas quas popul⁹ dare dʒ tene
re cōtenderit: cōione priueť. hoc de oblatiōe quo
ad viuos seu prima. De oblatōe aūt quo ad mor
tuos seu 2ª dicit cōciliū carthaginēse. xiij. q. scđa
Qui oblatōes defunctoꝝ aut negāt ecclesiis aut
difficulter reddūt: tanq̄ necatores egentiū excōi
censť. ⁊ intelligť dū tales puipēdūt preceptū ecc̄e
Sed surgit dubiū: si curat⁹ nō habʒ in parrochia
vnde viuat: pōt ne subtrahere diuina. diciť q̄ nō
alioquin censereť simoniac⁹. vñ canō sexte sinodi
i. q. i. Nullus qui sacram cōmūionem dispensat a
percipiēte gratiā aliquid exigat. Et sequiť. Si ve
ro aliquid exegerit deponať: sicut imitator simo-
niace fraudis. vñ recursus fiend⁹ est epo: qui dʒ
facere teneri antiquas ꝯsuetudies bonas: vľ q̄re
re mediū vnde aliť vite paupis prouideať sacer-
dotis. vñ extra de simonia Alexā. 3⁹ super his.
Prauas exactiōes fieri prohibem⁹: ⁊ pias ꝯsue
tudines precipim⁹ obseruari. statuētes vt libera
cōferanť sacramēta. sed ꝑ epm loci veritate cogni
ta cōpescanť: qui maliciose nituť laudabilē con
suetudinē immutare. Ex quo satis pʒ q̄ oblatio-
nes pertinēt dei ministris. Cōfirmať. Tū dei lege.
Numeri. xviij. Ois oblatio ⁊ sacrificij: ⁊ q̄cqd ꝑ
peccato aut delicto reddeť mihi: aaron erit ⁊ filio
ruʒ ei⁹ inquit dñs. Tū secūdo decreti auctoritate
vnde gelasi⁹. iiij. q. i. Oblatiōes que infra sacraʒ
ecc̄iam offeruť: tñmodo sacerdotib⁹ qui q̄tidie
domino seruire videnť: liceat comedeť ⁊ habere

⁊ supplend᷑ ē in glō nisi volūtarie tribuāt paupe
rib⁹ laic.8. Tū tertio auctoritate Jeronimi ad da
masuȝ papā. Sacerdotes pro oib⁹ orare dnt. q̄ꝝ
elemosinas ⁊ oblatōes recipiūt. Jdē penit⁹ cen
sendū ē de primitijs. vñ Exodi.xxiij. Primitias
frugū terre tue deferes i domū dñi dei tui. Et.13.
Sanctifica mihi oē primogenitū. ⁊ sequit᷑. Quic
quid primitiuū est i pecorib⁹ tuis sanctificab᷑ do
mino. Vñ Greg.xvi.q.vij. Oportet decimas ⁊
primitias quas iure sacerdotuȝ eē scitim⁹ ab oi
pplo accipere. vñ in summa taȝ oblationes q̄ p
mitie pñt cōsiderari tripliciter. Primo ſm sub
stantiam ⁊ indeterīationē: ⁊ sic sunt de iure natu
rali. Aut scdo ſȝ quātitatē: vt.s.tm̄ offerat᷑: vl' to
tiens: ⁊ sic sunt iudicialia: ⁊ pñt mutari alia in le
ge moysi: aª modo: aª in diuersis partibus. Ter
tio ſm figurationē. q: scȝ figurabant xp̄m: ⁊ sub
isto respectu penit⁹ cessauerūt. sicuti adueniēte ve
ritate cessat vmbra. ita q in primo erāt mōlia. in
scdo iudicialia. in tertio cerimonialia. ⁊ hec sūt
tres partes legis mosaice. ideo dicebat cōclusio
q quodāmodo erant legis naturalis: ⁊ nō dicit
simpliciter. Sed dicit alia pars cōclōnis q taȝ
primitie q̄ oblationes designabāt fienda incar
natōnē diui ѵbi. pmitie ei denotabāt vigeinū di
qui dicit᷑ priogeit⁹ nostrū fore libatorē. Obla
tiones aūt cōmunius denotabāt q auxiliū aliq̄d
ad nos liberandū erat de⁹ oblatur⁹. Ex quo pȝ
q solū in cōi ⁊ cōfuso deueniebat᷑ p primitias et
oblationes in cognitionē incarnatiōis in suo ge
nere. s. redēptiōis. sicuti si q̄s solum cognoscat ho
mieȝ in aiali. Secūda cōclō est de decimis ab
solute cōsideratis. ⁊ est hec. Sic clericis debētur
decime: vt layci nisi priuilegio singulari eas iniu
ste possideant. Dicit cōclōnis pª pticula: q de
cime ptinēt clericis. Vñ malach. 3º. Inferte oēȝ
decimā in horreū meū. Ex textu sequēti soluitur
quoddā dubiū. Si paup nō habeat vnde viuat
si soluat decimā: querit᷑ an teneat᷑ soluere? dicen
dum q sic. q: nunq̄ efficiet᷑ pauperior ex illa so
lutione. vñ sequit᷑. Et probate me si nō aperuero
vobis catharactas celi ⁊ effundā in vobis bñdi
ctionē. Vñ Aug. Maiores nostri iō copijs om
nib⁹ habūdabāt: q: deo decimas dabāt: ⁊ cesari
censum. verū est tamē si cleric⁹ aliunde habet vñ
viuat: debȝ pauperi redonare: q: in tali casu deci
me sunt pauperū ⁊ viri ecclastici sunt eaꝝ admini
stratores. Vñ Aug. Decime sunt tributa egētiū
aiarū. Sed ne dñt clerici decimā decimaꝝ domi
no pape: sicuti in antiq̄ lege debebāt leuite ipsi
aaron. Frater Alexā. de hal' rñdet duob⁹ modis
⁊ neutrū improbat. Prim⁹ mod⁹ est: q trāslatū
est sacerdotiū: ideo nō arguit᷑ a simili in lege moysi ⁊
noua. ⁊ dicit q dñs papa dȝ puidere toti xp̄iani
tati: ⁊ colligere decimā decimaꝝ esset valde diffi
cile. vnde assignāta est ei ppria diocesis in qua si
vult pōt colligere decimā. Ceteꝝ ab imperatorib⁹
multa ei regalia donata sunt: vñ de q̄ viuat habȝ
habūdantissime. iō dicit hic mod⁹ q nō tenentur
clerici ad dādaȝ sibi decimā decimarū. Secūdus
mod⁹ dicit q i cāu necessitatis ecclie: ipse pōt col
ligere istā decimā. ⁊ si nō petat nō sunt obligati
clerici ad solutionē: ⁊ pȝ q nō est cōtrouersia lo
quēdo ppriē in hijs duab⁹ opinio. cū necessitas
legē nō habeat. Ex quo pȝ quō clerici tenent᷑ ad
solutionē decimarū. verū est tñ q si clerici habe
rēt patrimoniū vltra bona ecclie: de hoc tenerēt᷑
dare decimas: nisi illi deseruirēt ecclie. Sȝ tenēt᷑
ne religiosi soluer᷑ decimas clericis secl'arib⁹ aut
curatis vl' epis. Dicēdū q q̄ ad pñs religiosi sūt
in triplici differētia. Primi sunt mēdicātes q̄ p
pter deū cūcta abnegauerūt: ⁊ hij nō tenent᷑: q̄a
vnde soluerēt pauperes xp̄i nō habēt nec pp q̄d
Secūdi sunt inter quos cōtinent᷑ monachi albi
tēplarij: hospitalarij: ⁊ ierosolimitani. ⁊ isti nō te
nent᷑ ad solutionē decimaꝝ de terris q̄s laborāt
pprio opere. sicut extra de decis. hȝ decre. Alex.
tertij. ⁊ hȝ intelligi de terris q̄s hēbāt añ illā de
cretalē: nō de alijs postmodū acq̄sitis: si aūt dent
ad laborandū: decias debēt: loq: de iure: si aliq̄
priuilegia extra corp⁹ iuris hēant: ignoro. Tertij
sunt sicut mōachi nigri: ⁊ isti tenent᷑ de iure ad d
cimas: nisi pro noualib⁹ ortis ⁊ alioꝝ suoꝝ nutri
tione. vt declarat decretalis Alex. tertij. Indulsit
Adrian⁹ mōachis nigris ⁊c. Notandū tñ q i tri
plici casu priuilegiū de decis nō dādis nō defen
dit priuilegiatū. Prim⁹ ē qñ cōi pacto vel actio
ne tenēt᷑ ad eas soluendas. sicut dicit decretalis
Adriani. ex de decis ⁊ primitijs. caº ex multipli
ci. Secūd⁹ casus quādo parrochia in q̄ sita sunt
predia enormiter ledēt᷑. Terti⁹ casus cū eas soluē
do renūciāt tacite priuileº ſm iura. Sed dicit
secūda pars cōclusionis q seclares iniuste possi
dent decimas nisi habeāt priuilegiuȝ singulare.
patet manifeste: q: sunt in vsuȝ deo seruiētium. Ex
q̄ primo pȝ q religiosi pñt percipere de fructib⁹
decimaꝝ cū maxime deo seruiāt. Vltra pȝ q pos
sunt redimi sine peccato decime a seclarib⁹ iniu
ste eas possidētib⁹: nullo pacto tñ habito: nisi cō
sensu epi: pp simoniacā heresiȝ. Patet 3º q quā
do iminet ex punitiōe magnū periculū. aliq̄ndo
a punitōe cessandū est: sicut in casu isto. lȝ iniuste
milites secli habeāt decias: tñ nō punit eccla p
pter timorē scismatis. Dicit tñ cōº nisi habeāt pri
uilegiū: hoc dr̄ pp milites cathalonie qui in hoc
priuilegio dato comiti barchione se defendunt:
cui a sede apostolica donate sunt: ⁊ suis militib⁹
decime terraꝝ quas a paganis expulsis possidēt
vñ si p perpetuo fuit datū priuilegiū tenet. Sūt
tamē. 3. casus in quib⁹ hoc priuilegiū pōt amitti
Prim⁹ si fecerūt cō priuilegiū vt puta impugnā
do ecclaȝ quā defender᷑ tenebant᷑: vl' nō ampliā
do se iuxta posse expellēdo paganos. Secūd⁹ ca
sus. Si p illud priuilegiuȝ grauata est eccla in q̄
sunt predia. Terti⁹ casus. Si illi renunciauerint
priuilegio. Tertia cōclō ē de decis in cōpara
tiōe ad xp̄m. ⁊ est hec. Si i abrahā melchisedech
tribuēti decimas leui fuit deciat⁹: xp̄s tñ nō cen
set᷑. Dicit pª pars cōclōnis q in abrahā tribuē
ti melchisedech decimas leui q̄ erat in lūbis eius
fuit deciat⁹. Probat᷑. Proles a parentib⁹ pōt li
berari ⁊ in seruitutē redigi. Patet: q: ſm leges a
serua nat⁹ seruil' ē cōditōis. vñ dictū est q partus
sequit᷑ ventrē. ergo a simili parētib⁹ dātib⁹ deci
mas fili⁹ pōt decimari. Cōfirmat᷑. q: ex pº artiº
Decimatio ē act⁹ figural'. ergo nō tm̄ presens sȝ
futuꝝ tp̄s aspicit. ⁊ ita nō solū in propria psona:
sed aliena pōt quis deciari. vñ Aug. sup geñ. ad
litterā. x. Sicut adā peccāte peccauerūt qui erāt
in lūbis eius: sic abrahā dāte decimas qui in lū
bis ei⁹ erant sunt decimati. ad idē est auctoritas
apostoli ad ephe. vij. Et si obijciatur. q: in lūbis
abrahe id deciabat᷑ qd curabat᷑ ex. x. super geñ.
Nō aūt est dicendū q leui in decima data per a
brahā esset mūdat⁹ a peccato origiali. Dicenduȝ
q illud verbū curabat᷑: dȝ ampliari vt notet. i. po
test curari. Vñ pȝ q nō est simile de circūcisione
⁊ baptismo: q: sunt act⁹ in psonaciō non pñt fieri
nisi pñte psona: q̄ aut circūcidit᷑ aut baptisat᷑. De
cimatio aūt nō ē act⁹ solū in psona sed p psona.
ideo pōt quis decimari dato q nō sit pñs. nec va
let si dicat᷑: cū datur decia de frumēto: nō dat᷑ de
cima de eo qd dȝ nasci: ⁊ ita a simili. cū quis dat
decimā in eo nō decimat᷑ fili⁹ ei⁹. Dicendū q nō
est simile: q: granū solū se habet in deciatiōe si
cuti inª exercitij. ⁊ ita per modū pñtis: vñ nec re
spicit grauū futurū. Deciatio aūt est act⁹ figural'
⁊ ita futuꝝ aspicit: ⁊ pōt qui nō ē deciari: nec ista
deciatio qua q̄s deciat⁹ dr̄ est a morbo curatio:
nec decime obligatio: cū leui nō soluerit: sȝ ei fue
rint solute. nec parteȝ dare q: sic solum ē in graº
aut alio negoº. nec per deciari figuratio: q: xp̄us
esset decimat⁹ cū significet᷑ decia. vñ relinquit᷑ q
sic deciari nō est aliud q̄ prefiguraº curatiōis pas
siue possibilis. Sed dicit secūda pars cōclusiōis
q xp̄s nō fuit deciat⁹ in abrahā. vñ si xp̄s Hug.
teste: per decias significabat᷑: nō tñ deciabat᷑: q̄a
nihil pōt deciari: nisi qd pōt curari. xp̄s autē ab
omni peccato imunis fuit: nec peccare potuit.
Ex quo pȝ q nō sufficiebat esse in lūbis abrahe:
vt deciaret᷑: nisi fuisset ſm rōneȝ semialē: qd non
fuit: q: cōcept⁹ est de spūsancto: vt patebit infra.
Quātū ad 3m artim sunt tres difficultates.
Prima quātū soluebāt in lege antiq̄ in primitijs
Dicit Jeronim⁹ q maioꝝ introductiōe traditū ē
vt qui multū: soluebāt q̄dragesimā partē sacerdo
tib⁹: qui minimū: sexagesimā. Inter aūt vtrāq̄ p
tem licebat offerre. Nūc aūt de talib⁹ primitijs
seruāda est cōsuetudo maxime bona: al's non.
Secūda difficultas. Si decie pñt vendi. Dicit
doc. irrefragabilis Alex. q decime pñt cōsiderari
aut q̄tum ad fructū: ⁊ sic pñt vendi. aut q̄tū ad
ius pcipiēdi decimas: ⁊ sic nō pñt vendi. al's hō
cōmitteret simoniā: q: sunt annexe spūali. simo
nia āt ñ ē solū de spūali: sȝ d āneris spūali. vñ cā
sic diffiniūt. Simonia est studiosa volūtas vēdē
di vel emendi spūale vl' annexū spūali. Tertia
difficultas. Quō tȝ illa cōª apl'i. q maius sit sacer
dociū melchisedech q̄ leui: q: abrahā qui fuit pa
ter leui: obtulit decias melchisedech. Nō eñ seq̄
tur. si vn⁹ pauper qui postmodū habuit vnū fili
uȝ papā: obtulit decimas vni simplici sacerdoti
q ille simplex sacerdos sit perfectior papa. Dicē
duȝ q tenet in hoc: q: melchisedech pfigurabat
sacerdotiū xp̄i: per quē debebāt oēs curari: ⁊ vt
hoc figuraret: ei abrahā decimas obtulit. ⁊ sub
illo respectu certū ē q erat maior abrahā ⁊ suis
posteris ⁊ toto sacerdotio leuitico. Qd āt addu
citur de papa ⁊ sacerdote simplici: manifestū ē q
nō est ad ppom: q: nihil ibi extat figurale. Ex q̄
patet ad. q. q videlȝ xp̄s in patrib⁹ oblationib⁹
⁊ primitijs designat⁹ in abrahā: sicut leui nō fu
it decimat⁹. Tūc ad argumēta. Ad prim argum
negat᷑ maior. Et dū pbat᷑. q: finiti ⁊c. dicit᷑ q ē p
portio cōprehēsiōis: ⁊ ista nō est inter finitū ⁊ i
finitū. Alia ē attingētie: ⁊ hec sufficit vt vnū. s. fini
tuȝ sit via ad aliud cognoscēdū: lȝ nō cōplete. sic
dicit apl's ad Rō. pº. Inuisibilia dei per ea q̄ fa
cta sunt intellecta cōspiciunt᷑. Illa āt sapiētis au
ctoritas. creature ⁊c. intelligit᷑ qñ quis sistit pen
tus in creatura. Ad secūdū negat᷑ minor. primo
dr̄ de primitijs ade q nō oīa scripta sunt: vel q̄a
mēte pre alijs erat pdit⁹: sufficiebat sibi signū in
terius. Secūdo dicit᷑ de abel: q: licet offerret pri
mogenita pecoꝝ: vnicū tñ denotabat vnigenitū
dei. nō eñ est incōueniēs vnū ⁊ idē plurib⁹ desi
gnari: sicuti vna res plurib⁹ noib⁹. Ad tertiū
dicēdū q in argumēto ē fallacia accidētis. Alio
nēpe mō fuit btā ѵgo in lūbis abrahe: q: ſm ra
tionē semialē. Alioº xp̄s in virgine: q: solū ſm ra
tionē materialē. vt patebit in sequēti lcōne. ⁊ sic
argum nō cōcludit. Ex ista secūda parte h⁹ disti.
3e. sicut de prima vnica dicit᷑ cōclō que talis est.
Leui deciat⁹ in abrahā dr̄: sed nō asserit᷑ sic xp̄s
nat⁹. dicit cōclō q leui fuit deciat⁹ in abrahā: non
xp̄s. Et ponit᷑ per totā istā partē.

QUo circa pritiā nr̄e masse. ⁊c. Hic sigt᷑
tertia ps h⁹ iij. d. tertij sniaꝝ: q̄ sic ad duas
pcedētes cōtinuat᷑ particulas. Naȝ p⁹ q̄
in prima particula oñsuȝ est qualit᷑ btā maria fu
it sāificata. Et in secūda q xp̄i caro nō fuit decia
ta. Nūc i ista parte oñdit q nec caro xp̄i fuit pec
cato obligata. Et hȝ diuidi in tres ptes. In pª
ibu nunq̄ septa culpa caro preponit᷑. In secūda

nō p̄mis cōcepta ꝙ̄ esset assumpta a verbo dicit
In tertia nullaten⁹ meta in^c vtero ihesus cōclu-
dit. Prima in principio. Secūda ibi. Illi autem
sūic q̄ supra ꝛc. Tertia ibi. In oīb⁹ igit̄ ꝛ sup̄ om
nia ꝛc. Hec ē diuisio p̄ntis distin. 3. partis ꝛc.

Tūc subito celicū post nunciū in vtero v
v ginali xp̄s ihūs corpulēta rōne inclusus
sit. Et ar̄ ad partē falsā3 trib⁹ medijs.

Primo ar̄ ꝙ ista incarnatio nō debuit mediante
misterio angelico fieri. nobilior ē missio diuini v
bi in mūdū vt sit hō: ꝙ̄ vt sit cū hoīb⁹: s3 missio
ei⁹ vt sit cū homib⁹ nō fit nec exigit misteriū an
gelicū. ergo nec ista diuina incarnatio qua fit hō
vltimis in tp̄ib⁹. Maior p3 auctoritate Aug. xiij
de trini. Sūma gr̄a est in reb⁹ p tp̄s ortis: vt hō
fieret de⁹: ꝛ de⁹ hō. Sed probat̄ minor. q2 solus
de⁹ humanis illabit̄ in mētib⁹. Secundo ar̄ ꝙ
nō fuerit corp⁹ dn̄icū subito formatū. corp⁹ eī xp̄i
ex sanguinib⁹ btē Marie formatū ē: ergo in eo
de3 instāti fuit caro ꝛ sanguis si subito formatū ē
sed hoc ē impossibile eandē. s. materiā simul dua
bus formis subālib⁹ oppositis pfici. si vero dica
tur ꝙ sit aliud instās in q̄ ista materia sit sub for-
ma carnis: aliud in quo sub forma sanguis. ꝛ int̄
duo instantia teste ph̄o est tp̄s me^m. sequit̄ ꝙ nō
subito formatū fuerit. Tertiō ar̄ ꝙ fuerit corp⁹ xp̄i
de corpulēta materia pri⁹ distīcta in p̄rib3. corp⁹
xp̄i fuit purissimū īter huā corpa: s3 puri⁹ extat cor
p⁹ qō n̄ fuit vnq̄ īfectū aliq̄ crīe vl̄ pctō subditū
ergo videt̄ ꝙ si adā nō fuit de materia infecta ꝙ
nec xp̄i corp⁹. Maior pars q2 teste ph̄o nō dr̄nt
mēbra cerui a membris leonis: nisi q2 aīa ab aīa
dr̄t. ex quo relinquit̄ ꝙ iuxta aīe cōditionē forma
tur corp⁹: aīa aūt xp̄i purissima fuit. ꝛ ita a princi-
pio in patrū lūbis corpulēta quedā ratio seu ma
teria seruata est: de qua ei⁹ corp⁹ formatū est.

In oppo^m tā primi ꝙ̄ secūdi est Greg. in mor.
Angelo annūciāte: ꝛ spū adueniēte: mox verbu3
in vtero: mox intra vteꝝ verbū caro. In oppo^m
tertij est tā mgr̄ in littera ꝙ̄ Hugo in lib. de sacra-
mētis. negātes illā materie portionē distinctam
fuisse in patrib⁹. In ista qōne ad ꝛc. Quo ad p̄
mū articulū termī sunt. corpulenta ratio. ih̄s. et
xp̄s. Primo igit̄ termin⁹ est corpulēta rō. Vnd
noto ꝙ ista tria differūt. corpulēta ratio: ratio se-
minalis: ꝛ semē. Corpulēta eni ratio solū dicit ꝙ
ds hēat corporis forā3 ꝛ ratōnē. Ratō aūt semi
nalis noīat: vt modo naturali. s. cōcubitu viri et
mulieris: illud corp⁹ assumat̄. Semē aūt de ratio
ne sua nō dicit nisi quoddā incōpletu3 in ordine
ad cōpletū. Vnde l3 apō theologū nō cōcedat̄
xp̄s de ratiōe semiali cōcept⁹: cōcedit̄ tamē de se
mine Paulo attestante. ad ro. i. qui ait. fact⁹ ē ei
ex semine dauid p̄m carnē. vnde notat in p̄nti di
stinctiōe doc. deuot⁹ inter lr̄a^a dubia xp̄m factu3
his tribus: Ex sanguine, ex carne, ex semine, ꝛ dif
ferunt. nam dr̄ fact⁹ ex purissimis marie sangui-
nib⁹ Dam̄. testāte respectu termi a quo. Dicitur
secūdo fact⁹ ex carne: vt dicit collecta. De⁹ qui d
btē marie virginis vtero v̄bū tuū angelo nun-
ciāte carnē suscipe voluisti. respectu termi ad quē
Dicit̄ tertio fact⁹ ex semine: q2 semē illud incōple-
tū corp⁹ noiat. vn̄ caro xp̄i assumpta ē. Noto 3°
ꝙ ratio corpulēta pōt itelligi tripliciť. Primo vt
dicat̄ quoddā corp⁹ distinctū mō quo dicebāt an
tiquit⁹ quidā: corp⁹ xp̄i sumptū de quadā carnis
portione adā peccāte non infecta. ꝛ sic cōtr̄ vi3
ad mariā per p̄r3 corpa transductā. Secūdo dici
tur corpulēta ratio vt habet diuidi cōtra ratōe3
seminalē: ꝛ pōt noiari ratio material̄. vn̄ isto mō
l3 nō cōcedat̄ xp̄s de rōne p̄m fore seminali. cō
cedit̄ tamē de rōne materiali: q2 corp⁹ eiusdē cū
eis assumpsit m^e. Tertio pōt accipi pro rōne qd-
ditatiua ꝛ formali ipsius corporis. sicut si diceret̄
ratio formal̄: aut hūanitatis: aut risibilitatis ꝛc.
Et pōt his trib⁹ accipi modis in qōne. Scd's
termin⁹ est ih̄s. ꝛ terti⁹ est xp̄s. Vn̄ ih̄s p̄m tria
idiomata tria habet noīa. vt notat Isidor⁹ in lib.
vij. ethimolō: Vnde in greco dr̄ sother. i hebreo
ihesus. in latino saluator. Vnde tres saluatores
in antiquo reperiunt̄ testō hoc nomīe insigniti.
Prim⁹ dr̄ pp potētiā prelioꝝ ih̄s. s. Josue. Se-
cund⁹ pp sciēā ꝛ doctrinā: vt ih̄s sidrach q̄ cōpo
suit ecclīasticū. Terti⁹ pp bonitatē: vt ih̄s iosedech
qui fuit sacerdos. Noster aūt ih̄us nos saluauit
his trib⁹: potētia: sciā ꝛ bōitate. ideo ih̄s nō īme
rito dr̄. Christ⁹ aūt pariformit̄ sicut ihūs: vt ide3
refert Isido. in eodē p̄m illud triplex idioma tri-
pliciter noiat̄. In greco eni dicit̄ xp̄s. In hebreo
dicit̄ messias. In latino vnctus. Vn̄ in antiq̄ le-
ge aliqui dicti sunt xp̄i pp potētiā sicut cyr⁹ rex p
sarū3. Esaie. xlv. Hec dīc dn̄s xp̄o meo ciro. Se-
cūdi pp sciam sicut prophē. nolite inquit p̄s. tan-
gere xp̄os meos: ꝛ in prophis mis nolite mali-
gnari. Tertiō pp bonitatē sicut noster xp̄s que3
vnxit cunctis carismatib⁹ spūssanct⁹ di. Noto tn̄
ꝙ dr̄nt hec noīa ihūs ꝛ xp̄s. Jhesus eī noiat ho-
minē deū factū. xp̄s vero deū humanitati vnctu3
vt in 3° sniaꝝ notat Dam̄. Quātū ad scd3 ar-
ticulū sunt tres cōclōnes. Prima ē de annūciatō
ne angelica. Secūda ē de corpulēta rōne corpis
xp̄i. Tertia de subita pfectione corpis dominici.

Prima est hec. Diuini verbi optima incarnatio
angelico misterio visibiliter marie loquēti cōgrue
tissime efficitur. Dicit prima pars cōclōnis ꝙ di
uini verbi incarnatio cōgrue efficit̄ p me^m ange
licū. Probat̄. Cōgrue hn̄t reduci infima in supre
ma per media: sed angeli sunt medij inter nos et
deū. vt diuin⁹ dicit dyonisi. iiij. capi. celestis hie-
rarchie. igit̄ in ista incarnatiōe diuini verbi qua
maxie in deū reducimur cōgruebat medi⁹ angel⁹
Vij p̄m docto. deuotū in dubijs litteralib⁹ pce-
dentis distinctōis triplex extat rō quare hoc mi-
sterium p angelū effectū ē. Prima vt sicut mal⁹
angel⁹ in temptatione primā: primo traxit mulie
re3 ad du^m. 2° de dubio ad cōsensu3. 3° de cōsen-
su ad lapsu3. Sic bon⁹ angel⁹ optima3 mariam
primo pertraheret ad fidē. secūdo de fide ad con
sensu3. 3° de cōsensu ab concipiendū dei verbu3
Secūda ratio q2 virgo dei deo erat preelecta et
cōstituēda angeloꝝ regina: ideo vt future dn̄e iā
cōfabulabat̄. Tertia q2 diuina incarnatio nō tm̄
ad repationē humani generis faciebat: quinimo
ꝛ angelici. Dū ex hoībus erāt reparāde angelice
ruine. ideo a tanto facto nō debuerūt preterinit-
ti angelici spūs. Et si dicat̄ ꝙ nō cōgruit cū ipsa
esset angelis superior: ꝙ ab eis doceret̄. Dicē-
du3 ꝙ l3 q̄tū ad diuinā puisionē eis eēt superior
tm̄ pro tūc in statu erat inferior q2 videbat p spe-
culū in enigmate: angel⁹ aūt nunci⁹ in statu erat
cōprehensoris: nec ab angelo docet̄: ꝙ incarna-
tio esset faciēda: cū illā ia3 ex prophis accepisset. sed
ꝙ in ea cōpleret̄: dū actu: vt dr̄ legēti ī pph̄a Esa.
vij. Ecce virgo cōcipiet ꝛ pariet filiu3. ꝛ optaret
eius ancillā fieri: que dn̄m portare meret̄: mox ef
ficiēda dn̄a. vnde nec in hoc fidei m^e euacuatū ē
meritū: que iā credebat futurū: s3 certitudo de se
ipsa habita est que triplici preexigebat̄ ratiōe. vt
prima parte p̄ntis distin. nōt sanct⁹ thōas artic^o
3° qōe p^a. Prima: q2 cū imediatior sit mens deo
ipso corpore nō decuit verbū diuinū corp⁹ assu-
mere in m^a: nisi pri⁹ ea de hoc imbuta misterio.
Secūda q2 tāti misterij testis erat futura: primi-
tus oportuit: vt de eo doceret̄. Tertio q2 de⁹ non
diligit coacta seruitia. ideo p^o marie cōsensus q̄rit̄
que post dn̄m erat nutritura. S3 dicit secūda
pars cōclusionis ꝙ ista annūciatio debuit visibi-
liter fieri. vn̄ hui⁹ pōt triplex ratio assignari. Pri
ma certitudo vnde in his que visibiliter cerni⁹
certiōres efficimur. Secūda vt tota virgo hac an
nunciatiōe quodāmodo cōpleret̄ interi⁹ per sacrā
cōtēplationē: exteri⁹ per apertā visionē. vn̄ apud
diuinū ad titū dyonisi. in quadā epistola. hec ex-
tat rō quare sub corpalib⁹ figuris diuina nobis
pandunt̄. Tertia rō vt nunci⁹ nūciato corr̄nder3
nūciabat q̄ppe diuinū verbū: mox hoīem futurū
ideo cōgrue in forma humā apparuit. vn̄ ex di-
ctis patet. ꝙ cū ex dicit̄ Aug. xij. super geñ. ad lit
terā sit triplex visio corporal̄: ymagina^a: ꝛ intelle
ctual̄: in maria quelib3 extat impleta. Secūda
cōclō est de corpulēta rōne corpis xp̄i. ꝛ est hec.
sic. Corp⁹ dn̄icū cū alijs humanis cōuenit corpi-
bus vt corpulēta m^a in adā distincta nō querat̄.

Dicit prima pars cōclusionis: ꝙ corp⁹ dn̄icum
eiusdē est rōnis cū ceteris humāis corpib⁹. Pa-
tet: q2 alr̄ nō esset hō eiusdē rōnis nobiscū: ꝛ per
cōsequēs nec nobis verū inquātū sic attulisset re
mediū. dn̄te Dam̄. qō est inassumptibile est incu
rabile. Sed assumptū probat̄ auctoritate Atha-
nasij in symbolo suo. ꝙ aīa ꝛ caro vn⁹ est hō. et
ita corpis ratio requirit̄ vna vt ho sit vni⁹ rōnis
vn̄ in hoc summa extat ꝙ q̄tū ad materialē rōnē
corpis: corp⁹ xp̄i fuit eiusdē rōnis cū ceteris ho-
minū corpib⁹. Quātū vero ad modū ppagatio
nis nō: q2 nō extat cōcept⁹ mō semiali. Et si que
ratur vnde est ꝙ xp̄s nō hūit peccatū originale.
iam patet: q2 soli hij cōtrahūt peccatū hoc q̄ ve-
niunt mō cōcubit⁹. vn̄ merito dicit doc. sub. inse
cūda qōe hui⁹ disti. ꝙ nō est querēda principalis
ratio ex parte sāficatiōis marie: q2 sanguis ma-
rie ex quo corp⁹ ihesu: teste Dam̄. formatū ē: siue
pur⁹ fuerit sanguis: siue sub mō semis. vt tangit
doctor deuot⁹ in dubijs litteralib⁹ prime partis
h⁹ disti. siue mēstruū. vt tangit Thōas pte 2^a h⁹
disti. articulo. ij. q. i. veꝝ est tamē ꝙ nunq̄ fuit in-
fectu3 culpa originali. vn̄ ꝛ si modo de manu vni
us mulieris formaret de⁹ vnū hoiem nō cōtrahe
ret peccatū originale: q2 nō veniret per modū cō
cubit⁹. ꝛ hanc viā late appit Ansel. in lib. de con-
ceptu virgiali. Sed dicit secūda pars cōnis:
ꝙ nō ē querēda quedā portio materie ī ada3 quā
quidā dicūt reseruatā ꝛ p̄seruatā a pctō adā pec-
cante: q2 ex illa portione erat xp̄s nascitur⁹. Pro
batur ista pars. aut caro xp̄i fuit simil̄ nr̄e aut nō
si sic habet̄ ppo^m. si nō: sicut argutū ē nō fuit hō
eiusdē rōnis nobiscū: nec valet si dicat̄ ꝙ fuit ea-
dem in specie: nō in numero. tn̄ q2 sic differūt ca-
ro petri ꝛ martini. iō nihil ad ppo^m. iō q2 disti^o
p̄m qualitatē ex cōsequēti arguit distinctiōe3 p̄m
spē3: qn̄ qualitates dr̄nt p̄m spē3: ꝛ sequit̄ semp
subm̄. sequit̄ ex quo reliqua hoim caro erat infe-
cta: ista nō ꝙ differebāt spē. ꝛ si dicat̄ ꝙ nō. sequi
tur q2 caro ceteroꝝ hoim nō erat infecta ex rōne
sua: sed p ctō ade: qō tn̄ requiret̄. sicut nō differūt
sim⁹ nasus ꝛ aquili⁹ specie. l3 aquilitas ꝛ simitas
dr̄ant specie. q2 nō sequit̄ nasum nc̄o: ymo ē dā
dus nasus: qui nec ē aquili⁹ n3 sim⁹ sed rect⁹. Di
cendū ꝙ adhuc hoc dato est, valde dubiū quō po
tuit talis caro ab adā trāsduci vsq3 ad mariā: ꝛ in
quo loco cor^m p̄m ponebat̄: ꝛ cui⁹ erat quātita-
tis: ꝛ multa talia. vn̄ nō immerito. hec opīo erro-
nea reputat̄. Et si querat̄: vn̄ pprie sumptū ē cor
pus xp̄i. dicendū ꝙ nō est ymaginandū sicut ta-
ctu3 est distin. xxx. secūdi. cō mgr̄m ꝙ sola veritas
corporis humani sit ex subā corporis ade: ita ꝙ
cib⁹ nō cōuertat̄ in alitū: q2 corp⁹ ade nō suffecis
set ad tot procreandū hoies. vn̄ dicendū ꝙ corp⁹
xp̄i formatū est de sanguinib⁹ alimēto in maria
pcreatis mō in eadē dicto distin. Tertia cōclō
est de subita pfectiōe corpis dn̄ici: ꝛ est hec. L3 in
teruallis tēporū corp⁹ creuit dn̄icū: tn̄ subito in
esse humāi corpis creatū ē. Dicit prima pars cō-
clōnis ꝙ corp⁹ dn̄icū creuit p interualla tp̄m. vn̄
Luce. ij. Puer iste crescebat etate ꝛc. Et manifes-

ſic hoc oñdit alĩnẽtuȝ puritas ventris marie que incidere nequiuiſſet niſi puuȝ.hoc etiã exigebat nature veritas vt admodũ creſceret ceteroꝝ viroruȝ alioquin iudei dixiſſent cũ habuiſſe carnẽ fantaſticã.hic magna ei⁹ humilitas vt etiã in minis nobis ſimilis fieret.hic ȝ° vnitatis lex vt nature quã aſſumpſit op⁹ relinqueret naturale. Et ſi dicatur q: imediate ex quo aïa vnita ẽ plena fuit ſcã ⁊ caritate.ergo ⁊ corp⁹ ꝓpria quãtitate. Dicendũ ꝙ nõ ẽ ſimile q: ignorãtia de nichil° ſeruiſſet i x° aut defect⁹ caritatis.ſed iſta paruitas corporis veram oñdebat in xpo aſſumptã naturã.vñ lȝ diuina virtus potuiſſet effeciſſe ita magnũ ſicut fuit qñ paſſus eſt:nõ tñ rõne predicta cõgruebat.

Sȝ dicit ſecũda pars ꝯcl'onis:ꝙ corp⁹ dñicuȝ in cẽ corpis humani ſubito creatũ ẽ. Probat̃:q: btã virgo maria ꝑdicat̃ mr̃ dei:⁊ dicit̃ concepiſſe deuȝ:ergo aſſumpſit diuinũ verbũ carnẽ humanã in hoc in quo actiue mª cõcurrebat:hoc ãt fuit in inſtanti.vt patebit diſti.ſequẽti.ſȝ nõ ẽ dicẽdũ ꝙ aſſumpſit niſi ꝑfectã naturã.ego ⁊c. Confirmat̃ auc̃te btĩ Aug.in lib.ð fide ad petrũ. Firmiſſime tene ⁊ nullaten⁹ dubites nõ carneȝ xpi ſine diuinitate in vtero virgis eẽ cõceptã priuſꝙ̃ ſuſciperet̃ a verbo. Et in de trinitate.nõ ex vtero virginis pri⁹ caro cõcepta ẽ ⁊ poſtea diuitas venit in carnẽ.ſed mox vt dei verbũ in vterꝰ venit ſcã eſt caro ſeruã ꝓprietate nature:⁊ ꝑfect⁹ hõ in veritate carnis ⁊ aïe.⁊ hoc ẽ qð dr̃ Iere.xxxi. Nouũ faciet dñs ſup terrã mulier circũdabit viꝝ nõ q̃dẽ magnitudine ſed integritate corpis ⁊ aïe. vñ imediate habuit mẽbroꝝ diſtictionẽ lȝ minimã. vñ illud Hebreo.2°. Decuit ipȝ per oïa fratrib⁹ aſſimilari. Hȝ intelligi in his que faciũt ad nr̃am redẽptionẽ. vñ lȝ in nobis tpe formationem corporis antecedat cõſolidatio ⁊ cõſolidationẽ conuerſio ⁊ cõuerſioneȝ ſemis deciſio iſta in xpo in eodẽ inſtanti tpis cõpleta ſunt:lȝ in diuerſis nature inſtantib⁹. Quantũ ad tertiũ articulũ ſunt tres difficultates iuxta tres ꝯõnes. Prima de quo ordine fuit gabriel qui hãc nũciauit incarnationẽ marie. Dicit thõas pte pª hui⁹ ð.arti.3.q.ij.ꝙ fuit de ordine archãgeloꝝ: ⁊ ꝙ fuit ſumm⁹ in illo ordie.vñ infero ſm eũ ꝙ fuit maior ꝙ̃ michael:q: etiã michael ẽ archãgel⁹ qð tamẽ ẽ magnũ dr̃e:cũ vbiꝗ terraꝝ in letania proponat̃ michael gabrieli.de hoc dictũ eſt in 2°. Secunda difficultas.vtrũ iſta ſit vera. Corp⁹ xpi in prib⁹ pctõ fuit obnoxiũ. Dicit doc.deuo.parte.ij.h⁹ ð.arti.ij.q.ij.ꝙ hec tres ꝓ põnes ſunt iproprie. Caro xpi fuit peccato obnoxia. Caro xpi fuit ſeminaliter procreata. Caro xpi fuit decimata. Sed ſecunda ẽ magis ipropria ꝙ̃ pª: ⁊ tertia ꝙ̃ ſcða.vñ tertia cum iproprietate hȝ falſitatẽ. vñ q: pª dicta ẽ a magiſtro in littera extat exponẽda vt dicatur:caro xpi fuit peccato obnoxia,i. pene peccati vel nõ inꝗ̃tũ caro xpi. Tertia diffic̃. Cui⁹ ꝗ̃titatis fuit corp⁹ xpi in ipſa aſſumptione. Dicit̃ ꝙ in quãtitate piſi ſeu fabe modicũ aut plus aut minus.vñ clare relinquit̃ minima fore mẽbra:q: taȝ modicũ corp⁹ erat. ⁊ ſic ꝯñter creuit quouſꝗ maria pregnãs videri potuit.ſ.in.xlvi.die.vt põt trahi ex illo verbo Io.ij. Soluite templũ hoc. Et ſequit̃.xlvi.annis edificatũ eſt ⁊c. videat̃ in gloſa. Ex hoc patet ad qõneȝ.ꝙ videlȝ ſubito poſt angelicũ nunciũ in vtero virginali xps ihesus corpnlẽta ratione incluſus ẽ.ſ.ratione humanitatis Et tũc ad arguñta. Ad primũ dicẽdũ ꝙ argumentũ ẽ i oᵐ.ſicut enĩ qñ miſſus ẽ dei fili⁹ vt hõ fieret:prim⁹ angel⁹ vt nunci⁹ ad mariã mittitur ſic qñ dei fili⁹ in mentẽ hoïm deſcendit ſepi⁹ mittuntur angeli vt hoïem inſtruãt ſeu diſponẽt ad deuotionẽ. ⁊ ſicuti dñ dei fili⁹ menti illabit̃:nõ illabitur angel⁹:ſic nec dñ dei fili⁹ homo efficit̃ angelus hõ effect⁹ ẽ. Ad ſcðm dicendũ in ſumma ꝙ ſicut hȝ phs in.viij.phiſicoꝝ.eſt dandũ primũ inſtans in quo primo forma ineſt que acqrit̃ ſicut albedo ineſt mobili nõ tamẽ vltimũ nõ eſſe forme precedẽtis ſicut nigredinis.vñ qñ fit mot⁹ de nigro ad albũ eſt dandũ primũ inſtans in q̃ h eſt albũ:nõ tamẽ vltimũ in quo hoc nõ eſt nigrũ Sic dico in propoſito ꝙ eſt dãdum inſtans i q̃ hec ſunt primo completa : nõ tamẽ vltimũ in q̃ vltimo nõ ſunt in ratiõe propria:ideo nõ arguit ꝙ ſimul fuerit caro ⁊ ſanguis:ſed ꝙ anteꝗ̃ aſſumeret̃ erat ſanguis ⁊c. Ad tertiũ dicẽdũ ꝙ maior ſic limitãda eſt. Corp⁹ xpi fuit puriſſimuȝ ſm ſcȝ ꝙ cõpetebat nobis pro quibus accipiebat:nõ potuit aũt hoc modo effici puri⁹:ꝙ̃ de maſſa corrupta aſſumere corpus incorruptũ.nõ fuit auteȝ ſimpliciter puriſſimũ:q: puri⁹ fuiſſet:ſi fuiſſet aut nature ignee:aut aeree ⁊c.ſed nõ cõpetebat redẽptioni ſicut iſto mõ. Ex iſta aũt tertia parte ſicut de duab⁹ h⁹.3.ð.patib⁹ precedẽtib⁹ vnica elicit̃ cõcl'o talis. Vere incarnat̃ dei fili⁹ ⁊ nõ inquinatur diuin⁹ radius. Dixit ꝯcl'o ꝙ dei filius aſſumpſit veram carnẽ ſine peccato. Et ponitur ꝑ totũ iſtuȝ textum.

c Um vero incarnatio dei verbi ⁊c. Hic ſignat̃ quarta diſti° hui⁹ tertij:que ſic cõtinuat̃ ad ꝑcedẽtes. Nã poſtꝗ̃ in pª ⁊ 2ª diſtictiõib⁹ oñſuȝ eſt in hac vnione naturaꝝ diuerſitas. Et in terª diſtictiõe ex icidẽti mᵉ declarata eſt grata ſanctitas. Nũc in hac quarta diſtinꝯe de diuini verbi in maria cõceptiõe mod⁹ apperitur atqȝ qualitas. Et hec diuidit̃ in tres ptes pricipales. Ihu cõceptio in prima parte quo ad ſpiritũſanctũ requirit̃. In ſecũda ſigtur rõ quo verbuȝ factũ in maria:paulo aſſerit̃. In tertia ſacra hec vnio xpi ihu limpidi⁹ ponit̃. Prima in principio, Secũda ibi. Sꝫ queri põt cũ nos ſalua ⁊c. Tertia diſtinꝯe.v.ibi preterea inquiri oȝ cũ ex premiſſis. Rurſus prima pticula in qua Ihu cõceptio quo ⁊c.in tres partes diuidit̃. In pria pãditur veritas:cur plus a ſpũ cenſeat̃ hec incarnatio In ſecũda ſurgit obſcuritas quare neupmatis ad xpm nõ ſit gignitio. In tertia Ihesu natiuitas flamini donat̃. Et pȝ ratio. Prima in principio Secũda ibi. Sed nõ eſt in hoc diuin⁹ immorãð. Tertia ibi. Poteſt etiã dici xps ſm hoïeȝ ⁊c.

v Trũ vnio ypoſtatica de ſancto ſpũ ⁊ matre maria humanis ſine meritis ꝓuenẽit Et ar̃ ad partẽ falſaȝ trib⁹ medijs. Primo ar̃ ꝙ iſta vnio nõ debeat dici fieri de ſpiritu ſancto:vt dicat̃ cõcept⁹ xps de ſpũ ſancto. Si eñ iſta locutio habeat veritatẽ:xps cõcipit̃ ð ſpiritu ſancto.aut ꝑꝑ ꝓpͫ ſpũs ſcẽi: aut ꝑꝑ appropriatuȝ.aut ȝ° ꝑꝑ ꝯᵉ nõ appropriatũ:ſȝ neutrũ ẽ dicẽduȝ igit̃ ⁊c Maior pȝ ꝑ diõneȝ ſufficientẽ. Sȝ probat̃ minor. Primo nõ ꝑꝑ ꝓpͫ q: rõnes nõ ſunt rões agẽdi ad extra. Secũdo nõ ꝑꝑ appropriatũ.ſ.bonitatẽ ſeu caritatẽ:q: nõ cõcedit̃ xps cõcept⁹ caritate. Nec tertio ꝑꝑ cõe:q: diuina eſſentia operari nõ dr̃ inquãtũ ſic:q: ẽ marie abſtracta. Secũdo ar̃.ꝙ maria nõ fuerit mat̃ xpi in hac vnione:oppoſita ꝯria nõ poſſunt ſimul eſſe in eodẽ.ſȝ virginitas ⁊ maternitas ſunt ꝯtraria: ergo nõ potuit ſtare mariã fore virginẽ ſimul et matrem. Maior ẽ phi in.iiij.methaᵉ. vbi ꝓbat ꝙ ſi contraria eſſent ſimul cõtradictõ eſſent ſimul qð etiã repugnat potẽtie dei. Sed minor pȝ. ad ſenſuȝ:q: maternitas expellit virginitatẽ:⁊ ecõtra ⁊ ambe ſunt in eodẽ genere.ſ.qualitatis.⁊ hec eſt ꝓprie natura cõtrarioꝝ ſm phm. Tertio ar̃ ꝙ incarnatio ſeu iſta vnio venerit mediãtib⁹ pꝛm meritis:potẽs mereri principale põt mereri acceſſoͫ:ſed principale btitudis nr̃e ẽ diuina viſio:acceſſoriũ ẽ viſio humanitatis:cũ potuerunt: igit̃ antiqui prẽs mereri glãm ergo potuerũt:et hanc vnionẽ. Maior pȝ.q: potẽs in mai⁹:põt i min⁹. Minor pȝ de ſciſſimis viris qui ꝑ gratiaȝ gloriã merebant̃. In oppoͫ primi ar̃.per illud qð habet̃ in ſimbolo apoſtoloꝝ Cõceptus ð ſpũ ſancto. In oͫ ſecũdi ar̃ auctoritate Dam.iij. lib.caº.xij. Theotocon.i.dei genitricẽ:principalit̃ ⁊ vere ſanctã Mariã predicam⁹ virginẽ. In oppoſitũ tertij ar̃.ex illo Pauli dicto ad titũ primo Apparuit benignitas ⁊ hũanitas ſaluatoris noſtri dei:nõ ex operib⁹ iuſticie que fecim⁹ nos.

In iſta qõne ad al' ſunt ⁊c. Quo ad primũ articͫ termi ſunt:vnio:meritũ:⁊ iſta prepõ de. Prim⁹ igr̃ termin⁹ eſt vnio. vñ vltra de vniõe dicta ð.pª hui⁹ tertij noto p°.ꝙ iſta tria differũt vnitas:vnio:⁊ vnitio. vnitas enĩ ineſt alicui.ſiue in ſe cõſideret̃:ſicut hõ in ſe capt⁹ extat vnus.vnde talis vnitas dicit̃ vnitas abſoluta. ſiue reſpcũ ad aliud cõſideret̃:ſicuti ſubm̃ ⁊ paſſio ſunt vnũ ⁊ talis vnitas dr̃ vnitas relatiua. vnio aũt nunquã dicitur niſi pluriũ reſpectu aliqualit̃ diſtictoruȝ. vnde nihil ſibijpſi vnitũ dicit̃. vnitio aũt magis noïat illã actionẽ qua aliqua vniunt̃ ab agẽte aliquo ſeu corrñdentẽ paſſionẽ. Vñ vlteri⁹ q̃ ad propoſitũ noto ꝙ vnio ypoſtatica filij dei ſeu gratia vnionis dr̃ tripl'r. Primo° dr̃ vnio ypoſtatica ipſa vnio gratis facta. Secũdo dr̃ ipſa diuina grã hãc faciẽs vnionẽ. Tertio dr̃ vnio ypoſtatica ipa grã creata ens i tali ꝓ ſuppoſito vt cõdecẽs tali vnioni. Terti⁹ termin⁹ ẽ meritũ. vñ vltra de merito dicta in p° ð.xvij.⁊.xli. ⁊ alibi in ſecũdo. Noto quo ad pñs vt notat doc.deuotus artic°.ij.hui⁹ ð.q.i.ꝙ meritũ põt ꝯſiderari tripl'r Primo quantũ ad ſuã ſubãm.⁊ iſto° eſt quoddã abſolutũ ſeu ad mi⁹ magis per ſe cõſiderat̃:ſicut ſi in propoſito abſolute ꝯſiderem⁹ verbũ dei incarnatũ:nihil aliud cõſiderãtes. Secũdo cõſiderat̃ meritũ quantũ ad ſuã efficaciaȝ:⁊ iſta ẽ vel liberando a ſeruitute culpe:vel remouẽdo reatum carentie diuine viſionis. Tertio cõſiderat̃ ꝗ̃tum ad circunſtantiaȝ: vt.ſ.ꝙ meremur oportuno nobis tempe reſeruet̃:dicẽte ſcriptura:oïa ſeruant̃ i futuꝝ. Terti⁹ termin⁹ ẽ de. Vñ notat doc. deuot⁹ in p° ſniaꝝ.ð.v.q.ij.ꝙ hec ꝑpõ de:põt accipi tripliciẽ. Primo ordĩaliter:ſicut dicim⁹ de mane fit meridies.i.poſt mane fit meridies. Scðo dr̃ origĩalit̃ ſic dr̃ de ſole radi⁹.⁊ ſic dr̃ i qõne cõcept⁹ xps de ſpũſcõ.i.effectiẽ. Tertio ſubãlit̃:ſic dicim⁹ de ferro fit cultell⁹.⁊ iſte mod⁹ vlti⁹ dr̃ tripl'r.primo dr̃ de ſubãlit̃ ⁊ ptialit̃:ſic dici⁹ ptes ſũt de toto:aut vinũ ð dolio.ſcðo dr̃ ſubãlit̃ ⁊ ordialit̃:ſic dñ dici⁹ de pãe fit corp⁹ xpi. Ibi p° ẽ ordo q: pãis nõ manet cũ corpe xpi:ſic nec mane cum meridie.ſecũdo dr̃ ſubãlit̃:q: ſubã panis trãſubãtur in corp⁹ xpi.3° dr̃ de origĩal'r ⁊ ſubãlit̃:ſic dñ dicim⁹ in diuis:fili⁹ ẽ de ſubã pr̃is:rõne enĩ h⁹ gñ patris ſignat̃ origiatio:ſed rõne h⁹ abl'i ſubã ſigtur ꝯſubãlitas. Quãtũ ad ſcðm artic'm ſũt tres cõcl'ones. Pria ẽ ð iſta vniõe reſpcũ ſpũſſãcti. Scða ð iſta vniõe reſpcũ btẽ mᵉ. Terª ð iſta vniõe reſpcũ ad meritũ. Pª ẽ h. Lȝ de ſcõſpũ dicat̃ ꝯcept⁹ x⁹:⁊ hec facta vio:nõ tñ noiat̃ pr̃ ei⁹. Dic pª ps ꝯcl'onis.ꝙ xps dr̃ ꝯcept⁹ de ſpũſctõ. Probat̃. Deuotiſſima ꝯceptio deuotiſſime dȝ noïari h fuit deuotiſſima igr̃ ⁊c. Talia ãt attributa marie appropiãt̃ ſcõſpũi. vñ ad excludẽð carnalẽ copulã viri ⁊ mlr̃is:dr̃ ꝯcipi de ſpũ. ad excludẽð 2° feditatẽ ꝯcupie: ñ ſolũ dr̃ ꝯcipi ð ſpũ:ſȝ ſcõſpũ.3° ad õnõð aõrẽ itimũ btẽ mᵉ ad dñ: vt ſicuti mlr̃ ex aõre ad viꝝ ꝯcipe dr̃.ſic mª ex ſinglariſſima aõre ad deũ xpȝ dr̃ de ſcõ ꝯcepiſſe ſpũ. Et h extat rõ Hugõis ð.ſ.vic.i q̃dã libello.q: eũ iqt aõr i corð ſinglarit̃ ardebat:iõ i ei⁹ carne mirabiª faciebat. Unde bene Matthei primo ſcriptuȝ eſt. Quod enim in ea natum eſt de ſpiritu ſancto eſt.

Noto tamē ꝙ ista vnio sacratissima pōt tripliciter
cōsiderari. Primo quantum ad vnibilia. Secun
do quātū ad modū vniōis. Tertio q̄tū ad fructū
vnionis. Si cōsideref quantum ad vnibilia: tunc
manifestaf diuina potētia q̄ patri attribuif: quia
maximā requirit potētiā vnire vltm primo. Si
aūt cōsideref q̄tū ad vnionis modū: sic manife-
statur diuina sapiētia que tā sapienter elegit hūa
num gen9 reparare ꝛ superbi cōculcare potētiaȝ
Si aūt tertio cōsideref q̄tū ad vnionis fructū sic
manifestaf bonitas dei maxima: qui propter nos
semetipȝ exinaniuit formā serui accipiēs. ad phi-
lippēs. ij. Et hoc dicit Dam̄. 3o suaꝝ sentētiaꝝ. c.
p°. mōstraf simul in incarnatione bonitas iustitia
ꝛ sapia dei. bōitas spūi: sapiētia filio: sed iusticia
patri appropriet. Sed dicit secūda pars con
clusionis. ꝙ xp̄s nō dicif fili9 sancti spiritus: nec
spiritus sanctus pater eius. Probaf. xp̄s nullius
est fili9 nisi natura: sed solus patris in diuinis est
natura filius: ꝛ matris in terris igr̄ ꝛc. Confirma
tur ratio: q2 filiatio inest xp̄o ratione ypostasis.
ypostasis autē eius se habet nō ratione filij: sed
principij respectu spiritus sancti. Patet tertio q2
tūc haberet duos patres. s. patrem ꝛ spm̄ sanctū
īmo tres: q2 seipsuȝ: ipse enī ꝯm diuinitatē effi-
cit ita hanc incarnationē: sicut spūs sanctus. vñ
non immerito dicit Aug. ꝛ est ī littera. Quis au
debit dicere xp̄m esse filium spiritus sancti: cum
hoc ita sit absurduȝ vt nulle fideliū aures hoc va
leant sustinere. possent quippe heretici cōcubinū
suspicari in maria: si patrem eum audirent. Un
de noto ꝙ quo ad hoc ꝙ aliquid dicatur pater
tria requirunf. Primo ꝙ fiat in eadem spē. vnde
pediculi nascentes in homine: nō dicunf filij ho-
minis: nec homo pater eoruȝ. nec proprie equa
mater mule nec asinus pater. Secundo requiri-
tur ꝙ sit distinctio inter eos. quia teste Augu. in
primo de trinita. nulla res seipsam gignit vt sit.
Tertio requirif ꝙ fiat permodū nature. vnde licȝ
spiritus sanctus sit eiusdem subē cum patre ꝛ fi-
lio: ꝛ ab eis distinguaf personaliter: nō tamen di
citur eorum filius: q2 procedit non quomodo na
tus sed quō datus. i. per modum volūtatis. Pa
tet autē ꝙ xp̄s libere producif quo ad humani-
tatem a spiritu sancto ꝛ in diuersa natura: ideo
non dicitur pater eius. nec impedit ꝙ nos dici-
mur filij dei per gratiā: ꝛ xp̄s summā habeat gra
tiaȝ: quia vnio illa remouet adoptionē filiorum
quā habem9. Et si obijciaf ex illo Dam̄. verbum
diuinuȝ descendit in virginē tanq̄ sceopon. i. sem̄
ꝛ ita fuit ad simile in natura. Dicendū ꝙ sem̄ ha
bet ꝛ rationē agendi. q2 in secūdo phisicoruȝ po
nitur cū causa actiua: ꝛ hoc modo dr̄ semē: quia
dedit vim generatiuā marie: s. supplēdo ꝑfectissi
me causaȝ particularē. s. sexū virilē. Rursus hȝ
semē rōem assilandi in idem specie frequenter. et
hoc mō nō fuit illic semen: q2 fuit impossibile na
turam humanā in diuinā verti. Secunda cō
clusio est de ista vnione respectu beate marie. ꝛ ē
hec. Maria beatissima actiue ad dei gignenduȝ
filiuȝ sic concurrit: vt genitrix dei diceretur.
Dicit prima pars: ꝙ beata maria se habuit actiue
in generatione xp̄i ihū. Probaf medio doctoris
subti. in pm̄i distinctōe. Btā virgo maria nō mi
nus fuit mater xp̄i ihesu q̄ alie matres suoꝝ filio
ruȝ: imo plus: q2 totū tribuit quo ad materiā. sȝ
alie mulieres cōcurrūt actiue in generatōe suoꝝ
filioꝝ: ergo ꝛ maria. Probatur mior. q2 formas
eiusdē rōnis: ꝯsequūf potētie eiusdē rōnis. mas
ꝛ femina sunt eiusdē rōnis. x. metha. ergo sicuti
vegetatiue potētie sunt actiue in mare: ita in fēia
sȝ nō eq̄ intense: ꝛ ita gnātiua. Cōfirmaf q2 ali-
q̄n pl9 assimilaf fili9 matri q̄ patri. ꝛ ita oȝ ꝙ mr̄
agat: q2 agens intendit sibi assimilare effectū q̄-
tū pōt. Nec valet si dicaf ꝙ est pt̄ intētū: vt q2
neq̄t sibi assimilaf suo assimilef opposito: ac si di
ceref q2 neq̄t calidū cōburere aliq̄ dato īpedimē
to ꝙ frigefaciat: qd̄ nihil est. Patet 3o q2 mulie-
res valde diligūt pueros: ꝛ aliq̄n plusq̄ patres. ex
octauo ethicoꝝ. nō ita filij parētes. cui9 ratio dr̄
q2 cā efficiēs pl9 suū diligit effectū q̄ effect9 cām
Uñ ista videf op. Dam̄. in suis dictis sentētijs.
ꝙ dedit ei spūssanct9 vim generatiuā. Ex quo pȝ
defect9 sancti thome qui in tertia distin. huius ter
tij parte prima arti°. ij. q. i. Posuit ꝙ beata virgo
sicuti cetere matres passiue solum se hūit in ista
gnātione. adducēs illd̄. xv. d aīalib9. vbi Aristo.
cōparat virtutē semīs a patre arti ꝛ maam mini-
stratā a muliere ligno. de q̄ artifex facit scānū. pȝ
m̄ om ex ꝯclōne. nec dictū Aristo. cogit. Intēdit
enī dicere ꝙ agēs principali9 ē pr̄: min9 principa
le mater. vñ nō oȝ ꝙ silitudo in oīb9 teneat: vt si
cut lignū se hȝ passiue penit9: ita mulier: se habet
quippe sicut om ꝛ potētia. potētia ē principalior
cā notitie secluso deo: ob m̄ min9 pricipal. sic paf
principalior est cā prolis: mater min9 pricipalis
Ex sili pȝ defect9 docto. deuo. arti. 3. q. i. ponētis
ꝙ data ē virt9 actiua mē ad generandū: ꝛ genuis-
set actiue nisi ꝑuenta fuisset a sancto spū. ꝛ hoc in
quit sufficit vt dicaf agere. Dat exemplū de vga
aaron si habuisset vtutē producendi florē ꝛ fru-
ctum: sȝ tunc nō produxissȝ: tamē egisse diceretur
ex quo per aliū preueniebaf eius opus. Hoc val
de paꝝ est vt tangit doctor subt. nēpe si ignis es
set perfecte actiuus ꝛ haberet passuȝ approxima
tum: ꝛ tamē preueniretur ab alio agente fortiore
calefaciente lignuȝ: nullo mō ille ignis eēt cā a-
gēs respectu illi9 caloris. ꝛ si ignē gignere eēt eē
prēm: nullaten9 pater diceref. Ita in ꝓposito sȝ
ma poȝ ꝯcurrere nisi ꝑueniref: nō tñ dicef agere
nisi cōcurrat. Ideo dicēdū sicut doctor subti. dic̄
ꝙ actiue ma se habuit in hmōi gnātōe. Probaf
dato ꝙ fuerit in instāti: q2 si nō hoc venit ex vna
triū causaꝝ: aut. s. q2 nō habuit actiuā potētiā re
spectu termī inducti: vel terminoꝝ inductoꝝ aut se
cūdo q2 nō potuit agere ꝯm illos terminos h mō
inductos. aut q2 si potuit: tñ preuēta est a virtute
maiore totum faciente: sȝ neutrū impedit: igitur
ꝛc. Maior pȝ ex dione sufficiētiū. Minor pȝ per
singula. primū nō. q2 vt dictū ē: veri9 fuit maf q̄
alie matres. cū ergo alie habeant ex iā dictis acti
uam potentiaȝ in gnātiōe. igr̄ ꝛ ma. nec secundū
impedit: q2 aliqua media requirunf vni v. rtuti ī
perfecte ad agendū: que tamen nō requirunf per
fectiori: sicut sȝ homo nō possit moueri nisi trāse
at p mediuȝ ad extremuȝ: pōt tamē corp9 xp̄i de
celo ad terraȝ venire nō transeundo medium: ita
cum perfectior sit causa spiritussanctus ꝛ maria ī
huiusmodi gnātione q̄ vir ꝛ mulier. poterit attin
gere maria teriȝ generationis sine medijs altera
rib9: quod tamen nequit vir simul ꝛ mulier. Nec
tertiuȝ impedit q2 spūssanct9 est causa libera: ꝛ ita
sicut pōt preuenire ita pōt nō preuenire. ꝛ credē
dum ꝙ totuȝ qd̄ potuisset maria sibi reliquit. nec
tñ pp h dicendū ꝙ christus fuerit conceptus per
rationem seminalem: quia ratio seminalis exigit
ambas causas naturales. s. viruȝ ꝛ mulierem. hic
autem sola fuit mulier. Sed dicit secunda ps
conclusionis. ꝙ beata maria dicif christi genitrix
Probatur. quia non minus debet censeri geni-
trix Jhesu christi q̄ matres cetere suorum filiorū
sed alie matres dicuntur genitrices suorum nato
rum: ergo ꝛ Maria sui. Unde dicitur mater dei
genitrix Jhesu genitrix christi. Unde est illud.
Ora pro nobis sancta dei genitrix. ꝛ hoc facit cō
municatio ydiomatum. Et si obijciatur ex illo di
cto Dam̄. tertio sententiaruȝ. capitulo. xij. xp̄isto
tocon. i. genitricem dei: non dicimus virginem.
Dicendū ꝙ Damascenus loquebatur cōtra quē
dam hereticum qui dicebatur nestorius. iste po-
suit duas personas in christo: humanam ꝛ diui-
nam. ꝛ vocabat solum huām christum. ꝛ dicebat
ꝙ solum beata Maria genuerat humanaȝ perso
nam. Contra illuȝ dicit Dam̄. ꝙ hoc modo capi
endo christuȝ: nō dicim9 Mariaȝ dei genitricē
quia nō solū hominē sed deuȝ genuit. Tertia
conclusio est de ista vnione respectu ad meritum.
ꝛ est hec. Licet incarnationis substantiaȝ antiqui
nō meruerit patres: tamē tpis accelationē merue
runt. Dicit prima pars ꝙ antiq̄ patres nō me
ruerunt ipsam vnionem ypostaticā. Probaf. q2
illud nequit cadere sub merito: qd̄ est principium
omnis meriti ꝛ ratio: sed incarnatio filij dei: seu
hec vnio est huiusmodi. nemo enī meruit nisi ī fi
de mediatoris: aut explicita aut implicita. Unde
glo. super illud ps̄. Respice in testamētuȝ sanctū
tuum: meruit promissionis: q2 merita deficiunt.
Confirmatur. quia hec vnio opus est eminentis-
sime caritatis: ꝛ maxime dignatiōis: ꝛ ita non ca
dens sub merito. Sed secunda pars dicit: ꝙ an
tiqui patres meruerūt tpis accelationē. vnde su
per illud ps̄. Propter miseriā inopuȝ ꝛ gemituȝ
pauperuȝ: nunc exurgā dic̄ dñs. dicit glo. Exur-
gam. i. mittam filiuȝ: ꝓpter gemitum pauperum
q2 pro malis gemunt ꝛ peccatis conteruntur.
Quantū ad tertiū articulū sunt tres difficulta-
tes. Prima vtruȝ xp̄s possit dici fili9 trinitatis
Dixit doctor deuotus. q. 3. pri. articuli. ꝙ nō. pri
mo propter errorem sabellij ne suspicemur can-
dem personam filium ꝛ spūmsanctuȝ cum patre
qui est pater eius. secundo non recipitur ꝙ sit fili
us totius trinitatis per creationem: propter erro
rem Arrij: qui posuit diuinuȝ verbum purā crea
turaȝ. tertio non recipitur ꝙ sit filius dei per gra-
tiam: propter nestoriuȝ qui posuit christum soluȝ
dicere naturaȝ humanam seu suppositum illius
nature. Dicebat ꝙ erat filius dei per gratiam.
Thomas vero impugnare videf hunc loquendi
modum. articulo p° qōne. ij. ꝛ posuit rationem
suam: quare non dicitur filius trinitatis: quia in-
quit vnicum haber esse: illud autem a solo habet
patre. sȝ salua sanctitate sua bene dicentē impro-
bat ꝛ falsum dicit ꝙ sit vnuȝ esse in christo. vt pa
tebit distinctōe. vi. Secunda difficultas. Si
generatio marie in filio suo Jhesu christo: debet
censeri naturalis seu miraculosa. Dicendū ꝙ ista
generatio potest considerari tripliciter. Primo
quantū ad reducenteȝ potentiaȝ mē ad actum: s.
spiritumsanctuȝ. hoc modo fuit miraculosa: quia
contra solitum cursum nature. vir eniȝ naturaleȝ
reducit potentiam femine ad actuȝ gignitionis.
Potest secundo considerari respectu geniti. saltȝ
dei geniti. hoc modo proprie non fuit miraculuȝ
sed mirabile: quia non contra cursuȝ: sȝ vltra cur-
sum nature possibilē. Tertio pōt considerari q̄-
tuȝ ad illā potentiā in se: sic fuit naturalis. q2 bea
ta maria cuȝ esset optime per naturā ꝯplexiona-
ta: naturaliť nō fuit infecunda. Tertia difficul-
tas. Si potest concedi ꝙ beata maria meruerit
portare xp̄m ihm. Dicendū ꝙ loquendo de meri
to congrui ipsa meruit portare propter suam pu
ritatē ꝛ humilitatem. Unde in collecta ꝯplectorij
vt dignū filij tui habitaclȝ effici merēf. Loq̄ndo de
merito digni ipa meruit hūc portare hito iā eius
ꝯsensu. de merito āt ꝯdigni ipa nō potuit cū oēȝ
ꝑcellat creaturā. Et hoc pȝ ad qōneȝ. ꝙ vȝ vnio
ypostatica prouenerit sine humanis maxie de cō
digno meritis a spūsācto ꝛ maria mr̄e dei dignis
sima. Ad primuȝ argum dicendū breuif ad mi
noreȝ: ꝙ pp appropriatū. ꝛ dū obijcit ꝙ non dr̄
ꝯcept9 de bonitate seu caritate: sicut de spūsancto
dico ꝙ rō est: q2 caritas aut bonitas nō nominant
suppositum sicut spūssanctus. act oēs autē pbo teste
ꝯm cōeȝ allegatōeȝ sunt suppōitoꝝ: iō nō ē ꝯsiste

Ad secundꝫ negatur minor. vnde nulla oppositio cõtraria nec priuatiua est inter virginitateꝫ ⁊ maternitatem. virginitas eniꝫ soluꝫ priuat causam naturalem agentem superiorē. maternitas autem ponit vel illam vel aliam ⁊ hoc sufficit. sic est in proposito. q2 spiritussanctus tenet locum patris. licet non dicatur pater. dat gratuꝫ exempliũ doctor subť. Quodlibet oᵐ natuꝫ ē causare in intellectu noticiam sui: detur ꝙ deus suppleat: ⁊ qȝ illam noticiam causet si diceretur intellcᵗ⁹ virgo: quando deus illam causat noticiã: ⁊ corruptus quãdo obiectum propriuꝫ causat: esset penitus simile. Ad tertiuꝫ primo dicendũ ad maiorem: ꝙ illa habet instantiã quãdo accessoᵐ nõ soluꝫ preparat ad premiũ sed ad meritum. huiusmodi est christi incarnatio: quia huius virtute meremur quicquid meremur. vltra non habet veritatem: quando illud accessoᵐ non necessario adhereat principali: sic est incarnatio: quia aliter potuit nos liberare omnipotens deus. Et sic patet ad questioneꝫ. Ex presenti autem ⁊c. Prima conclusio. a sancto spiritu est incarnatio: licet tribus ritu sit operatio. Dicit conclusio ꝙ licet ista incarnatio sit operatio tribus conueniens psonis: recte tamē appropriatur persone spiritus sancti. ⁊ ponitur a principio vsq3 ibi. Sed non ē in hoc diutius. Secunda conclusio. Et licet spiritus christi dicitur causa: non genitus eius ascritur. Dicit conclusio ꝙ licet concedatur ꝙ christus sit a sanctospiritu: non tamen debet concedi ꝙ sit pater eius. Et ponitur ab illo loco. Sed nõ est ⁊c. vsq3 ibi. Sed queri potest cum nos ⁊c.

Tertia conclusio. In pauli veritas dicto comprobatur: dum christi entitas facta nominatur. Dicit conclusio ꝙ dictum pauli est verum dicentis xp̄ꝫ fcm̄ ⁊c. ⁊ patet expositio in littera. Et ponitur ab illo loco. Sed queri ⁊c. vsq3 ad finem.

p Reterea inquiri oportet cum ex premissis ⁊c. Hic signatur quinta distinctio huius tertij: que sic continuatur ad precedentes. Nam postꝙ̄ in precedenti distinctõe ostēsum est quomodo in hac ihesu vnione sanctus se habet spiritus. Nunc in hac incipit ostendere distinctõne limpidius qualis sit hec vnio: ⁊ in quo ⁊ cuius aditus: ⁊ habet diuidi in tres partes principales. In prima de hac sacra vnione multiplex moueť questio. In secunda fidei determinatione ad predicta subest solutio. In tertia doctorꝫ variatione opposita patet opinio. Prima in principio. Secunda ibi. Hec inquisitio siue inquirendi ratio. Tertia distinctione sexta ibi. Ex premissis autem emergit ⁊c. Prima autem parte indiuisa manente. Rursus particula secunda in qua fidei determinatione ad questiones datur solutõ in tres partes diuiditur. In pria denodatur questio principalis. In secunda declaratur scrupulꝰ incidentalis. In tertia intimatur non assumi homo personalis. Prima in principio. Secunda ibi. Sed queritur vtrum eadē diuina natura ⁊c. Tertia ibi. Ideo vere non personam hominis assumpsit ⁊c. Hec est ⁊c.

v Truꝫ diuina persona naturã humanã sic assumere potuerit: vt eius persona nõ sit cõmunicata. Et arguitur ꝙ sic triplici medio. Primo quando aliqua duo sic se habent ꝙ vnum nihil addit super aliud assumens vnum aliud assumit. Sed natura humana ⁊ eius personalitas sunt huiusmodi. igitur ⁊c. Maior patet. quia que ita se habent videntur se habere quasi idem. impossibile est autem idem assumi: ⁊ nõ assumi. Minor vero probatur. quia si persona super naturam aliquid diceret aut esset accidens: et hoc non: quia tunc persona non esset in predicamento substantie. aut substantia: ⁊ hoc vel materia vel forma vel compositum: ⁊ sic in persona: aut essent due materie aut due forme: aut duo cõposita: quod est inconueniens. Secundo arguitur cui conuenit ratio persone id debet dici psona. Sed humane nature assumpte ex parte sui ꝯuenit ratio psone. igť ē persona assumpta. Maior pꝫ ex mutua ꝯᵃ diffiniti ad diffinitionē. Minor probať ex diffiniᶜ psone quã tangit Boeciꝰ psona ē nature rõalis in diuia subã. hoc totũ cõuenit nature assũpte. nã cuĩ assũpta ē nã rõnalis ⁊ in diuia subã. q2 Dam̃ teste. Naturã nr̃am sumpsit ṽbũ in athomo. i. in īdiuisibili. Tertio aď sic Tantã dignitatē habet natura assumpta in ṽbo ꝙ̄taꝫ haberet in genere proprio: ⁊ lõge ampliorem: sꝫ psonari in gñe ,pprio est dignitatis. ergo ⁊ h hꝫ in illa sacra vniõe. Maior pꝫ ex dicto Augu. vocãtis hanc vnionē summã grãꝫ. Sꝫ mior probať ex diffini. mgr̃ali pᶜ. pᵃ dicũt ē subã distincta ,ppietate ad dignitatem pertinēte. In oppositũ arguiť auctoritate August. in lib. de fide ad petrũ. deꝰ nãm hoĩs assumpsit nõ psonã. In ista qõe ad aď ⁊c. Quo ad primũ artiᵐ termĩ sunt: assumptio: psona: ⁊ cõicatio. Primꝰ terminꝰ ē assumptio. vñ dicta ē q̃si ad se sumptio. Vñ pᵒ notandum occurrit ꝙ assumptio tria dicit actionem: relationem: ⁊ terminationeꝫ. Actio competit ratione diuine nature. Terminatio ratione psone diuine. Sed relatio ratione vtriusq3. Sed occurrit secundo notare ꝙ assumptio differt ab vnione tribus binarijs: seu sex modis: quorum quinq3 tangit sanctus Thomas articulo primo presentis distinctio. q. i. Prima differentia: quia assumptio bene est actio aut passio. vnio vero solum dicit relationem. ⁊ debet ista sumi differētia vt cõmunius. quia aliquotiēs etiaꝫ vnio dicitur actio; vt dum dicimus; vniens vnione vnit.

Scḋa differentia ē: quia assumptio magis aspicit terminũ a quo accipiť qȝ vniendꝫ est: vñ dicta est assumptio: q̃i ab alio sumptio. Sꝫ vnio magis diciť respectu termĩ ad queꝫ: inquantum vnũꝫ dicunť vnita. Tertia differentia: quia bene põt esse: licꝫ non semp vniēs vnituꝫ: nõ tamē assumens assumptũ. vnde natura diuina assumēs non dicitur assumpta. Quarta differentia: quia assumptuꝫ est semp respectu assumentis: nõ autem vnio. vnde bene conceditur ꝙ pater diuinaꝫ naturaꝫ vniuit humane. non autē conceditur ꝙ assumpsit humanam naturam. Quinta differentia ꝙ vnio quantũ est de se equaliter respicit vtrũq3 extremuꝫ: non autē assumptio. imo prerequirit vnum situꝫ ⁊ stans ad quod aliud trahať. vnde hinc est ꝙ natura diuina potest dici vnita humane: nõ auteꝫ assumpta. Sexta differentia est: ꝙ cõmunior est vnio ꝙ̄ assumptio. quia omne assumptuꝫ est vnitum: non econtra. Patet. quia in nobis anima vnitur corpori: non tamen dicitur inter ea assumptio. Secundus terminus est persona: quasi per se sonans: seu per se vna. vnde vltra dicta satis de persona in primo sententiarũ distinctiõe. xxiij. Notandũ ꝙ persona potest accipi tripliciter. Primo modo dicitur persona homo laruatus in comedijs. Unde ⁊ teste Boetio in libro de duabus naturis ⁊ vnica persona christi: ibi primo hoc nomen ortum est: vbi grecꝰ sermo habet prosopon. i. pro facie: quia in facie erat occurpatio. Secũdo dicitur persona homo ĩ dei ecclesia grad habens honoris: sicuti sunt curati: qui dicunť persone cõmuniter. Tertio dicitur persona proprium suppositum nature intellectualis: dicente Richardo in primo de triniť. capitľo xxi. Persona est nature intellectualis incõmunicabilis existentia. vnde ad rationem persone ẽm doctorem deuotum: articulo. ij. huiꝰ distinctio. q. ij. tria requiruntur. scilicet singularitas sicuti dum dico: sortes seu hic homo. Secundo incõmunicabilitas: scilicet per modum partis: sicut cõmunicatur anima corpori: respectu totius hominis: seu vt quo. aut per modum vľis: sicut cõmunicatur superius inferiori: seu vt quod. Tertio requiritur eminens dignitas. quia soluꝫ ratio persone reperitur in natura intellectuali ⁊ rationali. Tertius terminus est communicatio. vnde noto ꝙ tripliciter fit cõmunicatio. scilicet per modum forme: seu partis. sicuti forma suum esse communicat materie. Secundo per modum totius sicuti superius suum communicat esse inferiori: veluti platoni homo. Tertio per communicationem idiomatum. sicut in hac vnione mᶜ filius dicitur dei filius: ⁊ econtra. Unde est notandum ꝙ ista tria differunt: dare: mittere: ⁊ communicare. Dare cũm dicitur quis dum ⁊ vsus ⁊ auctoritas in eo cui datur venit. Mittere vero dicitur ex additione ad dare: quia innuit ꝙ ab alio originatur. vnde licet pater detur in diuinis: nunquã tamen missus legitur. Communicare autem dicitur vt ab vno alteri sic bonum tribuatur: vt in se ipso maneat. sicut dicimus ꝙ essentia a patre cõmunicatur filio: que tamen in patre remanet.

Quantum ad secũdũ articulum sunt tres conclusiones. Prima est de natura diuina assumēte respectu nature humane assumpte. Secunda de diuina persona assumente respectu ad naturam humanam assumptam: ⁊ non ad personam. Tertia de persona diuina assumente respectu hominis non assumpti. Prima est hec. Sic natura diuina naturam sumpsit humanam: vt non intellectis personis posset esse assumptio. Dicit prima pars. ꝙ natura diuina assumpsit humanaꝫ naturam. Probatur. Ista propositio reputatur catholica. natura diuina humane est vnita. Quero ergo aut actiue aut passiue? non passiue: non dubium: ergo actiue. istud autem agere nihil aliud intelligo: nisi assumere. vnde Augustinus in libro de fide ad Petrum. Illa natura que semper genita manet apud patrem: nostram naturã sine peccato suscepit. in libro de trinitate expressius. Forma dei accepit formam serui. Et si obijciatur ex illo concilio toletano. qȝ magister tangit in littera. Cuꝫ tota trinitas operata sit formationē suscepti hominis solus tamen filius suscepit hominē in vnitate persone nõ in vnitate nature Et ita videtur ꝙ natura diuina nõ assumpsit. Dicenduꝫ ꝙ duꝫ dicitur solus filius soluꝫ fit exdu' respectu aliaruꝫ personaruꝫ. q2 nec pater assumpsit nec spiritussanctus. sed nõ fit exclusio respectu nature diuine. Nec tamē dico ꝙ assumat vt est cõmunis tribus personis: q2 sic quelibꝫ psona assumeret: sed solum assumit: vt est in persona filij: ita qȝ sit sensus. Diuina natura assumit humanam: non quidē in vnitate nature. vtputa ꝙ cõuertať diuina natura in humanã. vel secũdo humana in diuinã. vel tertio fiat vna cõfusa sicut ex quatuor elementis vnuꝫ corpꝰ: sed assumit in vnitate persone in persona filij in quo est. ꝙ vero nõ repugnet nature humãe assumi. patꝫ. q2 ex quo in potentia ē obedientiali: de ea põt agere quod vult oĩpotens. Unde bene ad philipp̄. ij. scribitur. Humiliauit semetipsum formam serui accipiens. Nec exigitur ꝙ natura humana prius tempore habuerit eē ꝙ̄ assumatur: sed solum natura. Sed dicit secunda pars cõclusionis. ꝙ ēt nõ preintellectis personis potest ĩtelligi fieri ista assumptio. Probatur. Nam per intellectũ precisa diuina essentia a diuinis personis: adhuc intelligiť sũme sapiēs sũme potēs sũme bona. gᵒ põt velle rõne bõitatis istã assũptionē: ⁊ rõne potentie facere: ⁊ rõne sapiētie ordiare. Et si querať ad quã vnitatem terminaretur ista assumptio non

persone:quia non fit per casum in persona.non nature:q2 vna nō conuertitur in aliaȝ nec ex ambabus fit tertia. Dicendum ꝙ hec assumptio terminaretur in vnitatem nature non quod vt vnitas est principiuȝ numeri: quia sic notaret ābas vnicam esse naturam:quod est heresis eutitis. sed vt vnitas venit ab vnione vt sit sensus. Hec due nature sunt vnite. Et si dicatur quia teste philosopho. Actiones sunt suppositorum: ꝛ ita essentia ex quo non est suppositum nisi in personis non potent assumere. Dicenduȝ ꝙ illa auctoritas.actiōes sunt suppositoꝝ.habet intelligi.i.singularū. Patet manifeste:q2 aīa separata intelligit:que tamē nō est suppositu ȝ. eēntia aūt diuina intelligit adhuc singularis precisa a psonis. Ex quo inferť ꝙ tam sanct⁹ Thomas artic°. secūdo hui⁹ distin.q.iij.ꝙ doctor deuot⁹ articlo p°.q.iiij.defecerūt dicentes.ꝙ p intellectū remota psonalitate a diuina essentia nequit fieri assumptiō hec.oppositū patȝ ex cōclusione. Unde doctor subt.q.i.hui⁹ distin. vtrāqȝ tangit viaȝ.s.hoꝝ doctoꝝ ꝛ precedentē ꝛ neutrā determinat.eligo auteȝ mihi primā dicta ratione:vt sit hic ordo. In primo signo intelligiť diuina eēntia absolute. In secūdo inquātū insistit. In tertio inquātuȝ est suppositū ꝛ persona.vñ manifeste videť ꝙ in secūdo signo possit assumere nō intellecto tertio.

Secunda cōclusio est de diuina psona assumēte in ordine ad naturā humanā assumptā non psonaȝ.ꝛ est hec. Diuina psona naturā sumpsit humanaȝ non personā. Dicit prima pars cōclonis ꝙ diuina natura sumpsit naturā humanaȝ. Probatur.quia cui cōuenit incarnatio ꝛ assumptio. sed diuine persone cōuenit incarnatio:ergo ꝛ assumptio. Maior patet.quia nō fit incarnatio nisi assumptione. Minor vero est Job.primo. Uerbuȝ caro factuȝ est. Unde Augu.in lib. d fide ad petruȝ. Deus vnigenitus dū conciperet vnitatē carnis accepit de virgine. Confirmatur.q2 ista assumptio nihil plus dicit nisi quandā actionem ꝛ relationē: quoꝝ vtrūqȝ diuine congruit persone. Et si obijciatur q2 nihil eternū potest fieri tēporale:ergo nec tēporale eternuȝ.fieret autē ista assumptione:quia diceretur homo deus. Dicendum ꝙ nihil fit eternuȝ temporale:nec ecōtra: per idētitateȝ:sed bene per cōmunicationē idiomatum dicitur homo deus.nec debet intelligi ꝙ ex hoc aliqua fiat additio ad diuinaȝ personaȝ in perfectione cuȝ hoc soluȝ sit terminare dependentiam nature assumpte. Sed tunc est dubiuȝ cui conuenit prius assumere aut nature aut persone. Dicēdum ꝙ si assumere nominat actionē prius conuenit diuine eēntie que est radix omis operationis ad extra. Si vero dicat ideȝ qd terminare:tunc de facto prius cōuenit persone.licet vt patuit in prima ꝯclōne possit cōueniri primo diuine essentie.

Sed dicit secūda pars cōclusionis. ꝙ diuina persona nō assumpsit personam humanā. Probatur argumēto Boetij. Arguit eni sic. In xpo nō est nisi vnica persona.ergo si filius dei assumpsit personaȝ:idē assumpsit seipsuȝ.sed hoc est falsum:ꝛ non intelligibile:igitur ꝛc. Probatur aūt assumptū ꝙ christus sit vna persona. quia omne quod est:ideo est: quia vnuȝ numero est. si ergo christus est:necesse est ipsuȝ vnuȝ esse:sed non est vnum in natura:ergo oportet ꝙ sit vnuȝ ī psona vnde qd diuina persona humanaȝ personaȝ assumpserit nequit intelligi nisi tripliciter. Primo vt prius fuerit genita a Maria persona humana ꝛ postmodū a verbo assumpta. ꝛ iste modus negat Mariam esse matrē dei. Secundo potest intelligi vt in ipsa assumptiōe fuerit humana persona:sed post assumptionē desijt esse persona humana. ꝛ hic modus secund⁹ repugnat assumptioni. verius eniȝ tunc diceretur consumptio ꝙ assumptio. Tertio potest intelligi vt intelligatur psona creata assumpta et manens persona. ꝛ h modus obuiat sacre vnioni.quia isto mō natura humana ꝛ diuina nō erunt vnuȝ:nec in natura nec in persona. Unde ipius nestorius:quia nesciuit distinguere inter personaȝ ꝛ naturaȝ: ꝛ videbat in christo duas naturas:arguebat inde duas personas.sicuti in diuinis sabelli⁹: quia nesciuit distinguere inter diuinam essentiam et personas. ideo posuit vnicam personam:sicut vnicaȝ essentiam. Ea propter ne sim⁹ de genere nestorij aut sabellij:optime a doctore subtili posita est distinctio ex natura rei. Tertia conclo est de diuina persona assumēte respectu hominis non assumpti.ꝛ est hec. Dei vnigenitus sic humanitatem assumpsit:vt hominem non sumeret.

Dicit prima pars conclusionis:ꝙ dei vnigenitus sumpsit humanitatem. Probatur. quia humanitas et natura humana idem sunt. Sed conceditur ꝙ assumpsit naturam humanam.ergo et debet concedi ꝙ assumpsit humanitatem. Unde et Dam.dicit. Omnia que in nostra natura plantauit assumpsit dei verbum. Confirmatur. quia hec est vera simpliciter.filius dei habet humanitatem:cum ergo eam non habeat ab eterno : sequitur ꝙ assumpsit. Sed dicit secunda pars conclusionis.ꝙ dei vnigenitus non assumpsit hominem.probatur.quia inter assumens ꝛ assumptum:tanta debet esse distinctio vt vnum aliud non dicatur:sed dei vnigenitus dicitur homo:ergo sequitur ꝙ non assumpsit hominem. Maior patet exemplo.vnd non dicimus ꝙ homo sit vestimentum quod assumit. Ea propter in libro de regulis fidei scribitur:ꝙ assumens non est assumptum. Et si queratur si est homo queȝ assumpsit aut homo quē non assumpsit. Dicendum ꝙ neutra est danda ; quia non est contradictio nisi preponať negatio toti affirmatiōi vt dicať: aut ē homo quē assumpsit:aut nō ē hō queȝ assumpsit ꝛ ista secūda ē vera. Ex quo inferť ꝙ oēs ille auctoritates que ponūt filiū dei hominē assumpsisse sunt improprie: ꝛ sunt pie exponende:q2 sancti locuti sunt multotiēs multū ample.sicuti ē illa augusti.ī lib.expōis simboli. Si quis dixerit hoieȝ a xpo assumptū depositū eē anathema sit. Et Ansel.in lib.de incarnatiōe verbi dicit.ꝙ nō assumpsit hoiem in cō:sed hunc hoieȝ ꝛ cosil'es debēt qppe expōi:vt capiať hō pro humanitate abstractuȝ per cōcretū. Quantū ad tertiū articuluȝ sunt tres difficultates. Prima virū hec sit cōcedenda.diuina natura est caro facta. Dicit doctor deuot⁹.q.v.articuli .p.ꝙ est negāda simpliciter. ratio ē:q2 aut facit sensuȝ falsuȝ. vtputa:si dicatur ꝙ diuina natura sit hac factione mutata in carnē vel ecōtra.vel admin⁹ reddit sensuȝ ambiguū:vt si preponat:hoc qd dicť factuȝ est toti ppositiōi vt dicať.factū est vt diuina natura sit caro.q2 cōicatio idiomatū proprie nō fit in abstracto. Non sic aūt de ista:natura diuina est incarnata:q2 habet vnuȝ sensuȝ patenť veȝ.s.natura diuina ē carni vnita. Secūda difficultas.vtrū aīa sit psona. Hec est opinio magistri sniaꝝ:in hac quita distin.ꝙ sic.ꝛ cū eo Hugo de sancto victore cōcordat. Dicenduȝ tamē ꝙ nō est persona : q2 persona nequit vt quo alteri cōmunicari:qd conuenit anime manifeste:q2 cōicatur corpori:ꝛ dicť corpus humanū.vnde hic est prim⁹ locus in hoc tertio in quo a nostris magistris par.sicnsib⁹ cōmuniter magister non teneť. Tertia difficultas. vnde est hoc ꝙ ista cōcediť. Filius dei assumpsit humanitatē.nō ista. Fili⁹ dei assumpsit hominē. Respondeduȝ ꝙ humanitas significat in quadā abstractiōe:ꝛ per cōsequēs in quadā diuersitate ideo cōceditur.pꝑter distictionē requisitaȝ assumentis ad assump^m.homo vero quia in cōcretione sigt nō ita prio nomiat illaȝ distinctionē.ideo nō est simile. Ex hoc patet ad questionē.ꝙ videlicet diuina psona naturā humanaȝ sic assumere potuit:vt persona ei⁹ per assumptionē nō cōicaretur. Tunc ad argumēta. Ad primuȝ dico ꝙ addit supra naturaȝ indiuidualē persona : solum vnaȝ negatione que dicť incōmunicabilitas. secundo dico ꝙ ratōne huius incōmunicabilitatis psona in nullo est pdicamēto:quia negatōes nō sunt in genere nisi respectiue. Tertio dico ꝙ psona creata est in predicamēto inquantū natura indiuidualis.ꝛ hoc sufficit. Ad secūdum ne° minoreȝ. Unde quādo dicť nature ratōalis indiuidua: habet glosari indidua .i. incōmunicabilis per se existentia. Patet ex diffinitione Richardi sic habente.persona est nature intellectualis icōmunicabilis existentia.per se autē non existit natura humana sic assumpta:sed in persona verbi. ideo argumētū nō concludit. Ad tertiū dico ad maiorē ꝙ natura humana nobilius personať quia persona diuina:ꝙ si esset personata persona propria.vñ aliq̄tiēs. Nobilius est sub esse ꝙ preesse.nobilior est eniȝ anima cū possidetur a deo: ꝙ cum possidet res creatas. Nobilior par.formiter virgo iudicatur nupta regi cui subsit ꝙ rustico cui presit.sic in proposito. Ex presenti autem distinctione de ꝛc. Prima conclusio. Terrena factura persona capitur natura Natura rursus assumitur. Dicit conclusio ꝙ persona assumit naturaȝ:ꝛ natura naturam. Et ponitur a principio distinctionis: vsqȝ ibi. Sed queritur ꝛc. Secunda conclusio diuina natura facta nō creditur sicut genitura:vt pie creditur. Dicit conclusio ꝙ nō ita cōcediť ista propositio:natura diuina ē facta caro:sicut ista.verbuȝ caro factuȝ est. Et ponitur ab illo caplo. Sed queritur ꝛc.vsqȝ ibi. Ideo vero nō personā homis ꝛc. Tertia conclusio. Recta locutio personā capere nō ē.aut dictio psonā sumere. Dicit conclo ꝙ nō est vera locutio diceť ꝙ ꝙ psona psonā assumpserit. Et pōiť ab illo caplo. Ideo vere nō ꝛc.vsqȝ ad finē distictiōis Sequitur in textu.

(e) x pmissis aūt emergit qd ꝛc. Hic sigť.vi. distiᵒ.que sic cōtinuať ad precedētes. Nā postꝙ in pcedēti disti.de sacra ibu vniōe multiplex mō ē qd. Nūc doctoꝝ variatōes super eadeȝ vniōe opposita pȝ opio. Et hȝ diuidi ista ps in tres ptes principales. In pᵃ palā pponunť ābigue locutōes. In scda doctoꝝ sequūť hic varie opiones. In tertia loquēdi nectunť ī vltio expressiōes. Pria ī prinᵒ. Scda ibi. In h⁹ pfunditatis reseratiōe ꝛc. Tertia disti.vij.ibi.2^m primaȝ vero dř ꝛc. Pria āt pte idiuisa manifeste rursus pticla 2ᵃ in q̄ doctoꝝ sequūť varie opiones: ī tres ptes diuidiť.fm ꝙ tres sunt opiones. In pᵃ: primaᵃ tāgiť.in scda:scda iūgiť.in tertia:.tertᵃ āneciť. Pria ī priᵒ.2ᵃ ibi.sūt āt ꝛ alij ꝛc.3ᵃ ibi.sunt etiaȝ alij qui in icař.ꝛc. Hec est diuisio ꝛc.

(v) Trū in persona xpi simplici sic vnū eē ponať vt hō admod hit⁹ cēscať. Et ař ad parteȝ falsaȝ trib⁹ medijs. Primo ař ꝙ psona xpi sit cōposita:vbi mior numer⁹ ꝯpōeȝ parit a fortiori ꝛ maior.ꝛ marie vbi ad pcedētē in eod fit additio.sed si in xpo esset sola humanitas xps esset persona cōposita.ergo a fortiori modo vbi cum humanitate habȝ diuinitatē. Maior pȝ:nō eniȝ apparet intelligibile ꝙ binari⁹ ꝯponat:ꝛ nō ternari⁹. Sed minor pbatur:q2 phis ce diffiniť hō quoddā cōpositū ex corpore ꝛ aīa intellectiā. Secūdo ař:ꝙ in xpo sit vnicū eē.si in xpo eēt duplex eē:xps eēt duo entia.sed hoc ē falsuȝ:igitur. Maior patet a simili. sicut enim duabus albedinibus dicuntur duo alba ; sic videtur duobus

esse duo dici entia. Sz mior probat. qr tūc xp̄us
esset minime vnū. qd ē cōtra Bern. ponētem p⁹
dīā nā vnitatē in trib⁹ psonis hāc eē maximā: qr
si xp̄s esset duo entia: certū ē φ nō due nature.
qr natura nō p̄tur in recto de xp̄o. vn̄ h̄ n̄ cōcedi
tur. xp̄s est humanitas: ⁊ ita intelligeret de pᵃ: et
sic xp̄s esset due psone: qd ē hereticū. Tertio ar
φ xp̄s sit hō solū admodū habitus. Ubicūqz fit
p̄dicatio denoīatiua ibi ē predicatio accidētis: sz
in xp̄o humanitas predicat denoīatiue: ergo ē ac
cidēs i xp̄o. ⁊ cū teste Ansel. φ semel assumpsit nū
φ̄ dimittat: habebit modū habit⁹ qui ē qualitas
de difficili mobilis. Maior pz ex ratione deno⸗
minatiuoꝝ. Sed mior probat. qr dicit. di verbū
humanatū: cū tn̄ ceteri hoies tale nomē nō habe
ant. In oppoᵐ primi ar. qr vnitas cōstitutiua
p̄cedit cōpōitiuā. ⁊ tn̄ fm Bern. ante hanc ē vni
tas in xp̄o: ⁊ ita nō ē psona cōposita. In oppoᵐ
secūdi ar ex iᵒ phi in scdo de aīa. viuere viuētib⁹
est eē. ⁊ ita cū xp̄s habeat duplicē vitā: increatam
⁊ creatā: habebit duplex eē. In oppoᵐ tertij ar
auctoritate Alexan. extra de hereticis. Cū xp̄s p⸗
fectus sit de⁹ ⁊ perfect⁹ hō: qua temeritate audēt
aliqui dicere φ xp̄s nō est aliq̄d inquātū hō: vbi
innuit φ d xp̄o ad modū subē p̄tur hō: nō admo
dū accidentis ⁊ habit⁹. In ista q̄one ad al' ⁊c.

Quo ad primū articlz termi sunt: vnitas esse ⁊
habit⁹. Primus igr termi⁹ ē vnitas. vn̄ vltra di⸗
cta de vnitate in pᵒ distin. vij. Noto quo ad p̄
sens φ sunt tres ternarij vnitatū: quas tāgit btūs
Bern. in lib. de cōsideratōe ad eugeᵐ. Primus
ternari⁹ est vnitas collectiua: sicuti multi lapides
aceruū faciūt. vnitas cōstitutiua sicuti multe par
tes vnū totū cōstituūt. vnitas cōiugatiua vt duo
iā nō duo sed vna caro sunt. Secūd⁹ ternari⁹ est
vnitas natīa q̄ hō aīa ⁊ carne nascit. vnitas ptā⸗
tiua qua hō virtutis nō instabil' nō dissimil'. sed
vnus sibimet nitit inueniri. vnitas ɔsentanea vt
cū per caritatē multoꝝ hoim ē cor vnū ⁊ aīa vna
Terti⁹ ternari⁹ est vnitas votiua cū aīa oīb⁹ vo⸗
tis deo adherens vn⁹ spūs cū deo efficit: vnitas
dignatiua: qua lim⁹ noster di verbo i vnā assum
ptus ē psonā. vnitas trinitatis ad quā teste Ber
nardo in eodē cetere reducunt vnitates. ita φ in
hijs ē ascensus de minori vnitate ad maiorē. Un̄
prim⁹ ternari⁹ incipit ab infima in reb⁹ vnitate:
scz collectiuus ⁊ termiat in infimā volūtate. s. vni
tatē cōiugatiōis. Secūd⁹ ternari⁹ incipit a maio
ri rerū naturali vnitate que dicit vnitas natīa: et
finitur in maiorē cordiū hoim adinuicē vnitatez
que dicit vnitas cōsentatica caritatis. Terti⁹ ter⸗
nari⁹ incipit a minore amore dei. s. vnitate voti⸗
ua transiēs per maiorē vnitatē dignatiuā q̄ deus
hō efficit terminat ad maximā que vnitas dr tri⸗
nitatis btīs. ⁊c. Secūd⁹ termi⁹ ē esse. vn̄ noto
φ esse vt tangit doc. sub. in pᵃ q̄one h⁹ d. dicitur
tripliciter: preter esse essentie qd nō differt ab es⸗
sentia: nisi in mō intelligendi. Primo eni dr esse
qd sigt ɔpōez intellect⁹ vnientis p̄dicatū cū sub
iecto: de quo dicit phus. v. methaᶜ. φ eē sigt̄ ve
rum: nō esse falsuz. Secūdo dicit eē actualis ipa
exn̄tia: sicuti habēt accidētia separata in sacram̄
to altaris. Tertio dicit eē subsistēᵃ. ⁊ est eē suppo
siti incōicabile alteri: seu vt quo: seu vt qd. Noto
tamē φ loquēdo ppriē: hec tria intelligunt se ha
bere per ordinē: eentia: esse existere: ⁊ eē subsiste⸗
re. Existēna ei primit⁹ cōcipit. vn̄ Ansel. i mono⸗
logiō dicit. vi. caᵒ. φ sicuti se habent hec tria: lux
lucēs: lucere. sic hec tria. eēntia: ens: ⁊ esse. Scdo
intelligit esse existere: qr aīa assumpta a vbo. imo
quelibet separata hz bn̄ pprīā exn̄tiā: nō tamen
subsistentiā. Un̄ tertio ⁊ vltimo sequit subsistēna
que ē ppria suppositi aut pᶜ. Terti⁹ termin⁹ ē
habit⁹. vn̄ vltra de habitu dicta in scdo. distin. iij
Noto φ fm aug. ⁊ est in littera. habit⁹ dr tripliciter
Primo dicit habit⁹ pro habitu interiori: sicuti ē
habit⁹ scie. Secūdo pro habitu exteriori: sicut est
vestimētū. Tertio pro hitu partiz interiori ⁊ par⸗
tiz exteriori: sicuti dr ali⁹ alio validior: aut formo⸗
⁊ hic pt hit⁹ alia accipi dr̄a ex eodē Augu. Aliqs
eni habit⁹ mutat ⁊ nō mutat. sicut sapiētia. aliqs
mutat ⁊ mutatur: vt cibus. Alius nec mutat nec
mutat: vt anul⁹. vltim⁹ nō mutās mutat: vt vestis

Quantū ad secūdū articulū sunt tres conclu⸗
siones. Prima ē de eē xp̄i. Secūda d psona sim
plici xp̄i. Tertia de hūanitate in xp̄o p modū ha⸗
bitus se habente. Prima igr est hec. Licet in xp̄o
duo sint esse exn̄tie: vnicū: tn̄ ē subsistētie. Dic pᵃ
pars conclōnis φ plures sunt esse exn̄tie in xp̄o.
Probat: argumēto doc. sub. q. pᵃ hui⁹ distin.
Termin⁹ gn̄onis est esse exn̄tie vel aliq̄d habēs
tale esse ex. v. phicoꝝ. Sz xp̄s vere fuit tpaliter a
maria genit⁹: igit habuit aliud esse ab eē increa⸗
to. qr illud nō fuit effectū per gn̄ationē tpalem.
Confirmat. qr aīa xp̄i fuit vere creata: ⁊ ita vere
habuit esse exn̄tie ⁊ eēntie creata: q̄ inq̄tū sic nō
pducunt nisi i aliq̄ exn̄tia: nō aūt creata ē exn̄tia
eterna. Confirmat secūdo: qr si assumpta natura
sibi dimitteret eēt vere i actu nullo sibi positiuo da
to de nouo. alioquin eēt in potētia solū: sicut aīa
antixp̄i. Patet tertio: qr rlō actualis p̄supponit
φ extrema presint in actu. vnio aūt nature huma
ne ad diuinā ē actualis: ⁊ ita preexigit φ tā diui⸗
na natura q̄ humana p̄intelligant habere esse a⸗
ctualis exn̄tie. vn̄ nō videt mors xp̄i fuisse possi
bilis nisi ponēdo istud esse exn̄tie in hūana natu
ra vnita diuine distinctū ab eē exn̄tie diuine na⸗
ture. Un̄ pz φ hūana natura vere pōt dici indi⸗
uidua ppria idiuiduatiōe. ⁊ singularis ppria sin
gularitate: ⁊ res nature. patet qr nō solū dicit hu
manitatē: q̄ dicit natura. sed addit ppriaz dr̄iam
indiuidualē qua mediāte dr res nature. Et h̄ dic

Dam. q̄n dicit φ natura humana assumpta ē a v
bo in athō. i. in indiuiduo. Ex quo pz defectus
sancti Thome in p̄nti distin. articᵒ. i. q. ij. dicentis
φ solū fuit vnū eē exn̄tie in xp̄o. s. esse d. u. nū. dat
exᵐ. s. cū si alicui corpi habēti iam esse perfectuz
vniat de nouo vna man⁹ creata: illa man⁹ nō da
bit eē corpori iam habēti eē: sed psuz corp⁹ solū
ponet respectū ad illā manū: ⁊ man⁹ esset per eē
toti⁹. Sic in pposito natura humā quasi inserta
est dīo supposito: dicēte Jacobo. In māsuetudie
suscipite insitū verbū: ⁊ ita solū habebit eē illius
diuini suppositi. vn̄ sicuti accidēs nō dat eē sub⸗
iecto. sed participat eē ei⁹: ita dn̄t eē in proposito
Patet tn̄ oᵐ ex cōclōne. vn̄ nec manuductiōes
sunt ad propositūz. man⁹ eni sic est in hoie: φ nō
est homo: humanitas sic vnita ē verbo dei φ di⸗
uinū verbū dicit homo. cetex falsuz assumit sal⸗
ua sua sanctitate semp φ. s. manus in corpore nō
habeat propriā exn̄tiā: imo quid sed nō subsistē⸗
tiaz. vnd vt bene notat Frācisc⁹ de mar. in pᵒ sen
tentiaꝝ distī. xviij. imo oīa puncta in linea ppri⸗
as hn̄t exn̄nas. Et dū dicit φ puncta sunt in po⸗
tētia in linea. dz intelligi q̄tū ad subsistētiā quaz
diōne habent. Ex quo pz φ etiā accidētia in sub
iecto hn̄t existentiā: sed nō perfectā: qr fundant i
subā. Et hoc vult dicere phs dū dic accidētia nō
sunt entia: nisi qr entis. Sed d cit secūda ps cō
clōnis. φ in xp̄o vnicū esse ē subsistētie. Probat
qr istud esse dicit eē suppositi. xp̄s aūt solū noiat
vnū suppositū. Cōfirmat. qr si duo essent suppo
sita in xp̄o. sequeret φ et due psone: qd est heres
impij nestorij. ⁊ fuit improbatū precedēti distin.
Sed probat ɔn̄a: qr non dr̄nt suppoᵐ ⁊ psona:
nisi qr suppositū solū dicit φ sit in subā: sz psona
in subā intellectuali. Ex quo pz φ recte impro
bat prima opio que tangit in p̄nti distī. que po⸗
nit in xp̄o duo supposita: vnū humanū. reliquuz
diuinū. ⁊ pōt hec opio reduci ad tria. Primo eni
ponit φ in incarnatōe fuit vn⁹ hō cōstitut⁹ ex a⸗
nima ⁊ corpore: ita tn̄ φ nihil fuit cōstitutū ex ho
mine ⁊ deo. Secūdo dicit illuz hoiez assumptuz
a deo. Tertio dicebāt φ assumēs pōt p̄ri de assū⸗
pto: qr bene dicim⁹ diuinū verbū est hō. lz vbū
assumat: ⁊ homo assumat. Et ex his trib⁹ infere⸗
bat φ xp̄s ē duo cū aliud sit assumēs: ⁊ aliud assū
ptū. ⁊ hoc ē φ hāc denoiat opionem inquātum
ponebat duo supposita in xp̄o. Un̄ φ xp̄s esset
duo nō posset intelligi nisi tripliciter. vt tangit do
ctor deuot⁹. q. pᵃ articuli. p. p̄ntis distin. Primo
vt dicat due nature: ⁊ hoc null⁹ posuit: qr natura
humana in abstracto nō p̄dicat de xp̄o. vn̄ ista ē
falsa. xp̄s est humanitas. Secūdo vt intelligatur
duo. i. due psone. ⁊ hoc mō est hereticū ⁊ ɔ sim⸗
bolū athanasij. nō duo tn̄ sed vn⁹ est xp̄s. Tertio
mō vt intelligat duo suppō: vl' due res nature: ⁊
hic ē mod⁹ hui⁹ opionis. nec est heretic⁹: vt tan⸗
git doc. deuo. ⁊ idē tho. articᵒ. pᵒ. q. i. p̄ntis disti.
Querat tn̄ ab eodē oᵐ in 3ᵃ parte sūme. q. ij. arti
culo. vi. vbi dicit φ pria ⁊ tertia opio nō sunt di⸗
cende opiones: sed hereses in cōcilijs dānate. licz
dicat verū de tertia. vt patebit tertia ɔōne: opor
teret tamē φ noiaret illd cōciliū in quo fuit dam
nata pria opio: nisi intelligat sicut capiebat nesto
rius: ⁊ tūc fuit dānata in pᵒ cōcilio ephesino sub
theodosio iuniore. veritas tn̄ ē: φ est falsa. xp̄us
nēpe nō est duo: sed vnū: lz plures habeat natu⸗
ras. Et si dicat per illud ex de hereticis. Cū xp̄s.
xp̄s fm φ de⁹ ē aliquid: ⁊ fm φ homo ē aliquid
aut igr fm φ homo ē illud aliquid qd ē deus: et
ita oīs hō est de⁹. aut aliud aliquid: ⁊ ita aliud ⁊
aliud: ⁊ per ɔn̄s duo. Dicendū φ argᵒ ista facit
fallaciā ɔn̄tis: arguere cū inquātū a superiori ad
inferius. sicut si dicerem homo inquātum aīal est
sensibile. ergo inquātū aīal ē sensibile hinnibile.
sic in pposito. qr eē aliq̄d: qd est de⁹: est inferius
ad hoc φ dico eē aliq̄d. nec oz φ si idē ⁊ diuersuz
diuidāt simpliciter ens: φ oē qd est cū inquātū sit
idez vel diuersuz alteri. nēpe hō iquātū hō: nec
alb⁹ nec niger ē. vn̄ recte Auic. in. v. methaphice
dicit. equinitas est tn̄ equinitas. Ex quo pz φ il⸗
la auctoritas Aug. ad felicianū. aliud est fili⁹ dei
aliud fili⁹ hois. ⁊ illa ɔᵒ de tri. apud hilariū. xp̄s
hō ihs quāuis sit aliud de patre. aliud de matre
nō tamē alius. sunt impropriē ⁊ sunt exponende
id ē alteri⁹ nature: qr xp̄s in se includit vtrāqz na
turā. s. diuinā ⁊ humanā. lz nō sit vtraqz. sicut illa
Dam. auctoritas lib. 3ᵒ. caᵒ. liij. Totus xp̄s ē de⁹
sed nō soluz deus. Secūda cōclusio ē de pso⸗
na xp̄i simplici. ⁊ est hec s. c. Dei vnigenitus sim⸗
plex ab eterno persona censet: vt assumpta hūa⸗
nitate cōpō nō fieret. Dicit pᵃ pars φ dei vni⸗
genit⁹ est in eternitate simplex psona. Probatur
Nullū intensiue infinitū est cōpositū sed simplex
dei vnigenit⁹ est intēsiue infinit⁹ ab eterno. ergo
simplex nō cōposita dz censeri persona. Maior
patet. qr oīs ɔpōitio perfectioni repugnat ⁊ isini
tati. Tū pᵒ pz in partib⁹ cōponētib⁹ dn̄tib⁹ fini⸗
tatē: qr infinitū cū infinito cōponere nequit: nec i
finitū cū finito. vn̄ relinquit oportere vtrāqz ptē
finitā. Tū secūdo rōne cōpositi: qr ex reliquis ne⸗
quit reliqui infinitū. Tū tertio qr oē cōpositū pre
exigit efficiens a quo partes vniant. forma enim
nō seipsaz vnit maᵉ: nisi formaliter nō effectiue.
efficiēs aūt q̄ maxime equiuocū ⁊ totale perfecti
us est effectu. Sed minor probat: ex eo φ diuinū
verbū idē est realiter ⁊ essentialiter diuine eēntie
que est pelagus quoddā īfinite bonitatis. vt habz
Dam. in pᵒ suorum. Sz dicit secūda pars cō⸗
clōnis: φ ista diuina persona dei. s. vnigenit⁹ nō
efficit cōposita per assumptā naturaz. Patet. q̄a
vbicūqz est cōpositio: ibi est in vtroqz extremoꝝ
imperfectio: qr oportz φ vtrūqz extremoꝝ sit in

potentia ad reliquū:sed talis imꝑfectio reperiri nequit ex pte dei vnigeniti assumentis:igr̄ ꝛc. Et si dicat̄ ꝑ illud Dam̄. In dn̄o ihu xp̄o duas naturas esse cognoscim⁹:ꝛ vnā ypostasiȝ ex vtrisq̧ cōpositā. Dicendū ꝙ large accipit̄ hic cōpositio:vt se extēdat ad vnionē.mō ct.ā quo loquit̄ diuinus dyonisi.vocās istā sacratissimā vnionē mirabilē cōpositionē dn̄i ihu. Ex quo patet defectus secūde opinōis tacte in littera ponētis diuinā ꝑsonā ante incarnationē simplicē: sed postmoduȝ cōpositā:qsi ei vnita ē humana ɔditio:que ad h̄ tria dicta pōt referri.primū ꝙ nō tm̄ ex aīa ꝛ corpore cōstituta est vna natura:sȝ etiā hūanitas et diuinitas ad vnā veniūt cōstituēdā personā.ita ꝙ ante incarnationeȝ simplex erat verbi persona sȝ post incarnatiōem ɔpōita. Secūdo dicebat ꝙ lȝ in incarnatiōe verbi cōcedēdū sit ꝙ sit persona facta ɔposita:nō ē tm̄ cōcedendū ꝙ sit facta alia: qꝛ eadē ē persona in duab⁹ naturis:que pri⁹ solū in vnica erat. Tertio dicebat ꝙ xp̄s erat dicēdus vnuȝ:nō plura:qꝛ nō assumpsit suppom hūanuȝ sed humanā naturā. Ex q̊ pȝ liquido ꝙ si mutaretur nomē ɔpōnis ī nomē vnionis: ꝙ hec scd̄a opīo penit⁹ haberet veritatē.iō bn̄ dicit doc.deuot⁹.q.ij.arti.ꝑ.ꝙ moderni doctores h⁹ opīonis tenēt rem nō nomē:qꝛ nō dicūt ꝑsonā ihesu cōpositā:sed ɔstitutā. Tertia ɔclo est de humanitate in xp̄o per modū hitus se hn̄te. ꝛ est hec. sic Christ⁹ hō quidditatiue dr̄:ꝛ tamē hūanitas modū hitus teneat. Dicit pa pars ꝙ xp̄s dr̄ qdditatiue hō ꝛ subāliter. Probat̄. Quod vni ē subā nulli est accn̄s.ex p° phicoꝝ.sed nobis hūanitas est subā:ergo nequit de xp̄o p̄ri accidentaliter. Cōfirmat̄.qꝛ si hūanitas eēt accn̄s xp̄o:tunc aut xp̄o hoī:aut xp̄o deo.nō xp̄o hoī:qꝛ nulli hoī accidētale ē eē hoiem.nō xp̄o deo:qꝛ in deo nō sunt accidentia.ex.viij.d.ꝑ.sentētiaꝝ. Cōfirmat̄ secūdo: qꝛ nūc xp̄s nō diceret̄ vniuoce hō nobiscuȝ: ꝛ ita nō videret̄ ver⁹ redēptor. Patet 3°.qꝛ nobili⁹ eēmus hoīes ꝙ xp̄s.sicut nobilior est subā accidēte Ex quo pȝ error tertie opīonis tacte in littera ponentis hūanitatē se habere in hac vnione penit⁹ per modū habit⁹ ꝛ accidētis.que sicuti due p̄cedētes ad 3a dicta pōt reduci. Primū ꝙ ex aīa ꝛ carne nō est ɔstituta 3a natura in xp̄o. vn̄ s̄m hanc opīonē solū dicit̄ de⁹ hō:qꝛ hȝ aīaȝ ꝛ carnē: non pp hūanitatē ab hijs distinctā. Secūdū diuinuȝ verbū verā carnē ꝛ verā aīaȝ per modū indumēti assumpserat:vt hoīm oculis visibilr̄ appareret Tertiū ꝙ xp̄s nō ē aliquid s̄m ꝙ hō:homo enim nō p̄dicat̄ de xp̄o per modū subē sed hitus. Et i hoc tertio sub alexādro est heretica condēpnata extra de hereticis:ꝛ merito vt pȝ. Sed dic̄ secunda ps cōclōnis:ꝙ hūanitas in xp̄o hȝ aliqualiter modū habit⁹.patet ꝙtuȝ ad tria que nomiat sanct⁹ thōas.artic° 3°.q.i. Primū qꝛ aduenit diuino verbo post eē ɔpletū:sicut habit⁹ ꝛ oīa accidentalia. Secūdū qꝛ ē in se subā ꝛ aduenit sicut vestis homi. Tertiū qꝛ meliorat̄ ex vnione adverbū ꝛ nō mutat verbū sicut vestis mutat̄ s̄m forāȝ vestientis: ꝛ nō mutat vestienteȝ. Et hinc est ꝙ paul⁹ ad philip.ij.dicit.habitu inuēt⁹ vt hō. sup quo verbo Hilari⁹.nō fuit ille habit⁹ tm̄ hoīs:lȝ vt hoīs. Quantū ad tertiū articlū sunt tres difficultates. Prima in quib⁹ cōueniūt hee tres opīones.dicēdū ꝙ in trib⁹. Primo ī hoc:ꝙ quelibet ponit vnicā ꝑsonā in xp̄o:cōtra erroreȝ nestorij:qui posuit duas.vnā diuinā:reliquā huāȝ Secūdo in hoc ꝙ ponūt tres subās in xp̄o.s. diuinitatē:aīam:ꝛ carnē.cōtra errorē eutices q̊ posuit solū in xp̄o vnā naturā cōfusaȝ seu cōfectam ex hūana ꝛ diuina. Tertio in hoc ꝙ dicunt simul assumpta esse aīam ꝛ carnē:qd̄ videt̄ eē cōtra errorē origenis:qui posuit aīas creari ante corp⁹.

Secūda difficultas.in quo dr̄t prima opīo a secūda:ꝛ ecōtra. Dicendū ꝙ in trib⁹. Primo ī h̄ ꝙ prima opīo dicit ꝙ preintelligit̄ natura hic hō suppom anteꝙ̄ assumat̄. Secūda solū ponit ꝙ p̄intelligr̄ hūanitas aut ad plus hō indiuiduū. Secūda dr̄ia:qꝛ prima opinio dicit ꝑsonā diuinam semper fore simplicē:nec ɔpositā effici illa assumptione. Secūda dicit om.vn̄ ponit ꝙ persona verbi que ante incarnationē simplex erat ꝑ incarnationē cōposita effecta ē. Tertia dr̄ia est qꝛ prima ponit duplex eē subsistentie in xp̄o.hec 2a vnicū.

Tertia difficultas: in q̊ differt 3a opinio a duabus primis. Dicendū ꝙ in trib⁹. Primo in h̄ ꝙ due prime opīo.ponūt humanitatē quasi quādā quidditatē ɔpositaȝ ex aīa ꝛ corpore assumi a diuina ꝑsona.hec vero tertia solū ponit aīaȝ ꝛ corpus assumi nō ponēs illā tertiā entitatē. Secūdo qꝛ prime ponūt humanitatē cōiungi diuinitati subāliter:hec vero solū accidentaliter:sicut vestis hoī. Tertia dr̄ia ē:qꝛ prime due dicunt ꝙ humanitas aliqualr̄ pertinet ad ꝑsonalitatē filij di hec vero nō.imo penit⁹ resecat:iō lȝ tpe magī non fuerit heretica:merito tm̄ postea extat reprobata. Ex hoc pȝ ad questionē.ꝙ videlȝ in ꝑsona xp̄i simplici nō vnū eē sed duplex censet̄.lȝ hūanitas aliqualiter ad modū hitus se habeat. Ad primū argum dicēdū breuit̄. ꝙ maior hȝ veritateȝ qn̄ id qd̄ addit̄ sub ea rōne qua in p̄cedenti ē cōpositio.nō ita in proposito:qꝛ nō est cōpō in xp̄o nec in assumpta hūanitate ratione ꝑsone aut diuinitatis:sed solū rōne hūane nature.ideo arm nō cōcludit. Ad secūdū negat̄ assumptū. Non enī sequit̄.si sunt due scientie:ergo duo scientes. nec si sunt due volūtates in xp̄o:duo g⁹ volentes imo ē fallacia cōsequētis.lȝ ei sequat̄ esse: g° ens nō tm̄ duo eē:g° duo entia. qꝛ ar̄ a negatiōe seu destructiōe antecedētis ad destructionē ɔn̄tis:ꝛ fit p̄dicta fallacia.qꝛ dualitas ꝛ distinctio negatōeȝ includūt.nec exm de duab⁹ albedīb⁹ est ad ꝓpositū:qꝛ due albedīes nequeūt informare vnum subiectuȝ: sicuti duo eē:vnū suppositū. Ad tertiuȝ dicendū ꝙ ad presens reperit̄ triplex denoīatio. Prima ꝑ modū inherentis: sicut homo alb⁹ Secūda per modū mutatiōis:sicut hō dealbat⁹ ꝛ in his ꝑ accidētia fit denoīatio:sicut capit maior. Tertia fit per modū vnionis:de qua in ꝓposito:ꝛ nō habet maior veritatē. Addūt alij denominationē ꝑ modū possessiōis:sicut dn̄ dicit̄ asin⁹ socratic⁹.sed qꝛ nō seruit arm ideo dimisi. Ex presenti aūt distin.de mēte mgr̄i ꝛc. Prima ɔclusio per dicta varia extat opīo rata p̄ria inquit pō dicit ɔclo ꝙ pō mgr̄i est primā op.cōsi ei ex dictis varijs sanctoꝝ.ꝛ patet in textu a pricipio distin. vsq̧ ibi. Sunt aūt. Secūda cōclusio. prime opīoni hec sequēs iungit̄ atq̧ nectit̄ forti rationi Dicit cōclō ꝙ secūda opīo cōuenit cū prima: ꝛ ē multū rōnabilr̄:ꝛ ponit̄ ab illo ca°. Sūt aūt ꝛc. vsq̧ ibi. Sunt aūt alij ꝛc. Tertia conclō. Sumptum offim mgr̄ replicat atq̧ explicat dictū ternariuȝ. Dicit conclō.ꝙ mgr̄ vt pficiat qd̄ incepit ponit tertiā opīonē:ab illo ca°. Sūt aūt ꝛc. vsq̧ ad finē distinctōis.

Eaīdū ho priaȝ dr̄. de⁹ fact⁹ hō ꝛc. Hic
f signat̄ septia distin° hui⁹ tertij:que sic cōtinuat̄ ad precedēteȝ. Nā postꝙ̄ in p̄cedēti distin. doctoꝝ diuersoꝝ varie sunt posite opīones. Nūc in p̄nti distin. illaꝝ opīonū quo ad modū loquēdi debite ponunt̄ expssiones. Et hȝ diuid: p̄ns distin.in tres partes principales: s̄m ꝙ tres sunt opīones. In prima nāq̧ de ambiguis locutiōib⁹:quo ad opīonē primā sensus aperit̄. In secūda:de secūda sermo exprimit̄. In tertia: de tertia textus cōcludit̄. Prima in pricipio. Secūda ibi. In secūda vero sentētia hui⁹ distin. ꝛc. Tertia ibi.in hac igit̄ sentētia sicut dr̄: de⁹ factus hō ꝛc. Hec est diuisio ꝛc.

Truȝ de⁹ qui hō fact⁹ est: predestinat⁹ sit
v fili⁹ dei. Et ar̄ ad partē falsam tribus medijs Primo ar̄ ꝙ de⁹ nō sit hō. in diuidentib⁹ ens:prima diuidētia sunt magis diuersa sed ens prima diuisione diuidit̄ ꝑ finitū et infinituȝ.igit̄ sunt maxime diuersa.sed aliq̄ pp incōponibilitatē de se inuicē nequeūt p̄dicari: veluti albedo ꝛ nigredo.ergo nec de⁹ ꝛ homo:cuȝ de⁹ sit infinit⁹ ꝛ homo finit⁹. Maior patet ex eo ꝙ sunt origo differētiaꝝ:ꝛ in nullo cōueniūt. Minor ē cōis dīo entis quā alijs noīb⁹ alij expmūt .s.ꝑ limitatū ꝛ illimitatū. Secūdo ar̄ ꝙ de⁹ nō sit fact⁹ hō. Omne qd̄ fit mutat̄.si ergo de⁹ fact⁹ est homo:ista erit vera.de⁹ mutat⁹ est in hoīem. sed ista nequit fore vera.ergo nec prima. Maior pȝ qꝛ mutari est gen⁹ ad fieri:spēs aūt nequit reperiri sine genere:sicuti nec hō sine aīali. Sed minor probatur. Quia si ista cōcederet̄.de⁹ mutat⁹ est ī hominē.videret̄ naturā diuinā transisse in hūanaȝ:vel ex ambab⁹ ɔfectā 3am. ꝛ est error euticis

Tertio probat̄ ꝙ de⁹ sit p̄destinat⁹ fili⁹ dei.hō qui est de⁹ predestinat⁹ est fili⁹ dei.ergo de⁹ ē predestinat⁹ esse filius dei. Patet cōsequēt a m̄ a simili. Nam sequit̄ bene.si homo qui est petr⁹ currit:ergo petr⁹ currit.tum pp cōicationē idiomatum:ex quo nēpe hō ꝛ de⁹ sua cōmūicāt mutuo idiomata seu proprietates.videt̄ si ista ē vera.homo est predestinat⁹ fili⁹ dei.ꝙ ꝛ ista.de⁹ est p̄destinat⁹ fili⁹ dei. Sed aīs patȝ:ad Roma.primo Qui predestinat⁹ ē fili⁹ dei in virtute. In om primi ar̄ ex simbolo athāsij. De⁹ ꝛ homo vnus ē xp̄s. Ex quo hec relinquit̄ vera:homo est de⁹: et econtra. In om secundi ar̄ auctoritate simboli niceni.homo fact⁹ est. Et Jo.p°.verbū caro factuȝ est. In om tertij ar̄ Jo.p°.de⁹ erat verbū. ꝛ ita filius dei.predestinatio aūt semp añcessionē dicit. In ista qōne ꝛc. Quo ad primū articm termi sunt hoc verbū. ē.fact⁹.ꝛ p̄destinat⁹. Prim⁹ igit̄ termin⁹ ē.est. Unde noto ꝙ hoc verbū ē pōt reperiri in triplici adiacēti:vt dicat̄ primuȝ adiacens scd̄m adiacēs ꝛ 3m adiacēs. Dicat̄ autē ē primuȝ adiacēs qn̄ copl'at eē essentie quidditati ī potentia obiectiua.sicut si diceremus de hoīe in potētia obiectiua:hō ē intelligēdo de esse eēntie: ꝛ dr̄ hoc verbū est:seu esse hoc mō primū adiacēs. qꝛ primo essentie intelligit̄ aduenire:seu adiacere.secundū ꝙ ex eēntia eē profluit. Secūdo dicit̄ est: seu esse scd̄o adiacēs:ꝛ dr̄ illud eē actualis existētia:qꝛ scd̄o adiacet seu aduenit quidditati:qꝛ post eē essentie. Tertio dr̄ 3m adiacēs:ꝛ sunt p̄ta post eē actualis exn̄tie aduenientia:sicuti est albuȝ aut nigꝝ.vt cū dicim⁹ homo ē alb⁹ aut niger. Et dr̄ tertiū adiacēs:qꝛ tertio aduenit quidditati post scȝ eē eēntie:ꝛ eē exn̄tie. Et inde ē ꝙ apd̄ logicuȝ qn̄cunq̧ in propōne est p̄tum explicitū vltra est seu verbū:dicitur de tertio adiacenti. veluti si dicat̄ homo currit:ꝛ explicet̄ in hāc hō est currens. Noto tm̄ ꝙ tertiū adiacēs pōt intelligi tripliciter Primo qn̄ fit p̄dicatio etiā de essentia qdditatis nō intellecto eē qdditatiuo.vt cū dicim⁹.homo ē aīal.qꝛ prim⁹ mod⁹ dicendi pe lȝ sit eēntie: tamē quodāmodo vr̄ p̄intelligi eē eēntie. Secūdo dr̄ quādo fit predicatio explicita quo ad p̄tuȝ inter eē eēntie:ꝛ esse existentie.sicuti ē in secūdo mō dicendi per se:vt dicendo:hō ē risibilis:qꝛ in eē qdditatiuo:dato ꝙ hō nō habeat esse exn̄tie:adhuc ista est vera:hō est risibilis. Tertio dicit̄ 3° adiacens:qꝛ post eē exn̄tie aduenit.ꝛ hoc mō dr̄ proprie:ꝛ sic accipit̄ in qōne:dn̄ dr̄.deus est factus homo. Secund⁹ termin⁹ ē.fact⁹. Un̄ preter dcā de factōe in 2°.d.pa. Noto quo ad p̄ns ꝙ istud ꝑticipiū fact⁹ in hac ꝓpōne:de⁹ fact⁹ ē hō.vt tangit doctor deuot⁹ artic° p°.q.pa p̄ntis d.pōt tripliciter se habere. Primo vt ponat rem suā sup

totā ꝓpositionē: vt sit sensus. de⁹ fact⁹ est hō.i.fa
ctus est vt de⁹ sit hō. scđo vt ponat rē suā circa
vnū extremū absolute. v3 pura p̄dicamentū: vt sit
sensus: deus fact⁹ est hō.i. de⁹ est hō: qui quid ē
fact⁹ ꝛ product⁹. Tertio vt ponat rem suā in com
paratione vnius extremi ad aliud extremū. ꝛ tūc
est sensus: de⁹ fact⁹ est hō.i. de⁹ fecit seipsum ho
minē per hūanitatis assumptōez. Prim⁹ sensus
est ver⁹: nō tñ est de virtute sermōis. scđ⁹ sen
sus est similit̄ ver⁹: sed nō est in cōi vsu. terti⁹ ve
ro sensus h3 vtrūq3: q2 veritatē habet: ꝛ de virtu
te sermonis ꝛ de cōi vsu. Terti⁹ termin⁹ ē pre
destinat⁹. vnde vltra de predestinatōe dicta i. xli
p. d. Noto quo ad presens. ꝙ hoc participiū pre
destinat⁹ in hac ꝓpōne. deus est predestinat⁹ fili
us dei. potest dicere antecessionē tripliciter. Prio
respectu subiecti vt sit sensus. de⁹ est predestinat⁹
fili⁹ dei. i. anteꝗ̄ esset de⁹ est predestinat⁹ fili⁹ dei
Secūdo respectu p̄ti vt preintelligat̄ predestina
tio respectu filij dei. Tertio respectu vni⁹ extremi
ad aliud: vt sit sensus: pri⁹ predestinatū ē ꝗ̄ hec
eēt vera: de⁹ est fili⁹ dei. Et patet ꝙ neutra harū
triū est vera rō: nec prima. Quantū ad secū
dū articulū sunt tres ɔclōnes. Prima ē de ista
propositōe. de⁹ est hō. Secūda de ista. de⁹ factus
est homo. Tertia de ista. de⁹ predestinat⁹ est filius
dei. Prima igr̄ ē hec. sic hec ꝓpositio: de⁹ est hō
habet veritatē3 vt nullū gen⁹ ab Aristo. tactū p̄
dicatōis obtineat. Prima pars dicit ꝙ ista pro
positio: de⁹ est homo: ē vera. Probat̄. vñ bern̄.
in libro de cōsideratōe ad eugeniū. Tantā ꝛ tam ex
pressam vim vnionis in se profert ea psona qua
deus et hō vnus est xp̄s: vt si duo de se predices
non erres. ꝛ si dicat̄ cū dicit̄ de⁹ est homo: quid p̄
dicat hō: aut rlōne: ꝛ tūc est in p̄dicamēto rlōnis
qd null⁹ diceret: aut p̄dicat subām: ꝛ tūc sequeret̄
ꝙ quelibz diuina psona eēt hō. q2 fm Aug. v. de
trini cap°. iiij. ea que dicunt̄ fm subām sunt cōia
trib⁹. Dicendū ꝙ in illa locutōe hō predicat sub
stantiā: nec tñ sequit̄ ꝙ quelibet diuina persona
sit hō. q2 regula Aug. intelligit̄ de subāib⁹ adin
tra. verū est tamē ꝙ in hac locutōe dat intelligere
vnionē que terminat̄ ad verbū. Ex quo p3 ꝙ ista
nō est primo vera: de⁹ est homo. vñ iste tres pro
positiōes se habēt per ordine. natura hūanā vni
ta est verbo. ita ꝙ est primo vera. ex veritate isti⁹
sequit̄ veritas hui⁹: verbū diuinū est homo: ꝛ q2
verbū diuinū est de⁹: sequit̄ tertio veritas huius
deus est hō. Ex quo vlteri⁹ p3 ꝙ hec propositō
de⁹ est hō: nō est īmediata: q2 nō vnitur natura
assumpta deitati: nisi mediāte ratione formali ver
bi. In prima aūt diuinū verbū intuētib⁹ hec est
īmediata. verbū est hō: quo ad rectā predicatōez
seu in recto: q2 in p̄tione obliq̄ ista est prima. na
tura humana vnita ē verbo. nec obuiat ꝙ sit con
tingens: q2 etiā in contingentib⁹ est dare vnā im

mediatā: veluti est ista: voluntas vult: aut alia. a
lioquin eēt processus i infinitū. nobis aūt qui nō
habem⁹ propriū diuini verbi conceptū3 s3 cōfusū
nō est hec imediata: diuinū verbū est hō. nā veri
ficat̄ de cōi ꝛ confuso cōceptu: que habem⁹ p ra
tionē proprij cōcept⁹ que nō habem⁹. Nec obui
at veritati hui⁹ ꝓpōnis: de⁹ est hō. q2 persone di
uine maxime cōueniūt: q2 habet eandē naturam
numero: cū de se tamē mutuo nō p̄dicent. q2 hec
est falsa. pater est fili⁹. Dicendū ꝙ ista p̄dicatio est
ratiōe psone nō nature. sunt aūt vna persona hō
ꝛ de⁹ in diuino verbo. Sed in qua ma ē ista pro
positio: de⁹ est hō: vel in remota vel in naturali:
vel tertio in cōtingenti. Sanct⁹ thōas dicit arti°
p° p̄tis d. ꝙ in ma naturali. q2 inquit l3 sint di
uerse nature: est tamē vnitas suppositi. ꝛ hoc suf
ficit vt sit ma naturalis in ꝓposito. Doctor autē3
deuot⁹ dicit arti° p°. q. p°. ꝙ est in ma contingenti
q2 in illa ma p̄tū3 ꝛ subm̄ se hn̄t veluti excedens
ꝛ excessū3: ꝛ sic est in proposito. sapit tamē aliqd
aliqd de ma naturali. q2 illa beata vnio nunꝗ̄ dis
soluet̄ ꝛ a principio nature facta e humane. vel
tertiō ꝙ dicat̄ fm triplicē respectū in triplici p̄tpo
ni mā. Si vero cōsiderent̄ nature in se. sic est re
mota mā. Si scđo cōsideret̄ ꝙ mere voluntar. ꝛ
maxia dei dignatione facta est: ē in mā cōtingenti
si tertio ꝗ̄tū ad vnitatē nunꝗ̄ dissoluendam: ꝛ a
principio factā: ē q̄si in mā naturali. Sed dicit
secūda ps ꝙ ista p̄tio qua dicit̄: de⁹ ē homo. nō ē
aliqua p̄tionū repertaꝝ ab aristo. p3. Ois eni p̄tio a
pud aristo. aut est per se: aut per accidens. s3 hec
nec est per se: nec p accñs. igr̄ ꝛc. Probat̄ minor.
Primo nō ē p se: q2 nec in primo mō. p3: q2 hō
nō est de ratione dei. nec in scđo: q2 nō est pa°
eius. nec in quarto. q2 nō dicit aliquā cāsitatem.
nec in tertio: q2 nō est mod⁹ p̄ndi sed essendi:
Secūdo nō predicat̄ p accidēs: q2 nec de⁹ accñs
est hūanitati: nec humanitas deitati. Teste enim
Aristo. in p° phisicoꝝ. qd vni est subā: nulli ē acci
dens. Cōfirmat̄. Ois p̄tio pboꝝ triplex ē. aut p
inherentiā: vt hō est alb⁹. aut per essentiā: vt hō
mo est aīal. aut tertio p cām: vt opus hūanū. nul
la haꝝ ē hec. Nō p cā3 p3: q2 sic diceremꝰ de⁹ ē la
pis aut leo: ꝛ sic de alijs. cū coꝝ sit cā nō p cēntiā
vt patuit. nec per inherentiā: q2 sic est p̄tio accidē
tis sibi nō cōuenientēs. verū est tñ qd quodāmō sa
pit naturā accidētis. accñs eni post eē venit ɔple
tum: sic diō verbo pfecto ista vnio facta est. Sed
dubitat̄ vtrū p̄dicet̄ vniuoce hō: cū dr̄: de⁹ ē hō.
Dicit doc. subt̄. in pa. q. hui⁹ d. ꝙ differūt predica
ri vniuoce ꝛ p̄ri vniuocū: albū siquidē vniuocū3
p̄tur de homie ꝛ pariete: q2 in his h3 vnā ratōez
formalē: nō tñ p̄tur vniuoce: q2 cū illa rōne for
mali exigit̄ ꝙ sit de ratōne quidditatiua illius de
quo predicat: sicuti est aial de ratione hōis. Sic
ad propositū. hō eni est hn̄ vniuocū dū dico de⁹

est hō ꝛ plato est homo: nō tamē p̄dicatur vniuo
ce: q2 nō est de rōne dei l3 platonis. S3 de ista
xp̄s est hō quid dicendū qualiter p̄tur homo de
xp̄o. Dicendū ꝙ loquēdo proprie nō ē p̄tio p se
q2 xp̄s nō dicit vnū terminū ex hoie ꝛ deo: sed solū
nominat illas duas naturas vnitas: nec ē ꝓprie
p̄dicatio p accidēs q2 neutrū3 eoꝝ ē accidēs alte
rius: nisi caperet̄ vt dictū ē large accidēs. Vñ po
test dici noīe speciali predicatio p vniōz: ita dico
de ista: deus est homo. Secūda cōclusio ē de
ista propōne: deus fact⁹ est hō. ꝛ est hec. In veri
tate hec ꝓpositio: de⁹ fact⁹ est hō: extat ɔuertibil̄
sine mutatiōe deitatis. Dicit prima pars ɔclu
sionis ꝙ ista ꝓpō: de⁹ factus est homo: est vera
cōuertibilit̄. hoc est dictu. sicut ista ē vera: de⁹ fa
ctus est hō: ita ista: hō factus ē deus. Vñ Aug.
Tanta fuit illa vnio vt hoiez faceret deū: ꝛ deum
hoiem. Cōfirmat̄: q2 ante incarnationē nō erat
deus homo: nec ecōtra. post incarnationē vero ē
ꝛ ita o3 ꝙ dicat̄ fact⁹ hō: ꝛ ecōtra. nec o3 ex hoc
arguit deus recens: q2 hō qui est de⁹ nunꝗ̄ hūit
esse sine illa vnione. Et si obijciat̄ q2 bene sequit̄
sortes est fact⁹ hō: ergo est fact⁹. ergo si ista sit ve
ra: de⁹ est fact⁹ hō: ista est vera: de⁹ est fact⁹. qd est
cōtra simbolū3 athāsij. Nec fact⁹ nec creatus ꝛc.
Dicendū3 ꝙ illa cōsequētia rōne forme nō tenz
sed solum materie. q2 dū sortes sit hō simpliciter
accipit eē: nō ita de⁹: sed solū de nouo terminat
vnionē illi⁹. vñ ꝛ l3 hō nō sit determinatio diminu
ens: nō tamē sequit̄ est fact⁹ hō: ergo est fact⁹. si
cuti nō sequit̄. hic est monach⁹ alb⁹: ergo ē albus
l3 monach⁹ nō sit diminuēs. nō eni o3 ꝙ semper
valeat ɔñā. nec valet quod alij obijciūt. si deus ē
factus homo: ergo de⁹ fact⁹ est deus. propt̄ idio
matū cōicationem. ista eni cōicatio idiomatū nō
tenet in his q̄ hanc exprimūt vnionē: cui⁹ ratio ē
q2 hec vnio est ratio hmōi cōicatiōis. ꝛ ita p̄sup
ponitur illi: sicut illez diuina natura assumpserit:
nō tñ cōcedit̄ ꝙ humana assumpserit diuinā. sic
aūt est in ꝓposito: vñ sicuti quādo fieri p̄tur fm
adiacēs signatur factio simpliciter. sicuti si diceremus
leo fit: ita quādo p̄dicat̄ 3m adiacens solum venit
factio in respectu vni⁹ extremi ad aliud: vt in pro
posito. si quis dicat quādo aliqd fit: opor3 ꝙ pas
sū3 transmutet̄. Dicendū ꝙ verū est in agente na
turali requirēti passū3 ad agendū. verū est tamen
ꝙ capiendo mutationē large natura hūana assū
pta a xp̄o dr̄ mutata: q2 creata: ꝛ vnionez realem
suscipiēs: sine tamē mutatiōe deitatis. vt dicit se
cunda pars conclusiōis. q2 l3 deitas dicat̄ vnita
hoc solū est denoīatiue ꝛ relatiōe fm dici ex vnio
ne reali entē in natura humāna. Tertia cōclō ē
de ista propōne. de⁹ est predestinat⁹ filius dei. et
est hec. Licet xp̄s vere predestinat⁹ vere filius dei
dicat̄: nō tñ de⁹ dei fili⁹ dr̄ predestinat⁹. Dic
prima pars cōclōnis. ꝙ xp̄s predestinat⁹ ē filius

dei. Probat̄. vñ glo. sup illo verbo ad Roma. i.
Qui predestinat⁹ ē in virtute. dicit p̄destinat⁹ est
ibi: vt qui futur⁹ erat in carne filius dauid in vir
tute esset filius dei. vnde recte inquit. q. 3. doctor
subt̄. Cū eni predestinatio sit preparatio alicui⁹
ad gloriā grātia mediāte: ꝛ nō videt̄ ɔferēda fu
isse tanta gratia sine vnione merito concludit̄ ꝙ
nature humane vnio fuit predestinata in xp̄o: nō
ꝙ fuerit meritū tante glorie ipsa vnio: sed premia
fuerit. Et si quis querat. vtrū fm qd homo fuit p̄
destinat⁹: vel fm qd de⁹. Dicendū ꝙ fm qd hō
tamē nō intelligendū li fm cū reduplicatiōe: q2
tunc oīs homo esset p̄destinat⁹ esse fili⁹ dei. s3 ca
pitur specificatiue. q2 p̄destinatio cadit sup xp̄m ī
quātū hō. Sed hoc ē valde notandū ꝙ in ceteris
rationabilib⁹ predestinatio cadit supra psonā: dū
persona primo predestinat̄ ad vitā eternā3: ꝛ per
personā in xp̄o natura. natura humana primo ac
ceptat̄: q2 psona ē diuinū suppositū. ꝛ per ɔn̄s ī
quātū sic nequit acceptari. Eadez ratione hec cō
cedit̄. Ille hō demōstrato xp̄o: predestinat⁹ ē esse
filius dei. Sed est magnū dubiū. An ista xp̄i pre
destinatio p̄exigat lapsū3 humane nature. ita ꝙ
si adam nō peccasset: xp̄s incarnat⁹ nō fuisset:
Sanct⁹ thomas in pa d. tertij sui scripti. arti° p°
q. 3. manet dubi⁹: hinc ꝛ inde satisfaciēs rōnibus
doctor deuot⁹ in eadē distin. artic°. ij. q. ij. dic ꝙ
iudicio rōnis magis cōsonat ꝙ fuisset incarnat⁹
dato ꝙ adā nō peccasset pietati tñ fidei om credo
tamē veri⁹ dicendū cū doctore subtili simplr̄ i. 3.
qōne p̄ntis d. ꝙ fuisset incarnat⁹. q2 artifex sapiē
tissim⁹ prius intendit finē ꝗ̄ ea que sunt ad finez
ꝛ ita in primo signo fuit electoꝝ predestinatio in
ter quos maxim⁹ xp̄s est. in scđo signo p̄uisus
est casus ade. in tertio signo dispō dicit diuina ꝙ
mitteret̄ xp̄s ad sanandū illū casū3. ꝛ ita nō hab3
isto mō vnus: vnde de casu alteri⁹ glorietur cuius
posset apparere om opposita data opinione: nec
erit xp̄s ex occasione missus in mundū. S3 di
cit secūda pars ɔclōnis. ꝙ de⁹ nō est predestina
tus fili⁹ dei. Probat̄. q2 nulla ē antecessio vnius
ad aliū quē tamē noīat predestinatio. vnde ꝛ hec
nō cōcedit̄ a mgr̄is nr̄is. filius dei est predestina
tus: ꝛ hui⁹ triplicē dat rationē doctor deuot⁹. q.
pa articl̄o. ij. Prima ē q2 p̄destinatio habet rōez
cause respectu predestinati. Secūda q2 ponit ac
ceptationē gratie. Tertia q2 dicit inchoationē eē
in predestinato. Et hec tria nō reperiunt̄ in filio
dei nisi addat̄ aliud. Quantū ad tertiū articl̄3
sunt tres difficultates. Prima ē. An ista conceda
tur. Deus nō est hō pro patre: sicut ista. de⁹ ē hō
pro filio. Dicendū ꝙ nō: nisi pater adderetur: vt
diceret̄. de⁹ pater nō est hō. ꝛ ratio sumenda ē ex
doctore deuoto in prio sniaꝝ disti. iiij. q. i. q2 licet
deus in hoc ꝙ in trib⁹ est personis habeat cōdi
tionē termi cōis: tamen vere est singularis cum

ditas sit natura singularissima: ⁊ ideo non debꝫ
sibi ꝑponere ⁊ postponere negationē. ista autē
nō cōceditur: nō deus est hō: quare nec: deus nō ē hō
⁊ est simile: sꝫ hec cōcedatur: deus genuit deū pro pa
tre: hec tñ nunq̄ pro filio: deus nō genuit deū ni
si adderetur expresse. Secunda difficultas que
est magis propria: vel hec. deus factus est homo.
vel hec. homo factus est deus. Dicit doctor subti. q.
ij. q̄ ista: deus factus est hō. nēpe ex eo q̄ natura hu
mana diuine est vnita: ista cōsurgit immediate
deus factus est homo: ⁊ mediāte ista: homo factus
est deus. Tertia difficultas. vtrū prius ꝓuide
batur vnio nature humane ad verbuꝫ: an ordo ad
gloriā. Dicendū licꝫ prius natura intelligatur natu
ra humana vnita ex secūda distin. huius tertij. ⁊ me
diāte illa vnione sibi sūma gr̄a collata est. Ex q̄
pꝫ ad q̄ōnē. q̄ vꝫ deus qui homo factus est: nō est
predestinatus. s. inq̄tū deus filius dei. Ad primū
articulū dicendū ad maiorē q̄ bene sunt maxime
diuersa. i. in nullo quidditatiue cōuenientia. nō tñ
sunt ex hoc repugnantia quin ad 3m cōstituēduꝫ
possint cōuenire. albedo eni ⁊ nigredo magis in
quidditate cōueniūt q̄ albū ⁊ hō: ⁊ tamē minus
repugnāt hō ⁊ albedo q̄ albedo ⁊ nigredo. sic i
ꝓposito lꝫ deus ⁊ creatura nō tantū cōueniāt in
quidditate sicut creature adinuicē: nō tñ tantum
repugnant. ⁊ hoc sufficit ad istā vnionē. Ad se
cundū dicit Thomas. q. i. primi artic̄. q̄ mutatio
magis dicit recessuꝫ a termino a quo. factō aūt ac
cessuꝫ ad terminū ad quē: trāsfertur aūt factō soluꝫ
in proposito ꝑ respectū ad terminū ad quē. ⁊ ita nō
vt mutatio est genus eius: ⁊ sic cessat obiectio. vel di
cendū q̄ tam factio q̄ mutatio quo ad reale no
uitatis requirende sunt ex parte humanitatis nō di
uinitatis. Ad tertiū negatur cōsequētia. ⁊ dū ꝓ
bat primo a simili. quia sequitur ille hō qui ē petrus
currit. ergo petrus currit. ergo a simili. ille homo
qui est deus est predestinatus filius dei. ergo deus ē pre
destinatus filius dei. Dico q̄ nō est simile. hō enim
⁊ petrus eandē dicūt naturā: nō sic deus ⁊ ille homo
īmo vnus diuinā alter humanā. Ad aliā cōfirma
tionē de cōicatione idiomatū dicēdū q̄ nō ē in
hijs que precedūt vel cointelligunt cū ipsa vnio
ne. huiōi est predestinatio. Ex p̄nti aūt distin. de
mente magistri ⁊c. Prima opinio. Deus factus
dicatur hō: ⁊ creditur hoc ratione. Dicit ꝯclō q̄ pria
opinio dicit deū esse factū hoiem: ⁊ econtra. ⁊ ali
qua alia que ponunt in littera p̄ntis d. vsq̄ ibi.
In secūda vero ⁊c. Secūda opinio fert q̄ hu
manitas atq̄ diuinitas sunt simul 3°. s. in xp̄o. di
cit cōclusio q̄ secūda opinio ponit q̄ diuinitas
⁊ hūanitas sunt in idētitate ꝑsone in xp̄o. ⁊ pꝫ in
littera cū multis ab illo textu In secūda ⁊c. vsq̄
ibi. In hac ergo sniā. Tertia opinio fert q̄ hu
manatus ⁊ ꝑdestinatus ē xp̄s via. Dicit ꝯclō q̄ tera
opinio ponit q̄ xp̄s qui est via nostra est prede
stinatus ⁊ hūanatus. ⁊ ponitur in littera. cū multis
alijs. ab illo loco In hac ergo ⁊c. vsq̄ ad finē.

Post predicta inquiri debet ⁊c. Hic si
gnatur octaua distin. huius tertij. que sic con
tinuatur ad precedentes. Nā postq̄ in pria
⁊ secūda distin. in sctissima vnione naturaꝝ osten
sa est diuersitas. ⁊ a tertia inclusiue vsq̄ ad istam
exclusiue: de Ihu cōceptione modus est apertus at
q̄ qualitas. Nūc in hac octaua distin. de idioma
tuꝫ cōicatōe aperiri incipit. Et habet hec diuidi
in tres partes principales. In prima tangit ple
nius idiomatū cōicatio. In secūda aperitur ceraui
cōicabiliū cōditio. In tertia circitur clarius cōicatoꝝ
esse actio. Prima in principio. Secūda disti. xij.
ibi Solet queri vtrū aliū hoiēꝫ ⁊c. Tertia distin.
xvij. ibi Post ꝑdicta cōsiderādū ⁊c. Rursus prima
particula in qua tangitur plenius idiomatū cōicatio
in tres diuiditur. In prima queritur an diuitati de v
gine cōgruat natiuitas. In secūda an humanita
ti in xp̄o cōueniat adorabilitas. In tertia an xp̄i
maiestati cōsona vel nō sit adoptitas. Prima in
principio. Secūda distin. x. ibi Preterea inuesti
gari oꝫ vtrū caro ⁊c. Tertia distin. x. Solꝫ etiā a
quibusdā inquiri ⁊c. Prima rursus particula q̄
est p̄ns distin° in qua queritur an diuinitati de vir
gine cōgrua sit natiuitas. in tres ꝑtes diuiditur. In pri
ma nature hūane ad diuinā fit cōparatio. In se
cunda nasci tp̄alis ad eternū certa fit mentio. In
tertia sūmata de dictis fit epilogatio. Prima in
principio. Secūda ibi Queri solꝫ etiā ⁊c. Tertia
ibi. Ex his manifeste apparet ⁊c. Hec ē diuisio ⁊c.

a N sicuti duplex natiuitas duplex filiatio in
xp̄o ihesu fundatur. Et arguitur q̄ nō triplici me
dio. Primo sic. Sequitur eni filiatio g° fi
lius. ergo si sunt due filiatiōes in xp̄o: xp̄us erit
duo filij. ꝯñs est falsum. igitur ⁊ id ex quo sequitur.
Probatur tamē q̄ sequatur. q2 sicuti singulare infert
singulare: ita plurale infert plurale. Unde sicuti
bene sequitur: hō ergo aial. ita bene sequitur: hoies
ergo aialia. Sed probatur q̄ xp̄s nō sit duo filij. q2
dicitur in simbolo athāsij. nō duo tamē sed vnus ē
xp̄s. Secūdo arguitur sic. Si xp̄s habuit aliquā filia
tionē ad matrē suā distinctā a filiatiōe quā habꝫ
ad patrē. quero an post resurrectionē illaꝫ eandē
habuit aut nō. q2 certū ē q̄ in morte xp̄i desijt eē
illa filiatio ad matreꝫ veluti humanitas que erat
eius fundamētū. Si dicatur q̄ eandeꝫ contra. quia
alia ē acceptio accipere eē ꝑ resurrectionē: alia ꝑ
generationē. ⁊ ita videretur variari respectus. Si
aūt dicatur q̄ aliā: obuiat: q2 idē fundamētū ⁊ termi
eandē videntur fundare rōneꝫ eadē aūt numero
humanitas ē in xp̄o ante mortē ⁊ post. Tertio
arguitur sic. In opere nature ⁊ opere dei plurali
tas est euitāda: vbi nō apparet necessitas: sꝫ nul
la occurrit necessitas ponere filiationē in xp̄o ad
matreꝫ distinctā a filiatiōe eterna. igitur ⁊c. Ma
ior est Aristo. in lib. celi ⁊ mūdi. Deus ⁊ natura ni
hil faciunt frustra. Sed minor ꝓbatur. q2 sicut de
us dicitur realiter dñs creature reali rōne: qua est in
creatura. ita vr xp̄s sufficienter dici filius marie filia
tione eterna: nō ponēdo tp̄alem. In oppositum arguitur ex
illa auctoritate Aug. de fide ad petrū. Unigeni
tus inquit dei secūdo natus ē: semel ex matre: ⁊ se
mel ex patre. Ex quo g° varia ē generatio videtur
qd̄ ⁊ filiatio. In ista q̄ōne ad al' pifor. ⁊c.

Quo ad primū articlm termi sunt. filiatio. nati
uitas. ⁊ fundamētuꝫ. Primus ergo terminus ē fi
liatio. ⁊ dicitur a philos qd̄ est amor. q2 naturalis di
lectio a parentibus ad filios venit. Uñ ſm docto.
subti. in pa q̄ōne p̄ntis d. Filiatio est habitudo ꝑ
ducti naturaliter similis producēti ī natura sensi
tiua vel intellectuali. vbi quatuor tāgit. Primo
genus filiatōis dū dicit. habitudo. ex quo pꝫ q̄
filiatio est relatio: et est in ꝑdicamēto ad aliquid.
nisi abstrahat vel sit transcendēs sicut est filiatio
vnigeniti dei. Secūdo tangit differentiam formalē fi
liatiōis: dū dicit. producti naturaliter ē similis pro
ducēti. oportꝫ nēpe primo q̄ filiatio sit in produ
cto sicut paternitas est in gignēte: ita ⁊ filiatio in
genito. Secūdo exigit vt ꝓductuꝫ ꝓducatur modo
naturali: lꝫ enī a patre producatur spūssanctus: ⁊ ei
sit similis. tamē q2 nō producatur naturaliter seu q̄
modo natus: sed quō datus: nō dicitur filius. Tertio
exigitur q̄ producatur cōsimile in natura. vñ lꝫ ca
pillus ab hoie naturaliter producatur: q2 tamē nō ē
illius speciei cuius est hō nō dicitur eius filius. Quar
to tangit principaliter causaꝫ materialē: dū dicit. in
natura sensitiua vel intellectuali. Hic eni manere
vr doc. subti. quasi neuter. An scꝫ solū filiatio sit
in natura intellectuali: an etiā reperiatur in natura
sensitiua. tamē dicendū verius videtur q̄ etiā in na
tura sensitiua reperitur filiatio. vñ hoc cōsonat tex
tui sacro. scriptū ē eni in p̄s. Afferte dño filios a
rietuꝫ. Et de aduētu filij dei. zach. cap° . ix. Ipse
pauper ⁊ ascendēs sup asinā ⁊ pullū filiū asine.

Secundus terminus est natiuitas. ⁊ dicitur a natura
vñ teste sancto thoma in prima q̄ōne huius d. Ista
tria differūt gigni: oriri: ⁊ nasci. inquātū eni pro
ducto a ꝓducētibus principia sufficiētia ad gigni
tionē ministrantur gigni dicitur. inquātū aūt id qd̄
gignitur quasi extra progreditur oriri dicitur. Et hinc
est q̄ ortus cōtra cōceptū distinguitur: q2 cōceptus
est dū fetus intus latitat. ortus dū apparꝫ: scdm āt
qd̄ genitū ⁊ generās colliguntur: aut vnuꝫ sunt na
sci genitū dicitur. vnde hoc modo dicendo nati
uitas reperiretur etiā in inaīatis: sicut dū sol luceꝫ
ꝓducit. vñ vltra solꝫ natiuitas coartari ad solū stā
dū pro viuentibus. vñ dicta ē natiuitas q̄si vniēs
natuꝫ: seu nata vita. ⁊ hoc mō accipitur in nr̄a q̄ōe

Tertius terminus ē fundamētū. vñ hec tria se ha
bēt per ordinē. subiectū. receptiuū. ⁊ fundamētū
omne eni subm̄ est receptiuū nō ecōtra. corpus ei
humanū recipit aīam intellectiuā: nō tñ dicitur subm̄
eius. q2 subm̄ noīat modū accidētis. Omē rursus
receptiuuꝫ est fundamētuꝫ: nō econtra. pa° enim
bene dicitur eē in fundamēto nō in receptiuo ꝑꝑ ī
distinctionē realē. Franciscus de marōis in p° sen
tentiaꝝ. q. v. huius distin. in cōflatu suo. addit q̄r
tum. s. radicē. vñ radix ſm eū est in plus q̄ funda
mentū. q2 diuina essentia dicitur radix diuinaꝝ ꝑ
fectionū nō fundamētū. sꝫ sua salua gratia. eque
bñ videtur dici fundamētuꝫ diuinaꝝ ꝑfectionū sic
radix. nec obuiat q̄ dyoni. nō ponit fundamētuꝫ
sicut radicem: q2 nō negat. ⁊ hoc sufficit. In ꝓpo
sito aūt natura humā ē subꝫ fundamētū ⁊ recepꝫ
filiatōis tp̄alis: aliud vero ē de eterna: q2 ipm̄ fi
liuꝫ cōstituit. Quātū ad secūdū articm sunt. 3.
cōclusiones. Prima ē de duplici xp̄i natiuitate.
Secūda ē de duplici filiatione. Tertia an vtraq̄
filiatione naturalis sit filius. Prima ē hec. Dupli
ci in xp̄o ente natiuitate diuina natura de virgine
nata nō censetur. Dicit prima pars ꝯclōnis q̄
duplex est natiuitas in xp̄o. Probatur. actio gn̄ata
passionē geminat sꝫ xp̄ꝫ genuit deus pater. xp̄ꝫ ge
nuit maria mater. ecce duas gn̄ationes. vnaꝫ de
patre sine matre: aliā d̄ matre sine patre. ergo oꝫ
q̄ corrn̄deant due passiue generatōes ⁊ natiuita
tes. vñ hee due natiuitates p̄nt tripliciter nume
rari. Primo a parte subiecti. nā vna ē ſm diuini
tatē: alia ſm humanitatē. Secūdo numerantur
ſm agentia: q2 alius pater alia mater. Tertio ſm mē
surā: q2 vna mēsuratur eternitate: secūda tp̄e. Ex q̄
patet q̄ natiuitas eterna vniuocatur cū tp̄ali. quia
teste Aug. in de trini. Nō numerantur nisi que vni
uocantur. hec aūt vt pꝫ numerantur. Uñ Dam̄. dicit
In xp̄o duas natiuitates veneramur. Uñ ⁊ sup
illud p̄s. Semel locutus est deus. dicit glosa. i. filiū
genuit. alio aūt semel a matre. Sed surgit dubiū
in quo fundatur natiuitas temporalis. dicendū q̄ ī
natura hūana. lꝫ principaliter nō dicatur nata: sꝫ xp̄s
ſm eā: q2 natiuitas nata ē denoiare suppositum p° :
nō naꝫ. pr̄o eni hūc gn̄at hoiem: ⁊ ex ꝯñti hoieꝫ
vt habetur in prohemio sex principioꝝ. natura oc
culte operatur in his vr̄ibus. Sed pōt ne concedi
simpliciter q̄ in xp̄o natura humana sit nata. Hic a
liqualiter dissentire videtur sanctus thomas in. q. ij.
vbi dicit q̄ illa propō nō habet veritatē nisi ex
cōsequēti. Et doc. deuotus in artic° p° p̄ntis d. q̄
illā simpliciter cōcedit. vñ dicit q̄ nō est simile d̄
humana natura ⁊ diuina. nō eni sequitur: si nequit
dici q̄ diuina natura sit nata q̄ nō possit dici q̄
humana sit nata: q2 humana multiplicatur. alia ma
nente indiuisa in gignitate ⁊ genito. Sꝫ di
cebat secūda ps ꝯclōnis: q̄ in xp̄o diuina natura
nō censetur nata de virgine. Probatur. q2 nobilius ē
nasci ab eterno q̄ ex tp̄e. sed ꝑꝑ natiuitatē eternā
filij dei natura diuina nō dicitur nata. ergo nec ꝑꝑ
natiuitatē xp̄i de virgine. Confirmatur primo: q̄a

nasci est eē ab alio: eē aūt ab alio nō cōpetit na-
ture diuine. Cōfirmatur secundo. q2 si diceretur nata
de virgine diceretur filia virginis. Pꝫ tertio aucto
ritate Dam̄. in 3° sentētiaꝝ. Cognoscim⁹ ꝙ na-
sci nō est nature sed ypostasis. Et si dicatur ꝙ in .ix
de trini. dicit Hila. Nihil nisi natū habet fili⁹. et
ita cū habeat eēntiā videtur dici nata. Dicendū ꝙ
illa auctoritas sic ē intelligēda. nihil nisi natū hꝫ
filius .i. nisi qd̄ nascēdo accepit. ⁊ h̄ mō n̄ obuiat
ꝓposito. Vn̄ illa auctoritas Aug. de fide ad pe-
trū. Natura eterna atqꝫ diuina nō poꝫ tꝑalit̄ cō
cipi ⁊ nasci: nisi ꝑm susceptionē veritatis humāe
⁊ cōsimiles sunt p̄ic exponēde. Nec obuiat illud
dictū Bern̄. vbi loquēs de hac ihesu vnione dicē
ꝙ fortitudo ē infirmata. videtur aūt min⁹ repugnare
nature humane nasci de virgīe q̄ infirmitas. Di
cendū ꝙ Bern̄. loquitur ad excitandū corda deuo
tioni. ⁊ licitū ē hoc mō aliqd dicere ꝙ alibi nō li-
ceret. vel dicendū ꝙ fortitudo ibi stat ꝓ filio qui
dr̄ virt⁹ patris. ad Hebre. p°. ⁊ ita nō hꝫ instātiā
locutio. Secūda cōclō est de gemia xp̄i filia
tione. ⁊ est hec. In xp̄o due posite filiatiōes rea-
les vero sermōe dicuntur. Dicit prima pars cō
clōnis. ꝙ in xp̄o sunt due filiatiōes. Probatur ad
duos terios oppōitos nequit eadeꝫ teriari rclō
tūc enī bis diceretur quod est ꝯ p̄hm. v. metha. ca°
ad aliqd. Si aūt vnica eēt filiatio in xp̄o: hoc eēt
q2 referretur xp̄s ad patrē in diuinis ⁊ mariā eadē
filiatione ⁊ ita oꝫ ponere duas. Cōfirmatur: q2 ꝓ
prietates diuine nō aspiciūt primo creatuꝫ. ⁊ ita
ex quo filiatio est ꝓprietas filij dei respectu p̄ris
exigitur: alia respectu matris. nec videtur possibile es-
se duas natiuitates in cōsimili natura: ⁊ nō duas
filiatiōes. si eniꝫ pater in diuis ꝑ aliā originatio
nem origiat filiū: ⁊ ꝑ aliā sp̄m sanctū: quare etiaꝫ
nō referretur alia filiatione xp̄s ad patrem: alia ad
matrē. Ex quo pꝫ defect⁹ doctoris deuoti arti°
ij. hui⁹ d. q. ij. dicit ꝙ in xp̄o est vnica sola filiatio
q2 inquit vnicū est ei⁹ subm̄: ⁊ cōclō vt pꝫ est fal-
sa ⁊ probatio nihil ē. vnico eī manente subō mlt̄
tiplicātur rlones ⁊ accīa: vt pꝫ de eodē hoīe albo: q
diuersis similitudib⁹ diuersis ē hoīb⁹ similis. vn̄
⁊ Dam̄. dicit .liij. ca°. xp̄m duplicē habere opatō
neꝫ. Si igr̄ opatio pōt multiplicari stāte vnitate
subi: quare nō rlō. Sūt ⁊ alia mª doc. sub. in pª
qōe hui⁹ d. ꝯ predictā op̄. Vn̄ pꝫ ꝙ idē pater di
uersis paternitatib⁹ solū numero ad diuersos re
fertur filios. nō enī pōt fingi ꝙ eadē relatiōe: q2 re
lationis cā est termi⁹. ⁊ ita ex q termi⁹ variatur: oꝫ
⁊ rlonem variari. Et si obijciatur: q2 teste p̄ho nō
sunt plura accidētia eiusdē spēi in eodē subiecto
Dicendū ꝙ illa auctoritas hꝫ locuꝫ in absolutis
nō in rlonib⁹: ⁊ adhuc nō in oīb⁹ absolutis. vnd
sicut dat exemplū doc. sub. in eadē parte fantasti
ca organi p̄nt esse plures spēs eiusdē rōnis.
Sꝫ dicebat secūda ps ꝯclōnis ꝙ ille due filia-
tiones sunt reales. Probatur p° de eterna. q2 pso
ne diuine nō sunt cōstitute per entia ratōnis. fi-
liatio aūt eterna filiū ꝯstituit. Sed de tꝑali paꝫ
q2 extrema sequitur reaª. s. matrē ⁊ xp̄ꝫ. relatio aūt
est realis que hꝫ extrema realia nec opus exigit
intellect⁹. Cōfirmatur q2 eque vel ampli⁹ fuit xp̄s
marie fili⁹: sicut ⁊ reliqui suaꝝ matrū. cū igitur reli-
qui filiationē realē ad matres habeāt: sequitur ꝙ ⁊
xp̄s. Ex quo pꝫ defect⁹ sancti thōe qui. q. v. dicē
ꝙ in xp̄o sunt due filiationes: vna ad patrē: ⁊ ista
est realis. reliqua ad matrē: ⁊ ista est rōnis. Pꝫ
tamē oppo^m ex ista p̄te ꝯclōnis. Et si dicatur quia
ꝑm Ansel. de incarnatōe verbi ca°. viij. Et scdo
cur deus hō. ca°. ix. filius ē incarnat⁹: nō alia pso
na ne fieret cōfusio. hec aūt ꝯfusio videtur poni po
nendo duas filiatōes reales. nō aūt ponēdo vni
cā solū filiationē sicut doc. deuo. Aut vnā realeꝫ
⁊ aliā rōnis: sicut sanct⁹ thomas. Dicendū ꝙ illa
cōfusio tollitur que esset si pater eēt incarnat⁹: vel sp̄i
ritussanct⁹. q2 sꝫ idē eēt fili⁹ ⁊ nō fili⁹: nō ita mō
nulla aūt vr̄ cōfusio si ꝑm duas naturas distiguatur
sunt due filiationes reales. Tertia cōclusio est
An vtraqꝫ filiatione sit xp̄s naturalis fili⁹. ⁊ ē h̄.
Tam a patre q̄ a matre ibs naturalr̄ censetur fili⁹
Probatur primo de patre. q2 vt in p̄io patuit me
moria fecūda est principiū productiuū ei⁹. hmōi
āt p̄ria^m ē naturale q2 precitelligitur volūtati i qdā
signo. in volūtate aūt primo extat libertas. De
matre aūt pꝫ. tū q2 traxit de maria naturā cōsimi
lē ⁊ mō naturali. hoc aūt arguit id qd̄ exit eē na-
turale. Cōfirmatur q2 xp̄s extat fili⁹ marie. aut er-
go naturalis: aut adoptiu⁹. si naturalr̄ habetur pro-
positū. si adoptiu⁹ cōtra. q2 tūc nō esset ver⁹ ma
rie fili⁹. nec marie cōpetebat filiū dei adoptare i
filiū. vn̄ lꝫ quo ad modū cōcipiēdi sit supnaturalr̄
tamē recte dicitur fili⁹ marie naturalis qui creatus
de marie sanguinib⁹ in vtero clausus ⁊c. Vn̄ qn̄
dicit Aug. ꝙ summa gr̄a in hac vnione est facta
nō vult dicere ꝙ nō sit filius naturalis: sꝫ intēdit
ꝙ modo naturali: nō venit penit⁹ cōformiter ad
alios. vt pꝫ ex dictis superi⁹. Quantū ad ter^m
articulū sunt tres difficultates. Prima ē vtrū
ex hac vnione ista ꝓpō hō est diuia natura: pos-
set habere veritatē. Dicendū ꝙ q ad presens est
triplex p̄tio. Prima ꝑ denoīationē. ⁊ in ista non
habet veritatē: q2 diuina natura non ē forma ho
minis. Secunda est ꝑ idētitatē: ⁊ in hoc sensu hꝫ
veritatē: vt sit sensus: homo ē ille qui ē diuina na
tura: q2 est filius dei: ⁊ filius dei est diuina natu-
ra. Tertia est per vnionē: ⁊ in isto sensu etiā ē ve-
ra modo dicto in secūda q2 fit vnio in idētitate
psone. Secūda difficultas: qd̄ est ꝓprie fun-
damētū filiationis. doc. sub. dicit. q. ij. duab⁹ pris
impꝛōtis opīonib⁹. ꝙ exītia actualis accepta ꝑ
gn̄ationē vel sine interruptōe. sicuti dū parētes
viuūt ⁊ fili⁹: vel facta interruptiōe. sicut erit post
resurrectionē vbi reuertetur eadē paternitas ⁊ ma
ternitas: ⁊ filiatio que fuerūt in morte destructa.
Tertia difficultas. que mag sapit naturale. An
filiatio eterna: an tēporalis filij dei. Dicendū ꝙ
eterna. q2 volūtas illuc nullo° est principiū elici
tiuū. bn̄ aūt in hac ⁊ ex hac p̄te dei patris: ⁊ ex p
te virginis matris dū cōsensuꝫ suū tribuit. Ex h̄
pꝫ ad qōneꝫ. ꝙ vꝫ sicuti duplex natiuitas sic du-
plex filiatio i xp̄o ihesu noiatur. Ad primū argu
mētū negatur ꝯn̄a. ⁊ dū probatur: q2 sicut singulare i
fert singulare: ita plurale plurale. Dicendū ꝙ illa
cōsequētia solū tꝫ gr̄a materie nō forme. s. quan-
do ad numerationē añcedentis: ⁊ ꝯn̄s numeratur
sicut pater in exēplo adducto: q2 numerato hoīe
nūeratur aīal vbi autē id nō fit nō sequitur: imo est
falsa ꝯn̄s a destructōe antecedētis. dīo eniꝫ et
distinctio ⁊ talia hmōi importāt negatiouē: sicut
si sequatur volūtas ergo volēs. nō tm̄ sequitur due
volūtates: ergo duo volētes: q2 xp̄s hꝫ duas vo
luntates: ⁊ tn̄ ē vnicū volēs. Ad secūdū dicēdū
ad maiorē ꝙ habuit eadē filiationē quā ante ha
bebat ad matreꝫ. ⁊ dū ar̄: q2 alio mō accepit esse:
q2 per resurrectionē ⁊ a mª per gn̄ationē. Dicen
duꝫ ꝙ hoc nihil facit quātū ad filiationē: ex quo
ē idē fundamētū ⁊ termi⁹ sed solū dicit vnū mo-
duꝫ respectū ad modū accipiēdi sic esse distinctū
ab aliq accipiēdi eē. ⁊ hoc nō agit cōtra posituꝫ.
Ad tertiū dicendū ad miorē. ꝙ nō tm̄ realiter dr̄
xp̄s fili⁹ marie: sicut dn̄s dr̄ de⁹ creature. s. vel ter
minatiue soluꝫ: vel sola rlone rōnis. sed oꝫ ꝙ ha
beat illā realē filiationē. nō est enī simile q2 de⁹
ad creaturā nō refertur relatiōe reali: nō repugnat
aūt nature assumpte. Et tn̄ de p̄nti questione.
Ex hac aūt distin. sicut ⁊c. Prima ꝯclō. diuia
natura nata nō dr̄: sed neqꝫ factura: vt pie creditur
Dicit ꝯclō ꝙ natura diuia nō est nata. ⁊ ponitur a
principio distin. vsqꝫ ibi. Queri etiā solet ⁊c.
Secūda ꝯclō. duplex natiuitas est in christo piū
vt tradit veritas per magisteriū. Dicit conclō ꝙ
duplex est natiuitas in xp̄o. Et ponitur ab illo loco.
Queri etiā ⁊c. vsqꝫ ibi. De h̄ etiā ⁊c. Terª cō
clusio. Propter nos nascitur dei vnigenit⁹ atqꝫ gi
gnitur a patre penit⁹. Dicit conclō ꝙ natiuitas ex
maria est ꝑꝑ nos. alia aūt ei⁹ a patre gignitio ē
na est. Et ponitur ab illo loco. De hoc ⁊c. vsqꝫ ad fi
nē distinctionis.

p Reterea inuestigari oꝫ ⁊c. Hic signatur
nona distin. hui⁹ tertij. que sic cōtinuatur
ad p̄cedentē. Nā postq̄ in p̄cedēti distin.
ostensum ē An diuinitati de virgine cōgruat na
tiuitas. Nūc in hac distin. inquiritur An hūanitati
in xp̄o cōueniat adorabilitas. Et hꝫ diuidi i tres
partes principales. In prima ad dicenda ponitur
nexio. In secūda cōsequitur quedā opinio. In ter
tia elicitur melior positio. Prima in principio.
Secūda ibi. Ideo quibusdā videtur nō illa ⁊c. Ter
tia ibi. Alijs placet xp̄i humanitatē ⁊c. Hec ē di-
uisio p̄ntis distin. ⁊c.

v Truꝫ latria vel dulia caro xp̄i iudicetur ado-
rāda. Et ar̄ trib⁹ medijs: ꝙ nō possit ado-
rari latria. ⁊ ita solū possit de iure adorari dulia.
Primo ar̄ sic. Solū illd̄ latria ē adorādū qd̄ ē sup
oia diligendū: sꝫ xp̄s tm̄ ꝑm diuinā naturā ē sup
oia diligēd⁹: ergo tm̄ ꝑm illā naturā ē adorādus
latria. Maior pꝫ. nā latria nō vr̄ nisi actio ei ex-
hibita: quē dilectio sup oia diligit dicēte Aug. in
enchidiō. Si queritur q colitur de⁹. rn̄° fide: spe: ⁊ ca
ritate. Sꝫ ꝓbatur mior: q2 tā caro xp̄i q̄ aīa limita
ta sunt: ⁊ ꝑ ꝯn̄s tm̄ hn̄t diligiblitatis. Secūdo
arguitur. nulli cui subiecti ꝯuenit: debetur latria. sed
xp̄o ꝑm hūanā naturā seu carnē subiecti cōuenit:
g° nō ē adorāda latria caro ei⁹. Maior pꝫ. q2 la
tria ꝓstita° ē sūmi dn̄ij. vn̄ Aug. i. x. de ciui. di dicē
ꝙ latria iportat cultū maiestatis diuie. ⁊ ita ma-
ximi dn̄ij. Sꝫ mior ꝓbatur. q2 xp̄s legitur orasse. pr̄ si
possibile ē trāsf. a me ca. iste. orō āt i orāte pōit re
spectu ei⁹ q oratur iferioritatē. nō dubiū aūt qui h̄
sibi rōne nature cōueniret hūane. Tertio ar̄ sic
miori mior reuerētia exhibēda ē. sꝫ caro xp̄i lōge
mior ē ditate: g° alia reuerētia celebrāda ē. vtpu
ta dulia. alia diuitas vtputa latria. Maior pꝫ. q2
cū teste p̄ho i p° ethi. Honor fit i v̄tutis testio^m
v̄tuosiori ⁊ pfectiori maior hōr donād⁹ ē. Sꝫ pꝫ
mior clare: cū diuitas ⁊ caro xp̄i dr̄ant: sic finitū
⁊ ifinitū: inter q p̄ho teste nulla ē ꝓportio. In o^m
tn̄ ar̄ auctē Dam̄. i suis sentētijs. xp̄s ē pfect⁹ de⁹
⁊ pfectus hō quē adoram⁹ vna adoratiōe cū p̄re ⁊
sp̄uscō ⁊ icōtaiata carne ei⁹. In ista qōe ad ar̄ ⁊c.
Quo ad p^m ar^m termi sunt. latria. dulia. ⁊ ado
ratio. Primi⁹ igr̄ termi⁹ ē latria. vn̄ latria solꝫ sic
diffiniri. Latria ē cult⁹ soli deo debit⁹ ⁊ exhit⁹. in
q tria tāguntur. Primo gen⁹: cū dr̄: cult⁹: a colēdo. cul
tus eī cōis ē ⁊ diue reuerē ⁊ creare. vn̄ aliq cult⁹
solū aspiciūt deū si finē: veluti sunt cult⁹ virtutū
mōliū relataꝝ in deū. Secūdi cult⁹ aspiciūt deuꝫ
sic finē ⁊ obm̄: sic ē cult⁹ theologaꝝ haꝝ v̄tutum
triuꝫ: fidei: spei: ⁊ caritatis. Tertij aspiciūt deū sic
finē obm̄ ⁊ hōrandū sic latrie cult⁹. veꝝ est tn̄ ꝙ
nō imediate deū aspicit latria vt obm̄: q2 eēt v̄t⁹
theologica. Secūdo tangitur ꝓpria dr̄ia latrie duꝫ
dr̄. soli deo debit⁹. Est eī sumª veneratō possibil̄
iō solū sūmo. s. deo ē applicāda. Tertio tāgr̄ ꝯple
eī^m latrie dū dr̄: ⁊ deo exhit⁹. q2 si ydolo talr̄ cul-
tus applicaretur: iā nō latria sꝫ ydolatria diceretur. No
to 2° ꝙ latria i greco tria hꝫ noia. Primo eī dr̄ la-
tria: ⁊ iterptatur reli°. Secūdo dr̄ theosebia seu ꝑm
alios theusebia .i. diui⁹ cult⁹. Tertio dr̄ eusebia ⁊
interptatur bon⁹ cult⁹. Pariformiter in latio tria hꝫ
noia. Primo dr̄ religio: quā tulli⁹ in 3° retho^c. dif
finiēs dicit. religio ē q superioris cuiusdā nature
quā diuinā vocāt cultū cerimoniāqꝫ affert.

C

Secũdo dr̃ seruit⁹ loquẽdo simpliciter: q: sic loq̃n do soli deo debetur. dicẽte dño. Dñz deũ tuũ ado rabis: ⁊ illi soli seruies. Tertio dr̃ pietas inquan tũ. s. tẽdit in diuina. ⁊ per oppo^m ipi⁹ dr̃. Tertiõ notandũ quo ad hoc q̃ sm tho. artic^o p^o. q. i. hui⁹ distin. latria dicitur tripliciter. Primo q̃ offertur la tria dicitur sic oblatões deo facte. secũdo ipse act⁹ la tria dicitur quo deũ veneramur. tertio ipse habit⁹ quo prõpti sum⁹ deũ venerari. Secũd⁹ teri⁹ est dulia. vnde dulia vt tangit doctor deuot⁹ p̃n tis distin. artic^o. ij. q. iiij. solet accipi tripliciter. Pri mo mõ sm analogiã inq̃tũ. s. dicit quoddã cõe deo ⁊ creaturis cui dulia debetur. s. rõne dominij. Vñ glo. sup illo ṽbo. In ecclesijs bñdicite dño. dicit deo cui debetur latria. dño cui debetur dulia. Secũdo dicitur dulia sm ãthonõsiam. hoc mõ di cit debitã reuerentiã nature assumpte: seu vnite. hoc mõ loquitur glo. super illo p̃s. Adorate sca bellũ pedũ ei⁹ q̃m sanctũ ẽ. vñ ibi dicitur q̃ yperdu lia maior soli debetur humanitati xp̃i. Tertio di citur dulia sm propriã sigñionẽ. ⁊ hoc modo no minat reuerentiã debitaz creature rationali di stinctã a latria. ⁊ sic accipitur in questione nostra.

Teri⁹ termin⁹ est adoratio. vnde solet adoratõ sm Rabanũ sic diffiniri. Adorare est euz qui a dorandus est tota mentis intentiõe querere. vn de hec tria intelliguntur differre. orare. adorare. co lere. Orare quidẽ soluz in deuz mẽtis quendã ex cessum nominat Damã. dicente. Oratio est quidẽ mẽtis excessus in deuz. Adoratio autẽ vltra hoc addit quendã cultus rationẽ interi⁹. Sed colere exterius veluti sunt genuflectiones ⁊ cõsimilia. vt innuitur ex illo Exo. verbo. Non adorabis ea nec coles. Quantũ ad secũdum articulum sunt tres cõclusiones. Prima ẽ de latria in se. Secũda de latria xp̃o exhibẽda ⁊ carni ei⁹. Ter tia qualiter relatiue se habet respectu beate Ma rie que participare videtur ad carnẽ ihũ. Prima ẽ hec. Latria que virt⁹ extat iusticie nõ theologica sed cardinalis atq3 specialis nominatur. Dixit prima pars q̃ latria est virtus. probatur ex me dio docto. subti. in p^o artic^o. p̃ñtis distin. Omnis actus frequenter elicit⁹ bon⁹: nat⁹ est gignẽ virtu tẽ. Cũ ergo colere deũ seu dei cult⁹ sit hmõi: seq̃ tur q̃ latria hinc genita erit virt⁹. vñ sicut q̃n q̃s sepe resilit in ꝓpriã paruitatẽ respectu magnifi cẽtie alicui⁹ acquirit admin⁹ exercitiũ horꝫ reue rentie. ita pisormiter q̃n extollit q̃s suphabũdantẽ magnitudinẽ dei ⁊ frequenter si mõ fiat debito ac quirit virtutẽ latrie. Et si dicatur q: latria idẽ est q̃ pietas. vt. x. de ciui. dic Aug. ꝓprie pietas cultus dei dici solz: quẽ greci theusebiã vocãt. pietas ãt donũ est: nõ virt⁹. ergo ⁊ latria. Dicendũ p^o sicut patebit inferi⁹ q̃ dona nõ sũt nisi excellẽtes gra dus virtutũ. iõ argu^m nõ obuiat. Vel dicendũ q̃ pietas capitur tripliciter. Primo p^o pro quodã habitu quo ferimur virtuose ĩ prorios ⁊ consanguineos sicut loquitur marc⁹ tulli⁹. ij. rethor^c. Secũdo dici tur pietas idẽ qd̃ cõpa^o miserorꝫ. ⁊ hoc mõ dicitur donũ. Tertio dr̃ idẽ qd̃ cult⁹ dei in habitu. ⁊ hoc mõ accipitur in proposito. ⁊ sic nulla ẽ obiectio.

Dicebat vltra cõclusio q̃ latria ẽ virt⁹ iusticie. Probatur. q: soluẽs id qd̃ debet: videtur actũ exerce re iusticie: ⁊ si habitu faciat. habit⁹ vocabitur iusti cia. Sed in cultu dei honorẽ soluim⁹ deo quẽ ei debem⁹. ergo ⁊c. Ex quo vltra pz q̃ est virt⁹ car dinalis: q: iusticia est vna cardinaliũ virtutũ: nõ aũt est virt⁹ theologica. Cõfirmatur. q: ṽt⁹ theolo gica hz deũ immediate pro obiecto: latria nõ: sz honorẽ deo debitũ. Pz tertio. q: virtutes theo logice nõ dicuntur nisi hee tres fides. spes. caritas quarꝫ latria nulla est: vt sic ordinem⁹. Genus re motũ latrie est virt⁹. gen⁹ subalternũ latrie virtus cardinalis. gen⁹ latrie propinquũ iusticia. gen⁹ p ximũ latrie religio. Vñ Aug. in de ciui. dei dicit Idẽ ẽ apud nos religio: qd̃ apud grecos latria: nisi qd̃ nomẽ religiõis cõi⁹ est. Et si dicatur q: ṽ tus est in me^o. ex secũdo ethicorꝫ. latria aũt nõ vi detur in me^o cũ obiectũ aspiciat infinitũ. s. deũ qui nõ põt nimis hõrari. Dicẽdũ q̃ lz de⁹ nõ possit nimis honorari: ⁊ ita in hoc nõ sit superfluuz: est superfluuz in alia circũstãtia. vt. s. quando nõ oz vt si quis cantaret in die decem missas. vel defe ctus. s. quando quis sine magna causa nunq̃ cele brat. Nec rursus obuiat illud Augusti. xiiij. de tri nita. Sapientia vera est virtus ac precipuus cul tus dei. ⁊ tamen est virtus theologica: q: nomi nat gradũ suppremũ caritatis. de qua et in. x. de ciuita. dei. cap^o. iiij. Sacrificam⁹ deo hostiã hu militatis: ⁊ laudis in ara cordis igne feruide ca ritatis. ⁊ sequitur. hic est dei cultus. hec vera reli gio hec vera pietas: et tñ deo debita seruitus. Dicendum q̃ tam caritas q̃ sapientia nominãt cultuz dei actu interiori. Latria autem aut solum exteriori aut interiori addit exteriorem. ⁊ huius rationẽ nihil prohibet latriam esse virtutem mo ralem alijs entibus theologicis. Si quis enim solum crederet ydolo: non diceretur ydolatra: sz infidelis: nisi aliquaz venerationez exterius ydo lo faceret. vnde et si latria exterius primũ imple at preceptum: ⁊ theologice virtutes interius: pa tet q̃ nullũ extat inconueniens. Sed dicit vl tra ista pars conclusiõis. q̃ latria est virtus spã lis. patet. Tum ratione sui obiecti imediati. scilz hõris deo debiti. Tum secũdo ratione act⁹ pro prij. s. ratione adorationis. Tum tertio difficulta tis tẽdẽdi hoc mõ in summã maiestatẽ sic poni tur fides vt tẽdam⁹ in summã veritatẽ. Non enĩ magnum est ex quo ydolatria vicium est spãle si latria sit virtus spãlis. licet tamen sit virtus in se spãlis: nihil prohibet quin in acti bus aliarum virtutum querat honorem dei: sicuti vna virt⁹ honorat aliã ⁊ iuuat: vt pru dentia iusticiã in dirigẽdo. ⁊ iusticia prudẽtiã in debitũ finẽ ducẽdo. Idẽ pz in ṽtutib⁹ theologi cis: in fide ⁊ caritate. vñ sic dicit paulus. i. corꝫ. x. Oĩa in laudẽ dei facite. Et Aug. in. x. de ciui. c. vi. Verꝫ sacrificiũ ẽ oẽ op⁹ qd̃ geritur sctã societate iungamur deo. Ex q̃ infertur q̃ latria distinguitur cõ duliã. q: dulia creature: sed latria creatori debetur nec obuiat q̃ eadẽ caritate diligitur de⁹ ⁊ proxim⁹ nõ tñ eodẽ hitu veneratur de⁹ ⁊ ꝓxim⁹. q: caritas in creatura solũ suũ principale iquirit obiectũ. s. deũ. dulia aũt aspicit mod̃ creature. ⁊ q: iste mo dus diuiditur cõ mod̃ creatoris. sequitur ⁊c. Secũ da cõclõ est de latria xp̃o exhibẽda ⁊ carni ei⁹. ⁊ est hec. Deitati sic debetur latria: vt hũanitati vnite id̃ sit cult⁹ tribuẽd⁹. Dicit cõclõ tota: q̃ latria debe tur in xp̃o deitati ⁊ hũanitati: vnite deitati: ⁊ cõ sequẽter carni. supposito veluti manifesto: q̃ latria debeatur deitati: veluti sum^o bono. Probatur cõclõ. Illa veneratõe qua veneratur aĩa: veneratur caro a nime vnita. ergo a simili eadẽ venerõe venerari hz hũanitas vnita diuitati: ⁊ ipsa diuitas. vñ su per illõ p̃s. Adorate scabel. pe. ei⁹ q. sanctum est. Dicit glo. Aug. in xp̃o ẽra. i. caro sine impietate adoratur a nobis: q: nemo spũalitur carnẽ ei⁹ mãdu cat: nisi pri⁹ adoret. Cõfirmatur ex^o. Eodẽ quippe timore timetur ignis ⁊ ferrũ ignitũ. cum g^o natura hũana veri⁹ sit vnita diuine: q̃ ignis ferro. sequi tur ⁊c. Notandũ tñ q̃ hũanitas xp̃i põt cõsiderari vel vt vnita ẽ diuitati: ⁊ hoc^o adorãda ẽ latria: si cut diuitas. eodez q̃ppe honore rex hõratur ⁊ pur pura ei⁹. Si vero cõsideretur absolute: vel vt eẽt a verbo dimissa: tũc nõ debetur sibi latria: cuz nõ sit sum^m bonũ: sed nobilior spẽs dulie. s. yperdulia. ⁊ hoc mõ loquitur quedã glo. sup i^o p̃s. Adorate sca bel^m ⁊c. Caro xp̃i nõ ẽ adorãda illa adoratione latrie que soli deo debetur: sed illa dulia que digni or ẽ. Sz surgit dubiũ. An xp̃i hũanitas addat ali quã rõnem adorabilitatis diuitati: ⁊ marie redẽ ptio ⁊ glorificatio: ⁊ vtrũ ad mai⁹ sibi teneamur q̃ si solũ ab eo cõditi ⁊ creati essem⁹. Doctor sub tilis geminã ponit viã: in 3° articulo p̃ñtis disti. ⁊ nullã determinat: verior tñ vr̃ prima que dicit q̃ tota rõ adorabilitatis venit ex pte deitatis: vñd̃ obligatur ita solũ creat⁹ a deo quo. s. ad latriã ĩ cõi sicut redẽpt⁹ ⁊ glorificat⁹ q̃uis pp plura redem ptus ⁊ glorificat⁹. Datur ex^m. Quilibet religio sus voues in aliq̃ ordine tenetur ad votũ castitatis Rursus si sacros capiat ordies: rursus ad idem obligatur nec pl⁹ q̃ pri⁹: sed pp plura. q: p^o solum erat obligat⁹ ex voto religiõis: mõ ẽt obligatur ex suscepto ordine. Est ⁊ aliud ex^m. Si quis habe at ex voto ieiunare diẽ veneris: ⁊ post idẽ dies ĩ penitẽtia iniungatur ad idẽ bis obligatur. sic in ꝓpo sito. Vñ si per ipossibile essent duo dij: ⁊ vn⁹ nos creasset: redemisset: ⁊ glorificasset. ali⁹ vero nihil nobis fecisset: vtrũq3 deũ teneremur latria hono rare: qr vterq3 esset bonuz infinitũ. plurib⁹ tamẽ rõnibus teneremur ad primũ q̃ ad secũduz. Ita q̃ creatio. redemptio. ⁊ glorificatio. non sunt ni si quedã excitationes ⁊ obligatiões ad deũ dilicẽ dum ⁊ honorandũ. Sed quid de ymagĩe christi quali honore veneranda ẽ. Dicendũ q̃ si capiatur absolute illa pictura nullo honore: quia essz ydo latria credendo numẽ in pictura esse. Si aũt in quantuz reducit in xp̃m: sic debetur cultus latrie quia totus honor venit ad xp̃m. Unde bene di cit Damã. Honor ymaginis refertur ad prothoti pum. vnde nõ incongrue ymagines maxime xp̃i introducte sunt in ecclesia dei triplici ratione. vt tangit doctor deuotus. q. ij. primi articuli. Pri ma propter simplicium ruditatem: quia nequeunt scripturas legere: ad minus videant palaz miste ria xp̃i ⁊ sanctorꝫ. Secunda ꝓpter affectũ deuo tionem: q: plus visis q̃ auditis afficimur. Tertia ꝓpter memorie labilitatẽ: q: magis manẽt visa q̃ audita. vñ refertur sctũz Lucã depinxisse yma ginez beate Marie: que hodie rome in ara celi consistit in domo fratrũ minorꝫ. Et ipse ihũs ab agaro regi proprie faciei picturã misit. vt beatus dicit Augusti. Tertia conclusio. An latria ex hibenda sit matri dei: q: ad carnẽ ihũ participa re videtur. ⁊ est hec. Licet ceteris rõnibus dulia de beatur marie: tñ yperdulia nõ latria cõdonatur. Dicit prima pars cõclõnis. Ceteris rõnalib⁹ de betur dulia. Vñ geñ. xvi. de abraaz dicitur. Tres vidit ⁊ vnuz adorauit. Et debet intelligi honor iste dulie: nõ latrie. licet eniz in templo materiali sit de⁹ adorãdus latria: non est simile de templo suo spũali. s. creatura rationali. q: adorãs magis potest sistere ibi honorẽ deferendo. Et si queratur an dyabol⁹ sit adorand⁹ dulia. Dicenduz q̃ non licet enĩ sit creatura rationalis: tamẽ q: ẽ obstina tus in peccato: nulla sibi videtur debita veneratio. Idẽ dicit sanct⁹ tho. in qõe. 3. articuli secũdi. de q̃ libet malo dũ actu peccat. etiã de prelato. verũ ẽ tñ q̃ actu transeunte peccati inquit honorand⁹ est prelat⁹: q: nascitur tunc an amore dei: vel odio dign⁹ sit. q: de⁹ subito cor ĩmutat. Sz si dyabo lus se transfiguret in angelũ lucis. sicut dicit pau lus secũda ad corꝫ. xi. vel dicat: ego sum xp̃us: q̃d faciendũ: peccabit ne eũ adorans cũ credat se an gelum vel xp̃m honorare. Respondit doctor de uotus in. vi. q. articuli pri. q̃ in tali casu sunt tria adiutoria. Primuz est recursus ad scripturas. q: sepe scribitur: q̃ tales venturi sunt spiritus men daces. Secundo recurrere ad orationem: vt ostẽ dat deus veritatem. Tertiũ suspensio credulita tis sue. in talibus enim nõ oz homo eẽ festin⁹: et qui in talibus cito credit: leuis corde est. Unde refert: q̃ cuidam viro deuoto semel apparuit dyabolus in specie Christi: et dicebat.

ego sum xp̄s. tūc vir deuotꝰ oculis clausis dic̄. nolo videre xp̄m in isto mūdo. tūc demō ꝯfusus abscessit. Per om qui tales credūt habere visiones fraudanť: decipiunť: ⁊ ad nihilū deueniūt. Sȝ dicit secūda pars cōclōnis. ꝙ btā Maria venerāda nō est latria. qꝛ nō est summū bonū: sȝ yperdulia. nō quidē p° gradu: qꝛ debeť hūanitati xp̄i absolute sumpte: sed secūdo gradu: hoc pȝ. Tum qꝛ portauit deū ⁊ hoīeȝ. Tū qꝛ plena carismatibꝰ Tū qꝛ exaltata sup oēs choros angeloꝝ. Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficultates. Prima an latria obliget pro semp. Dicit doc. subť. arti°. ij. ꝙ nō. qꝛ est p̄ceptū affirmatiuū. Differūt aūt p̄cepta affirmatiua a negatis. qꝛ affirmatiua obligant ad semp: sȝ nō ꝓ semp. negatiā aūt ⁊ ad sp ⁊ pro semp. Vñ ꝗ ad hoc ꝙ dicit prim p̄ceptum nō adorabis deos alienos. ē preceptuȝ ad sp: et pro sp. quod aūt dicit̄ in deutero. Dñm deū tuuȝ adorabis. est ad sp: sed nō pro semp. vñ in noua lege tp̄us signatur ad minꝰ die dñico: ⁊ deteriať in obl'one sacri misterij. s. corpis xp̄i. aut dicēdo aut audiendo. de ꝯsec̄. distin. i. ca°. missas. nisi aliq̄ foret obligatio sufficienť excusans. ⁊ tūc teneť ad aliquid sp̄ale recōpēsans. Idē dicenđ de alijs magnis festiuitatibꝰ. de ꝯsec̄. đ. iij. ca° p°. pronūciāđ

Secūda difficultas. q̄ adoratiōe ē colēda crux xp̄i. Dicēdū ꝙ tertio gradu ypdulie. illa. s. crux in qua corpꝰ xp̄i clauatū ē: qꝛ fuit sp̄alis triumphus xp̄i. alie aūt cruces sunt venerāde inq̄tū sunt quedaȝ ymagines passionis xp̄i. ⁊ illiꝰ venerabilme crucis. Tertia difficultas. quare in apocal'. Angelus perhibeť prohibuisse Io. cū adorare. Dicitur triplex ratio. Prima pp̄ scitatē Io. euāgeliste qui multis angel' erat eminentior scitate. Secūda pp̄ errorē ne h' me° veniret in idolatriaȝ. Tertia pp̄ eleuationē nature hūane factā p mortē xp̄i: qꝛ sumꝰ pares ⁊ cōciues ipsis angelis. verȝ est tamē ꝙ Io. cū adorabat dulia nō latria. Et tñ de ter° arti°. Ex quo pȝ ad qōeȝ. ꝙ videlicȝ latria ⁊ yperdulia caro xp̄i iudicať adorāda. Et tunc ad argumēta vnica est danda rn̄sio. Cōcludūt enī bñ ꝙ humāitati xp̄i absolute capte nō debeť latria. nō tamē quin in cōparatōe vniōis ad diuinā. ita ꝙ rō adoratiōis latrie ex pte est diuitatis: nō hūanitatis: nec plꝰ cōcludūt: vt pȝ aspicienti. Et p̄nti aūt distin. sicut ⁊c. Prima cōclō. Prima opio inquit ꝙ dulia ꝓ nobis ꝓpria ē adoratio. Dic̄ ꝯ° ꝙ pa op° dicit ꝙ nā hūana seu in xp̄o: seu in nobis nō debet adorari nisi dulia. Et ponit̄ a prin°. vsqȝ ibi. Alijs placet ⁊c. Secūda ꝯ°. Iuste adorať nostra subā ⁊ magnificať in xp̄o latria. Dicit cōcl'o ꝙ nā humā in xp̄o vere pōt adorari latria ⁊ est secūda opio incipiēs ibi. Alijs placet ⁊c. vsqȝ ibi. Ideo sup ⁊c. Tertia cōclō. nō ē iniq̄tas carnē adorare xp̄i ⁊ amare: vt dic̄ veritas. Dicit cōcl'o ꝙ nulla est iniquitas adorare latria carne, xp̄i. Et ponit̄ ab illo loco. Idem super psalmum vsqȝ ad finem ⁊c.

Solet etiā a quibusdā inquiri ⁊c. Hic signať. x. distin. huiꝰ tertij. que sic ꝯtinuatur ad precedentes. Nā postq̄ in octaua distinctōe inquisitū est. An diuinitati de virgine congruat natiuitas. Et in. ix. An humanitati in xp̄o cōueniat adorabilitas. Nūc tertio in hac distinctōe inquiritur. an xp̄i maiestati consona vel nō sit adoptiuitas. Et diuidit̄ in tres partes principales. In prima inquiritur. an xp̄o conueniat adoptio. In secūda discutit̄ que sit eius predestinatio. In tertia cōcluditur: an ei congrue detur creatio. Prima in principio. Secunda ibi. Dein de si queriť vtruȝ predestinatio. Tertia ibi. đ. xi. Solet queri vtruȝ debeat. Duabus vltimis partibus pro nūc indiuisis manentibꝰ. sola prima in tres diuidiť partes. In prima fit inquisitio quid christo congruat: quia inest ei humanitas. In secunda est distictio: an ei insit adoptiuitas. In tertia ꝙ nō adoptio in eo sit clāt auctoritas. Prima in principio. Secunda ibi. Si vero queritur: an xp̄s sit ⁊c. Tertia ibi. Ad qđ dici pōt xp̄ȝ filiū ⁊c. Et hec ē diui° p̄ntis distin.

Vtrū ꝭm ꝙ hō p p̄destiatonē xp̄s filiꝰ dei cē seať adoptiꝰ. Et ar̄ ꝙ sic triplici me°. Prio sic. Cū vnū se hȝ p ordīeȝ ad duo si capit p̄tionē eiꝰ qđ minꝰ sibi ꝯuenire vr̄ ⁊ illiꝰ qđ mag̃ sȝ sic ē de xp̄o respectu ad adoptionem ⁊ seruitutē: capit eni nome serui. ad philip. ij. Formā serui accipiēs. ⁊ tñ miꝰ sibi ꝯgruere vr̄ noīe adoptōis qꝛ adoptio fit p grāȝ q̄ sūme ē i x°. igr̄ pt dici filius dei adoptiuꝰ. Maior pȝ ex eo ꝙ ordiarꝰ tā nē q̄ itellectꝰ ꝓceꝰfit ab extrēo p med. Scđo ar̄ sic Caritas dei fac̄ filios adoptōis. igr̄ maior caritas mag fa: ⁊ maxia maxie fac̄. sȝ xp̄s maxiaȝ int̄ creaturas hūit grāȝ seu caritatē: g° maxie fuit filiꝰ adoptiꝰ. Añs pȝ auctē apl'i ad rō. v. ij. Nō ac. ep̄ꝫ iterȝ sp̄ūȝ ꝭuitutis i tiore: sȝ sp̄ū adoptōis filiorū sp̄ūi āt attribuit̄ caritas. ꝯñā ꝟo pȝ ex deductōe phi in thopicis. Si simpl' ad simpl': ⁊ mag ad mag: ⁊ maxie ad maxie. ꝙ ꝟo xꝰ sūmā hūit grāȝ testis ē aug. i. xiij. đ trini. In rebꝰ p xp̄s ortis sūa grā ē: vt hō fieret deꝰ: ⁊ deꝰ hō. Tertio ar̄ sic. nihil qđ ē pfectōis nē hūane seu eiꝰ suppōitis: negādū ē xp̄o rōne nē assumpte: sȝ pfectōis ē supposito ꝓprio nē hūane ꝙ sit filiꝰ adoptiꝰ dei. g° ⁊ h' hȝ xp̄s. Maior pȝ qꝛ nā hūana maxie nobilitatur i x°. ⁊ ita nō ē fatēdū ꝙ aliq̄d pdat nobilitatis Sȝ ꝓbať mior ex eo ꝙ adoptōe q̄s ius hȝ i hereditate dei. vñ ⁊ adoptio solū nē ꝯuenit itellectuali In om ar̄ auctē. b. ambro. tractātis illud ꝟbū. ad rō. i. q̄ p̄destiatꝰ ē filiꝰ dei i ꝟtute. dic̄ sic. Legi ⁊ relegi scripťas. alij hūt: volui ⁊ reuolui: ⁊ nūq̄ xm fium đi adopm īueni. In ista. q. pꝑoriť sūt. ȝ. arť. ⁊c.

Quo ad primū articulū sunt termi. filiꝰ adoptiuus. per. ⁊ scđm. Primꝰ igiť termiꝰ ē filiꝰ adoptiuꝰ. Vñ p° notandū occurrit qđ est triplex filius. s. naturalis. de quo. i. Io. v. Tres sunt qui testimoniū dāt in celo. pater: verbū: ⁊ sp̄ūssanctus. Secūdꝰ per creationē. sic̄ i deutero°. xxxij. Ipse est pater tuus qui possedit: ⁊ fecit ⁊ creauit te. Tertiꝰ per adoptionē. sicut illud Ioh. i. Dedit eis ptātē filios dei fieri his qui credūt in noīe eiꝰ Vñ vltra notandū ꝙ adoptio. vt declarat sanctꝰ thomas artic°. ij. q. pa. est aliciuꝰ extranee pe in filiuȝ vel nepotē: vel deincep s assumptio legitima vbi tria tanguntur. Primo quid assumiť dū dr̄: psona extranea. vñ liquido infert̄ ꝙ nō est adoptō nisi in natura intellectuali. nō tñ in hoc tenendꝰ videť sanctꝰ tho. qꝛ dicit psona: qꝛ aīa etiā q̄ nō ē persona. ex distin. v. huiꝰ tertij pōt adoptari. ⁊ vltra patȝ: ꝙ id qđ adoptať: nō dȝ de iure ante adoptionē habeť hereditatē: ideo dicať extranea. Secundo tāgiť modꝰ assumptiōis dū diciť. legitima assumptio. debȝ ei tal' assumptio nō fieri debito vt mēte prudēti aīo nō inuido: ⁊ sic de alijs. que iurisperiti noiant: a quibꝰ in theoa hoc nomē trāslatū est. Tertio tāgiť ad quid fiat adoptio: vt. s. sit filius vel nepos vel aliꝰ de sanguine: ⁊ per ꝯsequēs vt percipet hereditatē. ⁊ inde diciť adoptio quasi ad aliud optio seu ad aliquid. Vñ vt notat doctor deuotꝰ. artic°. ij. q. i. ⁊ doc. subť. in presenti distin. ad adoptionē tria reqrunť. Primo adoptati extraneitas. ⁊ hoc vel soluȝ negatiue. sicutq̄ nō est filius dei natural': sicut sunt angeli in puris naturalibꝰ ⁊ adā ante lapsuȝ. vel cōtrarie sic̄ nos qui eramꝰ filij ire ante adoptionē. scđo gratia sȝ gratuita voluntas ipsius adoptantis. tertium bonū ad quod adoptans adoptat adoptatum.

Secūdꝰ terminꝰ est per. Vnde quo ad propositū notat tho. in prima qōe artic°. ij. ꝙ ista p̄positio per. potest capi tripliciť. Primo vt dicat cāȝ agentē per modū sub auctōitatis. h' modo possumus dici predestinari p xp̄m. qꝛ scriptū ē Ioh. p° Oia per ip̄m facta sunt. Secūdo° vt dicat cāȝ exemplarē. ⁊ hoc mō etiā per xp̄m predestinati sumus: qꝛ est exēplar nr̄m tā in credēdis q̄ in operandis. ad roma. viij. Quos predestinauit ꝯformēs fieri imagini filij sui. Et in libro de p̄destinatiōe sanctōꝝ scribit Aug. Preclarissimū lumē nr̄e p̄destinatiōis ē ip̄e xp̄s. Tertio vt dicit cāȝ formalē inherētē: ⁊ sic dicimur predestinati caritate creata: que attribuiť sp̄ūi sancto. vnde ad ephe. p°. Signati estis sp̄ū ꝓmissionis scō: qui est pignꝰ hereditatis vr̄e. Tertiꝰ terminꝰ est ista ꝯiunctio ꝭm. vñ ꝭm magistrū in lr̄a. ista ꝯiūctio ꝭm: vltra propriū suū modū sigⁿdi. s. sigare per modū cause tripl' accipiť. ꝭm ꝙ sigr̄e per modū ꝯcomitane tripha° variať. Primo vt sit ꝯcomitāa p modū inherentie: sicut proprietas inest nature: cuiꝰ ē ꝓprietas. Secūdo p modū vniōis: sicut in xp̄o natura hūana diuine vnita est: vt si diceret̄ hoc mō xp̄s ꝭm qđ hō est deꝰ. Tertio ꝭm assistētiā seu habitū: vt si dicať. petrꝰ ꝭm habitū est habituatus.

Quantū ad ꝭm articm sunt tres cōcl'ones. Prima est de hac ꝓpōne. xp̄s ꝭm qđ homo. Scđa đ adoptione respectu xp̄i. Tertia de p̄destinatione xp̄i. Prima ē hec. Et si ꝯcomitana xp̄s ꝭm ꝙ hō sit deꝰ aut persona: nō tñ causalitate. Dicit prima pars. ꝙ duȝ ista cōiunctio ꝭm capiť ꝭm concomitātiā: ista propō. xp̄s ꝭm ꝙ hō ē deus aut persona: est vera. Probať. xp̄s ꝭm gratiā vniōnis est deꝰ ⁊ homo. sed quelibet grā in xp̄o ē ꝭm humanā naturā. igiť ⁊c. Confirmať. quia teste apostolo. Christus predestinatꝰ est esse filius dei. ad Roma. p°. Predestinatio aūt xp̄o inest ratione hūane nature. vñ propter hoc dicit glosa sup illud ad philippē. ij. Dedit illi nomē ⁊c. Inq̄tum homo assumpsit nomen dei: nō vsurpatiue sȝ vere. Idē dicēduȝ de ista proprositione. xp̄s scđm ꝙ hō ē psona. i. xp̄s qui ē hō ē psona. Nō tñ ē vera cāsalitate. s. accipiēdo li ꝭm: ꝭm cāȝ: vt dicit scđa pars ꝯcl'onis. pȝ: qꝛ qđ p̄tur hoc mō de alio cū li ꝭm denotať eē aut diffini° aut ꝯ° ps diffinitiōis aut ȝ° ꝓprietas eiꝰ sup qđ talis cadit reduplica° veluđ si dicaȝ. sortes inq̄tū hō ē aīal rōnale ecce diffinitio: aut sortes inq̄tū hō ē aīal aut rōnale: ecce ps diffinitōis hoīs. aut ȝ° sortes inq̄tū hō ē risibil'. ecce pa° homis. Ita dico dicēdo ꝭm ꝙ. vñ si h' mō diceret̄. xp̄s ꝭm ꝙ hō ē deꝰ: cum hō hēat principiū denōret̄ ꝙ ⁊ deꝰ hȝ princim. Cōfirmatur: qꝛ qñ aliq̄d p̄tuȝ inest alicui subō mediāte tali reduplicacōe: remōto eo sup qđ cadit reduplica° iā subō nō inest p̄tuȝ: veluti si sortes ꝭm ꝙ hō sit risibil': remōto hoīe sortes iā nō erit risibil'. sȝ remōta i xp̄o hūaitate: adhuc xp̄s ꝭȝ diuitatē ē deꝰ. igiť ⁊c. Idem est censendum de ista. xp̄s ꝭm ꝙ homo est persona. Si enī hoc modo eēt vera: sequeret̄ ꝙ i xp̄o essent due persone. vna. s. ꝭm humanitatem: alia ꝭm deitateȝ. qđ tamē est error nestorij. vt patet ex distin. v. huius tertij. Cōfirmať. qꝛ persona debet sumi a nobilissimo qđ est in re. huiusmodi autē in xp̄o est deitas. vñ hec merito simpliciť cōcediť. xp̄s ꝭm ꝙ deꝰ ē persona. vt pōt patere p exponētes reduplicatiue apud logicū. Secūda cōclusio est de adoptiōe filiatiōis respectu xp̄i: ⁊ est hec. Licet xp̄s adoptionis nō dicať filius: ipso tamē adoptamur. Dicit prima pars ꝯcl'onis ꝙ xp̄s nō est filius adoptionis. Probať. filiꝰ adoptiuus nō est filius naturalis: imo ex opposito diuidunť ex primo articulo. sed xp̄s est naturalis dei filius. Teste enī Aug. Venit quomodo natꝰ nō quomodo datꝰ. Vñ Aug in lib. de ecclasticis dogmatibus. Natus est ꝭm veritatem nature ex deo dei filius ꝭm veritatem nature humane ex homine hominis filius: vt non adoptione

nō appellatōe. sed in vtraq3 natiuitate filij nomē
nascēdo haberet. Cōfirmat̄: q2 quicūq3 adoptat̄
de nō filio fit fili⁹. xp̄s aūt nunq̄ fuit quin eēt fili
us. Et si dicat̄ q2 hūanitas nō semꝑ fuit ī xp̄o: ⁊
tamē de⁹ ⁊ hō vn⁹ ē xp̄s. ⁊ ita aliqñ fuit qd̄ non
fuit xp̄s: ⁊ ita nō fuit fili⁹. Dicendū primo q̄ licȝ
nō esset xp̄s ratiōe hūanitatis: erat tñ rōne diui
nitatis: intelligēdo ꝑ xp̄m diuinaȝ personā. Ul
tra dicēdū q̄ licet hūanitas aliqñ nō fuerit in x°
tamē nunq̄ in eo fuit humanitas: qui ille hō fue
rit fili⁹ dei. Sed tūc dicet̄: ergo angeli nō sunt fi
lij adoptiui: q2 nunq̄ fuerunt quin essent filij. te
nēdo viaȝ tactaȝ in secūda distin. iiij. q̄. s. fuerunt
cōditi in gratia. Dicenduȝ q̄ lȝ semꝑ habuerint
gratiā: tamē p̄intelligit̄ esse eoꝝ natura ipsi gratie
⁊ hoc sufficit vt sint filij adoptiui. Ex quo patet
q̄ etiā beata Maria dato q̄ nō fuerit cōcepta ī
peccato originali. ex disti. iij. hui⁹. adhuc debȝ di
ci filia adoptiua: q2 eē eius precedit gratiā. Sed
dicet rursus quis: q̄ etiā est ita in xp̄o. preintelli
gitur eni esse xp̄i inq̄tū homo ipsi gratie: tā gra
tuȝ facienti q̄ vnionis. ex distin. secūda hui⁹. ve
luti subm̄ suo accidēti. Dicendū q̄ licet intelligat̄
esse existentie in xp̄o humanitatis rōne. ex distin.
vi. nō tamē subsistētie: imo vnicū est in xp̄o ratio
ne. s. diuine psone. Et si obijciat̄: q2 aīa pōt dici
vt videt̄ filia adoptiua: nec tamē habet esse sub
sistentie: quia nō est suppositū. Dicendū q̄ nō ē
cōsimile quia intelligit̄ aīa esse sine corpore: non
ita humāitas in xp̄o. vñ concludit̄ q̄ illud Hila
rij in libro de trini. Potestatis dignitas non a
mouet̄ duȝ carnis humanitas adoptatur. habet
intelligi nō ratione singularis nature in christo.
sed ratione cōsimiliū in alijs hominib⁹. Sed
dicit secūda pars cōclusionis: q̄ sumus adoptiui
filij per xp̄m. Probatur q2 omne tale per parti
cipatione reducit̄ ad aliquod tale per essentiam.
ex secūdo metha^c. Ex quo eni xp̄s est naturalis
dei filius: ⁊ ita maxime talis: nos vero adoptiui
oportet q̄ ipso adoptemur. ideo ad gal. iiij. pau
lus dicit. Misit de⁹ filiuȝ suū factum ex muliere
vt adoptōne filioꝝ reciperem⁹. Confirmat̄: q2 i°
sum⁹ adoptiui filij: quo sum⁹ recōciliati: xp̄o aūt
sum⁹ recōciliati. scḋa coꝝ. v. De⁹ nos sibi recōci
liauit ꝑ xp̄m. veꝝ ē tñ q̄ cuilibȝ diuine psone pōt
ista adoptio appropriari patri tanq̄ auctori: vnd̄
dicim⁹: fratres ⁊ coheredes xp̄i. Sic quippe dic̄
paulus. heredes quid̄ dei: cohēdes aūt xp̄i. Filio
sicut mediatori. spūisancto sicuti illi cui attribuit̄
caritas ꝑ quā recōciliamur. Joh. iij. Nisi q̄s re
nat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spūsancto: nō pōt intrare re
gnuȝ dei. Nec obuiat q̄ multi sunt adoptati filij
ante aduentū xp̄i: q2 ista adoptio facta est in fide
venturi. vñ patet q̄ nō īmerito vocamur filij to
tius trinitatis. sicuti tota trinitas intelligit̄: pater
noster: dū dicim⁹ in oratione dñica. Pater nr̄ q̄
es in celis. Et si dicat̄: vna causa quare nō fuit in
carnat⁹ pater: est ne fieret cōfusio in proprietati
bus diuinis: ne. s. idem esset pater ⁊ fili⁹. Sic autē
esset ponēdo adoptionē cōuenire toti trinitati: q2
fili⁹ dei diceret̄ fili⁹ ⁊ pater. Dicēdū q̄ nō est cō
simile q2 tūc essent duo filij duab⁹ totalit̄ diuers
filiatōib⁹: modo aūt nō ē sic. nā illa eadē p̄nuita
te qua pater dr̄ pr̄ noster: eadē fili⁹: eadē ⁊ spūssā
ctus. Tertia ɔc̄lo est de p̄destinatōe xp̄i. ⁊ ē h̄.
Licet xp̄i p̄destinatio nostre exēplar dicat̄. cū nr̄a
tñ vere vniuocat̄. Dicit pria pars ɔc̄lōis. q̄ pre
destiatio xp̄i ē exēplar nr̄e. probat̄. vita eni xp̄i ⁊
mod⁹ fuit exēplar viuēdi nobis. ergo similit̄ ⁊ ei⁹
p̄destinatio: nō quid̄ loquēdo de p̄destinatiōe ex
pte dei q̄ p̄destiatō xp̄i fuerit deo exēplar ad p̄de
stinādū alios: sȝ ex pte nr̄a. s. rōe effect⁹ p̄destina
tōis. s. grē ⁊ glīe. Debem⁹ eī sicuti xp̄s ābulauit ⁊
nos ābulare. dñe moyse. Aspice ⁊ fac h̄m exem
plar qd̄ tibi ī mōte. i. in xp̄o mōstratū ē. Secḋa
ps cōclōnis dicit. q̄ nr̄a p̄destiatio ⁊ xp̄i vniuo
cant̄. Pȝ q2 eadē ē diffinitio vtriusq3. s. p̄destia⁹
ē p̄paratio grē in p̄nti: ⁊ glē in futuro. nec obuiat si
dicat̄ q̄ xp̄s in istātī fuit glōsus. Dicēdū q̄ lȝ hoc
habeat veritatē ex pte aīe: nō tñ ex pte corpis: vt
patebit. j. Et h̄ suffic̄ ad soluādū hāc vniuocatōeȝ
Confirmat̄: q2 p̄destiatio cōuenit xp̄o h̄m huma
nitatē: ex quo igr̄ eadē ē humanitas spē in nobis
⁊ xp̄o: sequit̄ q̄ p̄destina⁹ eiusdē erit rōis. Notād̄
tñ q̄ nō loq2 d̄ p̄destiatōe eterna: q2 nō ē vniuo⁹
hoc mō p̄destiatōis xp̄i ⁊ nr̄e: imo idē numero a
ctus ē q̄ de⁹ p̄destinat xp̄ȝ ⁊ nos. lȝ ex pte p̄desti
natorū intelligat̄ eē ordo. vt pȝ p̄apli⁹ distin. vij.
hui⁹ tertij. vbi cetera de p̄destinatōe xp̄i reqrant̄.
Et hȝ glō sup i° v̄bo Job. xxviij. Nūq̄d nosti or
dinē celi: aut ponere rōem ei⁹. Nō nego tñ quin
etna p̄destiatio cū p̄destiatōe xp̄i ⁊ alioꝝ passiua
in rōne p̄destiatōis vniuocet̄. nec ē vltra incōueni
ens: lȝ p̄destiatio xp̄i ⁊ nr̄a vniuocet̄: q̄ aliq̄d vni
ex rōne ppria cōueniat qd̄ nō alteri: imo oportet
alioquī eēnt penit⁹ idē sicuti respectu nr̄i p̄destia
tio ē ppo^m miserēdi. nō sic respectu xp̄i qui pecca
re nesciuit: sed h̄ nō cōuenit inq̄tū p̄destinatio: sȝ
inq̄tū hec. Et ɔsilr̄ ē q̄ p̄destinatio in nobis ē re
spectu nature ⁊ psone. ī xp̄o aūt solū respectu na
ture ⁊ ɔsil'ia. Quātū ad 3^m arti^m sunt tres dif
ficultates. Pria vtrū xp̄s h̄m qd̄ hō sit indiduū.
Dicēdū q̄ indiduū p̄t noiare. s. aut solū eē ī se idi
uisuȝ. ⁊ sic dicēd̄ q̄ sic. q2 teste dam̄. a v̄bo dei nā
assumpta ē in athō. Rursus p̄t noiare eē ī se idi
uisuȝ ⁊ diuisuȝ a q̄cūq3 alio. ⁊ sic nō ē v̄a. ppō q2 eē
se hūanitatis ī xp̄o nō ē diuisuȝ a diuino v̄bo. vñ q̄
tenet me^m inter naturā prime subē ⁊ accidentis.
Accñs q̄ppe inheret ⁊ existit: subā p^a ꝑ se existit
sed nō inheret in me° q̄ ē humanitas xp̄i. existit
quid̄ vt accñs; ⁊ p^a subā: sed nec inheret vt acci
dens: nec per se existit vt prima substantia.

Secūda difficultas. Quid ē proprie requisitū
ad perfectionē adoptiuoꝝ filioꝝ. Dicendū q̄ tria
requirunt̄. Primū ē remotio a culpa si infit. h̄ in
nuit Jo. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ⁊c. Secūdū ē
cognitio. Joh. i. Dedit ptātē filios dei fieri his
qui credūt. Tertiū est caritas. Ad roma. viij. Ac
cepistis spūȝ adoptiōis Tertia difficultas. Si
predestinatio xp̄i pōt dici causa nostre p̄destina
tionis. Doctor deuot⁹ scḋa pte hui⁹ d̄. q. iij. ponit
triplicē cām. effectiuā. dispositiuā. ⁊ excitatiuam
Loquēdo d̄ effectiua nō. q2 totū efficit̄ a deo. de
dispositiua aūt bñ loquendo de effectu p̄destina
tionis inq̄tū meritū xp̄i disponit ad nostrū meri
tuȝ. Idē de cā excitatiua inquātū vita xp̄i nos ex
citat ad recte viuendū. Ex quo pȝ ad q̄onem. q̄
vȝ xp̄s h̄m qd̄ hō per p̄destinationē fili⁹ dei non
censet̄ adoptiu⁹. Tunc ad argumēta. Ad primū
dicendū ad minorē q̄ lȝ loquēdo simplicit̄ nomē
serui sit indigni⁹ q̄ nomē adoptōis. vñ in domo
patrisfamilias filij adoptiui seruos antecedūt: tñ
in pposito nō. Qñ eni dr̄ xp̄s seru⁹ dei: soluȝ in
telligit̄ natura humana assumpta: sicut dicit̄ mi
nor patre. Qñ aūt dicat̄ filius adoptiu⁹ intelligit̄
persona xp̄i h̄m se non habere ius in hereditate
dei: ⁊ hoc est iperfectionis v̄bo ex toto repugnā
tis. ideo nō est cōsimile. Ad secūdū dicendū
ad añs: q̄ caritas facit soluȝ filios adoptiōis in
his que habēt extraneitatem in hereditate: cuius
mōi nō est xp̄s: vnde illa ɔsequētia nō valet.
Si caritas simplicit̄ facit: ergo maior magis fa
cit. intelligr̄ ei si reperiat ma^{ior} dispositā: cā eī lȝ
sit fortior. nō tñ plus agit: nisi in quod agat ha
beat. ita in proposito. Ad tertiū dicenduȝ ad
maiorē q̄ intelligit̄ nisi nobilius perficiat̄. pficit̄
aūt nobili⁹ dū est naturalis dei fili⁹: q̄ si esset ado
ptiu⁹. ideo nō currit argu^m. Ex p̄senti ⁊c. Pri
ma cōclo. Persona fateri dei vnigenit⁹ non dȝ
aut teri: vt hō penit⁹. Dicit cōclusio q̄ ista nō est
ɔcedēda. xp̄s h̄m qd̄ hō est persona. Et ponit̄ a
principio distin. vsq3 ibi. Si vero querit̄ ⁊c.
Secūda cōclo. Nō adoptiōis xp̄us fili⁹ sed gi
gnitiōis profert̄ veri⁹. Dicit ɔclo q̄ xp̄s nō est a
doptionis fili⁹ sed naturalis. Et incipit ibi. Si
vero queritur ⁊c. vsq3 ibi. Deinde si queritur.
Tertia cōclusio. Et persona dei predestinat̄ vt
peruniat̄ humanitas ei. Dicit cōclusio q̄ pōt cō
cedi q̄ persona verbi predestinat̄ ⁊ nostra natu
ra in verbo. ⁊ incipit ibi. Deinde si queritur ⁊c.
vsq3 ad finem.

s Olet queri vtruȝ simpliciter dici debeat
⁊c. Hic signatur. xi. d̄. hui⁹ tertij. vbi no
tandū ē q̄ fallunt̄ hij qui putāt doctorē
deuotū istā distinctionē incepisse in cap° vltimo
distin. precedentis. Deinde si queraf ⁊c. quia si
mul tractat materiaȝ hui⁹ distin. cum materia illi
us capituli. vnde aduertēti modū diuidendi ipi
us manifeste apparebit: q̄ illic incipit vbi modo
incepta ē. Cōtinuat̄ aūt hec distin° ad preceden
tem hoc modo. Nā postq̄ in precedēti inquisitū
est. An xp̄o conueniat adoptio: ⁊ que sit eiusdē p̄
destinatio. Nūc tertio inuestigat̄. an eidē sane cō
ueniat creatio. vt. s. possit dici creatura. Et diuidi
tur p̄ns distin° in tres partes principales. In p^a
xp̄s veraciter creatura nō eē. pbat̄. In secūda va
nus subtilit̄ sermo cōfutat̄. In tertia an xp̄s cepe
rit vel sit aliter vltimo venat̄. Prima in princi°
Secūda ibi. Nec ex eo q̄ xp̄s h̄m hominem ⁊c.
Tertia ibi. Post predicta queritur ⁊c.

v Truȝ idiomatū cōicatione eē creaturā: et
incipit ⁊ desinit in xp̄o queāt p̄ri. Et ar̄
ad partē falsam tribus medijs. Primo
ar̄ q̄ xp̄s sit creatura. Qñ aliqua se hñt h̄m supe
ri⁹ et inferi⁹: de quocūq3 dicit̄ inferi⁹ ⁊ superi⁹ si
ue eiusdē generis siue alteri⁹. Sed hō qui ē infe
rior ad creaturaȝ dr̄ de xp̄o: g° ⁊ creatura q̄ ē su
perior ad hoiem: siue sit in eodē gñe siue nō. sed
circūeat genera. Maior pȝ auctoritate Aristo. ī
anpredicamentis. qñ alterū de altero p̄tur. vt de
subō quecūq3 de eo qd̄ p̄tur dicunt̄: oīa ⁊ de sub
iecto dicunt̄. Si eni ista sit vera: petr⁹ ē hō: ⁊ ista
hō est aial. ista ē vera: petr⁹ est aial. Minor ē nō
ista eni cōcedit̄. xp̄s est hō. q̄ aūt hō sit inferior
ad creaturaȝ patet: q2 neduȝ in p̄mēto subē sed
in p̄mētis alijs dicūt̄ creature. Secūdo ar̄ sic.
Ita in xp̄o ē nā diuia sicuti hūana: ⁊ eꝯ. sȝ ꝑ idio
matū cōicationē creator p̄dicat̄ de hoīe: g° ⁊ crea
tura poterit eadē rōne de diuino verbo p̄dicari.
Maior pȝ ex simbolo athāsij. De⁹ eniȝ ⁊ homo
vnus ē xp̄s. Sed probat̄ minor auc̄te magr̄i ī lit
tera istā concedentis. Iste puer creauit stellas. cer
tum est autē q̄ christus dicit̄ puer ratione assum
pte hūanitatis. Tertio arguit̄ q̄ hec verba in
cepit ⁊ desinit non recte dicant̄ de xp̄o. Si eī ista
sit vera: xp̄s incepit esse. aut istud incipere est rōe
diui esse aut hūani. sed nec sic nec sic. igitur ⁊c.
Maior patet sufficiēti diuisiōe. Nō eni sunt plu
ra eē in xp̄o nisi hūanū ⁊ diuinū. Sed minor p
batur. Primo q̄ nō h̄m diuinū. q2 diuinū esse cū
eternum sit nec incipit nec desinit. Nec ratōe hu
mani esse in xp̄o: q2 tunc terminaret creationem
⁊ per ɔñs gñationē. ⁊ ita maria solius hominis
mater diceret̄: ⁊ ponerētur in christo duo suppo
sita quod. s. fuit improbatuȝ. In oppositū primi
est mgr̄ in littera: probans q̄ nō ē aliquaten⁹ cō
cedēdū q̄ xp̄s sit creatura: q2 vanitati subiecta ē
oīs creatura qd̄ nequit xp̄o cōuenire. In o^m alte
ri⁹ ar̄ auctoritate Aug. sup Jo. Anteq̄ mūd⁹ fie
ret nec eram⁹ nec mediator dei ⁊ hoīȝ hō xp̄s ie
sus. ⁊ per ɔñs incepit eē. ita arguit̄ de desinere:
dū pro nobis mortuus est. In ista questiōe ⁊c.

Quo ad primū art'culū termini sunt. cōicatio
idiomatū. incipit: ꝛ desinit. Primꝰ igiṫ termiꝰ
est cōicatio idiomatum. vn̄ idioma pōt accipi tri
pliciter. Primo mō diciṫ idioma id qđ preter in
tentum alicui accidit seu a casu vel fortuna. Si
cut de malo loq̄ns Dam̄. ait. ꝙ malū nō est subā
nec natura aliqua: sed subē idioma. i. preter intē
tionē operātis adueniēs. Quia sicuti testaṫ i. iiij
diuioꝝ noīm diuinꝰ Dyoni. Nullus operaṫ ad
malū aspiciēs. ꝛ diciṫ ad similitudinē variatōis
babilonice: vbi preter itentionē operātiū turris
varietas accessit linguaꝝ. Hoc mō cōicatio idio
matū diciṫ maloꝝ cōicatio. Secūdo mō idioma
diciṫ idē ꝙ sermo propriꝰ ab idios qđ est propriū
ꝛ hemos sermo: quasi propriꝰ sermo. hoc mō cō
municatio idiomatū dr̄ cōicatio linguaꝝ adinui
cē: sicut hispanoꝝ ad italos vel aliquid hmōi.
Tertio dr̄ idioma idē qđ ꝓprietas: vt soluꝫ capi
at mediā partē signi idiomatis secūdo mō capt i.
ꝛ h̄ mō dicūt theologi idiomatū cōicationē inṫ
duas naturas in xp̄o vnitas. i. proprietatū illarū
naturaꝝ. ꝛ dꝫ intelligi ista cōicatio idiomatū i cō
creto nō in abstracto. vn̄ hec nō cōcediṫ: filiꝰ dei
est natura hūana seu humanitas. lꝫ bene ista. Fi
lius dei est hō. Unde vltra notandū ꝙ sunt
tres regule in quibꝰ ista cōicatio nō tenet. Prio
in his q̄ signt hanc vnionē explicite: qꝛ ista cōica
tio idiomatū ē per illā vnionē: ideo eā preexigit
vn̄ lꝫ hec cōcedaṫ. deꝰ est incarnatꝰ. nō tn̄ cōcedi
tur hō est incarnatꝰ. ita de cōsimilibꝰ. Secūda re
gula ꝙ nō tenet in his q̄ signt hāc vnionē impli
cite. ꝛ hāc ponit sanctꝰ thomas . q. iiij. p̄ntis d.
soluēdo arm quartū. Un̄ lꝫ ista cōcedaṫ. ille hō ē
p̄destinatꝰ: nō tamē ista ꝓprie. filiꝰ dei ē predesti
natꝰ. ratio: qꝛ p̄destinatio presupponiṫ vnioni.
Tertia regula ꝙ nō tꝫ ista idiomatū cōicatio vbi
est intellectuū repugnantia. Et hāc ponit doctor
deuotꝰ. q. 3. p̄ntis d. dat exemplū velut nō dici
mus pp hoc xp̄m creaturā: qꝛ intelligeremꝰ filiuꝫ
dei habere principiū ꝛ nō habere respectu eiusđ
loquēdo proprie qđ nō est in aliis: sicuti mortal'
ꝛ imortalis: qꝛ indicāt naturas cuiꝰ sunt ꝓprieta
tes: qđ nō facit hoc qđ dico creatura. Secun
dus termiꝰ est incipit. Un̄ vt notat frater guill'ls
okam in logica sua in tractatu ꝓpōnum. incipit
pōt accipi ꝓprie: ꝛ pōt accipi cōiter. Qn̄ accipi
tur ꝓprie: tūc exponiṫ tā in permanētibꝰ ꝙ i suc
cessiuis per vnā ꝓpositionē affirmatiuā de p̄nti:
ꝛ vnā negatiuā de preterito: cū isto aduerbio im
mediate. vt si dicā. xp̄s incipit eē hō: xp̄s ē hō: ꝛ
immediate ante hoc nō fuit hō. Probat aūt ꝙ
debeat addi in negatiua istud aduerbiū imediate
qꝛ si nō ex vero sequereṫ falsuꝫ. deṫ eni ꝙ petrus
primo sit albꝰ secūdo niger tertio fiat albꝰ: tunc
formeṫ ista petrꝰ incipit esse albꝰ: si sic exponaṫ
petrꝰ nūc est albꝰ: ꝛ antehac nō fuit albꝰ: pꝫ qđ
est falsa. si aūt addaṫ imediate hēbit veritateꝫ qꝛ
imediate an̄hac per casuꝫ erat niger. Si vero ac
cipiaṫ incipit cōiter: tūc nō oꝫ ꝙ ponaṫ imedia
te in negatiua: sicut si dicaṫ: iste incipit cātare mi
sam: dato ꝙ iā finierit introitū: qꝛ satis. s. ē iuxta
principiū. Siliṫ idē dico de ter° terio. s. desinit
nisi ꝙ sue exponentes sunt vna affirmatiua de p̄
senti: ꝛ vna negatiua de futuro. vt si dicaṫ. xp̄us
desinit esse homo. dū. s. moriebaṫ. sic exponiṫ. xp̄i
ē hō: ꝛ imediate post hoc nō erit homo. Cetera
de desinit sunt paria ad incipit. Quantū ad se
cūdū articulū sunt tres ꝯclōnes. Prima ē ꝙ xp̄s
nō est creatura. Secūda ꝙ hec v̄ba incipit ꝛ de
sinit vere predicanṫ in xp̄o. Tertia ꝙ idiomatuꝫ
cōicatio nullā ponit in diuino verbo imꝑfectōeꝫ
Prima igr̄ est hec. Licꝫ hec. xp̄s est creatura: fal
sa dr̄: hec tn̄: xp̄s vt hō est creatura: sane asseritur
Dicit prima pars cō clōnis. ꝙ hec ē falsa. xp̄us
est creatura. Probaṫ. Oīs creatura rōnalis pōt
esse adoptiuꝰ filiꝰ dei. xp̄s aūt nō pōt esse: ex pre
cedenti distinctōe: adoptiuus filius dei. igr̄ ꝛc.
Cōfirmaṫ. Si eī xp̄s ē creatura. quero vn̄ hoc ē
Aut ratiōe nature hūane: ꝛ hoc nō. qꝛ natura hu
mana nō p̄dicaṫ de xp̄o: nisi in cōcreto. Aut rōe
persone: ꝛ hoc nō: qꝛ ꝑsona xp̄i extat eterna. Sꝫ
que est rō originalis huiꝰ veritatis. A diuersis di
uersa poniṫ ratio. Sanctꝰ thomas. q. ij. dicit: ꝙ
causa est qꝛ creatio aspicit eē. vn̄ in lib. de causis
dr̄: ꝙ esse est per creationē. In xp̄o aūt vnicū ē eē
ꝛ id ē eternū. s. esse diuini verbi. ex q̄ relinquit ꝙ
neq̄t xp̄s deꝰ dici creatura. Sꝫ sua salua reuerētia
ad probationē vniꝰ veri falsuꝫ sumit ꝙ vꝫ i xp̄o
nō sit nisi vnicū eē. oppom eni probatuꝫ ē. vi. d.
huiꝰ. vbi ōnsum est ꝙ in xp̄o sunt duo esse exīne
lꝫ solū vnū subsistentie. Ideo aliter dicit. q. i. do
ctor deuotꝰ. vn̄ dicit ꝙ nō conceditur ne suspica
reṫ opinio arrij vera. qui posuit xp̄m purā crea
turā: pp etiā repugnantiā intellectuū. qꝛ scꝫ crea
tura ꝓcedit voluntate: diuinū verbū nō: sed natu
ra venit a patre. Sed cū reuerētia neutra sufficit
Sicut eni opponunṫ procedere voluntate ꝛ na
tura: ita mortal' ꝛ imortalis: ꝛ tn̄ ābo bn̄ dicunṫ
de filio dei. Ceteꝝ ꝙ dicit de opīone arrij: hoc n̄
videṫ sufficere. qꝛ sancti doctores qui fuerūt ante
arrium: ꝛ cū eo ꝛ post euꝫ: xp̄m dixerūt creaturaꝫ
Un̄ Dam̄. qui fuit ante arriuꝫ dicit. Nō scādali
ꝫatur ad nomē creature qui se seruuꝫ aut vermē
aut granū de terra natū noīauit. Et rursuꝫ idē di
cit. In tp̄e quid mirabiliꝰ ꝙ creatorē creari ꝛ pla
smatorē plasmari. Un̄ ꝛ leo papa dicit. O noua
ꝛ inaudita cōuentio. deꝰ qui est ꝛ qui erat fit crea
tura. Aug. aūt qui quasi fuit arrio ꝯtp̄aneus dic
ad dardanū. ꝙ ad verbū attinet creator est xp̄us
quod ad hoīem attinet creatꝰ est xp̄s. Et Ihero
nimꝰ sup illud ad ephe. ij. Ipsius factura sumus
multi inquit trepidāt: ne xp̄m creaturā dicere cō
pellanṫ. nos ꝓclamamꝰ nō esse periculuꝫ dicere
x̄pm esse creaturā. De sequētibꝰ aūt in tp̄e arriū
Richardꝰ de scō victore in quadā prosa dicit.
prāte nō natura sit creator creatura. ita nō suffi
cit dicere ꝙ negaṫ xp̄s eē creaturā pp arriū. ex q̄
sancti doctores ipsuꝫ clamāt creaturā. vn̄ meri
to videṫ requirenda cā ex doctore subtili. q. i. p̄
sentis d. Creatura eni inquit loquēdo proprie d
creatura solū dicit respectū ad agēs primū. vnde
lꝫ ignis ab igne gignaṫ: nō tamē ignis ignē cre
at: nec diciṫ ignis creatura: nisi ꝑ respectū ad dū
Ceterū creatura loquēdo semꝑ proprie de ea di
cit primū puꝝ nō eē: creari eī est eē post omnio
nullū sui esse. qꝛ aūt xp̄s nō solū a deo productus
est: sed a maria virgine. nec fuit post nō eē simpli
citer etiā ꝑm humanitatē qm̄ pure de purissimis
sanguinibꝰ marie Dam̄. teste: genitꝰ est: iō hoc
modo nō diciṫ creatura. Ceteꝝ loquēdo largius
de creatura: rursus idē doctor subti. dicit. creatu
ra diciṫ: aut qꝛ ꝑm suū eē totale ē a deo: sicuti duꝫ
creatur hō. aut ꝑm primū sui eē. sicuti si aīa crea
reṫ anteꝙ corpori vnireṫ. dato ꝙ corpꝰ esset non
creatū adhuc hō posset dici creatꝰ ratiōe aīe que
est principalior pars i cōposito. In proposito āt
nequit xp̄s dici creatura pp totale esse: qꝛ nihil re
sultat 3m in xp̄o ex diuinitate ꝛ humāitate: nec ꝓ
pter principaliꝰ eē ip sius: qꝛ illud est increatuꝫ ꝛ
eternuꝫ esse. s. diuini suppositi. Ex quo pꝫ ꝙ lꝫ cō
cedaṫ ꝙ xp̄s gigniṫ: nō tamē ꝙ creatur. ꝛ ratio ē
qꝛ gignitio nature ē nata denoīare gignitionem
suppositi: imo nō gigniṫ nisi in hac natura: non
ita creatio. alia eni ratiōe denoīat creatio naturā
alia suppom. ideo nō sequiṫ. si natura humana sit
creata in xp̄o: ꝙ xp̄s sit creatura. Exemplū ē. bn̄
sequiṫ: fortes ē crispꝰ in capite: ergo fortes ē cri
sus. nō tamē sequiṫ. fortes est rotundꝰ in capite:
ergo fortes rotūdꝰ est. ꝛ rō est. qꝛ crispitudo capi
tis nata est denoīare totū hoīem. nō sic rotundi
tas. Sic in proposito de gignitōe ꝛ creatiōe. Et
si dicaṫ. xp̄s ꝑm qđ hō est aliquid. extra de here
ticis. cū xp̄s. aut gr̄. aliquid increatū. ꝛ hoc non.
qꝛ tunc homo solū noīaret diuinū suppositū. aut
creatū: ꝛ ita xp̄s est creatura. Dicēdū ꝙ ē aliquid
ꝛ illud est creatura. s. natura humana. nec tn̄ seq̄ṫ
ergo xp̄s est creatura: qꝛ eēnt in argu. q̄ttuor ter
mini. vt pꝫ manifeste. Sꝫ quid dicendū ad tot sā
ctoꝝ auctoritates clamātiuꝫ xp̄m creaturā. Dicē
duꝫ ꝙ loquunṫ valde expresse. vn̄ pie merito sūt
exponēde sic. xp̄s est creatura. i. xp̄s includit natu
ram humanā: q̄ ē creatura. vn̄ ista veritas ꝙ xp̄s
nō sit creatura: videṫ quasi tp̄ibꝰ mgr̄i marie ap
paruisse. Sꝫ dicit secūda pars cōclōnis ꝙ h̄
sane cōcediṫ. xp̄s ꝑm qđ homo est creatura. patꝫ
ex textu mgr̄i. veꝝ ē tamē qđ ē impropria ꝛ qua
si per sinodochē vera. cuiꝰ ratio apud doc. subṫ.
q. ij. talis est. Quādo eni aliqua ꝓpositio est sim
pliciter falsa: tūc reduplicatio ꝓprie sumpta ad al
teꝝ extremū posita nō tollit falsitatē. sicuti si ista
est falsa: ethiops est albꝰ: ista nō erit vera. ethiops
inquātū hō ē albꝰ. ita dico de ista. xp̄s ꝑm ꝙ hō
est creatura loquēdo proprie: ex quo ista est falsa
xp̄s est creatura: etiā ipsa erit falsa. veꝝ est tn̄ ꝙ si
cuti ista est vera. per partē ethiops ꝑm dentes ē
albus. ita ista. xp̄s ꝑm ꝙ homo est creatura. qꝛ. s.
natura humana: que est quasi pars xp̄i. modo q̄
dicit diuinꝰ dionisi. in. iiij. diuinoꝝ noīm ꝯpōnē
ineffabilē ibi extat creatura. ꝛ huic pōt suffraga
ri illud quinti phisicoꝝ. homo sanaṫ qꝛ thorax sa
natur. nec sequiṫ: xp̄s ꝑm ꝙ hō est creatura: ergo
xp̄s est creatura. qꝛ test e in littera magistro in ta
libus loquutiōibꝰ theo picis: nō videṫ argumēta
tio de quo peraplꝰ queraṫ a diuino dyoni. i sua
epistola ad titū. Secūda conclō ē. ꝙ hec ver
ba incipit ꝛ desinit: vere p̄dicanṫ in xp̄o. ꝛ est hec
Licet diuini verbi intuitu incipere et desinere nō
dicāṫ xp̄s: pōt tamē huiꝰ singularis hoīs ratione
Dicit prima pars cōclōnis. ꝙ de xp̄o nō pōt
dici incipit aut desinit rōne diuini verbi. Patꝫ li
quido: qꝛ diuinū verbū est eternū fine carens et
principio. quod de se apoc. i. clamat. Ego sum al
pha ꝛ o principiū ꝛ finis. vn̄ ex quo pr̄ est perfe
ctissimū ꝛ naturale filij seu diuini verbi princim
ipsuꝫ v̄bū genuit sibi coeternū. veluti apđ Aug.
stinū. Si ignis esset eternꝰ: splēdorē haberet coe
uum. nec sequiṫ. diuinū verbū habet principium
ergo initiū: ꝛ per ꝯn̄s incipit. Principiū eniꝫ i ꝓ
posito capiṫ pro ꝓducēte: initiū aūt principiū du
ratiōnis sigt. lꝫ aūt diuinū v̄bū habeat sui eē ꝓ
ductiuū principiuꝫ: nō tamē habꝫ sui esse initiuꝫ:
nec obuiat ꝙ filiꝰ nō est a se necesse eē: sed a pr̄e.
ꝛ ita pōt desinere eē: qꝛ lꝫ nō sit a se necesse eē: ē
tamē de se necesse esse: qꝛ hꝫ cū patre eandē essen
tiam. nec sequiṫ gigniṫ: ergo creaṫ. qꝛ lꝫ in nobis
gignitio creationē presupponat: nō tn̄ in deo in
quē transferṫ solū per modū productionis. Un̄
nec pater diciṫ cā diuini verbi lꝫ bene principiuꝫ
nisi capiaṫ cā pro principio modo grecoꝝ qui di
cunt patrē causaꝫ verbi. i. principiū. nec vt patu
it impedit ꝙ diuinū verbū ab alio habeat eē: qꝛ
a patre. ꝛ tam̄ ꝙ habeat ab eterno: qꝛ. s. pater ab
eterno dat ei inamissibilē: qꝛ semꝑ dat. Ista oīa
pleniꝰ habita sunt in p° libro. Sed inq̄t scđa
pars cōclōnis: ꝙ ratione huiꝰ singularis homis
in xp̄o: pōt incipit ꝛ desinit p̄dicari. probaṫ. Qn̄
est vnū p̄dicatū respiciēs vnū subm̄ cōplexuꝫ p̄t
attribui illud p̄dicatū subō: aut rōne totius subī:
aut rōne vniꝰ partis. De p° exm: vt si dicaṫ: aīal
rationale est risibile. risibile nec attribuiṫ soli aīa
li. qꝛ tūc aīalia bruta possent ridere. nec soli rōalī
qꝛ tunc aīa posset ridere separata: cū sit rōnalis.
sed toti attribuiṫ subō. s. aīali rōnali. De scđo exē
pluꝫ vt paries albꝰ disgregat. disgregare nempe

nō ineſt ratiōe parietis:ſ3 albedis.Si ergo ē in alijs p̄dicatis ita:nō videt̄ rō quare nō ſit ita cū his verbis:incipit ⁊ deſinit.Ex q̄ p3 ꝙ iſta ē ꝯcedenda.xp̄s incipit eē.ſ.qñ cōcept⁹ ē:nō quiꝺ rōe diuine nature ſemꝑ fuit:ſed rōe alterius.q.partis.ſ.humane nature: q2 iſte hō incipit eē:nō quiꝺ oñdendo ſuppo^m ſed indiuiduū3 q2 qñ dicūt grāmatici ꝙ ꝓnoīa ſigñt perſonā d3 perſona large accipi p2o indiuiduo.Sicut bñ dr̄ iſta albedo.idē dico ꝺ iſta: xp̄s deſinit eē ī mo2te ſua.nā tūc nō fuit hō.vt patebit infra. Et ħ mō patēt ſolutiōes īfinitaꝝ inſtātiaꝝ dicēntū:aut xp̄3 incipere:aut negātū ſm̄ diuerſas in eo naturas. Et eſt gratū ex^m.Si dicat̄ ſcutū albū incipit eſſe dato ꝙ p^a ſit ſcutū tñ incipiat dealbari.Nēpe vt dictū eſt ſuperi⁹ natura hūana in xp̄o quodāmō vergit in naturā accidētis. Tertia cōcl̄o eſt ꝙ idiomatū cōicatio nullā in diuino verbo ponit ī perfectionē.⁊ hec eſt.Sic diuini verbi ad naturā aſſumptā idiōatū ē cōicatio.vt in eo nulla īperfectio ponat̄. Patet cōcl̄o vno verbo. iſta eñ cōicatio venit ꝑꝑ ſuſtētationē nature aſſumpte a verbo.hoc aūt nō ponit imperfectionē in verbo ſed independētiā: ex p^a diſtin.hui⁹ tertij.vñ qñ dicitur filius dei eſt mo2tu⁹ aut paſſus:totū fit in natura aſſumpta cui⁹ dependētiā dei termīat filius ꝑꝑ quā termīationē talē ſuſcipit p̄tionē. Quātu3 ad tertiū artic^m ſunt tres difficultates. P2ia vtrū xp̄s ſm̄ ꝙ fili⁹ dei ſit creatura.q2 eccl̄i.xxiiij de ſapia dei que ē dei fili⁹ ſcribit̄.Ab initio ⁊ añ ſecula creata ſu3.Dicēdū ſm̄ tho.qōe.i.ꝙ auctoritas intelligit̄ de natura angelica :que fuit facta ab initio:vel de xp̄o rōe nature aſſumpte p2euiſe ab eterno a deo.vel dicat̄ ſm̄ mgr̄m Nico.de ly ra.creata.i.ꝓducta.⁊ tūc ꝯueniet filio dei q̄ a patre ꝓducit̄. Secūda difficultas.vtrum iſta ſit cōcedēda. Iſte hō incipit eſſe de⁹.Dicendū ꝙ ſic vñ ſicut eſt vera ꝯuertēs.ſ.de⁹ incipit eſſe iſte hō q2 nūc ē hō:⁊ īmediate ante hoc non erat hō:ſic cōuerſa.iſte hō incipit eē de⁹.p3 per eaſdē expo nētes. Tertia difficultas. vtrū ſicut per idiomatū cōicationē cōcedit̄.ꝙ xp̄s eſt mo2talis et īmo2talis.ita ꝯcedat̄:xp̄s eſt mo2talis ⁊ nō ē mo2talis.⁊ ſic de alijs.Dicit doc.deuo.q.ij.⁊ doc.ſubtil' in eadē ꝙ nō.q2 negatio pl⁹tollit q̄ affirmatō ponat. Affirmatio aūt vt dū dico.xp̄s eſt īmo2talis:ſolū pōit ꝙ xp̄o rōne nature diuīe ꝯpetit īmo2talitas.Dū aūt dr̄ negādo: xp̄s nō ē mo2tal' negat̄ mo2talitas:reſpectu cuiuſlib3 nature in x^o ideo eſt falſa.Ex quo p3 ad qōne3. ꝙ v3 ex idiomatū cōicatione:nō eſſe creatura.ſed incipit ⁊ de ſunt p̄nt in xp̄o p̄dicari. Ad p2imū artic^m rñdit ad maio2ē ſanct⁹ thōas.q.ij.ꝙ eſt vera in p̄tis eſſentialib⁹:aliaſ nō.ſicut bñ ſequit̄:ſi ſo2tes eſt hō ſo2tes eſt aīal.creatura aūt nō eſt p̄tum quidditatiuu3 ad hoīem vt p3.creatura eñ in ſua ratione

dicit r^m:homo aūt nō.Secūda aūt eſt ꝙ nullus reſpect⁹ eſt de rōne abſoluti.Docto2 deuot⁹.q.i. dicit ꝙ maio2 eſt vera:niſi impedimētū adueniat Aduenit aūt impedimētū in p2opoſito.ſ.intellectuū cōfuſio.Docto2 ſubti.in eadē.q.dicit. ꝙ bñ verū eſt ꝙ in abſtracto quelibet ꝓp2ietas cuiuſl3 generis habet p2o ſuo ſuperio2i denoīatiue creaturā.nō aūt o3 in cōcreto qñ p2imū eſſe nō ē eſſectū:ſicut in xp̄o p3 ex co2^c qōis.⁊ dat exemplū. Si eñ per caſu3 ſo2tes eſſet etern⁹:⁊ de nouo fieret alb⁹ nō deberet dici creari ꝑꝑ creationē albedinis:ſic in p2opoſito. Ad ſecūdū cōcedit̄ maio2.nec tñ ſequit̄ ꝙ ſi creato2 cōicat̄ nature aſſumpte: ꝙ creatura nature aſſumēti. Et rō diuerſitatis ē:q2 creato2 ita ꝯuenit nature ꝙ denoīat ſuppo^m eadē denoīatiōe.creatura vero ita denoiat naturā ꝙ nō ſuppo^m:niſi noua denoīatio adueniat.⁊ rō hui⁹:q2 creato2 dicit agens qꝺ eſt ꝯd^o ſuppoſiti:creatura aūt nō ita. Ad tertiū negāda eſt mino2 :⁊ eſt dicendu3 ꝙ rōne eſſe humani nec tamē ſequit̄ quin de⁹ dicat̄ marie fili⁹: q2 illa natura nunq̄ habuit p2op2iā exiſtentiā:quin eēt aſſumpta a filio dei.Ex p̄nti aūt diſtin.ſicut ⁊c. P2ima ꝯcl̄o xp̄s nō fatet̄ eē creatura ſeu factura:vt pie cenſet̄.Dicit ꝯcl̄o ꝙ iſta nō conceditur: xp̄s eſt creatura.Et ponit̄ a p2incipio diſtin.vſq3 ibi.His alijſq3 ⁊c. Secūda ꝯcl̄o: vt hō factuſ dicit̄ xp̄s: ita creat⁹ ſane aſſeritur:Dicit cōcluſio ꝙ xp̄s pōt cōcedi creat⁹ ⁊ fact⁹:ſm̄ ꝙ homo. Et incipit ab illo loco.His alijſq3.vſq3 ibi. Poſt p̄dicta ⁊c. Tertia cōcluſio.Ex humanitate xp̄s incepit.ſed deitate ſolū p2ocedit. Dicit cōcluſio ꝙ pōt cōcedi ꝙ xp̄s incepit eſſe ratione humanitatis:ſ3 nō rōne diuinitatis.Et ponit̄ ab illo ca^o Poſt p̄dicta.vſq3 ad finē.

Solet etiā queri vtrū aliū homiem ⁊c.

Hic ſignat̄.xij.diſtin.hui⁹ tertij ſm̄ mentem doc.deuo.Notandū tamē ꝙ ſ3 tho maꝫ.hec.xij.diſtin^o incipit in ca^o p2ecedeti.ſ.in vltimo p̄cedētis diſtin. Poſt p̄dicta querit̄ vtrū homo ille ⁊c. Veri⁹ tñ videt̄ aſſignaſſe doc.deuot⁹. nā iſta verba incipit ⁊ deſinit. ⁊ maxime incipit. de quo agit in p2edcō ca^o.maio2ē h3 cōueniētiā cū mā illi⁹ diſtin.que eſt.vtrū xp̄s ſit creatura. q̄ cū mā iſti⁹ diſtin.que ē.an fili⁹dei potuit aſſumere hoīem qui nō eſſet de gñe ade.⁊ an xp̄s peccare potuerit. Ideo ſequēdo quotationē docto2is deuoti.pōt hec diſtin.ſic cōtinuari ad p2ecedētes Naꝫ poſtq̄ ab octaua diſtin.īcluſiue vſq3 ad iſtā excluſiue tacta eſt idiomatū cōicatio. Nunc incipit aperiri cōicabiliū cōditio.Et habet diuidi ħ pars in tres partes p2incipales. In p2ia nature pōit̄ aſſumpte entitas.In ſecūda gratie ſeq̄t̄ donata bonitas.In tertia vidēdi tangit̄ hinc pſpicacitas. P2ima ī p2inci^o.Secūda diſtin.xiij.ibi. P2eterea ſciēdū ē xp̄3 ſm̄ hoīe3 ⁊c.Tertia diſti.

xiiij.ibi.Hic queri op⁹ eſt cū aīa xp̄i ⁊c. Rurſuſ p2ima p̄ticula q̄ eſt p̄ns diſtin.in qua nature aſſūpte ponit̄ entitas.in tres ptes diuidit̄. In p2ima oñdit̄ xp̄s quo hoīm genere naturaꝫ habuit. In ſecūda ꝙ peccare temere nequaq̄ potuit. In tertia quo in ſexu munere naſci opo2tuit. P2ima in p2incipio.Secūda ibi.Ideo nō īmerito queritur ⁊c.Tertia ibi.Solet etiā queri q̄uis curioſe ⁊c. Hec eſt di^o ⁊c.

Tum nr̄a medicina xp̄s ex ada3 genit⁹ in ſexu virili impeccabil' ſit p2oduct⁹. Et ar̄ ꝙ nō triplici medio. P2imo ſic.Chriſt⁹ de⁹ ⁊ hō naturā humanā ſumpſit in ſuo optimo ſed melio2 ē natura humana in potēte peccare.q̄ in nō potēte:ergo xp̄s fuit peccabil'. Maio2 p3 ex eo ꝙ vocat̄ xp̄s adā celeſtis.ſicut p2i⁹ vocatus eſt adā terren⁹.vñ ⁊ xp̄s ſcribit̄ accepiſſe p2imicias noſtre carnis.S3 mio2 p2obat̄. Tū dicto Auguſti.in 3° de libero arbi^o.dicētis. Melio2 ē natura q̄ peccare pōt:q̄ que peccare nō pōt.Tū q2 illud alibi dicit.Melio2es iudicauit de⁹ hoīes ſibi liberalit̄ deſeruire:ſi cū poſſent eu3 offendere nollent. Secūdo ar̄ ſic.Quicūq3 pōt mentiri pōt peccare.ſed xp̄s potuit mētiri:g^o potuit peccare.Maio2 p3.q2 oīe mēdaciū peccatū eſt.oponit̄ nēpe veritati.Sed ꝓbat̄ mino2 Iob.viij. Dicit iheſus iudeis. Si dixero q2 nō noui eum: ero ſimil' vobis mēdax. Potēs aūt dicere vnam totā o2ōne3:pōt dicere partē ei⁹.⁊ ita potuit dicere.ero ſimil' vobis mēdax.Tūc quero. Aut dicebat vex:⁊ tūc erat mēdax.q2 dicebat ſe mēdace3. Aut dicebat falſu3.q2.ſ.nō erat mendax. ⁊ tūc iō erat mēdax:q2 dicebat ſe mēdacē:⁊ nō erat. Tertio ar̄ ſic.Quod quis pōt ſi vult: pōt illud ſimplicit̄.ſed xp̄s ſi voluit potuit peccare:g^o ſimplicit̄ fuit peccabil'. Maio2 p3 auct̄e Aug.in lib. de ſpū ⁊ littera.Licet inq̄t eſt in p̄tāte hoīs quod facit.cui⁹ rō eſt.q2 volēs operat̄. Mino2 ꝓbat̄. ex eo ꝙ velle peccare ē peccare.⁊ ita ſi xp̄s voluit peccare:iā peccabat. In o^m aūt ar̄ auctoritate glo.ſuꝑ illo verbo ad hebre.ij.Eū qui paulo mino2at⁹ eſt.dicit glo. Natura hūane mētis quā deus aſſumſit:⁊ que nullo peccato dāpnari potuit ſolus de⁹ maio2 eſt. In iſta qōe ad al' ⁊c.

Quo ad p2imū artic^m termi ſunt. Impeccabilis.medicina.⁊ ſexus. P2im⁹ igit̄ termin⁹ ē impeccabil'. Vñ p^o notandū ꝙ impeccabil' dr̄ tripliciter. P2imo ſolū negatiue.⁊ hoc mō lapides et cetera intellectu carētia dicunt̄ īpeccabilia.Secūdo dicit̄ īpeccabilitas nō ſolū negatiue: ſed ꝯrie ſe hñs īperpe^m ad peccatū.⁊ ſi hoc ſit per naturā ſolū de⁹ eſt īpeccabil'.Si aūt ſit per habitū.ſic bti ꝯp2ehenſo2es ſunt impeccabiles:⁊ fo2ſan maria in via poſt marie ꝯceptū vnigenitū dei. Ter^o dr̄ impeccabilitas vt ſit idē ꝙ vix peccabilitas.et huic dr̄ in via quis ex mō loquēdi:impeccabilis

q2 vix ad peccandū ſe inclinat. Vltra notādū ꝙ iſta tria ſe hñt per o2dinē impotētia peccādi īpeccabilitas ⁊ nō peccās.Dicit̄ eñ īpotētia peccādi ſolū in deo per naturā:q2.ſ.nō habet libex arbitriū ex natura potēs deficere.nō ſic eſt in quacū3 creatura intellectuali.vñ ⁊ in xp̄o ſm̄ qꝺ homo. Docto2 deuot⁹ artic^o.ij.q.ij.cōcedit potētiā peccandi:l3 remotā valde.hoc eſt dictu libex arbitrium de ſe flexibile:niſi aliūde veniret impedimētū Impeccabilitas aūt negat o2dinē ad peccādum q2.ſ.quis aut natura aut dono dei fundit⁹ auertitur a reatu pcti.nō peccās aūt ſolū negat actum peccati. Secūd⁹ termin⁹ eſt medicina. Unde medicina a papia amodo dicta eſt quā apollo apud grecos dr̄ p2im⁹ repériſſe.vñ medicina ſpiritualis ad co2po2alē paꝛifo2mit̄ triplex eſt. ſc3 p2eſeruatiua a mo2bo:ne.ſ.mo2b3 ſeu peccatū veniat.cōſeruatiua gr̄a.ſ.cōſeruans aīam in ſanitate ſp̄uali.Curatiua curās.ſ.pnīa a crimīe ⁊ peccatiſ ⁊ hec triplex medicina xp̄o app2op2iat̄. Eſt nēpe lux illuminās ⁊ p2eſeruās ne cadam⁹.panis confo2tans ⁊ cōſeruās ne deficiam⁹.calculus ignit⁹ vt a peccato igne curemur caritatis. Tertius termin⁹ eſt ſexus: ⁊ dr̄ a ſenſu.q2 ſexu fit diſcretio Eſt aūt ſm̄ pħm.x.metha.ſexus dr̄a materialis nō fo2malis:q2.ſ.nō variat ſpeciē. Eiuſdē enim ſpeciei eſt ⁊ mas ⁊ femīa. Vñ notandū ꝙ tres reperiunt̄ in natura ſexus.p2im⁹ virilis.ſecūd⁹ muliebris.terti⁹ ex vtroq3 cōpoſitus.quē pħi ⁊ poete vocāt hermofroditū.ab hermes qꝺ ē mercuri⁹ ⁊ frodiſeos qꝺ ē venus.quaſi ex venere ⁊ mercurio cōpoſit⁹.attribuūt aūt mercuriū viro: ſed venere3 mulieri. Quātū ad ſcꝺm artic^m ſunt.3. ꝯcl̄ones P2ima ē ꝙ xp̄s eſt o2t⁹ ex ꝓgenie ade Secūda ꝺ xp̄i impeccabilitate. Tertia qualit̄ xp̄3 in ſexu virili naſci cōgruit. P2ima igitur eſt hec. Sic ex ade genere nr̄am medicinā xp̄m naſci cōgruit:vt tamē adā nō eſſet. Dicit p2ima ꝑs cōcl̄onis.ꝙ cōgruebat xp̄3 naſci de genere ade ſeu adam. P2obat̄.Si hō ſteriſſet: nulli generi eſſet obnoxius niſi deo.ſed ꝑ xp̄m in p2iſtinā libertate3 vocat⁹ eſt maxime in glo2ia.g^o decuit vt eiuſde3 generis cū alijs hōib⁹ eſſet xp̄s. alioquin ex iſta reparatione fuiſſet alteri q̄ deo hō obnoxiuſ q2 illi nature aſſumpte a filio dei. vñ nō īmerito xp̄s dr̄ mediato2 inter nos ⁊ deu3: cū ſit hō ⁊ ſit de⁹.ſicut mediu3 in naturalib⁹ vtrūq3 participat extre^m.Et ē valde cōgruū vt eiuſdē ſit ſpēi q̄ peccauit ⁊ qui ſatiſfecit.⁊ in hoc maxime relucet iuſticia dei:relucet et miſ2ico2dia dei:vt illi nature de⁹ vniat̄:que in adā eū cōtempſerat.Manifeſtat̄ et diuina ſapia que o2dinauerat ex vno homīe totū p2ocurādū gen⁹humanū:qꝺ nō fuiſſet ſi aliunde xp̄s humanitatē aſſumpſiſſet.Et hoc eſt ꝙ dr̄ ad Heb2e.ij.Qui ſcīficat̄ ⁊ qui ſcīficat ex vno oīs. nec valet ſi dicat̄ ꝙ aīa xp̄i ē nobiliſſima:ergo de

buit habere corp⁹ nobilissimū.bñ eni cōcedit φ
corp⁹ xpi fuit nobilissimū corp⁹ humanū cōueni
ens statui:nō tamē repugnat quin ex massa ade
sumptū fuerit.Et si dicat φ obprobriū parētū
redūdat in filios:⁊ ita peccatū ade in xpm:nō est
verū:nisi qñ filij sunt imitatores primi sceleris:qd
nō fuit in xpo:quinimo fuit medicina hūani ge
neris. Sed dicit secūda pars cōclonis: φ xpus
nō debuit eē adā. Probat.qr cū sit cōicatio idio
matū inter deū ⁊ hoīem:si esset adā:cū adā fuerit
peccator:sequeret φ ista foret vera.de⁹ fuit pecca
tor:qd horrent pie aures.Confirmat. Tū primo
qr ex quo per adā deus decreuerat multiplicare
gen⁹ hūanū:si xps fuisset adā:xps genuisset filios
⁊ filias.Tū secūdo qr satisfacere debebat:scʒm an
selmū.qui nulli⁹ esset debitor:qd nō fuisset in adā
Tū tertio.qr adā de peccato minimū deportassʒ cō
modū.vñ doc.deuo.artic°.p°.q.ij.recolligit tres
causas quare nō cōgruebat φ xps foret adam.
Prima ex parte dei:ne de⁹ peccator diceret. Se
cūda ex pte ade:ne tm̄ eleuaret per culpā. Ter^a
ex parte humani generis:qr gratiosior ē deo prīi
pro debito nr̄o passio xpi innocētis:φ̄ fuisset ade
debitoris.Nec est simile:qr qñ spūssanct⁹ mūdat
per gratiā aīam:ipsemet in aīam descendere dr.
⁊ ita ex quo xps mūdabat peccatū ade debuit ca
pere ipsuʒ adaʒ.nō est simile:qr in prima nō fit
vnio nec idiomatū cōicatio:veluti in secūda. vñ
⁊ per xpʒ quasi per ramū: humane arboris:radix
peccati adā sufficienter curat⁹ est ⁊ punit⁹ ē i lim
bo patrū:⁊ hoc in mundo. Secūda pclo ē de
impeccabilitate xpi.⁊ est hec.Impeccabilis fun
dit⁹ xps dict⁹ est ⁊ peccādi carēs potētia vi remo
ta. Dicit prima ps pclonis.φ xps ē funditus
impeccabilis.Probat.Si xps potuit peccare po
natur in esse.qr possibili posito i esse:nullū sequit
impossibile.sequit φ xps pro peccato potuit dā
nari:⁊ cū xps sit de⁹:sequit φ ⁊ deus: qd pessime
sonat.Unde sctūs thomas hui⁹ veritatis ponit
fundamētū artic°.ij.q.i.In trib⁹. Inquit eni φ
dñs ihesus erat viator.cōprehēsor.⁊ deus.Quo
ad pm̄ xps fuit viator ⁊ regula alioꝝ viatoꝝ.si g°
in hac regula fuisset obliquitas nō fuisset vbi alij
potuissent regulari.Quo ad secūdū fuit pprehē
sor.⁊ ita immutabiliter fini vltimo iunctus.
Quo ad tertiuʒ teste Dam.fuit organum deita
tis:⁊ ita peccatū in eo intrare nō potuit. Et si di
catur qr q̄rto thopicoꝝ scribit phs.φ deus ⁊ stu
diosus pōt praua agere.Thomas dicit ⁊ allegat
rabinoyß φ ē sic i^a auctās glosāda.pōt s.s.velit
ē āt ipossi^e φ velit.Doctor āt dño.i qdā sui opis
loco:eā negat simplicr.⁊ videt dicere φ cā pōit
plius per modū exēpli:quoꝝ nō requirit verifi
catio.vñ nec qr xps peccare nō potuit tollit laus
eius:qr nō ex coactione:sed arbitrij inuariabili
tate hoc habebat.vñ lʒ fuerit in statu viatoris q̄
ad meritū:fuit tamē quo ad hoc ⁊ alia que.j. pa
būt:in statu cōprehensoris. Ex quo inferatur φ
illud Bern.verbū.Tantū descendit φ̄tū descen
dere potuit.intelligit seruata cōgruentia. nō con
gruebat aūt φ esset xps peccabil. Sed hʒ secū
da pars cōclonis:φ xps etiā caret potētia peccā
di nisi capiēdo remotā potētiā:hoc ē li^m ar^m ab
solute:nūc eni habet potētiā peccādi.i. li^m arbi^m
qd de se dū est creatū ad utrūqꝫ bonū ⁊ malū ex
tat flexibile.Et inde ē φ apud thomā .q.ij. arti.
secundo.ista negat.xps habʒ potētiā peccādi:qr
capit pot etiā nō absolute.sed vt hʒ quēdā ord
ne ad actū illū qui nullo⁹ fuit in xpo.Doctor aūt
deuot⁹ in eodē artic° ⁊ qōe.eā videt concedere
mō preexposito.⁊ pʒ φ inter eos nō est opposi
tio.Et sic hinc inde intelligunt sanctoꝝ auctorita
tes.vñ illd dictū.Oia q̄ i nā hūm̄a plātauit de
us:assumpsit dei verbū.Et rursus.Totū me assū
psit vt me totū redimeret.⁊ cōsimiles. Solū eni
ondunt φ potētia peccādi quo ad substractū .s.li
bēꝝ arbitriū assumpta ē.Ecōtra illd Ansel. Po
testas peccādi non est libertas: nec libertas pec
candi.et psimiles loquunt q̄ ad deformitatē re
spectu act⁹:⁊ illa nō est assumpta. Tertia pclo
est de natiuitate xpi in sexu virili.⁊ est hec.Ita vi
rum esse decuit xpm:vt de sola muliere nasceret.
Dicit prima pars cōclis.φ debuit xps habere se
xum masculi^m seu esse vir.probat. Ex quo eni ē
inter naturā assumptā ⁊ assumētē idiomatū cōi
catio:si xps esset mulier:hec esset vera.xps ē dea:
sicut ista m⁹:xps est de⁹.qd nō recte sonat.Cōfir
mat ex lib.de aīalib⁹.vbi dr mulier respectu viri
mas occasionat⁹.i.impfect⁹.xps aūt debuit eē p
fectissim⁹.Vñ sexus virilis quo ad pñs in tribus
muliebrē precellit.in principiādo: qr oēs tā viri
φ̄ mulieres ex vno sunt viro.ita conformiter ex
vno sum⁹ regenerati xpo. Secundo φ̄tū ad vir
tutē in agendo:qr quasi est viri agere ⁊ mulieris
pati.⁊ qr in redēptione nr̄a erat maxima virtus:
ideo decuit euʒ esse viruʒ. Tertio in presidendo.
dicēte aplo.i.coꝝ.xi.Caput mulieris vir.Et quia
xps debuit esse inter hoies eminētissim⁹:viriliem
debuit accipere sexuʒ.Et si dicat ex quo de sola
virgine nat⁹ est:debuit marie virgini in sexu assi
milari:sicut proles parēti. Dicēdū φ sufficit assi
milatio in specie nō in sexu.vñ ⁊ infēs pl⁹deside
rāt portare filios φ̄ filias p nāʒ.nec obuiat φ de
buit vincere meritū p infirmitatē: muliebris aūt
sexus infirmior est.Dicēdū φ infirmitatē assum
psit salua congruētia: ⁊ hec est magis vt patebit
in sexu virili. Sed dicit secūda pars cōclois. φ
xps debuit nasci de sola muliere.sic eni cōpletus
est numer⁹ Anselmi in humana gñone. ex solo
viro:eua ex adā.nec viro nec muliere:adā a deo.
ex viro ⁊ muliere:vt est cursus nature. restabat d
muliere sine viro:qd impletur in xpo. Unde hoc
cedit in honorē diuini prīs:vt.s. xpi nō sint duo
prēs:vn⁹ celestis:reliqu⁹ terren⁹.cedit secūdo in
honorē xpi:vt spūssanct⁹ vicē gerat terreni prīs
⁊ dicat pcept⁹ de spūsancto.cedit in honorē ter
tio matris vt inuiolata maneret.vnde cōgrue
in sexu virili de muliebri nascit:vt vtrūqꝫ sanct se
xum.Et iuxta dictū apli ad hebre.ij. Per oia fra
trib⁹ assimilet seruata.s.cōgruētia absqꝫ peccato
Vñ licet vir sit nobili⁹ pricipiū gñonis φ̄ muli
er:tñ nobilissime suppletū ē qr virtute spūssancti
Quantū ad tertiū articulū sunt tres difficulta
tes. Prima vñ est φ in medicina corpoꝝ:medi
cina ē alteri⁹ nature φ̄ corp⁹qd sanat.⁊ tñ nostra
medicina xps ē eiusde nature nobiscū.Dicēdū φ
suo mō sicut medicina corpis alteri⁹e conditōis
a corpore:sic xps purus a nobis infectis:nō tamē
oportʒ φ aliā habeat a nobis naturā:sicut medi
cina corporis a corpe.rō cui⁹ est.qr illa naturalis
ista voluntaria. Secunda difficultas. Vñ est φ
ecclastici.xxxi.in laudē viri iusti dicit.Qui potuit
trāsgredi ⁊ nō est trāsgressus:⁊ facere mala ⁊ nō
fecit.⁊ tamē dicim⁹ xpʒ qui iustissim⁹ ē fuisse im
peccabilē.Dicendū est φ id qd ē perfecti⁹ in infe
riori:ē imperfecti⁹ in superiori.pʒ:furor eni in ca
ne laudat i hoie vituperat.Et phs.x.scribit ethi
coꝝ.Laudes hoim in deos trāslate derisiones vi
dent.vñ laus pdicta est inferioꝝ ad xpm.dicit eni
pfectionē in hoc qd ē nō trāsgredi.dicit impfectiō
nem in posse facere mala.Tales autē laudes non
sunt xpi qui laudari debet sine ipfectione laudis.
patet de fide nō posita in eo pp enigma iunctuʒ
cognitiōi:lʒ in alijs dicat pfectionē. Tertia dif
ficultas.Cū primo peccauerit eua quare in sexu
muliebri:nō venit xps.Dicēdū φ corrñdʒ maria
eue:xps ade.⁊ sicut eua fuit principiū doloris: sic
maria exultatōis.⁊ sic adam peccāte peccatū con
summatū ē.ita xpo in sexu virili apparente pleni
tudo introducta est. Ex quo pʒ ad qōnē. φ vʒ
nostra medicina xps ex adā genit⁹ in sexu virili i
peccabil ē product⁹.Tūc ad argumēta. Ad pri
mū.Dicit primo ad minorē doctor subti. in pñti
distin.φ natura assumpta de se ē bñ peccabil: eti
am stante vnione:nisi esset glia aduenies psum
mata:qua efficit impeccabil.Ceterū dico φ intē
tio Aug.est pparare in p^a auctē illa:naturā in
tellectualē sensitiue.sensitiua quid peccare nō pt
de se:intellectualis autē bñ:⁊ tñ melior est.nō tñ
cōparat intellectualē ipeccabilē ad intellectualeʒ
peccabilē.ideo auctās nō cogit. Reliq āt aug.
auctoritas hʒ capi de lege cōi vbi ē ipfectio cum
perfectōe qualē nō decet vt predictū est christuʒ
Ad secūdū negat minor.⁊ dū probat.qr potuit
dicere.ero similis vobis mēdax.Thomas artic°
ij.q.i.soluēdo vltimū argumētū dicit φ verū est
si voluisset:sed erat ipossibile φ vellet.Sed salua
sua reuerēn^a hoc nō vr̄ sufficere:ex quo eni totū
potuit dicere ⁊ partē:⁊ potuit velle.Ideo alr̄ taʒ
doctor deuot⁹ φ̄ doctor subti.soluūt.dicunt s.il
la orō.ero similis vobis mēdax.pōt intelligi aut
materialr.⁊ sic potuit dicere.aut signifīcatiue:⁊
sic nō.qr significasset se mēdacē.⁊ sic cessat obie
ctio. Ad tertiū dicēdū breuit ad maiorē φ il
la glosanda ē sic vt habeat veritatē qd quis pōt
si vult ⁊ debet id pōt simplicr. Sic aūt sumpta
maiore:minor est falsa φ xps pōt si vult ⁊ debet
peccare:ideo cessat ar^m.ex pdcā ⁊c. Prima cō
clusio. Aliunde sumere ab adā potuit de⁹ ⁊ cape
sed ita congruit.Dicit pclo.φ de⁹ potuit aliund
capere humanitatē φ̄ de gñe ade.lʒ hoc fuit ma
gis pgruū.Et ponit a princ p.o distin. vsqꝫ ibi.
Ide no imerito q̄rit ⁊c. Secūda pclo. Nequi
bat peccare vt deo vnit⁹ xps:sed distinct⁹ pōt ⁊
errare.Dicit pclo φ xps inq̄tū noiat vnionē na
ture humane cū diuina nequibat peccare:sed in
quātū noiat illā vt separatā potuisset.Et incipit
ibi.Ideo nō ⁊c.vsqꝫ ibi.Solet etiā ⁊c. Tertia
cōclo.Sexu feminco de⁹ includit:sed mag oste
ditur vt nascit eo.Dicit pclo.φ de⁹ cōcipit in vē
tre virginis:⁊ nascitur in sexu virili. Et ponitur
ab illo loco.Solet etiā ⁊c.ad finēʒ distinctionis
Sequit in textu.

Reterea sciēdū ē xpm sm hoīem ⁊c.

p Hic signat.xiij.distin.hui⁹ tertij. que sic
continuat ad pcedentē. Nā postq̄ in pce
denti distin.nature posita est assumpte eitas.
Nūc in pñti distin.simul gratie ⁊ sapie declarat
in xpo donata bonitas.Et hʒ diuidi pñs distin.
in tres partes principales.In prima deteriat ve
ritas.In secūda illuiatur falsitas.In tertia mani
festat auctoritas. Prima in principio.Secunda
ibi.huic aūt vidr obuiare ⁊c.Tertia ibi.alibi tamē
scriptū reperit.Et hec duab⁹ primis ptib⁹ indi
uisis manētib⁹:in tres ptes diuidit. In prima
ex auctoritate patet obiectio.In secūda ex subti
litate datur solutio.In tertia pro securitate ē de
clarātio. Prima in principio.Secūda ibi.hec v̄ba
Ambrosij.Tertia ibi. sed ex causa illius dicti ⁊c.
Et hec est diuisio ⁊c.

Truʒ singularis psone gratia vnionis et
v capitis in xpo ihesu i supremo possit col
locari.Et arguitur φ nō triplici medio.
Primo sic.Si gratia xpi esset summa:ita φ non
posset ei fieri additio.aut hoc eēt ex parte forme
aut secūdo ex pte receptiui.s.aīe xpi.aut 3° ex pte
agentis dei.sed neutꝝ ē dādū.igit ⁊c.Maior pʒ
p diuisionē sufficientē.Sed probat minor. Pri
mo φ nō fit ex pte forme.s.ipsi⁹ gratie: qr est pti
cipatio caritatis infinite:⁊ ita nequit tantū crescē
quin adhuc distet ab ea in infinitū.nec secūdo est
ex pte suscipientis.s.aīe xpi: qr forma augmētat
capacitatē suscipiētis.⁊ ita quāto forma est pfe
ctior:tāto capacitas suscipiētis amplior efficit.

Nec tertio est ex pte dei agentis cū infinite sit vir
tutis ⁊ per ɔ̄ñs nullo finito artaṫ. Scd̄o aṙ sic
Sūmo gratificabili solū summa ē cōferibil' gr̄a.
sed aīa xp̄i nō est summū gratificabile. ergo ei sū
ma nequit cōferri gratia. Maior pz ex eo ꝙ for
ma ad modū recipiētis recipiṫ. vñ alia spēs creaṫ
in oculo: alia in intellectu: q: aliō ē recipiēs ocul'
aliud intellect'. Sed minor ꝓbaṫ. q: angeli ī na
turalib' nobiliores sunt aīabus: cū ergo aīa xp̄i
nō exiuerit aliaꝝ aīarū naturā: relinquiṫ ꝓpom.
Tertio aṙ sic. Sūma natura nō ē facta: ergo nec
summa gr̄a. ⁊ per ɔ̄ñs xp̄o nō est collata summa
gr̄a. añs pz. q: quacūqz natura data creata illa ē
finita. ⁊ per ɔ̄ñs grad' aliquis ei pōt fieri. Sed
probaṫ ɔ̄ña. magis enī consistit vniuersi pfectio
in spēb' ꝙ̄ ī idiuiduis. illa aūt subā creata se ha
beret in vniuerso admodum speciei. gr̄a aūt sūa
in xp̄o vnicā solū foret gr̄e ididuū. In oppm aṙ
auctoritate aug. xiij. d̄ trini. cap°. xix. Sūma gr̄a
ē in reb' per tp̄s ortis: vt de' hō fieret: ⁊ hō de'
Et magister in littera. Credendū est deū tantam
gr̄am illi aīe cōtulisse quāta potuit cōferri: potu
it aūt cōferri sūma: alioquin iā maior posset con
ferri que eēt sūma. In ista qōe pifor miṫ ad ⁊c.
Quo ad pm articulū termi sunt. gratia vniōis
gr̄a singularis persone. ⁊ gr̄a capitis. Prim' er
go termi' est gr̄a vnionis. Vñ notanduz ꝙ gr̄a
vnionis in xp̄o diciṫ tripliciṫ. Primo dr̄ gratia
vnionis gratuita dei bonitas naturā humanā se
cuz vniēs. ⁊ hoc mō accipiēdo gr̄a vnionis no
minat quid increatū. Scd̄o dr̄ gr̄a vnionis q̄
dam rl'o fundata in natura hūana: quā diuinū v̄
buz termiat. qua vnione natura hūana diciṫ ver
bo vnita: ⁊ verbū ei vnitū: sicut suo mō quis sili
tudine simil' diciṫ. veꝝ est tamē ꝙ aliqui ponunt
in diuino verbo quēdā respectū rōis quē nomi
nant vnionē: ⁊ hoc respectu dicūt dici verbū vni
tuz. vnionē aūt in natura assumpta dicūt relatio
nez realē. Tertio diciṫ gratia vnionis quid hitus
supernatural' qui caritas nomiaṫ: qui de ɔgruo
hanc sequiṫ vnionē. decet enī hoiem deū seu na
turā assumptā carisinatib' informari caritatis.
Secūd' termin' est gratia singularis persone.
Vñ notandū ꝙ gr̄a singularis psone in xp̄o dici
tur tripliciṫ. vt pōt trahi ex. q. ij. articuli primi a
doctore deuoto. Primo q̄tū ad hitū. hoc modo
q̄ppe fuit singularis in xp̄o gratia: qui oēs habi
tus habuit virtutū: semota impfectiōe. Vñ Jo.
p°. Vidim' gl'az ei' gl'az q̄i vnigeniti a pr̄e ple
num gr̄e ⁊ veritatis. Secunda gr̄a singularis in
xp̄o est q̄tū ad vsus virtutū: q: oēs virtutes ī x°
habuerūt vsus suos semota iperfectione: ideo dr̄
habuisse oēs sensus spūales. alij sancti solū tactū
Tertia gr̄a singularis in xp̄o diciṫ q̄tū ad effēm
q: meritū xp̄i a talib' exiens virtutib' erat suffi
ciens q̄tū in se fuit pro infinitis milib' hoim. et
nulla istaꝝ triuz in alia reperiṫ creatura. iō vocaṫ
gr̄a singularis persone in xp̄o. Terti' termi'
est gratia capitis. Vñ notandū ꝙ gratia capitis
in xp̄o diciṫ tripliciṫ. Dicit enī sanct' thomas ar
ticulo. ij. q. i. ꝙ caput sup oīa alia mēbra tres hz
cōditiones. Pria ē in excellētia dignitatis. ⁊ hi
tribus. in altitudine sit'. in nobilitate potētiaruz
q: nobiliores aīe potētie in ea sunt: veluti yma
ginatio: memoria: ⁊ cōsimiles. In cōprehēsione
q: in capite cōgregantur oēs sensus. Ideo ab isid.
x. ethymolog. dictū ē caput a capio capis. Et pa
in xp̄o sm diuinitatē est gr̄a capitis. Vnde ap'.
Caput viri xp̄s: caput xp̄i de'. Ex secūda ⁊ tertia
sm etiā hūanitatē assumptā caput est oīm: q: su
perhabundat in nobilitate ⁊ capacitate. Secū
da cōditio principal' capitis. q: caput influit mē
bris alijs sensuz ⁊ motū. sensū a pte anteriori ca
pitis: sed motū a parte posteriori: virtute motiua
descendente in micha seu vica' cerebri. ⁊ quo ad
hanc proprietatē diciṫ xp̄s caput: quo ad diuini
tatē principaliṫ efficiendo. quo ad humanitatem
per modū meriti merendo fidē. per modū sensus
⁊ caritate nobis per modū mot'. Tertia cōditio
est: q: dirigit cetera mēbra. sic xp̄s vtriusqz natu
re rōne. Et sm has tres cōditiones gratia capi
tis diciṫ perfectiōe: sicut leo diciṫ caput aīaliū q:
est perfecti' principio. sicut fons diciṫ caput fluuij
vel caput libri seu vie directiōe: sicut diciṫ caput
rector gregis. Et quo ad has tres cōditiōes xp̄s
dicit caput tam angeloꝝ ꝙ̄ hoim. hz aūt quo ad
hoies ex speciali cōformitatē in natura: sicut ca
put ad cetera membra. Differūt aūt hee tres gr̄e
sm eundē thomā artic' p°. q. ij. q: gratia singula
ris persone aspicit magis cām formalē. gr̄a capi
tis cām efficientē. gr̄a vnionis cām finalem.
Quantū ad secūdū articulū sunt tres cōcl'oes
Prima cōcl'o est de gr̄a singularis persone in x°
Secūda de gratia capitis. Tertia de gratia vnio
nis. Pria igr̄ ē h. Christo collā summa gr̄a sum
me in eo create fruitionis extat principiū. Dicit
prima pars cōcl'onis. ꝙ xp̄o collā est suma gra
tia singularis. Probaṫ. Si enī xp̄o suma collata
nō est gratia: quero cām. Aut enī ex eo est: q: sūa
gr̄a nō est creabilis. aut si est creabil' esset infinita
⁊ nō posset recipi in aīa xp̄i: que est finita. aut 3°
q: nō decet xp̄m sumam habere gr̄am. sed neutꝝ
est veꝝ. igiṫ. primo nō est veꝝ: ꝙ suma gr̄a nō ē
creabilis. Arguo sic. Detur xp̄i gratia. quero an
de' pōt vltra istā aliā creare: aut nō. si nō: ergo
ista est suma creabilis. si sic. quero rursus de ista:
⁊ ita procedetur in infinitū. Et vltra infertur. ꝙ
vna gratia poterit creari que erit in infinitū per
fectior gratia xp̄i: ⁊ ita intensiue īfinita. Rursus
sequereṫ ꝙ aliquid erit creabile qd̄ creari nō po
terit: q: q̄tūcūqz possit de' creare perfecti' pote
rit. Et hz robur suū ista rō ex dicto phi in 2° de
aīa. Cuiuslibet enī rei naturalis cōstitut' est ter
min' augmēti. Vnde ⁊ auerroys vult ꝙ q̄ñ itur
ad formā est stat'. nec est procedēdū in infinituz
bene aūt in ordie ad materiā. Caritas aūt extat
forma ex q̄ pz summā gratiā esse creabilez. Ex q̄
secūdo probatur ꝙ creata gratia summa nō est:
⁊ ita nō obuiat quin in aīa xp̄i recipi possit. Sz
tertiū. s. ꝙ xp̄m nō deceat summā habere gr̄am:
improbaṫ ex hoc ꝙ etiā xp̄s sm hūanitatē in po
tiorib' bonis dei sedet: ⁊ supra supremū spūm
collocaṫ. Ex quo recte dicit doctor subti in. q. ij.
p̄ñtis distin. ꝙ si ɔtingat deficere aut min' lau
dando xp̄m quātū ad hūanitatē aut nimis: meli'
est excedere ꝙ̄ deficere. Ex q̄ primo pz: in anima
xp̄i gratiā creatā esse ponēdā. nec est simile si qs
obijciat: q: aduenīete luie solis nō videṫ lumen
stelle. ⁊ ita aduenīente sole. i. diuinitate in huma
nitate xp̄i. de nullo videṫ seruire ista creata cari
tas: tam lumē enī solis ꝙ̄ stelle effectiue se habēt
influendo. caritas aūt informatiue se hz in aīa: nec
est in xp̄o ista gr̄a rōne persone: lz dicaṫ singula
ris psone gratia: sed rōne assumpte nature. vnde
lz ita filius dei natural' sit xp̄s: ꝙ non adoptiuus
nō tñ sequiṫ ꝙ creatā nō habeat gratiā. valde eī
distant dr̄e filiū dei nō hr̄e ius ex se in hēditate
dei patris qd̄ dicit adoptio. ⁊ dr̄e eū rōne hūani
tatis habere creatā gratiā. Ex quo pz secūdo ꝙ
xp̄i caritas est finita. Et si dicaṫ q: Jo. iij. scribiṫ
Nō est ei dat' spūs ad mēsurā: ex quo enī habet
sine mēsura gratia est īfinita. Dicit doctor deuo.
qōne. ij. articuli primi. ꝙ illa. s. auctoritas pōt in
telligi de datione eterna per ydiomatū cōicatio
nem. ⁊ sic est simpliciter veꝝ. ꝙ ei nō est dat' ad
mēsurā spūs. Potest rursus capi pro dono crea
to: ⁊ sic est verū respectiue quo ad nos: nō autez
simpliciṫ: q: dona xp̄o collata quasi sine ꝓportō
ne excedūt dona collata nobis. Thomas aūt in
eadē qōe dicit tres causas. vñ illa auctoritas hz
veritatē. Prima ē pp vnionez ad deū. Secūda
q: nihil finireṫ vt inquit nisi inq̄tū in alio recipiṫ
vñ apud eū calor subsistēs ē infinit' ⁊ vl'ia sepa
rata infinita. Et ita cū gratia in xp̄o sit in suppo
sito independēte hz quicq̄d ad rōnem gratie p
tinet. ⁊ pōt dici infinita quodā modo. Tertia cau
sa q: sufficit ad infinitos effect' q̄tuz in se est.
Sed sua salua reuerentia rō secunda videṫ falsa.
Forma enī anteq̄ intelligaṫ in ma finita ē ex ra
tione propria. nec a ma aliquā habet finitatē: ni
si solū extrinsecā. ita color si p se subsisteret esset fi
nit' rōne propria: ⁊ vl'ia separata finita sunt nec
finiunṫ rōne idiuiduatōis nisi finitate extrinseca
⁊ quasi per accidēs. Ex quo tertio paꝝ: ꝙ gratia
xp̄i nō est augmētabilis: vñ nec aīa xp̄i amplio
rez gratiā pōt desiderare. vñ ⁊ faciaṫ ei' appeti
tus naturalis sic deliberatiu'. Sed dicit secū
da pars cōcl'ois. ꝙ summa gr̄a in xp̄o create sum
me fruitiōis extat principiū pz clare. q: ex q̄ cari
tas ex dictis in primo lib. distin. xvij. est cā pciaṫ
fruitiōis perfectior gratia ē cā perfectioris et sū
ma summe. nec valz si dicaṫ ꝙ angel' in natura ē
pfectior aīa xp̄i: ⁊ ita pfectiorez poterit cā're frui
tionē. suppleṫ enī hoc summa gratia que ē in xp̄o
ymo ⁊ augmētat. Verū est tñ apd̄ doctorē subṫ.
q. iij. p̄ñtis distin. ꝙ si tanta gratia collata esset an
gelo q̄ta xp̄o: nō ɔsiderata ditate: pfectiorē frui
tionē eliceret angelus ꝙ̄ ille hō. vñ si sit summa
simpliciter fruitio creabil' in xp̄o: oz dicere ꝙ aīa
xp̄i solū se habet passiue recipiēdo. s. sicut recipit
caritatē. veꝝ est tñ ꝙ adhuc dato ꝙ cōcurrat acti
ue est de facto maxima nō tñ de possibili. Et si q̄
ratur an semota p casuz gratia ab aīa xp̄i posset
ne in tantā fruitionē. Dicendū ꝙ sic: cōcurrēte
deo: cū oīs cālitas cāe scd̄e actiue: possit supple
ri a prima cā actiua. Secūda cōcl'o ē de gr̄a
capitis in xp̄o. ⁊ est hec. Ita gratia capitis hoim
xp̄s caput dicitur. vt antiquoꝝ esse affirmetur.
Dicit prima ps cōcl'onis ꝙ xp̄s diciṫ esse caput
hominū. probaṫ. Illoꝝ est caput xp̄s quibus sen
suz influit cognitōis: ⁊ motū caritatis: ⁊ eisdem
in natura cōformaṫ. sed hmōi oēs sunt hoies re
spectu xp̄i. igiṫ ⁊c. Maior pz ex similitudie capi
tis mistici ad caput verū ex primo articulo. Mi
nor etiā de se nota est. De ei' enī plenitudine nos
oēs accepim' ⁊ gratiā pro gratia. vñ gl'o. sup illo
verbo ephe. p°. Ipz dedit caput nullū mai' do
nuz pr̄are posset de' hoibus: ꝙ̄ vt verbū suuz p
qd̄ cōdidit oīa faceret illis caput vt esset fili' dei ⁊
fili' hois. vn' de' cū patre: vn' homo cū hoib'.
Sed nūc querit quis: qualiter ē xp̄s infideliū ca
put cū careāt tā fide ꝙ̄ gratia. Dicendū primo xp̄z
dānatoꝝ seu hoim seu demonū nō eē caput. ꝓut
hic de capite loquiṫ. Dicendū vltra xp̄m infideli
um esse caput solū in potētia: q: pñt emēdari ⁊
effici mēbra xp̄i ne pl' sint demonis mēbra. fide
liū aūt nō habētiū caritatez est caput xp̄s ex pte
sensus sed nō mot': bonoꝝ vero ⁊ ex parte sen
sus ⁊ ex parte mot': īperfecte tamē in via: q: labi
possint sed cōplete in patria. Ex quo inferṫ xp̄z
esse caput taz antiq̄ ꝙ̄ noui testamēti: lz eniz nec
dū xp̄s foret incarnat': null' tñ nisi in fide xp̄i ex
tat saluat': aut venturi. s. aut iam nati. Sed vnde
est cū cor sit principiū vite nō caput ꝙ xp̄s diciṫ
caput ecc'ie: nō cor. Dicendū ꝙ lz sm mētē natu
raliū a q̄b' hac in pte dissonant medici cor sit pri
cipiū vite ⁊ sensuuz hoīs: tamē manifestaṫ mag
sensus in capite. theologi aūt ex aptis ī occulta ⁊
mistica deducunṫ dei. Et pz ꝙ eccl'ia antiq̄ testa
mēti nō fuit acephala cū xp̄m in fide haberz ve
lut caput. Ex quo inferṫ ꝙ proprie in xp̄o diciṫ
gr̄a capitis effectiue ad mēbra mistica: ⁊ ꝙ xp̄us
est caput tā hoim in via ꝙ̄ in patria. Sed hz
secūda ps cōcl'onis ꝙ xp̄s est caput angelorum

nō aūt itelligēdo ꝭm ꝯformitatē nature: ſʒ influ endo. Probaꝛ. ad ephe. pᵒ. propoſuit oīa inſtau rare in xp̄o qui in celis eſt: que in terra ſunt. vbi glo. in celis. i. angeloꝝ numeꝝ diminutū impleꝛ ꝫ infra. ipſuʒ dedit caput ſuper oēm ecc̄iam. Ex quo pʒ xp̄m eſſe caput tā militātis ꝙ triūphātis eccie. nec eſt miꝝ cū lucifer necdū dꝛ caput demo nuʒ: ſed hoim peruerſoꝝ. Et pʒ ꝙ influit xp̄s in angelis illuminatōes: purgatiōes: ⁊ pfectiōes. lʒ enī ꝭm humanā naturā angelis ſit inferior: eis tamē ſuperior eſt gr̄a. ꝭm gr̄am aūt fiunt hmōi influxus. Dicit tn̄ doctor deuotꝰ. q. 3. articuli ſcōi ꝙ inꝙtū hō nullomō influit angelis btitudineʒ eſſentialē. ſ. viſioneʒ diuine eſſentie ⁊ fruitioneʒ ſed btitudinē accidētalē. Tertia cōcl'o eſt de gr̄ tia vnionis. ⁊ eſt hec. Gratia vnionis ſic ad eſſe terminaꝛ: vt a gratia ſingulari ⁊ capitis queat ſe parari. Iſta cōcl'o ſatis habita eſt in virtute in p̄ cedentibꝰ diſtin. huiꝰ tertij. ideo probaꝛ breuiter vno verbo. vt enī habitū eſt diſtin. ij. diuinū ver buʒ pōt aſſumere naturā irrationalē: aut lignuʒ aut lapidē. nō quidē in vnitatē pſone ſed ſuppoſi ti. iſta quidē vnio tūc facta ad eē teriareꝛ. ⁊ tamē tunc nec eſſet gratia ſingularis nature nec gratia capitis: qꝛ talis natura nō eſſet capax gratie: qd noīat gr̄a ſingularis pſone: nec influeret qd no minat gr̄a capitis. Ex quo pʒ ꝙ etiaʒ in xp̄o pn̄t abiuicē ſeparari: potuit nēpe v̄bū diuinū aſſumeꝛ humanitatē nō infundēdo ei gratiā. Rurſuʒ po tuit illam naturaʒ ſibi vnire ⁊ gr̄a decorare: ⁊ tn̄ ꝙ nobis nō influeret. verū eſt tn̄ ꝙ de facto in uiceʒ ſunt: imo eadē pn̄t dici diuerſa interiōe cō parādo. Quantū ad tertiū articulū ſunt tres difficultates. Prima. an ſingularis in xp̄o gr̄a fuerit cū plenitudine. Dicit doctor deuo. q. 3. arti culi pri. ꝙ ſic. vn̄ ibi ponit tres plenitudīes ſuper quas plenitudinem ponit xp̄i. Eſt pᵒ plenitudo ſufficiētie. de qua actuū. vi. Stephanꝰ plenꝰ gr̄a ⁊ forti. ⁊c. Secūdo plenitudo p̄rogatiue: que fuit in maria. Luce pᵒ. Aue maria gr̄a plena. Tertio plenitudo copie: que ē in numero ecc̄ie. ephe. iiij Aſcendit ſuper oēs celos: vt adimpleret oīa. Ple nitudo aūt gr̄e xp̄i dꝛ ſuphabūdātie. de eiꝰ pleni tudine oēs accipimꝰ. Jo. pᵒ. Secūda difficul tas. vtrū diuinū verbū poſſet rurſus aliaʒ hūani tatē aſſumere que per ſūmaʒ eiā gr̄aʒ diceretꝛ ca put hoim. Dicit doctor ſubti. q. i. ꝙ ſic. loquēdo de potētia dei abſoluta: ⁊ capiēdo ſūmuʒ negati ue. quo. ſ. nihil eſt cōius. ſicut dn̄ꝛ a porphiᵒ. x. ge neraliſſima. ⁊ ſic eēnt duo capita i ecc̄ia eque pᵃ nō aūt affirmatiue: qꝛ eſt īpoſſibile. qꝛ ſenſus eſt hoc mō capiēdo ſummū. i. ꝙ oīa alia excedit. vn̄ phs hoc mō i. v. thopicoꝝ. dicē qd p ſuphabūāu dicꝛ vni ſoli cōuenit. Tertia difficultas. que huiꝰ triplicis gr̄e pintelligꝛ in xp̄o. Dicenduʒ ꝙ gr̄a vniōis. preintelligiꝛ enī natura humana vni ta diuine ꝭm ordinē nature anteꝙ intelligaꝛ ha bere gratiā ſingularis perſone. vn̄ bene Job. pᵒ ſcribiꝛ. Uidimꝰ gloriā eiꝰ quaſi vnigeniti a prē ⁊ poſt. plenum gratie. ita ꝙ premittit eum vni genitū: vt ſit plenꝰ gratia: gratia aūt ſingularis p ſone pintelligiꝛ gratie capitis. qꝛ pria ſe habet p modū eē. alia per modū operari ⁊ influxus. priꝰ aūt quis intelligiꝛ ſciens ꝙ doceat. ſic in propoſi to. Ex quo pʒ ad qōnem. ꝙ vʒ ſingularis perſōe gratia vnionis ⁊ capitis in xp̄o pōt collocari.

Tūc ad argumēta. Ad primū negāda ē minor rōne oīm ſuaꝝ partiuʒ. primo rōe forme. forma enī ex quo eſt participatio boni infiniti: dʒ eē in menſura: lʒ illud bonū ſit infinitū. Idē ſecūdo de deo agente: ꝙ lʒ ſit omnipotētiſſimꝰ: tamē id ne quit efficere qd cōtradictionē includit ex. vi. ethi coꝝ. hoc ſolo priuaꝛ deꝰ vt ingenita nō poſſit fa cere que genita ſunt. hmōi eſt facere caritatē in finitā: qꝛ talis īfinitas creature repugnat. Tertio eſt idē ex parte capacitatis: qꝛ ē finita: nec eſt ve ruʒ qd dicꝛ ꝙ caritas aduenies ampliat eā. licet thomas. q. ij. articl'i pri. id ſentire videaꝛ. nec enī forma āpliat capacitatē materie: nec ecōtra. ſic ē in propoſito. Ad ſecūdū negaꝛ maior. gr̄a enī vt pfectiſſimū aſpicit pfectibile in cōi: ꝭm ꝙ qd libet eſt in potētia obedientiali dei. vn̄ ibi hʒ falſi tateʒ illa ꝓpō ꝭm ꝓportioneʒ pfectibiᵐ eſt ordo pfectionū: qꝛ totū eſt a parte dei dātis. veꝝ ē tamē ꝙ in naturalibꝰ ſepiꝰ habet veritatē pp cālitatē limitatā cauſaꝝ ſecūdaꝝ. n̄ ſic ē i ꝓpoſito. idō arᵐ non currit. Ad tertiū dicit doctor ſubti. ꝙ pᵒ aīs eſt dubiū. ⁊ videꝛ ꝯ Aug. 3. de libero arbiᵒ. ſecūdo negat ꝯn̄am. ⁊ rō: qꝛ illa ſuprema ſubā ſi eſſet nō influeret: qꝛ deꝰ influit īmediate in oīa. xp̄s aūt per hāc ſummā gr̄am in oēm influit in tellectualē creaturā. vn̄ licʒ ſit quoddā caritatis i diuiᵐ multiformiter: tamē rōne mīe decorat vni uerſum. Ex pn̄ti aūt diſtin. ſicut de p̄cedēti d mē te mgr̄i ⁊c. Prima cōcl'o. Boni plenitudo in xp̄o fuit nec vnꝙ defuit hec btitudo. Dicit ꝯcl'o ꝙ xp̄s ſemp fuit plenꝰ bono gr̄e. Et ponitꝛ a pri cipio diſtin. vſqꝫ ibi. Huic aūt videꝛ ⁊c. Scōa ꝯcl'o. xp̄i ꝓfectio dū mūdo manebat: noſtra iſtru ctio eſt: qua inſtruebat. Dicit ꝯcl'o ꝙ dū dicitꝛ xp̄s ꝓficere itelligiꝛ: qꝛ faciebat nos proficere. Et po nitꝛ ab illo capᵒ. Huic aūt ⁊c. vſqꝫ ibi. Alibi tamē ſcriptū ⁊c. Tertia ꝯcl'o. In opione creſcere di citur ⁊ cognitiōe xp̄ſqꝫ ponitur. Dicit cōcl'o ꝙ xp̄s dicaꝛ ꝓficere in cognitiōe quo ad opionem hoim qui id credebant. Et incipit Alibi ⁊c.

Ic queri opꝰ eſt cū aīa xp̄i ⁊c. Hic ſig
h tur. xiiij. diſtin. huiꝰ tertij. que ſic cōtinua tur ad p̄cedentē. Nā poſtꝙ in precedenti diſtin. gr̄e ⁊ ſapiētie declarata ē donata bonitas nūc in pn̄ti diſtin. eiꝰ aperiꝛ ingeīis pſpicacitas. Et diuidiꝛ pn̄s intētio in tres partes. In prima mirabil' ponitꝛ cognitio. In ſecūda ex incidēti qꝛ oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt defectu uʒ tangit nr̄i aſſumptio. In 3ᵃ eiuſdē tractꝛ ma ior expreſſio. Prima in priaᵒ. Secūda ibi. d. xv. Illud ꝙ p̄termittēdū nō ē. Tertia. d. xvi. Hic ori tur qd ex p̄dictis ⁊c. Rurſus pᵃ pticula que eſt p̄ ſens dᵒ. in q̄ mirabil' ponitꝛ xp̄i cognitio. in. 3. par tes ⁊c. In pᵃ ſurgit qd q̄ ſit in ību ſcia. In ſecūda ſtat ſolutio ꝙ pfectꝰ ē ſapᵃ. In 3ᵃ ſolers mētio de eiꝰ ſit diſpoᵃ. Pria in prīaᵒ. Scōa ibi. Quibus rn̄dentes dicimꝰ. Tertia ibi. Si vero q̄riꝛ quare deꝰ ⁊c. Et ſequiꝛ. xv. dᵒ. Illō ꝙ p̄terittendū nō ē ⁊c. In q̄ quidē dᵉ. Poſtꝙ in p̄cedēti mirabil' po ſita eſt ību cognitio. Nūc ex icidēti defectuū nr̄o ruʒ in cōi tangꝛ a ību aſſumptio. Et hʒ didi iſta xv. dᵒ. in tres ptes principales. In pᵃ nō ignorā tia aſſumi probaꝛ. In ſecūda vera anguſtia in co notaꝛ. In 3ᵃ clara triſtiᵃ in ību mōſtraꝛ. Pria in pricipio. Secūda ibi. Sʒ qꝛ nōnulli de ſuo ⁊c. Tertia ibi. Triſticiā tn̄ in eo fuiſſe ⁊c. Et. xvi. dᵒ. Hic oriꝛ qd ex p̄dictis. In q̄ quide. d. poſtꝙ defe ctuū nr̄oꝝ a xp̄o in cōi tacta ē aſſumptio eiuſdeʒ tradiꝛ maior expſſio. ſ. de morte. ⁊ hʒ diuidi in. 3. ptes principales. In pria de morte ſit indagatō In ſecūda de eade deteriatio. In 3ᵃ ſtatuū datur diuiſio. Prima in prinaᵒ. Secūda ibi. Ad qd di ci pōt xp̄m volūtate ⁊c. Tertia ibi. Et hic eſt no tandū ⁊c. Hec eſt diuiſio haꝝ triū ⁊c.

Trū cū xp̄i ꝯphēſiōe verꝰ timor ⁊ morie
v di neceſſitas ſtare potuerint. Et aꝛ ad p tē falſaʒ tribꝰ medijs. Primo ſic. ꝓbaꝛ ꝙ xp̄s nō fuit cōprehenſor. Nullꝰ alicuꝰ rei dicꝛ ꝯprehēſor niſi terīos eiuſdē vndeq̄ꝫ ꝯphēdat ſed h̄ facere hūanū intellectū de deo ē īpoſſibile. igꝛ ⁊c. Maior pʒ ex eo ꝙ cōprehēſio ꝭm vimvo cabuli dꝛ ſimul apprehēſio. i. dū q̄cq̄d in re eſt ca piꝛ. Sʒ ꝓbaꝛ mior. Si nēpe intellectꝰ creatꝰ deū ꝯphenderet: hoc eēt vel ex pte creati intellectus ⁊ hoc nō: qꝛ creatꝰ finitꝰ eſt: deꝰ vero infinitꝰ nec noticie in eo: qꝛ accn̄s ē: ⁊ ita neq̄t equipari deo q̄ eſt ſubā. nec 3ᵒ rōe cōdeſcēſiōis dei. qꝛ iſta ꝯde ſcenſio req̄rit ordinē cōgruū qui nō videreꝛ vt i finitū finito capiaꝛ. Scōo aꝛ. ꝙ in xp̄o nō fuerit timor ab eo a q̄ remoueꝛ priꝰ ⁊ poſteriꝰ. Sʒ igno rātia q̄ ē prior timore nō fuit in xᵒ: gᵒ nec timor. Maior pʒ. qꝛ in ordie eēntiali poſteriꝰ nō pōt eē ſine priori: lʒ bn̄ eꝯ. daꝛ exᵐ Sicuti hō neq̄t eē ſine aīali: lʒ bn̄ aīal ſine hoīe. Sʒ mior probatur tū qꝛ ignorāᵃ ptinet ad intellectū: tīor ad affectū Intellectꝰ aūt volūtatē an̄cedit. tū qꝛ ignorātia cā dꝛ tīoris. timemꝰ nēpe ꝙ marīe inexpta ⁊ īpro uiſa. dicēte greg. i omelia euāgelioꝝ. minꝰ q̄ppe iacula feriūt q̄ p̄uidenꝛ. Tertio aꝛ. ꝙ in xᵒ nō fuit moriēdi neceſſitas. ꝭʒ nobilitatē forme daꝛ ⁊ ma terie nobilitas: ſʒ aīa xp̄i fuit nobiliſſima; ergo ⁊ hūit corpꝰ nobiliſſiᵐ. ⁊ ita cū corpa celeꝝ ſunt in corruptibilia nec appetāt ſui totiꝰ corruptiōeʒ: vꝛ ꝙ nec corpꝰ xp̄i ſui totꝰ ſeu hoīs corruptionem. Maior pʒ ex eo ꝙ ꝭʒ ꝓportionē pfectibiliū ē p fectionū ordo. vn̄ ⁊ dꝛ a pho ꝙ nō dn̄t mēbra leonis a mēbris cerui: niſi qꝛ aīa differt ab aīa. Sʒ ꝓbaꝛ mior. ex p̄cedēti enī diſtin. dn̄ᵐ ē ꝙ aīa xp̄i hūit ſūmaʒ gr̄aʒ ex quo relinquiꝛ ꝙ fuit ſum mū gtificabile. In oᵐ pri. ē migroꝝ aucēs ponēti uʒ xp̄m ſimul ꝯphēſorē ⁊ viatorē. In oᵐ ſecūdi eſt p̄s. aucēs. Timor inq̄t ⁊ tremor venerūt ſr me In oᵐ tertij ē paulꝰ. Mortuꝰ ē pp pctā nr̄a iq̄t nō fuiſſet vero mortuꝰ niſi moriēdi hūiſſʒ neceſſi tatē. In iſta qōne ad aꝛ. ⁊c. Quo ad pᵐ artiᵐ termi ſunt. cōprehēᵒ. timor. ⁊ moriēdi neceſſitas Primꝰ igꝛ termiꝰ ē ꝯphēᵒ. vbi notat doc. deuo. artic ᵒ pᵒ. xiiij. d. qōne. ij. ꝙ triplex ē ꝯphēᵒ. Pri moᵒ dꝛ ꝯphēᵒ idē ꝙ caritatis adheſio. ⁊ hoc mō dicē Bern̄. ad eugeᵐ. ſi ſecūs es ꝯphēdiſti. Scōo dꝛ ꝯphēᵒ idē ꝙ clara viſio ⁊ fruitio dei. ſic dꝛ ad philip. 3ᵒ. Si q̄uo ꝯphēdā i q̄ ⁊ ꝯphēſus ſū. Ter tioᵒ ꝯphēᵒ dꝛ q̄ſi inter terīos clauſio. h̄ mō dici mus ꝙ deꝰ ē icōphēſibil'. Secūdo aūt mō capta ꝯphēſiōe: ꝯphēᵒ dꝛ tripl'r. aut rōe mēorie. aut 2ᵒ rōne itelligētie. aut 3ᵒ rōe volūtatis. ſ. dū in pa tria obtn̄ diuiᵐ ſp mēti pn̄taꝛ: ſp ab intellectu vꝛ ſempqꝫ ex amore diligiꝛ. Differt vero cōphēᵒ ab apphēſiōe. qꝛ apphēᵒ genꝰ vꝛ ꝯphēſiōis. oīs q̄p pe ꝯphēᵒ apprehēᵃ ē: nō eꝯ. Secūdꝰ termiꝰ ē timor. vn̄ nōt doc. deuo. i. dubijs lr̄alibꝰ. xv. d. ti morē triplicē. primꝰ ē gtuitꝰ. ſcōs libidinoſus. 3ꝰ nālis: q̄ſi iter vtrūqꝫ mediꝰ. Tior āt gtuitꝰ ē triplex primꝰ pene. 2ꝰ offenſe. 3ꝰ reuerēᵉ. primi duo non fuerūt i xᵒ. ſʒ bn̄ tertiꝰ. Qꝛ ſcriptū ē. Tior dn̄i ſctꝰ pmanʒ i ſctm ſeculi. Diōne p̄miſſa tioris libidio ſi in tiorē mūdanū ⁊ hūanuʒ: 3ꝰ tior. ſ. nālis ē tri plex. primꝰ ſenſualitatis p̄ueniētis rōem. ⁊ hic ē nē corrupte ⁊ q̄dāmō inordiate. 2ꝰ ſenſualitatis ſubiacētis rōi: ⁊ h̄ ē nē corrupte tn̄ ordiate. 3ꝰ ti mor ē ipiꝰ ptis rōnal': ⁊ ē ēt nē iordiate. primꝰ et 3ꝰ nō fuerūt in xᵒ: ſʒ bn̄ mediꝰ. Tertiꝰ termiꝰ ē moriēdi nec̄as. vn̄ vltra dc̄a de nec̄itate i pᵒ liᵒ d. vi. q̄ ad pn̄s moriēdi nec̄as i xᵒ pt itelligi tripl'r. pᵒ rōe finis. ⁊ hocᵒ dꝛeꝛ moriēdi nec̄as i xᵒ ſi ſine morte xp̄i redimi nō poſſemꝰ: ⁊ hocᵒ nō fuit i xᵒ moriēdi nec̄as. qꝛ teſtāte aug. fuit aliꝰ modꝰ redē ptōis nr̄e deo poſſibil': cui nihil ē īpoſſiᵉ. 2ᵒ pt i telligi rōe ꝯgruitatis. vt ſi. ſ. ſine morte eiꝰ valde ꝯgruū fuerit nos redimi. ſic i bn̄dictiōe cerei pa ſchal' Greg. dic. O certe nec̄ariū ade pctʒ: qd xp̄i morte delctū ē. Et Jo. xi. Expedit nob vt vnus hō moriaꝛ ꝓ pplo: vt nō tota gēs pereat. Tertiō dicꝛ moriēdi neceſſitas ex pte partiū vt ſi. ſ. diui nuʒ v̄bū tale corpꝰ aſſumpſerit qd diſſolubile de neceſſitate foret: ſic i nob i q̄ꝝ diffinitiōe ponitur aīal rōnale mortale. ⁊ hocᵒ poniꝛ in titl'o qōnis

Quantū ad secūdū articulū sunt tres concl'ones iuxta .3. has distin. Prima cōcl'o ē de visiōe cō prehensiōis in xp̄o iuxta .xiiij. distin. Secūda d̄ ti more in xp̄o ⁊ alijs defectib⁹ nr̄is a xp̄o assūptis iuxta .xv. Tertia de mortis necessitate in xp̄o iuxta xvi. Prima igr̄ est hec. Christ⁹ in cōprehensi biliter actu creato diuinū ſm q̄ hō intuēs v̄buз in verbo cognoscit que diuinū verbū. Di: pri ma ps cōcl'onis. q̄ xp̄s ſm q̄ hō diuinū intuetur verbū: vbi prio notandū occurrit. q̄ xp̄s hз sciaз d̄ verbo dū id cognoscit. hз secūdo sciaз in verbo dū creata in eo cognoscit. hз tertio cognitiōeз a verbo dū abstractiue aut īuitiua cognitiōe crea ta intuet̄. Probat̄ igr̄ ista pars. Nā diuia cogni tio in xp̄o ſm q̄ hō nō est min⁹: imo magis ē p fecta q̄ in nobis: cū in patria igr̄ deū videam⁹ fa cialiter. sequit̄ q̄ ⁊ xp̄s qui erat cōprehensor. Mi nor probat̄ ex dicto pauli. Nos reuelata facie in eandē ymaginē transformamur. Confirmat̄: qa qd pōt sumi ad vnionē ypostaticā: si sit creatura intellectual' pōt sumi ad vnionē beatificā. hmōi est xp̄s: vt pз ſm q̄ hō. Ex quo pз error quorūd ponētiū neminē visuꝝ deū in patria imediate: sз tm̄ claritatē ei⁹: q2 fulgor ei⁹ tant⁹ ē vt a creatura videri nequeat. Patet erroneū. eadē enī res ē de us ⁊ claritas ei⁹. vn̄ nec opio quā hugo d̄ sancto victore recitat vera videt̄ sup angelica ierarchia quo sō scз dr̄e. q̄ a nemīe videbit̄ de⁹: nisi in q̄bus dā theophanijs ⁊ apparitiōib⁹ inq̄tū in his suis amicis cōdescēdit. pз falsuз. videbim⁹ eniз sicuti est ⁊ perfectissime xp̄s. Et si dicat̄: q2 scribit̄ .i. ad Thi. i. Lucē h̄itat inaccessibilē. Et Jo. i. Deuз ne mo vidit vnq̄ nisi vnigēit⁹ dei. vbi crisosto. So lus fili⁹ cū vidit ⁊ sp̄ūs: qui aūt creabil' est quō pt videre icreabilē. Ad hmōi auctoritates soluēdas sunt tres binarij rl'aꝝ seu sex regule. quaꝝ quiqз ponit doctor deuot⁹. q. 3. arti. pri. Prima ē q2 nō pōt de⁹ videri virib⁹ nostris: pōt tm̄ munere dei vn̄ super illō pª thi. vi. Lucē habitat inaccessibilē dicit glosa. iaccessibil' ē virib⁹ nr̄is: accessibil' mu nerib⁹ suis. Secūda q2 intelligunt̄ tales auctes i via. sicut sup illud pᶜ ad thi. vi. quē null⁹ hoiз vi dere pōt. dicit glo. poterit tm̄ aliqn̄. vn̄ Exodi. 33. Nō videbit me hō ⁊ viuet. Tertia regula q̄ non pōt de⁹ videri. i. plene cōprehendi. vnde super il lud Job. xi. Forsitā dei vestigia cōprehēdēs. hз glo. ei⁹ essentia a nullo pleᶜ videbit̄. s. circūscribē do. Quarta regula nō pōt videri de⁹. i. ratio sub stantie ei⁹. vn̄ glo. super illo verbo ad Roma. pᵒ qd notū est dei: dicit sic. Nō subē ei⁹ latet oēm creaturā. Quinta regula vt intelligat̄ nō noscit̄ deus. i. nō facit cognoscere sicut dr̄ fouea ceca: q2 nihil ostēdit. sicut illud Math. xxiiij. De die autē illa ⁊ hora nemo scit. Sexta ē q2 paucis hoīb⁹ in cōspectu tribuit̄. vn̄ multi sunt vocati: pauci vero electi. Sed probat̄ q̄ xp̄us ſm q̄ hō actu creato

v̄ᵐ cognoscat. oз enī intēᵐ informari vt cogno scens dicat̄: sicut parietē albedine vt alb⁹ dicatur nequit aūt diuinū verbū fore formā alicui⁹. Ex q̄ pз q̄ deficiūt qui dicūt: q̄ videbim⁹ deū nō crea ta visione. sed ipso verbo qd nostra dicet̄ cogni tio. Rursus secūdo deficiūt dicētes. q̄ pp vnio nē ypostaticā in xp̄o nō requirit̄: quid mediū ni si solū verbū. pз falsuз. q2 visio btīfica non fit p illaз vnionē. Sed dicit secūda pars cōcl'onis q̄ cognoscit xp̄s ſm q̄ homo diuinū verbū incō prehēsibilit̄. Pз. q2 aīa xp̄i est finita. ergo nequit infinitū intensiue cuiusmodi est de⁹ cōprehender̄. Deficiunt eniз qui dicūt qd est de⁹ finit⁹ quantū ad substantiā: sed infinit⁹ q̄tū ad potētiaз. qui ei pᵒ istud dixit postmodū retractauit. nec illud fac vnio. aīa eniз xp̄i semper finita manet. Sed dicit tertia pars cōcl'onis: q̄ xp̄s ſm q̄ homo vi det oīa que videt verbū in diuino verbo. patз ex doctore subti. qōne secūda. xiiij. distin. cū rōnib⁹ ibi notatis. vn̄ pз defect⁹ sancti thome dicentis. q̄ in diuino verbo soluз videt xp̄us ſm q̄ homo scientia visionis nō intl'e. secūda. q. xiiij. d̄. patet falsuз. Rursus falsuз est qd dicit doctor deuotus q. iij. articl'i secūdi eiusdē disti. q̄. s. nouit soluз in habitu: ca oīa que nouit verbū: nō tamē in actu Et pз q̄ in xp̄o potuerūt poni .3. modi cognoscē di res. s. in diuino v̄bo. 2ᵒ abstractiue. s. p spēs in ditas. tertio per experientiaз. ⁊ in hac profecisse dr̄ xp̄s. didicit enī ex his que passus ē obiam: vt dicit apostol⁹. nec tamē oportuit q̄ cognoscendo res in verbo haberet aliā spēm ad cognoscendū verbū ⁊ res. imo eodē cognoscebat diuinuз ver buз ⁊ res cū diuinū verbū sit lux ⁊ exēplar suffi ciēs: in quo oīm creabiliū relucēt ydee. Secūa cōcl'o ē de tiore ī xᵒ ⁊ alijs defectib⁹ nr̄is ab eo as sūptis iuxta .xv. d̄. ⁊ ē h̄. Tior ceteriqз defect⁹ gn̄a les nō pprij: nз ad culpā: sз ex culpa geniti a xᵒ veracit̄ assūpti sūt. Cōcl'o clara ē in se. pbat̄ p sin gula. de tiore enī pз. dū dic̄ Math. q̄ fact⁹ i ago nia plixi⁹ orabat. Pr̄ si pos. ē trāsf. a me ca. hunc. Jde de tristicia. Tristis ē aīa mea vsqз ad mortē. Sз dic̄ 2ª ps. q̄ gn̄ales defect⁹ nostri sunt assū pti a xp̄o. voco gn̄ales defectus qui insunt oib⁹ hoīb⁹: sicut est mori: famē pati: aut sitim. ⁊ hmōi pprios voco qui aliquib⁹ insunt nō oib⁹: sicuti ē est esse mancū: gilbum: turpem. ⁊ sic de alijs. hos eniз nō sumpsit de⁹. de quo etiā ſm hūanitatē i ps. a filijs hoīz dr̄. Specōsus forma p̄ filijs ho. Noto tm̄ ſm aliā cōcl'onis ptic'aз q̄ sunt defcūs ex culpa gn̄ales: sз nō ad culpā de se ordiantes. sз hos sumpsit d̄i v̄buз. Sūt alij quid gn̄ales. sз ex se ad culpaз ordiantes: ⁊ hos non sumpsit dei v̄bum: sicuti est ignorātia: nihil enī seruilīз in fiᵒ dei ignorātia. vn̄ id qd dicit Dam̄. oз scire q̄ ser uilē ⁊ ignorantē naturā assumpsit. intelligitur de natura in cōi: nō p vt ē in supposito verbi.

Tertia cōclusio est de moriēdi necessitate i xp̄o ſm. xvi. distin. ⁊ est hec. Sic cū necessitate morie di dei vnigenit⁹ naturā sumpsit hūanā vt imor talē sūpsisse potuisset. hāc cōcl'one hoc mō i xvi. distin. doctor deducit subtil'. Dicit enī diuinū ver buз pōt cōparari tripliciт ad naturā humanam. Aut pᵒ vt assumēdā. Aut secūdo cōparando ad cōtrarietatē naturā cōtinētem. Aut cōparādo 3ᵒ na turā assumptā ad gloriā ⁊ penā. Si pᵒ mō hoc ē tripliciter. vel cōparādo prio ad naturā gloriosam assumēdā: q2 hoc potuit dei verbū: ⁊ tūc caз corruptibilitatis nō habuisset. Secūdo cōparan do verbū ad naturā innocētē assumēdā: nullo pᵒ petō: ⁊ sic potuisset nō mori mediāte dono iusti cie origialis. Tertio cōparādo ad naturam glo riosaз assumēdā. ita tm̄ q̄ gloria aīe in corp⁹ non redundaret: ⁊ sic habuisset necessitatē moriēdi: ⁊ fuit miraculū gloriā aīe in corp⁹ nō redundare. Quantū ad secūdū principale. s. ad cōtrietatem naturā cōtinēteз habuit necessitatē moriēdi: nisi ali ud aduenisset: cū vnū cōtrariū semp agat in aliud Similit̄ q̄tū ad aliud 3ᵐ. s. in ordine ad penam q2 ad hoc in mūdū venerat: vt morte sua mūduз redimeret vniuersuз. Quantū ad tertiū arti. sunt tres difficultates. Prima est vn̄ est q̄ xp̄o pōt attribui omni scia: nō tm̄ oipotētia loquēdo proprie. Rn̄det doctor deuot⁹ arti. 3. xiiij. distin. q. 3. q̄ oipotentia de ratione sua tria exigit: sūmā stabilitatē. summā simplicitateз. ⁊ summā infini tatē: seu immensitatem. hec aūt tria in nulla sunt creatā: nec ē enī summe stabil'. imo in nihillū de cideret: nisi eā manu regis auctor oīm retineret nō est summe simplex nō increā: quinimo in pon dere cōdita ⁊ mēsura. Secunda difficultas. An passio seu defect⁹ ire fuerit in xp̄o. Dicenduз q̄ ira aliqn̄ dicit purā affectionē: sicut est detesta tio alicui⁹ mali. hoc mō bene ponit̄ in xp̄o. Alio modo ira dicit affectionē cū pena sit ira habз in quietationē ānexaз. ⁊ tunc tripliciter. Aut enī pᵒ illa perturbatio tangit potētias inferiores: ⁊ nul lo mō oculū mētis. Aut tangit oculū mentis ad temp⁹ turbādo. aut tāgit oculū mētis pturbādo ⁊ obnubilādo. Primoᵒ ponit̄ in xᵒ. vn̄ in euāge lio ponitur. Infremuit ⁊ conturbauit seipsum. Secūdoᵒ est bene in viris bonis in via: nō tm̄ in xp̄o. Tertioᵒ solū ē in peccatorib⁹: ⁊ extat pctm̄. Tertia difficultas. Si verus dolor fuerit i pas sione xp̄i. q2 dicit Hilari⁹ .x. iiij. de trini. de passio ne loquēs xp̄i. q̄ virtus corporis sine sensu pene vim pene i se desęuiētis excepit. Doctor deuot⁹ qōe pª arti. pri. vltime partis distin. xv. ⁊ pᶜ. xvi. dicit q̄ illa v̄ba retractauit Hilari⁹ vn̄ ibi refert se audiuisse reuerendū patrē in xp̄o guill'. ep̄m pa risienſ dn̄tē se vidisse librū retractationis hmōi ⁊ perlegisse. Ex hoc pз ad qōnem. q̄ vз cū xp̄i cō prehensione ver⁹ timor ⁊ moriēdi nc̄cas stare po

tuerit. Tūc ad argumēta. Ad pᵐ dico q̄ argᵐ pcedit ex cōprehensione 3ᵒ modo dicta in pᵒ ar ticulo quo dr̄ de⁹ incōprehēsibilis. et hoc modo xp̄s vt hō nō dr̄ cōprehensor: lз sup alias creatu ras intelligat deitatē. dicēte Jsido. q̄ trinitas sibi soli nota est ⁊ xp̄o. Sз dicit̄ cōprehensor q2 in ter mino vie mō quo dicit̄ canis p cursuз leporē cō prehendere. Ad secūdū. primo dicit̄ ad maio rem q̄ extat vera qn̄ est ordo essentialis inter pri us ⁊ posteri⁹. sicuti inter aīal ⁊ hoīem: nō āt al's hoc mō āt nō est ordo inter ignorātiā ⁊ timoreз ⁊ dū probat ex ordine pōꝝ nō cōcludit nisi respe ctu eiusdē: sicut ideз prius cognitū q̄ dilectū non aūt quin possim timere in affectu: nō data igno rantia in intellectu. ⁊ duз roborat timem⁹ q̄ mi nus cognoscim⁹: ita timem⁹ que ventura cogno scim⁹ mala. Ad tertiū dicendū ad maiorem q̄ ſm forme nobilitatē: ⁊ inq̄tū cōgruit donat̄ p fectibile nō alit̄. cōgruebat āt p ope xp̄i corpus sumere passibile nō icorruptibile. q2 pati nō po tuisset qd diuina sapiētia decreuerat. Ex his aūt trib⁹ d̄. de mente mgr̄i de qualibet ⁊c. Pria con cl'o. Ois scia xp̄o cōfert̄ sed nō potētia ois cōdo natur. Dicit cōcl'o. q̄ ois scia nō ois potētia xp̄o cōfert̄. Et ponit̄ per totam. xiiij. distin. Secunda conclusio. defect⁹ penales xp̄s suscepit: sз non ac cepit defect⁹ morales. Dicit cōcl'o q̄ xp̄s suscepit defect⁹: vbi ē pena sine peccato nō alias. Et po nit̄ per totā distin. xv. Tertia concl'o. Corp⁹ mortale a xp̄o sumi t̄ atqз capit̄ vt placet tale. Di cit conclusio q̄ diuinū verbū voluntarie suscepit corp⁹ mortale. Et ponitur p totā. xvi. distin.

Ost predicta considerare oportet ⁊c.

p Hic signat̄ .xvij. distin. huius tertij. Que sic continuatur ad precedentes. Nā post q̄ ab octaua distin. inclusiue vsqз ad duodecimā exclusiue: tacta est ydiomatū cōicatio. Et a duo decima inclusiue vsqз ad presentē exclusiue com municabiliū aperta est conditio. Nūc incipit ostē di cōicatoꝝ que sit actio. Et habet diuidi presens intentio in tres partes principales. Jn primavo luntas gemina in christo ponitur. Jn secunda p sacra germina hoc verbum panditur. Jn tertia per boni semina christi discurritur. Prima in principio. Secunda ibi. Jllud etiam ignorandū non est ⁊c. Tertia distinctiōe. xviij. de merito chri sti etiā pretereūdū ⁊c. secunda ⁊ tertia ptib⁹ indi uisis manentibus. Prima in qua voluntas ge mina in xp̄o ponitur. in tres partes diuiditur. Jn prima patet veri determinatio. Jn secunda dicti adest huic confirmatio. Jn tertia Ambrosij claret locutio. Prima in principio. Secunda ibi Ex affectu igitur humano ⁊c. Tertia ibi. Cete rum non parum mouent nos ⁊c. Et hec est diui sio ⁊c.

Trū3 xp̄i volūtas naturalis vel delibera
v tiua deo patri orōnē3 effundere potuerit
Et arḡ q nō triplici medio. Primo sic. Omis
orās inferioris est cōditiōis ad quē orat. s3 xp̄us
equalis est deo patri. igr̄ ꝛc. Maior p3. Oratio
eni3 signū est hūilitatis. ꝛ ita inferioris ad min⁹
opere. vñ Jacob⁹ scribit. Orō hūiliātis se nubes
penetrat. Sed probar̄ minor. ex eo q de⁹ pr̄ eq̄-
le3 fundit⁹ sibi filiū genuit. Secūdo ar̄ sic. vo
luntas xp̄i p oīa cōformis fuit volūtati dei patris
ergo nihil xp̄s petebat in orōne nisi qḋ de⁹ par̄
volebat: ꝛ hoc sciebat xp̄s: oratio ergo ei⁹ super-
flua erat: sed nullū superfluu3 fuit in xp̄o. igr̄ ꝛc.
Prīa ꝯᵃ p3 q: petēdo id volebat effici qḋ pete-
bat. ꝛ ita iā de⁹ pater volebat. S3 aīs ꝓbar̄. ex
eo qḋ d3 iust⁹ maxīe ꝯphēsibilior conformare
voluntatē suā diuine. hmōi erat xp̄s qui iustissi-
m⁹ fuit. Tertio ar̄ sic. Orātis ꝛ ei⁹ quē orat sūt
distincte volūtates: s3 nulla ē aᵃ volūtas xp̄i q̄ ea
que ē dei patris. igr̄ ꝛc. Maior p3. ex eo qḋ orās
precar̄ illḋ velle eū quē orat: qḋ ipse vult qḋ sine
geminatiōe neq̄t fieri volūtatū. S3 minor probar̄.
q: si volūtas facit volente3 duplex volūtas face
ret duplice3 volente3: ꝛ ita xp̄s foret duo. qḋ ne-
gatū est .vi. distin. h⁹. In oᵐ ar̄. ex illo ūbo
Matth. xxvi. Pater si possi⁵ est trāsfer a me cali-
cē hūc. Et Luce. vi. Exiuit in mōtē orare ꝛ erat p
noctēs in oratiōe. In ista qōe ad al'. pisormir̄
sunt tres articli. Quo ad priᵐ articᵐ sunt teri.
volūtas. volūtas nālis: ꝛ oratio. Prim⁹ igir̄
termin⁹ ē volūtas. vñ vltra scpi⁹ dicta de volun
tate in pᵒ ꝛ scḋo nōnḋ q ſm doctorē deuotū arr̄.
pᵃ. q. ij. volūtas in xp̄o pōt triplicir̄ considerari.
Primo ſm naturā. ꝛ hoc mō gemiā3 in xp̄o po
nim⁹ ſm Dam̄. volūtatē: ſm duplicē nā3: diuiā3
sc3 ꝛ hūanā. Secūdo pōt cōsiderari ſm potētiā
ſm quā q̄s vult. hoc mō mgr̄ in lr̄a trinā ponit ī
xp̄o volūtatē diuinā pᵒ. scḋo rōis que intelligr̄ in
xp̄o ſm partē intellectiua3. ꝛ tertio volūtate3 car
nis: que intelligir̄ xp̄o inesse ex pte ptis sensitiue.
tñ in tertio mēbro d3 capi large volūtas ſm qḋ
dicere solem⁹: iste canis vult comedere. Terti⁹ pt
cōsiderari volūtas in xp̄o respectu modi volen-
di. hoc mō Hugo de san. victo. in xp̄o q̄ttuor po
nit volūtates: in libello de volūtate xp̄i. s. volun-
tatē diuitatis: volūtatē rōnis: volūtatē pietatis:
voluntatē carnis. volūtas diuitatis p iusticiā sen
tētiā dictabat. volūtas rōnis p obiā3 dictam ap-
probabat. volūtas pietatis p ꝯpassionē in malo
alieno suspirabat. voluntas carnis p ꝯpassionē
in malo proprio murmurabat. Dicir̄ ūo volūtas
a volādo. intelligir̄ quippe quis volare volunta
te in volitū: sicut ecōtra in intellectu res accedūt
intellectui. ꝛ inde dicr⁹ e' intellect⁹ quasi int⁹ le-
gens. Secūd⁹ termin⁹ est voluntas naturalis
Vñ ſm docto. subti. in p̄senti distin. volūtas na
turalis dr̄ triplicir̄. Primo modo dicir̄ voluntas
naturalis ipsa potentia libera inq̄tu3 in quoda3
respectu ad suā perfectionē consideratur. nō tam̄
vt electiua liberi act⁹: deliberatiua vero volūtas
inquātū libere domina est sui actus. Sic diuidit
Dam̄. voluntatē in thelisim ꝛ bulisim. i. naturalē
ꝛ delibatiuā. vocās thelisi3 nālē. ꝛ bulisi3 delibe
ratiuā. ꝛ hoc mō intelligr̄ volūtas naturalis in ti
tulo q̄ōnis. Secūdo dicitur voluntas naturalis
vt h3 diuidi cōtra volūtatē supernaturalem. ꝛ h̄
mō habet diuidi in puris naturalibus: contra se
ipsam informatā donis gratuitis. Tertio dicitur
voluntas naturalis inquantū elicit act⁹ cōformes
inclinationi naturali: que semp tendit in cōmoḋ
libera aūt inq̄tu3 potest: sic vel modo opposito
Tertius termin⁹ est oratio. Unde dicta ē ora-
tio: quasi oris ratio. Ubi notandū q orō dicitur
tripliciter. Primo apḋ logicū dr̄ orō vox ꝯplexa
sīgnans sensu3 veru aut falsu3: in aīo auditoris. Se
cūdo dr̄ orō apḋ rethoricū quelz ꝓpō psuasiua:
ꝛ inde rethor orator dr̄. Terᵒ dr̄ orō apḋ theolo-
gu3. maxīe q̄dā mētis sapor in deū tēriar⁹: qua3
ita diffiniūt theologi. Orō ē pius mētis affectus
in deū direct⁹. vbi tria tāgunr̄. Primo gen⁹ orō-
nis. dū dr̄. pi⁹ affect⁹. ꝛ p3 q orō pricipalr̄ ē affe-
ctio nō cognitio. Ultra nōnḋ q ista pietas d3 ca
pi mō dēo. ḋ. ix. ꝓ theosebia. i. cultu dei ꝯplectio.
ſm Aug. his trib⁹: fide: spe: ꝛ caritate. q̄ tria orō
ꝯplectir̄. Scḋo tāgir̄ subm̄ orōnis: dū dr̄. mētis
id ē ptis itellectual' a supeminēdo. In pte eni sen
sitiua foralir̄ orō nō collocar̄. Tertō tangir̄ obm̄
orōnis dū dr̄. ī deū direct⁹. Vñ Dam̄. diffinies
orōnē dir̄. orō ē ascēsus mētis ī deū. Quāᵐ ad
2ᵐ articᵐ sunt tres ꝯclōnes. Prīa ē de duplici
volūtate xp̄i. Scḋa de ꝯformitate volūtatis hūane
ī xp̄o ad diā3. Terᵃ de orōne xp̄i. Prīa ē h̄. Du
plex ī xᵒ volūtas verissime locāda ē ꝛ suffic. Dir̄
pᵃ ps ꝯclōis. q in xᵒ ē duplex volūtas. Probar̄
Cuilib3 eni nature itellectuali vna corrīdit volū
tas. in xᵒ aūt sūt due nature itellectuales: diuia ꝛ
hūana. igr̄ ꝛc. Cōfirmar̄ rō. q: xp̄s dr̄ meruisse
rōne ꝯdite: seu hūane volūtatis. s3 celos creasse
rōne diue. vñ ꝛ sexta sinod⁹ vult q ꝯfiteamur in
xᵒ ihesu duas volūtates: ꝛ duas opatiōes. vbi ei
sūma visio ex ḋ. xiiij. h⁹. vbi sūma fruitio xp̄i ex
xiij. nisi īcreato intellectu ꝛ creata xp̄i voluntate.
Vñ Dam̄. ꝯfiter̄ in eadē diui ūbi incarnati ypo
stasi geminā volūtatē diuinā. s. ꝛ hūanā. Matth.
q̄ppe. v. dir̄ x⁹. Nō veni facē volūtatē meā: s3 vo
lūtatē ei⁹ qui misit me. Et si dicar̄ q: volūtas de
sua rōne est dn̄a sui act⁹: qḋ esse nō posset si in x⁹
due essent voluntates: quia humana diuine su-
bijceretur. Dicendum q voluntas dicir̄ dn̄a sui
actus ratione coactionis. q: s. a nullo cogr̄: nō āt
rōe subiectiōis. Omis eni creata volūtas diuie
subijcir̄: ꝛ tñ volūtatis rōnem nō amittit. sic in
xp̄o. vnde veluti in re lucida corpali est lux et ca-
lor. sic in natura intellectuali est intellectus
per modu3 lucis: ꝛ voluntas per modu3 caloris
Sed dicit secūda ps ꝯclōnis. q hec due volū-
tates sufficiūt in xp̄o. patet: q: in eo nō sunt nisi
due nature intellectuales. Dicit aūt ph̄s in 3ᵒ de
aīa. ꝛ in thopicis. volūtatē in sola fore natura in
tellectuali seu rōnali. Vñ Dam̄. in 3ᵒ lib. Duas
inquit naturas xp̄i: duas ei⁹ volūtates naturales
ꝛ naturales act⁹ aīmus. Ex q̄ p3 pᵒ q in xp̄o sūt
duo ꝛ nō plura libera arbitria. p3. q: liberū arbi-
triū ex. xxv. distin. secūdi cōplectir̄ intellectū ꝛ vo
luntatē. p3 secūdo. q: volūtas naturalr̄ ꝛ delibera
tiua nō sunt due volūtates: sed duo modi volen
di: naturaliter ꝛ libere. ꝛ hoc ē qḋ aliqui dicūt q
volūtas pōt cōsiderari vt natura: vel vt volūtas
patet 3ᵒ. q improprie volūtas carnis volūtas dici
tur. vñ doctore teste subtili in p̄nti distin. volun-
tas est appetit⁹ cū rōne lib. In xp̄o ei bñ sunt. 3.
appetit⁹ increat⁹: creat⁹ ꝛ rōnalis. ꝛ creatus ir-
rationalis. due tamē solū volūtates. Secūda
ꝯclō ē de ꝯformitate voluntatis humane in xp̄o
ad diuinā. ꝛ est hec. Sic in xp̄o in volendi ratōe
volūtatū fuit ꝯformitas: vt nō sp foret in volito
Vñ quo ad totā ꝯōnem nota q cōformitas in
ratōe volēdi: est qñ id vult volūtas inferior qḋ
superior: eā vult velle. Sicut si de⁹ vellet filiū di-
ligere vitā patris: ꝛ tñ de⁹ vellet mortē ei⁹. ꝯfor
mitas vero in volito ē qñ superior ꝛ inferior vo
luntas idē volūt: vt dū de⁹ ꝛ vir bon⁹ volūt iusti
ciā. Quo ad primū igr̄. s. modū volendi semp fu
it cōformitas in xp̄o voluntatis hūane ad diui-
nā. q: semp humana voluit in xp̄o volūtas qḋ di
uina eā velle volebat. Quātū aūt ad volitū non
capiendo large voluntatē. vñ mortē quā diuina
in xp̄o acceptabat voluntas: carnis volūtas recu
sabat. Et protin⁹ scriptū est. nō sicut ego volo: s3
sicut tu. Cetex destructionē iherusalē quā de⁹ vo
lebat: volūtas pietatis in xp̄o flebat. vñ i christo
volūtas rōnis xp̄m mori volebat ꝯformir̄ ad di
uinā: sed carnis volūtas nolebat. nec tamen caro
cōcupiscebat aduersus spm̄ in xp̄o. Ad hoc enim
vt inquit doc. deuot⁹. q. 3. artic. pri. q caro aduer-
sus spm̄ ꝯcupiscat exigir̄: ꝛ qḋ aliud velit spūs: a
liud caro: ꝛ qḋ spūs velit carnē aliud velle. Hoc
secūdū nō fuit ī xp̄o: l3 bñ primū. vñ ibi notat q
dissentio pōt esse inter carnē ꝛ spm̄: ꝛ q̄tū ad vo
litū ꝛ q̄tū ad rōne3 volēdi. ꝛ hoc ptinz ad nā3
lapsa3: per penā ꝛ culpā. ꝛ est ponere cōsensu3 q̄
tu3 ad vtrūq3: ꝛ hoc erit in gl'a. ꝛ fuit in statu īno
centie. est tertio stat⁹ medi⁹. s. cōsensus in ratiōe
volēdi: ꝛ nō in volito. ꝛ hoc ptinet ad naturā ha
bentē penā sine culpa: qualis fuit in xp̄o. vñ seq̄-
tur q voluntas rōnis in xp̄o volūtati carnis cō-
sentiebat: ꝛ dissentiebat. diuersis tamē respectib⁹
Et poterat in xp̄o eē dolor in vna gaudiū in alia
dū ḋ dolore volūtatis carnis volūtas gaudebat
rationis. pauor in vna; securitas in alia. ꝛ talia cō
similia multa. Tertia cōclō est de orōne xp̄i.
ꝛ est hec. Sic orauit xp̄us dei vnigenitus: vt vo-
luntatis ratiōe semp fuerit exauditus. Dicit
prima pars conclōnis. q xp̄us orauit. Probatur
ex multis scripture locis: in quibus orasse notar̄
sanct⁹ Thomas ī presenti distin. questiōe. iij. tres
tangit rationes. quare xp̄s orauit. Prima est pp
veritatē nature humāe qua minor ē patre ꝛ orās
eum. Secunda propter exemplū nobis prebēdū
vt oremus. Vigilate inquit ꝛ orate ne intretis ī-
tēptationē. Tertia ad ostendendū q a deo vene-
rat nec erat ei cōtrari⁹: que3 orandū censebat. vñ
Joh. xi. Gratias tibi ago domine qm̄ audisti me
ego aūt sciebā3 qm̄ semp me audis: sed pp pplm
qui hic circūstat: dixi vt credant: q: tu me misisti.
Nec mirādū cū noster fuerit pontifex cui sicut cō
petebat sacrificiū ꝓ nobis offerre: ita ꝛ orare.
Ad hebreos. vij. Talis eni decebat vt esset nobis
pontifex impollut⁹ segregat⁹ ꝛ excelsior celis fa-
ctus. Confirmatur. q: oratio spectat ad vitā con
templatiua3 que maxime competebat xp̄o. vnde
a vita actiua per oratione3 ascendebat xp̄s in vi
tam cōtemplatiua3 in portione inferiori: lic3 ſm
portione3 superiore3 semp contemplaretur.
Sed habet secunda pars cōclusionis. q volun
tatis ratione semp fuit exauditus. Unde notan-
du3 q voluntas ratiōis in xp̄o semper exaudita
fuit. Tu3 quia cōformis diuine: ꝛ in volito ꝛ ratō
ne volendi. Tum quia ta3 sancte petebat vt exau
diri mereretur a fortiori q̄ de mēbris suis. Qui-
bus ipse Johā. xiiij. dicit. Quicquid petieritis
prē3 in noīe meo dabit vobis. petijt enim christ⁹
pie perseueranter: ꝛ ad salutem. que sunt tres cō-
ditiones orationis ꝛ sine remorsu conscientie.
Ideo dicitur ad Hebre. Exauditus est in omni-
bus pro sua reuerentia. Et glosa super illo ps. ū
bo. Desiderium anime eius tribuisti ei domine.
et voluntate labiorum eius non fraudasti eum.
Dicit glosa. voluntate labiorum. i. verboru3 ei⁹
hoc est per verba prolata: non fraudasti eum. q̄c-
quid enim dicit factum est: voluntate autem pie-
tatis: ꝛ carnis non semper fuit exauditus. quia
non consonabat diuine voluntati in volito: licet
in ratione volendi. Et hoc est quod dicit ps. Cla
mabo per noctē ꝛ ñ exaudies ꝛc. Idem magister
in littera. Clamans non exauditur ad salutem
corporalem. bonum quidem petijt vt non more-
retur: sed melius erat vt moreretur. Patet secun
do de oratione facta a christo pro suis interfe-
ctoribus: nec tamen sunt omnes saluati. Patet
tertio de oratione quam fecit: vt calix transiret
ab eo: qui tamen non transiuit. Ex quo infertur
q licet hec oratio de calice fuerit facta a volunta-
te ratiōis: cuius dictare ē vnum reliquo compa-
rare. fiebat tamen pro voluntate carnis: ita q vo
luntas rōnis erat quasi aduocat⁹ volūtatis carnis

Quantū ad tertiū artic^m sunt tres difficultates
Prima est. que ē in xpo nobilior potētia in natu
ra assumpta: intellect⁹ an volūtas. Dicendū q
volūtas: q: pfectior ē caritas q̄ dit⁹ intellectus.
perfectior q3 seraphin cui incēdiū attribuit ad oris
q̄ cherubin cui cognitio. Secūda difficultas.
que pfectior est volūtas in xpo post diuinā. Dicē
dū q volūtas rōnis. Vñ he tres se hñt p ordi
ne3. Prima volūtas rōnis. Secūda volūtas pie
tatis. Tertia volūtas carnis. Tertia difficultas
Quare in orōne illa xpi. Trāseat hic calix ꝛc. in
ducit ,pponere volūtas rōnis ,p volūtate carnis
Dicit doc. deuot⁹. q. iij. articl. ij. q triplex ē ratō
Prima ē ad manifestationē veritatis nature as
sumpte: que nālit refutabat passionē ꝛ cōfirmat
nostrā fidē. Secūda pp nr̄a3 imbecillitatē ne dif
fidam⁹ si picula exhorrem⁹. ꝛ nr̄am ɔfirmat spe3
Tertia vt oñdat volūtatē creatā diuīe debere su
bijci. q: addit. nō sicut ego volo: sed sicut tu. et in
hoc nr̄am ordinat caritatē. Ex q̊ p3 ad questionē
q v3 volūtas xpi deliberatiua deo patri orationē3
effundere potuerit. Tūc ad argumēta. Ad p^m
dicendū ad minorē. q l3 vnica sit psona xpi: tamē
sunt due in eo nature ex qua vna equal' ē deo pr̄i
Ego inquit ꝛ pater vnu3 sum⁹. nec ex ista prēm
orat. Ex alia mior patre. Pater inqt maior me ē
ꝛ ex ista prē3 rogat: imo ꝛ se vt est de⁹. Ad 2^m
d. cēdū in sūma. q l3 id qd̊ xps petebat sciret deū
velle: tñ sciebat deū disposuisse id nō facere nisi
orōnib⁹ xpi. sicut in pmo dyalogoꝝ Grego. dicit
q p̄destinatio quo ad effectū iuuat p̄cib⁹ scōꝝ
Datur ex^m. disposuit nos de⁹ saluare: si bona fa
ciam⁹ opa. Ad tertiū negat mior. ꝛ dū ,pbat
q: volūtas facit voluntate3: ergo due volūtates
duos volētes. Negat ɔña. est eni3 falla ɔñtis a
destructōe añcedētis ad destructionē ɔñtis. dua
litas eni distin^a ꝛ ɔsimi^a. importāt negationē. si
cut nō sequit. scia facit sciētē. g^o due scie duos sci
entes. Et tñ de pñti d. de qua sicut ēt de p̄ceden
tibus de mēte mgr̄i ꝛc. Pria ɔclō. voluntas
gemīa in xpo ponit per sacra semina. vt oñditur
Dicit ɔclō. q sacre auctes oñdunt in xpo dupli
cē volūtatē. a princi^o d. vsq3 ibi. Ceterū nō paruū
ꝛc. Secūda ɔclō. xps dubitasse hoi putat. l3 h
estimasse puerse mōstrat. Di: ɔ^o. q xps putat⁹ ē
dubitasse hoib⁹: l3 nō ita eēt. A prin^o illi⁹ capl'i
Ceterꝝ ꝛc. vsq3 Illud etiā ꝛc. Tertia ɔclō. Nō h
timuisse xps h tāgit atq3 doluisse plane exprimit
Dicit ɔ^o. q qñ xps orauit timuit: doluit ꝛc. totu3
fuit pro nobis. Ab illo ca^o. Illud etiā ꝛc. vsq3 ad
finem distin.

d Emerito etiā xpi p̄tercūdū nō ē ꝛc. Hic
signat. xviij. d. h⁹. iij. Que sic cōtinuat ad p̄
cedētē. Nā postq̄ in p̄cedēti d. in xpo venata est
volū. as gemīa. Nūc i ista d. In ibu volūtate crea
ta pquirunt meriti scia. Et diuidit in tres ptes pri
cipales. In p^a palā3 adducit dubij q̄rentitas.
In secūda meriti querit in x^o vtilitas. In 3^a ad h
exprimit sacra auctoritas. Pria in prin^o. q̊ subdi
di pōt fm illā q̄rentitatē qōnū. Scda ibi. Ad qd
g^o voluit pati ꝛ mori. Tertia ibi. S3 quō p mor
tē ꝛc. Et hec diuisio pñtis d.

v Tri in ɔceptiōis instāti merito ɔdigni in
glīe terio posit⁹ xps aliqd mereri potuerit.
Et ar q nō triplici medio. Pmo sic. Volūtas
xpi ab instāti cōceptiōis fruebat. ergo mereri nō
potuit. Añs p3. ex eo q ista btā vnio nō solū ad
ypostasim: sed ad sūmā gliā3 effecta ē. ꝛ ita ex q̊ a
cōceptiōe in ypostasi fuit vnio: o3 q ꝛ fruitio.
S3 ,pbat ɔña. q: aut fruitio ꝛ meritū essent duo
actus: aut vn⁹. nō duo: q: act⁹ fruitiōis ē adeq̄t⁹
potētie. fruit eni deo q̄tū pōt. eadē aūt po^a duos
act⁹ adeq̄tos nō h3: esset eni ɔdictio. nec vn⁹ q̄a
meritū o3 ɔtingēter elici: nō necessario: alioqui
nō esset meritū. fruitio aūt in patria nō cōtingēt
sed necessario: alioquin nō esset vniuoca. ꝛ ita p3
q oppōitas hñt cōditōes. ꝛ ita distincti sunt act⁹.
Secūdo ar sic. xps in pmo instāti ɔceptōis sue ñ
potuit peccare: g^o nō potuit mereri. Probat añs
ex dictis d. xij. h⁹. S3 ,pbat ɔña auctoritate phi
in. iiij. ethicoꝝ. Eade eni fm cū ibi ē mēsura op
positoꝝ. p3 ex^o suo. vñ sicut neccā sunt supra tpus
ita impossibilia. Cū g^o mereri ꝛ demereri seu pec
care sint opposita. sequit q si xps nō pōt vnū. s.
peccare a sua ɔceptiōe: q nequit reliquu3 .s. me
reri. Tertio ar sic. due mutatōes quaꝝ vna pre
supponit terim alteri⁹ nō sunt simul duratiōe. s3
creatio volūtatis ad esse: ꝛ ,pductio act⁹ meritorij
sunt hmōi. igr̄. ꝛc. Maior p3. ex eo eī q o3 tota3
primā mutationē ɔpleri añq̄ alia incipiat. o3 q
pria duratione scda3 añcedat. S3 ,pbat mior. q:
creata volūtas extat fundamētū act⁹ meritorij: ꝛ
ita o3 q p̄cedat ip3 actū meritoriū: sic fundamētū
p̄cedit id qd̊ in eo fundat. In o^m tamē ar au
ctoritate magistri in littera. Nō solū meruit xpus
qñ pr̄i obediēs crucē subijt: sed ab ipsa ɔceptōe
ex quo hō fact⁹ est. In ista qōne ꝛc. Quo ad
primū artic^m termi sunt. meritū. meritū de cōdi
gno. ꝛ termin⁹. Prim⁹ ergo termin⁹ est meri
tu3. vñ meritū fm docto. subti. in pñti distin. ē a
liquid acceptū vel accipiendū. in aliquo ,p quo
ab accipiēte ē aliqd reddēdū illi: in quo aliqd ac
ceptū est: quasi debitū ,p suo merito: illi vl' alteri
,p quo meret. In ista diffinitōe tria tāgunt. Pri
mū ip3 formale meriti cū mālī suo: dū dr̄. aliqd
acceptū vel accipiendū. s. a deo. māle q̄ppe meri
ti est act⁹ elicit⁹ a deo accept⁹. sed formale ē ipsa
acceptatio passiua cui in deo acceptatio actiua
correspondet. ꝛ sic meritum dicitur comprehen
dendo ꝛ materiale ꝛ formale actus acceptus.

Secūdo tangit cui inest meritū ꝛ merces meriti
illi. s. qui actū causauit in merito de ɔdigno: vel
licet ali⁹ actū elicuerit nō ,p se tñ sed alio. ꝛ tūc ē
meritū de digno. dū vn⁹ p afflictiōes: aut orōes
alteri aut primā grā3: aut aliud meret. Tertio tā
git quid merito debet p̄miū. s. Omē eni meritu3
ad p̄miū aliqd ordiat. nomē eni meriti nō in ma
lu3: sed ī bonū sonat. vñ qñ dr̄ merita mala ē ex
tēsio vocabuli. sicut eī meritū ad bonū: ita deme
ritū ad malū. Et notat doc. deuo. q. ij. articu. pri.
triplex eē meritū. Primū dr̄ meritū abusi^m seu ī
terptatiuū. ꝛ est dū aliqs aliqd facit op⁹ de gener
bonoꝝ opeꝝ. illud tñ facit mala itētiōe: ꝛ fine. si
cut ille qui dat elemosynā cū murmure. talia eni3
opa aliqñ remunerāt a deo ex imēsa sua largita
te. sicut innuit in Nabugodonosor. Secūdū me
ritū dr̄ meritū de cōgruo. ꝛ ē dū quis op⁹ bonū
facit ex gñe ꝛ pp deū: tñ facit ex caritatē. sicut du3
peccator aliqua bōa facit pp deū in quib⁹ se di
sponit ad grām. Tertiū meritū dr̄ meritū de con
digno. Et hic finit prim⁹ termi⁹. ꝛ incipit scđs.
Unde meritū de cōdigno dr̄ qñ qs op⁹ bonū fa
cit pp deū in caritate Et pōt trahi ex scō thoma
q. v. pñtis distin. meritū de ɔdigno dici triplicat.
Primo^a qñ de indebito fit debitū. sicut dū aliqs
primo motu caritatis meret vitā eternā: faciens
eam sibi debitā: que pri⁹ debita nō erat. Secun
do qñ qs meret: vt qd̊ erat min⁹ meritu3: magis
mereat: sicut dū fit ,pfect⁹ de virtute in virtute3
donec videat de⁹ deoꝝ in sion. Tertio mō qñ qs
meret: vt qd̊ erat vno mō meritū: alio^a mereatur
veluti qd̊ erat meritū de cōdigno fm caritatem
rursus meret fm vsu3. vl' qd̊ erat meritū fm vnū
actū. rursus fm actū aliū meret. Terti⁹ termi⁹
est termi⁹. vñ termi⁹ pōt sumi triplicit. Primo^a
dr̄ termi⁹ id ī qd̊ ,ppō resoluit. dñte pho ī p^o poꝝ
Termi⁹ ē ī quē resoluit ,ppō: vt subm̄ ac p̄tu3 ap
posito eē vel nō eē. ꝛ sic accepto terio rursus i. 3.
ptes diuidit. Pmo dr̄ cōissime: ꝛ sic signa cōiun
ctōnes p̄pōnes. ꝛ sic de alijs. dicunt teri in ,ppō
ne. Secūdo ,pprie: ꝛ sic solū subm̄ ꝛ p̄tū ꝛ copl'a
dicunt teri in ,ppōne: q: ex eis ,ppō integratur.
Tertio dr̄ magis proprie. ꝛ hoc mō solū subm̄ ꝛ
p̄tu3 dicunt teri a teriando: q: subm̄ teriat ꝛ finit
,ppōnē a pte añ: sed p̄tu3 a pte p⁹. Secūdo pri
cipalit dr̄ termi⁹ id qd̊ diffini^a dñte porphi^o ī p̄
dicabilib⁹: q̄ꝝ teri sunt diuersi ipsa sunt diuersa
termi ibi. i. diffinitōes. ꝛ dr̄ diffini^o termi⁹: q: sic
hito in motu terio cessat mot⁹: sic in scia hita dif
finitōe rei cessat inqui^o. Tertio dr̄ termi⁹ in motu
,p terio a q̊ vel ad quē. limitat tñ qñ3 fm ph3. in
v. metha. ca^o. de terio. ad solū standū ,p terio ad
quē. q: ibi tot⁹ terminat mot⁹. ꝛ hoc mō accipit
in titulo qōnis. Et notat illuc phs q termi⁹ ī pl⁹
est q̄ princi^m. Omē eni princi^m ē termi⁹ nō eɔ.
id quot mōis dr̄ princi^m: tot ɔpt dici terminus.

Quantū ad secūdū arti^m sunt tres ɔclusiones
Prima ē de tpe meriti xpi. Secūda de eo q̊ me
ruit xps. Tertia de eo qd̊ sibi meruit. Prima
est hec. Christ⁹ in terio posit⁹ glorie in cōceptio
nis instanti sic mereri potuit vt sequēti tpe merē
tur. Dicit prima ps cōclōis. q xps potuit me
reri in instanti ɔceptōis. Probat medio docto.
subti. Omne hñs actū primū pfectū ꝛ obiñ pñs
in rōne obiecti si nō impedit: ꝛ act⁹ secūd⁹ ei⁹ sit
pmanēs nō successiu⁹: pōt agere ,p quocūq3 istā
ti. Ista oīa cōcurrūt ꝛ sufficiūt q: plura nō req̄rū
tur ad actū. sed oīa hec fuerunt in xpo in p^o instā
ti ɔceptionis: q: pō pfecta: ergo obiectū pñs p ī
tel^m. sc3 tota trinitas: cui posset bona velle pp se
ꝛ nō īpedit ꝛ act⁹ ei⁹ ē permanēs. Et in hac rōe
doc. sub. tria tangunt: que solēt impedire ne ali
quis īmediate quo est possit operari. que tangit
sctūs thomas. q. 3. Pri^m est defectus alicui⁹ pfe
ctionis requisite ad agēdū. sicut in catulo añ no
nu3 diē nō hñte organū cōpletū ad videndum.
Secūdū est aliquod impediēs extrinsecū. sicut q
aqua inclusa in vase nequeat moueri. Tertiū ē ra
tione oparōis: que successionē habet. Et si obij
ciatur q: his positis trib⁹: adhuc ad meritū req̄
rit deliberatio. deliberatio aūt cōsiliū. cōsiliū ve
ro tpus requirit. ꝛ ita in instanti nō potuit mere
ri xps. Dicendū q in nobis ad merendū requiri
tur deliberatio: electio: cōsiliū. cui⁹ rō est nostra
ignorantia. o3 eni q inquiram⁹ quid agendū sit
anteq̄ finiem⁹. xpo aūt a principio collā ē oīm re
ru3 cognitio. ideo ista nō requirunt sibi ad meri
tu3: que nobis requirunt: sed īmediate sine p̄uio
tali cōsilio finiat. Sed quid de facto: meruit ne in
pmo instāti. videt dicendū q sic. q: ab instāti sue
ɔceptōis xps fuit btūs. btitudo āt dic actū: ꝛ ita
si hūit actū fruitōis videt q ꝛ meriti: cū p̄intelli
gatur inquātū sic. vñ sicut in instāti nr̄e cōceptio
nis in pctō nascimur origīali. ita videt per oppo
sitū xps ī instāti sue ɔceptōis meruisse. vt ad mo
dū lucidi corpis in eodē instāti sit et luceat. vnde
ratione hui⁹ videt Jeremias in cōceptione eu3
virū vocasse. Jeremie. xxxj. Nouum faciet dñs
super terrā mulier circūdabit viꝝ. Vñ cōcludit
q nō o3 agens precedere opus suu3 tempore: s3
natura. patet in igne ꝛ splendore. Et si obijciat
de angelo: q: nō potuit mereri in p^o instanti: nec
peccare. Nec est hic articulus parisieñ. sed bene
verum est q non fuit conditus a principio ma
lus: sicut fingebant manichei. Nec sequitur q si
in instanti meruerit: ergo necessario quia omne
quod est quando est de necessitate est. ex p^o pyar
menias. Dicendū eni q hec ,ppō in sensu cōpo
sito ē vera. ꝛ in hoc nullā ponit necessitatē nisi cō
ditiōalē. sicut si diceret: si est: est. In sensu autē di
uiso est falsa. tunc enim est sensus. Omne quod
est: de necessitate est: quando est. et est falsum.

Unde quo ad hoc notandū ē vltimo ꝙ differre videntur hic sanct⁹ thomas.q.iij.ꝛ doctor deuo.q. pª.articli pri. Licet neuter assertiue loquatur Thomas eni magis assentire videtur: ꝙ xp̄s meruerit ab instāti sue cōceptiōis:qđ mihi melius placet. Doctor aūt deuot⁹ magis videtur dicere ꝙ statim post cōceptionē. Sed h₃ secūda pars ꝯclonis ꝙ xp̄s meruit sequenti tpe post cōceptionē suā₃ Probatur.q: opa xp̄i post suā cōceptionē pfectiora fuerūt opib⁹ alioꝝ hoim qui tn̄ merentur. Confirmatur.q: alioqui si nō meruit post ꝯceptionē suam frustra deo seruiuit:qđ null⁹ diceret. Vn̄ Augu.illud verbū ad philip.ij.tractās. Humiliauit semetipsū vsq₃ ad mortē.dicit . humilitas claritatis est meritū:claritas hūilitatis est pmium. Et si dicatur. volūtas fuit ad vnū determiata.s.bonū.ꝛ ita videtur ꝙ nō potuerit mereri : sicut p₃ in potētijs naturalib⁹:que nequeāt mereri. Dicendū ꝙ poª ad vnū determiata natura:nō pōt mereri:sic obijcit arm.nō tamē currit de potētia ad bonū determiata ꝯsummatōe grē.p₃ de aplis in bono post aduētū spūssancti ꝯfirmatis:nō tn̄ fuit meritum xp̄i:vt sibi de indebito faceret debitū: cui⁹ omia erāt:vel pp pfectionē maiorē virtutū in se:q̄ plenus cōcept⁹ est grē ꝛ veritatis.sed pp nos: ꝛ vt debitū sibi vno mō:alio deberetur.vt p₃ ex pº articulo. Secūda conclo est de eo quo meruit xp̄s ꝛ est hec. Crucis dira passione xp̄s ita meruit vt portione inferiori ꝛ superiori sit licitū de cōdigº meritū ponere. Dicit pª pars.ꝙ crucis dira passione xp̄s meruit. Probatur. Nihil ē satisfactoriū:nisi qđ est meritorium.passio aūt xp̄i maxie fuit satisfactoria.igitur ꝛc. Confirmatur.q: oīs qui patitur aut passionē pmeruit:aut passiōe meretur:alioquī sine iusticia quacūq₃ totū fieret. Ex quo igitur xp̄s nō meruit passionē:sequitur ꝙ meruit paciendo.
Cōfirmatur secūdo.q: paciendo maxime apparet paciā.que teste Jacobo.perfectū op⁹ habet. P₃ tertio auctoritate Aug.illud ad philip.ij. Humiliauit semetipsū vsq₃ ad mortē exponētis.vt xp̄us inquit clarificaretur in resurrectiōe:pri⁹ humiliat⁹ ē in passiōe. Et si obijciatur:q: passiōib⁹ ſm pħm nec laudamur nec vituperamur.hoc intelligendū est absolute.nō inquātū eas acceptam⁹.hoc enī mō passio efficitur volūtaria:l₃ de se sit inuoluntaria. Nec obuiat ꝙ dicit Damā.ꝙ passiōes sunt ꝯ naturā: meritū aūt ſm naturā.sunt eni passiōes cōtra naturalē appetitū:sed sunt ſm appetitū rationis.ꝛ hoc sufficit. Sed dicit secūda ps cōclusionis.ꝙ pōt licite in xp̄o poni meritū fuisse ꝛ in portiōe superiori ꝛ inferiori. Patet prio de inferiori.q: l₃ xp̄s ſm portionē superiorē esset beat⁹:erat tn̄ passibilis ſm portionē inferiorē et viator:ꝛ ita mereri poterat. Ex quo infertur ꝙ lic₃ portio inferior in xp̄o fuerit in termio quo ad ipeccabilitatē:q: peccare nō potuit.nō tn̄ quo ad affectionē ꝯmodi:q: nō habuit oē qđ habere potuit ſm affectionē cōmodi.gloria eni aie in corpus nō redūdabat.ꝛ ita potuit aliquid sibi venire preter imo ꝯ affectionē ꝯmodi:ꝛ merebatur illud paciendo. Ceterū merebatur in hac pte inferiori diligēdo creata:vtputa:matrem propriā discipulos suos:ꝛ alios suos amicos in deū: ꝛ inimicos pp deū. Secūdo probatur ꝙ meruerit ſm portione superiorē.medio doc.subti.in pn̄ti distin. Omis eni act⁹ accept⁹ a deo:vt laudabil' ꝛ pmiabilis vel operāti:vel illi,p quo operās operatur est meritori⁹.hmōi est act⁹ fruitōis in xp̄o:q̄ mis̄e in portione superiori.ꝛ rō hui⁹ est.q: xp̄s nō fuit totaliter in termio:sicut sunt mō bti qui nō merentur:fuit eni simul cōprehensor ꝛ viator. Vn̄ infertur ꝙ nō rpugnat actui btifico iq̄tū sic eē meritū. Et si dicatur ꝙ xp̄s ſm partē superiorē funditus fuit extra viā:ꝛ ita extra meritū.ꝛ per ꝯn̄s illa portione mereri nō potuit:sicut nec alij beati. Dicit idē doctor:ꝙ sicut meritū nō ē solū i actu elicito:s₃ in ꝯditōib⁹ eliciētis. ita diuia acceptatio nō solū aspicit actū sed elicientē.ꝛ per ꝯn̄s pt in vna psona acceptare nō in alia. Dat exēplum Sit ꝙ platonē offenderit sor.veniāt duo ad rogandū platonē pro sorte eque gratiose ꝛc.potest tamē plato remittere offensā sorti: pp quādam cōditionē in vno supplicātū que nō est in alio. vtputa:q: amic⁹ vel aliq̄d aliud.ita in proposito
Tertia cōclusio est de eo qđ sibi xp̄s meruit:q: de eo qđ nobis meruit patebit in sequēti distin. est igitur ꝯclo hec. Ad actū xp̄i btificū nec directe nec indirecte meritū ponitur:ad corp⁹ vero solum indirecte. Dicit prima ps ꝯclonis. ꝙ act⁹ beatitudis in xp̄o nō cadit sub merito. Probatur. Si eni meruit hūc actū:aut operatione q̄ est circa ens ad finē.aut operatiōe que est circa finem. Non primū:q: xp̄i voluntas primo intēdit circa finē.nec ſm: quia tūc idē esset meritū suipsius ille eni act⁹ btific⁹ est illa opatio. Ideo Augu.in lib.xiij.de trini.dicit. In reb⁹ per tp̄s ortis illa gr̃a sūma est qua in vnitate persone hō cōiunctus est deo. Nec valet ꝙ dicit doctor deuot⁹. q.i.articu.ij.ꝙ.s.nō cadit fruitio sub merito in xp̄o: q: debuit aia eē btissima:vt ydonea esset ad vniōē ypostaticā:fit aūt btissima fruitiōe. Patet oppositum ex secūda distin.hui⁹ tertij.vbi ōnsum est:ꝙ pri⁹ natura intelligitur natura humana vnita in xp̄o: ꝙ̄ intelligitur plena grā. Et si dicatur q: gloriosius est habere p merita btitudinē:ꝙ̄ sine meritis. Cum igitur xp̄s sit gloriosissim⁹:videtur ꝙ meruerit beatitudinē. Dicendū ꝙ gloriosi⁹ ē habere p merita vbi haberi pōt.tāta aūt ē glā collata xp̄o vt nulla ad hoc poterat cōcurrere creatura . gloriosius est aūt tātū bonū habere sine meritis:sed sola libertate dātis:ꝙ̄ min⁹ bonū cū meritis.ꝛ sic ēt cōgruebat:vt sicut in eē nature vna effecta est natura:ad quā faciendā nulla creatura ꝯcurrere pōt. sc₃ natura angelica.sic foret in gn̄e moꝝ.vnde sic om̄s gradus btitudinis reperiuntur inter homies sunt eni in celo pº qui fuerūt inimici deo ꝛ peccato actuali ꝛ originali.sunt secūdo qui fuerunt inimici deo peccato origīali:sed nō actuali:sicut innocētes.est tertio btā Maria que nunq̄ nec peccato originali nec mortali fuit inimica deo:fuiss₃ tamē in originali nisi preuēta.ꝛ hij tres ordines mediātib⁹ meritis acquisiuerūt glāꝫ.sup hūc ternariū est dn̄s ihūs cui sine merito summa fruitio collata est. Sed dicit 2ª ps cōclōis:ꝙ meritū xp̄i aspicit corp⁹ suū solū indirecte:vt qn̄ dicim⁹ ꝙ meruit sibi corporis impassibilitatē:aut corpis claritatē.ꝛ sic de alijs. Ex quo eni aia a sui principio erat btissima:erat miraculū ꝙ gloria aie in corp⁹ nō redūdabat:iō dr meruisse ipassibilitatem corporis sui:aut claritatē:q: meruit remotionē ipedimēti. Et sic exponēd⁹ est pie magr qui sentire videtur ꝙ hoc meruerit:ideo dicit cōclusio indirecte. Ex quo p₃ ꝙ si sanct⁹ thomas.q.iiij.ꝛ doctor deuot⁹.q.ij.arti.ij.intelligāt xp̄m directe meruisse impassibilitatē corpis sui:nō sunt audiendi.et eoꝝ ratiōes nō cōcludūt.vt p₃ inspicienti.
Quantū ad tertiū articulum sunt tres difficultates Prima est .vn̄ est ꝙ xp̄s potuit simul eē ꝯphensor ꝛ viator:cū oēs alij bti solū dicantur ꝯprehēsores. Dicendū ꝙ rō est q: alij sunt in termio seu in gloria:ꝛ quo ad affectionē iusticie.s. videndo ꝛ diligēdo deū:ꝛ quo ad affectionē ꝯmodi : q: nihil discōueniēs pn̄t pati.xp̄s aūt solū erat ꝯprehensor quo ad affectionē iusticie. Secūda difficultas.sub qua ratione poterat fruitio in xp̄o respectu diuini verbi esse act⁹ meritori⁹. Dicit doc. sub.ꝙ sub triplici. Primo inq̄tū tendebat i diuinū verbū. Secūdo inq̄tū tēdebat in amicos ꝛ electos in diuino verbo relucētes. Tertio inq̄tū tēdebat in inimicos eos diligendo pp deū.
Tertia difficultas. An xp̄s sui exaltationē meruerit nois. Dicendū ꝙ sic admin⁹ indirecte:ē āt ista exaltatio.vt thomas in q̄rto dicit. ꝙ in trib⁹ Primū in noticia cordis:ſm ꝙ dicitur nomē sup omne noticiā accepisse:q: nomē de re noticiā facit.secūdo in reuerētiā corpis q̄tū ad genuflexionē.tertio in cōfessione oris:clamante apostolo. Et omis lingua cōfiteatur ꝛc. Ex hoc p₃ ad qōem ꝙ v₃ in cōceptionis instāti merito cōdigni i glorie termio posit⁹ xp̄s aliq̄d mereri potuit. Tunc ad argumēta. Ad primū negatur ꝯn̄a:ꝛ dū probatur.q: aut fruitio:aut meritū essent duo act⁹ vel vnus.dicēdū ꝙ ponēdo meritū in portione inferiori:cū fruitio sit in superiori:erūt duo act⁹: nec tunc currit argumentum vt p₃. Si vero secūdo sit meritū in portiōe superiori respectu obōꝝ relucentium in verbo: ꝛ respectu diuini verbi fruitio.tūc rursus erūt duo act⁹:nec val₃ ꝙ dicitur. q: tūc vna potētia habebit duos actus adequatos respectu eiusdē obiecti:l₃ eni fruitio sit adequat⁹ act⁹ potentie intensiue:nō tn̄ extensiue:ꝛ sufficit.p₃ exº. Licet eni intellect⁹ creat⁹ videat deū:stat tn̄ in eo cognitio reꝝ in proprio gn̄e.sic in ,pposito. Si tertio vero meritū sit respectu diuini verbi.sic iō est act⁹ cū fruitione:alio vero modo dicitur act⁹ ille fruitio:alio meritū.ꝛ hoc sufficit.nec valet qđ obijcit de cōtingētia.q: act⁹ meriti pōt elici necessario l₃ nō naturaliter. Ad secūdū negatur cōsequētia.ꝛ dū probatur.q: eadē est mēsura oppositoꝝ veꝝ est.ita dico ꝙ si xp̄s peccare in illo instāti poss₃:mēsuraretur illud illo instāti:sicut posse mereri.nō tn̄ sequitur ꝙ possit peccare:sicut l₃ impossibile mensuretur eadē mensura q̄ necessariū : nō tn̄ sequitur impossibile eē sic in proposito. Ad tertiū dicendū.ꝙ si maior accipiat mutationem ,p motu vera est.sed tūc minor ē falsa.si vero capiat mutationē ,p subito:sic maior est falsa. sufficit eni ibi ordo nature vt fundamētū fundatū precedat. Ex presenti aūt distin.sicut de preceden. ꝛc.
Prima ꝯclo. Impassibilitas a xp̄o meretur:ꝛ nō claritas:vt text⁹ fatetur. Dicit ꝯclo.ꝙ xp̄s meruit i passione impassibilitatē:ꝛ sui nois claritatē. Et ponitur a principio vsq₃ ibi. Ad quid ꝛc. Secunda conclusio. Pro nobis meruit eternus genit⁹ ꝛ mori placuit pro nobis fundit⁹. Dicit conclusio.ꝙ xp̄s meruit ꝛ mortu⁹ est pro nobis. Et ponitur ab illo caº. Ad quid ꝛc.vsq₃. Sed quō ꝛc.
Tertia cōclo. Adit⁹ celic⁹ solū aperitur dū patri vnic⁹ mori cognoscitur. Dicit ꝯclo ꝙ solū i morte filij dei xp̄i apertū est regnū celoꝝ. Et ponitur ab illo loco. S₃ quō p ꝛc.vsq₃ ad finē.ꝛc.

n Unc igitur queram⁹ quō per mortē ipsius ꝛc. Hic signatur.xix.distin.hui⁹ tertij. q̄ sic cōtinuatur ad precedētes. Nā postq̄ a libri hui⁹ principio vsq₃ huc preposita ē a dei v̄bo carnis assūptio. Nūc ꝯn̄r intimatur diuī ibu durior paº. Et h₃ diuidi ista 2ª ps h⁹ lib.3.in.3.ptes In prima crucis preponitur grādis vtilitas. In secunda doloris queritur hmōi grauitas. In tertia secute tangitur mortis acerbitas. Prima in principio. Secūda distin.xx.ibi. Si vero queritur vtrū alioº ꝛc. Tertia distin.xxi. Post predicta cōsiderandū est vtrū ꝛc. Rursus prima pticula que est pn̄s distinº. In qua passionis ponitur grandis vtilitas.in tres partes diuiditur. In prima quid ihesu faciat apparet passio. In secūda ꝙ ei ꝯgruat claret redēptio. In tertia p₃ ꝯueniat ꝙ mediatio . Prima in principio. Secūda ibi. Vn̄ ipse vere dicitur ꝛc. Tertia ibi Qui sol⁹ dr mediator ꝛc. Et hec est diuisio pn̄tis ꝛc.

v Truꝫ merito dulcissime passiōis ihesu decretū cyrographi sit deletū . Et ar ꝙ nō triplici medio. Primo sic. Nullū finitum pōt infinitū delere. Sed meritū xp̄i fuit fini

tum in sua passione: culpe vero decreti cyrogra-
phi ꝯtĉte infinite. igit̄ ꝛc. Maior pȝ ex cōmēsu-
ratiōe delētis ad id qđ delet̄. Sed minor proba
tur. primo ꝙ meritū xp̄i fuerit finitū: q2 cām ha-
buit finitā. s. naturā hūanā. Nequit aūt ex cā fini
ta infinit9 venire effect9: data alia q̄cūqȝ cā infi-
nita. ꝙ vero culpe sint īfinite pȝ. q2 is in quē fa-
cte sunt est infinit9. s. deus. peccatū aūt solet men
surari iuxta eū in quē peccat̄. Secūdo ar̄ sic.
Omne premiū meriti excedit. sed deletio cōten
toꝝ in illo decreto cyrographi nō excedit meri-
tū passionis xp̄i. igr̄ ꝛc. Maior pȝ. tū q2 nobili
or est forma q̄ dispō ei9. tū q2 nobilior termin9
q̄ via ad terminū. meritū aūt est dispō ꝛ via ad
premiū sicuti ad formā ꝛ termīm. ꝛ inde dictū ē p̄-
miū: quasi pre alijs meū. Sed probat̄ minor. q2
passio xp̄i ex eo ꝙ ex infinito veniebat supposi-
to. s. diuino verbo: cui vnita erat hūana natura:
quādā habebat īfinitatē qđ nō illa deletio cyro-
graphi. Tertio ar̄ sic. Si passionis xp̄i merito
decretū cyrographi foret deletū. aut hoc foret q̄
ad sufficientiā. aut quo ad efficatiā: sed neutrum
p̄t dici. igit̄ ꝛc. Maior pȝ ex diuone sufficiēti. Sȝ
probat̄ minor. primo ꝙ nō: q̄ ad sufficientiā. q̄a
passio xp̄i fuit act9 trāsiēs. pōt aūt mund9 ppe-
tuari in infinitū: ꝛ hoīm gn̄o. ꝛ tūc nō videt̄ suf-
ficere: sicut nec finitū pro infinito. nec secūdo q̄
ad efficatiā: q2 multi dānant̄. In oīꝰ ar̄ auc̄te
apl̄i ad colo. ij. Donās inquit nobis delicta ꝛ de
lens qđ aduersū nos erat cyrographuȝ decreti
Et Aug. est in littera. Fuso sanguine sine culpa
oīm culpaꝝ cyrographa delcta sunt. In ista qō
ne ad al. ꝛc. Quo ad primū articulū teri sunt
passio. decretū. ꝛ cyrographū. Prim9 igit̄ teri9
est passio. vn̄ apud phōs passio solet accipi trib9
binarijs seu sex modis. Primo dr̄ passio mētis
ꝯcept9 interior. dicente pho in p° pyarmenias.
Voces sunt note caꝝ passionū que sunt ī anima
passionū. i. ꝯceptuū. Scdo dr̄ pa° ꝓpriū alicui9
sicut dr̄ risibilitas eē passio hoīs. Tertio dr̄ pas-
sio spēs seu speciei pars qualitatis ꝯdisa cōtra
passibilem qualitatē dicēte pho in p̄ntēis. tertiā
spēm qualitatis eē passionē vl̄ passibilē qualita
tem. ꝛ differūt passio ꝛ passibilis qualitas: sicuti
permanēs ꝛ successiuū. passio nēpe magis noiat
successiuū: sed passibil̄ qualitas p̄manēs. Quar-
to dr̄ passio quelibȝ receptio dicēte Aristo. in 3°
de aīa. ꝙ intelligere est quoddā pati. i. recipi. iō
dicit̄ passio a patin qđ est recipere. Quinto dicit̄
passio quoddā p̄me iuū ab alijs distinctū actiōi
corr̄ndens: quā inter principia collocās Gilbt9
porretani in lib. sex principioꝝ diffinit dicens.
Passio ē quidā effect9 illatioqȝ actionis. Sexto
dicit̄ passio coꝝ° subiecti in quo ē. dicēte Aristo.
in. vi. thopicoꝝ. ꝙ oīs pa° magis facta abijcit a
subā. ꝛ sic accipit̄ in qōne. passio xp̄i quippe int̄

alioꝝ passiones acerbissima fuit. Tren. eni p° dr̄
O vos oēs qui trāsitis per viā: attēdite ꝛ videte
si est dolor sicut dolor me9. Vn̄ in passione hoc
mō sumpta tria p̄nt colligi requiri ex scto thoa
distin. xv. artic°. ij. q. i. Primū ꝙ hec passio sit in
subō actu et disposito s̄m ꝯtias qualitates. et
inde est ꝙ proprie loquendo sola alteratio ē pa°
ex p° de gn̄one. Secūdū ꝙ vna qualitate expul-
sa reliqua introducat̄. ideo Dam. pa°m diffinit̄
dicit. Passio est mot9 ex vno in aliud. Tertiū ꝙ
qualitas expulsa sit velud natural̄ ꝛ introducta
veluti extranea. ꝛ inde ē ꝙ egrotatōes cōis di-
cunt̄ passiōes q̄ sanatiōes. vt pȝ per p̄bm i. v.
metaphice. Secūd9 termi9 ē decretum. ꝛ dr̄ a
decerno nis. in supio decretū tu. Vn̄ notādū ꝙ
tres ternarij noīm apud iurisperitos dr̄ntū: que
tangit Hostiens̄: in noua ꝯpilatōe iuris sūma q̄
dr̄ copiosa. Prim9 ternari9 est decretal̄ canō: et
decretū ꝛ dr̄nt. Decretal̄ eni dr̄ qn̄ ad cōsultatio
nem alicui9 vel aliqꝝ papa solus vel ipse cū con
silio fratꝝ mandatū seu epistolā mittit. Canō ve
ro dicit̄ id qđ in cap° generali vel ꝓuinciali sta-
tuitur. Decretū vero dr̄ cū nō p̄uia cōsultatione
aliquoꝝ papa cū fratrū cōsilio aliquid statuit.
Secūd9 ternari9 est Cōstitutio Dogma ꝛ Mā
datū. Cōstitutio dr̄ dū sine alicui9 cōsultatiōe et
fratrū cōsilio aliquid statuit papa sol9. Dogma ē
quid spāle in doctrina fidei. Mādatū vero ī mo
rib9 cōsistit. Terti9 ternari9 ē Interdictū San-
ctio. ꝛ pragmatica sanctio. Interdictū sine pena
statuit̄. Sanctio penā hȝ sp̄ annexā. Pragmati-
ca sanctio est illud qđ īperator de proceꝝ cōsilio
statuit faciendū. hoꝝ oīm ex° in predicta summa
locant̄. Dicit̄ aūt in ꝓposito decretū toti9 trini-
tatis super humano facto seu peccato. Terti9
termin9 est cyrographū a cyros qđ ē man9 ꝛ g̃-
phos scriptura s̄m thomā in expōne litterali. vl̄
graphia s̄m docto. deuo. in. q. ij. articuli primi.
Vn̄ dr̄ littera creditoꝝ manu propria scripta: et
data debitori. vn̄ in ꝓposito cyrographū vel cy
rographus dicit̄ mplicit̄ s̄m triplicē respectum.
Cōparādo eni ad deū dicit̄ cyrographū decreti
seu decretū cyrographi. q2 ista obligatio ex diui-
na s̄nia facta est. Comparādo secūdo ad peccatū
dicit̄ cyrographū delicti seu culpe q2 pp culpam
hec obligatio facta ē. Cōparādo tertio ad puni-
tionē dr̄ cyrograph9 penaꝝ q2 eo ad ꝑenā obli-
gamur. Et s̄m hūc triplicē respectuȝ p̄nt videri
loqui diuerse sanctoꝝ auctoritates. Quantuȝ
ad secūdū articulū sunt tres cōclusiones. Pria
cōclo est de efficacia et sufficiētia passionis xp̄i.
Secūda de merito passionis xp̄i in deletiōe cul-
pe ꝛ pene. Tertia est de deletione cyrographi de
creti illa passione. Prima igit̄ ꝯclo est hec. Chri
sti mediatoris gemebunda pa° electis: sic q̄ ad ef
ficatiā profuit vt infinitis sui ex parte nō suffice

ret. Prima ps cōclonis dicit ꝙ xp̄s fuit media
tor. Probat̄ auctoritate Aug. sup Job. Media
tor dei ꝛ hoim: hō xp̄s ihs. Sed ratione cui9 na-
ture querit̄. Et dicendū ꝙ hūane. Diuina eni na
tura in xp̄o locū tȝ supremi: nō medij. Humana
aūt natura in xp̄o tȝ mediū inter deū ꝛ nos. si eni
ꝯsideret̄ btītudo xp̄i: sup hoies ē: ꝛ deo vnit9 si
mortalitas hoib9 iungebat̄: vt liquido veluti me
di9 ambo participet extrema. vn̄ Aug. ix. de ciui.
dei dicit. Mediator inter nos ꝛ deū: mortalitatē
hȝ transeūtē: sed btītudinē permanētē. Et si quis
dicat. sequeret̄ ꝙ demones essent mediatores nr̄i
q2 sunt sup nos rōne nature: ꝛ nobiscū rōne mi-
serie. Dicendū ꝙ nō sufficit eē supra nos: ꝛ nob-
cū ad mediatoris rōnem: sȝ requirant̄. sȝ tertiuȝ
requirit̄ ꝙ. s. ducat ad statuȝ glīe: qđ demō nō in
tendit: sed ducit ad statuȝ miserie. Nec valȝ si q̄s
dicat ꝙ id boni angeli efficiunt hoc quippe acces
sorie. xp̄s vero perāpli9 in nr̄a natura cōformis
Sȝ dicebat secūda pars ꝯclonis. ꝙ xp̄s ꝑ pas-
sionē meruit electis quo ad sufficiētiā. pȝ ex ordi
ne quē doc. subt̄. ponit in p̄nti distin. per quinqȝ
signa. ꝛ addi pōt sextū: vt sint tres binarij. Pri-
muȝ signū nature ē in quo de9 intelligit se: vt bo
nuȝ infinitū. Secūdū in quo oēs intelligit creatu
ras. Tertiū in q̄ ꝑdestinauit ad grām ꝛ glām ali-
quos ꝛ circa aliquos actū neutrū hūit. In quar-
to videt hos ꝛ illos in adā casuros. In quito p̄-
uidet de remedio ꝑ passionē filij sui. ꝑdestiat̄ eni
xp̄s eē fili9 dei: pri9 natura q̄ adā intelligat̄ pec-
care. ex. vij. distin. hui9 tertij. alioqui xp̄s videret̄
solū eē ens occasionale. In sexto signo ꝓ electis
redimēdis dei mittit̄ in carnē filius: vt ꝓ electis
passione sua satisfaciat. Ex quo pȝ manifeste ꝙ
passio xp̄i q̄tū ad efficatiā solū fuit ꝓ electis: q̄a
ꝓ illis soluȝ beata trinitas filiū dei misit. Sȝ
dicit tertia pars cōclonis. ꝙ passio xp̄i q̄tum ad
sufficientiā nō sufficiebat ꝓ infinitis. Patet: q2
ista passio quātū erat de se fuit bonū finitū: ꝛ ita
nō se extendit ad infinita. vn̄ hoc mō passio xp̄i
ꝓ tantis valuit ꝓ quātis eā de9 acceptauit. vt sit
tota meriti ratio effectiue ex pte dei. Ex quo pȝ
ꝙ si sanct9 tho. p° 2° ꝛ 3° qōnib9 intelligit ꝙ ista
passio verā hūit infinitatē rōne diuini verbi cui
vniebat̄ natura hūana a qua ꝓcedebat. hoc nihil
est salua sua semp s̄citate. magis prope quippe ꝟ
bo vnita ē natura humana q̄ ista passio: que tn̄
cōcedit̄ finita. Ceteꝝ quoqȝ cōsideret̄ respectu ꝟ
passio creata ē: oīs aūt creature est finita. tū scdo
q2 si esset finita eēt intrī diligibil̄ inq̄tuȝ diuinum
verbū. tū 3° q2 tūc nō solū q̄tū ad sufficiētiā: sȝ ef
ficatiā se extendisset. vn̄ si de9 eā acceptaret ꝓ in
finitis hoib9 sicuti posset: nō eēt hoc rōne passio
nis in se sed diui bn̄placiti. Et si dicat quis per il
lud leonis pape. Sicut a reatu nullū liberꝝ repe-
rit: ita liberandis oib9 venit. ꝛ ita ꝓ oib9 missus

est dei fili9: nō solū pro electis. Dicendū ꝙ li oi-
bus: tenet̄ a comode. i pro oib9 electis. sicut li ꝺ
celuȝ cōtinet oīa. Vel dicendū ꝙ illa auctoritas
innuit ꝙ impedimētū saluatōis nō ē a parte dei
sed reproboꝝ. quātū eni in se est: ꝓptr9 est oib9
subuenire a nemie calorē suū abscondēs. Se-
cūda cōclo est de merito passiōis xp̄i in deletiōe
culpe ꝛ pene: ꝛ est hec. xp̄i passione deuotissima
ꝛ pena ꝛ culpa deleta ē. Dicit p° pars cōcl'ois
ꝙ merito passionis xp̄i culpa deleta est. pȝ Apo-
calip. p°. Lauit nos a peccatis nostris in sanguie
suo. Et ad ephe. ix. Sāguis xp̄i qui ꝑ spm̄sctm̄
se obtulit imaculatū deo: emūdabit ꝯsciētias no
stras ab opib9 mortuis. Et in canone misse. Hic
est calix noui ꝛ eterni testm̄ti: qui pro vobis ꝛ ꝓ
multis effundet̄ in remissionē pctōꝝ. Ex q̄ infer
tur xp̄m nobis meruisse primā gratiaȝ. alioquin
nō videt̄ quō potuissem9 illā habere. Et si dicat̄
q2 p̄res antiqui testamti hūerunt primā gratiam
ꝛ tn̄ passio xp̄i necdū erat exhibita. Dicendū ꝙ ī
fide passionis exhibende dabat̄ eis illa prima g°
Sed tūc dicit quis. meritū secutū fuisset p̄mium
qđ habēt mgr̄i ꝓ incōueniēti ꝯ mgr̄m sn̄iaꝝ in
secūdo. d. v. vbi ponit. ꝙ angeli m° merent̄ btitu
dinē quā primo acceperūt. Dicendū ꝙ bene ē in
cōueniēs principale premiū poni añ meritū. sic
posuit mgr̄ in angel̄. nō sic in proposito. q2 ante
passionē xp̄i nō fuit aperta ianua celi: nec vll9 ad
btītudinē admittebat̄. sed descendebāt oēs ad li-
bum. etiā btā Maria mat̄ dei si añ xp̄m obijsset
Dabat̄ aūt bn̄ gratia añ xp̄i passionē: quia nō ē
principale premiū sȝ glīa. Ex quo secūdo patȝ ꝙ
xp̄i passio est cā meritoria deletiōis origialis cri
minis: q2 nō delet̄ sine gratia. Vn̄ 3° bene dicit
de passiōe xp̄i doc. deuo. arti. p°. q. p°. s̄m causaꝝ
genera et passionē xp̄i deletionis peccati esse cāȝ
s̄m cām materialē per modū meriti inquātū di-
sponimur passione xp̄i. s̄m cām mouētē ꝛ efficiē
tē per modū excitātis. Christ9 eni passus ē ꝓ no
bis: vobis relinquēs exēplū: vt sequami vestigia
ei9. s̄m cām formalē per modū exēplaris: vt sim9
puri: q2 sine peccato xp̄s mortu9 est. s̄m cām fina
leȝ per modū terminātis. ad hoc eni passiōe sua
nr̄a deleuit crimīa: vt viuere in celis mereamur.
vt dicat̄ ꝙ passio xp̄i delet peccata: nō quiđ effe-
ctiue. q2 sic solus de9. Esaie. xliij. Ego eni sum q̄
deleo iniquitates tuas pp me: sed dispositiue et
meritorie. Sed dicē secūda pars ꝯclīs. ꝙ etiā
delet penā. patet p° Petri. ij. Peccata nostra ip-
se in corpore suo tulit sup lignū. vbi mgr̄ in litte-
ra. portare peccata nr̄a est portare penā pctōruȝ
nostroꝝ. Vn̄ Esai. dicit. Vere lāguores nostros
ipse tulit: ꝛ īfirmitates nr̄as ipse portauit. Addi'
eniȝ tantā penā passus eēt: nisi vt nostra dimitte
retur pena. Vn̄ triplex nr̄a pena in eiusdē passio
ne absorpta ē. Prima tp̄alis. ī baptismo quippe

needum culpa neduꝫ pena eterna: sed tp̄alis cō-
donat. secūda eterna. dū passione eni eiꝰ gratia i
petrat: pena eterna remouet. tertia media. s. carē
tia diuine visionis que passione amota ē. vñ ꝛ si
manet compassio de morte xp̄i ꝛ pnīa de pecca-
to ꝛ pene alie tēporales: vsqꝫ post resurrectionē
gñalē solū manēt in q̄tū ꝓmouēt ad bonū: nō al'
nec obuiat ꝙ multi adhuc sunt dānati. hoc eniꝫ
nō prouenit ex defectu passionis xp̄i: sed ex suo.
Tertia cōclusio est de deletione cyrographi de
creti ex illa passione. ꝛ est hec. Christi passiōe du
rissima ꝛ cyrographū decreti delet: ꝛ a demone
liberamur. Prima pars dicit. ꝙ cyrographuꝫ
decreti deletur passione xp̄i. patet ex effectu. q: ꝟ
tute illiꝰ cyrographi: ante mortē xp̄i erāt patres
in limbo detenti: ꝛ tamē mō nō sunt: ꝛ ita videt
deletuꝫ. Et si dicat q: crucifixores xp̄i: tantū pec
cauerūt q̄tū xp̄s meruit. ꝛ ita in eis nō videt de-
leri. Dicendū ꝙ nō tm̄ peccauerūt q̄tū xp̄s me-
ruit. ex maiori eni affectu xp̄s passus ē: q̄ illi cru-
cifigebāt. Ceterū diminuit eoꝝ peccatū maxime
aliquoꝝ ignorātia: q: ignorabāt an esset deꝰ. vñ
dictū est. Si cognouissent nunq̄ dñm glorie cru
cifixissent. vñ lꝫ multi ex illo decreto sint dānati
nō venit ex defectu passiōis xp̄i: sꝫ eoꝝ ꝯsūmata
malitia. Sed q̄s hēbat istud cyrographuꝫ. Dicē
duꝫ ꝙ deꝰ vt iudex. hō vt reꝰ. dyabolꝰ vt accusa-
tor. vñ lꝫ homo iuste detineret: iniuste tamē cum
demon detinebat. Sed dicit secūda ps con-
clōnis ꝙ passiōe xp̄i liberamur a dyabolo. Pro
bat. victoria ducis est victoria totiꝰ exercitꝰ. sed
xp̄s qui est dux noster: vicit dyabolū. gᵒ ꝛc.
Cōfirmat. q: sicut adā primo victore oēs victi su-
mus: sic adā secūdo vincēte oēs victores effici-
mur. vñ apoc. xx. Uidi angelū descendentē de ce
lo ꝛ apprehendit draconē: qui est dyabolꝰ. An-
gelꝰ h̄ ē xp̄s. Et Job. xij. Nūc inquit ihesus iudi-
ciū ē mūdi: nūc princeps huiꝰ mundi eiciet fo-
ras. Et si dicat ex illo. ij. ad thi. ij. ꝙ in nouissimis
tēpibꝰ instabūt tp̄a periculosa ꝛc. Uñ ꝛ tpe anti-
xp̄i erit magna dyaboli ptās. Dicēdū ꝙ hoc nō
erit quin dyaboli ptās iminuta sit: sed hoc puersi
tas faciet hoīm. vñ bene notat doctor deuotꝰ. q.
ij. arti. pri. in demone manū attrahētē: quē tho-
mas vocat detinentē. q̄one. ij. ꝛ ista manꝰ seu po
testas ex toto remota ē. boni eni immediate post
morteꝫ euolāt ad paradisuꝫ. qđ nō añ xp̄i passio
nem. Alia manꝰ ē impellēs seu pugnās ꝑm tho
maꝫ. ꝛ ista est. debilitata rōne veritatis agnite.
Fraudulent eni impellebat demō vt draco ad ma
luꝫ: ꝛ ratione virtutis date violent eni impelle-
bat vt leo. ꝛ ita intelligit illud Ephe. ij. Nō ē no
bis colluctatio aduersus carnē ꝛ sanguinē: sꝫ ad-
uersus rectores tenebraꝝ haꝝ. nec tm̄ in antiquo
fuit adiutoriū testamēto: gratia eni ꝛ veritas: p
ihesuꝫ xp̄m facta est. Quantū ad tertiū artiᵐ
sunt tres difficultates. Prima ē. an xp̄s debe-
at dici redēptor sicut mediator. Dicendū ꝙ sic. lꝫ
eni pater per modū auctoritatis filiū miserit: et
caritas que sancto attribuit spūi redēptos infor-
mauerit: ꝛ ita possint pater ꝛ spūssanctꝰ dici redē
ptores: executiue tm̄ xp̄s dicit redēptor ꝛ sibi ap
propriat. vñ Apoc. v. Redemisti nos dñe i san-
guine tuo ex omni tribu ꝛ lingua ꝛ pplo ꝛc.
Secūda difficultas. Quare expiatio nr̄oꝝ de
lictoꝝ attribui videt passiōi xp̄i: ꝛ iustificatio no
stra xp̄i resurrectioni. Sic eni ad Roma. iiij. scri
bit apl's. Traditꝰ est pp delicta nostra: ꝛ resurre-
xit pp iustificatōes nr̄as. Et dicendū ꝙ mors xp̄i
sigt veteris hoīs interemptionē. iō recte dicitur
mūdare peccata que sunt vetus hō. Resurrectio
vero xp̄i nouuꝫ sigt hoiem. iō recte sibi attribuit
nr̄a iustificatio q̄ noui efficimur. Tertia diffi
cultas. An cyrographū decreti sit pena vl' culpa
Dicendū ꝙ loquēdo ꝓprie nec ē culpa nec pena
sed obligatio ad penā: ꝛ memoriale culpe prete
rite. Ex hoc patet ad q̄oneꝫ. ꝙ vꝫ dulcissime pas-
sionis ibi decretū cyrographi est deletū. Et nūc
ad argumēta. Ad pᵐ primo dico ad maiorem
ꝙ nullū finitū ex parte sui habet ꝙ possit ꝓ infi-
nitis: bene tm̄ pōt ꝓ infinitis a deo oipotēte ac-
ceptari: ꝛ hoc mō potuit facere de passiōe xp̄i. lꝫ
ꝑm se sit finita. Ceterū ad minoreꝫ q̄ñ dicit ꝙ cul
pa est infinita: q: in deū ē: hoc nihil ē. q: illo mō
ꝛ xp̄i passio diceret infinita que obia pr̄is ē ꝯple
ta: nec ista infinitas est nisi obia: iō argᵐ nō cur-
rit. Ad ꝑm. prīo dico ad maiorē ꝙ ē vera de
merito ꝓprio ꝛ principali nō aūt de merito quā
do q̄s pro alio meret. De prīo exᵐ. dū quis me-
ret corpis agilitatē nobiliꝰ est meritū q̄ agilitas
corpis. sed illa agilitas nō est pricipaliꝰ merituꝫ
meritū: sed dei fruitio ꝛ visio. De alio exᵐ. sicut
dū quis alteri meret aut primā gratiaꝫ: aut aliđ
hoc mō ē meritum xp̄i: iō nō obuiat. Ceterū qđ
dicit in minori ꝙ meritū xp̄i quādā sortit infini-
tatē pp diuinū verbū falsuꝫ est: nisi intelligat de
extrinseca infinitate. ꝛ hoc nihil est ad propositū
Ad tertiū negāda ē minor: ꝛ primo quo ad suf
ficiētiā. dico ꝙ nō a parte sui: sed dei acceptantis
potuit hec passio acceptari ꝓ infinitis. Quo aūt
ad efficatiā dico ꝙ nullꝰ dānat eoꝝ ꝓ quibꝰ effi
cacit est oblata: q: illi solū sunt electi. Ex p̄nti āt
distin. sicut ꝛc. Prima cōclo. A culpa soluimur
atqꝫ crimīe ꝛ puri nascimur xp̄i sanguine. Dicit
cōclo ꝙ passio xp̄i liberat nos ab his tribꝰ: pena
culpa: ꝛ demone. Et ponit a prinᵒ distin. vsqꝫ ibi
Uñ ipse dicit ꝛc. Secūda cōclo. Redēptor se
ritur filiꝰ ꝓprie ꝛ intelligit sub vna serie. Dic cō
clusio ꝙ ꝓprie filiꝰ dei solꝰ dicit redēptor noster
Et pōit ab illo caᵒ. Uñ ipse ꝛc. vsqꝫ ibi. Qui so
lus dicit ꝛc. Tertia cōclo. Erat mediator salu
tis geniꝰ atqꝫ propinator vere ꝛ peniꝰ. Dic cō
clusio. ꝙ vere xp̄s ē mediator nr̄ ad deū. Et po-
nitur ab illo capᵒ. Qui solꝰ ꝛc. vsqꝫ ad finē disti.
I vero querit. Hic signat. xx. distin. hꝰ
f tertij: que sic cōtinuat ad ꝑcedēteꝫ. Nam
postq̄ in ꝑcedēti distin. passiōis ibi ostē
sa fuit vtilitas. Nūc in p̄nti venat cōgruitas. Et
hꝫ diuidi ista distin. in tres partes principales.
In prima istiꝰ passionis ponit cōgruētia. In se-
cunda demōstrat liberationis potētia. In tertia
tante oblatōis xp̄s profert hostia. Prima in pri
cipio. Secūda ibi. Si eni tres illi in cāni venirēt
ꝛc. Tertia ibi. Christus ergo est sacerdos. ꝛc. Hec
est diuisio ꝛc.
Truꝫ sit necessariū xp̄i passiōe durissima
v hominē satisfactorie reparari. Et ar ꝙ n̄
triplici medio. Primo sic. vbi nobiliꝰ la-
psuꝫ nō est necesse xp̄i passiōe reparari: nec igno
biliꝰ. sed natura angelica nobilior ē natura hūa-
na. ꝛ tm̄ nō est necesse eā reparari: quinimo nun-
q̄ reparabit. igr̄ ꝛc. Maior pꝫ ex eo ꝙ nā nobili
or magis participat de dei bonitate: q̄ ignobili-
or. ꝛ ita aptior reparatiōi videt. Minor vero ꝓ
bat ex illo Math. xxv. Ite maledicti i ignē eter
nuꝫ: qui paratꝰ ē dyabolo ꝛ angel' eius. Scđo
ar sic. Quādoqꝫ sit adeq̄tio solutiōis ad debitū ex
tat sufficiens solutio. sed alioᵒ potuit fieri hmōi
adequatio q̄ passione xp̄i. igr̄ ꝛc. Maior pꝫ. q̄a
nō plꝰ satisfactio exigit nisi ꝙ tm̄ soluat q̄tū de
bet. Sed minor ꝓbat. q: tm̄ pōderabat ꝛ lōge
plus orō xp̄i in bonū: q̄ ade peccatū in malum.
Tum q: ex maiori affectu xp̄s orauit: q̄ adā pec-
cauit. Tuꝫ q: ex eo ꝙ natura hūana diuine insita
erat aliqualiter diuini verbi odorē sapiebat: sic
manꝰ odorē pomi i ea positi. Tertio arguitur
sic Merita xp̄i aut equalia fuerūt: aut inequalia
Sed siue sic: siue sic. aliter potuit satisfieri ꝓ pctō
ade q̄ morte xp̄i. igr̄ ꝛc. Maior pꝫ. q: inter equa
le ꝛ inequale: nihil locat mediū: cū quasi sint con
tradictoria: quoꝝ alterū eoꝝ de quolibet verificat
Sed minor ꝓbat. Si vero fuerūt equalia. ergo
alio merito q̄ passiōe: potuimꝰ redimi: cū equa-
le equo a iusto iudice pōderet. Si vo essent ine
qualia adhuc potuit. tuꝫ q: ex eq̄li gr̄a ꝛ caritate
xp̄i veniebāt oīa xp̄i merita. tū q: dicit Bern. ꝙ
vna gutta sanguinis xp̄i fuit sufficiēs ꝑciū nostre
redēptiōis. In oᵐ vero ar ex glo. sup illo vbo
ad hebre. ij. decebat auctorē salutis eoꝝ ꝑ passio
neꝫ ꝯsūmari. dicit glo. nisi xp̄s moreret: hō nō re
dimeret. In ista q̄one ad al'. pariformit sunt
tres articuli. Quo ad pᵐ artiᵐ termī sunt. neces
sariū. passio. ꝛ satisfactio. Primꝰ igit terminꝰ
est necessariū. de quo liᵒ priᵒ distin. vi. vñ ꝑm san
ctuꝫ tho. q. i. p̄ntis distin. potest elici ad propoᵐ
necessariū accipi tripliciter. Primoᵒ dr̄ necessariuꝫ
coactionis: ꝛ si amplict nomē coactionis se āpli
at ad violentū: q̄ñ id est puꝝ naturale ꝛ inuolūta
riuꝫ vbi extat rō libertatis. ꝛ hoc mō dicit apl's
nō ex tristicia aut necessitate. Scđo accipit neces
sariū absolute: ꝛ dr̄ necessitas absoluta. ꝛ etiā dici
tur necessitas imutabilitatis. Uñ sic capto neces
sario idē est necessariū ꝙ īpossibile aliter se hēre:
Et inde dr̄ necessariū quasi nō cessans eē: ꝛ h̄ ne
cessitas ē in deo respectu sui q: est imutabilis: nō
respectu creature: q: ad eā ꝯtingēter se hꝫ. Tertio
dr̄ necessariū ex suppōne: ꝛ siquidē sit ad sequēs
dicit necessitas finis: sicut illud est porphi. Cū sit
necessariū grisafori ꝛc. vel ex suppōne ad ꝑcedēs
ꝛ dr̄ necessitas ꝯñie: vt si curro moueor: ꝛ talem
necessitatē quidā vocāt incōmutabilitatis: ꝛ hec
querat in titulo q̄onis. Secūdꝰ terminꝰ ē paᵒ
Unde satis de ea dictū est in ꝑcedēti distin. vñ
solū ad presens ponit de passiōe eiꝰ diffinᵒ: q̄ā
dat remigiꝰ. Passio inquit est motꝰ aie ad suspi-
tionē boni ꝛ mali. In qua diffinitiōe tria tangū
tur. Primo subm̄ ꝛ genꝰ passionis simul dū dicit
passio est motꝰ aie. motꝰ eni est genꝰ passionis:
vel circūscribit veriꝰ genꝰ: aia vero est subm̄. Ex
quo patet ꝙ loquēdo hoc mō nulla passio reperi
tur nisi in apprehendēte. debꝫ aūt hic accipi aīa
vt sit idē ꝙ spūs: q: etiā demones ꝛ angeli boni
habēt passiones. sicut est illud ꝓphe. Iurauit de-
us per aiaꝫ suā. Secūdo tangit passio in respectu
boni dū dicit. ad suspitionē boni. ꝛ hoc triplicit.
Aut ante adeptionē velud in termīo a quo: ꝛ dr̄
amor. Aut prosequēdo: ꝛ dr̄ desideriū. Aut i ter
mino ad quē. ꝛ dicit delectatio. Tertio tangit pas
sio in respectu mali dū dr̄ ad suspitionē mali. et
hoc triplicit. vel vt in termīo a q̄: ꝛ dr̄ odiū. vl' in
resilitione: ꝛ dr̄ abhominatio. vel termo in terio ad
quē: ꝛ dr̄ tristicia. Tertiꝰ terminꝰ est satisfactō
vñ satisfactio ꝑm beatū anselmū. est redditio eq
ualētis pro equalēti alias indebiti. vbi breuiter
tria tangunt. Primo genꝰ: dū dr̄ redditio. ꝛ p h̄
differt a quacūqꝫ datione. Secūdo tangit modꝰ
redditionis. s. tantū pro tāto equiualens quippe
dr̄ qī equevalēs. Tertio tāgr̄ cōgniti o redditi: vt
seꝫ aliūde nō debeat: q: nūc satisfactio nō esset. re
maneret eni adhuc debitū: ꝛ inde dicta est satisfa
ctio: quasi satis facio. Quantū ad secūdū arti-
culū sunt tres cōclōnes. Prima est de necessita-
te reparatiōis humani generis. Secūda ꝙ pura
creatura potuit acceptari ad satisfactioneꝫ hūani
generis. Tertia ꝙ aliꝰ fuit modꝰ huiꝰ satisfactōis
q̄ passione xp̄i. Prima est hec. Sic sola cōcurre-
bat suppōis in hūani reparatiōe generis necessi-
tas: vt nequaq̄ absoluta cōcurreret. Dicit pri
ma pars ꝯclōnis. ꝙ in reparatiōe humani gñis
sola erat necessitas suppōnis. s. ꝙ deꝰ sic ordiaue
rat id redimi. Probat: medio docto. subti. in pre
senti distin. Si eni hūana natura aliq̄ hūit neces
sitatē vt repararet: hoc solū fuit q: erat ꝑdestina
ta ad gratiā ꝛ gloriā: sed istud est cōtingēs: ergo

cōtingenf ꝛ nō de necessitate est reparata. Ma⸗ io: pȝ. nō eni fuit reparata nisi pp gratiā ꝛ glām Mino: probaf. q: pdestinatio ē act⁹ diuine volūta⸗ tis. Dicit eni Aug. ꝙ pdestinatio ē ppoᵐ mi serē di: ppoᵐ aūt est volūtatis. nihil eni aliud est p⸗ positū nisi firmata electio. diuina aūt voluntas ad extra mere cōtingenf se hȝ. Confirmaf q: nō tenēmur vt videf ad tantaꝝ gratiaꝝ actiōes deo sicut sum⁹ obligati. si necesse fuisset eaȝ simpliciť reparari. vñ sola fuit suppōis necessitas. cōgrue hat nēpe vt qui alio temptāte peccauerat alio le⸗ uāte redimeref. ꝛ ne tota periret humāi generis pditio miaq̄ dei manifeste ostēderef. Nec sequi tur: nō sustinuit de⁹ adam ne peccaret. g° nec dȝ releuare. Magna ꝗppe dona de⁹ ade dederat: q̄ bus stare poterat si voluisset. nec extat siť si nul⸗ lus hoīȝ euadit tpalēȝ mortē: ꝙ null⁹ euadat eter nam. nec frangitur diuina iusticia puniēdo ī vno miserēdo in alio. Mia quippe ꝛ veritas ꝛ iusti⸗ cia obuiāt sibi in cunctis operib⁹ dei. Ex quo pȝ secūda pars cōclōis. ꝙ vȝ nō fuit absoluta ne cessitas. lȝ btūs Ansel. pᵒ ca. ij. Cur de⁹ hō videf hoc asserere: qui ꝛ pdictū libꝝ hac de cā fecisse vi def. hanc etiā cōclōneȝ innuit docto: deuot⁹ in qōe pᵃ. ꝛ sanct⁹ thomas in eadē qōne. vnde dic̄ sic. Sicut trāseūti mare naui opus ē. pariformiť si homo leuef ad visionē dei indiget redēptione

Secūda cōclō ē. ꝙ pura creatura potuit acce⸗ ptari ad satisfactioneȝ humani gnīs. ꝛ est hec. Licet de se nō habeat vnde pura satisfac̄ creatura a deo tamē pōt acceptari. Dicit pᵃ pars cōclō nis. ꝙ creatura nō hȝ de se vñ possit p delicto sa tisfacere: pȝ liquide. q: null⁹ pōt satisfacere d̄ pec⸗ cato nisi dono grati e quā ex nobis nō habemuſ sed ex deo: alioquin gratia nō esset gratia. Unde bene dicit Paul⁹. Nō est volentis nec currentis sȝ dei miserētis. Cōfirmaf. q: null⁹ pōt deo satiſ facere: nisi de inimico fiat amic⁹: vel admin⁹ non inimic⁹. sed hoc nequit hō ex se. Nescit enim hō an odio vel amore dign⁹ sit. Et si obijciaf. quia vn⁹ hō potuit per se totū gen⁹ humanū inficere scȝ adā peccādo. ergo a simili ꝛ pur⁹ hō per seip sum pōt reparare: cū fortı⁹ sit bonū malo. Ma⸗ luȝ eni ex q̄rto dinoꝝ noīm: nō agit nisi in virtu te boni. Dicendū ꝙ lȝ loquēdo simpliciter fort⁹ sit bonū malo. tñ pēsatis circūstantijs nō ē incō ueniēs: quin fort⁹ sit facere bonū ꝙ̄ facere malū Scdm eni Aristo. bonū ē vnoᵘ: malū aūt multi phariam. ꝛ difficili⁹ quis tangit signum ꝙ̄ a si⸗ gno deficiat. Et pȝ ꝙ lȝ diabol⁹ iniuste hoīeȝ in carcere detineret: q: fraus ꝛ dol⁹ ƀm iura nemini patrocinanf. iuste tamē hō detinebaf: nec hinc se eripere poterat. vñ ꝛ licet de⁹ plus penset vitā ꝛ mortē hoīs innocētis ꝙ̄ multoꝝ peccatoꝝ. tñ ex se nō suffecisset ad hmōi redēptionē: nisi speciaľ gratia cōcurrisset dei. Et hoc est qđ dicit secun da pars pclīs. ꝙ pura creatura posset acceptari ad hmōi satisfactionē humani generis. Probaf ratione docto. subti. Sicut eni se hȝ nō debito: ad debito: ē: sic in casu isto se habere videf pura creatura sine crimine ad entē in peccato. ita aūteȝ videm⁹ ꝙ nō debito: pt satisfacere pro debitoř ergo a simili caritate dei poterit pura creatura ac ceptari a deo p defectu tot⁹ hūani generis. Def eniȝ casus ꝙ xp̄s fuerit pur⁹ homo: ꝛ ꝙ sibi infu⸗ derit de⁹ tantā gratiā creatā qualē mō hȝ: sine vniōe ypostatica. nō vř quin de⁹ possȝ acceptaf opera eius pro humani gnīs redēptiōe. nec tamē ex hoc essem⁹ tñ sibi obligati q̄tuȝ deo. verū est tamē ꝙ sibi deberem⁹ magnā reuerentiaȝ: sicuti ꝛ medo debem⁹ btē marie: toti tamē foret rōne dei. Ex quo pȝ defect⁹ scī thome qui qōne. ij. dicit. ꝙ pura creatura nō pōt satisfacere nisi intel ligat ex parte sui: sed loqui vř simpliciter. Ad idē pȝ defect⁹ docto. deuo. q. 3. qui dicit. ꝙ nec q̄ ad ī iuriā pōt pura creatura: nec quo ad dānum deo satisfacere. Et. q. iiij. dicit. ꝙ licȝ forsan posset hō purus de peccato actuali satisfacere: nunq̄ tñ de originali. Patet tñ oppoᵐ ex pōne. vñ homo sine peccato per donū grē sibi collatū: si deo placuis⸗ set pro se ipso potuisset satisfecisse aut pro oībus ƀm ꝙ de⁹ acceptare poterat. placuit tñ ex supha⸗ bundanti ꝛ nimia inquit Paul⁹ caritate mittere filiū suuȝ in terris: vt hoc solueret p̄ccū deo pa⸗ tri. vñ ꝛ testaf doc. deuot⁹. ꝙ si pur⁹ innocēs añ xp̄i passionē mortu⁹ fuisset. vtpura: si xp̄s fuisset purus hō celū introisset. Tertia cōclō est ꝙ ali⁹ fuit mod⁹ possibiľ deo ad redimendū genus humanū ꝙ̄ passio xp̄i. ꝛ est hic. Licet placatio no stra ihū passione deo sit acceptissima: alio tñ mō deo fuit possibilis. Dicit pᵃ pars cōclōnis. ꝙ passio ihū deo fuit acceptissima ad nos sibi reco⸗ siliandū. Probaf. Quid eni accepti⁹ ꝙ̄ mortem morte recōpensare. suauitatē peccati ade: ihū a⸗ cerbitate. facilitatē in adā peccādi: difficultatem ihū paciendi. superbiā ade: ihū abiectōe. vidim⁹ eum inquit ꝛ nō erat ei aspect⁹ neq̄ deco:. Uñ recte dicit docto: deuot⁹. q. v. ꝙ inter oēs modoſ redimēdi nos: iste fuit nobilissim⁹. fuit eni ad pla candū deū acceptissim⁹: dū innocens pro nobis nocētib⁹ se morti obtulit. Secūdo fuit ad curan dum morbū cōgruentissim⁹. peccauit adaȝ super bia: gula: ꝛ inobediētia. passus ē ihus in opposi tis virtutib⁹. Tertio fuit efficacissim⁹ ad attrahē duȝ sibi gen⁹ hūanū: dū aspicit pro se filium dei morıētē. Uñ elegant in quadā psula philippus cācellari⁹ parisieñ. ƀ innuit dicēs. in noīe ihū in cruce pēdentis. Hō vide quid pro te pacio:. ad te clamo qui pro te morio:. vidē penas quib⁹ affi cio:. vide clauos quib⁹ cōfodio:. cū sit dolo: tan tus exterio:. interio: tñ planct⁹ est grauio:: tā in⸗ gratuȝ dū te experio:. Et si dicaf ꝙ vita xp̄i fu it melio: morte eius: ꝛ ita vita poterat eque bñ satisfacere sicut morte. Dicēdū ꝙ lȝ loquēdo sim pliciter vita ihū fuerit melio: morte eius: tñ inq̄ tuȝ benignissime morte accepit: pro nobis acce⸗ ptissima fuit deo pr̄i. Addit tñ vnū ƀ scot⁹ ꝙ scȝ xp̄us est ex parte mortu⁹ pro iusticia. q: vidēs pu blica iudeoꝝ crimina eos arguebat ex quo mori iudicē ꝛ medicū qui eos curare venerat cū inte re merūt: veluti infirmi frenetici. Sed dicebat secū da pars cōclōnis ꝙ ali⁹ mod⁹ nostre redēptiōis fuit deo possibilis. patet: q: si nō: eēt potētia dei limitata. vnđ leo in quodā sermōe de ramis pal⸗ maꝝ dicit. oīpotētia filij dei que pp eandē essenti am ē equalis pr̄i potuissȝ liberare gen⁹ humanū solo imperio volūtatis sue nisi diuinis operib⁹ ma xime cōgruisset: vt nequitie hostiľ aduersitas eo quo vicerat vinceref. Hoc idē Augu. in de trini. et est in litera: hoc 3ᵒ expssi⁹ Grego. in moralib⁹ Qui nos fecit existere ex nichilo: reuocare etiaȝ sine morte sua ꝛ passiōe potuit. Et in hoc ōndiť defect⁹ Ansel. qui in lib. cur de⁹ hō. videf innuef nō eē aliū modū possibilē nisi mortē ꝛ passionē xp̄i. Quantū ad tertiū articulū sunt tres diffi cultates. Prima: an sine quacūq̄ punitōe seu pena potuit hūani generis remitti delictū. ōřevi def in. iiij. distin. xv. doc. subti. ꝙ sic. nō quiđ a p⸗ te generis hūani sed a pte dei. Dico tamē vltra penā que est ipmmet pctm̄. q: scribit Aug. ꝙ oē peccatū peccāti pena ē. Secunda difficultas. Utrū angelus potuisset nos redemisse. Dᵐ ꝙ sic de potētia dei absoluta: licet sit mod⁹ eminētio: vt xp̄s qui ē de⁹ ꝛ hō. Tertia difficultas. Quō dr̄nf tradit⁹ est in mortē xp̄us a deo patre: a seip so: a iuda. Dicenduȝ ꝙ intelligř traditus a patre pmissiue ꝛ acceptatiue: q: passionē vnigeūi filij sui acceptauit. a se: in modū obediētie: q: ad ƀ ve nerat in mundū. a iuda traditorie. Et tñ de p̄nti qōne. ꝙ vȝ est necessariū loquēdo p modum sup positiōis: ꝛ nō necessariū loquēdo absolute pas sione xp̄i ditissima hoīem satisfactorie reparari. Tunc ad argumēta. Ad primū dico ad maiorē ꝙ est vera ceteris paribus. nō sunt aūt paria. q: to ta natura angelica nō est infecta: sicut tota natu⸗ ra humana. iđ nō sequif ꝙ si nō eēt reparata an gelica ꝙ nec hūana. alludit huic respōsioni. quia homo alio tēptāte peccauit: qđ nō ī angelis. ma xime taȝ callida suggestiōe. hoc dico pp aliquos qui ponūt peccatū primi angeli quodāmō causā peccati minoꝝ angeloꝝ. Ad secūdū ꝛ tertiū siľ vnica ꝛ responsio. Concludunt enim de potētia absoluta dei que potuit vnū opus xp̄i acceptare ad hmōi satisfactionē. đ potētia tñ ordinata no luit nisi vnigeniti proprij passiōe quācūq̄ acci⸗ pere recōpensationē. Ex presenti aūt distin. sicut de precedē. ꝛc. Prima cōclusio. Aliter potu⸗ it de⁹ redimere sed nō sic cōgruit licet asserere. Dicit cōclō ꝙ ali⁹ mod⁹ redimēdi nos fuit deo possibilis: sed nō ita cōgru⁹ nobis. A principio distin. vsq̄ ibi. Si eni ꝛc. Secūda pclō. Deo iniuriā malign⁹ spūs ꝛ hō etiā fecerunt primit⁹. Dicit pclō. ꝙ dyabol⁹ ꝛ hō iniuriā fecerūt deo. Et ponif ab illo capᵒ. Si eni ꝛc. vsq̄ ibi. Chri⸗ stus ergo ꝛc. Tertia cōclusio. Pater caritate filiū tradidit: sed iudas vendidit ex malignitate. Dicit pclō ꝙ pater tradidit filiū suū pro nobis p caritatē: sed iudas per malignitatē. Ab illo caplō Christus ergo ꝛc.

Ost predicta cōsiderādū est vtrū in mor⸗ te ꝛc. Hic signaf. xxi. distin. hu⁹ tertij que sic cōtinuaf ad precedētes. Naȝ post ꝙ̄ in precedēti distin. passionis ihū posita ē con⸗ gruitas. Nūc in p̄nti distin. sequēte tāgř mortis acerbitas. Et hȝ ista pars diuidi in. 3. partes pri cipales. In pria ōnditur per mortē a diuitate car nis vt aīe nō fit disiunctio. In secūda pȝ veritate carnis ab aīa tūc separatio. In tertia ex subtilita te mortē sequētiū fit indagatio. Prima in prinᵒ. Secūda ibi. Recedēte vero aīa mortua est caro xp̄i. Tertia: distin. xxij. hic queriť vtrum in isto tri duo ꝛc. Duab⁹ vltimis ptib⁹ indiuisis manētib⁹ Rursus prima pticula in qua ōndiť ꝙ per mor⸗ tē a diuitate carnis aut aīe nō fit facta disiunctio in tres ptes diuidiť. In pria pponiť obscuritas In secūda adiungiť sancta veritas. In tertia diſ soluiť auctoritas. Prima in principio. Secunda ibi. Quib⁹ rñdem⁹ illā ꝛc. Tertia ibi. Alij quoq̄ auctoritati innitūť ꝛc. hec ē diuisio ꝛc.

Truȝ xp̄i caro ab aīe vnione morte disiū cta: putrefieri potuerit. Et arř ꝙ sic tripli⸗ ci medio. Primo sic. Natura nō īcipit motū quē nō pōt perficere seu terīare. sed termi⁹ corruptiōis viuētis ē putrefactio. ergo ex quo in morte xp̄i incepta est hmōi mutatio: que dř cor⸗ ruptio. sequiť ꝙ corp⁹ xp̄i fuisset putrefactū: nisi fuisset resurrectio ei⁹ accelerata. Maio: est pbi ī 3ᵒ methaᶜᵉ. ꝛ. vi. phicoꝝ in fine. ꝛ pȝ rōne. q: cuȝ natura nihil agat frustra. ex đ celo ꝛ mūdo. nihil incipit qđ nō possit cōplere. Mino: vero ē expſ se in prinᶜᵒ methco:oꝝ. Secūdo arř sic. Mi nus repugīt pleītudi sapīe ꝛ boītatiſ posse incine rari ꝛ putrefieri: ꝙ̄ timo: seu tristicia. sed xp̄us stante in eo statu sūme create sapīe ꝛ bonitatis: ꝛ timuit ꝛ tristat⁹ est. ergo ꝛ potuit caro ei⁹ putre fieri. Maio: pȝ ex eo ꝙ tā tīo: ꝙ̄ tristicia īnuūt aliq̄d debilitatis spūaľ: qđ nō īnuit posse putre⸗ fieri: q: solū corp⁹ nō aīaȝ aspicit. timo: aūt ꝛ tri sticia ipsaȝ aīaȝ. Sed mino: ē nō euāgelico testi⸗ mōio. Incepit eī ihs pauere ꝛ tedef. ꝛ alibi. Tri stis est aīa mea vsq̄ ad morteȝ. Tertio arř sic. Humilitas est cā exaltatōis: sed xp̄s sup oēs fuit exaltat⁹: ergo ꝛ infra oēs humiliat⁹: sed humili⸗ tas maio: videf posse putrefieri ꝛ mori simul: ꝙ̄

solū posse mori. igr̃ ꝛc. Maior pꝫ testimonio xp̄i. Qui se hūiliauerit exaltabit̃: ꝛ qui se exaltat hūiliabit̃. Sed minor ꝓbat̃ ex illo verbo Phil. ij. Propter qd̄ ꝛ de⁹ exaltauit illū: ꝛ dedit illi nom̄ qd̄ ē sup oē nomē. In oppo^m vero ar̃: ex illo verbo ps. Nō dabis sanctū tuū videre corruptōnē. ꝛ glo. dicit. sanctū tuū. i. a te sanctificatū. Idez Dam̄. cap°. lxxiiij. Dn̄i inqt corp⁹ indestructibile ꝛ incorruptibile p resolutionē in elemēta fuit. In ista qōne pariformiter. ꝛc. Quo ad p^m articulū termi sunt. Caro. vnio. ꝛ putrefactio. Primus ergo termi⁹ est caro. vn̄ caro solet accipi tripliciter. Primo° dr̃ caro cōīssime id qd̄ ex q̄tuor elemētis ē cōpositū hoc solo addito ꝙ sit in viuēte aut īmediate fruct⁹ ei⁹. ꝛ hoc mō dicūt medici carnē in fructibus arboꝝ. sicut dicit̃ caro coctani pomi: seu piri. Secūdo dr̃ caro min⁹ cōit̃. s. ex q̄ttuor ꝯpositū elemētis solū reptū in aīato aīa sensibili. hoc mō caro in piscib⁹: sed nō arborib⁹ eē dicit̃. vn̄ dicūt carnē piscis vt salmonis ꝛc. Terr° dr̃ caro ꝓprie. ꝛ tūc nō reperit̃ nisi in gradiētib⁹ aīalib⁹ sup terrā distīctis a piscib⁹. ꝛ hoc mō cōi vsu hoc noīe caro vtimur. restringit̃ aūt aliqn̄ soluz quo ad hoīez. ꝛ tūc illa facta restrictione i homine caro accipr̃ triplicit̃. Primo° dr̃ caro vt sonat in culpā. sicut illud ephe. v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄: ꝛ spūs aduersus carnē. ꝛ hoc° nō fuit caro in xp̄o. Secūdo dicit̃ caro vt solū sonat in corruptionē penalē: sed nō culpabilē. sicut ē illud. Caro ē spūs vadēs ꝛ nō rediēs. hoc mō ꝑm aliquid fuit caro in xp̄o: ꝑm aliud nō: q2 nō oēm suscepit nr̄ām corruptionē. ex. d. xv. Tertio mō dr̃ caro vt solū noīat partē materialē hoīs istituti. sicut est illud Gen̄. ij. Hoc nūc os ex ossib⁹ meis: ꝛ caro de carne mea. hoc mō sumit̃ in tit̃o qōnis. Et dr̃ caro q̄si cara: q2 nemo vnq̄ carnē suā odio habuit. Secūd⁹ termin⁹ est vnio. vn̄ ꝑz docto. deuo. artic° p°. q. 3. vnio in proposito pōt accipi triplicit̃. Vno mō dr̃ vnio actio vnientis hoc mō vnio: aut ē in p̄mento actiōis: aut illud circūloquit̃: ꝛ pōt vnio vniēs vocari. Secundo dr̃ vnio passio vnibil' seu vnibiliū: ꝭ mō ē vnio in p̄dicamēto passiōis. Tertio dr̃ vnio rl̃o vnitorū. ꝛ ista sequit̃ tā vnionē actionē q̄ vnionē passionē: maxime in actu: nō aūt in pō: q2 respectus passiui ad agens in pō: p̄supponit̃ admin⁹ nat̃a actioni ꝛ passioni. Ex q̄ infert̃ ꝙ vnio pōt noīar̃ aut solū vnibiliū. aut 2° solā vniēdi pōz. aut 3° illā actualē rl̃onez. Terti⁹ termin⁹ est: putrefactio. vn̄ putrefactio ꝑm Aristo. in. iiij. metheo. sic diffinit̃. Putrefactio est corruptio quedā in vno quoq3 humido proprie ꝑm naturam caliditatis ab alia caliditate: hec aūt que est ābiētis. In qua diffinitiōe tria tangunt̃. Prio gen⁹ putrefactionis: dū dicit̃: corruptio quedā. nō eni ois corruptio ē putrefactio: sed ꝯsūmata. vn̄ finis corruptionis ꝑm ph̄z in eodē. iiij. ē putrefactio. Ea ppter bn̄ dicit doc. subti. in p̄ñ distin. ꝙ sicut i generationis opere ꝓcedit̃ a min⁹ perfecto seu ab imperfecto ad perfectū: sic ecōtra in corruptōe procedit̃ a pfecto ad imperfectū. Secūdo tangit̃ subiectū putrefactionis dū dr̃. in vnoq3 humido ꝓprie ꝑm naturā caliditatis. teste eni ph̄o q̄ putrefiunt prius sunt hūida postea sicca. virtute eni exterioris caliditatis attrahit̃ interi⁹: humidū exterius: ꝛ solū siccū remanet interi⁹. ꝛ hoc mō fit putrefactio ꝛ incineratio. Tertio tangit̃ cā efficiens putrefactōis dū dr̃. ab alia caliditate. hec aūt q̄ ē ambiētis: exterior eni caliditas vt ignis vel aeris que ambit totū putrefaciēdū: humidū interi⁹ attrahit cū quo exalat propriū calidū: ꝛ remanēt ptes dissolute: ꝛ fit putrefactō. hui⁹ signū extat manifestū q2 in mōtib⁹ vbi sunt niues ꝑpetue: ꝛ calor modic⁹ vix fit corpoꝝ putrefactio mortuoꝝ.

Quantū ad scd̄m articulū sunt tres cōclōnes. Prima ꝯclo ē de vnione tā carnis q̄ aīe tempore mortis ꝛ triduo cū diuitate. Secūda ē d morte cōueniēti carni xp̄i in separatōe aīe ab ea. Tertia est ꝙ putrefactio carni xp̄i nō ꝯpetebat. Prima igr̃ ꝯ° est. ꝙ tpe mortis xp̄i tā caro q̄ aīa cū diuinitate fuerūt vnite. ꝛ est hec. Lz caro ꝛ aīa in xp̄o per mortē sint separate: indiuisa tamē a diuino v̄bo eoꝝ fuit vnio. Premittit ista ꝯclo ꝙ p mortez xp̄i aīa ei⁹ fuit separata a carne sua: pꝫ vnico verbo. q2 de hoc in sequēti distin. Quia videlicz aīa xp̄i descendit ad inferna iuxta fidei articuluz corpore ei⁹ in sepulchro remanēte. Dicit igitur secūda pars cōclōnis. ꝙ caro nō fuit separata a diuitate tpe mortis: sed semp vnita. Probat̃: q2 xp̄s in triduo dict⁹ est iacuisse in sepulchro. hoc aūt est solū rōne corporis. ergo corp⁹ seu caro sp remansit diuitati cōiunctū. Cōfirmat̃ auctoritate leonis pape. Tanta inquit est vnio dei ꝛ hois vt nec supplicio posset dimitti: nec morte distingui. Vn̄ egregie doc. deuo. q. ij. arti. pri. tres inuit rōnes: quare mortis tpe a diuinitate caro non fuit seiūcta. Prima rō est liberalitas a parte assumentis: q2 cū de⁹ dat aliqd̄ donū nō subtrahit illud sine culpa. ꝛ ita caro q̄ nō peccauerat dimitti nō debebat. Secūda rō ē dignitas a parte assūptibil'. s. carnis tā nobilis: i qua xp̄s magnificētissima exercuerat. Tertia rō est vtilitas ex pte assūptōis: q2 nēpe pp nos carnē assumpsit: dimitter̃ nō cōgruit cū nulla obuiet rō. Sed nūc queritur ad quā vnitatē erat hec vnio: nō nature. q2 alia natura diuina: alia carnis. nō psone: q2 caro non pōt eē psona. Et dicēdū ꝙ ypostasis seu suppositi. ypostasis eni cōior est psona. nō tamē intelligēdo ꝙ caro sic vnita loquēdo proprie sit ypostasis: sed ypostasi vnita. q2 cōicatio ydiomatum nō est ad partē sed ad totū. nec obuiat ꝙ caro d̄ se sit insensibil'. pōt eni diuinū verbū sumere naturā insensibilē. vt patuit. d. ij. h⁹ tertij. lz thomas ꝛ doc. deuo. tā in p̄ñti passu: q̄ in p̄cedēti. d. asseuerent o^m. Ex q̄ isert̃ ꝙ lz via nē p̄intelligat̃ vnio carnis ad aīam huic vnioni: nō tn̄ q̄n caro vnibil' sit deitati sine aīa. vn̄ nec proprie vnit̃ caro mediante aīa: sz ābe mediāte hūanitate ex d. ij. Prio eni teriata est hec vnio ad hūanitatē: loq̄r hic de medio nō necessitatis sz ꝯgruētie. Sz dic̄ 3^a ps ꝯclōis. ꝙ aīa xp̄i nunq̄ fuit separa a diuo verbo. Probat̃. si cū fuit separa in morte. aut nolēs: aut volēs. Si nolēs: iā erat misera. ꝛ ita nunq̄ fuissz btā. de bono eni null⁹ miser efficit̃. Si volēs iaz fuisset impia: volēdo istā sepatiōnē. Confirmat̃. q2 xp̄s p⁹ mortē dict⁹ est descēdisse ad inferos. et tn̄ sola aīa: ibi descēdit. Ea pp ꝛ Augu. ꝛ Dam̄. vn̄ dicūt. Anathema sit qui dicit verbū deposuisse qd̄ semel assumsit. ꝛ hz intelligi q̄ ad ptes prīcipales. vt patebit in sequēti d. Nec cū decū decebat aīaz dimittere: cū iā q̄si matrimonio eā sibi indissolubilit̃ copulasset. nec nob̄ expediebat q̄s de libo erat eductura: nec 3° sibi cōgruebat: cuz btī^ma et innocētissima foret. Et si obijciat̃ p illud Job. x. Prātez habeo ponēdi aīaz meā. e v̄bū xp̄i: ꝛ ita deposita est aīa a verbo. D^m ꝙ illud v̄bū innuit ꝙ poterat pō absoluta deponere etiā aīaz a diuitate: nō tn̄ de ordiata. Vltra innuit ꝙ deposuit ī morte nō a se: sed a carne aīam. Nec tn̄ oꝫ ꝙ ista sit vera: diui^m ver^m est aīa. q2 ista cōicatio: vt patuit: nō ē respectu partiū sed toti⁹: aīa aūt ē pars hūanitatis. Sed dicz q̄s. q2 nō potuit aīa vniri deitati quin ea frueret̃ ꝛ sūme delectaret̃. hoc tam̄ nō fuit ī morte xp̄i: sed calaītatis. Vn̄ q̄dā glo. sup illō Math. xxvi. Tristis ē aīa mea vsq3 ad mortē. dicit remota delectatōe eterne deitatis. tedio hūane calaītatis afficit̃. D^m ꝙ illa glo. intelligit̃ de portiōe inferiori: in q̄ p dispēsationē glīa nō redūdabat supioris porcōis: vt acrior eēt ei⁹ pa° vn̄ ꝛ ꝑm illā clamabat. De⁹ de⁹ me⁹ vt q̄d dereliq̄sti me. nō q̄dē rōne vniōis: sz tormēto passiōis.

Secūda ꝯclo ē de morte ꝯueniēti carni xp̄i in sepatiōe ab aīa. ꝛ ē hec. Aīa xp̄i i in morte effecta impossibil' carnē relinq̄t mortuā. Di: p^a ps. ꝙ aīa xp̄i i sepatōe mortis fuit facta ipassibil'. ꝓbat̃ Ois pa° penal': de q̄ mō loq̄mur. aut fit a cōtra° ꝛ hāc nō hūit p⁹ sepatiōnē aīa xp̄i q̄ caruit ꝯrio. aut pp pctm̄ rigore diuine iusticie. ꝛ hāc nō hūit q2 peccatū nō fecit. aut fit dispēsatiue: ꝛ hāc tunc nō hūit: q2 iā redēptōis nostre p̄ciū ꝑsolutū erat eo in cruce clamāte. cōsūmatū est. Cōfirmat̃. q2 tota passibilitas aīe xp̄i videt̃ ex vnione ad corp⁹ tūc aūt nō pl⁹ erat corpori vnita. tn̄ secūdo q2 cetere aīe p⁹ separationē īmediate efficiunt̃ ipassibiles: nisi peccatū obuiet. tn̄ 3° q2 pa° nō ponit̃ ī xp̄o nisi merēdi tpe: qd̄ iā trāsierat. Nec est simile de corpe xp̄i. debuit ei passibile vtq3 post triduū remanere vt vez corp⁹ nō fantasticū ꝓbaret̃. Et si obijciatur q2 si anima xp̄i itez illi corpori in triduo vniretur: nunq̄ esset passibilis. Dicendū ꝙ licet posset vniri potentia absoluta dei: non tam̄ ordinata. nec vltra vt videt̃. sequit̃ ꝙ esset passibilis: posset eni anima beata de se esse in corpore passibili: ꝛ tamē nō pati. vnde parz illi anime collatam esse tunc inpassibilitatē. Sz dicit scd̄a pars conclusionis. ꝙ caro in morte xp̄i relicta est mor^a. pater: quia qd̄ prius viuebat ꝛ modo non viuit si sit in natura iudicat̃ mortuū. huiusmodi ē caro xp̄i post separationē anime. igitur ꝛc. Cōfirmatur. quia resuscitata est qd̄ nō fuisset nisi prius fuisset mortua. Vnde in simbolo apostoloꝝ dicitur. Mortuus ꝛ sepult⁹. ista autez sepultura capitur soluz ratione carnis. nec obuiat ꝙ vniebatur verbo diuino viuenti. q2 diuinuz verbuz carnez nō informabat: quod requiritur ad rationez vite. Ex quo liquido patet ꝙ nō est simile de anima ꝛ carne. quia aīa bene dicitur viuere deo: quia nō informatur immediate amore ꝛ cognitiōe dei: q̄ sunt vita anime: non ita corp⁹. Et si dicat̃ ꝙ caro xp̄i in triduo erat nobilior omni alia carne. ꝛ tamen omne viuuz nobilius ē non viuo. Dicendū ꝙ omne viuuz nobilius ē nō viuo simpliciter: sz non ad tempus. Dat exempluz doctor deuotus questiōe. ij. articu. ij. Nobilior est filius regis captiuatus ꝛ incarceratus: filio rustici libero. ita in proposito. Tertia conclusio est: ꝙ putrefactō christi carni nullatenus competebat. ꝛ est hec. Nouo non antiquo factuz extat miraculo: vt xp̄i caro putrefactione careret. Probatur breuiter cōclusio medio doctoris sub. in presenti distinctiōe actiuuz sufficiens passiuo disposito sufficient̃ approximatuz naturaliter agens in illud agit. sz solum dato antiquo miraculo. scilicet quo gloria anime xp̄i in corpus nō redundabat: vel quodcūq3 sit aliud in conceptōe filij dei: caro xp̄i in morte est passiuum dispositū ad putrefactionem: et calor exterior est naturaliter actiu⁹ ꝛ sufficiēs et approximatus. igitur putrefiet. Cōfirmatur. quia non obstāte antiquo miraculo potuit in vita sua Jhesus sudare: ꝛ vngues radere: ꝛ similia. Ex q̄ infertur: ꝙ oportet ponere nouum miraculuz vt putrefactio carni christi non congruat. Non obstante ꝙ Henricus de gandauo: quol'. xij. qōne xij. dicat ꝙ sufficit antiquum miraculum.

Quantum ad tertium articulum sunt tres difficultates. Prima: An in morte christi fuerit alia vnio carnis ad deitatem: alia anime. Dicendum ꝙ sic: relatio enim tripliciter numeratur. Aut ratione fundamenti solum. Aut secundo ratione termini solum. Aut tertio ratione vtriusq3. Ad propositum autem licet vnus sit terminus scilicet diuinum verbum. sunt tamen duo fundamenta distincta. scilicet anima ꝛ caro.

Secūda difficultas. An diuinū verbū sit fatendū mortuū rōne carnis mortue. Dicēdū q sic. vel verius vt videt rōne hūanitatis tūc destructe. vt patebit sequēti d. q: mutuo cōicāt sibi proprietates: vt diuinū verbū dicat mortale et imortale diuersarū naturarū rōe. Tertia difficultas. vñ ē q xpi caro nō ē dimissa putrefactōi. cū scriptū sit de xpo ad Heb. ij. q decebat eū p oīa fratrib' assimilari. Dicēdū q illa putrefactio sonasset in vituperiū et nō in adiutoriū fidei. Illa aūt pauli auctoritas itelligr de tāgētib' redēptionē q fuit cōpleta in morte: iō nō oportuit q in putrefactiōe nobis simil' efficeret. Ex q p3 ad. q. q videl3 xpi caro ab aīa vniōe morte disiuncta putrefieri nō potuerit. Tūc ad argumēta. Ad primū dico ad maiorē: q ē vera nisi veniat aliūde impedimētū veniat aūt in proposito ex nouo miraclo: vnde dimissa ē corruptio incipe s3 nō teriari: q: fuiss3 derisio sine vtilitate carnē iesu putrefieri. Ad 2m dicendū ad maiorē. q h3 veritatē qñ timor et tristicia capiunt ex necessitate: nō aūt qñ libere capiunt et dispēsatiue. sic in proposito. q: dino imperio glīa nō redūdabat in inferi' aīe. Ceterū nec timor nec tristicia ipediētes rōnes ponunt in xpo s3 subdite rōni. iō argum nō obuiat. Ad 3m arm dōm ad maiorē. q hūilitas accepta vt decet ē cā exaltatiōis: sūmā aūt quā decebat assumpsit xpus. iō merito sup oēs ē exaltat': sed nō decebat vt pati it carnē ei' incierari. Ex phti āt d. sicut &c. Pri ma 2o. Nō ē dimissa vt clamat vitas caro vl' missa viuēs hūanitas. Dic 2o q diuinitas nunq dimissit assumptā carnē: nec hō viuēs a deo dimissus ē Et pōit a princ. d. vsq ibi. Alij &c. Scda 2clo. Caro et spūs bñ separāt: s3 nō segregant a deo penit'. Dic 2o. q i morte xpi caro et aīa bñ separant abinuicem: s3 nō a dino vbo. Et pōit ab illo ca. Alij &c. vsq ibi. Recedēte vo aīa &c.

Tertia 2o. Dei geit' erat mortal' et imortal' vel penit'. Dic 2o. q dei vnigeit' pt dici mortal' et immortal' fm diuersas nās in eo reptas. et sic de alijs. Et pōit ab io ca. Recedēte vo aīa &c. vsq ad finē distin.

b Ic querit vtrū in illo triduo &c. Hic sigtur. xxij. d. h'. iij. q sic 2tinuat ad pcedēte3 Nā postq i pce. d. ostēsū3 ē qlit i ibu morte carnis ab aīa facta ē separatio. Nūc i pñti d. morte ibu seq̄ntū fit idagao. Et h3 didi pñs d. in 3. ptes princ. In pa in triduo ibu affirmat infuisse vera hūanitas. In 2a i io cod inuestigat vbi fuit ei' localitas. In 3a querit. an de celo hō 2cedat q descēderit vel nō sit vitas. Pria i pric. Scda ibi. Hic querit si xps i morte &c. Tertia ibi. Sol3 et qri si 2g. &c. Duab' pris p ib' idisis manētib' Rursus pticla 3a in q qrit An cōcedat q hō de celo descēdit &c. in 3 ptes diuidit. In pa ppōit qōnis solutio. In 3a āuccat 2clo. Pria in princ. Secūda ibi. Ad qō dicim' si ad &c. Tertia ibi. De corigia calciamēti &c. Hec ē dio psē. d.

t Trū xps nō ens in triduo hō: et resurgēs ab inferis ad pris dexteram sedeat. Et arv ad ptē falsa3 trib' medijs. Prio ar q xp' fuerit hō in triduo. xps fuit xp' in triduo. igit xps fuit hō in triduo. Añs probat: q: ide3 ptur de se ipso. Testis ē āt Boeci'. Nullā veriorē eē pdicatiōne3 ea in qua idē ptur de seipso. S3 pbat 2ña. q: ex opposito 2ntis sequit om añcedētis. sequit eni3 nō fuit hō in triduo. go nō fuit xps in triduo. Tū q: arguit ab inferiori ad supi'. añs eni ē inferius ad 2ñs sicut eē sortē ad eē hoiem. Secūdo ar. q xps nō resurrexerit ab inferis. Si xps resurrexit ab inferis: aut h fuit rōe corpis: aut rōe aīe. sed neutrū ē dicēdū. igr. Maior p3 ex dione sufficiēti. q: nō ē dubiū q dinitas resurgere nō potuit. S3 pbat minor. po nō rōe corpis. q: corp' in illo triduo i seplchro iacuit. nec 2o rōe aīe. teste ei aug. ad dardanū. et ēt sup geñ. ad lra3. non facile nom inferni i bono i scripta iuenit. et ita argui potuit aliqō malū i aīa xpi si i iferno descēdiss3. et p' modū resurrexiss3. Terao ar q nō sedeat xp' ad dexterā pris. In ea pte pris xp' f3 vtrāq nafa3 collocat i q sūt pocōra bōa dei. s3 i sinistra sūt pocōra bōa dei pris q i ei' dextra. go diuus 03 dici xp' sedere ad sinistrā pris q ad ei' dexterā. Maior pat3. Tū quia ratōe diuinitatis equal' ē xps pri. Tum q: rōe hūanitatis assūpte sup oē3 extat creaturā. vñ ad eph. iiij. Excelsior celis fact' ascēdit i altu3 glo. loco et dignitate. Mior vo pbat. puer. 3o. In dextra ei' lōgitudo dierū: et i sinistra illi' diuicie et glā. In om pri ar. auctēc mgrorū urorū ponentiū xp3 nō fuisse hoiē3 i triduo. In om scdi ar ex illo vbo actuū. ij. Quē de' inqt suscitauit solutis dolorib' iferni. In om tertij ar ex articlo fidei. Sed3 inqt ad dextra3 dei pris oipotētis. In ista. q. ad al. &c. Quo ad pm artim teri sūt. Triduū. xr. et sedere ad pris dexterā. Prim' igr termi' ē triduū. et dr a tris qō ē tres. et dies. qsi tres dies. vñ i pposito triduū dr tripl'r. Prio dr triduū id tps in q matutiali offio treni cātant Jeremie. hoco dies iouis veneris et sabbi: añ diē rrōnis dicūt triduū. et hoc capiēdo xps bñ fuit hō in triduo. q: die iouis et veneris vsq in horā nonā. Secūdo dr triduū illi dies artificiales: in qb' aīa xpi a corpore seiuncta ē. et hoc tot' dies veneris: sabbi: et dies dñica: dicunt triduū. hoc etiā mō i triduo xps fuit hō. q: die veneris vsq in horā nonā. et die dñica ab hora rrōnis et deinceps. Tertio dr triduū per synodoche3: id soli. s. temp' in quo a corpore xpi aīa seiuncta ē. hoc modo: hoc triduū dicitur dies veneris ratione vltime sue partis. dies sabbati integer: et dies dñica ratione sui inicij et hoc modo xpus non fuit homo in triduo.

Secūd' termin' ē resurrectio: qsi iterata surrectio. Vñ resurre de q ad pñs loqmur: hoc mō p ōt diffiniri. Resurrectio ē corporis facti incorruptibilis ad aīam iterata vnio. vbi tria tangunt Primo subiū resurrectōis. dū dr. corpis facti incorruptibil'. Prio eni qō ē aīale et qō corruptibile q qō spūale et incorruptibile. resurgem' aūt ex corruptibili ad incorruptibile. Secūdo tāgit resurrectōis termi'. dū dr. ad aīam. Si nēpe corp' incorruptibile efficeret et ei aīa nō vniret: nō diceret rrō. Ideo 3o dr. iterata vnio. et p3 q si prio vnū corp' incorruptibile aīa informaret nō ess3 rrō: q: nō eēt iterata vnio. Joh. dam. diffiniens rrōne3 dicit. Resurreo ē ei' q cecidit: et ē dissolute 2a surrectio. Terti' teri' ē sedere ad dextera3 patris. Vbi notādū po q ista tria dr̄nt. esse a dextris pris. astare a dextris patris. et sedere ad dexterā patris. Esse nēpe a dextris oib' cōpetit bōis. Sic eni dicit Math. xxv. Oues aūt quidē ponet a dextris: edos aūt a sinistris. Astare aūt a dextris propriū ē btē marie inqtū bona filij in ipla3 spāli dignatione effluūt. Astitit inqt dauid regina a dextris. Sedere āt ad patris dexterā est propriū xpi. q: id ē eē i pociorib' bonis dei qō solu3 ei cōuenit. Vñ vltra notādū q xps dr esse in sinu dei patris rōe sue eterne gñationis. Dicitur scdo sedere ad dexterā pris rōe bōrū q pri' participat. Dr vero dextera pris: q: pr eo cūcta opat Oīa ei per ipm facta sunt. Ex q p3 3o. q ista dextera patris intelligēda ē spūalr: nō admodū humāi sensu. Quātū ad secūdū artim. sunt. 3. 2clones. Prima ē q xps nō fuit hō in triduo. Secūda de rrōne xpi. Tertia de ei' sessione ad dexterā patris. Prima igr ē hec. Christ' nec i triduo fuit hō: nec vt hō vbiq eē notat. Pria ps 2clonis dic. q xps nō fuit hō in triduo. Probat xps in triduo fuit hō mortu'. go nō fuit hō. P3 2ña. q: eē mortuū diminuit de rōe hōis. Cōfirmat q: corrupto supiori corrūpit iferi': sic corrupto aīmali corrūpit hō. viuū āt extat supi' hōi: s3 xps fm hūanitatē nō viuebat in triduo: igr nec erat hō. P3 3o. xps eni in triduo fm hūanitatē nec videbat nec audiebat &c. et ita si fuit hō erat hō cecus et mut': qō nō ē dicēdū de xpo. Ex q p3 defect' hug. de scō vic. q lio po. pte pa cao. penltio. pōit xp3 i triduo fuisse hoie3 cui' cā apō eū ē qa aīa ē tot' hō. vñ corp' nō ē nisi istrumētū aīe. diuinū āt vbū hūit i triduo aīa3 secū vita3. l3 tñ non corpi. P3 tñ om. hō eni ex corpe et aīa veluti suis partib' cōponit: vt nec aīa sit hō: nec corp' hō. s3 ptes sint hois. vñ Aug. xiij. d tui. cao vltio. h. s. verū ē q nō tot' hō: s3 ps melior hois aīa ē. nec tot' hō corp': s3 iferior hois ps ē. Ex q pfoziter isert defect' mgri sniarū: q i pñti etiā d. poit xpm fuisse hoie3 in triduo. tñ aliūde ē mot' q hugo. q: s. diuinū vbū hūit secū vnitā aīa3: hūit et corpus secū vnitū. et illa duo sunt idē qō hō. S3 sua salua reuerētia h nō sufficit vnio. s. ad 3m: nisi int se vniant. vñ i eadē Aug. auctē isert. s3 cū ē vtrūq 2iūctū. s. corp' et aīa: hois nomē h3. Nec errat verū qō dr q corp' et aīa solū sunt hō. p3 eni apud doc. sub. in pñti d. et āpli' i 2a h' tertij. tertiā esse entitatē distinctā a partib'. Ex q sane cōcludit q h in passu nō sine cā a reuerēdis nris mgris: magister sniarū cōiter nō tenet. Et errat scōs loc' i q in hoc 3o dimittit. Prim' eū ē in. v. d. vbi ponit aīa3 eē personā. Et si obijciat q: xps nunq desiit eē sacerdos: est aūt sacerdos fm hūanā naturā Scriptū ē eī. Tu es sacerdos ineternu3 fm ordinē melchisedech. Ad hebre. vij. xps sempiternu3 h3 sacerdom. Dicit q istō sacerdom eternū dr: q: sibi aliuā nō succedit. nō q sp fuerit xps inqtu3 hō sacerdos. Ex q p3: q qñ dr. xps descēdit ad iferna. xps iacuit in sepulchro. et 2sima rōne ptis intelligit sermo nō toti'. S3 dic scda ps 2clonis. q xps vt hō nō fuit vbiq. p3: q: alioquin vt hō moueri nō potuisset. Nec val3 q hūanitas i xpo vnit verbo dino infinito. nō eni o3 pro tāto q si dim vbū sit vbiq: q et hūanitas. sic l3 si3 cū deo: nō tñ sequit: q si de' sit rōe: q et ego. Unde notat doc. de uo. q. ij. q xp' dr in loco tripl'r. Personalit: et sic ē vbiq. Sacmētal'r: et sic ē i mltis locis. Localit: et sic ē i celo ēpirco rōe hūaitatis assūpte. Scda 2o ē de rrōne xpi. et ē h. Sic triduo i sepulchro corp' xpi iacuit: vt aīa descēdēs ad iferos corp' die reacciperet tertia. Dic pa ps 2ōnis q corp' xpi fuit i seplchro trib' dieb'. p3. Mat. xij. ex figura Jone. Sic eī fuit ionas trib' dieb' et trib' nocti i vētre cethi. sic fili' hois i corde tre Et si obijciat ex io Judic. vi. Dormiuit sapsō: q ē figura xpi: vsq ad medietatē noctis: et tulit portas. Cū go mea nocte surrexerit reliquit: q nō fuit trib' dieb'. Et dm q l3 mea nocte surrexerit: tñ iā icipiebat dies dñica. et h suffic vt p ptē totū intelligam'. vel dm q surrexit int aurorā et nocte3 mediā. et q: mediū āborū i nālib' sētit nā3 extreōru3. hic ē q aliqñ dr surrexisse i aurora. aliqñ in noctis medio vt sic a sua sepulta vsq ad suā rrōnē. xxxvi. hōrū decurreret spaciū: q ē nūer' pfect' sex. qppe sex: faciūt. xxxvi. ē āt sex apō arismeticū nūer' valde 2plet': et i h nūero sūt due noctes et dies vna. et serat pporo simpli ad duplū fm Aug. sua eī simpla nocte duplicē i nob noctē iteremit. noctē. s. culpe et pene. vñ nō imerito tps aorū i sua rrōne pducit xp' vt prīogeit' dret mortuorū. et d resurrectōe nra nō dubitarem' sua morte iā 2pta. Ex q p3 3a ps 2ōis. q. s. xp' resurrexit 3a die. S3 dic 2a ps 2ōis. q xp' descēdit ad iferos i io triduo Vñ dam. descēdit ad iferna aīa deificata. vt quēadmodū his q i tra sūt: ita et his q i inferno sūt et i tenebris et in vmbra mortis sedēt supluceat. vñ habet fidei articul': descendit ad inferna.

Sz ad quē locū illa descēdit aīa sanctissima. Di-
cendū pᵒ ꝙ nō descēdit ad infernū dānatoꝝ: q̄a
nullū ex eis redemit. Ex quo pz ꝙ illa glo. sup il-
lud zacha. ix. Tu q̄ꝫ in sanguine testamēti tui edu-
xisti vinctos de lacu. habēs sic. eos qui tenebant
victi carceribꝰ: vbi eos nulla mīa refrigerabat.
quā diues ille petebat. tu liberasti. est satis ipro-
pria: ꝛ dz exponi. tu liberasti. s. eos qui erāt in in-
ferno: cū talibꝰ: nō tñ ita ꝯdānati. Ultra dicēdū
ꝙ nō descendit ad limbū pueroꝝ: q2 nō sunt mē
bra xpi. Tertio dicēdū ꝙ descendit ad limbuz pa
truz qui eū expectabāt. Sed q̄d de loco purgato
rij. Sanctꝰ tho. arti. ij. q. i. dicit. ꝙ aīa xpi solū de
scendit in limbū patrū: ꝛ ita nō in purgatoriuz.
Ex sequēti distin. dicit ꝙ nullū liberauit de pur-
gatorio: sed solū patres de limbo. oppoᵐ tñ vide
tur probabilīꝰ quo ad vtrūqꝫ. scriptū ē eī actu. ij.
Solutis doloribꝰ inferni. In limbo aūt nullus
erat dolor. ꝛ ita oportꝫ intelligi de purgatorio.

Tertia ꝯꝰ est de sessione xpi ad patris dexteraz
ꝛ est hec. Numero dierꝫ ꝯpleto quadragenaᵒ a re
surrectiōe xps ad patris dexterā collocat̄. pz per
simbolū. Ascēdit inq̄d ad ce. se. ad dex. dei pa. oī
potētis. Uñ Actu. pᵒ. scribit̄. p dies. xl. apparēs
eis ꝛ loquēs de regno dei. Et infra. Eleuatis ma
nibꝰ ferebat̄ in celū: ꝛ bn̄dixit eis. Ex quo pz ꝙ
ista ascensio nō fuit subita sed in tpe facta: nec ei
euz potuissent vidisse apostoli ascēdētē. cū tñ scri
ptuz sit. vidētibꝰ illis eleuatꝰ est: ꝛ nubes suscepit
euz: nō in adiutoriū: sed in solaciū. Ex quo patet
motū eiꝰ fuisse naturalē nō violentū. lz enī corpa
terrea anteq̄ glorificent̄ violent̄ sursuz moueant̄
nō tamē eis glorificatis dotibꝰ varijs eisdē cōi-
catis. Et pz ꝙ imediate post resurrectionē ascen-
dere nō debuit: sed discipulos suos cōfirmare et
ꝯsolari diebꝰ. xl. qui horis. xl. in morte sua fuerāt
desolati. Qd̄ aūt sit supra oēm creaturā colloca-
tus insinuat apl's ad Heb. vij. Excelsior inq̄t cel'
factꝰ. cū glos' ibi notatis. Quātū ad 3ᵐ artiᵐ
sunt tres difficultates. iuxta. 3. ꝯcl'ones. Pria est
Quō pōt verificari illō dictū Ansel. qd̄ xpus se-
mel assumpsit nunq̄ dimisit. si nō fuerit homo in
triduo. Dicendū primo ꝙ intelligit̄ de partibus
principalibꝰ nō de toto. cuiusmōi ē hūanitas aut
partibꝰ minꝰ pricipalibꝰ. cuiusmōi ē rasio vngui
uz aut aliquid sanguinis eiꝰ: qui in aliquibꝰ locis
reperit̄. Secūdo dicēdū ꝙ itelligit̄ ꝙ nō dimisit
simpliciter: q2 rursus reaccepit. Tertio dicendū ꝙ i
telligit̄ nō dimisit. s. hoiem q̄si hō quē assumpsit
esset in rerꝫ natura: ꝛ nō secū vnitꝰ. Secunda
difficultas ē de illa auctoritate Job. xiij. In p-
fundū inferni descēdit aīa mea. ꝛ ita cū Job fue-
rit sanctꝰ: nō dubiū quin p xpm fuerit liberatus.
Ex quo vr̄ aīaz xpi in infimū inferni descēdisse
Dicēdū tā fm tho. q. ij. arti. ij. q̄ doc. deuo. q. iiij.
ꝙ cau: uocat̄ de inferno. In ista aūt auctē ꝯside-
rat̄ infernꝰ tripl'r. Primꝰ ē aer caliginosus: in q̄
ē habitatio demonū: ꝛ dicit̄ profundꝰ. Secūdus
hic mūdꝰ: ꝛ dr̄ pfundior. Tertiꝰ locꝰ subterrane
us cōprehēdēs illa quatuor loca supdicta: ꝛ dr̄ p
fundissimꝰ. ꝛ ad hūc descendit aīa xpi. sed nō ad
quālibz partē vt visuz est. Tertia difficultas.
Ad quā prē celi empirei est ad dexterā pr̄is hūa-
nitas xpi collocata. Dicenduz ꝙ rationabile ē sa
tis dicere ꝙ ad partez aquilonis: propter id qd̄
dixit lucifer. ponaz sedez meā a parte aquilonis
ꝛ ero similis altissimo. Ex quo quodāmō innuit̄
specialē illic esse locū bonoꝝ. Ex quo patet ad q̄
stionē. ꝙ videlz xpus nō eīs hō in triduo: ꝛ re-
surgēs ab inferis ad patris sedet dexteraz. Tunc
ad argumēta. Ad pᵐ negat̄ aīs. q2 xps icludit
duas nās: dinaz ꝛ hūaz. ꝛ hūana nō erat i triduo
iō subm̄ nō suppōebat nisi limitaret̄ ad stādū p
dino supposito. Sz tūc ꝯᵃ nō valebat: q2 aīs in
telligebat̄ de dina nā: ꝛ ꝯn̄a pcedebat de humā
Ad 2ᵐ ꝯᵐ ad miorē ꝙ rōe vtriusqꝫ: pᵒ rōe cor
poris. q2 corpꝰ fctūz ē icorruptibl'e. nec obuiat ꝙ
iacuerit i sepl'chro nō ei dr̄ resurrexisse de sub ter
ra: sz ad vitā pricipādā. Scdo dr̄ resurrexisse rōe
aīe de inferis ascēdētis. ꝛ qd̄ dr̄ p Aug. ad darda
nū ꝛc. Dᵐ ꝙ verꝫ ē: vbi accipit̄ i penā nō alit̄: xps
aūt ibi fuit ad suos cōsolādos amicos solū. Ad
3ᵐ negat̄ mior dū. pbat̄ p illō pucr. 3. ꝛc. dr̄ ꝙ iᵃ
auctas itelligit̄ nō de bōis eternis: sz fit ꝯpatio
bōꝝ tpaliū ad eterna: vt gr̄a ꝛ diuitie accipiāt̄ p
bōis tpalibꝰ. lōgitudo dierꝫ p bōꝝ cumulo eter-
noꝝ: que sine fine ē. tpalia igr̄ sunt i sinistra: sz et
na in dextera. ꝛ sic nō obuiat argᵐ. Ex pñti āt d.
Pria ꝯᵒ. xps cēset̄ i morte pprie hō sub
seric q̄ mior vr̄. Dic ꝯꝰ ꝙ mgr̄o vr̄ ꝙ xps fuit hō
in triduo. ꝛ ponit̄ a priᵒ. d. vsqꝫ ibi. Hic q̄rit̄ ꝛc.
Scda ꝯclusio. totꝰ dr̄ vbiqꝫ genitꝰ nō totū canit̄
vbiqꝫ peītꝰ. Dic ꝯᵒ ꝙ xps vbiqꝫ totꝰ ē: sz nō totū
ꝛ pōit̄ ab iᵒ capᵒ. Hic q̄rit̄ ꝛc. vsqꝫ ibi. Solz etiā
q̄ri. Tertia ꝯᵒ. de cel' venisse clātur xps: atqꝫ pro
bat̄ rursus ascēdisse. Dic ꝯᵒ ꝙ xps ascēdit in celū
ꝛ descēdit de celo. Et ponit̄ ab iᵒ capᵒ. Solet ēt
q̄ri. vsqꝫ ad finē distin.

¶ Uz vo sup p̄hituz sit xpz pleᵐ gr̄a ꝛc. Hic
signat̄. xiij. d. hꝰ. ij. q̄ sic ꝯtinuat̄ ad p̄cedē
tes. Nā postq̄ a pᵃ hꝰ tertij dᵉ. vsqꝫ ad. xix. exclu
siue p̄posita ē a dei verbo carnis assumpᵒ. Et 2ᵒ
a. xix. vsqꝫ ad istā exclusiue: declarata ē diui verbi
durior paᵒ. Nūc 3ᵒ i hac d. oñdere icipit qual' sit
ab eodē virtutū nobis donatio. Et hz diuidi h
tertiꝰ hꝰ tertij lib. tractatꝰ: in. 3. ptes pricipales.
In pᵃ de dōis ꝛ v̄tutibꝰ p̄sit ꝯsideᵒ. In 2ᵃ d eaꝝ
ꝯplexibꝰ seq̄t̄ inq̄sitio. In 3ᵃ de dei iussiōibꝰ iun
git̄ idagatio. Pᵃ i priᵒ. 2ᵃ ibi. d. xxvi. Solz ēt q̄-
ri ꝛc. 3ᵃ d. xxvij. ibi. Sz iā distributio dcalogi ꝛc.
Pᵃ rursus ptic'a. i q̄ de dōis ꝛ v̄tutibꝰ ꝛc. i. 3. p-
tes didit̄. In pᵃ p̄itit̄ vis theologal'. In 2ᵃ subse
quit̄ cursus cardinal'. In 3ᵃ expōit̄ tabl'a dōis.
Prima in princᵒ. Secūda. d. xxxiij. ibi. Post p̄-
dicta de quatuor v̄tutibꝰ ꝛc. Tertia. d. xxxiiij. ibi.
Nūc ꝛc. Rursus pᵃ ptic'a in q̄ p̄mittit̄ vis theo-
logal': in tres ptes diuidit̄. In pᵃ fidei dat̄ notiᵃ
In secūda huic spei surgit fiducia. In 3ᵃ ē rei ca
ritas nūcia. Pria in princᵒ. Scda. d. xxv. ibi. Est
aūt spes virtꝰ. Tertia. d. xxvij. Cū aūt xps spez ꝛ
fidē nō hūerit ꝛc. Rursus pᵃ ptic'a in q̄ dat̄ fidei
noticia in tres ptes didit̄. In pᵃ fidei venat̄ q̄d
sit essentia. In secūda eiꝰ declarat̄ quid ē materia
In 3ᵃ huiꝰ demōstrat̄ suffiᵃ. Prima in princᵒ.
Secūda. d. xxiij. ibi. Hic q̄rit̄ si fides tñ ꝛc. Terᵃ
d. xxv. ibi. Predictis adijciēdū ē de suffiᵃ ꝛc.
Rursus pᵃ ptic'a q̄ ē pn̄s dᵒ. in q̄ fidei venat̄ q̄
sit essentia. in tres ptes didit̄. In pᵃ fit ad p̄dicta
cōtinuatio. In scda fidei scripta ē diffiᵒ. In 3ᵃ p
expolita fit explanaᵒ. Prima in princᵒ. Secūda
ibi. fides ē v̄tꝰ q̄ credūt ꝛc. Tertia ibi. accipit āt fi
des tribꝰ mōis ꝛc. Et q̄uis vltertꝰ. 3. ptis vl fior
possit fieri dio. tñ breuitatis cā idisa manēt. Uñ
ꝯn̄r seq̄t̄. xxiij. dᵒ. ibi. h q̄rit̄ si fides tñ ꝛc. in q̄ fi-
dei declarat̄ obm̄ seu mā. Et hz diuidi i tres ptes
In pᵃ inquirit̄ vtrū fides sit sensibiliū. In scda p
spicat̄ an sit hec intelligibiū. In tertia eliat̄ ex hic
materie correlariū. Pria in princᵒ. Secunda ibi
Post hec queri solet cū fides sit ꝛc. Tertia ibi. ex
his apparet aliqua credi ꝛc. Et sequit̄. xxv. dᵒ. p̄-
dictis adijciēdū est de suffiᵃ ꝛc. in qua fidei mon
strat̄ suffiᵃ. Et hec hz diuidi in tres ptes. In pri-
ma tangr̄ fidei sufficiēs cōditio. In secūda fides
exponit̄ q̄ infuit cornelio. In 3ᵃ huiꝰ differt̄ ad
ceteras collatio. Pria i princᵒ. Secūda ibi. So-
let etiā q̄ri de cornelio ꝛc. Tertia ibi. Illud etiam
nō est p̄termittēdū. Hec ē diuisio haꝝ ꝛc.

Truz cuiuslibet simboli atqꝫ articuli fidei
cognitio ad salutē homis requirat̄. Et ar̄
ꝙ nō triplici medio. Primo sic. in nullo
statu tenet̄ hō scire qd̄ angeli ignorare noscun
tur. sed añ mortē xpi angeli ignorabāt ꝛ incarna
tionē ꝛ passionē. ergo nec illi de lege mosaica te-
nebant̄ illos cognoscere articulos pro salute ob-
tinēda. Maior pz. q2 illuiatiōes ad nos veniūt
p angelos: nō ecōtra. vñ ꝛ lex moisi data legitur
in misterio angelico. Sed minor probat̄. Tū au-
ctoritate apl'i ad ephe. iij. qui dicit ꝙ sacramētuz
incarnatōis xpi absconsuz fuit principibꝰ ꝛ ptā-
tibus in celestibꝰ. Et in Esaia querunt angeli. vt
diuinꝰ sentit dyonisiꝰ. Quis est iste qui venit de
edon tinctis vestibꝰ de bosra. Secūdo ar̄. Si
cut se hz pfecta obia ad p̄ceptū. sic Fides ad cre-
dibilia. Sz nemo tenet̄ obedire nisi explicite fi-
at p̄ceptū: ergo nec credere nisi explicite mōstret̄
Sed plura sunt credibilia expliata in nouo q̄ in
antiq̄ testamēto. ergo pluriū in nobis ē fides ar-
ticuloꝝ q̄ in patribꝰ. Maior pria pz ex propor-
tione tam obie q̄ fidei ad sua obiecta. Minor ēt
pᵃ nota est: quia alias ignota precipiētis volūtas
iudicatur. Minor etiā secūda ex eo patet. q2 pas-
sio xpi: natiuitas: conceptio. ꝛ sic de alijs. aperte
sunt et exhibite: que antiquitꝰ nō erāt manifeste
Tertio arguit̄. Nihil est ad salutē homis neces
sariuz: nisi quo potest saluari. sed sine fide cuius-
libet articuli potest homo saluari. ergo ꝛc. Ma-
ior patet. ex eo ꝙ necc̄ariū ꝛ impossibile nō esse
equipollent: ex secūdo periyarmenias. Sed pba-
tur minor. Tum q2 possibile fuit xpm nō incarna
ri. ꝛ ita articuli nō fuissent ad hūanitatē pertinen
tes. Tum quia fides est quoddā accñs in anima
existens homis. ꝛ ita eo non posito potest homi
ni dari salus. Tuz tertio q2 in pr̄ia sine fide sunt
beati. ergo possunt etiaz in via. cuz status patrie
statui vie succedat: ꝛ eundē perficiat. In op-
positū tamē arguit̄ ex glosa super illo verbo Le
uitici. xiiij. vbi dicitur d leproso ꝙ offerat sextaᵐ
pro emūdatione. habet glosa. sextariꝰ est verissi-
ma fidei confessio. vbi si plus est effunditur. si mi
nus est deficit. ꝛ ita videtur requiri pro salute ho
minis cognitio cuiuslibet articuli. In ista que
stione ad ar̄. ꝛc. Quo ad primuz articuluz ter
mini sunt. Fides Articulus ꝛ Simbolum.

Primus igit̄ terminꝰ est fides. Unde in theo
logia tribus ternarijs seu nouez vicibꝰ solet acci
pi fides. Primo accipit̄ fides pro sponsione: si-
cut est illud prime ad thimo. v. Primā fidē irritā
fecerūt. Secundo pro fidelitate. sicut Jere. vij.
Perijt fides ꝛ sanctꝰ de terra. Tertio pro cōsciē-
tia. sicut illud Roma. xiiij. Omne qd̄ nō est ex fi
de peccatū est. Quarto pro fidei sacramēto. sicut
dicit ad Bonifaciū Aug. ꝙ non est aliud paruu
los habere fidez: q̄ habere fidei sacramentum.
Quinto pro acceptione ꝯcl'onis per rationez p-
bate. sicut accipit Boetius in suis thopicis. arᵐ
diffiniens. Argumentuz est ratio rei dubie faci-
ens fidem. Sexto pro cognitione comprehensio
nis. sicut scribitur ad Romanos primo. Justicia
dei reuelatur ex fide in fidem. glosa: ex fide spei
in fidem spei. que ideo fides dicitur: quia fidem
tissima ꝛ certissima ē. Septimo pro fidei obō sz
ꝙ athanasius in suo simbolo dicit. Hec est fides
catholica ꝛc. Octauo pro actu fidei. sicut est illō
Augusti. Fides est credere quod nō vides. No-
no pro ipso fidei habitu. sicuti est illud ad Ro-
manos primo. Justus ex fide viuit. Que fides
sic ab apostolo ad Hebr̄. xi. describit̄. Fides ē sub
stantia rerum sperandarum argumentum nō ap
parentium. vbi tria tanguntur. Primo ipsius fi-
dei origo basis seu fundamentum. dum dicitur.
Fides est substantia. Non enim accipitur hic sub
stantia pro predicamēto substantie: sed pro fun-
damēto. q2 fides est fundamētuz v̄tutū. qd̄ dare
innuit diffiniᵒ fidei apō dam̄. in. iiij. suarum sñia
rum eam que est apostoli declarās: q̄ est talis.

Fides ē sperādaꝝ reꝝ ypostaſ.i.suppom ⁊ eoꝝ q̄
nō videnꝛ redargutio. Secūdo tangiꝛ ipsi⁹ fidei
finis: dū dꝛ. ꝙ fides ē sperādaꝝ reꝝ. Fides nāqꝫ
in supna oculū dirigit. hoc mō pōt illa fidei dif
finitio apud Aug. ad cōsensiū intelligi. Fides est
illumiatio mētis ad summā veritatē. Tertio tāgꝛ
obiectū fidei cū modo cognitiōis eiusdē: dū dꝛ.
argum nō apparētiū. Vñ hugo in lib. de sacramē
tis. fidē diffiniēs dicit. Fides ē cognitio seu certi
tudo quedā de reb⁹ absentib⁹ infra sciaꝫ ⁊ supra
opiōnē cōstituta. Dicitꝛ aūt fides argm q̄si argutā
mentē faciēs. i. clarā supna aliqualiꝛ aspiciēdo. ⁊
differt argm in phia ⁊ theologia. qꝛ argm in phia
facit fidē. argm eni ē rō rei dubie faciēs fidē. theo
logia vero ipsamet fides argm noiaꝛ. Et dꝛ fides
quasi fiat dictū seu qd dꝛ. Secūd⁹ termin⁹ ē arti
cul⁹. ab arto artas. qꝛ in paruo artatꝛ: vñ hoc no
mē ferꝛ. primo ab empedocle inuentū. Solet āt
articul⁹ in trib⁹ liberalib⁹ accipi artib⁹ tripliciter
Primo in grāmatica dicitꝛ articul⁹ quedaꝫ modica
dictio cū q̄ cetere inflectunꝛ dictiōes. s. hic ⁊ hec ⁊ hoc.
Secūdo dꝛ in rethorica quidā color rethoricus.
dū. s. punctuatiꝫ quodlibet verbū proferꝛ. Sicut
est illud. ps. Ignis grādo nix glacies. queꝫ greci
coma noiant. Tertio dꝛ articul⁹ in arismetrica qd
numer⁹ qui in decē diuidi pōt: per ptes equales
nihil indiuiso relicto. ⁊ hꝫ hic numerus diuidi cō
tra digitū qui ē numer⁹ infra denariū cōstitutus
⁊ ꝯpositū qui ex articulo ⁊ digito pmisceꝛ. Et in
de est ꝙ in naturali phia iūcture dicunꝛ articuli.
vñ in theologia dicit⁹ ē articul⁹ quedā snia i bre
ui ꝯprehensa: quē articulū in theoa Richard⁹ de
sancto victore diffiniēs dicit. Articul⁹ ē indiuisi
bil' mētis veritas: de deo artās nos ad credēduꝫ
vbi tria tangunꝛ. Primo tangꝛ eē ipsi⁹: dū dicitꝛ
veritas idisibil': nō qꝛ sit simplr indisibil' ſꝫ respe
ctiue: qꝛ magna misteria in quolibet continētur
articulo. Secūdo tangiꝛ subm̄ articl̄i: dū dꝛ. mētis
ē eni fidei articul⁹: sicut fides in itellectu nō i vo
luntate. Tertio tāgꝛ effect⁹ articuli: dū dꝛ. artans
nos ad credēdū de deo. s. vñ Isido. articl'm diffi
niēs dic. Articul⁹ ē pceptio diuine veritatis itēdēs
i ipaꝫ. vñ ⁊ i fide nr̄a. ꝫ. q̄ternarij: seu. xij. repiunꝛ
articl̄i. q̄s doc. deuo. isinuat. q. i. artic. i. xxv. d. hoc
mō ab apl'is ꝯfectos. Petr⁹ pm ꝯposuit dū dic
Credo i deū pa. oi. crea. celi ⁊ terꝛ. Scd̄ꝫ Andre
as. Et in ihꝫ xpꝫ fi. ei⁹ vnige. do. nr̄ꝫ. Tertiū Jo
hānes. Qui ꝯce. ē de. s. s. nat⁹ ex ma. vgie. Quar
tū Jacob⁹ maior. Passus sub pō. pila. cru. mor.
⁊ sepl'. Quītū Thōas. Descēdit ad ifer. ter. die re
sur. a mor. Sextū Jacob⁹ mior. Ascēdit ad ce. se.
ad dex. dei pr̄is oipo. Septimū Philipp⁹. Jnd
vē. iu. vi. ⁊ mor. Octauū Bartho. Credo i spm̄
sanctū. Nonū Mathe⁹. Sctāꝫ ec. catho. Decimū
Simō chāne⁹. Scōꝝ cōi. re. pctōꝝ. Undecimū
Judas thade⁹. Carnis resur. Duodecimū Ma
thias. Uitā eternā Amē. Sꝫ nōnd ꝙ i ista d.

articl'oꝝ i aliquib⁹ ꝯdic doc. sub. pa. q. xxv. d. doc.
deuoto. Nā 2m arti. quē attribuit doc. deuo. An
dree. doc. sub. Jo. euāg. attribuit. Articlꝫ vo ꝯce
ptōis ⁊ natiuitatis q̄ apd doc. deuo. ē Jo. euāgeli.
apd subtilē ē Jaco. zebedei. Articlꝫ rursus passio
nis: andree tribuit. quē doc. deuo. Jaco. maiori
dōbat. Rursus illū arti. quē thōe tradidit doc. de
uo. s. descē. ad in. ter. die re. a mor. Scot⁹ i duos
scindit. ⁊ priaꝫ ptē philippo. scdaꝫ thōe tribuit.
Ascēsionē āt quā Bonauē. Jaco. minori donat
doc. sub. Bartho. isinuat hr̄e. Aduct⁹ ad iudiciū
apd doc. sub. ē math. apd deuo. philip. Articlꝫ d
psona. s. s. Scot⁹. alphei iacobi dic nō bartho. sic
doc. deuo. hoc totū san. ecclaꝫ catho. san. cōio. repu
gnat doc. sub. vnū articlꝫ ⁊ simōi chana⁹ attribu
it. doc. deuo. pōit duos: ⁊ priaꝫ ptē dat matheo. ⁊
scdaꝫ chā⁹. Remissionē pec. ē arti. ſm doc. sub. ⁊ ē
iude iaco. seu thadei. Apd deuo. ē solū ps artic̄li
simōis chānei. Carnis resur. vi. eter. am. solū est
vn⁹ articul⁹ a doc. sub. quē sub dubio mathie: aut
iteꝝ thōe dat. ſm doc. deuo. sūt duo arti. Et pria
ps ē iude thadei. scda mathie. vt ꝯcludatꝛ ꝙ i assi
gnatiōe articuloꝝ doc. deuo. ⁊ subti. solū in pri
cipio ꝯueniūt: qꝛ ābo ponūt priꝫ arti. eē petri a
postoli. Terti⁹ termi⁹ ē simbolū. ⁊ dꝛ a sim qd ē
sil'. ⁊ bole snia: q̄si sil' snia. vñ tria i theoa. simbola
iueniūꝛ priꝫ apl'oꝝ vbi sꝛ. xij. arti. mō noiati. 2m
simbolū nicenū qd i nicea ciuitate sub ꝯstātino au
gusto i pn̄ a. ccc. lxxx. epoꝝ ꝯfectū ē ⁊ ibidē arriā
hēsis ꝯdēnata. vt nōꝛ i decre. d. xv. capo. Canōcl
3m simbolū dꝛ athāsij; qd icipit. q̄cūqꝫ vult sal. eē
⁊ tm̄ de po arti. Quātū ad 2m artim sūt. ꝫ. ꝯcl'oes
iuxꝛ has. ꝫ. disti. Pria ē de fidei eēntia. q̄ ad. xxiij.
dist. 2a de articl'oꝝ fidei obō seu mā q̄ ad. xxiiij.
3a de simboli suffia ⁊ necitate ad salutē q̄ ad. xxv
Pria igꝛ ē hec. Uirt⁹ fidei tā iforis ꝙ forate i itel
lectū ifuse credūꝛ a deo. Dic pa ps ꝯcl'ois. ꝙ tā fi
des inforis ꝙ forāta ē vt⁹. vbi po notād. ꝙ fides
iforis dꝛ qñ i hn̄te fidē nō ē caritas q̄ dꝛ fora v
tutū nō q̄n hēat ꝓpā fidei foraꝫ: alioqui nō esset
fides. ſꝫ nō hꝫ illū decorē extrīsecū: q̄ dꝛ forā ex
trīseca. fides vo forāta dꝛ qñ ē cū caritate. ꝓbaꝛ
igꝛ ꝙ sint ābe vt⁹. vñ aug. i lib. de va inocētia.
Cū cete vtutes possint ⁊ bōis ⁊ mal' eē cōes. so
la dilcō ē ꝓpria ⁊ spāl' vt⁹ pioꝝ atqꝫ scōꝝ. Reliq̄
tur igꝛ fidē iformē eē vtutē. dato ꝙ nō sit caritas
De forāta quippe dum nō ē. Cōfirmāꝛ qꝛ tal' fides
ē circa maxe difficia. captiat eī itelm suū i his q̄ sꝛ
sup rōeꝫ. Sꝫ ē ne fides iforis ⁊ forāta ead. dm vt
dic doc. deuo. arti. 2o. d. xxiij. q. iiij. Jn fid iformi
ꝫ. sunt: hit⁹: vsus: ⁊ defect⁹. s. informitas. Quātū
ad defectū nō sunt idē: caritas eī illū euacuat de
fectū. Quātū rursus ad vsuꝫ nō sunt fundit⁹ idē
fides eī forāta credit meritorie nō iforis. Quātū
āt ad hitū sūt penit⁹ idē. dū nēpe hō peccat mor
taliꝛ: ille idē numero hit⁹ qui p caritatē forāta fi
des dicebaꝛ: tūc absena caritatis informis noiaꝛ

Ex quo clare inferꝛ ꝙ nō ē idē fides informis et
acquisita. fides eī informis est infusa sic ⁊ forma
ta: cū idē sit: acq̄sita aūt nō: esset eni oppom in ad
iecto. Patet rursus veruꝫ illud qd in. xxiij. dicit
doctor subti. ꝙ nō apparet necessitas ad ponēdū
fidē infusaꝫ nisi eccie auctoritas ⁊ doctoꝝ. eadeꝫ
eni que per infusaꝫ credim⁹ fidē credim⁹ et acq̄si
tā. Patet exēplo. Detur eni casus: ꝙ vn⁹ puer iu
deoꝝ nō baptisat⁹ nutriaꝛ cū xpianis: certuꝫ ē ꝙ
nō habebit fidē infusaꝫ. ⁊ tm̄ illa eadē poterit cre
dere que xpian⁹: si audiat legi facta xpi ⁊ articu
los. ⁊ vñ hoc nisi fide acquisita. Cōfirmaꝛ. qꝛ la
psus in heresim circa vnū fidei articulū perdit fi
deꝫ infusaꝫ penit⁹. ⁊ tamē adhuc fide acquisita ce
teros credit articulos. vñ fides acquisita pn̄tare
videꝛ credibilia fidei infuse. dato nēpe ꝙ vn⁹ pu
er baptisat⁹ imediate post baptismū intraret ne
mora nō audiēs fidē xpi: nec hn̄s aliq̄ fidē preꝛ
infusaꝫ: nunq̄ per fidē infusā exibit in actū fidei:
nisi habeat aliud priuilegiū. Sed dicit alia ps
cōcl'onis. ꝙ fides est in intellectu. pꝫ: qꝛ in eadeꝫ
potētia est virt⁹ theologica: ⁊ dos illi succedens:
cū igiꝛ visio que fidei succedit sit in intellectu. seqꝛ
tur. Confirmaꝛ. qꝛ virtutib⁹ theologicis tota aīa
reformaꝛ. nō reperiꝛ aūt nec spes nec caritas i in
tellectu. ergo oporter ponere ipam fidem. Vñ
Aug. ipsaꝫ fidē diffiniēs dicit. ꝙ fides est cogita
re cū assertione: cū igꝛ cogitare sit intellect⁹: seqꝛ
ꝙ ⁊ fides. qꝛ in lib. de sumno ⁊ vigia. dicitꝛ ei⁹ est
actus cui⁹ habit⁹: et ecōtra. Et Greg. illud expo
nens ad roma. x. Fides ex auditu dicit: dat intelle
ctuꝫ dū de auditis intem illustrat. Nec obuiat di
cto illud qd dicit Hugo de sancto victo. ꝙ. s. mate
riale fidei est solū in intellectu. sed formale in vo
luntate seu subā. voluit eni dicere ꝙ quo ad hoc ꝙ
fides vltimū suū habeat cōplemū: oꝫ ꝙ tēdat p di
lectionē i voluntatē. ⁊ dicaꝛ ꝙ fides p dilectōeꝫ
operaꝛ. Secūda ꝯo ē de obō seu materia arti
culoꝝ fidei. et ē hec. Fidei articuli de icreato ⁊ cre
atis lumine supnaturali imediate glorie ꝯiūcto
lumini: prie innitunꝛ veritati. Dic pa ps ꝯcl'ois
ꝙ articl'i fidei sunt de icreato ⁊ creatis. pꝫ lucide.
qꝛ aliqui articuli aspiciūt diuinitatē ⁊. ꝫ. psonas.
⁊ hij sunt de increato. aliq̄ passionē ⁊ mortē ⁊c. ⁊
hij sunt de creato. nec tm̄ variaꝛ fides vt sit alia fi
des increati alia creature. sicut ali⁹ habit⁹ ē sapia
q̄ ē de eternis. ali⁹ scia de creaturis. Cui⁹ rō. qꝛ hij
hit⁹ sūt de creato ⁊ icreato: sub suis proprijs rōi
bus: nō sic fides: ſꝫ solū inq̄m deo credim⁹ queꝫ
veracē reputam⁹: ⁊ nō potētē mētiri. vñ sicuti: si
crederē petꝝ veracē eadē fide q̄ ipꝫ veracē crede
reꝫ: ⁊ vera q̄ mihi diceret crederꝫ. sic in proposi
to. Ex q̄ maifeste iferꝛ ꝙ fidei neq̄t sub eē falsum
seu fidei articul'. Pꝫ vltra fidē nō hr̄e nec vnita
tē: ne distictiōꝫ a suo obō seu mā: sicuti nec hꝫ eē
Ex q̄ inferꝛ nō eē magnū: fidē eē nō apparēm: cū

obꝫ nō moueat i hitu fidei ad noticiā sui. obꝫ do
in rōe obiecti: ſꝫ bñ in rōe cāe efficiētis. Et pꝫ ꝙ
obm̄ fidei pōt dici: ⁊ ꝯplexū ⁊ icōplexū. Et si di
caꝛ ꝯplexū aa ē formālīꝛ fides pr̄m: aa nr̄a. nā ibm
quē credebāt icarnādū: nos credim⁹ icarnatū. ita
de al'. Si āt dicaꝛ incōplexū eadē erat fides for
maliꝛ ⁊ eiusd. credebāt eni icarnationē: ⁊ nos cre
dim⁹ passionē: ⁊ nos. ⁊ sic de alijs. Dico āt credē
aut explicite aut iplicite si: patebit in sequēti ꝯō
ne. ⁊ pꝫ fidē eē de sensibilib⁹ sic xp̄m nasci: mori:
pati ⁊c. ⁊ d intellgibilib⁹ vt deū vnū trinū ⁊ reliq̄
de mal' vt ē pena reproboꝝ. d bōis vt ē gl'a bōꝝ
Sꝫ dic 2a ps ꝯcl'ois ꝙ lum̄ fidei ē imediate cō
iūctuꝫ lumi gl'ie: ita ꝙ nō ē lumē tertiū mem qd q̄
dē sit mai⁹ lumie fidei ⁊ min⁹ lumie gl'ie. sicut in
nuit doc. soll'. quol'. vij. q. ix. vñ hitū gl'ie solū lo
cat in gloriosis in celo. hitū fidei in oib⁹ fidelib⁹
hitū mediū i maiorib⁹ ppl'i: qui alios hn̄t ex offi
cio regere: ⁊ sunt veluti speculū in ppl'o. de q̄bus
scriptū ē. Suscipiāt mōtes pacē ppl'i ⁊ colles iu
sticiā. hoc q̄ppe pax est cū null⁹ formet in se illd lu
mē mediū: nec videaꝛ posse fundari in luīe fidei.
vñ diligenꝛ nōnde sunt rōnes doc. sub. i. xxiiij. d.
ꝯ hūc mom ponēdi. Ex q̄ pꝫ vltra theoam ꝓprie
nō eē sciaꝫ cū fidei initaꝛ: ⁊ ita nō hēat euidētiā
ex rōe obi: que tm̄ ē cōditio scie. vt pꝫ in po poste
rioꝝ. vñ iferꝛ ꝙ nō ē theoa scia subalt'nata theoe
btōꝝ: vt in 2a 2e loquiꝛ sctūs thomas. Pꝫ. qꝛ ne
gato supiori. s. scia a theoa. pꝫ ꝙ negaꝛ inferi⁹: sic
qui lapid negat eē al'. negat esse hoiem. Tera cō
clusio ē de simboli suffia ⁊ necessitate ad saluteꝫ
⁊ hec ē. Jmplicite nō explicite oēs fideles catho
lici oia tenenꝛ fidei simbola credere. Probaꝛ cō
clusio breuiꝛ. qꝛ ois fidel' catholic⁹ dꝫ iplicite cre
dere illud qd credit eccl'a. ſꝫ eccl'a oia fidei credit
simbola. igꝛ. Vñ Aug. cōtra fundamentū mani
cheoꝝ. Euāo nō crederꝫ nisi qꝛ eccl'e catholice
credo. vñ si aliquis ptinaciꝛ crederet om alicuius
verbi qdcūqꝫ sit illud in biblia esset heretic⁹ ⁊ in
fidelis iudicād⁹: ex eo ꝙ eccl'a illd credit. dū tm̄ ꝙ
explicite oēs nō tenenꝛ credere oia simbola. pateꝫ
de rudib⁹ hoīb⁹ qui vix pn̄t ꝯcipere grossissima
ꝯstomag min⁹ subtilia multa que in talib⁹ sim
bolis includunꝛ. Ex quo pꝫ fidē oia credēda ad
sufficiētiā cōtinere. Pꝫ secūdo multa iplicite cre
di i ātiquo testō soluꝫ que mō credi oporꝫ expli
cite. sicuti est natiuitas dn̄i: aut trinitas psonarū
nisi aliquib⁹ esset facta ex speciali reuelatio: sicuti
Abrahe aut Moysi: aut aliquib⁹ alijs. vñ neces
saria ad salutē quo ad fidē sunt hec duo. Credere
deuꝫ. ⁊ credere redēptionē humani generis. ⁊ si
ne hijs duobus nemini fuit salus. Ex quo patet
clare fidei profectus. tam quo ad sui explicatio
nem: ꝙ quo ad numerum credentium. Unde et
fidei noticia clarior modo est: ꝙ erat antiquitus
loquendo simpliciter: licet eiusdē sit credibilis.

Quantū ad tertiū articulū sunt tres difficulta-
tes iuxta tres ꝯclones. Prima ē vtrū habit⁹ fidei sit practic⁹ vel speculatiu⁹. Thomas dicit .q.3. articuli secūdi .xx.iij. distin. ꝙ est practic⁹ ⁊ speculatiuus simul. sed princip aliť ē specula..u⁹. q2 pmē innititur veritati. practic⁹ vero inq̄tū di..git ī op⁹ sed hoc nō videť dicere eundē habitū simul practicū ⁊ speculatiuū: cū sint dn̄e opposite habitus Vn̄ simpliciť dicendū ē ꝙ fides est habit⁹ practicus q2 visio que etiā fidei succedit ē practica. Vn̄ bn̄ paul⁹ dicit. ꝙ finis legis est dilectio oī credenti. Secūda difficultas. An vnus fidei articul⁹ per aliū ꝓbeť. Dicit doctor subti. xxiiij. distin. ꝙ nō. vn̄ illa argumentatio apostoli .i. cor. xv. Si mortui nō resurgūt nec xp̄s resurrexit. nō est argumētatio ꝓprie dicta. eodē enī mō credo resurrectionē mortuorū: quo credo resurrectionē ih̄ū xp̄i: ⁊ ecōtra. q2 .s. eccl̄ie credo q̄ B credit. vn̄ relinquiť qd̄ ē solū quedā manuductio. Tertia difficultas. Si quilibet xp̄ian⁹ teneať scire explicite xij. artic̄. simboli apl̄ici. Dicit doct. subti. q.i. xxv. distin. ꝙ nō. maxime hoīes rudes. teneńť tn̄ oēs scire implicite. alios autem explicite: vt grossiores: vt que ptinēt ad hūanitatē. veluti est natitas xp̄i. mors. resurrectio ⁊c. Ex quo pꝫ ad qōnē. ꝙ videlꝫ cuiuslibet simboli atq3 articuli fidei cognitio ad salutē hoīs īplicite nō explicite in oīb⁹ requirať. Tunc ad argumēta. Ad p^m negať maior. Licet enī de cōi cursu prius illumineńť angeli q̄ hoīes: nō tn̄ de necessitate. ideo potuit de⁹ reuelare hoī pro sua salute quod angel⁹ ignorabat Nec obuiat ꝙ angel⁹ est capacioris intelligētie ipso hoīe. hoc enī bn̄ arguiť in his que naturaliť cognoscunť: nō in illis que libere a deo infundūtur: sicut est in proposito. Ad secūdū totū concediť: hoc addēdo ꝙ in maiorib⁹ ē peccatū negligentie: nisi insudēt diligenť vt cognitionē habeant explicitā credēdorū: q2 sunt oculi ꝓplorum.
Et dicit hic doc. subti. ꝙ credit nihil esse explicitū in nouo testamēto: quin ī alio sensu vel tropo^co vel anago^co vel allego^co in antiq̄ queat reperiri licet nō semper in litterali: vt sit rota in medio rote. i. nouū in antiquo testamēto. Ad tertiū dicendū tā ad maiorē q̄ ad minorē: ꝙ ē duplex pō in deo: ⁊ duplex necessitas. de potētia quidē dei absoluta: pōt de⁹ hoīem sine fide saluare. q2 potuit nō incarnari. De potētia aūt ordinata non: q2 ita ordinauit. vt sancti tradūt doctores. Rursus loquendo de necessitate absoluta pōt saluari hō sine fide: sicut erit in gloria sine fide. sꝫ nō de necessitate cōditionata: q2 sic est posita conditio vt si quis velit saluari fidē habeat. Et tn̄ de pn̄ti qōne. Ex his aūt tribus distin. sicut ⁊c. tres capiunť cōclōnes de qualibet vna. Prima ꝯ^o A pauli scriptura recte diffiniť fidei natura atq3 exprimiť. Dicit cōclo ꝙ paul⁹ recte diffiuit fidē Et poniť in virtute per totā distin. xxiij. Secunda cōclo. de nō paretī fides exigit necnō cōsistit humane menti. Dicit cōclo ꝙ fides ē de nō apparentib⁹. Et poniť per totā. xxiiij. distinctio.
Tertia cōclo. fides implicita necesse querit: sed nō explicita: vt pie crediť. Dicit cōclo. ꝙ fides īplicita oīm credēdorū est necessaria ad salutē. sed nō explicita. Et poniť per totā. xxv. distin.

Sit aūt spes virt⁹ ⁊c. Hic signať. xxvi.
e distin. hui⁹ tertij. que sic cōtinuať ad p̄cedentes. Nā postq̄ in precedē..ib⁹ dist..n. fidei data ē noticia. Nūc in hac distin. spei inquiriť essentia. Et habet diuidi hec distin. in tres partes principales. In prima d̄ spe signať plana descriptio. In secūda fidei dať ei⁹ ꝓportio. In ter^a spei notať subi ratio. Prima in principio. Scd̄a ibi. sicut fides ita ⁊ spes. Tertia ibi post hec supē inuestigare. ⁊c.

Utrū spes moralis virtus vel theologica
v censeať. Et aŕ trib⁹ medijs ꝙ nō sit virt⁹ theologica: ⁊ p ꝯn̄s ꝙ erit moraľ. Primo sic. Nulla virt⁹ theologica determiat medietatem duarū maliciarū. sed spes determinat tale mediū. igiť ⁊c. Maior pꝫ. q2 ubi est talis deteriatio medij: ibi pōt esse excessus ⁊ defect⁹. tēdendo aūt in deū nō pōt esse excessus. q2 null⁹ pōt nimis deū diligere. aut nimis deo credere. vel nimis in deū sperare. Sed probať minor. ex eo ꝙ spes determiat mediū inter p̄sumptionē que penit⁹ vult saluari sine meritis: ⁊ desperationē q̄ penit⁹ salutem fugit. Secūdo aŕ sic. Oīs habit⁹ ex ꝓpriis cognosciť actib⁹. sed actus spei sunt act⁹ virtutis moraľ nō theologice. igŕ ⁊ spes erit virt⁹ moralis nō theologica. Maior pꝫ. sicuti nēpe ph̄o teste in .ij. de aīa. Ex actib⁹ potētia cognosciť ita ⁊ habitus. vn̄ ph̄us in .iiij. ethicorū. dicit spei qualis est vnusquisq3: talia dicit ⁊ operať ⁊ viuit. Sꝫ minor probať. Act⁹ enī spei est triplex. s. expectaŕ cōfidere: ⁊ sustinere. Expectare aūt ē longanimitatis. que ē spēs fortitudis. vn̄ scriptū est. Lōganimes in spe. Sustinere aūt est paciētie. vn̄ Tulli⁹ in 2° veteris rethorice dicit. ꝙ paciētia ē rerū excelsarū ⁊ arduarū honestatis vtilitatisue cā volūtaria: ⁊ diuturna perpessio. Confidere aūt ē act⁹ fortitudinis. vn̄ Esaie. xxx. In spe erit fortitudo vestra. Tertio aŕ sic. Sicut se habet intellectus ad virtutē theologicā: ita affect⁹. sed intellectus sufficienť vnica virtute theologica perficiť. s. ipa fide. ergo similiť ⁊ affect⁹. vnica soliū perficieť q̄ ē caritas. cū ergo nō sint in aīa alie potētie capaces virtutis theologice. sequitur. Maior patet ex eo ꝙ tā affectus q̄ intellect⁹ per peccatū sunt deformati. ⁊ ita eque his theologicis virtutib⁹ indigēt reformari. Sed minor pꝫ. q2 sola fide in via quis sufficienť tendit per cognitionē in diuina. In oppo^m tn̄ aŕ auctēte apl̄i. p^a cor. xiij. Nūc aūt manēt: fides: spes: caritas: tria hec. Et loquiť de virtutib⁹ theologicis. Et Richard⁹ de sancto vict. dicit. Fides dirigit. spes erigit. caritas cōiungit. In ista qōe pariformiť ad ⁊c. Quo ad primū articulū termī sunt. Spes. Virt⁹ moralis. ⁊ Virtus theologica. Prim⁹ igiť termi⁹ est spes. vn̄ notandū ꝙ spes accipiť trib⁹ binarijs seu sex modis. Primo dŕ īproprie dn̄. s. est respectu mali: q2 proprie spes est de bono: sicut timor de malo. B mō poeta loquiť. hunc e⁹ si potui tātū sperare dolorē. Secūdo capiť pro quadā aīe passiōe: q̄ dicť spes: ⁊ differt a gaudio: q2 gaudiū ē respectu pn̄tis boni: sꝫ spes respectu futuri. Et sic loquiť boetius in p^o de ꝯso. metro vltio. gaudia pelle: pelle timorē: spēq3 fugato ⁊c. Ter^o accipiť spes ꝓ statu vie qui est stat⁹ spei. vn̄ sic intelligiť illud roma. p^o. Tribulatio paciētiā operať. paciētia: ꝓbationē. probatio spē. vn̄ glo. spē. i. certitudinē spei Quarto accipiť spes pro obiecto spei. sicut est illud ad titū 2°. Expectātes btām spē ⁊ aduētū domi. Quīto accipiť spes pro actu spei. sicut ē illud Math. p^o. Abraā genuit ysaac: ysaac aūt genuit Jacob. glo. dicit. i. fides genuit spem. ⁊ spes caritatem. hoc aūt hꝫ intelligi quo ad actū. nā habit⁹ simul infundiť. Sexto accipiť spes pro ipso spei habitu. Et sic accipiēdo: haymo. spē sic diffinit. Spes ē certa expectatio future btitudinis ex meritis ⁊ gratia prouenies. In qua diffinitiōe tria tanguńť. Primo enī tangiť act⁹ spei: dū dicitur Certa expectatio. vn̄ per virtutē spei ad Roma. viij. paul⁹ dicebat. Cert⁹ sū ꝙ neq3 mors: nec vita: nec creatura aliqua poterit nos separare a caritate xp̄i. Secūdo tangŕ obm̄ spei: dū diciť. future beatitudis. vn̄ magister in littera: spem diffiniens dicit. Spes ē qua spūalia et eterna bona speranť. Tertio tangiť moti^m spei: dū dŕ. ex grā ⁊ merito prouenies. ⁊ hoc tripliciť. Primo vsu radice ⁊ ꝓposito: dū. s. quis actu mereť: ⁊ hꝫ grā que est que est radix boni operis: ⁊ proponit bn̄ facere in posterū. Secūdo radice ⁊ proposito: nō tn̄ vsu: sicuti est in eo cui de nouo infundiť gratia anq̄ opereť. Ter^o ꝓposito nō tn̄ vsu nec radice sicut est in peccatore: qui ꝓponit se emēdare. vn̄ Aug. in lib. de ciui. dei. spē diffinit sic. Spes est virt⁹ qua quis se ad illud qd̄ credit se puētuꝝ presumit. vn̄ ⁊ dicť spes quasi sursū pes. erigit enī ⁊ parieti assimulať: sicut fides fundamēto ī edificio spūali: ⁊ caritas tecto. Secūd⁹ termin⁹ est virt⁹ moraľ. vn̄ virt⁹ pōt dici moraľ tripliciť: s̄m ꝙ mos pt̄ itelligi. Aut ꝓ mora aut ꝓ ip̄o iure dirigēte ⁊ moderam̄ p̄cipiēte. aut 3° ꝓ h̄itu ī ea q̄ sūt ad finē dirigēte. Prio^o capiēdo morē a mora quelibet virt⁹ pōt dici moraľ ex qua multitudo actuū est elicita: hoc mō q̄ppe ⁊ fides ⁊ spes pn̄t dici virtutes morales. Secūdo mō capiēdo pro ipso. s. iure: sola legalis iusticia: aut ei⁹ locū tenens videť dici moralis virt⁹: q2 ea sola moderamen p̄cipit. Tertio modo distincte sunt virtutes phorū a theologicis: q2 theologice sunt circa finē. sꝫ morales sūt solū circa ea que sunt ad finē. Tertius termin⁹ ē virt⁹ theologica. vn̄ virt⁹ theologica solet accipi tripliciť. Primo^o dŕ virt⁹ theologica oīs virtus hn̄s deū pro p^o obiecto. h^o mō fides acquisita ⁊ spes acquisita dicuńť virtutes theologice. Secūdo dŕ virt⁹ theologica hn̄s deū pro primo obiecto: ⁊ regula prima hūanorū actuū. hoc mō nec fides nec spes acquisite essent virtutes theologice. si per media ad finē p̄ric inniterenť aut veritati aut bonitati. oꝫ eī hoc mō īniti vt sit virtus theologica princi^o sumpto immediate ex prima v̄itate. Tertio^o diciť virt⁹ theologica que hꝫ deū pro primo obō pria reḡla actuū suorū. ⁊ cū hoc a primo efficiēte īfundiť. hoc mō sola fides ⁊ spes infuse nō acquisite sunt v̄tutes theologice. Quantū ad scd̄m articulū sūt tres ꝯclones. Prima ē de spei essentia. Secūda de spei subō atq3 materia. Tertia ꝙ spes virt⁹ est nō moraľ sed theologica. Prima est hec. Spes virtus gratuita: ⁊ si aliqn̄ informis tn̄ certa noīatur. Dicit prima pars ꝯclonis. ꝙ spes est v̄tus gratuita. Patet: q2 illud gratuitū debet dici qd̄ animā tutissime collocat: hmōi est spes. vn̄ Ad hebreos. vi. Fortissimū habem⁹ solaciū p qd̄ cōfugim⁹ ad propositā nobis spē quā sicut āchorā ⁊c. Confirmať. q2 maxime eleuat rōnem supra se. vt. s. spretis tpalib⁹ bonis penit⁹ eternis inhiet. Vn̄ ad roma. viij. diciť. spe salui facti sumus. nec tn̄ diciť gratuita: q2 semper sit cū gratia gratū faciente. sed q2 acquiri per naturā nō potest: sed a deo infunditur. Noto tn̄ qd̄ dicit doc. subť. in presenti distin. ꝙ nulla apparet cōuincēs nc̄ctas ꝓbandi spē infusā dempta auctate apostoli: et sanctorū aliorū. Videreť enī sufficere spes acquisita. illa enī spe in eadē tendit hō ad que tendit fide infusa. Credēdū ē tn̄ ꝙ eliciť pfectior act⁹ sperandi mediante spe infusa q̄ sine ea vel sola spe fieret acquisita. Et si obijciať q2 gratuita virt⁹ nō repugnat pfectioni meriti: spes aūt videť repug̃re: q2 expectat retributionē futurā: qd̄ ē cōtra caritatē. dicēte Bernardo. ꝙ caritas p̄miū nō ituetur. Dicendū ꝙ illa auctoritas intelligŕ de p̄mio creato nō increato. vn̄ Abrahe. geū. xvi. a dn̄o deo dictū est. Ego merces tua magna nimis. vn̄ ⁊ si spes in hoc proprie dr̄at a caritate: q2 caritas est in deū amore iusticie seu amicitie: spes vero amore ꝯmodi. nō tn̄ sequiť hoc eē peccatū. Desidero enī me habere per spē deū pp diuinā bonitatē: ita ꝙ nō pono me velut finē dei. sic enim esset vti fruēdis: sed ei quē diligo iungi: p spē desidero. sicuti Agnes dicebat. Ipsi sū iuncta in celis: quē in terris posita tota intētiōe dilexi. vn̄ pꝫ difficultas spei. Licet eī sit facile appetere bo

na eterna:nō tñ appetet vt oȝ:vt.s.p speȝ hō sic cōtēnat tpalia.vt totā in dño deo suā collocet. fiduciā.iuxta qd̄ dicit pp̄ha. Jacta cogitatū tuū in dño:⁊ ip̄e te enutriet. ⁊ pȝ nō eē magnū si timor nō sit virt⁹ sicut spes:q: nō est tanta difficultas resilire a malo respectu cui⁹ est timor sicut aggredi maꝝ quoꝝ respectu spes dicit. vñ nec memoria que est preteritoꝝ pp hmōi causaȝ ponit virtus sicut spes que est futuroꝝ. Sed dicit secūda pars ɔclōis.ꝙ spes aliqñ est informis. Probat.q: sicut se hȝ fides formata ad speȝ formatā ita fides informis ad spē informē.ergo sicut cū fide formata spes formata reperit.sic cū fide informi reperit spes informis. Et hoc ē qd̄ dicit Augusti.in lib.de vera innocētia. Cū cetere virtutes sint bonis ⁊ malis cōes:dilectio ppie bonoꝝ est atq3 pioꝝ. Cōfirmat.q: sicut timor consurgit ex fide suppliciorꝝ:sic spes ex fide premiorum Cū igr sit dad⁹ timor informis:igr ⁊ spes. Patȝ vltimo manifeste de peccatorib⁹ qui sperāt p dei miam vitā emēdare et saluari. ⁊ vñ hoc nisi spei virtute.igr. Nec obuiat ꝙ spes ē gr̄a ex merito pueniēs.sufficit eni ꝙ sit in pposito ita ꝙ intēdat mereri.vñ lȝ spes semp tēdat in deū:tñ alio mō ꝙ caritas.q: caritas plene:sed spes semiplene.

Sed inquit 3a pars ɔclōis.ꝙ spes noiat certitudinē. Probat fm phūȝ.i.ethicoꝝ.virt⁹certior ē omni arte. Cū igit spes necdū sit virt⁹: sed vtutuȝ anchora:relinquit ⁊c. Cōfirmat. q: remouet hesitationē in sperāte ⁊ maximā dat cōfidentiaȝ que sunt signa certitudinis. Notādū tñ ꝙ ista certitudo ē cōditional' nō absoluta:hoc est dictu certuȝ est habēs speȝ ꝙ si in bonū perseuerauerit vitaȝ possidebit eternā.vñ nō imerito vocat certitudo ordinis nō euētus. Cert⁹ quippe ē: ꝙ bōa opera ordināt ad salutē.nō aūt cert⁹est quid sibi eueniet.vñ doctor deuot⁹.v. distin. arti. pri. dat tres differentias inter certitudinē fidei: ⁊ certitudinē spei. Prima est q: certitudo fidei opponit errori. Certitudo spei hesitationi:vñ per fidē qs cert⁹ est tā de euētu ꝙ de ordine. per speȝ aūt solū est certitudo de ordine. Secūda ē ꝙ certitudo fidei est circa cōplexū magis vt ꝙ de⁹ ē vn⁹trin⁹ vel dei fili⁹ incarnat⁹. ⁊ sic de alijs. Certitudo spei magis circa incōplexū. spe eni vita speratur eterna. Tertia differētia ē:q: certitudo fidei ē in intellectu:certitudo spei in affectu. Ex quo patet ꝙ certitudo spei nō ē qsi quoddā pticulare sumptuȝ sub certitudine fidei.sicut quidā dicūt:vt cognoscēs oēm mulā sterilē:cognoscat hāc sterilem applicāt ad propositū. Secūda cōclusio est de spei subō ⁊ materia.⁊ est hec. Spes pro subō voluntatē:pro obiecto bonitatē aspicit. Dicit secūda pars cōclōis.ꝙ subm̄ spei est voluntas.probatur.illi⁹ potētie ē sperare cui⁹ est timere:q: opposita sunt eiusdē subi:sed timor est volūtatis nō intellect⁹.igit ⁊c. Confirmat.q: desperatio ē voluntatis:relinquit ꝙ ⁊ fides:cui⁹ ē oppo^m. Et si obijciat:q: imago recreatiōis respiciat imagineȝ creationis. Cū ergo caritas sit in volūtate:fides in intellectu:⁊ nō relinquat nisi in memoria: relinquit speȝ esse in memoria. Dicendū ꝙ imago recreationis fm veritatē aspicit imaginē creatiōis nō tñ oȝ ꝙ in oibus sit proportio. imo ē dissimilitudo maxime in hoc:q: in creatiōe intellect⁹habuit locū duoꝝ.s.memorie ⁊ intelligentie. Econtra in recreatione volūtas hȝ locū duoꝝ.s.spei et caritatis.⁊ ratio est.q: bona merita ex volūtate prodeūt.vñ illud vere implet. Qui creauit te sine te:nō iustificabit te sine te. Ex quo pȝ ꝙ illd̄ Bernardi sup cañ. De⁹ est futur⁹rationi plenitudo lucis volūtati:multitudo pacis:⁊ memorie continuatio eternitatis hȝ intelligi per redūdātiā inꝙtū tertio que ē dos spei redūdat in memoriam.

Sed dicit secūda ps cōclusiōis.ꝙ o^m spei ē bonū ⁊ sub rōne boni.pȝ ex dr̄ia sciaꝝ ad virtutes q: scie aspiciūt v^m sed virtutes bonū. Tū q: virtus theologica hȝ idē pro fine ⁊ obō. Cum ergo ratio finis sit bonū:sequit.vñ merito sicut gaudium de pñti est de bono:ita spes de futuro aspiciet bonū.vñ ⁊ hoc innuit differētia fidei ad spem ꝙ tangit Aug. q: fides aspicit ⁊ bona ⁊ mala: lȝ spes tm̄mō bona. Ex quo patet:ꝙ nō oȝ ponere obm̄ spei bonū sub ratione ardui.sicut poit doctor deuot⁹.q.iiij.arti.secūdi. Et doc.sol'.viij. quol'.q.xv. Patet o^m ex cōclōne.vñ idē ē obm̄ ⁊ sub eadē ratione:tā spei ꝙ caritatis.s. bonū inquāū bonū.tñ alio^o tendit in bonū spes: q: per modū desiderij ⁊ cōmodi.alio mō caritas.q: p modū vnionis ⁊ amicitie. Et hoc sufficit ad hoc ꝙ sint virtutes distincte. Tertia cōclusio est.ꝙ spes ē virt⁹ theologica nō moral'.⁊ est hec. Mediatrix spes fidei ⁊ caritatis nō moral'.sed theologalis virt⁹ noiat. Habet prima pars cōclōnis ꝙ spes est media inter fidē et caritatē. pȝ exeplo materiali.primo fundāmētū.secūdo paries. tertio tectū. Jn spūalib⁹ aūt fundamētum ē fides. spes paries.tectū caritas. Vñ hoc insinuat ordo apli. Nūc iquit manēt fides: spes:caritas. Jsta tñ prioritas dȝ intelligi de prioritate naturali:vl' quo ad actū:nō tpis:q: hee tres virtutes siml' infundunt. Et si obijciat q: tertio que est dos corrñdēs fidei:sequit fruitionē que ē dos corrñdēs caritati.⁊ ita videt ꝙ spes sequit caritatē. Dicenduȝ ꝙ nō ē simile q: dotes in patria quasi simul vel ad min⁹ equal' erūt pfectionis.nūc in via caritas perfectior spe existit:cursus āt nature:hȝ vt iperfectū pfectū precedat. Sed dicit secūda ps cōclōnis.ꝙ spes ē virt⁹ theologica.patet. q: illa virt⁹ est maxime theologica que maxime eleuat mētē incōtēplationē hmōi ē spes. vñ ad hebre. vi.dic apostol⁹ ꝙ spes incedit vsq3 ad interiora velaminis. Cōfirmat.q: aspic pro obiecto fineȝ cardinaliū vtutū.s.deū.⁊ h est mod⁹virtutū theologaliū. Quantū ad tertiū articulū sunt tres difficultates. Pria est an sit vna spes oim sperandoꝝ:sic vna ē fides oim credēdoꝝ. D^m ꝙ sic. Et ratio ē.q: sicut ea que credit fides solū credit pp primā veritatē cui innitit.⁊ ita a priaveritate hȝ vnitatē. ita spes ea cūcta q̄ sperat pp dināni: sperat largitatē ⁊ bonitatē cui innitit:⁊ ab ea sumit vnitatē:nō a sperādis diuersitatē. Secunda difficultas:vtrū in xp̄o potuerit poni spes.sāctus thomas.q.v.arti.ij.dicit ꝙ nō.q: spes ē respectu tentiōis diuine hñde:necdū habite. xp̄us aūt ab initio fuit cōprehēsor. Mgr̄ nico.de lira illū ps. Conserua me dñe qm̄ speraui in te. exponēs dicit.quō habuit spē nō quidē de tētione q̄ est dos:sed de rrōe sui corpis. Tertia difficultas.que est nobilior virt⁹ fides vel spes. dicēduȝ ꝙ spes. Tū q: nobiliori subō.s.volūtati.tuȝ q:proximior meliori.s.caritati.tuȝ 3° q: rō obi nobilior.s.bonitas. Ex quo pȝ ad qōneȝ.ꝙ vȝ spes nō moralis virt⁹:sed theologalis censet. Tūc ad argumēta. Ad prim dicēdū ad maiorē.ꝙ mediatio ē rōe obiecti et circūstātiaꝝ simul:sicut pȝ in vtute morali:vt in tēperātia:in qua debet accipi et mediū rōne obiecti:vt nec nimis paꝝ nec nimis ɔmedat. ⁊ rōne circūstantiaꝝ:vt qñ oȝ:vt ibi oȝ ⁊ sic de alijs. Et hoc mō loquēdo nō est media^o in virtute theologica:⁊ hȝ maior veritatē. Est āt alia mediatio nō quidē a pte obiecti:sed circūstātiaꝝ solū.⁊ hoc mō bñ ē mediatio ī virtute theologica:ꝙuis eni nō possum⁹ nimis deo credere: est tamē qui nimis cito credit ⁊ dr̄ leuis. Est et q̄ nunꝙ credit nisi hūana puia rōne:⁊ dr̄ ptinax. Jn medio hoꝝ duoꝝ vicioꝝ ābulat fides virtus Sic dicēdū de spe inter presumptōeȝ ⁊ desperationē:ideo ar^m nō obuiat. Ad secūdū dicenō sicut dicit doc.deuot⁹.q.3a.articuli.i.ꝙ actuȝ aliquē alicui⁹ esse virtutis pōt intelligi tripliciter. vel sicut eliciētis:⁊ hoc mō pati terribilia seu sustinere est pacie ⁊ fortitudis:vel scdo sicut dictātis. et hoc mō oēs act⁹ virtutū sunt fidei.vel tertio sicut admiculātis:⁊ sic sunt spei.pp eni speȝ regni celorum valde facile est expectare:aut ɔfidere:aut sustinere. Ex quo pȝ ꝙ aliter sunt hmōi actus spei aliomō aliaꝝ virtutū:lȝ ppriā expectationē spes habeat. Ad tertiū ad maioreȝ ꝙ ē falsa:⁊ rō est.q: intellect⁹ solū hȝ actū vnū de pdicamēto q̄litatis.memoria aūt nō hȝ aliquē actū nisi de pdicamēto actionis.iō nō oȝ ꝙ habeat duas vtutes que sint diuersoꝝ actuuȝ principiū.voluntas vero hȝ ⁊ affectionē comodi ⁊ hāc regulat spes ⁊ affectionē iusticie:⁊ hāc regulat caritas:iō non est cōsimile. Et tñ de pñti qōne. Ex pñti aūt d. de mēte mgr̄i sicut de ⁊c. Prima ɔclō. puijs meritis spes pficit donis gratuitis ipsa innititur Dicit cōclō ꝙ spes venit ex meritis ⁊ gr̄a. ⁊ ponitur a pricipio disti. vsq3 ibi. Et sic fides ita ⁊c. Secūda ɔclō de inuisibilib⁹ fides ponit: ⁊ spes nō:sed differētib⁹. Dicit ɔclō.ꝙ tā fides ꝙ spes sunt de inuisibilib⁹:tñ differunt. Et ponit ab illo caplō. Et sicut fides ⁊c.vsq3 ibi. Post hec ⁊c. Tertia cōclō. Jn celo negant fides primit⁹ ⁊ spes fundit⁹:sed in limbo donant. Dicit ɔclō.ꝙ ī beatis nō est fides aut spes:sȝ bñ ī libo prm. Et ponit ab illo cap^o. Post hec ⁊c.vsq3 ⁊c.

Um aūt xp̄s fidē ⁊ spē ⁊c. Hic signat xxvij.distin^o.hui⁹ tertij.que sic continuat ad pcedentes. Nam postꝙ in.xxiij.xxiiij. xxv. distinctōib⁹: virtutis fidei data ē noticia. et in.xxvi.spei inquisita ē eēntia. Nūc tertio in loco declarat virt⁹ caritatis que pdilecte rei extat nūcia. Et hȝ diuidi pñs intētio in tres ptes principales. Jn prima pquirit caritatis ratio. Jn scda adiūgit dilecti distinctio. Jn tertia ɔcludit amoris duratio. Prima in principio. Secūda ibi.d. xxviij. Hic queri pōt ⁊c. Tertia d.xxxi. Jllud ꝙ ptermittēdū ⁊c. Rursus prima particula q̄ est pñs distin.in tres ptes diuidit. Jn pria sic d^r pdictis cōtinuat. Jn scda diffinitio caritatis intiatur. Jn tertia mēsuratio fruitiōis notat. Prima in princi^o. Scda ibi. Caritas est dilectio ⁊c. Tertia ibi. Cōsequēter modū vtriusq3 ⁊c. Et ista tertia pars alijs duab⁹ indiuis manētib⁹:in tres ptes diuidit. Jn prima perquirit quis sit act⁹ queȝ habet caritas. Jn secūda requirit an implere q̄at infirmitas. Jn tertia exquirit ꝙ pceptoꝝ splendȝ vnitas. Prima in principio. Scda ibi. Jllud auteȝ pceptū. Tertia ibi. Cū aūt duo pri.⁊c. Hec ē diuisio ⁊c.

Truȝ infusa caritas ad dei amorē sine m^o cōcausandū necessario requirat. Et ar ꝙ nō triplici medio. Primo sic. Ad impossibile null⁹ est habit⁹:sed īpossibile ē nos diliger deū sine m^o seu sup oīa.igr ⁊c. Maior pȝ. Sicuti eni ad īpossibile nulla ē potētia.ita null⁹ ē habit⁹ potētiā facilitās. Sed mior pbat. Tū quia ix.ethicoꝝ scribit pbs ꝙ amicabilia ad alteruȝ ex his mēsuramur que sunt ad seipsuȝ:mēsuratū auteȝ nō excedit mensurā:imo ecōtra sepi⁹. ⁊ ita amicicia homis ad se ⁊ caritas maior est ea q̄ hȝ ad deuȝ. Tuȝ q: amicitia fundat sup vnitateȝ.impossibile est ei eque vnū alteri esse ideȝ sicut sibi. Secūdo ar sic. Aliquis hō sine caritate infusa pt deū diligere sup oīa:ergo ad illuȝ actū nō est caritas necessaria. Patet ɔa.q: necesse esse:⁊ possibile nō eē ɔdicūt.ex scdo pyarmenias. Sȝ pbat aūs. Tū q: si habitu me^o pōt: g^o ⁊ sine habitu: q: habit⁹ nō dat posse simpliciter:sic eni esset potētia:sed ponit facilitateȝ. Tū q: ex naturalib⁹ pōt hō aliq̄ frui ⁊ nō necessario inordinate.nulla aūt est fruitio ordiata:nisi circa deū. Probat assum-

ptum:qr si ex naturalib⁹ pōt diligere aliquid or/
dinate pp aliud:oportz dicere vel qd procedat in
infinitū semp referēdo:qd est magnū apd pl'os
incōueniēs:vel qd in vltimo quiescat fine:⁊ ha/
betur ppo^m. Tertio ar sic. Ex actib⁹ frequēta
tis generaf habit⁹.ergo si quis ex̄ns in caritate
frequēter diligat deū agnabit sibi vnuz habituz
acquisitū q̄ poterit sine infusa caritate deū diligē
Imo caritatē infusaz destruet.⁊ ita nō videf infu
sa caritas necessaria. Añs pz ex 2° ethicoz. Sed
probaf.q caritas acquisita expellat caritatē infu
sam:et eo q sunt eiusdē rōnis accñtia q̄ nō se cō
paciunf in eodē subō.cā eni effectiua nō variat
rationē causati.patet per Aug.5.de trini.cap°.ix
Et Amb.in lib.de incarnatōe verbi. Eiusd eniz
rōnis est hō pduct⁹ p creationē ⁊ gñationem
In oppo^m est tñ auctoritas apostoli.1.coz.xiij.
Nūc aūt manēt fides:spes:caritas tria hec.certū
est q loquif de virtutib⁹ theologicis infusis. ta/
les enī se videnf actiue habere ad act⁹ suos.qr et
virtutes morales ad hoc se habēt:de quib⁹ min⁹
videf. In ista qōne ad al'.⁊c. Quo ad pri^m
articulū termī sunt. Caritas. Amor.⁊ Sine m°.
Prim⁹ igif termin⁹ est Caritas. Vñ caritas di/
cta est a karis qd est gratia.eadē quippe qualitas
in nobis sunt:caritas et gratia. Caritatē aūt dif/
finiens aureli⁹ Augusti.in lib.soli. dicit. Caritas
est virt⁹ qua deū videre eoqz pfrui desideram⁹.
In qua diffinitōe tria tangunf. Primo gen⁹ ca/
ritatis:dū dicif. Caritas est virt⁹. Vñ Augu.id
in lib.de moribus ecc'e.caritatē diffiniēs dicit.
Caritas iustissima animi affectio ē:cōiūgēs nos
cū deo.iustissima āt clarissima extat virtutū.ex.v.
ethicoz.neqz hesper⁹ ita est admirabil'. Secūdo
tangif premiū corrñdēs caritati ex parte intelle/
ctus dū dicif. Caritas est virt⁹ qua deum videre
desideram⁹. Vñ in lib.de spū ⁊ aīa.sic diffinitur
caritas. Caritas est vita copulās amātē cū ama/
to. Dicit vero xp̄s Joh.xiiij. Hec est vita eterna
vt cognoscāt te deū ⁊ quē misisti ihm xp̄m. Ter°
tangif premiū caritati rñdens ex parte volunta/
tis.dū dr. Eoqz perfrui desideram⁹. Ideo mgr i
littera caritatē diffiniēs dicit. Caritas est dilectō
qua diligif de⁹ pp se:⁊ pxim⁹ pp deū: nos i deo
Secūd⁹ termin⁹ est Amor. Vñ diuin⁹ dyoni.
iiij.diui.noim.amorē diffiniēs dicit. Amor ē vir
tus vnitiua ⁊ cōcretiua mouēs superiora ad pui
dētiā min⁹ habētiū.i.inferioz coordinata aūt .i.
ecōtraria rursus ad cōicatiuā alternā habitudiēz
subiecta.i.inferiora ad medioz.i.superioz cōuer
sionē. In qua diffinitōe tria tangunf. Prio ge/
nus:dū dicif. Amor est virt⁹. Vñ hic debet acci/
pi large.aut pro qualitate.aut magis proprie p
vigore. Secūdo tangunf eius differētie:dū dicif
Amor ē virt⁹ vnitiua ⁊ cōcretiua.⁊ differūt vni/
tiua:⁊ cōcretiua.qr vnitiua ponit simplicif vnio

nez.sed cōcretiua ponit vniōis ꝯtinuationez. Vñ
vbi vna trāslatio habet cōcretiua:alia hz ꝯtinua
tiua.⁊ inde dicif amor facere acutū ⁊ feruidū ⁊ su
perferuidū. In celestis Jerarchie ca°.vij. ⁊ exta/
sim facere in.iiij.diuinoz noim. Et aīam liquefa
cere in.vij.canticoz.que oīa designāt modū vni/
ue virtutis. Vñ ꝯmētator in.iiij. dinoz noim
amorē diffiniēs dicit. Amor est cōnexio vel vin
culuz quo oim rez vniuersalitas in effabili ami/
citia insolubili vnitate copulaf. Tertio tangif sub
iectū amoris.⁊ hoc in triplici gradu.s. superioꝝ
ad inferiora per prouidētiā.equaliū adinuicē p
alterne habitudinis cōicationē.tertio inferioꝝ
ad superiora per ipsoz cōuersionē. Vltra no/
to sm sāctū thomā arti°.ij.q.p^a.q ista tria se ha
bent ex additione coz adinuicē. Amor Amatio
⁊ Amicitia. Amor nepe noiat illud dilectionis
vinculū absolute seu simpliciter. Amatio vero il
lud idē noiat: tñ cū quadā intentiōe seu feruore.
Amicitia addit vt.s.amātis ⁊ amati mutua sit di
lectio. Vñ in.viij.ethicoz. amicitia sic diffinitur
Amicitia ē beniuolētia nō latēs i ꝯpassis.cetez
amicitia mag' assimilaf habitui:sz amatō passiōi
Terti⁹ termin⁹ est sine mō. vñ i proposito sine
modo.s.diligere vel aliquē actū esse accipif tripli
citer.vt notat doctor deuot⁹.q.v.arti.ij. Prio
modo per limitationē quantū ad seipsuz. ⁊ hoc
null⁹ act⁹ creat⁹ est sine modo.oīa eni in mēsura
seu modo ⁊ numero ⁊ pondere cōdita sunt. Se/
cundo mō dicif esse sine mō quātū ad aggraua/
tionē circūstantiaz.hoc mō act⁹ viciosus est bñ
sine mō:qr ci semp aliqua deest circūstantia:non
aūt virtuosus actus. Tertio modo dicif sine mō
respectu obiecti:⁊ sic oīs virt⁹ respectu entiū ad
finē est cū mō:qr hz o^m creatū Theolo^a vero si/
ne modo qr habet o^m infinituz.⁊ sic dr caritas di
ligere deū sine modo. Quantū ad secūdū ar/
ticulū sunt tres cōclusiōes. Prima est de eēntia
caritatis. Secūda de amore q̄ est effect⁹ caritatis
Tertia ō necessitate caritatis respectu hmōi amo
ris. Prima igr̄ est hec. Jnfusa caritas ita ab ali
is distinguif habitib⁹:vt informis nullaten⁹ no
minef. Dicit p^a pars cōclōnis.q infusa caritas
est habit⁹ distinct⁹ ab alijs habitib⁹. patet trib⁹
binarijs seu sex modis. Primo ex ꝯpatione ei⁹
ad obm̄:hz eniz deū pro obiecto:⁊ in hoc differt
a virtutib⁹ entiū ad finē ⁊ sub alia ratione:q̄ spes
⁊ fides:que sunt virtutes theologice. Secūdo pz
p ꝯpationē ad suū actū.s.diligere:qui differt ab
alijs actib⁹. Tertio per ꝯpationē ad subm̄ ppriū
in quo differt ab intellectualib⁹. Quarto p deter
minationē ad suū oppo^m ppriū.s.odiū. Quinto
p ꝯpationē ad durationē: quia euacuā ⁊ spe ⁊ fi/
de caritas pmanet. Sexto per cōparationem ad
ymaginis reformationē:qr aliam potētiam re/
format fides;aliam caritas. Vñ patet q dītium

opinio est falsa:q caritas est indistincta ⁊ q̄si im/
mixta alijs virtutib⁹.nec illud obuiat apostoli q̄
p^a coz.xiij.attribuit caritati act⁹ aliaz virtutum
xv.s.act⁹. Caritas inquit benigna ē:paciēs ē ⁊c.
Et Jeronim⁹ vt breuiter ꝯplectar oēm diffini/
tionē virtutis.virt⁹ est caritas qua diligif oē dili
gendū. Et Aug.⁊ Berñ.in lib.de videndo deo
dicit.q virt⁹ nō ē aliō q̄ ordo amoris seu amor
ordinat⁹. Hec enī oīa ⁊ cōsimilia debēt intelligi
p causalitatē vel in modū forme vel motoris vel
finis. Caritas eī ponif forma virtutū vel motrix
virtutū ⁊ finis virtutū.vñ p^a ad thi.p°.finis p̄ce
pti est caritas ⁊c. Nec obuiat illud Aug. Tene ca
ritatē ⁊ fac quicquid vis.noluit eniz dicere q for
maliter caritas eēt oīs virt⁹:sz q ille qui hz cari
tatē hz et ceteras virtutes.vñ ⁊ eadē caritas ē in
spē oim diligendoz:⁊ in quolibet habēte carita
tē:eadē numero ē caritas qua pxim⁹ diligif ⁊ de
us:qr caritate diligif pxim⁹ pp deū.⁊ vbi vnum
pp aliud vtrobiqz tñ vnū. Nec ē simile de sapia
que est eternoz:⁊ sciā q̄ tpaliū:qr aspiciūt propri
as rōnes seu obā sua sub proprijs rōnib⁹:nō sic
caritas:sed solū in deū motiue ferf:⁊ sic pximuz
pp deū.vñ nec amor cōcupie est act⁹ caritatis. lz
hec dicat doctor deuot⁹.q.ij.arti.pri. sed est act⁹
spēi ex distin.pcedēti. Amor q̄ppe amicitie actus
est caritatis ppri⁹.⁊ pz q caritas nō dīt a gratia
gratū faciēte.lz thomas dicat oppo^m.q.iiij.arti.
secūdi.⁊ doc.deuo.q.iiij.seu.vi.arti.pri. De h' sa/
tis habitū ē in.ij.distin.xxvi. Sz dicit secūda
ps ꝯclōnis.q habit⁹ infuse caritatis neqt fieri in
formis.pz:formā fieri informē est impossibile.sz
caritas extat forma virtutū.igif ⁊c.vñ ad Rō.i.
Just⁹ ex fide viuit.hz glo.nec est informis quali
tas mētis:qr sociā nō hz caritatē:q̄ ē forma oim
virtutū. Et Aug.in lib. de vera innocētia. Dile/
ctio dei ⁊ pximi est ppria ⁊ specialis virt⁹ pioꝝ
atqz sanctoz. Et hugo de san.victo. Caritatē nul
lus mal⁹ hre pōt:posset vero si informis eēt. Ex
quo clare pz q hō i peccato mortali deū diligēs
eū nō diligit caritate infusa:sed acq̄sita: seu actu
dilectiōis siue quacūqz caritate. Secūda cō/
clusio est de amore qui ē effect⁹ infuse caritatis.
⁊ est hec. Amor a caritate prodiens meritorius
sic p° censef:vt idē ⁊ ad deū ⁊ pximū termief.
Dicit p^a pars ꝯclōnis.q meritū p°inest actui ca
ritatis. Probaf.ex eo oīf rō meriti q̄ referimus
in finē.hoc auerti facit amor. vñ ⁊ credere i deū
extat meritoriū:qr ei iungif amor. Quid enī cre/
dere in deū:nisi credēdo deū amare. vt habitū ē
est distin.xxiij.hui⁹ tertij.vñ nec credere deū nec
credere deo est meritoriū inq̄tū sic: prima q̄ppe
radix meriti dilectio ē.vñ ad Roma.xiij.dic̄ pau
lus.q plenitudo legis ē dilectio. Et sup illud ad
Galla.v. Fruct⁹ āt spūs est caritas. Dicit glosa.
Attende q in enumeratiōe fructuū caput virtu

tuz p̄misit caritatē. Que enī alia inter fruct⁹ spūs
primatū tenere meruit:nisi caritas sine qua cete/
re nō reputanf virtutes eē.⁊ ex qua oīa bona na
scunf. Nō enī inquit Grego.in omel.aliquid vi/
riditatis hz ram⁹ boni operis:si nō manet in ra/
dice caritatis.⁊ istō meritū cui⁹ est p° radix cari/
tas:hz intelligi respectu p̄mij ꝯsummati seu glīe
qr respectu miraculoz fidei act⁹ multotiēs ē me
ritū.vt liquido pz ex textu euāgelioz. Si aūt re/
spectu glorie dicaf act⁹ fidei meritū. hoc solū in/
telligif:aut directorie:qr fides dirigit. aut quaō
prioritate origīs:non perfectōis primitate sicut
dilectio. Sed nunq̄d pōt dici act⁹ meritori⁹ mer
cēnari⁹:⁊ caritas mercēnaria. Dicēdū q si mer/
ces intelligaf bonū increatū:vtiqz licite pōt cō/
cedi caritatē mercēnariā ⁊ amorē dei mercēnari
uz. Vñ habrahe Geñ.xv.dic̄ dñs de⁹. Ego mer
ces tua magna nimis. Et Ambro. illud tractās
Luce.xv. Quāti mercēnarij in domo patris mei
habundat panib⁹.dicit q multi sunt boni mercē
narij qui spe eternoz deo seruiūt. Et i ps. Incli
naui cor meū ad faciēdas iustificatiōes tuas inte
ous pp retributionē. Si vero merces intelligaf
bonū creatū,nō dz dici caritas mercenaria:nec a
mor dei mercēnari⁹.ita ad min⁹ q habeat oculū
principalif ad bonū creatū.caritas enī nō querit
que sua sunt.vñ Berñ in libr. de diligēdo deo.
Si sine p̄mio nō possit seruiri.tñ sine intuitu p̄/
mij seruiendū est. Et paulopost. Seruiam⁹ deo i
caritate q̄ timorē expellit:laborē nō sentit:p̄mi/
um nō querit:meritū nō intuef. Sed dicit se/
cūda pars ꝯclōnis.q eodē actu seu amore diligi
m⁹ deū ⁊ pximū.patet: qr illo amore diligitur
pxim⁹ pp deū:⁊ ita reputaf vnus act⁹. Notat tñ
hic doc.deuo.q.iij.articuli.ij.q de⁹ ⁊ pxi⁹ p̄nt
cōsiderari tripliciter. Primo de⁹ sub ratione fi/
nis.⁊ pxim⁹ sub rōe entis ad finē. Et sic eodez
amore diligr̄ de⁹ ⁊ pxim⁹. Secūdo pōt ꝯsidera
ri de⁹ vt bonū optatū.⁊ pxim⁹ vt is cui illud bo
nū optaf.⁊ sic adhuc eodē amore vterqz diligif.
Tertio p̄nt cōsiderari vt oba e diuerso distincta
⁊ sic nō p̄nt eodē diligi actu:imo distinctis:sicut
⁊ mot⁹ ad numerationē termī numeraf:sicut sub
iecti ⁊ tpis. Sed ad quē aut deū aut pximū pri
mo terraf ille dilectōis act⁹. Dicēdū q si loq̄mur
p modū inclinatōis:primo inclinat in deū. sicut
⁊ primū mādatū est: diligere deū.⁊ pp deū pxiz
diligere. Vñ tam in intētiōe q̄ in affectiōe pri⁹
intelligif de⁹ ardēti⁹qz amor in deū est q̄ pximū
Si aūt intelligam⁹ per modū exercitij:sic p° ē in
pximū.qr in p̄nti statu ē processus ab iferiori ad
superiora:⁊ ab impfecto ad pfectū.⁊ prior est a/
ctio sm Greg.que ē ad pximū q̄ ꝯtēplatio q̄
est ad deū:⁊ pri⁹ qd aīale q̄ qd spūale. Jō p^a Jo.
3°.bene scribif. Qui nō diligit fratrē suū quē vi
det.deuz quez nō videt quō potest diligere.

Tertia ꝯclo est de necessitate caritatis respectu hui⁹ amoris. ⁊ est hec. Licet in puris nālib⁹ creatura deū sine modo ⁊ sup oīa possit diligere tamē pō ordinata ad dei amorē necessaria est caritas. Dicit pª pars ꝯclonis: ꝙ pōt hō diligere deū sine caritate sup oīa maxime in statu innocētie. Probat medio doc. sub. in pnti distin. Ratio enī naturalis indicat aliqd eē summe diligendū: q̄ indicat aliquid eē summū ⁊ infinitū nec procedat in infinituz. ergo volūtas poterit per se sine caritate illud summe diligere. Pz ꝯña. q̄ equalis ābit⁹ ē voluntas cū intellectu: in nihil enī pōt ferri intellectus in qd nō possit volūtas. Ad hāc partē est theologia psua°. Si enī qs nō possz sine caritate infusa deuz sup oīa diligere. sequeret ꝙ posset se scire eē ī caritate. qñ. s. experiret hūc actū: qd tñ cōiter nō tenēt doc. theolo. Sed quid ē diligere deū super oīa. Idē doctor dic. ꝙ diligere deū sup oīa intelligit intēsiue ⁊ extēsiue. Extēsiue vt plus diligat deū: q̄ oīa alia. vt. s. pri⁹ vellet oīa alia nō esse: q̄ deū nō eē. Intensiue. s. vt teneri⁹: feruenti⁹: ⁊ firmi⁹ deū diligam⁹: q̄ aliud qdcūq;. Ex quo pz ꝙ valde cito dr: diligo deū sup oīa: sz nō cito iplet. Et tñ in cant. dr. Ordinauit in me caritatē.

Ex quo infert secūda ps ꝯclonis. ꝙ vz de potētia ordinata dei requirit infusa caritas: ad hoc ꝙ amor dei maxime sit meritori⁹. ⁊ vt pfectius diligat. Et q̄ satis de hoc distin. xvij. pri. dictū ē. ideo hic hz finē secūd⁹ articul⁹. Quantū ad tertiū articulū sunt. 3. difficultates. Prima. qs ē pfectior habit⁹: caritas an sapia. Dicēdū ꝙ accipiēdo sapiam vt accipit phs in. vi. ethi. p nobilissimo. s. habitu intellect⁹: nobilior est caritas q̄ sapientia. Si vero accipiat sapia p dono pº sancti spūs. sic sapia cōplemētū noīat caritatis: ⁊ est nobilior quodāmō ipa caritate. Et hoc° loquit beatus Bern. in lib. de diligēdo deo di. ꝙ gradatiz venit ab amore dei ad caritatē. a caritate aūt ad sapiam. Secūda difficultas. Si sit possibile īplere illud preceptū in via. Diliges dñm deū tuuz ex toto corde tuo: ex tota mēte tua: ⁊ ex tota anima tua. Dicit doc. deuo. q. vi. arti. ij. ꝙ si intelligat sic. diliges deū ex toto corde ⁊c. sine q̄cunq; extraneo. sic ipossibile ē: ⁊ maxie pro longo tpe. q̄ curis varijs premimur: ⁊ in peccata venialia labimur. vñ hoc° ondit ꝙ in patria habebimus nō qd hic ipleam⁹: Si vero itelligat sic. Diliges deū ex toto ⁊c. sine q̄cūq; cōtrario. i. pcō mortali sic ē pceptū: ⁊ pōt in via ipleri cū adiutorio dei. Tertia difficultas. Quō dñt iª tria. Ex toto corde. Ex tota aīa. Ex tota mēte tua. Dicit thōs in dubijs lralib⁹. Ex tota mente. i. memoria sine obliuione. Ex toto corde. i. intellectu sine errore. Ex tota aīa. i. volūtate sine ꝯria affectiōe. Et tñ de 3⁹ articulo. Ex quo pz ad qōem. ꝙ videlicz infusa caritas ad dei amorē sine mō. i. sup oīa cōcausandū de potētia dei loquēdo ordiata necessario requirit. Tunc ad argumēta in oppositum. Ad primū negat minor. ⁊ dum probat. pº ex illo ethi. ix. Amicabilia ad alterz mēsurāt: ex his que sunt ad seipsuz. Dicēdū ꝙ illud mēsurari intelligitur q̄tū ad innotescere. Tūc enī quis dr aliū manifeste diligere qñ id qd sibi appetit: appetit ⁊ alteri. nō aūt qn possit vltra se dilectū diligere: nisi loquamur de amicitia equaliū: de qua ibi loquit phs. ⁊ talis nō est creature ad deū: sed aliqd maius. vñ pōt vocari supamicitia. Dū secūdo pbo pbat q̄ amicitia fundat super vnitatē: ⁊ quilibz ē magis idē sibi q̄ alteri: ⁊ per ꝯñs se magis diligit. Dicendū ꝙ in amicitia cōcurrūt ⁊ vnitas et bonitas. ⁊ in pposito vnitatē minorē recōpēsat maior bonitas dei. ⁊ ita argu^m nō obuiat.

Ad secūdū ar^m totū cōcedit de absoluta potentia dei. tñ de ordiata ponit caritas: ⁊ rōne meriti ⁊ rōne pfectioris act⁹ dū simul eliciūt hunc voiūtas ⁊ caritas: q̄ si sola volūtas eliceret. Ad 3^m totū pcedit vsq; ibi. ꝙ caritas acqsita ⁊ īfusa sint eiusdē rōnis. hec enī ē falsa. Et dū probat: q̄ cā efficiēs nō variat effectū: sicut eiusdē rōnis ē hō pduct⁹ per gñationē ⁊ creationē. Dicendū ꝙ verū est qñ effectus product⁹ vnoº pōt produci alio. sicut est in exº adducto: nō sic est ī pposito: q̄ caritas infusa nō pōt acquiri p causas naturales Et tñ ⁊c. Prima ꝯclo. pcepta gemīa includit caritas vt fert auctoritas ⁊ sacra gemīa. Dic cōclusio. ꝙ duo sunt pcepta caritatis amor dei ⁊ pximi. Et ponit a prinº. vsq; ibi. Cōsequēt mo^m Secūda ꝯclo. Pro se diligat de⁹ optim⁹: p deo amat ipse proxim⁹. Dicit cōclo. ꝙ de⁹ diligend⁹ est pp se: sed proxim⁹ pp deū. Et incipit ibi. Cōsequēter ⁊c. vsq; ibi. Illud āt ⁊c. Tertia ꝯclo. Preceptuz amoris nō implet viator: lz ꝯphēsor cumulo vigoris. Dicit ꝯclo ꝙ illud pceptuz. diliges dñz ⁊c. nō iplet pfecte in via sz in patria. Et incipit ibi. Illud aūt ⁊c. vsq; ad finē.

Ic queri pōt: vtrū illo mādato ⁊c. Hic signat. xxviij. d. hui⁹ tertij. que sic ꝯtinuatur ad pcedētes. Naz postq̄ in precedēti distin. pquisita ē caritatis ratio. Nūc icipit venari diligendoꝝ multiplicatio. ⁊ hz diuidi in tres ptes principales. In pria ponit diligēdoꝝ distinº In secūda addit eorūdez ordinatio. In 3ª claudi tur ad h⁹ meriti pfectio. Prima in princº. Scda distin. xxix. ibi. Post pdicta de ordie caritatis. Tertia distin. xxx. Hic solet queri quid pon⁹ sit. ⁊c. Rursus pª particula que est pñs distin. In q̄ diligendoꝝ ponit distinº. in tres ptes diuiditur. In prima assignt dilibiª. In secūda remouent dubitabilia. In tertia edocētur hic necessaria. Prima in principio. Secunda ibi. Oritur autez questio. Tertia ibi. Hic notandum est pri^m ⁊c. Hec est diuisio ⁊c.

Trū ex caritate nostra corpa diligant et prim⁹. Et ar̄ ad partē falsaz trib⁹ medijs. Primo ar̄ sic ꝙ nr̄a corpa nō sunt diligēda ex caritate. Nihil enī ex caritate diligēdū qd īpedit hoiem ab assecutiōe sui finis. sz caro nr̄a ē hmōi. igit ⁊c. Maior pz ex motu caritatis. Caritas quippe mouet principalit ad suppmū bonuz diligendū: ⁊ ita hui⁹ bōi o^m nō diligit. Sz mior pbat. vñ ad Gal. v. scribit. Caro concupiscit aduersus spūm: ⁊ spūs aduersus carnē. Et ad Rō. vij. dicit paul⁹. Inuenio in mēbris meis aliā legē repugnantē legi mētis mee. Secūdo ar̄ ad idē sic. Ratio ymagis expssa ē id pp qd elicit dilectio ex caritate: sz nr̄a corpa nō sunt ymago: nᵉ ad ymaginē dei. igit ⁊c. Maior pz ex eo ꝙ caritas est reformatiua ymagis per peccatū infecte: vñ ⁊ dr ymago recreatiōis. Sed minor probat: ex eo ꝙ ymago dei stat in memoria in intellectu: ⁊ volūtate: que nō hz corp⁹. Rursus ymago ē ppetua. de corpe aūt nostro scribit Sap. Corpus qd corrūpit aggrauat aīam. Tertio ar̄ sic. ꝙ pxim⁹ nr̄ nō sit diligēd⁹ ex caritate. Si enī proxi⁹ noster diligeret a nobis ex caritate: aut eēt amic⁹ aut inimic⁹: sz nec sic nec sic. igr̄. Maior pz ex diuisione sufficiēti. Sed mior pbat. Primo ꝙ nō inimic⁹ cōuenit amico diligi: ergo odiū inimico si enī o^m in opposito: ⁊ ppo^m in pposito: in tho pic. ij°. pbat. ꝙ nō amic⁹ eodē mō. dicit enī saluator de inimicis. diligite inimicos vr̄os bñfacite his qui oderūt vos. In o^m vero ar̄ auctē Augusti. in lib. de doctri. xpiana. ⁊ ē in lr̄a enumerātis q̄tuor ex caritate diligēda. s. deū. seipsuz. pximū. ⁊ corp⁹ propriū. vñ de proprio spālit dicit leuitici. xix. diliges pximū tuū sicut teipsuz. vbi augusti. ⁊ Greg. i. ad id ad qd teipsum. In ista. q. ad ar̄. pariformiter sūt. 3. articuli ⁊c. Quo ad primuz articulū termi sunt. Caritas. ex caritate diligi. ⁊ proxim⁹. Prim⁹ igit termi⁹ est caritas. q̄si cara vnitas. Vñ vltra datas de caritate in pcedēte distin. diffinitiōes solet ab aplō caritas sic diffiniri. pᵉ ad thio. pº. Caritas est finis pcepti de corde puro ⁊ ꝯsciā bona ⁊ fide non ficta. vbi tria tangunt. Prio caritatis intētio. dū dr̄. finis. vñ paul⁹ dicit. Finis legis ē caritas. Et in lib. de laude caritatis. Aug. dicit. Ille tenet q̄cqd latet q̄cqd patz in diuinis serōib⁹ qui caritatē seruat in morib⁹. Secūdo tangr̄ imple°caritatis. dū dicit pcepti. In his enī pceptis caritatis que alleuiat caritas: sicut plume motū auis: vniuersa lex pendet ⁊ pphe. Tertio tangr̄ radix seu origo caritatis. Et hoc in trib⁹. Prio in cordis mūditia. duz dicit. ex corde puro. Vñ in cātic. Sponsa spōso loquēs inducit. recti diligūt te. Secundo in spei bonitate. dū dr̄. ex ꝯsciā bona. Cōsciā enī ibi fm glo. stat p spe. vñ in ps. canit. Spera ī dño ⁊ fac bonitatē: ⁊ pasceris in delicijs ei⁹. Tertio ī fidei veracitate. dū ꝯcludit. ⁊ fide nō ficta. vñ ad romā. i. paul⁹ dicit. ꝙ iustus ex fide viuit. Et dz intelligi ista origo nō tpe: q̄ simul infundunt spes fides ⁊ caritas: sed vera vel actuū ratione. q̄ pīn telligr̄ credere: secūdo sperare: tertio diligere. qs enī sperat qd non credit. qs diligit qd non spat: aut credit. vtiq; null⁹. Secūd⁹ termi⁹ ē: diligi ex caritate. vñ in pª. q. hui⁹ d. notat doc. deuotus ꝙ diligi ex caritate pt intelligi tripliciter. Prio ꝙ caritas faciat circa dilectū ponere affectū ⁊ finez ⁊ hoc° solū de⁹ diligit ex caritate. Secūdo° ita ꝙ caritas faciat circa dilectū ponere affectū: sz nō finē. hoc° diligim⁹ proxim ex caritate. q̄ non propter se sz pp deū. Tertio° intelligit aliqd diligi ex caritate: non qd caritas in eo ponat affectū seu finē: sed solū in eo dr dilectio ratione dilecti: sicuti qs amat canē amici sui pp. s. aicū suū. hoc° possumus dici diligere corpa nr̄a: q̄ cū his deū videbim⁹. Terti⁹ termin⁹ est pxim⁹. vñ proxim⁹ est suplatiu⁹ de ppe. dicit enī prope. propior. pxim⁹ pñt aūt modi accipiēdi pximū qs in vltimo caº. pñtis d. adduxit mgr̄ ad ternariū reduci numeꝝ. Primo enī mō dr proxim⁹ ꝯditiōe. ⁊ hoc vl̄ nē. ⁊ hoc mō ois hō dr hoi est proxim⁹. ⁊ sic intelligit illud dñi pceptuz. Diliges pximū tuuz sicut teipsuz. vel intelligit rōe sanguinis. hoc mō ex eodē gēni sangnie dicūt adinuicē proxi: sicut catho loquit. Semp tibi proxim⁹ esto. Secūdo dr proxim⁹ rōe cōuersatiōis. hoc mō angeli ⁊ homines dicunt proxi adinuicē: q̄ ex eis vna efficitur triumphās eccia. erūt enī hoies sicut angeli dei i celo. Tertio mō dr proxim⁹ rōe exhibitiōis bñficij. vñ sup illo Luce. x. Quis tibi videt eē pxim⁹. dicit glo. proxim⁹ est cui impēdit vel q̄ impendit miam. Quantū ad scdm artic^m sunt. 3. ꝯclones. Pria ē de dilectōe caritatiua nostroruz corpoꝝ. Secūda de dilectōe mali proxi. Tertia de dilectiōe boni proxi. Prima est hec. Sic nostra corpa ꝯplectit caritas vt ad cetera corpa eius mot⁹ nō moueat. Dicit pª pars cōclonis ꝙ nostra corpa sunt diligēda ex caritate. probat ad ephe. v. dicit paul⁹. ꝙ viri diligāt vxores suas sicut corpa sua. sed vxores sunt diligēde ex caritate. ergo ⁊ nr̄a corpa. vñ caritas aspicit tria. qd est supra nos: ⁊ est de⁹. qd iuxta nos: ⁊ est proximus qd infra nos: ⁊ est corp⁹ propriū. vt sic mot⁹ caritatis in tria tendat. primo in bonū per eēntiā. s. in deū. in bonū per primaz influētiā: ⁊ sic ē intellectualis nā creata. tertio in bonū p quādā redūdantiā: ⁊ sic est corp⁹ propriū in qd gloria redūdat aīe. Vñ ⁊ fm Ambro^m. et patebit in sequēti distin. In amore caritatis pponunt cōsanguinei nō cōsanguineis ceteris parib⁹. Et si dicat qd scriptū est. Iob. xij. Qui amat aīaz suā perdz eā. ⁊ per cōsequēs ex q̄ nō est perdēda aīa nō est diligēda aīa. Certū est aūt ꝙ hic accipit aīa p vi

ta que sit mediāte corpe. Dicendū q in nobis ex
perit ⁊ libido ad malū ꝓuocās: ⁊ hec nō est dili
gēda sed fugiēda. vt in p̄dicto dicto docet xp̄s: cā
vocās aiam: q: in nobis sp habitat ⁊ viuit. Est
rursus vita nature et hec ē diligēda inquātū duc
ad gaudiū sempiternū. Sz dicit secūda pars
ↄclōnis. q cetera corpa ab hūanis nō sunt diligē
da ex caritate. Probaṫ. nobilior ē amor caritatis
q̄ sit amor socialis. sed amor socialis reperiṫ so
luz in natura intellectuali. igiṫ ꝛc. vn̄ ⁊ Augu. in
lib. de doctri. xp̄iana dicit. ⁊ habeṫ in p̄cedenti d̄.
Ea sola ex caritate diligēda sunt que nobiscū so
cietate quadā referunṫ in deū: sicut hō vel ange
lus: vel nr̄m corp᷑: talia nō sunt aª corª. Confir
maṫ: q: principale obiū caritatis est de᷑: iō illa so
la ex caritate sunt diligenda: que tāto bono frui
one ⁊ visione cōiungi queūt. cuiusmōi nō sunt a
lia corpa ab humanis. vn̄ hoc ōndit māifeste q̄a
dilectio taliū corpm nō claudiṫ in p̄ceptis carita
tis. ceteꝝ caritas est vinculū perfectōis. ⁊ ita illa
sola ex caritate diligēda sūt que nata sūt hoc mō
necti: hmōi nō sunt talia corpora. Ex quo pz q
ex caritate eliciēte nō sunt talia corpa diligēda:
bn̄ tamē pn̄t diligi ex caritate imperāte si pp deū
tales quis diligat creaturas. sicut de btō p̄re nr̄o
Frācisco legiṫ. q in oēm creaturā mira pietate fe
rebaṫ. qui etiā penas ⁊ infirmitates sorores vo
cabat. Et ad laudē creatoris aues incitabat. sicut
de quadā cicada dicit. cāta soror mea cicada. vn̄
⁊ passeres de manu bti remigij remeṫ archipsul
in mēsa sepi᷑ sumebāt panē. sicut eni sancti p̄res
in hoc ↄformanṫ creatori. de quo dr̄ Sap. xi. Di
ligis oīa dn̄e ⁊ nihil odisti eoꝝ que fecisti. In ip
sis eni creaturis irrōnalib᷑ quedā siltudo relucz
dei q̄ i laudē referūṫ opificis: sicut artificē opus
collaudat ꝓpᵐ. Et hoc bona tpalia diligi hn̄t i
perio. s. caritatis: vt per ea ad eterna ꝑuenire me
reamur. Ex quo pz q respectu taliuz bonoꝝ pōt
eē ⁊ amor viciosus nimia amplectēdo: ⁊ gratui
tus pp deū diligēdo. vt sicut fides suo mō ē oīs
creature. sic caritas in laudē dei oīa referat.
Secūda cōclō ē de dilectiōe mali ꝓxi. ⁊ ē hec
Mal᷑ hō ens in via caritate diligiṫ: sed demon
eo horreṫ. Dicit pª ps ↄclōnis. q mal᷑ hō dū
est in via dz diligi caritate. Probaṫ. Oēs prede
stinati sunt diligēdi ex caritate: sed multi mō sūt
mali: qui tn̄ p̄destinati sunt ad salutē. igr̄. Cōfirāṫ
q: illi sunt caritate diligēdi pro quib᷑ oraṫ. hmōi
sunt mali hoies viatores. igr̄. vn̄ hic vnū bonuz
verbū dixit doc. subti. Amor caritatis in deū nō
est amor zelotippi qui nō vult habere cōsortiuz
in amato. sed est amor q̄ vult diligēs suū dilectū
ab oib᷑ diligi a quib᷑ nescit an sint in odio p̄di
lecti. vt lati᷑ hugo venerabiṫ in lib. de ara sponse
insinuat. hmōi est oīs viator. De nemie eni inqt
Augu. desperandū est dū est in via. Tant᷑ est eni
dn̄s de᷑ vt oib᷑ sufficiat: ⁊ singuliṡ: nec amor cui᷑
impediaṫ amor alteri᷑. vn̄ q peccatores sunt dili
gendi insinuat xp̄i amor: q̄ cū essem᷑ peccatores
dilexit nos. Notandū tn̄ q in mal᷑ hoib᷑ ē cōsi
darāda natura cū possibilitate ad glaꝫ: ⁊ h᷑ ē dili
gēdū totū. ⁊ sic intelligiṫ cōclō. Est rursus attēdē
da malicia. ⁊ ista est odiēda. vn̄ in ps. dr̄. Iniqs
odio hūi: ⁊ legē tuā dilexi. Et alibi. Nōne qui o
derūt te dn̄e oderā: ⁊ sup inimicos tuos tabesce
bā. In hoc quippe altissimo dn̄o cōformamur q̄
diligit naturā: ⁊ odit culpā. Scriptum ē eniz Al
tissim᷑ odio hz peccatores. Et iteꝝ. Abhoiabilis
est deo impi᷑ ⁊ impietas ei᷑. Sed hz secūda ps
ↄclōis. q demones nō sunt diligēdi ex caritate. ꝓ
batur. Nihil est caritate āplectendū: qd̄ ē ꝑpetua
liter separatuz ab his qui caritate iunguṅṫ. sz de
mōes sunt hmōi. igiṫ ꝛc. Curia q̄ppe celestis de
mones nō diligit: quin poti᷑ odit eos q detestaṫ
vt sim᷑ igiṫ cōformes curie celesti cīcti demōes
nostro ↄsortio fundit᷑ separenṫ. Cōfirmaṫ. q: so
luz is caritate diligr̄ qui pōt effici btūs. vn̄ Aug.
octauo de trini. Qui diligit hoies vel q: iusti sūt
vel vt iusti sint amare dz. demōes aūt cū sint ob
stinati nō sunt hmōi. igr̄. Idē dicendū de hoib᷑
dānatis pro quib᷑ nulla fundit᷑ orō ad deū ē fa
cienda. vn̄ ferṫ dixisse Aug. q si sciret patrē suum
in inferno nō plus oraret ꝓ eo q̄ ꝓ dyabolo. Et
Greg. q: pro traiano orauit: āple ab angelo ē re
dargut᷑. Nec obuiat q demones sunt ad nr̄z me
ritū ⁊ exercitiū dn̄i nos tēptant. hoc q̄ppe p̄ter
intentū faciūt. intendūt eī ad malū p̄cipitare: nō
in bonū erigere. nec illud q tā demōes q̄ dānati
sunt ad ōnsionē diuine iusticie ⁊ decorē vniuersi
inuoluntarie q̄ppe hoc faciūt. Vn̄ ⁊ si naturalia
diuini testionio dyonisij in. iiij. noim dinoꝝ. i eis
m̄seṫ integra: obfuscata sunt tn̄ ⁊ infecta cribus
vt vix possit figi in natura eoꝝ cōsideratio nō cō
siderata culpa: deformauerūt q̄ppe in ipsis q̄ cari
tate erat diligibiṫ ymaginē dei. Et si obijciaṫ ex
illo verbo Leuiṫ. xix. Diliges ꝓximū tuū sic teip
sum. Dicit glo. proxim᷑ nō ꝓpierate sanguinis
intelligēd᷑ est: sed societate rōnis. demones autē
habēt rōnem sicut nos. ⁊ ita videṫ q sint diligēdi
ex caritate. Dicēdū q illa societas rōnis nō ē in
telligēda s̄m naturā rōnis absolute: sicut obuiat
Arg. sed s̄z ordinatōnē ad gratiā ⁊ gloriā. ⁊ hāc
nō hn̄t demones. Tertia ↄclō est de dilectōe
boni ꝓximi videlz angelici boni spūs cū deuotis
hoib᷑ veluti ꝓximi caritate diliguṅṫ. Patz ↄclō
q: tā boni angeli q̄ deuoti seu boni homines sūt
nostri ꝓximi: ⁊ tales ex caritate hn̄t diligi. igr̄ ꝛc.
Corroborat passuz istū. q: ex q̄ amic᷑ nr̄ de᷑ dili
git ex caritate tā angelos q̄ bonos hoies: ⁊ nos
debem᷑ id facere. Amicoꝝ eni ē idē velle ⁊ nolle
vt hz seneca. Et si dicaṫ q: amicitia est eq̄lium vt
hz p̄hs in octauo ethicoꝝ. Angeli aūt longe no
biliores sunt nobis. ⁊ ita videṫ q̄ nō sint ex cari
tate diligēdi. Dicēdū q lz sint superiores s̄m nāz
erim᷑ tn̄ eis equales s̄m gloriā: ⁊ hoc sufficit. vn̄
illo mō pl᷑ cōuenim᷑ cū eis q̄ rōe corpis cū beu
tis. q: teste p̄ho in. x. ethico. hō maxie ē intellect᷑
Quātū ad 3ᵐ articulū sunt tres difficultates.
Prima an virtutes sint diligēde ex caritate. Dic
doc. deuo. q. v. q sic. vn̄ expsse hz Aug. viij. de tri
nita. q caritas ē caritate diligēda: ē tn̄ virt᷑. dili
gēda tn̄ est nō amore amicitie: sed amore cōcupie
scn̄tie est mediū ꝑueniēdi ad vitā btāz. Scda
difficultas. quare nō poniṫ p̄ceptū de dilectione
sui: sicuti poniṫ de dilectōe dei ⁊ ꝓximi. Dic sans
ct᷑ tho. q. vi. q: sicuti in speculatiuis cog° ↄōnuz
referṫ ad principia p se nota que nō probanṫ. sic
pariformiṫ in agibilib᷑ ea que sūt ad alteꝝ ex his
que sunt ad se depēdēt. vn̄ ⁊ p̄hs i. ix. scribit ethi
coꝝ. q amicabilia q̄ sunt ad alteꝝ ex his pendēt
que sunt ad seipm. ⁊ ita de hoc nō optuit dare p̄
ceptū cū sit q̄si primū: ⁊ ad hoc satis inclinet nā.
Tertia difficultas. Si xp̄s sit dicend᷑ noster ꝓ
xim᷑. Dicēdū q in xp̄o ē attēdēda dīna natura. ⁊
hui᷑ rōne nr̄ nō dr̄ proxim᷑. Est rursus attēden
da natura hūana: ⁊ hui᷑ rōne nr̄ pōt dici ꝓxim᷑.
lz nobis sit lōge altior. Ex q̄ pz ad qōnē. q vide
licet tā corpa nostra q̄ ꝓxim᷑ ex caritate diligun
tur. Tūc ad argumēta. Ad primū dicendū ad
minorē ad illam pauli auctem. Caro cōcupiscit.
Caro eni aliqn̄ accipiṫ pro carnali cōcupiscētia:
sicut ibi. ⁊ sic nō est diligēda ex caritate. aliqn̄ ve
ro accipiṫ ꝓ altera pte cōpositi hois: ⁊ sic diligr̄
ex caritate sic dicit ↄclō. Idē dicēdū de alia auc̄te
Video aliā legē ꝛc. Nō eni diligr̄ corp᷑ rōne il
li᷑ legis: sed q: erit cōiūctū cū aīa in celis. Ad
secūdū dicendū ad minorē. q̄ lz corp᷑ hois nō sit
ad ymaginē dei: ē tn̄ pticipabile ymagis dei in
q̄tū glia aīe in illud redūdat. ⁊ id sufficit vt ex ca
ritate diligaṫ. Ceteꝝ qd̄ addiṫ q corp᷑ corrūpitur
q: scriptū ē. corp᷑ qd̄ corrūpiṫ ꝛc. Dicēdū q iteꝝ
resurget ⁊ fiet īmortale. iō nō obuiat argᵐ. Ad
3ᵐ negāda ē minor ꝓ vtraqz sui pte. Et qd̄ obijc
q: diligi cōuenit amico: g° nō diligi inimico ex
regula thopicorum; tn̄ cōcediṫ capta mō debito
regula. Amic᷑ eni inquātū amic᷑ diligiṫ. inimic᷑
eni inquātū inimic᷑ nō diligiṫ: nō tn̄ obstat quī
nā inimicitie subiecta diligaṫ. Et hoc sufficit ad ve
ritatē ↄōnis. Idē dicēdū de alia pte minoris: vt
patet aspiciēti ꝛc. Pria ↄclō. Quatuor ī reb᷑
p̄cepta ↄplētur duo: ⁊ docenṫ in maēriebz. Dicit
ↄ° q duo p̄cepta caritatis cōpleṫ in q̄tuor diligē
dis q̄ poniūṫ in littera: Et poniṫ a princi᷑. d̄. vsqz
ibi. Oriṫ aūt ꝛc. Scda ↄ°. Intellectuale ꝓximi᷑
censeṫ fateṫqz tale: dū tn̄ creeṫ. Dic ↄ°. q oīs nā
intellectualis creata ē nr̄ proxim᷑. ⁊ hz intelligi
nisi sit obstinata sicut demōes. Et incipit ab illo
cap°. Oriṫ aūt ꝛc. vsqz ibi. Hic notādū ꝛc. Ter
tia ↄclō. varie dr̄ quis eē proxim᷑: vt noster opti
mus text᷑ loquiṫ. Dicit cōclusio q proximus di
citur multipliciṫ. Et pōitur ab illo caplō Hic no
tandum ꝛc. vsqz ad finē distin.

Post predicta de ordine caritatis ꝛc.
Hic signaṫ. xxix. distin° hui᷑ tertij. que sic
continuatur ad precedētes. Nā postq̄ in
p̄cedenti distin. posita est diligendoꝝ distinctio.
Nunc in p̄senti distin. ostendiṫ diligendoꝝ ordi
natio. Et habet diuidi hec distin° in tres partes
principales. In prima venaṫ ordo caritatis q̄tū
ad diligibiª. In secūda probaṫ vigor largitatis
impēsa per bn̄ficia. In tertia beatur tāte maiesta
tis graduū magnificētia. Pria in princi°. Scda
ibi Vn̄ ⁊ super hoc sepe ꝛc. Tertia ibi Sacō q̄
est diuersos eē grad᷑ ꝛc. Prima āt ⁊ vltia ptibus
indiuisis manētib᷑. Rursus 2ª pars in qua carita
tis ꝓbaṫ vigor largitatis impēsa p bn̄ficia: i tres
ptes diuidiṫ. In pª aū appōiṫ vna opio. In scda
mgr̄i sequiṫ vera positio. In 3ª tandē elidiṫ hinc
dubitatio. Pria in princi°. Secūda ibi Veꝝ q̄a
p̄missa v̄ba ꝛc. Tertia ibi Solet ēt queri si parē
tes ꝛc. Hec est ꝛc.

Tunc caritas incipiēs affectu vel so° effe
ctu suos p gd᷑ ordieṫ. Et aṫ q sic triplici
me°. Prio sic. sicut se hz fides ad primā
veritatē: ita caritas ad sūmā bōitatē. Sz fides eq̄
mouet ad itra ad credēdū ea q̄ a pria veniūt v̄ita
te: sic ⁊ primā v̄itatē. g° ⁊ caritas siliṫ q̄ ad i. erio
rez affectū eq̄ mouebit ad primā bōitatē diligen
dā ⁊ reliq̄ diligibilia. Maior pz a sili. Sic eī pri
ma veritas ē origo fidei: ⁊ cā p quā ita sūma bōi
tas caritatis. Sed ꝓbaṫ minor. eq̄ ualiṫ eī assentio
fide mea deū eē qui ē prima veritas ⁊ resurrectio
nem mortuoꝝ: q̄ de entib᷑ ad finē. Secūdo aṫ
sic. Quicq̄d ē ordis in caritate ī p̄cepto ē: sed or
do caritatis q̄ ad affectū nō ē in p̄cepto. igr̄ solo
effectu p grad᷑ suos ordiaṫ caritas. Maior patz
q: ex q̄ caritas est sub precepto. iuxta illud Ioh.
Hec mādo vobis vt dili. inuicē. oz q ea que se
quunṫ eā: sint in p̄cepto cuiusmōi ē ordo: q: aliaś
eēt inordiata caritas. ↄ illud Cañ. p°. Ordiauit
in me caritatē. Sed probaṫ minor. q: si exhibeaz
vnicuiqz qd̄ debeo: dato q sine mētis affectu: nō
censeor p̄cepti re᷑. Tertio arguiṫ sic. Quāto cir
ca aliquem magis afficimur: tanto maius ei bo
num desideramus. sed omnibus que ex caritate
diligimus idem bonuz optamus. ideo solo effe
ctu ordinatur gradibus suis caritas. Maior pa
tet. nō eni apparet affectū intentiorez eē possibi
le: nisi mai᷑ ꝓpteṫ. Sz minor ꝓbaṫ. q: id qd̄ ca
ritate diligitur de᷑ est: ⁊ idē est siue in se siue ꝓpio
diligatur. nec videtur posse magis ab vno q̄ ab
alio participari cum sit simplicissimus.

In o^m vero ar ex illo verbo p^e. Jo. 3^a. Diliga-
mus nō verbo nec lingua sed opere ⁊ volūtate.
Ex quo vbo clare innuit caritatē aspicere ordicȝ
in gradib⁹ suis tā in affectu seu volūtate q̄ in ef
fectu seu ope. In ista āt qōne parisor. ⁊c. Quo
ad primū arti^m termi sunt. Caritas incipiēs Af-
fectus. ⁊ Grad⁹ caritatis. Prim⁹ igit termin⁹ ē
caritas incipiens. vñ noto q̄ ad p̄hs triplicē fore
caritatē. Incipiētē Proficientē: ⁊ Perfectā. Et
differūt vt dic sanct⁹ tho. viij. q. p̄ntis d. hoc mō
Caritas eni incipiēs ad hoc intēdit vt peccata p̄
terita emūdent. ⁊ a futuris caueat. vñ hac dicunt
iapiētes qui bellū dñicū aggredi iapiūt. Secū-
do dr caritas pficiēs q: bonis adipiscēdis inten
dit vt ad pfectionē veniat hita p incipiētē carita
tē fiducia de liberatōne peccatoꝝ. vñ hac carita
te dicunt pficiētes qui i via dñi ad pfectōis ha-
nelant vestigia. Caritas vero pfecta bona mētis
q̄si ꝯnā^a efficit vt hāc h̄ns in talib⁹ bonis q̄si di
cat ꝯnutrit⁹: hac nēpe caritate pfecti dicunt q̄ cu
mulo sunt roborati virtutū intra soporati dono
ruȝ dei dulcedine. Ultra notand ꝙ hec caritas
dr triplex nō rōe sue eētie. vnica eni ē drñs ɓm
magis pfectū ⁊ min⁹ pfectū. sed solū ē dr̄ia rōne
effectuū ɓm q̄s 3. stat⁹ noiant. incipien^m. pficien
tiuȝ ⁊ pfectoꝝ. Incipiētes d e malo cogitāt fugi-
endo. proficiētes securi de pctō subacto ad bōa
adipiscēda cōfugiūt. pfecti de bonis securi cōib⁹
ad fortia manū mittūt. Secūd⁹ termin⁹ ē affe
ctus ab afficior ris. Uñ noto vt notat doc. duo.
vi. q. p̄ntis d. ꝙ triplex ē affect⁹. Prim⁹ est affe-
ctus q̄ pprie passio noiat seu q̄ affectū passus no
miat. ⁊ hic pōt diuidi in tria mēbra. Primū ē vt
dicat affect⁹ q̄liber q̄litas informās mō quo no-
miat phūs in p̄mēto qualitatis dispōēȝ affectio
nem: ⁊ in sacramēto altaris panis affici dr acci-
tilib⁹. Secōȝ mēbrū ē vt dicat pricipalit affect⁹
pro passiōe doloris. Sicut loquit philipp⁹ can-
cellari⁹ parisieñ in q̄dā prosula. Uide penas q̄-
bus afficior. vide clauos quib⁹ ꝯfodior ⁊c. Loq̄t
in psona ih̄u. Tertiū mēbrū vt dicat affect⁹ p de
lectatiōe amoris naturalis: mō q̄ dicim⁹ vnū er
ga alteꝝ valde affici. Secūdo pricipalit dr affe-
ctus act⁹ caritate infusa elicit⁹: sicut dū quis aut si
bi aut alteri optat sūmū bonū. Tertio dr affectus
act⁹ volūtatis a caritate nō elicit⁹ sȝ ipat⁹. sicuti
dū quis aut sibi aut alteri bona optat tpalia.
Terti⁹ termin⁹ ē grad⁹ caritatis. vñ notādū vl
tra ꝙ grad⁹ caritatis q̄ in p̄cedēti d. p Aug. tacti
sunt tres binarij seu sex modi sunt caritatis g̃d⁹.
quos hūs noiat Ambro. in p̄nti d. qui hoc mō
distiguit. Caritas nēpe ad tria pt ꝯparari. ad bo
nuȝ simplr. s. deū. ⁊ tūc ē prim⁹ grad⁹ diligere. s.
deū. Secūdo cōpat ad habētē: ⁊ tūc ē scōs g̃dus
ꝙ. s. post deū hō seipsuȝ diligat. Tertio cōpat ad
alienū: ⁊ hoc ē triplicat. primo rōne sanguis: ⁊ si
fit ascēdēdo: tūc est 3⁹ g̃dus caritatis: sicut ē dile
ctio filij ad patrē. Si vero descēdēdo sic ē q̃rtus
sicut ē dilectio parentū ad filios. Secūdo ad alie
nuȝ fit cōpatio rōne familiaritatis. ⁊ sic ē quit⁹
grad⁹ apud. s. domesticos. Tertio ad alienum fit
cōpatio rōne solū cōformitatis in natura. ⁊ sic ē
sextus grad⁹ caritatis qui solū. s. est ad extranes
os. Quātū ad secūdū articulū sunt tres cōclu-
siones. Prima ē de caritate incipiēte. Secūda ē
de affectu caritatis. Tertia de gradib⁹ caritatis.
Prima est hec. Tam incipiēs q̄ alia caritas ordi
neȝ sapiūt vt ea maxime de⁹ diligat. Dicit p^a
pars ꝯclōnis ꝙ tā incipiēs caritas q̄ quelibet a
lia est ordiata. Probat. Caritatis rō ē affectū re
ctificare: sed nullaten⁹ affect⁹ rectificat nisi ppo-
nat maius bonū bono minori. igit ⁊c. Cōfirma
tur. Caritas eni multa diligit diligibi^a: aut igit
eque primo: aut vnū pri⁹ reliquū posteri⁹. si dica
tur scōm habet ppo^m ꝙ. s. ē ordo in caritate. Si
primū dicat ꝯ: ipossibile ē vnū hituȝ eque p^o ad
plura teriari obiecta. Cetex magis noscit ordo
cōpetere caritati q̄ amori nāli. videm⁹ aūt amorē
naturalē ordiate tēdere in diligibilia q̄re ⁊ cari-
tas. Uñ hūc ordinē satis innuit aureli⁹ Aug. i p̄
cedēti d. ⁊ Ambro. in p̄nti distiguētes diligibi^a
Ex q̄ clare aduertit ꝙ nō pōit sic ordo i caritate
q. a^a sit caritas ⁊ prior q̄ diligim⁹ deū ⁊ a^a. ⁊ 2^a q̄
diligi⁹ nos ⁊c. sȝ vna caritas nūero teriat p^o seu
aspic deū 2° nos: 3° pri^m. vñ recte caritas respcu
dei pōd⁹ dr idinās: vt illō verificet Aug. qō est
pōd⁹ i corpib⁹: aōr ē i spiritib⁹: pōd⁹ ei meū aōr
me⁹. ɓ ei pōdere i deo q̄escim⁹ sic g̃uia i cētro. re
spectu vo pri dr caritas ligās: q: aōre ligamur
caritatis: respcu vo tā dei q̄ pri dr viculū q̄. s. iū
gimur. dñte aplo colo. 3. ꝙ caritas ē vinculū pfe-
ctōis. Ex q̄ pȝ ꝙ ordo iste nō caritatis iȝ diligi^m
arguit d. Et si dicat ꝙ ɓȝ pɓȝ i p^o metha^e. Sapi
ētis ē ordiare. ⁊ ita ordo ptiet ad itellectū: nō g^o
ad caritatē q̄ ē volūtatis. D^m ꝙ ē ordo ētiū i to-
to: ⁊ hūc fac sciā. ē ⁊ ordo ētiū ad finē: ⁊ hūc facit
boītas ⁊ caritas: ⁊ de ɓ itelligr ꝯ^o. vel dicēdū ꝙ
sapia noiat tā itellectū q̄ affectū. dr ei sapia q̄i sa
pida scia: vt sapor sit volūtatis: ⁊ scia itellect⁹: iō
nō negat ordo ɓ dicto a caritate. nec tñ ex ordie
isto oȝ argui pportio ꝯmēsurōis int ordiata. s.
deū ⁊ nos: sȝ solū ppor^e hitudis seu attigē^e iq̄^m
aliq̄lit pticipam⁹ bōitatē dei. vñ ⁊ lȝ caritas sit d
se idiata nālit in obȝ suū: nichō⁹ prius i p^m: 2⁹
i 2^m tēdit: sic lapis: lȝ nālit deorsuȝ tēdat pri⁹ tñ
ad mediū q̄ ad extremū pueit. Sȝ dic 2^a ps cō
clōis. ꝙ caritate ifusa maxie diligr de⁹. pbat. pp
vnū q̄ tale ⁊ illō mag: sȝ solū caritate diligim⁹ ce
tera pp deū: oȝ igr ꝙ mag diligam⁹ deū. Cetex
finis mag diligēd⁹ ē ētib⁹ ad finē. de⁹ aūt ē finis
oīm. igitur caritas que rectissima ē virtus deum
maxime faciet diligerē. Hoc etiam innuunt
tam Aug. q̄ Ambro. in ordine diligibiliū. quili-
bet eni deū preponit. Uñ bñ lex in Deut. dicit.
Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo ⁊c. San
ctus Tho. q. 3. addit vnā rōneȝ: quare deū diligi-
m⁹ maxie. q: veri⁹ sum⁹ inquit in eo q̄ in nobis:
q: ipse est cā vniuersalis omīū. sicut man⁹ se op
ponit cap̄ pcutiēti. q: caput hȝ cōplexi⁹ eē in to-
to q̄ in seipsa. hoc idē pȝ de particularib⁹ hoīb⁹
morti se exponētib⁹ pro bono ciuitatis. Sed sua
salua scitate hec nō cōcludit rō. man⁹ nēpe dum
ad saluādū caput se erigit: salutē capitis nō q̄rit:
sed pprīā. ⁊ ita si man⁹ haberet intellectū ⁊ volū
tatē: magis se diligeret q̄ caput. Ita dico de pri-
cularib⁹ hoīb⁹ respectu boni cōitatis: nisi adue-
niat maior dilectio. Ita diceret de dilectōe respe
ctu dei. Ideo si querant rōnes naturales. an pos
sit quis p naturā diligere deū sup oīa: querant a
doc. sub. xxvij. d. hui⁹ tertij. que ibidē in pre tacte
sunt. Uñ si dicat ꝙ naturalit hō se pl⁹ diligat q̄
deū: nō ē hoc nature institute quā pficit caritas:
sȝ corrupte quā eliminat. Nec obuiat ꝙ amor se-
quit noticiā ⁊ nō magis cognoscam⁹ primū q̄
deū. vñ videret ꝙ magis deberem⁹ diligere pri
muȝ q̄ deū. nō tñ sequit ꝙ lȝ quo ad claritatē in
via magis cognoscat proxim⁹ q̄ de⁹: nō tñ quo
ad bonitatē: noscit ei de⁹ fore melior primo: bo
nitas aūt est que causat amorē. vñ ⁊ si caritas mo
ueat ad diligendū deū vt bonū in se ⁊ bonū i no
bis: tñ per ampli⁹ vt bonū in se q̄ vt bonū nob.
vñ nec pōt dilectio primi ex caritate esse ita pfe
cta sicut dilectio dei: lȝ ambe finite sint. pȝ ex silī
in linea ⁊ puncto: vtrūqȝ eniȝ finitū ē: nec tñ p̄nt
infinita puncta facere lineā. sic in proposito. Ca
pp licet proxim⁹ q̄ ad aliq̄ sit magis vnū nobiscū
q̄ de⁹: ⁊ vnitas sit amoris ꝯd^o. vt tāgit dyonisi⁹
bonitas tñ dei supplet hmōi vnitatē. Cetex de⁹ ē
nobis magis intim⁹ q̄ nos nobis. Secūda
ꝯ^o est de affectu caritatis: ⁊ est hec. Et affectu et
effectu ꝯplet caritas ⁊ i noɓ 2° tendit ordie. Dic
p^a pars ꝯclōnis. ꝙ caritas ꝯplet affectu ⁊ effectu
Probat. Ordo in effectu ortū hȝ ab affectu: sed
videm⁹ ordinē in effectu caritatis. ergo oȝ ꝙ ab
affectu veniat. ideo dic in omel. greg. ꝙ pbatio
caritatis exhibitio ē opis. vñ ⁊ de⁹ magis pensat
ex quāto q̄ quātū quis opet. vtrūqȝ tñ pondera
tur a iudice iusto. Intelligit tñ hec ps posita fact
tate. Dato nēpe ꝙ aliquis volūtatē habeat dādi
elemosinā: sed vñ det nō habeat: volūtas p fcō
reputat: q̄ ad p̄miū eētiale. Et si dicat ꝙ multi
sunt valde deuoti q̄ pl⁹ delectant loq̄ cū primo:
vtputa suis filiab⁹ de cōfessione q̄ orare deū. et
ita h̄nt affectū nō effectū caritatis. Dicendū ꝙ lȝ
in viris seculi hoc toleret pp ipfectionē: tñ in re
ligioso ē ɓ rephēsibile: ⁊ cū magna diligētia oȝ
extirpari. Est eni affect⁹ hic ꝯplacē^e muliebris: si
cut ē de q̄ sap. loquit: puer. xviij^o. Uir amicabil
ad societatē: magis erit amic⁹ q̄ frater. Sȝ hȝ
secūda pars cōclusionis. ꝙ caritas in secundo lo
co est respectu nostri: ita ꝙ primo deuȝ: secundo
nos diligere debemus. Probatur. Sicut eni na
tura suam appetit suaȝ cōseruationē: sic caritas
suaȝ perfectioneȝ. sed natura magis appetit sui i
se conseruationem q̄ in suo simili. igitur. A si-
mili homo per caritateȝ bonuȝ sui q̄ proximi.
Cuius ratio apud doctoreȝ subti. in presenti di
stinctio. est talis. Quia cuȝ caritas sit habitus re
flexiuus primo dilecto deo ad queȝ terminatur
super actū suum cōuertitur: vt quis caritate suuȝ
diligere dei dicatur diligere. per diligere autem
dei diligens efficitur perfectus. vnd relinquitur
ꝙ ante dilectioneȝ proximi quilibet debet seip-
suȝ diligere. Unde August. in enchiridion tractat
illud. Date elemosinaȝ ⁊ omnia munda sunt vo
bis. dicit. Qui vult ordinate elemosinaȝ dare: a
se oȝ incipe: et eam primo sibi dare. Est enim ele
mosina opus misericordie verissimeqȝ dictuȝ est
Miserere anime tue placens deo. qui enim sibi
nequaȝ est: cui alij bonus erit. Ecci. xiiij. Unde
tam Ambro. q̄ Augusti. ɓm caritatis graduȝ suī
dilectioneȝ collocant. Nec obuiat illud apostoli
prime Corinthio. xiij. Caritas non querit que
sua sunt: quia non vult se diligens caritate vt de
us queȝ primo sibi optat sit sibi propri⁹: vt alijs
non cōmunicet: qd ē querere que sua sunt. Et si
obijciatur quia proximus noster sepe est melior
nobis: ergo eum magis q̄ nos diligere debem⁹
cum deus eum magis diligat cui debemus con-
formari. Respondēdū ꝙ licet sit melior nobis
noster proximus: non tamen tenemur eum ma-
gis diligere: sed nos: laborando vt boni efficia-
mur. Nec obuiat ꝙ cum plus diligat deus: quia
non semper tenemur conformare voluntateȝ no
stram diuine in volito: sed in modo volendi.
De hoc satis habitum est distinctione. xlviij. pri
mi. Et. xxvij. huius tertij. Uerum est tamen ꝙ ca
ritas proprie perficitur complete: dum in tertio
gradu in proximum tendit. Et hoc est quod lo-
quitur Grego. in omelia. Nemo ad se caritatem
habere dicitur: sed dilectionem: ipse quippe in al
terum tendit: vt esse caritas possit. Tertia con
clusio est de gradibus caritatis. et est hec. In gra
dibus caritatis filius patri preobligatur: ⁊ pro-
pinquus ad propinquum magis q̄ extraneum.
Dicit prima pars conclusionis. ꝙ filius tene-
tur plus diligere patrem caritate q̄ pater filium
Probatur. De beneficijs acceptis grati esse de-
bemus. plus autem accipit quis a patre q̄ pater
a filio. Unde in octauo ethicorum scribit philo-
sophus. ꝙ parentibus non possumus digna red
dere. a quibus tria magna bona accepimus.
scilicet Esse Nutrimentum ⁊ Disciplinam.
Corroborat passum huic. maior inclinatio

principiati ad principiũ q̃ȝ ecõtra. fili⁹ aũt ē principiatũ: pater principiũ: ergo magis debet inclinari filius ad diligendum patrem q̃ȝ econtra. Testificat᷑ ⁊ hoc Ambro. ꝓponēs dilectionē prm dilectiõi filioꝝ. Notãdũ tñ ꝙ affectu naturali pl⁹ diligit pr̃ filiũ: q̃ ecõtra: de cõi cursu. Sicuti in plãtis videm⁹ humorē procedere a radice arboris ad ramos. rami aũt sunt filij: radix parentes. vñ ⁊ b̃ affectu pl⁹ cõicãt parẽtes filijs q̃ ecõtra. Et apl's iubet 2ᵃ coꝝ. xij. parẽtes thesaurizare filijs nõ filios parẽtib⁹. effectu aũt caritatis tenet᷑ fili⁹ pl⁹ diligere prem q̃ pr̃ filiũ. Ex q̊ pȝ hic locũ habere d. doc. duo .q. iiijᵃ. ꝙ in nobis ē triplex appetit⁹ naturalis seu nature cursus. In hoc aũt ꝙ hõ pl⁹ diligit se q̃ proxim: est cursus nature grẽ conson⁹. ideo hũc pficit caritas. In hoc vero ꝙ plus natura corrupta diligit se q̃ deũ: ē cursus nature grẽ disson⁹. ideo hũc euacuat caritas. In hoc vo ꝙ cursu nature pl⁹ filius filiũ q̃ parentē diligit ē cursus nature grẽ dispar⁹. iõ hũc tolerat caritas vt alit᷑ ⁊ alit᷑ possit fili⁹ min⁹ ⁊ magis patreȝ diligere. Sed dic̃ secũda ps cõcl'onis ꝙ mag᷑ debem⁹ diligere ꝓpinquũ q̃ extraneũ pȝ ex gradib⁹ Ambro. Uñ ad Gal'. vltio scribit apl's. Operemur bonũ ad oẽs: maxime ãt ad domesticos fidei. Et alibi. Si quis suoꝝ fidē nõ hȝ: ē infideli deterior. Uñ ⁊ in naturalib⁹ diffu⁹ caloris prio est ad magis ꝓpinqua de hinc ad remota. vñ lȝ sit ymago dei ĩ extraneo sicut in ꝓpinq̃: ista tamẽ ꝓpinquitas ceteris parib⁹ aliq̃d hȝ amicitie. vñ ⁊ illud qd̃ dixerat Aug. in lib. de vera relig᷑. Nõ sic hõ ab hoĩe diligēd⁹ ē vt diligant᷑ carnales fratres vel filij vel cõiuges: vel cognati vel affines aut ciues: nõ ista dilectio tpalis est ⁊c. Ipse retractat in primo retractationũ. vñ nec apl's Colo. 3. qñ dicit. Renouami ꝰm nouũ hoĩeȝ: vbi nõ est mascul⁹ vel femia gẽtilis ⁊ iude⁹: sed in oĩa in oĩbus xp̄s voluit istũ gradũ remouere. ſȝ voluit insinuare ꝙ in oĩ statu põt q̃s seipȝ saluare ⁊ placē deo. hȝ tñ intelligi ꝯᵃ ceteris parib⁹. vñ bon⁹ extraneus pdiligēd⁹ ē malo domestico: q: rõ pricipal' est caritas. Ceteꝝ nullaten⁹ intellr̃ ĩ pbēdis eccie ꝯferēdis. vt bñ notat sctũs thom̃. q. v. Et in ead. doc. deno. Quãtũ ad 3ᵐ artiᵐ sunt tres diffi. Prima ē. Quõ intelligr̃ illud Bern̄. In via dei stare retrocedere ē. Dᵐ ē ꝙ intelligr̃ intẽtiõe stare nõ opere: q: hõ dȝ sp ꝓponer̃ ad meli⁹. Sicut de btõ Francisco legr̃. ꝙ circa finem vite sue ꝓponebat facere ingenᵃ ⁊ nouũ de dyabolo reportare triũphuȝ. Secũda diffic'. Quõ intellr̃ illd̃ apl'i ad Hebre. ix. Optabã egoipse anathēa esse a xp̄o pro fratrib⁹ meis. Dᵐ ꝙ intellr̃ vel ad tp̄s vel sub cõditiõe si. f. foret optabile. Sic̃ illd̃ moysi Aut dimitte pplo huic noxã hãc: aut certe dele me de libro tuo. Tertia diffic'. Utrũ filie p⁹ diligãt prẽȝ q̃ matrē. Dicit tho. q. vij. ꝙ sic. cu⁹ ratio: q: pl⁹ in bonis similant᷑ pr̃i q̃ matri. lȝ in defectib⁹ pl⁹ assimilant᷑ matri q̃ patri: bõitas ãt ratio est dilectiõis. Idē dicẽdũ de filijs: idem de patre ⁊ matre. vñ tã pater q̃ mat᷑ pl⁹ diligũt filios q̃ filias: nisi aliũde accñs veniat. Ex quo pȝ ad qõneȝ. ꝙ videlȝ caritas incipiẽs raȝ affectu q̃ effectu: per suos grad⁹ ordinat᷑. Tũc ad argumẽta

Ad primũ dicẽdũ ad maiorē. ꝙ lȝ inter fideȝ et caritatē sit aliqual' similitudo: sicut illa que tãgit᷑ tñ est dissimilitudo in hoc ꝙ in fide sicut alijs cognitionib⁹ magis veniũt res ad aĩam. iõ eque p⁹ põt aspicere passiue per fidē intellect⁹ multa. caritate vero magis trãsformat᷑ aĩa quasi transiẽs in amatũ. sicut dicit᷑ ꝙ aĩa verius ē vbi amat q̃ vbi animat. ideo oȝ ꝙ vnũ principaliter aspiciat ĩ qd̃ transire intelligit᷑. ⁊ ita nõ est ꝯsimile de fide ⁊ caritate. Ad secũdũ negat᷑ minor. ⁊ duȝ probat᷑ q: si impleo id ad qd̃ teneor: dato ꝙ nõ impleo mẽtis affectu: nõ censeor pcepti re⁹. Dicendũ ꝙ licet nõ essem reus: quo ad hoc ꝙ preceptum respicit virtutē iusticie: esseȝ tamē reus quo ad hoc ꝙ aspicit virtuteȝ ⁊ affectũ caritatis. Ad tertiũ dicenduȝ ad minoreȝ: ꝙ licet idem bonuȝ optemus omnib⁹ quos ex caritate diligim⁹: tamen intensius vni ⁊ prius q̃ȝ alteri: vt prius deo q̃ȝ nobis. ita per ceteros gradus descendendo. Et tantum de p̄senti questione ⁊c. Prima conclusio Dilecta caritas recte ordinatur per suas semitas vt plane probatur. Dicit conclusio. ꝙ caritas ordinatur quo ad diligibiᵃ. Et ponitur a principio distinctio. vsq̄ ibi. Unde ⁊ super hoc. Secũda conclusio. Est affectu homo diligend⁹ ⁊ effectu sane amplexand⁹. Dicit cõclusio ꝙ homo et quilibet nr̃ proximus debet diligi ⁊ affectu ⁊ effectu. Et ponitur ab illo capitulo. Unde ⁊ super hoc ⁊c. vsq̄ ibi. Sciendũ quoq̄ ē ⁊c. Tertia conclusio. Gradu ternario caritas locatur: ⁊ modo vario sepe nominatur. Dicit conclusio. ꝙ caritas habet tres gradus: ⁊ nominantur in littera Et ponitur ab illo capitulo. Sciẽdũ quoq̄ ē ⁊c. vsq̄ ad finē distĩt.

Ic solet queri quid potius sit ⁊c. Hic signatur trigesima distinctio huius tertij. que sic continuatur ad precedentes. Nam postq̃ȝ in vigesima octaua distinctio. diligendorum est posita distinctio. Nunc tertio in presenti distinctione circa diligibilia venatur meriti perfectio. Et habet diuidi in tres partes principales. In prima ad diligibilia meriti queritur quantitas. In secunda talia aspicit᷑ frangere pia auctoritas. In tertia pp diligẽᵃ meritũ petitur caritas. Prima in principio. Secunda ibi. Augustinus tamē videtur sentire ⁊c. Tertia ibi. Illud vero quod sequitur ⁊c. Hec est diuisio ⁊c.

Trũȝ perfecta caritas plus amore amicorũ: q̃ inimicoꝝ dicat᷑. Et ar̃ ꝙ sic triplici medio. Primo sic. Quãto aliq̃d ab optimo mag⁹ recedit: tãto iperfecti⁹ iudicat᷑. Sȝ dilectio inimici magis recedit a dei dilectiõe q̃ dilectio amici. ergo dilectio inimici nõ arguit᷑ ex tãta caritate sicut dilectio amici. Maior pȝ auctẽte Aristo. in 5°. thopicoꝝ. ⁊ pȝ ex mõ suo procedendi in lib. de aĩalib⁹. ibi eni perfectionē mensurat aĩalũ ꝰm ꝙ ad hoiem magis proximãt: qui ē optim⁹ aĩaliuȝ. Sed minor probat᷑ p̄ btũȝ Ambro. ⁊ superiori habitũ ē distin. qui dilectõeȝ inimicoruȝ in sexto collocat gradu. ⁊ amicoꝝ ĩ quĩto. dei aũt in p°. Secũdo ar̃ sic. Quãto dilectio ē excellentior: tãto diuine dilectioni ē similior. sed diuina dilectio magis ē ad suos amicos q̃ suos inimicos. igr̃ pfectior caritas in nobis magis amicis q̃ inimicis ꝯgruit. Maior patet ex cathena aurea platonicoꝝ. Creature eni quedã sunt pticipationes dei ꝰm magis ⁊ min⁹ pfectũ: ⁊ hec q̊ pfecti⁹ esse dr̃ pticipat ei ⁊ mag᷑ similat᷑. Sȝ minor ꝓbat᷑ ex eo ꝙ prouer. viij. scriptũ ē. Ego diligentes me diligo. ex quo ar̃ ꝙ magis diligentes se magis diligit. si enim simpliciter ad simpliciter ⁊ magis ad magis ex thopic̃. Tertio arguit᷑ sic. Dilectio ⁊ caritas tanto extat perfectior et excellentior: q̃to feruẽtior ⁊ frequẽtior. sed caritas erga proxim ⁊ dilectio est hmõi. igit᷑ ⁊c. Maior pȝ. q: feruor dilectiõis ex fornace egredit᷑ caritatis. dicẽte Esai. xxxi. ca. Cui⁹ ignis ē in sion ⁊ camĩnus in ihrl'm. frequẽtia etiã arguit pfectionē habitus. q: cũ habit⁹ pb̃o teste ex actib⁹ generet᷑ in secũdo ethicoꝝ. Quãtomagis frequẽtat᷑ act⁹: tanto habit⁹ reddit᷑ intensior. Sed minor probatur q: bonitas in amico reperit᷑ nõ inimico. ⁊ hec est causa dilectiõis ⁊ feruoris ⁊ frequẽtatõis ꝰm pl⁹ ⁊ min⁹. In oᵐ vero ar̃ auctoritate Greg. dicẽtis. Seruitia tãto sunt magis accepta q̃to minus sunt debita. min⁹ aũt inimicis q̃ amicis dilectio debetur: ⁊ ita dũ eis exhibet᷑ pfectior arguit᷑ caritas. In ista qõne ad al'. parisior. ⁊c. Quo ad priᵐ articulũ termĩ sunt Perfectũ Amicitia ⁊ Inimicitia. Prim⁹ igr̃ termin⁹ ē Perfectũ. de q̊ lrᵃ p°. d. xxxvi. Uñ pfectũ trib⁹ binarijs seu sex modis põt accipi quoꝝ. v. doctor ponit deuot⁹. q. 5. Primo enĩ mõ dr̃ perfectio sufficiẽtie: ⁊ hec ē in adimpletiõe mãdatoꝝ dei. sicut est illud Math. v. Estote pfecti sicut ⁊ pater vester celestis pfect⁹ est. Secũdo dr̃ pfectio religiõis. s. q̊ cõsistit ĩ obseruantia cõsilioꝝ. de qua dr̃ Math. xix. Si vis pfect⁹ esse vade ⁊ vẽde oĩa que habes ⁊ da paupĩbus. Tertio dr̃ pfectio p̄latõis q̊ ꝯsistit in regimine subditoꝝ. de qua dr̃ Luce. vi. Perfect⁹ oĩs erit si sit sicut magister ei⁹. Quarto dicit᷑ pfectio ꝯparationis: que ꝯsistit in ostensione exẽploꝝ. de qua dicit᷑ Gen. ix. Noe vir iustus atq̄ perfect⁹ in gñationib⁹ suis. Quinto dr̃ pfectio trãquillitatis q̊ cõsistit in cõsummatiõe difficilioꝝ. de q̊ dr̃. i. Jo. iiij. Perfecta caritas foras mittit timorē. Et pbus dic̃: ꝙ pfecta virt⁹ optioꝝ ē opatiua. Sexto dr̃ pfectio ꝯstatiua: que ē glorie: ⁊ hȝ diuidi ꝯ quinq̄ pcedẽtes. de qua dr̃ Eze. xxvi. Plen⁹ sapiẽtia ⁊ pfectus decore in delicijs paradisi dei fuisti. ⁊ cuilibet pfectiõi põt addi caritas vt dicat᷑ pfecta caritas. Secũd⁹ termi⁹ ē amicitia. ⁊ dr̃ amicitia q̃si animi custoᵃ. vt tãgit ysido. iiij°. ethĩo. Amic⁹ eĩ Senec̃. teste alter ipse ē. vñ pb̃s in. viij. ethi. amicitiã diffiniẽs dic̃. Amicitia ē beniuolẽtia nõ latẽs in ꝯpassis. vbi tria tangunt᷑. Prĩo gen⁹ amicitie. dũ dr̃. beniuolẽtia. non eĩ oĩs alteri beniuolus ei⁹ aic⁹ noĩat᷑ ꝓprie: sum⁹ eni ad ignotos beniuoli necdũ tñ amici. Secũdo tãgit᷑ mod⁹ beniuolẽtie. ibi. amicitia. dũ dr̃. nõ latens. erubescere nẽpe amic⁹ amicũ nõ dȝ: nec pro eo vt palã ⁊ aico ⁊ alijs aĩci amor pateat. Tertio tang᷑ aĩcitie reciprocatio. dũ dr̃. in ꝯpassis. nõ est eni censenda amicitia nisi diligentē dilect⁹ diligat eiq̄ viceȝ rependat amoris vt sit amor ⁊ ipẽsus ⁊ repẽsus ꝰm modũ loquẽdi Richardi: in lib. de trini. Terti⁹ termin⁹ ē inimicitia: q̃si nõ aĩciᵃ. Uñ notãdũ ꝙ inimiciᵃ pt accipi tpl'r. negatiue. priuatiue. ⁊ ꝯrie. negatiue dr̃ inic⁹. q̊. s. nõ diligr̃: nihil aliõ ponendo. hoc⁹ iaiata vt lapides ⁊c. pñt dici inimica: q̃ nõ amata. priuatiue ãt dr̃ inic⁹ is q̊. s. nõ amat᷑: ē tñ susceptibil' amiciᶜ: nõ tñ itelligr̃ hr̃e hitũ amiciᶜ ꝯriũ. Exᵐ. si de⁹ ꝯderet hoiem in puris nãlib⁹ sine hitu caritatis. hoc⁹ loq̃ndo de caritatiua amiciᵃ possȝ dici deo inic⁹: q: nõ aic⁹: nec tñ ĩ petõ mortali foret q̊ ē hit⁹ caritati ꝯri⁹. ꝯrie aũt dr̃ inimic⁹ q̊. s. hȝ hitũ aĩciᶜ ꝯriuȝ. s. odiũ. vt ĩ theoᵃ pctm aut originale aut mortale. vñ tales dicunt᷑ filij ire.

Quãtũ ad scd̃m arti. sũt. 5. ꝯcl'ones. Prĩa ē de pfectõe caritatis. Scd̃a de dilectõe inicoꝝ. Terᵃ de ꝯpatõe dilectõis aicoꝝ ad dilectionē inicoꝝ. Prima est h̃. Licȝ simplicit᷑ caritas diuino adiutorio tẽptatõni resistat: pfecte tñ dr̃ ꝓ xp̄o mortē pati. Dicit pᵃ pars ꝯcl'onis. ꝙ quelibet caritas sufficit cũ diuino adiutorio ad resistendũ cuilibet tẽptationi dyaboli. Probat᷑. Caritas eĩ quelibet habentē facit diligere deũ supra se: ⁊ in deo plus q̃ se confidere. ergo ex quo ita eleuat᷑ mẽte enus caritate hõ poterit ex ea cuilibet resistere tẽptatõni. Cõfirmat᷑. quero eniȝ aut hõ paruaȝ habens caritatem põt resistere tẽptatiõi. ⁊ tunc habet᷑ ꝓpositũ. aut nõ põt. ⁊ tunc nõ peccat. q: null⁹ peccat in eo qd̃ vitare nõ põt. Ceteꝝ caritas potentior est natura. homo autem in statu innocentie potest resistere aliqualiter temptationi. Habuit eni vnde stare potuit ꝰm omnes doctores. ⁊ tamen non omnes posuerunt eum conditum in gratuitis. ergo nec ⁊ mᵒ homo quacunq̄ caritate poterit tẽptationi resistere. nec apparet hoc purum.

Si enĩ quodlibet pctm̃ mortale formalit caritatez expellit: et tñ bonũ malo sit potẽtius. videt ꝙ caritas istud poterit. debilis enĩ ẽ. Greg. teste hostis qui nõ vincit nisi volẽtez. Ex q̃ etiã infert ꝙ resistentia nõ libero arbitrio: sed caritati et diuino suffragio donãda ẽ. Uñ pa cor. x. dicit apostolus fidelis deus q̃ nõ permittit vos tẽptari supra id qd potestis: sed facit cũ tẽptatiõe prouẽtũ. Uñ sup illd ps. Proba me dñe et tẽpta me. dic glo. prius vires nr̃as ĩspice: et postea tẽptari pmitte. Quia teste Ambro. in sermõe pf. Diuersa sunt genera inimicoꝝ q̃ bm viriũ nr̃aꝝ q̃titatẽ cõpẽsato nobiscũ agone luctant. Sz notandũ valde ꝙ aliq̃tiens ex tali cũ demone pugna purgat aĩa a q̃libz peccato: etiã veniali. sicut est ĩ martirio: vbi aĩa ĩ mediate ad celos euolat. Uñ lz in talibus pugnis in principio foret pua caritas: sui tñ meret augmẽtuz et fit magna aliq̃n et pfecta: vt corona virtuti corrñdeat victorie. cuius rõ. q virtus caritatis maxime in pugna relucet. vt dicat apl̃s. ꝙ nõ corõabit nisi q̃ legitĩe certauerit qd efficit caritate. vñ Aug. sup illd ps. Bonũ mihi lex oris tui sup milia auri et argẽti. dicit plus. diligit caritas deũ q̃ cupiditas milia auri et argẽti. Sz dic secũda ps ꝓclonis. ꝙ pati mortẽ pro xp̃o solũ ẽ pfecte caritatis. Probat. maius est enĩ pati mortẽ ꝓ xp̃o q̃ oĩbus suis renũciare bonis. Uñ grego. in omelia dicit. Magnũ enĩ nõ est abnegare qd habes: sz valde magnũ ẽ abnegare qd es. Sed quilibz nõ tenet ex caritate suis renũciare bonis sed solũ ẽ pfectoꝝ. igr̃ a forciori nec mortẽ pati ꝓ xp̃o. Uñ Aug. et ẽ p̃cedẽti d. pfecta caritas hec ẽ vt q̃s paratus sit pro fratribus mori. hoc est enĩ prelatoꝝ q̃ ĩ statu sunt pfectiõis: dicẽte dño Joh. x. Bonus pastor oĩam suã dat ꝓ ouibus suis. vñ et eiusdem. xv. scribit. Maiorẽ caritatẽ nemo hz: vt aĩaz suã ponat q̃s pro amicis suis. Et si obiciat q bona eterna plus diligenda sunt q̃ tempalia. et ita hõ hñs caritatẽ dz cõtẽnere et vitã propriã et cetera bõa veluti minus bonũ pp xp̃m: veluti maius bonum. Dicendũ vt dicit doc. deuot. q. ij. ꝙ subire mortẽ pro xp̃o: põt itelligi tripr. Primo mõ q̃n ad est necessitas vel deferẽdi iusticiã vel pdẽdi vitã et tũc oẽs ad mortẽ paciendã tenemur: et est opus iusticie. Secũdo mõ q̃n se offert oportuitas manifestãdi diuinã gliaz. et tũc mori pro xp̃o ẽ bonũ pfectiõis et supererogatiõis. nec ad illd oẽs obligamur: q possumus hr̃e xp̃m: et tñ nõ mori: q eũ nõ negabimus: iõ arm factũ nõ obuiat. nec illd etiam facit Luce. ix. Qui me erubuerit et meos sermones: hũc filius hoĩs erubescet cũ venerit in maiestate sua. Erubescere ei xp̃m ẽ tpe necessitatis eũ negare. sicuti ĩtelligr̃ illd pe Joh. iij. Queadmodum ille ꝓ nobis aĩam suã posuit: et nos debemus pro fratribus aĩam ponere. vñ glo. sup illo verbo Roma. vi. Humanũ dico pp infirmitatẽ carnis nr̃e.

dicit sic. inueniunt aliqui qui p̃ponant iusticie dilectionẽ voluptatibus carnis: pro iusticia tamẽ penam morteq formidãt. Tertio mõ intelligit subire mortẽ pro xp̃o eo ꝙ quis vitã propriaz exosam habet. vñ hec ẽ seueritatis et crudelitatis. Augusti. enim tales sceleratissimos noiat. Secunda cõclusio est: de dilectione inimicoꝝ. et est hec. Sic affectu diligi habet inimicus: vt effectu tẽpe debito dilectio appareat. Dic pa ps ꝓclonis. ꝙ inimicus dz diligi affectu. Probat. Sicut clpa est detestabilis: sic ymago dei diligibilis. sz quãtuncũq pximus diligat: si peccet eius culpa ẽ odienda. g q̃tuncũq sit inimicus ymago dei ẽ in eo diligẽda. Cõfirmat. q teste Aug. plus est diligendus pximus corpe pprio. Sed quilibz tenet carnẽ suaz diligere: dato qd sibi noceat: g et pximũ suuz dato ꝙ sit eius inimicus. Ceteꝝ q nemĩ deus peccatum dimittit: nisi pxio suo dimittat. Mat. vi. et xviij. Nullus aũt dimittit nisi assit dilectio in affectu. Uñ glo. sup illo vbo Luce. vi. Diligite inimicos vr̃os. dicit: nõ sufficit nõ odisse. si ei eos diligitis qui vos diligunt: quã mercedez habebitis. Ex q̃ clare patet falsitas cuiusd opinantis dicentis. ꝙ nullus tenet diligere inimicũ affectu quãdiu inimicitias exercet: sed dũ venit ad recõciliationem. H quippe nihil est. Si enĩ dicit sap. homo homini seruat iram: frustra a deo querit medelam. Sed quẽ affectum dilectionis tenetur circa inimicum habere. Dicendũ primo ꝙ debemus inimicos diligẽ in ordĩe ad deũ. vt scz qd diligant deũ. Secundo debemus orare pro ipsis: ad minus in cõmuni vt dicit sanctus Thomas. q. ij. et si nõ nomiatim vt ad deuz conuertant. Sicut est in illa collecta. amicis et inimicis nostris caritatẽ largire. Tertio debemus velle vitã eoꝝ vt emendent: ad minus aut nolle mortẽ eoꝝ: nisi in duobus casibus quos tãgit doc sub. in pñti d. et colligunt ex epistola beate Anastasie scripta btõ Grisogono ꝓfessori de publio viro suo. Primus est. Si tales inimici ipediunt cultũ dei: et eiusd seruitores. Secũdus casus. q̃n sunt ĩ malicia mãsuri. melius ei tũc eis ẽ citius mori q̃ diu viuere. q minus in iferno cruciabunt. Ex quo pz ꝙ mors inimici ẽ sub cõditiõe affectãda vñ et iudices rei publice illa de cã hoiem ad mortẽ puniũt. Aut q. s. impedit bonũ cõe et ciuiuz: et ita bonũ dei: aut q de emenda non p̃sumitur.

Ex quo clare patet ꝙ possumus sine peccato affectare et desiderare ꝙ inimici nostri sint paupes et infirmi: vt scilicet per hoc conuertantur ad dominũ: et eorum aperiatur mentis oculus. Pater: quia nobis ista po... velle. pater de voluntaria paupertate religiosorum virorum. Et idem censendum est penitus de tyrannis et ecclesie persecutoribus: multum enim prosunt tales ecclesie dei: que semper talibus creuit tribulationibus. Et si obiciat. q dicitur Mathei. quito

Audistis q dictũ est antiquis Diliges amicũ tuũ: et odio hebis inimicũ tuũ. et ita inimicus nõ est diligendus. Dicit tã thomas. q. i. q̃ doc. decimo. q. iiij. q̃ doc. sub. ꝙ nõ erat scriptũ Odio habebis inimicũ tuũ. Uñ in toto antiq̃ testõ nõ reperit: sed bñ oppom. Uñ Leuit. xix. scribit. Nõ reddes vlcionẽ nec memor eris iniurie ciuiũ tuoruz. Ideo bene dicit xp̃s. dictũ est antiq̃s: nõ scriptũ. sed asinini iudei voluerũt effici logici et a contrario arguere. Si amici sunt diligẽdi: ergo inimici odiẽdi. Et pz ꝙ illa regula nõ solũ tenet in causis p̃dicis. sicut nõ seq̃tur: albũ est visibile: ergo nigrũ ẽ inuisibile. q tã albedo q̃ nigredo visibile est cõe sic in proposito tã amico q̃ inimico dilectio congruit rõne nature. Ex quo pz ꝙ illud Ambro. in p̃cedẽti distin. sufficit inimicos nõ odisse. habz ĩ relligi de effectu nõ de affectu. De quo vt dicit secũda pars ꝓclonis. Tempe debito est pximus diligendus: alioquin esset vana in affectu dilectio si pro tpe nõ oñderet: probatio enĩ dilectionis exhibitio est operis. Unde Exo. xxij. Si videris asinuz odiẽtis te iacere sub onere nõ ptrãsibis: sz subleuabis cũ eo. Et puerb. xxv. Si esurierit inimicus tuus ciba illũ. si sitierit potũ da illi. et ꝓsimilia que sunt necessitatis in tpe necessitatis: sunt autẽ mire pfectionis si nõ sit necessitas. Uñ glo. sup illo ps. Releua oculos meos et c. dixit sic. Nihil mirabilius ẽ in mãdatis dei: q̃ diligere inimicos. Diligite igitur inimicos vr̃os: bñfacite his qui oderunt vos. Ex quo pz ꝙ vbicũq aut in biblia aut in iure inimicoꝝ p̃cipit interfectio: causa ẽ q bonũ cõe impediũt: aut dei legẽ. Tertia ꝓclo est de ꝓparatione dilectiõis amicoꝝ ad dilectionez inimicoꝝ. et extat hec. Lz sit amicoꝝ dilectio bõa: pfectior inimicoꝝ dicit. Pria pars. s. ꝙ dilectio inimicoꝝ sit bona. Probat. q ẽ opus iusticie et eq̃tatis: vt nos diligẽtes diligamus et honestatẽ in amico veneremur. que teste pho. Amicitie est fundamentũ: et caritas apud theologũ. Sed pbatur secũda ps. s. ꝙ dilectõ inimicoꝝ sit melior. Dilectio enĩ inimicoꝝ ẽ de supadditis in euangelio ea aũt sunt maioris pfectiõis que superaddũtur. Ceteꝝ vbi ẽ maior pugna: ibi ẽ gloriosior victoria. virtus enĩ circa difficile est: ex. ij. ethi. Difficilius aũt est inimicũ q̃ amicũ diligere. vñ et sup se magis in dilectione inimicoꝝ q̃ amicoꝝ diligẽs eleuat: et purior est dilectio. q nihil hz carnalitatis: sicut in amico et liberalior. veꝝ est tñ ꝙ respectu caritatis: que est radix veri amoris pñt cẽ eq̃les. dũ. s. eadẽ radice quis diligit amicũ et inimicũ. Ratione aũt obiecti pfectior ẽ dilectio amici q̃ inimici. q amicus inq̃tũ amicus dicit bonũ: non inimicus. et hãc tangit rõnez tho. q. 3. Ratiõe aũt circũstantiaꝝ vtputa: q dilectio amicoꝝ est feruẽtior et c. et inimicoꝝ q ẽ purior difficilior et c. se hñt scz bm excedẽs et excessuz. simplicit tñ dicẽduz ẽ

ꝙ dilectio inimicoꝝ est pfectior. lz magister in p̃senti distin. dicere videat oppom. Quantũ ad tertiũ articulũ sunt tres difficultates. Prima quid ẽ radix meriti: aut victorie in nobis. aut gratia. aut caritas. Thomas dicit. q. v. ꝙ gr̃a ẽ remota causa: sed caritas ẽ propinqua. Sed salua sua sanctitate hoc alit se hz. q idẽ ẽ habitus gratia et caritas ex predictis sepius alias. vnde relinquitur caritatẽ simpliciter dicẽdã radicẽ meriti et victorie. Secũda difficultas. vtrũ quilibz dicẽs orõnez dñicã hñs cũ fratre suo rancorẽ peccet. q dr̃ ibi. dimitte nobis debita no. si. et nos dimitti. et c. dicendũ ꝙ nõ: q nõ dicit eã in psona ppria: sz ĩ psona eccĩe. Ceteꝝ q nõ dicit eaz inquãtũ habet rancorez euz alio: sed inq̃tũ petit ad celũ puenit. veꝝ est tñ ꝙ impeditur meritum. Tertia difficultas. vtrũ eadẽ dilectione diligat inimicus et amicus. Dicendũ ꝙ dũ diligunt inimicus et amicus pp deũ eadẽ põt esse dilectio: q a fine numerat tũc et finis vnicus ẽ. Si aũt diligant vt obiecta: sic absolute sumpta: diuerse sunt dilectiões: sicut diuersa dilecta. Et tñ de 5o articulo. Ex q̃ pz ad q̃õnem. ꝙ vz caritas plus dr̃ pfecta ex amore inimicoꝝ: q̃ amicoꝝ. Et sic ad argumẽta. Ad pm dicẽdũ ad minorẽ. ꝙ in illa assignatiõe Ambrosij ĩ q̃ in sexto loco ponit inimicus. nõ intẽdit Ambro. assignare ordinẽ pfectiõis: sed maiorẽ aut minorez obligationẽ. veꝝ ẽ aũt ꝙ plus obligamur diligere amicos q̃ inimicos. licz nõ sit eq̃ pfectum.

Ad secũdũ negat minor loquẽdo vlr̃. vnde dilectio dei maxime manifestata est: q nos dilexit adhuc inimicos. vñ paulus ad Roma. v. dic. Cõmẽdat aũt deus miam suã in nob: q cũ adhuc peccatores ecm̃us xp̃s ꝓ nobis mortuus ẽ. Si enĩ ĩ dilectiõe amicoꝝ oñsa est magna caritas: maxĩa in dilectiõe inimicoꝝ oñsa ẽ. vt diceret paulus. pp nimiaz caritatẽ et c. Ad tertiũ dicẽdũ ad maiorez ꝙ hz vitatẽ vbi ẽ par resistẽtia: et difficultas ĩ eo qd freq̃ntat et feruet: et in eo qd nõ frequẽtat: et ferueri ita nõ vr̃. alr̃ nõ pz ad sensũ. Citius el pius ignis ꝓburit fenũ: q̃ magnus ignis forte lignũ. sic ẽ ĩ ꝓposito. Ex pñti at et c. Pria ꝓclo. Amor fermẽtior extat aĩci: et ita melior q̃z inimici. Dic ꝓclo. ꝙ opĩo mgr̃i ẽ ꝙ amor aĩci ẽ melior aõre inimici. Et ponit a pri d. vsq ibi. Augus. tñ sẽtire vr̃ et c. Scd̃a ꝓclo. Amat melius ipe inimicus q̃z ipe aĩcus inq̃t aurelius. Dic ꝓclo ꝙ opĩo aug. ẽ ꝙ aõr inimici ẽ melior q̃z amor aĩci. Et põit ab i ca. Aug. tñ sẽtit et c. vsq ibi. Illd vo qd seq̃t. Tertia ꝓclo. Inimicũ amare ẽ pfectiõis: et optĩe tractare ẽ ꝓpletiõis. Dicit ꝓclo. ꝙ ẽ pfecta dilectio amare ĩterius inimicũ et ei bñfacere exterius. Et põit ab i cap. Illd vo et c. vsq ad finẽ distin.

Aliud q̃z nõ p̃termit. et c. Hic sigt. xi. d. huius
i tertij. q̃ sic ꝯtinuat ad p̃cedẽ. Nam postq̃z
in. xxvij. d. perquesita est caritatis ratio,

Et in trib⁹ sequētib⁹ distin. ē adiūcta diligēdorꝫ multiplicatio. Nūc aūt in hac pñti d. cōcludit ca ritatis vigens duratio. Et h3 diuidi ista pars in tres ptes principales. In pª exquirit an sit possi bil' caritatis amissio. In 2ª dispōit i glia cāitatis exordiatio. In 3ª piūgit incidens eterna veraqꝫ dilectio. Prima in princ°. Secūda ibi. Nūc sup ē inuesti. ꝛc. Tertia ibi. d. xxxi. Premissis adijciē du3 est ꝛc. Rursus pª particula alijs duab⁹ indi uisis manētib⁹. in qua exqrit. an sit possibilis ꝛc. in tres partes diuidit. In prima falsidica p3 opio. In secūda veridica ē impugnatio. In tertia autē tica euacuatio. Pria in princ°. Secūda ibi. Hic innuere videt ꝙ cari. ꝛc. Tertia ibi. Aduertendu3 etia3 ꝛc.

v Trum ordo caritatis sciā ꝛ credere: seu fi dei act⁹ in patria remaneāt. Et ar ad ptē falsa3 trib⁹ medijs. Primo ar ꝙ nō re maneat ordo caritatis in patria. Si enī in patria ordo remaneret caritatis. hoc iō maxīe esset quia plus seipsu3 ꝙ proxim suū qsqꝫ diligeret. Sed h est falsu3 igr ꝛc. Maior p3 ex eo ꝙ appetitu na turali quē perficere videt caritas: vnusqsqꝫ maxi me seipsu3 diligit. S3 probat minor. q2 in patria maior bonū ampli⁹ diliget. vñ Aug. in lib. de ve ra relig. Perfecta iusticia hec ē vt pl⁹ pociora bo na ꝛ min⁹ minora diligam⁹. cū ergo videat aliqs se meliores: sequit ꝙ magis eos se diliget. Se cundo ar ꝙ sciā nō manet in patria. qd pl⁹ h3 de lumine ꝛ veritate: min⁹ est i patria euacuabile ꝙ id qd min⁹ h3. sed lumē fidei est mai⁹ luīe scie. et tñ in pria fides euacuat: ergo ꝛ scia. Maior pat3 q2 cā euacuatiōis est oppō hitui vie ad gloriam nō tñ aūt opponit glorie lumī mai⁹ lumē ꝙ mi nus: imo magis approximat. Sed pbat minor: ex eo ꝙ lumē scie rōni innitit naturali. lumen ve ro fidei eleuat hominis intellectū supra se: ꝛ prie pformat veritati. Tertio ar ꝙ act⁹ fidei seu cre dere remaneat in patria. vbicūqꝫ remanz habit⁹ remanet ꝛ act⁹. sed fides que est habit⁹: act⁹ credē di remanet in patria. ergo ꝛ ipse act⁹ remanebit Maior p3: q2 alioquin habit⁹ itelligeret frustra si actū nō haberet cū habit⁹ rō sit hilitare poten tiā ad agendū. vñ dicit Auerrois. in 3° de anima ꝙ habit⁹ est quo qs vtit cū voluerit. Sed minor probat. q2 fides ē virt⁹ theologica: ꝛ ita pfectior ꝙ virtutes cardinales. ꝛ tñ hec remāebūt. vt pa tebit. xxxiij. distin. igr ꝛ fides. In oᵐ primi ar ex illo verbo primi cāīc. Ordinauit i me carita tem. Ex quo igit de se ordinata ē caritas in pria remanēte caritate remanebit ei⁹ ordo. In oᵐ se cūdi ar auctoritate anselmi in lib. de similibus. Tūc inqt iusti cetera sciēt: que de⁹ fecit sciēda ibi a singulis oēs ibi ab oīb⁹ singuli cognoscent: nᶜ vnqꝫ oino latebit: qua patria: qua gente: qua stir pe quis edit⁹ sit. In oᵐ tertij ar. ex illo verbo apostoli. i. cor. xiij. Cū venerit qd perfectū ē eua cuabit qd ex pte est: tā aūt fides ꝙ credere sunt ex parte. q2 hñt enigma adiunctū. In ista qōne ad al'. pariformiter sunt ꝛc. Quo ad primū ar ticulū teri sunt. Ordo Scientia ꝛ Credere. Pri mus igr termin⁹ est ordo. de quo lib. p°. d. xx. vñ aureli⁹ Aug. in. xix. de ciui. dei. ordinē diffiniens ait. Ordo est pariū disparīūqꝫ sua cuilibet tribu ens loca dispō. In qua diffinitōe tria tanguntur Primo gen⁹ ordis. dū dicit. ordo ē dispō. Sicut eni dispō relatio est que dicit dispō dispositi di spositio: sic ꝛ ordo. nō eni ad se sed ad aliō dicit. ordiabiliū eni ordo dicit. Secūdo tāgit subm̄ or dinis. dū dicit. pariū dispariūqꝫ. Si nēpe oia es sent paria nō esset ordo. Jō fm Augusti. Si oia essent equalia: oia nō essent oia. Si eni luna soli foret equalis: iā luna nō esset: sed sol. ita de alijs. Jdeo ad ordinē in creaturis exigit: vt cū parib⁹ sint disparia: vt grad⁹ seu pri⁹ ꝛ posteri⁹ ordo ha beat. Tertio tangit mod⁹ ordinis. dū dr. ꝙ ordo cuilibet rei suū tribuit locū. ꝛ in hoc distiguitur a cōfusione qua cuncta ordie semoto miscent. In pposito aūt dr ordo caritatis grad⁹ sequēs: aut Aug. aut Ambro. in. xxviij. aut. xxix. tactos disti.

Terti⁹ termi⁹ ē sciā. vñ scia quo ad pñs pōt ac cipi tripliciter. Primo dr scia quelibet certa rei no ticia. hoc mō accipit pħs sciam in. vi. ethi. dū dic Sciētia est habit⁹ quo deteriate vnū dicim⁹. hoc mō capta sciā tā prinª ꝙ pclones. tā necessaria ꝙ cōtingētia dicunt sciri. hoc mō dicim⁹: scio ro mā vel parisi⁹ magnā fore ciuitatē. Secūdo dicit sciā vt h3 diuidi pra sapiam. sicut dicit ap'lus. ij. cor. xij. Alijs quidē per spūm dat sermo sapiētie alijs sermo scie: fm eundē spm̄. que tractās ver ba Aug. in. xiiij. de trini. dicit. ꝙ sapiā est eterno ru3: sed sciā tpaliū. Hoc qppe modo capta sciētia sola creata nō increatū bonū sciri dicunt. Tertio mō dr sciā habit⁹ pclonis demōstrate vl' demō strabilis. sicut accipit pħs sciā3 in p° posterioru3 dū dicit. Tūc vnūquodqꝫ scire arbitramur p se et nō sophistico mō: qd est fm accñs cū cās illius cognoscim⁹: ꝛ qm̄ illi⁹ sunt cē: ꝛ qm̄ nō cōtingit alio" se hre: vbi tres sciē cōditōes tangunt. Pri ma cōditio: ꝙ effectuū est nō cāru3 maxie inqtū cause sunt. dū dicit. cū cās illi⁹ cognoscim⁹. vñ in tellect⁹ est principiorꝫ: sicut sciā cōclonū. Scda cōditio ꝙ sciā acquirit sillo° discursu: dū dicitur ꝛ qm̄ illi⁹ sunt cause. Tertia cōditio qd est solum necorū: dū dr. ꝛ qm̄ impossibile est alio" se habē hoc mō 3° maxie in titulo qōnis accipit sciā lic3 possit ꝛ alijs. Terti⁹ termin⁹ est credere. vnd notat mgr distin. xxiij. hui⁹ tertij. ꝙ hec tria dmt Credere deo. credere deū. credere in deū. Credere eni deo est credere his que nobis reuelat deus. Credere deū ē credere ꝙ de⁹ sit. Credere vero i deū est fide que p dilectionē operat in deū tēdere

Ultra noto fm docto. subti. in pñti distin. ꝙ tria sunt credibiliū gña. Prima sunt quorꝫ visio pti net essentialit ad būtudinē. sicut est btā trinitas. ꝛ de his credibilib⁹ illud cōe accipit dictū. visio succedit fidei. Secūda credibilia sunt quorꝫ visio aliqualiter nō tñ cēntialiter ptinet ad btitudinē3 sicut ē hūanitas xpi passio ei⁹ ꝛ mors: que in ver bo videbunt. Tertia sunt que nec principalit nec cōcomitant ptinēt ad beatitudinē sicut est crede re act⁹ hūanos: ꝛ talia etiā credūt in gloria ꝛ nū quā intelligunt. Quantū ad secūdū articulū sunt tres pclones iuxta ꝛc. Prima ē de pmanēª tā caritatis ꝙ ordinis ei⁹ in patria. Secūda de p manētia habit⁹ scie. Tertia de euacuatiōe fidei ꝛ act⁹ credēdi in gloria. Prima ē hec. Nec in celis euacuat caritas nec citra 3ᵐ gradū ordo ei⁹ imu tat. Dicit pª pars cōclonis ꝙ caritas nō euacua tur in glia. Probat. Caritas eni est diligere deū pp se ꝛ sup oia ex tota aia: ꝛ ex tota mēte sua. S3 h maxie erit i patria. igit caritas i cel' pficit ꝛ nō euacuat. Ceterū caritatis ē vnire. Vñ in. iiij. di uinorꝫ noīm dyonisi⁹ noīat amorē vim vnitiua3 Est etiā amoris assimilare. Vñ hugo de sācto vi ctore dicit. ꝙ aia in ei⁹ siltudinē quē diligit trās format. s3 i patria mag vniti erim⁹ deo ꝙ m° ma gis etiā similes. vñ pª Joh. 3. Cū apparuerit si miles ei erim⁹. ꝛ ita i paª nō desinit caritas. Vñ hñ pª ad cor. xiij. paul⁹ dic. Caritas nūqꝫ excidit Et glo. ibi. Nec in hoc seculo nec in futuro: ꝛ si o pera ei⁹ cessent. Cui⁹ rō triplex a docto. deuoto assignata. arti. 3°. q. pª. Prima rō sumit ex pte ca ritatis habit⁹. Est eni caritas tā absentis ꝙ pre sentis. ꝛ per pñs ta3 in via vbi est de⁹: per modū absentis: ꝙ in patria vbi est p modū pñtis. fides vero et spes sunt de obiecto per modū absentis: q2 fides est de nō apparētib⁹: spes vero de futu ris. ideo pñtia adueniēte obiecti in patria euacu ant. Et hec eadē rō a doc. subti. in pñti signat d. Secūda rō est ex parte pōrꝫ. nobilior est eni affe ctus ꝙ intellect⁹. Vñ Bern. in lib. de amore dei dicit. Ubi deficit intellect⁹: proficit ibi affectus. Et idē h3 dyonisi⁹ in lib. vij. diuino. noīm. Et ita q2 alcior est pō nō mirꝫ si habit⁹ fidei: qui ē in intellectu nō manet. caritas vero que ē affectus nō corrūpit sed pficit. Tertia ratō ē diuina largi tas q dispōsuit viris deuotis quēdā saporis gu stu3 bonorꝫ glie tribuere ne deficiēs in hoc mun di heremo pre ariditate. maxime aūt hūc saporē3 cōgruit eiusdē fore rōis cū illo q erit i glia. ꝛ hu iusmōi est caritas. Et si obijciat q2 cessante cā cessat effectus. cū ergo fides sit cā caritatis. ꝛ non māeat in patria videt ꝙ nec caritas. Dicitur pª ꝙ fides nō est causa caritatis. Hec eni tres virtu tes: fides: spes: caritas: simul infundunt. Vñ qd h3 glo. super illo Math. p°. Abraa3 genuit Jsa ac. Jsaac aūt ꝛc. Fides genuit spe3: spes caritatē habet intelligi nō rōe hitu3: s3 actū. Ultra di co ꝙ fides nō pexigit caritati nisi pp cognitiōe3 nō pp enigma. In patria aūt visio preuiat carita ti. Ex quo p3 ꝙ illud. Cū venerit qd pfectū ē eua cuabit qd ex pte est. habet locū p fide. q2 enigma qd est quoddā impfectū est de rōne fidei: nō aūt pro caritate. q2 l3 caritas vie sit impfecta respectu caritatis patrie. tñ illa ipfectio nō est de rōne ei⁹ iō solū tollit impfectio caritate remanēte. S3 dicit secūda ps pclonis. ꝙ in patria nō mutat or do caritatis citra 3ᵐ gradū. hoc ē dictu ꝙ in glia plus diligem⁹ nos ꝙ quēcūqꝫ aliū post deū. in a lijs aūt gradib⁹ quos ponit Ambr. nō manebit ordo. ppōetur eni melior min⁹ bono: siue sit con sanguine⁹ siue nō. Probat hec pars. pcepta eni3 caritatis hic incipiūt in via: vt pfecti⁹ impleant in patria. Cū ergo i pcepto dilectōis primi ppo nat diligens proximo. Diliges eni primū tuum sicut teipsu3. ita ꝙ primo diligēti. Ex quo p3. ꝙ nō satis p3 pbabil' opio doc. deuo. q. 3. art. ter tij q dicit. ꝙ si velim⁹ loqui vt plures dicem⁹ ꝙ q libet magis diliget se ꝙ primū. Si vero loqmur vt sapiētes dicem⁹: ꝙ quilib3 tñ diligit proxim ꝙtū se: ꝛ tantū gaudebit de bonis proximi ꝙtu3 de proprio bono. dicēte Anselmo in prosolo. in cap° vltimo. In illa pfecta caritate innumerabili um angelorꝫ ꝛ hoīm bonorꝫ. vbi null⁹ min⁹ aliū ꝙ seipsu3 diligit nō aliter gaudebit quisqꝫ p sin gulis alijs ꝙ pro seipso. Patet tñ oppoᵐ. vñ ex quo caritas primo reflectit sup actū suū ex dictis xxix. distin. hui⁹ tertij. oportet ꝙ p° ad diligente3 reflectat p⁹ deū. Nec illud obuiat Anselmi q inu it pfectionē caritatis in gloria nō negādo gradū nec obuiat ꝙ de⁹ plus diligat meliores q2 instru it nob hūc appetitū quē pficit caritas vt post eū nosmet diligam⁹. Secūda pclo est de pmanē tia habit⁹ scie. ꝛ est hec. In gloria habit⁹ manz scie: l3 mod⁹ imutet cognoscēdi. Vñ quo ad to tam pōnem noto ꝙ dicit sanct⁹ thomas artic. ij. q. iiij. In scia nr̄a sunt tria. mod⁹ cognoscēdi q. s. est a phātasmatib⁹ ꝛ per discursu3 sillogisticū: et hic nō manebit. vñ dicit Augu. ꝙ in gloria non erūt volubiles cogitatōes: Et hoc" illō apostoli secūda Cor. xiij. Siue pphie euacuabūt: siue lin gue cessabunt: siue sciā destruet. Secūdo in nr̄a scientia cōsiderat ipse act⁹ qui dicit cognitio: ꝛ h remanebit lōge pfectior ꝙ mō sit. Nec obuiat ꝙ aia cognoscet oia in verbo: ꝛ ita nō idigebit ista intellectione. Dicendū ꝙ l3 nō indigeat simplici ter: tñ pfectiōis ē vnū cognoscere plurib⁹ mōis

Ex quo p3 ꝙ illud qd hugo de sancto victore i didascalicon ꝙ. s. scie sunt inuēte pp indigētias ꝛ necessitates: nō exprimit nisi vnā cā3 sciētie ꝛ nō oēm. Tertio in nostra sciā cōsiderat habit⁹ scien di: ꝛ hic remanebit simpliciter. Probat. q2 sciā nō corrūpit in nobis nisi trib⁹ de causis. s. aut pp cor

ruptionē obi: aut pp corruptionē medij. aut 3°. p pter obliuionē: neutrū est ī pposito. igr. Cōf. rāt exēplo. Tū de xpo qui erat ꝯprehensibilior: ꝛ tñ habuit hītum scie quo res cognoscebat in gñe. p prio. tū de angel' qui simul hñt matutinā ꝛ vespertinā cognitōnē. ꝛ ita nō repugnat habitui scie remanere in glā sicut quidā male sunt suspicati: esset ēi magnū ꝙ hō toto tpe vite sue laboraret ad habendū scientiā. ꝛ post modū in instāti mortis totū pderet. Tertia cōclō ē de euacuatiōe fidei ꝛ ita act⁹ credēdi ꝛ est hec. Fidei virt⁹ ꝛ spei ī glīa nō locanf. Probaf de fide. q: ad Hebre. xi. dicit paul⁹. Fides est argm rez nō apparētiū. Cū igif in gloria sit certa manifestatio relinqf. que enim apparēt teste Greg. Fidē nō hñt sed agnitionez. Vñ Aug. ix. de trini. Mēs qppe cū fidē suā videt qua credit qd nō videt. nō aliqd sempiternū videt: qñ eni nos ad spēz p fidē pductos esse gaudebim⁹ iā nō fides erit qua credanf que nō vidētur: sed species qua videanf que credebanf. Et si dicaf q: pl⁹ repugnat habit⁹ fidei peccato q̄z glorie. ꝛ tñ stat simł cū peccato mortali. Dicendū ꝙ licet plus repugnet fides peccato mortali inquātū virt⁹ q̄z glorie: nō tñ inquātū est de nō apparentib⁹: ideo stant simul. nec dr fundamentū edificij spūalis nisi in via: imo visio in pria ē fundamentū edificij. vñ ꝛ lz matutina cognitio ī angel' vespertinā nō excludat: bñ tamē visio fidē. Ratio est quia fides dicit non apparere: visio apparē. nō ita ē in matutiā ꝛ vesptiā cognitōe: vt pz clare. Idē cēsendū de spe. vñ ad Roma. viij. Fides que nō vr nō est spes. i. res spata que videf nō est spes. i. nō est subiecta spei. spes eī ē de futuro ideo merito euacuaf gloria hita. Vñ illud sap. iij Spes illoz imortalitate plēa ē. itellr de re spata q: saluati sunt securi de sua glīa. Nec oz ꝙ si dānati semp sunt in despatōe: ꝙ p opposim saluati in spe: q: despatio augmētat malū in damnatis: nō sic spes bonū in btīs. vñ illud desideriū in beatis. de quo pa. Petri p°. In quē desiderāt angeli pspicere nō est futuri; sed iā habiti. Quātuz ad tertiū artim sunt tres difficultates. Prima ē que est rō quare caritas amittif in via p peccatū. Dic Tho. q. i. arti. pri. ꝙ stante sciā in vli pōt ī particulari peccare appetit⁹ sicut stante in icōtinēte hec maior. Ois luxuria ē fugiēda: peccabit in particulari incōtinēs. ita stāte ꝙ caritas pcipiat summū bonū diligere: poterit tñ deficere appetitus ꝛ peccare in pticulari circa bonū creatū. Ex q̄ dare innuif cē de mēte sua ꝙ stāte sciā in vli ꝛ particulari neqt peccare appetit⁹. Et ꝯtra hoc dictū est articul⁹ expssus: q̄ dixit ꝙ stāte sciā in intellectu in gñali ꝛ particulari nō possit deficere volūtas error. ideo ratio aliunde sumenda ē. s. voluntas dei que nobis in hoc manifestis docef exēplis. vt saul qui pri⁹ fuit bon⁹. postmodū mal⁹. David prius bon⁹ post homicida: rursus bon⁹. de consimilib⁹. Secūda difficultas. An in patria vnicus sit act⁹ cuilibz corrñdēs hitui scāc. Dicēdū ꝙ nō. vñ lz nō sit discursus tpalis a pricipijs ad cōclusiōes sicut mō sunt. tñ varij act⁹ ꝓm variationez obōz. cū Aug. teste. obm ꝛ porē^a pariant noticiā. Tertia difficultas. vtrū simul fides et spes euacuenf. Dm ꝙ simul tpe: q: simł dotes eis corrñdētes videf. s. visio fidei ꝛ tentio spei. prius tñ natura fides q̄z spes. Ex q̄ pz ad qōnez. ꝙ vz in pte ordo caritatis: q: vsq ad 3m gradū ꝛ sāe habit⁹: sed nō fidei act⁹. s. credere remanēt in patria. Tūc ad argumēta. Ad primū negaf minor ꝛ dū probaf p Aug. in lib de vera relig. pfecta iusticia ꝛc. Dm ꝙ diligere plus maiora bona: pōt ītelligi extēsiue. ꝛ tūc lin⁹ pl⁹ diligit petrū q̄z seipsum. i. ad pl⁹: q: petr⁹ ē in altiori gradu q̄z linus. ꝛ lin⁹ hoc valde diligit. Aut ītēsiue. ꝛ tūc lin⁹ magis se diligit q̄z petrū. hoc est dictu: intensiu⁹ diligit sibi in eē suā btitudinez: q̄z diligat petro in esse suaz. Prio aūt mō intelligr auctas Aug. iō nō obuiat. Ad secūdū dm ad maiorē. ꝙ ratio maioris luīs nihil faē ad ppom: sz solū oppō ad statū glie. Et q: fides hz oppōez illi statui rōne enigmatis: nō aūt sciā: q: ei nō repugnat claritas ideo nō ē rō simił hincinde. Ad 3m patz idē q: cardiał virt⁹ nō includit ipfectionē oppositā glorie sicut fides: lz fides in luīe pcedat sciam: ꝛ ī nobilitate virtutē cardialē. tñ id nō obuiat. Et tñ de pñti qōe. Ex presenti ꝛc. Pria ꝯ°. pōt amitti ipsa caritas: ꝛ hinc amitti ē auctas. Dic ꝯ°: ꝙ caritas pōt in via acqri ꝛ pdi. Et ponif a princi° disti. vsq ibi. Aduertēdū ēt ē ꝛc. Secūda ꝯ°. Euacuanf fides: sciā: spes. separāfq amicia. Dic ꝯ°. ꝙ caritas dr ab hijs trib⁹: fide: spe: ꝛ sciā. q: euacuanf ī patria: caritas nō. Et ponif ab illo c° Aduertēd ꝛc. vsq ibi. Nūc iā supest ꝛc. Tertia ꝯ°. Ordo caritatis ī xpo patrie fuit: sz nō vie lex est veritatis. Dic ꝯ°. ꝙ xps hūit ordiem caritatis patrie nō vie. Et poitur ab illo ca°. Nūc iaz supest ꝛc. vsq ad finē d.

Remissis adijciēdū ē ꝛc. Hic signatur xxxij. d. hui⁹ tertij. que sic cōtinuaf ad pcedētes. Nā postq̄z ī pceden. d. iqsituz est An sit possibilis caritatis amissio. Nūc in hac d. ex incidēti adiūgif eterna dei dilectio. Et hz diuidi in tres partes principales. In pa nob premittif dei dilectio. In secūda nō eē pandif in hac intentio. In tertia mał secludif dei electio. Prima in princi°. Secūda ibi. Cūq ei⁹ dilectio sic ī ꝛc. Tertia ibi. De reprobis v° q̄ pparati nō sūt ꝛc. Prima āt ꝛ vltia partib⁹ indiuisis manētib⁹. Rursus media pars in qua pādif ꝙ ī di dilectōne nō est intentio aut remissio. in tres partes sādif. In pa apparet veritas de⁹ equaliter nō oēs diligit. In secūda dei simplicitas vnū alteri q̄nq diligit. In tertia amoris bonitas nūc hñt pl⁹ nūc min⁹ eundē erigit. Prima in princip°. Secūda ibi. Cū aūt dilectio dei ꝛc. Tertia ibi. Si vero q̄ritur de aliquo vno ꝛc. Et hec est diō pñtis d.

Trum de⁹ oīa diligat beniuolētia caritatis. Et arf ꝙ nō triplici medio. Primo sic. Caritas est habit⁹ formalif pficiēs potentiā volitiuā. sed volūtas diuina est pfectissima de se: ergo nō hz caritatē eā pficientē: ꝛ ita nō diligit beniuolēa caritatis. Maior pbaf: ex eo ꝙ hitus ponūf ad pficiēdū potentias et hīlitandū ad suas operationes. Sed minor probaf q: ī q̄libet genere ē resolutio ad vnū qd ē pfectissimū ꝛ mensura alioz hmōi est diuina volūtas inter volūtates. Secūdo arf sic. Nullū inaīatū est diligibile ex caritate: sed aliqd inaīatū est de numero oīz igif ꝛc. Minor ē clara de se. q: oīa cū sit distributiuū signū: ꝛ nō habeat adiūctū aliud extrinsecuz qd distribuat intrinsecū secū annexū qd distribuit est entia. Vñ sensus ē: oīa. s. entia. Sed maior probaf. q: teste Aug. solū tria ex caritate sunt diligenda. s. de⁹: spūs ratiōalis: ꝛ corp⁹ ppriū. nec adhuc corp⁹ ponif propriū nisi q: est ꝯpticipale glorie nobiscū: ita ꝙ nō rōe sui sed aīe diligitur. Tertio arf sic. Illos deus nō diligit ex caritate quos nō pdestinat ad eternā salutē: sed nō omia sūt pdestiata ad etnā salutē: imo nec oīs rōał nā igf ꝛc. Maior pz. q: caritas cū sit virtutū ꝯsummatrix maxime vltimū aspicit finē. iuxta illd ps. Ois cōsummatiōis vidi finē. finis aūt vltim⁹ ē eterna sal⁹. aut obiectiua vt de⁹. aut inhesiua vt fruitio ꝛ visio dei. Sed probaf minor. ex eo ꝙ ñ oīa cognoscūt nec diligūt vt insensibilia ꝛ bruta In natura etiā rōnali vt reprobi quoz nō ē sal⁹ In oppom vero arf ex illo sap. verbo cap°. x. Diligis oīa dñe ꝛ nihil odisti eoz que fecisti. Dilectio aūt dei: testimonio Job. ē caritas. ꝛ ita oīa diligit beniuolētia caritatis. In ista pariformiter ad af. sunt 3res termi ꝛc. Quo ad primū articulū termi sunt Dilectio Oia ꝛ Beniuolentia. Prim⁹ igr termin⁹ est diligere. ꝛ dr a dya qd est duo. ꝛ ligo gas. q: duo dilectiōe vniunf: vel vn⁹ in dilectiōe locū hz duoz: dū idē seipsuz diligit vel dr dilectio q̄si de alijs electio. iuxta illud cāti. v. Dilect⁹ me⁹ rubicūd⁹ candid⁹ elect⁹ ex milib⁹ vñ vltra dicta de dilectione in p° d. xij. Notādū qño ad pñs de isto verbo diligere: ꝛ verba dicta de deo sunt in triplici differētia. vt tangit in presenti d. doc. deuot⁹. q. pa. Prima sunt que dū dicunf de deo conotāt effectū in actu: sicut ē de creare. vñ cū dicaf: de⁹ creat: signū ē ꝙ creatura est actu. Secūda sūt q̄ cōnotāt effectū nō in actu sed in habitu: sicuti ē pdestinare: dū eni dr: de⁹ pdestinat: nō significaf pdestiatuz actu esse: sz solum habitu. Tertia sunt in dīa ad actū ꝛ hitū: sicut est hoc verbū diligere: pōt eni dū dr; de⁹ diligit creaturam: haberi veritas aut p creatura actu ente aut solū in habitu. Secūd⁹ termin⁹ ē oīa. vñ notandū ꝙ ista tria de vi vocabuli dnt Totum Quodlibet ꝛ Oñe. Totū eni magis de virtute termi accipif respectu partiū integraliū: vt cū dr tot⁹ hō morif: nō fit distributio pro partib⁹ subiectiuis: sed p partib⁹ integralib⁹ alicui⁹ singularis cōtēti sub hoīe: vtputa sor. vł plōnis. Quodlibet aūt maxime est distributiuū respectu ptium subiectiuaz nō integraliū. vt cū dr: quodlibz aīal currit: distribuit pro qualibz aīał specie: nec aspicit partes integrales: nec eo solem⁹ vti collectiue sed solū distributiue. Omne vero sic qdlibet solz magis aspicere partes subiectiuas q̄ integrales ꝛ in hoc differt a toto. sed aliqñ etiā collectiue accipif. ꝛ in hoc differt ab hoc signo quodlibet. vñ et versus extant grammaticales.

Ois hō currit: oīs vir maxima gens fit.
Distribuit primuz: colligit ꝛ reliquū.

Vlteri⁹ notandū ꝙ ꝓm pħm in p° celi ꝛ mūdi ad hoc ꝙ hoc signū oīs possz vere addi in ppōe oportet ꝙ sint tria ad min⁹ indiuidua sub subiecto pro quib⁹ veritatē habeat ppō. vñ ista nō ē vera hoc sensu. oīs hō currit: nisi trib⁹ datis ī currētib⁹ hoib⁹. Tertio notād ꝙ hoc signū oīs aliqñ fit distributio pro generib⁹ singuloz sicut in illo sophismate. Omne aīal fuit in archa noe. aliqñ vero pro singuł genez sicut dū dr. oīs subā est ens. Accipr aūt in titulo qōnis vt fiat distributio p singuł genez nō solū pro gñib⁹ singulorum.

Terti⁹ termin⁹ ē beneuolētia seu beniuolentia vbi notandū vt trahi pōt ex. viij. ethi. ꝙ ista tria differūt. beniuolētia. bñficiētia. ꝛ amicitia. Beniuolētia eni solū volūtatis actū insinuat. volumus eni multis bona: quib⁹ tñ nō bñfacim⁹. ita ꝙ bñficētia sup beniuolētiā actū addit exteriorē. Rursus multis benefacimus ad quos amicitiam nō contraximus vt aduenis ꝛ peregrinis. Amicitia enim reciprocationem dicit in amore ita ꝙ omnis amicitia est beneficentia nō ecōtra. Rursus oīs bñficētia est bñuolētia nō econtra. ꝛ ita bñuolētia ē cōior. Quantū ad scōm articuluz sunt tres ꝯclōnes ꝛc. Prima ꝯclō ē de dilectione dei respectu oīz entiū. Secūda de dei dilectione respectu duaz speciez entis. s. angeli ꝛ homis Tertia de dilectōe dei respectu vni⁹ speciei entis scilz hoīs. Prima igr est hec. Eterna dilectione sua caritatis beniuolētia oē de⁹ amplectif positiuum. Dicit prima pars ꝯclōnis ꝙ dilectio dei q̄ diligit creaturā est eterna. Probaf. Aut eni dilectio dei pcedit res dilectas: ꝛ tūc habef propom ꝙ. s. est eterna. aut nō pcedit: ꝛ cum reb⁹ incepit dei dilectio: ꝛ cū dilectio sit de⁹: sequif ꝙ de⁹ esse incepit qd est falsuz. Sicut eni si de⁹ de nō potēte efficeref potēs: aut de nō sapiēte sapiēs mutaref. sic in pposito. Si de nō diligēte efficeref di

kācēs. Jdeo bñ dicit mgr̄ in littera: ꝙ dilectio dei
est vsya siue subā dei. Et aug. vi. de trini. dic̄. Ab
sit vt deꝰ aliquid tpalr̄ diligat. elegit enī nos añ
mūdi cōstitutionē vt eēmꝰ sancti ꝛ immaculati in
xp̄o. ad ephe. p^{o}. Et si dicar̄ qꝛ dilectio ē respectu
boni: bonū aūt et ens ꝯuertūr̄. ꝛ ita oꝫ qd illd sit
qd diligir̄. cū ergo illud sit tpale sequir̄ ꝙ dei dile
ctio nō erit eterna. Dicēdū ꝙ opoꝛtet id qd dili-
gir̄ esse nō quidē actu: vt obijcit ar^{m} sed soluꝫ ha
bitu: ꝛ hoc ē ab eterno. Uñ ꝛ lꝫ neminē dicar̄ de
us diligere affectu: qꝛ pa^{o} ē sed solū effectu. h tñ
effectꝰ oꝫ accipi nō actu sed habitu. Nec sequitur
voluntas dei est cā ab eterno sufficiēs ad produ-
cendū hoc dilectū. ergo illud est: qꝛ est cā volūta
ria nō necessario agēs. Rursus qꝛ nullā cōditūꝫ
pōt esse eternuꝫ ex secūdo libꝛo. Ex quo infertur
ꝙ lꝫ in alijs amoꝛ ꝛ dilectio sit vis vnitiua ī actu
amātis ꝛ amati. nō tñ opoꝛꝫ in deo respectu cre
ature necdū existis. Sed dicit 3ª pars ꝯōnis.
ꝙ deꝰ sua eterna dilectione oīe ꝯplectir̄ positi^{m}
Pꝛobar̄. dilectio ei ē donū in quo oīa dona do-
nanr̄. Cū igir̄ in creatura qualibet ꝛ oī positio re
luceāt aliqua dona dei sequir̄ ꝙ diligunr̄. Cōfir
mar̄. qꝛ dyonisio teste: ac etiā boe^{o}. Oīa exoptāt
summū bonū. tūc aūt deꝰ dicir̄ diligere creaturā
cū cōuertit creaturā ad se. Ceterꝫ. oē qd factū ē a
dño deo factū est. Oīa eī per ipsuꝫ facta sunt. Jo
han. p^{o}. Nihil aūt facit deꝰ nisi volēs ꝛ diligens
ꝛ bona. Uñ geñ. p^{o} scribir̄. Uidit deꝰ cūcta que
fecerat ꝛ erāt valde bona. Sūmū aūt bonū neqꝫ
bona nō diligere. Sed ē ne oꝛdo in hmōi dile
ctione. Dicit doc. subr̄. in pꝛesenti distin. arti. 3. ꝙ
sic: loquēdo d oꝛdie nar̄e respectu diligibiliū. vñ
quatuoꝛ signa que ponit possunt ad tria reduci
Pꝛimū signū ē in quo deꝰ diligit finē. s. seipsum
qui oīm ē alpha ꝛ o: pꝛincipiū ꝛ finis. Secūduꝫ
signū in quo diligit ea que pñt visiōe ꝛ fruitione
participare illuꝫ finē: sicut sunt homies ꝛ angeli.
Tertiū signū in q̄ diligit me^{a} ad habēdū illū finē
sicut gratia ꝛ gloꝛia ꝛ alia creata: que pp nos sūt
facta. vt illud secūdi phisicoꝝ habeat veritatē: qd
scilꝫ sumꝰ quodāmō finis oīm. Ex quo pꝫ ꝙ be-
niuolētia caritatis omia diligit deꝰ: nō quidē ꝙ
oīa caritate cū participēt: sed qꝛ caritas est in eo
pꝛincipiū dilectiōis. Nec tñ oꝫ ꝙ si diligat omia
ꝙ trāsfoꝛmer̄ in oībꝰ: qꝛ in alijs amās trāsfoꝛma
tur in amatū: sꝫ ibi amatū in amantē trāsfoꝛmar̄
Secūda ꝯclō ē de dei dilectōe respetu duaruꝫ
entis specieꝝ. s. angeli ꝛ hoīs. ꝛ ē hec. Licet ex dei
parte dilectio diuina equalr̄ sit oīm: in hac tñ an
gelus ꝛ hō fm excedēs se aspiciūt ꝛ excessuꝫ.
Dicit pꝛia pars ꝯclōnis ꝙ diuina dilectio ex par
te sui est oīm equalr̄. Pꝛobar̄. Jlla dilectiōe qua
diligit filiū: diligit ꝛ creaturā: sed dilectio illa sū-
ma ē: in sūmo aūt nō est magis aut minꝰ: sꝫ solū
equale. igir̄ ꝛc. Confirmar̄. qꝛ sicut eadē cognitio
ne cognouit creaturas: ita eadē dilectiōe diligit
in vno aūt actu simpli^{m}ꝰ nō ē reperire mag ꝛ mi
nus. vñ ex parte dei maxima dilectione quelibet
creatura diligir̄: sicut limpi^{ma} cognoscir̄ a deo
cognitiōe. Et hoc ē qd dicit sap. Sapie. vi. Pu-
sillū ꝛ magnū ipse fecit ꝛ equalr̄ est ei cura de oī
bus. Et hoc est qd dicit actoꝛ de causis: ꝙ pꝛimū
vno mō se habet ad oīa. est tñ inequalitas respe-
ctu dilectoꝝ sicut eūdē solē alij plꝰ alij minꝰ ptici
pāt: sic de bonitate dei. vñ Augu. ꝛ est in littera.
Quis digne expꝛimat q̄tū deꝰ diligat mēbꝛa vni
geniti filij sui: ꝛ q̄to ampliꝰ diligit ipm vnigeni-
tuꝫ q̄ ipsiꝰ mēbꝛa. Et hec ē rō quare vni mag q̄
alteri extat ꝓpiciꝰ: vnū eī bonū alꝭo meliꝰ ē. Uñ
rōne huiꝰ sicut dicit secūda pars ꝯclōnis: se hñt
respectu diuine dilectiōis hō ꝛ angelꝰ: sicut exce
dēs ꝛ excessuꝫ. Cōsiderādo enī ꝙ natura angeli-
ca deo est similioꝛ qꝛ tota spūalis. rursus ꝙ libera
lioꝛ fuit erga eā deꝰ. qꝛ vnico motu eā gloꝛifica-
uit. dū. s. mali angeli peccauerūt. Ceterꝫ: qꝛ ampli
us deū diligit q̄ hō in via. vñ ꝛ sunt q̄si mediato
res angeli inter nos et deū. ex. viij^{o}. de ciuita. dei
His igr̄ respectibꝰ magis dr̄ a deo diligi angelꝰ
q̄ hō. Si rursus cōsiderer̄ beneficiū incarnatōis
nusq̄ enī angelos cōpꝛehēdit: sed semē abꝛahe.
ad he. i. Rursus bñficiū redēptiōis dū pꝛo nob
moꝛitur deꝰ. Joh. xv. Maioꝛē caritatē nemo hꝫ
vt aīam suā ponat q̄s ꝓ amicis suis. Ceterꝫ cōsi-
derer̄ ꝙ in statu amicitie ꝛ inimicitie nos dilexit
qꝛ cū essemꝰ peccatoꝛes ꝛ inimici dei dilexit nos
nō sic de angelis: sed īmediate post peccatū in īn
fernū ꝑpetuo submersi sunt. Nō dubiū quin his
respectibꝰ plꝰ dilexit deꝰ hoīem q̄ angelū. vt di-
car̄ in summa qꝛ rōne cōditiōis pꝛimarie plꝰ di-
lexerit angelū q̄ hoīem: sed rōne grē plꝰ hoīem
q̄ angelū. vñ ꝛ si magnā habuit ad angelos cari
tatē: nimiā ad nos habere dr̄ Ephe. ij. dicit pau
lus. Deꝰ qui diues est in mīa pp nimiā cari. q̄ di-
lexit nos cū essemꝰ moꝛtui peccato cōuiuificauit
nos xp̄o. Tertia cōclō est respectu vniꝰ speciei
entis. s. hoīs. ꝛ ē hec. Chꝛisti a deo ꝑpōderati ge
neri hūano petrꝰ ꝛ Johēs discipuli in pꝛe. ꝛ sub
se aspiciūt. Dicit p^{a} pars ꝯclōnis ꝙ xp̄s ꝑpō-
deratur a deo in dilectiōe toti hūano generi. pꝛo
bar̄. Jn infinitū maiꝰ ē esse deū q̄ deū habere. sꝫ
xp̄s est deꝰ: reliq̄ humāi generis pars solū hꝫ de-
um. igr̄ ꝛc. Cōfirmar̄. aut enī deꝰ appciabat xp̄s
tantū q̄tū genꝰ totū hūanū. ꝛ tūc haber̄ pꝛopo^{m}
ad minꝰ: ꝙ tñ ponderat q̄tū genꝰ humanū: aut
nō tñ appꝛeciabar̄: ꝛ ita nō fuit sufficienr̄ satisfa
ctū pꝛo hūano genere qd cū nō sit dicēdū sequir̄
pꝛopositū. ideo bene ad phil̄. ij^{o}. dicit paulꝰ. De-
dit illi nomē qd est super oē nomē. Certū ē autē
ꝙ eidē nomē nō dedit sine re. Jō Joh. iij^{o}. scri-
ptuꝫ est. qd nō est ei datꝰ spūs ad mēsurā. Et si o
bijciar̄ qꝛ Joh. 3°. scribir̄. Sic deꝰ dilexit mūduꝫ
vt filiuꝫ suū vnige. da. Certū est autē ꝙ in ēptio-
ne ꝑponderar̄ emptū rei qua emir̄ seu pꝛecio. Di
cendū ꝙ verꝫ est qñ nō ē spes rehabēdi pꝛecium
Sic autē nō tradidit deꝰ filiū suū: imo die tertia
rehabuit dū surrexit a moꝛtuis incternū victurus
Uñ lꝫ xp̄s sit ꝓ humāo genere moꝛtuꝰ: nō tñ ꝓ
nostra redēptiōe ex toto est incarnatꝰ. ex disti. vij
huiꝰ tertij. Et iō hūanū genꝰ nō ē finis xp̄i ne sit
nobiliꝰ xp̄o: sicut ente ad finē. Nec oꝫ argui deus
pater stultꝰ qui p̄cio carioꝛi emit mercimoniā mi-
nus carā. hoc enī nō fecit ad se ditandū: sed ad li
beralitatē suā nobis oñdendā vt eū totis coꝛdis
visceribꝰ diligamꝰ. nec aliūde emit genꝰ hūanuꝫ
nisi a seipso. manuꝰ quippe mīe a manibꝰ emit iu-
sticie. Sꝫ dicit secūda pars ꝯclōnis. ꝙ Johēs
ꝛ Petrꝰ in dei dilectiōe se hñt fm sub ꝛ supꝛa.
qd ostēdit tribꝰ docto. opioībꝰ. Pꝛima ē Aug.
sup Joh. vbi dicit ꝙ loquēdo de dilectiōe exte-
rioꝛi ꝛ familiaritate magis dilexit Joh. q̄ꝫ petrū
id ē ei apparuit familiarioꝛ. ꝛ hoc ē qd cātat eccīa.
Et accipir̄ ex dictis Bede. Hic ē q̄ pꝛiuilegio a-
moꝛis p̄cipui ceteris altiꝰ a dño meruit honoꝛa
ri. Et in euāgelio suo de se dicit. Hic ē discipulꝰ
ille quē diligebat ihs. qd hꝫ intelligi ꝑ excellen-
tiā familiaritatis: nō ꝑ discretionē: qꝛ oēs dilige
bat. Uñ ꝛ in glo. sup Joh. Aug. dicit ꝙ petrus
magis amabat: sed iohēs magis amabar̄: qd itel
ligir̄ in signo. i. amari oñdebar̄. qd oñdir̄ in reue
latiōe apocal̄. Jn cōmēdatiōe matris. in sopoꝛe
sinꝰ dñici: ꝛ alijs talibꝰ. Si aūt loquamur de sig^{o}
interioꝛi: sic magis dilexit petrū: qꝛ amplioꝛē de-
dit ei caritatē. Exigebar̄ ei ꝙ in hac dilectiōe ex
quo petrꝰ magis diligebat ꝙ etiā magis dilige-
rer̄. Ego enī inquit ꝓuer. viij. diligētes me dili-
go. ꝛ ita magis diligētes magis diligit. hac. s. di
lectiōe caritatis. Et hoc signar̄ in cōmēdatōe sue
eccīe petro: nō iohāni. Joh. vltio. Simō iohāis
diligis me plꝰ his. Et inferr̄. pasce oues meas.
Sꝫ vnde est ex quo magis diligebat petrū q̄ꝫ io
hānē: maioꝛa dilectōis signa oñdebat: appebat
enī fictoꝛ fingēdo qd non erat. Dicendū vt dicit
Aug. ꝙ nō fingebat qd nō erat: sed misteriū oñ-
debat. Johēs quid vitā signabat cōtēplatiuā: sꝫ
petrꝰ actiuā. pꝛima quidē est in quiete: cuiꝰ rōne
erat ihs faīliarioꝛ iohi. Actiua in laboꝛe: cuiꝰ ra
tione erat petrꝰ xp̄o carioꝛ. Jn cuiꝰ signo mar̄ io-
hāni: eccīa petro cōmēdar̄. Jn matre quies. Jn
eccīa laboꝛ accipir̄. Uñ ꝯcludit Aug. Petrꝰ erat
melioꝛ: sed iohēs felicioꝛ. Secūda opinio ē Ber
nardi. vñ dicit ꝙ btūs petrꝰ diligebat feruētiꝰ ꝛ
a xp̄o rediligebar̄ foꝛtiꝰ. Johaēs vero diligebat
dulciꝰ: ꝛ rediligebar̄ familiariꝰ. Et hic addit Cri
sosto. tres rōnes quare familiariꝰ dilexit xp̄s io-
hānē petro. s. pp ingitā māsuetudinē. pp virgīa-
lē pudiciciā. ꝛ pp iuuētutē: que paribꝰ ceteris ho
minē magis faciūt diligere. Tertiꝰ modꝰ seu 3^{a} di
centiū oppīo ē: ꝙ petrꝰ magis dilexit deū in pꝛo
ximo: ꝛ ideo accepit vitā actiuā. Sed ioh. marie
dilexit deū in deo: ideo vitā accepit cōtēplatiuaꝫ
ꝛ pari dilectiōe eos redilexit xp̄s. Sed q̄s mō in
celis est gloꝛiosioꝛ. Dic̄ doc. deuo. q. vi. ꝙ loquē-
do de aureola et pꝛemio accñtali pp decus virgi
nitatis nō dubiū q̄n Joh. Loquēdo āt de p̄mio
essentiali: dicendū ꝙ ille qui in maioꝛe caritate o-
bijt. Sꝫ quis eoꝝ fuerit: meliꝰ indicat vt expecte
mus in celis q̄ꝫ temere hic diffiniamꝰ in terris.
nō habēt enī altercationē in celo: nec nos de eis
habeamꝰ in terra. Quātū ad tertiū arti^{m} sunt
tres diffir̄. Pꝛima ē vtrū dei etna dilectio sit
censenda vsus vel fruitio. Dicēdū ꝙ respectu sui
est fruitio respectu creature est vsus. qꝛ oīa alia a
se in seipsuꝫ refert: fm dictū sapiētis ꝓuer. xvi. ꝓ
pter semetipsuꝫ cūcta opatꝰ ē altissimꝰ. Secūa
difficultas. quē loquēdo simplicir̄ plus diligit an
gelū vel hoīem: deꝰ. Rñdere vr̄ doc. deuo. q. iiij
ꝙ hoīem. cuiꝰ rō. qꝛ vtriusq̄ sexus hō supꝛa totā
eleuatꝰ ē naturā angelicā. s. xp̄s ꝛ Maria mater
sua btīssima. Tertia difficultas. quē magis in
hūano diligit genere deꝰ. aut iustū p̄scitū. aut pec
catoꝛē p̄destinatū. Dicit sanctꝰ tho. q. v. ꝙ loquē-
do simplicir̄ magis diligit peccatoꝛē p̄destinatuꝫ
qꝛ p̄parauit ei bōa eterna. Loquēdo aūt vt nunc
iustū p̄scitū: qꝛ ꝯsiderat gratiā entē actu. Ex quo
pꝫ ad qōnem. ꝙ videlꝫ deꝰ oīa diligit beniuolen
tia caritatis. Ad p^{m} arg^{m} dicēdū ꝙ caritas et
quilibet habitꝰ pōt cōsiderari vel inquātū ē que
dā entitas pfecta: ꝛ sic ponir̄ in deo. vel inquātū
infoꝛmat pfectibile: ꝛ sub hac rōne nō ē in diuīa
volūtate. hoc aūt mō ꝓcedebat arg^{m}. iō nō con-
cludit. Ad secūdū dicendū ad maioꝛē ꝙ inaīa-
tum diligi ex caritate pōt intelligi: vel ita ꝙ dile-
ctuꝫ sit capacibile diuine visionis aut fruitiōis. ꝛ
hoc mō inanimata nō diligunr̄ ex caritate. aut ī-
quantū iuuat i^{m} qui pōt pticipare hmōi visioneꝫ
aut fruitionē ad illā cōsequēdā. ꝛ sic inaīata dicū
tur diligi ex caritate qꝛ nos iuuāt: imo ēt pene et
infirmitates ꝛ tribulationes. ꝑ multas enī tribu-
latiōes. apostolo teste. oꝫ intrare regnū dei.
Ad tertiū negāda ē maioꝛ. Pꝛimo rōne insen-
sibiliū ꝛ rōne carentiū: qꝛ nō sunt capacibilia vl
time btitudinis. vlteriꝰ ratione etiā nature rōnal̄
qꝛ diligit repꝛobos inquātū ꝯseruat eoꝝ naturā
ꝛ dilexit eos ad beatitudinē volūtate añcedente
nō ꝯñte. ideo minime obuiat rō. Et tñ ꝛc. Ex p̄
cedēti aūt d. ꝛc. Pꝛima ꝯclō. Dei dilectio ē eiꝰ
vsya atq̄ subā affert pō. Dicit cōclō. ꝙ dei dile-
ctio est eiꝰ subā. Et ponir̄ a pꝛi^{o} distin. vsq̄ ad il-
lud ca^{m}. Cūq̄ eiꝰ dilectio ꝛc. Secūda cōclō.
Ut immutabil̄ dilectio ponir̄: tñ amabil̄ concre
scere dr̄. Dicit cōclō ꝙ dei dilectio ex pte sui ē im
mutabil̄: tñ ponir̄ crescere respectu diligibilium.
Et ponitur ab illo cap^{o}. Cūq̄ eiꝰ ꝛc. vsq̄ ibi. De

reprobis vero. Tertia cō. p̄destinati vere dili
guntur: nō reprobari ita asseritur. dicit cō. q pōt
cōcedi simpliciter q p̄destinati diligūt: nō sic de re
probis nisi adiecta conditiōe. Exponit ab illo c°
De reprobis vo ⁊c. vsq ad finē distin.

Ost p̄dicta de quattuor ṽtutibus ⁊c. hic
signat .33. d° hui⁹ tertij: que sic cōtinuat
ad p̄cedentes. Nā postq̄ a .xxiij. di. inclusiue vsq
ad p̄ntē exclusiue de ṽtutib⁹ actū est theologica
lib⁹: nūc tertio in p̄nti di. de ṽtutib⁹ agit cardina
libus. Et diuidit p̄ns pars in p̄tes tres principa
les. In prima ṽtutū ponit nūer⁹ ⁊ distinctio. In
scd̄a habūde tangit noīatiua rō. In tertia an sit
exprimit ca⁊ euacuatio. Prima in princi°. Scd̄a
ibi hee ṽtutes cardinales ⁊c. Tertia ibi: verūtn̄
hee ṽtutes. Et hec tertia particula alijs duab⁹ in
diuisis manētib⁹: in tres p̄tes diuidit. In prima
dubitabilis antecedit qō. In scd̄a hinc credibil' iu
gitur solō. In tertia cōmēdabilis est epilogatio
Prīa in princi°. scd̄a ibi. Quibusdā visū ē eē ⁊c.
Tertia ibi. Ecce apte hic dicit ⁊c. hec est ⁊c.

Trum iusticia ṽtutes inter cardinales: vel
prudētia p̄matū teneat? Et arguit q pru
dētia sit nobilior trib⁹ medijs. Primo sic. habit⁹
proportionant potētijs in qb⁹ sūt. Sz intelle
ctus in q̄ est potētia nobilior est volūtate: in qua
est iusticia. igit. maior p3 ex eo q nobilioris sub
iecti videm⁹ semp nobili⁹ accn̄s: p3 māifeste: no
bili⁹ nēpe est accn̄s spūale q̄3 corpale. q2 ⁊ nobi
li⁹ est sub^m spūale q̄3 corpa e. Sz probat minor
q2 qd̄ est proximi⁹ meliori: meli⁹ est: ex. iij. thopi.
Intellect⁹ aūt intelligit essentie aīe proximior q̄3
volūtas: qd̄ ex eo appet: q2 volūtas neq̄t ferri in
incognitū ⁊ inte^m p̄supponit. Scd̄o arguit sic
Illa ṽtus extat pfectior q̄ ad sui esse ⁊ cplemētū
alterā nō exigit q̄3 illa q̄ illā reqrit vt cōplectu3
habeat. s3 prudētia p̄t pfecta intelligi sine iusticia
nō aūt iusticia sine prudētia. igit. maior p3 ex eo
q nobili⁹ est indepēdēs q̄3 depēdens: ⁊ pri⁹ suo
posteriori. sicut de⁹ creaturis. Sz probat minor
q̊ vtrāq3 p̄tem auctē btī Greg. sic dicētis. Virt⁹
q̄ plus se posse cspicit ea sine moderatiōe rōnis
in p̄ceps detecti⁹ ruit. Moderatio aūt hec prudē
tie est. Tertio arguit sic. In q̄libz gn̄e nobili⁹
est dirigēs ipso directo: sed prudētia est directrix
iusticie ⁊ ceterarū moraliū ṽtutū. maior p3 ex sili
tudine in corpe naturali in q̄ nobili⁹ est ocul⁹ di
rectis mēbris. ⁊ p3 ex eo q dirigēs notat quādā
sup directū auctez. Sz mior. pbat tn̄ ex eo q ap.
btī Bernar. i li. d̄ cside. ad Euge. Prudētia d̄
auriga ṽtutū. tū ex eo qd̄ h3 phūs in. ij. ethi. vbi
diffiniēs ṽtutē: dicit. ṽtus est habit⁹ electiu⁹ in me
diate csistēs, put sapiēs. i. prudēs determinabit

In opp^m vo arguit auctē aristo. l. v. ethi. c. ij
vbi dicit q iusticia p̄clarissima ē ṽtutū. nec hespe
rus aūt lucifer. i. ven⁹: ita ē admirabilis. Et mlta
alia laude dig̃ ex qb⁹ cdudit, ppositum. In ista
qōe ad al'. ⁊c. Quo ad primū arti. termini sūt
iusticia: prudētia ⁊ cardinalis ṽt⁹. Prim⁹ igit ter
min⁹ est iusticia. q. iuris stat⁹. ita p° q cā. iux ysi.
in ethi. sniaz, pponit. scd̄o iudicio discutit. tertio
iusticia terminat. Notandū tn̄ q iusticia vt tāgit
doc. deuot⁹ in dubijs lrālib° d̄ tripl'r. prio d̄ iu
sticia large, p q̄bz aīe rectitudine: siue i declinā
do a malo: siue in faciēdo bonū 8 mō q̄libz hō
sāct⁹ d̄ iustus. Scd̄o d̄ iusticia, pprie rectitudo
ordinās ad alterū: reddendo ei qd̄ suū est. ⁊ sic est
ṽt⁹ cardinalis. Tertio d̄ mag̃ pprie iusticia, put
dicit rectitudinē in reddēdo, prio id qd̄ est pene
⁊ sic idē est iusticia qd̄ seueritas: ⁊ diuidit ɔ mise
ricordiā. Medio aūt mō capiēdo iusticiā sicut ⁊
accipit tull⁹ qōis diffinit iusticiā mar. tulli⁹ i an
tiq̄ rethorica. Justicia est habit⁹ animi bon⁹ cōi
vtilitati seruata: cuilibz qd̄ suū est tribuens. In q̄
diffinitiōe tria tāgunt. prio gen⁹: dū d̄ habitus
ai bon⁹. Justicia em̄ de difficili est mobilis i ha
bēre. Scd̄o tāgit dr̄ia ei⁹ ad alias ṽtutes dū d̄
cuilibz qd̄ suū est tribuēs. alie em̄ morales ṽtu
tes magis aspiciūt hn̄tē. sed iusticia ad alterū ē.
Tertio tāgit mod⁹ se habedi ad alterū dū d̄. cōi
vtilitate ṽuata. Si em̄ illud reddere eēt detrimē
tū ciuitatis vtiq3 rddēdū nō esset. sicut nec gladi⁹
furioso q̄ dispendiū pōt afferre. Notandū vltra
q hmōi iusticie q̄dā grec⁹ phus quē sene credo
andronicū pipathetciā ptes in tres diuidit terna
rios seu noue species que sunt Liberalitas Beni
gnitas Vindicatiua Eugnomosiue Eusebia Eu
ca^a Sanctitas Bona cōmutatio Legis positiua
Ita q respectu dei est eusebia ⁊ sanctitas: sed eu
sebia specialiter in protestatiōe seruitutis. Unde
dicit eusebia est scīa dei famulat⁹. sanctitas vero
in oibus est que ad deū vnd̄ dicit. sanctitas ē sci
entia fideles faciēs ⁊ seruātes ea q̄ ad deū iusta
respectu iudicis politici est legis positiua: vt eq̄li
tatē faciat: ⁊ vindicatio vt delinquētes puniat.
Ceterū respectu subditoꝝ est equalitatē a iudice
factā accipere: ⁊ dicit bona cōmuta° ⁊ si deficiāt
volūtarie reuerti. ⁊ dr̄ eugnomosiue. vn̄ dr̄ q eu
gnomosiue est volūtaria iustificatio. Terti⁹ terna
ri⁹. s. liberalitas benignitas eucha^a sic differunt
q2 liberalitas moderat cōcupiscibilē in respectu
ad proximū in dationib⁹: benignitas irascibilē
eucha^a rationalē: q2 interpretat bona grā.

Secūd⁹ termin⁹ ē prudētia: quasi porro vidē
tia seu procul vidētia. vn̄ prudētiā in. vi. ethico.
phus diffiniēs dicit. Prudētia est rō rerū a nobis
agibiliū. Et tāgūt tria. primo gen⁹. dū dr̄. prudē
tia est ratio. ratio em̄ cōis est habitib⁹ practicis ⁊
speculatiuis. Secūdo tangit obm̄ in cōi pruden
tie: dū dr̄. q prudētia ē rō rerū. tertio mod⁹ obie
cti. dū dicit. a nobis agibiliū. In hoc eni differt
ab arte que. s. est ratio rerū a nob factibiliū. ex. vi.
codē. Notādū vltra q marc⁹ tulli⁹ prudētie tres
partes noīat. memoriā: ⁊ est de p̄teritis. intelligē
tiam: ⁊ est de p̄sentib⁹, puidētiā ⁊ est de futuris.

Terti⁹ termin⁹ ē virt⁹ cardinalis: ⁊ dr̄ a cardie
sicut eni celi cardib⁹ artico ⁊ antartico celū moue
tur: ⁊ dom⁹ hostiū cardie vertit. sic hūana vita i
his que ad finē hi disponit. Ad has ei cetere ad
iūcte reducunt virtutes. hn̄t aūt triplex nomē: vt
notat tho. arti. ij°. q. p^a. dicūt p° principales: q̄a
ad has cetere reducūt alie. dicunt secūdo gn̄ales
q2 vt hō recte viuat in his q̄ ad finē semp reqrūt
nō ita adiūcte vt magnificentia aut magnimitas
aut alia hmōi. Tertio dicūt cardiales q2 sunt pri
cipiū apture dom⁹ dei: nō tn̄ finē inueniūt in inte
riora dom⁹: hoc q̄ppe virt⁹ ē theologice q̄ pape
veluti summo operat hee cardialib⁹ veluti scd̄a
rijs. Quātū ad scd̄m articulū sūt tres cōclo
nes iuxta ⁊c. Prima ē de virtutū cardialiū exigē
tia. Secūda de eisdem respectu subiecti. Tertia
de compatione iusticie ⁊ prudētie in principali
tate. Prima ē hec. Virtutes cardinales q̄ttuor i
cursu felici viatoris requirunt. Dicit p̄ia ps q
sunt q̄ttuor virtutes cardinales. Patet hoc gen.
secūdo scribit. q fluui⁹ qui egrediebat de loco vo
luptatis diuidebat in q̄ttuor capita. ibi h3 glosa.
q illa q̄ttuor capita sunt q̄ttuor virtutes cardina
les. s. prudētia: iusticia: tēpantia: ⁊ fortitudo. Vn̄
⁊ Aug. in libr. de morib⁹ ecclie: affectū virtutis q̄
driptitū eē insinuat. vn̄ harū q̄ttuor cardialiū vir
tutū ita sumit radice triplici quo ad p̄ns sufficiē^a
primo rōne subi. prudētia eni extat intellect⁹. iu
sticia absolute extat volūtatis. fortitudo eiusdē
inq̄tū nomē induit irascibil': sed eiusdē tēpantia i
quātū nomē accipit cōcupiscibil'. Secūdo sumit
sufficiētia rōne oppositi: peccato eni ade q̄ttuor
nobis inflicta Beda testat. s. ignorātiam quā de
struit prudētia. maliciā quā eneruat iusticia. infir
mitatē quā elidit fortitudo. ⁊ cōcupiscētia quā tē
perātia exterminat. Tertio sumit sufficiētia rōne
actuū. Ordināt nēpe cardiales virtutes homiē
ad seipsū ⁊ proximū. ad se vero aut p rōcinari: et
sic extat prudētia. aut ordiate ccupiscētie: ⁊ sic tē
perātia. aut terribi^a aggredi. ⁊ sic ē fortitudo. Si
aūt sit ad proxiū iusticia nūcupat. nec obuiat vnā
virtutē cardialē solū eē ad ꝓximū: cū tn̄ tres sint
ad seipsū: q2 homine in seipso regulato eodem
habitu tot⁹ cōuertit ad aliū. Et si obijciat ex glo.
sup illo verbo Math. xv. Erāt qui māducaue
rant q̄si q̄ttuor milia hoiū. dicit sic p prudētiā co
gnitio reꝝ appetēdaꝝ ⁊ vitādaꝝ. Secūda est re
frenatio cupiditatis ab his q̄ tpalit delectāt. Ter
tia ē infirmitas ɔ molestias seculi. Quarta vero
que p oēs effundit est dilectio dei ⁊ proximi. et
ita videt q nō iusticia s3 dilectio dei ⁊ ꝓximi car
dinal' sit virt⁹. Dicendū q dilectio dei hic noīat
nō q2 cardial' virt⁹: sed q2 cardinales virtutes in
hac pficiunt. vel dicendū q hec nō est nisi quedā
aptatio ad firmitatē quā facit in nobis virtus vt
cardial' q̄ternario sim⁹ tetragonisi: ni⁹ sine vitupe
rio. scribit in p° ethicoꝝ. Nec o3 q si solū sint. 3.
ṽtutes theo^ce: q solū sint q̄ttuor cardinales: q2 fi
nis noster vnic⁹ est: media vero varia. Sz dic
secūda pars cclonis. q hee tres virtutes cardia
les exigunt in viatore. Probat. Null⁹ pōt peruenī
re ad regnū celoꝝ nisi p obseruātiā mādatoꝝ dei
sed hee virtutes requirunt ad obseruātiā hmōi
mādatoꝝ. patet de mādatis secūde tabule de qui
bus dicet. j. igitur. Cōfirmat. Sicut ei quis pec
cat in deitāta in se: ⁊ proximū. sed hee virtutes re
gulāt hoiem respectu sui ⁊ ꝓximi. igit. vn̄ p3 liq̄
de. q luxuria ⁊ gula. ⁊ cetera hmōi vicia: hmōi
virtutib⁹ opposita ducūt ad mortē: ex quo relin
quit vt ad vitā ducamur: has requiri virtutes. iō
optime sapie. viij. de his virtutib⁹ scriptū ē. So
brietatē ⁊ prudētiā ⁊ iusticia ⁊ virtutē docet qb⁹
vtili⁹ in vita nihil ē hoib⁹. Et si dicat q ad Ro
manos. xiij. dicit. Qui diligit proxiū legē ipleuit
ex quo vr̄ q nihil aliud requirit ad salutē. Dicēd̄
q qui diligit proxi^m mō debito legē impleuit.
mod⁹ āt debit⁹ est vt hō has habeat virtutes vl'
infusas vel acquisitas: exigit eni ad salutē: vt tā in
his que sunt ad finē q̄ finis respectu hō intelle^m
habeat ⁊ affectū ordiatū. Secūda cōclo ē de ṽ
tutib⁹ cardialib⁹ respectu sui subiecti. ⁊ est hec.
Cardinales virtutes acq̄site vel infuse dono dei
in parte rōnali solūmō collocant. Prima ps
cōclonis dicit. q virtutes cardiales sunt aliq̄n ac
quisite aliq̄n infuse. q acquirant probat primo.
Ois virt⁹ cardinal' est moral' nisi fiat instātia de
prudentia que dr̄ intellectualis. sed oīs virt⁹ mo
ralis pōt ex acquisitiōe haberi. igr̄. Probat mi
nor. q2 mos idē est qd̄ cōsuetudo. vn̄ phus i prin
cipio veteris ethice dicit: loquēs de virtutib⁹ in
natis nobis a natura: pfectis vero ab assuefactō
ne. Confirmat. q2 eisdē vnaqueq3 res generatur
⁊ cōseruat. videm⁹ aūt hmōi virtutes cōseruari
in nobis assuefactōe: iō pōt manifeste relinq̄ qd̄
acquisitiōe gignunt. Ceterū pbi q̄ nunq̄ deo cre
diderūt hmōi habuere virtutes: ⁊ vnde hoc nisi
acquisitōe: ⁊ peccatores multi qui mēt in peccato
positi in talib⁹ proficiūt virtutib⁹. vn̄ nō ē mirā
dū si acquisitiōe habere possum⁹ q aliq̄ hn̄t sili
tudinarie aīalia p naturā: vtputa q aliq̄ sunt ca
sta: aliqua mitia ⁊c. Ex q̄ p3 q illō Iaco. p°. Oē
datū optimū: ⁊ oē donū pfectū de sursū ē. q̊ ad
hoc q dicit glo. q ⁊ virt⁹ ⁊ natura sunt data dei
habet intelligi influētia generali. sicut illud sap.
viij. Scio q aliter nō possū esse cōtinēs nisi de
us det. Et si querat an per vnicā operationē ac
quirit virtus an per plures: dicēdū q solū p plu
res: nisi raro ex valida intētiōe ⁊ applicatōe po
tentie operātis: nō tn̄ q ille operatōes sint cause

illius habit⁹. sed relinquit quedā hīlitatio ex acti
bus frequētatis. iuxta illud poeticū dogma. Gut
ta cauat lapidē nō vi sed sepe cadēdo. ꝙ vero hec
virtutes aliqñ infundant. patz in baptisatis puu
lis. credēdū ē enī ꝙ in baptismo de⁹ totā mūdat
aīam tā in hīs que sunt finis ꝙ ad finē. Sed di
cēbat secūda pars cōclōnis. ꝙ oēs virtutes car
dinales sunt in pte rationali aie. probat. in eo est
virtus subiue in quo ē electio. q: teste pħo de sō
no ⁊ vigi. ei⁹ ē act⁹ cui⁹ habit⁹ est: ⁊ ecōtra. ſʒ ele
ctio solū est volūtatis vt elicientis ⁊ intellectus vt
dirigētis. igr ⁊ solū tanꝙ in subō erūt cardiales
virtutes in intellectu vel volūtate. Cōfirmat. qa
virt⁹ est principiū merendi: oʒ igit poni in parte
rōnali vbi ē meritū et demeritū. Ceteꝝ virtutes
sunt ad reformandū dei ymaginē quāʒ infecerat
peccatū. nō est aūt ꝗrenda ymago dei in parte ir
rationali sed rōnali. igr ⁊c. Rursus patz q: hone
stum pertinet ad partē intellectiuā. virt⁹ aūt ſm
tulliū extat in genere honesti: vt pʒ tā ī sua retho
rica ꝙ ī lib. de officijs. Iō bñ Aug. ī soliloquijs
virtutē diffiniēs dicit. virt⁹ est rō recta pducens
ad finē. Ex quo pʒ defect⁹ scī Tho. qui arti. ij.
q. 3. tpantiā ⁊ fortitudinē in parte aīe collocat ir
rationali. pʒ tñ oppo^m ex cōclōne. vñ infert ꝙ ñ
īmerito hac in materia preponit doc. deuo. scō
thome qui dicit ꝙ theologo nō apparet modus
rōnalis vt virtutes sint in irrōnali aīe parte. ſʒ ī
libero arbitrio oēs collocāt in q̄ ē ⁊ meritūʒ. Ex
vltra dicit ꝙ in hoīe ē duplex ꝯcupiscibilis ⁊ du
plex irascibilis vna irrōnalis: ⁊ ibi nō est virtus
alia rōnalis: ⁊ in tali ꝯcupiscibili ē tēpantia ⁊ ira
scibili fortitudo. Et si obijciat ꝑ pħʒ ī fine primi
ethic. q̄ dic tales virtutes eē ī eo qd ē ꝑsuasibile a
rōe hmōi est pars sensitiua ⁊ irrōnal. igit. Opti
me in pñti distin. doc subti. rñdet. ꝙ ꝑsuasibile
rōni pōt itelligi tripliciter. Primo stricte vt dicat
ꝑsuasibile rōni p° ⁊ simpliciter. ⁊ hoc mō sol⁹ intel
lect⁹ dr ꝑsuasibil rōni. Secūda° vt dicat ꝑsuasi
bile rōni nō p⁹ nec stricte: bñ tñ simpliciter: hoc°
volūtas dr ꝑsuasibil rōni. sic accipiēdo virtutes
sunt in eo qd rōne est ꝑsuasibile. Tertio mō dr ꝑ
suasibile rōi methapho^ce. hoc mō ps sensitiua di
citur rōne ꝑsuasibil. ſʒ nō sufficit ad virtutē. bñ
tamē veꝝ ꝙ ex frequētatiōe generat in pte sensi
tiua aliqua hīlitas: sed virt⁹ dici nō meretur. sic
in equo pōt generari aliqs habit⁹. ⁊ sic de alijs.
Et hoc mō intelligēd⁹ ē pħs vbi supficiete⁹ vide
tur virtutē in pte ponere sensitiua. Tertia con
clusio ē de principalitate inter iusticiā ⁊ prudētiā
⁊ est hec. Cardīaliū virtutū tā in via ꝙ patria ma
nētiū ēt ad prudētiā iusticia primatū retinet.
Dicit p^a pars ꝯclōnis. ꝙ cardiales ṽtutes rema
nebūt in patria. Probat. virtutes cardiales ple
nissime fuerūt in xpo: ⁊ tñ fuit cōprehensor: ⁊ ita
statui nō repugnāt. ⁊ per ꝯsequēs remanebunt.

Vñ ⁊ Beda in textu nr̄o id inducit sentire. Et
sap. p° dr. Justicia ppetua ⁊ imortal. nō tñ māe
būt exercendo aliqs act⁹ quos mō hñt. s. Sicut
prudētia est in precauendis insidijs. iusticia sub
ueniendo miserijs. fortitudo in pferendis mole
stijs. ⁊ tempantia in cohercendis delectatōibus.
sed sub alijs actib⁹. iusticia eī omēʒ excludʒ obli
quitateʒ. prudentia omēʒ erroreʒ. fortitudo om
neʒ molestiā. tpantia omēʒ libidinē. Nec obuiat
ꝙ theo^ce virtutes vt fides ⁊ spes euacuant: q̄ tñ
sunt nobiliores. hoc enī nō arguit nobilitas: sed
q: hñt aliud oppo^m btitudi. s. fides enigma qd
repugnat visioni: ⁊ spes ē d̄ futuro qd repugnat
tentioni. vñ ⁊ cardiales ſm ea que in eis sunt im
pfectiōis euacuātur: sicut ⁊ de sciā dicit apostol⁹.
q: scia destruet. Sed dicit secūdā ps cōclōnis
ꝙ iusti^a ē nobilior ꝙ prudē^a. probat. qñ sunt ali
que due potētie aspiciētes finē ⁊ ea que sunt ad fi
nem si vnt⁹ respectu alteri⁹: ē nobilior habit⁹ in
respectu finis: ita ⁊ respectu ētiū ad finē. hoc mō
ꝯpatur intellect⁹ ⁊ voluntas: ābe enī sunt tā finis
ꝙ entiū ad finē. respectu āt finis caritas: q̄ est vo
luntatis habit⁹ nobilior est fide que ē intellectus
igr et respectu entiū ad finē nobilior erit iusticia
que est suppema virt⁹ volūtatis. In isto ordine
ipsa prudētia que ē suppema intellectus virtus
in eodē ordine. Nō loquor aūt modo de virtuti
bus speculatiuis. Et si obijciat ꝙ in. vi. ethicoꝝ
videt pħus preponere prudētiā ceteris ṽtutib⁹.
dicēdū ꝙ ista ppō intelligēda ē aut rōe origīnis
q: est prior. aut directiōis: nō ꝙ sit nobilior sim
pliciter. Quantū ad 3^m arti^m sunt tres diffic
tates iuxta tres ꝯclōes. Prima difficultas. q̄ ē
pria virtutū cardialiū. dicēdū ꝙ qlʒ suo in ordie
habet primitatē vt in dubijs litteralib⁹ doc. tan
git deuot⁹. Si enī cōsiderēt haꝝ virtutū acqsitō
prima ē tēpantia. sicut enī pictor albū seu mūduʒ
pponit colorē ante alioꝝ coloꝝ impressionē. Sic
ad virtutū scalā ascendēti preponēda ē mūdicia
carnis. ideo sapiēs prio eā noiat Sobrietatē in
quit ⁊ prudētiā ⁊ iusticiā ⁊ virtutē docet. Secū
do cōsiderāt hec virtutes in pficiēdo ⁊ sic prudē
tia est prima. ⁊ sic accipit in libr. de cōsideratione
ad Eugeniū Bernard⁹ vbi dicit: ꝙ prudētia nō
tñ est virt⁹: sed auriga virtutū. Tertio cōsiderāt
ſm rationē difficibil. ⁊ sic cōsiderauit pħus qui
tractādo de virtutib⁹ incepit a fortitudie que est
difficillima. Quarto cōsiderāt ſm rōnē boni ab
solute: ⁊ sic iusticia ē pria: quō cōsiderauit mgr ī
littera primit⁹ agēs de iusticia. Secūda diffic
tas. vtrū virtutes cardiales infuse sint eiusdē rō
nis cū acquisitis. Dicit sanct⁹ tho. arti. p°. q. ij. ꝙ
nō. Et pōt dari aptū ex^m. Sicut enī caritas infu
sa extat alteri⁹ rōis a caritate acqsita sic dicat ī p
posito. Tertia diffic. de i° curru ṽtutū seu ꝗter
nario plotini plōci quē recitat macrobi⁹ ī p° de

somnio scipionis. s. virt⁹ politica. virtus purgatō
virt⁹ purgati ai. ⁊ virt⁹ exēplaris: sub quo gradu
manet in patria. Dicēdum ꝙ sub 3°. s. purgati ai.
Beati mūdo corde: quoniā ipi deum vide
būt. Ex h̄ patz ad qōnē. ꝙ videlʒ ṽtutes cardina
les nō prudētia ſʒ iusti^a pmatū tenet. Et ūt ad ar
gu^a. Ad p^m negat minor: et dū pbat. q: volūtas
intellectū psuppoit. Dicēdō ꝙ nō ē qa sit prorior
eēntie aie. ambe enī potētie eq̄ imediate se habēt
ad aiam: nec vna per aliā venit: sed intelligr rōe
actuū: q: oʒ qd ē volitū pcognosci: nec tñ ex hoc
oʒ inte⁹ argui nobilior. pintelligit enī approxia
tio stupe ad ignē vt calor gigt. ⁊ tñ calor gignit⁹
nobilior est approximatiōe sic in pposito. Ad
secūdū arg^m pʒ. p idē. ē eī maior falsa ſʒ totū par
tes psupponat: nō ecōtra. est tñ totū ptib⁹ pfecti⁹
sic in pposito. Nec obuiat qd dicit ꝙ indepēdēs
est pfecti⁹ depēdēti. veritatē quid hʒ in indepēdē
ti simpliciter nō alit. pʒ ex° de toto ⁊ partib⁹. pru
dētia aūt nō est indepēdēs simpliciter. ideo nō ob
obuiat arg^m. Ad 3^m dicendū ꝙ maior est falsa
loquēdo simpliciter. ⁊ dū probat ex similitudie ocu
li corpal dirigentis ad mēbra que dirigit. Dicēd
ꝙ nō est simile: ocul⁹ eī spūalior ē mēbris ceteris
ideo nō miꝝ si nobilior nō sit intellect⁹: eq̄ eī spū
alis ē volūtas sic itellect⁹. iō ñ ꝯcludit rō. Et tñ
de pñti. q. Et ex pñti d̄. sic de ⁊c. P^a ꝯ°. ṽt⁹ car
dinal ē ꝗterna° dicta pricipal ī mō vario. Dic cō
clō. ꝙ ꝗtuor sūt ṽtutes cardiales. Et pōit a prin°
d̄. vsqʒ ibi. Hec ṽtutes cardiales ⁊c. Scda ꝯ°.
Ex virtutib⁹ bñ viuit ⁊ pficit cardialib⁹. Dic ꝯ°
ꝙ virtutes cardiales faciūt bñ viuere. Et ponitur
ab illo loco Hec virtutes ⁊c. vsqʒ ibi. Verūtñ an
hec ṽtutes ⁊c.. Tertia ꝯ°. Usus mutat nō car
dinalis: ſʒ nūcupat marie tal. Dic ꝯ°. ꝙ ṽt⁹ cardi
nal in patria nō mutat: sed ei⁹ vsus. Et pōit ab i°
cap°. Verūtñ an hec ṽtutes ⁊c. vsqʒ ad finē d̄.

H Unc de septē donis spūsctī ⁊c. Hic sigr
xxxiij. d̄. h⁹ tertij. q̄ sic ꝯtinuat ad pcedētes.
Nā p⁹ꝙ a. xxij. d̄. iclusiue. vsqʒ ad. xxxij. de ṽtuti
bus actū ē theologalibus. Rursus a. 33. d̄. hit⁹ ē
sermo de ṽtutib⁹ cardialib⁹. Nūc 3° in loco agit
de donis supnālib⁹. Et diuidit pñs intētio in tres
ptes. In p^a determiat de donis h̄ gñalit. In scda se
cūdalit de tīore spālit. In 3ª iuestigat residuū ali
q̄lit. P^a in pria°. Secūda ibi. Et q: de tīore ⁊c.
Tertia ibi. Post pmissa diligent ⁊c. Rursus p^a p
ticula in q̄ determiant dona gñalit. in. 3. ptes diuidit
In p^a ad pcedē^a sermo phemij ꝗte pponitur.
In scda dona h̄ varia eē ṽtutes late exponit. In
3ª dubitatō qd vltio plane dissoluit. P^a ī prici°
Scda ibi. Hec dōa ṽtutes eē ⁊c. Ter^a ibi. His āt
vr obuiare ⁊c. Et seqt 2^a ps pñtis d̄. in q̄ fit mētio
de tīore spālit. ⁊ diuidit in. 3. ptes pricipales. In p^a
tīoris varij intiat multiplicitas. In secūda tā mul

tip harij tīoris daret diuersitas. In 3^a qs tīor du
bij in xpo fuerit ꝗuitas. P^a in prici°. Secūda ibi
His eisdē tīorib⁹ lati⁹ ⁊c. Tertia ibi. Illud ꝙ dili
gent ⁊c. Cetera īdiuisa manēt pp breuitatē. Hec
est diuisio ⁊c.

v Trūʒ tīoris donū cū ceteris a fructib⁹ veluti
hit⁹ distiguat. Et ar ꝙ sic tripliciter me°. Prio
sic. Illi sūt distīcti hit⁹ q̄ distictā int se paciunt ge
neris diui^cm. ſʒ hmōi sūt dona ⁊ fruct⁹. igr. Ma
ior pʒ. q: diuersoꝝ geneꝝ pħo in āpdicamētis te
ste nō subalternati positoꝝ diuerse sunt spēs ⁊
drñtie. pʒ ex°. Sicut enī aliā hʒ diuiōneʒ in suo
ordie quātitas aliā q̄litas: sic sunt varia gña. Sʒ
mior pbat. q: sola. vij. dona scī legunt spūs. vt
pʒ Esaie. xi. Et tñ. xij. fruct⁹ legūt: ad gal. quito.
Scdo ar sic. Oē mag ⁊ min⁹ imorali ma^a distī
ctōeʒ arguit specificā. ſʒ fruct⁹ se hñt ad dona sic
magis pfectū ad mi⁹ pfectū: igr sūt distīcti hit⁹.
Maior pʒ ex°. magnificē^a enī spē differt a libali
tate: ⁊ magnitas ab euphilot^a. ex. iiij. ethi. ⁊ tñ so
lū drñt ſm mag ⁊ mi⁹. s. q: magnifi^a ī magnis ē
sūptib⁹: magnitas ī magnis hōrib⁹. libalitas ṽo
ī puis sūptib⁹: euphilo^a ī puis hōrib⁹. Sʒ mior
pbat. ex eo ꝙ fruct⁹ dr donoꝝ finis: sic vltīʒ qd d̄
arbore expectat fruct⁹ ē. 3° ar spālit. ꝙ tīoris
donū nll⁹ sit fructu⁹. null⁹ fructuū rpugt caritati
h̄ tīoris donū caritati repugt. igr. maior pʒ. tñ q:
fruct⁹ noiat ꝗtē noiat ⁊ delectatōeʒ amātis cuʒ
dilecto: q̄ duo marie fac caritas tñ 3° q: a capite
fructuū ītitulat caritas. fruct⁹ inqt spūs sūt cari
tas. ad gal. c°. v. ⁊c. Sʒ pbat mior auctē aug. Ti
mor inqt locū pparat caritati: cū āt venit caritas
pellit tīor q̄ ei ppauit locū. ⁊ dat ex^m de seta ⁊ filo
In o^m tñ ar auctē greg. sup Job illō exponētis
Nati sūt. vij. filij. dic sic. Cū spūsscūs mētē fecun
dat: nascūt ī ea. vij. ṽtutes. s. sapia. itellect⁹ ⁊c. vij.
noiat dona. Ex q̄ igr dona sūt ṽtutes ⁊ fruct⁹ ēt
q: p° noiat ī fructib⁹ caritas relinqt ppo^m. In
ista qōe ad ⁊c. Quo ad p^m arti^m teri sūt Donū
Fruct⁹ ⁊ Tior. Prim⁹ igr teri⁹ ē donū. vbi p°
nōnō occurrit. ꝙ donū dei dr tripl. Primo° dr
donū qōlibʒ alteri volūtarie collatū sine spe debi
ti. hoc° ꝗppe bōa nat dicūt dōa dei. q: nō obli
gat⁹ ea nob ꝯtulit. Quid eī inqt paul⁹. hēs qd ñ
accepisti. Scdo° dr donū qōlʒ nat supadditū. h̄
mō q̄libʒ gr̄a dr donū dei. hoc° loqt glo. sup i° ṽ
bo Jacobi. p°. Oē datū optīm: ⁊ oē donū pfcm
desursuʒ ē. datū optīʒ in nālib⁹: ſʒ donū pfectū ī
ꝗtuitis. Tertio° dr donū dei q̄dā ꝗd⁹ ṽtutū excel
sus. hoc mō scribunt. vij. dona scīspūs que noiat
quoddā ṽtutū fastigiū. vñ pōt donū sic diffiniri.
Donū est datio irredibilis simpliciter: vbi tria tan
gunt. Primo genus doni: dum dicit. datio. aliq̄
enī dant ſm Auicen. que dici dōa nō merentur
Qui enim dat vt accipiat: questus est non donuʒ
Sui vero dat vt liberetur redemptio est.

Secūdo tangit ei⁹ dīa dū dr̄. irredibil. nullū eni est donū qd̄ spe rehabēdi tribuit: sed accōmodatio. Ideo 3° addit. simpliciter. vt donās temp⁹ nō limitet ei cui donatio facta ē ad reddēdū. Secūdus teri⁹ est fruct⁹ a fruēdo. sicut eni frui est vlti⁹ volūtatis act⁹ quo qs vltio inheret fini pp se. sic fruct⁹ vltimū est: qd̄ expectat de arbore. et in spiritualib⁹ id qd̄ de bonis operib⁹ vltio venit s̄m sapiētis dictū bonoꝝ opeꝝ gloriosus ē fruct⁹. Ubi primo notandū. q sunt tres binarij seu sex bona dei aīam decorātia. s. primo virtutes: et hec sunt septē. tres theologales Fides Spes Caritas. quattuor cardiales Prudētia Justicia Fortitudo Tēperātia. Secūdo sunt dona spūs: et sunt septē: quattuor aspiciētia intellm̄ Sapiētia Intellect⁹ Scīa Cōsiliū. Tria: volūtatē. Fortitudo Pietas Timor dei. Tertio sunt btītudies: et sunt octo. Math. v. Paupertas spūs Luct⁹ Mīa Nuditas Cordis mundiria Pax Pacia Persecutio pro xpo. et attinent oēs volūtati: dempta cordis mūditia que aspicit intellectum. quarto sunt fruct⁹ et. xij. Gal. v. Et sunt Caritas. Gaudiū. Pax. Pacia. Benignitas. Bōitas. Lōganitas. Māsuetudo. Fides Modestia. Cōtinēa. Castitas. qꝝ qdlꝫ vr̄ pōt dici dempto gaudio qd̄ passio extat. Quinto sunt sensus spūales: et sunt quinqꝫ. duo per modū itellect⁹. s. visus et audit⁹. visus a se. audit⁹ ab alio. 3° vero p modū affect⁹. s. odorat⁹ a lōginquo: sapor a proximo: sed tact⁹ de cōiūcto. vñ in cantic. scribit. Uēter meus cōtremuit ad tactū man⁹ ei⁹. Dicit aīa sponsa dei de spōso deo. ita q in his sensibus cōplet dulcedo spūalis: vt quadā appropriatiōe dici possit q virtutes recte dōa expedite beatitudies ↄsūmate fruct⁹ delectabilit. sed sensus finalit nos pficiūt. Sexto sunt sacramēta et sūt. vij vt patebit in. iiij°. et hec sūt admiculā ad hāc obtinēdā mētis subleuationē. Ultra notandū q triplici medio solet fruct⁹ accipi. Primo dicit fruct⁹ fruitiōis obm̄. hoc mō diuina eēntia ē fruct⁹ nr̄. quō illud ps. exponit. Filij merces fruct⁹ ventris Saciabor inqt cū appuerit gl'ia tua. ali⁹ ps. dic. Scd̄o dr̄ fruct⁹ quidā grad⁹ act⁹ itētior ex qbus cōsurgēs priuilegijs. hoc⁹ diuidim⁹ fructū in centesimū virginib⁹: sexagesimū viduis: et vxoratis tricesimū. Tertio dr̄ fruct⁹ ille sacer duodenarius de quo fact⁹ est sermo in ligno signat⁹ fructū afferēte. xij. apoc. xxij. Terti⁹ termin⁹ est timor. vltra dicta de timore d. xliij. hui⁹ tertij. Sciēdum q Dam. timorē diffinies dicit. Timor ē expecta° futuri mali. Et tangūt tria. primo gen⁹: dū dr̄ expectatio. expectatio enī respectu ē tā boni q̄ mali. vñ de spe dr̄ q est certa expectatio future btītudinis. Secūdo tāgit obm̄ timoris: dū dr̄. mali. Sicut eni spes respectu boni: ita timor respectu mali. Tertio tangit sub quo timor mō suū aspicit obiectū: dū dr̄. futuri. et in hoc differt a tristicia. Tristicia enī ē de malo pñti: sed timor de futuro. Ceterū varijs timoris diuisis dicoib⁹. tam Aug. Dam. q̄ alioꝝ. Noto quo ad presens q triplex ē timor bonus gradatim ascendens. timor seruil et dicatur qui timore pene eterne ambobus ocul bonū facit. de quo dr̄ Esay. xxvi. A timore tuo domine cōcepimus: et quasi parturim⁹ et peperimus spiritū salutis. Et i ps. Cōfige timorē tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui. Secūdo dr̄ timor initialis. et hic quid oculo sinistro timet penam: sed dextro offensam dei. De quo pōt exponi illud ps. Initium sapientie timor dñi. Tertio dicit timor filialis et castus. et hic quid oculo sinistro aspicit dei offensā: sed dextro dei amorē et reuerentiā. de quo dicitur in ps. Timor dñi sanctus permanet in seculū seculi. Quantum ad secūdum articulū sunt tres conclusiones. Prima est de donis spūssancti absolute. Secunda de donis respectiue ad fruct⁹. Tertia spāliter de timore qui est donū dei. Prima ē hec. Septenario numero dona sancti numerant spūs: tam in via q̄ in patria. Dicit prima pars ↄclusiōis q sūt solū septē donā scī spūs. Probat ex textu Esaie xi°. Requiescet sup eū spūs dñi: spūs sapie et intellect⁹: spūs cōcilij et fortitudinis: spūs sciētie et pietatis: et replebit eū spūs timoris dñi. Ceteꝝ Greg. super Job illud exponēs. Nati sunt ei septem filij dicit q septē filij sunt septē dona spūs sancti. Itē glo. sup illo Esaie verbo. Apprehendēt septē mulieres virū vnū in illa die. dicit q. vij mulieres sunt. vij. dona spūssancti. Sꝫ vñ donorū dei accipit numeri sufficiētia. Pro pñti tripliciter venat cursu. Primit⁹ cōparando ad obiecta. et s mō btūs accipit Greg. ↄ qdlibet sinthōa peccati vnū donū sci collocās spūs. Cōtra stulticiā ē sapientia. Cōtra hebetudinem intellect⁹. Cōtra pcipitationem cōsiliū. Cōtra pusillanimitatem fortitudo. Contra ignorātiam scīa. Cōtra duritiā pietas. Sꝫ cōtra superbiā timor dei. vt hic nō capiat supbia p peccato supbie: sꝫ pro pronitate ad illud pctm̄: seu p sinthōate illi⁹ pcti. Aut si placet necdū p ↄ pctōrū sinthōata sed pctā applicent. Timor eni bellat ↄ supbiā. pietas ↄ inuidiā. scīa irā que mētē pturbat interficit. fortitudo accidiā. cōsiliū auariciā. que ↄ dñi cōsiliū oīa vult retinere fundit⁹ exterminat. intellectus gulam que rationē suffocat. sed sapientia luxuriam: cui sola sapiunt carnalia et spiritualia abicit. Secundo venatur horum donorum sufficientia comparando ad virtutes. Sapientia quippe respondet caritati. intellectus fidei. consiliū spei. qr eleuat in bonis supererogatōis de qb⁹ ē ↄsiliū. fortitudo fortitudī. scīa prudentie. pietas iusticie. timor modestie: siue tpantie. Tertio° venat suffi° ↄpando ad vitā ↄtēplatiuā et actiuā. In vita siquid ↄtēplatiua tres sunt act⁹ ierarchici. Purgare. Illuminare. et Perficere

Primū facit timor dei. secūdū agit intellect⁹. 3m sapiā perficit. In vita vero actiua est bonū superogatōis: respectu cui⁹ ē fortitudo: et hꝫ suū dirigens pm qd̄ dicit cōsiliū. est et bonū necessitatis: qd̄ aspicit pietas primo dirigēte scīa dono dei. Ex dictis tñ nō oꝫ q si solū sint in intellectu due virtutes q solū sint in eodē duo dona: sic eni nō essent nisi quinqꝫ. et iō qr forti⁹ est dirigere intellectū qui ē veluti lucerna quo affect⁹ accendit: vt si ex pte virtutū plures sint in affectu: econtra de donis plura sint in itellectu. Ceteꝝ dona dei nō sunt ↄ illa sinthōta que Beda noiat. s. maliciam ignorātiā: infirmitatē: et cōcupiscētiā. sic eni nō essent nisi quattuor. sed illa aspiciūt quattuor virtutes cardiales ex pñti distin. vñ licꝫ ex parte mali vnicum sit donū spūs: qui timor dr̄: nihilomin⁹ boni ex parte plura assignant: qr difficili⁹ ē bñ operari q̄ peccare seu deficere. Sꝫ dicit secūda pars ↄclōnis q manēt hec dona in patria. Probatur Timor dei inter dona est infim̄ donū et manebit ergo et reliqua. Timor eni sanct⁹ pmanet in sclꝫ seculi. Cōfirmat. perfectiora qppe sunt dona cardinalib⁹ virtutib⁹: sed hec remanēt ex pñti d. igr Ceteꝝ: xps fuit ↄphensor et viator: et tñ pfecte hs habuit dōa: ergo nō repugnāt statui glorie: et ita remanebūt. Vñ Amb. et est in lr̄a. Ciuitas dei i° ihrl'm celestis nō meatu alicuius fluuij terrestris abluit. sed ex vite fonte procedēs spūssanct⁹ in illis spiritib⁹ celestib⁹ redūdāti⁹ videt inf. uere plene et c. vbi innuit hec dona in patria remāere: nō tamē manebūt sub eisdē actib⁹ penit⁹ sub quib⁹ modo sunt. per sapiam quippe sapid⁹ erit de⁹ in mētib⁹ nrīs. per intellectū deū in qualibꝫ cōtemplabimur creatura. p ↄsiliū optime de eligendis disponemur. p fortitudiē securi efficiemur. p sciētiā in oī circūspecti erim⁹ negocio. p pietatē in pximo ymaginē venerabimur dei. per timorē dñi totalit verebimur nos ei penit⁹ hūiliātes: ita q aliqui act⁹ quos tangit mgr̄: nō erūt in patria sed pdicti lꝫ habit⁹ remaneāt. Secūda cōclō ē de donis respectiue ad fruct⁹. et est hec. Diuersi censeri dona cū fructib⁹ nō dr̄it habit⁹: et si gradib⁹ differant. Dicit prima pars cōclusiōis: q dona et fruct⁹ nō sunt diuersi habit⁹. Probat in virtute medio doc. subti. in pñti distin. Si eni in opibus nature nihil fit frustra: fortiori rōne neqꝫ in opib⁹ et maxime gratuitis dei donis. sed p dona sufficient disponit ad deū et pximū: nō ponēdo fruct⁹ hit⁹ distictos ab ipsis donis: sicut neqꝫ dona sunt habit⁹ distīcti a virtutib⁹ sed solū gd⁹. Patet ex eo qd̄ sup Job brūssim⁹ Greg. dona virtutes noiat et sibi mutuo suas cōicāt diffinitiōes virt⁹ eni ē bona qualitas mētis qua recte viuit q̄ nemo male vtit: quā de⁹ opat in nobis sine nob totū hoc cōpetit vt pꝫ donis spūs. Probo igit. q p virtutē et ita per donū sufficient hō disponit ad deum: proximum: et seipsum. Tres enim virtutes theologice sufficienter ordināt hominem ad deum Caritas diligendo. Spes tendēdo. Fides credēdo. Justicia vero in ordine ad proximū. fortitudo et temperātia sufficienter edomāt in seipso passiones. et prudētia dirigit tam respectu sui q̄ proxi. Ex quo clare infert q nō posset ponere alios habit⁹ a virtutib⁹ nec dona neqꝫ beatitudines nec fruct⁹: vt liquide deducit doc. idem subti. reducēdo. qd̄ ostendo de fructib⁹. xij. de quib⁹ ↄclusio ē hi enim quattuor fruct⁹. Caritas Bonitas Pax et Benignitas ad caritatē manifeste reducuntur. Caritas in proprio nomine. alij duo in re. lꝫ nomine differant. vbi enim verior pax q̄ vbi extat caritas. vbi bonitas melior caritate? nullibi. vbi maior benignitas q̄ vbi ardor caritatis: benign⁹ enim quasi bene ignit⁹ dicitur. fides ad fidem reducitur in noīe proprio. longanimitas spes est. De patribus enim legitur q erāt longanimes in spe. Gaudiū ad proximū recte inducit vt sit pa° iusticie. gaudere inquit paul⁹ cū gaudentibus. Māsuetudo autem extat fortitudinis ne ira preualeat. et paciencia que nobilissima fortitudinis extat species s̄m dogma poeticum. Nobile vincēdi genus paciencia vincit qui patit. Modestia. Cōtinentia. Castitas. species sunt temperātie vt liquide cernit. Ex quo infertur doctoris solemnis defectus. qui quolibeto quarto. questiōe xxxiij. ponit differre veluti diuersos habitus. virtutes. dona. et beatitudines. quia inquit virtutes disponunt modo humano. dona modo superhumano. sed beatitudines modo inhumano.

Ex eodem contra sanctū Thomam qui parte prima presentis distinctionis. questione prima ponēs differentiam inter virtutes et dona: veluti habitus distinctos. dicit q in hoc differunt virtutes et dona. quia virtutes disponunt s̄m humanum modum: sed dona vltra humanum modum. Ex eodem tertio contra doctorem deuotum qui parte prima presentis distin. articu. i. q. prima. ponens differentiam inter virtutē. dona. et beatitudines. veluti distinctos habit⁹ dicit. q virtutes recte. sꝫ dona expedite. beatitudines perfecte operantur harum trium opinionum oppositum patet ex cōclusione. Uerum est tamen q in respectu operandi verum dicit doc. deuot⁹: si accipiatur s̄m magis pfectum et minus. sicuti etiam dicit secūda cōclusionis particula q. s. dona et fructus gradibus differunt. vnde ascendenti scalam celorum primo arripiēde sunt virtutes: quib⁹ rectus efficit. secūdo dona in altiori virtutum gradu: quibus expeditior redditur. tertio beatitudines quibus iam pficit. vt dicat dñs. Beati pauperes et c. Math. v. Et tūc fructib⁹ veluti scale cacumine iocundātur vt sic dicatur de tali. Ascendit de virtute in virtutem donec deum deorum viderit in syon.

Tertia ꝯclo est de dono timoris dei spūalit. ⁊ est hec. Timor seruil' ex aduentu caritatis ꝑmutat. sed nequaꝙ̄ filial'. Dicit pa pars ꝯclonis. ꝙ timor seruilis mutat ex aduentu caritatis. Patet q: vbi est spūs dñi: ibi ē libertas. vñ ꝓ ista parte ꝯclonis noto ꝙ in timore seruili pōt aspici ipe timor ⁊ hic manet adueniēte caritate: q: nō dicit iperfectionē. pōt rursus aspici ipsa seruit' qua timor seruilis dr: q: .s. habēs timorē nō peccat timore pene nō amore iusticie. ⁊ sub h respectu timor seruilis permutari dicit. ⁊ ē ꝯsimile in fide informi et fide formata: adueniēte eni caritate recedit informitas: ⁊ fides remanet. sic in proposito. Sed dicit secūda pars ꝯclonis. ꝙ timor filialis nō ꝑmutat. Pz de essentia ipsi' habit' ex pria ꝯclone q: dona manebūt in patria: quo aūt ad actū offēse nō manebit in patria q: nō timebit offendere vbi ꝑfectissima erit securitas. In via vero quāto quis maiorē habet caritatē: tāto min' deū offendere timet oculo principali: qui maxime in amore iocūdat. nō innixus virib' proprijs sz dei brachio. sicut paulus ad Roma. viij. dicebat. Quis nos sepabit a caritate xpi ⁊c. Si āt fiat sermo de actu timoris filialis quo ad actū reuerētie nunꝙ̄ euacuabit sed ꝑficiet in patria: vbi deū veluti patrē amore cōplectemur. ⁊ timore verebimur veluti boni filij. Quo ad tertiuz articulū sunt tres difficultates iuxta ⁊c. Prima ē quare Esayas enumerādo dona spūssācti bino ꝯiūxit dempto timore dei. sigillatiz cū dicit. Et replebit eū spūs timoris dñi. de alijs aūt spūs sapie ⁊ intellectus ecce duo: spūs cōsilij ⁊ fortitudinis. ecce duo alia spūs scie ⁊ pietatis. ecce duo 3a. Dicēdū ꝙ cā fuit vt ōnderet xp̄m specialit plenū timore. quē aliq in eo ponere nolebant. vt videbit pp iꝑfectionez Ceterū q: sufficient timor dei ex sapia cognoscit: sicut ex fide ex qua actū hz: nō ita alia dona: ideo cuilibet preponit suū directim: vt pietati scia fortitudini consiliū nisi ꝙ sapia intem precedit. ⁊ rō q: respectu diuinoꝝ affectus inflāmat intellectuz vt sepius. Secūda difficultas. Utrū fruct' sint idem qd heroica virt'. Dicendū ꝙ si virt' heroica dicat solū culmē ⁊ fastigiū virtutū: que sunt ad finē. sicut videtur loqui phus in. vij. ethicoꝝ. sic fruct' longe sunt altiores heroica virtute. si autē dicat supremū tam virtutuz que sunt ad finem ꝙ̄ ipsi' finis: sic sunt idē. Tertia difficultas. qs timor est perfectior ad ceteros. Dicendū ꝙ timor filialis. vñ in timorib' dñi sic ascendunt. A seruili in initialem. ab initiali in filialem. ab filiali in complete in via: ad filialem complete in patria. Et tm̄ de tertio articulo. Ex quo patet ad questionem. ꝙ videlicet timoris donū nec dona cetera a fructib' veluti habitus: sed bene vt virtutū gradus distingunt. Tūc ad argumenta. Ad prim neganda est maior. Est eni liberalis or. ssimus: ⁊ tāmē eadem virt' est. Et dū probat de magnificentia ⁊ liberalitate ⁊c. Dico ꝙ in illis est magis ⁊ min' tam ex parte obiecti. vtputa: parue pecunie obiectū liberalitatis. magne pecunie obiectū magnificentie: ita de alijs: ꝙ̄ ex parte habit'. ido nō mirū si diuerse sunt virtutes. In proposito autem solū est magis ⁊ min' ex pte habituū: nō obiectoꝝ. idē eni fundit' est obiectū sapie doni ⁊ caritatis virtutis: ⁊ caritatis fruct'. iō nō est simile

Ad secundū dicendū ad maiorē ꝙ habet veritatez quando fit dio in species non in modos. sic est aūt tam in diuisione donoꝝ ꝙ̄ fructuuz. sunt enīz modi eminētiores in virtutib'. ⁊ est simile si ego diuiderē calorē in intensuz ⁊ remissuz: vtiqz eadem esset caloris species licet modi varij.

Ad tertiū dicenduz ad minorē. ꝙ null' timor i quātū timor repugnat caritati: sed repugnātia venit ex parte seruilitatis quā caritas amouet. ⁊ ita intelligit allegata auctoritas Aug. Ex presenti autē distinct. ⁊c. Prima conclo. Septiformia dona spūs sunt i patria sed nō fundit'. Dicit cōclusio ꝙ septē sunt dona spūssancti ⁊ manebūt in patria: sed nō quo ad oēs act'. Et ponit a principio distin. vsqz ibi. Et qa de tiore ⁊c. Secūda cōclo: Timor seruil' human' dicit initialis ⁊ cast' iungit. Dicit cōclusio ꝙ timor bñ diuidit in hec quattuor mēbra humanū: seruilē: initialē: ⁊ filialē Et ponit ab illo capo. Et qa de timore ⁊c. vsqz ibi. Id quoqz diligent notandū est. Tertia cōclusio. Reuerentie timor censet xp̄i serie: nec remouet. Dicit ꝯclo. ꝙ timor cast' fuit in xp̄o ⁊ manet in patria. Et incipit ab illo capo. Id quoqz diligent ⁊c. vsqz ad finē distin.

Post predicta diligent ꝯsideranduz ⁊c.

p Hic signat. xxxv. d. hui' tertij. q sic ꝯtinuatur ad ꝑcedētes. Nā postꝙ̄ in ꝑcedēti d. de donis spūssancti deteriatū ē gnālit: ⁊ de timore spālit. Nūc in ista d. reliq ꝯpāt dona aliqualit Et hz diuidi hec do in. 3. ptes principales. In pa scie ad sapiam ponit distino. In scda erga deum i telligētiā ab his ē distino. In 3a hoꝝ triū per aduersaz viā ad cetera claret disiunctio. Pria i prio Secūda ibi. Oñsa dr̄a inter sapiam ⁊c. Tera ibi Et notandū ꝙ intelm ⁊ scia ⁊c.

v Trū vita cōtēplatiua quā sapia regit potior sit actia: quā scia dirigit. Et ar ꝙ nō triplici medio. Prio sic. Oē bonū tāto meli' quāto cōi'. sz vita actia cōior ē ꝙ̄ vita ꝯtēplatiua: go extat potior. Maior pz. q: bonū cōe diuini' bono ꝓprio ē. vñ i po ethicoꝝ. scribit phs ꝙ bonū gētis diuini' ē bono vni' homis. nō dubiū aūt ꝙ̄to aliqd magis deo similatur: tanto est meli'. Sed probatur minor. quia vita cōtemplatiua hñti soli se extēdit: actiua vero ad oēs ciues. Secūdo ar sic. In oī arte ⁊ negotio impans nobilior est ipato. sed actiua vita respectu cōtemplatiue se hz vt impans: ꝯtēplatiua vero vt impata. igr. Maior pz ex po ethicoꝝ. vbi innuit impantē sciam respectu impate dici architetonicā. ⁊ pz ex eo ꝙ imperiū quid noiat auctoritatis. Sed minor declarat ex eodē po. dicit eni ibi phus ꝙ politica que ptinet actiue vite ipat: que scie in qualibet debeāt adisci ciuitate ⁊ vsqz ad quē terīn. Tertio ar sic. Quāto aliquid magis cōcurrit vt sit dei cooperator tanto poti' est: sed vita actiua magis est hmōi ꝙ̄ vita cōtēplatiua. igr ⁊c. Maior patz auctoritate dīni dyo. 3o capo. celestis ierarchie. Nihil inqt est diuini' ꝙ̄ cooperatorē dei fieri. Sed minor ex eo pz q: in actia vita hō studet: maxie vt suus saluet proxim'. vñ ⁊ pp hoc ab ocio cōtemplationis in exercitiū actiōis quis reuocatur.

In oppom vero est illud Luce. x. vbi dñs loquitur. Maria optimā p. ele. q nō aufe. ⁊c. vbi sigt vita actiua per marthā: ⁊ cōtēplatiua p mariam. In ista qōe ad al'. ⁊c. Quo ad primū artim terī sunt Uita Cōtēplatio ⁊ Actio. Prim' igr termin' est vita. d qua lib. po. d. xxxvi. A vi seu vigore. vñ triplex reperit vita. s. vegetatiua: aialis: ⁊ intellectiua. De intellectiua aūt ad p̄sens est sermo. quā diuin' diffiniēs dyoni. dicit. Uita est proceo theophaniaꝝ ab ente quieto ⁊ sempiterno. In q diffinitōe tria tangunt. Primo gen' vite: dū dr: ꝓcessio. Solet āt vita accipi triplicit. primo ꝓ eē rei viuētis: sicut ē illud phi in. ij. de aīa. viuere viuētib' est eē. secūdo pro habitu. sicut est illō phi vitā diffiniētis. vita ē prim' ⁊ cōtinu' act' viuētis. 3o accipit vita ꝓ actu secūdo: sicut in proposito. ⁊ in idē venit diffinitio habita in ꝯmēto libri intliaꝝ. Uita inquit ē ꝓcessio ꝓcedēs ab ente qeto ⁊ sempiterno. ⁊ sic accipit in proposito. Secūdo tangit obm̄ vite. dū dicit. theophaniaꝝ .i. diuinaꝝ apparitionū. a theos qd ē de'. ⁊ phāos apparitio. talib' cū mēs maxie viuit. Tertio tāgit cā efficiēs hmōi vite. dū dr. ab ente qeto ⁊ sēpitno. id ē a deo q cūcta mouēs ⁊ ꝑficiēs manet imobil' ē nēpe tal' vite pricipiū. Secūd' termi' ē cōtēplatio. vñ Ricħ. de scō victo. in maiori bēiamin cōtēplationē diffiniēs dic. ꝯtēplatio ē qdā mētis ꝑspicatia in sape spectacula cū admiratiōe suspensa. hec i libo de ope mōachoꝝ hugōe teste tres ꝑ exegit cōites: lectionez: meditationē: ⁊ orōnem. lectio eni inquirit: meditatio inuenit: orō postulat. sz ꝯtēplatio degustat. Lectio eni solidū cibuz ori apponit: meditatio masticat ⁊ frāgit: orō saporē acqrit: cōtēplatio ē ipsa dulcedo q iocūdat ⁊ reficit. Lectio eni in cortice: meditatio in adipe: orō in desiderij postulatōe: cōtēplatio in adepre dulcedis delectatiōe. Lego vbig. qd dic apls. Si habuero oēm fidē: ita vt mōtes trāsferā: caritatē aūt nō habuero nihil suz: meditor qd sit ista caritas ꝙ̄ bōa ꝙ̄ suauis q supat oē bonū: dūqz vidro ex me cā me cōscq nō posse: ad orōis recurro suffragiū: vt cōcupito cōtēplatiōe ꝑfruar. Uñ vltra notād ꝙ hac in via sunt. 3. binarij seu sex grad' cōtēplatōis: qs frat egidi' laic': frat ⁊ btissimi francisci soci' tāgit: q sūt. Ignis. vnctio. extasis. speculatio. gust'. ⁊ qes. Prio eni ꝑ cōtēplationē aia ignit: ignita vngit: vncta rapit. rapta specłat: speculās degustat: degustās qescit. Uñ prim' gd' q dr ignis: ē vehemēs diui caloris: vel amoris feruor ex camio eterne ⁊ splēdētis ihl'm flabl'atus. hūc grad ascēderat q dicebat. Cōcaluit cor meū intra me ⁊ in meditatōe mea exardescet ignis. Secūd' gd' q dr vnctio: ē velud ror' quid liquor q ꝑ totā aiam se diffundēs ipsā erudit: corroborat ⁊ confortat: disponens ipsam suauit ad veritatis luculētias suscipiēdas: ac pariter ꝯtēplādas. de q dr in p̄s. cant. graduū. Sic ros hermō q descendit in mōtē sion. Terti' vero gd' q dr extasim seu rapt' ē deserto exteriori hoīe sup se voluptuosa qdā eleuao ad supintellectualē diui amoris fontez meditātib' sursuz actiuis ꝟtutib' ꝓ virib' se extēdēs: ꝟtutes aūt sursū actiuas hūilitatē ⁊ puritatē nōio. de h gdu in p̄s. dauid dic. Ego dixi i excessu mētis mee. Quart' q dr speculao ē btāꝝ et supcelem ⁊ soli deo scibiliū diuiciaꝝ itellectual' et affectual' pia iuestigao: hūc gdū ascēderat q dicebat. Nos āt reuelata facie dei glāz speculātes in eandē ymagiez trāsformamur a claritate i claritatē tāꝙ̄ a dñi spū. Quīt' gd' qui dicit gust' ē sup inestiabil' diuie dulcedis ꝑsuauis quedaz ⁊ insolita ꝑlibao excellao spūssancti i aias scōꝝ cōtēplatioꝝ distillata. ad hūc gdū āmonemur ascēdē nob dū dr. Gustate ⁊ videte qm̄ suauis ē dñs. Sext' gd' q quies dr ⁊ toti' aie: mira quedā ⁊ suauis trāqlitas ꝑ infusaz in nob ex frequēa orōnis dulcedinē cōcreata. de hoc gdu geinēs in libr. ꝯfessionū Aug. dic. Inqetū ē cor meū dñe donec qescat i te Terti' teri' ē actio. de q in po. d. xiiij. vñ breuit d actiōe loquēdo noto ꝙ actio pōt accipi triplicit. vnoo dr actio pm priam apd gilbertū porretāi i lib. sex pricipioꝝ. quā sic diffiniēs ait. Actio ē fz quā i id qd subijcit ager dicimur. ⁊ sic actio nō ē nisi quidē respect' extrisec' adueiens. Scdoo dr actio act' opat' quō soliti sum' dicere. h ē opatio mea vl' vr̄a. Tertioo dr actio vt se solū mō extēdit in ꝓxim: ⁊ sic accipr dū dr. vita actiua. vt. s. hz diuidi ꝯ vitā ꝯtēplatiuā q maxie aspic deū. Quātuz ad secūdū artim sunt. 3. ꝯcloes. Pria ē de diuisiōe vite i vitā actiuā ⁊ ꝯtēplatiuā. Scda de vita ꝯtēplatiā. Tertia de vita actiua. Pria ē h. Uita spūal' hois in actiuā ⁊ ꝯtēplatiuā suffime diuisa ē: int qs ꝯtēplatiā melior. Dic pa ps ꝯclois ꝙ vita spūal' in hoīe ē diuisa sufficient in actiuaz ⁊ ꝯtēplatiuā. pz h ex multis sacre scripture locis vbi vita sic diuisa ē. Prio i duab' iacob vxorib' Lya ⁊ Rachele. Lya fecūdior sigt actiuā vitam:

sed rachel formosior: contemplatiuā figurabat.
Secūdo in maria ꝛ martha: maria deuotior cō-
tēplatiōi inherebat: sed martha sedulior obseq̄o
actiue inherebat. Tertio in petro ꝛ iohāne: petrꝰ
amore feruētior salutē in ꝓximo actiuā ꝑ vitā q̄-
rebat. sed dulcior Jo. sponsi āplexibꝰ ꝑ ꝯtēplati-
uā vitā fruebat̄. Cōfirmat̄ rō. vita eni vniuscuiꝰ
q̄ꝫ maxime attendit̄ ī respectu ad finē. vt trahi p̄t
ex. iiijº. ethicoꝝ. Felicitas aūt est finis quā inten-
dit vir spūal̄. hec aūt felicitas in. x. ethicoꝝ. diuidr̄
in politicā. i. actiuā ꝛ cōtēplatiuā ꝛc. igr̄. Ex q̄ pꝫ
ꝙ nulle huic pti obuiāt auctoritates vocātes vi-
tā aut sensitiuā aut vegetatiuā: aut aliq̄d hmōi.
qꝛ hic solū fit mētio de vita hoīs ꝑm ꝙ supioribꝰ
participat: nec adhuc q̄ ad eē sed q̄ ad perfici. Et
si obijciat̄ ex dicto btī Aug. in lib. de ciuit̄. dei. q̄
ponere videt̄ 3m mēbrū inter actiuū ꝛ cōtēplatiū
Dicēdū ꝙ Aug. illuc nō intēdit vitā diuidere sꝫ
modū viuēm. Aliqui eni sunt qui solū actiue insu
dant vite. Secūdi sunt qui solū inhiāt cōtēplatō
ni. Tertij mō ab actōe in cōtēplationē ferūtur.
Modo rursus a cōtēplatiōe in actionē ascendūt
sicut debet eē in p̄dicatoribꝰ qd̄ in volatu auiuꝫ
aspicit̄ mº superiora petūt: mō ī inferiora descen
dunt. Sed dicit secūda ps cōclōnis. ꝙ ꝯtēpla-
tiua est melior q̄ actiua. Probat̄. Quāto aliq̄d ē
vite celesti similiꝰ: tanto simplicit̄ meliꝰ ē. vita āt
ꝯtēplatiua respectu actīe ē hmōi. igit̄. Vñ Aug.
in vltīo libro de ciui. dei. vacabimꝰ ꝛ videbimus
videbimꝰ ꝛ amabimꝰ: amabimꝰ ꝛ laudabimus.
Cōfirmat̄. qꝛ cōtēplatiua est diuturnior actīa: qꝛ
nō euacuat̄ in patria sicuti actiua. Vñ glo. sup il
lo verbo. maria optimā ptē elegit ꝛc. dicit glosa
Cōtēplatiua vita hic incipit ꝛ in patria pficitur.
Phus etiā in. x. ethi. dicit cōtēplatiuā vitam diu
turniorē fore actiua: ꝛ finis actiue cōtēplatiua eē
set̄. Ad hoc eni in via laboramꝰ vt interiꝰ mūdet̄
oculꝰ quo videat̄ deꝰ. nobilior est āt finis entibꝰ
ad fineꝫ. Nec obuiat ꝙ vita actiua fuit in xp̄o q̄
tamē erat ꝯprehēsor. dispensiue eni pp nos istō
factū ē: sicut ꝛ in angel̄ nobis mō mīstrātibꝰ: sed
in celo erimꝰ oēs docibiles dei. Sꝫ q̄ maioris est
meriti actiua vel cōtēplatia. Dicēdū ꝙ si fiat ser-
mo de radice meriti que ē caritas p̄nt eē equalis
meriti. tāta eni grā pōt poni in viuēte vita actīa
quāta in viuēte vita cōtēplatīa. Si vero fiat ser-
mo de actibꝰ haꝝ vitaꝝ adinuicē. dm ꝙ aspiciē-
do puritatē vite cōtēplatiua ē maioris meriti. qꝛ
a puluere terreno funditꝰ mūdat̄. Et hoc ē qd̄ dic̄
Greg. in moral̄. cōteplatiua maior ē merito q̄ a-
ctiua. qꝛ actiua in vsu p̄ntis vite laborat: cōtēpla
tiua āt in sapore intīo vēturā iā requiē degustat.
Et hoc valde cōfirmat qd̄ dicit phs in. x. ethicoꝝ
ꝙ. s. deꝰ maxie eos bn̄ficiat qui cōtēplatōi studēt
Ceteꝝ hoc maxie pꝫ qꝛ maioris ē meriti dilectō
dei cui maxie cōtēplatio inheret q̄ proximi cui a
ctio. Si aūt aspiciat̄ labor sic actīa ē potior ꝛ ma
ioris meriti. est nēpe in cāpo certamis: ꝛ ē valde
magnū dilectiōe proxi internū cōtēplatiōis sa-
porē pro tpe dittere: vt. s. saluet̄: ꝛ totū pp deum
Et hoc mō sup ezech. loq̄t̄ Greg. Nullū sacrifici
um ē deo magis acceptū q̄ regimē aiaꝝ. Se
cūda cōclō ē de vita cōtēplatiua. ꝛ est hec. Vita
ꝯtēplatiua quā sapīe donū dirigit: potiꝰ in affe-
ctu q̄ intellectu cōsistit. Dicit pª pars cōclōnis
ꝙ vita ꝯtēplatiua dirigit̄ ꝑ sapiam. Probat̄. Vi
ta cōtēplatiua maxime regul̄ innitit̄ eternis: qꝛ i
deū cūcta refert: ꝛ ꝑm deū cūcta disponit. sed h̄ ē
opꝰ sapīe: vt clare ōndit Aug. xiiij. de trini. expo-
nēs illud aplī. Alijs quidē per spm̄ dat̄ sermo sa
pīe: alijs sermo scīe ꝑm eundē spūm. Sapīa inq̄t
eternoꝝ est: sed scīa tpaliū. Notandū tn̄ ꝙ nō acci
pit̄ hic sapīa: prout dicūt phī. ꝙ sapīa est rex hūa
naꝝ diuinaꝝ cognitio: vt dicat̄ a sapere: qꝛ sic nō
dr̄ donū dei. Sed accipit̄ vt accipit Esaias dum
numerās dona spūs a capite. s. sapīa incipit dicēs
Requiescet sup eū spūs sapīe ꝛc. Vñ hoc mō dr̄ a
sapore. ꝑm hoc eni nomē eiꝰ est eccī. vi. ꝛ ptinet
volūtati magis q̄ intellectui. ꝑm ꝙ tāgit doc. de
uotꝰ. q. i. Et doc. subti. in p̄nti. d̄. ꝫ thom̄. q. i. ar-
ti. ij. oppom dicat. Vñ ꝛ capª. vi. dic̄ btūs Bern̄.
in lib. de amore dei. Ab amore ascendit̄ ad carita
tē: a caritate aūt ad sapiaꝫ. Sꝫ hꝫ secūda ps cō
clōnis ꝙ vita cōtēplatiua magꝭ ē in affectu q̄ in-
tellectu. Probat̄. Gustare eni ē affectꝰ nō ītelle-
ctus. Vite aūt cōtemplatiue est maxime degusta
re bonitatem dei. ꝛ dr̄e. q̄ magna multitudo dul
cedinis tue domine q̄ abscon. timen. te. Unde ꝛ
Jsido. in libro differentiarum dicit. ꝙ contem-
platiua vita est que vacat ab omni negotio: ꝛ in
sola dei dilectione defigitur. Jdeo a sanctis dici-
tur. vita ociosa. Et philosophus in decimo ethi-
coꝝ. eam nominat vacationem. patet ex dono qd̄
ipsam perficit scilicet sapientia quod pertinet ad
affectum. Et si obijciatur quia dicit philosophus
ꝙ differūt adinuicem practica scientia: ꝛ specula-
tiua. quia finis practice est opus: sed speculatie ē
veritas. Ex quo ergo contemplatiua est specula-
tiua: sequitur ꝙ plus aspicit intellectum q̄ affe-
ctuꝫ. Dicendum ꝙ vita contemplatiua censenda
est non speculatiua sed practica: quia finis legis
est dilectio. Sed est ne in contemplatione quo
ad id quod est intellectus discursus aliquis in
ratione. Dicendū ꝙ sic. in via non in patria. Un-
de hic manifeste tres binarij seu sex gradus con-
templationis ostendunt̄. quos ponit Richardus
de sancto victore. Primus est dum sensibilia
per ymaginationem considerantes in eis diui-
nam sapientiam admiramur. Secundus quan-
do earum rationes inquirimus. Tertius est qn̄ ex
visibilibꝰ ī inuisibilia ascēdimꝰ. Quartꝰ qn̄ remo
ta ymagiatiōe in solis intelligibilibꝰ versamur.
Quintꝰ qn̄ ea cogitamꝰ que diuīa reuelatiōe nō
humana rōne cognoscimꝰ. Sextꝰ qn̄ ea cōside-
ramꝰ quibꝰ obuiare videt̄ hūana rō. Jdeo dicit
Richardꝰ cōtēplatiōis nr̄e volatꝰ multiformit̄
variat̄. nūc de īfimis ad sūma. nūc de sūmis ad
inferiora descēdit. nūc de parte ad totū. nūc d̄ to-
to ad partē discurrit. nūc a maiori: nūc a minori ar
gumētū trahit. Ex quo pꝫ ꝙ illud de cōsiderōne
ad eugeniū. vbi ponit Bern̄. drām. inter cōtem-
plationē ꝛ cōsiderationē. qꝛ cōsideratio ad inq̄si
tionē se hꝫ. cōtēplatio aūt est verꝰ certꝰ q̄ꝫ animi
intuitꝰ. vbi innuit ꝙ cōtēplatio in q̄ete est: nō di-
scursu: hꝫ intelligi ꝓ patria nō pro via: vel semi-
plene inq̄tū cōtēplātes aliqualit̄ hic fiūt duo cō
similes: ex. x. ethicoꝝ. Et pꝫ vltra ꝙ defecit sanctꝰ
tho. qui arti. pº. q. ij. posuit principalit̄ vitā cōtē-
platiuā nō in affectu sed in intellectu. pꝫ satis om
ex predictis. Tertia cōclō ē de vita actiua. ꝛ est
hec. vita actiua scīa ordiata sic aspiciat ad proxim:
vt cōtēplatiue nō repugnet. Dicit pª pars cō
clōnis. ꝙ vita actiua dr̄ ad proxim. Probat̄: hec
extat vite actīe fecūditas vt filios ꝑcreet mō lye
Vñ ꝛ ysid. in lib. draꝝ dicit. Actiua vita est in o-
peribꝰ iusticie ꝛ proxi vtilitate versat̄. non tn̄ ne
go q̄n etiā sit actiua vita in ordie ad seipsuꝫ: dū se
disponit ad cōtēplationē: sicut ꝑ caste viuere: qd̄
maxie ad hoc facit vt hꝫ ꝯmētator in . vij. phisi.
Et si obijciat̄ ꝙ vita cōtēplatiua etiā ad aliuꝫ est
ꝛ ita nō actiua cū sint diuerse vite. Patet assum-
ptum: docere eni proxim est actꝰ ꝯtēplatiue vite.
Dicēdū ꝙ docere dicat̄ quis vl̄ pp veritatē: ꝛ tūc
est actꝰ cōtēplatiue vite: vt argum obijcit. vel pp
bonos mores: ꝛ tūc est actꝰ actiue vite. ꝛ ita patꝫ
nō eodē mō proximū inspicere vitā cōtēplatiuā
ꝛ actiuā. Et ita pꝫ ꝙ actiua vita scīa ordinat̄: ca-
pta scīa pro cognitōe eternoꝝ ex prima cōclōne.
Sed hꝫ secūda pars ꝯclōnis. ꝙ stant simul vi
ta cōtēplatiua ꝛ actiua. pꝫ in btā Maria q̄ fuit
viatrix: ꝛ tn̄ simul vtrāq̄ꝫ habuit vitā. Hec eni ē
ratio apd̄. b. Ansel. q̄re in eiꝰ assumptōe leḡr euā
gem de martha ꝛ mª. qꝛ in his duabꝰ mulieribꝰ
vtraq̄ꝫ vita notat̄: que fuerunt in Maria. Vñ et
Greg. super ezech. dic̄. ꝙ plerūq̄ꝫ a ꝯtēplatiua vi
ta ad actiuā vtiliter animꝰ reflectit̄: qd̄ nō eēt ni
si simul starēt. Et si dicat̄ qꝛ cōtēplatiua occupat̄
studio lcōnis: actiua operi laboꝝ: q̄ nō vident̄ si
mul stare. Dicēdū ꝙ siml̄ stāt ꝑm hitū. lꝫ quo ad
opꝰ in nobis diuersa exigāt tpa. nec obuiat vite
actīe turbaº. qꝛ dr̄. martha martha soli. es et tur.
erga plu. turbatio aūt ꝯtēplatiōi repugnat nēpe
hec turbatio ē vite actiue in suo genere īꝑfecte n̄
ꝑfecte: q̄ stat cū ꝯtēplatiōe. prima aūt requirit̄ ad
ascēdēdū ad cōtēplationē. Vñ Greg. Qui ad ar
ceꝫ cōtēplationis ascēdere desiderat: priꝰ necesse
est vt in cāpo actiōis se exerceat. cōtēplatiōe aūt
ente nō stat illa iꝑfecta actio sꝫ ꝑfecta. Qꝛ Bern̄.
teste iā tenēti solū scalā nō oꝫ. Quātū ad terꝫ
articulū sunt tres difficultates. Prima quō ac-
cipit̄ illa philosophi diuisio in pº ethicoꝝ. vbi di
uidit vitā in tria mēbra in cōtēplatiuū: actiuū: et
bestiale. Rn̄dit romanꝰ egidiꝰ in lib. de regimīe
principū. hō eniꝫ habet ad tria cōparari. primo
ad suuꝫ superiꝰ. ꝛ sic cōpetit sibi cōtēplatiua: qua
efficitur deiformis. secūdo ꝯsiderat̄ quo ad equa
le: ꝛ sic sibi cōpetit vita actiua qua efficit̄ vir po-
liticus. tertio cōparat̄ quo ad suuꝫ inferius. ꝛ sic
cōpetit vita bestialis ꝛ brutalis nominatur. hec
auteꝫ vita nominari nō oꝫ inter vitas humanas
que mors potius dicēda ē q̄ vita. Secunda
difficultas. vtruꝫ omīs sciētia possit dici cōtem-
platiua. Dicendū ꝙ sic. maxime quādo ordinat
vt expeditiꝰ postmodū primā contēplemur veri-
tateꝫ ꝛ bonitateꝫ. ꝑm ꝙ recitat Thom̄. q. ij. artic̄.
primi. antiquos sapiētes in iuuētute alijs insuda
re scientijs vt senili in etate melius diuine insuda
rent theorie. Tertia difficultas. Quid est pro
prie opus scientie que dirigit vitam actiuam.
Dicit doctor deuotus. questiōe secūda. ꝙ est tri-
plex actus huiusmodi scientie. Primus directio
in agēdis. Secundus cognitio eorum que fidei
sunt vt perfectius dirigat. Tertius cognitio Jhe
su christi tanquā exemplaris quo dirigat. Et in
his tribus tam donum scientie q̄ vita perficitur
actiua. Ex quo patet ad questionem. ꝙ videlicet
loquendo simpliciter vita contemplatiua quam
sapientia regit: potior est actiua quā scientia diri
git. Tunc ad argumenta. Ad primum dicen
dum. ꝙ sicut in quolibet homine particulari con
sideratur vita actiua ꝛ contemplatiua. sic in toto
corpore politico. ꝛ ideo non probatur ex hoc me
liorem fore actiuam q̄ contemplatiuam: cū vtra
q̄ꝫ sit communis quantuꝫ est de se omnibus ciui
bus. Vel dicendum secundo ꝙ si actiua sit com-
munior q̄ contemplatiua: hoc non est ex imper-
fectione contemplatiue: sed ciuium qui ad eius
altitudinem pertingere nequeunt. Vel dicenduꝫ
tertio ꝙ si in communitate precedat actiua con-
templatiuam: in nobilioribus proprietatibus
precedit contemplatiua actiuam. vtpote in puri-
tate: duratione. ꝛ talibus multis. ideo argumen-
tum minime concludit. Ad secundum dicen-
dum ad minorem. vt dicit Philosophus in deci-
mo ethicorum. ꝙ videlicet politica non imperat
sapientie seu vite contemplatiue: sed ad eam di-
sponentibus: quatenus sic homo. scilicꝫ in ciuita
te disponatur vt eam accipere possit vel ad eam
subleuari. Ad tertium dicendum ad minoreꝫ
ꝙ illa cooperatio ad saluteꝫ proximi maxime ex
igne descendit contemplationis: scilicet amore
dei qua quis inflamatus proximum diligit in eo
ymaginem aspiciens sui predilecti. ideo argumē
tum est in om. Et tn̄ de presenti. q. Ex p̄senti ꝛc.

Prima ɔclo. De eternalib⁹ est sapia: de tpalib⁹ fert scia. Dicit ɔclo. ꝙ sapia differt a scia. qꝛ sapientia est eternoꝝ: sed scia tpaliū. Et ponit a principio distin. vsqꝫ ibi. Dn̄sa dr̄a inter sapiam ꝛc. Secūda cōclo. Scia creature ē sapere creatoꝛis sed intellect⁹ mixture duoꝝ ē vi dulcoꝝ. Dicit cōclo. ꝙ in hoc differt donū intellect⁹ a dono sapie qꝛ sapie solū ē creatoꝛis: sed intellect⁹ ē creatoꝛis ꝛ creature: scia aūt soli⁹ creature. Et ponit ab illo loco. Dn̄sa dr̄a ꝛc. vsqꝫ ibi. Et notādū ꝙ intellectus ꝛc. Tertia ɔclo. Hec dona talia nō sūt natur sed sunt stature formata gratia. Dicit ɔ°. ꝙ h̄ dona sapia ꝛ intellect⁹ ꝛ scia nō sunt idē cū intellcu naturali: aut sciētia vel sapia humanit⁹ acquisita Et ponit ab illo cap°. Et notandū ꝛc. vsqꝫ ad finem distin.

Olet queri vtrū virtutes ꝛc. Hic figuatur .xxxvi. d. hui⁹ tertij. que sic cōtinuat ad precedētes. Nā postq̄ a .xxiij. distin. inclusiue: vsqꝫ ad istā exclusiue: de donis ꝛ virtutib⁹ sigillatī habita fuit cōsideratio. Nūc in p̄nti distinct. de eaꝝ ɔplexib⁹ ꝛ nexu fit inquisitio. Et habet diuidi p̄ns pars in tres ptes principales. In prima virtutū cōnexio ponit ꝛ ɔuertibilitas In secūda miro magisterio eaꝝ clarescit eq̄litas. In ter^a p̄ceptoꝝ ductio ad virtutē q̄ fertur caritas. Prima in p̄nti. Secūda ibi. Utruꝫ vero parit quis oēs possideat ꝛc. Tertia ibi. Cū duo sint ꝛc.

Trū v̄tutis p̄seuerātia gratuite ita in nobis maēat vt amissa vna: nl̄a remaneat. Et ar ꝙ sic triplici medio. Prio sic Nulla p̄fca v̄r⁹ potest a fine suo obliq̄ri. sed h̄ haberet gratuita virt⁹ si nō essent ɔnexe virtutes. igr̄ seq̄tur ꝙ vna pdita nulla remaneat. Maioꝛ pꝫ auctoritate bti Aug. in sermōe de operib⁹ mie. Caritas q̄ deseri pōt nunq̄ vera fuit. Ita de ceteris dicat virtutib⁹. Sed probat minoꝛ ex°. Capiat eni virt⁹ fidei det ꝙ infideli spes desit cito per desperationē que ē viciū o^m spei mutabit fidel in infidelē. ita arguat in cōsimilib⁹. Secūdo ar sic. Ois virtutis est delectabilit operari. sed nulla gratuita virtus operat delectabilit nisi virtutuꝫ fiat cōnexio: igit ꝛc. Maioꝛ pꝫ auctoritate p̄hi ex 2° ꝛ 3°. ethi. Sed declarat minoꝛ. det fides infideli p̄ntetur moꝛs fideli: certū ē ꝙ nisi habeat virtutē foꝛtitudis qua aiet ad moꝛtē: aut cū tristicia credē: aut timoꝛe vict⁹ fidē negabit. Tertio ar sic Ois habēs virtutē gratuitā hꝫ caritateꝫ. sed ois habēs caritatē oēs hꝫ gratuitas virtutes: igr̄ est cōnexio in gratuitis virtutibus. Maioꝛ pꝫ ex eo ꝙ caritas forma ē gratuitaꝝ virtutū: nō ente forma res nō remanet. Sed probat minoꝛ. ex eo ꝙ caritas cōsūmatio est virtutū iuxta illud apostoli Plenitudo legis est dilectio rei aūt cōsūmatio p̄cedētia p̄supponit. In oppo^m vero ar auctoritate apostoli. i. coꝝ. xiij. Cū venerit qd̄ perfectū est euacuabit qd̄ ex parte est: vbi innuit ꝙ stāte in patria caritate fides ꝛ spes euacuabunt. ꝛ parꝫ in via de habēte fidei ꝛ spei virtutē qui tamē nō hꝫ caritatē. In ista qōne ad al. pariformit sūt tres articuli declarādi. prim⁹ est triū ꝛc. Quo ad primū arti. termini sunt. perseuerātia. virtus. ꝛ gratuitum. Prim⁹ igr̄ termin⁹ est p̄seuerātia. Unde notat doc. deuot⁹ .q.p^a. ꝙ p̄seuerātia dicit tripl'r. Primo dr̄ perseuerātia voluntas p̄ferendi passiones sine defectiōe. hoc mō idē ē qd̄ foꝛtitudo aut eiusdē spēs. Secūdo dr̄ p̄seuerātia ɔtinuatō boni opis vsqꝫ in finē. ꝛ sic pōt accipi in titulo q̄stionis. hoc mō nō est virt⁹ sed stat⁹ ɔn̄s oēm v̄tutē s̄m qd̄ dr̄. Qui perseuerauerit vsqꝫ in fineꝫ hic saluus erit. Tertio mō dr̄ p̄seuerātia ꝓpositū perseuerādi in bonū vsqꝫ in finē. ꝛ hoc mō ē specialis spēs foꝛtitudis apd̄ marcū tulliū. quā in antiqua diffinicēs reth^ca dicit. Perseuerātia est in ratione bene firmata stabilis ꝛ perpetua ꝑmāsio. In qua diffinitiōe tria tangūt. Primo genus: dū dr̄ permāsio. oib⁹ eni virtutib⁹ ꝛ maxime foꝛtitudinis specieb⁹ ꝑmanētia cōgruit. vn̄ ꝛ apud p̄hm in 3° ethico. Sustinere pericula principaliter est foꝛtitudis act⁹ q̄ȝ aggressus. Secūdo tāgitur p̄seuerā^e dr̄e. dū dicit. stabil' ꝛ perpetua. vt a decore ꝛ dinie v̄tutū nl'o p̄cio aut ɔmodo p̄seuerans euertat. Tertio tangit p̄miū perseuerātie. dū dr̄. in ratione bene firmata: seu considerata si eni aut p̄ter rōneꝫ: aut ɔtra in incepto quis maneret: nō iā p̄prie p̄seuerās sed obstinat⁹ ꝛ pertinax diceret. Secūd⁹ termin⁹ est virt⁹. vn̄ vltra sepi⁹ tam in secūdo q̄ȝ hoc in 3° de virtute dicta. noto quo ad mō. ꝙ virt⁹ pōt tripliciter cōsiderari: seu ɔparari. s. ad obm̄ ad subm̄. ꝛ ad finem. Cōparādo aūt virtutes ad obā sua hoc mō h̄nt ꝙ distingunt abinuicē. sicut eī ab obō eē accipiunt sic distingui. ꝛ loque nisi infundēt: oꝝ infuse nō accipiūt nec eē nec distingui ab obō sꝫ quod obm̄: nisi manifestatōe. qꝛ eo. s. noiant distingui sed a deo infundēte in q̄tū extat īfūdēs totū accipiūt. Cōpando vero ad subm̄ dicūt aliq̄ intellectuales aliqūe volūtatis s̄m ꝙ aut intellectū aut volūtateꝫ afficiūt. Cōpando aūt 3° ad finē sic oꝛdināt: vt aliq̄ ad finē imediate vt sunt theo^ce v̄tutes. alique mediate: qꝛ p^ȝentia ad finē respiciunt Terti⁹ termin⁹ ē gratuitū a gratia vel p° in generali. ꝛ sic etiā bona nature sunt gratuita qꝛ nobis grate collāt a dn̄o. aut secūdo pro quolibet nature superaddito. ꝛ hoc mō dr̄ gratuitū id qd̄ dicim⁹ gratiā gratis datā. sicuti est ꝓphia aut aliud hmōi ꝛ hoc mō accipr̄ in. q. n̄ra. Tertio dr̄ gratuitū a gr̄a gratū faciēte. hoc mō virtutes dicunt gratuite: vel que stant cū tali gr̄a: vel que ea infusa infundunt. Ex quo vlteri⁹ notandū ꝙ huiusmodi virt⁹ gratuita pōt triplicit cōsiderari: vl' q̄tuꝫ ad h̄itus subtractuꝫ: sicuti dum quelibet v̄tus per seipsaꝫ cōsiderat. Secūdo q̄tū ad statuꝫ sicut in statu virgineo: aut viduali: aut maritali. vn̄ hic dic̄ tho. q. i. ꝙ virgitas nō est virt⁹: qꝛ nō est cōis oī statui. querat o^m ꝛ meli⁹ a doc. deuoto eadē. q. Tertio q̄tū ad rōnem imperfectiōis vel perfectiōis. ꝛ hoc mō s̄m suas adinuicē cōparant p̄minētias. Quātū ad scd̄m articulū sūt tres cōclusiones. Prima cōclusio ē de nō ɔnexiōe moraliū adinuicē virtutū ꝛ cū prudētia. Secūda de nō cōnexiōe theologicaꝝ virtutū cū moralibus. Tertia de nō cōnexiōe theologicaꝝ seu gratuitarum adinuicē. Prima igr̄ est hec. Nulla apparet necessitas moralis p̄seuerātia cōnectēdi virtutes aut prudētiā cū eis. Prima pars dic̄ ꝙ moles virtutes nō sunt cōnexe necessario. Probat. v̄t⁹ eni moral acquirit assuefactōe. possibile ē aūt hominē assuefieri ad virtutē vnā: nō aliā. Patet de paupere q̄ p act⁹ pōt assuefieri ad virtutē tēpan^e nō āt ad magnificētiā que magnos aspic̄ sumpt⁹ Cōfirmat. eque eni exercitio habent scie ꝛ virt⁹ vn̄ esset igit in virtutib⁹ requisita cōnexio: ꝛ nō in scientijs que nō sunt cōnexe. vn̄ gratū ad hoc doc. sub. affert ex^m in p̄nti d̄. Sic eni in coꝛpe humano pōt hō visuꝫ habere bonū aut odoꝛeꝫ aut tactū malo existente auditu: vel ecōtra. sic modo suo in moralib⁹ habebit quis v̄tutē foꝛtitudinis ꝛ optime in prelio se habebit: nō dotat⁹ virtute iusticie. sic de cōsimilib⁹. Ideo merito ad Jero^m scribit Aug. ꝙ nō est diuīa s̄nia qua dr̄. ꝙ qui hꝫ vnā virtutē hꝫ oēs. nēpe hec s̄nia nō dei ē: sꝫ stoicoꝝ censet: de quoꝝ numero ꝛ seneca fuit: q̄ dicit. Oē qd̄ b̄n fit: fit iuste foꝛtiter ꝛ tpate: arguēs virtutū nexuꝫ: ꝛ pꝫ ꝙ equiuocat de foꝛtitudie ꝛ temperan^a: aut falsuꝫ dicit. Quid eī est hoc qd̄ hij dicūt stoici ꝙ sicut nihil differt in hoīs p̄focatione viū aquā vno palmo supra se habeat: aut m̄ltis stadijs. sic in proposito. Aut hō ex toto ē virtuosus: aut in profundo mergit vicioꝝ. Ex q̄ patet det. sancti thome. qui qōe p^a posuit ɔnexionē v̄tutū politicaꝝ. o^m patet ex ɔōe. vn̄ nō imerito h̄ in passu p̄ponit doctoꝛ deuot⁹ scō thome qui in 3^a. q. dicit: hmōi nō eē cōnexas virtutes. Est eniꝫ hec expssa ꝛ sci Aug. ad Jero^m oppio. q̄uis thomas v̄bū ei⁹ distoꝛte exponat: vt pꝫ inspicienti. Stet igr̄ thōas cū suis stoicis: nos vero cū doctorib⁹ catholicis. nec tātū de calice bibam⁹ babilonis: ꝙ erreīn⁹ a via veritatis. vn̄ si aliqua auctoritas ponat virtutū ɔnexionē: intelligēda ē vt sit virt⁹ in suo optimo: ꝛ debite pducat sine foꝛmidine ad finē. sicut est illud Greg. xx. moraliū ca° p° Quisqꝫ vna virtute pollere credit: tūc ea veracit pollet cū vicijs ex alia parte nō subiacet. Et lib° xix°. cap° 3°. vna virt⁹ sine alia vel nō ē virt⁹ p̄fecta: vel oīno nulla ē. Et glo. idē hꝫ sup illo verbo apoc. xxi. Ciuitas in quadro posita est. Eustrac.⁹ etiā in. vi. ethicoꝝ. dicit. Nō existēte tpantia qualiter erit iusticia. q. d. nullo mō. vn̄ ꝛ secto iō vocat virtutes soꝛores. qꝛ. s. mutuo se iuuāt in actōibus suis. vt tpantia foꝛtitudinē: foꝛtitudinē prudentia: prudētiā iusticia: ꝛ ecōtra. hic ē ꝙ sup illd̄ Esa. xvi. venter me⁹ ad moab. dicit glo. Jeroni. Sicut cithara sonū compositū nō emittit: si vna coꝛda rupta fuerit: sic sp̄us vel vent. ꝓp h̄e: si vna virtus defuerit melos nō resonabit. Sed hꝫ secūda pars cōclonis: ꝙ prudētia etiā nō ē cōnexa necessario cū alijs v̄tutib⁹. Probat argumēto doc. subt. arti°. ij°. Intellectu p prudētiā recte dictāte pōt volūtas nō eligere. pꝫ. Tū qꝛ libera est nō poteŕ cogi. tū etiā ex articlo parisien̄. qꝛ erroꝛ est dr̄e volūtatē nō posse deficere stāte recto iudicio intellect⁹. Cū igit per bonas electiōes virtutes generant: relinquit ꝙ erit prudētia in intellectu: sine virtute in affectu. Cōfirmat trib⁹ auctoritatib⁹. Prima ē Aug. sup illo p̄s. v̄bo. Foꝛte viuos deglutissent nos. Dicit sic. viui soꝛbent qui sciūt malū eē: ꝛ cōsentiūt: aut moꝛiunt foꝛte. Secūda ē eiusdē sup illo p̄s. v̄bo. Fiat mēsa coꝝ ꝛc. qd̄ est: viciosis cōsentiētes: ꝛ sciētes cōsentire nō debere. ecce nouerūt muscipulā ꝛ pedeꝫ mittunt. Tertia ē sup illud p̄s. Cōcupiuit aīa mea ꝛc. precedit intellect⁹: seq̄t aut null⁹ aut tardus affectus

Ex quo defect⁹ infert doc. sollē. qui. q. ix. q. xvij posuit cū prudētia ceteras cōnecti virtutes. oppositū pꝫ manifeste ex p̄d̄. Dico vlteri⁹ ꝙ quelibꝫ virt⁹ moral habꝫ ꝓpriā preuiā prudentiā nec est vna oīm virtutū: nisi via cōitatis. Secūda cōclusio est de nō ɔnexione theolo^m virtutū cū eis ꝛ hec est. Moralis virt⁹ nec theologice equatur nec theologica de necē morali nectit. Dic̄ prima pars cōclonis. ꝙ moral virt⁹ nō equat theologice. patet. Tū rōne obī: qꝛ increatū ē obm̄ v̄tutis theologice creatū moral. Tū rōne finis. quia theologica ē de fine: moral de entib⁹ ad finem. Tū 3° mō agendi. qꝛ theologica virt⁹ hoīem eleuat supra se: nō sic moral. imo nec morales inter se sunt equales. p̄fectioꝛ nēpe est magnimitas q̄ȝ euphiloti^a: magnificē^a q̄ȝ liberalitas. ita de alijs. hoc etiā ōndit ꝙ vnū viciū vni virtuti o^m ē maius alio vicio alteri opposite virtuti. Sꝫ dic̄ secūda ps cōclonis. ꝙ theo^ca nō nectit de necēite morali virtuti. Patet manifeste de p̄his qui valde excellentes fuerūt in virtutib⁹ moralib⁹: ꝛ tn̄ nō habuerūt virtutes theologales. Cōfirmatur: qꝛ qn̄ vnū se habet ad aliud: sicut ei⁹ dispositio. possibile est ponere dispōneꝫ nō ponēdo id ad qd̄ disponit. patet ex singulis. Cū igit virt⁹ moralis sit veluti dispositio theolo^ce virtutis: seq̄t. Ceteꝝ tota ɔplectit diffi° virtutis data a p̄ho in secūdo ethicoꝝ. Dato ꝙ nō assit theologica v̄tus pates. virt⁹ eni est habit⁹ electiu⁹ immediate consistens quo ad nos prout vtiqꝫ sap̄ . determabit .i.

prudēs. Unde ꝛ Aug. in sermōe de pacia. ꝛ ē in decretis. d. xlix. Et de peni. d. iij. §. q̄uis. de heretico vel scismatico si moriaꝛ ꝛ neget xp̄z nunꝗ cōmēdabim⁹ eius patiētiā. ecce clare sapientia vbi nō est fides. Sꝫ nūq̄d ecōtra req̄rit vt⁹ theologica secū hr̄e moralē v̄tutē necͦ. Dicendū ꝙ nō: patꝫ in p̄us vitioso nouiter ꝯuerso q̄ nō habꝫ v̄tutes theologicas: non t̄n morales. q꞉ acq̄rūt ex ꝯsuetudīe. Et si dicaꝛ q꞉ habebit īfusas. Dico cū doctore subtili articu. 3º. ꝙ nō apparet magna necessitas ponēdi hm̄oi v̄tutes morales infusas cū acquisitis sufficienter disponam⁹ in his que sūt ad finē ꝛ theologicis respectu finis. nec obuiat q꞉ pueri baptizati nō haberēt vllo mō morales virtutes. dicēdū ꝙ acquirerēt per exercitiū. Sꝫ q̄d si morerenꝛ ante etatē. dicēdū ꝙ possent īfundi in īstanti mortis: aut in celo possent eas acq̄rere. vt tangit doc. noster. Nō eni est maius incōueniens de hoc q̄ in celo de nouo eos alicui⁹ cognoscibil' acquirere cognitionē: qd̄ t̄n null⁹ negat. Tertia cōcl'o est de nō cōnexione gratuitaꝝ: accipiēdo gratuitū pro theologica virtute. ꝛ est hec. Gratuite virtutes adinuicē nō nectunꝛ: quaꝝ forma ē caritas. Dicit pª ps cōcl'onis. ꝙ theologice virtutes nō sunt cōnexe. Patet manifeste de fide ī peccatore remota caritate. Sꝫ nunq̄d p̄nt etiā in infusiōe separi. vt. s. de⁹ infundat caritatē sine fide vel ecōtra. Dicēdū ꝙ sic. ex quo nēpe realiꝛ distingunꝛ in eē: ita p̄nt in infundi: vt vna. s. nō infundaꝛ cū alia. Sed hoc disposuit diuina liberalitas vt tāgit Aug. in lib. de vera ꝛ falsa pnīa. vt. s. totuꝫ hoiem sanaret: nō me m quo ad intellectū fide quo aūt ad volūtatē spe ꝛ caritate. vt apparere pōt in decretis. de peni. d. iij. caº. aut. §. ꝓꝫ diuersos modos ꝯputādi sunt plures. Sed est ne virtus fides aut spes sine caritate. dr̄et thomas ꝙ n̄ q. ij. Dicendū t̄n ꝙ sic: nō tamē ita cōplete. s. in ordine ad meritū ꝛ p̄miū: sicuti cū caritate. Quia hoc mō vt dic̄ secūda ꝯcl'onis particula: caritas est forma eaꝝ: nō solū eaꝝ sed oīs virtutis. Probaꝛ. Affect⁹ eni nomē imponit operi. Igiꝛ ad h̄ ꝙ aliaꝝ virtutū opera sint recta oꝫ ꝙ caritate que est affect⁹ eleueꝛ ipse affect⁹ ad diligendū deū super oīa. In m̄olib⁹ q̄ppe cōplemētū ē respectu finis. ad hūc aūt finē maxime iūgit caritas. iō bn̄ sequiꝛ ad Roma. i. Justicia reuelaꝛ ex fide in fidē. dicit glo. fides ē demonū ꝛ noīeten⁹ xp̄ianoꝝ. Hec est informis qualitas mētis: q꞉ sociā nō hꝫ caritatē: que est forma oīm virtutū. Nō dico tam̄ ꝙ caritas sit intrinseca virtutū: sed solū denoīatiua: q꞉ sunt habit⁹ diuersi ꝛ distīcti. Et si obijciaꝛ ꝙ formē nō est forma: sicut nec mot⁹ est mot⁹ nec actionis actio. ex. vº. phisicoꝝ. Dicendū ꝙ loquēdo ꝓprie: forme ſm ꝙ forma ē: nō dr̄ forma. nihil dr̄t t̄n forme ſm qd̄ aliquā hꝫ admixtā ipfectionem formā habere pꝫ maīfeste exēplo. Aīa eniꝫ est forma quia tamē habꝫ īpfectionē informatur virtutib⁹ varijs. sic in proposito. Quātum ad tertiū articulū sunt tres difficultates. Prima q̄ modo intelligr̄ ꝙ de quolibet cātat cōfessore. nō est inuēt⁹ similis illi qui cōseruaret legē excelsi. videreꝛ eni quilibet esse melior. Dicit sanct⁹ tho. q. ij. ꝙ intelligr̄ q̄tū ad vsū virtutū nō habituū. Idē tāgit doc. deuot⁹. q. v. ꝛ facit viꝫ in vocabulo: qui cōseruaret. cōseruare eni actū noīat. Quāuis oēs essent pleni virtutib⁹: tamē vn⁹ eminuit in actu pacie. alius caritatis. alius fidei. ita de alijs.

Secūda diffic'. quō intelligr̄ illd̄ dc̄m Jaco. ij. Qui offēdit in vno fact⁹ ē oīm re⁹. q꞉ videreꝛ ꝙ vno vicio oīs remoueret virt⁹. Dicendū ꝙ intelligiꝛ quo ad amissionē caritatis: q̄ vnico mortali peccato ꝑdiꝛ. vel secūdo q̄ ad amissionē meritoꝝ vel 3º quo ad amissionē premioꝝ: mortificanꝛ eī hec per peccatū mortale: nisi reuertaꝛ caritas.

Tertia difficultas. Quaꝝ virtutū pri⁹ extat forma caritas: vel intellect⁹ vel affect⁹. Dicendū ꝙ simul tp̄e has ꝛ illas informat. pri⁹ aūt ordine nature fidē que ē in intellectu: q̄ spē que est in affectu. postmodū prudētiā que est intellect⁹: ꝛ vl' reliquas que sunt voluntatis. ꝛ ita loquēdo simpliciter prius ordine nature informat virtutē in intellectu q̄ in affectu. Et t̄m de 3º articulo. Ex q̄ pꝫ ad q̄ōnē. ꝙ. s. virtutis gratuite ꝑseuerātia in nobis ita manet ꝙ vna virtutū amissa nō est necesse aliaꝝ destrui: sed pōt remanere. Tūc ad argumēta. Ad primū dico ꝙ nunꝗ obliquaꝛ virtus seu errat: sed hn̄s virtutē: iō falsa est minor. ꝛ dū ꝓbaꝛ de fideli nō habēte spē. dico ꝙ ꝓbat n̄ de virtute: sed de habēte virtutē. iō argumētū nō cogit. Dico t̄n ꝙ lꝫ fides sit perfecta in se virtus nō cōsiderata spe: t̄n in ordine ad finē mutuo se exigūt. vt datur ī argumēto ex m. ꝛ illo mō habꝫ intelligi illa Aug. auctoritas. Caritas q̄ deseri pt nunꝗ vera fuit. i. nō ducit ad finē btitudinis. s. ad quā erat ordīata. Ad secūdū dico ad minorē ꝙ fidelis per fidē quā habet credit delectabiliter t̄n in casu posito nisi sit bonus eliget negare fidem pp mortē: nō q꞉ habeat delectationē credendo: ꝛ tristeꝛ recedēdo a fide. sed eligit minus triste vt sibi videꝛ: vt magis triste fugiat. iō argumentū nullū est. Ad 3m dico ad minorē. Prio ꝙ lꝫ oīs habēs caritatē haberet ceteras virtutes nō t̄n eēt cōnexio: q꞉ nō ē ecōtra: qd̄ t̄n requiriꝛ nō eni oīs habēs aliquā virtutē habet caritatē. Ultra dico ꝙ minor ē dubia valde ex predictis certū ē eni ꝙ nouiter ad deū cōuersus habet caritatē. dubiū t̄n est: an habeat morales virtutes ea pp argumētū nō cōcludit. Ex ꝛc. Prima ꝯcl'o vbi ē caritas virtutes ponunꝛ cūcte ꝛ seruunꝛ. vt clamat veritas. Dicit cōcl'o. ꝙ vbi ē caritas reliq̄ sunt virtutes. ꝛ habet intelligi respectu ad finem v: Patet in q̄ōne. Et poniꝛ a princͦ d. vsq ibi.

Utrū vero pariter quis ꝛc. Secūda ꝯcl'o. in v̄tutib⁹ extat equalitas nō in defectib⁹ sꝫ inequalitas. Dicit cōcl'o ꝙ virtutes sunt equales: ꝛ dꝫ intelligi quo ad meritū per caritatē: nō aliter. vt pꝫ ex. q. vicia aūt nō sunt paria. Et poniꝛ ab illo caͦ Utrū vero pariꝛ ꝛc. vsq ibi. Cū duo sint p̄cepta Tertia ꝯcl'o. Duob⁹ mādatis tota lex impleꝛ atq cōtineꝛ vigor caritatis. Dicit ꝯcl'o ꝙ tota lex et caritas ē in duob⁹ mādatis. s. dilectione dei ꝛ proximi. Et poniꝛ ab illo capͦ. Cū duo sint ꝛc. vsq ad finem distin.

Ed iam distributio decalogi ꝛc. Hic signaꝛ xxxvij. d. hui⁹ tertij. que sic continuaꝛ ad precedētes. Nā postq̄ a. xxiij. d. inclusiue. vsq ad. xxxvi. exclusiue: de donis ꝛ virtutib⁹ sigillatiꝫ fuit habita cōsideratio. Et secūdo in xxxvi. d. de eaꝝ cōplexib⁹ ꝛ nexu facta ē inquisitio. Nūc tertio incipit de dei p̄ceptis ꝛ iussionib⁹ fieri indagatio. Et hꝫ diuīdi p̄ns pars in. 3. ptes principales. In prima p̄cepta notanꝛ q̄ tabule extāt primarie. In secūda mādata signanꝛ tabule q̄ sunt secūdarie. In tertia culpe declaranꝛ ad p̄cepta que sunt varie. Prima in princͦ. Secūda ibi. In secūda vero tabula septē ꝛc. Tertia distin. xxxviij. Sciendū est t̄n tria esse ꝛc. Ceteris omissis pro p̄nti distinct. dīonib⁹ decalogi iuxta mādata que sunt tria in prima tabula: septē in 2ª quaꝝ in p̄nti. d. exequiꝛ: sufficiat iā facta dīo pro textu p̄ntis d. Circa quā ꝛc.

Truꝫ mādata decalogi binarijs ꝯtēta tabulis: lege censeaꝛ nature. Et aꝛ ꝙ nō triplici medio. Primo sic. Nulla legis nature mādata a deo sunt dispēsabilia. sꝫ in p̄ceptis decalogi fuit a deo facta dispēsatio. igiꝛ. Maior pꝫ. ea eī que legis sunt nature aut p̄ctica sūt primª eui am habentia ex termis: aut sunt illate ꝯōnes necessario ex talib⁹ principijs: siue sic siue sic: talia extēt necessario h̄ntia veritatē: ꝛ ita nequeūt īmutari. Sꝫ probaꝛ minor. nō occidere hoiem ē p̄ceptū decalogi: similiꝛ nō furari: pariformiꝛ nō mechari. In primo t̄n in Abrahā dispēsauit de⁹ in suo filio īmolādo. Gen. xxij. In secūdo Exodi xij. vbi dictū ē hebreis ꝙ mutuareꝛ vasa ab egiptijs: ꝛ eis inscijs asportarēt. In 3º Osee pͦ. dictuꝫ est. Accipe vxorē fornicariaꝫ ꝛc. Secūdo aꝛ sic. Om̄e qd̄ extat legi ptinēs naꝛe mēti extat notū hūane: secluso alio precepto. Sed p̄cepta q̄ in decalogo ꝯtinenꝛ: aut in toto aut in parte nō erāt nota ante prolatū mādatū. igiꝛ. Maior pꝫ ex illo qd̄ habeꝛ ad Roma. ij. Cū gentes q̄ legeꝫ nō h̄nt ea que sunt legis faciūt ipsi sibi sunt lex. h̄nt eī op⁹ legis scriptū in cordib⁹ suis. Sed ꝓbaꝛ minor de mādato cōcupiscētie. Dicit eī apostol⁹ ad Roma. vij. Cōcupiscētiā nesciebaꝫ nisi lex dixisset. Nō cōcupisces. Tertio aꝛ sic. Quicq̄d ad legē pertinet nature: pro oī obligat statu. Sed nō oīa p̄cepta decalogi in q̄ciq꞉ obligauerunt statu. igiꝛ. Maior pꝫ ex descriptiōe quā marcus tulli⁹ iuri assignat nature in antiq̄ rethorica. Jus nature est nō qd̄ opīo genuit. sꝫ innata vis īseruit. ꝛ ita quēlꝫ aspicit statū. Sed probaꝛ minor ex eo ꝙ decalog⁹ nō fuit promulgat⁹ in statu innocētie nec post. vt videꝛ vsq ad tēp⁹ moysi. lex aūt nō obligat vsquequaq ꝓmulgeꝛ. vt habeꝛ in decretis. distin. iiij. §. Leges instituunꝛ. In om vero aꝛ aucte. i. Joh. ij. Mādatū antiquū nō nouum do vobis: qd̄ habuistis ab initio. ꝛ ita ab exordio hūane institutōis fuerūt decalogi p̄cepta. Itē pōt trahi ex decretis. d. viij. capͦ. Quo iure defendis eccīam. In ista q̄ōe ad al'. ꝛc. Quo ad primū articulū termi sunt Mādatū Decalogus ꝛ Tabule binarie. Prim⁹ igiꝛ termin⁹ est Mādatū quasi manu datū ſꝫ ysido. in ethio. vn̄ notandū ꝙ de vi vocabuli ista tria differūt. Mādatū Preceptū ꝛ Prohibitio. Mādatū eī ē cōetam ad p̄ceptū q̄ ad prohibitionē. vn̄ ꝛ oē preceptū ē mādatū: ꝛ prohibi'oīs: mādatū: nō t̄n eꝯ. Preceptū eni solū se extēdit ad mādata affirmatiua. vt est honor parentū: ꝛ sabbati sāctificatio. Prohibitio aūt solū ad mādata negatiua. vt est nō occides. nō mechaberis. vt pꝫ in dr̄a posita ī signis diuīe volūtatis: inter ꝓhibitionē ꝛ p̄ceptū q̄ habenꝛ hoc metro. Precipit ꝛ ꝓhibet: ꝑmittit cōsulit implet. Mādatū aūt est tā de affirmatio q̄ negatiuo: nisi extēdereꝛ nomē p̄cepti: q꞉ aliq̄n sum⁹ soliti dicere decē p̄cepta decalogi: sꝫ sic mō nō fit sermo. Secūd⁹ termin⁹ ē decalog⁹. a decas qd̄ ē decē: ꝛ logos sermo. quasi ſmo decē verboꝝ: seu mādatoꝝ. que hoc mō distigunꝛ. vt notat doc. deuot⁹ articulo. ij. q. pª. tria eni ordinant ad deū: ꝛ septē ad proxi m. Sufficiētia aūt mādatoꝝ ad deū ordinātiū sumiꝛ tripliciꝛ. Prio rōne obi. deo eni debem⁹ reuerētiā rōne maiestatis: q̄ patri appropriaꝛ. de qua ē pri m p̄ceptū. Nō adorabis deos alienos. Secūdo veritatē: q̄ filio appropriaꝛ. de qua ē secūdū p̄ceptū. Non assumes nomē dei tui in vanū. Tertio bonitatē: q̄ appropriaꝛ scō spūi. de qua est 3m p̄ceptū. Memēto vt diē sabbati sanctifices. Scd̄o sumiꝛ sufficiētia ratione subi. in nobis sunt tres potētie. s. irascibil' que tēdit in arduū: ꝛ deo reddit honorem: iuxta primū p̄ceptū. Rational' q̄ tendit in veritatē iuxta secūdū. Cōcupiscibil': que tēdit in amorē ꝛ puritatē: iuxta 3m. q꞉ diciꝛ: sanctifices. Tertio sumitur sufficiētia rōne medij act⁹. s. q꞉ triplex est act⁹ in nobis. s. operis: respectu primi mādati in latria. Oris respectu secūdi ne sumaꝛ nomē dei falso. Cordis respectu tertij. Rursus sufficiētia in. vij mādatis ad proximū ordinātib⁹ sumiꝛ tripliciꝛ Primo rōne obi. in proximo eniꝫ aliq̄n relucet pater diuin⁹. ꝛ sic ē illd̄ mādatū honora patrem tuū ꝛc. Secūdo in eo relucet dei fili⁹ cui appro-

p̄tat̄ veritas:⁊ sic ē illud. Nō loqueris ꝯ ꝓxiꝫ
tuū ⁊c. Tertio in eo relucet spūssanctꝰ cui attribui
tur innocētia nocentꝰ eni ꝓxio. Aliqñ in ꝓpria
persona. cōtra qḋ ē. nō occides. Aliqñ in ꝑsona
cōiuncta: cōtra qḋ ē. nō mechaberis. Aliqñ i bo
nis fortune. ꝯ qḋ est. nō furtū facies. Aliqñ solo
motu animi seu in ꝑsonā ꝯiūctā seu fortune bōa
ꝯ que sunt duo vltīa mādata de cōcupia. nō con
cupisces ⁊c. Secūdo sumit̄ sufficiēa respectu subi
triuꝫ. s. aīe potētiaꝝ. Ratōe eni irascibilis hꝫ hō
ordīari ad superiorē ꝑ reuerētiā: ⁊ sic ē illud: ho
nora patrē ⁊c. Et ꝑ pacē ad quēlibet. ⁊ sic ē illḋ
nō occides. Ratiōe vero rōnalis ordinat̄ homo
ad ꝓxim respectu veritatis. ideo dr̄. nō falsum
testimoniū dices. Rōne vero cōcupiscibil' ordīa
tur ne inordīate appetat que sunt ꝓxi vel actu ex
teriori. ⁊ sunt duo mandata de furto. s. ⁊ mechia.
vel interiori: ⁊ sunt duo alia. s. de nō cōcupiscere
nec vxorē: nec bona. Tertio sumit̄ sufficiā ex ꝑte
actꝰ. si eī sit actꝰ benefic̄ est mādatū de honore pa
rentū. si sit actꝰ innocentie triplicat̄ est. si eniꝫ sit a
ctus operis: aut quo ad esse ꝓxi. sic est illḋ. nō oc
cides. aut secūdo ꝯ debitā ꝯseruationē speciei. sic
est illud. nō mechaberis. aut 3ꝰ ꝯ possessioneꝫ. sic
nō furtū facies. Secūdo si actꝰ sit oris: sic est de
falso i ꝓxim testioᵒ. Tertio si actꝰ sit cordis: sic
duo sunt de nō cōcupiscentia: nec ī vxorē nec bo
na. Tertiꝰ terminꝰ est binarie tabule. Vñ notā
duꝫ ꝙ triplicat̄ solent in hoīe tabule assigñri. Prio
vt vnica sit tabula vie ad patriā. ⁊ hec noīat̄ grā
qua in celū deportamur. Secūdo vt ꝰm varieta
teꝫ statuū triplex assignet̄. Et sic prima dr̄ tabula
innocenᵉ. ⁊ accipit̄ in sacramēto baptismi. Scḋa
dr̄ tabula pnīe que sumit̄ in illo sacramēto. ⁊ dr̄ a
Jeromᵒ secūda tabula post naufraᵐ. Tertia dicit̄
tabula extreme vnctōis: que illo capit̄ sacro qua
mediāte tuti ad celū leuemur. In medio haꝝ sunt
bine tabule mādatoꝝ dei. que ꝰm tripliceꝫ opio
neꝫ sic distinguūt̄: quaꝝ quelibet ē vera. Josephꝰ
eni dicit ꝙ in qualibet tabl'a erāt quinqꝫ mādata.
duo cū dimidio a parte vna tabule: ⁊ duo cū alio
dimidio a ꝑte alia. Ita ꝙ in pᵃ tabula erāt tria ꝑ
cepta ordinanᵃ ad deū: ⁊ duo ad ꝓxim. In se
cūda aūt tabula erāt reliq̄ quinqꝫ: codeꝫ mᵒ sicut
in pᵃ disposita. ⁊ hic est modus lr̄alis. q: sic fue
runt scripta in tabulis. Secūda opio est origeīs
dicentis. ꝙ prima tabula est respectu dei. secūda
tabula respectu ꝓxi. In pᵃ aūt tabula ponit q̄t
tuor mādata: q: primū diuidit in duo. s. Adora
tioneꝫ dei. dū dr̄. Ego sicut dñs deꝰ tuꝰ. Et fugā
ydolatrie: dū dr̄. Nō facies tibi sculptile. In scḋa
aūt tabula nō ponit nisi sex. q: vnū dicit eē de ꝓ
hibitōe tā cōcupiscentie vxoris aliene ꝙ̄ bonorū
eiꝰ. Et pꝫ ꝙ hec opinio est ꝓbabil'. Tertia opio ē
Aug. ⁊ pformit̄ ponit primā tabulā in ordie ad
deū. Secūdā in ordie ad ꝓxim: sed solū in pᵃ ta
bula ponit tria ꝑcepta. In secūda septeꝫ: vt pōt
patere ex secūdo terio. ⁊ hec ē opꝰmᵘ cōior: ꝙuis
hee due vltime a prima dr̄ant sicut mistici a lr̄ali
Quātū ad secūdū artᵐ sunt tres cōclōnes ⁊c.
Pria ē ḋ mādatoꝝ hmōi obligatōe respectu nr̄i
Secūda ē de coꝝ ordie ⁊ nūero adiuiceꝫ. Terᵃ ē
de cōpatiōe coꝝ ad legeꝫ nature. Prima ē hec.
Diuina sapīa hmōi decalogi mādata disposuit
lꝫ nō obliget vt cōpleant̄ caritate. Dicit pria ps
cōclōnis. ꝙ diuina sapīa hmōi decent̄ disposuit
mādata decalogi. Probat̄. si eī cūcta creata cēsa
legibꝰ regūt̄ a deo sibi collatis: vtiqꝫ rōabile val
de apparebat: vt hō legi subijceret̄ dine: nō iam
scripto mentali: qḋ peccatū infecerat: sed exterio
ri: vt iugis dei in eo esseꝫ memoria: ⁊ decor serua
ret̄ iusticie: ⁊ pacis amor. vt ex hijs mādatis cui
libet: qḋ dꝫ hō tribueret deo reuerentiā vt sūmo
patri. alijsqꝫ ꝰm ꝙ ymagineꝫ vel exᵐ ferunt dei.
ꝓximo amoreꝫ: nulli iniuriā: ꝰm ꝙ in digestis
tria tāgunt̄ ꝑcepta iusticie. ff. de iusti. ⁊ iure. Pri
mū est honeste viuere. scḋm nemineꝫ ledere. 3ᵐ
vnicuiqꝫ qḋ suū est tribuere. Vis eni mandatis
dñs deꝰ in suis subditis debitū locat ordineꝫ: et
debitū sibi seruitiū petit. nosqꝫ excitat ad meritū
vt implendo qḋ iubet in celis premiemur. Et si
obijciat̄. q: dicit apl's ad roma. vij. Peccatū occa
sione accepta ꝑ mādatū opatuꝫ est in me oēm cō
cupiscentiā. Et sup illud. i. coꝝ. xv. virtꝰ vero pec
cati lex. dicit glo. lex prohibendo auget peccati
cupiditateꝫ. cū ergo deꝰ nō sit cā peccati videt̄ ꝙ
nō debuit dare mādata. Dicendū ꝙ lex aut dei
mādatū de se ad malū nō ordīabat. Lex eī scā ⁊
mādatū sanctū: sed hoc ꝑuersitas faciebat hoim
qui in vetitū veniūt. iō auctoritas prima nō dicit
cā: sed occasione accepta. ⁊ ꝑꝑ hoc nihil sequitur
si eni ex hoc verbo. pater maior me est. errauit ar
rius credēs filiū pr̄e minorē. nō ideo de euāgelio
tollendū est. sic in ꝓposito. nec illud obuiat Au
gusti. sup geñ. ad litterā. meliores iudicauit hoies
si eī liberalit̄ deseruirēt. nō eī cogit nos deꝰ sua
ꝑ ꝑcepta vt libeꝝ tollat arbitriū: sed ad ipsuꝫ nos
couertit ⁊ aufert peccādi ꝙ̄tuꝫ in se est libertateꝫ
vt liberi peccato: serui simꝰ iusticie vt iaꝫ nō onꝰ
sed adiutoriū veniēdi ad celū censeant̄. Sed di
cit secūda pars cōclōnis. ꝙ nō obligamur iplere
ex caritate hmōi ꝑcepta sub pena. s. peccati mor
talis. Probat̄. Aliqs eni filiꝰ i peccato exñs mor
tali: motꝰ pietate naturali suos venerat̄ parentes
certū est ꝙ mādatū de honore parentū nō iplet
ex caritate: nec tñ peccat mortaliter. Ceteꝝ si mā
data iplere ex caritate teneremur: teneremur ⁊ ad
id qḋ ad hoc faciendū de necessitate est annexum
hmōi est gratia ⁊ caritas. ⁊ ita tā vigilādo ꝙ̄ dor
miendo teneremur habere caritateꝫ: ⁊ ita infini
cies in die peccaremꝰ: si caritate caremꝰ: qḋ est
manifeste falsuꝫ. rursus nemo sciret vtrū iplere
mandata dei vel nō. q: nescit hō vtrū odio vel a
more dignꝰ sit. Ideo bñ dicit Aug. ⁊ habet̄ i glo
sa super illo verbo ps. Declina a malo ⁊ fac bonū
Declinare a malo semp vitat penā: ꝙuis nō sem
per ꝓmeat̄ palmaꝫ. Ex quo clare infert̄ ꝙ licet
possimꝰ iplere mādata dei sine caritate: nō tamē
vt prosint nobis ad gloriā. hoc eni mō nō soluꝫ
est iplendū qḋ iubet legislator deꝰ: sed intētione
qua iubꝫ ex caritate. s. ideo deut̄. xvi. scribit̄. Juste
ꝙ iustū ē ꝑsequeris: vt iustū sit opus iuste modꝰ
operādi. Et Math. xix. Si vis ad vitā ingredi
serua mādata. s. ex caritate. Hoc eni mō ⁊ ꝑcedē
ti distin. dicta sunt hec decē mandata ad duo re
duci precepta caritatis dilectōnē dei. s. ⁊ proximi
Ex quo pꝫ ꝙ deformatio in actu nō ē immediate
opposita informatōi actꝰ ex caritate: est nēpe me
diū. s. bonū ex genere ⁊ morali circūstātia qḋ ha
beret mādati impletio sine caritate. Secūda cō
clusio ē de ordine mādatoꝝ dei ⁊ coꝝ numero: et
est hec. Recte decalogꝰ duabꝰ ordinat̄ tabul'. de
narioqꝫ cōplet̄ numero. Dicit pᵃ pars cōclōnis
ꝙ recte ordinat̄ decalogꝰ in duabꝰ tabulis. Pro
bat̄. Illa mādata debite ordinant̄: q̄ ꝰm regulam
fidei ordinant̄: ⁊ iusticie: ita sunt hec. igit̄. Proba
tur minor. primo de regula fidei. ordinat eī vt pᵒ
ad deū: secūdo ad proximū nos habeamꝰ: vt ad
deū primo in reuerentia respectu primi mandati
appropriati patri. secūdo ne eī a nobis fiat iniu
ria respectu secūdi appropriati filio. tertio in san
ctificatiōe respectu tertij appropriati spūisancto
Et hoc cōgrue q: pater a nullo: filiꝰ a patre solo:
spūssanctꝰ ab vtroqꝫ. Ita quo ad proximū inq̄tū
hꝫ ad deū cōformitatē respectu patris ē q̄rtū pre
ceptū honor. s. parentū. respectu filij sequētia q̄t
tuor ꝑcepta de adulterio: homicidio: furto: falso
testimonio: q: nobis ē effectꝰ in natura cōsimil'.
ideo iniuria nostra in eū vertit̄ appropriate. caro
eni ⁊ frater nr̄ est. respectu. s. s. cui appropriat̄ san
ctificatio sunt duo de nō ꝯcupiscere mandata. ⁊
ita rectꝰ ordo pꝫ quo ad fidē. Sed probat̄ minor
eadē ex parte iusticie: magꝭ q̄ppe obligamur deo
ꝙ̄ proximo. ideo mādata respectu dei ꝑcedūt. pri
mo in opere ad qḋ magis obligamur ne. s. ydo
latre simꝰ. secūdo ī verbo ad qḋ postea plꝰ. 3ᵒ in
corde in tertio ꝑcepto. Rursus q: plꝰ ē beneface
re ꝙ̄ nō nocere. ideo ꝑponit̄ mādatū de honore
parentū. maiꝰ ē nocere iteꝝ in ꝓpria ꝑsona ꝙ̄ cō
iuncta: magis furto ꝙ̄ falso testionio. iō sic ordi
nant̄: sicut est maior ꝯcupia respectu vxoris ꝙ̄ bo
ni tēporalis. ⁊ ita tā fides ꝙ̄ iusticia hūc ordineꝫ
debite poni arguūt. vñ lꝫ per visibilia ad inuisi
bilia dei ascendamꝰ tñ prior debet in nobis esse
intētiōe amor dei ꝙ̄ proximi. Nec obuiat ꝙ pri
or sit actꝰ cordis ꝙ̄ operis. Et ita videt̄ ꝙ tertiuꝫ
mādatū deberet poni primū. q: legislator deꝰ plꝰ
intendit maioritatē actꝰ ꝙ̄ originē: plꝰ āt est pec
care opere ꝙ̄ corde soluꝫ. Ex codē pꝫ ꝙ lꝫ rōnal'
sit prior irascibili: nihil aūt ꝓhibꝫ q̄ ad quid ira
scibilis mādata: ꝑcedere mādata que aspiciūt rōna
lis: sicut fit in pᵃ tabula: in primo ⁊ secūdo māda
to. Et in secūda de homicidio ⁊ falso testimonio
ratione. s. maioritatis peccati. Et si dicat̄ q: pō ē
ante negationē: ⁊ ita mādatū 3ᵐ: qḋ est affirmati
uum debuit poni primum nō illud quod affigit̄
qḋ ē negatiuū. Dicendū ꝙ lꝫ sit negatiuū ꝰm no
mē: tamē ē affirmatiuū ꝰm rem: ꝑcipit̄ eni in co
cultꝰ dei. Sed dicit secūda pars cōclōnis: ꝙ hec
ꝑcepta recte denario cōplent̄ numero. hic eī nu
merus teste Aug. in lib. musice. est numerꝰ perfe
ctꝰ: a quo dū ascendit̄ semp ꝑcedentis numeri fit
repetitio. vñ ⁊ pictagoras huiꝰ numeri motꝰ affe
ctu: decē celos posuisse refert̄. iō nō īmerito con
gruit mādatis diuinis. Et si obijciat̄ ꝙ tñ fuerit
octo in antiq̄ testamēto. q: dicit̄ ꝙ dr̄a euāgelij ⁊
legis est. q: lex prohibebat manū nō affectū: euā
geliuꝫ vero vtrūqꝫ. Dicendū ꝙ illud intelligit̄ q̄
ad punitionē. q: s. lex solū puniebat opus exteri
us: licet prohiberet et interiꝰ: euāgeliū aūt vtrū
qꝫ punit: aut puniendū clarius ondit. Nec obuiat
ꝙ ista mandata implicite reducant̄ ad dilectionis
proximi mādatū. iuxta illud ad roma. xiij. Qui
diligit ꝓxim legē impleuit. vl' ad mādatū de nō
concupiscere. iuxta illud glo. ad roma. vij. Cōcu
piscentiā nesciebā. bona: inquid glosa: est lex que
dū cōcupiam ꝓhibet: omne malū prohibet. Ex
plicant̄ eni distinctiꝰ in moysi decalogo. Ceterū
lꝫ plus debeamꝰ deo ꝙ̄ proximo: sūt tamē plura
mādata respectu ad proximū ꝙ̄ deū. cuius ratio:
q: vita cōtēplatiua ordīamur ad deū vbi ē maxi
ma vnio. vita vero actīa ad proxiꝫ: vbi fit discreᵒ
⁊ diuersitas. ⁊ eadē radice sunt plura ꝑcepta ne
gatiua ꝙ̄ affirmatiua: q: bonū vno mō est: malū
vero multipharīā. principalit̄ tñ nō oportet oīa
hic prohiberi peccata mortalia: nisi reductiue: vt
superbia in veneratiōe dei. inuidia in falso testi
monio. ira in homicidio. accidia in sabbati sancti
ficatiōe. auaritia in furto. luxuria ī mechia: ⁊ illuc
gula: q: est dispositio ad peccatū carnis. vt in an
dria terentiꝰ diē. Tolle bachū ⁊ cererē frigetvenꝰ
Tertia cōclō ē de cōpatiōe mādatoꝝ dei ad le
geꝫ nature. ⁊ est hec. Mādata prime tabule de le
ge simplicit̄ cēsent̄ nature: nō secūde. Dicit pᵃ
pars ꝯclōnis ꝙ ꝑcepta prime tabule sunt loquē
do simplicit̄ de lege nature. Probat̄. Illud enim
teste doc. subti. in pn̄ti disti. ē de lege nature stri
cte loquēdo de ea qḋ veritatē necessariā ex teris
hꝫ: vel necessario resoluit̄ in talia princiᵃ: hmōi
sunt tria mādata ordinanᵃ ad deuꝫ maxime duo
prima: si intelligant̄ negatiue. s. nō habere deos
alienos. ⁊ nō sumere nomē dei sui in vanuꝫ. De
tertio aūt sabbati. s. sanctificatiōe quo ad taxatio
neꝫ temporis figurale ē ⁊ cerimoniale: ⁊ transijt

nec erat legis nature.quo vero ad sanctificationē
mētis aliqñ deo exhibendā:hinc fuit ⁊ est legis
nature.nec sequit̃:lex nature nō dictabat nec hoc
tpe nec illo.⁊ sic de alijs.deo se sanctificare:g°nul
lo.est enim fallacia ꝯñtis a plurib⁹ determiatis ad
vnā īdetermiatā. nisi li nullo caperet̃ determiate
Sed dicebat secūda pars ꝯclōnis. ꝙ p̄cepta se
cūde tabule nō sunt loquēdo simpliciter de lege
nature. Patet:ea enī nō sunt simplicit̃ legis natu
re sine quib⁹ finis ꝓpri⁹ potest acquiri.hmōi sūt
precepta secūde tabule.vt pz in dispēsatiōib⁹ tā
abrahe de filio īmolādo q̄ osee de vxore fornica
ria. Notandū tñ ꝙ dicit sctūs tho.q.3 ꝙ sicut ī na
tura aliqua sunt que sp̄ eodē mō veniūt: sicut est
mot⁹ firmamēti.alia sunt que vt frequēter eodez
modo eueniūt:tñ aliqñ deficiūt: sicut non pluere
sub cane.ītia sunt que raro eueniūt vt casualia vt
pluere sub cane.Sic in natura legū aliq̄ sunt ī le
gibus que simpliciter sūt necessaria.vt sūt māda
ta in decā.alia sūt que nō sunt sic necessaria: tamē
sep̄i⁹ sequūtur prima.hoc mō mādata secūde ta
bule dicūtur de lege nature:q: raro in eis fit dis
pēsatio:⁊ multū ei sūt cōsoª.ītia sūt diuersa scita
pricipū ⁊ canones:vel in lege iudicialia ⁊ cerimo
nialia· s̄m qō pl⁹ vel min⁹ faciūt ad seruandū ea
que sunt dei ⁊ proximi. Quātū ad terciū arti^m
sunt tres difficultates. Prima ē.vtꝝ eodē mō
in oī statu fuerit obligatio ad obseruātiam hmōi
mādatoꝝ. Dicit doc.deuot⁹.q.3.art.pri. Est ei cō
siderare triplicē hois statū.s.sub lege scripta. añ
legē.⁊ tempore nature institute. In p° statu sub
lege.s.fuit obligatio penit⁹ explicita:q: exp̄ssa et
distincta fuerūt hmōi mādata. In secūdo statu.s.
añ legē fuit obligatio implicita.s.quo ad ꝓximū
In hijs duob⁹ mādatis que tangūtur in decretis
disti.pª. Ne facias alijs ⁊c.quo vero ad deum vt
honoraret̃ de⁹. In tertio aūt statu.s.nature insti
tute fuit partiz īplicita:partiz explicita.explicita ī
mādatis prime tabule.implicita in eis secūde ta
bule.q: necdū stante statu īnocētie poterat q̄s co
gitare:aut de morte aut malo quocūq3 proxi sui.
Secūda difficultas.cū pª Job.v. tres signent̃
cōcupie.s.cōcupia oculoꝝ.carnis.⁊ vite. vñ est ꝙ
due in mādatis prohibent̃.s.carnis:⁊ oculorum.
sed nō vite. Rñdendū q: due prime magis sunt
acres ⁊ ad mala pl⁹ accendūt q̄ supbia vite. Tūz
q: implicite satis tā p° q̄ q̄rto mādato prohibet̃
supbia.. Tertia difficultas.vñ ē qō dies sabba
ti quo ad veneratōnē in diē dñicā mutata ē. Re
spondit fran.de maronis in sermōe pascal' festiui
tatis:p̄ter rōnez figuralē.q: resurrectio xp̄i q̄ tali
die ab antro viu⁹ surrexit sepulchri. augmētat h̄
natiuitas ei⁹ die facta dñica.cui⁹ argumētū sumit
Aug.iiijª.de trini.q: quotiēscūq3 āñūciatio ē die
veneris scā:natiuitas xp̄i ē die dñico.3^m ē festiuitatis
pē xpe. dic ei dñico: c⁹ cras festū celebrat̃.s.s.lin
guis igneis super sanctos venit discipulos.
Cui⁹ ignis participes nos efficiat deus Amen.
Et tñ de tercio articulo. Ex quo patet ad q̄ōnez
ꝙ videlz mādata decalogi binarijs cōtenta tabu
lis maxime quo ad primā tabulā censentur legis
nature. Et nūc ad argumēta. Ad primū iā pz.ad
maiorē rñsio:ex his que dicta sunt. est eniz vera
de his q̄ sunt legis nature stricte sūpte: nō large
pro eo.s.ꝙ mltuz cōsonat legi nature. ⁊ hoc mō
duo p̄cepta secūde tabule dicunt̃ legis nature nō
primo mō. Ad secūdū dicēdū eodē mō ad mi
norē ꝙ cōcludit ꝙ precepta secūde tabule nō sūt
de lege nature stricte sumpta.de cōcupiscētia eni
in ꝓximū loquit̃ dñ dicit.cōcupiscētiā nesciebaz
esse ⁊c. Ad tertiū dicendū p° de statu innocen^c
ꝙ erat eis sufficient̃ ꝓmulgat⁹ in scriptura mēta
li.q: prediti erāt ingenio ⁊ sciebāt ad q̄d deo ad
quid proximo erāt obligādi. Ceteꝝ de statu ante
legē dico:ꝙ necdū erat euacuata total' mētis in
dustria:quin aut memoria a patrib⁹ aut ingenio
scire possent q̄d deberēt implere. Sed dū pecca
ti puersitas legē nature nimis aboleuit:scriptura
cepit occurrere:⁊ facta ē scripto ⁊ verbo decalogi
ꝓmulgatio:vt null⁹ ab ei⁹ obseruātia se excusare
posset. Et tñ de p̄ñti q̄stione. Ex p̄ñti aūt d.sicut
de ⁊c. Prima ꝯclō.decalog⁹ fert̃ ad deū p 3ª
p septenaria ꝓximo refert̃. Dicit ꝯclō ꝙ decalo
gus habet tria p̄cepta ordināta ad deū: ⁊ septez
ad proximū. Et incipit in princi° d.vsq3 ibi. Pri^m
in prima tabula ⁊c. Secūda ꝯclō. Sacro terna
rio in prima tabula sacratur vario modo mens
sedula. Dicit ꝯclō ꝙ tria mādata prime tabule ef
ficiunt mēte sacrā in ordie ad deū. Et ponitur ī lit
tera ab illo cap°. Primū ī prima tabula ⁊c.vsq3
ibi. In secūda vero tabula. Tertia ꝯclō. Honor.oc
cisio.furtū.mechia ⁊ falsiloquiū sunt secūdaria.
Dicit cōclō ꝙ hec quīq3 mādata q̄ noīantur ī cō
clusione:⁊ clari⁹ in textu:ptinēt ad secūdā tabulā
Et ponit̃ ab illo capitulo. Secūda vero tabula.
vsq3 ad finē distin.

Ciendū tñ eē tria genera mādatoꝝ. ⁊c.
Hic signat̃.xxxviij.d.que sic cōtinuat̃ ad
precedētes. Nā postq̄ in precedēti d.ta
bulaꝝ dei quo ad mādata est posita d. Nūc circa
illa mādata maxie circa quītuz de falso testiōnio
ponit̃ sermo de mēdatio.⁊ habet diuidi hec pars
in tres partes pricipales. In prima ponit̃ quid
sit mēdatiū. In secūda adiūgit̃ an sit periurium.
In tertia ꝯcludit̃ hinc breuiloquiū. Prima ī pri
cipio. Secūda.xxxix.d. Nūc de piurio videamus
Tertia distin.xl.ibi. Sextū preceptū ⁊c. Rursus
prima pticula que est.xxxviij.d.in qua anteponit̃
quid sit mēdatiū:in tres partes diuidit̃. In pria
mēdacij spēs assiguāt̃ ⁊ dr̃e. In secūda mēdacij
series cū mētiri notat̃ varie. In tertia ꝯñs ꝓgeni
es hui⁹ mali pz nō dubie. Prima in princi°. Se
cunda ibi. Hic videndū ē q̄d sit mēdaciū. Tertia
ibi. Illud etiā sciēdū ⁊c. Sequit̃.xxxix.d°. Nūc
de piurio videam⁹ ⁊c. In qua postq̄ ī p̄cedēti d.
positū ē q̄d sit mēdaciū.nūc inq̄rit̃ q̄d sit piurium
Et hz diuidi in tres ptes principales. In pª det̃
minat̃ de piurij descriptiōe. In secūda inuestiga
tur de iuramēti vitatōe. In tertia p⁹ ānotat̃ de iu
ramēti impletiōe. Prima in princi°. Secūda ibi
Querit̃ etiā vtrū liceat ⁊c. Tertia ibi. Nūc supest
videre. Alijs p̄ñtis distin.pp breuitatē obmissis
dōnib⁹. Sequit̃.xl.⁊ vltima hui⁹ tertij d. Sex
tum p̄ceptū ⁊c. In qua postq̄ manifestū ē mēda
tiū ⁊ ānexū sibi piuriū duab⁹ antecedētib⁹ dōib⁹
de duob⁹ decalogi mādatis. Nūc cōcludit̃ breui
loquiū. Et hz p̄ñs disti.diuidi ī tres ptes pricipa
les. In pª duoꝝ mādatoꝝ pz distictio. In secūda
duū testamētoꝝ subest collatio. In 3ª fit deteria
toꝝ breuis ꝯclō. Prima in princi°. Secūda ibi.
Sed cū hic p̄hibet̃ ꝯcupia ⁊c. Tertia ibi. Audistis
decē cordas psalterij. Et h̄ ē diuisio haꝝ triū disti.
in generali. Circa ⁊c

Triūz noua lex:oē mēdatiū petm̄ ꝓferens
cūctuz piuriū deliberatiue factū mortale
censeat. Et ar̃ ad partē falsaz trib⁹ medijs
Primo ar̃.ꝙ nulla lex sit noua. Si aliqua lex eēt
noua maxime hoc esset.vel q: legē veterē cōple
ret:aut q: legez veterē destrueret. Sz neutꝝ ē di
cendū.igit̃. Maior pz ex dicto ponētiū legē no
uā.s.vel q: cōplet antiquā:sicut figuratū figuraz
vel q: destruit sicut veritas vmbrā. Sed probat̃
minor.primo ꝙ nō cōpleat.in aduētu enī ei⁹ ces
sauerūt cerimonialia ⁊ iudicialia legis antique.⁊
ita poti⁹ in hoc destruit̃ q̄ cōplet̃. Secūdo pz ꝙ
nō destruxerit:q: ei⁹ lator dicit Math.v. Nō eā
veni soluere legē sz adiplere. Secūdo ar̃ ꝙ nō
oē mēdatiū sit peccatū.nō est mai⁹ peccatū simu
latio in verbis q̄ in factis. Sed quis pōt simula
ri in facto:⁊ tñ nō peccabit:ergo ⁊ in v̄bo. Ma
ior pz ex eo ꝙ facta sunt euidētiora q̄ verba:⁊ in
malo facta sunt vituperabiliora verbis ⁊ magis
mētis ꝯceptū pretendūt. Sed probat̃ minor. tū
de dño Ihesu qui simulauit se peregrinū eē eūti
bus in emaux:nō dubiū ꝙ nō peccauit. tūz secū
do de dauid qui se finxit fatuū corā rege achis.tū
3° de Ieu qui se finxit colere baal ⁊ tñ laudat̃.ex
quo videt̃ nō peccasse. Tertio ar̃ ꝙ nō oē periu
riūz factū per deliberatiōnē sit peccatū mortale.
graui⁹ est iurare p deū q̄ per euāgeliū.igit̃ si pec
catū mortale sit sp̄ periuriū.maximū piuriū erit p
iurare deū:sed hoc ē falsuz.igit̃. Añs pz.xxij.q.i.
si aūt causa fuerit. Et pz ꝙ mai⁹ ē de⁹ q̄ op⁹ eius
cuiusmōi ē euāgeliū. Sed probat̃ minor.tū quia
iurare falso sup euāgelia reddit hoiem infamem.
nō iurare nomē dei. Tū q: sic cōes psone ⁊ qui se
pi⁹ ⁊ cōiter peierāt nomē dei eēnt infames:qō ñ
ē dicendū. In oppo^m tñ primo:primi ar̃ ex di
cto Aug.dr̃iam ponētis legis noue ad antiquaz
breuis inq̄t dr̃ia:timor ⁊ amor. In oppo^m se
cūdi ar̃ auctē Aug.in libro ꝯ mēdatiū videt̃ mi
hi omne gen⁹ m'dacij esse peccatū. In oppo^m ter
tij ar̃ Exo.xx°. Nō periurabis reddes aūt domi
no deo tuo iuramēta tua. In ista q̄ōne ad ar̃ pꝫ
format̃ ⁊c. Quo ad p^m articuliī termī sunt Lex
Mendaciū ⁊ Periuriū. Prim⁹ igit̃ ē lex. vñ
legisperiti legē sic diffiniūt.vt tāgit frater Alexā
der de hal' in 3ª parte sūme collatiōe de legibus
Lex est sanctio sancta p̄cipiēs honestū prohibēs
q3 ꝯtrariū. In qua diffinitiōe tria tāgunt̃.primo
act⁹ legis cōmunis:dū dicit̃.sanctio sancta. Dici
tur sanctio:tū ratione intellect⁹ vt dirigat̃ prudē
tia.⁊ inde dicta est lex a legēdo:q: dictamie sapiē
tuz dictari habet maxime.tū ratiōe affect⁹:⁊ dr̃ a
ligādo:vt pl⁹ legi amore q̄ timore ligent̃ subdi
ti. Dicit̃ sanctio sancta q: maxime lex hz in deuz
ordinare.⁊ ex ꝯsequēti ad proximū.sanctitas eñi
sene.teste Andronico pipa^co est sciētia faciēs fide
les.ecce quo ad proximū:⁊ seruātes ea que ad de
uz iusta sunt:ecce deus. Secūdo tangit̃ finis legis
principalis:dū dr̃.p̄cipiēs honestū.i.honoris sta
tum. Ad hoc enī lex ciuibus donat̃ vt honeste vi
uant.lz plō senserit ꝙ principale fuerit in legibus
ciuiū perturbatio fugiēda. Tertio tangit̃ finis legis
secūdari⁹:dū dr̃.prohibēsq3 ꝯtrariū. iō dicit in
v° ethicoꝝ ysido.ꝙ lex posita est vt humana co
erceat̃ audacia:⁊ tuta sit inter reprobos innocēª.
Ceteꝝ noto ceteris p̄termissis legib⁹ ꝙ ex sacro
canone.3.sunt leges. Lex primo nature: ⁊ hec nō
est nisi quedā irradiatio legis eterne ī mētib⁹ no
stris ⁊ paucis p̄ceptis cōtēta ē. Secūdo lex antiq
que lex moysi scribit̃ ⁊ in pēthateuco scribit̃. Ter
tio lex noua que lex gratie dr̃ ⁊ in euāgelio cōti
net̃. Et p̄ñt hee tres leges elici ex decretis disti.i.
⁊ deinceps vsq3 ad nonā.vt pz inspiciēti. Se
cun d⁹ termin⁹ ē mēdaciū. vñ b. Aug.ī lib.de mē
dacio seu cōtra mēdaciū.mēdatiū diffiniēs dicit
Mēdaciū est falsa vocis prolatio cū intētiōe fal
lendi.vbi tria tāgunt̃. Primo gen⁹ mēdacij:duz
dicit̃.vocis prolatio.exigit̃ enī vox vt mēdaciuz
dicat̃. Dico tamē in nobis:q: demōes p ꝯcept⁹
suos inter se mēdacia p̄ñt exprimere. Secūdo no
tat̃ eius differētia:dū dr̃ falsa. Si quis enī veruz
diceret:credēs tñ falsuz dicere ꝓprie mēdaciū nō
diceret. Tertio subiūgit̃ formale:dū dr̃.cū intētio
ne fallendi.i.falsuz dicēdi. Si quis nēpe diceret
falsuz:intēdēs tñ dicere veꝝ:nō proferret ꝓprie
mendaciū.hñ quippe mētiret̃ ⁊ mēdax esset:quia
falsuz dicere intēderet:iō cōtra mētē iret. Ceteꝝ
noto vlteri⁹ ꝙ sunt tria mēdacioꝝ genera ad que
cetera reducunt̃. Primū dicit̃ pnitiosuz. ⁊ est qñ
quis mētiendo alicui obest:siue in mēte siue ī cor
pore:siue ī bonis fortune:siue alteri ꝓsit:siue nō
Secūdo dicit̃ officiō^m ab officio quādo q̄s mētiē

endo alicui prodest ꝛ nemi obest.sicut dicẽs qs vi⸗
dens aliquẽ queri ad mortẽ:faciẽs vbi sit dic q̃rẽti
nescio.Tertiũ dr̃ iocosũ a ioco:q̇ fit gr̃a delecta⸗
tionis.vt dicẽdo fabulã vel aliqd̉ aliud. Frater ge
rardꝰ odonis in ꝯmẽto primi ethi.sup illa.ꝓpoĩe
duobꝰ entibꝰ aĩcis:sctm̃ est p̄honorare veritatẽ
dicit in.q.quartũ mẽdacij genꝰ qd̉ vocat mẽdaci
uz mẽdosuz.cũ quis sola mẽciendi libidine mẽti
tur.Sz pz ꝙ pōt reduci ad vnũ triũ p̄dictoꝝ. vñ
nõ oz id cõtra alia p̄dicta distinguere: cũ nec sctĩ
aut doctores de cõi id fecerint:vt satis etiã patet
in d.p̄senti.xxxviij. Tertiꝰ terminꝰ est periuriũ
vñ ẜm mgr̃m d.xxxix.in principio:piuriũ ẽ men
daciũ iuramẽto firmatũ.ꝛ oz accipi mẽdaciũ cõtrẽ
vt habeat opponi aut iudicio aut iusticie aut veri
tati:que censent a btõ Jeronimo sup Jeremiam
cõites tres iuramẽti.ꝛ sic distigũt q: vitas dic rẽ
de q̃ iurat iusticia cãz.p q̃ iurat.iudiciũ vo moᵐ
noiat iurãtis: vt.s.loco tpe.alijsq3 circũstãtijs nõ
alias iuramẽtũ accipiat. Ulteriꝰ noto ẜm docto.
deuotũ d.xxxix.arti.i.q.ij.ꝙ periuriũ pōt ꝯmitti
tripliciter. Primo cũ p̄uia deliberatõe ꝛ solẽnitate
vt qñ iurat supra sancta euãgelia.ꝛ hoc iuramẽtũ
necdũ extat peccatũ mortale: sed hoiem infamez
cõstituit.Secũdũ pōt ꝯmitti p̄uia deliberatõe n̄
tamẽ tali habita solẽnitate:ꝛ sic ẽ peccatũ morta
le:sed nõ reddit hoiem infamẽ.Tertio pōt ꝯmit
ti periuᵐ sine deliberatiõe preuia:vt ex inaduertẽ
tia:ꝛ sic peccatũ veniale:siue hoc sit assertoriũ:sic
est iuramẽtũ de preterito aut presenti:siue proĩs⸗
soᵐ sicut est iuramẽtũ de futuro que dr̃it.vt innu
it dᶜ.xxxix.doc.sub.sicut in sophismatibꝰ due ob
ligatiõis spẽs:pō ꝛ petitio.pō eni obligat ad su
stinẽdũ posituz tanq̃ vᵐ.sic iuramẽtũ assertoᵐ.
petitio vero ad exequẽdũ p eitũ i futuro:sic iura
mẽtũ promissoᵐ. Quantũ ad secũdũ artiᵐ sũt
tres ꝯclões. Prima ꝯclo est de mẽdatio quo
ad dᶜᵐ.xxxviij.Secũda de periurio quo ad dᶜᵐ
xxxix.Tertia ꝯᵒ erit de ꝯpatiõe legis noui ad an⸗
tiquã quo ad dᶜᵐ.xl.Prima est hec.Licet oẽ mẽ
dãciũ peccatũ sit:nõ tñ quodlibet mortale censet
Dicit pᵃ pars cõclonis.ꝙ oẽ mẽdaciũ ẽ peccatũ
Probat auc̃te scĩ Aug.i liᵒ ꝯ mẽdaciũ.aut idt n̄
ẽ credẽdũ bõis:aut credẽdũ ẽ eis qs crediꝰ aliqñ
debere mẽtiri.Aut zᵒ nõ ẽ credẽdũ bonos aliqñ
mẽtiri. Sz primũ est pniciosũ.secũdũ vero stulᵐ
restat ergo zᵐ vt nemo.s.mẽtiat inq̃tũ bonꝰ:imo
si mẽtiat efficiat malꝰ. Uñ ibidẽ dicit Augusti.
Quisqs aliquoᵒ genꝰ mẽdacij qd̉ peccatũ nõ sit
esse putauerit semetipsuz turpit decipit. Confir⸗
matur.q: vbicũq3 ẽ mẽtis obliquitas:ibi ẽ pctm̃
sed mẽdaciũ hz semp iũctã mẽtis obliq̃tatẽ:q: fit
cũ intẽtione fallendi.igit.Ceteꝝ habet sp menda
tiũ iunctã sibi iniquitatez:sicut ꝛ dolositatem:qa
aliud in ore aliud in corde gerit. Uerba eni plone
teste in thimeo ad hoc nob a dño deo data sunt

vt eis cõceptꝰ nostros valeamꝰ exprimere:qd̉ nõ
facit mẽdax.imo oᵐ sui cõceptꝰ ꝑtendit.Jd̉ do⸗
ctor subti.veãns causaz in d.xxxviij. vñ ẽ hoc ꝙ
mẽdaciũ nõ pōt bñfieri cũ tñ mors inocẽtis pos
sit benefieri:sicut si abraã ad preceptũ dei suũ fili
uz interfecisset.Dicit ꝙ rõ ẽ:q: mendaciuz in suo
noie includit:ꝛ actũ ꝛ deformitatez : sicut furtum
furtũ eni nequit bñfieri q: necdũ includit cõtre⸗
ctaᶜᵐ alicuiꝰ rei:qd̉ dicit actũ: sed rei alieᶜ inuito
dño vbi ẽ deformitas.Jta mẽdaciũ necdũ expri⸗
mit vocis expressiouez q̃ actũ noiat:sed intentio
nez fallendi vbi extat deformitas. Et si obijciat
de patribꝰ antiquis qui videnť fuisse mentiti:nec
tñ peccasse sicut de abraaz Geñ.xxij. qui dicit se
reuersuꝝ ad seruos suos cũ puero suo Jsaac:ꝛ tñ
intendebat cũ immolare. Rursuz de Jsaac qui
dicit de rebeca ꝙ soror eiꝰ esset:ꝛ tñ erat vxor eiꝰ
Et de iacob qui dicit se eẽ esau primogenitũ. Et
Joseph qui dicit auguriaᶜᵐ fratribus suis ꝛ vo⸗
cauit eos exploratores.Et de iudith q̃ multa mẽ
dacia dixit holoferni.vt pz in libro suo:laudat tñ
Dicendũ pᵒ de abraã vt refert in libᵒ antiquita
tũ Josephꝰ.ꝙ sperabat ꝙ dñs suscitaret Jsaac fi
liuz eiꝰ post imolationez:id̉ nõ mentiebat: quia
sperabat cũ eo se reuersuꝝ.Dixerat eni sibi dñs:i
Jsaac vocabit tibi semen.id̉ certꝰ erat de ꝓmissio
de[illegible]nec est cito inferendũ mendaciũ abrae qui dr
pater fidei.De Jsaac vero qui vocauit rebeccaz
vxorez:sororez suã veꝝ dicebat:q: erãt eiusdẽ tri
bus.ꝛ tales in lege mosaica dicebant aut fratres
aut sorores:aut frater aut soror. ꝛ ita veritatez ta
cuit:qd̉ est in casu licitũ:nõ tñ falsitz dic.De alijs
aũt vt iacob.ioseph ꝛc.nõ videnť vt dic doc.sub.
īmunes a pctõ veniali penitꝰ. lz sanctꝰ tho.q.ij.
ꝛ perãpliꝰ doc.deuotꝰ.q. ij.d.xxxviij. eos varie
excusent.Nõ eni est magnũ si dicamꝰ eos in hoc
venialit peccare.cũ eciã non negemꝰ de apostol'
qui fuerũt pfectiores.ad Gal'. quippe.ijᵒ. de pe⸗
tro dicit paulꝰ.Jn faciez ei restiti: q: rep̄hensibil'
erat.Ceteꝝ de iudith necdũ venialit: sed forsan
mortalit peccauit:q̃ ornauit se vt excitarz holofer
nẽ ad peccatũ luxurie.laudat tñ nõ in hoc.b.in li
beratiõe sui ppli. Sed qd de mendacio obste⸗
tricũ egiptioꝝ.Dicendũ ꝙ iter Gregᵐ.ꝛ Jeroᵐ
de hoc vã videtur opᵒ.vñ vt patebat i eis zᵃ cõ⸗
siderãtur. Primũ pietas.q: parcere vite pueroꝝ
hebreoꝝ voluerũt.ꝛ sic intendit Jeronimꝰ ꝙ me
ruerũt:ꝛ ꝙ edificauit eis deꝰ domos spũales.
Secũdũ fuit amor vite ꝓprie ne interficerentur
dicendo veritatez.ꝛ sic loq̇tur in glo. sup Exod.
Grego.ꝙ merces eaꝝ ꝯmutã ẽ i tpale bonũ ꝛ fu
it pctm̃ veniale.Terᵐ ꝯsidatur omissio cõfessiõis
diuie vtutis:q: n̄ sũt ꝯfesse vitatez diue vtutis
dũ debãt:ꝛ sic fuit eaꝝ peccatũ mortale:si hoc tñ
fecerũt. Ex quo manifeste ꝯcluditur secũda ps
ꝯclonis.ꝙ.s.quodlibet mendaciũ nõ extat pctm̃

mortale :peccatũ eni mortale nõ cõmittit sine cõ
tẽptu.in mẽdatio aũt nõ sp accedit contẽptꝰ dei.
patet in mẽdacio iocoso ꝛ officioso.vñ in glo.su⸗
per pricipiũ exodi dr:ꝙ infirmis mẽtiri cõcedit
nõ quin peccẽt nõ tñ ad mortẽ.Sed de viris pfe
ctis qd'videt dicere doc.deuo.q.iiij.ꝙ eoꝝ qõli⸗
bet mẽdaciũ arguit peccatũ mortale cũ sint velud
exẽplar in populis.ꝛ ita si mẽciat nulli de cetero
crederet marie dũ eoꝝ pfectio inapto est oᵐ.tñ ꝛ
merito tã doc.sub.q̃ sancto tho.q.iiij.videt.non
eni pfectꝰ se ad ampliꝰ.ex eo ꝙ sic se obligauit q̃
aliꝰ.s.peccet mortaliter:nõ aliꝰ nisi tñ videret ex
hoc iminere pusillis scãdalũ: aut fidei detrimẽtũ
ꝛ tũc nõ:q: pfectꝰ.sed rõne huiꝰ additi posset pec
care mortalit.vñ valde turpe ẽ ꝛ ad miꝰ g̃uiꝰ ve⸗
niale viris pfectis vt religiosis ꝛ p̄latis mendaci
um q̃ ceteris. Secũda cõclusio de piurio iuxta
distictõ.xxxix.ꝛ est hec.Licet piuriũ lege prohibe
atur dñi:nõ tamẽ oĩe iuramẽtuz. Dicit prima
pars cõclusionis ꝙ piuriũ prohibet lege dei.pro
batur.qd̉ directe est cõtra mãdatũ dei lege prohi
betur:huiusmodi ẽ piuriũ.est nẽpe tã periuriũ ꝯ
scdm mãdatũ prime tabule.q: nomẽ dei assumit
in vanũ:q̃ cõtra quitũ secũde tabule inq̃tũ vgit
in nocumẽtũ ꝓximi.Cõfirmat:q: accipiendo sic
nomẽ dei ꝛ false nequit fieri nisi ex contẽptu.Ex
quo pz ꝙ dubiũ nõ est asserendũ pro vero cũ iu⸗
ramẽto alioqui sic assumẽs :dato ꝙ diceret verũ
peierat:ex pᵒ nãq3 articulo hitus est.ꝙ periurium
nõ est soluz oppositũ vitati sed iusticie ꝛ iudicio.
vñ si in iudicio qs aduocaret ad ferẽdũ testimõi
um de nõ bñ certo:dicere deberet q̃tũ possuz sci
re:aut mea fragilitas se extẽdit : aut aliud hmõi.
Patet extra de scrutinio i ordine faciendo caᵒ vi
cio.vñ ibi.Uñ in tali responsõe dicit papa. Pec
care aliquẽ nõ credimꝰ: ceteꝝ peierat qs si iurat
se nunq̃ bonũ factuꝝ:q: iurat ꝯ diuinũ p̄ceptum
aut si iurat se nunq̃ religionẽ intraturũ: q: ꝯdicit
spũisancto:qui semp ad meliora dispõit.ꝛ tale dr̃
piuriũ incautũ. Sed dicebat secũda ps cõclonis
ꝙ omne iuramẽtũ nõ prohibet. Probat.Omis
actꝰ q̃ hz exẽplar in deo nõ est illicitꝰ.hmõi ẽ iura
mentũ.Jurauit eni dñs ꝛ nõ penitebit eũ.Cete⸗
rum actus talis debitã aspicit materiã ꝯfirꝰ est
pacis ꝛ fidei ꝛ veritatis exhiturꝰ reuerẽtie diuie
maiestati.vñ bñ.ps.Laudabunt oẽs qui iurant i
eo. Ex quo patet error mãiceoꝝ dicentiũ oĩe
iuramentũ esse illicitum.q: dicit dñs Math. v.
Nolite iurare omnino:non eniz dixit dominꝰ ꝙ
nullꝰ vnq̃ iuraret:sed nõ pro qualibet causa. nec
ad hoc assuescat.Sed nunquid est iurandũ p cre⸗
aturam.quia dicit Pius papa.xxij.q.prima. Si
quis per capillũ dei iurauerit:aut p caput.si in ec
clesiastico ordine est deponatur.si laicus est ana⸗
thematizetur.Dicendum ꝙ hoc decretum est cõ⸗
tra illos qui credebant deum ẜm diuinitatem ha

bere membra:sicuti homines habent.ideo meri⸗
to sunt veluti heretici reputandi.Uel loquit con
tra illos qui turpiter modo caput modo pedes p
iurant Jhesu xp̄i:indiuisibilez tunicã dei diuiden
tes.pōt etiam iurari p creaturaz inquãtum in ea
est vestiᵐ dei.vt Joseph qui p salm iurauit pha⸗
raonis:sed non credendo aliquid numinis in ea
constare.Sed dicit dñs Mathei.v. Nolite iura
re neq3 per celum ꝛc.imo ꝙ plus est potest sumi
ab infidelibus testimoniuz p ydola iurantibus:
non ponendo spem in ydolo:sed confidendo de
veritate iurãtis.patet in Juda machabeo accipi⸗
ente iuramentũ a romanis.ꝛ Jacob a laban so⸗
cero suo ꝛ patre rachel. Tertia conclusio est d
compatione noue legis ad antiquaz.ꝛ est hec.
Lex noua amoris:lege antiqua timoris:minꝰ gra
uis existit. Dicit prima pars ꝙ lex noua dicit
lex amoris.patet in gratia collata filio dei incar⸗
nato:legem cum discipulis suis in monte: veluti
vno ex eis dictante.Lex antiqua lex timoris. patz
quia illic dominꝰ in noua:pater deꝰ sepe noiatur
Si ego dominꝰ inqnit:vbi est timor meꝰ. si ego
pater vbi est amor meus:buccinis etiã resonanti
bus ꝛ fulgure:donata est:vt diceret populus non
loquat nobis dñs ne forte moriamur. Sed dic
secunda pars conclusionis.ꝙ minus grauis exi⸗
stit lex euangelica q̃ lex mosayca. Patz vnica di
stinctione quaz dat doctor deuotus.q.iij.xl.disti.
Est enim in lege considerare tria precepta obli⸗
gantia affectiones interiores ad implendũ zᵒ ad
iutoria.Si loquamur de preceptis in lege mosai
ca fuerunt tria.Cerimonialia.iudicialia: ꝛ moralia
Quo ad cerimonialia simplicit fuit grauior lex
moysi q̃ nostra.Uñ beatus Augustinꝰ in libro
ad responsiones ianuarij.ꝛ tangit in decretis di⸗
stinctiõe.xij.pars illius auctoritatis dicit.ꝙ Ra
bimoises enumerauit in lege sexcenta legalia ad
que omnes tenebantur.ꝛ aliqua erant valde dif⸗
ficilia.vtputa:omnem masculũ ter in anno in ihe
rusalem apparere quantũcunq3 distaret. ꝛ talia
multa.Talia non sunt in lege noua. Jdeo Petrꝰ
actuum.xv.dicit.Quare vultis super nos impo⸗
nere onus graue.quod nec nos nec patres nostri
portare potuimꝰ.Si secundo loquamur quo ad
iudicialia:nulla posuit dominus :sed dimisit ec⸗
clesie ꝛ principibus ordinanda.ideo ex parte euã
gelij in se simpliciter:noua lex minus grauis est.
respectu autem imponentium quodammodo nõ
quia in antiqua lege nullus habebat auctorita⸗
tem leges condendi:sicut modo in noua: vbi plu
rime condite sunt:tam in canonico iure q̃ ciuili:
que honorare videntur libertatem euangelij su⸗
per legem mosaicaz. Quo autem ad moralia q:
magis explicita sunt in noua lege q̃ in antiqua:
quodammodo strictior est noua q̃ antiqua.

Quo vo ad scðz pricipale.s.affectões min⁹ gra
uis est multo noua q̃ antiqua: q: ad primã ducit
amor: que oia facit leuia. ad scðaz ratio: qui cũcta
aliqualiter reddit grauia. Quo vero ad 3m.s.adiuto
ria: etiã leuitas ẽ lex xpi vt ipse dicat. Jugũ meuz
suaue est ⁊ on⁹ meũ leue. Sũt eni sacra septez de
quib⁹ in sequẽti quarto libro imediate dicet: ve
luti vasa grẽ in lege noua caritate redũdãtia ple
nissime vt feramur leuit lege noua: veluti pẽnis
aues: rotis curr⁹: ⁊ velis naues. Quãtũ ad 3m
articlm sũt tres difficultates. Prima qð est mi
nus mẽdaciũ pniciosuz: iocosuz: vel officiosuz di
cendũ q officiosuz. vtilitas ei adiũcta diminuit d
rõne peccati: quã nõ hz ita: aut perniciosũ aut io
cosuz. Secũda difficultas. vtrũ iuramẽtũ coa
ctum: ⁊ dolosuz obliget. dicit doc. doctor⁹ arti. 3o.
xxxix. d. duab⁹ primis. q. q se hñt ex opposito. q
eni ad deũ dolosuz iuramẽtũ nõ obligat: q: nõ i
tẽdebat sic iurãs se obligare: sed bñ quo ad pxi
mũ: q: accipiũt vba sm qð audiunt. ecõtra de co
acto q ad deũ obligat: nõ q ad pxim. vñ pror le
guz dicit q vi aut metu fit: ratũ non habeo.

Tertia difficultas. Quid apparet grauius in no
ua lege. dicit doc. subtil. d. xl. q sacrm ꝯfessionis.
est nẽpe valde magnũ hõi aliqñ ignoto oia dicer
pctã sua. tñ addita ẽ magna cautela: vt .s. reuelare
nõ possit iniuriã vt quidã dicat. qð nũq̃ audiui ma
gis scio: q̃ p cõfessionẽ scio. ratio q: possuz loq
de eo qð nunq̃ audiui: nõ tñ de eo qð scio p ꝯfes
sionẽ. Ex q pz ad qõem. q.s. noua lex oẽ mẽdaci
uz pctm pferẽs cũctũ: piuriũ delibatiue factũ mor
tale indicat. Tũc ad argumẽta. Ad primũ negã
da est minor p vtraq sui parte. ⁊ dũ p° probat
q destruxerit: q: ea adueniẽte cerimonialia ⁊ iu
dicialia cessauerũt. dico q argum ẽ in om. eo ei q
cessauerũt tũc signũ ẽ q id aduenit cui⁹ erãt vm
bra ⁊ figura. ⁊ ita eoz adiplerũ ẽ misteriũ. Cũ vo
pbat q nõ destruxerit: q: scriptũ ẽ. Nõ veni legẽ
soluer sz adiplere. veritatẽ hz mõ pdicto: aut iplẽ
do sic veritas figurã i cerimonialib⁹ aut pficiẽdo
sicut in moralib⁹ que sũt ab eo pfecta. Math. v.

Ad secũdũ dico ad maiorẽ: q triplex ẽ simulatio.
Pria ẽ doctrine qual fuit in xpo sic allegat: ondit
eni se talẽ extra: qual erat itra in eoz cordib⁹: vt
postmodũ meli⁹ eos doceret. Secũda ẽ cautele q
lis fuit in ieu: ⁊ maxie in dauid: ⁊ hee due nõ sunt
pctm. Tertia ẽ duplicitatis sicut ẽ in ypocritis q
fetidi sunt iteri⁹: ⁊ boni apparẽt exteri⁹. ⁊ de hac
arguit maior ⁊ hz vitatẽ. Ad 3m dicit doc. sub.
d. xxxix. q maxim iuramẽtũ ceteris parib⁹ ẽ iura
re p deũ: ⁊ ita mai⁹ q̃ p euãgelium. Ordiauit tñ ec
clesia ad terrorẽ maloz tale iuramẽtũ supra sctã
dei euãgelia: qteri⁹ hõ aut metueret infamiã aut
dei aptaz vidictã: q̃uis ceteris parib⁹ mai⁹ sit iu
rare p deũ: ideo nõ assuescat os nrm in iuratione
nois dei. Et tñ de ⁊c. Ex pñtib⁹ ⁊c. Pria ꝯclo
Extãt mẽdacia tex⁹ attestat genere varia ⁊ clare
pbat. Dicit ꝯclo q diuersa sũt gña mẽdacij: põit
ꝯclo p totã. xxxviij. d. Secũda ꝯclo. xxxix. d. Ju
ratio vana sane prohibet: sz extns sana nõ sic ibi
bet. Dic cõclo q piuriũ simplr phitũ ẽ nõ ita iu
ramtũ: ponit p. xxxix. d. Tertia ꝯclo. Cõcupia
magis abijcit lege xpi pia q̃ papit. Dicit ꝯclo q
cõcupiscẽtia q phibet in duob⁹ vltis decalogi p
ceptis: magis vicit lege xpi q̃ antiq. ⁊ ponit p to
taz. xl. d. Et addat dra legis none ⁊ veteris.

Et sic finit terti⁹ liber sniaz.

Incipit quart⁹ liber.

Eminẽtissime vnitatis quã ꝯmittat suppꝛema tritas rez ꝯditaz ⁊ cõdibi liũ alpha ⁊ o: pricipiũ seu finis circun spectissimi viri pres optimi mgri eius laudib⁹ celebrãdi ppetuis: hoc in vltio finali seu pricio exẽplar p modulo atq tippũ secutur⁹ actũ hũc i triplices ꝯdido ptes. Prio ei petri laus de cãtabit p qrto sniaz. Secũdo qð ex trincabr o pinionuz variarum. Et 3o gra redonabit p cu mulo graz. Dico igr p° q actu in pñti petri laus ⁊c. pro q thẽa pluries hac in alma vniuersitate a libiq a me pãssũptũ: nũc ꝯclusiue accipit librãs vba grauitatis.s. Sirãtes vallez venerũt ad por tã ciuitatis. in q quð ⁊ als breuis ligua declara uit ad tãti põtificis petri pariseoz psul. libz com mẽdand magnificũ. iuxta libri qtuor scismata qt tuor iuẽta sũt ondi. nẽpe prio ondit vigẽs iteria bilitas ⁊c. vt i alijs pricipijs vsq ibi. viator ho nis gestiẽs se iũgit ꝯtẽplãtib⁹: sanat⁹ cura medici in qrto sniaz. Trib⁹ pris pcedẽtib⁹ mis in tribus pricipijs dino expeditis suffragio: de qrto coad iutore deo aliqd eloq mos me ꝯpellit ꝯsuet⁹. Jn quo vt in pñtiaz dicebat ondit amãtissima vitas a diu patẽtiori reficiẽs solamie: qð pbat honesta tis titul⁹ apcõr famosior insignit⁹ maiestate cuz dic thẽa. ad portã ciuitatis. pp qð viator hois ge stiẽs se iũgit ꝯtẽplãtib⁹ sanat⁹ cura medici. quid pres disertissimi. qd viuis: clari⁹ ve h porta fari pt in piseoz psul viri eleuatissimi total sui opis lib qrt⁹ magnific⁹. q ciuitas: cui⁹ ianua itroit⁹ q cen set: pter illã de q admirãs dauid canit. Glosa di cta sunt de te ⁊c. Hec igr porta dñi iusti intrabũt in eã. O h⁹ porte amãtissima vitas. O pelect⁹ tãt⁹ amor vitatis ꝯtẽplatiõis psagiũ adit⁹ maiestatis isignit⁹. Quid mgro nro pui⁹ tã lucidũ tã aptuz tã exiguo codice ciuitatis ihrlz pñtanit apturã h qppe qrt⁹ sniaz lib lilijs vallat⁹ celicis: cuz viole pigmẽtarias ciuitatis dei sũmi redolet areolas aromatũ: tãtũq in stuporis mẽtez ꝯtẽplãtis cõ uertit apicẽ: vt frena cor⁹ hitãs celestia meditet. raptuq extra se subleuat⁹ illð sepi⁹ apocal. gratu labund⁹ replicet. Vidi scilicz ciuitatem sanctam ihersalẽ nouã descendẽtez de celo adeo paratã sicut sposã ornatã viro suo. Clamorq proti⁹ ad iungat. Ecce tabernaculũ dei cũ hoib⁹ ⁊ habita bit cũ eis. vt nõ imerito hac de porta mistica hoc quarto sniaz ope. illud alani inter poetas nõ mi nimi i d cõplãtu nature affat. hec ẽ sol p quã mẽ tis diescit in tenebris cordis ocul⁹. hec ẽ delicio sa aie paradisus. hec est q in celeste terrenũ: in im mortale caducũ hoiem in deũ deifice mutationis aucte cõuertit. hec est vnũ nostre peregrinatiõis remediũ. Et sequit. j. Humane noctis lucifer sin gularis nostre miserie redẽptio spãlis. cui⁹ aciez nulla aeris rubigo ꝯfũdit: nõ dẽpsitas terre ope ram ei⁹ ondit nõ aque altitudo despectũ ei⁹ obtũ dit. h ille. Sub nubilo q̃ naso ouidi⁹ in prime thamor. dũ iter celicũ describerz atq supnos adi tus hãc portã hoc.s. sniaz volumẽ vlteri⁹ visus ẽ aggredi sic iquẽs. Est via sublis celo manifesta sereno: lactea nomẽ hz cãdore notabil ipso. Hac iter est superis ad magni tecta tonãtis: regaleq domũ: dextra leuaq deoz. atria nobiliuz valuis celebrãtur apertis. Et sequit paulopost. Hic loc⁹ est quẽ si det audacia verbis. haud tyrãni magni dicisse palacia regis. Vere o optimi pres hoc in quarto subleuat⁹ est in spũ pontifex r.f. Petr⁹ pa riseoz antistes vt ciuitatis iherusalẽ in muris au reis portas innotaret dispõe supermũdiali i pla gaz terre qualibz tres denotãs apertural cũ vasi bus argẽteis lapide vario ⁊ agni noie insignital sicut diui⁹ Joh. aposto. in apocal. viderat Jhm insinuãs dnsorẽ ondit mihi ciuitatẽ sanctã ihrlm descẽdẽtẽ de celo a deo paratã habentẽ claritatẽ dei ⁊ lumẽ ei⁹ simile lapidi pcioso tanq̃ lapidi ia spidis sicut cristallũ: ⁊ habebat muz magnũ ⁊ al tuz: habẽtez portas duodeciz: ⁊ in portis ãgelos xij. ⁊ noia scripta: que sũt noia. xij. tribuũ filioruz israel. Ab oriẽte porte tres. Ab aquilõe porte. 3. Ab austro porte tres. Et ab occasu porte tres. Sic quippe quart⁹ hic in duodenarios cũ bina ptiat resultat quiquagesim⁹ quo numero h extat liber cõflat⁹. duo quippe amorez dei denoiat et proximi: quo succinctus mgr noscit scripsisse. Ab oriẽte tres porte scribunt: q: libri exordi seu prio dm duodena de trib⁹ sacramẽtis vel de celi qui busdã aditib⁹ Bapti° Cõfirmatiõe atq Euca agit. Baptismo quippe spũalit nascimur. cõfir matiõe roboramur. sed euca cõducimur. Rur sus a parte aquilonari tres porte sunt noiate: qa reliquo duodenario veluti quadratis in ternarijs tota secũda p⁹ naufragiũ tabula describit cũ or dim ecclesie principio. vt in hoc illud pbi p° ethi coz cõpleat. tetragonism⁹ sine vituperio. Recte quippe contritio: cõfessio ⁊ satisfactio porte celi noiant que prez aquilonis culpã dico aspiciunt que manifeste hoc in libro intimant. Succedunt australes porte ternarie: q: 3° in duodenario q̃ lucide vltra ordim cõpletũ tractatuz de triffarijs bonis cõiugij fide ple: atq signo mgr egerit vix null⁹ exprimere sufficit. Sub austro situant: quia nimia caritas vt diui⁹ clamat paul⁹ filiũ dei nat nre vniuit. cui⁹ magnũ sacrm idẽ refert estiat cõ iugiũ vltimis sermonib⁹ quart⁹ currit duodena ri⁹ in quo veluti in speculo clarissimo mõstrat vl tra cõiugij supplemẽtũ mortuoz surrectio ꝯd° in dotib⁹: fulgor extimi⁹ ibi: iudicãtis qlitas: assistẽ tiũ venerabilitas. An in iudicio diuinitas vel so la humanitas appareat duab⁹ distictõib⁹ vltimis duaz ciuitatũ ihrlm ⁊ babilonis fit discretio: ba bilonia miseris: sed btis ihrlm cũ fruitiõe pfecta tribuit. de qua ler⁹ dauid dicit. Jhrlm que edifi catur vt ciuitas: cui⁹ pticipatio ei⁹ i idipsũ. O to talis liber sniaz mirific⁹ in q a rez deo principio trãscẽdo. in scðo creaturas p vnionẽ. i tertio vbi dei ad dñ rursus in h° qrto fit recursus vt res cun cte denotant tũc cõpleri cũ ad suũ vñ veniũt re uertunt principiũ. Vñ bñ dicit i toti⁹ libri exor dijs hoc cõpegisse volumẽ ex testionijs veritatis in eternũ fũdatis: finaliq epilogo alijs dñm se raphicis ꝯuelatũ: cõmemorãs op⁹ suũ ei⁹ de pe dib⁹ sumpsisse fatet. Sic ⁊ pdicte ciuitatis i figu ra iohs faciẽs fundamẽta dicebat. Et mur⁹ ciui tatis hñs. xij. fundamẽta. ⁊ in ipsis. xij. noia apo stoloz ⁊ agni ⁊ hincide in quadro locata ciuita te ⁊ lapides pciosi addito de duodenario ⁊ mẽsu ra aurea portis ⁊ muro mẽsuratis. Hui⁹ ciuitatis resultat decor fastigij quã p posse iã depinxit sti lus mgri. O gloriosissime psul lũbardoz gẽma. ytalie fulgor. pariseoz radi⁹. frãcigenaz speculũ. petre doctor egregie: pp etuus retribuat hic tibi p labore triũphus in supna sancta ciuitate. Cũ q cũcta p scta ⁊ noia q h exilio manẽtẽ teste paulo nõ habem⁹ ciuitatẽ sz futurã expectam⁹ veniamus letabundi. Amen. Residuũ hui⁹ pricipij sup quarto sniaz require in fine tabulaz. qð sic icipit Expedit⁹ p dñi gratiã ⁊c.

Samaritan⁹ eni ⁊c. Celestis medic⁹ vni genit⁹ dei optimi mgri pres atq celicis a patre missus a solijs: veniẽs in mũduz hũanũ gen⁹ iã lãguore pmortuũ: visitare dignus est carne nostra prius trabeatus. hincinde suauis simisq pigmentorum collectis odoribus: electu arium saluificum infirmãti contribuit. nec prius ad patrem ascendit: qui a patre exiuerat. A sũ mo: inquit ps. celo egressio eius. ⁊ occursus eius vsq ad summum eius donec vasa gratiarum que sacramenta nomino: nobis possidenda relin queret: culmine de prox° digitis exarato spiritus linguis in igneis caritatis. Sic quippe dudum Jhesus alius q̃ syrach proferunt nostro de Jhe su loquitur: vnguentarius faciet pigmenta sua uitatis et vnctiones conficiet sanitatis.

O vnguētari⁹ mirabil'. O noster samaritan⁹. O splendor. O radi⁹. O sapia dei patris seminecē semiuiuū a iherusalē in ierico descēdē tē manib⁹ proprijs: vnguētis varijs: sanasti vulnerib⁹ liuorib⁹: plagis tumētib⁹: p̄ractis cōfectioni tuoꝝ pigmētoꝝ sanitatē suauitati socias: vt sanitas suauitatē amabilē redderet ⁊ suauitas sanitatē exornaret: simulq3 vtili dulcedo iungeret. Sic q̇ppe noster flaccus orati⁹: dū artis poetice p̄cepta describeret intulit. omne tenet punctuz: qui miscuit vtile dulci. Tāti igr̄ medici eruditissimi mgr̄i: q̊s sciaꝝ varius decorat cune⁹ antidota medicinasq3 mēte lustraturi: quartū sniaꝝ libꝝ ingredi estimo oportunū: vt si in p⁹ dei sūmi appuit maiestas. ⁊ in secūdo nota est ei⁹ potētia. in tertioq3 dei saluatoris appuit benignitas. iā in hoc finali proclamet demētia dei. hic q̇ppe quartus vt de ceteris taceaz superne iherusalē aperit ⁊ ostendit viagiū vt iam nō de via ambulātes sacramētis cōfortati securi celicas statiōes adeam⁹. Hūc igit̄ libꝛuz accipiēs in manib⁹: ternas diuidēdū iudico in particulas. In prima dono sacramētoꝝ celi resplendet iter preuiū. In secunda aurea drōꝝ hinc tangitur ⁊ plenū gaudiū. In tertia clausionē dictoꝝ bene gratū fert epilogiū. Prima in pricipio. Secūda d. xliij^a. ibi Postremo de conditōe resurrectionis ⁊c. Tertia in fine toci⁹ operis. ibi. Hec de pedib⁹ sedēns ⁊c. Rursus prima particula in qua dono sacroꝝ ⁊c. in tres ptes diuidit̄. In prima deteriat̄ de sacramētis sed generalit̄. In secūda inuestigat̄ circūcisio incidētalit̄. In tertia continuat̄ sacr̄m x̄pi specialit̄. Prima in principio. Secūda ibi. Fuit tamē inter illa sacr̄m quod ⁊c. Tertia d. ij^a. ibi. Jam ad sacr̄a noue legis ⁊c.

Rursus pr̄a particula in qua deteriat̄ de sacramētis generalit̄ in tres partes diuidit̄. In prima p̄mittit̄ sermo narratiu⁹. In secūda adiūgit̄ texꝰ cōiunctiu⁹. In tertia cōserit̄ ordo collectiu⁹. Prima in principio. Secūda ibi. De quib⁹ quattuor primū cōside. ⁊c. Tertia ibi. Sacr̄m ē sacre rei signū ⁊c. Cui⁹ vlterior diuisio satis in promptu est ideo dimittit̄. Ideo sequit̄ illa secūda pars pricipal' hui⁹ d. Fuit tn̄ inter illa sacr̄m ⁊c. In q̄ inuestigat̄ circūcisio incidētalit̄. ⁊ hec h3 diuidi i tres partes pricipales. In prima p3 circūcisiōis efficatia. In secūda adest dubitatiōis materia. In tertia claret vi sermonis eiusdē sub ā. Prima in princi⁹. Secūda ibi. Querit̄ autez de viris ⁊c. Tertia ibi. Hic dicēdū ē in quo instituta ⁊c. Et h̄ est dio p̄ntis d. in generali. circa quā talis mouetur titul⁹ q̄ōnis in spāli videlicet.

An cerimonia vel sacr̄m circūcisio censeat̄
a Et arguit̄ q̄ fuerit cerimōia triplici me^{o}
Primo sic. Illud erat legis mosaice cerimonia: qđ tp̄e moderno nulla pōt ratōe seruari sed hmōi est circūcisio. igr̄ ⁊c. Maior p3 ex dr̄ia cerimoniaꝝ ad iudicialia ⁊ moralia. moralia eniz semp sunt viua q: manēt etiā sub lege x̄pi: ⁊ pfectius q̄ i lege moysi. Judicialia vero mortua sūt q: nō manēt: nō tamē sūt mortifera: q: possent a principib⁹ institui. Cerimonialia vero mortifera sunt: q: nequeūt bene fieri. Sed patz minor apl̄i snia dicētis. Si circūcidamī x̄ps vobis nihil proderit. Secūdo ar̄ sic. Nō fuit pfectior circuncisio obseruatiōe sabbati: imo videt̄ ecōtra. sed obseruatio sabbati fuit cerimonial': ergo ⁊ circūcisio Maior p3 ex eo q̄ obseruatio sabbati in mandatis decalogi cōtinebat̄: qui erat toti⁹ legis sū^a. tū quia sepius recolit̄ in lege. memēto vt diē sabbati sanctifices. tū secūdo q: maxima trāsgrediētib⁹ pena dabat̄. patet Numeri. xv. de colligēte soluz ligna in die sabbati qui pp hoc fuit lapidat⁹. S3 probat̄ minor ex dictis docto. dicētiū q̄ ideo nō remanet in noua lege q: erat cerimonialis.

Tertio ar̄ sic. Omne futuri figuratiz in antiqua lege dicebat̄ cerimonia: sed circūcisio maxie erat hmōi. igr̄ ⁊c. Maior p3. q: cerimonie erāt institute ad signdum ventuꝝ x̄pm: aut celestis regni glorīā. S3 probat̄ minor. Vn̄ geñ. xvij. legitur data in signū. Et ad roma. iiij. vocat̄ signaculuz ⁊ patet. q: signabat remotionē supfluoꝝ in gl̄ia.

In opposi tū th̄ ar̄ auctoritate mgr̄i i l̄ra noīantis circūcisionē sacr̄m: cū igit̄ sacramēta a cerimonijs distingui videant̄: sequit̄ propositū. In ista questione ad libros ceteros pariformiter sūt tres articuli declarandi. Prim⁹ triū terminorum expositiu⁹. Secund⁹ triū ꝯclusionū positiu⁹. Tertia triū difficultatū iuxta tres conclusiones motiuus. Quantū ad primū articulū teri sunt Sacramētū Cerimonia ⁊ Circūcisio. Prim⁹ igr̄ termin⁹ est sacramētū: quasi sacrās mentē. Vnđ doctor subti. in p̄nti d. q. ij. arti. iij. sacramēti talē donat diffinitionē. Sacramentū est signū sensibile gratiā dei vel effectū dei gratuitū ex institutione diuina efficacit̄ signs ordinatū ad salutem homis viatoris. in qua diffinitiōe tria tangunt̄. Prio gen⁹ scr̄i: dū dr̄. signū sensibile. multa eniz signt que nō sunt sacra: sicut circul⁹ ante tabernā ibi signt vinū esse: nō tamen noiatur sacramētuz. Et quo ad hoc noto triplex signū eē. memoratiuuz: demōstratiuū: pronosticū. primuz est p̄teriti secūdū p̄sentis. tertiū futuri. Et hoꝝ triū sacramēt̄ extat signū passionis x̄pi preterite: gratie mō collate: ⁊ glorie future. Secūdo tangitur causa effectiua sacramenti: dum dicit. ex institutione diuina efficaciter significans. Causa eniz effectiua sacramentorum deus est. Dicitur vero efficacit̄ ad differentiam sacramentorum antique legis: i quibus ex natura sacramēti nō cōferebat̄ gratia dempta circuncisione. Dicitur autem q̄ significat gratiam aut effectum dei gratuitum propter eucharistie sacramētū. Illud cū pprie nō signt gratiā sed effectū gratuitū. i. corp⁹ x̄pi: veꝝ aut mistiū: vt patebit suo in loco. Tertio tāgit̄ causa final' sacramēti: dū dicit̄. ordinatū ad salutē hoīs viatoris. vt. s. per visibilia ad inuisibilia ascēdam⁹. Ex quo p3 q̄ in celo nulla erūt sacramēta. Et hec doctoris nostri diffini^o satis cōcordat illi quā hugo de sācto victo. in lib. suo de sacramētis ponit. Sacramētū est elm̄ corpale oculis quidē suppositum ex institutōe rn̄tans: ex similitudie signs: ex sctificatiōe inuisibilē gratiā cōferēs. vt p3 inspicienti Ceteꝝ noto vt notat sanct⁹ tho. parte p^a p̄ntis d. q. p^a. q̄ sacramētū dr̄ tripliciter. Primo^o dicit̄ sacramētū id qđ est veluti origo sacramēti. hoc modo passio x̄pi dr̄ sacramētū. q: mors x̄pi nr̄oꝝ sacroꝝ est cōsūmatio. Secūdo dr̄ id qđ solū sacramētuz ōndit. ⁊ hoc modo dicunt̄ fuisse sacramēta in antiqua lege. Tertio dr̄ sacramētū id qđ est ita signū gratie: q̄ etiaz causa existit. i. efficacit̄ rn̄tat. ⁊ hoc modo dicunt̄ sacramēta noue legis. ⁊ de istis datri videt̄ diffinitio precexposita. Et tn̄ de isto sacramētū terio. Secūd⁹ termi⁹ ē cerimonia. ⁊ dr̄ a ceres qđ ē dea bladi: seu frugū. b̄m modū loquēdi gētiū. ⁊ mun seu mun⁹ q̄si ceremunia. q: primitus cerimonie fuerūt dicte inq̄tū de blado: aut alijs terre nascētib⁹: aut deo aut ydol' munera offerebant̄. Modo aūt āpliatū est ad quēlib3 ornatū cult⁹ diuini: vt sunt thurificatio: genuflexio: inclinatio. vel vt dicit Valeri⁹ maxim⁹: dicat̄ cerimonia a serere quodā opido vbi primit⁹ tales ortuz habuerūt cerimonie. Ceteꝝ noto q̄ in lege antiq̄ erāt tria Judicialia Cerimonialia ⁊ Moralia. Moralia pricipalit̄ ordiabāt vt hō honeste viueret: ⁊ q̊ ad se ⁊ q̊ ad p̄x3 ⁊ deū principalit̄. Judicialia ne dissentio insurgeret. Cerimonialia vero cultū ordinabāt dei: aut p̄sagiabāt futura. Et tn̄ de isto terio cerimonia. Terti⁹ termi⁹ ē circūci^o a circū ⁊ scinden^o. vn̄ iohēs dam̄. in lib. iiij^o. suaꝝ sniaꝝ circūcisionē diffiniēs dic̄. Circūcisio ē sig^m deterians israel a gētib⁹ cū q̊b⁹ ꝯuersabat̄. Et tāgunt̄ tria. Primo gen⁹: dū dr̄. signū. erat eī sig^m remotōis original' culpe in qua ē. vt tāgit Ansel'. quasi quidā circul⁹. q: p^o p^a infecit naturā: ⁊ rursus natura infic̄ p̄sonā. Secūdo tāgit̄ subm̄ in q̄ erat: q: in israel. cetere enī natōes ad illā nō erāt obligati. Tertio tangit̄ finis circūcisiōis: nō q̇dez oīs sed vn⁹: dū dr̄. deterians israel a gētib⁹ cū q̊bus cōuersabat̄. erat enī signū distictiōis ppl'i di a ceteris popul'. Vltra notat doctor deuot⁹ parte secūda p̄ntis d. arti. ij. q. ij^a. q̄ in hoc circūcisiōis sacramēto fuerūt tria. s. efficatia: q: ꝯferebat̄ gr̄a in eo. secūdo significatio: q: figurabat gl'am eternā: que eterna ē sicut circul⁹ finē nō habet. 3° obseruātia. ⁊ ibi Hugōe teste in lib. de sacramētis. tria fuerūt. sex⁹ masculin⁹. caro p̄pucij. ⁊ dies octauus. que eliciunt̄ ex geñ. xvij. Et tn̄ de p^o artic'o

Quātū ad secūdū arti^m sunt tres ꝯclones. Prima est de sacr̄o in cōi. Et secūda ē de sacr̄o veteris ⁊ noue legis in ꝯpatiōe vni⁹ ad aliū. Tertia ē de sacramēto circūcisiōis. Pr̄a ē hec. Sic sacr̄a i stitui cōgruit vt nullā in se spūalē causādi virtutē subiectiue acciperēt. Dicit prima pars cōcl'ois q̄ congruit sacramēta institui. Probat̄. Natura enī humana tota erat lapsa ⁊ aīa ⁊ corpe. ⁊ ita totuz dei fili⁹ assumpsit ⁊ inuisibilē aīam ⁊ visibile corp⁹. vt igit̄ ei essem⁹ cōformes: congruuz erat vt per sacramēta que ei⁹ sunt effectus. ⁊ visibile habent. i. elm̄: ⁊ inuisibile. i. gratiā essem⁹ dispositi. Ceterū vt notat parte prima p̄ntis distin. doc. subtil'. q. 3. cōgruū est valde hoīb⁹ vni⁹ secte seu modi viuēdi habere vnū aliquid seu habituz seu aliud per quod ab alijs cognoscant̄ hoīb⁹ ⁊ mutuo discernant̄: et inter se magis se diligāt. vnde contra faustū teste Augusti. Nulla religio: nullus ritus vnq̄ fuit: quin sua sacramēta distincta haberet. Et ita nostra sacr̄a cōgrue nobis collata sunt vt in hoc ab alijs distingamur. vn̄ ⁊ p̄ter h̄ doc. deuot⁹ triplicē ex parte dei ponit rōez in hmōi sacramētis parte p^a. q. i. Pr̄a ē dei mīa. q: enī labiles sum⁹ a gr̄a: voluit dei mīa vt sacr̄a haberemus ad q̄ recurrerem⁹ tp̄e oportūo ad pcipiēdaz gr̄az. Secūda ē dei iusticia. vt q: nimis diligēdo terrena peccam⁹: et si sanari cupiam⁹ q̄si sub eis nos hūiliem⁹. Materia eī sacroꝝ ē q̇dā corpale de cōi. Tertia rō ē diuia sapīa. q̄ mira i hoc apparuit: vt p id p qđ hō peccauerat: p illudmet resurgeret. sic̄ ⁊ canit̄. Qui in ligno vicebat in lig^o q̄3 vinceret̄. Et si dicat̄ q̄ in creatiōe de⁹ nihil requisiuit: ergo nec in recreatōe. Dicendū q̄ nō extat simile. Creatio enī ē simplicit̄ a nihilo in ens ideo nihil p̄sumit. Recreatio vero ab ente iapit iō de cōgruo preexigit dispōem: que pficit̄ sacramentis. vn̄ nō debet de⁹ dici frustra id facere. S3 posset potentia absoluta immediate sine hujs sacramētis aīam caritate informare. meli⁹ eī sic disposuit vt ad nos īstituēdos nosmetipī agerem⁹ vt dic̄ Aug. Qui creauit te sine te: nō iustificabit te sine te. Sacr̄a q̇ppe in onus non veniūt egroti: q: dat̄ gr̄a adiuuās: nisi hō ponat obicem.

Sed dicit secūda ps ꝯcl'onis. q̄ sacr̄a etiā noue legis: nullā h̄ñt effectiue cāūalitatē ad gr̄az. Probat̄ Si enī aliquā ꝯ supgr̄az cāndā vl' effec ū spūalez aie haberēt ꝯ cāūalitatē: quero quero q̄ eēt. illa virtus aut copal' aut spūal'. nō corpal' manifestū est: q: talis virt⁹ nō agit in spūz nisi forsan obiue. s3 pbat̄ q̄ nec spūal': q: subm̄ ē corpale. P3 āt boeti⁹. q̄ oē qđ recipit̄ in aliq̄: recipit̄ ad modū rei recipiētis: ⁊ nō rei recepte. Ceteꝝ in sacr̄o duo sunt sc3 verbū ⁊ elemētū. q̄ro in quo est ista virt⁹ subiectiue: vel in verbo vel in elemēto: q: nō p̄t vna simplex q̄litas eē in duob⁹ subis dispatis. nō ē i elemēto. p3: q: añ v̄bū nō dr̄ habere causalitatē.

Sed ,pbat̃ ꝙ nec in verbo. Si enī sit in ƀbo. aut
in toto verbo: aut in parte. nō in toto verbo: q̇a
totū verbū est extēsum. ut verbigrā in sacro alta
ris. hoc ē corp⁹ meū. ⁊ ita virt⁹ esset extēsa: qd̄ re
pugnat qualitati spūali: quā vocat pars aduersa
Si aūt sit in pte ƀbi: quero in qua. aut principio
aut medio: aut fine. primo nō: q2 tūc esset sacr̄m
ante finē verboꝝ: qd̄ nō cōcedit̃. si dicat̃ ꝙ in fine
mixꝫ est ꝙ de⁹ tā nobilē fecerit qualitatē: vt subi-
to transeat. Ex quo pꝫ defect⁹ sancti thome: q̇ (ꝯ sanctu thoma)
pte prima. q. iiij. p̄ntis d̄. ponit ꝙ oꝫ in sacramen
tis noue legis ponere quādā virtutē ꝑ quā in sa-
cramētis nō iterabilib⁹ in aīa gignit̃ caract. ⁊ i sa
cramētis iterabilib⁹ dispō ad gratiaꝫ. oppoᵐ tn̄
pꝫ ex cōcl'one. vn̄ nō imerito ꝓponit̃ passu i isto
doc. deuo. sancto thome. qui pte pᵃ. q. iiij. ponit i (doctor deuotus)
p̄nti d̄. nullā talē poni virtutē: sed solā dei assistē
tiā: qui ex pacto hoc voluit vt quotiēs sacr̄m cō-
ferret̃ donabit grām: nisi ex pte nostra īpedimētū
eueniat. hoc idē tangit in dubijs litteralib⁹. xl. d̄.
tertij. Et addit ibi ꝙ dn̄s guill's ep̄s parisien̄. p̄-
sente magne viro memorie alexᵒ de halis in scol'
fratrū minoꝝ hāc se deteriauit in partē. Dat̃ exᵐ
manifestū. licet eniꝫ obediatur litteris pape aut
regis. nō tamen videt̃ aliqua virt⁹ in litteris po-
nenda: solūmodo fit intimatio regie aut papalis
volūtatis. Sic in proposito de sacramētis det ex
emplū doctor subtil' q̄one 3ᵃ. Dicat vir bone fi- (doctor subtilis)
dei alteri: in tali signo. vtputa: pacis osculo tale
firmabit̃ negocium: credenduꝫ est ei. sic quia pe-
pigit nobiscū deus fedus vt in sacramētis grati-
am conferat: nisi obex a nobis veniat. Et tn̄ de
prima ꝯclusione. Secūda conclusio est de cō- (2ª ꝯ)
paratione sacramētoruꝫ noue legis ad sacramē-
ta veteris legis: et est hec. Ex opere tam operato (pro qui sacramenta noue legis et sacramenta veteris legis diferunt)
ꝙ operante nostra sacramēta gratiā cōferūt. sed
alia dempta circūcisione solū vi operis operant̃
Pro declaratione cōclusionis noto ꝙ opus ope (pro quid est opus operans et opus operatum)
rans vocatur caritas: seu fides. sed opus opera-
tum: operatio exterior. Patet igitur veritas con-
clusionis in nostris sacramētis. quo enī ad opus
operās. s. caritatē: ipsa est que per dilectionē ope
ratur. Et Augustino teste ad Bonifaciuꝫ: mere-
tur augeri: vt aucta mereat̃ ⁊ perfici. sed ꝙ etiam
ad opus operatuꝫ. patet ex differentia nostroruꝫ
sacramentoꝝ ad sacramenta veteris legis cōmu-
niter dicta: quia nostra efficiunt quod figurant:
sua. non quod oportet intelligi de opere operato
Unde dicebat secunda pars conclusionis ꝙ sa
cramenta veteris legis dempta circuncisione. q2
erant contra peccatum originale solum confere-
bāt gratiā ex opere operante. s. caritate. Proba-
tur ex discursu queꝫ ponit Hugo de sancto victo
re. Prius inquit in lege nature victus est homo
de ignorantia. secundo in lege moysi de impotē-
tia: dum data est lex vetus sine gratia. Et tunc ve
nit Christus: de quo Johannis primo scribitur.
Gratia et veritas per Jhesum xp̄istum facta est
Unde super illud ad Romanos. iij⁹. Ex operi-
bus legis. Dicit glosa. Opera legis dicūtur que
cum lege instituta ⁊ terminata sunt: que nunquaꝫ
instituere potuerunt. etiam si in fide et sanctitate
fierent. Ideo merito per Esayam clamat domi-
nus. Esaye primo. Sanguinem hircorum nolui
vbi glosa desuper dicit. preterito vtens ostendit
se sacrificia iudeoruꝫ nunꝙ̄ amasse: quod intelli-
gi habet ratione solum operis operati. aut etiam
ratione offerentium. quia iudei indigne offere-
bant. tamen dum fiebant in caritate ratione ad-
iuncte caritatis: homo in eis poterat mereri.
Ex quo patet defectus Gilberti porretani epi-
scopi pictauī. quem sequi videtur hic magister di
centis ꝙ dato ꝙ illa veteris legis sacrificia homo
ex caritate compleret. nunꝙ̄ tamen in eis mereri
poterat. Patet tamen oppositum ex conclusio-
ne. Unde indicatur Hugo de sancto victore illi-
us tenēs oppositū meli⁹ dicere. nō tn̄ sequitur
illa sacramenta eque valere nostris. dato eniꝫ ꝙ
nullus foret caritatis motus. ita tamen ꝙ obex
non veniret proficerent. non sic in alijs.
Tertia conclusio est de sacramento circuncisio (3ª ꝯ)
nis. et est hec. Sic habrae de circuncisionis sacra
mento preceptum contra originale confertur: vt
conferat ⁊ gratiam. Dicit breuiter prima
pars conclusionis. ꝙ sacramentum circuncisio-
nis recte primo datum est abrae tanꝙ̄ patri fidei
Unde xp̄istus dicit circuncisionem non esse ex
lege sed patribus. decebat enim ante dandam le
gem populum peculiareꝫ dei a ceteris hoc signo
distingui populis. Erat autem contra originale
termino completo octo dierum. Sed quid si an-
te diem octauum moreretur infans. Dicendum
ꝙ in fide parentum saluabatur. licet magister in
presenti distinctione dicat contrarium. ꝙ sciꝫ idē
est sicut de puero ante baptismum. nec debebat
terminus aliquatenus preueniri. patꝫ manifesto
exemplo. Prouerbioꝝ enī 3ᵒ. dicit Salomō. vni
genit⁹ fui corā matre mea. s. bersabee. ⁊ tn̄ certū ē
ꝙ bersabee aliuꝫ a dauid habuit filiū: sꝫ q2 mor-
tuus ē añ octauū diē nō fuit circūcisus: nec per
consequēs noīatus. tū secūdo q2 nullū aīal offe
rebat̃ deo in lege ante octauū diē. tuꝫ 3ᵒ ex more
iudeorum: quē adhuc hodie obseruāt. nullū eniꝫ
añ diē octauū circūcidūt hoīem. Sed quid de ill'
qui nō fuerūt circūcisi in deserto quadraginta an
nis: ⁊ tamē multi mortui sunt. Dicit thomas hic
ꝙ nullus incircūcisus ibi mortu⁹ est. solū enim in
deserto mortui sunt qui egressi sunt de egipto. et
hij omnes fuerunt circuncisi in egipto. Ceteri
sub Josue cultris lapideis. licet modo cum noua
culis fiat a iudeis. ita ꝙ cultrus lapideus aut no-
uaculum non sunt de essentia precepti.

Sed dicit secūda ps ꝯclonis ꝙ in isto sacmēto
circūcisiōis: necdū remouebat̃ originalis culpa:
sed cōferebat̃ grā. Patꝫ ex dispōe diuisa: q̇ nulli⁹
vitat inimicitiā nisi capiēdo amicitiā. potuit tn̄
vt dicit doctor subt. de inimico facere nō amicum
dato ꝙ nō eēt amic⁹ per caritatē. pꝫ si poneretur
homo in puris naturalib⁹. Et tn̄ de secūdo arti.
(3ᵘˢ art) Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficultates
Prima difficultas. Quare sacramēta noue legis
noīant̃ vasa gratie. Dicendū ꝙ sicut qd̄ ē in vase
nō est de ip̄o: nec ex ipso: sed cū ipso capit̃. sic duꝫ
homo accipit sacramētū accipit ⁊ gratiā: licꝫ nō
sit nec de ipso sacramēto: nec ex ipso: ⁊ sicut dum
quis liquore indiget ad vas vadit: sic dū gratia i
digem⁹ ad sacramēta recurrim⁹. Secūda diffi-
cultas. vn̄ ē ꝙ circūcisio in antiq̄ lege sola ex ope
operato gratiā cōferebat: nō alia sacramēta. Dicē-
dum ꝙ causa efficiens erat diuina institutio: cau-
sa finalis xp̄us quē prefigurabat: causa material'
locus. q2 scriptū est de abraaꝫ. In semine tuo bn̄
dicentur omnes gentes. causa formalis rotūditas
significās eternitatē seu gratiā ad eaꝫ ducēs.
Tertia difficultas. Quale erat remediū q̇ ad pec
catū originale in lege nature ante circūcisionem
Dicendū ꝙ in paruulis fides: tn̄ cū aliquo signo
exteriori. Idē in adultis cū decimatiōe oblatiōe
vel sacrificio. oblatio quippe testabat deū creato
reꝫ. sacrificiū deū redēptorē: q2 sacrificiū fit i mor
te aīaliuꝫ: ⁊ xp̄s moriēdo nos redemit. sed decia
deū glorificantē: q2 decē ē numer⁹ pfect⁹. vt patꝫ
arismetricis. Et tn̄ de tertio articulo. Ex quo pꝫ
ad questionē. ꝙ videlicꝫ nō cerimonia vt hꝫ diui
di contra sacramētū: sꝫ sacramētū circūci° noīatur
Si enī capiat̃ large cerimōia vt proprie: habꝫ di
uidi cōtra indiuisibile ⁊ morale. nulli dubiū qui
circūcisio fuerit cerimonial': ⁊ nō solū sacramētal'
Et illo mō currūt argumēta tria i pede q̄onis. io
cōcedunt̃. Et tn̄ de p̄nti q̄one. Ex p̄nti aūt d̄. de
mente magistri tres capiunt̃ cōcl'ones. Prima
cōclusio. Sacramēta pia innati criminis palam re
media dat fons regiminis. Dicit cōclusio ꝙ fons
toti⁹ boni de⁹ dat sacramēta cōtra peccatū origi
nale. Et ponit̃ a princiᵒ vsꝙ ibi. Jā videre restat
differentiā ⁊c. Secūda cōcl'o. Ex lege veteri or
nant sacramēta: sed grato federi nostra sunt attēta
Dicit ꝯᵒ ꝙ sacramēta veteris legis differunt ab
his noue legis. q2 illa solū signāt: ista signant ⁊ ef-
ficiūt: q2 iūgūt grato federi. i. amori. Et ponit̃ ab
illo loco. Jam videre ⁊c. vsꝙ ibi. Fuit tamen in-
ter illa ⁊c. Tertia conclusio. Circumcisione cri-
mes mundabatur vt ablutione ⁊ vita dabatur.
Dicit conclusio ꝙ in circumcisione sicut in bapti-
smo culpa originalis tollebatur et gratia confere
batur. Et ponitur ab illo loco. Fuit tn̄ inter ⁊c.
vsꝙ ad finē distīn.

Am ad sacramenta noue legis ⁊c.
f Hic signatur secūda distinctio hui⁹ quar
ti. que sic continuatur ad precedentem.
Nam postꝙ̄ in precenti distinctione determina-
tum est sacramētis generaliter. Et secundo de cir
cuncisione actū est incidentaliter. Nūc tertio inci
pit agere de sacramētis noue legis specialiter.
Et habet diuidi in tres partes principales. In
prima sacramentorum omniuꝫ temp⁹ queritur ⁊
institutio. In secunda ad baptismū se preuiū Jo
hannis transfert nunc inquisitio. In tertia de q̇li
bet per scrutiᵐ lucidior constat indagatio. Pri-
ma in principio. Secunda ibi. Nunc vero de ba-
ptismi sacramēto. Tertia distinctiōe. iijᵃ. ibi Post
hoc videndum est quid sit baptisma. ⁊c. Pri-
ma autem parte indiuisa manente. rursus secun-
da pars in qua ad baptismuꝫ Johannis preuiuꝫ
⁊c. in tres partes diuiditur. In pria eius vtilitas
poitur et baptismi rō. In secūda īstitutio adiūgi
tur atqꝫ nominatio. In tertia visus eiusdem con-
nectitur necnon variatio. Prima in principio.
Secunda ibi. Si queritur quare dict⁹ est. Tertia
ibi. Hic considerandum est si baptizati ⁊c. Hec ē
diui°. p̄ntis d̄. Circa quā ⁊c.

Vn baptismus Johis tempore legis gra-
a tie extiterit sacramentum. Et arguitur ꝙ
non triplici medio. Primo sic. Omnia
sacramēta aut extāt legis nature. aut moysi. aut
gratie. sꝫ baptism⁹ iohānis nō fuit haꝝ legū. igit̃.
Maior pꝫ ex eo ꝙ omne tp̄us a statu innocentie
his trib⁹ decurrit legib⁹. Sed minor pꝫ ꝑsingl'a
primo ꝙ nō fuit legis nature est manifestuꝫ. nec
secūdo legis moysi. q2 Mat. xi. scribitur. Lex ⁊ ꝓ
phete vsꝙ ad iohānē. nec tertio fuit legis gratie.
q2 baptismus xp̄i ponitur ianua ⁊ principiū inter
hmōi sacramēta. Secundo arguitur sic. Om-
ne sacramētū aut solū est significatiuū: aut signifi
catiuū ⁊ causatiuuꝫ simul. sꝫ neutruꝫ baptismo cō
uenit iohānis. igit̃. Maior pꝫ ex differētia posi-
ta sacramētoꝝ noue legis ad veterē. q2 sacramēta
veteris legis soluꝫ signāt: sꝫ sacra noue legis ⁊ si-
gnificāt ⁊ efficacit̃ se habēt. Sꝫ mior pꝫ pᵒ. ꝙ nō
sit causatiuū: q2 tūc baptizati baptismo iohānis
nō fuisset̃ bapᵐᵒ xp̄i rebaptizādi: qd̄ nō tenetur.
Scd̄o ꝙ nō sit significaᵐ: q2 sacrꝫ dr̄ significaᵐ
respcū inuisibil' forme. i. grē ex sua diffinitōe. hāc
aūt nō sigbat ille baptism⁹. Tertio ar̄ sic. Omē sa
cramentū a deo imediate instituit̃. sed baptismus
iohānis nō fuit imediate a deo īstitut⁹. igit̃. Ma-
ior pꝫ ex eo ꝙ null⁹ ali⁹ pōt certū signū dare nisi
sol⁹ de⁹. aut signᵐ gratie: aut causatiuū cū imme-
diate a deo creetur. Sed probatur minor. q2 nō
esset alias ratio: quare citius baptism⁹ ioh. dicere
tur ꝙ̄ baptism⁹ petri aut pauli dū baptizabāt: ni
si q2 hic a iohāne instituitur; alius vero a xp̄o.

In om tñ af auctoritate hugonis inter bapma xpi
7 bap̄ Ioh. dr̄az ponētis. iter inqt baptisma xpi
7 bap̄ Ioh. hoc interest: qꝛ solū ibi sacramētū da
batur: hic sacramētū 7 res sacramēti. In ista q̄
stiōe ad p̄cedēte pformit sunt tres arti. decla. pri
mus 7c. Quo ad pm articulū termi sunt. Sa
cramētū. Baptismꝰ Johis. 7 Tps legis gratie.
Primꝰ ergo terminꝰ est Sacramētū: quasi sa
crās actū. Vñ vltra p̄cedēti d. de sacro dicta no
tanda ē diffinitio sacramēti quā tāgit ibi d sacra
mēto mgr̄. Sacramētū (inquit loquēs de sacra
mēto noue legis) est inuisibilis gratie visibilis
forma: vt ymaginē gerat 7 cā existat. In qua dif
finitōe tria tangunt. Primo formale sacramēti:
dū dicit. visibilis forma inuisibilis gratie. Sacrm
n ēpe ꝑm doc. sub. parte pa p̄cedētis d. q. ij. loquē
do formalit: nō ē nisi qdā respectꝰ rōnis fundatꝰ
in forma visibili: vt signatio ablutōis interioris
in ablutiōe exteriori: 7 termiatꝰ ad formā inuisi
bilē. i. gratiā vel effectū dei gratuitū: qd dico pp
eucharistie sacrm. Secūdo tangit pportio malis
sacramēti ad id qd figurat: dū dr. vt ymaginē ge
rat. debet eni aliqua inueniri similitudo: sicut pa
tet in sacro baptismi: in ablutione exteriori facta
p aquā: 7 iteriori fcā p grāz. ita q ibi capiat ima
go pro similitudine: nō put dr mēs proprie ima
go dei. 7 hz cōtra vestim diuidi. Tertio tangit cō
plectim sacramēti noue legis: dū addit: 7 causa ex
istat. nō q habeat aliquā virtutē grē causatiuam
seu causet caracterē: seu aliquā interiorē in mente
dispōnez ex p̄cedēti dc. sed qꝛ est signū practicū
dei infallibile: ad qd deꝰ cōcurrit ad caritatē i no
bis causandā. nisi ex parte nr̄a obex aduenīat.
Secūdꝰ terminꝰ est Baptismꝰ Johis. vñ bap
tismꝰ iohānis pōt intelligi tripliciter. Aut passiue
solū. 7 sic dr bapꝰ Johis ille bapꝰ flais quo i vte
ro fuit baptꝰ: 7 a peccato origiali mūdatꝰ. Scdo
intelligit bapꝰ Johis quo aliquē bapsset. in for
ma tñ baptismi xpi: seu data a xpo. sicut inuit i p̄
senti dc. q. ij. in reportis parisiꝰ doc. sub. dicēs q
potuit fieri vt postq̄ baptizauit xpm aliquē bap
tizauerit in forma xpi. Tertio dr baptismꝰ Johis
ille in quo Johēs pprie psagiabat xpm: baptiza
bat eni isto baptismate in noie venturi. vñ actuū
xix. dr. Baptizabat Johēs pplm dicēs. In eū q
vēturꝰ ē: 7 iste ē q proprie dr baptismꝰ Johānis
Cuiꝰ rō est triplex. vt tāgit sctūs tho: arti. ij. q. pa
Prima qꝛ aliqualit videt q fuerit sui baptismi i
stitutor: lz nō principalit sed deꝰ. Secūda qꝛ i il
lo baptismo nihil efficiebat: qd Joh. nō faceret:
qꝛ solū erat ablutio exterior. actuū po. Johēs qui
dē baptizauit aqua. Tertia rō qꝛ soli sibi fuit da
tū hmōi baptismi misteriū. Tertiꝰ terminꝰ est
Tēpꝰ legis grē. vñ po notandū ē. q in vite p̄ntis
curriculo tria nocant tpa. Primū: tps nature. et
durauit vsq ad legē datā moysi. Secūdū tempꝰ
legis scripte. 7 durauit a lege data moysi: vsq ad
aduentū xpi. Tertiū tps legis grē seu xpi: durabit
vsq ad finē mūdi. ita q nō est hic expectanda pꝰ
legē xpi lex spūssancti. vt sompniauit sup apocal.
abbas ioachi: 7 recitat a doctore deuo. in tracta
tu suo de aduētu antixpi. Ceterū vlterius noto vt
tangit doctor deuo. arti. i. q. ij. q hoc in tertio tpe
data fuerūt sacramēta nobilissima. 7 hoc triplici
rōne. Primo in documētū vt sicut in antiqs seu
in senectute: que ē sexta hois etas est sapia. iuxta
dictū sapiētis. Eccī. xxv. Quā speciosa veteranis
sapiētia 7 gloriosus intellectꝰ 7 cōsiliū. Sic in sex
ta mūdi etate ōndent p sacramēta secreta dei. Se
cūdo pp remediū vt hoie in lege nature prius de
uicto de ignorātia: 7 in lege scripta de ipotentia.
in tertia lege. s. gratie apperirent in hmōi sacra
mentis veritas 7 gratia. Tertio pp ornamētū sue
sponse. s. ecclie. a qua nunq̄ separabit: sicut sepa
ratꝰ est a sinagō. ideo preciosa dedit ei sacramēta
seu iocalia. Quātū ad secūdū articlm sunt tres
cōclusiones. Prima ē de sacramētis noue leg.
Secūda ē de baptismo Joh. absolute. Tertia est
de baptismo Jo. in cōpatione ad baptismū xpi.
Prima est hec. Sacramētis pfectissimis adorna
tur ecclesia: que a xpo imediate prodierūt. Dicit
prima pars conclusionis. q sacramenta perfe
ctissima debuit habere eccia. Probat argumen
to doc. sub ti. in p̄nti d. q. i. ecclie eni lex est pfecti
sima: quā btā trinitas disposuit hoibꝰ tribuere. p
statu vie. vñ Math. xxvi. dicit: noui 7 eterni testa
mēti. i. post qd nullum est aliud futurū. in proces
su aūt ab iperfecto ad pfectū: posteriora sunt pfe
ctiora. vñ est suc ecclesia et proxima statui btitudi
nis. relinqt igit q perfectissima debuit habēr ad
iutoria: cuiusmodi sunt sacra. Corroborat passuz
istū: tā meritoria passio xpi iā exhibita: nō tñ p
missa: sicut in antiquis patribꝰ. certū ē aūt q plꝰ
habet quis gratū exhibitū bñficiū: q̄ solū pmis
sum. Et si dicat q passio xpi iā nō ē: 7 ita nequit
causare talia sacramēta meritorie. Dicēdū q licet
nō sit in re: est tñ in acceptatiōe diuina. 7 istd suf
ficit. Nec valet si dicat qꝛ baptismꝰ 7 euchaa ha
buerūt efficatiā: 7 forsan alia sacramēta: ante pas
sionē xpi. nā lz nōdū esset exhibita opere exterio
ri: erat tñ exhibita ope interiori: qꝛ mori volebat
7 sufficit hoc. In antiquo aūt testamēto nec ope
interiori nec exteriori exhibita erat: iō nō extat si
mile. Ceterū pōt dici q maiorē habuerūt efficaci
am ad minꝰ aliqua post exhibitā passionē: qñ de
de xpo mortuo ex latere fluxit sanguis 7 aqua. q
bus duo notant noue legis sacramēta: in sanguie
euchaa. sed in aqua bapmꝰ. Nec tñ dico q ita me
ruerit nobis passio xpi ista sacra: quin dei grā no
bis cōferant: qꝛ maxime appuit grā dei: dū nr̄az
sumpsit naturā: vt nos totaliter liberaret: 7 dei i
nobis appareret: 7 mīa 7 iusticia. mīa dū humāo
generi cōdoluit. iusticia dū xpm vt sibi satisface
ret mori cōplacuit. Sed dicebat secūda ps cō
clusionis. q sacramēta noue legis. s. septē imedia
te sunt a xpo deo. pz per ordinē. Primo d bapti
smo. qꝛ discipuli baptizabāt viuēte xpo. Joh. iij.
De p̄cepto aūt huiꝰ sacramēti pz Math. vltimo
Ite docete oēs gentes baptizātes eos 7c. De cō
firmatōe doc. sub. dicit tā in reportatis parisius
q̄ in ope principali q fuit instituta dū Jo. xx. dic
xps. Accipite spūz sanctū. Et ɔfirmata in die pē
the. actu. ijo. Sanctꝰ vero thomas 7 multū pba
bilit dic arti. po. q. iiij. q fuit instituta a xpo qñ p̄
sentatis sibi pueris de sup manꝰ iposuit. De eu
charistia pz diffuse Jo. vi. pnīa aūt fuit instituta
Jo. xx. Acci. spūm sanctū. quorū remiseritis pecca
ta 7c. promissa Math. xvi. Tibi dabo claues re
gni celorū. De extrema vnctiōe pz Mar. vi. vbi i
nuunt apostoli inungere infirmos qui sanabant
nō dubiū quin precepto xpi. De matrīonio patz
Math. xix. nō legistis ait xps: qꝛ masculū 7 feiaz
fecit eos 7c. vbi ratificat qd fecerat deꝰ de matri
monio in statu innocētie. De ordīe vero Math.
xxvi. Hoc facite in meā cōmemorationē. Hec igit
sunt septē stelle quas in dextera sua portat filius
hois. Apocal. po. quorū suffia quo ad presens tri
pliciter pōt capi. Primo vt aspiciāt malū aut cul
pe aut pene. Cōtra eni peccatū originale ē bapti
smus. Cōtra actuale mortale pnīa. Cōtra venia
le extrema vnctio. 7 sic sunt tria ɔtra tria peccata
Pena est quadruplex ꝑm Bedā. Cōtra ignorā
tiā est ordo. vbi datur ptās discernēdi. Cōtra cō
cupiscentiā matrimoniū. Cōtra infirmitatē cōfir
matio. Cōtra vero maliciā est euchaa. Secūdo
eorū accipit sufficiētia respectu vite. In vita eniz
hūana primo hō gignit. secūdo nutrit. tertio ro
borat. quarto reparatur. quīto morit. Et hec quī
q hz in se hō quilz. Sic in vita spūali baptismo
gignit. eucharistia nutrit. cōfirmatōe roborat. pe
nitentia reparat. vnctione cōtra mortē defendit.
Si aūt vita cōsideret respectu cōitatis q̊ ad car
nalez est matrīoniū. quo ad spūalē ē ordīs sacrm
Tertio eorū pōt sumi sufficiētia respectu ṽtutuz
In auxiliū fidei extat baptismꝰ. In auxiliuz spei
extat extrema vnctio. In auxiliū caritatis euchaa
In auxiliū prudētie ordo. In auxiliū iusticie pe
nitētia. In auxiliū tēpantie matrimoniū. In au
xiliū fortitudinis cōfirmatio. Secūda cōclo ē
de baptismo Jo. absolute. 7 ē hec. Johānis bap
tismꝰ a deo institutꝰ significatōis rōe sacrm pōt
dici. Habet prima conclonis particula. q ba
ptismꝰ Johānis fuit a deo institutꝰ. Probatur.
Ille illiꝰ ē auctor rei censendꝰ: cuiꝰ fit auctoritate
sed Joh. baptizabat dei auctoritate. igit. Probat
minor Jo. po. Qui misit me baptizare ille mihi
dicit. Ceterū fiat argum dñi Jhesu: baptismꝰ Jo.
de celo ē: an ab hoibꝰ. Si de celo habet ppositū
si aūt ab hoibꝰ nō erat ei credendū. vñ cū bapti
sta sit nomē officij: potuisset cēseri officij vsurpa
tor. Nec illud obuiat q cessauit imediate pꝰ mor
tez Johānis. qꝛ datū solū sibi fuerat hmōi miste
riuz: vt p̄cursor foret xpi. Sz hz secūda ps con
clusiōis. q baptismꝰ Johānis pōt dici sacrm rō
ne significatiōis. vñ in baptismo Jo. tria p̄nt cō
siderari. Prio significatio. qꝛ significabat bapm
xpi. Si eī baptismata va antiq legis baptismū
sigbant xpi: hic a fortiori. Secūdo assuefaciebat
ad xpi baptismū: 7 sic nō erat sacramētū: sz sacra
mētale: sicut torneamētū in quo assuefiūt milites
ad bellandū nō extat bellū. vñ glo. sup illd Mar.
ij. Ego baptizo 7c. Tātuz corpa lauo: qꝛ peccata
soluere nequeo. vt sicut nascēdo 7 p̄dicādo prete
reo: sic baptizādo ad baptisma xpi dirigam. Ita
q nihil intus efficiebat. vnde Marci primo.
Ego baptizo vos aqua. Et Jo. po. ppterea veni
in aquā baptizās. vñ glo. sup illo verbo Joh. po.
Erat iohēs baptizās dicit. Quātū cathecuminis
nundū baptizatis prodest doctria fidei. tñ pfec
baptisma iohānis ante baptismū xpi. vñ lz q̄ ad
ablutionē exteriorē similior ess baptisma iohāis
baptismati xpi: q̄ circūcisio. Necdum tñ sequit q
tolleret originale: sicuti circūcisio: qꝛ ad hoc non
erat institutū. nec illo baptismate ē baptizatꝰ xps
qꝛ haberet efficatiā: sed vt sue carnis mūdissime
tactu aquas sanctificaret. Illud eni qd dr Mar.
po. Erat Joh. baptizās baptismo pnie in remis
sionē peccatorū. intelligit q baptismo suo figura
bat baptismū xpi dātez remissionē peccatorū nō
q suū daret. Tertio considerat in baptismo iohā
nis nunciatio xpi. qꝛ baptizati xpi denūciabāt
aduentū. Et quibꝰ dare pz q aliqualit pōt dici
sacrm noue legis seu tēporis gratie significatiue
scz solū. vel dicat mediū inter antiquā 7 legē no
uā. Tertia ɔclo est de baptismo Joh. respectu
baptismi xpi. 7 est hec. Baptismo baptizati a io
hāne: baptismo erāt rebaptizādi xpi. Probat ex
differētia amborū baptismatū. quā tāgit Aug. in
omea. va. sup Joh. 7 hētur de cōsecra. distin. iij.
Aliud baptizauit iudas 7 rebaptizatū nō est. ba
ptizauit Johānes 7 rebaptizatū ē. vñ 7 actuū. xv
Paulꝰ rebaptizabat baptizatos baptismo iohis
Et pz dare ex opere eiꝰ qꝛ erat ad asuefaciēduz
ad baptismū xpi: qd nō oportuisset nisi baptizati
ab eo rebaptizādi essent. Et si obijciat de samari
tanis. qꝛ actuū. viij. dr. q baptizati tñ erant ī nō
mine dñi Jhesu. 7 tñ solū sup eos imponebāt a
postoli manꝰ. Quero igit an baptizati erāt bap
tismo iohānis an xpi. Si iohānis habet ppom.
q nō sūt rebaptizādi baptizati a iohāne. Si xpi
cōtra. qꝛ ibi dr: q necdū si erat spūs audiuerant
quod neqt de baptismo itelligi xpi: in quo sctūs
cōfert spūs. Dicēdū q erant baptizati baptismo
xpi a philippo nō apostolo: sz vno septē dyaco

nor: ⁊ hic nō habebat auctoritatē cōfirmādi. iō
qđ dicit q̄ si est ſpūs necdū audiuerāt: hz intelli
gi quo ad plenitudinē: que facta ē ſup eos q̄ ma
nus impōnēt. Et quo pz defect⁹ mgri ſententiaꝫ
qui in pñti đ. vult cap° vltō. q̄ illi qui ſpē nō po
ſuerūt in baptiſmo iohānis: ⁊ credebāt patrē ⁊ fi
liuꝫ ⁊ ſpūſanctū: nō erāt rebaptizandi. o^m pz et
cōd'one. vñ in paſſu hoc cōi curſu dimittit a nris
reuerēdis magiſtris. ⁊ eſt pri⁹ loc⁹ hui⁹ quarti in
quo cōiter nō tenet. Et hoc de ſecūdo articulo.

Quantū ad tertiū articuli ſūt tres difficultates
Prima ē. qđ ſacramētoꝝ primo ē inſtitutū a xp̄o
Dicendū q̄ baptiſm⁹. vnde met diſcipuli viuēte
dño baptizabāt. nec obuiat qz etiā inungebant
oleo: qđ ſigt extremā vnctionē. qz ex decurſu pōt
parere q̄ pri⁹ baptiſmū q̄ vnctionē exercuerunt.
dñ tñ verū eſt q̄ āmonendo incepit a penitentia
Matth. 3°. Penitētiā agite ꝛc. Secūda difficul
tas. Cū euāgeliū necdū dicat principalis auctō
ris: ſed etiā ſcriptoris. qz bene dr euāgdiuꝫ ⁊ dei
⁊ mathei: quare nō dr baptiſm⁹ xp̄i ⁊ petri dū pe
tr⁹ baptizabat. Dicēdū q̄ rō ē. qz in euāgelio ſcri
bendo ſcriptor poſuit de ſuo: narrat enī vt vult.
ſed in baptiſmo totū bonū collatū ſolū eſt a xp̄o.
ideo nō ē ſimile. Tertia difficultas. vtrū pueri
cēnt baptizādi baptiſmo iohā. Dicēduꝫ q̄ non.
erat enī ad ānūciādū pniam que adultis nō pue
ris cōgruit. Et tñ de 3ª articulo. Et quo pz ad
qōnem. q̄ videꝫ baptiſm⁹ iohānis tpe legis gr̄e
extiterit ſacramentū: ⁊ qualiter. Tūc ad argumēta.

Ad primū negat mior: ⁊ ponit 3^m mēbrū q̄ ſ.
fuit legis gratie. Et dū ꝓbat. qz baptiſm⁹ xp̄i fu
it ianua ſacrmētoꝝ in iſta lege. Dicendū q̄ verus
eſt vt gratiā conferens. baptiſm⁹ vero iohā. non
erat niſi quedā diſpoſitio ad eū: iō nō obuiat.

Ad ſecūdū negat minor. ⁊ dr q̄ erat ſigt^m. Et
duꝫ improbat: qz ſacramētū qđ ē ſigt^m: ſigt inui
ſibilē grāz: quā nō habuit iohānis baptiſm⁹. Di
cendū q̄ ſigbat nō gr̄am quā cōferebat: hz gr̄am
quā ꝓferre habebat baptiſm⁹ xp̄i: cui⁹ erat ſignū

Ad 3^m negat minor. ⁊ dū ꝓbat. qz nō eēt rō
quin etiā diceret baptiſm⁹ petri dū baptizaret: ſi
cut dicit baptiſm⁹ iohānis. Dicēdū q̄ ūno: quia
hic ſoli iohā. cōpetebat ex primo articulo. nō ita
de baptiſmo quo baptizabat petr⁹. Cetez bapti
ſmus quo baptizabat petr⁹ cōfert grāz: hic vero
nō. ideo nō eſt ſimile. Et pñti aūt đ. ſic de p̄ceđ.
ꝛc. Prima cōcl'o. Septē ſacramēta poſt xp̄m
donanꝫ atq; collocanꝫ velud ornamēta. Dicit cō
cluſio q̄ ſeptē ſacrāmēta ſunt data eccleſie p⁹ ad
uentū xp̄i. Et ponit a principio. vſq; ibi. Nūc ve
ro de baptiſmi ſacramēto ꝛc. Secūda p^a. In pe
nitētia baptiſm⁹ ponit prim⁹: ſed dr xp̄i in venia
Dicit cōcl'o q̄ hi duo baptiſmi differūt: qz bapti
ſmus iohānis erat prouocās ad pniaz: hz xp̄i da
bat remiſſionē. Et ponit ab illo loco. Nunc vero
de baptiſmi ſacro ꝛc. vſq; ibi. Hic cōſiderandū ē
ꝛc. Tertia concluſio. Credēs baptizat⁹ a iohā.
prius nō erat artat⁹: rurſus poſten⁹. Dicit cōcl'o
q̄ baptizat⁹ credēs in trinitatē baptiſmo iohānis
nō erat rebaptizād⁹ baptiſmo xp̄i: ſed bñ is qui
nō credebat. Et in prima pre hui⁹ ꝛcōnis vt pa
tuit in qōne nō tenet mgr. Et ponit ab illo cap°
Hic cōſiderandū ꝛc.

Oſt hec videndū ē quid ſit baptiſma. ꝛc.
p Hic ſignat tertia diſtin. hui⁹ quarti. que
ita habet ꝓtinuari ad p̄cedēte. Nā poſt
q̄ in p̄ceđti diſtin. ſacramētoꝝ oīm tps queſituꝫ
eſt. ⁊ inſtitutio: ⁊ ſecūdo ad baptiſmū Jo. primuꝫ
ſe tranſtulit inquiſitio. Nūc 3° incipit de qualibꝫ
ſacramēto pſcrutā^m lucidior indagatio. Et hz di
uidi in tres partes principales. In prima eoꝝ fit
inquiſitio: que quēlibꝫ ſtatū aſpiciūt. ſ. baptiſmo
cōfir. eucha^a: ⁊ extrēa vnctiōe. In ſecūda illi⁹ fit
indagatio quo ſpūale gētes capiūt. ſ. ſacr̄m ordis
In tertia apparet cōſideratio quo hoies eē incip
iūt. ſ. ſacr̄m matrionȳ.. Prima i prin^a. Secūa đ.
xxiij. ibi. Nūc ad cōſiderationē ſacre ordiatiōis
Tertia đ. xxvi. ibi. Cū alia ſacra poſt peccatum.
Rurſus prima pticula in qua eoꝝ ſacramētoruꝫ
fit inquiſitio que quēlibet ſtatū aſpiciūt: in tres p
tes diuidit. In prima de baptiſmo ſermo aperit
quo ad fidē fit ingreſſus. In ſecūda de trib⁹ late
rent⁹ tangit quibus fide fit progreſſus. ſ. cōfir. eu
chari. ⁊ pnīa. In 3ª hinc vnctio extrema ſequitur
qua tutior fit egreſſus. Prima in p̄inci^o. Secun
da incipit đ. vij. ibi. Nūc de ſacramēto cōfirmatō
nis ꝛc. Tertia đ. xxiij. ibi. Preter premiſſa ē ⁊ alia
ad ſacramētū. Rurſus prima particula in qua de
baptiſmo ſermo aperit quo ad fidē fit ingreſſus
in tres ptes diuidit. In prima baptiſmi in ſe cō
ſiderat pleni⁹ ratio. In ſecūda recipientiū deno
tat ſtat⁹ conditio. In 3ª dāciū illū deteriate vera
ꝓportio. Prima in princ^o. Secūda đ. iiij. Dic di
cendū ē aliquos ſuſcipe ſacr̄m ꝛc. Tertia đ. v. ibi.
Poſt hoc ſciendū eſt ſacramētū baptiſmi.

Rurſus prima particula que ē pñs đ. in q̄ ba
ptiſmi in ſe cōſiderat pleni⁹ ratio. in tres partes
diuidit. In prima p̄eponit baptiſmatis integri
tas. In ſecūda oñdit inſtituēdi veritas. In 3ª cō
cludit inſtituti cauſalitas. Prima in princ^o. Se
cūda ibi. De inſtitutiōe baptiſmi qñ incep. ꝛc.
Tertia ibi. Cauſa vero inſtitutiōis ꝛc. Duab⁹ vl
timis hui⁹ đ. partib⁹ ꝓ duab⁹ ſequētib⁹ dimiſſis
lectionib⁹. Rurſus prima pars hui⁹ đ. in qua p̄
ponit baptiſmi integritas. in tres partes diuidit
In prima fit oñſio ad baptiſmū quid nā exigitur
In ſecūda grato ſtu^o quid ſit verbū in hoc exprim
it. In tertia ex ingenio dubietas ſurgēs elidit.
Prima in princ^o. Secūda ibi. Sz qđ eſt illud ver
bū ꝛc. Tertia ibi. Dic q̄rit an baptiſm⁹ eēt verus
ꝛc. Et b ē diui^o prius primeh⁹ pñtis đ. Circa ꝛc.

Trum ſacer baptiſm⁹ forma debita ⁊ ma
v teria cōpleat. Et ar q̄ nō tripliciter medio.
Primo ſic. Luiuſcūq; habetis formam:
forma eſt in materia. ſed nō eſt ſic in ſacro bapti
ſmi. igr ꝛc. Maior pz. forma enī ab informādo
dicta ē. informare aūt requirit ſubm qđ informet
Sed dedarat minor. verba enī que ponunt forꝫ
ma in hoc ſacramēto nullatenꝰ informāt aquam
que ponit ibi materia. Secūdo ar ſic. Jd qđ ñ
eſt nequit habere formā ⁊ materiā. ſed baptiſm⁹
nō eſt. igr ꝛc. Maior pz manifeſte. forma enī et
materia ſolūmodo ſunt entiū. Sed probat minor
qz ſi baptiſm⁹ eſſet: aut ens reale: aut rōnis eſſet.
primo aūt nō eſt ens reale: qđ ex eo pz. qz noīat
ſignū ad placitū inſtitutā: ſicuti ſuū genꝰ. ſ. ſacr̄m
talia aūt fieri vident opere intellectꝰ. Secūdo nō
extat ens rōnis. qz ſm mgr̄m in lra eſt ablutio ex
terior: hic aūt eſt ens reale. Tertio ar ſic. Si ba
ptiſm⁹ cōpleret in eē ſuo ex materia ⁊ forma. aut
hoc eſſz in eē pmanēti aut ſucceſſiuo: neutrū pōt
dici. igr. Maior pz. Oē enī ens aut extat ſucceſſi
uuꝫ aut permanēs. Sed minor dedarat p̄tio q̄
nō in eſſe pmanēti: baptiſm⁹ enī actū noīat exer
citū: actꝰ aūt exercati nō habēt eſſe pmanēs. nō ſe
cūdo in eſſe ſucceſſiuo: qz baptizat⁹ ſemp dicit ba
ptizar⁹: qđ nō videt niſi ſp foret in eo baptiſmus
ſicut forma in eo qđ informat. In oppoſitū ve
ro ar auctē mgri in lra: baptiſm⁹ diffiniētis. Bap
tiſm⁹ inqt eſt ablutio exterior: ecce materia. ſub
forma verboꝝ preſcripta. ecce dare materiā ⁊ for
maꝫ. In iſta qōe ad al'. ꝛc. Quo ad primū ar
ticulū termi ſunt Baptiſm⁹ Forma baptiſmi: et
Materia baptiſmi. Prim⁹ igit termin⁹ ē ba
ptiſm⁹. baptizo enī in greco idē eſt qđ lauo in la
tino. Vñ de iudith. xij°. cap° ſcribit. deſcendebat
in vallē bethulie: ⁊ baptizabat ſe. i. lauabat. ⁊ ita
baptiſm⁹ loquēdo ſm vim vocabuli: nihil dicit ni
ſi ablutionē: limitat tñ in ꝓpoſito ad ſigndū vnū
de ſeptē ſacramētis noue legis. primū. ſ. ⁊ ianuaꝫ
alioꝝ. Dicit ei Dam. in quarto ſuaꝫ ſententiaꝫ ba
ptiſmū diffiniēs: qđ ē principiū ſpūalis vite: ſigil
luꝫ ⁊ cuſtodia: ⁊ illuminatio mētis. Hūc igr bapti
ſmū doctor ſubti. in pñti diſtin. q. i. diffiniēs dicit
Baptiſm⁹ eſt ablutio hoīs aliqualiter cōſentientis
facta ab alio ſimul verba certa cū intētiōe debita
ꝓferēte: ſigns efficaciter ex inſtitutōe diuīa ablu
tionē aīe a peccato. In qua diffinitōe tria tangū
tur. Primū eſt ex pte bap^m ſuſcipientis dū dicitur
q̄ baptiſm⁹ eſt ablutio hoīs aliqualiter cōſentientis
Ex quo pz q̄ nō eſt principaliter baptiſm⁹ aq̄ ſeu
lauacruꝫ. ſicut ſentire videt doctor deuot⁹ arti. p°
q. p^a. ſed ē ablutio exterior. vel verius rīo in hac
ablutione fundata. dū aūt dicit. homis. patet q̄
hoc ſacramētū angelis nō cōpetit vel alteri ali
cui creature. dū tertio dr. aliqualiter cōſentientis.
patet q̄ coacti nullū penit⁹ habētes cōſen^m nō re
cipiūt baptiſmū. de quo i ſequēti dr. Secūdū qđ
tāgit ē ex pte bapti^m miniſtrāntis: duꝫ dicit. facta
ab alio ſimul verba certa cū intētione debita ꝓ
ferente. vbi primo innuit q̄ nullꝰ pōt ſeipſuꝫ ba
ptizare. qz dr facta ab alio. Secūdo tāgit q̄ ideꝫ
deber abluere ⁊ ꝓferre verba. ſi enī vn⁹ abluer
ret: ⁊ alⁱ verba ꝓferret: baptiſm⁹ nō eſſet. Ter
tio innuit aliquid ex parte ratōis: dū dr. cū inten
tione debita. vt. ſ. ad min⁹ credat ⁊ intēdat facere
qđ facit eccīa. alioquin nullū eſſet baptiſma. Ter
tiuꝫ qđ tangit ē ex parte ipſi⁹ baptiſmi⁹: dū dicit.
ſigns efficacit ex inſtitutiōe diuina ablutionē aīe
a peccato. In hoc q̄ ꝓtio dr ſignās efficacit dr
hoc ſacramētū a ſacramētis veteris legis: dēpta
circūciſione. ſignt enī ſolū. ſed baptiſm⁹ ſigt ⁊ ef
ficit modo ꝓeeꝓſito in p^a diſtin. hui⁹ quarti.
Dū ſecūdo addit. ex inſtitutōe diuina innuit. vñ
habet efficatiā. ſ. ex pacto dei. ſed dū tertio cōclu
ditur. ablutionē a peccato. ſignat finis ad quē eſt
baptiſm⁹. ſ. ad mūdādū mentē a peccato: ⁊ mar
me originali: p̄ q̄ eſt inſtitut⁹. p̄ter aūt mortale
⁊ veniale ſi inueniat vt in adultis. Secūd⁹ ter 2ª forma
min⁹ eſt forma baptiſmi. vbi notandū occurrit.
q̄ triplex baptiſmi reperit forma autētica. Pria [triplex baptiſm⁹ triplex forma
fuit tpe primitiue eccīe dū baptizabāt apoſtoli in [prima tpe prime eccie
noie xp̄i. ⁊ hec ſunt vſi apli. vt tāgit doct. decuo^r.
q. ij^a. arti. ij. inſtinctu ſpūſancti: qz nomē xp̄i tūc
erat in cōtumelia ⁊ vituperio. vt hoc facto eleua
ret. quo facto deſinit. vñ credit q̄ ſi qs baptizarꝫ
modo in illa forma nō eēt bap^m. Secūda ē for 2ª forma grecoꝝ
ma grecoꝝ que talis ē. Baptizet ſeruꝰ xp̄i i noie
patris ⁊ filij ⁊ ſpūſancti. Sanctꝰ tho. q. ij^a. addit
nom̄ baptizati. vt. ſ. ſic dicat. Baptizet ſeruꝰ xp̄i
nicholaꝰ ꝛc. Ratio aūt forme hui⁹ baptiſmi or
tuꝫ habuit. vt innuit doctor ſubti. q. ij^a. ex illo di
cto pauli. p^a cor. p°. Hoc aūt dico q̄ vnuſquiſq;
veſtrū dicit. Ego quidē ſuꝫ pauli ꝛc. ⁊ ita gloria
bātur in baptiſmatibꝰ ⁊ fiebat ſciſma: ideo ordīa
tuꝫ fuit q̄ nō in ꝑſona baptizātis baptiſm⁹ fieret
ſed in mō optatiuo vt totū deo interꝰ baptizati
referret. vtrū aūt fiat ver⁹ baptiſm⁹ apud eos hac
forma. dicēdū q̄ ſic: niſi eccīa romana reuocaue
rit. de quo nullū expreſſuꝫ reperit ca^m. Tertia eſt 3 forma latina
forma latina. que tangit extra de bap^mo ⁊ eꝰ ef
fectu. cap°. Si quis. ⁊ eſt decretalis Alexā. tertij.
q̄ talis eſt. Ego baptizo te in noie pa. ⁊ fi. ⁊ ſ. ſ.
In qua forma expriīt p° miniſter. dum dicit.
ego baptizo. ſecūdo baptizat⁹: dū dicit. te. Tertō
is cuꝰ virtute fit baptiſm⁹. in noie pa. ⁊ fi. ⁊ ſ. ſ.

Tertiꝰ termin⁹ eſt Materia baptiſmi. ſ. aqua 3ª trā materia
naturalis fluida. pp primū nō fit baptiſm⁹ i oleo
ſeu vino. pp ſecūdū nō fit baptiſm⁹ in aqua roſa
cea vel alia hmōi. pp tertiū nō fit baptiſm⁹ in niꝫ
ue aut glatie. Quare aūt fiat in aqua ſanct⁹ tho.
q. ij^a. tangit tres binarios ſeu ſex rationes. Pri
ma qz aqua dyaphā ē ⁊ luioſa. ⁊ baptiſm⁹ ē p̄in

principiū lumīs spūalis. Secūda q: hʒ vim mū-
danuā ita baptism⁹. Tertia q: vim refrigeratiuā
sic baptism⁹ ꝯ incentiua peccatoꝝ. Quarta q: aq̄
videt̄ pricipiū aialiū ex.xviij. de aialib⁹: sic bapti
smus spūalis vite. Quīta aq̄ in oib⁹ mūdi ptib⁹
inuenit̄. iō cōgruit sacramēto necessitatis. Sexta
q: de facili pōt haberi: ideo cōgruit vt pʒ maxie
huic sacro. Quo ad secūdū artiᵐ sūt tres ꝯclo-
nes. Prima ē de baptismo in se. Secūda de for-
ma baptismi. Tertia de materia baptismi. Pria
est hec. Baptismi fundamētū ī aqua extat tinctio:
sed formale r̄ō. Dicit pª ps cōcl'onis ꝙ bapti
sm⁹ fundat̄ in ablutiōe exteriori. Et secūda dicit
ꝙ formale suū ꝛ ꝯplectiuū ē quid respectus. ita ꝙ
baptism⁹ ē in p̄dicto r̄onis. vbi pº notāduʒ ꝙ d̄
eē baptismi triplex famosa occurrit opio. Pria
dicit ꝙ sacr̄m baptismi est aqua. ꝛ ista videt̄ opi-
nio Bernardi glosatoris decreti. pª.q.pª. vbi di
cit ꝙ cauēdū ē: ne asin⁹ bibat sacr̄m. ꝛ hec si habe
at veritatis dʒ accipi inquātū aqua est remotū fū
damētū baptismi: vel ex eo ꝙ in aliquib⁹ eccl'ijs
reseruat̄ aqua aut pasche aut pēthec. vt inde bap
tizent̄ pueri. Vñ hugo de sctō vict. illā remotam
materiā tāgit: diffiniēs sacr̄m baptismi. Bapti-
smus inq̄t est aqua diluēdis criminib⁹: verbo vite
sctificata. Secūda opio dicit ꝙ sacr̄m baptismi ē
ipsa intinctio ī aqua: ꝛ hec magis veritati appro
pinquat. tāgit eni ꝓpriū baptismi fundamētū: vt
dicit pª ps cōcl'onis. ꝛ hui⁹ opionis videt̄ mgr̄ ī
l'r̄a qui dic̄ ꝙ baptism⁹ ē ablutio exterior sub for-
ma verboꝝ p̄scripta. Et cōsonat illi quā dat Au-
gusti. dū dicit ꝙ baptism⁹ ē tinctio in aqua. Terª
opio est eoꝝ qui ponūt ꝓprie eē ꝯplectiᵐ bapti-
smi.. ꝛ hi dicūt ꝙ baptism⁹ sicut alia sacra forma
liter quēd noiat. respectū cui⁹ opionis doc. extat
subtil' qōe pª. Ex quo infert̄ ꝙ prima min⁹ hʒ ve
ritatē. secūda magis. 3ª optime ꝯtinet ipaʒ v̄itatē
Sed dubiū extat. q: dicit pħs in. vº. phicoꝝ ꝙ a-
ctiōis nō est actio: nec passiōis passio: nec breuit̄
ad aliquid est mot⁹. cū igit̄ ablutio sit actio in ab
luēte: ꝛ passio in paciēte seu abluto. quō pōt fun
dare r̄onem. Dicendū ꝙ nō fundat eā p moduʒ
mot⁹ seu mutatiōis realis. sicut intēdit ibidē loq̄
phūs. sed ex institutōe diuīa hoc ordināte: vt ad
talē actū exteriorē grām cōferat interi⁹. ideo con
surgit h̄ pacto r̄ō ablutiōis exterioꝝ ad hmōi g̃-
tiam. patet in nūmo seu denario qui sine sui mu-
tatiōe reali sola principis volūtate valʒ mō p̄ciū
qd pri⁹ nō valebat. Alia solutio de triplici r̄'uoꝝ
gener̄ dicta ē in 3º.d̄.pª. Secūda ꝯclusio ē de
forma baptismi ꝛ ē hec. Forma baptismi sic ī pla
no hʒ effectū: vt mutari valeat nō habēdo. Pro
totali qōne notādū ꝙ tribus binarijs seu sex mo
dis pōt cōsiderari forma baptismi. Primo eo or
dine quo noiat̄ in iure. ꝛ sic habet ītelligi prima
ꝯclusiōis ps. s. ꝙ ꝓferēdo hāc formā. Ego bapti

zo te in noie pa. ꝛ fi. ꝛ. s. s. super debitā materiā fit
baptism⁹. Vñ Augu. Accedit verbū ad elemētū
ꝛ fit sacramētū: ita ꝙ neutrū p se sed ābo simul fa
ciūt. Secūdo cōsiderat̄ ista forma s̄m mutationē
apud doc. deuotū. q.3ª. arti.j. Et hāc vocat doc.
subti. q.ijª. mutationē s̄m subām. ꝛ ista ꝯsidera-
tio āpliat̄ ad 3ª. Prio ꝙ loco vni⁹ nois seu vocis
alia vox penit⁹ idē ꝛ eodē mō signs ponat̄. sic si
grec⁹ forma nostra in greco vteret̄: sola esset mu-
tatio in voce. eadē quippe eēt hic ꝛ illuc significa
tio. tūc eēt baptism⁹. sʒ pōt ne latin⁹ vti v̄bis gre
cis in baptizādo: vel ecōtra. Dicēduʒ ꝙ si possit
de facto nō t̄n de iure: imo peccat mortalit̄. q: fa
cit ꝯ p̄ceptū ecc'ie. forte t̄n baptizat. Secūdo cōsi
derat̄ vt ponat̄ verbū oino dispatū in significato
vt lapis in noie patris. vt si diceret̄. baptizo te in
noie lapidis. certū ē ꝙ nō eēt baptism⁹. Tertio
cōsiderat̄ vt ponat̄ vox idē habēs sig̃tū: t̄n sub a
lio mō significādi. Et hoc tripliciter. Primo expri
mēdo psonas sub noie proprietatū. vt si diceret̄
baptizo te in noie genitoris ꝛ geiti ꝛ spirati. que
exprimūt ꝓprietates suppositoꝝ nō ꝓprie sup-
posita: sicut pat̄ ꝛ fili⁹ ꝛ spūssanct⁹. ꝛ tūc nō fit ba
ptism⁹. q: voluit dñs de⁹ ꝓprie suppositoꝝ exp-
mi noia. Secūdo exprimēdo implicite in nomie
collectiuo. vt si q̄s diceret: baptizo te ī noie trini-
tatis: nō fit baptism⁹. Aut 3º in effectu aliquo vt
in primitiua eccīa. Ego babtizo te in nomie x̄pi.
x̄ps eni ē idē ꝙ vnct⁹: ꝛ ita intelligr̄ pat̄ vngēs: fi
li⁹ ipse vnct⁹: spūssanct⁹ ipsa vnctio. valuit aūt in
primitiua eccīa: ex primo artic⁹ mō nō: q: cessa-
uit causa illi⁹ impōnis forme: ideo cessare ꝛ debu
it effect⁹. Tertio p̄cipalit̄ ꝯsiderat̄ ista forma ex
additiōe. s. in fine vel in p̄cipio: ꝛ tūc si diminu-
at nō fit baptism⁹: vt si diceret q̄s. si ego suʒ ep̄s
ego baptizo ꝛc. si aūt nō diminuat fit. vt si q̄s di-
cat. Ego baptizo ꝛc. ꝛ b̄tē mᵉ ꝛc. nisi intēdat ꝙ n̄
esset baptism⁹ nisi illud adderet: ꝛ tūc nihil face-
ret. Intētio q̄ppe dʒ in oib⁹ attēdi. Quarto prin
cipalit̄ cōsiderat̄ h̄ forma corrūpēdo: ꝛ si fiat cor-
ruptio ita ꝙ nō intelligat̄ sensus nō fit baptism⁹
Si aūt fiat corruptio p modū balbuciētis fit q̄-
dā nisi intētio mala īpediat. vt si q̄s diceret. Ego
baptizo te in noie pr̄i ꝛ fili ꝛ spū scti. cauēdū tam̄
ampli⁹ inquāto sacr̄alia v̄ba ceteris p̄pōderant
s̄monib⁹. Quīto principalit̄ ꝯsiderat̄ forma trās
mutādo: ꝛ si possit haberi sensus fit baptism⁹. vt
si q̄s dicat. Ego baptizo te in pr̄is noie ꝛ filij et
sācti spūs. Si v̄o nō possit de cōi h̄ri nō fit. vt si
dicat̄. Pr̄is ego filij baptizo spūs in noie sancti.
Sexto ꝯsiderat̄ p̄cipalit̄ hec forma interponen
do: ꝛ tūc si v̄bū sonat in heresiʒ: aut ꝙ nimia sint
v̄ba nō fit baptism⁹: vt si dicat̄. Ego baptizo te
in noie patris maioris ꝛ filij minoris ꝛ spūscti
amboꝝ serui. nō fit. Si aūt lōga nō sit interposi
tio: vtputa, aut tussis: aut sternutatio: aut vnū ver

bum modo humano prolatū tūc fit baptism⁹: vt
si dicat̄: baptizo te in noie patris oīpotētis. Ex q̄
bus pōt patere ꝙ hoc ꝓnomē ego nō ē simpl'r
de eēntia forme. vñ extra de baptismo ꝛ ei⁹ effe-
ctu. caº. si quis. dic̄ hoc expresse glosa. vñ ꝛ de cō
secra. d̄. iiij. retulerūt. dicit̄ expresse. ꝙ si quis dicit
baptizo te: baptizatū est. ꝛ rō est: q: teste prisciāo
verbū prime psone suū dat intelligere suppositū
grauiter tamē peccarʒ qui dimitteret: ex eo ꝙ ita
ordinauit eccīa. Tertia cōcl'o ē de materia ba
ptismi ꝛ est hec. Aqua pura nō impura: est bapti
smus celebrand⁹. Pro tota hac cōcl'one noto ꝙ
impuritas p̄t noiare tale quid: vt nō fiat mutatō
in spē aque: ꝛ tūc fit bene baptism⁹ in aqua ipu-
ra: sicut esset aqua lutosa: nisi nimis essʒ spissa: vt
apta nō esset ad lauandū: sicut ē de aqua farine ī
mixta vel in spongia: que dū ē ibi baptismo nō
est apta: cui⁹ eni inficeret q̄ mūdarʒ. Pōt rursus
noiare ipuritas aliq̄d qd̄ repugnat aque speciei:
sicut sunt humores. ꝛ sic in eis nō fit baptismus
aqua igr̄ pura hoc mō nō impura fit baptismus
sicut dr̄ Joh. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ
spūsancto nō pōt itrare regnuʒ dei. Et de latere
x̄pi s̄m doctoꝝ testimoniū nō fleuma: vt quid̄ so
niant: sed naturalis aqua exiuit. Nec valʒ si aqua
artificial' habeat aliqua accidētia cōia cū natura-
li: ꝙ in ea possit fieri baptism⁹: sicut ī naturali. q:
habet ꝛ propria sibi soli cōueniētia. ꝛ lʒ includat
aquā naturalē: sicut cetera mixta: nō t̄n simplicit̄
nec pōt fieri resolutio in hmōi aquā via natura-
li. Ex quo pʒ primo q̄ aqua artificialis nō dʒ di
ci simplicit̄ simplitior aqua elēari cū eā includat
licet nēpe eā penetret magis fit hoc ratiōe virtu
tis q̄ simplicitatis. Secūdo sequit̄ ꝙ aqua maris
fontiū: fluminū ꝛ paludū est cōueniens materia
huic sacro: nisi aliūde impedimētū veniat. Tertō
pʒ ꝙ forsan in brodio pōt in casu necessitatis fie
ri baptism⁹: q: nō videt̄ spēs aque p̄mutata: ma-
xime in principio. Quātū ad tertiū articuluʒ
sunt tres difficultates. Prima difficultas. quis
istoꝝ triū baptismoꝝ est principalior. baptismus
flaminis: sanguinis: aut flumis. Dicēdū ꝙ respe
ctu donātis dei ꝛ recipiētis: baptism⁹ flamis. q:
paucis donat⁹ est: vt btē Marie. sancto Johāni
baptiste: ꝛ aliquib⁹ alijs. Quo vero ad aureolaʒ
baptism⁹ sāguīs: q: meret̄ vltra premiū eēntiale
etiā premiū accidētale. Quo vero ad cōitatem ꝛ
eccīe vtilitatē baptism⁹ flumīs est p̄cipalior: q:
extat ꝛ introit⁹ ꝛ ianua oim sacramētoꝝ ꝛ vite spi
ritualis: ꝛ eo baptizat⁹ baptizat̄ baptismo flamīs
nisi in eo teneat: et dispōit̄ ad baptismū sanguis
s̄m ꝙ in vita proficiet. Secūda difficultas vtꝝ
si sacerdos inciperet sup pueꝝ. Ego baptizo te ī
noie patris. ꝛ añq̄ pl⁹ posset dicere: aut ipse aut
puer moreret̄. vtrū puer eēt baptizat⁹. Dic̄ doc.
deuot⁹. q.ij. arti.ij. ꝙ sic. q: i tali casu sacerdos n̄r

inuisibilis de⁹ supplet ꝙ mortalis inceperat īfir
mitas: sed perficere nō potuit. Tertia difficul
tas. vtꝝ si quis in necessitate de lexiuio baptizarʒ
esset veꝝ baptisma. Dicit sctūs tho. q.3. ꝙ sic. Si
cut eni in aquis sulphureis seu calidis vere cele-
brat̄ baptism⁹: sic ꝛ hic. cū solū aūt p̄cipalit̄ dif-
ferat a reliqua aq̄ ī calido ꝛ frigido: que nō vari-
ant speciē: aut si frigidū ad min⁹ nō apparet dr̄ia
specifica. Ex quo pʒ ad qōem. ꝙ videlicʒ. Sacer
baptism⁹ forma debita ꝛ materia cōplet̄ addita
scʒ intentione. ꝛ pʒ qualit̄. Tūc ad argumēta.
Ad primū dicendū ad maiorē. ꝙ intelligit̄ d̄ for
ma proprie sumpta. sic aūt nō est in proposito.
Sed verbū in sacr̄o dicit̄ forma p quādā simili-
tudinē. sicut eni post materiā venit forma vt fiat
cōpositū: ꝛ actuat̄ mat̄ia p formā. sic in baptismo
pri⁹ intelligit̄ aqua. Secūdo intelligr̄ venire ver
bū: ꝛ addito verbo elemēto fit sacr̄m. nō aūt ē si
militudo ꝙ verbū informet aquā sicut forma ꝓ-
prie sumpta materiā ideo arguᵐ nō procedit.
Ad secūdū dicēdū ad minorē. ꝙ baptism⁹ ē ens
reale ꝛ rōnis diuersis ꝯsideratiōib⁹. cōsiderādo
eni ablutionē exteriorē in qua ꝓprie fundat̄: pōt
dici ens reale. ꝯsiderādo āt suū eē formale: sic di-
co ꝙ ē ens rōnis: sicut patuit in corpore qōnis.
Ad tertiū dicēdū taʒ ad maiorē q̄ ad minorē ꝙ
baptism⁹ quo ad suū eē solū dicit eē successiuuʒ.
habet eni solū eē in ablutiōe exteriori que modi
co durat tpe. Et dū obijcit̄ ꝙ hō semp dr̄ bapti-
zat⁹: ex quo semel baptizat⁹ ē: nō obuiat. Ita eni
ex quo semel hō peccauit: semp dicit̄ peccasse: licʒ
act⁹ peccādi subito trāsierit. hoc eni est q: actus
transiuit in preteritū. Et in sexto ethicoꝝ. Agatō
tragic⁹ dixisse inducit̄ hoc solo priuat̄ de⁹ vt ige
nita nō possit facere que genita sunt. Et t̄n de p̄
senti qōe. Ex t̄n de p̄nti qōne. Ex prima āt hac
parte 3ᵉ d̄. de mēte magistri vnica elicit̄ cōclusio
talis. Baptismo trinitas debʒ noiari necnō expli
cari: vt dicit veritas. Dicit cōcl'o ꝙ in baptismo
tres psone debent expresse noiari. ꝛ pʒ p totam
istam partē.

Einstitutiōe baptismi q̄ñ ceperit ꝛc.

d Dic sig nat̄ secūda ps p̄cipal'. 3. d̄. quar-
ti sententiaꝝ que ita habet cōtinuari ad
ptē precedētē. Nā postq̄ in p̄cedēti pte p̄posita ē
baptismi integritas. in p̄nti ostendit̄ institutōis
vtilitas. Et habet diuidi hec ps in tres ptes pri-
cipales. In prima tps pʒ baptismi atqʒ institutō
In secūda palā daret materie sue cōditio. In ter
tia iaʒ apparet cunctis hui⁹ administratio. Pria
in principio. Secūda ibi. Celebrat̄ aūt hoc sacr̄ʒ
ꝛc. Tertia ibi. De imersione vero sic queritur ꝛc.
Et hec est diuisio huius secunde partis huius
tertie distin. in generali. Circa quā talis mouet̄
timl⁹ qōnis in specialib⁹.

In baptismi in aqua imersio: pro eterno
a circūcisiōis euacuatio significat. Et arḡ ꝙ n̄
triblici medio. Primo sic. Null⁹ iferior
hȝ potestatē reuocādi legē supioris. ſȝ circūcisio
fuit a dn̄o habrae pcepta: ꝛ in lege roborata: nec
eiusdem reuocatio in nouo inuenit̄ testamento.
igr̄ adhuc durabit. Maior pȝ ex eo. inferioris ē
obedire: sicut superioris precipere. Ceterū si par
i parē auctē nō habet a fortiori nec inferior i su
periorē. Sed minor pbat̄ ex gen̄. xvij. ꝛ in mul
tis aliis locis vbi precipit̄: qđ aūt nō inuenit̄ re
uocata in biblia a xpo pȝ legēti biblie textum.

Secūdo arḡ. Null⁹ implēs legē eā euacuat. sed
xp̄s legē impleuit: igr̄ nō euacuauit circūcisionē
que erat principali⁹ sacrm̄ illi⁹ legis. Maior pȝ
ex vi terminoꝝ: euacuare enī idē dicit qđ destruere. i
plere aūt idē qđ ad pfectū ducere. Sed minor p
bat̄ ex textu euāgelico Math. v. Nō veni legem
soluere sed adimplere. Tertio arḡ sic. Uita xp̄i
tota fuit nobis exēplaris: sed xp̄s fuit circūcisus
ꝛ tamē postmodū baptizat⁹. g° ꝛ modo post sū
ptū bap^m vel simul cū sūpto bap^mo cōcurrit cir
cūcisio. Maior pȝ ex eo ꝙ tā v̄bis ꝙ̄ factis nos
docuit xp̄s. vt in dyalogo dicit greg. Omis xp̄i
actio nr̄a est instructio. Minor patet tā ex Luca
ꝙ̄ ex ceteris euāgelistis. In oppo^m v̄o arḡ au
ctoritate pauli apostoli ad gala. v. Ego paul⁹ di
co vobis si circūcidamini xp̄s nihil vobis proderit
nulla aūt hui⁹ dicti ratio videt̄ nisi pp baptismū
qui idē peccatū origīale aspicit qđ aspiciebat cir
cūcisio. In ista qōe ad al'. ꝛc. Quo ad primū
articulū termi sunt. Baptism⁹ Immersio. ꝛ Eter
num. Prim⁹ igit̄ termin⁹ est baptism⁹. Un̄ vl
tra pcedēti d. de baptismo dicta. Nota ꝙ baptis
mus ſm dyoni. ca°. ij°. eccīa^c ierarchie in princ°
Est principiū sāctissimoꝝ mādatoꝝ sacre actionis
ad aliorū dioꝝ eloquioꝝ: ꝛ sacraꝝ actionū suscep
tiuā opportunitatē formās aīales nr̄os habitus
ad supcelestis quietis anagogē nr̄m iter faciens.
In qua diffinitōe tria tangunt̄. Primo ordo ba
ptismi ad alia sacra: dū dr̄: qđ est princi^m sāctissimo
rū mādatoꝝ dei. vn̄ ꝛ ibidē dicit dyoni⁹. ꝙ ē sa
cre ꝛ diuissime nr̄e regeneratōis traditio. In eo
siqdē spūalr̄ viuere icipim⁹. Scdo tāgit̄ qualr̄ ba
ptismo dirigimur in vita actiua: dū dr̄. ad sacraꝝ
actionū ꝛc. formās nr̄os aīales habit⁹. In bapti
smo siquidē in aīa fides imprimit̄: q̄ innuit nr̄is
in mētib⁹ hūilitatē ceteraꝙ ihesu opera ex quib⁹
ad bene operari disponimur. Capit̄ enī aīal' hit⁹
pro habitu aīe in directionē ad op⁹ bonū: ꝛ maxi
me respectu proximi. Tertio tangit̄ qualit̄ dirigi
mur ex baptismo ad vitā cōtēplatiuā: dū sequit̄.
ad supcelestis q̄etis anagogen nr̄m iter faciens.
Cōtēplatio quippe nr̄a in q̄ete supcelesti pficitur
Anagogen eī idē ꝙ ductio ad supius: ab ana qđ
est sursū: ꝛ gogos ductio: q̄si ad supna ductio. vt
baptism⁹ sit. primo pricipiū eēndi in vita spūali.
secūdo me^m proficiēdi in vita actiua. 3° ductio q̄
ascēdi in vita cōtēplatiua. Secūd⁹ t̄mi⁹ ē Im
mersio. ab in ꝛ mergo gis. vn̄ noto ꝙ ista tria dif
ferūt Immersio Aspsio ꝛ Ablutio. Immersio ei
est quādo aliquis i aliquo penit⁹ superat̄: sicut d
peccatore dū in profundū venit peccatoꝝ dicim⁹
eū imersū i peccatis. ita puer in baptismo imer
gi dr̄: dū tot⁹ aqua tingit̄: aut pres pricipales vel
maxime caput ad min⁹ ps anterior. Aspsio vero
dicit̄: dū aqua hoiem aspsū tāgit: ꝛ maxime i ca
pite. ꝛ sic vt in actib⁹ apostoloꝝ legim⁹: in primi
tiua eccīa baptizabāt apl'i. Ablutio vero est cōe
quid: tā aspsioni ꝙ̄ imersiōi. ideo dum diffinie
bat C hac in distictōe mgr̄ D baptismū. nō dicit
baptism⁹ ē aut aspsio: aut imersio. sed vtrūꝙ cō
prehēdēs dicit. baptism⁹ ē ablutio. Terti⁹ ter
min⁹ est eternū. de quo lib. p°. d. ix. ꝛ. xxi. Und
notat doc. deuo. pte. ij^a. pn̄tis d. arti. 3°. q. p^a. ꝙ
eternū dr̄ triplicit̄. Primo mō dr̄ eternū duratō
ne: q: caret princi° ꝛ fine: sicut de⁹. vt eccī. xviij.
Qui viuit inet̄nū creauit oīa simul. Aut ꝙ̄tū ad
priuationē teri: ad quē solū: sicut illđ ps. Statuit
ea ineternū ꝛ in seculū seculi. Secūdo pricipalit̄
dr̄ eternū ꝙ̄tū ad finis indet̄minationē. ꝛ hoc vl'
q: nō ita fit semel quin oporteat fieri pluries sic
extat illđ poeticū. Seruiet et̄no q̄ puo nesciet vti
aut q: nō det̄minat̄ t̄min⁹: ꝛ sic dr̄ sacerdociū aa
ron et̄nū: q: nō deteriauit de⁹ q̄n cessaret. Tertio
principalit̄ dr̄ et̄nū rōne significatōis: q: s. signi
ficat et̄nū. ꝛ hoc mō circūcisio data ē in sed⁹ et̄nū
Gen̄. xvij°. q: vitā celicā significabat: vbi nulla
fundit⁹ erit supfluitas. Quātū ad secūdū arti
culū sunt. 3. cōclōnes. Prima ē de aqua baptis
mi. Secūda 2° ē de immersione in aqua in sacro
baptismi. Tertia de circūcisiōe euacuata p hmōi
baptismū. Prima ē hec. Baptizat⁹ a iohāne xp̄s
nullā vim de nouo aquis inherētē tribuit. Pro
bat̄. Si data ē hmōi vis aquis. quero quō. si di
cat̄ ꝙ tactu mundissime carnis sue: sequeret̄ ꝙ si
baptizās mergeret aliquē in aqua dato ꝙ nulla
v̄ba proferret esset baptism⁹. Sed dicet aliqs ꝙ
simul ē in aqua ꝛ v̄bo: illa v̄tus. Cōtra q: ipossi
bile ē vnā formā absolutā sicuti esset illa v̄t⁹ sub
iectiue fore in duobus sbīs dispatis: sicut sunt a
qua ꝛ v̄bū. Ceterū si sol⁹ fecit tact⁹ sue carnis cū
pluries aquas tetigerit: vt dū puer lauabat̄: aut
ipsemet suas abluebat man⁹ pluries illā tribuit
v̄tutē. Rursus si tact⁹ sol⁹ aquas sāctificauit: eis
illā donās v̄tutē: sequit̄ ꝙ aque quas non tetigit
illā nō hn̄t: ꝛ p cōsequēs in solis iordanis aquis
eēt baptisma celebrādū. Si dicat̄ ꝙ talis v̄tus
deriuat̄ ad ceteras aquas: ꝯ nihil ē: q: deriuatio
in talib⁹, sola cōtinuitate fit. multe aūt sūt aque q̄
nō sunt 2ti^c aquis iordanis: ꝛ p 2n̄s nō oīs aq̄
naturalis pura esset baptismi cōgrua sacro: cui⁹
oppo^m supiori hīn̄ ē d^c. Ultimo d ista vi quero
aut ē de bonis maxis. ꝛ tūc esset: aut caritas aut
fides: aut q̄libȝ alia v̄t⁹: qđ null⁹ ponit. Aut 2° de
bonis mediis: ꝛ tūc eque nobil' eēt sicut aīe subā
qđ nō ē veꝝ. Aut de bonis meīs: ꝛ tūc videt̄ ꝙ n̄
influat in aīaȝ. Ex q̄ clare relinquit̄ ꝙ nō ē tal' vis
in aquis redrēda. Sed ꝙ in aqua cū verbo fiat
baptism⁹ hoc hȝ ex pacto diuino. voluit enī de⁹
ꝛ nobiscū fedus pepigit ꝙ in tali elemēto debite
applicato baptizādo p gratiā assisteret: nisi obex
nostri ex parte, pueniret post bap^m suū in iorda
nis alueo. Datur ex^m. Sicut si rex dicerȝ: volo ꝙ
mee lr̄e scripte in pgameno tale habeāt robur: et
ipsemet pri⁹ scriberet: talis q̄ppe v̄tus in lr̄is nō
eēt: sed sola principis ordinatio. sic in proposito.
Et si dicat̄ q: glō sup illo Luce 3°. v̄bo baptizato
Ihesu dic̄ dn̄s baptizat⁹ē: nō mūdari indigēs: sȝ
tactu mūde carnis sue aquas mūdās: vt vim ab
luēdi habeāt. Ex de 2secra. d. iiij. Nunꝙ̄ aq̄ ba
ptismi purgare credētiū peccata potuissēt: nisi cō
tactu dn̄ici corpis sāctificate fuissent. Dicēdū ꝙ
ista sanctifica° nihil aliud intelligit̄ penit⁹ nisi or
dinatio pdicta a xpo. Secūda cōclō ē. de imer
sione in aq̄. ꝛ ē hec. Nec trina imersio: nec sola a
spersio de essentia baptismi dȝ iudicari. Dicit
prima ps cōclōnis ꝙ trina imersio nō ē de eēn^a
sacramēti: vt. s. si quis nō imergat ter pueꝝ non
sit puer baptizat⁹. Probat̄ de 2se. d. iiij. ex cōsi°
toletano pp vitādi scismatis scādalū: vt heretici
dogmatis vsū simplā teneam⁹ baptismi imersi
onē. vbi prio notādū ꝙ nō intelligit simpliciter
auc̄tas ꝙ sit hereticū ter pueꝝ imergere: cuȝ hoc
sacrosancta mr̄ eccīa que oīȝ mat̄ est eccīaꝝ ex vsu
habeat: ꝙ. s. ter in baptizādo imergit. sed intelli
git̄ ꝙ in aliqua eccīa p°erat vsus solū semel imer
gendi. ꝛ postmodū heretici voluerūt adducere vt
in eadē eccīa trina fieret imersio. tūc dicit 2siliū
ꝙ nō est faciendū. In talib⁹ enī obseruāda ē val
de regula scī Ambrosii bona donata Aug°. Ad
quācūꝙ veneris eccīaꝝ cōforma te illi. vn̄ vbi tri
na ē imersio sig̃t triduū sepulture dn̄i. 2sepulti e
nī sum⁹ chr̄o p bap^m. vbi aūt vnica: sig̃t passio
nē xp̄i. merito cui⁹ habuit v̄tutem baptism⁹. Ex
quo clare innuit̄ ꝙ illa hieroni sup ep̄laȝ ad phil'.
auctoritas habet ſm morē eccīe in qua erat intel
ligi. s. per prēȝ ꝛ filiū ꝛ. s. s. baptizamur: ꝛ ter imer
gimur: vt trinitatis vnū appareat sacrm̄. sicuti il
la de 2sec̄. d. iiij. vbi pelagi⁹ gaudētio scribit ep̄o
Euāgelicū pceptū nos admonet in noīe trinita
tis p trinā imersionē scīȝ baptisma cuilibȝ tribu
ere: noīatio q̄ppe triū psonaꝝ est de eēntia sacri:
sed trina imersio de 2suetudie varia eccīaꝝ: q̄ nō
est inmutāda a quolȝ: ex q̄ semel est habita. vn̄ pp
hmōi cām dicit canon de 2sec̄. d. iiij. Si qs pres
bit̄ aut ep̄s nō trinā imersionē vni⁹ misterii cele
brat ꝛc. deponat̄. scīȝ vt sepi⁹ dictū ē in casu. s. ſm
morē eccīe in quo residet. Sed dicit scđa pars
cōclōnis. ꝙ nec sola aspsio ē de eēntia hui⁹ sacri
Patet clare. q: alique eccīe totū imergūt pueꝝ. et
significat xp̄m totū passū p nobis. aliq̄ totū cor
pus vsꝙ ad caput. aliq̄ caput solū. aliq̄ pteȝ ante
riorē capitis: nō dubiū ꝙ ē puer baptizat⁹: q: in
facie oēs vigēt sensus humani. ideo merito bap
tizari dr̄ tot⁹ hō: quādo ibi baptizat̄. ꝛ ita sola a
spersio nō est de eēntia hui⁹ sacramēti. Sed pro
bat̄ ꝙ aspsio etiā sufficeret. q: apl'i vna die ex li°.
actuū baptizauerūt tria milia hoim: qđ fieri neq̄
nisset imergēdo: ꝛ per 2n̄s solū fuit aspgēdo. Et
si dicat̄ ꝙ aliđ ē de nobis aliud de apostol'. cōtra
etiā in nob videt̄. Qn̄ enī laurēti⁹ scūȝ romanū
baptizauit allat⁹ ē sibi sol⁹ vrceus aque. nō dubi
uȝ qđ nō potuit ibi fieri imersio. Patȝ etiā ad se
suȝ. Si puer grauit̄ eēt infirm⁹: ꝛ de morte dubi
taret̄ si imergat̄: nō dubiū quin aspsione possȝ in
illo casu baptizari. Semp tn̄ hō ad sue eccīe anti
quū morē aspicere dȝ. Tertia cōclō ē de circū
cisione euacuata p bap^m. ꝛ hec ē. Necdū mortuā
sȝ ineternū mortiferā circūcisionē xp̄i baptism⁹
euacuat. vbi primo notādū occurrit: ꝙ in hac cō
clusione primit⁹ duo egregii eccīe doctores Ie
ronim⁹ ꝛ Aug. dissentire noscunt̄: vt suis adinui
cē liquido pȝ epistolis. Sed q: in hoc facto cōit̄
doctores: vtpura scūs tho pte scđa pn̄tis d. arti.
iij. q. ij. Et doc. subti. q. iiij. pn̄tis d. tenent cū btō
Aug°. ꝛ dimittūt btm̄ Jero^m. Ideo breuit̄ noto
eū triplicē cōsiderari statum: tā circūcisionis ꝙ̄
alioꝝ legaliū. Prim⁹ enī stat⁹ fuit ab aduētu xp̄i
vsꝙ ad mortē ꝛ passionē ei⁹. ꝛ i hoc statu fuerūt
legalia infirmata nō mortua. vn̄ ꝛ circūcisio tē
pore illo delebat originale. Secūdū tp̄s seu stat⁹
fuit a passione xp̄i vsꝙ ad tēp⁹ in quo promulga
tus est xp̄i baptism⁹: q̄n dici potuit. In oēm traȝ
exiuit son⁹ eoꝝ. ꝛ in hoc statu legalia fuerūt mor
tua non solū infirma. ita ꝙ iam circūcisio nō de
lebat originale. erat tn̄ licita iudeis maxie: sic pȝ
in paulo qui in isto tpe me° circūcidit thio^m actu
xvi. ꝛ purificauit se ſm legē. actu. xxi. erat enī mr̄
sinagoga cū honore ad sepulchū deportāda: nō
sicut ydolatria que subito euacuari debuit: sicut
penit⁹ mala. Terti⁹ aūt stat⁹ ē post euāgelii mul
tiplicationē. ꝛ in hoc statu necdū infirma vt in p°
statu: necdū mortua vt i secūdo: sȝ mortifera cēse
ant̄ veluti venenū. Euacuata q̄ppe extāt figura^a
dū tā plene itrauit veritas lex rigoris amoris le
ge superueniēte. Ideo merito dicit paul⁹ ad He
breos. vij. Trāslato sacerdocio necesse ē vt legis
trāslatio fiat. xp̄s enī dn̄s nr̄ ꝛ sacerdos ꝛ hostia
qui sub spē panis ꝛ vini corp⁹ ꝛ sanguinē suū fi
delib⁹ sumēdū reliq̄t: vt declarabit crastina solē
nitas tanti festi de corpe ei⁹ sacerdociū aaronicū
pmutauit in quo erat circūcisio. Et si querat̄ vrꝝ
post baptismi institutionē an̄ mortē xp̄i esset ad

fa!m circũcisio necessaria. Dicit sectus tho. q. p̄dcã ꝙ sic. Obijcit tamē clarissime doc. subti. Ponat ꝙ aliqs iude⁹ sciēs baptismi īstitutōez añ mortē xp̄i. q: discipli baptizabāt añ mortē ei⁹. Joh. iij. nō dubiū quin erat efficax. licet aliqualit̄ in merito passionis future baptizasset suū pueꝝ añ octauuz diē in qua fiebat circūcisio. certū est ꝙ fuisset ab originali mūdat⁹: nō igr̄ postmodū erat necessaria circūcisio. Quātū ad 3^m articulū sunt. 3. difficultates. Prima qñ fuit proprie institutus baptism⁹ xp̄i. Dicit doc. deuo. arti. p^o. q. p^a. hu⁹ p̄ntis d. ꝙ primo inuenit̄ baptismi insinuatio. secūdo baptismi institutio. 3ª baptismi cōfirmatio Insinuatio baptismi fuit ⁊ facto ⁊ v̄bo. facto qñ fuit xp̄s baptizat⁹ insinuās nos eē baptizandos v̄bo qñ nichodemo dicit Joh. 3°. Nisi qs renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ sp̄ūsancto ⁊c. Institutio aūt fuit facto: qñ xp̄s venit ī iudeā Joh. 3°. ⁊ baptizabat verbo qñ misit discipulos p̄dicare: ⁊ vt credit̄ baptizare Luce. x. ⁊ hoc innuit mgr̄. Cōfirmatio autez baptismi fuit facto: qñ nō solū sanguis sꝫ aq̄ exiuit de latere ei⁹. v̄bo quādo post resurrectionē suā eos misit dicēs. Ite docete oēs gētes baptizātes eos ⁊c. Secūda difficultas. qñ sit trina īmersio: quō debēt ꝓferri verba. dico ꝙ sic. Ego baptizo te in noīe p̄ris: ⁊ proferēdo p̄ris: fiat prima imersio. proferēdo filij secūda. ꝓferēdo s. s. 3^a

Tertia difficultas de illo verbo qō dicit paul⁹ de petro ad Gal. ij^o. de cessatōe istoꝝ legaliū. In faciē ei restiti q: rep̄hēsibil̄ erat. Comedebat enī petr⁹ in antiochia cibos gētiliū cū gētib⁹., ⁊ ī aduētu iudeoꝝ segregauit se pre tiore a cibis gētiliū. vtrū peccauit petr⁹? Dicendū ꝙ sic peccato veniali. q: cū esset basis ⁊ fundamētū ecclesie: nō debebat timere rep̄hendi in eo qō nō erat rep̄hēsibile. s. comedere cibos gētiliū: ex q̄ lex iā nō obligabat. ideo merito ab alia colūna ecc̄e paulo fuit rep̄hēsus in eo qō rep̄hēsibile erat. Ex hoc pꝫ ad qōem. ꝙ videlꝫ baptismi in aqua mersio: pro eterno. s. post euāgelij sufficientē manifestationē circūcisionē euacuat. Ad primū argu^m dicenduz ad minorē ꝙ cōsilio sc̄ispūs fuit reuocata: vt satis innuit̄ extra de baptismo ⁊ ei⁹ effectu. cap^o. Maiores. vbi dn̄s Innocēti⁹ dicit. Absit vt in illā dampnatā heresim incidam⁹. q̄ pperam affirmabat legē cū euāgelio ⁊ circūcisionē cū baptismo seruādā. certū ē aūt ꝙ ecc̄a nō diceret hoc eē hereticū nisi reuelatiōe sanctispūs preuia. Sunt etiā tā in libro actuū: q̄ in pauli dictis. plura verba que satis hāc ostendūt reuocationē. Ad secūdū dicēdū ad maiorē ꝙ aliqd impleri pōt itelligi tripliciter. Primo ipso manēte duci ad pfecti⁹ h̄ mō impleta sunt moralia que manēt etiā in lege xp̄i: tū pfecti⁹. vt pꝫ Math. v. Ubi nec dū opus sed volūtas prohibet̄. qō nō ī lege nisi in duob⁹ mādatis. Secūdo aliquid iplet̄ dū qō figurabat aduenit: sꝫ ipsuz euacuet̄. hoc mō implet̄ legis cerimonialia q: aduenit v̄itas in noua lege quā figurabāt. Tertio aliquid implet̄ dū effect⁹ quē itēdit efficit̄. hoc mō iudicialia implētur. erāt enī in lege ad pacē seruandā: que maxime ī nouo debet vigere testamēto. Ad 3^m dicēdū ad maiorē ꝙ vita xp̄i ita fuit exēplaris: vt de q̄libet eius opere in admiratōez ⁊ stuporē ꝯuertamur ⁊ amorē: nō ꝙ oīa facere debeam⁹. Discite iquit vt humiles sitis ⁊ mites corde. ecce in quo imitatio nō: super aquas siccis pedib⁹ ambulare: ecce vnde admiratio. Ita in ꝓposito circūcisio in xp̄o op⁹ fuit: nō quidē imitatiōis sed admiratiōis ⁊ dispēsationis vt fili⁹ dei iaꝫ a principio pro nobis sanguinem vellet effundere: qui vltimo pro nobis in cruce se totū cōtulit. Et tm̄ de p̄pti qōne. Ex hac aūt secūda parte h⁹ 3^e distin. de mēte mgr̄i vnica sicut de precedēti pte elicit̄ ꝯcl'o talis. Nō est ordinata trina imersio sed euacuata est circūcisio. Dicit cōclusio ꝙ nō est de essentia baptismi īstituti ꝙ fiat trina immersio. sed bñ vez ē ꝙ baptism⁹ circūcisionem euacuat. Et ponit̄ per totā hanc secūdam ptem ⁊c.

Ausa vero institutiōis baptismi ⁊c.

c Hic signat̄ 3^a ps principal' hui⁹ 3^e. d. q̄rti sniaꝝ que ita hꝫ cōtinuari ad p̄cedentē Nā postq̄ in prima parte preposita est baptismi integritas. ⁊ in secūda ostensa est ei⁹ institutionis veracitas. Nūc vltima in hac pte cōcludit̄ baptismi cālitas. Et habet hec pars 3^a in 3. diuidi ptes pricipales. In prima cā tangit̄ institutionis. In secūda vis exprimit̄ dubitationis. In 3^a palā feritur lux solutionis. Prima in pricipio. Secūda ibi. Sed queritur vtrū baptism⁹. Tertia ibi. Dicimus ꝙ nec circūcisio ⁊c. Et hec est ⁊c. Circa quā q: cā institutiōis baptismi ē innouatio mētis p gratiā ad quā in baptismo disponit caracter. ido de caractere talis mouet̄ in speciali titulus qōnis videlicet.

a Il baptismi sacramētū caracteris sit indelebil' imp̄ssi^m. Et arguit̄ ꝙ nō triplici medio. Primo ar̄ sic. Sic circūcisio se hūit in antiqua lege: ita in noua baptism⁹. sed in antiqua lege circūcisio nō imp̄ssit caracterē: ergo nec in noua baptism⁹. Maior pꝫ. q: tā circūcisio q̄ baptism⁹ aspiciebāt peccatū origiale. ⁊ ita eis idē cōpetebat effect⁹ seu cōsimilis. Sed mior declaratur. Si enī circūcisio caracterē imprimebat tūc circumcisus nō fuisset baptizād⁹: qō est falsuz. Pꝫ assump^m. q: tūc cū etiā baptism⁹ caracterē imprimeret fuissent in eodē subō duo accidētia eiusdē rōnis: qō cōis opio negat. Secūdo ar̄ sic. Nobilior extat ⁊ fides ⁊ caritas q̄ sit baptism⁹. sed nec fides nec caritas ip̄mūt caracterē: ergo nec baptism⁹. Maior pꝫ ex eo ꝙ baptism⁹ loquēdo formalit̄ noīat ablutionē exteriorē in ordine aut ad fidē aut ad caritatē. Fides āt ⁊ caritas v̄tutes sunt mētis ⁊ aīe: ⁊ itā de maxis bois. Sed ꝓbat̄ minor. tū q: etiā in statu legis nature añ ordiatā circūcisionē fuisset caract̄: sicut fides ⁊ caritas: qō nō ꝯcedit̄. tū q: fides sufficient̄ distinguit fidelē ab infideli sine caractere. ita dicat̄ de caritate.

Tertio ar̄ sic ꝓbando: ꝙ caract̄ sit delebil̄. nulluz accn̄s p accn̄s inherēs subō ē indelebile. sꝫ caract̄ si insit in aīa ē accn̄s p accn̄s. igr̄ ⁊c. Maior patet. ex eo ꝙ tale accn̄s ortū nō hꝫ ex principijs subi: ⁊ ita nō necessa^o inest: sed pōt adesse vel abesse. Sed ꝓbat̄ mior. pꝫ enī p^o ꝙ nō ē subā: q̄a aduenit post eē ꝯpletū. Rursus pꝫ ꝙ nō ē accn̄s p se inherēs cū sit aīa aliqñ caracterē nō habēs.

In oppo^m ar̄ prīo ꝙ sit caract̄ in bap^o impressus auct̄ate diui dyoni. 3. ca^o. ecc̄iastice ierar^c. Et dam̄. li^o. iiij. sniaꝝ suaꝝ. ca^o. p^o. innuētiū in bap^o imprimi caracterē. ꝙ aūt sit indelebil' patꝫ ex cōi nr̄oꝝ doc. opione ⁊ sentētia. In ista qōe ad ar̄. ⁊c. Quo ad primū arti^m termi sūt Caract̄ Impressio: ⁊ Indelebil̄. Prim⁹ igr̄ teri⁹ ē caract̄. vbi p^o notādū occurrit. ꝙ caract̄ ē dictio greca significās figurā in latis. vñ vbi ad hebre. p^o. nos habem⁹. Qui cū sit figura subē ei⁹: sermo habet grec⁹. qui cū sit caract̄ subē ei⁹. Pōt aūt sumi caract̄ trib⁹ modis. Primo mō sumit̄ caract̄ ꝓ q̄libet nota exteriori: mētē in aliō venire faciens. et hoc mō lr̄e dicunt̄ caracteres. sicut loquit̄ ieronim⁹ in ꝓlogo galleato .. ꝙ b̄mo hebraic⁹ ⁊ caldaicus solis dr̄nt: caracterib⁹. i. signis ⁊ notis. etiā h̄ mō dicunt̄ in arte magica caractes quedā lineaꝝ ꝓtractiones. Secūdo mō sumit̄ caract̄ ꝓ quolt̄ qō distinguit: seu sit intus: seu sit extius. hoc mō mgr̄. vi. d. hui⁹: vocat bap^m caratez. q: in eo baptizat⁹ a nō baptizato distinguit̄. hoc etiā modo ī apocal'. legim⁹ bestie caracterē in pctōꝝ frōte infixuz. i. pctm̄. Tertio^o pricipalit̄ dr̄ caract̄ quoddā mēti ipressuz indelebil̄e in sacris nō iterabilibus que sūt 3^a. baptism⁹: ordo: ⁊ cōfirmatio: vt patebit. ⁊ sic capit̄ in titulo qōnis: quē sic diffiniūt ex tertio ecc̄iastice ierar^c btī dyonisij. Caract̄ est signū scm̄: cōionis fidei: ⁊ sacre ordinatōis accedenti datū a ierarcha. Dū dr̄: signū sc̄tūz: tāgit̄ genus caractis. caract̄ enī ē signū ⁊ signatū. dicit̄ signū respectu gr̄e quā signat. dr̄ signatū respectu exterioris signi sensibil' quo signat̄. dr̄ v̄o signuz sc̄tūz: q: ad sc̄itatē disponit. In reliqs aūt h⁹ diffinitiōis ptcul'. 3. tāgunt̄ caracteres. Primo tangit̄ caract̄ baptismal' dū dr̄: cōionis fidei. q: sicut fides est ianua ⁊ fundamētū v̄tutū: ita baptism⁹ sacroꝝ. Secūdo tāgit̄ caract̄ ordis dū dr̄: ⁊ sacre ordiatiōis. dr̄ aūt sacra ordiatio: q: ⁊ sacros effic̄ alios ordinādo: ⁊ sacra in se ē ⁊ ꝑmanet. Tertio tāgit̄ caract̄ cōfirmatiōis dū dr̄. accedēti datuz a ierarcha. sol⁹ enī ierarcha dꝫ b̄m iura cōfirmare id ē ep̄s. vñ dr̄ a ier qō ē sacꝝ ⁊ archos priceps quasi sacer principat⁹. Est aūt alia caracteris diffinitio magistralis: que talis est. Caract̄ est d^o a caractere eterno. i. filio dei ipressa aīe ratiōali b̄m ymaginē consignās trinitatez creatā trinitati vel recreanti: distinguēs a nō cōfiguratis b̄m statuz fidei. Secūd⁹ termin⁹ ē imp̄ssio ab in ⁊ p̄mo mis. p̄ssum ssu. Uñ noto ꝙ ista tria in proposito differunt. Repressio. expressio. ⁊ impressio. Repressio dicit̄ qñ forma vel aliud aliquid prius latens ⁊ post apparens inde abscōdit̄ sicut si rubedo vult⁹ reprimeret̄ in corpore. Expressio vero dicit̄ quando id qō int⁹ latet extra deducit̄: quasi extra premēs: quomodo dixerūt platonici de sciētia nostra que a principio erat nobis indita: sꝫ latebat quousqꝫ per studij exercitiū impedimēta remouerent̄. ⁊ tunc apparebat sicuti apparet in ferro remota rubigine apparet decor ferri. Impressio vero dicit̄ quādo aliquid in subō ponit̄ quasi intus pressio. ideo caract̄ nec dicit̄ in nobis repressus aut expressus. quia nō habet ortuz a nature principijs: sed potius dicit̄ impressus a dn̄o deo. Tertius termin⁹ ē indelebilis. vnde quo ad nūc caracteris indelebilitas pōt ad tria cōparari. Primo ad potētiam creatā. ⁊ tunc simpliciter est indelebilis: q: nulla creata potētia eū pōt delere cū cōtrariū nō habeat: nec demerito pdat̄: sicut caritas. aut obliōne sicut scientia: ⁊ ī subiecto sit incorruptibili aīa. s. que eius nō est causa. Secundo cōparatur ad potentiā dei ordinataz. hoc etiaz modo est indelebilis: quia ita deus ordinauit: vt in trib⁹ predictis sacramētis preintelligatur caracter ipsi gratie. Tertio cōparat̄ ad potentiam dei absolutam: ⁊ tunc est simplicit̄ delebilis potentia eniz dei que ipsuz in eē posuit: potest ipsuz simplicit̄ destruere. Quantū ad secundum articulum sunt tres conclusiones. Prima ē de essentia caracteris. Secūda est de subō caracteris. Tertia de indelebilitate ipsi⁹. Prima igit̄ est hec Caract̄ ens extat poīti^m: ⁊ in prima spē repōit̄ q̄litatis. Dic̄ prima ps cōcl'onis. ꝙ caract̄ est ens poīti^m. Probat̄ illō medio doct̄. subti. ī. vi. d. h⁹ q̄rti. arti. iiij. q. ij. Illud enī sciendū ē de sacris ecclesie qō romā sentit ecc̄ia. sicut p̄t ex̄ de hēticis. cap^o ad abolēdā. Romā aūt ecc̄ia videt̄ innuere caracterē iprimi ī sacro baptismi. vt pꝫ patere ex decretali Innoc̄. tij. ex̄ de bap^o ⁊ ei⁹ effectu. c. maiores. Qui ficte accedit ad bap^m caracterē accipit xp̄ianitatis imp̄ssuz. Et ibiō in fine. Tūc caracterē sacrat̄ imprimit operatio cū obicez volūtatis ꝯtrarie nō inuenit obsistētē. Cōgruētia vero vt ponat̄ in aīa caract̄ talis ē. Cōgruūz enim est vt vn⁹ in curia dn̄i nouit̄ intromissus: sig^m hēat distictiōis tā interi⁹ q̄ exteri⁹: ⁊ maxime in lege noua vt cognoscat̄ ouis xp̄i cōsignata. vñ ⁊ caracteris int̄ oīa officia cetera distinctio ponit̄. Sūt enī ei⁹ tria principalit̄ officia ad que cetā reducūt̄

Primo enī est signū assimilatiuū ei.s. de cui⁹ fa-
milia ē. ⁊ ex hoc sequit̄ ꝙ ē signū distinctiuū. q̄
qđ assimilat vni distinguit a suo opposito. Scđo
est signū remēoratiuū assumpti sacri illi⁹ de cui⁹
est faīª. ⁊ ex hoc seq̄t̄ ꝙ ē signū obligatiuū. Ma
gna q̄ppe ē alicui facta gr̄a dn̄ in familiarē alicui⁹
dn̄i eligit̄: q̄to magis respectu dei. Tertio ē sigm
dispositiuū ad gr̄aꝫ: nō q̄dē ex pte dei: q̄ sine tali
dispōne prima p̄t in aīa causare gr̄aꝫ: sꝫ ex pte su
scipiētis. ⁊ in h̄ apparet maxīa dei bōitas q̄ etiā
mal' actu hoīb⁹ cōfert dona sua: sicut pꝫ ī ficte ac
cedēte q̄ p̄dictū recipit caracterē. vn̄ ⁊ clare relin-
q̄t̄ si ea q̄ de caractere diui⁹ dic̄ dyoni. in eccl̄aca ie
rarchia. Dam̄. in suo pº sniaꝝ ⁊ in diuers̄ suis o-
puscul' de bapº. Aug. ꝯ donatistas de bapº. pun
loꝝ de vnico bapº. ⁊ sup Johēꝫ possint expoi d̄
caractere. i. ablusiōe exteriori. tn̄ ex q̄ mr̄ eccl̄a te-
net caracterē eē: tenēdū ē. erit enī in decorē bōꝝ
⁊ obprom peccatoꝝ q̄ sanguinē ⁊ legē xp̄i quā se
mel acceperūt ꝯtēpserūt. Sꝫ dicit secūda ps ꝯcl'o
nis. ꝙ caract̄ est in prima spē q̄litatis. Probat̄.
Cui ꝯuenit rō prime spēi q̄litatis id in ea pōnit̄
hmōi ē caract̄. habit⁹ enī ē q̄litas de difficili mo
bilis: sic ē caract̄: nō ei sola est rl'o. Rursus nō ē
r⁹ intrinsecus adueniens nō tanđ q̄ntitas: lꝫ eni
figurare dicat̄: loquº methaca ē. vn̄ relinq̄t̄ ꝙ sit
qualitas. est āt de difficili mobilis: q̄ ē indelebil'
vt patebit ī 3ª ꝯcl'oe. Nec obuiat ꝙ ē dispō. eadē
q̄ppe q̄litas varie ꝯsiderata ē dispō ⁊ hit⁹. nō tn̄
accipiēdo dispōeꝫ vt hꝫ opponi ꝯ hituꝫ. vt. s. ē q̄
litas de facili mobil'. sed vt ē via ad aliud. pꝫ clar̄
noticia enī principioꝝ dr̄ hit⁹ pricipioꝝ: est tam̄
via ad noticiā ꝯcl'onū. sic in ꝓposito. Ex quo pꝫ
ꝙ meli⁹ dicere videt̄ doctor deuo. q̄ pte pª. vi. d̄.
hui⁹ q̄rti. q. pª. ponit caracterē in pria spē quali-
tatis. q̄ sanctus tho. qui arti. i. q. i. iiij. d̄. isti⁹ q̄rti
ipsuꝫ ponit in secūda spē q̄litatis: vt supnatural'
poteª: patet in simili. In eadē q̄ppe spē q̄litatis
ē caritas que ē v̄t⁹ supnālis. s. in prima spē in q̄ ē
⁊ v̄tus acq̄sita vt iusticia. Non tn̄ dico ꝙ opio sit
falsa. q̄ doc. sub. arti. iiij. vi. d̄. hui⁹ q̄rti. q. 3. pōit
de caracter̄. 3. opiones: ⁊ q̄lꝫ reddit satis ꝓbabi
lem. Pria ē ꝙ caract̄ sit solū r⁹ extrinsecus adue
niēs. Secūda ꝙ sit in pª spē qualitatis. Tertia ꝙ
sit in scđa.   Secūda ꝯcl'o ē de subō caracteris
⁊ est hec. Nō in aīe essentia sꝫ in volūtate caract̄
collocat̄ subiue. Probat̄ tota ꝯº hoc meº. In eo
subiue hꝫ caract̄ locari in q̄ ⁊ id ad qđ disponit.
pꝫ de cōi cursu. dispō ⁊ hit⁹ sunt ī eodē subō. ma
xime in spūalib⁹. vt pꝫ in dispōne ad v̄tutē ⁊ v̄tu
te: ⁊ in pūul' ad sciam ⁊ scia. Caract̄ āt ponit̄ di-
spositio ad gr̄aꝫ: gr̄a aūt cū sit idē ꝙ caritas extat
subiue in ipsa volūtate: ex dictis in 2º. d̄. xxvi. Cō
firmat̄: caract̄ enī ē signū obligatiuꝫ: vt patuit p̄ce
dēti ꝯōne. obligatio āt maxime aspicit volūtatē
fiē ⁊ meritū. Nec obuiat ꝙ dicat̄ caract̄ reformati

uus aliqualit̄ toti⁹ aīe seu toti⁹ imagis que in tri
bus ꝯsistit potētijs. Stat enī bn̄ ꝙ in vna sit sub
iectiue potētia: ⁊ tamē eo tota reformetur trinitas
potētiaꝝ: pꝫ in vna caritate que subiectiue consi-
stit in ipsa volūtate ⁊ tamē totā reformat aīam.
Ex quo pꝫ defect⁹ sctī tho. qui art. i. q. 3. iiij. d̄. po
nit subiue in intellectu caracterē tanq̄ in princi-
paliori potētia. q̄ inq̄t volūtas ex intellectu ori
ginat̄. ⁊ ꝑ cōsequēs intellect⁹ ē pfectior: reformā
do aūt pfecti⁹ min⁹ pfectū reformat̄. Sua semp
salua sanctitate oppom vr̄. nec intellect⁹ enī ori-
ginat̄ a volūtate: nec volūtas ab intellectu: sꝫ am
be poe si ita fas sit loqui ab ipsa aīe eēntia cuꝫ q̄
sunt idē realit̄: ⁊ si nō sunt idē formalit̄. Ceteꝝ da
to ꝑ casuꝫ ꝙ ex intellectu veniret volūtas: nō tn̄
sequeret̄ ꝙ intellect⁹ eēt pfectior sed magis om.
q̄ in nature opib⁹: vltima sunt pfectiora. vt patꝫ
discurrēdo ꝑ singula. In eūdē defectū venit doc.
deuot⁹ pte pª. vi. d̄. q. 3. ponēs hmōi caracterē in
intellectu subiue. pꝫ tamē om.   Tertia ꝯº ē de
indelebilitate caracteris. ⁊ ē hec. Caract̄ quē nll'a
imprimit v̄t⁹ lꝫ sacr̄m: indelebil' ponit̄. Patꝫ pri
ma ps. q̄ si aliq̄ v̄tus caracterē imprimeret ma-
xime esset nobima que est caritas: aut illa que est
fundamētū edificij spūal'. s. fides. sed hoc est falsū
Solū q̄ppe sacr̄m caracteris impssiuū cēset̄.
Sed hꝫ secūda ꝙ caracter ē indelebil'. patet. tuꝫ
quia datur solū in sacris nō iterabilib⁹: vt est ba-
ptism⁹: cōfirmatio: ⁊ ordo. tū q̄ si deleret̄ maxie
videret̄ cū sit in voluntate ꝑ culpā. hoc āt ē falsū
pꝫ in malo sacerdote in quo extat caract̄ ordinis
Et si obijciat̄ quia caract̄ est ex pte: imperfectior
quippe est ipsa fide. cum igit̄ fides euacuet̄ ⁊ nō
maneat in patria: ergo nec caract̄. Dicendum ꝙ
licet sit ex parte ⁊ imperfectior fide loquendo sim
plicit̄: tamen euacuat̄ fides ⁊ non caracter. ratio
quia fides enigma habet adiunctum seu obscuri
tatem: que statui repugnat glorie: non sic caract̄
habet enigma: ideo potest stare cum statu perfe-
cto ⁊ imperfecto. nihil enī agit ꝙ sit imperfectior
ipsa fide. patet in simili de scientijs que manebūt
in patria. Nec dicendum rursus ꝙ maneat in dā
natis ad disponendum ad gr̄am ad quam sunt ī
habiles: sed ad eorum cōfusionem. vn̄ aūt ista cō
gruāt īdelebilitas caracteri. a deo vtiq̄ qui in cū
ctis donis suis extat magnificus: promptus ad
dandum non ita ad remouendum. non autem in
est ex toto ratione subiecti cum reliquos habitus
videamus corrumpi eadem manente substantia
anime vt dicamus breuiter ꝙ triplex est habitus
Primus innatus ⁊ hic est indelebilis. Secun-
dus acquisitus: et hic est delebilis. Tertius infu-
sus: ⁊ si sit ad dirigendum: sicut fides aut caritas
delebilis est. si principaliter ad distinguendum
sicuti caracter indelebilis quia nullum apparet
sibi oppositum.

Quantū ad 3m articulū sūt. 3. difficultates. Pri-
ma. quare solū in his trib⁹ sacris baptiº cōfirmatō
ne: ordine: caract̄ imprimit̄? Dic̄ doc. deuot̄. pte
prima. vi. d̄. q. iiij. ꝙ triplex ē stat⁹ fidei. s. Status
fidei genite roborate ⁊ iā multiplicate. ⁊ fm̄ hoc
triplex attēdit̄ in ppº di d̄º. pª in fide genita d̄º
bonoꝝ a malis. secūdo in fide roborata fortiū ab
infirmis. 3º in fide multiplicata clericoꝝ a laicis.
prima d̄º. fit caractere baptismi. secūda cōfirma-
tiōis. 3º caractere ordinis. hui⁹ figura in pp̄l'o is-
rael p̄cessit. primo enī facta fuit dīo illi⁹ pp̄li ab
egiptijs q̄i bonoꝝ a malis. secūdo in deserto fue
runt electi ad pugnādū fortes ⁊ infirmi p̄termis-
si. 3º electi fuerūt leuite ad seruiēdū dn̄o ꝯ reliquū
distincti ppm.   Secūda diffic̄. Si xp̄s aliqueꝫ
habuit seu hꝫ caracterē. Dicēdū ꝙ nō. primo q̄a
lꝫ fuerit baptizat⁹. fuit tn̄ baptismo iohis: q̄ nō i
primebat caractereꝫ. secūdo lꝫ fuerit spūsctō con-
firmatº a sui ort⁹ initio: nō tn̄ in sacro. 3º lꝫ fuerit
sacerdos ineternū: nō tn̄ mō qua caracter impri
mit̄.   Tertia difficultas. vtꝝ in lege nature fue-
rit alicui⁹ caracteris impressio. Satis ꝓbabilit̄ po
test dici ꝙ sic: in eo ꝙ originale mūdabat: siue so
la esset fides parētū in puul'. nō tn̄ inq̄tū fides: sꝫ
inq̄tū erat ꝯ illud peccatū: vt de nouo q̄s ascribe
ret̄ in familia dei: seu aliqđ sacr̄m in adultis cū ip
sa fide. Ex hoc pꝫ ad q̄ōeꝫ. ꝙ videlꝫ baptismi sa
cr̄m caracteris ē indelebil' impssim. Tūc ad argu-
mēta.   Ad primū negat̄ minor. lꝫ tho. dicat. q.
iiij. articu. p. iiij. d̄. Et pte secūda pc. d̄. q. iiij. ꝙ nō
imprimit caracterē. Et cū ꝓbat̄ ꝙ tūc circūcisus
nō esset baptizād⁹: negat̄: dū ꝓbat̄: q̄ etiā bap⁹
imprimit caracterē: ⁊ ita eēnt duo accn̄tia absolu-
ta eiusdē rōnis in eodē subō qđ negāt phi. dicēđ
ꝙ caract̄ impressus ꝑ circūcisionē differꝫ a caracte
re impsso ꝑ baptismū specie: sicut ipfectū a pfecto.
Caract̄ enī ē nomē cōe ⁊ pꝫ mō in sacerdote: qui
hꝫ si sit cōfirmat⁹. 3. caracteres.   Ad secūdū dm
ad maiorē ꝙ nobilitas nō facit pricipalit̄ ad impri
mendū hmōi caracterē: sed ꝯstitutio in aliq̄ certo
⁊ determinato gradu. hoc aūt nō fac̄ pricipalit̄ aut fi
des aut caritas cū sint cōes oīb⁹ bonis. sed bap⁹
nō flaminis tn̄ aut sanguinis: q̄ nō imprimūt caracte-
reꝫ: sed fluminis aut ꝯfirmatio vel ordo.   Ad 3m
dicēdū ad maiorē ꝙ hꝫ v̄itatē loquēdo de pō na
turali: nec illa hꝫ caract̄. indelebitatē sed sola pō
dei. nō adhuc absoluta: sꝫ solūmō ordīata. Et tn̄
de p̄nti q̄ōe. Ex hac aūt 3ª pte hui⁹. 3c. d̄. sicuti de
duab⁹ p̄cedētib⁹ de mēte mgr̄i vnica elicit̄ cōcl'o
tal'. Baptismo fluminis inest mūdiª regm solaminis
apparet hostia. Dic̄ ꝯcl'o ꝙ mūdicia mētis inest
nobis bapmo fluminis seu aq̄: sed aptio regni celo
ruꝫ passiōe xp̄i q̄ dr̄ hostia salutaris. Et ponit̄ ꝑ
totū textū vsq̄ ad finē distin.

h   Ic dicēdū ē aliq̄s suscipere ⁊c.   Hic sigt̄
q̄rta d̄. h⁹ q̄rti. q̄ ita hꝫ ꝯtinuari ad p̄cedētē

Nam postq̄ in p̄cedēti d̄. baptismi in se pleni⁹ ē
cōsiderata rō. Nūc ī hac d̄. bapm recipiēm notat̄
stat⁹ ⁊ cōditio. Et hꝫ diuidi in. 3. ptes pricipales
In prima mgr̄ de sacr̄m suscipiētib⁹ sumit exorm
In secūda de rem nō bapma capiētib⁹ ꝓfert iudi
cium. In 3ª de hoc baptismo vt in infantib⁹ v̄tit̄
studiū. Prima in princiº. Secūda ibi. Sūt ⁊ alij
vt sup posuim⁹ ⁊c. Tertia ibi. Solet etiā queri si
puulis in baptismo. Indiuisa aūt hac 3ª pte ma-
nente. Rursus prima ps in qua de sacr̄m suscipi
entibus sumit exordiū. in 3 ptes diuidit̄. In pria
p̄ponit̄ qui sacr̄m ⁊ rem suscipiunt. In secūda ad
iūgit̄ qui sacr̄m nō rem accipiūt. In 3ª ostendit̄
quos xp̄i vestes sacrate vestiūt. Prima in princº
Secūda ibi. Qui v̄o sine fide accedūt ⁊c. Tertia
ibi. Querit̄ ergo quō illud accipiat̄ ⁊c. Et sequit̄
de hinc secūda ps principalis hui⁹ d̄. in qua vt di
cebat̄ mgr̄ de rē nō hoc sacr̄m baptismi accipien
tib⁹ ⁊c. Et hꝫ hec ps in. 3. ptes diuidi principales
In pria preest questio an res sola possit obtine-
ri. In secūda dubitatio orta duplex docet̄ caueri.
In 3ª vtꝝ vnctio queat iuncta baptismo augeri.
Prima in principio. Secūda ibi. His aūt videt̄
obuiare qđ dn̄s dicit ⁊c. Tertia ibi. Solet queri
de illis qui iā ⁊c. Hec ē dīo ⁊c. Circa quā ⁊c.

a   N baptismi sacr̄m nō fictis sed puulis ef
ficaciter cunctā deleat culpaꝫ. Et ar̄ ad ꝑ
tem falsam tribus medijs. Primo ar̄ ꝙ
nō deleat omnē culpam in paruulis. Si deleret
omnē culpā in paruulis hoc eēt dono gratie me
diāte. sed hoc extat falsuꝫ. igr̄. Maior pꝫ: ex hoc
ꝙ gratia imediate culpe cēset̄ expulsiua: ⁊ de ini-
mico amicū reddit deo. Sed minor ꝓbat̄. q̄ gr̄a
nō infundit̄ nisi ad min⁹ nata fide pintellecta. p-
uuli autē fidem habere nō vident̄. Tū q̄ in actū
credendi exire nequeūt. Tū quia eoꝝ intellect⁹
equaliter se habere videt̄ ante ⁊ post baptismuꝫ
Secūdo ar̄ ad idem. Nullus recipit gratiaꝫ a
deo. ⁊ ita sibi nō dimittit̄ culpa nisi aliqualit̄ pin
telligat̄ deo cōiungi. Sed puul⁹ ante sumptū ba
ptismi sacr̄m: nō intelligit̄ aliqualit̄ deo cōiungi.
igr̄ ⁊c. Maior pꝫ. q̄ nulla vr̄ rō q̄re nō sibi di-
mitteret offensaꝫ: ⁊ pri⁹ nō: nisi eēt aliq̄ noua di-
spositio. Sꝫ ꝓbat̄ minor. q̄ illa prima dispō seu
cōiūctio eēt maxie ipa fides q̄ ponit̄ fūdam edifi
cij spūal'. hoc aūt nequit eē eo ꝙ ipsamet in bapº
tribuit̄. vn̄ ⁊ dr̄ baptismi sacr̄m.   Tertio ar̄ ꝙ
etiā in fictis omnē deleat culpā. Si enī ī fictis h̄
sacr̄m nō deleret culpaꝫ: tunc fictione recedēte fi
cti eēnt rebaptizādi. sed h̄ ē falsuꝫ igr̄ ⁊c. Maior
pꝫ a silī in sacro pnīe. Si enī aliq̄s ficte sacrꝫ ac-
cipiat pnīe: recedēte fictōe tenet̄ iteꝝ ꝯfiteri. Sꝫ
pꝫ minor. q̄ etiā ficte accedētes ad bapm recipi-
unt baptismi caracterem. vbi aūt caract̄ imprimit̄
nō reiteratur sacr̄m ex predictis distin. 3ª.

In oppo^m primi arguit auctoritate Aug. in enchi-
dion. A paruulo recenter nato vsq ad decrepitū, sic
null⁹ ꝓhibet a baptismo: ita null⁹ ē q̄ nō moriat
peccato in baptismo. In oppo^m alteri⁹ est Aug.
in de pnia ca^o. ij^o. ⁊ ponit in littera. Ois q̄ iā vo
luntatis sue arbit est ꝯstitut⁹: cū accedit ad sacrm
fide^m. nisi cū peniteat veteris vite: nouā nō pōt
inchoare. In ista qōe ad alias pformiit sunt. 3.
arti. ⁊c. Quo ad p^m articulū termi sunt Sacrm
baptismi fict⁹ accedēs in hoc bap^o. Et efficacit
oēm culpā delere. Prim⁹ igr termin⁹ ē Sacrz
baptismi. vbi p^o notādū occurrit q sunt tres ter
narij baptismatū: seu nouē modi baptismi. q̄ tan
guit a Jo. dam. in suo quarto sniaꝝ. Prim⁹ igr
ternari⁹ est baptism⁹ diluuij. baptism⁹ maris ru
bri. ⁊ baptism⁹ in lege veteri in aqua lustratiōis
Baptism⁹ diluuij sigt matiā nrī baptismi. vn̄ p^a
petri 3° dr̄. q octo aīe salue facte sūt p aquā. Ba
ptism⁹ maris rubri sigt ⁊ aquā ⁊ spm̄sanctū. vn̄
p^a coꝝ. x. dicit paul⁹. Oēs baptizati sunt in nube
⁊ in mari. erat aūt illa nubes ignea: q̄ cōuenit spi
rituisctō. Baptism⁹ lustratiōis sigt passionē xpi
que ē meritū nrī baptismi. fiebat enī in aqua in q̄
erant cineres vetule ruffe cōbuste: q̄ merito pas
sioni xpi cōgruit. Secūd⁹ ternari⁹ ē p^o baptism⁹
Joh. Mat. 3. Luce. 3. Mar. p^o. ⁊ Joh. p^o. ⁊ sigt a
ctuz baptismi xpi. Secūd⁹ bap⁹ xpi q̄n a iohe fu
it baptizat⁹. Jo. 3°. vbi nostꝝ īchoauit baptisma
Tertio bap⁹ pnie. ⁊ est h̄ maxime culpe purgat⁹
Terti⁹ ternari⁹ ē primo baptism⁹ aque: q̄ ē sacrz
noue legis: ⁊ est culpe ⁊ pene satisfactorie purga
tiu⁹. Scdo bap⁹ in linguis igneis. ⁊ pōt voca
ri bap⁹ flaminis. ⁊ est sequele pctōꝝ expulsiuus.
Tertio bap⁹ sanguis. ⁊ hic ē ois miserie dimissi⁹
Ultra notādū q in sacro baptismi sunt tria. Et
eni primo sacrz ⁊ nō res sacri. s. ipsa ablutio exte
rior. Secūdo ē sacrm ⁊ res sacri. ⁊ est caract. ē nē
rior. Secūdo ē sacrm ⁊ res sacri respectu exterioris ablutiōis: sz sacrz
pe res sacri respectu exterioris ablutiōis: sz sacrz
respectu future grē. Tertio est res sacri nō sacrm
ipsa. s. gratia. Secūd⁹ termi⁹ est fict⁹. Fict⁹ eni
dicit ille q̄ aliud exteri⁹ ptendit: ⁊ aliō hz interius
sicut qui corpalit sacro baptismi se subijcit: sz īte
ri⁹ volūtate ꝯtradicit. ⁊ tal' reperit ī triplici dr̄a.
vt notat doctor deuo. in p^a pte hui⁹ d. arti. ij. q. ij
sez p^o discredēdo quātū ad rōem duz. s. nō credit
baptismū quē suscepit aliquā habere efficatiam.
Secūdo malū appetendo q̄ntū ad cōcupiscibilez
dū. s. quis baptizat vt liberi⁹ malū faciat. Tertio
sacrm cōtēnēdo vt. s. nullā veneratiōnē diuio ex
hibeat sacro. prim⁹ ⁊ terti⁹ nisi ad min⁹ intētiōez
cōem habeāt ecce. vt. s. credāt recipe qō eccia in
tendit. lz nō credāt q bap⁹ aliqd tribuat essent re
baptizādi. Secūd⁹ simplicit ē baptizat⁹ vn̄ sibi ī
primit caracter: ⁊ malo recedēte proposito virtu
te sacri iā recepti sibi cōfert grā. Terti⁹ termi⁹ ē
efficacit delere oēm culpā. qō breuiter loquēdo
attribuit in proposito sacro baptismi. cui⁹ ratio
triplex est. Prima est ex eo qō est cōtra peccatum
originale qō pessimas hz corruptōes ⁊ sequelas
ideo cōgruū fuit vt remediū cōtra illud peccatū
eēt maxime efficatie. vt nō solū illud peccatū sed
sequētia vt actua^a expelleret nisi aliū de obex essz
vt si quis dū actu baptizaret peccato peccarz ve
niali. tūc peccatū illud veniale nō expelleret nisi
actu recedēte peccati. Secūda ratio ē. q bap⁹ est
ad regeneratiōnē ⁊ nouū eē spūale. ideo maxime
cōuenit q nou⁹ fiat tot⁹ hō dimissiōe oīm pecca
mi^m. Tertia rō est: q hoc sacrm est pri^m in sacroꝝ
ordine. ideo maxie congruit vt ī illo reluceat mīa
⁊ largitas dei oīa peccata dimittendo. Quan
tū ad secūdū articulū sunt tres cōclōnes. Pria
est de sacro baptismi in puulis. Secūda de sacro
baptismi in fictis. Tertia de efficatia sacri baptis
mi. Prima ē hec. Paruuli quib⁹ baptismi sacro
grā infundit in vtero nequeūt matris baptizari.
Dicit prima ps cōclōnis q paruulis infunditur
grā in sacro baptismi. Probat. Efficati⁹ extat sa
cramētū baptismi q sacrm circūcisiōis seu circū
cisio. sed circūcisio sic remouebat culpā q cōfere
bat gratiā. vt pz ex dictis disti. p^a. hui⁹ q̄rti. igit.
Et si dicat q ꝑm btm̄ Bern. in libro de libero
arbitrio: exigitur ad salutē nostrā ⁊ libeꝝ arbitri
um nostrū. ⁊ donās vt scilicz libeꝝ arbitriuz no
struz deo dāti cōsentiat. pueri aūt paruuli necdū
habent consensum. Dicendū q lz nō habeant cō
sensuz in actu: habent tamē in habitu dono grē
me^o in baptismo collato. vel dicat q intelligitur
illa auctoritas in adultis nō ī alijs. sicut ⁊ illa au
gusti. Qui creauit te sine te: nō iustificabit te sine
te. Sed dicit secūda pars cōclōnis. q neqt p
uulus baptizari in vtero mr̄is. Probat. ꝑm euz
aplm p^a ad coꝝ. 3°. Nō pri⁹ qō spūale sz pri⁹ qō
aīale deīn qō spūale. oz igr pueꝝ pri⁹ nasci corpa
liter anq̄ nascat spūalit baptismi sacro. vn̄ et Isi
dorus dicit. q qui nat⁹ ꝑm adā nō ē: renasci p ba
ptismuz nō potest. Ex quo clare sequit q baptis
mo aque non potest puer in vtero baptizari. pōt
tamen bap^o flaminis: sicut patet in btissima mr̄e
dei. Johe baptista. Jeremia. ⁊ quibusdā alijs. pt
rursus baptizari ī vtero bap^o sāguis. vn̄ si qs pp
fidē psēqret pgnātē mr̄ez: ⁊ eā interficeret: ⁊ pu
er ī vtero moreret: credendū ē pueꝝ priuile^o mar
tirij nō carere. vt hic tāgit doctor subti. articu. p^o.
qōe. 3^a. Infert vltra q si puer existens extra vteꝝ
maternum corio coopertreur: ita vt aqua carnez
nō tangeret: nō esset baptizatus. Sed dcī q pu
er partī sit in vtero ⁊ ptim extra: ⁊ pars extra ba
ptizetur: nunquid est baptizatus? Dicendum q
si pars principal' est extra vt caput: tūc pt bapti
zari: nec est postmodum rebaptizandus. Si au
tem sit pars minus principalis: vt pes vel ma
nus est mai⁹ dubium. Pōt tn̄ dici q licz pes sit
min⁹ principale mēbrū aut vnū ex his: tn̄ ī pede
est tota aīa intellectiua. ⁊ ita si puer in pede bapti
zet in tali casu necessitatis: credendū ē q de⁹ sup
plet: cui⁹ signū ē: q si talit baptizati moriāt sepe
liunt in terra bn̄dicta. Sed dcī casus q san⁹ post
modū exeat de vtero: ē ne rebaptizād⁹? Dicēduz
vt dr̄ ex de baptis. ⁊ ei⁹ effectu. c. de qb⁹. q sic. tn̄
sub cōditiōe: dicēdo sic. Si nō es baptizatus ego
baptizo te ⁊c. Ex q̄ 3^a sequit: q si qs proijciat de
ponte pueꝝ in aquā nequit fieri baptism⁹: bapti
m⁹ eī ordiat ad vitā: nō ad mortē: sicuti ꝓiectio
hec. Et si dicat ꝯ ꝯclōnez q ꝑm iura ciuilia si mr̄
manumittit ⁊ ei⁹ puer in vtero exn̄s: ⁊ ita vr̄ q ēt
a fortiori ꝑm ius diuinū qō ē clemēti⁹ possit ī vte
ro puer mūdari a peccato ⁊ manumitti. Dicēduz
q nō ē simile. dn̄s eni tpal' nō hz ptātē in pueꝝ
nisi inq̄tū ē ab hac matre: seu in hac mr̄e: iō cam
manumittēdo manumittit ⁊ pueꝝ. de⁹ aūt hz ptā
tem in pueꝝ nō solū inq̄tū ē a matre: aut in mr̄e
sed inq̄tū est psona distincta a mr̄e. ideo nō ē sile
vn̄ nec sequit. si radix sit scā seu mr̄: q ⁊ puer seu
fruct⁹. lz eni pomū sequat cōditionē arboris inq̄
tuz est aliqd arboris: nō tn̄ inquātū distiguit ab
arbore. vn̄ arbor dura pomuz molle. ita de alijs.
sic in ꝓposito facile pōt applicari. Nec valz q si
puer in vtero cōtrahit peccatū origiale: q ⁊ vale
at h̄ sacro baptismi in vtero ablui: q ad hoc non
ordinat. sz pt bn̄ alijs baptismatib⁹: vt flamīs et
sanguis. Secūda ꝯclō ē de sacro baptismi in
fictis ⁊ ē hec. Nec fundit⁹ dissentiēs: nec penitus
fīdit⁹ sacrz suscipiūt baptismi. Dicit pria ps cō
clōnis. q penit⁹ dissentiētes nō capiūt sacrm ba
ptismi. vn̄ pro declarōne hui⁹ ptis noto q dissē
tiens pt intelligi tripliciter. cōtrarie. priuatie. ⁊ ne
gatiue. Cōtrarie dicit qs dissentiēs qn̄ hz actum
positiuū oppo^m cōsensui: sicut ē oppo^o inter nol
le ⁊ velle. Tūc dicēdū q si simplicit dissentiat: da
to q nō clamet: nō est baptizat⁹. vt si qs vi duca
tur ad bap^m. verū est tamē q possunt postmodū
tales cogi ad seruandā fidez: ⁊ eis ē melius q li
bere peccare ⁊ malū facere. Si vero simplicit cō
sentiat: ⁊ ꝑm quid dissentiat. vt sunt hij qui timo
re merces in mari ꝓijciūt ex cōsimili. 3. ethic. ita
hi timore mortis volūt baptizari: tūc simplicit ē
baptizatus ⁊ suscipit caracterem. ⁊ ita non est re
baptizandus. vnde extra de baptismo ⁊ eius effe
ctu. cap^o. maiores. Qui terrorib⁹ atq supplicijs
violenter attrahitur ne detrimentum incurrat ba
ptismi suscip. sacramentuz. Si autem sit secundo
dissensus priuatiue. quia scilicz habuit aliquādo
consensuz ⁊ modo non habet: licet non actum cō
trarium maxime ex vsu rationis: sicut sunt furiosi
ex casu. Dicendum tūc q possunt baptizari in fu
ria sua. hoc habito q ante furiam non habuerint
dissentiōez ꝯsensui cōtrariā. si tamē speraretur de
salute furiosi melius esset expectare eius sanitatē
Idem dico de dormiente prius habente consen
sum. Unde Augusti. in libro confes. Amicum su
um de cuius morte dubitabat asserit dormientez
fuisse baptizatum nec postmodum est rebaptiza
tus. Si vero tertio sit solum dissensus negatiue
id est non consensus. tunc dicenduz q vel habēs
huiusmodi dissensum est a natura furiosus seu ca
rens ratione: ⁊ potest tunc baptizari: si tamē spe
retur sanitas expectetur: nisi aliunde mortis im
mineat periculum. Si vero sit vtens ratiōe ⁊ ha
beat solum consensum virtualem potest baptiza
ri. deus enim neminem obligat ad quasi impossi
bile. Est autez quasi impossibile ne viator discur
rat ab vno in aliud: ⁊ semper idem cogitet: ideo
sicut in confectione sacramenti eucharistie suffi
cit virtualis cogitatio sine actuali. ita in proposi
to. Sed quid dicendum si solum habeat consen
sum habitualem: dicendum q sufficit. vnde non
est simile in sacramento matrimonij: et isto. quia
in matrimonio est contractus ambarum partiuz
ideo mutuus requiritur consensus actualis vl' ad
minus virtualis. hic non est talis contractus sed
magis adoptio dei qui nos in filios adoptat per
baptismum. In adoptione autem sufficit consen
sus actualis adoptantis. Ex quo patet q illa re
sponsio quam patrin⁹ facit pro puero baptizādo
aut adultus pro seipso dum petitur vis baptiza
ri: volo ⁊c. non est de essentia baptismi sed de so
lemnitate. Sed ponatur q vnus nullum consen
sum habeat nec virtualem nec habitualem: nec
tertio actualem: non tamen habeat dissentionem
contrariam consensui: vtrum queat baptizari?
Dicendum q non. licet talis vix reperiretur.

Sed dicit secunda pars conclusionis. q ficti
penitus non capiūt sacramentum baptismi. Dici
tur enim fictus is primo qui non est dispositus
ad baptismum propter peccatum mortale: quod
habet in actu. ⁊ iste quidez bene suscipit sacramē
tum baptismi exteri⁹. suscipit secundo caracterez
interius. vt dicitur extra de baptismo ⁊ eius effe
ctu. capitulo maiores. Sed tertio nō suscipit gra
tiam. verum est tamen q non est rebaptizandus.
Unde fictione tali recedente recipit virtute ba
ptismi gratiam delentez omnem culpam et om
nem penam satisfactoriam dempta pena illius
peccati in quo erat fictio pro quo est penitentia
imponēda. nec ex hoc reportat ꝯmodum cum in
tempore medio proficere poterit ad melius. Nō
autem aufert baptismus omnem penam origina
lis criminis. quia est magis pena nature q psone
quā principalis aspicit baptismus. ceteꝝ qō ma
net: manet ad nrm exercitiū ī meli⁹. Si vo ita sit
qs fict⁹ q nihil itēdat recipe: nec etiam aliquid
sibi conferre nec accipere qō intēdit eccia. merito
hic nihil accipit nisi balneū exteri⁹: et est rebapti
zandus. cogi tamē potest ad custodiēdū legē xpi.

Tertia cõclo ē de efficatia sacri baptismi. ⁊ hec ē. Licet oibus rite baptisatis cõferat grã: nõ tñ ē necesse φ eq̃lis. Prima ps satis p3 ex hĩs ia3 s. φ cõferat grã. S3 secũda ps φ nõ ē necesse φ eq̃lis omibus baptisatis. pbat clare: ex medio doctoris subtilis: arti. 3. qõe secũda. Cõpat eni īquit grã q̃ ē effectus baptismi ad tria. ad deũ largiẽtẽ. ad cristũ in passione merẽtẽ. ⁊ 3° ad grã3 suscipientẽ. Quo ad primũ. s. deũ largientẽ: p3: licz cũ de⁹ disposuerit admĩ⁹ ĩ tãto gradu ĩ baptismo grã3 tribuere: nõ uidet rõ q̃re nõ pl⁹ possit vni φ alteri: cũ suã potẽtiã nõ alligauerit sacris. ymo ex q̃ ab eterno scõ3 diuersas mãsiões electos p̄elegit. ṽisimile ē: φ ĩ bap° multotiẽs pl⁹ vni φ alteri tribuit de dono grẽ. Quoad scõ3 etiã. s. cristũ pmerẽtẽ iõ vr̃. ṽisimile cũ ē φ ex q̃ p toto gener̃ patiebat hũano: maxie tñ p electis. q: scõ3 φ videbat prẽ3 suũ deũ vnũ alteri p̄elegisse tali: maxime p merito suã offerebat passiões: ⁊ magis p illis q̃ sũt sub noua lege: de cõi dico: φ q̃ sub circũcisiõe. Quo ãt ad tertiũ. s. grã3 suscipiẽtẽ si sint puuli tũc de se equalit̃ sunt dispositi. tñ aliũe veñt aliq̃n dispositio vt forsitã meritis parẽtũ btĩ nicholai. btũs habuit nichola⁹ φ bis in ebdomada in iuuẽture posit⁹ bibebat mãmas. vñ hic infert doc. subti. φ p̄eligẽd⁹ ē bon⁹ sacerdos ad baptizãdu3 puer̃ malo sacerdote: bone eni orões multe quas facit bon⁹ sacerdos multũ iuuãt puer̃ ad maiorẽ habẽdũ grã3. Si aũt baptizãdi sint adulti: certũ ē φ ẽm φ se mag disponũt maiorẽ pcipiunt grã3. vñ ⁊ ceteris pib⁹ adulti ĩ baptismo maiorẽ pcipiũt grã3 φ puuli. ordiatũ tñ est φ puuli batizent̃ pp piculũ: q: sacr̃3 extat necessitatis. Ex q̃ vr̃ nimis indistincte fuisse locut⁹ sctũs tho. q̃ arti. d. ij°. pñtis d. q. 3ª. dicit simplr̃ pueris puulis in baptismo equalẽ cõferri grãm rõe passiõis xpi ⁊ fidei ecclie. oppo^m tñ p3 clare ex p̄hitis.

Quãtũ ad 3^m articulũ sunt. 3. difficultates. Prima diffict. Quid cẽsendũ ē de puulis expositis? Dicendũ φ si inueniunt̃ cũ aliq̃b⁹ signis oñdentibus φ nõ sint baptizati: sic solẽt sepe reperiri. tunc sunt simpliciter baptizãdi. Si ãt talia nõ habeãt sigua baptizãdi sũt sub cõditiõe forma tacta in pª pclõe. Et hic casus exprimit̃ ã leone papa. de cõsecra. d. iiij^a. Secũda diffict. Si puuli iudeorũ possent iuste vi rapi a suis parẽtib⁹ ⁊ baptizari a xpianis. Dicit doctor subti. artic. iij. q. iiij. φ sic. ⁊ addit φ bñficeret si ipsimet iudei cogerent̃ minis ⁊ terrorib⁹ ad suscipiẽdũ legẽ xpi. Meli⁹ eni eis eẽt ipsos legẽ dei: l3 inuitos custodire: φ tot mala inuehẽtes ꝯ xpm liberos pmittere. Tertia difficultas. Si apostoli fuerũt baptizati. Dicendũ φ sic. vt innuit̃ in glo. sup illo ṽbo Joh. xiij. Qui lot⁹ est nõ indiget nisi vt pedes lauet. ⁊ rõ ē. q: ĩ moralib⁹ magis mouz actio φ p̄ceptũ. vñ ihs ĩcepit facere ⁊ docere. iõ merito hij qui alios erãt baptizatuari p̄ri⁹ baptizãt̃. Idẽ cẽsendũ de btĩssima maria matre dei. Ex hoc p3 ad qõnez. φ videlicz baptismi sacrm nõ fictis nisi modo dicto. sed paruulis cũctã delet culpã. Ad primũ argm negat̃ minor. ⁊ dũ dr̃: φ puuli nõ hñt fidez q: nequeũt exire in actũ fidei. Dicendũ φ aliter se h3 in hitib⁹ ṽtutũ infusar̃: alit̃ in hitib⁹ acq̃sitar̃. Acq̃site eni sunt p̄cipalit̃ ad hilitandũ ad op⁹: sed infuse ad decorandũ mẽtẽ ⁊ cõfigurandũ deo in reformatiõe ymagis: iõ nõ cõcludit rõ. Ceter̃ ad secũdã dico probatiõez dũ dr̃. φ nõ alit̃ se h3 intellectus puuli ante bap^m ⁊ p⁹ p3 φ y°. q: fide p⁹ aũ non.

Ad secũdũ argu^m dico ad maiorẽ. φ h3 sic ītelligi: nisi p̄intelligat̃ ꝯiũgi: vel φ in ipsa susceptiõne cõiũgat̃. ⁊ hoc 2^m est in proposito. ⁊ rõ ē. q: h̄ sacrm vt sepi⁹ dictũ est: ē alior̃ ianua. ideo nõ est simile de alijs q̃ p̄supponũt cũ deo cõiũctionem.

Ad 3^m cõcedit̃ maior: de ficto penit⁹ nihil intẽdente. Si ṽo arguat de ficto. i. in pctõ entẽ mortali dũ bap^m suscipit: dico φ est falsã. Et dũ probat p simile de sacro pnie: dico φ nõ est simile. q: sacrm pnie nõ imprimit caracterẽ sicut sacrm baptismi: iõ põt reiterari: nõ istõ. Et tm de pñti d. Ex hac ãt d. sic de pce. de mẽte ⁊c. Pria ꝯ⁹. sacro baptismate xps ĩduit̃ nisi ipediat̃ ex malo sceãte Dic ꝯ° φ ĩ bap° iduim⁹ xp3 nisi ficte accedam⁹ ⁊ mõ malo. Et põit̃ a p̄ri° d. vsq3 ibi. Sũt ⁊ alij vt sup posuim⁹ ⁊c. Scõa ꝯ°. Triplex noiat̃ bap⁹ flamis: sãguis: vocat̃ ⁊ ille flumis. dic ꝯ° φ triplex ē bap⁹. flamis: sãguis: ⁊ flumis. Et põit̃ ab i° loco Sũt ⁊ alij ⁊c. vsq3 ibi. Sol3 ẽt q̃ri. Tertia ꝯ° Bãp° donat̃ pueris grã. ⁊ plene purgat̃ ĩ his malicia. Dic ꝯ° φ puuli purgãt̃ ĩ bap° a pctõ: ⁊ decorant̃ grã dei. Et põit̃ ab i° ca°. Sol3 ẽt q̃ri ⁊c. vsq3 ad finẽ d.

p Dit h̄ sciẽd ē sacrm baptismi ⁊c. Hic sigt̃ vª. d. h⁹ q̃rti q̃ ita cõtinuat̃ ad p̄cedẽtes. Nã postq̃ in 3ª. d. pleni⁹ bap¹ ꝯsiderata ē rõ. cã. iiij. bap¹ recipiẽ^m notãt⁹ ē stãt⁹ ⁊ ꝯd°. Nũc ĩ ista d. 3° icipit oñdi mistrã^m bãp^m q̃ sit ppor°. Et h3 diuidi ista ps in. 3. ptes p̄cipal'. In pª intiat̃ dari⁹ ptãtis colla°. In 2ª a3 aptius q̃b⁹ h̄ sit donatio. In 3ª signat̃ patẽti⁹ q̃ ineñ expedi°. Pria ĩ prin° Secũda. vi. d. ibi. Nũc q̃b⁹ l3 baptizare addam⁹ ⁊c. Tertia in eadẽ. vi. d. ibi. Hic ẽt sciẽdũ ē φ licet ter imergat̃ ⁊c. Duab⁹ partib⁹ vltĩs p nũc iduiũ manẽtib⁹. Rursus pria pticla ĩ q̃ intiat̃ clari⁹ baptizãdi ptãtis collatio: i. 3. ptes diuidit̃. In pª ĩ oibus apit̃ mistris posse eq̃lit̃. In 2ª φ posse sit oñdit̃ ⁊ venat̃ hic subtilit̃. Ib 3ª. quid põt dari q̃rit̃ s3 põ ṽacit̃. Pª ĩ pri°. Scõa ibi. q: miste^m tñ habẽt ⁊c. Tertia ibi. Hic q̃rit̃ q̃ sit iª ptãs baptismi ⁊c. Et h̄ est dio ⁊c. Circa quã tal' mouet̃ titu. ⁊c.

a N ꝯferẽdi baptismi sacr̃3 mal' sit collata ptãs hoib⁹. Et ar̃ φ nõ triplici medio. Prio sic Errãs ĩ aliq̃ fidei art°: si ĩ tlĩ errore moriat̃ dãnat̃. Sed ciprian⁹ dicit a malo homĩe maxie heretico vel scismatico nõ posse cõferri baptisma: ⁊ tñ nõ damnat̃. ergo videt̃ φ mali hoies nõ habeãt ptãtẽ baptizãdi. q: veritas oĩ3 sacror̃ ptinet ad illu3 articuliũ. Sanctã ecciam catholicã. Maior patet q: vt habet̃ ad hebre. xi. Sine fide impossibile ē placere deo. Sed minor pbat̃ auc̃te btĩ aug. in libro de vnico bap°. ca°. iiij. p⁹ mediu3. ibi narrat d̃nãrtire ciprião glorioso: φ qui apõ hẽticos vel scismaticos dãt baptismũ nolebat cognoscere.

Secũdo ar̃ sic. Nulli pollucti baptizãdo data ē potestas cõferẽdi bap^m: sed mali baptizãdo polluũt illũ quẽ baptizãt. igr̃. Maior p3 ex eo φ potestas in baptismo collata est ad mũdãdũ ad mi⁹ misterialit̃ ipsa3 aia3. Sed pat3 minor multiplici auc̃te. tũ primo ãbrosij in lib° de cathezizãdis rudib⁹. Baptism⁹ inq̃t pfidor̃ nõ sanat sed polluit tũ secũdo auc̃te apostoli ad roma. xiiij. Omẽ q̃d nõ est ex fide. i. ꝯsciã pctũ3 ē. tñ 3°. auctoritate augusti. in lib°. de bap° puulor̃. sepati. s. ab eccia formã habere pñt: ṽtus in eis esse nõ põt. Tertio ar̃ sic. Magis videt̃ requiri mĩstri sctitas φ aque sed baptism⁹ nõ valet: nisi aque sit aliq̃ supnaturalis virt⁹. igr̃ nec nisi bonitas insit mĩstro. Maior p3 ex eo φ magis ĩmediate ⁊ nobili⁹ aspicere videt̃ baptismi sacrm baptizãs φ aqua. tũ q: baptizãs est rõnalis creatura. tũ q: vtit̃ aqua in ablutiõe exteriori veluti instrumẽto: a qua igr̃ est instrumẽtũ ⁊ ē nã insensibilis q̃ arguũt in ea ignobilitatẽ respectu baptizãtis. S3 minor p3 p ambro^m. de cõse. d. iiij. per aquã. In o^m vero ar̃ de ꝯse. d. q̃rta ca°. Roman⁹. ĩ fine capli. Roman⁹ põtifex nõ attendit hoie3 q̃ baptisat s3 deũ ⁊ si pagan⁹ sit qui baptisat. et ita patet maĩfeste φ mal⁹ potest baptizar̃. In ista qõe ad alias pariformit̃ sunt. 3. articuli. prim⁹ triũ terior̃ expositiu⁹ ⁊c. Quo ad p^m artic^m teri sunt Sacr̃3 baptismi Cõferre hmõi sacrm. Et ptãs baptizãdi. Prim⁹ igr̃ teri⁹ est Sacrm baptismi. vltra enim dicta varia in trib⁹ distictõib⁹ p̄cedẽtib⁹ de bap° Noto q̃ ad pñs φ scrm baptismi h3 tres biarios cõditionũ seu sex cõditões satis pulchras. Pria ē φ ē eccĩasticũ. ⁊ iõ p° ⁊ p̄ricipl' ei⁹ admistratio ptinet clericis: ⁊ maxie sacerdotib⁹. Scõa ꝯd° φ ē necẽariũ: ⁊ iõ ĩ casu necẽitatis ⁊ ei⁹ admĩstra° se extẽdit ad laicos. q: dĩna mĩa neie3 vult pire. Terª φ ē p^m: iõ a nullo alio depẽdet sacro q̃d ē nobilitatis magne ĩ eo. Quarta ꝯd° ē φ ē vnũ iõ a duobus neq̃t dispẽsari. vñ si vn⁹ imergeret puer̃ ⁊ ali⁹ pferret ṽba nõ eẽt bap⁹. Quĩta cõditio ē φ ē vnũ: iõ neq̃t vn⁹ seipsu3 baptizare: q: ṽba baptismi exprimũt duas psonas. vnã dũ dicũt: ego baptizo. aliã dũ dicũt: te. Nec obuiat illa decretalis Innocẽtij ẽtij. de q̃dã iudeo int̃ ĩfideles posito se metipsũ baptizãte. de q̃ dic φ ad celũ euolauit. dicẽdũ cũ ē φ h̄ fuit nõ bap° flumis: s3 flamis. de⁹ cũ neie3 ĩ necẽate nisi in eo teneat deserit. Sexta ꝯd° ē φ ē integr̃: ideo d3 ibi eẽ ⁊ aq̃ ⁊ ṽbũ. ṽbũ autẽ d3 pferri: iõ mut⁹ neq̃t baptizare. d3 eẽ rursus in pferendo ĩtẽtio. iõ stult⁹ neq̃t baptizare. Rursus d3 φ ṽba pferẽdo itingat puer̃ aq̃. iõ mãc⁹ non põt baptizare. Secũd⁹ tmĩ⁹ ē Cõferre hmõi sacrmẽtũ. vñ ꝯferre hmõi sacrm baptismi põt ĩ pposito ītelligi tripl'. Prio auctoritatiẽ. ⁊ hoc° sol⁹ deus ꝯfert hmõi sacrm: ipẽ eũ sol⁹ ē q̃ baptizat int⁹ sicut ē q̃ sol⁹ pctã dimit. Quis eni põt pctã dimittere nisi sol⁹ de⁹. Secũdo ītelligit̃ merito°. sic xps meritorie ĩ sua passiõe btĩssima: sacrm ꝯtulit baptismi: dũ ĩ cruce ex ei⁹ latere sãguis pfluxit ⁊ aq̃. aq̃ eni hmõi sigũit sacrm. Tertio ītelligit̃ solũ misterialit̃. ⁊ sic q̃lib3 sacerdos vel q̃lib3 ali⁹ viator in casu necẽatis: debitis hitis cõditiõib⁹ hmõi sacri. h̄ põt cõferre sacrm. Terti⁹ teri⁹ ē Ptãs baptizãdi. vñ notat doc. deuo. in pñti d. arti. 3. q. pª. φ in sacro baptismi pñt ītelligi. 3. binarij ptãtũ: seu sex ptãtes. Pria vocat̃ auc̃tatis: ⁊ ē in deo: q̃ a se nõ aliũde ptãtẽ h3 mũdãdi aia3. Scõa ē coopationis. vt si alicui ĩ bap° daret̃ põ a deo creãdi g̃rã vel aliõ. sic ĩnuere vr̃ mgr̃ in pñti d. sed nõ tenet̃ cõit̃ in h̄ passu a nr̃is reuerẽdis mgr̃is pisieñ. vñ extat secũd⁹ loc⁹ p̄cipal' hui⁹ q̃rti in q̃ nõ tenet̃ Prim⁹ siq̃dẽ ē in secũda d. de bap° Jobis. vt ibi patuit. Tertia ptãs in bap° ē emĩnẽtie: vt ẽm habũdãtiorẽ grãm ꝯferat grã3 baptizãdo. hec fuit in xpo a q̃ fluxerũt sacra. Quarta ē iuocatõis: vt si ĩ noie petri aut pauli ꝯferret̃ baptism⁹: vt ĩ primitiã eccia in noie xpi. s3 hec necdũ collata ē nisi noĩ trĩtatis ⁊ xpi. Quĩta ē istitutõis. sic fuit collatũ xpo: vt posset hmõi bap^m istituere: s3 nulli alij hoc collatũ ē. Sexta ē ptãs misterial'. q̃ cuilibet ĩ necẽate collata ē: ordĩarie tñ sacerdotib⁹ vt patuit satis. Et tm de p° articulo. Quãtũ ad scõ3 articulũ sũt tres cõclões. Pria ē φ mali pñt sacr̃3 ꝯferre baptismi. Scõa ē φ mali pñt ꝯferre sacr̃3 baptismi ⁊ rẽ sacri. Terª φ boni sine pctõ pñt a malo hmõi sacr̃3 suscipe. Pria ē h̄. Nõ solũ laici s3 mali ⁊ hẽtici sacrm ꝯferre pñt baptismi. Dicit pª ps pclõnis. φ laici pñt baptizare. s. de facto et in casu necẽatis. p3 ex eo φ si vetula baptizet ĩ forma ecclie puer̃ nõ rebaptizat̃. vñ sicuti q: ē sacr̃3 necessitatis institutũ ē fieri ĩ elemẽto cõi. s. aq̃ ita ⁊ q̃lib3 in necẽate põt illõ ꝯferre. ĩ cui⁹ figura Joh. 3°. legunt̃ discipuli xpi baptizare nõ xps. nec ē simile de sacro pnie q̃d ē etiã necessariũ. Si enim volẽs cõfiteri sacerdotẽ nõ inueniat ita φ faciat suu3 debitũ: cõtritio interior peccatũ extiguit. verũ3 ē tñ φ post opportunitate habita illa d3 cõfiteri pctã pp ecclie p̄ceptũ: alioquin cõtẽpneret et peccaret mortalit̃. nõ ita hic q: puuli cõteri neq̃unt: ⁊ ita nõ est sil'e. ver̃ ē tñ φ p̄ter necẽitatẽ non d3 laic⁹ baptizare: et si faciat peccat: quia hoc sacramẽtum est ecclie: ideo eius pertinet ministris.

Et hoc tãgit ysido. dicẽs. Cõstat baptismũ solis sacerdotib⁹ traditũ eẽ: nec ipsis diaconib⁹ ei⁹ misteriũ eẽ pmissuz intelligaẽ. vt dictũ est. Sed hz secũda ps cõclõnis ꝙ mali etiã ⁊ heretici pñt cõferre sacrm̃ baptismi. Probaẽ auctẽ Bede. siue heretic⁹ siue scismaticus in noĩe sancte trĩtatis baptizat. nõ vaz ille qui baptizat⁹ ẽ a catholicis baptizari. certũ ẽ aũt ꝙ hoc nõ eẽt verũ: nisi verũ baptiᵐ a talib⁹ suscepisset. Cũ eñi talis baptizandi ptãs nõ sit donũ gratuitũ: sed grã gratis data soluũ nõ ẽ magnũ si ĩ mal' reperiẽ hoib⁹: cũ hñt possint intẽtionẽ eccie. ⁊ vba pferre debita sup debituz elm̃. hec eñi tria sufficere videnẽ ad hmõi sacrm̃. Et si dicaẽ ꝙ xp̃s dñ istud instituit sacrm̃: fidez ⁊ fidei doctrinã pmisit dicẽs. Ite docete oẽs gẽtes bapti. ⁊c. Et rursus. Qui credi. ⁊ bapti. fue. ⁊c. Vñ ⁊ hoc sacrm̃ fidei dr̃. dicẽte Aug. nõ q: dr̃ sꝫ q: crediẽ hẽtici aũt fide carẽt ⁊ doctrina. igr̃. Dicendũ ꝙ fides ⁊ doctrina sunt solũ cõgruitatis ⁊ nõ necessitatis. vñ si quis crederet ꝙ baptismus eccie nihil pferret: baptizaret tñ aliquẽ intẽdens facere qd̓ facit eccia. ⁊ nõ solũ abluere exteri⁹ verus esset bap⁹: nec foret rebaptizãd⁹. hñet eñi tũc heretic⁹ nõ intẽtionẽ finis. s. vt saluareẽ baptizatus: q: hoc nõ credit in casu posito: sed intẽtionẽ opis. q: s. intẽdit facere qd̓ facit eccia. ⁊ h̓ sufficit. Et hui⁹ rõ triplex assignaẽ a doc. subti. in pñti di stin. q. pᵃ. quare. s. mali pñt baptizare. Prima est Quia eñi bapᵐ⁹ ẽ vnũ signũ practicũ dei: iõ cõgruit deũ assistere ad causandũ illud qd̓ sigt̃. s. grãm ĩ aĩa siue a bono siue a malo pferaẽ. Secũda rõ est q: tũc hoc sacrm̃ nõ esset in magnũ remeᵐ viatoris. dũ eñi nesciam⁹ ꝗs bon⁹ ẽ: nescirem⁹ sepi⁹ an essem⁹ baptizati vel nõ. Tertia rõ q: oĩno iniustũ ẽ vnũ pro iniq̃tate alteri⁹ ĩ qua nullo mo participat puniri: qd̓ eẽt in pposito. Et si arguitur heresis nõ est eccia: ergo baptism⁹ heresis nõ est baptism⁹ eccie. ⁊ ita heretic⁹ nõ baptizat. Rñdz Aug. ꝙ est falsa illatio. sicut nõ sequiẽ. Egipt⁹ nõ est paradisus. ergo fluui⁹ egipti nõ est fluui⁹ paradisi. est eñ fallaᵃ pñtis ab inferiori negatiue ad superi⁹. sicut sic arguẽdo. asin⁹ nõ est hõ. ergo genus asini. s. aĩal: nõ est gen⁹ homis. planũ ẽ ꝙ nõ sequiẽ. ita in proposito. Secũda cõclõ ẽ ꝙ mali pñt conferre ⁊ sacrm̃ ⁊ rem sacramẽti. ⁊ hec ẽ. Mali atq; heretici rem in misterio conferre pñt cũ sacramẽto baptismi. Dicit prima pars conclõnis ꝙ mali misterialiẽ pñt cõferre rem sacri grãtiam scꝫ. Probaẽ. Si eñi bap⁹ mali hoĩs nõ daret grãm. tũc sal⁹ nr̃a ex aliena penderet vita qd̓ nefas extat dicere. Cũ eñi doctor mal⁹ doctrinã bonã tribuat. Math. xxiij. Quod dicũt vobis facite. a simili ⁊ mal⁹ bonũ bapᵐ. imo a fortiori q: nõ tñ depẽdet baptisin⁹ a baptizãte ꝙtũ doctrina a doctore. vñ ĩ littera dr̃. Si quos baptizauit ebriosus homicida adulter. si bap⁹ xp̃i est xp̃s baptizat. Ex quo pꝫ ꝙ ille auctes. maledicaz maledictionib⁹ vr̃is Malach. ij. Et Iheronim⁹ ibi. Quicquid a vobis bñdiceẽ a me malediceẽ. Et rursus ecc̃i. xxxiij. Ab imũdo quis mũdabiẽ. Et cõsimiles habẽt intelligi inꝙtuz sunt mali. bap⁹ aũt nõ est a malis inꝙᵐ mali sunt: sed inꝙᵐ sunt dei ministri. vnd̓ nõ est simile de orõne ⁊ sacrõ. In orõne eñi mal⁹ nõ iuuat: sed solũ bon⁹. Vnd̓ Grego. Cũ is qui displicet ad intercedẽdũ mittiẽ irati anim⁹ ad deteriora prouocaẽ. ⁊ rõ est. q: oratio pensaẽ ex ope operãte ⁊ caritate interiori. baptism⁹ aũt ex ope opato. vñ lꝫ mal⁹ sit velud mẽbrũ aridũ. tñ in hmõi misterio põt viuificare dispositiue: sicut si vene in corpe humano nõ viuerent: sed solũ deferrẽt vitã ad mẽbra. Sꝫ dicẽ secũda ps cõclõnis. ꝙ heretici pñt misterialiẽ cõferendo sacramẽtũ baptismi: ⁊ rem cõferre. Vbi notandũ ꝙ baptizat⁹ tripliciẽ põt sic ab heretico baptizari: ꝙ rẽ nõ suscipit sacri. Primo qñ ab eo baptizaẽ: siue cõsentiẽdo heresi. vñ ita põt intelligi Aug. de consec. d. iiij. eccia padiso cõpata indicat nobis posse quid foris bapᵐ ei⁹ recipe: sed salutẽ brĩtudis extra eã nec accipe nec habere. Secundo qñ ad hereticũ vadit in cõtẽptũ eccie. licꝫ heresi nõ cõsentiat. de quo põt dici illud Augu. Qui foris ecciaz baptizaẽ nõ sumũt bapᵐ ad salutẽ: sꝫ ad pniciẽ. Tertio qñ ad hereticũ vadit nõ dũ tñ pculuz: spe tamẽ alicui⁹ cõmodi. h̓ etiã mõ nõ suscipit rem hmõi sacri. Si vero nesciat baptizand⁹ discernere an sit hẽtic⁹ vel nõ: sicut puuli sunt. vel si hẽtic⁹ occult⁹. vel 3ᵒ casus imineat necessitatis: tũc cõferẽ ⁊ sacrm̃ ⁊ res sacri. sicut dicit pclõ nisi ex pte nr̃a obex eueniat. q: baptizãt baptismare eccie. nec ab eis baptizati rebaptizaẽ nisi aliud occurreret. Vñ sicut inuit p̃ donatũ Augusti. Jacob filios genuit ex vtero liberaz ⁊ ãcillaz pariformiter de⁹ p hereticos velud p ancillas ⁊ catholicos velud p liberos in bapᵐᵒ filios procreat spũales. Tertia cõclõ est. ꝙ boni pñt sacmẽtũ baptismi a malis suscipe sine peccato. ⁊ h̓ ẽ Licite põt ꝗs petere bapᵐ a malo ⁊ suscipe. pbaẽ pclõ. Mal⁹ bonũ eẽ ẽ sacrm̃ suscipere ꝙ de vita exire sine hmõi sacrõ. põt aũt eẽ casus ꝙ ꝗs moreereẽ sine baptismo nisi illud a malo reciperet. vel pro se vel p puulo: vtputa: si ĩ aliq̃ loco oẽs eẽnt manci demptis hẽticis. Et si obijciaẽ q: coopanẽ alicui ad peccãdũ mortaliẽ: peccat mortaliẽ si facienẽ. Sic in pposito q: distribuẽs indigne diuina sacrã peccat mortaliẽ. ⁊ hmõi petẽs est causa. Dicẽdũ pᵒ ꝙ põt suscipe a malo quẽ tñ nõ scit esse malũ. iõ arguᵐ nõ ẽ directe p̃ pclõnẽ. Dicẽdũ vlteri⁹ ꝙ de p se nõ coopaẽ vt indigne ministret sed mag̃ ad oᵐ vt. s. se prepararet in tãto ficẽdo misterio. ideo licꝫ peccet mistrãs: nõ tñ in hoc casu is p quẽ est mĩstrans. Et tñ de secũdo.

Quãtũ ad 3ᵐ articulũ sunt tres difficultates. Prima difficultas. vtr̃ dyabol⁹ in forma apparens sacerdotis possit baptizare. Dicẽdũ ꝙ nõ. cuius ratio duplex ẽ apud sanctũ tho. arti. ij. q. iij. et tertia addiẽ a doctore deuoto. arti. pᵒ. q. pᵃ. Prima est: q: hoc sacrm̃ sicut est institutũ a deo hoĩe ita soli hoĩ donãdũ ẽ dispẽsandũ. Secũda rõ est q: psumẽdũ ẽ ꝙ nũꝙ itẽderꝫ tãtũ bonũ velle homi ꝙtũ in baptismo cõferẽ. Tertia rõ ẽ: q: ẽ pãssus ab eccia tam actu ꝙ potẽtia. Secũda difficultas. vtr̃ sit cõcedẽdũ hereticos hñe spm̃ scũz qui misterialiẽ in baptismo cõferũt grãz spũsscĩ Dicẽdũ ꝙ nõ. nã hñe spm̃ scm̃ pl⁹ includit. s. hoĩtatẽ gratuitã ꝙ nõ hñt. Tertia difficultas. Si sacerdos nõ velit baptizaẽ nisi habeat pecunias vtr̃ comittaẽ simonia dãdo sibi. Dicit doc. subẽ. qõe. ij. ꝙ nõ comittiẽ simoᵃ. si emẽs habeat oculũ ad aquã emẽdã nõ sacrm̃: seu vexationẽ sacerdotis appreciãdam. sicut in his tpibus in labore seu actu celebratiõis missaz cõcessuz est vnicuiq; de labore suo mõ debito vitã ppriã acquirere. Si tamẽ formaret pscĩaz ⁊ aliũ sacerdotẽ seu clericũ nõ inuenirẽt. ipsemet baptizet puez vel alteri laico tribuat baptizãdũ. Nõ eñi sunt facienda mala (inquit paul⁹) vt veniãt bona. Et tñ de tertio articulo. Ex q̃ pꝫ ad qõnem. ꝙ vꝫ cõferẽdi baptismi sacrm̃ malis collata ẽ ptãs misterial'. s. hoib⁹. Tũc ad argumẽta. Ad primũ dicẽdũ ad maiorẽ ꝙ in fide tria sunt genera credibiliũ. Prima sunt que explicite sunt credẽda oĩb⁹ hoib⁹. sic sunt articuli de xp̃o hoĩe inꝙtũ homo maxime d̓ natiuitate: de passione: ⁊ resurrectiõe: quoz in ãno sunt solẽnia festa. Secũda sũt q̃ explicite sunt credenda nõ minorib⁹ ad salutẽ sed maiorib⁹. sicut sunt multa circa btã̃m trinitatẽ. Tertia sunt q̃ nec his nec illis sunt necessaria credi ad salm̃ vsq; p⁹ determinationẽ. hmõi ẽ ꝙ dicit cyprian⁹. Nõ eñ adhuc erat determinatũ an hẽtici possent pferre sacrm̃ baptismi vel nõ. ideo nõ peccauit mortaliẽ tenẽdo ꝙ nõ. Ad secũdũ dicendũ ad minorẽ ꝙ hꝫ intelligi ꝙ baptizat⁹ sequiẽ hẽsim baptizãtis: vl' cõtẽpnit eccie pceptũ vl' querit pmod̓: ⁊ ad h̓ omẽs adducte rendũt auctes. vt patet aspiciẽti. Sic aũt nõ intendiẽ qñ dr̃: cõferre rem sacri. nam ꝙtũ ad sacrm̃ dato ꝙ baptizat⁹ habeat malã intẽtionez adhuc põt cõferri. Ad 3ᵐ minor ẽ falsa. vt patuit pᵃ d̓. hui⁹ quarti. ⁊ 3ᵃ. nulla eñi vtus data est supnaturalis his elemẽtis: sed sola assistẽtia dei ex pacto. Maior etiã ẽ dubia dato ꝙ minor esset vera: q: pferẽs est agẽs volũtariũ seu minister: aqua vero natural': ideo nõ ẽ simile. Et tñ de pñti qõe. Ex pñti ãt d̓. sicut de pcedẽtib⁹ de mẽte magistri tres capiunẽ cõclõnes. Prima. virt⁹ donaẽ baptismi equalis bono feraẽ siue sit a mal'. Dicit cõclõ ꝙ boni ⁊ mali eque possunt baptizare. Et poniẽ a priᵒ d̓. vsq; ad illd̓ cᵐ. Quia misteriũ ⁊c. Scd̓a cõclõ. homo minister est baptismatis: sꝫ nõ mgr̃ lex est scematis. Dicit pclõ ꝙ pur⁹ hõ ẽ solũ mister in bapᵒ: nõ mgr̃: sed solũ xp̃s. Et ponitur ab illo loco. Quia misteriũ ⁊c. vsq; ibi. Hic queriẽ que sit illa ptãs ⁊c. Tertia cõclusio. pt dimissio peccati tribui nr̃o negocio ⁊ bono indui. Dicit pclõ ꝙ hõ põt interi⁹ sicut exteri⁹ coopari deo tam ad remissionẽ peccati ꝙ collationẽ grẽ: si de⁹ vellet dare potẽtiã. Et poniẽ ab illo capᵒ. Hic queriẽ si illa ⁊c. vsq; ad finẽ d̓. Et in hac conclusione vt dictũ ẽ in pᵒ artiᵒ cõiẽ a nr̃is reuerendis pisieñ mgr̃is nõ teneẽ mgr̃ señ.

Vnc quib⁹ liceat baptizare addam⁹ ⁊c.

n Hic signaẽ sexta d̓ᵒ. hui⁹ quarti q̃ ita continuaẽ ad pcedẽtes. Nã postꝙ in pcedẽti disti. intimata ẽ clari⁹ baptizãdi ptãtis collatio. Nũc ostendiẽ aptius quib⁹ hec sit facta donatio. Et hꝫ diuidi ista pars in tres partes principales In prima deteriaẽ quib⁹ liceat baptizare. In secũda lotos venatur ẽ ne hẽticis relauare. In tertia clare mõstraẽ falsitatẽ recte teriare. Prima in principio. Secũda ibi. De illis vo qui ab hereticis ⁊c. Tertia ibi. Sũt tñ nõnulli doctoz ⁊c. Et cõsequẽter sequiẽ illa secũda ps hui⁹. viᵉ. d̓. seclusa aᵃ diõne. Hoc etiã sciẽdũ ẽ ꝙ licꝫ ter imergaẽ ⁊c. Et fiat diuisa cõtra hanc ptẽ primã ⁊ totã quitaz d̓. Vñ postꝙ in pcedẽti pte rnsuz ẽ clare ꝗb⁹ baptizãdi facta ẽ ptãtis donatio. Nũc in hac ostẽdiẽ qualiẽ in hoc fit expeditio. ⁊ hꝫ diuidi in tres ptes. In pria adest mẽtio sup baptismo. In secũda inquisitio de cathezismo. In 3ᵃ fit cõclusio de de exorcismo. Prima in principᵒ. Scd̓a ibi. Porro cũcti ad baptismũ veniẽtes ⁊c. Tertia ibi. Illa aũt fit interrogatio ⁊ rñsio ⁊c.

N cathezism⁹ vel exorcism⁹ respectu bap

a tismi sacr̃alia censeanẽ. Et ar ꝙ nõ triplici medio. Primo sic. Sacr̃z extat sacr̃ale sed tã cathezism⁹ ꝙ exorcism⁹ sunt sacrm̃. igr̃ ⁊c. Maior pꝫ ex eo ꝙ sacr̃ale ⁊ sacr̃z differũt veluti via ⁊ termin⁹. sacr̃ale eñi videẽ via ad sacr̃z. sacr̃z vero termin⁹: nõ sunt ãt idẽ via ⁊ teri⁹. Sꝫ probatur minor. Sacrm̃ eñi dicaẽ sacre rei signũ. Cathezism⁹ aũt sacrã rez significat: q: fidei ĩstitutõez sic exorcism⁹ q: demõis expulsiõez: que fieri nõ videẽ nisi caritate. Secũdo ar̃ sic. Si exorcismus ⁊ cathezism⁹ essent baptismi sacr̃aᵃ: sequereẽ ꝙ nõ fierent nisi relatiue ad bapᵐ. sed hoc ẽ falsuz igr̃. Maior pꝫ a simili. q: eniz in sacrõ altaris dicunẽ esse verba sacr̃aᵃ tã respectu panis ꝙ respectu vini seu speciez: nunꝙ his vbis ad aliud recte vtimur nisi ad eucharistie sacrm̃. Sꝫ pbaẽ mĩor Primo de exorciᵒ. q: fit exorcism⁹ in aqua bñdicta. De catheᵐᵒ etiã pꝫ cũ sit idẽ ꝙ ĩstructõ: videẽ ita posse post baptismũ fieri sicuti ante. Tertio ar̃ sic. Nihil est respectu alteri⁹ sacr̃ale nisi id sine eo fieri nõ possit. sed baptism⁹ potest fieri sine catheᵐᵒ et exorᵐᵒ. igr̃. Maior pꝫ ex simili. q: eñ in

sacro altaris ỽba sunt sacmētalia nō pōt fieri eucharistie sacrm nisi ỽbis pcedētib⁹. Sed mino: probaꝫ ex eo ꝙ si qs dicat simpliciter sup pueruȝ cū imergendo. ego baptizo te ⁊c. baptizat⁹ est.

In oᵐ ỽo aꝫ ex mō procedēdi diui dyonisij. in lib. ecclastice ierarchie caᵒ. ijᵒ. Illuc enī innuiꝫ tā exorcismū ꝙ catheᵐ fore sacramētaᵃ in ordīe ad baptismū. In ista qōne. ⁊c. Quātū ad priȝ articulū teri sunt Cathesism⁹ Exorcism⁹ ⁊ Sacmētale. Prim⁹ ergo termin⁹ est Cathesismus a cathezizo sas. qd ē instruo. is vt ad gal. vᵒ. scribiꝫ. Cōicet āt is q̄ cathezisaꝫ ei qui se cathezisat in oib⁹ bonis. vñ instruēs in fide dꝫ cathezisans ⁊ instruct⁹ dꝫ cathezisat⁹: ībuend⁹ aūt de ,primo seu q̄ iam incepit instrui in fide cathecūi⁹ noiatur Vñ ꝫm mētē scī tho. arti. ij. q. ijᵃ. sicuti in artib⁹ ⁊ sciētijs humanis sunt aliqua cōia quib⁹ īcognitis ars seu scīa ignoraꝫ. ⁊ tñ illis cognitis necduȝ oīa que ptinēt ad sciam cognoscunꝫ. Sic ī materia fidei sunt aliqua que oēm credētē decet ị habere ⁊ de his ē cathezism⁹: ⁊ erat in primitīa eccīa. Aliqua āt magis speᶜᵃ in materia fidei que postmodū aut diuīa inspiratōe: aut studio: aut doctrina sciunꝫ. Ex quo clare pȝ ꝙ dr̄ñt doctrina fidei ⁊ catheᵐ⁹. qꝛ fidei doctrīa nō solūmō īcludit cōiuȝ noticiā: sȝ oīȝ q̄ ad salutē ptinēt: maxie si sit pfecta. catheᵐ⁹ vero solū illoꝝ instructionē cōium

Secūd⁹ termin⁹ est exorcism⁹ ab exorciso sas. qd ē cōiuro ras. qꝛ in exorcismo dyabol⁹ cōiuratur. Sunt aūt specialiꝫ tres exorcismi. primi fuerūt salomonis qui quidē adinuenit vt quid dicūt verba ⁊ caracteres quib⁹ medijs demones ab obsessis expellebat corpib⁹. Secūdi sunt in bñdictiōe aque dū dꝫ. exorciso te creatura aque. vel in cōsimilib⁹. Tertij sunt in solēnitate sacri baptismi in qua sunt tres ternarij effectuū seu nouē effectus. quos noiat doc. deno. arti. 3. q. ijᵃ. Prim⁹ ē exsufflatio vt ỽt⁹ dyaboli expellaꝫ: ⁊ exterior ⁊ iterior expellēda significeꝫ. Secūd⁹ effectus est signatio crucis in pectore. Terti⁹ effect⁹ ē signaᵒ crucis in fronte vt in his duob⁹ effectib⁹ cognoscat se demon expellendū tā in occulto cordis ꝙ in aperto ꝯfessionis. Quart⁹ positio salis in ore vt significetur ꝙ p baptismū sapor sapie ppeꝫ: ⁊ fetor fomitis restringaꝫ. Quint⁹ effect⁹ ē linitio auriū ⁊ nariuȝ cū sputo signās grām ad discernendū ⁊ obediendū. Sext⁹ effect⁹ est inunctio ī pectore ⁊ spatulis. signās grām vnctiōis ad deū amādū ⁊ ei⁹ onera portāda. Septim⁹ post bapᵐ vnctio crismatis in ỽtice signās aptiones mētis īputribilꝫ ī cōtēplatiōe eterna. Crisma ei ꝯfectū ē ex oleo lucente ⁊ balsamo ꝯseruātē. Octau⁹ induitio vestimenti albi ⁊ mūdi quo significaꝫ cādor innocētie ⁊ stola resurrectiōis. Non⁹ effect⁹ ē positio cerei in manib⁹ ei⁹: vt sit lucerna in pedib⁹ ei⁹: ⁊ ỽbū dñi ⁊ lumē semitis eius. Terti⁹ termin⁹ ē

Sacramētale. vñ noto ꝙ hec tria differunt: sacꝝ sacrm: ⁊ sacramētale. Sacꝝ enī in cōi dicꝫ quod libet ad sanctitatē ptinēs: seu in signo: sicut dicuntur vasa sacra. siue in effectu sicut dicꝫ mēs sacra seu p essentiā: sic dꝫ de⁹ sacer ⁊ sacratissi⁹. Sacrm autē proprie loquēdo solū dicꝫ signū exteri⁹ interni repsentās sanctitatē: sicut pōt patere ī. vij. sacramētis noue legis. Sacramētale vero dꝫ loquēdo proprie id quod ordinaꝫ ad sacramentum veluti puia dispō: sicuti in medicina cirop⁹ est dispositio ad maiorē medicinā suscipiēdā. vel dꝫ sacramētale qd ptinet etiā ad eēntiā aliqualꝫ sacri sed accipiꝫ prio⁹ in titulo qōnis. Quo ad secūduȝ articulū sunt tres cōclusiones. Quaꝝ prima est de catheᵐ⁹. Secūda est de exorcismo. Tertia ꝙ ambo sunt sacramētale nō sacramētum. Pria est hec. Et adultis ⁊ paruulis recte catheᵐ⁹ tribuitur. Probaꝫ cōclusio. Id quod ordinatū ē a dō fieri recte impleꝫ. sed anteꝙ quis baptizet. ordinatū est vt baptizād⁹ doceaꝫ. Mathei. vltio. Ite docete omēs gentes baptizātes. ita ꝙ pmittiꝫ docere baptismi. Cōfirmaꝫ quo ad pueros ex more ecclesie: qui semp debet dici laudabilꝫ: ⁊ tamē pueros cathezisat. vñ ⁊qꝛ ita fit catheᵐ⁹ puulis sicut magnis in susceptiōe baptismi: seu ante magꝫ seruaꝫ vn⁹ rit⁹ eccīe ⁊ maior ei⁹ demonstraꝫ vnitas Et si dicaꝫ qꝛ stultuȝ est eū instruere qui nō ē capax doctrine. pueri aūt sunt hmōi: ⁊ ita nō debēt tunc instrui. Dicendū ꝙ catheᵐ⁹ hȝ tres effectus scilȝ vnitatē nōre: instruere: ⁊ obligare. ⁊ hi tres sunt in adulto dū catherizaꝫ. Prim⁹ aūt ⁊ tertius in paruulo. qꝛ se obligat ad seruandā fidē catholicam. dū enī petit sacerdos si credat. ⁊ patrin⁹ pueri respondet loco pueri: credo. fit obligatio ipsi⁹ pueri. vel ꝫm alios glosaꝫ. credo. i. sacramētuȝ fidei percipio. nec est mod⁹ loquēdi incōsuetus vt aliquotiēs signū pro re accipiaꝫ: sicuti dicimus: cras erit resurrectio dñi. ⁊ vidēs fumuȝ: dicit se videre ignem. Sed obligāꝫ ne patrini ad imbuendū suos filiolos in doctrina fidei. dicendū ꝙ sic nisi pueri aliuȝ habeāt doctorē qñ autē. se. pñtat alioꝝ docentiū facultas. tūc patrini excusanꝫ. vñ Aug. in quodā sermone. Volo oms ꝙ cognoscatis: tā viri ꝙ mulieres: vos puulis quos suscepistis fideiussores apud deuȝ extitisse. Et si dicaꝫ ꝙ patrin⁹ nō pōt obligare pueꝝ ad seruandū fidē a simili: si eniȝ parentes promittāt pro filio ꝙ filius intrabit religionē: fili⁹ nō teneꝫ intrare. ergo similiter in ,pposito. Dicendū ꝙ nō est simile qꝛ religio de bonis est supererogatōis. fides āt catholica: de hijs q̄ sunt necessaria ad salutem.

Secūda conclusio est de exorcismo. ⁊ est hec. Vexationes exteriores dyaboli maxime fugare exorcism⁹ dicꝫ. Probaꝫ. vñ Aug. in lib. de simbolo. paruul⁹ exorcizaꝫ: vt ptās dyaboli expellatur. Et raban⁹ exsufflaꝫ a puulo seua ptās p piū

sacerdotē. hoc et innuiꝫ dū dicit: sacerdos exi ab eo. spūs imūde. nec est hoc magnū cū etiā hoc facerent exorcism salomōis ⁊ aliq̄ mali in noīe xpi Math. vij. Dñe in noīe tuo demonia eicim⁹ ⁊c. Ex quo inferꝫ ꝙ pricipalior effect⁹ exorcismi ē expellere ptātē exteriorē demōis: ne tñ noceat vꝫ ne impediat a susceptiōe baptismi: nō aūt principaliter ad infundēdū grāȝ ⁊ remouēdū effectū interiorē demonis. s. culpā. qꝛ hoc ē sacri baptismi Ideo cyprian⁹ bñ dic. diaboli ptās nō minuitur ante bapᵐ. s. q̄ ad culpā. ⁊ pȝ ad hoc ꝙ exorᵐ⁹ nō est solū ad demōiacos ⁊ obsessos: imo etiā ad sanos. Et si dicaꝫ: ponaꝫ casus ꝙ aliqs moriaꝫ capto exorcismo ante suptuȝ sacrm baptismi. qd valebit sibi exorcism⁹: dicebat ppositiu⁹ ꝙ valuisset in tali casu: ad diminutionē tenebraꝝ: vñ inuuebat ꝙ puer p⁹ exorcismū moriens: nō tantas habebit tenebras sicut q̄ nō habuit exorcᵐ. Sȝ sua salua reuerētia hoc nihil ē. Ille eniȝ tenebre sunt priuatio visionis diuine: hoc aūt aliqualꝫ oib⁹ ī est. Ideo dicēdū ꝙ de lege cōi nisi aliūde subueniat mīa dei nō valet sibi. Tertia ꝯclō est ꝙ cathezism⁹ ⁊ exorcism⁹ sunt sacrale. ⁊ est ꝫ. Sacrale nō sacrm exorcism⁹ ⁊ cathezism⁹ dꝫ. Probaꝫ cōclusio vnico ỽbo. Baptism⁹ ꝫm sāctos doctores est sacroꝝ ianua ⁊ fūdamētū primariū. Si aūt exorcism⁹ ⁊ catheᵐ⁹ eēnt sacra: hoc nō eēt veꝝ cuȝ pcedāt. ergo ꝯclō hec vera. Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficultates. Prima difficultas Vtrū obligatio facta ī catheᵐᵒ dū dꝫ Credo. sit dicēda votū. Dicēdū ꝙ loquēdo ,pprie de voto nō ē votū: votū eī ē de his q̄ sunt superogatiōis hec aūt sunt nccitatis. Loquēdo aūt large de voto pōt votū noiari. Secūda difficultas. quis debeat pcedere exorcism⁹ an catheᵐ⁹. Dicit doc. deuot⁹ dubio vltio lrali pñtis d. ꝙ pñt triplicꝫ cōparari. Prio rōe ei⁹. ad qd sunt. ⁊ sic catheᵐ⁹ pcedit exorcᵐ. qꝛ catheᵐ⁹ ē ad informādū intellectuȝ. sed exorcism⁹ magis aspicit affectū: qꝛ suggestionē dyaboli: itellect⁹ aūt pcedit affectū. Scdo cōparaꝫ rōne ei⁹ a quo. qꝛ instructio ē a lectorib⁹ exorcism⁹ vero ab exorcistis. lector aūt pcedit exorcistam. ita in ,pposito cathezism⁹ exorcismū. Si aūt 3ᵒ ꝯparaꝫ ꝫm terminū in quē fiūt: sic se hñt ꝫȝ sub ⁊ supra. Qñ enī baptizād⁹ ē adult⁹ prius instruiꝫ: qñ aūt puer aliqñ ecōtra. iō in aliquib⁹ ecclesijs cathezism⁹ pcedit exorcismū: in aliqb⁹ eꝯ.

Tertia difficltas. Quare sacrm baptismi habet ista sacralia: ⁊ nō alia sacra. Dicēdū ꝙ vt hō digᵉ se pparet ad introeūdū per baptismū in sacrosanctam ecclam. Ex hoc pȝ ad qōem. ꝙ videlicet cathezism⁹ ⁊ exorcism⁹ respectu baptismi sacralia censenꝫ. Et nūc ad argumēta. Ad primū negatur minor. ⁊ dū probaꝫ. Primo de cathezismo qꝛ signat fidē. dicēdū ꝙ licet ꝯiat cū sacramēto ī ỽbo nō tñ in elemēto. elemētū autē requiriꝫ ad sacrm

sicut verbū dicēte Aug. Accedit verbū ad elemētū: ⁊ fit sacrm. ideo deficit ei media ps sacri. Rursus dū probaꝫ de exorcismo qꝛ significat demōis expulsionē que nō pōt fieri nisi caritate. Dicēdū vt dictū ē in secūdo articulo. ꝙ per exorcismū nō pelliꝫ nisi exterior ptās dyaboli: nō aūt interior. ⁊ talis bñ fit sine caritate. iō nō cōcludit argumētuȝ Ad secūdū dicendū ad maior ē: ꝙ habēt veritatē si essent adequata baptismo: sicut respectu eucaristie ỽba sacralia: qd nō ē in proposito. Addo ꝙ cathezism⁹ ⁊ exorcism⁹ qui fiūt in sacro baptismi aliꝫ fiūt ꝙ alibi. vt paꝫ ꝯtēplāti. ⁊ iō argumētuȝ nō obuiat. Ad tertiū dicēdū vt patuit in pcedēti rñsione: ꝙ maior habet veritatē quando sacraᵃ sunt adequata sacro: sicut obijcit de verbis in sacro eucharistie: nō ita ē in ,pposito vt patuit. Et tñ de pñti d. ⁊c. Pria ꝯclō est. A sacerdotib⁹ baptism⁹ collaꝫ: ⁊ cūctis gētib⁹ etiā donaꝫ. Dicit cōclō ꝙ tā sacerdotes ꝙ alij hoīes possunt cōferre baptismi sacramētū. Et poniꝫ a priᵒ distin. vsqȝ ibi. Hoc etiā sciendū ē ꝙ ⁊c. Secūda cōclō habet intētio esse bapte cōis vnio temporꝝ scemate. Dicit ꝯclō ꝙ hec sunt attinētia ad baptismuȝ cōitas: intentio: ⁊ tps. Et poniꝫ ab illo loco Hoc etiā sciend est. vsqȝ ibi. Porro cūcti ad baptismū ⁊c. Tertia ꝯclō preest baptismo hic cathezism⁹ equo termio ⁊ exorcism⁹. Dicit ꝯclō ꝙ tā cathezism⁹ ꝙ exorcism⁹ precedūt baptismū. Et poniꝫ ab illo loco. Porro cūcti ⁊c. vsqȝ ad fi. d.

n Unc de sacro cōfirmatiōis ⁊c. Hic sigtur septima d. hui⁹ quarti. que ita habȝ cōtinuari ad precedētes. Nā postꝙ in pcedētib⁹ d bapᵒ est actū quo ad fidē fit igressus. Nūc de trib⁹ alijs sacris text⁹ tangiꝫ quib⁹ fide fit ,pgressus. s. Cōfirmatiōis Eucharistie: ⁊ Penitentie sacramentis. Et hȝ ista pars diuidi in tres partes principales. In prima frons hoīs venustatur ex crismali vnctione. In secūda panis trāsubstātiatur sacra cōsecratione. In 3ᵃ vigor mētis reparaꝫ gemit⁹ assumptōe. Prima in princip° se n pꝫsenti d. Secūda incipit in sequēti seu. viij. d. ī q̄ agere incipit de sacro euchaᵉ. ibi Post sacrm baptismi ⁊ cōfirma. Tertia incipit in. xiiij. d. in q̄ agere incipit de sacro pnīe. ibi. Post hec de pnīa ⁊c. Rursus prima pticula que ē pñs dᵒ. in qua frons hominis venustaꝫ ⁊c. habet diuidi in. 3. ptes principales: ꝫm qd tria cōsideranꝫ in hoc sacro. Integritas. Efficatia. ⁊ Vsus. In prima itegritas mirabilis exponiꝫ sacri. In secūda efficatia nobilis aperiꝫ medicamēti. In 3ᵃ vsus grat⁹ ⁊ vtilis suadetur nostre menti. Prima in principio. Scda ibi. Virt⁹ vero hui⁹ sacramenti est ⁊c. Tertia ibi. Hoc sacrm tñ a ieiunis ⁊c. Hec est diō ⁊c.

a N cōfirmatiōis sacrm crisma pro materia requirat ex oleo ⁊ balsamo. Et aꝫ tripliciꝫ ad parteȝ falsaȝ. Primo sic. Crisma

nō est elemētū ergo nō est materia hui⁹ sacri. An
tecedēs p3.q: elemēta sunt corpa simplicia ex se
cūdo de gn̄atione.ꝛ.iiij°.metheoroꝝ.ꝛ libello de
ꝓprietatib⁹ elemētoꝝ.crisma aūt est corp⁹ cōpo
situ etiā ex cōpositis: vt oleo ꝛ balsamo. P3 ꝯse
quētia ex auctoritate hugōis primo li° de sacr̄is
parte nona.ca°.ij.diffinientis sacr̄m. Sacr̄m inq̄t
est corpale seu materiale elemētū ꝛc. Secūdo ar̄
sic. Sacr̄m cōfirmatiōis ē quoddā artificiale. g°
determinatā nō habet materiā. Añs p3:q: nō ē na
turale ergo artificiale. sic eni diuidit Aristo.i pri
cipio secūdi phisico.ea que sunt coꝝ eni inq̄t que
sunt.alia quid sunt ab arte alia a natura ꝛc. Par3
ꝯn̄a.q: forma statue que ē quoddā artificiale eq̄
potest fieri in ligno: ere:argento: sicut auro.

Tertio ar̄ sic. xp̄s nec apostoli cōfirmando cris
mate vtebant̄.ergo ꝛc. Añs p3.de xp̄o eni nō le
git̄:nec hoc sacr̄m istituēdo nec eo cōfirmādo de
crismate quid dixisse aut fecisse apostoli etiā cōfir
mando sola manuū ipositōe vtebant̄.actuū. viij
cap°.Sic eni legim⁹. Tūc iponebāt man° sup il
los ꝛ accipiebāt spūmsctū3. Patet ꝯn̄a.q: omis
xp̄i actio nostra ē instructio. vt in dyalogo dicit
grego. In o^m ar̄ triplici auctoritate. Prima d
sacra vnctōe.c.vnico. vbi dr̄ de baptizato ꝙ post
bap^m crismate sancto vngat̄. Secūda ex̄ de sacris
iterandis vl̄ nō.c.p°. vbi dic̄ papa de illo qui qñ
fuit cōfirmat⁹ fuit p errorē nō crismate: sed oleo
delinit⁹:q: caute supplēdū est qd incaute fuerat p̄
termissu3. Tertia ē mgr̄i in pn̄ti d.ca° p° dicētis.
ꝙ in cōferēdo hoc sacramētū ep̄s illu3 quē cōfir
mat sacro signat crismate. In ista qōne ꝛc.

Quo ad primū articulū termi sunt. Sacr̄m cō
firmationis. Crisma. Balsam⁹. Prim⁹ igit̄ ter
min⁹ est.sacr̄m cōfirmatiōis. vñ doc.subti.in pre
senti d.añ qōnu3 motionē:sacr̄m cōfirmationis
diffiniēs ait. Cōfirmatio seu sacr̄m cōfirmatiōis
est vnctio hoīs viatoris aliqualit̄ ꝯsentientis vel
libero arbitrio nunꝙ̄ vsi facta in fronte in figura
crucis cū crismate sctificato.ꝛ hoc a ministro ydo
neo simul cū intētiōe debita inūgente: ꝛ v̄ba cer
ta ꝓferente: signs efficacit̄ ex institutōe diuia vn
ctionē aīe p grām roborāte ad cōfitendū cū con
stantia fide3 xp̄i. In hac prima diffinitiōe vl̄ de
scriptiōe triplex cause gen⁹ tāgit̄ cā material̄ que
triplex est.remotissima oleum ꝛ balsam⁹.remota
crisma sanctificatū.propinqua vnctio facta i frō
te. Causa formal̄ que triplex ē verbal̄. signo vel
cōsigno te signo crucis: ꝯsigno te crismate salutis
vel sctificatiōis.in noīe p̄ris ꝛ fi.ꝛ.s.s.amen. Ita
ꝙ s̄m richard de me^a villa pn̄tis d.arti p°.q.ij^a.
Si cōfirmās dicat signo nō o3:q: dicat cōsigno
nec ecōtra.si dicit cōsigno:nō replicet signo. pa
riformiter si dicat crismate salutis.nō o3 cū adde
re crismate sāficatōis:nec ecōtra:dicēs vnū aliud
dicere nō cogit̄ figural̄ in fronte equidē ꝯforma
ti cū crismate crux xp̄i figurat̄ signatiua que exat
vt h̄itu3 est de baptismate rl'o rationis ad grām
seu grane robur designatā seu designatū. Causa
efficiēs que triplex ē vl̄tima que de⁹ est ꝛ in quolī
bet sacro primaria iudicat̄. causa ꝓpinqua.s.mini
sterialis ipse qui cōfirmat ep̄s. causa instrumētal̄
ipsu3 sacr̄m q: efficacit̄ sig̃t nō aliter:q: sacr̄m est
noue legis.vt expo^m est supius. Hec inspiciunt
cōfirmatū vt baptism⁹ baptizatum: in quo tres
debent esse cōditinoes. Prima vt cōfirmand⁹
sit hō viator. vñ infert̄ primario angelos nō cō
firmari isto mō.l3 alio mō:de quo dictū ē li°.ij°.
d.xx^a.in 3° terio.s.primi arti.cōfirmatio ꝛ eade3
radice nec aīas separatas.sequit̄ secūdario xp̄3 b̄
mō in via nō cōfirmatū:l3 alia rōne fuerit bapti
3at⁹ nō eni fuit pur⁹ viator :quinimo ꝛ cōphen
sor: in quo septē spūu3 plenitudo habitauit. vt in
Esa.xi.ca°.ꝯtinet̄. Replebit eū ꝛc. sequit̄ 3° b̄m
hoiem de nouo nō substituere cōfirmatōis sacr̄3
Sic quidā frater Iob.dicit hō ꝯ bruta ꝛ spūs.
viator cōtra hoies iā beatos dicat̄.ergo cōfirma
tionis subm̄ vt eā de nouo substituat hō viator.
glo.purus respectu qualis hō dr̄ ꝯsentiens h̄itu
primo nō sufficit actu:secūdo nō exigit̄:sed 3° v̄
tute sufficiēs est. Vñ simplicit̄ doc.noster nō dic̄
cōsentiētis: sed aliqualit̄ cōsentientis pariformit̄
sicut idē in.vi^a.d.hui⁹ quarti.in ope anglicano.
arti.3°.q.ij.distinxit de intētione triplici. actuali.
habituali.ꝛ virtuali. Sed ne moriones ꝛ pueri ꝛ
ceteri hmōi.hmōi sacri sint priuati pinguedine
additū est: vl̄ libero arbitrio nunꝙ̄ vsi. Tertia cō
ditio quo loco crisma ponat̄ vt dicat̄ cōfirmatus
de dunis dicit in fronte in quo sunt primo fores
sensuu3 ꝛ latens p° foris exit verecū^a. Aut 3° q̄a
ibi est fons sensuu3 pticulariū.s.sensus cōis q̄ a
pud frē3 antho^m andree in p° sue me^e. fantasia
noiat̄: vt iam sint roborati ne deficiāt a xp̄o. Et
hic duplex ternari⁹ ad 3^m tendit vti ad causam fi
nalem. Primo eni3 dicit doc. subti. datur h̄ sacr̄3
vt significet vnctionē aīe p grām roborate: vt iā
nō sit simplex gratia:sicuti in baptismo.sed robo
rans p̄cedenti grē gradū addēs seu grad⁹. Secū
do dicat̄ ad cōfitendū fidē xp̄i vt sacr̄m baptismi
viuificet. Sed hoc sacr̄m iā loquat̄.sicut ad Ro
manos.x.cap°.paulus dicit. Corde credit̄ ad iusti
ciam: ore aūt cōfe° fit ad salutē. Tertio concludit̄
cū cōstantia prudentio quē hispania genuit in si
chomachia dicente. Exigua ē virt⁹ quā nō ꝯstā
tia firmat. Secūd⁹ termin⁹ est Crisma. vnde
s̄m papiā o3 scribi per x vt p3 in lr̄a x. sic xpisma
x eni lr̄a greca valet ch in latina. P⁹ ꝛ° ponit̄ ro
que ē r in latina.ꝛ sic scribit̄ p. Tertio ponit̄ sima
iota interposita:que sic figurat̄ ι. Valet aūt lr̄a
x in alphabeto greco. 600. littera .100. littera s
ma.200.iūge iotā que decem valet sunt.200.sic
confirmati xpicinate ad nouē deducunt̄ ordines
angeloꝝ cū custodia decē mādatoꝝ dei. Et notā
du3 ꝙ s̄m grāmaticā hec tria se h̄n̄t p ordinē.cris
ma.christ⁹.christian⁹.a crismate xp̄s. sed nō iam
materiale accipias: sed crisma spūale quo vnctus
est xp̄s pre suis pticipib⁹.ꝛ o3 scribi xp̄s p.x.ꝛ p
ro.ꝛ p sima. vt notauit guill'us numateñ.in lib°
seu rōnali diuioꝝ officioꝝ.ꝛ o3 addi titul⁹ de sup
vt designet titulū quē pilat⁹ in cruce apposuit.
Aut secūdo q: ipse ē posit⁹ in signū ꝛ titulū hoī
bus bone vite. Aut tertio q: ipse ē titul⁹ titan seu
caput angeloꝝ ꝛ hoīm. de hoc noīe xp̄s vide. s̄.
libro 3°.3^a.pte.3^e.d 3°.termio. A xp̄o aūt xpian⁹
vt a Iero ieronim⁹.ꝛ Augusto augustin⁹. Et no
tandū triplex eē crisma. Crisma spūale q̄ deuoti i
ungunt̄ interi⁹ vt in via dei ꝯsistant. Crisma le
gale sed nō sanctificatū: vt nr̄m est: ꝛ si alit̄ qd in
nuit papias eē thīama legis. de quo in exo. xxx°.
legim⁹ ca°. Sume tibi aromata staten ꝛ onicha3
galbanū boni odoris ꝛ thus lucidissimū equalis
pōderis erūt oīa: faciesq3 thīama cōpositū ope
vnguētarij ꝛc. Tertiū ē nr̄3 material̄ crisma: qd ex
balsamo ꝛ oleo oliuaꝝ cōficit̄. ꝛ est materia hui⁹
sacri sed remota. ꝛ o3 eē sctificatū ab ep̄o vel ab
eo cui cōmitti poterit. vt guill'us numateñ. in li°
diuioꝝ officioꝝ: annotauit dū ager3 de die iouis
sancta ꝛ de oleo triplici. Est aūt cōpositū ex oleo
ꝛ balsamo inq̄t doc. deuot⁹ hui⁹ d. arti.p°. q.3^a.
vt oleo nitor ꝯscie designet̄: ideo o3 eē oliuarum
q̄ oleū p āthonomasiā noīat̄. vt notauit sup anti
dotariū nicholai Iob. de sctō amādo. Balsamo
vero odor bone fame: quib⁹ si iūgis sctificatū 3^a
habes quib⁹ hō sctūs erit. Terti⁹ termi⁹ ē bal
sam⁹ aut balsamū. Est aūt inq̄t platcari⁹ de saler
no in libro quē medici a sui pricipio circa instās
noiant. ꝛ pōt dici d simplici medicia arbor: vt q̄
dam dicūt. sed veri⁹ frutex ꝛ nascit̄ in quodā lo
co circa babilonē vbi sunt octo fontes. ꝛ si alibi
plātet̄ nec ꝓfert flores nec fructū: habet aūt stir
pē viti similē: sed folia rute: albiora tn̄. ꝛ vt ibi di
cit. ab hoc simplici balsa^m venūt 3^a cōposita car
pobalsa^m: opobalsa^m: xilobalsa^m. Est aūt carpo
balsamū fruct⁹ balsami. carpos eni grecū fructū
sigt. Opobalsamū succ⁹ balsami: opos eni grecū
succ⁹ dicit̄. Xilobalsamū lignū balsami. xilos eni
grecū lignū est. nisi dicat̄ ali⁹ ternari⁹ vt balsam⁹
sit frutex: vt pom⁹ arbor: balsamū sit succus sed
spōte nascēs: iō p̄ciosior vt pomū fruct⁹ pomi.
opobalsamū succ⁹: sed cū incisione veniēs. Cui i
parte cōcordare Ebrard⁹ vr̄ in grecismo. iq̄t eni
Balsam⁹ est arbor foliū folibalsa^m reddit. Car
pobalsama dat cortex: opobalsama lignū. Bal
sama sunt q̄ liquāt̄ de sponte liquores. In quib⁹
a plateario discordat diuitat̄. Quantum ad
secūdū articulū sunt tres cōclusiōes. Prima ē
de necessitate hui⁹ sacri. Secūda de dignitate.
Tertia de nō iterabilitate. De mā q̄ppe ꝛ forma
visum est. Prima ꝯ° est hec. Sic a xp̄o hoc ē i
stitutū sacr̄m vt nō simplr̄ pueris sed adultis s̄m
quid ad salutē exter necessariū. hec ꝯcl'o tres ha
bet pticulas. Prima pars dicit. ꝙ sacr̄m cōfir
matiōis est institutū a xp̄o. Hāc ptē probat doc.
subti. hui⁹ quarti d.ij^a.q.p^a.ꝯ^e ij^e. duplici aucto
ritate. Prima Iob.xx.cū in aplos Ihs insuffla
uit ꝛ dedit eis spm̄sctm̄. Secūda actuū. ij. qñ in
die penthecostes sup discipulos in linguis igne
is.s.s.missus est. q̄ etiā me^a recitat in pn̄ti d. du°
primo añ motas ꝯōnes. 3ª auctoritas est Mar.
x°.cap°. vbi dr̄. ꝙ paruulis sibi oblatis vt tāgere3
eos imponebat man⁹ ꝛ benedicebat eos. Ex q̄
infert tho.ij^a.d.hui⁹ q̄rti arti.p°.q.iiij. ꝓpe fine3
hoc sacr̄m a xp̄o immediate istitutū. sicut eni nō
est puri hoīs sacra mutare: ita nec istituere. Ex q̄
infert sacr̄m hoc añ mortē xp̄i fuisse institutū. cu
ius cōtrariū sentire videt̄ s̄m supficie3 lr̄e. vt p3
ex illa duplici auctoritate doc.subti. Sed dicend
ꝙ affirmat vnū: reliquū nō negādo. videret̄ tam̄
dicēdū simplicit̄ hoc sacr̄m fuisse institutū simpli
cit̄ a xp̄o post resurrectionē: ꝛ hoc docto. sensisse
subti. l3 ante fuerit insinuatū in illis pueris: de q̄
qus dicit Marc⁹. vt dicam⁹ hoc trisagium aliqd
sacr̄3 esse institutū a xp̄o longe añ passionē vt ba
ptism⁹. aliqd secūdo iminēte passionē: vt sacr̄3 eu
charistie. aliqd 3° post passionē: vt cōfirmatio. et
hoc vr̄ sensisse btūs Greg. in sermone qui legr̄ i
festis apostoloꝝ. ꝛ incipit. Scriptu3 ē sumpto de
omel'. euāgelioꝝ. Sed obijcit̄: q: sacr̄3 hoc ꝓ ma
teria crisma cōspicit: qd nō ē institutū a xp̄o. Rñ
dendū ꝙ xp̄s suā potētiā nō alligauit sacris nec
crismate tali vsus est cōfirmās aplos: nec aposto
li cōfirmādo: q: cōit̄ signa fiebant sensibilia du3
cōfirmabāt apl'i: vt descēsus sctispūs aut liguaꝝ
donū post successiōe tempoꝝ licet in biblia nō le
gat̄. cessante linguaꝝ dono a spūsancto dictāte. h̄
est materia instituta. Sic eni damascen⁹ suaꝝ sen
tentiaꝝ lib.iiij.ca°.iiij. dicit plura eē instituta: vt
adoratio crucis ymaginū: ꝛ ad orientem. Nec ob
stat sanctificari crisma ab ep̄o vel alio: s3 nō aquā
hanc eni suo tactu sanctificauit xp̄s nō crisma.
Dicit tn̄ frater Io.bonauē. pn̄tis d. arti.p°.q.p^a
ꝙ xp̄s nec dispēsauit nec instituit hoc sacr̄m. sed
post ascēsionē dn̄i in die pēthe. sunt imediate a
postoli a sctōspū cōfirmati. Sic eni Io.vij. scri
ptum ē. Spūs nōdū erat dat⁹: q: ihs nōdū erat
glorificat⁹. nō inquit erat dat⁹ ad robur. En mira
trinitas Tho. añ diu passionē. doct. deuo. post a
scensionē. In me^a tho. ꝛ Iob. frat̄ iohēs ambu
lat. q: post resurrectionē: ꝛ dubitās ait: in die pē
thec̄. vt Iob.s.subtil'. ad Iob.s.deuotū approxiet
ꝛ addit sine v̄bo apostolos ꝯfirmatos sola iposi
tione manuū ꝯfirmare: sic ꝛ v̄ba ꝓ forma primo
a sctōspū sunt recepta: quib⁹ primo crux infert̄: ne
crucifixū erubescāt. Signo te signo crucis. Sct'o

folidant ne timeāt. ⁊ cōfirmo te crismate salutis. Tertio qua vtute fiat: ɔspiciāt. in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ spūssancti amē. Cōfirmo te: res ē: ⁊ sacr̄m. i. caract. qui in hoc sacr̄o imprimit. crismate scr̄m nō res salutis res nō sacr̄m. Secūda ps ɔclōis dicit ꝙ sacr̄m cōfirmatiōis nō est simpliciť necessariū ad salutē. patet: q: multi pueri baptizati necdū ɔfirmāti saluāt. Tū p° q: per grāz baptismalez quis filiꝰ regni efficit. Tū secūdo q: Mat. vltio scribit. Qui crediderit ⁊ baptizatꝰ fuerit saluus erit. Tū 3°. q: de ɔsecra d. v. cap°. Spūssanctꝰ. habet. ꝙ cōti° transituris sufficiūt regnatiōis bn̄fi. Notandū tn̄ vt not. tho. pn̄tis d. arti. p°. q. pª ꝙ triplex ē necessitas. Pria ē absoluta sicut deū eē. alia ex efficiēte: que ē coactiōis. ⁊ his duobꝰ modis nullatenꝰ est necessariuz sacr̄m cōfirmatiōis 3ª ex suppōne finis sed nō ad grām simpliciť: q: fit in baptismo sȝ ad plenitudinē. vn̄ primo Rabanꝰ oēs fideles p manꝰ impositionē epoꝝ dn̄t accipe spm̄scm̄: vt pleni xp̄iani inueniant. Scdo hugo. Quid ꝓdest ꝙ p bapm a lapsu erigeris: nisi etiā p ɔfirmationē ad stādū cōfirmeris. Tertio de cōsec. d. iiij. cap°. spūsctūs. victuris necā sunt cōfirmatiōis auxilia. Et hoc mō sacr̄m cōfirmatiōis ē necessariū iō ꝑm q̄d. vt dicit 3ª ps ɔclōis

Sȝ que plenitudo grē in cōfirmatione ɔfert vt pleni xp̄iani inueniamur? Rn̄deo p° gradꝰ grē grē addunt precedēti vt existat pfectior ⁊ sit plena plenitudīe copie que erat plena pleitudīe sufficiētie ad salutē: nō grā noua distincta ꝑȝ numerum a grā baptismali. vt notat frat Richard. de media villa. huiꝰ. d. arti. iiij. q. ij. in solutiōe ad pmū argum. vn̄ ex de sac vnctiōe. c. vnico. §. in frōte vngit. ṽsiculo. p frōtis dr̄: p cōfirmatiōem spiritussanctꝰ dat ad augmētū ⁊ robur: augmētatur aūt ḡdualit grā. Secūdo vt oēs ṽtutes augeant si eni in ꝓportiōe mirabili regnū ɔsistit celicū: oportuit aucta caritate: iusticiā ⁊ ēt adaugeri Ter° ⁊ si quis an̄ cōfirmatiōez caperet grāz tātaz quāta dat cōfirmatis: adhuc mō debito capiēdo augeret. vt doc. deuo. q. ij. in fine trij articli: declarauit. debet eni aduertere adultꝰ ne hoc cōtēnat sacr̄m: tūc eni p° peccaret mortaliť. ⁊ secūdo pugnre vellet copiose nō armatꝰ. ⁊ 3° in via viā finiare. vn̄ ex de sentē. excōi. c. rn̄so. §. ꝑterea. in glo. nō ē plene xp̄ianꝰ qui contemnit. Et hugo. Dino periculosū eēt si ab hac vita sine ɔfirmatiōe migrre ɔtingeret. Secūda ɔclō est de hmōi sacri dignitate. ⁊ est hec. Sic solꝰ eps hoc dispēsat sacrz vt ex hinc ꝑm q̄d sup bapm nō simpliciť emineat Ista ɔclō. 3. habet ptes. Prima ps dicit ꝙ solus eps dispēsat istud sacrz. Probat tripliciť. primo auctoritate mgr̄i in lr̄a. hoc sacr̄m a solis sūmis sacerdotibꝰ dat: alioquin nō ē inter sacra ecc̄e ɔputādū: imo irritū habēd. Secūdo auctoritate rabani p ipositionē manꝰ summi sacerdotis: paclitꝰ dat baptizato. Tertio actuū. viij°. dic quedā glosa. ꝙ philippꝰ qui samaritanos ɔuerterat: cōfirmare nō poterat: q: nō erat apl's. Ex quo patz defectꝰ Richardi de media villa. qui arti. ij°. pn̄tis d. q. pª. dicit. ꝙ papa pōt cōmittere simplici sacerdoti vt hoc dispēset sacr̄m. qd̄ cōfirmat auctoritate btī Grego. Januario epo ita scribētis. et ponit in lr̄a. Peruenit ad nos quosdam scādalizatos fuisse: qm̄ presbiteros crismate tāgere q̄ baptizati sunt prohibuimꝰ: ⁊ nos quidē ꝑm veterem vsuz nr̄e ecc̄e fecimꝰ. si de hac re aliqui contristant vbi episcopi desunt vt presbiteri etiaz in frontibꝰ eciā baptizatos crismate tāgere debeāt cōcedimꝰ. Patet oppom ex dictis nisi forsan dicat vt doc. subti. videt dicere. huiꝰ facti ponens modos duos probabiles duobꝰ ꝑimpugnatis. s. ꝙ cōcesserit illis inūgere oleo nō crismate q̄ ad primū q̄ fuit opio vniꝰ glo. sup. c. ꝑuenit. lxxxv. distin. aut. ꝙ pp scādalū ꝑmiserit illud: aut ad tp̄s cōcesserit. quo ad scōm que fuit opio bartholo. brixienꝭ. sup de cōsec. d. iiij. presbiteris. ⁊ cap°. psbiteri. Primꝰ modꝰ apud frēm Job. est. q: in primitiua ecc̄ia nō erat dr̄ia inter presbiteros ⁊ episcopos. de cōse. d. lxxxv. olim. ⁊. c. ecc̄e. Et pria ad thimo. iiij. Noli negligere grām que data ē tibi p impōnem manuū presbiteri. vbi paulꝰ non specificat epm vt esset idē ḡdus epatꝰ ⁊ sacerdotium. Sed aucto clero nūc platꝰ ē vnꝰ qui dictꝰ est eps: ⁊ coartata ē ptās inferioꝝ sacerdotū: qui prius poterāt crismare: ⁊ reseruata epo. Et sic greg. illis nō cōcessit ptātē nisi cōuenientē: sed ꝓhibitionē reuocauit. Sȝ hūc modū loquēdi lādulphꝰ nō tm̄ sequax scoti ꝯtiū in multis ɔmētator ex fūdamētis euertit in. ij. ɔclōne. ijc. cōclōnis in pn̄ti d. oñdens a principio nascentis ecc̄e fore ordies distinctos seu ḡdꝰ epatꝰ ⁊ sacerdocij. Et si Jeroꝰ oppom asseruit. probat p° p glo. sup cap° dicto Olim. q: idē fuit ordo a pricipio ecc̄e qui ⁊ mō mō aūt ē aliꝰ d. xxi. cleros ꝓ maiore ⁊ minore. 2° ex eadē glo. q: hee due dignitates nō sunt simul institute. q: in cena fuit sacerdotiū institutū. sȝ pꝰ resurrectionē ordo epat. dicēte dn̄o petro: pasce oues meas. ⁊ habet. xxi. d. in nouo. Tertio q: nō in oē in qd̄ pt eps ex ordīe epatꝰ pōt sacerdos ex ordie sacerdocij. ⁊ tūc doctorē saluādo de isto mō dicēdū ꝙ nō asseruit eundē eē ordinē epatū ⁊ sacerdotiū. sed cū si loquutꝰ ē. vn̄ inquit si istud est verꝝ ⁊c. ⁊. j. d. xxiiij. q. i. remanet neuter aut dubiꝰ vtrū epatꝰ sit ordo ⁊ qualiť. Secūdꝰ modꝰ quem ꝓbabilē innuit doctor subti. ē ꝙ greg. fecerit oēs sacerdotes illiꝰ regionis epos: qd̄ et possz modo facere de oibꝰ sacerdotibꝰ inquit hic frat hugo d nouo castro. nō quidē quo ad oēs actꝰ epi: sȝ istū sicut quibusdā abbatibꝰ cōcedit ptātē cōferēdi minores ordines nō maiores. Et inuita fursei d fursco dr̄: ꝙ ipsuz vl'em epm ad docēdū gregem dei papa instituit: forsan nō ad cūctos epi actus Sed huic mō obuiat frācisꝰ de maronis. q. i. p̄sentis d. q: p lr̄as nō dat ordo epat: ⁊ addit suuz modū vt ternariꝰ ɔpleat. vr̄ inq̄t g° difficile euz excusare. aut dicat hūc modū iohis sustinēdo ꝙ si nō sit eps p lr̄as simpl'r: tamē bn̄ ꝑm quid. vn̄ ⁊ rōne cōferētis epi ꝑm quid: cōfirma° bap° est nobilior nullatenꝰ simpl'r. vt secūda ⁊ 3ª. ptes cōclōnis dicūt. Tū primo q: in bap° maiorē grām suscipit. Tū secūdo q: ad maiores effectꝰ. Tūm 3° q: in bap° q̄s efficit de familia xp̄i: quo tūc maiora donant: vt pȝ in politicis ꝑm q̄d. tn̄ cōfirma° est dignior. Tū p° rōe ministri. tū secūdo rōe materie. tū 3° rōne caritatis. Tertia ɔclō ē de huius sacri initerabilitate. ⁊ ē talis. Initerabile cōfirmatiōis sacr̄m caracterē imprimit ⁊ grām.

Prima ps pȝ. inquit scotꝰ diuina institutio: sed vbi d ꝭ de cōse. d. v. dictū. ⁊ cap° sequēti. Secūda ps pȝ. q: ponit in distīcto ḡdu familie xp̄i: pȝ in politicis. Tertia ps pȝ: q: ē sacr̄m noue legi Et tn̄ de secūdo articulo pricipali. Quantuz ad 3m articulū sunt 3. difficul. iuxta. 3. ɔclōnes.

Prima difficultas. cū hoc sacr̄m sit vnctio materialis: quero quot sint vnctiōes. doc. deuotꝰ rn̄det in dubijs lr̄alibꝰ. 3. prima in capite. secūda in frōte. 3ª in totō corpe. pria in bap°. scōa in ɔfirmac 3ª in extremā vnctiōe. Pria designata ē in pria vnctione dauid. pri reg. xvi. cap°. Scōa i vnctiōne dauid sup duas tribꝰ. scōi reg. 2°. Tertia in vnctione dauid sup totū regnū. scōi reg. v°. Jn pª dauid nō habuit potētiā aut resistentiā nec ꝑsidētiā. sic in bap°. Jn secūda habuit potētiā ⁊ resistētiam: sed nō ꝑsidētiā. sic in cōfirmatōe. Jn 3ª habuit potētiā: resistētiā: ⁊ ꝑsidētiā. sic in extrēa vnctione. Scōa diffic. ē vtꝝ epi degdati possint ɔfirmare. Rn̄dit frat richar. de media villa. hac distin. arti. ij. q. ij. ꝙ sic: de facto: nō de iure. Tertia diffic. quā penā incurrūt bis cōfirmati: vtrūȝ irregularitatē. Dicit post scotū frat lādulphꝰ ꝙ n̄ hz nō inuenit in iure expssuz. Licet frat Richar. oppom dicat pn̄ti d. arti. vi. q. i. arguēs a simili ex illo caplo: de ɔsec. d. iiijª. Qui bis ⁊c. Et sic patz ad qōnē. ꝙ. s. sacr̄m cōfirmatiōis aspicit ꝓ mat̄ia crisma ex balsamo ⁊ oleo cōfectū. Tūc ad rōnes.

Ad primū argumētū dico ad ɔn̄am ⁊ hugonē ꝙ qn̄ dicit ꝙ sacr̄m est el'm: oȝ capi large pro aliquo sensibili. vt pȝ in euchac sacr̄o. Ad ꝑm dm ꝙ etiā forme artificiales deteriate ad aliquē effectum exigūt mat̄iā deteriatā: vt pȝ in serra q̄ ferꝝ requirit. ex scōo phisicoꝝ. Sic cōfirmatio ē ad aliquē spālem effectū: ideo nō cōcludit. Ad 3m pȝ solutio ex corpe qōnis. Ex hac aūt d. sicut de ꝑcedē. ⁊c. Prima ɔclō. A pōtifice misteriatur frontis apice dū nobis collat. Dicit ɔclō ꝙ hoc sacr̄m solū cōferendū ē ab episcopo. Et ponit a princ° distin. vsq̄ ibi. Virtꝰ aūt huiꝰ ⁊c. Secunda cōclō est roboratio cōfirmatiōis significatio vi spiramis. Dic ɔclō ꝙ in cōfirmatōe ṽtute spūsācti dat aīe robur. Et pōit ab illo loco. Virtus aūt huiꝰ ⁊c. vsq̄ ibi. Hoc sacr̄m. Tertia cōclusio. Jeiunꝰ dare oȝ hoc sacr̄m: semel ⁊ captare qui recipit tātū. Dic cōclō ꝙ dās ⁊ accipiēs dn̄t esse ieiuni: nisi sit necessitas: ⁊ eidē solū oȝ dari semel. Et ponit ab illo loco. Hoc sacr̄m tn̄ a ieiu. ⁊c. vsq̄ ad finē distin.

Ost sacr̄m baptismi ⁊ ɔfirmatiōis ⁊c.

p Hic signat octaua distin. huiꝰ q̄rti. q̄ ita habet cōtinuari ad precedē. Nā postq̄ in precedēti distin. frons hoīs venustat ex crismali vnctiōe. Hic panis transubat sacra ɔsecratione. Et habet diuidi ista ps que est 3ª inter sacra noue legis: in tres ptes principales. Jn prima ostēdit quid ē eucā in eē capiēs. Jn secūda quisue sit malicia digne suscipiēs. Jn 3ª i sac policia quis ē cōficiens. Prima in princ°. Secūda ibi dist̄i. ix. seu sequenti. Et ibi. Sicut due res sunt huius sacri ⁊c. Tertia distin. xi. ibi. Si aūt querit q̄l' ⁊c. Prima rursus pticula in q̄ mgr̄ oñdit q̄d ē eucā in esse capiēs. ⁊ ē pn̄s distin. in tres ptes diuidit. Jn prima ꝑcedūt ꝑcedētia quibꝰ sacr̄m figurat. Jn secūda succedūt huic cōia quibꝰ sacr̄m integ't Jn 3ª sequunt ɔsequētia que in sacr̄o assignant. Prima in principio. Secūda ibi. Hic etiā ante illa. Tertia ibi. Nūc quid sit ibi sacr̄m ⁊c. Prima pticula indiuisa manēte. rursus secūda ps in tres ptes diuidit. Jn prima huiꝰ sacri deteriat institutio. Jn secūda ide intiat forme rō. Jn tertia hic suscitat quedam questio. Prima in pricipio. Secunda ibi. Forma vero ē. Tertia ibi. Vbi cōsideratione dignū ē ⁊c. Hec ē ⁊c.

N eucharistie sacr̄m hic hec hoc demon-
a strent. Et ar̄ ꝙ nō triplici medio. Primo sic. Sacr̄m eucharistie nō ē nec pōt esse: ergo demōstrari nō pōt. Pȝ ɔsequētia. q: demōstratio est ētiū possibiliū. ex p° posteriorum. Añs ꝓbat. q: nō est vnū imō duo. pȝ per hoc in corpore: ⁊ p hic in sanguine. Dic aūt pbūs in q̄rto methacc. qd̄ nō vnū sig̃t nihil sig̃t. Secūdo ar̄ sic. hoc pronomē ꝭ dū dicit: ꝭ est corpꝰ meum nō sig̃t eucharistiā. ergo nō demōstrat euchaªm. Patet ɔn̄a. q: id qd̄ sig̃t demōstrat. Assumptuz probat. q: tunc nō est sub specie panis corpꝰ xp̄i Idē est iudiciū de hic respectu sanguis. Tertio ar̄ sic. Falm nō demōstrat: ergo nec p hic aut hec aut ꝭ pōt ꝭ sacr̄m eucharistie demōstrari. Añs ē pꝭi in primo posterioꝝ. veroꝝ est eni demōstratio. Sed pȝ cōsequētia. q: nomē hoc eucharistia designat bonā grām: que tamē ibidē nō cōtinet sed corpꝰ xp̄i veꝝ. rursus illud misticū quod ibi nō cōtinet. Jn om ꝙ eucharistia sit sacrz habetur de ɔsec. distin. ij. in sacroꝝ oblatiōnibꝰ loquit de eucharistia: ⁊ ibidē nō oȝ in sacr̄o dn̄ico aliud

offerre pecī ꝛc. De his ꝓnoib⁹ rursus i ꝟtute hꝫ bet ex de celebra. missa. cū marthe. §. ex co. Credim⁹ ait Innoc. 3⁹. ꝙ forma ꝟboꝝ sicut in canōe scribit: ꝛ a xpo apli: ꝛ ab ipsis eoꝝ acceperunt successores. In ista qōe ad al. ꝛc. Quo ad primū articulū termi sunt. Eucharistia. Hic hec hoc. et Demōstratio. Prim⁹ igit termi⁹ ē euchari vñ doc. subti. suo more pñus d. q. i. arti. i. eucharistiā diffinies dicit. Eucharistia ē sacrm corpis xpi ꝛ sanguis ꝟtūt cōtentiuū sub spēb⁹ panis et vini post cōsecratione factā a sacerdote ꝟbis certis cū debita itētōe, platis. in qua diffinitōe tria notant. Primū ꝙ auctor oīm graꝝ. i. xps realit in hoc sacro cōtinet: qō alia noue legis nō hñt sacramēta. ꝛ si efficaci significēt graꝫ qlificātē nō tamē semp cōferat vt si obex adueniat hic sp dñs ihesus ideo eucha dicit ab eu qō ē bonū ꝛ caris gra caritas. Vñ triplex infert dñia hui⁹ sacri in significādo ad alia. Prima ē in significādo ē sem ꝑ ꝟacissimū cetera si vera sunt: vt ex se est tñ in suscipiēte nō semp ē qō signat. Secūda differētia q2 qō sigt hoc sacrm id cōtinet realit. reliqua nō Tertia reliqua grām accñtalē sigit: hoc graꝫ substētēꝫ. Ex q infert primo hoc sacrm eē in esse ꝑmanēti: ꝛ quieto: reliq in vsu ꝛ in fieri. Secūdo infert ꝙ ꝟba nō sunt de essentia hui⁹ sacri sicut sūt in reliquis: sed ꝯsecrōis. iō glosa spāli indiget in loco hoc illud dicēt aug. Accedit ꝟbū ad elm ꝛ fit sacmētū. In reliqs eni exigunt vt ptes sacri hic nō: sed precuntꝛ transeūt: ꝛ fit in fine sacrm. nec mirū cū ꝟbuꝫ nō vocale sed eternū inibi cōtineat. Tertio infert sanguiem in altari maiori venerationē debere venerari: q2 latria ꝙ sanguinem quē dimisit in terris qui yꝑdulia extat adorād⁹: q2 nō est ꝯiūct⁹ deitati: nec dissonū ē sanguis xpi aliqd in terris remāsisse. cū inqt frācisc⁹ de maronis. in pñti. d. arti. p°io. nō oporteat corp⁹ gliosū tantū habere sanguis cū digestōe nō egeat: sicut habet nō gliosuꝫ. sic eni magis apparet pi⁹ qui tot modis vsq ad seculi finē nobiscū ē: hoc ostēdunt plures ecce. vt Regiū pala^m pisius ꝛc. vel dicat qō est possibile totū sanguinē eē resumptū a xpo dū surrexit. ꝛ tñ aliquā portionē nō eē sibi vnitā in loco aliq vt est possibile deo: vt tot⁹ sim in niorto: ꝛ solū ꝑm pedē in dināno. Sic idē dicit idē frācisc⁹ de iohe bap. x°. d. h⁹ qrti ꝯōnem. vtrū ꝑ diuinā potētiā fieri possit ꝙ vno corpe exñte i vno loco: possint ei⁹ partes eē in diuersis qō possit in cel' viuere in corpe ꝛ aīa. ꝛ tamē in diuēr locis ei⁹ eē reliqas: ꝛ forte in locis plurib⁹ eādē eē reliquiā. Sed tūc exurgit dubiū quō tūc foret venerād⁹. Cui ego vt hic yꝑdulia: q2 hic nō ē cōiūct⁹ simplr tñ latria: q2 simplr foret ꝯiūct⁹. Scōꝫ notādū ē dū ioh. dic post ꝯsecrtionē factā a sacerdote vbi totū capiēdo parēt tria: sacrale sacmtū sacrale. sacmētū in medio duoꝝ sacmētaliū. Cōsectio sacmētalis pcedit sed nō extat sacmētū sed via ad sacmētū. pceptio sequit sacmētal' q nō est sacmētū sed ē vlus sacmēti. ꝛ in vtroq sacmēta li pōt cōferri gra inherens nō subsistēs in capiē do corp⁹ dñi: magis tñ in vsu pceptiōis: seu vsu qui est pceptio: est eni spūalis nutritio que ē per collationeꝫ grē. Tertiū qō notat in diffinitōe io hānis est ꝟbis certis cū debita intentōe, plat. 3.

Sed occurrūt tria dubia. Pri^m. si solis ꝟbis q tuoꝝ, platis: dimisso eni: qō nō est de essentia formē: sed ponit ad signdū ordinē ꝯsecrōis sacmenti ad vsuꝫ sacri. vt hic vult tho. arti. ij. q. i. in solutiōe secūdi artic. fieret ꝯsecrio corpis dñia. Gaufred⁹ pictauin⁹ in qrta pte sūme sue in mā hui⁹ sacramēti. ꝛ frat Richar. de me villa hic arti. 3°. q. p. in solutiōe principali: dic ꝙ sic. Obuiat doct. subti. hic in qōe. ij. q2 iūgi debēt ꝟba quib⁹ designent ꝟba fore xpi nō ipsi⁹ sacerdotis: non vt sint de essētia forme lꝫ ꝯferāt. vt ab i° loco. Qui pridie ꝙ pateret. vel ab illo: vt dicit ambrosius Accipite. de ꝯsec. d. ij. Panis est in altari. Primū videt securi⁹. qui pridie. Secūdū dubiū: de forma sāguis: Dic frat petr⁹ de tharētā h arti. 3° q. ij. Et frat Richar. de media villa h arti. 3°. q. ij. solucdo primū ꝛ secūdū argu^m. ꝛ ꝑ quācūq formā positā in euāgelijs vel habitā ab aplis ꝑt ꝯfici sanguis dñic⁹. Tertiū dubiū que est forma in qua greci ꝯficiūt ꝛ a quo habuerūt eā. dico h est forma. hic est sanguis me⁹ noui testamēti ꝓvobis ꝛ ꝓ multis effusus in remissioneꝫ peccatorū ꝛ hāc a paulo habuerūt: sicut nos nrāꝫ a petro. q durat vsq. hoc facite ꝛc. ꝑm tho. arti. ij. q. ij. lꝫ doctor noster nō asserat: ꝫ remancat dubi⁹. ꝛ sicut sunt duo impia principalia in mūdo: orientale ꝛ occidentale. sic duo forme vsitate pricipales i cōsectiōe sāguis Romana ꝛ Romea. peccaret tñ roman⁹ seu occidental' si in forma orientali vl' romea ꝯsecret. Qualit ergo intelligat certis ꝟbis satis pꝫ de intentiōe: distingue sicut in sacro baptismi ꝛ cōfirmatiōis extitit distinctū actual' non reqrit. habitualis defic: ꝟtual' suffic. Vlteri⁹ notandū ꝙ eucha tria alia habet noīa vt notat hic frat lādulph⁹. rñdēdo prie qōi. ꝯōne 3ª. que sūt Viaticū. xxvi. q. vi. Si qui i infirmitate. Hostia de ꝯsec. d. ij. Sacrm. Smaris. pꝫ. dyo^m de eccia stica ierarc. 3°. c°. Dicit viaticū vt inqt doc. deuo. dubio secūdo lrali prie ptis ꝑsentis d. triplici de causa. prima q2 cibus itinerātiū. secūda q2 cib⁹ istitut⁹ a xpo itinerāte. tertia q2 figura trāsit⁹ xpi. semp tñ eucha q2 cib⁹ optim⁹. primo bon⁹ ē cibus qui se cōicat plurib⁹ sed ꝑ ptes. secūdo meli or qui se cōicat plurib⁹ tot⁹ sed successiue vt ꝟbū dei. 3° optim⁹ cib⁹ qui se cōicat plurib⁹ tot⁹ ꝛ simul ꝛ semel. hic est cib⁹ viatic⁹ eucha. Hostia q2 arcet demōes a nobis vt hostes. arguit secūdo q2 xps hostia patri pro nobis oblat⁹ in cruce ē. aut tertio: q2 nob hostiū celi factū ē. Smaris. i. cōio hoc equidē sacro p°io fit cōio dei ꝛ hois: secūdo angeli ꝛ hois: 3° hois ꝛ hois. Secūd⁹ termi⁹ ē h h h. vñ breuit ē ꝓnomē demōstratiū tria signs aliqñ ē articul⁹: 2° qō sigt: 3° illis. Vñ ebrard⁹ in grecismo tractatu de ꝓnoīe. Hic ē articul⁹ ꝛ ꝓ q de repent: vt si qs dicat. hoim stāt hij: residēt hij hic quoq si dicas ꝓ illis ponit vt si tu dicas hec herba meo crescit in orto. h q demōstrat qō sepe pōt repiri. h demōstrat xpm sub vtraq spē. ē articul⁹ q2 artat nos ad credēdū tātū misteriū sigt q dē q2 spālissimū secretū. signat talis q2 tal' i sacro altaris ꝑm cōditōes absolutas: qual' ē in celo hic h noue lre tres dictiōes. signs de trib⁹ ierarchijs angeloꝝ ꝛ noue ordib⁹ angloꝝ aliqs astare in tāti ꝯsecrōe sacri. vt notat frācisc⁹ d maroīs. xvi arti. h. Et tñ de h h h. hic sanguis h euca h corpus. Terti⁹ termi⁹ ē demōstra°. ꝛ solꝫ accipi triplicit. Uno° seu p°io ꝓ quodā colore rhethoc° q est vltim⁹ in numero coloꝝ apō marcū tulliū i qrto noue rethoc. seu. lxiij. vñ ꝛ descēdit dmōstratiua mā in antiq ꝛ noua rethoca ꝯdistincta ꝯ deliberatiua ꝛ iudicialē. Secūdo accipit ꝓ sillo cōcludēte ꝯclōnē scibilē. vñ ex p° posterioꝝ dēm ē. ꝙ. s. demōstratio ē sillo^m⁹ faciēs scire. sic eni maior ꝛ minor ꝑtinēt ad demōstrationē: nō ꝯ°qsi d quo vel d qb⁹ fit mōstratio. s. ꝯclōnis scibil' seu scite. Tertio dr demōstratio ei⁹ qō aliūde demōstrat vt sit demōstratio quasi de alio mōstratio: vt ꝯ° ꝑ ꝑmissas: quō in p° posterioꝝ dic phūs. Tūc vnūqdq arbitramur cognoscer cū causas illius cognoscim⁹: ꝛ qm illi⁹ sunt cause: ꝛ nō cōtingit alio mō se habere. primo mō demōstrat corp⁹ xpi in sacmēto: cui⁹ tot laudes ꝯcinim⁹. Est et primo demōstratio ad sensū. secūdo ad intellcm 3° ad vtrūq. ad sensuꝫ spēs videm⁹. ad intellctū hic xpm eē cognoscim⁹. ad vtrūq totū sacm accipim⁹. Quātū ad secūdū arti. sunt tres ꝯclōes. Prima ē de institutōe. Secūda de celebratione. Tertia de pceptiōe. Prima ē h. Prefiguratū eucharistie sacrm a xpo tpe passiōis ē ꝯditū. h ꝯclo tres hꝫ pticulas. Prima dic. ꝑfiguratū eucha sacramētū in prīb⁹. vñ si ei⁹ multe sunt figure tres sunt tñ principales: vt notat frat richard⁹ arti. p° q. 3ª. Prima panis ꝛ vinū melchisedech: qui est rex iusticie. melech hebre⁹ dicit: rex sedech iusti. ꝛ de xpo Esaias canit. Erit iusticia cingulū lumboꝝ ei⁹. nec inuenit sub h noie ei⁹ pat vel mat vl' genealogia. nulla eni fit mētio in scriptura de ortu vel obitu eius: ideo ꝑfigurauit xpm qui nō hꝫ principiū neq finē: neq patrē in terris neq matrē in celis. Secūda agn⁹ pasche mosaic⁹ vel legalis. Et tertia māna pluū de supernis. In primo spēs hui⁹ sacmenti accipias. In secūdo rem cōtentam. In tertio dulcedinē in suscipiēte affectam. Sic eni decebat tam nobile sacmentū apō illos figurari apud quos etiaꝫ minora contingebant in figura prima ad coꝝ. x. Omnes eandem escam spūalem mānducauerūt: ꝛ oēs eundem potum spiritualē biberūt. Sic enim in natura inter tenebrā et lucem vmbra mediat. ꝛ inter ignorantiam ꝛ plenā cognitionē veritatis: figura locū accipit: ne repentina mutatio stuporeꝫ anime incutiat. Confirmat h credētia difficil' tanti sacmenti vnde figuris iuuari habet animus. Scda ps ꝯclusionis est a xpo Luce. xxij. capit°. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū vt edatis ꝛ bibatis ꝛc. quod itelligitur de regno militantis ecclesie. Motus equidem fuit ad hoc vt qui in lege veteri de sacrificijs animaliuꝫ per latriaꝫ colebat de seipso ipē coleret. ꝛ vt peccator si peccaret ꝯtra deum melius ꝙ ꝑpeccatū fuit prauuꝫ deo posset offerre ipsuꝫ deū. Sed surgit dubiuꝫ si prius ꝯfecerit ꝙ dixerit verbum: ordo quidem rationis h exigit vt eisdē verbis quibus conficimus ipse ꝯfecerit cū nostrū sit exemplar. h in facto precipuo ꝛ eiusdeꝫ rōnis sit sacmentū quod ꝯfecit cum illo quod ꝯficim⁹. Unde cū dic Mathe. xxvi. caplo. Benedixit ꝛ fregit deditq discipulis dicens. Accipite ꝛ comedite h est corpus meum. Illa benedictio nō est seu fuit consectio: sed gratiaruꝫ actio: seu materie preparatio ad ꝯsecrationem fiendam. vt in hac parte non teneatur tertius Innocētius: licet sit summus pontifex: in libro de officio misse parte 3ª. caplo sexto ꝛ. xiiij. Locut⁹ ē enim magistraliter non iudicialiter. Nec frāciscus de maronis in pñti distinctiōe arti°. vndecimo. Tertia ps ꝯclusionis dicit. ꝙ est institutum tempore passiōis in qua tria sunt videnda. Dies hora circumstantie. Die iouis ante parasceuē iam proximus passioni que dies tripliciter magno alio misterio decoratur. In hac die pisces maris ꝛ aues celi conditi sunt vt actiui et contemplatiui digni hoc sacramento notarētur actiui in piscibus per aues contemplatiui inquit Gregorius. Secundo in hac die vt velle videtur Aug. iiij°. de trinitate. btā Maria filiū ihesuꝫ in tēplo obtulit: qō ꝯsonat misterio. 3° q2 i hac die celos ascēdit xps: q h sacro celoꝝ nos ꝯstituit ascēsores. Hora ꝯpletorij q triplici ē misterio decorata. P° misterio ꝟgīal' salutatōis. 2° misterio h⁹ ꝯsectiōis. 3° misterio dñice seplture. Frat frāncisc⁹ de maro. h qrtū addit. s. creationē mūdi quā dicit fuisse i vespe. ꝫ sua salua reuerē h nō vr: imo in mane facta ē creatio ꝑmaria ꝛ ꝓtracta ē dies vsq ad vespe: ꝛ a vespe i mane sequēs ꝑ spaciuꝫ. xxiiij. horaꝝ. vt i pª parte de vniuerso lucide declarat guill's parisieñ. nec obstat id qō adducit ꝙ factū ē vespere ꝛ mane ꝛ vespe precedit: et mane sequitur. vespere quidem precedit: mane ꝙ sequit. ꝫ mane hꝫ pcedēs: mane pcedit in noiatū i quod vespe dat illud intelligere cuius est corrl'm

2° arti°
ꝑ tꝫ ē eucha
Diffinī° eucharistie ꝑ doctorē subtilē

Unde dr eucha

Unde explic(atur) ꝯfert diffe(rentia) huius sacramenti i signific(an)do ad alia

hoc sacramentū eē i eē ꝑmanēti et quieto: reliq in vsu et in fieri

Notandū ꝑ diuinā potē(n)tia fieri possit ꝙ vno corpore exñte i vno loco possit ei(us) ptes eē i diuersis

doc subti

q ē forma in qua greci ꝯficiūt

Eucharistia tria habet noīa

2° termi°

3° termi° demostra°

2° arti°

prima ꝯ°

2a ps (pri)ncipalis dicit si xps an ꝯfecerit q dixit verbum

3a ps (pri)ncipalis dicit q est institutū tpe passionis

vesperé nō dr̄ ad sequēs mane vesp̄e potius nox
diceref iuxta qd̄ paul⁹ dic. Nox p̄cessit dies autē
appropinquit. aut tenebra vt alibi. Erans ali qn̄
tenebre nūc aūt lux in dn̄o. ita q̄ inter duo mane
primū innoiatū scd̄z ⁊ noiatū mediatū vn vespe
vt sint tria mane sub ista. vespe ↄiūcti^m ⁊ me^m
mane finis: vespe ergo fit finis mane p̄cedētis ⁊
iniciū sequētis. Sic igr̄ vt dicar i vespe dici ma
terial' lux mūdi ⁊ vera dies ad sui vespe ⁊ occasuz
deuenies in tp̄e passiōis caloris amore mor⁹ h̄
sacr̄m instituit Joh. xiij. c. sic dicēte. Cū dilexissz
suos q̄ erāt in mūdo in finē dilexit eos. Quid se
cūdo ↄueniēti⁹ hoc instituere sacr̄m hora cene vl
tunc cū xp̄s ver⁹ sit cib⁹ qui de celo egressus est.
Sic tertio veritas figurā ipleuit ⁊ figurā veritas
imediate secuta ē: vt agno comesto paschali h̄ sa
cramētū ↄsecrā sit: sic cū vt amic⁹ recedebat. Cir
cūstātie dn̄i hoc instituebat sacr̄m. 3. sunt principa
les. Oculos eleuare. hostiā frāgere. 3° hostiā bn̄
dicere. Secūda ↄ° ē de celebratōe seu ↄfectiōe
⁊ ē hec. Verba ↄfectiōis corpis ⁊ sanguis dn̄ici
sic vera sunt: q̄ qd̄ sigt̄ efficiunt. Ista ↄ° tres h̄z
ptes. Pria ē q̄ v̄ba ↄsecratōis sunt vera. scd̄a q̄
sunt sig. 3ª q̄ effectiua. i. efficacit̄ sigṅª. Prenotā
dū tn̄ q̄ verba ista cōfectōis capi debēt significa
tiue nō materialit̄: vt voluit gaufrid⁹ pictauinus
ad euitādū difficultates q̄s soluere non poterat.
Hoc h̄ito p̄bar ↄ° quo ad. 3. ptes ei⁹ simul. Sac
mētū eucha° ē sacr̄m noue legis: ergo ↄ° vera.
Assumptū ē p̄ie ↄclonis. Pz ↄn̄a. q̄r sacra noue
legis sunt vera: sunt significatia: sūt effectiua. Jn
quātū vera distingunt a sacris paganoꝝ sub q̄b⁹
inerat falsitas. Jnquātū sig̃ distingunt a reb⁹ q̄ h̄
mō signa nō sūt. ⁊ hoc mō didūt sapiētes hui⁹ se
culi q̄driuiū a triuio: q̄r q̄driuiū ē de reb⁹: sz triui
uz ē de signis. Jnq̄tū effectia distingunt a sacris
veteris legis. Sz mag̃ª ē difficultas vt habeatur
veritas q̄d demōstret aut hoc aut h̄. hoc ē eī cor
pus meū. h̄ ē calix ⁊c. Reliq̄s ptib⁹ omissis vete
rib⁹ doctorib⁹. assumo. 3. p̄pōes scoticas ex. xiij.
q̄s ponit in. ij. q. egre° decē disfis. Prima mea sit
decia ei⁹ ymaginor: cū co h̄. ⁊ in p°. viijª. d̄. q. iij.
opis anglie q̄ qd̄libz superi⁹ h̄z propriū individu
uz in suo inferiori: vt i pane ⁊ corpe dn̄ico aut sā
guine ē h̄ ens. ⁊ extat veꝝ dicere. panis ē h̄ ens.
cor⁹ dn̄i ē h̄ ens. sāguis dn̄i ē h̄ ens. sic eī abstra
hentiū nō ē incdatū ex scd̄o phisicoꝝ. ⁊ pz ad q̄
sitū optima solutio quid hic aut hec demonstrat
quia hoc ens. ⁊ h̄ declarat precedēs noticia ei⁹.
Secūda p̄pō mea ⁊ doctoꝝ est q̄ nō oz in codē
seu pro eodem instāti p̄pōnez ↄcipe ⁊ eiusdem
veritatē: sicut ista. de⁹ creauit mundū. in hoc istā
ti ↄcipitur: ⁊ tamē pro alio instāti ei⁹ ↄcipit̄ veri
tas: q̄r pro instāti creatiōis. sic secūdo soluit̄ vt h̄
aut h̄ demr̄et cor⁹ aut sāguiez dn̄icū: ⁊ ita ↄcipi
ar sz vt ps sit oratiōis: vt vª ad vl^m instans pro

lationis refert. Tertia mea ⁊ docto. propositio
vt hoc pronom̄ hoc aut hic significet demōstrās
pro vltimo instāti prolatōnis verboꝝ quo ē sub
speciebus corp⁹ ⁊ sanguis xp̄i: vt sit demōstratio
ad intellectū in recto ⁊ ad sensuz i obliquo: vt sit
sensus sub his specieb⁹: ecce obliquitas: est corp⁹
aut sanguis: ecce rectitudo. sic soluit richardus d̄
media villa articulo. 3. q. i. in solutione ad quintū
articulū. ⁊ quo ad ho . nō tertio solui. Tertia
ↄclusio est de percipie . te istud sacr̄mentū: ⁊ est tal'
Consecrans sic est obligatus ad suscipiēduz ieiu
nus sub vtraq̄ specie: qd̄ nō cōmunit̄ laic⁹. Hec
cōclusio tres h̄z partes. Prima pars dicit q̄ con
secrans debet accipere sub vtraq̄ specie. patet ex
prima institutione: q̄r sic fec̄ xp̄s suis discipulis
Tū secūdo quia sacramētū vniuersitatis. Tū ter°
quia de ↄsec̄. distin. ij. Cōperimus. dicitur aut in
tegra sacramēta percipiant au: ab integris arce
antur. ⁊ loquitur de sacerdotib⁹ ↄficiētib⁹: ⁊ post
ea cōicantib⁹. ⁊ subditur ratio pro secūdo q̄r dio
eiusdē sacri sine grādi sacrilegio nō pōt prouent
re. Scd̄a ps di. q̄ ieiun⁹ necdū ieiu° ecclē. sed
nature. de ↄsec̄. d̄. ij. liq̄do. Et accipit̄ aug°. ad
inq̄sitiōes ianuarij. Placuit spūiscto vt i hōrem
tāti sacri pri⁹ in os xp̄iani corp⁹ dn̄icū itraret: q̄
alij cibi: iō vbiq̄ mos iste suar. Tertia ps dicit
q̄ laic⁹ nō dz accipe sub vtraq̄ spē ↄiter. pz ex ro
mana ↄsuetudie cui⁹ fides nō defic̄: si ex deuotōe
tn̄ q̄s capiat pcūz nō ē nisi p̄uciat aliūde. Quā
tū ad 3^m arti. sunt. 3. difficultates. Pria difficult̄.
Que ē forma hui⁹ sacri cū v̄ba nō sint forma ni
si cōsecratōis vt dictū ē: ⁊ oē sacr̄m vt dr̄ cōit cō
stet ex materia ⁊ forma. Rn̄dū q̄ spēs sensibiles
⁊ hec sūt figurate marie i oblatōe melchisedech.
Scd̄a difficultas. Quid ad ↄfectionē ē pricipa
li⁹ aut v̄ba: aut sacerdos. d̄^m q̄ sacerdos: q̄r pro
pinq̄or sū° sacdoti xp̄o: neutꝝ tn̄ sine altero q̄cq̄
fac̄ nisi puitōe dina. vt narrat frar̄ alex. de hal'. de
puer. s i q̄rto icaute v̄ba ptulerit ⁊ fuerūt ↄbusti.
Terª diffic'. Si q̄s vt deuoti⁹ celebret lauat os ⁊
gutta vna itrat stomacū: vtꝝ teneat̄ n̄ celebrare iª
dic. Rn̄det fr̄ richar. arti. 2°. q. 3. q̄ credit q̄ non
marie i die solēni. idē dic̄ de i° q̄ bibit p⁹ matuti
nas dictas i sero p̄t i crastinū celebrare n̄ redicit
matutis solū q̄ digestū sit qd̄ sūpsit siue de nocte
dormierit siue nō. Et sic pz ad q̄ōez q̄ d̄ eucā°
dr̄. h̄ ē corp⁹ dn̄i. h̄ ē sanguis dn̄i. h̄ ē eucā. Ad
primū dic̄ tho. pª. ↄ°. hic q̄ ē vnū idiuisibilitate vt
pūct⁹ q̄ nec diuidit̄ nec actu nec po°. 2⁹ vnū ↄtinua
te qd̄ ē diuisibile pō nō actu. 3° vnū itegritate. i. pfe
ctōe. hoc° euca° ē vnū sacrz ⁊ suffic̄. Ad 2^m ar^m
patz p dicta in. ijª. ↄ°. nō tn̄ vz ↄª ex arte: q̄r ↄti
git vnū significare ⁊ aliō demōstrar̄. vt si dico, ta
lis herba ē i orto meo. demōstro herbā orti tui: ⁊
significo herbā orti mei. Ad 3^m d^m q̄ grā subsi
stens. i. xp̄s ē ibi i q̄ sunt oēs thesauri grārum.

Ex ista d̄. sicut ⁊c. Prima ↄclo. Euchaª varijs
figuris signat̄ in via atq̄ picturis. Dic̄ ↄclo q̄ sa
cramētū euch° ē p̄figuratū apd̄ p̄res. Et ponit̄ h̄
ↄclo a pricipio d̄. vsq̄ ad illd̄. c. Hic etiā an̄ ⁊c.
Secūda ↄ°. Tm̄ misteriū ibs instituit q̄ p ieiu
niū assumi voluit. Dicit ↄ°. q̄ hoc sacr̄m ē institu
tū a xp̄o sub certa forma. ⁊ dz sumi a ieiuno nisi i
casu necessitatis. Et ponit̄ ab illo ca°. Hoc etiaz
an̄ ⁊c. vsq̄ ibi. Nūc q̄d ibi . sacr̄m. Tertia ↄ° est.
Hoc misagio hic p̄ficit̄ mō vario: ⁊ ↄspicit̄. Dic̄
cōclo q̄ in hoc sacro sunt tria. sacr̄m ⁊ nō res: vt
spēs visibiles. sacr̄m ⁊ res: vt corp⁹ xp̄i veꝝ. res ⁊
nō sacr̄m: vt corp⁹ xp̄i misticū. Et pōit̄ ab illo. c.
Nūc q̄d ibi ⁊c. vsq̄ ad finē d̄.

Et sicut due sunt res ⁊c. Hic signat̄ no
na d̄°. hui⁹ q̄rti. que sic cōtinuat̄ ad p̄cedē
tes. Nā postq̄ in p̄cedēti d̄. ondsuz ē q̄d sit
euchaª in esse capiēs. nūc ondit̄ q̄s ne sit malicia
e. digne suscipiēs. Et diuidit̄ ista pars in tres p
tes principales. Jn prima elidit errorē q̄^m ad ci
bū sumētē. Jn secūda cōfutat risorē q̄tū ad xp̄m
sumētē. Jn 3ª pādit cōclusorē ⁊ p̄priā mentē.
Prima in principio. Secūda ibi. in principio d̄.
decime. Sūt itē alij p̄cedētiū insaniā trāscēdētes
Tertia in fine decime d̄. ibi. Ex his aliisq̄ pluri
bus ⁊c. Rursus prima pticula que est p̄ns d̄°. i
qua mgr̄ elidit errorē q̄tū ad cibū sumētē: in tres
ptes diuidit̄. Jn prima aduenit veritas. Jn secū
da recedit falsitas. Jn tertia claret multiplicitas.
Prima ē i principio. Secūda ibi. Hec v̄ba ⁊ aª
hmōi. Tertia ibi. Scd̄z hos duos mōs sumendi
⁊c. Hec ē dio p̄ntis ⁊c. Circa quā talis ⁊c.

An peccator notori⁹ hoc māducās sacr̄m
mortalit̄ accipiat. Et ar̄ q̄ n̄ triplici me°.
P° sic. null⁹ peccat mortal': faciēdo id ad
qd̄ tenet̄. igr̄ nō peccat pctōr notori⁹ sumēdo h̄
sacrz mortalit̄. an̄s ē maifestū. probat̄ ↄn̄a. tū q̄r
ois xp̄ian⁹ dū ad ānos discretōis puenerit tenet̄
semel cōicare i āno. ex. de pen. ⁊ remis. Ois vtri
usq̄ sex⁹. tū q̄r q̄ celebrat tenet̄ sacrz recipe. d̄ cō
sec̄. d̄. 2ª. relatū. Et tn̄ possibile ē q̄ sit i pctō mor
tali. Scd̄o ar̄ sic. null⁹ tenet̄ ↄfiteri nisi sel' i āno
igr̄ pctōr notori⁹ nō peccat mortal': celebrādo si
ne ↄfessiōe. an̄s pz ex illa decret̄. ois vtriusq̄ sex⁹
quō eī pl⁹ tenet̄ ad ↄfessionē q̄ ali⁹. Pz ↄn̄a. q̄r
p̄t exercere act⁹ sibi ↄueniētes: cui⁹mōi ē celebra
tio si sacerdos existit. 3°ar° sic. Sacr̄m euchaª ē d̄
bois nobilissimis. g° non peccat pctōr q̄ accipit.
an̄s pz p̄bat̄ ↄn̄a. q̄r s̄m aug. in lib. de libo arª.
maxis bōis nō ↄtigit male vti. Jn o^m ar̄. p° au
ctoritate pauli. pª cor. xi. Qui māducat ⁊ bibit
idigne: iudi^m si. mādu. ⁊ bi. 2° auct̄re aug. sup io.
omel'. xxvi. loquēs de malo. Tāte inq̄t rei sacr̄m
ad iudi^m pcipit. 3° auctate eiusd̄. Et mala p̄sunt

bonis: vt āgel⁹ sathane paulo ⁊ serā obsunt mal'
Jn ista q̄ōe ad ar̄. sūt. 3. art. ⁊c. Quo ad p^m art.
termi sunt. peccator notori⁹: seu notoriū. māduca
re. ⁊ māducare sacr̄m. Pri⁹ g° teri⁹ ē notorius
vn̄ notād̄ s̄m fratrē richar. de meª villa. hac d̄. ar
ti. 3°. q. i. q̄ h̄ tria differūt. maifestabile. maifestū
notoriū. manifestabile eni ē oē qd̄ pōt manifesta
ri. vn̄ bn̄ stāt simul occultū ⁊ maifestabile: sic̄ ma
nifestū ⁊ occultabile. vn̄ se h̄z ad manifestū sic̄ ge
nus ad spēm. omne eni manifestū ē maifestabile
nō ecōtra. sic̄ ois hō ē aial nō ecōtra. mai^m āt dr̄
qd̄ a duob⁹ aut trib⁹ est cognitū: aut plib⁹. noto^m
aūt sup vtrūq̄ addit. fit eī solū tripliciter. vt hr̄ de
cohitatōe clericoꝝ ⁊ mulieꝝ. c. vlt̄. prio p sniaz iu
dicis. 2° p ↄfessionē scāz i iudicio. 3° p euidētiam
rei q̄ tergiuersatōe aliq̄ celari nō p̄t. Scd̄s teri⁹
ē māducatio seu māducare. vn̄ nōnd̄ q̄ h̄ tria ver
ba edo es. cōedo dis. māduco cas. differre videt̄
s̄m verā grāmaticā. edo eni es ē glutire aut cū a
liq̄ turpi ↄditōe cibū cape. vn̄ extat v̄bū anorlū
⁊ defectuosuz. vn̄ ⁊ q̄d dicit. Si vis san⁹ eē noli
de fructib⁹ eē. q. d. modicū sume: q̄r modicū non
nocet: sz multū qd̄ edo sigt: vn̄ vt edar descendit
Comedo autē id sigt qd̄ edo sz iūcta societate vt
vn⁹ sol⁹ esse dicat̄ seu cibū sumere multi cōcedere
ē eni verbū cōpositū ex con ⁊ edo: ⁊ s̄m artē de
beret dici conedo: sed v̄tit̄ n in m. pp aliqualē eu
phoniā: excessuz aūt aut defectū desigt. ⁊ si nō sit
v̄bū defectuosū qd̄ duplex ei⁹ ondit supi^m: come
suz ⁊ comestuz. sūt eī comese carnes q̄ ex toto sūt
exhauste. ⁊ 3° nomē inde p̄ueniēs cōedo cōedo
nis q̄ ē vorax aut gulosus. Māducare aūt ē ho
neste cibū sumere qd̄ p manū desigt̄. Dicit̄ eī mā
ducare iuxta ethimologiā: q̄si manu cibū dare.
vn̄ d̄ māducare quidā dic̄. Māducare potes for
micā si caput aufers. vel vt vult mgr̄: bn̄ māduca
re dr̄ q̄si manu ducare. i. gnidare ⁊ deducē: vt ad
os honeste ābulet. vn̄ dicit vn⁹. Dū int̄ duco du
cis: ⁊ duco ducas poneret dr̄iaz. si nō lacte duces
pueros ad fūera duces. Hec ē hoꝝ triū verborū
distictio ex arte: vsus tn̄ vnum pro alio ponit: vt
pz in biblia in m̄ltis locis. Et ad māducationez
⁊ si multa reqrunt̄ tria tn̄ de p̄nti. oris masticaª.
in stomacū traiectio. mēbris incorpatio. Sic in
isto sacro fide masticat̄. spe in stomacū traicit̄. ca
ritate corpat̄: nō vt in nos ↄuertat̄: sz nos poci⁹
in eū. Terti⁹ termi⁹ ē māducare sacr̄m. vn̄ no
tādū s̄m doc. sub. in p̄cedēti d̄. q. iij. vel vltia. q̄ h̄
tria differūt. pcipe sacr̄m tm̄. pcipe sacr̄m sacralit̄
tm̄. ⁊ pcipe sacr̄m sacraliter ⁊ spūalit̄. vt sint 3ª in
3°. duo in medio ⁊ vnū in p°. Primo° recipit q̄
cunq̄ recipit hostiā ↄsecratā. q̄r ibi vere ē sacr̄m
sz tn̄ nō recipit eā vt ↄsecratā: sed oino nō discer
nēs eā a cōi cibo. ⁊ hoc pōt eē vel ex infidelitate
sicut paganus si dareī sibi cōio: vel ex cōtemptu
etiam stante fide sicut in malo xp̄istiano.

K ij

Secũdo mõ recipit illud q̃ nõ tm̃ recipit sacrm̃: sed etiã recipit illõ vt sacrm credẽs ibi eẽ corpus xpi: ꝛ se recipe cõionẽ corpis xpi: sicut in ecclã cõsueuit eẽ tal' cõio. Sʒ si ẽ in pctõ mortali nõ contrit⁹: nõ recipit spũalit: q: nõ recipit illũ effectuʒ spũalẽ ad quẽ ordiat ista susceptio spũal': q̃ ẽ nutritio aĩe p gratiã collatã a xpo. Sʒ tertio⁹ recipit bon⁹ xpian⁹ sine pctõ mortali q̃ fm possibilitatẽ suã diligent examiauit ɔciam suã. ꝛ tal' vere spiritualiter nutritur cibo spirituali suscepto in sacro siue incorpat ipsi xpo suscepto. sicut dicit xps aug⁹. Cib⁹ suʒ grãdiũ cresces ꝛ mãducabis me: nõ me cõuertes in te: sʒ tu cõuerteris in me. B eni interest q cib⁹ corpal' cõuertit in ip suʒ nutriẽdũ: sʒ in nutritiõe spũali cibat⁹ cõuertit in ip suʒ q̃ suscipit in nutrimẽto. Igit pʒ q oĩb⁹ istis trib⁹ modis recipit q̃ recipit illud vt sacrm vt cõtenti^m corpis xpi: ꝛ B cũ reuerẽtiã ꝛ deuotiõe debita: ita q nutriat spũalit: sic sigt illa pceptio sacmẽtal'. Quãtũ ad 2^m articlm sũt. 3. ɔclõnes.

Pria ẽ de mãducatiõe isti⁹ sacri. Scda de mãducãte. Tertia de dãte mãducãti ad mãducãduʒ. Pria ẽ hec. Sic xps mãducari põt spũalit vt ex hoc nõ sit necesse sacro. Ista ɔclo in virtute. 3. hʒ pticulas. Dicit eni p⁹ q xps põt mãducari spũalit: lʒ nõ mãducet sacralit. sic pueri ꝛ infantes comedũt xpʒ: dũ induunt caritate. sic deuoti q̃ gustãt q̃ suauis ẽ dñs. nec occurrit cõgruitas vt capiãt sacro. Sic de hugõe de scrõ victore legim⁹ qui dũ in extremis ageret ꝛ corp⁹ peteret dñi: videntes frẽs vomitus ei⁹ ꝛ timẽtes ne pijceret ex ore si daret. hostiã nõ cõsecratã obtulerũt: quam cognoscẽs in spũ: eis inqt. parcat vob altissimus q̃d voluistis facere. ꝛ excũtes verecũdi a pñtia viri corp⁹ verũ attulerũt dñicũ: qd cõspiciẽs genuflexo vt potuit adorauit. Et subiũgit. Iã nõ possuʒ frẽs sacrm sacralit sumẽre obstrict⁹ suʒ. vadat fili⁹ ad prẽʒ: ꝛ spũs ad deũ q̃ fec illũ. Et ecce eõd tpis momẽto sacrm dispuit: ꝛ venerabil' hugo in dño mortu⁹ ẽ. de hac spũali mãducatiõe: xps Jo. vi. c. ait. Qui mãducat me viuit pp me. Et Aug. Spũalit mãducat q̃ in vnitate xpi ꝛ ecclẽ quã sacramẽtuʒ sigt manet. qui aũt discordat a xpo nec carnẽ xpi mãducat nec sanguinẽ bibit. Dic scdo q põt mãducari sacralit lʒ nõ spũalit. ꝛ 3⁹ q vtroq mõ. Et ad meli⁹ capiẽdũ matiaʒ ẽ notandõ q dicit doc. sub. in hac d. q. vnica. ꝛ post eũ frat hugo de nouo castro egregi⁹ bacha⁹ pisi⁹ sequẽs eũ vt vtar Aug. parabla in de cõsensu euãgelio. Et bede venerabil' sequẽtis aug. sup marcũ. dũ marcũ ad mathʒ ɔparẽt. marc⁹ ... hʒ ad mathʒ vt q̃dã comes seu dux ad regẽ. marc⁹ eni mathei ẽ abbreuiator. sic frat hugo scoti. Tũc dicũt q aliqueʒ eẽ in peccato mortali põt itelligi triplicit. vel sic q actu cõmittat illud interi⁹ in corde vel exterius in ope. Secũdo põt eẽ q de pctõ qd cõmisit nõ penituit nec penitet. Tertio⁹ q̃ penituit ꝛ peniteʒ de pctõ ɔmisso: tñ nõ ẽ ɔfessus. Et iuxta hũc triplicẽ modũ in triplici ɔõne absoluit qd q̃rimus.

Prima ɔ⁹ actu ɔmittẽs mortale peccatũ suscipiẽdo hoc sacrm mortalit peccat. Tũ p⁹ q: puertit ordinẽ. cõstat eni q istud sacrm ẽ cib⁹ spũal': id ẽ cib⁹ viuẽtiũ. dũ ergo aliqs mortu⁹: cuiusmõi est hõ i pctõ mortali: ipm sumit: ordinẽ puertit. Tũ 2⁹ q: pditio facta deo nõ ẽ min⁹ pctm̃: q̃ fcã hoi sʒ ɔstat q pditio fcã hoi ẽ mortale pctm̃. B aũt ẽ pditio: q: dat osculũ pacis sumẽdo sacrʒ: cũ tamẽ sit inimic⁹. Tũ 3⁹ q: oĩs accipiẽs sacrm ꝛ ipediẽs effectuʒ peccat mortalit. sʒ tal' q̃ actualit cõmittit pctm̃ sumẽs sacrʒ ẽ hmõi: g⁹ ꝛc. Secũda ɔ⁹ magistri ꝛ discipuli q̃ tria hʒ mẽbra. Qui nõ peniteʒ nec penituit d pctõ qd ɔmisit ꝛ recolit: sumẽdo B sacrm peccat mortalit. ecce primũ mẽbrũ: si non peniteʒ aut penituit: q: nõ recoluit aut recolit: si ẽ ex negli⁹ crassa sic hʒ discipul⁹: aut grossa sic hʒ mgr: vel affectata: sic peccat mortalit. si accedit tñ tãto pctõ sic si actualit cõmitteret. ecce 2^m mẽbrũ. aut ex ifirmitate hũana nõ recolit: sic nõ peccat mortalit. ex q̃ fac debitũ suũ. ecce 3^m mẽbruʒ. Sʒ q̃le ẽ B debitũ oʒ sp rumiare. dico nõ: faciat qd i se ẽ reliquũ dimittẽs deo. Tertia ɔ⁹. q̃ pcẽret aut penituit de pctõ mortali qd hũit nõ tñ cõfessus ẽ si de ncẽitate nõ tenet sũere peccat mortalr accedẽdo si ex offi⁹ obligat ꝛ ɔfessoris copiã nõ hʒ nec peccat mortalr: sʒ peccarʒ si hret: si rõne vitãdi scãdali: vt qs ẽ idut⁹ vestib⁹ sacris: si se exuit scãdaũ agit pplo: tũc nõ ɔfessus põt celebrare: dato q ad missaʒ offi⁹ nõ sit obligat⁹. En 3ᵃ triplici decorata funiculo de pctõ veiali de ncẽitate nõ oʒ cõfiteri aut ɔteri: vt B sacrm suscipiat. si tñ ɔteraf credẽdũ ẽ pl⁹ grẽ recipe. Sic genãdi⁹ pbr massilie in lib. de ecclasticis dogtib⁹ q̃ aug. tribuitur: q: ẽ ex dictis ei⁹ ɔfect⁹ lʒ qs pctõ moriaf si peccãdi de cetero nõ hʒ volũtatẽ: ꝛ satisfaciat lacrimis ꝛ orõnib⁹ accedat secur⁹. sʒ B dico de illo quẽ pctã morta⁹ nõ g̃uãt. Scda ɔ⁹ ẽ de mãducãte ꝛ ẽ tal. Mãducãs i pctõ mortali si corp⁹ xpi sumat realit sumit: tñ dãnabilr. Pᵃ ps patʒ q: sumit spẽs sub q̃b⁹ ẽ corp⁹ xpi. Tũ secundo q: cõsecrãs in pctõ mortali vere cõsecrat. g⁹ mãducans in peccato mortali vere mãducat a simili. tñ 3⁹. q: in natura diuia in mal' est de⁹. g⁹ in natura humana nõ repugnat: cũ nata diuia sit nobilior. Nec obstat illõ sap. p⁹. Spũsctũs discipline effugiet fictũ. nec scdo illõ sapie. In maliuolã aiaʒ nõ intrabit sapia: nec habitabit i corpe subdito peccatis. Nec illõ exod. xvi. Mãna scaturiebat i vasis eoꝝ qui indebite colligebãt. Totũ eni ɔcludit ꝛ nõ pl⁹ q gr̃aʒ nõ suscipiũt: ꝛ pʒ quãte sit dignatõis ꝛ benignitatis xps qui ẽt in os miseri peccatoris introeat. Vñ ꝛ paul⁹ dicit ad roma. 2⁹ ca⁹. An ignoras q: benignitas dei ad niãʒ te adducit.

Secũda ps ɔclõis pbat p illud p⁹ cor. xi. Reus erit corpis ꝛ sanguis dñi. Tũ secũdo q: pijciens corp⁹ xpi in sterq̃liniũ g̃uissime peccat: g̃uissimum sterq̃liniũ ẽ peccator. Tũ 3⁹ q: tñ hoc hõ se opponit gratie dei. ꝛ lʒ medicina idigẽti sit necessaria pparari: tñ oʒ vt medicina capiat. Loco aũt 3⁹ partis hui⁹ ɔõnis 2⁹ tres q̃ternarios seu q̃tuor ternarios ɔõnuʒ qs egregi⁹ doc. frat lãdulph⁹ vel radulph⁹ seu lodulph⁹: idẽ eni signt. hec tria noia ponit in hac d. vt sciãt hoies q̃ apti sunt ꝛ q̃ nõ fm iura ad sumẽdũ corp⁹ dñicũ. Pᵃ ɔ⁹. Mulier in mẽstruo corp⁹ põt sumere dñicuʒ sic postq̃ peperit. d. v. c. p⁹. si tamẽ abstinet laudãda ẽ: sʒ si recipit nõ ẽ iudicãda. eadẽ d. c. vltio. Secũda ɔ⁹. Pollutio ex crapula mortali pueniens si hõ scit aut probabilit dubitet: de necessitate abstrahit a celebratiõe ꝛ pceptõe. Si pollutio puenit ex crapula veniali cũ turpi⁹ ymagiatõe: abstrahit ab vtroq nõ necessario sʒ ɔgrue. Si pollutõ puenit ex crapula veniali cũ turpi ymagiatiõe nõ ipedit a pceptiõe: sed phibet de ɔgruo a celebratione nisi ncẽitas immineat. Si pollutõ puenit ex superfluitate nature nõ ipedit ab vtroq. Si vero pollutio ex turpi cogitatõe mortali: siue crapula pueniat prohibet de ncẽitate ab vtroq. Si pollutio ex cogitatõe veniat veniali phibet de congruo nisi ncẽitas appareat. De his d. vi. Si vero pollutio prouenia ex mera illusiõe diaboli d cõgruo ipedit ab vtroq. q: vr q pp aliquã culpam nraʒ dyabol⁹ hmõi feda pmittat puocare in nobis. Si ãt pbabilit aʒ q fructũ spũalẽ in nob ipedire vellet: nõ ẽ abstinẽdũ. d. vi. c. nõ ẽ pctm̃. Hec de pollutõe p vna sũt ɔõe. Terᵃ ɔ⁹. Sceleratis ɔdẽnatis suspẽdio pt eucã dari si petant pure ɔfessi aut cõfiteri desiderãt. xiij. q. ij. c. q̃situ est. ꝛ. c. vltio. Ecce pri⁹ tnari⁹. Nec talib⁹ ẽ negãda fʒ hostien. sepltura si iudices pmittãt. Quarta ɔ⁹. Ab eucã excõicati sunt excepti: ꝛ sacerdos dãs eis hostiã deponat. xij. q. ij. Qui ꝛ humanis. Nisi forsan sacerdos pbaret se ignorasse illũ fuisse excõicatũ. puta q: fuit sacerdos extra puinciã. Tñ. lxxxvi. d. c. Tãta. videt greg. dispẽsare q i articlo mortis si satisfecerit põt ei cõio dari. vñ dic Janua⁹ epo q illi q̃ ɔsilio bõa alioꝝ inuaserãt eẽnt excõicati p duos mẽses. si tñ infra illõ spa^m aliqs eoꝝ peitẽs videret bñdictõe viatici nõ priuet. Quita ɔ⁹. furioso a natiuitate si aliq̃ lucida hẽat interualla facta ɔfessiõe debita põt eucã dari. si vo a natĩtate nõ ẽ furiosus: ꝛ psumit eẽ i peccato mortali q̃usq ɔfiteat nõ ẽ dãda. ex de bap⁹ ꝛ ei⁹ effectu. Maiores. Sʒ q̃d fiendõ de frenetico q̃ pri⁹ ɔfessus p⁹ infuriã cadit ꝛ morit: oʒ ne hostia sibi dari? videt dicer vnũ decretũ q oʒ recõciliari p man⁹ ipõneʒ ꝛ hostia pfundi ꝛ ori ei⁹ immitti. xxvi. q. vi. Is q̃. Sed istõ nõ ẽ tenendũ. q: hodie phibet hostia dari intincta quocũq liqre de ɔsec. d. ij. Cũ oẽ. Sexta ɔ⁹. Extrane⁹ de cui⁹ cõsciã nõ cõstat ab eucã excipit. de ɔsec. d. ij. Tribus g̃dib⁹. Ubi dic clemẽs. pcipim⁹ ne vnq̃ extranco clerico ecclẽ vel laico de fragmẽtis oblonuʒ xpi ad mẽsaʒ ponat. vñ scis tu q̃ passim sanctuarij panes ipẽdis: si a mulierib⁹ mũdi sũt. vnde dauid ab abimelech sacerdote interrogat⁹ ẽ cum panes sibi ppõicõis ad cõedẽdũ posceret. En secũd⁹ ternari⁹. Septia ɔ⁹. histriões sani ad eucaristiã nõ sũt admittẽdi. d ɔsec. d. ij. p dilcõe. ꝛ rõ ẽ q: tales sũt infames. iiij. q. i. c. i. ꝛ fm Jo. i glo. sup illo ca⁹. p dilcõne. nulli exñti in noto⁹ crimie puta: si publice ꝛ enormit peccauit: ẽ dãda statiʒ eucã: q̃usq appareat aliq̃ emẽda p⁹ ɔfessionẽ. et maxie hoc itelligr de raptorib⁹ bonoꝝ ecclẽ. xij. q. ij. Indigne. Si obijcis xps dedit hostiã iude. rñdeo iudas erat pctõr occult⁹: ꝛ occulto pctõri nõ ẽ publice coꝝ oĩb⁹ hostia dnegãda: q: ifamaret. vt habet i quiq locis i iure. P⁹ de ɔsec. d. ij nõ phibeat. Scdo ibidõ. ca⁹. sic iudas. Ter⁹. vij. q. i. Aduersitas. i fine. Quarto. xxiiij. q. iij. ca⁹. ij. Quito ex d offi⁹. iudi. ordi. c. si sacerdos. Octaua ɔ⁹. Nõ ẽ dãda hostia p purgatiõe furti. puta qñ i monasterio sũt calices furti ablati. lʒ vnũ decretũ videat dicere q sic. ij. q. v. c. sepe. Dicit eni q est dãda eucã in hec verba. Corp⁹ dñi sit tibi in purgationem hodie. ꝛ istud est falsuʒ: ꝛ hodie simpliciter abrogatũ. pro quo extra de purgatione vulgari. c. dilecti. Nona ɔ⁹. Qui oʒ cõicare oʒ abstinere trib⁹ vel q̃tuor vel septem dieb⁹ ab vxore. de ɔse. d. ij. Ois hõ. ꝛ. xxxiij. q. iiij. c. sciatis. Nota tñ q istõ ẽ cõsi^m nõ pceptũ nec itelligit de reddẽdo debito sʒ petẽdo. q: si alt cõiugũ petat alter reddere tenet: posito q deberet nõ petere: alias peccaret mortaliter: q: exponeret illũ periculo fornicatõis. Ecce 3⁹ tnari⁹. Decia ɔ⁹ ẽ. q in morte positis vere penitẽtib⁹ ꝛ cõfessis nõ ẽ eucharistia denegãda. d. l. penitẽtes. Sʒ ɔ istud vr decretũ. ij. q. iij. Si quis epm. vbi dr q illis q̃ defecerũt i accãtione clericoꝝ ẽ hostia denegãda. respõdet cõiter q hoc dictũ ẽ ad terrorẽ vel nisi in fine peniteãt. Undecia ɔ⁹. Eucã nõ oʒ recipi ab existib⁹ i pctõ mortali: q: iste mãducat idigne fm aplʒ. Et de ɔse. d. ij. si nõ sũt. Cõtra q: illud dcretũ dic sic. si nõ sũt tãta pctã vt excõicet qs: nõ se oʒ a mẽsa corpis ꝛ sanguis dñi separe. Rñtur fm glo. Si nõ sunt tãta pctã vt excõicet qs. i. dign⁹ sit excõicari. Dẽ eni pctm̃ mortale ẽ dignuʒ excõicari. vi. q. i. Illi [illegible]. Et. xi. q. iij. Null⁹ sacerdotũ. Et. xxij. q. i. c. vlt. Duodecia ɔ⁹. Eucã pt recipi ab aliq̃ existe in peccato mortali: sʒ ignorãter. hec due sunt hĩte in pᵃ ɔõne. Ecce q̃rt⁹ ternarius. Tertia cõclo est. Sacerdos quẽ scit mortali detẽtũ crimie: occulte nõ publice: eucãm deneget occulte nõ publice. Prima ps ɔclõnis pʒ ex o qd dr Math. vij. Nolite sanctũ dare canib⁹.

Quo ad scðaȝ partē pȝ. Tū p̄rio ne ꝑdat criſti a⁹. tū ſcðo neſcit viꝝ deus occulte opeꝛ. Ter^m ne alios ſcādalizet. Pro tertia pte ꝯcl̄ois infero pꝛtē affirmatiuā q̄ſtionis. Et ſic de ſecūdo articl̄o

Quātu ad tertiū articulū ſūt tres difficultates. iuxta.3.cōcl̄ones. Prima ē q̄d ſit māducare idigne hui⁹ sacr̄m. Rn̄dit doc. deuo. in p̄nti. d. du^o quito litterali. q̄ triplex ē indignitas ſm q̄ tāgit glo. ſup p^am ad coꝝ. xi^a. ca^o. Que facit hoiem in digne ad hoc sacr̄m accedere. indignū ē inq̄t q̄ aliter celebrat miſteriū q̄ a dn̄o inſtitutū eſt: ⁊ qui nō deuota mēte accedit ad eucha^am: vel in volūtate peccādi manet. ⁊ ex hoc elicere poſſum⁹ triplicē indignitatē. quaꝝ prima ē i memoria. ſcða in volūtate. 3^a in ope. prima reſpicit pctūȝ p̄teritūȝ de q̄ nō penitȝ. ⁊ hec vocaꝛ indeuo^o. ſecūda reſpicit peccatū futuꝝ qn̄ ē in volūtate peccādi. 3^a peccatū p̄ns: qn̄ aliter celebrat ⁊c. ⁊ quelibȝ facit indignū. Secūda difficultas. qð ē mai⁹ pctūm an in pctō mortali celebrare: an in pctō mortali pcipere. Dicēdū q̄ q: celebrāſ obligaꝛ ēt pcipe mai⁹ pctūȝ ē: ſȝ capiēdo vnū p ſe ꝯ aliō p ſe pci⁹ eſt pcipe: q: o^m ē meli⁹. ſ. percipe cū caritate: ſȝ celebrare ſit potēti⁹. Tertia difficultas. q̄re bethſamite interfecti ſunt. q: archaȝ videꝛt. pri reg. vi Et oꝛa q: tetigit. cū licitū ſit p̄ceptū ſacerdoti hoſtiā tāgere ⁊ pp^o videre: cui⁹ figurā archa fuit. Rn̄deo ratio litteralis ē: q: erat prohibitū pplo ne videret archā nudā: ⁊ leuitis p̄ceptū vt portarent in humeris nō in plauſtris: nō ſic de altaris ſacramēto. Tūc ad argumēta. Ad primū principale dicēdū ē: q̄ aſſumptū ē veꝝ ſi fiat bono mō q̄ nō ſit ſine cōfeſſione. Ad ſcðm dicꝛ q̄ illud ē min⁹: in quo teneꝛ hoies ad ꝯfeſſionē. ſ. ſemel i anno. ſūt alij caſus in quib⁹ teneꝛ ad ꝯfeſſioneȝ de quoꝝ numero hic ē vnus: qn̄ celebrat aut pcipit ſacr̄m. Et ſi queraꝛ quo iure. dico iure apl̄i p^a coꝝ. xi. Probet aūt ſeip̄m hō ⁊c. Ad 3^m d^m q̄ maxis bonis vt virtutib⁹ nō cōtingit male vti formaliꝛ: ſȝ bn̄ obiue vt de ſupbo pp virtutē. Ex iſta d. ſicut de p̄cedētib⁹ de ⁊c. Prima ē. ſacr̄aliꝛ xp̄s ediꝛ ⁊ ſpūaliꝛ: vt pie crediꝛ. Dic ꝯcl̄o. q̄ xp̄s māducaꝛ ſacr̄aliꝛ ⁊ ſpūaliꝛ. Et poniꝛ a pri^o d. vſq̄ ad illud. c. Hec v̄ba ⁊ a^a hmōi ⁊c. Scða ꝯcl̄o Mali tm̄ capiūt ſacr̄m: boni ſuſcipiūt gr̄e crem̄tuȝ. Dic ꝯ^o q̄ mali capiūt tm̄ ſacr̄aliꝛ: boni ſacr̄aliꝛ ⁊ ſpūaliꝛ. Et poniꝛ ab illo ca^o. Hec v̄ba ⁊c. vſq̄ ad illud ca^m. Scðm hos duos mōs ⁊c. Ter^a ꝯcl̄o ē. Duplici p̄mio boni premianꝛ: q̄ iudicio mali fruſtranꝛ. Dic ꝯcl̄o q̄ boni ſuſcipiēdo h̄ ſacr̄mētū duplicē rē capiūt: corp⁹ xp̄i veꝝ: ⁊ corp⁹ xp̄i miſticū: cui caritate incorpanꝛ: aut forti⁹ vinculāꝛ mali v̄o ſolū corp⁹ dn̄icū. Et poniꝛ hec ꝯ^a ab illo loco. Scðȝ hos duos ⁊c. vſq̄ ad finē d.

Hnt itē alij ⁊c. Hic ſigꝛ. x. d. hui⁹ q̄rti. q̄ ſta hȝ ꝯtinuari ad p̄cð. Nā poſtq̄ in p̄cedenti d. mgꝛ eliſit errorē q̄tū ad abū ſumētē. Nūc i p̄nti diſti. ꝯfutat riſorē q̄tū ad xp̄m abātē. dicebāt eni tales xp̄m nō eē vere in ſacr̄o. Et hȝ diuidi p̄ns d. i. 3. ptes p̄icipaleſ. In p^a error collocaꝛ. In 2^a error cōfirmaꝛ. In 3^a error reprobaꝛ. P^a i pri^o. Scða ibi. Qui erradi occaſionē ⁊c. Ter^a ibi. q̄rū pfidia ⁊c. P^a manēte indiſa: 2^a in. 3. ptes diuidꝛ. In p^a erroris ponit fundamētū. In 2ª erroris p uertit ꝯmētū. In 3ª ꝯſolidat ſuū firmamētū. P^a in prin^o. Scða ibi. Que ex eadē rōne. Tertia ibi Ait eni Aug. ⁊c. Rurſus prima ⁊ 2ª ptib⁹ indiſmanētib⁹. 3^a in. 3. ptes diuidꝛ. In p^a auctoritas ꝯ ſe ſcribiꝛ. In 2ª dubietas ex dictis oriꝛ. In 3ª facilitas veri oñdiꝛ. P^a in pri^o. Scða ibi. Dande addit ⁊c. Tertia ibi. Attēde his diligenter ⁊c. Hec ē diuiſio p̄ntis d. ⁊c.

N xp̄o ſub ſpēb⁹ poſito ꝯpetat mot⁹ aut viſio. Et aꝛ tripl̄r ad ptē falſā. P^o q: x⁹ nō ē realiꝛ ſub ſpēb⁹ panis ⁊ vini. Si corp⁹ xp̄i eēt ibi: aut q̄^m aut nō q̄^m: neutꝝ ē dicēdū igiꝛ. Maior pȝ ex p^o prin^o. Mior ꝑbaꝛ. p^o nō ē q̄^m: q: tūc ſpēȝ panis excederet: qð nō ē veꝝ. q: in acre ꝑpinq̄ ſpēi nō ē xp̄s. nec nō q̄^m: q: tūc ibi ſi viuerer dn̄te pl̄to i pri^o ſcði de aia. q̄ aia ē actus corpis orgāici. ⁊ p ꝯn̄s quāti. Scðo aꝛ q̄ x⁹ nō poſſit moueri i eucā. x⁹ ſp ē i celo. g^o nō moueꝛ i eucā. Aſſūp. pȝ p aug. d ꝯſe. d. ij. c. pria q̄dē heꝛ. donec finiaꝛ ſcl̄ȝ ſurſū ē dn̄s. pȝ ꝯn̄a. q: i motu locali d q̄ loq̄mur oȝ dimittere locū a q̄: ⁊ veīre ad locū ad quē. Ter^o aꝛ. q̄ xp̄s p̄uidere oculo corpali i ſacr̄o. nulla pfectō decpdiꝛ xp̄o: ex h̄ qð ē ſub ſacr̄ō: g^o p̄t videre vt i ſacr̄o. Aſſūptū pȝ. alioqui opa maxime benignitatis opādo puniteꝛ. conſequē^a pȝ: q: ſic intelcō eſt pfectō intlcūs: ſic viſio corpalis oculi. In oppoſitū ꝑ p^o math. xxvi. h̄ ē corp⁹ meū. Et io. vi. caro mea vere eſt cib⁹. ꝑ ſcðo q̄ moueaꝛ: ē auctoritas phi i ſcðo thop. motis nobis moueꝛ oīa que ſūt i nobis. igiꝛ ad motū hoſtie moueꝛ xp̄s. ꝑ 3°: q: viſio corpalis ſi ſit niſi po^a h̄nte i organo: ſeu orgāo h̄nte motū exteſiuū: qð nō ē i ꝑpoſito. In iſta. q. ad. ⁊c. Quo ad primū articulū termi ſūt. pō. mot⁹. viſio. Pri⁹ termi⁹ ē pō. hȝ autē capi tribus binarijs poſitio ſcðȝ libros varios. Eſt eni pō grāmaticaꝛ: ⁊ ē qn̄ vnā vocalē duplex imediate cōſonās ſeq̄ꝛ. ⁊ tūc vocalis p̄cedēs pōne ꝑduciꝛ: in aliud ipediat. ⁊ dicꝛ theſis i greco. Scða pō eſt de libro thopic. vn̄ in p^o illius pōeȝ diffiniēs ph̄us dicit: pō ē acceptio alteri⁹ extranei in ph̄ia. hoc mō dicimus hec ē pō thome: hec bonauēture: hec auerroyſ: ⁊ reliqua ſimilia. vn̄ h̄ mō que ſūt coīa alicui ſcie nō dicunꝛ pōnes: ſȝ verius dignitates: vt deū eſſe in theo^a non dicꝛ pō: ſȝ dignitaſ. ⁊ hui⁹ pō dicꝛ. aut pōt dici ſuppoſitio: de qua agit philo. in pri^o poſter. ⁊ tūc eēt aufereſis q̄ caput tollit dcōnis: vt conias pro Jeconias: ⁊ ſtacius pro euſtacius: vt i libro poſterioꝝ. limiteꝛ ſupō: p eo qð ē ſub dignitate: ⁊ ab ea euidenꝛ ꝑgrediꝛ. 3° dꝛ pō idē qð diſpō. ⁊ ē de li^o prioꝝ. Vn̄ ariſto. in prio ſilſm diffiniēs dic. ſillus ē o^o. i qua q̄buſd pōitis nec̄e ē aliō eueīre p ea q̄ pōita ſunt. q̄d eſt poitis aut pōita: niſi diſpoſitis aut diſpōita. ſ. in mō ⁊ i figura. Quarto dꝛ pō: vt ideȝ ſit q̄ eēndi pō: cui nō eſſe opponiꝛ: ⁊ a q̄ veīt poſitiuū. ⁊ hoc mō i⁹ qð hȝ eē nobili⁹ poſitiuū nobilior ē pō quā ex toto nihil exteriat. Quito dꝛ pō apð gilbertū porretani viuū ſex pricip ioꝝ. quā gilbt⁹ pictauo. ep̄s diffiniēs dic. Poſitio ē q̄dā ptiū ſit⁹ ⁊ gn̄ationis ordiatio: in quo breuiꝛ tāgit tria. Primū pōnis gen⁹ dū dic. pō eſt quid ſit⁹: ſicut hō ē quoddam aial. nō tm̄ oē aial: ſic poſitio ⁊ ſit⁹. to^m eni ſituaꝛ nō tm̄ ꝑprie poniꝛ ſed ptes ſic ſituanꝛ q̄ ponunꝛ iō ſecūdo additū ē ptiū. ſed q: pō eſt naturalium nō ꝑprie artificialiū: q̄ ad libitū collocanꝛ dn̄te i arte poetria flacco oratio. pictorib⁹ atq̄ poetis ſemp fuit eque poteſtas quodlȝ audēdi. iō additū eſt 3° ⁊ gn̄atiōis ordiatio. ⁊ hec pō eſt q̄daȝ reſpect⁹ extrinſec⁹ adueniēs fundat⁹ ipoſito teriat⁹ ad locū longe alti⁹. De hmōi pōne in ſuis p̄mentis de pōne ⁊ hoc hitu fraꝛ nicho⁹. boneti turonen̄. q̄ prefat⁹ gilbert⁹ diſſeruit. ⁊ hituȝ vt deci^m p̄di^m in ſpib⁹ conſtituit. Sexto dꝛ pō ſpēs quātitatis. que vt pȝ p albertū magnū in ꝯmēto p̄mē ti quātitatis. tres h̄re dȝ ꝯditōes. Prima ē vt ſit q̄ntitas cōti^a. hac de cā numer⁹ nō ē pō. Scða vt ſit ordinata. hac de cā ꝯfuſuȝ nō ē poſitū: ⁊ cōfuſio nō eſt pō. Tertia vt ſit pmanēs. ideo tēpus nō eſt pō: dato q̄ eēt cōti^m. ⁊ hec pō aliq̄n vocatur mod⁹ q̄ntitatis extēſe. Secūd⁹ t̄mi⁹ ē motus. vn̄ vltra dicta de motu li^o. ij^o. d. vi. t̄mio 3°. noto tria de motu. Primū ē q̄ ſm ph̄ȝ in 3° phiſicoꝝ. auerroym in ꝯmēto. ⁊ auicena in ſua ſuffi^a mot⁹ ē act⁹ mobilꝛ ſm q̄ mobile. in qua diffinitōne tāgunꝛ tria. nec oȝ meditari eandē diffi^{em} eſſe hāc ⁊ aliā. hec eni ē formaꝛ alia māꝛ: vt dicūt ꝑ pre noīati. ⁊ pȝ: q: ſubm̄ dico dū dico entis in pō. nō vt informatū motu. dū vero dico mot⁹ ē act⁹ mobilꝛ: ſubm̄ dico vt informabile motu. Pri^m qð tāgiꝛ eſt act⁹. ex quo inferꝛ prio q̄ mot⁹ nō eſt non ens: q: act⁹ poſitiuū dicit. Secūdo q̄ nō ē altitaſ q: vt ſcripſit ph̄s in poſtp̄mētis. mot⁹ ſūt ſex ſpecies q̄ꝝ altatio vna eſt ex q̄ ē alteritas. mot⁹ igiꝛ ē gen⁹ altitatis ſeu alteratōis. Tertio q̄ nō ē ieq̄litas. q: ꝑprie ineq̄litas i ſolo p̄mēto q̄titatis reperiꝛ. nō ſic mot⁹. hee. 3. opiones ſua h̄nt fundamēta tm̄ ſūt falſe. dato q̄ v̄gat aliqualiꝛ i nō ens ⁊ mobile altereꝛ: ⁊ ſic fiat ineq̄le neutꝝ triū ē motus. ſed mot⁹ eſt act⁹: ſed cui⁹ ē act⁹ nō mouentis vt mouēs ē ſed mobilis: qð ſcðo tangiꝛ. ſȝ q: mobile plura dicit ſub q̄ rōne mobilꝛ mot⁹ ē act⁹ mobilis 3^m venit. ſ. ſm qð mobile. Secūdo notādū ſcðm ph̄m in. v. phiſico. iuxta principiū q̄ mobiliū. 3. ſūt modi. aliq̄ moueꝛ ſm totū: vt tot⁹ lapis moueꝛ. aliq̄ moueꝛ ſȝ ptē: vt hō ſanaꝛ. q: thorax ſeu pect⁹ ei⁹ ſanaꝛ. aliq̄ moueꝛ p accn̄s: vt nauta i naui. Tertio nōnð q̄ mot⁹ nō ē aliq̄d abſolutuȝ. 2° q̄ nō ē reſpect⁹ intriſec⁹ adueīes: q: nō oriꝛ imediate poſito fundamēto ⁊ t̄mio. 3° q̄ nō ē r⁹ extriſec⁹ adueīēs ſubiue q̄ð i re mota t̄miatīe i mouēte. ⁊ dn̄t a ꝑductōe paſſiua q̄ t̄miaꝛ ad ꝑducēs hic ad agēs. Terti⁹ t̄mi⁹ ē viſio. viſio p̄t capi tripliciꝛ vt nūc d ea loq̄mur. vno^o effectīe obiue. eo mō q̄ dic mgꝛ i p^o ſniaꝝ. xvij. d. q̄ de⁹ ē pacia m̄a q: effic̄ eā i me. ⁊ ſpes mea: q: ſpeȝ meā effic̄. Et de hoie mltū ſe mouēte ſolȝ dici q̄ ē mot⁹. ſcðo⁹ paſſiue. ſi eni i 3° de aia dic ph̄s. q̄ itelligē ē pati q̄re ſuo mō nō erit videre pati. 3° capiꝛ viſio ꝑ q̄litate abſoluta ꝑducta a vidēte ⁊ re viſibili. ⁊ tm̄ de p^o arti. Quātū ad 2^m arti. ſūt. 3. pōnes. P^a ꝯ^a ē d corpe dn̄ico ſub ſacr̄o altaris exn̄te. Scða de ꝑprietatib⁹ iexn̄tib⁹ corpi xp̄i aut nālꝛ aut ſacr̄aliꝛ. 3^a de v̄tute xp̄i corporiꝛ: vt i hoſtia vtꝝ poſſit mouere obiue aut itellectū aut ſenſū aut aliq̄d trāſmutare. P^a ē h̄. Sic corp⁹ xp̄i ē i eucā realiꝛ vt i celo ſit. ⁊ i plib⁹ locis poſſit eē localꝛ. Iſta ꝯ^o. 3. hȝ ptes. P^a dic q̄ corp⁹ xp̄i ē i eucā realiꝛ. iſta ps pȝ luce. xxij. h̄ ē inq̄t corp⁹ meū. Et ſi quis dicat hētic⁹ q̄ ē veꝝ ſ̄ntatiue. ſic̄ illð Jo. xv. ego ſū vitis v̄a. obuiat aug. r^a. lxxxiij. q. q^o. lxix. Solȝ circūſtā^a ſcripturaꝝ illuiare ſniaȝ q̄ ēt pōit doc. i p^o. q. ij. ꝑlogi opis āgelicāi imediate eī dco. ego ſū vitis v̄a. xp̄s ſubiūxit: ⁊ vos palites. qð figuratiue dictū ē. iō ⁊ p̄cedēs. ſȝ i luca dicto. h̄ ē corpuſ meū. ſubiūxit imediate. qð ꝑ vobiſ tradeꝛ. Cū ēt dixiſſet. h̄ ē calix ſāguis mei ſubdit. q̄ ꝑ voh̄ funꝯ deꝛ. Et ſi q̄s obijciat ex Jo. vi. q̄ audito h̄ v̄bo caro mea vere ē cib⁹. mlti abieꝛt. Tūc ih̄s dic. ſpūs ē q̄ viuificat. caro aūt nō ꝑdeſt q̄cq̄: v̄ba q̄ locut⁹ ſū voh̄ ſpūs ⁊ vita ſūt. D^m q̄ nō erat i ſacr̄o nec ē mō quō itellexeꝛt: q̄ retro abieꝛt: ē tm̄ vere. vn̄ auguſti. de ꝯſec̄. d. ij. Pria q̄dē hēſis. Ipȝ q̄dē ⁊ nō ip̄m corp⁹ qð videbaꝛ māducaꝛ: ipȝ iuiſibiliꝛ nō ipȝ viſibl̄r. ſȝ tē tria occurr̄t ipoſibi^a. Pri^m q̄ ſit q̄tū cū q̄to: aut q̄tū ſine q̄titate ſua. Scðȝ q̄ ſit mai⁹ i miori. Tertiū q̄ h̄ ſit corp⁹ xp̄i ſine motu. Primū pȝ. q: q̄ q̄tū neq̄at eē cū q̄to ē: q: q̄tum locū occupat ſuſpēdaꝛ actio q̄ti ne locū occupet. qð ē deo poſſibile maūtenē^a eē in eē ⁊ nō agat. h̄ mō p̄t de⁹ facē totū mōȝ p̄ntē forami ac⁹. vt nōt h̄ fraꝛ frācīſc⁹ de maronis. vn̄ pȝ q̄ corp⁹ xp̄i nō ē h̄ ſine q̄titate ſua. Sed tūc quō p̄t eē corp⁹ xp̄i mai⁹ in miori hoſtia. hētic⁹ dicit d gādauo q̄lib^o. p^o. q. v. Et egidi⁹ roman⁹ q̄lib^o. p^o. q. iiij^a. ⁊ quolibeto. ij. q. xvij. Et breuiꝛ tot ⁊ tanti hui⁹ vie extiterūt: vt dicaꝛ via cōis. q̄ prim⁹ termi⁹ hui⁹ cōuerſionis nō ē q̄titas: ſed ſubā corpis dn̄ici: q̄ ex ſe mo^m q̄ntitatiuū nō hȝ. ꝯcōicās āt t̄mi⁹ eſt hic ad modū primi t̄mi. iō q̄ntitas ē ibi indiſibiliter

Sed cōtra obijcit doc.q: res neq̄t eſſe ſine ꝓprie
tate naturali ſua vñcunq; ꝓducat̄.habitudo eni
ad variū agēs effectū nō diſtinguit ſpē foꝛſā nō
ſemꝑ numero.ex 3° de trinitate.Adā eni eiuſdeꝫ
rōnis hō ē cū abꝛaā:ſꝫ nō eodē mō ꝓdūct⁹. Et
idē ignis foꝛſan numero ī eadē mā a duob⁹ igni
bus pōt ꝓduci diſiūctiue.vt notat doc.j.in.lxiij.
diſti.q.3a. Et ſi q̄rat̄ pō abſoluta dei:poꝫ ne ibi
eſſe ſubā coꝛpis dñici:ſꝫ ibi nō eēt q̄titas. Dico
ꝙ ſic materie ōteriata cū ſit poſterioꝛ ſubā.⁊ ſic pꝫ
ꝙ facit de⁹ poſterius accñs ſine pꝛioꝛi ſubā.q̄to
magis pōt ecōuerſo.ſꝫ foꝛſan nō ſine int̄miata:
ſi int̄miata q̄titas nō dicat niſi poſſibilitatem vt
ſubā figuret̄:ꝑ.ſ.q̄titatē t̄miatam. Et ſi dicat̄ coꝛ
p⁹ oꝛgaīcū qḋ aīam ſuſcipit:dico ꝙ eēt oꝛgaīcū
ſm ptes ſubāles:ſꝫ nō q̄titatiuas. Mirant̄ q̄ nō
videt̄t ad pauca reſpiciētes:cogitare tñ dñt ideꝫ
coꝛp⁹ nūc rarū nūc dēſuꝫ nunc magnū nūc puūꝫ
nō mutata ſubā ſꝫ mutata q̄titate. vñ foꝛſan ex
hoc mot⁹ venerabil' inceptoꝛ frat̄ guill's okam ī
q̄rto.q.i.hui⁹ ſacr̄i in ſolutiōe ſecūde difficl'tatis
poſt ꝓpꝛiā ſolutionē dicit.ꝙ ī hoc ſacr̄o ptes coꝛ
poꝛis ītrāt ptes vt in aure ē ocul⁹:⁊ ī pede man⁹
⁊ ſic ē poſſibile foꝛe ſub tā pua ſpē panis. hoc in
q̄t frat̄ Jo.vm dicēs tollit oēm figurā a coꝛpoꝛe
hūano ⁊ oꝛdinē:vñ ⁊ vite repugt̄. Dic̄ ergo ꝙ co
gitādo de pōne q̄ dicta ſūt ī pꝛio artio.aptū ē qḋ
q̄ritur.tāt⁹ eſt ei xp̄s in ſacr̄o q̄t⁹ ī celo ꝯcipiēdo
pōnem de gñe q̄titatis:⁊ tāta diſtātia int̄ pedes
⁊ caput: hic vt ibi. Ex q̄ ꝓbabilit̄ infert̄ ꝙ ſi ſtat ī
celo qḋ credit̄.de q̄.j.lxix.ō.foꝛſan dicet̄ ſtat ⁊ h̄.
Sed capiēdo pōnē ꝓ vno ſex pꝛicipioꝝ coꝛpus
xp̄i ſm totū ⁊ ptes totā eque indiſtāt̄ hoſtiā aſpi
cit:vt nō mag' ſic loquēdo vni pti hoſtie appꝛo
ximet vna ps xp̄i coꝛpis q̄ alia. Ex q̄ pꝫ nō opoꝛ
tere ſi hoſtia circularit̄ moueat̄ coꝛp⁹ xp̄i circulari
aut ſi ſupi⁹ v̄tat̄ in īferi⁹ hoſtie:ſic caput xp̄i poni
inferi⁹ ⁊ pedes ſupi⁹. Sed occurrit dubietas.fiat
panis in foꝛma ⁊ q̄titate ſimil' coꝛpi xp̄i.ſicut ē vt
dr̄ figura coꝛpis ei⁹ pariſi⁹ in īrroitu ecc̄ie palacij
⁊ cōuertit̄ hic panis:nūqḋ habebit pōnem q̄ dr̄
pꝛīcipiū? Dico ꝙ nō.ſed ꝑ totā ſpēm panis erit
caput erūt pedes ⁊c. Et ſi ſpēs panis ſub q̄ ſunt
pedes xp̄i v̄tat̄ aut girct̄ ſupi⁹:nō tñ pedes xp̄i.
Cerne exēplū aptū. Dixit diſtigium metro q̄daꝫ
Abꝛa tenēs ſpeculum ſe ſe ſpeculet̄ herāq;:nec ſi
ſpeculū abꝛa giret here circulat̄ facies. Sꝫ dubi
um reſtat 3m. Quō eſt poſſibile coꝛp⁹ xp̄i de no
uo hic eſſe nō mutatū. Dicit tho.p̄nti diſti.q.i.in
ſolutiōe ad q̄rtū argum.dicit cōis opīo pp muta
tionē alteri⁹ ī ipſuꝫ coꝛp⁹ xp̄i. Hoc vt arguit frat̄
hugo noui caſtri.in.q.ij.p̄ntis ō.nihil ē. Cui⁹ ei
ſubā panis ꝯuerteret̄ in coꝛp⁹ xp̄i:vt in celo.coꝛ
pus eni xp̄i nō īfoꝛmat panis materiā vt foꝛma
ignis materiā aeris:dū fit āboꝝ cōuerſio vnius
vt a quo:ali⁹ vt ad quē.vñ opoꝛtet meditari diui
nā virtutē opari vt inq̄t vt fiat cōuerſio panis in
coꝛp⁹ dñicū:⁊ itē vt hic fiat.ex quo claret ꝙ non
rōne ꝯuerſiōis ſolū ē p̄ñs hic coꝛp⁹ dñi.⁊ ſi mō
eſt p̄ñs ⁊ pꝛius nō fuit:mutatū eſt auct̄ate p̄hi in
ſexto phicoꝝ. Et ſi dicat ſequēs thomā ē denoīa
tio ext̄riſeca:ita dicā de quolibet:vt patꝫ intuēti
Et rogo qḋ icōueniēs vt noua p̄ſentia infoꝛmet̄
Et ſi q̄ras in q̄ p̄micnto hmōi p̄ſentia reponatur
Cui inq̄ foꝛſan in p̄micto vbi vt vbi diffinitiuuꝫ
angeli ⁊ ſi nō pꝛimo:reductiue tñ:q: vbi de q̄ lo
quit̄ gilbert⁹ pictañ.circūſcriptionē dic̄. Aut vbi
turoneñ ꝙ cōplectit̄:⁊ vbi diffinitiuū ⁊ vbi circū
ſcriptiuū. Et ſi ñ placeat reducē ad vbi gilbertiꝫ
aut vbi ponere turonēſe.dicat q̄s ꝙ in vndem p̄
dicamēto ſit iſta p̄ſētia. Sic eī loq̄t̄ frāciſc⁹ de ma
ronis in ꝯflatu de locatōe actiua. Si eni vbi qḋ
eſt locatio paſſiua p̄micti ꝯſtituit a foꝛtioꝛi vl' eq̄
loc⁹ ⁊ de loco loquoꝛ foꝛmalit̄:nō fundamētalit̄:
q: ſic eſt q̄titas. Et ſi eū magnis laudib⁹ extollat
aug̃.p̄hm de decē cathegoꝛijs in logica ſua:⁊ de
eo canat̄ in metro. Sūm⁹ ariſto.trāſcēdens cacu
mina reꝝ.in duo diſit q̄cq̄d in oꝛbe fuit. nō tamē
ſciuit oīa:poſterioꝛes eni ad pꝛioꝛes addūt.vt ip
ſe vult in ſecūdo methae ſm nouā trāſlationem
q̄cq̄d ſit il'a p̄ſentia ē reſpect⁹:⁊ reſpect⁹ extriſec⁹
adueniēs ⁊ mutat̄ mutatōe acquiſitia coꝛp⁹ nō ō
pditiua. Ideo dic̄ ſecūda pars ꝯclōnis ꝙ rema
net in celo q: ſemꝑ ſedet.i.q̄eſcit a dextera p̄ris:
niſi foꝛſan ex alio pꝛiuilegio: vt p° fecit ſcīſſime
mr̄i ſue in aſſumptiōe eiuſdē.vt voluit ieronim⁹
in ſermōe de aſſūptōe ad paulā ⁊ euſtom.vt ſcōo
fecit petro fugiēti de romāis carcerib⁹: dicens ei
vado romā iteꝝ crucifigi.vt 3° fecit marcho dicēſ
ei. Pax tibi marche euāgeliſta me⁹.qḋ dñi vene
toꝝ inſcribi faciūt cū leonis iconia in ſuis dñijs.
⁊ ſi qua ſunt ſimilia. Tertia ps ꝯclōnis dicit ꝙ
coꝛp⁹ xp̄i pōt eſſe in diuerſis locis localit̄.⁊ quia
doctoꝛi ſubtili ⁊ toti ſcole ei⁹ cui⁹ ē magn⁹ nu
mer⁹ Inō v̄tit̄ in dubiū ſed demōſtrat.ea pp ſo
lum pono tria motiua.vni⁹ antiqui doc.frāciſce
ſed mīoꝝ oꝛdinis pꝛobātia iſtā ptē p̄ntis ō.arti.
ij°.q.ija. Pꝛimū motiuū. Eque repugt̄ duas ſo
liditates eē ſimul ſicut vnū coꝛp⁹ eē in multis lo
cis localit̄:ita iudicarēt p̄hi: ⁊ tñ videm⁹ pꝛimuꝫ
factū eē ꝑ diuinā potētiā:vt pꝫ in duob⁹ coꝛpib⁹
in eodē loco:quare ⁊ ſecūdū extat poſſibile. Se
cūdū motiuū. Sicut de⁹ trāſmutat ſubāꝫ panis
in ſubām coꝛpis ſui.ſic poſſet q̄titatē panis trāſ
mutare in q̄titatē coꝛpis ſui.⁊ ſic ipſo remanēte
in celo localit̄:eſſet in terris localit̄. Tertiū moti
uuꝫ.q: qḋ pōt de⁹ mediāte cā effectiua 2a: pōt ꝑ
ſe ſed mediāte trāſſubſtantiatōe pōt facere coꝛp⁹
ſuū p̄ñs ſub ſpecieb⁹:ergo ſine trāſubātione:cuꝫ
tranſubā° nō videat̄ hr̄e locū niſi cauſe efficiētis
pꝫ diſcurrēdo.hoc vult hugo de ſcō victoꝛe 2° li°
de ſacr̄is.pte octaua.ca°.ij.dicēs.nō eſt miꝝ ſi mi
rabilis mirabilia operat̄. Quō in q̄s coꝛp⁹ vnuꝫ
in eodē tpe in diuerſis locis. Similit̄ noli mirari
qui locū fecit ⁊ locū in coꝛpe ⁊ coꝛp⁹ in loco. et q̄
fecit vt coꝛp⁹ vnū in vno loco eſſet fecit ſicut vo
luit:⁊ ſi voluiſſet aliud facere potuiſſet:nā ⁊ quā
do vult alit̄ facit.⁊.j. Cogita facientē ⁊ deſinet eſ
ſe mirabile q̄cq̄d illud fuerit.⁊ ſi foꝛte eē mirabi
le nō deſierit:tñ incredibile nō erit ſi factoꝛ oīpo
tēs cogitat̄:nō erit impoſſibile q̄cq̄d erit.hec ille
Facile eſt hōc ꝯcipe ſcādenti 3m celū vt multipli
cato poſterioꝛi remaneat pꝛi⁹ īmultiplicatū.eaḋ
eni albedo multis albedinib⁹ ſimil' ē.ſic idē coꝛ
pus numero multa habebit vbi. Et ſi nō credūt
rōib⁹ credāt exēplo. Sāct⁹ anthoni⁹ de padua ſi
mul p̄dicauit bituꝝ in ſctō ſtephāo:⁊ ſctō michae
le.quoꝝ ecc̄ie ſunt ſatis diſtātes. Et qñ dicit hen
ric⁹ gādēſis quol̄.ix.q.xxi.ꝙ tūc vnū coꝛp⁹ poꝫ
eē vbiq;: ex quo ē indifferēs ex pte potētie diue
vt ſit in multis locis. Secūdo q: tūc hēbit ꝯria.
arguit in eodē loco vt ſimul ſanū ⁊ egꝝ. aut in di
uerſis:vt frigeat in vno loco:⁊ caleat in alio. Ter
tio ſicut locatū ꝯmēſurat̄ loco ſm q̄m ⁊ ꝯrim.ſic
ſm vnū ⁊ multū. Et tho.in p̄nti.ō.q.ij.pꝛicipali
ī ſolutiōe q̄ſtiūcule 3e ſoluēdo argm ſcōm ter̄ lo
ci ⁊ locati ſunt ſimul.ergo ſi locatū ē extra terios
loci ſui ꝓpꝛij eſt ex̄ t̄mios ſuos ꝓpꝛios. Et addit
ibidē in qōne.3.pꝛicipali in q̄ſtiūcula 2a illi⁹ qō
nis in ſol̄.pꝛīcipali.ꝙ angel⁹ nō pōt ſimul eē in
diuerſis locis igr̄ nec coꝛp⁹. Et egidi⁹ roman⁹ q̄
lib°.p°.q.pa.⁊ q̄lib°.2°.q.xvij.ſicut res ꝑ ſuā na
turā eſt tm̄ in vna ſpe.ſic ꝑ vnā dimēſionē ē tm̄ ī
vno loco. Et Alan⁹ in.iiij.q.i.hui⁹ mae arti.ij. ꝯ
dcōe 3a. Et godefrib⁹ q̄lib°.xij.q.iiij. Si ſiml' eēt
in duob⁹ locis aut vna mutatōe aut duab⁹: non
vna.q: vna mutatio ē ad vnū t̄mim:nō duabus
q: aut eiuſde ſpeciei aut duab⁹ alteri⁹ nō eiuſdeꝫ
ſpeciei.q: nō pōt idē moueri plurib⁹ motib⁹ eiuſ
dem ſpeciei.3° phicoꝝ.⁊.v°.methaphiſice ca°.de
eodē nō duab⁹ alteri⁹ ſpeciei:q: termi eſſent cō
trarij.⁊ ita mot⁹ incōpoībiles. Rurſus cuiuſlibꝫ
mot⁹ termi ſunt incōpoībiles ex.v°.phicoꝝ. ſꝫ q̄
cunq; duo vbi p̄ñt eē termi eiuſdē mot⁹: q: mo
bile pōt moueri ab.a.ī.b.⁊.a.b.in.a.ergo ſunt ī
ꝯpoībiles. Veniat dauid iunioꝛ:ſcot⁹ minoꝛ cō
tra hos in p̄liū ⁊ eoꝝ arma diripiat ⁊ ſpolia acci
piat:dimitto ſibi gloꝛiā victoꝛie legat̄ ſolū. 2a.q.
pꝛimi arti.p̄ntis ō.⁊ videbis doc.ſubti.haſtā vi
bꝛare in hoſtes ⁊ in fugā cōuertere. Secūda
ꝯclō. Coꝛp⁹ xp̄i ⁊ potuit pꝛi⁹ eē ſub ſacr̄o:q̄ na
ſci de v̄gine ⁊ eidē cōpetere opatiōes abſolute ⁊
moueri. Iſta cōclo tres hꝫ pticulas. Pꝛima dic̄
ꝙ xp̄s pꝛi⁹ potuit eē ſub ſacr̄o q̄ naſci de v̄gine.
Patet.qñ exn̄a eſt indrn̄s ad duos modos ſicut
pōt hr̄i ſub vno mō ſic ſub alio eq̄ pꝛimo.ſꝫ coꝛ
pus xp̄i ē indrn̄s ad eē naturalit̄:⁊ eē in ſacr̄o.g°
ſicut modo pꝛius hꝫ eē natale q̄ ſacr̄ale.ſic potu
it ecōuerſo. Secūda pars dicit ꝙ ille operatio
nes abſolute que cōpetūt ei in celo cōpetūt in ſa
cramēto. Patet q: p̄cedūt eē in:iō nō variat̄ ꝓ
pter poſteri⁹. Tertia pticula dicit ꝙ coꝛpi xp̄i in
ſacr̄o cōpetit moueri:pꝫ.vbi ē hoſtia ibi ē coꝛp⁹
xp̄i.hoſtia aūt aliqñ eleuat̄ a ſacerdote aliqñ de
pꝛimit̄. Tertia cōcluſio ē hec.xp̄us ī ſacr̄o ſic qḋ
p̄t trāſmutare vt ab intellectu aut ſēſu nō btō vi
deri neq̄at:ſꝫ btō ītellectu. Iſta cōcluſio tres hꝫ
pticulas. Pꝛīa dicit ꝙ xp̄us ī ſacr̄o aliq̄d pōt mo
uere.iſta pꝫ:q: aīa xp̄i nō debꝫ pꝛiuari illa potē
tia quā hꝫ āgelus:ſꝫ āgel⁹ qui nō ē in loco circū
ſcriptiue hꝫ potētiā motiuā coꝛpaliū et aliqñ mo
uet:vt pꝫ.g° ⁊c.⁊ hoc aliqñ appuit ī ſubſtratiōe
aut remotōe hoſtie ſubita aliq̄ de cā. Secūda p̄s
dicit ꝙ ab ītellectu aut ſēſu nō btō videri neq̄t.
Tertia ꝙ ab ītellectu btō.de ītellectu ꝓbat tho.
ī p̄nti ō.ar.q̄rto.q.iiij. q: ē obiectū fidei:p̄t tñ co
gnoſci abtō:⁊ h̄ actu btīfico:q: eoꝝ q̄ enigātice
videt̄ ī via:ſuccedit cognitio clara. Frater richar
dus ī p̄nti di.arti.quīto.q.i.aliter ꝓbat pꝛimuꝫ:
q:.ſ.lumē naturale nō attigit ad cognitiōeꝫ iſti⁹
exiſtētie.ſꝫ quātū ad ſcōm diſcoꝛdat:q: dicit ꝙ ñ
tm̄ btūs pōt videre ī verbo ſꝫ ī genere ꝓpꝛio:q:
q̄uis hmōi exiſtētia excedat facultatē luīs natu
ralis:nō tñ facultatē lumīs gl'ie.de ſenſu vero di
ſtinguit idē richah.arti.v.q.ija.de viſu gl'ioſo et
nō gl'ioſo.iteꝝ de videre naturalit̄ ⁊ gl'ioſe vl' mi
raculoſe neuter pōt videre coꝛp⁹ xp̄i in euchaa na
turalit̄. Ratio thōe arti.q̄rto.q.pa.q: nō pōt eē
tact⁹ ibi ſine quo nō ē actio natural' in coꝛpib⁹.
Secūda ratio eiuſdē ibidē q: coloꝛ reſpic̄ q̄tita
tē pꝛo ꝑ ſe ſubō.coꝛp⁹ aūt xp̄i ibi nō habet oꝛdi
nē rōne q̄titatis:igit̄ nec rōne coloꝛis. Addit fra
ter Richar.vbi ſup̄ ꝙ nec lum̄ gloꝛie coꝛpale p̄t
attingere reꝫ nō exiſtentē alicubi.cuiuſmōi ē coꝛ
pus xp̄i:vt hic. Addit idē vbi.ſ.ꝙ nec ꝑ miracu
lum:q: nō pōt eleuari oculus ad cognoſcēdū ex
iſtentiā ſubē ſeparate.quē modū habet coꝛp⁹ xp̄i
vt hic. Pꝛo hac vltima ꝯclōne videat̄ articul⁹ 3⁹
docto.ſubti.in trib⁹ qōib⁹ ⁊ iſtis rationib⁹ in p̄n
ti diſtin.q: venit finis papiri. Quantū ad 3m
articuluꝫ ſunt.3.difficultates:iuxta.3.cōclōnes.
Pꝛima difficultas. Si de⁹ pōt facere vnū coꝛ
pus eſſe vbiq;.dicit frāciſc⁹ de maro.in p̄nti di
ſtin.ꝙ ſic.ex quo ē indeteriatū ad plura loca eiu
deꝫ rōnis. Secūda difficultas. Si potuit x̄ ſi
incarnari in virgine:dato ꝙ pꝛi⁹ fuiſſet in ſa p̄s
in antiquo teſtamēto. Dico ꝙ nō:q: iā fuiſſꝫ vcr̄o
Tertia difficl'tas.vtꝝ illa potētia motiua qnio
ſacr̄o xp̄s p̄t moueri ſit oꝛgāica aut ſpūal'.dicua ī
ſpūal'a ſubō.p̄t tñ eē coꝛpal'a terio. Et ſic po ꝙ
qōeꝫ videlꝫ.ꝙ xp̄o ſub ſpēb⁹ poſito cōpetit ꝫ ad
tus aut viſio. Tunc ad argumēta. Ad pꝛimmo
maioꝛē dico ꝙ ē quātū.⁊ pꝫ ſolutio in pꝛīa ꝯclōe
Ad ſecūdū pꝫ ꝙ arm vꝫ vbi ē mot⁹ acquiſitiu⁹

⁊ deꝑditu⁹ simul. hic aūt solū est acq̄sitiu⁹. Ad
terciū pȝ ꝙ nihil ꝑdit sed nō ꝯperit sibi vi° corpa
lis vt ibi ꝑp indispōnem: sed bñ intellectiua. Ex
ista distin. sicut de p̄cedētib⁹ de mēte mgr̄i .3. ⁊c.
Prima ē signo visibili xp̄s tenet: ⁊ nō videt vi.
nirabili. Dicit ꝯclo ꝙ sub signo visibili xp̄s non
visus est. Et ponit a p̄ncipio disti. vsq̄ ad illō ca.
Attende his diligent̄ ⁊c. Secūda ꝯclo. Sepe
dr̄ res signū eē ⁊ sic prodesse vt cognoscat̄. Dicit
ꝯclusio. ꝙ sepe signū capit nomē signati vt pa-
nis carnis xp̄i. Et ponit̄ ab illo ca. Attende his
⁊c. vsq̄ ibi. Hec ⁊ his similia ⁊c. Tertia ꝯclo
Cōfectiōe trāsubāt̄ panis ⁊ mutat̄ in cōione.
Dicit ꝯclo ꝙ panis ⁊ vim trāsubāt̄ in corp⁹ et
sanguinē xp̄i ꝑ cōfectionē. Et ponit̄ ab illo loco
Hec ⁊ his similia ⁊c. vsq̄ ad finē distin. Naȝ
illa ꝑua pticula Ex his alijsq̄ plurib⁹ cōstat ⁊c.
que ē ꝓprie in fine hui⁹ distin. ⁊ fuit cōdiuisa ꝯ
nonā distin. in qua mgr̄ elisit errorē q̄ztū ad cibū
sumētes. Et decimā in qua cōfutauit risorē q̄ztū
ad xp̄m cibantē. in qua pādit cōclusorez ⁊ ꝓpriā
mentez indiuisa ⁊ intacta remanet. solū eni posi-
ta est vt ꝯplet⁹ esset ternari⁹.

Iaūt querit̄ qual̄ ⁊c. Hic signat̄. pª.
f distin°. hui⁹ q̄rti. que ita hȝ cōtinuari ad
p̄cedētes. Nā postq̄ȝ in p̄cedētib⁹ vtpote
in octaua d. est ostensuȝ q̄d est eucā in esse capiēs
⁊ in nona ⁊ decia q̄sue sit malicia digne suscipiēs
Nūc ostēdere incipit in sacra poliª q̄s ē cōficiēs
et hȝ diuidi in tres ptes p̄ncipales. In p̄ia agit
de ipsamet cōfectione. In secūda de aliquoꝝ cō-
secutiōe. In tertia de cōficiētis auctorizatōe.
Prima in principio. Secūda disti. xij. ibi. Si āt
queritur de accidētib⁹ que remanēt. Tertia disti.
xiij. ibi. Solȝ etiā queri vtꝝ praui sacerdotes ⁊c.
Rursus prima pticula que ē pn̄s d°. in qua mgr̄
agit de ipsamet cōfectiōe: habet diuidi in .3. ptes
In prima ondit̄ panis ⁊ vini trāsubā°. In scda
exprimit̄ tanti facti triplicata rōe. In tertia expo
nit̄ mixtio aque sed nō intinctio. Pria in princi-
pio. Secūda ibi. Sub alia aūt specie trib⁹ ⁊c.
Tertia ibi. Aqua vero amiscēda ē vino ⁊c. Hec ē
diuisio ⁊c.

N trāsubātione panis tritice⁹: ⁊ vitis vi-
a nuȝ in corp⁹ ⁊ sanguinē dn̄icū cōuertāt̄.
Et ar̄ ꝙ nō tripliciter. Primo sic. Trāsub
stantiatio nō ē mutatio. ergo panis ⁊ vinū non
trāsubstātiant̄ in corp⁹ ⁊ sanguīez dn̄i. Ans pȝ.
q2 tūc essȝ (ex quo ē ad subāȝ) aut gn̄atio aut
corruptio. ex. v°. phisicoꝝ. ⁊ hoc ē falsuȝ. q2 i vtro
q̄ est materia cōis: sed nō hic. Patet cōsequētia
q2 alias nō videret̄ cōuersio possibilis. Secū
do sic. Si panis ⁊ vinū cōuertunt̄ in corp⁹ ⁊ san
guinē dn̄i. aut cōuertunt̄ in id qd ē: aut in id qd
nō est. nō in id qd nō est. q2 tūc corp⁹ xp̄i de no-
uo fieret. nec in id qd est: q2 tūc cresceret. ergo ⁊c.

Tertio ar̄ sic. Eque pōt eē sacrm̄ eucarie sine cō
uersione panis: sicut cū cōuersione ⁊ eque bn̄. er
go nō fit trāsubstātia°. Assumptū pȝ. q2 fides est
de presentia corpis dn̄ici. Patet ꝯn̄a auctoritate
phi in p° phicoꝝ. Frustra fit per plura: qd pōt fie
ri per pauciora. In oppom ē Ambro. Eusebi
us ⁊ Augusti. ⁊ Damasc. panis ⁊ vinū supnatu-
ralit̄ in corp⁹ ⁊ sanguinē transit. In ista q̄one
ad al̄. pariformit̄ sunt .3. ⁊c. Quo ad primū arti
culū termi sunt. Panis Triticū. ⁊ vinum. Pri⁹
igit̄ termin⁹ est panis. Et dr̄ panis a pan greco
qd ē totū in latino. vl̄ p° q2 oia aīalia panē come
dunt. vel secūdo q2 cū oi cibo comedit̄. vel 3° q̄a
in substētatiōe aīali quasi hȝ alia alimēta virtua-
liter. Finxerūt aūt poete ꝙ pan quē latini siluanū
dicūt: esset de⁹ terre seu pastoꝝ: ⁊ ꝙ habebat cor
nua in capite rn̄tādo radios solis ⁊ lune. ⁊ pellez
variatā celū rn̄tantē sidereū. vultū rubeū pp ethe
ra. vnā fistulā septē calamoꝝ in manib⁹ pp armo
niā septē celoꝝ. villosus inferi⁹ pp vilitatez fru-
ticū arboꝝ ⁊ aīaliuȝ. ⁊ pedes caprinos pp stabi
litatē suā. Sic equidē pan oia terrena rn̄tat: supp̄
maq̄ ⁊ infima. de quo ⁊ panis dict⁹ est verior pa
nis noster qui de celo descēdit: in quo sunt omēs
thesauri sapie ⁊ scīe dei absconditi. ⁊ ideo panis
nō aliud in corp⁹ dn̄i cōuertit̄. Om̄ inquit bona
uētura secūda pte pn̄tis distin. artic. p°. q. pª. Si
cut panis ex multis granis efficit̄. sic corpus xp̄i
misticū ex multis suppositis. Corp⁹ āt xp̄i hic vt
cib⁹ cōtinet̄ nō qualiscūq̄. sed cib⁹ conueniens
cib⁹ efficax: cib⁹ sanās: cib⁹ oib⁹ cōis: signū tale
maxime ē panis tritice⁹: q2 ex ei⁹ vsu nature non
gignit̄ fastidiū. qd de alio cibo nō ꝯuenit. efficax
est cōfirmādo: q2 cōfortat. est etiā san⁹. vt ysaac i
dictis dicit. cōis ē etiā itergētes maxie rōnabilit̄
viuētes: q̄ etiā vino vitis cōueniunt. Vn̄ Dam̄.
Cōsuetudo est hoīb⁹ panē comedere ⁊ biber̄ vi-
nuȝ: ideo ꝯiugauit eis dn̄s diuinitatē ⁊ fecit ea
corp⁹ ⁊ sanguinē suū: vt ꝑ ea que sūt s̄m naturam
cōsueta in quib⁹ vita cōseruat̄: ad ea que sūt sup̄
naturā aīa trāsferat̄. Secūdo principalit̄. qm̄ vt
panis in clibano coquit̄: sic xp̄s in cruce ꝓ nobis
decoct⁹ ē ⁊ multis tribulationib⁹ colat⁹. Ter° q2
mundissime in reliqua cib aria efficit̄: nec tāgen
tez coinq̄nat sicut caro ⁊c. Sic xp̄s i virgine mū-
dissima cōcept⁹ est mūdissime. vn̄ apd hebreū dr̄
panis sogalla. i. precipu⁹. apd grecū epision. i. su-
ꝑsubālis. Ego suȝ inquit panis ver⁹ qui de celo
descendi. Secūd⁹ termi⁹ est triticū. vn̄ dr̄ triti-
cū tripliciter. Cōissime. cōiter. ⁊ ꝓprie. Cōissime
dr̄ triticū omne illud qd in mola terit̄ comestibi-
le. et isto° etiā faba triticū dr̄. Sic eni triticū a te
rendo dictū est. Cōiter dr̄ triticū idē qd frumētū
ita tn̄ ꝙ frumētū vt dic papias: sit oē id gen⁹ bla
di: qd aristas hȝ. et hoc mō ordeum et siligo spēs
sunt tritici. vt etiā p̄fat⁹ dicit papias in hoc noīe
panis. Tertio dr̄ triticū ꝓprie s̄m ꝙ de eo loq̄ vr̄
Isaac in dictis pticularib⁹ assignādo nobiles ei⁹
ꝓprietates ⁊ vsum vtilē i mādncādo: ⁊ sic ē nobi
lissima bladi species vsib⁹ maxie cōpetēs huma
nis. vn̄ ⁊ sic dicit̄ a terēdo nō quidē iā ꝑ cōitatez
sed pp indigētiā hoīm. ⁊ sic idē ē ꝙ frumētū nō
capiēdo secūdo mō dictō frumētū vt sit gen⁹ ad
oē bladū. ⁊ dr̄ a frumē q̄ut ē pars eminēs gule
vel gutturis. sed vt dr̄ a frui. i. vti. vn̄ hoc triticuȝ
est vtilim hūano vsui. Sic eni vbi nos habemus
in ps. De⁹ iudiciū tuū regi da. Erit firmamētū in
terra in sūmis mōtiū. que videt̄ littera corrupta
dȝ scribi. Erit frumētū in terra in sum. montium
qd ondit veritas hebraica que hȝ. Erit triticū me
moriale. qd ⁊ rabisalomō de vēturo messia apud
eū exponit. sed h̄ nobis sufficit pro pn̄ti h̄ haber̄
ex textu: aut textuū cōcorª: qd idē sit triticū ⁊ fru
mentū. de quo Jo. xij. fili⁹ dei dicit. Nisi granuȝ
frumēti cadēs in terra mortuū fuerit ipsuȝ solum
manet. quib⁹ verbis hoc presagiat̄ sacrȝ. Et h̄ tri
ticū aut frumētū triplex ē. quoddā sine barb. qd ꝑ
excellēaīn triticū appellat̄: q2 facili⁹ terit̄. secūdū cū
barb. in latū ad modū gladij delphici. de quo ari
stote. loquit̄ i p° politice. tertiū cū barb. aut in q̄
dro aut rotūdo. de vtraq̄ tn̄ triū spēꝝ pōt ꝯf. ci
corp⁹ dn̄i. Terti⁹ termin⁹ est vinū. Ethimolo-
gizat̄ q̄si vite natū. dr̄ āt a vite aut a vena: q2 cito
venas sanguine replet si ē bonū. Antiquit⁹ autē
ex hoc vinū venenū dicebat̄. sed reptis venenis
quib⁹ vene inficiunt̄ rem tenuit: nomē amisit aut
mutauit. inter vina: vitis vinū est optim̄. vt pȝ ꝑ
Isaac in lib° dietaꝝ pticulaꝝ. ob hoc eni in natu
ra vini libꝝ illū terciauit p⁹ bonū vinū vitis. reliq̄
vt de sapa ⁊ reliquis deterians. vn̄ ⁊ vinū a veni
endo pōt dici. q2 nisi in cōuiuio veniat de cōi le
ticia: nō veniet. Sic eni dr̄. Et vinū letificet cor
hoīs. Merito ergo i cibo panis ⁊ potu vini seu
ex cibo panis ⁊ potu vini hoc sacrm̄ cōficitur.

Quātū ad secūdū articulū sūt tres cōclones.
Prima ē de possibilitate hui⁹ cōuersiōis. Scda
de actualitate. Tertia de materia cōuersiōis. Pri
ma est hec. Sic est trāsubā° possibil̄ vt quodlibȝ
in quodlibet mutari neq̄at loquēdo simplicit̄ sed
in tantū. hec ꝯclo tres habet pticulas. Prima di
cit ꝙ trāsubā° est possibil̄. vbi doctor nr̄ prio dif
finit trāsubātionē dicēs. Trāsubātio est transitio
totalis subē in subām: vbi doctor tria dicit. Pri-
mo dicit ꝙ trāsubātio est transitio. sȝ h̄ nō dȝ me
ditari vt sic panis trāseat. sicut cū quis de loco ad
locū vadit ⁊ remanet vbi vadit. sed ꝑ totū tp̄s p̄-
cedēs habȝ panis suū eē: in instāti ꝯuersiōis pri
mo hȝ nō eē: ⁊ corp⁹ xp̄i primo hȝ ibi esse. vt pȝ
ꝑ fratrē richardū de mediavilla articulo p°. pn̄tis
d. q. iiij. ⁊ est fundamētū in octauo phicoꝝ. ita ꝙ
meditari debem⁹ ꝙ ꝑmanētia ⁊ successiua discꝛ
dant in incipit ⁊ cōcordāt in desinit. sicut cū si di-
co sortes desinit eē significo ꝙ sortes nō ē: ⁊ ime
diate ante hoc erat: ⁊ significo per li hoc instans
in quo prio sortes nō est: ⁊ per li imediate signifi
co nō instans. q2 ex. vi. phicoꝝ nō ē imediatū i tē
pore instans instāti. sed designo temp⁹ immedia
tū instanti: sic dico in successiuis. Tēp⁹ aūt motus
desinit eē. dico ꝙ mot⁹ nūc nō ē: sed fuit ante ime
diate: ⁊ nō possuȝ dicere affirmatie mot⁹ nūc est
⁊ imediate post hoc nō erit: q2 in nūc nō ē mot⁹
Discordant aūt in incipit. si eni de ꝑmanēte dico
sortes incipit esse: debeo sic dicere. sortes nūc est
⁊ imediate añ hoc nō erat vt sit affirmatiua de p̄
senti: negatiua de preterito. Cui⁹ dicti rō est: q2 ꝑ
manētia habēt primū sui eē: sed nō habēt vltim
sui eē: sed bene habēt primū nō eē. Si autez de
successiuo . dico vt motus incipit esse: debeo sic
expōere. mot⁹ nūc n̄ ē: ⁊ imediate post h̄ erit. vt sit
ꝓpō de pn̄ti negatiua et de futuro affirmatiā: q2
omnis mot⁹ est i tp̄e. Secūda pars diffinitio-
nis totalis dicit ⁊ nō totius. sic eni aliq̄n transit
totū in totū et nō quelibȝ ps in aliā. vt pȝ in pri
mo de gn̄atiōe. vbi dicit phs ꝙ gn̄atio ē trāsmu
tatio tot⁹ in totū: vt qn̄ ex aere fit ignis: totum
vnum vertit̄ in aliud. et tn̄ remanet materia cōis
in vtroq̄: pri⁹ informata forma aeris postmodū
forma ignis. vn̄ notandū ꝙ totū pōt capi triplici
ter. p° cathee. 2° sincathee. 3° cae ⁊ sincae. Cace
sumit̄ qn̄ pōt esse ꝑ se subiectū aut p̄tuȝ. vn̄ et ca
thee. i. p̄dicatiue. et catherizo zas. i. p̄dico cas. ⁊
dicitur plus a p̄dicato q̄ a subō: q2 p̄dicatuȝ hȝ
modū forme: sed subm̄ materie. ex primo posteri
orū. iō ꝓpō ꝑ se si cōuertat̄ efficit̄ ꝑ accidēs. for-
ma āt nobilior ē materia: et denoīatio dȝ fieri a
digniori in talib⁹. et isto modo dicit̄ i sophisma
te. Totū qd est in mūdo ē in oculo tuo: dato ꝙ g̃-
nū milij habeas in oculo nō oȝ ad partē descēde
re. vt dicat̄ quelibet pars mūdi: sic eni eēt falsuȝ
sed vt dixi debet cace poni. i. vnū totū. granū eni
milij est vnū totū. Secūdo capit̄ pure sincathece
et sic nō pōt eē subm̄ nec p̄tuȝ. nec pars subi nec
p̄dicati. sed addit̄ subō aut p̄dicato: vt ois nullus
nil addēdo. si significatie capiunt̄. vn̄ hoc modo
sunt sincathegoreumata in potētia nō actu: alio-
quin eēt cōtradictio: q2 sincathegoreuma idē est
ꝙ ꝯp̄dicatiuū: a sin qd est simul. Tertio dr̄ sincace
et cathece. et hoc mō capit̄ in ꝓposito. dū dicit̄ ꝙ
trāsubā° ē ꝯuersio total̄ q2 et totū i totū conuer-
titur: et quelibet pars in aliā respectiue: vt mate-
ria in materiā: et forma in formā. Tertia pars
diffinitiōis dicit. subē in subām. si eni esset in ac
cidēs cū mot⁹ ex. v. phisicoꝝ denoīationē suscipi
at ex termio ad quē: iaȝ nō diceret̄ trāsubātio: sȝ
transaccidēta°. Prima ergo particula ꝯclonis
dicit. ꝙ trāsubātio est possibil̄. probat̄. q2 termi⁹ a
quo pōt simplicit̄ desinere eē. et termin⁹ ad queȝ
simplicit̄ incipere eē: vt corp⁹ xp̄i. igr̄ pōt h̄ mō

vnuz in aliđ cōuerti. Sz qualr mutatio ē hec trāſ
ſubātio. dicit guill's varrois mgr mgri noſtri in
q̄rto in ſacri eucha^e mā. q. iij. opōne. ij. ꝙ ē muta
tio obiectiua nō ſubiectiua. ſed hoc nō ē verꝝ: q̄a
q̄ñ trāſubāt aliq̄d cathe^cc ꝛ ſinca^cc in aliđ nullo
mō aliter ſe habet ẽnūn⁹ a q̄ q̄ prius: qꝛ nullo⁹ ſe
habz. nec termin⁹ ad quez: vt ſic. vt ſi ſubā panis
cōuerteret in corp⁹ xp̄i: ens in celo nō vt in ſacro
Mutatio aūt ſm pħm eſt aliter ſe hr̄e nūc q̄ pri
us. Dicam⁹ igit ꝙ verſio ē gen⁹ trāſubāniōis. ita
ꝙ ſicut ſm pħm in. v^o. phicoꝝ eſt triplex mutatio
a nō ſubō in ſubm̄. ꝛ accipit ibi ſubm̄ pro poſiti
uo: ꝛ nō ſubm̄ p priuatiōe poſitiui. Scđo a ſub
iecto in nō ſubm̄. 3° a ſubō in ſubm̄. ita extēdēdo
de verſiōe dicam⁹ ꝙ ē verſio a nō ſubō in ſubm̄
Ecce creatō. ſecūdo a ſubō in nō ſubm̄: ecce adni
hilatio. 3° a ſubō in ſubm̄ ecce tranſubātio. ita ꝙ
proprie nō ē trāſubātio mutatio ſed verſio.

Secūda ps ꝯclōnis dicit ꝙ q̄ōlibet nō pōt cō
uerti in q̄ōlibet. vt de⁹ neq̄t cōuerti in creaturam
neqꝫ creatura in deū: qꝛ nihil pōt cōuerti in aliđ
niſi cui⁹ eſſe: ꝛ nō eē ſubeſt totalit potētie cōuer
tētis. de⁹ aūt nō pōt facere ſe nō eſſe. ideo vlr lo
quēdo nō eſt verꝝ ꝙ q̄ōlibet poſſit cōuerti in q̄ō
libet. ſed creatū in creatū pōt ꝯuerti: ſi eſt abſolu
tum vtrūqꝫ. Et ſi obiiciat in cōtrariū p Aug. vij
ſup geñ. c. iiij. Et boe^m lib. đ duab⁹ naturis. c. vij
nullo mō pōt cōuerti corp⁹ in ſpūm: nec ecōuer
ſo. Dicit frater hugo noui caſtri. ꝙ illud intelligit
de potētia creata in preſenti đ. q. ij. in ſolutōe ad
ſecūdū argu^m. Et miror de iſto bacha^o qui pe
dētenti ſecut⁹ eſt mgr̄m ſuū ꝙ ſic ipſuz dimiſerit
ꝛ poſuerit in nihilo pedē ſuū cū ſu⁹ dicat mgr ħ
nihil eſt ꝛ nō dubito id ſepe legerit qꝛ nulla vr⁹
creata pōt hoc modo quodcūqꝫ corp⁹ in aliđ cō
uertere. Dicam⁹ igit cū docto. ꝛ hoc. ij. q. primi
articuli. Et in primo đ. xxxvi. ꝙ aliq̄d aliq̄ñ ē im
poſſibile rōne vnica: aliq̄d rōnib⁹ duab⁹ aut plu
rib⁹: vt quātitas neq̄t eē qualitas ex vnica ſua p
pria rōne. In ente enī cōueniūt q̄titas cōtr^a ex
duab⁹ ꝛ que ſunt impoſſibilia ex duob⁹ ſunt ma
gis impoſſibilia aut plurib⁹ rōnib⁹ q̄ que ſunt i
poſſibilia ex vno. Sic corp⁹ nō hz tantā ipoſſibi
litatē vt in corp⁹ cōuertat. aut tot impoſſibilita
tes quot ſunt vt corp⁹ in ſpm̄ cōuertat: aut econ
tra. ꝛ ita vnū reſpectu alteri⁹ dr poſſibile reliquū
ipoſſibile: nō ſimplicit ſed reſpectiue. lz vtrunqꝫ
ſit poſſibile deo. De reſpectib⁹ ꝛ reſpect⁹ pōt cō
uerti in abſolutuz: ꝛ ſecūdo abſolutū in reſpectuz
ꝛ reſpect⁹ in reſpectū. ita tm̄ ꝙ dicam⁹ ꝙ reſpect⁹
ſuū habeat modū in ſubō eſſendi: niſi diceremus
ſm ꝙ quiđ gloſa. in p̄mentis pħm dicētez. ad ali
quid ſunt quecūqꝫ ħ ipſuz ꝙ ſunt ad aliud ſunt vt
relatio ſit tm̄ ad. vñ ꝛ mor⁹ fuit gilbert⁹ porretāi
in ꝯmēto ſup boetio de trinitate ad ponendū re
lationes aſſiſtētes. ꝛ hmōi nois eſt reptor. vt de

eo ſcripſit albert⁹ magn⁹ in lib. ſex principioꝝ. quē
edidit idē gilbert⁹: ſed poſt id ipſuz in cōci^o remē
ſi: vt dicūt q̄dā retractauit brō cogēte bernardo
ꝛ p̄ñte euge^o ſecūdo aſſumpto de ordie ciſtertiē
ſiuz ad quē edidit li^m de ꝯſideratiōe Bern̄. quum
qꝫ libell' cōprehen^m. Secūda ꝯcluſio eſt hec
Sic materia panis in materiā cōuertit dñica cor
poris ꝛ forma in formā vt neutrꝝ: neqꝫ panis ani
hilet. Hec ꝯclō hz tres partes. Prime due cur
runt ſimul. ꝙ materia cōuertit i materiā: ꝛ forma
in formā. ꝛ pz: qꝛ tot⁹ panis cōuertit in totū cor⁹
xp̄i. igit a ſimili pars ſimilis in p̄te ſimilē. Patet
cōſequētia. Añs pz. Tū primo p Ambro^m. de ſa
cramētis. ꝛ ponit de cōſecr̄. đ. ij. Panis ē in alta
ri vbi acceſſit cōſecratio de pane fit corp⁹ xp̄i.
Secūdo in ca^o Reuera. mirabile eſt: ſermo qui
potuit facere que nō erant nō p̄t mutare ea que
ſunt i id qđ nō erāt. q. đ. ſic. Tertio Euſebi⁹: ꝛ po
nit ibidē. ꝙ corpus inuiſibilis ſacerdos viſibiles
creaturas in ſubām corporis ꝛ ſanguis ſui ſua ſe
creta p̄tāte ꝯmutat. Fuit tm̄ opīo fratris iohis pa
riſienſ ordis p̄dicatoꝝ: panē manere nō cōuerti
primo qꝛ ſufficit ad fidē p̄ñtia corpis xp̄i. Scđo
qꝛ ex quo creditū ē vle: vt ꝙ xp̄s eſt ibi: nō dz ar
tari mod⁹: vt ꝙ ſine ſubā panis. Tertio nec ħ re
perit in ſacra ſcriptura nec ſequit ex ea nec ē deter
minatū ab eccīa. In cōtrariū hui⁹ vltimi thom̄.
venit in p̄ñti. đ. arti. i. q. i. in ſolutiōe prie queſtiū
cule. predicator in predicatorē. Sic enī vt dīc ſta
cius thebaidos vmbone repellit vmbo. ꝛ dīc ꝙ
ymo: qꝛ Mat. xxvi. ca^o. dicendo ħ ē corp⁹ meum
expreſſe inſinuat panē nō manere. qꝛ alit ppō eſ
ſet falſa. Frater Job. dicit hoc nō cogere: qꝛ non
demōſtraret ſubā panis ſed corp⁹ xp̄i ibi cōtētū
ſicut nec mō demōſtrant accidētia. Frat guillus
de okam qui flos modernoꝝ noiat. Et inceptor
venerabilis in q̄rto. in mā eucha^e. q. iij. in ſolut.
ſeptimi dubij. dicit ꝙ panis nō cōuertit ſed deſi
nit eē: vel primo per adnihilationē. vel ſecūdo p
reſolutionē in materiā. vel 3° per corruptionē in
aliud. Probat primo: qꝛ pauciora miracula ſuffi
ciunt. Tū ſecūdo qꝛ talis cōuerſio eſt nimis diffi
cilis ad credendū. Tū tertio qꝛ iſta cōuerſio non
videt magis probari ex ſcriptura q̄ panē deſine
re eſſe. Cōtra iſtā opinionē ꝛ precedētem arguit
Tho. vbi. ſ. ꝙ prima p^o eſt incōueniēs. ſecūdo i
poſſibil. 3° hētica. Primū pbat ex trib⁹. primuz
qꝛ tollit reuerētiā debitā xp̄o: que nō pōt ſibi ex
hiberi cū ſubā panis pp ydolatriā. ſecūdo qꝛ de
bēt accidētia imediate ſigr̄e corp⁹ xp̄i: qđ nō face
rent ſi ibi eēt ſubā panis. tertio tolleret ver⁹ vſus
ſacri ſi ibi eſſet ſubā corpalis panis. Secūdo ꝙ
ſit ipoſſibil ēt ꝛ 2^a. qꝛ corp⁹ xp̄i nō poſſz eē ħ niſi
aliquid mutaret in ip̄m. Tertio ꝙ ſit heretica pz.
qꝛ cōtra ſacraz ſcripturā. Mat. xxvi. hoc ē corp⁹
meū: nō dicit hic eſt corp⁹ meū: ſed ħ ē. Cōtra ſe

cūdā opinionē arguit idē vbi. ſ. q. ij. ꝙ nō p̄t re
ſolui ſubā pais i māz qꝛ aut i māz nudā: ꝛ ħ ñ ē
poſſibile: qꝛ nō eſt dāda materia ſiue forma. aut
in materiā informatā: ꝛ tūc rediret incōueniēs.
qđ dictū ē ſi maneat cū accidētib⁹: vt ꝙ ſit pō he
retica. aut tertio nō maneret: ꝛ tūc ex quo ex cor
pus poſſet pcipi mot⁹ ei⁹. Sz ſatis oñdit ſcotus
in lr̄a q̄cq̄d ſit de ꝯclōne has neminē cogere rō
nes. vñ mag inueſtigādo ꝛ 3^am tenēdo opionez
quā ponit Innocē. 3⁹. de offi^o miſſe p̄te 3^a. c. xvi.
ꝙ ſubā panis cōuertit in corp⁹ xp̄i: ꝛ vinū in ſan
guinē. Quō poſſit ꝯuerti ſubā panis in p̄ctīs.
Egidi⁹ de roma in ſuis theore. que ſunt. l. theo^e.
Primo dicit ꝙ cū ē. qꝛ de⁹ aſpicit materiā vt q̄d
ꝛ ita pōt ſibi imprimere quācūqꝫ formā. ꝛ forma
diſtincta numero facit materiā diſtinctā numero
ꝛ ita poſita forma corporis xp̄i in materia panis
materia panis efficit materia corpis xp̄i. Sz ꝯ ħ
qꝛ poſteri⁹ pri⁹ nō variat. vñ illa materia ſic dicē
do eſt eadē ſp ſm ſe in ſuo priori: etiā ſic ponēdo
eſſet gn̄atio nō trāſubātio. vñ rō po^ma hui⁹ trāſ
ſubſtātiationis ē: qꝛ ambo teri ſunt i plena obia
dei. Sed querit termi⁹ formal hui⁹ cōuerſionis
dicit thomas pria p̄te ſumme. q. lxxvi. artic^o. 3. et
iiij^o. ꝙ in natura hūana nō eſt niſi materia p^a et
aīa intellectiua. Tū qꝛ vni⁹ entis ē vnū eē qđ ē a
forma. Tū ſecūdo qꝛ forma ſubāl' dat eē ſimplicit
ꝛ ita nō ſunt q̄rende in eodē plures forme ordīa
te. Tū 3° qꝛ pluralitas nō eſt ponēda ſine neceſſi
tate. Dicit tūc thomas in p̄ñti đ. arti. i. q. i. ſoluen
do ar^m ſecūdū. queſtiūcule 3^e. ꝙ termin⁹ hui⁹ con
uerſiōis eſt ꝯpoſitū ex materia ꝛ aīa itellectiua vt
dat eē corpeū: ꝛ nō vt dat eſſe hoīem. Sz ꝯ quia
idē fuit ſz numerꝝ corp⁹ xp̄i viuū ꝛ mortuū. Egi
dius đ roma dicit theore. xxviij. xxix. ꝛ. xxx. ꝙ ma
teria hñs eē q̄titatiuū eſt illud in qđ fit ꝯuerſio.
Sed contra qꝛ nō ſunt efficaciora vba ſanguinis
q̄ corpis. ꝛ tm̄ ſanguis nō eſt ſolū materia cū mo
do q̄titatiō: igit nec corp⁹. vñ mor⁹ doctor ſolē.
dicit. quolib. 3°. q. vi. viij. xv. xx. ꝛ in multis alijs
locis que notaui in tractatu quē ꝯpoſui đ opioni
b⁹ que ſunt in doctore ſubtili. ꝙ in productis ab
eodē agēte nō eſt niſi vna forma in pducto a du
ob⁹ nō concludūt rōnes thome: cuiuſmodi ē hō
ꝛ ita ſm eū ꝛ docto. nr̄m termi⁹ formal hmōi cō
uerſionis eſt forma corpeitatis nō aīa intellectiua
Tertia pars dicit. ꝙ panis aut materia aut for
ma ei⁹ nō adnihilat. patet: qꝛ termin⁹ adnihilatio
nis ē nihil. termi⁹ aūt hmōi conuerſiōis ē corp⁹
xp̄i. Tertia conclō eſt de materia ꝯuerſionis.
ꝛ ē hec. Sol⁹ panis tritice⁹ ꝛ vinū vitis expſſum
aqua poſita de congruo nō de neceſſitate ſimplr
ſunt materia ſacri. Iſta ꝯclō tres hz p̄tes: que pa
tēt ex prīo arti. ſolū de qua triplex ē ratio. vt no
tat frater richar. arti. 3°. q. i. Tū primo qꝛ xp̄us vt
tēpat⁹ poſuit aquā in vino. Tū ſecūdo qꝛ in cruce

exiuit de latere. Tū 3° qꝛ petr⁹ qui p̄ſs fuit ſic ob
ſeruādū mādauit. Et tm̄ de ſecūdo articulo.

Quantū ad 3^m articulū ſūt tres difficultates.
Prima difficultas. Qualibz verbis dz exprimi
hmōi conuerſio. Dicit doc. in. v. q̄ōe p̄ñtis đ. q̄ ē
ſine argumētis 3ª dicta. Primū dictū nec p vbū
eſſendi. nec ſecūdo p verbū fiēdi. nec 3° p pōt aut
poſſibile p̄t hmōi conuerſio in recto exprimi. vñ
iſta eſt falſa. Panis ē: erit: fuit corp⁹ xp̄i: ꝛ econ
tra: ſic de verbo fiendi ꝛ poſſe. ſecūdū dictū. cū ex
arguit de in obliquo reſpectu termi a quo pōt ex
primi hec conuerſio denotādo ordinē: vt ex ma
ne fit meridies. vt ſi dicat ex pane fit corpus xp̄i.
Tertiū dictū ꝙ pōt exprimi addēdo ad terīm ad
quē hāc p̄poſitionē in: vt dicēdo: panis trāſubāt
in corp⁹ xp̄i. nullo aūt excepto motu aut mutatio
ne pprie. Secūda difficultas. Si p̄t confici đ
amido amidū ſeu amidū ſm plateariū: in lib. q̄
dicit circa inſtās. ē tēperate cal idū ꝛ humidū. vñ
valet contra morbos ſpūaliū. vñ dicit amidū: qꝛ
fert amiculū: vel amidū q̄ſi amicū. d. in. c. mutata
Sic ſolebat dicere egregi⁹ doctor frat yuo fabri
quōdā miniſter turo^e. amidū ami doux. fit āt hoc
modo. triticū ponit in aqua frigida per noctē et
diē: ꝛ tūc remouet aqua: ꝛ alia ponat. ꝛ ſic conſe
quēter donec triticū putrefiet. ꝛ tūc collat triticū
ꝛ lauat: ꝛ qđ albū remanet amidū vocat. vñ val
de dubiū ē aut ſatis incertū ꝙ trāſmutat ſpēm iđ
non eſſet tutū de eo celebrare. Tertia difficul
tas. Si de ſpelta poteſt miſſa celebrari. Rñdeo
ſpelta dr triplicit. vno modo vt ſit bladū qđ non
ē frumētū aut auena. ꝛ ſic capiūt ſupra ripaz ianu
enſem: ſeu ſupra mare ianuēſe (vt probaui perē
do p̄bēdā equo meo) ꝛ ſic de ſpelta non p̄t cele
brari. Secūdo^o dr ſpelta in britania: paumelle: i
partib⁹ pictauie: beſorge. qꝛ hz granū ad moduz
ordei. ſed ordeū in culmo ē magis rotūdū aut q̄
drū: ſpelta vero lata. ꝛ hoc mō etiā de ſpelta non
pōt confici. Tertio^o dr ſpelta quoddā gen⁹ frum̄
ti: habūdās in p̄tib⁹ alamanie: cui⁹ panis eſt ſua
uiſſim⁹ ꝛ leuiſſim⁹ ꝛ albiſſim⁹: ꝛ granū hz vt fru
mētū nr̄m. ꝛ volui conſpicere etiā in culmo: vnđ
mihi videt: vt occurrit memorie ꝙ aliq̄ñ in vno
culmo ſūt multe ariſte: qđ nō contigit in partib⁹
pictauie. ꝛ de iſto vidi celebrare cōiter in baſilea
ꝛ ſine peccato: qꝛ verꝝ frumētū ē: vt pz ex opōib⁹
ꝛ pprietatib⁹. Et videt eſſe illud triticū de q̄ fac
mētionē frāciſc⁹ de maronis i octaua đ. quarti.
articu. iiij. Et ſic pz ad q̄ōnem. ꝙ vz in trāſubātō
ne panis tritice⁹: ꝛ vinū vitis conuertunt in cor
p⁹ ꝛ ſanguinē dñicū. Et tūc ad argumēta. Ad
primū pz ſolutio in prima ꝯclone ꝙ eſt verſio et
ſufficit. Ad ſecūdū dicēdū ꝙ fit conuerſio in id
qđ ē: nec tm̄ creſcit: qꝛ nō fit conuerſio p nutritio
nē: ſed ſolū p trāſubātionē. Ad 3^m d^m ꝙ non ē
eque bñ. ex quo placuit xp̄o ſicut probatū ē i pri

cipio secūde distīctōis p mlta decreta. Ex ista d. sicut de p̄ec. de mēte mg̅ri. 3. ꝛc. Prima ɔclo. Panis subā nō manet credit in sacra hostia: sed cōuertit. Dicit cōclusio ꝙ in sacro altaris cōuertit panis: ēt vinū in corp⁹ xp̄i ꝛ sanguinē. Et pōitur a principio d. vsq ad illō capm. Sub alia autē specie ꝛc. Secūda ɔclo ē hec. Causa triplici sic occultat forma dupliciqui nob dat. Dicit cōclusio ꝙ triplici de cā. s. pp meritū: pp horrorē fugiēdū: ꝛ irrisiōes paganoꝝ: xp̄s sic nobis dat in sacro: ꝛ sub forma dupliciꝛ q2 est cib⁹ ꝛ potus. Et ponit ab illo cao. Sub alia aūt specie ꝛc. vsq ad illud. c. Aqua vero admiscēda ē ꝛc. Tertia cōclo ē hec. Aque mixtio vini debita: sꝫ intinctō est inhibita. Dicit ɔclo. Aqua sp dꝫ admisceri cū vino in celebratiōe misse: sꝫ hostia intincta nō dꝫ dari pplo. Et ponit hec cōclo ab illo. c. Aqua vero admiscēda ē vino. vsq ad finē d.

I aūt querit de accidētib⁹ ꝛc. Hic sig
f tur. xij. distin°. hui⁹ q̄rti. que ita cōtinua
tur ad precedētes. Nā postq̄ mgr in p̄cedenti d. egit de ipsamet ɔfectōe. nunc in ista agit de quorūdā cōsecutiōe: que sūt tria. Hostie fractō secūdo triū partiū hostie significatio. 3° sacerdotis ymolatio seu sacrificatio. iuxt q̄ tria hec d° .i. 3 pres diuidit. In prima tāgit clare ꝙ hostia frāgitur. In secūda pādit plane q̄d partib⁹ illis innuitur. In 3a notat sane ꝙ sacrificiū hostia dicit. Prima in principio. Secūda ibi. Quid aūt pres ille significēt ꝛc. Tertia ibi. Post h querit si qō gerit sacerdos ꝛc. Hec est diuisio p̄ntis d. Circa quā talis ꝛc.

N hoc sacro in pascha in panib⁹ azimeis
a vel fermēti ɔfecto accidēs sine subō re-
māserit. Et arḡ ꝙ nō tripliciṫ. Primo sic. Subā nō pōt eē in alio vt accidēs: g° nec accñs p se vt subā. Patet ɔña. q2 ita ē pp̄riū accidētis eē in alio sicut subē esse p se. Añs patꝫ ex q̄d nominis. dr̄ eni subā q2 accidentib⁹ substat. si autē aliud sibi substaret esset pcessus in infinitū: aut qō vltimate substaret solū subā diceret. Scdo sic. accidēs essentialiṫ est posteri⁹ subā: igiṫ nō pōt esse sine subā. Patet ɔña p dictū phi quīto mece capo. de priori. Añs ē eiusdē. vijo. mece dicentis ꝙ subā est primū oim entiū: cognitiōe: diffinitōne: ꝛ tpe. Tertio arḡ sic. Accidēs diffiniṫ p substātiā. igiṫ neq̄t eē sine subā. pꝫ ɔña q2 diffinitū nequit eē sine partib⁹ diffiniētib⁹. Añs probaṫ. p phm. vijo. methacc. c. iij. In oppositū hui⁹ ē mgr in littera: ꝛ sanctoꝝ auctoritates adducte in p̄cedēti d. In ista qōe ad arḡ. ꝛc. Quo ad primū articulū sunt. 3. termi. Pascha. Azim⁹. Fermētū. Prim⁹ termin⁹ ē pascha. Pascha tripliciṫ deriuaṫ. Primo ab hebreo. secūdo a greco. 3° a latino: bm descensū linguaꝝ. Ab hebreo dr̄ a phase qō ē trāsit⁹. q2 tūc trāsierunt filij israel de egipto: ꝛ xp̄s de mūdo: ꝛ rursus de morte ad vitā. ꝛ pōt scribi fase per. f. vt scribit frat Ioh. ianuensis. aut p. ph. vt voluit papias: ꝛ cōis hꝫ vsus ꝛ tūc dr̄ pascha q̄si phasta aut fasca. q2 vsus ē hebreoꝝ aliq̄n sonare ph. pro. p. sola. vñ ges eadē est q̄ dr̄ philistini ꝛ palestini. Secūdo dr̄ a greco paschin: qō ē pati pascha. lꝫ papias ɔdicat. sꝫ sup Iob. Aug. maioris auctoritatis h asserit q2 i lege imolabat agn⁹. ꝛ in ipe gr̄e p nobis mortu⁹ est xp̄s q̄ agn⁹ erat sine macula. Tertio dr̄ a latio a pasco pascis. q2 tūc i lege agno paschali ꝛ panibus azimis pascebat ppls: ꝛ nos corpe dñi. Est aūt prime declinatiōis irregulariṫ. lꝫ frater Ioh. ianueñ ɔdicat ꝛ est neutri generis: dicēte mgro alexandro. Mānaq neutrale cū pascha dicit eē ꝛ est tertie declinatiōis irregulariṫ. vñ quidā scriba dicit. Qui dicit pascha post paschatis errat ab arte. nā pascha pasche pueri solēt variare. Et solet capi pascha trib⁹ ternarijs: quoꝝ septē modi sunt in isto versu. Ebdomas: hora: dies: epule: pecus: azima: xp̄s. Duo alij modi alibi capiunṫ. Primo igr̄ modo pascha dr̄ tota pasche legalis solennitas: que septē dieb⁹ durabat. Leuiti. xxiij. Septē dieb⁹ azima comedetis. De quo mō capiēdi Actuū. xij. scribit cao. Dū de herode capiēte ꝛ petro capto dr̄ volēs post pascha eū producere pplo. ꝛ h notaṫ in versu. Ebdomas. Scdo dr̄ pascha hora in q̄ imolabat agnus legalis. de quo mō scribit Math. xxvi. c. Scitis q2 post biduū pascha fiet. sic hꝫ versus Hora. Tertio diciṫ pascha dies sollēnior illi⁹ festiuitatis. de quo dr̄ Leuiti. xxiij. Dies pri⁹ erit vobis celeberrim⁹. Et Luc. xxij. Appropinquabat dies festus azimoꝝ qui dr̄ pascha. sic hꝫ versus Dies. Ecce prim⁹ ternari⁹. Quarto dr̄ pascha epule q̄ cōcedebanṫ i pascha. de quo mō capiēdi pascha scribiṫ. secūdi paralipom. penltio caplo. Nō fuit phase simile huic in israel a dieb⁹ samuel pphe. iiij. reg. xxiij. cao dr̄. Nec eni factū ē tale phase a dieb⁹ iudicū q̄ iudicauerūt israel. nec ē ɔdictio q2 samuel fuit vlti⁹ iudex. sic hꝫ v̄sus Epule. Quīto dr̄ pascha agn⁹ qui imolabaṫ. Luc. xxij. caplo. Venit dies azimorū. in qua necesse erat occidi pascha. sic habet v̄sus Pecus. Sexto dr̄ pascha panis azim⁹ q̄ comedebaṫ in illa solēnitate Ioh. xviij. caplo. Et ipi nō introierūt in pretoriū ne ɔtaminarenṫ: sꝫ māducarent pascha. sic habet versus Azima. En secūd⁹ ternari⁹. Septimo mō dr̄ pascha xp̄s. vñ pa coꝝ. v. paul⁹ dic. Et eni pascha nr̄m imolat⁹ est xp̄s. sic habet in fine versus Xp̄s. Octauo dr̄ pascha: dies fest⁹ resurrectiōis dñice seu xp̄s. de quo p modū diffinitōis loquēs in quodā sermone Aug. dic. Pascha xp̄i frēs carissimi regnū celoꝝ ē salus mūdi: occasus inferni: gl̄a supnoꝝ: vita credētiū: resurrectio mortuoꝝ: testimoniū miserationis diuine: p̄cium redēptōis hūane: ɔtritio mortis abolite. Nono dicit pascha qōdā cōe oibꝫ his: non curo p p̄nti aut vniuoce: aut equoce seu analogice. Et notādū scd̄ꝫ verā scripturā ꝙ q̄n pasca ab hebreo descēdit nō debꝫ habē. h. in secūda sillaba sed si habꝫ debet poni i pria sicut phase a quo descēdit: vt dicaṫ phasca. Si vero a greco veniat nō debet hr̄e. h. in prima sillaba: sꝫ in scd̄a: sic paschin: a quo venit vt scribaṫ pascha Si aūt egrediaṫ a latio: nec in pa nec i scd̄a sillaba. h. collocet: sed scribaṫ pasca. Vlteri⁹ ē notād: ꝙ pasca trib⁹ modis numeraṫ. Distinguit eni innocēti⁹ 3⁹. primo in libro de officio misse pte 3a. capo. iij. pascha in quinq modos. secūdo iā dict⁹ versus in septē modos. ꝛ 3° mō nouē modi repti sunt. Scd̄s ē azim⁹. vñ diciṫ panis sine fermēto panis azim⁹ ab a qō ē sine. ꝛ zimos bm hugucōeꝫ. vel zima bm papiā: qō ē fermētū: quasi sine fermēto. i. pctō. ideo panis azim⁹ inocētiam sigt vñ pa coꝝ. v. paul⁹ dic. Expurgate vet⁹ fermētū vt sitis noua ɔspersio sicut estis azimi. Et hmōi panes comedebanṫ in dieb⁹ paschalib⁹ p̄sagiātes innocētiā xp̄i. vñ petr⁹ comestoris in aurora dicit. Azima mādanṫ septē comedēda dieb⁹.

Terti⁹ termin⁹ ē fermētū ꝙ leuare fac pastā ex sui corruptiōe. vñ ꝛ dictū est leuamētū. ꝛ dr̄ a ferueo es. q̄si feruētū: ꝛ pro pctō poniṫ. vñ paul⁹ pa coꝝ. v. c. Nō in fermēto veteri neq in fermento malicie ꝛ nequitie: sed in azimis sinceritatis ɔtra maliciā: ꝛ veritatis ɔ nequitiā. Quātū ad secundū articulū sunt tres ɔclones. Pria ē de eē accñm siue subō. Secūda de actione eoꝝ. Tertia de trāsmutatiōe circa ipsa. Prima ē ista. in sacmēto a xp̄o in pascha īstituto aliquod accñs siue subō censeṫ: sed nō oē. Ista ɔclo habet. 3. pticulas Prima dic ꝙ sacrm eucac fuit institutū die pasce id ē die iouis sancta: que erat luna. xiiij. in qua necesse erat occidi pascha. vt hr̄ leuiti. xxiij. Ex quo sequiṫ ꝙ in panib⁹ azimeis nō fermēti cōsecuit Luce eni. xxij. scriptū ē. venit aūt dies azimoꝝ i q̄ necesse erat occidi pascha. Et math. xxvi. venit prima dies azimoꝝ. Et marci. xiiij. prima aūt die azimoꝝ. Et pꝫ q2 sic preceptū erat Exo. xij. ꝛ deutero. xvi. ꝙ comederēt pascha cū azimis: ꝛ vt nō inueniret panis fermētat⁹ in domib⁹ eoꝝ: ētiam magis ɔgruit panis azim⁹ sacramēto q̄ fermēti: q2 designat puritatē. Et si dicaṫ ꝙ xp̄s diē azimorū preuenit: vt veritas figurā impleret. xiiij. luna quidā imolabaṫ agn⁹. Iō. xiiij. Luna mori debuit xp̄s ꝛ nō fec cenā die qua mortu⁹ ē igr̄ luna. xij cenā fecit: ꝛ. xiiij. mortu⁹ ē. añ aūt lunā. xiiij. erat panis fermētat⁹ nō azim⁹ in domib⁹. vñ cōcluditur in fermēto cōsecrasse. qō ꝛ Ioh. xiij. c. videṫ innuere ante diē pasche ꝛc. Ex quib⁹ cōcludūt greci tres ɔclones mirabiles. Prima ē ꝙ xp̄s in fermēto cōfecit. Secūda est ꝙ latini nō cōficiūt. ex quib⁹ duab⁹ 3am inferūt ꝙ ipsi soli cōficiūt: ꝛ ad tantā mentis insaniā p supbiā sunt prolapsi. vt h tria fateren. Primū ꝙ 3 primi euāgeliste in ista materia falsū dixerāt: q2 dicūt ɔ eos. ꝛ Iohes superueniēs ipsos redarguit bm ꝙ sequiṫ. ꝙ. 3. primi euāgeliste scō nō sūt locuti spū: qui falsū non seminat. ex quib⁹ 3m sequiṫ. ꝙ nouū testamētū nō est inuincibiṫ auctoritatis. ecce quō recte dic philosoph⁹ lio de celo ꝛ mūdo. ꝙ error paruus in principio mult⁹ est in fine. sed in hoc nō tenet cōuer: Sed ꝙ. xiiij. luna agnū comedit figuralē. ꝛ. xv. luna ipse vt ver⁹ agn⁹ extitit imolat⁹. Sic nēpe pcedit figura vt veritas sequaṫ. nec oportuit vt pceniret comedere agnū ante diē lege assignatum Et qō obijciṫ de iohāne. Añ diē festū pasche ꝛc. Et illud. xviij. eiusdē. Nō intrauerūt in p̄torium: vt nō ɔtaminarenṫ: sed comederēt pascha. dissoluit doc. deuo. d. xi. parte. ij. articulo. ij. q. i. Pasca inquit accipiṫ tripliciṫ. vno mō pascha cibus paschalis diciṫ: vt azima que per septē dies comedebaṫ a iudeis. Secūdo modo pascha dr̄ agn⁹ paschalis Luce. xxij. i qua necesse erat occidi pascha Tertio mō dr̄ pascha: agn⁹ ver⁹. ꝛ primo° accipitur in iohāne. Sic etiā recurrēdū est ad pm artim de acceptatione nouenaria pasche. Frat tñ rogeus bachonis anglic⁹ natione: religiōe minor ingenio mirabilis ꝛ sciā capacissim⁹ in maiori cōpēdio ad clemētē papā quartū altissime disputat reuoluēs tabulas theophili greci: gerlaudi aleāṫ ꝛ abbatis dyonisij romani. ex quib⁹ videṫ vt oñdit apparere ꝙ. xiij. luna fecit cenā. ꝛ. xiiij. mortuus est. Decertationē tñ hmōi materie sūmo pontifici derelinq̄t. Notādū tñ video q̄d sint clerici hui⁹ temporis ad talez notat ibi duos sui tpis fuisse ꝛ sciuisse oē scibile. Quoꝝ prim⁹ fuit Robtus grossi capitis salberienṡ presul. secūd⁹ frater adam de marisco ordis fratꝝ minoꝝ. credo ꝙ terti⁹ fuit ipse solū moderni de supbia erubescāt ꝛ se modicū sciāt scire dū cū priorib⁹ cōparanṫ. Finaliter notem⁹ cū btō anselmo in libello de fermēto ꝛ azimo. ꝙ siue ɔfectū sit de azimo vel fermento cōfectū ē. sed peccatū in hoc ē nō cōformari rōane ecclie: que mater ē oim fideliū. Sic eni tpe leonis pape ad heresim ebioniorū extinguēdā p̄ceptū est vt ɔficereṫ in fermēto. dicebāt eni cū euuan° deberi obseruari legalia ꝛ dicunṫ ab ebione eoꝝ auctore. sꝫ cessante heresi ad azimū eccla romana redijt: greca ex supbia noluit. Secūda ps ɔclusionis ē. ꝙ aliqō accidēs ē ibi sine subō: vt quātitas panis: nec illa q̄titas afficit corp⁹ xp̄i nec aerem. Et si dicaṫ quō ē possibile ex quo accñs nō habet esse nisi subi: ꝙ subm̄ nō sit et accñs remaneat. Tho. r̄ndet in p̄nti d. articulo po. q. pa soluēdo tertiū articlm questiūcule tertie. ꝙ inseparatiōe de⁹ dat sibi nouū eē. Sed cōtra: ex quo ei erat añ separationē extra cām sustinēre habebat esse: ꝛ non solū subiecti: sed in eē qō ē propriū accidentis.

Doctor soll'.dicit quolib°.q̄rto.q.xxxvi.ꝙ accidē
ti,vt possit ꝑ se esse daſ noua virt⁹quā pri⁹ nō ha
buit dū erat in subō.sed hoc nihil ē: q: illa v̄tus
nō est diuina ꝑ cēntiā cētū cit.oꝫ igiſ dare vnū
triū:aut qð sit subā:aut accn̄s:aut neutꝝ. Nō est
subā:q: tūc nō esset formaliſ in accidēte. nec ē ac
cidens:q: tūc oporteret etiā querere aliā v̄tutem
vt posset ꝑ se eē.nec 3m pōt dici vt sit neutrū:q̄a
oē qð est aut ē subā aut accn̄s. Ideo ad habēdū
istā partē cōclusiōis secūdā ⁊ 3am pono tres cō
clusiōes. Prima ē ꝙ accn̄s sub rōe accidētis nō
pōt eē sine subō. Ista pꝫ ex quid nois.oꝫ tn̄ itel
ligi vniformiſ.vt si accn̄s habitudine habitudie
habet subm̄:si actu actu. Secūda ꝯclō ē.ꝙ de
us pōt faceſ quodcūqꝫ accidēs absolutū sine sub
iecto.pꝫ q: ex quo ē absolutū absoluiſ.prio a ter
mino quē nō aspic̄:⁊ etiā a subō: qð nō includit
eēntialiſ. Ex quo sequiſ ꝙ de⁹ pōt facere colorē
sine q̄titate: ⁊ ille color casu posito esset visibilis
⁊ inuisibil':esset visibil' potētia remota : inuisibil'
propinq̄. Tertia ꝯclō.ꝙ nō pōt fieri accn̄s re
spectiuū sine subō:q: respect⁹ est habitudo inter
duo:vni⁹ vt termi:reliqui vt subi.⁊ ita sicut tolle
re terim ad quē respect⁹ ē tollere respectū:ita tol
lere subiectū cui⁹ ē respect⁹ est destruere respectū
nō q: accn̄s:sed q: respect⁹ ē respect⁹. Ex secūda
ꝯclone pꝫ defect⁹ Egidij de roma theore.xxxvi.
xxxvij.xxxviij.⁊ xxxix.ponētis solā q̄titatē eē et
posse eē in eucā sine subō:Sed om pꝫ ex p̄dictis
⁊ lꝫ quātitas sit ꝓpinquior subē in vna ierarchia
q̄ q̄litas:nō tn̄ ē simpl' pfectior: q: q̄litas ē ꝓpi
quior sbe i ierarchia nobiliori sic̄ lꝫ celū i necāte sit
ꝓpiq⁹ deo q̄ hō:tn̄ i rōe vite hō ē ꝓpiquior deo
q̄ celū.⁊ iō simpliciſ melior.ita ꝙ actuare est pfe
ctius q̄ recipere:⁊ actuare magis cōpetit q̄litati
ꝙ quātitati.ideo simpliciſ loquēdo pfectior qua
litas ē quātitate.hec ē cathena aurea gonfos seu
gonphos.quā cācellari⁹ parisien̄.in sūma sua.va
dam in agriꝫ vocat socraticā:q: amore socratis
iam defuncti fecit plato thimeū suū:i quo de hac
cathena pa fecit mētionē.vocāt secūdo platoni
cam ab auctore.vocāt tertij thimecā a collocuto
re.ibi eni vt patet thime⁹ loquēs inducaſ. Ex
tertia cōclōne pꝫ defect⁹ gaufredi pictauien̄.dicē
tis in q̄rta parte sūme sue in mā de eucā: nullū
accn̄s posse eē subm̄ accidētis.pꝫ manifte om:q:
albedo ē simil': ⁊ ei⁹ similitudo imediate ē funda
ta in albedine:ita ꝙ q̄titas est alba: ⁊ albedo ē i
mediate fundata in q̄titate:nec de⁹ potest faceſ
motū sine mobili.nec prēꝫ vt paſ ē: quin sit fili⁹
vt fili⁹.ita ꝙ nedū nullū accn̄s eē in alio nō ē ve
rum:imo etiā ad suū eē vnū rtm aliud req̄rit.

Secūda ꝯclō ē de actione accn̄m separoꝝ.⁊ est
hec. Accn̄a separa ad gn̄atione subē sic nō agunt
vt ad sensuatonē ⁊ realē opationem openſ. Ista
ꝯclō tres hꝫ pticlas. Prima ꝙ accn̄tia sepata n̄
agunt ad ꝓductionē subē.⁊ hoc pꝫ discurrēdo q̄
nō possunt eē causa total' subē seu principal'. tūc
eni eēnt pfectiora subā:q: causa equiuoca total'
aut principal' est nobilior suo effectu.nec pōt esse
causa p̄tial' respectu agētis primarij:ita ꝙ sit parſ
ei⁹:q: accn̄s nō ē ps hoc mō subē : nec causa in
strumētal' ita ꝙ agat in virtute subē:q: nihil agit
in virtute illi⁹qð nō ē.bn̄ tn̄ pōt esse dispō ad in
troductionē subē ꝓm modū loquēdi in secūdo d
aīa.apd ipsuꝫ pħꝫ.nec tn̄ tūc erit īstrumētū subē
q: ꝑ casuꝫ positū subā nō ē. Ex quo pꝫ defectus
tho.in p̄nti distin.arti.pº.q.i.in solutiōe princi
pali secūde questiūcule dicētis.ꝙ in actionib⁹ na
turalib⁹ forme subāles nō sunt proxīm ⁊ imedia
tuꝫ principiū actionū:sed agūt mediātib⁹ q̄litati
bus actiuis ⁊ passiuis tanq̄ ꝓprijs instrumētis
vt dr̄ secūdo de aīa.q: calor natural' ē quo aīa a
git: ⁊ ideo qualitates nō agūt virtute ꝓpria: sed
etiā virtute forme subāl':ideo coꝝ operatio non
solū termiaſ ad formā accidētale:ꝫ subāleꝫ.⁊ ꝑꝑ
hoc gn̄atio ē termin⁹ alteratiōis.⁊ iō inq̄t Tho.
ꝙ sicut accn̄tib⁹ separatis remanet idē esse ꝑ potē
tiā seu virtutē diuinam:ita remanet eadē v̄t⁹ q̄ pri
us.⁊ ideo inq̄t sic̄ antea:poterāt inutare ad for
mā subālē.ita ⁊ nūc. Et si arguaſ ꝯ eū q: nihil pt
agere vltra suā spēm. Rn̄det ibidē soluēdo scðꝫ
argum illi⁹ q̄stiūcule:ꝙ ꝓpria v̄tute nihil agit vl
tra suā speciē:ꝫ virtute alteri⁹ cui⁹ ē instrumētuꝫ
pōt agere vltra suā spēm:sicut serra agit ad for
maꝫ scāni.sed hoc in nostro proposito nihil ē. q̄a
dū dicaſ ꝙ accn̄a separata agūt ad ꝓductionē sub
stantie in virtute subē. Quero q̄d ē ħ virt⁹:⁊ in
quo fundaſ. Si dicaſ prio ꝙ in subā ⁊ ꝑ cam sub
stantia nō ē:igiſ accn̄s sepatū agit in virtute non
entis. Si secūdo dicaſ ꝙ illa virt⁹ ē in accidente
tūc nō poterit eē prīcim principale ꝓductiuū sub
stantie:cū oīs subā sit nobilior quocūqꝫ accidēte
Si 3º dicaſ ꝙ ista virt⁹ est hitudo accn̄tis separa
ti ad subām:hoc nihil est.q: ex q̄ hmōi subā ꝑ ca
sum nihil ē:nō pōt eē hitudo realis accn̄tis sepa
rati ad ipsaꝫ.vn̄ pꝫ ꝙ illud secūdi de aīa nō ē ad
ꝓpositū suū.q: calor nō ē principiū nisi alteratio
nis p̄cuie ad gn̄ationē:nec gn̄atio est termi⁹ al
teratiōis intrinsec⁹ sed extrīsec⁹ ⁊ alteri⁹ gn̄is.et
habet term priorē ꝓm gen⁹ proprio termio alte
ratiōis. Vn̄ vltra sequiſ ꝙ etiā accn̄s cōiūctū nō
est principiū gn̄onis subē sed alteratiōis p̄cuie.
vt pꝫ per cēm pħi iam adductū. ⁊ oꝫ ꝙ ipsemet
dicat subām esse imediatū principiū alicui⁹ acci
dentis:q: potētie aīe ꝓm eū fluūt ab eēntia aīe ⁊
sunt accidētia ꝓm eū. Iste furus arguit in eēntia
aīe causalitatē aliquā. Ex quo inferſ māifeste ꝙ
accidēs nō pōt eē pricipale priqm ꝓductiuū sub
stantie. Secūda pars pꝫ:q: quātitas hostie ꝑ
cipiſ: ⁊ color ei⁹ vr̄. Tertia ps cōclōnis etiaꝫ
q: operationē realē hn̄t:distinguēdo ꝯ vitalē:q:
q: calor sepat⁹ posset calorē in ligno ꝓducere in
q̄ nō pōt eē opatio vital' marie scisso. Tertia cō
clusio ē.⁊ si aliq̄ coꝝº accn̄tiū in eucā sit possibil'
vn̄ subā adueniat nō tn̄ q̄libet eucaam remouet
Hec ꝯclō.3.hꝫ pticulas. Prima dic̄ ꝙ aliq̄ coꝝº
accidētiū in eucaa ē possibil':ista pꝫ ad sensū:alba
ei pōt fieri nigra aut rubea aut eꝯ.ēt ħ accidētia
possunt teri:frangi: ⁊ digeri . et apparet hoc ex
quad glo.i.coꝝ.xiº.nutrimētū aūt ꝯuertiſ in sub
stātiā rei nutriēde.ꝫ q̄ cā ē h⁹ vt frāgi teri ⁊ dige
ri possint accidētia. Tho.in p̄nti d.arti.ij. in solu
tiōe p̄cipali 3e q̄stiūcule.dat cām q: eē subsistēs
qð ꝯuenit sepatis dimēsionib⁹ ē eiusdē rōnis et
ꝯforme illi eē qð pri⁹ subā hēbat:iō eē i q̄b⁹ di
mēsiōes existūt tolliſ eisdē passib⁹ quib⁹ tolleretſ
subā manēte: ⁊ iō eodē mō corrūpūſ accn̄a rema
nētia sic̄ pri⁹.manēte āt subā poterāt corrūpi et
rōne sui ⁊ rōne corrupte subē q̄ ei ꝯueāt ex pte q̄
litatū corrūpētiū:⁊ ex pte q̄titatis.q: vnaq̄qꝫ res
certa q̄titate ē defiata.sic q̄n̄ fit tāta corruptio in
q̄litate ꝙ nō remanēt subā panis si eꝫ corrūpeſ eu
caa. Ita q̄n̄ diuidiſ quātitas in tā paucas porcōes
ꝙ nō remaerēt subā panis si eēt: corrūpiſ eucaa.
Sꝫ istð nō vr̄ q: i accn̄tib⁹ separatis nō daſ nouū
eē:vt dictū ē i pa ꝯōe.iō illa ꝯformitas ad subāꝫ n̄
ē nisi n̄ in eē actu: ⁊ illa neº neq̄t eē cā resistētie ta
lis vt sic.vn̄ dic̄ doc.nr̄ ꝙ rō ēcorruptiōis accn̄ti
uꝫ:passiuꝫ ⁊ ꝓportiōatū ⁊ statutū dei ad ħ ē vt tā
diu sit ibi eucaa q̄diu sūt accn̄a q̄ afficerēt subām
panis als nō.nec ē q̄rēdū ħ nouū miraculū ꝫ an
tiquū. Et idē ē dicēð de q̄titate ꝙ nō q̄lr̄ raresa
ctiōe aut ꝯ dēpsatione fit noua q̄titas: vt voluit
gaudefred⁹ de fontib⁹ q̄lib°.xiº.q.iij.ꝯ quē mul
tis medijs ē argutū i ħ q̄rto ⁊ in pº.d.xvij. d aug
mēto caritatis.vn̄ vt pꝫ. Tertia ps ꝯōnis.ꝙ nō
q̄libet corrupº aut q̄litatis aut q̄titatis: arguit ħ
eucaam nō eē. Sꝫ 2a ps ꝯōnis dic̄ ꝙ i tali corru
ptiōe accn̄tiū aliq̄n̄ corrupº accidit ⁊ redit subā
sic̄ pꝫ ad sensuꝫ:ꝙ hostia pōt ꝯburi ⁊ aliq̄n̄ ex ea
gn̄anſ mite volātes. Queriſ igiſ causa. Innocē
ti⁹ 3⁹.de offiº misse pte 3a.caº.de fractiōe. prio se
expedit q: ē sūm⁹ pōtifex ⁊ dic̄:ꝙ subā panis re
dit:q: iā nō sūt spēs ꝯuētentes pani ꝯuerso: ⁊ ex
subā pais gn̄aſ tale aīal. Cōtra.aut q̄n̄ alið gn̄aſ
ex subā panis:tūc pº panis ē: ⁊ tūc ē panis ⁊ non
panis ⁊ sine eā: aut ante. ⁊ tūc adhuc erāt conue
niētia accn̄a ad afficiēð subāꝫ pais. igr̄ simul erat
subā panis ⁊ corp⁹ xp̄i. Aliſ dic̄ tho.in p̄nti d.ar
ticlo.ij.in solōne p̄cipali q̄rte q̄stiūcule. ꝙ mate
ria redit:nō q̄dē mā adnihilata:q: ē impossibile.
nec secūdo panis mā ꝯuersa i materiā corpis xp̄i
q: nō posset reuerti nisi mātia corpis xp̄i ꝯuerte
reſ in mātiā panis.igr̄ 3º mō de⁹ nouā materiaꝫ
creat. Cōtra istā opionem . aut redit illa mātia i
instāti quo gn̄aſ noua forma aut ante. Si añ tūc si
mul sūt corp⁹ xp̄i ⁊ illa mā.qð nō approbat cōis
scola. Si in instāti gn̄atiōis redit:frustra ē:q: agēs
nāle nō generat ꝓm eū nisi de mā q̄nta. Ideo aliſ
dic̄ tho.vbi.s̄. Et egidi⁹ theoe.xliiij.⁊.xlv ꝙ dim̄
siōes sepate hn̄t vim q̄titatis interiate.q̄ ē i ma
teria anteq̄ forma recipiat. Et ex his fit ꝯpōitū
ex mā ⁊ forma vel q̄si mā. Et addit doc.soll'.q̄liº.
octauo .q.xxxvi.ꝙ si ex talib⁹ dimēsionib⁹ gn̄eſ
v̄mis sine mā postea ex ptib⁹ nutriētib⁹ gn̄abiſ
mā. Cōtra.forma deteriata ad vnū pfectibile ali
ud nō pōt pficere:sicut nec albedo āgulū. forma
āt subāl' deteriata ē ad pficiēð māꝫ.igr̄ nō pt pfi
cere illā dimēsiōeꝫ:vt ex his fiat vnū. vn̄ aliſ dic̄
fraſ richar.i p̄nti d.arti.ij.q.ij.i solutōe p̄cipali.
ꝙ istis accn̄tib⁹ sepatis ꝯnectiſ ꝑ creationē possi
bilitas nō solū trāsmutabil' in formā: ꝫ ēt i māꝫ
ita ꝙ ia possibilitas mi⁹hꝫ de eē q̄ mā pa. Cōtra
ħ:q: tūc eēt aliq̄ ētitas iferior mā pa:qð ē ꝯ aug.
xijº.ꝯfessim.liº. His ipugn̄s opioib⁹ pōit opem
ꝓpriā doc.i vltiā.q.p̄ntis d.q̄ ē vt dictū ē iā ꝙ
q̄n̄ ille spēs nō sunt nate afficere subāꝫ pais aut
vini:si eēt tūc a solo deo auctore fit ibi noua sba
ita ꝙ ille spēs hn̄t pm sui nō eē:ꝫ nō hn̄t vltimū
sui eē.nec pōt iduci cōposita illa subā ab agente
creato. Quātū ad 3m p̄cipale sūt.3.diffi.iux.3.
ꝯōes ⁊c. Pa diffi.vtꝝ xp̄s cibauit se corpe suo
in cena. Dic̄ fraſ richar.d.xi.arti.iiij.q.i.ꝙ sic.alle
gās illū versū seu illos v̄sus. Rex sedet i cena:
turba cinct⁹ duodena.se tenet i manib⁹: se cibat
ipse cib⁹. Secūda diffi. Si hmōi spēs hn̄t viꝫ
nutritiuā:dico ꝙ nō ꝓm se: ꝫ ꝓm ꝙ redit subā.
vt dicit doc.ex statuto dei. Tertia diffi. Quid si
gn̄t ille tres ptes hostie.doc.deuo.rn̄det duob⁹ v̄
sib⁹p̄nti d.arti.3º.q.3a. Hostia diuidiſ i ptes.tincta
beatos plene:sicca notat viuos:seruata sepultos
tn̄ recessit vsus custodie sed sign̄ū remansit. Et sic
pꝫ ad q̄oneꝫ.ꝙ vꝫ sacr̄o i pascha in panib⁹azime
is nō fermēti ꝯfecto accn̄s sine subō remāsit.

Tūc ad argumēta. Ad pm om ꝙ alio mō ē ꝑ se
subā:q: positiue alioª accn̄s i ꝓpōito q: negatie
iō nō ꝯcludit. Ad secūð om ꝙ posteri⁹ aptitudi
naliſ sic̄ accn̄s pōt eē sine priori actualiſ. iō in di
cto pħi oꝫ ꝯpare actū actui: ⁊ potētiā poe:alio q̄n
nō valebit illud dictū eiº:ꝙ posteri⁹ eēntialiſ ne
q̄t eē sine priori. Ad 3m dicēdū ꝙ ē diffini° per
additamēta iō ⁊c. Ex ista d.sic̄ de p̄cedē.3.elic̄.⁊c.
Prima ꝯō,vere frāgiſ ħ sacr̄m ⁊ diuidiſ:nec ē fig
mētū. Dicit ꝯō ꝙ vere fit fractio ⁊ diuisio in isto sa
cramēto. Et pōiſ a priº d.vsqꝫ ad cam illð. Quid
autē ptes ille ⁊c. Secūda cōclusio ē. Papa ser
gi⁹ ptes hostie dat sinceri⁹: ⁊ nō dubie. Dicit cō
clusio ꝙ papa sergius dicit:quid sign̄t tres ptes
hostie. Et pōiſ ab illo loco. Quid āt ⁊c. vsqꝫ ad
illud cam. Indign⁹ ē ⁊c.vel post hoc queriſ ⁊c.

Tertia ꝯō ē.ħ sacrificiū istituiſ ⁊ idicaſ ad ma
gnū p̄miū. Dic̄ ꝯō.ꝙ ħ sacrificiū ē ad augmētuꝫ
boni ⁊ diminutionē mali si digne fit. Et pōiſ ab
illo cº. Indign⁹ ⁊c.vsqꝫ ad finē d.

Olet etiā q̄ri vtrū p̄raui sacerdotes ꝛc.

f Hic sig̃t.xiij.d.huiꝰ quarti.que ita hꝫ cōtinuari ad p̄cedētes. Nā postq̄ in .xi.d. egit mḡr de ipsamet cōfectiōe. ꝛ in.xij.d.de q̄rūdā ꝯsecutiōe. Nūc in hac.xiij.d.agit de celebrantiū auctorisatōe. Et hꝫ diuidi ista d°.in tres partes principales. In p̄ria deteriat q̄ p̄nt ꝯficere. In secūda maifestat qui p̄nt sumere. In 3ª palaꝫ donat heresim cognoscere. P̄ria in prin°. Secūda ibi. Sane dici pōt ꝙ a brutis aialibꝰ ꝛc. Terª ibi. Ne aūt ignores q̄d faciat hoiem hereticū ꝛc. Hec ē dio ꝛc. Circa quā talis mouet̃ ꝛc.

a N cōstitutōe dīna omēs ꝛ soli sacerdotes missaꝫ possint celebrare corpꝰ ꝛ sanguieꝫ cōsecrādo dn̄icū. Et ar̃ ꝙ nō tripliciter. P̄rio sic ꝙ nō ois.qd̄ fit a malo sac̄dote: ꝛ qd̄ benedicit maledr̃:ergo corpꝰ dn̄icū cōsac̄re nō vꝫ. Pꝫ ꝯña.q: corpꝰ dn̄icū nō ē maledictū a deo: sꝫ b idictissimū. Añs pꝫ pª.q.i.multi seculariū. vbi adducit̃ illd̄ malachie.ij°. Maledicā bn̄dictōibꝰ vestris.expōit̃ vno°.maledicā q̄cq̄d a vobis bn̄ dicit̃.ꝛ fit illa maledictio i malachia mal̃ sacerdotibꝰ. Secūdo° ar̃ sic.si ois sacerdos pōt cōficer̃ ergo ē eq̄ bonū audir̃ missā mali sa.dotis sic̄ bōi sꝫ h̄ ē falsuꝫ.igr̃ ꝛc. Maior pꝫ.q: vrꝰ misse principalit̃ ē in sac̄o euca°. Mior pꝫ ex iudicio oiꝫ. Tertio ar̃ ꝙ non solꝰ. laicꝰ pōt sumere corpꝰ dn̄icū.ergo p̄t cōsec̄re. Pꝫ añs.probat̃ ꝯña.q: maiꝰ ē ꝛ nobiliꝰ sumere q̄ ꝯsec̄re:cū ꝯsec̄tio ad sūptioneꝫ ordiet̃.ꝛ in talibꝰ sp̄ ea q̄ sūt ad finē sūt ipo fine miꝰ nobiª:ꝛ ita nō soli sacerdotes p̄nt cōficē

In oppom ar̃.ꝙ ois sacerdos p̄t celebrare. pª. q.pª.ꝙ q̄dē.§.de his. Sac̄oꝝ scītatē in puersis hoibꝰ siue q̄ intꝰ sūt:siue q̄ foris sūt ꝯstat īpollutā:atq̄ iuiolabilē p̄maēre.igr̃ ois sacerdos q̄tūcūq̄ malꝰ p̄t hr̄e p̄tātē sac̄oꝝ eandē: ꝛ hꝫ cuꝫ bono sacerdote. Secūdo auctoritate Aug. ad p̄meniani loquētis de scismaticis hereticis sicut i eis remāsit baptisma:sic ꝛ ordiatio itegra in p̄fesiōe fuerat viciū qd̄ in vnitate pacis est correptū. nō i sacris q̄ vbicūq̄ sunt ipsa adsunt. Tertio ꝓbat̃.ꝙ soli sacerdotes possint ꝛ celebrare ꝛ panē hūc dispēsare.d.lxxxxiij. Dyacones. Nō oꝫ dyacōes panē dare.i.corpꝰ dn̄i:ſm glo.igr̃ a forciori n° alij.

In ista.q.ad al̃.p̄ifoſiter ꝛc. Quo ad primuꝫ arti.termi sunt. Sacerdos Missa Sanguis.

Primꝰ igr̃ teriꝰ ē sacerdos.vn̄ sacerdos deriuatur tripl̄r.ꝛ ſm hoc dr̃ triplicit̃. Uno° dr̃ sac̄dos sacris donatꝰ.ꝛ isto mō dr̃ q̄libet ꝛ quelt̃ bn̄ viuens. Est eni hoc° sacerdos cōis gn̄is. vn̄ alexāder in doctrinali. Dāt duo bos impos cōpos custosq̄ sacerdos. Hoc° apud veteres: vt narrat titus liuiꝰ in tēplo veste erāt virgies que sacerdotes aut sacerdotisse dicebant̃. Et qui melius viuebat aut plus dici bn̄ viuere volebat:plꝰ sacerdos cup̄iebat appellari. Un̄ imperatores romāi hac de causa: vt pꝫ in Julio cesare nō tam imperatores q̄ sacerdotes affectabāt appellari. De hoc modo sacerdo cij scribit ꝛ sanctꝰ petrꝰ in sua ca prima secūdo ca°.loquēs cōi populo. Uos aūt genꝰ electum regale sacerdotiū gens sancta populꝰ acquisitionis. Secundo mō dicit̃ sacerdos quasi sacra dans. ꝛ isto modo occurrit sacerdotiū in lege veteri: vt narrat historia scolastica apud primo genitos. quibꝰ incūbebat dare benedictioneꝫ: ꝛ ex hinc tria accipiebāt mūera. bn̄dictionē patris. secūdo primatū inter fratres. tertio duplū i diuisione nibꝰ.ꝛ hoc modo dr̃ gen̄.xiiij. de melchisedech q̄ sem dicit̃ noe primogenito: dū ad bn̄dicēdū abraam: abrae occurreret. at vero melchisedech rex salem offerens panē ꝛ vinum: erat eni sacerdos di altissimi: bn̄dixit ei ꝛ ait. Benedictꝰ abraam deo excelso qui creauit celū ꝛ terrā. Et in lege veteri hoc mō fuerunt sacerdotes legales offerētes d͛o sacrificia. de quibꝰ dictū ē moyses ꝛ aaron in sacerdotibus eius. Tertio modo sacerdos dicit̃ quasi sacra docens. ꝛ hoc totū complectitur bonaꝫ vitam vt primi: principatū vt secundi. Tunc quisq̄ perfecte docet dum bene viuit. dicente seneca. in epistolis. longa via per precepta: breuis vero p̄ exempla. Hi sunt euāgelici sacerdotes sacris donati. sacra donantes: sacra docentes: in quibꝰ nil apparet feditatis aut in verbo aut opere. Secūdus terminus est missa. Missa dicit̃ ab emitēdo. missa dicitur ab inuittendo. missa dicit̃ ab admittendo. ꝛ ita missa dicit̃ tripliciat̃. Missa dicta ab emittēdo est missa cathecuminoꝝ. anteq̄ eniꝫ sacerdos sacra inciperet pulpitum aut amboneꝫ dyaconꝰ damās ascendebat. Exeant foras cathecumi. iō extra mittebant̃: vn̄ ꝛ dicta missa est. Est secūdo dicta missa: quasi īmissa: ꝛ tūc est missa sacroꝝ: cū agnꝰ verꝰ imolat̃: et ibi sūt postulationes obsecrationes ꝛ orōnes: q: intus venit de supiꝰ agnꝰ dei. Est 3° missa dicta. q. dimissa. sic ei dic̄ sacerdos. ite missa ē: qd̄ tripliciat̃ itelligit̃. primo ite q: offensa dimissa ē. secūdo ite missa ē: hoc ē quia obligatio hic plꝰ essendi dimissa est. tertio ite missa ē: missa nuncia ē sicut missus nūciꝰ. q. d. sac̄dos ite securi: nō plꝰ impedit̃ nuncia vr̄a ne ascendat ad patrē rogatura pro vobis dimissa ē. Est autē notādū ꝙ quilibet dꝫ eē cōtentꝰ in die vnaꝫ missam celebrare. Sūt aūt aliqui casus vt ter duo: i quibꝰ licitū est bis celebrare: sed nunq̄ sine congruitate magna: aut nc̄ate. In natiuitate aūt dn̄i ter quilibet p̄t celebrare. Et hi sex casus ex ter duobus compositi in his habentur versibus

Una dies missam tantūmodo postolat vnam.
Excipitur defunctꝰ certus cum peregino.
Infirmus ꝯincans: dn̄i natalis: ꝛ hospes.
Et mulier nubens: cū tempꝰ labitur illi.
Tres vult natalis: nisi binas cetera querunt.

Sed querit̃: quare in q̄libet missa: ite missa est nō dr̃. Rn̄det bonauēt̃a du° 3° lrali p̄ntis d. ꝙ si quelibꝫ missa corpꝰ dn̄i misticū respiciat: sicut pꝫ p̄ hostie triplicē p̄ticōeꝫ. tn̄ ſm istā triplicē p̄ticōneꝫ ꝯtingit missas tripliciter appropriari. quedā eni celebrant̃ sp̄alit̃ ad honorē scōꝝ: ꝛ q: ipsi in tuto sunt iā ꝛ sunt corā deo: iō in talibꝰ licētiat̃ pp̄lus ꝛ dr̃: ite missa ē: q̄si festiate ingredi in illā requieꝫ. Quedā sp̄alit̃ ad salutē viuoꝝ: ꝛ q: nō sumꝰ certi de salute nr̄a: iō debemꝰ ꝯti° solliciti eē ne p̄ nr̄aꝫ ignauiam misse efficatia euanescat. iō dr̃ i missa in fine Bn̄dicamꝰ dn̄o. ſm illud ꝓph̄e. Bn̄dicā dn̄m in oī t̄pe. Tertio quedā sp̄alit̃ ad requiē defunctoꝝ. ꝛ in illis dr̃ Requiescāt in pace. Tertiꝰ termiꝰ ē Sanguis: ex q̄ nobilissima orit̃ ꝯplexio. sūt aūt nouē cōplexiōes: vt dicit̃ ex galieno i lib° de ꝯplexionibꝰ. i. tres t̄narij ꝯplexionū. Un̄ prima ordiaª extat i q̄ vnū elemētū dn̄at̃. scd̄a in q̄ duo. 3ª suphabūdat in bōitate i vno. reliq̄ due octo faciūt. Dicit̃ aūt sanguis a suauitate: q: suaues sūt sanguinei ex se. ꝛ p̄t dici sanguis ꝙ in q̄t scotus. q. i. viij. d. pars corpis orgaīci: nō ꝙ aiet̃: q̄a humor ē: sꝫ q: corpꝰ orgāicū sine sanguie nō aiat̃. Et iō in sac̄o altaris q̄si principale q̄d rep̄ntat̃ p̄ se cū corpe: i q̄ tria sūt ordie quod. p̄rio sanguis secūdo corpꝰ aiatū. 3° diuitas. ꝛ pꝫ ꝙ p̄ō absoluta potuisset deꝰ facere suū sanguieꝫ p̄nteꝫ calici: lꝫ corpꝰ aut aia nō adeēnt. Rō aūt quare p̄ se ꝯsec̄tur nō aliꝰ humor triplex ē. prima sanguis nobilitas: nobilior ē eni reliq̄s hūoribꝰ. secūda q: de corpe xp̄i effluxit sanguis. 3ª q: sine sāguie aial n̄ viuit: aut aliq̄d loco sanguis. Et tn̄ de p̄rio arti.

Quātū ad scd̄ꝫ arti. sūt. 3. ꝯcl̄oes. Pª ē de dina actiōe in ꝯsec̄tiōe corpis dn̄ici. Scd̄a ꝯ° ē de potestate sacerdotū i ꝯsec̄tiōe corpis dn̄ici. Tertia ē de loco ꝛ t̄pe ꝯficiēdi corpꝰ dn̄icū. P̄ria igit̃ ē h̄. vꝫ. Sic dina actiōe corpꝰ ꝯsecrat̃ dn̄icū: vt nulla creata vrꝰ possit eē p̄icipal̃: sꝫ tn̄ dispositiua. Ista ꝯ° hꝫ 3. p̄ticulas. Pª dic̄ ꝙ dina actōe corpꝰ cōsec̄tur dn̄icū. ꝓbat̃. Nō mioris vtutis ē cōuertere aliq̄d i pex̄ns: q̄ nō p̄ex̄ns. sꝫ si pāis ꝯuertet̃ i aliq̄d nō p̄ex̄ns eēt ibi simpl̄r actō dina q̄ ꝓduceret̃ illd̄ nō p̄ex̄ns: igr̃ ꝛ mō. nōnd̄ tn̄ vt nōt. q. i. h̄ doctor nr̃ ꝙ sūt. 3. respectꝰ. Est eī respectꝰ ꝓducētis ad ꝓductū. ē 2° respectꝰ iducētis ad iductū. aut educētis ad eductū ſꝫ ꝙ sūt aliq̄ forme iducte ꝛ aliq̄ sūt educte. ē 3° respectꝰ agētis ad passū. i ꝓposito āt ista ꝯuersio i corpꝰ dn̄icū nō ē ꝓductio: q: iā corpꝰ dn̄i erat. nec ē 2° iductio aut eductio: q̄a vt sic ista ꝯuersio n̄ t̄miat̃ ad aliq̄d aut iductū aut eductū. Si āt ꝯuer° di actia ē respectꝰ oꝫ ꝙ sit 3° mō. ꝛ nō p̄t eē vt simpl̄r t̄miat̃ ad corpꝰ dn̄icū. g° oꝫ ꝙ corpꝰ dn̄icū sit h̄. q: si ē actio ſꝫ verā rōneꝫ actōis: vt dic̄ gilb̄tꝰ. oꝫ ꝙ habeat i qd̄ agat. ꝛ h̄ fit dū p̄nªm ꝓduc̄ i corpe dn̄ico ad sp̄ēs. n̄r ē tn̄ imaginādū: ꝙ de nouo deo adueiat tal̃ actō q̄ nō mutat̃. sꝫ dr̃ iō de nouo agē: q: de nouo corpꝰ dn̄icū talē hꝫ p̄ntiā. ꝛ si dicat̃ g° ē r̃spectꝰ iductōis qd̄ pꝰ negasti. dico ꝙ nō seq̄t̃ q: respectꝰ iductōis ad inductū t̄miat̃: h̄ āt ad passuꝫ i q̄ iductū iducit̃. ex q̄ iſert̃ ꝙ ꝓduc° nō ē actio loq̄ndo ꝓp̄e: q: actō sb̄ꝫ req̄rit nō ꝓduc° sꝫ teriꝫ. sꝫ maiꝰ dum ē si iduc° ē actio q: exigit subꝫ i q̄ iductū iducit̃. sꝫ dr̃et̃ ꝙ p° aspic̄ iductū qd̄ iducit̃ ex ꝯn̄ti id i qd̄ iducit̃ actio p° āt id i qd̄ agit ꝯspic̄ gilb̄to dn̄te actō ē ſꝫ quā i id qd̄ subicit̃ agē dicimur. Seq̄t̃ ꝙ loq̄ndo ꝓp̄e creare nō ē agē: q: creare dei nihil p̄supōit. sꝫ ē r̃lo nō real̃: q: ad creaturā nō hꝫ deꝰ r̃loneꝫ realē sꝫ ē rōis ita ꝙ creare p° dic̄ r̃loeꝫ rōis: sꝫ dim velle ꝯnotat: nō tn̄ absolute: sꝫ vt trāsit sup̄ ob̄m ex̄. Ex q̄ vltra seq̄t̃ ꝙ gn̄are nō ē agē nꝫ i dinis nꝫ i creaturis: nꝫ gn̄ari ē pati loq̄ndo sp̄ ꝓprie d̄ actione ꝛ passiōe. Et si ar̃ g° i dinis pr̃ nō ē prim filij q: r̃tiua sūt simil̃ natura. ꝛ sic vnū n̄ ē prim alteriꝰ pꝫ ꝙ nō vꝫ ꝯña. q: dato ꝙ sint simil̃ nā: tn̄ vnū ē priꝰ a° origie. vn̄ oēs catholici ꝯcedūt originē in diuis: nec tn̄ oēs dicūt p̄sonas p̄ absoluta ꝯstitui de h̄ li°. i°. d. xxviij. q. vlt̃. vn̄ dato ꝙ r̃tiua sint sil̃ nā: ꝛ vt sūt simil̃ vnū nō ē priꝰ a°. tn̄ alio° nō sūt simil̃. ꝛ hoc° vnū ē priꝰ alio. Ex q̄ seq̄t̃ vltra ꝙ r̃lones scd̄i mōi: de q̄bꝰ agit ph̄s in. v. mec°. nō fūdātur sup̄ agē ꝛ pati. vt dicat̃ ꝙ repiri neq̄ūt nisi vbi ē actio ꝛ pa°. qd̄ pꝫ t̃pl̃r. Tū p° q: q̄n r̃lones sunt actiōes nō sūt. i creaturis eī q̄n sor̃ gn̄at nō ē pr̃: sꝫ lōgo t̄pe pꝰ: q̄n hꝫ filiū. Tū 2° q: tc̄ nō eēt scd̄s modꝰ r̃tiuoꝝ: nisi vbi eēt actio ꝛ passio: qd̄ ē maifeste falsuꝫ. vt q̄n deꝰ ꝓduc̄ aiaꝫ rōaleꝫ: aut vnaꝫ singularē al̃s simplicē formā. Tū 3° q: repiūt̃ vbi nō p̄t eē actio aut pa°: vt i dinis. iō dꝫ glōri ph̄s ꝙ i istis creatis cōit̃ sūt dispōnes p̄uic ad r̃lones scd̄i mōi. Et si dicat̃ ꝙ i deo ē pō actia: ergo sibi cōpetit agē: q: cuiꝰ ē actꝰ eiꝰ ē ꝛ poª. in pri° de sōno ꝛ vigilia. Rn̄dēd ꝙ nō negat̃ deū posse agē ad extra dū passuꝫ aspic̄: ꝛ quin habeat potētiaꝫ actiuā isto mō. sed negat̃ oēm potentiā productiuam vt sic eē actiuā: q: memoria fecūda: qua pater ꝓducit filiꝫ ē potētia productiua: nō tn̄ actiua vt hic de actiua loquimur. Sꝫ diceret̃ ꝙ creatio passiua ē pa°: g° actiua ē actio. Dm ꝙ loq̄ndo ꝓprie respcū dei vt ē cā efficiēs i creat̃a nō ē nisi vna r̃lo q̄ p̄t dici creatio. si tn̄ creatō dicat illā r̃lonē ꝛ respc̄ꝫ ad nō eē p̄cedēs imediate q̄ ē respectꝰ rōis dicit̃ illd̄ ꝯnotū ꝛ hr̃ itētū: ꝛ noīe nouū respiat̃ ad designd̄ illā r̃lonē ad deū: sp̄ tn̄ dei ad creaturā nō ē real̃ r̃lo. Et si dicas ꝙ creat deꝰ realit̃ ergo deꝰ hꝫ creaturā realē: q̄ ē r̃lo ad creaturā. de h̄ dictū ē li°. i. d. xxx. ꝙ realit̃ creat h̄ ē dictu vā est ꝯpō ꝛ ꝓpō q̄ dic̄ dū creare: nō tn̄ ita realit̃ creat vt referat̃ ad creaturā r̃lone reali. Et ꝙ i deo nō sit ꝓpria: vr̃ cōfirmari ex dictis pictauini i li° sex principioꝝ. dicit̃ eni ibi ꝙ ois actio i motu firmatur. diuina aūt actio nō firmatur in motu.

Secūda ps pͥcipal' ɔclōnis dic̄. ꝙ nulla causa creata pōt eē cā pͥcipal' hui⁹ ɔuersiōis. probat̄ sic. q: ad talē cōuersionē oʒ habē in ptāte ɔuersiua: ⁊ terim ad quē ⁊ terim a q̄. ſʒ nulla creatura sic pōt hr̄e panē vt terim a q̄: nec corp⁹ dn̄i vt terminū ad quē. igr̄ ⁊c. Et si dicas ꝙ ptās ɔuersiua ɔpetit deo p aliqd qđ nō ē formalit̄ infinitū vt p diuinā volūtatē. tal' āt ptās pōt cōicari creature ꝙ aūt diuina volūtas nō sit formalit̄ infinita pʒ. tū pͥo q: hoc ē propͥū diuine eēntie. vt dicit damasce. i primo suaꝝ snīaꝝ illud exponēdo exod. 3°. Qui est misit me ad vos: totū eni in seipsa cōphendēs. hʒ eē velud quoddā pelag⁹ subē in infinitū. tū secūdo q: volūtas dina nō icludit in se diuias rōnes. tū 3° q: nō ē pͥcipiū pductiuū filij: ⁊ tn̄ eēt vt vr̄ si eēt infinita. Dicit doc. ꝙ ē itelligēda triplex īfinitas extēsiua. ⁊ forsā h nō ē i do psōe ei diuīe hoc° nō sunt īfinite sed tātū tres n° relatiōes ad intra: ⁊ forsan pfectōes simpliciť sūt finite numero: nec sunt infinite hoc°. Secūda īfinitas intēsiua formal' ⁊ fundamētalis: ⁊ hoc° ē infinita diuina eēntia formalit̄. ⁊ pp hoc a dam̄ dr̄ pelag⁹. Tertia infinitas ē itēsiua ⁊ formal': ſʒ nō fūdamētal'. ⁊ h suffic̄ vt nō possit volūtas diuia cōicari creat̄e. q: ⁊ si n̄ ē oīs pfectō forālit̄ ē tn̄ oīs p fec° idēptitate. ⁊ h suffic̄. Tertia ps dic̄: ꝙ creatū vt accidēs pōt eē cā dispositiua solū subē: nō tn̄ istrumētalis ad attigendū terim pͥcipalē gn̄ationis. vt voluit tho. pᵃ parte sū°. q. lxxvij. arti. vi. in solutōe pͥcipali arguēs sic. q: pl⁹ distat primū a 3° q̄ a secūdo. Nūc aūt ista tria sic se hn̄t eēntia: eē ⁊ pō. igr̄ plus differt eēntia a poᵃ: q̄ ab eē. ab eē aūt differt realit̄: igr̄ a poᵃ. ſʒ subā nō ē prinᵐ subē nisi mediāte poᵃ: ⁊ potētia ē accn̄s: igr̄ accidēs pōt eē cā instrumētal' ad attigēdū terim pͥcipalē gn̄atiōis. sed pʒ h argᵐ deficere. ⁊ q: eē n̄ differt ab eēntia realit̄: ⁊ q: potētia nō ē sp accn̄s vt patuit al's de intellectu ⁊ volūtate. Scđa ɔclo ē de ptāte sacerdotū in cōsecratione corpis dn̄i. Data ē pbr̄is ptās celebrādi nō alijs: nō tn̄ rite cūcti celebrāt. Ista ɔclo 3. hʒ ptes. Pͥa dic̄. Oēs sacerdotes hr̄e ptātē celebrādi. Et secūda ꝙ null⁹ alt⁹. Ambe probant̄ p illđ ex̄ de sumᵃ trini. ⁊ fi. catho. c. firmit̄ credim⁹. Hoc sacr̄m nemo pt cōficere nisi sacerdos qui rite fuerit ordīat⁹. ſʒ vn̄ hoc accepit eccia. Dico ꝙ ex Math. xxvi. h facite in meā ɔmemoratōnē. Dictū ē h aplis quib⁹ succedūt epi. ⁊ discipul' quib⁹ succedūt sacerdotes. sicut hr̄. đ. xxi. in nono. ⁊ pᵃ ad coꝝ. x. Panis quē frāgim⁹ nos: nōne cōicaᵒ dn̄i ē quē frāgim⁹ nos inquā' apl'i ⁊ discipuli. Si eni quilt̄ poꝝ frāgere: quare dr̄et apl's nos. Vn̄. 3. ɔditōes requirūt̄ in hoīe vt possit celebrare. Pͥa ꝙ sit sacerdos. Secūda ꝙ possit pferre vba. Tertia ꝙ hēat intētōeʒ debitā faciēdi qđ facit eccia. Ex primo dyacon⁹ nō pōt celebrare. Ex secūdo mut⁹ nō pōt. Ex 3° perpetuo furiosus. Ex quo pʒ ꝙ degradat⁹ pt absolute celebrare: si est sacerdos: nec pōt ei auferre eps caracterē. q: nō ē data ei ptās in ablatiōneʒ sic i ɔstructōnē. secūda coꝝ. vltio. nō dedit nobis de⁹ ptātē in destructionē ſʒ i edificationē. Et si obijciat̄: ꝙ degradat⁹ nō ē sacerdos: q: tradit̄ curie seculari. Dico ꝙ nō ēt cennale ordi hr̄e illud priuilegiū: q: est cocessuʒ ab imperatore: sed nō ordo. In h ēt iudex secl'aris ē mister iudicis ecciastici. q: tradit̄ ei a iudice ecciastico. Ex h ēt infert̄ ɔ mgr̄m in pn̄ti đ. ꝙ scismatici ⁊ hētici sacerdotes pn̄t ɔficē: dato adhuc ꝙ nō credāt eccia ɔficere solū ꝙ intēdāt facē qđ itcdit eccia. Seqt̄ vlti⁹ ꝙ āgeli nō pn̄t ɔficē: q: nō sūt sacerdotes: vbi paꝫ maxia excellētia hoīʒ. Dic̄ 3ᵃ ps ɔcl'ois. ꝙ n̄ oes rite celebrāt. Cū rōe culpe: vt dictū ē đ. ix. Cū 2° q: nō sūt ieiuni: vt dictū ē đ. viij. ⁊ h ē ipedimtū nature. Cū 3° rōne pene cāō°: vt excōicati maiori excōicatōe. degdati: irregl'ares: ifames: publici pctōres ⁊c. Cū roe defect⁹ nālis inq̄tū i illis ē sū data pena caᵃ. de qb⁹. xxv. đ. p totuʒ. ⁊ ex̄ đ cor° viciatis: ista sūt ex pte defect⁹ nat̄e. ex pte ornat⁹ sūt vestimēta. de ɔse. đ. pᵃ. vestimēta. Et sunt ter duo. Alba. Cingulū. Aict⁹. Maipul⁹. Orarium planeta. Pene āt faciēᵐ ɔᵐ iatis patēt i doctore iō has omitto. Tertia ɔ° ē de loco ⁊ tpe ɔficiēdi corp⁹ dn̄icū. ⁊ ē h. Loc⁹ cert⁹ ⁊ tps ɔgruū celebratōi adaptāt̄: nisi occurrat nē. as. h ɔ°. 3. hʒ pticl'as. Pᵃ dic̄ ꝙ loc⁹ deteriat̄ ad celebratōeʒ misse. de ɔse. đ. pᵃ. c. sic̄: nō alij. Sic nō alijs q̄ dn̄o ɔsectis locis. i. tabnacul'a pōtificibus delibutis missas cātare ac celebrare lʒ ⁊ c°. seqnti. Dic̄ tn̄ 3ᵃ ps ɔcl'onis. nisi occurrat nc̄tas: vt nauigātib⁹ ⁊ pigrenāub⁹ ⁊ sitib⁹. Et lʒ liceat hoī hr̄e oratoriuʒ vbi oret sine liceᵃ epi: nō tn̄ vbi celebret. de cōsec̄. đ. pᵃ. vnicuiq. Dʒ et eē calix debit⁹ vt aure⁹: argēte⁹: ad min⁹ stāne⁹ sub q° plūbe⁹: vt credo intelligit̄. Altare honestū cū toalijs vt pctica docet. Dic̄ 2ᵃ pars ɔcl'ois ꝙ ad celebrāđ reqrit̄ tps cōgruū: ⁊ h ē a pͥcipio diei vsq ad horā nonā regulant̄ ɔputādo pͥcipiū diei. nō ab illa hora in q̄ sol icipit ascēdere sup orizōtē nr̄ʒ. ſʒ ab iᵃ hora a q̄ radij solares illuiant aerē nr̄ʒ: siue emispium nr̄ʒ: qđ vocat̄ pͥciᵐ aurore. ⁊ icipit ɓm auctoreʒ in lib. de crepuscul'. qn̄ sol ē sub orizōte p decē et octo gđ⁹ q̄ꝝ ascēsus nō ɔtinet vltra spaciuʒ hore eq̄lis ⁊ quitā vni⁹ hore. vbi ē notāđ ꝙ due sunt hore. vt tāgit mgr̄ Jo. de sacro bosco i princiᵒ sui ɔpoti. Pͥa dr̄ eq̄lis ⁊ ē. xv. graduū circuli eqnoxialis supra orizōtē ascenᵒ. Ex quo infert̄ verbuʒ doctoris veꝝ q. l. xviij. grad⁹ faciūt horā ⁊ quitā eius partē. q: xv. grad⁹ sunt hora ⁊ ter quiq aut quinquies ter. xv. Ex quo sequitur intētum. Hora inequalis est spacium temporis in q̄ medietas signi oritur: ⁊ si vis habere ternarium cape horā ambabʒ ɔᵉᵐ. Et tantum de secundo articulo.

Quātū ad 3ᵐ articulū sunt tres diffi. Prima ē vtrū xp̄s ɓm ꝙ hō habuit aliquā ptāteʒ ad ɔficēdū plusq̄ reliq sacerdotes. dico ꝙ sic rōne meriti ⁊ rōne ppͥe excellētie. Scđa diffic̄l'. vtrū sacerdos mortu⁹ si suscitet̄: posset missaʒ celebrare. tn̄ det frāscis⁹ de marōis. viij. đ. ꝙ sic. ⁊ ꝙ libēti⁹ audiret missaʒ ei⁹ q̄ vni⁹ alteri⁹. Tertia diffi. vtꝝ si loc⁹ interdict⁹ sit a iudice celebrās ibi sit irregularis. Dic̄ richar. i pn̄ti đ. arti. iij. q. i. in solutiōe pͥcipali: ꝙ sic. ex̄ de cl'ico excōicato mīstrāte. c. postulasti. ⁊ p aliud caᵐ. ex̄ de excessib⁹ pla. tanta in glō. Doc. nr̄ dic̄ in ptē oppositam: quia neutꝝ illoruʒ capituloꝝ ē iuris expositiuū: nec ēt iuris posituī rn̄siᵐ: vt appareat talē sic celebrātē icurrere irregl'aritatē. Et sic pʒ ad. q. ꝙ vʒ cōstitutōe diuia oēs ⁊ soli sacerdotes missaʒ pn̄t celebrare. Tūc ad argumēta. Ad primū dr̄. ꝙ oʒ expōi textus malachie inquātū mali sūt: ⁊ bn̄dicūt mal' adulādo: q: sic malū faciūt ſʒ nō cōsecrāt inq̄tum mali: vt pʒ. Ad scđm dr̄ ꝙ q̄tū ad ɔsecrationē ɔsecrat mal⁹ sicut bon⁹: ſʒ sunt aᵃ ɔn̄ᵃ: ex qb⁹ meli⁹ est audire missaʒ boni sacerdotis q̄ mali. Ad 3ᵐ dicēdū ꝙ lʒ sumptio sit nobilior q̄ celebratio tn̄ voluit xp̄s sūptionē eē cōiorē q̄ celebrationē pp ordinatū pcessuʒ eccie. Ex ista đ. sic̄ de pcedē. tres eliciūt̄ ɔcl'o. ⁊c. Pᵃ ē. Sacerdotes mali vere cōficiūt: dato ꝙ sint praui: nec h inficiūt. Dicit ɔ° ꝙ mali sacerdotes vere cōficiūt corp⁹ xp̄i. Et pōit̄ a pͥcipio đ. vsq ad illū locū. Sane dici pt ⁊c. Scđa ɔ°. aīal brutū xp̄ʒ nō capit: nec ipsuʒ sapit: sic incorruptū. Dic̄ ɔ° ꝙ aīal brutū: vt mus nō accipit istud sacr̄m. Et pōit̄ ab illo ca⁹ Sane dici pt ⁊c. vsq ad illđ. c. Ne aūt ignores qđ faciat hoīeʒ. ⁊c. Tertia ɔ°. ē heretic⁹ q̄ verbi sacri: est maledic⁹ ex corde acri. Dic̄ ɔ° ꝙ hētic⁹ ē q̄ male intelligit ⁊ puerse q̄ oʒ bene intelligē ⁊ credē. Et ponit̄ ab illo. c. Ne āt ignores ⁊c. vsq ad finē đ.

p Ost hec de pnīa. Hic sigt̄. xiiij. đᵒ. hui⁹ q̄rti: q̄ ita cōtinuat̄ ad pcedētes. Nā post q̄ in. vijᵃ. đ. frōs hoīs ē venustata ex crismali vnctōe. Et i. viijᵃ. đ. cū quiq seqntib⁹ đ. panis est subā trāsubāta sacra ɔsecratiōe. Nūc 3° in pn̄ti đ. cū sequētib⁹ đ. que ad hāc ptinēt materiā vigor mētis repat̄ gemitus assumptōe. Et hʒ diuidi pn̄s materia primaria diōne in. 3. ptes pͥcipales. In pᵃ ondit qđ sit pnīa qdditatiue. In scđa q̄ minister agat ptātiue. In 3ᵃ qs sit effect⁹ eius susceptiōe. Pͥma in prī°. Secūda đ. xviij. ibi. h queri solet ⁊c. Tertia đ. xx. ibi. Sciendū ē ⁊c.

Prima rursus pticula in qua mgr̄ agit de pnīa ondēdo quid sit qditatiue: in tres ptes diuiditur ɓm ꝙ ipsaʒ māifestat tripliciter. Ab interiori pᵒ secūdo ab inferiori perquirēdo qualit̄ hec tria: cōtritio: ɔfessio: ⁊ satisfactio: sunt ptes pnīe. Tertio ab exteriori. s. ondendo qs est minister in sacram̄to pnīe. In prima ergo manifestat quid pnīa hʒ interi⁹. In secunda elucidat quid ei sit inferi⁹. In tertia datur. cat quis ministret ei exteri⁹. Prima i pͥcipio. Secūda đ. xvi. ibi. In pfectiōe auteʒ ⁊c. Tertia. đ. xvij. ibi. Hic orit̄ qđ ⁊c. Rursus prima pticula in qua mgr̄ manifestat quid pnīa hʒ iteri⁹: in tres ptes diuidit̄. In prima pādit pnīaʒ iterabilē. In secūda dicit pnīaʒ nō diuisibilē. In tertia cōcludit pnīaʒ cōpletā vtilē. Prima ē i pͥcipio. Secūda đ. xv. ibi. Et sic̄ pdictis ⁊c. Tertia ibi in fine. xv. đ. Ex pmissis pspicua fit notiᵃ ⁊c.

Prima rursus pticula que est pn̄s đᵒ. in qua magister pādit pnīam iterabilē: in tres ptes diuidit̄. In prima ponit̄ pnīe notificatio. In secūda additur exorti erroris occasio. In tertia sequit̄ auctoritatū determiatio. Prima in pͥcipio. Secunda ibi. His verbis ⁊c. Tertia ibi. His aliisq ⁊c. Et q: ɓm testimoniū aurelij aug. ad suū filiū: deo datum in libro de quātitate aīe iure equalitatē inēqlitati pponim⁹. Et in trib⁹ locis in primis trib⁹ libris sunt iuncte tres đ. adinuicē ⁊ simul expedite sicut p oēs libros. Tertia đᵒ. in tres ptes diuisa. ē. quoꝝ locoꝝ seu cui⁹ ternarij triplicis. Prim⁹ ternari⁹ ē. xiiij. xv. xvi. distictiōes. Secūd⁹ ternarius est. xxiij. xxiiij. ⁊. xxv. đ. Terti⁹ ternarius ē. xxxviij. xxxix. ⁊. xl. đ. Ideo accedat nūc pariformit̄. xv. đᵒ. in q̄ mgr̄ ondit pnīaʒ nō eē diuisibilē ibi. Et sic pdictis ⁊c. Et ista đ. in. 3. ptes diuidit̄. In pᵃ remouꝫ errorē dicēᵐ ꝙ pnīa de vno pctō sine alio vaʒ tē q̄n agit̄. In 2ᵃ errorē dicēᵐ ꝙ ⁊ si tūc nō valeat tn̄ vaʒ q̄n de pctō altero ɔterit̄. In 3ᵃ varias ponit auctates qb⁹ vitas inserit̄ atq cōstruit̄. Pᵃ i prīᵒ. Scđa ibi. Quibusđ tn̄ ⁊c. Terᵃ ibi. Satislar bitror ⁊c. Tūc veniat ⁊. xvi. đ. In pfectōe āt ⁊c. in q̄ mgr̄ elucidat qđ sit pnīe iferi⁹: deteriando q̄l'r cōtricio: ɔfessio: ⁊ satisfaᵒ: h tria se hēant ad pnīam ⁊ diuidit̄ i. 3. In pᵃ ondit qđ ad peitēdū vaʒ ɔtriᵒ. In 2ᵃ q̄lit̄ addi oʒ ɔfeᵒ. In 3ᵃ vba appōit̄ ⁊ satisfactio. Pᵃ i prīᵒ. Scđa ibi. Caueat ne duct⁹ vere cōᵃ ⁊c. Terᵃ ibi. Caueāt ⁊ ne pri⁹. Hec ē diō harū triū distin. in gn̄ali. Circa q̄s ⁊c.

v Trū sacrꝫ pnīe: satisfactōe: ⁊ restitutōe ɔpleat̄. Et arᵒ ꝙ n̄ triplici meᵒ. Pᵒ sic ondēdo ꝙ nullū ē sacrꝫ pnīe. sacrꝫ pnīe nō vʒ ad delēđ pcꝫ mortale. igr̄ satisfactōe n° restitutōe ɔplet̄. pʒ ɔᵃ q: iō dicūt satisfactionē iiūgi aut restōneʒ: vt p sacr̄m pnīe pctm̄ mortale idulgeat̄. aūs pʒ. q: tē oporteꝫ pnīaʒ eē eq magnū bonū: sic pcꝫ mōrle ē malū: qđ eē neqt. q: pnīa ē bonū finitū: pcꝫ vo mōrle ē malū ifinitū. pʒ p ās'el. lib. pᵒ. cur de⁹ hō caᵒ. xxi. ⁊ lib. ij. c. xiij. tātū malū ē pcꝫ q̄t⁹ ē ille in quē cōittit̄. i° ē ifinit⁹. q: tibi soli peccaui. 2ᵒ arᵒ hō offensus alꝫ reittit sine emēda laudabl'r offensaʒ offendēti. gᵒ ⁊ de⁹ oʒ dittere sine satisfactiōe. aūs pʒ. ad h ei ē mitiditas iteri⁹ q̄ nō sentit̄ paᵒ. ⁊ māsuetudo exti⁹ q̄ offēdēti nō ifert̄ nocumtū. pbat̄ ɔn̄ᵃ. q: oīs pfectio q̄ ē i creat̄a sine ipfectōe ē i deo forāl'r. ⁊ p eminentiā: vt i pᵒ lib. ē ondsum.

Secūda ps pclonis dic. q pnia ē virt⁹. ista pз ex his auībз: nec multū oз imorari. virt⁹ enim vt nos docuit phūs in scdo ethicoꝝ ē hit⁹ imediate erīis. put vtiqз sapiēs determiabit. Quis sapiēs id ē prudēs meli⁹ deteriaret q̄ pacienter sufferre qd̄ de⁹ intulit: q̄ gratanter sustinere qd̄ de⁹ vult: q̄ peccatū detestari. q̄ velle in se vindicare qd̄ se male egisse cognoscit. vn̄ recte dicit glosa sup illud Math. 3. Pniaз agite. prima virt⁹ ē per pniam pimere veterē hoiem. Dicit 3ª pars pclonis q est virt⁹ moraľ. Probat. Tū pmo qз nō ē theoᶜᵃ qз nō hз deū imediate p obō. tū secūdo qз ē iusticia. vn̄ sup illud. sacrificate sacrificiū iusticie. quid eni iusti⁹ q̄ vt suis quisqз pctis potius q̄ alienis irascat. seqз puniēs p pniam ⁊ satisfactioneз deo offerat. tū 3º Isido. Tūc iudiciū hō de se sumit qn̄ p dignā pniaз sua pua facta damnat. Scōa pclo ē de satisfactōe. ⁊ ē hec. Satisfactio interior sic oз eē meritoria vt exterior. nō de necessitate sз pgrue in caritate ipleat. Ista pclo tres hз pticlas Prima dic q satisfactio interior est meritoria. sic eni formale peccati est in volūtate: sic formale meriti. Satisfactio aūt interior aut ē fundata in velle: aut ē ipsa volitio. doctore diffiniēte satisfactioneз. q. i. xv. d. hoc tenēte in pmo articulo. Satisfactio inqt est redditio volūtaria equiualētis. alias indebiti. Ex quo infert q in intētōe ē pncipale iudiciū. secūdo infert q meritorie pōt qs magis mereri comedēdo q̄ ali⁹ abstinēdo. exᵐ pз ī xpo ⁊ iohāne baptista. 3º infert q paucū iudiᵐ de alio ē meli⁹ nisi ei ptineat. Secūda ps dicit q de necessitate nō tenet qs exteriorē satisfactionē in caritate īplere. hoc eni dr̄e q tenet ē quodam mō pctōres inducere in lapsuз: aut occasionē desperādi dū nesciūt si aut ipleuerīt iniūctū aut nō Ex quo pз q mi⁹ sobria ⁊ mi⁹ secura ē in ista mā opinio thōe. xv. d. hui⁹ quarti arti. pº. q. 3. in solōne pncipali 2ᵉ questiūcule. Et secūdo fris richardi de mediavilla eadē disti. arti. i. q. i. in solutione principali. ⁊ 3º docto. sollē. quolib. viij. q. xviijª. dicētiū. q pnia exterior debз siue satisfactio iplēri in caritate. pз oᵐ. Dico tn̄ q qui semel penitet vere ⁊ recipit satisfactionē pdignā sibi impositā ab eccīa claue nō errāte. quātūcūqз recidiuet nō tenebit nisi ad illā vnicā satisfactionē adiplendā ⁊ si impleat illā in caritate meli⁹ ē qз nō tm̄ soluit penaз: sed meret. Ideo tertia ps pclonis dic q cōgruēti⁹ est q in caritate ipleat. Tertia pclo ē de restitutōe ⁊ ē breuis p p̄senti. In fortune bonis nature ⁊ fame quis ad restitutionē obligatur Ista pclo tres hз ptes. Prima pbat de bonis fortune. Tū pmo auctāte augu. in epistola ad macedoniū. ⁊ ponit in lr̄a. q̄diu res pp quā pctm̄ ē: nō reddit sed reddi pōt: nō agit pnia: sed fingit Tū 2º. xiiij. q. vi. c. si res. Tū 3º. ex. xpi. Qui furatus fuerit hoieз et vēdiderit eū: puict⁹ noxe moriat: sз nō oз in hoc aspicere pfictū indiuisibilē sicut nec in pctractib⁹. sicut dic frat richardus li. q. 3º. d. xxxiij. arti. iij. q. iiij. Et doc. soll. quol. vi. q. xvj. imo psiderare oз latitudinē ƀm iudiᵐ bōi viri. vn̄ veꝝ ē q in mutui datiōe in quo pmitit vsura: oз seruare equalitatē simplicit in numero vel pōdere nisi in certis gradib⁹. Frat richar. xv d. quarti hui⁹. arti. v. q. v. modicū añ solutionē argu. pncipaliū. assignat rōneз: qз vsus pecunie ē ei⁹ psūptio: ergo cōcedēs eā mutuo psumit eam Contra obijcit p illud de ſboꝝ significatōe.

Erijt qui seminat. Et ē mō in. vi. lib. quarūdā rex vsus ppetuo separ a dn̄io. Sed pone: aliqs hз alienū: sed nescit cui⁹ pprie ē: aut reddere nō pt sine sumptib⁹ ⁊c. id qd̄ oз cui redder: dicit doctor pauperib⁹. Sed p man⁹ cui⁹: Dic tho. xv. d. q. v. primi arti. soluēdo 3ᵐ arguᵐ. q̄rte q̄stiūcule sicut de ipso innuit frat hugo de nouo castro. xv. d. q. v. artiᵒ. 2º. q. 3. in sol. primi casus. p man⁹ pfessoris sui: vel alicui⁹ fidel. doctor dicit p seipsuз cuз cōsilio boni viri. Secūda pars ē de bonis nature. pз. vi. q. i. Ex merito. deteriores sūt q vitam moresqз bonoꝝ corrūpūt: q̄ hi q subās alioꝝ p̄diaqз diripiūt. si ergo hi tenētur ⁊ illi. Sed nūqd pōt qs occidi p furto simplr̄: aliō nō intēdēs a iudice: vt nō teneat iudex ad intereē defuncti: Dic hic doc. q nō. Cui obuiat frat Johēs. de rodinthon. Nō eni ē verisimile totā humanā poliᵃᵐ ī isto errare. Et dū dicit Jo. sed subt. q nō habet ī biblia. Dic Jo. de rodinthō ex aduerᵒ qd̄ hr̄ Josue. vij. de achar. Cui secūdo iohī assentio: ⁊ pmᵐ iohēm in hoc passu secūdo dimitto. prim⁹ ē in 2º d. xvij. terti⁹ patebit. j. Tertia pars pclonis est de bonis fame: pз p aug. ad macedoᵐ epl'a scōa ⁊ ponit. xiij. q. vi. c. pº. Nō dimittit pctm̄: nisi restituat ablatū. si restitui pōt. Quo ad 3ᵐ arti. sunt. 3. difficultates. Si pnia sit virt⁹ gn̄al. dic doctor deuot⁹. d. xiiij. arti. pº. q. ij. q ē spālis: qa aspicit oᵐ sub rōne ppria. Secūda difficltas Utrō satisfactio exterior aliqd addat ad merituз satisfactioni interiori. dicēd q sic: inde ei veniūt aureole in actib⁹ exteriorib⁹. Tertia difficultas Utrū equalit quis obliget ad restitutionē bonoruз fortune: nature: ⁊ fame. Dico ƀm pond⁹ bōꝝ obligatio ē amplior. Ex quo pз ad qōnem. q vз sacramētū pnie: satisfactiōe. ⁊ restitutiōe iplet. Tūc ad argumēta. Ad primū dico q pctm̄ mortale nō ē formalit infinitū: sз obiectiue: ita actus meritori⁹. Ad scōm dicēd q nō ē simile: qз volūtas hoīs aliquādo iniusta ē: aliqn̄ indiscreta: aliqn̄ mutabil. volūtas dei ecōtra se hз vt patet.

Ad tertiū pз q nō valet. nō eni loqmur informatiue sз pplectiue. Ex istis trib⁹ disti. tres eliciūtur pclones de mēte mgr̄i. De. xiiij. d. hec elicitur pclo. Est iterabilis pnia ⁊ putilis ē in venia. Dicit pclo q advenia sacr̄m pnie ē iterabile. Et ponitur p totā. xiiij. d. Secūdā pclo ē. xv. d. ⁊ ē h̄ Nō diuidit pnia: sed pficit acrimonia. i. satisfactione. Dic pclo q pfessio nō oз dimidiari: ⁊ pficit satisfactiōe. Et ponit p totā. xv. disti. Tertia cōclusio ē est. xvi. d. ⁊ est hec. Pars pnie: satisfactio ⁊ pfessio ptritio pie. Dic pclo q hec tria: cōtritio: pfessio: ⁊ satisfactio: sunt ptes pnie. Et ponitur p totā. xvi. d.

Ic orit qō multiplex ⁊c. Hic signatur

h xvij. d. hui⁹ quarti: que ita hз ptinuari ad p̄cedētes. Nā postq̄ mgr̄ d. xiiij. ⁊. xv. manifestauit qd pnia hз interi⁹: ⁊ secūdo elucidauit quid ei sit exteri⁹ in d. xvi. Nūc in hac pn̄ti d. clarificat qs ministret ei exteri⁹. Et hз diuidi pn̄s d. in tres ptes pncipales ƀm tres pclones. In prima querit vtꝝ pfessio sit necessaria peccatori ad iustificationē. In secūda an cōfiteri corde sufficiat: vel sit necesse p plationē. In tertia cui ē necesse cōfiteri vel suā facere pfessionē. Prima ī pmº. Secūda ibi. Jā scōm qōnis articulū inspiciam⁹ ⁊c. Tertia ibi. Nūc priusq̄ premissis auctoritatibus ⁊c.

Trū annos discretiōis habēti ad iustifica

v tionē habēdā necesse sit pfiteri oīa pctā sua proprio sacerdoti. Et arguit q nō tripliciт. Primo sic. Cōfessio nō est ptēta in aliq̄ p̄cepto decalogi: ergo nō ē necessaria ad saluteз simplicit. Añs pз. qз decalog⁹ erat de lege nature adam⁹ obligabant in lege mosayca ad custodiendū decalogū: nō aūt erāt obligati ad faciendus pfessionē sacramētalē. Pз pña. qз decalog⁹ sufficiebat ad vitā eternā. Tū primo Math. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Tū secūdo Luce. xviij. Precepta nosti. Tum 3º. Luce. x. Hoc fac ⁊ viues. Secūdo arguit sic. Null⁹ obligat ad impossibile: igr̄ nō oīs hn̄s discretiōis ānos tenet ⁊c. Patet añs. Un̄ ieronim⁹ in epistola de explanatiōe fidei catholice ad damasuз papā qui dicit deū p̄cepisse impossibile anathema sit. Pз pña. qз mut⁹ nō pōt loqui. Tertio ar sic. nullus tenet mentiri. ergo nō oīs hn̄s discretōis annos tenet ⁊c. Patet pña. qз deo propicio sūt multi qui nō peccāt mortaliter per totū annū. mētirētur aūt si dicerēt se peccasse mortalit. Añs patз. quinimo tenet nō mētiri saltē pntiose. Oppositū. Ambrosi⁹ in libro de paradiso. nō potest quisq̄ iustificari a pctō nisi ante pctm̄ fuerit pfessus. Secūdo Aug. nemo dicat sibi occulte: ago penitētiā. nouit deus qз in corde ago: ⁊ sequit. ergo sine cā dictū ē: q̄ solueritis ī terra: soluta erunt in celo: ergo sine cā claues date sunt frustra mus ſbū xpi. Tertio idē sup illō locū ps. nō absorbeat me profundū: pute⁹ est profunditas iniquitatis: in quē si cecideris nō claudet sup te os suum si tu nō claudis os tuū. In ista qōe ⁊c. Quo ad primū articulū termī sunt Justificatio Anni discretionis Propri⁹ sacerdos. Prim⁹ termi⁹ est iustificatio. q̄uis de iusticia dictū sit libº. ijº. d. xxix. in scdo termio. ⁊ āpli⁹ lib. iii. d. xxxiij. termio primo. tamē de pn̄ti ē notandū q iustificatio ē q̄dā dispō in iustificato: que fit a iustificāte effectiue. sed a iusticia q ī pposito vocat caritas formaliter. Ex quo sequit q sunt. 3. iustificatōes iustificatio. Primo iustificātis effectiue: ⁊ ē de⁹ ƀm cognotatū ⁊ noiat actionē aut productionē formaliter. Secūdo iustificatio formal. ⁊ dr̄ a turonēsi fratre nichoᵒ boneti in suis p̄dicamētis: in p̄mento qualitatis act⁹ forme. nec differt vt quid dicā a forma realit. Sed p̄: qз pōt eē separata iusticia creata potētia diuina absoluta a quocūqз iusto: ⁊ tūc nō iustificabit: erit ergo sine actu formali: ergo nō sunt idē realit. Sic eni arguit phūs in. vij thopi. de eodē ⁊ diuerso. Tertio iustificatio que ē passio. iuxta phī dictū in. 3º. de aīa. Intelligere ē quoddā pati: sicut eni intelligim⁹ nō inquātū producim⁹ intellectionē: sз inquātū suscipim⁹: sic iustificamur inquātū iusticia informamur. Et notādū q hmōi iustificatio dr̄ triplicit. Primoº ad iusticiā p̄paratio. Secūdo iusticie. i. caritatis infusio Tertio iniusticia exercitatio. In primo artᵒ. in secūdo ptriᵒ. in 3º psecutio. Secūd⁹ termi⁹ ē anni discretiōis. glo. extra de peni. ⁊ remis. Omnis vtriusqз sexus. dicit sup illo ſbo. annos discretionis. i. cū ē doli capax: qd̄ citi⁹ fit in vno q̄ in alio vt videm⁹. Et hoc notat frater richar. in pn̄ti d. arti. ij. q. iiij. soluēdo sextū argumētū. Tertius termi⁹ ē ppri⁹ sacerdos. vn̄ notādū q propri⁹ sacerdos dr̄ triplicit: vt notat doc. deuo. in tertia pte pn̄tis d. arti. pº. q. ij. cōissime. cōiter. ⁊ proprie. Cōissime dr̄ ppri⁹ sacerdos qui p̄t cōfitentē absoluere: siue per ppriā auctēз: siue p cōmissioneз vel demādationē: vt sunt illi q priuilegiū habēt predicādi: ⁊ dū p̄dicāt audire pfessiōes. Cōit vero dicit ppri⁹ sacerdos oīs ille qui ex ppria auctoritate ⁊ officio tanq̄ prelat⁹ ordinari⁹ pōt absoluere: vt ep̄s. Proprie vero ppri⁹ sacerdos dr̄ qui admistrat sacra: ⁊ cui pmissa ē specialis cura ⁊ iste ē sacerdos prochialis. vn̄. j. dicit. q pfessi p̄uilegiatis debēt induci vt cōfiteant semel in āno suo pprio curato: ⁊ credit q tenent qn̄ curati sūt boni ⁊ idonei: ⁊ ab eis exigit cōfessio: qз hmōi p̄uilegiū datū est in fauorē ppl'i: ⁊ priuilegiat⁹ nō habet cōmissionē nisi in casu. s. quādo sacerdos nō est idone⁹: aut alia legitīa cā. Si eni inqt haberēt priuilegiati cōmissionē plenariā: idē eēt iudiciū sicut de ordiaᵒ. sicut pз de pniarijs dn̄i pape. Ad hāc sn̄iam adducūt moderni bullā martini q̄rti. missaз generali ⁊ puīcialib⁹ ord̄. fratꝝ minoꝝ: que incipit. Ad fruct⁹ vberes. sicut pridie vidi parisi⁹. ⁊ eis videt achilles: qз dr̄ in fine. volumus aūt q hi qui fratrib⁹ cōfitebunt eisdeз suis parrochialib⁹ presbiteris cōfiteri salteз semel in

anno:put gñale cõciliũ statuit:nihilomi⁹ teneantur ꝙ ꝗꝫ ijdẽ fratres eos ad hoc diligent̃ ⁊ efficaciter ſm datã a dño eis grãm exhortent̃. Ex q̃ tria inferũt. Primũ ꝙ statu^m generale p ꝓpriũ sacerdotẽ curatũ solũ intelligit. Scõm ꝙ parrochiani ad h̃ tenent̃ facere. Tertiũ ꝙ frẽs ad h̃ debẽt eos inducere. Credo tñ do^m io qð dr̃ cõit̃ distingue tpa ⁊ cõcordabis scripturas cũ supportatõe sñie meliorís. ꝙ dñs bonauẽtã fuit añ viẽnẽse ↄciliũ ĩ quo sunt edite clemẽtine:que septim⁹ liber nuncupant̃:quas iohẽs puplicauit. Sic ⁊ papa martin⁹ qui illã bullã edidit: ⁊ tpe i^o p̲riuilegiati potestatẽ solũ habebãt:de qua loquũt̃ papa marti⁹ ⁊ doc. deuot⁹. Sꝫ postmodũ discidio cõsurgẽte inter curatos ⁊ priuilegiatos satore id maloꝝ operãte:vt pꝫ in decretali. dudũ. ⁊ in decretali. Inter cũctas. quã edidit bñdict⁹. Et 3° in decretali Sup cathedram papa approbante cõcilio ad sedandã discordiã fratrũ ampliauit potẽtiã:si ꝓcedat̃ vt notat̃. ⁊ illud cõciliũ viẽnẽse tante fuit auctoritatis sicut lateranũ ↄciliũ:in quo fuit illa decretalis edita. Oĩs vtriusq3 sex⁹. Et vl^a ⁊ iura sequẽtia p̃cedẽtia declarãt. vñ pꝫ solutio ad illa q̃ ĩ ducunt̃. Et dũ dr̃ tñ ꝙ ↄciliũ gñale lateranũ per propriũ sacerdotẽ solũ intelligat curatũ:q2 dr̃ suis parrochialib⁹ p̃sbiteris nõ sequit̃:q2 etiã aliqñ ẽpõs in iure vocat̃ prochial' sacerdos:vñ ẽ fallatia ↄñtis est aĩal g^o hõ:parrochiali p̃sbitero:ergo curato. Assumptũ pꝫ ex iur̃. vñ epat⁹ qñq3 ꝑochia ⁊ ẽpõs p̲sbit̃ parrochial' appellat̃. extra de parrochijs ⁊ alienis parrochiãis. null⁹. ⁊ nona. q. ij. null⁹. ⁊. c. null⁹ primas. ⁊. c. vltio. Et frat̃ richarð de media villa in pñti ð. arti. 3°. q. ij. qui fuit amplia^m⁹ iurista alia omissa opione primã rationabilẽ dic̃:dicãt hij curati epĩs ꝙ ipsis cõfessi ð necessitate cõfiteri eisdẽ semel in anno tenent̃. sic ẽĩ curatũ martin⁹ intellexit ꝓpriũ sacerdotẽ:nõ audecent nõ deberẽt:si igr̃ ipsi cõmittere pñt:loco sui qð nõ negãt sed gloriant̃ plurimũ cur nõ possit cõmittere etiã eccia scã dei:aut ipse ẽpõs qð iã fecit. vt pꝫ ĩ decretali. sup cathedrã. mõ inibi obseruato:pabola hec ẽ nõ facti minoris sꝫ p̃sumptuosi hoĩs. sic in presbiteris scĩ adimpleat de⁹ vt ñ cogitet̃ nisi bo^m ouis ⁊ nõ lana ⁊ erit pax ĩ dieb⁹ nostris. Quãtũ ad secũð articulũ sũt tres ↄclões. Prima est ð ↄfessiõis institutõe. Secunda de ↄfessiõis iclusiõe. Tertia de ↄfessiõis p eccĩaꝫ explicatiõe. Prima ẽ hec. Nec lege moisi aut nature est a xp̃o cõfessio instituta. sed grẽ. Ista ↄclõ tres habet partes. Prima ps dicit ꝙ ↄfessio sacramẽtalis nõ fuit instituta in lege nature. Probat̃:tũc in statu inn ocẽtie fuisset hec obligatio. illud enĩ veruꝫ p̃cticũ qð est de lege nature loquendo ꝓprie:aut est notũ ex termis aut mãi^m seq̃ ex talib⁹ p̲ricipijs:cuiusmõi sũt sequẽtes ð necessitate ↄclões:sꝫ qñq3 lex nature extẽdat̃ ad ea q̃ sũt cõsona tali dictamĩ:intñ ꝙ statiꝫ notũ ẽ oĩb⁹ illud cõuenire illi legi. Ex quo ĩfert̃ defect⁹ grãni de iure nature loquẽtis in principio decretorum Humanũ gen⁹. volẽdo ꝙ illa q̃ sũt in lege ⁊ euã^o sunt de lege nature. nec valꝫ quorũdã excusatio dicẽtiũ ꝙ loqui nitit̃ particularit̃:pꝫ ꝙ nõ ẽ ad intentionẽ ei⁹:imo apud eũ illa singularis vꝫ vl'eꝫ q2 nec oĩa ibi cõtẽta sũt nota ex termis nec ex talib⁹ secũdo sequunt̃ necõ:nec 3° vera euident̃ cõsona talib⁹ principijs nec ↄclõnib⁹. vñ oꝫ si saluamus eũ dicere:ꝙ extẽdebat nomẽ iuris natural' ad ius positũ ab auctore nature:ↄ̃ ius positiuuꝫ aliũde positũ q̃ a cõditore. Et si quis obijciat p glo. geñ. 3. Adã vbi es. vox ẽ iquit increpãtis et ↄfessionẽ iqurẽtis. Et de aaron ⁊ filijs ei⁹ legit̃ Leuit̃. xvi. ꝙ debuerũt cõfiteri pctã filioꝝ israel. Dicẽdũ ꝙ adã peccatũ ꝓpriũ recognoscere deo debuit a quo abscondere nõ potuit:sed hoc deo nõ fecit:sed seipm excusauit in mulierẽ retorquẽdo. nõ tñ ↄcludit ꝙ faciẽda eẽt hoĩ ↄfessio. Ad secundũ dr̃ ꝙ in tota lege ista sacmẽtal' cõfessio nõ fiebat sꝫ in gñali quodã publice dicebat̃ peccauimus iniuste egim⁹:⁊ hmõi publica ↄfessio dispositio erat ad petẽdũ miam dei. Ex quo ĩfert̃ coꝝ^c ꝙ auctẽtes loquẽtes in antiq̃ testõ de ↄfessione sunt vocales nõ reales:vt ↄfessio publica daniel' aut alteri⁹. Et dato ꝙ sit notũ p naturã vt cõforme rationi eẽ iudicẽ maloꝝ ⁊ retributorẽ bonoꝝ nõ tñ ꝙ in tali mõ accũsare se debet delinquẽs maxime cũ ille iudex p se cũcta cognoscat: et quilibꝫ possit in se vindicare qð deliqt in se:nec rõnem hꝫ sufficiẽtẽ in se. vñ si c recurrat ad aliũ vt iudicem. cuiꝫ enĩ ↄmisit de⁹ vt sit mister ei⁹ in vindicãdo culpã quã cõmisit. Et sic patꝫ pria pars cõclusionis ꝙ nõ ẽ ↄfessio de lege nature. ⁊ secũda ꝙ nec de lege mosaica. Sed 3^a ps dicit ꝙ a xp̃o ẽ instituta confessio in lege grẽ. Quõ enĩ tã arduũ preceptũ eccĩa tradidisset:nisi ĩ diuino iure fundamẽtũ habuisset. vñ ⁊ anteq̃ ĥcq̃ eccĩa statuerit sancti dixerũt ↄfessionẽ obligare. Si enĩ illð ca^m allegat̃. extra de peni. ⁊ remis. pꝫ ꝙ illud ca^m ẽ innocẽtij tertij in ↄcilio lateranẽsi. Añ aũt illð tps p multos ãnos erat aug. plusq̃ p. lxxx. qui p̃dicat ↄfessionẽ valde necessariã. sicut in lib. suo de vera ⁊ falsa pnia apparet. nec facile iuenit canõista cõciliũ aut p̃ceptũ eccĩe:quo fuerit instituta ↄfessio vt mõ de ea loquimur. hãc tñ opionẽ iꝫ bartholome⁹ brixieñ. sup de pnia. ð. v. in principio. vbi multis iprobatis opionib⁹ suã subdit ipsam fuisse institutã a quodã ↄcilio eccĩe poti⁹ q̃ noui aut veteris testamẽti institutiõe. Sꝫ cũ reuerẽtia tuꝑe loquit̃:allegat q2 ita ẽ:sed vbi de h̃ nõ oñdit quasi theolog⁹ dr̃et hoc eẽ:sꝫ nõ probãs. etiaꝫ si hec opio esset vera papa nõ teneret̃ cõfiteri. dato ꝙ eẽt sup cõciliũ gñale. hãc abissuꝫ nõ itroeo p pñti. Et si dicat̃ vt dic̃ brixieñ. ꝙ nõ ex biblia

sed aliũde cõfessio ortũ hꝫ:greci inqt nõ cõfitent̃ Ar^m est de facto nõ de iure m̃tas laudabiles cõsuetudines omisert a recessu sedis apostolice:aut forsan nõ ita ẽ:mãdatũ enĩ aliũde fuisꝫ lr̃is sicut de suis alijs abusionib⁹:de quib⁹ nõ tacẽt latini vñ meli⁹ ẽ nos videre alti⁹. vñ ẽ istituta. An a x^o imediate:de quo dicat euã^m. aut secũdo ĩ aplĩca doctrina. Aut 3° dato p̃cepto vocalit̃ aplĩs ⁊ vocalit̃ ab eis ꝓmulgato. Primũ mag̃ ẽ tenẽdũ si solidũ habeat̃ fundamẽtũ. nõ illud Math. xvi. Tibi dabo claues. solũ ẽ ꝓmissio de datiõe futura. vñ si q̃d valeat illud ẽ Iohã. xx. ca^o. Accipite spm̃ sctm̃ quoꝝ remiseritis peccata remittunt̃ eis ⁊ quoꝝ retinueritis retẽta sunt. Ar̃ eniꝫ sic. Data ẽ ptãs aplĩs ⁊ in eis pbr̃is remittẽdi peccata ministerialit̃:sꝫ arbitrari in cã ignota nequeũt. ergo ẽ cã manifestãda: que manifestatio cõfessio ẽ. g^o ex hoc pctõres obligant̃ ad manifestãdũ vulnera peccatoꝝ. Sꝫ forsan q̃s dicet:veꝝ ẽ:institutũ ẽ sacramñtũ ↄfessiõis a xp̃o:si q̃s velit accipe:sicut extrema vnctio:nullũ tñ eoꝝ ẽ simplicit̃ necessariuꝫ ad salutẽ. Et dũ dr̃ sũt arbitri:veꝝ ẽ si quis vult se submittere:vt pꝫ ex cõmissiõe. dicit enĩ xp̃s affirmatiẽ. quoꝝ retinueritis pctã retẽta erũt:sꝫ negatiuã nõ ꝓtulit. quoꝝ nõ retinueritis pctã ⁊c. in q̃ notat̃ ꝙ in cõmissione nõ ẽ p̃cisio. Sꝫ ar̃ ↄ̃. nulli ↄmittit̃ ptãs iudiciaria nisi alicui imponat̃ necessitas cõmittẽdi se sibi:sꝫ aplĩs ↄmissa ẽ auctoritas iudiciaria. igr̃ pplĩs necessitas ↄmittẽdi se sibi. ⁊ pꝫ assumptũ. q2 null⁹ ẽ iudex alicui⁹ ĩ cuius ptãte ẽ iudicari ab illo vel nõ iudicari dicere tur ꝙ aplĩ habuerũt ptãtẽ arbitrariã si aliq̃s se eis ↄmitteret al's nõ:qð nõ hꝫ vn⁹ ali⁹ sciens ius sꝫ cõmissiõe carẽs. Sꝫ alit̃ ar̃. Om̃is pdẽs primã gratiã:tenet̃ illã q̃tũ in se ẽ repare v̇tute illi⁹ precepti. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo ⁊c. ⁊ v̇tute illi⁹ p̃cepti. Diliges teipsuꝫ. peccator amisit primã grãꝫ ⁊ põt illã recupare p istud sacrm̃ ab isto arbitro datũ. q2 istud ẽ institutũ vt remediũ efficax ad recuperãdã primã gratiã. ex illo v̇bo iohãnis. xx. Quoꝝ remiseritis. igr̃ ⁊c. ⁊ sic cõcludet̃ necessitas ↄfessiõis ex trib⁹. Ex illo Io. xx Quoꝝ remiseritis ⁊c. Secũdo ex illo. Diliges dñꝫ deũ tuũ ⁊c. Tertio ex illo Diliges teipꝫ. Sꝫ diceret q̃s. veꝝ ꝙ pdẽs primã grãm tenet̃ ad recuperãdã eã p hãc viã vel aliam:sed sunt alie vie possibiles. Sꝫ ĩ cõtrariũ dr̃et̃. Nulla via ẽ ita facilis vt ista:nulla eqꝫ certa vt ista:vt nõ solũ nõ oporteat attritõeꝫ hr̃e:sꝫ impedimẽtũ nõ ponere. magis autẽ cert⁹ ẽ quis ꝙ ĩpedimẽtũ nõ põit q̃ ꝙ attritõeꝫ hẽat maxime sufficiẽtẽ:⁊ tũc sicut hõ tet̃ eligẽ viã mag̃ facilẽ ad salutẽ ⁊ viã securiorẽ. alioqn seipꝫ expõerꝫ piculo ⁊ dr̃et̃ ↄtẽptor ista ẽ hm̃oi:ẽ enĩ facilima:ẽ ẽt certissima:igr̃ ex v̇bo xp̃i in ioh. xx. c. scõo dilectõe dei:⁊ tertio sui ipius ad hoc tenet̃. Si ista rõ cõcludat bñ quidẽ hic tñ hẽm⁹ ꝙ ẽ remediũ vtilissimũ cõmunitati ⁊ certissimũ:sicut dato ꝙ ĩ baptĩ^o f annis multi baptisati sint hoĩes:tñ baptism⁹ flumis dat⁹ fuit cõmunitati vt vtilis. Et si cõtendas ista verba nõ ostẽdere cõfessiõeꝫ tũc fuisse istitutã:nñq̃d scõm dicet̃ ꝙ. s. id p̃ceptũ habeat̃ ex verbis alicui⁹ aplĩ frat̃ alexãder de hal' id velle videt̃ in quarta pte sũme tractatu de ↄfessiõe ex illo v̇bo Iacobi. v. Cõfitemini alterutrũ peccata vr̃a. Sꝫ vñ hoc habuit bt̃s iacob⁹ cũ solũ eẽt ierosolimis ẽpõs:vt in tã mag^o totã obligaret eccĩaꝫ dei. nec ierosolimitana erat tũc pricipal' eccĩa. n^c romãi dicũt tẽ suspẽsaꝫ ptãteꝫ petri. nec põt dici ꝙ p̃ceptum dñi publicauit. ex mõ eniꝫ loquẽdi debebat oñdi:qð nõ pꝫ:sicut pꝫ per illud aplĩ. i. coꝝ. vij. qñ voluit publicare p̃ceptũ dñi:dicit:p̃cipio nõ ego sꝫ dñs qñ ãt vult facere ꝓpriã psuasionẽ dicit. ego non dñs. alioquin nõ esset manifestũ eccl'e illũ p̃conẽ vel nõ. quoꝝ neutrũ pꝫ in verbis iacobi:dic̃ eniꝫ Cõfitemini alterutꝝ: non inqt sacerdoti. ⁊ orate p inuicẽ:vbi null⁹ diceret eũ instituisse sacrm̃. vñ cõcludit̃ ex illis v̇bis nos instruxisse ad hũilitatẽ q2 cõfitemini alterutrũ pctã vr̃a: dicẽdo vos peccatores:⁊ ad supnã caritatẽ:⁊ orate pro inuicẽ. si nõ tenet̃ primũ nec scõm teneat̃. 3^m ꝙ oreten⁹ h̃ impauit aplĩs:⁊ aplĩ oreten⁹ narrauerũt ecclesie Sic eniꝫ Io. vltimo dr̃. Multa qð ⁊ a^a signa fecĩ Ihs:que nõ sunt scripta in libro h̃. Et ex̃ de celebra. mis. c. cũ marthe. Secũda ↄ^o ẽ de ↄfessionis inclusiõe. ⁊ ẽ hec. Confessio sic cadit sub p̃cepto vt cõfitens ⁊ cui ⁊ qualit̃ videat̃. Ista cõcl'o hꝫ tres particulas. Prima ẽ ꝙ in cõfessiõe oꝫ aspicere quis ẽ ↄfitẽs. dicit decretal':habẽs annos discretionis. Quis ẽ ille: qui scit discernere inter bonũ ⁊ malũ ↄ̃ legẽ dei:⁊ nõ solũ in malis ad q̃ natura est ꝓna:sed secũdo in bonis vt btã agnes cui⁹ infantia ↄputabat̃ in annis:sed erat senect⁹ mẽtis imensa. ⁊ 3° interrogat⁹ ordinate percipit q̃d ↄtra legẽ dei ⁊ q̃d nõ. sed si ↄfitet̃ q̃d querit̃ peccatũ mortale nõ veniale de necessario. ⁊ h̃ faciat diligẽti inuestigatõe quãta de aliquo arduo nec diuidat:vt vnũ dicat vni:reliquũ alteri: totũ vni ne sit ypocrita. Et nõ solũ peccatũ in se sꝫ circũstãtias criminis iuxta qð inqt aug. Cõsidera q̃litatẽ criminis. in loco:in tpe:in pseuerã^a: in varietate psone ⁊c. ⁊ maxime aggrauãtes aut trãsferẽtes in aliam speciẽ peccati. Secũda particula ẽ:cui cõfitebit̃. sacerdoti hñti auctoritatẽ.

Tertia pticula. Qualiter quo ad temp⁹: in periculo mortis vt p̃paret se ad mĩsericordiã dñ mare ascendit periculosum:dũ bellũ vult intrare: dũ p̃parat se ad eucha^am. ⁊ reliq̃ similia etiã qualit̃ q̃ ad se hũiliter veniẽdo. secũdo proponẽdo emendaꝫ. 3° se subijciẽdo eccl'e:nõ ꝙ sit de necessitate obligat⁹ ad capiẽdã penitẽtiã sibi iniũctã a sacerdote:sed pacient̃ sufferẽdi penã sibi infligẽdaꝫ a

I - 67

ARISTOTELES

Textus abbreviatus in cursum totius physices et metaphisicorum Aristotelis, a Thoma Bricot compilatus, cum quaestionibus Georgii Bruxellensis. Lugduni.-/Typ. eponima/.- 13 abril 1486.

232 hoj.- Fol.
L. gót.- 2 tam.- 2 col.- 51 y 73 lin.
Hain 3974
GW. 5542
R 21344

I - 70

ANDREAE, Johannes

Casus breves super Decretalibus et Clementinis. /Albiae.- Typ. Aeneae Sylvii: "De amoria remedio (H.183) c. 1480/
162 hoj.- Sin sign. ni fol.- 42.
L. rom.- 2 col.- 34 lin.
GW. 1723
Encuadernado con: MARTYROLOGIUN, quod et Viola sanctorum inscribitur. /Lugduni, Nicolaus Philippi et Marcus Reinhardi.-c.

R 21516

I - 71

GULIELMUS DE VORILLON

Super quattuor libros Sententiarum. Lugduni /Johannes Siber/ 21 agosto 1489
297 fol.- Fol.
L. gót.- 2 col.- 56 lin.

R. 2 1313

anno:ꝓut gñale cōciliū statuit:nihilomiꝰ tenean
tur ꝙ ꝗ idē fratres eos ad hoc diligent̄ ⁊ effica
citer ſm datā a dño eis grām exortent̄. Ex q̄ tria
inferūt. Primū ꝙ statutū generale p ꝓpriū sacer
dotē curatū solū intelligit. Scdm ꝙ parrochiani
ad h̄ tenent̄ facere. Terciū ꝙ frēs ad h̄ debēt eos
inducere. Credo tñ ddm id qd dr̄ coīt distingue
tpa ⁊ cōcordabis scripturas cū supportatōe snie
melioris. ꝙ dñs bonauētā fuit añ vienēse ꝯciliū
ī quo sunt edite clemētine:que septimꝰ liber nun
cupant̄:quas iohēs puplicauit. Sic ⁊ papa mar
tinꝰ qui illā bullā edidit:⁊ tpe i° priuilegiati po
testatē solū habebāt:de qua loquūt̄ papa martinꝰ
⁊ doc. deuotꝰ. Sꝫ postmodū discidio cōsurgēte
inter curatos ⁊ priuilegiatos fatore id maloꝝ o
perāte:vt pꝫ in decretali. dudū. ⁊ in decretali. In
ter cūctas. quā edidit bñdictꝰ. Et 3° in decretali
Sup cathedram papa approbante cōcilio ad se
dandā discordiā fratrū ampliauit potētiā:si ꝓce
dat̄ vt notat̄. ⁊ illud cōciliū vienēse tante fuit au
ctoritatis sicut lateranū ꝯciliū:in quo fuit illa de
cretalis edita. Oīs vtriusꝗ sexꝰ. Et vl° ⁊ iura se
quētia p̄cedētia declarāt. vñ pꝫ solutio ad illa q̄ i
ducunt̄. Et dū dr̄ tñ ꝙ ꝯciliū gñale lateranū per
propriū sacerdotē solū intelligat curatū:q2 dr̄ su
is parrochialibꝰ p̄sbiteris nō sequit̄:q2 etiā aliqñ
eps in iure vocat̄ prochial' sacerdos:vñ ē fallatia
ꝯñtis est aial g° hō:parrochiali p̄sbitero:ergo cu
rato. Assumptū pꝫ ex iur̄. vñ epatꝰ qñꝗ prochia
⁊ eps presbit̄ parrochial' appellat̄. extra de par
rochijs ⁊ alienis parrochiāis. nullꝰ. ⁊ nona. q. ij.
nullꝰ. ⁊. c. nullꝰ primas. ⁊. c. vltio. Et frat̄ richard
de media villa in p̄nti d̄. arti. 3°. q. ij. qui fuit am
pliamꝰ iurista alia omissa opione primā rationa
bilē dic:dicāt hij curati epis ꝙ ipsis cōfessi d̄ ne
cessitate cōfiteri eisdē semel in anno tenent̄. sic cū
curatū martinꝰ intellexit ꝓpriū sacerdotē:nō au
derent nō deberēt:si igr̄ ipsi cōmittere p̄nt:loco
sui qd nō negāt sed gloriant̄ plurimū cur nō pos
sit cōmittere etiā eccia scā dei:aut ipse eps qd iā
fecit. vt pꝫ i decretali. sup cathedrā. mō inibi ob
seruato:pabola hec ē nō facti minoris sꝫ p̄sump
tuosi hoīs. sic in presbiteris sctī adipleat deꝰ vt n̄
cogitet̄ nisi bom ouis ⁊ nō lana ⁊ erit pax i diebꝰ
nostris. Quātū ad secūd articulū sūt tres ꝯclo
nes. Prima est d̄ ꝯfessiōis institutōe. Secunda
de ꝯfessiōis iclusiōe. Tertia de ꝯfessiōis p eccias
explicatiōe. Prima ē hec. Nec lege moisi aut na
ture est a xpo cōfessio instituta. sed grē. Ista ꝯclo
tres habet partes. Prima ps dicit ꝙ ꝯfessio sa
cramētalis nō fuit instituta in lege nature. Pro
bat̄:tūc in statu innocētie fuisset hec obligatio. il
lud eñi veruꝫ p̄ceptū qd est de lege nature loquen
do ꝓprie:aut est notū ex termis aut māim seq ex
talibꝰ pricipijs:cuiusmōi sūt sequētes d̄ necessita
te ꝯclones:sꝫ qñꝗ lex nature extēdat̄ ad ea q̄ sūt
cōsona tali dictamī:intm̄ ꝙ statiꝫ notū ē oībꝰ il
lud cōuenire illi legi. Ex quo ifert̄ defectꝰ grani
de iure nature loquēns in principio decretorum
Humanū genꝰ. volēdo ꝙ illa q̄ sūt in lege ⁊ euā°
sunt de lege nature. nec valꝫ quorūdā excusatio
dicētiū ꝙ loqui nitit̄ particularit̄:pꝫ ꝙ nō ē ad i
tentionē eiꝰ:imo apud eū illa singularis vꝫ vl'eꝫ
q2 nec oīa ibi cōtēta sūt nota ex termis nec ex ta
libꝰ secūdo sequunt̄ neccō:nec 3° vera euident̄ cō
sona talibꝰ principijs nec ꝯclonibꝰ. vñ oꝫ si salua
mus eū dicere:ꝙ extēdebat nomē iuris natural'
ad ius positū ab auctore nature:ꝯ ius positiuuꝫ
aliūde positū q̄ a cōditore. Et si quis obijciat p
glo. gen. 3. Adā vbi es. vox ē iquit increpātis et
ꝯfessionē iqurētis. Et de aaron ⁊ filijs eiꝰ legit̄
Leuit̄. xvi. ꝙ debuerūt cōfiteri pctā filioꝝ israel.
Dicēdū ꝙ adā peccatū ꝓpriū recognoscere deo
debuit a quo abscondere nō potuit:sed hoc deo
nō fecit:sed seipm excusauit in mulierē retorquē
do. nō tñ ꝯcludit ꝙ faciēda eēt hoī ꝯfessio. Ad se
cundū dr̄ ꝙ in tota lege ista sacmētal' cōfessio nō
fiebat sꝫ in gñali quodā publice dicebat̄ peccaui
mus iniuste egimꝰ:⁊ hmōi publica ꝯfessio dispo
sitio erat ad petēdū miam dei. Ex quo ifert̄ coxe
ꝙ auctātes loquētes in antiq̄ testō de ꝯfessione
sunt vocales nō reales:vt ꝯfessio publica danict
aut alteriꝰ. Et dato ꝙ sit notū p naturā vt cōfor
me rationi eē iudicē maloꝝ ⁊ retributorē bonoꝝ
nō tñ ꝙ in tali mō accūre se debet delinquēs ma
xime cū ille iudex p se cūcta cognoscat:et quilibꝫ
possit in se vindicare qd deliqt in se:nec rōnem
hꝫ sufficiētē in se. vñ sic recurrat ad aliū vt iudi
cem. cuiꝫ eñi ꝯmisit deꝰ vt sit minister eiꝰ in vindi
cādo culpā quā cōmisit. Et sic patꝫ pria pars cō
clusionis ꝙ nō ē ꝯfessio de lege nature. ⁊ secūda
ꝙ nec de lege mosaica. Sed 3a ps dicit ꝙ a xpo
ē instituta confessio in lege grē. Quō eñi tā ardu
uꝫ preceptū eccia tradidisset:nisi i diuino iure fun
damētū habuisset. vñ ⁊ anteꝗ̄ qcꝗ̄ eccia statuerit
sancti dixerūt ꝯfessionē obligare. Si eñi illd cam
allegat̄. extra de peni. ⁊ remis. pꝫ ꝙ illud cam ē in
nocētij tertij in ꝯcilio lateranēsi. Añ aūt illd tps
p multos ānos erat aug. plusꝗ̄ p. lxxx. qui p̄dicat
ꝯfessionē valde necessariā. sicut in lib. suo de va
⁊ falsa pnia apparet. nec facile iuenit canōista cō
ciliū aut p̄ceptū eccie:quo fuerit instituta ꝯfessio
vt mō de ea loquimur. hāc tñ opioneꝫ tꝫ bartho
lomeꝰ brixieñ. sup de pnia. d̄. v. in principio. vbi
multis iprobatis opionibꝰ suā subdit ipsam fuis
se institutā a quodā ꝯcilio eccie potiꝰ q̄ noui aut
veteris testamēti institutiōe. Sꝫ cū reuerētia tur
pe loquit̄:allegat q2 ita ē:sed vbi de h̄ nō oñdit
quasi theologꝰ dr̄et hoc eē:sꝫ nō probās. etiaꝫ si
hec opio esset vera papa nō teneret̄ cōfiteri. da
to ꝙ eēt sup cōciliū gñale. hāc abissuꝫ nō itroeo
p p̄nti. Et si dicat̄ vt dic brixieñ. ꝙ nō ex biblia
sed aliūde cōfessio ortū hꝫ:greci inqt nō cōfitent̄
Arm est de facto nō de iure mltas laudabiles cō
suetudines omisert a recessu sedis apostolice:aut
forsan nō ita ē:mādatū eñi aliūde fuissꝫ lrīs sicut
de suis alijs abusionibꝰ:de quibꝰ nō tacēt latini
vñ meliꝰ ē nos videre altiꝰ. vñ ē istituta. An a xo
imediate:de quo dicat euām. aut secūdo i aplica
doctrina. Aut 3° dato p̄cepto vocalit̄ aplis ⁊ vo
calit̄ ab eis ꝓmulgato. Primū mag ē tenēdū si
solidū habeat̄ fundamētū. nō illud Math. xvi.
Tibi dabo claues. solū ē ꝓmissio de datiōe futu
ra. vñ si qd valeat illud ē Iohā. xx. ca°. Accipite
spm̄ sctm̄ quoꝝ remiseritis peccata remittunt̄ eis
⁊ quoꝝ retinueritis retēta sunt. Ar̄ eniꝫ sic. Data
ē ptās aplis ⁊ in eis pb̄ris remittēdi peccata mi
nisterialit̄:sꝫ arbitrari in cā ignota nequeūt. ergo
ē cā manifestāda:que manifestatio cōfessio ē. g°
ex hoc pctōres obligant̄ ad manifestādū vulnera
peccatoꝝ. Sꝫ forsan qs dicet:veꝝ ē:institutū ē sa
cramētū ꝯfessiōis a xpo:si qs velit accipe:sicut ex
trema vnctio:nullū tñ eoꝝ ē simplicit̄ necessariuꝫ
ad salutē. Et dū dr̄ sūt arbitri:veꝝ ē si quis vult
se submittere:vt pꝫ ex cōmissiōe. dicit eñi xps af
firmatie. quoꝝ retinueritis pctā retēta erūt:sꝫ ne
gatiuā nō ꝓtulit. quoꝝ nō retinueritis pctā ⁊c.
in q̄ notat̄ ꝙ in cōmissione nō ē p̄cisio. Sꝫ ar̄ ꝯ.
nulli ꝯmittit̄ ptās iudiciaria nisi alicui imponat̄
necessitas cōmittēdi se sibi:sꝫ aplis ꝯmissa ē au
ctoritas iudiciaria. igr̄ pplis necessitas ꝯmittēdi
se sibi. ⁊ pꝫ assumptū. q2 nullꝰ ē iudex alicuiꝰ i cu
ius ptāte ē iudicari ab illo vel nō iudicari dicere
tur ꝙ apl'i habuerūt ptātē arbitrariā si aliqs se ei
is ꝯmitteret als nō:qd nō hꝫ vnꝰ aliꝰ sciens ius
sꝫ cōmissiōe carēs. Sꝫ alit̄ ar̄. Oīs pdēs priāꝫ
gratiā:tenet̄ illā q̄tū in se ē repare v̄tute illiꝰ pre
cepti. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo ⁊c.
⁊ v̄tute illiꝰ p̄cepti. Diliges teipsuꝫ. peccator ami
sit primā grāꝫ ⁊ pōt illā recupare p istud sacrm
ab isto arbitro datū. q2 istud ē institutū vt reme
diū efficax ad recuperādā primā gratiā. ex illo v̄
bo iohānis. xx. Quoꝝ remiseritis. igr̄ ⁊c. ⁊ sic cō
cludet̄ necessitas ꝯfessiōis ex tribꝰ. Ex illo Io. xx
Quoꝝ remiseritis ⁊c. Secūdo ex illo. Diliges
dñꝫ deū tuū ⁊c. Tertio ex illo Diliges teipꝫ. Sꝫ
diceret qs. veꝝ ꝙ pdēs primā grām tenet̄ ad re
cuperādā eā p hāc viā vel aliam:sed sunt alie vie
possibiles. Sꝫ i cōtrariū dr̄et̄. Nulla via ē ita fa
cilis vt ista:nulla eqꝫ certa vt ista:vt nō solū nō
oporteat attritōeꝫ hr̄e:sꝫ impedimētū nō pone
re. magis autē certꝰ ē quis ꝙ īpedimētū nō pōit
q̄ ꝙ attritōeꝫ hēat maxime sufficiētē:⁊ tūc sicut
hō tēt eligē viā mag facilē ad salutē ⁊ viā securi
orē. alioqn seipꝫ expōeret piculo ⁊ dr̄et ꝯtēptor
ista ē hmōi:ē eī facilima:ē ēt certissima:igr̄ ex v̄
bo xpi in ioh. xx. c. scdo dilectōe dei:⁊ tertio sui
ipius ad hoc tenet̄. Si ista rō cōcludat bñ quidē
hic tñ hēmꝰ ꝙ ē remediū vtilissimū cōmunitati ⁊
certissimū:sicut dato ꝙ i baptiº f annis multi ba
ptisati sint hoīes:tñ baptismꝰ flumis datꝰ fuit cō
munitati vt vtilis. Et si cōtendas ista verba nō
ostēdere cōfessiōeꝫ tūc fuisse istitutā:nūqd scdm
dicet̄ ꝙ. s. id p̄ceptū habeat̄ ex verbis alicuiꝰ apl'i
frat̄ alexāder de hal' id velle videt̄ in quarta pte
sūme tractatu de ꝯfessiōe ex illo v̄bo Iacobi. v.
Cōfitemini alterutrū peccata vr̄a. Sꝫ vñ hoc ha
buit btūs iacobꝰ cū solū eēt ierosolimis eps:vt in
tā magª totā obligaret ecclīaꝫ dei. nec ierosoli
mitana erat tūc pricipal' eccl'ia. nc romāi dicūt tē
suspēsaꝫ ptāteꝫ petri. nec pōt dici ꝙ p̄ceptum dñi
publicauit. ex mō eniꝫ loquēdi debebat oñdi:qd
nō pꝫ:sicut pꝫ per illud apl'i. i. coꝝ. vij. qñ voluit
publicare p̄ceptū dñi:dicit:p̄cipio nō ego sꝫ dñs
qñ āt vult facere ꝓpriā p̄suasionē dicit. ego non
dñs. alioquin nō esset manifestū eccl'e illū p̄conē
vel nō. quoꝝ neutrū pꝫ in verbis iacobi:dic eniꝫ
Cōfitemini alterutꝝ:non inqt sacerdoti. ⁊ orate
ꝓ inuicē:vbi nullꝰ diceret eū instituisse sacrm. vñ
cōcludit̄ ex illis v̄bis nos instruxisse ad hūilitatē
q2 cōfitemini alterutrū pctā vr̄a:dicēdo vos pec
catores:⁊ ad supnā caritatē:⁊ orate pro inuicē. si
nō tenet̄ primū nec scdm teneat̄. 3m ꝙ oretenꝰ h̄
impauit aplis:⁊ apl'i oretenꝰ narrauerūt ecclesie
Sic eniꝫ Io. vltimo dr̄. Mlta qd ⁊ aª signa fec
Ihs:que nō sunt scripta in libro h̄. Et ex de cele
bra. mis. c. cū marthe. Secūda ꝯ° ē de ꝯfessio
nis inclusiōe. ⁊ ē hec. Confessio sic cadit sub p̄ce
pto vt cōfitens ⁊ cui ⁊ qualit̄ videat̄. Ista cōcl'o
hꝫ tres particulas. Prima ē ꝙ in cōfessiōe oꝫ a
spicere quis ē ꝯfitēs. dicit decretal':habēs annos
discretionis. Quis ē ille:qui scit discernere inter
bonū ⁊ malū ꝯ legē dei:⁊ nō solū in malis ad q̄
natura est ꝓna:sed secūdo in bonis vt btā agnes
cuiꝰ infantia ꝯputabat̄ in annis:sed erat senectꝰ
mētis imensa. ⁊ 3° interrogatꝰ ordinate percipit
qd ꝯtra legē dei ⁊ qd nō. sed si ꝯfitet̄ qd querit̄
peccatū mortale nō veniale de necessario. ⁊ h̄ fa
ciat diligēti inuestigatōe quāta de aliquo arduo
nec diuidat:vt vnū dicat vni:reliquū alteri:totū
vni ne sit ypocrita. Et nō solū peccatū in se sꝫ cir
cūstātias criminis iuxta qd inqt aug. Cōsidera q̄
litatē criminis. in loco:in tpe:in p̄seuerā:in va
rietate p̄sone ⁊c. ⁊ maxime aggrauātes aut trās
ferētes in aliam speciē peccati. Secūda parti
cula ē:cui cōfitebit̄. sacerdoti hñti auctoritatē.

Tertia p̄ticula. Qualiter quo ad tempꝰ:in peri
culo mortis vt p̄paret se ad misericordiā dū mare
ascendit periculosum:dū bellū vult intrare:dū p̄
parat se ad eucharistiam. ⁊ reliq̄ similia etiā qualit̄ q̄
ad se hūiliter veniēdo. secūdo proponēdo emen
daꝫ. 3° se subijciēdo eccl'ie:nō ꝙ sit de necessitate
obligatꝰ ad capiēdā penitētiā sibi iniūctā a sacer
dote:sed pacient̄ sufferēdi penā sibi infligēdaꝫ a

deo: hic aut in purgatorio. Tertia cōclō ē de cōfessiōis p eccīaʒ explicatiōe. ⁊ ē h̄. Quis: cui: qn̄ ↄfessio iplicat eccīa explicat. que hʒ tres particulas. Prima qs. incipit decretal. Oīs vtriusqꝫ sexꝰ. cū inqt ad annos discretiōis. hic inqt frat robertꝰ holcot ord. p̄dicatoꝝ in q̄rto suo: p loco est nō dʒ capi: oīs vtriusqꝫ sexꝰ ,p hermofrodius q̄ vtrūqꝫ sexū habēt: sʒ intelligi hʒ ⁊ distribui ,p viro ⁊ muliere ad ānos discretiōis adultū sigt mō p̄expōito. Sed que tenet cōfiteri referēdo ad eādem ptem ↄclōnis pp cōsimile principiū. dicit h̄ frat richar. arti. ij. q. iiij. i solutōe ad primū argm ꝙ pctā mortalia si habʒ ⁊ nō venialia. si nō habʒ mortalia tenet cōfiteri venialia: pp p̄ceptū eccīe. Tā dupꝫ: tā grossuʒ ē h̄ qd̄ dr ꝙ hoc nō intelligit doc. subt. q: arguit cū dr i iº decreto. Oīs vtriusqꝫ sexus ⁊c. oīa peccata: aut fit distributio ,p peccatis venialibꝰ ⁊ mortalibꝰ simul: ⁊ sic hn̄s mortalia tenet ↄfiteri venialia: si nō fit distributio ,p venialibꝰ nō tenet ea ↄfiteri: dato ꝙ nō habeat mortalia. vn̄ cōcludit doctor subti. ꝙ nullꝰ ex statuto eccīe tenet ↄfiteri venialia. Secūda ps ē cui. eccīa specificauit. ,ppo sacerdoti: qd̄ i primitiua eccīa fieri nō potuit ex discursu apostolico ad diuersas prouīcias. Et dʒ accipi ,ppriꝰ vt nō diuidit aut distinguit ↄ ↄcm. sic enī quilibʒ suū ,pprium haberet cōfessorē in zona vt dicat: imo multotiēs ↄtingit vnū subijci duobꝰ eque prio. vt pʒ in ciuitate aurelianen̄. in sctō paulo: in cuiꝰ eccīa sunt duo curati eque primi. Sed dʒ capi vt diuidit ,ppriꝰ ↄ alienū. ⁊ tūc aplicet distinº bonauēture de qua in pº arti. Tertia ps ↄclōis ē de qn̄. specificauit pascha: nō diē pasche. sic pʒ in decretali vn̄ si qs morꝰ ob reuerētiā xp̄i: q̄ cenam fecit die iouis: ⁊ corpꝰ suū sibi dedit ⁊ aplis: cōfiteret. et corpꝰ suū dn̄i. s. susciperet: nō crederē obligari ad sumēdū die pasche ex virtute decretal. pascha enī hic tēpꝰ nō diē significat. Sʒ querit si qs peccat mortalit vtꝝ teneat simplicit ↄfiteri habita opportunitate sacerdotis: ⁊ nō expectar pascha. Frater alexāder de hal de qn̄ ↄfessionis dicit ꝙ sic. Frat richar. hic arti. iij. q. vi. dicit ꝙ nō. nisi proposito ↄfitēdi in pascha. Doc. subti. hic tria notatōe dignima dicit. Primū ꝙ ante editā decretalē nullꝰ obligabat ad ↄfessionē nisi ad tempꝰ indeterīatū ante mortē. Secūdū pꝰ editā decretalē soluʒ ad semel in anno. Tertiū ꝙ nunꝙ dʒ hr̄e nolūtatem sed semp volūtatē cōfitēdi. Quātū ad 3m articulū sunt. 3. difficultates. Pria diffi. Qn̄ ↄfessio fuit instituta a xp̄o. Dicēdū die resurrectiōis ꝺ sero. sicut legit Joh. xx. Quoꝝ remiseritis pctā ⁊c. tenēdo primā. s. viā iuris diuini. de qua patuit in prima ↄclōne arti. ij. ⁊ pn̄te petro. iō mirꝝ nō ē id qd̄ dic Ambro. ꝺ petro. Lacrimas lego: satisfactionē nō lego: q: adhuc instituta nō erat. Scd̄a diffic. Si laico est faciēda ↄfessio. Dico ꝙ nō sacramētal: sed aliqn̄ ex hūilitate vt dicit iacobꝰ.

Tertia diffi. Si cōfessio ē faciēda p interpretē Tho. in pn̄ti ꝺ. arti. iiij. q. ij. soluēdo scdʒ argum questiūcule 3e dicit ꝙ sic. Frat Joh. nō e cōtentꝰ sic enī malignari possent ↄfessor ⁊ interpres ↄtra cōfitentē: ⁊ iste forꝰ ē secretissimꝰ. Thomas cātuariēn. etiā scripsit alexādro 3º. qd̄ fecerat veniā petens ābo thōe sancti: vnꝰ dicēs: reliquꝰ faciēs. tutius est tn̄ vtrūqꝫ negare ⁊ ↄfessione vti vt ea vtēdū est. Ex quo pʒ ad qōnē. ꝙ habēti ānos discretionis ad habēdā iustificatiōeʒ necesse ē saltē in proposito habere volūtatē oīa peccata mortalia proprio sacerdoti cōfiteri. Tūc ad argumēta. Ad primū dicēdū ꝙ cōfessio hʒ reduci ad primū p̄ceptū. s. ad honorē dei. nō tn̄ ē de lege nature: sicut honor dei: q: nō est nota exteris. Ad scd̄m dr: dato ꝙ mutꝰ nō loquat: hʒ signa. Ad tertium dicēdū ꝙ qui peccatū mortale nō hʒ nō tenetur ad ↄfessionē faciēdā. sed p scriptū videt ne eē faciēda cōfessio. dico ꝙ nō. lʒ tho. dicat oīm vbi. s̄ ⁊ aliꝰ tho. licet nō dixerit: fecit tn̄. Ex ista ꝺ. sicut de p̄cedētibꝰ sequunt. 3. ↄclōnes de mente mgr̄i

Prima ↄclō ē. Sola ↄtritio sepiꝰ sufficit vt sit remissio mali qd̄ efficit. Dic ↄclō ꝙ aliqn̄ remittit peccatū p solā cōtritionē. Et ponit a pricipio pn̄tis ꝺ. vsqꝫ ad illd̄. c. Jā scd̄m qōnis articli ⁊c.

Secūda cōclō. Pro tuo scelere dic deo gemitꝰ ⁊ noli funditꝰ viro abscōdere. Dicit ↄclō ꝙ ↄfessio ē faciēda deo ⁊ hoī. Et ponit ab illo. c. Jam scd̄m ⁊c. vsqꝫ ad illud. c. Nūc priusꝙ p̄missis ⁊c.

Tertia ↄclō. Sacerdotibꝰ fit ↄfessio. sic opinio inest pluribꝰ. Dicit ↄclō ꝙ sacerdotibꝰ faciēda est ↄfessio: vt cōis opio dicit. Et ponit ab illo capº. Nūc ⁊c. vsqꝫ ad finē ꝺ.

h Ic solet queri si peccatū iā oīno dimissum est ⁊c. Hic signat. xviij. ꝺ. huiꝰ quarti. que ita cōtinuat ad p̄cedētes. Nā postꝙ distinctiōe. xiiij. ōn̄suʒ ē quid sit pnīa q̄ditatiue. Nūc in ista ꝺ. ōn̄dit mgr̄ q̄ minister agat ptātiue agendo de clauibꝰ. Et hʒ diuidi in. 3. ptes pricipales In pª ptās clauis in se anotat. In 2ª qd̄ sit macula mētis declarat. In 3ª ad suscipiētē clauis cōparat. Prima in pricipio. Secūda ibi. Hic querit qd̄ sit illa macula. Tertia in ꝺ. xix. seu sequenti ibi. Postꝙ ōn̄suʒ est qd̄ sint ⁊c. Rursus pria pticula in q̄ ptās in se anotat. in tres ptes diuidit. In prima si sacerdos peccatū remittit longe inq̄rit. In secūda ꝙ penā dimittit clare ōn̄dit. In tertia anathema mittit ⁊ modꝰ ponit. Prima in pricipio. Secūda ibi. Ligant qꝫ ⁊c. Tertia ibi. Est ⁊ aliꝰ modꝰ ligandi ⁊ soluēdi ⁊c. Hec ē diō ⁊c.

a N in die parasceuet clauis ptās sacerdotibus sit tradita ad regnū celi reserādū aut ,ppter tpalē penā. Et ar triplicit. Prio ꝙ nō pp tpalē penā: q: aut ad remouēdū eaʒ: aut secūdo ad infligēdū eā, aut 3º ad vtrūqꝫ. nō primū q: tūc sacerdotes possent liberare cōfitētes p frequētes absolutiōes a quacūqꝫ pena pctō debita qd̄ nō vr̄ q: nō sunt dimissores sed deꝰ: sed soluʒ sunt remissores. nec pp scd̄m: q: tūc ↄfitētes eēnt obligati ad capiendū pnīaʒ ab eis iposita: qd̄ nō videt qn̄ dat ↄ volūtatē superioris. s. claue errante: ex q̄ infert ꝙ nō pp vtrūqꝫ. Secūdo ar ꝙ n̄ ad referādū regnū. peccato mortali ⁊ pēa eterna regnū celi claudit: ergo claues nō referāt regnuʒ celi. Assumptū pʒ prio de pctō. Esaie. xxvi. Tollat impius ne videat glaʒ dei. de pena eterna mathei. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. Patʒ ↄn̄a q: s̄m mgr̄ʒ hec duo soli deo ↄpetūt. Tertio ar ꝙ hec ptās nō ē tradita sacedrotibus in pasceua vna clauis ē scīe: igr̄ claues sacerdotibꝰ nō sūt tradite: ⁊ ita nec apostol aut discipulis in parasceua Ans pʒ. ita enī loquūt magistri ⁊ doctores: ꝙ est vna clauis cognitiōis reliqua diffinitōis. Pʒ cōsequētia. q: qui insciēs capit sacerdotiū insciens ad domū reuertit. eēt aūt ipossibile ꝙ haberet habitū sciētie ⁊ ipsuʒ lateret s̄m pℏm in fine secūdi posterioꝝ. Oppom Math. xvi. ,pmittit petro ⁊ sacerdotibꝰ: tibi dabo claues regni celoꝝ. ⁊ Jo. xx. illud ,pmissuʒ implet xp̄o dicēte. quoꝝ remiseritis ⁊c. In ista qōne ad ar. pari formit ⁊c.

Quo ad primū articulū termi sunt Parasceua. Clauis Regnū celi. Primꝰ igr̄ termiꝰ ē parasceua. vn̄ notādū ꝙ ista tria differūt pasceua. parasceue. parasiue: seu parassiue. Parasceua enī dicit dies iouis sctā. in qua sunt iussi discipuli vt suo dn̄o pararēt pascha. i. agnū paschalē iuxta ritū legis. ⁊ hoc mō pōt accipi triplicit. vnoº vt totū sit latim: ⁊ sit ↄpōitū nomē ex hoc v̄bo paro paras ⁊ esca-esce. ⁊ tūc deberet. s. interponi vt diceretur parasceua: sed sincopa abstulit: quō iā acceptū ē Alio mō seu secūdo mō vt sit cōpositū ex prima pte greca: ⁊ secūda latina: vt sit sensus iuxta cenā a para qd̄ est iuxta: ⁊ cena q̄si iuxta cenā. Fecit enī filiꝰ dei cenā cū discipul suis de agno bruto ⁊ figurali. sed in crastinū deꝰ pat sibi fecit cenā de filio suo agno. s. qui tol. p. mun. ⁊ iō fuit cena iuxta cenā: q: nō fuit dies mediꝰ sʒ sola nox. Tertio p̄t dici pasceua vt secūda pars sit greca: prima latia vt dicat a paro ras. ⁊ coynos: vt dic frater rogeꝰ bachonis ad clemētē papā q̄rtū. et ē idē ꝙ ↄc. iō dr cena cōis quā edidit xp̄s cū discipul suis. vnd̄ deberet dici ex arte coynomia: vbi dr cinomia et ciuites ⁊c. si capit ibi pro musca cōi. Parasceue aūt dr dies veneris sctā imediate sequēs pasceuā et expōit triplicit. Primo vt sit totū grecuʒ: et interpretat paraº escax: q: in die veneris iudei parabāt cibaria pro die sabbati: q: die sabbati nō licebat. et dʒ scribi v et ,pferri nō v. Secūdo expōitur vt sit totū latinū: et tūc p epēthesim interpōitur e post s. pp sonū: vt pʒ i proferēdo. et dr tūc a paro ras. verbo: et seuꝰua. uuʒ. q̄si paratio seua. i. crudet: qn̄ impij iudei quasi placātes altim obtulerūt deo patri i mortē filiū suū inocentē. Tertio exponit vt dicat ꝙ v ,p n ponit: q: tūc celū ē apertuʒ: ⁊ clausus infernꝰ: qd̄ ōn̄dūt hec littere v et n. v aperit superiꝰ: sed claudit inferiꝰ. euerso mō n claudit superiꝰ: et aperit iferiꝰ: qn̄ xp̄s protulit cōsūmatū est. Et que est hec mutatio nisi dettere excelsi. et tūc dr parasceue a para qd̄ ē iuxta. ⁊ schenon vmbra. primo q: iuxta vmbrā viuiꝰ xp̄i. Secūdo q: vmbra xp̄i s̄m dispōneʒ solis illū latroneʒ tetigit q̄ dn̄m cōfessus ē. Tertio q: sol p totā terrā vmbrā fec moriēte altissimo. Parasiue seu parassiue extat dies sabbati: in q̄ nō sinebat apd̄ iudeos opari. Et exponit triplicit de xp̄o. Prio qui relictꝰ ē et dimissus quiete in sepulchro: ⁊ tūc a verbo sino sinis descēdit. Secūdo dr parasine q: mulieres nō parauerūt ornamēta ,p corpore dn̄ico nisi in die veneris. et hocº dr q̄si sine paratione. Tertioº dr parassine: q: tūc aīa xp̄i sinū inferni parabat destruere: ⁊ tūc a sinu descēdit. parasceua pc ē declinatiōis. q: pª dies ē tridui. parasceue et parasciue declinant more greci grecū notātes et hebreū: vt duos alios dies tridui.

Secūdꝰ termiꝰ ē clauis: a claudēdo et trāslatū est hoc noīe in proposito ex corpalibꝰ ad spūaª clauis enī obstacula remouet. Est āt vt inqt doctor deuotꝰ in pn̄ti ꝺ arti pº. q. i. triplex īpedimētuʒ īgrediēdi regnū dei. ideo triplex ē clauis: vt īpedimētū tollat dn̄s s̄ʒ dignitatē et gradū. Primū impemētū est pctm̄ mortale ↄmissuʒ: et ē debitū eterni supplicij. hoc aūt deꝰ vt prima clauis amouet. p culpe q̄dē deletionē delet que attinet soli deo. iō hec ptās ē diuina que clauis dr ptātis seu auctoritatis. Secūdū obstaculū ē debitū peccati ↄcti: et illud dr debitū solutōis precij. ⁊ h̄ soluit xp̄s moriēs. et hec ptās dicit meritoria: et dr clauis excellētie. Tertiū obstaculū est debitū pcti dimissi. hoc pōt remouere q̄ pōt penā taxare. ⁊ h̄ ptās nō tm̄ xp̄i ē sed sacerdotibꝰ ē collata: et vocat clauis ministerij: et se hn̄t descensiue iste claues. Clauis prima: ē clauis auctoritatis: nulli cōmunicabit nisi deo. Clauis secūda: clauis ē excellētie soli cōpetens xp̄o: ⁊ descēdēs a claue auctoritatis. Clauis 3ª: clauis ē ministerij ↄpetēs offi sacerdotū: et descēdēs a claue auctoritatis p clauē excellētie. Tertiꝰ termiꝰ ē regnū celi. vn̄ regnū celi dr triplicit. Primoº dr regnū celi quilr̄ i quo p grām regnat deꝰ. vn̄ Apocal. v. dr. Fecisti nos deo nr̄o regnū. Secūdo dr regnū celi militās eccīa: de quo regno xp̄s dicit. Mittet filiꝰ homis angelos suos ⁊ colliget de regno eiꝰ oīa scādala. vbi Greg. in omelia dicit. ꝙ regnū celoꝝ p̄sentis tpis eccīa dr. neqꝫ eī in illo regno btitudis in quo pax sumª est inuenir scādala poterūt que colligunt. Tertio dr regnū celi eccīa triūphās: de quo regno in fine seculi xp̄s suis fidelibꝰ dicturꝰ

est. venite bñdicti pris mei possidete parātū vobis regnū a ɔstōne mūdi. Quātū ad scđm artim sunt tres ɔōnes. Pria ē de clauibꝰ in se. Scđa de eaꝝ dīa. Tertia de eaꝝ ptāte. Pria ē hec. Sic in ecctia sunt claues apud sacerdoten collocate vt vna cognoscēdi alia snīandi dicat. Ista ɔcđo hꝫ tres particulas. Prima dic ꝙ in eccia sunt claues metha° loquēdo: vt dictū ē in pzio articlo. Oes enī trāsferētes ſm aliquā similitudinē trāsferūt. vt pꝫ ex sexto thopicoꝝ. clauis aūt materialꝭ ē ad apiendū ⁊ claudendū ostia. Ex q pzio sequit ꝙ ñ est opatio. secūdo sequit ꝙ nō ē aperiēs. 3° ꝙ nō cā pp quā aperit: puta dignitas psone ad intranduꝫ: vel indignitas pp quā expellit. hoc° spūalit de regni celestis aptiōe q fit p diffinitiuā sniaꝫ q celū aperiendū censet: qꝛ ista aptio nō est actualit sed dictā snia cōdigna aptioni illiꝰ cui dr aperiri Cōtigit scđo etiā inuenire aperiētē: ⁊ iste ē snians Cōtigit 3° inuenire cām pp quā claudit huic p sententiā exclusiuā: ⁊ apert illi p sniaꝫ introductiuā scꝫ merita illiꝰ: ⁊ dmerita istiꝰ. pꝫ nullā esse clauē qꝛ primū apertio: secūdū aperiēs. 3m causa remota. igit ptās illa in sentētiāte que ē imediate quasi instrumētū snīandi que sniatio aptio dr: illa ɔprijssime dicit clauis regni celoꝝ. Vñ infert doc. ⁊ iā ſm reꝫ in pzio dictū ē articulo. auctoritas iudiciaria sentētiādi celū ē hic aptuꝫ vel aperiēdō pōt intelligi tripliciꭡ. Primo mō auctoritas sunplicit pricipalꝭ. secūdo mō nō principalꝭ sed excellēs seu pcellēs. Tertio mō nō principalis ɔ prim nō pcellēs ɔ secūdū. sꝫ pticularis prima soli deo ɔpetere pōt. Tū primo qꝛ ipse solꝰ ex se est iustus imo ipsa iusticia primo. primū aūt iudiciū cōpetere nō pōt nisi pzio iusto: qꝛ iudiciū nō ē pfectū nisi iustū. iux illud ps. Feci iudiciū ⁊ iusticiā. iudiiudicare est illiꝰ vel iustū dictare. primū āt iustuꝫ oꝫ eē iustissimū. Tū secūdo qꝛ iudicare ē psidētis quia tu qs es qui iudicas alienū seruū. ad roma. xiiij. Priꝰ āt psidēs nō pōt eē nisi solꝰ deꝰ. vñ sic nō pōt alij cōicare deitatē: sic nec primā ptātē iudicādi: nec p ɔñs clauē pricipalē aperiēdi celum. Tū tertio qꝛ ex q iusticia ē pfectio simpliciꭡ oꝫ dare statuꝫ: ⁊ ita primū iustū. Secūda clauis q ē pcellēne hꝫ robur ex tribꝰ. Pzio i vtlitate cārum iudicādaꝝ: qꝛ nouit ⁊ merita ⁊ demerita. Secundo infirmitate: qꝛ nō ē variabilis. Tertio qꝛ habꝫ volūtatē suā insepabilit ɔiūctā volūtati diuine ⁊ iusticie: sic ē in xpo: vt pꝫ p singula discurrēdo.

Tertia clauis ē pticularis qtū ad cās cognoscēdas ⁊ infirā qtū ad ferēdā sniaꝫ: ⁊ hāc cōuenit in ecctiastica eē ierarchia vt vltima i prim reducant p media: ierarchia aūt ē mediꝰ int deū ⁊ pctōrem h in eē mōli: h in eē naturali cōspicim°. nō eī negat deꝰ cālitatē propriā cāis: sꝫ se solo possit opari quinimo cōicat ⁊ eisdē assistit. Ex quo infertur secūda ps ɔclōnis ⁊ 3a ꝙ date sunt due claues.

Pria ad cognoscēdū. secūda ad sentētiandū: ⁊ si ptās ɔficiēdi eēt clauis vt frater richardꝰ tāgit huius d. arti. p°. q. 3. quilibet sacerdos tres hēret claues. sed quō intra apparebit. De diffinitiua dr iohāis. xx. Quoꝝ remiseritis ⁊c. ⁊ hec clauis ptātis dr. Iudicādi enī auctoritas ptās est. de scīa q clauis dicit. pꝫ qꝛ sine scīa recte nō pōt iudicari nec dꝫ dici hec clauis scīa absolute: sed auctoritas cognoscēdi in cā: qꝛ sine hac nō rectū fert iudicium vñ sequit ꝙ nō dꝫ ɔmitti auctoritas viatori iudicandi i causa nisi cognitōe habita aut a se aut ab alio: ⁊ in ɔmissiōe clauis diffinitiue ista ɔmittitur sine qua aa nō recte exercet. vñ infert ꝙ ista clauis scīe nō est aliqua scīa actualis vel discretio qcūqꝫ. vt mgr in littera dicere videt. d. ista. c. prio Multi inquit indiscreti sunt qui nec añ sacerdociuꝫ nec post scīam hñt discernēdi: ideoqꝫ illā claueꝫ in ɔsecratiōe nō suscipiūt. qui vero añ sacerdotiū snia prediti sunt ⁊ ante habita discretio auget ⁊ fit in eis clauis vt iā ea vtivaleāt ad claudēdū ⁊ aperiēdū. ista aūt scīa actualꝭ vꝭ habitualꝭ nō est clauis ista. vñ pōt eē auctoritas cognoscēdi in causa sine scīa: sic auctas iudicādi sine iusticia: quis vtrūqꝫ requirat referēdo singula singulis: hꝫ ad vsuꝫ rectū requirant. vñ qui vult exponer magistrū ⁊ saluare dꝫ dre ipsuꝫ intelligere de recto vsu eiꝰ: qui sine scīa haberi nequit: nō ad hoc ꝙ absolute insit. Sꝫ forsan qs ad rectū vsuꝫ clauis diffinitiue requirit iusticia: sicut ad rectū vsuꝫ clauis scīe scīa: qr g° ñ ita dr clauis iusticie: sic clauis scīe: nisi qꝛ hec clauis ē scīa: illa vero ñ ē iusticia Dicendū ꝙ si aliquis hñs ptātē diffiniendi indebite sentētiat: qō ptātis ē facit: nō tñ iuste: iō nō dicit clauis iusticie: id aūt qō facit qui hꝫ auctoritatē cognoscēdi in cā nō ē sp habitualis scīe: sed ad minꝰ aliqd facit vt cognoscatiō dr clauis scie licet nō habitualis. Et iō pꝫ ꝙ nō ē simile iudicium: nec mirꝫ est in globo si hec claues viatori sacerdoti tribuāt cū ei det meliꝰ vt posse corpꝰ xpi cōficere. Et si dicat ex illo apoc. iij. Claudit ⁊ nemo aperit: aperit ⁊ nemo claudit. ergo solꝰ xpus claues hꝫ. Dm ɔri° illā auctoritatē debere intelligi: nō de claue ministeriali sꝫ pminēti: que ē auctoritas sentēnādi vniuersalit ⁊ irreuocabilit.

Sed itēꝝ: qꝛ dic Aug. ɔ donatistas lib. v. A peccato nō absoluit nisi colūba. i. xps vel mēbra colūbe: ergo nullꝰ iniustꝰ hꝫ claues. Ad hoc dic magister ca°. iij. vel. x. pñtis d. ꝙ digne tñ fit remissio p colūbā ⁊ mēbra eiꝰ. fit tñ p alios sꝫ nō digne seu recte. vñ dat deꝰ bñdictionē digne etiā poscēti per indignū ministrū. qō pbat auctoritate ieronimi sup illud Mat. xvi. Tibi dabo claues. ⁊ auctoritate aug. in li°. qōnuꝫ veteris ⁊ noui testamti. q. xi. dicētis. ꝙ volūtas sacrificātis obeē vel pdesse nō possit sed meritū bñdictionē poscētis.

Secūda ɔcđo ē. Sic hec due claues a caractere sacerdocij distinguit vt inter se sint distincte. Ista ɔcđo vnū ponit ternariū caracterē sacerdocij clauē cognoscēdi in cā: ⁊ clauē diffiniēdi. Cōparādo aūt istas claues caracteri sacerdocij. dicit thomas istas claues esse idē: cū caractere sacerdocij distinctiōe pñti. q. i. soluēdo primū argum scđe questiūcule. Sꝫ ɔ ille ptātes sunt distincte: quaruꝫ vna pōt eē sine alia. sꝫ ptās cōficiēdi corpꝰ xpi sine caracter sacerdotalis vt ē ad h pōt eē sine ptāte illa que includit in clauibꝰ. igit ⁊c. Minor probat: qꝛ sic fuit i aptis. nā i parasceua cū dictū ē eis h facite in meā cōmemorationē: data ē eis ptās cōficiēdi eucam: sꝫ nō ē eis data clauiū ptās: vsqꝫ post triduū. s. pꝰ parasceuā: pasceuē: ⁊ passiueꝫ qꝛ in die resurrectōis eis dictū est a vespe a xpo. vt Iohā. testat. xx. ca°. Quoꝝ remiseritis pctā remittunt eis ⁊c. Cōsimilit dici vꝭ de quolibet sacerdote nūc in eccia ordiato. prius enī eps dicit. Accipe ptātꝫ celebrādi missaꝫ tā pro viuis q p defunctis: dās eis calicē. ⁊ quibusđ interpositis ponēs manū sup caput eiꝰ dicit. Accipe spm sctm vñ vꝭ ꝙ quilibet sacerdos priꝰ tpe accipiat ptātē cōficiēdi q absoluēdi. igit aa ⁊ aa ptās. Et istō pbat. ꝙ nō tñ distiguntur a caractere: si caracter aliquid vnū sit: imo ꝙ sūt distincte ptātes inter se. Cōfirmat. qꝛ eadē rō nequit eē ad diuersos terminos: ⁊ caracter ē rō ex hitis superiꝰ. 3. pte. 3. d. arti°. secūdo in fine prie ɔclōis: vbi ponit. 3. opiniones. quaꝝ illa ē prima: quā tñ ibi nō tenui: sꝫ vꝫ cōtra tho. ex mō loquēdi thome in loco assigto: corpꝰ xpi veꝝ ⁊ corpꝰ xpi misticuꝫ. vel ɔsectio huiꝰ ⁊ absolutio istiꝰ sūt distincti termi. ergo illud qō ē re° ad ɔsectionē: nō ē idē cū ptāte ad absolutionē. Ideo dicēdō ꝙ sunt due claues simplicit ⁊ de potētia absoluta dei pñt adinuicē separi. vñ absolute veꝝ ē vm xpi. Tibi dabo claues regni celoꝝ. vñ sicut videmꝰ in iudicio hūano ꝙ pōt cōmitti ptās cognoscēdi in cā: dato ꝙ nō ɔmittat ptās iudicādi: ⁊ ecōtra. ita deꝰ posset alicui ɔmittere potētiā cognoscēdi in cā: dato ꝙ nō daret ei ptātꝫ sentētiādi. ⁊ hec ptās ē bñ ordiata in hūanis: ⁊ posset alicui hñti volūtatē inobliqbilē cōmittere sentētiādi ptātē in cā: dato ꝙ nō daret ei ptātꝫ in cognoscēdo cām. de potētia tñ ordiata in oī sacerdote ecctiastico ɔiūgunt. Et hoc dico ɔ illo q est ɔplete ordiatꝰ qō iō dico: qꝛ si priꝰ tēpe datur sibi auctoritas cōficiēdi q ptās absoluēdi: nō esset ɔplete sacerdos: qtū ad vtrāqꝫ ptātem si facto prio omitteret secūđ. Si igit vna ptās prius tpe q alia detur querit qñ imprimit caracter sacerdocij aut in pria aut scđa. Rursus quō se habebit hec duplex clauis ad caracterē. Ad primuꝫ dr ꝙ sic sūt due ptātes ita duo caracteres: ⁊ vterqꝫ imprimit in signo sensibili pprio: significāte illud inuisibile: vtpote: primꝰ in datiōe calicis: ⁊ illis vbis. Accipe ptātē celebrādi ⁊c. ⁊ secūdꝰ in impositiōe manꝰ cū illis verbis. Accipe spm sctm Et ſm hoc pꝫ qō ē dicendō ad scđm: qꝛ vtraqꝫ potestas ē quidā caracter: sed duo illi integrāt totuꝫ ordinē sacerdocij: aut si nō sit nisi vnus qui dat dū accipit ptās cōsecrādi corpꝰ dñicū: tñ ex hoc habilis ē ad hmōi claues capiendas: sicut pꝫ in humana polia: dū quis capit in familiaritate pricipis est habilis vt fiat rector aut presidēs in populo a principe. tñ nō dubiū ē quin iste due claues simul dant in collatione ɔpleti sacerdocij et simul collate sūt a xpo vna implicite vt ptās discernēdi: alia explicite: vt ptās sentētiādi Ioh. xx. Quoꝝ remiseritis ⁊c. Ex quo sequit ꝙ aliqualit pñt dici vna clauis: qꝛ vna ad aliā ordiat.

Tertia ɔcđo est hec. Clauiū ptās sic se hꝫ ad peccata dimittēda vt cā misterialis ⁊ remota iudicet: hec cōclusio tria dicit. Prio dic ꝙ ptās clauis est respectu dimittēdi pctī. qūis mgr in pñti d. om dicat. dicit enī ꝙ vis clauis nō extēdit se ad remotionē culpe vel pene eterne. Deꝰ inqt tñ p se dimittit pctm: qꝛ ⁊ aīam mūdat ab interiori macula ⁊ a debito eterne mortis soluit. Quid igitur sa faciunt sacerdotes euangelici. Rñdet. tribuit eis ptātē ligādi ⁊ soluēdi. i. oñdēdi eos legatos ⁊ solutos: qō pbat de leproso prius curato: pꝰ misso ad sacerdotes. tū scđo de lazaro priꝰ viuificato q discipul ad soluenđ tradito. Ioh. xi. tū 3° auctoritate Ieroni. sup illud Math. xvi. Tibi dabo claues. In leuitico inqt se oñdet sacdotibꝰ leprosi iubent: quos illi nō faciūt leprosos vel mūdos sꝫ discernūt qui mūdi vel nō mūdi sunt: h ⁊ hñt sacerdotes euāgelici in lege noua vt oñdāt mundos aut imūdos: sꝫ eū nō tñ faciūt. Dic scđo magister ꝙ sacerdotes euāgelici hñt ptātē sup penā tpalē: aut ligādo ad eā: aut soluēdo ab ea: ligādo imponit: soluēdo nō totā sꝫ aliqd dimittit: p qō purgatū ad cōionē sacroꝝ admittit. Addit 3° ista ptās respectu pene tpalis talis ē ꝙ nō ratificatur actꝰ eiꝰ nisi sit cōformis iudicio diuino: vtpote: nisi tātam penam imponat: qta ſm diuinā iusticiaꝫ istis pctis rñdet. Cōtra primū vt in. xiiij. d. est obm. tūc penitētia nō esset sacrm noue legis sꝫ solū virtute operātis adueniret grā: nō ex ope opato: qō ē falsuꝫ. vñ mūdatio leprosi dū ostēdebat sacdoti solū erat signū remēoratiuū: sꝫ nō efficiens: sꝫ si attritꝰ veniat ad sacrm pnie dato ꝙ attritionē sufficientē nō habeat vt grāꝫ preuiaꝫ habeat de cōgruo: tñ si nō ponat obicē: ⁊ sacmētum penitētie suscipiat: suscipiet ⁊ gratiā: nō rōe attritionis: que nō sufficiebat: vt dictū ē: sꝫ virtute sacri noue legis. ⁊ erit signū nō solū rememoratiuuꝫ: vt dictū est de leproso: sꝫ signū pnosticū Et si dicas ergo delet maculā ⁊ penā eternā. Dico primo ꝙ nō sunt duo vt dictū ē in. xiiij. d. Dico secūdo: vt dic secūda pars ɔclōis ꝙ sacerdos est cā ministerialꝭ dimissiōis: sꝫ nō pricipalꝭ: imo

de⁹ qui dicit: ego sū q̄ deleo iniq̄tates tuas pp me. ita q̄ pncipalē nō attigit effectū: sʒ est mister dei ex pacto. auctoritates aūt quas adducit mgr̄ loquunt affirmatiue. Et nō negāt q̄d ampli⁹ ꝯfessor quid absoluēdo ⁊ ondit absolutū ⁊ vim nō negat facti. Ab id qd dr̄ de pnia taxāda iuxta diuinū iudiciū: alioquin nō tenebit: illud ē hoīes in desperationē ducere. Quis enī ē sapiēs ⁊ hec custodict: vt ad punctū veniat iudicioꝝ dei. Vn̄ nō ē verisimile deū hoc mō dedisse eccle auctoritatē arbitrādi: vt eēt obligata ad id qd de cōi cognosci nō pōt. Vn̄ rursus nō ē inos vt inter ptes duas quis terti⁹ arbiter sit: vt ad volūtatē vni⁹ ferat sniāʒ ex quo ptes sūt de⁹ ⁊ pctōr sacerdos 3⁹ vt arbiter nō est cōueniēs vt ex toto sit artat⁹ ad iudicanō ad punctū ſm q̄ de⁹ adequaret ⁊ maxime cū nō possit sibi cōstare de volūtate diuīa vt est mēbrū eccle. vn̄ dicēdū q̄ sicut ꝯmutatiua iusticia habet latitudinē infra suū mai⁹ ⁊ min⁹: ita ⁊ punitiua iusticia que ē quedā ꝯmutatiua ⁊ totū medium infra illā latitudinē acceptat de⁹ aut ascendat aut descēdat vt a sacerdote impōit. Sʒ dicē secūda ps q̄ ptās clauis est remota pʒ. q² exigitur iurisditio vt ipotētia sit ꝓpīqua. potētia vero cōficiēdi ē sp̄ i potētia ꝓpinq̄: q² adhibita mā pōt or ordiat⁹ celebrare ⁊ de facto dato q̄ sit ꝓhibit⁹ qd de clauib⁹ nō tenet. Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficultates. Prima ē que ē prior pfectiōe clauis cognoscēdi: aut clauis sniandi. Dm q̄ clauis sniandi. tū primo pp ordinē q² ad eā ordinat clauis cognoscēdi. tū secūdo pp subʒ quia volūtas ē nobilior intellectu. tū 3° pp virtutē q̄a iusticia nobilior ē prudētia. Scda diffi. An magis sint distincte claues a caractere sacerdotij q̄ inter se. Dicēd q̄ sic tripliciē. primo rōne spēi in q̄ cōueniūt claues ⁊ nō cū caractere. tū secūdo rōne temporis: q² caracter p̄cedit eas tpe. Tū 3° rōne obiecti: q² caract sacerdotalis ē ad corp⁹ xpi verꝝ claues ad misticū. Tertia difficultas. Quid est ꝓprie dimissio culpe. Dico tria. primū q̄ nō est maculā remouere q̄ nulla ē. secūdo q̄ ē penā eternā in tpalē mutare. 3° q̄ de cōi cū hoc gratiā tribuere. Et sic pʒ ad. q. q̄ vʒ. nec in die pasceue nec parasceues nec pascine: sed in die resurrectōis sacerdotib⁹ ē ptās clauis tradita ad regnū celi reserandū ⁊ penā tpalē remittenō. Tūc ad argumenta. Ad primū dm q̄ remittūt peccata misterialiter ⁊ etiā q̄ peccator si submittit se pene iponēde dʒ implere. si nō ⁊ dicit se ex cā expectare iudiciū dei credo q̄ nō tenet. Ad secūdū dictuʒ ē q̄ soli deo cōpetūt principalit: hoī ministerialiter. Ad 3m dicēd q̄ clauis scīe nō dr̄ scīa hituał aut actuał: sed auctoritas in cā discernēdi. Ex ista d. sicut de p̄cedētib⁹ de mēte mgr̄i. 3. eliciunt ꝯōes

Prima ē. Extrat interi⁹ dei iudiciū: pʒ exterius viri iudiciū. Dicit ꝯō q̄ de⁹ ē qui sanat interi⁹: sacerdos vero q̄ iudicat sanū ⁊ de pena tpali: aut remittit aut obligat. Et ponit a principio d. vsq̄ ad illud cam. Est ⁊ ali⁹ mod⁹ ligādi ⁊ soluēdi ⁊c.

Secūda ꝯō ē. Excōicatio malis infligit ⁊ sic a vicio sepe corrigunt. Dicit cōclo. q̄ mali aliquando excōicatiōe feriunt vt corrigant. sʒ tñ tā clauibus q̄ excōicatiōe dʒ vti eccia ſm diuinū iudim. Et ponit ab illo cap°. Est ⁊ ali⁹ mod⁹ ⁊c. vsq̄ ad illud capl'm. Hic querit q̄ sit illa macula ⁊c. Tertia ꝯō est. Est sp̄ macula mēti pctōris donec sub ferula sit recreatoris. Dicit ꝯclo. pctōr sp̄ hʒ maculā in mēte seu aīa sua: donec reuertat ad dn̄m. Et ponit ab illo ca°. Hic querit q̄ sit illa macula ⁊c. vsq̄ ad finē d.

Ostq̄ ōnsuʒ ē q̄ sunt claues apposite ⁊c.

p Hic sigē. xix. d. quarti sniaꝝ q̄ ita hʒ continuari ad p̄cedētes. Nā postq̄ i p̄cedēn d. primo ptās clauis in se ē anotata. ⁊ secūdo mēns macula in peccāte extat declarata. Nūc 3a in presenti d. ad suscipiētē clauis ē ꝯpata. Et hʒ diuidi in tres ptes principales. In prima determiat de collatiōe clauis scie. In secūda de collatōe clauis potētie. In 3a de illoꝝ quib⁹ dant manerie. Prima in princi°. Secūda ibi. Cūq̄ iā cōstat nō oēs sacerdotes ⁊c. Tertia ibi. Qualē aūt oportuit ⁊c. Et hec dio ⁊c. Circa quā et ptē vltimā p̄cedētis d. tał mouet titul⁹ qōnis: vʒ.

N dei eccia sic aliq̄s maiori debeat excōi

a catiōe ferire: vt a sua clausura remoueat.

Et ar q̄ nō triplicit. Primo°. Null⁹ pt iuste aliū a caritate separe: ergo null⁹ pōt aliū excōicare maxime excōicatiōe maiori. Assumptum pʒ: tū q² caritatē null⁹ pdit inuit⁹. tū q² null⁹ est dū viuit qui nō sit ex caritate diligēd⁹. pʒ ꝯsequēcia. q² excōicatio C vt vocabulū dicit ⊃ a cōione separat fideliū: que cōio ē caritas: etiaʒ a cōione sacroꝝ. Secūdo ar sic. Excōicatio aut ē morb⁹ aut est medicina. ergo nulli ē inferēda aut oībus Assumptū pʒ: q² si in morb⁹ nulli ē appetenda: aut aptāda: si est medicina oīb⁹ ē appetēda ⁊ aptāda: q² oēs egem⁹ medico. Tertio ar sic. Nullus est tradēd⁹ sathane: ergo null⁹ dʒ excōicari. Añs patet. q² aut traderet q̄tū ad corp⁹ aut q̄tū ad aīam. nō quātū ad corp⁹: videm⁹ enī tales nō vexari a demone in corpe. nec quātū ad aīaʒ q² hoc facere null⁹ nec dʒ nec pōt. Patet ꝯña. q² in excōicatione maiori tradit aliq̄s ptāti sathane vt pʒ pa ad coꝝ. v. c. In oppom primo auctoritate xpi Math. xviij. Si peccauerit in te frat tu⁹ us ⁊c. vsq̄ ibi. q̄ si ecciaʒ nō audierit sit tibi sicut ethnic⁹ ⁊ publican⁹. ⁊ post sequit. Amē dico tibi qdcūq̄ liga. ⁊c. tū secūdo. i. thimo. i. Ex quib⁹ est ymene⁹ ⁊ alexād quos trabidi sathane. tū 3°. i. ad coꝝ. vltimo. Si quis nō amat dn̄m nr̄m ihʒ xpʒ anathema sit. Ecce mgr̄. Ecce discipul⁹ excōicationē approbātes. In ista qōne ad ał. pʒ formit sūt ⁊c. Quo ad pm arti. teri sūt. excōica°. maior: clausura. Prī⁹ teri⁹ ē excōi°. q. ex cōionē pō. hʒ āt 3a noīa. excōi°. āthēa: et sepa°. dr̄ excōi° vt dictū ē ⁊ ē tplex: excō° maior: ⁊ dr̄ maior: q² a plīb⁹ sepat sepat eī a ꝯīōe fideliū ⁊ a pceptōe sacroꝝ: ⁊ pēa ē grauissima quā eccla pt iferr. vn̄. xi. q. 3 nēo āthēa ē etne mortis dāna°. ⁊. xxiij. q. 3. corripiāt. dr̄ q̄ ex cōicatōe nlła ē maior pēa i eccla. 2a excōi° dr̄ excōi° mīor a iure. q². s. nō sepat a tot sic maior. solū eī sepat a pceptōe sacroꝝ nō a cōione fideliū. et sepi⁹ a iure icurrit p pticipatōeʒ cū excōicato maiori excōicatōe. ex de snia excōicatōis. Nup. Tertia dr̄ excōicatio minor ab hoīe q̄ nō cōtrahit a iure: sʒ ifligit ab hoīe tm̄: ⁊ sepat a cōione fideliuʒ aliquorū ⁊ nō sacroꝝ. v. q. ij. ꝑsēti. ⁊a. q. iiij. in loco. et. xviij. d. placuit vt q̄cīcūq̄. Et. xxxiiij. d. quorūd. Et. lviij. d. si quis de alteri⁹. q̄uis ēt prima excōica° mīor q̄ tm̄ sepat a sacramētis aliq̄n ifligat ab hoīe. v. q. i. c. ij. Ex q̄ pʒ quidē notabilis ternari⁹. Excōica° mior a iure: sepat tm̄ a sacramētis. Excōica° mior ab hoīe vt i plurib⁹ sepat ab aliq̄b⁹ hoīb⁹ tm̄ nō a sacris. dixi aūt vt i plurib⁹: pp illud qd dictum ē imediate q̄ prima excōica° mior aliq̄n ifert ab hoīe. Excōica° maior sepat ab vtroq̄: ⁊ sacris ⁊ hoīe. Ex q̄ prio infert aliū forū secretū pnie: aliū foꝝ istū: illū secretū: istū publicū. in i° idē accusator ⁊ re⁹: in isto ali⁹ accusator: ali⁹ re⁹. Ex q̄ seq̄tur 2° q̄ sūt distincta iudicia. Ex q̄ 3° pʒ q̄ sūt distīcti iudices: aut vn⁹ q̄si duo. q² scd̄m vnū modū iudicat hic: scd̄m aliud illuc. Ex q̄ pʒ q̄ sūt distīcte claues hic ⁊ ibi: et pʒ: q² aliq̄n aliq̄s has hʒ claues q̄ nullaten⁹ ē sacerdos sicut archidiacon⁹: ⁊ q̄ hn̄t iurisdictōeʒ sine sacerdocio i hoc foro: claudit eccla p excōicationē. ⁊ apit p absolutōeʒ: sic ecōtra simplices sacerdotes claues hn̄t primarias: nō istas: q² iurisdictōeʒ nō hn̄t Sʒ pōe: aliq̄s eps suū subdituʒ excōicat ⁊ intiat i publico ita eē: tēor ne q̄ sū frat mior ñ subdit⁹ epo illū euitare. Dico q̄ nō si sua auctoritate excōicat: solū eī i subditos hʒ iperiū sʒ si auctē illi⁹ cui subicōr excōicat: vt dn̄i pape: sū obligat⁹ euitare: iō seq̄tur q̄ si q̄s simplr excōmunicat illi⁹ auc. e excōicat: cui ōs tenet obedire Ex q̄ doc. sub. ifert q̄ istud cadit sub illa regła iuris. Qd nō ē cōcessuʒ ē ꝓhitū: illa eī regula vera ē de his q̄ nō cōueniūt reglariter alicui: sʒ ex aliq̄ cōcessiōe spāli: ⁊ tūc auctē eiusdē tenet gnāliter xpiani vitar excōicatū. c⁹ auctate icurrūt pēaʒ excōicatōis mioris: si nō vitāt: vn̄ icurrunt illā auctoritate legislatoris: nō auc. e hui⁹ iudicis. Est ⁊ alia regła iuris q̄ vr̄ p̄cedēti opposita: sʒ nō est quod nō ē ꝓhitū: vr̄ eē cōcessū. capr̄ eī ista regła i his q̄ reglariter cōueniūt. Ex q̄ seq̄t q̄ curati prochiales nō pn̄t excōicare nisi in casibus eis expresse cōcessis: qd ē euitatio mltorū piculoꝝ apd mltos fātuos frequēs ꝓhdolor in eccia ē p cursio hui⁹ gladij q̄ in iure diuio rarissima ē extracta ab apl'is. paul⁹ enī in suis epl'is solū ter inueni excōicasse. Primo pa cori. q̄rto. oīno idq̄t inter vos audit fornicatoꝝ talis fornicatio q̄lis nec inter gētes. ita vt vxorē pris sui q̄s hēat. Et p⁹ pauca subdit. Ego abs̄s corpe. p̄ns autē spū iā iudicaui vt p̄ns eū q̄s sic opatus ē in noīe dn̄i nr̄i iesu xpi. cōgregatis vobis in vnū: ⁊ mio spū cū virtute dn̄i iesu tradere hmōi hoīem sathane in interitū carnis: vt spūs salu⁹ sit i die dn̄i nr̄i iesu xpi Scdo. i. ad thimo. i. Quidē circa fidē naufragauerūt ex q̄b⁹ est ymene⁹ ⁊ alexāder: quos tradidi sathane: vt discāt nō blasphemare. tertio ad gał. i. ca. Si q̄s vobis euāgelizauerit p̄ter id qd accepistis anathema sit. Sūt ⁊ tria loca in paulo: i q̄bus ꝓhib⁹ bonos hitare cū mał: cū sit excōicatio mior ab hoīe: nō tn̄ero vnū locū q̄ est primo ad cori. v. vbi paul⁹ dicit. Si is q̄ frater noīat inter vos ē fornicator aut auar⁹: aut ydolis seruiens: aut maledic⁹: aut ebrios⁹: aut rapax cū hmōi nec cibū sumere. q² iā allegatū ē illud capitulū: de primo excōicatōis maioris mō. Prim⁹ loc⁹ est 2a. thessał. 3a c denūciam⁹ vobis frēs i noīe dn̄i nostri iesu xpi vt subtrahatis vos ab oī fratre inordinate ambulāte ⁊ p⁹ pauca subdit ibidē. Si q̄s nō obedierit v̄bis nr̄is p epl'am hāc notate ⁊ nō cōmisceamini cū illo vt cōfundat. Scd's loc⁹ est scda ad thimo 3°. Erūt hoīes sese amātes ⁊ post mala recitata ait. Et hos deuita. Terti⁹ loc⁹ ad titū. 3. hereticū hoīem p⁹ vnā ⁊ scdam monitioneʒ deuita. Johānes v̄o nec ad ternariū nec ad binanariū venit. sʒ in vnitate vn⁹ stetit. In 2a sua epl'a ca. vnico. Si q̄s vēit ad vos ⁊ hāc doctrinā non affert notate eū recipe i domo: nc aue ei dixeritis. q̄ ei dic illi aue cōicat opib⁹ ei⁹ malignis. vlteri⁹ notādū: q̄ excōicatio solʒ dici tplr. vno modo. seu p° a gr̄a: ⁊ sic quicūq̄ ē i pctō morali est excōicat⁹. 2° excōicatio dr a celesti padiso. quō loq̄t aug. in sermōe q̄m bn̄ viuēs ab illo celesti cōui° excōicari non timebit. Ter° dr excōi° quō iura loquunt ⁊ iā d ea dcm ē. Scdo dr anathēa ab ana qd ē rēʒ ⁊ thōs dio q̄si rēa dio. q² nūq̄ sine magtā dʒ q̄s excōicari. q̄ āt ana significet rēʒ: dic grecism⁹ in greco. Quatuor ana notat re sursuʒ eq̄le q̄ rēʒ. sic ādiplof āthēof ā thēa. ⁊ iusta phi. ana duof strupłof. ⁊ d dic apł. i. cor. vl. si q̄s ñ āat dn̄ʒ nr̄ʒ ihʒ xpʒ sit āthēa marā: tha: ñ ē exīstiand mānatha eē noīm excōis. sʒ paul⁹ icutē voluit tioreʒ vt tiere⁹ excōeʒ ex aduētu dn̄i. marātha cī ex suo v̄m ꝯpōitū ⁊ grēco sigt: do⁹ vēit ait āb. 3° dr̄ sepa° ⁊ pʒ ex iā dcis 2⁹ ti⁹ ē a° 2: ⁊ pʒ ex dcis d a° 2i ⁊ b° 2i 3⁹ ti⁹ ē clāura. vn̄ no tplrē eē clāurā bōaʒ meliorē ⁊ optiaʒ. clāura i m̄do ad p̄liādquō clādt milites ad pugnād: ⁊ h ē bōa. s i clan° sci victoris ꝓpe pisi⁹ scriptum ē. claustrum nolēti mors est: sʒ vita volēti Per claustri sedē celi mercaberis edeʒ vt vadat hō de claustro mundi ad claustꝝ padisi.

Secūda clauſura ī purgato° ad purgād: ꝛ h̄ meli
oꝛ: nō rōe pene ſꝫ certitudis. Clauſura celi ad re-
gnād: ꝛ ſic ſt 3ª clauſtra a p°ī ꝓpōito excōicat⁹ ex
cludit: ſꝫ ǭlit ī ꝯōib⁹ videbit. Quā^m ad 2^m art.
ſt. 3. ꝯōes. Pª ē de poſſibilitate excōicatōis. 2ª ð
potēte excōicare. 3ª de itatōe ꝛ abſolu^c. Pª ē h̄.
Et ſi ǭs excōicari ǭat nō tm̄ niſi ḡui crīe extat ex-
cōicād⁹. Iſta ꝯ° hꝫ. 3. ptes ī v̄tute. Pª ꝙ excōica°
ē poſſibil. ſꝫ ǭ iure: iure diuio ex ibi x° p°. 2° ex
paulo. 3° ex iobe. vt ī p° dictū ē articło. vbi p° no
tād excōi^{cm} nō eē pctm̄: ſꝫ penā pcti. pꝫ: qꝛ ab ex
triſeco ē ꝛ infert ī penā facioꝛis. 2° ꝙ nō dic̄ foꝛāꝫ
realē ſꝫ rōis. pꝫ: qꝛ cauſat a ſola volūtate alicuiuſ
diſtātis. vñ p̄p̄ extr̄s rome p̄t excōicare aliquē in
dināo: ꝛ ita ē reſpcūs rōis. Ex ǭ ſeqt ꝙ ē ens re
ſpectiuū. vñ cōicare dic̄ r^m ꝛ excōicare ſiłr. qꝛ ad
ſdē gen⁹ reducit p̄uatio cū ſuo hitu ſꝫ aug. v. ð
trini. 3° ē pēa p̄iuatia: qꝛ p̄uat ꝯiōeꝫ ꝓut oīa mē
bꝛa eccle ſūt iūcta ī caritate influente. ſ. xp̄o ī vita
ſpūali. Sꝫ c⁹ ē pēa pcti moꝛtal eo mō ſolū ǭ ē ſta
tutū. vñ ī pꝛitia eccia ad icurēd ioꝛē excōicat⁹ ar
ripiebat a dēone: null⁹ tm̄ r . excōicat ꝓ culpa e
noꝛmi niſi hēat ānexā ꝯtūaciā qd nō ſp̄ fctm̄ ē ī p̄
miria eccia. Scda ps ꝯōis dic̄ ꝙ excōicatio eſt
poſſibil ferri ī aliquē ēt iuſte. pꝫ: pr̄ ei familias ſm
rctm̄ oꝛdinē filiū iobediētē ex domū ad tpſ eic̄: vt
ſaltē ſic coꝛrigat. g° ſilr̄ rōe ǭ p̄eſt ī domo dī p̄t ex
dꝫ ꝯſilr̄eꝫ eicē ex domū: ꝛ h̄ ē excōic°. 2° ī arte me
dicie videm⁹ mēbꝝ oꝛdiatū ad īfectōnē alioꝝ mē
broꝝ recte eici a coꝛpe. g° ſilr ī ſpūalib⁹. 3° p̄uicio
nes maloꝝ fiūt ēt pub^{ce} ad ꝯfoꝛtationē boꝝ. vñ
ſic ſt p° argum̄ta ī logica o ſiua ꝛ ad ipoſſibile. ꝛ
2° ī medicīa medicaīa lenitiua ꝛ aſpa. ꝛ 3° dulces
mōitiōes ꝛ aſpe ī moꝛalibꝫ ita redēdo ſinglꝫ ſin
gulo ī ecciaſticis iudicijs ſt h̄ 3ª Inſtructio: cura°
coꝛrec°. Inſtructōe ǭſi ſilr oſtēſiui ǭ nō obtēpāt
ducit ad ipoſſibile curatōes lenitiue ǭ curari aut
neǭūt aut negligūt curāt aſpis. ꝛ ǭ nō corrigūt
dulcib⁹ coꝛrigūt flagell. Terª ps ꝯcōis dic̄ ꝙ ſo
lū ꝓ ḡui crīe ē excōicād⁹. loǭmur āt h̄ ð excōica
tiōe maioꝛi ǭ alñ ē a iure ꝛ ē p̄ſeruatia ne peccet
hō. alñ a iudice ꝛ ē curatia. nec h̄ vt dēꝫ ē ipōi dꝫ
niſi ꝓ ꝯtūaª. vñ dꝫ mōl° p̄mitti: vt ſic de ꝯtūatia
ꝯuicat. Cōtūax āt dr̄ ǭ bis ꝛ ſel mōit⁹ 3° pēpto^c
citat⁹ nō cōpet: aut 2° ſi ꝯpet nō vult ſtare iuri: vł
alñ offēſa ē māifeſta. vł 3° iuſſus a iudice nō vult
emēdar. Et ſi dicat xp̄s nō excōicauit: g° n^c eccia
dꝫ excōicare cū ip̄e ſit ex^{ml} nr̄ꝫ D^m ꝙ lꝫ ip̄e ī pſōa
nō excōicauit: tm̄ dedit ꝛ mod ꝛ aucēatē excōicā-
di.. Sꝫ foꝛſā ǭs nō ſūt coꝛā ceco ponēda offendi
cula: ſꝫ excōicatōes ſt offēdicła. d^m ꝙ nō: imo ſt
medicīa p̄ſeruatia. Frat hugo de nouo caſtro pñ-
ti ð. q. i. pōit 3. ꝯōes iſti⁹ m^c apitias. Pª ē. eccia
nō p̄t excōicare niſi ꝓ pctō moꝛtl: qd p̄t bñ ꝛ ma
le itelligi. qꝛ ī excōicatōe 3ª ſt. p° ei excōica° exclu
di a pceptiōe ſacꝛoꝝ. 2° a cōiōe fideliū. 3° ē ǭi in

cluſio iter dēōnes. mō lꝫ ǭ ad 3^m nō dēat ferri niſ
p̄p pctꝫ moꝛle. tm̄ nō vr̄ ǭ ad p^m ꝛ 2^m qui poſſit
ferri ꝓ aº pctō ꝙ moꝛtli. ſic plat⁹ ī aliǭ religione
poꝫ ſuſpēdē a cōiōe frm̄ ad tp̄s ſiñ pctō moꝛtali
Itē ī excōicatōe dꝫ eē ꝯfoꝛitas diuine volūtati: ſꝫ
de⁹ nullū itrudit iter dēōnes niſi ꝓ pctō moꝛtli.
Dico 2° ꝙ nō p̄t hūc abſolute ꝛ ī p̄ucłari excōica
re ſine accuſatiōe ſui vł alti⁹: qꝛ nō p̄t ferre excōi
catōeꝫ niſi ꝓ pctō euidēti aliǭ mō. dico 3° ꝙ eccia
ī ḡnali ꝛ ſub ꝯditōe p̄t ferre excōicatōeꝫ maioꝛē
nulla dēnūciatōe p̄uia: v:puta excōico oēꝫ fureꝫ
vł hōicidā: ꝛ ſic excōicat aliǭs ſub ſi. ſ. ſi fecerit h̄
excōicet. rō hui⁹ ē: qꝛ ǭcūqꝫ ſepat ſe ab eccia triū-
phāte: pōt ſub ſi ſepari ab eccia militāte. 2ª ꝯō
ē de potēte excōicare: ꝛ ē h̄. Et ſi cūcti ſacerdotes
claues hñt ſacerdotij: nō tm̄ ǭꝫ p̄nt excōicare niſi
iuriſdictōeꝫ hēant. Iſta ꝯō. 3. hꝫ pteſ ī v̄tute. Pª
pꝫ ex pce. ð. ꝙ oēs ſacdotes hñt claues ſacerdocij
ſic eǭdē ꝯfoꝛmes ſūt petro dato ꝙ nō hēant exe-
cutionē. Scda ps dic̄ ꝙ nō oēs p̄nt excōicare:
pꝫ: qꝛ nō oēs hñt pplm ſubditū. Id 3ª dic̄ ꝙ p̄nt
ǭ hñt iuriſdictōeꝫ: dato ēt ꝙ nō ſint ſacdotes: vt
archidiacon⁹. vñ h̄ voluit doc. de uo. q. 3. p̄ñtiſ ð.
ꝙ ptās excōicādi plus dꝫ imo dici dꝫ ſimpliciter
gradi⁹ nō clauis: claues eñi ſm cū ſolū ſūt ſacdo
tum: qꝛ ꝓpꝛie ſunt ad aperiēdū. vñ iſta ptās ē ar-
bitrādi iter deū ꝛ hoiem: aª inter hoiēꝫ ꝛ hoiēꝫ
id h̄ eſt oꝛdis illa p̄latiōis. lꝫ doc. nr̄ dicat claues
vt patuit. ꝛ hac excōicare aliǭ de iure aliǭ de con
ſuetudie p̄nt. lꝫ ǭ numer⁹ ē maioꝝ excōicatōnū a
iure aut c[illegible]ne. dic̄ doc. nr̄ ꝙ nūer⁹ iā nō ē ǭſi de
teriat⁹. veꝝ ē ꝙ ſpūalis hō euadit oīa. alñ eñi fuit
poſſibile dr̄e numeꝝ. ſꝫ mō cū creſcāt ad nuīi ca
pitū nō ē valde facile nūerare. dicit tm̄ frat aſtexa
nus aſtenſis in ſūª ſua ꝙ numer⁹ excōicationū la
taꝝ a iure ſunt. ioi. ꝛ foꝛſan vnitas vltra centū vt
arguat ſupfluū. hic ſit de⁹ iuſt⁹ iudex. Ex ꝯōe igr̄
infert ꝙ oēs hñtes eccliaſticā auctoꝛitatē in foꝛo
cōtētioſo p̄nt excōicare: qꝛ hinc eſt annexa. Et id
ep̄s: abbas: pꝛioꝛ: ꝛ oēs tales habētes iuriſdictō
neꝫ p̄nt excōicare. Infert poſtmodū ꝙ nō hñtes
hmōi iuriſdictōeꝫ nequeūt excōicare. Vlteri⁹ nl
lus excōicat⁹ pōt excōicare: qꝛ excōicare ē aliǭd
ptinēs ad cōitatē eccle: ſꝫ talis ē extra ecciam. Ex
quo vltra ſequit ꝙ aliqui irregulares vt bigami
p̄nt excōicare cū fiunt officiales: qꝛ hec poteſtas
non eſt annexa oꝛdini. Sꝫ quos p̄nt excōicātes
excōicare. Primū dictū. innocēs nō p̄t excōicari
tm̄ tādiu deberet tenere ſniaꝫ donec diffinitū ſit
p ſupioꝛē. ſcdꝫ. dū iterpōita ē legitia appllaº nō
tꝫ. 3^m dictū ꝙ vn° nō p̄t excōicari ꝓ pctō alteri⁹
qꝛ excōicatio ē pena pcti. vñ qñ participātes ex-
cōicant nō fit p̄p pctm̄ excōicati ſꝫ p̄p p̄opꝛium
vt qꝛ ꝯ obiam p̄cipāt cū eo. Ex ǭ ſequit ꝙ infi-
delis nō p̄nt excōicari qꝛ nō fuit ð ꝯitate eccle n^c
pcipit aliǭd de bois eccle: id eis p̄iuari nō pōt.

Sequit vltra ꝙ dānati excōicari nō p̄nt: qꝛ nul-
lū influxū hñt ab eccia. Sequit vltra ꝙ exēpti ab
aliǭ iudice excōicari nō p̄nt: tm̄ aliǭs ǭ nō eſt de
iuriſdictōe p̄p delictū qd ꝯmittit in illa regiōe vł
dñio pōt excōicari. Vltra ſeqt ꝙ cōitas aliǭ to-
ta nō pōt excōicari: qꝛ nō ē p̄ſumēdū ꝙ ī illa vni
uerſitate nō ſint aliǭ boni. pōt tm̄ interdici. Vnd
vltra ſeqt ꝙ illi ǭ ſunt ī padiſo excōicari nō p̄nt
vltra qui participāt cū excōicato maioꝛi excōica
tiōe: incurrūt excōicationē minoꝛē. excipiūt tm̄ ǭ
ſūt de fam̄lia vt domeſtici. Vltra ǭ p̄p coꝛrectōeꝫ
aut emēdā eis loquūt. vltra p̄p nccātē vt eis obli
gat⁹. vltra qñ ignoꝛat excōicat⁹. vñ v̄ſus.
Vtile: lex: humile: res ignoꝛata: neceſſe.
Vtile p̄p ſalutē excōicati. lex vt vxoꝛ. hūile filij ſi
lie: ſerui ꝛ ancille. res ignoꝛata neſcit excōicatus
neceſſe petit elymoſinā qua indiget.. Vltra ptici
pās cū excōmunicato maioꝛi excommunicatiōe
cum p̄cipantib⁹ ſuis vt citi⁹ redeat ad obiaꝫ ē
excōicat⁹ maioꝛi excōicatiōe. Notādū tm̄ ꝙ ſi ali
ǭs ſit ſecreto excōicat⁹: nō dꝫ vitari in publico ſꝫ
in ſecreto. Sꝫ nunǭd ſacerdos recipiēs oblōnē
ab excōicatis peccat. D^m ꝙ in eccia nō dꝫ recipe
ſed in domo ſicut alia debita. Sꝫ ǭ pena excōicati
Priuat⁹ ē oī actu legittio nec eligē pōt nec eligi
Eſt p̄iuat⁹ oīb⁹ bonis ſpūalib⁹ eccle: qꝛ ſepatuſ
eſt a coꝛpe nec influētiā recipit a capite. Eſt p̄iua
tus eccliaſtica ſeplturā. ē p̄iuat⁹ oīb⁹ bonis tpali
bus: ꝛ tenet reſtituere ǭ pcipit. Et ſi exerceat actū
alicui⁹ oꝛdis vel ſacri alteri⁹ erit irregularis. ꝛ nl
lus ſibi tenet obedire: nec p̄incipes tenēt ei ſubi
ci: qꝛ nullā ꝯnexionē habēt cū ip̄o: ǭ nō ē ꝯnex⁹
cū eccia. Tertia ꝯō ē. de iteratōe ꝛ abſolutiōe
ꝛ ē h̄. Excōicat⁹ iteꝝ pōt excōicari: ꝛ ab vna ex-
cōicatiōe abſolui ꝛ poſtmodū ab alia. Iſta ꝯō. 3.
hꝫ ptes. Prima dic̄ ꝙ excōicat⁹ pōt rurſuꝫ excōi
cari. pꝫ p° ex vſu eccle ǭ errare nō pōt. Sic vide
mus in penis alijs īpoſitis: qꝛ ſup vnū ieiuniū p̄t
īponi aliđ ieiuniū: ꝛ ſup vnā vigiliā aª vigilia. tm̄
ſecūdo vbi ē moꝛb⁹ nou⁹: dꝫ eē remediū nouū.
videm⁹ āt ꝙ aliǭñ ſdē hō ē icēdiari⁹ ꝛc. ergo ne-
ceſſe ē replicari remediū: Tum 3° ſi nō poſſent ex
cōicari: cū nō excōicati poſſint excōicari eēnt ex
pctō melioꝛis cōditiōis ꝙ inocētes ǭ ad h̄. Se
cūda ps dic̄ ꝙ excōicat⁹ p̄t abſolui ab vna excōi-
catiōe pꝫ: ꝛ addit ꝙ p⁹ mod ab aª ēt pꝫ. Sꝫ a quo
abſoluet excōicat⁹. Dico p° ab illo a ǭ ē excōica-
tus ſi fecerit ꝓpꝛia auctāte. qꝛ p̄ōpcōꝛes ſunt le
ges ad ſolucd ꝙ ad ligād. Dico vltra ꝙ aliǭs de
iuriſdictōe vni⁹ nō pōt abſolui ab alio: qꝛ nō eſt
ei⁹ iudex. ſꝫ ſi a iure ſit excōicat⁹: nūǭd p̄t abſolui
ab vno ſicut ab aº ī diuerſ iuriſdictōibus. dr̄ ꝙ ita
p̄t vn° ſic alt ǭ excōicauit velit aut nolit pōt euꝫ
abſoluē. ſꝫ ſi ſit a iure cū nō niſi ꝓ pctō icurrat ñ
pōt abſolui niſi peniteat. Ex ǭ ſeqt ꝙ a bſēs ꝛ igº-
rās nō p̄t abſolui: ſꝫ ſi ſit a iure dico ꝙ nō debēt
abſolui; niſi eo mō ǭ ſit a iure. Et nōnō ꝙ hec ꝓ

pōnes ꝓ mag̃ pte ſūt abbꝛeuiate de. xviij. ð fris ri
char. de media villa. ꝛ multe capte ī foꝛma p̄p ab
bꝛeuia^{cm} opis. ex ǭrto fris frācifci ð maro. ð. xix. ꝛ
qꝛ ſufficiebat. Quātū ad 3^m arti. ſt 3 dif. Pª ē
ǭs p̄t abſoluē ab excōicatōe lata a canōe. dic̄ frat
hugo noui caſtri p̄ñus ð. q. i. ꝙ p̄p̄. cui⁹ volūtas ē
illi⁹: vł is cui ꝯiſit vt ep̄is. ex de ſnia ex. nup. niſi i
ter duob⁹ caſib⁹. i. ſex ǭs ſibi reſuit. p̄ri⁹ qñ aliǭſ ē
excōicat⁹ ex ḡui iiectiōe ī clicū vł religi^m. xvij. q.
iiij. ſi ǭs. 2° qñ ǭs icēdit ecciaꝫ: ꝛ ē dnūciat⁹. ex ð
ſnia ex. tua nos. 3⁹ qñ aliǭs fregit ecciaꝫ: ꝛ ē dnū
ciat⁹: eod titło. ꝯǭſti. ǭrt⁹ qñ aliǭs cōicat ſciēt cū
excōicato noīati appª ibid. ſignit. quit⁹ qñ aliǭs
falſificat lr̄as ſedis ap^{ce}. ex ð crīe falſi. dura. ſext⁹
cū aliǭs cōicat ī crīe cū excōicato excōicatōe ma
ioꝛi ī cau cū dñs p̄p abſolu^{cm} reſuit. ꝛ h̄ iǭt nō ǭ
tat doc. nr̄. Scda dif. doc. ſub. dic̄. excōicatōnū nu
meꝝ tp̄e ſuo eē mltū difficilē. frat aſtaxā⁹ tp̄e ſuo
redegit ad. ioi. vt pꝫ ī ſūª ſua. frat frācīſ. ð mar. ī p̄
ſenti ð. ꝙ ad ꝗ̄tuoꝛ lǭt 3ª. ſ. duodeci reducūt. ǭs
eoꝝ dic̄ veri⁹. ð his ǭ iferūt a canōe: ponā bꝛeuit
xij. illos mōs. p̄ri⁹ ē ꝯ hēr fautoꝛes ꝛ defenſoꝛes
ꝯſētiētes ꝛ auxi^m ferētes. 2⁹ ꝯ ſciſmaticos ꝛ fauto-
res eoꝝ. 3⁹ ꝯ viꝫ iferētes ecciis clicis ꝛ religioſis
ꝙtūcūqꝫ laicis ꝛ bōis ecciaꝝ. ſꝫ ſi aliǭꝫ ð iſtis p̄cu
tit ex coꝛrctōe: ſic mgr̄ diſcplꝫ vł als ñ icurrit ex-
cōi^{cm}: nec ſi ex ſurreptiōe dat alapā: qꝛ nō ē pctꝫ
moꝛle ex actu ſurrep°: bñ tm̄ eēt irrēris ſi ſic infici
eret. ſiłr ſi ſe defendit mō debito: vt ſi clic⁹ iuadit
laicū: ꝛ i^c mō debito defēdit ſe. ǭrt⁹ ǭcūqꝫ rap it
bōa eccle ꝯ libertes ꝛ imūitates ꝛ hmōi. quit⁹ ſi
religioſ⁹ nō poꝛtat hitū ſue religiōis quē dꝫ poꝛ
tare ifra clauſtꝝ. ſꝫ ǭd ſi ſub veſte ſupioꝛi ꝛ ſr̄ hi-
tū poꝛtat aª veſtim̄ta: credo ꝙ ſit excōicat⁹: qꝛ nō
pōꝛt hitū ꝓpū i^c mō ǭ dꝫ eū poꝛtar. ſi tm̄ hōeſtū
hitū pōꝛt ſup: ſic capā nigrā ꝙ lꝫ credo. ſext⁹ ſi rli
gioſus ꝛ bñficiat⁹ audit phiſicā. i. medicinā: ꝛ in
ra cilia ex mōſteriū ſeu do^m. ſepti⁹ ð falſarijs. octa
uus ð icēdiarijs. non⁹ de piratis ǭ depdāt xp̄iaōs
ī mari. decim⁹ ǭ ꝓcreat achios vł mittit vł fauet
vndeci⁹ de ſoꝛtilegis ǭ docēt vł faciūt icātatōes
ꝛ diuinatōes. duodeci⁹ de his ǭ dāt vſurarijs licē-
tiā fenerādi ꝛ ſcipiūt eos. Nōnō āt p̄p caſū dci^{us}
excōicatōis ꝙ h̄ gen⁹ hoiꝫ ǭs vocat frat frāc. de
mar. achios aut achios ſnomij ſūt: ð ǭb⁹ fac̄ mē
tōeꝫ iacobꝫ ð vitaco ī li°. ǭ dr̄: de tra ſctā. ꝛ icipit
p⁹ ꝙ dic̄: a iuuētute ei ſūt ībuti hmōi hoies falſis
opionib⁹: vt ſint pati p̄p lucꝝ xp̄iaōs iterficē: ꝛ ñ
curāt ſi p⁹ occidāt. hi p° dicūt aſſiſiui qꝛ aſſiſtunt
ad occidēdū. de his frat bartho. piſan⁹ ī ſūª ſua. c.
de aſſiſiuis. ꝛ ex li°. vi. ti°. de hoīci°. c. ꝓ hūani.
dicūt ſcdo achimi: qꝛ ſūt pati ad iterimēd. achim
ei pat⁹ dr̄: vt dic̄ papias. vel dr̄ ab a qd eſt ſine ꝛ
chim⁹ hūoꝛ. ǭi ſine hūoꝛe p̄p crudelitatē. dr̄ 3° a-
chini foꝛte qꝛ deſcēdūt ab acheo fiº iouis. vñ oui
dius in epiſtol. Quicǭd delirant reges plectun-
tur achini.

Tertia diffic. ē de sacrilegis. Si oēs sūt excōica-
ti: dicit ꝙ nō sūt excōicati: q2 hoc expsse nō habet.
sed de bñfic. dic ꝙ habet expsse. Sz qd si qs in-
iecit manū in clericū ⁊ p⁹ ingredit in religionem
nūqd pōt absolui p plātū. dr ꝙ si nō sit enormis
iniectō pōt: si vero sit enormis nō pōt. Sz qd si
duo religiosi pcusserint se. dr ꝙ si nō sit enormis
pcussio ꝓ plat⁹ vtriusqꝫ pōt absoluere eos. si vo
sit enormis nō pōt. Sz si religiosus pcusserit cle
ricū secl'arē. dr ꝙ tūc plat⁹ absoluere nō pōt sed
papa. Ex his oīb⁹ pz ad qōnē. ꝙ vz eccia dei sic
aliqs dz a maiori excōicatiōe ferire vt a sua clau-
sura remoueat. Et tūc ad argumēta. Ad primū
triplex ē pio. Pure spūal' vt dilectio. pure corpal'
vt puersa° exterior. media vt sacroꝝ sūptio. a p^a
null⁹ in via sepat: a duab⁹ alijs bñ pp melius.
Ad scdm dr ꝙ excōicatio ē medicīa his qs alio
mō nō pt corrigere eccia: iō ⁊c. Ad 3^m d^m ꝙ ex
cōicati nūc tradunt sathane: q2 suffragia ecāe re-
mouent eis p q defendebāt a sathana. iō nō cur
rit argumētū. Ex ista qōe sicut de pced. dc mēte
mgri 3. eliciūt pōnes. Prima ē clauis sciē vere
asserit eē noti° si mgro credit. Dicit pō ꝙ si nos
credim⁹ mgro clauis scie ē hit⁹ scie ⁊ discretio.
Et ponit a prin°. d. vsqꝫ ad illō ca^m. Cūqꝫ iaꝫ cō
stat nō oēs ⁊c. Secūda pō est. Omi sacerdoti
clauis potētie collata ē pie vt resistat morti. Dic
pō ꝙ oēs sacerdotes boni ⁊ mali clauē hñt po-
vt possint eripe ⁊ vita ⁊ opere ppl'm de morte p-
ditiōis. Et ponit ab illo cap°. Cūqꝫ ⁊c. vsqꝫ ad
illud ca^m. Qualē āt oportuit eē ⁊c. Tertia pō ē
viuat iust⁹ q pest ppl'o atqꝫ sincerius aio sedulo.
Dicit pō. sacerdos dz eē sciūs multū corā ppl'o.
Et pōit ab i° ca°. Qualē āt opor. ⁊c. vsqꝫ ad fi. d.

Ciendū ē et ⁊c. Hic sigt. xx. d. h⁹ qrti sñia
f rū. q ita pūuat ad pce. Nā postqꝫ oñsuz ē
qd sit pnia qdditatiē d. xiiij. ⁊ 2° q̄ milter
agat ptatiē d. xviij. nūc 3° oñdit qs sit effect⁹ eius
susceptie. ⁊ hz diuidi i 3. ptes pricipales. In p^a agit
de mō remissiōis mortaliū. In 2ª qrit de remissiōe
venialiū. In 3^a de reditu pctoꝝ reuertentiū. P^a
i pri°. Scda ibi: d. xxi. seu seqnti. Solz ēt qri vtꝝ
p⁹ hāc vitā ⁊c. Ter^a d. xxij. ibi. cūqꝫ mltis auctori
tatib⁹ sup sit assertū ⁊c. Rurs⁹ p^a ptic'a q ē pñs
d. i q agit mgr de mō remissiōis mor^m. i. 3. ptes
diuidit In p^a q ad deū pcī pñdit rea°. In 2^a q ad
ecciaꝫ offert q sit satisfa°. In 3ª oñdit qū valeat
absolu°. P^a i pri°. 2ª ibi. solz ēt qri vtꝝ satisfacti
onis lex ⁊c. 3ª ibi. sciēd ēt ꝙ tpe necātis ⁊c. Et hoc ē
diō pñtis d. i gñali. Circa quā tal' mouet ⁊c.

a N ptritio ɔfe° satisfa°. q sūt ptes pnie i extre
mis hīte valeāt ad saluū. Et ar ꝙ nō tripl'r.
Prio sic. nihil ē ordināō a legislatore qō sit inimici
uz trāsgrediēdi legē suā: g° pnia i extreis nō vz
ad salutē. añs pz. q2 tūc legislator p se facēt aliqd
qō eēt i destructionē leg' sue. pz pña. q2 pniaꝫ se-
rotiaꝫ valē ē occasio ptinuādi pctꝫ p totā vitam.
Scdo ar sic. in extreis nulla pca tpal' soluit ꝓ pc
cato: g° nō vz ad salm. añs pz. q2 ds o^m iā nō ē i
extreis. pz ɔ^a. q2 nllꝫ pcꝫ mortale dimit sīn pēa
corpali corrñdēte. Et si dicat ꝙ soluet i purga°. ɔ
q2 moriēs i pcō mortali stati dānat: g° moriēs i
gra stati saluabit ex oppositis: ⁊ ita nulla pēa sol
uet p⁹ hāc vitā. 3° ar auctate aug. ⁊ pōit i lra lo
quētis de sic pcitēte: nō pīumi⁹ ꝙ bñ hic exit. Tū
2° p eūdē: ⁊ pōit de pnia. d. vij. pculosū ē ⁊ iteri
tui vicī^m ad mortē ptrahē pnie remediū. tū 3° p
eūd i pōne inocē^m. hac aiaduersiōe pcutit pctor
vt moriēs obliuiscat sui q dū viuēt oblit⁹ ē dei.
In o^m ē p° aug. i de va ⁊ fal. pnia. ⁊ pōit d pci. d.
vij. ⁊ i lra mgri. Pnia si i extreō vite hyatu adue
nerit sanat ⁊ liberat. ⁊ pbat stati subdēs. multū
fuit sera latrois pnia: sz nō fuit sera ei⁹ idul^a. Tū
2° auctate eze. xix. c. ⁊ xxxiij. Quacūqꝫ hora inge
muerit pctor ⁊ puersus fuerit vita viuet. Tū 3° q2
pnia serotīa ē sacrifi^m vespti^m sz glo. sup illō ps.
Eleuatio manuū mearꝫ sacrifi^m vesptī^m. hmōi āt
sacri^m i lege erat ml'ū accepbl'e. vt pz leuit. vi. c.
In ista. q. ad ar. pisor. sr 3. arti. declarādi. pri⁹ triū
terioꝝ expōit⁹. 2⁹ triū pōnū pōit⁹. 3⁹ triū diffic'
tatū iux. 3. pōes motiu⁹. Quā^m ad p^m arti^m teri
sr. ptritio. ɔfe°. satisfa°. Cōtri° vt dicūt nri mgri
ē dolor volūta° assūpt⁹ p pctis. In q descriptōe
tria dcīt. p^m ex pte cāe formal'. 2^m ex pte cāe effi
ciētis. 3^m ex pte cāe final'. Ex pte cāe formal' dr ꝙ
ptritio ē dolor: sz ɔ: q2 dolor ē pa° nō solū mētis
sz corpis. vñ aug. d ciui. di. xiiij. d. c. xv. dolor car
nis nī^m ē effect° aie ex carne ⁊ qdā ab ei⁹ passiōe
dissen°. ptritio āt nō carnis ē sz spūs. Ceterꝝ ita cō
seqt ptritionē pudor sic dolor: igr ita dz dici ptri
tio pudor sic dolor. 3° q2 gaudiū ita seqt ptritōeꝫ
sic dolor. du^m iō merito ē. Cōtritio dr dolor qre
eq nō dr pudor aut gau^m. cū dicat aug. ꝙ d pctō
doleat sp: ⁊ de dolore gaudeat. D^m ptritio dr tri
plicit. Prio° dr ptritio caritas. qs ei pterit pctā
i te nisi caritate de⁹. ⁊ si ei liberꝝ arbi^m atterit de⁹
pterit. 2° dr ptri° ipse act⁹ elicit⁹ a caritate ⁊ libo
arbi° i p[illegible] pprobriū: ⁊ forsā idē act⁹ pri⁹ elicit⁹
sine caritate p⁹ea aduēiēte caritate pūuat: vt pu
nue eliciat pri⁹ ē attri°: p⁹ vocat ptri° c⁹ act⁹ cā pri
cipal' vt placeat do ē caritas 3° dr ptri° ipe dolor
vt passio actū subsequēs. Ex q p° īfertur ꝙ cōtri
tio pcēntiā nō ē dolor: sed dolor ē cōtritōis pas
sio. Ex quo sequit secūdo ꝙ ista ptritio ē dolor:
nō ita ē formal' sicut ista: hō est aial. q2 secūda est
in primo mō: prima mag' in scdo. Dicit tñ mag'
ptritio dolor q pudor aut gaudiū vt tria sint.
Dolor: pudor: gaudiū q2 doloris magis ē pteri
q pudoris q mag' ē fugitiu⁹: ⁊ gaudiū cui⁹ o^m in
proposito nō ē pctū sz dolor dicēte aug. ꝙ semp
de pctō doleat: ⁊ de dolore gaudeat. Ex q pz 3°.
ꝙ immediatior ptritiōis pa° ē dolor q gaudium.

Secūdo dr: volūtarie assūpt⁹. ista ps cām efficiē
tē aspicit. Cōmouisti inqt terrā. hoc mō volūtas
cōmota ē: ⁊ cōturbasti cā vt actū talem coeliciat
quē de necāte dolor sequit vt hoīeꝫ risibilitas. sic
volūtarie assumit vt meritū efficiat. nō p° meri-
tū cōtritio actio. nō secūdo meritū ptritio passio
sz 3° meritū cōtritio qlitas ē que ē qdā act⁹ abso
lut⁹. Tertio dr. ꝓ pctis: hoc ē finis ⁊ ptritōis ple
mētū. vñ pz ꝙ hoc dolor nō ē dolor ptis sensibil' sz
ipsi⁹ volūtatis. Vñ notād ꝙ sic nōt frat richar. d
media villa. d. xvij. arti. i. q. i. in solutiōe pricipali
ista tria dnt i māib°. duꝝ: fractū: pminutū. Du-
rū ei ē qd tactui nō cedit. frāgit vero ex qrto me-
theo. qd i ptes magnas scindit. cōminuit aūt qd
i ptes minimas. sic i spū distiguunt duꝝ: attritio: cō
tritio. Duꝝ ē cor hoīs: dū deo resistit. attrit⁹ dū a
pctō resilire incipit. q. ad cōtritionē tēdēs. ptrit⁹
dū ex toto a pctō resilit: vt dicat a con qd ē simul
⁊ tero ris. primū terēs quid ē de⁹. scdꝫ terēs ē ca-
ritas. 3^m terēs ē volūtas: in pscie mortariolo te-
rūt hi tres terētes. ⁊ scriptū ē: funicul⁹ triplex dif
ficile rūpit. Et tñ de isto terio ptritio. Scds
termi⁹ ē cōfessio. vt sic lingua loqt cor intēdat ne
pateat dupplicitas: a cō qd ē sil' ⁊ facio: simil' cor
loqt ⁊ ligua. Vñ notād ꝙ ista tria dnt loqndo
de vi terioꝝ ⁊ vsu. professio: pfessio: fassio. Fas
sio ei ē dū qs cogit dicere q fecit. sz pfessio sp sm
artē extat volūtaria. vñ bñ qd dicit cōfiteor spō-
te: fateor mea iura coact⁹. Rursus dnt cōfessio, ⁊
pfessio: q2 obiectū pfessionis ē pctū. vt pz ex de
peni. ⁊ remis. oīs vtriusqꝫ sex⁹. o^m vero pfessiōis
ē bonū: vt dicim⁹ hoc pfessus ē regulā aut sci bndi
cti aut sancti frācisci. Vltra notād ꝙ pfessio debꝫ
aut de pgruo aut de debito: quiquies tres hre cō
ditiōes: aut ter quiqꝫ. preter hūilitatē quā nō nu
mero: q2 ē custos oīm virtutū: dicēte btō bernar-
do in lib. de cōsideratiōe ad euge^m. bon⁹ fundus
hūilitas. Et hee pditiōes his versib⁹ ptinentur

Sit simplex hūilis pfessio pura fidelis.
Atqꝫ frequēs nuda discreta libēs verecūda.
Integra secreta lacrimabilis accelerata.
Fortis accusans et sit parere parata.

Prim⁹ ternari⁹ ē simplex pura fidelis. simplex
vt nil admisceat qd ad quātitatē pctoꝝ nō attiet.
pura cū recta itētōe facta. fidel'. i. vera nil hñs fal
si. Scds ternari⁹ ē. frequēs nuda discreta. frequēs
sepe pfiteri vtile ē. nuda nō iuoluta vboꝝ obscu
ritate. discreta qd mai⁹ ē cū maiori pōdere cōfite
atur. Terti⁹ ternari⁹. libēs verecūda itegra. libēs
facta libera volūtate. verecūda erubescat de pctis
q pfitet. integra nil celet qd occurrat. Quart⁹ ter
nari⁹. secreta lacrīabil' accelerata. secreta ibi agit
de occultis pcīe. lacrīabil' ex pcī dolore. accelera
ta citi⁹ ē meli⁹: q2 abissus abissuꝫ inuocat. Quit⁹
ternari⁹. fortis accusās parata pere. fortis ne ve
recūdia aliqd omittat. accusans se nō refundens
in aliū suū facin⁹. pat⁹ parere suscipiēdo pniaꝫ. de
hoc dictū ē quō dz itelligi supi⁹. ⁊ tñ d isto terio cō
fessio. Terti⁹ teri⁹ ē satisfa° d isto terio dictū ē li.
3°. d. xx. arti. i. terio 3°. Dictū ē 2° d eod lib. iiij. d.
xiiij. art. i. terio 2°. Iō nc breuit dico 3°. ꝙ p°. p pctis
nrīs. p° satisfec de⁹ ⁊ ē p^a sati°. scdo tps hō de° ⁊
ē 2ª sati°. 3° nos ꝓ modulo ⁊ sum⁹ 3ª sati°. ⁊ tñ
de p° arti. Quātū ad 2^m arti. sr 3. pōes. P^a ē d
his trib⁹ ptritio: pfe°: satisfa. quō se hñt ad pniaꝫ
Scda pō quō se hñt ad remissionē cl'pe. Tertia pō
quō se hñt ad pniaꝫ acceptā i extris. P^a pō ē hoc
ptritio: pfe°: sati°: nō sūt ptes pnie vtutis seu ei⁹
sacri sz act⁹ ipati. Ista pō 3. hz ptic'as. P^a dic ꝙ
nō sūt ptes pnie q ē vt⁹. pbat. tū p° q2 pnia q est
vt⁹ simplex ē qlitas spūal' pfe° āt ē qd corpale.
tū 2° q2 si sūt ptes pnie aut ptes subie aut itegles
capiēdo itegles vt se extēdit ad ptē essentialē et
qtitatiuā: nō integles q2 totū nō pur de tali pte
vt caput nō ē hō. pteri āt ē peitere: ⁊ pfiteri ē pe
nitere: ⁊ satisface ē peitere. nec sūt ptes subie q2 i
qlibet pte subia soluat rō toti⁹. sortes ei pfecte ē
hō lz plures nō eēnt in specie hūana: sz i ptritōe
sine aliis nō saluat rō pnie. Tū 3° q2 act⁹ scdi nō
sūt ptes act⁹ primi: sz pnia vir⁹ ē act⁹ prim⁹. ptri
tio pfe° sati° act⁹ scdi. igr. Et si dicat i o^m q2 hm
mgrꝫ i lra d. xvi. ad pfectionē pnie reqrūt ista 3^a
nihil aūt reqrit ad pfectionez alicui⁹ qd nō ē de
eēntia illi⁹. D^m ꝙ aliqd reqri ad pfectionē alicui⁹
pt itelligi mpliciter. Prio° q2 de eēntia ei⁹: vt rō-
nale de eēntia hoīs. Alio° vt de necāte pñs: vt ri
sibilitas: isto° dret de eēntia hoīs: q2 si ē hō ē risi
bil'. Tertio° q2 dat qddā ornamētū ⁊ pplemētū ex
trīsecū. prio° nō sūt hoc 3^a de eēntia pnie vtutis. n°
scdo°. sz tertio° se hñt hre ad pnie vtutē: ⁊ iō di-
cūt fruct⁹ pnie ⁊ marie satisfa° hz qd pz i glo. sup
Mat. iij. c. Facite fru. dig. pnie. Et hz sniaꝫ aug.
d va ⁊ falsa pnia. ⁊ pōit d. xvi. c. ij. Fruct⁹ āt ē vl
timū qd expectat d arbor. vñ sic videm⁹ ꝙ arbor
māl' adornat fructu suo: n° fruct⁹ ē ipa arbor: q2
arbor ē pmanēs ⁊ fruct⁹ nō cqlit sic loquētes in
spū pnia arbor ē pulcherria ex q pl'chri fruct⁹ ori
unt: ptri° pfe° sati°. hi act⁹ nō pmanēt: sz pnia p-
manet: q2 hit⁹ est qlitas de dificili mobil'. ita ꝙ
mag' hoc tria sūt in fieri: sz pnia ē i eē. Dic 2^a ps
pōnis ꝙ hi. 3. act⁹ nō sūt ptes sacri pnie pz i bre
ui discurrēdo p singl'a vt ei d. xiiij. dcꝫ ē. pnia sa
crm absolu° ē sacdotis. i. snia scā certis vbis hoꝝ
vboꝝ nulla ps ē ptritio q ē qddā spūale i aia pfi
tētis. nz pfe° q2 nihil ē ipsi⁹ snie sacdotis: sz actus
rei accusātis. nz satisfa°: sz seqt illā abso^m sacralē
hoc tñ 3^a ad sacrꝫ pnie reqrūt: vt p^a vl' seqntia. sim
plicit eni reqrit pfe°: q2 sacdos nō absoluit arbi
trarie nisi pri⁹ fuerit re⁹ accusat⁹ i foro i°. ñ ēt vtil'
ē abso° i^a nisi pcedat i pfitēte aliq ptri° vl' attritō
iō disiūctie ptuli: q2 suffic attri° q p⁹ mod nisi o-
bex aduēiat vtute sacri i ptritōeꝫ mutat. satisfa° āt
seq hz pnie sacrꝫ vt effica^m hēat pmanētē: nisi p
pēdat absoluēs ptri^m ⁊ pfe^m sufficē.

Dicit 3ª ps ꝯōnis ꝙ hec tria sūt ptes act⁹ īpati
vt mediētur hec tria. Primo ipsuꝫ pnīc bitū q̄ ex
tat in pctm̄ vindicatu⁹. secūdo ipsuꝫ actū eliciꝫ
q̄ est velle vindicare. 3º ipsuꝫ actū īpatū. s. ipm vi
dicare ⁊ hic ex trib⁹ integrat̄. Ex ꝯtritiōe ad quā
seq̄t̄ dolor: ex ꝯfessiōe ad quā sequit̄ erubesceᵃ. ex
satisfactiōe ad quā aliq̄d penale sequit̄. Et si dicas
peccatū ē simplex: ergo dꝫ vnica pena vindicari
nō valet ꝯña. iudex eni legis ꝓ vno defectu pōt
duas aut plures penas īponere: vt sibi oportuᵐ
videbit̄. Un̄ pitac⁹ septē sapiētū vn⁹: in 3º ethic.
inducit̄. Ebri⁹ inquit duplices meret̄ increpatōes
Secūda ꝯō ē hec. Si ꝯtritiōe pctm̄ formaliter
remitt̄ vt disponat ꝯfessio: ⁊ satisfactio pficiat.
Cōcl'o ista 3. hꝫ ptes. Prīa dicit ꝙ ꝯtritiōe pctꝫ
formaliter remitti̅t̄. pꝫ: q2 ꝯtritio īcludit caritatē
q̄ pctō opponit̄: ⁊ si nō formalit̄ tn̄ itm̄ ꝙ nō stat
simul cū pctō mortali. Sꝫ surgit dubiū vtrū re
missio culpe vel expulsio: ⁊ gratie īfusio vna sint
mutatio. in tribus dictis h̄ absoluit̄ vitas. Pᵐ
dictū ꝙ nō dꝫ dici expulsio culpe q̄ nulla ē post a
ctū. ex. iiij. d. sed dꝫ dici remissio culpe: q2 obliga
tio ad penā eternā remouet̄. Secūdū dictū ꝙ infu
sio grē ⁊ remo⁹ culpe nō sūt simplicit̄ vna muta
tio. Tū p° q2 vna infusio grē sufficit ad remouen
das multas obligatōes: vt pꝫ de illo q̄ offendit ī
multis: ⁊ postmodū ꝯterit̄. Tū scd̄o q2 pt eē infu⁹
grē sine remissiōe culpe vt ī angel' ⁊ pōt eē remis
sio culpe sine infusiōe grē de poª absoluta dei.
Tū 3°. q2 nō ē oppō formal' inter pctm̄ mortale ⁊
gratiā. q2 tūc sicut volūtas creata pt sup esse vni⁹
ita posset sup nō eē alteri⁹: sicut pꝫ in reliq̄s īcō
possibilib⁹. nō ē āt vnica mutatio simplicit̄: nisi ī
ter talia q̄x vnū se hꝫ vt termi⁹ a q̄: reliquū vt ter
min⁹ ad quē. ⁊ pꝫ ēt q2 vnica muta° nō ē ad formāꝫ
pōitiuā nisi a ꝓpria priuatiōe: mltē aūt sūt cul
pe q̄ sunt termī a q̄. 3ᵐ dictū ꝙ remissio culpe ⁊ ī
fusio grē nō sūt due mutatiōes reales: pꝫ. Infu°
enī grē bn̄ real' est: sꝫ remissio culpe neq̄t: q2 solū
remouet obligatione ad penā etnā: q̄ nō ē nisi re
spect⁹ rōnis fundat⁹ a diā volūtate in obō volito
vt volitū ē. ⁊ ita remissio culpe nō dic̄ nisi q̄si mu
tatōēꝫ ab obligato ad nō obligatū: nō tn̄ muta
tionē: ⁊ inq̄tū hui⁹ nihil ē reale. Sꝫ ꝯ ē muta° ab
obligato ad nō obligatū. Dᵐ briter: ꝙ nō oꝫ q2
ab etno diā volūtas hūit. vbi gª: sortes obligatū
ꝓ a nō obligatū ꝓ b. ⁊ ī sig° pmanēti: q2 ap̄ deū
nulla mutatio. iō pꝫ ꝙ nō seq̄t̄: tn̄ de pn̄ti de poª
ordiata nō reītit: nisi grā det̄. ⁊ ita ē mutatō rea
lis a pte gr̄ificati. Et si arguas ꝯ h̄. ꝑ h̄ qd̄ dic̄ au
gu. de va fal. pnia. Dolēdū nō solū q2 peccauit: sꝫ
q2 se v'tute puauit: ⁊ ita sūt duo mor⁹. ꝯcedo ꝙ sūt
duo mor⁹: vn⁹ a grā ad pctꝫ reliqu⁹ ad grāꝫ. sꝫ nō
ē sic de reīssiōe ⁊ grā: q2 p⁹ pctūꝫ factū ī aīa nil re
māet nisi obliga° ad etnā penam. vn̄ pꝫ ꝙ sine cā
Tho. d. xvij. h⁹ q̄rti. q. i. arti. iiij. ī pria°. ⁊ frat̄ ri
char. d me⁹ villa ead d. arti. iiij. q. iiij. ⁊ āriq̄ ꝯsil'ea
pōderāt argᵐ a priori ⁊ posteriori ī ista mā. Quid
ei ē culpā reīti de pō ordiata nisi grāꝫ eē ad m⁹
in mutatōe va: sic q̄d ē tenebras expellī: nisi lucē eē
pn̄tē. Scd̄a ps dic̄: ꝙ dispōit ꝯfe°. ista ꝓbat̄. q2
in iudi° oꝫ eē accusatorē: ⁊ ille ē ī h̄ foro q̄ ꝯfitet̄.
Tertia ps dic̄: ⁊ satisfa° pficiat: pꝫ. q2 illō ē ꝙ sac
dos īpōit vt pēiteᵃ ꝯpleat̄. Ter° ꝯ°. Et si h̄ tria
ī extremis possint sufficē: vix tn̄ sufficiūt ad sal'm
h̄ ꝯ° tres hꝫ pticulas ꝑꝫ illa tria. tn̄ sūmari dicēd
ē. vn̄ ꝙ possint ī extreīs pficē: dic̄ aug. ⁊ pōit ī lr̄a
pn̄tis d. qm̄ de⁹ potēs ē sp ēt ī morte pt iuuare q̄
b⁹ placet. cū igr̄ op⁹ sit nō hōis sꝫ dei fructifera
pnīa: īspirare eā pt q̄ncūq̄ vult sua mīa. Sꝫ ꝓba
tur ꝙ vix tn̄ sufficiūt ad salutē: ⁊ dico eū ī extreīs
q̄ ē ī ꝓpīquo mortis vt ī submersiōe vulneratōe
mag̃ ⁊c. ꝓbat̄. tū p° q2 īpedit̄ vsus liberi arbitrij
⁊ ita rōnis ⁊ volūtatis vbi ē meritū. tū scd̄o q2 vt
disciplīa sit meritoria oꝫ ꝙ sit circūstā°ta ⁊ maxīe
vt displiciat ꝑp deū qd̄ valde difficile ē tūc. tū 3°
q2 sūt hituati ad malū qd̄ multū īpedit ꝯuersiōēꝫ
ad bonū. Ex q̄ seq̄t̄ ꝙ q2 nō ē ꝓprie dn̄s sui act⁹
tūc ad male faciēd dꝫ poti⁹ ꝯuerti ad bn̄ faciēd
qd̄ vix faceret. Ex q̄ p°. seq̄t̄. ꝙ sano psuadēd ē vt
san⁹ peniteat exponēdo sibi q̄ piculosū sit expe
ctare serotinā pnīaꝫ. Scd̄o seq̄t̄ ꝙ īfirmo laborā
dū ē vt veiat ad debitā pnīaꝫ q̄tū ē possibile. Et
debet̄ sibi exᵃ de mīa vt de latrōe. luce. xxiij: cui n̄
fuit sera pnīa. Quāᵐ ad 3ᵐ arti. sūt 3. diffi. Pª
ē. q̄ ē pricipalior hax triū: ꝯtritio: ꝯfe°: ⁊ satisfa°.
Dᵐ ꝙ ꝑm ꝙ ordinat̄ ita ꝑm pfectōēꝫ ābulāt: pri
mū g̃dū tꝫ ꝯtritio: q2 caritatē icludit q̄ ē mr̄ v'tutū
scd̄ꝫ g̃dū ꝯfessio: q̄ ex hūilitatis fundo laudē hꝫ
3ᵐ g̃dū satisfactio: q̄ satisfac̄ vt de⁹ sit ꝯtēt⁹ ꝑꝫ no
mē suū. Scd̄a diffi. quot sūt sūt dittētes pctūm
dico tres. p° tres psone diuie ꝑ auctoritatē. scd̄o
xp̄s in triplici nā dīna aīa ⁊ corpe ꝑ vnionē ⁊ ex
cellentiā. 3° mīster misterialit̄ ꝑ caracterē clauē et
ꝑ sniaꝫ. Tertia diffi. Si nō pōt q̄s ī extreīs ꝯfi
teri aut satisfacē sꝫ ꝯteri q̄d iuris ē. dᵐ ꝙ si pfecte
ꝯterit̄: saluabit̄ q2 ꝯtritio caritatē hꝫ: sꝫ pone te ī
securo. Et sic pꝫ ad q̄ōm. ꝙ vꝫ ꝯtri°: ꝯfe°: satisfa°
q̄ptes sūt pnīe ī extreīs hite valēt ad salutē. Tūc
ad argumēta. Ad priᵐ dico. ꝙ legislator nō dꝫ
ea ꝑterittere q̄ mag̃ ducūt ex se ad custodiēdā le
gē suā q̄ nō: cuiusmōi ē pnīa serotīa de se. iō si ex
rāt aliq̄ ex h̄ faciūt ex se scādalū nō accipiūt: īmo
oñdit mīam dei. Ad scd̄m dicēdū p°: ꝙ nō dꝫ
sibi hic iponi: q2 in extreīs ē. Dico secūdo ꝙ nec
ꝑ purgato°: q2 ptās sacerdotis ad hoc se nō extē
dit. Dico 3°: ꝙ dꝫ sibi insinuari: si san⁹ eēs talis pe
nitētia tibi debet: sꝫ ꝯfide de mīa dei. Et ad illud
qd̄ obijcit̄: nō est simile q2 moriēs ī peccato mor
tali nō hꝫ retardatim q̄n vadat ad infernū: mori
ens aūt in gratia pena nō soluta retardatim ha
bet ne subito vadat ad celum.

Ad 3ᵐ dicēdū: ꝙ ē magnū periculū: iō citi⁹ est
meli⁹. Ex istad°. sicut de ꝑcēd. tres eliciūt̄ ꝯōnes
de mēte mgr̄i. Prīa ꝯō. hō peniteat hic bono tpe
vt secur⁹ eat in celi pignore. Dic̄ ꝯō ꝙ pagēda ē
pnīa anteq̄ ad extrema hō pueniat: vt secur⁹ de
mūdo exeat. Et pōit̄ a pri° d. vsq̄ ad illō. c. So
let ēt q̄ri vtx satisfactōis lex ⁊c. Scd̄a ꝯ°. Mor
ti dispositis satisfa° vꝫ monitis, nō impō. Dic̄ ꝯ°
ꝙ agētib⁹ ī extremis nō ē iponēda pnīa: sꝫ ino
tescēda. Et pōit̄ ab i° c°. Solꝫ ēt q̄ri ⁊c. vsq̄ ad il
lud ca. Sciēd ēt ꝙ ape nc̄citatis ⁊c. Tertia ꝯ°. re
cōciliatio nō ē negāda sꝫ faciēda mō serio. Dicit
ꝯō. ꝙ recōciliatio petēti nō ē negāda: sꝫ dꝫ exple
ri ꝑm ꝙ dicūt iura. Et pōit̄ ab illo. c. Sciēd ēt ꝙ
tpe nc̄catis ⁊c. vsq̄ ad finē d.

Solet ēt queri vtrū p⁹ hāc vitā ⁊c. Hic
f sig̃t. xxi. d: h⁹ q̄rti. q̄ ita ꝯtinuat̄ ad ꝑcēd.
Nā postq̄ in ꝑcēd. d. oñdit mgr̄ tpus re
missionis mortaliū. Nūc ī pn̄ti d. tps q̄rit remissi
onis veīaliū. Et hꝫ diuidi hec d. in tres ptes princi
pales. In pª tps ponit̄ quo venialiū fit remissio.
In secūda clare ostēdit̄ quō fiat ꝯfessio. In 3ª cō
fessori interdicit̄ pctī reuelatio. Pª in pri°. Secū
da ibi. Post h̄ ꝯsiderād est. Tertia ibi. Caueat ēt
sacerdos ⁊c. Et h̄ ē diuisio pn̄tis ⁊c.

Triū pctm̄ secretū qd̄ ꝯfessor sp celat̄ tene
v tur: p⁹ hāc vitā dittat̄. Et ar̄ ad ptē falsaꝫ
trib⁹ medijs. Primo sic. Nullū mortale pt
dimitti p⁹ hāc vitā: g° nullū veīale. nec de origīa
li loq̄mur: q2 sub sacro nō cadit pnīe. ān̄s pꝫ. au
ctōitate Jo. dam̄. li. 2°. suax sniax ī fine q̄rti cap̄.
Mō ē āgel' casus: hoc ē hoib⁹ mors. ꝓbat̄ ꝯña.
q2 funt eiusd rōnis cū nō dr̄ant in mali° nisi ꝑm
mag ⁊ min⁹. Scd̄o ar̄ sic. null⁹ moriēs iust⁹ pt
p⁹ea peccare: g° p⁹ mortē nō pt pctm̄ ditti. ān̄s
pꝫ. q2 tps aut merēdi aut demerēdi ē ī pn̄ti stadio
ꝓbat̄ ꝯña. tū p° a sili. q2 sicē vr̄ ꝑ aliq̄ statu posse
peccare ⁊ posse resurgē a pctō. ⁊ ita si iust⁹ moriēs
nō pōt pl⁹ peccare: nec iiust⁹ moriēs poterit a pec
cato resurgē. tū 2° a maiori: q2 facili⁹ ē cadē q̄ re
surgē. tū 3° a cā: q2 resurgē a pctō nō vr̄ ꝯpetē ali
cui nisi ei q̄ pōt mēri. q̄ āt nō pt ī aliq̄ statu cader̄
nō pt mēri. Tertio ar̄. ꝙ nō sp tenet̄ ꝯfessor cela
re pctm̄ sibi ī ꝯfessiōe dictū. vnicuiq̄ licitū ē renū
ciare suo iuri: igr̄ pt ī casū reuelare pctm̄. ān̄s ē ma
nifestū. pꝫ ꝯña. q2 ius ē nō ꝯfessoris: sꝫ ꝯfitētis ꝙ
fessor tenet̄ celare pctm̄ ꝯfessi. pt āt ꝯfessus eū licē
tiare ad reuelādū. In oᵐ. tū p°. Mat. xij. tū 2°.
Marci. 3°. tū 3°. luce. xij. Qui peccauerit in spm̄
sctūꝫ nō remittet̄ ei: nec ī h̄ seclo nec ī futuro. sub
dit mgr̄. Ex h̄ dat̄ itelligi sic sctī doc. tradūt ꝙ q̄d
pctā ī futuro dittet̄ ꝓcela°. d°. vi. de pnīa. ⁊ ē ī lr̄a
Sacdos añ oīa caueat ne de eis q̄ ei ꝯfitet̄ pctā
cox alicui recitet, ⁊ seq̄t̄, nā si h̄ fecerit depōat̄: et
oib⁹ dieb⁹ vite sue ignomiosus pgat. ⁊ ex de pe.
remis. Ois vtriusq̄ sex⁹. caueat oīo ne vbo vl' si
gno aut aliq̄ q̄uismō ꝓdat pctōrē. seq̄t̄ pena. Si
pctm̄ detectū psūpserit reuelare nō solū a sacerdo
tali offi° decnī⁹ deponēdū: verx ad agēd strictissi
mā pnīaꝫ ī artissimū mōsteriū detrudend. In ista
q̄ōe ad ⁊c. Quo ad pᵐ artᵐ teri sūt. vita. celatio
secretū. Prim⁹ teri⁹ ē vita. vn̄ vltra dcā de vita
lib. p°. d. xxxvi. terio p°. ⁊ lib. 3°. d. xxxv. arti. i. ter
mio p°. Est nōnd ꝙ h̄ tria dr̄ūt victa vitta vita.
victa ei adiectiᵐ ē. ⁊ dr̄ vict⁹ ta. tū. ⁊ scribit̄ p. c. ⁊. t
⁊ descēdit ab h̄ vbo vico, cis. qd̄ fac̄ ī supio victū
vitta dꝫ scribi ꝑ duplicē. t. ꝑm papiā. ⁊ ē gen⁹ di
scrimial' qd̄ gallici vocāt ruben al' coyphe. ad col
ligēdū capillos mulieꝝ aut viroꝝ dispsos. vn̄ ī me
thamō. ouidi⁹ dic̄. vitta coh̄cuerat neglectos alba
capillos. Et ī cañ. cātic. salōn dic̄. Sic vitta cocci
nea labia tua. ⁊ veīt ab h̄ vbo vicio cis. vita vero
vnicā. t. hꝫ. ⁊ veīt ab h̄ vbo viuo viuis. vn̄ q̄d dic̄
vt tibi sit vita: ꝓ posse picl'a vita. Et ē nōnd tpli
cē eē vitā. nature. q̄ cōis ē hōis ⁊ mal'. de q̄ dr̄ ge
nes. ij. ī sformatiōe hois. Inspirauit ī faciē ei⁹ spi
raculū vite. ⁊ fact⁹ ē hō ī aīaꝫ viuētē. ex q̄ doc. nr̄i
inferūt q̄ aīa ē vite spiraculū: q2 spiratōe ī spirāti
bus cognoscit̄ q̄ aut aīa ē aut ex aīa. Scd̄a dr̄ vi
ta grīe: ⁊ h̄ ē ꝓpria hōis. h̄ enī mō mali nō viuūt
sꝫ mortui sūt. sic oñdit btūs mari⁹ in ꝑmōe d mar
tirib⁹ qui incipit ad exhibēdū. De hac vita paul°
dicit. mihi viuere xp̄s est ⁊ mori lucrū. Tertia vita
dicit̄ vita glīe in qua sunt ⁊ erūt btī. de qua Ma
thei. xxv. dicit̄. Justi aūt in vitā eternā. Et Job.
xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te deuꝫ et
quē misisti ihesuꝫ xp̄m. Et tn̄ d isto termīo vita
⁊ capitur in q̄ōne primo mō. Secūd⁹ termin⁹
est celatio. ⁊ descendit ab hoc verbo celo celas.
vnde quid dicit. Hostia claude celer: vt clausa p⁹
hostia celer. Celo autēꝫ verbum aliquando signi
ficat idem ꝙ sculpo pis. et tunc vt dicit frater ro
gerius in maiori compendio ad clementē papaꝫ
quartum. debet scribi per ae diptongum. de quo
descendit celtes ⁊ caeltes. de quo in Job scribit̄.
Quis mihi det vt scribantur sermōes mei. Quis
mihi det vt exarentur in libro stilo ferreo vel cel
te scupantur in silice. Dicit tamen Adam brito
nis se nunq̄ legisse celte. vnde ꝑm eum debet di
ci in Job certe. Aliquando scribitur sine dipton
go: ⁊ tunc idem est ꝙ abscondo abscondis. a quo
ꝑm Ebrardum in grecismo descendit hoc nomē
celum: quia nobis celat ea que supra celum sunt.
⁊ per modum loquēdi celat superioribus ea que
infra ipꝫ sunt. Frater tn̄ Rogerius vbi supra di
cit ꝙ celum dicitur quasi caelum id est celatum q̄
si quod vas preciosum ⁊ diuersis stellis ornatuꝫ
De hac equiuocatione extant metra.
Celo dum sculpo lapides celo cooperto.
A primo celtes celum est a posteriori.

Terti⁹ termi⁹ ē secretū. a secerno nis. quasi seor
sū cerno: ⁊ in supīo secretū. Et sunt tria secreta.
Secretū nature: de q̄ i senectute egit pulcrū libꝝ
phs: quē ītitulauit. de secretis secretoꝝ: ⁊ misit ad
alexād. Secūdo secretū ꝯsciē: d̄ quo exponi pōt
illud ꝓphete. Secretū meū mihi: secretū meū m̄.
vn̄ Jeremie. xvij. prauū ē cor hois ⁊ inscrutabile
quis cognoscet illō. sequit᷑. Ego dn̄s scrutās cor
⁊ probās renes: qui do vnicuiqꝫ iuxta viā suā: et
iuxta fructū adinuētionū suaꝝ. Et ī paulo .i. coꝝ.
quarto. Nolite ante tēp⁹ iudicare q̄adusqꝫ veniat
dn̄s: qui ⁊ illumiabit abscōdita tenebraꝝ ⁊ mani
festa faciet cōsi⁹ cordiū. Tertio secretū glorie. de q̄
et paul⁹. i. coꝝ. ij. Qd̄ ocul⁹ nō vidit nec auris au
diuit nec in cor hoīs ascēdit: que ꝑparauit de-
us hijs qui diligūt illū. Et notādū ꝙ hec tria dif
ferūt. Signū ꝯfessionis. secretū ꝯfessiōis. sigillū
ꝯfessiōis. Dicit᷑ enī signū ꝯfessiōis qd̄ cūqꝫ ad cō
fessiōes ptinēs. vn̄ pōt discerni cōfessio a re alia.
Dicit᷑ aūt secretū ꝯfessiōis: qd̄ ita dr̄ vt nō reuele
tur. Dicit᷑ aūt sigillū ꝯfessiōis: qd̄ sub sacro pnie
sacerdoti maīfestat᷑ a ꝯfesso. Ex q̄ sequit᷑ ꝙ omē se
cretū ꝯfessiōis ē signū ꝯfessiōis nō ecꝯ. ⁊ oē sigil
lū ꝯfessiōis est secretū ꝯfessionis: nō ecꝯ. Paruo
enī sigillo ita dixeriz eterni regis sigillant᷑ q̄ ī cō-
fessione dicunt᷑: reliq̄ sigillo magno. Quātū ad
secūdū arti^m sunt tres ꝯclōnes. Prima ē de loco
purgatiōis venialiū ⁊ penaꝝ nō cōpletaꝝ hic ꝓ
mortalibus. Secūda ꝯ̄ de remissione venialiū
Tertia de celatione pctōꝝ in ꝯfessiōe cognitoꝝ

Prima ꝯ̄ ē. Sic citi⁹ aut tardi⁹ māli igne aīe
purgantur: vt vna citi⁹ alia euolet. Jsta ꝯ̄. 3. hꝫ
partes. Prima dic̄ ꝙ aīe purgant᷑ igne materiali
iuste equid̄ fit vt q2 aīa aut deseruit creatorē: aut
nimis creata dilexit: p creata puniat᷑. vt pꝫ in sac-
mētis ecclie: cui se hꝫ submittere hō: q2 deū de-
seruit. De hoc igne hr̄ in glo. sup illō. Sic saluus
erit: grauior est ille ignis: q̄ q̄cq̄d hō pōt pati in
hac vita. Et dato ꝙ de hoc igne an sit materialis
vel spiritual᷑ dubitauerit Aug. nō solū sup gen̄.
ad litterā. imo in li°. de ciui. dei. vn̄ ⁊ dicit in glo.
sup illō. i. coꝝ. iij. Qui edificat lignū fenū ⁊c. po-
nens illoꝝ opionē qui dicebāt aīas igne materi-
ali cruciari. dicit nō redarguo: q2 forsan verꝫ est.
Vn̄ doc. deuo. pn̄tis d̄. arti. ij. q. ij. dic̄ rōabilē es
se suā dubitationē. diues enī q̄ erat in inferno: et
cui⁹ lingua vrebat᷑: linguā corpalē nō habebat. ⁊
qui portat lignū fenū stipulā nō portat hec mā^a
sed spūal ia: que sic p methaforā noiant᷑. Sed da
to ꝙ dubitauerit aug. nō tn̄ dubitauit grego. ī q̄r
to dyalog. nec ysidor⁹ de ordie creaturaꝝ. ⁊ hic
ignis extat in medio terre sulphure⁹: cui⁹ spiracu
la seu emūcto^a sunt ethna cecilie: chimera cilicie
aut lidie: ⁊ loca similia. Dicit aūt frat᷑ frācisc⁹ de
maꝝ. hui⁹ quarti d̄. xx. q. vltima. ꝙ in inferno pe-
nas paciētiū sunt tres māsiones. Prima infima
vbi sunt dānati pro pctō mortali actuali. Jn me
dia pueri decedentes in peccato origiali. Supe-
rior in qua sunt purgādi. Primi sunt ī pena sen-
sus ⁊ dāni. secūdi in pena dāni nō sensus. ⁊ ābo
sine gratia. Tertij ī pēa sensus cū gratia. Et si obij
cit᷑ ex q̄rto dyalog. de paschasio qui apparuit ī
balneo purgād⁹. ⁊ de alio q̄ apparuit in glacie.
Dicendū ꝙ hec sūt ex speciali. sed loc⁹ cōis ē sub
terra. De hoc pampli⁹ d̄. xliij. Dicit secūda ps
ꝯōnis. vnū liberari añ aliū. Prio pꝫ ex parabo-
la aplī. lignū fenū stipula. citi⁹ enī stipula feno cō
sumit᷑: ⁊ fenū ligno. Secūdo auctoritate augu. in
enchi. post hāc vitā incredibile nō ē illos fideles
p ignē purgatoriū: q̄tomagis min⁹ vel bō pcū^a.
dilexerūt: tanto citi⁹ tardi⁹qꝫ saluari. Tertio rōe
nō enī equū est q̄ min⁹ peccauit cū eo qui pl⁹: eq̄
liter puniri. vn̄ et ī īferno si pene sunt equales sꝫ
durationē: nō tn̄ sm̄ intētionē. Tertia pars
ꝯōnis dicit ꝙ vn⁹ citi⁹ de purgatorio altero ad
celum euolat. hoc pꝫ. Tū primo ex luce. xxiij. ca°.
Hodie mecū eris ī paradiso. nō ꝙ celos añ ascē-
sionē ascenderit. sed deitatē viderit ⁊ fuerit cum
xp̄o: q̄ est merces btōꝝ. Tū secūdo: phil. p°. paul⁹
dicit. Cupio dissolui ⁊ eē cū xp̄o. nō erat āt cassū
desideriū: igit᷑ appetebat eē in celū vbi est xp̄s. ⁊
ita vn⁹. citi⁹ alio euolat. Tum 3°. apocal. vi. Date
sunt illis singule stole. ⁊ illa ē gloria aīe. Secun
da ꝯ̄ est hec. Veniali pctō: nec p se nec p accn̄s
pena cōuenit eterna: ⁊ si aliq̄n post vitā remittat᷑
Jsta cōclusio tres hꝫ pticulas. Prima particula
dicit. ꝙ peccato veniali p se nō cōuenit pena eter
na. Probat᷑. Cū caritate nō stat debitū pene eter
ne. ergo peccato veniali p se nō debet᷑ pena eter
na. Añs pꝫ. q2 habens caritatē ē dign⁹ vita eter
na. si ergo simul staret ꝙ esset dign⁹ pena eterna
simul esset dign⁹ vita eterna ⁊ pena eterna: qd̄ ē
ipossibile. q2 null⁹ pōt eē debitor pene ꝓ illo in-
stanti ꝓ quo ē ordiat⁹ ad glām. q2 tūc possent sta
re simul pena ⁊ glīa. Pꝫ ꝯn̄a. q2 cū caritate stat
peccatū veniale. Cōfirmat᷑ añs. q2 de pctō mor-
tali post actū: vt dictū ē d̄. xiiij. ⁊ xx. iul remāet ni
si obligatio ad penā eternā. si ergo cū caritate re
manet obligatio ad penā eternā poterit simul eē
caritas ⁊ pctm̄ mortale eo mō q̄ remanet post a-
ctū: ⁊ ita idē erit amic⁹ ⁊ inimic⁹. Tū secūdo pēa
dāni eterna est cētialis dānatis: igr̄ pēa eterna
pcō veniali p se nō debet᷑. Añs pꝫ. primo ex q̄d
nois a dānuꝫ enī dānatuꝫ descendit. dānuꝫ autē
seu dāni rō nō in pōne sed negatiōe cōsistit. Tuꝫ
secūdo q2 pctm̄ mortale. vt dicit aug. in lib. de li-
bero arbitrio. in duob⁹ ꝯsistit: in auersione a deo
⁊ cōuersiōe ad creaturā: quoꝝ auersio peior. imo
formale pcti mortalis: iō sibi essentialit᷑ hꝫ rn̄det᷑
dānuꝫ. Tū 3° pꝫ priuat btītudinē vt visionē dei:
⁊ ex ꝯsequēti fruitionē. Patꝫ ꝯn̄a. q2 pena dāni
ita ē ānexa cuilibꝫ pene ꝙ nō pōt stare cū gloria

Tū 3° peccatū mortale ⁊ veniale nō sunt propor
ciona^a. igr̄ pena corrn̄dēs pctō veniali p se nō ē
eterna. Añs pꝫ. q2 mille milia pctōꝝ venialiuꝫ p
se nō auertūt a deo a quo auertit vnicū mortale.
Pꝫ ꝯn̄a. q2 pena debet corrn̄dere offense. nec va
let dicere ꝙ pene nō sunt ꝓporciōales pcti mor
talis ⁊ vēialis sm̄ intētionē. q2 sm̄ ītētionē queli
bet pena aliā finite excedit: nō oꝫ ꝙ ipropor° ve-
niat sm̄ extēsionē: q2 pena peccati mortal᷑ p se ē
eterna: pcti venial᷑ nō. Ex q̄ pꝫ defect⁹ fratris ale
xan. de hal᷑ ī expōne lrāli pn̄tis d̄. dicētis ꝙ pec-
cato veniali p se corrn̄det pēa eterna: p accn̄s aūt
tēporal᷑. Probat primū. q2 si q̄s dānat᷑ ꝓ morta
li cū veniali: pro illo veniali semp puniet᷑: alioq̄n
in inferno posset esse redēptio alicui⁹ peccati: ⁊ n̄
nisi iuste puniet᷑ a deo. Secūdū ꝓbat: q2 peccatū
veniale stat cū caritate p quā ordinat᷑ ad regnum
⁊ ita pena ē tpalis. Et rursus idē alexā. in 2^a. 2^e.
dicit tractatu de pctō veniali. q̄ōe. ix. ꝙ pctō ve-
niali q̄n ꝯiūgit᷑ cū pctō mortali debet᷑ pēa eterna
nō aūt rōne sui. Ex q̄ pꝫ prio manifesta ꝯ̄dictio
ꝯparādo dictū dicto. Dicit enī prio ꝙ peccato ve
niali corrn̄det p se pena eterna. Dicit secūdo ꝙ p
accidēs sm̄ ꝙ ꝯiūgit᷑ pctō mortali. secūdo q2 de⁹
punit citra cōdignū: ex q̄ vt ꝓbatū ē pena eterna
nō rn̄det culpe veniali p se: nō exiget eā de⁹ ex il
la cōiūctione. 3° q2 dato ꝙ puniret de⁹ iuxta ꝯdi
gnuꝫ pctm̄ veniale oīno: iniustū ē punire eterna
liter ꝓ illo enī sm̄ se solū debet᷑ pena tpalis. n^c ar
guit illa ꝯiūctō cū peccato mortali: vt in infinitū
exeat gen⁹ culpe venialis. Ex quo pꝫ secūda
ps ꝯclōnis. ꝙ nec p accidēs pena eterna pctō ve
niali rn̄det. Ex quo primo infert᷑ ꝙ pctō veniali
nullo° pena eterna debet᷑. pꝫ. q2 nec per se nec p
accidēs. secūdo q2 nō ē icōueniēs penā debitam
peccato veniali habere terīm ⁊ finē in īferno: pꝫ
a simili: penitens cī primo a pctō mortali ⁊ mu
tata pena eterna in tpalē: sꝫ nō ꝯpleta tpali reci-
diuat in pctm̄ mortale in quo morit᷑: soluet in īfer
no hāc penā tpalē ⁊ cū fine. Ex q̄ 3° infert᷑. ꝙ ī in
ferno pōt eē aliqual᷑ redēptio: nō quidē dico ab
illo pctō ꝓ quo quis dānat᷑: ⁊ loquor de potētia
dei ordiata. sed pōt finiri pena talis. ⁊ si nō placꝫ
vt dicat᷑ redēptio dicat᷑ finitio. Tertia ps cō-
clōnis dicit: ꝙ pctm̄ veniale aliq̄n post mortē re-
mittitur. patet: q2 peccatuꝫ veniale post mortē di
mitti nō ē aliō nisi totā ei⁹ penā solui cū post actū
sola obligatio ad penā remāeat. ⁊ aliq̄n meritis
nō ordinatis a merēte ad hoc peccatū veniale di
mitit᷑: vt ex amore intēso dei: a q̄ veluti ab igne
ardēte cōburunt᷑: aut retributor bonoꝝ meritoꝝ
de⁹ talia merita ī acceptatiōe sua custodit: vt in ī
stanti mortis ⁊ gratiā adaugeat. ⁊ scd̄o pctm̄ ve-
niale deleat. ⁊ tertio gloria maiori ad supna sub-
leuet᷑. Tertia ꝯ̄ ē hec. Jure nature diuīo ⁊ po
sitiuo sacerdos tenet᷑ cōfessi crimē celare. Jsta ꝯ̄
tres hꝫ pticulas. Prima ē de iure nature. Pro
bat᷑ tripliciter. Primo sic. Sacerdos sm̄ rectā rōeꝫ
nō vellet pctm̄ suū detegi vt publicaret᷑: ergo iu-
re nature ⁊c. Añs pꝫ. eccl̄i. xli. Curā habe de bo-
no noie: hoc eī magis pmaebit tibi: q̄ mille the-
sauri magni ⁊ preciosi. Et prouerb. iiij. Melius
est bonū nomē q̄ diuitie multe. Pꝫ ꝯn̄a ex lege
nature: quo ad ꝑceptū affirmatiuū declarata a x°
Math. vij. Oia quecūqꝫ vultis vt faciāt vobis
hoies: ⁊ vos eadē facite illis. hec ē eī lex ⁊ ꝓphe.
Et Luce. vi. Prout vultis vt faciāt vobis hoīes
⁊ vos facite illis simlit᷑. ⁊ dꝫ intelligi q̄ vultis sꝫ
rectā rationē. hoc eī includit᷑ ī illo mādato. Ma-
thei. xxij. Diliges proximuꝫ tuū sicut teipsuꝫ.
Secūdo ꝓbat᷑ sic. Quilibet vellꝫ sm̄ rectā rōnē
ꝙ seruaret᷑ secretū suū: igr̄ sacerdos ⁊c. Pꝫ añs.
q2 hoc exigit fidelitas. Probat᷑ ꝯn̄a. ex illo ꝓuer.
x. Qui ambulat fraudulent᷑ reuelat archana: qui
aūt fidel᷑ est celat amici ꝯmissuꝫ. Tertio ꝓbat᷑
sic. De lege nature ē licitū ꝓmissuꝫ adimplēdum
igit᷑ ⁊c. Añs sumit᷑ ex illo verbo. zacha. viij. Loq̄-
mini veritatē vnusq̄sqꝫ cū proximo suo. Pꝫ ꝯn̄a
q2 aliter ꝯfitēs nō diceret nisi implicite ꝓmitterꝫ
ꝯfessor nō reuelare. Prima rō ē fundata in cari-
tate. secūda in fidelitate. 3^a in veritate. Et ex his
est recursus secur⁹ inferioris ad superiores in vir
tutib⁹ ad querēda consilia ⁊ remedia in tpe opor
tuno: sine quib⁹ trib⁹ nō stat humana popolitia
nec corp⁹ pollitictū. Qd̄ aūt dicit richard⁹ de me^a
villa pn̄tis d̄. arti. iiij. q. i. ꝙ vna psona vere pt af
firmare in aliena psona loquēs: qd̄ loquēs in sua
vere negabit. Sicut angel⁹ loquēs in psona dei
moisi dicit. Ego suꝫ dn̄s de⁹ tu⁹: qd̄ vere negat ī
ꝓpria. Sic in ꝓposito in cōfessione hꝫ sacerdos
locū dei. iō si interrogat⁹ post: nō in cōfessione:
vbi psonā gerit publicā: dicat se audiuisse: mētit᷑.
mēdaciū aūt ē cōtra ius nature. Doctor subtilis
pn̄tis d̄. q. ij. arguit ꝯ̄ hāc opionē: ꝯ̄ modū ponē-
di tripliciter. Primo q2 eiusdē psone ⁊ vt eiusdem
cognoscere ē in cā ⁊ sentētiare: igr̄ rō nulla. Añs
est maīfestū: q2 ad hoc cognouit iste: ⁊ vt iste: vt
recte sentētiet. Pꝫ ꝯn̄a. q2 sacerdos nō in psona
dei sed in ꝓpria absoluit ꝯfitētē: patꝫ: q2 absoluit
ministerialit᷑ nō pricipalit᷑. Si eī pricipaliter ab-
solueret: posset dicere. ego principalit᷑ te absoluo
qd̄ nō ē verꝫ. secūdo q2 nō audit magis sacerdos
cōfessionē in psona dei q̄ ꝯficiat eucha^am: imo
min⁹. q2 ibi profert verba xp̄i: in noie xp̄i: nō ita
hic dn̄ dicit: ego te absoluo. sed post missā bn̄ dic̄
in psona propria ego cōfeci. ergo bn̄ pōt dicere
sine mēdatio: ego in ꝯfessiōe hoc audiui. Tertio
q2 sm̄ richar. eodē arti. q. ij. lꝫ peccata audita ī cō
fessione detegere: ⁊ in vniuersali ⁊ in particulari
nō referēdo ad cōfitētē. ⁊ habet᷑ extra de peni. et
remis. offi. quod nō esset verū nisi iste vt in ꝓpria
psona sciret hoc: q2 vt ꝓpria psona petit cōsiliuꝫ

nec motiuũ richardi sufficiẽs est : q̄ sacerdos nõ
loquit̃ absoluẽdo nec audit vt p̄sona dei:ſ; vt mi
nister dei.angel⁹ aũt vt p̄sona dei dicebat moysi
ego sum dñs de⁹ tu⁹:alioquĩ mẽtiret̃ iõ nõ ẽ sile
Scd̃a pars cõnis dicit.ꝙ iure diuĩo tenet̃ sa⁄
cerdos celare.Tũ p̄mo.quilibet enĩ xp̄ian⁹ tene
tur iure diuĩo nõ dare occasionẽ alteri qua reuo⁄
cet̃ a lege xp̄i.cõfessio aũt de lege xp̄i ẽ.ex d. xvij.
reuelare aũt retraheret.Tũ secũdo q̄ xp̄s voluit
arbitriũ pn̄ie eẽ vltimũ in terris.pz ex illo Mat.
sexto.Quodcũqz solueris sup terrã:erit solutũ ⁊
in celis ⁊c.id ẽ vltiate approbatũ.peccat igr̃ qui
ponit in aᵒ foro qđ sacerdos facit publicãdo q̄ᵐ
in se est.Tũ 3ᵒ q̄ dãs occasionẽ in exequẽdo p̄ce⁄
ptũ xp̄i peccãdi mortalit̃:peccat mortalit̃. hm̃oi
est sacerdos reuelãs cõfessionẽ:q̄ dat occasionez
cõfitẽti vt seipsuz laudet ⁊ alios vituperet: vt sic
p̄moueat̃ ⁊ alius puniat̃.Et si dicat̃ sunt decez q̄
cõiurauerũt in mortẽ vniᵒ sacerdotis secũ ambu⁄
lantis in tali nemore.vn⁹ cõtrit⁹ sibi cõfitet̃ ⁊ re
uelat casum.quid faciet?si nem⁹ intret se exponit
mortis periculo:⁊ si nõ intrat reuelat cõfessionez
Dicit frater richar.in p̄nti d.arti.iiij.q.ij.in solõ
ne quiti arti.cõditiõalit̃ tñ ꝙ tenet̃ intrare nem⁹:
⁊ si ex hoc morit̃:erit martir.Doc.nr̃ dicit ꝙ põt
nõ itrare nem⁹:q̄ de natura sui nõ ĩtrare nemus
nõ ẽ reuelatiᵐ cõfessiõis:imo ẽ signũ equiuocum
Eodẽ mõ dᵐ ẽ d mõacho manẽte ex mõasteriũ
cõfesso suo abbati aliquẽ casũ:vtputa fornicatõis
p̄p locuz vbi ẽ põt reuocari ab abbate ad mona
steriũ si ẽ cõsuetudo:vt quẽ voluerit reuocet.nec
ex hoc censendus ẽ cõfessiõis reuelator.Licz Hen
ric⁹ de gãdauo q̄liᵒ.viij.q.xxiiij.dicat.ꝙ nulloᵒ se
debet hr̃e abbas alit̃ ad cõcõfessuz monachũ post
q̄ cõfessus est q̄ ante rõne cõfessiõis.Si aũt eẽt
cõsuetudo ĩ abbatia ꝙ null⁹ trãsferret̃ sine delicto
tũc abbas nõ dẽret trãsferre. Tertia pars cõclo
nis ẽ.ꝙ celatio cõfessiõis est ex iure ecc̃e. ista pz
ex supiorib⁹.⁊ tm̃ de secũdo articulo. Quãtuz
ad tertiũ arti.sunt tres diffi. Prima diffi.Si a⁄
nime in purgatorio hñt aliqđ gaudiũ. Dicit frat̃
francisc⁹ de maronis.q.vltima.xx.d. ꝙ hñt mai⁹
gaudiũ q̄ possit hr̃i in hoc mũdo.⁊ credit ꝙ ma⁄
lunt eẽ ibi q̄ in aliquib⁹ delicijs hui⁹ mũdi . bti⁄
tudĩe enĩ politica põt quis eẽ btũs cũ penis.sicut
pz de forti dũ est in agone.secũda diffi .Si quis
decedẽs in pctõ mortali põt liberari ab inferno:
maxime cũ scriptũ sit.In inferno nulla ẽ redẽpᵒ.
Dicendũ ꝙ de poᵃ ordiata nõ põt: de poᵃ abso⁄
luta põt. Patet primo de traiano ĩpatore in ge⁄
stis btĩ gregorij pape.Secũdo de dagoberto re⁄
ge frãcoꝝ:in gestis btĩ dionisij pariseoꝝ ãtistitis
Tertio de quodã fratre minore ĩ cõuẽtu venetẽn.
in britania resuscitato meritis btẽ catherine:cui⁹
erat deuot⁹ vt cõfiteret̃.illa aũt auctoritas intelli
git̃ de potẽtia ordiata. Tertia difficltas.Si cõ
fessor est simpliciter obligat⁹ nulli reuelare. guills
altisiodorẽn.q̃rta pte sũme tractatu de cõfessione
dicit ꝙ nõ:nisi superiori cui in casu põt reuelare
Sz rões currũt in oppoᵐ.Si tñ inferior nõ pos
sit absoluere et referat superiori vt absoluat.iam
iã nõ hz locũ cõfessoris sed interpretis:vt sint.3.
cõfitẽs:interpres:⁊ cõfessor.Rñᵒ pz ad qõnem
ꝙ vz peccatũ secretũ qđ cõfessor celare tenet̃ post
mortẽ aliquãdo dimittit̃:vt veniale ⁊ mortale p̄t
de potẽtia dei absoluta. Tũc ad argumẽta.
Ad primũ negat̃ cñã:⁊ dũ probat̃.q̄ nõ differt
nisi ſm magis ⁊ min⁹.ista ẽ falsa:in rõne diuine
offense. Ad secũdũ negat̃ cñã.Ad primã p̄ba
tionẽ de simili.dicẽdũ ꝙ nõ est simile:q̄ peccare
est libere agere:resurgere aũt nõ ẽ libere agere:
sed penã soluere:vel acceptari p̄p merita pri⁹ ha⁄
bita:ad secũdã probationẽ a maiori.Dico ꝙ veꝝ
esset si hec resurrectio eẽt ex p̄tãte resurgentis:qđ
nõ est in propõito.Ad tertiã p̄bationẽ falsuz as⁄
sumit q̄ nõ cõpetit sibi ex meritis que tũc eliciat
sed que hñit. Ad tertiũ dicẽdũ ꝙ verũ ẽ nisi v
geret in detrimẽtũ alioꝝ:⁊ nisi aliũde essz cõfessor
obligat⁹:vt patuit. Ex ista.q.sicut de p̄ced.3.⁊c.
Prima cõclo est.venialia sancti loquũt̃ in ista
via:⁊ post remittunt̃.Dicit cõclo ꝙ peccata veni⁄
alia p̄nt dimitti ⁊ añ mortẽ ⁊ post mortẽ.Et po⁄
nit̃ a principio d.vsqz ad illud.c. Post hec consi⁄
derandũ ẽ ⁊c. Secũda cõclo ẽ.cõfessio vera fiẽ
da ⁊ distinguẽda dictat rõ. Dicit cõclo ꝙ cõfessio
debet fieri:vt est possibile de q̄libet peccato mor
tali distincte.Et ponit̃ ab illo caᵒ. Post hec cõsiđ
randũ ẽ ⁊c.vsqz ad illud caᵐ.Caueat etiã sacdos
⁊c. Tertia cõclo.Cõfessor taceat crimẽ cõfessuz
⁊ oẽm accessuz reus nõ habeat.Dicit cõclo ꝙ con
fessor tenet̃ celare peccatũ dictũ sibi in cõfessione
etiã ꝙ indrfiter cõfitend⁹ nõ dz ire ad quẽlibet sa
cerdotẽ.Et ponit̃ ab illo.c.Caueat etiam sacer⁄
dos ⁊c.

c Um multis auctoritatib⁹ sup sit assertuz
⁊c. Hic signat̃.xxij.d.h⁹ q̃rti:que ita cõ
tinuat̃ ad p̄cedẽtes.Nã postq̄ in d.xx.tẽ⁄
pus posituz est remissionis mortaliũ.⁊ in.xxi. seu
p̄cedẽti d.tp̄s quesitũ ẽ remissiõis venialiũ. Nũc
in p̄nti d.de reditu agit peccatoꝝ redeũtiũ.Et hz
diuidi in tres ptes principales.In prima ꝙ rede
ant opinio ponit̃.In secũda ꝙ plus nõ veniant
clare oñdit̃.In tertia que signa maneãt vltimo q̄
ritur.Prima in principio.Secũda ibi.Sz q̄ ab
surdũ videt̃ vt peccata ⁊c.Tertia ibi. Post p̄dcã
restat ⁊c.Et hec ẽ diõ ⁊c.Circa quã mouet̃ ⁊c.

a N elemosina:ieiunio:⁊ oratione pctã di
missa in pn̄ia redeãt. Et at̃ ꝙ sic triplicit̃.
Primo sic.Tenebra eadẽ ſm numeꝝ re⁄
dit vel redire põt:ergo et idẽ pctm̃ mortale. Añs
p̄bat̃.q̄ numeratio priuatiõis aut ẽ ex subõ:aut
ex habitu.subm̃ ẽ idẽ pri⁹ lucidũ post tenebrosuz
bitus etiã idẽ:q̄ idẽ maneret cõtinu⁹ nisi priuaᵒ
adueniret:⁊ ita idẽ.probat̃ cñã.q̄ pctm̃ mortale
est quedã tenebra sp̄ual̃. Secũdo at̃ sic.Cõtri⁄
tus de peccato põt postmodũ ex cõtẽptu nõ cõfi⁄
teri:igit̃ põt redire idẽ pctm̃ ſm numeꝝ.añs pz.
p̄bat̃ cñã.q̄ aut idẽ redit pctm̃:⁊ habet̃ intẽtuz
aut nõ redit:⁊ tũc pctm̃ dimissuz ẽ sine sufficiẽte
pn̄ia:q̄ sine secũda ⁊ 3ᵃ pte pn̄ie. Tertio tũ pri
mo auctoritate dñi Math.xxij.caᵒ. de illo seruo
a quo dñs oẽ debitũ repetijt:q̄ debituz nolebat
cõseruo suo dimittere:vbi ẽ fundamẽtũ doctoꝝ
dicentiũ peccata redire.tũ secũdo auctoritate Au
gu.cõtra donatistas lib.i.c.v. Redire inq̄t pctã
vbi nõ ẽ sup̄na caritas aptissime dñs ĩ euãgelio
docet.tũ 3ᵒ auctoritate iacobi.ij.c.Qui in vno of
fendit fact⁹ ẽ oĩm re⁹. In oᵐ.q̄ act⁹ peccantis
nõ redit idẽ:igit̃ nec pctm̃. Añs ẽ p̄bi in.vᵒ.p̄hi
sicoꝝ.vbi ponit ꝙ nõ p̄t redire eadẽ sanitas p na
turã.p̄bat̃ cñã.q̄ pctm̃ nõ ẽ nisi p actũ peccan⁄
tis:igit̃ nec idẽ pctm̃ nisi p eundẽ actũ peccãtis.
In ista qõne p̄formit̃ ad al̃.sunt tres articli ⁊c.
Quo ad primũ arti.termĩ sunt. Elemosina Je
iuniũ Oratio. Prim⁹ termin⁹ ẽ elemosina.⁊ deri
uat̃ tripliciter. Primo dicit̃ ab elemo qđ ẽ mia:⁊
sina qđ ẽ mãdatũ:quasi mãdatũ mie. Est aũt tri⁄
plex mia. In corde p cõpassionẽ. in ore p cõsola
tionẽ.in opere per exhibitionẽ.Solet aũt elemo
sina sic diffiniri.Elemosina ẽ op⁹ in q̄ dat̃ q̄d in⁄
digẽti p cõpassionẽ p̄p deũ. In q̄ diffinitiõe tria
gña causarũ notãt̃.cã material̃ indigẽti.indigẽs
enĩ ẽ p̄pria materia elemosine aut ver⁹ aut estia⁄
tus aut interpretat⁹.sicut pz in euãgelijs: ⁊ indi⁄
gẽti debere dari quid:hoc ẽ alicui⁹ valoris ⁊ de
melior:iuxta dãtis facultatẽ.Secũdo tangit̃ cã
effectiua ex cõpassiõe si frat̃ cõpatit̃ nos cũ eo pa⁄
ti debem⁹.radix enĩ elemosine cõplere volũtas
bona ẽ.Tertio tangit̃ cã finalis p̄p deũ.põt eniz
triplici fine q̄s moueri vt tribuat̃ elemosina sine
pctõ.prim⁹ bon⁹:secũd⁹ melior:terti⁹ optim⁹.
Prim⁹ dũ mouet̃ ex naturali pietate:vt sue nat̃e
simili subueniat.hic est finis bon⁹ qui apparet ẽt
naturalit̃ ĩ multis aialib⁹. Secũd⁹ dũ mouet̃ ex
iusticia:vt ſm virtutẽ operet̃:⁊ mẽbrũ custodiat
corporis politici:aut eidẽ subueniat. hic finis est
melior quãto totũ ẽ meli⁹ sua parte.Terti⁹ dũ p̄⁄
pter deũ aut ex toto aut principalit̃ tribuit solati
um indigẽti.hic finis ẽ optim⁹. Sic agebat pat̃
noster francisc⁹:qui q̃nes videbat pauperẽ pau⁄
peris recordabat̃ xp̄i.Secũdo dr̃ elymosina qđ
veri⁹ dicit̃.vt dicit Januẽsis.p.y q̄ e. Ab ely qđ
est de⁹:⁊ sina mãdatũ:quasi mãdatũ dei. date in⁄
quit elymosinaz:⁊ ecce oĩa mũda sunt vobis.
Dicit̃ tertio elymosinã ab ely qđ ẽ deus:⁊ moys
qđ est aqua: quasi aqua dei. Sicut enĩ aqua exti⁄
guit ignẽ ita elymosina extiguit peccatũ. Et no⁄
tandũ ꝙ sunt quinqz ternarij aut tres quinarij e⁄
lymosinaꝝ cõpassionẽ cõputãdo qui ita differunt
quiđ aspiciũt aiaz:quiđ secũdo corp⁹:quiđ tertio
cõiunctũ.Et de corpalib⁹ totũ cõiũctũ aspicien.i⁄
bus sunt tres binarij:ſm ꝙ hõ vt notat doct. de
uot⁹ hui⁹ q̃rti d xv pte secũda dũ secũdo lr̃ali hz
tres ptes in sua diffinitiõe Est enĩ hõ subã aiata
ecce vegetatia aĩa.sensibilis ecce sensibil̃ seu sensi
tiua.rõnalis mortalis ecce itell̃ec.ia aũt aĩe vege
tatiue prim⁹ binarius.aut est restauratio calidi ⁊ sic
ci:ecce cibo.aut frigidi ⁊ hũidi:ecce poto. Secun
dus binari⁹ est respectu sensitiue. cui necessariũ ẽ
tegmẽtũ duplex remotuz vt dom⁹: ecce recoligo
p̄pinquũ vestimẽtũ ecce tego. Terti⁹ binari⁹ ẽ re
spectu intellectiue que dz eẽ libera:si in carcer̃ vi
sito:si in seruitute redimo.ecce tres binarij respe
ctu cõiuncti.Si vero respectu corpis ẽ vn⁹ mod⁹
solũ sepultura respectu mõrlis:ecce cõdo. Sex p̄⁄
mi capiunt̃ ex euãᵒ Mathei.xxv.hic vnic⁹ ex tho
bia:qui sepeliebat mortuos:⁊ hñtur ĩ isto versu.
Uisito:poto:cibo:redimo:tego:colligo:condo.
Si vero aiam aspicit sic ſm dictiones sunt tres
binarij ſm sensuz vnitas addit̃:⁊ h̃ versu cõtinet̃
Cõsule castiga remitte solare:fer ora.sic patẽt : si
nõ põt p hoẽm sed deũ subueniri:sic oᵒ.Si p ho
minẽ ⁊ ex cognitiõe aut in cognoscẽdis sic docẽri
na aut agẽdis sic cõsiliũ:si affectione : ⁊ sit culpa
in se remissio.si in alios castigatio: si p pena ⁊ cõ
verbo releuari cõsolatio aut facto supportatio.
Secũd⁹ termin⁹ est ieiuniũ.Et dr̃ ieiuniũ a ie⁄
iunio quođ.s.bodello vbi nihil semp reperitur.
Est aũt ieiuniũ vt dicit ysidor⁹ p̄siõnia vict⁹:ab
stinẽtiaqz ciboꝝ vbi scire oz ꝙ famos verbũ gre⁄
cũ cib⁹ ẽ:ideo p̄siõia victus id sigt̃ ꝙ parcitas vi⁄
ctus cibi:⁊ qđ sonat prima particula iuxta grecũ
sonat:secũda iuxta latiᵐ dũ dicit̃ ieiuniũ ẽ absti⁄
nẽtia cibi.Et est notãdũ iuxta fratrẽ richar hui⁹
quarti.d.xv.arti.iij.q.ij.ꝙ triplex ẽ ieiuniũ.ieiuni
uz nature.ieiuniũ virtutis.ieiuniũ ecc̃ie. Primoᵒ
est quilt̃ ieiun⁹ qualibet diẽ antequã comedat. se
cũdo modo ẽ act⁹ abstinẽtie:sic quilt̃ qualibz die
põt dici ieiun⁹ si regulã nõ frãgit abstinẽtie ſm
dictamẽ recte rõnis:dato ꝙ pluries in die come
dat.tertio mõ ieiuniũ ẽ institutũ ad satisfaciendũ
pro peccatis nõ solũ abstinẽdo ab his q̄ virt⁹ ab
stinẽtie p̄hibet:sed ab his quib⁹ hõ posset vti sal
ua abstinẽtie virtute. Terti⁹ termin⁹ ẽ oratio
vltra dicta de oratione libro.iij.d.xvij.arti.i. ter
mino.ij.est notandũ:ꝙ hugo de sancto victore
in libro de virtute orãdi sub noĩe deuotiõis orõ
nez diffinire videt̃ dicẽs.ꝙ ẽ humil̃ ⁊ pi⁹ affect⁹ s
q̄ ex cõpũctiõe generat̃:orõ enĩ hũilitatis se nubel
penetrat:nec orõ dicẽda ẽ si nõ fide spe ⁊ carit ite
fulciat̃:quas tres virtutes pietas cõplectit̃.Sz vñ
tertio ad tã grãde spectaculũ hõ cõscenderet nisi
cõpũctiõe pungeret̃.hec postmodũ i tres ptes di⁄
uidit̃.supplicationẽ:postulationẽ:insinuationem

Supplicatio ē sine deteriatione petitiōis hūilis
⁊ deuota p̄catio: que in se tres hȝ ptes que sūt ca-
ptatio captiuādo aīm auditoris: exactio sepi⁹ a-
uisādo auditorē. pura p̄catio: dū ante iudicē p̄
amore q̄d petat obliuiscit̄. hec apud deū maximū
locū obtinet dū q̄ petit sic ī amore dei accēdit̄: vt
q̄d petat obliuiscat̄. Postulatō ē deteriate petiōi
inserta narratio: hec trib⁹ pficit̄ que sūt obsecratio
rogatio: simplex postulatio. Obsecratio est qn̄ ve
hemēs necessitas deuoti⁹ petib⁹ insistere cogit: iō
dicit̄ obsecra rogatio ⁊ paul⁹ dicit. Rogam⁹ vos
⁊ obsecram⁹ in dn̄o ihū. Fit ergo obsecratō ī ma
ximis: rogatio ī medijs: in minimis simplex po-
stulatio. Insinuatio ē p solā narrationē volūtatis
sine petitōe facta signi⁹. Ħ pariformit̄ terna° gau
det. Timore: fiducia: cōtemptu. Timore fit qn̄ vel
magna ē cā quā agim⁹: vl' magna psona quā ro
gam⁹. fiducia qn̄ vel de facilitate cause: vel de be
niuolētia psone cōfidim⁹. cōtēptu fit vl' cū causa
que agit̄ vilis ē: vel psona q̄ rogat̄ humil' q̄ spēs
rogādi apd deū nō veniat apud quē oīs orō pfi
citur. dicēte Jo. damasceno. oratio ē petitio decē
tiuȝ a deo. Et tm̄ de primo articulo. Quātum
ad secūdū articulū sūt. 3. cōclōnes. Pria ē de his
trib⁹ partib⁹ satisfactōis. ieiunio. elymosina: ⁊ o-
ratione. Secūda si pōt redire idē pctm̄ scōm nu-
merū. Tertia ꝯō de pnia inquātū sacm̄ ⁊ fundam̄
tuȝ. Prima cōclō ē hec. Elemosinis: orōne:
⁊ ieiunio cōueniūt̄ ꝯplet̄ satisfactio. Ista ꝯō 3.
hȝ partes ƀm q̄ sunt 3 spēs aut ptes satisfactōis
sed pbant̄ simul. satisfactio sufficiēter fit de oib⁹
bonis ƀm bonoꝝ dr̄am. Sed oīa bona aut sunt
fortune circa q̄ est elymosina. aut nature: circa q̄
est ieiuniū. aut aīe circa q̄ ē orō igr̄. Secūdo q̄a
satisfactio fieri hȝ p illa q̄ radicib⁹ obuiāt pctōꝝ
que sunt. 3. vt habet̄. i. Job. ij. Omne qd ē ī mun
do aut ē cōcupiscētia oculoꝝ: aut cōcupiā carnis
aut supbia vite. Sed ista tria obuiāt illis trib⁹: q̄
cōcupiscētia oculoꝝ: elymosina. cōcupiscētie car-
nis: ieiuniū. supbie vite: oratio. Tertio q̄ satisfa°
dȝ obuiare modo peccādi. ſȝ aliquādo peccat hō
in deū: aliqn̄ in pximū: aliqn̄ in se. modo elymo-
sina obuiat pctō ī pximū. ieiuniū pctō in se. orō
pctō in deū. sed distincti⁹ de q̄libȝ inuestigando.
Est ne elymosina act⁹ v̄tutis: dr̄ q̄ sic: ⁊ reducit̄
ad liberalitatē. q̄ lȝ liberalitas in aliq̄b⁹ ptib⁹ su
is nō attēdat indigētiā: tn̄ vna ps eius puta mīa
bn̄ attēdit indigētiā. Sed ad qd p̄ceptū reducit̄
Dicēdū q̄ partiȝ ad illud p̄ceptū. nō cōcupisces
rem proximi tui. partiȝ ad illd. honora patrē tuū
⁊ matrē. Ex q̄ infert̄ q̄ admodū p̄cepti affirmatī
obligat: nō p semp sed ad sp q̄ sequit̄ in hoc na
turā pricipalioris p̄cepti. s. affirmatiui. p loco s.
⁊ tpe: q̄ honor stat in trib⁹: affectu: effectu: bn̄fi°
Sed quis pōt facere elymosinā. Premitto q̄ nl'
lus pōt dare elymosinā nisi ille q̄ hȝ dn̄ium rei

vel nisi det ex coīssione illi⁹ qui hȝ ius. Ex q̄ aliq̄
inferūt q̄ vsurarij nō pn̄t facere elemosinā faceꝛ
q̄ vsura nō transfert dn̄iuȝ. ⁊ credo q̄ si aliquid
habeat licite acq̄situ: ⁊ pstet q̄ ad pl⁹ vel tm̄ tene
atur q̄ habeat: tn̄ q̄ totū ē obligatū nō dȝ recipi
elymosina: nec ipe pōt dare. Sȝ pn̄t ne mulieres
facere elemosinā sine maritis suis. Dico q̄ sic. p°
si hn̄t iocalia que vocant̄ pafernalia. d̄ q̄bus pn̄t
facere elymosinā: etiā in morte. Rursus secūdo
si est mulier lucrosa q̄ hȝ ad partē: videt̄ q̄ possit
facere. Tertio alijs videt̄ q̄ ex quo mulier porta-
uit aliquā pecuniā ⁊ totū ampliat̄: pro lucro viri
usqȝ: ⁊ tm̄ p industriā mulieris sicut viri: q̄ tunc
pōt facere elemosinā. via tamē tutior ē q̄ q̄ non
hȝ dn̄iuȝ nec dispēsationē nō pōt. itē filij familias
nō pn̄t. De ieiunio āt dr̄ q̄ act⁹ est virtutis tē-
perātie: que dat modū in cibo ⁊ potu. Sed que
frangūt ieiuniū ecclie. dicūt quid q̄ anticipatō ho
re citra nonā: qd nō credo nisi sit notabil': vt si fi
eret mane vel tertia hora et sine suffīciētī cā. Itē
dico q̄ oua carnes case⁹ lac soluūt ⁊ frangūt ieiu
niuȝ ecclie. Ad hoc ē auctoritas d̄. iiij. deniqȝ. par
est vt sicut his dieb⁹ a carne aīaliū abstinem⁹ ⁊c.
sed p ꝯsuetudinē a sūmo pōtifice scitā ⁊ tolleratā
videt̄ terris aliquib⁹ dispēsatū. Dicit richar. xv.
d̄. arti 3. q. vij. q̄ ante prādiū de bono ⁊ eq̄ absti-
nendū ē a potu vini aut ceruisie aut similiū mag̃
q̄ in sero. De aqua tenet̄ q̄ nō frāgit: q̄ nō nu-
trit. Rursus dicūt aliq̄ q̄ vsus speciēꝝ si fieret ad
nimiā delectationē vel etiā refectione frāgit. Sȝ
q̄ nō sūt obligati ieiunio: Doctores dicūt. 3. bi-
narij hoīm. Primo infātes: q̄ multo indigēt ali
mēto. sed qn̄ obligant̄: dicūt aliq̄ in. xiiij. anno.
sed cōis opio tenet q̄ in fine tertij septēnarij an-
noꝝ. s. xxi. Secūdo pregnātes: q̄ indigēt duplici
alimēto. Tertio egrotantes. vt pȝ ex̄ de re iudi.
Quarto laborātes manib⁹ qui nō pn̄t aliter la-
borare nec victū acquirere: nisi in duob⁹ casibus
p° si pōt ieiunare sustinēdo laborē. secūdo si loca
tor ꝯsciat⁹ dicat tali q̄ nō locabit eū: nisi obƀuet
ieiuniū: ⁊ ille sic ꝯsentit. Quinto peregrinantes
ad loca sancta: maxime si nō pn̄t differre nō tenē
tur. Sexto mēdicātes: vt victū hostiatiȝ querētes
Tertio de orōne. cui⁹ virtutis ē act⁹. Dicit̄ ꝯiter
q̄ ē in intellectu: sicut in subō: q̄ ē quedā loq̄la
cū deo: q̄ tn̄ fit cū desiderio obtinēdi id qd v̄bo
pe it: sic ē ī volūtate vt illud desideriū. Et si dica
tur q̄ orō nō est satisfactoria: q̄ nō laboriosa nō
valet ꝯn̄a. q̄ ꝯtēplatio ⁊ amor dei aliqn̄ satisfa-
cit. etiā an̄s est falsuȝ. iuxta illud sapiēs. Frequēs
meditatio cordis est afflictio. Secūda ꝯō. Et
si de potētia absoluta dei idē numero redire pos
sit peccatū vt remanet nullaten⁹ ordiata vt quid
sed qualiter. Ista ꝯō tres habȝ pticulas. Prima
dicit q̄ de potētia absoluta dei pōt redire idē nu
mero peccatū. vt remanet p⁹ pctm̄. non remanet

eni peccatū post actū peccati nisi in quadā obli-
gatione ad penā vt dictū ē. xiiij. d̄. ⁊. xx. Et tūc p
bat̄. De⁹ pōt obligare istū pro. b. ad eandē penā
ad quā pro. a. igr̄ iste pōt obligari ad eandē. Añs
pȝ. q̄ potētia dei nō ipedit̄ facere aliquā rem eā
deꝫ numero ex eo q̄ alias fuerit. Et ꝯfirmat̄. q̄a
si peccator nō peniteret tpe iterme° manereȝ obli
gatio: nō tm̄ ad eandē penā ſȝ eadē obliga°. sed
q̄cq̄d pōt de⁹ circa creaturā manēte aliqua ꝯtiu-
atiōe que nihil ē illi⁹ voliti pōt i° circūscripto q̄
illud nō ē aliquid de eēntia illi⁹ voliti. Ex q̄ pȝ
defect⁹ fratris richardi de mea villa in pn̄ti d̄. ar
ticlo p°. q. p°. dicētis. q̄ per potētiā absolutā dei
redire nō pōt: q̄ nō querim⁹ de culpa ƀm q̄ cul
pa: nec de illa ē pabola dn̄i Mat. xviij. Debito
repetito serui. sed querim⁹ de illo debito ⁊ obli-
gatiōe cui⁹ pōt de⁹ eē auctor. Itē tm̄ si nō sit au-
ctor culpe ƀm q̄ culpa nec isto mō vll⁹ fiat eo de
terior: tn̄ bn̄ ē auctor pene. Vn̄ quo ad hoc in p̄-
senti d̄. brenter dicit doctor subti. q. vnica. arti. i.
q̄ de⁹ de potētia absoluta pōt reducere eandē pe
nā in numero: ⁊ eādē obligationē ad penā: aut ī
recidiuāte: aut nō recidiuāte. Secūda ps ꝯōis
dicit q̄ de potētia ordiata dei nō redit ideȝ pctȝ
q̄ nō eadē obligatō. Probat̄. tn̄ p°. q̄ de⁹ dispo
nit p⁹ penitētiā penitētis pctā eē tecta. i. ƀm aug.
exponētē illud ps. Beati quoꝝ remisse sūt iniq̄.
⁊ quoꝝ tecta sūt pctā. nō videri ad vindictā. ⁊ se-
cūdo ƀm illud Nauȝ p°. Nō iudicabit dn̄s bis in
idipsuȝ. 3° de pnia d̄. iiij. c. diuina clemētia. dimis
sa pctā in vltionē vlteri⁹ venire nō patit̄. Sȝ cō
tra bona mortificata p peccatū mortale aduenie-
te gratia reuiuiscūt: ergo similiter peccata pri⁹ fa
cta recedēte caritate reuertunt̄. Patȝ ꝯn̄a a simli
Añs pȝ auctoritate aug. de pe. d̄. iij. ⁊ pōit̄ a ma-
gistro d̄. xv. c. v. Rn̄sio. Supabundās liberalitas
dei ē vt sp bona facta in caritate maneāt in diuīa
acceptatōe ⁊ remota rūphea peccati reuertāt̄ nō
sic mala: dato q̄ amittat caritatē vt clamem⁹. mi
sericordia dn̄i plena ē terra: ⁊ miseratiōes ei⁹ su-
p oīa opa ei⁹. Vn̄ in hoc parabola valet iuristaꝝ
q̄ alicui cōpetit ius cui nō actio: q̄ illi q̄ pri⁹ fecē
opus dignū gloria: ⁊ post in peccatū mortale ce
cidit ⁊ remanet cōpetit ius in regno dei: nō tamē
actio pp impedimētū. ſȝ remoto mortali peccato
nō habet ius nouū sed nouā actionē: in malo aūt
⁊ ius recedit ⁊ actio: adueniēte caritate vt pl⁹ no
lit habere de⁹ ius ad illā vindicādā iniquitatem.
Sed cōtra. tūc quilibet cadēs si resurgat: resurgȝ
in maiori gratia q̄ ante: q̄ habebit iteꝝ oīa me-
rita sua. ⁊ ħ iteꝝ. Dr̄ q̄ nō sequit̄. bene enī sequit̄
q̄ habebit plura merita q̄ ante nō tn̄ maiorē gra
tiā: q̄ cū minia gratia pn̄t stare plura merita ad
gloriā eēntialē q̄ cū maiori. nec enī reportat cō-
modū q̄ nec hȝ sp tantā grāȝ quātā habebat an̄
casuȝ ⁊ amisit tp̄s intermediū. Sed quare nō sp

reuiuiscit tota grā qn̄ hō resurgit sicut oīa merita
vt ius habeat in vno sicut in alio. Dicēdū q̄ grā
solū est donū dei: merita autē sūt aliqualit̄ merēti
tis opa. ⁊ iō illa sp salua sunt in acceptatōe diuīa
grā nō. Ex quo infert̄ p° q̄ multū vtile est sp ope
rari opa meritoria. licet remisse ex q̄ cuilibet cor-
respōdet ppri⁹ grad⁹ in celo: dato q̄ hic p illud
meritū grā nō augeat̄. Ex quo secūdo sequit̄ q̄
aliq̄s hn̄s maius ius in glīa: sed suspēsuȝ: q̄ ma-
iora merita dānabit̄. ⁊ aliq̄s habēs min⁹ ius sed
ppinquū: q̄ in caritate saluabit̄. Tertio sequit̄ q̄
habens multa merita sed in pctō mortali: prima
grām mereri nō pōt: q̄ ius dē habet suspēsuȝ: lȝ
mīa diuina tales multotiēs aspiciat: dū in pfūdō
pctōꝝ ceciderūt post statuȝ pfectissimū. Cōuersus
enī dn̄s respexit petꝝ. Et de quodā pessime vite
narrare audiui q̄ dū cūctis inhiaret factoribus: ⁊
ei psperē quo ad mūdū prouenirēt tandē electus
est in epm̄: ⁊ tūc dixit. dn̄e vicisti me bn̄ficijs. ⁊ to
to relicto seculo sanctissime mortu⁹ ē. Ex q̄ patet
opinionē p̄positiui de reditu peccatoꝝ nō valere
in q̄tuor gn̄ib⁹ pctōꝝ que cōtinētur his metris
Fratres odit: apostata fit: spernitqȝ fateri.
Penituisse piget: preterita culpa redit.
Tertia pars q̄ peccatū pōt redire nō vt quid:
sed vt qualiter. pȝ: q̄ multotiēs cadere ē circūstā
tia aggrauās: ⁊ est ingratitudo: ⁊ intelligit̄ p qua
liter q̄uis diuina mīa sit magna. Tertia ꝯclō ē
de penitētia vt sacramētuȝ vt tabula: ⁊ vt funda-
mētū. ⁊ est hec. Penitētia verū ē sacm̄ vera tabu
la veꝝ fundamētū. Ista ꝯō ponit̄ pp finē hui⁹ d̄.
Et probat̄ quelibet particula. Primo ē sacm̄tū
q̄ inter septē numerat̄. secūdo ē scda tabula vt di
cit Jeronim⁹. tertio ē fundamētū. dicēte apostolo
ad hebre. vi. Nō rursus iacientes fundamētū pnie
ab operib⁹ mortuis. Et tm̄ de secūdo articulo.
Quātū ad 3m arti. sunt tres difficultates. Pri-
ma difficultas. Que est mag̃ satisfactoria: elymo
sina: orō: aut ieiuniū. Dicit frater richar. xv. d̄. ar-
ticulo secūdo. q. iij. q̄ elymosina: in satisfactiōe cī
tria sunt vitatio culpe: ad quā maxime valet orō.
solutio pene: ad quā valet ieiuniū. augmētatio g̃
tie: ad quā valȝ elymosina. ⁊ hoc ē principali⁹: et
q̄ elymosina obligat cū cui dat̄ ad orandū aut se
iunandū p illo a q̄ dat̄: ⁊ sic quodāmō alias par
tes ꝯtinet. Secūda difficultas. quis mag̃ obli
gatur deo: cui remittunt̄ plura: aut cui cōmittun
tur plura. pp illud luce. vij. dimittunt̄ ei peccata
multa qm̄ dilexit multū. Dr̄ q̄ de ꝯmisso ⁊ recō
misso possum⁹ loq̄ tripliciter. primo ꝯpando cō-
missuȝ ad remissuȝ simpliciter: sic magis obligatur
deo q̄s de ꝯmisso q̄ alius de remisso. sicut beata
Maria mat̄ dei q̄ maria magd̄. Secūdo ꝯpādo
remissuȝ cū ꝯmisso: ad remissuȝ cuȝ ꝯmisso: ⁊ sic
adhuc mag̃ obligat̄ cui min⁹ remitit̄. q̄ ī tā gra
ue facin⁹ cecidisset nisi ꝯmissuȝ a deo illū eruisset

Tertio ꝯpando remissum solũ ad remissum solũ: sicut cõmissum solũ ad ꝯmissum solũ. sic sit cui plus ꝯmittit pl⁹ tenet. sic cui pl⁹ remittit plus tenet. vñ dic doctor ꝙ illa ꝓpõ nõ ẽ simpliciter vera: cui magis dimittitur ille dꝫ magis diligere: nisi de illo dimittere p cui⁹ bñficiũ nõ stat ꝙ iste nõ tenetur ad tot ad quot iste. Tertia distin. Cũ sint tres binarij capiẽtes nomẽ fundamẽti querit ꝙ va°. dr primo xp̃s fundamẽtũ. i. ad cor. iij. fundamẽtum aliud nemo põt ponere ⁊c. Dicit etiã secũdo in auctoritate pdicta fundamẽtũ penitẽtia. 3° dr fides fundamẽtũ. ad hebr. c. xi. fides est subã ⁊c. dr quarto caritas fundamẽtũ. ad ephe. iij. in caritate radicati ⁊ fundati. dicit quinto humilitas fundamentũ: dicẽte ber. in lib. de ꝯsideratõe ad eugeniũ hon⁹ fund⁹ hũilitas. dr pacia fundamẽtum: sm illud prudẽcij in sichõchia. Exigua ẽ virt⁹ q̃ non pacia seu ꝯstãtia firmat. Dicit ꝙ aliñ vocat fundamẽtũ illud in quo edificat. sic xp̃s ẽ fundamẽtum aliqñ p qd remouet prohĩis. sic pnia ꝯi locãs ex pte intellect⁹. fides locãs ex parte affect⁹ caritas si aut ẽ defendẽs: in aduersis pacia: in prosperis hũilitas. Et sic pꝫ ad qõnez. ꝙ vꝫ elymosina: ieiunio: ⁊ oratione: in pnia peccata dimissa nõ redeant. Tũc ad argumẽta. Ad primũ dr ꝙ ad vnitatẽ priuatiõis nõ sufficit vnitas subi aut hitus nisi sit cõtinuitas: q nõ ẽ i proposito. Ad secũdũ dr ꝙ nõ redit illud peccatũ: sed peccat qr ꝯtẽpnit adimplere ꝯfessionẽ nouo pctõ. Ad 3m dicẽdũ ꝙ ille auctoritates nõ arguũt nisi ꝙ ẽ obligat⁹ tal' ex nouo peccato ad dãpnationẽ ad quaz erat obligat⁹ pri⁹ ex alio peccato. Ex ista distin. sicut de pccõ. tres dicũt ꝯclõnes de mẽte mgri. Prima ẽ. Extat opĩo peccata redire pro nouo delicto ⁊ ea punire. Dicit ꝯclo ꝙ opĩo aliquoꝝ ẽ peccata aliquãdo redire pp ingratitudinẽ. Et ponit a principio. d. vsq ad cam illud. Sꝫ qr absom videt ⁊c. Secũda ꝯ°. Aliqui dixerũt preterita peccata nunq̃ redierũt p mala acta. Dicit ꝯclo ꝙ opĩo aliquoꝝ fuit: ꝙ peccata dimissa nõ redeunt pp nouã culpã. Et ponit ab illo ca°. Sed qr ab som vr ⁊c. vsq ad illud cam. Post pdicta restat inuestigare. Tertia ꝯ°. In pnia signũ ꝯcipit ⁊ res accipit a signo varia. Dicit ꝯclo ꝙ in sacro pnie ẽ ꝯsiderãda ⁊ res exterior ⁊ res interior. Et ponitur ab illo ca°. Post predicta restat inuestigare ⁊c. vsq ad finẽ distin.

Preter pmissa ẽ aliõ sacrũ ⁊c. Hic signatur. xxiij. d. hui⁹ quarti sniaꝝ: q ita ꝯtinuatur ad precedẽtes. Nã postq̃ de baptismo sermo ẽ aptus quo ad fidẽ fit ingressus a tria scꝫ d. inclusiue vsq ad. vij. exclusiue. Et secũdo d trib⁹ sacramẽtis. cõfirmatiõe: eucharistia: ⁊ pnia textus ẽ hic quib⁹ in fide fit progressus. a. vij. d. inclusiue vsq ad pñtez exclusiue. Nũc 3° de extrẽa vnctione ẽ act⁹ q̃ tutior ẽ egressus. Et hꝫ diuidi in tres ptes principales. In pria querit magister sagaciter sacri institutionẽ. In secũda pãdit subtiliter cõtingẽtẽ iterationẽ. In tertia claudit finaliter mirabilẽ hoꝝ nexionem. Prima in prin°. Scda ibi. Querũt aliq li hoc sacrm. Tertia ibi. Quid aũt de oĩ sacro ⁊c. Et qr in alijs libris trib⁹ iuitã pcedẽtib⁹: vt patuit in eis sũt ꝯiũcte i vnitate distinctionis. d. xxij. xxiij. ⁊ xxv. Ne difformitas h ad alia loca appareat: dato ꝙ materie nõ sint cõnexe simpliciter hic parit ꝯiũgent. vñ dñ dic mgr Nũc ad ꝯsiderationẽ sacre ordinatõis accedam⁹ ⁊c. Signat. xxiiij. d. hui⁹ quarti que ita hꝫ cõtinuari ad pcedẽtes. Nam postq̃ a. 3. d. inclusiue vsq ad presentẽ exclusiue: facta ẽ inquisitio coꝝ sacroꝝ que quẽlibet statum aspiciũt: vt est baptismus cõfirmatio: eucha^a: penitẽtia: ⁊ extrema vnctio. Nũc fit illi⁹ sacri indagatio quo cẽ spũale gẽtes capiũt scꝫ sacrm ordinis. Et hꝫ diuidi in tres partes principales. In pria agit dẽ ordis signaculo In secũda de dispẽsantis titulo. In tertia de ordiãri modulo. Prima in principio. Secũda in sequẽti distĩ. ibi. Solꝫ queri si heretici ab eccia pcisi. Tertia in fine. xxv. d. Sacri inquit canões sanxerũt. Rursus pria particula. que ẽ. xxiiij. d. in qua mgr agit: de ordinis signaculo. in tres ptes diuidit. In prima ordis ponit pludiũ. In secunda ordis pandit misteriũ. In tertia supaddit quodã stagiũ. Prima in princi°. Scda ibi. Hostiari⁹ lector ⁊c. Tertia ibi. Sũt ⁊ alia quedã ⁊c.

Tũc sequit. xxv. d. que incipit. Solet queri si heretici ab eccia ⁊c. que ita ꝯtinuat ad pcedẽtes. Nã postq̃ in pcedẽti d actũ ẽ de ordis signaculo Nũc in pñti d agit mgr de dispẽsantis titulo. Et hꝫ diuidi in. 3. ptes pricipales. pter illã vltimã partez iã diuisaz in qua agit de ordiãti modulo. s. de ciate ordinãdoꝝ. In prima inquirit si hẽtici pñt sacros ordĩes tradere. In secũda varias narrãs opiones docet hoc soluere. In tertia simoniacos reprehẽdit de graui scelere. Prima in principio. Secũda ibi. Hoc ãt quid deteriant ⁊c. Tertia ibi de simoniacis vero nõ ẽ ãbigendũ ⁊c. Hec ẽ diuisio haꝝ triũ d°. simul in gñali. Circa quas ⁊c.

Utrum iniunct⁹ extrema vnctiõe eps moriens si reuiuiscat astrict⁹ pena canoica q̃ ordĩes celebrat. Ar ad partẽ falsã triplici medio iuxta distictõẽs. Prio sic. Extrema vnctio nõ est sacrm noue legis: igr ille sacerdos moriens inũgi nõ debuit. Pꝫ ꝯña: qr nos nõ sum⁹ astricti sacris veteris legis. Añs probat. Tũ primo qr oĩa sacra noue legis sũt istituta a xp̃o. hoc aũt ẽ institutũ a iacobo aplo. iacobi. v. Infirmat quis ex vobis inducat presbiteros ⁊ orẽt sup eum Tũ secũdo qr oẽ sacrm noue legis ẽ cõtẽtũ vna forma ⁊ vna materia. hic aũt sunt multe materie: qr multe vnctões: ⁊ multe forme: qr multe orões Tũ 3° qr sacra noue legis sunt figurata in antiq testamẽto: hoc aũt nõ. Secũdo ar sic ꝯ illud. sacerdos ordiat⁹. null⁹ ẽ ordo: igr falsum ẽ sacerdotes ordiari. ꝯña pꝫ de se. añs probat. qr ordo si esset imprimeret caracterẽ qr eẽt sacrm initerabile sed hoc ẽ falsum: qr caracter ordis aut eẽt eiusdem rõnis cũ caractere baptisinali aut alteri⁹: nõ eiusdẽ: qr duo accñta eiusdẽ rõnis nõ pñt simul ⁊ semel eẽ in eodẽ subõ. v. me°. c. de aliqd. Etiã nõ alteri⁹ qr in specieb⁹ ẽ essential' nobilitas maior ⁊ minor. que nõ vr posse assignari inter istos caracteres. Tertio ar ex illo pena canõica. Excõicat⁹ aut irregularis si attẽptat ꝯficere vere cõficit igr excõicat⁹ vel irreglaris si attẽptat ordinare ⁊ facere qd facit eccia ordinat. ⁊ ille q suscipit si intẽdit ordinari ordiat. ꝯña pꝫ p locũ a simili: qr simile vr hinc inde: etiã p locũ a minori: qr qd non impedit executionẽ act⁹ nobilioris nõ vr impedire executionẽ act⁹ min⁹ nobil. ⁊ ita sine cã ponit in titulo. q. pena canonica. In oppo^m primi ẽ mgr in lra. xxiij. d. In oppo^m secũdi ẽ idẽ mgr in lra. xxiiij. d. In oppo^m tertij. p^a. q. p^a de cetero. ⁊. c. prorio. simoniacos oimõ dãnam⁹. ⁊ p⁹ talẽ susceptionẽ vel collationẽ irritã decernimus Et ca°. si qui. Qui scienter se a simõiacos cõsecrari imo exsecrari pmiserit eoꝝ ꝯsecratõez oio irritaz decernim⁹. In ista. q. ad al'. piformit sunt. 3. termĩ declarãdi. Prim⁹ triũ terioꝝ expositiu⁹. Secũd⁹ triũ ꝯõnuz positiu⁹. Terti⁹ triũ difficul. iuxta tres ꝯõnes motiu⁹. Quo ad primũ arti. termi sunt Extrema vnctio Ordo Pena canõica. Prim⁹ termin⁹ est extrema vnctio. vñ extremã vnctionẽ. doc. sub. xxiij. d. ꝯõe 2ª. seu arti. 2° hui⁹ diffiniẽs dicit. Extrema vnctio ẽ vnctio hominis infirmi penitẽtis facta indeteriatis ptib⁹ corpis cũ oleo ꝯsecrato ab epo. mĩstrata a sacerdote simul vba certa cũ itẽtiõe debita pferẽte: ex institutiõe diuina efficacit signs curationẽ finalem venialiũ. hec descriptio q nihil habꝫ in se falsi q̃ maxime triplex gen⁹ cause aspicit cãm materialez effectiuã ⁊ finalẽ. Causa aũt material. vnctio hominis ⁊c. vnctio dic: qr vnctionẽ interiorẽ rñtat. ẽ aũt triplex vnctio i ꝓposito: qr triplex oleũ. Oleum cathecuminoꝝ: quo inũgunt baptizãdi. Oleum balsaicũ: quo sunt vncti ꝯfirmati. Oleũ infirmoꝝ: de q nũc iõ subdit: hois infirmi. Ex q sequitur primo ꝙ nõ dꝫ dari sano. Sequit secũdo ꝙ nõ dꝫ dari hoi exposito mortis periculo: sed nõ infirmitate: vt in bello submersiõe ⁊c Seqt tertio ꝙ nõ cuilibet infirmo sed picalose. iõ dr extrema. Additur penitẽtis. Ex q primo sequit ꝙ nõ dꝫ i penitẽti dari: qr nõ ẽ ad hñdum primã grãz. Secũdo sequit ꝙ nõ dꝫ pueris dari q sunt sine peccato. Tertio sequit ꝙ nõ dꝫ dari morionib⁹. i. perpetuo fatuis: aut amẽtib⁹: nisi hũerint lucida interualla: ⁊ petiuerit. Fiũt aũt indeteriatis vnctiones ptib⁹. qr fiũt in remediũ quinq sensuũ: ⁊ po° motiue que sunt sex ⁊ ita tres binarij. ⁊ sunt in toto xi. vnctiones. quaꝝ tres ternarij sunt in sensib⁹. due in oculis ⁊ vna i nare ecce vn⁹ ternari⁹. due in aurib⁹: vna in ore. ecce secũd⁹ ternari⁹. due in manib⁹: ⁊ vna in lũbis: vbi ẽ vis genitiua. iuxta Greg. super illud luce xii. Sint lũbi vestri precincti. viris luxuria in lũbis ẽ. ecce terti⁹ ternari⁹. Fiunt due in pedib⁹: nec ad ternariũ potuit pueniri qr sacramẽtũ ẽ debiliũ. vel dicat ꝙ hec inũctiões distingunt tripliciter. Alie eñ fiũt in organis sensuum: ⁊ sunt prime. Alie fiunt in lũbis: vel alia fit in lumbis ⁊ sunt secũde aut ẽ secũda. Alie fiũt in vi pgressiua: ⁊ sunt 3ª. Cũ oleo ꝯsecrato. nõ tñ cũ balsamo: qr balsam⁹ odorẽ repñtat bone fame quẽ inter viuẽtes hrẽ ꝯtingit hoc aũt i exitu est. Cõsecrat etiã ab epõ. qr nõ fuit sctificatũ a xp̃o oleũ: sicut aqua baptismi: q̃ tactu sanctificauit mũdissime sue carnis. Ex parte secũdo cause efficiẽtis. s. ministerial' dicit: a sacerdote. h est eni ydoneus ⁊ sol⁹ minister nõ solũ q licite sꝫ qui põt: ita ꝙ si ali⁹ attẽptat nihil fac. iõ iacob⁹: Iaco. v. dicẽ c. inducãt presbyteros. Que sequũt ex pte hui⁹ cause in sacris baptismi exposita sunt. Sed q forma dicit doc. Forma aũt septuplex ad septẽ vnctões principales est. Per istã sanctã vnctionẽ ⁊ suam pijssimã miam pcat tibi dñs: qcqd narium: ligue tact⁹ vel hmõi vicio deliqsti. Sũt aũt. xi. in toto vnctões: sed septẽ principales: qr duo oculi sunt vna principalis: sic due aures: due man⁹ duo pedes. Ex parte vero cause final' 3° cõcludit. ex institutõ e dĩna efficaciter ⁊c. Ex q pꝫ. sicut baptism⁹ prio ẽ ꝯ pctm̃ origiale: ⁊ penitẽtia ꝯ pctm̃ actuale mortale: ita extrema vnctio ꝯ pctm̃ veniale.

Et tñ de isto termio extrema vnctio. Secũdus termin⁹ ẽ ordo. de ordĩe pauca dicta sunt lib. p°. d. xx. ⁊ d. xliiij. ⁊ lib. 3°. d. xxxi. vñ in pñti ẽ notãdũ ꝙ ista tria se vident hrẽ per ordinẽ. dispositio: ordo: ordĩatio. Ois eni ordo ẽ dispõ: nõ tñ ecõtra. vñ. xix. de ciui dei. ponit dispõ gen⁹ ordis. ⁊ vr ꝙ sm mẽtẽ sctĩ aug. ibi mẽbra in hoĩe sunt disposita: nõ tñ sunt ordĩata. illo modo q ibi capit ordinẽ: ⁊ cape videt in duob⁹ pulchris libris quos de ordine ꝯposuit ⁊ destinauit zenobio. licꝫ alio mõ capiẽdo ordinẽ sint ⁊ debeãt dici ordinata. Rursus nõ sunt idẽ ordo ⁊ ordĩatio. oĩs eni ordinatio ordo ẽ: nõ tñ eꝯ. Ordĩatio eniꝫ limitari videt ad actionẽ ⁊ passionẽ: sꝫ nõ ordo. vñ ⁊ doctor subtil. xxiiij. d. hui⁹ quarti. q. vnica. arti. iij. dicit. ꝙ loquẽdo ꝓprie de sacro: ordo nõ ẽ sacrũ. qr omne sacrm ẽ signũ sensibile: nõ sic ordo: qr ẽ gradus spũalis: nisi dicat sacmẽtũ inuisibile grẽ ꝯuenientis tali ordĩato. sed ordĩatio est septũ sacmẽtũ cui⁹ descriptionẽ ponit ibi. Ordĩatio ẽ institutõ in gradu eccie primarie cui ꝯuenit aliquod ministeriũ circa eucharistiã exhibẽdũ: facta a ministro ydoneo certa verba proferẽte: ⁊ simul misterium

grad⁹ illi⁹ aliquo signo visibili p̄sentāte ex īstitutione diuina: efficacit̄ signs gratiā p̄minētē q̄ ordinat⁹ digne illud ministeriū exequat̄. pōt patere hec descriptio ex his q̄ dicta sūt in descriptiōe extreme vnctionis. ⁊ sic possum⁹ quēlibꝫ ordinē descēdēdo diffinire: vt q̄d est ordinatio sacerdotis: institutio in gradu ecclie simplicit̄ p̄minēte disponens habētē ad ꝯficiendū eucha^c sacr̄m facta ab ep̄o certa verba cū ītētiōe debita proferente. Sꝫ quis est minister ydone⁹: ep̄s sol⁹ in sacris ordib⁹ in alijs aliquādo alij: vt abbates ex priuilegio.
Sꝫ q̄ forma: illa quā habēt ep̄i in libris ep̄alib⁹ Sꝫ in sacerdotio vt vr̄ sūt due forme ⁊ due materie: s̄m duas ptās traditas ꝯficiēdi ⁊ absoluēdi vt dictū ē d̄. xviij. vt sic ep̄s cōcorditer agat sūmo ep̄o xp̄o: q̄ vt dictū ē pri⁹ ꝯtulit apl̄is ptātē ꝯfic. ē di q̄ absoluēdi. Et tm̄ de isto terio ordo. Terti⁹ termin⁹ ē pena canonica. Est aūt pena canonica s̄m doc. sub. hui⁹ quarti. xxv. d̄. q. i. arti. p°. Pena inflicta s̄m canones ꝓhibēs vel arcens punituꝫ ab aliquo actu ecc̄iastico: qui alias sibi licerꝫ. vbi notanter 3ª dicūt̄. primo inflicta s̄m canōes: q̄z sine a canōe infligat̄ siue a iudice: tn̄ ad hoc q̄ iusta sit dꝫ s̄m canones infligi. scd̄o dr̄ prohibēs vel arcēs. q̄z pena de qua loquimur vel intelligit̄ artare tanq̄ prohibitio tm̄. vel si alio mō vlteri⁹ ille mod⁹ ꝯtinet̄ sub arcere vel artare. tertio dicit̄ qui alias sibi licerꝫ: q̄z nō ē pēa laico: q̄z nō possit cōficere: q̄z hoc sibi nō ꝯpetit. sed sacerdoti ordinato pena esset. Sūt tres binarij hmōi penaꝝ depositio siue degdatio. dubitat doc. p°. vtrū depositio ⁊ degradatio sint idē: vt sint remotio ab oī statu clericali. secūdo pōt dici depositio ab oī statu clericali. degradatio ab aliquo: vt si sacdos a sacerdotio deponat̄ reliquis remanētib⁹ ordinibus: ⁊ quasi de gradu ruat nō gradib⁹. ⁊ isto mō ē pars depositionis. tertio mō pn̄t adinuicē ꝯpari depositio ⁊ degradatio: vt deposito fiat sine solēnitate: degradatio cū solēnitate. Sic loq̄t̄ frat̄ astexan⁹ astēsis in sūma sua. Secūda pena ē infamia. vn̄ sicut fama est illese dignitatis stat⁹: vita ⁊ morib⁹ ꝯprobat⁹: ita ecōtra infamia ē lese dignitatis status vita vel morib⁹ iprobat⁹. nec sūt idē infamia ⁊ infamatio. q̄z infamatio ē cū aliq̄s defert̄ publice de aliquo crimie. ⁊ hec infamatō tollit̄ per purgationē canōicā. ex̄ de purgatōe canonica. ex tuaꝝ. hoc mō sepe iusti viri infamāt̄. sicut xp̄s. nec tamē sūt infames. Infamia aūt incurrit̄ a iure aut a iudice. quodlibet eni pc̄m mortale secū hꝫ ānexā infamiā. sed si est secretū: qui pōt curare pctm̄ aut absoluere a peccato pōt ⁊ remouē infamiā. ecce prim⁹ binari⁹. Tertia pena ē irregularitas. ⁊ est inhabilitas ad susceptionē et executionem actuū ordinū. q̄nq̄ȝ incurrit̄ pp crimia. secūdo pp alia que nō sūt crimina. tertio ex his que aliquādo pn̄t eē crimia aliquādo nō sunt. Quarta pena ē excōicatio. de hac pena. c. vt optuit. xix dist°. dictū ē. ⁊ ecce scd̄s⁹ binari⁹. Quinta pēa est interdictū. ⁊ est artatio a q̄busdā actib⁹ eccliasticis exercēdis. vel ab assistēdo quibusdā talib⁹ hec ꝑena aliquādo infligit̄ loco nō ꝑsone. scd̄o aliquādo ꝑsone nō loco. 3° aliq̄n vtriq̄ȝ. Sexta pena ē suspēsio: ⁊ est ꝓhibitio ab aliq̄ alias ꝯueniēte. ⁊ hoc ad tp̄s in quo spālit̄ ab alijs penis distiguit̄. ⁊ est triplex suspēsio. prima ab officio. scd̄a a bn̄ficio. 3ª ab ingressu eccie. Et tm̄ de p° artic.

Quātū ad scd̄m articulū sūt tres ꝯclones.
Pria de sacro extreme vnctiōis. Secūda de ordinib⁹. Tertia d̄ ordinādis. Pria ꝯclo. Extreme vnctionis sacr̄m sic ē a xp̄o institutū ꝯtra peccatū veniale vt queat reiterari. Ista ꝯclo tres hꝫ ptes. Prima dicit q̄ hoc sacr̄m est īstitutū a xp̄o. Probat̄. Tū q̄z apl̄i hoc sacro vtebant̄ viuēte x° vn̄ marci sexto dicit̄. q̄ vngebāt oleo multos īfirmos ⁊ sanabant̄. Ex quo infert̄ btm̄ iacobū hui⁹ sacri nō fuisse institutorē sed preconē. tū q̄z legislatoris est sacra instituere. Et si dicat̄ extrema vnctio nō ē sacr̄m q̄z inūgunt̄ sine sacro oleo catecumini sicut hic. dicēdū nō ē simile q̄z illa vnctio nō est ad remotionē pctī: sed h̄. tū 3° q̄z de⁹ p seipꝫ instituit oīa sacra veteris legis. ergo a fortiori in nouo testamēto xp̄s. Secūda ps dic̄: q̄ hoc sacramētū est ꝯ peccatū veniale qd̄ vt meli⁹ videat̄ notādū est qd̄ dic̄ frat̄ richar. d̄. xxiij. arti. i. q. v. in hoc sacro tria sunt. vnū qd̄ est sacr̄m: ⁊ illd̄ est vnctio exterior. ex q̄ infert̄ q̄ in hoc sacro est t̄plex materia. materia q̄ suscipit est homo īfirm⁹. materia que vngit e̅ oleū ipsa vnctio q̄ est materia teria qua dr̄ vnct⁹. Secūdū qd̄ ē res ⁊ sacrꝫ. s. spiritual' alacritas mētis q̄ est res signata ⁊ causata p exteriorē vnctionē. de qua alacritate habet̄ ex̄ de sacra vnctiōe. c. i. Et intelligit̄ illud qd̄ dic̄ Johānes apl's: vnctio quā accepistis maneat in vobis. ⁊ est sacr̄m venialū principalit̄ remissionis. Tertiū qd̄ ē res nō sacr̄m ē pctōꝝ venialiū remissio. Ex quo infert̄ q̄ si aliq̄n infirmitatē corpalē alleuiat: nō tn̄ principalit̄ pp hoc aut dari aut accipi debet. Alleuiat aūt quādoq̄ȝ aut naturaliter rōne alacritatis ⁊ iocūditatis mētalis: que vitā quietā fac̄. aut supnaturalit̄: vt deo ꝯplacitū ē nec ē ꝯ pfectoꝝ statū id aliquādo appetere. si tn̄ aliūde cū xp̄o eē appetāt. dicēte glorioso martino turon̄. Dn̄e si adhuc pp̄lo tuo sum necessari⁹ nō recuso laborē: fiat volūtas tua. Tertia pars dicit. q̄ hoc sacr̄m est iterabile. probat̄. Tū p° auctoritate hugonis lib. ij. de sacr̄is. parte. xv. c. iij. Si vnctio iterari nō pōt nec orō: sed orō pōt iterari. Tū scd̄o auctate mgr̄i in littera. Tū 3° q̄z morbus ꝯ quē est pōt ⁊ infirmitas reuerti. nec iō dr̄ extrēa vnctio q̄z solū sel' det̄: sꝫ q̄z in extreis vite dāda ē. nec hoc mō fit sacro isti iniuria. imo ē cōditio vt iteret̄ debitis custoditis circūstantijs.

Scd̄a ꝯclo est iux̄ mr̄aꝫ. xxiij. d̄. ⁊ ē h̄. ordia⁹ d̄ nis sacra^m sic vnū assent̄. vt dicere ep̄atū ordinē aut nō ordinē nllm icōueniēs hinc sequit̄ h̄ ꝯ° tres hꝫ ptic̄las. Pria dic̄ q̄ ordina°: meli⁹ cū vt dc̄m ē in p° arti°. dicit̄ q̄ ordo ē sacra^m: ꝓbat̄. Illud ē maxie sacra^m qd̄ maxie deo ꝯsecrat in sui ipsi⁹ susceptōe: sꝫ tl'is ē ordiatio eccl'iastica. vn̄ q̄ ad sup̄mū gradū venerūt sacerdotes nūcupant̄. Tū 2°. q̄z p sacra^m ordis cetera sacra^a ꝯferunt̄. Tū 3° scd̄z mgr̄z. xxiij. d̄. c. viij. ordo ē q̄dā sigculū. sed q̄d sit hmōi ordiatio vel ordo formalr̄. Dic̄ doc. deuot⁹ in pria pte. xxiij. d̄. arti. ij. q. ij. ordo ē ptās spūalis ad aliquē actū exequēdū i eccia^ca gerar^a ⁊ ex hic: scd̄m diuersitatē potētiaꝝ vl' ptātū ad diuersos act⁹ vēit ordinū diuersitas. Cōtra arguit̄ triplr̄. p° q̄z tūc ep̄at⁹ eēt ordo: q̄z ē spūalis ptās ad aliquē actū spūalē in eccia vt pote ꝯfirmādi ⁊ ordies sacros ⁊ nō sacros ꝯferēdi. c⁹ o^m dic̄ in 2ª pte eiusdeꝫ d̄. ar° 2°. q. 3. Scd̄o sequit̄ q̄ s̄b ordi^e sacerdotali nō sit aliq̄s ordo i eccia: q̄z ptātē spūalē simplr̄ nō hꝫ diacon⁹ aut sub diacon⁹: q̄z si possit aliud facē q̄ nō ꝯgrue faceret laic⁹. tm̄ si laic⁹ id attēptaret facere: facēt simplr̄. 3° sequit̄ q̄ sacerdotiū eēt duo ordies q̄z sūt due ptātes vna ꝯsecrādi reliq̄ absoluēdi: nec sit' dant̄. vt fuit dictū d̄. xix. ⁊ pn̄tis d̄. ar°. i. vn̄ dicēdū q̄ ordo vt h̄ loq̄mur de ordie nō ē nisi q̄dā excellēs g̃d⁹ in eccia ad exeq̄ndū aliquē actū ecc̄iasticū in eccia loquēdo cōiter. loq̄ndo spāli⁹ aliquē actū sacramētalē: aut simplr̄ aut cōgrue. Ex q̄ infert̄ q̄ ordo vt h̄ loq̄mur nō ē ptās sꝫ g̃dus dispōis. sꝫ spālissime loq̄ndo breige veniūt: bn̄ ei dcꝫ ē nimis expssa nocēt. Si ei dicim⁹ q̄ ordo ē g̃d⁹ excellēs in eccia ad aliquē actū ecc̄iasticū eminētē n̄ ē lis. si addim⁹ scd̄o sacramētalē n̄ ē lis. sꝫ si 3° addam⁹ ad ꝯsecrādū eucaristiā tāq̄ excellētiorē: ⁊ reliq̄s act⁹ isti subordiatos lis est frib⁹ cōmūiter tenētib⁹ pte vnā secularib⁹ aliā Et ē scd̄a ps ꝯclonis de ep̄atu. de q̄ doctor subtil' sꝫ frat̄ tn̄ me⁹ ābulat frm̄ ⁊ seclariū. Ex hac radice doc. deuot⁹ vbi. sup̄. frat̄ richard⁹ de media villa. xxiij. d̄. arti°. v. q. ij. Et frat̄ tho. eadē d̄. q. 3. arti. ij. in solu^c pricipali. scd̄e q̄stiūcl'e. Ecce vn⁹ ternari⁹ hi tres ꝯcordāt. dicūt ep̄atū nō debere assignari ꝓ ordie. Et tūc inq̄t doc. subtilis h̄ doctoꝝ ꝯsagiū dꝫ ordinē isto mō diffinire. Ordo ē g̃dus eminēs i eccia disponēs d̄ cōgruo ad aliquē actū ad ꝯsecrationē vel dispositionē eucaristie ptinētē Ex aduerso guilherm⁹ altissiodor⁹ q̄rte pte sūme ca. p° h⁹ sacri. Gaufrid⁹ pictauē. q̄rte pte sūme. c. p° h⁹ materie. Et iuriste cōiter ꝓ tertio dicūt ep̄atū esse ordinē ⁊ dicūt sufficere ad ordinē vt hēat aspectū ad actū sacramētalē: sic hꝫ ep̄atus vt cōfirmare ⁊ ordines ꝯferre. Sic tres erūt ꝯ tres. Sed q̄d dicerēt seculares si ē ordo. quis nobilior ep̄atus vel sacerdotiuꝫ. dicerent q̄ sequestrando episcopatuꝫ scd̄m se ⁊ sacerdotiū s̄m se nobilius ē sacerdotiū. sed capiēdo vt episcopat⁹ includit sacerdocium sic extat nobilior. vnde contra hanc partem nō cogit argumentuꝫ fratris Richardi. xxiiij. distinctōne. articulo quinto. questōne secūda in solutione principali. q̄ episcopatus non est ordo: quia vnus ordo non dependet ab alio quantum ad necessitatē sacramenti: nō sacerdos autē nō potest ordinari episcopus plus concludit q̄ episcopatus reliquos includit ordines q̄ aliud. Sed an episcopatus quid dicat indelebile altercantur frustra fratres. ex quo apud eos non ē ordo. quālibet eni iurisdictionē ⁊ ad temp⁹ ⁊ pro semper potest papa remouere. Sed tertia ps dicit q̄ est vnum sacramentum quia vnitate generis inquit doctor proximi. aut q̄z sunt ad vnuꝫ Sed quot species habet hoc proximum genus ordo. triphariē respondetur. dyonisius tres ponit quinto ecclesiastice ierarchie capitulo. episcopatum: sacerdotium: dyaconatum. Ecce sacrata trinitas obmittens ordines subseruientes istis. Isidorus addit phal^m infra septem ⁊ episcopatum supra septem ⁊ nouem sunt. En trina tinitas in triplici ierarchia magister tertio: in vigesima quarta distinctiōne: septem ponit: ⁊ distinguntur in supremum sacerdocium: ⁊ duos ternarios iuxta numerum virtutum: ⁊ sunt tria.! Et sic patet triplex ordinem distinctio. Et tan tuꝫ de secunda conclusione. Tertia conclusio est hec Si de iure pena canonica episcopos ordines ꝓhibeat celebrar̄. tn̄ d̄ facto pn̄t ad sacros ordies pueros promouere nullatenus mulieres.

Prima pars conclusionis patet. Multis decretis illum actum sibi interdicentibus.

Secunda pars patꝫ: quia dato q̄ non licite: tamen potest puer simpliciter sacros capere ordines: quia non est de necessitate q̄ possit immediate exire in actum illius ordinis.

Tertia pars ex multis iuribus patet ⁊c. Christ⁹ suam matrem in nullo ordine: capiendo sic ordineꝫ posuit. Et tantum de secundo articulo

Quantum ad tertium articulum sunt tres difficultates. Prima difficultas. Vtruꝫ sacramētum extreme vnctionis sit necessarium ad salutem. Dicit frater Franciscus de maronis distinctione. xxiij. huius quarti. q̄ omnes obligantur ad non contemnēdum. vnde qui negligenter cōtemneret peccaret mortaliter. Secunda difficultas. Si prima tonsura est sacramentum. Dicendum q̄ non. vnde si episcopatus non est ordo ⁊ sit doctor subtilis de fratrum parte non secularium ecce mir⁹ ternarius. Tonsura prima quasi auāguardia: et sacramentale episcopatus quasi retroguardia: ⁊ sacramentale in medio ordinis aut ordinationis sacramētū quasi bellum: sic figuratur bellum spirituale corporali.

Tertia difficultas. Que ē illa p̄sbiterissa: de q̄ habeƚ d.xxxij.doc. subti.rn̄det triplicƚ.q.ij. xxv. distin.soluēdo argm̄ secūdū principale. Prio φ i grecia posset dici vxor presbiteri.secūdo inter la-tinos pōt dici vna bona matrona viduaƚ p̄fecta inter alias mulieres.tertio pōt dici abbatissa ali quar monialiū. Et sic pz ad qōez.φ vz extrema vnctiōe iunct' ep̄s moriēs si reuiuiscat astrict' pena canonica q̄at ordies de facto celebrare. tūc ad argumēta. Ad primū.ad tres probatōes. Ad primā dicēdū φ iacob' nō instituit:sed solū fuit preco. Ad secūdā φ forma ē eadē in pricipali so-luz fit multi° seu variatio pp materiā vt oculor auriū ꝛc. Ad tertiā dicēdū φ fuit figuratū in exi-tu filior israel de egipto. Ad secūdū dicendū φ sunt diuersar specier caracteres sicut ꝛ act' ad q̄s sunt. ꝛ habēt suas excellētias inter se dato φ nō cognoscāƚ. Ad tertiū iā pz φ ordiat de facto non de iure si ordo ē: ꝛ imprimit caracterē vt sit fraƚ Jo.de parte secǣriū. Ex.xxiij.d. eliciƚ pª pō de mēte mr̄i. Prima pō. Extrema vnctio sacr̄m fatur ꝛ iteratio in eo datur. Dicit φ ē quodaz sa-cramētū qd dr̄ extremavnctio:ꝛ pōt iterari.ꝛ po niƚ p totā.xxiij.d. Secūda pō. Septē ordines dat paraclit':vt propagies sanctispūs. Dic pō φ sunt septē ordies in eccīa velud septē ,ppagines scīspūs. ꝛ pōiƚ p totā.xxiij.d. Terª pō. mltuz dubitaƚ an a pessimis ꝛ cord extimis sacr donaƚ Dicit pō φ est multū dubitabile:vtrū pessimi vt heretici simoniaci possint cōferre sacra. Et poniƚ per totā.xxv.d.

c Um alia sacra p' peccatū ꝛ pp pctm̄ ꝛc. Dic signaƚ.xxvi.d.hui' quarti sn̄iar.que ita ꝯtinuaƚ ad p̄ced. Nā postq̄ illor sacro ruz facta ē inq̄sitio:que quēlibet statū aspiciūt;vt est scr̄m baptismi:eucha:cofirmatiōis:pnie:ꝛ ex treme vnctiōis a.iij.d.inclusiue:vsq ad.xxiij.ex-clusiue. Et secūdo facta ē illi° sacri indagatio q̄ hoies eē spūale capiūt cuiusmodi ē sacr̄m ordis. ꝛ hoc in.xxiij.ꝛ.xxv.d. Nūc tertio illi' sc̄ri ꝯside ratio q̄ hoies eē icipiūt:ꝛ hoc ē sacr̄m matrionij Et hz diui ista ps i.3.ptes pricipales. Jn pª natu ra matrimonij primit' dr̄. Jn secūda quis pōt ca pere de hinc aperiƚ. Jn terª secūdar nuptiar ius nō interdr̄. Pria in princip°. Secūda d.xxxiij. ibi Nūc superest attēdeƚ q̄ psone ꝛc. Tertia i fine xlij.d.ibi. Sciendū etiaz φ nō solū prime vel se cūde nuptie ꝛc. Rursus pª ptic̄a in q̄ natura ma trionij primit' dr̄ in.3.ptes diuidiƚ. Jn pria cā for-maƚ venit priario. Jn secūda cā efficiēs adest se-cūdario. Jn 3ª gaudet finaƚ loco ternario. Pª in princi°. Secūda ibi.d.xxvij.seu imediate sequēti Post hec aduertēdū quid sit cōiugiū ꝛc. Tertia d.xxxi.ibi.post hec de'bōis cōiugij ꝛc. Rursus pª pars q̄ est pn̄s d°.in qua cā formaƚ venit pria rio: in.3.ptes diuidiƚ. Jn pª agit de matrionij isti-tutiōe. Jn 2ª de eiusdē veneratiōe. Jn 3ª de ip-sius significatōe. Pª in princi°. Secūda ibi. Fue rūt aūt nōnulli heretici ꝛc. Tertia ibi. Cū igr̄ sac-mentū ꝯiugiū sit ꝛc. Et hec dio pn̄us d. in gene rali.circa quā ꝛc.

v Trū matriom̄ sacr̄z matrionij vel ꝯct' ma trionij fuerit a deo imediate istitutū vel i stitut'. Et φ nō aƚ triplicƚ. Pº sic. Circa ordīatū a deo null' inferior p̄t aliq̄d imutare:igr̄ matriom̄ nō ē a deo istitutū imediate.pz an̄s. qz si ipenū nō hz par i parē:multo min' inferior,in supiorē. ,pbaƚ ꝯª. qz eccīa imutat aliq̄d circa ma triom̄:qz q̄sdā q̄ al's cēnt legiti ad ꝯhēdū illegiti mauit. 2° aƚ sic. Adā matriom̄ istituit: igr̄ n̄ de' pz ꝯn̄a.an̄s ,pbaƚ.qz gen̄.ij.dr̄ φ ait adā h nc os ex ossib' meis.ꝛ seq̄ƚ.q̄obrē relinq̄t hō prēm et matrē ꝛ adhēbit vxori sue vbi cōiƚ teneƚ mrīom̄ fuisse institutū. 3° aƚ sic.mrīom̄ fit p ꝯcū hūanū g°nō ē imediate istitutū a deo.an̄s pz.qz si nō sit ꝯsensus mrīom̄ nō ē,pbaƚ ꝯn̄a. qz hūani ꝯsesus fiūt ab hoib' imediate. Jn oª aƚ.iū pº qz maƚ. xix.dic x̄ps phariseis.nō legistis qz q̄ fec ab ini-tio masculū ꝛ feminā fec:ꝛ dic pp h dittet hō pa trē ꝛ mr̄ez ꝛ adhēbit vxori sue. Cū 2° qz gen̄. pº eis dr̄:crescite ꝛ mltiplicami.sz illd cremētū erat p vsuz act' mrionialƚ. Cū 3° qz oe qd a deo p ho-minē istituiƚ:p hoiez p̄t destitui.pz. qz caōes nō hn̄tes vim nisi ex iure positiuo p̄t eccīa destituere q̄uis a deo mediāte eccīa fuerūt istituti:sz hō nō p̄t matrioniū separe.dicēte x̄po Mat.xix.qd de' ꝯiūxit hō nō separz.igr̄. Jn ista qōe ad aƚ.pi.ꝛc. Quo ad pm̄ arti.termi st. Sacr̄m mrionij Cōtra ct' mrionij Matrioniū. Prim' teri' ē sacr̄m ma trionij.vn̄ b̄m doc.sbti.h' d.q.vnica ꝯōe.v. ē ex-pressio certor ḃbor maris ꝛ feie:ad se inuicē sign tiuz traditionē mutuo ptātis corm̄ ad ,plē debite ,pcreandū:ex istitutiōe dina:efficaciƚ signs grām ꝯferendā mutuo ꝯtrahentib' ad cōiūctionē mu tuā grosam aior.vel si verba certa nō sint p̄reci-se forma istius sacramenti nec etiā ꝯhētes preci-se ministri ponaƚ in loco illi' expressio ḃborū et maris ꝛ feie aliq̄d gn̄ali' vtpote ē exhibitio cer-tor signor signtiū traditionē mutuā ptātis cor-por maris ꝛ femie ad ,plē debite ,pcreādā. Se cūd' termin' est cōtract' matrionij: ꝛ est b̄m euz ibi maris ꝛ femine mutua translatio ptātis suor corpor pro suo ppetuo ad procreandū prolē de-bite educandam. Terti' termin' est matriom̄.et est b̄m eum ibi:vinculum indissolubile inter ma-rem et feminā ex mutua trāslatione ptātis corpo rum suorum in se inuicem facta ad procreandum prolem debite educandam. Ex quibus infertur primo φ primum horum trium est contract' ma trimonij.secundum matrimoniū.tertiū sacr̄z ma-trionij.probaƚ pº:ꝯparādo ꝯcū matrimonij ad matrimoniū,causa ei prior est suo effectu ad mª naturā.recte enī post temistiū dicit boeti' in tho picis cā ē ad cui' aliō sequiƚ.i.effect'. Sz ꝯtract' matrionij ē causa matrionij.ista ,pbaƚ ex mō lo-quēdi phi in pº posterior.illud enī ē cā alicui' q̄ posito illud poniƚ:ꝛ q̄ remoto illō remoueƚ: ꝛ ē cā p̄cisa sicut ibi exēplificat de hr̄e pulmonē et respirare.sic ē in proposito:posito cōtractu mr̄i-monij poniƚ matrioniū:nō posito aln̄ nō poniƚ igiƚ. Et si q̄s dicat ita:posito matriō° poniƚ con tract' matrionij:ꝛ remoto matrionio remoueƚ. dico φ falsuz ē:vn̄ nō vz ꝯn̄a:est matriom̄ igr̄ cō tract° matrionij est.. Sz bn̄ sequiƚ.est matrioniū ergo ē vel fuit cōtract' matrionij. Ex q̄ pz itētū scz φ prior ē cōtract' matrionij q̄ matrimoniuz sicut nō sequiƚ.sortes ē paƚ:ergo sortes generat sed bene seq̄ƚ.ergo sortes generat vel genuit. ex q̄ arguim' b̄m mētē phi in.v.metha.ca.de ad a liquid.φ pri' ē gn̄are q̄ eē patrē. sed b̄m cuz ibi rl'ina secūdi modi fundaƚ sup agere ꝛ pati.ꝛ debz glosari de ncēate glo.doc.Jōhis in pº reptam̄ pi siensiū.xxvij.d.vtrū sit paƚ qz generat aut genēt qz pr̄ p̄suppōne nō φ tūc sit:qz qn̄ pr̄nitas ē ge-nerare nō ē. Nec rursus sequiƚ.matriom̄ non:igr̄ ꝯtract' nō ē nec fuit:qz p' ꝯtractū mr̄imonij p̄t quis intrare religionē.ꝛ ita sequiƚ matrioniū ad ꝯtractū illū quō dictū ē.de h tn̄.j. patebit. Pro baƚ secūdo:qz pri' ē matrioniū q̄ sacr̄m matrio-nij:subiū est pri' accnte ente in eo:sicut fundam̄ tuz est pri' fundato in eo.mr̄imom̄ aūt ē subiectū sacri matrionij. Ex q̄ enī sacr̄m b̄m φ sacr̄m : nō dicit nisi respectū rationis b̄m docto.ita nec sacr̄z matrionij:sz magis specialē oz φ habeat subm̄ in q̄ sit:illō nō ē aliō:nisi illud vinculū indissolu bile:qd voco matriom̄.vn̄ bn̄ in pn̄ti d.dicit fraƚ frācisc' de maronis:φ in triplici tpe fuit matrio-niū:sed nō erat sacr̄z matrionij:sicut modo in pº tpe.s.in statu innocē fuit institutū.secūdo i statu legis nature fuit cōfirmatū.tertio in statu legis scripte fuit diminutū:qz data fuit lex diuortij q̄ p us nō erat pmissa. Ex q̄ sequiƚ secūdo pricipaliƚ φ mr̄imom̄ recte i medio collocaƚ vnū vt ꝯtractū matrionij ante se hn̄s:reliquū p' se.i. sacr̄m mr̄i-monij.sic enī ab ipfecto ad pfectū ascēdim'. Qd enī icipit ꝯctus:sacr̄m ꝯplet:qd indicat hoc nom̄ matrionij ex triplici.m.cōfectū: qd quidē pn̄t ita scribere vt patrē ꝛ matrē designēt:ꝛ prolē ge nitā:sic iā nō duo sunt i carne vna:sz tria q̄dāmō qz in virtute duor 3m̄ exit.vn̄ ꝛ dr̄ matriom̄ a mr̄ ꝛ monos qd ē vnū:qz i vno cōsumaƚ ꝛ denoiaƚ a matre pp labores ꝛ vnitatē lōgiorē. ecce q̄uın ternariū.vn̄ ꝛ iurispiti triplex distingūt matriom̄ iniciatū p ḃba de futuro.secundo mrīom̄ ratuz p ḃba d pn̄ti. Tertio matriom̄ ꝯsumatuz p copulā. Vn̄ ꝛ doc.in diffinitōe mrionij triplicē tāgit cāz formalez:materialē:ꝛ finalē. Cām formalē dum dicit.matrimoniuz est vinculuz indissolubile: ex quo inferƚ φ formaliter matrimoniū est quidam respect'.sed qualis respect'?dicit hugo de nouo castro.q.iiij.pn̄tis d.φ est relatio dn̄i ad rē cuius est dn̄s inquātū ē trāslatio ptātis corm̄.sed vtruz sit seruit' ex quo est dn̄iuz. videƚ ibi dicere φ sic. sed hoc dictuz nō videƚ:vir nunq̄ diceret se ser-uuz sue mulieris:nec mulier se sentit seruā viri:sz vxorē.ꝛ dicit se ius hr̄e in corpore viri:sicut vir i corpore mulieris.iō recte dicƚ ibi nō eē seruitu-tem sed mutuuz dn̄iuz.vel accipiƚ seruit' large: vt salueƚ docƚ.vel respectu corpor ꝛc.ibi autē do miniuz ad seruitutē referƚ vbi nō apparet mutui tas.sed an sit realis iste respect' seu rōnis. dicēd φ rōnis relict' proprie actu humano nō produ-ctus.ex ꝯtractu enī sequiƚ qui est in p̄mēto actio-nis.vn̄ secūdo tangƚ causa materialis maris ꝛ fe mine ꝛc. Ex quo iferƚ φ si inter duos mares pos sit eē societas:ꝛ ita mariom̄:nō tn̄ mr̄imom̄. ꝛ de ficit.t.que littera ē vnitiua:ꝛ si inter duas mulie res ineatur ꝯcordia:ꝛ ita mulierimōiū nō tn̄ ma trioniū.ꝛ ē vnus ternari'. Tertio tangiƚ cā finaƚ dū dicƚ:ad prolē procreandā ꝛ debite educandā Triplicƚ inquit francisc' de maro.hic pōt exerce ri act' matrionij sine pctō mortali. Prio pp red-ditionē debiti:ꝛ sic ē act' virtutis iusticie. Scdo pp prolē educandā ad cultū dei:ꝛ sic act' magis specialis:qz latrie que ē sp̄s iusticie. Tertio pp fornicationē euitādā:ꝛ est act' prudētie aut tē pe rātie aut vtriusq.sz an tē sit pctm̄:di ē idem φ sic veiale. Tertio seq̄ƚ pricipaliƚ:φ q̄lib3 hor triū sine altero fore ap̄ deū nullā icludit ꝯdictōez. pz de ꝯctu mrionij siue mrio°.si igrediaƚ religionē ꝛ eē mriom̄ sine illo ꝯctu qz trāsit:sic matriom̄ si ne sacro matrionij.vt patuit in antiq̄ testō:capiē do sacr̄m vt dictū ē.ꝛ eē sacr̄z matrionij sine mr̄i mōio.sz tūc d necessitate ille respect' aliō hr̄et fū damētū:nec tūc diceret mrionij:sic de' p̄t sine so lo ,pducē radiū solƚ:nō tn̄ vt solƚ. ꝛ tm̄ de pª arti. Scōs articul' pōit.3.pōnes. Pª de mrio° an sit licitū.scōa a q̄ ē istitutū.3ª de vsu ei°. Pª pō ē h. Lege dina naƚali ꝛ hūana mrioniū licitū ē. Ista pō.3.habz ptes. Pª pticula dic φ mr̄imom̄ ē li-citū scōz legē diuinā.,pbaƚ. Illud licitū ē f3 legē diuinā qd in ea precipitur pp finē quē tota lex di uina intēdit:matrimom̄ ē hmōi igr̄. Maior parz qz nulla lex iusta p̄cipit aliq̄d iniustū aut illicituz marie ad finē pricipalē quē itendit. Mior pz ea rōne ei cōdit' ē hō vt ruinā ipleret āgelicā:vt di cit glo.sup illō ps. Implebit ruinas. Hec enī itē tio dei ē i matrio° vt educeƚ ,ples ad cultū eius. Ex quo primo inferƚ φ hoiez velle procreare ,p lem in specie humana est actus vere circūstantio nabilƚ.tuz primo quia nō est de se ma'uz sicut da-re alienū:sicut enī bruta ,ppagāt ꝛ saluāt suā spe-ciem:sic ꝛ homi inditum est: ꝛ ampli' eo φ sp̄s humana est perfectior: ꝛ mortalitas alio modo

pbet pmanere.Tũ 2° q2 dato ꝙ eēt imortalis ad
huc hoc dictat rō nām eē ppagādā. Tũ 3° q2 vni
uersi accrescit pulcritudo. 2° infert ꝙ velle educa
re plē ad cultū dei ē act⁹ moralit bon⁹ex fine. p
bat.Tũ q2 ad aliud ad qđ hō diligit se dz diliger
primū iuxta preceptū dñi mat.xxij.Diliges pxi
mū tuū sic teipz.ad aliđ ad qđ te:qliter aūt dz di
ligere se:ad hōestā puersatōnē ⁊ cultū diuinū g°
et ita plē.Tũ scđo p aug.sup geñ.bonū plis ñ ip
sa ples sed spes ⁊ desideriū vt religiose educet.
Tũ 3° q2 ē finis finiū.Tertio sequit ꝙ h educatio
dic eē determiatar psonar.Tũ p2io pter bonū
plis vt fili⁹ prēm cognoscat: ⁊ pr filiū qđ nō eēt
si esset vaga cōmixtio. Tũ 2° pter bonū familie
iō in.viij.ethico. dic phs ꝙ hō naturalr est aīal
cōiugale ⁊ domesticū.3° pp bonū ciuitatis q maxi
me cōsistit ex ppinquitate gñis que ē cā amicitie
vñ hac rōe ppōit recte dispō ciuitatis sm aristot.
dispōi bz socratē ex 2° po°ᶜ.vñ ⁊ paul⁹.i.ad cor.
dicit cap°.vij. Unusquisqz suā habeat pp fornica
tionē.Et pz ꝙ hoc meli⁹sit si deteriate p° sint cō
iūcte adinuicē vinculo indissolubili ꝙ dissolubli
Secūda ps pclōnis dic.ꝙ matrio^m est de lege
nature licitū.probat.Illud ē licitū sm legē nate
qđ iudicat natura necessariū ad sui eē hoc ē mri
moniū vt patuit..Ex quo primo sequit melius
istā obligationē aut vinculū nasci volūtate phē
tiū ꝙ a legis impositore sine psensu volūtatis eo
ruz.q2 sicut dicit.xx.q.iij.pñs. Quod quis non
eligit profecto nō diligit.qđ autē nō diligit faci
le cōtēpnit..Secūdo infert ꝙ iure nature trāsla°
corpor quo ad dñiuz est licita ad actuz istuz pz.
q2 sic meli⁹ in īuicē pueniūt trāsferentes corpor
suor dñium que trāslatio sine cōsensu volunta
tis fieri nequit.⁊ dicit ptract⁹:q2 adinuicē se con
trahunt.Tertio sequit necesse interuenire verba
vel alia signa: vt manifestet volūtas vni⁹ alteri.
⁊ habeat certitudo de isto ptractu qui ē donatio
⁊ exprimit: do si des: vl do vt des.Et pz hāc do
nationē fieri sm pmutatiuā iusticiā: vbi dat eq
ualēs p equiualēti in vsuz licitū.iustitia eni con
mutatiua recta ē vbi in pmutatiōe seruat equali
tas:sic ē hic.corpora eni maris ⁊ femine: ex quo
cōcurrunt ad prolez gignendā:⁊ mutuis cōsensi
bus. Tertia pars cōclōnis dicit. ꝙ matrioniū
est licituz sm legē humanā.i. eccie quo ad pñs.
tū p° d.xxvi.c.dide.i fine dicit.ꝙ matrimo^m est
bonū et sine peccato exercet:q2 dei pcepto pficit
Tum secūdo.xxxij.q.iiij.c.nemo.dicit.ꝙ ipse de⁹
ē defensor matrionij ⁊ custos.Tuz tertio. d. xxx.
Si qua mulier.⁊.c.Si quis nuptias.dicit ꝙ dā
nans matrioniuz anathēatizat.Et tñ de p° pōc
Secunda pō sic.a deo īmediate ē matrimoniū
institutuz natura psona vt post sacrm existeret.
Ista cōclō tres habet pticulas. Prima pticula
dicit.ꝙ matrimo^m ē a deo īmediate institutū pz

Lex nature nō sufficit ad tā grāde ⁊ indissolubile
vinculuz:plus eni timēt hoies nature cōditorem
ꝙ naturā cōditā.Tũ secūdo q2 nō est principiuz
pcticū notū ex termis.Tũ tertio q2 nec piūctō ne
cessario sequēs nec humana quia varie sunt apd
varios.ista aūt matrionij indissolubilitas vnifor
mis debet eē deo:igr auctore īmediate factū est.
nō eni sūt plures leges digne laude nisi nature:
humana ⁊ diuina.Sic eni post diluuiū.geñ.ij. ⁊
nono.precepit hmōi adhesionē maritalē ad quā
indissolubilitas si ē vinculū matrioniale ex pria
pōne sequit.frater richar.d media villa. xxvij.d.
hui⁹ quarti.arti.i.q.ij.in solutōe principali appo
nit hmōi rōnē.null⁹ pōt rez alicui⁹ dñi alteri ob
ligare nisi de psensu ⁊ approbatōe illi⁹dñi cui⁹ ē
corp⁹ cuiuscūqz iure creatōis ē dei.igr null⁹ pt il
lud trāsferre i dñiuz alteri⁹:nisi inquātū de⁹ ap
probat.igr si translatio ē honesta :seqt ꝙ oz dm
istā trāslationē approbare.Sed dicet. inqt frat
Joh. hoc nihil eē:q2 lz iure creationis omia sint
dei:tamē hominē in sua libertate dimisit:solum
ꝙ custodiat precepta decalogi.pōt eni se hō i ser
uum vendere:lz in scriptura de hoc specialis ap
probatio nō inueniat diuina.in qua venditione
ita transfert dñiuz sui corporis in aliū sicut in cō
tractione matrionij. Possz iñ dici maxime ad ex
emplū doc.sub.ꝙ in diuina scriptura nō inuenit
approbatio a lege diuina:ꝙ quis se in seruuz vē
dat ꝙ hoc est min⁹caute dictū.dicit eni exod.xxi.
ca°.ꝙ si dixerit seruus diligo dñm meū ⁊ vxorez
ac liberos nō egrediar liber:offerat eū dñs dijs
⁊ applicabit ad ostiū ⁊ postes:pforabitqz aurem
eius subula:⁊ erit ei seru⁹ vsqz in seculū.Ecce cla
re vendit se iste in seruuz q2 liber exibat si voluis
set pp vxorē ⁊ liberos.vñ ⁊ ipse dic.j.d.xxxvi.q.
p°.ꝙ si qs se dat in seruuz tenebit datio:⁊ vñ ni
si approbāte deo.Et hic ē terti⁹ passus in q tātū
gigātē nan⁹ ditto forte q2 nō capio.pmi⁹ē i.xvij.
d.secūdi.de situ trestris padisi:vbi fteri cū fratre
alexādro de hal.sctō tho.de aqno. doc. deuoto.
albto mag°.⁊ nrō turonēsi frē nicho°boeti ⁊ disi
eū.scđs i isto qrto.d.xiiij.nā dic i d.xv.qrti. q.ij.
ꝙ nō ē licitū aliquē p simplici furto iterficere q2
i h nō dispēsauit q illđ pceptū tradidit. nō occi
des:nec aliq bulla aparuit de supnis quā adhuc
viderim⁹. in h disi eū ⁊ tenui cū venerabili doc.
⁊ āglico frē iohe de rodinthō q i h dixit eū:lz in
multis eū laudat. Nūc 3° vt sit pplet⁹ narr⁹ ⁊ am
pli⁹ nō excedat. ⁊ i h passu eūdē pteo nō qđ i rōe
quā p richar.exerit:⁊ vera ē. lz i adducto ex°:q2
op^m i biblia reptū ē.Qm autez tal vēditio licite
possit fieri etiā meritorie nemo dubitat:nisi q ge
sta prz ignorat.Eqdē paulin⁹natōe gall⁹lz offi°
nole eps se i huuz vēdidit p filio vidue:qui qnte
fuerit scitatis:3⁹dyalogor greg.prōt.Scđa ps
pōis ꝙ pgruū fuit vt mrio° adiūgēt sacrz.pbat

Tũ primo pp difficultatē vt gratia adiuuaret. tū
secūdo vt gra collata in mrimonio signo aliquo
sensibili notaret.tū 3° q2 sigt vnitatē duar natu
rar i xpo.Secūdo vnitatē dei ⁊ eccie.Tertio vni
tatē sponsi ⁊ sponse:marie vt iūcta caritate: in q
est ratio cōpleta noue legis decuit vt pfectū fo
ret sacrm.sed a quo aut vbi iūcta ē matrimonio
ratio sacri.Secūdo quis minister ⁊ qualiter vn⁹
Tertio qs effect⁹.Ad primū d^m vt dic doc.ꝙ ma
trimoniū in statu innocētie fuit sed nō sacrm: vt
rē sacrā efficacit significaret. sicut mō.sed decurs
multis auctoritatib⁹:tādē dicit a xpo matrimo^m
fuisse institutū sacrm:vt eēt vnū de sacris noue le
gis.alioqui sex solū eēnt sacra:qđ siguz ē Mat.
xix.c.vñ lz tūc ibi tñ approbauerit pctū institu
tū.geñ.ij.⁊ p pñs tūc nō instituit:tñ sacrz institu
it.qđ accipi pt ex illo vbo qđ addit.qđ de⁹ piūxit
hō nō separet.vt nō intelligat de⁹ precise cōiun
xisse instituēdo pctuz matrionij: sed cōiūxisse ex
tūc gratiose p institutionē sacri pcōitātis illū cō
tractū cōiūgētez.Ex q pz ꝙ multo lōgo tpe fuit
in mūdo matrio^m:⁊ tñ nō erat sacrz.s.spacio qui
qz miliū ānor ⁊ vltra:vsqz ad pdicationē xpi.vñ
extāt versus.Unū tolle datis: a mille quiqz du
cētis.Nascēti dño:tot beda dat a protoplausto.
nisi capiēdo sacramētū large.sicut vr capere pau
lus loquēs de isto sacro.ad ephe.v.c.Sacrm hoc
magnū ē:dico āt i xpo ⁊ i eccia.Sic eni sacrz lar
ge accipit p signo sacre rei cui⁹ nō ē cā nec signū
efficax.Sz in quo in mrimo° fundat rō sacmēti.
Dico ꝙ in quocūqz exprimēte cōsensū aiorū phē
tiū:sint vba aut signa alia:sicut hñt muti. nec oz
hmōi signa eē vnū vnitate idisibilitat's lz itegri
tatis.vt dictū ē in sacro euca°.Sed secūdo:qs mi
nister.dico ꝙ spōsus ⁊ sponsa aut parētes vl alij
loquētes pro eis pñtib⁹ dū loq nō audēt: maxie
puelle verecūde.⁊ ita minister ē vn⁹ vnitate inte
gritatis:vt dictū ē.Sz 3° quis effectus.dico due
gre i ais nubētiū seu aiab⁹:nisi sit obex pctī mor
tal.nō equidē suffic ad h suscipiēdo sacrz fictū ñ eē
suscipiētē:sed penitere aut penituisse oz:q2 pmā
nō dat grāz. Tertia ps dic.natura cōsona hoc
patuit satis supi⁹ de psonā° rōnis ⁊ nate ad istū
ptractū. Tertia cōclusio.Affirmatie h pceptuz
institutū negatiuā sequēte hz ad sp: ⁊ p sp. Ista
pō tres hz partes vt pz:⁊ sunt breuit expediēde.
Prima ps dicit ꝙ hoc pceptū ē affirmatiuū: idō
obligat ad sp:lz.nō pro sp.sicut pz ex antiq testō
⁊ adhuc mō si esz necessitas humani gñis ex cla
de vel peste ⁊c. Secūda pars dicit ꝙ istā affirā
tiuā sequit vna negatiua:hec ē idissolubilitas vi
ri ⁊ mulieris pro suo ppe°. Tertia ps dicit:ꝙ h
obligat ad semp:⁊ p sp sic.eni differūt pcepta ne
gatiua ab affirmatiuis.De matrimo° aūt institu
to nō solū in officiū sed in remediū. D^m ꝙ deus
voluit libere quēlibet re sua vti ⁊ corpore solū ꝙ

ñ iustū nō faciat: ⁊ sic corp⁹ suū trāsferre posse i a
lium ad vitandū fornicationē. Sic paul⁹.i cor.
vij.caplo dicit.hoc aūt sm indul^am dico nō sm
imperiū.Et tñ de secūdo articulo. Quātum
ad tertiū articulū sunt tres difficultates. Prima
difficultas.Si matrimoniū sit de lege nature di
cendū ꝙ capiēdo primo legē nature pro princi
pijs necessarijs ⁊ īmediatis agibiliuz:nō. nec se
cūdo pro pōnibus hinc de necessitate sequētibus
sed bene tertio capiēdo legē nature pro eo qđ cō
sonuz ē legi nature primo aut secūdo mō dicte.
Secūda difficultas vbi est laudata virginitas
a xpo precipue:⁊ per cōsequēs licentiatū coniu
gium quo ad actū.Dico i hoc suffragio sctō ioseph
Maria xps qui fuerūt tres virgines eiusđ fami
lie.Secūdo vbo Math.xix.dicit xps.Sunt eu
nuchi qui castrauerunt se propter regñ celorum.⁊
addidit:q pōt capere capiat.Tertio p discipulum
suuz.pauluz.i.cor.vij.De virginib⁹ pcep⁹uz dñi
nō habeo:cōsiliū aūt do ⁊c. Tertia difficultas
Qualiter se hñt ista tria in pmanētia ⁊ fieri cō
tract⁹ matrionij:matrimoniū:⁊ sacrm matrionij
Dicit doctor.mediū est pmanēs:reliqua sūt in fi
eri fluctuātia hincinde iuxta mediū firmitatē. Et
sic pz ad.q.ꝙ vz matrimoniū:sacramentū matri
monij:⁊ ptract⁹ matrimonij:sunt a deo instituta
Tūc ad argumēta. Ad p^m dicēdū ꝙ circa ma°^m
hilez l' inhilez mrio° eccia aliqđ imutat:nō circa
ecētiā mrionij. Ad 2^m ꝙ adā instituit vt pco. vt
pz Mat.xix. Ad 3^m d^m ꝙ bñ reqrit pcsus ad
matrio^m:lz vt robur hēat exigit diuīa auctas.Ex
ista d.sic de pce.z.sequūt pōes d mēte mgrī. P°
pō.In inocē° ē mrio^m vt i offi^m nō idul°.dic pō
ꝙ mrio^m i statu inocē° ⁊ p⁹ dū fuit nccas:datū ē
i pceptū ⁊ offi^m.p⁹ tpe gre datū e i remediū p in
dul°^m.Et ponit a princi° d.vsqz ad illđ ca. Fue
rūt aūt nōnulli hētici ⁊c. Secūda pō.Sacrl cō
iugiū dz cēseri atqz teneri nō ē dubiū.Dic pō ꝙ
piugiū ē sacr sacrm.Et pōit a pri°illi⁹pdcī capli
Fuerūt ⁊c.vsqz ad illđ.c.Cū igr sacrz piugiū sit
Tertia pō.vera piugia extāt digna laude qb⁹mā
adest sine fraude.Dic pō ꝙ illa st vera mrio° in
qb⁹ ē ver⁹ mrionij pct⁹:⁊ iñ integer celibat⁹.Et
pōit ab illo.c.Cū igr sacrz cōiugiū sit.vsqz ⁊c.

P Ost h aduertēdū ē qđ sit piugiū. Dic sigt
xxvij.h⁹ qrti.q ita hz ptinuari ad pce.Nam
postq in pcedēti d.actū ē de matrionij formali ini
tio.Nūc icipit agē d mrionij effectio pri°. Et hz
dividi i.3 ptes pricipales.In p° oñdit quē p vba
de pñti psēsus expssus hēat effectū. In scđa quē
teneat p verba de futuro robur decernz. In ter
tia quis imperfectus psensus matrionij dicat de
fectū. P° in pñti d.Secūda d.xxviij.seu sequēti.
ibi.Dic queri dz vtrū psensus de futuro ⁊c.Ter°
q.xxix.ibi.oportz āt psēsū piugalē liber eēe ⁊c.

Rursus p̄ria p̄ticula que ē p̄ns d̄. i q̄ mgr̄ ondit quez p verba de p̄n̄ti ꝯsensus exp̄ssus habeat effectū in tres ptes diuidit. In p̄ria ponit veritatis declaratio. In sc̄da scribit falsitatis simplex opinio. In 3ª ꝯcludit auctoritatū explanatio. Pª in p̄n°. Sc̄da ibi. Quidā tñ asserūt verā ꝯiugiuz ꝛc. Tertia ibi. His aūt ita r̄ndem⁹ ꝛc. Et hec ē diuisio p̄n̄tis d̄. in gn̄ali. Circa quā talis mouet titu. qōnis in speciali.

Utrū verā matrimoniū expresso mutuo de p̄n̄ti ꝯsensu cōpleat. ꝙ nō ar̄ tripliciter.

Primo sic. Aliqs pōt eē cert⁹ de matrionio: igr̄ ad matrimoniū nō requirit ꝯsensus. Añs pz. Aliter eni null⁹ secure posset vti actu matrionij sine periculo. Pz ꝯn̄a. qꝛ nullus videt conceptuz iteriorē alteri⁹. Sc̄do ar̄ sic. Matrio^m est cōtract⁹ aut fit ex cōtractu. igr̄ nō requiritur cōsensus iterior. Añs pz. qꝛ vir ꝛ mulier illo mō cōueniūt: do si des: vel do vt des. Pz ꝯn̄a. qꝛ ita fit in reliqs ꝯctib⁹ etiā sine cōsensu interiori. ꝛ h̄ dic̄ magister i lr̄a p̄n̄tis d̄. ca. ij. ꝙ si vir ꝛ mulier explicāt: qd̄ tñ corde nō volūt si nō sit ibi coactio vel dol⁹ matrimo^m ꝯhūt. Tertio ar̄ sic. pōt pater filiū aut filiā tradere matrimonio ipso vel ipsa reclamāte. ergo ad matrimoniū nō requirit interior cōsensus. pz ꝯn̄a. Añs pz. qꝛ fili⁹ aut filia sunt res p̄ris. vnicuiqꝫ āt licitū ē vti sua re vt vult vñ. xxxij. q. ij. honorant. i textu ꝛ glo. ꝛ ex de spōsalib⁹. in glo. sup. c. tue. sufficit expressio parentū pro filijs. In oppo^m. Tū primo mgr̄ i lr̄a. Tū 2° innocēti⁹ terti⁹ in decretali quadā. de sponsalib⁹ tua nos. r̄ndēs cuidā casui in hac materia vbi defuit interior ꝯsensus ꝛ vir mutauit sibi nomē. dic̄ ꝙ nō ē matrio^m. ꝛ rō quā assig̃t i fine his verbis cōtinet: qꝛ ex altera pte dol⁹ affuit ꝛ defuit oino cōsensus sine quo nequeūt cetera fed⁹ pficere cōiugale. Tū 3° p decretalē aliaz. cuius princi^m est tue. imediate hāc p̄cedētē que dicit. pueri añ annos legitios per v̄ba sola ñ cōtrahūt cū itelligāt minime cōsentire. In ista. q. ad al' pifor. ꝛc.

Quo ad p^m arti^m terī sūt Matrimoniū Consensus Expressus. Prim⁹ termi⁹ est matrimoniū. vñ matrimonij solēt dari tres āntiquoꝝ diffinitiōes. Pª ē hugonis dicētis. matrimoniū ē duaꝝ psoāꝝ ydoeāꝝ legitim⁹ de cōiūctione cōsensus. Sc̄a da ē magistri in presenti distīctiōe. matrimoniū ē viri mulierisqꝫ coniūctio maritalis inter legittimas psonas vitam indissolubilē retinēs. Tertia est quorūdā alioꝝ dictū. matrimoniū ē cōsortium cōis vite et cōicatio diuini et humani iuris. Primo querit qualiter hee tres de matrimonio diffinitiōes distinguant. Et r̄ndet sanct⁹ Thomas p̄n̄tis d̄. q. pª. articulo primo. in solutiōe principali tertie questiūcule. In matrimonio inqt tria occurrūt cōsideranda. causa matrimonij: essentia matrimonij: et effectus matrimonij. Diffinitio hugo^{ce} causam tangit matrimonij: vt per se notum est. Diffinitio aūt magistri tangit primo essentiam matrimonij scilꝫ coniūctionē. Secundo addit subiectū in hoc ꝙ dicit inter legitimas personas. Tertio ponit differentiaz cōtrahentē in h̄ ꝙ dicit maritalis: quia cū matrimoniū sit cōiunctio in ordine ad aliquid vnū: talis cōiūctio i speciem trahitur per illud ad quod ordiat et ideꝫ qd̄ ad maritꝫ pertinet. Tertia diffinitio tangit effectuz ad quez ordinat matrimoniū. s. vita ꝯmunis in rebus domesticis: ꝛ quia omnis ꝯmunicatio aliquo iure ꝯseruatur: dicitur cōmunicatio diuini ꝛ humani iuris. Sed altius cōsiderantes dimissis extremis diffinitionib⁹ mediā magistri capiam⁹ vbi tria cōsideratiōe digna occurrunt. Primum qꝛ dicit magister ꝙ matrimoniū est ꝯiunctio: queritur que cōiunctio: aut actio coniunctio. aut coniunctiō passio: aut tertio cōiunctio relatio. nō cōiunctiō actio: nō coniunctio passio: quia nihil agitur. Actio autez est scd̄m gilbertū porretani in sex principioꝝ principio scd̄m quā in id quod subijcit agere dicimur. Actus autez voluntatis q̄ sunt huiusmodi coniunctio productiui non sunt nec matrimoniū est coniunctio relatio: quia relatio non est finis mot⁹. ex. v. phisicoꝝ. Doctor subtilis huius d̄. q. i. in paucis triplicit hoc dubium soluit. Dicit eni primo ꝙ si matrimoniū dicitur obligatio que ex contractu nascitur: tunc illa cōiunctio habitualis est ꝛ dr̄ vinculū indissolubile aut indissolubilitas vinculi vna res. sꝫ ternarie desig̃ta. Si secūdo dicam⁹ ꝙ matrimoniuꝫ ē ꝯct⁹: tūc mr̄imoniū ē ꝯiūctio. i. act⁹ ꝯiugādi. ꝛ sic matrimoniuꝫ ē volitiōes duoꝝ nubētiū q̄ volitiōes vt in vnū cōiūgūt matrimoniū dicūt: vl' dicam⁹ iuxta cūtiō 3° ꝙ mrio^m ē pa°. sꝫ sic itelligēdo vt actū iteriorē et exteriorē psoāꝝ icludat mrio° ꝯiūctaꝝ. Sꝫ qd̄ dicet hoꝝ triū meli⁹. cui inqꝫ matrio^m ē r̄lo: nōq̄ p motū aut act⁹ inducit: sꝫ q̄ p⁹ act⁹ nō ꝓprie p actus derelinqt: ꝛ sūt plura talia vīcula aut plures r̄lones. pª est viri ad mulierē. secūda mulieris ad viruꝫ. 3ª amboꝝ ad prolē educādā: dato ꝙ etiaꝫ nō sit proles: nec tamē plura sūt matrioīa: sꝫ vnū vnitate integritatis nō īdiuisibil' simplicitatis. 2^m cōsideratiōe dig^m ē dū dr̄: iter legtīas psoās. sicd̄ xxviij. q. i. si qs iudaice. Tripha° diuidit mr̄io^m. p^m legiti^m sꝫ nō ratū. 2^m ratū sꝫ nō legit̄^m. 3^m ratū ꝛ legi^m. Legiti^m mr̄i^m ē qd̄ instituit aut ꝯhit institutōe legis ꝛ prouī^c morib⁹. ꝛ istō p̄n̄t ꝯhere i fideles: sꝫ nō ē ratū qꝛ pōt dissolui: vt in casu i q̄ vnus cōiugū nō vellet hitare cū alio sine iniuria creatoris. matrio^m ē ratū sed no legiti^m qd̄ ꝯhit absqꝫ oī solēnitate ex affectu inter cōinges solo expresso. Tertio matrio^m ē ratū ꝛ legiti^m qñ concurrit ibi solēnitas et mutuus consensus expressus. Sed q̄ solēnitas. xxviij. q. i. Si quis. Illō. s. matrimo^m ē legiti^m ꝛ ratum, quando fi^a ordine iuris a parētib⁹ tradit a sacerdote benedicit ꝛ mutuo ꝯsensu perficit. Ex. xxx. q. v. Aliter. Nō fit legitimū cōiugiū. nisi ab his q̄ sup ipaz feminā donatione habere videt: ꝛ a quib⁹ custodit vt vxor petat a parētib⁹ ꝛ propinquorib⁹ spōset: ꝛ legib⁹ dotet. s. scd̄m facultatē ei⁹ ꝛ nobilitatē ꝛ a sacerdote benedicat ꝛ a paranphis custodit ꝛc. diuerse tñ prouintie in suis habūdāt sensib⁹. vñ pōt pate clādestia mr̄imo^a lꝫ rata nō tñ eē legitia: et pro i perfectis hr̄i. Tertiū cōsideratiōe dignū est duꝫ dr̄ vitā indissolubilē retinēs. Obijcit qꝛ matrioniū est indissolubilitas vt dictū ē. vno° quō ergo mō dicit ꝙ est cōtinēs vitā indissolubilē. Dicēd nō est ꝯdictio ꝙ hō sit rōnal: et tamē aiam habeat rationabilē: sic nec ꝙ matrimoniū sit indissolubile aut indissolubilitas: et tamē retineat vitā indissolubilē. Secūdo principalit notādū fꝫ doctorē deuo. q. ij. pri arti. p̄n̄tis d̄. ꝙ hoc sacrꝫ trinomiuꝫ ē. dicit cōiugiū. dicit nuptie. dr̄ matrioniuꝫ si cōsiderat fm id qd̄ ē dr̄ cōiugiū qꝛ cōe iugū ē mutuū vinculū et mutua ptās. Et hoc dicit ysid. in. ix. ethicoꝝ. Si ꝯsiderat fm id qd̄ pꝫ dr̄ nuptie q̄si nubie a nubib⁹: qꝛ quasi nube opiri solebāt ꝛ eoꝝ capita velabāt. Aut tertio ꝯsiderat scd̄ꝫ finē qui sequit: ꝛ sic matrimoniū appellat: ꝛ est nomē principale. Ubi tertio principalit notādū est ꝙ fm richar. p̄n̄tis d̄. arti. p°. q. i. Matrimoniuꝫ dicit triplicit aut quasi matrismuniū. i. officiū: q̄a ei⁹ ē pueꝝ nutrire. Tū p° in vētre mēstruo sāguie tñ secūdo post ventrē lacte. tñ tertio lōgo tpe añquā ad mēsaꝫ patris veniat. Secūdo dr̄ matrioniuꝫ quasi mr̄ēm muniēs: qꝛ bon⁹ fili⁹ debꝫ esse munimētū matris. Tertio dr̄ matrioniū q̄i mr̄eꝫ mouēs: ne. s. a lege viri discedat. Scd̄s termi⁹ est cōsensus. vbi notandū: ꝙ ista tria dr̄nt. Sēsus assensus: cōsensus. Sensus eni ēt vni⁹ dr̄ assens⁹ etiā et ꝯsensus nūqꝫ nisi multoꝝ. Dicit aūt sensus triplicit. vno° pro intellectu. vt dicit i ome^a. btūs grego. ꝙ angeli sunt viuūt sentiūt ꝛ discerniūt. Et ad philip. ij. c. dicit paul⁹. Hoc eni sentite in vob qd̄ ꝛ in xp̄o ihesu. Secūdo dicit sensus ꝓ cognitiua interiori sensibili. ꝛ sic sunt quinqꝫ sensus interiores. sensus cōis seu fanta^a: ymaginatio: estimatiua: experimētatia: memoratia. Tertio ꝓ pō cognitiua exteriori: ꝛ sic sunt alij quinqꝫ. s. visus audit⁹: olfat⁹: gust⁹: ꝛ tact⁹. Ubi rursus q̄ ad hoc est notandū sensuꝫ dici triplicit. vno° ꝓ potētia sensitia. scd̄o° ꝓ actu sentiēdi si. p° scd̄o aut tertō modis. ꝛ hoc° aliqñ dr̄ vir sensat⁹. Tertio° dr̄ ꝓ ꝯiūctio ex po^a organica ꝛ orga°. sic̄ dic̄ doc subt. lib. i. d̄. iij. q. vltia. Scd̄o ēt loquēdo d̄ assensu dr̄ tripl: fm illū mod sensus: ita ꝙ prio° sensus est pricipiorū q̄ per se cognoscūt. assensus ꝯ°nū q̄ aliūde cognoscūt q̄si aliūde sensus. qꝛ a pricipijs. Secūdo° mix sensuꝫ cōeꝫ ꝛ ymagiatiuā vt sensus cōis p̄n̄tet aurū p se mōtē p se ꝛ ymagiatia assentiat: h̄ ē q̄si vnū ad vnū sentiat dicēdo mōtē aureuꝫ. 3° iuxta sensū exteriorē. vt si dicas vides ho rider. cui dicis: video: ꝛ assentit. Cōsensus ā. a. ꝯ ābob⁹ ꝓprie dr̄: qꝛ act⁹ ē volūtatis ꝓprie isorātus caritate quis tñ h̄ capit: qꝛ oēs q̄ ꝯhūt hmōi nō hn̄t affectū. Terti⁹ tmi⁹ ē expssus. e ei triplex ꝯsens⁹. ipssus q̄ latitat. ꝛ iō dr̄ ipssus q̄si im⁹ q̄si iprimit a volito: aut i toto aut i pte. ē exp̄ssus q̄ i lucē ꝓdit vt pateat: iō dr̄ q̄si ex p̄ssus. 3° ꝯsensus cōpssus: qꝛ vult ꝓgredi vt appareat ꝛ ipedit ne exeat. hūc ꝯcepiū hēbat 3oe incostrati vxor: de q̄ in legēda btī sebastiāi legit. q̄ cū vellet astātib⁹ exponē q̄ viderat nō potuit: donec p̄cib⁹ scī sebastiāi lingua ei⁹ soluta ē. Et tñ de p° arti. Quā^m ad 2^m arti. sūt 3. ꝯōes. Pª ē de ꝯsensu reqsito ad mr̄imo^m. 2° ē de qdditate mrionij. 3ª de ꝯhētib⁹ mrio^m. Pª ꝯō. sic ꝯsens⁹ mutu⁹ expss⁹ de p̄n̄ti ad mrio^m exigit: vt nō cā efficiēs sꝫ puia dispō asserat. ista ꝯ°. 3. hꝫ ptes. Pª dic̄ ꝙ ad mrio^m reqrit ꝯses⁹. ꝓbat. ad verā cī suscep°^m alicui⁹ sacri reqrit itē° suscipiēdi illō sacr^m si sit adult⁹: ꝛ vsū h̄it rōnis. igr̄ sil' ad ꝯhēd mrio^m reqrit ꝯses⁹. ꝯfirmat 2°. qr in sacris suscipiēdis deficiēte me^e nil fcm̄ ē vt i bap^m⁹ deficiēte caractē nō ē bap^m⁹. ꝛ i sacro euca^e si nō ē corp⁹ xp̄i veꝝ. ita ex q̄ ꝯsens⁹ ē me^m vniū^m i mri°: si nō sit nō ē mrio^m. tū 3° qꝛ qdl' sacrꝫ aliqd sig̃t extern⁹. pꝫ ex diffinitiōe sacri. ꝛ ñ vr̄ meli⁹ ꝙ vt signet grō^m ꝯsensū. Sꝫ obijcit qꝛ dic̄ mgr̄ i lr̄a. c. ij. ꝙ si vir ꝛ mulier v̄bis explicāt qd̄ tñ corde nō volūt: si nō sit ibi coactio vl' dol⁹ mrio^m ꝯhūt. D^m mgr̄m itelligē ꝙtū ad iudi^m ecc̄e q̄ iudicat d̄ expssis Et si dicat ꝙ pueri btī baptizāt: ꝛ tñ sine ꝯsensu eoꝝ. R̄ndō ꝙ nō ē sil' de isto ꝯctu q̄ ē tñ adultoꝝ: ꝛ de bap^m⁹ q̄ ēt ē puuloꝝ. Sꝫ rursū p sil'e. dic̄ ei ysid. q̄lt arte v̄boꝝ iuret qs i ea sigtōe de⁹ accipit i q̄ accipit ille cui iurat. g° a sili suffic̄ ꝙ dicat ꝙ ꝯsētit: dato ꝙ nō cōsentiat vt sit veꝝ mrio^m. Dic̄ doc. deuo. p̄n̄tis d̄. arti. ij. q. ij. ꝙ talit iurās q̄ ad hūanū iudi^m obligat. si tñ dicat obligari fꝫ deū. h̄ ē pp h̄ ꝙ de⁹ reputat talē dignū pena piurij: sic̄ ꝛ illū q̄ iuramētū nō implet: ꝛ h̄ pp suā fraudē. nec i h̄ peccat eccia si aliqñ vbi nō ē mrio^m iudicat mrio^m. dato eniꝫ ꝙ a rei v̄itate recedat: nō tñ recedit a v̄itate iustie fꝫ allegata iudicās. Et si dicat. q̄ dic̄ se ñ ꝯsensisse i mrio^m ꝯ se allegat. g° sibi ē credēd: qꝛ vnicuiqꝫ ꝯ se credit. Dico 3ª. p° ꝙ eccia hꝫ testionū in ꝯriū. 2° ꝙ cā mrionial' ē fauōbil': iō tali nō dꝫ credi. 3° dico ꝙ in foro pnie bene credēt sibi: ꝛ dabitur sibi vtile ꝯsiliū. vñ pꝫ ꝙ talib⁹ nō ꝯsentiētib⁹ mrioniū sꝫ fingētib⁹ nō proiciat nec fraus n^c dolus sic̄ nec i a° q̄ciqꝫ: nec corā deo coraꝫ q̄ rea est cōsciā: nec corā mūdo corā q̄ detinēt obligati ñ volētes. Sꝫ r̄qrit ne ꝯsens⁹ mutu⁹. dico qꝫ sic alit ad nō suū vel nō suā accedēt: ꝛ 2° falsū dicēr: ꝛ 3° sacrꝫ falsificarꝫ dicēdo: do vt des: n^c dare itēdēs

Secūda ps ɔclōnis dicit.ꝙ iste cōsen⁹ dꝫ eē ex
pressus vt sit certitudo possibil' ɔiugib⁹aut p ver
ba vel signa alia:qꝛ muti pñt ɔtrahere matrioni
um.extra de spon.Tue frat'nitati.Sic eñ rō exi
git vt ex quo est donatio a donatore facta:ꝙ do
natoris voluntas exprimatur vt donatari⁹ rem
accipiat.Ex isto expresso cōsensu infert tria frat
hugo de nouo castro.in pñti.ð.q.i.Primū ē que
dā relatio copulatōis ⁊ obligatōis ⁊ hītudo qð
mutua.⁊ ex hac dicūt ɔiuges.Secūdū ꝙ dlinqt
ē obligatio mutua ad nutriēdū prolē ⁊ sollicitu
dinē hndā de ea.Terciū ex isto cōsensu cū signo
sensibili in eis derelinquit ꝙ simul debēt.als vi
uere al's ɔiuuē.Sꝫ dubiū ē an ī nouo testō quo
ties ɔtrahit matrioniū:totiens sit ibi sacrm:vt si
nō p verba:sed p signa:vt in mutis ɔtrahat.Dic
idē hugo in secūda.q.ꝙ doc.sub.vellevr ꝙ matri
moniū nō ē sacrm:dū fit sine verbis. ⁊ ita in mu
tis eēt matrimoniū sed nō sacrm. Sed videatur
text⁹ docto.nō in pñti ð.qꝛ breuis ē in eo: ⁊ nil
tangit ad istud propositū.sed ī pcedēte ⁊ apte ap
parebit ꝙ cū si nō absolute locut⁹ ē:ex si autē ar
guere absolute rōe forme ē logicā dimittere. Si
leo volat hꝫ alas:ergo leo hꝫ alas. vñ ⁊ ipsemet
modicū ante hoc innuit dicēs.Ista inquit ɔclō ē
dubia docto.nō.⁊ post iūgit.videt eni ipsi ꝙ in
ter mutos nō est matrioniȷ sacrm.Quis ista cōci
piet dubiū ē:⁊ videt.ista eni tria se habēt p ordi
nē.dubiū.suspicio.opio.dubiū in medio cōsistit
equalit:hāc partē ⁊ illā ɔspiciēs. suspicio modi
cū flectit exga partē vnā:sed eā nō accipit. opio
vero partē capit cū formidine alteri⁹. si ergo do
ctori subti.videt (vt tu dicis) opio cui⁹ ē nō du
biū.si aūt sibi ē dubiū vt asseris quo sibi videt
multū inter se distāt ē ⁊ nō. ⁊ ad rōnes eius. Ad
primā dū dr Irrōnale videt remouere ab isto sa
cramēto:qð ē in olb⁹ aliȷs sacris:supplēdū ē no
ue legis.sed nunꝙ inuenit aliqð sacrm qð nō cō
ferat sub aliquib⁹ verbis.cū ergo psone ɔhentes
sint hic ministri si nō pñt verba exprimere:nec sa
cramētū ɔferre.Ad hāc rōnē dico tria.Prio ꝙ pt
eē sacrm:⁊ ē de facto sine verbis vt sacrm euca
verba eni panis ⁊ vini nō sunt verba sacri sꝫ con
secrationis.Secūdo dico:nō ē mir si hoc sacrm
hoc habeat priuilegiū.tū cōitate:tū secūdo neces
sitate:tū 3° antiquitate:qꝛ in paradiso fuit institu
tuꝫ matrimoniū:⁊ si nō vt sacrm.vt in pcedēti ð.
dictū ē.in baptismo ɔsimile nō ē:qꝛ baptizās so
lus ē minister:⁊ satis pōt reperiri qui loquat hic
aūt sunt duo mīstri:aut ambo muti sunt.aut scðo
vir mut⁹.sꝫ nō ē muta mulier.aut tcio muta mu
lier:vir nō mut⁹.sic distingue vt verbū ex toto n
sit:vel in parte.Tertio dico ꝙ signa:tūc ꝓ verbis
habētur.vñ in scðo regū.p°.c.dauid loquēs.idu
cit qð ē verbū qð factū ē vbi verbū ꝓ re ponit.
Ad secūdā que est talis.vbi nō ē materia nec for
ma sacri.ibi nō ē sacrm:sed ista nō sunt inter mu
tos:qꝛ verbū primo ꝓlatū qð dicat aliquis. acci
pio te.est ibi materiale.⁊ qð alius dicit.⁊ ego te.
est formale.sed in mutis ista deficiūt:qꝛ no profe
runt.satis pꝫ solutio ex iā dictis.qꝛ primū signū
cōsensus ex parte vni⁹hꝫ locū materie ⁊ signū cor
rñdens ex pate alteri⁹ locū forme. ⁊ est ibi cōcen
sus quið nō prim⁹de eēntia sacri:qꝛ sacramētū ē
quid sensibile:cōsensus spūalit.Ad terciā ꝙ ē rati
onale est ꝙ xps instituēs sacrꝫ matrioniȷ aliquid
addat vltra ɔtcuꝫ matrioniȷ:sed illud nō videt a
liud nisi signū verbale igr.Dico ex aduerso ꝙ ra
tionale ē ꝙ muti nō priuent sacro matrioniȷ ex q
ɔtrahūt matrioniū:sed loqui nequeunt. io signa
sint loco vboꝝ.Est vna alia rō:qꝛ mut⁹ nō p. ab
solute.ergo nec hoc sacrm ministrare.se quātū va
leat satis pꝫ:nec iudicaui solutōe dignā.Et si qs
ꝓ hugone dicat:nō est opio ei⁹:qꝛ in qōne innui
tur opio alteri⁹.dico 3ª.primo ꝙ videt opinio ei⁹
secūdo dato ꝙ alteri⁹ rōnis nō ɔcludūt.3° ꝙ op
posita videt verior. Tertia ps ɔclōnis dicit ꝙ
iste cōsensus p verba de psenti expressus sc h, ad
matrioniū.nō vt cā efficiēs:sꝫ vt dispo pura.hac
ptē pōit doc.expressē i.ij.q.pñtis ð. Ex quo infer
tur ꝙ matrimoniū nō ē aliqd causa.ū ab illo con
tractu matrimoniali:sed derelictū.vñ ⁊ qñ dr cō
tract⁹matrimonial' cā matrimoniȷ.sicut dixi in p°
articulo pceð.ð.dꝫ accipi cā pro dispōne pura.sic
apertio fenestre dr cā illuminatōis dom⁹. Et tantū
de pria ɔclōne. Secūda ɔclō est hec. matrio
niuꝫ formalit triplex ē relatio rōnis aut respect⁹
aduenientis extrisec⁹.Ista ɔō tres hꝫ pticulas.
Prima particula dicit:ꝙ matrimoniū ē formaliter
triplex relatio.patꝫ: qꝛ matrimoniū formalit est
ſm nomē nō dicit nisi respectū viri ad feminam.
aut secūdo femine ad viꝝ.aut 3° amboꝝ ad ꝓlē.
Et si dicas de 3° respectu:qꝛ ꝓles nō ē nec vnꝙ
erit in multis matrioniȷs:ergo talia nō eent ma
trimonia:qꝛ deesset vna ps eēntial':sicut hō nō ē
aīa deficiēte.Dicēdū ꝙ 3⁹ respect⁹ q̄ extat ad ꝓ
leꝫ nō ē actualis sed potētialis:⁊ tal' nō exigit ter
minū actu sed solū pō.Et si dicas veteres sunt ⁊
decrepiti:nec iste generare:nec ista cōcipe pt.Di
cendū si nō pñt ex se potēs est de⁹ vt suppleat.
Qui eni potuit dare sterili vt pariat:pōt dare se
ni vt ɔcipiat.helizabet ⁊ sara portabūt testimom
⁊ Anna ⁊ Ioachi de Maria.Ex quo prio infert
ꝙ loquēdo absolute ⁊ formalit matrioniū nō ē a
liquid absolutū.Ex quo pꝫ ꝙ nec subā nec quali
tas nec quātitas.plura eni nō sunt absoluta pñi
ta.Secūdo sequitur ꝙ matrioniū nō ē vnū p se
sed p accidēs.nō ē eni bñ cognoscibile quō hec
tres rlōnes vnū per se ɔstituāt.Sequit 3°.ꝙ ma
trimoniū denoiat id in q̄ nō ē nisi ī parte.pꝫ ex q̄
eni matrimoniū includit illas.3.relatiōes ⁊ i nul
lo duoꝝ sunt ille tres;quilibet eni duoꝝ ad plus
nō hꝫ nisi duas:vnā ad reliquū cōiugē:⁊ secūdā
ad prolē.de q̄ adhuc dubiū magnū existit:si eadē
sit in viro ⁊ muliere sicut denari⁹ numer⁹ i decē
omb⁹.hoc dubiū relinq.Dicunt hiȷ respect⁹ mi
plici vocabulo.dicūt obligatio mutua.dicūt se
cūdo vinculū mutuū.dicūt tertio indissolubilitas
Secūda ps ɔclōnis dicit ꝙ matrioniū ē rlō ra
tionis breuit pꝫ.qꝛ derelinquit ex actib⁹ volūta
tū nubētiū seu ex coꝝ ɔsensib⁹ qui sunt act⁹ ima
nētes.⁊ ita nō produci.ex.ix.mece. Tertia ps
dicit ꝙ sūt extrisec⁹ aduenientes:pꝫ: qꝛ nō oriunt
īmediatē posito fundamēto ⁊ termīo qui ē nā re
spectuū intrinsec⁹aduenienm:sed aliud pexigūt:vt
ɔsensuꝫ de psenti expressuꝫ.Et tñ ð secūda ɔōe
Tertia ɔclō:p litteras p parētes p se pōt matri
moniū ɔfici. hꝫ hec ɔō tres ptes.de lris pꝫ. xxx.
q.v.nec illud.in glosa.⁊ dꝫ intelligi si sunt absen
tes:ꝙ fama audiuvel alio mō se nouerint.De se
cūda pte.xxxiȷ.q.iȷ.Nō ois.§.cū dicit in textu et
glosa.Si parētes ɔtrahāt ꝓ filiȷs pñtib⁹ ⁊ sciēti
bus:sufficit eoꝝ taciturnitas. Tertia ps pꝫ p se.
Et tñ de secūdo articulo. Quantū ad 3m artim
sunt tres difficultates. Prima.Si ɔsensus ma
trimoniȷ expressus per verba de pñti: ⁊ ɔtract⁹
matrioniȷ sint idē.Dicit doc.sub.in pñti ð.q.iȷª.
ꝙ nihil aliud ē vnū ꝙ aliō. Secūda difficltas.
vtrū matrioniū formalit dicat pfectionē ex q̄ n ē
nisi ens ratiōis p accidēs.dico ꝙ sic: ⁊ pfecti⁹ ꝙ
ens in ꝙtū ens.qꝛ addit aliquā differētiā sup ens
Tertia difficultas.Quid sensit frater richar.de
media villa.vtrū parētes possint ɔtrahē ꝓ filiȷs
Frater hugo de nouo castro dicit ꝙ sensiȷt ꝙ nō
in fine secūde.q.hui⁹ distī.Tñ vt pꝫ in richar. hu
ius distin.arti.p°.q.iiȷ.in fine.ponit richar. de h
duas opiones ad nullā se deteriens. Ex quo eni
filius ⁊ filia presentes verba audiūt ⁊ intelligūt
⁊ tacēt psumūt ɔsentire. p reglaꝫ iur.in sexto.q̄ ta
cet.Et sic pꝫ ad qōnē.ꝙ videlꝫ verū matrioniū
mutuo de presenti exp̄sso cōsensu cōplet.Tūc ad
argumēta. Ad primū dr ꝙ ad certitudinē ma
trimoniȷ requirit probabilitas non demōstra°
⁊ hoc pōt hri de cōsensu.. Ad secūdū dr ꝙ in re
liquis ɔtractib⁹ psupōit ɔsensus.ad mgrꝫ dictū
est in prima ɔōne. Ad 3m pꝫ:ꝙ pat nō pōt fi
liū aut filiā dare matrimōio ipo vel ipa reclamā
te:⁊ dato ꝙ sit patris :nō tñ isto mō nec etiā pro
omni tēpore.Ex ista distin.sicut de pceð tres ⁊c.
Prima cōclō.Est veꝝ cōiugiū ex cōsensib⁹nō
cōnubiū ex corpib⁹.Dicit ɔclō ꝙ veꝝ cōiugiū fit
ex mutuo cōsensu de presenti expresso: plusꝙ ex
cōmixtione carnali.Et ponit a principio ð.vsqꝫ
ad illud cam.Quið tamē asserūt veꝝ cōiugiū.
Secūda ɔclō.Carnali copula solū cōiugiū fit
vt fert impiū heresis notula. Dicit ɔclō ꝙ matri
moniū solū fit in carnali copula:vt dicūt heretici
Et ponit ab illo caplō.Quið tñ asserūt ⁊c. vsqꝫ
ibi.His aūt rñdem⁹ ⁊c. Tertia cōclō.Spōse rō
est multiplica° vnde plenarie pꝫ solutio. Dicit cō
clō ꝙ distinctio sponse euacuat fundamētū here
ticorū.Et ponit ab illo caplō His ⁊c.vsqꝫ ad fi
nem distinctōis.

Hic queri dꝫ vtrū cōsensus de futuro ⁊c.
h Hic signat.xxviȷ.ð°.hui⁹ quarti sniaruꝫ
que ita cōtinuat ad pcedētes. Nā postꝙ
in precedēti ð.oñsum ē quō per verba de presen
ti cōsensus expressus habeat effectū.Nūc in pñti
distin.oñdit quō teneat p verba de futuro robur
detectū.Et hꝫ diuidi in tres partes principales.
In prima querit an sponsio de matrinio teneat
cū iuramēto.In secūda an robur eadē habeat te
stimonio tento.In tertia quē terminū aspiciat ꝓ
matrioniȷ ɔplemēto. Prima in pricipio.Secū
da ibi. Premisse aūt snie videt obuiare ⁊c. Tera
ibi.Hic querit cū ɔsensus ⁊c.

N per sola sponsalia mulier sponsa soluꝫ
a aut vxor iudicet.Et ꝙ vxor debeat iudi
cari ar tripliciter.Primo sic.Omne vin
culū vel cōtract⁹ ad qð licite pōt sequi carnalis
copula ē matrioniū vel ɔtract⁹matrioniȷ:sꝫ post
spōsalia licite sequit copula carnal': qꝛ tales non
dicunt fornicari nec adulterari.igit ⁊c.Maior ē
manifesta:qꝛ talis copula nō nisi p matrionium
excusat..Minor probat ex de sposalib⁹. is qui.
qꝛ subsecuta copula carnali simplicit dicit eccā i
ter eos eē matrioniū.nō āt est p illū actū : qꝛ ille
act⁹ nō est forma:nec cōtrahendi:nec forma sac
menti:ergo fuit pri⁹ matrioniū. Secūdo ar sic
Impletio promissi sicut ⁊ fidelitas est de lege na
ture.ergo spōsalia sūt vinculū indissolubile. pro
bat ɔña.qꝛ qð est de lege nature dissolui nō pōt
⁊ maxime si ɔfirmat iuramēto:qꝛ iuramētū ē de
lege nature ex spōsalib⁹:igr cū iuramento surgit
vinculū indissolubile:igr matrioniū:qꝛ matrioni
um ē vinculuꝫ indissolubile inter viꝝ ⁊ mulierē
quo ad mutuā trāslationē corpoꝝ suoꝝ ɔtractuꝫ
Tertio ar sic.Nō est mediū ꝙtū ad istū ɔtractū
inter spōsalia ⁊ matrioniū.sed qñ apponit iura
mētū excedit ɔtract⁹ firmitatē sponsaliū:qꝛ spon
salia hñt firmitatē suā sine iuramēto: ergo qñ ap
ponit iuramētū est ɔtract⁹ matrimoniȷ. In op
pom.Tū primo mgr in pcedēti ð.c.iȷ.efficiēs ma
trimoniȷ causa ē cōsensus nō quilibet: sed p vba
expressus:nec de futuro sed de psenti . Tū secun
do auctoritate eiusð in pñti ð.c.i. vbi probat ꝙ
cōsensus de futuro etiā iuramēto firmat⁹ matrio
niū nō facit.Tū 3° qꝛ iura dicūt:ꝙ si in aliquā qs
ɔsentiat p verba de futuro:⁊ in aliā p vba de p
senti.secūda ē ei⁹ vxor.si ergo vni⁹ vna est vxor:
prima nō fuit vxor. In ista qōne ad ar.⁊c.
Quo ad primū arti.teri sunt.Spōsalia Spon
sa Uxor. Prim⁹ termin⁹ ē spōsalia.a spōdeo
spōdes:qð ē ꝓmitto tis:⁊ videt carere singulari

fed in plurali declinari. Dicit aūt papa nichola⁹
q̄ spōsalia sunt futuraꝝ nuptiaꝝ pꝛōi°. Nā vt iq̄t
tho. d. xxvij. hui⁹ quarti. q. ij. arti. p°. ante vsuꝫ ta
bulaꝝ m̄rionij cautiōes dabāt quib⁹ spōdebant
se inuicē ꝯuenire in iure matrionij ⁊ fideiussoꝛes
dabāt. Et pn̄t hec spōsalia trib⁹ eff. ci ternarijs
Primo nuda pmissiōe: vt cū vir dicit: accipiā te
in meā: ⁊ mulier: accipiā te i meū. Secūdo datis
arris spōsalicijs: vt pecunia vel aliq̄ hmōi. Ter°
anuli subarrōne. vbi notādū q̄ dr̄r arra° ⁊ sub
arra°. q: subarra° fit in anuli datiōe aut positiōe
in digito. arra° in h̄ ⁊ in reliq̄s vt pecunia ⁊c.
Vn̄ btā agnes nō solū dr̄ arrata: sed subarrata.
de q̄ canim⁹. Anulo suo subarrauit me dn̄s me⁹
ihesus xp̄s et tanq̄ sponsā decoꝛauit me coꝛona.
Et in ꝓsa. Agnes agno despōsata nouis arris
subarrata pꝛima sponso iubilat. De arra aūt spō
se lib^m multū gratū edidit venerabilis hugo de
sctō victoꝛe qui dr̄ De amoꝛe spōsi ad sponsam.
Ex quo infert q̄ oīs subarratio ē arratio: nō eꝯ.
ita q̄ subarratio ē nobilissima spēs cōtēta sub ar
ratiōe. ecce pꝛim⁹ ternari⁹. vt in h̄ 3ª sponsalia ge
nus ḡnalissimū: arratio gen⁹ mediū: subarratio
species specialissima. Quarto° interueniēte iura
mēto. quīto fidei datione. sexto sub cōditiōe pe
ne q̄ pꝛo nō posita habet: ita q̄ si nō ꝯhat ad il
lā penā nō tenet soluendā: q: matrionia debent
eē libera: vt si quis dicat: pmitto ꝯhere tecū sub
pena centū marchaꝝ. ecce secūd⁹ ternari⁹. Septio
efficiunt cū ꝯditione honesta: ⁊ stāte ꝯditiōe stāt
nō stāte nō stāt. vt si q̄s dicat: ꝯtrahā tecū si pla
cuerit patri meo: vel si volueris ꝯuerti ad fidem
Octauo cū cōditiōe inhonesta ꝯ subām matrio
nij: ⁊ tūc nulla ē obligatio: vt si q̄s dicat. cōtrahā
tecū si ꝓcuraueris venena sterilitatis tue. Nono
si cū cōditiōe inhonesta que tamē nō sit ꝯ subāꝫ
matrīnoij. vt si dicat. cōtrahā tecū si furat⁹ fueris.
aut si deū offēderis. talis ꝯditio pꝛo non adiecta
habēda ē. Ad hec faciūt que habent ex̄ lib. iiij. d
ꝯditionib⁹ appositis. i desp̄ōsatiōe. c. si cōditiōes
en terti⁹ ternari⁹. Est secūdo notand q̄ sicut sunt
tres ternarij in ꝯstōne spōsaliū: sic sūt tres terna
rij in destructiōe eoꝝ. Prim⁹ mod⁹ ē q̄n alter re
ligionē ingredit. q: p hoc et solueret matrimo^m
nō ꝯsūatū. ex̄ d ꝯuersione ꝯiugatoꝝ. ex publico
Secūd⁹ q̄n ꝯtrahit cū alia p v̄ba de pn̄ti. ex̄ de
spōsalib⁹. si inter. q: in secūda fit datio. in pꝛia so
lum pꝛomissio. ⁊ sic in secūda fit trāslatio coꝛpis
pꝛopꝛij in aliū: in pꝛia nō: sed tn̄ pmissio. peccat
tn̄ pmittēs. ⁊ in hijs duob⁹ modis soluunt spōsa
lia ipso iure. Terti⁹ mod⁹ q̄n transfert se ad regio
nē aliā: ⁊ ꝯueniēti tpe expectat⁹ ⁊ debito mō re
quisit⁹ nō reuertit. ex de sponsalib⁹. de illis. Ecce
pꝛim⁹ ternari⁹. Quart⁹ mod⁹ ē q̄n alter incurrit
lepꝛā: vel paralisiꝫ: vel aliā enoꝛmē lesionē. extra
de iureiurādo. quēadmod. §. q̄ si. i textu ⁊ i glō.

Quint⁹ q̄n alter eoꝝ foꝛnicat. extra de iure iuran
do. quēadmodū. Sext⁹ si supuenit affinitas vel
cognatio spūalis. ex̄ de ꝯsanguitate ⁊ affinitate.
sup eo. En secūd⁹ ternari⁹. Septim⁹ mod⁹ q̄n al
ter alteꝝ absoluit ne deteri⁹ inde cōtingat si talē
ducat quē odio habebat. ex̄ d spōsalib⁹. c. pterea.
§. si aūt. Octau⁹ quādo minoꝛ ad legitimā etatē
veniēs dissentit ex̄ de despōsatiōe impubeꝝ. de
illis qui infra ānos. Nono si pꝛobet fama de im
pedimēto inter eos vel scādalū de eoꝝ cōiūctiōe
ex̄ de spōsalib⁹. cū in tua. Hos tres ternarios si
ue hūc nouenariū ponit richar. de me^a villa. xvij
d. hui⁹ quarti. arti. 3. q. iiij. Aliqui vt idē dicit de
cimū apponūt: si spōsalib⁹ superueniat simplex
cōtinētie votū q: vt videt eis sicut votū solēniꝫa
tū per pfessionē in religione soluit matrimoniuꝫ
nō ꝯsūatū: ita votū ꝯtinētie simplex spōsalia sol
uit. vn̄ spōsalia suo mō se hn̄t ad matrioniū sicut
exoꝛcism⁹ ad baptismū. Tertio notandū q̄ sunt
attendēdi tres septenarij in hoīe in fine pꝛimi pt
spondere seu pmittere matrioniū: sed nō ꝯhere.
in fine secūdi pn̄t pmittere ⁊ ꝯtrahere matrio^m
sed nō de cōi de oīb⁹ reb⁹ alijs ꝯtract⁹ facere. in
fine tertij septenarij ⁊ marie post. xxv. ānos pt h̄
tria opari. Et tm̄ de isto tercio spōsalia. Scdo
terti⁹ est spōsa. vn̄ notādū q̄ sponsa dr̄ tripliciter
vno° a sponsalib⁹. ⁊ sic loquit aug. ⁊ habet. xvij.
d. hui⁹ quarti. ca. ne nuptialib⁹. institutū ē vt iam
pacte sponse nō statiꝫ tradant ne vilē habeat ma
rit⁹ datā quā nō suspirauit spōsus dilatā. Scdo
dicit sponsa a ꝯtione ipsi⁹ matrionij. qui cū hoc
modo tradit: tradēdo pmittit: ⁊ pmitēdo tradit
Et hoc mō tradit ieronim⁹ sup Math. li. i. Re
coꝛdare ꝯsuetudis scripturaꝝ q̄ sponsi viri ⁊ spō
se vocētur vxoꝛes. Tertio dicit sponsa i cōi: vt p°
aut secūdo° ꝯuenit. vt pꝫ ex. xxvij. d. Et notandū
q̄ hec tria se habēt per oꝛdinē. femia: spōsa: vxoꝛ
femina solū dicit ante pꝛomissū matrimoniū. i p
missione matrionij. sic sponsa dr̄ femie nomē nō
amittat in ꝯtractu matrimonij. ⁊ femine ⁊ spōse
⁊ vxoꝛis nomē obtinet. Terti⁹ termin⁹ est vxoꝛ
vn̄ se habēt vxoꝛes in viroꝝ societate tripliciter.
ad viroꝝ ꝯsoꝛtiū: iō socia est nō ācilla. in viroꝛuꝫ
adiutoꝛiū: iō amāda nō spernēda. faciam⁹ inquit
gen̄. ij. ei adiutoꝛiū simile sibi. in viri ꝯtinētia ser
uanda: ideo vxoꝛ venerāda. vn̄ vxoꝛ ab vngēdo
quasi vnxioꝛ: sed sincopa bꝛeuiauit. vngebant cū
antiquit⁹ vt ad lectū viroꝝ accederēt pꝫ in hester
de mūdo muliebꝛi. Dicit aūt noīe tripliti. nupta
vxoꝛ: ꝯiūx. nupta ex templo: vxoꝛ ex domo: ꝯiūx
ex lecto. Et tm̄ de pꝛimo articulo. Quātū ad
secūdū ar^m sūt tres ꝯclōnes. P^a ꝯclō ē. de spō
salib⁹ siue de ꝯsensu per v̄ba de futuro expꝛesso
Secūda ꝯclō de carnali actu. Tertia de ꝯpatiōe
vni⁹ ad alteꝝ. Prima ꝯō. cōsensus cum expss
sione de futuro. que spōsalia censent: aut ad tp̄s

aut tacit⁹ ad matrimoniū nō sufficit. Ista cōclō
tres hꝫ particlas. Prima dic̄ q̄ cōsensus de futu
ro nō sufficit ad matrioniū. pꝛobat: pꝛimo futuꝝ
nō ē: igit cōsensus de futuro matrioniū nō cōsti
tuit. Añs pꝫ. nā si eēt: iā nō esset futuꝝ vt de futu
ro loquimur. pꝫ cōsequētia. q: q̄ hꝫ cōsensum de
futuro nō cōsentit in matrioniū: qd etiā hēat eē
in intētione: sed intēdit postmod in matrionium
cōsentire. tū secūdo: q: q̄ semel in matrioniū cōsē
tit: nō opoꝛtet cū denuo nouū hr̄e ꝯsensuꝫ: sꝫ cō
tinuare habitū. sꝫ si quis cōsentiat d futuro i m̄ri
moniū vt veꝝ sit matrimoniuꝫ oꝫ q̄ rursus hēat
ꝯsensuꝫ de pn̄ti distictū a pꝛimario igr̄. Tū 3°. ⁊ ē
ratio doc. sub. in pn̄ti d. q. vnica. in solutiōe pꝛin
cipali. cōsensus de futuro nō ē nisi quedā pmis
sio. qui aūt pꝛomittit nō tradit adhuc. in matrio
nio aūt fit actualis trāslatio coꝛpoꝛis vni⁹ in alte
ruꝫ. ⁊ ecōtra: q: est mutua. ⁊ pꝫ aliūde: q: signa q̄
ad matrioniū exigunt sūt r̄ntatiua seu demōstra
tiua: ⁊ ita p pn̄ti. aut ergo mōstrāt cōsensuꝫ p p̄
senti: ⁊ habet tūc ppositū q̄ cōsensus de futuro
nō sufficit. aut mōstrāt ꝯsensuꝫ d futuro: ⁊ sequit
q̄ signa sunt falsa: q: demōstratiua sūt ex se ꝯsen
sus de pn̄ti: ⁊ tn̄ solū ē de futuro respectu cui⁹ nō
sunt signa rep̄sentatiua sed pnostica. Et si dicat
sicut se hꝫ pn̄s ad p̄sens: ita futuꝝ ad futuꝝ. vn̄ se
quit q̄ sicut cōsensus de pn̄ti facit matrioniū de
pn̄ti: sic cōsensus de futuro matrioniū de futuro.
Dicēdū q̄ nō plus ꝯcludit nisi q̄ sicut hodiern⁹
cōsensus ē causa hodierni matrionij: sic crastinus
crastini: ⁊ nō pl⁹. ⁊ dato q̄ ex pꝛomissiōe sequat
obligatio. ergo. hec ē fal^a ꝯn̄tis: nec iuuat v̄boꝝ
expꝛssio de futuro aut pꝛesenti: vt apud deū sit ve
rum matrioniū. nisi intersit ꝯsensus de p̄senti so
lum sunt spōsalia: et si dicat ecclia de verbis de p̄
senti fieri matrimoniū. q: de maīfestis iudicat nꝫ
coꝛ intuet. Et si dicat q̄ verba expꝛimētia cōsen
sum sub ꝯditiōe de pn̄ti veꝝ ꝯstituūt matrioniū
habito cōsensu interi⁹: igit ⁊ v̄ba de futuro. patꝫ
ꝯn̄a. q: sicut futuꝝ nihil ponit: sic nec cōditio. vt
si dicat: si hirundo natat piscis est. D^m ad añs et
loquēdo de verbis de pꝛesenti q̄ sunt signū sensi
bile ipsius matrimonij. sicut dicit doc. decuo. hui⁹
distin. q. 3. Cōditio triplex pt addi verbis de pꝛe
senti. pꝛimo de p̄terito ⁊ si stat cōditio stabit m̄ri
moniū: vt si quis dicat: capio te in meā: si pat tu
us ē moꝛtu⁹. si nō stat ꝯditio: nō stat matrioniuꝫ
⁊ ratio est: q: vt tāgebat argu^m: cōditio nihil po
nit: sed hn̄ cōditiōis pō. Secūdo pōt addi cōdi
tio de pꝛesenti: vt accipio te in meā: si es virgo. ⁊
dicat pifoꝛmit vt in pꝛimo. Tertio pōt addi ꝯdi
tio de futuro: ⁊ si est neca tūc tenet m̄rimoniū: nō
rōne cōditiōis: sed pōnis cōditōis. vt si dicat q̄s
piam. capio te in meā si sol cras oꝛietur: q: si eēt
cōtingēs cōditio: nō foꝛet matrioniū: sed totū si
cut de verbis de futuro dicet pp indifferētiā po

sitionis. Ex quo clare relinquit q̄ verba de pꝛe
senti: robur nō habēt ex apposita cōditiōe: sꝫ tūc
q: ponit cōditio: ⁊ sic nō obuiat obiectio. Se
cūda pars dicit q̄ cōsensus de pn̄ti cū verbis coꝛ
respōdentib⁹ ad tp̄s nō facit matrioniū. pꝛobat
pꝛimo ex̄ de cōditionib⁹ in despōsatiōe apposi
tis. c. vltio. dicit q̄ si alter dicat alteri: cōtraho te
cū donec inueniā aliā honoꝛe vel facultate melio
rem: talis cōtract⁹ caret effectu. Tū secūdo: q: ma
trimoiū sigt despōsationē aīe cū deo: que nō de
notat ad tp̄s i militāte eccia. Tū tertio q: desigt
nuptias ppetuas in triūphāte eccia. Et dato q̄ fi
at expꝛessio ꝯsensuū p verba de p̄senti ⁊ mutuo:
nō tn̄ q̄ sufficiat. vn̄ aliq̄n matrioniū: ⁊ pꝛio defic̄
in coꝛde: q: dato q̄ verba pferant coꝛ nō ꝯsentit
Secūdo aliq̄n est defect⁹ in oꝛe nō i coꝛde: vt cō
sensuꝫ interioꝛē hꝫ: sed non v̄ba aut alia signa.
Tertio in vtroq̄ vt in pposito: ⁊ cōsensuꝫ hꝫ ad
tp̄s ⁊ verba pꝛofert ad tp̄s. nō tn̄ dico quin deus
possit dispēsare vt sit matrimo^m: etiā licitū ad tē
pus vt ifra videbit d. xxx. ꝯōe. 3. de repudio: nūc
vo loq: vt nūc: est matrioniū. Et si dicat q̄ sicut
simplr ad simplr. sic sm tp̄s ad scdꝫ tp̄s. ⁊ ita si p
v̄ba d pn̄ti simplr matrioniū ꝯstituit simplr. ita
p v̄ba ⁊ ꝯsensuꝫ ad tp̄s ꝯstituit ad tp̄s. ex regula
thopica. Dicēdū regulā thopicam intelligi dum
scdm q̄d i vtroq̄ extremoꝝ repit: sꝫ matrio^m nō
reperit in obligatōe solū ad tp̄s: sꝫ possit repiri.
nec ē sile de suitute ad tp̄s: ⁊ suitute simplr. Licꝫ
enī matrioniū a doctoꝛe dicat seruit⁹. xxvi. d. q. v.
nō tn̄ t̄lis vt seruit⁹ de q̄ agit phūs in pꝛio poli^ce
iō argu^m nō currit: a simili sꝫ a dispatis. Et dato
q̄ q̄s i matrionio possit dare ptāte sui coꝛpis ad
ad sp: nō tn̄ solū ad tp̄s. q: hoc ꝯtui nō ꝯuēit di
spēsāte deo: sic. eī exigit matrionij significatio sic
institutio sic ꝯtinuatio. Tertia pars dicit q̄ con
sensus tacit⁹ nō causat m̄rio^m. pbat. tū p° q: con
sensus tacit⁹ nō suffic̄ ad ius acq̄rend alteri qd tn̄
in m̄rio° acq̄rit. Tū secūdo: q: in bap^mo vbi ē spū
ale m̄ri^m nō suffic̄ ꝯsēsus sine v̄bis i baptizāte. g°
nec h̄: aut signū alid coꝛrūdēs. Tum 3°: q: est ex
noua lege sacr̄ꝫ. vn̄ nō oꝫ q̄ si q̄s possit int⁹ ꝯmit
tere pctm̄ foꝛnicatōis sine ope exterioꝛi: ita matrio
niū. q: sic institutū ē. ⁊ dato q̄ p v̄ba ꝯsensus ꝯple
at: nō tn̄ debēt dici vnū ꝯsensus ⁊ v̄ba. vt p hoc
faciat i^a regla. vbi vnū pp vnū vtrobiq̄ tn̄ vnū
hoc enī intelligit vbi vnū ad aliō oꝛdinat vt ad fi
nē. vt diligo foꝛtē pp deū: ergo eadē dilectiōe dili
go foꝛtē ⁊ deū. Sic nō ē h̄ loquēdo ppꝛie. n^c enī
cōsensus ad v̄ba nec v̄ba ad cōsensū oꝛdinant: sꝫ
ābo ad matrionij ꝯtū veri⁹ sūt matrionij cōtra
ct⁹. ⁊ sic q̄si p instr̄m p verboꝝ expꝛssionē ꝯsensus
vt dicat ꝯsensus expꝛssus ē ad matrioniū dispō p
uia. Scda ꝯclō. sic i ꝯtu matrionij mutuū coꝛ
poꝛū dat dn̄iū vt copula carnalis iplicite solū in
cludat. Ista ꝯclō tres hꝫ pticulas. Pꝛia d mu

suo corporꝫ dn̄io ex supiorib⁹ pꝫ. Scd̄a dicit ꝙ ī ꝯ
ctu matrioniꝫ includit iplicite copl'a carnalis h̄ ē
si petat pbat. Tū prio.q: h̄ excepto in q̄buscūqꝫ
cōsentiūt vir ⁊ vxor: h̄ dcpto cōsentire pn̄t frater
⁊ soror q̄ tn̄ matrimo^m de pn̄ti ꝯhere nō pn̄t. Tū
scd̄o aucte aug. ⁊ hr̄ infra d̄.xxx. loquētis de puris
sima mr̄e dei. ꝯmittēs virginitatē diuie dispōi cō
sensit in carnalē copulā. Ex q̄ ergo nullū puri⁹ se
quit matrimoniū de alijs propo^m. Tuꝫ tertio q:
si qua mulier dicat. ꝯsentio in te: vt tn̄ nō cogno
scas me: nō ē matrioniū. ⁊ vn̄ hoc: nisi q: ꝯ sub
stātiā matrimonij: ex quo sequit propo^m. Hec est
opinio doc. deuoti pn̄tis d̄.q.vi. Et doc. subti. d̄.
xxx.q.ij.arti.ij. de qua plus ibi. Tertia pars di
cit ꝙ solū implicite: ita ꝙ in contractu matrionij
nō oꝫ trāsferre dn̄iuꝫ corpis sui in aliū q̄ ad car
nalem copulā explicite: ita ꝙ explicite dicat. patꝫ
in verbis in matrimonio ꝯsuetis. accipio te ī me
uꝫ: accipio te in meā. Tū p^o q: mgr̄ in littera dic̄
ꝙ cōsensus cohabitatōis vel carnalis copule nō
facit matrimoniū. Tū secūdo p eūdē d̄.xxx. loquē
tē de maria cōsentijt in copulā maritalē: sed nō
in copulā carnalē. Tū tertio auctoritate venerabi
lis hugōis in lib. de virginitate marie. qui hoc ide
fateretur. ex quo patꝫ tertia pars. Et si obijciat
quō pōt eē virginitas pfecta cū datione ptātis
ad actū carnalē: ēt impliciter. dimissa virgine ad
xxx.d̄. dubitat de Johāne euāgelista quē dicit v
ginē btūs Jeroni. ad paulā ⁊ eustochiū: epistola
que incipit. Cogitis me o paula ⁊ eu. ⁊c. Jnquid
eni de eo loquēs. Cui xp̄s in cruce matrē virgīeꝫ
virgini cōmēdauit. ⁊ tn̄ cū dicit euocatū a nupti
ijs sup suū suū euāgeliū in plogo sic inquiēs. hic
est Jo. euāgelista vn⁹ ex discipul' dei qui virgo a
deo elect⁹ ē: quē de nnptijs volētē nubere voca
uit de⁹. Quid de te Jo. dicā. Tu es discipul⁹ vir
ginis. tu es custos virgīs. tu es virgo illibat⁹. tu
es virgo cōsecrat⁹. in altissimis crucis nobilissi
mus. sedet virgo sed suspēsus: ipse est caput v̄giꝫ
qui nec nubere voluit nec nupsit. A latere dextro
inferi⁹ extat virgo virgīꝫ. de cui⁹ virgītatis for
mula cūcte honestant virgīes gloriose: h̄ despon
sari voluit: sed cū virgine a sctō predocta spū: ꝙ
eā vir suus carnaliter nō cognosceret. A sinistris
v̄go Jo. quē laudat cap̄ v̄ginū: ⁊ ī suo v̄gīeo de
lectat cōsortio. ē tn̄ h̄ vocat⁹ ad nuptias: ⁊ ēuoca
t⁹ a nuptijs vt pādert celibat⁹: melior fore ꝯiu
gio vt sint in virginitate grad⁹. primū obtinet xp̄s
secūdū virgo mater ditissima virtutib⁹. Tertiū io
hannes euuāgelista qui si vxorari voluit nō pec
cauit: nec statuꝫ amisit v̄gīeuꝫ: sed a gradu descē
dit quē repauit virgitatis amator: aut cōsensit in
societate ꝯiugalē: nō actū carnalē. Tertia cōcl'o
Copula carnalis ꝯsensui expresso de futuro: seu
spōsalib⁹ adueniēs: nisi ꝯsensus de presenti ad
ueniat: verꝫ matrimoniū nō effic. Jsta ꝯō vt pꝫ
tres hꝫ pticulas: tn̄ pbant simul. Matrio^m eni
nō cōtrahit nisi p mutuā dationē corporꝫ p suo
ꝑpe^o: sed hoc nō fit p actū carnalē. sequit eni illū
cōtractū. vn̄ doc. subti. q. vnica. pn̄tis d̄. soluēdo
primū argumētū quādo dicebat. Omē vinculū
vl' ꝯtract⁹ ad quod licite pt̄ seq̄ carnal' copula est
matrimoniū. Dicit doc. ꝙ ista nō ē vera: nisi itel
ligat de vīculo īdissolubili añ actū copule carna
lis. illud aūt et si fiat indissolubile p actū illū nō
tn̄ pri⁹ ēst indissolubile. Et si q̄ras illo p̄supposi
to b̄m presūptionē eccīe: q̄d ē b̄m veritatē: nūq̄d
act⁹ sequēs causat indissolubile vīculū. Rn̄det ve
ritas p̄ualꝫ p̄sūptōi: ⁊ simil' ī quocūqꝫ iudicio si
equaliter possit veritas esse nota sicut ē illud vn̄
oritur ista presūptio in veritate. igit si iste in actu
sequēti spōsalia nō mutat cōsensuꝫ spōsaliū ī ma
trimonialē nō efficit matrimoniū p illū actū: q̄a
iste nec ex natura rei: nec ex lege diua ē ppria for
ma sacramētal': nec matrimonij ī proposito. eccia
tn̄ cui nō pōt innotescere anim⁹: exercēns illū a
ctuꝫ p̄sumit ꝙ nō velit peccare mortalit: ⁊ iō ꝙ
recedat a cōsensu sponsaliū ⁊ nouo ꝯsensu matri
moniali vel affectu cognoscat istā. Et p hoc patꝫ
ad illud qd̄ adducit. extra de spōsalib⁹. c. is qui.
cōcedēdo ꝙ si nō mutet cōsensus prior in matri
moniale in veritate nō ē matrimoniū: lꝫ eccia sic
p̄sumat. Et tn̄ de secūdo articulo. Quātū ad
tertiū arti. sūt tres difficultates. Prima difficult.
Si cōtrar⁹ matrionij est liberal'. D^m ꝙ si liberal'
descendat a liberalitate: sic nō ē liberalis: q: ꝯtra
hens dat vt accipiat: qd̄ nō liberalitatis est op⁹:
cui⁹ est dare nil intēdēs recipere. ⁊ hoc mō h̄ lo
quitur doctor nr̄. Si autem liberal' a libertate de
scendat: sic ē liberalis: q: nō cogit volūtas.
Secūda difficultas. Quid pricipale includit ī
matrimonio. D^m formali^r respect⁹. cōnotatiue
amor mutu⁹ inter se ⁊ ad prolē si veniat. Tertia
difficultas. vtrū expressus ꝯsensus de futuro cuꝫ
carnali copula sequēte accedēte ꝯsensu de p̄senti
p verba tn̄ de presenti nō expresso efficiat matri
moniū. Dicit frater richar. de media vil. pn̄tis d̄.
arti. p^o. q. ij. ꝙ sic. Et sic pꝫ ad. q. ꝙ vꝫ p sola spōsa
lia mulier solū sponsa sed nō vxor iudicat. Tunc
ad argumēta. Ad primū dico in 3^a cōclusione.
Ad secūdū dicēdū ꝙ ⁊ si pmissio sit de lege na
ture nō tn̄ ē ita forte vinculū sicut datio. ⁊ ideo q̄
dedit qd̄ promisit nō pōt auferre ab illo cui de
dit: vt det illi cui promisit. sed oꝫ penitere de non
impletio pmisso. Qn̄ aūt dr̄ qd̄ ē vinculū indis
solubile. verꝫ est vinculū indissolubile: ⁊ de iure
⁊ de facto: cuismōi ē matrimoniū: pmissio aūt so
lum ē indissolubil' de iure. Ad tertiū dicendū
ꝙ in spōsalib⁹ ē grad⁹ firmitatis. sicut patuit in
primo articulo. vn̄ sponsio cū iuramēto ē ī altio
ri gradu spōsaliū: q̄ sine iuramēto. nō tn̄ exit ge
nus sponsaliū. Ex ista ⁊c. Prima ꝯō est. Cum
iuramēto facta sponsio nō ē p tāto idē cōiugio.
Dicit ꝯclo ꝙ sponsio facta etiā cū iuramēto nō ē
cōiugiū. Et ponit a principio d̄. vsqꝫ ad illū ca^m.
Premisse aūt snie videt obuiare ⁊c. Secūda
cōcl'o. Sic matrimoniū legittie fiat vt nō sit du
biuꝫ si quis cōsenciat. Dicit ꝯō. ꝙ matrio^a dn̄t
sic fieri ꝙ fiāt legitie ⁊ nō veniāt in dubiū vtrum
sint facta vel nō. Et ponit ab illo ca^o. p̄misse aūt
snie ⁊c. vsqꝫ ad ca^m. Hic querit cū cōsensus de p̄
senti ⁊c. Tertia ꝯō. Affectu cōiugali fit matri
moniū: nō actu carnali: nō est hic dubiū. Dic̄ ꝯō
ꝙ per affectū ꝯiugalē: nō per actū carnalē: fit ma
trimoniū. Et ponit ab illo ca^o. Hic querit. vsqꝫ
ad finem ⁊c.

Porteret aūt cōiugalē cōsensum liberꝫ esse
o Hic signat. xxix. d̄. hui⁹ quarti sniaꝫ: que
ita habet cōtinuari ad precedētes. Nam
postq̄ꝫ primo in d̄. xxvij. oñdit mgr̄ quem per v
ba de presenti cōsensus expressus hēat effectū: et
secūdo in. xxviij. d̄. quē teneat p verba de futuro
robur defectū. nūc 3° in pn̄ti d̄. oñdit q̄s imperfe
ctus ꝯsensus matrimonij dicat defectuꝫ. Et quia
pōt eē defect⁹ ex pte volūtatis ⁊ rōnis. iō h̄ pars
in tres partes didit. Jn prima ponit īpedimētū
ex coactione. Jn secūda daret nocumētū falsi no
tione. Jn tertia claudit documētuꝫ annotatione
Prima in princip^o. Secūda d̄. xxx. seu sequenti.
ibi. Nec solū coactio īpedit ⁊c. Tertia in fine illi⁹
d̄. ibi. Et lꝫ fine nō bono cōtrahat ꝯiugiū ⁊c.
Rursus prima partic'a q̄ est pn̄s d̄^o. in qua ma
trimonij ponit impedimētuꝫ ex coactiōe: in tres
partes didit. Jn p^a veritas determinat. Jn secū
da veritas hinc explanat. Jn tertia veritas spō
salib⁹ applicat. Prima in princ^o. Secūda ibi. ex
his apparet cōiugiū fieri ⁊c. Tertia ibi. cōsentire
aūt probat qui ⁊c. Et hec ē diō pn̄tis d̄. in gn̄ali
circa quā querit in speciali.

Truꝫ ꝯtractus matrionial' vi aut claꝫ im
v pediat. Et ar̄ ꝙ nō triplicit. Primo sic
Baptizat⁹ timore penaꝫ sufficient cōsen
tit vt vere recipiat baptismuꝫ. igit h̄ violētia nō
impedit. Añs pꝫ. q: talis cogēd⁹ ē ad obseruati
onem fidei iā susceptē. extra de baptismo ⁊ ei⁹ ef
fectu. maiores. ꝯña pꝫ. a simili in pposito: cū hic
sit matrio^m carnale: sicut ibi spūale. imo a minori
videt tenere ꝯña cū tāta libertas nō reperiat aut
requirat in carne sicut ī spū. Secūdo ar̄ ad ideꝫ
sic blāditie nō impediūt a ꝯtractu matrionij. igit
nec vis. añs pꝫ de se. sed probat ꝯña. q: vis hu
iusmōi seu coactio nō est nisi quedā inductio ef
ficax ad istud: q: nō est simplr̄ coactio. Tertio
ar̄. ꝙ clam matrio^m impediat. clādestia matrio^a
sunt adulteria: igr̄ clam matrio^m īpedit. pꝫ ꝯña.
q: matrimo^m nō ē adulteriū. añs pbat. xxx. q. v.
Aliter dicit de clādestinis mrionijs ꝙ nō sūt cō
iugia sed adulteria vel ꝯtubernia vel stupra: aut
fornicatiōes doti⁹ q̄ꝫ legitia ꝯiugia. Jn oppo^m
coactiōis. Tuꝫ p^o mgr̄ in littera vbi dicit coactio
neꝫ matrio^m impedire. Tū secūdo ex̄ de his q̄ vi
causa vel metu fiūt. ca^o. p^o. in glo. matrioniū ꝯtra
ctuꝫ p metū nō tenet nec obligat^a ē qui hoc facit
etiā si iurat. Tū tertio q: fauorabili⁹ est matrio^m
spūale q̄ꝫ carnale. sed professio facta ī religiōe p
ꝯsensuꝫ metu mortis coactū nō tenet: vn̄ talis re
uerti pōt ad seculū. extra de his q̄ vi met⁹ve cā fi
unt. c. i. Et. ij^a. q. iij. presens. p clam aūt ꝙ nō ipe
diat matrio^m. xxx. q. v. indicātē. dicit de illis qui
clandestine cōtraxerūt ꝙ reatuꝫ adulterij vterqꝫ
incurrit: duꝫ vterqꝫ corꝫ viuēte alij se copulauerit
sed hoc nō eēt verꝫ nisi p mutuū clandestinuꝫ cō
sensuꝫ verꝫ ꝯtraxissent matrio^m. Jn ista q̄one
ad al'. pisor. ⁊c. Quo ad p^m arti^m termi sunt.
Cōtractus Uis Clam. Prim⁹ termi⁹ ē ꝯtra
ctus. dr̄ aūt de cū ⁊ traho his. q: dn̄t eē ad minus
duo: vt fiat ꝯtract⁹: ⁊ trahāt se ꝯtrahētes ad con
sensuꝫ: Est āt cōtract⁹ vt narrat astexan⁹ astens.
libro 3° sue sū^e. titulo 3°. ⁊ capit origialit de sum
ma que dr̄ rolādina pprie. vn̄ vltro citroqꝫ orit
obligatio: in qua ꝯtract⁹ breui sed ꝯpēdiosa dif
finitiōe 3^a notant. Primo dr̄ ꝯtract⁹ pprie: im
proprie: magis improprie. Jn ꝯtractu eni pprie
dicto vtraqꝫ pars mutuo obligat: vt in emptiōe
⁊ vēditōe: in locatiōe ⁊ ꝯductōe: ⁊ 3° in arrarū
datiōe. Jn ꝯtractu improprie dicto obligat vna
pars nō alia: vt in mutuo. cōtract⁹ aūt tertio mō
dict⁹ ē magis iproprī⁹. in eo eni nulla ps obliga
tur: sed magis obligatio facta dissoluit: vt in trās
actiōe. iō recte vt sit totalis ꝯtract⁹ rolād⁹ p⁹ pro
prie. post addit vltro citroqꝫ. i. hincinde pueniēs
verbū precisuꝫ seo cōmodū: sicut apud cordubē
seꝫ senecā dr̄. punctim: scissimqꝫ. qd̄ gallici dicūt
descot ⁊ de taille. vn̄ cōgrue guill's redonēs titu
lo de negocijs secularib⁹ ꝯtractū diffinit. Cōtra
ctus est vltro citroqꝫ: obligatio ex volūtate ⁊ pa
cto partiū surgēs: vt emptio venditio locatio. ex
quo infert obligationē eē superiorē ad cōtractū
bene eni ꝯtingit obligationē reperiri vbi cōtra
ctus nō est: sed vbi ē ꝯtract⁹ ibi ē obligatio cōti
nuo. in cura eni ⁊ tutela obligatio ē: nō tn̄ sp cō
tract^o: vt dicat cōtract⁹ vtriusqꝫ partis expressa
volūtas. tutor enim pupillo ⁊ curator minori ex
sua admistratiōe obligāt: quasi cū eis ꝯtraxissent.
Ex quib⁹ aūt cōstat cōtract⁹ psonis reb⁹ ⁊ obli
gationib⁹. hꝫ aūt ꝯtract⁹ sub se ad modū inferio
ris. 3. species. sūt eni tres cōtract⁹. Prim⁹ dr̄ no
minat⁹. secūd⁹ innoīat⁹. terti⁹ magis innoīatus.
noīati sunt tres binarij. emptio: venditio: locatō
ꝯductio: ecce prim⁹ binari⁹. cōmodatū depositū
en secūd⁹ binari⁹. terti⁹ binari⁹ mādatū societas.
Quib⁹ si pign⁹ addim⁹ ⁊ a deposito distingui
m⁹ erūt tres noīm ternarij. vt pꝫ inspiciēti. dici
tur aūt hi cōtract⁹ nomīati: q: nomē cuiuslibet

coꝝ ita pꝛopꝛie cōuenit sibi vt nulli alij cōtractus accomodari possit. Secūdi ꝯtractꝰ qui dicūtur innominati: i triplici sūt genere. pꝛimi fiūt p do vt des vt est ꝯtractꝰ matrimonij: dat enī vir corpꝰ femine: vt corpꝰ femie sibi det. Jō vt in pcedēti d. dect. dicit ꝯtractꝰ matrimonij nō ē liberalꝭ: sed liber. Secūdi fiūt per facio vt facias: vt facio tibi liᵐ: vt facias mihi domū: aut verbis factionē claudētibꝰ scribo tibi galteꝝ: vt mihi scribas alexādrū. Tertij fiūt p do vt facias: aut facio vt des: ex ambobꝰ pmixte. do tibi equū. vt scribas mihi libꝝ: docco te grāmaticā: vt des mihi mēsurā bladi vnam.

Dicunt aūt hi tres ꝯcꝰ iō innoīati: q2 noīa coꝝ ita vaga sunt: ꝙ alijs ꝯtractibꝰ noīatis accomodari pñt. vnde do vt des pōt accomodari emptioni ⁊ vēditioi. vēditoꝛ enī dat reȝ vt emptoꝛ det pꝛeciū. do aūt vt facias potest accomodari locationi cōductoris: q2 cōductoꝛ dat pēsionē vt locatoꝛ sibi faciat. i pꝛet paciam vtēdi. Cōtractus tertij dicunt magis inoīati: vt pacta pꝛo eo ꝙ nomē pacti adeo ē gn̄ale ꝙ oibꝰ ꝯctibꝰ noīatis ⁊ inoīatis accomodari pt: ⁊ ꝯtinȝ oīa q̄ fiūt cā obligatiōis ꝯtrahēde vel tollēde. Tertio notat ꝙ dr̄ obligatio. vñ ista tria semp hñt p oꝛdinē: obligatio cōtractꝰ: renūciatio. obligatio ē iuris vinculū quo necessario astrigimur ad aliquid dandū vel faciendū p vim ciuitatis rōne. ita diffinit astexanꝰ titu. quarto. lib. tertij. ⁊ hec tres hȝ spēs. pꝛima naturalis tm̄. secūda ciuilꝭ tm̄. tertia naturalꝭ ⁊ ciuilꝭ simul. Naturalꝭ obligatio ē que in se naturalē cōtinet equitatē: hec enī p naturale nascit vinculū. s. cōsensuȝ: ⁊ pōt fieri inter oēs hoīes: ⁊ tollitur p actū ꝯtrariū naturalē. s. per actū ppcᵐ de nō petēdo. Ciuilis obligatio ē cuȝ q̄s solēnitate iuris est astrictꝰ: sed naturalꝭ equitas eū teneri nō suadet: vt cū quis fuit cōfessus p scripturā se pecūniā recepisse cā mutui sb̄ spe future ꝯmoditatis quā inde nō recepit. Naturalꝭ simul ⁊ ciuilis obligatio est cū psona que pōt efficacit obligari cum solēnitate iuris obligat. s. cū naturalꝭ equitas vult eū teneri ⁊ iuris solēnitas iteruenit. ⁊ hec obligatio est efficax ad agendū. Cōtractꝰ aūt obligatio est: et ē cōtētū quid sub obligatiōe: sicut spēs sub genere: vt hō sub aīali. de q̄ iā satis dictū ē. Renunciatio aūt ⁊ obligationē ⁊ ꝯtractū remouet Est aūt renūciatio: vt astexanꝰ titu. v. iij. libꝛi. dicit, ppꝛie rei vel iuris spōtanea refutatio. Et tm̄ de isto termio ꝯcꝰ. Secūdꝰ termiꝰ ē vis. Decliat aūt in singulari solum in triplici casu. s. gtio actio ⁊ ablio. aut triplicē solū hȝ terīationē i singulari. vñ alexāder de viª dei in suo dactrinali. c. de etheroc. vis viȝ vi ꝙȝ dabit: totū plale tenebit Jta ꝙ p totū plale decliat. Est āt vis vt dicūt iuriste maioꝛis rei iperꝰ q̄ repelli nō pōt: ⁊ ide vcit violētū. Est āt violētū vt dic phus in pꝛinci. tertij ethicoꝛuȝ cuiꝰ pꝛincipiū est ex nō ꝯferēte vim passo. In q̄ diffinitōe tria notant. pꝛio dic phūs ꝙ pꝛinᵐ ē ex i tribꝰ. pꝛio in nālibꝰ vt in pieciōe lapidū sursū: pijciēs ē ex lapidē. 2º i artificialibꝰ p totū: ab ex ei sic disponunt. vñ in 2º phisico. āriston loq̄ns inducit ꝙ si lectꝰ germiet: nō lectū sȝ lignū germiabit. 3º i volūtarijs. vñ in 3º ethic. violētū dr̄ volūtariū. Scdo dr̄ idiffiᵒᵉ passo nō ei q̄rendū ē violētū in agēte vt agēs ē. sȝ si agēs violētiā paciat nō vt agēs sȝ patiēs violētū sustinȝ. 3º dr̄ ñ ꝯferēte vi qd doc. subtilꝭ expōit li. scdo d. xviij. iuxta repoꝛtata pisius q̄ icipiūt a. xv. d. scdi inclusiue vsqȝ ad. xvi. d. eiusdē scdi exclusiue. In ope enī āglicano sup illis d. nil scripsit qd hēat citra mare: sȝ cōiter ponit mō i libꝛis ⁊ ꝯstat vniꝰ scds ex āglia ⁊ frācia: lȝ scotꝰ neut fuerit. ⁊ h idē i snīa in pñti pōit d. opiniōe ppꝛia: artiᵒ pꝛio. vim nō cōferēte intellige vi passo. i. violētiā nō ꝯferēte: nō negatiue sȝ ꝯrie. i. ꝯferēte qd ē dictu violētū est qd ē totalꝛ a pꝛinᵒ extrīseco: qd ē ꝯ inclinatōȝ passi. Et notādū ꝙ ista tria dr̄nt. vis: vires: ⁊ virtus: loq̄ndo ppꝛie de significatis eoꝝ. virtꝰ enī ppꝛie tm̄ ai est. vires tm̄ coꝛpis. vis vo vtrūqȝ aspicit. vñ extāt me. ra vires coꝛpꝰ hȝ: aīmꝰ est inuita virtꝰ. vis inuiroqȝ manet: vis rōe carȝ. Dicimꝰ ei ꝙ q̄s vi facit facto fit. sȝ nō iure qd verū ē qñ sola vi ꝯsistit ⁊ hoc nōt cauda metri. Tertiꝰ termiꝰ est clā ⁊ ē aduerbiū q̄litatis. Et clā vēit clandestinū q̄si clā stās vel clā destinatū. vñ veniūt clādestia matrimoⁱᵃ. vñ dicēdū scdm richar. de media villa d. xxviij. artiᵒ scdo. q. 3. ꝙ sicut clādestinꝰ ꝯsensꝰ dicit tripliciter: sic clandestina matrimonia ⁊ ecōtra. pꝛimo mō dicit matrimoⁿᵐ clandestinū qd cōtrahit sine pñtia testiū. extra de clandestina despōsatione. ꝙ nobis. Secūdo mō ꝙ cōtrahit nō adhibitis solēnitatibꝰ cōsuetis ꝙuis ꝯtractū fuerit in pꝛesentia testiū. xxx. q. v. Aliter. Tertio mō qñ fit sine pmissa denūciatiōe. Extra de clādestina despōsatiōe. cū inhibitio. Quātū ad 3ᵐ artiᵐ sūt. 3. ꝯclōnes. Pꝛia ꝯō ē de cōsensu coacto in oꝛdie ad matrimoniū. Secūda de ratificatiōe talis matrimonij p sequētē. cōsensuȝ ⁊ tacitū ꝯsensuȝ. Tertia ē de matrimonio clādestino. Pꝛima volūtas simplicit cogi nō potēs coacte nō ligat ad matrimoniū: etiā si parētes in filios hoc attēptēt. Jsta cōclō tres habet pticulas. Pꝛima pars dicit ꝙ voluntas cogi nequit: ista ex se pȝ: alioquin volūtas nō esset volūtas. Jstud pꝛobo triplici medio qd tangit frater hugo de nouo castro pñtis d. q. pꝛ. pꝛimū coactū simplicit: de quo mō loquoꝛ ē violētū: sed cōsensus hoīs nō pōt eē simplicit violentus: ergo nec ppꝛie coactꝰ. Minoꝛ pȝ. q2 3º ethicoꝝ dr̄. ꝙ violētū ē cuiꝰ pꝛincipiū ē ab extra sed ꝯsensus hoīs nō pōt totalit eē ab extrīseco: q2 in eo ꝙ totalit ab extra ē nō ē meritū: ⁊ sic nō esset in eo meritū qd falsū est. Secūdū meᵐ sumitur ex illo verbo qd dr̄: non ꝯferēte vim passo. i.

ꝯferente. q2 impossibile ē ꝙ sit cōsensus cōferente volūtate: ed si cōsensus esset violētꝰ volūtas esset ꝯferens: qd est impossibile: q2 nō ferret in oppositū nisi p nolle: sed hoc ē ipossibile: q2 tūc essȝ velle ⁊ nolle respectu eiusd. Tertiū meᵐ violētuȝ est illis q̄ mouent ad oᵐ sue inclinatiōis stante sua actuali inclinatiōe: sicut pȝ de graui. Si igit iste cōsensus esset violētꝰ hic esset motꝰ volūtatis ad oᵐ stante sua actuali volūtate: que ē sua actualis inclinatio. ⁊ sic in volūtate simul eēnt opposita. s. velle ⁊ nolle respectu eiusdē, obiecti. Et parȝ manifeste ex vi vocabuloꝝ: q2 nullū coactū simplicit est libᵐ. ꝯsensus volūtatis ē liber: ergo nō coactꝰ. Ex ista pte cōclōnis pª inferunt tria coꝛrelaria. Pꝛimum nullus actꝰ humanꝰ pōt eē coactꝰ simplicit: q2 actꝰ humanꝰ nō dr̄ nisi q2 ē consensus volūtatis vel a tali ꝯsensu volūtatis ipatus: sed talis cōsensus nō pōt eē violētꝰ vt dcm̄ ē: nec pōt impari coacte vel violent. Secūduȝ ꝙ mēbꝛa hoīs pñt cogi ab extrinseco simplicit q̄a totalit a pꝛicipio extrinseco pñt moueri nō cōferente imo ꝯferente p imperiū mēbꝛo: pōt enī mēbꝛum ad contrarium moueri ad illud ad quod figitur ex impio volūtatis. Tertiū est ꝙ multū distant respectu volūtatis actꝰ elicitꝰ ⁊ actꝰ ipatus ⁊ pȝ satis. Sed dato ꝙ volūtas nequeat cogi simplicit: pt ne cogi sm quid. Dico ꝙ sic tripliciter. Pꝛimo ex timoꝛe pene impediēte vsuȝ rōnis: sic alie passiones vsuȝ rōnis impediūt sic et timoꝛ. ⁊ ista coactio maxie apparet in pueris: ⁊ hec ppꝛie nō est coactio. vñ ē hec coactio nō cogitiua sȝ pꝛiuatiua: q2 volūtas nō ꝯfert sed sistit ab actu suo ⁊ suspēdit actꝰ suus ⁊ vsus rōnis. Secūdo pt eē ꝯsensus coactꝰ sm quid timoꝛe pene nō ꝙ absoꝛbeat vsus rōis sed manet: q2 talis pena oñsa mouet aliq̄ modo methaᶜᶜ ipsaȝ volentē ad eligēd aliquid qd nō eligeret nisi esset pena oñsa. vñ est ibi quodāmō violētia q2 cōtraferit actualit volūtas: q2 nisi eēt pena inducēs oᵐ induceret. Tertiō ex amoꝛe maioꝛis boni sm qd dicit. ꝙ bonū tuū cogit me te amare. Ex quibꝰ inferunt tria coꝛrelaria. Pꝛimū ꝙ coactio simplicit nō pōt cadere in cōstantē viꝝ. sed q̄s est ꝯstans vir. dico vir virtuosus. Secūdū ꝙ nec scdo mō vt vsuȝ rōnis absoꝛbeat: q2 in cōstāte viro pena vsuȝ nō absoꝛbet rōnis. Tertiū ꝙ secūdo mō ⁊ tertō de sm q̄d pōt in virū cōstātē coactio cadere q2 pp maiꝰ malū uitāduȝ pt eligere minꝰ malū sibi: qd tm̄ nō eligeret nisi maiꝰ malū intēptaret sibi. exemplū dat vt si alicui iponit aut caput perdere aut totā substātiā dare periclitari vel merces pijcere: dȝ pꝛiꝰ eligere subām perdere ad saluanā vitā coꝛpaleȝ ⁊ hoc dicit aristo. iijº. ethico. pauet aūt vbi est pauendū. s. foꝛtis. vñ tūc solū qñ sm rectā rōnē seq̄ videt vel iminere maiꝰ malū. Scda ps ꝯōis dicit ꝙ volūtas coacta vt cogi pōt nō facit matrimoniuȝ. pꝛobat. tū pꝛimo ex de spōsalibꝰ. c. cū locū. tū secūdo. c. sequēti. veniēs ad nos. tū 3º. c. sequeti. cōsultationi tue. § sane. Sed q̄ ē rō istꝰ. dicit doc. subti. arti. ij. qōnis vnice pñtis d. rō triplex ē Pꝛimo a cā foꝛmali huiꝰ contractꝰ. secūdo a causa efficiēte a q̄ est ꝙ talis ꝯtractꝰ habȝ talē foꝛmā tertio a cā finali pp quā cā efficiens dedit isti contractui talē foꝛmā. Pꝛimū pȝ. q2 iste cōtractꝰ ē datio: ⁊ licȝ nō liberalꝭ datio: q2 dat vt det sibi eq̄le: tm̄ libera datio. q2 ꝯ naturā dationis ē ꝙ non sit libera. Secūdū a cā efficiēte: q2 deꝰ talē instituit istā translationē. s. mere liberā. vñ istud nō ē ab eccia deliberatū: sȝ tm̄ expꝛessuȝ. patet enī ꝙ si in lege nature etiā erat istud requisitū in lege matrimonij seu ꝯctu. gen̄. ijº. Adherebit vxoꝛi sue. ⁊c. nō adheret aūt quis illi quod inuite ⁊ȝ. tū scdo gen̄. xxiiij. Cū abꝛaā diceret seruo suo. Si noluerit mulier venire tecū liber eris a iuramto. tū tertio: q2 cū peteret rebecā parentes dixerūt: vocemꝰ puellā ⁊ queramꝰ volūtatē eiꝰ. ⁊ statiȝ quesierit parētes eiꝰ: vis ire cū isto: rñdit ibo. Tertiū ex parte finis: qui ē pꝛoles, pcreāda: seu indissolubilitas vinculi; ad illū actū cōpetit istā dationē eē simplicit liberā. q2 vt dictū ē d. xxvi. ⁊ est. xx. q. iij pꝛesens. qd quis nō diligit facile cōtēpnit. Frat richar. de media villa pñti d. arti. pº. q. i. in solutione pꝛincipali quasi vt quaternariū querat ternario tāto nō ꝯtētꝰ dic ꝙ possȝ dici ecciaȝ illegitiat aptā personā etiā pꝛo tpe illo pꝛo quo ē coactio: q2 sicut pōt illegitiare simpliciter ita ⁊ in casu vel ad tēpꝰ. sed scotus hoc nō credit: immo statutum eccie hoc requirit ad naturā istiꝰ ꝯtractꝰ ab efficiente dteriāte ⁊ pp finē ad quē ē. Ex q̄ pȝ ꝙ insufficiēter gaudefredꝰ de fontibꝰ quolib. xiij. q. xv. absoluit hanc materiā. Dicit enī tria. Pꝛimū ꝙ quis pt cogi sm quid vt penas euadat q̄ ei minātur. secūdū ꝙ q̄s nō pt cogi simplicit. Ex his 3ᵐ infert ex quo pt euadere penas cōsentiēdo vocaliter: ⁊ sm quid nō cōsentiat simplicit: q2 tūc ille cōsensus esset ꝯsensus simplicit: ⁊ matrimoniuȝ induceret q2 liber esset ⁊ nō coactꝰ. sm tm̄ iudiciū eccie matrimoniū nō eēt q2 talē pꝛesumit in matrimoniū nō ꝯsensisse sȝ tm̄ in pꝛolatiōe verboꝝ ad periculū qd metuit euadēdū. Contra istā rōeȝ ponit scotꝰ inuīcibilē clipeū. Quicūqȝ cogit ad aliquid qd nō pōt eē sine alio absqȝ peccato moꝛtali cogit ad illud aliud: ⁊ hoc similit accipiēdo coactionē hinc inde. sed iste cogit per te ad dicendū verba exterioꝛa metu ad expꝛimēdū cōsensuȝ: sȝ illa nō pñt esse sine cōsensu interioꝛi absqȝ pctō moꝛtali. q2 sine illo pꝛoferēs illa pniciose mētit. igit sicut per te pōt cogi ad verba exterioꝛa pꝛoferenda: sic ad cōsensuȝ interioꝛē. Pꝛobat maioreȝ triplicit. tū pꝛimo: q2 ille metꝰ q̄ excusat est q̄ pōt cadere in cōstantē viꝝ: ⁊ nequit maioꝛis incōmodi eē metꝰ ꝙ peccati moꝛtalꝭ. Tū secūdo q2

nullꝰ metꝰ pōt recte cadere in aliquē ad subeūdū minꝰ malū nisi ad fugiēdū maiꝰ malū. pati autē quēcūq; penā ē minꝰ malū ꝙ peccare mortaliter. Tū tertio q: metꝰ nō pōt inducere aliquē ad aliqđ nisi vt ē licitū q: magꝭ ē necessariū vitarꝭ illicitum ꝙ fugerꝭ penā. Et qđ dicit eccīa nō iudicat esse matrimoniū q: iudicat eū ex metu tm̄ ꝯsensisse exteriꝰ nō interiꝰ in aīo hoc ē falsū. Tū primo q: eccīa semp p̄sumit pro meliori pte. sicut habetꝭ extra de regu.iur. Estote misericorð. Tū secūdo extra de scrutinio in ordīe faciēdo capº.vnico. qlibet p̄sumitꝭ idoneꝰ quādo nō probatꝭ nō idōeꝰ. Tū tertio q: eccīa copulā carnalē sequētē spōsalia p̄sumit eē ex affectu maritali: q: p̄sumit sponsū ꝛ sponsā nō velle peccare. mortalitꝭ illo actu a simili ħ. Sed obiicitꝭ. Tū primo: q: si iste cōsentit in istā metu nō solū verbis: sed intꝰ ē vere vir eius q: transfertꝭ dn̄iū. Tū secūdo q: si quis metu peccati mortalis ꝯtraheret vere cōtraheret. gº hic similitꝭ. Tū tertio q: si quis ducat aliquā ne ipsa se interimat est veꝝ matrimoniū: est tn̄ ħ metus ergo similiter ħ ꝛ metꝰ nō ipedit. Dico ad primū ꝙ nō ē matrioꝭ: q: ꝯsensus nō ē mere liber ꝛ dꝫ esse. Ad secūdū dicēdū ꝙ ꝯsentiēs in matrimoniū metu pctī mortalis: vt.s. seruet iusticiā simplicitꝭ cōsentit ex electione iđ est matrioꝭ: nō sic ē hic. Ad 3ᵐ dicēdū ꝙ si aliqs ꝯsentiat in aliq̄ ne peccet mortalitꝭ est opus caritatis ꝛ tenet matrimoniū de pena vt dictū ē nō est simile. Sed dubiū ē si tenetꝭ accipere de necessitate ne peccet mortaliter doctor dicit querere. dicerē tn̄ ꝙ nō. q: pōt facere meliꝰ ꝛ vnicuiq; mādauit dn̄s ꝙ maxime de seipso. Tertia pars ꝯōnis dicit: ꝙ patres nō pn̄t plem ducere nuptui si reclamat. pbatꝭ vnica auctoritate. xxvij.q.ij. Sufficiat. Dicitꝭ si solꝰ cōsensus defuerit cetera etiā cū ipso coitu celebrata frustrētur. Secunda ꝯō ē hec. Matrimoniū metu i cōstantē viꝝ cadēte factū ratificationē nō habꝫ aut cōsensu tacito aut copula carnali aut iuramento nisi cōsensu sit mutuꝰ. patet satis ħ ꝯō tres hn̄s ptes ex superioribꝰ iā dictis: Tertia cōclo ē hec. In diuiº ꝯspectu clandestinā sunt vera matrioª ꝫ eccīa sepe dicat oppoꝭ: ꝛ peccēt qui cōtrahūt. habet hec ꝯō tres partes. Prima pars pꝫ p casū q: sunt psone legitīe ꝛ habēt ꝯsensū mutuū cū expssione verboꝝ. Secūda ps pꝫ: q: si aliquis ꝯheret vere cū aliqua ꝫ clam: esset vera eiꝰ vxor: si tamē postmodū cōtraheret publice cū alia eccīa diceret secūdā eius vxorē. ꝛ tn̄ esset falsū. Terª pars pbatꝭ: q: faciūt ꝯtra prohibitionē eccīe. xxx q.v. nullꝰ. ꝛ extra de clādestīa despōsatiōe. cū inhibitio. Quātū ad tertiū articulū sunt tres difficultates. Prima qui sunt timores cadētes in cōstātē viꝝ. Dicit frater frācīscꝰ de maronis in pn̄ti ð. timor mortis: timor mutillationis: timor stupri: timor seruitutis. ꝛ pn̄t ad tres reduci. Prime due ptinēt ad mortē corpalē. vna primo reliqua dispōne. timor stupri ad mortē aie. tertio timor seruitutis ad mortē politicā. ꝛ iuxta .3. mortes distinguntꝭ timores. Secūda difficultas. Quis ē cōsēsus i proposito mutuitatis. Dicēdū ꝙ formalitꝭ mutuitas relatio ē: sed fundamētalitꝭ denunciat cōsensū viri esse mulieris teriatione ꝛ femine eē viri: vt sic mutuis cōsensibꝰ vnū dicantur nō duo. Qui enī adheret deo. vnꝰ est spūs cū eo sic in proposito suo mō. Tertia difficultas. Quia videtꝭ crimē esse dr̄e eccīaꝫ falsū dr̄e. ꝑm ꝙ dr̄e eccīaꝫ falsū dr̄e simplicitꝭ: equū nō ē ꝫ dr̄e ꝙ multaꝝ reꝝ nō hꝫ noticiā: ꝛ iudicat scđm pbabilitatē oꝭ nullū ē incōueniēs. ꝛ sic pꝫ ad qōnē ꝙ videlꝫ ꝯtractꝰ matriōialꝭ vi in cōstantē viꝝ cadentē impeditꝭ sed nō per clam. Tūc ad argumēta. Ad primū dicit frater Jo. nō esse simile pp tria. Primo q: cōditio baptizati efficitꝭ melior: nō sic matrioº adiūcta. Secūdo q: volūtas superioris ratificat per talē cōsensū coactū aliquē fieri filiū eccīe nō ita ratificat matrimoniū. Tertio q: in baptismo nō ē ita pprie matrioꝭ sicut adoptio. bn̄ aūt pōt sufficere in adoptato minꝰ de volūtaº ꝙ in ꝯhente matrimoniū vn̄ nō habēs vsum rōnis pōt adoptari sed nō despōsari. Ad secūdū dicendū: ꝙ nō ē simile de timore vbi ē multū de inuolūtaº ꝛ blāditijs in quibꝰ ē multū de volūtaº. Ad tertium r̄ndit magister .xxviij.ð. huius quarti capº.ij. ꝙ illud decretū nō ē ita intelligendum qđ illud matrimoniū nō sit veꝝ: sed qđ nō hꝫ decorē ꝛ debitā honestatē. Ex ista ð. sicut de pcedenti. ꝛc. Prima ꝯō. ne sit cōiugiū facit coactō aut matrimoꝭ hoc dicit sancio. Dicit ꝯō: ꝙ coactio ꝫm iura impedit matrioꝭ. Et ponitꝭ a principio ð. vsq; ad illud caꝭ. Ex his aꝫ cōiugiū fieri ꝛc. Secūda ꝯō. inter spōtaneos est matrioꝭ si ē inter eos factū solaciū. Dicit ꝯō. ꝙ spōtanei pn̄t cōtrahere ꝛ inter eos qui priꝰ erant coacti si postmodū sancte manēt pōt eē matrimoniū: ꝛ pōitur ab illo cº. Ex his ꝛc. vsq; ad illđ.c. Cōsentire aūt videtꝭ ꝛc. Tertia ꝯō. In spōsalibꝰ ꝯsentit filia si patris nutibꝰ non pꝫ obuia. Dicit ꝯō. ꝙ fiª interpretatꝭ spōsalibꝰ ꝯsentire si patre spōdente pro ea nō reclamat. Et ponitꝭ ab illo caº. Cōsentire aūt probatꝭ ꝛc. vsq; ad finē ð.

h Ec solū coactio impedit vel excludit consensū ꝛc. Hic signatꝭ. xxx.ð. hꝰ quarti sētentiaꝝ que ita ꝯtinuatꝭ ad preceð. Nam postꝙ in preceð.ð. est declaratū impedimētū mrīmonij pueniēs ex coactiōe. Nūc in pn̄ti ð. ponitꝭ impedimētū prouemēs ex falsi notiōe. s. ex errore intellectꝰ. Et hꝫ diui in tres partes pricipales. In prima determiat de defectu intētiōis per errorē habito. In secūda de Marie ꝛ ioseph vnionis cōiugio licito. In tertia de modo cōtrahēdi matrimoniū ꝛ iure posito. Pª in princiº. Secđa ibi In premissis aliqđ addēdū est ꝛc. Tertia ibi. Expositio que sit efficiēs ꝛc. Hec ē diō pn̄tis ð. Circa quā ꝛc.

v Trum ioseph error aut Marie inter eos honestū impedierit matrioꝭ. Et arꝭ ad ptē falsā triplici medio. Primo probando: ꝙ error nō ipediat matrioꝭ. Error maliᶜi cōiuge nō impedit matrioꝭ. igitꝭ nullꝰ error ipedit. Añs pꝫ: ꝛ pbatꝭ ꝯña. q: magis nocet matrioº et bonis mrionij maliª moralꝭ ꝙ qđcūq; aliđ malū. Secūdo probatꝭ. ꝙ inter ioseph ꝛ mariā nō fuit matrioꝭ: maria nō cōsensit in carnalē copulā: ergo iter eā ꝛ ioseph nō fuit matrioꝭ. Añs pꝫ. qa vouerat virginitatē qđ tali repugnat cōsensui. pbatꝭ ꝯña. q: nihil aliud vꝭ addere matrioꝭ sup cohabitationē mutuā nisi ptātē mutuā in copulam carnalē: alioquin frater ꝛ soror possent dici cōiuges: q: possunt simlꝭ habitare ꝛ mutuo. Tertio arꝭ sic. maria ꝛ ioseph nō fuerūt eiusdē tribꝰ: ergo inter eos nō fuit veꝝ matrimoniū. Añs pꝫ. q: ioseph erat de tribu iuda. vn̄ Luce.ij. dicitꝭ. eo qđ esset de tribu ꝛ familia dauid. Maria aūt erat de tribu leui. q: erat cognata elizabeth. Luce.i. Consequētia pbatꝭ. q: sic erat in lege statutū: vt de pprijs tribubꝰ mulieres sibi acciperēt: ne tribꝫ aut familie cōfunderentꝭ. vt pꝫ numeroꝝ vltio. In oppoꝭ erroris est magister in littera. ꝛ habetꝭ. xxix.q.i.c.i. Pro matrimonio ioseph ꝛ Marie habetꝭ Math.i. vt pfiteretꝭ cū maria despōsata sibi vxore pregnāte. In ista qōe ad alꝭ pfior, sunt tres arti. ꝛc. Quo ad primū artꝭ. ieri sunt. Error Joseph Maria. Primꝰ termiꝰ ē error. Vn̄ notādū prio ꝙ hec tria se habēt per ordinē. ignorare decipi. errare. ois enī qui decipitꝭ ignorat: nō āt ois qui ignorat decipitꝭ. Ignorātia enī nullū ponit actū positiuū solū priuatiue se hꝫ: ideo ab ignarus ignoro descendit. est aūt ignarꝰ insciꝰ. cōponitur enī ab in qđ est nō ꝛ gnarꝰ sciens. deceptio aūt magis ponit. qui enī decipitꝭ vnū considerat: reliquū omittit. vn̄ decipi de alio capi ē: q: putat qđ nō est eē: aut qđ est nō esse. ꝛ ita simlꝭ dicit actū positiuū ꝛ negationē actꝰ. ideo sup negationē actus aliquā addit positionē. Rursus ois q errat decipitꝭ: nō tn̄ ecōtra. deceptio enī nisi sibi iungatur aliđ: in intellectu solū cōsistit. error vero sic in intellectu manet: vt ad voluntatē oculū dirigat. vn̄ viatores dicuntꝭ erratores: ꝛ qui viat errare dicitꝭ. primi āt spūales pedes ex parte sunt effectus nō intellectꝰ. Vn̄ ꝛ btūs tho. pn̄tis ð.q.i. arti.i. ponēs differētiā intꝭ ignorātiā ꝛ errorē: soluēdo pᵐ argᵐ dicit. ꝙ error dicꝭ ꝑuersū rōnis iudiciū. Dū aūt dꝭ ꝑuersū viā insinuo: dicēte moise i suo cātico Deutꝭ. xxxij. generatio praua atq; ꝑuersa. ꝙ aūt error consistat in intellectu nō affectu subiectiue. dicit hugo de nouo castro. q.i. pn̄tis ð. Error inquit nō ē proprie in cōsensu ꝫ in apprehēsione: ꝛ iđ nō dꝭ cōsensus erroneꝰ: q: error fit in consensu: sed q: sequitꝭ ad errorē apprehēsionis. Et doc. subti. in pn̄ti ð.q.i. dicit sic. Error siue apprehensio erronea quātū ad quācūq; cōditionē requisitā per se ad ꝯtractū facit cōtractū eē nullū. Et sunt inquit in genere tres tales ꝯditiōes: due ex parte psonaꝝ. vna ꝙ hec psona putatꝭ eē illa. secūda ꝙ psona serua putatꝭ esse libera. Tertia condº erroris ē ex parte cōtractꝰ sibi corrn̄dētis puta si credatꝭ aliq̄ personā simili ꝯtractu ꝯtrahere: cū tamē in rei veritate nō cōtrahat: q: nō intēdit dare sicut alia intēdit accipe. prima cōdº impedit oēm cōtractū: vt si qs intēdat emere auꝝ ꝛ datur sibi auricalcū. sic in proposito intēdit cape berthā ꝛ datꝭ sibi alicia. secūda impedit: q: serua nō pōt trāsferre dn̄iū sui corporis simpliciter. in matrimonio aūt ē trāslatio mutua ꝛ alius intēdit liberā capere. Ex quo infertur ꝙ si credat seruā q libera est tenebit matrimoniū: q: extat cōdº melior ēt nō impedit seruitꝰ nisi sit ignota. Tertia etiā cōditio impedit ex q eī dꝫ eē i matrimonio mutuitas: si vterq; nō cōsentit nō fit cōiugiū. Secūdus termiꝰ ē ioseph. Dꝭ aūt ab aliqbꝰ eē idē nomē ioseph ꝛ iosephus: sicut iacob ꝛ iacobꝰ. Et legūtꝭ tres ioseph in sacro canone multū ꝯmēdabiles. Primꝰ ioseph iacob filiꝰ: ꝛ rachel primogenitꝰ: q īterptatꝭ augmētū: vel filiꝰ āpliatꝰ ħ a suis fr̄ibus vēditꝰ ē in egiptū: quā sua sapīa tpe famis gubernauit: hic trinomius fuit. pº ioseph dictꝰ: qui triplici expōe gaudet. dꝭ appō. dꝭ augmētū. dꝭ filꝰ augmētatꝰ. Secūdo dictꝰ ē i egipto abrec. i. pater tener. ab abba qđ ē pr̄: ꝛ rec tener. Dictꝰ ē 3º a pharaone phanecphane. qđ greci dicūt ponthiphanec: ꝛ lingua egipti: saluatorē mūdi desigt. hebraica: absc̄ōditoꝝ inuētorē. Secūdꝰ ioseph est sponsus marie. ꝛ ħ triplici noīe aut agnoᶜ agnoiatꝰ ē primo dictꝰ est iustꝰ. secūdo sponsus marie: sic pꝫ Math.pº. ioseph vir eiꝰ cū esset iustꝰ. 3º patꝭ dn̄i sic loquēs mater dn̄i dn̄o Luce.ij. inducitꝭ. Ecce pater tuꝰ ꝛ ego dolētes querebamꝰ te. Sꝫ reuera solū pr̄ putatiuꝰ fuit. ecce tria noīa laude magna dignissima. Tertiꝰ ioseph ē ioseph ab arimathia: de q luce. xxiij.cº. Et ecce vir noīe ioseph q erat decurioꝭ vir bonꝰ ꝛ iustꝰ. ecce ꝛ hic 3ꝰ trino nomīe gaudet: dꝭ vir. dꝭ bonꝰ. dꝭ iustꝰ. Et notādū ꝙ ꝫm remigium in libro nominum hebraicorum aut si lia hec tria nomina differunt Joseph Joseph Josephus. et proprie dictis tribus respondent primum. Primo quis rachel vocauit ipsum in augmentum filij subsequentis. Secundum nomē secundo. i. marito Marie ioseph eniꝫ iustꝰ interpretatur: aut dn̄o iustificatꝰ: ꝛ sic eū vocauit matheus euangelista: vt dictum est. ꝛ posset dici ꝙ biblie per errorem corrupte sunt scriptorum sicuti in multis alijs locis propter M

ꝓpt nquitatē noīm: vt ioseph pro iosab ponē
rent. 3m nom̄. s. iosephus. 3a ioseph cōuenit. inter
pretaṯ enī augēs cōsij᷒. Et de isto lucas dicit. xxiij
ca°. hic nō cōsenserat cōci᷒ ꝛ actib᷒ eoꝝ. Terti᷒
termin᷒ ē Maria. ꝛ tripliciṯ interpretaṯ maris stel
la. illumiatrix. dn̄a. Et notād ꝙ tres fuere marie
sorores ex trib᷒ patrib᷒. Maria pa mat dei ex an
na ꝛ ioachim. maria secūda ex āna ꝛ cleopha. q̄ ex
viro alpheo genuit iacobū minorē: ioseph bar
sabā: simonē: iudā. maria tertia ex āna ꝛ salome:
q̄ ex viro zebedeo ꝓtulit iacobū maiorē: ꝛ iohā
nē euāgelistā. ita ꝙ anna ter nominaṯ ſ3 vna est.
Sunt autem de hoc metra.
Anna solet dici: tres ꝯcepisse marias.
Quas genuere viri: ioachī cleophas salomeq;.
Has duxere viri: ioseph: alphe᷒: zebede᷒.
Prima parit xp̄m. Jacobū secūda minorē.
Et ioseph iustū: peperit cū simone iudā.
Tertia maiorem: iacobū: volucremq; iohannem.
Ecce tres patres. ioachī: cleophas: salome. Tres
mariti. ioseph: alphe᷒: zebede᷒. Tres marie mari
tate. Et ita tres ternarij. Et tm̄ de primo articlo.
Quātū ad secūdū arti: sūt tres cōclōnes. Pa ē
de cōsensu erroneo. Secūda de ꝯsensu marie vir
ginis. Tertia de cōsensu honesto. Prima ꝯō
est hec. Sic error matrio dirimit vt error quis
matrimoniū nō dirimat. probaṯ prīa pticula: q̄a
matrio ē ꝯct᷒ datiōis libere ꝛ voluntarie: igno
rantia autē et error illi᷒ cōditiōis que requiritur
ad actū volūtatis causat inuolūtariū ſm phm̄ 3°
ethico. ꝛ ſm. s. aug. x. de trini. ca° p°. Nihil ē ama
tū vel dilectū nisi precognitū sit. Et si dicaṯ q: ve
ruz fuit matrio inter iacob ꝛ lyam. geñ. xxix. c°.
ꝛ tñ in eā nō cōsensit: nisi post actū: sed in rachel.
si enī nō fuisset matrioniū: tūc cū ea fuisset forni
cat᷒: ꝙ si dicas habuit ignorātiā. dico ꝙ nō inui
cibilē: ꝛ in crastino potuisset eā repellere: qd non
fecit. Tuz scdo q: isaac ex errore benedixit iacob:
credēs ipsuz esse esau. geñ. xxvij. Et tñ postea dic
bñdixi ei ꝛ erit bñdict᷒. ita hic a simili. Tuz tertio
q: sacerdos credēs baptizare vnā ꝑsonā si bapti
sat aliā: illa erit baptizata: igṯ error ibi baptismū
nō īpedit: igṯ nec hic. Ad pm scot᷒ dicit tria. Pri
muz ꝙ de excusatiōe iacob a peccato nō est mag
cura: q: nō fuit ꝯfirmat᷒ tūc: si tñ eā prima nocte
cognouit. Secūdū ꝙ cognito ꝙ lya erat ꝯsentijt
in eā nouo cōsensu: q: laban dicit nō ē cōsuetudi
nis in loco isto vt minores pri᷒ tradāṯ ad nupti
as: ꝛ ex tūc fuit ei᷒ vxor. Tertiuz q: bñ potuisset
repudiasse eaz sicut ñ suā. Ad secūdū diciṯ ꝙ ysa
ac in extasi ꝛ sopore subleuat᷒. vt tāgiṯ in illo tex
tu. vidit bñdictionē quā hūana cautela iacob ac
ceperat a scō cōfirmatā spū: ꝛ ideo eā tāq̄ firmā
cōfirmauit. Ex quo inferṯ ꝙ nisi ꝯsuz sibi fuisset
beneplacitū dei sup hoc potuisset sine iniuria re
uocare. sic in proposito. Ad tertiuz dicendū nō
est simile de baptismo ignorant collaco: quia vbi
nō requiriṯ consensus mutu᷒: nō enī oz ꝙ confe
rēs baptismū cognoscat quē baptizat: sicut in ma
trimonio oz cognosci qui vel que accipiṯ. sufficit
enī in baptismo ꝛ alijs sacramētis ꝙ ꝯferēs intē
dat cōferre illi ꝑsone que presens ē. sed hic est im
pedimentū nō ex pte sacri: sed ex pte cōtract᷒: q:
intendit se donare isti nō alij: ꝛ istā accipere nō a
liam. Sed extat dubiū aliquis vt impleat libidi
nē: dicit se in aliq̄ consentire: ſ3 falso. illa vero re
in eū consentit ꝛ verbo: nunq̄d est matrimoniuz
Dicēdū nō: q: matrimoniū recte ābulat nō dau
dicās do vt des. iō si vn᷒ nō dat nō est cōiugiuz
Sed si dolosus factū suū aperiat nō doloso quid
faciet nō dolosus: altercanṯ inter se qui loquunṯ
imo idē sibiipsi. Frater richar. enī de media villa
xxvij. d. hui᷒ quarti arti. p°. q. iiij. Dicit ꝙ persōa
nō dolosa nō pōt reddere debitū doloso cōsciā
stante de dolo alteri᷒. Et idē dicit. xxix. d. hui᷒ qr
ti. artic. p°. q. 3. ꝙ nec recedere: q: exponit se peri
culo fornicatiōis. Dicit tñ doc. Jo. ꝙ in lege dñi
null᷒ est perplex᷒. si tamē nullū ē peccatū morta
le ꝙ si eū remoueat. ꝑsona aūt nō dolosa nō pec
cauit. iō in hac parte doloso nō credat: sed vt con
iunx opereṯ ꝛ cōscientiā deponat cōtrariā ne pec
cet reddēdo cōtra cōsciētiā et non reddendo: aut
a fortiori recedēdo se ꝛ partem exponat fornica
tionis periculo. ita ꝙ hec tria non reddere: red
dere: recedere: in hac parte difficultatem pariunt
De doloso aūt quid stabit immunis non equidē
nec potest apud deum exigere debitū aut redde
re dolo stante: ꝛ hoc necesse habet pro obtinen
da salute: falsum in verum contractum transmu
tare. accepit enim corpus alienum pro suo: ideo
suum vere reddat pro alieno. Sed esto cum alia
contrahit veraciter: tempore medio stabit scd͡m
primum non. quia non fuit verum coniugium
satisfaciet tamen illi quā decepit: ꝛ procurando
matrimonium ꝛ dotem conuenientem ſm mo
rem patrie. vt elicitur ex Exodo. xxij. capitulo.
Secunda pars conclusionis dicit. ꝙ error ali
quis matrimoniuz non dirimit. Dicamus igitur
sic. Error dirimit: error non dirimit. quis dirimit
quis non dirimit. Frater Hugo de nouo castro
dicit huius distinctionis questione prima. Error
essentialis dirimit. error accidentalis non dirimit
essentialia matrimonij sunt hec tria persona pos
se dare cōsentire. Contra hec tria triplex error di
rimit si non habeo quaz peto: si non potest se mi
hi dare cui me do: si non consentit in me in quaz
consentio matrimoniū nō contraho. Accidentia
sunt bona fortune: bona corporis: bona morum
hec tria nō impediūt nisi aliud obstet. Fraṯ lādul
ph᷒ primā qōez soluēdo h᷒ d. notat vnuz errorez
q̄i aliū a ꝛplici. īpediēte mrio: de q̄ hr in iure.
xxxiij. q. ij. c. Cum ꝑ bellicā. ꝛ ex d secūdis nup.
Dñs ac redēptor. Si mulier erret ī dubitādo ma
ritū mortuū nō oz cōtrahere: tñ si ꝯtrahit oz de
bitū reddere: donec certificeṯ. si aūt credit eū sim
pliciṯ mortuū pōt licite ꝯtrahē. tñ si rdeat prim᷒
marit᷒ oz ad eū redire. ecōuerso āt si mulier non
dat mortuū ē tñ mortu᷒ ꝛ ꝯtrahit matrio nō ē
separād. ſ3 pnīa ē ei sicut adultere iniūgēda. Ar
gumētū ad h. xxij. q. ij. hoies. tñ ſm veritatē ali᷒
nō ē. h3 tñ reduci ad errorē ꝑsone. Secūda ꝯō
ē. Sic in ioseph iustū maria mater dei ꝯsensit ve
raciter vt inter eos eēt matrio realiṯ. Pa pars
probaṯ cū secūda. q: vna ꝓbat aliā. Dicit angel᷒
ad ioseph. vt Mat. p° scribiṯ. Joseph fili dauid
noli timere accipe mariā ꝯiugē tuā. Tū secūdo au
ctoritate mgr̄i ī lr̄a. vbi h ꝓbat multis auctorita
tib᷒. Tū 3° auctoritate canonis. xxvij. q. i. c. ij. Et
ad hoc rō triplex. Pa vbi sūt bona matrionij est
matrio: inter ioseph ꝛ mariā fuerṯ bōa matrio
nij igṯ ꝛc. Maior p3. nō eī meli᷒ pōt res a poste
riori cognosci q̄ ꝑ ea que rē ꝯpletā sequunṯ sic se
hñt ista tria bona ad matrio. Probaṯ minor. xx
vij. q. ij. omne. vbi diciṯ ꝙ ibi fuit proles xp̄s fides
q: nullū īteruenit adulteriū: sacramētū q: nulluz
diuortiū. Secūda rō illud decuit eē in virgie glo
riosa qd fuit cā multiplicādi bōi honesti. Tale q̄d
fuit matrio cū ioseph igṯ ꝛc. Minor p3 ꝑ rōes
Ambro. quas adducit sup lucā. s. vt eēt testis vir
ginitatis ei᷒ ꝛc. Tertia rō. illud q̄ marie ē repien
dū in initio nr̄e salutis qd nr̄am salutē rn̄tat hu
iusmōi ē mrio marie ꝛ iusti ioseph: igiṯ. Patet
maior vt corn̄deat figura figurato. Minor p3.
q: rn̄tat ꝯiūctionē aīe cū deo sine īpuritate ac in
xp̄o duaꝝ naturaꝝ vnionē. Ex q̄ inferṯ ꝙ dato ꝙ
nō fuerit ꝑceptū gñale de ꝯhēdo matrio in an
tiq̄ testō qd p3 ex Jeremia Daniele Johāne ba
ptista: qui tres nō ꝯxerūt cōiugiū: ꝛ tñ iudicāṯ sā
tissimi. voluit tñ spūssanct᷒ cā rōnabili mariā cō
trahere vt patuit. S3 grāde dubiū ē. maria enī v
ginitatē vouerat. sic ei ꝯueniūt sancti ex illo vbo ad
āgelū: quō fi. istd q. v. n. cog. Lu. p°. al's frustra sic
loq̄reṯ. si eī postmod eēt cognita: cū nō eēt steril
ꝯcepisse iō rn̄dz angel᷒. Spūssctis supueniet ī te
quō igṯ potuit ꝯhere matrioniū. vouētib᷒ eī nō
solū nubere sed velle nubere dānabile ē. xvij. q. i.
Sūt qui etiā nō vouētes. ꝛ ē verbū Jeroni. vñ ꝛ
glo. interl. sup illud luce g°. vix nō cognosco. ecce
tāgit ꝙ vouerat castitatē. Dicit richar. d. mea vil.
in pñti d. arti. ij. q. i. Et doc. solē. q̄ lib°. ix. q. xi. ꝙ
btā virgo vouerat vgītatē sub cōditiōe. s. nisi de᷒
aliter disponeret. ꝛ iō licuit sibi matrio ꝯtrahē
q: aliṯ de᷒ disposuit. S3 hoc nō sufficit. q: ī omī
voto q̄tūcūq; absoluto hec cōditio ītelligiṯ si do
placet. null᷒ enī oz aliq̄d offerre deo: velit de᷒ vl
nolit. ergo nō īpedit quin btā maria vouerit vir
ginitatē absolute ꝛ simpliciṯ. Nec secūdo est vera
glosa. xxvij. q. ij. sup p° c°. qui dicit. ꝙ btā virgo ñ
vouerat castitatē: ſ3 proponebat vouere: ꝛ iō po
tuit ꝯtrahē. patet ex iā dictis om. Ideo 3° dicēdū
vt rn̄det doc. sub. discipul᷒ frater hugo de nouo
castro in. 2a. q. hui᷒ d. In matrio inquit tria sunt
Prio cōiūctio aioꝝ. secūdo dñiuz corpoꝝ. 3° dñi
um vsus corpoꝝ. Inter ioseph ꝛ mariā fuit verū
matrio in primo ꝛ in secūdo q: vera cōiūctio a
nimoꝝ ꝛ veꝝ dñiuz corpm. sed 3m h defuit. s. dñi
um vsus corpm retētū a spūsctō: nec in 3m virgo
cōsensijt. Et si dicaṯ igṯ nō fuit veꝝ matrio q:
defuit 3m ad eē cōiugij requisitū. Dm ꝙ vsus cor
poꝝ nō ē subāle cōiugio ſ3 accñs: q: duo cōiugeṯ
pñt de cōi ꝯsensu ꝑpetuo abstinere ꝛ remāere v
gines. sicut de btō eleazaro comite ꝛ vxore eius
dalphina legṯ qui de 3° ordīne btī francisci fuerṯ
ꝛ semel dū ī lecto ābo q̄escerēt sup lecti puluinar
sedēs apparuit xp̄s īter duos virgīes vgo terti᷒
Quō enī poz virginitatis votū stare cū cōsensu
in corpoꝝ vsus: nisi dicam᷒ vt doc. subti. magis
sentire videṯ ꝙ btā virgo in copulam consensijt
carnalē. nō primo absolute nō secūdo explicite.
sed tertō īplicite si petereṯ: certificata. tñ a spūscō
ioseph nunq̄ petituꝝ. imo ꝛ de ioseph quidā idē
suspicanṯ eū certificatū mariā nō petiturā. Et h
innuit in littera mgṙ ꝛ hoc voto virgītatis nō re
pugnat: pñt enī cōtrahere qui propositu3 habēt
statim vouere virginitatez si dicamus iuxta disci
pulū qui negat oēm cōsensuz in carnalez copulā
in maria explicitum implicitum absolutuz. capia
mus tres virgines. ihūz mariā iohānē. Ihūs sic
est virgo ꝙ primū habet ternarij. obtinet enī cō
sensuz nos equidē diligit effectus frater noster ꝛ
nos debemus euz diligere: sed nō dat sic corpo
ris sui dominiū aut simpliciter aut in vsuz vt con
iuges. Maria ad ioseph primuz habet ternarij:
ꝛ secūdū: dedit enim ꝛ cōsensuz ꝛ dñium corpo
ris: sed nō 3m vsus dñium: q: voto virginitatis.
repugnare videbatur: sic est factū fratrib᷒ minori
bus ex aduerso eis enī in vsus reruz cōcessus est
a summo pontifice retēto dñio: q: eis vsus vtilis
est ꝛ repugnat dñiū. libro sexto d verboꝝ signifi.
exijt qui seminat. de maria dñiuz ioseph cōcessuz
est: sed ē vsus denegat᷒: ꝛ est grat᷒ ternari᷒ in di
uisione dñinij ꝛ vsus. pōt enī quis habere dñiuz
sed nō vsuz nisi solū ptāte vt papa reruz h3 dñiū
quaruz vsum fratres obtinent minores. Secūdo
erit dominium in vno absolute ꝛ vsus in alio ita
ꝙ habens rei dominium non poterit re vti cuius
habet dominium in perpetuo alterius. licet hic
scotus dubitare videatur ꝛ patet in locatione ad
tempus locans domū: domus habet dominium
sed conductor vsum vsq; ad tempus statutum. sic
in suo perpetuo non est diu. vendidit domin᷒ io
hannes de hercuria comitatum castrinandi ca
rolo an dagauē. vt prosper Carolus haberet do
minium; sed per totam vitam suam dominus

Jo.haberꝫ vſuꝫ. Tertio p̄t aliq̄s rei ſimplicē hr̄e
vſuꝫ oī iure amoto niſi poli: vt forſan fr̄es mino-
res ⁊ ſine forſan forſan. Cū ſecūdo q2 ſi q̄s ꝯhit
cū iuramēto ſpōſalia poſt vouet virgitatē tali cō
ſulēdū ē ob cuſtodiā iuramēti vt ꝯtrahat de facto
⁊ poſt añ cōſūatū matrimoᵐ ad religionē euolet
vt votū illeſuꝫ cuſtodiat. Cū tertio q2 vxor adulte
ra corporis viri ſui dn̄ū poſſidet ſed vſuꝫ habeř
nequit Jo. in primū ſecūdū ⁊ 3ᵐ ꝯſentire viſus ē
ſed in 3ᵐ implicite ſine tñ voto virginitatis: vn̄ō
nō peccauit. ſed ad altiora vocat᷒ eſt: ⁊ ita virgo
remāſit ih̄s virgo: rex virginis virginū: ⁊ virgiᵐ
Maria virgo regina virginū. Johēs virgo diſci
pul᷒ virginis ⁊ cuſtos virginis. cui nō placet di-
ſcipulus accipiat mgr̄ꝫ: ⁊ ego nō diſſentio ſiue ei
nos ſequamur mgr̄m ſeu diſcipulū: nō obuiat il-
lud Jeroni. dictū. vouētib᷒ eñ nō ſolū nubere ſꝫ
velle nubere dāṅabl'e ē. aut ei iuxta diſcipulū itel
ligit̄ vbi ē ꝯſenſus in vſu corpoꝝ. aut iuxta mgr̄ꝫ
vbi certificatio de nō pcēdo nō habet̄. aut tertō
dicam᷒ vtroq3 mō. Tertia cōclō. voto virgīco
in Maria cū ioſeph honeſtiſſime matrioᵐ ꝯiun-
ctū eſt hāc cōclōnē deuote ꝓſequit̄ doc. deuotus
q.ij. h᷒ ð primā ptē. triplici īqt rōe Mariā decu
it viuere virgītatē. pᵃ vt ei q̄ cādor eſt lucis eterne
cādidū eēt hītaculū: cui᷒ hore ānūciatione colim᷒
cui᷒ dies maxīs faſtigijs decorat̄. vt pꝫ in hoc me
trorum terno ternario.

Salue feſta dies: que vulnera nr̄a coherces.
Angel᷒ eſt miſſus: ē paſſus ⁊ ī in cruce xp̄s.
Eſt ⁊ adā fact᷒: ⁊ eodē tpe lapſus.
Ob meritū decime: cadit abel fratris ab enſe.
Offert melchiſedech: yſaac ſupponit̄ aris
Eſt decollat᷒: xp̄i baptiſta beat᷒.
Petr᷒ erect᷒: iacobꝫ ſub herode p̄ēpt᷒.
Corpora ſanctoꝝ: cū xp̄o multa reſurgūt.
Latro dulce tñ: cū xp̄o ſuſcipit Amen.

Secūda rō vt Maria exᵐ eēt mulierib᷒: vt xp̄s
viris. Tertia vt a nulla virgine eſſet ſupata. votū
eñ virgītatis virgitatē eleuat. Scdāꝫ etiā pte or
nat triplici rōe idē doc. deuote ſp. Pria pp ſigīō
neꝫ: q2 ſigt̄ ecclam que eſt ſponſa virgo mat̄. Se-
cūda pp famā virginis ne diceret̄ fornicaria. Ter
tia pp occultationē ne demō miſteriū cognoſce-
ret. Tertia etiā triplicit̄ rōe generis. q2 de gñe da
uid vt mᵃ rōne fidelitatis q2 virgo. 3ᵃ rōne paup
tatis. q2 xp̄s noluit dici regis ſed fabri fili᷒: vt cō-
funderet ſupbiā. Ecce tres pulchri ternarij.

Quātū ad 3ᵐ arti. ſūt 3. diffi. Pᵃ diffi. Si q̄s
cōſentiat in filiā regis: ⁊ det̄ ſibi alia: nō tenebit
matrioniū: ⁊ tñ eē regē aut regis filiā ſūt fortune
bona. querit̄ q̄d iuris. Frat̄ fr̄ācis᷒ de marōis in
pn̄ti ð. q. i. rn̄det q2 eē filiā regis nō ſolū dicit bo
nū fortūe: ſꝫ mag dotē ꝯſtītē pᵃᵐ. Et frat̄ richar.
arti pᵒ. q. ij. in ſolutōe ſecūdi arg. dicit̄ q̄s itēdit
ꝯhere cū filia reg. ⁊ dat̄ ſibi filia cuius ē error cir-
ca ſubſti nobilitatis: nō circa nobilitatē ſubi: ideo
nō tenet matrioniū. Scda diffi. q̄t ſunt in ſū
ma cauſe q̄re btā Maria ſcrō ioſeph ē deſpōſata
Dico q2 ſunt tres cāꝝ ternarij: quaꝝ octo ſunt cō
prehēſe in his metris.

Linea miſteriū: velamē forma pudoris.
Solamē teſtis: lapidaᵘ prolis honeſtas.
Hec ſunt cur ſponſo tradita virgo fuit.

Adde nonā q̄ in oīb᷒ addēda ē ⁊ oīb᷒ p̄ponēda
volūtatē dñi ⁊ hēbit̄ numer᷒. Tertia difficult̄.
q2 cōcilia pᵒ poſuit xp̄s: de quoꝝ nūero vnū ē cō
ciliū virgīnans. vt pꝫ Mat. xix. quō vouit añq2
publicaret xp̄s. Rn̄dēō edocta a ſpūſcō ſic. ante
cōceptū xp̄m in meditullio noui ⁊ āntiq̄ teſtamēti
tres fuerūt excellētes v̄gies Johānes baptiſta io
ſeph ⁊ Maria. Et ſic pꝫ ad q̄ōeꝫ. q2 vꝫ error nō
īpedit veꝝ matrioniū int̄ ioſeph ⁊ mariā. Te ad
argumēta. Ad primū dicēdū q2 maliᵃ mōr̄ aut
virt᷒ nō ē aliq̄d per ſe req̄ſitū ad iſtū ꝯtractū. iō
nō eſt ſimile. Ad ſecūdū pꝫ ex 2ᵃ ꝯōe q̄d ē dᵐ
aut ſm mgr̄m aut ſm diſcipulū. Ad 3ᵐ dᵐ q2
btā Maria fuit de vtraq3 tribu: ð iuda ex pte pa
tris: de leui ex parte matris. hee eñ due trib᷒ cō-
iungi poterāt pp dignitatē regalē ⁊ ſacerdotaleꝫ
vide doctorē ī littera. Ex iſta ð. ſicut de p̄cedē. tres
eliciunt̄ ꝯōes. Pᵃ ꝯō. Errore pᵒ cōiugiū pdit̄
ſed ſine dubio nō q2 frāgit̄. Dicit ꝯō q2 error ipe
dit matrioᵐ: ſꝫ nō q̄libꝫ. Et pōit̄ a priᵒ ð. vſq3 ad
illō caᵐ. Premiſſis aliq̄d addēdū ē ⁊c. Scda
ꝯō fuit ſcīſſimū ꝯiugiū marie ⁊ pfectiſſiᵐ vt cre-
dim᷒ pie. Dic ꝯō q2 mrioᵐ b. mᵉ ⁊ iuſti ioſeph fu
it hoēſtiᵐ, ⁊ pōit̄ ab 1ᵒ cᵒ. pmiſſis aliq̄d ⁊c. vſq3
ad illō. c. expōito q̄ ſit efficiēs cā ⁊c. 3ᵃ ꝯō. cā mr̄
tiplici fit mrioᵐ ⁊ nō ſimplici dic dem piū. dic ꝯᵒ
q2 cā final' ꝯct᷒ ꝯiugij ē multiplex. ⁊ pōit̄ ab 1ᵒ. c.
expōito q̄ ⁊c. vſq3 ad fi. ð.

Oſt h̄ ð bōis ꝯiugij q̄ ſint ⁊ q̄lit̄ ⁊c. Hic ſi
gnat̄. xxxi. ð. h᷒ q̄rti ſniaꝝ. q̄ ita ꝯtiuat̄ ad p̄ce. nā
poſtq̄ agēdo de mrioᵒ pri᷒ ē actuꝫ de cā formali q̄
veīt priario ī ð. xxvi. Et 2ᵒ de cā efficiete q̄ affuit
ſcdario. ⁊ h̄ ð. xxvij. ⁊ deinceps vſq3 ad pn̄tē ð. ex
cluſiue. Nūc 3ᵒ icipit agē de cā finali. q2 vt dictū ē
cā final' loco gaudet fnaᵒ. ⁊ hꝫ didi ī. 3. ptes pric.
In pᵃ ponit. dꝫ. bōis ꝯiugij ꝯit̄. In 2ᵃ ð bō fidei
in q̄cūq3 cōiugio agit ſpālit̄. In 3ᵃ de ātiq̄ꝝ pr̄m
fidei bō peculiariter. Pᵃ ī priᵒ. Scda ðᶜ. ſequēte
ſcꝫ. xxxij. ð. ibi. ſciendū ē ēt q2 cū in oīb᷒ alijs ⁊c.
Tertia ð. xxxiij. ibi. q̄rit̄ h̄ de antiq̄s pr̄ib᷒. Rur᷒
pᵃ pticla q̄ ē pn̄s dᵒ in q̄ agit ſeu deteriat de tb᷒
bonis ꝯiugij cōit̄. in tres ptes diuidit̄. In pᵃ oñdit
bona matrionij eſſe in numero ternario. In ſcda
oñdit q2 itēto vitāde ꝓlis excludat a mr̄imonio
In 3ᵃ oñdit q2 p h̄ bōa in actu carnis fit excuſaᵒ.
Pᵃ in prinᵒ. Scda ibi. Qui v̄o venēa ſterilitatiſ
ꝓcurāt ⁊c. Tertia ibi. Cū igr̄ h̄ tria bōa ī aliq̄ ⁊c.
Et hec ē diō pn̄us ð. ī gn̄ali. Circa ⁊c.

Trū venerādū marie ⁊ ioſeph matrioᵐ tri
b᷒ matrionij bōis fuerit īſignitū. Et ar̄ tri
plr̄ q2 nō. Pᵒ ſic: nullū ē bonū matrionij: gᵒ nec
in matrionio btē marie ⁊ ioſeph fuerūt h̄ bōa. pꝫ
ꝯn̄a ex q̄ mr̄imoᵐ eoꝝ: ſcdm q2 mr̄imoᵐ eiuſdē
erat rōis cū reliq̄s matrionijs. añs ꝓbat̄ tripl'r.
pᵒ de bono ſacri q2 ipꝫ ſacraᵐ ē in ſe bonū. igr̄
n̄ dꝫ dici bonū ſacri: ſꝫ bonū q̄ð ē ſacramētū. aut
bonitas ſacri. ſicut ſi ſortes ē alb᷒ nō ð2 alb᷒ ſor-
tis ſꝫ albedo ſortis. Cū ð bono fidei q2 mltotiēs
in matrionio vn᷒ alteri fidē frāgit remanēte ma
trionio. Cū tertio de bono ꝓlis. aliqñ eñ mulier
ē ſterilis: aut vir neq̄t generare: ⁊ tñ iūcti ſūt vero
matrioᵒ. Secūdo ar̄ ſic. Matrioᵐ marie ⁊ io-
ſeph eſt vnū: ergo nō hꝫ hec tria bona pꝫ añs. q2
vnū ē vinculū: q2 ex q̄ matrioᵐ eſt indiſſolubili-
tas ſi plures eēnt indiſſolubilitates eſſent plura
matrioniaᵃ: q̄ð nō videt̄ in propoſito. pꝫ ꝯn̄a. q2
quotiēs dicit̄ ens totiēs dr̄ vnū primo metha.
⁊ per ꝯn̄s bonū: q2 ꝯuertit̄ cū ente ſicut ⁊ vnuꝫ.
Tertio ſic. Matrimoᵐ marie ⁊ ioſeph fuit ex ſe
ſanctiſſimū. ergo bona excuſanᵃ nō habuit. patet
ꝯn̄a. q2 excuſationes nō querunt̄ vbi eſt peccatuꝫ
patēs aut apparēs. patet añs. Cū ex parte Ma-
rie que erat ſine peccato origiali: veniali: ⁊ mor-
tali. Cū ex parte ioſeph qui in mtbo ſcribit̄ iuſt᷒.
⁊ pꝫ. q2 nec ex illo matrionio habuerūt prolē q̄
ad bonū ꝓlis: nec reddidit vn᷒ alteri debitū quo
ad bonū fidelitatis: nec ſigt̄ illō matrioᵐ vnionē
duaꝝ naturaꝝ in xp̄o q̄ð eſt bonū ſacri: q2 in illa
ſigt̄ matrionio ꝯſumato. In oppoᵐ eſt Aug.
in littera. In iſta q̄ōne pariformiter ad al'. ſunt
tres arti. ⁊c. Quo ad primū articulū termi ſūt
Bonū prolis Bonū fidei Bonū ſacramenti.
Ubi notandū occurrit primo illud q̄ð dicit frat̄
landulph᷒ pn̄tis ð. q. i. in ꝯclōne q̄rta. q2 pᵐ ⁊ pri
cipaᵃ bonū horum triū: eſt bonū prolis. vt. xxxij
q. ij. Pudor. In oī eñ ſtatu tam innocēᶜ q̄ lapſi
hoc fuit. ſecūdū bonū principale videt̄ eē bonuꝫ
fidei: q2 iſtud ordinat̄ imediate ad procreanō ꝓ-
leꝫ. vn̄ dicit̄. xxxij. q. ij. Solet. Licꝫ pret̄ intētionē
prolis coit᷒ exerceat̄ per matrioniū eo q2 fit etiaꝫ
ad vitandā fornicationē. vt ibidē dr̄ in caᵒ. q̄cq̄d.
tñ redditio debiti ſūma eſt quādo proles intēdit̄
Tertiū bonū principale ē bonū ſacramēti: q2 ī eo
ſtat formaliter matrioᵐ. hec tria bona ponuntur
xxxij. q. ij. Sicut. in fine. licet bonū ſacr̄ i ſm ſcotū
ſit primū: bonū fidei ſecūdū: bonū prolis tertiuꝫ.
pōt gloſari tpe ⁊ exequutiōe. Qualit̄ āt ſint bo
na ſacri matrionij. doctor ſubti. appit hui᷒ ð. q̄ōe
vnica opiōne pricipali: q2 bonū ſacri eſt intrīſecū
idē ē eñ q2 indiſſolubilitas: duo reliq̄ ſunt extrin
ſeca: ⁊ ſe hn̄t in genere finis: ſed finis ē aut ꝓpin
qu᷒: ſic ē bonū fidei qua obligatur vn᷒ alteri red
dere q̄ð debet dū petitur: ⁊ ē affirmatiuū hoc de
bitū: ideo obligat ad ſemp: ſed nō ꝓ ſemp: vt pa
tebit ſequēti ð.. ⁊ nō defraudare vn᷒ dꝫ alterum
⁊ hoc ē negatiuū: iō obligat ad ſp: ⁊ ꝓ ſp. vt nec
quis vnq̄ vadat ad aliā: neq3 ad alienū. aut ē fi-
nis vltim᷒ qui cōiter ē principalior ſic ē bonū ꝓ
lis. Et notādū ſecūdo q2 dū dr̄ bonū prol': bonū
fidei: bonū ſacramēti. dꝫ totū intelligi itrāſitiue
Ubi notandū q2 ſm priſcianū in minori volumie
ſiue in lib. ꝯſtōᵐ: Et petrū helye ī cōmēto ð ad
preſens triplex eſt cōſtructio: trāſitiua: intrāſitiua
retrāſitiua. Trāſitiua eſt dū rect᷒ ⁊ obliqu᷒ aliaꝫ
rem ſignificāt: vt capa ſortis. Intrāſitiā dū notāt
rē eandē: vt creatura ſalis. Retrāſitiā dū hinc in
de vltro citroq3 alteri᷒ in alterum actio trāſit. vt
guill's eſcibri in ſuis ſophiſmatib᷒ maiorib᷒ dicit
Iſti pugnāt vt vincāt ſe. hic vero totū intrāſitiuū
eſt. dū dr̄ eñ bonū ſacri nō debem᷒ intelligere a
liud eē ſacrm aliud illud bonū: idē ſunt funditus
niſi forte diceret̄ q2 illa idiſſolubilitas dū in ſe cō
ſiderat̄ bonū. dr̄ vero bonū ꝯcipit̄ ſignificatiā
vniōis aīe deiq3 p grām dicat̄ ſacrꝫ hoc hn̄it ꝯiu
giū tpe triplici ante ꝯditū euāᵐ. ſ. tpe inocēᶜ: tpe
lapſus: tpe legis moyſi. Ex q̄ infertur ſm modū
loquendi incōſuetum: ⁊ logicā magiſtri iohānis
buridani. iſtā verā propōneꝫ eē ſacramētū matri
monij: ſacrm matrionij nō ē: lꝫ iſta ſit falſa. ſacrꝫ
matrionij nō ē ſacrm matrionij. In ſecūda ei ne
gat̄ ſacrm mrionij vlit̄ ⁊ diſtributiē de ſe ipō cō
ſtare nō p̄t: quinimo ꝯdᵒ ē. ſꝫ ī pᵃ negatōi p̄pōit̄
vn̄ v̄itas ſaluat̄. ſimile extat in his: hō aīal nō eſt
⁊ hō nō eſt aīal. In lege eñ euāgelica: vt dictū ē
ð. xxvi. ⁊ habet̄ Math. xix. fuit inſtitutū matrioᵐ
ſacrm: ⁊ nō inquātū matrimoᵐ: ſed inquātum ſa
cramētuꝫ. ſed nō inquātū ſacrm vt hic de eo loq̄-
mur: ſed inquātū cōſiſtit in quodā ſenſibili: ⁊ ſigt̄
efficaciter gratioſuꝫ affectuꝫ: quod nō ſignifica-
bat ſic ī antea. Meditabimur equidē in ſacramē
to matrimonij tria hec: vt in reliquis. Sacramē-
tum primo ⁊ nō rem: ecce illud ſenſibile: nō q̄ð il
lud ſenſibile vllaten᷒ ſit res: tūc eniꝫ nihil eſſet:
ſed quia res ſignans eſt: ſic: vt res non ſit deſi-
gnata. Eſt ſecundo res et ſacramētū: ecce bonuꝫ
ſacramenti: de quo in preſenti agim᷒. eſt enim ſa
cramētū rei ſequētis ⁊ res ſigni precedentis: ſed
ante xp̄m ſacramentuꝫ fuit non res niſi ſigni q̄ð
nō erat ſacrm. Eſt ⁊ tertio non ſacrm ſed ſolum
res. ſic duꝫ dico de bono alio q̄ð eſt bonū fidei ī
tranſitiue. veꝝ ē bonū quod ē fides. Sic de ttio
dico bonuꝫ prolis. i. bonuꝫ q̄ð eſt proles. Tertio
iuxta doc. deuotū hui᷒ ð. articulo primo. q. ij. eſt
capiēda horum bonoruꝫ trium ſuffiᵃ triplex. Ex
parte inſtituētis primo ex dictamine nature bo-
num prolis vt natura ꝯſeruetur. ſcdo ex dictamīe
rōis recte bonū fidei vt vir cū ſua dormiat nō cū
alia. tertio ex dictamīe gr̄e bonū ſacri: vt vnio na
ture humane ⁊ diuine deſignetur. ecce prim᷒ ter-
nari᷒. Scdo pōt hic capi bonoꝝ ternari᷒ a parte

principali cōstitutiā:vt sit in eē ↄpleto. Ex instōe primo eē bonū sacri.ex vsu:ecce scdo bonū fidei: ex fructu 3o:en bonū prolis.hec tria institu° vsus fruct9 mriom pficiūt.en secūd9 ternari9.3° accipi pt ex pte finis mouētis inq̄m tēdit i bonū qd cplex ē honestū cōferēs delectabile vt i bonū honestū ecce bonū fidei:vt in bonū cōferēs eē bonū ꝓlis vt in bonū delectabile .ecce bonū sacri.Sacra ei sunt hita ꝛ distributa hoib9 vt erudiant homies en terti9 ternari9.Nec necessariū ē quartū addere lz idē doc.addat ↄ malū:q2 vno oppōitoꝝ numerato reliquū in palā ē ᵬm pħz i p° topico. maluz āt bono opponit ꝛ iuicē se numerāt ꝛ pz applicādo sic.Et frat richar.nro ē ↄtēt9 tna°:vt pz pūtis d.arti.i.q.ij.nec q̄rtū ↄstituit.Ex qb9trib9 ternarijs vn9 ternari9 desigt i xpo ꝛ eccia spōsa ei9.sic equid paul9 dic.Despōdi vos vni viro vginē castā exhibē xpo.q2 ei vnit sic vni:ecce bonū honestū ex ea filios gnat:ecce bonū ↄferēs.ab ea nūq̄ sepat en bonū delectabile.Ex q̄ ifert bōa mrionij aspicere oiz bōꝝ gña:plura ei nō sūt nisi bonū hōestū ↄferēs delcābile:sic bonū oia vocat.vñ ꝛ deriuat a boo as.qd itelligūt voco cas.ꝛ ide reboat ↄsonare.vñ sapime dic pħs i p° ethi. bonū eē qd oia appetūt:q2 ab eo excitāt.2°.dr bonū a venustate vt sit bonū.q.venū.bom ei ꝛ illustrat itelm ꝛ attrahit affectū.id vt albt9 magn9 pa pte sūe sue declarauit i tractatu de bono i greco pulchꝝ ꝛ bonū magnū hūt affiniū:calos eni vbū grecū eū.l. vnica bonū ē.eū duplici.l.idē callos pulchꝝ ē vt qd dictū ē desigrēt.3° dr bonū a venere nō qdez ex supfluo sz dulci q2 planeta mltū beniuolus.Et marc9 tulli9 i sua rethoca de bono hōesto dic. honestū ē qd sua vi nos attrahit ꝛ dilcedie allicit.

Quām ad 2m arti.st.3.ↄōes. Pa ↄō ē d his bois respectu mrionij i cōi.2a respcū mrionij btē me ꝛ iusti ioseph.3a de delcātōe ↄñte mriom. Pa ↄ° ē.Sic h tria bōa ↄiugij vm ē ad eē mrio° vt ᵬm actū abeē sit possibile.Dic pa ps ↄōnis. q h tria bona sr i oi mrio°.pz:tū de bono ꝓlis.vñ aug.ꝛ hr i lra.Qui venēa sterilitatis ꝓcurāt nō sunt cōiuges:ꝛ pz rōe:q2 ad h mriom istitutū ē vt ꝓles si hēat educat debito mō.tū 2° de bono fidei:ibi illd ē ē bonū vtualit ꝛ obligatoe:vt nec vadat ad aliū nec aliā:ꝛ reddat qd dz.sic de bono sacri qd a sacro matrionij visibili inqt doc.differt triplicit p° q2 sacrz matrionij ē sensibile hmōi bonū sacri qd dr idissolubilitas ē quodd spūale i mētib9 nuptoꝝ.2° q2 mrionij sensibile sacrz ē i fieri h bonū sacri.s.idissolubilitas i eē qeto. sacrz 3° sensibile ē dispō ad suscipiēdā grāz i dispōitis: nō ita ia indissolubilitas.Sz q̄ extat rō vt illa debeāt i matrio° eē bōa.Frat richar.de media villa pūtis d. arti.i.q.i.i solutiōe pricipali dic cām eē q2 ↄhēs mriom obligat se ad min9 iplicite ad copulā carnalē si petat:ꝛ certitudo de nō petēdo i paucicissimis hr.in illo aūt actu priuat hō magno bono scz bono rōnis.ᵬm pħm.vij.ethi.ꝛ ē dictū sapiētis empedoclis tal figurat intelm spisse sapiētis.i. multū:q̄ eni spissant mlta sūt.Et aug.xi. de trini. ca°.iiij. voluptas q̄ maior i voluptatib9 corpis nulla ē momēto ipso tpis:q̄ ad ei9 puenit extrem pene oēs acies ꝛ q̄si vigia cogitatōis obruit.null9 āt ᵬz rectā rōez se dz obligare ad aliqd i q̄ tātuz malū patit nisi sit aliqd bonū recōpēsās: igit null9 dz ↄhere mriom nisi sint a° bōa recōpēsāa istā iacturā vsus rōnis.ꝛ h dicūt a scis excusāa im actū carnalē ꝛ h sūt bōa ꝓlis:fidei ꝛ sacri. Cōtra h tripl' obijcit.p° q2 i statu inocēe fuisset mriom hñs ista bōa:nec tñ tūc fuissent ista bōa excusana actū carnalē.igr nō sūt tñ ponēda vt actū excusent carnalē.2° q2 i matrio° ioseph ꝛ me nō oportuit ponere ista excusana nec vniuersalit i mrio° spūali ↄ pari voto ↄiugū castitatis.3° q2 mltomagis priuat hō vsu rōnis p sōnū q̄ p istū actū:q2 ꝛ mag ᵬz itētōez.vñ ᵬz pħz p° ethi. Felix nō differt a misero nisi ᵬz medietatē vite.s.i vigia.ꝛ ᵬm extēem q2 sōn9 diu priuat:iste aūt act9 q̄i inomētanee:igr null9 ᵬz rectā rōez debēt se expōere sōno nisi eēnt bona excusana ꝛ maiora istis.Hic rñdet idē frat richar.ibid soluēdo 3m arm.q sr bōa excusana necessitas nate ꝛ ↄforta° orgāoꝝ:q2 sin sōno eēt nimia fatiga° viriū sensitiuāꝝ:ꝛ p ↄñs ipedi° itellect9:q2 itellect9 ipedit fantaa ipedita. Aliī idē rñdet ibidē soluēdo illd arm.q nō patit ꝓpe qs dānū i sōno sic in i° actu:q2 p9 somnū vigorat itellect9 p9 istū actū hebetat.ita q p istū actū non tñ priuat qs i° bono:sz reddit min9 apt9 ꝛ hilis ad alid bonū p9 im actū. oppom accidit de sōno ꝛ hic nō replicat doctor sz imediate ꝓpriā locat opionē.sz ᵬz veritatē triplicit pt patere q richar. iobi nō rñdet.p° qdē q2 prie due rōes de mrio° in statu inocēe ꝛ matrio° iosehp ꝛ me remanēt insolute.Tū scdo q2 ēt dicūt medici:ꝛ tāgit boeti9 i lib.d disciplia scolam.p coitū alñ hoiez fieri mag dispositū i nā ꝛ acucōrē igeio.vñ d ficiātis dic eē bonū cis sel i mēse coitu dliniri.Et si dicat sōpn9 de necāte ē pl9 q̄ sel i mēse.cui inq̄:ꝓ me est tūc ei mag excusatiōe idiget ex q̄ rōem ipedit q̄ rarior.Tū 3°.q2 ꝛ si intēsior sit coit9 nō tñ ta extesus sicut sōn9:sicut pz.id superat sōn9 i vno: sicut coit9 in alio.verū est tñ q de necessitate nature q̄ maxie lapse ē sōn9 ad cōseruationē ididui:nō ita coit9.sūt ei deo faciēte i mūdo mlte vgies ꝛ eunuchi q se castrauerūt pp regm dei:mūdi corde:mūdi ore:mūdi opib9:nil coit9 expiēa sentiētes: sed dño ↄcremati i holocastū odoris suauissimi:ꝛ vt sacrifim vesptinū saiores ꝛ prōptiores oi bō spūali quā vacātes carnalib9.nec dcñ boetij accipi dz vt theologi:sz vt medici aut puri pħi:oculū nō hñs ad supa.vñ ꝛ qd dixert boem im lim ñ fecisse ꝛ forte pp fedā matiā doc.sub.nō voluit rplicare

Scda ps ↄclōis dic.q possibile ē ista bōa ᵬm actū ñ eē i matrio° de bono ꝓlis.pz:q2 mlte sunt vxorate steriles q ñ ↄcipiūt.d bono ēt fidei:pz.q2 mlte frāgūt fidē mltis ꝛ ecōtra. de bono sacri ēt videt.q matriom nisi sit ↄsūmatū nō hz indissolubilitatē.ē ei dissolubile p religiōis ingressū sic pz ex de ↄuer.ↄiu.c.verū ꝛ.c.ex pblico.De bono sacri seu matrionij indissolubilitate postq̄ ↄcū ē p vba de pñti.Dicit frat alexā.de hal. sup mgrm i gl.i pñti d.ꝛ ē pa solu° q idissolubilitas manz vsqz ad mortē.Si āt vt dic apl's.i.corin.vij.mortu9 est vir soluta ē mlr a lege viri.Dicit āt q h ñ tātū ē verū de morte carnali sz d morte ciuili:q2 iste act9 nō cōpetit nisi viuēti vita ciuili.ꝓfitēs aūt vitā religiosaz morit ciuilitati. Cōtra h si matriom esset ↄsūatū eēt oīno indissolubile vsqz ad mortē nālez:ita q si ↄiuges pari voto cōtinēnt ñ dissolueret matriom ēt ꝛ ingressū religiōis. vñ h nō ex ope carnis:q2 nō est nou9 ↄct9.id alibi ire oz.Jd scda rñsio ē eiusd ibidē hērici ēt d gādauo qlibeto.v.xxxviij.Qd p igressuz religiōis ñ soluit viculuz cōiugale.ꝛ si dicatur q sponsa manēs in seculo pōt alteri nubere dicunt nō eē incōueniens vnā eē vxorē plluz. ita q vni9 spūalit alteri9 spūaliter ꝛ carnalit.sz tūc eadē eadē rōe poz eē ↄiux cētū aut mille viroꝝ spūal: si rlgiem p9 ↄtractum introirēt:nec eēt limes ↄmutatie iusticie in isto contractu.Jdeo tertio respondet doc.noster q matrimonū ē indissolubile nisi dispēsatiōe superioris q̄ mādauit indissolubilitatem cōtract9.voluit autē relaxare indissolubilitatē pp mai° bonū.s.rlionis et ecca tps limitauit ne sit excusatio i peccatis:ecclesia aūt tota nō fuisset ausa dispensare nisi prius dñs dispensasset.Sed vbi dispensauit. dicēd q ad nuptias:de nuptijs vocās iohāez euāgel. Jo.ij.quo exēplo vsi sunt sancti patres theonas alexi9:macharius.Ex his patet q̄ ↄtrahēs ↄtra aliquod hoꝝ bonoꝝ cōiugiū nō cōtrahit vtpote cōtra primū.cōtraho tecū donec occurrat mihi mag placēs.cōtra secūdū.accipio te in meā vt ñ tenear tibi reddere debitū affirmatie aut negatie cōtra tertium.accipio te si procures venea sterilitatis.talia eni sunt contra naturā hui9 cōtractus.

Secūda cōclo.Marie ꝛ ioseph sanctissimum matrimoniū triplici cōiugij bono extitit ornatū. hanc ponit Aug.in littera.Et si dicat q Josehp proles nō habuit ex Maria.Tuz secūdo de bono fidei:q2 vnus alteri debituz nō reddidit. Tuz de bono sacramenti:qd illud cōiugiuz non sigbat vnionē xpi ꝛ ecclie:que copula carnali desigt. Ad primū dico q sicut fuit dictū in precedēti distinctōe.ioseph corpus beate Marie accepit in domium.ideo xps erat proles ioseph:quaz tenebatur educare:q2 nata in fundo ei9: sicut fructus illi9 est cuius ē arbor. ꝛ ideo Joseph nō solū fuit matricius;sed etiā aliquo mō pater:nō per generationez: sed tanq̄ proles habita fuit de corpore virginis quod erat suū.eo modo quo expositū est supra.Ex quo eniz corpus Marie erat suus fundus:et in hoc fundo natus ē xps. patet q aliqualiter xprist9 erat suus. Ad secūduz dicēdū q bonū fidei inter eos habituz est duz vterqz alienuz nō cognouit. Ad tertiuz q bonū sacramēti inter eos viguit dum in vnitate animoꝝ ꝛ mutuo corporuz domio in mūdo isto vixerunt. Sz magnuz surgit dubiuz:si quis pōt contrahere cū voto virginitatis:vt dicendo. ecce accipio te sic q ego propono et voueo tecuz virginitatez seruare:hoc moueo.naz quis dicere posset sic Mariaz cuz Joseph ↄtraxisse.ꝛ isto modo esset facile videre quomō in actuz carnalē non cōsensijt:et veruz matrionū contraxit.Dicit frater Hugo d nouo castro.qōne secūda presentis distinctionis q sic.quod ꝛ probat tripliciter.Primo potest fieri matrimonio cōtracto vt pz per ingressuz religionis.ergo in contrahendo: q2 dissimilitudo nō appaz. Secūdo sic.votuz honestū qd potest stare cuz matrionio:potest fieri in ↄtractu matrimonij:hmōi est votuz virginitatis.igit. Tertio q2 posset quis accipere vxorez sub tali pacto q intraret religionē:ergo ꝛc.vnde ex mera voluntate aut diuina volūtate pōt cuz voto virginitatis fieri matrimoniū. de mera voluntate inquit patet de beata cecilia:que cū valeriano cuz voto virginitatis ↄtraxit.de secūdo de beata Maria que hoc modo diuina volūtate cū ioseph nupsit Et potest fieri q Maria vocaliter votū virginitatis ioseph expressit:sed nō cecilia valeriano:id dicit mera volūtate.Sed tunc grauis guerra surgit inter doctorez deuotū:ꝛ docto.subti. ex vna. ꝛ hugonē ex altera.duo doctores ↄ vnū bacham sed ne sit guerra mortalis.dicat pro concordātia q duo doctores sūt locuti de matrionio vt de p senti cōtrahit.ꝛ hoc modo si dicerz quis.accipio te vt tñ me nō cognoscas negādo copulā carnalē implicite ꝛ explicite cōtra subām ageret matrionij:vt nūc currit.Hugo vero de potētia dei intellexit.si eni cecilia si Maria hoc fecerūt:spāli fecerunt concilio dei.ꝛ ideo singularissime in harū duaꝝ matutīs canit ie ps.Fūdamēta ei9 i mō.sā. de h d.xxvij.ꝛ.xxx.vt optuit dictū ē.Si qs vero dicat q vsqz de scto loqt ↄcordet q poterit.Tera ↄō.in mrio° i q̄ hec tria fulgēt bōa delecta° alñ ē veial alñ mortal:alñ neutra:ꝓbat breuit seu oñdit.q ci accedit ad vxorē pricipalr pp ꝓlē ad cltū dei dato q delectatōez hēat ↄñtē ñ peccat sz meret.q 2° pp delectationē pricipalr ex ↄñti pp ꝓlē ad min9 peccat veialit.q 3° pp delcātionē ex toto d isto dubiū ē.meli9 tñ ē dre q ñ sp peccat mōrlr pp turri ↄiugij ꝛ bonū ei9 ꝓbuās.iste ternari9 mltos euadit laqos difficiles.hūc ternariū mltū bñ disticū repit q q̄rit i frē huge.q.3.pñt.d.ꝛ tñ.d ꝛ° ar.

Quātū ad tertiū articulū sūt tres difficultates.
Prima que sunt dignissima cōiugia īter reliqua
Dico tria. Primū ꝯiugiū extat triū subāꝝ in xp̄o
in vnitate suppositi ⁊ psone: qd̄ hac die sctissima
cōpletū ē dū Maria gabrieli r̄ndit. fiat mihi s̄m
verbū tuū. Secūdū cōiugiū fuit btē Marie cum
deo patre. nā eundē hūit filiū cū deo filio: vt eius
esset sponsa. secūdo ei⁹ mater. tertio eius filia.
Quis vnq̄ talia vidit q̄s audiuit vt filij sit mater
filia. Tertio cū spūsancto: qm̄ de sctō cōcepit spū
vt fidei habet articul⁹. vna mulier: vna vxor: vna
sponsa: sic trib⁹ nupsit psonis diuinis. Tertiū cō-
iugiū est ioseph ⁊ Marie qd̄ virgineo more hinc
inde celebratū est: in quo tria sunt: ioseph: Maª
⁊ paruul⁹ iesus: hoc magnū cōiugiū: secūdū ma-
ius: primū maximū. Secūda difficultas. Si
matrimoniū inter ioseph ⁊ Mariā fuit sacramētū
Dicit frater francisc⁹ de maꝝ. vltima difficultate
pn̄tis d̄ q nō: q2 nondū institutū erat per xp̄m q̄
imediate istituit oīa sacra: nisi forte ex priuilegio

Tertia difficultas. In quo matrimonio ē maior
delectatio: aut carnali aut virgineo. dico q modi-
ca est de cōparatio. In matrimonio enī quo habi-
tat virginitas: iā celi degustāt delicie quaꝝ gutta
totū absorbet occeanū ⁊ guttā nō degustāt virgi-
nes sed torrētē. De torrente inq̄t voluptatis tue
potabis eos. ⁊ nō solū de torrēte: sed de fonte q̄
est vita: q̄ ē xp̄s. Vn̄ subdit: qm̄ apud te ē fōs vi-
te. Et sic p3 ad q̄ōnē. q v3 venerād Marie ⁊ Jo-
seph matrimoniū trib⁹ matrimonij bonis fuit insig-
num. Tunc ad argumēta. Ad primū p3 ex q̄ōe
quō est ꝯstru° intrāsitiua nō trāsitiua: ⁊ qualiter
bonū fidei debet eē in sacramēto matrimonij: dato
q n̄ semp sit actu: ⁊ qualiter bonū prolis. i. si eue-
niat educet. Ad secūdū p3 ex superiorib⁹ q̄lit
ad coplemētū matrimonij tres ad min⁹ requirūt
respect⁹ aut relatiōes: quaꝝ due sunt indissolubi-
tas viri ad feminā: ⁊ femie ad viꝝ. ideo argumē-
tum nō cōcludit. Ad tertiū patet. q hec tria bo-
na nō sūt excusāª nisi vbi ē defect⁹: sicut nūc. In
statu aūt inocētie solū fuissent in ornatu: sic ī ma-
trimonio ioseph ⁊ Marie. Reliqua patēt ex se-
cūda cōclōne. Ex ista aūt distin. sicut de p̄cedēti-
bus tres ꝯclōnes ⁊c. Prima ꝯō. Sūt bona tria
in matrimonio per que cōiugia sunt solemnia.
Dicit ꝯō q sūt tria bona matrimonij decorāª ma-
trimoniū. Et ponit a prin°. d̄. vsq ad caᵐ illō. Qui
vero veneª sterilitatis ⁊c. Secūda ꝯō. Nō sūt
cōiuges qui sterilicāt censent truces qui vētre tri-
cāt. Dicit ꝯō: q illi qui procurāt venēa sterilitatis
nō cōtrahūt cōiugiū. ⁊ illi q̄ interimūt puerū iā
viuentē in vtero matris: censeri hūt homicide.
Et ponit ab illo ca°. Qui vero venena ⁊c. vsq
ad illō c. Cū igr̄ hec tria bōa ⁊c. Tertia ꝯclō.
Modo vario hec bona tria sūt in cōiugio excu-
sanª. Dicit conclō. q hec tria bona diuersimode
excusant in diuersis cōiugijs. Et ponit ab illo. c.
Cū igitur hec tria bona ⁊c. vsq ad finē d̄.

Sciendū est etiā q cū in alijs oib⁹ vir pre-
sit ⁊c. Hic incipiūt. xxxij. d̄. tres docto-
res solēnes. doctor deuot⁹. s. frater Jobs
bonauē. doctor cōis. s. sanct⁹ thomas de aquino
⁊ doctor copio⁹. s. frater richard⁹ de media villa
Doctor aūt subti. s. frater Jo. de dinis: ⁊ cōmēta-
tor ei⁹ doctor egregi⁹. s. frater landulph⁹. ⁊ frater
frācisc⁹ de maronis doctor illuiat⁹ incipiūt in se-
quēti ca°. ibi. s. q vero sine cōsensu vxoris vir cō-
tinere nō valeat. ⁊c. Que haꝝ partiū meli⁹ disti.
incipiat ternari⁹ hic: aut ternari⁹ ille arbitrio iu-
dicātis derelinq̄ cito veritatē cōcipiet si istud ca-
pitulū p̄cedēti ca° ⁊ sequēti ꝯpet ex regula Aug.
in lib. lxxxiij. q̄ōnū quā ⁊ doc. subti. ponit lib. p°.
q̄ōe. ij. prologi. Solet circūstātia illuiare sniam.
Quicq̄d sit ⁊ vbicūq hec d̄° incipiat h3 sic conti-
nuari ad p̄cedētes. Nā postq̄ in p̄cedēti d̄. a ma-
gistro oñsum ē bona matrimonij eē in numero ter-
nario: ⁊ de ipsis egit cōiter. Nūc in presenti d̄. de
bono fidei in quocūq cōiugio agit specialit. Et
in tres partes diuidit. In prima agit de necessi-
tate debitū reddēdi. In secūda agit d̄ tpe illō de-
bitū exigēdi. In tertia agit de tpe nuptias cele-
brādi. Prima in principio. Secūda ibi. Et l3 de-
bitū ⁊c. Tertia ibi. Nec solū in opere carnali ⁊c.
Hec est diō ⁊c.

Utrū oī loco ⁊ tpe vir vxori petēti debitū
reddere teneat. Et ar̄ triphar. Primo
q nullo mō tenet. null⁹ obligat simplicit
ad peccatū mortale. ergo vir mulieri debitū non
tenet reddere. Añs est manifestū. sed pbat ꝯña.
q2 reddere illud debitū ē peccatū mortale. tū prio
q2 priuat se maximo bono. s. actu rationis: qd̄ est
maius bonū q̄ actus virtutis: agēs aūt cōtrariū
actui virtutis vel actū incōmod. peccat mortalit
tū secūdo q2 si nō eēt ꝯtract⁹ matrimonij eēt talis
actus peccatū mortale: sed null⁹ pōt seipsū licen-
tiare: nec per ꝯñs ex actu suo pprio aliq̄d licebit
qd̄ pri⁹ nō licuit. tū tertio q2 ita inebriari po3 esse
licitū: qd̄ nō ē veꝝ. Secūdo ar̄ sic. Cōtrahens
post ꝯtractū pōt religionē intrare: ergo nō semp
tenet debitū vxori reddere. Añs p3. ex̄ de ꝯuer.
ꝯiu. h3. ⁊. c. ex publico. Probat ꝯña. qm̄ tūc ratū
est testimoᵐ: q2 ꝯtractū per verba de presenti. Et
si dicat mortu⁹ est ciuiliter: nō est mortu⁹ ciuilit
ante pfessionē: ⁊ tm̄ tūc nō tenet. Tertio non te-
net vir oī loco ⁊ tpe dbitū reddere vxori: ergo ⁊c.
Pat3 añs de tpe sacro: tūc enī eēt indisposit⁹ ad
comedēdū carnes agni: sicut habet in littera. De
loco ēt videt: q2 mai⁹ malū accideret q̄ vitet. ac-
cideret enī interdictū loci qd̄ est malū cōe q̄tum
ad multiplicatōꝫ ⁊ malū quodāmō irreuerentie in
deū cui⁹ loc⁹ impedit in actu illo ꝯnusso. p3 tamē
ꝯña. q2 null⁹ efficit idone⁹ ad eucaristiā ppt actū
ad quē de necessitate obligat: nec ex tali actu ma-
ius malū sequit. In oppoᵐ p° ad cor. vij. dis-
suse. Nolite fraudare inuice nisi forte ex consensu
vt vacetis oroni. In ista q̄ōne ad al's parisor. ⁊c.

Quo ad primū articulū teri sunt. Redditio Pe-
titio Debitū. Prim⁹ termi⁹ ē redditio. vñ reddi-
tio ē tributio rei debite prius. qd̄ enī pprie red-
dit pri⁹ debebat. ideo a re ⁊ do das descēdit. red-
ditio nō vt do cōcedo sig̃t sed tribuo: sig̃t enī do
das tria. sig̃t enī cōcedo: sig̃t ꝯtribuo: sig̃t 3° dico
vnde de hoc sunt metra. Dico cōtribuo concedo
voce sub vna. Hic aūt do hoc verbū do das hec
tria significat. das pro cōtribuere accipit. erat ei
illa prius res illi⁹ cui reddit quo ad dn̄ium: mō
ex redditiōe est ei⁹. secūdo quo ad vsum vt tertio
eius sit q̄ ad fructū: ⁊ interponit. d. cā euphonie.
d3 enī scribi cū duplici. d. vbi secūdo est notādū
q ista tria dn̄t: reitio. reditio. redditioq. in prio
nō est. d. in secundo. d. simplex. in tertio. c. dupla.
nec solū differūt in litteris s3 sig̃tis: quod enī rei-
cit. ⁊ suū potuit eē. i. reiciētis: ⁊ nō suū: ⁊ venit
reiectio a re qd̄ ē sursū. ⁊ iacio facit ī supīo iactū
⁊ format reiectio a mutata in e: qd̄ enī iacit semꝰ
est. vñ hec tria dn̄t. iactio. reiectio. proiectio. q̄a
iactio solū vnū actū dicit: sed indifferenter: aut a
prope aut a lōge. proiectio vero etiā illū dic̄ actū
sed ad longe: qd̄ enī proijcit ad longe ē. reiectio
eundē dicit actū sed repetitū. ⁊ hijs tribus cōe est
eiectio vt p3. Reditio vero cū vna. d., reuersionē
significat ad locū vnde quis egressus ē: ⁊ cōponit
de re ⁊ eo is. aut io is. d. interposita. de quo dicit
luce. viij. de demōiaco curato. Dicit illi ihs redi
in domū tuā: ⁊ narra quāta tibi fecit de⁹. Et nōn
dū q hec tria differūt. exit⁹: redit⁹: introit⁹. seu exi-
tio: reditio: introitio. exit⁹ enī enī est dū quis a lo-
co in quo est recedit: aut videt recedere de q̄ ipe
dn̄s Jo. xvi. dicit ca°. Exiui a patre ⁊ veni in mū-
dū. iteꝝ relin. mūd ⁊ vado ad patrē. nō q patrē
vnq̄ dimiserit qui equalis ē patri p oīa sterrena
visitās ⁊ celeª nō aūtēs: sed semetipsū exinani-
uit patri fact⁹ obediēs vsq ad mortē. vt ī hac do-
minica de passiōe ecclā demōstrare in cepit intm̄
vt de⁹ esset ⁊ de⁹ nō appareret: sed leprosus. Re-
di° vero ē vt dictū ē: de quo luce. viij. dicit. Factū
est cū redisset ihesus excepit illum turba: introi-
tus vero exitui: pprie opponit. exit⁹ enī ab extra
⁊ eo is cōponit. introit⁹ ab intro ⁊ eo is venit. d̄
quo Joh. xviij. dicit. hec cū dixisset ihūs egressus
est cū discipulis suis trans torētē cedrō: vbi erat
ort⁹ in quē introiuit ipse et discipuli ei⁹. Reddi°
vero cū duplici. d. est idē qd̄ dictū est. ⁊ est triplex
redditio. redditio actio in agēte. redditio passio ī
reddita re. vñ ouidi⁹ in eplīs. a iuuene ⁊ cupido
credat reddita virgo. tertio redditio accipit p re
reddita. ⁊ sic sumit in proposito. iuxta qd̄ in mat.
xviij. scribit ca°. quasi mulier dicet marito. redde
qd̄ debes. ⁊ marit⁹ vxori r̄nderet. paciam habe ī
me ⁊ oīa reddā tibi. Secūd⁹ termi⁹ ē petitio
⁊ descēdit ab isto verbo peto tis. qd̄ in supino fa-
cit petitu: vnde format petitio. vnde notādū q h̄
tria que ponit paul⁹ ad philip. iiij. oratio: obsec-
tio: petitio: iuxta tp̄a pn̄t differre: vt oratio respe-
ctu p̄teriti sit tēporis: qui enī preterita dei benefi-
cia recogitat ipse orat: sicut p3 in orōne virginis
daniel. que ponit daniel. ix. c. que incipit. ⁊ oraui
dn̄m meū ⁊c. Obsecro respectu pn̄tis tpis qd̄ a-
gere multū ē necessariū: ideo p sacra rogat iuxta
vocabulū. q. ob sacra rogatio. sicut hoc tpe fit ī le-
tanijs: ⁊ iungit oratio: vt sancte petre ⁊c. ora pro
nobis. vt recordatio p̄teriti exciter: ad donādū de
presenti. Petitio vero sp̄ est de futuro nisi extēdē-
do nomē orōnis ⁊ petitiōis ad oē tp̄s: sicut sunt
septē petitiōes in orōne dn̄ica. de quo ⁊ dic̄ sara
filia raguel ad dn̄m tho°. iiij. peto dn̄e vt de vin-
culo ipperij hui⁹ absoluas. aut certe de sup terrā
eripias me. hec tria orōnē: obsecrationē: petitio-
nem: dū ad deū dirigunt: vt in loco prefato dicit
paul⁹. cōitari d3 gratiaꝝ actio. tūc enī veracit ipe-
tram⁹ dū nō igrati cōsistim⁹ in proposito aūt no-
stro petitio p futuro ponit: qd̄ enī reddit nō peti-
tur: sed qd̄ nō reddit vt reddat petit. Tertius
termi⁹ est debitū: quasi de alio habitū. Quid enī
habes qd̄ nō accepisti. Inde s̄m richar. in lib. de
trini. In diuinis amor dei triplicit impēsus: re-
pensus: seu debit⁹: ex vtroq pmixtus. amor īpen-
sus in patre qui dat ⁊ nō accipit. amor repensus
aut debit⁹ in sctō spū qui accipit ⁊ nihil dat in di-
uinis. amor ex vtroq pmixt⁹ in filio qui accipit
a patre: ideo debit⁹: ⁊ dat spūisctō: iō impensus.
⁊ hoc° capit debitū: vt est ab alio solū: nō vt dic̄
depēdētiā: q2 nulla est in diuis. Est āt triplex de-
bitū. debitū promissiōis. debitū cōgruitatis. de-
bitū necessitatis. debito promissiōis. aliq̄n dr̄ de-
us debitor noster. malachie. 3°. Probate me dic̄
dn̄s si nō apperuero vobis cataratthas celi: ⁊ effu-
dero vobis bn̄dictionē ⁊c. De debito ꝯgruitatis
loquit dn̄s discipulis suis. luce. xvij. Cū feceritis
oīa q̄ precepta sunt vobis: dicite serui inutiles su-
mus qd̄ debuim⁹ facere fecim⁹. q. d. vt essetis ī p-
fecto cōgruitatis debito debebatis: ⁊ cōsimilia
facere. Debito necessitatis intelligit in q̄ōne vtꝝ
sc3 vir de necessitate salutis obliget ad reddēdū
debitū vxori dū petit. Et tm̄ de primo articulo.

Quātū ad secūdū articulū sunt tres ꝯōnes.
Prima ꝯō ē de isto debito p ꝯpationē ad votū
cōtinētie. Secūda p cōpationē ad fornicationē
supuenientē. Tertia p cōpationē ad temp⁹ solutō-
nis illi⁹ debiti. Prima ꝯō ē. Post carnalē co-
pulā licet añ liceat nequit vir sine vxoris cōsensu
cōtinētie votū emittere. Prima ps dic̄ q vir p⁹
carnalē copulā neq̄t sine cōsensu vxoris voue-
re cōtinētiā. probat. tū prio q2 ꝯsumato matrio°

nō hȝ vir potestatē sui corporis: sed vxor. Tū se
cundo q2 nō pōt suā vxorē cogere ad cōtinētiā
qd faceret isto modo. Tū tertio q2 sicut seruus ne
q̄t inuito dn̄o religionē īrare: sic nec vir cōtinere
renitēte imo nō cōsentiēte mliere: cū t̄dderit corp⁹
suū in mulieris seruiciū modo exposito. xxvi. d.
vnū aug. ⁊ habet in littera nō mō nō hortamur
sed etiā qd vouisti prohibem⁹ implere. si forte cō
iunx tua hoc tecū suscipere aīo vel carnis infirmi
tate recusat. Dico tn̄ q bene pōt vouere post per
actā copulā carnalē sine ɔsensu mulieris: nō pl⁹
petere debitū: ⁊ si voueat id tenet adimplere nec
debet in onus mulieris iudicari: sed poti⁹ i leua
mine vt pl⁹ nō sit obligata ad reddere: sed voue
re nequit sine ɔsensu vxoris: nō reddere. Et si di
cat tū primo q pōt inuita muliere crucē accipere
in terre sancte subsidiū. tū secūdo sine vxoris ɔsen
su corp⁹ suū offerre ad martiriū. tū tertio q2 quā
tūcūq quis iuret se consilia xp̄i impleturū: nō te
net iuramētū: ergo pariformit i matrio° erit sem
per liber cōtinere. Ad primū dicendū q nō ē sīle
q2 mulier pōt eū sequi. ītū q2 eccl'ie necessitas. tuȝ
q2 nō ē ad semp sed ad temp⁹ quorū triū oppoita
sunt in nr̄o propōito. Ad secūdū nō ē simile. q̄a
ipso mortuo pro xp̄o pōt mulier cui post volue
rit nubere in dn̄o. Ad tertiū dicēdū q totū ē ve
ruȝ si nō esset in p̄iudiciū alteri⁹: qd hic nō est.
Aut cōtineat nō petēdo sed reddēdo ⁊ nō min⁹
erit meritū q̄ si oīo cōtineret. vn̄ aug. dicit. ⁊ hēt
in littera pro satisfactiōe vel sanctificatiōe pfecta
de⁹ tibi reputabit si nō qd tibi debet exigis: sed
reddis qd debes vxori. nec dȝ dici mulier impe
dire viri sui bonū propo^m: q2 hoc esset in sui p̄iu
diciū. Sed tenet ne vir post carnalē copulā sem
per debitū reddere si petat. Dicit frater hugo de
nouo castro d. pn̄ti. q sūt tres binarij in quib⁹ nō
tenenet vir vxori reddere debituȝ si petat preter
causā fornicatiōis. de qua in secūda ɔōe. Est eī
p̄ceptū affirmatiuū: iō s̄m qd dicit doc. subti. in
pn̄ti d. q. vnica. obligat semp sed nō ad semp: nec
pro semp: vnū ponit duo negat: reliqui dicūt i bi
nario obligat ad sp: sed nō pro sp. sed ternarius
medi⁹ distinguit. Prim⁹ casus ē: si vir de licentia
vxoris intrauit religionē: ⁊ ibi ē pfessus: tūc nō
tenet reddere. sed vt hoc sit validū: vt h⁹ d. arti°.
secūdo. q. ij. opiōne secūda. dicit frater richar. tria
requirunt. primū q ista licētia det auctoritate di
ocesani episcopi. secūdū q mulier monasteriū in
trauerit: aut votū cōtinētie emiserit: in seculo re
manēs. tertiū q talis sit mulier q de ea nō pos
sit probabiliter in seculo oriri suspicio: alioqui si
mulier virū repeteret: etiā si esset pfessus sibi red
deret. extra de conuer. ɔiugato. cap°. Preterea.
Utrū laic⁹ vxorat⁹ q̄ de licētia ⁊ pmissiōe vxoris
monasteriū ingressus pfessionē fecit: vxore in se
culari habitu remanēte: nec intrāte ad religionē
aut ppetuā cōtinētiā vouēte. Dicim⁹ q nisi vxor
ad religionē trāsierit aut ppetuo seruare castitatē
promiserit: vir pōt ⁊ dȝ de monasterio reuocari.
Et si dicat q d̄bet intelligi viro solū ad temp⁹ li
cēciato ɔ planū littere est ingressus pfessionē fe
cerit. ideo bn̄ dicit doc. subt. hic in regula fratruȝ
minorū cautū ē. Si q̄ voluerit vitā istā accipe: ⁊ vxo
res nō hn̄t vl' si hn̄t et iā mōasteriū intrauerint
vxores: vel licētiā eis dederint auctoritate dioce
sani ep̄i voto cōtinētie iā emisso: ⁊ illi⁹ sint etatis
vxores q non possit de eis oriri suspicio. dicant
illis verbū sancti euāgelij ⁊c. Et si dicat q iā p
fessus reuocat⁹ peccaret mortaliter. Dicendū nō
petat sed reddat: ex quo cōstat sibi p eccām q h
facere nō potuit. Ex quo pȝ illō. xxxiij. q. v. Qui
vxorem. robur nō habere: in q̄ dicit. Qui vxorē
suā velare pmiserit aliā nō accipiat: sed similit cō
uertat. nisi dicat q precedēs text⁹ de ɔuersiōe cō
iugatorū: fact⁹ ē in fauorē mulierū pp debilitatem
sexus. Secūd⁹ casus ē si ista redditio vergeret in
detrimentū magnū sui pprij corpis: q2 vnusq̄sq
pl⁹ tenet ad bonū ppriū q̄ ad alienū. supposito
q vtrūq sit corpale: vel sit eiusdē rōnis. ecce pri
m⁹ binari⁹. Tertius casus in q̄ eminet periculuȝ
abortus. Quart⁹ si petit in loco sacro: ⁊ est intel
ligendō casus iste: nisi diu in loco sacro maneant
⁊ vult frater richar. arti. 3. q. i. ecce secūd⁹ binari⁹
Quint⁹ casus est tpe mēstruorū. tūc eni si cōcipit
proles de cōi fit leprosa: aut deformis. magis āt
tenet vitare tn̄ malū prolis: q̄ reddere qd petit
vn̄ in lege moysi cautū est: q accedēs ad mēstrua
taȝ mulierē moriat: que pena pro solo mortali i
ponebat. Et si dicat. tū primo q2 lepra nō impe
dit. extra de cōiugio leprosorū. c. p°. ex qua tn̄ pro
les leprosa nascit: ⁊ est cōtra ppriā incolumitatē
Tuȝ secūdo q2 lȝ talis reddi° sit cōtra bonū prol
nō tn̄ cōtra eē prolis. Tū 3° q2 talis redditō ē de
iure nature. Ad primū dico q nō ē simile: lepra
eni est ppetua: ideo meli⁹ est sic habere pl'ē q̄ ca
rere oīno: nec est ita cōtra ppriā icolumitatē: vt
cohabitatio: aut si sit ad talē se obligauit. vn̄ in a
liquib⁹ locis in facie eccl'ie hoc eis exponit. In p
posito aūt pōt differri si est passio trāsiens que ē
semel in mense a quo dicit mēstruū. si vero esset
cōtinua vt alique mulieres sunt sanguiflue: sicut
de leprosa iudicet. Ad secūdū dicendū q ē cō
tra bonū prolis: ⁊ cōtra eē prol: q2 vt cōiter ca
rent bono intellectu. Ad tertiū q sic reddere ē ɔ
dictamē nature. Sext⁹ casus ē de muliere post p
tuȝ ante purificationē: si aūt eēt purificata a resi
duis vilitatib⁹ posset reddere ante tp̄s purifica
tionis: tn̄ cōgruit q abstineat. en terti⁹ binarius
Secūda ps cōclusiōis ē q ē licitū aīn ɔsūatuȝ
matrimoniū vni pti vouere sine alia. de hoc p̄ce
dēti. xxxi. d. habitū ē. iō q̄ ad hāc partē solū noto
q dicit doc. deuo. pn̄tis d. arti. p°. q. ij. q psona i
illo statu ē in quodā me°: q2 nec ē oīno libera q2
mūdus eā trahit nec oīno obligata: q2 pōt mūdū
deserere ⁊ ipsi mori religionē ingrediēs qd extat
meli⁹. Secūda ɔō. Fornicatiōe accedēte ino
cēs ad reddēdū nō tenet. ista ɔō cū sequētib⁹ cō
putādo efficit q̄ttuor ternarios ppōnū egregios
Quarū propōnū prima ē ɔō: ⁊ ponit. xxxij. q. vi.
per totū. secūda ppō mag' puniēdi sūt viri p adl'
terio q̄ vxores eo q digniores. ibidē. xxxij. q. vi.
indignant. 3ª mliri violent oppsse nequit adulte
riū obijci: ibidē. q. v. puto. ecce prim⁹ t'nari⁹. q̄rta
ppō poti⁹ marit⁹ debēt adulteriū pittere q̄ vxo
reȝ occidere q2 min⁹ malū ē. xxxij. q. ij. Si quod
Quīta multū decet inocētē adulterā recipe si pe
nitet. extra de adulte. ⁊ stupro. Si vir. Sexta nul
lus sciēter dȝ pati vxorē adulterātē aut peccat q2
ɔsentire videt. vt dicit ibidē: patron⁹ eī est turpi
tudinis q̄ adulteriū vxoris celat. xxxij. q. i. Apud
ecce secūd⁹ ternari⁹. Septima ppō. marit⁹ nō pt
accusare vxorē de adulterio si ipse fuerit fornica
tus. xxxij. q. vi. c. i. ⁊. ij. ⁊. iij. Et extra de adulte.
Intelleximus. Octaua nō pōt accusare si dedit ei
adulterādi occasionē: puta q2 noluit habitare cū
ea. xxxvij. q. ij. Si tu. Nona nō est adultera si cre
dit virū mortuū. xxxiij. q. ij. Si virgo. en terti⁹ ter
nari⁹. Decīa ppō nō ē adltera si sub mariti spē a
lius cū ea dormit. ibidē. q. i. In lectū. Undecima
nō pōt marit⁹ adulterā dimittere si post adulteri
um scient cognouit eā. xxxij. q. i. Si quis vxoreȝ.
Duodecīa ppō. si vir est separat⁹ ab vxore adul
tera: ea inuita pt religionē itrare. xxvij. q. ij. Sūt
qui. ecce quart⁹ ternari⁹. Hi tres ppōnū q̄terna
rij accepti sūt a doctore venerabili fratre landul
pho. q. i. pn̄tis d. Tertia ɔō. Et si expediēti⁹ eēt
tpe sacro debitū nuptiale nō peter ncc̄e: tn̄ ē red
dere si petat. Prima pars pbat. q2 i actu carnali
aīa trahit deorm. secūdo terrena sapit. tertio car
nali delectatiōi ɔsentit. In dieb⁹ aūt multū solē
nib⁹ ad min⁹ exigit: aut multū decēs ē aīaȝ supi⁹
eleuari cōtra primū. cele^a meditari cōtra secūdū.
celestia degustare cōtra 3^m. Un̄ inquit doc. deuo
tus arti. 3°. q. ij. q si quis hn̄s aspectū ad carnalē
delectationē i festis p̄cipuis petat debitū grauis
est culpa: si timēs lubricū carnis vl' infirmitateȝ
ppriā attēdit c⁹ ē ɔsci⁹ veiale pt eē peccatū. ⁊ ad
dit q vix cōtingit q nō sit graue pctm̄ in diebus
p̄cipuis. Secūda ps dic̄ q tn̄ tūc necesse ē red
dere debitū si petat. pȝ auctoritate pauli. pª corī.
vij. Nolite fraudare inuicē nisi ex cōsensu ad tp̄s
vt vacetis orationi. Tū secūdo per canonē. xxxvij
q. ij. Si tu. Tū 3° p rōnē: q2 cōcubit⁹ ɔiugalis ra
tione debiti soluēdi nullā hȝ culpā: iō sine culpa
pōt reddi in die solēni. Quātū ad tertiū arti.
sunt tres difficultates. Prima si necesse sit aliq̄n
debitū nuptiale petere. Dicit frater richar. arti. i.
q. ij. q licet reddere sit necesse mō quo dictū ē su
peri⁹: nō solū petēti expresse sȝ p aliqua sig̃ cōie
cturā: tn̄ petere nunq̄ ē necessitatis. null⁹ eni te
net vti iure suo qd solū pro eo introductuȝ ē.
Secūda diffi. Quō pt stare bonū fidei vno for
nicāte ex quo alt⁹ nō ē obligat⁹ ad reddēdū sibi
debitū. Dicit doc. deuo. arti. ij. q. ij. q remāet bo
nū fidei: q2 innocēs nō pōt ire ad aliā: suspēsuȝ ē
est aūt q̄m ad redditionē debiti. Tertia diffic.
vtrū omni tpe possint nuptie celebrari. Rn̄° per
illō qd habet. xxxiij. q. iiij. Nō oȝ. Et extra d ferijs
Capellan⁹. q in trib⁹ tēporib⁹ nō pn̄t sollēniter
matrionia ɔbi. nec vxores duci. s. a septuagesima
vsq ad octabas pasce. ⁊ trib⁹ ebdomadis ante fe
stuȝ Johā. baptiste. ⁊ ab aduētu vsq ad octabas
epiphāie. Et sic pȝ ad qōȝ. q vȝ oī loco ⁊ tpe vir
vxori debitū reddere teneat: seruatis que dicta st̄
in qōe ⁊ honestate publica. Tūc ad argumenta.
Ad primū dicēdū q nō pinat se actu rōnis nisi
ad tēp⁹. ⁊ talis priuatio nō ē tn̄ malū: sicut act⁹
opposit⁹ virtuti: imo aliq̄n nō ē malū. Dicit scdo
q isti nō se licētiāt ex se ad actū istū sed eos licēti
at de⁹. Dicit 3° q nō est simile de inebriari: q2 est
act⁹ de se nō proficiēs: nec indiduo: nec speciei:
cuiusmōi nō ē act⁹ iste. Ad secūdū pȝ ex dictis
Ad 3^m dicēdū est q nō est pctm̄ mortale corp⁹
xp̄i recipe p⁹ redditionē debiti in die sacro: q2 coa
ct⁹ facit: bn̄ tn̄ verū ē q nō cū tāta reuerenª. De
loco āt dū dr q loc⁹ eēt interdict⁹. dicit scotus q
forsan nō: pp illū actū occultū. aut nō ita publice
vt diuin⁹ cultus dēat ibi p̄termitti. Ex ista dᶜ sic d
p̄cedētib⁹ de mēte mgr̄i. 3. ɔcl'oes ⁊c. Pª ɔcl'o
Sic sunt debita i ɔiugio vt nō sit licita: nō reddi
tio. Dicit ɔcl'o q debitū reddēdi sic ānexū ē cōiu
gio vt nō sit licitū nō reddere: intellige vt pri⁹.
Et ponit a prīci° d. vsq ad illō ca^m. Et lȝ d̄bitū
poscēti sit sp ⁊c. Scd̄a ɔō hōest̄ censet i sacro
tpe q d̄s nō arcet carnis ex ope. Dic̄ ɔcl'o q est
multū hōestū nō vacare carnis opib⁹ i tpe sacro
Et ponit ab illo ca°. Et lȝ debitū poscenti ⁊c. vs
ad illud c^m. Nec solū ex ope carnali ⁊c. Tertia
ɔō. Certa p tp̄a nequeunt aptari: nuptorū federa
neq celebrari. Dicit cōcl'o q in certis tp̄ib⁹ pro
hibent solennitates cōiugiorū. Et ponit ab illo
ca°. Nec solū ⁊c. vsq ad finē ⁊c.
Uerit hic de antiquis p̄rib⁹. Hic sig̃r
q xxxiij. d. hui⁹ q̄rti sniarū que ita hȝ cōtinu
ari ad p̄cedētes. Nā postq̄ in. xxxi. dᶜ. de
bonis matrionij magister egit cōiter. Et ɔsequēt
in. xxxij. d. seu p̄cedēti de bono fidei in quocūq
cōiugio egit specialit. Nūc 3° de eodē bono fidei
in antiquorū patrū ɔiugio agit pecl'iarit. Et hȝ
diuidi ⁊c. In prima agit de cōiugio tpe legis ⁊di
te. In secūda agit de ɔiugio tpe legis scripte. In
3ª de statu virgineo tpe gratie cōdite. Prima in
principio. Secūda ibi. Sed nunq̄d sub lege lice
bat plures vxores habere ⁊c. Tertia ibi. Melior

est aūt virginitas mētis. Hec ē dīo ₇c.
[I]N nature lege bigaīa sit licita ₇ libellus
a repudii. Et arḡ tripliciter. Primo ꝙ bi
gaīa nō sit licita iure nature: biuiria iure
nature nunꝙ̄ fuit licita. igr̄ nec bigaīa. aīs pꝫ: nū
quā enī fuit licitū vt vna mulier duos viros ha-
beret. pꝫ ꝯña. qꝛ ad act⁹ cōiugales equales iudi-
cant̄. pª cor. vij. Secūdo arḡ sic. Bigamia ē cō
tra statutū legis nature: ergo nō est de lege natu-
re. Aīs pꝫ. nā geñ. ij. dū de⁹ per adā dicit. erunt
duo in carne vna: expressit de⁹ legē nature ð ma
trimonio. tū ex glo. quad interlineari geñ. iiij. de
lamech q̄ accepit vxores duas. vbi habet̄ ꝙ iste
prim⁹ induxit bigamiā ꝙ est ꝯ legē nature. pꝫ cō
sequētia. qꝛ nihil pōt eē de lege aliqua: ₇ eē ꝯtra
precepta ei⁹. Tertio probo ꝙ libellus repudij
nō sit licit⁹ de lege nature. matrimoᵐ est de lege
nature: ergo repudiū ē ꝯtra legē nature. aīs pꝫ.
qꝛ ꝯtract⁹ matrionij fuit institut⁹ in paradiso in
statu innocēᶜ deo presidente ₇ approbāte. vt pꝫ
geñ. ij. sed probat̄ ꝯña. qꝛ matrimoniū ē quid in
dissolubile: vt pꝫ gñ. ij pp hoc relinquet hō prē₇
₇ matrē ₇ adherebit vxori sue: repudiū āt tale vi
culuꝫ euacuat. In oppoᵐ. Tū primo qꝛ in le-
ge nature habraā habuit tres vxores: sarra. geñ.
xvi. agar: ₇ cethurā. geñ. xxv. Et secūdo iacob. ge
nes. xxix. habuit quatuor vxores.. Et 3º dauid. se
cūdi regū. v. plures. Tū secūdo auctoritate Aug.
de bono ꝯiugāli versus finē. Antiqͥs iustis non
fuit peccatū ꝙ plurib⁹ feminis vtebant̄: neqꝫ cō
tra naturā hoc faciebāt: cū cā gignendi hoc face-
rent: neqꝫ ꝯtra legē: neqꝫ cōtra morē: qꝛ eo tēpe
nulla lege erat prohibitū. Tū tertio de repudio.
deuterono. xxiiij. Si acceperit hō vxorē ₇ nō in-
uenerit grām ante oculos ei⁹ pp aliquā feditateꝫ
scribet ei libelluꝫ repudij: ₇ dabit in manu ei⁹ et
dimittet eā de domo sua. Et secūdo malachie. ij.
Cū odio habueris vxorē: dimitte eā dicit dn̄s de
us israel. Et tertio ð. xxiiij. si cui⁹ vxorē. Si in cle
ricatu marito cōstituto vxor adulterauit: dato re
pudio eā dimittere dꝫ. Ex q̄ ergo repudiū est li-
citū in lege mosaica ₇ euāgelica: consonū est legi
nature. In ista qōne ad al̄. parisor. ₇c. Mo
ad primū articulū termini sunt. Lex nature Bi-
gamia Libellus repudij. Prim⁹ termi⁹ est lex
nature. Vñ ₛm frēm alexād. de hal̄. ij. 3ᵉ. tractatu
de legib⁹. Lex nature nō est nisi quid splēdor a le
ge deriuat⁹ eterna: ₇ indit⁹ creatis mētib⁹: dicit̄
mētib⁹ nō aīab⁹: qꝛ etiā lex nature ē in mētibus
angelicis. Et vt dicit doctor deuot⁹ in pn̄ti ð. ar
ticu. i. q. i. Lex naturalis seu ius naturale dr̄ tripl̄r
cōiter: proprie: ₇ magis ꝓprie. Et ₛm hoc ab ysi
doro tripliciter diffinit̄. vno mō seu primo° sic ius
naturale ē quod in lege ₇ in euāgelio ꝯtinet̄. Si
sic accipiat̄ ius naturale, inquit habere cōcubinā
est ꝯtra ius naturale: qꝛ ē ꝯtra legē ₇ euāgeliuꝫ sꝫ
ꝯtra legē moysi implicite: qꝛ non ꝑcipit expresse
fornicatorē interfici: nisi in tali casu. sicut pꝫ deu
tero. xxiij. tñ implicite claudit̄ ibi. non mechaberis.
vbi prohibet̄ oīs coit⁹ nō matrioniaľ. Cōtra le-
gem euāgelicā est expresse. nā paul⁹ dicit pª cor.
q̄nto. fornicatores nō hr̄e partē in regno dei. Et
in. vij. dicit caᵒ. habeat vnusquisqꝫ vxorē suā pp
fornicationē. Tūc aūt sic capiēdo cōiter ius natur̄
vt dictū ē ð. xvij. hui⁹ quarti. debet dici ius natu
re illud qð ē ab auctore nat̄e ius positū diuidēdo
ꝯ ius positiuū aliūde aūt sit ciuile aut canōicū. Se
cūdo mō dr̄ ius naturale aut lex naturalis ꝓprie
₇ sic diffinit̄ inprinciᵒ decretor. Jus naturale est
qð est cōe oīm nationū: ₇ hoc ius est qð dictat ra
tio recta ₇ ꝯtra illud ē adhuc habere cōcubinam
qꝛ ius naturale dictat ꝙ cōueniāt vir ₇ mulier in
illo actu ad gñationē prolis que vterqꝫ succedat
₇ cui cōit̄ presint ₇ ille equalit̄ subsit, vtrīqꝫ quod
nō bene reperit̄ in cōcubiatu. Tertio dicit̄ ius na
turale proprijssime qð natura docuit oīa aīalia: ₇
hoc modo cōcubinat⁹: nec ē oīno cōtra naturam
nec oīo ₛm naturā. Et hoc pꝫ qꝛ quedā aīaª sunt
que cōiūgunt̄ ₛm indiuiduā copulā: vt sūt turtu-
res. illa aūt que sūt dispersa in inferiorib⁹ aīalib⁹
₇ dicūt notabilē ꝑfectionē sicut in turturib⁹ indi-
uidua copula debent in mer⁹ aīaliū qð ē hō. vnð
pꝫ ꝙ cōcubinat⁹ nō solū ē malū qꝛ prohibitū: sꝫ
etiā prohibitū qꝛ malū. Secūd⁹ termin⁹ ē bi-
gamia. ₇ dicit̄ a bis ₇ gamos mulier. vnð ille bi
gamus cēset̄. q̄ hꝫ aut habuit aut simul aut ꝯñter
duas mulieres: aut in forma aut virtute. Dico āt
in virtute pp illū qui viduā duxit. Dicit̄ eni biga
mus quasi si duas habuisset. Et notandū ꝙ frat̄
fraciscᵒ de maronis dicit in pn̄ti ð. ꝙ bigamia ac
cipit̄ quadrupliciť. Primo dr̄ bigamia vni⁹ viri
cū plurib⁹ vxorib⁹ simul cōiunctio. Secūdo dici
tur bigamia vni⁹ vxoris cū multis viris simul.
Tertio acceptio pluriū vxorū successiue: aut plu-
riū viror hinc inde. Quarto acceptio vxoris que
habuit aliū vir: ₇ tūc applicat ad suū ꝓpoᵐ. ₇ di
cit ꝙ due vltime nō sunt ꝯtra ius naturale: quia
alio cōiuge mortuo soluit̄ vinculū cōiugale ₇ ꝑ-
sona reddit̄ legitīa ad cōtrahendū ₇ possunt con
currere oēs cause que assignant̄ in hoc sacro: secū
dū vero ē cōtra ius naturale. s. ꝙ vna mulier sil̄
habeat plures viros. de primo dicit ꝙ si ius na-
turale intelligit̄ pro regul̄ rōnis: videt̄ ꝙ sit ꝯtra
ius nature: qꝛ ex quo aliqͥs semel suū corp⁹ dedit
vni: vltra dare nō pōt alteri. Dimissa sua appli-
catione. de qua in secūdo videbit̄ articulo. ar⁹ cō
tra suū quaternariū tripliciť quesiuit enī quatuor
vbi soluꝫ tria sunt locata aut vltra quaternū: ita
ꝙ superflu⁹ aut diminut⁹ aꝫ. Primo dicit ꝙ secū
dus modus bigamie ē qñ vna mulier hꝫ simul mł
tos viros cōtra ħ obijcit̄ qꝛ cōtradicit noī. ħ enī
nomē bigam⁹ vt sonat; ₇ dictū ē: est qñ vir hab-
binas gamos. i. mulieres. Jō dicit doc. sub. in pª
qōe pn̄tis ð. ꝙ si vna mulier haberet plures vi-
ros tūc esset biuiria: nō aūt bigamia. Secūdo arḡ
sic: qñ venit ad 3ᵐ modū dicit 3ᵒ vt successiue vnū
accipere plures vxores: vel econuerso. Quero aūt
quare nō ita fecit duos modos ð isto tertio sicut
de prio. sicut enī dicit ꝙ prim⁹ mod⁹ ē qñ vn⁹ vir
hꝫ multas aut plures mulieres. secūd⁹ qñ ecōuer
so sic potuit ₇ debuit si ex arte ꝓcessit dicere. ter-
ti⁹ est qñ vn⁹ vir hꝫ successiue plures vxores. ₇ q̄r
tus econuerso. nō e alia cā nisi qꝛ si duos primos
modos cōiūxisset ad suū nō venisset quaternariū
sed in ternario q̄euisset. Si vero 3ᵐ ₇ priᵐ diui
sisset trascēdisset q̄ternariū ₇ venisset q̄nari⁹. vnð
patet aut ei⁹ diminutū aut supfluū. Tertio illa di
sio non est bona que totuꝫ nō euacuat diuisuꝫ:
sꝫ ħ q̄terna⁹ ē hmōi. igr̄. Maior pꝫ. Si eī diuido
aīal per rōnale ₇ irrōnale: oportet ꝙ aīal nulloᵒ
reptuꝫ sit in isto aut in illo. Minor ꝓbat̄ ꝑ iura
discurrēdo ōndēdo ꝙ sūt plures modi bigamie
ꝙ̄ sint isti q̄tuor: si bene distinguant̄. vñ frater lan
dulph⁹ septē assigāt modos bigamie soluendo se
cūdā qōeꝫ pn̄tis ð. ₇ hos septē ad tres binarios ē
ꝯgruū deducere. Prim⁹ mod⁹ ē si qͥs de facto vl̄
de iure cū vidua vel corrupta ꝯtrahit: intellige si
carnal̄ copula sequit̄. ð. xxxiij. maritus. ₇ extra de
bigamis. nup. Secūd⁹ q̄ violat castitatē ꝓmissaꝫ
in voto solemi. xxvij. q. i. Quotquot. Et ꝓ q̄ facit
caᵐ. monacho. ecce prim⁹ binari⁹. Terti⁹ mod⁹ ē
bigam⁹: ē q̄ duas hꝫ vxores diuers̄ tpib⁹. ð. xxvi
caᵒ. deinde. ₇. c. acuti⁹. Quart⁹ bigam⁹ ē q̄ sil̄ hꝫ
duas vxores. ð. xxxiij. xpiano. en secūd⁹ binarius
Quit⁹ bigam⁹ est: qui credit ꝯhere cū virgine si
corruptā inueniat si eā cognoscat. de hoc. ð. li. qui
in aliq̄. Sext⁹ bigam⁹ est q̄ mortua vxore quam
virginē duxit si ordiat⁹ in sacris postea de facto
ꝯtrahat bigam⁹ reputat̄: pp affectū intētiōis cuꝫ
ope subsecuto. extra de bigamis. nup. Tertius
termi⁹ ē libell⁹ repudij. De libello repudij habet̄
deut̄. xxiiij. Si accepit hō vxorē ₇ habuerit eaꝫ ₇
nō inuenerit grām ante oculos ei⁹: pp aliꝙ̄ fedi-
tatē (in hebreo hr̄ pp rem turpē) scribet libellū
repudij ₇ dabit in manu illi⁹: ₇ dimittet eā de do
mo sua. vbi tria breuissime occurrūt. primū quar̄
dicit̄ libell⁹ ₇ nō liber. secūdū q̄re dr̄ repudij. 3ᵐ
que sunt ille feditates pp q̄s dabat̄ sibi libellus
Ad pᵐ dicēð ꝙ pp paucitatē scripture dic̄ libell⁹
diminutiue a libro. sꝫ que erat scriptura tal̄ vt di
cit ioseph⁹. promitto tibi ꝙ nunꝙ̄ tecū cōueniaꝫ
Ad secundum dicēdum ꝙ repudium tripliciť ex-
ponitur. Prio vt descēdat a remoueo ₇ podium
dij. qð ē bacul⁹ sustinēs quasi repodiū. sic vir est
sustētamtū mulieris: ₇ qꝛ se sibi r̄mouebat dr̄ repu
diū. Secūdo dr̄ vt descēdit a retro ₇ pes pedis q̄
si repediū: qꝛ tūc mulier retro pedes viri poneba
tur: qꝛ vir pl⁹ nō curabat de ea. Tertio dr̄ vt de-
scēdit a refuto tas: ₇ edes edis: q̄si refudiū qꝛ tūc
refutabat̄ sibi edes viri. Ad 3ᵐ dicit frat̄ nicho. ð
lira in loco prefato ꝙ aliq̄ erā in corpe vt lepra:
morbꝫ caduc⁹ ₇c. Aliq̄ in aīa vt idolatria ₇c. Et
tm̄ de pᵒ arti. Quātū ad 2ᵐ arti. sunt. 3 ꝯōnes
iuxta tres leges q̄ tacte sunt in dione terti⁹ prima
de lege nature. secunda de lege gratie. 3ª de lege
moysi. Prima ꝯō ē hec. plures vxores simul
hr̄e ob dei cultū sanctis prib⁹ extitit licitum. Ista
ꝯō probat̄. xxxij. q. iiij. c. i. ₇ 3ᵒ. ₇ rō fundamētalis
doctoris subti. q. i. est hec. Illud ē licitū in q̄ ₛua
tur equiualētia iusticie ad debitū finē principalē:
ex diuina dispēsatione: ita ē hic. Maior pꝫ de se
qꝛ ꝑpōderari debet finis principalior fini min⁹
pricipali. Mior pꝫ qꝛ vn⁹ sctūs pr̄ secūdabat plu
res ad hūc finē ꝑcise vt āpliaret̄ cult⁹ dei. qꝛ pauc⁹
erat ₇ ꝑsumēdū ꝙ deo inspirāte fiebat ₇ dictāte.
Ex q̄ infert̄ ꝙ paucitas cult⁹ dei fuit ratio dispē
satiōis vt vn⁹ plures hr̄et triplici rōne. Pria qꝛ
tūc erat maxima multitudo infideliū ₇ pauca fide
liū. secūdo qꝛ tūc ꝯcurrebāt simul multiplicatio
spūal̄ ₇ carnal̄. q̄ enī generabant̄ carnaliter ad ħ
erat vt essent de populo dei: ₇ sic multiplicabat̄
popul⁹ fideliū. tū tertio pp misteriū qꝛ alio modo
debuit de⁹ cōtrahere cū ppl̄o catholico ꝙ̄ cū ill̄
qꝛ cū eccīa fideliū debuit ꝯhere ꝑ caritatē ₇ fidē
₇ ad hoc signandū licuit vnū vir copulari multis
mulierib⁹. ideo tūc diminutū fuit ius mulieris pp
maius bonū. Ex q̄ sequit̄ pᵒ ꝙ bono fidei inte-
gro ₛm affirmatiuā ₇ negatiuā nō fuit licitū vir
multas habere vxores. probat̄. Illud nō est lici-
tuꝫ ₛꝫ strictā iusticiā ꝯmutatiuā qð nō attēdit eq̄
ualētiā in ꝯtractu. ita ē hic. qꝛ corp⁹ viri nō equa
let duob⁹ corpib⁹ feminar in reddēdo debitum:
ymo i ħ sūt pares vir ₇ feīa. Et corroborat̄ tripl̄r
Prio. qꝛ lege eq̄tatis qð est vēditū aut datū vni
alteri neq̄t: aut dari aut vēdi. Tūm scðo qꝛ lege e
q̄tatis vir nō dꝫ aliq̄d facere q̄ impediat̄: ne vxo
ri petēti debitū soluat: qð faceret si aliā duceret. iª
enī tūc petere pt̄. suppōit̄ eī ꝙ vtriqꝫ equal̄r sit ob
ligat⁹. Tū 3ᵒ qꝛ ex lege eq̄tatis est. ꝙ hō in domo
sua nō faciat. vñ turbet̄ pax: ₇ vēiat discorª nisi sit
mai⁹ bonū. sꝫ sic fit in ꝓposito. pꝫ. triplici exēplo
Prio in domo habrahe de sara ₇ agar. 2ᵒ in do-
mo iacob de lia ₇ rachele. 3ᵒ in doᵒ socratis de
xantipe ₇ sua ꝯriuali. Ex q̄ scðo sequit̄ ꝙ hr̄e plē
est finis pricipalior ꝙ̄ reddere debitū. pꝫ. qꝛ ꝓpt̄
istū habēduꝫ diminuitur ð alio: ex q̄ pꝫ. ꝙ mlier
dꝫ multū gaudere ꝙ priuet̄: aut ex toto aut ex pte
ðbito: qð ē finis min⁹ pricipalis. vt finis pricipa
lior habeat̄ vnde ₇ sara vidēs ꝙ cōcipe nō pote-
rat. quasi coegit abraam vt intraret ad ancillam
ei⁹. ₇ hoc mō seruat̄ equalēs iusticia. corp⁹ eī viri
hoc mō mltis corporib⁹ equalet femiar: vn⁹ enī
multas pōt fecōdare sed nō vna a plurib⁹. vñ se-
quit̄ ꝙ redditio debiti dū petit̄, ₇ affirmatiue ₇ ne

gatiue nō ē ō iure nature ad modū mathēaticoꝝ veritatū: sed naturaliū: lȝ nō possit in hoc dispen sare nisi de⁹ q̄ cōtractū cōstituit. vñ inquit scotus ꝙ si aut cladis aut belli rōne pauci mares rema nerent: ⁊ multe mulieres: debēt velle mulieres si bi subtrahi de debito: vt finis principalior hr̄ef: nec tamē sic deberēt cōtrahere nisi habita dispē satione diuina. ⁊ addit q̄ forte tūc fieret ⁊ eccie tē spāliter reuelaref vbi dicit fraf hugo de nouo ca stro. Sed de⁹ forte posset nō velle plurificationē ampliorē fideliū vel toti⁹ generis humani. frater landulph⁹ dicit in casu isto: credo liceret vni plu res habere vxores: ⁊ ꝙ de⁹ expresse dispēsaret: qr longe maior cult⁹ ē i xpianismo ipsi⁹ cult⁹ dei q̄ in iudaismo vbi dispēsabat. Ecce qūo dubie lo quēte mgr̄o diuersificanf ei⁹ duo discipuli vn⁹ lo quēs affirmatiue ⁊ reliqu⁹ negatiue. Ex quo ter tio inferf ꝙ ſm rectam rationē deo ratificāte cō tractū oī tpe pōt eē licitū plures hr̄e vxores. pȝ: qr ex toto est iste cōtract⁹ inter man⁹ ei⁹. Sed vi dꝫ ad quod tēp⁹ decuit hec dispēsatio. dicit frater hugo. q. pª. vsqꝫ ad ips gr̄e. Et tm̄ de pª ɔclone.

Secūda ɔō est de lege gr̄e. ⁊ ē hec. Et si biga mus ante aut post bapᵐ existat irreglaris: nō tm̄ ante bapᵐ homicida. Prima ps dicit. ꝙ bi gam⁹ aut añ baptismū aut post ē irregularis. ꝓ baf. Tū primo ō. xxvi. Acuti⁹. ⁊ quotaf aug. sup epistolā ad titū. Acuti⁹ intelligūt qui nec eū q̄ ca thecumin⁹ vel pagan⁹ habuit vnā: ⁊ post bapᵐ alterā ordinādā censuerūt. Tū secūdo ibidē. capº vna tm̄. ⁊ quotaf Ambro. lib. de officijs. ante ba ptisma iterata cōiugia prerogatiue ordiatiōis i pedimēta generāt. Tū 3º ō. xxxiij. maritū. Si tam̄ cleric⁹ qui per bigamiā irreglaris efficif priuile giū retineat clericale. dubiū ē pp illud caᵐ. xxxiij distin. Si subdiacon⁹. vbi dicif sic. illud tamē re uocatū ē extra lib. vi. ō biga. c. vnico. vñ ibi dicif ꝙ clerici bigami ipo iure cadūt a priuileº ⁊ tonsu ra ⁊ habitu clericali ⁊ foro seculari sunt adiecti. Est tm̄ dubiū de bigamis secūdo mō acceptis in pº artiº. s. de violāte castitatē professaȝ si sit irre gularis. text⁹ enī. xxvij. q. i. quotquot. dicit ꝙ sit irregularis. vbi glo. repellanf a ꝓmotiōe sic bi gami. pp similē enī effectū ille ɔputaf in numero illoꝝ de quoꝝ numero nō ē. idē etiā habef exp̄s se in glosa bernardi. extra de biga. c. pº. vbi dicit ꝙ oēs isti bigami reputanf quātū ad legē ꝓmo tionis. Dicit tm̄ frater langulph⁹: nō teneo ꝙ frā gēs votū castitatis sit bigam⁹: Si q̄s tm̄ frāgeret votū publice cū notabili scādalo nō esset de con gruo ordinand⁹. ⁊ q̄ ad hoc posset dici bigam⁹: qr plectif pena bigamoꝝ. Et si dicat q̄s nō posse ante bapᵐ irregularitatē ɔtrahi: qr tūc hitus ieē nō pōt. nō enī pōt quis añ bapᵐ ordinari. extra de pbr̄o nō ordīa. c. pº. Dicēdū ꝙ ⁊ si tūc priuaº incē nō possit: tm̄ impedimētū: tūc pōt eē quo im pediaf habit⁹ ne insit tpe quo potuisset ineē: sic calul⁹ añ nonū diē lȝ nō sit nȝ eec⁹ neqꝫ vidēs: tm̄ ante nonū diē pōt hr̄e impedimtū quo etiā post nonū diē nō videat. sic in proposito. Sȝ vt se cūda pars ɔōis cū ista habeaf que cā ē. vñ hoīci da ante baptismū possit ordinari post bapᵐ. sicut expresse habef in glo. l. ō. Si quis viduā. vbi sup illud verbū: post baptismū: glosa arguit. a cōtra rio sensu. ergo si ante bapᵐ cōsci⁹ ē hōicidij nō obest. nō sic aūt de bigamo dimissa cōgruitate q̄ est: qr xps spōsus vnā hȝ sponsaȝ eccīaȝ qō biga m⁹ nō designat sed poti⁹ oppoᵐ. que cā necessi tatis triplex ē opi⁹. prima bartho. brixieñ. in de cretis ō. xxvi. sup illo caº. Deinde opponif. ꝟ dic ꝙ in baptismo solūȝ delef pctm̄ ⁊ pena peccati ꝓ prij: iō homicidiū pōt deleri ⁊ q̄ ad culpā ⁊ q̄ ad penā. bigamia aūt nec ē pctm̄: nec pena pcti pro prij. Sed ɔtra qr iudex pōt occidere iuste: ⁊ tm̄ fi et irregularis. ergo ſm hoc nō dimitteref hmōi irreglaritas i baptismo: qr nec ē peccatū nec pēa proprij peccati. basian⁹ glosator. vt notat. ō. l. Si quis viduā. super illo verbo. post bapᵐ. hoc ɔce dit. Sed in cōtraᵐ obijcif. qr tūc melior eēt cōdº peccātis q̄ nō peccātis in eodē actu. brixieñ. vbi sup r̄ndet ꝙ hoc mō ꝟ homicidiū ē peccatū: quia nisi eēnt circūstantie foret peccatū. ⁊ hoc sufficē vt gen⁹ nō exeat peccati speciē: nec dȝ baptism⁹ pe nas peccati originalis: qr nō sunt pene peccati ꝓ prij. Contra: tū primo bigam⁹ ante bapᵐ cōtra hat indebite. igr̄ ſm hāc r̄nsionē tollef irregulari tas in baptismo. Tū secūdo aug. xxvi. ō. accutius femīa. si cathecumīa viciata ē nō pōt p⁹ bapᵐ in ter dei virgines cōsecrari. ⁊ tm̄ possibile est illam corruptionē añ bapᵐ fuisse peccatū. igr̄ illud pec catū nō delef q̄tuȝ ad penas ꝓprias corr̄ndētes sibi. Tū tertio qr si ex ista rōe esset irregularitas i bigamia: qr nō ē peccatū nᵉ seqla eccīa nō possȝ istā irregularitatē tollere: qr nō pōt bigaᶜ tribue re qō sit ex se peccatū: vl' sequela peccati. Secūda opponio ē nicholai furiosi vt notari videf ō. l. Quicūqꝫ. Sicut est duplex infamia vna ex natu ra actus quā nec eccīa nec baptism⁹ pōt tollere. Alia ex statuto eccīe quā pōt tollere sic duplex ir regularitas. primā hȝ bigam⁹ qr nō r̄ntat xpȝ vt sponsuȝ vni⁹. secūdā habet homicida. iō secūda pōt tolli nō pª. Sed cōtra qr martin⁹ lectorē qui ducit viduā cōcessit i subsidiaconū ꝓmo ueri. xx iij. lector. Et luci⁹ cū quodā bigamo vt esset pa normitan⁹ ep̄s. Ideo 3ª opio ē doctoris sub. dñ tis. ꝙ cā quare vna irregulaitas delef in bapᵐº. reliqua nō est statutū eccīe qr in bapᵐº delef hor ror sanguis i homicida. bigam⁹ vero nō semp si gnificat xp̄m sponsuȝ vni⁹ eccīe. Et nūi de 2ª ɔōe Tertia ɔō ē de lege mosaica. ⁊ est hec. Sic ꝓmis sus ē in lege libell⁹ repudij. vt tm̄ foret licit⁹. ꝓba tur. tū primo auctoritate Aug. ad Ieroᵐ. si i diui

nis scripturis admissa fuerint mēdatia: q̄d in eis remanebit auctoritatis. q. d. Nihil. eodēmō si di uina scriptura ꝑmitit positione aliō malū totū ē suspectū. Tū secūdo qr alias lex dedisset occasio nes peccādi mortalif qr nō visuȝ fuisset faciēti ꝙ malū faceret. Tū tertio qr moif ꝓmulgauit legeȝ dei iō quos cōiūctos ꝓnūciauit ɔiūcti erāt ⁊ q̄s separatos sepati erāt. Et si dicaf. Cōtra. tū primo auctoritate dñi dicētis Math. xix. phiseis ꝙ nō lȝ vxorē dimittere ⁊ ꝙ ꝑmissuȝ fuerit duritie cor dis coꝝ. vbi glo. ꝑmisit moyses ⁊ nō de⁹ ⁊ cōsiᵐ fuit hoīs nō diuinū ipiuȝ. Tū secūdo auctoritate magistri in littera. hoc fuit a moi se ꝑmissuȝ nō vt cōcederef diuorciū: sed vt tollerer homicidiū. Tū tertio auctoritate aug. in lib. de sermōe dñi i mō te. ꝙ qui precepit dare libellum repudij non pre cepit vxorem dimitti: sed vt iracundiam temera riam libelli concessione temperaret. Ad primū di cendū ꝙ xps dānauit libellū repudij ꝓ lege natu re ⁊ euāgelica nō ꝓ lege mosaica. Et cū dic glo. ꝙ hoīs ⁊ nō dei vex est imediate sed ille hō fuit preco dei. Et nota ꝙ fuit sola ꝑmissio licita: sȝ ñ p̄cepta: iō in solo deutro. loqur⁹ est moises de li bello repudij: nō in alijs libris vbi dabanf p̄ce pta dei. Ad secūdū dicendū ꝙ magister itēdit ad cām que erat vxoricidiū vitandō: nō tm̄ dicit diuor tiuȝ fuisse simpliciř illicitū. Ad 3ᵐ dicēdū ꝙ verū dicit aug. deū nō p̄cepisse dimitere vxorē: sed per mittere. vñ patet ad illud extra de repudijs. gau demus. Repudiū vxoris veritas in euāgelio re probauit. Dicendū ꝙ auctoritas seipaȝ soluit nō reprobauit xps libellū repudij pro lege veteri sȝ euāgelio. Quantū ad tertiū arti. sunt tres diffi cultates. Prima vbi bigamia fuit expressa in no uo testamēto. dicit frater francisc⁹ de maronis in pñti ō. ꝙ nō bñ apparet nisi vbi dicit paul⁹. pria coꝝ. vij. vnusquisqꝫ ꝓpriā vxorē habeat. Et simi liter cū loquebaf de matrioº mistico xpi ⁊ eccīe di cit. despōdi vos vni viro virginē castā exhibere xpō. vbi tangit ex parte vxoris vnitatē ⁊ integri tatē: que sunt due cause requisite ad hoc ne bigaª cōtrahaf. tm̄ per auctoritatē eccīe videf hoc tradi tū esse ab apostolis. Secūda difficultas. Qñ i cepit ips dispēsandi vt vn⁹ plures hr̄et vxores. dicit hoc. deuo. tria tpa. tertia qōe. primi articuli Temp⁹ nature institute: destitute: ⁊ gratie. ⁊ solū fuit in meº. Tertia difficultas. Quid sensit do ctor subti. de libello repudij: vtrū sit licit⁹: aut so lū permissus. Dicēdū ꝙ in hac materia gladi⁹ del phic⁹ est hincinde scindēs. vt pȝ in vltia qōne p̄ sentis ō. ⁊ ante eū in eadē ō. frater richar. de meª villa arti. 3º. q. i. soluēs hincinde ratiōes. frater vꝫ ro lādulph⁹. Et fraf hugo ō nouo ca. asserūt sim pliciter licitū. nec in hoc scoto ɔtradicūt: sed capi unt partē ei⁹ magis ꝓbabilē. Et sic pȝ ad qōneȝ vȝ ꝙ lege nature bigamia est licita ⁊ libell⁹ repu dij. Et tūc ad argumēta. Ad primū dicēdum ꝙ nō est simile: qr habere plures vxores fuit pp finē magis principalē. sed feminā hr̄e plures vi ros eēt pp finē min principalē. s. pp delectationeȝ Ad secūdū dicendū ꝙ nō ē cōtra legē nature ca piēdo legē nature pro eo qō est ɔsonū dictamī re cte rōnis: sic ē habuisse plures vxores qñ mos e rat ⁊ de⁹ dispēsabat: ⁊ oppoᵐ erat ipe nature in stitute: de quo currit argumētuȝ. per qō patet de lamech ꝙ peccauit mortalif: qr nec mos erat: nec in eo de⁹ dispensabat. Ad tertiū dicēduȝ ꝙ illa obligatio erat indissolubiř nisi dispēsāte deo qō et fecit. Notandū tm̄ qñ allegaf illud. xxxiij. ō. si cui⁹ vxorē. Si in clericatu marito cōstituto vxor adulterauit: dato repudio eaȝ dimittere dȝ repu dio dȝ accipi pro diuortio. Ex ista distin. sicut ex p̄cedō. sequūf tres cōcl'oes. Prima ɔō. Erat li citū plures habere ob dei inditū cultū valere. di cit cōcl'o. ꝙ tpe patrū fuit licitū se is patrib⁹ plu res habere vxores ad cultū dei multiplicādū i ꝓ le. Et ponif a princiº ō. vsqꝫ ad illud caᵐ. Sȝ nū quid sub lege licebat ⁊c. Secūda ɔō. plures in lege nō ē prohibitū: plurimas lege nō eē licitū. Dicit cōcl'o ꝙ in lege moisi nō est prohibitū ma xime regi habere plures vxores. sed legas ⁊ non inuenies ꝙ debeāt habere plurimas. Et ponif ab illo caº. Sed nunq̄d sub lege. vsqꝫ ad illud cᵐ Melior est aūt virginitas ⁊c. Tertia ɔclusio. virginitas mentis est maior federe q̄ carnis en tis ⁊ melior munere. Dicit ɔō. ꝙ melior est virgi nitas mētis q̄ carnis. Et ponif ab illo caº. Meli or est aūt virgītas ⁊c. vsqꝫ ad finē ō.

Hic supest ondere que ꝑsone sunt legiti me. Hic signaf. xxxiiij. ō. quarti sni. que ita cōtinuaf ad preced. Naȝ postq̄ a xxvi. ō. inclusiue: vsqꝫ ad hāc exclusiue natura ma trimonij primit⁹ est dicta. Nūc in pñti ō. q̄s pos sit matrioᵐ capere extat res aperta in quo tāgif cā materiaľ. Et hȝ diuidi in treȝ ptes. In pª ꝑso ne ad matrioᵐ nō oīno illegitiē ꝑponūf. In secū da ꝑsone ad matrioᵐ oīo illegitiē apponūf. In tertia horribiª ɔiugij crimīa tanō exprimūf. Pª in principio. Secūda ō. xxxvij. ibi. Sūt igif q̄dā ordies. 3ª in fine illi⁹ ō. His adiciēdū ē de ocaso rib⁹ suarū cōiugū. Pria rursus pticula in qua ꝑ sone ad matrimoᵐ nō oīno illegitiē ꝑponunf in tres ptes diuidif. In pria agit de impedimētis matrioᵐ ɔhēdū añcedētib⁹. In scd̄a agit de ipe dimētis p⁹ ɔctū matrioᵐ supueniētib⁹. In 3ª agit de ipedimētis in actu matrionij incidētib⁹. Pria ē in priciº. rª ō. xxxv. seu imediate seq̄nti ibi. ꝟ ēt notaō ē ꝙ dñs ⁊c. 3ª. ō. xxxvi. ibi nūc de ɔditiōe videam⁹ an valeat ɔiugiū ⁊c rursus pª pticula q̄ est pñs ōº. in q̄ agit de impedimētis mrioᵐ ɔhē dū añcedētib⁹. in tres ptes diuidif. In pria de fri giditate ⁊ maleficio. In scd̄a ō infirmitate ⁊ furie

vicio. In 3ª ondit q̄tū inceſt⁹ nocet ꝯiugio. Prima in principio. Secūda ibi. Furioſi q̄s dū in amencia ſunt. Tercia ibi. De his qui cū duab⁹ ſororib⁹ ꝛc. Hec eſt dio p̄ntis ꝛc.

V Trū maleficiū frigiditas ſeu infantia a cōtrahendo matrio° impediat. Et ar̄ tripliciť ꝙ nō. Primo ſic. q: ſi impediret hoc nō eſſet niſi q: cōtrahēdo obligat ſe ad actū illū: ꝛ hoc ē falſū: q: pōt cōtrahere cū volūtate ſtanꝫ intrādi religionē. Secūdo ar̄ ſic. Senex nō eſt ineptus ad cōtrahendū matriom. ergo maleficiū frigiditas aut īfancia nō impedit. Añs pꝫ ex ritu eccie que talia patiť cōiugia. pꝫ ꝯña. q: ſimile ē impedimētū hic et ibi. Tertio ar̄ ſpecialiter de maleficio: maleficiū nō ē ꝑpetuū: igr̄ nō impedit. Añs pꝫ. q: maleficiat⁹ pōt ꝑ deſtructioneꝫ maleficij curari. Patet ꝯña. q: q̄ ad hoc ſolū ꝑpetuū ipedim impedit. Oppom. tuꝫ prio xxxiij. q. i. Si ꝑ ſorciarias. tū ſecūdo extra de frigidis ꝛ malefi. c. vltio. tū 3° ibidē cap°. ꝙ ſedē. Qui impotētes ſunt minie apti ad cōtrahendū matrimoniū reputanť. In iſta qōne ad al'. ꝑiſor. ꝛc.

Quo ad primū articulū termi ſunt Maleficiū Frigiditas Infantia. Prim⁹ termin⁹ eſt maleficiū. a male ſeu malū: ꝛ facio cis. deſcendit ex duob⁹ ſimplicib⁹ vnū cōpom. Eſt aūt ſciendū vltra dicta de arte magica. lib. ij. d. viij. arti. p°. ꝙ ſciēta magica q̄ſi qdā gen⁹ hꝫ ſub ſe tres binarios. i. ſex ſpecies diuidēdo maleficiū in duas: que ſunt mātica mathesis. ecce prim⁹ binari⁹. ſortilegiū preſtigiuꝫ. en ſecūd⁹ binari⁹. maleficiū ꝑpetuū: maleficiū ad tēp⁹. en terti⁹ binari⁹. eo mō quo ph̄s dic̄ corporale ꝛ incorporale non ſunt in eodem genere. Mantica autē ſcientia ſeu ars: eſt ars diuinatiua. ꝛ dr̄ a mathos qd ē diuinatio. ꝛ ycos qd eſt ſciā. Et hec diuidi hꝫ in tres ptes. Aliquādo eni ꝛ primo fit in elemēto ſubtili: vt in igne ꝛ in aere ſecūdo in elemēto groſſo: vt in aqua ꝛ terra. ter° in eo qd eſt elemētatū vt in cadauerib⁹ mortuoꝝ In igne dr̄ pyromª: ꝛ ē ſciā diuinatiua i igne ꝛ motu ei⁹: vt in cādelabro vbi patēt ymagies ꝑ quas prenoſticať de morte futura propiqua vel remota. et dr̄ a pir qd ē ignis et mātos diuiatio: ꝛ ycos ſciā: quaſi ſciā diuinatiua in igne. Aerimāª ē diuia° facta in aere aut corꝑib⁹ politis ꝛ terſis: vel in vnguib⁹ vel enſe ex reſplēdētia in aere. vñ dicta eſt ab aere. Idromāª ē diuinatio facta in motu ꝛ curſu aquaꝝ. ꝛ dicať ab ydros qd ē aqua. Geom̄ª eſt diuiatio facta circa terrena negocia. ꝛ dr̄ a ge qd eſt terra ꝛc. Nigromāª eſt diuinatio facta q̄n iuocanť demōes ꝛ aīe mortuoꝝ ad dand̄ rñſa de futuris: que in ciuitatib⁹ exerceť: ꝛ maxime i ptib⁹ ſeptētrionalib⁹. vñ yſid. in. viij. ethiolog. Nigromātici ſūt quoꝝ incātationib⁹ mortui videnť reſuſcitati reſpōdere. nigros grece mors latine. māthos grece diuinatio latine: ad q̄s ſuſcitādos cadauerib⁹ ſanguis adijciť. nā amare ſanguinē dicunť demones. iō quotiēs nigromātia fit cruor aque miſceť: vt per calores moueāť. Secūda ſpecies magice ē mathes penltia lōgua. naꝫ penltia breui matheſim dſignat ſciaꝫ. d q̄ ꝛ Jo. ſalberieñ carnoteñ. eps i ſecūdo ſui policraticō meꝝ poit. Scire facit matheſis: ſed diuinare matheſis. Hec aūt fit tripliciť. in horis. in aris. in auib⁹. In horis dr̄ horoſpiciū: ꝛ eſt diuinatio facta ꝑ inſpectionē horaꝝ ꝛ temporꝫ. ꝛ dr̄ ab hora ꝛ ſpecio cis qd nō ē in vſu. Aruſpim ē diuinatio facta ꝑ inſpectionē araꝝ poſt imolationē in altari ſic ſolebāt antiquit⁹. Auguriū ē diuinatio facta in garritu auiuꝫ. Auſpiciū ē diuinatio facta in volatu auiuꝫ a dextris ꝛ ſiniſtris: ante ꝛ retro. ecce pri⁹ binari⁹

Tertia ſpecies ē ſortilegiū. ꝛ fit ꝑ verba ꝛ ſorteſ ꝛ collectionib⁹ oſſiuꝫ mortuoꝝ: ꝛ cō ſimiliuꝫ que multipliciť a vetulis exerceť. Quarta ē preſtigiū ꝛ ē illuſio humanoꝝ ſenſuū. et exerceť ab apparitorib⁹ qui de feſtuca faciūt apparere trabē: de preſente qd ſit abſeñs. ꝛ ſic de cō ſimilib⁹. Et dr̄ p̄ſtigiū: quaſi preſtringēs acieꝫ oculoꝝ ſm yſid. viij. ethimol'. Auguria prio friges inuenerūt. p̄ſtigia mercuri⁹. en ſecūd⁹ binari⁹. Quinta ſpēs ē maleficiū ꝑpetuū ſeu ſimpliciť. Sexta vero ſpecies eſt maleficiū ad tēp⁹: ꝛ ē maleficiū virtutū aialium faſcinatio. i. obſtupētia. de qua faſcinatione paulus ad galath. dicere vr̄. c. 3°. O inſenſati galathe quis vos faſcinauit veritati nō obedire: ante q̄rū oculos ibs xp̄s preſcript⁹ ē ꝛ in vobis crucifixus ꝛ de iſto maleficio loquiť titul⁹ queſtiōis. En tertius ternari⁹. Et tm̄ de iſto termio maleficiū.

Secūd⁹ termin⁹ ē frigiditas. vñ notādū ꝙ hec tria differūt. frigor: frig⁹: frigiditas. Frigor ꝓprie eſt febriū. frig⁹ circūſtātiū. frigiditas cōplexionis aut ſimplicis elemēti. ſicut dicit Auice. de humiditate ꝛ humore. vñ ex ſecūdo de generatōe. ꝛ q̄rto metheo. calidū ē ꝑ ſe actiuū: ſꝫ frigidū per accidēs. vnū tamē aliqn̄ ex vſu ſicut aliō denomiat vñ eſt illō Ouidij in eplis. Frigidi⁹ glacie pect⁹ amātis erat. ꝛ hoc eſt q: illa tria deſcēdūt ab eod verbo frigeo friges. vñ affert terenti⁹ i eunucho ſine cere ꝛ bacho friget ven⁹. Terti⁹ termin⁹ ē infancia quaſi nō fancia. ab in qd ē nō ꝛ for faris. Accipiť aūt tripliciť infācia. vno mō prio ꝓ etate vſq ad ſeptēniū. aut infra: q: infra illud tp̄s adhuc experiunť quaſi lactis dulcedinē. ꝛ de cōi adhuc fari neſciūt. vñ ꝛ p̄s. viij. i figura ſcroꝝ innocētū diciť. Ex eo infancū ꝛ lactētū pfe. laudeꝫ ꝛ dꝫ ſcribi lactētū per. e. nō. a. iux illō metricum Lacteo lac ſuggo lacto lac prebeo nato. Secūdo mō dr̄ infācia vſq ad etatē incluſiue pfecte pueritie que ꝯpleť in decioq̄rto āno. Et h̄ mō de beata agnete btūs dic̄ Ambro. Infancia quid computabať in annis: ſed erat ſenect⁹ mētis imenſa. ꝛ tm̄ tūc tpis. xiijm. anuū etatis habebat. Sic eni de ea legim⁹. xiij°. ſue etatis anno morteꝫ ꝑdidit ꝛ vitā inuenit: q: ſolū vite dilexit auctorē. Tertio dr̄ infātia ꝓꝑ carētiā ꝑfecte eloquentie. ꝛ iſto mō etiā eloquētiſſimi viri ſe infantes ꝓferūt. vñ vir eloquētiſſim⁹ prudēti⁹ in lib. hinoꝝ prudēter ad deū dicit. Largire mihi carmē infantium. vtinā infantes eēm⁹. de quib⁹ pª petri 2°. petr⁹ dicit. Sic modo giti infantes rōabiles ſine dolo lac ꝯcupiſcite: vt in eo creſcatis in ſalutē: ſi tñ guſtatis q̄m ſuauis ē dñs. Capiť aūt in propoſito prio modo Et tm̄ de primo arti.

Quo ad ſecūdū articlm ſūt tres ꝯclones. Pria d maleficio. ſecūda de frigiditate. 3ª de infātia. Prima ꝯclo ē hec. Maleficiati ꝑpetuo neq̄ūt matriom ꝯtrahere qd ſi cōtrahūt dirimēd ē. Pria ꝑs ꝛ ſecūda probanť rōe docto. ſub. arti. p°. p̄ntis d. Ois ipotētia ſimpliciter ꝛ ꝑpetua cui. ſ. ſubueniri nō pōt ꝑ naturā vel ꝑ arte ſi precedat matrimom ſimpliciť ipedit contrahēdū. ꝛ dirimit poſt ꝯctū. cui⁹ triplex eſt rō ex natura h⁹ cōtract⁹. Pª q: iſte ꝯct⁹ ē datio ptātis corporum ad talē actū ſi perať: ſꝫ iſte nullā taleꝫ ptātē hꝫ: igr̄ nihil tale pt dare: g° nec ꝯtrahere. Scdo q: iſte obligat ſe ad actū carnalē ſi perať: qd ē ſibi ipoſſibile: obligatio aūt ad ipoſſibile nl'la ē ex lege diuia: igr̄ lex dina nō approbat taleꝫ obligationē. iō nulla ē. 3° q: error circa rē quā qſ ꝯmutat ſimpliciter impedit totuꝫ ꝯctū: vt ſi dem tibi auꝝ: vt auꝝ recipiā: ꝛ tu ñ hēs auꝝ: cōtractuſ ē null⁹: ſed ꝯct⁹ matrionij dat ptātē corporis ſui cōmutādi ꝓ alio corpore: qd credit ad carnalē copulā ſufficere. igr̄ ſi alter ē ipotēs ꝯct⁹ ē null⁹: q̄a errone⁹. Sꝫ prio q̄riť q̄d ſi tale maleficiū an ſimpliciter i potētia veniat p⁹ ratuꝫ ꝛ cōſūmatū mrimoniū: dm ꝙ nō dirimit: q: iā hic miſſus ē i poſſeſſionē: iō reuocari nō pōt ꝓꝑ aliqd impedimētū ſupueniēs. Sꝫ ſecūdo q̄d dicam⁹ ſic matriom ratuꝫ matrimom ꝯſumatū ſit: ergo ꝙ tal' ipoª veniat p⁹ matriom ratū: ſꝫ añ matriom ꝯſumatū an dirimat. ꝙ ſic ar̄. xxxiij. q. i. c. i. ꝯiugiū cōfirmať offi° ꝛ ſeq̄ť p⁹. añq̄ ꝯfirmeť ipoſſibilitas officij ſoluit vinculū. In ꝯriuꝫ ꝙ nō ſoluit: q: iā data ē ptās iō ſi vſus ipedim adueniat nō dꝫ primā dationeꝫ ipedire. Hoc. ſub. i fine primi arti. i ſoª ſic rñdit difficile eēt iudicare ſi nō p̄cederet ratū: an p̄cederet ꝯſūatū niſi forte eēt ablatio alic⁹ ptiſ nēcarie ad actū illūꝫ pe illo iteruenieñs. Frať vero lādulphus ſoluēdo primā qōeꝫ huic dubio rñdet ſic in ſoª credo ꝙ debeat ſeparari. xxxiij. q. i. Si ꝑ ſorciarias. ꝛ c°. ꝙ aūt iterrogaſti. Sꝫ 3° dubitať. vñ vēit hmōi maleficiū. dm ꝙ a demōe deo ꝑmittēte ob demerita maleficiati: aut aª cā: hñt ei dōnes aliq̄ pacta cū aliq̄b⁹ hoib⁹ q̄ cuſtodiūt nō q: veraces ſꝫ vt mag decipiāt ꝛ alios ꝑ iſtos ad ſe trahāt ꝛ venereť qd maxie ex ſupbia appetūt: vt ſi cū mago pactizet: q̄diu acus hec erit curuata: tādiu hic cū illa nō ꝯueniet. da igr̄ dicet aliq̄s remediū i auxilio oportuno. Pm remem ē ad deū veraciť recurrere ꝛ cōfiteri vt maleficiū tollať. xxxiij. q. i. Si ꝑ ſorciarias. Secūdū remediū ē vt ꝯſiliū a viris ſapiētib⁹ ꝛ prudētib⁹ petať: multū ei iuuat peritionis hūilitas: vt qd ꝑ ſe hō non reperit ꝓ hūilitate cū alijs iueniat. Tertiū ſi repiať id i q̄ ē maleficiū deſtruať: q: ex pacto demōis tm̄ hꝫ durare q̄tuꝫ illō ſignū ꝛ nō pl⁹: nec ē pctm̄ hoc facere quiimo meritoriū ē deſtruere opa diaboli: nec i h̄ ē i fideľ ſꝫ fideľ deſtruēs opa ei⁹. cui⁹ ē deōis c⁹ vtute aut aſtutia fit oē malefim. Probať. tū p° auctē btī aug. in mltis caplis q̄rti libri d trini. Tū ſcdo auctē canōis. xxvi. q. v. epi. vbi dr̄. Epi iſtudeāt vt pniitioſaꝫ ꝛ a diabolo iuētā ſortilegā ꝛ magicā artē penit⁹ eradicēt. Tū 3° cā ead. q. ij. q̄ ſine. diciť vanitas magicaꝝ artiū ex traditiōe maloꝝ angeloꝝ iualuit. Ex q̄ p° inferť. ꝙ diabol⁹ nō ꝓꝑ defēdēdā veritatē: ſed ad pfectōnē iuadēdā talia reperit. pꝫ: q: mēdax ē ꝛ pr̄ mēdacij: ꝛ vt decipiat eſt op⁹ ei⁹. xxvi. q. v. nec mix. Et ideo magi neq̄unt turbare mētes bonoꝝ q̄ talia nō credūt: ſꝫ mēteſ infideliū ꝛ maloꝝ: vt ibidē dr̄. Ex q̄b⁹ ſecūdo ſeq̄ť: ꝙ ꝑmittēte deo pñt deōes iducere ꝑpetuā frigiditatē ꝛ aª ipedimēta alis ñ pñt. xxvi. q. v. nec mix Sꝫ q̄re ꝑmittit de°. triplici rōe. prima vt māifeſteť ſua glīa i recurſu ad eū: ꝛ multotiēs libatiōe ſecūda vt boni firmi ſint in fide. 3ª vt mali q̄ mēdatio credūt ꝑ ſua deſideria ſeducanť. iuxta illō apocal'. xxij. c. Qui in ſordib⁹ ē ſordeſcat adhuc.

Ex q̄b⁹ 3° ſequiť ꝙ tā ars magica q̄ ſortilegia ſť ꝓhibite. xxvi. q. v. epi. ſūt etiā excōicādi ibidē. vñ nec ipi ſortilegi nec ipſis ꝯſentiētes pñt admitti ad teſtiom vel actionē. xx. q. viij. q̄ſq̄s. vñ dñt caſtigari carcerib⁹ ꝛ v'berib⁹. vñ p° ligature caracterū in cartis que portāť ad collū vel quanīcūq rerū nō medicialiū. ſecūdo obſuatio ſternutationū 3° ſupſticio de nō calcādo limē dom⁹: vl' obſeruātia dieꝝ egiptioꝝ: ꝛ talia his ſimiª inter ſortilegª ꝯputanť. xxvi. q. ij. illud qd. vbi etiā alia mlta exprimunť. Notāť aūt dixi maleficiati ꝑpetuo in ꝯōne: q: ſi ad tps foret maleficiū nec ipediret matriom ꝯhendū nec derimeret ꝯctuꝫ. Sꝫ quō cognoſceť ſi ē ꝑpetuū aut ad tps. dico tria. p° ꝙ maleficiū dꝫ triēnio ꝓbari. extra de frigid. ꝛ malefi. Litere. Secūdū ꝙ poſt tres ānos pñt ſepari tali ordine. ſ. corā epō vel ei⁹ vicario: ꝛ ꝙ ſeptē ꝓpinqui vel ſeptē vicini ſi ꝓpinq̄ defuerīt eligantur corā quib⁹ iurent ꝙ bona fide cū oi diligētia dederīt operā carnali copule ꝛ ꝙ nunq̄ potuerunt ſe cognoſcere. ꝛ ſequiť in glo. ipſi ꝓpinqui iurabunt ꝙ credūt eos veꝝ iuraſſe. argumēto capli q̄tiens de purgatiōe canōica. Iſta colliguť extra de frigi. ꝛ malefi. Laudabilē. ex textu ꝛ glo. 3m ſi maleficiat⁹ p⁹ ſeꝑationē cognoſcat aliā ſciaꝫ nō ꝓꝑ hoc cogiť redire ad primā q: maleficiat⁹ circa vnā: nō p̄ſumiť circa omnes maleficiatus.

P

Secūda cōclō. Frigiditas ꝛ partis ad h̄ necīe mutilatio ꝛ nimia femine artatio ꝑpetua matrioniū impediūt. Ubi primo notanō ꝙ in p̄nti qōe est attēdēdū triplex īpedimētuꝫ.s.frigiditas q̄ est q̄n vir tā frigid⁹ ē vt mēbrū neq̄at erigere.scōa ē mutilatio notabil' in mēbro illo. 3ª est artatio tāta in mēbro mulieris: vt nec cōsortio viri: nec 2ª natura.nec 3ª arte cirurgie subueniri pōt vt cognoscat.ꝛ pꝫ ꝙ hoꝝ īpedimētoꝝ duo sunt i viro vnū in muliere.cōueniūt āt hec tria īpedimēta cū maleficio: qꝛ ꝛ impediūt ꝯhend ꝛ dirimūt cōtractuꝫ In hac igr̄ qōne dico tria: ꝛ maxime de p̄io qꝛ iure eodē de alijs aut in toto aut plurib⁹.primuꝫ qꝛ si frigiditas videt̄ īpedire dꝫ ꝓbari ꝑ tres annos: ꝛ fieri illo mō quo dictū ē in pª qōe de maleficio dicto secūdo.secūduꝫ dictuꝫ: si separat⁹ ꝑꝑ frigiditatē: aliā vxorē ducat ꝛ cognoscat: cogēd⁹ est redire ad primā: qꝛ īpedimētū nō fuit ꝑpetuū. de frigi. ꝛ malefi. Laudabilē. Tertiū dictū: si mulier sepata a viro ꝑꝑ frigiditatē intret religionē cessante frigiditate marit⁹ pōt eā recipere: si illa velit exire.ibidē.c.fraternitatis. Dicit tn̄ frater lādl'phus ꝙ illud credit intelligi an̄ ꝓfessionē. Sꝫ ecce casus. h̄nt tā artū hꝫ mēbrū vt ab isto cognosci nequeat: sepat̄ per eccīe iudiciū.aliū accipit viruꝫ a quo cognoscit̄.an primo viro debeat reddi merito querit̄. Frater richar. de media villa p̄nti ð.arti.2º.q.2ª dicit tria. primū ꝙ talis mulier dꝫ sine cōiugio ꝑmanere: ꝛ capiat̄ dꝫ ꝓ cōgruū ē.secūdū: si a secūdo facta ē primo viro cognoscibilis dꝫ primo reddi: extra de frigi. ꝛ malefi. fraternitatis. Tertiū si nō est ꝑ secūdū facta cognoscibil' p⁹ aut nō sine graui periculo mulieris nō ē primo restituenda. ꝛ h̄ agit mēbrorū inequalitas. nec ē q̄renda in femina frigiditas que principalit̄ passiue se hēt: lꝫ nō ex toto vt in viro. Sꝫ qualit̄ cognoscetur frigid⁹ ꝑ maleficiū: aut naturā. dico ꝑ medicos. Tertia ꝯclō est hec. Infantia sicut senex oīs īpotēs ad carnis actū impedit matrioᵐ: ꝛ furia continua. infātia. dimitto ad. xxxvi.ð. de senectute tali ꝓbat frat̄ lādulph⁹ in p̄nti ð. extra de frigi. ꝛ malefi. caº pº. vbi dicit̄. Sicut puer nō p̄t ꝯhere: qꝛ nō pōt debitū reddere: ita oīs īpotens. glo. hac rōne vr̄: ꝙ senex nō pōt ꝯhere: intellige de oīno nō potētib⁹. Et frater hugo de nouo castro in fine p̄ntis ð. de sene dicit sic. De sene pꝫ ꝙ si esset oīno impotēs: nō posset cōtrahere: q̄n aūt cōtrahit supponit̄ nō īpotēs. De furia etiā pꝫ: qꝛ in matrioº exigit̄ liber cōsensus: quē nō hꝫ ꝑpetu⁹ furiosus. Et tn̄ de secūdo articº. Quātū ad 3ᵐ arti. sūt tres diffict̄. Pª ē. Aliq̄s alicui morbū caducū habēti: ligat in carta papiri ad collū eius illa metra de trib⁹ magis xp̄m ex parte oriētis venientib⁹ adorare. Jaspar fert mirrā. Thus melchion. Balthasar auꝝ. Hec tria q̄ secū portabit noīa regū: soluit̄ a morbo dn̄i ꝟtute caduco. vmū sensendus sit sortileg⁹. hic nil' et me dico: solū narro. Frater roger⁹ bachō is in maiori cōpēdio ad clementē papā q̄rtū dicit. Credo de quodā picardo (quia mō libꝝ nō habeo) hic erat caduc⁹ in carta posita sūt hec metra ꝛ ligata collo ei⁹ cito curat⁹ est: ꝛ lōgo tpe san⁹ stetit. p⁹ eo stāte in balneo vt faceret ei verecūdiā vxor ei⁹ (q̄ clericū diligebat) abstulit de collo ei⁹ cartā: ꝛ statiꝫ morbo caduco recapit̄: reponit ducta p̄nia ꝛ curat̄. Quid si hec h̄nt hec noīa ex priuilegio: sicut vienēsis anthoni⁹ ꝙ de igne curet: ꝛ appollonia aut laurēti⁹ de dētib⁹. sicut guill's minaten̄ post magnū basiliuꝫ narrat in lib. rōnal' dioꝝ officioꝝ: de hoc noīe kyrie aut xp̄e leyson. magna sūt sctōꝝ priuilegia.

Secūda diffi. Bertha ꝑ verba de p̄nti ticiū sūpsit in maritū. hic bn̄ claustra vxoris ingredit̄: sꝫ semē nō emittit. q̄d iuris q̄ritur qꝛ mulier ꝯq̄sta ē hūc casuꝫ accidere vidi dū ī cōuētu castri radl'phi ꝯmanebā: in quadā notabili domicella. Tūc mihi visuꝫ ē eos nō debere separi: qꝛ ꝛ illo mō poterat satisfacere satis vt vr̄ vxori. Tū secūdo qꝛ nō pl⁹ exigit̄ in iudicio ad pl⁹ nisi corpū ōnsio in quo pꝫ clare corp⁹ vxoris aut claustꝝ fractū vel nō. Tū 3º qꝛ nō exigit̄ de necessitate proles: vt pꝫ in sterilibus. Qui dubitāt: sūmuꝫ ꝯsulāt pōtificē. hec eīn nil asserēdo dicta sūt. Alioꝝ ē opīo. qꝛ lꝫ claustra sint inuasa: si nō sit semē infra claustra diffusū nō ꝯhet̄ affinitas. xxxv. q. iij. extraordiaria. ī textu et glosa. ꝛ per ꝯñs nō iudicabit̄ matrioᵐ ꝯsūmatū

Tertia diffi. Quid hoꝝ triū magis impedit matrimoᵐ Infantia Senect⁹ Furia. Dᵐ ꝙ furia. qꝛ nil hꝫ ꝯsēsus aª bn̄ vt pꝫ: sꝫ nō sufficiet capiēdo senectutē vt dictū ē. Ex q̄ pꝫ ad qōeꝫ. ꝙ vꝫ maleficiū. frigiditas: ꝛ ifanª a ꝯhēdo mrioº īpediaut. Et tc̄ ad argumēta. Ad pᵐ dᵐ. ꝙ obligat se ad reddēd debitū si petat̄ īfra aliq̄d tp̄s determiatū: sꝫ nō īmediate. q̄ āt īpedimētū hꝫ ꝑpetuū nō p̄t se obligare ꝓ q̄cūq̄ tpe iō nō ē sile de isto ꝛ de rº q̄ vult īgredi religionē vt pꝫ. Ad 2ᵐ dic̄ scot⁹. Si senex eēt oīo īpotēs dicēt ꝙ nō poꝫ ꝯhē mrioᵐ lꝫ forte aliq̄ poꝫ ꝯsētire ī eū ad cohitādū: sic frat̄ ꝛ soror: ꝛ ita forte mlte mag̃ despōsāt dicias q̄ ꝑsonas. Ad 3ᵐ iā pꝫ ꝙ nō sp̄ p̄t maleficiū curari. Ex ista dº. sic de ꝛc. Pria ꝯō. nocet frigiditas ne sit ꝯiugiū ꝛ maleficiū dic̄ auctoritas. Dic̄ ꝯō. frigiditas ꝛ malefiᵐ sepe īpediūt mrioᵐ. Et pōit̄ a pricº ð. vsq̄ ad illō caᵐ. Furiosi q̄ dū ī amª sūt ꝛc. Scōa ꝯō. q̄ sūt ī furia nuptū nō faciūt sꝫ p⁹ h̄ vel aª h̄ nō inficiūt. Dic̄ ꝯō. ꝙ furia ī actu īpedit ꝯhendū mrioᵐ. sꝫ si p⁹ ꝯctū adueniat vel aliō nō dirimet. Et pōit̄ ab rº cº. furiosi q̄ ꝛc. vsq̄ ad illō caᵐ. De his q̄ ī duab⁹ sororib⁹ ꝛc. Terª ꝯō. malū īcest⁹ ḡuit̄ punit̄: ꝛ nupti text⁹ h̄ inserit̄. Dicit ꝯō. ꝙ incest⁹ multū punit̄: ꝛ ōndit̄ quō vn⁹ cōiugū nō dꝫ aliū ī infirmitate dittere. Et pōit̄ ab rº capº. de his q̄ cū ꝛc. vsq̄ ad finē ð.

Oc etiā notādū est: ꝙ cū dn̄s ꝯcedat vxorem dimitti ꝛc. Hic signat̄. xxxv. ð. h⁹ quarti sniaꝝ. q̄ ita cōtinuat̄ ad p̄cedētes. Nā postq̄ in p̄ceð. ð. actū ē de īpedimētis mrioᵐ ꝯhendū an̄cedētib⁹. Nūc agit de īpedimētis post ꝯctū matrioᵐ supuenientib⁹. Et hꝫ diuidi in tres ptes. In pª ōndit ꝙ ꝑꝑ adulteriū licet vnū cōiugē alteꝝ dimittere. In secūda inq̄rit an liceat dimittēti cū alio vel alia matrioᵐ cōtrahere. In tertia an adult̄ cū adultera possit post mortē mariti coniugiū facere. Pª in principio. Secūda ibi. Si q̄s aūt causa fornicatiōis. Tertia ibi. Solet etiā queri ꝛc. Hec est diuo p̄ntis ꝛc

Triū fornicāte machināte in adultere viri mortē si ꝯhūt exeat diuortiū aut stet mr̄imoᵐ. Et ar̄ ꝙ talis possit du cere talē in vxorē triplicit̄. Prīo sic. dauid ducit bersabee ī matrimoniū cū qua fuerat adulterat⁹: vria ꝓditorie īterfecto: qui erat vir ei⁹. iō licitū ē illā ducere cui⁹ machiat⁹ est mortē viri: aut cui⁹ viꝝ interfec Añs pꝫ. secūdi regū. xi. caº. ex quo pꝫ ꝯña. Scōo ar̄ sic. Machiatio in mortē viri adultere nō ē vnū de duodecī īpedimētis matrioniū īpedientib⁹: igr̄ matrioᵐ nō impedit. pꝫ ꝯña. qꝛ supponit̄ inibi esse sufficient̄ enumerata matrionij impedimēta. ꝛ pꝫ antecedēs. qꝛ in illis versib⁹. Error conditio votū cognatio crimē ꝛc. non est enumeratio. interfectiōis viri adultere sed interfectio viri ꝓprij ꝛ vxoris. Tertio ar̄ auctoritate aug. de nuptijs ꝛ cōcupiscētia. ꝛ ponit̄ in littera. pōt fieri cōiugiū cū qua p̄cessit adulteriū. In oᵐ ar̄. xxxij. q. i. Illud vero. ꝛ. c. relatū. In ista qōe ad al'. ꝑisor. ꝛc. Quo ad pᵐ articᵐ termi sunt Fornicatio Machiatio Diuortiū. Prim⁹ termin⁹ ē fornicatio a fornice: qꝛ in fornicib⁹. i. arcub⁹ lapideis antiq̄tus fiebāt fornicatiōes. vñ iuuenal'. Lenonū pueri quicūq̄ fornice nati. Secūdo dr̄ fornicatio a foris: qꝛ tales mulieres ex toto foras emittūt verecūdiā vt merito dicātur meretrices: q̄si mere trite ab alijs ꝛ nō curāt. vñ grecism⁹ equocationē fornicis ponēs dicit. Fornix leonis dom⁹ ē pariter meretricis. Ast mur⁹ foris dicitur exterior. Dicit̄ tertio fornicatio a fornace. qꝛ sicut̄ fornace ignis est material' sic in fornicatiōe ignis cōcupiscētie. vñ quidā dicit. Est fornix dom⁹ sed fornax saxa ꝑurit. Dicit̄ aūt fornicatio triplicit̄. vno mō dr̄ fornicatio. Ois act⁹ illicit⁹ ꝯ diuinū p̄ceptū in tali opere. ꝛ hoc mō dicit paul⁹ ad ephe. v. caº. Fornicatio aūt ꝛ oīs īmūditia aut auaritia nec noīet̄ in vobis: sicut decet sanctos. Secūdo accipit̄ fornicatio ꝓ negociatiōe. vñ Esa. xxiij. c. Post. lxx. annos visitabit dn̄s tirū: ꝛ reducet eā ad mercedes suas. ꝛ rursū erit cū fornicabit̄ cū vniuers regnis terre. fornicabit̄. glo. i. negociabit. Tertio mō dr̄ fornicatio vna spēs peccati luxurie ꝯ alias distincta. de qua geñ. xxxviij. Fornicata ē thamar nur⁹ tua: ꝛ videt̄ vter⁹ illi⁹ intumescere. ꝛ hoc mō ē pª spēs speciēꝝ luxurie: que sūt in trib⁹ binarijs. s. sex. vt notat frater hugo ð nouo ca. q. vnica p̄ntis ð. Prima spēs ē fornicatio: ꝛ est soluti cuꝫ soluta ꝛ est peccatū mortale. qð ꝓbat̄ triplicit̄. Tuꝫ prio qꝛ ꝯ bonū prol' nccariū directe: remouet eīn prol' certitudinē ꝛ ꝑ ꝯñs sollicitā educationē pris. Tū secūdo qꝛ dr̄e fornicationē nō eē peccatū mortale est hoīs ad incestū ducē: vt si a iq̄s ī forīcatōe habeat filiā ꝛ p⁹ eā cognoscat carnalit̄: ignorans eam eē suā filiā: imo qꝛ hoc ē inducere: vt pr̄ solutus filiā possit cognoscere solutā. Et si dicat̄ qꝛ h̄ impedit: qꝛ pater hoc nō euadit: qꝛ ꝑ casuꝫ ignorat. Tū 3º qꝛ reddit ꝑsonaꝫ abhoīabilē: vt pꝫ ī meretricib⁹. Secūda spēs est adulteriū. ꝛ dr̄ prio q̄si adalteriū. v. mutata in. a. qꝛ ad alteri⁹ lectū tendit vel secūdo dr̄ adulteriū quasi alteri⁹ vteꝝ terens vel 3º dr̄ adulteriū ab adulādo. qꝛ adulatōib⁹ capiunt̄ mulieres. Est aūt adulteriū graui⁹ reliq̄s peccatis carnalib⁹ in trib⁹. Primū infringit fidē quā vn⁹ cōiugū dꝫ alteri. Secūdū inexcusabilitas minor: qꝛ plus hꝫ ð remedio: qꝛ copiā hꝫ vxoris proprie. 3ᵐ qꝛ ad illud peccatū sequunt̄ maxima mala: sicut est exhēdatō legitīa: diffamatō sui ꝛ alia multa. ecce prim⁹ binari⁹. Tertia species ē incest⁹: quasi incast⁹. ab in qð ē nō: ꝛ cast⁹ quasi n̄ castus. cui⁹ signū extat patēs cū ꝓpinquas nō veret̄. ꝛ pōt diuidi iuxta ꝓpinq̄tatis grad⁹. Quarta spēs ē stuprū: ꝛ ē defloratio virgis a stupēdo dr̄. ad insuetos eī viri affat⁹: tales ꝛ effect⁹ stupet iuuenis insolita: lꝫ sit ꝛ in masculo virginitas. en secūd⁹ binari⁹. Quita spēs ē sacrilegiū. quasi legēs. i. furat⁹ sacrū. iuxta illa metra. Fur auꝝ virgo flores mare nauita libros. Cleric⁹ equoce: singl'a q̄sq̄ legit. Et sūt tres mōi h⁹ peccati. Prim⁹ q̄n vir ꝛ mulier sūt religiosi: vel vir ē in sacris ꝛ mulier religiosa. Scōs mod⁹ q̄n vir est religiosus aut in sacris: nō mulier. 3⁹ q̄n mulier ē religiosa: lꝫ vir sit mere secularis. Sexta spēs ē peccm̄ ꝯ naturā. ꝛ fit tripl't. prio ī seipso ex tactib⁹ impudicis aut cōfricatiōe ꝛc. ꝛ dr̄ mollicies: nō intelligo ꝟo de pollutiōib⁹. Scōs mod⁹ ē feīe ī feīaꝫ: aut viri ī viꝝ. aut 3º viri in feīaꝫ: aut ecōuerso: nō tn̄ nāli mō. ita ꝙ iste mod⁹. 3. hꝫ maneries: q̄s q̄s pōt in se cogitare ꝛ distincti⁹ distinguere. Terti⁹ modus h⁹ speciei ē cū brutis. en terti⁹ biari⁹. Terti⁹ teri⁹ ē machiaº. machiaº hꝫ triplicē orīū. ꝛ sꝫ h̄ tripl't dr̄. dr̄ pº machia a mache qð gaude aut gaudiuꝫ sigt. ꝛ sic machia ē molitio ꝛ q̄ q̄rit: vt ꝓxim⁹ ī maluꝫ ruat ꝯtra cuꝫ machiari dicunt̄: ꝛ gaudent de ruina. Dr̄ secūdo machia a machera: ꝛ ē gladius acutus machera. ꝛ sic machina est cogitatio ꝛ machinari cogitare in quacunq̄ re: vnde venit mentis acuties. tertō dicit̄ machia a machos qð ē belluꝫ: vñ descēdit gallimachiū: et tūc istrumēta guerre machie dicūt̄. accipit̄ āt in qōne h̄ triplici mō.

Tertiꝰ termin⁹ est diuortiū. dr̃ aūt diuortiū a vi
arus diuersitate. vñ notandus ꝙ ista tria se hñt p
ordine. separatio: repudiū: diuortiū. oē ei repu di
us separatio ē: nō ecōtra. vbi ē eni repudiū cōtractō
fuit: sed nō semp: vbi ē separatio fuit ꝓfectio. roma
eni separata ē a viro: ⁊ tm̃ nunq̃ fuit secū cōiūcta
sic ⁊ drm̃t repudiū ⁊ diuortiū: qz oē diuortiū ē re
pudiū: nō tm̃ ecōtra. patz qđ dr̃ ex̄t de diuor. ⁊ re.
gaudem⁹. Repudiū vxori s veritas i cuā rep:o
bauit. ex q̃ pz ꝙ aliqđ ē repudiū qđ nō ē diuorti
um: qz diuortiū appꝛobat in cuā⁹. Matth. xix. c⁹.
ex cā fornicationis. ꝙ aūt diuortiū in cuā⁹ dicat
repudiū: pz dc. xxviij. Si cui⁹ vxorē. Si in cleri
catu marito cōstituto vxor adulterauerit dato re
pudio eā dimittere dz. Dicit tm̃ doc. deuot⁹. q. p⁹
hui⁹ d. ꝙ loquendo ꝓprie de repudio ⁊ diuortio
triplicit dr̃m̃t. pꝛio: qz repudiū fiebat ex indebita
causa: sed diuortiū ex debita. secūdo qz post repu
diuz nō pꝛohibebant habere: post diuortiuz pꝛo
hibent. ʒ⁹ differūt qz vir repudiabat vxorē: nō eā
vñ nō iudicabant ad paria: in diuortio iudicaut
ad paria. Sed vnde hoc: idē dicit ꝙ ꝓp meritum
peccati primi mulier ē subdita viro. ſz p⁹ reconci
liationē xp̃i in quo nō ē seru⁹ ⁊ liber masculꝰ ⁊ fe
mina oēs q̃tū ad legē tꝛhoꝛi ad paria iudicāt. de
hmōi diuortio ꝓp fornicationē inter virꝝ ⁊ mulie
rez dictū ē vt oꝓoꝛtuit dc. xxvij. hui⁹ q̃rti i multis
ꝓpōib⁹. iō hic solū agā de diuortio vt exigit ma
teria pñs seu qō. Quātū ad secūdū articulū sr̃
tres q̃ones. Prima q̃ de fidei datiōe singlarit
alteri: viuēte aūt vxore aut marito alteri⁹. Scōa
de fidei datione relata adulterio. Tertia q̃ de a
dulterio cōpato machinationi aut machinationis
relate ad fidei dationē: vbi añ oīa ē notāda qđ di
cit doc. sub. in pr̃ci⁹ pñtis d. Tria sunt iquit q̃ se
parata aut cōiūcta vident difficultatē operari: q̃
sunt: adulteriū: machiatio in mortē ꝓpꝛij cōiug
seu legitimi: fidei dar ipsi adultere. ⁊ hoc ʒ⁹ tri
plici specificat noīe. vñ dicit ꝙ fidei datio q̃ de
facto eī ca: ꝓmissio cū iuramēto. hec tria ināt vl
tima ad ꝓpo⁹ pro eodē reputanť. vñ vez ē ꝙ lo
quēdo ꝓprie multū distinguūť: sed in b vt dicit
differētiā nō facit vt variēt. Et tūc imediate iux
ta illa tria suā didit q̃nez in triplici dicto: ab vl
timo incipiēs: vt qđ vltimo dictū ē primit⁹ sit ab
solutū: ⁊ iuxta suā ꝓsideratiōē ponā tres meas
q̃ones. Pria q̃ est hec. Fidei promissio ēt cū
iuramēto aut ꝓuact⁹: legitio viro viuēte matrio
niuz nō impedit ꝓtrahendū. hec q̃ maxie habe
tur exp̃sse extra de eo ꝙ duxit in matrio⁹ quā pol
luit per adulteriū. ca⁹ vltio. Si q̃s vxore viuente
fide data ꝓmisit se aliā ductuꝝ vel cū ipsa de fa
cto q̃rit: si nihil aliud fuerit nō ē matrio⁹: qđ cū
ea cōtraxit post vxoris obitū dirimēduz de ꝓmis
sione cū iuramēto satis pz. in talib⁹ eniz equiua
lent fidei datio ⁊ promissio cū iuramēto: nō eniz
impedit matrio⁹ ꝓhendū: nisi fuerit adūctuz⁹ ad
dulteriū. vt dr̃ ex̄t de his q̃ vi met⁹ ve cā fiūt. Ad
aures. Et rō hoꝛ oīm ē in hac materia: qz iura b
nō pꝛohibēt. ⁊ vt dr̃ ex̄t de spōsalib⁹. Cuz apud.
Cū ꝓhibitoꝛiū sit edictū de matrionio cōtraben
do quicūq̃ nō pꝛohibet p ꝓhaz admittit. Et tm̃
de prima q̃ōe. Secūda cōclo. Ambob⁹ ꝓscis
adultero. adultere fidē dāre matrimoniū dirimet
Probat. q̃ ex̄t de eo q̃ duxit i matrio⁹ quā pol
luit p adulteriū. c. vltio. Si q̃s vxore viuēte ifra
§. cereꝝ. Tolleraꝝ q̃ dz si pr̃i⁹ vel postea dū virit
vxor ei⁹ illā adulterio polluisset. pr̃i⁹ aūt ⁊ postea
ad fidei dationē referunť. Dici tm̃ notanť ambo
bus cōsciis: si eni vir esset cōsci⁹: ⁊ mulier euz ne
sciret vxorē habere: aut ecōtra: mulier eēt cōscia
ſz nō vir qz nescirz mulierē hr̃e virū: tūc ei ꝓscio
si vir aut mulier: qz in hoc ad paria iudicāt si con
trahāt. petere nō ſz diuortiū: vt in eodē titulo hr̃
ca⁹ p⁹. Si vero ꝓsona insciа diuortiū petat cele
brandū est diuortiū. ex primo cap⁹. ⁊ hoc arguñ
to a ꝛrario sensu. ⁊ in tertio habeť ibidē. q̃ si mu
lier diuortiū nō petat nō sunt separandi: ex quo
sumit̃: ꝙ si ipsa petat separandi sunt. Sed circa b
triplex oꝛit dubiū. primū qz inter tales aut ē ma
trimoniū aut nō: si est vez matrioniū nō dz fieri
diuortiū ad petitionē mulieris: si nō ē matrio⁹
etiā ad petitionē viri debent separari. nō eni pñt
simul stare: cū nō sint vir ⁊ vxor. Dicendū nō eē
matrioniū. mulier ei in eū cōsensit vt i potētem
cōtrahere qđ ipse facere. nō poterat: illegitim⁹ ei
est ex iure ad istā. Et cū dicit: nō pñt simul stare:
cōcedit ꝙ ex parte viri fornicatio est: sed nō ex p⁹
te mulieris ignoꝛāta inuincibili mulierē excusā
te. Sed tūc est secūdū dubiū ponē: mulier i cogni
tionē venit impedimēti nec tm̃ petit diuortiū. et
text⁹ allegat⁹ dicit: ꝙ si mulier diuortiū nō petat
nō sunt separandi. ex quo videť ꝙ ecclia vult ꝙ ñ
se parent̃: ⁊ ifra sunt sine ꝓiudicio. ergo alia ex p̃ce
pto eccie stabūt fornicat⁹: qđ ē absurdū. D⁹ ꝙ si
mulier nō de nouo ipedimēti cognoscēs nc̄i ma
trio⁹ ꝓsentiat: vir ꝓsentire cogēd⁹ ē. Ex̄simū eq̃
dē ē: vt q̃ decipit insciā: etiā sci⁹ nō insci⁹ laqis ca
piať debitis: ⁊ qđ fallacit̃ ꝓmisit cauť ipleat coa
ctus. Surgit ʒ⁹ ʒ⁹ dubiū in hac pte fortissimum
pone. mulier tuscia hui⁹ fraudis actu quolibz cō
tugi in illū cōsentit: vt maritū ex aduerso b sciēs
mulieris volūtatē in eā nouo cōsensu cōsentit vt
vxorē: nō tm̃ ipedimentū iudicat ne hinc odiū ge
neret̃: an matrimonialit̃ sic possint stare querit
Scotus triplicē aperit solutionē: q̃libz grandis.
Pria ē ꝙ nō. prim⁹ ci in l'bis ꝓsensus nō fuit mr̃i
monialē. qz i cū cōsenserat q̃ se sibi dare nō pote
rat: ⁊ iō oēs act⁹ ꝓnes i virtute illi⁹ primi: nō sr̃
actus coniugij. Ex quo sequit oportere: ꝙ mulie
er de nouo consentiat si coniugium efficiat: nec
nouus consensus scientis sufficit: nisi nou⁹ inter

Secūda difficultas de cōpatiōe adulterij ad sacrilegiū. qō est grauiꝰ crimē adulteriū an sacrilem̄ Dicit frater richardꝰde media villa pñtis d.q.v. arti.primi. ꝙ sacrilegiū. Vñ aug. in lib. de sācta viduitate: longe aū mediū. Plane nō dubitauerīz dīce lapsas aīas a castitate sanctiore que vouetur deo: adulteris eē peiores. cuiꝰ rō triplex. Pª fit preiudiciū ꝛ in iusticia collegio. secūda violaꝰ castitas firmata voto: q̄ erat sponsa dei. 3ª deflo ratur virgo: qꝛ sole virgines solēt bñdici. Ex q̄ ꝯñter dehonoraꝰ bñdictio: vez ꝙ i adulterio fit iniuria viro. sed in primo imediate deo. debemus tñ in talibꝰ moralibꝰ cōparare ceteris paribus.

Tertia difficultas. Quid si ciꝰ berthā suā ꝯiugē nūdū ab eo cognitā: vt religionē ingrediaꝰ tradit inuitā cognoscēdā suo ꝯsāguineo quā cognouit. quid iuris sit: hic queriꝰ. Dicēdū ꝙ tū primo iuris naturalꝰ equitas. tū secūdo viri iniquitas. tū tertio mulieris cōfusio: quā inuita passa ē tātam mulieri in corpꝰ viri tribuūt ptātē: vt ea inuita religionē ingredi nō valeat. De hoc ex de eo q̄ cognouit cōsanguineam vxoris sue. discretionem. Et sic pꝫ ad. q. ꝙ vꝫ fornicāte machiato in adulterere viri mortē si ꝯtrahūt ē celebrandū diuortiuꝫ nō matriom̄. Et nūc ad argumēta. Ad primū dicēdū. ꝙ peccatū illud non fuit publicuꝫ: iō pena publica puniri nō debuit: iō nō fuit impedim̄ ꝙ eā accepit post talia grauia crimia adulterij et homicidij. Ad secūdū dicēdū ꝙ hoc ipedimētū reducit ad impedim̄ criminis dū dꝰ. Error cōditio votū cognatio crimē. Ad tertiū pꝫ i qōne. Ex ista aūt d. sicut de pred. ꝛc. Pria cōcl'o. Fornicatiōis cā dimittiꝰ cōiūx ꝛ poniꝰ lex hec taliōis. Dicit cōcl'o ꝙ pp cām fornicatiōis separanꝰ vir ꝛ cōiūx q̄tū ad thoꝝ ꝛ cōuenit hec lex vtriqꝫ eq̄liter. Et poniꝰ a pricipio d. vsqꝫ ad ca. illō. Si qs aūt cā fornicatiōis. Secūda cōcl'o. nō ē licitū sic separatis: sꝫ prohibitū iter disparatis. Dic ꝯō ꝙ nō est licitū separtis a thoro separi a cōiugio q̄i caperēt iter ad dispata ex sepatōe. Et poniꝰ ab illo caº. Si qs āt cā forniꝰ. vsqꝫ ad illō cam̄. Solꝫ ēt q̄ri. Tertia ꝯō. Adulterā ducere in cōiugiū ē posse facere ꝛ extat viciū. Dicit ꝯō. adulter ducat adulterā in matriom̄ pōt bene ꝛ male fieri. Et poniꝰ ab illo caº. Solꝫ etiā queri ꝛc. vsqꝫ ad finē d.

Nunc de cōditiōe videamꝰ an valeat coniugiū diuidere ꝛc. Hic signaꝰ. xxxvi. dº. huiꝰ quarti que ita hꝫ cōtinuari ad prece. Nā postq̄ in dº. xxxiiij. actū ē de impedimētis matrimoniū cōtrahēdū antecedētibꝰ. ꝛ i dº. xxxv. seu pcedēti egit mgꝰ de impedimētis post cōtractus matriom̄ supuenientibꝰ. nūc 3º agit de ipedimētis in actu matrimonii incidētibꝰ. ꝛ hꝫ hec pñs dº diuidi in tres partes pricipales. In prima oñdit errorem seruilē impedire matriom̄. In secūda pandit inter seruū ꝛ ancillā qualiter fieri q̄at cōnubiuꝫ. In tertia ad etatē puerilē donat dogma pcium. Pª in principio. Secunda ibi. Queriꝰ etiaꝫ si seruꝰ vniꝰ ancillā alteriꝰ. Tertia ibi. Hoc etiam sciendū si pueri aū ānos. xiiij. Hec est diō pñtis distinctionis ꝛc.

Utrū seruitꝰ aut etas puerilis ipediat cōiugiuꝫ. Et aꝰ tripliciꝰ. Primo sic. Corpus serui ē dñi: ergo seruꝰ nō pōt cōtrahere matrioniū. añs est pbi pº politice caº 3º. Pꝫ cōsequētia. qꝛ nullꝰ pōt dare aliend. Secūdo arguiꝰ sic. Seruꝰ nequit profiteri religionez sine voluntate dñi: ergo nec matriom̄ cōtrahere. añs patet ex iure. probaꝰ cōsequētia. qꝛ fauorabilior est pfessio religionis q̄ matriom̄. Tertio aꝰ. ꝙ etas puerilis nō impediat matriom̄. aliquis pōt accipere potestatē anteq̄ possit in vsuꝫ. igꝰ in cōtractu matrionij vbi ē datio vsus ꝛ acceptio ptā tis: pōt aliquis anteq̄ possit in vsuꝫ. ꝯña pꝫ. añs probaꝰ. qꝛ etas puerilis nō impedit susceptionez ordinis. vt dictuꝫ est dº. xxv. huius quarti. ꝛ tamē ibi recipit ptātē exequēdi actuꝫ ordinis: quē pro nūc nō pōt exequi. In oppom̄ pro prio. extra de cōiugio seruoꝝ. caº pº. In oppom̄ secūdi. extra de fri. ꝛ male. ꝙ sedē. puer qui no pōt reddere debitū nō est aptꝰ coniugio. In ista qōe parisor. ad aꝰ. ꝛc. Quo ad primū articum̄ termini sunt. Seruus Etas Puer. Primus igitur terminꝰ ē seruꝰ. ꝛ fm ꝙ seruꝰ triplicē hꝫ ortū: fm hoc fuꝰ tripliciꝰ dꝰ: vnoº dꝰ seruꝰ a fuiēdo: ꝛ isto mō dicit dñs malo seruo. Serue neq̄ oē debitū dimisi tibi: qm̄ rogasti me. Math. xviij. Et de vehemot aut behemot ad iob. xl. deꝰ loquiꝰ cº. Nūqd fieret tibi pactū ꝛ accipies eū seruū sempiternū. Scdo mō dꝰ seruꝰ a seruiēdo. q̄ ei in hoc mūdo iust e et innocenꝰ ābulāt serui dñi hoc mō dicūꝰ nil boni eni agerēt nisi a dño cōstituti seruarenꝰ. de q̄ dñs ad sathan dicit: iob pº cº. Nūqd cōsiderasti seruū meū iob ꝙ nō sit ei similꝰ in terra: hō simplex ꝛ rectus ac timēs deū: ꝛ recedens a malo. Et deutro. xxxiiij. de moyse dꝰ. mortuꝰ ē ergo ibi moyses seruus dñi i terra moab. Tertio dꝰ seruꝰ similꝰ a seruiendo ꝛ a seruādo. ꝛ hocº plati sūt serui suoꝝ subditoꝝ coꝝ querēdo bonū: nō lotū lanā appetētes nec iā sunt solū mercēnarij ꝛ nō boni. vñ ꝛ sūmꝰ pōtifex qō dicit pº apposuisse gregom̄ se seruū seruoꝝ dei nūcupat. Sꝫ q̄re hoc vt eis seruiat ꝛ seruet eos plus amās ouē q̄ lanā. Et in regula frūꝫ minoꝝ btūs francisꝰ dicit. Nā ita dꝫ eē ꝙ ministri sint serui oīm fratꝝ. Et notād secūdo ꝙ de vi vocabulorum hec tria differūt. mācipiuꝫ. seruus: seu famulus vernaculꝰ. Mācipiuꝫ eniꝫ diciꝰ qui bello capiꝰ ꝛ adijcitur vt seruiat: vt faciūt sarraceni xpristianis: a manu et captum. Seruus vero aut famulus qui precio cōducitur vt domino famulet aut seruiat. vernaculꝰ seruꝰ nō iā emptiaꝰ sꝫ in domo vernās. i. florēs: qꝛ in domo nutritꝰ q̄les habuit abraā cū loth suū nepotē: de suis inimicis liberauit. gen. xiiij. ꝙ cū audisset abraā captuꝫ vꝫ loth fratrē suū: numerauit expeditos vernaculos suos. ccc. xviij. Notādū aūt 3º fm frēꝫ hugonē de nouo castro pñtis d. q. vnica. ꝙ sunt tres gradus seruitutis. primꝰ ē subiectio obialꝰ vniꝰ ad alterū in actibꝰ decētibꝰ: ꝛ talis seruitꝰ est filij ad patrē ꝛ fuisset in statu inocētie. secūdꝰ gradꝰ ē obligaº ꝛ subiectio vniꝰ ad alteꝝ ad actꝰ viles ꝛ seruiles remanēte tñ pro loco ꝛ tēpore libero accessu ad ꝯseruationē speciei ꝛ indiuidui. ꝛ ista seruitº habuit ortū statim post pctm̄: qñ dictū fuit ade. geñ. iij. Maledicta terra i ope tuo: in laboribꝰ comedes ex ea. hec aūt ꝯtrahiꝰ a stipite nr̄e origis. statiꝫ ei post peccatū adā fuit obligatꝰ ad istos actꝰ seruiles. mō possibile ē ꝙ filijs pgenitis: pꝰ ex cā exēptus fuit a talibꝰ actibꝰ: qꝛ oportuit ꝙ habēt solicitudinē domꝰ q̄ mortuo priogenitꝰ agēs i domo vicē patris fuit exēptꝰ ab illis actibꝰ sicut pꝰ Alij vero remāserūt olbigati ad actꝰ seruilesꝰ: ꝛ sic succedēte tpe filij coꝝ redacti sunt i seruitutē eorū q̄ a priogenito sūt pcreati: ꝛ hoc vꝰ satis probabile. pōt etiā hmōi secūda seruitꝰ a legislatore introduci pp diuersitatē dispōnis corpoꝝ. videt ei in ciuitate aliquos corpe robustos ꝛ rudes mente: ꝛ illos deputat ad actꝰ seruiles ꝛ grossos. alios aūt videt minꝰ potētes corpe: subtiles tñ mēte. ꝛ illos deputat ad studiū: ꝛ ad alios labores spūales. vñ aristo. pº politice dicit. ꝙ ille q̄ pōt mente puidere: dꝫ esse principās natura. i. scdm rōeꝫ naturalē. Tertiꝰ gradꝰ seruitutis ē obligaº ꝛ subieº totalꝰ ad actꝰ seruiles: p quā pōt aliqs facē de suo seruo sicut de bestia: ita ꝙ hō nō habeat libertatē sup cōseruationē speciei vel indiuidui absqꝫ volūtate dñi. Et de ista seruitute perit qō. pª dꝰ filialis: secūda politica: 3ª misera: a fratre lādulpho: ꝛ a doctore extrema. Tertiꝰ terminꝰ ē etas. Et sicut hoc nomē etas scdꝫ vocabulū descendit ab euo quasi euitas. ita scdm rem loquēdo proprie etas est duratio euuꝫ ꝯñs. De his durationibus dictū est lib. pº. distin. ix. ꝛ. xxxi. ꝛ lib. secūdo d. ij. Et lib. quarto secūda pte. iij. d. Nūc aūt specialiꝰ de etate primo occurrit. ꝙ pro tēpore moderno triplex assignaꝰ etatis terminꝰ. Primus ē cētenarius. sicut dicit de nestoº. xiiij. methamorfo. ouidius. iam 3ª viuiꝰ etas. vixerat eni ducētis annis: ꝛ erat in tertio centenario. Secūdus terminꝰ humane etatis est. lxx. anni. iuxta illud in ps. septuaginta anni.. Tertius terminꝰ est octuaginta anni. quando sunt fortes. sicut patet in his metris.

Seps tribus annis stat: viuit totidēqꝫ canis ter
Ter totidē fit equꝰ: ter totidē fit homo.
Tres coruus hoīes: quercꝰ tres superat coruos.
Quercoꝝqꝫ triū: ceruus habet spacium.

Sunt autē tres binarij etatis humane: ꝛ sunt contenti in his metris.

Infans inde puer: adolescēs pꝰ iuuenis vir.
Diciꝰ inde senex: postea decrepitus.

Prima pars dꝰ infantia: ꝛ durat vsqꝫ ad septem annos. Secūda pars ē pueritia: ꝛ addit supra infantiaꝫ vnū septenariuꝫ. ita ꝙ terminaꝰ in. xiiijº. anno in masculis: ꝛ tūc incipit pubertas. citiꝰ in feminis: qꝛ duodecīo āno. Ecce primꝰ binarius. Tertia pars est adolescentia. ab adoleo qō florītionez significat ꝛ augmētū: ꝛ addit supra pueritiam duos septenarios: ita ꝙ terminaꝰ in. xxviij. anno. Quarta etatis pars diciꝰ iuuētꝰ a iuuādo patrē: ꝛ regēdo totā domū. ꝛ addit sup adolescētiaꝫ tres septenarios: ita ꝙ termiaꝰ in. l. anno. en secūdꝰ binariꝰ. Quīta etatis pars diciꝰ tripliciter in nostris metris dꝰ virilitas. Hoc. deuo. lib. iiij. d. xl. dubio 3º lfali dicit: ꝙ diciꝰ grauitas seu senectus. Fraꝰ Ja. ianueñ. dicit ꝙ dꝰ senior. Nā apud grecos seniores (pri. d. c. cleros) dicunꝰ pbri ꝛ senes geronte. hec aūt etas in greco pbitē diciꝰ hñ tñ ꝯueniunt ꝙ ābulat ista etas vsqꝫ ad annuꝫ septuagesim̄ declinās a iuuētute. Sexta etatis ps fm fratrē iohēꝫ bonauēꝰe: dꝰ seniū seu decrepita etas. fm aūt metra ꝛ ianuēseꝫ: qbꝰ in ista pte plꝰ assentiēdū ē: dꝰ senectꝰ: ꝛ durat vsqꝫ ad terīm vite ꝛ eiꝰ vltimꝰ terminꝰ dꝰ seniū: a senꝰ na. nuꝫ. qꝛ finis ē sexte etatis. vñ i ps. dꝰ. vsqꝫ ad senectaꝫ: ꝛ seniuꝫ deꝰ ne derelinq̄s me. en tertiꝰ binariꝰ. Scdo notādū q̄ ad hoc ꝙ licet dicanꝰ partes etatis totalis in obliq̄. tamē etiā aliquādo dicunꝰ etas in recto: vt etas infantie: etas pueritie ꝛc. Tertio notandū ꝙ ꝛ mūdꝰ hꝫ. 3. etatū binarios. i. sex. qui cōprehēsi sunt in metris que ponit alexāder de villa dei in massa compoti.

Incipiēs ab adā: quā formauit deꝰ etas.
Ad noe trāsiuit: prima: sequēs ad abrahā.
Ad dauid extēdit: etas se 3ª quarta
Ad trāsmigrātes in babilonē fuit.
Quīta facit cursuꝫ: xpi veniētis ad ortuꝫ.
Ad finē mūdi: currere sexta parat.

Tertiꝰ terminꝰ ē puer. deriuaꝰ tripliciꝰ. Primo iuxta numiū marcellū: a punio puniꝰ. qꝛ in illa etate i multis veniūt puniēdi. Secūdo dꝰ a pus puris ꝙ ē custodia: qꝛ sub tutoribꝰ ꝛ auctoribꝰ sunt pueri vsqꝫ ad pfinitū tps a patre. vt dicit paulꝰ q̄rto caº. ad galꝰ. 3º dꝰ a puritate: nūdū eni seculi malicias sūt experti. Dꝰ aūt inq̄t papias puer triplꝰ natiuitate: vt puer natꝰ ē nobis. etate vt octēnis officio. sicut Jere. pº. dicit ieremias de seipo. ego nescio loqui qꝛ puer ego suꝫ. In ꝓposito aūt accipiꝰ aut pº aut scdo mō. Quātū ad tertiū articulū sūt. 3. ꝯōes. Pria ē de ortu seruitutis. scda ē de obligatōe fui i respectu ad mriom̄. 3ª ē d ꝯetu pueroꝝ. Pª ꝯō ē hec. Seruitꝰ miserabilis non nature iure: sed altero triplici extitit introducta.

Prima ps probat. Natura hoim libera ē: vñ in statu nature ante noe libertas pmãsit incõcussa. distinctõe. xxxv. c. Sexto die. vñ inqt doc. sub. q. i. Lege nature oēs nasc̃ liberi: tñ seruit⁹ vel magi filiat' subiectio ad patrē ē de lege nature. puta o' dedicĉia filiat' ptinēs ad disciplinam. filij enī a pre habet tria. esse: educari: disciplinā. ex. viij. ethico. hec aũt mibia ex natura dñ institura ortũ hr̃e nõ potuit. vñ ergo prio pm rationē triplex ē mod⁹ dicẽdi. Prim⁹ videt eē fratris hugonis de nouo castro pñtis ō. qz in fine dicit. si aũt pp alias cãm est introducta: videt esse cõtra rõnes. dicat ergo q ex hoc introducta ē: qz qñ hõ in iusto bello capit interimi põt. si vero nõ iterimit sed viu⁹ seruat ex seruatiõe seru⁹ seruãtis efficit. ⁊ hoc in isti tura de libertis pontif. ⁊ hoc probat sic. ¶Quia in q̃cũq; casu põt ei facere mai⁹ dãnũ: põt ei facere min⁹ dãnũ: qz in hoc facit sibi gr̃am. sed in isto casu in quo põt eũ iuste occidere põt sibi facere maius dãnus: ergo põt eũ in talẽ seruitutẽ redigere qõ vr̃ eẽ min⁹ malũ: qz nõ pdit totale eẽ. Sed ꝯ istũ modũ arguit frater lãdulph⁹. q. i. pñtis ō. Cõtra inqt istũ modũ ē rõ natural'. ipius enī videt ⁊ cõtra rectã rationẽ: q cessante ptinatia ⁊ duritia que ē in hoste nõ cessz pena debita huic ptinatie Cũ ergo q̃s capit i bello ⁊ cessat a ptinatia rebellãdi: nõ vr̃ q iuste debeat plecti pena illi⁹ misera bilis seruitutis: ⁊ maxie ex q̃ cessat inimic⁹ eẽ: et vult amic⁹ fieri: q ex hoc vendi debeat sicut pec⁹ nec valz dicẽ q iste indulsit sibi vitã: iõ ē totũ ex gratia q̃cq̃d sibi facit. Arg^m ē totũ in oppo^m licz enī possit iuste occidere durãte iniusta inimicitia ex pte hostis cõtra quẽ gerit iustũ bellũ: maxie se deffẽdẽdo: tñ cessãte ista cã nõ est rectũ tantã seruitutẽ in eo inducere: q̃ mozti equaler. ⁊ sic pz solutio ad rõnẽ hugõis. Audit scotus leo hos duos suos leũculos disputãtes añ eũ: vt titones añ militẽ emeritũ laudat bellũ: sed coroboz̃ãdũ laudulphũ iudicat: ⁊ arguit vt doceat. Sz hec extrẽa seruit⁹ ē ꝯ legẽ nature. nunq̃ iuste potuit introduci: antiq̃tas enī tẽporis nõ ratificat crimia: fz magis cõdẽnat: i iustũ ē igr̃ tale dñiuz. vñ difficile estimat hmõi seruitutẽ excusari: nisi altero duoz modoz q̃ statz aperient. Sz tũc q̃rit quare apls p̃cipit tales seruos suis dñis obedire. ¶Ñnder cõtinuo multas obligatiões foze iniustas respectu illoz quoz fiũt: ⁊ tñ ex q̃ facre sunt: sunt custodiẽ de. apls enī oñdes talẽ seruitutẽ nõ eẽ laudabilẽ nec multo magz dñiũ tale. ait p^a coz. vij. c. Seru⁹ vocat⁹ es nõ sit tibi cure: fz si potes magz liber fieri vtere. Ex quo infert q illa glosa sup p^a ō^e. ius gẽtiũ. nõ vr̃ vez dicere. s. q̃ seruit⁹ sit a iure naturali inducta: fz a iure gẽtiũ ē approbata. Cõtra ē exp̃sse text⁹ canõis. xij. q. ij. cũ redẽptoz. vbi dicit q redẽptor nr̃ cõditor totu⁹ hũane nature: tõ carnez assumere voluit: vt remoto vinculo seruituti pristine redderet libertati. homines enī ab initio natura liberos prulit: ⁊ ius gẽtiũ iugo subdidit hui tutis. ecce clare seruitutẽ a natura nõ eẽ: fz iuregẽtium. vñ ⁊ dc. xxxv. septo die. dr̃. q ante noe in statu nature manebat oib⁹ incõcussa libertas: nemo sciebat a cõsorte nature sue obsequia seruitutis exigere: nõ esset hodie seruit⁹ si ebrietas nõ fuisset. vñ ergo pm rationẽ venit ista seruit⁹. Venat secund⁹ mod⁹ q̃ est doc. subti. ⁊ loquax forsan aliqs volũtarie se huic misere subiecit seruituti: vt si vẽdat se in seruuz: aut doncr: simplicit renũciãs iuri suo. ⁊ si talis ita fecit: tenẽda est ⁊ seruãda: qz hoc est iustũ. Veniat ⁊ terti⁹ mod⁹ fandi q̃ est etiã secti. iuste q̃s dñans cõtenti: aliq̃s ita videt vicios⁹ q sibi nocẽt ⁊ cõtenti: hic hos libertate põt prius uare ⁊ i suos redigẽ: sicut ⁊ in aliquib⁹ casib⁹ occidere. Ex q̃ prio intulit frater nicola⁹ bõeti turoñ. in notul' sup 3^m sñaz: q si aliquis videz in alio regno violari ex toro leges dei: ⁊ presidẽtẽ non curare. hic si mouet zelo solo dei: ⁊ pr illo regnũ cõquirere: ⁊ p̃q̃rendo ad cultũ dei ⁊ hõrẽ reuocare: pt inibi regnare licite. Et sic credo factũ eẽ qñ dux normanoz guill⁹ noth⁹ anglia cõquisiuit.

Ex quo secũdo p3: q illo iure introduci sunt filij israel in terrã chanaã. Ex q̃ p3 3°, pbabile terraz gallie sic possessaz a francis baptizato prio eoz̃ rege xp̃iano claudoueo: q̃ ⁊ ludouic⁹ dict⁹ ē a bto remigio remẽsi archiepo. De b aimoni⁹ abbom abbati floziati. lib. de ortu frãcoz. ⁊ hoc mõ 3° si quis efficit seru⁹ põt in eo p̃scribi ⁊ ei⁹ posteritate: cõcurrẽtib⁹ legib⁹ p̃scriptionis. Sz dicebat secũda pars cõclonis q hec extrema seruitus altero triplici iure ē introducta. prio a iure gẽtiũ. dicti. p^a. ius gẽtiũ. ⁊. xij. q. ij. cũ redẽptoz. secũdo a iure dino. vñ. xxxv. ō. septo die. vbi dicit. q noe maledicẽs cham: fecit eũ seruũ. geñ. ix. ⁊ xxi. exo. si emeris seruũ hebreuz ⁊c. 3° a iure canonico est seruit⁹ approbata. xvij. q. iij. id ꝑstitum⁹. vbi dr̃ q seru⁹ ad seruiciũ dñi sui redire cogat. sed̃ i fine ⁊ dñm suũ cõtenere ⁊ ei⁹ misteriũ destituere non dz. Secũda cõclo ē hec. volente dño aut iusto põt seru⁹ cũ ancilla aut libera matrio^m cõtrahere. Prima pars ꝓbat. q: dñs p̃t eũ ex toto manumittere: ergo ad hũc actũ licẽtare: ⁊ si post impediret data lnia cũ dñs ei⁹ ne act⁹ ipleret cõtugales ex toto: vt mittẽdo cũ ad pres alienas aut occupãdo eũ ex toto labozib⁹: vt aliq̃n vroz ẽ visitare nequiret: peccaret mortalit: ⁊ in manifestis veniret p ecclam cozi. gẽd⁹. Ex quo p^o infert q seruit⁹ nõ ipedit simplicit cõiugiũ. secũdo sequit q nõ põt seru⁹ simplicit absolute ꝓtrahere matrio^m inuito dño: qz matrio^m a fuitute nõ absoluit. extra de ꝓiugio fuoz. c. i. Et p ꝑs posset domin⁹ ei⁹ eũ occupare in alijs: ⁊ sic nõ redderz debitũ act⁹ matrionial'. tertio q̃ si seru⁹ cõtrahit inuito dño: ita q cõiunx cõtentet de tã modico tẽpore dẽto. pñti ō. arti. ij. q. i. matrimoniũ in tribus est. in officiũ pp prolẽ. in remediũ pp cõcupiscentiã. in sacra^m pp indissolubilitatẽ. pueri aũt cõtra primũ nõ pñt generare: nõ exercitant libidine ꝓtra secũdũ: nõ sunt stabiles ꝑ tertiũ. iõ non possunt cõtrahere matrio^m. Si queras tẽp⁹ cõtract⁹. tertij anni in masculo. xij. in femina. dico aũt vt cõiter qz alqñ malicia supplet etatẽ: ⁊ ꝓplexio tps puenit regulare. ⁊ tũc ex q̃ prare illã hz: ⁊ discretiõez sufficiẽtẽ ad ꝓsensuz debitũ põt cõtrahere: qz et hz qõ dz ⁊ cõsensuz sufficiẽtẽ ⁊ signa. Et tñ ō se cũdo arti^o. ¶Quãtũ ad tertiũ ai dicũ sñt. 3. difficultates. Prima. si vir põt se in seruũ vẽdere sine cõsensu vroris. Dicit frat richar. ar. v. pñtis ō. q. i. q̃ sic: seruato iure debiti reddẽdi vroi. in alijs enī est sui iuris: nec hoc soluit matrio^m: aut q̃ tuz ad vinculũ: aut q̃tũ ad thoz. ⁊ si tũc simul p̃cipiat dñs vnũ ⁊ vroz petat debitũ: vroi prius obediat: cui primo ē ligat⁹. Secũda difficultẽ. Liber cõtrahit cũ serua vel ancilla: quã liberã esse credit: post ipsa manumittit: vrz sit matrimoniũ. frat frãcis⁹ de maro. in pñti ō. vr̃ dicere q sic. sed salua sua reuerẽa hoc nõ vr̃: nisi nou⁹ cõsensus adueniat: cõsensus enī prim⁹ null⁹ erat q̃. in alia cõsensijt: que in eũ cõsentire nõ potuit: qz erat prioris cõditiõis. de hoc satis facit sermo habit⁹ in p̃cedẽti ō. p̃ cõe secũda. Tertia difficil'. quare mulier cit⁹ ē nubil' viro. Doc. deuot⁹ in pñti ō. arti. ij. q. i. in fine. dat triplicẽ rõnẽ. prima qz cit⁹ soluitur viscositas p meat⁹ laxiores. secũda qz difficilẽ est agere q̃ pati. tertia qñ natura ipfectioz in mulie re appetit viz: sicut mã formã. vñ pp maiorẽ appetitũ nature maioz fit acceleratio. Et sic pz ad q̃stionẽ. q vz seruit⁹ ⁊ etas pueril' impediũt mrioniũ ⁊ qualit'. Tũc ad argumẽta. Ad primũ dicẽdo. q seru⁹ nõ est ita dñi quin habeat aliq̃s act⁹ sui iuris: vt dormire: comedere: bibere: ⁊ reliq̃s non impedientes a seruicio dñi sui: cui⁹mõi ē iste ꝑ loco ⁊ tempe. Ad secũdũ d^m. q nõ ē simile qz p̃fitẽs religionẽ submittit se ex toto religioni: ⁊ ita remouet se ex toto a dñio dñi sui. nõ sic in matrimo^o vt dictũ ē. Ad tertiũ d^m: q bñ vez ē q aliquis põt accipere ptãtẽ añ q̃ possit vti. ⁊ hoc mõ fit i ordinib⁹. sed nedũ dare ptãtẽ antez̃ habeat: ⁊ in matrio^o oz dare ptãtes. ideo nõ ē simile.

Ex ista dc vt de pcedẽtib⁹ de mẽte ⁊c. P^a ꝓ Nõ ē ingenua cogẽda penit⁹ ad seruí mutua quẽ nescit p̃mitt⁹. Dicit cõclo q libera capiẽs seruũ quẽ credit liberz nõ ē cogẽda adiplere matrioniũ Et ponit a p̃ncip^o ō. vsq̃ ad illõ ca^m. ¶Queritur etiã si seru⁹ vni⁹ ancillã alteri⁹ ⁊c. Secũda ꝓ Rata cõiugia sunt bñ seruoz: nec viri vicia frangũt nez̃ hoz. Dicit pclo q inter seruũ ⁊ ancillã est bñ cõiugiũ: ⁊ q laudes viri nõ frãgũt matrimonium. Et ponit ab illo c^o. ¶Querit ẽt si fu⁹ ⁊c. vsq̃ ad illõ. c. Doc ẽt sciẽdũ q pueri ⁊c. Tertia

cōcꝭo. Tēp⁹ limitatū hn̄t ꝯnubia: sic hn̄t artatum
ipsa spōsalia. Dicit ꝯō ꝙ tā matrio^m ꝙ̄ spōsalia
habēt tēp⁹ limitatū a iure. Et ponit ab illo loco.
Hoc etiā ꝛc. vsqꝫ ꝛc.

Unt igit quid ordines in quib⁹ nullate-
s nus ꝛc. Hic signat. xxxvj. d. hui⁹ quar-
ti. que ita hꝫ cōtinuari ad precedētes. Nā
postq̄ in precedētib⁹ p^e ad matrio^m nō oino ille
gitime sūt preposite a. xxxiij. d. inclusiue vsqꝫ ad
hāc exclusiue. Nūc 2° psone oino ad mrioniū ille
gitime erūt apposite. Et hꝫ diuidi ista ps in tres
ptes principales. In prima determinat de ipedi
mēto illegitiate respectu cuiuscūqꝫ psone iure ec-
clesiastico. In secūda deteriat de ipedimēto illegi
timate respectu cuiuscūqꝫ iure dei veridico In 3^a
deteriat de impedimēto illegitimate respectu ali
cui⁹ nō ois iure politico. Prima in pricipio. Se
cūda d. xxxviij. seu sequēti. ibi. Nūc de voto inspi
ciam⁹ ꝛc. Tertia d. xxxix. ibi. Post hoc de dispari
cultu videndū. Rursus prima pticula que ē p-
sens d° nō ꝯnūerata illa tertia pticula ꝯdiuisa ꝯ
duas primas: in qua horribi^a ꝯiugij crimia exp-
munt in fine pn̄tis d. ibi. His adiciendū ē de oc-
cisorib⁹ ꝛc. in qua deteriat de impedimēto illegi
timate respectu cuiuscūqꝫ psone iure ecciastico. in
tres ptes diuidit. In prima ōndit ꝙ sacer ordo
matrimoniū impediat. In secūda ꝙ minor ordo
cū cōiugio ꝯueniat. In tertia ōndit quō insacris
cōtrahentes eccia puniat. Prima in principio.
Secūda ibi. In alijs vero pmittit sortiri cōiugiū
Tert^a ibi. Itē ex cōcilio carthaginēsi placuit epos
psbi. ꝛc. hec ē diō pn̄tis d. circa ꝛc.

Trū impedimētū sacer ordo latinis affe-
v rat matrionij ꝛ crimē vxoricidij. Et ar̄ ꝙ
nō triplicit. Primo sic. nō magis oppo
nunt ordo ꝛ matrio^m ꝙ̄ matrimo^m ꝛ ordo. igr̄ sa
cer ordo mrio^m non ipedit. Añs pꝫ a simili. nō eī
magis opponunt albedo ꝛ nigredo: ꝙ̄ nigredo
ꝛ albedo. Sed pbat ꝯn̄a. q² ꝯiugat⁹ i minorib⁹
ordib⁹: si postea ordiēꝫ sacrū recipiat vere recipit
si sit intētio recipiētis ꝛ ꝯferētis. Secūdo ar̄ sic
grecoꝝ sacerdotes matrionio copulant: igr̄ matri
monio sacer ordo nō repugnat. Añs pꝫ d. xxiij.
Aliter. Pꝫ ꝯn̄a. q² greci hn̄t eosdē ordies q̄s ha
bent latini. vn̄ ꝛ de primitiua eccia dicit paul⁹ p^a
thio. 3° ca°. loquēs de epo: vni⁹ vxoris virum.
Tertio probat ꝙ crimē vxoricidij matrimo^m nō
impedit act⁹ fact⁹ pro matriono matrio^m nō im
pedit. igr̄ crimē vxoricidij nō impedit matrio^m.
Añs pꝫ. q² oppositoꝝ sūt oppositi effect⁹: illa āt
q̄ discōueniūt matrimo° ipsuꝫ destruūt: igr̄ ex op
posito act⁹ facti pro illo ipsuꝫ cōstruūt. Pꝫ ꝯn̄a.
q² pone: q̄s suā interfecit vxorē: q² fornicabat ꝛ
sue vxoris ad cū ptiebat correctio: ꝛ maxie i actu
matrionij. In oppo^m. de sacro ordine. d. xxxij.
placuit. placuit epos sacerdotes diaconos subdi
aconos sm priora instituta etiā abstinere ab vxo
rib⁹. i. nō cōtrahere. vt dicit glo. ꝛ recitat mgr̄ hu
ius d. c. i. Tū secūdo d. xxvij. pbr̄is. Tū 3°. d. xxviij
nullū. nullū facere subdiaconū diaconū epi p̄su-
mant: nisi qui se caste victuꝝ promiserit. In op-
po^m p crimie vxoricidij ꝙ dirimat. Tū p°. xxxij.
q. ij. interfectores suaꝝ cōiugū ad penitētiā redi-
gēdi sunt: quib⁹ penit⁹ denegat cōiugiū. Tū scdo
eodē. eadē. q. c°. admonere. in pnia a stulphi q̄ oc
ciderat vxorē dr̄: vxorē nunq̄ ducere: cōcubinaꝫ
nunq̄ hr̄e: nec adulteriū cōmittere audeas. Tū 3°
sap. xi. ca°. Per que q̄s peccat: p hec ꝛ torquetur.
hic peccauit in matrimo^m: iō ꝛc. In ista ꝛc.

Quo ad primū arti^m termi sunt Impedimētum
matrionij Sacer Latinus. Prim⁹ termin⁹ ē im-
pedimētū matrionij. ꝛ ptermissis impedimētis q̄
impediūt matrio^m ꝯtrahendū: sed nō dirimūt ꝯ
ctuꝫ vt ē eccie interdictū: ꝛ temp⁹ feriarū capia-
mus illa matrionij ipedimēta q̄ ꝛ impediūt ꝯhē
dū ꝛ dirimūt ꝯctū: 3. ꝛ ista ipediūta sūt ter q̄tuor
aut q̄ter tria. i. xij. ꝛ sunt metris cōtēta in hijs.
Error cōditio: votū cognatio crimen.
Cult⁹ disparitas: vis ordo ligamē honestas.
Si sis affinis: si forte cohire nequibis.
Hec sociāda vetāt ꝯnubia iūcta retractāt.
Et dicunt recte impedimēta matrionij: q² duos
pedes mrionij ipediūt qui sūt ꝯtrahere ꝛ in con
tractu manere: vt sic matrioniū ābulare nequeat
impeditū. vn̄ ꝛ impedimētū dr̄ ab in qd ē nō: et
pes pedis. Hoꝝ aūt suffici^a ipedimētoꝝ sumit sꝫ
docto. deuotū. xxxiij. d. arti. i. q. ij. sm gn̄a cārum
cuilibet cause tria applicādo impedimēta. Ex pte
cōsensus q̄ ad cām efficientē reducit: ꝛ hꝫ in se rō
neꝫ ꝛ volūtatē: est error cōtra rōneꝫ: vis aut coa-
ctio ꝯtra volūtatē. seruit⁹ ꝯtra vtrūqꝫ. s. libertatē
ꝛ rōneꝫ. ambobꝫ eni opponit dū credit liberā: ꝛ
seruā capit. Ex pte cause material tria sunt impe-
dimēta sm ꝙ cōiūcti tripliciter sunt inepti huic vo
lūta^e cōiūctioni q̄ matrioniū dr̄ ꝯsanguinitate af
finitate iustia publice honestatis que cōtrahit p
sponsalia: pp quā hō nō pōt cōtrahere cū cōsan
guinea illi⁹ cū qua ꝯtraxit sponsalia etiā si spōsa
lia nō valuerūt de iure. extra de spōsalib⁹. ad au-
dientiā. Ex pte cāe formal que est vinculi insepa-
bilitas accipiūt tria: qr triplicit impedit ne sit s
vinculū qd est mutuū. prio q² iā dedit ptātē cor
poris sui alteri: qui adhuc viuit: ꝛ sic ē ligamen.
aut q² se dedicauit deo: ꝛ sic ē sacer ordo: aut quia
deo ꝛ prelato: ꝛ sic ē votū qn̄ vouet quis ingredi
religionē vel ꝯtinētiā solēnē. Ex parte etiā finis
sunt tria impedimēta: q² matrio^m ē ad procrean
duꝫ prolē ad cultū dei vel saltē in remediū honē-
statis. cōtra rōnem procreādi vel remedij ē i po-
tētia coeūdi. cōtra cultū dei qui ē in fide: ē cultus
disparitas cōtra cultū dei qui est in morib⁹ ē cri-
minis q̄uitas. Secūd⁹ termi⁹ ē sacer: a sanctio
sanctio. Et notandū ꝙ ista tria differūt. sacrū: sa-
crificiū: sacramētū. In cultu eni dei tria cōsidera-
re oꝫ: ipsuꝫ diuinū cultū: colentes: instrumēta co
lēdi: ipse aūt cult⁹ principalit in antiq lege stabat
in sacrificijs: sicut mō in sacrificio altaris: ꝛ talia
in dei reuerētiā offerebant. Instrumēta aūt in le
ge veteri ad sacra ptinebāt quib⁹ colebat de⁹ sic
erat cādelabꝝ: tabernaculū: ꝛ archa: sicut ī nouo
testamēto dicim⁹ sacra vasa: ecciaꝫ sacrā: seu cōse-
cratā. colētes aūt sacris spālib⁹ exornabant. sicut
pꝫ in exo. de institutōe sacerdotū. sic mō sacro or
dinis distingunt sacerdotes a ceteris. Ex quibus
pꝫ ꝙ sacrū hꝫ capi triplicit. cōissime: cōiter: ꝛ pro
prie. cōissime cōuenit sacrificio: q² sacrū dicit. vn̄
in antipho^a de corpe dn̄i. O sacrū cōuiuiū in q̄
xp̄s sumit. ꝯuenit cū sacro quinimo idipꝫ ē. cōue
nit cū sacro. q² ordiatio: ꝛ dr̄ sacrū. ꝛ dr̄ sacer or
do reddēdo singula vt oportꝫ: qd dico, p tāto q²
ordo, pprie ē quid inuisibile. vt dictū ē d. xxv. hui⁹
quarti. cōiter vero cōuenit sāctitas vt inaīatis vt
tēplis ꝛ vasis: ꝛ dicit loca sacra ꝛc. ꝛ aīatis vt dr̄
hō sacer. pprie vero nō cōpetit nisi rōne aut in i
tellectū hn̄tib⁹. vt de⁹ sacer primario: angeli sacri
secūdario: hoies sacri tertio. Terti⁹ termi⁹ ē lati
nus. ꝛ sꝫ qd tripl'r expōit aut orit: tripl'r accipit.
Dicit eī p° latin⁹ a latino q̄ fuit pr̄ lauinie quā du
xit in vxorē frigi⁹ eneas: ꝛ sic solū romani latini
dicunt. in illis eni partib⁹ solū fuit latini dn̄ium.
Secūdo dicit latin⁹ a lateo lates: q² saturn⁹ mali
ciā iouis nati ei⁹ fugiēs in ytalia latuit: ꝛ tūc lati
nus dr̄ quasi lat⁹. hui⁹ recordat ouidi⁹ in prīci°
de fastis di. Tpr̄a cū cais latiū digesta per orbem
Et sic latinia ꝛ ita dicat magna patria ē sub se ha
bens verius in se ter sex prouincias. i. decē ꝛ octo
Prim⁹ senari⁹ venecie liguria: rectia p^a: rectia se
cūda alpes tucie tuscia. de liguria ꝛ emilia. In le
gēda beati ambrosij dr̄. postq̄ ꝯsularitatis susce-
pit insignia vt regeret liguriā emiliāqꝫ ꝓuincias
venit mediolanū. Dicit āt liguria a legēdis legu-
mib⁹ in quib⁹ habūdat. emilia vero q² q̄si latiā
mediat ab emi qd est dimidiū. Secūd⁹ senari⁹. cā
pania: luchania: appēnin⁹: emilia: flāmea: piscen⁹
Terti⁹ senari⁹. mircia seu valia: samniū: apulia: sici
lia. torsica: sardinia. Si quis āplior i inuestigatōe
hec nosse desiderat paulū legat eccie romāe sub-
dyaconū d gestis lombardoꝝ: ꝛ papiā in hoc no
mine ytalia. Tertio dicit latin⁹ a lat⁹ ta. tū. ꝛ hoc°
lingua latina multa cōtinet regna. ꝛ ī proposito
ꝯ grecā distingunt: sicut in passiōe dn̄i in q̄ sum⁹
ōndit: dū die veneris sancta greci ꝯ latinū poni
tur in trib⁹ dictiōib⁹ quib⁹ sum⁹ laudātes xp̄m.
dicit eni chor⁹ greci. agyos iskyrros athanatos.
cui rn̄det chor⁹ latini. sanct⁹: en agyos. fortis: en
iskyrros. athanatos: en imortalis. Taceo otheos
is eni ē cui laudē dicim⁹. otheos de⁹ sigr̄. sed q̄d ꝑa
deo trino petam⁹ grec⁹ sermo ōndit: eleyson ismas
Et latini chor⁹ exponit: miserere nobis. Sed cur
hebre⁹ nō venit vt cōpleat ternariū hic sūmū ter
nariū post diuinā trinitatē abstulit nō est dignus
vt veniat. xp̄s eni eo medio a nobis recedit bon⁹
pastor: in quo sūt tres sube. diuitas: aīa corpus.
quinqꝫ plagis crudelit sauciat⁹: vt iā ternari⁹ ad
quinariū ascēdat. Hoc eni mō lingua latina cōti-
net quinqꝫ nationes. italie. gallie. hispanie. theu-
tonie. ꝛ in cōcilio cōstantie pro quinta addita fu
it anglia. Et de hoc mō capiēdi linguā latinā in-
telligit qd pn̄s ꝛ vocat occidētale imperiū: ꝛ 2⁹
eccie paries diuidēdo ꝯ grecos. Et tn̄ de p^a art.

Quātū ad secūdū arti^m sunt tres ꝯclones.
Prima ꝯclo est de cōparatione minoꝝ ordinū ad
maiores in ꝯparatione ad matrioniū. Secūda ē de
ratione hui⁹ statuti. Tertia ē de crimie vxoricidij
in relatione ad cōiugiū. Prima ꝯō est hec. mi
nores ordies eccie nō impediūt cōiugiuꝫ: sꝫ ma-
iores in latinis. Probat prima ps per multas au-
ctoritates quas mgr̄ adducit in littera. vt ē illa le
onis pape. que supra ē de d^e. xxxij. seriatiꝫ. Et ex
de clericis cōiugatis. dicit alexāder terti⁹. c. Si q̄
clericoꝝ infra subdyaconatū acceperint vxores ip
sos ad relinquēda bn̄ficia ecciastica ꝛ ad retinen-
das vxores diffinitiōe ecciastica cōpellatis. Tuꝫ
secūdo rōne: q² ad minores ordies vt plurimuꝫ
paruuli ꝓmouent: ꝛ tales ad cōtinētiā cogi non
hn̄t. Tū 3° auctoritate canois d^e. xxxij. si quis. vbi
dixit sexta synod⁹. Si quis eoꝝ qui ad cleꝝ acce-
dūt: voluerit iure nuptiali mulieri copulari: sꝫ ant
ordinē subdyaconat⁹ faciat. Et si obijciat. tn̄ prio
d^e. xxxij. lectores cū ad ānos pubertatis venerint
cogant aut vxorē ducere: aut cōtinētiā ꝓfiteri.
Tū secūdo q² in simplici tonsura clerici sunt i sor-
tem dn̄i vocati: vt sonat nomē eoꝝ cleros. nō er-
go ad matrio^m. Tū 3° q² clericis in minorib⁹ ordi
nibus cōstitutis licitū ē habē bn̄ficiū: qd laicis n̄
licet. pōt etiā cleric⁹ in miorib⁹ cōstitut⁹ gaudere
priuilegio clericali: qd laic⁹ vxorat⁹ nō pōt. pba
tur extra de clericis cōiugatis. c. clerici. li. vi. Dm
ad hec oia ꝙ in ordib⁹ minorib⁹ sunt tria cōside
randa. ordo. officiū. beneficiū. ratione ordis mio
ris. nulla eni oppō inter ordinē ꝛ matrioniū: nec
q̄tuꝫ ad cōtractū matrionij: nec q̄tū ad vsuꝫ: sed
ministe^m ꝛ bn̄ficiū q̄tuꝫ ad ecciam occidētalem
oppōeꝫ hn̄t ad matrio^m q̄tū ad vsuꝫ pp honesta
tē. ꝛ qm̄ cleric⁹ nō est obligat⁹ nec ad officiū: nec
ad bn̄ficiū de necessitate sine ipedimēto libere pt
cōtrahere. Et tūc ad primū dicendū ꝙ verū est ꝙ
lectores debēt cōtinentiā promittere qn̄ ad sub-
dyaconatū ꝓmouent: alioquin est cōsiliū. alia con
cedunt dū ex toto se trāsfert ad statū aliuꝫ. nemo
eni militās deo implicat se negotijs secularibus

Secūda pars ꝓbat. Tū p^a auctoritate alexādri
extra de clericis cōiugatis. si q̄ in subdyaconatu
ꝛ alijs superiorib⁹ ordib⁹: vxores accepisse noscūt

cos vxores dimittere ꝯpellere ꝑuretis Tū scđo q̄ mistrant circa altare vbi est corp⁹ dñi qđ sancti us est sacrificio antiqui testamēti.⁊ tñ sacerdotes dū mistrabāt in antiq̄ testō tenebanꝫ abstinere. Tū ꝫ tertio ex noīe: q̄ sacri dicūꝫ ordines. Sed q̄ ē rō fundamētal' ꝙ ꝯstitut⁹ in maiorib⁹ ordinib⁹ nequit matrio^m^ cōtrahere. Dicere videꝫ dñs bonauētura in pñti đ.arꝫ.i.q.ij.ꝙ persona suscipiēs ordinē sac^m^ efficiꝫ illegitīa simplicꝫ ad ꝯtrahendū matrimoniū: ⁊ hoc vel ꝑ ecciam: vel imediate a xp̄o:sicut fuit tp̄e aplor̄:licet hoc nō legaꝫ in scriptura.Sed uīđr doc.sub.in hac đ^c^.q. vnica. secūdū nō vꝫ ꝓbabile.q̄ in primitiua eccia nō discernebāꝫ nisi forte inđr dicas ꝙ nūq̄ licuit post susceptū sacrū ordinez cōtrahere matrimo^m^:licet liceret aliq̄n vti iam cōtracto.sicut nec apud grecos. In quo secūdo diffit modo greci ⁊ latini.Sꝫ dic darius.que ē ratō isti⁹illegitiatōis.dicit doc. deuo.vbi.s̄.Et richar.de media villa p'ani⁹ eađ đ^c^ arti p^o^.questiōe p^a^.⁊ ē ho.eadem distin.q.p^a^. arti. p̄io.vt sint tres loquētes in vnuꝫ: quor̄ tñ testimoniū nō est ver̄ quo ad hoc. Dicūt ergo hi tres:ꝙ ratio illegitiatōis est ꝑꝑ votū cōtinentie ānexuꝫ ordini. Cōtra arguit scot⁹.aut votū illud est sic annexū ꝙ suscipiēs vouet:aut tñ^o^ ex p̄cepto eccie.q.annexum:q̄ teneꝫ ista seruare.sicut si voueret.p̄mo^m^ nō:q̄ null⁹nolens vouet nolitū sed iste suscipiēs ordinē sacrū explicite: hꝫ in voluntate nō vouere:nec continere possibile ē: igiꝫ nō vouet cōtinētiā.Si dicāt:vouet in facto:sicut dicit bōauētura.ꝙ suscipiēs habitū ꝓfessionē faciendo vouet de factō castitatē:ita hic.q̄ antiqui patres vouerūt:vꝫ lati.⁊ iste suscepit simile signū Cōtra:null⁹ teneꝫ ex voto ad votum factuꝫ ab alio: maxime si habꝫ votū ꝯtrariū. Cōfirmaꝫ. q̄a greci idē signū suscipiūt qđ latini: ⁊ tñ sine voto castitatis.Si dicas secundo^m^ igꝫ ꝯtrahēs simpliciter ꝯtrahit ꝓbaꝫ extra de matrio^m^ ꝯ interdictuꝫ eccie contractio.ex litteris.lꝫ ꝯ iterdictū eccie trāsire ad secūda vota nō debuerit. nō est tñ cōueniens vt ob id solū sacr̄m cōiugij dissoluaꝫ. alia tñ pnīa eis dꝫ imponi:q̄ cōtra prohibitionē eccie hoc fecerꝫ.igꝫ si tñ^a^ est annexuꝫ votū ꝯtinētie ordini sacro ex p̄cepto eccie:sequiꝫ ꝙ nō simpliciter illegitimat ad cōtrahendū.vniuersaliꝫ eniꝫ in iure statutū ꝓhibens hoc fieri nō illegitīat:sꝫ oꝫ ꝙ contineat talē sniam:si cōtractū fuerit diriatur vel si copulati fuerint nō sūt aliqualiꝫ tollerandi Ideo p̄io remoto ꝙ nō ꝑꝑ votū cōtinētie annexuꝫ p̄op̄ie ordini sacro:nec secūdo ex solo p̄cepto eccie.hoc fieri prohibēns nō pōt in sacris ordinib⁹ cōstitut⁹ cōtrahere cōiugiū. Dicit scotus hanc esse causaꝫ:q̄ eccia tales ꝑsonas illegitias constituit ad cōtrahendū.Sed que rō tāte illegitimatōis:quadruplex ē apud eū. Mūditia mētis ꝑspicatia intellect⁹.feruor affect⁹. ⁊ mūditia corporaꝫ.que in tāto misterio requirunꝫ. Sed hic q̄ ternari⁹ ad ternariū facilime reduciꝫ.Quid eni ē mūditia mētis:nisi itellect⁹ꝑspicacitas.Et si dicaꝫ mēns mūditiā ad memoriā reduci vt nulli⁹recordeꝫ nisi dei intellect⁹ꝑspicatiā ad pñs mag̃ reduci aut futur̄.Scim⁹ aniciū boetiū in p̄io de cōsolatiōe in vno metro.s.secūdo vtrūq₃ ꝯp̄ehēdisse Heu q̄ p̄cipiti mersa profundo mēs hebꝫ:⁊ ꝓpria luce relicta:tendit in externas ire tenebras. nec pluralitatē sine cā scribendā.scio tñ tātū doctorē vt dari⁹ diceret sic locutū:nec dicat aliquis sibi p̄iudiciū generari:cū nemo cogaꝫ ordines accipere ⁊ p̄ceptū ⁊ ordiationē eccia publicauit.B de latinis.Quid de grecis.Grec⁹ nō pōt ꝯtrahere in ordib⁹ cōstitut⁹ sacris:sed tñ in minoribus pōt tñ vti postea matrio^o^:p̄omot⁹ in ordib⁹ sacris:⁊ inter latinos ad bñficia ꝓmoueri. hec fraꝫ landul.in pñti đ^c^.q.i.Sed que sūt rōnes q̄ grecos induxerūt: vt in re hac latinis nō cōsentirēt Dicit fraꝫ hugo de nouo castro in pñti đ^c^.q.vlti ꝙ grecor̄ q̄druplex ē rō prima q̄ euitaꝫ ꝑiculuꝫ incōtinētie.secūda q̄ vio duar̄ natur̄ in xp̄o representaꝫ magis ꝑ sacerdotē vxoratū q̄ nō vxoratum.tertio q̄ multa mala impediūꝫ ꝑ ħ:q̄ ex đfectu matrionij cōtingerēt.quarto q̄ apostoli in primitiua eccia:que fuit ꝑfectior q̄ ista sic ordinauerūt.vt inde etiā seq̄ por̄ magnū bonū ⁊ meritoriuꝫ:q̄ poꝫ cōtinere cū tali si vellet:ꝙ eēt magis meritoriū. Pꝫ ꝙ iste quaternari⁹ vocal' ē ternari⁹ ꝫm rem:ꝯpa p̄mū 3° ⁊ videbis idē eē:aut cōsequi mutuo:vñ nō oꝫ ꝙ ponāt innumer̄.Et tunc vt videaꝫ veritas cōparenꝫ greci latinis:⁊ rōnes grecor̄ latinor̄ rōnib⁹:⁊ videbiꝫ veritas. q̄ fatuus ē ponēs se in ꝑiculo sine cā:vt euadat ꝑiculuꝫ nec apostoli in primitiua eccia oīa potuerūt subito.Sapi^me^ quiđ sapiētū dicit.Subita ruunt: ⁊ ī puritate sacerdotū satis ořdiꝫ xp̄s. Credo ħ paucia tria sufficere ad grecor̄ rōnes euertendas.

Secūda ꝯclusio.vt in eccia latinor̄ in sacris ordinibus cōstituti nō cōtrahāt licuit:decuit:⁊ fuit cōueniēs. Ista cōclo p̄supponit ꝙ eccia potuit qđ dubitat null⁹:nisi qui de petri auctoritate dubitat. huic aūt statuto se latini submiserūt grecis terga donātib⁹.Ex q̄ dicit deuot⁹ doc.q.3.primi articuli ablatū ē regnū:⁊ intelligētia scripturarū ⁊ data est gēti facienti fructū ei⁹.sic igiꝫ potuit: et per ꝯñs licuit:q̄ de [illegible]tētia loquimur ordinata: nec p̄io solū licuit:sed secūdo decuit:q̄ p̄olē habēs de ꝓle ē sollicit⁹. In sacris aūt cōstitut⁹ oēm sollicitudinē suaꝫ in eū hꝫ p̄oijcere qui passeres nidificat. vñ eū ni^c^ vxori decuit ꝯiūgi carnali.n^c^ 2° solū decuit:sed 3° exped.ēs fuit.Quid eī facerent archiepi:epi:his modernis tēporib⁹: omia bona ecciar̄ furarenꝫ:vt suis filijs darent.cuꝫ videamus oculatiꝫ suis aut nepotib⁹:aut alijs satis ab eis longe positis generetalia distribui.⁊ pauperes quor̄ bona sūt defraudari. Tertia ꝯō est Nec est licitū viro simpliciꝫ vxorē adulterā occidere:nec occisio simpliciꝫ matrioniū dirimit. Prima pars pꝫ.Tū p̄io auctoritate canonis. xxxiij. q.ij.iter hec scritas vr̄a.⁊ ifra.Sctā dei eccia mūdanis nūq̄ ꝯstringiꝫ legib⁹ gladiū nō hꝫ nisi spiritualē.Tū secūdo rōne:q̄ in fornicatioue pares iudicanꝫ:mulieri āt nō est licitū fornicantē viruꝫ interimeꝫ.Tuꝫ tertio Iob.octauo.noluit dñs mulierē in adulterio dep̄ehensaꝫ interimi:nisi a conscientia mūda:qđ rarissime reperiꝫ aut nunq̄ : nisi diuissimo mūere:iđ q̄ eā iterimit peccat iure poli iure canonico:iure ciuili:nisi in actu interimat.et tūc lꝫ humane leges hoc cōcedāt:tñ cōtra ius canonicū peccat ⁊ diuinū:quib⁹ eā nō lꝫ interficere ⁊ si permittāt ad malor̄ terrorē. Propter secūdā ptē cōclōnis notandū.ꝙ occidere vxorē pōt q̄s triplici ex cā.aut ꝑsequēdo culpā.aut ꝑsequendo naturā:aut ꝑsequēdo matrio^m^.p̄im̄ ē graue peccatū:secūdū ḡui⁹:3^m^ grauissimū. ⁊ in quolibꝫ horum prohibiꝫ de matrio^o^ ꝯtrahēdo:sed magis ī secūdo:⁊ maxime in tertio.⁊ in quolibꝫ hor̄ triū dispēsaꝫ ab eccia:⁊ maxime in iuuenib⁹.sed in p^o^ de facili:in secūdo difficili⁹:ī 3^o^difficilime. Et tñ de secūdo articlo. Quātū ad 3^m^ arti.sunt tres diffic'. Pria quare nō pōt eccia ita illegitīare oēm panē azimū vt in eo null⁹ possit cōficere sic pōt aliq̄ ꝑsonā vt nō possit cōtrahere. Dicit fraꝫ francisc⁹ de maro.in pñti đ.ꝙ causa ē:q̄ eccia hꝫ iurisđ.sup ꝑsonas nō sup res:panis aūt azim⁹ est res nō ꝑsona. Secūda diffic'. Vñ ē ꝙ modernis tꝑib⁹ indicta ē cōtinētia in sacris cōstitutis ⁊ nō in primitia eccia. Dicit doc.deuot⁹.q.iij.primi articuli.ꝙ triplex ē cā.paucitas mistror̄. secundo pauptas:tū 3ª honestas. vide eū ibi. Tertia diffic'. Qđ ē mai⁹peccatū aut vxorē aut matrē interficere. Dicendū ꝙ loquēdo simpliciꝫ mai⁹pctm̄ ē matrē interficere.Tū rōne reuerētie.Tū rōne minoris inclinatiōis. Tū maioris obligatiōis.tamē interficiēti vxorē maior pena impōiꝫ vt p̄ōitas restringaꝫ. Et sic pꝫ ad qōeꝫ.ꝙ vꝫ impedimētuꝫ sacer ordo latis afferat matrionij ⁊ crimē vxoricidij ⁊ qualiꝫ.Tūc ad argumēta. Ad p̄imū dico ꝙ nō est simile:q̄ ad ordinē nō oꝫ hr̄e nisi sexuꝫ debitū ⁊ intētionē debitā ⁊c.iđ vxorat⁹ pōt suscipere:lꝫ peccet:in matrionio aūt exigiꝫ legitiatio que nō est in proposito. Ad secūdū de grecis patet in qōne:quō pñt vti ꝯtracto: sꝫ ꝯhē neq̄ūt Ad dictū pauli dꝫ intelligi negatiue.i.nō plurē nec tūc licebat ꝯhere si p̄i⁹ nullā habuerit. Ad tertiū pꝫ quō homicidiū vxoris impedit:⁊ quō ñ nec arg^m^ cogit:q̄ intelligiꝫ q̄ñ act⁹ fit ꝫm qđ erigit matrioniū. Ex ista đ^c^ sicut de p̄ceđ.⁊c. Pria ꝯō.sacris.ordib⁹ ꝯiugiū tolliꝫ: sed nō miorībus. sic veritas dꝫ. Dicit ꝯō ꝙ in sacris cōstituti non pñt ꝯtrahere cōiugiū:sed bñ in minorib⁹. Et ponīꝫ a principio đ. vsq₃ ad ca^m^. Itē ex cōcilio carthagi. Secūda ꝯō. Sacris cōstituti in matrionio sint destituti oī officio. Dicit ꝯō ꝙ q̄ sunt ī sacris ⁊ ꝯhunt matrio^m^ sūt p̄iuādi ecciastico bñfi^o^ Et poniꝫ ab illo ca^o^. Itē ex cōcil'.⁊c.vsq₃ ad illud ca^m^. His adiciēđ ē de occisorib⁹ ⁊c. Tertia ꝯō Qui peremerit vxorē p̄op̄iā det penitētiā quā papa iusserit. Dicit ꝯō.ꝙ si q̄s vxorē p̄op̄iā interimat:agere penitētiā nccē ē iuxta dictū summi pōtificis. Et pōiꝫ ab illo loco. His adijciēđ ē ⁊c. vsq₃ ad finē đ. Sequiꝫ.

Hunc de voto inspiciam⁹ ⁊c. Hic sigꝫ xxxviij.đ.h⁹ quarti.q̄ ita hꝫ cōtinuari ad p̄ceđ. Nā postq̄ in p̄cedēti.đ.determiauit mgr̄ de ipedimēto illegitiāte respectu cuiuscūq₃ ꝑsone iure ecciastico. In pñti đ. deteriāt de ipedimēto illegitiante respectu cuiuscūq₃ ꝑsōe iure dei veridico. Et hꝫ diuidi in tres ptes principales. In p^a^ poniꝫ voti qualitas ⁊ ipedimētū ꝓueniēs In secūda si ī ħ ē peccati labilitas notaꝫ pena puniēs. In tertia oñdit:ꝙ nō in lege habilitas:si iā est vinculū viciēs. Prima in p̄ic^o^. Secūda ibi. Si aūt ꝓ volūtate nubēdi dānanꝫ. Tertia ibi.cū vir ⁊ mulier legitie cōiūcti sūt ⁊c. hec ē diō hui⁹ xxxviij.đ.in generali. Quia aūt ī libris alijs in vnitate q̄ōnis sunt cōiūcte.xxxviij. xxxix.xl.đ. sic ⁊ hic sunt vniēde.vñ sequiꝫ.xxxix.đ.hui⁹q̄rti.que ita hꝫ cōtinuari ad p̄ceđ. Nā postq̄ in đ.xxxvij. đteriauit mgꝫ đ ipedim̄to illegitiante respectu cuiuscūq₃ ꝑsone iure ecciastico.⁊ in.xxxviij. seu in p̄cedēti imediate egit de ipedimēto illegitiante respectu cuiuscūq₃ ꝑsone iure dei viridico. Nūc tertio agit de ipedim̄to illegitiante nō respectu oīs sed alicui⁹ ꝑsone iure politico. Et hꝫ diđi in tres ptes principales. In p̄ia oñdit qualiꝫ infideles pñt cōtrahere. In secūda .Si cōuertanꝫ q̄d fiendū docet inquirere. In 3^a^ ad triplices cognationes ꝓpat descēdere. Prima ī p̄ic^o^. Secūda ibi. pōt tñ licite dimittere: q̄ in infideli ⁊c. Tertia đ^c^ xl^a^.ibi.nūc supest aliquid de cogtōe dicere. Et ħ ps in tres partes diuidiꝫ:ꝫm ꝙ triplex ē ꝓpinq̄tas seu cognatio carnal' seu cōsanguinitatis: affinitatis:⁊ spūal' seu legal'. In p̄ia p̄poniꝫ ꝯsāguineitas. In secūda subiūgiꝫ affinitas. In tertia cōcludiꝫ legalitas.⁊ ꝫm has hec pars diđiꝫ. P^a^ ē ī xl.đ^c^.secūda in.xli.đ.seu imediate sequēti.ibi.nūc de affinitate ⁊c.tertia in đ^a^.xlij.ibi.de parētaliuꝫ graduū ⁊c. Rursus p^a^ ꝑticula que est.xl.đ. in q̄ incipit ad triplicē cognationē descēdere:in tres ꝑtes diđiꝫ. In p^a^ oñdit in quoto ꝯsāguineitatis g̃du possit fieri ꝯnubiū. In 2ª oñdit diuersū cōputatiōis modū ⁊ multiphariū dubiū. In 3ª subdit rōeꝫ assigtōis pariter nō dubiū. P^a^ ī principio. Secūda ibi. Quō aūt ⁊c. Tertia ibi. Quare autē ⁊c. Hec ē diuisio ⁊c. Circa quas taꝫ moueꝫ titul⁹ q̄ōnis in sp̄āli:iuxta has tres đ. videlꝫ.

Erũ votũ virgineũ cult⁹ disp̄itas ⁊ carna
lis cognatio matrimoᵐ ĩpediāt. Et ar̄ ꝙ
nō triplicr̄. vno argumēto ꝓ q̄libet vt tri
nitas trinitati r̄ndeat. Primo ꝙ votũ nō ĩpediat
sic. votũ virgĩtatis simplex nō ĩpedit mr̄ioniũ
igr̄ nullũ votũ ĩpedit. añs pꝫ. extra qui clerici vel
vouētes matrioniũ cōtrahere p̄nt. memi⁹. ⁊ caᵒ
sequēti. pꝫ ꝯña. qꝛ nō mīn⁹ obligat apud deũ vo
tuꝫ simplex q̄ solēne. ibidē. c. rursus. oē aũt votũ
aut ē simplex aut solēne. Et si dicar̄ rōneꝫ eē: q̄a
votũ solēne fit corā multis: ideo ꝓbari pōt: sim-
plex nō. Cōtra ctiā. Si votũ simplex fieret coraꝫ
mltis ꝓbari poꝫ: qꝛ eēt publicũ: ⁊ tñ ex h̄ adhuc
nō dirimeret ꝯctũ matrioᵐ. Secūdo ar̄ sic. ꝓ
disp̄itate cult⁹ ꝙ nō ĩpediat ꝯiugiũ triplici actate
Tũ pᵒ gen. xli. Joseph accepit filiā putiphans
cũ tamē ipse eēt fidelis ⁊ ipsa ĩfidelis. Tũ secūdo
moyses accepit filiā ietro infidel': qđ ex hoc pro-
bar̄. qꝛ cũ moyses vellet redire in egiptũ circũci-
dit filiũ suũ: vñ ipsa ait: spōsus sanguiᵐ tu mihi
es. Tũ tertio hester. ij. haber̄. ꝙ hester nupsit assu
ero qui nō fuit iude⁹. Tertio ar̄. ꝙ cog̃tio carna
lis matrioniũ nō ĩpediat. Est maior amicitia con
sanguineoꝝ adinuicē q̄ alioꝝ aut dꝫ eē: igr̄ matri
moniũ nō ĩpedit. añs pꝫ. qꝛ sanguis ē ꝯiũctiuus.
probar̄ ꝯña. ex fine matrionij q̄ ē amoris nutritō
In oppoᵐ primi ꝙ. s. votũ ĩpepiat. extra ꝙ cleri-
ci vel vouētes matrimoᵐ ꝯhere p̄nt. insinuante.
de quadā nobili q̄ fecit votũ cōtinētie: ⁊ seruauit
ꝑ bienniũ: ⁊ postea cōtraxit: coacta fuit redire ad
statuꝫ pristinuꝫ. In oppoᵐ secūdi ꝙ. s. cult⁹ di-
sparitas matrioᵐ ĩpediat. Tũ pᵒ primi esdre. c. ix.
⁊ x. vbi sepatio fiebat cōiugũ alienigēaꝝ. Tuꝫ se
cũdo. 2ª coꝝ. vᵒ. Nolite iugũ ducere cũ infidelib⁹
q̄ pticipatio lucis ad tenebras: aut q̄ ps fidel' cũ ĩ
fideli. Tũ 3ᵒ. xxviij. q. i. Sic eni. nō eni nisi eiusdē
religiōis ⁊ fidei maneant copulata cōiugia. In
oppoᵐ tertij. ꝙ. s. cognatio carnal' impediat mr̄i-
moniũ. Tũ pᵒ leui. xviij. vbi mlte ꝑsone excludūr̄
ꝑꝑ cōsanguinitatē. Tũ secūdo mgr̄ ĩ lr̄a. Tũ 3ᵒ ex̄
de ꝯsanguinitate. nō dꝫ. In ista q̄one ad al'. pi
formi. ⁊c. Quo ad pᵐ arti. termi sũt. Votũ Vir
ginitas Cult⁹: disparitas. Prim⁹ termin⁹ ē vo
tuꝫ. a voueo ues. votũ dr̄. Est aũt voti triplex dif
finitio. Prima ē hugonis de scō victore: ⁊ mgr̄i
in littera: votũ in hũc modũ diffiniētis. votũ ē te
stificatio ꝓmissiōis spōtanee: q̄ de his q̄ deo ꝑti-
nent fieri debet. Secūda diffi. votũ ē melioris
boni ꝯceptio cũ deliberatōe firmata. Est ⁊ tertia
mgr̄alis: quā ponit doctor hic lādulph⁹. votũ est
irrefragabil' obligatio q̄ q̄s deo spōdet se adim-
plere: siue hoi tenēti locũ dei. Et hec reliqua cō-
plectir̄ ⁊ declarat. et sunt tria in ea. Primo inq̄t
votũ est obligatio. dato eni ꝙ hō nō loquar̄ exte
ri⁹: sꝫ solũ sufficiẽr̄ interi⁹ nascer̄ obligatio. iō qđ
pª diffinitio dicit testificatio accipir̄ vt votuꝫ ex̄ ĩ
vocē ꝓdit. qđ vero secūda dicit: est melioris bōi
cōceptio: clare oñdit etiā int⁹ in mēte ꝑfici apud
deũ: qui cor intuer̄. nec dꝫ accipi cōceptio vt solũ
dicit actũ intellect⁹: ꝯ dꝫ act⁹ adcē volũtatis. vñ
bñ dr̄ cōceptio: qꝛ cũ alio capir̄. ⁊ bñ in scđa diffi
nitōe dr̄ cũ deliberatōe firmata. ⁊ si eĩ intellect⁹
deliberet: tñ volũtas firmat qđ deliberatũ ē. sic a
pud aug. ē ꝑfecta cōceptio ⁊ ꝑfectũ verbũ: ⁊ sine
verbo tali votũ nō dr̄. verbũ aũt tale inq̄t: nono
de trini. c. x. est cũ amore notitia vtrũq; obligatio
cōprehēdit. Dr̄ 2ᵒ irrefragabil': vt nō sine discre-
tiōe os nr̄ꝫ apiam⁹ ad vouēđ altiᵐᵒ. vñ doc. duo.
dicit. xxviij. đ. arti. i. q. ij. ꝙ votũ dꝫ hr̄e. 3. coītes
sicut iuramētũ. s. veritatē: iudiciũ: ⁊ iusticiā. pᵒ ne
cesse ē vt sit iusticia. s. vt illđ qđ vouer̄ spectet ad
salutē: ⁊ sit bonũ ⁊ honestũ. secūdũ ē iudiciũ vt vo
uēs deliberate voueat nō p̄cipitār̄. 3ᵐ est veritas
vt qđ discrete ⁊ iuste vouit hoc ꝑsoluat. hoc totũ
tangir̄ dũ frar̄ landulph⁹ dicit: irrefragabil'. nil in
voto apparere dꝫ quo malũ aut inutile reputetur
Postmodũ 3ᵒ aperir̄ cui votũ fiat deo soli imedia
te si solũ intra lateat aut aliquādo hoi locũ tenēti
dei si pateat. Votũ āt triplex est. votũ solēne: vo
tuꝫ simplex: votũ priuatũ ⁊ publicũ. hec duo lꝫ ĩ
ter se differāt vt patebit: tñ in meo ꝓposito tenēt
locũ vni⁹. qꝛ votũ solēne pōt fieri ⁊ publice ⁊ pri
uate: ita ⁊ votũ simplex. qꝛ igr̄ duo vota pricipaª
sic circueũt: nolui ex his q̄tuor noīb⁹ q̄ternariuꝫ
facere: sed in ternario morari. Votũ rursus solēᵉ
trib⁹ solũ solēnizar̄ modis. vt tāgir̄ in glo. extra q̄
clerici vel vouētes matrioᵐ ꝯhere p̄nt. Rursus
⁊ de voto ⁊ voti redēptiōe. ꝙ votũ. ⁊ ē hoᶜ in. vi.
lib: vbi hr̄ sic. votũ solēne ē qđ fit aliq̄ interueniē
te haꝝ solēnitatũ. pᵒ ꝑ susceptionē sacri ordis. xx-
viij. dᶜ. dyaconi. secūdo ꝑ susceptionē sacre vestis
que tñ profitētib⁹ dari dꝫ. extra de regularibus
statuim⁹. 3ᵒ mō qñ ꝑ ꝓfessionē deuouet se alicui
religiōi abbati vel abbatisse. extra de regularib⁹.
Statuim⁹. p̄ntib⁹ testib⁹ ꝑ q̄s probari possit si h̄
negaret: ⁊ ne hoc negari possit fiat inde publica
scriptura. xxvij. q. i. oēs femie. in qua scriptura ꝓ-
fitear̄ se velle religiose viuere. al's aũt votuꝫ cōti
nētie factũ: q̄uis corā multis nō vestitũ siue insti
tutuꝫ aliq̄ solēnitate dr̄ simplex. hec glo. veꝝ ē tñ
vt dicit doc. sub. ꝙ hic ternari⁹ glo. pōt reduci ad
binariũ. s. ad susceptionē sacri ordis: ⁊ votũ religi
onis. Sed reuera rursus ille binari⁹ ad ternariuꝫ
reducer̄. pꝫ: susceptio sacri ordinis votũ veꝝ votũ
p̄sumptũ. dr̄ votũ presumptũ qñ accipit hitũ ꝓ
fessoꝝ vbi nisi hitu professi a nouicijs distigunr̄:
aut si maneat in mōasterio vltra ānũ sine ꝓtesta-
tiōe de nō ꝓfitēdo. dicir̄ votũ solēne. nō qꝛ corā
multis fiat: qꝛ aliq̄d habet vñ in publicũ venire
hꝫ: ⁊ ꝑ qđ vouēs ē sub alteri⁹ de nouo ptāte: sic
in sacro ordine q̄ de nouo aliquis alioᵘ subditur
epō q̄ pri⁹: ita de voto religiōis facto in manu il
lius qui pōt recipe. Ex dictis ĩfero ꝙ primo sine
voce pōt emitti votũ deo. xvij. q. i. qꝛ bōa. secūdo
q̄ votũ nō ē đ his ad q̄ necessario obligar̄ hō: qꝛ
ad illud al's hō tener̄. vñ sequir̄ ꝙ votũ hꝫ fieri đ
cōsilijs nō de p̄ceptis. ⁊ pōt etiā eē de malo resā
dendo. xxij. q. iiij. ĩ mala. ⁊. xxxiij. q. v. vna. vel de
bono assumēdo: sicut in baptismo facim⁹. xvij. q. i.
sunt quiđ. Et de cōse. đ. iiij. c. primo. Ex p̄dictis
3ᵒ pꝫ ꝙ omē votũ qđ nō ē solēne: simplex ē sit pu
blicũ aut priuatũ. vñ qñ femia hituꝫ vel velũ de
manu presbiteri assumit: vel quōcūq; aliter voue
at votum simplex est. extra. qui clerici ⁊ religiosi
contrahere p̄nt. consuluit. Vñ secūdo notanduꝫ
ꝙ. 3. ternarij votũ ĩpediũt ne ꝓcedat vt valeat.
Primũ indeliberaᵒ: qꝛ incautũ votum nō est ser
uandum. xxij. q. ij. ꝑ totũ. Secūdũ ē amētia: sicut
est in stultis: qꝛ tales nō p̄nt cōsentire vel dissen-
tire. extra de regularib⁹. sicut tenor. Tertiũ si ex in
firmitate fit incōpos mētis vl' furiosus: vt hr̄ ibi
deꝫ. xvij. q. ij. ꝯsald⁹. ecce prim⁹ ternari⁹. Quartũ
qñ quis ē sūme iracund⁹: qꝛ nō deliberat. extra đ
ꝯuersiōe ꝯiugatoꝝ. dudũ. Quintũ qñ ꝯ publicā
vtilitatem: sicut quando quis esset vtilis populo
⁊ tñ voueret recedere deberet remanere. vij. q. pª
qualiter. Sextũ qñ ē alteri obligat⁹: qꝛ vn⁹ con-
iugũ sine altero nō pōt castitatē vouere. xxvij. q.
ij. agathosa. en secūd⁹ ternari⁹. Septimũ maius
votũ ĩpedit min⁹ votũ. xix. q. ij. due. Octauũ. ser-
uilis cōditio: qꝛ seru⁹ nō pōt vouere supple ĩ his
que seruitiũ dñi ĩpediũt. đ. liiij. generalis. Nonũ
qñ impedit supioris inhibitio. xx. q. iiij. monacho
⁊ hic vocar̄ superior marit⁹ vxoris: q̄ nō pōt sine
lnīa viri vouere. en 3⁹ ternari⁹. Tertio notādũ.
ꝙ ad voti suspēsionē 3a req̄runr̄. extra de voto et
voti redēptōe. magne. s. Quid liceat ꝑꝫ eq̄tatē vt
seruer̄ iusticia ⁊ rigiditas: al's nō esset dispēsatio
sed dissipaᵒ. Quid deceat ꝑm honestatē: vt. s. cau
sa sit honesta quare dispēsar̄. Quid expediat ꝑm
vtilitatē vt ꝯmuter̄ sꝑ in meli⁹ vel ꝑsone vel cōi-
tatis. ista tñ multũ sũt pōderāda. vt hr̄ eo. ti. c. pᵒ
⁊ cᵒ. nō est. qꝛ in dispēsatiōe voti attēdēđ⁹ ē stat⁹
ꝑsonaꝝ: ⁊ ꝙ dispēsatio sit vtilior ⁊ deo magis ac-
cepta. Sed q̄s p̄t in voto dispēsare. dico ꝙ ille so
lus q̄ hꝫ auctoritatē vt ierarcha: sicut epūs ⁊ eo su
perior. Notādũ tñ de voto terre scē: ꝙ ille q̄ da
ret expēsas ꝓ eūdo stādo ⁊ redeundo redimir̄ ab
isto. ⁊ si q̄s esset inhabilis ad eūdũ deberet se po
tius redimere q̄ ire. extra de voto ⁊ vo. re. magne
Et dr̄ in fine capłi quib⁹ nō expedit pugnare: me
li⁹ est vt se redimāt q̄ vadāt. soli eĩ debiles ⁊ pau
peres ⁊ mulieres q̄ nō p̄nt ducere bellatores vel
ꝑ se mittere debēt absolui ab hñte auctoritatem.
Et putat frar̄ lādulph⁹ ꝙ epūs pōt hic dispensare
alij aũt nō sunt absoluēdi: nec indifferenr̄ votum
peregrinatiōis capi dꝫ sine superioris lnīa p̄lati.
Vñ epī sine lnīa pape nō dñt peregrinari. ex̄ de
voto ⁊ vo. re. magne. pōt tñ votũ pegrinatōis ꝑ
aliũ affeq̄ in cā necessitatis. eodē titulo. licꝫ. nec ⁊
marit⁹ pōt pegrinari sine licētia vxoris: nisi ꝓpr̄
factũ terre sancte. eo. ti. c. qđ sup his. in glo. ⁊. c. se-
quēti. ex multa. Secūd⁹ termi⁹ ē virgitas. vir-
go dr̄ tripliciꝫ a vir quasi virago: dũ virtutib⁹ vir
efficir̄. a vireo vires dũ splendet apđ deũ ⁊ hoīes
a virgulto: dũ in ea oēs virtutũ flores colligunr̄.
Est aũt virgitas vt placuit auguᵒ. in carne corru-
ptibili ĩcorruptōis ꝑpeᵗ meditatio. vñ notat doc.
deuo. đ. xxxiij. hui⁹ q̄rti ar. iij. q. i. ꝙ virgitas tria
dicit. primũ ē abstinētia ab oī coitu illicito. scđm
ē abstinētia ab oī coitu licito. 3ᵐ ē itegritas carnis
⁊ mētis. Quātũ ad pᵐ dicit hitũ. q̄tũ ad secūduꝫ
dicit v̄tutis statũ. q̄tũ ad 3ᵐ dicit decorē: vt dica
mus in sūma. Quid ē virgitas: hit⁹ cōtinētie ꝑfe
ct⁹ ⁊ decor⁹. Terti⁹ termi⁹ ē cult⁹ dispitas. vñ ĩ
ꝓposito noto ꝙ triplex ē cult⁹ dispitas. prim⁹ in
mente. vñ sup illud exo. xx. Nec adorabis ea nec
coles. dicit glosa ꝙ adoratio fit exteri⁹: sꝫ cult⁹ in
terius. ⁊ hoc mō hñs fidē: spē: ⁊ caritatē: q̄ ē ve-
rus cult⁹ dei. Alio mō colit deũ q̄ nullũ eoꝝ hñs
secūdo dr̄ cult⁹ exhiᵒ exterior aut reuerētia aut đo
vero: aut deo ficto. ꝑm ꝙ loquir̄ paul⁹ ad roma.
caᵒ pᵒ. de ꝑfidis phis: ⁊ coluerũt ⁊ seruierũt crea
ture poti⁹ q̄ creatori: qui ē bñdict⁹ ĩ secula amen.
Tertiō dr̄ cult⁹ ornat⁹ exterior ꝑm ꝙ dicim⁹ hic hi
tat in cultu regio. Capir̄ ĩ q̄ōe prio mō ⁊ secūdo:
⁊ quot modis dr̄ cult⁹ paritas: tot modis dr̄ cul-
tus disparitas. ex arte phi in pᵒ thopicoꝝ. Quā
tuꝫ ad secūdũ artiᵐ sũt tres cōclōnes. Prima iux̄
distiᶜᵐ. xxxviij. scđa iuxta đ. xxxix. 3ª iuxta. xl. di.
Pª ꝯō ē hec. votũ simplex matrioᵐ simplicir̄ nō
impedit: sed solēne. Prima ps probar̄ extra q̄ cle
rici vel vouētes p̄nt matrioᵐ ꝯhere. Rursus 2ª
patet eo. ti. c. Insinuāte. simplicir̄ dico ipedire qđ
dirimit ꝯctũ ⁊ ipedit ꝯhendũ. Sꝫ que ē hui⁹ rō
mgr̄ snīaꝝ. xxxviij. đ. h⁹ quarti dic. ꝙ maifestũ ⁊ ĩ
maifestũ: ꝓbatũ ⁊ nō probatũ. sꝫ hoc nihil ē: sim-
plex eni si sit publicũ nō dirimit. frar̄ richar. xxx-
viij. đ. arti. vij. q. ij. rōem dat. qꝛ ꝑ votũ solēne dat
q̄ vouet illi cui vouet ius in se ad actũ sequētē il-
lud votũ vt faciat obseruari: nō sic in voto simpli
ci. De ista rōe dicit scot⁹ ꝙ ē probabilis: tñ obij-
cerer̄: qꝛ in voto simplici ita dat vouēs corp⁹ suũ
ĩmediate deo: sicut ĩ solēni mediāte homini: ⁊ tñ
si contrahat cōtractũ ē. Si dicar̄ ꝙ de⁹ noluit ita
ĩmediate acceptare ptātē corporis vt ꝯct⁹ sequēs
null⁹ eēt: sicut dũ fit hoi mediate. Scot⁹ petit scri
pturā vbi de hoc secūdo idē frater richar. arti. eo
dem. q. i. dicit ꝙ cā ē: qꝛ in voto solēni mittit vo-
uēs illũ cui vouet in possessionē: sꝫ nō ĩ simplici:
sed q̄si ꝓmittit: sꝫ hoc min⁹ ē q̄ p̄cedēs: trāsfert eĩ
dñiuꝫ vouēs tā in voto simplici q̄ solēni. Dicit
rursus mgr̄ illi⁹ đ. capᵒ. ij. qꝛ fractio voti solēnis
ē scādalosa deo: sibi ꝯtoti ecclie. ideo dirimit ma-

trimoniū ɔctuʒ:nō ſic votū ſimplex. hoc nſl aliō
arguit niſi ꝙ grauiꝰ ē peccatū.ſed de hoc nō q̄rit̄
Tercꝫ ſm richar.eađ d.arti.vij.q.i.ſoluēdo pᵐ ar
gumētū.Qui votū ſimplex emittit peccat morta
liť ɔ̄hēdo matrioᵐ:cū itētiōe ɔſūmēdi etiā ſʒ ve
ritatē:lʒ pꝰ nō peccet reddēdo ſʒ eū ſʒ petēdo.nᵉ
ratio ſcādali cogit:q̄ etiā i fractiōe voti ſimplicis
publici:ſcādalū ē nec tñ dirimit̄.Et iō vltio dicit
doc.ſub.ꝙ tota rō quare votū ſolēne dirimit nō
ſimplex ē ſtatutū eccie hūc illegitiātis nō illuʒ vt
ſic puniat illū qui ſe poſuit in manu eiꝰ voto ſolē
ni:reliquum qui ſe voto ſimplici ſimpliciť poſu
it in manu dei deo reliq̄t puniēdū:nec eī oīa pec
cata punit eccia ne peius eueniat. Secūda ɔ̄ō
ē hec.Infideliū legitimū extat matrioᵐ: ſed non
ratuʒ.iſta ɔ̄ō eſt ꝓprie mgr̄i.xxxix.d.cuiꝰ rō ē q̄a
approbauit deꝰ hmōi cōtractū vt cōſonū legi na
turali:nō ſolū in ſtatu innocētie in officiuʒ.vt pʒ
geñ.ij.ſed in remediū ſimľ ⁊ officiū.vt pʒ geñ.ix.
⁊ ita deſcendit a prībꝰ ad filios:lʒ filij in alijs pa
tres nō imitarent̄.Et ſi obijciať ex richar. de me
dia villa.d.xxxix.arti.i.q.ij.ꝙ ibi nō ē bonū fidei
q̄ ſunt infideles.nec bonū prol̄:q̄ ꝓlē ſeducunt.
nec bonū ſacri:q̄ nō ſūt xp̄iani.ergo nullū mrio
niū.Dicēdū ꝙ hec nō cogūt:eſt eī bonū fidei:vel
pōt eē inter eos.i.fidelitatis adiuicē: dato ꝙ nō
ad deū:q̄ de illo nō loq̄mur.eſt ⁊ bonū ꝓlis licꝫ
nō cōplere:vt apud nos.nec oʒ ꝙ ſit bonuʒ ſacri
qđ inſtituit xp̄s in nouo teſtamēto alioqui in ſta
tu innocētie ⁊ antiq̄ teſtō cōiugiū nō fuiſſet:qđ
ē manifeſte falluʒ.Sʒ ſurgit dubiū quō mrioᵐ ſi
nō ratū.xxxij.d.patuit quō in lege veteri repudi
uʒ ſtabat dictāte legiſlatore.pp maiꝰ maluʒ euitā
duʒ:⁊ tñ verꝫ matrioᵐ.Sic in ꝓpōito apud infi
deles eſt verꝫ matrioᵐ:nō tñ vndiq̄ ratū pp ma
ius bonū aſſequēdū.vt ſi cōuertať vnꝰ reliq̄ i in
fidelitate remanēte:nec volēte habitare cū alio ſi
ne fidei iniuria nubat cui vult in dño.Ex q̄ infer
tur ꝙ iure diuino pōt infideľ cū fideli cōtrahere
⁊ cū eo remāere niſi obſtet aliđ.⁊ pʒ auctoritate
pauli.i.corꝫ.vij.vir fidelis nō dimittat vxorē infi
deleʒ que cōſentit cū eo habitare: igr̄ ⁊ cōtraheř
q̄ eodē mō inueniť ɔtracꝰ bonꝰ q̄ obligatio pri
or bona.de iure eī poſitiuo eccie neq̄t fideľ cū in
fideli ɔ̄here.xxvij.q.i.c.caue xp̄iane.Sic enī ordi
nauit eccia:q̄ modernis temporibꝰ plꝰ malū q̄
bonū ſequereť:nō ſic in primitiua eccia. Tertia
ɔ̄clō eſt hec.In linea aſcēdēte nūq̄ fuit cōceſſuʒ
ɔiugiū ſʒ ſꝑ in trāſuerſali.dimiſſo terminos ad ſe
quētē d.Et breuiť ꝓ pñti ꝓbo ɔ̄ōnē.quo ad pri
mā ptē pʒ geñ.ij.pp hoc relinquet hō prēʒ ⁊ ma
trē ſuā:⁊ adherebit vxori ſue.nec intelligiť ſolum
de prē imediato ſed de q̄cūq̄ ſupiori.vñ ſi adam
modo viueret neq̄ret cōtrahere:niſi ſuā euā reha
beret.Ex quibꝰ pʒ ſecūda ps.Ex q̄ eī nō potuit
eſſe cōiugiū in linea aſcēdēte oportuit ꝙ eſſet i li
nea trāſuerſali.Et ſi dicas nō ſeq̄ť q̄ erit i linea
deſcēdēte:ſunt eī tres linee vt eraſ patebit:ħ ē eī
nihil eađ via ē athēb ad athēaſ ⁊ eō.dr̄t modꝰ ſic
i ꝓpoſito: ⁊ tūc oportuit fratrē cū ſorore ɔtrahē
q̄ alij nō erāt.Et tñ de ſecūdo articło. Quā
tū ad 3ᵐ arti.ſūt tres difficultates. Pria ē.Si
papa pōt i voto caſtitatis diſpēſare.Dicit frať lā
dulphꝰ.xxxviij.d ꝙ ſic.tū pᵒ q̄ diſpēſauit cū mo
nacho qui fuit rex aragoᶜ.⁊ ego vidi in diuione i
abbatia ſancti benigni in eccia in pictura figurā
vniꝰ monachi qui de illa abbatia aſſumptꝰ ē:⁊ fa
ctus rex polonie:vt ſub erat ſcriptū.tū ſecūdo q̄a
nō repugnat pape diſpēſatio: nec inq̄ntū votū pʒ
nec inq̄ntū ſolēne :q̄ a papa ē ſolēnitas. extra de
voto ⁊ voti redē.lib.vi.c.vnico.Huic rōni rñdʒ
Bern̄.ſup illū extra de ſtatu mōachoꝝ cū ad mo
naſteriū.ꝙ hoc ē pro:q̄ nullū bonū equiualēs
pōt fieri q̄ virginitas replet paradiſuʒ.xxxij.q.i.
nuptie. Tū ſecūdo q̄ caſtitas ſola eſt q̄ cū fiducia
pōt deo aīas pñtare.i autēn̄.de lenon̄.§.ſancimꝰ
colla.iij.⁊ tū tertio q̄ nō ē dig̃ pōderatio ɔtinen
tis aīe.eccī.xxvi.dicit hic lādulphus. rñdendo 3ᵃ
pᵐ rñᵒ eſt ridicłoſa q̄ caritas intenſa oᵒ eleuata
obīa profunda ſūt excedētes virtutē caſtitatis ad
minꝰ equales.ſecūdū virginitas replet celū:verū
ē cōpando ad nuptias replētes terrā:ſʒ lōge plꝰ.
3ᵃ ſupradicta replēt celū:⁊ cū maiori fiducia q̄ vir
ginitas.Tertiū ꝙ nō ē digna pōderatio aīe cōti
nētis: vt cōtinētia oēm cōtinet virtutē.3ᵒ probat
idē q̄ pp̄ ē mediator inť deū ⁊ pplꝫ iō pt diſpēſa
re i caſus.vbi ſcdʒ rectū iudiciū iudicat pplm me
lius ad deū reduci.Vñ inocēnꝰ hoſtien̄.⁊ magni
theologi hoc tenēt ꝙ pōt ħ ꝓ magna vtilitate.
Et ſi dicať.q̄ extra de ſtatu monachoꝝ.cū ad mo
naſteriū.dr̄ ꝙ in voto caſtitatis nō pōt ſūmꝰ pō
tifex diſpēſare.Rñdet landulphꝰ. ſane itelligať
q̄ etiā ibi dr̄:ꝙ cū monacho nō pōt papa diſpē
ſare in voto ꝓprietatis.⁊ tñ certū eſt ꝙ cū mona
chꝰ fiat auctoritate pape ep̄us:ꝙ lʒ eī habere ꝓ
priuʒ:iō dʒ ſic intelligi:ꝙ nō pōt diſpēſare cum
monacho remanēte monacho:vt nō ſit caſtꝰ ⁊ ha
beat ꝓpriū q̄ cōtradictio ē: ⁊ oppoᵐ in adiecto
quō enī diſpēſaret papa vt aliq̄s nō ſeruaret nec
teneret̄ ſeruare regulā bt̄i frāciſci:aut in pte aut i
toto principali:vt obīa:vt voluit btūs frāciſcꝰ:⁊
eēt frater minor.Dicat q̄ voluerit ſentiat quid vo
luerit tamē cōtradictio ē.hec ē opīo glo.xxv.q.i.
q̄ ad ppetuā.⁊ eađ cā.q.iᵃ.ꝑ totum.videať gloᶜ.
Secūda diffiℓ.Si īfideľ pōt cōtrahē matrioᵐ
altero cōiuge ɔuerſo ad fidē.Dicit frať frāciſcus
de maronis.xxxix.d.ꝙ ſic.ex quo ſoluꝰ ē ſimiliť
fidelis. Tertia diffi.vñ ē impedimētū i propin
quitate ſanguis ad matrioᵐ vltra fratrē ⁊ ſororē
Dicit ſcotꝰ d.xl.Prio ꝙ nō lege nature.ſecūdo ñ
euāᵍ:ſed 3ᵒ iure ecciaᶜᵒ· Et ſic pʒ ad ɔ̄ōnē ꝙ vʒ
vo.ñ vir tinctū cultꝰ diſpitas ⁊ carnaľ cogn̄aᵒ ma
trimoniuʒ impediūt.ctras tñ magis patebit de 3ᵒ
Tūc ad argumēta. Ad priᵐ pʒ ex pᵃ ɔ̄ōe ⁊ pᵒ ar
ticło. Ad ſecūdū.de ioſebp ⁊ moiſe nō erat lex
prohibēs ſicut nō de tertio vt heſter nō erat ꝓ
hibitū:niſi cū cananeiſ:aſſuerꝰ aūt nō erat canane
us. Ad tertiū pʒ.ꝙ alia rō amicitie ē inť cōſan
guineos alia viri ad mulierē:abhorreret enī ſm
rationē in cōſanguīea qđ amat in ɔiuge.Ex iſtis
trībꝰ d.ſequūť tres ɔ̄ōnes de mēte mgr̄i de q̄libʒ
vna. Pria ɔ̄ō.ſolēne votū necat cōiugia ꝑua
tuʒ ꝑ totū vadit nō hac via.Dicit ɔ̄ō ꝙ votū ſo
lēne ipedit matrioᵐ ɔ̄hendū ⁊ dirimit ɔ̄ctū. Nō
ſic votū priuatū:ſolū eī ɔ̄hendū dirimit nullate
nus cōtractū.Et poniť ꝑ totā.xxxviij.d. Secū
da ɔ̄ō.Cultꝰ diſparitas ſic ē ꝑludiū vt illegitimi
tas ſic in cōnubiū.Dicit ɔ̄ō ꝙ cultꝰ.diſpitas ipe
dit mrioᵐ.Ex pōiť ꝑ totā.xxxix. Tertia ɔ̄ō eſt
cog̃tio carnis] ipedic̄s i mrioᵒ:nec vt ſic vincieńs
Dicit ɔcło.ꝙ cog̃tio carnis ipedit mrioᵐ.Et po
niť per totā.xl.d.

n Unc de affinitate ⁊c. Hic ſignať.xli.dᵒ
huiꝰ quarti ſniaꝝ que ita hʒ cōtinuari ad
p̄cedētes.Nā poſtq̄ in p̄cedēti d.ſeu.xl. prepoſi
ta eſt carnis cōſanguineitas.Nūc in hac d. ſubiū
gitur affinitas.Et habʒ diuidi pñs d.in tres par
tes principales.In pria impedimētū ⁊ rō poniť
affinitatis.In ſecūda in gradu prohibito modꝰ
addiť ſepabilitatis.In tertia peccatoꝝ numerꝰ tā
giť quo franguntur iura honeſtatis. Prim.. [illegible]
pio.Secūda ibi.Et ſciēdū ꝙ eccia īfra ⁊c. [illegible]
ibi.Hic dicēdū ē ꝙ aliud ē fornicatio ⁊c.hec ē di
uiſio pñtis d.in gñali ⁊c.

v Trū cōſanguītas linea vel affinitatis rō
cōiugiū ipediāt.Et ar̄ tripliciť ꝙ nō.
Prio ſic.Caym cōtraxit cū ſorore.igr̄ nō
ſunt querēdi gradꝰ alij.Añs pʒ.q̄ aliā nō habu
it:cū qua cōtraheret ⁊ ɔ̄here oportuit ex p̄cepto
dñico.geñ.pᵒ caᵒ.Creſcite ⁊ multi.⁊ rep.terram.
Pʒ ɔ̄ña.q̄ lex matrionij multuʒ bñ fuit ſeruata
aut ſeruāda in ſui exordio:⁊ cū matre nō cōtraxiſ
ſet.Sic enī geñ.ij.p̄cipiť.pp hoc relinq̄t hō prēʒ
vel matrē.nec alia erat. Secūdo ar̄ ſic.cōtrahē
cū ſorore aut cū matre nō ē ɔ̄ aliq̄d bonū matrio
nij.igr̄ cōſanguītas nō ipedit.añs pʒ.diſcurrēdo
de bono prolis:de bono fidei: de bono ſacramē
ti.pʒ cōſequētia.q̄ illis ſtātibꝰ ē verꝫ matrimoᵐ
Tertio ar̄ de affinitate ſic.Effectꝰ nō repugnat
ſue cauſe:igr̄ affinitas matrioᵒ nō repugnat.añs
pʒ.calor eī ignis nō repugñ:ſed nutrit ignē ⁊ cō
ſeruat.ꝓbať ɔ̄ña.q̄ affinitas ē effectꝰ matrionij
In oppoᵐ ꝓ cōſanguinitate greg̃.ad aug.an
gloꝝ epm.⁊ habeť.xxxv.q.iij.quedā lex.⁊ recitat
magiſter in lr̄a poſt meᵐ.xl.d.dicit.ꝙ ſiue duorū
fratrū germanoꝝ ſeu duaꝝ ſoroꝝ filiꝰ ⁊ filia;mi
ſceantur experimento didicit ex tali coniugio ſo
bolem non poſſe ſuſcreſce.Ex quo innuit ꝙ con
ſanguinitas impedit matrimonium et vnum eiꝰ
bonum ſcilicet prolis.Pro affinitate ar̄.xxxv.q.
tertia.De propinquis.Equaliter vir coniugatur
in matrimonio eis que ſibi conſanguinee ſunt et
vxoris ſiue cōſanguineis poſt morteʒ vxoris ſue
Ex quo patet eque affinitatem matrimoniū im
pedire:vt conſanguinitas impedit. In iſta q̄
ſtione ad ar̄.⁊c. Quo ad primum articulū ter
mini ſunt.Conſanguinitas Linea conſanguinita
tis Affinitas.Et vt melius iſta concipiantur tri
plex diffinitio ē prenotanda:⁊ triplex regula:ſm
mentem doctoris deuoti.diſtinctione .xl. articu
lo primo.queſtione prima. Primum diffinibile
eſt conſanguinitas.Et eſt vinculum perſonarum
ab eodem ſtipite deſcendentium: carnali propa
gatione contractum.Ex qua deſcriptione tria ſe
quuntur correllaria.Primum ꝙ conſanguinitas
formaliter eſt reſpectus.patet.quia eſt vinculum
in recto.vinculum non dicit niſi reſpectum. Se
cundum ꝙ eſt reſpectus intrinſecus adueniens
quia non oritur ex natura extremoꝝ in ſe poſito
rum.is enim qui eſt filius alicuius: potuit eſſe pa
ter eius . Tertium ꝙ iudicatur conſanguinitas
ex ſtipite:ſm ꝙ magis aut minus appropinquat
vt Johannes de deo:natione hiſpanus pulchre
in arbore oñdit.ſtipes enī diciť perſona a qua ali
qui duxerūt originē a qua deſcēdētes ſūt inter ſe
conſanguinei:⁊ illi etiā a quo ſunt. Secūdꝰ ē
Linea conſanguinitatis.Eſt autē linea ɔſangui
nitatis ordinata ꝑſonaꝝ collectio cōſanguinitate
iunctaꝝ ab eodē ſtipite deſcendētiū diuerſos gra
dus continens.Et notanter dicitur ordinata col
lectio.qm̄ ſicut ordo ē in linea p̄dicamētali ſm ſu
periꝰ ⁊ inferiꝰ.ſic in linea cōſanguītatis ſm priꝰ
⁊ poſteriꝰ:qui ordo tripliciť hʒ accipi : vel ad id
qđ ſupra:vel ad id qđ iuxta:vel ad id qđ infra. et
iuxta hūc triplicē:tres ſolēt linee aſſignari. quedā
aſcēdētiū.quedā dſcēdētiū.quedā trāſuerſaliū.ſʒ
lineā aſcēdētē cōputať gradꝰ:ita pater ⁊ mater:a
uus ⁊ auia:ꝓauꝰ ⁊ ꝓauia:atauꝰ ⁊ atauia.ſm line
am deſcendētē filiꝰ ⁊ filia:nepos ⁊ neptis: ꝓne
pos ⁊ proneptis:atnepos ⁊ atneptis.ſm lineaʒ
tranſuerſalem. duo fratres filij duorum fratrum:
nepotes duorum fratrum: pronepotes duorum
fratrum.et ibi eſt ſtatus.Notanduʒ autem q̄ vbi
doctor deuotus dicit atauus atauia. Johannes
de deo dicit in arbore ſua:abauꝰ abauia. Et vbi
dicit bonauentura atnepos ⁊ atneptis.dicit Jo
hannes de deo:abnepos ⁊ abneptis. magis ſm
veritatem loquens vt dicamus doctorem deuo
tum ſolum gratia exempli poſuiſſe.vnde vt i nul
lo erretur ſic ordina in linea aſcendente.pater a
uus: proauus: abauus: atauus:tritauus. ſunt.3.
binarij:et eſt finis aſcendendo. Dr̄ ꝓauus quia

ꝓpe auū ſicut pꝫ.dr ab au⁹q: abeſt auo ex oppo
ſito ꝓ aui.dicit atau⁹:q: fini linee appꝛopriat.ſicut
t.fini appꝛopriat latini alphabeti:nec tñ ē in fine.
vel ſecūdo dr quaſi ꝫ⁹ ab auo.vel ꝫ° dr de ad mu
tata.t.in.d.ſicut in cōpōne mutat.d.in .t.q: me
diāte ꝑauo ⁊ abauo ad auū reducit.Tritau⁹ ve
ro dr q: quart⁹ ē ab auo a tetra qđ ē quatuoꝛ:cō
puta ſic inuenies:vt in viris ſic in femis conſiſtit
In linea deſcēdēte ſic locāt:fili⁹:nepos:ꝓnepos
abnepos:atnepos:trinepos:exponāt vocabula
vt dictū ē:ſic in mulierib⁹. Tertio diffinied⁹ ē
grad⁹ cōſāguītatis.Eſt āt hītudo diſtātiū pſona
rū qua cognoſcit quota gñatiōis diſtātia due p
ſone dr̄t int ſe.vbi notādū hāc deſcriptionē ſm
ius foꝛe canonicū:nō ciuile.dicūt aūt legiſte gd⁹
accipi ſcđꝫ pſonaꝝ numeꝝ collectaꝝ in linea.ſcđꝫ
cos eni frat ⁊ ſoroꝛ duos gd⁹ faciūt:ſꝫ decretiſta
ꝙ vnū ⁊ pm̄ gdū.Sꝫ q̄ diuerſitatis rō:vt ſic pu
gnēt adinuicē de gdib⁹ ciuiles leges ⁊ canōes?
Dicit bōauētā hec.q: ius canōicū duoꝝ extrēoꝝ
dicit vnicā eē hitudinē:vt pris ad filiū ē vna hitu
do:⁊ eꝯ:⁊ gd⁹ ē hitudo:iō dicūt vnū gdū.ecōuer
ſo ſeu eꝯrio dicūt legiſte:duoꝝ extrēoꝝ duas fo
re hitudies dū ad ꝫm cōpant:vt in ꝓpoſito ad ſu
uꝫ principiū.alia ē eī hitudo fratris ad patrē: aª
hitudo ſoroꝛis ad prēꝫ:⁊ gd⁹ ē hitudo.iō ſt duo
gd⁹ in pq̄ſtionario.xl.d.Frat richar.alit q̄dāmō
dicit.ait eī ꝙ duo extrema nō ſolū hñt hitudines
variā dū ad pricipiū referunt ſꝫ int ſe. vñ vt ibiđ
dicit:illa hitudo que ē fris ad ſoroꝛē:nō ē eadem
cū illa q̄ ē ſoroꝛis ad frēꝫ.vñ ſꝫm auicēām ꝫ° me
cap°.x.Fratnitas q̄ ē ī vno frē:reſpectu alteri⁹ nō
eſt fratnitas q̄ ē ī alio reſpectu illi⁹.ſꝫ qs eoꝝ dic
meli⁹? Diceret ꝙ đ hitudie loq̄ndo abſolute:ius
ciuile meli⁹ cōſiderauit.null⁹ eī ī natura expt⁹ aut
reꝝ cognitiōe dubitat quin duoꝝ fratrū adiuicē
aūt ad prēꝫ ſint due hitudies:ꝙ ſi ius canōicū h
negaret(qđ nō fac)ſimplr̄ eī nō eēt adherēdū.
hac de cā credo doc.deuo.⁊ frēꝫ richar. dixiſſe in
ter ea nō eē ꝯdictionē:qđ ſatis p⁹ occurſu duruꝫ
vr.h dicit duos grad⁹:illud negat duos gd⁹: mł
tū int ſe diſtāt eē duo: ⁊ ñ eē duo.Sꝫ dic plani⁹
richard⁹:nō ē ꝯdictio real.q: teſte phō ī lib. elen
choꝝ p° ⁊ ꝫ°.ꝯdictio ē vni⁹ ⁊ eiuſdē nō nois tm̄
ſꝫ rei ⁊ nois:dū ignorātiā elēchi diſcriberet . Eſt
reuera vt cōcludā ꝯdictio noial nō real.Sūt eq̄
dē due hitudies fris ad ſoroꝛē:⁊ eꝯ.ſꝫ nō vꝫ: g°
ſūt duo grad⁹.pōt eni multiplicari ſupi⁹ ī diuerſ
inferioꝛib⁹ īferioꝛi mi⁹ mltiplicato.ſic bñ ſtat plu
ra eē aīalia:⁊ tñ ſit hō vnic⁹:⁊ ſi grad⁹ ſit hitudo
nō tñ cōuertibl̄r:multe ſūt hitudies q̄ nō exiſtūt
gd⁹.Et q̄ pꝫ ꝙ exemplū doct.deuot.de ꝯpatōe
duoꝝ fratꝝ ad idē pricipiū aut fris ⁊ ſoꝛoꝛis me
li⁹ ē ꝓ iure ciuili q̄m ex̄ fratris richardi de ꝯpa
tiōe fris ⁊ ſoroꝛis ad ſeiuicē.In ſecūdo ſolā dico
hitudinē ſine gdu ī pꝛio:⁊ dico hitudinē ⁊ gdum

nātio.⁊ tñ iura canōica cenſent ad patrem duos
fratres cōſtare in pꝛimo gradu:⁊ illū foꝛe vnicuꝫ
q: cōfuſe hitudinē gdualē itelligit.q.ſit vnica ſim
plex:pp equidiſtantiā a ſtipite.Ciuilia iura ſubti
li⁹ diſtiugūt vt nō ſine cā ex iure ciuili ſint ex pte
magna gloſe cōfecte in iure canonico.nec tamen
ꝯdicūt:q: qđ vnū eſt cōfuſe :duo ſunt diſtincte.
Tāta dicta ſint de pꝛimis duob⁹ termis:cōſāgui
nitas:⁊ cōſanguinitatis linea in hoc pꝛio ſnario
gradu addito. Secūd⁹ ternari⁹ ē de regula tri
plici. Prima ē.nulli lꝫ cōtrahere cuꝫ aliqua vſqꝫ
ad quartū gradū incluſiue:⁊ talis eſt hmōi ꝓhi°
ꝙ ſi qs cōtra eā pꝛeſūpſerit copulari:nulla lōgin
quitate defendat ānoꝝ:cū diuturnitas tēpoꝝ nō
minuat pctm̄ ſed augeat:⁊ tāto grauioꝛa ſunt crimi
na:q̄to diuti⁹ infelicē aīaꝫ detinēt alligatā. extra
de cōſuetudic.cū tāto.⁊.c.cū in eccleſijs.de ſymo
nia cū cōcoꝛ.Et hoc ꝓbat extra de cōſanguitate
nō oꝫ. Secūda regula ꝙ tāto gradu pſone de
ſcēdentes a ſtipite dr̄t a ſeinuicē:q̄to diſtāt a ſti
pite.⁊ iō ſi quis vult ſcire quoto gradu aliq̄ ſibi
attineāt:cū talis attinētia origīne ducat a ſtipite
opoꝛtet ad illā pſonā recurrere cui īmediaci⁹ con
iungunt.vt patere pōt in exēplo. Tertia regla
q̄ñ pſone inequalit diſtāt a ſtipite:vtpote:q̄ñ vna
in ſecūdo gradu ⁊ altera in quito linea cōſangui
nitatis.⁊ grad⁹ dꝫ cōputari ſcđꝫ diſtantiā magis
remoti.⁊ iſta regula cōfirmat ꝑ illud qđ dicit ex
tra de cōſanguitate ī vltīa decretali:q̄ ē gregoria
na.Cui⁹ rō:q: tota cā ꝓpīquitatis oꝛtum hꝫ a ſtipite
ergo null⁹ ꝓximioꝛ ē alij collaterali q̄ ſtipiti:ſi er
go diſtat a ſtipite ꝑ quinqꝫ grad⁹:pari ratione di
ſtat a colaterali.ꝙ ſi amplius diſtat ſcđm magis
diſtantem oꝫ cōputari.Et ideo ille qui diſtat in
quinto gradu contrahere pōt cuꝫ eo qui diſtat in
ſecūdo.Ex quo infert ſcotus ꝙ pꝛopꝛie grad⁹ in
uenitur in linea aſcendēte ⁊ deſcendēte min⁹ pꝛo
pꝛie in tranſuerſali.⁊ parꝫ q: iudiciū trāſuerſalis
ad iudiciuꝫ reducitur aliaꝝ.ſecundo dicit ꝙ in li
nea aſcendēte ⁊ deſcēdēte tot ſunt grad⁹ a gradiē
do quot ſunt perſone vna dempta.dicatur aut io
achim aut ioachin ſeu ioſeph:quacunqꝫ interpꝛe
tatione loquamur.Ex quo ſtipes eſt non eſt gra
dus ſtat enīꝫ vnde ſtipes non graditur vnde gra
dus.Et patet in manibus manus enim comple
ta quinqꝫ habet digitos:ſolum quattuoꝛ apertu
ras ſic ſunt quattuoꝛ gradus ad quos reſoluta eſt
eccleſia:ſed in quinario perſonaruꝫ.Unde infert
tertio ꝙ efficatioꝛ eſt gradus in linea deſcendēte
q̄ trāſuerſali:plus enim coniungitur pꝛoles pa
renti q̄ꝫ pꝛoles pꝛoli.Unđ ſequit ꝙ ē mag ꝯ na
turā ꝯiūgi in linea recta in p° gdu q̄ꝫ ī trāſuerſali
vñ In linea recta ſp ꝓhibitus fuit pꝛim⁹ grad⁹.⁊ q:
hic gd⁹ hꝫ duos graduellos.ita loquar: mag eſt
cōtra naturam matrem filio coniungi: q̄ꝫ patreꝫ
filie:maioꝛ eni irreuerētia ē de eq̄ .in octauo aia

liuꝫ narrat Ariſto.ꝙ poſtq̄ velat⁹ matrē cogno
uit:⁊ diſcoopt⁹ agnouit:ſe ꝑcipitauit. Et đ came
lo ibi narrat ꝙ poſtq̄ ingenio decept⁹ matrē co
gnouit igenitoꝛē interemit.Et deſcēdēdo ꝑ ſin
gulas leges deſcēdit in lege nature fuit ſolū pꝛo
hibi° ſm lineā rectā explicite in adā ad filios ⁊ fi
lias iplicite ad oēs cōteros in linea recta:ꝯpādo
ſuis ſuperioꝛib⁹:fuiſſet tñ foꝛſan inq̄t etiā pꝛohi°
in linea trāſuerſali:ſi ſtat⁹ innocē° ſteiſſet:ſꝫ ī pꝛi
cipio ñ potuit:tē eī ſolū erāt pter ſtipitē ſoroꝛ ⁊ fr
ſecūdo in lege moſayca in multis poſt fuit facta
ꝓhibitio.vt pꝫ leui.xviij.c.Tertio in lege euāgeli
ca aliq̄ñ vſqꝫ ad ſeptimū gdū fuit pꝛohibi°. vt pꝫ
ꝑ mgr̄m đ.xl.ſed ſub inocē°.iij. ad quartū gradū
reſtricta ē.extra de ꝯſāguitate.Nō dꝫ pꝛohi° co
pule carnal q̄rtū ꝯſāguinitatis gdū de cetero nō
excedat.⁊ aſſignat rōnē q̄m in vlterioꝛib⁹ gradi
b⁹ illā non pōt abſqꝫ graui diſpendio obſeruare
⁊ appꝛobat ⁊ ratificat ꝓ futuro.Cur igr̄ iq̄ens iā
vſqꝫ ad q̄rtū gradū ꝓhibitō ꝯiugal copule ſic re
ſtricta.ſ.per nos hic in cōci°.ita volum eā eē per
petuā no obſtātib⁹ ſup hoc cōſtitutiōib⁹ duduꝫ
editis vel ab alijs vel a nobis. Reuocat etiā in
codē cap° oēs ꝓhibitiōes de cōiugio in ſecūdo
⁊ ꝫ° gradu affinitatis ⁊ de ſobole ſuſcep ex ſecun
dis nuptijs cognoti viri nō copulāda pꝛioꝛis:q̄
ꝓhibitiōes multas difficultates inducebant:⁊ vt
dicit aliq̄ñ periculū aīaꝝ. Terti⁹ termi⁹ ē affini
tas.⁊ eſt hic loco tertij ternarij.Dicit aūt affinitas
quaſi adfinitas.mutat eī ī ꝯpōne.d.in.f.vt dulci
us ſonet.q: in affinitate venit vna carnal cogna°
ad fines alterius.Et diffinit ſic a ſcoto in pñti đ.
Affinitas eſt vinculū quoddā pſone ad pſonā ex
copula carnali cū perſona alteri ꝯſāguinea cōtra
ctum.cōiunct⁹ eni carnalit alicui de aliqua cōſan
guinitate:ꝑ hoc accedit ad fines illi⁹ cōſāguitatis
⁊ ideo hꝫ vinculū talis acceſſus ad oēs de illa cō
ſanguinitate:in gradib⁹ ⁊ lineis affinitatis ābu
la ſicut in ꝯſāguinitate: ſola nota ſit vna notula.
Quoto gdu ꝯſāguitatis diſtat aliq̄s ab aliq̄ tā
to gradu affinitatis diſtat ab codē illa q̄ ē ab iſto
carnalit cognita:nō dico vxoꝛ : q: hoc nō req̄rit
nō ſolū eni cū vxoꝛe:ſꝫ cū cōcubia vel meretrice
ꝯhit affinitas cōſanguieoꝝ ipſi⁹ viri:imo ī ince
ſtu.nec ſufficit ad affinitatē ꝙ ſit vxoꝛ ſed req̄rit
carnal ꝯmixtio.vt hr̄.xxxv.q.vltīa. fraternitatis.
Dr de ꝯiugib⁹:ꝙ ſi vna caro fuerit nō pōt eē ꝙ
aliq̄s ſit ꝓpinqu⁹ vni eoꝝ qui ptineat alteri.ī q̄
dat intelligi affinitatē nō cōtrahi: niſi mediante
cōmixtione carnali.Eſt tñ notādū ꝙ affinitas dr
tripliciter:ꝓpꝛie:cōiter:cōiſſime.ꝓpꝛie nō eſt ſine
cōmixtione carnali:vt dictū ē.cōiter vero ꝯhitur
ꝑ matrimoniū ratū: lꝫ nō cōſūmatū: ⁊ ſic pōt expōi
illđ.xxxv.q.iij.de ꝓpinq̄s.equalit vir cōiūgat in
matrio° eis q̄ ſibi cōſanguinei ſunt ⁊ vxoꝛis ſue
conſanguineis:poſt moꝛtem ſue vxoꝛis.ē autem

vxoꝛ ante matrimoniuꝫ cōſummatuꝫ.tertio dicit
cōmuniſſime.⁊ ſic contrahitur per publice hone
ſtatis iuſticiaꝫ.De hoc libꝛo ſexto de ſpōſalib⁹
pꝛimo cap°.et ex ſpōſalib⁹.que ipſo iure ſūt nul
la vel qualitercunqꝫ dū tamē nō ſint nulla ex de
fectu conſenſus. ex his eni oꝛitur impedimentuꝫ
⁊ impediens contrahenduꝫ:⁊ dirimens contra
ctum:⁊ vnde hoc niſi ex ſtatuto eccleſie. ſic illegi
timātis perſonas. Et tñ de pꝛimo articulo.
Quantum ad ſecundum articuluꝫ : dimiſſa ma
teria cōſanguineitatis:que ſatis aperta eſt in pce
denti đ.⁊ arti.p°.huius q̄ōnis de affinitate tres
bꝛeues erunt concluſiones. Pꝛima ꝙ non ſoluꝫ
ex carnali cōmixtione contrahitur affinitas. Se
cunda ꝙ modo ex affinitate non naſcitur affini
tas.Tertia ꝙ ſic affinitas matrimoniuꝫ impedit
qđ in ea pꝛeſcribi nō poteſt. Pꝛima conclō eſt
Sic per carnalē copulā contrahitur affinitas: ꝙ
nō ſola.Pꝛobatur pꝛima pars.xxxv.q.iij.Frater
nitatis Dicitur de viro ⁊ muliere:ſi vna caro fue
runt:quomodo poteſt aliquis eoꝛum pꝛopinqu⁹
vni pertinere niſi pertineat alteri.hoc minie poſ
ſe fieri credenduꝫ eſt.Ex quo infertur cuꝫ meretri
ce contrahi affinitatem.Unde apoſtolus pꝛima
coꝛinth.vi.Qui adheret meretrici vnum coꝛpus
efficitur.vnđ.xxxv.q.iij.Si homo. Si homo foꝛ
nicatus fuerit cum muliere:⁊ frater eius neſciens
eam duxerit vxoꝛem.ſequitur.vſqꝫ ad moꝛtē mu
lier peniteat:⁊ ſine ſpe coniugij maneat.qđ non di
ceretur niſi per foꝛnicationē cū fratre eſſet cōtra
cta affinitas.Sed obijceret ex illo textu. xxxv.q.
iij.extraoꝛdinaria.Extraoꝛdinaria pollutio nō ni
ſi in naturalib⁹ admiſſa nō videtur matrimoniū
impedire:hmōi eſt foꝛnicatio:extraoꝛdinaria eī ē
Tū ſecūdo q: per carnalē copulā extra matrimoniū
nō incurrit irreglaritas:igit a ſimili nec affinitas
Tū ꝫ° q: hmōi foꝛnicatio ē cauſa odij ad parētes
mulieris:ergo nō affinitatis.pꝫ ꝯña.q: idē nō ē
cā oppoſitoꝝ:affinitas aūt amoꝛē deſigt.falſitas eſt
manifeſtū.Ad pm̄ ꝙ ibi nō vocat extraoꝛdiaria pol
lutio carnal ꝯcubit⁹ foꝛicari⁹.ſꝫ pollu° fcā circa nā
lia:⁊ nō itra:ita ꝙ nō attingūt clauſtra pudoꝛis.
vñ vt notat frat richar.in pñti đ arti.i.q.i. nec ꝑ
pollutionē factā in vaſe naturalit ad illū vſuꝫ nō
oꝛdīato.nec ſecūdo ex.nec ꝫ° ꝑ fractionē clauſtro
ruꝫ ſine ſemis effuſiōe:efficiūt vir ⁊ mulier vna
caro.⁊ ideo ꝑ tales act⁹ nō ꝯhit affinitas.nec ob
ſtat illđ qđ dr extra de ſpōſalib⁹. Iuuenis.q: illa
decretal loquit de illo qui attēptauit in naturali
bus ⁊ maritali affectu.vt dicit glo.ibideꝫ.⁊ etiaꝫ
q: vſqueq̄qꝫ nō erat plene certū vtrū extra vas
naturale ſeminaſſet vel int⁹.vt etiā littera ſonare
videtur.Sed ſi actus foꝛnicari⁹ ita cito trāſit:quō
pōt relinq̄re vinculū affinitatis ita foꝛte. Optie
quidē: ex actu eni peccati q̄ bꝛeuis ē qs ad penā
oꝛdinat eternā:niſi ad remedium refugiat.

Ad scdm dicēdū q carnalis copula intm irregularitatē inducit: iquātū ē defect⁹ sacri: ⁊ ita aliqd eē presupponit sacri: qd in copula fornica⁹ nullū est: iō nō inducit irregularitas. sed bn̄ tali copla sunt effecti vna caro: iō bn̄ sequit affinitas. Ad 3m dm q nil prohibet vnū ⁊ idē eē p se causā vni9 oppositi p accns alteri⁹: sicut aq p se ē cā frigiditatis: p accns caloris. q2 corp⁹ hūanū cōstrigit vn̄ calor custodit ne vaporet: ⁊ p3 in fabroꝝ fabrica. ēt dicēdū q alio⁹ act⁹ carnalis ē cā amoris parentū: alio⁹ cā odij. vn̄ ⁊ orac⁹ dicit. Est mod⁹ in reb⁹ sūt certi deniq3 fines. quos vltra citraq3 nequit ꝯsistere rectū. est tn̄ vn̄ seqt sp affinitas diligāt parētes aut odiāt. p⁹ pp eccie statutū. scdo vt honestas ꝯseruet. 3⁹ vt parētes meli⁹ suas filias custodiāt. Secūda pars ꝯōnis dicit. q nō solū ꝯmixtione cōtrahit affinitas. p3 ex p⁹ arti. de matrio⁹ rato nō cōsūmato. tū ex spōsalib⁹. Est tn̄ notandū tria esse spōsaliū gn̄a. Pa que tenēt de iure secūda q nō tenēt de iure pp cōsanguinitate3 aut affinitatē. 3a q nō tenēt pp defectū ꝯsus rōnis. Pa inducūt affinitatē cōiſſime dictā. vt dictū est in p2io arti. aut al iqd simile affinitati: vt loquit ff richard⁹ pp publice honestatis iusticiā. extra de spōsalib⁹. ad audiētiā. in textu ⁊ in glo. similit et secūda q de iure nō tenēt eadē rōne: sed nō 3a q nō tenēt pp defectū vsu rōis: q2 nc modicā appētiā habēt vt tenere debeāt. vn̄ extra de despōsati one ipubeꝝ. litteras. Dicit de quodā qui cū qdā puella i cunabul ꝯxit spōsalia: ⁊ postea matrē ei⁹ duxit vxorē: q pōt manere cū vxore. Secūda ꝯclo ē hec. Sic ex copula carnali nascit affinitas vt ex affinitate affinitas nō veniat. pa pars iā probata ē. pp secūdā notādū ē: q antiq⁹ erāt tria affinitatis gn̄a. sicut hr. xxxv. q. ij. cōtradicim⁹. pm gen⁹ affinitatis qd adhuc manet: cāur ex carnali cōmixtiōe: mediāte cōsanguinitate. secūdū oriebat ex carnali ꝯmixtiōe mediāte affinitate. tertiū vero mediātib⁹ duob⁹ primis gn̄ib⁹. verbigra. a. marit⁹. b. vxor. c. cōsanguine⁹ vxori. c. ē affinis a. p⁹ gn̄e affinitatis. ⁊ do claꝝ exm. Si ff tu⁹ ꝯtrahat cū ma⁹ ꝯna⁹ ē tibi affinis p⁹ gn̄e affinitatis: si mortuo frē tuo ꝯhat cū petro. petr⁹ ē tibi affinis scdo gn̄e affinitatis. Si 3⁹ ꝯhat maria mortua ꝯpetr⁹ cū martha: martha ē tibi affinis 3⁹ gn̄e affinitatis. ita q ābulat affinitas ſm gn̄a: s3 gd⁹ iuxta gn̄atione. vn̄ quidā metrice dic. Mutat nupta gen⁹: s3 gn̄ata gdū. s3 m⁹ solū reānet pm gen⁹ affinitatis. vt dr extra de ꝯsāguitate. nō d3. Non d3 repphēsibile iudicari si ſ3 varietatē tēpoꝝ statuta qn̄q3 variant hūa: pserti3 cū vrgēs nccās id exposcit. Tertia cōclo. Sic affinitas ipedit matrio nīū q pscriptio in ea nō h3 dn̄iū. pbat: ꝯ ius nature: aut diuinū nō currit pscriptio. solū ei inuēta ē pp ius positiuū. vt dr extra de pscriptōib⁹. vigilanti. Ephesin⁹ legislator solū pp vitādā miſoꝝ

segniciē: ⁊ lōgi tpis errorē. p2i⁹ tricali vt qdrigenali pscriptōi vigorē legis iposuit. mrio m aūt nō ē de iure positio: sed diuino ⁊ n̄ali. igr. Et tn̄ d scdo arti. Quātū ad 3m arti. sūt. 3. dif. Pa. Si infidel ꝯhēs cū ifideli i gdu ꝓhito ꝯsāguinitatis aut affinitatis post ꝯuersionē āboꝝ sit ab ea sepādus. Frat lādulph⁹ in p̄nti d. dicit q nō. extra de ꝯsang. ⁊ affi. d ifidelib⁹. Secūda dif. Si equal ē difficultas dispēsādi in affinitate sic i ꝯsāguinitate. dic frat frācisc⁹ de marōis in p̄nti d. q nō. nc enā eq̄lis ptās. cōsāguitas eni in lege mosaica ꝓhibita ē: nō aūt affinitas: nec i lege n̄ali. Tertia diffi. Si in celo remaneat cōsanguieitas: aut affinitas. Dm p⁹ q de ꝯsanguieitatē nō o3 dubitare quin maneat. scdo de affinitate ex q iuxta cōsanguieitatē fūdata ē remaebit. 3⁹ nō tn̄ ipediēt mrimom cū ibi nō sit vacādū carnalib⁹ āplexib⁹: sed scis meditatōib⁹. Ex his p3 ad qōe3. q v3 ꝯsanguieitatis linea ⁊ affinitatis rō matriom ipediūt. Tūc ad argumēta. Ad primū dm. q fuit necessariū ceteris in p2icipio deficiētib⁹. Ad scd3 dicēdū q ex āne xo ē p⁹ ꝯ bonū fidei ſuare fidelitatē: nō eo mō quo vult eccia. est scdo ꝯtra bonū ꝓlis: q2 inde diffamat. ⁊ 3⁹ ꝯ bonū sacri: q2 ex hinc separant. Ad 3m q alteri⁹ matriom ē affinitas effect⁹: ⁊ alterū impedit. iō argum nō currit. Ex ista d. sicut de p2ecedētib⁹ de mēte mgri. ⁊c. Pa ꝯō. Ne sit ꝯiugiū facit affinitas: nec sit dubiū: q2 est veritas. Dicit ꝯō q affinitate ipedit matriom Et pōit a p2ic⁹ d. vsq3 ad illō. c. Est sciēd q eccia infra ⁊c. Scda ꝯō. fit sepa⁹ dn̄ ꝓbat rite n̄ eē vnio s3 dol⁹ irrite. dic ꝯō. q qn̄ ꝓbat sufficiēter nō bn̄ ꝯxisse vt ꝯ ꝯsāguieitatē aut affinitatē ⁊c separādi sūt mō qui in lr̄a ponit. Et ponit ista ꝯō ab illo. c. Et sciēdū q eccia ⁊c. vsq3 ad. c. illō. Dic dicendū ē q aliō ē forni⁹ ⁊c. Tertia ꝯō. diuersa pcā sunt act⁹ carnal nec sūt artata dicta facti tal. Dic ꝯclo. q sūt diuersa pcā carnis: ⁊ q vo⁹ i hac mā adhuc nō sūt bn̄ aut sufficiēt disticta. Et ponit ab illo. c. Hic dicēdū ē ⁊c. vsq3 ad finē distin. Sequit in textu.

De parētaliū gduū faōsa qōe ⁊c. Int miores ⁊ p̄dicatores vet⁹ ē q̄rela ⁊ noua qō i q loco. xlij. q̄rti icipit d⁹. doc. deuo. fratre Jo. bōuēt. doc. copioso. frē richardo de me⁹ villa doc. sub. fra Jo. de dimis. doc. illuiato. frē franci sco de maro. ⁊ frē landulpho burgund. seu ſm alios de ꝓui⁹ terre laboꝝ seu neapoli ꝯcordit dicētib⁹. hi ei quisq3 i vnū ꝯuenūt ⁊ icipiūt vbi noto s3 nō ē ꝯplet⁹ scāri⁹: iq .3. ſt ꝯtēti biary nisi sext⁹ adueiat. Et tu thōa quo icipis h dic. Jā d spūali cogt̄ōe addam⁹ ⁊c. lis ē de paupe regno. vt i p⁹ thebaydos dic flac⁹. ⁊ vir i lite ē linea ⁊ sp dispu tāt: ⁊ adhuc sub iudice lis ē. iqt flacc⁹ orac⁹ i d arte poe⁹. vtꝝ epilog⁹ finē faciat p̄cedētiū dictorum an inicium sit dicendorum: ista est lis.

Ecce verba qb⁹ inter se dissiant. De parētaliū gra duū famosa qōne aliqd lic3 min⁹ sufficiēt dicim⁹ Et tūc sequit. quo btūs thomas icipit. Jā de spūali cognatiōe addam⁹ ⁊ ve꜃ pōt quilibet dicē vt adhuc indiscussa qd remaneat. ⁊ h⁹ solū distictōis aperiat diui⁹ que p⁹ sic ad p̄cedētes h3 cōtinuari Postq in. xl. d. ꝓposita ē cōsanguinitas. In. xli. seu imediate p̄cedēti ē subiūcta affinitas. Nūc in xlij. hac d. ꝯcludit spūalitas ⁊ legalitas: oñdēdo quō se h̄nt ad matriom cognatio spūalis ⁊ legal ⁊ h3 diuidi i tres partes p2icipales: p̄ter illā ꝑte3 in qua agit de secūdis nuptijs: q fuit in d. xxvi. cō diuisa cōtra reliquas ptes ibi. Sciēdū ē q nō solu3 prime ⁊c. In pa spūalis cogt̄io a carnali distiguit. In secūda an matriom dirimat acute querit In 3a legali cogt̄ioni distiguēdo iūgit. Pa in p2icipio. Secūda ibi. Spūales filij sunt qs de sacro fonte leuam⁹ ⁊c. Tertia ibi. q aūt spūales vel adoptiui filij ⁊c. hec ē diō p̄ntis d. ⁊c.

Trū cogt̄io spūal: aut legal hōestatis publice iusticia vel secūde nuptie: ꝯiugiū impediāt. Et ar q nō tripliciter. Pa sic. Cogt̄io spiritualis potest stare cum matrimonio: ergo matrimonium non impedit. Patet ꝯn̄a. Illud eni qd pōt stare cu3 alio ipsu3 nō impedit. Ans probat. extra de cognatiōe spūali. Si vir. Si vir vel mulier sciēter vel ignorant filiū suū de sacro fonte suscepit. sequit. nobis vr q siue ex ignorā⁹ siue ex malicia illō fecerit nō sūt abinuicē separādi: nec alter alteri d3 debitū subtrahere. Et cōfirmat q2 cognatio spūal nulli bono matrionij opponit. p3 discurrendo p singula bona matrimonij. Secūdo ꝓbat q cognatio legal nō impediat fili⁹ adoptiu⁹ alicui⁹ pōt ducere in matriom filiā ei⁹ adoptiuā: ergo nō ipedit cū naturali filia. probat ꝯn̄a. q2 magis cōueniūt fili⁹ adoptiu⁹ ⁊ filia adoptiā: q fili⁹ adoptiu⁹ ⁊ filia natal. ans p3: qa nō inuenit prohibitū. extra de cogt̄ōe legali. ca⁹. vnico in glo. Tertio probat. q secūde nuptie ipediūt cōiugiū. secūde nuptie sine pccō fieri neq unt. ergo ipediūt matriom. ans ē mgri in p̄nti d. ca⁹ vltio. bigam⁹ inqt pn̄ia idiget. Et crif. super matheū. Et recitat. xxxi. q. i. c. hac rōne. secūde nuptie: ſ3 veritatis rōne sunt vere fornicatio. In oppm primi. extra d cogt̄iōe spūali. veniēs. Mādam⁹ q si ꝯstiterit mulierē predicti viri filiā de sacro fonte leuasse anteq eā despōsasset vxorē vos inter ipsos diuorciū celebretis. In oppom secūdi extra de cogt̄iōe legali. c. vnico. Si q p adoptionē mihi soror eē ceperit: qdiu durat adoptio inter me ⁊ ipsa3 nuptie cōsistere nō p̄nt. In oppom tertij. xxxi. q. i. aperiāt. ⁊ sūptū ē a Jeronio in epistola ad pamachiū. ⁊ recitat mgr h⁹ d. c. vlti. Ego nūc libera voce proclamo: nō dānari in eccia bigamiā: imo nec trigaiam. ⁊ ita licere quinto ⁊ sexto ⁊ vltra quō ⁊ secūdo marito nubere. In ista qstione ad al. pariſor. ⁊c. Quo ad primū arti. teri sunt. Cognatio spūal Cognatio legal Publice honestatis iusticia. Prim⁹ termin⁹ ē Cogna⁹ spūal. cognatio spūalis ſm doc. subti. in p̄nti d. est quoddā vinculū cōtractu3 ex dispēsatione sacmētoꝝ: specialit baptismi ⁊ cōfirmatiōis. q2 sicut hr extra de cognatiōe spūali in sexto libro. quis §. vltimo. ex datiōe alioꝝ sacroꝝ supple a bapmo ⁊ cōfirmatiōe: cognatio spūal neqquā orit q matrimoniū impediat vel dissoluat: sūt aūt hmōi cogt̄ionis spūalis. vt dicit hugo de nouo castro tres species. Prima est paternitas. ⁊ cōtrahit inter cōferentē sacramētū: ⁊ tenētes pue꜃ ex vna parte: ⁊ pue꜃ ex alia parte siue in sacramēto baptismi siue in sacramēto cōfirmatiōis: vn̄ cōferens sacramentū dr spūalis pater pueri. tenētes aūt dicunt patrini vel matrine. Secūda ē ꝯpaternitas spūalis: que cōtrahr inter tenētes ⁊ parētes pueri. iō dicunt cōpatrini ⁊ cōmatrine. Et similit ſm alios inter istos tenētes ⁊ ipsu3 conferentē sacramētu3 ē ipsa cōpaternitas. Tertia ē fraternitas ⁊ sororitas spūalis: que cōtrahit inter suscipientē sacramētū: ⁊ filios ⁊ filias baptizātis: vl ipsoꝝ ⁊ ipsaꝝ tenentiu3. Secūdus termin⁹ ē legalis cognatio. Est aūt vt dicit frater raymund⁹ in sūma de matrimonio. quedā ex adoptione p2oximitas. ꝓueniens. in qua breui descriptōe tangit primo gen⁹ dn̄ dicit ꝓximitas in quo cū reliqs cognationibus cōuenit. secundo precēssum dn̄ dicit. ꝓueniēs. tertio ortum dn̄ dicitur. ex adoptōe. vn̄ vltra dicta de adoptione lib. tertio d. decima. q2 per adoptionem cognoscitur cognatio legalis et eius species est notandu3 triplicem esse acceptionem adoptionis: cōnumerādo adoptionē in cōi quia aliquādo arrogatio dicitur adoptio. primo enim modo dicitur adoptio quoddā cōe: duab⁹ speciebus sub eo contentis: sicut est animal homini ⁊ asino que sunt simplex adoptio ⁊ arrogatio. ideo secūdo modo dicitur adoptio illa species que cōmuue nomen habet cum genere: nisi q addit sepe vt dicatur simplex adoptio: ⁊ dicit simplex: q2 sic adoptat⁹ in dn̄ium non trāsit adoptātis: sed remanet in patris dn̄io. Tertio modo dicitur arrogatio ⁊ qui sic adoptatur sui iuris ē: ⁊ tūc supple ⁊ i ptātē trāsit arrogātis: vn̄ sunt metra. Arrogo q su⁹ ē: ⁊ h3 me⁹ eē ncce. Pris adopto suu3: nec p̄ris desinit eē. dr̄nt āt i trib⁹. p⁹ q arrogatur ē sui iuris: q adoptat ē alieni. scdo arrogatus trāsit i ptātē arrogātis. adoptat⁹ nō trāsit i ptātē adoptātis. 3⁹ arroga⁹ nō fit nisi auc̄te p2icip. adoptio āt fit p q3lib3 mgr̄atū. hec. 3 dr̄nc accipi p̄nt ex his q dicūt. istituta d adopt. §. i. ij. iij. ⁊ iiij. ꝯsimiliter. ⁊ p illō qd dr extra de cogt̄iōe legali. c. vnico in glosa. Ex qb⁹ seqt q arrogat⁹ h3 de necessitate legitia3 i bonis arrogatoris. adoptās vo nō

in bonis adoptātis. Est āt triplex spēs ꝓueniēs cognatōis legal' ex hmōi adoptiōe. Pᵃ int adoptatū ⁊ adoptātē. ⁊ ista dr quasi linea descēdētiū vt adoptās dicat pat aut mat. adoptat' dicat filius: aut adoptata filia. Scda spēs dr q̄si ex latere veniētiū: ⁊ ꝯbit inter liberos adoptiuos: ⁊ liberos naturales. Tertia ē q̄si legal' affinitas inter adoptatū ⁊ vxorē adoptātis: vl' inter adoptātē ⁊ vxorē adoptiui filij. int aūt adoptātē ⁊ parētes adoptati: nulla cōtrahit legal' cognatio: q̄ tales nō sunt cohitāt. Terti' termi' ē publice hōestatis iusticia. Est aūt publice hōestatis iusticia: vt dicit frat richard' de media villa. xli. d. h' q̄rti. arti. i. q. 3ᵃ. ꝓpinquitas ex spōsalib' ꝓueniēs: robur trahēs ex eccle instōne: ꝓp ei' honestatē. Et dat hec descriptio ex omi gne cause. Ex cā mat iali: q̄ ex spōsalib' sūt eni in quib' ꝯbit cā formal': ꝓpinq̄tas. cā effectiua: robur trahēs ex instōne ecclie. cā final': ꝓp ei' hōestatē. Et ē notādū hec tria differre. ꝓpriū. cōe. publicū. ꝓpriū vni: cōe multis: publicū oib'. vn̄ hoc vocabulū sūptū ē a q̄dam ciue romano q̄ dicebat publi': q̄ pᵒ sua ꝓpria fecit cūctis cōia: vnde publicū venit. Ex q̄ p3 q̄ p. b. d3 scribi publicū i meᵃ sillaba: nō p. p. vt dicat publicū n̄ puplicū. ⁊ hoc publi' nomē meruit ēnū ⁊ publicū. Et tm̄ de pᵒ arti. Quo ad secūdū arti. sunt tres cōclones. pᵃ de cognatiōe spūali. secūda de legali. 3ᵃ de secūdis nuptijs. Pᵃ cōclo ē hec. cognatio spūalis si p̄cedit ⁊ ipedit ꝯhēdū ⁊ dirimit ꝯtū: nō aūt sic: si sequit de hoc. xxx. q. i. nosse. Et cap' quarto. dictū ē nobis. Probat ꝯō honesti' ⁊ puri' custodiendū ē vinculū quāto sāctius. sed nō pōt ꝯtrahi carnaliter: nisi sequat affinitas. ergo nec gn̄ari spūalit: nisi vinculū ꝯsequat. Tū secundo q̄ q̄ ꝯsāguine' ē affectu consanguinitatis tractat: nec cū tali matriō cōtrahit: ergo nec in cognatōne spūali. Tū tertio q̄ nobili' ē eē gratie q̄ nature. sed per esse nature tale vinculū cōtrahitur q̄ a diuicē nō cōtrahūt ꝯiugia. ergo a fortiori in regeneratione spūali. Pro secūda tamē parte cōclusionis que dicit q̄ si adueniat post cōtractū matriōꝝ nō dirimit. Est notādū q̄ dicit doctor deuo. in pn̄ti d. art. i. q. ij. q̄ si vir ⁊ mulier p' cōtractū matrimoniū leuēt simul puer de baptismo: vel q̄ vir baptizet puer suū: hoc pōt fieri tripliciter. primo necessitate vt qn̄ paruul' est in periculo mortis: ⁊ nō est ali' qui baptizet. secūdo ex ignorātia: q̄ puerū suū esse ignorat. tertio ex industria. In p'o casu nec amittit ius petendi nec soluēdi. similiter in secūdo casu nisi fuerit ignorātia crassa: aut suppi nō amittit. In tertio ius petendi amittit nō soluēdi: q̄ alteri peccatū suū nō preiudicat. Ex his infero tria correlaria. Primū inter oēs filios ⁊ filias ꝯprīm siue ante cōtractā ꝯpaternitatē siue post pōt cōtrahi matriō: illo solo dempto quo contracta ē cognatio. ⁊ patet q̄ remota causa h3 effect' remoueri. si tamē cōsuetudo eccle metropolitane nō sit in ꝯriū: q̄ impediretur cōtrahendū: ⁊ dirimeret cōtractū. extra de cognatione spūali. c. sup eo. ⁊ c. p̄cedēti. in textu ⁊ in glosa. Secūdū correlariū. fili' sacerdotis non pōt ducere quā pr baptizauit. extra de cogtione spūali. c. vltio. p3 ex superiorib'. pōt tamē cōtrahere cū ea q̄ cōfitet patri. q̄ l3 hec sit filia spūalis tertia. q. i. oēs. tamē s'm h. cognatio spūal' p penitentiā nō est ad filiū: sed solū patrē. vnde doc. deuotus. q. s. dicit. q̄ talis cognatio q̄ maxime reperitur in cōpatiōe regn̄atiōis ad generationē: i q̄ sunt tria. dispositio ad regn̄atiōnē in cathecismo secūdo ipsa regeneratio in baptismo. tertio regeneratiōis cōsūmatio i cōfirmatione: ideo triplex cōtrahit cognatio spūal'. primo ex cathezismo. secūdo ex baptismo. tertio ex cōfirmatōe. Illa tamē que ē in cathe'mᵒ tā exil' ē: vt vir impediat mriō cōtrahendū: sed nō dirimat cōtractum. iuxta ca' p cathezismū. de cognatōe spūali. vi°. q̄ ante baptismū null' fit fili' spūalis. Et si obiciat q̄ caritate que maior est oib' virtutib': nō cōtrahit aliquod vinculū. Tū secūdo nec sacr̄o eucharistie qd̄ marie est sacramētū. Tū tertio q̄ tūc sequeret q̄ baptizati ab eodē baptizante contraherent spūalem cognationē. sic enī in generatione naturali sicut inter patrē ⁊ filiū est cognatio carnalis sic int fratres ⁊ inter se: ⁊ vt ad patrē referūtur. Ad primū de caritate dicendū. primo q̄ est nobilissima virt'. secūdo q̄ facit filios dei xp̄i heredes ⁊ ei similes: qui eā infundit in nobis sine nobis. tertio q̄ caritate nō cōtrahitur cognatio ad homies: q̄ nō est sacr̄m: sed ad deū vt cognati dei caritate cēseamur. Ad secūdū dicendū q̄ nec etiā omi sacramēto cōtrahitur cognatio: sed aqua et spiritu. aq̄ in baptismo: spiritu in cōfirmatiōe. Ad tertiū dicendū q̄ nō ē simile. in generatione enī carnali q̄ ab eodē patre gignunt: vt plurimū similiores sūt q̄ qui ex diuersis. in baptismo vero nō op3 fore similiores baptizatos ab vno q̄ diuersis. Et sicut videmus ex affinitate affinitatem nō surgere antiquit': nisi copula carnis media: sic ex cognatione spūali nō surgit cognatio spūalis nisi cogtione carnali. sicut dictū est i correlario de filio sacerdotis. Et patet ex hoc q̄ participantes idem sacramentū cognationes spūales non cōtrahunt q̄ vt sic ad aliqd̄ speciale nō ligant: sed donās et suscipiens: ⁊ si nō tm̄ in cōcteris. Ex quo p3 cognationē spūalē cōtracta s'm. s. in pᵒ arti°. dictas species: ⁊ cōiugiū cōtrahendū impedire ⁊ cōtractū dirimere. Et q̄uis carnalis cognatio ad spūalem sit ordinata: non tamē econuerso: corp' quidē ad animam: non anima ad corpus vt ad finem ordinatur: sic non oportet cognationem spiritualem vacare carnaliter: vt carnaliter cognatio amplie. Et sicut videm' meᵃᵐ virtutē ex ābob' impediri extremis: ⁊ me° saluari: sic ⁊ nimia cult' dispita s ⁊ nimia ꝓpinq̄tas ipedit mriō siue cōiugiū. Ex q̄b' 3ᵐ sequit correlariū. q̄ pōt pr ducere sororē spūalis filie: ⁊ filiā carnalē filie spūalis: ⁊ filiā spiritualē filie carnal'. codē iure filia ꝯmatris pt duci in matriō. hoꝝ rō ē: q̄ nō ꝓtēdit hec spūal' cognatio p cognationē carnalē. Sed extat dubiū si vn' vir duas ꝯiter possit hr̄e ꝯmatres. cui dubio in breui. iiij. metra respondent.

Que mihi vel cui' mea natū fōte leuauit:
hec mea ꝯmat: fieri mea nō v3 vxor.
Si qua mee natū: nō ex me fonte leuauit.
hanc p' facta thce: nō ide vetabo hr̄e.

Et ē s'ia. vir pōt ducere ꝯmatrē vxoris aliq̄n: aliquādo nō. si facta ē cōmat añ matrioniū cōsūmatū pōt eā ducere mortua vxore. q̄ nō ē ꝯpat s'3 i: nocē' ⁊ hostiē. si p' matriō ꝯsūmatū fiat cōmater: tūc vlteri' distinguere o3 aut h̄ ē q̄ vxor leuauit filiū mulieris: ⁊ tūc nō pōt eā ducere: q̄ ē cōmat ei'. aut q̄ illa mulier filiū vxoris nō hitū3 de isto marito: ⁊ tūc pōt eā ducere: q̄ nō ē ꝯmater ei'. si aūt fili' sit de isto marito nō pōt eam ducere: q̄ rōne filij fit cōmater ei'. S3 de cōfirmatiōe moueat casus. Eps ꝯfirmauit aliquā: quā fili' ei' duxit vxorē. q̄d fiendū. Dicūt aliq̄: sūmū pōtificē cōsulēdū: cū sit nou' articul'. S3 meli' ē dicere matriō fore nullū. q̄ vt hr extra lib. vi. eod mō cōtrahit cōpaternitas in baptismo ⁊ in confirmatiōe. sed fili' baptizātis neq̄t accipe filiā baptizatā. ergo nec fili' cōfirmātis ab eo cōfirmatā p isto facit. c. vltū3. d cog. spū. in sexto. Secūda ꝯō est hec. Sic legalis cognatio vinculū consistit vt ipediat ꝯhendū ⁊ dirimat cōtractū3 cōiugiū3 q̄ sit vinculū p3. tū pᵒ auctoritate nicholai pape. ⁊ hr in littera pn̄tis disti. inter eos nō ꝯbit cōiugiū3 q̄s adoptio iūgit. Tū secūdo: ecce 3ᵃ. lex natural': lex diuia: lex humana. vltra legē naturale3 lex diuina addit cognationē spūalē. ergo etiā vltra naturale3 legē: pōt hūana addere cognatiōe3. Tū 3° q̄ sicut patris ē gn̄are filiū: ita ⁊ fouere educare ⁊ hereditatē reliquere. ergo cū aliq̄s assumit aliquē ad hos act': recte pōt dici pr: ⁊ ille fili'. sed iste rōnes sūt vinculū. ergo. vn̄ iste tres cogtōes carnal': spūalis: legal': magnā hn̄t cōuenietiā: ⁊ se hn̄t sicut ordinant. Prima ei ē carnal'. q̄ ex carnali gn̄atōe ducit. secūda cogtio. s. spūal' ex regn̄atōne ducit. 3° cogtio q̄ legal' ē ex actibus gn̄aione3 ꝯn̄tib' noiat: qui sūt fouere: educare: possessione3 dimittere. ⁊ leges i maxim solaciū ipis ꝯiugatis h̄ ꝯcedūt: nec pōt q̄libet adoptare vel arrogare: sed vir nō mulier: ⁊ solū ille q̄ ē prfamilias: qui ē sui iuris. ⁊ nō filiusfamilias: ⁊ solū ille qui potuit filios naturalit gn̄are. vn̄ si esset frigid' nō poss3 adoptare. similit nec spado: q̄ caret testicul' n̄alit. si aūt violent sint sibi abscisi pōt adoptare: et iste sol' pōt adoptare q̄ p̄cedit adoptatū p ānos. xviij ita q̄ pos3 cū naturalit gn̄asse. hec oīa hostiēn. ex bit. ff. de adoptōnibus. l. p adoptionē. Notandū tm̄ pᵒ q̄ arrogare pōt q̄cūq3 pōt adoptare: si fiat principis auctoritate: excepto q̄ arrogator d3 habere ad min'. lx. ānos. nisi forte ex alia cā necessaria: puta ꝓp morbū: vel q̄ ꝯiūctā ꝑsonā vult arrogare: ⁊ est rō quare nō pt cōiter. q̄ vsq3 ad illō temp' d3 intēdere generatōi naturali nō legali: sed minor. lx. annis pōt adoptare. ff. de adop. l. si patre. §. vltio. Notādū secūdo q̄ tutor vel curator non pn̄t arrogare illū cui' tutelā vel curā gerunt. si ē minor. xxv. nō pōt adoptare: q̄ p̄sumit q̄ noluīt rōnem reddere. ff. de adop. l. vt ei. Notādu3 3°. hax triū cognationū sufficientiā: carnalis spūalis: ⁊ legal': posse sumi tripliciť. vt doctor in q̄t deuot' secūdo arti. q. i. pn̄tis d. Prio' s'm triplicē legē. naturalē: diuinā: ⁊ positiuā. s'3 legē naturalē: est cogtio carnal': quātū ad secūdā spūalis quātū ad tertiā legal'. Secūdo mō pōt sumi penes id qd̄ aspiciūt: tria eni in nobis sūt bōa: nate gratie: ⁊ fortune. bona nature aspicit cogtio carnal': bonū grē spūal': bonū fortūe legal'. 3° mō vt cogtio carnal' respiciat carnē: spūal' aīa3: legal' totu3 hoie3. Scda ps ꝓbat. tū pᵒ. xxx. q. iij. ita diligē. Nicho' papa dic: ⁊ hr i lra: iter eos nō ꝯbit mriō q̄s adop° iūgit. tū 2° q̄ d3 ali' cē affect' prnus: ali' marital'. tū 3°. xxx. q. iij. c. i. iter eos q̄ nā ⁊ eos q̄ adoptōe filij st venerāde leges romāe mrimoᵃ ꝯhi nō pittūt. notādi tm̄ st i hac mā. 3. dbiarij ꝓpōnū mihi aduertēdi. pᵃ ꝓpō: cog° legal' tā diu ipedit q̄diu durat: s3 ca rcōta nō ipedit. 2ᵃ ꝓpō i linea descēdēte ꝯgtōis legal' q̄ ē int adoptātē patrē ⁊ filiā adoptatā sp ipedit mriō: et si tollat adoptō en prim' dbiari'. 3ᵃ ꝓpō i linea q̄ respic' lat'ales vt filiū nālē ⁊ filiā adoptatā ipedit mriō q̄diu durat adop°. Itellige tm̄ q̄diu manet i ptātē patris: vn̄ si pr moriat pn̄t ꝯhē: vl' si fili' nāl' vel fiᵃ adoptiā emācipet pn̄t ꝯhē: silit ē d filij arrogati ex d ꝯgtōe legali. c. vlco. ⁊ arᵐ assūit. C. d adop. l. penl'. §. pel'. Quarta ꝓpō. fili' illeᵐ' pt ꝯhē cū fiᵃ adoptiā: ⁊ fili' fiᵃ illeᵐᵃ cū fi° adoptio. q̄ illeᵐ' n̄ ē i ptāte pris: sic vult Innoc ⁊ host. ex d cog. legali. c. vlco. en 2' dbiari'. Quita s'3 h. filij adopti pn̄t int se ꝯhē. Sexta q̄ adoptat' nō pōt ducē filiā adoptātis. nec adoptās vxorē adoptati. en 3' dbiari'. 3ᵃ ꝯō ē h. 2ᵃ ꝯiugia licita sūt ⁊ hōesta iudicat. q̄ sint licita p3 auctē pauli aplī. i. thio. v. volo iuniores nubē: filios ꝓcreare: mres familias eē. tū 2° q̄ abraā scdās nuptias ꝯxit cū cethura. geñ. xxv. tū 3° q̄ remāet morb3: iō licitū ē q̄rere reme'. q̄ et sint hōeste, ꝓbat. tū rō sacrī. tū 2° bonū ꝓlis q̄ aliq̄n i prīs nuptijs nō hr. tū 3° q̄ hōestas fornicatōnis cuitat. ⁊ tm̄ de 2° arti. Quātū ad 3ᵐ art. st 3. dif. Pᵃ dif. si o3 vt q̄s dicat ꝯpr aut prin' pueri nisi baptizet cū: vt cū tāgat. dic fr lādl'. q̄ sic l3 hosti. dicat ꝯriū. si et puer i bapᵐ° aut i ꝯfirmatōe iuoluat linheo aut lauet: oēs tenētes linheū ꝯpatres fiunt.

Secūda diffi. vñ venit verbū arrogatōis ī pro
posito. dm ꝙ arrogatio de q̄ loq̄mur ē quasi que
dā interrogatio. vñ dr̄ de ad ꝛ iterrogatio: ſꝫ mu
taē d. in. r. In arrogatōe eni req̄rit verbū arrogā
tis ꝛ ei⁹ qui arrogaē etiā expreſſuꝫ: vt vis me hr̄e
in patrē: ꝛ vis me hr̄e in filiū. ſed h̄ adoptio non
req̄rit: vñ infans paruul⁹ pōt adoptari nō tñ ar
rogari. Tertia diffi. q̄t ſunt ipedimēta matrio
nij. ſuperi⁹ d. xxvij. iuxta mētē doc. deuoti diuiſa
ſūt ipedimēta mrionij ī q̄tuoꝛ ternarios. i. xij. iux
ta illa metra. Erroꝛ cōditio. ſed qꝛ illa metra vt h̄
ſcot⁹ innuit: nec implēt ſatis numeꝝ: nec hn̄t oꝛdi
nē ipedimēta ſituandi: iō iuxta numeꝝ nō iā. xij.
ſed. xiiij. reperiunē ipedimēta in cōi computo et
oꝛdīe potioꝛi que ſequētib⁹ metris ponunē ꝛ cō
tinenē: ꝛ obuiat landulph⁹.

Vis fraus pſone: ſerui dationis ꝛ amens.
Addita cōditio tria cōiugij bona tollēs.
Frigid⁹ arta puer: trūcat⁹ pꝛeſtigiat⁹.
Alteri⁹ cōiunx: obſtāt mutue dationi.
Oꝛdo ſacer votū deo cultus ſpōſio mechi.
Carnalis legis: cognatio ſpūalis.
Hic vi pꝛecepti fit huic affinis honoꝛes.

Hi verſus cōtinēt hec ipedimēta. Prim⁹ verſus
cōtinet quiq3. i. metū: fraudē. i. erroꝛē pſone. ſuū
id ē erroꝛē cōditiōis: dationē. i. cōtractū cū alia a
mētē. i. nō cōpotē rōnis Secūd⁹ verſus cōtinet
hec ipedimēta cōtra tria bona cōiugij. ſ. ſacri: fi
dei: pꝛolis. Terti⁹ verſus ꝯtinet ipedimēta: frigi
ditatis in viro: artatiōis in feīa: puericie in viro
ꝝ: trūcatiōis mēbꝛoꝝ neceſſarioꝝ: ꝛ pſtigiatū. ſ.
maleficiatū. Quart⁹ verſus cōtinet vnū. Quit⁹
verſus cōtinet oꝛdinē ſacrū: votū: diſparē cultuꝫ
ꝛ adulteriū cū ſpōſione: ꝛ fidei datione. Sext⁹ ver
ſus cōtinet cog̃tionē carnalē legalē ꝛ ſpūalē. Se
ptim⁹ duo. ita in ſūma ſunt octo triplici mō dicta
Ex q̄ pꝫ ad qōneꝫ. ꝙ vꝫ cognatio ſpūalis aut le
galis publice honeſtatis iuſticia: ſꝫ nō ſecūde nu
ptie matriom impediūt. Tūc ad argumēta. Ad
pꝛimū dicēdū ꝙ loquiē de iā cōtracto matrimo
qualiē aūt bona matrionij impediāē hoc dictū fu
it in ſimili in pꝛecedēti d. Ad ſecūdū dm ꝙ nō ē
ſimile: fili⁹ eni adoptiu⁹ nō ē ſimiē filio adoptio
niſi pp patrē adoptantē. filiuſ autē naturalis ma
ioꝛē hꝫ cōuenientiā cū patre q̄ adoptiu⁹: rō patꝫ
Ad 3m dm. ꝙ dictū criſo. exponēdū ē dū dic. ve
re eſt foꝛnicatio. i. ſignū foꝛnicatiōis. ita de mgr̄o
dū dicit indigēt pnīa. i. oñdunē indigere: qꝛ ptēn
dunt in cōtinētiā. Ex iſta d. ſicut de pcedētib⁹ treſ
ſequūē ꝯōnes de mēte mgr̄i. Prima ꝯclo eſt.
Spūalis cognatio ꝯiugiū dirimit atq3 iterimit
vt dicit ratio. Dicit ꝯō ꝙ ſpūalis cognatio impe
dit matrionīū. Et poniē a pꝛincipio d. vſq3 ad il
lud cam. ꝙ aūt ſpūales vł adoptiui ꝛc. Secūda
ꝯclo. vt ſpūal' i hoc officio ſic ē legaē ſine dubio
Dicit ꝯō ꝙ legalis cog̃tio ſicut ſpūal' ipedit ma
trimoniū. Et poniē ab illo cao. ꝙ aūt ſpūales vel
adoptiui ꝛc. vſq3 ad illud cam. Sciendū ē etiā ꝙ
nō ſolū pꝛime nuptie ꝛc. Tertia ꝯclo. Nō de
bēt dānari ſecūde nuptie nec blaſphemari: vt in
famie. ꝛ pꝫ ꝯclo. Et poniē ab illo c. ſciendū ē eti
am ꝛc. vſq3 ad fineꝫ d.

Poſtremo de cōditiōe rrōnis ꝛc. Hic
ſignaē. xliij. do. hui⁹ quarti ſniaꝝ. q̄ ita hꝫ
cōtinuari ad pꝛecedētes. In pꝛinci ſiq̄d
quartū ē tot⁹ quart⁹ in tres ptes diuiſus pꝛicipa.
In quaꝝ pꝛima dono ſacroꝝ celi reſplēdet iter p
uiuꝫ. Et iſta pars diuio adiuto fuit expedita agē
do de ſingulo ſacroꝝ ſigillatī ꝛ p ſe. Nunc ſcđa
ps hui⁹ q̄rti incipit in q̄ aurea bōꝝ attingiē: ꝛ ple
nuꝫ gaudiū. vñ ꝛ doc. deuo. taliē hāc ptē pcedē
ti cōtinuat. Inq̄t eni ꝙ mgr̄ pri⁹ egit de ſanitate
quā ſacra cōferūt. modo agere incipit d ſanitate
ad quā ſacra diſponūt. Pꝛia ē ſanitas gratuita.
ſecūda glorioſa. pꝛia ē vie. ſecūda ē patrie. pꝛia eſt
a culpa. ſecūda a miſeria. hꝫ aūt iſta ps diuidi i. 3.
In pꝛia agit de ipſa hoim reſurrectiōe. In ſcđa
de aiaꝝ añ reſurrectiōeꝫ pſtatōe. In 3a de iudica
toꝝ remuneratōe. Pa ē in pꝛicio. Scđa d. xlv. ibi
Preterea ſciend ē ꝙ oēs aie ꝛc. Tertia d. xlix. ibi
Poſt rrōneꝫ. Rurſus pꝛia pticula in q̄ agit d
ipſa hoim rrōne in. 3. ptes diuidiē. In pꝛia rrōnis
natura pōiē. In ſecūda reſurgētiū mod⁹ exq̄ritur
In 3a de aboꝛtiuis ꝛ mōſtris qō ſoluiē. Pa ē in
pꝛincipio. Scđa ibi. dc. xliiij. Solēt āt nōnulli p
cūctari. Tertia in fine eiuſd d. ibi. Illud ēt inueſti
gari oꝫ ꝛc. Rurſus pa pticula q̄ ē pn̄s do. in q̄
rrōnis natura pouiē: i tres ptes diuidiē. In pꝛima
reſurrectio notaē futura. In ſecūda aſſignaē hoꝛa
illa dura. In tertia diſſoluit dubia obſcura. Pa in
pꝛincipio. Secūda ibi. Media aūt nocte dr̄ vēru
rus ꝛc. Tertia ibi. Hic queriē vtrū electis aſſit tūc
memoꝛia ꝛc. hec ē diō pn̄s d. in gn̄ali.

Vtrū reſurrectio gn̄alis hoim de ſeplchꝛiſ
ſuis nocte ſit futura. Et aē ꝙ nō tripliciē
Pꝛio ſic. Nō redibit eadē vnio: ergo nō
idē hō. Añs pꝫ: qꝛ interrupta ē: iterruptū aūt idē
nō redit: qꝛ ſi redit iteratio eſt. iteratio aūt idēpti
tati repugnat: qꝛ iteratio ponit numeꝝ: idēptitas
pꝛiuat. Pꝫ cōſequētia: qꝛ totū requirit vnioneꝫ
partiū: igiē idē totū eandē vnionē. Scđo aē. iu
mēta nō reſurgēt. ergo nec hō. ꝯn̄a tꝫ ecēs 3o ca
vn⁹ ē interit⁹ hoim ꝛ iumētoꝝ. añs pꝫ. qꝛ aīa eoꝝ
cū coꝛpe moꝛiē. Tertio aē ſic. celū nunq̄ deſtru
etur: ergo hō nunq̄ reſurget. añs pꝫ. qꝛ ineternū
celi fundati ſunt. ꝯn̄a pꝫ. qꝛ iob. xiiij. ſcriptū ē. hō
cū doꝛmierit nō reſurget: donec atteraē celū non
euigilabit. In om. Tū po iob. xix. Scio ꝙ i no
uiſſimo die de terra ſurrectur⁹ ſuꝫ. Tū ſecūdo. pa
coꝝ. xv. Oēs reſurgem⁹ ꝛc. Tū 3o auicēa. ix. mec.
ca. vij. dicit. ꝙ aīa hēbit coꝛp⁹ aꝑ rrōneꝫ. In iſta
qōne ꝛc. Quo ad pꝛimū artm termi ſunt. rrō
ſepulchꝝ. nox. Prim⁹ teri⁹ ē rrō. vñ notandū vl
tra dicta de rrōne lib. iij. d. xxi. ꝙ rrō pt capi tri
pliciter. Pꝛimo mō dr̄ rrō actiue. ꝛ ſic dicit ihūs
marthe Joh. xi. Ego ſū rrō ꝛ vita. Et licꝫ rrō ſic
ſūpta cōis ſit trib⁹ pſonis. tñ aliq̄n patri appꝛo
pꝛiaē. ſicut in pꝛeclara iacob ꝓphia innuiē. dū in
filio ſuo iuda de domio ihesu ꝓphetauit. geñ. xl
ix. cao. Ad pꝛedā inquit aſcēdiſti fili mi. hec ē ho
illa dies flebilis qua crucē aſcēdēs ꝓ nobis moꝛ
tu⁹ ē: req̄eſcēs accubuiſti dies ē craſtina ſeu ſabba
ti in qua in ſepulchꝛo requieuit quis ſuſcitabit eū
ꝛ dies eſt dn̄ica: ꝛ pꝛēm innuit ſuſcitan: ē: ſic ihs
ad patrē ſuū dicit ps. c. xxxviij. Dn̄e pꝛobaſti me
ꝛ cognouiſti me ecce dies hoa. tu ꝯgnouiſti ſeſſio
nem meā. ſabbatina. ꝛ rrōnem meā: dn̄ica rrōniſ
ſic loq̄ē petr⁹ ad pplm. actuū. ijo. c. Quē de⁹ ſuſci
tauit ſolutis doloꝛib⁹ inferni: Aliq̄n appꝛopꝛiaē
filio. vñ ipſe iudeis dicit Jo. ij. c. Soluite tēpluꝫ
hoc ꝛ in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. ſequiē. Cū er
go reſurrexiſſet a moꝛtuis recoꝛdati ſūt diſcipuli
ei⁹. qꝛ hoc dicebat de coꝛpoꝛe ſuo ꝛ crediderūt in
eū. vñ ꝛ d lazaro Jo. xij. diciē cao. Ihs ergo ante
ſex dies paſce venit bethaniā vbi fuerat lazar⁹ moꝛ
tu⁹ queꝫ ſuſcitauit ihs. Tertio aliq̄n appꝛopꝛiaē
ſpūiſancto. ſicut expōiē illō ezech. xxxvij. c. Ecce
ego aperiā tumulos vr̄os ꝛ educā vos de ſepul
chꝛis vr̄is pple me⁹ ꝛ iducā vos in terram iſrael
vnde ꝛ totū pūnꝫ credo: ſanctoſpūi appꝛopꝛiaē:
ſicut magnū credo patri ꝛ filio in q̄ tñ dr̄ carnis
rrōnem. Secūdo dr̄ pꝛincipalr̄ rrō ſurgere ſiue
ſurrectio a pctō. hō eni in ſtatu innocētie rectus
cōdit⁹ eſt in eccla. ſalōne dicēte cao. vij. Solū mō
hoc inueni qꝛ fecerit dn̄s hoiem rectū: ꝛ iō ſi ruat
in peccata ꝛ emēdet: nō taꝫ ſurgit q̄ reſurgit. Et
vt dr̄ apoc. xx. cao. hec eſt rrō pꝛima. Btūs ꝛ ſan
ctus q̄ hꝫ partē in rrōne pꝛima. de iſta nos āmo
net paul⁹ ephe. v. c. Surge q̄ doꝛmis: ꝛ exurge a
moꝛtuis: ꝛ illumiabit te xp̄s. Diciē 3o rrō ſicut
capiē in ꝓpoſito ꝓ reunione aīaꝝ rōnaliū in ſua
coꝛpa. de qua dr̄ Math. xxvij. c. Multa coꝛpa ſā
ctoꝝ qui doꝛmierāt ſurrexerūt ꝛ introierūt in ſan
ctā ciuitatē. Et Jo. vi. c. ihūs dicit. Qui māducat
meā carnē ꝛ bibit meū ſanguinē hꝫ vitā eternaꝫ
ꝛ ego re. eū i no. die: ad vitā inq̄: alios āt ad iudi
ciuꝫ. Secūd⁹ termi⁹ ē ſepulchꝝ. ꝛ ſm ꝙ dr̄ tri
pliciē: tripl̄r accipiē. Pꝛimo vt dicit papias dr̄ a
ſepulto. ꝛ ſic accipiē geñ. l. ſeu vltio c. dū patrē eo
ruꝫ filij iacob ſepeliūt. ꝛ poꝛtantes eū i terrā cha
naaꝫ: ſepelierūt eū in ſpelūca duplici: quā emerat
abꝛaā cū agro i poſſeſſionē ſepulchꝛi. ꝛ ſic accipiē
i. q. Secūdo accipiē ſepulchꝝ vt dr̄ q̄ſi ſeoꝛſuꝫ a
pulchꝛo. ꝛ ſic dr̄ ps. v. Sepulchꝝ patēs ē guttur
eoꝝ lin. ſu. do. age. ꝛ ſic mali diciē ſepulchꝛa q̄
bus nil ē turpi⁹. Tertio dr̄ ſepulchꝝ quaſi ſeoꝛſuꝫ
a pulſu. ꝛ ſic viri cōtēplatiui diciē eē i ſepulchꝛo:
vt declarat beat⁹ grego. in moꝛalib⁹ exponēdo il
lud iob. iij. c. Qui expectāt moꝛtē: ꝛ nō venit: q̄ſi
effodiētes theſauꝝ: gaudēt q̄ vehemēter cū inuene
rint ſepulchꝝ. qui vtrūq3 expñs ē videāt ꝛ diſcer
nat hec gaudia ſeculi ꝛ cōtēplātis. Terti⁹ teri⁹
eſt nox. Quāuis nox poſſit multipliciē accipi tñ
qꝛ xp̄s de ſe dicit Math. xij. Sicut fuit ionas in
ventre ceti trib⁹ dieb⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹ ſic erit fili⁹
hois in coꝛde terre trib⁹ dieb⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹. iō
in pn̄tiaꝝ nox accipiē tripliciē ſm ꝙ tripliciē deri
uaē. Pꝛio dr̄ nox a nictin grece qd nigrū ē. ꝛ ſic
nox ē dyabol⁹: ita ꝙ in celo ēpireo q̄ſi diuiſus eſt
dies naturaē empire⁹ in diē artificialē ꝛ noctē: vt
ſint boni angeli dies: ſed mali nox. Sic aurelius
aug. illud exponit ſuper geneſ ad lr̄aꝫ geñ. po. ap
pellauitq3 lucē diē ꝛ tenebꝛas noctē. ꝛ ſūt in q̄na
li tres noctes angce. qꝛ de triplici ierarchia cū co
ruꝫ pꝛincipe ceciderūt. Secundo dr̄ nox a noceo
noces: ꝛ ſic peccatū eſt nox: nil eniꝫ tm̄ nocet ſicut
peccatū: ꝛ pꝛima nox dyaca. Secūdā noctē in pa
radiſo terreſtri p adā fieri ꝓcurauit: vt qui in pa
radiſo celeſti pꝛimā fecerat: in terreſtri padiſo ꝓ
curaret ꝛ ſcđaꝫ. inuidia eī dyaboli moꝛs intrauit ī
oꝛbē terraꝝ. Et ſic dies terreſtris paradiſi: i diē ꝛ
noctē diuiſa ē. de hac nocte ad roma. xiij. di: pau
lus. Nox pceſſit: dies aūt appꝛopinquabit: ꝛ hec
triplex ī paradiſo terreſtri in xp̄o añ legē ꝛ ſub le
ge vſq3 ad q̄ntū: qui eſt plen⁹ dies. Tertio dr̄ nox
a noceo noces p ꝯriū: qꝛ nō noceat: ſed iuuet. et
iſto mō aduerſitates hui⁹ ſeculi diciē noctes: et
pꝛoſperitates dies. Et vere ſi bn̄ ſufferunē ſūt ve
riſſima dies. de hac nocte in ps. po dr̄. Sꝫ in lege
dn̄i fuit volūtas ei⁹: ꝛ i lege ei⁹ meditabiē die ac
nocte. i. in ꝓſperis ꝛ aduerſ: hec durabit vſq3 ad
finē ſeculi. Qui eī amicū in aduerſis relīquit: ami
cus nunq̄ fuit. Quātū ad ſecūdū arti. ſūt tres
ꝯōes. Pꝛia ē de rrōne in ſe. ſcđa de rrōne p ꝯpa
tionē ad mētē nr̄am. tertia de tpe rrōnis. Pa
ꝯō. Sic gn̄alis ē poſſibil' oī rrō: vt de facto veni
at. eius poſſibilitas pꝫ ex hoc: ꝙ nō īplicat cōtra
dictionē. tñ in mō ponēdi ꝛ declarandi doctoꝛes
variaē. de pn̄ti ſunt tres mōi explicantes hmōi
poſſibilitatē. Prim⁹ ē tho. hui⁹ d. xliij. q. i. vtruꝫ
ſit idē hō numero q̄ reſurget in ſolutiōe tertij ar
gumēti. ꝛ ymagiaē tres ꝓpōnes. Pꝛia ē ꝙ i hoīe
nō ſit niſi vna foꝛma. ſecūda ꝙ iſta foꝛma hꝫ ideꝫ
eē numero qd totū ꝯiūctū: qꝛ ſi nō: tūc foꝛma vni
reē materie p acci: qꝛ ia q̄ hn̄t diſtincta eē: ſi vni
unē per accñs faciūt vnū. tertia ꝙ qꝛ manet aīa ſe
parata manet eē cōiūcti: ꝛ p ꝯn̄s nō ē difficile vi
dere quō redit ideꝫ numero. ſed ſi ponereē in ho
mine alia foꝛma q̄ coꝛrūpeē difficile eſſet: qꝛ eſſet
īpoſſibile coꝛruptū id numero repari. Cōtra iſtā
opioneꝫ ex fūdamētis doc. ſub. pa qōne pn̄tis d.
aē tripliciē. Pꝛio negat rrōneꝫ rrō eni hꝫ dāſce.
q̄rto ſuaꝝ ſn̄iaꝝ. c. iiij. eſt eius qd cecidit ſurrectio:
ꝛ pꝫ ex tmis. id eni pꝛopꝛie reſurget qd pdit eſſe.

ꝝ ergo nō ꝑdit esse qđ redeat nō resurget. vñ h̄
opio: ꝫ nō explicite: tñ iplicite: rrōnē negare vř.
secūdo sequeref ꝙ nec idē sāguis: nec eadē risibili
tas nᶜ eadē mascłinitaf: nᶜ idē capill⁹ possent redi
re idē in numero. probaf ꝯña. qꝛ cōstat ꝙ sāguis
corruptibilꝭ facta incineratiōe: nec remāet eē ei⁹
similiř risibilitas ꝛ masculinitas capilli rc̄o ꝛc. fal
sitas pꝫ. qꝛ sancti ponūt ista redisse eadē in nume
ro in xp̄o: ꝛ de facto reducenf in oī hoīe. 3° qꝛ cor
ruptio ē deꝑditio alicui⁹ subē. ex. v. phicoꝝ. ſꝫ ea
dē subā corrupta redit: al's nō essꝫ rrō. ergo illud
corruptū num ero pōt reparari. al's nō posset idem
numero reparari corruptū: cui⁹ aīa moriēdo corrū
pif. ꝯñs ē falsuꝫ. qꝛ legim⁹ plures sanctos bruta
eadē viuificasse. nō enī potes dicere tauꝝ quē sus
scitauit siluester nō fuisse eūdeꝫ. nec eoꝝ rō valet.
cōcedaf primū suppoᵐ: ꝙ in hoīe nō ē nisi vnica
forma. s. aīa rational': nō ē veꝝ ꝙ eē forme sit esse
toti⁹: qꝛ ad eē toti⁹ ꝑ se teriaf gñatio reaľ: ꝛ nō ad
esse forme. similiř ꝑ corruptionē tolliř eē toti⁹ sub
stantie ꝛ nō forme. cū dicis si forma hꝫ aliđ eē a
ꝯiuncto: nō facit vnū cū materia. oᵐ ē: imo eo ꝙ
forma ē eē qđ ē act⁹: ꝛ materia ē eē qđ ē poᵃ: ꝛ cō
poᵐ: nec ē hoc nec illud. ſꝫ cāuꝫ cālitate īrīseca
istoꝝ. ex. vij. ꝛ. viij. meᵗᵉ. ideo ista duo faciūt vnuꝫ
ꝑ se. vñ ꝛ dr̄e iđ corruptū numero nō posse idē re
dire numero. vt vř sentire ista opīo: ē īfirmare oī
potētiā dei. hoc pꝫ ꝑ aug. xxij. đ ciui. dei. c. ij. vbi
querit caro comesta ꝛ incinerata quō redibit eađ
numero. ꝛ dicit ꝙ nō ē difficile apud illuꝫ q̄ no
uit oīa: ꝛ pōt cūcta. dato enī ꝙ nō remaneret de
carne aliquid: ſꝫ oīb⁹ modis periret: ita vt ei⁹ ma
teria ī null' nē latebris remāsisset vñ vellet: repa
ret eā ops altissim⁹. Et damasce. lib. iiij. c. vltio.
Nōne inq̄t defectū ꝛ defluxū corp⁹ reparare pote
rit ideꝫ ops. Secūd⁹ mod⁹ ponēdi ē egidij de ro
ma theo. p°. Quia enī natura ꝛ motū agit ꝛ mu
tationē: iō nō pōt reducere idē numero ex aduer
so: igř qꝛ de⁹ nō agit ꝑ motū aut ꝑ mutationē sed
vt quid aspicit maᵃᵐ ꝛ oīno indistictā: pōt ipri
mere in eā oēm formā: ꝛ sic pōt redire idē nume
ro. Cōtra huꝰ motū tripliciř. primo in eo qđ dicē
ꝙ de⁹ nō agit ꝑ motū aut mutationē: qꝛ in resusci
tatione maťia fuit sub priuatōe: ꝛ post sub forma
ꝛ ē ibi maťa ꝯpleta mutatiōis aliř se hr̄e nūc q̄ ꝑ
us. ex. vi. phisicoꝝ. nec vꝫ ex modo arguēdi nō
ē eadē mutatio. ergo nō est eadē forma: ſꝫ enī ex a
lienitate forme seq̄f aliēitas mot⁹: ñ tñ ex aliēita
te mot⁹: seq̄f aliēitas forme. imo ē fallā ꝯñtis. sic
ex diuersis motib⁹ pōt acq̄ri ideꝫ vbi: sicut pꝫ in
motu circulari ꝛ recto. vñ ꝛ aug. vult idē posse ge
nerari equoce ꝛ vniuoce. 3°. de trini. c. ix. Scđo ī
hoc qđ dicit ꝙ mutatō nō pōt redire eadē nume
ro ꝑꝑ interruptionē nō valꝫ: qr dato ꝙ nō sit cō
tinuitas partis ad ptē: quo° loq̄f facta iterruptōe
redi bit tñ totū ī se cōtinuitatū. Tertio in hoc qđ
dicit: agēs naturale nō attīgere maᵃᵐ vt q̄d: tunc
enī maťia nō īformaref īmediate a forma. qđ est
maifeste falsuꝫ. Tertia opio ē doc. sub. ꝛ dicit tria
primū ꝙ possibilitas rrōnis p° querēda est ex oīs
potētia dei. secūdū ꝙ ē querēda ex parte obi: qꝛ
nō iplicat ꝯdictionē. 3ᵐ ꝙ modicū ē ad propoᵐ
aut illud inducaf ꝑ mutationē aut sine mutatiōe
Secūda ps ꝯōnis dicit. ꝙ rrō de facto veniet. ꝓ
baf. tū p° auctoritate simboli aploꝝ. carnis rrōnē
tū scđo simboli niceni. expecto rrōneꝫ mortuo
ruꝫ. tū 3° aucťe simboli athanasij. Oēs hoīes re
surgere hn̄t cū corporib⁹ suis. Secūda ꝯō ē h̄
Et si sint aliq̄ rōnes ad rrōnē naturaliř ꝓbandā
nō tn̄ sufficiūt ꝙ aliq̄ sint rōnes h̄ probantes ex
trib⁹ pꝫ satis probatiōib⁹. Pᵃ ē aīa intellectia ē
forma hoīs. scđa aīa intellectiua ē imortal'. terᵃ
ꝙ nō ꝑpetuo remanebit aīa extra totuꝫ. De pria
dicit tho. pᵃ pte sūme. q. lxxvi. arti. i. ꝙ nota ē na
turaliř. tū qꝛ pb̄i loquētes naturaliř hoc dixerunt
tū p° ph̄s in principio secūdi de aīa dicit. ꝙ aīa ē
act⁹ corporis phiᶜⁱ. tū secūdo aucťe eiusđ in prin
cipio tertij. de parte aūt aīe qua cognoscit ꝛ sapit
tū tertio qꝛ in diffinitiōe hoīs ponif rōnale quo
aīa signaf intellectiua. Ex opatōe vero ꝓpria ꝓ
bat idē vbi. s̄. tripliciř. Primo sic. intelligere e ꝓ
pria opatio: ē igiř a ꝓpria forma. igiř aīa intelle
ctiua ē ꝓpria forma hoīs. ſꝫ ista rō etiā ſm eos
nō cogit nisi thomas sibi cōtradicat: qꝛ intellect⁹
ſm eū hūan⁹ in intellectiōe nō se hꝫ actiue: sed pas
siue. pte eadē. q. lxxix. arti. ij. igř nō oꝫ ꝙ illa itelle
ctio sit a ꝓpria forma. Si aūt aliquis dicat negā
do ꝙ hō proprie intelligat: sed ponat intellectuꝫ
quādā separatā subāꝫ: sicut posuit auerrois sup 3ᵐ
de aīa. cōiūctā mediātib⁹ fantasmatib⁹ nature hu
mane: ꝛ illa intelligat nō hō: ꝛ sit hō nō rōale ꝑ
essentiā: sed aīal irrōnale nobiᵐ tn̄. sicut dicit in
libro de aīalib⁹ albert⁹ magn⁹: ꝙ pigmei nō sūt
hoīes sed gen⁹ nobiᵐ simiaꝝ. probat tho. secūdo
ꝙ hō ꝓprie intelligat. ·j. pte sūme. q. lxxv. art. ij.
hō cognoscit actu cognoscēdi nō orgāisato. igiř
ꝓprie intelligit. ꝓbaf assūptū. qꝛ cognitio ꝑ or
ganū limitaf ad certū gen⁹ cognoscibiᵐ: sicut pꝫ
ī visu ad visibiᵃ ꝛ auditu ad audibilia: nō sic ē co
gnitio hoīs ſm ꝙ hō. ſꝫ diceref ꝙ dato ꝙ cogni
tio hoīs ſm ꝙ hō: nō inesset hoī ꝑ aliquod orga
nū: inest tñ prio toti hoī. ꝛ ita nō oꝫ ꝙ trāscēdat
gen⁹ cognitōnū sensitiuaꝝ. Ulteri⁹ diceref ꝙ h̄ co
gnitio inest ſm actū fantaᵉ: qꝛ ea lesa ledif: sed h̄
scđm nō īpedit hoc enī agit ordo pōꝝ in agēdo
etiā primū nō facit: qꝛ nō solū ꝑ hāc cognitōem
discernit hō sensibiᵃ inter se: sed sensibilia ab alio
insensibili. iō oꝫ ꝙ excedat cognitionē oīm sensi
biliū. Aliř ꝛ 3° idē probat parte eadē ꝛ qōe. arti.
quito. qꝛ aliq̄ cognitio īmaťal' inest nobis: nulla
sensitiua pōt eē īmaťal'. h̄ dicit doc. sub. q. ij. ꝙ h̄
nomē īmaťale frequēs ē apđ pb̄m. ꝛ pt ex̄i ꝑpł
Primo° vt dicaf īmaterial' cognitio q̄ nō ē ꝑ or
ganū. Secūdo° dř īmaterial': qꝛ nō extēsa: nec ē
idē cū primo: qꝛ dato ꝙ eēt toti⁹ prio hñ eēt extē
sa: nō tñ organica. Tertio° dicaf īmaťial' respectu
obiecti. ꝛ vt dicit doctor hic ē mod⁹ fortior ad ꝓ
bandū cognitōeꝫ itellectiuā nō eē sensitiuā. tñ p°
qꝛ sup se ꝯuertif. tū secūdo qꝛ cognoscit sub rōne
vniori q̄ quicūq̄ sensus: vt sub rōne entis ꝛ veri
tū tertio qꝛ cognoscit rōnes ꝛ entia rōnis. Se
cūdā ꝓpōneꝫ ꝙ aīa sit imortal' ꝓbat frař richar.
de media villa lib. ij. đ. xix. arti. p°. q. i.. ꝛ ñ p° aꝝ.
in tertio de aīa: intellect⁹ sepaf a ceteris sicut ꝑpe
tuuꝫ a corruptibili. ꝛ in eodē 3° ponif differentia
inter sensuꝫ ꝛ intellectū: qꝛ excellēs sensibile cor
rūpit sensuꝫ: excellēs itelligibile pficit intellectuꝫ
Tū secūdo. xij. metha. c. ij: mouētes cāe ꝛc. vř dr̄e
intellectū ꝑpetuū. Tū 3°. xvi. de aīalib⁹. relinquiř
solū intellectū de foris aduenire. Corroboraf mi
plici rōe Pria naturale desideriū nō ē frustra hoc
ē ad ꝑp eē in nobis. Secūda qꝛ intellect⁹ nō habꝫ
maťiā: q̄ ē cā corruptōis. Tertia. qꝛ fortis debꝫ se
morti exponere ꝓ re publica: qđ veꝝ nō eēt si aīa
foret mortal'. Tho. pᵃ pte sūme. q. lxxv. arti. vi. ad
idē addit q̄ aīa rōnal' nō hꝫ ꝯtrīū vñ corrūpaf:
nec aliquod subiꝫ in q̄ sit de necessitate exigit. tñ
tertio qꝛ simplex ē: iđ a se separi nō ꝑt. Ex aduer
so dicit scot⁹. dato ꝙ hec sint probabilia: nō tamē
demōstrant. ipse enī phūs in hac parte sibimet cō
trariaf: aut dubi⁹ remanet: ꝛ probat in līa deside
riū naturale nō cogit: qꝛ diceref ꝙ ex apprehen
sione est erronea: ꝙ intellect⁹ nō habeat maťiam
trāseat: habꝫ tñ subiꝫ habēs materiā. de forti ma
gn⁹ act⁹ virtutis ſpm ꝑmiat. Ad primū thōe dr̄et
phūs naturaľ: ꝙ aīa rōnal' corp⁹ exigit vt sit. Ad
aliud dubiuꝫ ꝙ ad destructionē sufficit ꝙ res ver
taf in nō eē: nō ꝙ separef pars a parte. Tertia
ꝓpō ꝙ aīa rōnalis nō remanebit ꝑpetuo extra
totū probaf a thō in sūma ꝯ gentiles. lib iiij. ca°
lxxix. per hoc ꝙ pars extra totū est īperfecta. for̄a
aūt tā nobilis nō remanebit īpfecta. Rursus q̄a
nullū violētū perpetuū: sepatio aīe a corpe ē vio
lēta: ista nō cogūt. pars enī capiēs pfectionem a
toto: ē impfecta sepata a toto. sed aīa intellectiua
dat vt sit ꝛ nō accipit. Ad aliud dr̄ef ꝙ violentia
ad actū primū ſm phūꝫ nūq̄ est ꝑpetua: sed ad
actū scđm nō est violētū ꝓpřie nec inquirēs si su
spendaf. Et tūc de illis trib⁹ ꝓpōnib⁹ dicit scot⁹
pria ē naturaliř nota secūda plurib⁹. 3ᵃ paucior
bus. vñ cōcludef ex parte hac: rrōnem nō posse
demōstrari. vñ nec retributio nec btitudo nᶜ rrō
xp̄i hoc demōstrāt de necessitate. in actu eī bono
sit gaudiū retribuēs: ꝛ in malo pena puniens: in
qua ꝯq̄ sfide igř hāc tenem⁹ veritatē nō coacti
rōne naturali. Tertia ꝯō ē puluex collectio fiet
in tpe: sed informatio ꝛ vnio ad corp⁹ in instanti
Pᵃ pars ꝓbaf. qꝛ f. et misterio angelico. ergo in
tempore afis pꝫ. Math. xxiiij. Mittet fili⁹ hoīs
angelos suos cū tuba ꝛ voce magna: ꝛ cōgrega
bunt electos eius a quatuor vētis a sūmis celo
ruꝫ vsq̄ ad terminos eoꝝ qđ est dictu vbicūq̄ fu
erint dispse partes maᵉ corpis siue in igni siue in
aquā terrā seu corp⁹ mediū recolligēf ꝛ vniēnř.
parꝫ ꝯña ex his q̄ dicta sūt lib. secūdo đ ij. Se
cūda pars ꝓbaf qꝛ fiet īmediate a primo agēte q̄
licet possit inducere successiue: nō tñ apparet rō
dato enī ꝙ sit forma subāl' nichilomin⁹ posset in
duci successiue. ſꝫ henric⁹ de gādauo q̄lib⁹. iiij. q.
xv. sentiat oppoᵐ. Et q̄ inferf ꝙ possibile ē mo
tuꝫ localē fieri in instāti corp⁹ enī reparandū ma
iorē locū occupabit q̄ ei⁹ cineres: aut forsan mi⁹
ſm rarius ꝛ densi⁹. ex q̄ ergo formatio fit in in
stanti: sequif qđ dictū est. Et nūc forsan ad tēpus
erit vacuū aut oportebit etiā subito moueri aerē
circūstātē localiř: vt det locū formato corpi aut i
pleat vbi fuit aer ne def vacuū. aut 3° ꝙ sint duo
corpora simul: elige qđ volueris. De 3ᵃ parte. s.
vnione aīe ad corp⁹. scot⁹ dicit tria primū fiet su
bito ex pte primo vniētis dei. secundo ex pte, aīe
vnibilis q̄ est simplex nō extensa. Tertio ex parte
corpis cui ē vniēda: qđ ē primū aīale: nō dico to
tū corp⁹ vt cōphendanf man⁹ ꝛ pedes ꝛc. Tūc eī
nō est necesse: sed voco primū aīabile: vt cor: qđ
de necessitate eque primo aīandū est. reliq̄ tñ par
tes corpis simul aīabunf: ſꝫ nō ita de necessitate.
Secūdū pricipale qđ dicit doctor ē ꝙ in eodē in
instanti in q̄ fiet corporis formatio fiet aīe vnio
qꝛ est dispō nēcans nō absolute sed agentis volū
tate. 3ᵐ qꝛ formatio erit mutatio: nō tñ vnio: q̄a
nō est precessio formatōis ad vnionē qđ ad mu
tationē exigif. ex sexto phisicoꝝ. Sꝫ dubiū erat
Si oēs resurgēt in eodē instāti. Scot⁹ et verbis
aug sentit ꝙ nō primo in aduētu dñi mortui re
surgēt. secūdo viui morienf 3° resurgēt. vñ ꝛ pau
lus dicit. i. ad thessa. iiij. mortui qui in xp̄o sūt re
surgēt primi ꝛc. Extrm̄ de secūdo arti. Quāᵐ
ad tertiū artiᵐ sūt. 3. dif. Pria dif. Que ē aut cu
ius est illa tuba. de qua dicit pᵃ thessa iiij. paulus
Dicit frař frācisc⁹ de maro. q. i xliiij. Hui⁹ quarti
ꝙ erit vox xp̄i ꝛ clamor vocātis ad iudiciū. ꝛ dicē
paul⁹ tria de xp̄o. iussus descēdet in tuba dei ī vo
ce archāgeli. tñ idē sunt tuba ꝛ vox ꝛ dei: ꝛ archā
geli. Secūda diffi. de loco in quo fiet iudicium
Dicit frař lādulph⁹ in fine pñtis đ. ꝙ in valle io
saphat. iuxta illđ ioelis 3°. Cōgregabo oēs gen
tes: ꝛ deducā eas in vallē iosaphat. Tertia diffi.
Qua hora fiet rrō ad iudiᵐ. Scot⁹. q. v. pñtis đ.
triplicē ponit opīoneꝫ quālibet ꝓbabilē. Prima
est in hora qua surrexit xp̄s. vt sit ꝯformitas. Se
cūda in hora qua fuit iudicat⁹ a pilato: vt qui ma
le iudicat⁹ est cōtēdat se bñ iudicare. Tertia in ho
ra qua mortu⁹ est: vt suā ostdat mortē cāꝫ nostre
rrōnis. Et sic pꝫ ad qōneꝫ. ꝙ vꝫ gñal' rrō oīꝫ ho

minū de suis sepulchris nocte.s.incerto nobis tē pore sit futura. Tūc ad argumēta. Ad primū dicēdū q redibit eadē vnio sicut eadē extrema.nec obstat interruptio aut iteratio:q2 nō ē de rōe vnionis:imo q̄ ponit eiusdē reuersionē. q̄d enī ē iteratio nisi quasi ydera⁰. Ad secūdū d^m q salōn illō verbū dicit ex pte stultoꝝ nō asserēdo: est enī ibi cōcionator. Ad tertiū d^m q iob intelligit d̄ illo celo de q̄ petr⁹ loquit̄ 2ª caca 3⁰ ca⁰. Celi colore soluent̄:qō nō intelligit̄ nisi de celo elemētari. Ex ista d^e.sicut de pecō.de mēte. P^a pdō. Erit oīm rrō ad iudicium ⁊ vocatio .Dicit pō q rrō oīm ē futura ⁊ vocatio ad iudiciū. Et pōit̄ a pricipio d̄. vsq3 ad.c.illud.Media aūt nocte ⁊c.

Secūda cōclō. Incerto tpe iudex veniet ⁊ aperiet abdita propere. Dicit cōclō q iudex veniet ad iudiciū in icerto tpe:⁊ tūc manifestabunt̄ cōsilia cordiū.Et ponit̄ ab illo.c. Media aūt nocte. vsq3 ad illō.c.Hic querit̄ vir electis ⁊c. Tertia pō. In differētijs sūt resurrecturi boni cū impijs ⁊ pmiaturi.Dic pō q bōi ⁊ mali resurgēt: tn̄ differēt̄. Et ponit̄ ab illo loco. Hic q̄rit̄ ⁊c. vsq3 ad finē distin.

Olent aūt nōnulli pcūctari ⁊c. Hic sigt̄ xliiij.d̄.hui⁹ quarti:que ita cōtinuat̄ ad p̄cedētes. Nā postq̄ i precedēti d̄. vt dictū est nā rrōnis pōit̄: nūc i pn̄ti resurgentiū mod⁹ inq̄rit̄. Et h3 diuidi in tres partes principales:p̄ter illā que cōdisa ē in precedēti d^e.ibi. Illud etiā inuestigari o3 ⁊c. In p^a deteriat mgr̄ de resurgētiū statura ⁊ etate. In secūda de mēbroꝝ suoꝝ factura ⁊ integritate. In tertia de reprobor tā aīa q̄ corpore miserabilitate. Prima in principio. Secūda ibi. Nō enī pit deo terrena materies ⁊c. Tertia ibi. De reprobis aūt ⁊c.

Tru3 barrabas s3 totā sue nature hūane veritatē igne sit cruciād⁹ gehēnali. Et ar̄ q nō triplicit̄. Primo sic. Idē s̄m numeꝝ nō resurget in diuersis:igr̄ barrabas nō est cruciādus ⁊c. Probat̄ pn̄a q2 qō fuit de veritate nature humane in vno pōt eē nutrimētū alteri: vt si hō nutrirer̄ de carnib⁹humanis ⁊ ita po3 in eo cōuerti in veritatē humane nature.⁊ per pn̄s si aliquis nutrit⁹ē barrabe carnib⁹:nō resurgēt i barraba.ans ē manifestu3. Secūdo arguit̄ sic. Costa de qua eua formata ē i adā nō resurget : ergo barrabas ⁊c p3 pn̄a:q2 eque pfect⁹ resurget adā nō ē dubiū sicut barrabas:si ergo nō resurget cū costa de qua formata fuit eua.p3 pn̄a.sed ans pbat̄:q2 si in adā resurgēt:eua nō resurgeret : ⁊ sic nō esset gn̄at rrō mortuoꝝ. Tertio ar̄: q barrabas nō sit cruciand⁹igne infernali. Ignis inferni nō ē corpore⁹.ergo barrabas ⁊c. Ans p3.auctoritate aug.xij.sup geñ.ad lr̄a3.nō sūt corpalia s3 corpalib⁹ similia:quib⁹aīe exute afficiunt̄. ignis enī q̄d corporeū ē.si ergo nō affligit aīas nec corpora:q2 ponit̄ eiusdē rōnis. In d^m de veritate humane nature.tū p⁰ luce.xxi. Capill⁹ de capite vr̄o nō peribit.tū secūdo aug.in enchidiō. Caro restaurabit̄ de toto q̄ caro nostra extiterat.tu3 3⁰ auctoritate eiusdē.xx.de ciuitate dei. In d^m de igne infernali.tū p⁰ auctoritate xpi Mat.xxv Ite male.in ig.eter.qui para.ē dya⁰ ⁊ angel̄ eius Tū secūdo auctoritate bt̄i greg.iiij.dial̄.ca⁰.xxix. Si diabol⁹ eiusq3 angeli cū sint icorporei corporeo sunt igne cruciādi:quid mir si aīe anteq̄ reciperiāt corpora pn̄t corporea tormēta sentire. tū 3⁰ auctoritate aug.xxi.de ciui.dei.iiij.c. Cur nō dicamus q̄uis miris veris tn̄ modis etiā spūs incorporeos posse pena corporalis ignis affligi. ⁊ istō probat per hoc q spūs hoīm incorporei poterūt corpoꝝ suoꝝ viculis idissolubilit̄ alligari. In ista qōe ⁊c. Quo ad p^m artic^m termi sunt. Barrabas Ueritas humane nature. Ignis. Primus termin⁹ est barrabas.vn̄ notandū hec tria noia differre s̄m vocē:⁊ pl⁹ s̄m rem.barrabas: barsabas:barnabas Barrabas enī latro fuit . sedicio sus s3 euāgeliū quē impij iudei ptulerūt xpo. Dr̄ aūt barrabas triplicit̄. Dr̄ enī barrabas fili⁹ pr̄is bar enī fili⁹ dr̄.abba pr̄.⁊ sic d3 scribi p vnā.r.qō hn̄t nōnulle biblie.sed cui⁹ patris:illi⁹ inq̄ de q̄ Jo.viij.xp̄s dicit iudeis vos ex patre dya⁰ estis. Secūdo dr̄ barrabas fili⁹mgr̄i.⁊ sic d3 scribi per duplicē.r.a bar qō ē fili⁹.⁊ rabi mgr̄. Et cui⁹ magistri ē iste fili⁹.illi⁹ qui dicit Esaie.xiiij. In celu3 cōscēdā supra astra celi:exaltabo soliū meū: sedebo in mōte testamēti ⁊ in laterib⁹ aquilonis. Tertio dr̄ barrabas fili⁹ magr̄i eoꝝ:vt dic̄ Januens̄. ⁊ tūc dicit̄ a bar qō ē fili⁹: ⁊ rabi mgr̄ : et is eoꝝ ⁊ tūc deberet dici barrabais. Sed quoꝝ eoru3 iudeoꝝ inq̄. sic enī in egloga de padiso theodolus dicit. patrē sequit̄ sua proles. Barsabas expōit̄ triplicit̄. Primo dr̄ barsabas vt dic̄ remigi⁹ filius reuertēs.secūdo dr̄ fili⁹ quietis. sic enī vt redim⁹ ad dn̄m nos ad quietē vocat. tertio dr̄ barsabas filius pr̄is.s.se3 rcōra:sed alteri⁹patris ab a⁰.illi⁹ se3 de quo dn̄s dic̄ Math.vi.pr̄ nr̄ q̄ es i cel̄ sanctifi.nom̄ tuū. Barnabas aūt nomē ē apostoli. nec est barsabas qui in sortē cū mathia ad apostolatū missus ē.l3 raban⁹ id opinat⁹ sit. Sed beda correrit iste quiō ebre⁹ dict⁹ ioseph cognoiat⁹ iustus frater simois ⁊ iude. Alius ⁊o cipri⁹ ⁊ pauli soci⁹ ⁊ leuites: qui triplicit̄ interpretāt̄. p⁰ fili⁹ pphe.i.xp̄i qui ē pp̄ha magn⁹.secūdo fili⁹ venientis.q2 se ⁊ sua veniēs obtulit aplis.3⁰ fili⁹ cōsolatiōis:qui paulo aplō in solaciū aplat⁹ dat⁹ ē ⁊c.

Secūd⁹ termin⁹est veritas hūane nature.⁊ dicit̄ triplicit̄.vt vult doc.deuo.pn̄tis d̄.arti.i.q. p^a P⁰ q̄tu3 ad eē necessariū:⁊ sic corp⁹ s̄m qō d̄ necessitate exigt̄ ab aīa vt informet ⁊ aīa rōnal̄.sunt de veritate humane nature.vtputa ptes pricipales corporis:cor:: epar:cerebrū. Tū secūdo dicit̄ aliquid de veritate hūane nature:vt aliq̄d fit cōpletū ⁊ integrū:vt ptes q̄ faciūt ad hois cōpletiones:⁊ sic man⁹ ⁊ pedes sūt de veritate hūane nature.3⁰ dicit̄ veritas hūane nature q̄tū ad esse decoꝝ:⁊ sic vngues ⁊ capilli sūt de veritate hūane nature.sic etiā de vita pporcōabilit̄ distiguit ibi dē triplicit̄.aut q2 recipit prio influētia3 vite. aut secūdo q2 disponit ad vitā.aut 3⁰ q2 ortū ⁊ pseruationē habet ex actu vite. Primo⁰ viuificat̄ substāia corporal̄ ⁊ caro:⁊ maxie in ptib⁹ pricipalib⁹.secundo mō viuit spūs ⁊ hūor.3⁰mō capilli ⁊ vngues. Un̄ notanō rursus vt meli⁹ cōcipiat̄: q2 nōnulli dubitāt q veritas hūane nature pōt capi triplicit̄.prio⁰ vt opponit̄ p̄ falsitatē: ⁊ hoc⁰ pictura hois ē falsus hō:⁊ vera pictura. secūdo⁰ dicit̄ vt opponit̄ p̄ diminutū:⁊ sic hō i opa hois nō potēs:dr̄ hō dimidi⁹ nō ver⁹.3⁰ mō vt opponit̄ p̄ virtuosu3:⁊ sic hō viciosus hō nō ē : s3 figmētū hois capit̄ aūt in qōe primo mō. Terti⁹ terminus est ignis :ab i1 quod est non : ⁊ gigno gignis:q2 ex se psumit:nō gn̄at. vltra aūt ignem cōe3:guills parisieñ.in sūma sua de vniuerso triplicē ponit. Primū q̄ accēdit̄ aq̄ ⁊ extiguit̄ oleo: sicut patet in calce viua. Est secundo secundus ignis qui est vstiu⁹:nō tamen pbustiu⁹ : ⁊ infert passionē nō tn̄ psūptionē.⁊ de isto igne loquitur petr⁹ comestor sup geñ.dū agit de gladio versatili quē dn̄s pstituit ante paradisū:⁊ dū agit de diuite epulone.⁊ in legēda aurea in vita bt̄i nicholai de hoc igne reperit̄. Est terti⁹ ignis qui non vrit nec pburrit:nec passionē infert nociuā:s3 tn̄ illuminat:⁊ ē pinguis.de q̄ narrat idē guills. si quis pillos capitis liniat i cena isto igne : sufficit pro lumie cenātib⁹:nec aliqō nocumētū capillis infert.⁊ fit vt dicit ex quibusdā ⁊ paucis cōfectionibus:quas nō noiat. Est vlteri⁹ sciendū s̄m mētē pbi in.v.thopicoꝝ.triplicē fore ignē. Est ignis carbo:hic viuit in terra.ignis flāma hic viuit in aere.ignis lux hic viuit in seipso. Jurta primā diuisionē capit̄ ignis secūdo⁰ in.q.iuxta aliā primo mō:q2 ignis infernalis sulphure⁹ ē.iuxta illō ps. Ignis sulphur ⁊ spūs pcellaꝝ pars calicis eoꝝ. Et tn̄ de primo articulo. Quātū ad secūdum articulū sūt tres cōclones. Prima pō. si possit idē reuerti per naturā. Secūda si totū qō fuit de veritate hūane nature resurget. Tertia de igne infernali. Prima igitur est hec. Licet supnatural̄ sit hoim rrō:tn̄ in entib⁹ incōpletis pōt idē redire in numero p naturā. Prima pars probatur Tū p⁰ auctoritate dyoni.vi.c.de diui.noib⁹. vbi dicit ipsa3 visa3 eē sup naturā.tū secūdo q2 nō pt cognosci naturalit̄,tū 3⁰ q2 naturale in pluribus euenit n̄ solū suppositis sed tpib⁹ rrō general̄ sed nec ē violēta:vt p3 iō supnāt̄.q̄uis idē sit dicendū de rrōne vni⁹. Tn̄ notandū q dicit doc. subt̄. iiij.i.q.pprologi:in solutiōe pricipali. ⁊ idē replicat in pcedēti d̄.q.iiij. i brute passū h3 cōpari ad agēt a q̄ recipit⁊ ad formā quā recipit. ⁊ vtrobiq3 est vn⁹ ternari⁹. In cōparōe ad agēs a q̄ recipit: ē agēs volūta^m:ē agēs naturale:est agēs supnatale. Resurrectio aūt fit p⁰ ab agēte volūta⁰:q2 ad extra nil de⁹ agit naturalit̄. secūdo fit ab agēte supnaturali:q2 a solo deo.3⁰ nō fit ab agēte naturali.dic̄ tn̄ ibi doc.rrō sigt passionē cui correspōdet resuscitatio actio.de hoc tn̄ nō ē multū curādū. Ex pparōe vero ad formā quā recipit ibi ē natale. violētū:neutrū.naturale qn̄ passu3 inclinat̄ ad talē formā.violētū qn̄ inclinat̄ ad op^m . neutꝝ qn̄ ē indifferēs.⁊ hoc mō rrō ē naturalis. vt p̄ violētū naturale distinguit̄:q2 nature hoīm nō repugnat. Dicit secūda ps pōnis.q in icōpletis pt idem redire p natura3. hic sūt.3.modi dicēdi. primus ē aliq̄ꝝ phōꝝ vt plōicoꝝ dicētiū eadē redire oīa s̄m numeꝝ.redeūte ei cā eadē s̄m numeꝝ: redibūt effect⁹ idē s̄m numeꝝ: ⁊ vocāt hoc magnū annū. Est aūt de magno āno triplex opio. Pria est iosephi dicētis: q ad min⁹,magn⁹ ān⁹ habet annos.secūda opio ē ābrosij macrobij in.ij⁰.sup sōniū scipiōis dicētis:magnum annum pfici ex ihooo. ⁊ de hoc dat metra in suo compoto magister Jo.de sacro bosco.

Milia ter quinq3:mūd⁹ pplectit̄ annos
Ut plato testat̄:magnū q̄s nūcupat ānum.
Ex his bis centū:min⁹ vno milia quinq3.
Precessere tue;noua legis tpa xp̄e.

Tertia opio ē guillī parisieñ in sūma de vniuerso.⁊ scoti.3.q.pceō.d̄.q magn⁹ ān⁹ s̄m ponētes est spaciū,trigintasex miliu3 ānoꝝ. ⁊ ē fundamētu3 ex eo q celū stellatū mouet̄ cōtra motū diur^m in centū ānis vno gradu.vt narrat ptolome⁹ i almagesti.⁊ sic cū sint in āno nostro trecēti dies .p quolib3 centū dieꝝ:sūt decē milia:q2 cuilt̄ diei respōdēt centū:⁊ ita sūt.xxx.milia. Rursus sunt vltra.ccc.dies:dies.lx.⁊ cuilt̄ rn̄dēt centū: ⁊ sic sunt sex milia.⁊ ita tota summa ē.xxxvi.mi^a q2 quisq3 dies:⁊ quadrās ex auātagio nō pputant̄. Hanc opinionē improbat aug.triplicit̄. Prio per illud ad roma.vi. Xp̄s resurgēs ex mortuis iā nō morit̄.secūdo p illō prie ad thessa.iiij. Semp cū dn̄o erim⁹,tertio p illud ps. Tu aūt dn̄e seruabis nos ⁊ custodies nos ⁊c. Sūt ⁊ rōnes scoti in littera. Secūda opio ē gaudefredi d̄ fōtib⁹ q̄lib.vi.q.ij. ⁊ q̄libe.xi.q.ij. Et fr̄is egidij de roma theo. prio. pcedēti opioni ptraria.s.q nihil idē numero pōt redire p naturā.qō probat̄ triplicit̄. Tū prio, i⁰ d̄ gn̄atiōe quoꝝ subā perit nō reuertunt̄ eadē numero. Tū secūdo.v⁰.phisico.nō reuertit̄ eadē sanitas numero. Tū 3⁰ in pdicamētis.a priuatiōe i hitu3 ē ipossibil̄ reuersio. Et cū ista opione pcordat henric⁹ de gādauo q̄lib.iiij.q. xij, lōge vltra mediū.⁊.xiiij.in prin,⁊ q̄lib.viij.q.v.p foliu3 ān finē. Et frat̄ richar.xi.d̄.hui⁹ q̄rti.arti. ij. q. v. de

vino ꝛ aceto. ex. viij. metha^ce. ſed illō negat redi-
tuꝫ imediatū: etiā ſm ſpēm. q2 oꝫ pri⁹ fieri reſo-
lutionē ad materiā primā. hoc etiā aga: hon tra-
gic⁹ ſeu ſolon voluit di hoc ſolo priuari deū igē-
nita: nō poſſe facē que facta ſunt. Tū etiā primo
q2 genitū nō fit ex tota materia corrupti: ſed ex p
te. ſicut pꝫ ex genitis ex putrefactiōe: ꝛ ita nequit
idē ſm numez redire: cū nō habeat eādē materiā
ſed partē. Tū ſecūdo q2 agēs naturale agit p mo-
tuꝫ ꝛ mutationem: ꝛ nō redeūt eadē ſm numerū
mot⁹ ꝛ mutatio. Tū 3°: q2 ſicut productū requirit
productionē: ita hoc productū hāc productioneꝫ
ꝛ ita hac: variata productione. variabiꝛ hoc ꝓdu
ctuꝫ. Tertia opiō eſt ſcoti. Et videꝛ eē etiā fris
richardi de media villa. ante cū in pñti d. arti. iij.
q. i. ſoluēdo tertiū argu^m. Ex quo eni poſſibile eſt
reperire eandē materiā numero ꝛ ſm totuꝫ ꝛ ſm
partē: ꝛ agēs eodēmō oīo diſpo^m nō repugnat
reperire eūdē effectū. cū alio° pbs nō inueſtiget
diuerſitatē effect⁹ in. viij. metha^ce. c. iij. niſi ex di-
uerſitate materie: aut agentis. Et tandē has tres
opiniones cōpans adinuicē dicit. prima ē cōtra
fidē: ſe ūda rōnes habet min⁹ ꝓbabiles: iō pōt
teneri tertia opinio: ꝙ ſi nō oīa: tamē aliqua pñt
redire eadē ſm numez per naturā. Ad ea que ad
ducebat 2ª opinio p ordinē rñdꝫ ad id ſecūdi de
generatiōe. nō habꝫ aliud text⁹: niſi qō cōiter ali
ud reuertitur poſt corruptionē nō idē: ſed an poſ
ſit text⁹ nō loquiꝛ. Ad illud vero. v. phicoꝝ. dicēd
ꝙ dubie text⁹ loquiꝛ. nec ex illo negatiua trahi pt
Ad illud de ꝑmētis intelligiꝛ ſm deſcenſuꝫ natu
ralis generatiōis que in dete⁹ambulat. Illud ſo-
lonis nō cogit: nō eni dīc niſi ꝙ de⁹ nō pōt facē
quin ea que fuerūt facta: fuerint facta. nō tñ dicit
ꝙ deſtructa redire nequeāt. Ad primā rōneꝫ d^m
ꝙ poſſibile ē oēs ptes marie ſimul colligi ꝛ idem
agens approximari. de ſecūda in precedēti d. di-
ctū eſt. Ad 3^m dicēdū ꝙ nō eſt ſimile q2 ꝯdictio ē
productū eē ſine productione: nō tamē hoc ꝓdu
ctuꝫ eē ſine hac ꝓductiōe: q2 alia pōt produci: ſꝫ
productū nequit eē niſi producaꝛ. Ex his cū ſeqn
tib⁹ tria notāꝛ de mēte docto. vt cū hic abbreui-
at frater hugo de nouo caſtro. q. iiij. ꝑcedē. d. vel
totalis marie rrōnis: ſꝫ ꝙ in hoīe ſūt tria: corp⁹
aīa intellectiua: ꝛ vnio vni⁹ cū alio. Primū ſibi ē
dubiū. ſi corp⁹ organicū ꝛ oēs diſpōes ei⁹ poſſint
per naturā redire eadē: vñ nō credit eē īpoſſibiꝛe
q2 nō videꝛ ſibi īpoſſibile quin maria que prius
fuit ſub forma corpis ꝙtū ad ſuas diſpōnes poſ-
ſit redire eadē. ꝛ allegat ad hoc grego. iiij. mora^m
ꝙ materia eadeꝫ pōt fieri ſub forma ſemis ꝛ mā
eadē ſub forma mēſtrui in alia matrice. vñ vꝛ ꝙ
p naturā idē corp⁹ organicū pōt gñari ꝛ redire
idem numero: nec requiriꝛ idē veniꝛ nec idē agēs
ſecūdū dictū ponaꝛ per īpoſſibile vel poſſibile ꝙ
redeat idem corp⁹ viꝝ natura poſſit aīaꝫ reunire

Dicit henric⁹ de gādauo q̄lib. xi. q. xiiij. ꝙ ſic. q2 ī
natura eſt diſpō neceſſ. ad hoc. Scot⁹ teneꝫ ꝙ n̄.
q2 in quali actiōe requiriꝛ aliq̄d agēs. iſta vnio ē
quedā actio. oꝫ ergo eē vniēs: nō pōt eē aīa q2 ē
forma: iō eſt dictū 3^m ꝙ a deo ſolo ē faciēda vnio
Secūda ꝯō eſt hec. ſic alimētū i alituꝫ cōuertiꝛ
ut nō quicq̄d in alitū ꝯuerſuꝫ ē in rrōnē reſurgat
Prima pars dicit ꝙ alimētū cōuertiꝛ in alitū. ꝓ-
batur. q2 ita fit in bruto cui⁹ vegetatiua nō eſt ꝑfe
ctior: ꝛ ita in hoīe ē cōti^a carnis deꝑdi° : ſicut in
bruto ꝛ augmētaꝛ homo ſicut brutū. nec oꝫ recur
rere ad miraculū vt fuit panū multipli°. Tū ſcdo
q2 tūc caro hoīs eēt incorruptibilis: vel ſp minu
ereꝛ ꝛ reuerti nō poſſet pp ꝯſūptionē p calidum
naturale. Tū 3° q2 p͛tes genite ex nutrimēto ſunt
vere aīate: aīa ſenſitiua: ꝛ ita vegetatiua ꝛ ita itel
lectiua: q2 ſunt eadē aīa. ex lib. ij. inquit ſcot⁹ d. p^a.
q. vi. ꝙuis etiā ibi modicū ſit locut⁹. Ex q̄ ſequiꝛ
opionē mgr̄i ſniaꝝ eē falſaꝫ q̄ poſuit lib. ij. d. xxx
caplo quib⁹ rñderi pōt. ꝛ c ſequēti. nil nutrimēti
tranſire in veritatem humane nature. ſed tantuꝫ
illud eſſe de veritate humane naꝛe qō trahiꝛ a pa
rentib⁹: ꝛ illud multiplicaꝛ vt fiat augmētatio.
Nutrimētū aūt nō ē niſi quodō fomētū calori na
turali ne extingaꝛ: ſicut oleū lichio adheret ſic nu
trimētū pꝫ o^m. Sed qualiꝛ cōuertiꝛ in alituꝫ nu-
trimētū. henric⁹ de gādauo q̄lib. ij. q. xiiij. ꝛ q̄lib.
iiij. q. xxxvi. dicit tria. primū caro traducta a parē
tib⁹ eſt vere de veritate hūane naꝛe. ſecūdū ꝙ nu
trimētū nature cōuertiꝛ in alitū. tertiū nō ē noua
forma nec ſm totū: nec ſm partē: ex eo ꝙ nutrimē
tuꝫ cōuerſuꝫ ē in alitū ſed totū ꝑcedēs formā in-
format materiā denudatā a forma alimēti. patet
in aīa intellectiua q̄ de nouo informat materiam
nullo mō manere. Cōtra tripliciꝛ. prio q2 corpo-
reitas eſt forma extēſa. igꝛ noua materia aduenie
te: noua ps forme aduenit. Tū ſecūdo q2 alias ea
dē pars forme ſimul ꝑficeret plures materias: et
nō rñderet vni ꝑfectibili vna ꝑfectio. Tū 3° q2 ca
ro nata ē fluere: ꝛ ſi fluit ſm materiā: oꝫ ꝙ ſꝫ for
mā: q2 ipſa ē materialꝛ. ꝛ ita data noua mā: oꝫ et
dare nouā formā. Scot⁹ hāc partē abſoluit trib⁹
dictis. primū dictū ī nutritōe ē aliq̄ ad gñatio. pꝫ
q2 noua maria ꝛ noua forma ſm ptē. ꝛ dꝛ a gña°
q2 nō ē entis p ſe: tūc eni eſſet gñatio ꝑ entis in a
lio aut cū alio. Secūdū dictū. pars ad generata a
liq̄ mō ſimilis ē ꝑcedēti: q2 eiuſdē ſpeciei. aliquo
mō diſſimiꝛ: q2 īꝑfectior. vino eī ꝙto mag̃ aqua
addiꝛ: tāto ē īꝑfecti⁹: ꝛ min⁹ in ſe cōuertit. Ex q̄
pꝫ ꝙ ſubē īꝑfecte pñt ſuſcipe magiſ ꝛ min⁹. vt pꝫ
etiā de foris elemētoꝝ. Tertiū dictū ꝙ oꝫ dare car
nē ſm materiā ꝛ ſm formā. vt docuit phs in lib.
de gñatiōe. caro ſm formā dꝛ: que nō fluit aut q̄
agit: q2 forme ē agere: caro ſm materiā que fuit
aut cui actio nō cōpetit: q2 materie ē pati. Ex^m
aūt henrici de aīa intellectiua: nō ē ad ꝓpo^m: q2

eſt inextenſa: ſed corporeitas extēſa. His hitis patꝫ
ſecūda pars. Tū primo. alꝛs eni eēt corp⁹ imode-
rate ꝙtitatis. Ex q̄ vlteri⁹ pꝫ. ꝙ ſolū ille partes
reſurgēt in hoīe q̄ ſufficiūt ad ꝙtitateꝫ. xxx. ānoꝝ
ꝙ habuiſſet ſi vixiſſet: niſi fuiſſet impedimētū. Ex
quo vltra ſequiꝛ nō oēs reſurgere in eadē quāti
tate: pꝫ. q2 hic naturaliꝛ nō eēnt eiuſd ꝙtitatis: ꝛ
hic ē decor ciuitatis ihꝛꝫ ſuperne: ſicut pꝫ in cu-
ria alicui⁹ principis. Sequiꝛ 3° ꝙ nec eiuſdē com
plexiōis: q2 ſꝫ pulueres. vñ pꝫ: ꝙ nec eiuſdē colo
ris: q2 aliū colorē habebūt colerici: aliū ſanguīei
ꝛc. Et pꝫ ꝙ ꝙmarie in bris que ſūpta ſūt ex parē
tib⁹ in filijs reſurgēt: q2 ſunt puriora ꝛ poſt ptes
que ad augmētatiōeꝫ faciāt. Ex q̄ ſequiꝛ ꝙ de ſā
guine xpi ꝛ reliq̄ꝝ ſcōꝝ multū remāſit in terris:
ꝛ de carnib⁹ ſm materiā. alꝛs oporteret dicere ꝙ
xps carnes nō habuit ſm materiā. Tertia ꝯō ē
Igne corpeo cruciari queūt: ꝛ demōes ꝛ homieſ
Prima ps probaꝛ ex illo verbo xpi Math. xxv.
Ite maledicti in ignē eternū: q̄ pa. ē dya. ꝛ an. ei⁹
Sed qualiꝛ pt ignis corpe⁹ agere in ſpm̄. triplex
mod⁹ aperiet. Prim⁹ ē tho. in hoc q̄rto pñti d. ī
q. i^a vtrū aīa ſepata pati poſſit ab igne corporeo.
Et egidij de roma q̄lib. ij. q. ix. ꝛ quolib. iiij. q. xv
Ambo dicūt ꝙ ſpūs cruciaꝛ igne īꝙtū apphēdit
ignē ſub rōne diſcōuenientis. Cōfirmaꝛ p greg.
iiij. dyal. c. xxix. eo patiꝛ quo vidꝫ: ꝛ q2 cremari ſe
reſpicit cremaꝛ. Auicēa etiā exēplificat de ſōnio
ad ꝓpo^m. ix. metha^ce. ꝙ aliq̄s mag̃ cruciaꝛ in ſō-
nio ex tali apprehēſiōe fātaſtica alicui⁹ diſcōueni
entis: ꝙ affugereꝛ qñq3 in vigi^a ex pñtia eiuſdē.
Secūd⁹ mod⁹ ē henrici quolib. viij. q. xxxiiij. ꝙ de
monib⁹ daꝛ quiō habit⁹ ſupnālis pp demeritu3
peccati: ꝛ per illū habitū ſubijciꝛ corpali agēti vt
poſſit ab eo pati. Terti⁹ mod⁹ ē doc. ſub. in pñti
d. parte ſecūda. q. i. q2 iuſticia dei deꝛet nūc: ꝛ p⁹
iudiciū marie debebit demōes icarceratos ī car-
cerib⁹ igneis: vt effugere nequeāt: nec aliō ꝙma-
xime cogitare qō ē grauiſſima pena ſpiritib⁹ ſup-
biſſimis. Secūda ps pꝫ. Sed quō pōt ignis a
gere in corp⁹ hoīs ꝛ nō cōſumere. pꝫ ex p° artic.
pt tñ dici iux ſcotū. ex ſecūda. q. ſecūde ptis: h⁹ d.
ꝙ ibi pñt eē. ꝛ credo erūt 3^a. p^m hoīeſ dānati imu
tabunꝛ intētionaliꝛ. ſecūdū ignis aget in corpora
humana realiꝛ. 3^m nō ꝯſumet totaliꝛ. Et tñ de ſe
cūdo articulo. Quātū ad 3^m arti. ſūt tres diffi.
Pria. ſi redeat per naturā vt dictū fuit poſſibile ī
pria ꝯōne idē corp⁹ humanū in numero cui⁹ aīa
ē iā beata in celo vtrū reddereꝛ ſibi in via aīa be-
ata. Dicit frater hugo de nouo caſtro ꝙ ſcot⁹ di-
ceret ꝙ hoc nunꝙ factū ē: nec vnꝙ fiet ex ordina
tione dei: ꝙ idē corp⁹ redeat: ꝛ tamē ſi fieret de⁹
reuniret ſibi aīam beatā. Sic rñdet hugo. Se
cūda dif. Sint duo: vn⁹ ē nutrit⁹ carnib⁹ alteri⁹ ī
q̄ reſurgent hee due carnes. Dicit fraꝛ landul. v.
qōne. ſecūde ꝯōnis. pñtis d. ꝙ in magis indigē-

te: ſi aūt ambo equaliꝛ indigēt: in prio reſurget: ꝛ
de⁹ ſupplebit in alio. Tertia dif. Si demōes
poſſent incarcerari in celo ēpireo vnd ceciderūt.
Dicit fraꝛ frāciſc⁹ de maro. q. ij. xlix. d. ꝙ ſic. q2 me
diāte nolitōe poſſent cāre triſticiā. Et ſic pꝫ ad. q.
ꝙ videlꝫ barrabas ſꝫm totā nature ſue veritateꝫ
q̄ꝫ tūc habebit igne cruciād⁹ ē eterno: ſi dānatuſ
ſit. Tūc ad argumēta. Ad primū pꝫ ſolō ex ſcda
difficultate. Ad ſcōm dicēdū ꝙ illa coſta de q̄
facta ē mulier: nō erat ꝓ indiui° ade ſed ꝓ ſpecie
cōſeruāda: ſicut ſciebat de⁹. licet albert⁹ magnuſ
ī ſecūda pte ſue ſūme dicat: ꝙ aliq̄ dicūt ꝙ adhuc
viri nō hñt in latere vno niſi vndecī coſtas. pp il
laꝫ detractā: ꝛ in latere a° hñt duodecī. ſꝫ oppo^m
habet caſſiodor⁹ in libro ſuo de aīa vbi ponit ex-
preſſe ꝙ hoīes hñt in pectore. xxiiij. coſtas. xij. hic
xij. inde. ꝛ nō dubito ꝙ fuit probatū. Ad tertiū
pꝫ ex ſuperiorib⁹. Ex iſta d. ſicut de ſupiorib⁹ de
mēte magiſtri. 3. ꝛc. Prima cōclō. Cōpleta ſta
tura reſurgēt ſcōꝝ corpa netura pulchra mēbro
ruꝫ. Dicit ꝯclō ꝙ corpa ſcōꝝ reſurgēt in debita ꝓ
portione mēbroꝝ. Et poniꝛ a pricipio d. vſq3 ad
illud. c. de reprobis aūt ꝛc. Secūda ꝯclō. Re-
probi hoīes igne torquebunꝛ: ꝛ in uoragines ſic
detinebūꝛ. Dicit cōclō ꝙ impij hoīes detinebūꝛ
in igne ꝑpetuo. Et poniꝛ ab illo. c. de reprob ꝛc.
vſq3 ad illō. c. Illud ēt inueſtigari oꝫ ꝛc. Tertia
cōclō. oēs abortiui vere nō reſurgēt: niſi fuerint
viui maligni nō vrgent. Dicit cōclō. ꝙ fet⁹ abor
tiu⁹ nō reſurgēt niſi aliquādo habuerit vitaꝫ. liceꝫ
heretici aut mali dicāt o^m. Et poniꝛ ab illo. c. Il-
lud ēt inueſtigari oꝫ ꝛc. vſq3 ad fi. d.

p Reterea ſciēdū eſt ꝙ oēs aīe ꝛc. Hic ſi-
gnaꝛ. xlv. d. hui⁹ q̄rti que ita hꝫ cōtinuari
ad precedē. Nā poſtꝙ egit de ipſoꝝ hoīꝫ
rrōne. Nūc in iſta d. agere icipit de ipſoꝝ ante re
ſurrectionē ꝓſtatione. Et hꝫ diuidi in 3. ptes pri-
cipales. In pria de iudicādoꝝ inquirit ſtatibus.
In ſecūda de iudicātis cōditōib⁹. In tertia de iu
dicij certis limitib⁹. Prima in princi°. Secunda
d. xlvi. Sed queriꝛ hic de valde malis ꝛc. Tertia
d. xlvij. ibi. Solet ēt queri qualiꝛ ꝛc. ¶ Rurſus
prima particula que ē pñs d. in qua agit de hoīꝫ
ante rrōnem perſtatiōe in tres ptes diuiditur.
In prima ꝑloquiꝛ modo diuidētiſ. In ſecūda ſuf
fragia ponit cet⁹ militātis. In tertia adiutō iūgit
triūphātis. Prima ī principio. Secūda ibi. Ne-
q3 negandū ē. Tertia ibi. Sed iteꝝ queriꝛ de alio
mediocriter bono ꝛc.

v Truꝫ aīe btōꝝ in ſuis receptaculis ſuffra-
gioꝝ viātiū recordenꝛ aut ea cognoſcant
ꝙ nō arguiꝛ tripliciꝛ. Primo ꝙ nō co
gnoſcāt ſenſus nō pōt cognoſcere ſine ſenſibili.
ergo aīa ſepata nihil pōt cognoſcere. Aīs pꝫ di-
cēte aug. in. ix. de trini. vltīo ca°. Obm ꝛ potētia
pariunt noticiā. pꝫ ꝯña ex dicto phi. 3°. de anima

antasmata se habēt ad intellectū sicut sensibilia ad sensus. Secūdo arḡ sic. ꝙ nō habeat aīa btā recordationē: nō recordaḡ sui peccati. ergo nulli⁹ recordaḡ. Añs pz. Esaie. lxv. Ecce creo celos nouos. ꝛc. Et ante. q: obliuiōi tradēt angustie priores. tū secūdo q: eēt cā magne displicētie. tū 3° q̄a eēt occasio verecūdie q̄ sḡ a btis relegata. ꝯña pz a simili. Tertio arḡ sic. aīa sepata imo etiā itellectus cōiunct⁹ abstrahit ab hic ꝛ nūc. ergo nō recordaḡ aliq̄ꝝ. pz cōsequēᵃ. q: recordatio ē preteritoruz. añs probaḡ. q: oᵐ intellect⁹ ē ens: aut vl'e et talia abstrahūt ab hic ꝛ nūc. In opᵐ ꝑ cognitione. Tū p° phūs 3° de aīa. aīa ē loc⁹ spēꝝ nō tota sed intellectiua seu intellect⁹. ex q̄ g° hz spēs: separata pōt intelligere: q: loc⁹ saluat. Tū secundo boeti⁹. v. de cōso. ꝓsa. iiij. receptū ē in recipiēte ꝑ modū recipiētis. aīa aūt recipiēs spēs ē incorruptibilis: igiḡ recipit eas icorruptibiliḡ. Tū tertio auicēa. vi. naturaliū pte. pria. c. vi. Aīa sepata clari⁹ videbit veritatē ꝙ cōiūcta. ꝛ cōcordat cū illo sap. ix. Corp⁹ qd corrūpiḡ aggrauat aīam. In oᵐ ꝑ recordatōe. Tū p° luc. xvi. abraā dixit diuiti. fili recordare: q: recepisti bona in vita tua ꝛ la. si. mā. Tū 2° aucte aug. sup illō ps. fiāt filij ei⁹ orphāi. Tū 3° aucte eiusdē. ix. ꝯfes. vbi diē ꝙ mortui hñt memoriā nrī. In ista q̄one ad arḡ. pari. sunt ꝛc.

Quo ad primū arti. teri sunt. Recordatio. Receptaculū Suffragiū. Prim⁹ termin⁹ ē recordatio: ꝺ reuertor reuerteris: aut redeo redis: ꝛ cor cordis. Sic enī scriptuz ē. p̄uaricatores redite ad cor. Diciḡ aūt recordatio tripliciḡ. p° metha^ce. et sic est i deū ꝑ quādā figurā que dr antropopatos dū ea que sūt propria hoī deo attribuūḡ: ꝛ sic daniel deo loquiḡ in lacu ꝯstitut⁹ leonū. daniel. xiiij. Recordat⁹ es mei dñe de⁹ ꝛ nō dereliquisti diligentes te. Recordatio enī ꝓprie illi⁹ ē apō quez reꝝ fit trāsitus. apō deū vero cūcta sunt pñtia. sz qualiter: in primo declaratū ē. Secūdo dr recordatio: vt est partis intellectiue create sed scōz p̄teritū. ꝛ hoc mō dicit phūs in libello de memoria ꝛ remiscētia. ꝙ remisci. i. recordari soli hoī inest. et hoc modo capiēdo recordationē ꝺ btō petro p⁹ negationē z. Luce. xxij. scriptum ē. Et recordat⁹ ē petr⁹ verbi dñi sicut dixerat ꝛc. Tertio° diciḡ recordatio cōiter: vt se extēdit ad partē sensitiuā. et isto modo ꝺ cane poeta dicit. excaturisantes lesus abhorret aquas. vñ recordatio proprie dicta ꝭm mentē docto. sub. in pñti ꝺ. q. iij. est cognitio act⁹ alicui⁹ p̄titi ipsi⁹ recordātis: ꝛ h̄ inquātū preteriti. Ex qua cōpēdiosa descriptione tria hñḡ. Primū ꝙ recordatio est respectu preteriti act⁹. q: dr ꝙ recordatio ē cognitio act⁹ alicui⁹ preteriti. nisi eniz p̄teritoꝝ recordaremur deesset nobis primo vna portio prudētie. que ꝭm tulliū est recordatio p̄teriti. Secūdo iusti nescirēt se premiādos: nec iniusti puniēdos: ꝛ perirēt pollicie. Tū tertio ꝙ preteritoꝝ recordemur et hoc pz: q: et futura cognoscim⁹ alias deesset nobis ꝓuidētia que est de futuris: ꝛ tamē min⁹ hñt de ente ꝙ p̄terita q̄ sunt i mutabilia reliqua in plurib⁹ ꝯtingēᵃ. Ex q̄ prio sequiḡ ꝙ recordatio nō est act⁹ prim⁹ sed secūdus q: dr cognitio. Secūdo sequiḡ ꝙ recordatio non est memoria: q: memoria potētiā dicit: sz nō solū: q: etiā dicit speciei rei. recordatio vero actuz dicit potentie. Tertio sequiḡ ꝙ recordatiua habet actū post tps: q: est preteriti vt p̄teriti. vñ phs in lib. de memoria ꝛ reminiscētia. p⁹ tps memoᵃ. i. recordatio oīs fit. Et phs hic poni tria que dnt loquēdo proprie memoria remiscētia recordatio memoria dicit hituz aut potētiā cū obo: aut eē q̄etuz. remiscētia dicit discursuz incipientē ab esse q̄eto alterius. iō libell⁹ ille nō solū dict⁹ ē de memoria aut solū de reminiscētia: sz de vtroq̄z. Recordatio vero tm̄ dicit discursus: q: ē cognitio actus preteriti. Ecce primū memoᵃ. secūdū reminiscētia. 3ᵐ recordatio. Quarto sequiḡ ꝙ pcipiḡ fluxum tpis inter illud instās in q̄ fuit act⁹ cui⁹ recordaḡ ꝛ instās pceptiōis. Quinto sequiḡ ꝙ obz recordatiōis quādo obiecti recordatiui nō est in se presens: q: est p̄teriti. Sexto sequitur ꝙ pñtia obiecti ē querēda in potētia recordatiua in quo ē scōm speciē. Ecce. 3. binarij: q: vn⁹ senari⁹. Secūdo principaliḡ seq̄tur ex descriptiōe: ꝙ recordationes nō sūt nisi actuū ipsi⁹ recordātis: ꝛ hoc hūanoruz inq̄t scot⁹. Ex qua pte prio sequiḡ: ꝙ reruz que nō sunt nostri act⁹ nō recordamur: sed bñ memoramur: vt parisi⁹ eē magnā villā nō recordor sed bene memoror: sic de similib⁹. Secūdo seq̄ḡ ꝙ act⁹ nostri casuales nō cadūt sub nr̄a recordatione: aut inpcepti: q: recordatio ortū hz vt dictū est a memoria: hec aūt nunq̄ memoriā intrauerit. Tertio sequiḡ ꝙ actuuz vegetatiue potētie vt sic nō recordamur: q: nō sūt ꝓprie humani: vt clare dicaḡ i toro: si te vidi sedisse: nō recordor te sedisse: q: est act⁹ tu⁹. sed recordor me te vidisse sedere dū sedebas. Et si dicaḡ ꝙ ciui⁹ pōt recordari se vxori reddidisse debitū: ꝛ tm̄ ille act⁹ est vegetatie dico ꝙ illi⁹ act⁹ vt vegetatie: solū nō ē recordatō sz bñ vt fit aut ad reddēdū debitū: aut ad habenduz prolē: aut ad vitandā fornicationē ꝛc. tūc ei est hūan⁹. Tertio principaliḡ seq̄ḡ ꝙ recordatio ñ solū est act⁹ preteriti: sz vt p̄teriti. ꝛ dr̄t multū: recordari visiōis p̄terite: aut visiōis vt p̄terite. Ex qua pte cū dictis alijs sequūḡ 3ᵃ correlaᵃ. Priᵐ ꝙ i recordatōe ē obz ꝓxiz ꝛ rēotū sp. Si ei recordor me vidisse: visio ē obz ꝓxiz. sz petiḡ. q̄d vidisti: visū ē obz rēotū. 2ᵐ ꝙ act⁹ cui⁹ ē recordaᵒ spēz hz i poᵃ recordatia: alioq̄n nō poz recordari q̄s ei⁹. 3ᵐ ꝙ act⁹ i° p̄terit⁹ aliq̄n fuit obz po° recordatie: alioq̄n ñ poz i 1ᵃ ei⁹ eē spēs. Sz surgit duᵐ si recordaᵒ sic diffinita possit eē brutoꝝ: q: vt dēz ē recordaᵒ aspiē tps. tps āt ꝭz phz i. iiij. phicoꝝ ē nūer⁹ mot⁹ ꝭm pri⁹ ꝛ posteri⁹. bruta aūt nūeruz nō cognoscūt. tū scōo nō ꝯferūt. tū tertio nō reflectūtur sup se ꝛ tñ recordatiua recordaḡ se fuisse recordatā. Ad primā diceret negatiue. nūerus eñ est vnū quiq̄z cōiuz sensibiliū. ex scōo de aīa.

Ad scōm diceret ꝙ nō ita discurrūt ex arte vt hoīes ex instinctu tñ nature ꝯferūt. Quis enim coruū docuit vt ait albert⁹ magn⁹ in li. aīaliū vt ꝑ centū ānos in loco eodē nid faceret. Sic pz i ciconijs ānuati vbi habitāt. ꝛ lz posset dici ꝙ sine recordatōe talia faciāt sola ipssione delectabiliḡ: aut solo nature instictu. vt pz in formica colligēte grana ꝯ hyemē. sic eñ colligūt in extpte frigora vt ex pte: sic aues q̄ nūq̄ nidos fecerūt nidos ꝯstituūt vt q̄ sollicite sūt nidos facē. h̄ q̄dē verū est ꝛ inficiari nō p̄tñ ex alijs practicis nil obuiat veritati in multis aīalib⁹ recordationē ponē. vt pz in canib⁹ q̄ in multis disciplināḡ. elephantis q̄ doceḡ regib⁹ reuerētiā facē: ꝛ generib⁹ mltis auiū q̄ loq̄ instruūtur. Semel vel pluries accidit occupauerāt passeres nidū hirūdīs seu martineti intus stātes: nec pmittebāt hirūdines introire. Congregati nūero magno martineti: seu hirūdines cū luto facto insultu nidi obturauerūt introitū intus inclusis passerib⁹. Quis docuit ꝑ tenū recordaᵒ: aut nasē instinct⁹ iudex videat ꝛ iudicet. Ad tertiū. si visus: q: spūalior in particularo⁹ sensib⁹ exteriorib⁹ suā aliq̄lr videt visionē. vt dicit phus in scōo de aīa. Et super se aut suū actū ꝯuertiḡ. cur h̄ nobilissime sensitiue denegem⁹: sic eñ q̄si q̄dē est orison in medio locata pure intelligibiliū ꝛ pure sensibiliū. sed an sit memoria: ꝛ ita recordaᵒ i pte itellectiua magnū dubiū ē dicit hēric⁹ de gandauo q̄libeto. iiij. q. vij. ꝙ mēoria intelligibiliū nō ē sine fantasmate ꝛ idē ibidē dicit ꝙ mēoramur ꝑ accñs. i. ꝑ aliud q: ꝑ fantasma. Sz in oᵐ ē phs i libello ꝺ mēoᵃ ꝛ remiscētia. dicit eñ q̄rūdā intelligibiliū mēoramur vt ꝙ triangul⁹ habet tres eq̄les duobus rectis. ꝛc. h̄ quidē q: didicit ꝛ speculat⁹ fuit. Et si dicaḡ ꝙ ibidē phus dicit alios bñ remiscitiuos alios male ꝓpter diuersitatē organi. Ex q̄ patet ꝙ solū est sensitiua pō. dᵐ ꝙ sic in motu oportet dare vnū imobile. vñ mot⁹ incipiat ꝛ distantia cōputeḡ: sic in nob dare oz vnā speciē imobilem q̄ in intellectiua mēoria manet imobil'. sic intellect⁹ est incorruptibil': ꝑ hāc deuenim⁹ cū reminiscētia q̄ est discursus ad recognoscēdū spēz deletā in pte seu mēoria sensitiua. ꝛ ad h̄ iuuat exēplū qd recitat themisti⁹. ij. posterioꝝ. de seruo fugitiuo quē req̄rit dñs su⁹ fugit spēs a mēoria sēsitiua rehabeḡ ꝑ spēm intellectiuā mediāte reminiscētia vt ꝓcuratore dñi. Notāda tñ sūt tria dicta de mēoria itellectiua ꝛ recordatiōe primū dictū nulla recordatio p̄tinet ad intellectū inq̄uz p̄cise abstractiue ē intelligēs. scōm dictum nulla recordatio ptinēs ad intellectū necio req̄rit duplicē p̄teritionē scz in vtroq̄z obiecto. Tertium dictū. nulla recordatio ptinet ad intellectū tanq̄ primarie ꝛ radicalr sufficiēter ad recordādū. Et ꝓpter istas tres cōditiōes vel alīq̄ earū intelligēde sunt vel exponēde sunt oēs aucte aristo. aut alioꝝ negātiū mēoriā i pte itellectiua. Illud eñ qd obiectū ē de libello. de mēoria ꝛ remiscētia de bñ remiscētib⁹ ꝛ male ex pte organi est solutū. ex tertia ꝯdictiōe: nec ē illa mēoria intellectiua solorū vliuū q̄nimo singulariū aliḡ q̄liter recordareḡ q̄s aut intētionū aut volitionū q̄ nō sunt sensibiles: ꝛ scz de mal' nō recordaḡ volitionis⁹ quō penitebit hec pedetēti. man⁹ p⁹ gigātem. ex. iij. ꝯclone pñtis dist. in scoto breuiaui.

Scōs termin⁹ est receptaculū a recipiendo. Est aūt triplex receptaculū seu habitaculū. vñ doct. aurelius aug. de triplici habitaculo q̄rū libelluz edidit: ꝛ sunt illa tria hītacula vt mihi loquiḡ celū in q̄ solū boni. infern⁹ q̄ solū mali. terra in q̄ sunt mō ꝛ boni ꝛ mali. Sed ad nostrū descēdēdo ꝓpositū loquēdo de receptaculis aīarū donaꝝ vt malas dimittam⁹ ad sequētē deposit mortē. dicit doct. deuo. pñtis dist. arti. i. q. ij. ꝙ ꝭm triplicē statū cōtingit intelligē triplex receptaculū. Est eñ stat⁹ renūeratiōis status quiete expectatiōis. stat⁹ purgatiōis. statui renūeratiōis rñdet celū empireū qd est receptaculū determinatū in se ꝛ q̄ ad nos. statui q̄etis ꝛ expectatiōis rñ. sz loc⁹ cert⁹ in se. sz nō q̄ ad nos: q: nescitur ꝑ scripturas vbi sit limb⁹. Dicit tñ frater Franē. ꝺ maironis. xx. dist. hat⁹. iiij. q. iiij. seu vltia. arti. ij ꝙ ē ps superior inferni q̄ dicebaḡ sin⁹ habrae vbi erāt sancti pr̄es ante aduētū christi. statui ꝭo purgatiōis rñdet receptaculū indeterminatū: ꝛ in se ꝛ q̄ ad nos: q: i diuersis locis aīe purgāḡ: sz aliq̄d sit receptaculū i q̄ plr̄es purgeḡ. Terti⁹ termi⁹ est suffraᵐ a sub. sz in cōpōne b mutaḡ in f. ꝛ fragor fragaris qd p̄tocinari aut auxiliari designat. Vñ breuiter notādū de suffragijs qd narrat frater Ricb. de meᵃ villa pñti dist. arti. ij. q. i. Fiunt suffragia ꝑ triplici genē ꝑsonarū separatarū in suis iam receptacul' positarū: ꝓ valde bonis. scōo ꝓ valde malis. tertio ꝓ mediocriter bonis ꝛ mediocriter malis: q: h̄ nō faciūt nisi vnū. Si pro valde bonis tūc eis nō ꝓficiūt: q: nō indigent. vñ aug. in enchiridion. c. lxv. Et recitat magister in pñti dist. c. ij. dicit ꝙ sacrificia siue altaris siue q̄rūcūq̄z elemosinarū ꝓ defunctis valde bonis sunt gratiarū actiōes. scōo dānatis nō ꝓficiunt q: nō sunt ligati nobis cōglutino caritatis. qd solū ligamē ē q̄ eis ꝓdesse possent. vñ aug⁹. vbi supra. hic oīe meritū cōpaḡ q̄ possit post hāc vitā q̄spiā relegari. Et ibidē dicit ꝙ tria: ꝛ si ꝓ valde mal' nulla sint adiumēta mortuoꝝ q̄lescūq̄z tñ sunt ꝯsolationes viuoꝝ. Tertio tertijs prosunt

nō ad augmētū gře:ſȝ ad pene mitigationē ⁊ ab
breuiationē.vñ aug.vbi ſupra. Cū viuerēt i hac
vita meruerūt vt hoc ſibi poſtea poſſet ꝓdeſſe.
Tantū de p̄io arti. Quātū ad ſcdm articulum
ſūt tres ꝯclones.iux̄ poſita in.q. Pᵃ ꝯclo eſt de
mēoria aīe ſepate.ſcda ꝯclo ꝙ poſſit de nouo ac
q̄rē cognitiōeȝ.tertia ꝙ p̄nt aīe btē in receptacu
lis empirei cognoſcē ſuffrā nr̄a ⁊ orones nr̄as.
Pᵃ cōclo eſt h̄.Sic in aīa ſepata pſeuerāt ſpe
cies hic ipſe vt eis res ſit potēs cognoſcē.pȝ pᵃ
pticula:q: ille ſpēs ſūt imāles ⁊ iextenſe ſubiec-
tiue entes in intellectu poſſibili.vñ non oȝ eas
corrūpi corrupto corpe:q: in eē nō dependēt a
corpe lȝ depēdēt in fieri.vñ cōmētator.iij.ð aīa
cōmēto .xxviij.dicit ꝙ trāſfert oᵐ de ordie i or-
dinē qñ de fantaſmate trāſfert ꝑ intellectū agē-
tē ad ordinē intellect⁹ poſſibilis.qd nō itelligo
niſi de ordine māli ⁊ extēſibili ad ordinē imate-
rial' ⁊ inextēſibil'.iſta aūt duo ſil' iūcta cōplēt me
moriā intellect⁹ ⁊ obiectū:aut in ſe:aut i ſua ſpe
cie. Ex q̄ pȝ ſcda ps ꝯclonis.ꝙ ꝑ eas ſpēs p̄t aīa
ſepata venire in rerū ꝯgnitionē:q: ſm aug.me
moria ē parēs intelligētie.vñ pħus pᵒ de anima
vult ꝙ ſi aīa ſepata nō p̄t hr̄e ſeparationē.nec pōt
eē .⁊illa ſpēs.in tertio de aīa dr̄ ſcia qñ dic̄ pħs
ꝙ ſic̄ aīa ꝑ ſenſum eſt ſēſitiua:ita per ſciaȝ eſt ſci
biᵃ.qd oȝ intelligi ⱱtualr̄: q: ſpēs i mēoria eſt
cā ptialis.efficiēs hitus ſcialis.vñ ⁊ illud Jero.
ad paulinū in ꝓlogo biblie diſcam⁹ in terris q̄-
rū nobis ſcia remanebit in cel'.valde eñ irrōna
bile eēt tñ laborare circa ſciaȝ ⁊ ⱱtutē:⁊ poſt to
tū pdere in morte. Ex q̄ pȝ defect⁹ tho. q̄ ad ex-
cogitādū modū cognitōis aīe ſepate poſuit ſpe
cies influxas a deo.pᵃ pte ſūme.q.lxix.arti.i. Et
in iiii.l.diſt.q.i.Sed de hoc magis in ſequēti cō
cluſiōe. Ex eodē ſcdo pȝ defect⁹ auicenne q̄. vi.
naturaliū.pte.v.c.vi.dicit.ꝙ in intellectu nulla
ſpecies remanet niſi p̄nte actu itelligēdi. Ex eo-
dē tertio ſeq̄tur defect⁹ doc.ſolēnis negātis oēȝ
ſpēm intelligibilē ⁊ ponētis tñ fantaſma in vir
tute fantaſtica.q̄libeto.iiij.q.vij.⁊.viij.Jdē dicit
godefred⁹ d̄fōtib⁹ q̄lib.ix.q.xix. 2ᵃ ꝯᵒ ē h̄.in a
nima ſepata ſpēm a deo influxā nō eſt ncēe po-
nere vt ignotū intelligat.ꝓbat'.nā nō ē ſine pro
pria opatiōe ſpecificata.ij.celi ⁊ mūdi. Et dam.
c.lxiij. Aīa hūana ē pfectiſſima forma.⁊ ei⁹ ꝓpa
opatio ſm intelᵐ poſſibilē eſt intelligē: ſm agē
tē abſtrahere:⁊ ſm volūtatē velle.igr̄ null⁹ mo
dus eēndi p̄t cōuēire aīe ſm nām ſuā i q̄ ñ poſ-
ſit ſm iſtas opatiōes:ſm nām ſuā talis ē ꝙ p̄t
hr̄e eē ſepatū:⁊ h̄ eſt ex pfectiōe ſue nature. vnd
nō cōuenit aliis formis ipfectis.igr̄ in illo eſſe
pōt in iſtas opatiōes.ſed poſſibile ē eā pri⁹ nō
acq̄ſiſſe ſpēs obiectoꝝ:ſicut pȝ de aīa puuli defū
cti.igit' poterit eā tūc acq̄rere. Ex q̄ infert' nō ne
ceſſitas opionis tho.hui⁹ q̄rti.l.diſt.q.i. ponens
tis vnū ternariuȝ qd eſt res intellectualis mere
res pure corpal'.aīa intellectiua in medio. vñ in
cōmēto ſcde ꝓpōnis libri de cauſis dicit pħus
aīam creatā eſſe in orizonte eternitatis.hoc me-
diū dū ad res accedit corporales:vt dū ē cōiūc-
tū cū corpe a reb⁹ corpalibus accipit ſpēs:quia
eis approximat qñ aūt ſepat' ⁊ appropinq̄t in-
telligētiis :iā nō intelligit ꝑ ſpēs a reb⁹ corpali
bus acceptas.ſȝ per ſpecies influxas :aut a deo
vel angel':cui⁹ ſignū eſt:q: q̄nto hō magis elon
gat' aut abſtrahit' a corpe:tāto ſecretiora cogno
ſcit.patet in raptu in extaſi ⁊ ſopore.⁊ ſic intelli
git cōmētator.iij.de aīa.dū ponit intelᵐ poſſi-
bilē eē ſubam ſepatā:q̄uis in hoc erret tñ q̄tuȝ
ad hoc recte dicit ꝙ ex hoc qd ponit' ſuba ſepa-
ta habet reſpectū ad intellectuales ſubas ſuperi
ores vt eis intelligat.ſed ſm illū reſpectū q̄ cō-
parat' ad intellectū noſtrū recipiēdo ſpēs a fan-
taſmatib⁹ nō cōiūgit' ſubſtātiis ſuperiorib⁹ ſeu al
tiorib⁹. Cōtra iſtā opionē doc.arguit tripliciter.
primo ꝙ ſupfluit.eq̄ eñ bene ſit ꝑ ſpēs acq̄ſitas q̄
ſūt icorruptibiles:ſic ꝑ influxas:aut nō eſt neceſ
ſitas:nō negat tñ in paruulis poſſe haberi ſpēs
influxas q̄ nō habuerūt acq̄ſitas.ſcdo q: multū
vilificat aīam intellectiuā q̄ neq̄t i ꝓpriā opati-
onē ſine his influxis ſpēbus. tertio duc̄ tho.in
cōtradictionē:q: tȝ pᵃ pte ſūme ſue.q.xli.art.vi.
⁊ alibi ſepe ꝙ duo accñᵃ eiuſdē rōnis nō poſſūt
eſſe in eodē ſubiue.iſta aūt ſpēs influxa ⁊ acqui
ſita ſūt eiuſdē rōnis:q: cā efficiēs nō variat ef-
fectū formalr̄:ſicut adā ⁊ abel ſunt eiuſdē rōnis
nec acq̄ſita corrūpit':q: eſt in ſubiecto incorrup-
tibili.receptū aūt in recipiēte eſt ad modū recipi
entis. Tūc ſubtilr̄ doc.ſubti.rñdet.nullo funda-
mēto tho.oñdēs eū:aut arguere in q̄tuor ter
minis:aut ſcdo nō cōcludere.ſ.ꝓpoſitū :aut ter
tio ꝯcludē falſuȝ. Tert⁹ ſubtiliter videat' mihi ꝓ
nūc dicē ſufficit ꝙ dato ꝙ aīa ſepata ſepatiſ ſub
ſtātiis magis approximet nō tñ optet ꝙ ſit ipe:
nec tales ſuſcipiat ſpēs.qd aūt dic̄ de extaſi:aut
raptu.⁊c̄.nil ad rē alibi ē querēda rō.alioq̄n quī
magis dormirēt maiores haberēt reuelationes
Tertia ꝯᵒ.ſi diſtātia nō ipedit i ſe in ⱱbo dī ſꝑ
noſtras p̄ces p̄nt cognoſcē btī:⁊ ꝓ nob orāī ex
orare. Pᵃ ps ꝓbat'.q: in totū ens creatuȝ p̄t ſe-
parata ſuba niſi aliūde ipediat'.ſi eñ intellectus
meus p̄t cognoſcē volitionē meā q̄re nō pote-
rit intellect⁹ pfectior non ipedit⁹. Et ſi itellect⁹
angelic⁹ pōt noſcē ſubam aīe mee q̄ ſibi eſt intī
mior q̄ ſua intellectio:q̄re nō poterit cognoſcere
naturalr̄ ipam intellectionē. Et ſi obiiciat':quia
yſaie.lxiij.f.Dicitur abrahā neſciuit vos ⁊ iſrael
ignorauit nos. Ruſus in ps.dr̄.dñs ſcit cogi-
tatiōes hoim quoniā vane ſunt. Ad pᵐ doct.
dicit tria.primū ꝙ abraā nō nouit intuitiua no-
ticia;q: nimis diſtabāt.Jō conclo viam poſuit
ſi diſtātia nō ipedit.ſcdm ꝙ nō fuit tūc beat⁹ vl'
nō hūit viſionē dī i q̄ ſiūt hmōi reuelatiōes.ter
tiū ꝙ regl'ariter btīs talia reuelāt' tāq̄ p̄ncipia
ad cāuſalitatē eoꝝ reſpectu btītudis alioꝝ. Ex quo
pȝ 2ᵃ ps ꝯclonis.nō eſt eñ ncēe deuȝ h̄ facē ſed
decet magnificētiā ei⁹. Ad 2ᵐ dico tria.primū
ꝙ de⁹ nouit vl'r cogitatiōes hoīm:⁊ ex ꝓpa
pfectiōe:qd nō āgel⁹:ēt ſupior. Scdm ꝙ nouit
vt iudex qd nō āgel⁹.hec duo ſūt ſcoti. Tertiū ꝙ
nouit añq̄ fiāt.h̄ tertiū addit ſu⁹ egregius diſci
pul⁹ frater gauffred⁹ ſeu auffred⁹ gauterii licēti
at⁹ i theoᵃ piſi⁹ brito natiōe.ꝯuēt⁹ coriſopitēſ.
i ſuis q̄lib. Terᵃ ps pȝ.ſic eñ vult de⁹ iq̄t gre-
go.in pᵒ dialogoꝝ ꝑ merita alioꝝ alios ſaluare
Tm de 2ᵒ articlo. Quātū ad tertiū articulū ſūt
tres diffic̄. Pᵃ diffic̄.vtrū in aīa ſepata remane-
at ſolū ſpēs obi aut ēt act⁹.dixit frat' landulph⁹
i p̄nti diſt.ꝙ ēt act⁹ ex q̄ poſſū ei⁹ recordari poſt
q̄ nō ē. Scda diffi.q̄d ē id axioma.ð q̄ dicit
ſcot⁹.i.ij.q.ꝯ tho.de diſt.ſm ſpēm inter ⱱtutem
acq̄ſitā ⁊ infuſaȝ.⁊ remittit ad liᵐ tertiū diſt.xxx
vi.q.vnica .iuxta finē tertij art.dᵐ ꝙ ſūt tria.eſt
pᵒ axioma ⁊ ē idē ꝙ dignitas ſm huguitionem
⁊ papiā:⁊ dr̄ ab axe:ſic eñ dicit luchan⁹ in p̄mo
Regis adextrū mutatur mobile vulgus. Aliter
claudian⁹ i maiori. Cōponit' orb regis ad exᵐ
nec ſic inflectē ſenſi.hūanos edita valent q̄ vi-
ta regētis. Mobile mutat' ſꝑ cū p̄ncipe vulg⁹.
Scdm ē anxioma ab ango gis.⁊ ſic ē ſophiſma
q: cogit.⁊ ſic dic̄ huguicio ⁊ doctor ſic itelligit.
Tertiū ē auxioma:⁊ p̄t dici auxioma ab augeo
ges.⁊ tūc ē proloq̄ū.⁊ maxia ꝓpō vt dicit papi-
as. Tertia diffic̄.vtrū oēs aīe defūctoꝝ exñtes
in caritate tā i celo q̄ in purgatoᵒ orēt ꝓ nobis
frat' Ricb.de meᵃ villa i p̄nti diſ.ar.vij.q.ij .di
cit ꝙ ſic.vñ debem⁹ magis nos hortari ad boᵐ
cū tot hēam⁹ adiutores. Ex q̄ pȝ ad.q.ꝙ vicȝ a-
nime btōꝝ i ſuis receptacul' ſuffragioꝝ viantiū
recordāt' ⁊ ea cognoſcūt. Tūc ad argumēta. Ad
pᵐ dᵐ.ꝙ dictū pħi intelligit' ꝓ ſtatu iſto.alium
āt ſtatū nō nouit pħs. Ad 2ᵐ dic̄ fr̄ ricb.diſt.
xliij.h⁹ q̄rti.ar.vij.q.i.ꝙ btī recordāt' ſuoꝝ pctō
rū:nec tñ eſt eis pēa:q: gaudēt ð mīa dī remittē
te.iuxta illd. Miſcdias dñi ieternū cātabo .vbi
grego.quō ieternū miſcdias dei canit q̄ miſe-
rie nō meminit de hinc arguto ꝯ ſolutionē do-
ctor tādē dic̄ tria.pᵐ ꝙ de⁹ p̄t remouē oēm co-
gnitionē hitualē ⁊ actualē pctī a btīs.ſcdȝ qd p̄t
remouē oēm actualē dato ꝙ nō remoueat hitu-
alē. Tertiū ꝙ p̄t ipedire ne actual' pctī cognitio
cauſet in btō triſticiā ē:q: obm btīficū tñ cau-
ſat gaudiū ꝙ abſorbet oēm triſticiā ꝯtingētē.
Ad terᵐ dᵐ.ꝙ itellect⁹ ſic ē vl'is ꝙ ēt ſingularis
ſic̄ pȝ in.q.ſenſus āt ſolū ē ſingl'aris:aut ſi ē vl'is
ſolū vt ē in ſingulari:iō nō ē ſil'e. Ex iſta autē
diſt.ſic̄ de.⁊c̄. Pᵃ cōcluſio ē.bonarū mētiū gau
diū ponit' ⁊ ſuppliciū mal' acq̄rit'. Dic̄ ꝯclo.ꝙ
aīe btōꝝ p⁹ mortē hñt ⁊ hēbūt gaudiū: ⁊ aīe re
proboꝝ ſuppliciū. Et ponit' a principio diſt. vſq̄ȝ
ad illud.c.neq̄ȝ negādū ē vt dic̄ aug.⁊c̄. Scda
ꝯᵒ.facta ſuffragia ꝓſunt vtiliter:facta hic in via
tñ diffor̄mit'.dic̄ ꝯᵒ.ꝙ ſuffragia h̄ facta ꝓſūt de
functis ⁊ q̄lr̄. Et ponit' ab illo.c.neq̄ȝ negādum
ē.⁊c̄.vſq̄ȝ ad illud.c.ſȝ iterū q̄rit' de.⁊c̄ Terᵃ ꝯᵒ
Ciues triūphātes orēt ꝓ miſeris deū ſupplican
tes ꝓ facto ſceleris. dicit ꝯᵒ ꝙ ciues triūphātis
eccē qui cognoſcūt p̄ces paupm orēt deū ꝓ pau
perib⁹.⁊ ponit' ab illo.c.ſȝ iteꝝ q̄ritur ð alio.⁊c̄.
vſq̄ȝ ad.⁊c̄.

Ed q̄rit' hic ð valde mal'.⁊c̄.h̄ ſiḡt'.xlvi.
diſt.h⁹ q̄rti ſniarū q̄ ita hȝ cōtinuari ad
p̄cedētes. Nā poſtq̄ in p̄cedēti diſt.ð iudicādo-
rū inquiſitū ē ſtatib⁹.nūc in p̄nti diſt.de iudican
tis inq̄rit cōditionib⁹. Et hȝ diuidi in tres ptes
p̄ncipales. Jn pᵃ q̄rit.an dānatos puniat dōs mi
ſericordit'. Jn 2ᵃ.an in deo ſit iuſtiᵃ ⁊ mīa vnifor
miter. Jn tertia:an in oñi effectu dei cōcurrant
vniuerſalr̄.pᵃ eſt in p̄nciᵒ.ſcda ē ibi.ſȝ quō iuſti-
ciā dei.⁊c̄.terᵃ ibi.poſt h̄ ꝯſiderari optet.⁊c̄. hec
eſt diuiſio p̄ntis.⁊c̄.

N diuio iudicio cū iuſticia ⁊ miſcdia per
petuo dānati puniāt'. Et arguit' ꝙ ñ tri
pliciter. Prio ſic.dānati dānatiōe ſūt peiores.
ergo nō dānāt' a deo:nec iuſte:nec miſcditer.an
tecedēs pȝ:q: malū malo additū totū pei⁹ facit:
ſic̄ addēs bonū bono totū fac̄ meli⁹.ex.iij .thopi
coꝝ.⁊ hr̄ a mgr̄o in pᵒ diſt.xlvi.c.xij.ꝯña pȝ.q̄a
nullo ſapiēte ſit hō deterior vt inq̄t aug.lxxxiij.
q.iij.ergo multoforti⁹ nec deo auctore cū ſapiē
tior ſit oñi ſapiēte. Scdo arguit' ſic . damnati
ſunt ſui dei.ergo a deo iuſte nō dānant'.añs pȝ
q: ⁊ dēones ſūt ſui dei.vt iob.xl.ſub noīe vehe-
moth de⁹ innuit.c⁹.nūq̄d feriet tibi pactū.⁊ acci
pies eū ſuū ſempiternū:intelligit' ſic̄ ego.pȝ ꝯᵃ.
q: nec ſui ad dñm:nec eq̄ ē iuſticia.ex.v. ethico.
c.xi.q: nulla eq̄litas. Tertio arguit' ſic.dōs ñ tol
lit miſerias dānatoꝝ.ergo nō dānat eos miſeri
cordit'.añs pȝ.q: dimittit eos in infernū.pȝ ꝯña
q: miſericors ē ꝓpt⁹ ad tollēdū miſeriam alie
nā. Jn oᵐ.ps.xxiiij.vniuerſe vie dñi miſcdia ⁊
ⱱitas. Et 2ᵒ auctē caſſiodori ſup ps.l.he due res
in viis dñi ſꝑ adiūcte ſūt.tū tertio auctē ſcriptu
re in multis locis de vtroq̄ȝ de iuſticia.iuſt⁹ dñs
⁊ iuſticias dilexit eq̄tatē vidit vult⁹ ei⁹.de mia.
nō obliuiſcet' miſereri de⁹ nec continebit in ira
ſua miſcdias ſuas. Jn iſta q̄ōne ad als pi.⁊c̄.
Quātū ad pᵐ arti.termi ſūt iuſticia.mīa.puniᵒ.
Prim⁹ termin⁹ ē iuſticia.de h̄ termio dictū eſt
li.ij.diſt.xxix. Et li.iij.diſt.xxxiij. Nūc ⱱo docto-
rē ſequēdo aliq̄ addē oȝ. Pᵒ notādū.ꝙ in li.de
ⱱitate btūs anſel.iuſticiā diffiniēs dic̄.xij.c. Ju-
ſticia eſt rectitudo volūtatis ꝓpter ſe ſeruata in

q̄ descriptiōe breui notāť tria. pᵐ ꝙ iusticia ē re
ctitudo: ⁊ sic nil aliud dič nisi rectitudinē: sit aut
aliq̄d ad se: aut ad alterū: sic ōs iustissim⁹ ē: q2 rec-
tissim⁹. si 2ᵒ specificať rectitudo i iusticia: sic spe-
cificat pℏus in .v. ethicoꝝ. ꝙ iusticia rectitudo est
ad ad alterū: ⁊ tūc si ē vniuersal' rectitudo ad alte
rū ꝑ respectū ad legislatorē ⁊ legē a q̄busdā vo-
cať legal' iusticia. sic eñ eā vocat tho. 1. ij. q. lx. ar
ti. ij. Si aūt sit pticularis vel ē ad se vt ad alterū
⁊ sic pnia iusticia ē: dū hō in se punit qđ iniuste
cōmisit: sibi eñ vt legis ministro ꝯcessa ē punitio
sui. vel ē q̄rto h̄ pticularis respectu alteri⁹ simpli
citer. ⁊ h⁹ sūt due spēs: cōmutatiua ⁊ distributiua
ƀm tho. ij. ij. q. lxi. ar. ij. i cōmutatiua reqrit equa
litas q̄ntitatis. ex q̄ seqť ꝙ fit ƀm ꝓportionē arit
meticā i q̄ attēdit idē excessus i nūeris: vt si di-
cā: sic se hñt tria ad duo: sic se hñt decē ad nouē:
ẏitas ē arit^ce nō geo^ce: sic eñ i solo vno 3ᵃ duo
excedūt: sic decē nouē: ⁊ in tali cōmutatiōe vter-
q3 aliq̄d dz recipe sič pz i ēptiōe ⁊ vēditiōe. ex q̄
infert ꝙ p̄prie dei ad nos. vel nr̄i ad deū nō
ē cōmutatia iusticia q̄ bonoꝝ nr̄oꝝ nō indiget: i
distributiua iustitia ē cōparatio duoꝝ ad terciū: si-
cut in cōmutatiua iustitia duoꝝ ad inuicē: iō fit
ƀm eq̄litatē ꝓportiōis nō ƀm eq̄litatē q̄ntitatis
Differēter eñ. de tertio aut a 3ᵒ accipiūt ƀm q̄n
titatē sz mirabili ꝯformitate ƀm ꝓportiones. hīc
pz in ordine rerū q̄ iuste ignis ē sursū: q2 leuis:
terra deorsū: q2 grauis. vñ merito moyses dicit ge
nes. i. c. vidit de⁹ cūcta q̄ fecerat et erāt valde bo
na. i. iustissima. Et hec distributiua iustitia scđm
geometricā exerceť ꝓportionē: in q̄ nō q̄ntitas
sz silitudo attēdiť: vt si dicam sicut sex ad tria: sic
xviij. ad nouē. pz ꝙ excessus nō est ƀm eūdē nu-
merū: est tñ silitudo: q2 vtrobiq3 in medio est ex
cessus. sic tres collige rectitudinis binarios. vlti-
sima rectitudo q̄ in q̄libet pō reperiť legal' recti-
tudo. Ecce prim⁹ binari⁹ pticularis rectitudo ad
se vt ad alterū vt est ipnia. pticularis rectitudo
ad alterū simpl'r. En scđs binari⁹. cōmutatia iu-
stitia. distributia iustitia. ecce terti⁹ binarius: sic
sunt sex rectitudies q̄ iustitie noiant. Scđo dicit
ansel. ꝙ iustitia ē rectitudo volūtatis qua artať
rectitudo ad volūtatē vt ꝓprie dicať iusticia vñ
legisperit⁹ diffiniēs iustitiā dič de iure ⁊ iustitia
Justitia est constans ⁊ perpetua volūtas vnicui
q3 qđ suū est tribuēs. ius magis rōnē aspicit: sz
iustitia volūtatē: iō iurisperit⁹ dič: ius ē ars eq̄ ⁊
boni quā termiat iustitia q̄ iuris stat⁹ dr: sič vo-
lūtas rōnē. tertio addit ansel. ꝓpter se ƀuata q̄
eñ facit iustitiā vt habeat pecuniā nō iustus sz
auar⁹ dr. Scđs termin⁹ ē miscđia: q̄si miseria
cordis. vel scđo cordiaľ. tertio veri⁹ cor miserie
vel miserū obiectiue nō subiectiue: q2 aliene cō-
patiť miserie: dato ꝙ nō sit miserū: nisi equoceť
de miseria. vñ dam. li. scđo sniarū. c. xiij. miscđiam
diffiniēs dič. Mia est cōpassio de malo alieno.
Ex q̄ pz: q̄ patiť ⁊ miser ē ⁊ patiť. q̄ ẏo cōpatiť
felix ē cōpatiēdo ⁊ nō miser patiēdo. Et pz tri-
plex miscđia. mia ẏt⁹. mia passio. mia act⁹. ē rur-
sus ꝓut post scotū frať hug. de nouo castro h̄ de
clarat triplex mia. Pᵃ ē liberās a tota pēa de q̄
in ps. dñe i celo miscđia tua. Alia ē liberās non
a toto sz a tāto. đ q̄ in ps. mia dñi plena ē terra.
terna ē bona influēs iimico. de q̄ in ps. miam ⁊
iudiciū cātabo tibi dñe. Pᵃ in celo. 2ᵃ in t̄ra. 3ᵃ i
inferno. Et sic p̄t itelligi qđ dič doc. deuo. i p̄nti
dist. arti. i. q. ij. ꝙ mia p̄t itelligi tripl'r. pᵒ dr lar
gissime diue bonitatis affluētia. cōiter ẏo dicit
benignitas in sup erogatiōe bonoꝝ. 3ᵒ dr stricte
pietas i subleuatiōe maloꝝ. Et dič p̄formit iu-
stitiā dici tripl'r. pᵒ dr iustitia cōissime diue bōi-
tatis ꝯdecē^a. cōiter ẏo dr liberalitas in retribu
tiōe p̄mioꝝ. stricte seueritas i punitiōe maloꝝ
Est vltra notādū. ꝙ h̄ tria differūt. mia. misera^o
pietas. Mia eñ ē hit⁹ aut act⁹ interior q̄ cōpa-
tiť ꝓprio ex rōne ꝓximi i suis miserijs. miseratio
ẏo ē in actu exteriori seu effectu. iō de deo dicit
ps. miserator q̄ ad 2ᵘᵐ ⁊ misericors dñs q̄ ad pᵐ
Pietas ẏo dič ꝙ cōpatiať cōpatiēs misero: q̄a
imago dei: aut fili⁹ dei. ⁊c. Terti⁹ termin⁹ ē pu
nitio a punio punis. vñ q̄dā dicit. nil mag īgͣ-
tū q̄ no punire reatū. Sūt āt octo legum pene:
aut pūitiōes vt inq̄t marcus tulli⁹ quib⁹ si puni
tionē i cōi ꝓpť alias excogitabiles addideris
nouēa^m hēbis: i q̄ sunt tres ternarij. pri⁹ ē vicu-
la ẏbera talio. scđs ternari⁹ ē dānū. ignominia
ƀuit⁹. terti⁹ ternari⁹ exiliū mors ⁊ ipa punitō vt
dictū est. Et notādū ꝙ sex de causis ⁊ ita tribus
binarijs hō i vita hac penā patiť. pᵒ ad ꝓbatio
nē sui vt in tobia. scđo ad purgationē vt in ma-
ria sorore moysi. tertio ad iuitationē laudis diui
ne vt in ceco nato. q̄rto ad ꝓficiēdū in bōis me-
lioribus. vt in iob. quito ad ꝯseruationē bonorū
spūaliū: sič in paulo ne supbiret. sexto vt h̄ icipi-
at obdurationē ⁊ torq̄ať cruciamie vt in pharao
ne. antiocho. ⁊ herode. vñ extrāt metra. pēa ꝓbat
purgat inuitat dat meliora. Conseruat durū faċ
cruciamie torq̄t. Si q̄s vult dicē ꝙ h̄ ē septimū
vt videm⁹ in secl'o torqueri pctōres ob scelera ⁊
pctā: nō inuideo: nec desidero meū ternariū sup
ẏitatē custodire. Et tñ de pᵒ articl'o. Quātū
ad scđm articulū sunt tres ꝯclones. pᵃ ꝙ in deo
est miscđia ⁊ iusticia. scđa ꝙ in deo nō sunt idem
formal'r. Tertia ꝙ in punitiōe malorum ꝯcurrat
mia ⁊ iustitia. Pᵃ ꝯᵒ. Jn diuis mia ⁊ iustitia
eminētissime sūt repte. ꝓbať đ diuiā iustitia. per
illud ps. iustitia plēa ē dextera tua. De mia ꝑ il-
lud ps. patiēs ⁊ multū misericors. Si eñ vt di-
ctū ē in pᵒ arti. iustitia ē rectitudo voluntatis ⁊
volūtas diuina ē rectissima: imo pᵃ regl'a in ob-
ligātis q̄ sine successiōe hz iustitiā: imo ē iusti^a.
⁊ ipā3 ꝓpter se ƀuat qui ꝓpter se oīa opatus est
merito in deo dz dici eē iusticia: nec solū est in se
iust⁹ sed cūctis iustitiā exhibz. vñ recte dič ps iu
st⁹ dñs in oīb⁹ vijs suis: ⁊ sanct⁹ in oīb⁹ opibus
suis. Et q̄dē vt iuxta senariū descēdam⁹ ipē ē le-
galis iustitia dū se vult diligē ⁊ diligit iuxta qđ
illud oim legū practicū pricipiū de⁹ diligēdus ē
ꝑ itel^m suū infinitū volūtati infinite ōndit. ⁊ dū
se infinitī diligit inq̄tū ē diligibil' qui est oim vle
bonū. ⁊ si nō formale ẏtute tñ a q̄ oīa bona fiu-
unt. ⁊c. q̄n ad alterū debitā dilectionē ipēdit: nō
ne merito pticularū censeť iustitia. Si eñ sit oi-
bus bonis bon⁹ de⁹ tñ i se vnū singulare bonū
ē a reliq̄s distinctū ƀm eēntiā bonis. sz sūt ne in
diuinis nō eedē formal'r legal' iustitia: ⁊ pticula
ris q̄si ad alterū. scot⁹ dicit nō oz siq̄dē nō sunt
nisi rectitudo diuine volūtatis respectu sue boi-
tatis. vel respectu sue eēntie. Sz descēdēdo i iu-
stitia q̄ ē simpl'r ad alterū: nōne extat in deo h̄ ē
aut cōmutatiā: aut distributiā. cōmutatiua ē in
deo vt oz: multū q̄dē decēs ē in pricipe: ⁊ vltra
cōdignū premiare. ⁊ citra cōdignū punire. vñ q̄
dā bene prudēter dič. tard⁹ sit ad penas priceps
ad p̄mia velox: ⁊ sic de⁹ cōmutat penas ⁊ suppli
cia ꝓ pctis inferēda ⁊ p̄mia ꝓ iust's meritis vni
parcit: punit reliquū: illū min⁹ illū mag: nemi
faciēs iiuriā q̄a nulli ē debitor ⁊ psonā nō acci-
pit. vñ btū3 ansel. in ꝓlogiū. c. iiij. loquēs ad de
um dič cū punis malos iustū ē: q2 illoꝝ meritis
ꝯgruit: cū parcis mal' iustū ē: nō q2 eoꝝ meritis:
sz q2 tue bonitati cōdecēs ē. De distributia iusti
tia dubitare ñ cōueīt q̄ oīb⁹ oīa cūctis q̄ hñt bo
na dispēsat. a verme icipe: aut a pᵃ mā. ⁊ ad āge
loꝝ nobiliorē ascēdas nōne cuilibet p̄t dicē đs.
Quid habes qđ non accepisti nihil forsan dica-
mus vnā simplicē iustitiā indistictā eē in deo: ex
re ⁊ rōne: ⁊ si sūt multa iusta: vna eñ visiōe be-
ne multa visa sūt. ⁊ vt in pᵒ dist. xxxv. dictū est. q.
vnica dū ageret de ydeis vni diuine cognitiōi
multa r̄ndēt cognita in esse ꝓducta ydeali: sic in
diuina volūtate vn⁹ actus iustitie cui multa iusta
r̄ndēt vtrobiq3 indepēdēter. sz in itellectu nc̄cio
in volūtate ꝯtingēter: sic eñ ē h̄ iustū vt in eodē
instāti potuit nō eē iustū qđ in ydeis reperire
nō potuit: q2 ibi nālitas hic libertas. Est eñ di
uina volūtas pᵃ regl'a ꝯtingētiū. vñ btūs ansel.
ꝓslogiū. xi. c. Illđ solū est iustū qđ vis nō iustū
qđ nō vis. Ex q̄ pᵒ inferť ꝙ ex pte diuini itelle-
ct⁹ magis p̄t dici cognitiones distingui rōne q̄
ex pte diuine volūtatis volitiōes ꝓpter determina
tionē in vno ⁊ post se ad oᵐ in alio. Scđo seq̄
tur ꝙ diuina iustitia licet sit q̄si habit⁹ nālis vo-
luntatis volūtatē nō determiat sz q̄si p̄it volun
tas. Tertio seq̄tur in q̄dā signo naťe pri⁹ iust
cōtingētia esse volita q̄ cognita: q2 p̄ntať diuie
volūtati neutra a diuio intellectu: sic vnica diui-
na iustitia. tot⁹ ordo rerū ierarchi. ⁹ nālis d'cere
tur iust⁹: extrisice nullaten⁹ intrisece. sz đ ordine
politico ciuili aut canoⁱᶜᵒ cogimur a pℏis cogi-
mur a theologis ponē iustitiā q̄litatē in creatis
hoīb⁹ ⁊ āgelis sic igř vt in sūma dicaf d'uia vo
lūtas iustitia iduc a incōphēsibili determiate ex
nc̄cio tēdit in amorē sui ⁊ si libere in alioꝝ con-
tingēter. prio tñ in bonū publicū. sic in alijs cōse
quēter vt q̄ iuste petrū saluat: iuste possit petrū
dānare. sic de bono publico est iustū curare vt a-
liq̄n iustū sit nō ƀuare leges iustas: respicientes
iusta ptialia. s. earū obseruatio in detrimētū ver
taľ reipublice. Et si dicaf: q2 pℏs. i. ethicoꝝ dič.
incōueniēs ē laudare subas separas ex opatiōe
ẏtutū: sicut exēplificat ibi specialr đ iustitia dᵐ
tria. pᵒ ꝙ in deo nō ē ẏt⁹ cū ipē creatiōe: q̄n eñ vt
inq̄t diuin⁹ dyoñ. aliq̄ ex creaturis deo attribui
mus oēm ipfectionē relegare nos oz. est āt h̄ iu
stitia ipfectio qđ ē q̄litas ꝙ accñs. ⁊c nō sic po-
niť in deo: iō dič ꝯclo ꝙ in deo ē eminētissime.
scđo ꝙ in deo iustitia ē exēplaris: vt loq̄ať p'o
tinus platonic⁹ quē induxit amb. macrob⁹ ad eu-
stachiū filiū in pᵒ sup somniū scipiōis. tertio ꝙ
alia via p̄t teneri ꝙ diuia volūtas ē formal'r eti
am diuia iustitia. ⁊ h̄ mō multe euadūť difficul-
tates. Ex pᵒ soluť dictū pℏi negat eñ rōne ip-
fectiōis in separis eē ẏtutes Si rursus q̄s dicat
iustitia debitū aspič. quō de⁹ iust⁹ qui nemi de-
bet. Dr pᵒ de⁹ iust⁹ q2 se diligit sič dz Dr 2ᵒ iu-
stus q2 dat reb⁹ ordinē sič placet nō debito sim-
pliciter. Dr tertio iust⁹ q2 adiplet qđ ꝓmisit. De
miscđia pz ꝙ est in deo tripl'r: liberans ex toto a
miseria vt in btīs reuelās i pte vt i h̄ exilio miti
gās ipunitiōe vt ēt i inferno nec ē in deo trāsse
rēda vt paᵒ sed vt noli⁹ miserie in alio mō dicto
Ex q̄ pz ꝙ nō sit ƀm nolitiōē3 añcedentē sp ad
min⁹: sed ƀm ꝯsequētē sicut eñ volitiōe añcedē
te vult sp bonū creaťe sic nolle añcedēte sc hz re
spectu mali ꝓhibendi creaťe. Scđa ꝯᵒ est h̄.
diuia iustitia cū diuia mia nō ē formal'r idē licet
hñ dr̄ ꝓbaf ꝯclo. iᵃ ñ sunt formal'r eadē in
deo q̄ꝝ formal'r nō sūt idē aspect⁹: sic ē de diuia
iustitia q̄ diuinā bonitatē aspicit imediate: aut
diuinā eēntiā: ⁊ diuia mia q̄ aspicit creaturā. ex
q̄ pz ꝙ prior est in deo ẏa iustitia q̄ mia: q2 pri-
or diuia bōitas aut eēntia q̄ miseria creaťe vñ
ansel ꝓlogiū. xi. c. ex iustitia nasciť mia. Et si di-
caf quō p̄t mia dicē r^m ad creaturā cū sit perfe-
ctio simpl'r in deo dᵐ ꝙ nō est repect⁹ ille đ q̄di-
tate mie solū sigt ꝙ in deo ē vna pfectio sim-
pliciter q̄ ē ad releuādas creaturarū miserias.
Et si dicaf ꝯ scđaʒ pte ꝙ etiā distiguitur idētice
seu real'r: q2 cass odor⁹ dicit loquēs de iustitia et
miscđia ps. v. De due res sūt sp adiūcte Dᵐ ꝙ
rē accipit ꝓ positiuo: ⁊ h̄ mō hñ in đo sunt duo
positiua nō eadē formal'r in q̄ sunt oēs pfectōes

simplr vnitiue: ꝛ ita cū aliq̄li distictōe al's ħ eēt vnio. Ex q̄ pȝ defect⁹ fratris Rich. de meᵃ villa pñtis dist. ar. ij. q. ij. dicētis. ꝙ diuia miscdia ꝛ iustitia sūt oīno idē in dō: sȝ vnū aliud ꝯnotat ī deo qđ nō aliud. pȝ oᵐ. nō loqmur de illo cōnotato ð dina miscdia ꝛ iustitia in se. Et si dicatur si sū: due res sūt due realitates totū ꝯcedo: sunt due res ꝛ due realitates ꝑm qđ: sūt tñ vna sūma res. Tertia ꝯ° est ħ. diuina iustitia ē miscdia ī-pij ab altissimo negatiue ꝛ positie puniūt. ꝙ puniāt negatiue a deo. pȝ. pᵃ eñ pena dānati ē obstinatio: ħ nō ē a deo positiue: sic eñ culpa scdȝ ꝙ culpa nō est a deo vt dictū ē li. ij. disti. xxxvij. Sic nec inq̄ntū cōtiᵃ. ꝙ autem hec sit pena: audi aug. dicentē li. i. cōfessionū. c. xij. Iussisti dñe ꝛ ita ē vt pena sit sibi oñis pctōr. est igr̄ ħ pena a deo solū negatie q: nō remouet: cuius pᵃ cā demeritoria vt de⁹ nō remoueat ē ipa volūtas peccās. vel aliqñ q: demeruit vt ħ pena a deo ñ tolleret: sic de carētia btitudis q̄ amissio ē maximi īcōmodi a q̄ ē negatie a deo: q: nō ꝯfert beatitudinē. sȝ q̄re querit ꝓpter demerita ꝛ culpas ð linquētis q̄ reddidit se indignū tāto bono incarceratiōis ħo in igne ꝑpetuo ne fugiat: ꝛ detētionis intel ectus vt nihil tñ q̄tū ignē cōsideret ꝛ tristitiarū has penas ꝯsequētiū q̄ nūcrant iux harū penarū nūerū. ꝛ q̄ pene sūt extar de⁹ causa positiua ꝛ mediāte iustitia. sic eñ exigit eoꝝ culpa de obstiatiōe. dic aug. sup ps. v. ꝟsu. ix. cū punit de⁹ malū suū nō infert sȝ suis malos relinquit. Ex q̄ pȝ ꝙ obstinatio ē pēa derelicta: sic de carētia btitudinis. iustū eq̄dē ē vt q̄ honesto bono se priuauit priuet bono cōmodi: ꝛ aliqualit sic priuat⁹ in ordinē reducat vniuersi. vñ Boet. iiij. de ꝯsol. ꝓsa. iiij. Infelitiores sunt iprobi ī iusta ipunitate donati q̄ iuxta punitionem puniti q: in p° ē solū bonū nat: in 2° bonū nat cū iusta corrñdentia pene ad culpaȝ. Et si dicat mali ad malū nō videt eē habitudo in q̄ sit bonitas. dico ꝙ sicut falsi ad falsuȝ ē ꝯᵃ nccia: sic mali inhonesti ad malū incōmodi iusti corrñdeᵃ. Et si dicat tolle de⁹ pᵐ malū ꝛ erit meli⁹ ꝓ vniuerso q̄ malū malo addē. rñdet frat Rich de meᵃ villa li. i. dist. xli. ar. ij. q. ij. ꝙ vniuersū vt sit meli⁹ reqrit aliq̄ mala eē in eo. vñ aug. in enchiridiō. c. vij. ops meli⁹ iudicauit sinere mala fieri q: potēs ē de illis maiora bona elicē: ꝛ ibidem mala cōuenieter situata eminēti⁹ cōmēdant bona: sic eñ puniēdo culpas diuia aȝ iustitia q̄ al's ñ appareret. sicut deducit aug. xxi. de ciui. dei. c. xij. sic etiā sctōꝝ augmētat glia. ysa. vlti. Ingredientur ꝛ videbūt cadauera hoim ꝛ erūt ad satietatem ois carnis. iuxta illud ps. Letabit iust⁹ cuȝ viderit vindictā. Et ħ tractat aug. ij. de ciui. dei. c. xij. Esset ergo ꝑm ħ meli⁹ isti tāta nō hr̄e mala. sed nō vniuerso: sic meli⁹ eēt lune eē solē sȝ nō vniuerso: sic eñ plures gd⁹ ad pfectionē ptinēt vniuersi. Contra. q. iiij. hui⁹ dist. ar. iij. arguit scot⁹ sic. Nō est facta nec fieret sūma creatura possibilis vt tenet ꝓbabilr: ꝛ p ꝯñs nec oēs gradus possibiles btitudinis ad pfectionē vniuersi q̄ tñ in se boni sūt ꝛ eēnt boni habēti. Que igr̄ nccitas vt sit malū vt cōplcat vniuersuȝ vt ꝙ nec in se bonū est nec habēti. Et cū dicis eliciuntur maiora bona ex his malis. qđ mai⁹ bonū caritate q̄ perdit ꝛ btitudine que nō obtinet. dicis bona magis eminēt nil ē: malū eñ sine ordine ē ꝛ virtus se satis laudat. qđ ð: vt pateat iustitia dei mini⁹ in nobilitate act⁹ iniustitia vindicare: relucebit ī ꝑmijs iustoꝝ: dicis ob leticiā iustoꝝ pauca letiᵃ de malis ꝓximi letari. Et si iudex qñqȝ letet exequēdo actū iustitie qui astāt nō letātur. Demus tñ ꝙ letātur magis tñ letarēt. si eis eēnt coheredes. petr⁹ equidē magis gaudet de ligni saluatione q̄ iude dānatiōe. de incarceratiōe q̄ta sit iustitia. pȝ: sicut eñ sancti q: dilexerūt iustitiā liberi sunt effecti iustitia: ꝛ locati sedib⁹ ēpireis: sic dānati q: deseruerūt iustitiā ligati sunt cōpedibus igneis ꝛ in loco vilissimo. De detētiōe itellectus in cōsideratiōe ignis vt ēt nolētes detineant spūs: q̄d iusti⁹ vt sicut iusti diuinā intuētur eēntiā: ꝛ eā diligūt ꝛ libere ad alia se cōuertunt. vt in hāc ducūt: sic hi maligni ad cōsiderationē ignis artātur quē odiūt ne alia cōsiderēt vt cupiūt de tristitijs mirabilis iustitia. cōsūmatio eq̄dē btitudinis exigit letitiā. ergo cōsūmaⁿ miserie mstitiā in hoibus dānatis loco btitudis ignis ardor ponit. loco visionis dolor intollerabilis totū iustiᵐᵉ pȝ subtiliter cogitāti. Sed quid de diuina miscdia cōcurrit ne in damnatis. Sic vtiqȝ nō quidē liberās extoto sȝ parcēs ex tāto. Hui⁹ tho. pñti dist. ar. ij. q. ij. pricipali rōnē dat que breuiter cōsistit in hoc ꝙ pro codeȝ iudicat maius bonū vel mai⁹ ꝛ min⁹ maluȝ. vt ð in. v. ethicoꝝ. sed sicut de⁹ dat semp vltra cōdignum ita sp infligit malū citra cōdignū: ꝛ ita cū misericordia vt pȝ in ꝓportiōe quā allegat: ꝛ in cōpatiōe cāe equiuoce q̄ amplioris est latitudis q̄ effectus. sed subtiᵐᵉ iprōto tho. a Iob. vt pȝ arti. iiij. iiij. q. pñtis dist. dicit scot⁹ meli⁹ hrī fundamtū vt ꝓbet inceū Iacob. ij. c. Miscdia superaltat iudiciū. Quid sigt ħ. Quātū videro tanto iudiciū eminētius q̄to miscdia tēperat. imo sancius est nō punire q̄ in punitiōe excedere. hoc est min⁹ malū: etiā pōt eē aliqñ solutio crimis solo ardore caritatis ab eo in cui⁹ manu nos sumus ꝛ sermones nostri. Ex quo infert ꝙ in dānatōe reproboꝝ: sed ꝛ in oñi ope dei relucet diuia iustitia ꝛ diuina miscdia. Sȝ que ratio hui⁹. dicit tho. i. ꝑte sūme. q. xxi. ar. iiij. Et in pñti dist. arti. ij. in illa qōne. vtrū in oñi ope dei miscdia ꝛ veritas cōiungantur. Artifex faciens effectū iuxta qđ exigit re[illegible] inueniēs miserie misericors est. sic est deus in oñibus opib⁹ eius tamē quia exhinc est opus venerabilius: quia simul cōcurrūt iustitia ꝛ miscdia q̄ si sola aut iustitia: aut miscdia: quia ex plurib⁹ virtutib⁹. Sȝ inquit scotus ratio iustitie hic valde accipit generaliter: nil eñ debet deus artificiato qđ q̄at aut debeat a dō artificiatū exigere: sic ꝛ ratio misericordie nimis cōiter sumiter ad subleuandū oēm defectū. cū ꝓprie ħ sit nisi ad subleuationē miserie rursus alia rō deficit. tū primo: quia nō ē ꝓbatū apud tho. multas esse virtutes in deo distictas a parte rei. tū scdo quia diceretur ꝙ voluntas infinita sufficeret sine quacūqȝ virtute. tum tertio: quia de punitione vbi est malū malo additū satis nō loquit: iō nō satis sufficient. quid ergo: iūge te superioribus ꝛ satis inuenies. Et tñ de scdo articlo. Quātū ad tertiū articlm sunt tres diffi. Prima quō in deo sit iustiᵃ: cū sequatur iustitia dictamē prudētie vbi est discursus ꝛ diuina volūtas nō discurrat. dicit frat landulphus soluēdo qōnē primā pñtis dist. ꝙ ē discursus ex parte discurrētis: ꝛ hoc nō est de ratione iustitie nec prudētie: nec per consequēs ī dō quia prouenit ex iperfectione intellectus. sed discursus est alius qui est cognoscē ꝯclonē dependere ex pricipio: ille est de ratione prudētie: q: ī oñi dictamie prudētie intelligit dependere ex fine ea que sunt ad finē: ꝛ talis discursus pōt in deo poni: quia ex sua bonitate tanq̄ fine cognoscit oñia recte esse agēda tamē vnico actu. Secūda diffic. vnde est ꝙ in opibus dei semp ē iuncta iustitia miscdie: ꝛ miscdia iustitie. doctor deuotus dicit pñtis dist. arti. ij. q. iiij. ꝙ sicut in nobis quedā sunt virtutes quarū perfectio attēditur per accessum ad extremū vtputa caritas. qđ per accessum ad medium vt puta iustitia ꝛ misericordia. vnde nō ð: deus sūme iustus p excessū seueritatis nec sūme misericors ꝓpter omnē remissionē culpe: sed si tantū miseret q̄tū est cōueniēs: similiter ꝛ tñ punit. ꝛ ratio hui⁹ est: quia iustitia ꝛ miscdia maxime dicūtur respectu actuum ꝛ meritoꝝ nostroꝝ. Tertia diffic. vtrū pena dānatoꝝ diminuat per suffragia eoꝝ: quia dic augusti. in enchiridion. lxv. c. ꝛ recitat mgr̄ dist. precedēti. c. ij. de suffragijs loquēs ꝙ quib⁹ prosūt aut ad hoc ꝓsunt vt sit plena remissio: aut certe tollerabilior fiat ipsa dānatio. dicit frater rich. pñtis dist. arti. ij. q. iiij. ꝙ nō. ꝛ soluit ad dictum aug. ꝙ ibi accipit dānationē nō ꝓprie sȝ ꝓ valde graui pena purgatorij. Ex quo patet ad qōnē ꝙ vicȝ diuino iudiᵒ ꝙ iustitia ꝛ misericordia dānati puniūtur. Tunc ad argumēta. Ad pmū dicēdū ꝙ aug. loquit ð malo culpe nō pene: q: deus est bene vindex maloꝝ: Deutero. xxxij. mihi vindictā. Et si dicatur stat adhuc rō aug. ꝛ dictū eius ꝙ nullo sapiēte sit hō deterior malum malo additū facit peius. dico tria. pᵐ ꝙ verū est simplr. scdm ꝙ nō est verū ꝑm ꝙ iuste infligit sicut in ꝓposito. tertiū ꝙ ex hoc sp vniuersum est melius: q: alias esset inordinatū. Ad scdm dᵐ ꝙ nō est eq̄litas a quocūqȝ nisi ad seipm loquendo simplr: iō nec iustitia simplr nisi ad se q̄si ad alterū. sed equalitas aliq̄lis potest ibi poni qualis pōt esse dñi excedentis valde ad suū seruum.

Ad tertiū dicendū ꝙ deus circa dānatos est misericors nō liberādo ex toto: sed citra condignū puniendo. Ex ista dist. sicut de p̄cedētib⁹ ēs eliciūtur ꝯclones de mēte mgrī. Prima est cū miscdia dānatus punitur. ꝛ cū iustitia sic ħe sentitur. Dicit ꝯclo ꝙ in damnatis ꝯcurrit iustitia ꝛ miscdia dei. ꝛ ponit a pricipio dist. vsqȝ ad illō c. sed quō iustitiā. ꝛc. Scda ꝯclo. dei iustitia re nō distinguit a mia. sed idē dicit. Dicit ꝯclo ꝙ sunt in deo eadē res iustitia ꝛ miscdia. ꝛ ponitur ab illo. c. sȝ quō iustitiā. vsqȝ ad. c. illud. post hec ꝯsiderari optet. ꝛc. Tertia cōclusio. in dei ope est miscdia ꝛ iustitia cū pari federe. Dicit cōclo. ꝙ in oñi ope dei simul cōcurrunt iustitia ꝛ mia dei. Et ponit ab illo. c. post hec considerari optȝ ꝛc. vsqȝ ad finē. ꝛc.

Solet etiā queri qualiter dabit. ꝛc. Hic figitur. xlvij. dist. huius q̄rti que ita habȝ continuari ad p̄cedētes Nā postq̄ in. xlv. disti. de iudicādoꝝ inquisitū est statibus ꝛ scdo in precedēti dist. seu. xlvi. de iudicātis cōditiōib⁹. nūc tertio in presenti dist. inquirit de iudicij certis limitibus. Et diuidit in tres ptes. In prima p̄ponitur ordo iudicij. In scda subsequūtur actus p̄mij. In tertia describitur forma iudicis pij pᵃ ī pricipio. scda ibi. cū aūt in euāgelio legat. tertia xlvij. dist. seu sequēti. ibi. solet queri in qua forma iudicabit xp̄s. ꝛc. scda ꝑte pricipali que ē presentis dist. indiuisa manēte. rursus pᵃ particula in qua preponitur ordo iudicij: ī tres partes diuidit. In pria querit vtrū sit vox fandi. In scda qui sint cum iudice tūc assignandi. In tertia qui ꝛ quales erūt iudicādi. pria in pricipio. scda ibi. nō aūt solus christus iudicabit. tertia ibi. sunt āt quatuor. ꝛc.

Trū vniuersale iudiciū in valle iosaphat in fine seculi sit futurū. Et arguit ꝙ non tripliciter. Primo sic. dānati nūc sunt dānati. ꝛ beati nūc sunt beati. ergo nō fiet generale vel vle iudiciū. añs patet ex termis ꝓbat ꝯña. quia snia ħ demādatur executiōi nisi post finale iudiciū. frustra eñ sequit iudiciū post executionē sententie. Scdo arguit sic. ipij nec aplī iudicabūtur ergo nō fiet vle iudiciū. pȝ ꝯña ex vi termī vlis: nil eñ excipit. añs pȝ. prio de ipijs. ps. p°. Nō resurgēt ipij in iudicio. de aplis Mat. xix. dicit christus aplis. sedebitis sup sedes duodecī

iudicantes duodecim tribus israel. Et per hoc ẽ grego. in mora. xxvi. super illud Job. xxxvi c. Et iudicium pauperibus tribuit. ⁊ ponitur in littera vbi dicit ꝙ in iuditio erũt quatuor ordines. vnus illorum qui iudicabunt ⁊ nõ iudicabũtur: hi sunt viri apostolici. Tertio arguitur sic. in morte cuiuslibet iudicatur moriens. ergo nõ est expectandũ vniuersale. patet auctoritate. Naum primo. c. Nõ puniet dominus bis in idipsum. antecedẽs patet. Jobis. xij. Nunc iudicium est mũdi. Et Aug. ad esicium. Jn quo quẽ inuenerit vltimus eius dies in eo inueniet eum vltim⁹ seculi dies. Jn oppositũ aug. xx. de ciui. dei. c. xxi loquens de fine libri ysaie prophete. ꝓmittit inquit. ipseꝙ propheta fines eccl'ie ad quos per vltimũ iudicium facta bonorum malorũꝙ discretione venietur: vbi pertractat diffuse illa verba ysaie vltio. Ueniet omnis caro in cõspectu meo adorare in iherusalem. ⁊ egredientur ⁊ videbunt mẽbra hominũ qui preuaricati sunt in me vtens translatione. lxx. qua ⁊ cõmuniter vtitur ⁊ in fine subditur in bonis caro: in malis membra vel cadauera nominãtur profecto post resurrectionẽ cuius fides his rerum vocabulis omnino firmatur illud qȯ boni ⁊ mali suis finib⁹ diminuũtur futurum esse iudicium declarat. Jn ista qõne ad alias pariformiter. ⁊c. Quo ad primũ articulũ termini sunt iudiciũ. vallis iosaphat. seculũ. Primus terminus est iudicium a iure dicendo quasi iurisditiũ. Est enim effect⁹ iuris iusticie iudicis. dicitur autẽ vt extrahi põt a doctore subtili in presenti distĩ. q. i. arti. i. Sex modis. i. tribus binarijs. primo modo dicit iudicium quecunꝙ certa noticia. ⁊ isto modo etiam sensus distincte appꝛehendẽs o^m^. vel distinguens o^m^ ab obiecto. vbi requiritur forte magis discreta apprehẽsio. dicitur iudicium vnde scȯo de anima dicitur sensus cõmunis iudicare de sensibus diuersoꝝ sensuũ. Scȯo modo dicitur iudicium certa apprehensio intellectualis etiã quecũꝙ ⁊ hoc modo diffinitiua cognitio de aliquo põt dici iudicium. de quidditate illius. iuxta illud in primo ethicoꝝ. vnusquisꝙ iudicat bñ eorum que cognoscit: ⁊ horum est bonus iudex simplr autẽ qui circa oĩa eruditus est. Ecce primus binarius ita ꝙ primus modus dicatur cõmunissime. secũdus cõmuniter: ⁊ hi duo sunt de incõplexis. Tertio modo dicitur iudicium de vero aliquo cõplexo: quia ꝭm Aug. tertio de libero arbitrio nullus iudicat de regulis eternis: sed ꝭm eas de alijs. ergo iudicium est certa apprehensio ȯ aliq̃ per aliud. Oĩe autẽ verbuꝫ cõplexũ apprehenditur esse verum per aliud: quia si est verũ imediatum adhuc iudicatur esse veruꝫ per rationes terminorũ ꝭm pħm prio posterioꝝ. Quarto modo dicitur de vero cõplexo qȯ est ꝯ°: quia ȯ cõclusione iudicat nedum per terminos sed ꝑ principiũ. En secũdus binarius: ⁊ tertius mod⁹ dicatur proprie. ⁊ quartus magis proprie. Quinto de qõne practica ⁊ magis q̃ ȯ speculatiua: quia iudicium est dictamẽ intellectus practici consonũ iustitie. iustitia aũt nõ respicit specalabilia sꝫ operabilia. Sexto modo cum lex nõ tantum determinet agenda ⁊ fugienda: sed determinet premia reddẽda bñ meritis. ⁊ supplitia male meritis: vt amore premioꝝ alliciantur ad bene agendum. ⁊ ex timore retrahant a male agendo. Judiciuꝫ dicitur determinatio certa de premijs vl' supplicijs reddẽdis. istas autẽ veritates licet ali ber possit ex principijs practicis elicere: ⁊ sic. q. ratiocinãdo iudicare: tamen magis habet rationem iudicij dum iudicat: qui auctoritatẽ habet iudicandi. iuxta illud extra de iudicijs ac si clerici sentẽtia a nõ suo iudice lata nulla est. Ecce tertius binarius. ⁊ huius modus dicatur specialit. Sextus modus specialissime. vnde istuꝫ modũ ibideꝫ diffinit scotus. Judicium inquit est completa determinatio ⁊ autẽtica reddẽdi alicui ꝭꝫ merita sua. Cõpleta inquit quia includit determinationem firmã intellectus: ⁊ determinatoeꝫ voluntatis efficacem. hoc est voluntatis potentis ⁊ intendentis ꝭm determinationẽ intellect⁹ retribuere. ⁊ hoc est qȯ specificatur per illud, autẽtica: quia per hoc intelligitur ꝙ sit eius qui ꝭꝫ volitionem suã efficacem potest determinatõeꝫ intellectus ⁊ determinationem voluntatis producere ad effectum. Ex q̃ apparet disio iudicij in appropriatiuũ ⁊ cõdãnatiuũ. nã iudici possũt esse mani^a^ aliq̃ ex quibus sequitur istũ premiandũ vel puniendũ. pria dicit appropriatiua. scȯa cõdamnatiua. Ex his in nobis patet ꝙ si ab indigno petitur iudice premiũ: tũc exit sñia expulsiua si indigne alicui ȯs vult inferri a iudice supliciũ exit sentẽtia absolutiua seu absoluẽs: puta talem coram nobis accusatũ ꝓnũtiam⁹ innocentem. dicet iudex doctor vero deuotus pñtis dist. articlo prio. qõne. iij. est cõtentus ternario: dicens iudiciũ accipi tripliciter. s. cõmuniter. ꝓprie. ⁊ appropriate. Cõmuniter dicit colla° manifesta meriti ad premiũ. Proprie dicit iudiciuꝫ discussio meritorum ⁊ prolatio cũ quadam discussione ⁊ sentẽtie diffinitione. Appropriate iudiciũ dicitur ipsa condãnatio. vnde iudicatus dicitur condamnatus. Scȯus termin⁹ est vallis iosaphat vbi fiet iudicium ꝭm qȯ scriptum ẽ Joel. iij. Congregabo oẽs gẽtes ⁊ deducã eos in vallem iosaphat ⁊ disceptabo ibi cum eis. vñ ꝭm remigiũ in de hebraicis nominibus dicit iosaphat seu interpretatur tripliciter. primo dñs iudicabit. scũdo ipe iudicans aut iudicat. tertio iudicium dñi ⁊ est inter iherusalẽ ⁊ montem oliueti sabbati habens iter. s. vnũ miliare in latum

Notandũ tamen ꝙ dicit frater Franc. ȯ maronis presentis distĩ. qõne pria. ꝙ sunt tria alia loca in quibus dicitur futurũ iudicium. primus mons syon. vnde ysa. ij. Et erit in nouissimis diebus preparatus mons dom⁹ dñi. ⁊c. Scȯus mons oliueti. de quo zach. xiiij. Egredietur dominus ⁊ pedes eius stabunt super montem oliueti. Tertius aer. i. thessal'. iiij. Rapiemur cũ eis in nubibus obuiam christo in aera. Et concordat ħ christus inquit erit in aere ꝓpinquo oĩb⁹ ill' locis ꝑfecti in monte syon. Alij in mõte oliueti vulgus promiscuũ in valle iosaphat. horuꝫ duorum montium medio. Tertius terminus est seculum a sequor sequeris: quia seculum seq̃tur. Est autẽ seculum spacium centũ annouꝫ: vt dicit Alexan. de villa dei in massa compoti: ⁊ est ꝑs decima cui: sicut ibidẽ dr capiẽdo euũ ꝓ spacio mille annoꝝ: quia capiendo euũ pro mẽsura angelica. de euo dictũ est li. scȯo. ⁊ sic in euo sunt decem secula. Secũdo dicit frater Jacob⁹ ianuẽsis. ꝙ seculum est spacium vndecĩ annoꝝ in suo catholicon. Tertio dicit frat Nicol'. de lyra sup Exoȯ. exponendo illud Exo. xv. Dominus regnabit in eternũ ⁊ vltra: quia in hebreo habet ĩ seculũ qȯ est spacium quĩq̃gita ãnoꝝ tamẽ semꝑ a sequor sequerĩ. dicit ẽt ꝭm Guilħ. parisieñ. pria pte sũme. de vniuerso seculum a seco secas: quia secat partem temporis a parte tẽporis: aut alia mora. ⁊ tunc dicitur tripliciter. Primo ꝭm eum ibidẽ spatiũ. dc. annoꝝ. ⁊ semper in fine tal' temporis est aliqȯ mirum in mũdo vt ibidẽ dic incipiendo ab Adam ⁊ cõputãndo semper post dc. dc. Scȯo modo dicitur seculũ totuꝫ tempus durans a principio mundi vsꝙ ad finẽ mundi. de quo Paul⁹ ad Galt'. i. dicit. c. de filio dei qui dedit semetipm pro peccatis nostris vt eriperet nos de presenti seculo neq̃ ⁊ sic accipitur in qõne. ⁊ dicitur a seco secas: quia secat hoc seculum a futuro seculo. vnde tertio dicitur. seculũ vita futura. de quo ⁊ p̃cedẽti simul paul⁹ dicit ad ephe. i. c. ostendens quomodo deus pater magnificauit filium suum iesum. super inquit omne nomẽ qȯ nominatur nõ solum in hoc seculo sed in futuro. ⁊ ħ seculum aliquãdo dicitur seculum seculi in singulari. vt ħ ps. xi. Laudatio eius manet ĩ seculum seculi. Aliquando pluraliter vnde Jeronim⁹ apposuit in finibus psalmorũ ⁊ i secula seculorum. potest ⁊ tertio dici seculum seculorum semper tamen excellentiam dicit vt flos florum Cantica canticoꝝ. Quantum ad scȯm articulum sunt tres conclusiones. Prima est de futuro iudicio. Secunda de disceptatione futuri iudicij. Tertia de igne precedẽte futurum iudicium. Prima est hec. futurum vniuersale iudicium licet demonstrari nequeat. monstrãtur tamen merita atꝙ demerita vt clarius approbet. Ista conclusio tres habet particulas. Prima dicit ꝙ est futurum vniuersale iudicium. Secunda ꝙ nõ potest demõstrari. ista satis patet: quia cõtingens est ꝭm domini voluntatẽ. demõstratio autẽ est impossibiliũ alio mõ se habere. ex prio posterioꝝ. sed qȯ sit futuruꝫ doctor subt. i. qõne presentis dist. quatuor assignat congruentias q̃ congrue possunt ad tres reduci. Prima est aug. super illud. ps. liiij. Contristatus sum in exercitatione mea. veniet finalis determiatio vt nec boni vltra exerceantur per malos: nec mali corrigãtur a bonis. debet eñ finaliter separari purum ab impuro vt sic impuri relegẽtur ⁊ pene ⁊ carceribus boni vt filijfamilias ditẽtur regno et honoribus: sicut ostendit aug. per totum de ciuitate dei. de ciuitate dei. i. superne hierusalẽ ⁊ ciuitate babilonis. Secũda cõgruentia nõ sufficit secreta iustitia in policia: quia nõ est oĩb⁹ nota. ergo nõ videt sufficere cognitio maloꝝ occulta: nec retributio bonoꝝ nisi fiat presentibus oĩbus. Tertia congruẽtia vt sicut fuit vnus exitus omnium rerum in creatione a deo: ita decet vt sit vna finalis reductio ad fines debitos vnicuiꝙ. Tertia pars cõcl'õnis dicit. ꝙ erũt manifesta merita ⁊ demerita saluandoꝝ ⁊ damnãdorum. probatur per apl'm paulũ. i. Choꝝ. iiij. Jlluminabit abscondita tenebrarũ ⁊ manifesta faciet consilia cordiũ. Sed qualiter ex doctore apꝑeriũtur sex modi seu tres binarij. Primus modus vt sit miraculũ ex parte ostensionis. tamen vnusquisꝙ intelligat suo modo ĩtelligẽdi natali. Tunc aũt in tali ostensione magnum tempus exigẽtur ad intelligendũ merita successiue. nunc huius: nunc illius: nunc personaꝫ hanc: nũc illã Secundus modus vt cuilibet in speciali propa merita aut demerita ĩ spãli ostẽdãt alioꝝ ĩ gñali ⁊ ħ aut ꝙ singl'as ꝑsonas ꝯsideret: tñ hãc vt iustã ⁊ p̃miãdaꝫ propter merita in generali concepta. ⁊ illã vt puniẽdã ꝑꝑ merita ĩ gñali ꝯcepta. ⁊ erit scȯs mod⁹ ⁊ prim⁹ biari⁹. Tertius mod⁹ vt quilibet in speciali sua merita aut demerita consideret: quo ad alia tam personas q̃ merita ⁊ demerita in generali attendat: vtputa omnes relictos in terra reprobos. omnes obuiam christo raptos in aera iustos. Secũdus modus magnam requiret temporis protensionẽ ob personas distincte cognoscendas nisi fieꝫ vndiꝙ miraculum dato ꝙ in cõmuni solũ aut merita: aut demerita noscerentur qȯ non requirit tertium vbi totum sit in cõmuni dempto de se. Quartus modus vt oĩm cognitões tam personarũ q̃ meritorum aut demeritorum. etiam in speciali diuino miraculo: causarentur in quolibet. Ex quo enim cognitões tales non sunt opposite formaliter ⁊ possũt successiue in codẽ intellectũ succedẽ Quid mirũ si deus possit simul infunder. Et sic

ſi fiat: tempus nulluꝫ aut modicuꝫ exigitur. En
ſcd'us binarius hui⁹ modus poteſt eē vt tam ſe
ꝗ̄ alios tā ſua merita aut demerita ꝗ̄ aliorū in
cōmuni cōſideret iuſticiā ſolā intuens dei .hunc
modmu ſcotus nō poſuit. Sext⁹ mod⁹ vt diuīo
miraculo vnico actu intelligēdi in ql'ibet ql'ibet
ſe ⁊ alios diſſicie ꝯgnoſcat: ⁊ merita ⁊ demerita
nec mirū ſi de⁹ poſſit talē actū ꝓducere qui cun-
cta talia oſtēdat poſſit producere ſpeciē qui cun
cta talia oſtendat cum poſſit producere ſpeciem
in q̄ cognoſcat: vt Job. deducit in ql'ibꝫ. En ter
tius binari⁹. Ex his luculēter aꝫ an extremū iu-
diciū q̄ ad talē cognitionē primā oporteat fieri in
tpe: aut q̄at fieri ſubito diſcurrat accut⁹ accute p
ſenariū ⁊ ſubtiliter reperiet. Scd'a cōcl'o. tam
diſceptatio ꝗ̄ ſnīe ꝓlatio atqꝫ executio ſicut i tē-
pore. ſi q̄dē tripl'r imaginari potuit. ſed tertium
pꝫ veri⁹. prim⁹ imaginādi mod⁹ vt tā diſcepta°
de miſcdīe opib⁹ ⁊ ad bonos ⁊ ad malos ꝗ̄ ſnīe
ꝓlatio: ⁊ ꝓ bonis ⁊ ꝯ̄ malos fiat mētal'r: ⁊ ſic fie
ret in tpe nō ē necē fieri: aut ſcd'o ꝙ totū fiat vo-
caliter: laus pioꝝ maloꝝ vituperatio. ꝓlatio ſen
tēcie: ita ꝓ reprobis venite ꝓ electis ⁊ ſnīe. ter°
executio de q̄ magis pꝫ: qꝛ dꝛ ibūt hi in ſupplici
um eternū: iuſti aūt in vitā eternā. Ire vo ſi ꝓ-
prie capiat motū ſigt: ſi ſic fiat in tpe ſi necē eſt.
aut tertio ꝙ fiat ⁊ mētaliter ⁊ etiā vocaliter diſce
ptatio. ſnīe ꝓlatio. ⁊ executio ſnīe. qd' magis ſo-
nāt euāgelia: tūc nō dubiū fiet in tpe. Sꝫ an ma
gno vel puo magnū ips omī cōditori ñ oꝫ: par-
uū ergo ſufficiat. Tertia ꝯcl'o. ignis cōflagtio-
nis diuinū p̄cedet iudiciū. ꝓbat ꝯcl'o. tū prio au
ctoritate. ij. pet. iij. Celi ardētes ſoluentur. ⁊ ele-
mēta ignis ardore tabeſcēt. tū ſcd'o in ps. Ignis
ante ipm p̄cedet: ⁊ in circuitu ei⁹ tempeſtas vali
da. tū tertio auc'te aug. d ciui. dei. xx. li. figura hu
ius mūdi mūdanoꝝ igniū cōf. agtiōe pibit. Sꝫ
vnde hic ignis veniet: creatiōe: aut gn̄atione oꝫ
vtrūqꝫ quo ad h' eq'le eſt. tūc em̄ vnū trium dare
necē eſt: aut p⁹ ꝙ tantū correlariū reliqꝝ cōdem
pſet ⁊ in tāta ꝗ̄titate in ꝗ̄ta eſt ignis genit⁹ aut
creat⁹. aut ſcd'o mim̄ de corpib⁹ corrūpat reliqs
vt ignis loc̄ habeat. aut tertio ſint duo corpa ſi
mul. ſi dicat gn̄aliter ex aere pone hēat aer decē
ptes. ex vna ignis gigt'ur hic habebit decē ptes
q̄rū quelibet pti aeris ex q̄ gignit equal' eſt. ⁊ p
ꝯn̄s totus ignis aeri toti equat: vbi ergo nouē
aeris ptes reſidue locabūtur ſi ignis locuꝫ occu-
pat. ex vno ei pugillo terre decē aque gignūt. ex
vno aq̄ decē aeris. ex vno aeris decem ignis. ſic
multiplicātur ⁊ ſup ſe aſcēdūt elelemta ⁊ creſcūt
vt docet galther⁹ burley in qōnib⁹ phicoꝝ. vt a
qua maris maior ſit tota terra decies. aer aqua
decies. ignis aere decies. Dicit q̄s nouē partes
aeris reſidue in aquā cōuertātur. ⁊ tūc ignis lo-
cū cōpleiū obtinebit. hoc verū eſt: ſed tūc fiet ſil'
aque diluuiū cū ignis incen° ex cōuerſiōe aeris
in aquā. lꝫ nō im̄ vt extat ignis ꝗ̄titas. nouē ei
partes aeris vnā nō faciunt aque dare oportuit
decē. poteſt ⁊ ſcd'o dici de hoc igne ꝙ creabitur
in loco determinato: ſeu generabitur circa terrā
nō arcūdāſ: ⁊ ābulabit hinc inde purgās feces
pctōꝝ. Sꝫ vtrū ſpaꝫ ignis aſcēdet purgās eam
Scotus dicit ꝙ nō: quia nil ipuritatis habet cū
ſit in ſua ſpera: maxime actu⁹: nec fumi ſacrifi-
cioꝝ ydoloꝝ: aut feces pctōꝝ reliquoꝝ vſqꝫ ad
locū illum aſcenderūt cū multū diſtet. vt patuit i
mediate ex augmēto elemētoꝝ adiuicē ⁊ cremē
to. Qd' dictū ſcoti corrobora. iij. biarijs. i. ſex au-
ctoritatib⁹. De altitudine nubiuꝫ aut vapoꝝ lo-
quētibus. Prim⁹ auctor de crepuſcul' dicit ꝙ illa
altitudo ſolū eſt. li. miliaris ⁊ duarū tertiarū. Se
cūdus plinius ſcd'o naturaliū ſm diuerſa pboꝝ
teſtimonia. nubes. xloo. aut. xcoo. ſtadijs aſſerit
eleuari. tertius albumaſar tantum vapores eſti-
mat eleuari per duo miliaria ⁊ decimā ⁊ tertiaꝫ
miliarij. Quartus tholomeus libro de diſpoſiti
one ſpere cenſuit vltimā vaporum eleuationem
decem fore ſtadiorum. Quintus marcianus in
li. de nuptijs: cum agit de aſtrologia. dicit olim-
pū montē altiſſimū ad quem nubes nō aſcēdūt
ſolum decem ſtadijs eleuari. Sextus frater ro-
gerius bachonis in maiori cōpendio ad clemē-
tem papam quartū dicit: ꝙ altitudo maxia mon
tium eſt octo miliarioꝝ. Ex quo patet ꝙ ſine cā
frater landulphus dicit contra magiſtrū ſuū ſco
tum in preſenti diſtictione. ꝙ ignis in ſpera ele-
menti purgabit ſe. vnde patet vlterius ꝙ pertu-
xta pōnem hic ignis ſupra vapores ſtabit cum
aere eos vertens in purum aerem: ſicut in fora-
minibus ferri fiat ignis: non ꝙ foraminet ferri
materiam vt quidem ſunt ſuſpicati. Et tantū de
ſecūdo articulo. Quātum ad tertiū articulū
ſunt tres difficultates. Prima quō ſtabunt
homines circa chriſtum iudicem. frater Franciſ.
de maronis. hic narrat vnam opionem quā dic̄
ſe neſcire an vera ſit nec ego. hec opio hꝫ tres bi
narios vel ſex loci pōnes homines circa iudiceꝫ
locat. ſancti erunt ſurſum expectantes chriſtum
donec cōpleat. Infideles iam iudicati deorſum
qui iudicabuntur ⁊ regnabunt a dextris: qui cō
dānabūtur a ſiniſtris paruuli q̄ ſolo merito xpi
ſunt ſaluati ante. paruuli qui ſolo originali peri
erūt retro. Secūda difficultas. quare ſol'. xij.
apl'is tribuitur poteſtas iudiciaria ⁊ ſolum ſup
tribus. xij. dicit doctor deuotus preſentis diſti.
arti. primo. q. i. ꝙ per duodecim apoſtolos om-
nes perfecti intelligūtur. ⁊ per duodecim tribus
omnes iudicandi. licet em̄ ſeptenario vniuerſi-
tas deſignet. tñ ptes. vij. i ſe ducte vt q̄tuor ⁊ tā
duodena^m nūeꝝ ꝯſtituūt.. ⁊ voluit mag' dicē in
duodena° ꝗ̄ ſeptēa° triplici rōne. Prima qꝛ. xij.
apl'is loq̄bat. 2° qꝛ duodenari⁹ ē nūer⁹ exceſcēs
⁊ creſcētib⁹ i obſeruatione ꝯſilioꝝ dabit hmōi
ptās. 3ª qꝛ i duos ſenarios imediate diuidit q̄b⁹
cōtēplatiuoꝝ ⁊ actiuoꝝ deſignat pfectio. Terª
diffi. Quātū aſcēdet ille ignis. dicit beda ſup lu
cā. ⁊ haymo ſup apocal'. ꝙ tm̄ aſcēdet ꝗ̄tū aſcen
derūt aq̄ diluuij. Et ſic pꝫ ad. q. ꝙ vicꝫ vl'e iudi-
ciū in valle ioſaphat in fine ſeculi ſit futurū.
Ad p^m arg^m d^m. ꝙ in morte q̄libet iudicat vt p
ſona priuata: ſed inꝗ̄tū eſt ps familie poſt ē iu-
dicādus publice. Ad ſcd'm d^m ꝙ q̄ ad diſcepti
onē nec pfecti nec infidel' iudicabūtur: ſic dicunt
allegate auc'tes. ſed q̄ ad verbū. venite benedicti
⁊c̄. iudicabūtur pfecti vt digni regno quo ad v-
bū. Ite maled'. ⁊c̄. iudicabūtur ipij: vt digni car-
cerib⁹. ⁊ ſic cōcorda ſcripturas. Ad tertiū dc'm
eſt ſoluēdo p^m. ſolū em̄ in illa auc'te. nūc iudiciū
eſt mūdi: loq̄bat de eiectiōe diaboli q̄ regnabat
tirānice de mūdo p paſſionē ſuā. vnde ibi ſequi
tur. Nūc princeps mūdi hui⁹ eijciet foras] Ex iſta
diſt. ſicut de p̄cedē. ⁊c̄. Pria ꝯcl'o. xps preſidē-
do iudex ſtatuet ſancti aſſiſtēdo ſic vitas fatetur
Dicit cōcl'o. ꝙ chriſtus iudicabit aſſiſtētibus p-
fectis. ⁊ ponit a pricipio diſt. vſqꝫ ad illud. c. ſūt
aūt q̄tuor ordines. ⁊c̄. Scd'a ꝯcl'o. in quater-
nario erūt locati in iudicio qui ſunt vocati. Dic̄
cōcl'o ꝙ erūt quatuor ordines in iudicio. Et po-
nitur ab illo. c. ſunt āt q̄tuor ordines. ⁊c̄. vſqꝫ ad
illud. c. Cū aūt in euāgelio legat. ⁊c̄. Tertia cō
cluſio. angel⁹ mittet ad cōuocādū ignis accēde
tur ad cōburēdū. dicit cōcl'o. ꝙ angeli mittentur
ad cōuocādū ad iūdiciū: ⁊ ignis ad purgādum
mūdū. Et ponit ab illo. c. cū aūt in euāgelio. ⁊c̄.
vſqꝫ ad f. nē diſt.

Olet etiā q̄ri in q̄ forma. ⁊c̄. Hic ſigt. xl-
viij. diſt. hui⁹ q̄ri q̄ ita cōtinuat ad p̄ce-
den. Nā poſt ꝗ̄ in p̄cedēti diſt. p° p̄poſit⁹ ē ordo
iudicij. ⁊ 2° ſubſecuti ſunt act⁹ p̄mij. nūc 3° in hac
pñti diſt. deſcribit forma iudicis pij. Et hꝫ diui-
di in tres. In pª ponūtur iudicis cōditiōes. In
ſcd'a circūſtātiarū appōnes. In tertia mūdi hui⁹
innouatiōes. pª in pricipio. ſcd'a ibi. putāt q̄dā.
⁊c̄. tertia ibi. cū aūt fuerit celū. ⁊c̄. h' eſt diuiſio p̄-
ſentis diſtictiōis.

Trū ante celici mot⁹ repudiū chriſt⁹ an-
tichriſtū eterna punitiōe in forma hūaª
remuneret. Et arguit ꝙ ñ tripl'r. Prīo ſic. chri
ſtus nō hꝫ ptātē ſup nos in hūana nā. ergo i for
ma hūana nō iudicabit. aūs pꝫ. qꝛ ſm nāꝫ hūa
nā chriſtus eſt frater noſter: nō igit dñs. ꝓbatur
ꝯn̄a: qꝛ iudicare nō ē niſi ptātē habētis ſup iudi
catū ⁊ dñiuꝫ. Scd'o arguit ſic. xps ſm de⁹ vi
uificat aīas. ergo in forma hūana nō iudicabit.
pꝫ ꝯn̄a. qꝛ iudiciū magis pertinet ad aīam ꝗ̄ ad
corp⁹. aūs pꝫ p aug. ſup Job. li. iij. toti⁹ vo ope
ris ſmone. xxiij. ſup illud Job. v. Fili⁹ q̄s vult
viuificat ſuſcitat corpa nō pr ſed fili⁹ ſm diſpen
ſationē hūanitatis in q̄ eſt minor pr̄e. Et p⁹ ſub
dit. ſm aūt ꝙ de⁹ eſt viuificat aīas. Tertio ar
guit ſic. ꝙ mot⁹ nō ceſſet poſt finale iudiciū. mo
tus eſt ꝓpria pfectio corpm celeſtiū. ergo poſt iu
diciū nō ceſſabit. aūs pꝫ: qꝛ alias nō mouerent.
pꝫ ꝯn̄a. qꝛ vniuerſum nō erit iperfect⁹ poſt iu-
diciū ꝗ̄ nūc. In o^m primi Job. xxxvi. cā tua
quaſi ipij iudicata ē: cōqꝫ iudiciū cāmqꝫ ſuſcipi-
as dꝛ xpo. primū aūt nō eſt verū niſi ſm naturā
humanā. ergo. ⁊c̄. ꝓ altero: qꝛ tūc nō erit viciſſi-
tudo diei ⁊ noctis vt dicit mgr in lra. ⁊ ꝓbat p
illud zach. xiiij. Erit dies vna q̄ nota ē dño nō
dies neqꝫ nox. In iſta qōne ad. ⁊c̄. Quo ad p-
mū articulū termini ſunt antichriſt⁹. punitio. re-
muneratio. Prim⁹ termin⁹ eſt antichriſtus ab
anti qd' eſt cōtra ⁊ xps: quaſi cōtra xpm. Nō eſt
em̄ imaginādꝫ illum ſic vocari noīe ꝓprio ſed
ex effectu hoc nomē ſibi cōueniet. lꝫ aūt de anti-
chriſto multi libros aut libellos cōfecerint, pre-
cipue: tm̄ de pñti tres occurrūt. prim⁹ radulph⁹
qui ſup bibliā bñ poſtillauit librū de antichriſto
ſatis copioſum cōpoſuit: qui aliqñ bonauēture
tribut⁹ ē: ſꝫ ſtilus diſſonat. ſcd's frater nicola⁹ le
ctor argētine ordinis p̄dicatoꝝ de aduentu xpi
⁊ antichriſti bene ſcripſit tertius frater Hugo
noui caſtri de antichriſto liberū gratum edidit
qui incipit Non ſum propheta nec filius ꝓphe-
te. Sequendo tamē de preſente fratrem Franc̄.
de maronis. ponam tres quinarios conſiderati
onum. Conſideratio prima ꝙ naſcetur de tribu
Dan. Sic enim in prophetia Jacob ꝓphetauit
Gen. xlix. Fiat dan coluber in via ceraſtes in ſe-
mita mordens vngulas equi vt cadat aſcenſor
eius retro. Secunda conſideratio ꝙ naſcetur
in babilone. Sed triplex eſt babilon. Babilon
magna in qua magnus regnauit nabuchodono
ſor magnus in magna. Secunda eſt in egipto q̄
dicitur baldach. Tertia eſt roma dicente petro ī
prima epiſtola vltimo capl'o. Salutat vos eccle
ſia que eſt in babilone ⁊ marcus filius meus. et
extēdendo romā ad eccleſiam totā credo ꝙ ſic
neſcetur in babilone. Unde ⁊ methodius, mar-
tir de vltimis temporibus. Alio modo dicit ni-
ſi dictio exponatur. Sunt em̄ tres ciuitates qui
bus chriſtus maledicit. vt habetur Math. xi. c.
Ue tibi corozaym. ve tibi bethſayda. Et infra
⁊ tu capharnaū nunq̄d vſqꝫ in celum exaltabe-
ris vſqꝫ in infernum deſcendes. Ex his colli-
git methodius ꝙ antichriſtus naſcetur in coro
zaym nutriet in bethſaida ⁊ regnabit in caphar
naum. Ideo aug. xx. de ciuitate dei dicere videt.
ꝙ erit chriſtianus exponens illud apoſtoli. ſcd'a
ad Theſſal'. ſcd'o. Qui tenet nunc teneat donec
de medio fiat: tm̄ aduerſus oēm ſectam ꝯſurget
vt dꝛ ibidē. Tertia ꝯſideratio. ꝙ lubric⁹ veniet

ꝛ infect⁹ turpitudine vicioꝝ:ſꝫ ei⁹ ſuggeſtiōe pec
cata virtutes reputabūtˀ ꝛ fictiōe ſanct⁹ dicetˀ.qr
ta conſideratio ꝙ dictionū miſterio ex moniali
ſeu meretrice generabitˀ ꝑ icubū :ſicˀ legim⁹ per
goffredū monnitenſem ꝺ mellino:videtˀ tm̄ me
lius frāciſco ꝙ ex adulterio:iuxta qꝺ ꝛ Job.da
maſce.in.iiij.dicit ꝛ mō nāli.qnta cōſideratio ꝙ
erit ver⁹ hō nō diabol⁹ incarnat⁹.ij.theſſa.ij.do
nec reuelatus fuerit hō pcti.Grego.in dicit ꝙ
ei⁹ corp⁹ intrabit ſathanas nō ad informādum
ſꝫ inhabitādū ꝛ inſtigādū ad opa mala:ꝛ ille de
mon erit lucifer:hic eſt prim⁹ qnarius. pa cōſi
deratio ſcdi qnarij eſt ꝙ erit rex potentiſſimus ꝛ
monarcha aut° goth ꝛ magoth vel vndecim tri
buū.qꝛ ius dicat aug.goth ꝛ magoth certū nō ꝺ
ſignare populū ſed tectū ꝛ detectū.ſcda ꝯſidera
tio ꝙ vera nō faciet miracula ſed ſtupēda pmit
tēte deo.Frat alex de hal in tractatu de miracul
ij ij.dicit ꝙ faciet miracula ſꝫ ꝑ malū finē.iō.ij.
ad theſſa.ij.dꝛ ꝙ veniet in ſignis ꝛ pdigijs men
dacibus.Tertia cōſideratio eſt:ꝙ multos habe
bit diſcipulos pdicantes ſectā ſuā.qrta conſide
ratio ꝙ faciet ſe pdicare eē deū.qnta cōſideratio
ꝙ pſequetˀ eccleſiā. ꝛ dicit grego.ꝙ erūt inclitma
martiria:ꝛ talia nō fuerūt:nec tāta pſecutio tor
torib⁹ facientib⁹ miracula:ſꝫ nō tortis.en ſcds q
nari⁹ pa cōſideratio tertij qnarij eſt ꝙ trib⁹ an
nis cū dimidio regnabit.iuxta qꝺ in Apoca.ſcri
bitˀ.xij.c.ꝑ tēpus ꝛ tpa ꝛ dimidiū tpis.ſcda cōſi
deratio ꝙ enoch ꝛ helias inſurgēt cōtra eū. De
enoch eccī xliiij.dꝛ.Enoch placuit deo ꝛ trāſlat⁹
eſt in paradiſuꝫ vt det gētib⁹ ſapiam .De helia
math.xvij.Helias venturus eſt ꝛ reſtituet oia tm̄
interficiet eos.ꝛ poſt duos dies reſurgēt.Tertia
cōſideratio.ꝙ etiā Job.euāgeliſta veiet pugna
tur⁹ cōtra eū vt dicit Franc.qꝛ trāſlat⁹ dꝛ vt ſic
de qualibet lege pugnet vn⁹ cōtra:eū enoch nē
helias moiſi.Job.grē.Sic em̄ ei Apocal.x. di
ctū eſt.c.Iterū optet te pphetare gētib⁹ multis.
Quarta cōſideratio ꝙ quaſi toto mūdo ſibi ſub
iugato ipē cū ſuo exercitu ad mōtē veniet oliue
ti vt ppria virtute in celū ſcandat:ꝛ xp̄s deſcen
det cū viſibiliter interficiens ante extremū iudi
ciū.vnde Ezech.xxxviij.dꝛ.c.pluā ſup eū ꝛ exer
citū eius ignē ꝛ ſulphur.ꝛ tūc totus mūdus con
uertetˀ ad fidē chriſti.Quīta cōſideratio ꝙ non
ſtatim poſt ei⁹ obitū erit dies iudicij ſꝫ p⁹ mul
tos ānos relaxabitˀ mūdus ad peccādum:ꝛ ipſis
ignorātibus veniet chriſt⁹.Idē frater Nico.de
lyra ſup Danielˀ.xij.c.En terti⁹ qnarius. Se
cūdus termin⁹ eſt punitio.vn̄ vltra dicta de pu
nitiōe diſt.xlvi.hui⁹ qrti.termio.iij.Notādū ſm
ſcotū in eadē diſt.q.iiij.arti.i.ꝙ punitio eſt pce
ptibilis carētia boni cōuenientis in nā intellectu
ali.vel pceptibilis pāa mali diſcōuenientis in ea
dē.Et hō cōputādo deſcēdēdo ad diuim iudici

um locationem diffinitiuā in igne īſpiritib⁹:aut
ſepatis aiab⁹:aut detētionē intellect⁹:q pene n̄
ſunt nī:qꝛ nolite:reperiem⁹ vnū ſenariū ex trib⁹
binarijs qꝝ vnus in priuatiuis conſiſtit:ſꝫ duo
in poſitiuis.oē em̄ bonū aut honeſtū ē:aut cō
modū.vtile em̄ ꝛ ſi facit q ad nomē ternariū in
re:tamē idē eſt aut honeſto:aut cōmodo vt ſit ī
ternario binarius:ꝛ in binario ternari⁹. qnimo
oē honeſtū cōmodū:ꝛ ſi forſan nō ecōtra. qd
honeſtius caritate que eſt tm̄ magnū cōmodum
attm̄ qꝛ dato ꝙ caritas non eſſet cōmoda adhuc
eſſet honeſta in genē collocatˀ honeſti.ꝛ btitudo
dato ꝑ ipoſſibile ꝙ nō eſſet honeſta adhuc qꝛ fo
ret comoda bonū comodi dꝛ.Qui ergo his duo
bus bonis priuatˀ pceptibiliter recte puniri dꝛ.
ſic fit in dānatis cōtra caritatē.ꝛ ita ꝯtra bonuꝫ
honeſtū ē obſtiatio ꝯ btitudinē:ꝛ ita ꝯ maximū
cōmodū ē priuatio btitudinis ppetua:ꝛ vocatˀ
pena dāni ſeu dānū.Ecce prim⁹ binari⁹ ſenarij.
duo reliq binarij ſunt qtuor triſtitie due ſecūtur
has duas priuatiōes ꝛ faciūt ſcdꝫ binariū.triſta
tur prio dānat⁹:de pctō nō qꝛ deū offendit ſed
qꝛ tātis bonis ſe priuauit:ꝛ h triſtitia noiatˀ pēa
vmis ex remorſu vt dictū eſt.triſtitia q priuatio
nē ſeqtur felicitatis pēa abſortiua appellatˀ que
dānatū ex toto ſorbet dū attēdit ſe irremediabi
liter mario priuatū cōmodo.vel dicatˀ pēa dāni
ſꝫ trāſitiue ſic carētia btitudis dꝛ pēa dāni ſꝫ ī trā
ſitiue:qꝛ eſt ipm dānū.en ſcds binari⁹ triſtitia.ter
tio q detētionē ſeqtur in ipo igne diffinitiue pe
na incarceratiōis noiatˀ:vt ſit incarceratio ipſa
detētio:ꝛ ē pēa:qꝛ nolita qrto triſtitia q intelle
ctū in igne detinet ne alia cogitet vt vult tranſi
tiue pena execatiōis dꝛ.ꝛ eſt terti⁹ binari⁹. Ter
tius termin⁹ eſt remuneratio.vn̄ notādū. ꝙ iſta
tria differūt.datio donatio .munus: limitando
dationē ad liberū ſed nō āpliādo ad liberale ad
qꝺ donatio ſe extendit.Qui ei dat vt ſic:dat vt
accipiat aut redimat:iō dato ꝙ talis datio exter
libera nō tm̄ eſt liberalˀ.donatio aūt ē ſine ſpe re
tributiōis.vn̄ phs in.vi.thopicoꝝ dicˀ. ꝙ dona
tio eſt datio irredibilis.ꝛ pꝫ iā equiuocatio dati
onis.In hac em̄ deſcriptione accipitˀ datio ꝑ q
dā cōi ꝛ donationi ꝛ datiōi ꝓprie ſūptis. remu
neratio āt fit ꝑ meritis.vn̄ qdā metrice dicˀ .dat
meritꝫ mun⁹ ſꝫ ꝯfert grā donū.Et ē nōndum
vt inqt doc.deuo.pn̄tis diſt.ar.ij.q.i.ꝙ aliqd eſt
remūerabile tripliciter pm qꝺ ē aptū natū mereri:et
h ē liberū arbitriū:ſm ꝙ ipi merēti cōiūctuꝫ ē vt
corp⁹ hūanū.tertiū ꝙ eſt ad ipm ordinatum ſicˀ
ad obſequiū.ſic aliquādo hō in ſe premiatˀ aliqn̄
in corpe ꝓprio.aliqn̄ in eis q ſūt ſibi vtilia.ꝛ ſicˀ
dictū ē de remūeratiōe reſpectu boni: ita intelli
gendū ē ꝺ remūeratiōe reſpectu mali extēdēdo
nomē remūeratiōis. Quātū ad ſcdm articu
lum ſunt tres concluſiones. Pria eſt de forma ī

q xp̄s iudicabit.ſcda ſi hora iudicij ſit alicui no
ta.tertia de ceſſatiōe mot⁹ corpm celeſtiū. Pa
cōcl'o eſt h.ꝛ ſi pricipalr iudicare cōpetat xp̄o vt
de⁹:tm̄ cōmiſſarie vt homo iudicabit. Pa ps
pbatˀ.pncipalr em̄ iudicare ē nullo⁹ depēdē.nec
ſm intelm dictādo ſniaꝫ:nec ſm volūtatē volen
do executiōi demādare.nec poſſe ipediri.h tria
ſolū cōpetūt xp̄o ſm ꝙ de⁹ ē.aia em̄ xp̄i i ſe nō
ē indepēdēs:nec ēt oipotēs iudicabit tm̄ cōmiſ
ſiōe ſingulari i hūana nā ꝛ excellētiſſima: qꝛ aia
xp̄i cōmiſſarie iudicās vnita ē deitati .vel xp̄us
ſm aiam q eadē ē pſona i naſis.his duab⁹ dina
ꝛ hūana. qꝺ repire nō pt icōmiſſa⁹ pure creato
Et ſiqs iqt ſcot⁹ āpli⁹ tribuat ptātis aie xp̄i blaſ
phem⁹ ē:attribuēdo creatˀ qꝺ ē creatoris ꝓprīū
Ex q iferˀ defect⁹ tho.i pn̄ti diſt.q.i.vtrū xp̄s in
forā hois ſit iudicatur⁹:nō qrit tho.vtrū habēs
formā hois ſit iudicatur⁹:qꝛ ibi i dubiū n̄ vertitˀ
multū ei differt qrē:vtrū i forā hois an ſm for
mā hois ꝛ vt ſit dubiū cape oꝫ ſcdo⁹ .ex pceſſu
rōnū tho.tū p⁹:qꝛ rōne natˀ hūane hꝫ xp̄us in
nos dn̄ium iure redēptiōis.ad Ro.xiiij .In h
em̄ xp̄s mortu⁹ ē ꝛ reſurrexit vt ꝛ viuoꝝ ꝛ mor
tuoꝝ dn̄etˀ.tū ſcdo:qꝛ nō admittēmur ad conre
gnādū xp̄o niſi redēpti a xp̄o.ꝛ ſi em̄ ius in re
gno habuim⁹ añ ade caſuꝫ tm̄ tūc ſuſpēſum: nec
cōpetebat actio niſi redēptis a xp̄o:iō auctē li
bri Actu.x.c.hn dicitˀ ꝺ xp̄o.ipē ē ꝯſtitut⁹ a deo:
iudex viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ.tū tertio:qꝛ ex q redēpti
one natˀ hūane tota nā ē meliorata.paulo col
locē.i.dicēte.c.pacificās ꝑ ſanguinē crucis ei⁹ ſi
ue q i celˀ ſiue q in terris ſūt recte ſuꝑ oēm crea
turā dn̄iū ꝓmeruit:ꝛ ptātē iudiciariā vt ve dice
ret Mat.vlti.Data ē m oīs ptās ī celo ꝛ ī terra
Et addit ibi tho.q.iij.ꝙ xp̄s ſm deitatē nō oīm
h⁹ in iudicio apparebit:qꝛ ſine gaudio nō poſſꝫ
apparē qꝺ ipij nō hēbūt.pbat:qꝛ ſic ipm eē nil
hꝫ de nō eē:ſic delectabilitas nil hꝫ nō delecta
bilitatis.de⁹ āt ē delectabilitas puriſſima :ſicut
bonitas:ſic eēa.ipoſſibile ergo ē ꝙ apphēſa n̄
delectet.vn̄ Job.xvij.dꝛ.h ē vita etna vt cogno
ſcāt te deū.vita eterna ſine gaudio eſſe neqt bre
uiter:ſi itelligat aliā ptātē i xp̄o ſm hūanā nām
ꝙ ſit illa q dicta ē .ꝛ ꝯ° eſt falſa .ꝛ rōnes non co
gūt.qꝺ em̄ fuerit redēptor vt hō qd niſi cām di
cit meritoriā apud quē niſi apud deum q redem
ptor ē pncipalˀ vt ſic deo vt redēptori principali
duplici ſum⁹ iure obnoxij ꝛ creatiōis ꝛ redēpti
onis:nec in celū vt cā pricipalis itroducˀ:ſꝫ ſoluꝫ
meritoria.ſic igitˀ in forma hūana iudicabit:ſꝫ n̄
ſm formā hūanā loquēdo de aucte principali.
Et ſi dicatˀ.ſi i forā hūana iudicat:aut glioſa vel
nō.ſi glorioſa tūc oculo nō glorioſo corpali vi
deri poterit.dānati em̄ eū videbūt. iuxta illud
Jo.xix.videbūt in quē cōpūxerūt.ꝛ text⁹ nr̄ hꝫ ī
quē tranſfixerūt.ꝛ tūc etiā delectationē ipij acci

perēt in aſpectu tā formoſe forme qꝺ ettat falſū
tūc em̄ dolore iplebūtur nō gaudio.ſi dicatˀ iu
dicabit in forā nō glorioſa nō ſtabit iſta rn̄ſio.
Luce em̄.xxi.dꝛ.veniet cū ptāte magˀ ꝛ maieſtate
Et dicēdū ꝙ in glorioſa.ex q em̄ gliaꝫ aſſūpſit
gloriā nō dimiſit.ſed qbus apparebit glorioſ⁹
iuſtis.ipij aūt vel nō videbūt eū:ꝛ ſicvt ceci pal
pitātes erūt:aut dicam⁹ ꝙ ipij videbūt etiā cor
pus glioſuꝫ nec tm̄ inde letabūtur.poſſibile ē ei
delectationē a viſiōe talis corpis ſepari. Et ſi
dicatˀ ꝯ.ex illo yſa.xxvi.tollatˀ impius ne videat
gloriā dei.dm ex ſcoto tripliciter.p° ꝙ iſta vba ſunt
pphe .Cōtra ipiū deo rn̄dēte ꝑ impio.ꝛ iō nō
ꝯcludūt qn videāt.alio° ſeu ſcdo ꝙ ſint vba dei
ſed interrogatiue dicta:ꝛ ita nō ſeqtur abſolute
ꝙ nō videāt.ex interrogato em̄ abſolute negati
ua n ō ſeqtˀ.n̄ ſeqtur em̄ nō ē hic guilh.ſi querat
quis interrogās .igitˀ gulhelm⁹ nō eſt h.vn̄ ꝛ ſe
quitˀ verbū dei videāt:ꝛ cōfundantˀ zelantes po
puli.qꝺ intelligitˀ etiā de viſione eterna ex di mi
ſericordia q confuſi ſunt inuidi zelātes iniq diui
nā miſcdiam.Tertio° ꝙ ipij etiā in iudicio vide
ant glorificatū corpus chriſti:ſꝫ tollūtur ne vide
ant ad honorē qn poti⁹ videāt ad confuſionem
viſio equidē illa erit illis magis teſtabilis ꝛ ter
ribilˀ ꝙ delectabilis.triū harū ſolutionū qlibet
ſufficit.mēs tm̄ littere Job.inqt.magis eſt ꝺ vi
ſiōe in forma deitatis ꝙ hūanitatis.Ex his pa
tet ꝯ ſcdꝫ dictū tho.poſſibile eē pō abſoluta do
ſuiipius alicui exhibere viſionē cū nullo tamē
gaudio.pꝫ:ex q viſio prior.gaudiū poſterius.et
ſunt abſoluta ābo:poterit de⁹ cauſare pri⁹ poſte
riori incāto .nec rō in om cogit.dato em̄ ꝙ de⁹
delectabilis ſemꝑ in ſe nō oꝫ ꝙ i iſto ſemꝑ dele
ctationē cauſet.Equidē ſi paries a petro ſit viſi
bilis que neceſſitas vt petr⁹ ipm videat:nlla ſū
ditus.Et ad id qꝺ additˀ.hec ē vita eterna vt co
gnoſcāt te deū:text⁹ cōceditˀ.ſed nō ſeqtur ergo
beatitudo .vita quippe eterna poteſt accipi:aut
aptitudine:aut actu.Viſio quippe dei ſi conce
deretur damnatis eſſet vita eterna non actu ſed
aptitudine:quia ex ſe ſemper manere poſſet:nō
tamen eſſet beatitudo:quia beatitudo ſemꝑ ma
nentiam dicit.Debet igitˀ argui a textu ſiue glo
ſa:quia ſi licitum eſt thome verbū pro vbo po
nere.ꝛ ſcoto id negare. Scda cōcl'o.ſic bea
te trinitati ꝛ humanitati aſſumpte vel hmōi qui
ē deus certa ē hora iudicij vt alijs non oportꝫeat

Prima pars patet ex verbo beati Iſido.in li
bro de ſūmo bono.vbi dicit ꝙ ſola trinitas no
ta eſt ſibi ꝛ hmōi aſſumpto.ꝛ oportet ꝙ hoc di
catur per excellentiam alias eſſet falſum.ſꝫ ma
ius eſt cognoſcere in illa excellentia trinitatē ꝙ
diem iudicij.Si ergo primū ꝛ ſecūdū. innuit ei
ꝙ que cognouit deus cognouit homo aſſum
ptus.vt ſalicet ſicut deus omnia cognouit. Sic

bõ ille q̃ ẽ de⁹. si ergo cognitio nobilissima olm
sibi ꝯcedit̃ nõ dꝫ ei negari illa: q̃ oĩa nouit. Et
si dicat̃ ꝑmo. q: Marci. xiij. dr: de die aũt illa ꝛ
hora nẽo scit: neq; ãgeli q̃ sunt ĩ celo neq; fili⁹.
tũ s̃cdo Joh. v. dic̃ xp̃s. oĩa q̃cũq; audiui a patre
meo nota feci vob̃. ꝛ tñ h̃ aplĩs nõ maifestauit.
tũ tertio. Joh. xvi. dicit xp̃s de spũsctõ. Cum ve
nerit ille docebit vos oẽm vitatẽ. Ad pᵐ soluit
glo. ꝙ intelligit̃ de filio adoptiuo: sꝫ nõ natura
li. nec inq̇t bonauẽtura excludũt̃ oẽs ãgeli sꝫ in-
ferioris ordis. vel tertio ꝙ angeli dicũt̃ nõ nos-
se: q: nõ ondũt alijs sic̃ fouea ceco. Ex q̃ pꝫ scd̃a
da ps ꝯcl̃onis. ꝙ scꝫ nõ ẽ necc̃e q̃cũq; angelũ ho
rã illã cognoscẽ: etiã stãte btĩtudie: q: nõ ẽ de es
sentia btĩtudis: pt tñ eẽ vt aliq̃ cognoscãt. Ad
s̃cdm ꝛ tertiũ dicẽdũ ꝙ xp̃s ꝛ spũsctũs nota fe-
cerũt aplĩs q̃ erãt necessaria ad salutẽ. d̃ q̃ꝝ nũe
ro nõ est cognitio hui⁹. Tertia ꝯcl̃o. Mot⁹ ce-
loꝝ repudiũ aut iugis ꝑpetuitas non satis apte
rõne ꝯcludit̃. pꝫ pᵒ de rõnib⁹ ph̃oꝝ q̃ sunt p̃nci
paliter tres. pᵃ ph̃i. xij. methaᶜᶜ. ĩpossibile est no
bilissimũ ens carere ꝓprio fine. intelⁱᶜ aũt pro fi
ne hñt motũ celi: igit̃ nũq̃ cessabit. scd̃a sempit-
ni ad sempiternũ ẽ sempiterna btĩtudo. intelⁱᶜ et
orbes sunt sempiterni. gᵒ mot⁹ q̃ est eoꝝ btĩtudo
extat sempitern⁹. Terᵃ rõ. q̃cq̃d ẽ in cel̃ ẽ necc̃iuꝫ
ergo mot⁹ celi ẽ necc̃i⁹: q: ẽ ĩ cel̃. añs pꝫ: q: aut ẽ
necc̃iũ qd̃ ẽ ĩ celo. ꝛ h̃r ꝓpositũ: aut in paucioꝛib⁹
ꝛ h̃ nõ: q: eẽt tũc a casu: aut tertio vt ĩ pl̃ib⁹: ꝛ h̃
nõ: q: eẽt ĩpfectiõis vt pꝫ ĩ nãlib⁹. Ad pᵐ dᵐ
ꝙ nõ intelligit̃ ꝙ de se sit finis ĩtelligẽtiarũ mo
tus celi cũ finis sp̃ sit nobilior entib⁹ ad finẽ. sed
voluit dicẽ ph̃s ꝙ intelligẽtie sunt ita ꝑfecte ꝙ
etiã ꝑfectionẽ suã influũt in inferiora motu celi
mediãte. sed in fine secl̃i deo disponẽte cessabit.
Ad 2ᵐ dicẽdũ. ꝙ sempiterni ad sempiternũ põt
eẽ btĩtudo ꝯtigẽs qñ vnũ eoꝝ ꝯtigẽter agit. sic
est de deo: aut pᵃ ĩtelligẽtia ad extra. Ad terᵐ
celũ mouet̃ necc̃io nõ absolute. sꝫ q̃tũ de⁹ volue-
rit a q̃ ẽ pᵃ in reb⁹ ꝯtingentia. pꝫ s̃cdo ꝙ rõnes
theologoꝝ nõ cõcludũt de necc̃itate simpl̃r cessa
tionẽ mot⁹ celi. sũt aũt tres pricipales: ꝛ sumũt̃
ex fratre ric̃h. de media villa p̃ntis dist. arti. ij. q.
ij. ꝛ tho. dist. eadẽ. arti. ij. q. ij. ĩ pedib⁹ suarũ qd̃.
ꝓ pte quã tenẽt. Et tertio ab hẽrico d̃ gandauo
q̃li. iiij. q. xij. Pᵃ rõ ẽ sũpta ex auc̃te ysa. lx. Non
erit ibi ãpli⁹ sol ad lucẽdũ p diẽ. sꝫ ista auc̃tas si
cut r̃ndet ĩ l̃ra mgr̃ ñ cogit. ꝛ adduc̃ ad h̃ Jero.
sup ysa. li. xv. nõ eñ negat solẽ ꝛ lunã tũc lucere
sed vult ꝙ nõ p̃stabũt lucẽ his q̃ erũt in eterna
btĩtudine. q: ĩpe dñs erit lumẽ suis ĩ ꝑpetuũ: sic̃
dr: apoc̃. xxi. Ciuitas illa nõ eget sole. scd̃a ratio
sũpta est ex illo Apoc̃. x. Jurauit ãgel⁹. ꝛc̃. ꝛ post
tp̃s ãpli⁹ nõ erit. Sꝫ inq̇t scot⁹ exponi pt ꝙ am
pli⁹ nõ erit tp̃s vt ĩpleat̃ ꝓph̃ia. Tertia rõ. mo-
tus celoꝝ est ꝓpter gñationẽ ꝛ corruptionẽ. ij. d̃

gñatiõe. necc̃ia ẽ latio sol̃ in obliq̃ circl̃o vt sit cõ
tiᵃ gñatio ꝛ corruptio istoꝝ inferioꝝ: sed tũc nõ
erit gñatõ ꝛ corruᵒ. igr̃. ꝛc̃. dicẽt ph̃s assũptũ eẽ
falsũ. corrupᶜᵐ ꝛ gñationẽ eẽ finẽ mot⁹ celi: q:
nobilior ẽ mot⁹ celi gñatõe ꝛ corruptõe. ꝛ iõ 3ᵒ
dic̃ scot⁹ hic inde ẽ posteritas ꝛ nl̃la simpl̃r necc̃i
tas. Quãtũ ad tertiũ arti. sũt tres diffi. Pᵃ diff.
quõ p̃t iust⁹ iudex ꝓ subito. q. aut nõ diu duran
te pc̃õ ꝑpetuo cõdẽnare. dic̃ tho. xxvi. dist. hui⁹
q̃rti. ar. i. q. iij. p̃ncipali: q: si vixisset ꝑpetuo pec-
casset ꝑpetuo. Et dato ꝙ peccet cũ intẽtiõe cor-
rigẽdi se tñ ꝑpetuitati pc̃i se exponit. Alio mõ
ibidẽ r̃ndet tho. ꝛ. i. ij. q. lxxxvij. art. iij. in solõne
ꝑmi argumẽti. Et vr̃ eẽ aug. xij. de ciui. dei. c. xi.
vbi vr̃ dicẽ ꝙ nõ req̇rit iusticia penã infligi ꝑpe
tuã vt corr̃ndeat sufficiẽter culpe. sꝫ iõ ẽ ꝑpetua
q: ꝑsona ẽ ꝑpetua: ꝛ ꝑpetuo manẽs ĩ culpa. patꝫ
eñ f̃m leges aliq̃s penas eẽ q̃b⁹ ex toto exter-
minãt̃ hoĩes d̃ isto secl̃o nõ tñ sp̃ durãt pene: q̃a
nõ sp̃ durãt hoĩes ecõtra in alio secl̃o nõ dꝫ eẽ
mirũ. ex q̃ vicia ꝛ ꝑsone sp̃ durãt si pene semp se
quũt̃. Scd̃a diffi. vñ ẽ ꝙ dñs locũ iudicij pro
phetis r̃uelauit. vt pꝫ Joe. iij. sꝫ ñ dic̃ diẽ siue ho
rã. dic̃ doc. deuo. p̃ntis dist. ar. i. q. iiij. q: nõ erat
eis vtile reuelare: nec vtile nob̃ nosse: sꝫ vtile
ignorare. tũ pᵒ ꝓpter nr̃am vtilitatẽ. tũ s̃cdo ꝓ-
pter h̃ qd̃ dr: Jaco. ij. sic loq̇mi: ꝛ sic facite sic̃ per
legẽ libertatis ĩcipiẽtes iudicari. Et iõ dico 3ᵒ ꝙ
manifestauit locũ sꝫ nõ tp̃s: q: certitudo loci nõ
ita ĩpedit a tiore: sic̃ certitudo tp̃is. Terᵃ diffic̃.
Cessante p⁹ iudiciũ motu celi vbi stabit sol ꝛ lu-
na. dic̃ fr̃ Frãc̃. dist. xlvij. hui⁹ q̃rti. q. i. ꝙ sol ĩ ori-
ente lũa sp̃ plena ꝛ clara v̄sus solẽ in occidẽte tñ
obscura vt credit in pte opposita. Et sic pꝫ ad. q.
ꝙ vicꝫ añ celici motus. i. repudiũ cessationẽ chri
stus antixp̃m. i. reprobos q̃ꝝ est priceps eterna
punitione in forma hũana remunerabit. i. puni-
et. Tũc ad argumẽta. Ad pᵐ dᵐ. ꝙ licet xp̃us
sit frater noster nõ ĩpedit quin possit habere cõ
missionẽ excellẽtissimã vt dictũ est. Ad scd̃m
illud aug. est dictũ p appropriationẽ: sicut mgr̃
exponit in l̃ra. Ad tertiũ dᵐ. ꝙ lꝫ mot⁹ q: dicit
põnẽ sit ꝑfectior priuatiõe ei opposita: tñ q: pri
uatio mot⁹ ĩ ꝓposito nõt vniformitatẽ rõe vni-
formitatis nobili⁹ ẽ celũ nõ moueri q̃ moueri.
Ex ista dis̃. sic̃ de p̃ceõ. de. ꝛc̃. Pᵃ ꝯᵒ. hõ glio-
sus patebit xp̃s: ꝛ vt morosus iudex sedebit. dic̃
cõcl̃o. ꝙ christus iudicabit in forma hominis. ꝛ
ponit̃ a pricipio dist. vsq; ad illud. c. putãt q̃dam
ꝛc̃. Scd̃a cõcl̃o. Est descẽsurus rex ad iudiciuꝫ
ꝛ magna facturus vox ẽ oĩm. dicit ꝯcl̃o. ꝙ dum
christus veniet ad iudiciũ fient mirabilia in celo
ꝛ in terra. Et ponit̃ ab illo. c. putãt q̃dã. ꝛc̃. vsq;
ad illud. c. Cũ aũt fuerit. ꝛc̃. Tertia cõcl̃o. Me
liorabũtur tũc celestia cũ locabũtur boni in glo
ria. Dicit cõcl̃o. ꝙ in fine iudicij celi mutabũtur

in meli⁹. Et ponit̃ ab illo. c. cũ aũt fuerit. vsq; ad
finẽ dificiõis.

Post resurrectionẽ vo. ꝛc̃. Hic sig̃t. xlix.
dist. hui⁹ q̃rti q̃ ita hꝫ cõtinuari ad prece
dẽtes. Nã postq̃ actũ ẽ prio de ipa hoĩm rrõne
in h̃. xliiij. dist. Et s̃cdo de aĩarũ añ resurrectionẽ
ꝯstatione. Et hoc dist. xlv. Nũc tertio in p̃ñti di-
stinctiõe agit de iudicatoꝝ remũeratiõe. Et ha-
bet diuidi in tres. In pᵃ de remuneratiõe agit
bonoꝝ. In scd̃a iũgit de retributiõe maloꝝ. In
tertia scrutat̃ de cõpatiõe amboꝝũ. pᵃ in princiᵒ
siue in p̃ñti dist. scd̃a ibi. in priciᵒ sequentis vꝫ. l.
dist. hic orit̃ qd̃. ꝛc̃. tertia in eadẽ dist. in illo. c. p̃-
terea q̃m solet. ꝛc̃. Rursus pᵃ pticula que est p̃-
sens dist. in q̃ mgr̃ de remuneratiõe agit btõꝝũ:
in tres ptes diuidit̃. In pria btĩtudinẽ apit spi-
rit⁹. In scd̃a gloriã corpis ostẽdit penit⁹. In ter
tia ostẽdit ꝙ corp⁹ fit spũale celit⁹. pᵃ in princiᵒ.
scd̃a ibi. post h̃ q̃ri solet. tertia ibi. ꝓinde cũ hoc
corpus. ꝛc̃. h̃ est diuisio p̃ñtis. ꝛc̃.

V dos btĩtudinis opatio vere dicatur ꝛ
meritorũ ꝑmiũ. Et arguit̃ ꝙ nõ tripliciter.
Primo sic. Dos beatitudis seu beatitudo oĩa
bona includit. ergo nõ est opatio. pꝫ ꝯña. quia
opatio est vna sola q̃litas. loq̇: de ea vt est: in cre
aturis nõ oĩa bona includẽs. añs pꝫ p boe. iij. d̃
consol̃. btĩtudinẽ diffiniẽtẽ. Btĩtudo inq̇t ẽ sta-
tus oĩm bonoꝝ aggregatiõe ꝑfect⁹. Et aug. xiij
de trini. c. lvi. post alias diffinitiões reprobatas
istã infert: btũs igit̃ nõ est nisi etiã qui hꝫ oĩa
que vult: ꝛ nihil male vult. Scd̃o arguit̃ sic.
Dos btĩtudinis seu beatitudo est cõiũctio. ergo
nõ est opatio. pꝫ ꝯña. q: opatio est q̃d absolutũ.
sed ꝯiũctio est respect⁹. añs pꝫ. q: al̃s si nõ esset
cõiũctio sed opatio: posset p se q̃s esse btũs sine
obo beatifico: q: ex q̃ opatio ẽ prior ꝛ q̃d abso-
lutũ ip̃a cõiũctiõe nõ iplicat ip̃aꝫ eẽ dato ꝙ non
sit cõiũctio. Tertio arguit̃ sic. dos seu btĩtu-
do est ꝑfectio nobilissima. ergo ẽ habit⁹ nõ ope
ratio. pꝫ ꝯña. q: hit⁹ est ꝑfectior opatiõe: q: diu
turnior ꝛ cã opatiõis. añs pꝫ ex q̃d nois. sic eñ
loquũtur loquẽtes de btĩtudine. In oᵐ: tũ pri
mo auc̃te ph̃i in pᵒ ethicoꝝ diffiniẽtis felicitatẽ.
Felicitas est inq̇t opatio optĩa qd̃ in decio speci
ficat. tũ s̃cdo 2ᵒ celi ꝛ mũdi. oĩs substãtia cuius
est opatio ẽ ꝓpter opationẽ suã. tũ tertio auc̃te
aug. prio de doctrina christiana. sũma merces ẽ
vt ip̃o ꝑfruamur deo. s. sũma aũt merces ẽ beati
tudo f̃m ip̃m: ꝛ frui est opatio. In ista q̃õne
ad alias ꝑiformiter. ꝛc̃. Quo ad primũ articu-
lũ termini sunt dos. btĩtudo. premiũ. Primus
termin⁹ est dos. Vñ notãdũ prio ꝙ hec tria dif
ferũt in ꝓposito. dos. donatio. pafernũ. dos eñ
dr: qd̃ dat sponsus spõse dũ nubit: sic cũ christus
nobis nubit dat nobis caritatẽ: iõ dos est cari-
tas. donatio est qd̃ dat marit⁹ vxori mr̃ioᵒ ꝯsũ-

mato. sic gl̃ia eterna dos ẽ: tũc eĩ erit cõsũᵒ nu-
ptiarũ inter nos ꝛ christũ. pafernũ est qd̃ datur
vxori ab amicis post nuptias. in celis pafernaᵃ
sunt gaudia btõꝝ adinuicẽ. Et dr: pafernũ a pa
ra qd̃ est iuxta ꝛ fernos dos q̃si iuxta dotẽ. Rur
sus s̃cdo notandũ est ꝙ dos capit̃ tripl̃r. prio dr:
dos id qd̃ dat̃ spõso a patre spõse: ꝛ illi⁹ habet
ꝓprietatẽ ꝛ dñiũ: sꝫ marit⁹ habet vsũꝫ ad suble-
uãda mr̃imonij onera. ꝛ sic pr̃ de⁹ lꝫ ornat nos
ꝛ dotat vt filias vt spõse sim⁹ christo: ꝛ tũc dici-
tur dos q̃si dotẽ. sic fiebat antiq̇tus. spõsi pater
aliq̃d dabat spõse ꝛ dicebat̃ donatio: ꝛ ne spon
sa videret̃ eptaᵃ aliq̃d a spõso redonabat̃. ꝛ illud
dos vocabat̃. vñ catho. vxorẽ fuge ne ducas sub
noĩe dotis. sic xp̃s arrat nos vt sponsas ꝛ deus
pr̃ ꝓ nob̃ q̃s suas reputat filias oĩa filio subiec̃.
Scd̃o dr: dos qd̃ dõt̃ a sponso spõse: sic̃ pꝫ geñ.
xxxiiij. vbi ait Jacob sichẽ ꝛ filijs ei⁹ augete do-
tẽ ꝛ mũera postulate. Et his duob⁹ modis non
dꝫ dotẽ esse subiectiẽ in dotato qd̃ pꝫ de hẽdita
tib⁹ pecuniarijs. tertio dr: dos theoᶜ· f̃m qd̃ ex
terrenis theologi in diuia scãderunt: ꝛ est h̃ mõ
dos vt dic̃ tho. p̃ntis dist. iiij. p̃ncipali. q. i. ꝑpetu
us ornat⁹ aĩe ꝛ corpis vite sufficiẽs in eterna be
atitudine iugit̃ ꝑseuerãs. tho. dic̃ tria. Pᵐ qd̃ ẽ
ornat⁹ aĩe ꝛ corpis. Ex q̃ inuit vt videt̃ ꝙ dotes
debẽt eẽ subiectiẽ in dotato qd̃ neg̃t scot⁹. liii.
q̃õne dist. p̃ñtis q̃ ẽ de ĩpassibilitate. si aũt intel-
ligat ꝙ etiã exteriora q̃ nõ sũt in aliq̃ ornãt euꝫ
tũc difficl̃tatẽ nõ hꝫ. s̃cdm vite sufficiẽs. ex q̃ pꝫ
cõpatio eternorũ bonoꝝ istis tpalib⁹. Tertiũ di
cit ĩ eterna btĩtudie iugit̃ ꝑseuerãs. Ex q̃ pꝫ f̃m
eũ ꝙ dos ꝛ btĩtudo nõ sũt idẽ: q: dos ẽ ĩ eterna
btĩtudie: ꝛ nihil ꝓprie ẽ ĩ seipo. ꝛ h̃ ꝓbat ip̃e. iiij
p̃ncipali. q. ij. sꝫ alit⁹ ꝯsiderãti pꝫ ꝙ ĩ ꝓposito se
hñt sic̃ al̃ ꝛ hõ. oĩs eñ btĩtudo ẽ dos. nõ omnis
dos ẽ btĩtudo. viᵒ eñ q̃ ẽ btĩtudo f̃m cũ ẽ dos.
ꝛ fruitio q̃ ẽ v̄a btĩtudo f̃m doc. deuo. ꝛ subtileꝫ
ẽ dos: ꝛ tũc dos ĩformat subiectiẽ sic̃ de dote lo
q̇tur boe. li. pᵒ. d̃ ꝯsol̃. breuiter. oẽs dotes ei⁹ in-
cludã p̃ñ sil̃s ẽ: ꝛ ouidi⁹ ĩ li. de remeᵒ amoris. q̃
potes in pci⁹ dotes deflecte puelle. Scd̃s ter-
minus ẽ btĩtudo. d̃ isto tr̃mio dictũ ẽ mltũ li. ij.
dist. iiij. termio pᵒ. ꝛ quõ tẽtio ptinet ad btĩtudi
nẽ: capiẽdo btĩtudinẽ ꝓ aggregatione oĩm bo-
noꝝ vt loq̇t̃ boe. ꝛ sic accipit frat̃ robert⁹ holcot
ĩ q̃rto s̃niarũ. itẽtio ꝛ extẽtio ista soluunt multa
dictum est etiam de l̃ra auc̃te Joh. xvij. hec ẽ vi
ta eterna. ꝙ vita eterna ẽ btĩtudo qd̃ ꝛ ꝯcedẽ vi
det̃ scot⁹ ĩ p̃ñti dist. q. vi. q̃ ẽ de securitate. arti. i. ĩ
solutiõe scd̃i dubij p̃ncipalis. cuius tamen opᵐ
velle vr̃ dist. p̃cedẽti. q. i. r̃ndẽdo eidẽ auc̃ti sꝫ no
minis equocatio totũ soluit. De p̃ñti ãt notãda
est triplex btĩtudis diffinitio seu descriptio quã
ponit aureli⁹ aug. ĩ li. d̃ vita btã ad theodorum
quẽ disputãdo cũ mr̃e ꝛ q̃busdã alijs cõposuit.

pria ē.btā vita ē velle facē q̄cūq̄ȝ deꝰ vult ipſum
facere.ſcōa ē btā vita eſt bn̄ viuē.tertia ē btā vi-
ta ē īmūdū ſpm̄ nō hr̄e.Ex his tribꝰ deſcriptio-
nibus li.i.diſt.i.q.v.ꝯcludit frat̄ Joh.de rodin-
thon btitudinē ꝯſiſtere in dilectiōe aut fruitiōe
nō in cognitiōe.vn̄ ⁊ mgr̄ ſn̄iarū hoc innuēs di
cit:fecit deꝰ rōnalē creaturā q̄ ſūmū bonū intel-
ligeret intelligēdo amaret. amādo poſſidēt:poſ
ſidēdo frueret̄.hic noſtroꝝ finis eſt deſiderioꝝ
Tertiꝰ terminꝰ eſt p̄miū.dr̄ aūt tripliciter. p̄rio
ꝙ p̄cmiū:q̄ p̄ alijs emit̄:ſicut de bonis merca-
toribꝰ Mat.xiij.dn̄s dicit.Sil'e eſt regnū celoꝝ
theſauro.ꝛc.ſequit̄.⁊ emit illū agruȝ .Scōo dr̄
p̄miū q̄ſi ꝓ nūmo.i.officio:q̄ iuxta labores p̄re
mia diſtribuūtur.vel tertio interp̄tat̄ q̄ſi p̄ alijs
meū:q̄ ꝓpter qō laboramꝰ plꝰ diligimꝰ.Eſt āt
triplex p̄miū vt vult doct.deuo.xxxiij .diſti.huiꝰ
q̄rti.arti.ij.q.iij.p̄miū qō dr̄ aurea. p̄miū qō dici-
tur fructus p̄remiū qō dicit̄ aureola .vn̄ ſic gr̄a
exēpli tria dic̄ virginitas.hītū.ſtatū. decoreȝ .ſic
tria ſibi rn̄dent hītui aurea ſtatui fructus.decori
aureola. Quātū ad ſcōm articulū ſunt tres cō-
cluſiones.p̄ria de beatitudine ſm aīam.ſcōa de
dote triplici agibilitatis.īpaſſibilitatis. ⁊ clarita
tis.tertia de dote ſubtilitatis. P̄ria ꝯclo ē hec
Sic fruitio opatio beatitudo cenſet̄ p eēntiā vt
prius volūtatē aſpirat eēntia. P̄ria particula
dicit.ꝙ beatitudo ē fruitio.ꝓbat̄.q̄ in opmo ac
tu volūtatis eſt btitudo:hmōi ē fruitio. ꝓbatur
maior.q̄ optima opatio eſt req̄rēda in optima
pō ſm cū nobilitatē ſubōꝝ eſt nobilitas accidē
tiū.vtꝫ diſcurrēdo.volūtas aūt eſt pō nobiliſſi
ma in hoīe:tū q̄ libera eſt:tū q̄ meliꝰ eſt bonuȝ
q̄ nō bonū:tū tertio:q̄ melior caritas q̄ fides.
⁊ nō ſolū eſt querēda optima opatio in optima
potētia.ſed debet eſſe principalior ⁊ melior toti
us illius potētie.ſed minor ꝓbat̄. neq̄ quidem
fruitio eſſe nolr̄:q̄ nolle frui nō eſt:ſȝ potiꝰ re-
fugere.ceteris aūt paribus melior eſt actꝰ affir̄a
tiuꝰ negatiuo:aut ſuo oppoſito ꝯrio: nec extat
fruitio actus ꝯcupīe quo affirmatū affirmat̄ ꝓ-
pter amātē:ȝ hoc enī īpfectiōis ē.ſignū āt ī amā
te aut amato. Relinq̄tur igit̄ fruitio eē q̄ affir̄a-
tū ꝓpter ātum diligit̄.⁊ eſt pfectiſſimus amor ſi
amatū tanto amore dignū ſit vt eſt deꝰ:⁊ h̄ frui-
tio amor eſt amicicie.ꝙ ſi dicat̄ ex q̄ de tri.c.vlti,
inquit aug.appetitꝰ inhiantis fit amor fruētis:
⁊ tū appetitus inhiātis ad amorē ptinet ꝯcupīe
Dico viator velle ꝯcupīe vult ſibi bonū ⁊ velle
amicicie vult deo bene eē.primꝰ appetitꝰ reſpe-
ctu boni habēdi fit amor ꝯcupīe boni habiti ſi-
bi:⁊ ita amor fruētis nō tū q̄ fruit̄ formalit̄ .ſed
eiꝰ q̄ fruit̄ alio amore illo eoō obō ī ſe qō amat
ſiue iſto amore.Sed dicēs.ſi beatitudo eſt frui-
tio.⁊ fruitio eſt etiā viatoris.igr̄ viatores ſūt be
ati.nō valet ꝯn̄a:q̄ fruitio eſt qd cōe indifferēs
bono ⁊ nō bono:aut dicat̄ clarius ꝙ fruitio vie
⁊ patrie differūt ſm ſpeciē ſeipis quidē formalr̄
taliter aūt cauſis ſuis alioq̄n ſi nō differrēt ſm
ſpēm ſed gdꝰ tm̄ poſſet intēdi fruitio vie ꝙ effi-
ceret̄ fruitio p̄rie.Et pȝ etiā manifeſte ex quo ad
cauſandū fruitionē p̄rie p̄recxigit̄ viſio dei q̄ ad
fruitionē vie nullatenꝰ exigit̄ has fruitiōes diſti
gui opꝫ ſpecie. Scōa p̄ticula dicit ꝙ beatitu
do eſt opatio:q̄ btitudo ē bonū ſufficiēs :bonū
pfectū ⁊ vnitiuū cū ſūmo bono:h̄ maxie cōueni
unt actui ſcōo.pluſq̄ primo .vn̄ ariſt.xij.metha.
c.vi.loq̄ns de intellectu diuino.Si nō intelli-
gat inq̄t q̄d vtiq̄ȝ inſigne erit ei ⁊ venele:ſed ha-
bet ſe q̄ēadmodū ſi ſit dormiēs.Ex q̄ textu liq̄
do pȝ ꝙ p̄ponit actū ſm actui p̄mo.tū ſcōo ibiō
c.iiij.⁊ ſpeculatio delectationū ⁊ optimū ⁊ pau-
lopoſt vita vtriq̄ȝ exiſtit etenī intellectꝰ actꝰ vita
Intellectus ibi accipit̄ germiarie.⁊ ſubdit.Illō
aūt ſcȝ.diuinū ipe actꝰ:actꝰ aūt vita optīa.tū ter
tio ariſt.iij.metha.c.vij.actus eſt ſimplr̄ pō pri-
or nō ſolū tpe ⁊ diffinitiōe ſed etiā ſba:hoc ē p-
fectiōe qō tertiū ꝓbat p h̄ ꝙ oīs pō eſt actus
gr̄a:ſicut inducit in naturalibꝰ ⁊ artificialibꝰ.ac-
tus aūt eſt vltimū nō gratia alteriꝰ:maxīe autē
quādo eſt opatio nō factio vn̄ ⁊ includit ſuppre
q̄re ⁊ felicitas cōſiſtit in opatioe.ꝓbat autē.vita
nāq̄ȝ qualis q̄dā eſt:⁊ lȝ exigat hmōi opatio que
eſt btitudo ꝯiūctionē vt vniat̄ bonꝰ cū ſummo
bono:mō ſupp̄mo poſſibili nō tū ipa ꝯiūctio ē
de intellectu ⁊ q̄dditate ipius opatiōis: q̄ ipſa
opatio abſolutū q̄d. eſt ꝯiūo vero reſpectus.
Tertia ps cōclōnis dicit ꝙ beatitudo prius ē in
voluntate q̄ in eēntia.pȝ:q̄ opatiōes a poten-
tijs ſunt elicite p̄rimario.opatio enī eēntie aīe
nō cōpetit niſi q̄ potētie.ex ſcōo de aīa.t.ix.
metha.Ex quo patet defectꝰ docto.ſolēnis q̄uo
libeto.xiij.q.xij.dicit enī ꝙ q̄ btitudo creata eſt
in angelis ⁊ hominibus p quēdā illapſuȝ p quem
beatitudo increata que eſt deus illabitur aīabꝰ
vel angelis ⁊ a priori fiet redūdātia in poſteriꝰ:
cū prior ſit aīe eſſentia aut angeli q̄ ſit intellectꝰ
aut volūtas opꝫ ꝙ btitudo creata ſcȝ priꝰ ſub-
iectiue recipiat̄ in aīe eſſentia vel angeli. ⁊ p con
ſequēs increata obiue:⁊ poſt in potētias redun
det ſeu potētiā.Ex quo infert̄ p̄rio ꝙ principa-
lius ē in eēntia q̄ ī potētijs:q̄ per eēntiā eſt in
potētijs.Scōo infert ꝙ quaſi p eſſentiā beatitu
do increata anime perficit eſſentiam:q̄ per talē
illapſum.potētias do q̄ſi mō attribuibilī:quia
ſub rōne boni ⁊ veri.Tertio infert ꝙ ex q̄ gloria
eſt gratia ꝯſūata.⁊ gratia eſt principalr̄ in eēna
aīe ⁊ redūdat in potētijs ſub rōne habitꝰ ⁊ vir-
tutis opꝫ etiā ꝙ fiat in ꝓpoſito.Et hoc inq̄t
iuſtū eſt vt digniori in diſtributiā iuſticia plꝰ tri
buat̄ ſm geometricā ꝓportionē: nobilior autē
eſt aīe eēntia q̄ eiꝰ potētie.dicit tn̄ ꝙ ꝑ amorem
originalē fit illapſus iſte:q̄ ſm dionim amor eſt
vis traſſormatiua amātis in amatuȝ.⁊ hugo ſup
illud angelice ierarchie.calidū acutū ſup feruidū
ſic inquit.fit per viā amoris vt hō expelli icipiat
⁊ exui a ſe.Scotꝰ arguit tripliciter ꝯ hāc opionē
q.ij.p̄ntis ð.Tū primo q̄ btitudo ē opatio q̄ pri
mo ē in potētia.Tū ſecūdo q̄ ſic ē deꝰ btificabil'
⁊ btūs in opatiōe.ſ.vt viſione ⁊ fruitiōe ſui. Tuȝ
tertio q̄ nō aliter ſe hȝ nō btūs ad btm̄:niſi p o-
perationē:alioquin ſi p actū p̄rimū primo differ-
rent:poſſȝ dici btūs dormiēs.Etiā ſecūdo:modꝰ
ponēdi ē cōtra eū:q̄ dicit ꝙ amor hoc facit:⁊ ita
primo erit btitudo volūtatis ſicut amor .⁊ quod
dicit ꝙ amore volūtas incipit exire:exui ⁊ expel-
li a ſe:verba ſūt methaca:ſicut apparet per phm
in politicis.nō plꝰ hȝ textꝰ ioh. dȝ aūt ſic ſupple-
ri.vij.police.c.v.in quo venat̄ phs qualē natura
oportet eē ciuē.vbi allegādo dictū archiloli.dicit
archilolꝰ ꝯuenient̄ amicis ꝯdiſputat querelās ad
aīm:nō enī ab amicis athlāteas pforatiōes. ⁊ in
ſecūdo lib.c.iij.allegat ariſto.phanē dicētē ex du-
obus amicis vnū fieri.tertio rōes nō ꝯcludūt.il
lapſu enī gn̄ali ē deꝰ vbiq̄ȝ:iſto vero illapſu q̄ eſt
p btitudinē:p° ē in volūtate ſicut ⁊ gr̄a:nec illa di
gnitas eſſentie ſupportētias cogit q̄ eadē ſūt eēn
tia.Sed tūt ſurgit dubiū.q̄ ſi btitudo eſt opatio
⁊ volūtas nr̄a ē cā ſue opatōis:ergo volūtas po
terit ſe beatificare.dm ꝙ nō ſequit̄:q̄ dato ꝙ con
currat nō ē tn̄ cā totalis.Excēp̄ ſecūdo . dato ꝙ
btitudo ex toto ſit cāta a deo ⁊ infuſa mētibꝰ aīa
ruȝ vel angeli:nō ex hoc deſinit eē opatio.Aliter
tn̄ ſoluit ⁊ tertio hoc argumētū godefredꝰ de fon
tibꝰ.quoli.xli. q.iiij .Et tho.in.iiij.ð.hac.q.iij.in
actu inquiunt duo ſunt ſubā ⁊ forma a qua ē
pfectio actꝰ ſm ſub ām principiū ē potētia:ſȝ ſm
formā principiū ē habitꝰ.tūc ſi ē acquiſitꝰ ex toto
ſuūꝰ actꝰ cā.ſi infuſus:nō niſi ſm ſubām nō ſm
formā.ſed hitꝰ infuſus ē cā exterior:actꝰ aūt nr̄ n̄
eſt btitudo niſi rōne ſue pfectōis ⁊ forme.iō apō
eos argumētū nō cōcludit.ſed hoc nihil ē vt pro
bat ſcotꝰ in p̄ria.q.q̄ iſta forma nō eſt niſi quēd
cōditio ſequēs actū talē de neceſſitate: vtputa:ta
lis gradꝰ.Si ergo potētia ē cā talis actꝰ ſm ſub-
ſtantiā ⁊ ſcōm formā ⁊ gradū iō teneat̄ p̄ria aut
ſecūda ſolutio:nō hec 3a. Sequit̄ ſecūdo defe-
ctus fratris richar.de media vil.ð.v.arti.i.q. vi.
dicētis btitudinē cōſiſtere p̄rio in actu intellectꝰ
⁊ volūtatis.probat̄:q̄ ī optimo cōſiſtit: nō aūt
ſunt ī quocūq̄ȝ genere duo optima:ſicut nec duo
prima nō ſunt due maxie prime:duo vltimi fines
due forme ex equo prime duo principia effectiua
diſtincta ſcōȝ eſſentiam.dico hoc pp tres pſonas
diuinas que tn̄ ſunt vnū p̄ricipiū ad extra : iō oȝ
ꝙ ſolū ſit beatitudo aut in viſione dei:ſi eſt meli-
or: aut in fruitiōe ſi eſt melior.niſi accipiēdo bti
tudinē: vt dictū eſt: ꝓ aggregatiōe oīm bonorū
ſed tūc nō ſolū duo ſed plura ad btitudinē requi-
runt̄. Ex quo pȝ quo ad hoc meliꝰ dixiſſe thomā
hac diſtin.art.primo.q.i.in ſolutōe p̄ricipali q̄ſti
uncule ſecūde.vbi dicit ꝙ btitudo ſolū cōſiſtit in
vna operatōe optīa.q̄ phūs dicit p° ethicoꝝ.ꝙ
felicitas eſt operatio optima ſcōȝ optimā virtutē
⁊ in vita pfecta.de hoc in ſcoto.q.3.Sed ſi vna ē
operatio:vt dicit tho.in qua conſiſtat btitudo p
eēntiā:ſeu que ſit btitudo:queritur que ? aut vi-
ſio dei:aut fruitio.dicit tho.hac ð.arti.eoō ⁊ qōe
ꝙ btitudo ē eſſentialit̄ ⁊ p̄ricipalit̄ in actu intelle
ctus:⁊ in actu volūtatis.ſicut in quadaȝ pfectiōe
extrinſeca ⁊ ſuperueniēte viſioni:in qua eſt ſubā
btitudinis:q̄ primo cōiūgit vltimo fini .q.q̄rta
arguit ſcotꝰ.cōtra eū primo.q̄ fruitio magis ap-
propinquat vltīo fini extrīſeco q̄ tendit in ipſuȝ
īmediate.tū ſecūdo q̄ vult videre deū vt ipſuȝ di
ligat :nō ecōtra diligere vt videat:eſſet enī ordo
pūerſus.ſcōȝ anſel.ordo pūerſus eſſet velle ama
re vt intelligeret.nec 3m dicendū ē ꝙ ordinē nō
hēat.q̄ in ordinatis ad finē ē ordo:etiā q̄ ſpēs
ſe hn̄t ſicut numeri.ex octauo methace.Tū 3° quia
magis appetit ſuā pfectionē volūtas q̄ ſui intel-
lectꝰ etiā ſcōȝ dictamē recte rōnis.igitur ibi ē q̄-
renda principalit̄ btitudo intrinſeca. Sequit̄ 3°
ꝙ ſecuritas nō ē de rōne formal' btitudis. q̄ be
atitudo vt patuit eſt fruitio ſeu amor dei.amor āt
vt ſic ſecuritatē formaliter nō includit.bn̄ tn̄ verꝫ
eſt ꝙ btitudo ē eterna.Tū p° mathei.xxv. Ibunt
iuſti in vitā eternā.Et ſecūdo mat.xviij. Erūt ſi-
cut angeli dei.Et 3° in p̄s.In ſecula ſeculoꝝ lau-
dabūt te.Et alibi ſepe.Tū ſecūdo q̄ dicta ſancto
rū hec ſentiūt.vn̄ aug.xiij.de trini.c.viij. Beata
vita eē nō pōt niſi ſit īmortalis.ꝓbat:q̄ ſi amit-
ti pōt: amittet eā btūs aut nolēs:ergo nō eſt be-
atus q̄ nō hȝ q̄cq̄d vult aut volēs:aut neq̄ȝ no-
lens nec volēs: ⁊ ad vtrūq̄ȝ ſequit̄ ꝙ nō eſt btūs
q̄ nō amat btitudinē:imo ſi volēs amittit odit
eā:ſi neuter nō appreciat̄ eā.Tum 3° q̄ cōſonat
phūs.vn̄ 2° de gn̄atōe ī fine.ī oībꝰ iq̄mꝰ nāȝ deſi
derare qō meliꝰ eſt.meliꝰ ē autē ſp eē ſi ē poſſibl'e
ē āt h̄ poſſibile . Sed que cā ppetuitatis. ſecun-
do qualis ſit perpetuitas.tertio q̄lr̄ inſit btitudi
De p̄rio triplex ē modꝰ dicendi. Primꝰ btitudo
creata ē ex ſe neceſſaria formalit̄.cauſalit̄ aūt aliū
de a cauſa extrinſeca:ſicut de motu primi mobil'
diceret phūs.Secūdꝰ modꝰ:frui° ē neceſſaria ex
volūtate neceſſario fruēte obō viſo:dato ꝙ ex ſe
nō ſit neceſſaria:vt dicebat primꝰ modꝰ.Tertius
modꝰ ꝙ btitudo eſt neceſſaria ex hītu determinante
neceſſario:puta ī intellectu ex lūie glorie:et in vo
lūtate ex caritate ꝯſūpta.pro ⁊ contra require in
ſcoto qōne de ſecuritate que ē.vi. in qua tanō dic̄
ꝙ neceſſitas eiꝰ volūtas ē diuina eā cōſeruās.de
ſecūdo qual' ſit iſta ppetuitas dicit tho. v.ð. q.ij.
arti.iij.in ſolutiōe p̄ricipali:ſeu in queſtiūcula.3.

secūde d. qōnis principal' ꝙ nō ē perpetuitas cui
q: euum ẜm ꝙ ab eternitate distinguitur ptinet
ad creaturas immutabiles. btītudo āt excedit po
tentiā naturalē creature: vñ ꝓpria mēsura ei⁹ est
eternitas. Contra obicit scotus: q: cōtradictio est
creatū eternitate mēsurari: q: eternū nō solū ne-
gat nō esse ẜm actum: sed etiā ẜm potētiā. ⁊ licet
aliqd creatū neget nō eē ẜm actū: nullū tñ ẜm po
tentiā. De tertio qualiter insit btītudini. dic̄ tho.
hac d. q. i. in solutōe pricipali. iiij. qstiūcule ꝙ in-
cludit in rōne btītudis: q: btītudo dicit finē oīm
nostroꝝ desiderioꝝ: ⁊ ita perpetuitatē: q: bonū
desideram⁹ habere ꝑpetuo. Et a simili q: in dam
natis ꝑpetuitas ē de rōe pene. hic dicit scot⁹ ꝙ ca
piendo beatitudinē intēsiue nō est perpetuitas d
rōne eius: ⁊ ita nec securitas. capiēdo aūt extensi
ue vtrūq; ponit. Et tādē dicit ꝙ arᵐ tho. peccat ī
forma: btītudo est finis oīm desiderioꝝ nostroꝝ
igitur includit in se oīa per se desiderata: nō sequi
tur sed vel includit vel precipit. ⁊ dicit in secūdo
articulo scot⁹ ꝙ securitas btītudinē sequit' q: btī
tudo oᵐ hz deū: securitas creatā btītudinē. Si ei
ꝑcrat' de quo ē secur⁹ btūs: rñdet' de btītudine. sz
vnde sunt securi btī de sua btītudine: ex quo btī-
tudo de se cōtingens ē. Dicit ibi scot⁹ ex reuelatō
ne dei. sed est quasi cōsimile dubiū de gaudio sic
de securitate: vtrū gaudiū de necessitate btītudīez
cōsequat'. hoc mouet doc. in. q. vij. ⁊ narrat opio.
tho. que est in suo quarto. xlij d. arti. i. q. iij. ⁊ ē ēt
opinio fratris richar. ꝑñti d. arti. iij. q. vi. dicit.
ꝙ nō scot⁹ remitto ad d. xlviij. ⁊ istā pñtē ne sit ꝑ
mo superflu⁹. Sed cū tñ boᵐ sit creata btītudo
dubitandū occurrit: vtrū oēs hoīes velint de ne-
cessitate btītudinē hoc mouet doc. in. q. 8ᵉ hui⁹ d.
⁊ dicit ꝙ loquēdo de appetitu naturali qui nō ē
nisi quedā inclinatio in ꝓpriā ꝑfectionē. volūtas
naturat' ⁊ sūme appetit btītudinē. loquēdo autē
de appetitu libero: dicit doc. solēnis ꝗlibe. 3ᵒ. q.
xvij. ꝙ sic in vlī: nō tñ ī pticulari: sine obscure ap
prehenso. ⁊ de ista pz libro pᵒ d. i. ⁊ hac d. q. ix. ad
longū. Ex quib⁹ pz ꝙ nō pōt quis ex puris natu
ris ib⁹ consequi vltimū finē suū hr̄e fruitionē btīfi
cā: exigit enī visionē dei quā nemo pōt hr̄e natu
raliter. vt vult aureli⁹ aug. ad paulinā: in libro de
vidēdo deo. ⁊ capi' ex ābro. sup lucā. ⁊ ex mgr̄o
discipul⁹ si vult vr̄: si vult nō vr̄. vñ apostol⁹ Ro
ma vi. c. dicit gr̄a dei vita eterna. Frater richard⁹
de meᵃ vil. h⁹ d. secūdo pricipali. q. vi. arti. i. assi-
gnat rōez: q: nihil cognoscit' nisi ꝑ hoc qd cogni
tū est in cognoscēte ꝑ mod nature sue: igr̄ cogni
tū est ī cognoscēte ꝑ modū cognoscentis. Ex hoc
ar' sic. Si mod⁹ eēndi nature cognite excedit mo-
dū essendi ipsius cognoscētis: necesse ē cognitio-
nē esse sup naturā cognoscētis. Nūc aūt mod⁹ es
sendi ipsius dei excedit oēm creaturā: q: iste non
pōt eē mod⁹ essendi alicui⁹ creature. gᵒ cogniᵒ dei
ē sup mod cognoscēdi alic⁹ creature. Rursus tho
mas hui⁹ d. arti. ij. q. vi. Et doc. soll'. quolib. 3ᵒ. q.
3ᵃ. Et qrto. q. vij. ad eandē partē arguit sic. Illd
oppoᵐ nō pōt cognosci a cognoscēte qd nō est ī
eo per modū qui cōuenit illi cognoscēti: sed de⁹
nō est in creatura per modū q cōuenit nature co-
gnoscenti. igitur nō potest cognosci a creatura.
Minor probat'. nihil intelligit' nisi ꝙ habet ad ī
tellectuz per modū informantis: sed de⁹ nō sic se
habet ad intellectū ⁊c. Est et tertia ratio de obie-
cto requirēte determinatā distantiā ad potentiā
sicut pz in questione vndecia pñtis d. vbi ondit
scotus rationes has non valere: subtilissime eas
soluēdo: ꝗuis cō sit vera ꝙ homo nō pōt ex pu
ris naturalib⁹ consequi suā vltimā btītudinē.

Secūda conclusio. Dote impassibilis agilita-
tis ⁊ claritatis corpora ornabunt' btōꝝ. Ista cō
tres habet part'. iuxta tres dotes. Prima ē de ī
passibilitate. probat'. i. cor. xv. Mortale hoc idu
et immortalitate: ⁊ corruptibile hoc incorruptio-
nem. ⁊ rō ẜm scotū. q. xiij. que est de dote ipassibi
litatis: q: hō nō pōt eē btūs in hac vita mortali.
tot⁹ āt hō erit btūs q: tot⁹ meruit: igr̄ totū erit be
atuz in corpore imortali. etiā q: ipassibilitas real'
vt cō intētionalē distinguat' aīe nō repugnat q ē ī
mortal'. sic nec rrō. Sz vñ hui⁹ ipassibilitas sur-
git ē magᵐ duᵐ. nō pōt pᵒ dici ꝙ cā ē q: qlitates
mixtū cōntes nō remanēt: tūc nec mixtū remanēt
nec 2ᵒ q: qlitates eloꝝ inibi nō sunt cōrie: tūc nec
reāerēt elemta: si tñ ela sint ī mixto formalit': de q
dicitū ē lib. ij. d. xv. Nec 3ᵒ q: forma celi tollit hāc
cōrietatē neqt dici q: aīa ītellectiā ē lōge nobilior
forma celi: ⁊ tñ nō tollit vt pz de facto. Ecce ergo
vn⁹ ternari⁹ nō sufficiēs ad īuestigād ipassibilitatē
gl'iosoꝝ corᵐ: ⁊ hz ꝟ ternari⁹ ad cāz reduci subinā.
Ex pte āt agētis pᵒ nō pōt poni ꝓp equalitatem
ad pōd⁹: nō ē dubiū q: sic ignis immediate reliq
destrueret: nec ad iustiaz pūctualē: q: forsan dicēt
medic⁹ ꝙ tal' iustiᵃ hūane cōplexiōi nō cōsonat: nᶜ
ēt ab extrīseco passibilitatē impediret. ⁊ tñ corpa
gl'iosa erūt ipassibiᵃ: ⁊ ab itra ⁊ ex. 2ᵒ nō pt poni
ex pte aīe: sic posuit tho. xliiij. d. h⁹ qrti. arti. ij. q. i.
q: aīa cōstituta ē media int' deū ⁊ creaturā corpa-
lē: sic igr̄ tūc ipsa erit ꝑfecte subiecta deo tāq̄ suo
supiori: ita ꝑfecte tē dñabit' suo corpi iferiori. Im
probat ꝟ scot⁹ q: aīa nō repugt istis qlitatib⁹ in
corpe: imo suppōit eas nec ēt eaꝝ affectib⁹: imo ī
qt nec supp̄m⁹ āgel⁹ pt ꝑ ipiū volūtatis sue ipedi-
re actionē alicui⁹ cāe nāl'. Cāe eī nāles nō obedi
unt āgel' adnutū q̄ᵐ ad actōez ⁊ alt'atōez eaꝝ. nᶜ
3ᵒ pt veire ꝟ ipassibilitas ex dote ipa: sicut posuit
hēric⁹ d gādauo qlib. ix. q. xvi. ⁊ ꝓbat' ꝑ illd aug.
ad dioscoꝝ. Tā potētis nat' fecit de⁹ aīam: vt ex
eius plena felicitate redūdet in corp⁹ sanitas per
petua ⁊ vigor incorruptibil'. vt sic videm⁹ ꝙ duri
cies ē qdā ipassibilitas ꝓhibēs quād pa[illegible] vt ici-
di sit possibil'e aliq̄ ē eq̄litatē ꝓhibētē oēz paᶜᵐ

Contra arguit scot⁹. Illa qualitas nō est celestis
q: corp⁹ hūanū talis nō ē susceptibile: cū sit mix-
tū: oportz igit' ꝙ sit qualitas mixti aut elemēti: sz
siue sic siue nō: nō impedit oēm actionē vel passi
onez. ⁊ pz in exēplo coꝝ q: duricies licz prohibe
at incisionē nō tñ cōbustionē vel aliā passionem
Ex hoc pz ꝙ nec hic ternari⁹ ex pte cause actiue
sufficit ad impassibilitatē hūdā ī corpore. Quid
igr̄ si hi duo ternarii nequaquā sufficiūt ad priua
tiuuz ternariū veniam⁹. Primo nō ipedit alicui⁹
de eēntia corpis hūani requisiti defect⁹: iā enī cor
pus hūanū nō esset. nec secūdo ꝙ ex aristo. cōclu
dit': q: p⁹ iudiciū nō erit mot⁹ celoꝝ. mot⁹ aūt ce-
loꝝ vt vult aristo. ē prim⁹ motuū. viii. phisicorū.
Prio aūt ablato aufert' posteri⁹: ⁊ ita null⁹ ē mo
t⁹: ⁊ ꝑ cōns erit tūc ipassibilitas. Cōtra ꝟ ē pari-
sien' articul⁹ stante celo approximato igne stupe
ꝙ ignis nō cōburrat stupā error est. Sed 3ᵒ hoc
ipedit dicit scot⁹ diuina volūtas nō cōcurrēs cū
cā corruptiua: nō pō remota: sed ꝓpinqua. non
igit' a cā intrinseca ipediēte: sz extrinseca ipedien
te. Exēplū hui⁹ de igne in camio q nō egit ad cō
sumptōez triū pueroꝝ: nō quid ꝓp aliq ipassibi-
litatē intrīsecā pueris: nec ex carētia potētie passi
ue: nec ex cōtrario intrīseco ipediēte: sz q: de⁹ ex
volūtate sua nō coopabat' igni ad illā actionē. et
si dicat'. Si corp⁹ btī ē ipassibile: igit' nō poterit
aliqd sentire: q: sentire ē pati sicut itelligere: hoc
tñ ē falsuz. cū enī sensaᵒ sit opatio ꝑfecta nō dz de
esse hoi btō. Dicit tho. disti. xliiij. hui⁹ quarti ar.
secūdo. q. i. in solōne 3ᵉ ⁊ quarte qstiūcle pricipa
li. Et frat' richar. pñti disti. quarto pricipali. q. iii.
ꝙ oīs sensus btī sunt ī actu suo: q: qlibz sensaᵒ
ē ꝓpria ꝑfectio sensitiui. Scot⁹ tñ dic ꝙ nō videt'
sibi necessitas ꝙ oēs sensus sint ī actib⁹ suis. nō
enī op⁹ ē ꝙ tūc nutriat': cōcedit bñ de visu ⁊ audi
tu si ibi sit son⁹: nec talis imutatio itētional' ē de
necessitate cū imutatōe corruptiua. Quo ad
secūdā ptē cōnis de dote agilitatis ꝙ sit ī corpi-
bus btōꝝ. pz sap. 3ᵒ. Tanq̄ scintille ī arūdīeto di
scurrēt. Et Esa. xli. scribit'. Qui sperāt ī dño mu
tabunt fortitudinē assumēt pēnas: vt aqle vola-
bunt ⁊ nō deficiēt: ⁊ nō laborabūt. Sed q ē ista
agilitas corpoꝝ btōꝝ: vel q est dispō in corpibus
coꝝ vt veniat. Dicit frat' richar. pñtis distin. iiii.
principali. q. vij. ꝙ dispō ad agilitatē in corpori
bus btōꝝ ē quedā qualitas ꝑ quā auferent' impe
dimēta: vt aīa possit sine labore corp⁹ mouere ꝓ
prius: vt grauitas. vñ aug. xxi. de ciui. dei. c. v.
tūc pōd⁹ graue auferet'. hic dicit doc. sub. hoc nō
intelligo seu istā ꝓpōnē nō intelligo: q: ꝙ mane
at corp⁹ hois ⁊ nō dñetur in eo terra est tātū icō
ueniens sicut dicere ꝙ nō fiat sol vel aliud corp⁹
celeste: ⁊ ꝙ dñet' in eo terra: ⁊ ꝙ nō maneat gra-
uitas manēte terra: eēt idē dicere ꝙ remaneret la
pis ⁊ nō eēt dur⁹. aīa eī hois nō ꝑficit corp⁹ qcū
ꝙ nō dispositū. si enī eēt corpus hois ita desum
sicut aurū: nō eēt ꝑscriptibile ab aīa: ita si nō habe-
ret grauitatē ⁊ alias qlitates naturales suas: nō
eēt ꝑscribile ab aīa. Et reliqua q sequūt' ī eo. q.
xiiij. que ē de dote agilitatis. ideo dicit scot⁹ tria
ꝑ que hō tūc habebit agilitatē. Primū virt⁹ mo-
tiua in aīa intendet' sicut ⁊ visiua. poterit enī tūc
btūs videre qdcūq; visibile sine difficultate. Se-
cūdū amotio ipedimētoꝝ ī iūcturis ⁊ neruis Ter
tiū ē amotio oīm hūoꝝ supfluoꝝ ꝑ totū corpus.
Guill's parisiē pᵃ pte sumᵉ de vniuerso dat exᵐ
de istis fatuis qñ sunt in fatuitate sua mira faciūt
de corpib⁹ suis que facere nō possent sani. vñ ꝟ
oz ꝙ dicat' vnū hoꝝ triū. aut euacuat' superfluis
hūorib⁹ in toto corpore: aut ī neruis: q: etiā non
multū comedūt: aut virt⁹ motiua nō ita alligata
est sicut ī sanis: aut 3ᵃ simul aut duo. Quo ad
tertiā ptē cōnis de dote claritatis pz sap. 3ᵒ. Ful
gebūt iusti sicut sol. Sz q erit hec claritas. Dixit
doc. q. xv. q ē de dote claritatis ꝙ erit qdā reful-
gentia: addit autē claritas sup lucē aut colorē sui
manifestationē. tūc enī color clar⁹ dicit' dū mani-
festat': aut in promptu ē: vt seipsuz manifestet. btī
autē tūc colorē hēbūt manifestuz ergo claꝝ: ẜm
tamen conditionez sue complexionis: nō enī erūt
oēs vni⁹ cōplexiōis: vñ nec vni⁹ spēi coloris: im
mo nec in eadē spē coloris nō erūt equalit' nigri
aut albi: alij qdē nigri alij nigriores: alij nigerri
mi: ita liceat loqui: seruata tñ pulchritudine corre
spondēte ciuitati dei. Ex quo infert' ꝙ corpa bea
toꝝ plus se hēbūt ad modū cristalli q̄ aeris. aer
enī ꝑspicu⁹ ē: iō susceptiu⁹ lumis nō lucis aut co
loris. Cristall⁹ aūt q: sollidat lucē ⁊ colorē retiet
⁊ per poros corpoꝝ gloriosuz: lz miores tūc sint
q̄ nūc poterūt ab oculo glorioso iteriora videri.
Et qd mirꝝ si etiaz nūc lix videat per parietē. Et
si obijciatur q: xp̄s corpus habebat glorificatuz
dū cū discipulis in emaux ambulātib⁹ ambularet
nec tñ cognoscebant cū. quō igr̄ claritas. dicit fra
ter richard⁹ pñtis d. iiij principali. q. vi. ꝙ hoc i-
pediebat oculi nō gloriosi ifirmitas: sz istd suffic
oculus enim debilis potest percipere quodcunq;
visibile: licet non apprehendat vt solez: sed reuer
berabitur vt aquila. Thomas vero huius quarti
xliiij. d. articulo secūdo. q. iiij. pricipali in solutōe
tertij argumēti secūde qstiūcule mote de claritate
dicit ꝙ btūs pt occultare claritatē corpis ex ipio
volūtatis aīe a qua redūdat ⁊ fluit in corp⁹. Sed
scotus in contrariū dicit: nō video ꝙ aliq natura
lis actio subsit volūtati create. nulla enī volūtas
creata pōt ipedire actionē ignis ne agat in aquā
approximatā q̄uis possit separe ea abinuicem.
Et iō dicit ꝙ cā quare claritas corporis xp̄i imu
tauit oculos discipuloꝝ fuit potētia dīna nō coa
gens claritati ad imutationē oculoꝝ discipulorū
⁊ idē ē iudiciū de btīs qñ nolūt videri.

Tertia ꝓ̄ est hec. Sic subtilitatis dote corpus
gloriosū ornatū est: vt cū alio corpe in loco eod
eē queat. ꝓbat ꝓ̄ auctoritate Dam̄. lib. iiij. c. vlt.
ꝛ fundat sup illud Joh. xx. ꝙ ianuis clausis intra
uit iesus. ꝛ ita fuerūt cor^a duo simul. Sꝫ qualr̄ h̄
veritas cōcipit: vt sit possibile duo corpa intrare
simul ꝛ manere i loco eodē vt vnū reliquū nō re
moueat. Dimissa heretica opione q̄ dicit: nullo^o
eē possibile duo corpora in eodē: nec diue potē^e
nec creare. Cū p^o qꝛ fide tenem⁹ ꝙ xp̄s nat⁹ est
de Maria virgine: ꝛ remāserūt integra claustra
virgis. Cū secūdo qꝛ xp̄s resurrexit clauso sepul
chro. Cū 3° qꝛ corpa btōꝝ erūt simul cū celo empi
reo. Dimissa etiā opione fatua q̄ dicit: ꝙ aīa tm̄
habebit i corp⁹ gloriosū dn̄iū vt possit cū i quā
cūqꝫ quātitatē trāsmutare ꝛ ita minimā vt trāsire
valeat p foramē acus ꝛ p poros alterius corꝑis.
His dimissis sūt tres binarij hāc aperiētes veri
tatē. Prim⁹ duoꝝ fratꝝ minoꝝ. secūd⁹ duoꝝ frm
pdicatoꝝ. 3⁹ duoꝝ secularū. Frater Jo. bonauē.
secūda pte hui⁹ d̄. arti. ij principali. q. p^a. de dote
subtilitatis dixit. Loq̄ possum⁹ de quāto mathe^co
ꝛ sic duo quāta nō pn̄t eē simul in eodē situ: qm̄
efficerent vnū: aut de corpe naturali: ꝛ sic pn̄t eē
duo corpora simul: vel duo quāta: qꝛ dato ꝙ non
distinguat situ: distinguunt subō. hoc nō placꝫ sco
to: qꝛ eadē est linea mate^ca ꝛ natural: sit⁹ vero est
posterior. io qō i h̄ d̄r de vna d̄r de a'ia: aut saltē
decet dici. Frater richar. hui⁹ d̄. iiij. principali. q.
quita opione ij. dicit: ꝙ hoc fit virtute alicui⁹ for
me: vt forme subtilitatis: sꝫ nō v̄r quācūqꝫ quali
tatē accidētalē habere huiōi virtutē: vt dictū est
in simili de dote agilitatis. Ecce prim⁹ binari⁹ ꝛ
ē fratꝝ cordigeroꝝ. Frater petr⁹ de tharē^a hui⁹ d̄.
ꝓuēmare. iiij. q. ij. dic ꝙ rō quare nequeūt duo
corpa eē simul ē grossities: cū ergo tollit grossiti
es pn̄t esse simul: sed cōtra qꝛ nō implicat cōtra
dictionē duo grossa remanēre grossitie: vt videbi
tur in ista materia eē in eodē loco. Sāct⁹ thomas
hui⁹ quarti d̄. xliiij. arti. ij. q. ij. in solutiōe pricipa
li scōe q̄stiuncule: dicit tria. Primū ꝙ de⁹ pōt fa
cere sol⁹ ꝙ duo corpora habeāt distincta eē in eo
dē loco. secūdū ꝙ diuerse materie requirūt diuer
sum situm. 3^m ē ꝙ nō cōseruant in esse distīcto: tūc
a causis secūdis. Ex quo infert scot⁹: qꝛ tūc materia
isti⁹ est materia illi⁹: ꝛ forma isti⁹ forma illi⁹: qꝛ si
dicat ꝙ nō: pꝫ ꝙ nō sol⁹ de⁹ cōseruat in esse distī
cto illa corpora: sꝫ etiā coꝝ principia essentialiter
secūd⁹ binari⁹ fratrū predicatoꝝ. Doctor soll. q̄l.
nono. q. vltima. soluēdo primū argu^m dicit ꝙ in
hūtib⁹ se h̄m pri⁹ ꝛ posteri⁹ qm̄ sunt absoluta pt
de⁹ facere aut cōseruare pri⁹ nō ꝯsuādo posteri⁹
vt subm̄ sine accidēte. quātitas aūt ē cā sit⁹: ꝛ di
uersa quātitas diuersi sit⁹. poterit ergo facere de⁹
ꝙ sint diuerse quātitates. ꝛ tn̄ vn⁹ sol⁹ sit⁹. ꝛ hāc
sequit doc. subti. opinionē ꝛ docto. soll. a q̄ mul
ta vera accepit ꝛ si aliquādo ab eo discordet. gau
defred⁹ de fontib⁹ quolib. vi. q. v. dicit ꝙ corpus
gloriosū pōt esse cū nō glorioso p miraculū. mo
dus enī quātitatiu⁹ est rō quare aliqd ē localit
in loco: ꝛ hic mod⁹ quātitatiu⁹ pōt tolli a corpe:
ꝛ sic nō erit localit in loco: eē aūt cū alio corpe ꝛ
tn̄ nō localiter non est inconueniens. Contra in
quit scotus hoc modo valet: qꝛ quod est in loco
sibi equali: est in loco localiter: sed tale corpus
qm̄ est cū alio corpore in loco: ē in loco sibi equa
li: ergo ꝛc. vnde bene veꝝ est ꝙ deus potest hoc
facere: sed propter hoc nō oportet vt faciat. En
tertius secularium binarius. Et si dicat per dotē
subtilitatis non potest idem corpus in diuersis
locis: igitur nec duo corpora in eodem loco. Di
cit frater Richardus presentis distincti. iiij. prin
cipali. q. v. in solutio. sexti argumti ꝙ nō est simi
le: maior enim virtus requiritur ad hoc ꝙ vnum
corp⁹ sit in duob⁹ locis q̄ ꝙ duo in eodem loco.
Dicit doc. Johan. q. xvi. ꝙ solutio non valet: qa
vtrūqꝫ non est nisi potentie increate: igitur equa
lis virtutis. sicut ergo vnum posset esse p dotē ita
ꝛ reliquū. Et tm̄ de secūdo articulo. Quantū
ad tertium articulum sunt tres difficultates.
Prima vtrum beatus posset esse beatus sine bea
titudine creata. Diceret frater Jo. de rippa ꝙ sic
de potētia dei absoluta: sicut de caritate libro p^o.
d̄. xvij. Secūda difficultas. Quomodo sancti
erunt in celo empireo: aut iacentes: aut sedentes:
aut erecti. Dicit scotus huius distinctio. q. xiiij. ꝙ
erecti: quod confirmat auctoritate Augusti. in li
bro de simbolo: exponens illud simboli. sedens
ad dexteram patris. vult enim ꝙ non intelligatur
de sessione corporali. Stephanus vidit Jhesum
stantem. Tertia difficultas. Si potest esse cor
pus gloriosum cum glorioso sicut cum non glo
rioso. Dicendum ꝙ sic absolute loquendo de po
tentia dei absoluta: non est tamen data potestas.
Ex quibus patet ad quesitum ꝙ vꝫ dos beatitu
dinis operatio vere dicatur: ꝛ si non vlr ꝛ meri
torum premium. Tunc ad argumenta.

Ad primum dicendum ad hoc^m ꝙ loquitur de
beatitudine extensiua. Et ad Augusti. dicendum
ꝙ debet intelligi qui habet quicquid vult. i. vnum
in quo omnia contenta sunt eminenter: ꝛ illud est
deus. Ad secundum dicendum ꝙ beatitudo in
cludit ꝛ operationē ꝛ cōiunctionē. ꝛ ideo argu^m
non cōcludit. Ad tertiū d^m ꝙ h̄m quid hītus
est perfectior non simpliciter seu ceteris paribus
ꝛ in ꝓposito btītudo ē ita pmanēs sicut caritas.
Ex ista d̄. sic de pceō. ꝛc. P^a ꝓ̄. Inerit mētib⁹
sctā felicitas: nec oīb⁹ fiet equalitas. Dicit ꝓ̄ ꝙ
btītudo inerit sctis nō tn̄ equalit. Et ponit a pri
cipio d̄. vsqꝫ ad illud ca^m. Post hoc q̄ri solet ꝛc.

Secūda ꝓ̄. aīa btī corp⁹ recipiet qō de⁹ vniet
placet veritati. Dicit ꝓ̄. ꝙ veritas ē ꝙ aīe bono
rū resument corpora sua. Et ponit ab illo caplo.
Post h̄ q̄ri solet ꝛc. vsqꝫ ad illō. c. Proinde cū h̄
corp⁹ ꝛc. Tertia ꝓ̄. Erit spūale corp⁹ gl'iosū
nō aīale nec pōderosū. Dicit ꝓ̄ ꝙ corp⁹ gl'iosū
erit spūale. Et ponit ab illo c^o. Proinde cū h̄ cor
pus ꝛc. vsqꝫ ad finē d̄.

Hic orit qō ex pmissis trahēs originē ꝛc.

Hic signat. l. d̄. hui⁹ q̄rti. q̄ ita cōtinuatur
ad pceō. Nā postq̄ in pcedēti d̄. egit mgr̄
de remūerōne bonoꝝ. nūc in pn̄ti d̄. que est vltia
toti⁹ quarti ꝛ opis: agit de retributōe maloꝝ. Et
hꝫ diuidi i tres partes pricipales iūcta illa pticu
la q̄ ē hui⁹ d̄. ꝛ incipit Preterea queri solꝫ ꝛc. Et
fuit cōdiuisa i pceō. d̄. ꝯ eā in q̄ scrutat de ꝯpatio
ne amboꝝ: maloꝝ. s. ꝛ bonoꝝ. In pria culpa poni
tur dānatoꝝ. In secūda pena iūgit reproboꝝ. In
tertia fit ꝯpatio hoꝝ ꝛ illoꝝ. P^a in pric^o. Scda
ibi. Hic q̄ri pōt. Tertia ibi. Preterea q̄ri solet ꝛc.
Hec ē diuīo pn̄tis d̄. ꝛc. Circa quā tal' mouet titul⁹
questionis in speciali.

Utrū reprobi ꝯsc̄ie verme sic appetere q̄
ant nō eē: vt btī sine fine letēt amen. Et
ar̄ triplicit. Primo sic. nō eē ē min⁹ ma
lū. igr̄ id reprobi appetere pn̄t. Pꝫ aīs Math.
xxvi. de iuda dicit xp̄s. meli⁹ erat ei si nat⁹ nō fuis
set hō ille. ꝓbat ꝯn̄a. qꝛ si appetūt id qō ē maius
malū: ꝛ pn̄t appetere id qō min⁹. Secūdo ar̄ sic
Carentia mali ē desiderabil: igr̄ pn̄t reprobi ap
petere nō eē. aīs est pbi in p^o reth^c. x. c. pꝫ ꝯn̄a.
qꝛ nō eē nō includit aliqō malū. vn̄ anselm⁹ lib.
p^o. cur de⁹ hō. c. xxi. fateri me necesse ē: qꝛ ꝓ tota
creatura nihil deberē facē ꝯ volūtatē dei: ꝛ ita ap
petibile ē etiā nō eē in casu a viatore. Tertio ar̄
ꝙ btī nō letabunt sine fine. illa leticia btōꝝ si eēt
aut esset equalit in oīb⁹ aut inequalit: neutꝝ ē d^m
ergo ꝛc. Maior pꝫ sufficiēti diuīone: ꝛ ēt per priū
pricipiū equale ineq̄le idē sunt in ꝓposito: ꝙ eq̄
le ꝛ nō eq̄le. Sꝫ mior ꝓbat. p^o ꝙ nō equal' oīm
qꝛ dicit xp̄s Jo. xiiij. In domo pris mei mansio
nes multe sunt. ꝛ in ps. reddet vnicuiqꝫ h̄m opa
sua. Secūdo ꝓbat ꝙ nō inequal. qꝛ math. xx. scri
bit ꝙ singuli acceperūt singulos denarios. In
oppo^m primi ē aug. 3° de libero arbitrio: aū me
diū vel circa. arguēs triplici rōne. Pria qꝛ qō ni
hil est null⁹ eligere pōt. secūda qꝛ nō eē nō hꝫ rō
nem boni: ꝛ ita nec melioris. ex q̄ nō ē eligibile
qꝛ electio ē melioris. 3^a qꝛ qui recte eligit: necesse
ē vt cū puenerit ad id qō eligit melior sit: sꝫ null⁹
fit melior per nō eē. In opp^m alteri⁹ ps. lxxxiij.
Btī qui hitant in domo tua dn̄e: in secula seculo
rū laudabūt te. In ista. q. ad al' pifor mit ꝛc.
Quo ad primū ad priꝫ arti. termi sunt. Uermis.
Finis. Amen. Prim⁹ termin⁹ ē vermis. vermis
dicit triplicit. ꝛ h̄m hoc tria signat. Prio vermis
dicit ꝙ veritas missa: ꝛ est ethio^a. ꝛ hoc modo fi
lius dei a patre pro nobis in mundū missus et si
ne semine viri in virgine genitus. vermis dicitur
sicut aug. sup illud p̄. xxi. Ego sum vermis ꝛ non
hō. vbi dicit sententialiter. ꝙ vnigenitus dei est
homo sine semie in homine genitus. Secūdo di
citur vermis a vere: sic sūt vermes parua anima
lia super costas ambulātia: qꝛ pedib⁹ carent: aut
habēt minimos: sunt in terra sunt in aere sunt in a
qua: quia in hoc triplici habitant elō. ꝛ in vere
cōmuniter generant. Tertio dicitur vermis a ver
rendo. ꝛ hoc modo d̄r vermis conscientie: quia
semper verrit ꝛ mordet conscientias. De hoc ver
me dicit Esaie. vltimo caplo. vermis eorum nō
morietur: ꝛ ignis eoꝝ nō extinguet. ꝛ sic accipitur i
questione. Secūd⁹ terminus est finis. Finis a
fune dicitur. antiquitus enī mete ꝛ termini terra
rum funibus constituebant. vn̄ ps. xv. Funes ceci
derunt mihi in preclaris: ꝛ enī hereditas mea p̄
clara ē mihi. Et alibi. diuisit eis terram in funicu
lo distributiōis. Dicitur enim h̄m docto. subtilē
xlix. d̄. hui⁹ quarti. q. viij. finis quatuor modis. sꝫ
illi quatuor possunt faciliter ad tres reduci. Pri
mus est causa finalis. ꝛ in secūdo phicoꝝ dicitur
gratia cui⁹. Quinto^o btītudo increata dicit finis
qꝛ oīa ad deū ordinant. Secūdo d̄r finis pfectio
intrīseca ad quā vl^e res ordinat. ꝛ sic btītudo cre
ata ē finis nr̄. Tertio dicitur finis opti^m ꝛ quarto
vltimū. ꝛ patet ꝙ stādo in eodē hi duo modi faci
liter ad vnū reducunt: ābulam⁹ enim ordine recto
de impfecto ad pfectū: donec de⁹ in syon videat.
Et tm̄ de isto termino finis: qui accipit in q̄one
vltimo modo. Terti⁹ termin⁹ ē amen. Amen
est dictio hebraica sic interptata remanēs in la
tinū. qꝛ ciues celoꝝ auditi sunt: hoc verbo magni
ficare altissimū. vn̄ apocal. vij. d̄r. c. ꝙ omnes an
geli stabant in circuitu throni ꝛc. post dicitur. Et
adorauerunt deū dicentes. Amen. Et tria in he
breo sigt vere: sic: fiat. vnde ꝛ metrice dicitur.
Est amen hebreū: simplex nō ꝯpositiuū.
Uere: sic: fiat: fideliter hec tria signat.
Debꝫ aūt in fine scribi per. n. nō p. m. vt ib catho
licon d̄r: ad differentiā hui⁹ verbi amem qō de
amo amas descendit. cuius finis est. m. non. n.
Errauit autem hugu^o grammaticus dicens amē
deriuari ab a quod est sine: ꝛ mene defectus: qua
si sine defectu. iuxta grecum exponens. Est enim
hebreum ante grecum: sicut grecum latinum pre
cedit. vt priscianus in minori ꝛ maiori ostendit.
Ideo amen hebreum in deriuatione sua ex gre
co non dependet. sicut in maiori compendio ad
clementem papam quartum frater Rogerus ba
chonis optime demonstrat.

Et sciendū ē vt sup̄ euāᵃ petrꝰ dicit comestor: q̄ apud hebreos ni fine ponit̄ cōiter vna hoꝝ triū dictionū. sela. salem. amen. ꝛ in latino corrūdēt illis tribꝰ noībꝰ hebreis tria noīa latīa. ꝑpetuū. pax veritas. Quātū ad scōm arti. sunt. 3. cōclōnes. Pᵃ ē de appetitiōe nō eē ex vme ꝯscie. Secūda de ꝯpatiōe btōꝝ ad dānatos. Tertia de ineq̄litate ꝛ ꝑpetuitate bonoꝝ glorie. Pria ꝯō est hec. Ex vme cōscie nullꝰ vt penā fugiat pōt recte nō eē appetere s3 ob malū culpe deo nō ꝯdicere.

Pria ps ꝓbat̄ a doctore subtili. 1. d. q. 1. sic. Nullꝰ recta rōne pōt appetere nō eē ad fugiēdū iustū ꝛ bonū: sed malū pene ē iustū ꝛ bonū: igr̄ pp fugā istiᵘ nullꝰ d3 appetere nō esse. Maior pat3. nihil pt appeti simplicit̄ nisi esse: iustū aūt ꝛ bonū magis hn̄t rōnē eē q̄ nō eē: q2 hō eē opponit̄ ipi eē Minorē ꝓbo. q2 pena ē q̄d bonū ꝛ q̄d iustū: q̄a positiuū ꝛ punitiuū ipsius culpe. Frat̄ richar. hꝰ d. iiijᵒ pricipali. q. ij. addit vnā rōe3. malū eni istī est malū iquātū adimit de bono nō eē adimit oē bonū: pena nō: iō nō eē ē maiꝰ malū q̄ pena. gᵒ ꝑm rectā rōnē nō d3 magis appeti nō eē q̄ ī pena eē. ꝛ arguit ex oppositis maioris pfectionis ꝛ minoris. idē oᵐ eni eē qd ē notior pfectio ē nō eē ꝛ oᵐ gaudij qd ē mior pfectio ē pena. si ergo maior pfectio vt eē: est magis appetēda: ꝛ nō eē est magis fugiēda. Secūda pars probat̄: vbi prīo noto ꝑm scotū q̄ volūtas creata pōt ꝯpari ad nō eē in ꝓposito tripliat̄. Primo vt sit cā sui nō eē sicut ē cā culpe: ꝛ sic quo nō ē: q2 nō pōt se adnihilare. Secūdo q̄ sit cā sue adnihilatōis q̄tū i se ē: hoc ē appetat nō eē: ꝛ sic nō ē qūo: q2 maximū peccatū post odiū dei: ꝛ p ꝯn̄s scd3 locū obtinēs in gn̄e peccatoꝝ ē velle nō eē: ita q̄ se adnihilar3 si posset. 3ᵒ q̄ nō habeat nolle ad sustinere: si deꝰ inferat: imo velit nō ꝯdicere anteq̄ in culpa ꝛ in offensa dei maneat: ꝛ sic dicit scotꝰ q̄ magis ē fugiēda culpa q̄ nō eē. rō: quilꝫ tenet̄ in se seruare diuinū preceptū: qn̄ nō est reuocatū: ꝛ p ꝯn̄s nō peccare mortalit̄ in q̄cūq3 casu: q2 ē ꝓhibitū: sed nō nolēdo se a deo adnihilari nō trāsgreditur pceptū diuinū: sed ordinatiōnē naturalē. qn̄ eī sūt ꝓhibitōes ꝯrie magis ē obēdiēd superiori: cuiꝰ modi ē deꝰ in ꝓposito: q̄ inclinatōi naturali.

Secūda ꝯō. In diuia eētia nō in gn̄e ꝓprio: bti penas vidēt reproboꝝ. secūda p3 satis q2 distātia iproporcionata ipedit tā visionē corpalem q̄ intellectualē reꝝ in gn̄e ꝓprio. vt vult aug. in lib. de cura ꝓ mortuis agenda. S3 pᵃ ps probat̄ q2 diuia eētia ē speculū ifinitū cūcta btīs demōstrās: vt sue placitū ē bōitati. S3 dubitat̄ an pene reproboꝝ in deo videant̄ p ydeas. Dᵐ q̄ penaꝝ reproboꝝ alie sūt positiue: ꝛ hee cognoscūt̄ p ydeas: vt sūt tristicie. alie priuatiue: hee nō hn̄t ydeas in deo: sed p aliō cognoscūt̄. Tertia ꝯō

Et si gloria btōꝝ in extensione post in omen sit equalis nō tn̄ intēsiue. Probat̄ pᵃ ps q2 glīa oīu3 btōꝝ ē duratura in ꝑpetuu3. Math. xxv. Ibūt hi in suppliciū eternū: iusti aūt in vitā eternā. Secūda ps ꝓbat̄ ex distributiua iusticia q̄ plus laboranti plus retribuit. sed vn̄ hec ineq̄litas. tria sūt obiectū. pō. merita. nō ex obo vt obm̄: q2 oībꝰ se phtat. nō secūdo ex pō: q2 indifferēs ad quēcūq3 gradū est. igr̄ 3ᵒ ex meritis ꝛ diuio obiecto inq̄tū est cā libera distribuēs vnicuiq3 iuxta merita. Ex q̄ sequit̄ q̄ si deꝰ ageret ad extra mere necessario oēs eēnt equaliter bti. Et tm̄ de secūdo articulo

Quantū ad tertiū articulū sūt tres difficl'tates. Prima vtrū simplicit̄ dānati magis appetāt nō eē q̄ sic eē. Scotꝰ dicit. ij. q. hꝰ d. credo q̄ appetūt nō eē. Et aug. in lib. de miseria hꝰ mūdi loquens de dānatis. O mors q̄ dulcis es: quibꝰ tā amara fuisti: te solū desiderāt: q̄ te vehementer oderunt.

Secūda difficul. Si bti gaudēt de penis reproboꝝ. Dicit scotus hec verba. q. 3ᵃ. nec video nec scio quō nec ipsi nec deꝰ gaudeāt vel cōsolet̄ de penis coꝝ. vn̄ deꝰ Esa. pᵒ dicit. heu cōsolabor de hostibꝰ ꝛc. ita q̄ cōcludit q̄ nō gaudēt absolute: sed in ordine ad diuinā iusticiā. Tertia difficul. vtꝝ gloria corᵐ beatoꝝ erit equalis. Dᵐ ꝑm scotu3. q. vi. seu vltia q̄ ꝑm dotes q̄ dn̄t q̄litatē i dotato erit inequalitas. sed ꝑm dotes dicētes solam priuationē vt ē ipassibilitas erit equalitas. ꝛ sic p3 ad. q. q̄ v3 reprobi cōsciētie verme sic queunt appetere nō eē: vt btī sine fine letent̄ Amen.

Tūc ad argumēta. Argumēta quo ad nō eē hic inde suis vijs ābulāt. Soᵐ vnū notād ē. q̄ in electione de nō eē nō ē electio ꝓprie sed solū ꝑm q̄ minꝰ malū h3 rōnē electōis respectu maioris mali. Ad tertiū dicēdū q̄ illa btitudo erit inequalit̄ intēsiue q2 ꝑm merita: erit tn̄ equal' extēsiue: q2 q̄libet sp durabit. nec illō de denaᵒ diurno mo3 q2 dato q̄ quilib3 videat deū tn̄ ꝑm mag' ꝛ minus. Ex ista d. sicut de pccō. de. ꝛc. Pᵃ ꝯō. Mali in inferno malā volūtatē nō deserent freno rupto p iniquitatē. Dicit ꝯō q̄ mali i inferno hēbūt semp volūtatē peccādi fracto freno caritatis. Et pōit̄ a pricipio d. vsq3 ad illō caᵐ. Hic queri pōt ꝛc. Secūda ꝯō. post iudiciū tenebris cecati erūt i vitiu3 mali perpetrati. Dicit ꝯō q̄ reprobi post iudiciu3 ex toto dabunt̄ in reprobū sensu3. Et pōit̄ ab illo caᵒ. Hic q̄ri pōt ꝛc. vsq3 ad illō caᵐ. Preterea queri solet ꝛc. Tertia vero ꝯō q̄ incipit a p̄fato caᵒ. Preterea q̄ri solet ꝛc. ꝛ durat vsq3 ad finem distinctōis est hec. Dānatoꝝ agmē in diuersa ruit: ꝛ btīs cōgruit gloria Amen.

In doctissimi p̄res atq3 extollēdi p sectis laudibꝰ gimnasia opis exigit epilogꝰ ꝛ snia rū finis sepius p̄liorarꝰ aduenīēs actū p̄sentē tripharijs distingui ꝑticulis. In prima siq̄dē p̄mittet̄ lectio cōpēdiosa. In scda adiūget̄ cōmēdatio dulcorosa. In 3ᵃ subsequet̄ regratiatio seriosa. Dico igitur domini ꝛ patres q̄ actu in p̄nti quē inditi p̄decessores mei celebri oppinōe multi phaᵒ laudauerūt fastigio. ꝑmitꝰ ē p̄mittēda lectō ꝯpēdiosa. vn̄ de areol' aroatū atq3 cella vinaria gloriosi āustitis piscos petri lūbardoꝝ orti de sedibꝰ int̄ sniatores opificis artificiosissimi sniarū suaꝝ finis vltimꝰ iocūdiꝰ se p̄ntat ꝯtēplādū: q̄ clarius apit̄ serōibꝰ ex ineffabili deitate quā seraphi ꝑpetuis venerāt iubilis totū opꝰ q̄ i āno hoc exponēdi laboraui q̄ potui emanasse. q̄ talis est.

Hec de pedibꝰ sedētis sup soliū excelsu3: q̄s seraphin duabꝰ alis velabāt ꝛc. Qui quidē textꝰ vltimꝰ ad precedēs sic iūgit̄. In totꝰ quidē libri exordio codex nr̄: ternas distinguebat̄ in partes.

In pria siq̄d p̄mittebat mgr̄ sue intētiōis indiciū sc3 ꝓhemiū. In secūda adiūgebat sue narratiōis cōpēdiū. s. tractatū: quē q̄druplici volumie tātus doctor ꝛ pōtifex testimonijs ꝯpegit inetnū fundans. Nūc igit̄ deo duce: vt cūq3 a nobis duabꝰ priarijs expeditis particulis occurrit 3ᵃ meditanda. in qua cōcludit̄ affectōis solaciū: videl3 epilogus. Et h3 didi in tres partes. In pᵃ p̄mittit̄ theoloᶜᵉ facultatis fidele seruuᵐ. In secūda annectit̄ ꝓfunde hūilitatis doctrinale colloq̄ū. In 3ᵃ ꝯcludit̄ prestolate iocūditatis finale solaciū. primū ꝓbat ipeculaᵒ supnoꝝ denōta subtiliꝰ du3 p̄mittit̄ h̄ de pe. scō. super soliū excelsu3 q̄s sera. ꝛc. Scd3 ꝓbat informatio lecturoꝝ p̄sentata sagaciꝰ dū in gitur scriptori ꝛ si nō auditori cōmemorasse sufficit. Tertiū notat. Quietatio aioꝝ expectata auidius dū cōcludit̄. Qui a facie exorsus sedētis p media ad pedes vsq3 via duce puenit. Dicit̄ igr̄ q̄ primo p̄mittit̄ nostro in textu theoᶜᵉ facultatis fidele scrutiniū qd ꝓbat. Speculatio supnoru3 denotata subtiliꝰ dū p̄mittit̄. hec de pedibꝰ ꝛc.

Cui eni tantū libꝛ nr̄ pastor egregiꝰ sanctꝰ supponeret q̄ excellētissime maiestatis sub pedibꝰ ex q̄ oīa p quā oīa in q̄ tandē oīa suo ordie q̄escunt. hos diuinos pedes hoc soliū hos seraphin raptꝰ miris in modis in spū Esaias viderat: q̄ in sexto sui libri caplo sic clamauit. In anno q̄ mortuꝰ ē rex ozias. Uidi dn̄m sedendē sup soliū excelsū et eleuatū ꝛ plena erat domꝰ maiestate eiꝰ: ꝛ ea que sub ipso erāt replebāt tēplū. seraphin stabant sup illud sex ale vni ꝛ sex ale alteri. Et cōtinuo seq̄tur Duabꝰ velabāt faciē eiꝰ: ꝛ duabꝰ velabāt pedes eius: ꝛ duabꝰ volabāt. ꝛ clamabāt alter ad alterū ꝛ dicebāt. Sctūs sanctus sctūs dn̄s exercituum. plena ē oīs terra gloria eiꝰ. qd in breui frat̄ Jo. de pechano vir valde venerabil' in officio trinitatis ꝯstringēs ait. Sedēti sup soliū ꝯgtulās trisagiū seraphici clamoris cū patre laudat filiū indifferens pricipiū reciproci amoris. verba sunt plena hec misticis sensibꝰ faciliter quiō inuestigari n̄ pt: q̄ sint ale seraphice: q̄re i nūero ꝯputat̄ senario: q̄ seraphi: qd sit tēplū: q̄ sit domꝰ soliū nedū excelᵐ sed eleuatū: q̄s sit sedēs q̄ facies: q̄ sint pedes q̄ p alas seraphicas obnubilari dicit̄. q̄s sit clamor angelicꝰ: ꝛ q̄s cātus tripudij q̄s iubilꝰ in celis hūet vel q̄ armoᵉ. Tacēda sūt h̄ p̄res ꝑpetuis: ꝛ iugibꝰ suspirijs expectāda deuotiꝰ. nobis p nūc sufficiat aduertere qd nr̄ tāgit textꝰ. De pedibus sedētis super soliū. sedēs extat diuinitas. soliū sacra biblia: in q̄ manet q̄eiꝰ. facies cognitio apta ē maiestatis diue. pedes rrᵒ ꝛ iudiciū vltimū bonoꝝ atq3 maloꝝ q̄ corpꝰ cōplent ecc'e armoᵉ ꝛ sūt finis sicut pedes sunt corporis. Duabꝰ alis seraphicis facies tegit̄: q2 in p̄ntiviagio nisi enigmatico speculo nō relucet diuas. Paulꝰ ad cor. scribēs ep̄la3 ita fat̄ videmꝰ nūc p speculū i enigmate. ꝛ subiūgit qd iocūd: tūc aūt facie ad faciem Duabꝰ reliq̄s ꝛ pedes velati sunt: cui eni apte in tiatū ē ips vlti3 seculi ꝛ cuiuslibet iudiciu3 quale erit. Sapiēs q̄ppe ore vero loquutꝰ ē. Nescit hō finē suū an ad ignē: an ad gl'iā reseruet̄: nisi dono veniat spāli. S3 due ale mistice itermedie volatū exprimūt seraphicū: vt nō corpꝰ vt facies seu pedes ꝯtegat̄. Media q̄ppe nobis mag' clarent: vt notāt̄ creat̄e ꝛ i xp̄o nr̄a facta redēptio: nisi forsā verboꝝ ad ꝓpositū āp'lor se p̄ntet cogniᵒ. Simꝰ bis sex numeꝝ ꝯp'ere duodēariū: duoꝝ igr̄ seraphicoꝝ spūu3 alis bisseāriis passus denotāt̄ duodeci3 q̄bꝰ suis i sentēcijs mgr̄ cōit̄ nō tenet̄ velatus q̄ppe alis erāt: vt veꝝ fundit' cape nō potuerit. ꝛ si i reliq̄s remāct valde securꝰ: ꝛ forte possēt aliq̄ ad minꝰ glōri debite. Hi igr̄ passus duodeci p q̄tuor t̄nārios distribuūt̄ vt cuilibet pciali libro rū q̄tuor suꝰ distribuat̄ ternariꝰ. In primi sui q̄ppe. xvij. dᵉ caritatē visus ē negare creatā in. xxiiij. h̄ noīa tria duo ꝛc. solā dic̄ negationē noiar̄. In pl'i. numero noiat: idē enūtiabile deꝰ ē incarnādꝰ incarnatꝰ: ꝛ deꝰ incarnat̄. Ecce primi libri primꝰ ternariꝰ. Pōt q̄ppe de caritate saluari: vt tangit doc. subt. in eād dᵉ. q. pᵃ. articlo pricipali. Caritatē eni mgr̄ nō negauit creatā cū illā in scdo suo. xxvi. ꝛ. xxvij. d. posuerit ondēdo puulos ptinere ad tēplū dei. Nō ē eī verisile tātū mgr̄3 in tā paruo libro ꝯrīa dixisse. s3 innuit q̄ alit̄ caritāte alit̄ ceteris hitibꝰ nobis ē deꝰ. dū caritatē hēmꝰ deꝰ i nobis hitat: qd n̄ fide aut cetis hitibꝰ. iō dr̄ optie. deus ē caritas. nō ita deꝰ ē fides ꝛc. Ceteꝝ cui dubiū q̄n sine creata caritate possit deꝰ hoīe3 saluar̄ poᵃ absoluta q̄ forsā loq̄bat̄ mgr̄ hāc aduertūt plurimi docto. vt fr̄ io. d rippa i intellectu mirabil' ni sui opis lib. pᵒ. ꝛ hac dᵉ. Fr̄ frāciscᵒ d maro. vir expertissimꝰ: ꝛ multi q̄s tacꝫ breuitas. Cet3 ꝛ si. 3. aut duo nominant q̄s pōtiū3. tn̄ n̄ vt i creatis vt. s. cū psonaꝝ trinitatē sit dᵉ essentie

quõ potuit accipe mgr̃ sup hac d͛. in scripto notã
dus est sanct⁹ tho qui egregio in stilo loco dicto
mlta notat. In eadẽ doctor deuot⁹ssimopere no
tand⁹ est. Cetex de illis enũciatõib⁹ deus ẽ icar-
nãdus: incarnat⁹. icarnat̃. ex littera põt capi ꝛ tex
tu. mõ aliãs notabiliũ ꝛ meli⁹ noialiũ fuisse loquẽ
di ab antiq̃ fuit mod⁹ aliq̃ ex ppria aliq̃ ex aliẽa
dre opione. Testis ẽ aug. in lib. sup geñ. vbi alio-
rũ multas afferẽs opiones ex pprio loq̃ mltis vr̃
sic pbi: sic sciax aliax inuẽtores. Succedit huic
secũd⁹ secũdi libri ternari⁹. In pᵃ siq̃dẽ d͛. pro in
ducit̃ tria posuisse ab eterno rex pricipia i eẽntia
distincta. s. artificẽ: exẽplar: ꝛ matiã. qõ mltis nõ
vr̃: maxie cũ aug. in. vij. pferat cõfes. ad dñi vocẽ
dirigẽs sic. Formasti mihi q̃sdã plõicox libros ex
greca lingua in latinã ṽsos: ibi legi: nõ eisdẽ ṽbis
sed sentẽtijs q in pricᵒ erat verbũ ꝛc. vsq ibi: et
verbũ ca. fa. ẽ. vbi innuit exẽplar ab artifice ñ eẽ
in eẽntia distictũ ex plonis snia. Idẽ sẽtire videt̃
ãbrosi⁹ macrobi⁹ eustaᵒ suo priogẽito sõniũ ɔmẽ
tãs sapiẽtis de sexto exitũ rei publice. Noym eni
vt vr̃. ꝛ pthogatõ. i. exẽplar ꝛ deũ iõ eẽ asseuerat
q̃ tñ plonic⁹ existiat̃ maxim⁹. Rursus in. v. d. asse
ruit mgr̃ ãgelos nob ministrãdo btitudinẽ pmere
ri quã possidẽt. ꝛ in. xi. replicat. In. xxx. fatet̃ 3ᵃ d͛
nullũ cibũ in alitũ cõuerti: sz aliti facere distẽtiõz
sic oleũ in aq̃ distẽdit̃: seu ɔseruationẽ: ne armõi-
ca ɔpago dissoluat̃ corpis. Ad pᵐ ãt diceret̃ q si
ue sic siue alit̃ nullũ detrimẽtũ affert̃ fidei. due q̃p
pe sũt secte q̃ p ypathericos sectant̃ ista plonicis
iferũt veluti i examerõ amb. ꝛ suis beda i opuscul̃
ceteri qz plonẽ imitãt̃ pfundi⁹ illõ qõ dic̃ aug. p
fitent̃. de scõo duas attulit nr̃ mgr̃ opiones. ꝛ hic
inde discussis subitulit. ꝛ h̃ tñ mag̃ placẽ fateor ñ
ipugnãs alterã. de 3ᵒ nouert q̃ solit st̃ distiguere
aliq̃ pricipalit̃ aliq̃ secũdario ad aliq̃d efficẽ forsã
reqri itẽdat mgr̃ nõ pricipalit̃ sz scõario talia ali
mẽta ad nãz facẽ hũanã. Carnes eni nõ pure vt
pri⁹ ex alimẽto gignũt̃ qõ aspici ɔneit i vino ꝛ aq̃
põita. vt in de gñatõe oñdit pbs. Sz tertij lib.
3⁹ qnari⁹ iã accedat. in. v. q̃dẽ d͛. aiaz psonã asserit
qõ q̃õ eẽ nõ põt: E pso richardo i. iiij. d. tri. teste
xxi. caᵒ. sit natẽ itellectual̃ i cõicabil̃ exñᵃ. qõ aie
nõ ɔuenit q̃ corpi veluti q̃ cõicari dr̃. In septia ap
pbare vr̃ tertiã opionẽ q̃ postmod sub alexãdro
dãpta ẽ. in. xxij. d͛. xp̃z i triduo ɔtẽdit fuisse hoiez
cũ corp⁹ habuit ꝛ aiaz: qõ tñ eẽ nõ potuit cũ ab i
uicẽ disiũgerẽt̃: vt corp⁹ i seplchro: aia i libo pr̃z
dret̃. ãbox aũt ɔiũᵒ ad hũanitatẽ int̃ se p̃exigitur
Sz adhuc forsã dret̃ ꝛ ad pᵐ nõ ita stricte loque
bat̃ mgr̃ de psona sic mõ loq̃mur. vel forsan pso
nã aiaz noiat: q̃ pricipalior ps ẽ hois: sicuti apõ
phm in. ix. ethicox. tot⁹ hõ itellect⁹ eẽ dr̃. Ad 2ᵐ
dret̃ q trifarijs ill̃ discussis opioib⁹ tã. viij. q̃. vij.
distinctõib⁹ nil temerarie asseruit vel subtili reli
q̃t indagini pq̃rendũ. Ad 3ᵐ ɔgrue dr̃ q iõ in tri
duo hoiem xp̃z noiauit: q̃ hũanitatis ptes diui-
tas secũ hũit vitas si nõ simul adinuicẽ: tñ sit̃ cõ-
pate ad diuinã maiestatẽ. ꝛ is hz loquẽdi modus
vtpõ ptes obtiem⁹ totũ hr̃e censeam⁹ quẽ loquẽ
di modũ retinuit mgr̃. Sz iã q̃rt⁹ q̃rti tnari⁹ se
pferet in 2ᵃ siq̃dẽ q̃rti d͛. dũ baptism⁹ itroducit̃ io
hã. dicit q iᵒ baptizati baptismate: si fidẽ hũerũt
trinitatis: nõ erãt rursus baptizãdi in bapᵐᵃ xp̃i
In quita attulit potẽtiã creãdi creature posse cõi
cari. In. xiij. vero notat excõicatos vr̃ notatos he
reticos corp⁹ xp̃i nequaq̃ posse cõficẽ. sz aliq̃ istis
dat̃ rñsio. Quo ad illõ quippe qõ dictũ ẽ de Io.
bapte: nõ dic̃ qui possent rebaptizari: sz q rursus
nõ sunt baptizãdi nisi forsan bapᵐᵒ flaminis cum
manuũ aplica bñdictiõe. qõ forsan illo docẽte q̃
interuallo nõ idiget tpis in docẽdo hũit. Qualẽ
vero p secũdo hẽat defensorẽ testis ẽ scũs Tho.
in scripto sup snias in eadẽ d. arti. i. q. iij. In 3ᵒ dᵉ
occurrit iurispitox posse. s. de facto ꝛ de iure. lz cũ
nõ possint de iure excõicati seu heretici celebrat̃
quinimo canonib⁹ prohibent̃. pñt tñ de facto q̃
caracterẽ sacerdotis obtinent indelebilẽ. Dec
igr̃ venerãdi mgr̃i sunt pedes velati: vt in pᵒ pũ-
cto lectiõis innuit magister duodecĩ. s. passus i di
uersis sniax rubricis denotati. q̃b⁹ obuiat̃ mgr̃o
quos aliqualit̃ posse sustineri: ꝛ si nõ in omib⁹ ad
mgr̃i intẽtionẽ pricipalẽ mea oñdit puitas. Si a
liq̃ restẽt passus alij subtiliorib⁹ relinquẽdos cen
seo ingenijs: credo tñ ad hos reducibiles existere
In reliq̃ libri pticula ɔtẽplat̃ altri⁹ veritatẽ vt alis
nõ velet̃ seraphicis. de q̃ p̃s. ptulit. Ascẽdit sup
cherubin ꝛ volauit: volauit sup pẽnas ventorũz:
Super cherubin ascẽdere est entis increati purã
aspicere veritatẽ pretermissis creaturis ne obuiẽt
Et tñ de prima lectionis particula.

Sed dicebã in secũda lectiõis pte q in verbis
nostri textus ostẽdebat̃ pfunde hũilitatis doctri-
nale colloquiũ qõ probat informatio lectirox pre
sentata sagati⁹ dũ sequit̃. Scriptori ꝛ si nõ audi-
tori cõmemorasse sufficit. Quid optimi viri isto
dicto humili⁹ raro aut nusq̃ propria vox mgr̃i i-
sonuit. ꝛ si alicubi sonuerit a paternis tramitib⁹
nõ discessit. vt loq̃tur in prologo: ꝛ tamẽ mõ de
primit. Si nõ auditori sufficiat tñ scriptori suffic̃
veluti diceret. Et si nobilia ingenia in se meis
non satientur scriptis: sed cibum appetant deli-
catiorez scriptori sufficit propter voluminis bre
uitatem quam modernos scimus appetere.
O magistri veneranda humilitas. O magistro
redonanda precelsa laudum fastigia. O magi-
strum eximium. O parisienß pontifex: gemmen
lombardie: sed francorum altior gloria: notus
vsq ad fines acquilonis quem terrarum vni-
uersa vastitas percelebrat. hec tria meretur ma
xima humilitas. Teste quippe domino. Qui se
humiliat exaltabit̃: ꝛ qui se exaltat humiliabitur
humilitas q̃ppe te vexit i prudẽtiã. prudẽtia tibi sa
piax ɔpauit sapᵃ ad caritatẽ te pduc̃ caritas te i glã
vt pie credim⁹ collocauit. et tñ d 2ᵃ lectõis pticla
Sed dicebã tertio q in nr̃i text⁹ sermõib⁹ oñdit̃
seu cõcludit̃ prestolate socũditatis finale solaciuz
qõ probat q̃ctatio aiox expectã auidi⁹ dũ cõdu-
dit̃. q̃ a facie sedẽtis exorsus p media ad pedes vs̃
q via duce peruenerit. Noster q̃dde mgr̃ a facie
dei nr̃i sctissima. s. diuinitate libx võluit exordiri:
de q̃ extat liber primari⁹: de q̃ gaudẽs iacob dic̃.
Vidi dñz facie ad faciẽ: ꝛ salua facta ẽ aia mea.
Et ppha gemẽs dicit. Ondẽ nobis faciẽ tuã. q̃
facies tua plẽa ẽ gratiax. Hester. c. xv. A facie igit̃
sedẽtis libx exorsus p media q̃ ad creationẽ i 2ᵒ
ꝛ redẽptionez in 3ᵒ. ꝛ sacra i q̃rto: ad pedes. s. cõ-
sũmationẽ tot⁹ seculi in dãnatiõe malox: ꝛ glia
bonox: q̃ in fine q̃rti tangunt̃. puenit via duce. i.
xp̃o ihũ. q̃ de scipso Iob. xiiij. Ego sum via veri-
tas ꝛ vita. Cui⁹ vie: cui⁹ veritatis: cui⁹ tãdẽ vite
nos pticipes efficiat ipse p Mariã sanctissimam
matrem eius Amen.

Expedit⁹ p dñi graz de prio optimi o pr̃es et
dñi: in q̃ erat premittẽda lectio ɔpẽdiosa. sequr
nũc secũdũ pricipale: in q̃ adiũgi hz recõmãdaᵒ
dulcorosa. Erã q̃dẽ ꝛ iocose ꝛ seriose bachaᵐ fu-
tux reuerẽdũ recõmẽdatur⁹ si nouissẽ: sz hũc quẽ
mutet ordo: seu q̃ p⁹ me hãc accipiet lecturaz: nõ
cognoui ex noie: iõ de ãpliori recõmẽdatiõe me
habere excusatũ. vnũ scio q tãt⁹ ordo: ꝛ tãta theo
loᵉ facultas poprie puidebit: me estio nanũ illuz
futux gigantẽ. o qñ ip̃s aduenerit: q tãt⁹ pr̃ inci
piet sepe multũ cogito: de ei⁹ ore. vt d nestore nar
rare solebat homer⁹ melliflua ṽba ptedere. hũc
vob o dñi o pr̃es o mgr̃i recõmẽdo cũ quidvelu
ti q̃ndã stellã has scolas illuminãtẽ videbitis ad
ueire. quẽ ɔseruet altissim⁹ vbicũq morer̃ ꝛ nos
secum Amen.

Expedit⁹ de duob⁹ primis reuerẽdi dñi mei ꝛ
pr̃es talit̃ q̃lit̃ in q̃b⁹ prio erat p̃mittẽda lectio cõ
pendiosa: ꝛ in secũdo erat adiũgẽda recõmẽdatõ
dulcorosa. 3ᵐ aggredior in q̃ hz subseq̃ regr̃tiatio
seriosa. Et q̃s o de⁹ oipoᵐᵉ benigᵐᵉ pr̃ oim al-
pha ꝛ o. principiũ ꝛ finis. mihi donũ lingue con-
tribuet: vt tibi vnigenitoq tuo: ɔparicq paradi-
to: debitas referã gratiax actiões. me creasti non
erã redemisti pẽuẽ: oberrãtẽ interno instinctu se
pi⁹ reuocasti. ꝛ otiẽs toc. toc. pditiõis extiti filius
quẽ sp reuocasti ad te pr̃. O sũma dei pietas. o sũ
ma mĩa. o sũma bõitas dei pax tua dñe q̃ oẽz sen
suz exuperat: ꝛ btis req̃escit in mẽtib⁹ me de mul
tis ereptũ tribulatiõib⁹ custodiuit illesuz vsq i p̃
sens. O dñe de⁹ me⁹. tibi glia: tibi laus: tibi ho
nor: tibi det̃ imperiũ in secula seculox.

Et tibi o mat̃ dei Maria singularissima stella
maris: iubar fulgẽtiũ ab angel̃ nũciata: in figuris
psignita: quã nulla tetigit labes criminis. qualiter
solũã qõ debeo. Nõ sẽl dñia mea de mortis fauci
bus indignũ seruuz tuũ eripuisti enses sup me le-
uatũ semel amouisti: in mari: in terra: in domo: in
agro: dormientẽ vigilantẽ: attẽti⁹ custodisti. Tu
p⁹ deũ vnica spes mea: vnũ solũ brachiũ meũ: so
la fortitudo: cui⁹ fortitudinẽ: virtutẽ: demẽtiã: ex
oculis tue mie erga me sepi⁹ fateor recognoui.
Cõtra mortẽ vitã. cõtra pĩculũ securitatẽ. ɔ dolo
rez leticiã: semp opposuisti. O singularis mundi
ocul⁹. o lucerna habũdãtissima: q̃d tãtã maiesta-
tez tuã: erga meã puitatẽ: tã dulcit̃ icliauit: fateor
sola dig̃tio tua: cui me itẽnũ recõmitto deuotius
q̃ sup angelicos choros iã mitas. Ad te vero
o paupex p̃narcha frãcisce pr̃ indite. c⁹ ordo me
de mũdana cõuersatiõe i iuuenili etate reuocauit
nutriuit in morib⁹: in scĩetijs erudiuit: ni obicem
posuisset mea nimia ruditas: seculũ cõtẽnere do-
cuisti: pmiũ ad aduersa spernere pspa fecisti iugi
bus suspirijs que sursuz sunt intẽdere menti mee
dei me⁹ q̃tis viab⁹ inspirasti nõ occurrit: fui er-
ga te sepi⁹ ingrat⁹: sed parce tuo filio: ad te a mõ
fugienti: quẽ exoro attẽti⁹ me vt velis sp habere
cõmissuz. Ad te paule doctor excellentissime
mea tota se cõuertit intẽtio. tu es suffragiũ meuz
q̃es mẽtis dulcior cõsolatio: desolato nõ dubito
tuo singulari suffragio: ꝛ meritis pluries amisisse
dolox aculeos. Quis ei ẽ mẽti erranti lux serena
paul⁹. q̃s debilib⁹ supportãs refugiũ: paul⁹. q̃s ve
xillũ singulare ɔ mũdi insidias ꝛ astucias demo-
nis: paul⁹. q̃s dolẽtis solaciũ: paul⁹. Paul⁹ ẽ btis
sim⁹ decor mũdi extat paul⁹. decor celi extat pau
lus. decor cleri extat paul⁹. pauli honor celebret̃.
paulo fama ɔdonet̃. paulũ laudẽt vniuersi. paule
nos retrahat ad celi sidera de cui⁹ pedib⁹ post se
dẽtẽ excelsuz sup soliũ: ꝛ Mariã matrez dei scie
hausi qõ potui: huic sit iubil⁹ ppetuus per secula
amen. reliquis cũ celicis agminibus.

Sed iã o magistri eruditissimi tp̃s expostulat
vt ceteris vt oz ꝛ cõuenit gratiax exsoluat̃ cumlis
Offert̃ mihi primit⁹ gloriosior p̃sul piscos petr⁹
dico sniax magister: q̃ veluti stella matutina: aut
hesper⁹: hoc in mũdo rutilauit cui⁹ famã: cui⁹ lau
dẽ vniuersa sonãt gig̃ᵃ studiox nõ sunt tales snie
sup terrã tãta breuitate: tot int⁹ sctõx cõtinentes
veritatẽ Augustini Ambro. Ieroni. Grego. cete-
roxq aliox q̃s noiari nõ patit̃ tpis angustia. hic
i exercitiũ posit⁹ ẽ igenij: ibi a falso vex discernit̃
h̃ clare ituet̃ q̃s sit limes v̄itatis q̃ᵐᵒ q a vero ip̃a
distet falsitas. Petro igr̃ nr̃o: nr̃o põtiᶜⁱ: nr̃o do
ctori glioᵐᵒ: det̃ dec⁹ ppetuũ amẽ. Succedit p
petuis extollẽd⁹ laudib⁹ scũs thõas: hũc lingua
laudare nõ p̃sumit balbuciẽs: cui⁹ doctriaz cogni
tus ẽ magnitolt̃ altissim⁹. Cũ eni corã altari fra-
trũ suox pili⁹: dcũ attẽn⁹ exoraret: vt qõ de corpe
suo xp̃i. i. scripserat: an eẽt vex vel nõ intimaret:
delapsam a celis non dubito iam a terra

ſubleuatꝰ:ꝓtinꝰ vocē audiuit. Uñ ſcripſiſti ḋ me thoma. O doctrīe fideliſſimū teſtioᵐ. e celi ſedibus adhuc viuēs nobiſcū ſctūs thōas doctrīam hꝫ firmatā ore dei. Quis talia vidit. q̇s audiuit: q̇s in aliq̄ doctoꝝ talia exptꝰ ē. Parce mihi pce doctor ſctē:ſi hoc in āno aliq̇bꝰ i paſſibꝰ tue obuiaui ſnīe:nō q̇dē h̄ feci ꝯdicēs:ſꝫ veritatē inq̇rēs. Si enī in mltis es locutꝰ linguis āgelicis:⁊ hūanis nō heſito te fuiſſe locutū:fateor h̄ hūilime vt debeo pēna ⁊ līgua hoc ī āno meis ī factis aruiſſet:niſi ſactiora dicta tua affuiſſent iuuami. O decor pħie. o faſtiᵐ theoᶜ. o religiōiſ venuſtas. o olipo regnās iā ſāctitas:me tuis ſuffragijs ⁊ p̄abꝰ ꝑ oīa in omibꝰ recōmēdo. Nō lōge mīori ſuccedit gr̄a ſubleuādꝰ doctor bōauētura q̇ tātis in dictis ſuis inſtīctꝰ hūit ſpūs vt doc. deuo. dr̄etur hūc fatet plꝰ ad pedes didiciſſe crucifixi ꝙ̄ ī librīſ Orās q̄ppe pariſiꝰ cella ſua nō q̇dāq̄ꝫ cū o dn̄i offero teſtioᵐ ſctm̄ thomā de q̇ iā p̄ceſſit ſermo a pello. A deo enī viſus ē medio q̄ſi cubito a terrā leuari. q̇s tal' ſcripta ſp̄nat viri. q̇s nō ꝯmēdet lēctionē:ꝯtēplatio:meditatio:deuotio:imo latitās dītas te probāt ⁊ dicta tua. O doctor bōauētura ſm nomē tuū ita ⁊ laus tua ꝓfundiſſimꝰ in ſnījs ſubtiliſſimꝰ in diſtictōibꝰ ī textu biblie expoſitor mirificꝰ ī ſpeculatiua ī p̄ctica q̄ntos codices quāta refertos deuotiōe edidiſti enūerare nō valeo int q̇s de alis ſeraphicis q̄ pedes velabāt ſedētis vt nr̄a tetigit lectio. ⁊ in dn̄i mētis itinerario inuiſuꝫ libellū ꝓtuliſti. nō igr̄ quas debeo: ſꝫ q̄s pōt ingenij tal' modicitas. O mioꝝ ſpeculū lux p̄uia veritatis ardēs lucifer. primꝰ hūilitatis baſis maxima:reddo retribuo graꝝ actiones. Si q̇d boni aut aliq̇d aut modicū hoc ī āno protulerim tue ſepius affuerūt manꝰ adiutrices:ſine q̇bꝰ nō potui nec tibi alicubi obuiaui:niſi grātia exercitij:vt dictū collatū dicto:manifeſtiꝰ appareret. ubi ſit iubilus angeloꝝ choris Amen.

Nūc:nūc ad te amor meꝰ o doctoꝝ ſubtilior iohānes dictꝰ de donis ſe cōuertit lingua mea. Nō autumo haut ſuſpicor queꝙ̄ in terris viuētē tuas laudes dignis celebrare ſermōibꝰ quē mr̄ vniuerſitatū pariſiꝰ ſuo in flore ⁊ p̄cio tot int doctoꝝ turmas ſubtil' noīe inſigniuit:cuiꝰ poſtmodū colonie clerꝰ aduētū ſentiēs:vniuerſus tibi obuiaſſe refertur. Te primitꝰ ſcotia genuit. te poſtmodū āglia docuit:vbi pᵒ ſentētias legiſti. rurſus ſuſcepit frācia ſꝫ colonia tenet in tumulo. O germē gᵃ ſcotie. o anglie ſcīa. o frācie ſubtilitas. ſꝫ o colonie req̇es: vtinā btā. Mir vnū ꝯpio:ꝙ tot ſubtiᵃ ſcribēs ī errore nō es ꝯphēſus: aut aliq̄. hic ē:hic ē o patres aptiſſimi huiꝰ honor ſtudij: mētes ſuſpēſas faciēs p̄ſtupore cuiꝰ dicta cōem trāſcendūt facultateꝫ:inq̇ſitor maximꝰ veritatis:redargutor falſitatis:veri archa:legū ſūᵃ:reꝝ ꝯpta ſanctio:ī phis ſtrenuꝰ. in magicis p̄cipuꝰ. in theologicis arduiſ in cognitiōe ꝙ̄ ꝯſpicuꝰ. huic ſiq̇dē dixeri bonitatis merito aſcribere debeo:cuiꝰ pocul' ſuauiſſimiſ a iuueᶜ ſū nutritꝰ:quē turba āgelica cōcētꝰ ſuſcipiat. hoc igr̄ doct. ternario ſolidātꝰ hoc ī āno merito redarguendū me dicerē:niſi eis aliq̇s exp̄reſſiſſeꝫ gr̄as. Sūt ſequētes tres alij q̄ꝝ ſuffragijs multū ſepe īdigui q̇ ſecūt. Frat frāciſcꝰ ḋ marōis docto. ſubtil' validior imitator:q̇ multa premiſſa īgeniōſitate ſup ceteros hoc obtinet:vt in oībꝰ q̄i ſuis ſcriptis:q̇ magna ſūt:numero vocat q̄ternaᵒ arguēdo:diſtīguēdo ⁊ cetera faciēdo. Accedit doctor ſollēnis quē hēricū de gādauo intitulāt ī ſcripto ī q̇libetis:⁊ in ſūᵃ miro decoratꝰ īgenio.

Succedit romanꝰ egidiꝰ auguſtinoꝝ radiꝰ:q̇ tā phis ꝙ̄ theologicis remēorāda dimiſit opuſcula huic ſequēti terāᵒ doctoꝝ: ſicut primo adiutorio ꝓ mihi impēſo dignitas tribuat ꝑpetua. Sꝫ iā currꝰ eloquij ad hūana ſe ꝯuertāt. q̄les m̄ris mee facltatis theologie excellētiſſimiſ doctoribꝰ gr̄as ſuꝫ relāturꝰ:q̇ me inſciū ⁊ ignaꝝ ad tātū voluerūt offiᵐ aſſumere vt coꝝ ſub pedibꝰ in mioꝝ colleᵒ ordiariꝰ legerē ſnīaꝝ mgr̄m: vos eſtis lux mūdi. O famoſiſſimi mgr̄i:ſi modicū aut ad tēpꝰ ſal veſtre abſcōderet ſapiē:rogo in q̄ ſaliret me ībecillē inſciētē ⁊ idoctū manꝰ vr̄a ſupportauit vt ſepius. Tāto lūiᵐ ceruit:tāte ſophie:tāto gimnaſio:cuius mūdꝰ irridiat fulgoribꝰ:ſit, pax p̄ñs deꝰ aſſiſtāt vt ꝓtector ꝑpetuꝰ. Spālit hic regēcior nr̄is reuerēdis mgr̄is. huiꝰ ſcīſſimi collegij q̇s meis īſactis fauorabl'es iuēi. Marie nr̄o reuerenᵒ mgr̄o mgr̄o luce ḋ aſſiſio ſub cꝰ ſedētis pedibꝰ priᵐ ⁊ ᵐ ⁊ ꝫᵐ feci priᵐ. Cōſequēter nr̄o reuēᵒ mgr̄o. magiſtro girardo ſuleti:nūc in ſcol' hijſ regēti ḋ burgundie ꝓuicia oriūdo:cuiꝰ ſub pedibꝰ nūc meas ꝯtinuo lectōes. ⁊ quarᵐ ſnīaꝝ icepi priᵐ. Hijs ceteriſꝫ honore ꝓ tāto impēſo det ꝑadiſus amē Sꝫ tpis iā expoſtulāt curricꝰ vt id aggrediar ad qḋ penitꝰ impotētē me ꝯſpicio. Qualit enī honorē debitū ꝓmererē reuerēdis mgr̄is meis ī ſacra theologia formatis bachalarijs curſoribꝰ ⁊ biblicis mr̄iſꝫ in arciū. venerāda ⁊ cariꝰ āplectēda facultate mgr̄is ſtudētibꝰ ꝫ diuerſis ī ſciētijs. tā de intꝰ ꝙ̄ ex̄ q̇ ſepe nūero venerūt ad audiēdā meaꝫ impitiā ſupportauerūt qḋ debile īmpfectiuꝰ tacuerūt. O doctiſſimi viri: O ymago ſapīe dei:q̇s natura potētes:ars habiles ſꝫ vſus faciles ad ſciaꝝ reddidit cumulū ꝯdōate mihi ꝯdonate mihi vr̄o indigᵒ. cōpere cōſpectui qḋ offendi:qḋ peccaui: qḋ deliq̇:vicat in vobis pietas. rigoris eq̇tatē riſus iuueniles lingue p̄cipitationē ſupportate: q̇ nūꝙ̄ duo vicere potui. Si q̇d ceterū erraui ꝓmtū me offero ad vr̄i iudiciū repare meꝫ tanto ꝓ culmie. honoris btiſſimi franciſci ordini ⁊ pſone mee modice impēſo ꝑpetuo ſeruitio obligatū. Sit vob ſereitas mētis atꝫ trāq̇litas euis ꝑpetuis amen Ex ſpāli tm̄ nūc a ſtātibꝰ regracior in cōi ac ſi ſigillari noīarē quoꝝ oīm noīa nō cognoſco. cognoſcat liber vite. Marie recurrēᵒ mgr̄o meo mgr̄o richardo de chābane bachalario ī theologia p̄re ⁊ directore p̄cipuo in oībꝰ q̇ me in viſceribꝰ caritatis amplexꝰ ē vt filiū cariſſimuꝫ. Dn̄o meo ⁊ mgr̄o dn̄o curato ſcōꝝ coſme ⁊ dmiāi. Reuerenᵒ pr̄i ſbblico deintꝰ circūſpecto viro ⁊ pr̄i ſpāliᵐᵒ Jobi gileti. Cui obligor veluti pr̄i filiꝰ. q̇bus idigui nō minꝰ:apḋ ipm̄ ꝙ̄ apḋ me inuēt. ſola ſua h̄ faciēte boītate. nullis meis erga eū exigētibꝰ meritis q̇ toto anno has decorauit ſuā. venerabili ꝓſentia ſcolas ⁊ ſtatū. venerabili viro Jobi Nico. Ceteriſꝫ mgr̄is ⁊ pribꝰ:hic p̄ntibus quoꝝ noīa ſunt mihi incognita. regratior hūiliſſime tāto ꝓ honore cōdonato ſit merces dn̄s ihūs quē videre mereamur in celis empireis ſimul Amen.

Incipit tabula p̄ntis operis ſm ordinē librorum in q̄ ponūt tituli ⁊ termi ī ſingul' declarati. Sepe tm̄ idē termiꝰ diuerſimode declarat ꝓut mā exigit:ea pp qui q̇es aliq̄n ſiue bis aut ter. ponīt in diuerſis tm̄ locis pp qḋ tabula priꝰ ſcripta:ſm ordinē alphabeti ⁊ vocaliū cōfecta ē:vt faciliꝰ qḋ q̄rit occurat indigēti.

Utrū poſſit hō ſciētijs humanitꝰ adinuētis ſufficienter ſe ad ſalutē ordiare. q. cōferē. primi lib.
Utꝝ theoᵃ hēat deū ꝓ ſubō ꝓᵒ. Teri. Theoᵃ. Sbiectū. Primū. ꝓlogo primi.
Utꝝ fruitio vſui cōdiſtīcta plures ī deo aſpiciat rōnes fruibil. Teri. Uſus. Frui. Rō. ḋ.i.p̄mi.
Utꝝ deꝰ ī vnitꝰ ītia nate ſinglaritate pati q̇at pluralitatē pſonaꝝ. Teri. Deꝰ. Natura. Perſona. diſtinctiōe.ij.primi.
Utꝝ in aliq̄ ꝯceptu vniuoco nobiſcū poſſit deꝰ diſtincte cognoſci. Teri. Uniuocū. Cōceptus. Diſtincte cognoſci. pᵃ pte.iij.ḋ.primi.
Utꝝ luīe intellectꝰ nr̄i poſſimꝰ creature veſtigijs trinitatē creatoꝝ indagare. Termi. Lumē. Intellectꝰ. Ueſtigiū. ſecūda pte ꝫᵉ ḋ.primi.
Utꝝ in mēte ſeu intelligētia hōis ymago ꝯſiſtat trinitatis. Teri. Mens. Intelligenᵃ. Ymago. tertia parte ꝫᵉ ḋ.primi.
Utꝝ deꝰ aliū deuꝫ genuit. Termi. Genitio. Alius. Deus. ḋ.iiij.primi.
Utꝝ filiꝰ generet de ſubā pr̄is. Teri. Filius Subā. Pater. ḋ.v.primi.
Utꝝ diuini verbi emanaᵒ ſāctiſſima nc̄cāte nata ſeu libertate cōpleat. Termi. Neceſſitas. Natura. Libertas. ḋ.vi.primi.
Utrū vnica generādi pō eiuſꝫ vnigēito veriſſimꝰ aſſerat ſermōibꝰ. Teri. Unica. Potētia Generādi. ḋ.vij.primi.
An cū ſūma ſimplicitate imēſe medietatis diſtinctio poſſit ſtare ex natura rei attributibil. Termi Simplicitas. Attributōi. Diſtictō. ḋ.viij.primi
Utꝝ diuina vbi ſūmi giguitio duratiōe maneat eterna. Termi. Diuiā. Sūmitas. Eternitas. ḋ.ix.primi.
An ſpūs ſctiſſimi pricipiū ꝓductiuū volūtas imēſa iure affirmet. Termi. Spūs. Sanctiſſimꝰ. Uoluntas. ḋ.x.primi.
Utꝝ ſpūs ſanctiſſimꝰ ſi a ſolo patre ꝓcederet a pſona vbi dei ex natura rei eēt diſtinctꝰ. Teri. Si. Proceſſio. Res. ḋ.xi.primi.
An Ingeitꝰ ⁊ gitꝰ vnꝰ ſint ſpūs btiſſimi ꝓprꝰ ⁊ imediatꝰ ſpirator. Termi. Spitator. Immediatꝰ. Proprie. ḋ.xij.primi.
Utꝝ in aliq̄ ſigno nature prior ſit verbi gignᵒ ꝓductiōe paraclitī. Termi. Signū. Prior ā prioritate. Productio. ḋ.xiij.primi.
An miſſio actiā ꝯueniat cuilibꝫ diuiaꝝ pſonaꝝ. Teri. Miſſio. Actia. Paſſiua. ḋ.xiiij.xv.xvi. p.
Utꝝ caritas infuſa imerito p̄ter icreatā de neceſſitate req̇rat. Termi. Caritas. Infuſa. Meritū
An ſpūs btiſſimi donū datū ꝯḋ.xvij.primi. an donabilitas cōſtitutiuū ſit pricipiū. Termi Donū. Datū. Donabilitas. ḋ.xviij primi.
Utrū diuinaꝝ circūiceſſio pſonaꝝ ad pfectā magnitudis eq̄litateꝫ requirat. Teri. Circūiceſſio. Equalitas. Magnitudo. ḋ.xix.primi.
An diuis pſonis oīpotētia g̃du ⁊ ordie tribuat. Termi. Oīpoᵃ. Ordo. Gradꝰ. ḋ.xx.primi.
Utꝝ excluſa dictio ſicut ſolꝰ dis dicat īpcatōibꝰ Termi. Dictio. Excluſiua. Solꝰ. ḋ.xxi.primi.
An noīa ſimboᶜᵃ ⁊ miſtica ad diuios recipiāt ſermōes. Teri. Nom̄. Sībolicū. Miſticū. ḋ.xxij.p.
Utꝝ pſonaꝝ numerꝰ ī diuis ad primā vel ſcdaꝫ tētionē attineat. Teri. Perſōa. Nūerꝰ. Intētio
An ꝑ nociōes ſeu abſoluta ꝯḋ.xxiij.primi ſint diuiua conſtituta ſuppoſita. Termi. Nocio. Abſolutū. Cōſtituēa. ḋ.xxvi. primi.
Utꝝ verbali expreſſione a pr̄nali ſpeculo origiet filiꝰ. Teri. Uerbū. Exp̄ſſio. Origiaᵒ. ḋ.xxvij.p.
An pr̄ nō genitꝰ hac negatiōe ī ꝯnaſcibilitas ſeu ingenitꝰ in eſſe cōſtituat. Termi. Ingenitus Innaſcibilitas. Negatio. ḋ.xxviij. primi.
Utꝝ nomē principij cauſe ſeu elemēti ad dina trāſferat. Teri. Principiū. Cauſa. Elemētum.
An deꝰ ex tpe ex pte ſui ꝯḋ.xxix.primi. rōne reali ad creata referat. Termi. Relatio Relatio realis. Tempꝰ. ḋ.xxx.primi.
Utrū pr̄i eternitas ymagini ſpēs ⁊ vſus muneri debite appropriet. Termi. Eternitas Spēcies. Munus. ḋ.xxxi.primi.
An pr̄ ⁊ genitꝰ formalit ſe ſctiſſimo diligāt ſpū. Termi. Dilectio. Se. Formalit. ḋ.xxxij.primi.
Utꝝ de pſonali ꝓprietate dia idēptice p̄dicet eſſentia. Teri. Perſonales ꝓprietas. Idēpᶜᵃ

predi⁹. Essentia. d. xxxiij. primi.
An pri potẽtia: filio sapiẽtia: spũ bõitas debite appropriẽt. Termi. Potẽtia. Sapiẽtia. Bonitas. d. xxxiij. primi.
Utr̃ mentis diuie obtecta secũdaria rep̃ sint ars vel ydea. Teri. Ydea. Ars. Obm secũdarium.
Utr̃ oẽ pfectũ ⁊ ipfectũ d. xxxv. primi.
in deo vita dicãt. Termi. Vita. Perfectus. Impfectum. d. xxxvi. primi.
An dina maiestas pñs vbiq; rebꝫ pñtia potẽtia atq; essentia reatꝰ damet voab⁹. Termi. Presentia. Potẽtia Essentia. d. xxxvij. primi.
Utrũ sic diuia scientia rep̃ sit cõtingẽtiũ vt inviabilis recte affirmet. Termi. Diuina scia. Contingentia. Essentia. d. xxxvij. xxxix. xl.
An aliq̃le nr̃m meritũ diuie pdestinatõis vel reprobatõis iure censet rõ. Termi. Predestinatio. Reprobatio. Meritũ. d. xli. primi.
Utr̃ diuina potẽtia sic exter possibl⁹ vt ad ipossibilia extẽdat. Teri. Potẽtia. Possibile. Impossibile. d. xlij. primi.
An diuina potẽtia finita q̃ facit sic aspiciat vt ad infinita dirigat. Termi. Infinitũ. Finitũ. Potẽtia. d. xlij. primi.
Utrũ dei absoluta potẽtia mũd⁹ potuerit in or⁹ fieri melior. Termi. Potẽtia absoluta. Mundus Ordo. d. xliij. primi.
An dei volũtas sanctissima signo ⁊ bñplacito rectissime diudat. Teri. Bñplacitũ seu volũtas. Volũtas bñplaciti. Volũtas sig. d. xlv. pri.
Utr̃ diuia pñti volũtate vel añcedere oẽs boies velit de⁹ saluos fieri. Teri. Volũtas añs. Volũtas pñs. Salus. d. xlvi. primi.
An preter ⁊ cõtra liberrimã dei volũtatẽ sit aliq̃ dei pceptio vel maloꝝ pi⁹. Teri. Peri⁹. Preceptio. Preter volũtatẽ. d. xlvij. primi.
Utrũ vt increata volũtate sit mor̃ bonitas: ad diuinã bonitatẽ requirat cõformitas. Termi Dicat bonitas. Volũtas creata. Conformitas diuine volũtatis. d. vltima.

Tituli secũdi libri cũ termis.

An iurta ydeaꝝ diaꝝ numeꝝ q̃lt die pfectõis reduplicata vnitas spẽꝫ viuerti cõstituat distictã. Teri. Propõ geo⁹. Perfectio simplicit. Ydea q. conferẽ. secũdi libri
Utr̃ vniũ sũm pri⁹ de nib⁹ creaturaꝝ pduxerit Teri. Prig⁹. Creatio. De nib⁹. d. i. secũdi lib.
An angel⁹ in suo pdit⁹ creat⁹ sit loco empireo. Teri. Angel⁹. Loc⁹. Empyreus. d. ij. secũdi.
Utrũ angel⁹ ex matia affirmet ꝓpositꝰ vel simaterial iudicet. Teri. Materia. Immaterialitas. Propositio. pa pte. zc. d. secũdi.
An dra intrinseca i spẽb⁹ ãgelicis sit cẽsenda distictõ psonal⁹. Teri. Differẽtia. Intrinsecũ. Distinctio psonalis. secũda pte zc. d. secũdi.
Utr̃ angeloꝝ cogni⁹ actu sit spẽ vel hitu. Termi Habit⁹. Spes. Act⁹. 3a parte ꝛc.
An angel⁹ noticia matutia ac vespertia decoratus fuerit in bti⁹ supnaturali cõdit⁹. Termi. Beatudo. Noticia matutia. Noti⁹ vespertia. d. iij.
Utrũ demonũ ex supbia auersio ⁊ bonoꝝ ꝓsummatꝰ quer⁹ merito fuerit p⁹. Teri. Cõuer⁹ Auersio. Demon. d. v. secũdi
An in infer⁹ motu cõtinuo dyabol⁹ casu suo ecidit. Teri. Casus. Infern⁹. Mor⁹. d. vi. secũdi.
Utrũ dẽbis operatꝰ miracla sic crimẽ sit irremissibile vt dn̄ opari nõ liceat. Teri. Miraculum. Crimẽ irremissibile. Dn̄ opari. d. vij. secũdi.
An incorpei demões artib⁹ suis magicis hũanis illabant in mẽtib⁹. Teri. Incorpeus. Ars magica. Illabi. d. viij. secũdi.
Utr̃ ordo ãgelic⁹ triplicit̃ ierarchia veritissimis distingat sermõib⁹. Termi. Jerarchia. Angel⁹ Ordo angelic⁹. d. ix. secũdi.
An int angelos sic ierarchicoꝝ actuus distribuat locutio vt ad nr̃m mittant misteriũ. Teri. Jerarchia. Actus ierarchici. Locutio. d. x. secũdi.
Utrũ angeli custodes salute de nr̃a gaudẽtes revelẽt nobis abdita. Termi. Custos. Gaudium. Revelatio. d. xi. secũdi.
An creatõis in ope sine forma a deo effici potuit materia. Termi. Materia. Forma. Opus creationis. d. xij. secũdi.
Utr̃ lucida nubes retto radio primã diẽ effecerit Termi. Nubes lucida: Dies prima. Radius rectus. d. xiij. secũdi.
An celis ⁊ varijs pductis bestijs ad dinaꝝ ymaginẽ hõ produci debuit. Termi. Celũ. Bestia. Homo. d. xiij. xv. xvi. secũdi.
Utrũ adã aia eidẽ infusa in paradiso terrestri positus fuerit. Termi. Paradisus terrestris. Aia. Adam. d. xvij. secũdi.
Utrũ de costa ade soporati cua mulier velud de semine q̃ ad corpus ⁊ aiaꝝ pducta futrit. Teri. Semẽ. Mulier. Sopor. d. xviij. secũdi.
Utrũ statu pmo adaꝝ imortal⁹ stetisset in corpore ⁊ aia. Teri. Aia Immortalitas. Stat⁹. d. xix. scõi
An via inotẽ⁹ 3a celebrata digestiõe filij nascerẽtur bono cõfirmati. Termi. Digestio. Innocẽs Cõfirmatio. d. xx. secũdi.
Utr̃ peccatũ ade serpẽtina tẽpestate cõmotũ veniale extiterit. Teri. Temptatio. Serpẽs. Veniale peccatũ. d. xxi. secũdi.
Utr̃ nostroꝝ parẽtũ cupiditas ex nescia vl̃ ignorantia ꝓcesserit. Teri. Cupiditas. Nescia. Ignorantia. d. xxij. secũdi.
Utrũ ade ipeccabilitas tã sẽsualitati q̃ libero arbitrio nã dari potuit. Teri. Libex arbitriuꝝ. Sẽsualitas: Impeccabilitas. d. xxiij. xxiij. xxv. scõi
Utrũ gra portiõe i supiori vel inferiori subiectie collocet. Termi. Gra. Portio inferior. Portiõ superior. d. xxvi. secũdi.
An Gratie virt⁹ prima possit mereri mereri gr̃aꝝ Teri. Virt⁹. Meritũ. Pria gra. d. xxvij. secũdi
Utrũ nũc libex nostrũ arbitriũ gratia destituꝝ sup dyabo⁹ obtiere possit victoriã. Teri. Gra. Libex arbitriũ. Victoria. d. xxviij. secũdi.
An volũtatis rectitudo absq; gra in statu priario sola fuit originalis iustitia. Teri. Rectitudo. Iustitia. Justitia originalis. d. xxix. secũdi.
Utrũ originalis culpa cõcupiscẽa vel peccatũ in pueris nomiet. Termi. Culpa. Culpa originalis. Concupiscẽtia. d. xxx. secũdi.
An in pte sensibili seu rõne libidie a pñs⁹ originale traducat ad filios. Termi. Sensualitas. Rõ Libido. d. xxxi. secũdi
Utrũ originalis macla penali seduso vicio reatu bap⁹mo emundet. Termi. Vicium. Pena. Reatus distinctio. xxxij. secũdi.
Utrũ originalis culpa pñs p parẽtib⁹ nõ effecta grauior sola carẽtia dei visiõis q̃si pena puniat Teri. Grauitas peccati. Peccatũ originale. Pena carẽtie dine visiõis. d. xxxij. secũdi.
Utrũ malũ ex defectu volũtatis pter intentionẽ rebus eueniat. Termi. Malus. Defect⁹ volũtatis. Preter intentionẽ. d. xxxiij.
Utr̃ mortale peccatũ alicui⁹ boni nominet corruptio. Teri. Peccatũ. Peccatũ mortale. Corruptio. d. xxxv.
Utr̃ peccatũ peccati pena vere nomiet. Teri. Peccatũ. Pena. Pena pcti. d. xxxvi. secũdi.
Utrũ patiñ seu fortuitũ vel falsitas a dño deo producatur. Termi. Peccatus. Fortuitum. Falsitas. distin. xxxvij. secũdi.
Utr̃ intentio sindereꝛ ⁊ pscia ex actu peccãtium corrũpat. Teri. Sindereꝛ. Intentio. Conscientia. d. xxxviij. xxxix. xl. secũdi.
Utr̃ act⁹ aliq̃s deliberatõe volũtari⁹ ad bonuꝝ ⁊ malũ indifferẽs noiet. Teri. Deliberatio. Voluntari⁹. Act⁹ indifferẽs. d. xli. secũdi.
Utr̃ vnũ peccatuꝝ alteri⁹ sit pcti caput radix seu iniciuꝝ. Teri. Capitale vicium. Radix pcti. Inicium peccati. d. xlij. secũdi.
Utr̃ peccatũ in spm̃ sanm̃ sic sit irremissibile vt ex malicia veniat. Teri. Pcti i spm̃ sanm̃. Irremissibile. Malicia. d. xliij. secũdi.
Utrũ peccãdi potẽtia atq; platio sic a deo cẽsentur vt subdit⁹ ad platũ i oib⁹ obedire teneatur. Teri. Potẽtia peccãdi. Prelatio. Obedientia. distin. xliij. secũdi.

Tituli tertij libri cũ termis.

An verbũ pductũ prima⁹ sua ppietate relatiua nate depẽde⁹ assumpte i yposta⁹ pineat vnione. q. pferẽdaꝝ tertij libri.
Utr̃ diui verbi ad carnẽ ypo⁹ vnio sub lege et tpis plenitudie iudicet possibil⁹. Termi. Unio ypo⁹. Tẽporis plenitudo. Sub lege. d. i. tertij.
An diui verbi ad hũanitatẽ incarnatio spũ pẽt gat gratuitũ. Teri. Incarnatio. Dũanitas. Spiritus. d. ij. tertij.
Utr̃ in ꝛceptione mr̃is dei purissime ab oi pctõ infusa fuerit sanctificatio. Termi. Sanctificatio Peccatũ. Cõceptio. pa pte. d. 3c. tertij.
Utr̃ xp̃s obl'onib⁹ atq; primitijs in pñb⁹ designatus in abzaã sicut lecti fuit dociat⁹. Termi. Privcia. Oblatio. Decia. secũda pte. d. 3c. tertij.
Utr̃ subito post nunciũ in vtero virginali xp̃s ihesus corpulenta rõne inclusus fit. Teri. Corpulenta rõ. Jesus. Xp̃s. 3a pte d. 3. tertij.
Utrũ vnio ypo⁹a de spũsto ⁊ mr̃e Maria hũanis sine meritis ꝓuenerit. Teri. Unio. Meritus De. d. iij. tertij.
Utr̃ diuina psona naturã hũanã sic assumere potuerit vt ei⁹ persona nõ sit cõicata. Termi. Assũptio. Persona. Cõicatio. d. v. tertij.
Utr̃ in psona xp̃i simplici sic vnum ee ponat vt hõ admodũ hit⁹ censeat. Termi Unitas. Esse. Habitus. d. vi. tertij.
Utr̃ de⁹ q̃ homo fact⁹ ẽ pdestinat⁹ sit filius dei. Teri. Est. Factus. Predestinat⁹. d. vij. tertij.
Utr̃ sicuti duplex naitas ita duplex filiatio i xp̃o iesu fundet. Termi. Filiatio. Natiuitas. Fundamẽtum. d. viij. tertij.
An latria vel dulia caro xp̃i iudicet adorãda. Termi. Latria. Dulia. Adoratio. d. ix. tertij.
An scũz q hõ p pdestinatiõẽ xp̃s fil⁹ dei censeat adoptiu⁹. Termi. Fili⁹ adoptiu⁹. Per. Scõm. distin. x. tertij
An ydiomatũ cõicatiõe ee creaturã: ⁊ incipit et desinit in xp̃o q̃at pri. Termi. Cõicatio ydiotuꝝ Incipit. Desinit. d. xi. tertij.
An nostra medicia xp̃s ex adã genit⁹ in sexu viri li impeccabil⁹ sit. pduct⁹. Termi. Impeccabilis. Medicina. Sex⁹. d. xij. tertij.
An singularis psone gra vniõis ⁊ capitis in xp̃o tesu in suppte⁹ possit collocari. Teri. Gra vnionis. Gra singularis pc. Gra capitis. d. xiij. tertij
An cũ xp̃i ꝓphẽsione ver⁹ time pt mortẽdi necessitas stare potuerit. Teri. Cõprehẽsio. Timor. Mortẽdi necessitas. d. xiij. xv. xvi. tertij.
An xp̃i volũtas natal⁹ vel deliberatiua deo patri ofonez effundere potuerit. Teri. Volũtas. Voluntas natural⁹. Oratio. d. xvij. tertij.
An i cõceptiõis instãti merito pdigni i gr̃e terminꝰ positꝰ xp̃s aliq̃d mereri potuerit. Termi. Meritum. Meritis de pdi⁹. Termin⁹. d. xviij. tertij.
An merito dulcissime iesu passionis decretũ cirographi sit deletũ. Teri. Passio. Decretũ. Cirographum. d. xix. tertij.
An sit necessariũ xp̃i passiõe durissima hoim satisfactoe reparari. Termi. Necessariũ. Passio. Satisfactio. d. xx. tertij.

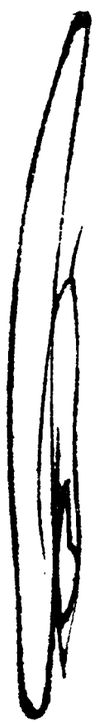

An caro ẋpi ab aĩe vnĩde morte diſtincta putrefie ri poterit. Termi. Caro. Unio. Putrefactio. diſtin.xxi.tertij.

Utr̃ ẋps nõ ens hõ in triduo ⁊ reſurgẽs ab inferis ad patris dexterã ſedeat. Teri. Triduũ. Reſurrectio. Sẽdere ad dexterã pris. ð. xxij. tertij.

An cuiuslibet ſimboli atq; articuli fidei cognitio ad ſalute hoĩs req̃rat. Termi. Fides. Articulus Simboluz. ð. xxij. xxiij. xxv. tertij.

An ſpes moral' virt' vel theo^ca cẽſeat. Termini. Spes. Virt' moralis. Virt' theo^ca. ð. xxvi. tij

An infuſa caritas ad dei amorẽ ſine me' ꝓſequẽdo neceſſario requirat. Termi. Caritas Amor. Sine medio. ð. xxvij. tertij.

Utr̃ ex caritate nr̃a corpora diligãt ⁊ ꝓximi' Termi. Caritas. Diligi ex caritate. Proximus diſtin. xxviij. tertij.

Utr̃ caritas incipiẽs affectu vel ſolo effectu ſuos p grad' ordinetur. Termi. Caritas icipiẽs. Affectus. Grad' caritatis. ð. xxix. tertij.

An pfecta caritas pl' amore amicoz q̃ inimicoz dicat. Termi. Perfectus. Amicitia. Inimiciati. diſtin. xxx. tertij.

An ordo caritatis ſcia ⁊ credere ſeu fidei act' in patria remanẽat. Termi. Ordo. Scientia. Credere. ð. xxxi. tertij.

An de' oĩa diligat benĩuolẽtia caritatis. Termi. Diligere. Oĩa. Beniuolẽtia. ð. xxxij. tertij.

An iuſticia virtutes inſer cardinales vl' prudẽtia primatũ teneat. Teri. Juſticia. Prudẽtia. Cardinalis virt'. ð. xxxij. tertij.

Utr̃ fioris donũ cũ ceteris a fructib' veluti hit' diſtinguat. Termi. Donũ. Fruct'. Timor. Diſti. xxxij. tertij.

An vita cõtẽplatiua quã ſapia regit potior ſit actiua quã ſcia dirigit. Termi. Vita. Cõtemplatio. Actio. ð. xxv. tertij.

An virt' pſeuerantia gratuite in nobis ita manear vt amiſſa vna nulla remaneat. Termi. Perſeuerãtia. Virt'. Gratuitũ. ð. xxvi. tertij.

An mandata decalogi diarijs ꝓtẽta tabulis legẽ cenſeãt nature. Teri. Mãdatũ decalog'. Binarie. Tabule. xxvij. tertij.

An noua lex omne mẽdaciũ pcm̃ ꝓferens cũctũ piuriũ deliberatiõe factũ mortale cẽſeat. Teri. Lex. Mẽdaciũ. Periurĩ. ð. xxvij. xxix. xl. tij

Tituli q̃rti libri cũ termiñ in codẽ cõtẽtis.

An ciuitatis deifice guill's portas ſic adeat vt frudo eẽtia, ydeis nõ frui exiet poſſibile. in.q. conferẽ.

An cerimonia vel ſacm̃ circũciſio cẽſeat. Termi. Sacm̃. Cerimo'. Circũciſio. ð. p'. quarti.

An bap' iobis tpe legis gre extiterit ſacz. Teri. Bap' Jo. Sacm̃. Tẽp' legis grẽ. ð. ij. quarti.

Utr̃ ſacer bap' forma ⁊ matia debita ꝓpleatur Teri. Bap'. Forma baptiſmi. Materia baptiſmi. p'. pte. ð. iij. quarti.

An bap̃. in aqua imerſio ꝓ eterno circũciſionis ſuaciano cenſeat. Teri. Baptiſm'. Immerſio. eternũ. ſecũda pte. ð. iij. quarti.

An baptiſmi ſacm̃ caracteris in indelebilẽ ipſius uz. Termi. Caracter. Impſſio. Indelebile. ter' parte. ð. z' quarti.

An bap̃. ſacm̃ nõ fictis ſz puulis efficacẽ cũctaz deleat culpã. Teri. Sacz baptiſmi. ſicẽ' accedens. Efficacẽ oẽm delere culpã. ð. iij. quarti.

Utr̃ ꝓferẽdi baptiſmi mal'ſit collata ptãs hoĩb' Termi. Sacm̃ baptiſmi. Cõferre hmõi ſacm̃ ptãs baptizãdi. ð. v. quarti.

Utrũ cathezizãt' vel exor^ta' reſpectu baptiſmi ſacramẽtalia cenſeant. Termi Cathe^ta'. Exor^ta' Sacramẽtale. ð. vi. quarti.

Utrũ ꝓfirmatõis ſacm̃ criſma ꝓ materia req̃rat ex oleo ⁊ balſamo. Teri. Sacm̃ ꝓfirmatiõis. Criſma. Balſam'. ð. vij. quarti.

An euthariſtie ſacm̃ hic hec hoc demõſtrant. Teri. Euchariſtia. Dic hec hoc. Demonſtratio. ð. viij. quarti.

An peccatoz notoz' hoc mãducãs ſacm̃ mortaliter accipiat. Termi. Peccatoz notoz'. Mãducare. Mãducare ſacm̃. ð. ix.

An xp̃o ſub ſpẽb' poſito ꝓpetat mor' aut viſio. Teri. Poſitio. Motus. viſio. ð. x. quarti.

An trãſubſtãtiue panis tritice' ⁊ vitis vinũ i coꝛpus ⁊ ſanguinẽ diuini ꝓuertant. Teri. Panis. Triticũ. Vinum. ð. xi. quarti.

An hoc ſacm̃ in paſcha in panibus azimeis vel fermẽti cõfecto ãcãs ſine iubõ remãſerit. Teri Paſcha. Azimus. Fermẽtũ. ð. xij. quarti.

An cõſtitõe diuina oẽs ⁊ ſoli ſacerdotes miſſam poſſint celebrare coꝛp' ⁊ ſanguinẽ cõſecrando diuicũ. Termi. Sacerdos. Miſſa. Sanguis. ð. xij. quarti.

An ſacm̃ penitẽtie ſatiſfactione ⁊ reſtitutiõe cõpleat. Teri. Penitẽtia. Satiſfactio. Reſtitutio. ð. xiij. xv. xvi. quarti.

An animos diſcretionis hñti ad iuſtificationẽ neceſſe ſit cõfiteri oĩa peccata ſua ꝓprio ſacerdoti Teri. Juſtificatio. Anni diſcreẽ. Proprij' ſacerdos. ð. xvij. quarti.

Utrũ i die paraſceue clauis ptãs ſacerdotib' ſit tractata ad reg^m celi referãdũ aut pp tpalẽ pẽaz Termi. Paraſceua. Clauis. Reg^m celi. ð. xviij.

Utrũ in dei eccia ſic aliq̃s maiori debeat excõicatiõe ferire vt a ſua clauſura remoueat. Termini Excõicatio. Maior. Clauſura. ð. xix. quarti.

Utrũ cõtritio cõfeſſio ſatiſfactio q̃ pres ſunt penitẽtie in extremis hite valeãt ad ſalutẽ. Termi. Contritio. Cõfeſſio. Satiſfactio. ð. xx. quarti

Utr̃ pẽcatũ ſecretũ qd cõfiteor ſp celare tenetur p oſt hãc vitã dimittat. Termi. Vita. Celacio. Secretum. ð. xxi. quarti.

Utr̃ clemoſina ieiunio ⁊ oꝛdine peccata dimiſſa in pnia redeant. Termi. Elemoſina. Jeiunium Oratio. ð. xxij. quarti.

Utrũ inũci' extrema vnctõe eps moꝛiẽs ſic reuiſcat aſtrict' pena canonica q̃at oꝛdies celebre. Teri. Extrema vnctio. Ordo. Pena canonica. ð. xxij. xxiij. xxv. quarti.

Utr̃ Matrio^m ſacm̃ matrionij vel cõtract' matrionij fuerit a deo imediate inſtitut'. Termini Sacm̃ matrionij. Cõtract' matrimonij. Matrimoniũ. ð. xxvi. quarti.

Utr̃ vex matrioniũ exp̃reſſo mutuo de preſenti cõſẽſu cõpleat. Termi. Matrimoniũ. Cõſenſus. Exp̃reſſus. ð. xxvij. quarti.

Utr̃ p ſola ſpõſalia mulier ſpõſa ſoluz aut vꝛoꝛ iudicet. Teri. Spõſalia. Spõſa. Vꝛoꝛ. ð. xxviij

Utr̃ ꝓtract' matrimonial' vi aut clam impediat. Teri. Cõtract'. Vi. Clam. ð. xxix. quarti.

Utrũ ioſeph erroꝛ aut Marie inter eos honeſtũ ipediat matrioniũ. Teri. Erroꝛ. Joſeph. Maria. ð. xxx. quarti.

Utrũ veꝛandũ Marie ⁊ ioſeph matrio^m trib' matrionij bonis fuerit inſignitũ. Teri. Bonuz prolis. Bonũ fidei. Bonũ ſacri. ð. xxxi. quarti.

Utrũ oĩ loco ⁊ tpe vir vꝛoꝛi pereũ debitũ redde re teneat. Termi. Redditio. Petitio. Debituz ð. xxij. quarti.

Utrũ nature lege bigaia ſit licita ⁊ libell' repudij. Termi. Lex nate. Bigamia. Libell' repudij ð. xxxij. quarti.

Utr̃ maleficiũ frigiditas ſeu infantia a ꝺbendo matrionio impediat. Teri. Maleficiũ. Frigiditas. Infantia. ð. xxxiij. quarti.

Utrũ foꝛnicãte machiato in adultere viri moꝛtẽ ſi ꝺbũt exeat diuoꝛtiũ aut ſtet matrioniũ. Teri. Fornicato. Manichiato. Diuoꝛtium. ð. xxxv.

Utrũ ſeruit' aut etas puerilis impediat matrio^m Termi. Seruit'. Etas. Puer. ð. xxxvi. quarti.

Utr̃ impedimẽtũ ſacer oꝛdo latinis afferat mrimoniũ ⁊ crimẽ vꝛoꝛicidij. Termi. Impedimẽtũ mrimonij. Sacrum. Latinus. ð. xxxvij. quarti.

Utr̃ votũ virginũ cult' diſparitas ⁊ carnalis cognatio matrio^m ipediãt. Teri. Votũ Virginitas Cult' diſpitas. ð. xxxviij. xxix. xl. quarti.

Utr̃ ꝓſãguitatis linea vel affinitatis rõ ꝓiugiuz ipediãt. Teri. Cõſãguinitas. Linea ꝓſãguinitatis. Affinitas. ð. xli. quarti.

Utr̃ cog' ſpũal' aut legal' hõeſtatis publice iuſti' vl' ſecũde nuptie ꝓiugiũ ipediãt. Teri. Cogñio ſpũal'. Cogñio legal'. Publice honeſtatis iuſti'. diſtin. xlij. quarti.

Utr̃ reſurrectio hoĩm general' de ſepulchris ſuis nocte ſit futura. Termi. Reſurrectio. Sepulchrum. Noꝛ. ð. xliij. quarti.

Utr̃ barrabas ſm totã ſue nature hũane veritatẽ igne ſit crucifi' gehẽnali. Termi. Barrabas Veritas hũane nature. Ignis. ð. xliij quarti.

An aĩe btõr in ſuis receptaculis ſuffragioꝛ vigilantium recoꝛdent aut ea cognoſcãt. Teri. Recoꝛdatio. Receptaculũ. Suffragiũ. ð. xlv. quarti.

An in diuino iudicio cũ iuſticia ⁊ mia ꝑpetuo dãnati puniant. Termi. Juſticia. Mia. Punitio. ð. xlvi. quarti.

An vniuerſale iudiciũ in valle ioſaphat in fine ſeculi ſit futur'. Termi. Judiciũ. Vallis ioſaphat Seculuz. ð. xlvij. quarti.

An ante celici mor' repudiũ ẽps antixp̃s eterna punitione in forma humana remuneret. Termi Antixp̃s. Punitio. Remuneratio. ð. xlviij. q̃rti

An dos btitudis opatio vere dicat ⁊ meritoꝛ pmiũ. Teri. Dos. Btitudo. Premiũ. ð. xlix. q̃rti.

An reꝓbi cõſcientie verme ſic appetere q̃nt nõ eẽ vt bti ſine fine leretur amẽ. Teri. Vermis. Finis. Amen. ð. l. quarti.

Sequitur tabula ſm oꝛdinẽ alphabeti.

Bsolutū xxvi.ō.primi
Actio xiij.xv.xvi.ō.primi
Actio xxxv.ō.tertij.
Actus indifferēs xli.ō.secūdi
Act⁹ 3ª parte 3ᶜ ō.secūdi
Actus ierarchici x.ō.secundi
Adam xvij.ō.secundi
Adoratio xix.ō.tertij
Affect⁹ xli.ō.quarti.
Affinitas xiij.ō.primi.
Alius xxx.ō.tertij.
Amicitia l.ō.quarti
Amen xxvij.ō.tertij
Amor ij.ō.secundi
Angelus ix.ō.secūdi
Angelus xvij.ō.secūdi.
Anima xix.ō.secundi.
Anima xvij.ō.q̄rti.
Anni discretionis xxxiij.ō.quarti
Antixps xxxv.ō.pri.
Ars viij.ō.secundi.
Ars magica v.ō.tertij.
Articul⁹ xxij.xxiij.xxv.ō.tertij
Assumptio v.ō.tertij.
Attribuū v.ō.quarti.
Auersio ij.ō.q̄rti.
Aptism⁹ iohis 2ª p.3ᶜ ō.q̄rti.
b Aptism⁹ pª p.3ᶜ.ō.quarti.
Aptism⁹ vij.ō.quarti.
Balsam⁹ xliij ō.quarti.
Barrabas iij.ō.secundi.
Beatitudo xlix.ō.quarti.
Beatitudo vij.ō.secūdi.
Bene opari xxxij.ō.tertij
Beniuolētia xiij.xv.xvi.ō.secūdi.
Bestia xxxij.ō.q̄rti.
Bigamia xxxiij.ō.primi.
Bonitas xxxi.ō.quarti.
Bonū p:olis xxxi.ō.quarti
Bonū fidei xxxō.q̄rti.
Bonū sacri Apitale peccatū xlij.ō.scōi
c Aracteré 3ª p.3ᶜ.o.quarti.
Ardinal' virt⁹ xxij.o.xij.
Caritas xvij.o.pri.
Caritas xxvij.o.tertij.
Caritas xxvij.o.tertij
Caritas incipiēs xxix.o.tertij.
Caro xxi.o.tertij.
Casus vi.o.secūdi
Catbezism⁹ vi.o.quar.
Causa xxix.o.primi.
Celatio xxi.o.q̄rti.
Celus xiij.xv.xvi.o.secundi.
Cerimonia pª.o.quarti
Circūcisio pª.o.q̄rti
Circūcisio xix.o.pri.
Cirographū xix.o.tertij.
Clam xxix.o.quarti
Clauis xvij.o. quarti.
Clausura xix.o.quarti.
Cognatio spūalis xxij.o.q̄rti.
Cognatio legal' xxij.o.quarti.
Cōicatio v.o.tertij.
Cōicatio ydiomatū pi.o.tertij.
Cōpositio pª p.3ᶜ.o.secūdi.
Cōprehēsio xiij.xv.xvi.o.tertij
Cōceptio pª p.3ᶜ.o.tertij.
Cōcept⁹ pª p.3ᶜ.o.primi.
Cōcupiscētia xxx.o.secū.
Cōferre sacrm baptismi v.o.q̄rti.
Cōfessio xx.o.q̄rti.
Cōfirmatio xx.o.secū.
Cōformitas die volūtati xlviij.o.pri.
Cōsanguinitas xli.o.q̄rti.
Cōscientia xxxviij.xxxix.xl.o.secū.
Cōsensus xxxij.o.quarti
Cōstitutia xxxv.o.tertij.
Cōtēplatio xxxvij.xxxix.xl. o.pri.
Cōtingētia xxix.o.quarti.
Cōtract⁹ xxxi.o.quarti
Cōtract⁹ matrionij xx.o.quarti.
Contricio 3.p.3ᶜ.o.tij.
Coꝛpolēta ratio xxxv.o.scōi
Coꝛruptio pª.o.secūdi
Creatio xxxi.o.tertij
Credere xi.o.tertij
Crimē irremissibile vij.o.quarti
Crisma xxx.o.secundi
Culpa xxx.o.scōi
Culpa originalis xxxviij.xxxix.xl.o q̄rti
Cult⁹ dispital' xxij.o.secūdi
Cupiditas xi.o.secūdi
Custos xvij.o.pri.
d Ebitū xxxj.o.q̄rti
Ecalog⁹ xxxvij.o.tertij
Decima secūda p.3ᶜ.o.tertij
Decretū xix.o.tertij
Defect⁹ volūtatis xxxiiij.o.secūdi
Deliberatio xli.o.secundi
Demon v.o.secūdi
Demōstratio viij.o.quarti
Denihilo pª.o.secūdi
Desinit xi.o.tertij
Deus ij.o.primi.
Deus iij.o.primi
Dictio xxi.o.primi
Dies xij.o.secundi
Differentia secūdo p.3ᶜ o.secūdi
Digestio xx.o.secūdi
Dilectio xxxij.o.primi
Diligere xxxij.o.tertij
Diligere ex caritate xxvij.o.tij
Distincte cognosci pª p.3ᶜ.o.primi
Distinctio psonal' secūda p.3ᶜ o. se.
Diuina ix.o.primi
Diuina scia xxxvij.xxxix.xl.o.pri.
Diuortiū xxxv.o.quar.
Donabilitas xvij.o.primi
Donum xvij.o.pri.
Dos xlix.o.quarti
Dulia ix.o.tertij
Efficaciē delē oēz dpā iij.o.q̄rt.
e Lemētū xxx.o.quar.
Lemosina xxij.o.q̄rti
Equalitas xix.o.primi
Error xxx.o.q̄rti
Essentia xxxij.o.primi
Essentiq xxxvij.o.primi
Esse vi.o.tertij
Est vij.o.tertij
Etas xxxvi.o.q̄rti
Eternitas ix.o.pri.
Eternitas xxxi.o.pri.
Eternū secūda p.3ᶜ.o.q̄rti
Eucharistia viij.o.q̄rti.
Eunu ij.o.secūdi
Exclusiua xxi.o.pri.
Expressio xxvij.o.pri.
Expressus xxvij.o.q̄rti
Exorcism⁹ vi.o.q̄rti
Excōicatio xix.o.quarti
Extrēa vnctio xxiij.xxiij.xxv.o.q̄r.
f Alsitas xxxvij.o.scōi
Actus vij.o.tertij
Ermētū xij.o.quarti
Fict⁹ accedēs ad bapm iiij.o.quarti
Fides xxiij.xxiij.xxv.o.tertij
Filiatio viij.o.tertij
Filius v.ō.primi
Filiꝰ adoptiuꝰ x.o.tertij
Finis l.o.quarti
Finitū xlij.o.pri.
Forma xij.o.secundi
Forma baptismi pª p.3ᶜ.o.quarti
Formalit⁹ xxxij.primi
Fornicatio xxxv.o.quarti
Fortuitū xxxvij.o.scōi
Frigiditas xxxiij.o.quarti
Fruct⁹ xxxiij.o.tertij.
Fruitio pª.o.primi
Fundamētū vij.o.tertij
Iudiū xi.o.ij.secundi
g Enerādi vij.o.pri.
Ignicio iij.o.primi
Gratia xxvi.o.secūdi
Gratia xxvij.o.secūdi

Gratia vnionis xij.ō.tij
Gratus existens gloē xij.ō.tij
Gratia capitis xij.ō.tertij
Grad' caritatis xxix.ō.tertij
Gradus xx.ō.primi
Graduū xxxvi.ō.tertij.
Gradus peccati xxxij.ō.scōi
Abitus 3ª p.3ᶜ.ō.secundi
h Abitus vi.ō.tertij
Hec hoc viij.ō.q̄rti
Homo xxij.xv.xvi.ō.secundi
Humanitas ij.ō.tertij.
Deptica pdicatio xxi.ō.pri.
i Eunum xxij.ō.quar.
Ignis xliij.ō.quar.
Ignorātia xxij.ō.secundi
Jerarchia ix.ō.secūdi
Jerarchia x.ō.secundi
Jhelus 3ª p.3ᶜ.ō.tertij
Jliadi viij.ō.secundi
Jmmaterialitas pª p.3ᶜ.ō. secūdi
Jmmediat⁹ xij.ō. primi
Jmmersio scōa p.3ᶜ.ō.quar.
Jmmortalitas xix.ō.scōi
Jmpeccabilitas xxij.xxiij.xxv.ō.scōi
Jmpeccabil' xij.ō.tij
Jmpedimētū mrionij xxvij.ō.q̄rti
Jmplicatū xxvi.ō.pri.
Jmpossibile xlij.ō.primi
Jmpressio 3ª p.3ᶜ.ō.quarti
Jncarnato ij.ō.tertij
Jncipit xi.ō.tertij
Jncorporeū viij.ō.secūdi
Jndelebilis 3ª p.3ᶜ ō.quarti
Jnfantia xxxiij.o.quarti
Jnfernus vi.ō.secundi
Jnfinitus xliij.ō.pri.
Jnfula xvij.ō.primi
Jngenitus xxvij.ō.primi
Jniciū peccati xij.ō.scōi.
Jnimicitia xxx.ō.tertij
Jnnascibilitas xxvij.ō.pri.
Jnnocētia xx.ō.secundi
Jntellectus scōa p.3ᶜ.ō.primi
Jntelligētia 3ª p.3ᶜ ō.primi
Jntētio xxxviij.xxxix.xl.ō.scōi
Jnuariabilitas xxxviij.xxxix.xl.ō.p.
Jntrinsecū scōa p.3ᶜ.ō.secūdi
Joseph xxx.ō.quarti.
Jrremissibile xliij.ō.secundi
Judiciū xlvij.ō.quarti
Justicia xxix.ō.secundi
Justicia xxxij.ō.tertij
Justicia xlvi.ō.quarti
k 2.kn⁹ xxvij.ō.quarti
Atria ix.ō.tertij
Let xxxvij.xxxix.xl.ō.tij
Let nature xxxij.ō.q̄rti
Libell⁹ repudij xxxij.ō q̄r.
Libertas vi.ō.primi
Libez arbi^m xxxij.xxxiij.xxv.ō.se.
Libez arbitriū xxvij ō.secūdi
Libido xxxi.ō.secūdi
Linea cō sanguinitatis xli.ō.q̄r.
Locus ij.ō.secundi
Locutio x.o.secūdi
Lumen scōa p.3ᶜ.o.primi
Agnitudo xix.o.primi
m Achinatio xxv.o.q̄rti
Aior xix.o.quarti
Maleficiuz xxxiij.o.q̄rti
Malicia xiij.o.secūdi
Malum xxxiij o.secūdi
Mandatū xxxvij.o.tertij
Manducatio ix.o.quarti
Māducare sacrm ix.o.quarti
Maris xxx.o.quarti
Materia pª p.3ᶜ.o.secundi
Materia xj.o.secūdi
Materia baptismi pª p.3ᶜ o.q̄rti
Matrimoniū xxvi.o.quarti
Matrimoniū xxvij.o.quarti
Medicina xx.o.tertij
Mālaciuz xxxviij.xxxix.xl.o.tij.
Mens 3ª.p.3ᶜ.o.primi
Meritū xvij.o.primi
Meritū xli.o.primi
Meritū xxvj.o.secūdi
Meritū iij.o.tertij
Meritū xvij.o.tertij
Meritū de eōdigno xvij.o. ter.
Miraculuz vij.o.secūdi
Misericordia xlvi o.q̄rti
Missa xij.o.q̄rti
Missio xiij.xv.xvi.o.primi
Mixtū xxx.o.primi
Moralis bonitas xlviij.o.primi
Moriēdi nccas xliii.xv.xvi.o.tertij
Mors vi.o.secūdi
Motus x.o.quarti
Mulier xvij.o.secūdi
Mund⁹ xliij.o.primi
Munus xij.o.pri.
Atiuitas vij.o.tij
n Atura ij.o.pri.
Ecessariū xx.o.tertij
Necessitas vi.o. primi
Negatio xxvij.o.pri.
Nesciētia xxj.o.secūdi
Nomen xxj.o.pri.
Nocio xxvi.o.primi
Noticia iij.o.secūdi
Noticia vespertina iij o.secūdi
Notoriū ix o.quarti
Nor xliij.o q̄r.
Nubes lucida xij.o.secū.
Numer⁹ xxij.xxiij.xxv.o pri.
Bedictia xliij.o.secū.
o Biectū bōrū xxv.o pri.
Blatio scōa p.3ᶜ.o.tertij.
Omnia xxxij.o.tertij.
Dipotētia xx.o primi
Op⁹ creationis xij.o.secūdi
Oratio xvij.o.tertij.
Oratio xxij.o.quarti
Ordo xx.o.primi
Ordo xliij.o.primi
Ordo xxij.o tertij
Ordo xxij.xxiij.xxv.o.p.
Ordo angelic⁹ ix.o.secūdi
Originari xxvij.o.primi
Anis xl.o.quarti
p Araseus xvij.o.quarti
Aradisꝰ terrestris. xvij.o.se.
Paraferū xlix.o.quarti
Pascha xj.o.quarti
Passio xix.o.tertij
Passio xx.o.tertij
Passiua xiij.xv.xvi.o.primi
Pater v.o.primi
Peccatuz xxxv.o.scōi
Peccatū xxxvi o.scōi
Peccatū 3ª p.3ᶜ.o.tertij
Peccatū veniale xxi.o.scōi
Peccatū originale xxxij.o.scōi
Peccatū mortale xxv.o.secū.
Peccatū in spūm scūm xliij.o.secū.
Pena xxxj.o.secū.
Pena carēs vālis dis die dei xxxij. diffin.secūdi.
Pena xxxvi.o.sec.
Pena canōica xxij.xxiij.xxv.o.iij
Penitētia xiij.xv.xvi.o.quarti
Per ♦ x.o.tertij
Perfectum xxxvi.o.primi
Perfectū xxx.o.tertij
Periurū xxxviij.xxix.xl.o.tertij
Permissio xlvij.o.primi
Perseuerātia xxxvi.o.tertij
Persona v.o.tertii
Persona secūda.o.primi.
Persona xxiii.xxiiii.xxv.o.primi
Personalis ppietas xxxii.o.pri.
Peticio xxxii.o.quarti
Poztio inferioz xxvi.o.secūdi
Poztio supioz xxvi.o.secūdi.
Positio x.o.quarti
Possibile xlii.o.primi

Potētia vij.d.primi
Potētia xxxiiii.d.pri.
Potētia xlii.d.primi.
Potētia xliii.d.pri.
Potētia absoluta xliiii.d.pri.
Potētia peccādi xliiii.d.secū.
Potestas baptizandi v.d.quarti
Preceptio xlvij.d.pri.
Predestinatio xl.d.primi
Predestinatus vij.d.tertij.
Prelatio xliij.d.secūdi
Premiū xlix.d.quarti
Presentia xxxvij.d.primi.
Preter volūtatē xlvij.d.primi
Preter inuētionē xxxiij.d.secūdi
Prima gr̄a xxvij.d.secundi
Primū in prologo.
Primicia sēda.p.3c.d.tertij
Prior xij.d.primi
Principiū xxix.d.pri.
Principium pa distn.secūdi
Processio xi.d.primi
Proprie xij.d.primi
Propri9 sacerdos xvij.d.quarti
Proximus xxvij.d.kij
Prudētia xxxij.d.tertij
Publice honestatis iustitia xlij. d.quarti.
Puer xxxvi.d.q̄rti
Punitio xlvi.d.q̄r.
Punitio xlvij.d.q̄rti
Putrefactio xxi.d.tertij.
Adius rect9 xij.d.secundi
r Adix peccati xlij.d.secūdi
Ano pa.d.pri.
Ratio xij.d.secūdi
Beatus xxxij.d.secūdi.
Becitudo xxix.d.scdi
Recordatio xxv.d.quarti.
Receptaculū xlv.d.q̄rti.
Reditio xxxij.d.q̄rti
Regnū celi xvij.d.quarti
Relatio realis xxx.d.primi.
Remuneratio xlvi.d.quarti
Reprobatio xli.d.primi
Res xi.d.primi
Resurrectio xxij.d.tertij
Resurrectio xliij.d.q̄rti
Restitutio xliij.xv.xvi.d.q̄rti
Reuelatio xi.d.secūdi
Acer xxxvij.d.q̄rti
f Acerdos xij.d.quarti
Acramētale vj.d.quarti
Sacrm pa.d.quarti
Sacrm vj.d.quar.
Sacrm baptismi iij.d.quarti
Sacrm baptismi v.d.quarti
Sacrm firmatiōis vj.d.q̄rti.
Sacrm matrimonij xxvi.d.quarti.
Salus xlvi.d.primi
Sācificatio pa p.3c.d.tertij.
Sāctissim9 x.d.primi.
Sapiētia xxiij.d.primi
Satisfactio xx.d.tertij
Satisfactio xliij.xv.xvi.d. quarti
Satisfactio xx.d.quarti.
Scientia xxxi.d.tertij
Se xxxj.d.pri.
Secretū xxi.d.quarti
Seculū xlvj.d.q̄rti.
Secūdū x.d.ter.
Sedē ad dexterā pris xxj.d.tertij
Semen xvij.d.secūdi
Sensualitas xxij.xxiij.xxv.d.se.
Sensualitas xxxi.d.secūdi
Serpens xxi.d.secūdi
Sepulchr xlij.d.secundi
Seruus xxxvi.d.quarti.
Sextus xj.d.tertij.
Si xi.d.pri.
Simbolicū xxj.d.pri.
Simbolū xxij.xxiij.xxv.d.ter.
Simplicitas vij.d.pri.
Sinderesis xxxviij.xxxix.xl.d.tertij
Sine modo xxvj.d.tertij
Si non xij.d.pri.
Solus xxi.d.primi
Sopor xvij.d.secū.
Species xxxi.d.primi
Species 3a p.3c.d.secū.
Spes xxvi.d.kij.
Spiratus xj.d primi
Spirit9 j.d.tertij.
Sponsa xxvij.d.quarti
Spōsalia xxvij.d.quarti.
Status xix.d.secūdi
Sub lege pa.d.tertij.
Subicetum in prologo
Substātia v.d.pri.
Suffragium xlv.d.q̄rti.
Sūmitas ix.d pri
Sūmitas x.d.primi.
Abule binarie xxx.d.tertij.
t Emptatio xxi.d.secūdi.
Empotis plenitudo l.d.kij.
Tempus xxx.d.pri.
Tēp9 legis gr̄e ij.d.quarti.
Termin9 xvij.d.tertij.
Theologia in prologo.
Timor xliij.xv.xvi.d.tertij.
Simor xxxiij.d.tertij.
Triduum xxj.d.tertij.
Triticū xi.d.q̄rti.
v Allis iosaphat xlvij.d.quarti.
Verbū xxvij.d.pri.
Veritas hūane nature xlvij.d.q̄rti
Vermis i.d.quarti.
Vestigium scda.p.3c.d.primi.
Vicius xxxij.d.secū.
Vinum xi.d.quarti.
Virgīnitas xxxvij.xxix.xl.d.q̄rti
Virtus xxvj.d.secūdi.
Virtus xxxvi.d.tertij.
Virt9 moral xxvi.d.tertij.
Virt9 theologica xxvi.d.tertij.
Vis xxix.d.quarti.
Visio x.d.q̄rti.
Vita xxxvi.d.pri.
Vita xxxv.d.tertij
Vita xxi.d q̄rti
Vnica vij.d pri.
Vnio iij.d.ter.
Vnio xxv.d.tertij.
Vnio ypostatica pa d.tertij
Vnitas vi.d.tertij.
Vnuocū pa p.3c.d.primi.
Vnus pa.d.primi.
Voluntariū xli.d.secundi
Volūtas x.d.primi.
Volūtas xlv.d.primi.
Volūtas xvij.d.tertij.
Volūtas bñplaciti xlv.d.primi.
Volūtas signi xlv.d.primi.
Volūtas antecedēs xlvi.d.primi
Volūtas cōis xlvi.d.primi.
Volūtas creata xxviij.d.primi.
Volūtas naturalis xvij.d.tertij.
Votū xxxviij.xxix.xl.d.q̄rti.
Vxor xxviij.d.quarti
Xps 3a p.3c.d.tertij.
Ydea xxv.d.primi.
Ymago 3a p.3c.d.primi.

Viri celeberrimi atq; pfūdissimi magistri Guillermi de vorrillon sacre theologie pfessoris eximij ordis fratrū mīoz9 sup quatuor libros sententiar̄ felicit̄ ꝯsummatū ē in inclita vrbe lugduneñ. die. xxiij. Augusti M.cccc.lxxix.